THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS IVSSV ET AVCTORITATE
CONSILII AB ACADEMIIS SOCIETATIBVSQVE
DIVERSARVM NATIONVM ELECTI

VOLVMEN V

PARS ALTERA

E

MCMXXXI—MCMLIII

LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CONSILIVM AB ACADEMIIS SOCIETATIBVSQVE DIVERSARVM NATIONVM A. MCMIL AMPLIATO EDITORVM GERMANICORVM GREMIO ELECTVM GRATO ANIMO PERCENSET NOMINA EORVM QVI AD CONFICIENDAM VOLVMINIS QVINTI PARTEM ALTERAM LIBERALISSIME AVXILIA PRAESTITERVNT:

EDITORES

ACADEMIA BRITANNICA (The British Academy)
ACADEMIA LITTERARVM BAVARICA (Bayerische Akademie der Wissenschaften)
ACADEMIA LITTERARVM GERMANICA BEROLINENSIS (Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin)
ACADEMIA LITTERARVM GOTTINGENSIS (Akademie der Wissenschaften in Göttingen)
ACADEMIA LITTERARVM HEIDELBERGENSIS (Heidelberger Akademie der Wissenschaften)
ACADEMIA LITTERARVM SAXONICA (Sächsische Akademie der Wissenschaften)
ACADEMIA SCIENTIARVM AVSTRIACA VINDOBONENSIS (Österreichische Akademie der Wissenschaften in Wien)
FOEDERATIO COMMVNIS SOCIETATVM STVDIORVM CLASSICORVM
(Fédération Internationale des Associations d'Etudes Classiques)
REGIA ACADEMIA LITTERARVM HVMANIORVM SVECANA (Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien)
SOCIETAS CLASSICA BATAVORVM (Nederlands Klassiek Verbond)
SOCIETAS PHILOLOGICA AMERICANA (American Philological Association)
SOCIETAS PHILOLOGORVM HELVETIORVM (Schweizerischer Altphilologenverband)
SOCIETAS STVDIORVM LATINORVM (Société des Etudes Latines)

ADIVTORES

UNITARVM NATIONVM EDVCATIONIS SCIENTIAE CVLTVRAE ORDO (U. N. E. S. C. O.)
VNIVERSARVM NATIONVM CONSILIVM PHILOSOPHIAE ET SCIENTIARVM HVMANARVM
(Conseil International de la Philosophie et des Sciences humaines)
SOCIETAS STVDIORUM PROVEHENDORVM GERMANICA (Deutsche Forschungsgemeinschaft)
RES PVBLICA BAVARICA (Freistaat Bayern)
MINISTERIVM ERVDITIONIS REI PVBLICAE AVSTRIACAE (Republik Österreich, Bundesministerium für Unterricht)
MINISTERIVM STVDIORVM LIBERALIVM VIRTTEMBERGENSE-BADENSE (Kultministerium für Württemberg-Baden)
CVRATIO REGIONALIS STVDIORVM LIBERALIVM CAROLIRVHENSIS
(Landesbezirk Baden, Direktion des Kultus und Unterrichts)
ACADEMIA LYNCEORVM IN NATIONE ITALICA (Accademia Nazionale dei Lincei)
FVNDATIO LITTERARVM HAMBVRGENSIS (Hamburgische Wissenschaftliche Stiftung)
SOCIETAS STVDIORVM COLENDORVM RHENANIAE-GVESTFALIAE
(Arbeitsgemeinschaft für Forschung des Landes Nordrhein-Westfalen)
FVNDATIO STVDIORVM HVMANIORVM SVECANA (Humanistiska Fonden)
VNIVERSITATES COLLEGIA SOCIETATES BRITANNIAE
AMICI AMERICANI
AMICI SVECANI IOSEFO SVENNUNG DVCE
ERNESTVS WOELFFLIN PROFESSOR BASILIENSIS

ACCESSERANT QVONDAM HI:

MINISTERIVM STVDIORVM LIBERALIVM TAM GERMANIAE QVAM BORVSSIAE
(Reichs- und Preußisches Ministerium für Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung)
MINISTERIVM RERVM INTERNARVM GERMANIAE (Reichsministerium des Innern)
FVNDATIO ROCKEFELLERIANA (Rockefeller Foundation)
FVNDATIO IN MEMORIAM CAROLI SCHURZ CONSTITVTA (Carl Schurz Memorial Foundation)
FVNDATIONES QVAE VOCANTVR CARLSBERG FOND ET RASK ØRSTED FOND (Carlsbergfond, Rask-Ørstedfond)
CVRATORES SCHOLARVM VNIVERSITATISQVE HAMBVRGENSES
(Hansestadt Hamburg, Schulbehörde, Hochschulabteilung)
INSTITVTVM STVDIORVM ANTIQVORVM IN VNIVERSITATE COLONIENSI
(Institut für Altertumskunde der Universität Köln)
SOCIETAS LITTERARVM REGIOMONTANA (Königsberger Gelehrte Gesellschaft)

DABAM TVRICI IDIBVS OCT. A. MCMLIII
(Zürich 8, Signaustraße 9)

MANU LEUMANN
CONSILII EDITORVM PRAESES

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Fasciculus primus huius partis, quae litterae E destinata erat, mense Iulio anni MCMXXXI in lucem prodiit. Per duo igitur et viginti annos virorum doctorum Thesauro l. L. faventium indulgentia tentata est. Aliquid morae imbecillitati humanae imputandum esse non negaverimus; at si quis animo perpenderit, quam miserabiliter bellum alterum priore perniciosius impediverit artium humaniorum incrementa in nostra imprimis patria, nobiscum laetabitur operas nostras, in asylo Schyrensi etiam belli tempore continuatas, per decem tantum menses inde a kal. Oct. anni MCMXLV plane interruptas fuisse. Nunc multis ac gravibus difficultatibus superatis nos quidem gaudemus quinti voluminis partem alteram esse absolutam simulque expleri lacunam, quae crescentem Thesauri seriem nimis longe deformabat, gaudemus totius operis dimidium continuo ordine tandem exstare.

In hac cui praefamur Thesauri parte socii sociaeque laboris fuerunt: Guilelmus BANNIER (†), Rudolfus BEUTLER, Edvardus BRANDT, Vincentius BULHART, Georgina BURCKHARDT, Ludovicus DEICKE (†), Manuel C. DÍAZ Y DÍAZ, Carolus DURSTELER (†), Elisabetha FLEISCHER, Wolf-Hartmutus FRIEDRICH, Gustavus Adolfus GERHARD, Eleonora HAHN, Guilelmus HERAEUS (†), Oscarus HEY (†), Otto HILTBRUNNER, Wolfgangus HÖRMANN, Ioannes Baptista HOFMANN, Michael VAN DEN HOUT, Margareta IBSCHER, Ludovicus JUNOD, Herta KLEPL, Ericus KÖSTERMANN, Hildegardis KORNHARDT, Fridericus KROHN (†), Manu LEUMANN, Fridericus MEHMEL (†), Gustavus MEYER, Dirk VAN NES, Ioannes OELLACHER (†), Georgius PFLIGERSDORFFER, Ioannes RANFT, Bernardus REHM (†), Ioannes RUBENBAUER, Helmutus SCHMECK, Petrus SCHMID, Iacobus ŠULSER (†), Andreas THIERFELDER, Franciscus TIETZE, Fridericus VOLLMER (†), Ioannes Georgius WACKERNAGEL, Iulius WOLFF. Ut crucis tristia signa indicant, collaborantium ex numero non paucos aut aetate consumptos aut belli fato abreptos lugemus.

Ad illustrandas vocabulorum etymologias et rationes vocibus Latinis cum linguis Romanicis intercedentes attulimus notas, quibus Aloisius WALDE, Guilelmus MEYER-LUEBKE schedas nostras olim locupletaverant, adnotationesque a viris doctissimis I. B. HOFMANN, M. LEUMANN, Gerardo ROHLFS plagulis nuper adscriptas.

Gratias agimus debitas viris doctissimis, qui plagulis legendis, adnotandis, supplendis praecipuam operam navaverunt: Ludovico CASTIGLIONI, Georgio DITTMANN, Guilelmo EHLERS, Eduardo FRAENKEL, Henrico HAFFTER, Manu LEUMANN, Einaro LÖFSTEDT, Gustavo MEYER, Maximiliano NIEDERMANN, Ottoni PRINZ, Friderico STUMMER, Iosefo SVENNUNG.

Redactorum officium in hac Thesauri parte anno MCMXXX una adgressi Gustavus MEYER et Ida KAPP grato animo illorum recordamur temporum, quibus pace etiam tum manente Georgius DITTMANN Thesaurum moderabatur, Eduardus SCHWARTZ et Ioannes STROUX, ut erant totius operis fautores, nostrae quoque partis incohatae et prospere progredientis adiutores exstiterunt. Mox bello exorto Gustavus MEYER in Helvetiam patriam revocatus est, neque post bellum finitum opportunitatem ad Thesaurum revertendi invenit. Medio anno MCML Otto HILTBRUNNER iam antea de hac quinti voluminis parte bene meritus in sodalicium redactionis accessit.

Idibus Oct. a. MCMLIII | I. KAPP

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

E

*e *littera quinta.* *de genere:* *neutr.*: VARRO ling. 8, 68 *v. infra l. 39.* 9, 44 exemptum (exempl- *cod.*). 9, 52 ut sit hoc a huic a, esse hoc e [huiusce e] huic e. *v. et l. 50. 53. 54.* *fem. per ellipsin vocis 'litterae'*: PLIN. dub. serm. *v. p. 2, 2 et al.* *de figura*: GRAMM. suppl. 303, 4 e vocalis est cuius figura typum trinitatis ostendit, ... duobus capitulis figuratur et una virgula inter duas illas. NOT. Tir. 16, 55.

1 *loci potiores*: **a** e *praeponitur litterae* 'i' *in prisca latinitate ad i longam notandam*: LVCIL. 358 m⟨e⟩ille hominum, duo m⟨e⟩ilia, item huc e utroque opus, meiles (*Scalig.*; mille *codd.*) m⟨e⟩ilitiam. 361 si plura haec feceris pila quae iacimus, addes e peila (pella *codd.*) ut plenius fiat (367 mendaci furique addes e, cum dare fur⟨e⟩i iusseris. 370 'haec ille⟨i⟩ fecere', addes e ut pinguius fiat). 364 iam 'puerei venere' e postremum facito atque i, ut puerei plures fiant (*de Lucilii ratione v. Sommer, Hermes 44, 1909, 70 sqq.*). VARRO ling. 9, 80 *cupressūs, cupressi* alii extremum us, ali⟨i⟩ ei faciunt. id est falsum; nam debent dici e et i *eqs.* NIGID. Gell. 13, 26, 4 'hi amici' casu multitudinis recto ... ante i scribendum erit e. 19, 14, 8 Graecos non tantae inscitiae arcesso, qui *ου* ex *ο* et *υ* scripserunt, ⟨quantae nostri fuerunt⟩ qui i ex e et i. illud enim inopia fecerunt, hoc nulla re subacti (*sic Hertz*). QVINT. inst. 1, 7, 15 diutius duravit ut e et i iungendis eadem ratione qua Graeci *ει* uterentur. 1, 7, 16 in iis (his *codd.*) quae proximam ab ultima litteram e habebunt et i longa terminabuntur, illam rationem sequentes utemur e gemina, qualia sunt ... 'aur⟨e⟩ei argent⟨e⟩ei' (*edd. vett.*).

b *de pronuntiatione*: CIC. de orat. 3, 46 cuius (*sc. Cottae*) tu illa lata, Sulpici, ... imitaris, ut iota litteram tollas et e plenissimum dicas. QVINT. inst. 1, 4, 8 non ... 'optumum' dicimus ut 'optimum' et in 'here' neque e plane neque i auditur (1, 7, 22 'here' nunc e littera terminamus). 9, 4, 34 e planior littera est, i angustior. MAR. VICTOR. gramm. VI 33, 1 (*de enuntiatione*) e ... depresso modice rictu oris reductis introrsum labiis effertur. TER. MAVR. 116 e ... vocula dissona est priori (*sc. litterae a*), quia deprimit altum ... rictum et lingua remotos premit hinc et hinc molares. MART. CAP. 3, 261 e spiritus facit lingua paululum pressiore (*inde* GRAMM. suppl. 307, 24).

c *de prosodia*: VARRO ling. 8, 68 in vocando (*i. vocativo*) ... cum brevi dici Philomede⟨s⟩, cum e longo Heraclide. CHAR. gramm. p. 6, 4 B. e littera per se nominata itemque cum aliis iuncta facit syllabas et breves et longas. 149, 8 bene et male per e productam ... non dicimus, sed ... per e correptam. DIOM. gramm. I 424, 13 e vocalis δίχρονος per se nominata *eqs.* (*cf.* MAR. VICTOR. gramm. VI 6, 13 e et o quae biformes dicuntur, quia pro binis Graecis apud nos ponuntur. 7, 23 e vocalis biformis). PROB. cath. gramm. IV 7, 15 Graeca *nomina* e productā terminata. EXPLAN. in Don. gramm. IV 498, 28. SERV. gramm. IV 438, 22 omnia adverbia e terminata in positivo semper producuntur. CLEDON. gramm. V 11, 17 quando correpta, quando producta sit e littera. 63, 21 adverbia 'bene' et 'male' (*v. supra l. 41*) in e correptum exeunt. 65, 19. POMP. gramm. V 102, 4 e aliter longa, aliter brevis sonat. MAR. VICTOR. gramm. VI 29, 1 e pro *η* et *ε*. TER. MAVR. 381 *ε* vel *ο* Graecum putetur ne Latinorum e vel o. AVSON. 348, 4 eta quod Aeolidum quodque *ε* valet, hoc Latiale e (*sc. valet*). praesto, quod e Latium semper breve (*sc. praestat*), Dorica vox *ε*. MART. CAP. 3, 235 e ... vocalis duarum Graecarum litterarum vim possidet *eqs.* *et al.*

2 *generalia quaedam (praecipue de ceterarum vocalium cum e vicissitudine deque collocatione eius)*: VARRO ling. 5, 91 turma terima — e in u abiit — quod terdeni equites *eqs.* 6, 95 (*in loco mendoso*). 7, 94 (*emend.*). 7, 96 in pluribus verbis a ante e alii ponunt, alii non (*scaeptrum, sceptrum*). 9, 44. 9, 106. 10, 57 de extrema syllaba e litteram exclusam (*trabes, trabs*). 10, 62. frg. Char. gramm. p. 167, 11 B. quia singularis ablativus e littera finiatur (CHAR. gramm. p. 77, 27 B. *cf.* QVINT. inst. 1, 5, 62 terminarentur. 1, 6, 7 omnia quae e et o litteris fatendi modo terminantur *eqs.* CHAR. gramm. p. 156, 13 B. PROB. cath. gramm. IV 8, 1. *et saepius*). NIGID. Gell. 10, 5, 1 avarus ... avidus aeris ... in ea copula e littera ... detrita est. 13, 26, 4 'huic terrae' per e scribendum. *ibid.* 'mei (*voc.*) studiosus' per i ... non per e, *sed* 'mei' (*genet.*) ... per e et i. 19, 14, 6 a et o semper principes sunt, i et u semper subditae, e et sub[d]it et praeit (*Euripus, Aemilius*). PAVL. FEST. p. 15 ab antiquis ... ameci et amecae per e litteram efferebantur (*cf.* QVINT. inst. 1, 4, 17 non e quoque i loco fuit? Menerva et leber *eqs.*). p. 273. PLIN. dub. serm. Char. gramm. p. 151, 22 B. e deposita. p. 160, 17. 180, 2 e littera claudi. QVINT. inst. 1, 6, 7. 1, 7, 25 vortices ... vorsus ... primus Scipio Africanus in e litteram secundam vertisse dicitur. 9, 4, 39 illa censori Catonis ⌊'dice facieque'⌋ (*corr. ex 1, 7, 23*) m littera in e mollita. *al.* CHAR. gramm. p. 67, 3 B. masculina in e litteram nulla veniunt (p. 73, 13. 74, 8. *et al.*) *al.* PROB. inst. gramm. IV 119, 2. 8. 9. MAR. VICTOR. gramm. VI 224, 21 adverbia quae in e mittunt. *et al. saepe.* TER. MAVR. 102 e, quae sonitum commodat hisce (*sc. litteris b c d g*), si negetur *eqs.* *et al.*

3 *in figura geometrica*: VITR. 9, 7, 3. 4. *pro signo et numero*: ISID. orig. 16, 27, 2 e latinum demonstrat obolos quinque.

notae usitatiores: e(a), e(gregius), e(i), e(ius), e(pistula), e(st), e(sto), e(x), e(xemplum), e(xter(n)us).

ē *v.* ex. **eā** *v.* is. **eādem** *v.* idem.

eale. [*vocabulum peregrinum. W.*] *nomen bestiae*: PLIN. nat. 8, 73 apud *Aethiopas* et *fera* quae vocatur -e (F^2E^2, *Sol. 52, 35*; eos *al.*) magnitudine equi fluviatilis, cauda elephanti, colore nigra vel fulva *eqs.* *huc pertinere videtur*: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 7 bubalus. eocle. vena *eqs.*

eāpropter *v.* is. **eāpse** *v.* is.

[**earinus** *var. lect.* TERT. cult. fem. 1, 8 *v.* āerinus *vol. I 1061, 60.*]

*__eātenus.__ *ab* eā *et* tenus. *de scriptura*: GRAMM. suppl. 298, 25 quatenus, aliquatenus ... -s per e, non per i scribendum (*item* 300, 19). NOT. Tir. 49, 33. *de notione*: GLOSS.^{L} III Abstr. EA 1 -s ea ratione aut tenuiter. *legitur inde a* CIC. (*vix a* PLAVTO, *cf. l. 30*) *quater* (*v. l. 51, p. 3, 4. 6. 11*) *et semel ex coniect. certa* (*v. l. 31*) *per totam latinitatem; deest* CAES., SALL., LIV., *poetis.* [*dub.*: PLAVT. Most. 131 -s abeunt a fabris. *correct.*: CIC. opt. gen. 8 qui -s *Gulielmius*, quatenus *codd.*]

I *de termino loci, ad quem usque aliquid pertinet (propria vi* [FEST. p. 290 *via sacra* ne -s quidem, ut vulgus opinatur, sacra appellanda est. *cf. p. 3, 18. 25. 39*] *fere abolita transit ad notiones sc. causalem, modalem, finalem, consecut., quas adaugent saepius per se coniunctiones subiunctae), i. q. eo usque*: **A** *absolute*: PLAVT. Most. 131 *v. supra l. 30.* CIC. opt. gen. 8 qui -s (*v. supra l. 31*) valuerunt sani et sicci dumtaxat habeantur, sed *eqs.* COLVM. 3, 20, 3 -s velut ⟨ath⟩letarum quodam conten⟨ti⟩ simus tetradeo. PAVL. dig. 24, 1, 28, 4 si ... quindecim dignus sit *servus*, non plus quam decem potest peti, quoniam -s donator pauperior factus esset. SYMM. epist. 7, 27 sed non -s pontificium tuum in nostra damna protendas. MART. CAP. 9, 971 compositum (*sc. tempus*) ... quod potest dividi et quod a primo aut duplum est aut triplum aut quadruplum. -s enim tempus omne numeri proferetur. COD. Theod. 13, 5, 20 (*a. 392*) -s naviculariae inquietudinis suspicione submota. OROS. hist. 7, 21, 5. CLAVD. MAM. anim. 1, 8 p. 47, 19 ne ... -s videretur posse dissolvi. *al.* PASCHAS. epist. 6 non vera virtus excluditur numerositate virtutum, sed optatis successibus -s ampliatur.

B *sequitur enuntiatum*: **1** *finale vel consecutivum*: **a** ut (*aliter supra l. 33*): CIC. opt. gen. 23 verba persequens -s, ut ea non abhorreant a more nostro. CELS. 5, 26, 30^{A} calida aqua -s necessaria est, ut sanies removeatur. 7, 19, 11 linamentum ... -s imponendum est, ut foramen tegat. 8, 10, 7^{E}. COLVM. 5, 1, 3 -s progreditur, ut dicat qua quidque ratione faciendum. 5, 5, 3 -s praecipiendum ..., ut intellegant. AFRIC. dig. 16, 3, 16 -s eum teneri apud quem tu deposueris, ut actiones suas tibi praestet. TREB. Claud. 14, 1 iudicia ... ⟨de⟩ illo a diversis edi[c]ta ... -s quidem, ut appareret ... Claudium imperatorem futurum. VOPISC. Aurelian. 31, 4. SYMM. rel. 19, 7 -s refellebat, ut diceret. VEG. mulom. 1, 12, 2. RVFIN. hist. 5, 16, 8 p. 463, 19 -s indulgebant, ut *eqs.* (*gr. aliter*). Orig. in gen. 3, 2 p. 40, 19 B. symbol. 1 p. 336^{B} Photinum ... scio -s scripsisse, non ut rationem ... explanaret, sed ut *eqs.* AVG. epist. 226, 8 p. 477, 10 SVLP. SEV. dial. 2, 14, 1. COD. Theod. 4, 22, 2 (*a. 381*) -s subvenimus, ut *eqs.* (11, 7, 16 [*a. 401* = COD. Iust. 10, 19, 7, 4]. COD. Iust. 8, 4, 6, 1 *a. 382*). 7, 8, 5 (*a. 398* = COD. Iust. 12, 40, 2) -s intrepidus ac securus possideat portiones, ut *eqs.* 12, 1, 84 (*a. 381*). 16, 2, 33 (*a. 398*). *al.* AVELL. p. 400, 7 SACR. Leon. 384. SIDON. epist. 6, 3, 2 -s commendare ..., ut ... studeat. 8, 1, 1 *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 32, 17 *al.* COD. Iust. 2, 14, 1, 2 (*a. 400*). *et al.* **b** ne: CELS. 5, 28, 2^{F} temptanda squama aeris est ... -s, ne quid eminere patiatur. 6, 6, 38 mel adiciunt -s, ne id ex specillo destillet. 7, 20, 5. COLVM. 5, 6, 14 cum ... arbor convaluerit, quicquid

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

falce contingi poterit, exputandum est allevandumque -s, ne *eqs.* SVET. Tib. 33 -s interveniebat, ne quid perperam fieret. IVST. 5, 2, 10 -s bellum sustinendum, ne *eqs.* SACR. LEOD. 359.

2 quoad: CIC. leg. 1, 14 civile (*sc. ius*) . . . -s exercuerunt (*sc. summi in civitate viri*), quoad populo praestare voluerunt. ad Q. fr. 1, 1, 11 *quaestorem* ferres -s, quoad . . . neglegeret eas leges, quibus *eqs.* VLP. dig. 18, 6, 1 pr. -s periculum sustinere debet, quoad degustetur vinum. *ibid.* quoad periculum vini sustineat et -s sustinebit. 32, 70, 3 lanae appellationem -s extendi placet, quoad ad telam pervenisset. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 135, 7.

3 qua: CIC. Tim. 40 qui *dii* -s nobis declarantur, qua ipsi volunt (*gr. p.* 41^a *καθ' ὅσον ἂν ἐθέλωσιν*). CELS. 5, 26, 23^D -s utilis est (*sc. sutura*), qua cutis ducentem . . . subsequitur. SEN. epist. 95, 26 ostrea -s circumcisa, qua eduntur. COLVM. 4, 7, 2. *ibid.* 12, 9, 1. arb. 8, 2 surculos in fissuram demittito -s, qua adrasi sunt. QVINT. inst. 1, 11, 1 dandum aliquid comoedo . . . dum -s, qua pronuntiandi scientiam futurus orator desiderat. IAVOL. dig. 50, 16, 112 litus publicum est -s, qua maxime fluctus exaestuat. VLP. dig. 42, 1, 6 pr. TERT. resurr. 17 p. 48, 4. 57 p. 118, 7 caro . . . -s passibilis, qua *eqs.* adv. Prax. 14 p. 251, 18 adv. Marc. 1, 26 p. 327, 23 *al.* AVSON. 420, 1 si Homerum . . . -s, qua Iliadem suam incipit atque finit, percenseamus.

4 quatenus (*aliter infra l. 58*): CELS. 2, 10, 13 ex ulterioribus *locis* . . . -s sanguis sequitur, quatenus emittitur. LABEO dig. 19, 2, 58, 1 -s . . . obligationem contrahi puto, q. vir bonus de spatio temporis aestimasset. PROC. dig. 18, 1, 69 existimo -s lacum . . . venisse, q. tunc fuit. IAVOL. dig. 47, 2, 91 (90) pr. furti -s habet actionem, q. eius interest (*sim.*: GAIVS dig. 4, 2, 19. 4, 3, 26. 14, 5, 1 *al.* VLP. dig. 12, 2, 11, 2 -s mihi competit actio, q. [17, 1, 8, 6]. *et al*). IVLIAN. dig. 15, 1, 28 -s damnari . . ., q. *eqs.* 39, 6, 18, 1 POMPON. dig. 43, 26, 15 pr. SCAEV. dig. 4, 4, 47, 1 an -s venditio rescindenda sit, q. adulescentium fundus communis fuit. respondi -s rescindi *eqs.* FLORENT. dig. 19, 2, 36 -s conductoris periculo est (*sc. opus*), q. admensum non sit. VLP. dig. 2, 14, 49 q. facere possit debitor, -s agat. 5, 3, 25, 11 si *ἀντίδωρα* acceperunt, dicendum est, -s locupletiores factos, q. acceperunt. *al.* PAVL. dig. 20, 4, 17 -s tuendum, q. *eqs. et al.* COLL. Mos. 6, 3, 2 inter fratres -s *cognatio*, q. capitis minutio non intervenit. VEG. mil. 4, 42 p. 160, 16. EPIST. pontif. Thiel (*Felix*) 1, 11 (*a. 483*) *ut verbum dei* unum . . . Iesum Christum . . . -s profiteatur, q. . . . librorum memorat traditio divinorum. AVELL. p. 47, 10 -s per architectos futurae basilicae diriget formam, q. se planities exstructioni amica praetulerit. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 11 p. 31, 5 CASSIOD. var. 2, 27, 1. *et al.*

5 quod (*rel. et coniunct.*): CELS. 8, 2, 5 si inferior pars integra est, -s, quod corruptum est, excidi debet. SIDON. carm. 22 epil. 6 p. 250, 5 si quis . . . carmen prolixius -s duxerit esse culpandum, quod epigrammatis excesserit paucitatem. COD. Iust. 6, 50, 14 (*a. 293*).

II *de termino temporis:* **A** *absolute, i. q. usque ad hoc tempus*: CAPITOL. Gord. 22, 5 Gordianus adulescens, qui Caesar -s fuerat, . . . Augustus est appellatus. PS. AVG. serm. 165, 2 sol iustitiae ecclesiam -s in tenebris constitutam suo illustraret lumine. OROS. hist. 1, 13 -s humanum genus ritu pecudum vixerit. 2, 17, 13 postquam in societatem urbis cives suos, -s exules, receperunt. 3, 1, 3. 5, 8, 3 *Gracchus* agrum a privatis -s possessum populo dividi statuit. 6, 1, 25. ALC. AVIT. hom. 20 p. 134, 1 rupes -s viatoribus inexperta. **B** *pendet enuntiatum temporale*: TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 422, 1 semper cum domino erimus, -s, dum et in terra et in caelo (*audi: est*). SCHOL. Cic. Bob. p. 132, 10 St. quod *Caesar* -s ante portas . . . permanserit, quatenus (*aliter supra l. 22*) in exilium Cicero discederet. OROS. hist. 3, 19, 10 sagitta sub mamma traiectus -s pugnavit, donec eum (*sc. hostem*) . . . occideret (6, 1, 22 hoc -s factum est, donec *eqs.* AVELL. p. 481, 10 ALC. AVIT. hom. 25 p. 145, 35).

[*?* **eattos** confessio GLOSS. V 358, 42].

ēbarbaros *coalitum e gr. ἡ βάρβαρος sc. ἔμπλαστρος. nomen medicamenti*: CASS. FEL. 39 p. 87, 21 *apponenda* certe illa quae a Graecis -s (*g*, ebarbores *c*, barbaros *p*; *cf. Gal. 13, 551 sqq.*) appellatur in duabus alutis inducta. *praeterea v. vol. II 1743, 67 sq., ubi corrigas* '46' *pro* '66'.

ebelinus *v.* ebeninus.

ebeneus, -a, -um. *ab* ebenus. *i. q. ebeni colorem habens*: MART. CAP. 1, 80 alter (*sc. frater Iovis*) -um (*D*, (h)ebenum *rell.*) *sertum* ac tartareae noctis obscuritate furvescens *gestabat*.

ebeninus, -a, -um, *ἐβένινος.* heben-: *l. 75. 77. 80.* ebel-: *l. 79.* *i. q. ex ebeno factus aut nigrum colorem habens*: EPIST. Alex. ad Arist. p. 193, 7 K. fores . . . eburneae miri candoris fuerunt et -a lacunaria nitebant (VVLG. Ezech. 27, 15 dentes eburneos et hebeninos commutaverunt: HIER. in Ezech. 8, 27 p. 255^B dentes eburneos . . . et ligna hebenina, quae nigri coloris pretiosissima sunt). p. 215, 11 in tabula -a. ACT. Archel. p. 22, 27 baculum tenebat ex ligno ebelino (*v. l. 72*). *allegorice de hominibus*: HIER. in Ezech. 8, 27 p. 255^D non sunt candidi . . ., verum hebenini nigri coloris.

ebenotricon, *ἐβενότριχον. nomen herbae*: PS. APVL. herb. 51, 9 H.-S. a Graecis dicitur adianton, alii politricum . . ., alii -n *eqs.* (*cf. Diosc. 4, 134 p. 279, 13 RV*).

ebenus, -ī *f. et* **ebenum,** -ī *n.,* *ἔβενος.* *scribitur* eb- *et* heb- *promiscue in codd. et in edd.* euenu: DIOSC. 1, 108. *de genere*: SERV. georg. 2, 116 sane et haec -us et hoc -um, hic (*sc. Verg., v. infra l. 26*) neutro usus est *eqs.* SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 117 masculino genere dixit (*immo neutro*). COMMENT. Lucan. 10, 117. *apud auctores*: *fem. certe apparet*: LVCAN. 10, 117 PLIN. nat. 1, 12, 9. 12, 17. 16, 213. *neutr.*: VERG. georg. 2, 117 EPIST. imp. Aug. Macr. Sat. 2, 4, 12 SCHOL. Hor. epist. 1, 6, 6 COMMENT. Lucan. 10, 302 CASSIOD. in psalm. praef. 4 p. 15^C GLOSS. *masc.*: ISID. orig. 17, 7, 36 *v. l. 21.* *de numero: plur.* (*nomin.*) -a: CASSIOD. *v. infra l. 45.* GLOSS. genus ligni Indici. arbor nigra Indiae. *legitur inde a* VERG. *v. infra l. 26*, OV. *v. infra l. 28*, CELS. [OV. Ib. 513 *v. sub* Euenus *Onom.*]

nomen arboris, cuius lignum nigrum est (*nobis i. q. diospyros ebenum L.*): **I** *proprie*: **A** *de ipsa arbore*: LVCAN. 10, 304 Meroë fecunda colonis laeta comis -i. PLIN. nat. 1, 24, 52 (*medicinae ex arboribus*) -o v. 6, 197 meridiano cardine silvae (*in Aethiopia*) -o (*D F a R, vulg.*; hae vero, hiberno *sim. rell. codd.*) maxime virent. 12, 17 unam *arborem* e peculiaribus Indiae Vergilius (*v. l. 26*) celebravit -um, nusquam alibi nasci professus (24, 89 ne in Aegypto quidem nascitur -us. COMMENT. Lucan. 10, 302 *in Meroë.* ISID. orig. 17, 7, 36 -us in India et Aethiopia nascitur, qui caesus [*v. supra l. 9*] durescit in lapidem). 12, 19. 16, 186 robur, cytisus, morus, -us *eqs.* 16, 204 *v. l. 35.* CLAVD. carm. min. 28, 22 Gyrraeus . . . ramos -i, dentes . . . vellit eburnos.

B *de ligno ebenino*: **1** *spectatur materies (fere pro re pretiosa; pro medicamento l. 29 sqq.)*: VERG. georg. 2, 117 sola India nigrum fert -um (*cf.* MELA 3, 80 *Arabiae* silva . . . -um odoresque generat). OV. met. 11, 610 medio torus est -o sublimis in antro. CELS. 3, 21, 7 cardamomum, -us, cupressi semen. 5, 7 exedunt corpus acaciae sucus, -us, aerugo *eqs.* (*cf.* PLIN. nat. 24, 89 -um medici et inter erodentia adsumunt). 5, 12 evocat et educit . . . -us, lini semen *eqs.* 5, 13. LVCAN. 10, 117 -us Mareotica vastos non operit postes. PERS. 5, 135 advehe . . . castoreum, stuppas, -um, tus, lubrica Coa. PLIN. nat. 1, 12, 9 quando primum -us Romae visa. 16, 204 gravissima *materies* iudicatur -us et buxus, graciles natura (*v. supra l. 23*). *ibid.* 16, 212 cariem vetustatemque non sentiunt cupressus, cedrus, -us. 16, 213 maxime aeternam putant -um *eqs. ibid.* ceteri ex -o esse tradunt *sc. tectum templi Dianae Ephesiae* (MART. CAP. 2, 174 *puella* spicas manu caelatumque ex -o pinacem . . . adferebat). APVL. apol. 61 -i loculos. IVL. VAL. 1, 1 p. 1, 17 virgulam ex ligno -i (*cf.* 3, 29 p. 137, 11 virgas -i). PS. AVG. serm. 49, 2 post teneritudinem fusi (*i. erga regem vino stratum, cf. seq.*) -i capulum quaerit *Iudith.* DIOSC. 1, 108 (*v. supra l. 1*). SIDON. carm. 22, 53 ebur . . . -usque vel aurum. ENNOD. dict. 8, 6 p. 447, 18 India . . . -um nutrit. CASSIOD. in psalm. praef. 4 p. 15^C de lignis thyinis quae vulgo -a vocantur. **2** *respicitur potius color*: BOETH. divis. 878^D cum dicimus . . . alia esse alba, alia nigra, ut lapis atque -us, manifestum est -o utraque inesse et duritiem et nigredinem. in Porph. comm. pr. 1, 19 p. 57, 22 equum et corvum et -um. 2, 31 p. 131, 2 ut est -um nigrum. *ibid. l.* 8. 9. in Porph. comm. sec. 5, 10 p. 313, 15 de inrationabili corvo et de inanimato -o. 5, 24 p. 346, 5 carboni et -o. *ibid. l.* 20. p. 347, 7. *pro omni materia nigra* (*i. 'mala'*): PRVD. cath. 2, 71 tu, sancte, qui taetram picem candore tinguis lacteo -oque crystallum facis.

II *translate de homine, qui rei pretiosae instar eminet*: EPIST. imp. Aug. Macr. Sat. 2, 4, 12 (*ad Maecenatem*) vale mi -um Medulliae, ebur ex Etruria . . . Tiberinum margaritum *eqs. v. et* Hebenus *Onom.*

III *confunditur c. ebore*: IVL. VAL. 3, 35 p. 143, 17 columnae de gemmis . . ., -o tamen plurima interpolante. 3, 36 p. 144, 2 alii currus quadrigas (quadriiuges *Kroll*) elefantos iunctos habebant, eosque -o, cui concolor bestia *eqs.* (*v. Kroll, Rh. Mus. 70, 1915, 601 adn.; PWK X 848, 56*).

eber *v.* ebrius. **ebes** *sim. v.* hebes *sim.*

ebesco *ἀγοράζω* (*ἀκο- mg.*) GLOSS. I p. 247.

ebi *v.* ibi. *K.-M.*

ēbibo, -bibī, -bibitum, -ere *ab* ex *et* bibo. *de formis: legitur vel subest in codd.* exb- *vel* ecb-: PLAVT. Mil. 832 (exuiuit). Trin. 249 *apud* NON. p. 81 (etb-). Truc. 156 (etb-). PAVL. FEST. p. 79 (exb-). *inc.*: SER. SAMM. 320 (etb- A^1B *pars,* eb- A^2B *pars*). *imperf. non legitur.* *pass.: inde a* PLIN. nat. 5, 71 (*p. 5, 64*). 8, 34 (*p. 5, 14*). *part. perf. pass.* -itus: AVG. civ. 1, 3 p. 7 D. 22, 6 p. 562 PS. PETR. CHRYS. serm. 135 p. 566^A SIDON. carm. 9, 43 CASSIOD. in psalm. 74, 8 GLOSS.[L] III Abol. EP 5 epotata -ita (*cf. adn.*). [EPIT. Iul. Val. ed. Zacher 1, 5 (*inde* IVL. VAL. ed. Mai 2, 26) -ito vino (sed IVL. VAL. 2, 26 ed. Kübler: ubi *poculum* strinxisset).] *de notione propria per differentiam*: AMBR. Noe 29, 111 ('bibit de vino') non dixit: vinum bibit, neque iustus vinum -it, sed de vino, hoc est de eius portione libavit. ISID. diff. app. 83 bibit, qui aliquid relinquit in poculo, -it, qui totum exhaurit.

I *proprie: de animalium actione bibendi (de bestiis p. 5, 22 sqq. p. 5, 56)*:

A *i. q. bibendo exhaurire, vacuefacere* (GLOSS. *ἐκπίνω.* PAVL. FEST. p. 79 exburae quae -erunt quasi epotae. GLOSS. *v. supra l. 73*). *clarior fit notio interdum additis vocibus q. s.* totus, uni-

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

versus, plenus *sim*): 1 *ea, ex quibus bibitur*: **a** *pocula, vasa*: *α c. obi.*: PLAVT. Amph. 431 vini hirneam ... meri (*syn.* 430 eduxi). Curc. 359 poc[u]lum (EPIT. Alex. 99. 110. MART. CAP. 2, 141 immortalitatis). Mil. 832 heminas octo *vini*. ARNOB. nat. 5, 18 seriam meri ... plenam. LACT. inst. 1, 22, 11 vini ollam. SCHOL. Pers. 3, 92 ('sitiente lagoena') quod *lagoena* vetustate decoquatur ac per hoc sese tamquam sitiens -at. PS. AMBR. paenit. 24 ut aquae guttulam quaereret, qui (*dives*) guttum (*D.*, guttam *ed.*) antea pretiosi nectaris -isset. *nota* (*cf.* 2 *b β*): OV. fast. 3, 533 Nestoris ... annos (*i. nonaginta cyathos*). *β abs.*: SVLP. SEV. Mart. 20, 6 ubi Martinus -it, pateram presbytero suo tradidit. CORP. XIII 10018, 70 (*in vasculo potorio*) -e. **b** *alia*: OV. met. 6, 342 ubera *Latonae* ... -erant avidi ... nati. PLIN. nat. 8, 34 elephantos ab iis (*draconibus*) -i.

2 *ea, quae bibuntur*: **a** *additur, ex qua re vel cui -atur*: ex (*aliter infra l. 30*): MELA 2, 12 mos ... est bellantibus *Asiacis* cruorem eius, quem primum interemerunt, ipsis ex vulneribus -ere. *alicui* (*tantum in metaphora*): PLAVT. Curc. 152 *puella* mihi ... amanti -it sanguinem. **b** *c. obi. solo*: *α potiones* (*medicamenta, venena, alia; passim arida, mixta in liquidis; vis praepositionis interdum debilitata est*): CATO agr. 71 caput ulpici conterito cum hemina vini facitoque -at *bos aegrotans* (CHIRON 406 *scrophae sanguinem cum vino* per os -at *iumentum*. *ibid.* cepas ... et erucae semen ... per os -at uncias III diurnas). PROP. 2, 24, 27 *amator* venena libens et naufragus -at undas (*hoc ad β*). VAL. MAX. 4, 6 ext. 1 extincti ossa potioni aspersa (GELL. 10, 18, 3). CELS. 5, 27, 4 acetum. 5, 27, 12 cantharidas. PHAEDR. 1, 14, 9 *toxicum antidoto mixtum*. PETRON. 20, 6 medicamentum. *ibid.* 7 quidquid saturei fuit. APVL. met. 10, 5 fratri ... paratam mortem (*i. venenum*). SER. SAMM. 319 ex pipere et calida florem de rore marino -e. ARNOB. nat. 1, 48 potionem (5, 25 p. 197, 8). 5, 26 p. 198, 7 cyceonem. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 77 cibum -i potius quam masticari. *β liquores usitatum bibendi modum excedentes*: PLAVT. Pseud. 1304 Massici montis ... quattuor fructus ... in hora una. PROP. 2, 24, 27 undas (*v. l. 25, aliter l. 80*). OV. fast. 3, 533 (*v. supra l. 9*). IREN. 2, 19, 8 universum ... mare. PHAEDR. 1, 20, 5 aquam *fluvii* coepere -ere (*gr.* ἐκπίωσι, bibere *P*) *canes*. SIDON. carm. 9, 43 fluminibus satis profundis ... -itis.

B *i. q. bibendo in totum consumere*: 1 *proprie*: CATO agr. 57 *compeditos* non est nimium in annos singulos vini Q. X -ere. CARM. epigr. 187, 2 quod comedi et -i, tantum meu(m) est. 2 *metaphorice i. q. bibendo perdere*: PLAVT. Trin. 249 non satis id est mali, ni amplius etiam quod -it, quod comest, quod facit sumpti *meretrix*. Truc. 156 vos (*meretrices*) ... si quid quaeritis, -itis et comestis. 312 quae nunc ad vos clam exportantur ... ea vos (*meretrices*) estis, exunguimini, -itis. TER. Haut. 255 (*de meretricis familia*) quid comedent! quid -ent! HOR. sat. 2, 3, 122 filius aut etiam haec libertus ut -at heres. VLP. dig. 5, 3, 25, 16 penum hereditarium. OPTAT. 1, 18 p. 20 faucibus avaritiae commendatam -erant praedam. *nota*: PLAVT. Amph. 631 non ego cum vino simitu -i imperium tuom (*cf.* bibere PLAVT. Persa 170 *vol. II 1964, 6; delevit versum cum praecedentibus et sequente Ussing*).

C *vi praepositionis plane evanida i. q. bibere, potare*: ITALA Ezech. 34, 3 (PS. CYPR. ad Novat. 14) o pastores, quare lac -itis et coagulatum comeditis? (τὸ γάλα κατέσθετε. VVLG. lac comedebatis). CHIRON 358 ubi *iumentum* plus -erit, caput emittit *eqs.* 403 si quod iumentum fartosum [in] ventrem habuerit, cum -erit, tantum sufflat inflatus. [*huc trahe* PS. AMBR. *l. 7*, guttam *trad. K.-M.*]

II ***translate:*** **A** *de rebus corporeis liquores quosdam (vel ea, quae pro liquoribus audacius ponuntur) quasi hauriendo in sese recipientibus, exhauriendo exsiccantibus*: 1 *praevalente sensu in se recipiendi*: **a** *-unt liquida*: OV. met. 8, 836 peregrinos ... -it amnes *fretum* (*syn.* 835 recipit, *quod verbo* -endi *poetice augetur*). PLIN. nat. 5, 71 a quo (*lacu Asphaltite*) postremo -itur *Iordanes*. IORD. Get. 5, 36 tribus faucibus fluenta Vistulae -untur. *i. q. devorare*: PS. AMBR. act. Seb. 28 quantos ... amatores eius (*vitae falsae*) ... Charybdis -it? **b** *-unt arida*: PLIN. nat. 9, 134 lana potat *colorem purpurae* ... donec omnem -at saniem. ARNOB. nat. 5, 10 silex ... -it Iovialis incontinentiae foeditatem. HIER. vita Hilar. 31 *aquarum* alias harenae -unt. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 59 ferula (*D.*, regula *ed.*) ... sui corporis raritate tenuitatem lactis vel aquatum [a] liquore⟨m⟩ -ens. GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 263 sqq.) 120 genus spongiae, quod statim -it, in quocumque liquore ponitur.

2 *praevalente sensu exsiccandi, arefaciendi*: LVCAN. 9, 743 -it umorem circum vitalia fusum pestis *ex morsu dipsadis orta*. PS. QVINT. decl. 13, 5 antequam noctis umorem radii solis -rent (FERREOL. reg. 26 priusquam ... solis ardor -erit redactam in manipulos segetem). CYPR. GALL. exod. 480 totis qui (*auster*) flatibus usus ... -it undas. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 37 capitis frequens siccitas, quae statim -at fomenti liquorem.

B *de animo aliisque in metaphoris audacioribus*: 1 *i. q. percipere*: TERT. pudic. 16 p. 254 omnem notitiam apostoli. anim. 43 p. 371 Adam ante -it soporem quam sitiit quietem. resurr. 25 p. 61 ut ... orbis de pateris angelorum plagas suas -at (*cf. N. T. apoc. 16, 1*). COMM. apol. 362 *mortem* -it dominus passus, (*cf. N. T. I Cor. 15, 55* κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος, VVLG. absorpta est). AVG. conf. 6, 8, 13 ut vidit ... sanguinem, immanitatem simul -it *Alypius in amphitheatro*. civ. 1, 3 p. 7 D. *Vergilius* -itus animis *puerorum*. 22, 6 p. 562 D. superstitione in lacte quodammodo matris -ita. epist. 91, 3 *ex Ciceronis de re publica libris* affectum amantissimi civis -isti. PS. PETR. CHRYS. serm. 135 p. 566[A] *Laurentius* -ita prophetia *martyrii* ... corde paratissimus ex spiritu ebrius. ENNOD. dict. 12, 4 p. 462, 14 nec quicquam de copiis commissi liquoris (*artis poeticae*) -imus. CASSIOD. in psalm. 74, 8 lex domini pulchre calix dicitur, quae ambienter -ita atque recondita animabus praestat ... sospitatem. 145, 5 in quo (*ingressu secundo*) tamquam salutare poculum humanis mentibus porrigit *propheta* -endum. GREG. M. moral. 14, 14 (*ad Iob 18, 9* 'exardescet contra eum sitis') quia ... ad -enda mala ... accenditur.

2 *i. q. exhaurire, exsiccare*: HIER. in Ioel 1 p. 172 *incipiens in animo passio erucae modo* mora ipsa ac pertinacia -it et exsugit omnem virorem. *ex hebr.* שָׁתָה (*i. avide bibere*): VVLG. Iob 6, 4 *sagittarum domini* indignatio -it spiritum meum (HIER. interpr. Iob *l. c.* furor bibit sanguinem meum).

additamentum crebrius: (com)edere: PLAVT. Trin. 249 Truc. 156. 312 TER. Haut. 255 CARM. epigr. 187.

syn.: educere, epotare, exhaurire, exsiccare (SYNON. Cic. Char. gramm. p. 423, 14 B. potat, -it). *Bannier.*

[**ebilantur** GLOSS. *v. s.* eviro.]

ebir *e voce hebr.* עָבַר. HIER. in Ier. 6, 47, 1 p. 435, 9 (*ad Ier. 32, 35*) 'ut initiarent filios suos ...'. pro 'initiarent' in Hebraico scriptum est '-r' (*sc.* לְהַעֲבִיר *hif.*), quod Aquila et Symmachus 'transducerent', LXX et Theodotio 'offerrent' interpretati sunt.

ebisc- *v.* hibisc-.

ēbīto, -ere. *ab* ex *et* bitere. *i. q. egredi*: PLAVT. Stich. 608 non it, non it, quia tanto opere suades ne -at (ne ṇebitat *A*) :: iube *eqs.* GLOSS.[L] II Abav. EV 18 -ere ἀρχαίως egredi.

ēblandior, -ītus sum, -īrī. *ab* ex *et* blandior. *de formis*: *imperat. praes.* -ire: CIC. Att. *v. l. 58*. -iendum: BOETH. *v. l. 55*. *act.*: eblandio: GLOSS. II 237, 47. *adhibetur passive*: CIC. Planc. *l. 42*, PLIN. paneg. *infra l. 51*, GELL. *infra l. 51*, FIRM. *l. 56*, SCHOL. Cic. Bob. *infra l. 54*, PRVD. *infra l. 71*, MART. CAP. *infra l. 56*. GLOSS. ἀποκολακεύω. *legitur inde a* CIC., LIV. [*correct. ex* blandior: VITR. 3 praef. 3 TAC. hist. 3, 37 MART. CAP. 1, 88.]

1 *i. q. blandiendo vel impetrare vel sibi conciliare*: **a** *transitive*: CIC. Planc. 10 -ta illa, non enucleata esse suffragia. LIV. 27, 31, 7 *Philippus* neque ... omnia emebat aut -batur, sed vim etiam flagitiis adhibebat. VITR. 3 praef. 3 cum etiam saepe -atur (*v. supra l. 40*) gratia conviviorum a veris iudiciis [ad] falsam probationem. 7, 5, 5 cum aspectus eius scaenae propter asperitatem -retur omnium visus. COLVM. 6, 36, 4 itaque obiectae asinae cum superiectu -ti sunt (*sc. magistri*) *admissarium* velut incensum *eqs.* PLIN. nat. 16, 118 caelo fecunditatem omnem -to. TAC. hist. 3, 37 nec defuit qui unum consulatus diem ... -retur (*v. supra l. 40*). PLIN. paneg. 70, 9 urbana, coniuratione -tas preces. GELL. 11, 13, 5 aures nostrae cadentis apte orationis modis -tae. SOL. 1, 61 *Iolaus* palantes incolarum animos ad concordiam -tus Olbiam extruxit (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 140, 9 St. hoc ipso popularis animus -tus. BOETH. in top. Cic. 6 p. 383, 4 *exemplum* ad -endum Trebatii animum valet). FIRM. math. 1, 3, 2 p. 9, 18 -to consensu. MART. CAP. 1, 88 eisdem ... quibus fuerat -ta (*v. supra l. 40*) *Tyche* ictibus crebris verticem ... vulnerabat. **b** *intrans.*: CIC. Att. 16, 16, 12 enitere, elabora, vel potius -re, effice, ut *eqs.* SEN. epist. 105, 6 dulcedo sermonis, quae inrepit et -tur et non aliter quam ebrietas aut amor secreta producit. PLIN. nat. 9, 28 *Arionem* -tum, ut prius caneret citbara. MART. CAP. 9, 920 quibus ... opibus vigil cura repromittat, ut in tam dulcem -tamque (*i. eblandientem*) mollitiem intima mentium liquescat affectio.

2 *singularia*: *pro simpl. blandiri*: VITR. 10, 7, 5 moventia sigilla ceteraque quae delectationibus oculorum et aurium usu sensus -antur. *fere i. q. lenire, compescere*: COLVM. 7, 5, 16 *lac caprinum* infusum (*sc. pecori*) tantum valet, ut -atur igneam saevitiam. 8, 11, 1 sed nec haec ... aliena est agricolae captandis undique voluptates acquirere, quibus solitudinem ruris -atur. *i. q. emollire, voluptate capere*: PRVD. psych. 328 inde -tis virtutibus halitus illex inspirat tenerum labefacta per ossa venenum.

ebolus *v.* ebulum. *K.-M.*

ebor *v.* ebur.

eborārius, -a, (-um) *ab* ebur. NOT. Tir. 105, 3. 4 (a)ebor, (a)eborarius. ebor-: CORP. VI 7655. 9375. 33423. 33885 (*bis*). 37374[a]. XI 3948. PLIN. nat. 1, 7, 39 COD. Iust. 10, 66 (64), 1. ebur-: CORP. VI 7885. 9397. 37793 COD. Theod. 13, 4, 2 GLOSS. eborár-: CORP. VI 33885, 4. *gen. sing.* -i: CORP. VI 33423. 37793. *dat. pl.* -is: *v. p. 7, 5*. *nom. pl.* -ii: *v. p. 7, 12*. *abbreviatur*: CORP. VI 9397 (*v. p. 7, 2*). XI 3948 (*v. p. 7, 7*). *cf. Mau, PW V 1898; Kornemann, PW VI 1904*.

i. q. ad eboris tractationem (mercatum p. 7, 3 sqq.) pertinens: 1 *adi.*: **a** *accèd. ad* politor, faber: CORP. VI 7885 P. Cae-

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

setius P. l. . . . politor -us (37374ᵃ ⟨M. P⟩erperna M. l. ⟨. . .⟩ politor -us). 9397 Q. Considius Eumolpus faber eburar. (33423 M. Aeli M. l. . . . fabri -i). **b** *acced. ad* negotiator: CORP. VI 33885, 3 (*aet. imp. Hadriani*) Aelianus . . . ius scholae ⟨. . . (negotiatoribus *suppl. videtur; sin minus, pertinet ad 2, cf. infra l. 9*)⟩ -is dedit. *ibid.* 4 si alius quam negotiator -us . . . in hoc collegium (*cf. Mau l. c.*) adlectus esset. CORP. XI 3948 diis manibus *illius* eborar. negotiatoris. **c** *acced. ad* sculptura: PLIN. nat. 1, 7, 39. **2** *subst.*: GLOSS. ἐλεφαντουργός, opifex eboreus. CORP. VI 7655 Sex. Clodius Sex. l. . . . -us ab (*cf. vol. I 22, 30*) Hercule Primigenio. 9375 P. Clodius Sex. l. . . . -us. COD. Theod. 13, 4, 2 (*a. 337*) *in brevi pertinente ad artifices muneribus vacantes* (= COD. Iust. 10, 66 [64], 1) -ii. *de* CORP. VI 33885, 3 *v. supra l. 3 sqq.*

eborātus, -a, -um *ab* ebur. ebur-: PLAVT. Aul. 168 Stich. 377 VOPISC. Aur. 13, 3. 46, 3.

i. q. ebore ornatus: *cf.* CHAR. gramm. p. 93, 10 B. 'eboreum' ratione dicimus . . .; sed consuetudo . . . '-um' admisit et 'eburnum'. p. 93, 14 quae ita placuit distingui, ut 'eboreum' sit ex solido ebore confectum, '-um' extrinsecus ebore ornatum, 'eburnum' *eqs.* (*v. p. 22, 70*). PLAVT. Aul. 168 vehicla (LAMPR. Heliog. 29, 1 VOPISC. Aurelian. 46, 3). Stich. 377 lectos (VARRO Men. 447). PANEG. 12 (2), 33, 2 navigia. LAMPR. Heliog. 4, 4 sella (VOPISC. Aurelian. 13, 3). SIDON. epist. 8, 8, 3 curules. 8, 12, 5 -is . . . pyrgorum gradibus.

coniunguntur auratus, argentatus, aeratus, gemmatus *al.*

eboreus, -a, -um *ab* ebur. SERV. Aen. 11, 11 *facit ebur* -us ab eo quod est eboris. ebureus: GLOSS. III 202, 41 (uberea *trad., em. Heraeus in plagulis*). eburreus: *v. l. proximam.* *de usu*: DVB. NOM. gramm. V 578, 5 eburnea, non -a (eburrea *codd.*). *variant libri inter* -s (*potioris auctoritatis, cf. Heraeus ad l.*) *et* eburneus: [MART.] lemm. 14, 5. 12. 14. 77. 91. *de notione*: CHAR. gramm. p. 93, 14 B. *cf. supra l. 16.* GLOSS.ᴸ II Philox. EB 15 *et* 5 *et* 8 eburneum, eburnum ἐλεφάντινον, eboreum ἐλεφάντινον ἐκ μέρους (*cf. distinctiones supra l. 18/9*).

1 *de elephantorum dentibus*: PARIS 1, 1 ext. 2 dentes -os (VAL. MAX. eburneos. [MART.] lemm. 14, 91 dentes -i [*cf. supra l. 30*]). **2** *i. q. ex ebore factus*: PETRON. 32, 4 circulo (*i. armilla*). PLIN. nat. 7, 183 Apollinem. 36, 40 Iovem (36, 98). QVINT. inst. 6, 3, 61 oppida (*i. oppidorum simulacra*). BASS. gramm. VI 271, 26 lamellas. POMPON. dig. 1, 2, 2, 4 tabulas -as (aereas *Momms., Jur. Schr. 3, 302 adn. 4*). VLP. dig. 32, 52 pr. codicibus. 32, 52, 7 bibliothecam. 33, 7, 12, 28 mensae (33, 7, 72, 43). ITALA (Cas.) psalm. 44, 9 templis (βάρεων ἐλεφαντίνων, domibus eburneis VVLG.). CORP. X 6 pugillares membranaceos operculis -is, puxidem -am. PARIS 8, 10, 1 fistula (VAL. MAX. eburnea). [MART.] lemm. 14, 5 pugillares. 12 loculi. 14 tali. 77 cavea (*cf. supra l. 30*). **3** *i. q. de ebore sumptus*: SCRIB. LARG. 16 scobis (*bis*). *Bannier.*

†**ebreica** COMM. instr. 1, 30, 9.

[ebremata *vox corrupta.* PRIMAS. apoc. 4, 16 p. 894ᴬ = p. 146ᵉˣᵗʳ· Haussl. 'et pluviales aquas eorum in sanguinem' (*exod. 7, 19*), quod Graeci quoque ebremata (*f G, vulg.*, eoremata *N*; βρέγματα *probabiliter ed. pr.*) posuerunt].

†**ebreulso** MISC. Tir. 67, 4. *K.-M.*

ēbria, -ae *subst. v. infra l. 68, p. 15, 64.*

ēbriācus, -a, -um *cf. c.* ebrius; *de forma* hebriacus *v.* ebrius *p. 12, 55.* [*ital.* imbriaco, *prov.* embriac, *hisp.* embriago. *M.-L.*]. *reprehendit* CHAR. gramm. p. 105, 3 B. (*cf. Heraeus, Archiv 11 [1900], 31 adn.*). *fere i. q. ebrius*: NON. p. 108, 4 -us (ebriatus *Harl.*) ebrius. GLOSS. μέθυσος, μεθυστής. *cf.* GLOSS.ᴸ II Abav. VI 35 vinolentus: temulentus ebriosus -us. LABER. mim. 10 homo -us (ebriatus *Harl.*) somno sanari solet. ITALA I Cor. 6, 10 (Ps. Aug. spec. 52 p. 529) non avari, non -i (ebriosi *var. lect.*) . . . regnum dei possidebunt (μέθυσοι. VVLG. ebriosi). ITIN. [Silv.] 45, 3 (*v. Löfst. ad l.; cf. Heraeus, Gött. gel. Anz. 1915, 474*). VVLG. Sirach 19, 1 *cod. Amiat.* (ebriosus *al.*, *gr.* μέθυσος).

ēbriāmen, -inis *n. ab* ebriare. *i. q. potus ebrians*: ITALA num. 6, 3 (Tert. ieiun. 9 p. 285, 19) vinum et -n (σίκερα. sicera Lugd.; VVLG. omne quod inebriare potest) non bibet. [*coniecit Helm*: APVL. apol. 59 nec tantulum potuit -e (ebria, *v. l. 53*, *F et φ*, ebrius *vulg.*, a bria *Hildebrandt, alii alia*) sibi temperare, ut hanc horam sobrie expectaret. *sed cf. p. 15, 65.*]

ēbr⟨i⟩ātio ebrietas GLOSS. Werth. Gallée 338.

⁎**ēbrietās**, -ātis *f. ab* ebrius; *cf.* NOT. Tir. 70, 15 *et* 17 ebrius . . . -s. *plur.*: SEN. dial. 1, 3, 2 epist. 24, 16. 59, 11. 83, 26 COLVM. 1 praef. 16 PLIN. nat. 17, 240. 20, 47 Ps. QVINT. decl. 14, 7 TERT. idol. 1 p. 31, 5 VVLG. Rom. 13, 13 Gal. 5, 21 (*gr.* μέθαι *utrubique; inde passim* ECCL.). HERM. Pal. mand. 6, 2, 5 (μεθυσμάτων). AMBR. Hel. 8, 27 *al.* *de notione*: GLOSS. μέθη, παροινία, crapula vel nausia; *cf.* III 72, 15 sine -e ἀμέθυστος. AMBR. Noe 29, 111 -is . . . species gemina est, una, quae titubationem corpori afferat atque eius supplantet vestigia sensumque perturbet, altera (*v. p. 9, 78*) quae mentem virtutis vaporet gratia et omnem infirmitatem videatur avertere. Hel. 16, 61 est -s culpae, est et gratiae (*cf.* Cain et Ab. 1, 5, 19; *v. p. 8, 31*). *differt a voce q. e.* ebriositas: ISID. diff. 1, 183 inter -em et ebriositatem: quod -s aliquando est, ebriositas frequens temulentia vini est; *cf.* CIC. Tusc. 4, 27 inter -em ⟨et ebriositatem⟩ (*om. codd. et Nonii L¹, habent Nonii codd. rell.*) interest. AVG. c. Faust. 22, 44 *v. p. 13, 8.* *legitur inde a* CIC. Tusc. 4, 27 (*supra l. 1*), *saepe apud* SEN. phil. PLIN. nat. ECCL. (*praesertim* AMBR. Hel.) CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294. 295; *in versibus non nisi semel* HOR. epist. 1, 5, 16. OV. *quinquies* (*v. l. 13 sqq.*). IVVENC. 4, 192 PROSP. carm. de ingrat. 593.

I ***de hominibus***: *i. q. adimpletio corporis potionibus inebriantibus (cibis p. 9, 68) vel animi (rebus variis incorporeis)*:

A ***proprie***:

1 *status -is*: **a** *absolute (exempla selecta)*: HOR. epist. 1, 5, 16 quid non -s dissignat? operta recludit *eqs.* OV. ars 1, 597 -s, ut vera nocet, sic ficta iuvabit. rem. 809 aut nulla -s, aut tanta sit, ut tibi curas eripiat (*cf. infra l. 30*): siquast inter utrumque, nocet. epist. 15, 230 -s ignis in igne fuit. 15, 246 ut possem verbis petulantius uti, non semel -s est simulata mihi. met. 12, 221 -s geminata libidine regnat (VVLG. prov. 31, 4). SEN. contr. 2, 6 (14), 5 -em patri obicis ebrius . . .? (SEN. dial. 9, 17, 9). *ibid.* 9. 9, 2 (25), 4 inter . . . fastidiosos sub (ob *Kiessl., H. J. Müller*) -em cibos modo excisum humanum caput fertur. suas. 7, 13 M. Tullio . . . -s si quid ex ea (*memoria*) supererat, subducebat. CELS. 1 praef. 69 post -em . . . premi (*sc. siti*). 2, 6, 8 quo *tempore* -s solvi debet (*ex Hippocr. aphor. 5, 5* αἱ κραιπάλαι λύονται). 5, 26, 22. SEN. benef. 1, 10, 2 habebitur aliquando -i honor (PLIN. nat. 14, 140 etiam praemio invitatur -s). dial. 1, 3, 2 *-es* necant per voluptatem. 1, 4, 9 *animi* velut perpetua (*cf. l. 36*) -e sopiti. 3, 13, 3 -s facit protervos et audaces. 5, 14, 1 turpem esse . . . -em in rege. 9, 17, 8 non numquam . . . usque ad -em veniendum, non ut mergat nos, sed ut deprimat; eluit enim curas (*cf. supra l. 15*) *eqs.* (CAPITOL. Opil. 13, 4 LACT. inst. 2, 13, 5 CLAVD. DON. Aen. 11, 740 p. 525, 11 AMBR. Hel. 18, 66 Cain et Ab. 1, 5, 19 CAEL. AVR. acut. 2, 38, 219; *cf.* ARNOB. nat. 5, 2 [*v. p. 9, 10*]. *eodem sensu* in -em: AMBR. Hel. 9, 29 VVLG. Ezech. 39, 19). SEN. nat. 3, 20, 5 -s, donec exsiccetur, dementia est et nimia gravitate defertur in somnum. 3, 21, 1 nervos velut -e torpentes. 4, 13, 5 -s continua (*cf. supra l. 26*) visceribus insedit. epist. 12, 4 *potio extrema*, quae mergit, quae -i summam manum inponit. 24, 16 -es nervorum torporem tremoremque *afferunt*. 59, 15 *-s* unius horae hilarem insaniam longi temporis taedio pensat (*cf.* 83, 18 nihil aliud esse -em quam voluntariam insaniam. AMM. 15, 12, 4 *-em* furoris voluntariam speciem esse Catoniana sententia definivit). 83, 9 ab -e deterrere. 83, 11 potest . . . ebriosus . . . saepe extra -em esse. 83, 16 animus . . . -e devinctus. 83, 17 citra -em resistit *sapiens.* 83, 19 omne vitium -s et incendit et detegit, . . . verecundiam removet. 83, 20 non facit -s vitia, sed protrahit (*v. quae sequuntur*). 83, 22 quas clades ediderit publica -s (*v. quae seq.*). 83, 25 haec in ipsa -e faciebat (95, 16 in ipsa -e titubatio). 83, 26 -es continuae efferant animos. 105, 6 -s . . . secreta producit (*cf. 83, 9 sqq.*). 122, 6 illa -s iuvat, quae in vacuum venit. CVRT. 5, 7, 11 gravato -e. 8, 2, 1 -e discussa (PETRON. 73, 5 PLIN. nat. 20, 47. 23, 42. 24, 148). MELA 2, 21 similis -i hilaritas. PETRON. 78, 5 -e turpissima gravis. PLIN. nat. 17, 240 sumpsit Androcydes medicinam contra -es. 20, 84 caveri -em. 23, 145 -em non sentire; *al. passim.* *notabilia ex* VVLG. *propter frequentationem apud* ECCL. (*cf. supra l. 4 sqq.*): Luc. 21, 34 ne forte graventur corda vestra in crapula et -e (ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ). Rom. 13, 13 honeste ambulemus: non in comessationibus et -bus (μὴ κώμοις καὶ μέθαις). Gal. 5, 21 (*inter* opera carnis:) fornicatio . . ., -es, comessationes (μέθαι, κῶμοι).

ex ceteris exemplis damus delectum secundum iuncturas: -s premit *algm.* (*cf. supra l. 29*): CLAVD. DON. Aen. 9, 315. -em arcere: PLIN. nat. 28, 262. 30, 145. compescere: TERT. pudic. 17 p. 258, 17. digerere (*cf. vol. V 1, 1116, 62*): AVG. pecc. mer. 1, 36, 37. exercere: GREG. TVR. Franc. 7, 22 -es. facere: QVINT. decl. 331 p. 305, 9 -em potio. AMBR. Hel. 15, 54 non solum vinum . . ., sed et sicera. fugare: NOVAT. trin. 29, 26. inflammare: AVG. epist. 55, 34 -es suas. mulcere: PLIN. nat. 21, 138. vitare: AMBR. Abr. 1, 6, 67 (*cf.* AVG. serm. 207, 2 devitare). -i incumbere: GREG. TVR. Franc. 9, 31 -bus. indulgere: (*cf. p. 9, 37*). resistere: PLIN. nat. 21, 138. 37, 124. 157. -e enervari: AMBR. Hel. 15, 54. impelli: QVINT. decl. 314 p. 234, 3. impleri: VVLG. Is. 56, 12. Ier. 13, 13 (*cf.* VVLG. Ezech. 23, 33 repleri). inflammatur libido: AMBR. paen. 1, 76. obtunsis sensibus: AMM. 15, 12, 4. solvitur corpus: PROB. Verg. georg. 2, 385/89. sopiri: VVLG. Iudith 13, 4. succenditur libido: AMBR. Hel. 14, 51 (succendi: AMBR. Hel. 14, 51 Ps. AMBR. apol. Dav. II 3, 18). superare compotores: SCHOL. Cic. Bob. p. 107, 20 St. superari: CLAVD. DON. Aen. 9, 315 p. 230, 31. ab -e: PLIN. nat. 23, 144 capitis dolor *est.* VVLG. Is. 29, 9 moveri (*aliter*: AMBR. Hel. 15, 52 curari). de -e: AMBR. Hel. 12, 43 ad arma consurgitur. ex -e: PLIN. nat. 24, 62 capitis dolorem. PORPH. Hor. carm. 1, 18, 15. 1, 37, 14/15. AMBR. Noe 31, 118 sobrios fieri. in -e: VVLG. Sirach 31, 31 vinum potatum (*i. usque ad -em, cf. Archiv 8 [1893], 505 et supra l. 28*). Iudith 13, 19 recumbere. Is. 28, 7 errare. AVG. epist. 29, 9 dies festos consumere. CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294, 3 nec ambulare valent nec stare. in -em (*cf. supra l. 33*): cadere: MACR. Sat. 7, 6, 15. per -em: MARCIAN. dig. 48,

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

19, 11, 2 PORPH. Hor. carm. 3, 8, 15/16. 3, 21, 18 sat. 1, 4, 89 CAPITOL. Gord. 6, 7 SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 93 ruere. AMBR. Abr. 1, 6, 57 Hel. 17, 63 (*bis*). *al.* prae -e: VVLG. Is. 28, 7 (*bis*).

b *genet. coni. c. subst.*: SEN. dial. 5, 13, 5 qui . . . -is suae temeritatem ac petulantiam metuunt. PLIN. nat. 14, 142 praemium . . . summum -is: libido . . . ac iucundum nefas. 14, 147 -is opera. QVINT. inst. 1, 11, 2 vitia (IVST. 9, 8, 15 VAL. CEM. hom. 19, 4 vitium). SVET. Claud. 5 -is . . . infamiam subiit *Claudius*. GELL. 15, 2, 3 -is laudes *scripsit Plato*. TERT. spect. 10 p. 12, 20 *daemonium sc. Liber*. pudic. 10 p. 240, 17 idolum. ARNOB. nat. 5, 2 p. 175, 2 usque ad -is periculum. *ibid.* p. 175, 9 -is alienatione nutantes. HIL. in psalm. 118 heth 14 consuetudine. AMBR. Hel. 5, 10 malum (MACR. Sat. 7, 7, 17 CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294, 1 *bis*. 294, 5. 295, 1. 5. 7). Hel. 10, 35 rubor -is circumfusus genas. 12, 43 factor. 12, 45 ludibrium (*opp.* sobrietatis exemplum). 15, 54 ministerium. 15, 55 potum. 15, 57 venenum. 19, 72 fluctibus (CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 295, 1). Noe 31, 118 errorem. *ibid.* titubantia. VVLG. Sirach 31, 40 animositas (*gr. aliter*). AVG. epist. 29, 5 crimen. util. ieiun. 5, 6 turpitudine. BACHIAR. repar. laps. 13 laqueis. MACR. somn. 1, 12, 8 comes -is oblivio. OROS. hist. 5, 7, 14 calor. CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294, 6 de cloaca -is . . . consurgere (295, 1 suggest. p. 301). 294, 7 ardor. *ibid.* tenebras (*opp.* sobrietatis lucem). *fortasse recte*: MIN. FEL. 9, 6 incestae libidinis -is (*P*, ebriatis *Meursius et editores*) fervor exarsit.

c *additur causa vel origo -is*: *genetivo*: AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 20 vini -s focus libidinis *est* (CYPR. epist. 63, 11 *v. p. 10, 26*. OP. imperf. in Matth. 46 p. 896 VITAE patr. 6, 1, 15 ORIBAS. syn. 1, 6. *cf.* AVG. conf. 5, 13, 23, *v. p. 10, 31*). *praepositionibus*: HIL. in psalm. 68, 14 ex vino. myst. p. 11, 33 de fructu plantatae vineae.

2 *transit in notionem ebriositatis* (*huc etiam referri possunt nonnulla sub 1^b posita*): SEN. epist. 83, 25 M. Antonium . . . quae alia res perdidit . . . quam -s nec minor vino Cleopatrae amor? PLIN. nat. 14, 148 edito *ab Antonio* . . . volumine de sua -e. 14, 149 est et occidentis populis sua (*recte significari videtur Antonii libri titulus, v. supra l. 33*) -s fruge madidā (*fere i. q. facultas sese inebriandi, item ibid.* nullaque in parte mundi cessat -s *eqs.*). TAC. Germ. 23 si indulseris -i suggerendo quantum concupiscunt, haud minus facile vitiis quam armis vincentur (*cf. Gudeman ad l. et* IVVENC. 4, 192 qui . . . segni . . . indulgens -i . . . convivia concelebrarit). LAMPR. Alex. 30, 3 in *Alexandro Magno* condemnabat -em et crudelitatem in amicos. IVST. 1, 8, 7 prius . . . Scythae -e quam bello vincuntur. AVG. serm. ed. Mai 115 ut . . . a gula vel -e ad continentiam . . . transitum faciamus. SALV. gub. 4, 68. 6, 77. 7, 62. 64. PALLAD. hist. mon. I 14 p. 292^A cum . . . voracitati atque -i (*gr.* γαστριμαργῶν καὶ οἰνοφλυγῶν) se penitus dedisset (15 p. 292^D). CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294, 6 coalumnam et amicam suam -em. *ibid.* quicumque ebriosus . . . usque ad mortem suam in ipsa -e permanserit (*et alias per hunc sermonem et* serm. 295 -s *subst. et* ebriosus *adi. plane eodem sensu posita sunt*).

3 -s *dea*: PLIN. nat. 34, 69 (*inter opera Praxitelis*) -em nobilemque una Satyrum, quem Graeci periboëton cognominant. SIL. 15, 96 -s . . . foeda.

4 -s *pro corpore, homine ebrio, hominibus ebriis*: TERT. ieiun. 12 p. 291, 6 *martyr ebrius* paucis ungulis titillatus (hoc enim -s sentiebat). CLAVD. DON. Aen. 9, 316 p. 231, 6 miscuerat -s (*i. ebrii*), quae solet sobriorum sollertia separare. SIDON. epist. 1, 2, 6 scyphorum paterarumque . . . oblationes facilius est ut accuset sitis quam recuset -s.

5 *transit ad notionem rei corporeae; potio -em efficiens, res naturam vel facultatem inebriandi habens. cf.* HIER. in Is. 28, 1 sachar μέθυσμα, id est -s. ITALA I reg. 1, 15 (Vind.) vinum et -em non bibo (μέθυσμα. VVLG. quod inebriare potest. *cf.* ebriamen *p. 7, 67*). HIER. in Ier. 3, 15, 2 omne (*vas, uter, crater*) vino et -e completur. VVLG. Is. 5, 11 vae, qui consurgitis mane ad -em sectandam (τὸ σίκερα διώκοντες. *versio latina potest referri ad 1*). 5, 22 viri fortes *estis* ad miscendam -em. Mich. 2, 11 stillabo tibi in vinum et in -em.

6 *i. q. satietas epulis sufficientibus orta* (*notio ab* ECCL. *ficta*): HIER. quaest. hebr. in gen. p. 62, 4 (*ad gen. 43, 34* inebriati sunt cum eo) idioma linguae Hebraicae est, ut -em pro satietate ponat (*aliter de eodem loco p. 10, 14*). AVG. quaest. hept. 1, 144 (*ad eundem locum*) hoc verbum (*intellege '-is'*) et pro satietate solere poni in scripturis, qui diligenter adverterit, multis in locis inveniet (*v. infra l. 78 sqq.*). serm. 23, 12 (*ad psalm. 35, 9* inebriabuntur ab ubertate domus tuae) timeo ne forte . . . in eius (*dei, sc. a deo data*) -e cogitet (*sc. carnalis auditor*) satietatem, non in effabilium bonorum, sed crapulam carnalium conviviorum.

B ***translate*** *i. q. animi impletio*: **1** *in bonam partem* (*cf. p. 7, 80 sqq.* CASSIOD. in psalm. 64, 11 hoc genus locutionis in scripturis divinis est proprium, quoniam in bono plerumque ponitur, in scripturis autem saecularibus vel in communibus fabulis -s in bonam partem penitus non habetur). **a** *absolute*: AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 19 (*ad V. T. cant. 5, 1* bibite et inebriamini) haec -s sobrios facit, haec -s gratiae, non temulentiae est. laetitiam generat, non titubantiam (PS. AMBR. sacr. 5, 17 praeclara [*cf. l. 4*] -s, quae sobrietatem mentis operatur. *cf. p. 8, 9*). Cain et Ab. 1, 5, 20 -s *spiritalis* pudicitiae custos est. Noe 29, 111 -s illa (*cf. supra l. 1*) praeclara . . . de qua scriptum est 'et poculum inebrians quam praeclarum' (*psalm. 22, 5*). in psalm. 35, 19, 3 bona . . . -s poculi salutaris (*cf. infra l. 11*); sed est alia -s de redundantia scripturarum, est et alia -s per infusionem spiritus sancti (in psalm. 118 serm. 13, 24 bona -s, quae ad meliora atque iucunda facit quendam mentis excessum; . . . bona mensae spiritalis -s. *ibid.* serm. 21, 4 bona . . . -s spiritalis, quae turbare nescit corporis incessum *eqs.*; bona -s poculi salutaris [*cf. supra l. 5*], quae *eqs.*). HIER. in Ier. 6, 24, 4 (*ad Ier. 31, 25* inebriavi animam lassam) notandum . . . quod -s in hoc loco in bonam partem ponatur . . ., qua et Ioseph inebriatus est cum fratribus suis in meridie (*V. T. gen. 43, 34*; *aliter de hoc loco p. 9, 69*). AVG. agon. 9, 10 desideremus ipsum vitae fontem, ubi sobria -e inundemur et irrigemur (in psalm. 33 serm. 2, 12 *psalmus ostendit tibi* sobriam -em David. RVRIC. epist. 2, 34 p. 418 *anima* ariditatem corporis sui restinguere sobria -e desiderans. CASSIOD. in psalm. 103, 15). *ibid.* talis -s non evertit mentem, sed *eqs.* in psalm. 103 serm. 3, 13 (*opp.* -s *sensu proprio, item* serm. 225, 4, 4). serm. 34, 1, 2 *Ioannes apostolus* ex illa felici -e ructavit: 'in principio erat verbum'. *christiana haec repetita sunt e locis* V. T. *supra enotatis et fortasse a Platone, cf.* MACR. somn. 1, 12, 7 Plato notavit in Phaedone animam in corpus trahi nova -e trepidantem (*p. 79^C* ἰλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα). **b** *genet. rei -em efficientis* (*cf.* -s poculi salutaris *l. 5 et 11*): CYPR. epist. 63, 11 -s dominici calicis (PETR. CHRYS. serm. 137 p. 569^B) et sanguinis (*opp.* -s vini saecularis). GAVDENT. serm. 9 p. 911 sobrias efficit bibentium mentes divini potus -s (AMBR. Isaac 5, 49). AMBR. Isaac 6, 50 anima hausit mysteriorum -em caelestium. HYMN. Ambros. I 7, 24 laeti bibamus sobriam -em spiritus (*sc. sancti*). AVG. conf. 5, 13, 23 *Ambrosii* eloquia ministrabant . . . sobriam vini -em populo tuo. PETR. CHRYS. serm. 147 p. 595^B humanis sensibus amoris dei tota se fundit -s. *cf. supra l. 26.*

2 *in malam partem*: **a** *abs.*: TERT. scorp. 12 p. 174, 10 Babylon cum describitur ebria sanctorum cruore, sine dubio -s eius martyriorum poculis ministratur. MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 1 *nos terreni* veluti quadam satietate et -e demersi ac perculsi (ὥσπερ ὑπό τινος κόρου καὶ ὕπνου καὶ μέθης καταβαπτισθέντες). **b** *c. genet.*: SEN. epist. 114, 22 quomodo in vino non ante lingua titubat quam mens cessit oneri *eqs.* . . .: ita ista orationis (*sc. Maecenatis aliorumque*) quid aliud quam -s nulli molesta est, nisi animus labat? *apud christianos*: AMBR. Iac. 2, 1, 3 *populus* a luxuriae omnis -e sobrius. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 60, 2 -em legis, id est errores malae intellegentiae, nequaquam proximis propinare. PROSP. carm. de ingrat. 582 transcurrit . . . virosa per omnes peccati (*sc. primi hominis*) -s. PS. VICT. VIT. pass. 10 furoris. MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 4 qui in -e iniquitatis perierunt (τοῖς ὑπὸ τῆς μέθης ἀπολωλόσιν).

II ***de rebus***: *i. q. copia, largitas, infusio*: PLIN. nat. 13, 45 nimio liquore abundant *patetae palmae* rumpitque se pomi ipsius . . . -s. AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 24 quod -s terrae, cum infusa fuerit imbre caelesti, suscitare semina . . . consueverit. CASSIAN. conl. 15, 3, 4 madens -e continua terrae illius (*Aegypti*) solum. ENNOD. epist. 4, 7, 2 *flumen* marcida . . . terga per -em undae salutaris infundit *ariditati finitimae*. CASSIOD. var. 1, 2, 1 (*de veste purpurea*) ut . . . crines . . . lactei carneo poculo (*i. purpura*) bis terque satiati pulcherrima minus -e rubuerint; *cf.* AVG. quaest. hept. 1, 144 (*ad psalm. 64, 10* visitasti terram et inebriasti eam) eo quod in laude benedictionis hoc positum est et donum dei commemoratur, apparet hac -e saturitatem significari (*cf. p. 9, 71 sqq.*).

epitheta notabiliora: *ad I A 1*: altissima: CLAVD. DON. Aen. 9, 330 p. 232, 21. continua: SEN. nat. 4, 13, 5 epist. 83, 26 AMM. 15, 12, 4. gravissima: CLAVD. DON. Aen. 9, 330 p. 232, 21. lasciva: FIRM. math. 5, 2, 8. nimia: CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294, 2. 295, 5. 7. nocturna: SEN. contr. 2, 6 (14), 9. nutans: FAVST. REI. serm. 31 p. 347, 23. turpis: SEN. dial. 5, 14, 1 PETRON. 78, 5 GELL. 15, 2, 4.
ad I C: sobria: *v. supra l. 15 sqq.* PETR. CHRYS. serm. 137 p. 569^B.

syn. et iuxta posita crebriora: cruditas: SEN. dial. 1, 3, 2 (*cf.* epist. 24, 16. 83, 21 quid, cum . . ., quae -s fuit, cruditas facta est?). libido: SEN. epist. 47, 7. 59, 11. 73, 6 COLVM. 1 praef. 16 MIN. FEL. 9, 6 TERT. spect. 10 AMBR. Hel. 18, 67 HIER. epist. 22, 8, 4 (*cf.* 16, 59 -s fomentum libidinis). temulentia: RVFIN. Orig. in gen. 5, 3. *apud* ECCL. *coniuncta quae leguntur spectant plerumque ad* VVLG. Luc. 21, 34 *vel* Rom. 13, 13 *vel* Gal. 5, 21 (*v. p. 8, 54 sqq.*); *e. g.*: comessationes: TERT. pudic. 17 p. 258, 17 ieiun. 9 p. 286, 2. 17 p. 296, 17 RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5, 2 AVG. civ. 14, 2 p. 5. 6 D. 21, 25 p. 536 doctr. christ. 4, 20, 40 epist. 22, 3. 36, 3 ISID. in deut. 16, 3. crapula: TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 558 HIER. epist. 54, 9, 5. 64, 2, 2 AVG. serm. 207, 2. 361, 22, 21 MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 2. fornicatio: HIER. epist. 21, 13, 2 AVG. civ. 14, 2 p. 5. 6 D. 21, 25 p. 536 NICET. symb. 5, 1. haereses: AVG. civ. 14, 2 p. 5 D. 21, 25 p. 536 epist. 93, 48. invidiae: AVG. civ. 14, 2 p. 5 D. 21, 25 p. 536. luxuria: HIER. epist. 21, 13, 2 AVG. civ. 14, 2 p. 6 D. 21, 25 p. 536 (*cf.* AVG. epist. 22, 6 luxuriosa convivia).

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opp.: abstinentia: AMBR. Hel. 6, 16. continentia: AMBR. Hel. 12, 41 AVG. serm. ed. Mai 115. inebrietas: AVG. in psalm. 103 serm. 3, 13. *sobrietas*: AMBR. Hel. 5, 10. 6, 17. 12, 45 AVG. serm. 362, 20, 23 POMER. 3, 3, 2 *al.*

ēbrio, -āvī, -ātum, -āre *et* **ēbrior,** -ātus sum, -ārī *ab* ebrius. *in carmine non nisi* DRAC. laud. dei 2, 141.

I *proprie i. q. ebrium reddere, pass. ebrium fieri* (*acced.* de: *infra l. 13*, ex: *infra l. 21*): GLOSS. -o μεθύω. μεθύσκομαι (*sed intransitive non legitur*). [LABER. mim. 10 *v. s.* ebriacus. MIN. FEL. 9, 6 *v. s.* ebrietas *p. 9, 22*.] AMPEL. 2, 6 quibus dedit *Icarius vinum*, -ti sunt. AMBR. in psalm. 39, 6, 1 *Noe* qui . . . eius (*vitis*) fructu -tus foret. PS. AVG. serm. 1, 3 quare unus accipit *vinum* cum sobrietate, alius ad ebrietatem? numquid quia unus de eo -atur *eqs.* (*ibid.* inebr-). MACR. Sat. 7, 6, 16 mulieres raro -antur, crebro senes. SALV. gub. 6, 78 cuncta omnes pariter agebant, ludebant, -bantur *eqs.* MVTIAN. Chrysost. hom. 27 p. 408 quidam . . . vestrum etiam saepius -antur (ἐμεθύσθησαν). *per imag.*: AVG. serm. 284, 2 hinc (*ex fonte vitae*) martyres . . . biberunt: hinc -ti non agnoverunt suos (*ibid.* inebr.). MACR. somn. 1, 12, 10 priusquam materialis influxio in corpus venientes animas -ret (*cf. p. 10, 23*). GREG. M. moral. 1, 46 *spes, fides, caritas* quasi ex poculo -antur. *subiect. est res*: SEDVL. op. pasch. 3, 1 convivas haustus fluminei nectaris (*i. aquae in vinum mutatae*) -bant. DRAC. laud. dei 2, 141 (*de eadem re*) pocula sunt latices, et fluminis -at unda.

II *translate i. q. complere, implere, perfundere* (*c. abl.; ex infra l. 30*): POTAM. tract. 1 p. 1413^{C} sorores *Lazari* . . . lacrimarum ubertatibus -atae. MVTIAN. Chrysost. hom. 29 p. 425 si eam (*insitam nobis cupiditatem*) deliciarum inundationibus -es (ἐὰν αὐτὴν ὑπὲρ μέτρον διαβρέξῃς). PRIMAS. in apoc. p. 821^{B} nec -are fervore spiritus lex quemquam poterat. 922^{C} ut *peregrini* cives facti ex torrente deliciarum dei iugiter -entur. *singulariter* (*an i. q. in statum torpidum adducere?*): ITIN. Alex. 12 ipsis vitalibus *Alexandri, qui in flumen Cydnum se iecerit*, vi frigoris -tis (eviratis *Haase, Volkmann*).

derivata: ebriamen, debriare, inebriare.

ēbriolor, -ātus sum, -ārī *ab* ebriolus. *i. q. ebriolum fieri*: LABER. mim. 52 -ati (*Carrio*, ebruilati *codd.*) mentem hilaria[m] arripuit. *affert* NON. p. 108, 3 *ad* **ebriulare** (ebruilare F^{3} [F^{2}?]. ebrulare *cett.*) ebrium facere. *cf. J. Samuelsson, Glotta 6 (1915), 231.*

ēbriolus, -a, -um *ab* ebrius *deminutive*. PLAVT. Curc. 192 tun etiam cum noctuinis oculis odium me vocas? -a, persollae (persolla B^{2}, *cum* -a *coniungit Lindsay, alii*; persole *cett. codd.*; *cf. K. Meister, Lat.-gr. Eigennamen, 1916, 36, Anm. 2*) nugae. 294 operto capitulo calidum bibunt, tristes atque -i incedunt.

ēbriōsitās, -ātis *f. ab* ebriosus. *plur. legitur* AVG. virg. 53, 54 serm. 47, 10, 17. 252, 4 de serm. dom. 2, 18, 59 (*sed* EVGIPP. exc. Aug. p. 999 *singul.*) NICET. symb. frg. 3. *quomodo differat a voce q. e.* ebrietas, *v. p. 7, 83 sqq.*

I *i. q. nimia libido bibendi, consuetudo se inebriandi*: CIC. Tusc. 4, 27 *v. p. 8, 1*. AVG. in psalm. 75, 3 punit *deus* ebriosum, tu laudas -em. bapt. 4, 20, 27 -s, quam non solum sine horrore nominare, sed etiam cum hilaritate praedicare iam populi consuerunt, numquid in quo fuerit, sola esse poterit? serm. 17, 3 quis non contemnat -is peccatum? 252, 12 per multam -em, quasi permissi (*i. rei permissae, sc. vini*) magna effusione, carnaliter volentes celebrare istos dies (*ieiuniorum relaxatorum*). de serm. dom. 2, 18, 59. epist. 36, 3 prandia . . . sanctorum a voracitate et -e ventricolarum . . . discernat. 199, 37 inter quae . . . mala adhuc usquequaque frequentantur luxuriosa convivia, fervet -s *eqs.*

transit in notionem vocis q. e. ebrietas: SCHOL. Hor. carm. 3, 8, 15/16 ut *vinum* nec oneret nec per -em (ebrietatem PORPH.) lites provocet. AVG. serm. 47, 10, 17 -es vestras (*Donatistarum*). 252, 4 quanto periculo nostro de ista basilica -es expulerit deus. virg. 53, 54 iam non . . . rapinis fraudibus periuriis -bus . . . abstinetis. SORAN. 90 *nutrix* debet . . . -em et indigestionem vitare. THEOD. PRISC. log. 58 quo sub utrisque (*vino et cibis*) coacta -s siccans protinus medeatur. NICET. symb. frg. 3 abrenuntiet . . . comissationibus et -bus. ACTA Pauli (Rev. Bénéd. 27, 1910) p. 408, 13 fugiamus . . . rixam, -em. *inc.*: AVG. util. ieiun. 5, 6 licita est satietas, illicita est -s: tamen modesti homines, ut longe se faciant a turpitudine ebrietatis, castigant se aliquantum et a libertate satietatis.

II *fere i. q. homo ebrius*: AVG. in epist. Ioh. 3, 9 numquid audisti, quia laudat dominum -s? (PS. AVG. serm. 315, 1).

***ēbriōsus,** -a, -um *ab* ebrius. NOT. Tir. 70, 16 *post* ebrius. *de etymologia* [*et falsa aspiratione*]: CHAR. gramm. I 83, 17 (= p. 105, 3 B.) *v. p. 12, 54 sqq.* *legitur inde a* CIC.; *compar.*: CATVLL. 27, 4 SEN. epist. 88, 37. *de notione*: GLOSS. μέθυσος. μεθυστής. $GLOSS.^{L}$ III Abol. EB 2 *et* 2^{a} ebrius ad tempus multum bibens, -us semper multum bibens. *cf. p. 13, 7.* PORPH. Hor. carm. 1, 36, 13/14 *Damalis* multi meri est, id est -a. FVLG. myth. 3, 3 p. 62 οἰνοβαρές . . . id est -e. Virg. cont. p. 106, 15 metiscos . . . graece est -us. *cf.* NON. p. 5 temulenta dicta est -a (DON. Ter. Andr. 229 temulenta, vinulenta, hoc est -a. EVGRAPH. Ter. *ibid.*). *discernitur a voce q. e.* ebrius: *v. p. 12, 76 sqq.*

I *de hominibus (diabolo infra l. 15)*: *i. q. nimia libidine bibendi captus, affectus*:

A *attributum vel praedicatum vel nomen praedicati*: CIC. fat. 10 *Stilponem* -um et mulierosum fuisse. off. 3, 91 (*de mancipio*) mendacem esse, aleatorem, furacem, -um. CATVLL. 27, 4 *convivii* magistrae -o acino (*legit* GELL. 6, 20, 6 '*in libris* de corruptis exemplaribus *factis*', -e [*i.* -ae] acino *Catulli codd.*, ebria acina *Catullum scripsisse testatur* GELL. *l. c. e coni. Hauptii, v. adn. crit. ad l. et edd. Catulli; de significatu v. infra s. II B*) -ioris. RVT. LVP. 2, 7 *illum* -um (*pro* ebrium *variandi causa*) ipsi vix ebrii cognoscunt. SEN. epist. 88, 37 Anacreon an -ior vixerit. APVL. met. 9, 14 *femina* virosa, -a. LACT. mort. pers. 12 *Severum* saltatorem temulentum -um (ANON. Vales. 4, 9). FIRM. math. 8, 27, 8 PS. HIL. libell. 19. ANON. Vales. 4, 11 Galerius. VVLG. Sirach 19, 1 operarius (μέθυσος. *item* 26, 11 mulier. I Cor. 5, 11). AVG. bon. coniug. 23, 29 virginem. civ. 14, 3 p. 8 D. diabolus. COD. Theod. 3, 16, 1 marito. SALV. gub. 7, 64 CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294. 295 *al. passim.* *c. abl. causae*: GELL. 15, 2, 2 *homo* vini libidine adusque ludibria -us.

B *substantivum absolute positum*: *plur.*: CIC. Catil. 2, 10 insidiari . . . -os (ebrios *var. lect., fort. recte; cf. p. 14, 39*) sobriis. ac. 2, 53 utimur exemplis . . . -orum. PLIN. nat. 30, 145 -is ova noctuae per triduum data in vino taedium eius adducunt. TERT. anim. 50 p. 381, 12 -os reddit Lyncestarum vena vinosa (*cf.* POMER. 3, 4, 2 cum . . . -os . . . cupiditas reddat *et* RVFIN. Clement. 9, 17 in genesi diurna efficit . . . -os). COMM. instr. 2, 36 tit. -is. VVLG. Matth. 24, 49 si servus . . . manducet . . . et bibat cum -is (μετὰ τῶν μεθυόντων). I Cor. 6, 10 neque -i (μέθυσοι) . . . regnum dei possidebunt. CAES. AREL. = PS. AVG. serm. 294. 295 *al. passim.* *sing.*: SEN. benef. 1, 11, 6 -o vina *mittere*. dial. 5, 8, 2 -us convictores in amorem meri traxit. COLVM. 11, 1, 13 -o cura officii pariter cum memoria subtrahitur. CORP. X 8069, 2 (*in tessera Pompeiana*) -e. COMM. instr. 2, 36, 1 -o modum non pono. ANTH. 311 tit. in -um nihil comedentem, sed solum bibentem. 363 tit. in -am et satis meientem. LAMPR. Comm. 17, 3. AMBR. Noe 29, 111 -i est omne obsorbere vinum. Hel. 9, 28 omnis . . . -us et fornicator egebit (*cf.* PS. AMBR. apol. Dav. II 3, 18 omnis . . . -us et fornicator pauper fiet). 15, 53 vino mens pervertitur -i. in psalm. 43, 21 -us in temulentia *confunditur. al. passim.*

II *de rebus*: A *hominum ebriosorum*: AVG. epist. 29, 3 convivia (c. Parm. 3, 3, 18). serm. 17, 3, 3 cor. B *i. q. abundans copia liquoris* (*cf.* ebrietas *p. 10, 49 sqq.*): CATVLL. 27, 4 acino *v. supra l. 6.*

syn. et iuxta posita: *complures voces morum pravitatem hominum significantes; ad vini nimiam cupiditatem pertinent*: bibens: ANTH. 311 tit. *temulentus*: *v. p. 11, 82 et* LACT. mort. pers. 12 FIRM. math. 8, 27, 8. *violentus*: *v. p. 11, 83 et* PELAG. in I Tim. 3, 3. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 448, 19 B. vinulentus. temulentus. -us. potulentus.

opp.: *sobrius*: AVG. bapt. 7, 30, 59 bon. coniug. 23, 29 serm. 47, 10, 8 *al.* FAVST. REI. serm. 8 p. 255 CASSIOD. in psalm. 33, 5 PS. PRIMAS. in I Cor. p. 522^{A}.

derivatum: ebriositas.

ebriulo *v.* ebriolo(r).

***1. ēbrius,** -a, -um [*inc. orig. cf.* sobrius. *W.*]. *de etymologia et formis*: CHAR. gramm. I 83, 17 (= p. 105, 3 B.) [h]eber et [h]ebriacus (heber et heberiacus *N*, eber et ebriacus *C*; *aspirationem vix ipsi grammatico deberi coniectavit Heraeus, Arch. 11 [1900] 306 adn. 31*) ne dixeris. bria enim est vas vinarium, unde [h]ebrius et [h]ebria (*utrumque cum aspiratione N, sine asp. C, et sic in seqq.*) dicitur [hebrius], [h]ebriosusque et [h]ebriosa. PROB. inst. gramm. IV 106, 4 quaeritur, qua de causa hic -us et non hic eber dicatur . . . cum . . . hoc nomen ab hoc -o facere intellegatur, utique iam hic -us, non hic eber facere pronuntiatur (nom. gramm. IV 113, 8 ⟨-us⟩ dicitur, non eber, sicut e contrario sobrius dicitur, non sober. EXPLAN. in Don. gramm. IV 543, 5. *cf. Heraeus, Gött. Gel. Anz. 1915, 474*). GELL. 14, 5, 3. *legitur nom.* -os: CORP. I^{2} 565 = XIV 4108 (*in operculo cistae Praenestinae*). *de notione*: *strictiore*: PAVL. FEST. p. 126 madulsa -us. GLOSS. μέθυσος, μεθύων (*cf. s.* ebriosus *p. 11, 77*). -iis μεθυστῶν, -us sum μεθύω. APPEND. Prisc. gramm. II 193, 2 βρύειν Μένανδρος τὸ μεθύειν ἐν τῇ Ἀσπίδι, unde Romani -us dicunt (GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie, Musée Belge 26 p. 263, 16 brio graece, latine bullio. inde -us quasi extra bulliens). FVLG. myth. 3, 5 p. 65 Epicarmus ait: ῥανθεὶς (*rectius* διανθεὶς *Ellis*, drantese *sim. codd.*) προβέβηκε . . . id est . . . , -us processit. *latiore* (*cf. infra II A 1; an haec originaria? D.*): NON. p. 454 -os . . . non ⟨solum⟩ vinulentos . . . , sed expletos qualibet re possumus dicere. *differt a voce q. e.* ebriosus: SEN. dial. 3, 4, 1 quo distet *ira* ab iracundia, apparet: quo -us ab ebrioso et timens a timido (*cf.* AVG. c. Iul. 6, 18, 54 affectio est timere, affectionalis qualitas timidum esse, sicut aliud est iratus, aliud iracundus, aliud -us, aliud ebriosus: illae affectiones, istae affectionales sunt qualitates). MART. CAP. 4, 368 non . . . sequitur ut qui pallet sit pallidus, aut qui amat amator, aut qui est -us ebriosus. illae igitur passiones sunt, hae qualitates). epist. 83, 10 *Posidonius* ait . . . -um duobus modis dici: altero, cum aliquis vino gravis est et impos sui;

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

altero si solet -us fieri et huic obnoxius vitio est; hunc a Zenone dici, qui soleat fieri -us, non qui sit. 83, 11 plurimum ... interesse concedes et inter -um et ebriosum. potest et qui -us est, tunc primum esse nec habere hoc vitium et qui ebriosus est, saepe extra ebrietatem esse. PROB. app. gramm. IV 199, 24 inter -um et ebriosum hoc interest, quod -um a d t e m p u s multum bibisse significat, ebriosum vero s e m p e r multum bibentem demonstrat (DIFF. ed. Beck p. 53 ISID. diff. 1, 205 GLOSS. *v. p. 11, 78*). AVG. c. Faust. 22, 44 p. 636 quamvis ... inter ebriosum et -um plurimum intersit. nam nec ebriosus semper est -us nec quisquis aliquando -us consequenter ebriosus est. epist. 144, 2 non solum ebriosum, verum et tunc -um. *cf.* RVT. LVP. 2, 7 *p. 12, 9*. AVG. pecc. mer. 2, 10, 12 Noe ... fuit aliquando -us, quamvis absit ut fuerit ebriosus. epist. 144, 2 Xenocrates Polemonem ... de fruge temperantiae disputando non solum ebriosum verum et tunc -um convertit. ORIG. in Matth. 18, 61 manducant et bibunt cum -is vel ebriosis. *legitur per totam latinitatem. compar. et superl. desunt (pro superl. adverbia: p. 15, 81).* [*inc. interpr.*: VVLG. deut. 29, 19 absumat -a sitientem (סְפוֹת הָרָוָה אֶת־הַצְּמֵאָה *cf. commentatores veteris testamenti ad l.; sed cf. p. 15, 25*). *corrupt.*: APVL. apol. 59 p. 67, 20 H. *corrupt., ut vid.*: MARCELL. med. 24, 13 picem -am *et* 26, 131 pice -a; cedr- *utrubique Cornarius, cf. vol. III p. 734, 74 sqq.; an ad II C p. 15, 57? cf.* pix liquida, sicca *ap.* MARCELL., *ind. Niederm. p. 337.*] [*it.* ebbro, *francog.* ivre. *M.-L.*]

I ***proprie:*** *i. q. n i m i o p o t u v i n i (sim.) o b r u t u s*:

A *strictiore sensu de h o m i n i b u s*: **1** *a t t r i b u t i v e p o s i t u m* (*accedit praepos.* de: *infra l. 38; sim. v. infra l. 45*): CORP. I² 565 (*v. p. 12, 66*) -os; *pertinet fort. ad* Silanus *in cista ipsa imagini Satyri ascriptum* (*cf. infra l. 32. 65*). PLAVT. Most. 342 h o m o -us probe (*cf. p. 15, 81*. SEN. epist. 114, 4 AMBR. Hel. 16, 61). Pseud. 1287 *vides* cum corona -um Pseudolum tuum. PROP. 4, 4, 78 turba (OV. Ib. 612). OV. ars 1, 543 s e n e x (*sc. Silenus; cf. l. 28. 58. 65.* SEN. contr. 2, 6 [14], 4 senex amans, senex -us). PAVL. FEST. p. 243 a n u m (PLIN. nat. 36, 32 PORPH. Hor. sat. 1, 6, 22. *cf. infra l. 65*). SEN. contr. 1, 2, 10 c o n v i v a r u m (SEN. dial. 5, 11, 4 MART. 3, 58, 43 AVG. gen. ad litt. 6, 13 p. 188). SEN. dial. 7, 12, 3 ille ... ructabundus semper atque -us. CVRT. 5, 7, 4 scorto. PETRON. 26, 1 mulieres (VVLG. apoc. 17, 6 mulierem -am de sanguine sanctorum [μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος *eqs.*]). 95, 7 hospitum. 133, 3 v. 17 pubes. MART. 12, 61, 8 nigri fornicis -um poetam. 14, 63 (64), 1 tibicina. PLIN. epist. 3, 12, 3 *de Catone* (*bis*). FLOR. epit. 4, 11, 2 imperatore. CARM. epigr. 1559ᴮ, 12 Musa (SYMPH. 440, 15. *cf. infra l. 83*). FIRM. err. 6, 8 puellas. MART. CAP. 9, 926 iuvenes. BOETH. mus. 1, 1 p. 184 adulescentem.

2 *p r a e d i c a t i v e* (*acced. abl.: infra l. 53. 57, p. 14, 18*; ex: *p. 14, 9*): **a** *c.* e s s e: PLAVT. Amph. 574 (*Sosia*) verum hau mentior, resque uti facta dico :: homo hic -us est. 999 adsimulabo me esse -um. Cist. 667 esse -am *mulierem* (Men. 373 aut insana aut -a est). Mil. 836 alii -ii sunt, alii poscam potitant. Trin. 812 iamdudum -us est. VARRO Men. 60. SEN. contr. 7, 8 (23), 10 se -um fuisse et ignorare, quid fecerit (9, 2 [25], 20). SEN. epist. 83, 9 virum bonum non futurum -um (*ib. it.*). 83, 11 (*bis*). 83, 27 PETRON. 95, 1. MART. 1, 26, 2 aqua totiens -us esse potes. *al.* *adde*: CIC. Verr. II 5, 87 -o Cleomene, esurientibus ceteris. SEN. epist. 18, 4 -o ac vomitante populo. CORP. IV 3196ᵇ Vitalis ebr. 5062 mater -a. MART. 12, 76, 2 -us et crudus (*i. licet* -us *sit* et cr.) nil habet agricola. HIER. epist. 41, 1, 1 eos musto -os adserebant. f i e r i: CIC. Mil. 65 servos ... apud se (*popam*) -os factos. SEN. contr. 2, 6 (14), 10 *senex*. SEN. epist. 83, 10 (*bis, v. p. 12, 83*). 12. 14 *al.* **b** *c. v e r b i s a g e n d i, e u n d i (metaph. l. 68), sim.*: NAEV. com. 120 cassabundum (*cf. p. 14, 28*) ire -um (*sc. eum, illum sim.*; *item* TVRPIL. com. 199 nemo umquam vidit -um ire interdiu). PLAVT. Pseud. 1299 te sic interdius cum corolla -um incedere. HOR. sat. 1, 4, 51 quod ... filius ... -us ..., magnum quod dedecus, ambulat ante noctem cum facibus. OV. fast. 2, 582 dicit discedens -aque exit anus. met. 4, 26 senex (*Silenus*) ferula titubantes -us artus sustinet. SEN. epist. 122, 6 qui ... ad cibum -ii transeunt. PS. SEN. mon. 181 de vita, ut de convivio, optimum est nec sitientem exire nec -um. AMBR. Hel. 12, 45 qui ... antelucano potu -us ... philosophi auditorium ... ingressus sit. VVLG. Iob 12, 25 errare eos ... quasi -os. AVG. c. Faust. 20, 21 p. 564 -um redire a martyribus. *adde*: PLAVT. Mil. 721 cecidisset ... -us. PETRON. 72, 7 -us ... in eundem gurgitem tractus sum. *faciendi alqd.*: PLAVT. Aul. 749 si prehensi sumus, excusemus -os nos f e c i s s e (MART. 14, 182, 1 -us haec fecit ... monstra Prometheus. HIER. epist. 22, 8, 5 virum iustum ... hoc nisi -um non esse facturum). Men. 563 pallam ad phrygionem cum corona -us ferebat. 629 cum corona me derideto -us. CAECIL. com. 102 frater domi -us turbam aliquam dedit. COPA 3 copa ... caput ... redimita mitella ... -a ... saltat (*cf.* OV. fast. 5, 337 -us incinctis philyra conviva capillis saltat). SEN. contr. 9, 2 (25), 24 in socium ... praetor ... animadvertit -us fortasse. PETRON. 65, 7 ille ... iam -us uxoris suae umeris imposuerat manus. 67, 11 mulieres ... -ae ... iunxerunt oscula. MART. 10, 20 (19), 13 (*poeta ad Thaliam*) ne ... pulses -a ianuam, videto. **c** *d o r m i e n d i, i a c e n d i sim.*: PLAVT. Amph. 272 Nocturnum obdormivisse -um (Curc. 415 obdormivi -us. ACT. Petr. 5 omnes condormierant -ii). CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 124 neque dormire excitatus neque vigilare -us poterat. HOR. sat. 2, 3, 60 Fufius -us olim cum Ilionam edormit. STAT. silv. 1, 6, 97 in serum trahor -us soporem. APVL. apol. 59 Crassum iam dudum -um stertere. DRAC. Romul. 7, 38 -us ... nutat Silenus asello. CIC. Verr. II 5, 63 in acta ... i a c e b a t -us (PETRON. 83, 10 v. 3 adulator ... picto iacet -us ostro. AMBR. Hel. 1, 3, 49 victores victique omnes -ii iacent). *adde*: HIL. myst. p. 13, 13 cum ex fructu eius (*vineae*) -us nudatur. **d** *d i c e n d i sim.*: CIC. Phil. 3, 12 nudus, unctus, -us est contionatus. PROP. 4, 5, 46 voces -a iunge tuas. OV. fast. 5, 339 -us ad ... limen amicae cantat *conviva* (PERS. 5, 166 -us ante fores ... canto). SEN. contr. 2, 6 (14), 5 ebrietatem patri obicis -us. VAL. MAX. 5, 1 ext. 3 ut et sobrii sibi Tarentini gratias agerent et -ii bene precarentur. SEN. benef. 3, 27, 1 quae inter cenam -us dixisset. 7, 22, 2 quidam ... beneficium ... -ii non continent. QVINT. inst. 11, 3, 27 crudum aut saturum aut -um ... declamare neminem. APVL. met. 1, 17 quem ... -us occisum ... calumniabaris. PS. AVR. VICT. epit. 40, 19 quo (*vino*) -us quaedam corrupta mente aspera iubebat. *adde*: IVV. 15, 24 sic aliquis ... nondum -us (*sc. dixit*). **e** *c. v e r b i s i n c o h a t i v i s*: LVCIL. 172 obtursi -us. VAL. MAX. 6, 2 ext. 1 *Philippum* -um resipiscere. CELS. 2, 6, 7 qui -us obmutuit. SEN. dial. 4, 19, 5 quidam -ii effervescunt, quidam saucii. **f** -um *alqm. o f f e n d e r e, v i d e r e, f e r r e, f a c e r e*: PLAVT. Most. 378 pater ... hic me offendet miserum ... -um. CIC. Deiot. 26 Deiotarum saltantem quisquam aut -um vidit umquam? Phil. 5, 24 qui illum ... ferre potuissent ... semper -um. MACR. Sat. 5, 21, 16 Herculem ... fictores veteres ... cum poculo fecerunt et non numquam cassabundum (*cf. p. 13, 60*) et -um. **g** -o *e r i p e r e alci alqd.*: ATELL. inc. 7 ungulum ei detraxit -o. SEN. benef. 3, 26, 2 ei -o anulum extraxit.

3 *s u b s t a n t i v u m*: *sing.*: PLAVT. Aul. 751 si -o atque amanti impune facere quod lubeat licet. CIC. epist. 9, 17, 1 ex quo vel ex sobrio vel certe ex -o scire posses. PVBLIL. A 12 cum -o qui litigat. SEN. epist. 83, 9 -o secretum sermonem nemo committit. 83, 18 -ii habitum. SCRIB. LARG. 12 herba -o data. PETRON. 52, 8 Trimalchio ... iam -o proximus. IVV. 3, 278 -us ac petulans (*fort. ad 2ᵇ*). COMM. instr. 1, 19, 3 mane -o, crudo ... creditis. VVLG. Is. 19, 14. 24, 20. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 150 -um inebriando curare. *al.* *plur.*: CIC. Catil. 2, 10 insidiari ... -os (ebriosos *var. lect., v. p. 12, 20*) sobriis. Phil. 2, 67 domus erat aleatoribus referta, plena -orum. 2, 105 personabant omnia vocibus -orum. 3, 35 aleatoribus, -iis servire. Tusc. 4, 52 i n s a n i et -ii multa faciunt saepe vehementius (div. 2, 120 quid ... insanis, quid -iis quam multa falsa videantur? 2, 121 ex insanorum aut -orum visis. LACT. opif. 9, 2). SEN. contr. 1, 2, 10. contr. exc. 4, 1 -orum sitim. contr. 9, 2 (25), 24 temulentas -orum reliquias. SEN. clem. 1, 26, 2 *in conviviis* lingua sollicite etiam -iis custodienda est. benef. 3, 26, 1 -orum sermo. dial. 10, 12, 5 -orum sputa. epist. 51, 4 -os per litora errantes. 83, 18 an sapientis animus ... faciat -iis solita. *ibid. opp.* sobrii. PETRON. 22, 4. 70, 6 insolentia -orum. 96, 5. QVINT. inst. 11, 3, 57 -orum ... licentiae. *al. passim.*

B *latiore sensu*: **1** *de c o r p o r i s p a r t i b u s, s e n s i b u s, a c t i o n i b u s*: LYGD. 6, 36 nec bene sollicitis -a verba sonant (OV. fast. 6, 408 rediens conviva ... -a verba iacit). PROP. 1, 3, 9 -a cum traherem multo ... v e s t i g i a Baccho (CLAVD. rapt. Pros. 1, 19 DRAC. Romul. 10, 275). 3, 3, 48 nocturnae ... -a signa fugae. PHAEDR. 4, 15, 11 *Prometheus* errore -o (*cf. p. 13, 74*) applicuit virginale generi masculo. SEN. Med. 69 (*ad Hymenaeum*) huc incede gradu marcidus -o. PETRON. 73, 3 diduxit usque ad cameram os -um. 79, 9 cum solutus mero amisissem (*i. dim-*) -as manus. MART. 3, 82, 17 sciscitator urinae domini bibentis -um regit penem. *adde*: MART. 12, 17, 5 febris *tua* (*personata*) ... -a Setino fit saepe et saepe Falerno. IVV. 6, 300 quid ... venus -a curat? CORP. II 2146 (= CARM. epigr. 1851) *heredes* cinere (*i. cineri*) ut m⟨era vina ferant (*suppl. Buech.*)⟩, volitet meus -us papilio. **2** *de b e s t i i s*: MART. 13, 82, 1 -a Baiano ... concha Lucrino. *fabulosis*: MART. 14, 107, 1 nos ... (*calathos*) Satyri, nos Bacchus amat, nos -a tigris, perfusos domini lambere docta pedes. CLAVD. 24, 367 antennis *navis Bacchi* illabitur -a serpens. **3** *de r e b u s*: **a** *t e m p o r i b u s*: MART. 10, 47, 9 nox non -a, sed soluta curis (10, 87, 11 pugnorum reus -aeque noctis). 13, 1, 4 postulat ... novos -a bruma sales. *fort.* STAT. silv. 1, 6, 8 refero diem beatum ... Caesaris -amque parcen (pacem *Itali*, noctem *Thomson*, heorten *Krohn et Saftien, alii alia* [aparchen *Phillimore, sed cf. Postgate, Cl. Rev. 20, 1906, 320 sq.*]; ⟨e⟩parcen *D., i.* ἐπαρχήν, *sc. primi potus ac velut libamenti oblationem festivam in mense comissationibus Saturnaliciis insigni, vocem notionis novatae sive a Statio sive ab aliis ad Homericum* ἐπάρξασθαι δεπάεσσιν, *lepide in Caesarem detortum, quasi de eo dictum sit Hom. Od. 7, 183* νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν *eqs., cf. graecum* διανομή *ex more dictum de largitione publica*). **b** *de re fabulosa*: CLAVD. 8, 610 -us hostili (*sc. Bacchi*) velatur palmite Ganges.

nota i. q. i n e b r i a n s: DRAC. laud. dei 1, 137 vinea. mens. 19 -us imber *i. vinum.*

II ***translate:*** *i. q. v a r i a s a t u r i t a t e, p l e n i t u d i n e c o m p l e t u s, i m p l e t u s, s a t u r, p l e n u s* (*cf.* NON. p. 454 *p. 12, 75*): **A** *de*

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***hominibus*:** **1** *-is cibo vel potu*: PLAVT. Capt. 109 aperitur ostium, unde saturitate saepe ego exii -us. TER. Hec. 769 (*ad nutricem*) cum tu satura atque -a eris, puer ut satur sit facito. TERT. ieiun. 9 p. 285, 30 verisimile non est, ut quis dimidiam gulam deo immolet, aquis sobrius et cibis -us (HIER. epist. 22, 17, 2 plurimae *mulieres* ... sunt, quae, cum vino sint sobriae, ciborum largitate sunt -ae). **2** *-is rebus incorporeis*: **a** *significatis ablativo* (a: *l. 13*): HOR. carm. 1, 37, 12 fortuna ... dulci -a *Cleopatra*. PLIN. nat. 14, 148 *Antonius* id volumen (*sc.* 'de sua ebrietate') evomuit, quo facile intellegatur -us iam sanguine civium et tanto magis eum sitiens (HEGES. 1, 32, 2 libidine -us *Antonius*). TERT. scorp. 12 p. 174, 9 Babylon ... -a sanctorum cruore. VVLG. Is. 51, 21 *Ierusalem* -a non a vino (*cf.* 22 calicem indignationis meae). AVG. conf. 5, 13, 23 *homines* manichaeis vanitatibus -os. serm. 284, 2 vino erroris. SALV. gub. 7, 70 *homines* peccatis -os. SIDON. epist. 5, 7, 4 novis opibus. *nota genet.*: SYMM. epist. 1, 8, 1 videor quasi multae luxuriae -us mentis insipere. DRAC. Romul. 7, 1 carminis Idalii cuperem nunc -us esse. **b** *absolute*: LVCR. 3, 1051 -us urgeris multis miser undique curis atque animo incerto fluitans errore vagaris (*cf. Heinze ad l.*). AVG. conf. 1, 16, 26 *vinum erroris* in eis (*vasis electis atque pretiosis*) nobis propinabatur ab -iis doctoribus. *in bonam partem*: AVG. in psalm. 36, 14 *martyres* -ii erant. unde -ii erant? videte: acceperunt calicem unde inebriarentur. 74, 12 non erant -ii, quibus mutatum cor erat? non erant -ii, quorum mens alienata erat ab hoc saeculo? *pertinet huc fort.*: VVLG. deut. 29, 19 pax erit mihi et ambulabo in pravitate cordis mei et absumat -a sitientem.

B *de corporis partibus, mente*: **a** *c. abl.*: VARRO Men. 144 saturis auribus scolica dape atque (aqua *codd.*) -is sophistice (festicae *trad.*) aperantologia (*opp.* ieiunis oculis). PAVL. NOL. carm. 27, 105 ructavere sacras ... laudes -a corda deo. AVG. civ. 1, 32 p. 49 D. mens tam diu potatis erroribus -a. epist. 92, 5 caro carnalibus cogitationibus -a. ENNOD. carm. 1, 1, 44 -a Lethaeo pectora fonte. **b** *abs.*: CATVLL. 45, 11 dulcis pueri -os ocellos (*cf. Kroll ad l.*).

adde de sermone: SEN. epist. 19, 9 est ... tanti ulla potentia, ut sit tibi tam -us sermo? PERS. 1, 51 Ilias Atti -a veratro (*cf.* SCHOL.).

C *de rebus corporeis rerum corporearum vel incorporearum plenis*: PLAVT. Cas. 746 facite cenam mihi ut -a sit. MAT. carm. frg. 13 tapetes -ii fuco (*cf. vol. VI 1461, 58. similiter de aliis rebus colore purpureo tinctis vel rubri coloris*: MART. 14, 154, 1 *lana* -a Sidoniae ... de sanguine conchae. AVIEN. Arat. 272 -a flammanti .. stella rubore. 347 Assyrium ... bibunt ... vellera fucum, -a ut externo splendescat lana veneno. 1635 haut tibi ... -a sanguineae subvolvant vellera nubes [*Arat. 867* νεφέλαι ὑπερευθέες]. PRVD. perist. 10, 1045 *ostentat sacerdos post sacrificium* amictus -os [*sc. sanguine madentes*]. SIDON. epist. 8, 6, 6 Sarranis -am sucis ... palmatam *sc. togam*. carm. 5, 32 cuspis ... -a caede virum. 15, 129 -a ... spirat conchylia sandix. ENNOD. dict. 12 praef. 3 -a ... vellera). *de* CATVLL. 27, 4 *v. p. 12, 5.* MART. 10, 38, 8 lucerna ... nimbis -a Nicerotianis (*cf.* PRVD. cath. 5, 19 testula sucum linteolo [*sc. lucernae*] suggerit -o). TERT. resurr. 16 p. 46 gladium ... latrociniis -um quis non ... religabit? ITALA Is. 58, 11 (Lucif. Athan. 1, 44 Hier. in Is. 58, 11 Ps. Aug. spec. 135 p. 685) eris sicut hortus -us (μεθύων. VVLG. irriguus). ITIN. Alex. 21 loci facies ... -a Libero (*i. vino*). PRVD. c. Symm. 2, 986 hos (*tribulos*) fert sicca sitis, hunc (*carduum*) -us educat umor. CLAVD. 1, 250 iam profluat -us amnis mutatis in vina vadis. SALV. gub. 7, 85 terram ... omnium deliciarum copiis quasi -am. *inc.*: pix -a, *v. p. 13, 22.*

D *de rebus incorporeis (de mente, sermone v. l. 31 et 34) plenis rerum incorporearum*: *c. gen.*: AVG. serm. ed. Mai 151, 2 *Herodis animus* propinat veneni -um nefas. *abs.*: AVG. serm. ed. Mai 2, 1 sitis -a *pharisaeici hydropis*. *adde*: AVG. in psalm. 35, 14 quid tam -um quam non agnoscere uxorem flentem, non filios, non parentes?

fem. sing. **ēbria,** -ae *i. q. ebriositas. recte Armini, Eranos 26 (1928), 329* APVL. apol. 59 (*v. p. 7, 68*) ebria *pro substantivo accipiendum esse coniecit (cf. M. Leumann, Glotta 19 [1931] p. 247). fort. huc pertinet* VVLG. deut. 29, 19 *v. supra l. 25.*

de structuris: *c. abl. instr.*: *v. p. 13, 45 et supra l. 6. 27. 35. 38. al.* *c. genet.*: *supra l. 16. 17. 61.* *c. acc.?*: CASSIOD. compl. in apoc. 17, 1 p. 1413, 50 erat sanguinem (*sic cod. Veron. s. VII, quo uno opusculum traditur, dubitanter et vix recte defendit Stangl, W. f. kl. Phil. 32 [1915] 238*) martyrum -a (*rectius videtur scribendum* sanguine; *cf. supra l. 10. 12*). ex *alq. re*: *p. 13, 45.* ab *alq. re*: *supra l. 13.* VITAE patr. 5 5, 4. de: *p. 13, 38.*

syn. et iuxta posita: legitur saepe cum aliis vocibus ad vitia hominum pertinentibus. ad vini cupiditatem pertinent: **vino gravis**: SEN. epist. 83, 10. **vinolentus**: FIRM. err. 6, 8. NON. p. 454 madidus a vino. VVLG. Ier. 23, 9. **vinolentia madens**: CAEL. AVR. acut. 2, 9, 43. **vinolentia temulentus**: SALV. gub. 7, 70. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 446, 9 B. temulentus. vinolentus. -us. umore devictus. *acced. adverbia* (*cf. p. 13, 17*): **probe**: PLAVT. Most. 342. **nimis**: VVLG. I reg. 25, 36.

opp.: ieiunus: VARRO Men. 144. *saepissime* sobrius, *velut* CIC. Catil. 2, 10 epist. 9, 17, 1 SEN. benef. 7, 22, 2 epist. 83, 18. 27 MART. 3, 16, 3. 14, 154 PROB. nom. gramm. IV 213, 8 EXPLAN. in Don. gramm. IV 543, 5 GELL. 14, 5, 3. 4 *al.* saucius: SEN. dial. 4, 19, 5 PETRON. 67, 11 TERT. ieiun. 9 p. 285, 30.

derivata: ebriacus, ebrietas, ebriare, ebriosus. *cf.* NOT. Tir. 70, 15 -s ebriosus ebrietas.

deminutivum: ebriolus. *cf. Onom.*

2. ebrius *v.* iberus. **ēbr(i)ulo** *v.* ebriolor. *Bannier.*

ebucone i. ebolus GLOSS. III 561, 29. *cf.* PS. APVL. herb. 92, 23 H.-S. *adn.*

ebulcalium ungula caballina GLOSS. III 582, 35 (*cf.* 589, 63 epocalium ungula caballina. *v. Loth, Revue celtique 37, 1919, 24 sq.*).

? **ebulem** ἐλλέβορος GLOSS.[L] II Philox. EB 2.

ē⟨b⟩ul⟨l⟩ātio *coni. Löfstedt, Eranos 7, 1907, 117*: GLOSS. III 601, 43 ignis ⟨s⟩acer epulatio pustularum circa cutem. *cf.* ebullitio *p. 18, 35.*

ēbullēsco, -ere. *inchoat. ab* ex *et* bullire. ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 p. 173, 1 hora, qua tetigerit lignum crucis orum ampullae ..., mox -it (epuliscit *G*, ebulliet *Br*) oleum foris, et si non clauditur citius, totum redundat foris. *cf.* ebullio *infra l. 48 sqq.* *de umore ('phlegmate') per corpus humanum se effundente*: ORIBAS. eup. 1, 9 p. 413 *purgare oportet* in primum ver antequam -at et effundatur collectus ex hieme humor. *ibid.* antequam -ant ... humores ... et currant per membra.

ēbullio, -ī(v)ī, -īre. *ab* ex *et* bullio. euull-: DIOSC. 3, 67 *v. p. 18, 11.* *de formis*: *perf.* -iit: SEN. apocol. 4 *al.* -ivi: PETRON. 62, 10 *al.* -issent: TERT. idol. 3 p. 32, 15 *al.* *per synizesin*: ebulljat: PERS. 2, 10 *v. p. 17, 26.* NOT. Tir. 102, 56[a]. *de notione*: NON. p. 26, 19 -ire est ecfervescere a bullis dictum. GLOSS.[L] II Philox. EB 13 -it ἀναβλύζει. 14 -ire ἐκβράσαι. GLOSS. IV 297, 38 undantia -entia. *respondent*: *in Graecis* (*v. l. 29*): ἀναβράσσω: *infra l. 43.* βρύω: *p. 17, 20. 18, 6.* γεννάομαι: *p. 17, 62.* ἐκβράσσω: *p. 17, 76.* ἐκζέω: *p. 17, 59. 68. 18, 1 al.* ἐκπηδάω: *p. 17, 2.* ἐξέρπω: *p. 17, 70.* ἐρεύγομαι: *p. 17, 16.* παφλάζω: *infra l. 65.* φλυκταινοῦσθαι: DIOSC. *p. 18, 11, cf. p. 18, 13.* *in Hebraicis*: נָבַע (*hi.*) prov. 15, 2 *v. p. 17, 18 (reliquis locis prorsus aliter legitur in textu hebr.).* *legitur inde a* CIC. philos. *v. p. 17, 13. 22,* SEN. apocol. *p. 17, 24,* PERS. *p. 17, 25,* PETRON. *p. 17, 28. 29,* APVL. met. *p. 17, 34 (metaphorica notione, in qua Sen. Pers. Petron. vulgarem locutionem usu receptam adhibere videntur); proprie inde a* TERT., *saepius apud* ECCL. [*corrupt.*: TERT. pall. 2 p. 921 Oe. *emend.*: TERT. scap. 3 p. 544 Oe. (*Scaliger*; obtulisset *B*) *v. p. 17, 78.* *dub. interpret.*: ITALA Ezech. 21, 21 (Sangall.) ut -at virga; τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδον, VVLG. commiscens sagittas (*fort. cf. p. 17, 75*). ZENO 43, 2 p. 496[A]. *cf. et p. 17, 68.*]

I *de motu liquoris qui aut per fervorem aut per naturalem scatebram bullas emittit (inde per similitudinem de rebus terreis v. l. 78. 83. p. 17, 3), fere i. q. scatere*: **A** *proprie*: **1** *de liquoribus (vel vasis liquorem continentibus) fervefactis*: TERT. adv. Hermog. 41 p. 170, 13 ollae undique -entis (AVG. in psalm. 59, 10 p. 720[extr.] inde tribulatio ecclesiae, inde olla -ens, *syn. p. 721* olla bulliente). ITALA gen. 49, 4 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 66, 27) sicut aqua ne -as (ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσῃς. VVLG. *aliter*). PELAGON. 335 cum coquis, ne -at, observabis. MACR. Sat. 5, 11, 24 aeni (*sc.* λέβητος) ... mentionem multo igne -entis. MARCELL. med. 9, 16 cum ... sucus -et. 26, 113 ut obclusa sit cucuma, ne medicamen -at. CASS. FEL. 71 p. 169, 20 calidā -enti infuso *sc. cantabro.* GREG. TVR. glor. mart. 5 p. 490, 13 lychni ... -entes virtute divina (14 p. 498, 18 ferunt autem in hoc oratorium a lychno oleum -ire). GREG. M. in Ezech. 1, 9, 32 p. 834[C] acetum ... si mittatur in nitro, fervescit nitrum protinus et -it. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 254[A] pix ... -ens (*gr. deest*).

2 *de rebus naturae scatentibus* (*de sanguine infra l. 82*): **a** *intransitive*: VISIO Zenez (James, Texts and Studies II 3 p. 178) 18 vidi de vena illa excitabatur quasi spumam -entem (ὡσεὶ ἀφρὸς παφλάζουσα). SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 110 in arido solo aqua -at (HEGES. 3, 26, 1 p. 234, 17 inferius ... labitur aqua et, ubi Panium est, rursus -it [*gr. aliter*]. AVG. gen. ad litt. 2, 2, 5 p. 35, 25 si aër super aquas ire cogitur et ... confluentes eas disicit, cum exsilientes impetu eius impulsae -unt et eum bullis crepantibus emittunt *eqs.*). SCHOL. Hor. app. carm. 2, 7, 16 'aestuosis' (*sc. fretis*) -entibus. SCHOL. Stat. Theb. 1, 91 sulphur ... terrae -entis spuma est. SCHOL. Pers. 3, 34 ii quos vorago cenosa obsorbet, non remissos in alta undarum facie (facies *Buecheler*) -it. FVLG. virg. cont. p. 98, 16 fluvius velut aestus habet -entes iuvenilium actuum. HIER. in Is. 8, 5 p. 116[C] fons ... qui non iugibus aquis sed in certis horis diebusque -at (sit. et nom. p. 104, 29 fons ad radices montis -ens). AVG. in euang. Ioh. 124, 2 assumat in argumentum quod illic (*sc. Ephesi*) terra sensim scatere et quasi -ire perhibetur. MACR. Sat. 5, 19, 19 lacus ... profundi aquarum scaturrigine semper -entes. SALON. in eccles. p. 995[C] *flumina* de matre abysso iterum -ire incipiunt. ENNOD. opusc. 3, 23 p. 336, 20 virum ita fuste percussit, ut sanguis protinus -ret. CASSIOD. var. 4, 50, 6 quis credat tam ingentes glebas usque in plana deductas de tam profundis hiatibus -isse. 8, 32, 2 os illud gurgitis -ire videas graviter excitatum. PALLAD.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hist. mon. I 27 p. 313[C] continuo -entes de visceribus soli latices … perfuderunt (ἐξεπήδησεν ὕδωρ). ISID. ort. et obit. 130 *quod* ad superiora pulvis -at. *allegorice*: IREN. 2, 19, 4 *semen spirituale* in dissimilibus et in insuetis (*sc. in materia*) -ens (*cf. p. 18, 15 sqq.*). FVLG. aet. mund. p. 155, 19 cornu (*sc. unde Saul unctus est*) … in quo et regni enteca -ens parturibat et sacerdotale misterium divinis aestuationibus nuptuabat. AMBR. Noe 9, 30 p. 432, 11 -unt omnes fontes cupiditatum. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 206, 19 B. verbum dei crebris sensibus … velut perennibus -it fluentis. **b** *transitive: i. q. effundere*: HEGES. 3, 26, 1 p. 234, 6 quas (*sc. paleas*) in Panio fluvius -vit (*gr. aliter*).

B *in imagine* (*translate infra l. 20*): **1** *de verbis fontis instar ex ore profluentibus* (*intrans. l. 17*): CIC. fin. 5, 80 dixerit hoc idem Epicurus semper beatum esse sapientem, quod … solet -ire nonnumquam. ITALA psalm. 18, 3 (Cas.) dies diei -it verbum et nox nocti respondeat notitiam (ἐρεύγεται. VVLG. eructat). PS. HIER. expos. in Ioh. p. 579[D] praedicatio euangelii -ente ex ore apostolorum. VVLG. prov. 15, 2 os fatuorum -it (*v. p. 16, 35*) stultitiam. VITAE patr. 5, 18, 6 Ephraem docentem et velut fontem -entem de ore ipsius (*gr. Cotelier p. 431 πηγὴν βρύουσαν*). *hinc per meram translationem (v. supra l. 12) de re ostentationis causa identidem prolata, i. q. iactare*: CIC. Tusc. 3, 42 qui si virtutes -ire volent et sapientias, nihil aliud dicent. **2** *ex usu cotidiano* (*v. p. 16, 38*): animam -ire, *i. q. efflare* (*per ellipsin l. 26*): SEN. apocol. 4 et ille (*sc. Claudius*) … animam -iit, *seq.* expiravit. PERS. 2, 10 sub lingua murmurat 'o si -at (*v. p. 16, 27*) patruus, praeclarum funus' (SCHOL. *ad l.* -ire … proprie exspirare metaphora sumpta a bulla, quae aliquo venti tenore sustentatur *eqs.*). PETRON. 42, 2 Chrysanthus animam -iit. 62, 10 ut larva intravi, paene animam -vi, sudor mihi per bifurcum volabat.

II *respicitur notio aut subito aut magna multitudine (ex interioribus ad superficiem) prorumpendi*: **A** *generatim*: **1** *intransitive* (*fere i. q. oriri*: CASSIOD. Ios. antiq. *infra l. 62*): **a** *de rebus (incorporeis praeter l. 36)*: **α** *nude ponitur*: APVL. met. 2, 30 dum directis digitis … denotor, dum risus -it, … evado. SERV. auct. Aen. 11, 51 quicquid de ipsis fontibus stellarum -it, hoc intellegi debere stellas. PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34[A] multas … haereses novimus a plurimis -ire (VINCENT. LER. 24, 34 haeresis … certo tempore -vit. ACT. Archel. p. 98, 32 -ierunt). VINCENT. LER. 20, 25 cum quaeque novitas -it. VITAE patr. 7, 40, 1 cum venter plenus fuerit esca, statim -unt magna vitia. GREG. M. moral. 7, 37 p. 787[B] desideria carnis -unt. 30, 52 p. 553[B] ut -entes ab infimis curas cordis per superni gratiam restringant amoris. **β** *cum abl. instr.* (*cf. p. 18, 15 sqq.*): AVG. conf. 9, 8, 18 p. 211, 21 non … temulenta cupidine faciebat hoc *puella*, sed quibusdam … aetatis excessibus qui ludicris motibus -unt (*opp.* premi). **b** *de animantibus*: **α** *de hominibus*: TERT. idol. 3 p. 32, 15 priusquam huius monstri (*sc. idoli*) artifices -issent, sola templa … erant. scorp. 1 p. 145, 9 tunc Gnostici erumpunt, tunc Valentiniani proserpunt, tunc omnes martyriorum refragatores -unt. HIER. in Gal. 1, 1 p. 312[D] si deum esse contenderit *ecclesia*, Manichaeus et Marcion novelli dogmatis auctor -unt (*syn.* subrepunt). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 205, 4 B. -ire eum (*sc. Christum*) cernat *ecclesia* et emergere atque prorumpere. AVG. c. Iul. 1, 4, 11 p. 646[D] qui (*ecclesiae doctores*) … gloriosissime de hoc saeculo, antequam vos (*Pelagiani*) -retis, exierunt (c. Pelag. 4, 12, 32 p. 568, 25 antequam isti -ire coepissent). ACT. Archel. p. 90, 8 qui ex Persarum provincia -vit Manes nomine. **β** *de bestiis* (*v. infra l. 77*): ITALA Ezech. 47, 9 (Weing.) anima animalium quae -unt … vivet (*τῶν ζώων τῶν ἐκζεόντων.* VVLG. anima vivens quae serpit). RVFIN. hist. 10, 34 p. 995, 5 cum velut taetri serpentes de cavernis terrae -entes … processissent. CASSIOD. Ios. antiq. 2, 13 p. 57 -entibus ranis et morientibus (*gr. 2, 297 γεννωμένων τε καὶ ἀποθνησκόντων. cf. supra l. 33*).

2 *transitive: i. q. gignere, proferre sim.*: **a** *de animantibus*: TERT. adv. Val. 7 p. 185, 21 alios -unt fetus proinde coniugales per copulam utriusque naturae. ITALA I reg. 5, 6 (Lucif. Athan. 1, 12 p. 86, 27) et -vit *deus* illis (*sc. civibus*) mures in sedibus (*ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς τὰς ναῦς.* VVLG. *ex errore interpretis* -erunt villae et agri). **b** *de terra, aqua sim.*: ITALA psalm. 104, 30 (Cas.) -vit terra eorum ranas ([*ἐξῆρψεν.* VVLG. edidit. *cf.* HIER. epist. 106, 66 *ἐξῆρψεν* … potest ita interpretari: -vit]. VVLG. exod. 8, 3 et -et fluvius ranas quae ascendent). HIER. vita Hilar. 32 p. 46[B] regio … pluviis irrigata … tantam serpentum et venenatorum animalium … -vit multitudinem. MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 2 p. 305[med.] *terra* 'ferens spinas' (*cf. Hebr. 6, 8*) veluti si dicat quis, -ens (*gr. p. 84 ἐκβράσσουσα*).

B *speciatim: de morbo quodam vermes (cf. supra l. 58) aut pustulas generante* (*transit. p. 18, 1*): TERT. scap. 3 p. 544 Oe Herminianus …, cum … vastatus peste convivis vermibus (*v. p. 16, 41*) -isset (VICT. VIT. 3, 71 nam putrefactus et -ens vermibus *Hunirícus*. FVLG. RVSP. incarn. 55 p. 602[A] servum suum Iob sanie ac vermibus -ire permisit *deus*. *syn.* vermibus consumi. CASSIOD. hist. 8, 1 p. 1111[C] ut propter multa ieiunia dentes eius vermibus -rent). ITALA exod. 16, 20 (Ottob. *cf. p. 18, 2*) reliquerunt aliqui ex eo (*sc. manna*) et -vit vermes (*cf. p. 17, 78*) et putuit (*ἐξέζεσε σκώληκας* VVLG. scatere coepit vermibus). ITALA exod. 16, 20 (Rufin. Orig. in exod. 7, 6 p. 212, 28 B. *cf. p. 17, 84*) servaverunt … de manna et -erunt ex eo vermes (RVFIN. hist. 8, 16, 4 p. 791, 6 de interioribus putrefacti vulneris venis -ire undatim coepit innumera vermium multitudo. *gr. βρύειν* [hist. mon. 28 p. 451[B] = PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355[C]]. PS. AVG. serm. 25, 6 vermes ex eo -unt. CASSIOD. hist. 4, 10 p. 1036[C] vermes … in profundo -entes. ISID. in exod. 23, 6 p. 298[C] *ibid.* qui propter praesentem vitam … thesaurizant, his ille vermis -it). DIOSC. 1, 114 olivas columbares cataplasmis adhibites locis combustis pustulas [s]ebullire non sinit (*gr. 1, 105, 5 φλυκταινοῦσθαι.* 3, 67 pustulas … -entes [*v. p. 16, 24*]. 5, 181 ut pustulas -ire non permittat. *gr. 5, 156, 1 ἀφλυκταίνωτα. cf.* GREG. TVR. virt. Mart. 2, 57 p. 628, 26 facies … tota vesicis ac pusulis -vit).

III *accedente additamento (fere causali; cf. et p. 17, 4. 44) adhibetur in malam partem*: **A** *de aestu cupidinum, quibus homines flagrant, i. q. fervere* (*cf. et infra l. 25*): TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 329, 2 quid non in omnem libidinem -is (*cf.* ZENO 15, 2 p. 442[B] inter -entes diversis sceleribus ac libidinibus homines. HIER. adv. Iovin. 1, 13 p. 231[C] carnem lascivire et -ire in libidinem). AVG. conf. 2, 2, 2 p. 30, 10 iactabar et effundebar et … -bam per fornicationes meas. **B** *de persecutione atroci, i. q. saevire*: PS. AMBR. act. Seb. 87 p. 1056[C] persecutionem vestram in Christi famulos -isse. GREG. M. moral. 34, 31 p. 736[B] tunc in aestum immanissimae persecutionis -unt (*v. supra l. 17*). **C** *de planta luxuriante* (*per allegoriam*): HIER. in psalm. 57 p. 51, 11 antequam … cogitationum spinae in arborem -ant peccatorum, deus vos corripiet. in Matth. 13, 32 p. 90[B] totum flaccidum marcidumque et mollitum -it in olera et in herbas.

comp. superebullio.

ēbullītio, -ōnis *f.* *ab* ebullire. *i. q. actus ebulliendi*: **1** *proprie* (SCHOL. Prud. cath. 5, 90 scatebris -bus, *cf. p. 16, 62 sqq.* [SERV. georg. 1, 110 *v. vol. II 2243, 66*]): *de oleo fervente* (*cf. p. 16, 48 sqq.*): MYTHOGR. 1, 231 p. 72, 10 *Psyche* affectu scintillantis olei -e maritum succendit. *de vesicarum eruptione* (*cf. p. 17, 77 sqq. et p. 16, 14*): PS. SORAN. quaest. med. 114 p. 260, 13 quibus (*aegris*) consistente calore vesicularum -es fiunt per labia et ora. *de febricitantium ardore*: PS. SORAN. quaest. med. 110 p. 260, 2 media operatio febris, utputa cum ex humorum putredine vel -e sanguinis fit. ORIBAS. syn. 8, 21 p. 231[init.] si … ex nimiis febribus fuerit facta in capite -o (ep- *cod.*) et nimium fecerit dolore (*sic Aa; La et gr. aliter*). **2** *translate*: ITALA Nah. 2, 10 (Hier. in Nah. 2, 10 p. 1250[A]) excussio, rediscussio et -o et cordis confractio (*ἐκβρασμός.* VVLG. *aliter.* HIER. in Nah. 2, 10 p. 1250[C] fit … -o quae significantius in Graeco dicitur *ἐκβρασμός*. *ibid.* p. 1259[B]). FVLG. myth. 3, 6 p. 69, 22 quam (*flammam*) ideo lucernae -e dicitur incendisse (*Adam*), quia omnis cupiditas … ardescit. aet. mund. p. 150, 17 rationalia vitae instituta … fluctuantis aetatis -bus defecata. *cf.* ebullatio.

ebulum, -ī *n. et* **-us**, -ī *f.* [*orig. inc. Niedermann, Mélanges Meillet 100, confert polon.* jodła, *bohem.* jedla, *pruthen.* addle, *lituan.* ẽgle '*abies*'. *J.*]. *de scriptura*: euo- ORIBAS. eup. 2 A, 41 *v. p. 19, 4.* ebo- GLOSS. *ἐβουλουμ*: DIOSC. 4, 173 *RV*. *de genere: fem.*: PLIN. nat. 25, 119 *v. infra l. 79. cf. et* ORIBAS. *p. 19, 4.* *de notione*: SERV. ecl. 10, 27 -um genus est herbae sambuco simile (ADNOT. Lucan. 9, 916. *cf.* GLOSS.[L] I Ansil. EB 22 -um ⟨h⟩erba quaedam). COMMENT. Lucan. 9, 916 genus pigmenti. GLOSS.[L] II Philox. EB 4 -um *χαμαι*[*και*]*άκτει* (-*η*) *καὶ ἄγχουσα* (?), *εἶδος βοτάνη*⟨*ς*⟩ … *καὶ ἀσφόδελος καὶ ἕρ(?)κη* (?). GLOSS. actis. cameacti (*sim.*). odecus (*sim.*) *cf. infra l. 79 al.* GLOSS. III 568, 66 misos afroditus. -i semen carpesio GLOSS. III 545, 5 *al.* *legitur inde a* CATONE *v. infra l. 66*, VERG. ecl. *infra l. 67*, COLVM. [*it.* ebbio, *francog.* hièble. *M.-L.*]

[*dub.*: CORP. XIII 10008, 45 ebu(li) re(centis) su(cus) eg(regius?) s(extarii) IV. *cf. infra l. 81.*]

species quaedam sambuci (*i. q. nobis 'sambucus ebulus' L.; de re cf. Stadler PWK VIII 2140, 20 sqq.*): **1** *in universum*: CATO agr. 37, 2 ex segete vellito -um, cicutam et circum salicta herbam altam ulvamque (*citat* PLIN. nat. 17, 55, *ubi* evellito). VERG. ecl. 10, 27 quem (*sc. Pana*) vidimus ipsi sanguineis -i bacis minioque rubentem ([*inde* AVSON. 359, 6 *obsc.*]. COLVM. 10, 10 natura soli … rutilas -i creat uvida bacas. MARCELL. med. 23, 36 -i bacas permaturas exprime). COLVM. 2, 2, 20 dulcem terram *significant* … iuncus, … gramen, … trifolium, -um, rubi *eqs.* (*exscriptum*: PLIN. nat. 18, 34. *cf.* PALLAD. 1, 5, 2). LVCAN. 9, 916 hic -um stridet peregrinaque galbana sudant et tamarix *eqs.* **2** *adhibetur pro medicamento*: SCRIB. LARG. 153 urinam detrahit, lapidem extenuat … -i aristolochiae singulorum p. X ⟨V⟩. PLIN. nat. 1, 25, 71 -um VI. 1, 26, 73 acte sive -um (26, 120 acte quam esse -um putant quidam. MARCELL. med. 7, 13 herba quae Graece acte, Latine -um, Gallice odocos dicitur). 25, 119 -i quoque, quam (quem *a*) nemo ignorat, fumo fugantur serpentes. 25, 164 -i radicis tritae sucus linteo colatus (26, 119 -i recentis radix excussa *sanat hydropicos.* PELAGON. 9. 148. VEG. mulom. 1, 14, 5 radicis -i l. I. 1, 17, 10 MARCELL. med. 23, 35. 26, 15 PS. APVL. herb. 92, 6. 14. 18 H.-S. MISC. Tir. p. 53, 12). PLIN. nat. 26, 81 -um teneris cum foliis tritum (MISC.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tir. p. 53, 10 -um tenerum cum foliis tritum). 26, 120 -i folia trita e vetere vino. GARG. MART. cur. boum 6 -o contrito perunguitur *collum bovis.* MARCELL. med. 23, 22 -i contusi sucum (31, 45). PS. APVL. herb. 92 H.-S. *fusius.* ORIBAS. eup. 2 A 12 actes dicitur sabucus, cameactes (*i.* χαμαιάκτη) autem vocatur -us (*ibid.* 41 *v. p. 18, 51*). *K.-M.*

✠**ebur,** -oris *n.* [*voc. peregrinum, cf. aegypt.* āb, ābu, *copt.* εβου '*elephas*'. *W.*]. *de etymologia*: SERV. Aen. 1, 592 -r a barro dictum, id est elephanto (ISID. orig. 16, 5, 19). *cf.* ISID. orig. 12, 2, 14 *elephantus* apud Indos ... a voce barro vocatur; unde et vox eius barritus et dentes -r. *de formis et declinatione*: QVINT. inst. 1, 6, 22 -r et robur, ita dicta ac scripta summis auctoribus, in o litteram secundae syllabae transferunt, quia sit roboris et -oris (1, 6, 23). PRISC. gramm. II 25, 1 *in vocalibus sunt affines* o brevis sive longa cum u, ut ... -ur ... pro -or. 238, 8 pro u o correptam *habet* ... -ur -oris. PROB. cath. gramm. IV 13, 5. CAPER gramm. VII 109, 10 -ur, non -or. SERV. Aen. 1, 592 *-ur* -oris ... facit, non -uris. 11, 11. MART. CAP. 3, 298; *sed* PLAVT. Most. 260 -ure *cod. B.* QVINT. inst. 1, 6, 23 Gnipho qui ... -ur ... fatetur esse, verum fieri vult ... -ura. PHOC. gramm. V 416, 10 hoc -or (EXC. Bob. gramm. I 543, 29 GLOSS.[L] Corp. E 3 II Philox. EA 8 GLOSS. V 357, 34. *fort. etiam* III 271, 12, *ubi Goetz pro* -e laborans *de* -or elaborans *cogitat. fort.* AMBR. hex. 6, 5, 32 [-ur *var. lect.*]. NOT. Tir. 105, 3 aebor). *pro* ebure *scriptum* erbu: ANON. med. ed. Piechotta 77 (*p. 21, 32*). *de genere*: PHOC. gramm. V 416, 10 -or syllaba finita masculini sunt generis ... exceptis ... neutris his: ..., quidam et hoc -or ... adnumerant. DVB. NOM. gramm. V 578, 4 -r generis neutri. EXC. Bob. gramm. I 543, 29 GRAMM. suppl. 114, 31 MART. CAP. 3, 298; *sed* SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 193 -orem. VINDIC. gyn. p. 458 rec. g evores. *de notione v. infra suis locis: plur. fere i. q. -is massae*: PLIN. nat. 9, 40. 19, 87. 36, 5; *cf.* QVINT. inst. 1, 6, 23 *supra l. 18.* VINDIC. gyn. p. 458. *inde a* PLAVT.

I *proprie: dens elephanti, res pretiosa ad varios usus apta et adhibita*: GLOSS. ἐλέφας, ἐλέφας τὸ ὀστοῦν, elpendes ban (*anglosax.*), -e elefantino osso (*sic*).

A *de natura -is et origine*:

1 *de -e, elephanti dente vivo*: SIL. 9, 582 -i praefixa comminus hasta. FLOR. epit. 2, 8, 16 elephantis ... auro, purpura, argento et suo -e fulgentibus. AVR. Fronto p. 17, 6 detrahitur elephanto -r (*cf. Studemund, Epist. p. XVI sqq.*). CLAVD. 24, 352 fixum dea *venatrix* quassat -r. **2** *de origine et patria*: VERG. georg. 1, 57 India mittit -r (OV. medic. 10 India praebet -r. APVL. flor. 6 p. 19 Indorum ... -is strues. AVIEN. orb. terr. 1316 pars Indi ... -r invigilat. CLAVD. 7, 211 *dabit* Indus -r. SIDON. carm. 2, 54 *ut Indus* pandum dependat -r. 5, 42 fert Indus -r. *cf. epitheta p. 21, 80*). SEN. epist. 87, 21 *summum bonum* non nascitur, ubi -r. MELA 3, 104 *Pharusiorum* agri citro, terebintho, -e abundant. PLIN. nat. 5, 12 cum -i, citro silvae exquirantur. 6, 173 deferunt *Trogodytae* plurimum -r (VVLG. II par. 9, 21 naves regis ibant in Tharsis ... et deferebant inde ... -r). 36, 134 *v. l. 63.* SYMPH. 440, 160 (*de -e*) dens ego sum magnus populis cognatus Eois. CLAVD. 15, 138 (*de Africa dea maerente*) lacero crinales vertice dentes et fractum pendebat -r (*cf. vol. V 1, 538, 48*). **3** *de materia et colore* (*cf. et epitheta p. 21, 82 sqq.*): PROP. 4, 7, 82 qua (*sc. Tibure*) ... numquam Herculeo numine pallet -r (*cf.* SIL. 12, 230 quale micat semperque novum est, quod Tiburis aura pascit -r. MART. 7, 13, 2 Tiburtinis albescere solibus ... antiqui dentis ... -r. 8, 28, 12 [alget *trad.*, albet *Itali*]). OV. am. 2, 5, 40 flavescere *v. p. 20, 22.* met. 4, 332 (*de rubore*) hic color ... -i tincto est. Pont. 3, 3, 98 nec, quod erat candens, fit terebinthus -r. PLIN. nat. 8, 7 *elephanti* deciduos *dentes* ... defodiunt. hoc solum -r est. 10, 80 rostrum ... anniculis *corvis* in -r transfiguratur. 36, 62 *lapis corolliticus* candore proximo -i (*cf.* 36, 132 chernites -i simillimus [36, 153. 37, 145. 151]. *cf. etiam* SIDON. carm. 5, 38 Nomadum lapis ... antiquum mentitus -r). 36, 134 et -r fossile ⟨e⟩ candido et nigro inveniri. MART. 8, 50 (51), 6 niveum ... pustula *phialae* vincit -r. TERT. anim. 46 p. 375, 13 -r ... caecum est (*i. perspici non potest, cf.* MACR. somn. 1, 3, 20). VVLG. thren. 4, 7 Nazaraei ... rubicundiores -e antiquo. VINDIC. gyn. p. 458 ⟨dentes ... medulla(m)⟩ non habent, quia -es sunt. *nota iocum*: PLAVT. Most. 259 una opera -r atramento candefacere postules (*sc. ut malas tuas cerussa*). :: lepide dictum de atramento atque -e. *cf. locutiones*: PLIN. nat. 7, 64 -is nitor (PS. RVFIN. in Am. 4, 1—3). APVL. mund. 26 -is nive (*π. κ. p. 398ᵃ, 16* ἐλέφαντι ἀστράπτοντα). MIN. FEL. 23, 9 candore -is.

B *de usu*:

1 *res pretiosa, possessionis commercii tributi: coniunctae sunt plerumque aliae res pretiosae, ut* aurum, argentum, purpura, marmor, gemmae *sim.* PLAVT. Caec. *vel* Praedon. frg. 1 auro, -e, argento ... (*deest verbum, cf. p. 20, 51. 74*). RHET. Her. 4, 32, 43 denominatio est ... si quis aurum aut argentum aut -r nominet, cum divitias velit nominare. CIC. Verr. II 2, 50 ut omnia signa ... omne -r ex aedibus sacris ... auferret. 2, 176 maximum pondus auri, argenti, -is, purpurae ... exportasse. 4, 8 qui (*mercator*) omne argentum, aurum, -r, gemmas coemeret. 4, 103 erat *in templo* ... magna vis -is. leg. agr. 2, 38. leg. 2, 22 (*lex:*) auri, argenti, -is sacrandi modus esto. 2, 45 -r ex inani corpore extractum haud satis castum donum deo (*Plat. leg. 12 p. 956ᴬ* ἐλέφας ... ἀπὸ λελοιπότος ψυχὴν σώματος οὐκ εὐαγὲς ἀνάθημα). VERG. Aen. 11, 333 munera portantis aurique -isque talenta. HOR. carm. 1, 31, 6 *vates Apollinem poscit* non aurum aut -r Indicum. epist. 2, 1, 193 captivum portatur -r *in scaena.* 2, 2, 180 gemmas, marmor, -r ... sunt qui non habeant, est qui non curat habere. CVRT. 9, 1, 2. PLIN. nat. 8, 31 *luxuria* ipsum -r sibi mandere videtur. 12, 17 in tributi vicem regibus Persidis ... pensitasse Aethiopas *ebenum* cum auro et -e. 12, 18. 36, 5 quo ... modo in privatos usus venere -a, aurum, gemmae? SIL. 16, 175 nec foret ... -e aut qui vinceret auro *Syphacem.* IVV. 11, 132 nulla uncia nobis est -is. 14, 308 attonitus (*i. sollicitus*) pro ... -e et ... testudine. TAC. ann. 2, 60 legebantur *Thebis Aegyptiis* ... dona templis -r atque odores. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7 *inter species pertinentes ad vectigal.* AVIEN. orb. terr. 1316 pars Indi procurat segmina dentis atque -r invigilat (*Dionys. orb. descr. 1116* οἱ δ' ἐλεφάντων ... πρισθέντας ἀποξύουσιν ὀδόντας). AMBR. hex. 6, 5, 32 sunt ... qui propter -r ... illis (*elephantis*) insidias parant. *de antiquo -e*: MART. 7, 13, 2 VVLG. thren. 4, 7 SIDON. carm. 5, 38.

2 *de formatione -is ad varios usus facta*: **a** *generatim de tractatione et corruptione*: VERG. Aen. 12, 68 violaverit ostro si quis -r (*cf.* STAT. Ach. 1, 308 -r corrumpitur ostro). OV. am. 2, 5, 40 ne longis flavescere possit ab annis, Maeonis Assyrium femina tinxit -r (*cf.* met. 4, 332 -i tincto). SEN. epist. 90, 33 quemadmodum -r molliretur. PLIN. nat. 7, 64 mulierum profluvio ... praestringitur -is nitor. 9, 40 aspera cute *aquatilium* ... -a poliuntur (19, 87). 15, 32 *oleum* -i vindicando a carie utile esse. 35, 42 ex -e combusto facere, quod elephantinum vocatur. CLAVD. DON. Aen. 3, 465 p. 326, 11 ('sectoque elephanto') secti -is.

b *de usu ad opera ex -e facienda*: **α** ex -e: VARRO ling. 7, 1 ut ... facilius obscuram operam Myrmecidum ex -e oculi videant. 9, 47 habere lectos alios ex -e, alios ex testudine (CIC. Brut. 257 Minervae signum ex -e pulcherrimum). frg. Non. p. 162 *Ioves* ex marmore, -e, auro nunc fiunt (CIC. Verr. II 4, 1. LIV. 45, 33, 5 vasorum ex auro et argento et aere et -e factorum. SEN. epist. 85, 40 non ex -e tantum Phidias sciebat facere simulacra. PLIN. nat. 7, 85. 34, 49 *al. cf.* VVLG. III reg. 10, 18 fecit ... thronum de -e grandem). CIC. Verr. II 4, 124 valvas ... ex auro atque -e perfectiores nullas umquam ullo in templo fuisse (PAVL. FEST. p. 364 tensa fuit ... ex -e, ut apud Titinium in Barbato). *ibid.* ex -e diligentissime perfecta argumenta ... in valvis (LACT. inst. 2, 4, 13 effigies deorum ... ex auro atque -e perfectas). SEN. dial. 9, 6, 6 homini armaria ⟨e⟩ citro atque -e captanti. SVET. Tit. 2 *statuam* ex -e equestrem ... dedicavit. AMPEL. 8, 24 *Nili aere facti* bracchia ex -e magno (*i. -is magno corpore, pondere sim.*). CELS. dig. 33, 10, 7, 1 nunc ex -e *suppellectile utuntur* (*opp.* fictili). TERT. resurr. 6 p. 33 Phidiae manus Iovem Olympium ex -e molitur. CARM. epigr. 1246, 4 strueret sepulcha (*sic*) ex auro ... et solid⟨o⟩ ex -e. MACR. somn. 1, 3, 17 porta ex -e falsis *somniis* ... deputata. *cf.* IVV. 11, 132 nec tessellae nec calculus ex hac materia (*sc. -e*), quin ipsa manubria cultellorum ossea. COD. Theod. 15, 9, 1, 4 (*a. 384*) diptycha ex -e. **β** -e (*huc fort.* PLAVT. frg. *p. 19, 76*): PROP. 3, 21, 30 sive -e exactae seu ... aere manus. VELL. 2, 56, 2 apparatus ... Africi *triumphi* -e ... constitit. SEN. epist. 76, 13 *navis* tutela -e caelata. PLIN. nat. 12, 5 eodem -e numinum ora spectantur et mensarum pedes. 36, 18 -e haec (*Minerva*) et auro constat. PLIN. epist. 4, 7, 1 filium ... auro, -e, marmore effingit. paneg. 52, 1 illi ... media inter deos sedes auro staret aut -e. PANEG. 12 (2), 44 *gesta imperatoris* -e reddantur, .. marmore *eqs.* CAPITOL. Pert. 8, 4 vasa ... auro, -e, argento citroque ... composita. CLAVD. DON. Aen. 9, 305 p. 228, 23 quo (*ebore*) fuit vagina ... perfecta. **γ** *cetera exempla*: VERG. Aen. 1, 592 manus addunt -i decus (MANIL. 3, 28). HOR. epist. 2, 1, 96 *Graecia* marmoris aut -is fabros aut aeris amavit. OV. met. 10, 248 mira ... arte sculpsit -r *eqs.* (255. 283). SEN. contr. exc. 8, 2 habuimus aurum ... sacrum, habuimus -r; sacrae materiae artificem quaesivimus. PLIN. nat. 33, 152 cum capuli militum, -e etiam fastidito, caelentur argento (*cf. p. 21, 49*). STAT. silv. 5, 1, 2 -r impressis aurumve animare figuris. QVINT. inst. 2, 21, 9 sculptura etiam ... -r ... complectitur. 12, 10, 9 *Phidias* in -e ... longe citra aemulum *creditur.* TERT. spect. 2 p. 3, 14 aurum, aes, argentum, -r ... et quaecumque fabricandis idolis materia captatur. VVLG. apoc. 18, 12 vasa -is (σκεῦος ἐλεφάντινον).

c *de usu ad opera alia exornanda, distinguenda*: **α** ex -e: VARRO ling. 8, 32 supellectile distincta (*cf. infra l. 78*) quae esset ex -e ⟨aliis?⟩ rebus disparibus figuris. **β** -e (*huc fort.* PLAVT. frg. *p. 19, 76*): ENN. scaen. 96 *domum* auro, e instructam. CATO or. frg. 36, 1 villae atque aedes ... expolitae ... citro atque -e atque pavimentis Poenicis. RHET. Her. 4, 47, 60 citharam ... auro et -e distinctam (PLIN. nat. 16, 232 lignum ... -e distingui, mox operiri *coepit.* TAC. ann. 15, 37 naves auro et -e distinctae; *cf. supra l. 73*). CIC. parad. 13 marmoreis tectis -e et auro fulgentibus (SEN. nat. 1 praef. 7 porticus et lacunaria -e fulgentia. CVRT. 8, 5, 4 militares auro et -e fulgere. PLIN. nat. 12, 3. 33, 81 SIL. 5, 263 APVL. mund. 26). OV. met. 2, 737 -e et testudine cultos (*cf. p. 21, 3*) ... thalamos. VAL. MAX. 2, 4, 6 *scaenam* -e Q. Catulus praetexuit (*antea*: argento ...

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

auro). SEN. dial. 1, 6, 3 auro *homines* et argento et -e adornavi *deus* (PLIN. nat. 36, 46 *Homerus* regias ... domus. LACT. inst. 2, 4, 8 homines auro, -e ... deos excolunt et exornant). APVL. flor. 3 p. 15 lyra ... auro fulgurat, -e candicat. met. 2, 19 ⟨mens⟩ae ... citro et -e nitentes. 5, 1 laquearia citro et -e curiose cavata. BOETH. cons. 1, 5 bibliothecae ... comptos ebore ac vitro parietes. CASSIOD. in psalm. 44, 10 *palatia* copioso -e vestiuntur. *γ cetera exempla*: CATVLL. 64, 45 candet -r soliis. VERG. Aen. 10, 137 quale per artem inclusum buxo aut Oricia terebintho lucet -r. HOR. carm. 2, 18, 1 non -r neque aureum mea renidet in domo lacunar. TIB. 1, 4, 64 ex umero Pelopis non nituisset -r (*cf.* OV. met. 6, 405. 411 MART. 12, 84, 4). OV. medic. 10 sectile deliciis ... praebet -r. met. 2, 3 -r ... fastigia *regiae* ... tegebat. SEN. Thy. 457 nec fulget altis splendidum tectis -r (PETRON. 135, 8 vers.). LVCAN. 10, 119 -r atria vestit (CLAVD. rapt. Pros. 1, 244 atria cingit -r). CALP. ecl. 7, 50 *proxime murum harenae* sternitur adiunctis -r admirabile truncis et coit in rotulum. SIL. 8, 486 *Vetulonia* -is decoravit honore curulis (PS. RVFIN. in Am. 4, 1—3 qui *cenacula* ... -is nitore percolerent). STAT. silv. 2, 4, 12 (*de psittaci cavea, cf. p. 7, 45*) conexus ... -i virgarum argenteus ordo. SYMPH. 440, 161 (*de -e*) per partes in corpora multa recessi. *adde*: PLIN. nat. 35, 147 Iaia *virgo* ... penicillo pinxit et cestro in -e (35, 149).

3 *de usu in medicina et superstitione*: **a** *gen. pend. a subst.*: CELS. 5, 5, 2 (*inter purgantia*) scobis -is (*cf.* PLIN. nat. 28, 88 ramentis -is ... nubeculae in facie, scobe paronychia tolluntur). PELAGON. 5 (*in medicamento ad omnem morbum*) rasurae -is (366 [*in pulvere*]. VEG. mulom. 1, 10, 6. 1, 64, 1. 3, 8, 6. *cf. Hippiatr. II p. 346 ind. spec. s. v.* ἐλέφαντος πρίσμα). limatura -is: *v. infra l. 36.* **b** *aliis casibus*: PLIN. nat. 29, 113 limacis ... ossiculum per aurum, argentum, -r traiectum (*eadem tria coniuncta per superstitionem*: PS. APVL. herb. 90, 34 H.-S. herbam ... circumscribe auro et -e et argento [ANON. med. ed. Piechotta 77 auro, erbu et argento]. 130, 17). NEMES. cyn. 218 ex -e huc trito pulvis sectove feratur. PLAC. med. rec. α 12, 1 H.-S. -r elefanti cum melle contritum ... maculas tollit (rec. β elefanti dentem contritum cum melle, id est limatura -is). *item* 12, 2 (*om.* rec. β).

II ***latiore sensu et tropice*:**

A ***metonymice*** *pro rebus factis ex -e*: **1** *de simulacro, statua*: VERG. georg. 1, 480 illacrimat templis -r (SERV. *ad l.* scilicet simulacrorum [SCHOL. Verg. Bern. *ad l.*]. *cf.* OV. met. 15, 792. SEN. Thy. 702 flevit in templis -r. VAL. FL. 2, 466 multa ... arte coactum maeret -r. STAT. Theb. 7, 419 confusum Iunonis -r). VAL. MAX. 3, 7 ext. 4 vultum Iovis ... -is liniamentis ... amplexus. STAT. Theb. 10, 66 Argolicae sanctum velamine matres induerant -r. silv. 1, 3, 49 auri ... figuras aut -r. 3, 3, 202 -r et ... vultus imitabitur aurum. 4, 6, 20 mille ... species aerisque -isque vetusti ... edidici. 4, 6, 27 -r Pisaeo pollice rasum. MART. 9, 24, 2 quis ... Phidiacum Latio marmore vicit -r? (*cf.* IVV. 8, 103 Phidiacum vivebat -r).

2 *de ensium vagina vel capulo*: OV. met. 4, 148 ense ... -r vacuum. SEN. Phaedr. 899 regale ... aspersum signis -r capulo refulget (*an ad I A 2 b γ, p. 20, 65?*). SIL. 16, 207 sibi cepit uterque quos cohibebat -r vaginae sectilis enses. PRVD. psych. 148 *Ira* capulum retinente manu sine pondere ferri ... -r ... abicit.

3 *de sella curuli et sella qualibet*: HOR. epist. 1, 6, 54 eripiet ... *hic* curule cui volet ... -r (OV. fast. 5, 51 STAT. silv. 1, 2, 180. *cf.* SIL. *l. 17*). OV. Pont. 4, 5, 18 conspicuum signis ... premet ... -r *consul* (fast. 1, 82 conspicuum. AVSON. 410, 4 nostrum [*i. consulatus*]). *de qualibet sella*: SEN. dial. 3, 21, 1 *luxuria* -e sustineri vult.

4 *de rebus variis*: VERG. georg. 2, 193 inflavit ... -r Tyrrhenus ad aras (SERV. *ad l.* -r ... tibiarum dicit. SCHOL. Verg. Bern. *ad l.* -em ... pro tibiis posuit). STAT. silv. 1, 2, 3 cui, Paean, ... facundum suspendis -r? (*i. lyram. fort.* CLAVD. rapt. Pros. 2 pr. 16; *cf. ibid. 2 cum* neglectum ... diu deposuisset opus [-r *pars codd.*] *Orpheus*). 5, 3, 289 melior qua porta (*sc. Stygia*) malignum cornea vincit -r (CLAVD. 27, 22. *cf. p. 22, 46*). MART. 9, 59, 8 in Saeptis ... expositum ... alte pingue (*v. Friedl. ad l., Blümner, Technol. 2, 374 adn. 1*) ... -r. 13, 1, 6 senio nec nostrum cum cane quassat -r (*i. talum sive talos cum fritillo*). 14, 5, 2 nigra tibi niveum littera pingat -r (*i. tabulam scriptoriam*). 14, 78, 1 artis -r medicae narthecia cernis. IVV. 11, 123 latos ... sustinet orbes (*i. mensas*) grande -r (*i. pes*). PALLAD. 3, 25, 25 *cydonea* -e (*i. instrumento secante*) in quattuor partes divisa. CLAVD. 22, 363 invitat donis *Stilichonem* dextraque gerendum diva *Roma* simul porrexit -r (*i. sceptrum*).

B *per* ***imaginem*:** IVV. 12, 112 quin illud -r (*i. elephantus*) ducatur ad aras; *cf.* GLOSS. V 452, 34 -r elephantus. EPIST. imp Aug. Macr. Sat. 2, 4, 12 (*ad Maecenatem*:) vale mi ... -r ex Etruria.

C ***allegorice*:** HIER. epist. 65, 14, 5 (*ad psalm. 44, 9* de domibus eburneis *vel* de templo dentium) -r ... et dentes insigne esse mortis.

epitheta: *ad I A 2*: Indum: VERG. Aen. 12, 67 (PETRON. 135, 8). Indicum: HOR. carm. 1, 31, 6 VVLG. Ezech. 27, 6. Assyrium: OV. am. 2, 5, 40. *ad I A 3*: nitidum: OV. met. 2, 3. niveum: OV. met. 10, 248 MART. 8, 50 (51), 6 (*cf.* 14, 5, 2). splendidum: SEN. Thy. 457.

derivata: eborarius, eboratus, eboreus, eburneus, eburnus. *cf.* NOT. Tir. 105, 4 *et* SERV. Aen. 11, 11 (*sub* eborarius, eboreus, eburneus, eburnus *allata*).

ebūrārius *v.* eborarius. **eburātus** *v.* eboratus.

? **eburnāceus,** -a, -um *ab* eburnus. *i. q. eburneus*: ITALA Am. 6, 4 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 467, 3) dormitis in lectis -iis (*sic ed. R*[1]; ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, eburneis *Tert. l. c. codd. MG, R*[3] *et Vulg.*; eborneis *cod. Weing. ed. Dold [Konstanzer altl. Proph.- u. Ev. Bruchst. 1923] p. 38. cf. Engelbrecht, Wien. Stud. 28, 1906, 144.*)

eburneolus, -a, -um *ab* eburneus *deminutive.* CIC. de orat. 3, 225 fistula (eburnea VAL. MAX. 8, 10, 1 *et* GELL. 1, 11, 16; eborea PARIS 8, 10, 1).

eburneus, -a, -um *ab* ebur, *cf. c.* eburnus. *cf.* NOT. Tir. 105, 3—5 aebor aeborarius aeburneus. *scribitur* aeborn-: ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32333) 8[B], 4. eborn-: *v. supra l. 7.* (h)eborn-: GELL. 1, 11, 16 *RV*. aeburn-: CAPITOL. Aur. 5, 2 (*P*) *v. infra l. 43.* *prosodia*: ēb-: DRAC. laud. dei 1, 307 *B* (et eb- *rell., Eug.*). *de usu*: DVR. NOM. gramm. V 578, 5 -a, non eborea (eburrea *codd.*). *habent ex poetis* (*qui plerumque* eburnus *praetulerunt*): VERG. catal. 10, 23 (*non in carminibus aliis, ubi 7ies* eburnus), OV. *saepius* (*nota* met. 10, 275/6 -a ... eburnae), DRAC. laud. dei 1, 307; [MART.] lemma 14, 5 *al. v. p. 7, 30.* *de notione*: GLOSS.[L] II Philox. EB 15. 5. 8 -um eburnum ἐλεφάντινον, eboreum ἐλεφάντινον ἐκ μέρους. [*loc. mutil.*: ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32332) 8[A], 20 aeb⟩orneos. *ibid.* (Corp. VI 32333) 8[B], 4 s⟨... *sex litt.*⟩es (*an* s⟨cipion⟩es? *D.*) aebornei.]

A ***proprie*:** *de elephantorum dentibus et de rebus ex ebore factis*:

1 *de elephantorum dentibus*: CIC. Verr. II 4, 103 dentes -os (VAL. MAX. 1, 1 ext. 2 [eboreos PARIS]. LIV. 37, 59, 3 EPIT. Alex. 120 VVLG. Ezech. 27, 15). *cf.* DRAC. laud. dei 1, 307 India ... -a monstra minatur. **2** *i. q. ex ebore factus, ebore ornatus*: VARRO Men. 434 lectis (SVET. Iul. 84, 1 VVLG. Am. 6, 4 *v. supra l. 7. cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 19, 5). CIC. Verr. II 4, 1 signum (OV. met. 4, 354 LIV. 45, 39, 5). II 4, 103 Victoriae. VERG. catal. 10, 23 sede (*i. sella curuli*). OV. met. 8, 320 telorum custos (*i. pharetra*). OV. Pont. 3, 4, 105 oppida (*i. simulacra oppidorum*). LIV. 5, 41, 2 -is (*UC*, eburnis *VMP*) sellis (27, 4, 8. 10. 41, 20, 1 SCHOL. Hor. app. gloss. epist. 1, 6, 54). 5, 41, 9 scipione (30, 15, 11. 31, 11, 11. 42, 14, 10 VAL. MAX. 4, 4, 5. *cf. supra l. 25*). PAVL. FEST. p. 349 manubrio. VAL. MAX. 8, 10, 1 = GELL. 1, 11, 16 fistula (eborea PARIS, eburneola CIC., *cf. supra l. 10*). SCRIB. LARG. 83 cultello -o vel osseo. PLIN nat. 28, 34 *de Pelopis umero* (HYG. fab. 83 SERV. Aen. 6, 603. SERV. georg. 3, 7 bracchium *Pelopis*. *cf.* CAPITOL. Aur. 5, 2 Verus in somnis se umeros -os habere vidit). QVINT. inst. 1, 1, 26 litterarum formas. SVET. Cal. 55, 3 praesepe. Nero 22, 1 quadrigis. 31, 2 tabulis. TERT. anim. 46 p. 375 *portam Stygiam* (*opp.* corneam). SPART. Hadr. 10, 5 capulo. LAMPR. Hel. 25, 9 cenam (*i. vascula cenatoria*). EPIST. Alex. ad Arist. p. 193, 7 K. fores. VVLG. III reg. 22, 39 domus (psalm. 44, 9 [*inde* ECCL. *saepe*]. Am. 3, 15; *cf.* CASSIOD. in psalm. 44, 10 domibus -is ... significat ornata palatia, quae copioso ebore vestiuntur). II par. 9, 17 solium. Esth. 1, 6 circulis (*i. anulis*). cant. 7, 4 turris. HIER. epist. 65, 14, 6 templo. PS. RVFIN. in Am. 6, 3—6 toris. AVG. epist. 15, 1 tabellas. **3** *i. q. de ebore sumptus*: COLVM. 7, 10, 4 scobis.

B ***translate*** *de colore albo vel eboris simili*: **1** *de hominibus* (*cf. p. 23, 27*): OV. am. 3, 7, 7 bracchia. epist. 19, 57 cervix. met. 3, 422 colla (4, 335). 10, 592 terga. VVLG. cant. 5, 14 venter *amati* (EPIPHAN. 150 p. 67 *ad l.* sicut elephantinam buxidem, eo quod sorditiem non recipiat). CARM. epigr. 1988, 18 nitor in facie. **2** *de gemma*: SOL. 33, 22 Arabica aspectu -a est. *de lapide*: SIDON. carm. 22, 138 Nomadum qui portat -a saxa collis. *cf. p. 19, 62.*

deriv.: eburneolus.

***eburnus,** -a, -um *ab* ebur; *cf.* SERV. Aen. 11, 11 -us ... ab eo quod est ebur. *scribitur* aeborn-: ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32328, 3, 5). *Cichorius, Unters. zu Lucilius 1908 p. 134*[1], *monuit antiquissimum vocabuli usus testimonium esse cognomen* Eburnus (*Q. Fabii Maximi cos. a. 116*), *de quo cf. Münzer, PW. VI 1796, 46 sq.; cf. etiam infra l. 82. poetae utuntur inde a* LVCIL. 683, *deinde* LVCR. VERG. HOR. TIB. PROP. OV. (*de* met. 10, 275/76 *v. supra l. 20*) *al. cf.* eburneus. *de notione*: CHAR. gramm. p. 93, 14 B. ita placuit distingui, ut (*quae hic omittuntur, v. p. 7, 19*) ... -um *sit* ad similitudinem eboris aptatum, ut Vergilius (*georg. 3, 7*) sensit (*cf.* GLOSS. V 497, 45; *opp.* eboreus, eboratus). GLOSS. *v. supra l. 22.* [*loc. mutil.*: ACT. lud. saec. Sept. Sev. 3 (Corp. VI 32328), 3, 5 ...⟩us -is (*cf.* eburneus *l. 24*)].

significat idem quod eburneus.

A ***proprie*:** **1** *de elephantorum dentibus*: LVCR. 2, 538 India ... vallo munitur -o. CLAVD. 22, 256 spicis et dente comas illustris -o *Africa dea* (carm. min. 28, 22 dentes ... -os). **2** *ex ebore factus, ebore ornatus*: *de* FAB. MAX. hist. 2 *v. infra l. 82.* LVCIL. 683 speculo. VERG. georg. 3, 7 umero *Pelopis* (*cf.* STAT. Theb. 7, 95 *nec* Pelops Elea ... pulset -a templa manu. *nota*: SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 7 Servilianus [= FAB. MAX. (*pater* Eburni, *ut videtur, cf. supra l. 65*) hist. 2] ... *Pelopem* ⟨quod eburneum umerum hab⟩uerit [*de suppl. cf. Peter, F. H. R. ed. mai.*[2] *I p. 117 adn.*], -um

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

appellatum tradidit. Ov. trist. 2, 386 Tantalides . . . -us *i. eburno umero instructus*). Aen. 6, 647 pectine pulsat -o *chordas* (*cf. infra l. 9. 18. 19* [*obscene inde* Avson. 359, 27]. Apvl. met. 11, 9 pectines *comatorios. cf. l. 23*). 6, 898 porta (Hor. carm. 3, 27, 41 Avson. 325, 103. *cf.* Ov. met. 4, 185 valvas. Avson. 157, 24 fornice). 9, 303 vagina (Coripp. Ioh. 4, 497). 11, 11 ensem. Hor. sat. 2, 6, 103 lectos (*cf.* Prop. 2, 13, 21 fulcro *lecti*). carm. 2, 11, 22 lyra. Tib. 1, 7, 8 currus (Ov. trist. 4, 2, 63 Pont. 3, 4, 35 Epist. Sapph. 91 Epiced. Drusi 333). Lygd. 4, 39 plectro (Prop. 3, 3, 25 Eleg. in Maecen. 1, 51. *cf. l. 2*). Prop. 2, 24, 13 talos (*cf.* Ov. ars 2, 203 numeros *i. tesseras*). 3, 2, 10 camera auratas inter -a trabes. 3, 9, 15 signo (*i. simulacro. cf.* Stat. silv. 3, 1, 38 signis . . . torus asper -is). 4, 2, 5 templo. 4, 6, 8 tibia. Ov. met. 1, 178 sceptro (7, 103 Homer. 140 Ivv. 10, 43). 7, 422 capulo gladii -o (*sic vulg.*, -i *M*[1]*N*, *pauci deteriores*). 10, 276 *virgini*. Pont. 4, 1, 31 arcis . . . Actaeae . . . -a . . . custos . . . Phidiaca . . . dea facta manu. fast. 6, 749 loculis (Ivv. 13, 139). Liv. 5, 41, 2 sellis -is *var. lect. pro* eburneis (*v. p. 22, 37*). Lvcan. 2, 3́6 gradibus . . . acclinis -is . . . torus. Lavs Pis. 166 chelyn . . . -o verbere pulsas (*cf. supra l. 2, infra l. 20*). Stat. Theb. 1, 526 solio (Clavd. 24, 199. 28, 588). silv. 5, 5, 31 nec -o pollice chordas pulso (*cf. supra l. 2. 18*). Tac. ann. 2, 83 ludos circenses -a effigies *Germanici* praeiret. 4, 26 scipionem -um, togam pictam, antiqua patrum munera. Clavd. 8, 607 iugis (*currus Bacchi*). 10, 102 morsu numerosi dentis -o (*i. pectine -o*). rapt. Pros. 1, 274 non sic decus ardet -um Lydia Sidonio quod femina tinxerit ostro. *al.* 3 *i. q. de ebore sumptus*: Marcell. med. 19, 51 scobis -ae delicatissimae.

B ***translate:*** *i. q. eboris similis*: 1 *de hominibus* (*cf. p. 22, 55*): Prop. 2, 1, 9 digitis *Cynthiae*. Clavd. carm. min. app. 5, 35 umeris *sponsae*. 2 *de lapide*: Sidon. carm. 11, 19 *lapis* purpureus viridis maculosus -us et albus.

deriv.: eburnaceus.

cf. Onom.

eburreus: *v. p. 7, 27.* *Bannier.*

1. ec, ἐκ: Exc. barb ed. Frick p. 234, 23 qui ec Diu (Διός) depinguntur. p. 238, 23 dicunt . . . Eraclium in Latothibis fuisse ec Dius et Alminius (Ἀλκμήνης). **2. ec** *v.* ex. **3. ec** *syllaba*: Not. Tir. 18, 57.

ecaergas *in loco corrupto* Serv. auct. Aen. 11, 532. *v.* heca-.

ἐξαυλῶ **ecanto** Gloss. II 302, 24. *v.* excanto.

ēcastor *v. Onom. III 243, 47 sqq.*

ecaton *et deriv. v.* heca-.

ēcaudis, -e. *ab* ex *et* cauda. *t. t. metr., i. q.* μείουρος: Diom. gramm. I 498, 29 improbantur *versus* . . . mutili, exiles, -es, fragosi, fluxi, et hos Graeci ἀκεφάλους, λαγαρούς, μειούρους, τραχεῖς, κολοβούς appellant. 500, 14 -es sunt qui ultima conclusione oratiuncula vel syllaba fraudantur vel tempore deficiunt.

ecbasis *f.*, ἔκβασις. *t. t. rhet.*: 1 *i. q. digressio*: Serv. georg. 1, 85 -is poetica (1, 322 est . . . hoc loco -is poetica ad describendam tempestatem. 3, 161. Aen. 11, 724 -is ⌊poetica⌋ [*auct.*], id est excessus. Schol. Hor. app. carm. 1, 23, 5 -is poetica [αλφ], id est excursus vel evagatio [λφ]). georg. 2, 209 est . . . -is in ista descriptione. 2 *i. q. rei eventus* (*cf.* Mar. Victor. rhet. 2, 7 p. 264, 15 ἔκβασις id est eventus, accidentia, effectus, casus): Fortvn. rhet. 2, 11 p. 108, 15 in loco coniecturae si -is fuerit reperta, eodem loco conlocabitur an eam differemus?

ecbibo *v.* ebibo *p. 4, 67.*

1. ecbola, -ae *f.*, ἐκβολή. *de vilibus partibus, quae in metallis flandis purgandisque relinquuntur*: Lex met. Vipasc. frg. Bruns font.[7] 113, 46 puteos . . . uti determinati erunt habeto nec ultra procedito neve -as colligito. *de re v. Bluemner, Technol. IV 110.*

2. ecbola, -ōrum *n.*, *a gr.* ἔκβολος. *i. q. res viles et abiciendae*: Avg. coll. c. Don. 3, 13, 25 p. 75, 7 cum ab eo vellent aliqua -a aut quodcumque accipere. *ibid.* 3, 15, 27 p. 76, 30 quaelibet -a.

ecbolas, -adis, ἐκβολάς. *de uva quadam, quae abortum efficit*: Plin. nat. 14, 118 Aegyptus et -ada habet abortus facientem.

ecbolion. Ps. Apvl. herb. 62, 19 H.-S. *diptamnum* a Graecis dicitur Artemideion . . ., alii dorcadion, alii -n (*cf. Diosc. 3, 32 RV*).

ecca, -am *v.* ecce. **eccaeco** *v.* excaeco.

[**eccausis** *f.*, ἔκκαυσις. Scrib. Larg. 105 p. 45, 26 (= Marcell. med. 20, 10) est stomachi vitium quod cum siccitate et ardore eius et . . . inextinguibili siti consistit: -in (*Cornarius*, ἄτονον *Scrib. ed. pr.*, ennoyñ *Marcell. cod. P.*) Graeci vocant.]

***ecce.** [*cf. osc.* eko *pron. demonstr. et lat.* ce -do, hi -c *alia. W.*] *de scriptura*: ecci: Corp. III 12877. hecce *v. p. 24, 31.* *de formis*: **eccum, eccam, eccōs, eccās** [*ex* ecce *et* *hum *ham (= *hunc, hanc*) hōs *coaluerunt; inde et* ecca *'ecce haec' scil. crepundia, Plaut. Rud. 1154, fluxit. W.*]: Plavt. *et* Ter. *sub I A p. 24, 60 sqq.* Pacvv. trag. 107 *p. 24, 72.* 238 *p. 25, 5.* Titin. com. 64 *p. 25, 57.* Acc. trag. 69 *p. 25, 5.* Afran. com. 235 *p. 25, 6.* Novivs Atell. 85 *p. 25, 20.* Varro frg. *p. 25, 81.* Fronto p. 128, 3 N. Qverol. *p. 25, 43. 83.* Prvd. perist. 2, 309. 10, 1006 *p. 25, 9 sqq.* Avg. soliloq. 2, 7, 13 *p. 25, 10.* Mart. Cap. 2, 168 Sidon. epist. 4, 4, 1 *p. 25, 11.* Carm. epigr. 882, 1. *v. et p. 32, 47.* eccus, -i *v. p. 24, 16.* [*it.* ecco *M.-L.*] **eccillum,** -am, -ud (*v. p. 25, 13 sqq.*): *ex* ecce *et* illum: Plavt. (*v. Lodge p. 447 col. A, etiam de scribendi ratione*). Corp. I[2] 2520, 43 e⟩cillunc, *v. p. 25, 45.* **eccistam:** Plavt. Curc. 615 *v. p. 25, 23.* **eccille** *ex* ecce *et* ille, *cf.* eccillum: Apvl. apol. 53 *v. p. 27, 20.* -illi (*dat.*): Apvl. apol. 74 *v. p. 27, 20* **ecce** *apud scaenicos*: *p. 26, 3 sqq. 16 sqq. 45 sqq. 30, 60.* *ex grammaticorum doctrina*: Prisc. gramm. II 593, 25 quaeritur eccum -am, ellum -am, eccos -as, mecum . . . pronomina sint composita an adverbia (II 594, 6 *fusius.* 596, 9 componuntur etiam cum adverbiis pronomina eccum -am -os -as *eqs.* Don. gramm. IV 380, 31 sunt pronomina quae non per omnes casus declinantur ut eccum, -am. Explan. in Don. gramm. IV 548, 6 Gramm. suppl. 137, 12. *et al.*). Cledon. gramm. V 53, 2 anomala sunt, non declinantur. Pomp. gramm. V 205, 33 magis praesentes sunt eccum -am, ellum. 210, 31 invenitur accusativus tantum (*cf.* Gramm. suppl. 247, 31) . . . eccum -am, ellum. accusativi sunt solum, nec possumus invenire alios. numquid possumus dicere eccus, ecci, ecco aut ab ecco (*cf.* Gramm. suppl. 137, 8. 9 sunt etiam quae penta casibus utuntur ut eccus, -o, -um, -e, ab -o. . . . femininum . . . ecca, . . . -ae, . . . -am, . . . -a, . . . -ā). Gramm. suppl. 53, 26 demonstrandi ut en, -e (168, 10. *cf.* Serv. auct. Aen. 10, 133 -e pro admiratione et demonstratione). *al.* Don. Ter. Ad. 722 p. 144, 15 -e dicitur cum repente triste aliquid rebus intervenit laetis (*cf. p. 27, 78*). Serv. auct. Aen. 2, 57 '-e' particula prope rem gestam ante oculos lectoris inducit. Ps. Ascon. Verr. p. 211, 5 St. in rebus improvisis. Cassiod. in psalm. 132, 1 p. 955[A] '-e' ostendentis est potius quam loquentis, quod solet magna mentis intentione protenta manu fieri quam sermonibus explicari (*cf. p. 30, 22*). 133, 2 p. 958[D] *-e posuit* scilicet ut rebus certis atque perfectis non solum sermo, sed etiam articularis praestaretur ostensio. Not. Tir. 67, 64. 67. *de notione*: Pavl. Fest. p. 78 *v. p. 32, 44.* Gloss.[L] II Philox. ec 3 -e ἰδού. Abav. ec 2 en. est. instat. I Ansil. he 30 hecce cum ostendis. *legitur inde a* Plavto *l. 60 sqq., p. 25, 13. 17 sqq. 35 sqq. 48 sqq. 26, 16 sq. 45 sqq. 28, 60. 30, 60 al.*, Enn. *p. 26, 50 per totam latinitatem; deest e. g.*: Catoni, Lvcil. Catvll. Lvcr. Caes. *al.* *sub I omnia afferuntur exempla, sub II selectissima.* [*francog. vet.* es. *M.-L.*]

[*in vers. interpol.*: Plavt. Bacch. 393. Poen. 1331. *dub.*: Plavt. Truc. 503. Corp. III 14886. *corrupte*: Sen. contr. 10, 2, 2. *in loco lacunoso*: Fronto p. 128, 3 N. *suppl.*: Carm. epigr. 724, 2 (= Inscr. christ. Diehl 3483) ⟨ecc⟩e locum respice. Plavt. Curc. 278 *v.* ellum.]

-e *pro particula demonstrativa animi attentionem dirigit ad apparentiam aut praesentiam sive hominis sive rei* (*de personis absentibus* Plavt. Amph. 120 Bacch. 568 Epid. 563 Mil. 319 Persa 226), *idque ita fere ut aliquid novi aut gravioris inducat momenti.* *de collocatione: ex more in ineunte sententia quam auget ponitur, hic illic notioni augendae postponitur* (*e. g.* cum -e *p. 27, 14. 29, 36 sqq.*), *v. p. 26, 56. 27, 7 sqq. 27, 16. 27. 30. 28, 19. apud posteros denique exsolutum fere ex ipso verborum nexu quemlibet sententiae locum occupare potest.* *per abundantiam: p. 27, 45.* *adhibetur et in enuntiatis quae verbo carent et in plenis sententiis.* *cf. Langen, Beiträge p. 3 sqq.; Köhler, Archiv 5, 1888, p. 16 sqq.; J. Bach, Studem. Stud. 2, 387 sqq.; Sonnenschein, excurs. ad Plaut. Rud. p. 187.*

I ***cum accusativo*** (*cf.* Gramm. suppl. 260, 1 en et -e accusativo iunguntur, ut . . . -e Priscianum):

A *aut coniungitur aut apponitur pronominibus*:

1 *coalitum cum pron. demonstr.*: **a** *deest verbum* (*praeter l. 62. 63; ubi ex ipsa sententia supplendum est verbum, subaudias fere*: adest, adstat, video *sim.*): *α* eccum, -am, -os, -as (-a *v. p. 25, 28*): Plavt. Amph. 778 em tibi pateram, -am (Aul. 641 ostende huc manus. :: em tibi, ostendi, -as; *cf. p. 25, 34 sqq.*). Aul. 536 sed -um adfinem ante aedes (Cas. 574 sed uxorem ante aedis -am. 593 -um. Persa 739 atque optume -um ipsum ante aedes. *cf.* Capt. 1005 sed erus -um ante ostium). Aul. 712 attat, -um ipsum. Bacch. 568 duas ergo hic intus -as Bacchides (Capt. 169 nam -um hic captivom adulescentem ⟨intus⟩. 1015 intus -um fratrem germanum tuom. Mil. 545 nam Philocomasium -am intus. Rud. 1174 mater tua -am hic intus). Cist. 743 salvam -am *cistellam* (Epid. 563 domi [*v. infra l. 79*] meae -am salvam et sanam). Curc. 610 salvos sum, -um quem quaerebam (*sic accedente enunt. relat.*: Men. 565 sed -am coronam, quam habuit. Merc. 747 sed -um, qui nos conduxit senex. Most. 997 nam -um unde aedis filius meus emit [Pacvv. trag. 107 atque -os, unde certissent]. Pseud. 965 sed -um, qui ex incerto faciet mihi, quod quaero, certius. *cf. p. 25, 17. 32. 65. 26, 7 al.*). Men. 898 atque -um ipsum hominem. Mil. 25 ubi tu es? :: -um (*sic post interrogationem*: Persa 226 ubi illa altera est . . . ? :: domi -am. Pseud. 36 ubi ea est, obsecro? :: -am in tabellis porrectam. Ter. Haut. 829 ubi Clitipho hic est? :: -e me [*v. p. 26, 5*] inque. :: -um hic tibi. *cf. p. 25, 76 sq. 26, 5 sq. 9 al.*). Mil. 319 Philocomasium -am domi (330 quin domi -am. 470 domi -am erilem concubinam. *cf. supra l. 68. p. 25, 14*). 1216 era, -um praesto militem. 1290 sed -um Palaestrionem. Most. 560 sed Philolachetis servom -um Tranium. 1127 atque -um optime. Persa 83 sed -um parasitum quoius *eqs.* 271. Stich. 270 sed -um Pinacium eius puerum. 577 atque -um tibi lupum in sermone.
[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TER. Andr. 957 proviso quid agat Pamphilus. atque -um. Haut. 241 -um Dromonem cum Syro una. 757 Syrum optume -um. 960 hic patrem esse aiebas. :: -um. Eun. 304. 395 sed -um militem. 455 atque -um. Phorm. 600. Ad 553. 720. 890 sed -um Demeam. PACVV. trag. 238 atque -um in ipso tempore ostentum senem. ACC. trag. 69 atque -os segnis somno et tarditudine. AFRAN. com. 235 sed -os ambos. FRONTO p. 128, 3 N. *v. p. 23, 80.* *nota apud posteriores* -um, -am *pro mero* -e *usurpatum* (*an* -um *pro* -e me *l. 10 bis? v. et p. 26, 4 sqq.*): PRVD. perist. 2, 309 -um, talenta suscipe (*metri causa*). 10, 1006 -um, praesto sum (AVG. soliloq. 2, 7, 13 -um, loquere quod vis). SIDON. epist. 4, 4, 1 -um vel tandem adest promissio mea. *v. et infra l. 83 sqq.*

β eccillum, -am, -ud: PLAVT. Aul. 781 filiam ex te tu habes. :: immo -am domi (Persa 247 ubi, -um *erum* domi). Rud. 576 tegillum -ud. *cf. et l. 26. 29. 36. 37. 39. 41. p. 23, 84.*

b *cum verbo:* α *quasi obi., verb. transit.: 'videndi'* (*suppl.:* PLAVT. Aul. 177 TER. Eun. 738): PLAVT. Amph. 897 sed -um video, qui *eqs.* Bacch. 403 sed -os video incedere patrem, sodalis et magistrum (Most. 1120. TER. Eun. 918 virum bonum -um Parmenonem incedere video. NOVIVS Atell. 85 -as). 639. 973 sed Priamum adstantem -um ante portam video (Epid. 184 sed -um ipsum ante aedis conspicor. Men. 772 atque -am eampse ante aedis . . . video. TER. Hec. 854 -am). Curc. 455. 615 -istam video (*v. p. 24, 2*). Men. 109. 275. 357. 705. Merc. 330 sed optume gnatum meum video -um (TER. Hec. 246 atque -um Phidippum optume video. *cf. l. 56. 59. 60 al.*). Merc. 434 -illum. Mil. 1428. Most. 82 -um erilem filium. Poen. 1166 -as. 1332. Pseud. 410. 911 sed -um video verbeream statuam. Rud. 309 -os video astare. 1154 sunt crepundia. :: -a (*v. p. 23, 76*) video. Trin. 622 sed generum nostrum ire -illum video cum adfini suo. Truc. 859. 917 -am. TER. Andr. 580 atque -um video ipsum foras exire (*cf.* Hec. 352 atque -um video ipsum egredi). Hec. 449 attat, -um Phidippum et patrem video. 523. Haut. 256 sed video -os, quos volebam. Eun. 788. 1006. Phorm. 464 sed -um ipsum video in tempore huc se recipere. Ad. 361. *varia (fere 'habendi', 'dandi'):* PLAVT. Cas. 541 sed -am, opino, arcessit. Men. 219 -os tris nummos habes (Mil. 789 habeo -illam meam clientam, meretricem adulescentulam. Persa 392 librorum -illum [plenum illum *A*] habeo plenum soracum). Men. 286 peniculum -um in vidulo salvum fero. Merc. 524 ovem tibi -illam dabo. Poen. 1048 tesseram conferre . . . hospitalem, -am attuli (Truc. 536 mea voluptas, attuli -am pallulam ex Phrygia tibi). Rud. 1066 vidulum -illum ⟨tenet⟩. Stich. 261 ventri reliqui -am *linguam*, quae dicat 'cedo'. Truc. 530 adduxi ancillas tibi -as ex Suria duas. QVEROL. p. 7, 12 -um ipsum audio. CORP. I^2 2520, 43 ego Ploti ti⟨bi tr⟩ado, mando, ut tradas, ⟨mandes me⟩nse Februari⟨o e⟩cillunc. *v. p. 24, 60 sqq.* *cf. etiam l. 47.*

β quasi subi., verb. intransit. (fere 'eundi'. verb. trans. cum obi. notionem habet 'exeundi' infra l. 61, 'adstandi' l. 75): PLAVT. Amph. 120 nam meus pater intus nunc est -um Iuppiter. 335 optume -um incedit ad me (Aul. 473 Megadorus . . . -um incedit a foro. Capt. 997 Cas. 562. Curc. 676 sed -um lenonem, incedit, thensaurum meum [Stich. 527 sed -um fratrem Pamphilippum, incedit cum socero suo]. Epid. 680 Men. 888. Merc. 671 -am incedit tandem. Mil. 1281 nescio quis -um incedit. Poen. 470 Rud. 492). Amph. 497 Amphitruo subditivos -um exit foras (Asin. 151 atque -am inlecebra exit tandem. Cas. 350. Men. 180 eapse -am exit. Mil. 1310 -os exeunt. Poen. 203. Rud. 705 sed optume -um exit senex. 1209. 1356. TER. Phorm. 484 -um ab sua palaestra exit foras. TITIN. com. 64 et commode -um exit). Amph. 1005 sed -um Amphitruonem advenit (Most. 611 pater -um advenit. Persa 543 sed optume -um ipse advenit hospes ille. Rud. 804 ehem, optime edepol -um clavator advenit). Aul. 665 senex -um aurum ecfert foras. Bacch. 611 Mnesilochus -um maestus progreditur foras (Cas. 308 progreditur optume -um Olympio. 796. Most. 686 euge, optume -um aedium dominus foras Simo progreditur intus. Truc. 320 ⟨sed⟩ -um odium progreditur meum). Bacch. 667 sed quem quaero optume -um obviam mihi est (*cf.* TER. Andr. 532 in ipso tempore -um ipsum obviam). 1166 eunt -as tandem probri perlecebrae et persuastrices (Cas. 213 vir -um it. Merc. 271 sed conticiscam, nam -um it vicinus foras [561]). Capt. 1005 erus alter -um ex Alide rediit (Cas. 713. Most. 363 Tranio a portu). Cas. 161 sed foris concrepuit atque eapse -am egreditur foras ([Mil. 1215 Truc. 852 TER. Ad. 923]. *cf.* Cas. 536 sed -um egreditur. Mil. 540. Rud. 663 sed -as [ecce *codd.*] ipsae huc egrediuntur timidae e fano mulieres. TER. Eun. 79). Men. 567 atque edepol -um optume revortitur. Most. 312 conveniunt manuplares -os. 795 senex ips ante ostium -um opperitur. 1137 nunc utrisque disceptator -um est (Poen. 279 ubi es? :: assum apud te -um [TER. Eun. 776 u enturiost . . .? :: -um adest]. Rud. 844. Truc. 575 attat, -am adest propinque. Cornic. frg. 1 circus noster -um [ecce *cod. Varro ling. 5, 153*] adest. TER. Ad. 792). Pseud. 693 venit -um Calidorus. 789 erus -um recipit se domum. Stich. 536 apud nos -illam festinat cum sorore uxor tua. VARRO frg. Non. p. 59, 19 -os iam (*Müller*, ecclesiam *codd.*) in regiam arcam impancrarunt. QVEROL. p. 27, 17 -um ipse hac praeterit. *nota (cf. supra l. 7 sqq.):* MART. CAP. 2, 168 inter . . . Genios tua adhuc mortalis virginis diva consistet. nam -am tibi aetheria Iuno seu Vesta est (*cf.* CARM. epigr. 882, 1 [*s. II*] si nitidus vivas, -um domus exornata est).

2 *accedunt pronomina:* **a** *accedit pron. pers.:* PLAVT. Cas. 305 si id factum est, -e me nullum senem. Cist. 283 ubi tu es? :: -e me (Rud. 241 ubi es? :: -e me. TER. Haut. 829 *v. p. 24, 77*). Epid. 680 quid hunc sollicitas? -e me. Merc. 132 -e me, Acanthio, quem quaeris (TER. Ad. 995 -e me, qui id faciam nobis. *cf. p. 24, 70*). Mil. 611 progredimini. :: -e nos tibi oboedientes (Friv. frg. 4 ubi sunt accensi? -e ⟨nos⟩). Mil. 663. Persa 726 heus, Saturio, exi . . . :: -e me. Trin. 1013 -e hominem te, Stasime, nihili. HEGES. 1, 44, 8 p. 119, 22 -e me, pater. **b** *adi. pron.:* TER. Eun. 297 deleo . . . ex anima mulieres: taedet cotidianarum harum formarum. :: -e autem alterum. AMBR. virginit. 9, 51 p. 279^{C} -e alium locum, in quo *eqs.*

B *pendet nomen (fere subst.; part. praes. pro subst. l. 26):* PLAVT. Men. 784 -e autem litigium. Poen. 352 -e odium meum. 1124 -e autem mala. Rud. 1178 -e Gripi scelera. TER. Phorm. 264 -e autem similia omnia, omnes congruunt. VERG. ecl. 5, 66 en quattuor aras: -e duas tibi, Daphni, duas . . . Phoebo. EPICED. Drusi 361 -e necem intentam caelo terraeque fretoque (*cf. Axelson, Eranos 28, 1930, p. 11 sq.*). QVINT. decl. 247 p. 14, 19 -e maiorem misericordiam (AVG. serm. ed. Denis 38, 10 -e illam misericordiam). EXPLAN. in Don. gramm. IV 501, 14 -e qualitatem pronominum. CLEDON. gramm. V 24, 13 -e et causam. GRAMM. suppl. 260, 28 -e stabilitatem. *ibid. l.* 30 motionem. PS. CYPR. mont. 7 p. 111, 16 -e temptatores Iudaeos. ad Novat. 11 p. 61, 23 -e delicta donantem, -e mulierem peccatricem, paenitentem, flentem, deprecantem *eqs.* QVEROL. p. 8, 3 -e iterum rem molestam (p. 14, 24 -e rem vere malam). p. 11, 1 -e iterum generalia. p. 48, 4 -e tibi thesaurum. PS. HIER. epist. 19 p. 194^{D} -e libri . . . interiorem partem (*seq.* -e libri pars exterior). p. 204^{C} -e inclytam sodalitatem. CLAVD. 28, 477 virum. EVCHER. instr. 1, 1 p. 67, 4 -e dominum et verbum et spiritum eius sanctum. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 74, 8 -e tibi in spatio corporali summam grani triticei. 2, 12 p. 145, 6 -e tibi creaturarum testem ipsum creationis auctorem. GREG. TVR. Franc. 6, 24 p. 263, 15 nepotem tuum. 6, 26 p. 265, 13 filium. 6, 29 p. 268, 18 cellolam. 7, 38 p. 318, 28. glor. mart. 21 p. 501, 6 -e seductorem illum. 91 p. 549, 21 domum. Iul. 32 p. 577, 30 -e virtutem eius, -e gloriam eius. vit. patr. 8, 9 p. 699, 21 -e hominem. glor. conf. 104 p. 816, 9 -e librum. Andr. 6 p. 830, 29 -e daemonas.

II *cum nominativo:* A *particulae loco:*

1 *generalia quaedam (hic selectissima tantum ex vario usu exempla attulimus, plura invenies sub iuncturis p. 31, 35 sqq.; seorsum ponuntur loci quibus accedunt verba videndi, v. p. 27, 54 sqq.):* PLAVT. Asin. 109 atque audin etiam? :: -e (*sc. audio*). Men. 840 vae capiti tuo. :: -e Apollo mi ex oraclo imperat (*cf. p. 27, 40*). Men. 868 mihin equis iunctis minare? :: -e, Apollo, denuo me iubes facere impetum. Merc. 748 -e autem perii, coquos adest (Most. 660. 676. *cf.* Merc. 792 perii hercle, -e autem haec abiit). Mil. 203. 456. ENN. scaen. 182 -e autem caligo oborta est. CIC. prov. 43 -e illa tempestas, caligo bonorum. Phil. 2, 82 -e Dolabellae comitiorum dies. orat. 53 ac. 2, 134. Att. 13, 16, 1 -e tuae litterae de Varrone. ad Q. fr. 1, 2, 6. VARRO AT. frg. 1, 1 -e venit Danai . . . ⟨propago⟩ (VERG. ecl. 3, 50 qui venit -e Palaemon. PROP. 2, 29, 20 venimus -e domum. OV. am. 1, 5, 9 fast. 6, 676. PHAEDR. 3, 5, 6 venit -e dives et potens. SEN. Herc. O. 1603. dial. 5, 43, 1 venit -e mors, quae vos pares faciat. PETRON. 16, 4 -e ipsa venit ad stabulum. *et al. saepe*). CARM. Suet. Iul. 49, 2 -e Caesar nunc triumphat. VERG. ecl. 2, 46 tibi lilia plenis -e ferunt nymphae calathis. 9, 47 -e Dionaei processit Caesaris astrum. georg. 1, 407 quacumque illa . . . secat aethera . . . -e inimicus . . . insequitur Nisus (*inde* CIRIS 539. *et al.*). Aen. 2, 270 in somnis -e ante oculos . . . Hector visus adesse mihi. 5, 854. 6, 46 ait, 'deus, -e deus'. 6, 337. 7, 706 -e . . . agmen. 9, 415 -e aliud . . . telum librabat. 10, 219 chorus -e . . . occurrit. 11, 448 nuntius . . . -e ruit. 12, 319 has inter voces media inter talia verba -e viro . . . adlapsa sagitta est. catal. 2, 2 (= PRIAP. 85) ⟨o⟩ viator, -e populus agellulum hunc . . . tueor. 9, 3 victor adest . . . decus -e triumphi (OV. met. 9, 363 -e . . . adsunt. 13, 904 -e . . . Glaucus adest. trist. 3, 13, 1 *et al.*). *al.* CVLEX 265. HOR. sat. 1, 4, 14 -e Crispinus . . . me provocat. 2, 3, 264. carm. 1, 15, 27 -e furit. TIB. 2, 5, 45. 47 CARM. de mens. 1, 6 *al.* PROP. 1, 9, 3 -e iaces supplexque venis ad iura puellae (OV. am. 3, 9, 39 iacet -e Tibullus. STAT. Theb. 9, 69 qualis et -e iaces. CARM. epigr. 441 -e iaces. 769 [= INSCR. christ. Diehl 3437] Indolis hic iacit, heu, -e sepultus. INSCR. Rev. des ét. anc. 1920 p. 178 nr. 7 nescirem quis in hoc tumulo -⟨e⟩ iacer(e)t. *et al.*). PROP. 4, 7, 59 *al.* OV. am. 1, 4, 46 exempli . . . metu torqueor -e mei. 1, 8, 57 -e quid . . . vates donat? (*aliter p. 30, 75 sqq.*). 2, 10, 4 epist. 14, 110. ars 1, 543 ebrius -e senex. 2, 745 -e rogant tenerae, sibi dem praecepta, puellae. rem. 795 -e cibos etiam . . . dabo (*sic cum futuro:* SEN. benef. 5, 20, 4 -e quod nec prosit, nec noceat, dabo. CALP. ecl. 6, 70 dabit -e sedilia tophus. IVV. 5, 166 -e dabit iam . . . leporem. COMM. apol. 405 OPT. PORF. carm. 12, 2. *et al.* *cf.* GRATT. 397 -e aderit. SEN. Herc. f. 1300 -e iam facies scelus. PETRON. 45, 4 et -e habituri sumus munus excellente. 114, 9. ITALA gen. 17, 4 [Lugd.] -e ego testamen-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum ... ponam tecum [καὶ ἐγὼ ἰδού. VVLG. *aliter*]. VVLG. gen. 6, 17 -e ego adducam. Is. 13, 17 -e ego suscitabo. *saepissime.* AVG. in psalm. 96, 20 -e venient laetiora tempora. MACR. Sat. 7, 9, 10. *et al.*). met. 11, 516 -e cadunt. hal. 53 impiger -e leo ... pergit. *passim.* EPICED. Drusi 153 hic meus -e fuit. *al.* LIV. 3, 10, 8 -e ... Hernici nuntiant *eqs.* CASS. SEV. or. frg. Quint. inst. 6, 1, 43 non mehercule ... faciebam, sed sic scripsisti: -e. SEN. contr. 1 praef. 8 torpent -e ingenia. 9, 4, 4 tenent -e ... caput (10, 6, 1 teneo -e epistulas). *al.* PHAEDR. app. 3, 12 barbatus infans -e vagitus ciet. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668, *a. 48*) 2, 9 ornatissima -e colonia valentissimaque Viennensium. 2, 23 SEN. apocol. 11. Ag. 908 stat -e Titan (Herc. f. 1040). Herc. O. 925 per has aniles, -e, te supplex comas ... obsecro. 1596 -e maeret, maeret Alciden pater. dial. 7, 27, 1 -e Socrates ex illo carcere. epist. 58, 7 quid proderit facilitas tua, cum -e *eqs. al.* CVRT. 6, 3, 3 ut omittam Illyrios ... -e ... exemimus. LVCAN. 6, 214 procul -e. *al.* PERS. 1, 30. PETRON. 57, 8 -e magister tuus. 80, 4 nudo -e iugulum. 97, 9 praebeo -e cervicem. *al.* PLIN. nat. 36, 203. SIL. 17, 300 -e manus quae *eqs. al.* STAT. Theb. 1, 454 vestris haec me -e in finibus ingens nox operit. MART. 2, 69, 8 si vir es, -e, nega. VLP. dig. 47, 4, 1, 3. APVL. apol. 53 libertus eccille, qui *eqs.* (74 socero eius eccilli Herennio Rufino. *v. p. 24, 4*). met. 10, 29 dies -e *eqs.* 10, 32 Venus -e. *al.* TERT. idol. 11 p. 42, 10 -e magis proximum praeiudicium. adv. Marc. 4, 20 p. 486, 2 -e aliquid et de illis pusillitatibus. apol. 46, 13 si de probitate defendam, -e ... Diogenes ... Platonis toros ... deculcat (*ibid.* virg. vel. 5 p. 891 Oe. *et al.*). *al.* ITALA II par. 25, 26 (Priscill. tract. 3, 65 p. 51, 2) nonne -e scripti sunt *novissimi sermones* (οὐκ ἰδού. VVLG. *aliter*). *al.* CYPR. laps. 1 p. 237, 2 pax -e. 10 p. 243, 24 clamat -e. *al.* COMM. instr. 1, 24, 5 stulte non eras et -e videris. *al.* SPART. Sept. Sev. 14, 13 ut '-e imperator vere nominis sui'. LACT. inst. 2, 6, 10 docet -e te ratio non esse veras deorum religiones. VVLG. Ioh. 19, 5 -e homo (ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος). *saepissime.* EPIST. ed. Morin (Rev. Bénéd. 34) 1, 14 -e cur dei filius nasci secundum hominem voluit, -e cur ... ad mortem usque descendit (PRVD. c. Symm. 1, 402 -e deos manes cur infitiaris haberi?). AVG. c. acad. 2, 7, 19 -e fac illum ... esse praesentem. civ. 1, 32 p. 49, 13 D. -e attendite. c. Petil. 2, 8, 18 p. 30, 24 -e una vanitas, audi alteram. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 23, 2 nam si agnoscis, -e, — et aperit librum, qui veste latebat — en ipsum. VITAE patr. 5, 6, 1 -e ita impugnati a daemonibus discerpuntur (*om. 3, 68 et gr.*). *al.* GREG. TVR. Franc. 7, 1 p. 291, 16 vae mihi, qui *eqs.* -e enim odor suavitatis (9, 33 p. 388, 21 vae mihi, quae audivi ..., -e frater meus obiit, -e a viro derelicta sum. vit. patr. 1, 1 p. 664, 24 vae nobis, ... -e nunc. glor. conf. 49 p. 777, 20). HIST. Apoll. 39 p. 81, 6 donavit eis x aureos et ponens supra mensam dixit '-e, ne me gratis invitaveritis'. NICET. psalm. 7 p. 75, 3 -e praestantius -e sacrificium spiritale. PASS. coron. 2 vos cognovistis -e. CARM. epigr. 320, 2 (= INSCR. christ. Diehl 1840) pulcrius -e nitet renovati gloria fontis. 428, 7 subter humum positus mortis tegor -e sepulchro (784, 1 [= INSCR. christ. Diehl 1685] hic mihi cara pio tegitur coniux -e sepulcr(o)). 834 ossa piía cineresque sacri hic -e quiescunt. 1179 praestitit -e fides. 1530^B toto tibi iam plauditur -e polo. CORP. VI 29851^a -e circus, Eusebi, observa te, ne perdas. CARM. epigr. 2076, 1 sum Titus hic -e Crescens. 2125, 1 (*Romae*) -e sub hoc tituló sita sunt Sóteridis ossa. *et al.*

additur verbis videndi: VERG. Aen. 6, 656 conspicit -e alios. Ov. met. 2, 93 adspice vultus -e meos (9, 211 -e Lichan ... adspicit *Hercules.* NEMES. ecl. 1, 34 aspice ut -e procul decerpant gramina tauri. *al.*). met. 11, 3 -e nurus Ciconum ... cernunt Orphea (12, 520 veluti quam cernimus -e *eqs.* PETRON. 107, 6 servitia -e ... cernitis. CALP. ecl. 1, 4 cernis ut -e ... vaccae ... latus explicuere. 5, 7 IVVENC. 1, 77 ENNOD. dict. 5, 4 p. 438, 15. *et al.*). SEN. Herc. O. 1008 sed -e diras carceris video fores (LVCAN. 1, 627. PERS. 1, 69 -e ... videmus. VAL. FL. 2, 336. 3, 396 quos -e vides. QVINT. decl. 315 p. 242, 24 et -e iam miserantes video iudicum vultus. COMM. apol. 800 IVL. VAL. 1, 4 p. 5, 1. VVLG. act. 7, 55 -e video caelos apertos [ἰδοὺ θεωρῶ]. *al.* PAVL. NOL. carm. 38, 264. VAL. CEM. hom. 15, 2 p. 739^A cum videat -e. VITAE patr. 5, 2, 7 si faciem meam videre vis, -e vide [*gr. Cotelier p. 361* ἰδοὺ βλέπε, *cf.* 3, 65 -e intuere]. *et al.*). PLIN. nat. 19, 54 -e altiles spectantur asparagi. ITALA Ier. 2, 23 (Priscill. tract. 1, 22 p. 19, 13) -e respice in multitudine vias tuas ([ἴδε. VVLG. vide]. VVLG. Is. 64, 9 -e respice, populus tuus omnes nos *sumus.* CARM. epigr. 724, 2 *v. p. 24, 39*). *et al.*

2 *loci* ***significantiores*****:** **a** *adhibetur in sententiis enarrativis ad ea gravius reddenda quae aut necopinato aut subito facta sunt*: α *notio q. e.* '*subito*' *expressis verbis adicitur*: VARRO Men. 141 et -e de improviso ad nos accedit cana Veritas (*cf.* SALL. Iug. 14, 11 -e autem ex improviso Iugurtha ... fecit. AMM. 14, 10, 7 -e autem ex improviso index regionum gnarus advenit). CIC. Verr. I 17 -e autem repente ... vetera consilia ... repetuntur (II 5, 87 -e autem repente ... nuntiatur. CIRIS 500. VAL. FL. 2, 478 -e repens consurgere ponto belua. STAT. Theb. 10, 160 AMM. 22, 11, 8 RVFIN. hist. 2, 10, 7 p. 129, 13. *et al.*). Cluent. 14 -e autem subitum divortium (Att. 8, 8, 2. VERG. Aen. 8, 81 -e autem subitum atque oculis mirabile monstrum. Ov. fast. 3, 723. SEN. contr. 7, 1, 10 -e navem divinitas armat, subito visa sunt vela. OCTAVIA 36. PETRON. 60, 3 -e autem diductis lacunaribus subito circulus ingens ... demittitur. STAT. Theb. 2, 249 -e metu subito ... impulsae mentes *sunt.* PANEG. 2 [10], 12, 6. HIER. in Ezech. 1 praef. p. 15^A et -e subito. MART. CAP. 2, 147 et -e advenire subito deorum Pronuba nuntiatur. 8, 811. *et al.*). APVL. met. 3, 11 -e ilico etiam ipsi magistratus ... gestiunt. TERT. monog. 8 p. 772 Oe. -e statim ... antistites Christianae sanctitatis occurrunt. *et al.*

β *inchoat alteram duarum sententiarum primar. eadem fere vi atque* '*cum inversum*': CIC. Sest. 89 fracti erant animi hominis, ... desperabat. -e tibi ... proponunt. har. resp. 46 non sedabantur discordiae, sed etiam crescebat ... odium ..., -e isdem auctoribus ... restituti sumus. de orat. 2, 94. Att. 4, 6, 2 casu ... trinas ante legeram ...: -e quartae fulmen. 7, 24 Philotimi litterae ... eos, qui in his locis erant, admodum delectarunt: -e postridie Cassii litterae (*cf.* 9, 14, 1 miseram ad te ... exemplum epistulae ...: -e tibi eodem die Capua litteras accepi). 13, 42, 3 scripseram iam: -e tibi orat Lepidus, ut veniam (Ov. ars 3, 725 iam ... dies medius ... contraxerat umbras ..., -e redit Cephalus silvis. SEN. epist. 22, 13 iam imprimebam epistulae signum ..., et occurrit mihi -e nescio utrum verior an eloquentior. PERS. 5, 68 iam cras hesternum consumpsimus, -e aliud cras egerit *eqs.* VAL. FL. 4, 392 iam ... ibat ... Io ..., et -e ... Tisiphonen videt. APVL. met. 7, 24. *et al.*). Att. 14, 3, 1 Matius posse negabat, -e autem structores nostri ... profecti. VERG. Aen. 5, 167 cum clamore Gyas revocabat et -e Cloanthum respicit (Ov. met. 7, 863 heros memorabat, et -e Aeacus ingreditur. 10, 554. PETRON. 40, 2 necdum sciebamus ..., et -e canes ... discurrere coeperunt. 66, 4 ego ... duo sustuli, et -e in mappa alligata habeo. 76, 1 dominus in domo factus sum, et -e cepi ipsimi cerebellum. APVL. met. 2, 16 commodum cubueram, et -e Fotis mea ... proximat [4, 8]. 4, 21. 9, 22 sol ... orbis plagas inluminabat, et -e ... adulter adventat. 11, 3 necdum satis coniveram, et -e ... emergit divina facies. 11, 7 nec mora cum ... sol exsurgit ..., et -e ... complent ... plateas [MART. CAP. 9, 905 nec mora, et -e quaedam suavitas ... insonuit]. ITALA I reg. 26, 7 [Lucif. Athan. 1, 15 p. 92, 20] et intraverunt David et Abessa ad populum nocte, et -e Saul dormiebat [καὶ ἰδού. VVLG. et invenerunt]. ITALA Dan. 2, 34 [Rufin. Adamant. 1, 25 p. 49, 3] vidi, et -e, lapis excisus est [ἐθεώρεις ἕως ἀπεσχίσθη. VVLG. videbas ita donec *eqs.*]. ITALA Luc. 18, 35 [Rufin. Adamant. 5, 14 p. 201, 20] factum est ..., et -e quidam *eqs.* [καί τις. VVLG. *deest*]. ITIN. [Silv.] 14, 1 descendimus de animalibus, et -e occurrere dignatus est sanctus presbyter. VVLG. Iob 1, 18 adhuc loquebatur ille, et -e alius intravit. Ier. 4, 24 vidi montes, et -e movebantur. *al.* GREG. TVR. glor. mart. 43 p. 517, 30 subito contenebratum est caelum, et -e imber umbrosus ... super eos descendit. *al.* HIST. Apoll. 37. *et al.*). VERG. Aen. 12, 650 vix ea fatus erat, medios volat -e per hostes ... Saces (EPICED. Drusi 70 vix ... tumuli ... ianua clausa est, percipit officium funeris -e soror. VAL. FL. 4, 282 vix steterant, et iam -e ruunt. 7, 194 vix ... Venus prospexerat arces, virginis -e novus mentem perstringere languor incipit. STAT. Theb. 7, 65. AMBR. virg. 2, 4, 28 p. 214^B vix compleverat precem et -e vir ... terribilis erupit. CLAVD. 5, 328 toto vix corde quierat, -e videt ... adludere ... umbras. SIDON. epist. 2, 9, 4 vix ... intratum, et -e ... duplicabantur. PASS. Mar. Iac. 4 p. 50, 15 vixdum ... biduum fluxerat, et -e *eqs. et al.*). Ov. met. 6, 451 coeperat adventus causam ... referre ..., -e venit ... Philomela (QVINT. decl. 295 p. 168, 2 coeperam gratulari, -e iterum sollicitor). SEN. Herc. O. 254 sonuere postes: -e ... secreta mentis ore ... exerit. VAL. FL. 7, 210 dixerat, -e toro Venus ... resedit. SIL. 15, 435. APVL. met. 1, 6 ad balneas processeram, -e Socraten ... conspicio. 1, 18. *et al.*

γ *antecedit temporale enuntiatum secundarium*: ut: PLAVT. Merc. 100 discubitum noctu ut imus, -e ad me advenit mulier. VERG. Aen. 8, 228 ut sese inclusit ..., -e furens animis aderat Tirynthius. cum: VARRO Men. 411 cum dixisset Vitulus, -e tibi caldis pedibus quidam navicularius ... rumpit se in curiam. CIC. Caecin. 20 cum id partim mirarentur, partim non crederent, -e ipse Aebutius in castellum venit. Att. 2, 8, 1 epistulam cum a te avide expectarem ..., -e tibi nuntius pueros venisse Roma. 2, 15, 3 cum haec maxime scriberem, -e tibi Sebosus. 14, 19, 1 cum ... desperatione adfectus essem, -e tibi et Bruti et tuae litterae. VERG. georg. 1, 108 cum exustus ager ... aestuat herbis, -e supercilio clivosi tramitis undam elicit. LIV. 2, 36, 7 cum patribus ... enarrasset, -e aliud miraculum. APVL. met. 2, 13. ITIN. [Silv.] 3, 4 cum ... perseubissemus in ipsa summitate et pervenissemus ad hostium ipsius ecclesiae, -e et occurrit presbyter. VVLG. Luc. 7, 12 cum ... appropinquaret portae civitatis, -e defunctus efferebatur filius. RVFIN. hist. mon. 7 p. 416^B cum omnes respondissent amen, -e repente ... astare vident homines (AVELL. p. 17, 2 cum ... deum verbis ... interpellat, -e repente Osius ... eliditur). ROMVL. fab. Aesop. 69, 17 rec. g cum ... haec bos cervo diceret, -e ingreditur dominus. VICT. VIT. 2, 21 p. 32, 3 et cum ... gauderent, -e subito ... venit unus asinus. GREG. TVR. glor. conf. 81 p. 800, 9 cum ... in ea *arbore* ascendisset ..., -e ab alia parte senex advenit. *et al.* ubi: RHET. Her. 4, 10, 14 ubi visum est, ut in alveum descenderet, -e tibi iste ... inquit. VERG. Aen. 3, 219 huc ubi delati portus intravimus, -e ... armenta videmus.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SIL. 3, 697 ubi ... effudi ... voces, -e intrat subitus vatem deus. IVVENC. 1, 199 ubi ... *Simeon* templum ... penetrat ..., -e simul ... Iesum ad templum sensit venisse. *et al.* postquam: VERG. Aen. 4, 152 postquam altos ventum in montis ..., -e ferae ... caprae decurrere iugis. MART. 4, 51, 4 postquam ... sinum ... ruperunt nummi, factus es -e pedes. 7, 94, 2 olfecit postquam Papylus, -e garum est. dum: HOR. sat. 1, 9, 60 haec dum agit, -e Fuscus Aristius occurrit. OV. met. 2, 112 dum ... ea ... Phaethon miratur ..., -e ... patefecit ... Aurora fores. 3, 174 dum ... perluitur ... Titania lympha, -e nepos Cadmi ... pervenit. 6, 325. 10, 210 talia dum ... memorantur Apollinis ore, -e cruor ... desinit esse cruor. SIL. 4, 493. 12, 637 dum talia fatur, -e serenato clarum iubar emicat axe. 13, 316. 14, 405 *al.* HOMER. 403 dum ... furit ..., videt -e *eqs.* STAT. Theb. 10, 466 dum ... opus arcanum ... enumerant ... tardumque Dymanta queruntur, -e et ... venerat Amphion. MART. 10, 37, 17 dum loquor, -e redit ... piscator. APVL. met. 2, 27 ac dum ... reminiscor ..., -e iam ... processerat mortuus. 2, 32 dum ... iam iunctim proximamus, -e tres *eqs.* 7, 26. HEGES. 5, 24, 1 p. 355, 21 dum ista deplorat, -e ... processit. MART. CAP. 2, 127. 5, 426. VICT. VIT. 2, 19 p. 31, 7 dum ... magnitudinem miraretur, subito -e turbo veniens tempestatis ... coepit (GREG. TVR. glor. mart. 35 p. 510, 15 dum ... haec agerentur, -e sonus subito factus est. PASS. coron. 2 p. 327, 1). SEDVL. carm. pasch. 4, 236. DRAC. Romul. 10, 122 dum loquitur ... Venus, venit -e Cupido. *et al.*

δ antecedente participio: PS. CYPR. ad Novat. 1 p. 52, 12 cogitanti mihi et ... animo aestuanti ..., -e ex adverso obortus est alius hostis. ITIN. [Silv.] 24, 10 dictis ergo his tribus psalmis et factis orationibus tribus -e etiam thymiataria inferuntur. ITIN. Anton. 37 p. 183, 17 et inde moventes ..., et -e multitudo monachorum ... obviaverunt nobis. VVLG. Dan. 9, 21 adhuc me loquente in oratione, -e vir Gabriel ... tetigit me. GREG. TVR. glor. mart. 50 p. 522, 26 quo discedente, -e serpens ... circumcingit. Mart. 1, 2 p. 588, 28 his dictis, -e flatus *eqs.* Andr. 7 p. 831, 1 denique adpropinquans portam Nicomediae, -e efferebatur mortuus. 23 p. 839, 32 haec eo dicente, -e advenit nutrix. *et al.*

ε accedit ad cum *inversum*: RHET. Her. 4, 52, 65 vix haec dixerat, cum -e iste praesto ... inquit. CIC. Caecin. 30 visus est mihi ... veterator intellegere *eqs.*, cum subito -e idem qui solet ... dixit. PETRON. 7, 4 per medium lupanar fugere coepi ..., cum -e in ipso aditu occurrit ... Ascyltos. 136, 4 itaque ad casae ostiolum processi ⟨...⟩, cum -e tres anseres *eqs.* VAL. FL. 6, 231 iamque ... vadit eques ..., cum saevior -e iuventus Sarmaticae coiere manus. APVL. met. 2, 11 sed ... respiciens ... Fotidem ... recreabar animi, cum -e iam vespera ... Pamphile ... inquit. 2, 25 animum meum permulcebam cantationibus, cum -e *eqs.* 3, 18. DICT. 1, 21 interim virginem Vlixes et Menelaus ... sacrificio adornant, cum -e dies foedari ... coepit. AVG. c. acad. 3, 15, 34 iam incipit videri turpe cessare, cum -e ex alio viae cornu lautus quidam ... eminet. civ. 22, 8 p. 576, 23 D. Bassus ... orabat pro aegrotante ... filia ..., cum -e pueri de domo cucurrerunt. *ibid.* p. 581, 10 coeperam disputare, cum -e me disputante voces aliae ... audiuntur. EPIST. pontif. Thiel 18, 2 (*Simplic., a. 482* = AVELL. p. 152, 4) restare videbatur ..., cum -e *eqs.* SEDVL. carm. pasch. 4, 127 ibat in urbem ..., cum comminus -e conspicit ecferri iuvenem. POMER. 2, 4, 1 GREG. M. dial. 1, 4 p. 173^C^.

b *ponitur in narratione, ut auctorem ad aliam partem transire appareat*: *α accedit vocab. vim 'novi' exprimens* (*fere deest verbum*): alius: CIC. fin. 4, 76 -e aliud simile dissimile. Tusc. 1, 106 non Hectora traxisti ..., -e alius exoritur. div. 2, 144 -e alius cursor. Att. 1, 17, 9 -e aliae deliciae equitum vix ferendae. 6, 1, 23 -e autem alia pusilla epistola. LIV. 7, 35, 10 -e autem aliud minus dubium. PHAEDR. 4, 1, 11 -e aliae plagae congeruntur mortuo. SEN. Ag. 528 -e alia clades (Herc. O. 815. PETRON. 119, 13 -e aliae clades). PETRON. 68, 3 -e alius ludus. 89, 29 -e alia monstra. SIL. 16, 28 -e aliud decus ... nutribat Fortuna duci. 17, 303 -e aliud fulmen dextrae. STAT. Theb. 12, 349 -e alios gemitus aliamque ad busta ferebat Antigone ... facem. IVV. 12, 24 genus -e aliud discriminis audi et miserere iterum. CYPR. epist. 28, 2 p. 545, 22 -e alius gloriae vestrae sublimis gradus. AVSON. 419, 33 -e aliud, quod aliquis opponat. PS. AMBR. sacr. 2, 4, 11 p. 427^A^ -e aliud genus baptismatis. RVFIN. Orig. in gen. 4, 2 p. 52, 14 -e aliud sacramentum. AVG. civ. 10, 10 p. 417, 4 D. -e nunc alius Platonicus, quem *eqs. et al. saepe.* alter, novus *sim.*: CIC. Verr. II 4, 148 -e autem nova turba atque rixa (OV. am. 2, 7, 17 -e novum crimen. STAT. Ach. 1, 33). Att. 2, 14, 2 -e ex altera parte Sebosus (16, 13^a^, 1 -e tibi altera, qua *eqs.* SEN. contr. 10, 6, 2 -e altera iniuria. SEN. epist. 95, 51 -e altera quaestio. FLOR. epit. 2, 6, 1 -e alterum bellum. CASSIOD. in psalm. 132 div. p. 954^D^ -e alter psalmus, qui *eqs. et al.*). APVL. met. 8, 9 -e rursus improvidae voluptatis ... petitor ... aderat (TERT. anim. 46 p. 375, 3 -e rursus urgemur. ZENO 1, 54 p. 305^A^). CYPR. epist. 28, 2 p. 545, 23 -e iterum cum confessione geminatus ... titulus (PS. CYPR. pasch. 20 p. 267, 7 PANEG. 12 [2], 44, 3 BARNAB. epist. 12, 10, *gr.* ἴδε).

β -e (-e autem) *in initio sententiae positum per se novam partem incipit* (*maxime in narratione epica*): VERG. Aen. 2, 57 -e manus iuvenem interea post terga revinctum pastores ... trahebant (2, 318 -e autem ... Panthus ... sacra ... deos ... nepotem ipse trahit). 2, 203 -e autem gemini a Tenedo ... per alta ... angues incumbunt pelago. 7, 286 -e autem Inachiis sese referebat ab Argis ... Iovis coniunx. 10, 219 *al.* OV. met. 12, 271 -e rapit mediis flagrantem Rhoetus ab aris ... torrem. fast. 1, 543 -e boves illuc Erytheidas applicat heros. 2, 571. 711 -e, nefas visu, mediis altaribus anguis exit. 6, 311 *al.* LVCAN. 9, 789 -e subit facies leto diversa fluenti *eqs.* (SIL. 4, 622 -e per adversum ... subit ... amnem Scipio. STAT. Theb. 5, 335 -e autem ... Pelias ... late subit. silv. 1, 6, 28. *et al.*). VAL. FL. 1, 484 -e per obliqui ... compendia montis ductor ... agnoscit *eqs.* 6, 386. 575 -e autem muris residens Medea ... singula dum ... lustrat certamina belli *eqs. al.* SIL. 2, 665 -e inter medios caedum ... furores *eqs.* (STAT. Theb. 4, 93 -e inter medios patriae ciet agmina gentis ... Tydeus). 4, 763 -e autem patres aderant Carthagine missi. 7, 409 (*post Fabii orationem finitam*) -e autem flatu classis Phoenissa secundo litora ... sulcabat rostris. *al.* STAT. Theb. 1, 401 -e autem antiquam fato Calydona relinquens ... Tydeus *eqs.* 2, 613. 9, 86 -e autem hortatus Eteoclis et arma secuti ... iuvenes. *al.* SEDVL. carm. pasch. 4, 45 -e autem mediis adstans ... in arvis frondea ficus erat.

c *in afferendis et explicandis exemplis aut postponitur exemplo aut ei antecedit, fere i. q. ergo, sic vel exempli gratia* (*cf.* OV. met. 4, 706 -e velut navis ... sulcat aquas *eqs.* fast. 2, 219 -e velut torrens undis pluvialibus auctus *eqs.*): -e enim: PRISC. gramm. II 298, 11 -e enim vestigium antiquitatis in his ... servatur, cum *eqs.* 362, 17 III 156, 25 *al.* GAIVS inst. 1, 84 -e enim ex senatus consulto Claudiano *eqs.* 4, 64 -e enim, si sestertium X milia debeat Titio *eqs.* (VLP. dig. 46, 7, 13 pr. -e enim, siquis stipuletur). INST. Iust. 3, 10, 1. 4, 16, 1. *et al.* -e hic: PRISC. gramm. II 387, 22 -e hic active '*stipulare*' ... protulit *Iuvenalis.* 518, 17. 530, 21 -e hic manifestissime ostendit orator. III 182, 4. 245, 12. 253, 4. *cf.* en p. 253, 8. *al. saepe.* -e: PRISC. gramm. II 597, 7 *facimus faciunt*, -e omnes plurales. III 253, 1 -e et ἄν et ἄρα affirmative posuit. *al. saepe.* SERV. gramm. IV 429, 8 -e Romulus unum *nomen* tantum habet. CLEDON. gramm. V 35, 11 POMP. gramm. V 107, 5 *et al.* 290, 31 ergo -e, quemadmodum fiunt *eqs.* 310, 20 item -e quomodo diximus *eqs.* LACT. inst. 5, 10, 5 p. 430, 8 ubi est igitur, o poeta, pietas illa quam saepissime laudas? -e 'pius Aeneas' (*seq. Aen. 10, 516 sqq.*). POMP. gramm. V 223, 13 -e ubi apparet coniugatio (AVG. bapt. 2, 1, 2 p. 175, 15 -e ubi commemorat Cyprianus ... Petrum ... agere. un. eccl. 10, 26 p. 261, 27 -e ubi ostenditur illa civitas). TERT. adv. Hermog. 31 p. 160, 5 -e si dicam (ARNOB. nat. 6, 12 p. 224, 1 -e si aliquis ... solem tollat. 6, 15 p. 226, 23 -e si aliquis ponat. 7, 9 p. 243, 13. 7, 17 p. 250, 29. *et al.*). -e puta: POMP. gramm. V 125, 29 -e puta tribrachum, si solvas, numquid duo facit. 233, 25 -e puta lavo. ut -e: CONSENT. gramm. V 345, 16. 349, 10 *et al.* GAIVS dig. 3, 4, 1 pr. 7, 1, 6 pr. ut -e, si legatus fuerit (16, 1, 13 pr. 19, 2, 2, 1. 24, 1, 42 *al.* inst. 2, 133 MARCIAN. dig. 34, 5, 15 [16]. 40, 11, 2 *al.*). 35, 2, 80, 1 quaedam legata divisionem non recipiunt, ut -e legatum viae itineris actusve. 41, 1, 7, 7. 41, 1, 9, 7 ut -e, qui missilia iactat in vulgus. inst. 1, 193 *al.* VLP. dig. 14, 1, 1, 12. 21, 1, 37 *al.* PAVL. dig. 4, 5, 7 pr. 33, 7, 18, 1 *al.* MARCIAN. dig. 1, 16, 2 pr. SERV. Aen. 1, 17. 7, 678 *al.* MACR. Sat. 2, 1, 13. 6, 4, 2 INST. Iust. 1, 10, 6. 2, 4, 1. nam -e: POMP. gramm. V 106, 12 nam -e invenis verbum, ubi *eqs.* CONSENT. gramm. V 392, 35. GAIVS inst. 2, 269 nam -e per fideicommissum *eqs.* VLP. dig. 4, 3, 9, 5. 43, 24, 5, 9. *et al.* AVG. bapt. 6, 13, 21 p. 312, 4 sicut -e qui eum sequitur.

B ***verbi vice**, e quo pendet enuntiatum*: **1** *sequitur enuntiatum relativum*: PLAVT. Most. 496 taceo. :: sed -e, quae illi in (*seq. lacuna*). CIC. off. 3, 83 -e tibi, qui rex populi Romani dominusque omnium gentium esse concupiverit. AVR. Fronto p. 31, 4 N. -e, quod in animum venit. DON. Ter. Hec. 797 p. 333, 14 -e, quam amavit Pamphilus. VVLG. Dan. 14, 26 -e, quem colebatis. Ioh. 1, 29 -e agnus dei, -e, qui tollit peccatum mundi (ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων). AVG. civ. 22, 30 p. 635, 23 D. -e, quod erit in fine sine fine. c. Gaud. 2, 13, 14 p. 273, 18 -e, quod audi, -e quod cave (un. eccl. 6, 14 p. 246, 7 -e, quod audite). serm. ed. Denis 18, 2 p. 882^C^ -e qui non remanet ..., -e qui non vult peregrinari, -e qui non haeret in via, -e qui gaudebit in patria. AVELL. p. 36, 4 -e, qui ... iactat se esse catholicum evertens ecclesiam. p. 36, 16 -e, cui ... basilica nunc tradita est. CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 93, 22 -e, quod habitat in anima humana, -e, quod oculo cordis videre concessum est. ALC. AVIT. c. Arr. 22 p. 9, 12 -e, quod ait apostolus de coniugio.

2 *pendet enuntiatum exclamativum aut interrogativum indirectum* (*v. p. 31, 5. 24*): LABER. mim. 104 -e in senecta ut facile labefecit loco viri ... oratio (SEN. benef. 4, 36, 1 -e ut doleat tibi, ut postea consideratius loquaris). SEN. contr. 2, 2, 9 -e obiurgator nostri quam effrenato amore fertur (SEN. Herc. f. 1298 -e, quam miserum metu cor palpitat pectusque sollicitum ferit. PS. CYPR. ad Novat. 7 p. 58, 4 -e quam gloriosos ... appellare non dubitant. pasch. 17 p. 264, 21 -e, dei gratia quam praeclara ... nobis ostensa sunt. VVLG. psalm. 132, 1 -e, quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum. SIDON. epist. 7, 14, 7 -e, quam miseriam praeferunt. GREG. TVR. vit.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

patr. 14 p. 717, 30 -e quam magnum thesaurum congregat contemptus irae. *et al.*). IVV. 5, 67 -e alius, quanto porrexit murmure panem vix fractum (ITALA Gal. 6, 11 [Mar. Victorin. in Gal. 6, 11 p. 1195^D] -e, quantis litteris scripsi vobis mea manu [ἴδετε. VVLG. videte]. PS. CYPR. abus. 9 p. 167, 16 -e, quantum iustitia regis saeculo valeat. HIER. epist. 57, 12, 2 -e, inquiunt, in uno versiculo quanta mendacia. VVLG. Iac. 3, 5 *et al.*). CYPR. sent. episc. 1 p. 437, 8 -e, ad qualia igitur ecclesia consentire ... compellitur (OPTAT. 2, 19 p. 55, 7 -e, quales ... defendis, -e, pro qualibus ... dotes operari dixisti. 3, 4 p. 83, 10 -e, ex quali numero sibi ... Donatus cohortes effecerat. AVG. bapt. 6, 35, 68 p. 333, 10 -e, qualibus communicabant. civ. 1, 3 p. 6, 23 D. -e, qualibus diis urbem Romani servandam se commisisse gaudebant. in psalm. 26, 11 -e, quale pignus habemus. *al.* SALV. gub. 4, 82 -e, quales sunt qui *eqs.* GREG. TVR. Franc. 2, 13 p. 81, 17 -e, qualem vobis pontificem destinavit. *et al.*). PS. CYPR. mont. 2 p. 105, 18 -e, quatenus montem Sion sanctum designat (9 p. 113, 10 -e, quatenus completa est interpretatio). VVLG. sap. 5, 5 -e, quomodo computati sunt inter filios dei (Ioh. 11, 36 -e, quomodo amabat eum [ἴδε]. AVG. civ. 17, 4 p. 207, 18 D. -e, quomodo salubriter mortificat deus. POMER. 2, 5, 2. VEREC. in cant. 4, 10 -e, quomodo electorum numerus parvus est. *et al.*). PELAG. in I Cor. 3 p. 724^C -e, de quibus vitiis carnales iudicantur (*cf.* VEREC. in cant. 2, 39 -e quo sanguine ... sagittae domini saturantur). AVG. in psalm. 34, 2, 10 p. 339 -e, quid faciunt Christiani (SALV. gub. 7, 93 -e quid valeant statuta legum, -e quid proficit definitio sanctionum. GREG. TVR. glor. mart. 53 p. 525, 27. Mart. 1, 22 p. 600, 7. 1, 28 p. 602, 3 -e, quid ... praestas fidelibus. glor. conf. 108 p. 818, 16 -e quid tribuit elemosyna, -e quales [*v. supra l. 8*] thesauros sanctis suis ... deus indulget. *et al.*). OROS. hist. 7, 35, 6 -e, ... qualiter bella civilia ... transiguntur (PETR. CHRYS. serm. 49 p. 339^B -e, qualiter carnales sapiunt cives. *ibid.*). PETR. CHRYS. serm. 2 p. 189^B voluptas luxuriae ... -e filium, quo promovit. VITAE patr. 5, 4, 12 -e, ubi iacet illud parvulum vasculum (*gr. Cotelier p. 409* ἰδοὺ ποῦ κεῖται. *aliter p. 26, 76*).

iuncturae selectae: **1** *accedunt coniunctiones*: **a** *copulativae*: et -e (*v. p. 26, 83. 27, 63. 75. 28, 3. 4. 21. 24 sqq. 40. 41. 42. 29, 29*): OV. met. 7, 863. 10, 554 SEN. Ag. 769 Med. 992 Phoen. 417 PLIN. nat. 19, 128 FLOR. epit. 2, 2, 3. ITALA gen. 19, 28 (Lugd.) et -e ascendebat flamma (καὶ ἰδού. VVLG. viditque ascendentem). ITALA exod. 16, 14 (Monac.) et -e in facie deserti erat ... semen (καὶ ἰδού. VVLG. *aliter*). *al.* HERM. Pal. vis. 4, 1, 5 p. 61, 9 et -e video pulverem (καὶ ἰδοὺ βλέπω. sim. 9, 3, 1 p. 203, 1 et -e vidi sex viros venisse. *gr.* εἶδον). ITIN. [Silv.] 19, 9 et -e nunc. VVLG. Tob. 11, 17 et -e ego Is. 17, 14 Ezech. 1, 4. 3, 23. Dan. 2, 31 et -e quasi (10, 16). *saepissime.* RVFIN. hist. 2, 23, 13 p. 171, 1 et -e ipse sedet (*gr.* καὶ αὐτὸς κάθηται). *et saepe al.* -e et: STAT. Theb. 6, 340 FLOR. epit. 1, 10, 7 APVL. flor. p. 73 LACT. inst. 4, 24, 17 *ter. et al.* atque -e: SEN. Med. 445. *v. p. 24, 74. 82. 84. 25, 1. 3. 5. 6. 22. 24. 30. 31. 54.* -e etiam: VERG. Aen. 5, 793 PETRON. 99, 4. 109, 7. 123, 196. APVL. apol. 55 immo -e etiam liber offertur. *et al. v. p. 29, 28.* quin -e: VERG. Aen. 10, 569 STAT. Theb. 1, 76.

b *adversativae*: -e autem (*v. p. 26, 13. 16. 17. 18. 48. 49. 50. 27, 76. 77. 78 bis. 81 sq. 28, 1. 23. 29, 60 bis. 83 sqq.*): PLAVT. Cas. 969 Curc. 132 Mil. 209. 1198 Trin. 389 TER. Hec. 503 Eun. 967 Phorm. 264 Ad. 153. 722. 767 TVRPIL. com. 182 CIC. Verr. I 21 de orat. 2, 203 orat. 30 rep. 1, 55 leg. 1, 6 fin. 1, 61 phil. frg. V 39 M. Att. 9, 12, 1. 14, 12, 1. 15, 4^b VERG. georg. 3, 515 Aen. 2, 203. 318. 526. 673. 3, 687. 6, 255. 7, 286. 12, 672 *al.* PETRON. 83, 7 VAL. FL. 1, 686 SIL. 2, 395 *al.* STAT. Theb. 1, 401 *al.* FRONTO p. 12, 15 N. TERT. nat. 2, 6 p. 105, 3 scorp. 11 p. 171, 7 resurr. 60 p. 120, 19 *al.* VVLG. lev. 24, 10 num. 16, 1 iud. 12, 1 *passim.* SEDVL. carm. pasch. 4, 45 *et al. frequentissime.* sed -e (*v. p. 24, 70. 71. 73. 81 sqq. 25, 3. 4. 6. 17. 18. 21. 27. 33. 35. 50. 51. 58. 72 bis. 27, 61. 30, 60*): CIC. Brut. 125 Att. 8, 3, 7 SEN. Ag. 408. 586. 728 Herc. f. 329. 987 Herc. O. 1008. 1430 *al.* OCTAVIA 436 COLVM. 10, 67 STAT. Theb. 4, 587 APVL. met. 4, 27 *al.* TERT. bapt. 11 p. 210, 7 adv. Marc. 4, 34 p. 533, 24 sed -e sic. *et al.*

2 *adverbia*: *temporalia*: -e nunc (*v. p. 27, 42. 29, 71*): SEN. contr. 2, 1, 30. 10, 2, 5 TAC. dial. 3, 5 APVL. met. 10, 33. HERM. Pal. sim. 9, 11, 9 p. 219, 27 -e nunc, quid vis audire (νῦν. vulg. nunc). VVLG. deut. 8, 19 -e nunc praedico tibi. 10, 22 *al.* nunc -e: SEN. dial. 11, 9, 8 STAT. Theb. 7, 368. 11, 716. VVLG. gen. 12, 19 nunc igitur -e. *et al.* nuper -e: HYG. grom. p. 84, 8 Th. tum -e: APVL. met. 11, 23. -e tunc: VEREC. in cant. 4, 6. mox -e: IVVENC. 1, 214. -e interim: AVG. civ. 4, 30 p. 184, 18 D.

-e iam (*v. p. 29, 16*): SEN. Herc. O. 1010 Thy. 917 PETRON. 114, 9 *bis.* FLOR. epit. 4, 2, 10. Verg. or. 20 p. 185, 20 et -e iam. TERT. adv. Val. 17 p. 196, 14 CYPR. epist. 66, 5 p. 730, 9 PANEG. 10 (4), 22, 2 OPTAT. 2, 7 p. 43, 8 VVLG. num. 22, 28. *et al.* iam -e: APVL. met. 2, 25. -e iterum (*v. p. 26, 28. 29*): VERG. Aen. 4, 576 SEN. Herc. O. 1277 VAL. FL. 4, 302 SIL. 14, 405 STAT. Theb. 12, 429 *al.* IVV. 4, 1. *et al.* -e simul (*p. 29, 2*): SIL. 2, 644.

c *causales*: -e enim (*v. p. 27, 40. 30, 25 sqq.*): CIC. Phil. 1, 6 TERT. pudic. 19 p. 264, 7 ieiun. 13 p. 291, 16 anim. 6 p. 306, 14 resurr. 26 p. 62, 4 adv. Hermog. 10 p. 137, 3 adv. Val. 8 p. 185, 19 adv. Prax. 9 p. 239, 15 adv. Marc. 1, 5 p. 297, 5 *al.* PANEG. 7 (6), 21, 2 ZENO 1, 10, 1 *al.* VVLG. IV reg. 6, 32 Iudith 14, 16 psalm. 50, 7. 8. 53, 6 Is. 26, 21 Ier. 16, 12 Mal. 4, 1 Luc. 1, 44 II Cor. 7, 11 *saepe.* RVFIN. hist. mon. 16 p. 439^A AVG. civ. 2, 13 p. 68, 11 D. *al.* MACR. Sat. 1, 4, 13. *et al. saepissime.* nam -e (*v. p. 24, 65. 71. 25, 68. 26, 1*): AVG. c. Cresc. 3, 5, 5 p. 414, 4 ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 13 ENNOD. opusc. 5, 8 p. 395, 19. quia -e, -e quia: ITALA cant. 2, 11 (Hier. epist. 18^B, 4 [20], 3) quia -e (ὅτι ἰδού. VVLG. iam enim). COMM. apol. 501 AMBR. in psalm. 118 serm. 9, 17, 3 *bis.* VVLG. psalm. 58, 4 Is. 60, 2 Ezech. 36, 9 *saepe.* RVFIN. hist. 2, 23, 10 p. 169, 12 quia -e errat (*gr.* ἐπεὶ ἐπλανήθη). AVG. c. Petil. 3, 49, 59 p. 212, 9 in psalm. 138, 6. *et al.* quoniam -e: TERT. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 8 item Naum ex duodecim: quoniam -e veloces pedes in monte euangelizantis pacem (*cf. Nah. 2, 1*). ITALA cant. 2, 11 (Epiphan. in cant. 2, 11) *v. supra l. 10.* VVLG. psalm. 10, 3. 47, 5. 91, 10 Luc. 23, 29 *al.*

3 *pronomina pers.*: -e ego (*p. 26, 84. 27, 2 bis*): STAT. Theb. 8, 625 TERT. adv. Prax. 11 p. 243, 5 *al.* VVLG. gen. 6, 17 *al.* -e tibi (*dat. eth. v. p. 26, 29. 33. 34. 28, 10. 15. 16. 63. 67. 68. 69. 83. 29, 75. 30, 61*): CIC. Cluent. 75 Pis. 48 Phil. 11, 2 ac. 2, 121 Tusc. 3, 44 Att. 7, 19. 9, 14, 1 ad Brut. 2, 7, 3 VERG. Aen. 3, 477 PLIN. nat. 18, 251 PLIN. epist. 1, 5, 5 APVL. met. 11, 23 PS. CYPR. spect. 8 p. 10, 18. *et al.*

4 *interiectiones*: at pol: VERG. catal. 2, 19 (= PRIAP. 85) at pol -e vilicus venit. attat: *v. p. 24, 64. 25, 31. 78.* edepol: *p. 25, 60. 74.* en -e: SEN. Oed. 1004 Phoen. 42 PS. QVINT. decl. 11, 9 APVL. met. 1, 1. 1, 23. 8, 26 *al.* 10, 9 et en -e.

eccentrus (-os), ἔκκεντρος. *nom.* -os: *infra l. 40. acc.* -on: *infra l. 37. 41. 42*: CHALC. comm. 79 p. 148, 15 alii sphaeris -is, id est quae terram intra se contineant quidem sed non ut punctum suum vehi planetas adserunt. 80 p. 149, 3 sit igitur solstitialis -us circulus εζηκ (81 p. 151, 12 demonstravimus in -is circulis. 87 p. 158, 5 per -os. *cf.* MART. CAP. 8, 884 Pyrois ... ipse circum [βaΔLR^1, circulum A^{1}B] telluris -on meat. 8, 885 -on). 84 p. 155, 17 *Aristoteles* et -orum et epicyclorum tollit opinionem. 97 p. 168, 2 motus -i sui ... progressionem. MART. CAP. 8, 849 ut terra solaris circuli centron non sit, sed -os (*v. app. crit.*) habeatur (*cf.* 8, 855 licet generaliter sciendum cunctis orbibus planetarum -on esse tellurem, hoc est non tenere medium circulorum. 8, 873 -on ... tellurem).

eccerē. [*ex* ecce *et ablativo* rē? *W.*] *de notione*: PAVL. FEST. p. 78 -e iurisiurandi est, ac si dicatur per Cererem (GLOSS. Δήμητρος, *cf. l. 48*) ut ecastor, edepol. alii -e pro ecce positum accipiunt (*cf.* GLOSS. Verg. ed. Hagen E 13 p. 511 GLOSS.^L IV Ps.-Plac. E 26). CHAR. gramm. p. 234, 6 B. *adverbia* monstrandi ecce, eccum, -e. GLOSS.^L II Philox. EC 1 κατὰ τῆς Δήμητρος. 2 eccire ἰδού.

i. q. ecce: PLAVT. Amph. 554 quod neque est neque fuit neque futurum est mihi praedicas. :: -e iam tuatim facis. Cas. 386 conicite sortis nunciam ambo huc. -e. Men. 401 te conveni. :: -e perii misera. Mil. 207 -e autem capite nutat (Most. 382 -⟨re⟩ [*Ritschl*] autem hic deposivit caput et dormit. Persa 300 -e autem quem convenire maxime cupiebam egreditur intus). Trin. 386 tute ad eum adeas, tute concilies, tute poscas. :: -e. TER. Phorm. 319 in te spes est. :: -e, quid si reddet (SCHOL. *ad l.* p. 131, 27 providendum est in causa).

ecci- *v.* exci-.

eccille; eccillum, -am, -ud *et* **eccistum**, -am *v.* ecce.

***ecclēsia**, -ae *f.*, ἐκκλησία. *de scriptura* (*exempla tantum ex titulis afferuntur*): aeccl-: INSCR. christ. Diehl 1574 (*Luguduni*). ecl-: INSCR. christ. Diehl 472 (*in Gallia*). 967 (= CARM. epigr. 787), 5 (*Romae*). 1066, 8 (*in Gallia*). 1176 (*in Hisp.*). 1268 (*Romae*). 2185 (*in Hisp.*). *al.* ekl-: INSCR. christ. Diehl 3835^B (*Salonis*). aecl-: INSCR. christ. Diehl 503 (*in Gallia*). 661 (*Romae*). 1004 (*Ravennae*). 1223^a (*Salonis*). 1253 (*Capuae*). 1343 (*Romae*). 2422 (*in Africa*). *al.* aeclet-: INSCR. christ. Diehl 1026 (*Brundisii*). acles-: INSCR. christ. Diehl 1581 adn. (*Romae*). hecl-: INSCR. christ. Diehl 405 (*Salonis*). 507 (*ibid.*). ecres-: INSCR. christ. Diehl 1844^A (*in prov. proc.*). eces-: INSCR. christ. Diehl 1814 adn. (*in Hisp.*). ec⟩clis-: INSCR. christ. Diehl 1289 (*Salonis*). eclis-: INSCR. christ. Diehl 1554 adn. (*Viennae*). CORP. III 9585 (*Salonis*) ecliseae. PAPYR. Marini 75, 23 (*a. 575*). *ibid.* 26 ηκλισια. aeclis-: INSCR. christ. Diehl 1300 (*in Hisp.*). 1315 (*Spoleti*). eclesa: INSCR. christ. Diehl 1581 (*Romae*). eclse: INSCR. christ. Diehl 2055 (*Cirtae*). *notatur*: eccles(ia): INSCR. christ. Diehl 1080 adn. (*apud Viviscos*). 1298 (*Salonis*). eccelet: INSCR. christ. Diehl 1041, 4 (*in Gallia*). eccl: INSCR. christ. Diehl 1311 (*Gradi*). *saepe.* ecl, aecl (ecl̄ *sim.*): INSCR. christ. Diehl 1081 (*Romae*). 1156 (*in Gallia; p. a. 520*). 1287 (*Lugud.; p. a. 550*). 1312 subscr. (*Romae*). 1854 (*in Histria*). *al.* ecc: INSCR. christ. Diehl 1275 (*Lilybaei*). e: INSCR. christ. Diehl 1907 (*Ravennae; p. a. 570*). eccle: INSCR. christ. Diehl 1806^a, 5 (*Narbone; c. a. 440*). ecc̄liae: INSCR. christ. Diehl 3849 (*Ravennae*). *de prosodia*: *corripitur prima syllaba*: PAVL. NOL. carm. 15, 117. 24, 766. 25,

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

167. 32, 154 *al.* ORIENT. carm. app. 3, 112 PAVL. PETRIC. Mart. 2, 331. 4, 151 PAVL. PELL. 467. *et al.* CARM. epigr. 705, 4 (= INSCR. christ. Diehl 1051, *Vercellis; c. a. 450*). 787, 5 (= Diehl 967, *Romae*). 1745, 8 (= Diehl 1066, *in Gallia*). *al.* *secunda*: EVG. TOLET. carm. app. 20, 11. 21, 1 VEN. FORT. *ubique, praeter* 1, 16, 34. 44; *cf. Leo ind. p. 424.* ARATOR act. 1, 121. *et al.* CARM. epigr. 778, 2 (= Diehl 1044, *Mediolani*). 795, 5 (= Diehl 1054, *Vercellis*). 909, 3 (= Diehl 1826, *Rusicade*). 1368, 12 (= Diehl 1046, *Ticini, a. 521*) *in fine pentametri.* 1387, 4 (= Diehl 1073, *Lugud.*). 1838, 4 (= Diehl 1071, *Lugud.*). *al.* *trisyll.*: CARM. epigr. 115, 3. 6 (= Diehl 1583, *Caes. Maur.*). ēccēlē̆t(iae): INSCR. christ. Diehl 1041, 4 (*in Gallia*). *de formis: dat. plur.* -is (*pro* -iis): CORP. III 14195^{9}, 10 *v. infra l. 33.* -abus: GREG. TVR. Franc. 9, 20 p. 377, 10 CONC. Turon. a. 567 p. 127, 5. *gen. plur.* -aram (*ex errore lapicidae*): CORP. VIII 2311. *de genere*: PS. ASPER gramm. suppl. 40, 11 femininum, ut haec -a. 41, 4. *masc. per synesin*: ITALA apoc. 1, 4 (Cassiod. compl. p. 1405^{B}) -is, qui (*sic cod. Veron.*, quae *Migne. cf. p. 34, 4*). NOT. Tir. 60, 27. 30. *de notione*: GLOSS. IV 231, 34 -a congregatio. *respondent: in Graecis: praeter* ἐκκλησία *etymon* συναγωγή *e. g. l. 43 p. 40, 8. 15.* ὄχλος: *p. 40, 17. in Hebraicis: pro usitato* קָהָל (*e. g.* num. 19, 20 *infra l. 41.* deut. 23, 1 *infra l. 43*), *rarius* עֵדָה (*e. g.* prov. 5, 14). *legitur notione q. e. sub I, inde a* PLIN. epist. *infra l. 29; sub II inde a* TERT. *l. 38. p. 34, 11. 37, 32; sub III inde ab* ITALA, *p. 40, 7.* [*it.* chiesa, *francog.* église, *hisp.* iglesia. *M.-L.*]

[*dub.*: GROM. p. 337, 13 hoc est cectoria -ae eius. VARRO Non. p. 59, 19 *v.* ecce, *p. 25, 82.*]

i. q. ***congregatio, conventus***:

I *in re* ***civili***: *de contione legitima civium Graecorum*: PLIN. epist. 10, 110, 1 bule et -a consentiente (*sc. Amisenorum*). CORP. III 14195^{4}, 6 (*Ephesi, s. II init.*) Vibius Salutaris ... Dianam argenteam item imagines argenteas duas ... sua pecunia fecit, ita ut omni -a su⟨p⟩ra ba⟨s⟩es ponerentur (*gr.* κατὰ ἐκκλησίαν). *ibid.* ^{5}, 8 omni -a. *ibid.* ^{6}, 10. ^{8}, 8. ^{9}, 10 ut omnibus -is (*v. supra l. 12*) in theatro poneretur (κατὰ πᾶσαν ἐ.). VVLG. act. 19, 39 si quid ... alterius rei quaeritis, in legitima -a poterit absolvi (ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐ., *aliter p. 40, 23*).

II *in rebus ad* ***religionem***, *sacra, dei cultum pertinentibus*: A *de conventu populi Israel*: TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 502, 5 cum ... creator in deuteronomio (*v. infra l. 44*) Ammonitas et Moabitas prohibeat recipi in -am. ITIN. [Silv.] 10, 6 ubi locutus est Moyses in aures totius -ae Israhel. VVLG. num. 19, 20 peribit anima illius de medio -ae (psalm. 21, 23 Sirach 15, 5. *al.*). 20, 4 cur eduxistis -am domini in solitudinem (συναγωγήν). deut. 23, 1 non intrabit eunuchus ... -am domini (23, 3 Ammonites et Moabites ... non intrabunt -am domini [*cf. supra l. 39*]. *al.* *cf.* 23, 2 non ingredietur mamzer ... in -am domini). II Esdr. 13, 1 quod non debeant introire ... in -am dei. iud. 20, 2 I reg. 17, 47. III reg. 8, 14 et benedixit omni -ae Israel (8, 55). 8, 22 in conspectu -ae Israel (I Macc. 14, 19). Iudith 6, 21 per totam noctem intra -am oraverunt. psalm. 67, 27 in -is benedicite deo domino. 106, 32 in -a plebis. Sirach 24, 2 in -is altissimi. 33, 19 rectores -ae. I Macc. 2, 56 Caleb dum testificatur in -a. *al.* act. 7, 38 hic est (*sc. Moyses*) qui fuit in -a in solitudine.

B *apud* ***Christianos***: **1** ***proprie***: *de consociatione. cf. definitiones*: PELAG. in Rom. 16, 5 p. 122, 13 ostendit congregationem fidelium -am nominari (GREG. ILIB. tract. de arca Noe [Rev. Bénéd. 26] p. 7, 68 -a ... congregatio sanctorum interpretatur. RVFIN. epist. Clement. 7 -am, id est congregationem credentium. APON. 1 p. 4 -ae [*cod.*, ecclesiastae *edd.*] ... vocabulum Graeco sermone congregationem populi, quae Hebraice dicitur synagoga, interpretari nemo est qui nesciat. *cf.* ISID. eccl. off. 1, 1, 2 p. 739^{A} -a ... vocatur proprie, propter quod omnes ad se vocet et in unum congreget. *al.*). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 90, 5 B. -am ... coetum omnium adverte sanctorum. AVG. bapt. 1, 15, 24 p. 168, 7 -a ... est populus dei. EVCHER. instr. 2 p. 160, 8 -a: evocatio vel collectio. ISID. orig. 8, 1, 1 -a Graecum est quod in Latinum vertitur convocatio (*cf. p. 37, 41*), propter quod omnes ad se vocet. *v. etiam p. 37, 40.*

a *spectatur vera Christianorum religio, qua -a catholica fundata est*: *α sensu limitato: aut de ea fidelium multitudine, quae in unum locum ad dei cultum convenit aut de complexu omnium Christianorum, qui una atque eadem regione continentur*: (I) *in* ***N. T.***: *de ipso conventu*: VVLG. I Cor. 11, 18 convenientibus vobis in -am. 14, 19 in -a volo quinque verba sensu meo loqui (14, 35 turpe est ... mulieri loqui in -a). 14, 28 taceat in -a (14, 34 mulieres in -is taceant). III Ioh. 6 in conspectu -ae. *de summa Christianorum unius loci*: VVLG. act. 5, 11 factus est timor magnus in universa -a. 8, 1 facta ... persecutio magna in -a, quae erat Ierosolymis. 8, 3 Saulus ... devastabat -am per domos intrans. 11, 22 pervenit ... sermo ad aures -ae (*aliter supra l. 41*). 14, 23 cum constituissent illis per singulas -as presbyteros. 15, 22 placuit apostolis et senioribus cum omni -a *eqs.* (I Cor. 4, 17 in omni. 7, 17 in omnibus -is. II Cor. 8, 18 per omnes). 15, 41 perambulabat ... Syriam et Ciliciam confirmans -as. 16, 5. Rom. 16, 1 in ministerio -ae. 16, 4 cunctae -ae gentium. 16, 16 salutant vos omnes -ae Christi. II Cor. 1, 1 Paulus ... -ae dei, quae est Corinthi. 8, 19 ordinatus est ab -is comes peregrinationis nostrae. Phil. 4, 15. I Thess. 2, 14 fratres -arum dei. apoc. 1, 4 Iohannes septem -is, quae sunt in Asia (1, 11. 20). *al.* *de congregatione domestica*: VVLG. Rom. 16, 5 *salutate* domesticam -am (I Cor. 16, 19 cum domestica sua -a). Col. 4, 15 salutate fratres ... et Nympham et quae in domo eius est -am (Philem. 2).

(II) *inde apud* **ECCL.** (*fere de complexu fidelium; de conventu e. g. infra l. 14 sqq. 24. 26. 36 sqq.; de domestica -a infra l. 67. accedente notione territorii infra l. 82 sqq.*): TERT. spect. 25 p. 25, 15 quale est enim de -a dei in diaboli -am (*i. circum; cf. p. 40, 6 sqq.*) tendere, de caelo ... in caenum? 29 p. 28, 2 societates -arum defende. orat. 21 p. 192, 23 quod promisce observatur per -as quasi incertum ... velarine debeant virgines an non (*cf.* virg. vel. 10 p. 897 Oe. capite velati in -a lateant. *al.*). 22 p. 195, 23 verecundior eris in publico quam in -a? 23 p. 196, 23 dissensio ... apud -as causam dicit. pudic. 9 p. 238, 16 illa (*sc. prima vocatio*) ... etiam ethnicis relucet, haec (*sc. secunda restitutio in -am*) vero quae in -is agitur, ne Iudaeis quidem nota est. 10 p. 240, 13 ab omni concilio -arum etiam vestrarum. 12 p. 242, 27. 14 p. 250, 8 Paulum ... ⌊-arum conditorem⌋ (*add. Gel.*), censorem disciplinarum. 20 p. 266, 21 utique receptior apud -as epistula Barnabae *eqs.* ieiun. 9 p. 285, 23 adeo morientur, qui non sobrii in -a ministraverint. 13 p. 292, 14 aguntur ... per Graecias illa[s] certis in locis concilia ex universis -is. anim. 9 p. 310, 20 soror apud nos revelationum charismata sortita, quas in -a inter dominica sollemnia per ecstasin in spiritu patitur. adv. Marc. 1, 21 p. 318, 3 traditio apostolorum, quam ... hodie apud ipsorum -as editur (4, 5 p. 430, 13 apud -as apostolorum. *al.* *cf.* 3, 1 p. 377, 16 apostolicarum et haereticarum [*v. p. 37, 64*] -arum recensu. 4, 5 p. 431, 4 auctoritas. praescr. 20, 6. 21, 4. *al.*). 3, 22 p. 416, 19 signaculum frontium et -arum sacramenta et munditiae sacrificiorum. 4, 5 p. 430, 19 habemus et Iohannis alumnas -as. *ibid.* p. 431, 11. 13. 17. 28. p. 432, 9. 4, 29 p. 522, 6 universos qui -is praefuturi essent. 5, 1 p. 570, 1 persecutorem -arum (PRISCILL. can. 71 p. 139, 3. *et al.*). 5, 8 p. 600, 8 praescribens silentium mulieribus in -a (*cf.* virg. vel. 9 p. 895 Oe. non permittitur mulieri in -a loqui. CYPR. testim. 3, 46 p. 104, 8 mulierem in -a tacere debere. *et al. cf. p. 33, 75*). coron. 3 p. 421 Oe. in -a sub antistitis manu contestamur. fug. 3 p. 468. 9 p. 477 ad -as scribebant (HIER. epist. 53, 9, 3. *et al.*). praescr. 20, 5 *apostoli* -as apud unam quamque civitatem condiderunt, a quibus ... semina doctrinae ceterae exinde -ae mutuatae sunt. 27, 3 tenent correptas ab apostolo -as (27, 5). 28, 2 error doctrinae -arum (28, 7 *al.*). 32, 7 a nostris -is. FRG. Mur. 58 septem -is (CYPR. testim. 1, 20 p. 53, 11. 12. *saepe. cf. supra l. 4*). CYPR. epist. 8, 3 p. 488, 11 salutant vos fratres ... et presbyteri et tota -a. 32 p. 565, 16 in -arum statu componendo (COD. Iust. 1, 1, 8, 11 [*a. 533*] = AVELL. p. 322, 10 quae ad -arum statum pertinent. *ibid. cf. p. 36, 41*). 63, 1 p. 701, 12 episcopos plurimos -is dominicis in toto mundo divina dignatione praepositos. 75, 17 p. 821, 18 -arum multarum nova aedificia constituat. IREN. 3, 3, 2 longum est ... omnium -arum enumerare successiones, maximae et antiquissimae et omnibus cognitae a ... Petro et Paulo Romae fundatae et constitutae -ae. VICTORIN. PETAV. in apoc. 7, 2 p. 80, 4 (= rec. Hier.) ad restituendas -as et stabiliendas ab intolerabili persecutione. LACT. mort. pers. 48, 9 alia *loca* ... ad ius corporis eorum (*sc. Christianorum*), id est -arum ... pertinentia. EPIST. syn. Arim. (Hil. coll. antiar. A V 1) 3, 2 p. 84, 5 ne destituti sine episcopis laborent populi -arum (*gr.* ἐκκλησίαι). EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 8, 1 p. 122, 9 scribentes ad unamquamque eorum provinciam, ut cognoscerent singularum -arum plebes sacerdotis sui integritatem et habere se episcopum suum. HIER. epist. 17, 2, 4 ne ... in Syro sermone vel Graeco -as circumeam, populos seducam. 22, 14, 1 unde in -as agapetarum pestis introiit? *al.* hom. Orig. in Ezech. praef. p. 318, 3 B. post apostolum -arum magistrum (2, 1 p. 341, 14. *et al.*). *al.* AVG. bon. vid. 23, 29 obsecro vos ... ut me quoque orationibus vestris memineritis inserere cum tota domestica vestra -a. civ. 18, 43 p. 321, 27 D. -ae Latinae. epist. 43, 8 p. 91, 10 transmarinarum -arum episcopos. 52, 2 p. 150, 8 ab illa radice orientalium (EPIST. pontif. 784 [*Hormisda, a. 517*] = ALC. AVIT. epist. 42 p. 70, 21). *al.* PS. AVG. quaest. test. I 44, 12 p. 78, 24 ut omnes -ae novi testamenti gentium nominentur. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 7 *Claudiomagi* -a ... est celebris religione sanctorum. EPIST. pontif. 230 (*Felix II, a. 362*) Migne 13, 23^{A} viros inculpabiles de suis -is expellentes. 235 (*Damas., a. 380*) Migne 13, 360^{A} eos ... qui de -is ad -as migraverunt. LIB. pontif. p. 86, 13 praesente cuncta -a. NOVELL. Valent. 16, 1 (*a. 445*) transalpinas -as abominabilis tumultus invasit. ALC. AVIT. epist. 9 p. 44, 6 occidentalis. COD. Iust. 1, 2, 5 (*a. 412*) -ae urbium singularum. CORP. V 3419 Marcellinus ... frater ... sorori ... merite fecit quem omnes (*sic*) -a diligebat. CARM. epigr. 115, 6 (= INSCR. christ. Diehl 1583, *Caes. Maur.*) -a fratruum (*sic; aliter p. 40, 11*) hunc restituit titulum.

de Christianis unius regionis cum respectu et cleri et provinciae (*cf. supra l. 11*): COD. Theod. 12, 1, 172, 1 (*a. 410*) *pro* gradu quem in -is obtinent *clerici*. 16, 1, 3 (*a. 381*) episcopis tradi

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnes -as mox iubemus. 16, 5, 57, 2 (*a. 415*) venerabilibus -is orthodoxae sectae ... addicentur *Montanistarum aedificia sacra.* CASSIOD. var. 9, 15, 3 p. 279, 32 ad universos patriarchas atque metropolitanas -as. COD. Iust. 1, 1, 8, 1 (*a. 533*) *Romanam sedem* esse omnium ... -arum caput (*cf.* 1, 1, 8, 11 [*a. 533*] = AVELL. p. 322, 24 *papa* caput est omnium sanctarum -arum. *cf. infra l. 59*). 1, 2, 16 pr. (*a. 477*) tam ... -as quarum sacerdotium gerit ... episcopus ... Acacius, quam ceteras quae per diversas provincias collocatae sunt.

iuncturae: accedunt epitheta urbem vel terram indicantia: Africana: TERT. praescr. 36, 4 PAVL. NOL. epist. 7, 2 p. 43, 14. Alexandrina: AMBR. epist. 12, 4 p. 948^{B}. *ibid.* 6 p. 949^{A} HIER. epist. 63, 2 MARCELL. chron. II p. 84, 7 (*a. 451*) ALC. AVIT. epist. 41 p. 69, 31. Amidensis: MARCELL. chron. II p. 100, 24 (*a. 518*). Antiochena: AMBR. epist. 12, 4 p. 948^{B} MARCELL. chron. II p. 87, 19 (*a. 459*) ALC. AVIT. epist. 41 p. 69, 31. Arelatensis: ALC. AVIT. epist. 41 p. 69, 13. Caesariensis: GAVDENT. serm. 17 p. 970^{B} HIER. epist. 34, 1, 1. Calamensis: AVG. civ. 14, 24 p. 51, 18 D. Carthaginiensis: CYPR. epist. 36, 3 p. 575, 5. Constantinopolitana: COD. Theod. 16, 1, 3 (*a. 381*) MARCELL. chron. II p. 68, 2 (*a. 404*). p. 90, 11 (*a. 470*). *al.* Gallicana: AMBR. epist. 12, 6 p. 949^{B}. Hipponiensis: MARCELL. chron. II p. 77, 17 (*a. 429*). Lugdunensis: MARCELL. chron. II p. 86, 29 (*a. 456*) ALC. AVIT. epist. 44 p. 73, 24. Macedonia: VICTORIN. PETAV. in apoc. 20, 2 p. 142, 2 (*deest* rec. Hier.). Mediolanensis: AVG. civ. 10, 29 p. 451, 3 D. CASSIOD. var. 2, 29, 2. Narbonensis: CASSIOD. var. 4, 17, 2. Ravennas: CASSIOD. var. 2, 30, 2. 10, 15, 1. Romana: CYPR. epist. 30, 3 p. 551, 16. 60, 1 p. 692, 7 HIER. epist. 126, 1, 3 MARCELL. chron. II p. 61, 20 (*a. 382*). *al.* ALC. AVIT. epist. 40 p. 68, 30 VICT. VIT. 2, 43 COD. Iust. 1, 1, 8, 30 (*a. 534*). *et al.* Romanensis: TERT. praescr. 30, 2. Sinitensis: AVG. civ. 22, 8 p. 572, 24 D. Thessalonicensis: COD. Theod. 11, 1, 33 (*a. 424*) COD. Iust. 1, 2, 8 (*a. 424*). 10, 16, 12, 3 (*a. 424*). *al.* Trapezuntena: MARCELL. auct. chron. II p. 104, 22 (*a. 535*). Viennensis: ALC. AVIT. epist. 18 p. 49, 25. 90 p. 98, 8. *acced. gen. plur. ethnici:* Alexandrinorum: LVCIF. Athan. 2, 18 p. 181, 15. Corinthiorum: LVCIF. Athan. 2, 13 p. 170, 9. Laodicensium: VVLG. Col. 4, 16. Sirmiensium: FILASTR. 65. Smyrnaeorum: TERT. scorp. 12 p. 173, 9. praescr. 32, 2. Thessalonicensium: VVLG. I Thess. 1, 1 II Thess. 1, 1. *acced. gen. sing. nominis terrae sive urbis:* Asiae: TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 8 VVLG. I Cor. 16, 19. Cypri: HIER. epist. 51, 2, 2. Ephesi: VVLG. apoc. 2, 1. Galatiae: VVLG. I Cor. 16, 1 Gal. 1, 2. Iudaeae: VVLG. Gal. 1, 22. Laodiciae: VVLG. apoc. 3, 14. Macedoniae: VVLG. II Cor. 8, 1. Pergami: VVLG. apoc. 2, 12. Philadelphiae: VVLG. apoc. 3, 7. Phrygiae: TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 8. Romae: FRG. Mur. 76 COD. Theod. 16, 2, 13 (*a. 357*). Sardis: VVLG. apoc. 3, 1. Smyrnae: VVLG. apoc. 2, 8. Thyatirae: VVLG. apoc. 2, 18.

β sensu universali: de -a spiritali, quae fideles complectitur (N. T. l. 53), inde apud Eccl. (v. l. 63 sqq.) de -a una et catholica, quae tamquam totius orbis terrarum populos in se recipit: ① *generatim (figurate de -a aedificii instar erecta: l. 54. 84. p. 36, 60 al. aliter p. 37, 80):* **in N. T.:** VVLG. Matth. 16, 18 super hanc petram aedificabo -am meam (I Cor. 14, 4 qui loquitur lingua semetipsum aedificat, qui autem prophetat -am dei [ἐκκλησίαν] aedificat. *ibid.* 14, 5 ut -a aedificationem accipiat. 14, 12). act. 9, 31 -a ... per totam Iudaeam ... habebat pacem. I Cor. 1, 2 -ae dei (10, 32. 11, 16. 22. 15, 9 II Cor. 1, 1. *al.*). 12, 28 quosdam ... posuit deus in -a *eqs.* Eph. 1, 22 dedit caput supra omnem -am. 3, 10 ut innotescat ... in caelestibus per -am. 5, 23 sicut Christus caput est -ae. 5, 24 *sqq.* Col. 1, 24 in carne mea pro corpore eius (*Christi*), quod est -a. *al.*

loci eccles. (*de -a personata Gnosticorum p. 37, 22 sqq.*): TERT. spect. 27 p. 26, 13 illo ... momento quo diabolus in -a⟨m⟩ furit. idol. 5 p. 34, 29 pateat ... -a omnibus qui *eqs.* 11 p. 42, 9 lanistam ... ab -a arceri. 24 p. 58, 7 quod in arca non fuit, in -a non sit (*cf.* bapt. 8 p. 208, 1 -a est arca figurata. *et al.*). scorp. 1 p. 145, 7 -a exuritur de figura rubi. 10 p. 167, 25 memento claves ... dominum Petro et per eum -ae reliquisse. 13 p. 174, 17 Paulus ... primus -ae sanguinem fudit. orat. 2 p. 182, 5 ne mater quidem -a praeteritur (anim. 43 p. 372, 5 mart. 1 p. 3 Oe. CYPR. hab. virg. 3 p. 189, 16. unit. eccl. 6 p. 214, 23 habere non potest deum patrem, qui -am non habet matrem. laps. 2 p. 238, 8 *al.* HIL. myst. 1, 18, 1 p. 16, 18. *et al.*). bapt. 6 p. 206, 27 ubi tres, id est pater et filius et spiritus sanctus, ibi -a, quae trium corpus est. 11 p. 210, 20 in -am, quam nondum apostoli struxerant (*al.*). 12 p. 212, 3 navicula illa figuram -ae praeferebat (PS. CYPR. mont. 3 p. 106, 21 Rebecca figuram portat -ae. *et al. cf.* CYPR. domin. orat. 5 p. 269, 11 Anna ... -ae typum portans. COMM. instr. 1, 39, 4. HIL. in Matth. 13, 1 p. 993^{C} navis ... -ae typum praefert. *et al. cf. p. 37, 36*). bapt. 15 p. 213, 28 quoniam unus deus et unum baptisma et una -a in caelis. pudic. 3 p. 225, 5 quod -ae mavult erubescere quam communicare (*sc. paenitentia*). 4 p. 226, 2 libidinum furias ... et in corpora et in sexus ... non modo limine, verum omni -ae tecto submovemus. 7 p. 231, 7 ovis proprie Christianus et grex domini -ae populus ... intellegendus (*cf. ibid.* p. 231, 8 Christianus ... qui ab -ae grege erraverit). 7 p. 232, 6 *drachmam* in domo amissam, quasi in -a. *ibid.* p. 233, 23 homo de -a expellitur (*al.*). 13 p. 245, 25 illis traditis satanae id est extra -am proiectis (14 p. 248, 20 CYPR. unit. eccl. 6 p. 214, 25. *saepe*). 14 p. 248, 28 in castra -ae. 14 p. 249, 22 damnatus ... in possessionem satanae iam tunc perierat -ae. 15 p. 251, 11 -ae ... iustitia cum iniquitate sociatur. 18 p. 260, 18 -am gloriosam. 20 p. 266, 13 *antistitem* de -a eradicantem omne sacrilegium. 20 p. 268, 21 *homo tamquam lapis non* amplius reaedificatur in -a post ruinam. 21 p. 270, 12 in ipso (*Petro*) -a exstructa est (*cf.* praescr. 22, 4 Petrum aedificandae -ae petram dictum. CYPR. hab. virg. 10 p. 194, 26 unit. eccl. 4 p. 212, 14 *al.*). 21 p. 271, 9 -a ... delicta donabit, sed -a spiritus per spiritalem hominem, non -a numerus episcoporum. ieiun. 3 p. 277, 9 in Christum et -am prophetaverat (anim. 11 p. 315, 30 *al.*). anim. 51 p. 383, 11 feminam quandam vernaculam -ae. adv. Val. 4 p. 181, 2 indignatus de -a authenticae regulae abrupit. haer. 6 p. 223, 4 Marcion ... propter stuprum cuiusdam virginis ab -ae communicatione abiectus. adv. Marc. 2, 4 p. 338, 17 de mundo in -am. 3, 7 p. 388, 10 sacerdotes templi spiritalis, id est -ae (*cf.* 3, 23 p. 417, 6 abstulit ... dominus ... spiritum ..., qui aedificat -am, templum scilicet et domum et civitatem dei. *al.*). 4, 4 p. 429, 14 pecuniam in primo calore fidei catholicae -ae contulit. 4, 13 p. 457, 27 sacram -ae vestem. 5, 17 p. 635, 11 cum persequeretur -am et Christum creatoris (*cf.* fug. 11 p. 481 Oe. in persecutione. CYPR. epist. 71, 3 p. 773, 16 persecutor. *et al.*). coron. 14 p. 454 Oe. vir -ae. uxor. 1, 7 p. 680 disciplina -ae et praescriptio apostoli (CYPR. epist. 15, 3 p. 515, 19. AVG. c. Parm. 1, 3, 5 p. 24, 4 pro -ae disciplina. *et al.*). 2, 9 p. 696 in -a dei (*saepe. cf. p. 34, 2. 35, 55 al.*). castit. 5 p. 745 secundum spiritales nuptias -ae et Christi. 7 p. 747 auctoritas (*al.*). monog. 11 p. 778 in -a virgine. *ibid.* ordinem -ae (*bis*). praescr. 26, 11 schismata et dissensiones in -a (OPTAT. 1, 21 p. 25, 6 scisma usurpato -ae nomine ... defenditis. *cf.* CYPR. unit. eccl. 7 p. 215, 24 qui scindit et dividit -am Christi. 12 p. 220, 8 ut ipsi ab -a scissi sunt. 15 p. 224, 11 qui discordiae furore vesanus -am scindit. *al.*). *al.* FRG. Mur. 56 per omnem orbem -a diffusa esse denoscitur (*cf.* IREN. 1, 10, 8. 3, 11, 8. CYPR. unit. eccl. 5 p. 214, 10 -a domini luce perfusa per orbem totum radios suos porrigit. HIER. in Is. 2, 3 p. 45^{B} in Ierusalem primum fundata -a totius orbis -as [*v. p. 34, 9 sqq.*] seminavit). IREN. 4, 20, 12 ea quae ex gentibus est -a (*sim. v. vol. VI 1864, 25 sqq. 58 sqq.*). 4, 33, 8 antiquus -ae status (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 119, 25 B. -ae statum et dispensationes eius ordinationesque. *et al. cf. p. 34, 47*). CYPR. hab. virg. 7 p. 193, 12 -ae ore. unit. eccl. 4 p. 213, 8 hanc -ae unitatem (7 p. 216, 13. epist. 55, 29 p. 647, 20 EPIST. syn. Sardic. or. [Hil. coll. antiar. A IV 1] 24, 2 p. 64, 1. *al.*). 5 p. 213, 15 episcopi qui in -a praesidemus *unitatem tenere debemus* (eleem. 22 p. 390, 17 in -a praesidente et spectante te. *et al.*). 8 p. 217, 16 in domo dei, in -a Christi (*saepe. v. p. 34, 1*). 12 p. 220, 19 cum corpore ipsius -ae (epist. 36, 4 p. 575, 20 *al.*). sent. episc. 18 p. 444, 12 verum -ae baptismum (81 p. 460, 5 sine -ae baptismo. *al.*). 60 p. 455, 14 -am Christus instituit. 69 p. 457, 3 quando ad -am convertuntur. 79 p. 459, 11 -am domini gubernantes (epist. 66, 9 p. 733, 14 *Christus* -am cum praepositis gubernat. *al. cf.* 14, 1 p. 510, 2 circa -ae gubernacula. *al.*). epist. 1, 1 p. 466, 10 qui in -a domini ordinatione clerica promoventur. 1, 2 p. 467, 6 ne quis sacerdotes et ministros dei altari eius et -ae vacantes ad saecularem molestiam devocet. 3, 3 p. 471, 19 diaconos ... sibi constituerunt episcopatus sui et -ae ministros (34, 4 p. 571, 1 *al.*). 13, 1 p. 505, 2 -ae ... gloria praepositi gloria est (59, 18 p. 687, 19 de -ae praeposito. *al.*). 30, 6 p. 554, 17 adeant ad limen -ae (57, 3 p. 652, 13). 33, 1 p. 566, 11 ut -a super episcopos constituatur (*cf.* 41, 2 p. 589, 7 nec episcopum nec -am. 66, 8 p. 733, 5 scire debes episcopum in -a esse et -am in episcopo. HIER. epist. 52, 9, 2 episcopus cui commissa est -a. *al.*). 43, 4 p. 593, 23 adulterinis doctrinis -ae pudicitiam corrumpere. 55, 29 p. 647, 19 -ae pacem (COD. Iust. 1, 1, 8, 4 [*a. 533*] pax -ae, religionis unitas. *saepe*). 57, 2 p. 652, 9 quomodo ad martyrii poculum idoneos facimus, si non eos prius ad bibendum in -a poculum domini iure communicationis admittimus (*vix de aedificio, cf. p. 38, 4*). 59, 14 p. 683, 10 ad Petri cathedram atque ad -am principalem. 66, 1 p. 727, 6 sacerdotes ... in -a ordinari. 75, 15 p. 820, 14 sacramentum -ae (AVG. civ. 16, 7 p. 135, 1 D. in euang. Ioh. 120, 2 p. 1953$^{ined.}$ *al.*). 75, 17 p. 821, 17 fundamenta -ae *super Petrum* collocata (LACT. inst. 4, 21, 2 discipuli *Christi* ... fundamenta -ae ubique posuerunt. *al.*). 81 p. 841, 7 -ae dominicae praeest. *saepissime.* PS. CYPR. mont. 3 p. 107, 6 a nativitate -ae. 10 p. 116, 6 spiritalis (*al.*). COMM. instr. 2, 28, 13 tota. VICTORIN. POETOV. in apoc. 1, 1 p. 18, 10 (= rec. Hier.) omnem fidelium -am. 12, 1 p. 106, 1 (= rec. Hier.) -a est antiqua patrum et prophetarum et sanctorum. LACT. inst. 4, 14, 1 p. 325, 2 fore aliquando, ut ex genere David corporaliter natus constitueret aeternum templum deo, quod appellatur -a. *al.* HIL. myst. 1, 13, 4 p. 14, 6 ratio -ae sanctificationis. *al.* MAXIMIN. c. Ambr. p. 19, 36 in una et sola -a. HIER. epist. 1, 13, 1 -ae ... opibus. 7, 3, 1 -ae gremio (22, 13, 1. COD. Theod. 4, 7, 1 pr. [= COD. Iust. 1, 13, 2, *a. 321*] qui religiosa mente in -ae gremio servulis suis ... concesserint libertatem. *cf.* COD. Iust.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 1, 8, 35 [*a. 534*] gremium suum numquam redeuntibus claudit -a). epist. 30, 6 doctrina -ae (*v. vol. V 1, 1795, 2*). 53, 9, 4 apostolorum ... historiam et nascentis -ae infantiam. 57, 11, 1 quanta Septuaginta de suo addiderint, quanta dimiserint, quae in exemplaribus -ae obelis asteriscisque distincta sunt. 61, 1, 3 contra -ae dogmata (hom. Orig. in Ezech. 7, 3 p. 394, 2 B. accusationem doctrinae pessimae et alienorum ab -a dogmatum. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 18—20 p. 50, 20 Z.). *al.* hom. Orig. in Is. 6, 1 p. 269, 19 B. qui vocatur ... ad episcopatum, non ad principatum vocatur, sed ad servitutem totius -ae (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 177, 16 B. qui episcopatum bene ministrant in -a). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 164, 5 B. doctoribus -ae (3 [4] p. 240, 20 sancti quique doctores et magistri -ae, *cf. vol. V 1, 1778, 71 sqq.*). Orig. in num. 3, 3 p. 17, 7 primitivorum -am (Greg. Naz. orat. 1, 116 p. 83, 3). *al.* PRVD. cath. 12, 187 dominae ... -ae. *al.* AVG. civ. 10, 20 p. 433, 25 D. sacrificium. 21, 25 p. 538, 18 in communione -ae catholicae (*al.*). *al.* COD. Theod. 16, 2, 47 pr. (*a. 425*) privilegia (CONST. Sirmond. 6 [*a. 425*]. COD. Iust. 1, 3, 13 [*a. 399*]. *al.*). ALC. AVIT. epist. 34 p. 65, 1 nec minus diligatis -ae vestrae sedem Petri quam in civitate apicem mundi. COD. Iust. 1, 5, 10, 3 (*a. 466—72?*) verae fidei -ae. *al.* NICET. spir. 20 p. 35, 23 prophetas -ae (psalm. 10 p. 77, 19). *et frequentissime.*

in prosopopoeia ex doctrina Gnosticorum: TERT. adv. Val. 7 p. 185, 13 haec suboles ... Hominem -am procreat. 8 p. 185, 20 secunda tetras Sermo et Vita, Homo et -a. *ibid.* 185, 24. 9 p. 187, 8 ex illis duodecim Aeonibus, quos Homo et -a ediderant. 12 p. 191, 2 refunduntur ... feminae in Sigas, in Zoas, in -as, in Fortunatas. 25 p. 202, 4 *bis.* 36 p. 210, 20. 39 p. 211, 20. haer. 4 p. 220, 5 Verbum et Vitam, de quibus rursum creatum Hominem et -am. praescr. 33, 8. FILASTR. 38, 3 processisse ... de Verbo ... et Vita Hominem et -am. *v. et Onom.*

(II) *significantius: opponuntur: synagoga (aliter p. 38, 37), sc. Iudaeorum confessio*: TERT. uxor. 1, 2 p. 671 Oe. licet figuraliter in synagoga -a intercesserit. CYPR. testim. 1 tit. cap. 20 p. 38, 7 quod -a, quae prius sterilis fuerat, plures filios habitura esset ex gentibus, quam quot synagoga ante habuisset. testim. 1, 20 p. 53, 2 Liam ... typum synagogae, minorem speciosam Rachel typum -ae (*sic saepe; cf. p. 35, 79*). HIL. in psalm. 67, 28 p. 303, 14 non ad synagogae confessionem, sed ad -ae benedictionem. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 3 p. 45, 24 B. duae ... sorores sunt -a et synagoga. AVG. in psalm. 81, 1 p. 1047[init.] quod inter congregationem, unde synagoga, et convocationem, unde -a nomen accepit, distet aliquid. SEDVL. carm. pasch. 5, 358 discedat synagoga suo fuscata colore -am Christus pulchro sibi iunxit amore (*item* op. pasch. 5, 28 p. 297, 17).

fides gentilium et haereticorum (*v. et p. 34, 30*): TERT. idol. 7 p. 36, 13 Christianum ab idolis in -am venire. adv. Hermog. 1 p. 127, 4 a Christianis ... ad philosophos conversus de -a in Academiam et Porticum (*cf.* praescr. 7, 9 quid Academiae et -ae). adv. Marc. 4, 11 p. 451, 11 de idolatria ... sibi sponsabat -am. praescr. 4, 5 haereses ... doctrinarum perversitate -am lacessentes. CYPR. patient. 19 p. 411, 12 impatientia etiam in -a haereticos facit. sent. episc. praef. p. 435, 15 censuimus haereticos ad -am venientes -ae baptismo baptizari. 4 p. 438, 4 haereticos et schismaticos ad -am venientes (*ibid.* 438, 8 schismaticos et haereticos, qui ad -am conversi sunt, baptizari. *al.*). 34 p. 449, 9 -a enim et haeresis duae et diversae res sunt. 44 p. 452, 2 aut -a -a est, aut haeresis -a est ... si haeresis -a non est, quomodo esse apud haereticos baptisma -ae potest? epist. 68, 3 p. 746, 18 fratres ... qui vitatis Marciani scopulis petunt -ae portus salutares. 73, 21 p. 795, 10. LVCIF. reg. apost. 9 p. 57, 23 quia Arrianam haeresem introduxisti in -am. Athan. 1, 28 p. 115, 13 repudiate fidem, quam semper tenuit -a, et suscipite meam quam tradidit Arrius. HIER. hom. Orig. in Ezech. 2, 5 p. 347, 25 B. plurimae -ae haeretica pravitate deceptae. EVGIPP. Sev. 4, 12 -ae hostes haeretici.

b *refertur ad -as haereticorum (i. q. basilica infra l. 75, cf. p. 38, 72 sqq.)*: TERT. pudic. 21 p. 271, 1 quid nunc et ad -am et quidem tuam, psychice? adv. Val. 5 p. 182, 11 Miltiades -arum sophista. adv. Prax. 1 p. 228, 9 falsa de ipsis prophetis (*sc. Montano, Prisca, Maximilla*) et -is eorum adseverando. adv. Marc. 4, 5 p. 430, 27 habet plane et illud (*sc. euangelium Marcionis*) -as, sed suas tam posteras quam adulteras. *ibid.* p. 431, 3 faciunt -as et Marcionitae. 5, 15 p. 628, 22 apud -am suam (*sc. Marcionis*). praescr. 32, 1 edant ... origines -arum suarum. 42, 10. COD. Theod. 16, 5, 2 (*a. 326*) *Novatianos* -ae suae domos ... firmiter possidere praecipimus. 16, 5, 57, 2 (*a. 415*) rerum ad -as Montanistarum pertinentium. ALC. AVIT. epist. 7 p. 35, 15 de -is (*v. l. 64*) *haereticorum* difficile definitur (*cf. tit.* de basilicis haereticorum).

2 ***metonymice***: a *pro ipsis Christianis*: COMM. apol. 858 qui (*sc. Nero*) satis ut faciat illis vel certe Iudaeis (*cf. supra l. 32*), immolat hos primum et sic (*i.* 'tum') ad -as exit.

b *de aedificio, quo Christiani convenire solent, i. q. aedes, basilica (aliter p. 33, 70)*: *cf.* AVG. epist. 190, 19 p. 154, 13 appellamus -am basilicam, qua continetur populus, qui vere appellatur -a (*v. p. 33, 68*), ut nomine -ae, id est populi qui continetur, significemus locum qui continet. quaest. hept. 3, 57 p. 289, 15 -a dicitur locus quo -a (*v. p. 33, 68 sqq.*) congregatur. 3, 81 p. 302, 9 aedificium quod appellatur -a *eqs.* *huc non referas e. g.*: TERT. orat. 22 p. 195, 23 *v. p. 34, 16.* ieiun. 9 p. 285, 23 *v. p. 34, 23.* anim. 9 p. 310, 20 *v. p. 34, 25.* coron. 3 p. 421 Oe. *v. p. 34, 39.* CYPR. epist. 57, 2 p. 652, 9 *v. p. 36, 66.* α *apud scriptores*: VOPISC. Aurelian. 20, 5 proinde quasi in Christianorum -a, non in templo deorum omnium tractaretis (*cf.* OROS. hist. 7, 27, 14 in -as Christianorum praecipua paganorum templa cesserunt. 7, 38, 6 restitutione templorum et eversione [*v. infra l. 33*] -arum). LACT. mort. pers. 12, 2 p. 186, 18 ad -am praefectus ... venit et revulsis foribus simulacrum dei quaeritur. 12, 3 p. 186, 22 in alto constituta -a ex palatio videbatur. 48, 1 p. 228, 13 de restituenda -a (48, 13 p. 233, 18 ab eversa [*v. infra l. 50*] -a usque ad restitutam. *et al. aliter p. 34, 54*). ITIN. [Silv.] 3, 1 nam et -a ibi est cum presbytero. 3, 3 -a non grandis (12, 1). 3, 4 *cum* pervenissemus ad hostium ipsius -ae (3, 7. 4, 2. 12, 4 *al.*). 3, 5 nichil enim est ibi aliud nisi sola -a et spelunca (*cf.* 42 in qua -a spelunca est, ubi natus est dominus). 3, 8 in giro parietes -ae. 10, 9 in eo ... loco -a est pisinna. 11, 2 inter -am et monasteria (*al.*). 19, 3 -a ... ingens et valde pulchra (21, 1 *al.*). 20, 11 sancta -a est ibi (21, 1. 23, 2. *et al. aliter p. 39, 46*). 21, 3 facta oratione in -a. 25, 1 proceditur in -a maiore, quam fecit Constantinus, quae -a in Golgotha est post crucem (25, 6 *bis.* 25, 8. 9. 10. 27, 3 in -a maiore, quae appellatur Martyrio. 30, 1. 2 *al.*). 36, 1 elegans. 46, 3 ut in hisdem locis omnes fideles sequantur scripturas, quando leguntur in -a (47, 4 lectiones ... quaecumque in -a leguntur. *et al.*). ITIN. Eucher. p. 126, 1 monachorum ... cellulae -am circumdantes. EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 6, 1 p. 53, 17 ipsam basilicam, dei domum, -am Christi demolitus usque ad solum est. 19, 1 p. 60, 21 incenderunt (MARCELL. chron. II p. 103, 25, *a. 532*). EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 3, 3 p. 111, 10 ad haec virginum nudationes, incendia -arum, carceres adversum ministros dei (*gr.* ἐμπρησμοὺς ἐκκλησιῶν. OROS. hist. 7, 25, 13). 8, 1 p. 122, 2 eversiones -arum. HIL. coll. antiar. B II 5, 1, 2 p. 140, 13 apud Mareotem -a nulla est (*cf.* 5, 3, 3 p. 141, 20 presbyter ... Macharius inruisse in -am Mareotiden dicitur). EPIST. episc. a. 359 (Hil. coll. antiar. B VIII 1), 1, 1 p. 174, 16 ingressu huius -ae. HIL. ad Const. 1, 8 p. 187, 3 collecta ... illic malignantium synagoga decem diebus ad -am est vetitus accedere. GAVDENT. serm. 4 p. 868[B] qui sumus in domo -ae congregati. 4 p. 871[A]. PRISCILL. tract. 2, 48 p. 39, 24 *Hydatius* reversus e synhodo et in media -a sedens reus a presbytero suo actis ecclesiasticis petitur. AMM. 21, 2, 5 progressus in eorum (*sc. Christianorum*) -am. 22, 11, 9 dum aedificandae praeesset -ae (*al.*). 22, 13, 2 ut iuberet maiorem (*aliter supra l. 21*) -am Antiochiae claudi. 28, 6, 27 in -a pernoctabant. ANON. Vales. 9, 43 Basiliscus fugiens ad -am (*cf.* COD. Theod. 9, 45, 1 [*a. 392*] confugiendum ad -as. 9, 45, 2 [*a. 397* = COD. Iust. 1, 12, 1]. *al.*). 14, 87. 16, 95 -as invadere (*cf. 94* basilicas catholicas invaderent). AMBR. serm. 61, 1 p. 728[C] post laetitiam beati paschae, quam in -a celebravimus. *al.* HIER. epist. 48, 3, 3 revolve omnium ... commentarios et -arum bibliothecis fruere. 49, 20, 1 eversae sunt -ae (*v. supra l. 13, infra l. 76. et al.*). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 5 cum ... celebraretur collecta in -a villae, quae est iuxta monasterium nostrum. 51, 9, 1 velum pendens in foribus eiusdem -ae. HIER. epist. 134, 1, 3 ut docendi in -is habeat facultatem. *al.* RVFIN. hist. mon. 5 p. 409[A] duodecim -ae (*sc. in urbe Oxyrhyncho*), in quibus publicus agitur populi conventus. *al.* PRVD. perist. 2, 82 abditis -arum in angulis. PAVL. NOL. epist. 32, 9 p. 284, 12 domesticae -ae tuae parietibus inscribere *versus*. AVG. civ. 1, 35 p. 51, 22 D. modo ... theatra, modo -as ... replentes. 22, 8 p. 580, 14 clamantium gratulantiumque vocibus -a usquequaque completa est. in euang. Ioh. 6, 18 p. 1433[init.] ille liber canonicus omni anno in -a recitandus est. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 41, 5 -am nostri obtinent, Arriani autem aedem ... orationis loco capiunt. Mart. 13, 9 ut ... nullus locus sit, qui non aut -is ... aut monasteriis sit repletus. *al.* VICTRIC. 17 in cunctas basilicas, in omnes -as (VICT. VIT. 1, 4 in -is basilicisque). COD. Theod. 9, 45, 5 (*a. 432*) -am altariave. 16, 2, 10 (*a. 353?*) ut -arum coetus concursu populorum ingentium frequentetur. 16, 2, 37 (*a. 404*) si qua domus cives clericos nova ac tumultuosa conventicula extra -am celebrantes susceperit. 16, 2, 40 (*a. 412*) -ae urbium singularum. 16, 5, 8 (*a. 381*) nullum Eunomianorum atque Arrianorum ... fabricandarum -arum copiam habere praecipimus (16, 5, 12 [*a. 383*] constituendarum). 16, 5, 10 (*a. 383*) ad nullam ... -am haereticae superstitionis turba conveniat (*cf.* 16, 5, 65, 3 [*a. 428*] de donationibus in haereticorum factis -as). 16, 5, 14 (*a. 388*) vel in publicis vel in privatis -is. *al.* AVELL. p. 27, 23 in agello ... plebs basilicam sibi -ae fabricavit. p. 34, 23 mittit turbam clericorum ad -am beati Heraclidae catholici episcopi eamque evertit. MARCELL. chron. II p. 97, 29 (*a. 512*) in -ae pulpito. *al.* SIDON. epist. 2, 10, 2 -a nuper exstructa Lugduni est. 7, 6, 8 nec per rusticas ... solitudo parochias: ipsa insuper urbanarum -arum conventicula rarescunt (*nota gen. 'identitatis', v. Brakman, Mnemos. 48, 1920, 98; cf. supra l. 75*). COD. Iust. 1, 2, 7 (*a. 423*) divinas domos et venerabiles -as. 7, 72, 10, 2 (*a. 532*) in cimeliarchio sanctae -ae illius civitatis. *ibid.* 11, 48, 20, 1 (*a. 529*) localis -a ..., in metropolitana -a. *et frequenter.* *additur nom. propr., quo -a appellatur*: Acacii:

[K-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NOT. urb. Const. 11, 9. Anastasia: NOT. urb. Const. 8, 11. Caenopolis: NOT. urb. Const. 10, 5. Constantini: BREV. de Hier. p. 153, 5. Homonoea: NOT. urb. Const. 10, 5. Iohannis Baptistae: ITIN. Theod. 20 p. 145, 24. Irene: NOT. urb. Const. 8, 11. Lateranensis: AVELL. p. 63, 24. 77, 28. Marcelli: AVELL. p. 60, 8. Mariae: ITIN. Theod. 8 p. 142, 8. 16. Menae: NOT. urb. Const. 4, 13. Pauli: NOT. urb. Const. 8, 11. Petri: ITIN. Theod. 7 p. 141, 9. Sophiae: ITIN. Theod. 7 p. 141, 11. Theodorae: AVELL. p. 59, 26.

β in titulis: CORP. V 474 ⟨V⟩rsus p(res)b(yte)r hanc cel⟨l⟩ola(m) s(an)c(t)ae -a⟨e⟩ (*seq. lac.*). INSCR. christ. Diehl 1293 quis ... monumentum meum inquietare voluerit ... a leminibus -(a)e separetur. 1785, 7 (= CARM. epigr. 916, *a. 471*) utitur *Andreae martyris* ha[e]c heres (*sc. Valila*) titulis -a iustis (*seq.* domo). 1793 Theodericus rex hanc -am a fundamentis in nomine ... Christi fecit. 1806 b² coep(it) depon(ere) pariet(es) (-ae) dud(um) exustae. 1844 A (*in Africa*) h(a)ec porta domus est ecresiae (*v. p. 32, 68*) patens eqs. 2410 b bono presbitero Fausto suc ⟨cu⟩ius stantia (*i. instantia*) -a fabricata e⟨st⟩. *cum nom. propr.*: INSCR. christ. Diehl 1775 sanctae -ae Hierusalem Valentinianus Placidia et Honoria Augusti votum solverunt. 1814 in nomine domini consecrata -a s(an)ct(a)e Mari(a)e in catolico die. 1815 -a sci Stephani primi martyris. *ibid.* -a sci Iohann. ⟨Bap⟩tist(a)e. *ibid.* -a sci Vincentii. 1826 (= CARM. epigr. 909), 3 martyris -am venerando nomine Dignae ... antistes ... *et* pater posuit.

iuncturae selectae (*ad 1 a α β et 2 b*): 1 *epitheta maxime fidem, confessionem indicantia*: apostolica: TERT. adv. Marc. 3, 1 p. 377, 16 SYMB. Nicaen. (Hil. coll. antiar. B II 10) p. 150, 20. *v. infra l. 36. et al.* beata: CORP. VIII 5176. beatissima: COD. Iust. 1, 2, 14, 2 (*a. 470*). catholica: *v. infra l. 48* TERT. adv. Marc. 4, 4 p. 429, 14 CYPR. sent. episc. 5 p. 439, 9. *ibid.* p. 440, 3. epist. 44, 1 p. 597, 13 inlicitae et contra -am catholicam factae ordinationis. VICTORIN. PETAV. in apoc. 1, 7 p. 28, 5. 4, 8 p. 54, 19 LACT. inst. 4, 30, 11 EPIST. syn. Sardi or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 27, 1 p. 65, 28. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 1 p. 103, 11 (*cod. W*) catholicae et apostolicae (*v. supra l. 27*). HIER. epist. 65, 15, 3 AVG. pat. 28, 25 p. 689, 17 CONST. Sirmond. 14 p. 918, 23 (*a. 409*). *et al. v. vol. III 615, 10 sqq. et Inscr. christ. Diehl ind. p. 346 sub 2 a.* generalis: ALC. AVIT. epist. 34 p. 64, 23 ENNOD. opusc. 2, 111 p. 321, 16. germana: AVG. pat. 28, 25 p. 689, 17. haeretica: TERT. adv. Marc. 3, 1 p. 377, 16. immaculata: AVG. serm. 191, 2, 3. principalis: CYPR. epist. 59, 14 p. 683, 10 (*v. p. 36, 69*) SALV. eccl. 3, 42 ENNOD. opusc. 2, 111 p. 321, 17. religiosa: COD. Iust. 1, 2, 14, 2 (*a. 470*). sacrosancta: AMBR. virginit. 6, 34 p. 274^C COD. Theod. 5, 3, 1 (*a. 434*) CASSIOD. var. 8, 24, 2 COD. Iust. 1, 2, 14, 2 (*a. 470*). 1, 3, 48, 6 (*a. 531*). *et al.* sancta: CYPR. epist. 49, 2 p. 611, 8 sent. episc. 6 p. 440, 8 *al.* EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 1 p. 49, 9 sancta ... et catholica (*v. supra l. 30*). *ibid.* 3, 3 p. 51, 9 sanctissimam. *al.* OPTAT. 1, 10 p. 13, 19 AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 4, 2 p. 7, 2 AVG. civ. 8, 24 p. 360, 8 D. *al.* COD. Iust. 1, 2, 19 (*a. 528*). *et al. v. Inscr. christ. Diehl ind. p. 346 sub 2 a.* venerabilis: COD. Theod. 2, 4, 7 (*a. 409*) COD. Iust. 1, 2, 7 (*a. 423*) *v. p. 38, 82. al.* veneranda: INSCR. christ. Diehl 1051 (= CARM. epigr. 705), 4 (*Vercellis; c. a. 450*). vera: AVG. pat. 28, 25 p. 689, 17. una: TERT. bapt. 15 p. 213, 28 FRG. Mur. 56 CYPR. epist. 66, 8 p. 733, 9 VICTORIN. PETAV. in apoc. 1, 7 p. 28, 5 HIER. epist. 49, 9, 2. *et al.* unica: AVG. epist. 140, 42 p. 190, 11. universalis: ALC. AVIT. epist. 25 p. 56, 25 SIGISM. Alc. Avit. epist. 29 p. 59, 18 ALC. AVIT. epist. 41 p. 69, 10 CONC. Rom. a. 499, 6 p. 405, 23. *et al.*

2 *ad genet.* -ae *acced. subst. ad munus sive honorem ecclesiasticum spectans*: actuarius: INSCR. christ. Diehl 1311 (*Gradi*). archiepiscopus: INSCR. christ. Diehl 1004 (*Ravennae*). archipresbyter: INSCR. christ. Diehl 1123 (= CARM. epigr. 747), 1 (*Nolae, p. a. 450*). cimeliarcha: COD. Iust. 7, 72, 10, 2 (*a. 532*). clericus: COD. Iust. 1, 7, 6 (*a. 455*). clerus: GREG. M. epist. 8, 10 p. 12, 24. compresbyter: INSCR. christ. Diehl 1806^a, 5 (*Narbone, a. 455*). custos: COD. Theod. 16, 2, 26 (*a. 381*). defensor: COD. Iust. 1, 12, 6, 6 (*a. 466*). 6, 23, 23 (*a. 524*). diaconissa: COD. Iust. 1, 3, 53, 4 (*a. 533*). diaconus: AVG. civ. 22, 8 p. 569, 7 D. INSCR. christ. Diehl 1224 (*Salonis*). 3849 (*Ravennae*). doctor: *v. p. 37, 12.* episcopus: AMBR. epist. 12, 4 p. 948^B HIER. epist. 51, 1, 4 AVG. civ. 22, 8 p. 572, 24 D. MARCELL. chron. II p. 61, 20 (*a. 382*) CASSIOD. var. 2, 29, 2 INSCR. christ. Diehl 1772 B (*Romae*). 2055 (*Cirtae*). *cf. p. 36, 60 sqq. et saepe.* lector: MARCELL. chron. II p. 65, 13 (*a. 398*) INSCR. christ. Diehl 1268 (*Romae*). 1276 (*Aeclani*). magister: VINCENT. LER. 10, 15 p. 26. minister (*cf. p. 36, 57*): CONST. Sirmond. 14 p. 918, 23 (*a. 409*) INSCR. christ. Diehl 3445 (= CARM. epigr. 786; *in Sardinia*). notarius: INSCR. christ. Diehl 1242^a. 1312 *subscr.* (= CARM. epigr. 1385; *Romae*). *al.* oeconomus: COD. Iust. 1, 3, 48, 6 (*a. 531*). 1, 12, 6, 6 (*a. 466*). ostiarius: INSCR. christ. Diehl 1289 (*Salonis*). *al.* papa: MARCELL. chron. II p. 80, 18 (*a. 440*). p. 102, 12 (*a. 525*). pontifex: MARCELL. chron. II p. 86, 29 (*a. 456*). p. 87, 31 (*a. 461*). *al.* praepositus (*cf. p. 36, 58*): TERT. fug. 11 p. 481 Oe. praesul: SIGISM. Alc. Avit. epist. 29 p. 59, 18 CASSIOD. Didym. in Iud. 11 p. 94, 4 Z. COD. Iust. 1, 1, 8, 30 (*a. 534*). presbyter (*cf. p. 38, 14*): FILASTR. 45, 1 MARCELL. chron. II p. 87, 19 (*a. 459*) INSCR. christ. Diehl 1176 (*in Hisp.*). 1780 (*Romae*). *al.* primas: OROS. hist. 7, 27, 9. sacerdos: MARCELL. chron. II p. 77, 17 (*a. 429*) ALC. AVIT. epist. 20 p. 53, 26. *al.* subdiaconus: INSCR. christ. Diehl 1242^b. *al.*

III *de congregatione quorumlibet hominum (deorum infra l. 15), i. q. coetus, turba*: ITALA gen. 28, 3 (Lugd.) eris in -iis gentium (εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν. VVLG. in turbas populorum. 48, 1 [Lugd.] faciam te in -iis gentium [*LXX et* VVLG. *ut antea*]. *aliter p. 34, 1*). ITALA psalm. 21, 23 (Barnab. epist. 6, 16 p. 47, 7) confitebor in -a fratrum (*aliter p. 34, 80*) meorum et decantabo tibi in -a sanctorum (*Barnab. gr.* ἐν ἐκκλησίᾳ ἀδελφῶν μου ... ἐκκλησίας ἁγίων. *LXX* διηγήσομαι ... τοῖς ἀδελφοῖς μου. VVLG. narrabo ... fratribus meis). psalm. 81, 1 (Tert. adv. Hermog. 5 p. 132, 9, adv. Prax. 13 p. 248, 6 *al.*) stetit deus in -a deorum (ἐν συναγωγῇ. VVLG. in synagoga). ITALA Ier. 31, 8 (Hier. in Ier. 6, 15, 1 p. 382, 12. 6, 15, 4 p. 383, 6. 14) -a magna revertentium huc (ὄχλον πολύν. VVLG. coetus magnus). AVSON. 417, 94 celebrique frequens -a vico. HIER. hom. Orig. in Is. 4, 2 p. 259, 16 B. propter -as beatorum. VVLG. psalm. 25, 5 odivi -am malignantium. 149, 1 laus eius in -a sanctorum (Sirach 31, 11 omnis -a sanctorum. *cf. supra l. 12*). Sirach 3, 1 filiis sapientiae -a iustorum. I Macc. 3, 13 congregavit Iudas congregationem fidelium et -am secum. act. 19, 32 erat ... -a *Ephesiorum* confusa (*aliter p. 33, 35*). RVFIN. hist. 8, 7, 2 p. 753, 28 *bestiae* proruunt claustris, replent subito stadium, circumdant -am martyrum in medio sitam (*gr. aliter*). *cf. et p. 34, 12.*

deriv.: ecclesiola.

***ecclēsiastēs**, -ae *m.*, ἐκκλησιαστής. *de formis*: *acc.* -en: *v. l. 32. 45. 57. 58 bis. 59. 63.* *abl.* -e: *v. l. 54. 57. 60. 61.* *de notione*: GRAMM. suppl. 242, 5 contionator ... qui ad contionem, i. ad congregationem sermonem facit, sicut Salomon -es (HIER. praef. Vulg. Salom. coheleth, quem Graece -en, Latine contionatorem possumus dicere [ISID. orig. 6, 1, 7]. EVCHER. instr. 2 p. 142, 14 Salamon: pacificus. idem est -es, id est contionator. SALON. in eccles. p. 993^C. *et al.*). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 84, 10 B. a congregando ... ecclesiam -es appellatur (SALON. in eccles. p. 993^B ille proprie dicitur -es, qui coetum, id est ecclesiam congregat. *et al. cf. infra l. 51*). *legitur inde a* VICTORIN. PETAV. *v. etiam Onom.*

1 *pro nomine*: *significat unum ex tribus libris V. T., qui Salomoni adscribuntur*: a *de persona quae tamquam libri auctor praedicat* (*inde de Christo l. 49*): VICTORIN. PETAV. in apoc. 8, 1 p. 84, 4 (= rec. Hier.) -es similiter dixit ([*seq. eccles. 12, 3*]. AMBR. inst. virg. 1, 7 p. 307^A -es tibi dicit. HIER. epist. 49, 14, 5 VVLG. eccles. 1, 2. 7, 28. 12, 8. *et al.*). VVLG. eccles. 1, 1 verba -ae, filii David. 1, 12 ego -es fui. AVG. civ. 17, 20 p. 250, 1 D. istum -en in hac sententia manducandi et bibendi, quam saepe repetit, ... non sapere carnalis epulas voluntatis. c. Iul. op. imperf. 1, 36 pronuntiat. *ibid.* serm. ed. Mai 11, 2 p. 21^med. de qua (*sc. ecclesia*) -es praecepit. *et al.* *nota de Christo ecclesiam congregante*: RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 84, 8 B. rursus verus -es ipse (*sc. Christus*) est qui ... semet exinanivit ..., ut congregaret ecclesiam (*cf. supra l. 36 sqq.*).

b *de libro*: MAR. VICTORIN. verb. script. 3 p. 1011^A Salomon in libro -es interrogat (AVG. civ. 12, 14 p. 531, 31 D. quod legitur in libro Salomonis qui vocatur -es. 20, 3 p. 409, 2 tit. in libro -e. *et al.*). HIL. in psalm. instr. 15 p. 13, 8 Salomonis proverbia, -es, canticum canticorum (*item*: RVFIN. symb. 37 p. 374^A. *et al.*). FILASTR. 134, 1 reprobant ... Solomonis -en. HIER. epist. 30, 1 in genesi et -e. 33, 4, 4 *scripsit Adamantius* in -en excerpta (33, 4, 6. 61, 2, 5 in -en commentarios. *et al.*). 49, 7, 3 secundum -en. RVFIN. Orig. princ. 3, 4 p. 250, 29 Salomon in -e testatur. EVCHER. instr. 1 p. 104, 21 quod in -e legimus. *et al.*

2 *pro appellativo*: *i. q. ecclesiasticus, christianus*: PRVD. perist. 10, 43 Asclepiades ire mandat milites -en usque de sacrariis raptare plebem.

***ecclēsiasticus**, -a, -um, ἐκκλησιαστικός. *de formis*: *nom. sg.* -os: *p. 43, 2.* *voc.* -e: *p. 42, 75.* *adv.* -ē: *v. p. 43, 27.* NOT. Tir. 60, 28. *inde a* TERT. *v. Onom.* (*cf. et p. 42, 62*).

I *i. q. ad ecclesiam pertinens*:

A ***adi.***: 1 ***generatim***:

a *de rebus*: TERT. idol. 7 p. 36, 19 adleguntur in ordinem -um artifices idolorum (castit. 7 p. 747 Oe. 13 p. 757 monog. 12 p. 781. AMBR. off. 3, 9, 58 p. 162^A qui nullum -i ordinis officium receperint. HIER. in Ier. 4, 34, 5 p. 254, 12. *et al.*). pudic. 15 p. 250, 23 -ae pacis (22 p. 272, 30 CYPR. epist. 54, 1 p. 621, 5 EPIST. syn. Sardic. or. [Hil. coll. antiar. A IV 1] 15, 2 p. 58, 25 fidei [*v. p. 41, 47*] -ae pacique. EPIST. episc. a. 347 [Hil. coll. antiar. B II 8], 2 p. 145, 15 pacem et communionem -am [EPIST. pontif. 218 (*a. 357*) Hil. coll. antiar. B VII 10, 2, 4 p. 172, 9]. PRISCILL. tract. 2, 42 p. 35, 10. *et al.*). pudic. 18 p. 259, 3 ad communicationem -am. ieiun. 13 p. 291, 30 episcopi ... plebi mandare ieiunia adsolent ... ex aliqua sollicitudinis -ae causa (EPIST. pontif. 212 [*a. 353/4*] Hil. coll. antiar. A VII 4, 1 p. 91, 15). *ibid.* p. 292, 5 ⟨ex⟩ providentia imminentium sive -arum temptationum sive mundialium plagarum (VINCENT. LER. 11, 16 -ae temptationis periculum. *ibid.*). resurr. 48 p. 98, 24 distinctione -ae

[K.-M.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

disciplinae (virg. vel. 9 p. 895 Oe. FRG. Mur. 62 CYPR. hab. virg. 8 p. 193, 27 epist. 14, 2 p. 511, 2. 19, 1 p. 525, 7 *al.* EPIST. syn. Sardic. or. [Hil. coll. antiar. A IV 1] 12, 2 p. 57, 15 *al.* COD. Iust. 1, 1, 8 pr. [*a. 533*]. *et al.*). adv. Marc. 5, 21 p. 649, 21 de -o statu (COD. Iust. 1, 1, 8, 14 [*a. 533*] nihil ... immutantes de -o statu. *et al.*). CYPR. testim. 3, 66 p. 105, 4 in -is praeceptis (RVFIN. Orig. in Ios. 4, 1 p. 309, 4 B. *al.*). hab. virg. 3 p. 189, 12 flos ... -i germinis. sent. episc. 29 p. 447, 15 baptismatis gratiam et legis -ae regulam (ENNOD. opusc. 2, 80 p. 312, 11 *al.*). 58 p. 455, 7 qui pro haereticis -o baptismo intercedit (83—85 p. 460, 17 epist. 69, 5 p. 754, 13 *al.*). epist. 30, 2 p. 550, 1 navem -ae salutis (*ibid.* 2). 30, 6 p. 554, 4 pacem -o nomini postulemus (*cf.* COD. Theod. 11, 1, 33 [= COD. Iust. 1, 2, 8. 10, 16, 12, 3, *a. 424*] rem publicam -i nominis abusione laedendam. *al.*). 34, 4 p. 571, 2 a ministerio -o privati (39, 1 p. 581, 22 *al.*). 35 p. 571, 11 -ae administrationis commune consilium (41, 1 p. 588, 1. 43, 1 p. 590, 14 *al.*). 39, 1 p. 582, 7 sine honore -o esse (AMBR. off. 2, 24, 98 p. 135^{A} HIER. in Ier. 3, 15, 4 p. 164, 5 *al.*). 45, 1 p. 600, 10 divinae traditionis et -ae institutionis (MAX. TAVR. bapt. 1 p. 772^{A} *al.*). 52, 1 p. 617, 2 -is pecuniis sacrilega fraude subtractis. 55, 8 p. 629, 9 per omnia -a officia (AMBR. Abr. 2, 8, 54 p. 608, 10 Origenes ... -o ... officio deditus. off. 1, 44, 217 p. 88^{A} AMBROSIAST. in I Cor. 12, 4 p. 245^{D} in loco ordinis officii -i positus. AVG. epist. 142, 4 p. 249, 17 agite fideliter ... -a officia. NOVELL. Iust. app. 9 clericos in officiis -is constitutos. *et saepe*). epist. 55, 8 p. 630, 5 ordinationem. 55, 24 p. 642, 9 unitatem (75, 24 p. 825, 18 *al.*). *ibid.* p. 642, 23 -i corporis compaginem ... rescindere (RVFIN. hist. 5, 28, 12 p. 505, 9 in communionem -i corporis revocatus [*gr. deest*]. *et al.*). 73, 3 p. 780, 21 haeretica pravitate ... et -a veritate (75, 23 p. 824, 28 HIER. in Ier. 1, 6, 3 p. 10, 7. 1, 55, 6 p. 43, 19 *al.*). 73, 15 p. 789, 18 ad gratiam -am et salutarem. 75, 10 p. 818, 7 ab -a regula (EPIST. syn. Sardic. or. [Hil. coll. antiar. A IV 1] 4, 2 p. 52, 9 sub praetexto -ae regulae. AMBR. off. 1, 23, 102 p. 54^{B} AVG. pecc. mer. 1, 20, 28 p. 27, 12. COD. Iust. 1, 3, 25, 1 b [*a. 456?*] qui -is regulis et canone ... clerici iurare prohibentur. *al.*). *al.* ITIN. [Silv.] 36, 2 candelae ... -ae super ducentae paratae sunt propter lumen (43, 7). EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 3, 3 p. 51, 6 actis eum -is damnaverunt (PRISCILL. tract. 2, 48 p. 39, 24 *v. p. 38, 41*). *ibid.* 19, 3 p. 61, 3 divinis humana miscentes et -is rebus privatas adiungentes (EDICT. imp. Constant. [Hil. coll. antiar. A VIII) 1, 1 p. 93, 22 rebus -is niti. OPTAT. 3, 3 p. 78, 6 HIER. epist. 21, 42. COD. Iust. 1, 2, 14 [*a. 470*] oeconomo cui res -a gubernanda mandatur. *et al.*). EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 25, 1 p. 64, 15 curas (AVG. nupt. et concup. 1, 35, 40 p. 252, 12 *al.*). EPIST. pontif. 207 (*a. 357*) Hil. coll. antiar. B III 1, 3 p. 155, 22 litterarum (AVG. civ. 8, 9 p. 334, 22 D. homo christianus litteris tantum -is eruditus. gest. Pelag. 5, 14 p. 65, 17. c. Iul. op. imperf. 2, 36 in litteris saecularibus, in -is vero. *et al.*). HIL. syn. 29 p. 502^{A} fidei (HIER. in Ier. 5, 11, 2 p. 304, 25 RVFIN. hom. Orig. in cant. 3 p. 198, 11 exercitium -ae fidei et conversationis. *et al.*). in psalm. 64, 2 p. 234, 12 cantico. 64, 3 p. 234, 24 religionis. *al.* PS. HIL. dedic. eccl. p. 881^{D} castitatis. OPTAT. 3, 9 p. 93, 20 quia nobis et vobis -a una est conversatio (*cf. supra l. 49 al.*). PRISCILL. tract. 3, 66 p. 51, 18 dispositionis. can. 46 p. 129, 11 non ... publica (*opp.*) ... iudicia, sed ... -a (AVG. gest. Pelag. 22, 46 p. 100, 22 ut Caelestius ad -um iudicium perveniret. 33, 58 p. 113, 20. epist. 144, 3 p. 265, 15 in -o transmarino iudicio. LEO M. epist. 167 p. 1206^{B} melius expetit -um quam forense iudicium. *et al.*). HIER. epist. 14, 9, 1 non facit -a dignitas Christianum (hom. Orig. in Ezech. 9, 2 p. 409, 13 B. *al.*). 22, 35, 8 traditioni -ae (RVFIN. Orig. princ. 1 praef. 2 p. 8, 28 veritas quae in nullo ab -a et apostolica traditione discordat. MAX. TAVR. bapt. 1 p. 772^{A} secundum traditionem -am. *al.*). PAVLA Hier. epist. 46, 10, 1 ornamenta. HIER. epist. 48, 4, 3 interpretatio. 49, 15, 1 qui de -is dogmatibus disputarunt (in Is. 13, 2 p. 207^{A} RVFIN. Adamant. 5, 28 p. 237, 13 *gr. aliter.* hom. Orig. in cant. 3 p. 181, 10 B. suavia et dulcia. hom. Orig. in lev. 15, 2 p. 489, 14 -i et apostolici. *et al.*). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 4, 7 simplicitatem sermonis -i (in Ier. 1, 30, 1 p. 28, 20 -us ... sermo qui arguit et increpat ... delinquentem. AVG. civ. 10, 21 p. 434, 23 D. usus -i sermonis. epist. 157, 22 p. 471, 1 in aliis nostris opusculis et -is sermonibus. *et al. aliter p. 43, 13*). HIER. epist. 63, 2 quod de canonibus -is mones (82, 3, 2 AVG. civ. 18, 38 tit. p. 313, 11 D. BACHIAR. fid. 6 p. 1034^{A} omnem scripturam quae -o canoni non congruit. COD. Theod. 16, 2, 45 [= COD. Iust. 1, 2, 6, *a. 421*] canones pristinos. COD. Iust. 1, 2, 12, 1 [*a. 451*] contra. *et al.*). epist. 130, 7, 11 stilo. in Ier. 4, 41, 5 p. 267, 18 volumen, *opp.* nefarium librum. vir. ill. praef. p. 1, 17 Eusebius ... in decem -ae historiae libris (RVFIN. hist. mon. 29 p. 455^{C} *al.*). *al.* RVFIN. hom. Orig. in lev. 13, 3 p. 471, 27 B. mysteria. Orig. princ. 1 praef. 2 p. 8, 26 praedicatio (*ibid.* 5 p. 12, 8 *al.*). Greg. Naz. orat. 5, 15, 2 p. 185, 8 orbis terrae bellis -is quatiatur. *al.* AVG. civ. 10, 21 p. 434, 15 D. -a loquendi consuetudo (*cf.* nupt. et concup. 2, 33, 55 p. 313, 4 usu loquendi [BOETH. c. Eut. 3, 93]). gest. Pelag. 31, 56 p. 111, 5 poenam -ae damnationis evasit (*cf.* NOVELL. Iust. app. 3 vindicta). epist. 43, 5 p. 88, 24 gesta (*al.*). 91, 8 p. 433, 4 ignes -is tectis atque hominibus (*v. p. 42, 32 sqq.*) intulerunt. 143, 11 p. 261, 13 auctoritatem (SVLP. SEV. epist. app. 2, 1 p. 225, 19. *et al.*). BACHIAR. fid. 3 p. 1029^{A} symbolo. COD. Theod. 5, 3, 1 (= COD. Iust. 1, 3, 20, 1, *a. 434*) ex quibuslibet aliis -is actibus. 9, 45, 3 (*a. 398*) -as ... tractare rationes. 9, 45, 4, 2 (*a. 431*) in -is saeptis (EPIST. pontif. 1055 [*Pelag., a. 585*] Greg. M. epist. app. 2 p. 449, 15 oves a saeptis -is evagantes). 11, 36, 20 (*a. 369*) quod in hac causa et in ceteris -is fiat (16, 2, 47 [*a. 425*] CONST. Sirmond. 3 [*a. 384?*] COD. Iust. 1, 3, 32, 3 [*a. 472*]. *ibid.* 4. *et al.*). 16, 2, 23 (*a. 376*) in negotiis -is (COD. Iust. 1, 3, 22, 2 [*a. 445*]. 1, 3, 25 [*a. 456?*]). 16, 10, 19, 3 (*a. 407*) episcopis ... locorum haec ipsa prohibendi -ae manus tribuimus facultatem (= CONST. Sirmond. 12). CONST. Sirmond. 6 (*a. 425*) privilegia. *al.* OROS. hist. 7, 39, 3 in ... domo (SALV. gub. 1, 21 p. 12, 13). VINCENT. LER. 2, 2 secundum -i et catholici sensus normam. 10, 15 magisterii. *al.* MARCELL. chron. II p. 86, 30 (*a. 456*) pontifex multa scripsit tam -is quam monasticis studiis necessaria. SIDON. epist. 4, 25, 2 praedia (COD. Iust. 1, 2, 14, 3, *a. 470*). 7, 17, 1 iure saeculari ... iure -o (COD. Iust. 1, 2, 14, 9 [*a. 470*] proprietate ad ius et dominium -um recurrente). FAVST. REI. epist. 11 p. 217, 27 humanitas. VICT. VIT. 1, 5 si quid auri vel argenti proprium vel -um haberent. LEONIAN. Alc. Avit. epist. 86 p. 96, 5 ad regalis mensae abundantiam non permittor et in -ae frugalitate non saturor. BOETH. c. Eut. 4, 4 locutionis. ENNOD. epist. 1, 7, 2 p. 16, 4 per titulum. CASSIOD. inst. gramm. VII 210, 25 quoniam ... *declinationes sim.* humanis regulis nequeunt convenire ... tamen eorum usum -us consensus amplectitur. COD. Iust. 1, 2, 14, 9 (*a. 470*) possessionum (*ibid.* 10). 1, 3, 34 (*a. 472*) usibus -is vel ptochiis vel asceteriis. 1, 3, 54, 1 (*Iustinian.*) quae -ae doctrinae statui conveniunt. 1, 12, 6, 2 (*a. 466*) in finibus. 7, 15, 2 (*a. 530*) in -is libertatibus (*sc. libertates quae in ecclesia fiunt*). *al.* NOVELL. Iust. 37, 5 ad -os ritus (*ibid.* 8). GREG. M. epist. 12, 8 p. 355, 9 zelo. *al.* ACT. Archel. p. 67, 8 quae (*sc. scientia*) apostolica est et -a. *et al.*

b *de hominibus* (*cf.* HIL. c. Const. 11 p. 583^{A} iussos a te episcopos non esse, ... etiam nunc in -is frontibus scriptos metallicae damnationis titulos recenseri. *v. et p. 41, 84*): FAVSTIN. trin. 7, 3 p. 78^{D} doctus a maioribus -is viris (AMBROSIAST. in II Tim. 4, 9—12 p. 496^{B} HIER. in Ier. 1, 55, 6 p. 43, 16. 1, 78, 2 p. 58, 2 *saepe.* BACHIAR. fid. 7 p. 1034^{B} nulli viro -o vel catholico. *et al.*). HIER. epist. 62, 2, 1 nonnullos -os scriptores Graecos ... et Latinos (vir. ill. praef. p. 1, 1 hortaris, ut -os scriptores in ordinem digeram. *opp.* gentilium litterarum). in Ier. 4, 44, 4 p. 272, 18 -um gregem (*cf.* SALV. gub. 3, 16 p. 47, 22 ad populos -os). 2, 76, 1 p. 121, 22 -i viri (*v. supra l. 35*) et doctores (VIRG. gramm. 2 p. 136, 2. *al.*). ENNOD. epist. 1, 7, 3 p. 16, 10 -i militis. FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 1 p. 225^{D} -i praedicatoris. NOVELL. Iust. 65, 1 oeconomis -is. *et al.*

2 *speciatim: de auctoritate quorundam librorum sacrorum*: **a** *fere i. q. canonicus*: HIER. epist. 129, 3, 8 testimoniis ... quasi canonicis et -is (*opp.* apocryphis. *sic*: tract. in psalm. 149 p. 314, 8 neque ... inter apocryphas scripturas habetur, sed inter -as). RVFIN. Orig. princ. 1 praef. 8 p. 15, 3 primo respondendum est ei, quoniam liber ipse inter libros -os non habetur (AVG. civ. 10, 18 tit. p. 431, 3 D. contra eos qui de miraculis ... negant -is libris esse credendum. *aliter v. l. 54. p. 43, 14*). AVG. c. Fel. 1, 12 p. 813, 25 probavi per scripturas sanctas, -as, canonicas. **b** *fere i. q. apocryphus*: RVFIN. symb. 38 p. 374^{B} libri ... non canonici, sed -i. *coniunguntur*: apostolicus: *l. 31. p. 41, 65.* canonicus: *supra l. 47. 53.* catholicus: *supra l. 13. 37.* monasticus: *supra l. 15.* sanctus: *supra l. 53.* *opponuntur*: apocryphus: *supra l. 47.* canonicus: *supra l. 54.*

B *subst.*: **1** *masc. de hominibus, tam strictius de iis qui munere -o funguntur aut res -as conscribunt (e. g. infra l. 72. cf. supra l. 32) quam liberius de Christianis (e. g. infra l. 63. nota pro nom. propr. l. 83. p. 43, 11 sqq.)*: IREN. 3, 15, 2 propter eos qui sunt ab ecclesia quos communes -os ipsi dicunt. EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 4, 1 p. 52, 1 quidam qui se -os esse volunt. EPIST. pontif. 212 (*a. 353/4*) Hil. coll. antiar. A VII 3, 1 p. 91, 5 constituto atque observato iure divino atque in alio ministerio -us vivens (RVFIN. Orig. in lev. 1, 1 p. 281, 3 B. ego -us sub fide Christi vivens). PRISCILL. can. 46 p. 129, 11 -i non debeant ob suam defensionem publica adire iudicia (*v. p. 41, 53*). AMBROSIAST. in I Tim. 6, 10 p. 482^{B} nihil tam asperum ... est quam si -us, maxime qui in sublimi loco est, divitiis huius saeculi studeat. HIER. epist. 49, 19, 4 enumerandum mihi est, qui -orum ... disputaverint: Clemens, Hippolytus *eqs.* 126, 1, 2 quidam -i. in Ier. 1, 33, 3 p. 32, 20 qui alienam -o doctrinam sequitur. 3, 11, 2 p. 158, 16. hom. Orig. in cant. 1, 6 p. 37, 10 B. tu, -e, ... converte sermonem et dic. hom. Orig. in Ezech. 8, 2 p. 403, 8 B. -i qui in ecclesia sunt magistri *eqs. al.* PS. AVG. quaest. test. I 127, 35 p. 415, 5 antequam ... -us quis sit licet ei negotiari. COD. Theod. 12, 1, 49, 1 (*a. 361*) ad -orum consortium. 15, 8, 1 (*a. 343*) qui -i esse noscuntur. 16, 2, 5 (*a. 323*). 16, 2, 20 (*a. 370*) *al.* AVELL. p. 621, 7 ipsi ... -i Constantinopolitani dicunt. COD. Iust. 1, 2, 14, 5 (*a. 470*) ab -is sive oeconomis. 1, 3, 22, 1 (*a. 445*) decanorum vel aliorum -orum. *et al.* *nota apud Gnosticos de uno ex Aeonibus (cf. supra l. 62)*: TERT. adv. Val. 8 p. 186, 4 Paracletus et Pistis ..., Metricos et Agape, Aeinus et Synesis, -us et Maca-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

riotes. IREN. 1, 1, 2 Anthropon ... emisisse cum Ecclesia Aeonas duodecim, quibus nomina haec donant: Paracletus et Pistis ... -os et Macariotes. 2, 14, 8 -um et Macarioteta.

2 *neutr.*: **ecclēsiastica,** -ōrum, *i. q. res ad ecclesiam pertinentes*: RVFIN. hist. 3, 23, 7 p. 239, 19 omnibus -is solemniter adimpletis (*i. fere 'ritu -o', gr. aliter*). AVG. coll. c. Don. 3, 18, 34 p. 84, 9 gesta ipsa multos multa -a tradentes longissima recitatione sonuerunt. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. A 2 in *loco sancto baptisterii* consuetudo erat mihi dormire et custodire -a, quae erant in ministerio.

II *vice nominis proprii certum V. T. librum indicantis*: A *de eo libro qui Iesus Sirach audit*: 1 *adi.*: AMBR. off. 2, 7, 37 p. 113^C -us sermo (*aliter p. 41, 66*) testatur. AVG. civ. 11, 18 p. 486, 9 D. apertissime hoc positum est in libro -o (*seq. Sirach 33, 15. aliter p. 42, 50*). 2 *subst.* (*masc. praeter l. 24, ubi neutr.*): TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 584, 1 et -us ... inquit: (*seq. 3, 17*). HIER. praef. Vulg. Salom. quorum priorem Hebraicum repperi, non -um ut apud Latinos, sed parabolas praenotatum. RVFIN. symb. 38 p. 374^B qui liber apud Latinos ... generali vocabulo -us appellatur. AVG. civ. 16, 27 p. 169, 19 D. scriptum est in libro qui -us appellatur. 17, 20 p. 247, 12 alii ... duo quorum unus sapientia, alter -us dicitur. *ibid.* p. 248, 6 in -o ... fides gentium futura praedicitur. c. Iul. op. imperf. 1, 45 ostendit hoc -us. spec. 21 p. 113, 7. *et saepe.* *neutr.*: DECRET. Gelas. 72 -um liber unus.

B *i. q. ecclesiastes* (*v. p. 40, 52 sqq.*): LVCIF. Athan. 1, 35 p. 127, 28 illum locum qui in -o describitur (*sc. eccles. 3, 15*).

adv. **ecclēsiasticē,** *i. q. more -o*: ORIG. in Matth. 18, 47 p. 1669^A qui -e docent verbum, prophetae sunt Christi.

ecclēsiola, -ae *f. ab* ecclesia *deminutive.* *i. q. parva ecclesia* (*sic tantum usurpatur, ut episcopus prae nimia modestia suam ecclesiam hoc deminutivo designet*): RVRIC. epist. 2, 20 p. 404, 26 qui me apud vos ... omnia posse confidunt, ad -am nostram pro sua securitate confugiunt. ALC. AVIT. epist. 44 p. 74, 2 quicquid habet -a mea, immo omnes ecclesiae nostrae, vestrum est. 80 p. 94, 2 decus commune, quod Viennensis -a praesenti vice non meruit. 88 p. 97, 27 quod non meo tantum tempore, sed etiam secuturo donum vestrae oblationis -a nostra venerabitur.

eccopis *f.*, ἐκκοπίς. *tantum acc. sing.*: -idem: *l. 40.* -ida: *l. 41.* -idam: *l. 42.* *genus cultri*: CHIRON 593 prende⟨s⟩ -idem (prende sicopidem *cod.*) et ipsum tuberum desuper ossum caedito. 643 nudato et sedito (*i.* c(a)edito) ossilaginem per -ida (et copida *cod.*) et crostera (*i.* κρουστῆρα). 691 caedis per -idam (perec- *cod.*) et rades per xisteram.

eccos, eccum, eccus *v.* ecce.

ecdēmēticus, ἐκδημητικός. *tit. sat. ex Varronis Menipp.*: GELL. 19, 8, 17 in libro saturarum M. Varronis, qui inscriptus est -us (exde- *codd.*). *v. E. Maass, Rh. Mus. 74 (1925), 444 sq.*

ecdicus, -ī *m.*, ἔκδικος. *i. q. advocatus, cognitor, defensor*: CIC. epist. 13, 56, 1 dixerat mihi Euthydemus ... se curaturum, ut -i Mylasii Romam mitterentur, ... legatos (*opp.*) audio missos esse, sed malo -os, ut aliquid confici possit. quare peto a te, ut et eos et Alabandis iubeas -os Romam mittere. PLIN. epist. 10, 110, 1 -us (medicus *B*), domine, Amisenorum civitatis petebat apud me a Iulio Pisone denariorum circiter quadraginta milia *eqs.* CORP. III 7437, 8 (*a. 227*) T. Ae(lius) Felix bul(euta), fil(ius) T. Ae(lius) Antonius ecd(ici) (*sic Mommsen, aliter ad nomen sequens*: ecd(icus) Va(lerius) Festus *Dessau 4060*). *de re v. Brandis, PW V 2160, 30 sqq.*

ecdorion *sc. medicamentum*, ἐκδόριον. CASS. FEL. 13 p. 20, 18 tolluntur (*stigmata*) vere periculose medicamento discoriatorio, quod Graeci -on vocant.

ecdurus *v.* edurus.

ecedermia, -ae *f.*, *a gr.* ἐχεδερμία. eche- *non traditur.* [*dub.*: CHIRON 300 de -a (*Oder in textu*, -mis *in ind.*; ecederamus *cod.*).] *i. q. coriago*: CHIRON 404 de -a. si quod iumentum -am (ced- *cod.*) habuerit, quod latine coriaginem appellant, signa erunt huius haec *eqs.* (VEG. mulom. 2, 118, 1 passio ... quam Graeci -am [eci- *A*, epi- *L*, cardiacam *P*] vocant, Latini coriaginem appellant). *v. vol. IV 950, 57 sqq.*

? **ecedermus** *v. supra l. 64.* **ecedo** *v.* excedo.

ecf- *v.* eff-, eph-.

ēchēa, -ōrum *n.*, *a gr.* ἠχεῖα. [*ex coni. verisimili: infra l. 82.* *dub.*: VITR. 5, 3, 8 (*temptavit Schneider*, haeae sic *x*). 5, 5, 2 (*Iocundus*, eae echo *x*).] *i. q. vasa aerea, quae in theatris sub gradibus collocantur ad voces agentium clariores reddendas* (*de re v. J. Müller, Bühnenaltert. p. 43 sqq., Graf, PW V 1908, 45 sqq.*): VITR. 1, 1, 9 theatris vasa aerea, quae in cellis sub gradibus mathematica ratione conlocantur ..., quae Graeci ἠχεῖα (echea *x*) appellant, ... componunt ..., uti vox scaenici ... aucta cum incremento clarior et suavior ad spectatorum perveniat aures. 5, 5, 7 cum ... ex solidis rebus theatra constituuntur, ... quae sonare non possunt, tunc -is (*Rose*, ex his *x*) hae rationes (*rec.*, hac rationes *H*, hac ratione *GS*) sunt explicandae.

echenāis (**-nēis**), -idis *f.*, ἐχενηΐς (-νηΐς). -ais: OV. *infra l. 19*, LVCAN. 6, 675 *cod. N* (-eis, echinus *sim. rell.*), *v. infra l. 21*; PLIN. nat. 1, 32, 1 *BVF^a R^a d.* 32, 2 *codd. praeter V.* 32, 148. ADNOT. Lucan. *infra l. 21*, POL. SILV. *infra l. 35*. EVG. TOLET. *infra l. 26. 29*, CASSIOD. *infra l. 35. 37.* -eis: LVCAN. *cf. l. 1*, PLIN. nat. 1, 9, 41. 1, 32, 1 *cod. T, edd. vett.* (*cf. supra l. 2*). 9, 79. 32, 2 *cod. V* (*v. supra l. 2*). 32, 139. AMBR. *infra l. 33*, SERV. *infra l. 25*, ISID. *infra l. 17* (*cf. et Birt, de halieut. Ov. poetae falso adscriptis, Berlin 1878, p. 161*). *de scriptura*: echi-: *v. infra l. 26. 27. 31. 33. 35. 37.* eci-: *infra l. 33. 35 bis.* ethi-: *infra l. 33. 36.* *de prosodia*: *paeonem tertium ut postulandum explet ap.* OV. (*infra l. 19*) *et* LVCAN. (*infra l. 21*), *choriambum autem ap.* EVG. TOLET. *l. 26.* *de genere*: *masc. ap.* EVG. TOLET. *infra l. 26.* *de formis*: *gen. sg.* -ais: CASSIOD. var. 1, 35, 3. *abl.* -ai: EVG. TOLET. carm. 51 tit. *plur. non extat.* [*confunditur non raro in codd. cum* echinus, *v. ex. gr. l. 22. 23. 30. 36.*]

nomen pisciculi (*nobis 'echeneis remora' L.*), *qui naves retinere fertur* (*cf.* ISID. orig. 12, 6, 34 -eis parvus ... pisciculus ..., hunc Latini 'remoram' appellaverunt eo, quod cogat stare navigia. GLOSS. III 520, 6): OV. hal. 99 parva -ais (at est, mirum, mora puppibus ingens). LVCAN. 6, 675 non puppim retinens euro tendente rudentis in mediis -ais (*v. supra l. 1*) aquis (*cf.* ADNOT. -ais [echinus *PG*] ... cum venti navem promoveant, ... eam detinet morsu et quod naves habeat et teneat, -ais dicitur [echinus *PG*]. SERV. Aen. 8, 699 Plinius ... in historia naturali [*32, 3*] dicit, quod Antonii navem piscis -eis retinuerit. EVG. TOLET. carm. 51, 1 parvulus -ais [echi- *LM*] ingentem pondere navem fluctibus in mediis ore tenere valet). PLIN. nat. 1, 9, 41 -eis (echi- *pars codd.*) et affectus eius. 1, 32, 1 de -eide (*v. supra l. 5*. EVG. TOLET. carm. 51 tit. de -ai). 9, 79 (*ex Arist. hist. anim. 2, 14 p. 505^b, 18 sqq.*) parvus admodum piscis adsuetus petris, -eis (echinus *a*) appellatus *eqs.* (*fusius*). 32, 2 (*itidem fusius*). 32, 139 Venerem inhibet -eis (echi- *VR*). 32, 148 erythinus, -ais, echinus. AMBR. hex. 5, 10, 31 brevis pisciculus -eis (*B*, echi- *vel* eci- *CGMPV*, ethi- *S*) ... memoratur navem ingentem statuere. POL. SILV. chron. I p. 544, 13 eufratis. scorber. ecinais. cetera. CASSIOD. var. 1, 35, 3 meatus navium -inais (eci- *LRPD*, ethi- *A^r K*, echinus *XEF*) morsus inter undas liquidas alligavit. 1, 35, 4 sed -inais illis (*sc. nautis*) impedimentosa venalitas est. *v.* mora, remora.

echeōn, ἔχεων (*gen. plur. ab* ἔχις). *significat medicamentum quoddam e viperis comparatum*: PLIN. nat. 1, 29, 38 de viperino sale theriace. -on (θηριακὴ ἐχέων *scr. Mayh.*). 29, 119 viperam vivam ... comburere addito feniculi suco ... atque ita suffusiones oculorum et caligines inungere utilissimum est; medicamentum id -on vocatur (*sic codd., Sillig.*; -ion *Barberin.*). *nomen ex ellipsi vocis gr.* θηριακή (*sim.*) *ortum esse videtur.*

echidna, -ae *f.*, ἔχιδνα. *scribitur*: echinn-: *infra l. 51. 62 sq.* echidr-: *infra l. 53.* echima: NOT. Tir. 113, 29. GLOSS.^L I Ansil. EC 6 ec⟨h⟩idne vipere. *inde ab* OV. (*infra l. 57. 58 bis. 59*). *i. q. vipera* (*feminina*), *anguis, serpens*: 1 *proprie*: a *generatim*: AVG. c. Faust. 31, 3 p. 759, 1 vescamini ... necesse est passim beluis omnibus et -innis (*codd.*, -idn- *Zycha*) et colubris ac reliquo omni genere serpentino. POL. SILV. chron. I p. 543, 33 cenoris. ansisbena. -idra. schitale. pagurus (*cf. Lucan. 9, 709 sqq., unde hic serpentium index repetitus est; desunt tamen ap. Lucan. et* -a *et* cenoris, paliurus *al*). NOT. Tir. *v. supra l. 47.* b *speciatim de famosis fabularum serpentibus*: *de hydra Lernaea*: OV. met. 9, 69 Acheloe ..., pars quota Lernaeae serpens eris unus -ae (9, 158 Lernaeae virus -ae. fast. 5, 405 Lernaeae sanguis -ae). *de Furiarum anguibus*: OV. met. 10, 313 stipite te (*sc. Myrrham incesto patris amore inflammatam*) Stygio tumidisque adflavit -is e tribus una soror. 2 *in similitudine de faenore*: AMBR. Tob. 12, 41 -inna (*codd. praeter V* [-idn-]) quaedam est faeneratoris pecunia, quae tanta mala parturit. -inna tamen fecunda poenis viscera trahens partu suo rumpitur et morte materna docet subolem non esse degenerem in matrem. *v. et Onom.*

echidnaeus *v. Onom.*

[**echidnion,** ἐχίδνιον. *nomen herbae viperinae*: PS. APVL. herb. 5, 6 (*rec. β interpol.* p. 35 adnot.) H.-S. Graeci elenion, idem -on *eqs.*]

echidra *v.* echidna.

[σ]ἐχιναστρουμ, *i. q.* γεράνιον: DIOSC. 3, 116 *RV* γεράνιον ... Ῥωμαῖοι -ουμ (σεχ- *R*, δεχ- *HDi*, *corr. Wellmann*). *cf. Stadler, Archiv 10 (1898), 96.*

ἐχινατον **echinatum** GLOSS. III 318, 58 *post* ἄλληκα allecem (518, 42 exynaton -um). [*fort. 'cibus de echino confectus'. Heraeus.*]

echīnātus, -a, -um. *ab* echinus. *aculeos habens echini instar, i. q. aculeatus, hirsutus*: PLIN. nat. 15, 92 nuces vocamus et castaneas ... armatum iis -o calyce vallum (16, 20 robori parva *glans est*, cerro tristis, horrida, -o [ecyn- *vel* ecin- *codd.*] calyce ceu castaneae). 22, 24 *glycyrrhiza* sine dubio inter aculeatas est, foliis -is, pinguibus tactuque cumminosis. 27, 71 in cacumine capitula sunt -a spinis (*sc. dipsaci herbae*).

echīneus, -a, -um. *ab* echinus. [*scribitur* ecneus.] *i. q. ab echinis oriundus*: ANON. med. ed. Piechotta 148 ad fluxum san-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

guinis. stercus ecneum sanat sanguinis fluorem. [*ibid. in addit.*: quod dicit ecneum, quomodo obiferi transmarini *eqs. v. Piechotta p. III.*]

echinomētra, -ae *f.*, ἐχινομήτρα. *species echinorum*: PLIN. nat. 9, 100 ex his (*sc. echinis*) -ae appellantur, quorum spinae longissimae, calyces minimi.

[**echinophoroe** *vet. lect. vulg.* PLIN. nat. 32, 147; *v.* actinophoroe *vol. I 437, 84.*]

?**echīnopodion**, *ἐχινοπόδιον. *species herbae*: PS. APVL. herb. 18, 26 H.-S. alii aspaltion, alii policarpon, ... alii -n (erino-, quino- *codd.*; κνοπόδιον *vel* κνωπόδιον *codd. Diosc. gr. 4, 4, 1*). *an* *κυνοπόδιον?

echīnopūs, -podis, ἐχινόπους. *nomen herbae*: PLIN. nat. 11, 18 ceras ex omnium arborum satorumque floribus confingunt, excepta rumice et -ode; herbarum haec genera.

echinus, -ī *m.*, ἐχῖνος. *de orthographia*: eci-: PLAVT.(?) *v. infra l. 69.* VARRO *l. 71*, PLIN. nat. 31, 95 *cod. V.* 32, 58 *VR*, CHIRON POL. SILV. *l. 61*, DIOSC. *v. et p. 44, 9.* et(h)i-: *v. l. 30 bis.* echinn-: CALP. ecl. *p. 46, 54.* echynn-: PLIN. VAL. *p. 46, 11. 17.* *de genere*: DVB. NOM. gramm. V 578, 11 -us generis masculini, ut Horatius (*sat. 2, 4, 33 infra l. 71*). *neutr.* -um?: PS. DIOSC. herb. fem. 1 *p. 46, 59.* *de declinatione*: *gen. plur.* -um: APVL. apol. 35, *v. infra l. 52.* *acc. plur.* -us (?): LVCIL. 1158, *v. p. 46, 31.* *de notione*: GLOSS.L Corp. E 15 piscis vel scel (*anglos.*). IV Plac. E 26 ecini animalia sunt quae in littoribus gignuntur parva, quorum caro ... dulcis est ⟨et⟩ duplex testula spinis aculeata in modum castanearum, quando adhuc opertae de arboribus cadunt (*v. p. 46, 51*). *v. etiam p. 46, 52.* *legitur inde a* PLAVTO (*infra l. 68. 69*), ENN. (*l. 77*), LVCIL. (*l. 37. p. 46, 31*). [*neap.* ancina. *M.-L.*] [*dub.*: GREG. TVR. Franc. 8, 40 p. 353, 4 ethynum (ech- *A 1*). *ibid. l.* 15 vasa ... ethyni (ech- *A 1, D 5*), *cf. supra l. 17 et p. 44, 9.* *confusum cum* echenais: *v. p. 44, 15.*] *v. et Onom. de re v. Delbrück, PW V 1921, 65 sqq.*

i. q. ἐχῖνος: **I** *proprie de bestia* (*cf.* GELL. 14, 1, 31 de muscis aut vermiculis aut -is, multis aliis minutissimis terra marique animantibus): **A** *de -o marino* (*'echinus esculentus' L.*): **1** *generatim* (*in similitudine de pomo aculeis infixo infra l. 65*): LVCIL. 1201 (*proverb.*) luna alit ostrea et inplet -os, muribus fibras et iecur (*Keller*, pecu *codd.*) addit (VARRO ling. 5, 77 in conchyliis aliqua ex Graecis ut peloris, ostrea, -us. AMBR. hex. 5, 1, 2 concae saxis, ostreae adhaerebant profundis, adolescebant -i. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 23 p. 70, 23 ostrea vel conchilia vel -i. ISID. nat. 19, 2. *v. et l. 68 sqq. p. 46, 5*). PLIN. nat. 1, 9, 51 de pinotere, de -is, de cocleis. 1, 32, 20. 9, 40 *alia* crustis et spinis *integuntur* ut -i. 9, 100 ex eodem (*sc. cancrorum*) genere sunt -i, quibus spinae pro pedibus. 9, 115. 147 pectines et -os. 9, 164 -i ova pleniluniis habent hieme. 11, 165. 18, 361. 22, 45 *herba chamaeleon* serpit in terra -i modo spinas erigens (*an 'erinaceus'?, v. s. B, p. 46, 21. sim.* DIOSC. 3, 8). 28, 67 -orum ... spinis inhaerentibus *urina prodest* (MARCELL. med. 34, 33 si -i aculei pedibus inhaeserint ..., in lotio humano calenti pedem diu tene. DIOSC. 2, 64 punctionibus aecini; *gr. 2, 81, 1* πρὸς νύξιν τῶν θαλασσίων ἐ.). MART. 13, 86 -i. *ibid.* 2 cortice deposita mollis -us erit. APVL. apol. 35 cancrorum furcas, -um (*v. supra l. 22*) caliculos, lolliginum ligulas. AVSON. 415, 12 horrens capillis ut marinus asperis -us, *sc. Philon* (*cf.* AMBR. hex. 5, 9, 24 -us, animal exiguum, vile ac despectabile, maritimum loquor [*sim.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942B, *gr. p. 160A* ὁ θαλάσσιος ἐ.]. DIOSC. 3, 8 ecino maritimo, *gr. 3, 8, 1* ἐ. θαλασσίῳ. *v. et p. 46, 36. 61*). SCHOL. Hor. carm. 2, 7, 23 -is [concharum] (*rVcp*, conchis -orum *γ*). CHIRON 184 aspredo -o (exhi- *cod.*) similis. AVG. civ. 5, 6 p. 198, 31 D. PS. DIOSC. herb. fem. 6 p. 594, 1 K. POL. SILV. chron. I p. 543, 30 perna. musculus. bucina. ecinus. EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942C (*gr. p. 160A* τὸν ἐχῖνον). *ibid.* SIDON. carm. 18, 9 (*Lucrinum stagnum*) Puniceis ornatur litus -is. BOETH. cons. 3, 8 carm. 14 asperis ... -is. ISID. orig. 12, 6, 57 *v. p. 46, 27.* *nota* (*v. supra l. 36*): PETRON. 69, 7 insecuta sunt Cydonia etiam mala spinis confixa, ut -os efficerent (*cf. et p. 46, 51*).

2 *de usu*: *adhibetur*: **a** *inter alimenta et edulia*: PLAVT. Rud. 297 -os, lopadas, ostrias, balanos captamus, conchas (Paras. med. frg. 3 addite lopadas, -os [eci- *codd.*], ostreas. AFRAN. com. 142 conchas, -os, ostreas marinas. VARRO Men. 173 non posse ostrea se Romae praebere et ecinos. HOR. sat. 2, 4, 33 ostrea Circeiis, Miseno oriuntur -i [IVV. 4, 143 Circeis nata forent ... ostrea callebat ... et semel aspecti litus dicebat -i]. SEN. epist. 95, 26 ostrea eatenus circumcisa, qua eduntur, intervenientibus distinguebantur -is. 95, 28. PLIN. nat. 31, 95 allex pervenit ad ostreas, -os, urticas maris. PLIN. epist. 1, 15, 3 MACR. Sat. 3, 13, 12. *cf. etiam supra l. 37*). ENN. frg. var. 44 purpura, muriculi (marr- *trad.*), murex, dulces quoque -i. HOR. sat. 2, 8, 52 inulas ego primus ... monstravi incoquere, inlutos Curtillus -os. epist. 1, 15, 23 utra magis piscis et -os aequora celent. PALLAD. 2, 16 tit. de lardi et pernarum confectione et -i et rapis. 2, 16 lardi, -i salsi (EDICT. Diocl. 5, 9 [*a. 301*]. APIC. 7, 262. 9, 428. 429 -is salsis [salis *codd.*]). 13, 6 tit. de -is et pernis et lardo saliendis (*cf.* 13, 6 -i carnes salibus condire). EDICT. Diocl. (*a. 301*) 5, 7 -i. 5, 8 -i recentis purgati (APIC. 4, 133 -os recentiores). APIC. 9, 425. 426. 440 trito ... -o. CASSIOD. var. 3, 48, 4 -i qui sunt mella carnalia. COD. Iust. 4, 59, 2, 1 (*a. 483*) iubemus, ne quis ... piscis vel pectinum ... aut -i vel cuiuslibet alterius ad victum ... pertinentis speciei ... monopolium audeat exercere.

b *in medicina*: CELS. 2, 29, 2 *alvum movent* ostrea, pelorides, -i, musculi (CAEL. AVR. acut. 2, 37, 210 si haec omnia [*sc. squillae sim.*] fastidio erunt, dabimus ostrea et -os). PLIN. nat. 32, 58 contra dorycnium -i maxime prosunt. 32, 67 *alopecias replet* -i *cinis* cum carnibus suis cremati. 32, 72 -i ex aceto epinyctidas tollunt. 32, 88 -i testis contusis (*cf.* 32, 106 -orum testae contusae. PLIN. VAL. 3, 29 -ynnorum). 32, 103 -i ... cum spinis suis contusi et e vino poti calculos *extrahunt* (*sim.* 32, 130). 32, 127 -orum testae cinis (MARCELL. med. 15, 54 testae -orum ex aceto tritae). 32, 148. CHIRON 767 equam si volueris praegnantem fieri ... salmentum, ecinum, scillam ... impones ex vino (768). MARCELL. med. 26, 25 ad dysuriam ... et calculum -os tere cum aculeis suis. PLIN. VAL. 5, 5 pisces dabis, -ynnos et pectines. DIOSC. 2, 1 de ecino marino. ecin[in]u maritimus saporem in se retinet, eustomachum est, ventrem mollit, diureticum est (*gr.* ἐ. θαλάσσιος εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, οὐρητικός). ORIBAS. syn. 4, 28.

B *de -o terrestri* (*'erinaceus Europaeus' L.*), *i. q.* *erinaceus*: AMBR. hex. 6, 4, 20 -us iste terrenus, quem vulgo iricium vocant (DIOSC. 2, 2 de ecino terreno. ecini terreni corium *eqs.*, *gr.* τοῦ χερσαίου ... ἐχίνου). CLAVD. carm. min. 9, 17 sed non haec acies ritu silvestris -i fixa manet *in hystrico*. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959A -um terrestrem captaverunt ([*gr. p. 193B* τὸν χερσαῖον ἐ.]. ISID. orig. 12, 6, 57 -us [*v. p. 45, 64*] a terrestri -o nomen traxit, quem vulgus ericium vocat). *v. etiam p. 45, 47.*

II *translate de rebus speciem -i prae se ferentibus*: **A** *spectat ad formam convolutam -i*: **1** *genus maioris cuiusdam vasis ampullacei*: LVCIL. 1158 -us (*acc. plur.?*) †chinnabam infectas (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 6, 117 -um Lucilius sic dixit, quasi scorte⟨a⟩ ampulla sit. *Marx ad l.*: *fort. 'vasa olearia'*). HOR. sat. 1, 6, 117 (*in cena*) adstat -us vilis, cum patera guttus, Campana supellex (PORPH. *ad l.*: hic ... vitream ampullam intellegere debemus. SCHOL. *ad l.*: vas in modum -i marini. alii lignum dicunt cum uncinis in quo ponuntur calices. alii ... vas ubi lavantur calices, alii ampullam vitream [*cf.* PORPH. *supra l. 32*]. alii ... vas aenum *eqs.* *at errare videntur scholiastae, translatio enim potius orta est ex eo usu, quem s. 2, l. 41 sqq. habes. cf. Heinze ad l.*).

2 *in architectura*: *de toro, qualis est in capitulo columnarum*: VITR. 4, 3, 4 (*in col. Doricis*) crassitudo capituli dividatur in partes tres, e quibus una plinthus cum cymatio fiat, altera -us cum anulis, tertia hypotrachelion (4, 7, 3 capituli ... crassitudo dividatur in partes tres, e quibus una plintho ... detur, altera -o, tertia hypotrachelio).

3 *de forma edulii porcini*: CLAVD. 20, 449 sus turpe gemit, quotiens Hosius mucrone ... armatur ... secumque volutat, quas figat verubus partes, quae frusta calenti mandet aquae quantoque cutem distendat -o.

B *spectat ad aculeos -i*: **1** *de cortice spinoso castaneae* (GLOSS. V 619, 20 hirsuta domus castaneorum): CALP. ecl. 2, 83 dabimus ... castaneas ... nuces ..., cum sole Decembri maturis nucibus virides rumpentur -nni. PALLAD. 14, 155 *Phyllis* castaneam ... trucem depulsis cogit -is mirari fructus levia poma sui. SERV. ecl. 3, 53 'castaneae hirsutae': adhuc intra -os suos locatae. *aliter p. 45, 65.*

2 *nomen herbae spinosae*: PS. DIOSC. herb. fem. 1 p. 590, 1 K. nomen herbae -um (hecinum *cod.*), quam Afri sefriam vocant (*gr. 3, 12, 1* ἄκανθα λευκή. *cf. ibid.* p. 591, 6 in capite eius globi quidam spinosi, -o marino similes).

echion *n.*, ἔχιον *et* **echios** *f.*, ἔχιος. eci-: *infra l. 65. 73.* *de formis*: -on: DIOSC. *infra l. 73.* *gen.* -u: MARCELL. med. 20, 115 (*Niederm.*, -chus *P*, -ios *L*; *nam cf.* PS. APVL. herb. frg. p. 220 l. 19 H.-S. eciu *in loco ex Marcello repetito*). -os: PLIN. nat., *v. infra l. 68. 69.* *inde* -on *acc.*: PLIN. nat. 25, 104; *v. infra l. 69.* *species herbae*: **1** *i. q. 'echium plantagineum' L.* (*cf. et* echis): PLIN. nat. 1, 25, 58 -os, genera III, medicinae II. 25, 104 -os utriusque generis puleio similis. *ibid.* quidam -on personatam vocant, cuius *eqs.* MARCELL. med. 20, 115 iunci seminis, euforbi, -u (*v. supra l. 64*) radicem, hoc est capsellae (*inde* PS. APVL. herb. frg. p. 220 l. 19 H.-S., *v. supra l. 65*). **2** *i. q. 'ocimastrum'*: DIOSC. 4, 27 ocimoides multi et [st]ecion dixerunt (*gr. 4, 28* ὠκιμοειδές· οἱ δὲ καὶ ταύτην ἔχιον καλοῦσιν). *v. s.* acion *vol. I 415, 56 et cf. p. 44, 44.*

echis *f.*, ἔχις. *herba q. e. echion (1)*: PLIN. nat. 1, 22, 24 pseudoanchusa, quae (*Mayh.*, sive *codd.*) -is sive doris (22, 50 est et alia *anchusa* similis, pseudoanchusa ob id appellata, a quibusdam vero -is aut doris. *cf. Diosc. 4, 27* ἔχιον· οἱ δὲ Δωρίδα).

echītēs *m.*, ἐχίτης *et* **echitis** (*f.?*). *nomen gemmae*: PLIN. nat. 1, 37, 72 carcinias, -is, scorpitis, scaritis *eqs.* 37, 187 ab animalibus cognominantur *gemmae*: carcinias ... cancri colore, -is viperae, scorpitis scorpionis *eqs.* ISID. orig. 16, 15, 18 -es vipereas maculas exprimit. [PLIN. nat. 24, 239 *v. s.* aetiten, *vol. I 1160, 21.*]

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēchō *f.*, ἠχώ. *de declinatione*: *acc.* -o: SEN. contr. 7, 7 (22), 19 *v. l. 8. 45.* SERV. *infra l. 29. 31 bis.* HIER. epist. *l. 34.* -ōn: STAT. silv. 4, 3, 63, *v. l. 22.* *de prosodia*: ēchŏ: DRAC. *l. 50.* GLOSS.^L I Ansil. EC 20 ec<h>o vox aerum resonans in silva. IV Plac. E 29 imago vocis quae in concavis locis resultat offensa ac resonat. GLOSS. IV 412, 48 vox incondita a<d> saxa vel moenia. *extat inde a* CVLICE (*l. 14*). [*corruptum in* hoc *sim., ubi recte restituitur*: SEN. contr. 7, 7 (22), 19 (*Schott,* hoc hoc *codd.*). PORPH. Hor. carm. 1, 12, 3 (et hoc *M*). HIER. epist. 50, 5, 5 (et hoc *codd.*). *coni.*: CORIPP. Iust. 2, 166 (*Partsch,* equo(r)). *v. et p. 43, 74.*] *cf. Onom.*

1 *proprie de soni repercussu* (*fere i. q. species, imago, opp.* oratio: *l. 36; singulariter de ipso sono*: *l. 40*): CVLEX 152 sonitus alit aeris -o. IMP. Nero carm. frg. 3, 4 p. 131 M. (= 4, 4 B.) 'euhion' ingeminat, reparabilis adsonat -o (CORIPP. Ioh. 4, 682 Massiman assonat -o. Iust. 2, 166 clamoribus adsonat -o, *v. supra l. 10. cf.* CORIPP. Ioh. 4, 679 tunc omnis consonat -o gentibus). CALP. ecl. 4, 28 mea carmina nemo praeter ab his scopulis ventosa remurmurat -o. PLIN. nat. 1, 2, 44—48 qua ratione -o reddatur. 1, 36, 23 -o septiens resonans (VVLG. sap. 17, 18 resonans de altissimis montibus -o, ἠχώ). 11, 65 inimica et -o est *apibus* resultanti sono. STAT. silv. 3, 1, 129 terris ingens redit aequoris -o. 4, 3, 63 atque -on simul hinc et inde fractam Gauro Massicus uvifer remittit. PORPH. Hor. carm. 1, 12, 3 (*sim.* SCHOL. *ad l.*) 'iocosa . . . imago' -o (*v. supra l. 9*), quia velut ludens respondet (NEMES. ecl. 1, 73 reboant te, quidquid carminis -o respondet, silvae). ANTH. 388^a, 1 heia, viri, nostrum reboans -o sonet heia. SYMPH. 307 tit. AVSON. Mos. 297 resonantia utrimque verba refert mediis concurrens fluctibus -o. SERV. ecl. 10, 7 'respondent omnia silvae' per -o (georg. 3, 45 SERV. auct. Aen. 8, 420). georg. 4, 50 resonat -o repercussa (auct. *ad l.*: quae graece ἠχώ, latine imago dicitur). Aen. 3, 674. 5, 149 propter -o. 8, 420 'auditi referunt gemitus' -o breviter significavit. AMBR. hex. 6, 9, 62 responsa suavia referens -o resultat. HIER. epist. 50, 5, 5 audiat tot interiacentibus terris, fluctibus, populis saltim -o (*v. supra l. 10*) clamoris mei. PRVD. perist. 10, 980 esto, ut resultet spiritus vacuo specu (*sc. oris, cum lingua abscisa est*), -o sed extat inde, non oratio (*v. supra l. 12*). AVG. soliloq. 2, 6, 12 in deterioribus vel -o testis est vel tinnitus ille ipsarum aurium (*sc. in auditu similitudinem falsam inesse*). ZACCH. 1, 13 p. 1081^A si -o loquenti . . . coaequanda est. *nota*: *i. q. sonus* (*v. supra l. 13*): ITALA act. 2, 2 (cod. d) factum est repente caelo -o (ἦχος, VVLG. sonus).

2 *metonymice*: **a** *spectat ad iterationem et repetitionem eorundem sive verborum sive sonorum*: *in declamatione*: SEN. contr. 7, 7 (22), 19 hoc sententiae genus (*sc.* 'cavete proditionem' *et in ineunte et exeunte orat. additum*) Cestius -o (*v. supra l. 9*) vocabat. *in versuum genere* (*v. s.* echoicus): MART. 2, 86, 3 nec retro lego Sotaden . . . (*i. vs.* 'reciprocum'), nusquam Graecula quod recantat -o. **b** *de lingua hominis voluntatem edente*: DRAC. laud. dei 3, 683 interpres mentis, secreti pectoris index, -ŏ (*v. supra l. 4*) voluntatis tacitae vel cordis imago.

ēchoicus, -a, -um. *ab* echo. *de certa hexametri specie*: SERV. gramm. IV 467, 4 de -o *metro*. -um est, quotiens sonus ultimae syllabae paenultimae congruit, ut est hoc 'exercet mentes fraternas grata malis lis' SIDON. epist. 8, 11, 5 faciebat . . ., versus . . . exactos tam pedum mira quam figurarum varietate: hendecasyllabos lubricos . . ., hexametros crepantes . . ., elegos vero nunc -os, nunc recurrentes (*i.* 'reciprocos'), nunc per anadiplosin fine principiisque conexos.

?**ecitium.** CORP. X 1596 (*a. 134*; Dessau 4271) -um taurobolíu<m>(?) Veneris (*fort.* 'equitium').

[**ecitrem** *v.* 1. cerritus, *vol. III 878, 67.*]

?**ecitum** periculum GLOSS.^L Corp. E 16 (*pro* exitium).

eciu *v.* echion *p. 46, 65.*

eclēptor, -ōris *m.*, ἐκλήπτωρ. *i. q. exceptor*: NOVELL. Iust. 134, 2 p. 679, 10 in quibus . . . provinciis aut vindices aut -es sunt fiscalium *eqs.* *K.-M.*

eclīgma, -atis *n.* ἔκλειγμα. *in codd. passim scribitur* elig-, *cf. Niedermann ad* MARCELL. med. 16, 61 (eclig- *in* PLIN. nat. *codd.*: 20, 250 *FdE.* 23, 25 *E.* 23, 145 *E.* 23, 153 *omnes, ut vid.* 24, 38 *dE.* 24, 144 *E.* 24, 145 *dE.* 26, 33 *dE.* 26, 55 *praeter rE.* 26, 110 *d.* 27, 104 *d* (?). 27, 118 *d, al.* 28, 193 *d*; et lig-: 20, 250 *V*; et lec-: 22, 33 *R*; ligm-: 20, 161). *exceptis locis l. 78. 79. p. 48, 2. 3. 9 allatis non legitur nisi abl. sing.* [*vix huc pertinet* GLOSS. III 600, 14 eligmon *q. v.*]

i. q. electarium, genus medicamenti quod lambitur: PLIN. nat. 20, 161 *cuminum datur* in posca ⌊et in⌋ (⌊item⌋ *Mayh. in schedis*) -e (*Pintian.*, ligmate *codd.*) cum melle (26, 55. 110; *cf.* e melle: 24, 145 *et p. 48, 1*). 20, 250 ad pthisim utilissime <e> semine *lini* fiunt -ta. 21, 155 -e faciles excreationes facere *thymi genera*. 22, 33. 23, 25 -a ex ea *radice* fit suspiriosis. 23, 144 *amygdalae* sanant . . . ex aqua potae, <s>et saepe et -e (-ta *codd.*) cum resina terebinthina (*Diosc. mat. med. 1, 23* σὺν ὕδατι πινόμενα ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ). 23, 145 prosunt -e <cum lacte *add. Mayh.*> iocineri (*Diosc. l. c.* γάλακτι ἐκλειχόμενα). 23, 153. 24, 38. 144. 26, 33. 27, 104. 118. 28, 193 pulmo cervinus . . . tusus ex melle cotidiano -e (*inde* MARCELL. med. 16, 61 adiecto melle -is modo). GARG. MART. med. 42 fit ex isdem mālis -a (*Rose,* endigma *codd.*) perquam elegans.

eclīgmatium, -ī *n.*, *ἐκλειγμάτιον. *scribitur* el- (*cf. Niedermann ad* MARCELL. med. 16, 61), hel-, elim-, elecm- (et lim-: THEOD. PRISC. log. 71 *V*). GLOSS. III 601, 4 quasi electuarium. *i. q. ecligma*: MARCELL. med. 16, 103 compositio -i (17, 52). 16, 104 descriptio -i. THEOD. PRISC. eup. faen. 53 pro -o adhibentur. log. 59 his -a vel potiones dari faciam. 71 conficio ex his -a (eligmata *Berol.*) commoda suspiriosis. 91 unum cocleare ieiuno pro -o dabo (98). *ibid.* coquetur ut -um. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 167 -um (clygmatium *trad.*) supradictorum sucorum.

eclīpes *v.* ellipes.

eclīpōn (-on), ἐκλείπων. PS. SORAN. quaest. med. 182 quid est -n (*i. intermittens*) pulsus?

eclīpsis, -is *f.* ἔκλειψις. *terminatur sing. gen. in* -is (*l. 43*), *acc. in* -in *sive* -im, *abl. in* -i, *plur. nom. et acc. in* -es *vel* -is (*v. l. 29. 30. 31. 41. 42*). *saepe scribitur prior per* ae-, he-, (a)eg-, *secunda per* -lyp-. *cf. quae ad vocem* ellipsis *notata sunt.* GLOSS.^L Corp. E 14 defectio solis aut lunae (*cf. infra l. 34*). [CHIRON 290 VINDIC. med. 33 THEOD. PRISC. log. 38 *traditur* glips- *vel* clyps-, *de his locis dubites, utrum emendandum sit* -is (*ea significatione, quae infra sub 2 affertur*) *an* thlipsis (*i. angustiae, cf.* THEOD. PRISC. *l. c.* -is vel augustias *et vol. III 1343, 9 sqq.*).]

1 *i. q. defectio, obscuratio solis vel lunae*: VARRO Men. 231 (Serv. auct. georg. 2, 478) -is (*sc. solis*) quando fit (*Vrsinus,* sit *codd.*), cur luna laboret (CAPITOL. Gord. 23, 2 -is solis facta est. HYG. astr. 1 praef. p. 21, 12. 4, 14 p. 115, 18. 20. 116, 15 ISID. nat. 18, 4). RHET. Her. 3, 22, 36 -is solis mirantur, quia raro accidunt, et solis -is magis mirantur quam lunae. PLIN. nat. 1, 2, 72 ubi -is non appareant et quare. 2, 53 productus ad praedicendam -im (*ibid.* defectus). SVET. frg. 121 p. 170, 6 (= ISID. nat. 6, 3) ut *luna* . . . tenebras totius orbis efficiat, quod dicitur -is. 135 p. 211, 10 (= SCHOL. Germ. Sang. p. 194, 7) sol -in patitur, quod latine defectio dicitur (SERV. Aen. 1, 742 COMMENT. Lucan. 1, 78. 9, 695 MYTHOGR. 2, 19 FAST. Vind. I chron. I p. 285, 215 CHRON. Gall. chron. I p. 653, 544 rec. B). EPIST. Alex. p. 191, 26 de solis lunaeque -i (*cf.* p. 212, 21). SERV. Aen. 1, 568 Atreum . . . primum solis -in invenisse (HYG. fab. 258 p. 143, 23). SCHOL. Hor. epist. 1, 12, 18 -in significat. HYG. astr. 4, 14 p. 116, 9 lunae . . . -is sic evenit. AMBR. hex. 6, 2, 8 quemadmodum . . . lunae globus -is faciat. epist. 34, 7 quoties sol . . . obtexitur nubibus . . ., oriuntur -es. CASSIOD. art. 7 p. 1218^A (= ISID. orig. 3, 58. 59). var. 12, 25, 2 *solis* -is (*gen.*) momentaneo defectu. ISID. nat. 20. 21. *metaphorice*: FACVND. defens. 6, 5 p. 679^C habeatur . . . velut -is quaedam luminarium Theophili et Cyrilli.

2 *in medicina i. q. defectio, alienatio animi* (*cf. supra l. 22 sq.*): GREG. TVR. Mart. 3, 10 ut plerumque -im generaret *dolor*.

3 *in grammatica*: *v.* ellipsis, ecthlipsis.

syn.: damnum, defectio, defectus, deminutio, labor, latebrae, obscuratio.

eclīpticus, -a, -um, ἐκλειπτικός. *i. q. defectivus*: **1** *t. t. astrol.* (*cf. Boll, Arch. f. Pap.-Forsch. 1, 1901, 497; Wageningen ad Manil. 4, 818. 848*): MANIL. 4, 818 quae sint -a Graio nomine *signa* (4, 848). **2** *t. t. astron.* (*cf. Rehm, PW V 2208 sqq.*): PLIN. nat. 2, 68 *stellarum* stationes *fieri* in mediis latitudinum articulis, quae vocant -a. MACR. Sat. 1, 17, 58 solis meatus licet ab -a linea numquam recedat (somn. 1, 15, 10 SERV. auct. Aen. 10, 216 *cod. D*). somn. 1, 6, 53 qui locus appellatur -us.

ecloga, -ae *f.*, ἐκλογή. *saepe scribitur* eg-, *interdum* (h)ae-. [*dub.*: CORP. VIII 18864 facilis in c<omponendis egl>ogis, *coni. Mommsen.*]

1 *i. q. pars scriptorum ex amplioribus libris excerpta*: VARRO frg. Char. gramm. p. 154, 22 B. -as ex annalei descriptas. HIER. vir. ill. 24 *Melito* scripsit . . . -arum libros sex. GENNAD. vir. ill. 43 Pelagius . . . scripsit . . . pro actuali conversatione -arum ex divinis scripturis librum unum. RVFIN. hist. 4, 26, 14 ex his (*sc. scripturis sacris*) . . . -as (ἐκλογάς) tibi, id est excerpta testimonia . . . transmisi. *praecipue carminum, inde de quovis poematio brevi* (GLOSS. pars carminis, quae definit auctor seu scriptor. quasi interlocutio dra[gi]matico charactere inducitur. cantiones in carminibus. *falsa interpretatione*: -am eulogiam. *inepta quoque definitio* SCHOL. Hor. sat. 2, 1, 1. *cf. Knaack, PW V 1930 sq.*): STAT. silv. 3 praef. 23 summa est -a (*3, 5*), qua . . . Claudiam meam exhortor. 4 praef. 26 iuncta est -a (*4, 8*) ad . . . Iulium Menecratem. PLIN. epist. 4, 14, 9 sive epigrammata sive idyllia sive -as sive . . . poematia . . . vocare malueris, . . . ego tantum hendecasyllabos praesto. AVSON. 324, 3 quid ego huic -ae studiose patrocinor? SYMM. epist. 3, 11, 4 -arum *Naucelli* ordo confusus est. SIDON. epist. 9, 13, 2 vers. 12 per varii carminis -as. 9, 15, 1 sive oden hanc ipsam mavis vocare sive -am. -ae *appellantur poemata Vergili bucolicorum* (DON. vita Verg. l. 30 Br. DIOM. gramm. I 522, 8 in -a proseuctice Vergiliii. EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 18 sqq. SERV. ecl. prooem. p. 3, 10. 15 ecl. 2, 11. 3, 1. 4, 1. PROB. Verg. ecl. praef. p. 329, 13 omnium specierum -as in bucolicis posuit. FVLG. Virg. cont. p. 83, 13 sqq. AVG. civ. 10, 27 p. 445, 8 D.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. DON. vita Verg. l. 172 Br. innominatus quidam rescripsit antibucolica, duas modo -as, sed insulsissime παρῳδήσας *eqs.*), *Theocriti* (SERV. ecl. 8, 1), *Valgi* (SCHOL. Verg. Veron. ecl. 7, 22), *Horati tam carminum* (PORPH. Hor. carm. 4, 4, 1 epod. 4, l. 6, l. 9, 11 sq. 16, l. 17, l. 14 FORTVN. gramm. VI 300, 29. 302, 10. 303, 23 AVSON. 335, 4. *nota*: SCHOL. Hor. p. 2, 13 in Horatio ... oden, non -am dici, quia -a Vergili bucolicorum est) *quam sermonum* (SVET. vita Hor. p. 46, 12 PORPH. Hor. sat. 2, 2, 1 epist. 1, 6, l. 1, 7, 1 SVBSCR. Hor. sat. 1, 3—10 *codd.* FΛω), *Stati aliorumque poetarum, v. p. 48, 72 sqq.*

2 *i. q. electio diligens*: PS. IVL. RVF. schem. lex. 41 p. 58, 3 *sqq.* figura per -am verborum ... adverbiorum ... nominum (42. 44).

deriv.: eclogarius. *cf. Onom.*

eclogārius, -ī *m. ab* ecloga. *i. q. loci diligenter electi* (*cf.* electorum commentarii PLIN. epist. 3, 5, 17): CIC. Att. 16, 2, 6 notentur -i, quos Salvius ... in convivio dumtaxat legat.

Rubenbauer.

eclūtrum, ἔκλουτρον. *genus vasis*: LIV. ANDR. carm. frg. 4 (5) M. argenteo polubro aureo -o (et glutro *codd.*; *cf. Hom. Od. 1, 136 sq.*). *v. et* eglutrum.

ecmelēs, ἐκμελής. *def. l. 23.* BOETH. mus. 5, 11 p. 361, 6 non unisonarum ... vocum aliae ... sunt aequisonae, aliae consonae, aliae emmelis (*opp.*), aliae dissonae, aliae -is (*g*; ek- *h, k, o*). *ibid.* 361, 16 -is (ek- *codd.*) vero, quae non recipiuntur in consonantiarum coniunctione, de quibus paulo posterius in divisione tetrachordorum dicemus (*non extat*).

ecnephiās *m.*, (ὁ) ἐκνεφίας (ἄνεμος), *cf.* SEN. nat. 5, 12, 1 sunt quaedam genera ventorum, quae ruptae nubes et in pronum solutae mittunt: hos Graeci ventos ἐκνεφίας vocant. PLIN. nat. 1, 2, 49 -s, typhon. 2, 131 quae (*procella*) vocatur a Graecis -s. *ibid.* id est vibratus -s. 2, 133 non fit ... aquilonius typhon, nec nivalis aut nive iacente -s.

eco *v.* ego. **econes** *v.* egones.

×ē contrā *et* ēcontrā *adv. (partic. v. infra l. 76), praep. (?, v. p. 50, 62), ab* e(x) *et* contra. *scribitur*: ae-: BAVDON. prol. p. 377, 11. GLOSS.[L] III Abstr. EC 3 e diverso (*cf.* ER 10 e regione, e latere). *legitur inde ab* (*v. et infra l. 38 sq.*) ITALA (Sangall.) *v. l. 44*, (Fuld.) *v. p. 50, 21*, AVR. VICT. Caes. 39, 45 (contra *HS recte*), LVCIF. *praeterea habent* VITR. 7 praef. 3 *cod. G*, PAVL. FEST. *v. l. 78. de* TAC. ann. 12, 47 *et* 13, 37, *ubi extat in cod., cf. Hamp, Archiv 5, 1888, p. 350.*

I ***adv.:*** **A** *sensu locali*: **1** *de situ*: **a** *i. q. ex adverso, e regione opposita: cf. ad notionem* SCHOL. Ter. p. 62, 19 (*ad* Phorm. 88 ex advorsum ilico tonstrina erat quaedam) -a, et est adverbium. ITALA Ezech. 40, 2 (Sangall.) quasi aedificatio civitatis -a (ἀπέναντι. VVLG. civitatis vergentis ad austrum). FVLG. myth. 1, 15 p. 25, 7 fit ergo vox quattuor dentibus, id est -a positis, ad quos lingua percutit *eqs.* VVLG. exod. 34, 3 nec videatur quispiam per totum montem; boves quoque et oves non pascantur -a. deut. 32, 52 -a videbis terram et non ingredieris in eam (IV reg. 3, 22. 4, 25. VITA Caes. Arel. 2, 30 vidit -a in foro hominem, qui a daemonio agebatur, quem cum attendisset -a. *aliter p. 50, 15*). IV reg. 2, 7 et steterunt -a longe. 2, 15 filii prophetarum, qui erant in Iericho -a. ROMVL. fab. Aesop. 78, 7 ed. Thiele *rec. vet.* iubet *simius* ... et sibi sedile -a (contra *rec. W*) parari, sicut viderat imperatorem aliquando facere *eqs.* GREG. TVR. Franc. 8, 16 p. 336, 18 ecce templum sanctum -a.

b *fere i. q. in fronte, opp.* post tergum: FVLG. serm. ant. 5 p. 113, 11 Sitium Dentatum centies et vicies pugnasse singulari certamine, cicatrices habere -a quadraginta quinque, pos tergum nullam.

2 *de motu vel actione quae ex adverso loco dirigitur, fere i. q. adversus*: **a** *in universum*: ITALA Ezech. 8, 16 (Sangall.) xx viri posteriora sua dantes ad templum domini et facies suas -a (ἀπέναντι. VVLG. facies ad orientem). PS. GARG. MART. p. 212 et sic facies et mittis -a (*sc. in mustum*) mellis partes duas. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 4, 5 *rec. gall.* milvus -a volans, murem ... rapuit. SIDON. carm. 5, 200 et fingit alumnum: aemulus -a spectat. **b** *speciatim: sensu hostili*: VVLG. II par. 13, 3 Ieroboam instruxit -a (πρὸς αὐτόν) aciem octoginta millia virorum. *avertendi causa*: GREG. TVR. patr. 7, 2 p. 688, 10 facto tantum signo crucis -a, verbo daemonia discedere imperabat (17, 3 p. 731, 4. 17, 4 p. 731, 12 faciens signum crucis -a.) 17, 2 p. 729, 34 faciens crucem Christi -a.

B *sensu adversativo: fere i. q. rursus, aliter, oppositum* ([*p. 50, 57. 61*]. *saepius coniungitur cum aliis particulis oppositionem significantibus; hic illic ipsum vim particulae adversativae* [*at, sed, tamen sim.*] *habet*): **1** *primo sententiae loco ponitur*: PAVL. FEST. p. 368 vesticeps puer, qui iam vestitus est pubertate, -a investis, qui necdum pubertate vestitus est. LVCIF. non. conv. 9 p. 19, 23 cum te inveniamus dicere patrem non esse verum patrem, ... -a videamus apostolos credidisse in unum deum patrem *eqs.* FILASTR. 79, 1 alii sunt qui dicunt ..., -a autem alter ei opponebat dicens (GREG. M. moral. 18, 35 p. 56[A] -a autem de flagello damnationis scriptum est). SERV. auct. Aen. 1, 71 et bene Iuno sic pollicetur ..., -a Aeolus ... respondit. 7, 796. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 101 Naevius tam parcus fuit, ut ..., -a Cassius Nomentanus tam profusus fuit, ut *eqs.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 396[C] -a vero *eqs.* (PS. PROCL. epist. ad occ. 9 p. 66, 38 -a vero malitia ... probatur). AVG. epist. 130, 4 p. 44, 3 -a (*MFAP*[a]; et contra *C*; contra *K, ed. Vind.*), si divitiae circumfluant *eqs.* serm. 5, 2 p. 54[init.] -a sunt qui *eqs.* 245, 2 p. 2197[init.] -a Iudaeus ..., inquit (*sim.*: ROMVL. fab. Aesop. 19, 2 ed. Thiele *rec. gall.* -a sic ait corvo [32, 7]. *sine verbo*: 27, 22 -a [et contra *al.*] altitonans. 46, 5 *rec. vet.* -a formica). MAXENT. resp. adv. Horm. 50 p. 59, 5 *al.* PETR. CHRYS. serm. 10 p. 213[B] in plateis, in triviis suum pietas habet secretum: -a platea est, trivium est, cum in secreto facit hypocrita nil secretum. 36 p. 501[A] domino archisynagogus occurrit ..., -a mulieri dominus non quaesitus occurrit praeteriens. ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 32 -a, si *eqs.* hom. 7 p. 117, 39 -a vides alium ingemiscentem et clamantem (*aliter p. 49, 49 sqq.*). SCHOL. Ter. p. 58, 12 -a Virgilius in I Aen. (p. 65, 13). CASSIOD. in psalm. 24, 6 p. 478[C] iuvenes ...; -a quidam senes levitatis crimine maculantur. 32, 18 p. 231[A] ipsos ... respicimus; -a ab illis aspectus avertimus. 72, 1 p. 516[B]. VITA Desid. 4 p. 631, 27 et quantum vis dei crescebat virtutibus copiosis, -a actis ille foedabatur nefandis. *et al.* **2** *sententiae inseritur*: ITALA II Cor. 2, 7 (Fuld.) ita ut -a magis donetis (τοὐναντίον. VVLG. e contrario). AVR. VICT. Caes. 39, 45 honestiorum provectu et -a suppliciis flagitiosi cuiusque virtutum studia augebantur (HIER. epist. 28, 2 p. 228, 9 et -a in psalmis multorum versuum ... non inveniatur *eqs.* PAVL. NOL. epist. 30, 4 p. 264, 22 est quoddam caecum in nobis et videntibus, et -a etiam in caecis videns. PHYSIOGN. 3 p. 6, 2 primo igitur constituendus est animus masculini et -a feminini. ROMVL. fab. Aesop. 58, 7 ed. Thiele *rec. gall.* [*de gallina*] abundat mihi *cibus* et -a [*i.* '*tamen*'] scalpo. 63, 5 *rec. vet.* BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 223, 8. *et al.*). SERV. Aen. 11, 660 inde est -a *eqs.* ecl. 1, 18 'da' dic, sic -a 'accipe ...' id est audi. SCHOL. Pers. 4, 33 ac si -a corpori curando indulgeas FVLG. aet. mund. p. 163, 13 ad vero -a Aman crucem nocte praeparat. HIER. in Ier. 14, 19 p. 774[A] et nullum est bonum, sed -a turbatio (in Gal. 4, 14 p. 381[A] RVFIN. hist. 4, 7, 5 [*gr. deest adv.*]. EPIST. pontif. 303 [*Innoc., a. 414*] Migne 56 p. 509[A] sed -a asseritur. CASSIOD. in psalm. 40, 12 p. 299[B]). VVLG. gen. 45, 27 illi -a referebant omnem ordinem rei. DIDASC. apost. 20, 21 nonne -a per tuum ipsius os *eqs.* PAVL. NOL. epist. 23, 29 p. 182, 22 et rursus -a ... commonemur. AVG. serm. ed. Mai 53, 2 dominus -a: 'veni ad me' (ROMVL. fab. Aesop. 15, 12 ed. Thiele *rec. gall.* ille agrarius -a. *cf.* 58, 8 Venus -a huic gallinae dicitur. 65, 23 et lupus -a cani. 73, 13 et lupus -a bubulco ait. 75, 3 quidam -a dixerunt. 80, 7 cui ⟨...⟩ anser -a). 71, 1 cum deus hominibus dicat ..., diabolus -a hominibus intimat (*ibid. antea* contra). MACR. Sat. 5, 13, 26. SORAN. p. 76, 2 ut sint tenues et macilentae et pthisicae vel hecticae aut -a (contra *h*) multum pingues et crassae (p. 80, 8). p. 79, 3 *infans* ita duplicatur, ut sedenti similis naticas foris ostendat, vel -a ita duplicatur, ut *eqs.* CARM. ad senat. 69 huic sincera fides aeterna sede fruetur et dolus -a longo cruciabitur igni. EVSTATH. Bas. hex. 5, 5 p. 914[A] sicut -a, si ager *eqs.* (*gr.* καὶ μέντοι καὶ πάλιν λέγεται). 8, 6 p. 952[B] laudatur -a circa natos cornicis affectio (*gr. deest adv.*). SALON. in prov. p. 972[A] unde et -a ... dicturus est. PAVL. PELL. 268 namque et quanta mihi ... potentum gratia praestiterit ... probavi ..., quantum et -a ipsa patronorum mihi ... obfuerint studia. ALC. AVIT. hom. 1, 1 p. 104, 4 Iudas -a ... anathema factus a Christo. BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 386, 10 in negativis vero -a est. VEN. FORT. vita Marcell. 1, 3 verum -a quicumque angustae intellegentiae ariditate torrentur (*inde* BAVDON. prol. p. 377, 11). PALLAD. hist. mon. I 10 p. 285[A] qui -a fortior *eqs.* (ὁ δὲ). RVSTIC. c. aceph. p. 1235[B] si suspecta sunt, nondum tamen et impia, nec -a rursus, quae accusari ex toto non queant. *et al.*

II *praep.* (*? v. p. 49, 33*): *fere i. q.* **a d** *alqm.*: ANTH. 378 *praescr.* v. 9 -a episcopum (*cf. praescriptionem v. 1*: a parte episcopi. *nisi potius* episcopus *legendum*).

ē contrāriō *v.* e(x) contrario *vol. IV 767, 83 sqq. 769, 39 sqq.*

ē conversō *adv. cf. vol. IV 869, 66 sqq., ubi addas*: *i. q. conversim, e contrario*: BOETH. diff. top. 2 p. 1190[A] cuius effectio bona est, ipsum quoque bonum est, et -o. herm. sec. 4, 10 p. 279, 12 at vero non -o est (*ibid.* p. 282, 14. 5, 12 p. 386, 21 quemadmodum -o sint *eqs.*). *ibid.* p. 282, 10 sed hoc -o non evenit (p. 284, 15). p. 301, 3 sed non -o. p. 341, 12 ita quoque nunc -o, quae *eqs.* RVSTIC. c. aceph. p. 1179[D] si enim alius non unus et idem, sicut ostensum est, et aliud non unum et id ipsum, et -o quod unum est, aliud non est (*saepius*).

ēcors *v.* excors.

ecphōnēsis (-is) *f.*, ἐκφώνησις. *scribitur* ecf-: *l. 84. abl.* -i: *l. 81. 83.* [*legitur vox gr.*: RHET. min. p. 112. 24 DON. Ter. Eun. 924 SERV. Aen. 11, 305.] *t. t. rhet., i. q. exclamatio* (*cf.* MACR. Sat. 4, 6, 17 exclamatio, quae apud Graecos ἐκφώνησις dicitur, movet pathos. *v. l. 82*): COMMENT. Lucan. 8, 542 'a superi' apostropha cum -i (SCHOL. Stat. Theb. 6, 4. 1 apostrophe cum -i, id est cum exclamatione). MACR. Sat. 4, 2, 4 una nobis Vergiliana oratio, pro exemplo sit 'heu stirpem invisam'. initium cum -i. SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 4, 7, 40 (758) illa Ci⟨ceron⟩is ecfonesis 'o tem⟨pora⟩ o mores'.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ecphora, -ae *f.*, ἐκφορά. *plural. l. 5. 8. graecis litteris l. 4. i. q.* *proiectura*: VITR. 3, 5, 1 *spirae* ad symmetriam sic perficiantur, uti crassitudo ... sit columnae ex dimidia crassitudine proiecturamque, quam Graeci ἔκφοραν vocitant, habeant s(emisse) extantem. 3, 5, 11 omnes -ae venustiorem habeant speciem, quae quantum altitudinis tantundem habe[a]nt proiecturae. 6, 2, 2 quemadmodum etiam in scaenis pictis videntur columnarum proiecturae, mutulorum -ae ... prominentes, cum sit tabula ... ad regulam plana.

ecphys- *v.* effis-. **ecplano** *v.* explano.

ecpyrōsis (-is) *f.*, ἐκπύρωσις. *acc.* -in: *v. l. 22. 23. 25. i. q. incendium vel inflammatio mundi*: NIGID. Serv. auct. ecl. 4, 10 Orpheus *esse ait* primum regnum Saturni, deinde Iovis, tum Neptuni, inde Plutonis; nonnulli etiam, ut magi, aiunt Apollinis fore regnum: in quo videndum est, ne ardorem, sive illa -is appellanda est, dicant. *opp.* cataclysmos: CENS. 18, 11 p. 39, 10 *anni maximi* (*sc. Aristotelici*) hiemps summa est cataclysmos, quam nostri diluvionem vocant, aestas autem -is, quod est mundi incendium. FIRM. math. 3, 1, 9 p. 93, 29 ut originem mundi facili possit ratione ... explicare, praesertim cum CCC milibus annorum maior apocatastasis, id est redintegratio, per -in (*N*, haecpyrosin [ecp-] *A'*; cyrosin *al., cf. add. ed. p. 548*) aut per cataclysmum fieri consueverit. *ibid.* p. 94, 3 tunc ergo exustionem, id est -i⟨n⟩ (*N mg.*, cyrosi ita *al.*) cataclysmus sequitur. 3, 1, 16 p. 95, 31 apocatastasin per -in (*N*; cyrosin *al.*) et per cataclysmum fieri. SERV. ecl. 6, 41 sane sciendum, et per diluvium et per -in significari temporum mutationem. *K.-M.*

ecquālis, -e *pron. interrog. indefin.* [*coaluit ex coniunctione* et *et pron. interrog.* qualis. *W. sed cf. l. 79*]. *v. generatim de hac voce et sequentibus F. Gruenler, De 'ecquis' sive 'etquis' pronomine quaestiones orthographicae, Diss. Marburg 1911. i. q.* ποῖός ποτε: GELL. 6, 2, 7 (*in falsa Caeselli Vindicis explicatione loci Enniani* [*ann. 382*] quem credidit esse meum cor) quod cum facit *Hannibal*, e⟨c⟩quale putat cor habere me et quam stultum esse me credit, cum *eqs.*? (et quale *non recte Gruenler l. l. p. 76*).

ecquandō *adv.* [*coaluit ex coniunctione* et *et adv. interrogativo* quando. *W. cf. l. 79*]. AGROEC. gramm. VII 114, 12 '-o' increpando vel inquirendo interrogantis adverbium est, 'et quando' simpliciter loquentis (*sc. in interrogatione simplici et affectibus carente ponenda, ut Agr. distinguere parum recte videtur*). *dub.*: SEN. Thy. 59 nondum Thyestes liberos deflet suos — et quando (*vulgo*, ec- *Bentley*) tollet? VAL. FL. 2, 395 sibi moenia linqui en iterum, et quando (*vulgo*, ec- *edd. vett.*) natorum tempora *sc. ventura*, gentem qui recolant?

i. q. num aliquando, aliquandone, plerumque in oratione vehementiore vel affectibus repleta, unde saepe anaphorice ponitur (GLOSS. ἆρά ποτε. aliquando, ex quo tempore. PAVL. FEST. p. 76 enumquam: -o): **1** *in interrogatione directa* (*obliqua supra l. 41*): QVADRIG. hist. 83 C. Mari, -o (et quando *codd.*) te nostrum et rei publicae miserebitur? CORNELIA epist. frg. 2 l. 20 sqq. quae pausa erit? -o desinet familia nostra insanire? -o modus ei rei haberi poterit? -o desinemus et habentes et praebentes molestiis insistere? -o perpudescet miscenda ... re publica? VARRO Men. 294 currere, vigilare, esurire, -o (haec q. *codd.*) haec facere oportet? quam ad finem? CIC. Verr. II 2, 43 -o te rationem factorum tuorum redditurum putasti? -o his de rebus talis viros audituros existimasti? (et q. *v. l.*). II 5, 66 -o igitur isto fructu quisquam caruit? CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 -o tu hominem ineptiorem quam tuum Cn. Pompeium vidisti? LIV. 3, 67, 10 qui finis erit discordiarum? -o unam urbem habere, -o communem hanc esse patriam licebit? (et q. *codd.*). SEN. dial. 5, 28, 1 age, infelix, -o (*Bentley*, et q. *cod.*) amabis? PLIN. paneg. 72, 6 nosti necessitatem servitutis: -o simile aliquid audisti? -o dixisti? (*Livineius*, et q. *codd.*). AVSON. 322, 51 -o (haec qu. *vel* e(t) qu. *codd.*) ista meae contingent dona senectae? *nota* ecquandone: CIC. fin. 5, 63 quotiens hoc agitur, -one (*sc. agitur, v. Madvig, comm. p. 715*) nisi admirationibus maximis? (et q. *vel* est q. *codd.*). PROP. 2, 8, 15 -one (*N*, et q. *rell.*) tibi liber sum visus? an usque in nostrum iacies verba superba caput? (*cf. l. 74*). VELL. 2, 14, 2 -one, inquit *M. Livius Drusus*, ... similem mei civem habebit res publica? APVL. apol. 25 -one vidisti, Maxime, flammam stipula exortam *eqs.*? **2** *in interr. indirecta*: CIC. Vatin. 18 volo uti respondeas ..., -o (*P*, haec- *G*) dubitaris contra eas leges cum plebe agere et concilium convocare. leg. agr. 2, 17 quaero a populari tribuno plebis, -o (haec q. *codd.*) nisi per XXXV tribus creati sint *decemviri*. *nota*: Ov. Pont. 3, 3, 53 dic, precor, -o (et q. *vel* haec q. *codd.*) didicisti fallere nuptas ... an sit ab his omnis rigide summota libellis? (*variatio modi indicare videtur transitum parataxeos in hypotaxin*).

ecquis, ecquī, ecquae, ecqua, ecquid, ecquod *pron. interrog. indefin.* [*coaluit ex coniunctione* et *et pron. interrog.* quis, quī. *W. quam originationem cum antiquissima codicum memoria et grammaticorum testimoniis formam* ecquis *probantibus non convenire infra demonstrabitur. H.*]. ***formae:*** ecquis *subst. passim inde a* PLAVTO; *adi.* (*plerumque ante vocalem*): PLAVT. Amph. 856 -is alius. Men. 673 Merc. 844 Most. 354 CIC. Verr. II 1, 111. 3, 142 II 4, 25. Font. 37 VERG. ecl. 10, 28 PROP. 1, 11, 6 Ov. am. 3, 1, 15 epist. 20, 106 LIV. 23, 12, 16 SEN. Phaedr. 359 epist. 26, 4 PANEG. 11 (3), 22, 1. ecqui (*semper ante conson., cf. Sommer, Hdb. d. lat. Laut- u. Formenl.*[2] *p. 435*): *subst.*: PLAVT. Stich. 222 -i poscit (*dub.* NAEV. com. 116, *v. p. 53, 15*). LIV. 26, 33, 7 -i Campanorum. *adi.*: CIC. Verr. II 4, 18 -i pudor ..., -i metus. Sest. 110 -i seditiosus. dom. 24 -i locus (sed qui *codd.*). leg. agr. 2, 39 -i ... locus. ecquae *adi.* (*hic illic variant codd. inter* ecquae *et* ecqua; ecquae *metro certum apud* LVCR., ecqua *apud* VERG., Ov., STAT.): PLAVT. Bacch. 235 -ae advenerit ... navis (-a ⟨hodie⟩ *Leo*). Mil. 794 -ae (*P*, -a *A*) ancilla. Stich. 366 -ae navis. CIC. inv. 1, 43 -ae ... lex. 2, 131 -ae ... exceptio. S. Rosc. 92 -ae facultas. Verr. II 4, 18 -ae religio. Sest. 64 -ae vox. 110 -ae seditio *eqs.* ac. 2, 86 -ae .. distinctio. Att. 2, 6, 2 -ae spes (7, 8, 4. ad Q. fr. 1, 4, 2 -aenam). 7, 12, 6 -ae ... invidia. 8, 12, 4 -ae ... persona. LVCR. 5, 1212 -aenam ... origo. 5, 1213 -ae ... finis. ecqua (*forma enclitica, cf.* si, num qua *sim.*, aliqua): *adi.*: PLAVT. Asin. 516 -a pars (Men. 135). Most. 770 Sarsinatis -a est. TER. Eun. 521 -a ... soror. CATO orig. 95[e] -a ... lex (CIC. inv. 2, 42 -a [-ae *v. l.*] lex, -a pactio *eqs.*). RHET. Her. 2, 4, 7 spes ... -a (*M*, -ae *E*). CIC. Verr. II 1, 63 -a (-ae *v. l.*) virgo. II 2, 120 -a res. II 4, 25 -a civitas. VERG. Aen. 3, 341 -a ... cura. Ov. fast. 4, 488 -a puella. BOETH. mus. 3, 14 p. 294, 25 -a ... differentia (3, 16 p. 299, 17 -ae *v. l.*). *subst.* (*cf.* aliqua *vol. I 1607, 38*). Ov. epist. 15, 341 -ast (*sc. femina*) ... repetita? STAT. Theb. 5, 129 -a ... promittit? ecquid *subst. passim inde a* PLAVTO, ecquod *adi. inde a* TER. Eun. 519 rus ... -od, *dein* CIC. (Verr. II 3, 131 -od iudicium *et* 8[ies]), Ov. (Pont. 3, 1, 3. 4, 10, 3), LIV. (1, 9, 5. 5, 48, 6). ecquisnam *sim.*: PLAVT. Merc. 844 -isnam (CIC. Vatin. 38 part. 64). Bacch. 206 -idnam (Poen. 619 CIC. top. 82 Att. 9, 12, 4 CATVLL. 28, 6). CIC. Vatin. 26 -osnam. Deiot. 40 -onam modo (part. 48 Att. 9, 9, 1. *cf.* CATVLL. 10, 8). Phil. 10, 19 -odnam (Brut. 22). ad Q. fr. 1, 4, 2 -aenam (fin. 4, 67. LVCR. *v. l. 14*). *ceterae formae*: ecquem, ecquam, ecquo, *plur.* ecqui, ecquae, ecquos, ecquas *saepius*; eccui: CIC. Mur. 68 (*p. 53, 18*) Phil. 5, 8; *cf. adv.* ecqui, ecquo *p. 58, 19. 32.*

orthographia* et *etymol.*:** *falsa proferunt antiqui*: PRISC. gramm. II 31, 10 transit ... consonans 'n' ... in 'c': ecquid pro enquid (*hinc* CASSIOD. gramm. VII 208, 11. ALBIN. gramm. VII 301, 12; *v. Gruenler* [*supra p. 51, 29*] *p. 8 sq.*). SCHOL. Hor. app. epist. 1, 18, 82 ecquid adverbium est antiquum pro ecce. *in codd. vetustis usque ad VIII saec. p. Chr. persaepe scribitur* etquis (*ex. gr. semper in cod. rescr. Vat. Cic. in Verr. saec. III/IV*), *cum in codd. a saec. VIII usque ad s. X exaratis praevalere videatur* ecquis, *postea rursus* etquis. *unde Gruenler in dissertatione sub* ecqualis *allegata Birtium* (*Archiv 15, 1908, p. 76 sqq., Philolog. 83, 1928, p. 47. 52. 167 sq.*) *secutus conclusit primariam et genuinam formam esse* etquis, *ex qua* ecquis *assimilatione orta sit ut* quicquam *ex* quidquam *sim. quo factum est, ut plerique editores recentiores, ex. gr. Stangl* (*cf. Woch. f. klass. Phil. 29, 1912, 685 et ad Ps.* ASCON. *p. 17, 6. 21, 11*), *Klotz* (*ad* CIC. *Pis. 26 p. 421, 15*), *alii formam* etquis *textu reciperent, ubicumque melioribus codd. tradita est. at primum monendum est codicum testimonia talibus in rebus non numeranda, sed perpendenda esse; deinde* ecquis *forma sola traditur in Ambrosiano Plauti s. IV/V* (*32*[ies]) *nec non in palimps. Vat. Cic. de rep. s. IV et in pal. Bob. Frontonis s. VI, quorum testimoniorum vim Gruenler l. c. p. 94 frustra infirmare conatur. sequitur, quod genuina forma* ecquis *etiam scripturis crebris* hecquis, haecquis *sim.* (*ex. gr.* PLAVT. *Mil. 794 Pseud. 370 cod. A, Most. 900* hec quis ec quis *P, sc.* ecquis *ex* hec- *correctum; cf.* h(a)eccastor *pro* ecastor *sim.*) *fulcitur; accedit locus* PRISC. *gramm. II 47, 5, qui* ecquis, *sine dubio ex doctrina priorum, expressis verbis testatur* (*cf. Tolkiehn, Berl. phil. Woch. 33, 1913, 1145*). *sed omnino forma* etquis, *quae ex scriptura q. d. 'inversa'* (*ut ex. gr.* etcum *pro* eccum, etcastor *pro* ecastor *sim.*) *orta, deinde propter crebram assimilationem sensus ad* et quis *in interrogationibus cum indignatione vel affectu quodam elatis propagata videtur, recta esse non potest, quia* ecquis *ab initio idem fere q. 'num quis' valet* (*cf. inprimis* ecquis *in interrogatione indirecta et iuncturas* sed ecquis, et ecquid, aut ecquid *sim.*), *ideoque* et *coniunctionem copulativam* (*= atque*) *vel cumulativam* (*= etiam*), *licet sic sentiant Birt, Stangl aliique secundum Doehring, Jahrb. Phil. 141 (1890), 439 sq., continere non potest. immo exstat, ni fallor, in* ecquis *eadem particula pronominalis* *ed, *quae etiam voculae* ecce (*ex* *ed-ce *'dás da'*) *et cognatis formis dialectorum Italicarum subesse videtur; cum particula pronom.* *et *a linguis indogermanicis prorsus aliena sit* (*cf. Walde, Vergl. Wörterb. d. idg. Spr. I p. 99*), *actum est omnino de fide formae* etquis. *in codd. praeter* etquis, h(a)ecquis (*quas scripturas singillatim afferre plerumque ex causis supra dictis supersedi; accuratiora v. apud Gruenler l. l.*) *hic illic scribitur etiam* eo quis (*ex. gr.* AMM. 25, 4, 2 *V s. IX; sc.* o *et* c *in scriptura permutatis*), ecce quis (*e. gr.* QVINT. decl. 279 p. 139, 20 *cod. A*), enim qui (CIC. leg. agr. 2, 39 *codd.*), equidem (PLAVT. Pseud. 739 *cod. A*), *quae corruptelae falsae explicationi compendiorum* (ec̄ = ecce, h̄ = haec *confusum cum* H̄ = enim, qd̄ = quidem) *debentur; cf. etiam Gruenler l. l. p. 103 sqq. ad scripturam* equis *pro* ec-. ***prosodia: ecquis *saepius apud Plautum pyrrhichice scanditur tam ex lege iamborum breviatorum* (*ex. gr. Persa 108* sed ĕcquĭd) *quam ex lege q. d. 'Kürzung durch Tonanschluß'* (*velut Bacch. 583* ĕcquis ĕxit?); *sine idonea causa dubitant vel obloquuntur Lindsay, Early lat. verse 172 sq.*
[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

198; *Maurenbrecher, Parerga z. lat. Sprachg. 130 adn. 3, 267; Marx, Moloss. und bakch. Wortf. 1922, 160 sq., qui perverse* ec quis *duas distinctas particulas putat.* GLOSS. ecquis ἀρά τις. aliquis. ecquid ἀρά τι. aliquid. e<c>cui alicui. ecquae aliquae. DOSITH. gramm. VII 410, 26 ecquid (et- *cod. Sang. s. X*) ἀρά τι. NOT. Tir. 3, 47 e<c>quis *ante* siquis, nequis. ***collocatio:*** ecqui(s) *adi. saepius enclitice postponitur, cf.* PLAVT. Most. 770 Sarsinatis -a est. TER Hec. 804 CIC. Verr. II 4, 25 Sull. 72 *al.; item* ecquis, -id *subst., cf.* PLAVT. Capt. 509 Rud. 950 OV. trist. 3, 7, 11 FRONTO p. 148, 10 N. *cum praep.*: CIC. inv. 2, 43 -o ab alio. Verr. II 1, 62 -o in oppido. II 2, 158 -o de homine. *legitur inde ab* (NAEV.? *v. l. 15*) ENNIO *et* PLAVTO, *raro et fere nonnisi apud archaistas in latinitate inferiore; deest ex. gr.* CAES. SALL. TIB. MANIL. VITR. VELL. CELS. COLVM. PLIN. nat. SIL. VAL. FL. TAC. [*dubia et falso edita vel corrupta*: NAEV. com. 116 et qui (*cod. Festi p. 217, probat Lindsay*, ecqui *vulgo*). ENN. ann. 157 et quis est erat *codd.*, et qui sextus erat *Hertz, Vahlen*, ecquis *Merula falso.* LABER. mim. 148 ecquid (*vulgo*, et quid *Π s. XII, Hosius*, quid *rell. codd. Gell. 16, 7, 5*). CIC. Mur. 68 consulatum petenti solet fieri (*sc. obviam prodire*); et cui autem non proditur revertenti? (eccui *editores post Ascensium, recte ut vid.; vix* et *retinendum, ut tamquam in syllogismo assumptioni inserviat, cf. Tusc. 2, 16 et Löfstedt, Arnobiana 44 sqq., qui* ARNOB. nat. 1, 35 p. 22, 27 *al. recte* et quid *pro vulgato* ecquid *restituit*). Mur. 79 quaeris a me, <ec>quid (*Bake*, <num>quid *Klotz dubitanter*) Catilinam metuam. Planc. 66 et quid (*sic codd. recte*, ecquid *vulgo*, sed q. *Lambin.*, etquid *i.* 'ec-' *Klotz*) ego dicam de occupatis meis temporibus? orat. 137 ut addubitet, quid (*L recte ut vid.*, et- *Quint.*, ec- *A*) potius aut quo modo dicat. Att. 5, 13, 3 perscribe ..., <ec>quid (*Bosius*, <num>quid *Lamb., Sjögren*) iudiciorum status ... laboret. 11, 6, 3 ad Oppi[d]um <et Balbum *scripsi?*>, ecquonam ... placeret modo *eqs.* (*Sternkopf*, et quonam *Lehmann*, et quoniam *codd. corrupte*). 12, 7, 1 exposui te ex me detulisse, et quid vellet et quid requireret (ecquid *edd. vett. falso*). LIV. 42, 26, 5 quaesitum, [et] quid (*Madv. recte*, ec- *ed. Vascosana*) ita non adissent magistratum. SEN. dial. 4, 7, 1 et quid indignius quam *eqs.* (*sic codd., vulgo recte*, etquid *i.* 'ecquid' *Birt, Philol. 83, 47*). benef. 5, 11, 1 et quis (*cod., Hos.*, ec- *Wesenb.*) ... cogitat? ... et quis ... noluit? clem. 1, 7, 1 et quis (*cod., Madvig, Hos.*, ec- *Pinc.*) regum erit tutus *eqs.*? epist. 14, 17 et quid interest quis dixerit? (etquid *i.* 'ec-' *falso Gruenler p. 95, cf.* QVINT. decl. 273 p. 119, 22 PRISC. gramm. III 479, 6. 500, 7. 502, 4). QVINT. decl. 348 p. 372, 20 quaeri solet, [ec]quo *eqs.* (ec- *vel* ea- *codd., sc. ex dittographia ortum, v. Gruenler p. 72*). PLIN. paneg. 54, 1 et quis iam locus ... manebat ignarus? (*cf.* 46, 1; ecquis *falso Cuspin.*, etquis *Birt*). APVL. apol. 9 et quid (*Helm recte*, ex- *F*, ec- *Sauppe*) tam petulans habent ... versus mei? 56 et quid ego de luco ... loquor? (eqcd *F*, ecquid *H. Mueller, Helm, Gruenler falso, cf.* 8 et quid ego de homine nato diutius?, 44 et quid ego de servis?, *sc.* et *sensu adversativo*). TERT. resurr. 27 p. 65, 5 et quae enim *codd. fort. recte*, ecquae *vulgo sec. Oehlerum.* adv. Marc. 4, 20 p. 486, 27 si ex fide creatoris *mulier tetigit Christum*, quomodo (*Kroymann fort. recte*, et q. *codd.*, ec- *Oehler*) legem inrupit? PANEG. 3 (11), 10, 4 e<s>t quinam (*sic vulgo recte*, ecquinam *Livineius*). 11 (3), 22, 1 -is (*vulgo*, nec quis *codd.*, numquis *Rittershaus*) deus. SPART. Sept. Sev. 21, 7 novercam suam — et quid novercam? matrem quin immo *eqs.* (ecquid *Petschenig vix recte*). IVL. VAL. 3, 12 p. 122, 7 etquid *i.* ecquid *Stengel*, et (*i.* etiam), quid *Kuebler, Gruenler p. 80.* QVEROL. 1, 1 p. 7, 15 ecquid *vulgo*, et quid *codd., Svennung, Orosiana p. 92 recte.* AMM. 25, 5, 3 et quid (*V, Petschenig recte*, ec- *Kiessling*) ageretis, si *eqs.* 27, 7, 7 et quid (ec- *Kiessl.*) agitur *eqs.* RVFIN. hist. 10, 20 p. 986, 22 ecquid *Mommsen*, et quid *codd., Svennung l. l. 94.* OROS. hist. 5, 1, 2 ecquid *Zangemeister*, et quid *codd., Svennung l. l. 91 recte ut vid.* SIDON. epist. 9, 9, 4 et quaenam *codd., Mohr recte*, ec- *Luetjohann.* carm. 7, 66 ecquonam *Wilamowitz*, hic q. *codd.*]

I *in interrogatione* ***directa:***

A *adi.*: PLAVT. Amph. 856 -is alius Sosia intust? Asin. 516 -a (egova *P*) pars orationis ... dabitur mihi? (Men. 135). Epid. 441 si istunc hominem ... tibi commonstrasso, -am abs te inibo gratiam? Men. 673 heus, -is hīc est ianitor? Merc. 390 -am tu advexti ... ancillam? (Mil. 794 sed -ae [*P*, -a *A*] ancillast illi?). 844 -isnam deus est? Mil. 782 -am (et quam *P*) tu potes reperire ... mulierem? Most. 354 -is homo est, qui *eqs.*? (Pseud. 971 CIC. Verr. II 2, 158 Font. 24 Att. 10, 18, 3). 770 quid, Sarsinatis -a est? Poen. 1044 sed -em adulescentem tu hic novisti Agorastoclem? (Rud. 313 -em adulescentem ... vidistis?). Pseud. 482 -am scis filium tibicinam meum amare? 484 e<c>quas viginti minas ... paritas ut auferas a me? Rud. 316 -em recalvom ... senem *sc. vidistis*? 971 -em esse dices in mari piscem meum? Truc. 508 <ec>quae spolia rettulit? TER. Hec. 804 hospitem -em Pamphilum hic habes? (*cf.* LVCIL. 950 -em [et quem *trad.*] Pamphilum quaeris? *fortasse ad ipsum locum Terenti spectat, sed cf. Marx ad l.*). VARRO rust. 1, 2, 3 -am cultiorem terram Italia vidistis? CIC. Verr. II 1, 62 -o in oppido pedem posuit? 1, 111 -is inventus est postea praetor qui *eqs.*? II 2, 11 -em existimatis ... reum ... tanta cupiditate esse defensum? (Font. 37). 2, 67 -am rem putatis esse ... iudicatam? (2, 120). II 3, 29 -em putatis decumanum ... poposcisse? 3, 131 -od iudicium Romae ... fore putasti? (*cf. p. 56, 59*). 3, 142 -is est iudex, cui *eqs.*? II 4, 18 -i pudor est, -ae religio, Verres, -i metus? 4, 25 -a civitas est ..., rex denique -is est qui *eqs.*? (Manil. 67). II 5, 51 -em nautam, -em militem ... Mamertini dederunt? 5, 67 -em scis ... captum archipiratam qui *eqs.*? 5, 84 -od ... bellum gessimus quin *eqs.*? Sull. 72 -od (et qu. *codd.*) est huius factum *eqs.*? *ibid.* verbum -od umquam ex ore eius excidit? dom. 24 -i (sed (et) qui *codd.*) locus ... vacuus ... fuisset? (PROP. 1, 11, 6 OV. epist. 20, 106. *cf. p. 56, 60*). Sest. 63 -ae vox unquam est audita consulum? 110 -ae seditio umquam fuit ..., -i seditiosus ..., -ae turbulenta contio? Pis. 26 -od (et quod *codd.*) in hac urbe maius umquam incendium fuit? Phil. 10, 19 -odnam (et q- *codd.*, e t<ali> quodnam *Schoell*) principium putatis libertatis capessendae? ac. 2, 86 -ae (haec- *codd.*) poterit ... esse distinctio? nat. deor. 180. Att. 3, 10, 2. 15, 21, 2 -em tu illo certiorem nebulonem *sc. nosti*? part. 48 quid, illa, quae sine arte appellantur ..., -onam modo [-onam loco] artis indigent? (TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 585, 20 [et quomodo *codd.*, ec- *Oehler, vulgo*]. *cf. p. 56, 56*). VERG. ecl. 10, 28 -is erit modus? (SEN. Phaedr. 359). Aen. 3, 341 -a ... puero est ... cura parentis? OV. am. 3, 1, 15 -is erit ... tibi finis amandi? (*cf. p. 56, 70*). Pont. 3, 1, 3 -od erit tempus, quo *eqs.*? 4, 10, 3 -os tu silices, -od ... ferrum duritiae confers ... meae? fast. 4, 488 hac gressus -a puella tulit? LIV. 23, 13, 1 -os (et- *P*) legatos ad Hannibalem Romani miserunt? ... -am ... mentionem pacis Romae factam esse allatum ad vos est? SEN. contr. 7, 1 (16), 7 -em testem timebat? SEN. epist. 26, 4 -is exitus est melior quam *eqs.*? HADR. Vlp. coll. 1, 6, 3 -o (*Mommsen*, ex quo *codd.*) ferro percussit Epafroditus? TREB. Gall. 9, 3 -ae voluptates paratae sunt? CLAVD. MAM. epist. 1 p. 199, 4 -o (h(a)ec- *codd.*) tum et occupatu umquam uspiamve implicabere?

B *subst.*: **1** ecqui(s), -a (*add. gen. part. l. 55. 65. 67. 72. 76. 79*; ex *l. 67*): PLAVT. Amph. 1020 heus, -is hīc est? (Bacch. 582 Mil. 1297 Most. 339. 899 Poen. 1118 Rud. 762 TER. Eun. 530. *cf.* PLAVT. Most. 445 -is i<ntu>st? Truc. 663). *ibid.* -is hoc aperit ostium? (Bacch. 582 Capt. 830 Most. 900. 988 Pseud. 1139 Truc. 663). Asin. 432 eho, -is ... re<m> solvit? 910 -is (et- *P, Non.*) currit pollictorem accersere? Bacch. 581 -is in aedibust? 583 -is exit? (Truc. 255). frg. 4 -is evocat ... istum impurissimum? Cas. 165 heus vos, -is haec ... audit? (CIC. Tull. 29 Pis. 29 HOR. sat. 2, 7, 34). Cas. 949 sed -is est, qui homo munus velit fungier pro me? (*cf.* Curc. 301 CATO orig. 95[d] CIC. Verr. II 3, 143. II 5, 121 Rab. Post. 45 Phil. 2, 29 VERG. Aen. 9, 50 LACT. inst. 7, 27, 12). Cist. 708 (*interpol.*) -em vidisti quaerere *eqs.* (CIC. Verr. II 3, 64 -em vidistis, -em audistis *eqs.*). Men. 1003 -is suppetias mihi audet ferre? Rud. 413 heus, -is in villast? -is hoc recludit? -is prodit? 1033 -em in his locis novisti? Stich. 222 qui (quis *A*) cena poscit? -i poscit prandio? 342 -em convenisti? 352 -is huc effert nassiternam? Trin. 870 heus, -is his foribus tutelam gerit? (Truc. 254). TER. Eun. 1031 -is me hodie vivit fortunatior? CATO orig. 109 -is me ... augurem capiat? or. frg. 40, 8 -is illi modi (*i.* '*illius m.*') esse vult? 44 -is incultior, religiosior *eqs.*? ACC. trag. 233 -is (et- *codd. fere*) hoc animadvortet? CIC. div. in Caec. 22 -is (*codd.*, et- *Ps. Ascon., Don.*) umquam tam palam de honore ... contendit quam *eqs.*? (*cf.* Att. 3, 10, 2). Verr. II 2, 26 -is Volcacio ... unam libellam dedisset? Mur. 68 -ui (et cui *codd.*) autem non proditur revertenti? (*v. p. 53, 18*). Sull. 32 -em (et- *codd.*) tu horum qui assunt ... tam sceleratum statuis fuisse? Phil. 5, 8 -ui potestas ... in forum insinuandi fuit? Tusc. 1, 87 -is id (sit qui(i)d *codd.*) dixerit? certe nemo. nat. deor. 3, 41. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 -em ... Caesare nostro acriorem ... aut legisti aut audisti? BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 2 vindici ... alienae dominationis, non vicario, -is (et- *M*) supplicat? OV. epist. 15, 341 tot prius abductis *feminis* -ast (et qua *P*, et quae *recc.*) repetita per arma? met. 3, 380 -is adest? (STAT. Theb. 10, 215). 3, 442 -is ... crudelius ... amavit? 3, 444 -em ... meministis? fast. 2, 8 -is ad haec illinc crederet esse viam? Pont. 1, 1, 37 -is ita est audax, ut *eqs.*? 1, 7, 5 -is in extremo ... iacet orbe tuorum? LIV. 3, 68, 4 -is rettulit aliquid ... praeter odia? CVRT. 6, 10, 22 -is e vobis corruptus est donis? LVCAN. 4, 542 -is (et *v. l.*) ... iuvenum est, cuius *eqs.*? STAT. Theb. 5, 129 -a tot in caedes animum promittit? 7, 490 -is monstraverit hostem? MART. 5, 25, 3 sq. -is, io, revocat ...? -is, io, ... pandit ... opes? PANEG. 2 (10), 7, 4 -is (et- *codd.*) umquam ante vos ... non gratulatus est? 12 (2), 16, 1 -is (nec quis *codd.*) imperatorum umquam putavit *eqs.*? VOPISC. Tac. 4, 4 -is melius quam gravis imperat? -is melius quam litteratus imperat? (et quis *utroque loco codd.*). IVL. VAL. 1, 42 p. 52, 16 -em (et quem *codd., cf. Stengel, De Iul. Val. usu pronom., Diss. Marburg 1909 p. 85*) enim vulneratum ... vestrum quemve interemptum audiens hoc coniectem? AMM. 18, 1, 4 -is ... nocens esse poterit, si *eqs.* ... -is (et- *V*) ... innocens esse poterit, si *eqs.*? (*cf. Gruenler p. 98*). PRVD. perist. 5, 449 -is (et- *vel* haec- *v. l.*) virorum ... rapias ... corpus?

2 ecquid *neutr. subst.* (*add. gen. part. l. 82 p. 55, 2. 4. 5. 7. 11. 13. 14. 15. 22. 26. 28*; ex *p. 55, 21*): ENN. ann. 337 -id erit praemi? PLAVT. Asin. 648 -id est salutis? Bacch. 980 quid quod te misi, -id egisti? (*cf. lusum inter neutr. et adv.* Aul. 636 -id agis? :: quid agam? *cf. p. 55, 24. 43. 57, 22*). Cas. 404 age, -id fit? (CIC. epist. 7, 11, 2). Curc.

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

519 -id das? Men. 149 -id audes de tuo istuc addere? (*cf.* Rud. 1030 -id condicionis audes ferre? MIN. FEL. 14, 1 -id [et qui *cod.*] ad haec ... audet Octavius?). 912 -id sentis *sc. de genere morbi*? (*nisi est adv. cf. infra l. 69*). Persa 107 -id hallecis? 225 -id habes (*sc. in manu*)? :: -id tu? 310 -id ... in te speculae? Poen. 257 -id gratiae, quom *eqs.*? 327 -id amare videor? :: damnum (*nota lusum inter neutr. et adv., cf. supra p. 54, 82 et l. 10*). 385 (*interpol.*) -id facies modi? (*i. 'num quid huiusmodi facies', locutio vix latina, nedum Plauti*). 619 -idnam afferunt? 985 -id commeministi Punice? :: nihil edepol. Pseud. 383 -id imperas? 737 istic servos ... -id sapit? :: hircum ab alis (*nota lusum*). 739 -id is homo habet aceti in pectore? :: atque acidissumi. Rud. 949 -id est, quod mea referat? (*cf.* CIC. Phil. 1, 18 GELL. 10, 3, 4). 950 boni consili -id in te mihi est? Stich. 338 -id adportas boni? Truc. 897 ⟨ec⟩quid, Astaphium, litiumst? TER. Phorm. 474 -id spei porrost? ACC. trag. 92 cedo, -id (*Fest.*, quid *Non.*) hic redhostit? CIC. S. Rosc. 104 quid? tu, vir optime, -id habes quod dicas? Verr. II 5, 15 -id hoc tota Sicilia clarius, -id indignius, -id manifestius proferri potest? Caecin. 85 verum tamen -id mihi respondetur *eqs.*? 93 -id (et- *codd.*) ... interest ... inter haec interdicta *eqs.*? Phil. 2, 14 -id ad eum umquam de re publica rettulisti? 2, 111 -id reperies ex tam longa oratione *eqs.*? rep. 3, 19. Att. 9, 12, 4 -idnam est tui consilii? 9, 14, 2 -id acerbius? -id crudelius? (*elliptice ut etiam* 12, 38, 2 sed tamen -id impurius?). 12, 40, 2 -id tu eiusmodi reperis? 13, 16, 2 Brutus -id agit et quando? (*cf.* 13, 17, 1 si aliquid egit). CATVLL. 28, 6 -id⟨n⟩am in tabulis patet lucelli expensum? PROP. 2, 23, 8 muneris -id habes? OV. epist. 9, 149 -id adhuc habeo facti, cur Herculis uxor credar? SVET. Nero 48, 2 alium sciscitantem: '-id (et- *codd.*) in urbe novi de Nerone?' GELL. praef. 15 -id (et- *codd.*) tam remotum in litteris est quin *eqs.*? PANEG. 3 (11), 18, 2 -id umquam ... laetius audierunt? TREB. Gall. 9, 3 -id habemus in prandio? AVSON. 332, 3 -id ... quod mireris, habes?

3 ecquid *adv.* (*cf. p. 57, 67 sqq.; est idem fere q. 'numquid', nisi quod exspectatio interrogantis suspensa esse solet; rarius exspectatur affirmatio i. 'nonne', ex. gr. l. 52. 65. 67. 82. 83 p. 56, 18. 24. 28* [*add.* igitur *l. 66 p. 56, 15*, ergo *l. 66 p. 56, 24. 28*, autem FRONTO p. 121, 17 N.]; *negatio i. 'num': l. 54. p. 56, 5. 6. 19. 26; nonnulla exempla etiam ad 2 referri possunt, cf. l. 43. 47. 57 p. 56, 5 et supra p. 54, 83. 55, 6. 10*): PLAVT. Amph. 577 domi ego sum, inquam, -id audis? (Aul. 270 Persa 488 Trin. 717 Truc. 584). Asin. 900 -id matrem amas? (Cas. 456 Truc. 542 TER. Eun. 456 CIC. Att. 16, 3, 6. *cf. supra l. 6*). Bacch. 161 -id in mentem est tibi patrem tibi esse? Cas. 242 -id te pudet? (Poen. 1305 Pseud. 370 TER. Andr. 871 SEN. contr. exc. 6, 4). Cist. 643 -id agis? (Epid. 688 Poen. 364 [ais *A*] TER. Haut. 595 EPIST. Sapph. 207. *cf. supra p. 54, 82*). Curc. 131 quid est? -id lubet? :: lubet. Men. 146 -id adsimulo similiter? (*cf.* Truc. 505 ehem, -id mei similest?). 163 -id tu de odore possis ... facere coniecturam? Mil. 42 -id meministi? :: memini (Persa 108 Poen. 1062 Rud. 1310. *adde* Bacch. 206 -idnam meminit Mnesilochi? *cf.* CIC. Pis. 78 -id ... recordaris *eqs.*? [87]). 902 dic mihi, -id hic te oneravit praeceptis? 1106 -id fortis visast? (1111). Most. 319 -id tibi videor mammamadere? (SEN. dial. 11, 3, 2 QVINT. decl. 337 p. 327, 17 FRONTO p. 121, 17 N. GELL. 13, 25, 11 [*i. 'nonne', item* TERT. castit. 9 anim. 18 p. 329, 25 adv. Marc. 1, 9 p. 301, 28]. TERT. resurr. 53 p. 111, 14. *cf.* CIC. S. Rosc. 46 -id tandem tibi videtur ... senex ille Caecilianus minoris facere Eutychum? OPTAT. 5, 3 p. 122, 23 [et quid *vel* quid *codd.*]). Most. 906 -id placent *aedes*? Pseud. 740 quid, si opus sit ut dulce promat ..., -id habet? 746 -id argutust? 748 -id is homo scitust? TER. Eun. 279 -id beo te? Phorm. 798 quid tu? -id locutu's cum istac? VARRO ling. 9, 31 -id (et q. *trad.*) verba nescis ut ... sint finita? CIC. Caecin. 93 -id te ratio iuris, -id interdictorum dissimilitudo, -id auctoritas maiorum commovet? (*cf. infra l. 84*). Cluent. 71 quid tu? ... -id me adiuvas? Catil. 1, 20 quid est, Catilina? -id attendis, -id animadvertis horum silentium? Pis. 94 -id vides, -id sentis ..., quos ... iudices simus habituri? (Att. 2, 2, 3 LIV. 36, 34, 8 CVRT. 4, 16, 5. 6, 9, 36 [*i. 'nonne'*]. QVINT. decl. 279 p. 139, 21). Att. 9, 8, 2 ac. 2, 122. Tusc. 1, 15 -i⟨d⟩ ergo intellegis *eqs.*? 2, 32 -id scis igitur *eqs.*? (CATVLL. 88, 4 VAL. MAX. 8, 11, 2 *bis* [*i. 'nonne'*]. QVINT. decl. 321 p. 263, 1). VERG. Aen. 3, 342 -id in antiquam virtutem *puerum* ... avunculus excitat Hector? HOR. epist. 1, 18, 82 -id ... pericula sentis? (LIV. 3, 11, 12. 4, 3, 8. 5, 52, 1 PETRON. 120, 82. *cf. supra l. 63*). PROP. 1, 11, 1 -id te ... cura subit? OV. met. 8, 133 -id (et- *codd.*) ad aures perveniunt mea dicta tuas? 12, 588 -id ... ingemis? aut -id ... doles? -id ... Hectoris umbra subit? fast. 2, 729 -id in officio torus est socialis? et -id coniugibus nostris mutua cura sumus? Pont. 1, 6, 1 -id ... cor tibi triste fuit? 2, 10, 1 -id ... cognoscis *eqs.*? 3, 5, 39 -id ... quaeror? (MART. 12, 53, 8 -id tu fatuos ... quaeris?). trist. 2, 251 -id ab hac omnes (*sc. matronas*) rigide summovimus Arte? 3, 3, 47 -id ... tota turbabere mente? 3, 3, 49 -id ... clamabis ... nomen ... viri? 3, 7, 11 dic, studiis communibus -id inhaeres? 3, 14, 3 -id ... caves? 3, 14, 5 conspicis ... -id mea carmina? 4, 3, 21 -id ... somnus abit? 5, 2, 1 -id ... palles? SEN. contr. 1, 1, 6 -id aperis mihi penates tuos? 2, 6 (14), 2 -id mihi licet seniles annos ... reficere? 7, 2 (17), 2 -id *vos* paenitet *reum* absolvisse? 7, 2 (17), 14 -id tuto lateo? 7, 8 (23), 2 -id te horum lacrimae movent? 9, 4 (27), 6 -id agnoscitis indulgentiam? (SEN. Thy. 1005 QVINT. decl. 299 p. 182, 5 FRONTO p. 98, 14 N.). PHAEDR. app. 26 -id est gratum tibi, quod te celavi? SEN. benef. 5, 6, 3 -id (et quid *N, Hosius*) tantum erat accepturus, quantum dabat, si *eqs.*? dial. 1, 6, 9 -id erubescitis? 8, 6, 3 -id illi secum esse permittes? epist. 21, 10 -id bene acceptus es? 77, 16 -id habes, propter quod exspectes? CVRT. 4, 11, 4 -id mirum est, si *eqs.*? 8, 4, 17 -id intellegis *eqs.*? (QVINT. decl. 262 p. 73, 5). PETRON. 131, 3 quid est ..., -id bonam mentem habere coepisti? 131, 10 quid est? ... -id hodie totus venisti? MART. 2, 24, 5 -id sunt ista duorum? 7, 6, 1 -id ... Caesar ... parat ire? 7, 35, 7 -id femineos sequeris, matrona, recessus? (*cum notione adhortantis, fere i. q. 'cur non'*). 10, 103, 3 -id ... iuvat vestri vos gloria vatis? 11, 1, 7 -id te satis aestimas beatum? QVINT. decl. 259 p. 60, 5 -id (haec- *codd.*) ignoscis? (368 p. 404, 6. *cf. Leo, Nachr. d. Gött. Ges. 1912, 121*). 279 p. 139, 20 -id vos cogitatis aetatem? (*ib. iterum*). 287 p. 154, 15 -id igitur ... gratularis tibi? 314 p. 237, 4 -id concipitis animis imaginem illam? 317 p. 248, 13 si ... introspicere voluntatem voluerimus, -id manifestum est, non hoc sensisse legum latorem? (*in apodosi i. 'nonne' ut etiam* TERT. idol. 11 p. 42, 18). 330 p. 297, 5 -id peccavi? numquid luxuriatus sum? numquid ... consumpsi? numquid ... amavi? (*i. 'num', cf. syn.*). 337 p. 327, 23 -id iusta causa mortis est orbitas? PLIN. epist. 3, 20, 11 illa vulgaria (*sc. epistularum propria*) 'quid agis? -id commode vales?'. 6, 2, 10 -id omnia in tua *domo* recte? in mea novi nihil. paneg. 49, 3 -id (et- *codd.*) ergo discimus experimento *eqs.*? FRONTO p. 148, 10 N. dic ... mihi, de dialecticis istis -id tenes? -id tenere te gaudes? GELL. 18, 5, 6 -id (et- *codd.*) putatis ... dicturum fuisse? TERT. praescr. 28, 1 -id verisimile est *eqs.*? adv. Marc. 4, 7 p. 433, 16 -id (et- *codd.*) ergo ordinis fuerat, ut *eqs.*? (*i. 'nonne'*). IVL. VAL. 2, 26 p. 93, 26 -id ... hoc est quod pocula ... avertisti? (*fere i. q. 'quid, cur', gr.* πρὸς τί ταῦτα ἐγκολπίζεις, *cf. Stengel [p. 54, 75] p. 86*). AMM. 21, 5, 12 -id (et q. *V*) praecipuum amicis servabitur, si *eqs.*? VISIO Pauli 44 p. 36, 6 -id (aec- *cod. s. VIII*) opus fecistis ut postuletis a me refrigerium? *nota duplicem particulam interrog.*: SIDON. epist. 3, 7, 1 -id numquamne (numquam nec *Luetjoh.*) respectu movebere familiaritatis antiquae, ut *eqs.*? ecquid — an *i. 'utrum — an'* (*cf. p. 57, 63*): OV. Pont. 2, 4, 3 -id adhuc remanes memor infelicis amici, deserit an partes languida cura suas?

II *in interrogatione indirecta post verba quaerendi, temptandi, metuendi fere i. q. num quis* (*in oratione obliqua*: LIV. 7, 15, 2 dictator ... increpans rogitansque ...: -is sequeretur eorum? 31, 49, 11 C. Aurelius consul ... questus est ... -em ex eo exercitu ... lixam ... fuisse, quem percontari posset senatus?).

A *adi.* (*cf. p. 53, 65 sqq.*): PLAVT. Asin. 344 me infit percontarier, -em filium Stratonis noverim Demaenetum (*cf.* Curc. 341 Rud. 125). Bacch. 235 visam, -ae advenerit ... navis mercatoria (Stich. 366). TER. Eun. 519 *interrogavit* rus Sunii -od haberem. 521 -a ... periisset soror. RHET. Her. 2, 4, 7 spes perficiendi -a (haec- *codd.*) fuerit, spectabitur hoc modo (CIC. Att. 2, 6, 2 vide, quid narrent, -ae [et- *codd.*] spes sit denarii. 7, 8, 4. ad Q. fr. 1, 4, 2 perspicis ..., -aenam nobis spes salutis relinquatur). CIC. inv. 1, 43 *quaeritur*, -ae (et- *codd.*) de ea re aut eius rei sit lex (2, 42 videbimus, -a consuetudo sit, -a lex, -a pactio, -od ... artificium). 2, 43 quaerere oportet ..., -o ab alio *fieri* potuerit. 2, 131 videre, -ae in ea ipsa lege ... sit exceptio. Verr. II 1, 63 investigent, -a (-ae *v. l.*) virgo sit ... digna *eqs.* II, 3, 29 considerate ..., -em *decumanum* putetis poposcisse. 3, 31 quaererent, -o modo petitorem ... condemnare possent (Deiot. 40 temptare, -onam modo ... possim [Att. 9, 9, 1]). S. Rosc. 92 videamus nunc, -ae (et- *codd.*) facultas suscipiendi malefici fuerit. Cluent. 103 videamus, -od (ecquid *M*, et quod *al.*) aliud iudicium ... proferre possimus. leg. agr. 2, 39 quaero, -i (enim qui *codd.*) tandem locus usquam sit *eqs.* fin. 4, 67. Brut. 22 vereri, -odnam (et- *v. l.*, quodnam *vulgo*) curriculum ... sit habitura tua et natura admirabilis et exquisita doctrina. Att. 7, 12, 6 velim ... formam mihi urbis exponas, -od (et- *M*) Pompei desiderium, -ae (et- *M*) Caesaris invidia appareat. 8, 12, 4 perscribas velim ..., -ae pacifica persona desideretur. 9, 13, 3 postea fuit amicus, etiam valde; -am (*Bosius*, et quam *M*, nec quam *Madv.*) ob causam, plane ⟨ne⟩scio. CATVLL. 10, 8 incidere nobis sermones varii, in quibus ..., -onam (et quon(i)am *codd.*) mihi profuisset aere. LVCR. 5, 1212 temptat ... mentem rationis egestas ..., -aenam fuerit mundi genitalis origo, et simul -ae sit finis *eqs.* LIV. 1, 9, 5 rogitantibus ..., -od feminis quoque asylum aperuissent. 4, 40, 8 quaero ..., -em in castris consulem, -em exercitum inveneritis. 5, 48, 6 prospectans, -od auxilium ab dictatore appareret. 23, 12, 16 respondeat ..., -is Latini nominis populus defecerit ad nos, deinde -is homo ... transfugerit. 39, 11, 4 Sulpiciam ... percontatus est, -am anum Aebutiam ... nosset. 39, 47, 3 quaeri iussit ab eo, -em de his rebus commentarium ... accepisset. GELL. 16, 6, 8 ego a te rogavi, -am (et- *codd.*) scias esse huiusce vocabuli rationem. AVR. VICT. Caes. 39, 45 ad explorandum annuntiandumque, -i (hec- *codd.*) forte in provinciis motus exsisterent. BOETH. mus. 3, 14 p. 294, 25 videamus, -a sit eorum differentia (3, 16 p. 299, 17).

B *subst.* (*cf. p. 54, 31 sqq.*): **1** ecqui(s) (*cf. p. 54, 31 sqq.; add. gen. part. p. 57, 1. 3. 9. 13, qual. p. 57, 11, ex p. 57, 19*): PLAVT. Capt. 459 percontabor, -is hunc adulescentem noverit (509 rogo, Philocratem ex

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alide -is hominum noverit). TER. Eun. 522 *interrogavit*, -is cum ea *sorore* una *periisset* . . . ; -is eam posset noscere. CIC. Sest. 116 ex te . . . quaero . . . , -is istorum popularium tuos ludos aspexerit, -is se theatro . . . commiserit. Vatin. 26 interrogares, -osnam alios posset nominare? 38 de te audire cupio . . . , -isnam tibi dixerit *eqs.* part. 64 quaeritur, -isnam perfecte sapiens esse possit. Att. 10, 3 scire cuperem . . . , -i essent ad Pompeium . . . de pace legati. LIV. 21, 42, 1 Hannibal . . . interrogare interpretem iussit, -is . . . decertare ferro vellet. 26, 33, 7 cum quaereretur, -i (equi *P*) Campanorum bene meritus de re publica nostra esset. VAL. MAX. 1, 7, 7 servos inclamavit sciscitatusque est, -em talis habitus . . . intrantem cubiculum . . . vidissent. SEN. dial. 4, 23, 1 interroganti, -is superesset. GELL. 19, 9, 7 eum percontabantur, quid . . . sentiret et -is nostrorum poetarum tam fluentes carminum delicias fecisset. APVL. met. 11, 27 percontabar singulos, -i vestigium similis ut somnium (*vix recte trad., cf. Helm ad l.*). IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 10 nihilominus, -is foret (*sc. deus*), quaeritant (*τίς ἂν εἴη*). 3, 25 p. 133, 21 exploraturos . . . , -is esset qui *eqs.* VOPISC. Tac. 2, 4 coeptum est quaeri, -is (et- *P*) fieri debeat ex omnibus princeps. HIL. hymn. 3, 17 quaerit audax, -is (etquis *cod., def. Svennung, Orosiana 95*) hic sit tali dignus nuntio.

2 ecquid *neutr. subst.* (*cf. p. 54, 80 sqq.; add. gen. part. l. 25. 30. 31. 36. 43. 49. 50. 56. 59*): PLAVT. Stich. 32 quid agant, -id (*i. 'num omnino aliquid'*) agant, neque participant nos, neque redeunt. Mil. 708 (*interpol.*) visent quid agam, -id (hic quid *P*, quid *A*) velim. TER. Andr. 25 ut pernoscatis, -id spei sit relicuom. Ad. 877 experiamur contra, -id ego possiem blande dicere aut benigne facere. RHET. Her. 2, 12, 18 in causa ratiocinali . . . quaeretur, -id (et quid *vel* quid *codd.*) . . . similiter scriptum aut iudicatum sit. CIC. inv. 1, 8 *quaestio* '-id sit bonum praeter honestatem?' 2, 30 res ipsa . . . docebit, -id (ex- *vel* et- *codd.*) hic . . . locus suspicionis ostendat (2, 31 facile erit videre, -id [et- *codd.*] afferant *facta* . . . suspicionis). 2, 113 in hominem *ratio distribuetur* . . . , -id aliquando tale fecerit. top. 82 *coniecturae genus*: -idnam sit honestum, -id aequum re vera, an haec tantum in opinione sint (*cf. infra l. 63*). div. in Caec. 17 illud quaeramus . . . , -id hanc rem apud vos . . . valere oporteat, -id auctoritatis apud vos . . . socii populi Romani . . . habere debeant. Verr. II 1, 132 quaerit, -id sit quod a pupillo traditum non sit. II 2, 14 experirentur, -id apud vos querimoniae valerent . . . sociorum (*cf. supra l. 36*). 2, 152 rogato . . . , -id suo nomine in tuam statuam contulerit. Catil. 3, 12 (*ex epistula Lentuli*) vide, -id (*Halm, vulgo*, et quid *vel* et vide quid *codd.*) tibi iam sit necesse. Vatin. 38 de te audire cupio . . . , -id audieris. leg. 2, 58. ac. 1, 2 percontantibus nobis, ec[si]quid forte Roma novi (*ib. iterum, ellipt., cf. l. 47*). Tusc. 1, 13 velim scire, -id de te recordere (Att. 9, 17, 2). 4, 52. Att. 2, 8, 1 quaero, -id (et- *M*) litterarum *tulerint pueri*. 11, 15, 3 cognoscam, -id tu ad ea adferas, quae me conficiunt. 13, 17, 1 (*scire cupio*), -id a Caesare (*sc. audiatur?*). ad Q. fr. 3, 1, 5 quaesivi . . . ex eo, -id ei . . . mandavisses (*cf.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 10). LIV. 4, 40, 7 quaero de te . . . , -id praesidi usquam habueris. GELL. 2, 18, 9 -id (*Macr.*, et qui *codd. Gell.*) artificii novisset, percontatus. 3, 1, 8 rogatus, -id haberet super ea re dicere. 14, 1, 27. 16, 19, 19 regem . . . navitas . . . interrogasse, -id (et- *codd.*) audissent. IVL. VAL. 1, 9 p. 17, 3 singillatim ab his sententias rimabatur, -id sibi quisque polliceretur (*fere i. q. 'τί ποτε', cf. gr. τί μοι χαρίσῃ et l. 56. 58 sq.*). 3, 31 p. 139, 1 summa exspectatione pendebant, -id novi consilii regi sedisset. *ibid.* p. 139, 7 subicias . . . , -id nunc facto opus esse arbitrere. 3, 40 p. 148, 14 metuebat . . . mater, -id (*Kuebler*, et quod *codd.*) aetas illa temere consultaret. 3, 45 p. 152, 12 noscas, -id operis pretii sit *eqs.* 3, 55 p. 162, 21 iubet . . . interpretes . . . profiteri, -id (et quid *vel* quid *codd.*) eiusmodi novitas minaretur. PAVL. NOL. carm. 21, 605 hoc . . . nimis anxia cura timebat, -id (*Hartel*, et quid *codd.*, ne quid *Mur.*) forte pio de corpore pulvis haberet. *nota* ecquid — an *fere i. q. 'utrum — an'* (*cf. supra l. 34 et p. 56, 35*): CIC. Att. 14, 21, 4 exspecto . . . , -id (*i. 'numquid', vix adv.*) Dolabella tinniat, an in meo nomine tabulas novas fecerit.

3 ecquid *adv. idem fere q. 'num'* (*cf. p. 55, 32 sqq.*): PLAVT. Bacch. 1084 Mnesilochum . . . viso, -id eum ad virtutem . . . compulerit. Mil. 993 subauscultemus, -id de me fiat mentio. Most. 907 -id placeant *aedes*, me rogas? CIC. har. resp. 34 quaero ab illo . . . -id sciat . . . Theodosium legatum . . . sica percussum. opt. gen. 18 a quo *reprehensore* quaeratur, -id possint ipsi melius Latine *dicere*. Att. 1, 17, 4 de iis litteris . . . -id (et- *M*) tantum causae sit (*sc. cur tu illi tantopere suscenseas*), ignoro. 12, 29, 2 intelleges, -id inclinent ad hoc meum consilium adiuvandum. epist. 7, 16, 3 quid agatis et -id in Italiam venturi sitis hac hieme, fac plane sciam. ELEG. in Maecen. 89 quae *aquila* quaereret, -id posset ⟨a⟩maturo digna (signa *codd.*) referre Iovi. OV. Pont. 2, 9, 75 -id praeterea peccarim, quaerere noli. 3, 5, 38 dic . . . , -id ab his ipsis admoneare mei. LIV. 27, 10, 2 citaverunt legatos quaesiveruntque ab iis, -id milites ex formula paratos haberent. 44, 26, 10 interrogant, -id aurum . . . secum ad[d]v⟨e⟩xisset. 44, 27, 2 interrogat, -id . . . militibus . . . numeraret. PLIN. epist. 6, 4, 2 ut oculis meis crederem, quid . . . adpparares, -id denique secessus . . . inoffensa transmitteres. 6, 16, 17 aspicere, -id (et- *codd.*) iam mare admitteret. SVET. Aug. 99, 1 (*verba Augusti*) amicos percontatus '-id (hec- *vel* et- *codd.*) iis videretur mi[ni]mum vitae commode transegisse.' Tib. 45 ne ream quidem interpellare desiit, -id paeniteret. Dom. 4, 2 ex eo quaerit (*sc. Domitianus*) '-id (et quid *vel* et qui *codd.*) sciret, cur sibi visum esset *eqs.*' GELL. 1, 19, 5 -id reliquos sex *libros* eodem pretio emere vellet, regem interrogavit *anus*. APVL. apol. 48 quaesisse me, -id illi aures obtinnirent. IVL. VAL. 1, 17 p. 27, 19 qui cum . . . attemptasset, -id mulier consentiret. 1, 23 p. 32, 17 quaesiit a deo, -id (et quid *vel* quo *codd.*) sibi . . . fas esset. 1, 53 p. 64, 10 Thebani . . . sciscitatum Apollinem mittunt, -id (*gr. εἰ ὅλως*) sibi . . . fata permitterent. 3, 27 p. 134, 27 percontans, -id (et quod *cod.*) . . . revectari . . . corpus meum dii promitterent. AMM. 25, 4, 2 Sophoclen interrogatum, -id (eo- *V*) adhuc feminis misceretur. *nota*: IVL. VAL. 1, 33 p. 44, 24 unum . . . mihi . . . miraculo est, -id (*P*, et quod *A*) vis barbara adversus huiusmodi muros potuerit obtinere (*fere i. q. 'quidnam, cur', gr. θαυμάζω πῶς παρελήφθητε ὑπὸ τῶν βαρβάρων; fort. falsus archaismus vel graecismus secundum τί ποτε, cf. p. 57, 54*).

adv. **ecquī** *fere i. q. 'num aliqui'*: *in interrog. indir.*: PLAVT. Aul. prol. 16 coepi observare, -i (et qui *P*, et quidem *codd. Non. p. 320*, ecquid *Caesar*) maiorem filius mihi honorem haberet quam eius habuisset pater. *in interrog. dir.*: SEN. contr. 1, 1, 11 -i (etqui *v. l.*) iustus metus meus est? 9, 2, 3 -i (etquid *vel* ecquid *v. l.*) intellegitis, quemadmodum damnatus sit, qui sic occisus est? PELAG. Aug. nat. et grat. 45, 53 p. 272, 1 cum dicitur . . . , -i (e qui *L s. VIII*, et qui *cett.*) fieri potest, ut absque dei gratia intellegatur, quod ad deum proprie pertinere censetur? (*nisi potius* et qui *retinendum, sc. cum* et *vulgari more in apodosi, v. Svennung, Orosiana p. 96 sq.*). *dub.* GLOSS.[L] IV Plac. E 46 e⟨c⟩quinam (e(c)quinnam *v. l.*) ⟨ecquo modo. equitium equorum⟩ multitudo collecta *eqs. suppl. Heraeus, Archiv 6, 277; sed cf. Deuerling, Bl. f. bayr. Gymn. 14, 309.*

adv. **ecquō** *fere i. q. 'num aliquo'*: CIC. Phil. 13, 24 -o te tua virtus provexisset, -o genus ⟨vitae⟩? *Hofmann.*

ecs- *v.* ex-.

***ecstasis** (-is), *f.*, ἔκστασις. *acc.*: -in: TERT. ieiun. 3 *cod. C v. infra l. 72. passim.* -im: TERT. ieiun. 3 p. 277, 8 *cod. B*, AVG. gen. ad litt. 9, 19 p. 294, 18 *cod. C. al. cf. p. 59, 32 al.* *abl.* -i: TERT. anim. 45 p. 374, 11 *al. v. p. 59, 29.* *scribitur promiscue in codd.* ecst-, exst-, ext-. *vox graeca*: *l. 54. 59. 63. p. 59, 14.* GLOSS.[L] III Abol. IN 133 in -i invitus vel coactus (*cf. p. 59, 11*). *v. l. 55, p. 59, 28.* *legitur apud* ECCL. *inde ab* ITALA, TERT. [*per errorem interpretis*: MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 5 p. 352[init.] multa -is efficitur voluntatis *in Olympiacis certaminibus, gr.* πολλὴ προαιρέσεως ἐξέτασις γίνεται].

i. q. animi alienatio a sensibus corporis, quae homini aut a deo revelationis causa inmittitur aut pavore subito vel admiratione vehementi inicitur: *definitiones*: GRAMM. suppl. 267, 1 -is vero excessus mentis (HIER. quaest. hebr. in gen. p. 5, 21 [*ad* gen. 2, 21, *v. l. 78*] pro -i, id est mentis excessu, in hebraeo habet thardema, quod Aquila καταφοράν, Symmachus vero κάρον, id est gravem et profundum soporem, interpretati sunt [*ibid.* p. 25, 22 *ad* gen. 15, 12, *v. l. 74*]. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. A 6 p. 815 AVG. epist. 80, 3 p. 349, 1. quaest. hept. 3, 29 p. 263, 5 [*ad* lev. 9, 24] ἐξέστη, unde et ἔκστασις dicitur, qui saepe in scripturis latinis legitur mentis excessus. GLOSS. *et al. cf. l. 57. 62*). TERT. anim. 45 p. 374, 10 actu enim fiunt, effectu vero non fiunt, hanc vim -in dicimus, excessum sensus et amentiae instar (*cf.* adv. Marc. 4, 22 p. 492, 28 -in, id est amentiam [5, 8 p. 600, 22]). RVFIN. Orig. in num. 27, 12 p. 275, 19 B. non possumus in Latina lingua uno sermone exprimere verbum Graecum, quod illi ἔκστασιν vocant, id est, cum pro alicuius magnae rei admiratione obstupescit animus. AVG. gen. ad litt. 8, 25 p. 264, 9 in aliquo excessu spiritus, quod graece dicitur ἔκστασις et nos eo verbo iam utimur pro latino. quaest. hept. 1, 80 p. 42, 24 ubi tanta commotio intellegitur, ut quaedam mentis alienatio sequeretur. ipsa enim proprie dicitur -is *eqs.* (in psalm. 67, 36 p. 834[fin.]). in psalm. 115, 3 p. 1492[med.] -in pavorem dicit, quem . . . humana infirmitas patitur . . . et alio modo dicitur -is, cum mens non pavore alienatur, sed aliqua inspiratione revelationis assumitur ([*sim.*: PROSP. in psalm. 115, 11 p. 331[A]]. *cf.* AVG. in psalm. 67, 36 p. 834[fin.] GREG. M. moral. 23, 41 p. 276[C] in -i, quod nostri interpretes pavorem proprie vocaverunt [27, 31 p. 417[B]]).

loci ceteri: TERT. ieiun. 3 p. 277, 8 post -in spiritalem, in qua magnum illud sacramentum . . . prophetaverat (*sc. Adam. cf.* anim. 11 p. 316, 4 cecidit . . . -is super illum, sancti spiritus vis operatrix prophetiae. 45 p. 374, 11 sic et in primordio somnus cum -i dedicatus. *seq.*: ITALA gen. 2, 21 [Tert. anim. 45 p. 374, 13 Hier. quaest. hebr. in gen. p. 5, 21 Aug. gen. ad litt. 9, 1 p. 268, 7 (*cf.* 9, 19 p. 294, 1)] et misit [inmisit Aug.] deus [dominus Hier.] -in in [super Hier.] Adam [ἔκστασιν; VVLG. soporem]). TERT. anim. 9 p. 310, 21 est . . . soror apud nos revelationum charismata sortita, quas in ecclesia inter dominica sollemnia per -in in spiritu patitur. 45 p. 374, 30. 47 p. 378, 25. 28. 48 p. 380, 4. 5. ITALA gen. 15, 12 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 25, 22) -is cecidit super Abram (ἔκστασις, VVLG. sopor). ITALA psalm. 30, 23 (Aug. in psalm. 30, 10 p. 253[fin.]

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dixi in -i mea (ἐκστάσει, VVLG. in excessu mentis). 67, 28 (Veron., Aug. in psalm. 67, 36 p. 834 fin.) ibi Beniamin adulescentior in -i (ἐκστάσει, VVLG. in mentis excessu. *cf.* HIER. epist. 38, 1). 115, 11 (Veron., Prosp. in psalm. 115, 11 p. 331A) ego ... dixi in -i mea (ἐν τῇ ἐκστάσει μου, VVLG. in excessu meo). IREN. 1, 4, 2 aliquando consternabatur et -in patiebatur *anima* (*gr.* ἐξέστατο). CYPR. epist. 16, 4 p. 520, 7 praeter nocturnas visiones per dies quoque impletur apud nos puerorum innocens aetas, quae in -i videt oculis et audit et loquitur ea, quibus nos dominus monere et instruere dignatur. 75, 10 p. 817, 4 mulier ... in -in constituta. HIER. in Hab. prol p. 1274B qui autem in -i, id est invitus loquitur (in Is. prol. 3 p. 19B prophetae in -i sunt locuti. GREG. TVR. Franc. 2, 23 p. 85, 36 putabant eum loqui in -i. *et al.*). HIER. vir. ill. 53 Tertullianus ... adversus ecclesiam texuit ... de -i libri sex (*cf.* 40 de ἐκστάσει) VVLG. psalm. 30 tit. act. 3, 10 et impleti sunt stupore et -i. 10, 10 (*Amiat.; gr.* ἔκστασις, mentis excessus *Hier.*). 22, 17 (*Amiat.; gr.* ἐν ἐκστάσει, stupore mentis *Hier.*). PELAG. in II Cor. 5, 13 p. 260, 1 sive in -i sumus (*cf.* VVLG. sive ... mente excedimus). AVG. anim. 4, 20, 35 p. 413, 11 an vero in somnis vel in -i in istis cernantur *angeli* non corporibus, sed similitudinibus corporum (epist. 147, 47 p. 322, 16 c. Faust. 15, 6 p. 426, 23 gen. ad litt. 9, 2 p. 270, 10. 12, 1 p. 380, 19). civ. 21, 10 p. 511, 26 D. epist. 147, 31 p. 305, 13 sicut solet in vehementiore -i, mens ab hac vita in illam vitam fuerit alienata. gen. ad litt. 12, 2 p. 381, 15. 12, 5 p. 386, 9 *anima* in -i a sensibus corporis alienata. quaest. hept. 4, 28 p. 337, 2. in psalm. 67, 19 p. 824 med. cum pacifica admiratione quasi -is sopore monstramus. serm. 52, 6, 16 quia hoc in -i fecerat, abreptus a sensibus corporis et surreptus in deum (*inde* GLOSS. IV 92, 33). *al.* APRING. in apoc. 1, 10 p. 7 tantum se in -i (extasy *cod.*) in spiritu raptum fuisse describit *Paulus.* VITAE patr. 3, 141 quidam ex patribus in -i positus. *ibid.* 3, 205 factus in -i pendebat in faciem suam (GREG. TVR. Mart. 2, 33 p. 621, 30 subito factus est in -i [-im *2*] et pavore perterritus iacebat ut mortuus). 3, 216 et post tempus aliquod factus est et ipse aegrotus et raptus in -i ad iudicium ..., reversus ad se *eqs.* (MIR. Theclae 3 p. 171, 11 raptus in -i coram altari corruit). PASS. Paul. 19 Titus autem et Lucas in se ab -i reversi (*cf. l. 34*). PASS. Perp. 20, 8 adeo in spiritu et in -i fuerat.

*ectasis (-is) *f.*, ἔκτασις. *acc.* -in: *l. 69. 76 (gr.). 77 sqq.* *abl.* -i: *infra l. 49.* [*corrupt. (vox gr.)*: HIER. epist. 21, 10, 2 famis autem μετὰ ἐκτάσεως (ἐμφάσεως *Vallarsi*) validae haec est regio.]

t. t. artis metricae, genus metaplasmi, i. q. productio, extensio, qua syllaba naturā brevis in longam convertitur (affertur explicatio metrica: l. 55. MAX. VICTORIN. gramm. VI 221, 19 interdum in nominibus appellativis prima syllaba contra naturam producitur, quia aliter in versu poni non potest, ut 'Italiam contra' [*Verg. Aen. 1, 13*], hic enim i syllaba ... producta *eqs.* [*sim. l. 77, cf. l. 57. 60*]. *cf. W. O. Neumann, De barbarismo et metaplasmo quid Romani docuerint, diss. Regiom. 1917 p. 90*). *fusius tractatur -is loco cui* 'de -i' *praescribitur:* SACERD. gramm. VI 452, 17, *v. infra l. 51.* DIOM. gramm. I 442, 1. *cf. infra l. 63.* **1** *loci significantiores*: **a** *defin.*: SACERD. gramm. VI 452, 17 -is est, cum corripienda syllaba producitur metri causa, ut 'religione patrum multos servata per annos' (*Aen. 2, 715*), ut 're' producatur, quae semper correpta pronuntiatur, et 'reliquias Danaum' (*Aen. 1, 39*). sed hi versus acephali dicuntur *eqs.* (CHAR. gramm. p. 367, 8 B. -is est, cum correpta syllaba contra rationem producitur, ut 'exercet Diana choros' [*Aen. 1, 499*] et 'versa pulvis inscribitur hasta' [*Aen. 1, 478*]. VLT. SYLL. gramm. IV 263, 17 per licentiam. CONSENT. gramm. V 388, 29 cum correpta syllaba poeta sic auctoritate sua utitur, tamquam sit temporis longioris, ut est 'Italiam fato profugus' [*Aen. 1, 2*] et 'conubia nostra reppulit' [*Aen. 4, 213*], cum i et u aperte breves sint *eqs.*). DON. gramm. IV 396, 14 -is est extensio syllabae contra naturam verbi *eqs.* (DIOM. gramm. I 442, 1 contra rationem per licentiam. *cf.* GLOSS. V 192, 1, *ubi affertur Prud. perist. 9, 1*). POMP. gramm. V 297, 14 *v. l. 69. ibid. l.* 18 fit -is, id est productio (ISID. orig. 1, 35, 4 productio contra naturam. GLOSS. V 191, 14). CONSENT. *v. l. 72.* **b** *opp.* systole: CHAR. gramm. p. 13, 14 B. praeter has species rara sunt quae per synaliphen aut systolen aut -in sanari necesse est. POMP. gramm. V 297, 14 sunt alii duo inter se contrarii -is et systole. -is (*v. l. 65*) dicitur, quotiens naturaliter brevis syllaba est et nos longam facimus. e contrario systole est *eqs.* CONSENT. gramm. V 388, 29 ex his duo primi sunt metaplasmi, unus qui temporis adiectione, alius qui detractione consistit. dicuntur autem -is et systole. 400, 22. **2** *loci reliqui*: TER. MAVR. 1369 παρίαμβος (*i.* πᾶρ-) namque dicunt, si probatis ἔκτασιν. SERV. Aen. 1, 343 sane Sychaeus 'Sy' brevis et per naturam, sed hoc loco -in fecit ea licentia, quae est in propriis (*v. supra l. 44*) nominibus (10, 473 dicamus -in factam, quae poetis plerumque conceditur. GRAMM. suppl. 267, 2). COMMENT. Lucan. 2, 135 -is metri causa.

ecthesis (-is) *f.*, ἔκθεσις. BOETH. anal. pr. 1, 36 tit. p. 677B de -i terminorum (*Arist.* ἔκθεσις τῶν ὅρων). *ibid.* 1, 37 tit. p. 677D de -i terminorum compositorum et obliquorum syllogismi. *K.-M.*

ectheta, -ae *m.*, ἐκθέτης. VVLG. *cod. Amiat.* Ezech. 41, 15 -as ex utraque parte centum cubitorum. *ibid.* 16 -as in circuitu per tres partes; VVLG. *utrubique* ethecas (*hebr.* אַתִּיקִים, *v. Roensch, Itala u. Vulg. p. 256*). *cf.* HIER. in Ezech. 41, 15 p. 403C ἐκθέτας autem Romae appellant solaria de cenaculorum parietibus eminentia sive Meniana ab eo, qui ea primus invenit *eqs.* (*v. etiam* GLOSS.L II Philox. ME 30 M[a]enianus ἐκθέτης *et Sittl, Archiv 5, 1888, p. 291 sqq.*). *Heraeus.*

ecthlīpsis, -eōs *f.*, ἔκθλιψις. CONSENT. gramm. V 401, 8 -is dicitur quasi exprimens et eiciens (*cf. l. 19*). *terminatur genet. in* -eos (*l. 28*), *acc. in* -in (*sive* -im), *abl. in* -i. *de scriptione (cf. W. Schulze, Orthographica p. 11. 12 adn. 4): scribuntur litterae primores saepe per* ecl-, et(h)l-, hect-, iect-, iact-, *quae sequuntur per* -lyp-, -lipt-, -limp-. *saepe confunditur cum vv. q. s.* eclipsis, ellipsis.

t. t. grammaticae (cf. W. O. Neumann, De barbarismo et metaplasmo quid Romani docuerint, diss. Regiom. 1917 p. 106 sqq.): *artius definitur:* MAR. VICTORIN. gramm. VI 66, 13 ἔκθλιψις ... vel ἔκτριψις fit, cum duae inter se dictiones dure concurrentes aliquam pluresve vocalium cum consonanti dumtaxat exprimunt (*cf.* DON. gramm. IV 396, 27 CHAR. gramm. p. 367, 27 B. DIOM. gramm. I 442, 25. VLT. SYLL. gramm. IV 264, 10 -is est, cum ... intercedente sola 'm' littera consonante et vocalem et consonantem ... elidi necesse est. CONSENT. gramm. V 390, 11 ISID. orig. 1, 35, 6. *huc spectat* SERV. Aen. 11, 243 p. 505, 5 numquam ... -is fit per 'n' litteram). *aliter:* DIOM. gramm. I 453, 1 *barbarismus fit* per -in quoque, id est per unius litterae elisionem, ut 'repsitum' pro 'repositum' (*cf.* CONSENT. gramm. V 401, 14. 16). *latiore definitione utitur* CONSENT. gramm. V 401, 6. 13 -eos haec vis est, ut interdum vocalem solam ... interdum dipthongum ... interdum vocalem cum 'm' expellat, *v. quae sequuntur.* *discernitur ab* synaliphe: SACERD. gramm. VI 453, 7 synaliphe sit vocalium *elisio*, -is vero consonantium. MAR. VICTORIN. gramm. VI 66, 6 DON. gramm. VI 395, 31 CHAR. gramm. p. 366, 6 B. DIOM. gramm. I 440, 31. 494, 14. SERV. Aen. 2, 778 nec -in nec hiatum nec synalipham recipit *locus caesurae.* POMP. gramm. V 298, 9. *aliam differentiam statuunt*: MART. CAP. 3, 267 CONSENT. gramm. V 389, 32. 400, 29 *sqq.* *affertur fere ubique (de qua re cf.* CONSENT. gramm. V 402, 12) *exemplum Vergilianum*: multum ille (*Aen. 1, 3*), *semel* (MAR. VICTORIN. gramm. VI 66, 17) *hoc*: nequiquam umeris (*Aen. 2, 510*); *de statuenda -i apud Verg. Aen. 11, 243 dubitat* SERV. *ad l.* (*v. supra l. 24*); *aliis exemplis usus est* CONSENT. *Rubenbauer.*

ectomus ἔκτομον. *i. q. elleborum nigrum*: DIOSC. 4, 157 de elleboro nigro. ellevoru nigru aut -us aut polirizon (*gr. 4, 162, 1 οἱ δὲ Μελαμπόδιον, οἱ δὲ ἔκτομον*). GLOSS. III 562, 45 -us i. eleborum nigrum. 562, 64 emticus.

ectrōma, -atis *n.*, ἔκτρωμα. *i. q. abortus*: TERT. praescr. 7, 5 unde deus? scilicet de enthymesi et -e.

ectropa, -ae *f.*, ἐκτροπή. *i. q. deflexio*: VARRO Men. 418 et ne erraremus, -as (extrop- *vel* exstroph- *codd. Non.*) esse multas, omnino tutum esse sed spissum iter (*an* '*deversorium*'?). **2** *t. t. med.*: CASS. FEL. 74 p. 179, 1 ad condylomata et ragadas et ad podicis inversiones quas Graeci -as vocant (*inde* GLOSS. III 600, 28 -as [eotr- *cod.*] ragadas).

ectypus, -a, -um, ἔκτυπος. *t. t. artis sculpendi (cf. Puchstein, PW V 2216, 63 sqq.)*: SEN. benef. 3, 26, 1 cenabat Paulus ... in convivio quodam imaginem Tib. Caesaris habens -ā et eminente gemma. PLIN. nat. 37, 173 gemmae quae ad -as scalpturas aptantur. **ectypum,** -ī *n.*: PLIN. nat. 35, 152 *Butades* primus ... personas tegularum extremis imbricibus imposuit, quae inter initia prostypa (*opp.*) vocavit, postea idem -a fecit.

ecu- *v.* equ- *et* excu-.

ecvigilo *v.* evigilo. **ecvolvo** *v.* evolvo.

ecy- *v.* equi-.

eda *v.* essedum. *K.-M.*

edācitās, -tis *f. ab* edax. ISID. orig. 5, 35, 6 -s .. graece bruma (*i.* βρῶμα) appellatur. GLOSS.L I Ansil. ED 1 -s avara comestio. III Abav. ED 1 multae comestiones. GLOSS. ἀδηφαγία. voracitas.

i. q. voracitas, cibi aviditas: **1** *proprie*: **a** *hominum*: PLAVT. Persa 59 neque -e eos (*parasitos*) quisquam poterat vincere. CIC. epist. 7, 26, 1 Epicurum tuum Stoici male accipiunt, quia dicat στραγγουρικὰ καὶ δυσεντερικὰ πάθη sibi molesta esse, quorum alterum morbum -is esse putant, alterum etiam turpioris intemperantiae (*scil. venereae*). ad Q. fr. 3, 7 (9), 9 -em pueri pertimesco. PLIN. dub. serm. frg. Gloss. Plac. V 29, 4 ingluviem Cornutus ventrem, Plinius -em. TERT. ieiun. 1 p. 275, 10 prior venter, et statim cetera saginae substructa lascivia est; per -em salacitas transit. 6 p. 280, 26 -is enormitatem. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 182, 7 Cerberus *est* mala ventris -s. NON. p. 48, 12. ZENO 2, 65 quod ... multos occidis, -is est tuae. AMBR. in Luc. 7, 142 -is studio *peccavit Eva* (*locum affert* AVG. c. Iul. 2, 5, 10 *et* c. Iul. op. imperf. 1, 71 p. 1096 init.). HEGES. 4, 32 p. 291, 13 Roma -i eius (*Vitelli*) defecerat (*gr. 6, 652 αὐτοῦ τῇ λαγνείᾳ*). RVFIN. patr. 11 p. 333A ad altaris (*i. sacerdotum*) -em. AVG. beat. vit. 2, 7 p. 963 med. cur ergo non pro -e mea crevi? serm. 210, 8, 10 ut ... temperando minuant -em (*seq.*

[(† Vollmer)-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aviditatem). SVLP. SEV. dial. 1, 4, 6 nullam occasionem ... omittis, quin nos -is fatiges (*cf.* 1, 9, 2 -is nimiae nos notatos. 2, 8, 2 -is argueris. SIDON. epist. 7, 9, 10 -is impetitur homo). 1, 8, 5 -s in Graecis gula est, in Gallis natura. MACR. Sat. 7, 5, 22. PETR. CHRYS. serm. 18 p. 246^B in domo Petri ... febris ..., non -s aestuabat. PRAEDEST. 1, 82 p. 615^C -s et luxuria. FAVST. REI. 1, 1 p. 9, 28 -is culpa (*sc. hominum in paradiso*). POMER. 2, 21, 2 p. 467^B *christicolam* non facit ... manducatorem turpis -s. GREG. M. in euang. 38, 13 qui ... de -e gaudebant (40, 5 de -e peccasse). past. 3, 19. FERREOL. reg. 35 p. 972^A -is causa. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 19 p. 378^A. ISID. sent. 2, 41, 1 p. 647^B -is desideria. *ibid.* 2. reg. monach. 9, 5 p. 879^A qui ... appetitum -is reprimit, ... lasciviae motus restringit.
b *bestiarum*: OPTAT. 2, 18 p. 53, 12 -s vulturum. SERV. auct. Aen. 3, 217 per hoc (*sc.* 'proluvies') nimiam -em *Harpyiarum* ostendit. AMBR. hex. 6, 3, 10 p. 210, 19 si te -s equi intemperantiaque delectat. CASSIOD. in psalm. 58, 15 p. 416^C canis, voracissimum animal ... consuevit illas domos latratibus defendere, in quibus -em suam novit accepto pane satiari.

2 *metonymice de -e quasi persona*: ZENO 1, 3, 7 pro ... tam illustri facinore cibos a deo immortales accepit *vidua*, quos -s delibare nequiret.

3 *translate de rebus*: **a** *corporeis vim destruendi habentibus* (*pellucente adhuc propria vi*): CAEL. AVR. chron. 5, 10, 107 novitate ... repentinae effusionis acriorum humorum atque puris -e ... vitalia vehementissime vexantur. EVSTATH. Bas. hex. 3, 5 p. 896^A ut igneae (*i.* '*ignis*') posset -i resistere (*gr. p. 65^A* τῇ δυνάμει τοῦ πυρός. *cf.* 3, 7 p. 898^B propter ignis -em aquarum necessariam esse multitudinem, *gr. p. 70^C* τὴν ἐκ τοῦ θερμοῦ δαπάνην).
b *incorporeis, i. q. appetitus*: AMBR. in psalm. 1, 28, 3 p. 22, 24 insatiabilis -s cupiditatis est.

[**edālis**, *vocab. ab* edo, esse *fictum ad vocem q. e.* sodalis *explicandam*: AVG. serm. 46, 15, 36 Latina lingua sic dicti sunt sodales, quasi simul -es, eo quod simul edant (*item* 138, 7). *v. et s.* 1. edo, PAVL. FEST. p. 296, *p. 101, 28*.]

edāx, -cis. [*ab* edo esse. *W.*] *compar.* -cior: RVFIN. hist. *p. 62, 63*. AVG. *l. 65. 84*. *superl.* -cissimus: SEN. epist. 60, 3, *v. infra l. 82*. POMER. *p. 62, 10*. *de prosodia*: ēdax: CYPR. GALL. iud. 462. *de formis*: *abl. sing.* -i: CIC. epist. 9, 20, 1 VAL. FL. 6, 420 AVG. serm. ed. Mai 74, 1 COD. Iust. 4, 65, 18. *plur. nomin.* -ia(?): *v. l. 46*. *genet.* -ium: APVL. met. 7, 16 ENNOD. epist. 1, 16, 2. NOT. Tir. 102, 84. *de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. ED 2 -x vorax (*Verg. Aen. 2, 758, v. p. 62, 18*). 4 vorator insatiabilis. 5 consumptor. AE 11 vorax comestor. GLOSS. satis manducans. ἀδηφάγος. βορός. βρώτης. λάβρος. πολυφάγος. φάγος. *legitur inde a* PLAVTO (*infra l. 69*), TER. CIC. *per totam latinitatem*. [*ex coni. satis certa*: AVIEN. Arat. 1005 crater ... et -ia corvi ora inhiant (*Hilberg*, tenacia *codd.*), *v. p. 62, 9*.]

I *notione activa, i. q. edendi cupidus, vorax sim.*:
A *sensu strictiore* (*pendet genet. obi.: p. 62, l. 45*): 1 *proprie de animantibus* (*fere i. q.* '*rapax*': *l. 80 p. 62, 2*): a *de hominibus*: α *adi.*: TER. Eun. 38 meretrices malas, parasitum -em, gloriosum militem ([SCHOL. *ad l.*: gulosum]. Haut. 38 iratus senex, -x parasitus, sycophanta ... impudens [SCHOL.: gulosus]. HOR. epist. 2, 1, 173 quantus sit Dossennus -bus in parasitis. APVL. flor. p. 64 parasiti -es et parentes tenaces et meretrices procaces). Phorm. 335 alere nolunt hominem -em (CIC. epist. 9, 20, 2 cum homine et -i ... et qui iam aliquid intellegat). CIC. Flacc. 41 -em ... hospitem amisisti (epist. 9, 23). HOR. sat. 2, 2, 92 commodius .. quam integrum *aprum* -x dominus consumeret. PAVL. FEST. p. 139 masucium -em a mandendo scilicet. GELL. 3, 12, 2 'bibacem' ego ut '-em' a plerisque ... dictum lego. FIRM. math. 8, 20, 4 p. 320, 23 erunt ... -es gulae ventrisque libidinibus servientes. 8, 29, 3 p. 348, 10 erit -x multum cibum capiens. AMM. 25, 10, 15 -x et vino Venerique indulgens *Iovianus*. AVG. c. acad. 2, 4, 10 patrem ... animadverti eo -iorem quo refertior curis esset. PHYSIOGN. 125 p. 140, 10 -es *sunt qui anseribus similes*. EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 955^B si -x et gulosus es (ἀπολαυστικὸς καὶ φιλήδονος). BENED. reg. 4 non esse superbum, non multum -em (31 sobrius, non multum -x). β *pro subst.*: PLAVT. Persa 421 (*in convicio*) perenniserve, lurco, -x, furax, fugax. SEN. epist. 108, 15 oblectamenta ... ad edendum saturos cogentia, quod gratissimum est -bus. FIRM. math. 4, 19, 13 p. 248, 3 *Mars faciet* -es, ⟨qui⟩ multum cibum facillimis rationibus digerant. QVEROL. p. 59, 7 tris -es domus una non capit. SCHOL. Hor. epod. 2, 34 *v. infra l. 78*. AVG. serm. 51, 14, 24 -es, ebriosos, helluones. LEO M. serm. 42, 4 p. 279^A nimietas -es et bibaces dedecorat. DRAC. laud. dei 3, 73 delicias consumpsit -x.
b *de bestiis*: HOR. epod. 2, 34 rara tendit retia, turdis -bus dolos (*cf.* SCHOL. *ad l.*: aut quia praebent -bus [*v. supra l. 73*] cibum aut quos edimus [*v. p. 62, 65*] aut quia fructum olivae edendo consumunt). OV. am. 2, 6, 33 vivit -x vultur (*i. fere* '*rapax*'. trist. 1, 6, 11. *cf. p. 62, 2*). rem. 209 piscis. SEN. epist. 60, 3 vastissimorum -issimorumque animalium aviditatem (AVG. mor. Manich. 2, 9, 16 tenebrae serpentibus *animalibus conveniunt*, aquae natantibus, ... ignis -ioribus, fumus elatioribus). COLVM. 6, 2, 14 *boves sunt* multi cibi (*v. p. 61, 49*) -es. PLIN. nat. 11, 67 *apes* prodigas atque -es. VAL. FL. 6, 420 cervos ubi ... Vmbro (*sc. cane, v. p. 61, 80*) venator -i ... petit. APVL. met. 7, 16 -ium iumentorum famem. MIN. FEL. 26, 3 pullos -es habuit et Paulus (*in augurio. item* CYPR. idol. 5 p. 23, 6). CYPR. patient. 18 p. 410, 9 tabescentes ac fluentes artus vermium ... -x poena consumit (*i.* '*poena in -bus vermibus consistens*'. *cf.* COD. Iust. 4, 65, 18 [*a. 290*] tempore, quo -i lucustarum pernicie sterilitatis vitium incessit). SER. SAMM. 560 lumbricus. AVIEN. Arat. 1005 -ia (*v. p. 61, 47*) corvi ora. 1682 sturnus. POMER. 3, 12, 3 p. 492^C -issimis vermibus (*cf. l. 5*). c *in similitudine de Aetna monte* (*aliter infra l. 16*): OV. met. 15, 354 ubi terra cibos ... flammae *Aetnae* non dabit ... naturaeque suum nutrimen deerit -i, non feret illa famem.

2 *translate de rebus, quibus vis inest aut consumendi aut abolendi* (*i. q.* '*erodens*': *l. 36*; *i. q.* '*acer*': *l. 36*): a *de rebus naturalibus aut corporeis* (*cf.* PAVL. FEST. p. 368 Lucretius vescum dixit -em, cum ait [*1, 321*] ... 'vesco sale'): VERG. Aen. 2, 758 ilicet ignis -x summa ad fastigia vento volvitur (OV. fast. 4, 785 omnia purgat -x ignis [CARM. de pond. 137 argenti atque auri quod -x purgaverit ignis]. met. 9, 202. 14, 541 LVCAN. 9, 742 SIL. 9, 604 STAT. Theb. 12, 430 CYPR. GALL. exod. 847. ITALA deut. 4, 24 [Aug. c. Adim. 13 p. 144, 13] deus vester ignis est -x [καταναλίσκον, VVLG. consumens]. ITALA *ibid.* 9, 3 [Aug. *ibid.* p. 146, 23]; *gr. item*, VVLG. devorans atque consumens. ARNOB. nat. 6, 23 p. 234, 6. CHALC. transl. p. 45^B duae sunt virtutes ignis, altera -x et peremptoria *eqs.*, *gr. aliter*. DRAC. laud. dei 1, 657. 3, 178 Romul. 4, 53. ENNOD. opusc. 5, 10 p. 396, 11 [*transl. de curis*] me -x ignis interno vastabat officio. VEN. FORT. vita Leob. 8, 25. 19, 62). HOR. carm. 3, 30, 3 monumentum ... quod non imber -x ... possit diruere. OV. fast. 5, 403 virus -x superabat opem. PS. QVINT. decl. 6, 23 rogum ... et -es circa corpus filii mei flammas (ZENO 2, 8, 17 AVG. serm. ed. Mai 74, 1. COD. Theod. 12, 7, 3 [*a. 367*] multum flammae -is examine in ea obryza detinetur. SACR. Greg. 143, 4 ORIENT. comm. 1, 574). ZENO 1, 12, 2 mortui ... corpus ... -x in aeternum terra delebat. CAEL. AVR. acut. 2, 38, 219 cibis acribus utentes atque -bus (*i.* '*erodentibus*'). chron. 3, 2, 33 si plurimum -x fuerit humor (*i.* '*acerrimus*'). b *de rebus incorporeis* (*maxime de invidia et tempore; de re personata: l. 40. 53; 'edendi' notione per imaginem plane servata: infra l. 59*): HOR. carm. 2, 11, 18 dissipat Euhius curas -is. OV. am. 1, 15, 1 quid mihi, Livor -x, ignavos obicis annos (rem. 389. SEN. Phaedr. 493 niger -xque livor. LVCAN. 1, 288. MART. 11, 33, 3 i nunc, livor -x, dic te cessisse Neroni. CYPR. GALL. iud. 462 [*v. p. 61, 38*]. PAVL. NOL. carm. 28, 287 DRAC. laud. dei 1, 463 Romul. 6, 85 ALC. AVIT. carm. 3, 185). met. 15, 234 tempus -x rerum (*v. p. 61, 49*), tuque, invidiosa vetustas (Pont. 4, 10, 7. CARM. epigr. 1109, 46 [*aevo Flaviorum*] dona ... quae non tempus -x, non rapi⟨t ipse rogus⟩. RVT. NAM. 1, 410 grandia consumpsit moenia tempus -x). met. 15, 872 opus ... quod ... nec ignis ... poterit ... nec -x abolere vetustas (SEN. Oed. 536). SEN. dial. 12, 9, 4 non -x et inimica semper alienis processibus invidia consectabitur *defunctum* (ENNOD. opusc. 3, 42 p. 341, 15 aliquos ... incolas -x consumebat invidia). LVCAN. 7, 397 non aetas haec carpsit -x (*cf.* CLAVD. carm. min. 36, 6 aetatis spatium ... -x). SIL. 13, 581 Luctus -x Maciesque. PRVD. apoth. 1072 quod truncavit -x senium populante veterno. SEDVL. carm. pasch. 3, 105 genitor, cui finis -x (*i.* '*mors*') spem prolis adultae sustulerat. ENNOD. opusc. 1, 77 p. 282, 14 pompam seniorum -x neglegentia (*sc. in litteris*) possidebat nec accendebatur tiro aemulatione secunda. ARATOR ad Parth. 71 mandere nunc Genesin mens cupiebat -x (*v. l. 39*).

B *latiore sensu de cupiditate fervida, i. q. avidus*: *de hominibus*: ENNOD. epist. 1, 16, 2 p. 27, 12 vario sapore conloquii -ium amicorum fauces irritat. *de re incorporali*: RVFIN. hist. 2, 17, 17 p. 149, 16 quos ... -ior studiorum fames perurget (*gr.* πλείων ὁ πόθος).

II *vi passiva: i. q. edi potest, estur*: DRAC. laud. dei 3, 33 creditor extorquet sub vomere fenus arator, usura praestatur -x (*i.* '*seges, quae edatur*'. *detorsit Lucani 1, 181* usura vorax). *cf. et p. 61, 79*. (†*Vollmer*)-*M.*

ēdē, ἤδη *litt. lat. scriptum* TAB. devot. Audollent 140, 19 ⟨ed⟩e ede tacy tacy. *cf. et* GLOSS.^{L} I Ansil. ED 8 ede iam Graece.

edeatroe (-ae *trad.*), qui praesunt regiis (*Persarum*) epulis, dicti ἀπὸ τῶν ἐδεσμάτων PAVL. FEST. p. 82 (*cf. Athen. 4 p. 171^B, ubi* εἰλέατροι).

ēdecimātio edecumatio ἀποδεκάτευσις GLOSS. II 236, 17.

ēdecimo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* decimo. *W.*] edecu-: *l. 77. 82. 83. 84, p. 63, 2. 3. 5 sqq.* CHAR. gramm. p. 472, 12 B. (*inter verba act. I^{ae} coniug.*) educo. -umo. effero. effemino *eqs.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 80 -ta electa (GLOSS. V 452, 42 edessu-). GLOSS. -tus ἀδέκαστος, ὁ ἀδωροδόκητος. -o ἀποδεκατῶ. *i. q. eligere, seligere* (*quasi e decem; notione 'eligendi' expresse addita: l. 82. 83. 84 p. 63, 8*): SIRIC. epist. 1, 14 p. 1143^B exinde ... presbyterium, si eum cleri ac plebis -umarit electio, non immerito sortietur. SYMM. epist. 5, 83 ut equos ex Hispania lectissimae nobilitatis -ument (*cf.* 7, 48 ut ex diversis provinciis -ument [et dec- P^1, *V*; deciment *M*] lec-

[K-M]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tiores [lectores *P V*]). 6, 10 praesumo ... eos, qui dicuntur acciti, auctoritate praecelsi viri -umatos esse. MACR. Sat. 2, 1, 8 iocos veterum ac nobilium virorum -umatos ex multiiugis libris ... proferamus. ēdecumātus, -a, -um: *i. q. electus, insignis, praeclarus sim.*: SYMM. epist. 3, 49 in gravi dono habeo, quod amicitiae meae viros -tae honestatis adiungis (3, 51 ut unum et alterum ... -tae honestatis invenias). MACR. Sat. 1, 5, 17 Q. Aurelii iudicium quo -tos elegit sodales. ENNOD. epist. 3, 5, 2 p. 75, 20 necesse est illos metuere, qui rancido despicientes cuncta neglectu etiam -ta condemnant.

edeismus *v.* hedyosmus. **eden** *v. Onom.*

edentāneus NOT. Tir. 68, 3. *cf. et l. 15.*

ēdento, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* dens. *W.*] GLOSS.^{L} III Abstr. ED 2 -at dentes excludit. Corp. E 46 -tus ⟨sine⟩ dentibus. *cf.* GLOSS. V 497, 48 edenana (edentanea?) sine dente, edentulus (*add. man. alt.*) *i. q. edentulum reddere*: PLAVT. Rud. 662 leno pugnis pectitur. nimis velim improbissimo homini malas -verint. MACR. Sat. 7, 3, 10 scommata minus aspera, quasi -tae beluae morsus. [*it.* sdentare. *francog.* édenter. *M.-L.*]

ēdentulus, -a, -um. [*deminutive ab* *ēdens, *quod ab* ex *et* dens. *W.*] NOT. Tir. 68, 2. GLOSS. *v. infra l. 33. i. q. dentes non habens* (*sc. de eo, qui prae aetate dentibus caret; contra de puella sexenni lactarios dentes amittente v. l. 36*):

1 *proprie* (*pro subst. l. 27. 28. 35. 37. 39*): PLAVT. Cas. 550 propter operam illius hirqui improbi, -i. Men. 864 ut ego hunc proteram leonem vetulum (etulum *trad.*), olentem, -um (edentius *codd.*). Most. 275 istae veteres, quae se ... unctitant, ... vetulae, -ae. TERT. resurr. 61 p. 122, 16 denique et -os (*Gelen.*, -us *codd.*) et (sed *codd.*) audi et vide. pall. 5 p. 953 Oe. terrenae bestiae et -ae et exungues et excornes. PS. ORIGEN. tract. 6 p. 74, 17 senes -i significantiam verbi ... explicare non valent (FVLG. myth. serm. ant. 23 p. 118, 15 Flaccus Tibullus ... ait '-e et capularis senex'. *ibid.* 16 -um ... quasi iam sine dentibus dici voluit. *unde* GLOSS. V 568, 2 sine dentibus). ARNOB. nat. 3, 14 p. 121, 7 *caelestes* -os ... esse. HIER. epist. 70, 6, 2 ne vescentium dentibus -us invideat. 128, 4, 2 cum ... virgunculam et rudem et -am septimus aetatis annus exceperit (*v. l. 23*). PRVD. perist. 10, 305 rancidae -arum cantilenae. PAVL. NOL. epist. 23, 9 p. 167, 5 eum ... coquina ... cibo ... apto ut -um saginavit. MART. CAP. 4, 386 dentatum eum dicimus, qui dentes habet, -um vero non illum dicimus, qui dentes non habet, sed cui natura inest, ut habeat ex illo tempore, quo natura permittit ut habeat (BOETH. categ. p. 270^A *item*). *ibid.* neque lapidem recte dicimus -um, qui numquam dentes habet neque infantem. *ibid.* infans ... neque dentatus neque -us. 2 *per iocum translate de vino vetere*: PLAVT. Poen. 700 ubi tu Leucadio, Lesbio, Thasio, Chio, vetustate vino -o, aetatem inriges.

edepol *v. Onom. s.* Pollux **edera** *v.* hedera.

edi, edimedi *v. Onom. s.* Fidius.

ēdiantos *i.* ἡδύανθος. GLOSS. III 538, 50 -os viola (560, 69. 546, 14 edianto). *K.-M.*

edibilis, -e *ab* edo esse. GLOSS.^{L} II Philox. ED 3 -e βρώσιμον. CASSIOD. var. 12, 4, 4 tactus *vini acinaticii* densitate pinguescit, ut dicas esse aut carneum liquorem aut -em potionem (*i. potum, qui quasi* '*edi*' *potest*). *cf. etiam* GLOSS. II 565, 28 aedilis saginatus, *ubi* aedibilis *cod. b*, altilis *coni. Oehler.* † *Vollmer.*

***ēdīco,** -dīxī, -dictum, -dīcere [*ab* ex *et* dicere. *W.*]. exdeico: S. C. de Bacch. (Corp. I^2 n. 581) 3 -endum. 22 -atis. *de forma* edico *cf.* CIC. orat. 158. *imp.* edice: VERG. Aen. 11, 463 (SERV. plenus est imperativus. *cf.* DIOM. gramm. I 349, 32). STAT. Theb. 12, 598. [edic *non legitur*]. édicere *scribitur* CORP. I^1 (*non in* I^2) 1409 add. 2, 4 *de significatione*: DON. Ter. Hec. 563 -imus quod iubemus fieri. interdicimus quod vetamus fieri. -imus etiam uni generi hominum. interdicimus diversis. CLAVD. DON. Aen. 10, 258 -ere est cum auctoritate aliquid curandum iubere. GLOSS.^{L} III Abstr. ED 3 -it foras dicit, unde edicta dicuntur (*vel* unde edicta dicuntur quasi foras dicta). Corp. E 31 -it narrat, exponit. GLOSS. παραγγέλλω, προλέγω (*cf.* THEOPHIL. inst. Iust. 1, 2, 6 p. 12, 26). -it: διατάσσει. -at ἐξεῖποι. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 423, 33 B. -it. denuntiat. praecipit. praedicit. iubet. imperat. *vocabulum per totam latinitatem usitatum, maxime frequentatum apud* LIV. TERT. FVLG.; *locos dedi omnes usque ad* CIC. [*loci dubii*: TERT. apol. 35, 11 coron. 4 p. 425 Oe. *mutili*: FEST. p. 253, 20 LEX agr. (Corp. I^2 n. 585) 53 CORP. I^1 1409 add. 2, 4 *v. supra l. 60.* PLAVT. Persa 240 *v. p. 66, 70. corrupte pro* dicere: CIC. Verr. II 3, 18 (*pars codd.*). Lael. 59 (*codd. dett.*, dixero *optimi*). QVINT. decl. 313 p. 231, 22. *delendum*: VAL. MAX. 3, 2 ext. 9. *in codicibus saepius* edicere *in* dicere *corruptum invenitur; exempla habes infra.*]

I *verbum imperandi vel voluntatis* (*fere i. q. iubere, constituere, decernere, velle, dignari.* DON. Ter. Hec. 563 *v. supra l. 61.* CLAVD. DON. Aen. 10, 258 *v. supra l. 63*): **A** *in vita privata (traductum primitus, ut vid., e vita publica. cf. Fraenkel, Plautin. im Plaut. p. 133)*: *pro obi. sunt*: 1 *oratio recta*: PLAVT. Capt. 803 prius -o, ne quis ... capiatur ...: 'continete vos domi'. Mil. 159 -o omnibus: 'quemque ... videritis ..., huc deturbatote'. Persa 723 oblitus sum ... -ere (dicere *A*), quae volui -ta: 'adserva hanc'. STAT. Theb. 12, 100 iterum repetens ... -o: '... ne quis ... ausit iuvisse Pelasgos, aut ... luet'. TERT. orat. 6 p. 184, 22 -erat (ei dixerat *codd.*) dominus: 'quaerite ...'. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 8 per Hieremiam ... -it: 'ne glorietur'. *obiectum ex antecedentibus suppletur* PLAVT. Pseud. 148 -eram omnibus dederamque eas provincias (*cf.* 133 exite, agite exite *eqs.*).

2 *enuntiatum per* ut *vel* ne: PLAVT. Aul. 281 erus .. -xit mihi, ut dispertirem. Men. 784 -xi tibi, ut caveres *eqs.* Pseud. 128 amicis ... -o ..., in hunc diem a me ut caveant. 855. 897 opere -xit (fecit *P*) maxumo, ut mihi caverem. PACVV. trag. 187 ibo atque ⟨e⟩dicam, ... ut eant. ACC. trag. 508 ite ... atque opere magno -ite per urbem, ut ... adhibeat. HOR. sat. 2, 3, 227 *v. infra l. 51.* PLAVT. Persa 241 *v. p. 66, 73.* Pseud. 506 ne quisquam credat nummum, iam -am omnibus. 903 familiaribus. Truc. 780. TER. Andr. 204 -o (*sic Don.*, dico *codd.*) tibi: ne temere facias; neque tu haud dicas tibi non praedictum. 495 -xin tibi? interminatus sum, ne faceres. Hec. 565 ibo ... atque -am servis, ne ... sinant. Eun. 578. 806.

3 *coniunctivus nudus*: VERG. Aen. 3, 235 sociis ..., arma capessant, -o et dira bellum cum gente gerendum (*de inaequali structura cf.* QVINT. inst. 9, 3, 64). 10, 258 sociis -it, signa sequantur.

4 *infinitivus*: TER. Haut. 626 mihi te maxumo opere -ere (SCHOL. interminatum), si puellam parerem, nolle tolli. VERG. Aen. 3, 235 *v. supra l. 19.* 11, 463 armari Volscorum -e maniplis (-os *P. cf. p. 65, 21*). TERT. adv. Val. 30 p. 206, 12 -itur apud illos meditandum ... semper sacramentum ... adhaerendi. AMM. 20, 4, 13 proceribus conrogatis petere iure ... -xit *Iulianus*. *de praecepto poetae* (*cf. p. 65, 83*): VERG. georg. 3, 295 stabulis -o in mollibus herbam carpere oves.

5 *accusativus*: HOR. epist. 1, 19, 10 *v. p. 65, 83.* STAT. Ach. 1, 83 *v. p. 65, 81.*

B *in vita publica de eis, qui in republica vel apud exercitum aliquid sollemniter et cum auctoritate pronuntiant (praecipiunt, vetant); maxime de magistratibus p. R. (cf. Mommsen, Staatsrecht* I^3 *202 sqq.)*: *pro obi. sunt*: 1 *oratio recta*: S. C. de Bacch. (Corp. I^2 n. 581) 3 de Bacanalibus ... ita exdeicendum censuere: 'neiquis ... velet'. VLP. dig. 47, 10, 7 pr. praetor -xit: 'qui agit ..., certum dicat'. *res pro subi.*: COD. Iust. 6, 23, 28, 6 (*a. 530*) constitutio sic -xit: 'octavo ... adhibito'. VLP. dig. 4, 2, 1 olim ita -batur *a praetore*: 'quod vi metusve causa *gestum erit*, ratum non habebo. 4, 4, 1, 1 praetor -it: '... animadvertam'. 42, 5, 24, 1 divus Marcus ita -xit: 'creditor ... habebit'. TERT. pudic. 1 p. 220, 4 pontifex ... maximus ... -it: 'ego ... ⟨delicta⟩ ... dimitto'.

2 *enuntiatum per* ut *vel* ne: CIC. Verr. II 2, 94 *Verres praetor* -it ..., ut ... adsit Sthenius Syracusis (II 2, 96. Vatin. 33 -eritne ... praetor ex ea lege, ut adesses. Phil. 3, 19 Att. 4, 15, 9. LIV. 1, 44, 1). II 3, 34 *al.* Sest. 29 *Gabinius* -xit ..., ut ab urbe abesset *Lamia eqs.* 32 -unt duo consules, ut ... redirent. nat. deor. 3, 84 *de Dionysio tyranno.* CAES. civ. 1, 76, 4 *legati Pompei* -unt ..., ut producat. BELL. Afr. 31, 3 equitatui -it, uti ... praesto esset. 90, 1. *de privato tamquam magistratu* HOR. sat. 2, 3, 227 *Nomentanus* -it, piscator uti, pomarius ... veniant. LIV. 2, 45, 8. 5, 20, 4 *a senatu* -i palam ... populo, ut ... iret. 5, 21, 1 dictator ... cum -isset, ut ... caperent (5, 21, 13 praecones -ere iubet). 6, 10, 5 Nepesinis ... -tum, ut arma ponant, parcique iussum inermi. 10, 36, 7 -to ..., ut ... haberent. 23, 7, 9 *al.* 41, 9, 9 legem ... tulit ⟨ex⟩ senatus consulto et -xit ..., ut ... redirent. PAVL. FEST. p. 310 VAL. MAX. 2, 7, 1 *al.* CVRT. 7, 1, 4 *al.* TAC. hist. 4, 67 *Remi* per Gallias -xere, ut ... consultarent. ann. 13, 51 -xit princeps, ut ... proscriberentur, ... resumerent, ... redderent, ... servaretur ..., aliaque admodum aequa, quae *eqs.* PORPH. Hor. carm. 3, 14, 11/12. LAMPR. Alex. 18, 2 per praeconem. GALLICAN. Avid. 6, 1 ad signa -i iussit et programma in parietibus fixit, ut ... rediret. DICT. 3, 4 Grai -to ..., uti ... esset, ... ordinant (*sim.* AMM. 20, 5, 1). SVLP. SEV. chron. 1, 50, 3 *al.* COD. Iust. 3, 26, 9 (*a. 385*) sancimus et -imus, ut ... concremetur. GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 3 Caleni ... -erunt, ne quis in balneis lavisse vellet. CIC. p. red. in sen. 12 (*loco non sanae traditionis*) ut ..., ne aperte ... lugeretis, -ret *Gabinius*. Pis. 17 consulem -ere, ut senatus consulto ne obtemperetur. Sest. 32. Att. 1, 18, 8 ne absens censeare, curabo -endum et proponendum locis omnibus (*cf. Mommsen l. l. not. 2*). epist. 3, 8, 4 ad Q. fr. 1, 1, 26. BELL. Afr. 15, 1 *Caesar* -it per ordines, ne quis ... procederet. LIV. 2, 24, 6 edicto ..., quo -xit *consul*, ne quis ... teneret. 3, 21, 8 communiter ... -unt *consules*, ne quis ... faceret. 5, 19, 9 -to, ne quis ... pugnaret. 8, 6, 16 *al.* VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 *al.* PLIN. nat. 7, 125 *al.* FRONTIN. strat. 4, 1, 10 TAC. hist. 3, 34. 4, 72 -tum per manipulos, ne. ann. 13, 31 SVET. Tib. 40 *al.* PAVL. dig. 2, 1, 7, 9 APVL. flor. p. 24 VIR. ill. 1, 4. 72, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 33, 8 COD. Theod. 10, 20, 10 (*a. 380* = Iust. 11, 8, 7).

3 *coniunctivus nudus*: CIC. epist. 11, 6, 2 cum tr. pl. -issent, senatus adesset. LIV. 2, 11, 5 *consul* -it suis, ... expellerent. 3, 20, 4. 5, 20, 10. 21, 21, 6 *Hannibal ad milites*: -o adsitis. 25, 13, 11 CVRT. 6, 8, 23. *structura incerta loco corrupto* LIV. 40, 38, 3.

4 *infinitivus*: a *in declaratione voluntatis* (*subiectum, sc. logicum, edicendi idem est quod subiectum infinitivi*): CIC. Verr. II 2, 37

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quo die sese ... dicas sortiturum Syracusis iste -erat. 63 decumas ... sese venditurum Hieronica lege -erat. 66. II 3, 34. 35. LIV. 4, 18, 2 *rex* se pugnaturum -it. 4, 60, 5 -erunt ... tribuni auxilio se futuros. 23, 14, 3. 26, 26, 1. 43, 14, 5 censores ... ita in contione -erunt: legem ... dicturos esse. VAL. MAX. 7, 3, 3 cum ... paruissent, remittere (se eis *add. Paridis epit.*) Scipio ... expeditionem ... -xit. 9, 4, 3 consul auro id se repensurum -erat. CVRT. 6, 11, 20. FRONTIN. strat. 4, 7, 24 Gracchus cum -isset futurum, ut ... daret. SVET. Aug. 44, 3 *v. p. 68, 19.* Cal. 42 -xit et strenas ... se recepturum. 49, 2 -xit et reverti se. Claud. 21, 4 (*ex coni.*). POMPON. dig. 42, 1, 22, 1 quod ... de sociis dictum est, ... se facturum praetor -it. VLP. dig. 4, 6, 26, 7 Gaius Cassius nominatim -bat restituturum se. 4, 8, 15 praetor destricte ... se ... coacturum. 5, 3, 5 pr. *al.* ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32327) 2, 20 placere ... -endum existimavimus. b *in imperando* (*diversis subiectis*): EDICT. Octaviani Caes. (Bruns Font.^{7} n. 69) 4 visum ⟨est⟩ -endum mi⟨hi vete⟩ranis dare omn⟨ibus⟩, ut *eqs.* LIV. 7, 14, 5 -itur (*sc. a dictatore*) acie pugnaturos. 27, 13, 12 -ere ... sese (*imperatorem*) omnibus pugnandum esse. *nota* 27, 24, 3 aut ipsos extemplo dare *obsides* aut se ... senatorum ... liberos sumpturum -xit. GRATT. 448 *sacerdos*: procul hinc extorribus ire -o. SIL. 3, 220 *Hannibal* -it convellere signa. 3, 514. 7, 313. 528 capere arma maniplis -it *Fabius* (*cf. p. 64, 24*). COD. Theod. 14, 3, 11 *a. 365* hac sanctione generaliter -imus nulli ... licentiam pandi. 16, 2, 47 *a. 425* clericos ... ad saeculares iudices debere deduci ... praesumptor -erat (CONST. Sirmond. 6 *a. 425*).

5 *accusativus, enuntiatum relativum, quaestio obliqua*: NAEV. carm. frg. 30 res dinas -it, praedicit castus. S. C. de Bacch. (Corp. I^2 n. 581) 22 haice utei in coventionid exdeicatis. LEX agr. (Corp. I^2 n. 585) 53 quibus *diebus* id -tum erit. VARRO ling. 6, 13 rex ... ferias ... nonis Februariis (6, 28 populo. COD. Iust. 3, 12, 3 *a. 323*). COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 92 *collega* comitia ... de rostris (*cf. vol. III 1809, 8 sqq.*). CIC. inv. 2, 67 quae (*iura*) praetores -ere consuerunt. Verr. II 1, 105 ne quid novi -ret (*ibid.* edictum). 110 hoc iuris ... causa. *ibid.* in posterum. 111 praetor ... idem. 117 illo edicto ... de hereditatum possessionibus ... idem. 118 multa esse in provinciis aliter -enda (*sc. quam Romae*). 141 iste ... non procrastinat, locare incipit non proscripta neque -ta die (*cf. vol. V 1, 1050, 34.* TERT. spect. 12 p. 14, 18 -to die inferiarum. CLAVD. DON. Aen. 5, 65 p. 433, 14 diem ludorum). II 3, 36 quae ex tempore. 38. 150 Apronio ... plus ... abs te permissum est quam quod -eras. har. resp. 55 iustitium (Planc. 33 *al.* Phil. 5, 31 tumultum decerni, iustitium -i). Phil. 13, 19? *nota* Att. 6, 1, 15 edictum ..., quod duobus generibus -endum putavi. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 Marcellus sic respondit ... spem in istis supplicationibus non habere, Paulus se omnino in hunc annum non -turum (LIV. 22, 10, 8 *al.* 40, 37, 3 *de decemviris; cf. Mommsen, Staatsr. I 204 not. 3*). PROP. 2, 7, 2 legem (*sc. Augusti*), qua ... -ta flemus (2, 7, 1 *opp.* sublatam. *v. Rothstein ad l.*). LIV. 2, 55, 1 dilectus -itur (*v. vol. V 1, 1169, 84. adde* LIV. 3, 10, 9. 4, 26, 12 *al.*). 3, 38, 13 senatum (LEX de imp. Vesp. [Corp. VI 930] 9 SVET. Iul. 80, 4). 7, 12, 12 dictator ... poenam. 8, 36, 10 dictator praedam omnem -erat militibus. 21, 62, 6 novemdiale sacrum -tum. 23, 48, 12 *v. p. 66, 7.* 26, 51, 10 sociis ... conventum (34, 22, 6 *al.*). 28, 26, 4 expeditio ... -itur exercitui. 35, 25, 4 concilium (39, 15, 11 LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 4). 41, 16, 5 Latinas (45, 3, 2). 43, 4, 11. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 40 loedi ... collegio -ti sunt (CLAVD. DON. Aen. 5, 50 p. 431, 26 *al.*). SEN. suas. 2, 12 *pugnam* in posterum diem. CVRT. 4, 13, 14 noctem ... in eam certamine -to (TERT. fug. 1 a quo certamen -itur, nisi a quo ... praemia proponuntur?). ASCON. Corn. p. 59, 24 St. PLIN. nat. 12, 93 -to mercatu. STAT. Ach. 1, 599 inaccessum ... viris -itur antrum (*sc. a sacerdote*). Theb. 12, 598 *Theseus Phegeo*: aut Danais -e rogos aut proelia Thebis. FRONTIN. strat. 2, 5, 20 profectionem. TAC. ann. 13, 51 *v. p. 64, 59.* MARCELL. dig. 28, 8, 10 observaturum se ait praetor, id quod ⟨de⟩ ... tempore ... -it. 37, 12, 4 patri ... de his ... praetor nihil -it (VLP. dig. 21, 1, 63). VLP. dig. 1, 14, 3 quae -xit, quae decrevit *praetor* (*cf. p. 66, 14*). 9, 3, 1, 1 summa cum utilitate id. 10, 2, 20, 9 aliud testator. 25, 4, 1, 15 leviter observanda. APVL. met. 6, 7 tuo praeconio praemium ... publicitus. TERT. idol. 17 p. 51, 2 *servus dei* non spectacula edat ..., nihil sollemne pronuntiet vel -at. PANEG. 12 (2), 30, 1 foedus abrumpere, ius fetiale violare, bellum -ere. IVST. 13, 4, 7 Perdicca ... lustrationem castrorum ... in posterum. AMM. 20, 9, 3 *Constantius* iter ... -xit (*supra*: iuberet. 22, 2, 2 per tesseram: 21, 5, 13 *et* 31, 11, 2. CLAVD. DON. *ad* Aen. 7, 468 [iter ... indicit primis iuvenum] p. 70, 4 quod ... -xit suis). SERV. Aen. 1, 446 sacra. CLAVD. DON. Aen. 5, 65 p. 433, 25 *mimos. ibid.* p. 433, 28 *saltationes.* 5, 105 p. 438, 25 *spectacula.* AVG. civ. 1, 6 p. 11, 10 D. quod -erat *Marcellus imperator* pro pudicitia ... violanda. COD. Theod. 2, 12, 7 (*a. 424*) haec. DIG. de const. dig. 9 illud ... necessarium constitutum cum summa interminatione -imus, ut nemo audeat. COD. Iust. 3, 29, 8, 1 (*a. 294*) lex, quam patrimonio matris -ximus. ISID. orig. 2, 10, 1 *v. p. 68, 40.* *transl. de iussu dei*: STAT. Ach. 1, 83 bella Iuppiter et tristes -xit caedibus annos (*cf.* 81 ratus ordo deis). *de praecepto poetae* (*iocose, aliter p. 64, 27*): HOR. epist. 1, 19, 10 'forum ... mandabo siccis, adimam cantare severis'; hoc simul -xi, non cessavere poetae ... certare (PORPH. omnibus dixi). *pro subi. res*: EDICT. imp. Nerv. Plin. epist. 58, 7 quaedam ... ipsa felicitas temporum -it, nec spectandus est in iis bonus princeps. *pro obi. enuntiata*: CIC. off. 3, 80 id ..., quod communiter compositum fuerat *a tribunis et praetoribus*, solus -xit *Marius praetor* (*supra*: conscripserunt communiter edictum). CIC. fin. 2, 74 est tibi (*sc. magistratui*) -endum, quae sis observaturus in iure dicendo. LIV. 23, 48, 12 haec praetor in contione -xit quoque die ... esset locaturus. CVRT. 8, 10, 30 quae fieri vellet, -xit. GELL. 13, 15, 1 in edicto consulum, quo -unt, quis dies comitiis ... futurus sit.

6 *obiecto supplendo vel absolute*: CIC. Quinct. 84 si longe aliter possedit quam praetor -xit. Verr. II 1, 107 'fecit, fecerit?' quis umquam -xit isto modo? 118 te ... totidem verbis -isse, quot verbis -i Romae solet. 119 quod iste aliter atque ut -erat decrevisset (Flacc. 78 quid, si *Flaccus proconsul* non decrevisset, sed ⟨e⟩dixisset *in Deciani causa. cf. l. 18*). II 2, 97 ut -erat *Verres.* Phil. 3, 19 quo modo. Att. 6, 1, 6 si ... putabit me quaternas centesimas oportuisse decernere, cum tota provincia singulas observarem itaque -issem (itaque dixissem M^1, idque -xissem M^2; *cf. Boot ad h. l.*). 8, 11^b, 2 ut erat -tum a consulibus, veni Capuam. 11, 7, 2 *Caesar* -xit ita, ut me exciperet. LIV. 1, 29, 6 templis ... — ita enim -tum ab rege fuerat — temperatum est. 6, 12, 7 arma ..., sicut -tum erat, ... capientes (7, 35, 2). 29, 1, 26 in ... agrum, quo -tum erat, convenerunt (34, 56, 12). ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 77 (*loco mutilo*). TAC. ann. 6, 13 compositum senatus consultum prisca severitate neque segnius consules -xere. hist. 2, 91 Vitellius de caerimoniis ... XV Kal. Aug. SVET. Cal. 26, 3 consulibus oblitis de natali suo -ere. GAIVS dig. 29, 1, 2 de militis testamento ... separatim proconsul -it. VLP. dig. 3, 4, 7 pr. praetor ... adversus eos iustissime -endum putavit. 3, 5, 3, 6. 12, 1, 1, 1. PAVL. sent. 1, 13 A, 3 -endi causa (*cf.* VLP. dig. 2, 1, 7 pr. iurisdictionis perpetuae causa). GAIVS inst. 1, 6 ius ... -endi habent magistratus populi Romani (*v. quae seq.*). COD. Iust. 3, 1, 13, 3 (*a. 530*) sin ... processerit ..., quemadmodum pro persona actoris -ximus. *adde* TERT. praescr. 26, 2 dominus palam -xit (*antecedit*: ne margaritam porcis ... iactarent, *cf. Matth. 7, 6*).

II *verbum* **declarandi** (*fere i. q. dicere, declarare, enarrare, profiteri, pandere sim.*): **A** *generatim*: *pro obi. sunt*: **1** *oratio recta*: *subest significatio voluntatis*: TER. Eun. 1063 -o tibi: si te ... offendero ..., periisti (EVGRAPH. praedico, ut scias). TERT. resurr. 22 p. 55, 9 posteaquam -xit: et tunc erit *eqs.* (*Luc. 21, 24*). adv. Marc. 4, 11 p. 451, 22 cum per Esaiam -it: ... transierunt (*supra*: per Hieremiam praecipit: novate). 5, 9 p. 603, 16?

2 *inf. c. acc.* (*vel duplex acc.*): TER. Eun. 962 dico, -o vobis nostrum esse illum herilem filium. TERT. apol. 21, 10 iam -ximus (diximus *Fuld.*) deum universitatem hanc mundi verbo ... molitum (21, 11 per quae omnia molitum deum -ximus). coron. 10 p. 439 Oe. tales -it *David* (*psalm. 113, 8*) futuros, qui idola fabricantur. carn. 14 p. 451 ut ... in illo (*Christo*) angelum fuisse -at *Hebion.* anim. 45 p. 374, 1 animae, quam -ximus negotiosam. 53 p. 385, 7. resurr. 51 p. 105, 24 opera carnis ... non posse consequi regnum dei -erat. adv. Hermog. 21 p. 150, 6. 31 p. 160, 7. adv. Marc. 3, 3 p. 379, 3 -ens multos venturos. 4, 22 p. 494, 13 *al.* AMM. 26, 1, 5 quod tunc evenisse extis ... inspectis haruspex -erit. FVLG. myth. 1, 2 p. 17, 17 Opis ... eius uxor, eo quod opem ... ferret, -ta est. MART. CAP. 5, 458 quae pars error -itur. 2, 160 heram terram veteres -xere (*sic* B^1R). APRING. in apoc. 20, 9 p. 69 quales ... cum eo veniunt, -untur Gumir et ... agmina eius. CASSIOD. var. 12, 2, 3 qui dives vocatur ..., qui iustus -itur. Ios. c. Ap. 2, 80 Apion praesumpsit -ere ... collocasse Iudaeos. IORD. Get. 289 consul ordinarius, quod ... primum ... in mundo decus -itur (dicitur *A*). COD. IVST. 2, 55 (56), 4, 5 (*a. 529*) *si* una ... pars -at iuramentum esse praestitum. 5, 70, 7, 5 (*a. 530*) tactis sacrosanctis scripturis -at omnia se recte ... gerere. EVGIPP. epist. 1 coepi ... viris religiosis -ere, ... non oportere celari miracula. *pro subi. res*: TERT. adv. Hermog. 26 p. 154, 8 scriptura ... primo factam eam -it. adv. Marc. 3, 6 p. 383, 27 *scripturae* interemptibilem Christum -entes ... affirmant. 4, 25 p. 505, 20. *pro inf.* quod, quia: MART. CAP. 5, 449 si Verri, quod damnandus sit, -atur. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 151 volo ... -ere, quia ... dicendi sunt (εἴποιμι ..., ὅτι).

3 *accusativus*: PLAVT. Persa 240 *et* 241 (*loco lacunoso varie temptato*) ⟨votita sum [*sic libri vett. Lambini, lacuna in codd.*]⟩, ne hoc cuiquam homini -rem, omnes muti ut loquerentur prius. :: (*241:*) -tum est magno opere mihi, ne quoiquam hoc homini crederem, omnes muti ut eloquerentur prius hoc quam ego (dicerem *pro* -rem *Langen, Beiträge p. 191; versum delet Goetz*). PAVL. FEST. p. 2, 7 per eum (*augurem*) avium gestus -itur. APVL. met. 2, 12 Chaldaeus ... hospes ... arcana fatorum ... -it in vulgus. TERT. pudic. 22 p. 272, 11 *Christus* occulta cordis. resurr. 25 p. 61, 21 si nulla ... annuntiaretur *resurrectio carnis*, ... spiritalis vindicatur, cum vero et in ultimum -itur (*B*, educitur *rell.*), corporalis agnoscitur. 32 p. 71, 1 de ipsis devoratoribus exactio -itur. *ibid.* p. 71, 24 si ... in animam quid pronuntiatur, ... cum vero in ... speciem corporalem quid -itur. 33 p. 72, 25 definitionibus ... et sententiis dominus -it ... resurrectionem. adv. Marc. 2, 18 p. 359, 17 exspectare defensam -en-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dam ... per prophetam. 3, 13 p. 397, 9. 4, 9 p. 440, 17 (*opp.* facere). 4, 21 p. 489, 18 *al.* 5, 11 p. 610, 21 si quid tale Marcionis deus edidit vel -xit. Ps. Tert. adv. Iud. 9 p. 722 Oe. alius iam ordo infantis -itur (*ap. Is. 7, 15*), mel et butyrum manducaturi. 10 p. 730 quod non esset -ta (*Fuld.*, edita *rell.*) qualitas mortis. 11 p. 732 per nativitatem, quam supra memoravimus, et passionem, quam evidenter -ximus. Itala num. 5, 7 (Lugd.) peccatum (ἐξαγορεύει. Vvlg. confitebuntur). Cypr. eleem. 23 p. 392, 18. epist. 58, 5 p. 661, 1 quae in evangelio suo dominus -xit dicens: *seq. verba.* Vopisc. Tac. 4, 6 sententias. Ivl. Val. 1, 29 dicta praesentibus. Priscill. tract. 1, 11 quid in ... exclamatione -xisset. 1, 38 p. 32, 5 generatio domini in evangelio ... disposita et -ta. 3, 65 p. 50, 15 verba ... ad fidem veri. Filastr. 150, 1. Qverol. p. 27, 1 primum praeterita -it ..., tunc de futuris disserit. Dares 8 Priamus dixit, si cui displiceret, suam voluntatem -ret. Clavd. Don. Aen. 3, 120 p. 282, 13 responso Apollinis Creta putabatur -ta. 3, 145 p. 285, 22 -ret laborum finem *Apollo.* 3, 435 p. 324, 10 vera. 4, 95 p. 367, 26 facti per coniecturam causas. 6, 385 adventūs ... causas. 7, 45 p. 12, 17 plurium *numerum.* 8, 195 p. 144, 6 nondum ... speciem caedis -erat *Vergilius.* Fvlg. Virg. cont. p. 87, 13 secundum dialecticam disciplinam primum personam -ere sicque personae congruentia enarrare. p. 87, 16 arma *Virgilius.* p. 87, 18 meritum viri. aet. mund. p. 176, 4 principum ... stemmata libris currentibus. Hier. epist. 15, 3, 2 vocabula. 30, 2, 2 tibi interpretationes ... litterarum. Vvlg. Dan. 4, 15 sapientes ... solutionem *somnii.* 5, 15 *magi* sensum ... sermonis. Avg. mus. 1, 13, 27 numeros ... dimensionis. serm. 46, 14, 33 tu vocem pastoris -ito (*ibid.* vocem ... annuntias). Cod. Theod. 11, 39, 12 (*a. 396?* = Cod. Iust. 3, 31, 11) titulum possessionis suae *possessor* (*cf. infra l. 70*). Cod. Iust. 4, 30, 13 (*imp. Iustino*) si ... eam causam specialiter promissor -erit. Ps. Avg. quaest. test. I 122, 1 de cuius (*evangelii*) principio aliquid ... -ere. Cypr. Gall. Ios. 424 Balamus ... ventura. lev. 34 quae difficile est metato -ere versu. Svlp. Sev. Mart. 11, 4 nomen -it, de crimine confitetur. Mart. Cap. 3, 261 'b' labris ... reclusis -imus. 8, 825 nunc obliqui sunt -endi. Evg. Tolet. carm. 26, 11 summam. Boeth. arithm. 1, 21 illud ... non alio vocabulo -itur. Ps. Boeth. geometr. p. 409, 12 hypotenusae pedaturam. p. 410, 20. p. 413, 1. p. 428, 3 diminutionem (*syn.* proferre). Cassiod. in psalm. praef. 3 p. 15[A]. 1 div. 17, 48 tropicis allusionibus. 146, 3. Didym. in I Ioh. 4, 1 p. 64, 4 si 'spiritus pseudoprophetarum' pluraliter -xisset, non admiraremur. Ios. c. Ap. 1, 15 contraria (λέγειν. *item* 2, 6). Iord. Get. 29 soli terminos ... necesse est -ere (*cf. supra*: quae diximus de gente). Cod. Iust. 8, 53 (54), 35, 1 (*a. 530*) nomina. 6, 22, 8 pr. omnia ... palam -at *testator.* *nota iuncturam* carmen -ere *et sim., i. q. recitare*: Apvl. met. 11, 9 carmen ..., quod ... poeta modulatus -erat. Anth. 285, 2 dignos ... versus. *sim.* Fvlg. aet. mund. p. 134, 9 discit ... homo volucrum ... -ere nominum sonos. Evg. Tolet. carm. 33, 1 (= Carm. poet. min. V 63, 9 Anth. 658, 9) cantus -ere (educere, seducere *al.*). *pro subi. res*: Filastr. 103, 1 cum scriptura pauca nomina siderum nobis -erit (dixerit *B*). Evg. Tolet. carm. 9, 12 *nomina* -et cursim subdita summa tibi. Avien. Arat. 1501 medio quae -erit ore (*Cynthia, i. luna*), ignis in plenos *durabunt.*

4 *enuntiatum relativum, quaestio obliqua*: Itala Eph. 5, 12 (Tert. pudic. 18 p. 260, 14) quae ... in occulto ... fiunt, turpe est -ere (καὶ λέγειν. Vvlg. et dicere). Fvlg. aet. mund. p. 172, 22 quae praetermisimus, postmodum emus. Clavd. Don. Aen. 3, 460 p. 325, 23 *Sibylla* tibi -et, quae ... prohibeor aperire (Verg. expediet). Avg. c. acad. 1, 6, 18 ut, quid egisset, si potis esset, -ret *divinus.* Cod. Theod. 9, 34, 7 (*ca. a. 370* = Cod. Iust. 9, 36, 2, 2) quae ... persequenda putavit *repertor libelli famosi*, ore proprio -at. Iord. Get. 194 necessarium videtur *mihi* -ere quae acciderunt. Sall. Catil. 48, 4 iussus a consule, quae sciret, -ere. Tert. resurr. 50 p. 103, 27 in quem statum non resurgat -itur, in quem resurgat subauditur. adv. Marc. 4, 21 p. 488, 1 dimittit discipulos ad praedicandum dei regnum. numquid vel hic -it, cuius? Tract. in Luc. 1, 1 quomodo ... completae sunt narrationes rerum, -ito (Iord. Get. 69 quomodo lunaris orbis augmentum sustinet ..., -xit *Dicineus.* 81 quomodo ... distructum est, loco suo ... -emus [-imus, edocemus *al.*]). Priscill. tract. 3, 58 p. 45, 25 cum quid custodiret -ret. Fvlg. myth. 1, 18 quid ... significatio disserat, -amus (*sim.* 1, 21 p. 32, 21 *et saepius*). Rvfin. Adamant. 1, 5 -ito, qui sint *eqs.* (εἰπέ). Cod. Theod. 11, 39, 12 (*a. 396?* = Cod. Iust. 3, 31, 11) qui -ere (dicere *Iust.*) cogitur, utrum ... an. Greg. Tvr. virt. Mart. 2, 13 quae ... fuerit causa ..., -am. Gesta de aper. test. (Bruns Font.[7] n. 123) 3, 10 ut, si signacula ... recognoscunt, dignentur -ere.

5 *obi. suppl. vel absolute*: Tert. scorp. 11 p. 17, 11 confitemur et trucidamur, quomodo et scriptum est. sic dominus -xit (*ibid.* -xit haec. *infra*: quemadmodum -xit). Filastr. 121, 11 multi *auctores* ... vere. 153, 1 de quo *funiculo* ... David. Rvfin. Adamant. 2, 19 de quo caelo necessarium videtur -ere (ζητῆσαι). Mart. Cap. 8, 867 de ... partibus. Fastid. Fulg. Rusp. epist. 9 p. 211 cui patri ... trinitas ait '...'? si possunt, -ant. quodsi dicere nequeunt *eqs.* Pallad. hist. mon. II 16 p. 374[B] scio, propter quid venisti, sed coram omnibus -ito (εἰπέ). Cassiod. Didym. in Iud. 4—5 p. 91, 18 idem est quod ..., sicut nuper -tum est.

B *de magistratibus al. (i. q. sollemniter vel cum auctoritate declarare)*: *pro obi. sunt*: **1** *oratio recta*: Svet. gramm. 25 de eisdem ... censores ita -erunt: 'renuntiatum est nobis esse homines qui' *eqs.* (*seq. infra*: haec nova ... neque placent neque recta videntur. quapropter ... videtur faciundum ut ostenderemus nostram sententiam, nobis non placere. *cf. infra l. 20*). Vlp. dig. 4, 6, 15, 3 simpliciter praetor -xit 'posteave'. Treb. Val. 5, 4 ubi ... praetor -xit: 'quid vobis videtur ...?' Cod. Iust. 6, 25, 7 pr. (*a. 530*) si quis ita verba sua composuerit *in testamento*, ut -at: 'si filius ...'. **2** *inf. c. acc.*: *subest iussio*: Hor. sat. 2, 2, 51 siquis ... mergos suavis -erit (*quasi edicto praetorio*) assos, parebit ... Romana iuventus. Liv. 4, 49, 9 cum ... praedam militis fore -isset. 21, 11, 4 pro contione (26, 27, 6). 26, 47, 2. Ivl. Vict. rhet. 4, 4 p. 390, 7 is cui filius non comparebat, -xit se certam pecuniam daturum ei, qui. Plin. nat. 33, 135 C. Caecilius C. l. Isidorus testamento suo -xit, ... relinquere servorum *milia tot.* Frontin. strat. 2, 7, 7 *Hannibal Carpetanos* -xit a se esse dimissos. Tac. ann. 1, 78 centesimam rerum venalium ... deprecante populo -xit Tiberius ... aerarium eo subsidio niti. *nota* Svet. Aug. 44, 3 ut ... -erit *Augustus*, ... mulieres ... venire in theatrum non placere. Cal. 25, 2 -isse *Caligulam*, matrimonium sibi repertum. Dom. 13, 1. Cod. Iust. 3, 28, 30 pr. (*a. 528*) eos ... ingratos ... fuisse testator -xit. 6, 23, 23 consulta divalia ... firma nunc quoque -imus. **3** *quaestio obliqua, enunt. rel.*: Plin. paneg. 20, 5 *imperator rationem redditurus* -at, quid absumpserit. Conc. Rom. a. 502 p. 446, 8 synodus dignetur -ere, ⟨si⟩ licuit. Clavd. Don. Aen. 11, 15 p. 408, 15 -tis quae necessario fuerant proferenda reddit rationem *Aeneas.*

part. perf. pass. neutr. pro subst. **ēdictum**, -ī. Theophil. inst. Iust. 1, 2, 6 p. 12, 26 λέγεται ... édicton παρὰ τὸ edicere ὅ ἐστι προλέγειν κτλ. *cf.* Don. Ter. Hec. 563. Isid. orig. 2, 10, 1 *v. l. 40.* *Graece scribitur*: ἴδικτον (Novell. Iust. 8 ed. pr. tit. *al.* Nicephor. chron. synt. p. 117, 21), ἤδικτον (Dionys. ant. 5, 73 Malalas p. 216, 14 *al. in pap.*: *v. Meinersmann, D. lat. Wörter ... i. d. griech. Pap. p. 16*), ἔδικτον (Plvt. Marcell. 24 Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἐδίκτων *gen. plur.? dub. lect.* Papyr. catal. Cair. I 67020[r] 2). *forma* edictus: Comm. apol. 462. *cf.* Anon. Vales. 12, 60 secundum -um ..., quem. *abl.* edictu: Corp. III 9973. *gen. sing.* edictu: *v. p. 70, 26.* *gen. plur.* edicton: *v. p. 70, 24* (*similia saepius in textu Graeco* Theophil. inst. Iust. 1, 2, 7 *al.*). *definitiones, glossae, synonyma graeca*: Isid. orig. 2, 10, 1 quod rex vel imperator edicit, constitutio vel -um vocatur. *sim.* 5, 13. *cf.* 9, 3, 11 dicti dictatores ..., unde et -a dicuntur. Gloss. διάταγμα (Plvt. Marcell. 24 τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων Ἕλληνες ... διατάγματα, Ῥωμαῖοι ... ἔδικτα προσαγορεύουσιν. *cf.* LXX *et* Vvlg. Hebr. 11, 23 Pass. Paul. frg. 2 Ios. antiq. 19, 285 *al.* = *lat. 19, 5 saepius. adde p. 73, 1*), -a διατάξεις. -um: futurae rei decisio. dictatum. iudicis vel carmen famosum (*an* elogium?). -o: praecepto. -a: publicata. Dionys. ant. 5, 73 τὰ ... ἐπιτάγματα καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων, ἤδικτα οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A νόμος λεγόμενος ἀπὸ προστάξεως. δικαιοδότημα. *gr.* πρόσταγμα *per* -um *vertunt* Epist. synod. Arimin. Migne 13, 565[C] Vvlg. I Macc. 1, 60 *al.*; *gr.* δόγμα Vvlg. Luc. 2, 1. *gr.* διάγραμμα Ios. antiq. 19, 274 (*lat. 19, 5 p. 566*; *v. p. 70, 59*) *occurrit inde a* Plavto, *raro apud poetas* (Plavt. Ter. Hor. Ov. Pers. Mart. Clavd. Comm.). *dedi omnes locos usque ad* Cic. [*habetur locis mutilis*: Cic. Verr. II 2, 34. Lex conviv. q. d. Tappula (Bruns Font.[7] 26) 3 (*v. p. 69, 40*). *nonnumquam in* dictum *corrumpitur, ut* Tac. ann. 14, 63 Vopisc. quatt. tyr. 5, 2 *BP. cf. infra.*]

-um *significat id quod aliquis foras vel in publicum vel certe sollemniter enuntiat sive iubendi sive docendi causa. sic*:

I ***in vita privata*** *(an translatione de vita publica?)*: Plavt. Men. 871 imperium tuom demutat atque -um Apollinis (*cf.* 868 Apollo, ... me iubes facere impetum). Poen. 16 *Prologus*: -a ut servetis mea. Ter. Haut. 623 *Sostrata ad maritum*: ne quid credas me adversum -um tuom facere esse ausam. Corp. IV 4287 (*in traductione edicti magistratuum*) -um M. Ati Primi. *sim.* Lex conviv. q. d. Tappula (Bruns Font.[7] 26) 3, *v. p. 69, 40.*

II ***in vita publica*** *(de synonymis v. infra et Herzog, Röm. Staatsverf. II 715 sqq., de re Kipp, PW V 1940 sqq.)*: **A** *magistratuum reipublicae Romanae, maxime praetorum et aedilium, sed et ducum (ea quae publice pro auctoritate sua proponunt servanda, sive ob iurisdictionem sive alia de causa, vel generaliter vel de singulis rebus)*: **1** *generatim*: *ad definitionem pertinentia*: Cic. Verr. II 1, 109 qui plurimum tribuunt -o praetoris -um legem annuam esse dicunt (*cf.* Cassiod. art. 3 p. 1175[C]). *ibid.* si finem -o praetoris afferunt Kalendae Ianuariae, cur non initium quoque -i nascitur a Kalendis Ian.? *ibid.* in eum annum progredi nemo (*magistratus*) poterit -o, quo praetor alius futurus est. top. 28 ius civile ..., quod in legibus, senatusconsultis, rebus iudicatis, iuris peritorum auctoritate, -is magistratuum, morum aequitate consistat (Gaivs inst. 1, 2 constant ... iura populi Romani ex legibus, plebiscitis, senatus consultis, constitutionibus principum, -is eorum, qui ius edicendi habent, *eqs.* 1, 6 amplissimum ius est in -is duorum praetorum, urbani et peregrini [*v. quae seq.*]. *ibid.* item in -is

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aedilium curulium, quorum iurisdictionem in provinciis p. R. quaestores habent *eqs.*). leg. 1, 17 non . . . a praetoris -o . . . neque a duodecim tabulis . . . hauriendam iuris disciplinam putas. POMPON. dig. 1, 2, 2, 10 magistratus . . ., ut scirent cives, quod ius . . . quisque dicturus esset . . ., -a proponebant. 1, 2, 2, 12 est magistratuum -um, unde ius [de] honorarium nascitur (1, 2, 2, 13). THEOPHIL. inst. Iust. 1, 2, 7 p. 14, 20 *magistratus populi Romani ἐνομοθέτουν . . . οὐκ ἐν ἐπιστολῇ, οὐκ ἐν* decretῳ, *ἀλλ' ἐν* edictῳ (*cf. p. 70, 61*). LEX agr. (Corp. I² n. 585) 56 (*loco mutilo*) ⟨ex e⟩o -o. 57 quod -o II vir(ei) professus ex h. l. n⟨on erit⟩. VARRO ling. 6, 92 *Sergi quaestoris.* CIC. Quinct. 25 postulat a . . . praetore . . ., ut ex -o bona possidere liceat. 28 contra ius, consuetudinem, -a praetorum . . . detruditur. Caecin. 51 lex . . ., senatus consultum, . . . magistratus -um, . . . foedus, . . . pactio (*apponitur* lex: Verr. II 1, 109 -o plus amplecteris quam lege. II 3, 40. 48 *al.* top. 28 *v. p. 68, 78.* GALL. Fest. p. 278 lege[s] senatuisve consulto aut -o magistratuis. LEX Salpens. [Corp. II 1963] 1, 7. 14. PLIN. epist. 10, 79, 4. *saepius. apponitur* senatus consultum: CIC. top. 28 *v. p. 68, 78.* LIV. 39, 17, 4. 41, 9, 11 ad legem et -um consulis senatus consultum adiectum est. ACT. ARV. a. 89, 20 TAC. ann. 2, 82. *saepius*). Verr. II 1, 93 qui decretis -isque tuis in te concitati . . . sunt (II 2, 26 ob tua decreta, ⌊ob -a⌋ [*om. pars codd., del. aliq. edd.*], ob imperia [*v. infra l. 27*], ob iudicia pecuniae dabantur. II 2, 119 *Verres*, qui Romae totum -um atque omnia decreta vendiderit. Att. 6, 1, 15 epist. 13, 56, 3 PLIN. epist. 10, 56, 5 IVLIAN. dig. 5, 1, 75. DIFF. ed. Beck p. 50, 9 decreto homines coercentur, -o monentur. *cf. Hesky, PW IV 2293, 47.* *app.*: imperium [*v. supra l. 22*]: CIC. Verr. II 2, 160 -o imperioque *Metelli.* II 3, 228 -a et imperia praetorum. dom. 113 *al.* *app.* institutum: CIC. Verr. II 3, 24 [*cf.* 25]. 42 *al.*). II 1, 119 contra . . . ipsum -um suum . . . decernebat. Sest. 69 consul, praetor, tribunus plebis nova . . . -a proponunt 'ne . . . adsit, ne *eqs.*' Att. 2, 20, 3 -a eius (*Bibuli*) et contiones (LIV. 39, 17, 4 SVET. Aug. 25, 1 TERT. spect. 12 p. 15, 7). BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 1 cum . . . neque solum -o, sed etiam litteris id fecerimus (LIV. 21, 63, 1. 43, 14, 10 TAC. hist. 2, 98 *al.* *app.*: epistula: PLIN. nat. 37, 10 TAC. hist. 2, 98. 4, 39 PLIN. epist. 58, 3 SVET. Tit. 6, 1 Dom. 20). BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 non licere praetoribus . . . per -um de suo iure decedere. NEP. Cat. 2, 3 Cato censor . . . multas res novas in -um addidit, qua re luxuria reprimeretur. LIV. 29, 1, 17 partim -o partim iudiciis . . . redditis . . . res . . . restituit. LEX Tappula (Bruns font.[7] 26) 3 ⟨secundum e⟩dicta conlegarum (*sc. quinquevirum. v. Premerstein, Hermes 39, 1904, 332*). SEN. epist. 117, 30 nemo, qui obstetricem parturienti filiae sollicitus accersit, -um et ludorum ordinem perlegit (*sc. in publico proposita*). ASCON. Corn. p. 48, 19 St. legem Cornelius . . . tulit, ut praetores ex -is suis perpetuis ius dicerent (CALL. dig. 49, 14, 1, 1 contra sententiam eius -um perpetuum scriptum est, quod ita bona veneunt, si. *cf. Kipp, PW V 1941, 42 et p. 74, 1*). MART. 5, 41, 4 theatra loqueris et gradus et -a (*sc. aedilium*). VLP. dig. 1, 16, 4, 3 antequam . . . fines provinciae . . . proconsul ingressus sit, -um debet de adventu suo mittere continens commendationem . . . sui *eqs.* 50, 17, 102 qui vetante praetore fecit, hic adversus -um fecisse proprie dicitur. CYPR. laps. 27 p. 257, 4 obtemperavit eius (*domini saecularis*) -o (*ibid.* humano imperio). epist. 30, 3 p. 551, 11 *app.* leges. 43, 3 p. 592, 11. COD. Iust. 1, 49, 1, 4 (*de praesidibus provinciarum al.*) *successor* licet litteris ad eum (*decessorem*) seu programmate vel -o ad officium et provinciales usus fuerit. 7, 62, 27 (*a. 395*) nominationes libellis vel -is factae. AVG. epist. 86, 1 praesidali -i tui (*Caeciliani praesidis*) vigore. OROS. hist. 7, 4, 6 senatus . . . -o . . . constituit exterminandos esse *eqs.* NOVELL. Iust. 112, 3 epil. -is propositis et praeceptionibus . . . directis (*sc. a praefecto praetorio*). GREG. M. epist. 11, 7 multa . . . contra -i (*sc. praefecti Africae, ut vid.*) morem Africanos iudices exercere.

2 *speciatim de evocatione absentis ad causam agendam*: S. C. Iuvent. (dig. 5, 3, 20, 6^{d}) cum primum *quisque* . . . aut litteris vel -o evocatus esset (VAL. dig. 49, 14, 42, 1 tribus -is evocati. CALL. dig. 49, 14, 2, 3 VLP. dig. 26, 10, 7, 3. 40, 5, 26, 10 COD. Theod. 5, 11, 11 *a. 386 al.*) IVLIAN. dig. 5, 1, 75 ordine -orum (*sc. trium*) peracto (VLP. dig. 5, 1, 72). MAVRIC. dig 49, 14, 15, 2 si citatus ad -um non responderit. 49, 14, 15, 4 tribus -is . . . adesse . . . iussus (MARCIAN. dig. 48, 17, 1, 2). PAPIN. dig. 49, 1, 23, 3 -i denuntiationem rumpere. *ibid.* qui cognovit -um peremptorium (VLP. dig. 5, 1, 68 *sqq., ubi huius edicti definitio.* HERMOG. dig. 42, 1, 53, 1 *al.* TERT. pudic. 1 p. 220, 3 *v. p. 73, 83*). CALL. dig. 49, 14, 2, 4 *loco ut vid. corrupto.* VLP. dig. 5, 1, 73, 2 circumducto -o (5, 1, 73, 1). 5, 1, 73, 2 instantia . . . -i periit. 48, 19, 5 pr. qui neque denuntiationibus neque -is praesidum obtemperassent. PAVL. dig. 1, 22, 1 officium assessoris . . . constat in cognitionibus, postulationibus, libellis, -is, decretis, epistulis. 5, 1, 55 -um, quod ab antecessore datum est, in numero trium -orum connumerari debet. sent. 5, 5^{a}, 7 trinis litteris vel -is aut uno pro omnibus dato. AMM. 28, 1, 49 inter reos recepti vocatique -is (NOVELL. Iust. 112, 3 pr. actor . . . propositis tribus vocetur -is [*προτιθεμένων . . . ἰδίκτων. sim. saepius*]). COD. Theod. 8, 4, 15 (*a. 385* = Iust. 12, 57, 6 pr.) -um, quo revocari possit *apparitor.* COD. Iust. 7, 17, 1, 2 (*a. 528*) -is citati. NOVELL. Iust. 112, 3, 2 post praedictas -orum et annalis spatii observationes. -um monitorium *v. l. 24. 25.* *cf. etiam p. 72, 54 sqq.*

3 *sensu collectivo de summa edictorum translaticiorum vel perpetuorum, unde ortum est ius civile Romanorum* (*cf.* POMPON. dig. 1, 2, 2, 10 -a praetorum ius honorarium constituerunt. INST. Iust. 1, 2, 7 proponebant et aediles curules -um de quibusdam casibus, quod -um iuris honorarii portio est): *testimonia de edictorum collectione et commentatione*: POMPON. dig. 1, 2, 2, 44 de iurisdictione idem (*Ofilius*) -um praetoris primus diligenter composuit (*sic* -um praetoris: *infra l. 18. 22. 30. adde* COD. Iust. 5, 5, 2 *a. 285*). AVR. VICT. Caes. 19, 2 *Iulianus* primus -um, quod varie inconditeque a praetoribus promebatur, in ordinem composuit. EVTR. 8, 17 *Salvius Iulianus* sub divo Hadriano perpetuum -um (*cf. infra l. 28. 29 et p. 74, 1 sqq.*) composuit (HIER. chron. a. Abr. 2147). POMPON. dig. 1, 2, 2, 44 Servius duos libros . . . ad -um subscriptos reliquit (*sic absolute: infra l. 17. 22 sq. 26. 32*). VLP. dig. 3, 3, 39, 6 Pomponius libro XXV ad -um scribit. GELL. 13, 10, 3 Labeo . . . in libris, quos ad praetoris -um scripsit. 4, 2, 3 Sabinus in libro, quem de -o aedilium curulium composuit (DIG. 1, 3, 13. de conc. dig. 2, 4 *cf. infra l. 29 bis*). *scripserunt praeterea libros*: GAIVS ad -um provinciale (DIG. tit. libr. 20, 1), *idem* ad -um urbicum (*ibid.* 20, 3 DIG. 7, 7, 4. *cf.* 9, 4, 30 ad -um praetoris urbani), VLP. ad -um (DIG. tit. libr. 24, 1. 1, 3, 9 *et saepe.* COD. Iust. 6, 28, 4, 3 PRISC. gramm. II 97, 18), PAVL. ad -um (DIG. tit. libr. 25, 1. 2, 3, 14 *al.*), CALL. edicton monitorion *βιβλία ἕξ* (DIG. tit. libr. 27, 2. 2, 6, 2 ad -um monitorium. *cf. Krüger, Zschr. d. Savigny-St. 37, 1916, 231*), ANTHIAN. *μέρος* edictu (DIG. tit. libr. 36, 1). POMPON. dig. 1, 2, 2, 12 *v. p. 69, 5.* HERMOG. dig. 1, 5, 2 ordinem -i perpetui secuti. DIG. de conc. dig. 2, 1 secundum -i perpetui ordinationem. 2, 4 liber . . ., quem ad -um aedilium . . . composuimus. GAIVS inst. 2, 136 *ius*, quod ad -um praetoris pertinet (*opp.* civile. 3, 25 *al.* 3, 78 *app.* lex XII tabularum). CALL. dig. 4, 6, 14 pars -i. COD. Iust. 2, 2, 2 (*a. 239*) veniā -i petitā (2, 2, 3).

B *principum Romanorum* (*cf. Peter, Gesch. Lit. d. Kaiserz. I 357, Kipp, PW V 1947, 16*): LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527, *a. 8—2*) 2, 16 ⟨eum admone⟩res -i Caesaris. OV. trist. 5, 2, 58 nec exul -i verbis nominor ipse tui (*Augusti*). EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4812) 1 ⟨ed⟩ict⟨um⟩ imp. Ca⟨esaris Augusti (*seq. lacuna*). EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050, *a. 46*) 2 -um Ti. Claudi Caesaris . . . propositum fuit . . .: Ti. Claudius Caesar . . . dicit. PLIN. nat. 26, 9. MART. 5, 8, 1 -um domini deique nostri, quo subsellia certiora fiunt. FRONTIN. aq. 99. TAC. ann. 1, 7 *Tiberius* ne -um quidem, quo patres in curiam vocabat, nisi tribuniciae potestatis praescriptione posuit. 15, 73 Nero . . . oratione inter patres habita -um apud populum . . . adiunxit. PLIN. epist. 10, 80 hactenus -o divi Augusti novatam esse legem Pompeiam, ut. FRONTO p. 124, 1 N. (*ibid.* epistulam). EDICT. Vlp. dig. 2, 14, 7, 7 adversus leges, plebiscita, senatus consulta, ⟨decreta⟩, -a principum . . . facta. 3, 1, 1, 8. 4, 6, 1, 1 *al.* GAIVS inst. 1, 5 constitutio principis est, quod imperator decreto vel -o vel epistula constituit (*cf.* INST. Iust. 1, 2, 6). VLP. dig. 39, 1, 1, 17. TERT. apol. 4, 7 silvam legum novis principalium rescriptorum et -orum securibus . . . caeditis. COD. Greg. 5, 1, 2 (= COLL. Mos. 6, 4) Diocletiani. HIL. c. Aux. 3 regis (*i. Caesaris. ibid.* senatus consulta et regum -a. *saepius*). PS. AVG. quaest. test. I 127, 18 p. 407, 9 -is . . . imperatorum (*opp.* privatim). COD. Theod. 1 *tit.* de constitutionibus principum et -is (COD. Iust. 1, 14 *tit.* de legibus et constitutionibus principum et -is). 1, 1, 1 (*a. 322*) *syn.* constitutiones (*cf.* 1, 1, 5 [*a. 429*]). 1, 2, 3 (*a. 316?*) *opp.* rescripta (*cf.* 2, 4, 4 *a. 385*). COD. Iust. 8, 10, 2 (*a. 222*) -o . . . Vespasiani et senatus consulto. 2, 36, 3 (*a. 294*) divi Marci. CASSIOD. Ios. antiq. 19, 5 p. 566 *imp. Claudi, gr. διάγραμμα* (*v. p. 68, 52*). THEOPHIL. inst. Iust. 1, 2, 7 p. 14, 21 *τὸν βασιλέα μὲν καὶ ἐν* decrétῳ *νομοθετεῖν καὶ ἐν* edictῳ, *τοὺς δὲ ἄρχοντας ἐν* edictῳ *μόνῳ*.

C *regum et magistratuum exterorum*: HOR. epist. 2, 1, 239 *Alexander* -o vetuit, ne (PLIN. nat. 35, 85. 37, 8). LIV. 38, 4, 6 -o Nicandri praetoris convenerunt Aetoli. 40, 4, 6 regis. POMP. TROG. Iust. 38, 8, 7 *Ptolemaei.* SEN. contr. 7, 6, 5 *al.* PETRON. 1, 3. FLOR. epit. 3, 5, 7 *Mithridatis.* APVL. flor. p. 24. TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 498, 3 Pharaonis. LACT. inst. 4, 10, 17 *Cyri.* FIRM. err. 12, 8 Oti et Efialtae. IVST. 5, 9, 4 Lacedaemoniorum. 19, 1, 10 *Darei.* ANON. Vales. 14, 79 *Theodorici.* VVLG. I Esdr. 4, 23 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 2, 2 *al.* CASSIOD. var. 2, 25 *tit.* -um. Theodericus rex (*syn.* praecepta regia: 9, 14, 5. *cf.* 6). *saepius.* *sim. de dis*: PLAVT. Men. 871 *v. p. 68, 61.* APVL. met. 5, 14 nec immemor Zephyrus regalis -i (*cf.* 5, 13 *Psyche ad Cupidinem*: Zephyro . . . praecipe). MART. CAP. 9, 896 *Iovis.*

III *apud* ***Christianos*****:** A *de deo, prophetis, angelis al.*: TERT. orat. 9 p. 186, 26 -a prophetarum, evangeliorum, apostolorum. pudic. 5 p. 226, 23 in primis titulis caelestis -i (*i. decalogi*). ieiun. 10 p. 288, 18 deus praestitit auctoritatem -o stationis. anim. 3 p. 303, 1 *Pauli* (*Coloss. 2, 8*). 27 p. 346, 17 dei -um: 'crescite *eqs.*' (resurr. 18 p. 49, 16 apud omnes -um dei pendet: resurrectio mortuorum. 14 p. 42, 19 -a atque decreta *dei.* 21 p. 53, 24 HIL. myst. 1, 6, 5 p. 9, 2 *al.* PACIAN. sim. carn. p. 126, 14 si *Adam* vitale custodisset -um *dei.* HIER. epist. 22, 19, 2 COMM. instr. 2, 26, 8 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 2). fug. 7 p. 474 Oe. domini (ZACCH. 3, 1). adv. Iud. 1 p. 702 *v. p. 73, 50.*

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. Marc. 4, 14 p. 459, 2 -um, ut ita dixerim, Christi: beati mendici (*item de Christo in imagine de re militari*: HIER. epist. 14, 2, 2 audi -um regis tui: qui mecum non est, contra me est). RVFIN. Orig. in lev. 7, 1 p. 372, 1 B. -um regis aeterni. AVG. civ. 10, 13 p. 423, 19 D. dei legem in -is angelorum ... dari (10, 15 p. 425, 11 *al.* *cf.* VVLG. act. 7, 53 accepistis legem in dispositione angelorum [εἰς διαταγάς]). serm. 199, 1, 2 rex ... parvus (*sc. Christus infans*) ... nondum in terris loquens, iam in caelis -a proponens. COMM. apol. 462 *prophetae*.

B *de episcopis*: TERT. pudic. 1 p. 220, 3 audio ... -um esse propositum, et quidem peremptorium (-orem *cod.*). pontifex ... maximus ... edicit: ego ... dimitto. *ibid.* p. 220, 6. ieiun. 13 p. 291, 31 ex hominis (*i. episcopi*) -o ... ταπεινοφρόνησιν agitatis. monog. 12 p. 782 Oe. oportebat ... disciplinae formam ... proponi, -um quodammodo futurum universis. CONC. Paris. a. 573 p. 148, 15 *concilii*.

IV ***translate*** (*subi. edicendi est res*): SEN. epist. 94, 47 praecepta *sapientiae*, quae affectus nostros velut -o coercent. APVL. flor. p. 26 philosophiae -um. COD. Theod. 15, 1, 15 (*a. 365*) lex ... -o suo atque auctoritate cohibet ... adripere.

iuncturae: verbales: nom.: -um: ait: VLP. dig. 47, 8, 1, 2. caret auctoritate: COD. Theod. 1, 1, 1 (*a. 322*). cessat: VLP. dig. 2, 2, 1, 2 *al.* PAVL. dig. 4, 2, 21 pr. COD. Iust. 5, 13, 1, 3ᵃ (*a. 530*). PASS. Paul. frg. 3. currit: OROS. hist. 7, 21, 5 ad profligandas ecclesias. egreditur: VVLG. Esth. 1, 19. est sub iurgii contumeliis: COD. Theod. 10, 10, 29, 2 *a. 421.* exit: VVLG. Dan. 6, 7 (*ibid.* decretum). Luc. 2, 1. exoritur: CIC. Verr. II 3, 36. loquitur: VLP. dig. 37, 6, 1, 11 *al.* meat: CLAVD. 21, 277. nascitur: CIC. Verr. II 3, 36. 51. pendet: TERT. resurr. 18 p. 49, 16 *v. p. 70, 80.* LAMPR. Alex. 45, 2 VVLG. Esth. 3, 15 *al.* COD. Theod. 2, 27, 1, 6 (*a. 421*) per omnem ... annum. 10, 10, 29, 2 *a. 421.* 11, 28, 13 *a. 422.* *cf.* AVSON. 419, 50. proloquitur: CASSIOD. var. 2, 35. quiescit: COD. Iust. 6, 33, 3 pr. *a. 531.* silet: COD. Iust. 7, 6, 1, 12ᵃ *a. 531.* subsequitur: COD. Iust. 12, 57, 6 pr. *a. 385.* tenet: VLP. dig. 2, 13, 6, 5. valet: CIC. Verr. II 1, 125 Att. 16, 7, 7 APVL. flor. p. 26 COD. Theod. 5, 15, 17 *a. 364.* vult: CASSIOD. var. 9, 14, 5. -um *agit aliquid*: CIC. Quinct. 89 (vetat). Verr. II 1, 104 Manil. 58 MEN. dig. 49, 16, 4, 13 VLP. dig. 21, 1, 37. 42, 8, 6, 8 (coercet). 47, 8, 4, 7 (comminatur). 49, 19, 4, 13 (desertorem facit). CLAVD. 21, 277 INST. Iust. 3, 7, 4 COD. Iust. 3, 34, 4 *a. 223* (permittit). *al.*

acc.: *generatim*: -um: antiquare: COD. Iust. 8, 10, 5 *a. 290.* SVLP. SEV. chron. 2, 7, 4. circumducere: *v. p. 69, 74.* committere: SCAEV. dig. 32, 102, 3 *et al.* Icti. condere: COD. Theod. 11, 36, 26 *a. 379* (*cf. infra l. 64*). constituere: CIC. Verr. II 1, 104 COD. Theod. 11, 30, 3 *a. 315.* ANON. Vales. 12, 60 VVLG. Dan. 6, 13 (*ibid.* lex). convellere: CIC. Caecin. 51. corrigere: CIC. Verr. II 3, 16. custodire: *v. p. 70, 82.* CASSIOD. var. 9, 14, 6. 9, 18, 12 *al.* delere: INST. Iust. 3, 7, 4. demutare: PLAVT. Men. 871 *v. p. 68, 61.* excogitare: CIC. Verr. II 3, 43. explere: HIER. epist. 22, 19, 2. facere (*i. exsequi*): COMM. instr. 2, 26, 8 (*aliter infra l. 75*). fraudare: VLP. dig. 29, 2, 42 pr. frequentare in usu: CALL. dig. 4, 6, 2 pr. habere (*de magistratu*): CIC. Verr. II 1, 115 [125]. II 3, 32 Phil. 9, 17. habere in usu: GAIVS inst. 4, 11. impetrare: VLP. dig. 5, 1, 70 *al.* implorare: VLP. dig. 36, 4, 1, 4. inducere: VLP. dig. 39, 1, 1, 1. infirmare: CIC. Caecin. 51. interponere: CIC. Verr. II 1, 105 *al.* introducere: COD. Iust. 5, 13, 1, 3ᵃ *al.* invenire: CIC. Verr. II 3, 43. meditari: SVET. Claud. 32. mereri: COD. Theod. 2, 27, 1, 6 *a. 421.* observare: LIV. 8, 34, 2 *al.* TERT. anim. 27 p. 346, 17 CASSIOD. var. 12, 1, 4. remittere: CIC. Phil. 9, 17 POMPON. dig. 21, 1, 48, 3. rumpere: HOR. carm. 4, 15, 22. servare: PLAVT. Poen. 16 *v. p. 68, 63.* CIC. epist. 13, 59. temperare: OROS. hist. 7, 12, 3 rescriptis ... lenioribus. tollere: PAVL. dig. 28, 2, 26. vendere: CIC. Verr. II 2, 119. *de edictis scriptis*: afferre: CIC. Phil. 1, 8. 5, 28 Att. 16, 17, 1 IVST. 19, 1, 10. comparare: IVLIAN. dig. 25, 4, 2 pr. componere: CIC. Verr. II 1, 116. 119 epist. 3, 8, 4 FRONTO p. 124, 1 N. POMPON. dig. 1, 2, 2, 44 *v. p. 70, 8.* AVR. VICT. Caes. 19, 2 *v. p. 70, 10.* EVTR. 8, 17. concipere: VLP. dig. 13, 6, 1, 1. condere (*cf. supra l. 41*).: AMM. 16, 12, 70 in tabulariis. conscribere: CIC. Verr. II 1, 106 *al.* off. 3, 80 SVET. Tit. 6, 1. corrumpere: MOD. dig. 48, 10, 32 pr. dare: PERS. 1, 134 (*sc. legendum*). VLP. dig. 5, 1, 71 *al.* (*de magistratu*). PAVL. dig. 5, 1, 55 *cf. p. 69, 78.* sent. 5, 5ᵃ, 7 *cf. p. 69, 79.* VVLG. I Esdr. 7, 11. 8, 36 CLAVD. 17, 34 OROS. hist. 7, 10, 1 PASS. Theclae C d 38 p. 109, 2. deripere: LACT. mort. pers. 13, 2 deripuit et conscidit. describere: CIC. Att. 2, 20, 4. destinare: CASSIOD. var. 2, 35 *al.* dictare: SEN. clem. 1, 9, 3. dimittere: SVET. Galba 10, 3. dirigere: COD. Theod. 16, 11, 2 *a. 405.* NOVELL. Iust. 49 epil. dispergere: OROS. hist. 7, 21, 2. emittere: PASS. Theclae A 38 p. 108, 3. facere: VLP. dig. 39, 1, 1, 17 (*aliter supra l. 47*). figere: GLOSS. III 480, 41. formare: SVET. Dom. 20 CASSIOD. var. 9, 18, 12. iacere: TAC. hist. 3, 73 in populum. intercipere: SPART. Sept. Sev. 6, 8. legere: CIC. Att. 2, 20, 4 *al.* GELL. 11, 17, 1 SPART. Sept. Sev. 6, 8. manifestare: CONC. Paris. a. 573 p. 148, 15. mittere: CIC. Att. 2, 19, 5 LIV. 21, 63, 1 *al.* VLP. dig. 1, 16, 4, 3 *al.* CAPITOL. Aur. 25, 9 SPART. Did. 7, 8 TREB. Claud. 5, 1 LACT. mort. pers. 33, 11 AMM. 22, 11, 11 VVLG. Esth. 16, 19 COMM. apol. 873 SVLP. SEV. chron. 2, 5, 4 *al.* COD. Theod. 7, 20, 1 (*a. 318?*). COD. Iust. 12, 24, 1 (*a. 373*) per omnes provincias. CASSIOD. var. 4, 10, 2 PASS. Theclae C a b c 38 p. 109, 2. ordinare: VLP. dig. 25, 2, 13. perlegere: SEN. epist. 117, 30 *v. p. 69, 42.* ACT. Arv. a. 240 (INSCR. Not. d. scav. 1914 p. 466) I 5. pervulgare: CAES. civ. 2, 19, 2 tota provincia. ponere: TAC. ann. 1, 7 AVELL. p. 81, 4 PASS. Paul. frg. 2. praemittere: CAES. civ. 2, 19, 1 LIV. 28, 9, 5 *al.* TAC. hist. 2, 62. proferre: SVET. Nero 57, 1. prodere: EDICT. imp. Constant. de accus. (Bruns font.⁷ 94) 48. promulgare: COD. Theod. 10, 10, 4 *a. 338.* proponere: CIC. Sest. 69 *al.* Att. 2, 21, 4 epist. 11, 6, 2 CAES. civ. 3, 102, 3 BELL. Afr. 46, 4 Alex. 56, 6 LIV. 2, 24, 7. 2, 30, 6 *al.* ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323, *a. 17*) 24 *al.* SEN. contr. 7, 6, 5 EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050, *a. 46*) 2 PLIN. epist. 5, 9, 3 SVET. Claud. 16, 4 *al.* FRONTO p. 25, 8 N. POMPON. dig. 1, 2, 2, 10 GAIVS inst. 1, 6 *et al.* Icti. ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32330, *a. 204*) 6, 3 TERT. bapt. 11 p. 210, 12 *al.* CYPR. epist. 59, 6 p. 673, 16 CAPITOL. Max. Balb. 10, 5 SPART. Did. 7, 8 *al.* VOPISC. quatt. tyr. 5, 2 LACT. mort. pers. 13, 1 AMM. 22, 6, 3 *al.* AMBR. hex. 5, 10, 29 VVLG. I Esdr. 5, 13 *al.* AVG. civ. 3, 7 p. 103, 23 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 7, 4 *al.* MACR. Sat. 3, 17, 14 COD. Theod. 10, 6, 1 (*a. 396*). AVELL. p. 322, 1 COD. Iust. de cod. confirm. 5. 1, 1, 8, 6. 6, 51, 1, 16 *al.* INST. Iust. 1, 2, 7 NOVELL. Iust. 111 epil. (ἰδίκτων προτεθέντων. προτιθέναι: MALALAS p. 216, 14 *al.*). *al.* PASS. Paul. 7. prorogare (*i. proponere?*): AVELL. p. 4, 13. publicare: COD. Theod. 7, 18, 8 *a. 383? al.* CONC. Paris. a. 573 p. 148, 15. *cf.* GLOSS.ᴸ III Abstr. ED 16 -a: publicata. recitare: *ex coni.* CIC. Quinct. 60 (tractat *codd.*). 89 Verr. II 3, 26 PETRON. 53, 9 PLIN. epist. 10, 56, 2. 10, 65, 3. *cf.* PAPYR. Berol. 628ᵛ II 2. reponere: SEN. contr. 7, 6, 9. scribere: CIC. Verr. II 1, 106. 110 populo. SEN. contr. 7, 6, 10 EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050, *a. 46*) 2 PETRON. 1, 3 VLP. dig. 27, 6, 1, 4 *al.* NOVELL. Iust. 8 ed. pr. tit. *aliter* SCHOL. Cic. Bob. p. 166, 3 St. signare: PLIN. nat. 37, 10. tractare? (*v. supra l. 23*). vulgare: LIV. 26, 12, 5.

dat.: -o: adstruere: PLIN. paneg. 35, 4 quaedam. continere: CALL. dig. 4, 6, 2 pr. (*cf. vol. IV 707, 2*). fraudem facere: SCAEV. dig. 47, 6, 6 pr. *et al.* Icti. obsequi: VVLG. I Macc. 6, 23 (*ibid.* ambulare in praeceptis). parere: LIV. 40, 38, 5 COD. Theod. 11, 30, 3 *a. 315.* SVLP. SEV. chron. 2, 7, 2 *al.* satisfacere: IVLIAN. dig. 14, 4, 12 VLP. dig. 37, 6, 1, 11 CYPR. epist. 30, 3 p. 551, 11. subiugare (*ni abl. est*): COD. Theod. 9, 14, 2 (*a. 391* = Iust. 3, 27, 1, 1).

abl.: -o: *fit aliquid*: LEX agr. (Corp. I² n. 585, *a. 111*) 57 *v. p. 69, 9.* CIC. Verr. II 1, 105 condonare ... hereditatem. 117 illo -o ... edixit (LIV. 2, 24, 6. 35, 24, 3. 43, 16, 2 GELL. 13, 15, 1). II 2, 33. 100 liceret (p. red. in sen. 16). 160 prohiberet (SVET. Tib. 34, 2 EDICT. Vlp. dig. 3, 1, 1, 8 MOD. dig. 44, 7, 52, 6 IVST. 5, 9, 4 *al.* PS. AVG. quaest. test. I 115, 67 *al.* inhibere: SVET. Cal. 6, 2 HIL. in psalm. 58, 7). II 3, 16 possessiones ... transtulisse. Flacc. 67 sanxit. dom. 54 iubebas (SALL. hist. frg. 3, 96 LIV. 10, 33, 9 *al.* SVET. Vit. 14, 4 IVST. 36, 2, 9 HIL. c. Aux. 7 AVG. civ. 3, 22 p. 134, 2 D.). p. red. ad Quir. 13 vetarentur (dom. 113 HOR. epist. 2, 1, 239 PLIN. nat. 35, 85. 37, 8 PLIN. epist. 10, 96, 7 CALL. dig. 40, 15, 4). Sest. 29 civem R. ... ex patria ... eiecerit. Phil. 3, 17 Q. Ciceronem ... compellat. 3, 18 *laedere, laudare.* de orat. 3, 93 *al. saepe.* SALL. Iug. 45, 2. LIV. 7, 37, 13 legionibus ... monitis (TAC. ann. 1, 8 *al.* SVET. Claud. 25, 2 COD. Theod. 10, 6, 1 [*a. 396/7* = Iust. 11, 76, 1] *al.* DIFF. ed. Beck p. 50, 9 *v. p. 69, 25.* admonere: SENT. procos. Sard. [Corp. X 7852, *a. 69*] 10 MARCIAN. dig. 11, 7, 39 COD. Iust. 9, 1, 31 *a. 222.* CASSIOD. var. 9, 18, 1. commonere: COD. Iust. 11, 11, 3). 10, 20, 15 acciti ... domini. 10, 36, 18 dominis ... [r]evocatis (26, 41, 1. 45, 31, 10 S. C. Iuvent. [dig. 5, 3, 20, 6ᵈ] *et* Icti. *v. p. 69, 64 sqq.* convocare: LIV. 27, 37, 9 SVET. Tit. 11. revocare: LIV. 43, 11, 4 OROS. hist. 7, 11, 2. vocare: TAC. ann. 1, 7 TERT. spect. 10 p. 12, 15 AMM. 28, 1, 49 *v. p. 69, 80.* COD. Iust. 10, 32, 51, 1 *a. 399.* 11, 59, 11 pr. *a. 400.* COD. Theod. 6, 27, 23 *a. 430*). POMP. TROG. Iust. 38, 8, 7. VELL. 2, 62, 3 testati. VAL. MAX. 1, 8, 6. 2, 2, 6 *al.* ASCON. Pis. p. 9. TAC. hist. 4, 49 Carthaginiensibus increpitis (ann. 11, 13 *al.*, *cf.* 5, 5. SVET. Galba 15, 2). ann. 13, 17 *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 57, 1. 10, 79, 2 permisit (VLP. dig. 46, 7, 3, 3). PLIN. paneg. 92, 4 SVET. Iul. 28, 2 *al.* Nero 4 coercere (*opp.* clam ... monitum. FRONTO p. 142, 2 N. VLP. dig. 2, 2, 3, 1. SEN. epist. 94, 47 *v. p. 71, 16*). Tit. 8, 1 confirmavit. EDICT. Vlp. dig. 43, 8, 2 pr. concessum est. POMPON. dig. 28, 5, 23, 1 *et al.* Icti. GAIVS inst. 1, 5 *v. p. 70, 48.* 1, 32ᶜ *al.* CALL. dig. 47, 9, 7 praecepit (48, 10, 15 pr. *et al.* Icti. OROS. hist. 6, 2, 2 *al.*). VLP. dig. 2, 1, 7, 5 tenetur *aliquis* (*saepius ap.* VLP. *et* PAVL.). 16, 1, 2 pr. erat interdictum. 21, 1, 37 aediles denuntiant. 47, 10, 15, 23 conveniri. 47, 11, 6, 1 poenam ... statuit (ORIGO Const. 6, 34. constituere: AVG. civ. 1, 6 p. 11, 5 D. OROS. hist. 7, 4, 6 CASSIOD. var. 5, 5, 4). PAVL. dig. 28, 2, 26 cautum fuerat (LACT. mort. pers. 13, 1 AVR. VICT. Caes. 10, 2 INST. Iust. 2, 6, 14). SVLP. SEV. chron. 1, 13, 2 cogebantur. COD. Theod. 10, 19, 7 (*a. 370*) provinciales ... conveniat. 7, 13, 17 (*a. 406*) invitamus. COD. Iust. 10, 40, 7 declaravit. 11, 71, 5, 1 definimus. *talia saepius.*

ex -o *fit aliquid*: CIC. Quinct. 25 *v. p. 69, 11.* 30 *ter* (*bis in formula*). 31 *al.* (60?). *saepe.* LEX Iul. munic. (Corp. I² n. 593, *a. 45*) 115 LIV. 1, 27, 2 *al.* SEN. contr. 7, 6, 5 *al.* ASCON. Corn. p. 48, 19 St. LEX Salpens. (Corp. II 1936) 1, 7. 14 ACT. Arv. a. 89, 20 EDICT. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 *al.* LABEO dig. 38, 2, 51 *et al.* Icti. GELL. 4, 2, 8 *al.* PAPYR. Britann. 229, 7 (*a. 166*). Oxyrh. IX 1201, 11 (*a. 258*) ex -o

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

recogn⟨o⟩vi (*ἐκ τοῦ διατάγματος*). Cod. Iust. 6, 16, 1 *a. 294 al.* **per** -um: Brvt. et Cass. Cic. epist. 11, 3, 3 *v. p. 69, 37.* Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323, *a. 17*) 114 Tac. hist. 1, 76 *al.* Plin. paneg. 65, 3 Svet. Iul. 20, 1 *al.* Edict. Vlp. dig. 4, 6, 1, 1 Pompon. dig. 38, 6, 5, 1 Gaivs inst. 4, 124 Capitol. Pius 12, 3 Lampr. Diad. 2, 9 Veg. mil. 3, 3 p. 69, 3 Cod. Theod. 7, 20, 1 *a. 318?* Novell. Iust. 36, 6 Corp. VI 1375. ad (*i. secundum*) -um: Liv. 1, 52, 6. 3, 27, 5 *al.* adversus -um: Cic. Caecin. 45 Verr. II 3, 69. 70 (*facere*). Liv. 8, 7, 15 Ps. Frontin. strat. 4, 1, 39 Iavol. dig. 39, 1, 23 *et al.* Icti. contra -um: Cic. Quinct. 28 *v. p. 69, 12.* Verr. II 3, 25 *et* 68 (*facere*). Att. 5, 21, 11 (*posse*). Liv. 8, 35, 5 Ps. Frontin. strat. 4, 1, 40 Gaivs inst. 4, 46 *et al.* Icti. Gell. 4, 2, 6 Capitol. Aur. 25, 9. *saepius.* in -um: capita transferre: Cic. Verr. II 1, 118. incidere: Vlp. dig. 2, 2, 3, 2 *al.* in -o: est *aliquid*: Cic. Verr. II 3, 33 Att. 6, 1, 7. habere *aliquid*: Cic. Verr. II 1, 117. II 2, 90. II 3, 34 Att. 5, 21, 11. ab -o: recedere: Cic. Att. 6, 1, 5.

iuncturae ***nominales***: -um *c. gen. edicentis: nom. propr.: passim, ut* Plavt. Men. 871 Apollinis (*v. p. 68, 62*). Cic. Phil. 3, 8 D. Bruti. 5, 28 Bruti ... et Cassii. phil. frg. XIV M. *v. infra l. 42.* Att. 2, 19, 5 Bibuli. Caes. civ. 2, 20, 2 Caesaris. Lavd. [Tur.] (Corp. VI 1527, *a. 8—2*) II 26 Edict. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 1 ⟨ed⟩ict⟨um im⟩p. Ca⟨esaris Augusti⟩. Plin. nat. 31, 139 Pompei in tertio consulatu. Plin. epist. 10, 58, 7 divi Nervae. *vocabula magistratuum al.*: aedilis: Cic. off. 3, 71 Petron. 53, 9 Labeo Vlp. dig. 21, 1, 1 pr. Pompon. dig. 45, 1, 5 pr. *et al.* Icti. *cf. vol. I 931, 15—23. 932, 66.* censoris: Liv. 43, 14, 6 *al.* Gell. 15, 11 tit. clementiae tuae (*i. principis*): Avell. p. 89, 6. conlegarum: *v. p. 69, 42.* consulis: Liv. 2, 30, 6. 8, 7, 8 *al.* Act. Arv. a. 89, 20 Gell. 3, 18 tit. 13, 15, 1. dictatoris: Liv. 3, 27, 5. 8, 34, 2. duoviri: Lex agr. (Corp. I² 2 n. 585, *a. 111*) 57. imperatoris: Cic. Phil. 3, 37 Liv. 8, 34, 9 *al.* leg(ati) pro pr(aetore): Corp. III 9973 (*a. 14*). magistratus: Cic. Caecin. 51 top. 28 Liv. 26, 36, 12 Gall. Fest. p. 278 Tac. ann. 2, 82 Pompon. dig. 1, 2, 2, 12. magnificentiae tuae (*i. praefecti praetorio*): Cod. Theod. 10, 6, 1 (*a. 396/7*). eius, quei i(ure) d(eicundo) praefuit: Lex Iul. munic. (Corp. I² n. 593, *a. 45*) 115. praefecti: Svet. Claud. 9, 2. praetoris: Cic. Quinct. 28. 30 (*bis in formula*). 36 *al.* (*saepe ap.* Cic.). Labeo dig. 38, 2, 51 *et al.* Icti. Gell. 11, 17 *tit. al.* praetorianae sedis: Cod. Iust. 8, 40, 27 pr. (*a. 531*). principis: *v. p. 70, 47. al.* proconsulum: Liv. 26, 12, 5. Romani regis: Liv. 1, 52, 6. nostrae serenitatis: Cod. Theod. 13, 10, 8, 1 (= Iust. 10, 25, 1, *a. 383*). spectabilitatis tuae (*Marcellini tribuni*): Avg. epist 128, 1. tribuni plebis: Cic. phil. frg. XIV M. (*titulus libelli Ciceronis*) L. Racili tribuni pl. tyranni: Cic. Verr. II 3, 25 Sen. contr. 7, 6, 5 *al.* dei *sim.: v. sub III.* *c. gen. argumenti vel qualitatis*: Cic. Sest. 89 novi generis. proscriptionis: Val. Max. 9, 2, 1 Sen. clem. 1, 9, 3. stationis: *v. p. 70, 78.* resurrectionis: Tert. resurr. 21 p. 24. agonis istius: Tert. fug. 1 p. 463 Oe. (*supra*: certamen edicitur). perpetuae bonitatis: Avson. 419, 71. lamenti: *dub. trad.* Bachiar. repar. laps. 10 (editio *cod. Ambr.; cf. adnot.*). persecutionis: Oros. hist. 7, 10, 1. pretiorum: Cassiod. var. 11, 12 *tit.* *aliter*: divinae elocutionis (*i. dei*): Tert. adv. Iud. 1 p. 702.

epitheta: *de nominibus auctorum*: Antoninianum: Lampr. Diad. 2, 9. Carbonianum: Ivlian. dig. 37, 10, 1 *et saepius* (*omisso* -i *vocabulo*: Ivlian. dig. 37, 10, 7, 8 ex Carboniano. Afric. dig. 37, 10, 8, 1 Q. Scaev. dig. 37, 10, 14). Iulium: Hor. carm. 4, 15, 22 -a rumpent Iulia (Schol. leges Augusti). *de regionibus*: Asiaticum: Cic. Att. 6, 1, 15. provinciale: Cic. Verr. II 1, 112. 118 Gaivs tit. libr. (*v. p. 70, 20*). Siciliense: Cic. Verr. II 1, 112 *al.* urbanum: Cic. *ibid.* 112. 116 Att. 6, 1, 15. urbicum: Gaivs tit. libr. (*v. p. 70, 21*). *de qualitate*: acerbum: Cic. Att. 2, 21, 4. aequum: Cic. Verr. II 1, 106 Vlp. dig. 37, 8, 1, 1. antiquum: Gell. 11, 17, 2. anxium: Tac. hist. 4, 49. apertum: Oros. hist. 7, 30, 3. Archilochium (*i. acerbum*): Cic. Att. 2, 20, 6 *al.* atrox (*cf.* Flor. epit. 3, 5, 7): Cic. Phil. 3, 20 Tac. hist. 1, 53 Oros. hist. 7, 28, 12. breve: Cic. Att. 6, 1, 15 Plin. epist. 5, 9, 3. caeleste: *v. p. 70, 77.* celebre: Cod. Theod. 5, 11, 11 *a. 386.* cognitorium: Vlp. (Pavl.?) frg. Vat. 323. contumeliosum: Svet. Nero 41, 1. crudele: Oros. hist. 6, 2, 2. derogatorium: Ivlian. dig. 25, 4, 2 pr. durum: Cic. Verr. II 3, 48. falsum: Vlp. dig. 48, 10, 25. ferale: Cypr. epist. 55, 9 p. 630, 23 *al.* Oros. hist. 7, 21, 2. funestum: Cypr. Fort. 12 p. 346, 2. generale: Gaivs dig. 29, 2, 57, 1 Vlp. dig. 39, 4, 1, 4. 42, 4, 1, 2 Cassiod. var. 9, 18, 1 Cod. Theod. 6, 31, 1 (*ca. a. 370*) Cod. Iust. 8, 40, 27 pr. (*a. 531*) *al.* grave: Bell. Afr. 46, 4 Liv. 7, 37, 13. 29, 21, 5 *al.* Svet. Aug. 53, 1 Cal. 45, 3 Capitol. Aur. 25, 9 Hil. c. Aux. 7. immite: Ov. trist. 2, 135. improbum: Cic. Verr. II 1, 105 (*ibid.* inhumanum). inauditum: Cic. Sest. 30. inimicum: Cic. Manil. 58. iucundum: Cic. Att. 2, 21, 4. legitimum: Cod. Iust. 3, 19, 2, 1 *a. 331.* lene: Ov. trist. 2, 135. lusorium: Ivlian. dig. 5, 1, 75. magnificum: Tac. hist. 3, 73. manifestum: Vlp. dig. 25, 4, 1, 11. minax: Ov. trist. 2, 135 Firm. err. 6, 6. mite: Vlp. dig. 39, 4, 1, 2 Avell. p. 55, 3. molestum: Cic. Att. 2, 21, 4. monitorium: Call. tit. libr. (*v. p. 70, 24*). nefarium: Oros. hist. 7, 22, 4. novum: Cic. Verr. II 1, 115 in re vetere. II 3, 24. 51 *al. saepius. cf.* Flor. epit. 3, 21, 25. peculiare: Cic. Verr. II 3, 36. peremptorium: *v. p. 69, 71 et p. 71, 11.* *adde* Cod. Iust. 7, 43, 2 *a. 238.* 7, 43, 8 *a. 290. al.* perpetuum (*duabus significationibus, cf. Kipp, l. l. 1941, 40. 1945, 65 et p. 70, 13*): Ascon. Corn. p. 48, 19 St. *v. p. 69, 45.* Papin. dig. 31, 77, 29 Call. dig. 49, 14, 1, 1 *v. p. 69, 46.* 50, 13, 5, 2 *et al.* Icti. Gell. 10, 15, 31 Evtr. 8, 17 *v. p. 70, 12.* Dig. de conc. dig. 2, 1 Cod. Iust. 1, 17, 1, 5 (*a. 530*). 1, 17, 2, 18. 21 (*a. 533*) *al.* 2, 2, 2 (*a. 239*) poenam -o perpetuo praestitutam. 2, 12, 5 (*a. 212*). 2, 11, 15 (*a. 239*). 2, 11, 18 (*a. 260*). 2, 4, 13 (*a. 290*). *passim.* Lex colleg. aq. (Corp. VI 10298) 22. pium: Epist. synod. Arimin. Migne 13, 565 C. praeclarum: Cic. Verr. II 3, 25 *al.* Apvl. flor. p. 24 praeclara edi⟨c⟩ta. praemonitor⟨i⟩um: Tert. anim. 3 p. 303, 1. principale: *v. p. 70, 50.* probrosum: Tac. hist. 3, 73. prohibitorium: Vlp. dig. 3, 3, 43, 1. publicum: Cod. Iust. 1, 27, 1, 43 (*a. 534*). quaestuosissimum: Cic. Verr. II 3, 36. recens: Cic. Phil. 3, 8. regale: *v. p. 70, 73.* regium: Svlp. Sev. chron. 1, 13, 2. repentinum: Cic. Verr. II 3, 36. sacrilegum: Cypr. Fort. 12 p. 346, 2. sacrum: Edict. Constant. de accus. (Bruns Font.[7] 94) 1 Corp. III 12043, 1. salubre: Const. Sirmond. 1 (*a. 333*). severum: Cic. Verr. II 3, 29 Sall. hist. frg. 3, 96 Tac. ann. 11, 13. successorium: Papin. dig. 38, 9, 2 Vlp. frg. 28, 12 *al.* (*cf Kübler, Gesch. d. röm. R. p. 190*). tertium: Cod. Theod. 12, 1, 23 (*a. 338*). translaticium (*Kipp, l. l. 1943, 10*): Cic. Verr. II 1, 114 (*cf. l. 23*). *al.* Gell. 3, 18 tit. *et* 7. *cf.* Cic. epist. 3, 8, 4 ut de tuo -o totidem verbis transferrem in meum. triste: Liv. 8, 35, 11. uberrimum: Cic. Verr. II 3, 36. vetus: Cic. Verr. II 1, 114 (*ibid.* translaticium). Gell. 11, 17 tit. vetustum: Cod. Iust. 1, 17, 2, 5 (*a. 533*). vitale: *v. p. 70, 82.* *de magistratus dignitate*: aedilicium: Pompon. dig. 21, 1, 48, 3 Dig. 21, 1 Cod. Iust. 1, 17, 2, 5 (*a. 533*). censorium: Svet. gramm. 25. praetorium: Cic. Verr. II 3, 17 Cod. Theod. 9, 42, 9 (*a. 380*) Cod. Iust. 4, 5, 10, 1 (*a. 530*).

attributa per ***praepp.***: -um: de *aliqua re*: Cic. Verr. II 1, 143 illud -um de hereditate. II 3, 26 de professione. *ibid.* -um de iudicio in octuplum. Phil. 9, 17 *aedilium* de funeribus. ad Q. fr. 3, 1, 24 Alfii de maiestate. Liv. 40, 4, 6. Svet. Dom. 14, 2 de excidendis vineis. Labeo Vlp. dig. 21, 1, 1 pr. Gaivs dig. 29, 2, 57, 1 Vlp. dig. 1, 16, 4, 3 de adventu suo. 26, 2, 19, 1 Gell. 20, 1, 37 *al.* Cassiod. var. 11, 11 *tit. al.* Cod. Iust. 5, 13, 1, 3ᵃ (*a. 530*) quod de alterutro introductum est (*cf. Kübler, Gesch. d. röm. R. p. 153*). in *aliquem, sim.*: Cic. Verr. II 3, 25 in hostis victos ... -um ... tyranni. Att. 2, 21, 4 Bell. Afr. 46, 4. Pavl. dig. 37, 4, 4, 2 -um contra tabulas bonorum possessionis. *cf.* Cod. Iust. 9, 40, 3 (*a. 421*). Oros. hist. 7, 27, 3 -a adversus Christum. Svlp. Sev. chron. 1, 18, 2 -a dei ad Moysen. Cod. Theod. 16, 1, 2 (*a. 380*) *al.* Avell. p. 70, 18 (= epist. 24 *tit.*) Cod. Iust. 11, 66, 1 (*a. 341*) *al.* Cic. off. 3, 80 conscripserunt ... -um cum poena atque iudicio. Cod. Theod. 7, 18, 1 (*a. 365*) impp. ... -a duo per Italiam et Alpes (*sc. mittunt?*). Cassiod. var. 11, 8 *tit.* -um per provincias. Senator p(raefectus) p(raetori)o.

pro attributo est ***enuntiatum***: Cic. Verr. II 3, 36 -um ... nascitur, ut ... haberent. Caes. civ. 3, 102, 3 Liv. 21, 49, 7. 21, 63, 1 *al.* Ambr. hex. 5, 10, 29 Vvlg. I Esdr. 5, 13 *al.* Comm. apol. 873 Svlp. Sev. chron. 2, 19, 7 *al.* Avell. p. 4, 13 Pass. Paul. frg. 2. Cic. Verr. II 3, 36 exoritur ... -um ..., ne quis ... tolleret. Sest. 69 Liv. 39, 14, 8 *al.* Ambr. Tob. 1, 3 (*ibid. syn.* interdictum). Avg. civ. 3, 7 p. 103, 23 D. Cic. Verr. II 3, 32 habuisse te -um recuperatores in octuplum daturum. Liv. 29, 1, 10 -um imperatoris erat, ipsum militaturum, qui ita non fecisset. Caes. civ. 2, 19, 1 -um ... praemittit, ad quam diem magistratus ... esse praesto ... vellet. quod: Call. dig. 49, 14, 1, 1 *v. p. 69, 46.*

edicti (-orum): actio: Cod. Iust. 9, 35, 8 (*a. 294*). admonitus: Mart. Cap. 9, 896. aequitas: Vlp. dig. 2, 14, 1 pr. *al.* auctoritas: Cod. Iust. 2, 1, 3 (*a. 202*) *al.* beneficium: Gaivs dig. 2, 2, 4 Vlp. dig. 47, 6, 1, 1 Papin. dig. 38, 9, 2 Cod. Iust. 6, 10, 1 (*a. 244*) *al.* caput: Varro ling. 6, 92 Marcell. dig. 37, 8, 3. causa: Cod. Iust. 7, 43, 2 (*a. 238*). clausula: Cic. Verr. II 3, 35. commodum: Vlp. dig. 2, 4, 10, 6. compositio: Cod. Iust. 1, 17, 2, 8 (*a. 533*). constitutio: Cod. Theod. 1, 1, 5 (*a. 429*). continentia: Cod. Iust. 7, 16, 40. cursus: Cod. Iust. 6, 9, 6 (*a. 294*) Plin. paneg. 40, 3. dies (*i. qui per -um constituitur*): Cic. Phil. 3, 22. denuntiatio: *v. p. 69, 70.* epistula: Vvlg. I Esdr. 7, 11. exceptio: Cic. Att. 11, 9, 1. exemplar: Vvlg. Esth. 4, 8. exemplum: Cod. Greg. 5, 1, 2 Vvlg. I Esdr. 4, 23 Corp. III 12043, 1 Edict. de temp. accus. (Bruns Font.[7] n. 78) *inscr.* fides: Val. Max. 6, 5, 7. forma: Scaev. dig. 25, 4, 4 Cod. Iust. 2, 19 (20), 3 (*a. 238*) *al.* formula: Cassiod. var. 7, 42 *tit.* humanitas: Cic. Att. 15, 1ᵃ, 3. iniquitas: Cic. Verr. II 3, 39. initium: *v. p. 68, 76.* Fronto p. 161, 6 N. instantia: *v. p. 69, 74.* interpretatio: Gaivs inst. 1, 188 Vlp. dig. 25, 4, 1, 11 Cod. Iust. 4, 26, 2 (*a. 196*). 6, 33, 3 pr. (*a. 531*). levamentum: Vlp. dig. 47, 6, 3, 2. lex: Lact. mort. pers. 14, 1 Firm. err. 16, 4 *al.* norma: Cod. Iust. 1, 12, 5 (*a. 451*). nuncupatio: Cod. Iust. 1, 14, 3 pr. observatio: *v. p. 70, 1.* oraculum: Cod. Iust. 1, 14, 4 (*a. 429*). ordinatio: Dig. de conc. dig. 2, 1 *al.* ordo: *v. p. 69, 67.* pars: *v. p. 70, 32.* poena: Cic. Verr. II 3, 54 *bis.* Gaivs dig. 2, 2, 4 *et al.* Icti. Vlp. dig. 2, 2, 3, 6 *al.* Cassiod. var. 9, 15, 7. praescriptum: Papyr. Berol. 628ʳ I 15. praerogativa: Cod. Iust. 2, 21, 2 (*a. 238*). praesumptio: Vlp. dig. 43, 4, 3, 3. principium: Fronto p. 25, 8 N. privilegium: Cod. Theod. 6, 36, 1 (*a. 326* = Iust. 12, 30, 1 pr.). pro-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

positio: NOVELL. Maior. 9 (*a. 459*). publicatio: COD. Theod. 16, 2, 37 (*a. 404*). repletio: COD. Iust. 6, 33, 3 pr. (*a. 531*). restitutio: VLP. dig. 4, 2, 9, 2. securis: *v. p. 70, 51.* sententia: AFRIC. dig. 37, 10, 8, 1 *et al.* Icti. sententiola: CIC. Phil. 3, 21. series: CASSIOD. var. 4, 27, 5 (-orum). severitas: CALL. dig. 48, 10, 15 pr. sollemnia (-orum): COD. Iust. 1, 12, 6, 4 (*a. 466*). sollemnitas: COD. Theod. 1, 1, 5 (*a. 429*). subscriptio: ANON. Vales. 14, 79. tenor: COD. Theod. 10, 1, 7 (*a. 357*) COD. Iust. 12, 21, 8, 1 (*a. 484*) CASSIOD. var. 11, 11, 2. titulus: *v. p. 70, 77.* utilitas: VLP. dig. 4, 9, 1, 1 *al.* venia: VLP. dig. 2, 4, 10, 4 MARCIAN. dig. 1, 8, 6, 2. verba: IVLIAN. dig. 35, 1, 26 pr. *et passim apud* Ictos. GELL. 15, 11 tit. *et saepius.* vigor: AVG. epist. 86, 1. vis, vires: CIC. Verr. II 3, 28 COD. Theod. 1, 1, 5 (*a. 429*) COD. Iust. 1, 14, 3, 1 (*a. 426*). vocabulum: COD. Iust. 1, 14, 3 (*a. 426*) inserto -i vocabulo *in leges generales.* volumen: AMM. 20, 9, 6. auctor: OROS. hist. 7, 22, 4. commentator: COD. Iust. 1, 17, 2, 21 (*a. 533*). conditor: COD. Iust. 1, 17, 2, 18 (*a. 533*). ordinator: COD. Iust. 4, 5, 10 (*a. 530*).

nota plur. -a *pro sing. saepius apud* CASSIOD., *ut* var. 2, 35. 7, 3, 1. 9, 14, 5.

syn. opp. supra in locorum congeriem recepi. adde: edictio.

deriv.: edictalis.

***ēdictālis,** -e. *ab* edictum. *i. ad edictum pertinens, edicti vim habens, ex edicto veniens*: GLOSS. διαταγματικός (III 446, 75 διαταγμός), imperialis. *breviatur per* ed.: NOT. laterc. gramm. IV 292 sin. 10. VLP. dig. 29, 2, 30, 1 per bonorum possessionem -em (38, 6, 1, 4 *opp.* Carboniana . . . possessio). COD. Theod. 2, 31, 1 (*a. 422* = Iust. 4, 26, 13, 1) -i l e g e (10, 10, 31 [*a. 422*] NOVELL. Valent. 2, 1 [*a. 442*] EDICT. imp. Valent. Leo M. epist. 8. 11 COD. Iust. 6, 23, 29, 2 [*a. 531*]). 1, 1, 6 pr. (*a. 435*) -es generalesque constitutiones (EPIST. canon. 898ᴮ -bus . . . constitutis). NOVELL. Maior. 9 (*a. 459*) -i decreto. Anth. 1, 1 (*a. 468*) sanctione. EPIST. canon. 898ᶜ programmate (CASSIOD. var. 1, 31, 2 *al.* NOVELL. Iust. app. 7, 11 *ter*). CASSIOD. var. 11, 9, 1 tenore (*cf.* 4, 10, 3).

ēdictio, -ōnis *f.* [*ab* ēdīcere. *W.*]. *i. q. iussio, edictum*: PLAVT. Capt. 811 basilicas -es atque imperiosas habet *Ergasilus* (*cf.* 803 edico, 825 sum . . . rex). 823 -es aedilicias . . . habet. Pseud. 143 (*leno ad servos*) hanc -em nisi animum advortetis omnes, . . . faciam. 172 (*leno*:) hanc habeo -em.

ēdicto, -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* ēdīcere *et c.* dictāre. *W.*]. *i. q. aperte, palam dicere*: PLAVT. Amph. 816 tute -as facta tua, ex me quaeris, quid deliqueris. Epid. 105 rem tibi sum elocutus . . . atque . . . amorum summam -vi tibi. Men. 642 rem novi⟨t⟩ probe: omnia . . . -vi. *Hey.*

edio fidio *v. Onom. s.* Fidius.

ediosmos *v.* hedy-. *K.-M.*

***ēdisco,** ēdidicī, ēdiscere. [ex *et* disco. *W.*] *inter verba coniugationis tertiae*: CHAR. gramm. p. 477, 8 B. GLOSS. μελετῶ, ἐκμανθάνω. [*loco corrupto*: QVINT. inst. 11, 2, 10.] *locos dedi omnes praeter aliquot apud* QVINT.

I ***generatim*** *i. q. perdiscere, penitus discere, cognoscere*: **A** ***quidlibet***: PLAVT. Aul. 599 †erile imperium -at, ut quod frons velit oculi sciant. Persa 174 ovis si in ludum iret . . ., potuisset iam fieri ut . . . litteras sciret, quom . . . tu meum ingenium . . . nondum . . . -isti. CIC. de orat. 1, 246 istam a r t e m (*sc. oratoriam.* Ov. met. 2, 639 artes . . . paternas. VEG. mil. 3 pr. p. 64, 12 artem *bellicam.* CLAVD. 3, 98 dolos artesque nocendi. COD. Theod. 13, 4, 2 [*a. 337* = Iust. 10, 66, 1] CARM. epigr. 1075, 10). 2, 232 haec (*sc. res, quae in dicendo valent, sim.*) . . . facile vel certe aliquo modo . . . -ere. Tusc. 4, 3 illa (*sc. praecepta Epicuri*). HOR. epist. 2, 2, 144 non verba sequi . . ., sed verae numerosque modosque -ere vitae. TIB. 2, 2, 12 uxoris . . . optabis amores: iam reor hoc ipsos -isse deos. Ov. met. 7, 99 usum *herbarum.* fast. 2, 546 ritus . . . pios. SEN. epist. 72, 1 rem. 108, 35 sic ista -amus, ut quae fuerint verba *philosophorum*, sint opera. 123, 17 haec discenda, immo -enda sunt. PLIN. nat. 18, 209 errantium . . . siderum rationem. MART. 9, 49, 2 lector . . . togam *meam* (*sc. multum cantatam; cf.* 9, 49, 1). 10, 68, 11 licet -as, *Laelia*, totam referasque Corinthon (*i. mores Corinthiarum*). IVV. 14, 101 Iudaicum . . . ius. 14, 124 minimas . . sordes (*sc. avaritiae*). APVL. apol. 15 cum a Platone . . . facundiam hausisset, ab Eubulide . . . argumentationes -isset. TERT. apol. 35, 11 vota propria . . . in aliena solemnitate (*cf. appar. crit.*). anim. 43 p. 372, 17 dissimulatione praesentiae futuram absentiam -ens *anima dormientis.* ieiun. 12 p. 290, 18 cum carcer -endus et fames ac sitis exercendae et . . . victus tolerantia usurpanda sit. adv. Marc. 2, 27 p. 373, 18 *filius dei* -ens . . ., quod erat futurus in fine. orat. 3 p. 182, 25 caelestem . . . vocem et officium futurae claritatis. resurr. 58 p. 119, 12 emunitatem carnis. spect. 25 pudicitiam. CYPR. Fort. 2 omnia genera temptandi . . . usu ipso vetustatis edidicit *diabolus.* PS. AVR. VICT. orig. 21, 3 *Graecas litteras.* FILASTR. 148, 9 Iudaeorum indocilitas . . . velit -ere atque . . . Christi mysteria . . . agnoscere. QVEROL. p. 58, 22 tu nunc ut -am (*sc. leges*) iubes, ego docere iam volo (p. 58, 15 discere leges). VEG. mil. 1, 8 p. 12, 11 armorum disciplinam. CLAVD. DON. Aen. 6, 680 *Aeneas* spem suae posteritatis vivus -ret. AVG. catech. rud. 15, 23 si quid tibi . . . placuit, . . . melius . . . audiendo nos, dum haec agimus, quam legendo, cum . . . dictamus, -res. PS. AVG. quaest. test. I 113 p. 299, 16 ut credentes fidei . . . rationem -ant. MACR. Sat. 1 praef. 2 haec . . ., quibus -endis . . . invigilas. MART. CAP. 5, 438 -i . . . dicendi . . . rationem et percipi posse.

B *res, quae o c u l i s, t a c t u percipiuntur*: PROP. 4, 3, 37 e tabula pictos -ere mundos. VAL. FL. 1, 365 vultus. STAT. silv. 4, 6, 22 mille . . . species . . . atque . . ceras edidici *domi Vindicis.* PS. QVINT. decl. 2, 21 *cubiculum* multis offensis *caecus.*

ad I: pro obi. enuntiatum: CIC. div. 1, 105 quid sit *in auspiciis*, -ere (*supra*: difficultas . . . discendi). Ov. epist. 7, 180 fortiter -o, tristia posse pati. met. 13, 246 edidici, quid perfida Troia pararet (13, 247 omnia cognoram). Pont. 3, 7, 4. STAT. Ach. 1, 860 leo . . . hominem . . . vereri edidicit. TERT. mart. 3 p. 9 Oe. *milites* in pace labore . . bellum pati iam -unt. adv. Prax. 16 p. 257, 1 -bat et deus in terris cum hominibus conversari (adv. Marc. 3, 9 p. 391, 27 carnis . . . -entis [et discentes *codd.*] iam inter homines conversari). carn. 6 p. 437 Oe. CLAVD. DON. Aen. 6, 560 p. 582, 26 -amus, quae causa sit clamorum. 7, 40 p. 10, 6. AMBROSIAST. in I Thess. 3, 9/10 ut ea quae ad perfectionem . . . pertinent -ant. 4, 12/13 ut -ant verum esse, quod credere noluerunt. *nota* PS. AVG. quaest. test. II nov. 53 p. 459, 19 nec . . . ex revelatione -itur, quod per traditionem discitur. MART. CAP. 1, 12 Virtus edidicit . . . edere. 9, 920 quibus . . . assequendum -endumque opibus vigil cura repromittat, ut . . . liquescat affectio, . . . disquiritur. SIDON. carm. 7, 496 -ere . . . quo . . . Maronis carmine molliret Scythicos . . . pagina mores. RVSTIC. c. aceph. p. 1244ᴮ -ere, quomodo putes . . . praestare.

II ***speciatim*** *i. q. a d v e r b u m* (*verbotenus*) *discere*: **A** *c. obi.*: VARRO ling. 8, 5 impositicia n o m i n a esse voluerunt quam paucissima, quo citius -ere possent (SEN. dial. 10, 2, 4 de istis quorum nomina -untur. MART. 5, 21, 4 scripsit et edidicit *Apollodotus nomina Decimi et Crassi.* PANEG. 11 [3], 16, 1). CIC. div. in Caec. 43 si quid ex vetere aliqua oratione . . . aut aliquid eiusmodi -ere potueris. Mur. 25 qui (*Cn. Flavius*) . . . singulis diebus -endis fastos populo proposuerit. de orat. 1, 157 exercenda est . . . memoria -endis a d v e r b u m . . . scriptis (ac. 2, 135 *libellum.* QVINT. inst. 11, 2, 44 *opp.* vim modo rerum . . . complecti. AVG. catech. rud. 3, 5 evangelium. *ibid.* memoriter reddere). 1, 231 scriptam orationem. 1, 246 si iam sit -endum sibi aliquid, . . . Teucrum Pacuvii malit quam Manilianas . . . leges -ere (Ov. am. 1, 15, 5 verbosas leges. *cf. etiam p. 75, 79/80*). Brut. 127 *epilogum.* fin. 2, 20 Epicuri κυρίας δόξας. Tusc. 2, 27 ita sunt . . . dulces *poetae*, ut non l e g a n t u r modo, sed etiam -antur (*hinc aliq. edd. infra*: haec . . . legimus et -imus [discimus *codd.*]. 3, 3 PLIN. epist. 6, 21, 7. *cf. infra l. 45. 55. 58*). div. 1, 17 versus . . . libenter (CAES. Gall. 6, 14, 3 magnum . . . numerum versuum. QVINT. inst. 11, 2, 39. *ibid.* prosam orationem). PRIAP. 68, 4 audire legentem cogor Homereas edidicique notas. Ov. ars 2, 122 l i n g u a s (VAL. MAX. 8, 7 ext. 16 FILASTR. 104, 4 *supra*: discere). SEN. contr. 1 praef. 17 numquam . . ., quae dicturus erat, -endi causa relegebat. -erat illa, cum scripserat. 3 pr. 15 declamationes. 10 pr. 8. CELS. 3, 18, 21 -ere aliquid et meminisse. SEN. epist. 33, 7 sententias. PLIN. nat. praef. 22 volumina. QVINT. inst. 1, 1, 35 interpretationem linguae secretioris (*i. glossas*). 1, 1, 36 dicta . . . et electos . . . maxime. locos. 1, 11, 14 -ere etiam electa ex iis (*sc. orationibus*), *opp.* legere. 11, 2, 27 si longior complectenda memoria fuerit oratio, proderit per partes -ere (*cf.* FORTVN. rhet. 3, 13 p. 129, 10). *al.* PLIN. epist. 4, 19, 2 meos libellos habet, lectitat, -it. ARNOB. nat. 1, 36 Opis suboles . . . auctores . . . vobis -entibus prodiderunt. 4, 33 quod . . . oportebat . . . tolli, percensetis, -itis. HIER. tract. in psalm. I p. 256, 28 scripturas legimus, p s a l m o s -imus, evangelia tenemus, prophetas edisserimus (epist. 39, 1, 3). p. 257, 4 solent et mulierculae hoc . . . habere certamen, ut plus -ant scripturas *eqs.* ille plus edidicit, qui plus facit: . . . quod tu -is, ego facio: magis mea opera scripturas retinet, quam tuus sermo qui vane resonat. MART. CAP. 5, 539 ut . . ., si longiora fuerint, quae sunt -enda, divisa per partes facilius inhaerescant. *ibid.* verba. GLOSS. III 381, 29—32 cepi reddere quomodo acceperam -enda: ἠρξάμην ἀποδοῦναι καθὼς εἰλήφειν ἀναλήμματα.

obi. a u c t o r e s pro operibus: CIC. Tusc. 2, 27 *v. supra l. 40.* epist. 6, 18, 5 Lepta . . . -at Hesiodum et habeat in ore τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα et cetera. HOR. epist. 2, 1, 60 hos (*Pacuvium, Plautum al.*) -it . . . Roma potens (PORPH.: in scholis). MART. 11, 2, 7 salebrosum . . . Santram. QVINT. inst. 10, 1, 105 Demosthenem . . . legendum vel -endum. AVG. civ. 1, 3 p. 6, 26 *auctores* (3, 17 p. 122, 13).

B *obi. suppl. (absolute)*: RHET. Her. 3, 23, 38 qui -ere vellent. QVINT. inst. 1, 2, 12 scribenti, -enti, cogitanti. 10, 7, 32 -endi neglegentiam. 11, 2, 20 -endi labor. 11, 2, 32 iuvabit isdem, quibus scripserit, ceris -ere (FORTVN rhet. 3, 13 p. 129, 14). 11, 2, 33 tacite. 11, 2, 35 -endo scribendoque. 11, 2, 46. 11, 3, 25 PLIN. epist. 6, 2, 2? SVET. Aug. 84. FORTVN. rhet. 3, 13 p. 129, 15 *de modo -endi.*

III ***translate de rebus***: VERG. ecl. 6, 82 omnia, quae Phoebo . . . meditante . . . audiit Eurotas iussitque -ere laurus. TERT. anim. 19 p. 331, 5 *arbor* contenta sua est parvitate (pravitate *B*), quam ex primordio . . . fruticis [s]edidicit. *Hey.*

ēdisseco, -āre. *ab* ex *et* disseco. *i. q. disseco*: MART. CAP. 7, 735 hunc numerum (*sc. pentadem*) quis neget esse diametrum? nam decadis perfectio circulusque huius hemisphaerio -atur (*v. app. crit.*). [*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

*ēdissero, -uī, -rtum, -ere. [ex *et* dissero. *W.*] *de formis: imperat.* -e: PLAVT. Capt. 967 VERG. Aen. 2, 149. *et al. perf.* -ui: LIV. 27, 7, 4 HIER. in Am. 3 praef. p. 1057^{C} APRING. in apoc. 18, 22. *inf. pass.* -eri: CIC. leg. 2, 55 LIV. 44, 41, 4 HIER. epist. 64, 6, 1. *et al. part. perf. pass.* -tus: HIER. epist. ed. Morin *v. infra l. 33.* adv. Iovin. 1, 10 p. 223^{A}. 1, 13 p. 230^{C}. *al. part. fut.* -turus: IVST. 31, 5, 2 *v. infra l. 52.* *de notione*: GLOSS.^{L} III Abstr. ED 4 -e enarra. 10 -it explanat scribit. I Ansil. ED 44 -e expone. 46 manifesta[re]. 49 -it describit aut exponit. II Philox. ED 7 -e ἐκ τοῦ (i. ἐκθοῦ), φράσον. 9 -it διορθοῖ. 10 -e διασαφήνισαι. *legitur inde a* PLAVTO *l. 30. p. 78, 5,* RHET. Her., CIC.

[TERT. praescr. 22, 7 disserere *A*, -ere *rell.* AVIEN. ora 631 disseram *codd.*, -am *Heinsius.* CAPITOL. Gord. 17, 2 *v. p. 78, 31.* TERT. resurr. 33 p. 72, 17 *v. sub* edisserto *p. 78, 60.*]

i. q. accurate disserere (apud rhet. l. 20. 21. p. 78, 7), explanare, interpretari (v. e. g. l. 55 sqq. l. 64. 66. 67), enarrare (v. e. g. l. 30. 37. 40 sq.). sensu debilitato fere i. q. narrare, dicere (v. e. g. infra l. 68). v. et l. 75 sq.

1 *absolute (vel sic ut obi. suppleatur, v. infra l. 23 sqq.)*: CIC. Brut. 65 quis ... acerbior in vituperando (*sc. fuit Catone*), in sententiis argutior, in docendo -endoque subtilior? 146 orator in hoc interpretandi explanandi -endi genere mirabilis. SEN. apocol. 7, 2 v. 6 quae patria, quae gens ... eduxit caput? -e (*sim.*: AVSON. 302, 14 ὅρα τέλος μακροῦ βίου. quod longius fit, si latine -as *eqs.* VVLG. gen. 41, 15 vidi somnia, nec est qui -at [41, 24]. *v. supra l. 19*). HIER. adv. Iovin. 1, 13 p. 230^{C} a me pro qualitate loci sic -tum. adv. Rufin. 3, 11 p. 465^{B} hic est ... explanantium regula, ut ... quod vel sibi vel aliis videatur -ant (*pro adv. mod., vix ad p. 78, 4*).

2 *cum acc. (cum duplici acc. l. 34. 61. 73. p. 78, 16. 34)*: PLAVT. Asin. 325 quin rem actutum -is? cupio malum nanciscier (TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 505, 2 creatori negotium gessit *Marcionis deus* res eius -ens. HIER. epist. ed. Morin [Bull. d'anc. litt. 3, 1913, p. 54, 3] in re maxima et nullius umquam -ta [disertae *B*] eloquentia). VERG. Aen. 2, 149 mihi ... haec -e vera roganti ([*Hom. Il. 10, 384* ἀτρεκέως κατάλεξον. *cf.* SERV. auct. *ad l.*]. HOR. sat. 2, 3, 306 *v. p. 78, 9.* TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 412, 4 hoc si in Salomonem simpliciter -es, risum mihi incuties. AMM. 29, 2, 9 hoc unum -am. MART. CAP. 5, 503 haec plenius in exordiorum praeceptis -am. *al.* BOETH. herm. pr. 1, 6 p. 82, 1. *et al.*). LIV. 27, 7, 4 productus ... in contionem Laelius eadem -uit. 34, 52, 3 ad res gestas -endas (*cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 12, 3 nunc gesta -am). COLVM. 2, 8, 1 quod ipsum. LVCAN. 10, 178 Phariae primordia gentis terrarumque situs volgique -e mores *eqs.* SIL. 10, 516 totas -e Cannas. TAC. hist. 3, 52 media scriptitabat, instandum coeptis aut rursus cunctandi utilitates -ens. TERT. adv. Hermog. 26 p. 154, 9 qualitatem. adv. Marc. 4, 11 p. 452, 20 quaestiones (*syn.* eloquar). 5, 15 p. 629, 2 ut et futura praenuntiet et occulta cordis revelet et sacramenta -at. apol. 21, 9 substantiam. IREN. 2, 14, 3 Democriti et Platonis sententiam. ARNOB. nat. 5, 28 p. 199, 23 viam comiter *Prosymnus* -it. 7, 21 p. 254, 15 causam ... -e (CHALC. comm. 236 p. 271, 10 causas quibus videmus -ens. CLAVD. carm. min. 25, 50 tantae nobis -e causas laetitiae. *et al.*). IVST. 31, 5, 2 se viam gerendi belli -turum (*T*, et disser- *P*, non deser- *J*). AVIEN. ora 71 insulae ... -antur. AVSON. 302, 51 cuncta. QVEROL. p. 25, 16 *v. p. 78, 15.* HIER. in Am. 3 praef. p. 1057^{C} Abdiam et Ionam tibi imperanti -ui (*cf.* in Is. 66, 7 p. 658^{C} idem Isaias, quem nunc -imus). in Dan. 12, 8 p. 578^{D} qui signatum librum ... praesumptione mentis -unt. 12, 12 p. 579^{C} hunc locum ita -it (in Gal. 4, 28 p. 392^{A} in Ier. 1, 76, 2 p. 56, 25 comm. in psalm. ed. Morin 50 p. 49, 8. *et al.*). epist. 36, 14, 2 oratio ... quae rem explicet, sensum -at, obscura manifestet (in Ion. prol. p. 1118^{B} sensum eius, quem exponit, -at). 64, 18, 4 rationale in medio positum terram -unt (*anteced.* interpretantur). in Gal. 3, 3 p. 350^{B} vetus testamentum humiliter. adv. Iovin. 1, 10 p. 223^{A} hucusque primum capitulum -tum est. in Os. 1, 2 p. 839^{A} Hebraeum prophetam (tract. in psalm. I p. 257, 1. *et al.*). adv. Rufin. 2, 34 p. 456^{A} Origenes ... post septuaginta interpretes Iudaeorum translationes explanat et -it. VVLG. Matth. 13, 36 -e nobis parabolam zizaniorum (διασάφησον [φράσον *al.*]. 15, 15, *gr.* φράσον). AVG. serm. ed. Mai 115 quantum nullius hominis -ere linguae praevalet. SVLP. SEV. dial. 1, 2, 2 -as nobis velim omnem tuae peregrinationis historiam. PHOEBAD. c. Arr. 9 p. 19^{B} qui sinum patris -ens ... nobis secreta nativitatis suae (*sc. Christi*) revelavit. BOETH. mus. 1, 33 p. 223, 16 tractatus. APRING. in apoc. 5, 6 Christum, quem non mortuum sed quasi occisum ... -it. 18, 22 singulorum officia gaudiorum singillatim -uit. *et al.* *singulariter i. q. nominare*: CYPR. GALL. gen. 825 *Isaac* germanam potius (*sc. uxorem*) paterno -it actu (*cf. gen. 26, 7* respondit: 'soror mea est').

3 *pendet praep.* de: TERT. apol. 22, 12 quid ... de ceteris ingeniis vel etiam viribus ... -am? LAMPR. Alex. 45, 1 de quibus ordine suo -am (VEG. mil. 4, 13 p. 137, 8 de quibus *testudinibus* ... qualiter fabricentur *eqs.* [*v. p. 78, 4*], -am). PACIAN. epist. 1, 6 p. 21 sicut de Epaphrodito Paulus -it *eqs.* paraen. 2 p. 103 ut de modo criminum -am. QVEROL. p. 30, 5 de secundo illo genere anserino -e atque expone. HIER. in Am. 2, 5 p. 1043^{A} de rusticorum simplicitate et beatitudine. epist. 64, 6, 1 de virginalis Mariae partu -eri scio. MART. CAP. 9, 965 de genere modulandi consequenter -am. BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 36, 12 de definitione negationis. APRING. in apoc. 4, 4 de qua corona vas electionis -it (*i. Paulus*). *v. et l. 17.*

4 *sequitur enuntiatum (v. et p. 77, 28. 79)*: **a** *interrog. obliqua* (*dir. infra l. 12*): PLAVT. Capt. 967 iam animum advorte ac (haec *codd.*) mihi, quae dicam, -e. RHET. Her. 2, 17, 26 in coniecturalem trahetur controversiam *causa* et -etur, num consulto factum sit. CIC. leg. 2, 55 neque necesse est -eri a nobis, quae finis funestae familiae ... fiat. HOR. sat. 2, 3, 306 tantum hoc -e, quo me aegrotare putes animi vitio. LIV. 44, 41, 4 experiendo, cum agi, non quemadmodum agatur, -eri oportet. SEN. Ag. 966 mihi -e, ubi sit natus, ubi frater tuus. Herc. O. 1617 -e agedum, flamma quo victa est modo? (Oed. 787 -e agedum, quo cadat fato parens). TERT. adv. Marc. 2, 21 p. 364, 13 quod et ipse quid significaret -rem, nisi *eqs.* (QVEROL. p. 25, 16 quasi noverit, quid tota gesseris aetate quidve postea sis acturus, totum [*v. p. 77, 29*] -it. PAVL. NOL. epist. 50, 17 p. 419, 4 de illis ... Symeonis verbis [*cf. p. 77, 77 sqq.*] quid sentias, -e mihi. AVG. c. Adim. 15 p. 158, 16. ZACCH. 1, 33 p. 1102^{C} quid causae sit, quod ... deletus ... non fuerit, signanter -e). adv. Marc. 5, 14 p. 623, 13 ipse (*Paulus*) -ens, quomodo nolit nos esse in carne (HIER. epist. 42, 2, 2 -at haereticus, quomodo non peccet in spiritum. RVFIN. hist. 5, 13, 6 p. 457, 20 quomodo hoc adseratur, -e). VOPISC. Aurelian. 36, 1 causa occidendi quae fuerit ..., brevi -am. VEG. mil. 4, 13 *v. p. 77, 79.* HIER. epist. 49, 19, 3 quare. PAVL. NOL. epist. 3, 4 p. 16, 13 unde. MACR. somn. 1, 3, 1 prius quot somniandi modos observatio deprehenderit ..., -amus (*syn.* tractemus). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 6 p. 15, 14 restat ..., ut ad quam partem philosophiae ducatur, -as. **b** *sentent. relat.*: PAVL. NOL. epist. 50, 11 p. 412, 18 quod ad Romanos ait ..., -as mihi. APRING. in apoc. 4 prol. quod vidit, -it.

5 *sequitur acc. c. inf.*: CAPITOL. Gord. 17, 2 alii hoc esse -ant (*Salmas.*, desiderant *P*), quod *eqs.* HIL. trin. 11, 5 p. 402^{B} incomparabilia omnia esse naturae *dei* -unt. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 6 Achior quidam comperta (*v. p. 77, 29*) -it Iudaeos ... olim in Aegypto pependisse servitium.

ēdissertātio, -ōnis *f.* [*ab* ēdisserto. *W.*] *i. q. enarratio, accurata descriptio*: PLIN. nat. 10, 190 quapropter ingenium praedictorum et reliqua subtexetur -o (edisse statio F^{1} R^{1}).

ēdissertātor, -ōris *m.* [*ab* ēdisserto. *W.*] *is qui exponit*: AVSON. 300, 33 si memoria rebus vetustis claudit, veniet ludius -or (et diss- *V*) harum quas teneo minus.

ēdissertio, -ōnis *f.* [*ab* ēdissero. *W.*] *i. q. explanatio, commentatio*: HIER. in Matth. 21, 6—7 p. 147^{C} vestis ... apostolica vel doctrina virtutum vel -o scripturarum intellegi potest. *cf.* HIER. nom. hebr. p. 27, 8 Esna δευτέρωσις, quam nos a secundo numero dicere possumus secundantem vel ignis vel -o.

ēdisserto, -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* edisserere *et c.* dissertare. *W.*] NOT. Tir. 57, 33. GLOSS.^{L} III Abstr. ED 14 edisser⟨t⟩abo explanabo. 6 -at ut non sit aliquid desertum. [PLIN. nat. 3, 42 (-anda *D*, -ari tanta *a*, -tata *R*, disserenda $d^{2}T$). TERT. resurr. 33 p. 72, 17 (-tam *Rhen.*^{3}, edisseratam *codd.*).]

i. q. explanare, enarrare (*abs. l. 55. 57. 58. 69; cum acc. infra l. 55. 56. 59. 61 al.; acced.* de *infra l. 69; cum enuntiato infra l. 66 sqq.*): PLAVT. Amph. 600 ordine omne uti quicque actum est ... -vit. Cas. 915 quid fit denique? -a (*cf.* Cist. 364 quid ego usquam male feci tibi ⟨aut meu⟩s quisquam, id -a). Stich. 302 non enim possum quin revortar, quin loquar, quin -em. LIV. 22, 54, 8 neque adgrediar narrare quae -ando minora vero faciam. FEST. p. 282 cum -vit Fulvi Nobilioris censuram *Cato.* PLIN. nat. 3, 42 ad singula toto orbe -anda (*v. supra l. 50*). TERT. resurr. 33 p. 72, 17 parabolam ... invenias -tam (*v. supra l. 51*). SOL. 2, 22 multa ... pollentissimis ingeniis -ta (CLAVD. MAM. anim. 3, 16 p. 185, 5 multa ... quae sparsim -ta [edisserta *A*] ... sunt). ARNOB. nat. 1, 36 p. 23, 9 -ate quinam sint hi dii, qui *eqs.* 1, 57 p. 38, 22 illa sunt ab hominibus scripta mortalibus -ta sermonibus. 2, 1 p. 47, 6 -ate nobis et dicite: quid rei ... est, quod *eqs.* (2, 59 p. 94, 20 -ate nobis et dicite, quibus modis fiant ... pluviae. *ibid. l. 23. cf.* 5, 35 p. 205, 14 -ate, monstrate quid *eqs.*). MACR. Sat. 1, 12, 1 pergin' ... eloquio tam dulci de anno quoque -are? MART. CAP. 8, 816 intellegentiae -andique proposito. 9, 921 artis praecepta -are prohibitum.

ēditīcius (-a, -um). *ab* ēditus, ēdere. NOT. Tir. 12, 93. *i. q. iudex ab accusatore electus et propositus* (*cf. def. l. 76; de re v. Wenger, PW V 1967, 33*): CIC. Mur. 47 idem -os iudices esse voluisti, ut *eqs.* Planc. 36 neque enim quicquam aliud in hac lege, nisi -os iudices es secutus. 41 nomen -i iudicis (*cf. antea* ederes ... editio). SERV. ecl. 3, 50 ad -um iudicem. -us autem est iudex, quem una pars eligit (GLOSS. V 357, 69. 497, 51). SCHOL. Cic. Bob. p. 152, 27 St. ut apud iudices -os accusarentur, id est ut pro voluntate accusatoris ederentur. p. 153, 12. 160, 3. *per ellipsin vocis* iudicis: SCHOL. Cic. Bob. p. 161, 4 St. iniquitatem iudicii, quod Laterensis ut ex -iis haberet, maxime laborarat.

*ēditio, -ōnis *f.* [*ab* ēdere. *W.*] *scribitur* aedi-: CORP. XIV 2080, 5. *de notione*: GLOSS.^{L} II Philox. ED 11 -o ἔκδοσις. GLOSS. expositio, interpretatio, publicatio. V 418, 33 -is publicationis, pro-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

positurae (427, 3). *legitur inde a* CIC. *v. p. 80, 35. 37 bis*, LIV. *infra l. 39*, SEN. benef. *infra l. 61 per totam latinitatem; deest omnino poetis.* [*mero legentium errore scriptum est:* LEX met. Vipasc. frg. Bruns font.[7] 113, 30 (*Gradenwitz*) putei omnes diligenter fulti destinatique sunto proque putri materia colonus cuiusque putei novam -em sub⟨i⟩cito, *cum in tabula aenea exstet* et idoneam (*cf. Cagnat, Journ. d. Savants 1906, p. 672*). *falso trad.*: APVL. Plat. 2, 18. *var. lect.*: HIER. epist. 36, 4, 2 (expositionem *al.*). *ex errore interpretis*: EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894[B] de aquarum communium -e (*gr. p. 61[d] κατὰ τὴν κοινὴν ἐκδοχὴν ἐκ τοῦ ὕδατος*)].

A *de actu foras mittendi*: 1 *de hominum partu* (*maxime de Christi nativitate. sensu passivo de eo, qui creatus est infra l. 28*): VLP. dig. 7, 1, 70, 4 si ... eo tempore quo fetus editi sunt nihil fuit, quod summitti deberet, nunc et post -em *eqs.* (CASSIAN. c. Nest. 4, 1, 2 quem post -em virginis in corpore deum, eundem ante partum virginis verbum deum. PS. BOETH. fid. cath. 194 virgo ... dei filium concepit, virgo peperit, post eius -em virgo permansit). 50, 2, 2, 6 si conceptus sit a plebeio, mox ante -em pater eius decurionatum adeptus ante -em amiserit *eqs.* reg. 5, 10 in his qui iure contracto matrimonio nascuntur, conceptionis tempus spectatur ..., qui non legitime concipiuntur, -is (COD. Iust. 5, 27, 11, 4 [*a. 530*] -is tempus statuimus esse inspectandum. *syn.* partus. *v. infra l. 32*). TERT. adv. Iud. 1 p. 702 Oe. *deus non* discrevit gratiam in nominis appellatione, sed in partus -e (LEO M. serm. 96, 2 p. 467[B]). PS. TERT. haer. 1 p. 214, 21 infinitas angelorum -es et probolas. IVL. VAL. 1, 6 p. 12, 5 subolem ... divinam -emque ipsam elementis cordi fuisse. HIER. c. Lucif. 23 p. 173[A] Basilides summum deum Abraxas cum trecentis sexaginta quinque -bus (aeonibus *var. lect.*) commentatus est. ZACCH. 1, 11 p. 1079[B] dubium ... non est, cum sit creatio de spiritu incorruptibilis dei, incorruptibilem etiam -em (*sc. ex Maria*) fuisse. SACR. Leon. 470. COD. Iust. 5, 27, 11, 2 (*a. 530*) liberorum. *in imagine*: ENNOD. epist. 2, 19, 17 p. 64, 6 ne ... ille ... ante -is tempus divini seminis ab aliquorum utero partus excutiat. 2 *de re incorporea*: ZACCH. 2, 3 p. 1111[D] ne vocis -o reputaretur in verbo (*sc. Christum significante. item* VICT. VIT. 2, 78).

B *spectat ad indicationem sive publicationem*: 1 *generatim*: *de qualibet actione notum reddendi, i. q. indicatio, explicatio, mentio sim. (fere i. q. interpretatio e. g. infra l. 48, i. q. professio infra l. 53; de manifestatione dei infra l. 58)*: LIV. 4, 23, 2 in tam discrepanti -e et Tubero et Macer libros linteos auctores profitentur (*antec.* edunt). TERT. adv. Marc. 4, 5 p. 430, 24 euangelium Lucae ab initio -is suae stare (*cf.* ZACCH. 2, 11 p. 1127[C] qui *deus* veritatem veterum praeceptorum euangelii -e molliverit). HIL. myst. 1, 27, 1 p. 22, 13 -o rerum in Moyse gestarum. trin. 7, 2 p. 200[A] superioribus libris admonitos a nobis legentes meminimus, ut totius blasphemiae -em pertractantes animadverterent *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 10, 150 p. 311, 30. RVFIN. patr. 7, 3 p. 326[A] moralis ... locus simili -e disseritur (*v. et p. 80, 30*). AVG. civ. 2, 8 tit. p. 62, 2 D. de ludis scaenicis, in quibus dii non offenduntur -e suarum turpitudinum, sed placantur. ZACCH. 1, 19 p. 1088[B] lex ... sui -e *eqs.* 2, 6 p. 1116[A] scripturarum. 2, 19 p. 1145[B] -i publicae (*opp.* voluntati privatim tuae). 3, 8 p. 1161[C] hanc ... partem divinae auctoritatis -e distingue. EVTYCH. Leo M. epist. 21, 3 p. 717[B] subiunxi ... -em fidei meae. EVSTATH. Bas. hex. 4, 2 p. 904[A] quia tu ... post -em praecepti divini humoris motum cognovisti (*gr. μετὰ τὸ πρόσταγμα τὸ δεσποτικόν*). CASSIOD. var. 12, 21, 4 pascat te -o decora veritatis. *nota* (*v. supra l. 39*): TERT. apol. 16, 12 nova iam dei nostri in ista proxime civitate (*sc. Carthagine*) -o publicata est.

2 *speciatim*: a *de publicatione libri*: α *sensu activo*: *de actu publicandi* (*quae ad publicationem apud Ictos spectant, referri possunt etiam ad b p. 80, 34 sqq.*): SEN. benef. 4, 28, 4 monumenta ingeniorum et ad indignos perventura publicavit -o. SCRIB. LARG. praef. p. 5, 28 diligentiam meam sub tanti nominis -e ... probasti. STAT. silv. 1 praef. 7 auctoritate -is. 4 praef. de -e Thebaidos (PLIN. epist. 2, 10, 6. COD. const. Theod. p. 4, 8 [*a. 443*] nec habeant vel de -e vel de confectione commercium). QVINT. inst. praef. 2 ne praecipitetur -o. 1, 7 prooem. iuvenes ... nimium amantes mei temerario -is honore vulgaverant (*sc. sermonem*. HIER. epist. 47, 3, 1 opusculorum ... quia plurima evolaverunt de nidulo suo et temerario -is honore vulgata sunt). TAC. dial. 3 maturare libri ... -em (HIL. coll. Antiar. B II 9, 1, 2 p. 146, 15). PLIN. epist. 1, 2, 5 ab -e non abhorrere. 1, 8, 4 indignum -e (*cf.* 3, 15, 1 examinem an -e sint digni *libelli*. COD. Theod. 1, 1, 5 [*a. 429*] donec dignus *codex* -e fuerit). 1, 8, 17. 9, 1, 3 paratam. FIRM. math. 8, 33, 3 p. 360, 26 ne veterum veneranda commenta sacrilegis ... -bus polluamus (*nisi potius ad B 1*). AVSON. 400, 1 qui ... -is alienae prolectat audaciam, consilio quo suadet, exterret. SYMM. epist. 10, 28, 9 *sententiae*. PS. SEN. ad Paul. 9 epistularum. AVG. coll. c. Don. 2, 3 p. 49, 25 cum gestorum -e (*ibid.* p. 50, 8 COD. Iust. 12, 19, 12, 1 [*Anast.*]. 12, 29, 3, 2 [*Zeno*]). 3, 6, 7 p. 57, 8 de -e mandati quod legatis iniunctum est. COD. Theod. gest. in sen. 8 (*a. 438*) constitutionariorum. 1, 1, 6 (*a. 435*). 2, 4 tit. de denuntiatione vel -e rescripti (2, 4, 4 [*a. 385*]. 2, 4, 5 [*a. 389*]). 8, 9, 1 (*a. 335*) ut in civilibus causis et -bus libellorum officiorum sollemnitate fungantur (CLAVD. MAM. anim. praef. p. 18, 4 epil. p. 191, 6). OROS. comm. 3 p. 155, 9 ante -es suas. SIDON. epist. 4, 10, 2 formulas -e carituras. CLAVD. MAM. anim. praef. p. 20, 16 ego conscriptionis periclitabor, tu -is. ALC. AVIT. carm. prol. p. 201, 4. COD. Iust. 12, 21, 8, 7 (*a. 484*) chartularum. NOVELL. Iust. 36, 5 (*a. 535*) pragmaticae sanctionis. *et al.*

β *notione passiva*: *de libro edito, i. q.* ἔκδοσις (*in bibliis sacris fere i. q. versio; cf. Reiter, B. ph. W. 39, 1919, 694 sq.; Rahlfs, G. G. A. 177, 1915, 304*): QVINT. inst. 5, 11, 40 Homeri versu qui tamen ipse non in omni -e reperitur. 12, 10, 55 multum ... quod potuit dici recidetur, -o habebit omnia. COMMENT. in Don. gramm. V 326, 7 de -e secunda (*ibid.* 327, 6. 8. PAVL. frg. Vat. 247 Paulus libro I -is secundae de iurisdictione tutelaris. COD. Iust. de emend. 3 [*Iust.*] in antiquis ... libris non solum primas -es, sed etiam secundas, quas repetitae praelectionis veteres nominabant. *v. l. 17*). TERT. test. anim. 1 p. 135, 12 omni. SOL. praef. 5 -is huius fidem. FILASTR. 142, 1 Aquilae ... -em suscipiunt (HIER. epist. 32, 1, 2. in Ezech. 3, 27 p. 42[C] secunda. EVCHER. instr. 1, 29 p. 76, 1). 142, 3. 146. HIER. epist. 18[A], 14, 1 secundum omnes -es. 20, 3, 1 Aquila, Symmachus, Theodotion et quinta -o (28, 6, 2. 3. 34, 2, 1 *al.* AVG. civ. 18, 43 p. 321, 23 D. IORD. Rom. 277). 20, 3, 2 sexta (IORD. Rom. 280). 20, 3, 4 Aquila et ceteris -bus. 34, 4, 3 in cunctis -bus. 36, 2, 1 -es interpretum singulorum (CASSIOD. inst. div. 15 p. 1129[B] in -e septuaginta interpretum). 36, 3 secundum Septuaginta ... -em (57, 11, 2 HESYCH. in lev. 26, 3 p. 1140[C]. *al.*). 48, 4, 2 veterem. 57, 7, 2 vulgata (57, 8, 3. 65, 9, 1 *al.* in Ezech. 9, 8 p. 90[A] *al.* in Ier. 3, 54, 3 p. 190, 2. 6, 6, 2 p. 372, 3 *al.* AVG. civ. 16, 10 p. 140, 28 D. *al.*). in Hab. 1, 1 p. 1277[C] in alia quadam -e ἀνωνύμῳ. in Ier. 1, 26, 1 p. 26, 3 communis. 6, 22, 8 p. 398, 2 *al.* praef. Vulg. Dan. Theodotionis. RVFIN. Orig. in cant. 1 prol. 88, 11 B. de praesenti versiculo nos eam tenemus -em, quam saepe exposuimus (*an ad p. 79, 48?*). BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 7 p. 154, 4. 6 libri -o prima. IORD. Rom. 276 *Symmachus* divinas scripturas ex Hebraeo sermone Graeca lingua transfudit suamque condidit -em. *et al.*

b *in sermone ad publicam sive forensem rem spectante* (*cf. Wenger, PW V 1960 sqq. v. et p. 79, 60*): CIC. Planc. 36 quam ob rem senatus hoc uno in genere tribus edi voluerit ab accusatore neque eandem -em transtulerit (*item de tribu*: Planc. 39. 41, *utroque l. anteced. form. verbi* edendi, *cf. p. 79, 41*). VLP. dig. 2, 13, 1, 2 -es (*sc. actionum*) sine die et consule fieri debent. 2, 13, 4, 5 qui desit argentariam facere, ad -em compellitur (2, 13, 4, 5. 2, 13, 6, 1 *bis*). 2, 13, 6, 1 de fide -is. *ibid.* unius -i subscribere (*ibid.*). *ibid.* SCHOL. Cic. Bob. p. 116, 10 St. iudicum. COD. Theod. 11, 30, 11, 1 (*a. 321*) quid ... acerbius ... est, quam ... quempiam ... ita ... insolescere, ut despiciatur utilitas provocationis, opinionis -o denegetur, refutandi copia respuatur? 12, 1, 145 (*a. 395*) Africanis sacerdotales Karthagini restitui ibique arbitratu suo agere cum favorabili -e placuit. COD. Iust. 1, 21, 2 (*a. 316*) nisi vel actorum vel pronuntiationis -o denegetur. 9, 22, 20 (*a. 294*) nec exemplum precum -is ... per errorem scriptum.

C *de munerum praestatione* (*pendet gen. subi. infra l. 75. 78 bis*): NERAT. dig. 38, 1, 50 pr. operarum -em pendere ⟨ex⟩ existimatione edentis (GAIVS dig. 38, 1, 22 pr. cum ... operarum -o nihil aliud sit, quam officii praestatio). VLP. dig. 50, 12, 5 compelli eum ad -em (*sc. muneris*) non posse. MOD. dig. 50, 12, 10 certaminis (COD. Iust. 11, 42, 1 *pr.* [*Diocl. et Maximian.*] impensas quae in certaminis -e erogabantur). CORP. IX 1156, 8 (*aet. Anton. Pii*) impetrata -e *muneris* (X 1211, 7; *a. 170*). TERT. spect. 6 p. 8, 11 legatariae -es. 12 p. 14, 27 ut et titulos consideremus, licet transierit hoc genus -is *eqs.* (COD. Theod. 6, 4, 11, *a. 357*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278; *a. 176/7*) 18 iam sacerdos esse et cupio ... et -em muneris ... amplector (LACT. epit. 58, 2 EVTR. 8, 14, 1 SYMM. epist. 2, 77 HIER. chron. a. Abr. 2195 p. 290, 6 F. COD. Theod. 6, 4, 1 [*a. 320?*]. COD. Iust. 10, 63, 1 [*imp. Alex.*]. 12, 3, 3, 1 [*Zeno*]. CORP. IX 981, 7 ob merita(m) eius ⟨et splen⟩didam editio⟨nem mu⟩neris gladia⟨tori⟩. IX 1666 X 6243, 8 XII 3185 XIV 2991, 6. *v. et l. 54. 57*). *ibid.* 60 post -e⟨m⟩. CYPR. eleem. 11 p. 389, 19 quale munus est (*sc. eleemosyna*) ..., cuius -o deo spectante celebratur (CORP. X 6012, 9 [*a. 249*] q(uando) process(us) -o celebrata est. COD. Theod. 6, 4, 13 [*a. 361*]. EDICT. Constant. de civit. Hispell. [Corp. XI 5265, *s. IV*] 23 ob -es celebrandas. EPIST. impp. de Asia [Bruns font.[7] p. 270, *a. 375*] II 9 celebrandae -is dedimus potestat⟨e⟩m [*gr. 24 βουλομένοις αὐτοῖς λειτουργεῖν παρέχομεν ἄδειαν*]. EPIST. pontif. 292 [*Innoc. I*] Migne 20 p. 491[A]. *ibid.* p. 492[B]). VOPISC. Aurelian. 12, 1 circensium. Car. 20, 2 cum ei quidam largitionalis suus -em Cari laudaret. LACT. inst. 1, 20, 6 -e ludorum, quos appellant Floralia (CORP. VIII 967, 5 *ludorum*. VIII 11345, 7. 11349, 6). SYMM. epist. 2, 46, 1 nostrae. 4, 7 tempore futurae -is (COD. Theod. 6, 4, 6 [*a. 340*]. 6, 4, 18 [*a. 365*]). 4, 8, 2 -i filii mei (4, 12). *al.* RVFIN. hist. 4, 15, 27 p. 347, 9 quia iam -is suae munus explesset (*gr. πεπληρώκει τὰ κυνηγέσια*). Basil. hom. 3, 4 (*allegorice*) si ... nobis sufficit copia patrimonii, edamus ... illam novissimam, ... favorabilem -em: eamus ad carceres. COD. Theod. 1, 16, 9 (*a. 304*) absit ..., ut iudex popularitati et spectaculorum -bus mancipatus plus ludicris curae tribuat quam seriis actibus. 6, 4, 13, 1 (*a. 361*). *ibid.* 2. 4. 6, 4, 19 (*a. 372*)

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

equos *Phrygios* quattuor subiugandos quadrigis ... duobus maximarum -um praetoribus dari sancimus (6, 4, 22 pr. [*a. 373*] cuiuslibet -is praetorem). 6, 4, 21, 6 (*a. 372*) -is ordo (6, 4, 23, *a. 373*). 6, 4, 28 (*a. 396*) qui ducatum administrarunt, ad -em vel nominationem praeturae pertineant. 15, 5, 1 (*a. 372*) magistratus et sacerdotiorum -es, quae ... in civitatibus debent exigi. 15, 9, 1 (*a. 384*) nulli privatorum liceat holosericam vestem sub qualibet -e largiri. *al.* EDICT. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265, *s. IV*) 36 -um antedictarum spectacula frequentare. *ibid.* 52 sollemnitas -um. *al.* CASSIOD. chron. II p. 161, 1364 vidit Roma miracula -bus singulis ... divitias Gothis ... donatas. *ibid.* var. 5, 42, 12. CORP. X 228, 6 munerario ⟨egregiae⟩ -is familia⟨e gladiat⟩oriae. X 7295, 5. XIV 2080, 5 qui pos (*sic*) multum temporis -em (*v. p. 78, 82*) debotionis renobabit et iterabit. *et al.*

ēditor, -ōris *m.* [*ab* ēdere. *W.*] *scribitur:* eri- *vel* eretor: CORP. X 6565, 2. 5, *cf. Löfstedt, Glotta IV, 1912, 258.* GLOSS. *v. infra l. 26.* *inde a* LVCANO. CORP. XI 5283, 6 *suppl. Mommsen.*

1 *i. q. creator, genitor:* LVCAN. 2, 423 delabitur inde Vulturnusque celer nocturnaeque -r aurae Sarnus (ADNOT.: creator. *cf. s.* ēdo *I A 2, p. 85, 74 sqq.*). DRAC. laud. dei 3, 24 (*de deo*) -r omniparens, sed non tamen edite ab ullo.

2 *de eo, qui scriptum publicat:* EVSTATH. Bas. hex. 1, 1 p. 868^B Moyses ... est -r huiusce scripturae (*gr. p. 5^A* ὁ τὴν συγγραφὴν ταύτην καταβαλλόμενος).

3 *i. q. muneris exhibitor* (GLOSS. III 173, 12 -r φιλότιμος [240, 36 -r muneris]): **a** *absol.:* CAPITOL. Aur. 11, 4 temperavit etiam scaenicas donationes iubens, ut quinos aureos scaenici acciperent, ita tamen ut nullus -r decem aureos egrederetur. 23, 4 absens populi Romani voluptates curari vehementer praecepit per ditissimos -es. VOPISC. Aurelian. 15, 5 *consulatus* si virtutibus defertur, -em spoliare non debet. Car. 21, 1 futuros -es. SYMM. epist. 5, 65 nostri (*sc. senatorum*) ordinis -bus. EPIST. impp. de Asia (Bruns font.⁷ p. 270, *a. 375*) II 5 cum servatis vicibus quinto anno civitas praebeat -em (*gr.* τὸν λιτουργήσοντα). AVG. in psalm. 147, 12 p. 1922^med. ad vestiendos toties venatores quid sufficit -i. COD. Theod. 6, 4, 5 (*a. 340*) sine incommodo -is. 6, 4, 7 (*a. 353/4*) -es qui tempore praestituto praese⟨ntes⟩ esse neglexerint. 6, 4, 31 (*a. 397*) neminem -um. CORP. IX 2237, 5 primus omnium -um. X 6565, 5 (*a. 364/5*) ante eretoris (*v. supra l. 15*). *inde in comparatione de praedicatore christ.:* PAVL. NOL. epist. 13, 13 p. 94, 18 quam laetum deo et sanctis angelis eius de hac tua ... plenā spectaculum sacer -r exhibebas. **b** *acced. genet.:* SYMM. rel. 23, 2 censualium -es munerum (SERV. Aen. 10, 602. COD. Theod. 6, 4, 18 [*a. 365?*] -es munerum sive ludorum. CORP. X 539, 2 -i muneris sui cum ferarum Lib⟨y⟩carum [*sic*]). SERV. georg. 3, 24 a ludorum theatralium -bus (EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 919^D ab -bus ludorum lustralium, *gr. p. 117^A* ἐκ τῶν πανηγυρικῶν θεσμῶν τις. *v. supra l. 44*). CORP. XI 4580 L. Egnatio ... -i iuven(alium). **c** *pendet accus.* (*cf. Löfstedt l. c.*): CORP. X 6565, 2 (*a. 364/5*) eritor (*v. l. 15*) duodena *munera* de propio (*sic*) suo.

ēditus, -ūs *m.* [*ab* ēdere. *W.*] **1** *active: i. q. partus* (*cf.* editio *A 1*): IVL. VAL. 1, 6 p. 11, 14 si -u (*i. fere* 'parturiendi doloribus') victa sis, gallus et semivir nascetur. FIRM. math. 7, 21, 9 p. 257, 13 ab abortu aut ex -u partus. **2** *passive: i. q. stercus* (*cf. sub* ēdo *p. 87, 81*): VLP. dig. 32, 55, 6 in quibusdam provinciis et -u bubum ad hanc rem (*sc. ad comburendum*) utuntur.

edius, ediusfidius *v. Onom. s.* Fidius.

***ēdo,** -didī, -ditum, -ere. *ab* ex *et* dare. *de formis: imperf.* -bam: CIC. Quinct. 63 OV. fast. 4, 647 LIV. 3, 63, 3. 21, 28, 11 *al.* *perf.:* ededit: CORP. VI 31850 *v. p. 94, 57.* *plur. tert. pers.:* -dēre: *e. g.* LIV. 10, 20, 13 PLIN. nat. 7, 163 AMM. 26, 1, 2. 28, 2, 12 HIER. epist. 1, 9, 1. *part. fut.:* -turus: *e. g.* LIV. 25, 9, 4 SEN. benef. 4, 6, 5 SVET. Tib. 14, 2 AMM. 29, 3, 9. NOT. Tir. 12, 64. 78 [102, 82 aedit. 83 aediit (*i.* edidit?)]. *de notione:* DOSITH. gramm. VII 427, 13 praedo -tus φανερὸς ἀπελάτης (*cf. p. 86, 74*). GLOSS.^L III Abstr. ED 8 -dit peperit aut scripsit (I Ansil. ED 36). I Ansil. ED 19 producere, procreare. 35 -dit protulit vel fecit. II Abav. ED 8 produxit, partum genuit. 9 -to producto, creato, genito. II Philox. ED 6 -dit ἐπέδωκεν (*i.* ἐξ-) ἐγέννησεν. GLOSS. -it dat. -dit dedit, tradidit. -o ἐκδίδωμι. -itur τίκτεται. *legitur inde a* NAEVIO ?, *v. infra l. 73.* ENNIO *v. p. 91, 19,* PLAVTO, LEGE repetund. *v. l. 79 p. 92, 6 sqq. per totam latinitatem.*

[*dub. interpr.:* NAEV. com. 121, *v. sub* 1. edo *p. 100, 48.* ENN. ann. 564. ACC. trag. 574 (*verba non sana*) tacite et tonsillas litore in lecto -ite. CIC. Arat. 335 LAMPR. Heliog. 30, 4 (*cf. et sub* 1. edo *p. 100, 50 sq.*). *var. lect.:* VERG. Aen. 11, 95 (*M ²R,* addidit *rell.*). *cf. p. 84, 79.* OV. met. 8, 770 (redditus *al.*). *cf. p. 88, 24. 90, 40.* *falso trad.:* BELL. Hisp. 7, 3 OV. met. 14, 325 APVL. flor. 7 p. 24 HYG. fab. 192 p. 123, 4. *suppl.:* LEX repetund. (Corp. I² 583) 21. 26 *bis.* *ex coniect. probab.:* MANIL. 2, 629 (*Ellis,* dat *codd.*). 5, 143 (*Scaliger,* educunt *codd.*). CELS. 4, 8, 2 (*Morgagnus,* exit *FVP*). PHAEDR. 1, 14, 13 (*Gronov.,* addidit *RP, cf. l. 76 sq.*). SVET. Iul. 41, 2 (*Stephanus,* dedisset *codd.*). *cf. p. 86, 30.*]

materiam hunc in modum digessimus:

CONSPECTVS MATERIAE

I *i. q. emittere:*
A *de generatione:*
1 *vivae creaturae:*
a *stricte: de naturali gignendi actu:*
α *homines:* Ⓘ *liberos ex parentibus: in universum: l. 58.* *de parentibus: p. 83, 27.*
Ⓘⓘ *posteros ex proavis: p. 84, 32.*
β *bestias: p. 84, 47.* γ *plantas: p. 84, 72.*
δ *partes corporis: p. 85, 16.*
b *liberius: de creatione ex rerum natura proveniente:* α *de terra animantes proferente: p. 85, 20.* β *de mari: p. 85, 44.* γ *de deo, natura: p. 85, 49.*
2 *de rerum naturalium ortu: proferunt res:*
a *varias res: p. 85, 75.*
b *fluvios: p. 86, 20.*
3 *de rerum incorporalium prolatu:*
a *generatim: p. 86, 32.*
b *speciatim:* α *ingenio, mente: p. 86, 51.* β *in sermone, versu: p. 86, 64.*
B *de actione foras mittendi:*
1 *reflexive: p. 86, 71.*
2 *animantia: p. 86, 74.*
3 *res:* **a** *incorporeas:* α *vocem: p. 86, 78.* β *spiritum: p. 87, 61.* γ *animam: p. 87, 67.*
b *corporeas:* α *excrementa: p. 87, 76.* β *ignes: p. 88, 4.* γ *flumen, i. q. effundere: p. 88, 11.*
C *de publicatione:*
1 *mittere in populum:*
a *scriptum, librum: p. 88, 16.*
b *varia, i. q. divulgare: p. 89, 19.*
2 *qualibet indicatione notum reddere:*
a *generatim:* α *obi. est pron.: p. 89, 49.* β *obi. est subst.: p. 90, 1.* γ *seq. interrog. indir.: p. 90, 79.*
b *speciatim:* α *de oraculorum responsis: p. 91, 18.* β *de auctorum indicationibus: p. 91, 52.* γ *t. t. iur.: p. 91, 71.*
D *faciendo praestare:*
1 *generatim: de quolibet facto: p. 92, 84.*
2 *speciatim: de munerum praestatione:*
a *spectacula: p. 94, 21.* **b** *epulas: p. 95, 28.*
c *consulatum: p. 95, 34.*
II *in altum dare: p. 95, 42.*
III *singularia: p. 95, 66.*

I *i. q. emittere:*
A *pertinet ad* ***generationem,*** *i. q. gignere, parere* (*passive i. q. oriri, nasci*), *procreare, proferre sim.:* **1** *de vivae creaturae generatione* (*hic etiam attulimus ea exempla, in quibus inanima materia a viva seiungi non possit, v. infra p. 85, 29. 49 sqq.*): **a** *sensu stricto: de naturali gignendi actu:* α *homines* (*hoc usu primum ap. poetas*): Ⓘ *de liberorum ex parentibus origine* (*verbum primitus de matre dictum fuisse videtur, sed iam antiquis tp. [sc. in usu fere passivo, imprimis in part. perf. pass.] liberius tam in universum quam de patre [parentibus] adhibitum est*): ⓐ *in universum* (*maxime cum natorum respectu*): CIC. carm. frg. 40, 2 (Tusc. 1, 115) lugere, ubi esset aliquis in lucem -tus, *ex Eurip. frg. 449* θρηνῶ τὸν φύντα (leg. 1, 16 nati et in lucem -ti. Tusc. 3, 2 simul atque -ti in lucem et suscepti sumus. OV. met. 15, 221 -tus in lucem ... infans. MANIL. 5, 143 *sub Pleiadibus* in lucem -untur [*cf. p. 81, 81*] Bacchi Venerisque sequaces. SEN. Oed. 939 male in lucem -tis natis. clem. 1, 5, 7 *deorum* beneficio in lucem -imur tam boni quam mali. GELL. 12, 5, 7 AMM. 21, 14, 3. *et al.* *cf. p. 83, 29. 85, 64. 86, 75*). PROP. 3, 10, 11 tu ... cara ... felicibus -ta pennis (*cf.* STAT. silv. 3, 4, 64 sidere dextro). OV. epist. 11, 107. trist. 4, 10, 5 -tus hic (*Sulmone*) ego sum. VITR. 2, 9, 1 -to fetu (*al.*). SEN. contr. 10, 4, 16 vernulas aut omine infausto -tos aut corpore invalidos. VAL. MAX. 9, 14 pr. ex speciosis deformis et ex robustis invalidos partus edi[tur] (PLIN. nat. 7, 35 multiformes pluribus modis inter monstra partus -untur. *et al.*). SEN. Herc. f. 623 teneo ... in auras -tum (*sc. Herculem.* PHOC. carm. de Verg. 44 consule Pompeio vitalibus -tus auris). dial. 3, 15, 2 liberos ... si debiles monstrosique -ti sunt, mergimus. 6, 16, 3. 6, 21, 1 ad brevissimum tempus -ti *homines.* 12, 4, 3 hoc principio (*sc. fletu*) -imur. 12, 11, 3 quisquis ad vitam -itur (GELL. 14, 1, 27 homines ... in vitam -ti). epist. 92, 34 ad -tum infantem (PLIN. nat. 7, 42 -tos ... infantes. SVET. Aug. 63, 1 infans ... immaturus est -tus. VLP. dig. 40, 5, 26, 2). 95, 36 di immortales nullam didicere virtutem cum omni (*sc. virtute*) -ti. LVCAN. 10, 27 non utile mundo -tus exemplum (*sc. Alexander*). PLIN. nat. 2, 154 *terra* nos nascentes excipit, natos alit semelque -tos sustinet semper. 7, 37 -tis geminis (*ibid.*). SIL. 3, 203 Cyllenes -tus antris *Mercurius.* QVINT. inst. 1, 1, 2 hebetes ... et indociles non magis secundum naturam hominis -untur, quam *eqs.* [*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TAC. ann. 2, 84 nulli ... Romanorum ... viro geminam stirpem -tam. SVET. Cal. 8, 2 ego in actis Anti -tum invenio *Caligulam*. POMPON. dig. 38, 17, 10, 1 mortuus -tus *filius* (*al.*). CALL. dig. 50, 16, 220, 3 filios filiasve concipimus atque -mus (VLP. dig. 50, 2, 2, 5. *et al. cf. l. 8*). VLP. dig. 23, 3, 10, 2 si servi subolem -derunt. 25, 3, 1, 12 ut ei, id quod -tum sit, agnoscere sit necesse. 26, 2, 19, 2 nisi postumus -atur (38, 17, 10, 1. PAVL. dig. 37, 6, 2 pr. nepotem. *al.*). 36, 1, 18 (17), 5 conceptos quidem *liberos* ante deportationem, licet postea -antur *eqs.* DIG. *al. saepe*. GELL. 16, 10, 13 a munere officioque prolis -endae. TERT. idol. 9 p. 38, 25 Christo -to (*al.*). adv. Val. 9 p. 187, 8 Aeonibus, quos Homo et Ecclesia -derant. CENS. 8, 11 p. 15, 14 uterus (*i. partus*) octavo mense non -itur. ARNOB. nat. 2, 16 p. 61, 6 *dei* -unt per uteros fetus et corporalibus conciliis procreant. 4, 22 p. 158, 19 natus atque -tus. HIL. in Matth. 24, 11 p. 1052^B *Christus more gallinae* congregare eos (*sc. fideles*) intra se voluit, ut qui condicione nascendi -ti iam fuissent, nunc alterius generationis ortu et calore confoventis renati in caeleste regnum tamquam pennatis corporibus evolarent. PRISCILL. tract. 1, 2 p. 4, 9 non ita obscuro -ti ad saeculum loco. FILASTR. 29, 5 Helenam ... quae in Troiano bello a poetis ... -ta nuntiatur. 148, 2 *Melchisedech* non de (*cf. p. 84, 39*) carnali ... generatione -tum. CLAVD. carm. min. app. 2, 14 *Hercules* tardo ... -tus ortu. COD. Iust. 5, 5, 6, 3 (*a. 396*) si qui forte ex iusto et legitimo matrimonio -ti fuerint (6, 61, 4, 2 [*a. 472*] ex alio. *al.*). 5, 27, 10, 1 (*a. 529*) ad posteriorem filiorum -endam (*M^a*, educendam *var. lect.*) progeniem. 5, 27, 11, 3 (*a. 530*) puer vel puella -tus vel -ta. *al. et saepe.*

(b) *de parentibus*: *de matre* (*ovo v. l. 34 sq.; de re personata v. l. 84 sqq., cf. etiam p. 85, 22. 36. 95, 82*): LVCIL. 623 ita uti quisque nostrum e bulga est matris in lucem -tus (OCTAVIA 636 antequam te parvulum in lucem -di aluique. *v. p. 82, 60*). CIC. Tim. 39 *v. p. 84, 10*. VARRO AT. 1, 3 Laernum Naupliades Proetus, sed Nauplion -it fi⟨lia Amymone Europae⟩ (*cf. Apoll. Rhod. 1, 133 sqq.* τέκεν). VERG. catal. 9, 27 candida cycneo ... -ta Tyndaris ovo (*cf.* PLIN. nat. 2, 17 ovo -tos *deos esse*. TERT. spect. 8 p. 9, 20 *Castores* ovo -tos). Aen. 7, 659 Aventini ... quem Rhea sacerdos furtivum partu sub luminis -dit oras (OV. met. 4, 210 Leucothoe ... quam formosissima partu -dit Eurynome. 5, 517 *de Proserpina*: quod nostro est -ta partu [*sc. Cereris*]. 9, 678 [*syn.* parias]. fast. 2, 384 Silvia Vestalis caelestia semina partu -derat. VAL. MAX. 3, 7 ext. 3 quantum ... Leda caelesti partu -ere ... potuit. OCTAVIA 279 pignora pacis. TAC. ann. 2, 54 Agrippina novissimo partu Iuliam -dit. 3, 61 ubi [*sc. in luco Ortygiae*] Latonam partu gravidam ... -disse ea numina. *et al.*). OV. met. 6, 336 -dit invitā geminos Latona novercā (LIV. 1, 4, 2 vi compressa Vestalis, cum geminum partum -disset. VLP. dig. 1, 5, 16 si eadem Arescusa primo duo pepererat, postea geminos -derat [*syn.* nasci]. *et al.*). met. 10, 298 -tus hac (*Papho*) ille (*Cinyras*) est. fast. 5, 172 hunc (*sc. Hyan*) stirps Oceani ... Aethra -dit (*syn.* satus, ortus). 5, 664. LIV. 1, 39, 5 ferunt ... partum Romae -disse (SEN. contr. 2, 5, 13 matres etiam -tos partus abominatae sunt. CELS. 2, 8, 16 *mulier* difficulter. IVLIAN. dig. 30, 84, 10 ut partus quoque matrem sequatur ..., ac si in fundo -tus fuisset. POMPON. dig. 18, 1, 8 pr. VENVL. dig. 42, 8, 25, 4 partum ancillae. PAPIN. dig. 22, 1, 4 pr. *ibid.* 1 VLP. dig. 1, 5, 18. *et al.*). CELS. 2, 1, 14 quae gignunt imbecillos, vixque vitales -unt. SEN. Herc. f. 453 *Apollinem* profuga terra mater errante -dit. COLVM. 2, 1, 3 non cum desinit mulier trigeminos aut geminos parere, sed cum omnino nullum conceptum -ere valet (*cf.* VVLG. gen. 30, 10 *ancilla* post conceptum -ente filium. *et al.*). PLIN. nat. 7, 49 *mulier* quae septem mensum -to puerperio insecutis mensibus geminos enixa est. 7, 56 in ullis eodem utero -tis (APVL. met. 1, 14 quasi recens utero matris -tus. *et al.*). PLIN. nat. *al.* VAL. FL. 1, 367 pariter quos -dit Hypso. SIL. 3, 426 *Pyrene* -dit alvo ... ut serpentem. 15, 60 generis vobis (*sc. Romanis*) unde (*ex Venere*) -tus auctor (AMM. 21, 15, 6 uxorem praegnantem ... unde -ta postuma). STAT. Theb. 9, 795 (*verba Parthenopaei*) non me ... Thyias Echionio genetrix famulata Lyaeo -dit. IVV. 2, 123 horreres ..., si mulier vitulum vel si bos -ret agnum (*v. p. 84, 47*). TAC. ann. 1, 58 Arminii uxor virilis sexus stirpem -dit. 5, 1 nullam posthac subolem -dit *Livia* (FIRM. math. 3, 7, 24 p. 123, 26. *et al.*). SVET. Tib. 14, 2 Livia cum an marem -tura esset variis captaret ominibus. NERAT. dig. 50, 1, 9 eo ... die, quo ex ea (*sc. matre*) -tus est (TRYPH. dig. 1, 5, 15 ut ex libera -atur, quod postea nascitur [*syn.* parere]. TERT. adv. Val. 27 p. 203, 13 *Christum* per virginem, non ex virgine -tum. carn. 23 p. 462 Oe. ex muliere -tum filium dei. *et al.*). VLP. dig. 28, 2, 12 pr. si exsecto ventre -tus sit *filius* (38, 17, 1, 5 si matris exsecto ventre filius -tus sit. *al.*). 50, 16, 135 si portentosum vel monstrosum vel debilem mulier -derit. TERT. nat. 2, 14 p. 127, 6 mater ... ⟨quae tam periculosam mundo⟩ bestiam -derat (*sc. Aesculapium*). carn. 17 p. 454 Oe. Maria eum -dit, qui *eqs.* (*syn.* enixa est, parere). HIL. trin. 10, 15 p. 354^A -endorum corporum. PRISCILL. tract. 1, 19 p. 17, 20 nos ecclesia matre -ti (*al.*). CLAVD. 10, 75 hos (*fratres Amoris*) Nymphae pariunt, illum (*Amorem*) Venus ... solum -dit. PASS. Mar. Iac. 13 p. 62, 13 *mater* tale pignus -derat. CARM. epigr. 1122, 6 duplici nos pondere mater -dit heu similes. *et saepe.* *de re personata*: LIV. 42, 11, 6 iuventute quam stirpem longa pax -derit. QVINT. inst. 12, 2, 25 quod *Academia* praestantissimos in eloquentia viros -derit. *in allegoria*: TERT. anim. 25 p. 340, 21 semen ... compinguescere in ... substantiam carnis, eam -tam et de uteri fornace fumantem *eqs.* PS. TERT. haer. 4 p. 220, 16 Achamoth ... ex passionibus ... materias -disse. QVEROL. p. 31, 8. *et al. cf. etiam p. 95, 81.*

de patre (*de Iovis femine: l. 17*): ACC. trag. 653, 5 *v. l. 26*. CIC. carm. frg. 33, 5 (Tusc. 2, 20) una vecors Oenei partu -ta (*ex Soph. Trach. 1053* Οἰνέως κόρη). off. 1, 118 Herculi Iovis satu -to (*cf.* Tim. 39 ut Oceanum Salaciamque Caeli satu Terraeque conceptu generatos -tosque memoremus, *gr. p. 40^E* παῖδες ... ἐγενέσθην). VARRO AT. *v. p. 83, 31*. LVCR. 2, 617 vivam progeniem qui in oras luminis -ant. VERG. Aen. 8, 136 Electram maximus Atlas -dit (*anteced.* cretus). OV. epist. 5, 10 -ta de magno flumine nympha fui. met. 5, 48 Indus Athis quem flumine Gange -ta Limnaee vitreis peperisse sub undis creditur. SEN. Herc. O. 1490 Euryto virgo -ta Iole. PLIN. nat. 6, 79 *Liberum* Iovis femine (*v. l. 7*) -tum. TERT. nat. 2, 12 p. 118, 8 *Saturnum* voratorem suorum quod omnia ex se -ta in se ipsum consumat. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 25 (*in imagine*) ne tu, Euxine, probabiliorem feram philosophis -disti quam christianis. PS. TERT. haer. 2 p. 217, 5 Ialdabaoth istum in indignationem conversum ex semet ipso -disse virtutem. AVR. VICT. Caes. 30, 1 patres ... Gallo Hostilianoque Augusta imperia, Volusianum Gallo -tum Caesarem decernunt (*cf. Eutr. 9, 5* Galli filius). AVSON. 33, 1 orta salo, suscepta solo, patre -ta caelo Aeneadum genetrix. SCHOL. Bern. Verg. georg. 1, 502 Accius docet (*v. l. 7*) ... Laomedon Priamum et Anchisem -dit. CLAVD. 22, 110 procul importuna fugantur numina monstriferis quae Tartarus -dit antris. PHOEBAD. c. Arrian. 15 p. 24^A filium dei sine tempore -tum a patre et fundatum non prius quam nasceretur. DRAC. laud. dei 3, 24 editor omniparens, sed non tamen -te ab ullo. *et al.*

(ii) *spectat ad posteriorum ex maioribus progeniem*: HOR. carm. 1, 1, 1 Maecenas atavis -te regibus ([*inde* VEN. FORT. carm. 9, 1, 5 *de Chilperico rege*]. *non recte pro 'insignis, praestans' accipit Hammarström, Eranos 27, 1929, p. 114 sqq. 153 sqq. 28, 1930, p. 145 sqq.; cf. Dittmann, ibid. 28, 1930, p. 139 sqq. et* PRVD. *l. 41*). SEN. Phoen. 320 exemplum ⟨in⟩ ingens regia stirpe -tum (*sc. Oedipoda*) Thebae paventes arma fraterna invocant. MART. 11, 53, 1 Claudia caeruleis cum sit Rufina Britannis -ta. FILASTR. 121, 7 de quo (*sc. Iaphet*) postea Romani sunt -ti (132, 7 quae [*sc. octo animae*] de genere sanctorum fuerunt -ti, qui *eqs.* PRVD. perist. 10, 179 deos deasque deque sexu duplici natos, nepotes, abnepotes -tos. *cf. p. 83, 20*). AVSON. 272, 1 hactenus -deras dominos, gens Flavia, iustos. AMM. 29, 1, 43 Diogenes vir nobili prosapia -tus. IORD. Get. 119 ab una stirpe exorti tria nomina nunc -derunt, id est Venethi, Antes, Sclaveni.

β *bestias*: CIC. nat. deor. 2, 129 testudines ... et corcodilos ... cum in terra partum -derint (OV. fast. 4, 647 pecus ante diem partus -bat acerbos. COLVM. 6, 24, 4. 6, 27, 3. *et al.*). 2, 158 *oves* neque sustentari neque ullum fructum (*potius de lanae utilitate quam progenie*) -ere ex se sine cultu hominum. VERG. georg. 4, 199 *apes non* fetus nixibus -unt (LIV. 28, 27, 16 insuetos fetus animalia -ere. COLVM. 7, 9, 10 PLIN. nat. 9, 71 VLP. dig. 7, 1, 70, 4. AMM. 22, 15, 15 *crocodilus* per ova -ens fetus anserinis similia. 22, 15, 26 aves per rostra. *et al.*). LIV. 35, 21, 3 capram sex haedos uno fetu -disse (COLVM. 7, 6, 7). PAVL. FEST. p. 41 vermium ligno -torum. VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 equae partu leporem -tum. 7, 3, 1 *vaccam* -tam. CELS. 2, 18, 9 piscis inter saxa -tus. SEN. Oed. 726 anguis imis vallibus -tus. nat. 5, 5, 2 nec enim *aqua* aliter animalia -ret (OPTAT. 5, 2 p. 122, 9 vivas animas, *syn.* generare; *cf. gen. 1, 20*). COLVM. 6, 24, 1 ut ... conceptos ... -ant *vaccae* (6, 36, 2. 6, 37, 10. 8, 2, 14 pulli quos conceptos ex peregrinis maribus nostrates -derunt. *et al.*). 7, 2, 5 agnos (7, 3, 17). 7, 12, 14 quam sint -ti *catuli*. 8, 3, 4 aut ova -antur aut excludantur pulli (8, 5, 1. 8, 5, 4. 8, 5, 5 magis -endis quam excludendis ovis. *al.* PLIN. nat. 9, 157. 164 *al. et al.*). 8, 5, 6 pullos (APVL. met. 9, 33). PLIN. nat. 8, 95 in eodem Nilo belua hippopotamius -itur. VLP. dig. 7, 1, 70, 4 *animalia* quae pleno grege -ta sunt (LACT. opif. 3, 9 quia *aves* non ipsum animal -unt). TERT. bapt. 3 p. 203, 10 primus liquor, quod viveret, -dit. AMM. 23, 6, 85 *testae marinae* -unt ... binas aut ternas vel uniones. CLAVD. carm. min. 30, 192 equorum, quos Phrygiae matres ... praesepibus -unt. *et al.*

γ *sativorum fetus, fructus* (*nota de famosa origine p. 85, 14*): VARRO frg. Non. p. 115, 1 cum humus aut semina recipere non possit aut recepta non reddat aut -ta grandire nequeat. CIC. de orat. 2, 131 *ager* quo meliores fetus possit et grandiores -ere (OV. met. 6, 81 terram -ere cum bacis fetum canentis olivae. NVX 93 at mihi [*sc. nuci arbori*] maturos numquam licet -ere fetus. *et al.*). nat. deor. 2, 24 omne ... quod vivit, sive animal sive terra -tum, id vivit propter ... calorem. CVLEX 137 magnum Argoae navi decus -ta (*CL*; addita *VΓ*) pinus proceras decorat silvas. 401 hic Cilici crocus -tus arvo. VITR. 8, 3, 12 si ... radices arborum ... non ... -rent fructus (COLVM. 1, 6, 15 exhausta humus -tos a se fructus recipit. 3, 14, 3 -endis fructibus. 3, 18, 3. 5, 5, 17 *al.* PLIN. nat. 16, 188 *al.* TERT. adv. Hermog. 13 p. 140, 6 arbor fructūs). PAVL. FEST. p. 220 palmites ...

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod in modum palmarum humanarum virgulas quasi digitos -unt. COLVM. 2, 1, 5 *terra* facilius -endis educandisque frugibus sufficit (*antea* progenerabat). 2, 4, 1 campi . . . herbas -derint. 2, 9, 18 ea (*sc. panicum et milium*) cum spicas -derunt. 2, 11, 10 frumentum et hordeum . . . spicam a tertio ad quartum nodum emittit et cum totam -dit *eqs.* 3, 2, 14 quod -derunt *vites.* 5, 6, 2 *frondem.* arb. 7, 1 unum *genus propagationis*, quo virga -ta a matre sulco committitur. PLIN. nat. 12, 94 *radicem cinnami*, ex qua guttae -tae . . . in grana durabantur. 13, 34 sponte -to nemore. 16, 100 germina. TAC. hist. 5, 7 cuncta sponte -ta *terrā* aut manu sata. SVET. gramm. 23 p. **118**, 1 vitem . . . uvas. ITALA gen. 3, 18 (Tert. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 23 Aug. gen. ad litt. 11, 1 p. 334, 4) *in imagine*: tribulos et spinas dolor carnis tuae tibi -it (-et AVG.); *ἀνατελεῖ σοι*, VVLG. germinabit. *et al. saepe.* *in mythologia*: PLIN. nat. 16, 240 olea . . . in certamine -ta (-to *var. lect.*) a Minerva. 21, 66 fabula . . . ex Aiacis cruore -ti *hyacinthi.*

δ partes corporis: CIRIS 320 nescis, qua lege patris de vertice summo -ta candentes praetexat purpura canos. CELS. 8, 1, 10 longior radix breviorem dentem -it.

b *sensu laxiore: de creatione ex rerum natura (sim.) proveniente: α de terra, regione animantes proferente*: CIC. carm. frg. 33, 12 (Tusc. 2, 20) hos *ictus* non hostilis dextra, non Terra (*v. p. 88, 28*) -ta moles Gigantum . . . inflixit (*ex Soph. Trach. 1058 γηγενὴς στρατὸς γιγάντων.* OV. fast. 5, 36 terra feros partus, immania monstra, gigantas -dit). VERG. ecl. 8, 45 duris in cotibus illum (*Amorem*) aut Tmaros aut Rhodope aut extremi Garamantes (*v. p. 82, 54 sqq.*) nec generis nostri puerum nec sanguinis -unt. CARM. epigr. 963, 11 (*a. 13 a. Chr.*) adulesceus quem Phrygia -dit tellus. PROP. 4, 1 b, 121 Umbria te notis . . . penatibus -it. OV. met. 1, 436 tellus . . . *post diluvium* -dit innumeras species (*syn.* creavit; *cf. p. 82, 52*). 7, 393 aevo veteres mortalia primo corpora vulgarunt pluvialibus -ta fungis. LIV. 21, 41, 6 (*oratio Scipionis*) experiri iuvat, utrum alios repente Carthaginienses . . . terra -derit, an idem sint *eqs.* 42, 52, 2 Macedonia . . . progeniem -derat, cuius . . . pars matura militiae esset (AMM. 20, 8, 13 Laetos cis Rhenum -tam barbarorum progeniem). CELS. 5, 27, 10 regiones . . . angues. OCTAVIA 239 Typhona . . . irata Tellus (*v. p. 88, 28*) -dit . . . parens. CALP. ecl. 7, 59 silvis . . . quibus -itur alcen. IVV. 4, 141 Circeis nata forent an Lucrinum ad saxum Rutupinove -ta fundo ostrea callebat. TAC. Germ. 2 Tuistonem deum terra -tum. FLORENT. dig. 41, 1, 2 vel quae *animalia* ex his apud nos sunt -ta. CENS. 4, 8 p. 8, 7 (*sec. Empedoclem*) membra singula ex terra quasi praegnate passim -ta. 4, 12 p. 9, 4 homines e terra . . . -tos. VVLG. psalm. 104, 30 -dit terra eorum ranas. *et al.*

β de mari sim.: OV. epist. 7, 60 mater Amorum nuda Cytheriacis -ta fertur aquis (APVL. met. 2, 8 *Venus* mari -ta, fluctibus educata). SIL. 3, 323 qua (*sc. Tritonidos paludis*) virgo . . . bellatrix -ta lymphā (*Minerva.* 9, 297 Pallas Libycis Tritonidos -ta lymphis). *cf. p. 84, 59 sq. 68.*

γ de deo, natura (die l. 63), sim. (*cf. p. 82, 52*): LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333, *a. 11 p. Chr.*) 1, 17 VIIII K. Octobr., qua die eum saeculi felicitas orbi terrarum rectorem -dit. SEN. dial. 11, 10, 4 C. Caesar . . . quem mihi videtur rerum natura -disse, ut *eqs.* 12, 1, 1 ad condicionem naturae omnia destruentis et unde -dit eodem revocantis. nat. 1, 17, 1 quid sibi rerum natura voluerit, quod cum vera corpora -disset *eqs.* epist. 66, 3 si *natura* posset per se nudos -ere animos, fecisset. . . . quosdam -it corporibus impeditos, . . . Claranus . . . in exemplar -tus. 90, 44 neque enim dubium est, quin meliora mundus nondum effetus -derit. 95, 52 membra sumus corporis magni, natura nos cognatos -dit. TERT. anim. 16 p. 321, 22 quod deus iussu quoque -derit (*syn.* emiserit). adv. Hermog. 14 p. 141, 11 dominum vero si quid boni -dit. 34 p. 164, 10 omnia ex nihilo -ta. adv. Prax. 6 p. 235, 8 deus voluit ea quae . . . disposuerat, . . . in substantias et species suas -ere (*syn.* protulit). CENS. 3, 6 p. 6, 15 diem tuum, qui te mihi in hanc lucem -dit. ARNOB. nat. 2, 48 p. 85, 25 explicare . . . quonam parente *animae* sint -tae (2, 53 p. 89, 26 credimus mediae qualitatis esse animas hominum, utpote ab rebus non principalibus -tas). HIL. hymn. 1, 28 ut genitor . . . aeternae decus gloriae totum in unigenam -derit deum. syn. 58 p. 520^C (*de Christo*) nec dissimilem sui -dit natura naturam. AVIEN. orb. terr. 547 nec minus hic aliud monstri genus arbiter aethrae -dit *eqs.* COD. Iust. 1, 17, 2, 18 (*a. 533*) multas . . . formas -ere natura novas deproperat. 6, 58, 14 pr. (*a. 531*) natura . . . corpus. CARM. epigr. 216, 3 ne tu fuisses, si futura tam grata brevi reverti, unde (*v. l. 53*) nobis -ta. *et al.*

2 *spectat ad rerum naturalium (corporalium v. infra l. 76) ortum: proferunt res:* **a** *in universum: varias res, maxime caelestes (res corporeas in similitudine rerum naturalium v. p. 86, 17)*: SEN. Phaedr. 786 aut te stellifero despiciens polo sidus post veteres Arcadas -tum (*sc. Luna*). nat. 1, 15, 1 potest illos (*sc. fulgores*) ventorum vis -ere. 1, 15, 3 *fulgura* saepe . . . fulminum noxas -derunt. 2, 17 spiritus incidens nubibus tonitrua -it (*ex Metrod. A 15 p. 142, 12 D. ὅταν εἰς νέφος πεπηγὸς . . . ἐμπέσῃ πνεῦμα, τῇ . . . συνθραύσει τὸν κτύπον ἀποτελεῖ.* 2, 27, 3. PLIN. nat. 2, 112 nasci procellas et . . . tonitrua -i. 2, 131 tonitrua et fulgura). 2, 25 nubes attritas -ere ignem (*cf.* QVINT. decl. 283 p. 148, 25 utrumne ignis esset initium rerum an vero minutis -tus et mirabilibus elementis. TAC. ann. 13, 57 ignes terra -ti villas arva vicos . . . corripiebant. *aliter p. 88, 7*). 2, 27, 3 fragor . . ., quo -to concidunt homines (PLIN. nat. 2, 113 -to fragore. *aliter p. 87, 59*). 2, 28, 1 si (*sc. nubes illisae sunt*) apte compositae ad sonum -endum (2, 30, 4. *aliter p. 87, 22*). 5, 14, 1 -i e specu ventos recessuque interiore terrarum. 6, 31, 2 cum maximus -tus tremor est. 7, 30, 2 -endis cometis. PLIN. nat. 2, 128 austro maiores fluctus -untur quam aquilone. 2, 139 *fulmina* ex repulsu nulla vestigia -unt. 36, 138 qui *lapides* clavo vel altero lapide percussi scintillam -unt. CARM. epigr. 24, 6 (*s. III*) in caelo visum Syria sidus -dit Libyae colendum. GEOGR. min. 216 p. 145, 22 Achates . . . pari nomine lapillos -it. MART. CAP. 2, 124 Sabaeorum rapidis quid vapor -at aris. DRAC. laud. dei 1, 149 tertia caeruleum ponti lux -dit aequor. 1, 195 placidi flatus, quos mollior aura -dit exsurgens. GREG. M. moral. praef. 13 p. 524^B ut . . . noctis nostrae tenebras suo tempore -tus vicissimque permutatus stellarum radius tangeret. *et al.* *res corporeas* (*v. p. 85, 74*): CIC. div. 1, 34 ut eae sunt sortes quas e terra -tas accepimus, quae . . . ductae *eqs.* OV. met. 7, 130 simul -ta (*sc. e terra*) concutit arma (SEN. Med. 169 arma :: sint licet terra -ta). **b** *peculiariter: fluvios ex terra sive aquis generatos (aliter p. 88, 11 sqq.)*: AETNA 127 flumina . . . occulta fluunt . . . atque inopinatos referunt procul -ta cursus. SEN. nat. 3, 13, 2 *umor* sic positus ut sufficere fluminibus -endis, ut rivis, ut fontibus posset. 6, 7, 3 neque enim sufficeret tellus ad tot flumina -enda, nisi *eqs.* CVRT. 6, 4, 5 *Ziobetis* labitur rursusque velut ex alio fonte conceptus -itur. MELA 3, 41 Cyrus et Cambyses ex radicibus Coraxici montis vicinis fontibus -ti (LVCAN. 3, 257 cum Tigride magnus Euphrates, quos non diversis fontibus -it Persis). APVL. met. 6, 14 fontes horridos . . ., qui . . . proni foraminis lacunis -ti . . . incidebant. AVIEN. ora 645 rupis . . . latus quod -it (*Casaub.*; dedit *cod.*) amnem.

3 *de rerum incorporalium prolatu:* **a** *generatim*: LVCR. 2, 443 longe formas distare necesse est principiis, varios quae possint -ere sensus. 2, 816 nil principiis opus esse colore, sed variis formis variantes -ere tactus. 3, 560 nec sine corpore . . . vitalis -ere motus sola potest animi per se natura (*cf.* LIV. 44, 9, 6 cum alios decursu -dissent motus. FEST. p. 270 redantruare dicitur in Saliorum exultationibus, ⟨quod⟩ cum praesul amptruavit, quod est motus -dit. PLIN. nat. 8, 4 quosdam *elephantos* etiam inconditos motus [*F²E²s vulg.*; meatus *R*] -dere saltantium modo). LVCR. 5, 722 *luna potest* versando . . . globum variantis -ere formas. OV. trist. 5, 5, 43 lux . . . -dit haec mores illis heroisin aequos (PORPH. Hor. ars 319 bene moratum . . ., qui rectos mores -derit). LIV. 21, 28, 11 urgentes inter se cedentibus extremis ab aqua trepidationis aliquantum -bant. SEN. nat. 1, 3, 2 cum os *fullonis* aqua implevit et vestimenta . . . diducta . . . adspergit, adparet varios -i colores. PLIN. nat. 2, 80 *luna* easdem effigies paribus -it intervallis. 2, 93 si *cometes* triquetram figuram quadratamque . . . -at (2, 209 *insulae* nunc triquetram figuram -entes, nunc rotundam). 11, 68 (*de apibus*) gyris volatu -tis. MART. 6, 71, 1 -ere lascivos ad Baetica crusmata gestus.

b *speciatim: α ingenio (arte l. 62) procreare aliquid*: CIC. de orat. 1, 120 qui . . . nihil potest dignum re, dignum nomine oratoris, dignum hominum auribus efficere atque -ere. 2, 27 illud . . . naturale aut concitatione mentis -i et quasi fundi videbatur aut *eqs.* 2, 325 nonnulli, quom illud (*sc. prooemium*) meditati -derunt, sic *eqs.* (*nisi ad p. 90, 1 sqq.*). LABER. mim. 107 viri . . . mente . . . -ta summissa placide blandiloquens oratio. PETRON. 118, 3 neque concipere aut -ere partum mens potest, nisi ingenti flumine litterarum inundata. AVSON. 207, 6 copia cui fandi longe pulcherrima, quam . . . discussam scires solidi nihil -ere sensus. CARM. epigr. 111, 11 (*a. 384*) quae periti condidere carmina vel quae solutis vocibus sunt -ta meliora reddis (*sc. Vetti Agori Praetextate*). *arte*: STAT. Theb. 7, 62 talem divina Mulciber arte -derat (*sc. Martem*).

β in sermone, versu: TER. MAVR. 400 *ἄλφα* et *ε* et *ο* valebit esse dipthongi soni, syllabam nec -et unam, sed duae voces erunt. PS. CENS. frg. 9, 2 p. 63, 17 Telesilla . . . minutiores -dit numeros (*ibid. l.* 19 Pindari . . . qui liberos etiam numeros modis -dit). AVG. doctr. christ. 4, 7, 18 p. 97 ista (*sc. loci bibl.*) sex membra tres bimembres circuitus -derunt.

B *de actione foras mittendi (non acced. generandi notione)*: **1** *reflexive*: PLAVT. Mil. 308 dum ego in tegulis sum, illaec sese ex (*Lambin., v. app. crit.*) hospitio -it foras (Most. 698 clanculum ex aedibus me -di foras).

2 *animantia*: CIC. carm. frg. 22, 18 hunc *draconem*, . . . qui luci -derat genitor Saturnius, idem abdidit (*ex Hom. Il. 2, 318 θεὸς ὅσπερ ἔφηνεν*). LIV. 5, 21, 10 cuniculus delectis militibus . . . plenus in aedem Iunonis . . . armatos repente -dit.

3 *res*: **a** *incorporeas*: *α vocem, clamorem, sonum, plausum sim.* (*imperium voce -tum v. p. 87, 38*): LVCIL. 1237 in quo Laelius clamores . . . solebat -ere (CIC. div. 2, 50 cum . . . bubulcus clamorem . . . -disset. LIV. 26, 5, 9. CVRT. 4, 15, 19 Persae clamore sublato, qualem victores solent -ere, . . . incurrerunt. LVCAN. 1, 580. *et al.*). VARRO frg. Gell. 16, 17, 2 quoniam pueri, simulatque parti sunt, eam primam vocem -unt, quae *eqs.* (CIC. Tusc. 2, 20

[K.-M.]

quas *Hercules* voces apud Sophoclem in Trachiniis -it. LIV. 2, 7, 2. PAVL. FEST. p. 34 camelos, cum voces -unt, blaterare dicimus. VAL. MAX. 6, 4 ext. 3. PHAEDR. 1, 12, 12 *de cervo.* LVCAN. 7, 175 nocturnas ... voces. VAL. FL. 4, 24 stans ... super carum talis caput -ere voces. BOETH. mus. 4, 5 p. 314, 14 si fuerit nervi longitudo contractior, ... acutiores voces -i necesse est. *et al. cf. p. 91, 27 sqq.; aliter p. 95, 64 sq.*). POMPON. trag. inc. 9 chelys ... numeros -at varios. CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 20), 25 heu virginalem me ore ploratum -ere (*ex Soph. Trach. 1072 ὥστε παρθένος βέβρυχα κλαίων*). div. 2, 57 *gallos* cantus -ere quiete satiatos (CATVLL. 64, 386 veridicos Parcae coeperunt -ere cantus. SEN. benef. 4, 6, 5 sonos alios spiritu nostro, alios externo cantus -turos). ad Q. fr. 2, 9 (8), 2 miros risus nos -ere (PETR. CHRYS. serm. 154 p. 608B *Sarah* risum -dit, si vetula conciperet. *cf.* SVET. Cal. 57, 1 tantum cachinnum repente -dit). CATVLL. 4, 12 loquente saepe sibilum -dit comā (*sc. fronde arbor*). LVCR. 4, 1015 multi depugnant gemitusque doloribus -unt (OV. epist. 11, 51. *cf. vol. VI 1750, 35 sqq.*). 5, 1076 fremitum patulis ubi naribus -it *equus* ad arma. CVLEX 147 volucres ... dulcia ... carmina (*aliter p. 88, 55*) per varios -unt resonantia cantus. 252 vox Ityn -it Ityn. TIB. 1, 9, 26 -ret ut multo libera verba mero (LYGD. 4, 42 tristia. OV. met. 5, 106 verba exsecrantia lingua -dit. *et al. aliter p. 92, 13*). OV. am. 3, 6, 72 -dit indignos ore tremente sonos (epist. 11, 94 met. 3, 238 Ib. 224. VAL. MAX. 1, 6, 12 sonum tympanorum Pergami abditis delubris [*trad.*] -tum. 3, 2 ext. 6. CVRT. 5, 4, 25 *ventus* concurrentibus ramis maiorem quam pro flatu sonum -bat. PLIN. nat. 9, 130 bucini. BOETH. mus. 1, 3 p. 190, 9 *e chorda. et al. aliter p. 86, 5*). OV. epist. 14, 91 mugitus -dit ore (met. 1, 637. 7, 598 trist. 5, 1, 54. *al.* SEN. exc. contr. 5, 8. *cf.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 9 quo [*aeneo tauro*] inclusi subditis ignibus ... mugitus resonantem spiritum -ere cogebantur. *et al.*). met. 2, 669 hinnitus (VAL. MAX. 7, 3 ext. 2. 8, 11 ext. 4. SVET. Nero 46, 1 hinnitus ... canoros. *et al.*). met. 4, 451 Cerberus extulit ora et tres latratus simul -dit (SCRIB. LARG. 171 latratus -unt spasmoque vexantur *rabie affecti*). 4, 588 questus. 14, 281 raucum murmur (PLIN. nat. 11, 266). 15, 467 vagitus similes puerilibus haedum -entem (QVINT. inst. 1, 1, 21 futurus eloquentissimus -dit aliquando vagitum. IVV. 7, 196 ARNOB. nat. 2, 39 p. 79, 12. *et al.*). fast. 1, 444 facili dulces -itis (*aves*) ore modos. LIV. 3, 28, 3 -to imperio signum secutum est (29, 25, 13 iis -tis imperiis redire ad naves iussi. 44, 33, 7 secretum). 29, 14, 3 in aede Iunonis Sospitae ... cum horrendo fragore strepitum -tum (COLVM. 12, 21, 2 urceus cum recepit salem ... oblinitur luto ... et ... igni admovetur ac ... torretur, quamdiu strepitum -it. *et al.*). LIV. perioch. 79 p. 86, 21 ingenti lamentatione -ta. VAL. MAX. 2, 5, 4 concentus. 8, 7 ext. 1 *Demosthenes* vadosis litoribus insistens declamationes ... -bat (SVET. gramm. 25 p. 121, 10). PHAEDR. 1, 9, 3 fletus ... graves (CARM. epigr. 59, 11 ⟨prae deside⟩rio gnatae fletus in dies -unt. *et al.*). SEN. apocol. 12, 3 v. 1 fundite fletus, -te planctus (IVV. 10, 261 ut primos -ere planctus Cassandra inciperet). SEN. nat. 2, 27, 4 non quemadmodum inlisae inter se manus plausum -unt (PORPH. Hor. carm. 1, 1, 7. 2, 17, 22). PLIN. nat. 8, 145 maestos ... ululatus (LACT. inst. 2, 15, 4). 11, 107 dentes ... inter se terendo stridorem -ere (11, 266 APVL. met. 3, 21 PALLAD. 1, 10, 1. *et al.*). SVET. Dom. 6, 2 aquila ... clangores laetissimos. ARNOB. nat. 5, 26 p. 197, 14 versus quos Calliopae filius ore -dit graeco et cantando per saecula ... publicavit. FAV. EVL. p. 21, 2 -itur mundi consonum melos. *ibid. l.* 10 cavernis armoniae lege dispositis -entur symphoniae. HIER. epist. 1, 9, 1 qui inter frigidos flammarum globos hymnos -dēre pro fletibus. SVLP. SEV. Mart. 13, 8 cum iam fragorem (*aliter p. 86, 3*) sui pinus concidens -disset.

β *spiritum sim.*: LVCR. 3, 122 cum ... foras ... per os est -tus aer. HIPPOCR. progn. 11 ventum ... -ere sine sono et sine strepitu exire optimum (*gr. p. 89, 5 φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου καὶ πραδήσιος διεξιέναι ἄριστον*). PHYSIOGN. 77 p. 110, 10 cum spiritus interdum quiescit, longo autem post intervallo ... trahitur vel -itur (*gr. p. 401, 7 ἐπίοι*).

γ *animam, i. q. efflare* (*inde simili ratione de vita finienda l. 71 sqq.*): CIC. Sest. 83 si tum P. Sestius ... in templo Castoris animam quam vix retinuit -disset (OV. epist. 9, 62 sub his animam pestis Nemeaea lacertis -dit. APVL. apol. 98. flor. 16 p. 66 anima -ta). Planc. 90 qui pro re publica vitam -derunt (fin. 5, 4 *Metaponti* illum locum, ubi vitam -derat *Pythagoras*. LVCR. 6, 1258 *peste affectos* matribus et patribus natos super -ere vitam. APVL. Socr. 16 p. 155 ubi vita -ta remeandum est). Phil. 12, 22 cuius (*sc. D. Bruti*) in complexu libenter extremum vitae spiritum -derim.

b *corporeas*: α *excrementa*: *sputa sim.*: LVCR. 6, 1189 sputa ... per fauces rauca vix -ta tussi (CELS. 2, 8, 2 si ... sputum mixtum est rufo ... et sanguine, dummodo statim -atur. 2, 8, 22). CELS. 2, 7, 13 si paulatim destillat (*sc. alvus*), vel si sanguis per hanc (*sc. urinam*) -itur (*cf. Hippocr. aphor. 4, 81 ἢν αἷμα οὐρέῃ*). *stercus sim.*: COLVM. 2, 14, 1 quod gallinae ceteraeque volucres -unt. 2, 14, 8 ea purgamenta quae ipsi (*homines*) corporibus -unt. 8, 7, 2 cibos ... digestos ... -ere. PLIN. nat. 28, 38 inter amuleta est -tae quemque urinae inspuere. 28, 52 alvo -tas *sordes.* 28, 200 asinini pulli fimum quod primum -dit (28, 227). *v. sub* editus, *p. 81, 55.* *singulariter*: SER. SAMM. 33 *porrigo* copia farris uti frendentibus -ta saxis.

β *ignes, signa per ignem data*: LIV. 3, 5, 9 simul ad signum a se procul -tum ... vim hostium circumvenit (27, 28, 16 -to e speculis signo. 29, 6, 8. *aliter p. 93, 57*). 25, 9, 10 cum portae adpropinquaret, -tus ex composito ignis ab Hannibale est (28, 5, 16 loca alta ... unde -ti ignes apparerent. 28, 7, 1. SEN. Med. 842 ter latratus ... Hecate dedit et sacros -dit ignes face lucifera. *aliter p. 85, 84*).

γ *flumen, i. q. effundere*: LIV. 38, 13, 7 Maeander ex arce summa Celaenarum ortus ... per Caras ... Ionas in sinum maris -itur. 39, 53, 15 Erigonum fluvium qui ex Illyrico ... in Axium -itur amnem. *aliter p. 86, 20 sqq.*

C *spectat ad* **publicationem, divulgationem** *sim.*: 1 *mittere in populum*: a *scriptum, librum sim.* (*absolute infra l. 38*): VARRO rust. 1, 2, 28 in ... Catonis libro qui de agricultura est -tus (CIC. Brut. 19 ut illos de re publica libros -disti. top. 1 ac. 2, 12 Tusc. 4, 6. nat. deor. 1, 6 de libris nostris, quos compluris brevi tempore -dimus. div. 1, 6 quem ... unum librum Babylonius Diogenes -dit. fat. 1 de divinatione. off. 3, 8. Att. 13, 21, 4 *librum.* epist. 1, 9, 23 scripsi ... versibus tres libros de temporibus meis, quos ... misissem, si esse -endos putassem. NEP. Att. 16, 3 in vulgus. SEN. contr. 1, 3, 11 libros colorum [2, 1, 33 exc. contr. 2, 1]. VAL. MAX. 8, 14 ext. 3 oratoriae artis libros. QVINT. inst. prooem. 7 duo iam sub nomine meo libri ferebantur artis rhetoricae neque -ti a me neque *eqs. al.* VLP. dig. 47, 10, 5, 9 si quis librum ad infamiam alicuius pertinentem scripserit, composuerit, -derit. *ibid.* etiamsi alterius nomine -derit vel sine nomine [*cf. ibid.* 10 qui ἐπιγράμματα ... produxerit]. *et saepe*). POLLIO or. frg. Sen. suas. 6, 15 orationes (CIC. Brut. 161 haec Crassi cum -ta oratio est. Att. 15, 1a, 2. 15, 13, 1. SALL. Catil. 31, 6 orationem ... quam postea scriptam -dit *Cicero*. SEN. contr. 10 praef. 3 suas. 6, 15. *et al.*). CIC. inv. 1, 8 ars quam -dit (QVINT. inst. 3, 1, 10. 18). Sull. 42 cum scirem ... indicium relatum in tabulas publicas, ut ... tabulae ... continerentur, ... describi ab omnibus librariis, dividi passim et pervulgari atque -i populo Romano imperavi. de orat. 1, 186 *ius civile.* leg. 1, 7 Sisenna ... omnes ... nostros scriptores, nisi qui forte nondum -derunt (*v. l. 17*) ..., facile superavit. div. 2, 3. Att. 2, 16, 4 ut annalis suos (*sc. Quinti fratris*) emendem et -am (TAC. ann. 4, 34 -tis annalibus). 16, 5, 5 eas (*sc. epistulas meas*) ego oportet perspiciam, corrigam, tum denique -entur (SVET. Aug. 51, 1 epistulam in vulgus. HIER. epist. 53, 9, 5 Iacobus, Petrus, Iohannes, Iudas septem epistulas -derunt). CATVLL. 95, 2 Zmyrna mei Cinnae nonam post ... messem quam coepta est ..., -ta. HIRT. Gall. 8 praef. 5 qui *commentarii* sunt -ti, ne *eqs.* (SVET. gramm. 18 p. 114, 6 commentario Zmyrnae -to. TERT. spect. 5 p. 6, 22 auctores ... qui ... commentarios -derunt. HIER. epist. 62, 2, 2 commentarios in scripturas sanctas. *et al.*). NEP. Att. 19, 1 hactenus Attico vivo -ta a nobis sunt (*sc. quae scripsimus*). HOR. ars 390 delere licebit, quod non -deris. OV. trist. 1, 7, 37 volumina (VITR. 6 praef. 5. 7 praef. 12 Silenus de symmetriis doricorum -dit volumen. 7 praef. 14. SEN. nat. 6, 4, 2 de motu terrarum. PLIN. nat. 14, 148 -to ... volumine de sua ebrietate [*sc. Antonii*]. HIER. epist. 64, 21, 1. *et al.*). OV. trist. 2, 541 carmina ... -deram (LIV. 25, 12, 4 ex ... Marcii duobus carminibus alterius ... -ti comprobata auctoritas. MART. 1, 91, 1 2. 4, 33, 3 -ent heredes ... mea carmina. *et al. aliter p. 87, 19*). LIV. 39, 43, 1 Valerius Antias ... qui ... fabulae tantum sine auctore -tae credidisset. VITR. 1 prooem. 1 de architectura ... scripta ... -ere (SVET. Dom. 8, 3 scripta famosa vulgoque -ta. *et al.*). 7 praef. 1 cogitata tradere posteris, ut ea ... singulis aetatibus crescentia voluminibus -ta gradatim pervenirent ... ad ... subtilitatem. SEN. contr. praef. 3, 3 non est, quod illum ex his, quae -dit, aestimetis. VELL. 2, 9, 5 opus belli civilis Sullanique ... ab eo (*sc. Sisenna*) seniore -tum est. SEN. frg. 98 si quaecumque composuit pater meus et -i voluit, iam in manus populi emisissem. COLVM. 10 praef. 5 -tis a me scriptorum monumentis. STAT. silv. 4 praef. stili genus. *ibid.* multa ex illis (*sc. silvis*). MART. 1, 25, 1 -e tuos tandem populo, Faustine, libellos (2, 6, 1 = 2, 6, 17. SVET. Dom. 18, 2. *et al.*). 1, 45, 1 -ta ne brevibus pereat mihi cura libellis. QVINT. inst. 5, 7, 6 insectationis genus ... legimus in orationibus plurimis et separatim -tum. 5, 10, 120 *argumenta.* 9, 4, 75. FRONTIN. strat. praef. 3, 1 strategemata. TAC. dial. 37, 2 haec vetera, quae ... -ta sunt. ann. 15, 63 *Seneca* advocatis scriptoribus pleraque tradidit, quae in vulgus -ta eius verbis invertere supersedeo. PLIN. epist. 7, 17, 5 cur minus probabilis sit causa recitandi quae dixeris quam -endi. SVET. Tib. 70, 2 fecit ... Graeca poemata imitatus Euphorionem ... Rhianum ... Parthenium ..., ob hoc plerique eruditorum ... ad eum multa de his -derunt. Galba 3, 2 multiplicem nec incuriosam historiam. gramm. 24 p. 119, 7 nimis pauca et exigua de quibusdam minutis quaestiunculis. 25 p. 122, 11 *controversiae.* vita Ter. p. 32, 6 *v. p. 94, 24.* vita Verg. 90 Br. bucolica (PROB. Verg. ecl. praef. p. 329, 7). 154 Vario ac ... Tuccae scripta sua sub ea condicione legavit, ne quid -rent, quod non a se -tum esset. -dit autem ... Varius *eqs.* TERT. ieiun. 1 p. 274, 25

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de modo quidem nubendi iam -dimus monogamiae defensionem. adv. Marc. 4, 3 p. 427, 22 euangeliorum, quae propria et sub apostolorum nomine -untur. cult. fem. 1, 3 p. 705 Oe. *scripturam Enoch* ante cataclysmum -tam. CAPITOL. Opil. 1, 3 imperatorum vitas. SPART. Carac. 8, 1 malui varietatem opinionum -ere quam *eqs.* VOPISC. Car. 11, 2 isdem, quae recitaverat, -tis. quatt. tyr. 1, 3 Trebellius Pollio ea fuit diligentia ... in -endis bonis malisque principibus, ut etiam triginta tyrannos uno ... libro concluderet. FIRM. math. 8, 3, 5 p. 287, 12 tractatum. 8, 33, 4 p. 361, 4 artificium horum librorum. HIL. syn. 83 p. 535[B] pluribus -ta litteris ipsa Arriorum perfidia sibi testis est. FILASTR. 144 heresis, quae ... sex virorum interpretationem postea -tam vult sequi. HIER. epist. 36, 1, 3 *quaestiunculae* latino sermone ... -tae. COD. Theod. gest. in sen. 7 (*a. 438*) tertium *codicem* ... constitutionarii ... apud se -endum populis retinere iubeantur. *ibid.* conscripta exemplaria (CONST. Theod. 23 [*a. 443*]. 24. 26). 1, 22, 3 (*a. 363*) -i ... non minus criminalia acta quam civilia iubemus (9, 1, 6, *a. 328?*). SIDON. epist. 1, 1, 4 versuum felicius quam peritius -orum. *et al. saepe.*

b *varia, i. q.* palam facere, divulgare (*nonnulla ex exemplis hic allatis [v. l. 24. 40. 42. 43] trahi possunt etiam ad 2 b γ, p. 91, 71*): CIC. ad Brut. 9, 3, 3 (= 2, 3, 3) ego scripsi ad Tertiam ... et matrem, ne prius -rent hoc, quod ... gessit Cassius (9, 4, 5 [= 2, 4, 5] *item*). CAES. civ. 3, 29, 3 quae opinio erat -ta in vulgus (NEP. Dat. 6, 4 in vulgus -it suo iussu Mithrobarzanem profectum. LIV. 6, 1, 10 alia *foedera.* PAVL. FEST. p. 224 promulgari leges dicuntur, cum primum in vulgus -untur. CVRT. 3, 3, 7 *responsum.* 4, 10, 7. SVET. Aug. 51, 1 *v. p. 88, 42. et al.*). LIV. 3, 34, 6 ad rumores hominum de uno quoque legum capite -to⟨s⟩. CVRT. 6, 11, 12 rex Cratero accersito et sermone habito, cuius summa non -ta est. LAMPR. Alex. 39, 8 quos (*sc. quartarios*) ... iam formatos in moneta detinuit exspectans, ut si *eqs.* ... et ... eosdem -ret. Diad. 6, 7 Commodum ... Marcus Antoninum appellavit atque ita in publicas -dit die natalis sui. SPART. Carac. 2, 8 querellis de Geta et criminationibus -tis. HIL. c. Const. 2 p. 379[A] Christi -ti decretum. in psalm. 125, 1 p. 605, 17 scriptura ... legis ... est consummata a prophetis, -ta a Iudaeis ..., suscepta a gentibus ..., probata a christianis. COD. Theod. 1, 29, 1 (*a. 364?*) admodum utiliter -imus ⟨ut⟩ plebs omnis ... ⟨de⟩fendatur. SIDON. epist. 8, 6, 7 legem orator indidit prosecutionibus, -dit tribunalibus, prodidit partibus, addidit titulis (COD. Iust. 1, 17, 2, 23, *a. 533*). COD. Iust. 1, 5, 8, 9 (*a. 455*) nulli ... contra ... Chalcedonensem synodum liceat aliquid vel dictare vel scribere vel -ere atque emittere. 11, 43, 11 (*Anast.*) sine divinis apicibus de sacro epistularum scrinio more solito -endis. 12, 25, 4, 1 (*a. 474*) sententia prorogata ... eademque non -ta.

2 indicatione, quae fit sive scribendo sive dicendo notum reddere, *fere i. q.* indicare, exponere, pronuntiare, *enarrare sim.; saepius i. q.* dicere (*v. e. g. l. 56. 81 p. 90, 80 sqq.*); *i. q. tradere p. 91, 16*: **a** generatim (*admixta hic illic notione* prodendi: *e. g. p. 90, 9. 31. 43 sq.*): **α** *obi. est* pronom. (*aut* acc. c. inf.; absol. *aut obi.* supplendo: *e. g. l. 68. 70. 75. 79*): RHET. Her. 3, 17, 30 quo ... ab superiore vel ab inferiore parte imagines sequi et ea quae mandata locis erunt, -ere possimus (*syn.* dicere. VITR. 1 prooem. 2 non putavi praetermittendum, quin ... de his rebus ea tibi -rem. *et al.*). CIC. carm. frg. 22, 29 -dit haec Calchas ([*Hom. Il. 2, 330* τῶς ἀγόρευε]. de orat. 2, 9 -o haec iis cognoscenda *eqs.* VERG. Aen. 5, 693 vix haec -derat *Aeneas.* 5, 799 CIRIS 283. TIB. 1, 4, 73 haec mihi, quae canerem, Titio deus -dit ore. SEN. Herc. O. 1715 haec postquam -dit. *et saepe*). CIC. or. frg. A VIII 3 nunc in eo qui sint hi testes haesitatis? ego vobis -am: duo reliqui sunt *eqs.* de orat. 3, 228 -di quae potui, non ut volui. Brut. 20 -e illa, quae coeperas et Bruto et mihi. Tusc. 4, 71 quid ... homines doctissimi et summi poetae de se ipsis et carminibus -unt et cantibus? CATVLL. 55, 15 dic nobis, ubi sis futurus, -e audacter. LVCR. 2, 612 primum ex illis finibus -unt per terrarum orbem fruges coepisse creari. HOR. sat. 2, 7, 45 dum quae Crispini docuit me ianitor, -o. OV. met. 8, 703 talia ... placido Saturnius -dit ore (*et al.*). 9, 225 illum ... in rigidos versum silices prior -dit aetas. 11, 362 hos navita ponti -dit esse deos. 13, 757 -am: par utrumque fuit. Ib. 61 quoniam nondum, qui sis, quaerentibus -o. LIV. 34, 33, 4 aliud siquid postularent scriptum ut -rent. SEN. Herc. f. 1177 at tu -e Theseu. STAT. Ach. 1, 703 Abas ignota ... regi -derat ... succedere terris carbasa. TAC. ann. 16, 16 quam (*sc. iram numinum*) non, ut in cladibus exercituum aut captivitate urbium, semel -to (*i. indicatione semel facta*) transire licet. APVL. met. 1, 13 his -tis (6, 10). TERT. apol. 7, 3 ut iam -dimus (*cf.* nat. 1, 9 p. 73, 11 ut supra -dimus. adv. Hermog. 40 p. 170, 6 adv. Val. 23 p. 200, 14. praescr. 30, 6 illam virginem ... quam supra -dimus. *et al.*). spect. 10 p. 13, 16 *non* ab aliis procuratum fuisset, quod ad illos (*daemones*) perventurum esset, nec per alios tunc homines -dissent, quam per ipsos. bapt. 15 p. 213, 30 ad nos ... -tum est. ITALA Marc. 14, 68 (cod. k) ille ... negavit dicens, nescio quid -itis (τί λέγεις. VVLG. quid dicas). ARNOB. nat. 4, 25 p. 162, 6 nobis -tum traditur. FIRM. math. 1 prooem. 6 p. 3, 13 ut promitterem tibi -turum me quicquid Aegypti ... tradiderunt. AVSON. 393, 97 verum protinus -e quod requiro. *et al.*

β *obi. est* subst. (*reflex.* se *in dupl. accus.: v. l. 36. 48. 56*): CIC. Verr. II 2, 65 quibus ego testimonium denuntiavi, quorum -di nomina Metello (dom. 14 homo ad caedem imminens meum nomen operis -derat. Phil. 5, 53 militibus qui ... ad C. Pansam A. Hirtium consules venissent suaque nomina -dissent. HOR. sat. 2, 4, 10 -e hominis nomen simul et Romanus an [*cf. infra l. 79 sqq.*] hospes. OV. met. 3, 580 -e tuum nomenque parentum et patriam *eqs.* 9, 531 pudet -ere nomen. LIV. 1, 34, 10. 28, 26, 5 quina nomina principum seditionis -ta sunt. SEN. benef. 2, 7, 2 nomina creditorum [*bis*]. TAC. ann. 1, 44 *centurio* nomen, ordinem, patriam, numerum stipendiorum ... -bat. FIRM. math. 8, 5, 3 p. 295, 12. *et al. v. et l. 24. p. 92, 35. 74*). CIC. leg. 1, 62 qua *oratione animus* praecepta salutis et laudis ... ad persuadendum -at suis civibus (VITR. 3 praef. 3. 7 praef. 18. GALLICAN. Avid. 3, 6 ut praecepta philosophiae -ret. GREG. M. moral. praef. 1 p. 517[A] *de Moyse* qui potuit ad eruditionem nostram legis praecepta -ere). 2, 18. NEP. Con. 3, 3 per me (*i. per legatum*) ... -tis mandatis conficies, quod studes (LIV. 5, 36, 1 postquam mandata -derunt *legati* in concilio Gallorum, datum responsum. 5, 46, 9 mandata exercitus. 30, 20, 2. 31, 19, 4 dona data Masinissae mandataque -ta. CVRT. 10, 8, 15 mandata regis. TAC. hist. 4, 64. *et al. aliter p. 93, 70*). CARM. de mens. 3, 11 Iunius ipse sui causam tibi nominis -it (OV. fast. 1, 91 -e simul causam, cur *eqs.* [*v. infra l. 79 sqq.*]. HOMER. 52 causas hortatur pestis iniquae -ere Thestoriden. STAT. Theb. 2, 390 causasque viae nomenque rogatus -dit). OV. met. 1, 761 -e notam tanti generis (SEN. Oed. 352 -e certas viscerum nobis notas. *v. et l. 37*). 2, 43 Clymene veros .. -dit ortus. 8, 449 at simul est auctor necis -tus (*cf.* LIV. 1, 18, 2 auctorem doctrinae eius ... falso Samium Pythagoram -unt. SEN. epist. 14, 17 -e ... auctorem). 11, 668 ipse ego fata tibi ... mea naufragus -o. fast. 3, 65 ut genus audierunt, animos pater -tus auget. LIV. 10, 27, 4 -tis hostium consiliis. 30, 37, 7 has condiciones legati cum domum referre iussi in contione -rent (34, 35, 3 scriptae condiciones pacis -tae. 34, 40, 4). 44, 37, 8 -ta hora cum luna defecisset. LIV. perioch. 49 p. 61, 2 mulier⟨em⟩ ... veram stirpem ignoranti[s] *subdito* -disse genus (*v. p. 92, 74*). VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 *Pythagoras* non se sapientem, ... sed amatorem sapientiae ... -dit. 9, 11, 5 aetatem notasque corporis quibus agnosci posset, centurionibus -dit. SEN. Herc. f. 760 nunc -e nati nobilem pugnam mei (*aliter p. 98, 82 sqq.*). Tro. 1067 -e et enarra omnia. LVCAN. 10, 195 fas mihi magnorum ... secreta parentum -ere (Ω; prodere *MU*) ... populis ignota profanis. STAT. Theb. 7, 14 propere monitus iramque parentis -e. QVINT. inst. 4, 2, 98 -to ... alio tempore ac loco. TAC. ann. 2, 40 ut -ret socios, subigi non potuit (*cf.* 4, 45 cum tormentis -ere conscios adigeretur. 15, 56 Scaevinus ... -dit ceteros *coniuratos*). 12, 53 quem (*Pallantem*) repertorem eius relationis -derat Caesar. SVET. Aug. 94, 12 *Augustus* reticere ipse genituram suam nec velle -ere perseverabat. Dom. 10, 3 quod Paeti Thraseae ... laudes -disset *Iunius Rusticus.* gramm. 12 p. 110, 19 *Epicadus* numquam non utriusque *Sullae* se libertum -dit. APVL. met. 6, 2 multiiugis precibus -tis. TERT. adv. Val. 23 p. 200, 21 Sophiae passionem quia nondum -derunt. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 15 denique sapientissimus omnium *Lucifer* -itur, antequam diabolus *factus est.* 3, 11 p. 394, 11. 3, 19 p. 409, 15 -ta qualitas mortis *a prophetis.* 4, 8 p. 440, 5 si nec ille *propheta* alium deum -derat. 4, 43 p. 566, 14 quod incredulitas discipulorum perseverabat, ut in finem ... defensio nostra consisteret Christum ... non alium se discipulis -disse quam prophetarum. praescr. 27, 1 apostolos ... non omnem ordinem regulae omnibus -disse. 32, 1 *haereses* -ant ... origines ecclesiarum suarum. HIL. in Matth. 16, 6 p. 1009[B] -tis ... hominum opinionibus. myst. 1, 17, 2 p. 16, 2 in quo (*sc. Isaac*) etiam praefiguratio passionis est -ta. trin. 2, 13 p. 60[A] -tarum superius difficultatum. 4, 1 p. 97[B] omnibus fallaciis *haereticorum* et impietatibus -tis. 4, 6 p. 100[A] -ta ... est sensus nostri professio (*syn.* exposita. 10, 49 p. 382[C]). 11, 22 p. 415[A] singulorum ... dictorum ... ratione exposita atque -ta (*aliter p. 91, 82*). AVIEN. Arat. 1386 praenoscere motus ... et tempestatibus ipsis -ere principium (*cf.* 1839 pastor ⟨id⟩ indicium pluvialis frigoris -et). AVSON. 24, 6 talia magnanimus -dit orsa pater. Mos. 83 squamigeri gregis -e choros (*cf. 84* dissere ... catervas). 416, 15 per licia texta querelas -dit et tacitis mandavit crimina telis. AMM. 26, 1, 2 quidam veterum cognitiones actuum variorum stilis uberibus explicatas non -dĕre superstites. 29, 1, 33 interrogati ... versus illos notissimos -derunt. PRVD. perist. 4, 149 -e successum, cane Martialem *eqs.* AVG. c. Gaud. 1, 3, 4 p. 203, 8 quem pars Donati in nostra conlatione ... defensorem suae divisionis (*sc. haereseos*) -dit. SVLP. SEV. dial. 1, 7, 1 locus ..., in quo -tum legebatur, quia *eqs.* COD. Theod. 11, 30, 61 (*a. 400*) -tis ex more apostolis. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 122, 8 dictis factis caelitus -tis. *ibid.* p. 125, 6 dogma. 3, 1 p. 154, 5 -tis in adstructionem veri ... satis ... idoneis vadibus. *et al. saepe.*

γ *seq.* interrogatio indirecta (*directa: p. 91, 3. cf. et supra l. 6. 23*): HOR. sat. 2, 5, 61 quid ... ista velit sibi fabula, ... -e. OV. met. 3, 635 quos contingere portus -e velis. 11, 350 quodcumque ferat iubet -ere Peleus. fast. 3, 294 qua possint -dit arte capi. LIV. 25, 9, 4 se in tempore -turum, quae vellet agi. 40, 40, 4 cum undique adclamassent quin -ret, quid fieri vellet. SEN. Herc. O. 765 quam

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prope a leto ... -e, -e, quaeso, iaceat Alcides. Oed. 222 quem memoret, -e, Phoebus. 397 -e, cui mandes sacrum. 914 -e, quid portes novi. Phaedr. 894 quis, -e, nostri decoris eversor fuit? Thy. 639 quid sit quod horres, -e, et auctorem indica. OCTAVIA 860 quam poscat, -e. SIL. 6, 457 quas ... voces ... curia ... audierit, placido nobis ipse -dit ore. STAT. Theb. 10, 432 quae timidis belli mens -e Pelasgis (*cf.* Ach. 2, 48 quae Danais tanti primordia belli, -e). IVV. 1, 19 cur ... libeat decurrere campo, -am. 3, 75 -e, quid illum esse putes. 3, 296 -e, ubi consistas. APVL. met. 2, 12 igniculum ... memorem ... illius maioris et caelestis ignis velut sui parentis, quid is sit, -turus in aetheris vertice divino praesagio ... scire ... et enuntiare. TERT. nat. 1, 3 p. 62, 20 dum ... ratio suo loco ostenditur, vos quam insequimini ad expugnationem nominis, -ite. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 21 o oeconome, prius -e, qui sis et a quo venias. PRVD. c. Symm. 2, 50 cur. SVLP. SEV. chron. 2, 14, 1 quis eo tempore Persis regnaverit, historia divina non -dit. SIDON. carm. 22, 20 laribus ... sit, -e, quis genius. *et al.*

b *speciatim*: *α spectat ad responsa, quae ex oraculis, vaticinationibus sim. dantur*: ENN. scaen. 43 ibi ex oraclo voce divina -dit Apollo puerum *eqs.* (CIC. fin. 5, 79 cum a Zenone ... hoc magnifice tamquam ex oraculo -itur. ad Brut. 9, 8, 3 [= 1, 2, 6] haec ex oraculo Apollinis Pythii -ta tibi puta. AMM. 29, 1, 31 *versus* ex oraculis -ti Branchidarum. *cf.* LIV. 22, 10, 10 quia ita ex fatalibus libris -tum [edictum *P*] erat. 42, 2, 3 pacem ... deum peti ..., qui -ti ex fatalibus libris essent, placuit. *v. infra l. 43*). VARRO frg. Gell. 16, 17, 2 eo in loco divinitus vox -ta erat (LIV. 6, 33, 5 vox horrenda -ta templo. PAVL. FEST. p. 131 una ... -ta vox omnium potentissimam fore civitatem *eqs. et al. aliter p. 86, 84 sqq.*). CIC. carm. frg. 3 (= 11 M.), 34 Torquato quae quondam et consule Cotta Lydius -derat Tyrrhenae gentis haruspex. frg. 25 prospera Iuppiter his dextris fulgoribus -it (*Hom. Il. 9, 236 σήματα φαίνων*). leg. 2, 40 cum consulerent Athenienses Apollinem, ... oraclum -tum est (fin. 2, 20 quasi oracula -disse sapientiae dicitur *Epicurus*. 2, 102 Tusc. 1, 116. div. 2, 116 Croeso. 2, 117 oracla Delphis non -untur. *ibid.* quo Pythia mente incitata oracla -ret. fat. 13 off. 2, 77 CVRT. 4, 7, 24. AVG. civ. 3, 17 p. 125, 4 D. ambiguum. *et al.*). CIC. div. 2, 115 cum illa sors -ta est opulentissimo regi Asiae (CVRT. 3, 1, 16 -tam esse oraculo sortem Asiae potiturum qui *eqs.* [5, 4, 11]. *et al. cf. p. 86, 18*). OV. fast. 3, 856 mittitur ad tripodas, certa qui sorte reportet, quam sterili terrae Delphicus -at opem. LIV. 21, 62, 8 hostiae ... maiores quibus -tum est diis caesae (36, 37, 6 quibus diis quibusque hostiis -dissent decemviri. 37, 3, 5 supplicatio ... fuit quibus diis decemviri ex libris [*v. supra l. 25*] ut fieret -derunt. 40, 45, 5. *et al.*). 29, 10, 6 responsum oraculo -tum ([edictum *P*]. TAC. ann. 2, 54 *sacerdos* -it responsa versibus compositis. *aliter p. 95, 71*). 30, 2, 13 -ti a collegio pontificum dei quibus sacrificaretur. 41, 13, 3 -tis ab haruspicibus dis quibus supplicaretur. VAL. MAX. 1, 8, 10 illud ... ore ipsius Apollinis -tum. STAT. Theb. 1, 497 quos nexis ambagibus augur Apollo portendi generos ... -derat. CLAVD. 28, 19 namque velut stellas Babylonia cura salubres optima tunc spondet mortalibus -ere fata. *et al.*

β de iis quae afferunt aut exponunt librorum auctores (*Musae infra l. 70*): CIC. Arat. 236 simul magnos -emus gentibus orbes. LVCR. 1, 121 esse Acherusia templa Ennius aeternis exponit versibus -ens (4, 180 [= 4, 909] quae mobilitas ... reddita sit ... suavidicis potius quam multis versibus -am. AVIEN. Arat. 67 me quoque nunc similis stimulat furor -ere versu[m] tempora [*v. app. crit.*]). OV. am. 1, 1, 1 arma gravi numero violentaque bella parabam -ere. ars 3, 671 viderit utilitas! ego coepta fideliter -am Lemniasi et gladios in mea fata dabo. fast. 4, 417 exigit ipse locus raptus ut virginis -am. LIV. 1, 46, 4 hic L. Tarquinius Prisci Tarquini ... filius neposne fuerit, parum liquet, pluribus tamen auctoribus filium -derim. 4, 23, 2 Valerius Antias et Q. Tubero M. Manlium et Q. Sulpicium consules in eum annum -unt. 27, 27, 13 Coelius triplicem gestae rei memoriam (ordinem *trad.*) -it. PLIN. nat. 5, 59 hoc spatium -dit Artemidorus et in eo CCL oppida fuisse, Iuba *eqs.* TERT. nat. 1, 16 p. 86, 15 Ctesias -it. HIL. in Matth. 1, 1 p. 918 extr. gradum quem Matthaeus in ordine regiae successionis -derat, Lucas in sacerdotali origine computat. CLAVD. 28, 125 adventus nunc sacra tui libet -ere Musis.

γ in usu technico, qualis occurrit in rebus aut publicis aut iuridicalibus: i. q. promulgare, proferre (de re cf. Wenger, PW V 1960, 36 sqq. inde per iocum PLAVT. *infra l. 82. cf. et p. 89, 21)*: *defin.*: VLP. dig. 2, 13, 1, 1 -ere est etiam copiam describendi facere vel in libello complecti et dare vel dictare. eum quoque -ere Labeo ait, qui producat adversarium suum ad album et demonstret, quid dictaturus est, vel id dicendo, quo uti velit. 2, 13, 6, 7 -i autem est vel dictare vel tradere libellum vel codicem proferre. LEX Burg. Rom. 11, 1 -ere ... hoc est, ut manu sua quid repetat quidve obiciat, scriptum ei, quem pulsat, ante iudicem det. *v. opp. p. 92, 2.*

PLAVT. Aul. 382 (*per iocum, v. supra l. 73*) postquam hanc rationem ventri cordique -di (CIC. Att. 5, 13, 2 ego ... rationem Philogeni permutationis eius ... -di. 7, 3, 7. LEX Malac. [Corp. II 1963, *a. 81/4*] 67, 29 rationes -to redditoque decurionibus. POMPON. dig. 34, 3, 8, 5, *anteced.* reddere. 50, 16, 89, 2 inter -ero et reddi rationes multum interest *eqs.* AFRIC. dig. 35, 1, 32 GAIVS dig. 2, 13, 10 pr. 2, 13, 10, 1 VLP. dig. 2, 13, 1, 2. COD. Theod. 8, 1, 9 [*a. 365*] ut -ant rationem torporis atque segnitiae. *et al. cf.* PAVL. dig. 26, 7, 46, 5 librum rationum). LEX repetund. (Corp. I² 583, *a. 123/2*) 20 vireis quei ... lectei erunt arvorsario -at eos om⟨nis⟩. *ibid.* 21 itaque is -ito iouratoque. ubei is ita -derit *eqs.* 24 quos is C viros ... -derit (*ibid. bis*). 25 L iudices ... non legerit -deritve (*ibid.* CIC. Planc. 41 neque -tos ..., sed ab accusatore constitutos iudices. 42). *ibid.* 63 dum nei longius C dies -at (LIV. 40, 39, 4 dies ... -ta Flacco est, qua successor esset venturus. *cf.* VLP. dig. 2, 13, 1, 2 -to die et consule [2, 13, 6, 6]). CIC. Quinct. 63 in ea ipsa verba quae Naevius -bat (PAVL. dig. 2, 13, 2 iubet praetor verba testamenti -ere. *aliter p. 87, 20*). 66 se iudicium id quod -at accipere (IVLIAN. dig. 46, 8, 22, 8 de hereditate. MARCELL. dig. 41, 6, 2 VLP. dig. 44, 4, 4, 19. *cf. Wenger, Instit. d. röm. Zivilprozeßrechtes, München 1925, p. 131*). 76 socium tibi in his bonis -disti Quinctium (88). Verr. II 1, 26 testibus -tis (LIV. 3, 71, 3). II 2, 10 postulata consulibus, quae non postulata, sed in istum crimina viderentur esse, -derunt. II 4, 35 -e mihi scriptum (*ibid.* 36 nec scriptum habeo, nec possum -ere. COD. Iust. 7, 62, 32, 2 [*a. 440*] ea quae geruntur excipere scribere scriptaque litigatoribus -ere). Cluent. 184 nam tabellae quaestionis plures proferuntur, quae recitatae vobisque (nobis *codd.*) -tae sunt (ASCON. Corn. p. 62, 29 St. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 100, 16 hos ... post diem tricensimum obsignandas tabulas -disse). Catil. 3, 11 toto iam indicio exposito atque -to (3, 13 Sull. 44). Planc. 36 quam ob rem senatus hoc uno in genere tribus -i voluerit (37 *bis*. 38 *quater*. 39. 42 *bis*. 43. *ibid.* suam *tribum*. 44 SCHOL. Cic. Bob. p. 152, 30 St. p. 160, 9 *al.*). 43 si quaesitor huic -endus fuisset. leg. 3, 47 apud eosdem *censores* qui magistratu abierint, -ant et exponant, quid in magistratu gesserint. Att. 7, 3, 7 quantum mihi aeris alieni esse, tibi -dit. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593, *a. 45*) 153 libros ... eius municipi coloniae praefecturae -ant (*sc. in censu*). LIV. 2, 24, 6 quominus ei nominis -endi apud consules potestas fieret (ASCON. Mil. p. 43, 25 St. nomina ... servorum. VLP. dig. 1, 10, 1, 1 apud *consulem*. 38, 17, 2, 23 COD. Iust. 5, 31, 2 [*a. 214*] *al. aliter p. 90, 3 sqq.*). SEN. apocol. 14, 1 -it subscriptionem (*cf. Heinze, Hermes 61, 1926, 76*). ASCON. Mil. p. 36, 2 St. ut ex servorum ... numero accusator, quot vellet, -ret. PLIN. nat. 7, 163 CXX annos Parmae tres (*homines*) -dēre, Brixilli unus *in censu* (PLIN. epist. 10, 6, 1 sed cum annos eius et censum ... -rem (*cf. l. 48. 73*). 9, 182 damni formulam -tam (PS. QVINT. decl. 13, 9 p. 254, 19. *cf. vol. VI 1117, 18*). TAC. hist. 2, 10 dari tempus *reo*, -i crimina ... censebant (PLIN. epist. 3, 9, 32. PAVL. sent. 5, 16, 14 reis suis -ere crimina accusatores cogendi sunt. CORP. V 2781, 3 [*imp. Const.*] quor⟨u⟩m ⟨fide crimen st⟩et, -at. *al.*). SVET. Iul. 41, 2 et -bat (*sc. candidatos*) per libellos circum tribum missos. Cal. 38, 2 census (VLP. dig. 50, 15, 4, 9 post censum -tum. *v. l. 35. 42. 73 sqq.*). EPIST. impp. Sev. et Carac. ad Tyr. (Corp. III 781, *a. 201*) in promercalibus ... rebus, quas tamen pristino more professionibus ... -endas esse meminerint. MAVRIC. dig. 2, 13, 3 ne quisquam ... alia instrumenta delatori cogatur -ere quam *eqs.* (CALL. dig. 49, 14, 2, 2 VLP. dig. 2, 13, 4, 1 *al.*). PAPIN. dig. 33, 8, 19 pr. cum dominus servum vellet manumittere, professionem -i sibi peculii iussit (VLP. dig. 50, 15, 2 vitia priorum censuum -tis novis professionibus evanescunt). CALL. dig. 49, 14, 2, 5 constitutionem ... qua compelleretur delator -ere mandatorem, ac nisi -disset *eqs.* VLP. dig. 1, 12, 1, 7 circa -endum patrimonium (MARCIAN. dig. 26, 1, 9 COD. Theod. 6, 4, 7 [*a. 353?*]). 2, 13, 1 pr. qua quisque actione agere volet, eam -ere debet (*ibid.* 5, 1, 21 COD. Iust. 2, 1, 3 [*a. 202*]. 3, 9, 1 [*a. 202*] inter litem ... contestatam et -tam actionem permultum interest. *cf.* MOD. dig. 5, 1, 33 qui -i sibi genus apud ... iudicem desiderat actionis [CONSVLT. 6, 2 LEX Burg. Rom. 11, 1]. *v. Wenger, Institutionen p. 91. 95*). VLP. dig. 2, 13, 1, 3 -enda sunt omnia, quae quis apud iudicem -turus est. 2, 13, 1, 4 stipulationem. 43, 1, 3 in interdictis ... ratio habetur fructuum, ex quo -ta sunt, non retro (43, 26, 8, 4. 6 PAVL. dig. 43, 3, 2, 4 *al.*). PAVL. dig. 49, 14, 45, 6 fiscus actorum suorum exempla hac condicione -it (MACER dig. 49, 4, 3 exemplum litterarum litigatori -tum. 49, 5, 6 MOD. dig. 2, 13, 11. COD. Theod. 11, 29, 3 [= COD. Iust. 7, 61, 2; *a. 368?*] consultationis exemplum [11, 30, 1, *a. 312?*; *bis*. COD. Iust. 7, 61, 1, 2; *a. 319*]. *al. aliter p. 98, 3 sqq.*). *al.* IVVENC. 1, 147 *Quirino* (*in censu*) proprios fines ... -bant populi vires nomenque (*cf. p. 90, 3 sqq.*) genusque (*p. 90, 35*); *v. Vulg. Luc. 2, 3. 5* ut profitere(n)tur (1, 151 -dit hic Mariam Davidis origine Ioseph; *syn.* scribens, professus. *v. et supra l. 48*). AMM. 30, 4, 19 post speciem litis ... -tam. SCHOL. Cic. Bob. p. 102, 30 St. vim criminationis. COD. Theod. 3, 30, 4 (*a. 331*). 5, 15, 20 (= COD. Iust. 11, 65, 4 pr.; *a. 366*) in chirografo securitatis -endo. 12, 6, 20 (= COD. Iust. 10, 72, 8; *a. 386*) qui ad publici munus officii -ti atque obligati sunt. *al.* COD. Iust. 10, 12, 2, 1 b (*a. 444*) qui ... gesta admissae petitionis -derint (12, 25, 4, 2; *a. 474*). 12, 59, 10 (*Leo*) nemini licentia sit -endi exemplaria his *eqs. al. et al. saepe.*

D ***agendo vel faciendo praestare*:** **1** *generatim: de*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quolibet facto vel opere, i. q. efficere, manifestare sim. (*certamina sim. v. l. 72 sqq.; de magorum artificiis v. p. 94, 15*): TER. Eun. 1022 uterque in te exempla -ent, *cf.* EVGRAPH. *ad l.* hoc est poenas tibi imponent (CIC. ad Q. fr. 1, 2, 5 in superiore parte provinciae -ere exemplum severitatis tuae. CAES. Gall. 1, 31, 12 in eos *obsides* omnia exempla cruciatusque -ere. LIV. 21, 57, 14 inhumanae superbiae -tum in miseros exemplum est. 25, 31, 9 avaritiae. 29, 9, 12 in socios. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 perseverantiae. CVRT. 10, 3, 4 singulare . . . patientiae. SIL. 6, 535. TAC. dial. 8, 3 *eloquentiae* vis multa . . . exempla -dit ad quam fortunam homines ingenii viribus pervenerint. *aliter p. 92, 68 sqq.*). CIC. Sest. 58 illi sceleri quod in me illorum immanitas -dit (har. resp. 58 infinita sunt scelera quae . . . in patriam sunt -ta. 59 in suos. Phil. 13, 21 quod scelus, quod facinus [*v. l. 39 sqq.*] parricida non -dit. LIV. 29, 17, 20 quae crudelissimi atque importunissimi tyranni scelera in oppressos civis -unt, Pleminius in nos . . . -dit. 29, 18, 20 in homines. LIV. perioch. 80 p. 87, 24. PLIN. nat. 14, 137 milibus scelerum . . . -tis. VOPISC. Car. 18, 1 maiora vitia et scelera. *et al.*). CIC. leg. 1, 39 nimias -et ruinas (*sc. Academia*). 3, 19 quae . . . ille *puer* non -dit. LVCR. 4. 1011 porro hominum mentes magnis quae motibus -unt magna, itidem saepe in somnis faciuntque geruntque. VERG. catal. 10, 11 comata colla, ne . . . iugo premente dura vulnus -ret iuba (STAT. silv. 1, 6, 60 -unt vulnera conseruntque dextras). PRIAP. 4, 4 Lalage rogat . . . temptes *obscenas tabellas*, si pictas opus -at ad figuras (*item*: SVET. Tib. 43, 2. *aliter*: EPICED. Drusi 356 quin tu Romanae principis -is opus? LIV. 1, 16, 1 his immortalibus -tis operibus. 3, 63, 3 fortium . . . virorum opera. 4, 24, 3 in pace aliquid operis. 30, 35, 10 virtutis opere [CVRT. 8, 14, 37]. VAL. MAX. 2, 6, 1. 2, 8, 4. 7, 2, 6 maior aliena opera interpellandi quam sua -endi cupiditas. SEN. benef. 4, 8, 1. PLIN. nat. 2, 193 mira. *et al.*). LIV. 2, 53, 6 nullum genus calamitatis contumeliaeque non -tum in Volscos est. 5, 4, 7 annua aera habes, annuam operam -e (VAL. MAX. 8, 14, 5 strenuam. SEN. dial. 1, 2, 10 bonas . . . ac nobiles. 1, 5, 1. SVET. Vit. 10, 1 praemium ob -tam in caede Galbae operam. IAVOL. dig. 38, 1, 21 operae . . . loco -i debent ubi patronus moratur. NERAT. dig. 38, 1, 50 pr. operarum editionem pendere ex existimatione -entis. *ibid.* 1. IVLIAN. dig. 38, 1, 24 ex commodo patroni libertus operas -ere debet. 45, 1, 54, 1. GAIVS dig. 38, 1, 49 *bis*. CALL. dig. 38, 1, 38, 1. *et al.*). LIV. 10, 20, 13 memorandum . . . -dēre facinus (21, 43, 17 militare. 23, 7, 3. SEN. dial. 4, 31, 4 quid . . . mirum est malos mala facinora -ere. AVR. VICT. Caes. 19, 4. *v. l. 14. et al.*). 29, 8, 8 in coniuges infandae contumeliae -tae. VELL. 2, 76, 2 magnis speciosisque rebus circa Altinum . . . -tis. 2, 94, 4 praecipuis omnium virtutum experimentis in eo tractu (*Gelen.*, tractatu *trad.*) -tis. VAL. MAX. 3, 2, 17 fortitudo . . . -ta. 3, 6, 1 quia vegeta et strenua ingenia, quo plus recessui sumunt, hoc vehementiores impetus -unt. 3, 7, 1° virtutes (TERT. adv. Marc. 3, 3 p. 379, 25 virtutibus creatoris . . . -tis per famulos. *et al.*). 3, 8 pr. naturā . . . comparatum est, ut quisquis se aliquid . . . complexum confidit, vel iam gestum . . . tueatur, vel nondum -tum . . . ad effectum perducat. 5, 2, 10 honesti . . . -ti memoria. SEN. Phoen. 562 fugam. CVRT. 3, 7, 12 dignum aliquid nobilitate atque maioribus suis (4, 4, 11 digna . . ., spectaculo). STAT. Theb. 8, 68 triste . . . ingens . . . -e nefas (*sc. faciendo*). APVL. met. 2, 16 -e complexus amabiles. TERT. apol. 23, 2 qui se deos faciant, cum eadem -ant quae faciant deos credi. idol. 3 p. 32, 23 caput facta est idololatriae ars omnis, quae idolum quoquomodo -it. anim. 57 p. 393, 6 (*ad II Cor. 11, 14*) deum se adseveraturus in fine signaque portentosiora -turus (SCHOL. Cic. Bob. p. 178, 2 St. rebus gestis quam plurimis Archiam signa -disse civis Romani, quae non poterat habere peregrinus. SVLP. SEV. chron. 1, 14, 3 [*de Moyse*] signis apud suos -tis. *aliter p. 88, 6 sqq.*). patient. 5 p. 8, 2 *homicidium* irā -tum. 13 p. 20, 6 *patientia*, quae ab ipso domino . . . -ta est. resurr. 39 p. 81, 18 quam Christus -derit resurrectionem. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 14 -to documento. CYPR. epist. 67, 8 p. 742, 3 gloriosa . . . martyria. ARNOB. nat. 3, 24 p. 128, 22 sacrificiis -tis id, quod poscaris, adnuere. LACT. epit. 23, 9 in sacrilegos -unt aliquid ultionis (PS. RVFIN. in Am. 5, 16–17 p. 1080^{C} ut -am quam merita exigunt ultionem). CLAVD. 18, 288 nil adeo foedum, quod non exacta vetustas -derit longique labor commiserit aevi. CARM. epigr. 67, 6 ossa dedi terrae . . ., ut suprema mortis mandata -di (*aliter p. 90, 21*). CORP. VIII 646, 6 pubertatis initia iuvenili corde -dit (*anteced.*: pubertatis exempla . . . bene vivendo dedit).

proeliando, pugnando: PLAVT. Amph. 232 pro se quisque id quod quisque potest et valet -it, ferro ferit *eqs.* Capt. 585 atque . . . profecto iam aliquid pugnae (*v. infra l. 84*) -dit (dedit *Scioppius*). CIC. leg. 3, 22 sed ille quas strages -dit (Att. 1, 16, 1 quas ego pugnas [*v. infra l. 84*] et quantas strages -di [*cf. Com. inc. 63, at dub.*]. VERG. Aen. 9, 525 quas . . . ferro strages, quae funera [*v. p. 94, 4*] Turnus -derit. 9, 782. LIV. 27, 14, 10 beluae [*sc. elephanti*] . . . maiorem stragem -ere quam inter hostis -derant. 30, 33, 14. SEN. Oed. 30 strage tam late -ta. LACT. inst. 6, 18, 27 AMM. 17, 5, 3. *et al.*). LVCR. 2, 119 *corpora in solis radiis apparentia* velut aeterno certamine proelia, pugnas -ere (4, 1010 accipitres . . . si proelia, pugnas -ere sunt persectantes visaeque volantes. *sic* proelia: LIV. 21, 29, 2. 24, 16, 2. 25, 38, 9 SEN. benef. 5, 16, 3. *et al.* pugnas: LIV. 4, 20, 11 equestrem. 8, 9, 13 integram. 25, 16, 22 *al.* VAL. MAX. 3, 2, 23. 3, 8, 8 Maevius . . . cum Antoniano bello . . . excellentes pugnas -disset. CVRT. 4, 6, 25 egregiā-tā. *v. p. 93, 74. et al.*). VERG. Aen. 10, 601 talia per campos -bat funera ductor *Aeneas* (LIV. 9, 22, 5 AVG. civ. 3, 27 p. 139, 14 D. quando victores plus funerum -derint. *v. p. 93, 77. et al.*). LIV. 5, 13, 12 repulsos . . . insecuti victores ingentem -derunt caedem (5, 21, 13. 5, 45, 8 maiorem. 10, 45, 14 ab ira plus caedis -tum. SEN. benef. 5, 16, 3. *et al.*). 21, 43, 11 saepe . . . contemptus hostis cruentum certamen -dit (VELL. 2, 21, 6 SEN. benef. 5, 2, 2. CVRT. 10, 5, 9 certamen quoddam maeroris. *et al.*). 36, 19, 4 equis tumultum . . . inter se maiorem quam in proelio -entibus. 38, 5, 3 ad ictus moenium cum terribili sonitu -tos. SEN. epist. 83, 22 cogita quas clades -derit publica ebrietas (LVCAN. 3, 680. *et al.*). TAC. Agr. 34 vestigiis in quibus pulchram et spectabilem victoriam -retis. *de magis* (*v. p. 93, 2*): MIN. FEL. 26, 10 magi . . . illis (*daemonibus*) adspirantibus . . . praestigias -unt. TERT. apol. 23, 1 si . . . magi phantasmata -unt. LACT. inst. 2, 16, 10 *daemones* sacrificiis omnibus praesto adsunt -untque saepe prodigia.

2 *speciatim: de ludorum, munerum praestatione, i. q. exhibere* (*inde in similitudine de fortuna l. 32; de motu terrae l. 62*): a *spectacula* (*cf.* CORP. V 5124, 4 -ente M. Manilio Eutychiano IIII v(iro). *v. etiam absol. p. 95, 13*): PLAVT. Cas. 13 antiquam eius (*Plauti*) -imus comoediam (SVET. vita Ter. p. 32, 4 post -tas comoedias [*cf. l.* 6 opinionis qua videbatur aliena pro suis -ere; *an de comoediarum publicatione? v. p. 88, 81 sqq.*]. *cf.* DON. Ter. Hec. praef. 1, 6 p. 190, 6 *fabula* facta et -ta quinto loco). LIV. 28, 21, 1 Scipio Carthaginem ad . . . munus . . . gladiatorium . . . -endum rediit (perioch. 16 p. 21, 14 TAC. ann. 4, 63. 15, 34. PLIN. epist. 6, 34, 2 quod tam facilis, tam liberalis in -endo *munere gladiatorio* fuisti. SVET. Cal. 18, 1. *et al.* CORP. II 5523 -to ob honorem flaminatus munere gladiatorio et duabus lusionib(us). X 4893, 3). LIV. 30, 30, 5 hoc quoque ludibrium casus -derit fortuna (*v. l. 20*), ut *eqs.* 45, 33, 1 -to ludicro omnis generis (TAC. ann. 12, 41 *ludicrum* circensium [15, 23 circense]. 13, 31 edixit Caesar, ne quis magistratus aut procurator in provincia . . . spectaculum gladiatorum [*v. l. 72*] aut ferarum aut quod aliud ludicrum -ret. *et al. cf. l. 63*). LIV. perioch. 1b p. 2, 17 ludos in circo (TAC. ann. 1, 15 ut proprio sumptu -rent ludos, qui . . . Augustales vocarentur. 3, 64 *ludi magni* quos pontifices et augures . . . -rent. SVET. Iul. 10, 1. 88. Dom. 4, 3 fecit et ludos saeculares . . . *anno* quo olim Augustus -derat [ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32327) 5. 19]. 4, 4 scaenicos [CAPITOL. Gord. 4, 6. CORP. II 1663, 8 -tis . . . scaenicis ludis . . . et circensibus]. SCAEV. dig. 33, 2, 17 *bis*. VLP. dig. 13, 6, 5, 10. AMM. 14, 11, 12 equestribus. 22, 7, 2 circenses. CORP. II 3664, 11. XII 670, 13 XIV 350. *et al. suppl.*: ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323, *a. 17 a. Chr.*] 57. CORP. VI 1064). LIV. epit. Oxyrh. 2, 43 at⟨hletarum cert⟩amina primum a Fu⟨lvio Nobilior⟩e -ta ([CASSIOD. chron. II p. 130, 1373]. AMM. 21, 10, 2 curuli certamine. CORP. II 13, 6 -to barcarum certamine. *et al.*). VELL. 2, 93, 1 magnificentissimo munere aedilitatis -to (SEN. benef. 1, 12, 3. CARM. epigr. 417, 1 [*s. I*] ⟨e⟩dideram munus m⟨irabile m⟩ense ⟨N⟩ov⟨embri⟩. IVV. 3, 36 munera nunc -unt. S. C. de sumpt. lud. glad. [Corp. II 6278, *a. 176/7*] 30. 52. CORP. X 4760, 9 [*a. 193*] munus familiae gladiatoriae. MARCELL. dig. 35, 1, 36 pr. Seius consul . . . munus -dit. VLP. dig. 50, 12, 5 muneris -endi gratia. EPIST. impp. de Asia [Bruns fontes[7] p. 270 sqq., *a. 375*] II 7 facultatem . . . -endi mu⟨ner⟩is. *ibid.* 9 [*gr. aliter*]. CORP. II 1380. VI 31850 omnis ⟨hono⟩ris fun(c)tus bis m⟨unus⟩ ededit [*v. p. 81, 60*]. VIII 24101, 8 IX 1156, 7 X 1453, 5 XI 6377, 11. CARM. epigr. 195, 2 ita gratum -at munus [tuus] munerarius. *et al. cf. etiam supra l. 27*). VAL. MAX. 2, 7, 13 Africanus . . . transfugas in -endis populo spectaculis feris bestiis obiecit (4, 1, 13. 4, 8 ext. 2. SEN. nat. 6, 30, 4 quantas res hi terrarum tremores [*v. l. 21*] quamque mira spectacula -derint, satis dictum est. CVRT. 3, 7, 5 spectaculo ludicro. CALP. ecl. 7, 6 spectacula . . . quae patula iuvenis deus -it harena. PLIN. nat. 7, 94. 33, 63 navalis proelii. 36, 117. SVET. Iul. 39, 1. 44, 1 naumachiae. VAL. dig. 50, 8, 6 [4] MOD. dig. 33, 2, 16. RVFIN. hist. 2, 10, 3 p. 127, 20 cum in honorem Caesaris spectacula civibus -ret [*συνετέλει . . . θεωρίας*]. COD. Theod. 2, 8, 24 [*a. 400?*]. COD. Iust. 7, 11, 3 [*Marcus*]. CORP. II 4514, 37. XII 1585, 16 ob praecipuam eius in -endis spectaculis liberalitatem. XIV 2804, 11 ludorum spectaculo -to. *et al. cf. etiam p. 95, 27*). PLIN. nat. 2, 96 Germanico Caesare gladiatorum spectaculum -ente (TAC. hist. 2, 67. 2, 71 *al.* CORP. X 688, 7 spectaculum gladiat⟨orum⟩ circensium. XI 6357, 8. *et al.*). 8, 5 vulgare erat *elephantis* . . . inter se gladiatorios congressus -ere. 36, 120 scaenis athletas. TAC. hist. 2, 95 -tis tota urbe vicatim gladiatoribus (ann. 1, 76 -endis gladiatoribus . . . Drusus praesedit. 13, 49 *al.* SVET. Aug. 45, 3. VOPISC. Prob. 19, 8 -ta . . . gladiatorum paria trecenta [X 1795, 11 paria gladiat(orum). X 6012, 2; *a. 249*. XI 6357, 14 XIV 3663. *v. p. 95, 1*]. CORP. X 1211, 10 [*a. 170*] diem gladiatorum et omne [*sic*] apparatum pecunia sua -dit. *ibid. in latere* ⟨e⟩ditum XII K. April. *et al.*). TAC. ann. 12, 56 lacu in ipso navale proelium adornatur, ut . . . Augustus . . . -derat (*cf.* SVET. Dom. 4, 2 -dit navales pugnas paene iustarum classium). SVET. Iul. 10, 1 venationes (39, 3 *al.* VAL. dig. 50, 8, 6 [4] CORP. XI 4580, 8. 6357, 15 gla-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diatorum paria decem [*v. p. 94, 78*] ad⟨i⟩ecta venatione legitima -dit. *et al.*). SVET. Aug. 43, 2 Troiae lusum -dit frequentissime ... puerorum. Tib. 35, 2 quominus in opera scaenae harenaeque -enda senatus consulto teneretur (*cf.* Cal. 58, 1 ad -endas in scaena operas. Nero 12, 1 epheborum quibus post -tam operam [*sc. saltationis*] diplomata civitatis Romanae ... obtulit). Cal. 18, 3 circenses (SPART. Hel. 3, 3. CORP. II 1471 -tis ... circiensibus [*sic*]. *item*: 1479. *et al.*). Claud. 21, 6 -dit ... in Martio campo expugnationem direptionemque oppidi ad imaginem bellicam et deditionem Britanniae regum. Nero 12, 4 *gymnicum*. 22, 3 civitates apud quas musici agones -i solent. Galba 6, 1 praetor ... novum spectaculi genus, elephantos funambulos -dit. APVL. met. 10, 17 (*de asino*) verebar, ne si forte sine magistro humano ritu -rem (*sc. spectacula*), pleraque *eqs.* (*syn.* facerem). SOL. 26, 10 Domitius ... ursos (*v. l. 20*) ... centum et totidem Aethiopas venatores in circo Romano -dit. CAPITOL. Gord. 4, 6 iuvenalia. Pius 10, 9 leones (VOPISC. Prob. 19, 5). SPART. Carac. 9, 11 cum Antoninus Commodus ita ea (*sc. Isidis sacra*) celebraverit, ut et Anubin portaret et pausas -ret (*cf. Pesc. 6, 9* pausas expleret). VOPISC. Prob. 19, 7 -ti ... centum leopardi Libyci ... -tae centum leaenae et ursi (*v. l. 14*). AMM. 21, 1, 4 quinquennalia Augustus ... -dit (MARCELL. chron. II p. 80, 3 [*a. 439*] Theodosius ... quinquennalia -dit). RVFIN. Basil. hom. 3, 4 (*in allegoria*) -amus ... illam novissimam ... editionem (*v. p. 80, 81*). CLAVD. 24, 225 post miracula castris -ta. COD. Theod. 2, 8, 25 (*a. 409*) nullas -i penitus patimur voluptates. PROSP. chron. I p. 450, 1020 vicennalia Constantini Nicomediae acta et sequenti anno Romae -ta. CORP. II 4514, 16 ex quorum usuris semissibus -i volo quodannis (*sic*) spectac⟨ulum⟩ pugilum.

b *epulas*: LIV. 45, 39, 13 illae epulae senatus quae ... in Capitolio -untur. PLIN. nat. 7, 185 histrio ... cum populo ... placuisset natali die ... conviviumque haberet, ... -ta cena calidam potionem ... poposcit (SERV. auct. Aen. 1, 730 apud Romanos ... cena -ta sublatisque mensis primis silentium fieri solebat). VOPISC. Aurelian. 12, 2 convivium ... publicum -i iubebis senatoribus.

c *consulatum*: VOPISC. Aurelian. 15, 4 vidimus proxime consulatum Furii Placidi tanto ambitu in circo -tum, ut *eqs.* CHRON. Gall. chron. I p. 658, 109 consulatu Aetius -to Bonifacium ... declinans ad munitiora ascendit (*cf. Prosp. chron. I p. 473, 1310* deposita potestate). MARCELL. chron. II p. 101, 33 (*a. 521*) famosissimum hunc consulatum Iustinianus ... his liberalitatibus -dit. CASSIOD. var. 6, 20, 3 iste re vera -tus est de moribus consulatus. chron. II p. 160, 1362 ad -endum consulatum.

II ***in altum dare***, *i. q. tollere*: *passive*: CIC. Verr. II 3, 98 sic est hic ordo quasi propositus atque -tus in altum, ut ab omnibus ventis invidiae circumflari posse videatur (*cf. p. 97, 53*). LVCR. 2, 8 nil dulcius est bene quam munita tenere -ta doctrina sapientum templa serena. 4, 438 nam quaecumque supra rorem salis -ta pars est remorum, recta est. 5, 709 *luna* oriens obitus eius (*sc. solis*) super -ta vidit (GELL. 16, 19, 16 *delphini* dorso super fluctus -to. AVIEN. Arat. 752 ille [*Sirius*] minax pavidum [*Leporem*] super -itur. *cf. Arat. 341* ἐπαντέλλει). CVLEX 172 caput cui crista superne -ta. LIV. 39, 56, 6 haud procul Sicilia insulam quae non ante fuerat novam -tam e mari esse (*v.* OROS. hist. 4, 20, 30). SEN. nat. 6, 13, 1 haec (*sc. terra*) ab infimo -ta et in quantum potuit elata. AVIEN. Arat. 1192 primo cum Scorpius -itur ortu. ora 604 tereti forma caespes -itur salo. AVSON. Mos. 20 culmina villarum pendentibus -ta ripis. PRAEDEST. 1, 24 p. 595[B] superiora ... domus laquearibus auratis, parietibus pictis et vario marmorum metallo sunt -ta. *reflexive*: AVIEN. Arat. 1282 pisces ... cum rutilant, mundo dextram haec (*sc. Andromeda*) attollitur ulnam laevaque virginei sursum se corporis -ent (*Breysig*, -(e)unt *codd.*). orb. terr. 623 Aeolidesque dehinc tumidis se fluctibus -unt insulae. *transitive*: PANEG. in Mess. 114 ipse ... velox celerem super -ere corpus audet equum validisque sedet moderator habenis. AVIEN. Arat. 591 *Electram Pleiada* os discretim procul -ere. PASS. Paul. 13 cum ... populus multus voces (*aliter p. 86, 84 sqq.*) in altum -ret (-rent *V*, extolleret *MR*).

III ***singularia***: **A** *fere i. q. dare* (*sc. vi praepos. abolita*): LVCR. 2, 556 fluitantia ⟨a⟩plustra ut videantur et indicium mortalibus -ant (*aliter p. 90, 66. 92, 27*). PLIN. nat. 2, 77 nec exortus nisi in duobus signis tantum, cancri et leonis, simul -ere, *sc. Martis et Iovis sidus* (*i.* '*exoriri*'). HEGES. 5, 46, 1 p. 396, 9 facto silentio ita responsum -dit *Titus* (*i.* '*respondit*'. *gr. 6, 327* ἤρξατο λέγειν). PAVL. NOL. carm. 15, 104 sese ... a puero pia mens caelestibus -ens instituit servire deo. **B** *i. q. vocare, appellare*: MANIL. 2, 829 tempus discribit in horas, hinc inter Graias horoscopus -itur urbes (*cf. Housman ad l.*). TERT. adv. Marc. 2, 10 *v. p. 90, 51.* **C** *fere i. q. disponere*: CET. FAV. 29 p. 283, 5 tertiam *horam*, quartam, nonam ⟨et decimam⟩ simili ratione -endas (*anteced. syn.*: disponendas, ordinandas). **D** *i. q. tradere*: ENNOD. dict. 26, 2 p. 503, 3 (*verba Menelai cum Troiam videret exustam*) peperit a nobis sequestrata uxor imperium et de adulteri complexibus nobis -dit patriam quam tenemus (*an per imag. ad I A 1 a, p. 83, 27 sqq.?*).

cum duplici accus.: *v. p. 85, 25 sq. 90, 36. 48. 56.*

indicato fine, quo quid -atur: in altum: *supra l. 43. 65.* in auras: *p. 82, 72.* foras: *p. 86, 72. 73. 87, 61.* in lucem: *p. 82, 60. 83, 29 sq. 85, 64* (*cf.* luci: *p. 86, 75*). in oras luminis: *p. 84, 12.* in publicas (*tabellas*): *p. 89, 32.* ad saeculum: *p. 83, 18.* ad vitam: *p. 82, 76.* in vulgus: *p. 88, 24. 74. 89, 26* (*cf.* vulgo: *p. 88, 60*).

coniunguntur vel iuxta ponuntur: *ad I A*: concipere: *p. 83, 4. 84, 59. 86, 26. 57.* creare: *p. 85, 30.* efficere: *p. 86, 53.* emittere: *p. 85, 60.* eniti: *p. 83, 59. 79.* exoriri: *p. 84, 45.* generare: *p. 84, 10. 60.* gignere: *p. 83, 53.* nasci: *p. 82, 60. 81. 83, 14. 16. 46. 71. 84, 29.* oriri: *p. 83, 48. 84, 24.* parĕre: *p. 83, 38. 56. 72. 79. 81. 84, 15.* proferre: *p. 85, 63.* progenerare: *p. 85, 3.* serere (satus): *p. 83, 48.* suscipere: *p. 82, 61. 84, 24.* *ad I B*: fundere: *p. 87, 48.* tollere: *p. 86, 82.* trahere: *p. 87, 65.* *ad I C*: dicere: *p. 89, 53. 63.* disserere: *p. 90, 68.* emittere: *p. 88, 66. 89, 42.* enarrare: *p. 90, 39.* explicare: *p. 90, 70.* exponere: *p. 90, 63. 64. 91, 54. 92, 27. 32.* indicare: *p. 91, 4.* pervulgare: *p. 88, 36.* producere: *p. 88, 30.* profiteri: *p. 92, 76.* scribere: *p. 92, 76.* tradere: *p. 89, 82. 83.* *ad I D*: agere: *p. 95, 26.* committere: *p. 93, 68.* facere: *p. 93, 21. 54. 94, 26. 95, 13.* gerere: *p. 93, 21. 49.*

part. perf. pass. **ēditus**, -a, -um. *de formis*: *compar.* -ior: CAES. civ. 1, 7, 5. 1, 43, 1 SALL. Iug. 58, 3. 98, 7 hist. frg. 1, 140 HOR. sat. 1, 3, 110 LIV. 25, 36, 2 *al.* *abl. sing.* -iori: ITIN. [Silv.] 19, 14 MARCELL. chron. II p. 101, 2 (*a. 518*). POMER. 1, 20, 2 p. 455[A] PASS. Paul. 2 *v. p. 97, 10.* *superl.* -issimus: BELL. Alex. 28, 3. 31, 3. 72, 3 LIV. 7, 24, 8. *al.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 31 B. muri. arces. moenia. -i colles (*v. l. 50 sqq.*). p. 445, 33 sublime. elatum. -um. altum. excelsum. eminens. p. 449, 12 grandis. excelsus. -us. GLOSS.[L] III Abstr. ED 5 -o alto. 7 -us natus (*v. p. 82, 54*) aut eminens. 13 -a roborata. GLOSS. -iore: altiore loco. excelsiore. -um πρόσαντες. [*dub. coni.*: SEN. epist. 51, 1. *var. lect.*: SEN. nat. 7, 18, 2 (*Δ*, superiora *Φ*).]

1 *i. q. altus, erectus, sublimis*: **a** *proprie*: **α** *adi.*: *de terrae locis eminentibus, aedificiis, urbibus sim.* (*de arbore procera l. 74*): FRG. hist. Gell. 4, 5, 4 (*fort. ex annalibus maximis*) statuam ... in locum -um subducendam (CATO orig. 83 in locos tutos atque -os. CIC. Verr. II 4, 107 perexcelso atque -o. Mil. 53 -o ... atque excelso. CAES. Gall. 3, 19, 1. 7, 18, 3. 7, 69, 1. civ. 1, 7, 5 templis locisque -ioribus. 3, 37, 4. 3, 42, 1. BELL. Alex. 28, 3 -issimo. 31, 3. 42, 3. BELL. Hisp. 8, 1 loca. SALL. Iug. 58, 3. 98, 7 hist. frg. 1, 140 *al.* NEP. Ages. 6, 2 LIV. 3, 42, 3 *al.* SEN. epist. 51, 1. FRONTO p. 220, 2 N. aperto atque -o [p. 237, 17]. CHALC. transl. p. 22[D] in siccis et alte -tis locis [*gr.* ἐν ὑψηλοῖς τόποις]. *et al.*). CIC. Mil. 85 tu ... ex tuo -o monte Latiari, sancte Iuppiter (BELL. Alex. 61, 3 Ulia in -o monte posita. LIV. 38, 19, 3 -issimos. SEN. nat. 4, 11, 3. CVRT. 3, 8, 22 iugum -i montis. *et al. v. l. 46*). CIC. frg. inc. K 35 M. Olympus in immensum -us (SALL. Iug. 92, 5 mons saxeus ... in immensum -us). LVCR. 6, 460 montis vicina cacumina caelo quam sint quoque magis, tanto magis -a fument (LIV. 28, 5, 17). 6, 562 exstructa domorum ... magis quanto sunt -a quaeque. CAES. Gall. 2, 8, 3 collis, ubi castra posita erant, paululum ex planitie -us (civ. 3, 43, 1 -i atque asperi. BELL. Alex. 72, 2 -issimus. SALL. Iug. 98, 3 -us et praeceps. hist. frg. 1, 122 *al.* LIV. 2, 50, 10 *al.* TAC. ann. 14, 10. *et al.*). CAES. civ. 1, 43, 1 in hoc fere medio spatio tumulus erat paulo -ior (LIV. 5, 18, 8. 25, 36, 2 *al.* FEST. p. 355. *et al.*). BELL. Alex. 35, 3 iugum (COLVM. 4, 19, 3 -iora. TAC. Germ. 1 Danuvius molli et clementer -o montis Abnobae iugo effusus). SALL. hist. frg. 3, 6 late⟨ribus⟩ (*sc. tumuli?*) ⟨i⟩n mare et tergo -is. NEP. Dion 9, 1 in conclavi. VERG. georg. 2, 188 campus ... qui ... -us austro (COLVM. 3, 1, 8). LIV. 7, 24, 8 fusi ... praeter castra ... sua fuga praelati, quod -issimum inter aequales tumulos occurrebat oculis, arcem Albanam petunt. 28, 20, 2 -issimam urbis partem (SEN. nat. 7, 5, 1 caeli. COLVM. 6, 37, 10. TAC. ann. 6, 21 -a domus parte ... utebatur. AMM. 21, 10, 4 pars *Succorum* quae Illyricum spectat mollius -a). 29, 6, 10 scalas ad -am (deditam *P*) altitudinem arcis ... portantes. 45, 28, 2 arx ... in immanem altitudinem -a (OCTAVIA 379 gravius ut ruerem -a ... arce. SEN. clem. 1, 19, 6 in altum. dial. 2, 6, 4 -issimas). *al.* LIV. perioch. 68 p. 79, 3 castellum. SEN. Tro. 929 utrum ab Idaeis iugis iactanda virgo est, arcis an celsae -o mittenda saxo. 1149 ut ... ardui sublime montis tetigit atque alte -o ... vertice ... stetit (dial. 2, 1, 1 [*in imagine*]. CVRT. 5, 4, 27). nat. 2, 1, 2 haec sublimia dicimus, quia -iora imis sunt. 4, 10, 10 aer. CVRT. 3, 1, 7 in turrem et situ et opere multum -am (TAC. hist. 4, 65). 9, 1, 9 silvae ... in immensum spatium diffusae procerisque et in eximiam altitudinem -is arboribus umbrosae. COLVM. 1, 5, 4 loci salubritas -iorque situs ripae (1, 5, 7). 1, 6, 3 fenestris ... a terra sic -is, ne *eqs.* (SVLP. SEV. dial. 3, 3, 5). 1, 6, 6 praesepia. 2, 17, 7 clivus. 3, 13, 8 multo -iorem ripam. 4, 29, 8 cum ... *vitis* -ior a terra est. 8, 8, 1 aedificiis (TAC. hist. 3, 71 in altum). 9, 5, 3 muro. 9, 8, 10 in -iore silvae fronde. MELA 1, 61. FRONTIN. aq. 91 Anio ..., cum -issimus veniat. strat. 2, 5, 17 in saltu. TAC. ann. 2, 16 -is in altum ramis. 12, 16 urbem Uspen -am loco. 14, 9 *de villa. al.* PLIN. epist. 9, 7, 4 dorso. GELL. 15, 1, 2 insulam. APVL. met. 2, 29 pone ipsum lectulum -iorem quendam lapidem insistens. 10, 1 in summo atque -o sarcinarum cumulo. mund. 17 -ae marginis ambitu. LACT. mort. pers.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 5 fanum. IVST. 2, 1, 19 Scythiam adeo -iorem omnibus terris esse, ut *eqs.* 18, 3, 12 -issimis ... culminibus urbis. *al.* AMM. 14, 2, 5 inter -os recurvosque ambitus montium. 24, 2, 1 asperitas. 27, 10, 12 sublimitates. RVFIN. Orig. in gen. 1, 7 p. 9, 14 B. -ioris speculae. PRVD. perist. 11, 224 apice. CLAVD. rapt. Pros. 2, 102 planities ... mollibus -a clivis creverat in collem. MART. CAP. 1, 16 Latoium conspicati -o considentem arduoque suggestu. 8, 829 aequinoctialis ... circulus ... per haec signa circulum cludit: ab octava parte Arietis ... ad reductum Tauri pedem ..., deinde per -as curvationes Hydri. Crateraque et Corvum. PASS. Paul. 2 in cenaculo -iori (*v. p. 96, 24*).

β subst. **ēditum,** -ī *n.* (*in similitudine de hominibus in summo loco collocatis infra l. 26. 27*): PAVL. FEST. p. 13 aedis domicilium in -o positum (PLIN. epist. 5, 6, 29 cryptoporticus in -o posita. TREB. trig. tyr. 26, 7 *Isauri* hoc solo securi, quod in -is positi adiri nequeunt. RVFIN. hist. 2, 23, 11 p. 169, 17 ascende ... in excelsum locum pinnae templi, ut in -o positus appareas omnibus [*gr.* ἵνα ἄνωθεν ᾖς ἐπιφανής]). PAVL. FEST. p. 100 hedera dicta, quod haereat sive quod -a petat. SEN. benef. 7, 3, 2 illis (*sc. dis*) rerum suarum ex -o tranquilloque tutela est (epist. 51, 11 speculari [PLIN. nat. 31, 44]. FRONTIN. strat. 2, 2, 3. PLIN. epist. 5, 6, 23 desiliens aqua. APVL. met. 4, 3. AMM. 24, 2, 13 arcus erigebant. *al.* CLAVD. DON. Aen. 11, 835 p. 535, 22. *et al.*). SEN. nat. 3, 27, 12 -issimis quibusque adhaerebant reliquiae generis humani. 7, 7, 2 terrarum exhalationes ... in -iora caeli aquilone pellantur (TAC. ann. 1, 70 Vitellius in -iora enisus. GELL. 9, 1, 6 si in -iora mittas). epist. 111, 3 in -o stat admirabilis, celsus, magnitudinis verae, *sc. philosophus* (COLVM. 8, 8, 2. PLIN. paneg. 61, 3 illos ... quamquam non potuisti tibi aequare ..., adeo in -o conlocasti, ut *eqs.* SVET. Aug. 72, 2. TERT. apol. 1, 1 in aperto et -o [adv. Val. 3 p. 179, 15 in -is semper et apertis]. CASSIOD. anim. 8 p. 1294^C anima ... in -o [*i. in capite*] constituta quasi pro tribunali sedens. *et al.*). CVRT. 6, 6, 25 qui -a montium occupaverant (TAC. ann. 4, 46. 12, 56 colles montiumque -a. CHALC. transl. p. 22^D pastores ... montium -a capessentes [*gr.* ἐν τοῖς ὄρεσι]. AMM. 14, 2, 7. *et al.*). COLVM. 9, 5, 1 ut ... vacuae cum prodeunt pabulatum apes, facilius -ioribus advolent. MELA 3, 22. QVINT. decl. 299 p. 182, 8 impios cineres in -um terrā (*aliter infra l. 69*) suggessit (PANEG. 11 [3], 10, 1 si quis mortalium in aliquam caelestem speculam nube sublatus ... vidisset ..., is si nunc in idem illud -um reponatur *eqs. v. l. 24. 40*). TAC. ann. 15, 27 plana -a ... metu complet (15, 38 impetu pervagatum incendium plana primum, deinde in -a adsurgens et rursus inferiora populando). HIL. trin. 2, 31 p. 72^A praesumptio aut collis -o aut exstructae domus concavo deum ... continebat (CLAVD. DON. Aen. 1, 420 p. 89, 2 in collis -o. *cf.* AMM. 18, 8, 7 qui tenebant -iora collis). AMM. 31, 10, 13 *al.* VEG. mil. 4, 1 p. 129, 17 urbes ... muniuntur ... natura aut locorum -o vel abrupto. RVFIN. hist. 5, 1, 26 p. 413, 5 de excelso et -o contionaretur ad populum (ἐξ ἐναντίας ἀντεῖπεν). LEO M. serm. 95, 1 p. 461^B apostolis quos sublimioribus institutis ab -o mysticae sedis imbueret. ALC. AVIT. hom. 18 p. 130, 4 (*de Zacchaeo*) arboris -o sublima⟨tus⟩ (*item* hom. 23 p. 141, 5). *et al.*

b *translate*: *α de hominibus, i. q. insignis, praeclarus*: HOR. sat. 1, 3, 110 illi quos Venerem incertam rapientes more ferarum viribus -ior caedebat. SEN. dial. 2, 4, 1 cum potentes et imperio -i et ... validi nocere intendent. GREG. TVR. Franc. 1, 39 p. 51, 25 Hilarius ... multis virtutibus -us. *β de rebus* (*de tempore, i. q. exactus, l. 58; cf. p. 87, 67 sqq.*): LVCR. 5, 1132 invidia quoniam ceu fulmine summa vaporant ... et quae sunt aliis magis -a cumque. FRONTO p. 235, 1 N. aetas mea prope iam -a et morti proxima (GELL. 3, 15, 2 aetate iam -a). AMM. 21, 16, 19 *Constantius erat* luce oculorum -a (*i. ʻegregiaʼ*) cernensque acutum. MART. CAP. 1, 93 v. 13 cunae ergo officiant quo nihil -ae (*i. cum humili loco nata sit, sc. sponsa*). CASSIOD. var. praef. 18 p. 5, 27 summum ... quod propter nobilitatem sui est in -iore constitutum.

2 *quod ore prolatum est, i. q. mandatum, iussum* (*cf. p. 89, 45 sqq.*): OV. met. 11, 647 Morphea qui peragat Thaumantidos -a, Somnus eligit.

3 *quod procreatum est* (*cf. p. 85, 19 sqq.*): PLIN. nat. 12, 1 restat ut neque ipsa animā carentia (quandoquidem nihil sine ea vivit) terrā -a vel (*Mayh.*, ut *codd.*) inde eruta dicantur (*aliter l. 36*).

syn. et coniunct.: abruptus: *l. 45.* apertus: PLIN. nat. 18, 164. *l. 29. p. 96, 41.* arduus: *l. 7.* asper: *p. 96, 51.* celsus: *p. 96, 68.* excelsus: *l. 16. 46. p. 96, 37.* AVG. serm. ed. Mai. 24, 3. perexcelsus: *p. 96, 36.* praeceps: *p. 96, 52.* sublimis: GELL. 4, 5, 4. *p. 96, 70* (*cf. et supra l. 48*).

deriv.: editicius, editio, editor, editus.

comp.: perēdo. *K.-M.*

×1. edo, ēdī, ēsum, esse (edere). [*i. q. osc.* edum *ʻedereʼ*, *hibern.* cini estar *ʻetsi non editʼ*, *gr.* ἔδω, *got.* itan *ʻedereʼ*, *cf. c. ind.* ádmi *ʻedoʼ*, *lit.* ėmi, *slavon.* jamĭ, *armen.* utem *ʻedoʼ et c. lat.* dens. *W.*].

de scriptura: aed- *passim in codd.* aedeo: CARM. epigr. 2056, 2 *v. p. 103, 60.* *de originatione*: VARRO ling. 6, 84 edo, sorbeo, bibo, poto. edo a graeco ἔδω (edon *cod.*), hinc esculentum et esca ⟨et⟩ edulia (escedulia *cod.*). *de prosodia* (*v. et p. 99, 66*): ēdere: RVST. HELP. hist. testam. 17 (DRAC. Romul. 8, 413 *v. p. 104, 62*). ēdunt: CORIPP. Ioh. 8, 75. *de formis*: **1** *ex doctrina veterum gramm.*: VARRO ling. 10, 33 accedunt ad has species a copulis divisionum quadrinis, ab infecti et perfecti, emo edo, emi edi *eqs.* CHAR. gramm. p. 345, 3 B. sqq. *inter defectiva seu corrupta*: finitiva instantis edo es est edimus editis edunt, sed veteres edo edis edit; inperfecti edebam, perfecti edi, plusquamperfecti ederam, futuri edam. imperativa instantis ede edat edamus, edite vel este, edant, futuri edito edat edamus editote, quasi futuri esto edat edamus estote edant. optativa ... utinam ederem, ... ederim, ... edissem essem, ... edam. subiunctiva ... cum edam, ... ederem, ... ederim, ... edissem essem, ... edero. infinitiva ... edere, ... edisse esse, ... esum ire, esurum esse. participia ... hic edens, ... hic esurus et cetera. *plenum schema extat ap.* DIOM. gramm. I 362, 1 *ad* 363, 2, *ex quo afferantur: l.* 3—5 imperativa es[t] edat edamus este edant, futuri esto tu, esto ille vel edat, edamus estote edant vel edunto: veteres ede edat edamus edite edant, futuri edito edat edamus editote edant vel edunto. 362, 16 *impersonale* instantis estur. 362, 18 supina: edendi edendo edendum, esum esu, non estum estu: vulgaria enim sunt. *similiter de formis (aut fusius aut strictius) agunt*: DIOM. gramm. I 386, 29 PRISC. gramm. II 559, 24 DON. gramm. IV 383, 15. 385, 8 SERV. gramm. IV 415, 5 Aen. 4, 66 POMP. gramm. V 231, 23 PHOC. gramm. V 436, 18 DOSITH. gramm. VII 407, 6 *al.* (*v. et p. 99, 71*).

2 *occurrunt apud auctores hae formae*: **a** *act.*: *α indicat.*: *praes.*: **edo:** PLAVT. Bacch. 646 Capt. 136 Men. 78. 106. 979 VARRO ling. 6, 84 *bis* (*v. p. 97, 81*). 10, 33 QVINT. inst. 6, 3, 60. 9, 3, 85. *et al.* aedeo: *v. p. 97, 80.* **edis:** SER. SAMM. 523. **est:** PROVERB. Varro ling. 7, 31 (32). VARRO rust. 1, 56 VERG. Aen. 4, 66. 5, 683 HOR. sat. 2, 2, 57 epist. 1, 2, 39 GRATT. 310 (*v. p. 105, 78*). SEN. epist. 47, 2 PETRON. 56, 5 es[se]t. SIL. 2, 463 SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 49 CORP. IV 1831. **edit:** NAEV. com. 26 (*?, an coni.?, v. infra l. 61*). 121?, *cf. infra l. 49.* [CELS. 4, 31, 7 *gloss., v. p. 105, 60.*] VAL. FL. 7, 359 QVINT. inst. 8, 5, 23 (*?, potius perf.* ēdit, *v. infra l. 49*). TERT. scorp. 5 p. 155, 20?, *v. infra l. 50.* carn. 6 p. 438 Oe. ITALA Ioh. 6, 57 (Hil. trin. 8, 14 p. 247^A). 13, 18 (codd. a b d). IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 5 (*v. p. 104, 74*). VVLG. I Cor. 9, 7. *et al.* **edimus:** PLAVT. Capt. 77 TITIVS Macr. Sat. 3, 16, 18 VARRO rust. 1, 41, 4. 5 SCRIB. LARG. 198 TERT. spect. 13 p. 15, 26. *et al.* **estis:** PLAVT. Most. 63 Truc. 312 VARRO rust. 3, 2, 18. **editis:** TERT. apol. 9, 12 ITALA exod. 16, 12 (Hil. myst. 1, 39, 2 p. 28, 4). **edunt:** PLAVT. Asin. 218 Pseud. 825 *bis*. 1134 Truc. 104 CATO agr. 54 CATVLL. 35, 15. *et passim.*

imperf.: **edēbam,** -bās, -bat *eqs. inde a* VARRONE (ling. 5, 108), POSTVM. hist. frg. 2 CATVLL. 91, 6 VERG. georg. 3, 566. *et passim.* *fut.* **edam,** -ēs, -et *eqs.*: *inde a* PLAVTO (Amph. 309 Capt. 854 Curc. 320. 369). *et saepius.*

perf. **ēdī,** -istī, -it *eqs.*: *inde a* LIV. ANDR. com. 5 NAEV. com. 121? *v. supra l. 33.* PLAVT. Aul. 537 Stich. 318. QVINT. inst. 8, 5, 23 *v. supra l. 34.* TERT. scorp. 5 p. 155, 20 *v. supra l. 35.* SER. SAMM. 54. *et al.* (ēdēre: PLAVT. Persa 58 LVCAN. 7, 53 PETRON. 141, 9 PLIN. nat. 10, 198. 11, 280 *al.* VAL. FL. 5, 364). *plusqpf.* **ēderam** *eqs.*: CIC. Tusc. 5, 97 SEN. nat. 3, 19, 1. *et al.*

β coniunct. (optat.): *praes.* (*cf.* PORPH. Hor. epod. 3, 3 ʻeditʼ ... potius dicendum quam ʻedatʼ, quia sic declinatur ʻedo es est, deinde modo optativo tempore futuro: utinam ʻedim edis editʼ, pluraliter utinam ʻedimus editis edintʼ): **edim:** PLAVT. Aul. 430 Poen. 1284 Trin. 474. 475. CAECIL. com. 16 POMPON. Atell. 34. **edis** (-ī-): PLAVT. Men. 249 Poen. 867 Trin. 473 CATO agr. 157, 6 RHET. Her. 4, 28, 39 (*H*, edas *cett.*). FAVON. Gell. 15, 8, 2. **edit** (-ī-): NAEV. com. 26? (*nisi ind., v. supra l. 32*). PLAVT. Aul. 672 Capt. 461. 463 Men. 90 (edat *CDB²*). Poen. 9 Trin. 339 Vid. 49 edi⟨t⟩. CATO agr. 156, 6 *bis*. 157, 9. 10 VERG. Aen. 12, 801 (*? sic P; Diom. gramm. I 362, 24; Schol. Hor. epod. 3, 3*; edat *rell., v. infra l. 74*). HOR. epod. 3, 3 sat. 2, 8, 90 CELS. 5, 28, 7^B PLIN. nat. 14, 140. 22, 151. 27, 110. 30, 67 (*del. Mayh.*). **edimus** (-ī-): PLAVT. Poen. 537. **editis** (-dī-): NOVIVS Atell. 6 (edisti *trad.*). VARRO rust. 3, 2, 18. **edint:** PLAVT. Men. 457 Stich. 554 (edant *codd.*). CATO agr. 53 (edunt *trad.*). VARRO frg. Non. p. 94, 21 (edent *trad.*). CIC. fin. 2, 22 (edient *A¹*, *om. BE*). FAVON. Gell. 15, 8, 2 PLIN. nat. 20, 82 (edent *trad.*). 20, 165 (edunt *trad.*). 25, 46. 28, 170 (edent *trad.*). GELL. 20, 8, 7 (edunt *vel* edant *trad.*). **edam,** -ās, -at *eqs.*: PLAVT. Poen. 534 ubi bibas, edas (*v. p. 103, 76.* SEN. dial. 10, 12, 5 bibant ... edant. epist. 19, 10 edas et bibas. *al.*). VERG. Aen. 12, 801 *v. supra l. 63.* TIB. 1, 5, 49 OV. met. 14, 194 Ib. 606 PAVL. FEST. p. 100 CELS. 3, 12, 4 SEN. Thy. 278 dial. 11, 10, 3 *al.* CORP. IV 1700. *et passim.*

imperf.: **essēs:** PLAVT. Boeot. 1, 6 esse⟨s⟩. VAL. MAX. 4, 3 ext. 4. **esset:** [TER. Andr. 81 *v. sub* sum]. VERG. georg. 1, 151 HOR. sat. 2, 6, 89 SEN. suas. 2, 17. **essēmus:** TER. Eun. 540. **essent:** LIV. perioch. 23 p. 28, 21 PAVL. FEST. p. 296 SEN. dial. 6, 22, 2 CYPR. GALL. Ios. 538. **ederet:** TERT. scorp. 5 p. 155, 17 adv. Marc. 2, 18 p. 360, 4 CAPITOL. Maximin. 28, 2 Gord. 6, 7 LAMPR. Heliog. 20, 5. **ederent:** GELL. 19, 2, 7 LAMPR. Heliog. 28, 4 VVLG. gen. 31, 54 Tob. 1, 12 MACR. Sat. 2, 8, 16. *et al.*

[(† Vollmer)-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perf.: **ēderim**, -is, -it *eqs.*: PLAVT. Capt. 473 Cas. 126 Poen. 535. *et al.* †esserim: APVL. met. 4, 22 (*fort.* spreverim). *plusqpf.*: ēdissem *eqs.*: PAVL. FEST. p. 244 SEN. dial. 6, 22, 6. *et al.* *γ imperat.*: **es:** PLAVT. Cas. 248 Mil. 677 Pseud. 139 Ov. ars 3, 758 CARM. epigr. 935, 19. 1500, 1. **ede:** GLOSS. *v. p. 100, 5. 10.* CORP. XIII 10018^{71} (*in poculo, an ab* ēdo, ēdidi?). **estō:** CATO agr. 156, 1 *bis.* APVL. met. 6, 19. **editō** (*cf. p. 98, 8*): Ps. APVL. herb. 90, 6 H.-S. MISC. Tir. p. 53, 1. **este:** PLAVT. Most. 65. **edite:** ITALA prov. 9, 5 (Cypr. testim. 2, 2 p. 64, 13). VVLG. lev. 8, 31 RVFIN. hist. 3, 6, 26 p. 211, 4.

δ infinit., partic., supin.. *inf. praes.*: **esse:** NAEV. com. 7 (?, *v. p. 100, 44*). PLAVT. Amph. 310 Capt. 463 Curc. 316 Men. 917. 918 Most. 959 Persa 113 Poen. 313 Trin. 258 Vid. 38 CATO agr. 56. 156, 6 *bis.* 7. 157, 5. 6. 8. 13 *bis.* VARRO Men. 87. 138 ling. 5, 108 rust. 2, 3, 5 frg. Non. p. 63, 25 RHET. Her. 4, 28, 39 CATVLVS Cic. de orat. 2, 233 CIC. nat. deor. 2, 7 Ov. ars 3, 758 VAL. MAX. 1, 4, 3. 4, 3 ext. 4 CELS. 1, 3, 22. 3, 16, 2 ('edere' *gloss. in J*). 3, 22, 13. 4, 5, 8. 4, 15, 3. 4, 22, 2 [ed]esse. 4, 26, 7 e[di]sse. 5, 28, 12^{H} *al.* SEN. benef. 2, 7, 1 nat. 4, 13, 10 epist. 95, 27 *al.* PLIN. nat. 19, 85. 20, 24. 20, 36. 22, 91. 139 *bis.* 24, 181. 30, 103 *al.* MART. 1, 83, 2. 13, 16, 2. 14, 70 (69), 2 *al.* QVINT. inst. 11, 3, 136 IVV. 15, 102 SVET. Tib. 2, 2 VLP. dig. 19, 1, 11, 4. 33, 9, 3 *quinquies.* GELL. 19, 2, 7 CYPR. GALL. gen. 1303 VICTORIN. PETAV. in apoc. 2, 14 p. 36, 13 (edere rec. Hier., *cod. S*). PLIN. med. 2, 17. 3, 6 CHIRON 324. 351? HIER. epist. 58, 9, 1 PRVD. apoth. 353 MACR. Sat. 2, 8, 16 TAB. devot. Audollent 267, 20 *ησσε. v. etiam p. 100, 45. 46. 47.* **edere:** TERT. spect. 13 p. 15, 27 anim. 16 p. 322, 17 adv. Marc. 2, 10 p. 348, 10 *al.* ITALA Rom. 14, 21 (Tert. ieiun. 15 p. 293, 23). PRAEF. bibl. monarch. Luc. PORPH. Hor. serm. 2, 4, 43 *al.* COMM. instr. 2, 16, 24 FILASTR. 84, 5 HIER. epist. 40, 1, 2 VVLG. exod. 16, 8. 18 Tob. 2, 21 Matth. 12, 4 Luc. 12, 45 *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 16, 3. *et al.* *perf.*: **ēdisse:** LIV. 30, 2, 9 CELS. 1 prooem. 34. *et al.* *part. praes.* **edēns,** -ntis: PLAVT. Curc. 186 CIC. carm. frg. 23, 2. *et al.* **ēs(s)ūrus:** PLAVT. Men. 147 Rud. 183 Truc. 338 CAECIL. com. 123 SEN. clem. 1, 18, 2. *gerund.* **edundī,** -ō (edendi, -o): NAEV. com. 18 PLAVT. Capt. 153. 852. *et saepe.* *supin.* **ēs(s)um:** PLAVT. Curc. 228 Men. 458 Stich. 182. **ēs(s)ū:** PLAVT. Pseud. 824 (esum *P*). FRONTO p. 154, 16 N. (*cf. et* esus *subst.*).

b *pass.*: **estur:** PLAVT. Mil. 24 Most. 235 Poen. 835 Vid. 37 Boeot. 1, 7 Ov. Pont. 1, 1, 69 CELS. 2, 25, 1 (*cum glossa* manducatur *in VP*). 5, 27, 3^{C} SEN. dial. 5, 15, 3 PLIN. nat. 19, 96 (edatur *E*). 20, 33. 47. 91 est⟨ur⟩. 20, 213. 250. 22, 83 (eostur *trad.*). 22, 88. 162. 23, 14. 24, 139. 25, 151. 26, 67. 83. 27, 29. 66. 86 APVL. met. 4, 8. **editur:** TERT. apol. 39, 17 AMM. 23, 6, 77 PAVL. NOL. epist. 11, 6 p. 65, 20. eduntur: CELS. 3, 6, 12 SEN. epist. 95, 26 PLIN. nat. 20, 260. 24, 52 *al. et saepius.* edātur, -antur: [VARRO rust. 1, 55, 4 *gl.*]. PLIN. nat. 20, 26. 23, 150 *al.* SER. SAMM. 1056. *et al.* *imperf.* **essētur:** VARRO ling. 5, 106 (*Turneb.*, esset ut *cod.*). edētur: VVLG. lev. 7, 16. *inf.* edī: CELS. 6, 6, 38; *act.* esse *pro pass.*: PLAVT. Most. 959 (*metri causa, v. p. 100, 72*). *gerund.* edendus, -a, -um: *inde a* LVCIL. 173. *part. perf.* ēsus, -a, -um: PLAVT. frg. inc. 23.

formae recentiores: confunduntur cum verbo q. e. ēdo, ēdidī (*v. Buecheler, Kl. Schr. III 310*): edidit: CORP. III 13608 GLOSS. *v. p. 100, 9.* ediderit: CELS. 4, 24, 1 *codd.* (ederit *Caesarius*). ITALA Ioh. 6, 58 (cod. e) e[de]diderit. I Cor. 11, 27 (Cypr. laps. 15 p. 248, 17) *cod. R.* CHIRON 292. 506. 735. edideritis: ITALA Ioh. 6, 53 (Cypr. testim. 1, 22 p. 58, 10) *codd. B W* (edede-); *item cod. W ibid.* 3, 25 p. 140, 21 (ederetis *A*). ediderint: TERT. adv. Marc. 4, 30 p. 525, 24 *codd.* (ederint *Rhenan.*). CHIRON 358. ⟨e⟩didisse?: CHIRON 358 (dedisse *cod.*) *part. perf. pass.* editus: PS. THEOD. PRISC. add. 2, 29 p. 310, 16. 2, 76 p. 320, 26. 2, 102 p. 332, 6. 2, 108 p. 333, 20 DIOSC. 1, 135. 2, 114 ORIBAS. syn. 4, 21 (*Aa*). *cf. et supra l. 5. 7. 9.*

pro depon. ēsus sum (*ut* cenatus sum): SOL. 17, 10 *v. p. 104, 56.*

de quantitate: *formas* es, est, esse *sim., quatenus cum iis q. s. a* 'sum' *congruant, longam e habere docent veteres*: PRISC. gramm. II 456, 18 (edo *secund. pers. facit*) per synaeresin 'e' et 'i' in 'ei' dipthongum coacta et 'ei' dipthongo in 'e' productam conversa differentiae causa (*cf. l. 74*), ne *eqs.* 457, 15 'es' ... productam ... servatam ubique: ēs, ēst, ēsto, ēstote, ēssent, ēsse. DON. Ter. Andr. 81 p. 66, 20 et producte legitur 'esset' (*v. p. 98, 78*), ut cibum capiat et correpte, ut alibi (*Eun. 574*). SERV. Aen. 5, 785 edo es est, quarum secunda et tertia personae longae sunt propter differentiam sum es est. *cf. et* ησσε TAB. devot. *supra l. 26 (ubi tamen hic illic in rebus prosodiacis peccatur) et* ést VERG. Aen. 4, 66 *in pap. s. V (at cf.* ést *a* 'sum' CORP. II 1989. *v. etiam s.* comesse, *vol. III 1763, 39). res adhuc ambigua est (v. Leumann, Laut- u. Formenlehre, 105², ubi plura).* NOT. Tir. 102, 82 edit. 102, 90^{a} esum.

de notione: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 423, 14 B. edit. est. comedit. vorat. devorat. mandit. p. 448, 18 vesci. edere. esse. cibari. cibum capere. PROB. Diom. gramm. I 364, 31 Probus negat recte dici piscem vel aliud tenerum quid manduco, sed potius edo quod significat ἐσθίω. *ibid.* 'manducatur' ... quod dentibus reluctatur. nam cum dicam 'edo', quid faciam ostendo, cum ... 'manduco', ... ostendo ... et qualiter faciam. veteres tamen et in edendi significatione 'manduco' dixere. CAPER gramm. VII 100, 14 esse φαγεῖν id est in unum (?, tenerum *fort., v. p. 99, 83*) manducare. GLOSS.^{L} I Ansil. AE 14 ede (*v. p. 99, 5*) manduca. 16 -endus devorandus. ED 18 -ere manducare (III Abol. ED 4 -entem manducantem). 50 edit consumit (ES 43 est edit consumit). AE 337 esum comestum manducatum. II Abav. ED 2 edent manducabunt, comedent. 4 edentes comedentes, manducantes. GLOSS. ἐσθίειν. φαγεῖν. II 346, 1 edidit (*v. p. 99, 54*) κατέφαγεν. III 139, 24 ede (*v. p. 99, 5*) ἔσθιε. *al.* *verbum in usu est inde a* LIV. ANDR. (*infra l. 61*), NAEV. (*l. 66, p. 101, 55. 58*), PLAVTO *per totam latinitatem; rarescit V° demum p. Chr. n. saeculo, cum succedant et* vescor (*habetur inde a* PACVV.) *et* manduco (*inde a* LVCIL. *admodum raro; crebrius post* CELS.); *in roman. ling. non transiit. addidi brevem conspectum*:

	edo	comedo	vescor	manduco
PLAVT.	81	23	—	—
TER.	1	2	—	—
VARRO Men..	3	4	—	—
— rust..	11	1	2	1
CIC.	10	13	18	—
VERG.	8	—	5	—
HOR.	9	2	6	—
OV.	15	—	4	—
LIV.	1	—	11	—
CELS.	34 (+ 1 *gl.*)	—	—	3 } *i. q.*
SEN. phil....	30	3	2	1 } *'mando'*
COLVM.	—	1	3	—
PETRON.	3	10	—	2
PLIN. nat. ...	106	6	70	11 (*'mando'*)
TERT. I. III. .	23 (+ 13 *loc. bibl.*)	2 (+ 3 *loc. bibl.*)	4 (+ 2 *loc. bibl.*)	7 (+ 11 *loc. bibl.*)
VVLG. V. T. .	27	535	79	33
— N. T. .	18	15	—	150
AVG. civ. ...	4 (+ 7 *loc. bibl.*)	5 (+ 3 *loc. bibl.*)	18	11 (+ 25 *loc. bibl.*)

cf. etiam Wölfflin, Sitzber. bayr. Akad. 1894, 115 sqq.; Postgate, Class. Rev. 16 (1902), 110; Hofmann, Idg. Forsch. 43 (1924), 90 sq.

[*dub.*: *a* 'sum' (?): NAEV. com. 7. PLAVT. Capt. 850 scis bene esse, si sit unde. frg. inc. 53 qui talis est de gnatabus suis. SER. SAMM. 317 prodest ... esse marinas. CAPITOL. Pert. 12, 5 si sine convivis esset. CHIRON 339 cibum esse (⟨prod⟩esse?). *al. ad* ēdo (?): NAEV. com. 121, *v. p. 81, 73.* LAMPR. Heliog. 30, 4 celebravit ... tale convivium, ut apud amicos singulos singuli missus appararentur et ... per ordinem in eorum domibus singula fercula ederentur (*cf. p. 95, 28*). CORP. IV 3104 edente. *cf. et p. 99, 6.* POMPON. Atell. 77 egi *codd. Gell.*, edi *Pontan.* PLAVT. Rud. 712 edo *A, om. P*; cedo *leg.* *suppl.*: AMPEL. 18, 8 (*suppl. ex* VIR. ill. 33, 7 *Halm*). *coni. dub.*: LVCIL. 862. FRG. gramm. Funaioli p. 414, 17 τὸ ... ἔδειν ἔδερε *Buech.*, τὸ δὲ καῖρε δέρε *Plut.* GLOSS. Klio 13 (1913), 13 αἰδουμε· ψωϑ⟨ιον⟩ (esum? *Schubart p. 37*).]

I ***proprie:*** *de actione cibos vel alimenta sumendi, i. q.* ***vesci, ἐσθίειν:*** **A** ***de hominibus*** *(de re personata: p. 103, 24; ea exempla, quae speciem proverbii prae se ferunt, invenies seorsum collocata sub C, p. 104, 82 sqq. per iocum* mappam -ere: *p. 103, 57)*:

1 *absolute*: LIV. ANDR. com. 5 affatim edi bibi lusi (VARRO Men. 87 properate vivere, puerae, quas sinit aetatula ludere, esse, amare et veneris tenere bigas. HOR. epist. 2, 2, 214 lusisti satis, edisti satis atque bibisti. CARM. epigr. 935, 19 es, bibe, lude [1500, 1 es, bibe, lude, veni]. *cf.* PLAVT. Mil. 677 es, bibe, animo obsequere mecum atque onera te hilaritudine). NAEV. com. 26 ille ipse astat, quando edit. PLAVT. Amph. 310 non placet me hoc noctis esse (*cf. p. 105, 30*), cenavi modo. Bacch. 646 ero ..., quicum ego bibo, quicum edo et amo (Cas. 248 bibe, es, disperde rem [Most. 65 bibite, pergraecamini, este, ... saginam caedite. Pseud. 139 harpaga, bibe, es, fuge]. Most. 235 dies noctesque estur bibitur [Poen. 835 quasi in popina. SEN. dial. 5, 15, 3]. 959 triduom unum est haud intermissum hic esse [*v. p. 99, 50*] et bibi, scorta duci. Poen. 313 at ego amo hanc :: at ego esse et bibere. Pseud. 1134 Trin. 258. VARRO rust. 3, 5, 16 ad bibendum et ad edendum [PAVL. FEST. p. 214 cupiditatem edendi et bibendi. VAL. MAX. 9, 1, 2 voluptas. CELS. 6, 6, 15^{B}. SEN. dial. 7, 20, 5 finis. *al.* IAVOL. dig. 33, 10, 11 VLP. dig. 34, 2, 19, 10 *et al.*]. CIC. Att. 13, 52, 1 et ēdit et bibit ἀδεῶς et iucunde. CELS. 4, 5, 8 SEN. dial. 10, 12, 5 epist. 37, 2 *al.* QVINT. inst. 11, 3, 136. TERT. adv. Marc. 4, 30 p. 525, 24 *al.* VVLG. Luc. 17, 27 VITAE patr. 5, 4, 53. CORP. IV 1831 si quisquis bibit, cetera turba est. *et saepe*). Capt. 153 (*queritur parasitus*) remissus est edendi exercitus. 463 *v. p. 101, 65.* 473 qui libenter, quom ederint (comed- *codd.*), reddant domi. 850 ?, *v. supra l. 44.* Curc. 186 irascere, si te edentem hic a cibo abigat. 228 reciperet

[(† Vollmer)-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

se huc esum ad praesepem suam *parasitus*. **316** quid igitur vis? :: esse. **369** hic ministrabit, ego edam. Men. 78 *Peniculus nominor*, quia mensam, quando edo, detergéo. 147 ubi essuri sumus? 458 qui essum neque vocantur neque vocant (Stich. 182 si quis me essum vocat). Mil. 50 assiduo edes, communicabo semper te mensa mea. Most. 63 date, si non estis. Persa 104 at edes. 140. Poen. 7 qui edistis, multo fecistis sapientius; (8) qui non edistis, saturi fite fabulis. 535 *v. p. 103, 77.* Pseud. 824 herbas . . . formidulosas dictu, non essu (esum *P*) modo. Rud. 183 si apud me essurus, mihi dari operam volo (*antecedit*: de illarum cenaturus vesperi's. CAPITOL. Gord. 6, 7 si forte apud amicos ederet). Stich. 318 quam pridem non edisti? Trin. 473 edisne an incenatus cum opulento accubes? :: (474) edim, nisi si ille votet :: at pol ego etsi votet (475) edim atque ambabus malis expletis vorem. Truc. 338 quasi volturii (*v. p. 104, 28*) triduo prius praedivinant, quo die e⟨s⟩uri sient. Vid. 37 estur (*sententia manca*). Boeot. 1, 7 ubi is (*venter*) te monebat, esse⟨s⟩, nisi quom nil erat, nunc etiam quom est non estur, nisi Soli libet. CATO agr. 157, 13 ubi esse volet . . . si esse non volet *aeger*. VARRO Men. 317 quom edunt (comed- *codd.*). frg. Non. p. 63, 25 esse pascere dicebant *veteres*. CIC. Tusc. 5, 97 nec esuriens Ptolemaeus ederat (*cf.* SEN. epist. 119, 3 esurio: edendum est). LVCR. 4, 869 capitur cibus . . . ut amorem opturet edendi (VERG. Aen. 8, 184 postquam . . . amor compressus *est* edendi. *inde*: CYPR. GALL. gen. 1400 AVSON. 352, 11). VERG. Aen. 9, 62 edendi . . . rabies. HOR. epist. 1, 16, 22 sub tempus edendi. OV. ars 3, 755 gestus edendi. 3, 759 Helenen avide . . . edentem. met. 8, 828 furit ardor edendi. 8, 842 locus fit inanis edendo. LABEO Vlp. dig. 33, 9, 3, 2 *v. p. 102, 72.* PAVL. FEST. p. 3 ador . . . edor quondam appellatum ab edendo. p. 188. p. 296 sodales dicti quod una sederent et essent (*cf. p. 61, 32*). SEN. dial. 6, 22, 6 ut videretur edisse. *ibid.* quasi iam satis . . . edisset. epist. 15, 7 buccas edentis. 123, 2 *bis. al.* PLIN. nat. 23, 41 sitire in edendo. IVV. 4, 139 usus edendi. FRONTO p. 154, 16 N. (*de uva*) dulce esu . . . haustu iucundum. ARISTO Vlp. dig. 33, 9, 3, 1 ea, in quibus esse solemus, oleum forte, garum *eqs.* PAVL. dig. 34, 2, 32, 3 vasa quibus et edebat et potabat *pater familias* (APVL. met. 4, 8 estur ac potatur incondite. AMM. 21, 16, 5 edendi potandique moderatione [27, 3, 15 tenuitas edendi potandique parcissime]. MACR. Sat. 7, 5, 13 in edendo . . . in potando [7, 5, 28]. *et al.*). GELL. 7, 13, 3 erat . . . initium loquendi edundi (eundi *V*) finis. 16, 5, 7 cum edendi fastidio (CLAVD. DON. Aen. 8,185 p. 142, 18). TERT. ieiun. 15 p. 294, 11 *al.* ITALA Matth. 9, 11 (cod. k) quare cum publicanis et peccatoribus [s]edet (*ἐσθίει*, VVLG. manducat). ITALA I Cor. 8, 8 (Tert. ieiun. 2 p. 276, 20) neque abundantes, si edamus, neque deficientes, si non edamus (*φάγωμεν*, VVLG. manducaverimus). CYPR. eleem. 2 p. 374, 13 quod *discipuli* ederent nec prius manus abluissent. *al.* LAMPR. Comm. 11, 5 in ipsis balneis edebat. TREB. trig. tyr. 12, 7 mihi (*seni*) est . . . edendum delicatius. *al.* VVLG. lev. 10, 14 edetis in loco mundissimo. *passim.* RVFIN. hist. 3, 6, 26 p. 211, 4 edite (*φάγετε*), nam et ego prior comedi (*βέβρωκα*), quae genui. CLAVD. 20, 327 senes quibus est insignis edendi gloria. SVLP. SEV. dial. 2, 6, 5 illo edente. *al.* MACR. Sat. 2, 1, 1 modestus edendi modus. 7, 4, 32 edendi varietas. *al.* TAB. devot. Audollent 267, 20 *νον ποσσιτ δορμειρε Βονωσα νεκουε ησσε. et saepe.*

2 *cum additamentis*: **a** *acced. obi. dir.*: *α in universum* (*cibos varios, medicamenta sim.; liquores: p. 103, 44. 55*): NAEV. com. 18 cui cepe edundo oculus alter profluit (LVCIL. 195 lippus edenda acri assiduo ceparius cepa. VARRO Men. 138 iubet me cepam esse. GELL. 20, 8, 7 cur Pelusiotae cepe non edint [*v. p. 98, 71*]). 121 cocus edit Neptunum Cererem et Venerem . . . Liberumque . . . obsorbuit (*v. p. 100,48*). PLAVT. Aul. 430 quid tu . . . curas, utrum crudum an coctum ego edim? Capt. 77 (*verba parasiti*) quasi mures semper edimus alienum cibum ([Persa 58; *v. p. 104,27*]. CELS. 3, 6, 12 *cibi* eduntur. *cf.* PLAVT. Capt. 852 nominandi istorum [*sc. ciborum*] tibi erit magis quam edendi copia). Capt. 136 neque umquam quicquam me iuvat quod edo domi (461 miser homo est, qui ipse sibi quod edit quaerit et id aegre invenit. 463 ille miserrimust, qui cum esse cupit, quod edit non habet. Men. 90 dum tu illi, quod edit [*v. p. 98, 62*] et quod potet, praebeas. 106 neque edo neque emo nisi quod est carissimum. Poen. 9 cui paratumst, quod edit. 537 est domi, quod edimus [867 quoi domi sit, quod edis]. 1284. Stich. 554 dum . . . quod edint [*v. p. 98, 68*] addas. CAECIL. com. 16 nil tibi esse, quod edi⟨m⟩ [*suppl. ed. princ. Nonii p. 507, 6*]. POMPON. Atell. 34 vix nunc, quod edim, invenio. NOVIVS Atell. 6 quod editis [*v. p. 98, 67*] nihil est: si vultis quod cacetis, copia est. CELS. 4, 26, 7 quod intus est, esse [edisse, aed- *FJ*]. ITALA Matth. 15, 32 [cod. k] non habent, quod edant [*τί φάγωσιν*, VVLG. manducent]. CYPR. GALL. gen. 1303 cogebat trepidos, poterat quod mandier, esse. *et al.*). Capt. 854 nec nihil hodie nec multo plus (*v. p. 102, 82*) tu hic edes (CATO agr. 156, 1. CELS. 1, 2, 9 post multas potiones . . . nihil edendum est. 4, 12, 5 nihil edendum bibendumque. PS. QVINT. decl. 12, 9 p. 226, 4 devoravimus homines et quidem avide, qui diu nihil ederamus. IVV. 15, 88. *et al.*). Cas. 126 ervi (ruri *trad.*) nisi tu acervom ederis aut quasi lumbricus (*v. p. 104, 27*) terram. Curc. 320 iam edes aliquid (CELS. 1 prooem. 34 alios in ipsa febre aliquid edisse. VLP. dig. 34, 2, 19, 10 aliquid . . . edendi bibendique causa paratum). Men. 249 dictum facessas, datum edis, caveas malo. 457 adfatim est hominum, in dies qui singulas escas (*cf. p. 104, 18. 19. 58*) edint. 917 purpureum panem an puniceum soleam ego esse an luteum (PLIN. nat. 22, 139 siccum *panem*. QVINT. inst. 6, 3, 60. CORP. III 13608 [*Heliupoli*] Hochmaea virgo dei Hadaranis, quia annis XX panem non edidit. *apud Christ.*: TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 360, 1 cum panem ederet angelorum [carn. 6 p. 438 Oe. *et al.*]. ITALA I Cor. 11, 26 [Cypr. epist. 63, 10 p. 708, 24] quotienscumque ederitis panem [*ἐὰν ἐσθίητε*, VVLG. manducabitis]. CYPR. patient. 11 p. 405, 11 COMM. instr. 2, 17, 1 VVLG. Sirach 20, 18. PAVL. NOL. epist. 11, 6 p. 65, 20 qui [*sc. panis*] quo amplius editur, plus esuritur, et quo magis bibitur [*sc. fons*], plus sititur. *et al.*). Men. 918 soleamne esse avis squamossas, piscis (*v. p. 103, 9*) pennatos (MART. 13, 73, 2 ipse suas numquam barbarus edit aves. *cf.* VARRO rust. 3, 2, 18 utrum morticinas editis volucres an pisces [*v. p. 103, 9*], quos nisi mortuos estis numquam [MART. 13, 67, 2]). Men. 979 edo lubentius molitum quam molitum praehibeo. Mil. 24 epityrum estur insanum bene (*sic A, corrupta in P*). Most. 238 neque edes quicquam neque bibes apud me his decem diebus (HOR. sat. 2, 2, 116 non ego . . . edi luce profesta quicquam praeter holus). Pseud. 825 quas herbas pecudes (*v. p. 104, 27*) non edunt, homines edunt (PS. APVL. herb. 59, 9 H.-S. 90, 6 herbam rutam hortensem . . . edito. PS. THEOD. PRISC. addit. 2, 76 p. 320, 26 herba edita. 2, 108 p. 333, 20 edita. *et al.*). Stich. 321 quid istic inest? :: quas tu edes colubras (*cf.* CELS. 5, 27, 3[B] colubra ipsa tuto estur, ictus eius occidit). Trin. 514 quid edemus nosmet postea *abalienato agro*? (SEN. dial. 6, 22, 2 summa . . . illis curarum fuit, quid essent, quid biberent. ITALA Matth. 6, 25 [cod. k, Tert. orat. 6 p. 185, 13] quid edatis [*φάγητε*, VVLG. manducetis]. 6, 31 [Cypr. testim. 3, 11 p. 122, 17 *al.*] quid edemus? [*φάγωμεν*, VVLG. manducabimus]. *et al.*). Vid. 49 paullum mereat, paullum edi⟨t⟩ *operarius*. frg. inc. 23 hodie esa farte biberem (*sententia obscura*). CAECIL. com. 123 credidi silicernium eius me esse esurum. CATO agr. 56 dum ficos esse coeperint *servi* (VARRO rust. 1, 41, 4 in ea fico, quam edimus. 1, 41, 5. SEN. suas. 2, 17 ficus non esset nisi mariscas. CELS. 4, 10, 1). 156, 1 *brassicam* esto vel coctam vel crudam. crudam si edes, in acetum intingito . . . ante cenam esto crudam (156, 6 si poterit solam brassicam esse, edit. *ibid.* 156, 7 ipsam brassicam. 157, 7 nulla res tam purgat quam brassica cruda, si edes concisam. 157, 8 *bis.* 157, 9 dato edit . . . sine pane. 157, 10). 156, 6 quod volet cibi, postea edit. 157, 5 sale aceto sparsam esse *farinam hordeaceam*. 157, 6 quo libentius edis, aceto mulso spargito . . . libentius edes. *ibid.* hanc mane esse oportet ieiunum. frg. Diom. gramm. I 362, 23 lepus multum somni adfert qui illum ēdit (*cf. infra l. 53*) POSTVM. hist. frg. 2 grossulos ex melle edebat. TITIVS Macr. Sat. 3, 16, 16 edimus turdum pinguem (PLIN. med. 2, 17 turdos esse cum bacis myrteis). VARRO ling. 5, 106 libum . . . priusquam essetur (*v. p. 99, 48*), erat coctum (PORPH. Hor. epist. 1, 10, 10 p. 327, 30 qui liba sit edere consuetus). 5, 108 quod edebant cum pulte. *ibid.* poma quae minus cruda esse poterant. rust. 1, 54, 2 uva . . . eligitur ad edendum. 1, 68 pensilia . . . si non dempseris ad edendum. HOR. epod. 3, 3 edit . . . alium (CELS. 3, 12, 4. 4, 24, 1 cum multum alium ederit [*v. p. 99, 55*]. SCRIB. LARG. 140. PLIN. nat. 19, 113 alium edentibus. *et al.*). sat. 2, 2, 57 Avidienus . . . quinquennis oleas est et silvestria corna. 2, 8, 90 si cum lumbis quis edit *armos leporis* (*cf.* MART. 5, 29, 4 edisti numquam, Gellia, tu leporem, *i. non es formosa*). TIB. 1, 5, 49 sanguineas edat illa (*lena*) dapes. OV. epist. 1, 95 pecorisque Melanthius actor edendi. ars 3, 758 es paullo, quam potes esse, minus. met. 2, 768 edentem vipereas carnes . . . Invidiam (*cf.* CELS. 3, 24, 4 carnis quoque aliquid esse. PETRON. 141, 9 Saguntini oppressi . . . humanas ēdēre carnes. PLIN. nat. 28, 97 carnes *hyaenae* e lumbis edendas. 28, 104. TERT. resurr. 37 p. 79, 3 quasi vere carnem suam illis edendam determinasset *Christus*. carn. 5 p. 435 Oe. ITALA gen. 9, 4 [Tert. ieiun. 4 p. 278, 16; Lucif. Athan. 1, 2 p. 68, 21] carnem in sanguine animae [praeter c. et s. a. *Lucif.*] . . . non edetis [*οὐ φάγεσθε*, VVLG. comedetis]. ITALA exod. 16, 12 [Aug. quaest. hept. 2, 60 p. 128, 5] carnes [*ἔδεσθε*, VVLG. comedetis]. *mystice*: ITALA Ioh. 6, 53 [Cypr. testim. 1, 22 p. 58, 10 *al.*] nisi ederitis [*v. p. 99, 58*] carnem filii hominis [*φάγητε*, VVLG. manducaveritis]. 6, 57 [Hil. trin. 8, 14 p. 247[A]] qui edit carnem meam et bibit sanguinem meum [*ὁ τρώγων μου τὴν σάκρα*, VVLG. manducat]. *sim. al.* ITALA apoc. 19, 18 [Primas] venite, ut edatis carnes regum [*φάγητε*, VVLG. manducetis]. *et al. aliter p. 105, 60. 61*). OV. fast. 2, 374 haec certe non nisi victor edet (LABEO Vlp. dig. 33, 9, 3, 2 non haec esse, sed per ea solemus [*v. l. 76, p. 101, 27*]. QVINT. inst. 8, 5, 23. *et al.*). fast. 6, 182 quae duo mixta (*fabas et far*) simul sextus quicumque Kalendis ederit (LABEO Vlp. dig. 33, 9, 3, 3 esculenta utrum ea quae esse, an et ea, per quae esse solemus [*v. l. 72, p. 101, 33*]. PLIN. nat. 22, 154 ex omnibus, quae eduntur. *et al.*). LIV. perioch. 23 p. 28, 21 ut lora et pelles . . . et mures inclusi *Casilinenses* essent. VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 si Dionysium adulari velles, ista (*holera*) non esses. *ibid.* si tu ista esse velles, non adularere Dionysium. CELS. 1, 3, 22 esse radiculam (4, 4. 5, 27, 12[C]. 5, 28, 12[H]. *cf.* 3, 16, 2 esse radicem [SCRIB. LARG. 198]. *et al.*). 1, 3, 34 hieme plus esse convenit ([*cf. Hippocr. vict. sal. 1 τοῦ μὲν χειμῶνος ἐσθίειν ὡς πλεῖστα*]. 4, 26, 2. SEN. epist. 47, 2 est ille plus quam capit. *v. et p. 101, 77*). 2, 7, 2

[(† Vollmer)-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terram edunt (*cf. Hippocr. prorrh. 2, 31 λίθους τε καὶ γῆν τρώγουσι. v. et p. 101, 82*). 2, 25, 1 quodcumque holus ex oleo garove estur. 4, 15, 3 quaedam per se esse, quaedam adicere vel sorbitioni vel potioni (PLIN. nat. 22, 162 estur et per se et in patinis . . . decocta). 4, 22, 2 portulacam. 5, 27, 8 satureia. 6, 6, 38 edi quoque ipsum iecur debet (PLAC. med. 9 rec. *β* 36 H.-S. iecur si datum fuerit edendum, remediabitur). *saepius*. SEN. clem. 1, 18, 2 muraenis, quas esurus erat. dial. 11, 10, 10 venena edebat bibebatque. nat. 3, 19, 1 illos . . . pisces (TERT. anim. 31 p. 351, 21 piscibus . . . edendis. ITALA num. 11, 5 [Tert. ieiun. 5 p. 279, 22] pisces quos in Aegypto edebamus [ἠσθίομεν, VVLG. comedebamus]. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 1. *et al. v. et p. 102, 13. 15*). SEN. nat. 4, 13, 10 non sorbere solum nivem, sed etiam esse. epist. 95, 26 ostrea eatenus circumcisa, qua eduntur. *al.* PLIN. nat. 8, 180 omassum edisse. 11, 280 apros in Pamphyliae . . . montuosis salamandrā ab his devoratā qui ēdēre, moriuntur. 14, 116 uvam. 19, 85 *raphanos* crudos medici suadent . . . ieiunis esse (20, 24. 26 *al.* SER. SAMM. 1060). 20, 33 estur *gingidion* (*sic*: 20, 47. 23, 14. *al.*). 20, 35 tres siseres edendo. 20, 132 rutam (PS. THEOD. PRISC. addit. 2, 29 p. 310, 16 ruta . . . decocta et edita. MISC. Tir. p. 53, 1 ruta, paululum edito. *et al.*). 23, 14 pampinos . . . edendos. 23, 148 nuces quis ederit. 23, 159. 24, 52. 139. 25, 39 folia (25, 165 *al.*). 28, 225 cor *leporis*. 30, 33 hirundinis pullum. *passim.* MART. 1, 20, 4 boletum qualem Claudius ēdit, edas (IVV. 5, 147). 6, 75, 4. 11, 31, 4 gustu . . . has *cucurbitas* edes in ipso. 14, 69 (68), 2 Rhodos coptam. 14, 70 (69), 1 si vis esse satur, nostrum potes esse Priapum (*sc. siligineum; nota lusum verborum*). *al.* TREBAT. Vlp. dig. 33, 9, 3, 2 mel. GELL. 4, 11, 11 quod *Pythagorei* non abstinuerint edundis animalibus. TERT. spect. 13 p. 15, 27 *v. p. 104, 2*. scorp. 5 p. 155, 17 omnia. *ibid.* p. 155, 20 *Adam* ēdit inlicitum (*sc. de arbore vetita*). pudic. 14 p. 247, 25 quidam . . . usque nunc quasi idolothytum edunt (adv. Marc. 1, 21 p. 317, 24 praescr. 33, 10. *v. p. 104, 12*). anim. 16 p. 322, 17 quo *dominus* pascha cum discipulis suis edere concupiscit (adv. Marc. 4, 40 p. 559, 22. ITALA Luc. 22, 15 [Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 559, 5] pascha edere vobiscum [φαγεῖν, VVLG. manducare]. *et al.*). *al.* ITALA exod. 12, 7 (Ps. Cypr. pasch. 1 p. 249, 22) in domibus, in quibus eum (*sc. agnum*) edent in ipsis (ἐὰν φάγωσιν, VVLG. comedent). prov. 1, 31 (Ps. Cypr. singul. cler. 1 p. 174, 25) edent viae suae fructus (ἔδονται, VVLG. comedent). Is. 1, 19 (Tert. resurr. 26 p. 62, 26; Cypr. testim. 1, 24 p. 59, 15 *al.*) bona terrae edetis (φάγεσθε, VVLG. comedetis). *al.* CYPR. laps. 26 p. 256, 11 sanctum domini edere et contrectare (*i. 'corpus' mystice*). Fort. 11 p. 341, 23 *Eleazar simulabat se* illa edere quae de sacrificiis adque inlicitis cibis ingerebantur (*cf. l. 22* vesci). epist. 8, 1 p. 486, 10 quoniam . . . errantem non correximus et claudum non colligavimus et lactem eorum edebamus (*v. p. 101, 54*) et lanis eorum operiebamur. *al.* SER. SAMM. 523 decocta sabuci. *al.* CAPITOL. Pius 12, 4 Alpinum caseum (PLAC. med. 5 rec. *β* 59 H.-S.). LAMPR. Heliog. 30, 2 ad edenda cerebella. *al.* VVLG. exod. 12, 20 in cunctis habitaculis vestris edetis azyma (PRVD. apoth. 353). lev. 25, 22 donec nova nascantur, edetis vetera. *al.* DIOSC. 1, 135 viridis cum coris edita fastidium tollit (*gr. 1, 123, 2 βρωθέντα . . . τὰ ἀμύγδαλα*). 2, 114 *coronopos* quiliacis medetur edita (*gr. 2, 130 ἡ ῥίζα πρὸς κοιλιακοὺς ἐσθιομένη*). SEDVL. carm. pasch. 5, 405 epulis praeceptor eos invitat edendis (*cf.* op. pasch. 5, 35 p. 301, 1 ad epulas . . . sumendas). VITAE patr. 3, 64 monachus edens multum. ORIBAS. syn. 4, 21 oleum et liquamen cum acito editi (*Aa, La*: si . . . aedatur; *gr. p. 172, 13 ἐσθιόμενοι*). CORP. IV 1700 ut merdas (*cf. p. 104, 42*) edatis. 1786 Amiath⟨us⟩ edit mappam (*v. p. 100, 60*). 4986 ruta(m) qui oderat, tisana(m) edeba(t). CARM. epigr. 2056, 2 quisquis amat nigra(m), nigris carbonibus ardet; nigram cum video, mora libenter aedeo (*v. p. 97, 80*). *et al. saepe.*

β accedente crudelitatis notione: carnem humanam devorare (*de dentibus: l. 65*): OV. met. 14, 194 si quis referat mihi casus Ulixen aut aliquem e sociis, in quem mea saeviat ira, viscera cuius edam (*seq.*: laniem). SEN. Thy. 278 liberos . . . pater . . . laceret et suos artus edat. dial. 5, 4, 2 dentium (*hominis irati*) . . . ut (*Lips.*, et *A*) aliquem esse cupientium non alium sonum quam est apris tela . . . acuentibus. STAT. Theb. 11, 87 (*verba Tisiphones*) miseri (*Vollmer*, miserum *BM*, -is *P*; *sc. Melanippi*) insatiabilis (*i. Tydeus*) edit me tradente caput. IVV. 15, 80 totum *hominem* corrosis ossibus edit victrix turba *Aegyptiorum*. 15, 102 membra aliena fame lacerabant, esse parati et sua. *per hyperbolam de fellatoribus*: TERT. apol. 9, 12 *fellatores* non edunt infantes plane, sed magis puberes (*antecedunt*: vivos vorant, sanguinem lambunt).

b *cum praepp. partem indicantibus, quae de alqa. re estur* (*in fig. etymol. cum voce q. e.* esca: *p. 104, 18. 19 bis*): *α* de: PLAVT. Poen. 534 quor curratur celeriter ubi bibas, edas de alieno, quantum velis . . . (535) quod tu invitus numquam reddas domino, de quoio (*Bergk*, quio *B*, quo *CD*) ederis? (*cf. p. 101, 8*). Truc. 105 de nostro saepe edunt. TER. Eun. 540 heri . . . adulescentuli coiimus in Piraeo, . . . ut de symbolis essemus. PETRON. 66, 3 itaque de scriblita quidem non minimum edi (*cf.* ITALA exod. 12, 9 [Ps. Cypr. pasch. 1 p. 249, 29] non edetis de eis crudam neque coctam aqua [ἔδεσθε, VVLG. comedetis]. LAMPR. Heliog. 32, 4 ut una die nonnisi de fasianis totum ederet). MART. 13, 41, 2 Aetolo de sue dives edat. TERT. spect. 13 p. 15, 26 neque de sacrificio et parentato edimus, quia non possumus cenam dei (*v. p. 103, 28*) edere (*cf.* AMBROSIAST. in I Cor. 8, 11 p. 228^A si edat de sacrificatis. 10, 30 p. 238^D *item*). scorp. 3 p. 151, 16 de pollutis. resurr. 35 p. 77, 23 (*alleg.*) sedere in thronis Christi et . . . edere de ligno vitae corporalis dispositionis fidelissima indicia sunt (*cf. et infra l. 16*). adv. Iud. 2 p. 703 Oe. de fructu arboris (PRAEF. bibl. monarch. Luc. de fructibus). ITALA iud. 13, 16 (Lugd.) non edam de panibus tuis ([οὐ φάγομαι, VVLG. comedam]. ITALA prov. 9, 5 [Cypr. testim. 2, 2 p. 64, 13] edite de meis panibus [φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων, VVLG. comedite panem m.]. CYPR. domin. orat. 18 p. 280, 18). ITALA apoc. 2, 20 (Tert. pudic. 19 p. 262, 4) edendum de idolothytis (φαγεῖν εἰδωλόθυτα, VVLG. manducare de i. *cf. et p. 103, 30*). VVLG. Sirach 6, 20 edes de generationibus illius. *cf. etiam l. 40.*

β ex: TERT. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 10 quod deus illos ex omni ligno edere vetuisset (ITALA gen. 2, 16 [Tert. anim. 38 p. 365, 20] ex omni ligno...edetis [βρώσει φαγῇ, VVLG. comede. *cf. et* AVG. gen. ad litt. 8, 13 p. 251, 2 ex omni ligno paradisi edes ad escam *et* loc. hept. 1, 7 p. 508, 6 escae edes, *ad quod ipse adnotat*: 'escā edes' dici admittit latina locutio, quoniam pro dativo . . . graeco ablativum . . . solent ponere]. gen. 3, 7 [Lucif. Athan. 2, 32 p. 204, 14]; φαγούμεθα, VVLG. vescimur. *v. et p. 102, 2*). VVLG. exod. 12, 45 ex eo. Tob. 1, 12 cum omnes ederent ex cibis gentilium. 2, 21 ex furto.

B ***de animalibus:*** *i. q. vorare, devorare* (*cf. et C, infra l. 82*): **1** *generatim* (*varia alimentorum genera; absol. l. 29. 33. 47. 54. 61. al. audacius pro 'depascere': infra l. 36*): PLAVT. Capt. 77 (= Persa 58) *v. p. 101, 60*. Cas. 127 *v. p. 101, 81*. Pseud. 825 *v. p. 102, 20*. Truc. 338 *v. p. 101, 14*. STAT. Theb. 9, 103 *v. p. 105, 66*. PLAVT. Asin. 218 saepe edunt *aves*. Aul. 672 quod edit *corvos* tam duim quam perduim (LIV. 30, 2, 9 aurum in Capitolio corvi non lacerasse tantum rostris crediti, sed etiam edisse). CATO agr. 53 faenum . . . quod edint (*v. p. 98, 68*) boves (54, 5 boves . . . viride cum edunt). MANIL. Varro rust. 2, 3, 5 capras hodie recte esse et bibere . . . spondesne? (PLIN. nat. 28, 170 capras . . . quasdam herbas). VARRO rust. 1, 56 pabulum . . . pecus . . . libentius est (HOR. epist. 1, 12, 12 miramur, si Democriti pecus ēdit agellos cultaque, *i. 'depavit'; v. supra l. 26 et cf. μηλόβοτος*). 2, 7, 11 si quid alind terra natum libenter edent *pulli equi*. frg. Non. p. 94, 21 (*ex logistor. Cato*) qui suis catellis ministrant quod edint ([*v. p. 98, 69*]. ITALA Marc. 7, 28 [cod. n] catelli . . . edent de micis [ἐσθίουσιν. VVLG. comedunt. *item et*: HIER. epist. 11, 2 canes. VVLG. Matth. 15, 27]. *cf.* MART. 1, 83, 2 non miror, merdas [*v. p. 103, 56*] si libet esse cani). CIC. nat. deor. 2, 7 ut biberent *pulli*, quoniam esse nollent (VAL. MAX. 1, 4, 3 [*Par.*, vesci *Nepot.*]. PAVL. FEST. p. 244 si eis [*pullis*] edentibus aliquid ab ore decidisset. *ibid.* SVET. Tib. 2, 2). HOR. sat. 2, 6, 89 cum *mus rusticus* . . . esset ador loliumque. PAVL. FEST. p. 59 pisces . . . oves consectatae edunt. PLIN. nat. 1, 32, 7 ubi ex manu edant *pisces*. 8, 29 terram edisse *elephantis* tabificum est, nisi saepius mandant. 8, 97 cervi . . . cancros edendo sibi medentur. 10, 24 accipitres avium non edunt corda. 10, 32. 200. 20, 36 semen *silis* esse et vultures dicuntur (22, 91 mures agrestes . . . *mastichen*). 23, 12. 145 vulpes *avellanas*. 25, 46. 27, 110. 28, 81. 170. 265 gallinaceos non attingi a vulpibus, qui iocur animalis eius ederint. *al.* VLP. dig. 19, 1, 11, 4 qui iumenta vendit, solet ita promittere 'esse bibere ut oportet'. GELL. 17, 16, 1 anates Ponticas dicitur edundis vulgo venenis victitare. SOL. 17, 10 quas (*carnes venenatas*) ubi esae sunt (*v. p. 99, 65*) *pantherae*, fauces anginā obsidentur. CHIRON 292 si multum cibum ediderit *iumentum* (358 hordeum . . . si nimis ediderint. 506). 324 escam esse (*v. p. 102, 2*). 735 quanto plus quisque ediderit. VVLG. exod. 23, 11 quidquid reliquum fuerit, edant bestiae agri. PHYSIOGN. 122 p. 138, 18 leo animal est edendi avidum magis quam bibendi. DRAC. Romul. 8, 413 *agni ex matre* exultant potare cibos atque ēdere (*v. p. 97, 84*) potus.

2 *de feris bestiis homines* (*bestias infra l. 76*) *dilaniantibus* (*de piscibus naufragos vorantibus: infra l. 67*): OV. epist. 11, 90 cum mea me coram silvas inimicus in altas viscera montanis ferret edenda lupis (*aliter de naufrago*: Ib. 158 *sive* nostra . . . longinquus viscera piscis edet). 12, 123 nos Scylla rapax canibus misisset edendos. SEN. clem. 1, 25, 1 quam cuperes tibi (*Alexander*) . . . ungues esse, tibi rictum illum (*sc. leonis*) edendorum hominum capacem! ITALA III reg. 13, 28 (Lucif. non conv. 3 p. 8, 25) et leo non ēdit corpus illius *hominis* (οὐκ ἔφαγεν, VVLG. comedit de cadavere). CYPR. GALL. Ios. 538 ut *ferae* reliquam partem *subactarum gentium* conductis morsibus essent. IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 5 *equus* homines edit et . . . saevit (*sic P*, ut h. . . . videt, . . . saevit *Taur. auctore Maio*). ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 83, 6 (*rec. g v*) leo . . . edebat eas (*sc. bestias; Ps. Dosith.*: consumebat). CARM. epigr. 954, 2 (*Romae*) Crescens, quisque meam futuet rivalis amicam, illum secretis montibus ursus edat.

3 *de vermibus exedentibus*: OV. Pont. 1, 1, 69 estur ut occulta vitiata teredine navis. ACT. Achat. 3 homini . . . quem mox a vermibus scis edendum.

C ***proverbialiter dicta*** (*per parodiam: l. 84*): PLAVT. Curc. 55 qui e nuce nuculeum esse volt, frangit nucem (HIER. epist. 58, 9, 1). Persa 113 dum mane est, omnis esse mortales decet (*ex parodia*

[(† Vollmer)-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

proverbii; cf. VVLG. Ioh. 9, 4). Trin. 339 de mendico male meretur qui ei dat quod edit aut [quod (*P*)] bibat. Vid. 38 misero male esse ⟨. . .⟩ con⟨senta⟩ne⟨um⟩ (*luditur fort. inter infin. vocum, q. s.* 'sum' *et* 'edo'). PROVERB. Varro ling. 7, 31 (= 32) canis caninam non est (*cf. gr.* κύων κυνὸς οὐχ ἅπτεται). CATVLVS Cic. de orat. 2, 233 faenum alios . . . esse oportere (*sc. omnes oratores si cum Crasso compararentur quasi* '*pecudes*' *esse*). CIC. fin. 2, 22 reperiemus asotos . . . ita non religiosos, ut edint (*v. p. 98, 69*) de patella. Lael. 67 illud . . . quod dicitur, multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiae munus expletum sit (*cf. Aristot. eth. Eud. 7 p. 1238a, 2* εἰς παροιμίαν ἐλήλυθεν ὁ μέδιμνος τῶν ἁλῶν). PETRON. 56, 5 facinus indignum: aliquis ovillam est et (esset *trad.*) tunicam habet. ITALA Ioh. 13, 18 (Aug. civ. 17, 18 p. 244, 13 D.) qui edebat panes meos, ampliavit super me calcaneum (ὁ τρώγων, VVLG. manducat). *dictum Socratis*: RHET. Her. 4, 28, 39 esse oportet ut vivas, non vivere ut edis (*v. p. 98, 60*). PS. SEN. mon. 115 cogita te non edendi causa vivere, sed esse vivendi. QVINT. inst. 9, 3, 85 non ut edam vivo, sed ut vivam edo. GELL. 19, 2, 7 Socrates . . . dicebat multos homines velle vivere, ut ederent et biberent; se bibere atque esse, ut viveret (*cf. Athen. 4 p. 158*[F]*; Muson. ap. Stob. flor. 18, 37 p. 527, 2 H. al.*). *dictum Sardanapalli*: CIC. carm. frg. 40 M. (55 B.) haec habeo quae ēdi quaeque exsaturata libido hausit (*versum e gr.; cf. Anth. Pal. 7, 325* τόσσ' ἔχω, ὅσσ' ἔφαγόν τε καὶ ἔμπιον καὶ μετ' ἐρώτων τέρπν' ἐδάην. *cf. Stadtmüller ad l. et* CARM. epigr. 244 quod edi bibi, mecum habeo, quod reliqui, perdidi). *dictum Epicuri*: SEN. epist. 19, 10 (= *Epicur. frg. 542 p. 324, 25 Us.*) ante . . . circumspiciendum est, cum quibus edas et bibas quam quid edas et bibas.

II *in* ***similitudine*** *(propria edendi signific. aliquatenus servata): i. q. quasi edendo in aut ad se suscipere*: PLAVT. Amph. 309 quisquis homo huc profecto venerit, pugnos edet (*i.* '*accipiet gustandos*' *iocose; cf. vs. seq., ubi proprie. v. p. 100, 67*). Aul. 537 nimium lubenter edi sermonem tuom :: an audivisti? (*gloss.* audivi, *at potius* '*penitus susceptum habeo*'. *cf.* GREG. M. moral. 6, 5 p. 751[D] gentilis populus verba legis intelligendo ēdit; *anteced.*: messem comedit *alleg.*). T. MVNAT. PLANC. Ascon. Mil. p. 39, 7 St. ut cum pusillum edissent (dedisset *PM*) dulcediuis, largiter acerbitatis devorarent (*i.* '*gustassent*'). *in alleg. Christ.*: PAVL. NOL. epist. 23, 16 p. 174, 19 (*ad* ITALAE iud. 14, 14 [*ibid.* p. 174, 10] de edente exivit esca et de potente dulce [τὶ βρωτὸν ἐξῆλθε ἐκ βιβρώσκοντος, VVLG. de comedente]) edat nos Christus, ne zabulus voret. *ibid.* edente . . . Christo . . . in nobis consumitur, quo consumimur.

III ***translate:*** *abscedit in notionem q. e.* ***consumere,*** *delere, conficere sim.* (*i. q. marcidum reddere: infra l. 65; corrodere infra l. 57. 63*): **A** *subi. est homo*: **1** *sensu strictiore: i. q. luxuriando consumere, disperdere*: PLAVT. Truc. 312 quae nunc ad vos clam exportantur, pessumae *meretriculae*: ea vos estis (em tuos *om.* estis *P*), exunguimini, ebibitis. LVCIL. 171 qui (*decoctor parasitus*) ēdit se, hic comedit me. **2** *sensu laxiore: quavis ratione consumere*: CIC. carm. frg. 23, 2 *Belleropho* ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans (*ex Hom. Il. 6, 203* ὃν θυμὸν κατέδων). ITALA num. 24, 8 (Cypr. testim. 2, 10 p. 75, 2) edet gentes inimicorum suorum (ἔδεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτοῦ, VVLG. devorabunt).

B *subi. sunt res*: **1** *corporeae et naturales* (*planta: l. 58*): VERG. georg. 1, 151 ut mala culmos esset robigo. Aen. 5, 683 lentus . . . carinas est vapor (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 502, 17 ut *ignis* ederet occupata et correpta consumeret). AETNA 113 lympha perennis ēdit humum (*ad antra subterranea erodenda*). OV. Ib. 606 corpora pestiferum . . . tua virus edat. PAVL. FEST. p. 100 hedera . . . quod haereat . . . vel quia id, cui adhaeserit, edat. [CELS. 4, 31, 7 lapis . . . ⌊qui carnem edit⌋, quem σαρκοφάγον Graeci vocant (⌊ ⌋ *pro gloss. del. Marx*)]. CELS. 5, 26, 33[C] imponenda sunt, quae carnem putrem (*aliter p. 102, 57*) lenius edunt (exedunt *J*). SEN. rem. 5, 3 tu (*post mortem*) traditus lapidi, qui te paulatim edat et exiccet (*cf. l. 60*). VAL. FL. 7, 359 gramina . . . quae sacer ille (*Promethei*) nives inter tristesque pruinas durat editque cruor (*i.* '*marcida facit*'). STAT. Theb. 1, 508 lustralia . . . exta . . . edet Vulcanius ignis (9, 103 nullae illum volucres [*p. 104, 28*] . . . nec ipse . . . pius ignis edat. *cf. et infra l. 70*).

2 *incorporales* (*praecipue de amore et curis; de aetate: l. 83; de frigore: p. 106, 2*): CATVLL. 35, 15 misellae ignes interiorem edunt medullam (VERG. georg. 3, 566 contactos artus *pecorum* sacer ignis edebat, *sc. morbus*. NEMES. ecl. 4, 11 *Mopsum et Lycidan* torridus ederat ignis *amoris*. ANTH. 448, 2 puellam . . . mutuus ignis. *v. et supra l. 66*). 91, 6 me magnus edebat amor. VERG. Aen. 4, 66 est mollis flamma medullas (*sc. amor Didonem. cf.* PROB. gramm. IV 186, 24 verba figurata vel translativa . . . significat 'edit' id est 'consumit'). 12, 801 nec te tantus edat tacitam dolor. HOR. epist. 1, 2, 39 siquid est animum. GRATT. 310 (*si sanum*) humanos non est magis altera sensus *quam indulgentia* (*v. Enk ad l.*). LVCAN. 7, 43 quorum gemitus ēdere (*GV*, odere *vel* sedere *cett.*) dolorem (ADNOT.: absumpserunt, *at v. Housman ad l.*). VAL. FL. 5, 364 quando robur cura ducis magnique ēdēre labores *eqs.* SIL. 2, 463 pestis est . . . viscera. 4, 22 retractant turrīs, ēdit quas longior aetas (*cf.* ANTH. 417, 8 dies . . . quodque opus *extructum alte* . . . carpet edetque magis). 13, 605 nec edunt oblivia laudem. 17, 344 qui te mentis edunt morsus? MART. 8, 68, 4 ne . . . gelidum Bacchi munera (*i. uvas*) frigus edat. 11, 91, 7 ipsaque crudeles ederunt oscula morbi.

part. **edēns,** -ntis *pro subst.*: *v. p. 101, 30. 105, 39. al.* **edendum,** -ī *n.*: *i. q. edi potest, cibus*: VERG. Aen. 7, 113 vertere morsus exiguam in Cererem penuria adegit -i (AMM. 26, 6, 4 -i penuria in locis squalentibus stringebatur). SVLP. SEV. dial. 1, 16, 2 omnia quae sunt -a. MARCELL. med. 27, 30 quo tempore rediri oportet ad priora omnia edenda (*i.* '*edulia*') praeterquam ad lentem et ptisanam.

coniunguntur vel opponuntur: comedere: *p. 101, 48. 105, 35.* consumere: *p. 104, 77.* devorare: *p. 101, 80.* lacerare: *p. 103, 64. 70.* laniare: *p. 103, 64.* mandere (*opp.*): *p. 104, 48.* vesci: *p. 103, 42.* vorare: *p. 101, 14. 103, 73. 105, 41.*

comp.: abedo, ad-, amb-, com-, ex-, ob-, per-, sub-, superedo. *deriv.*: (edalis), edax, edibilis, edo -onis, edulis; esca, esito, esor, esurio, esus. inedia, obesus. ficedula, monedula, querquedula *sim.* (?).

2. edo, -ōnis *m.* [*i. q. theod.* ĕʒʒo '*edax*', *cf. c.* edo esse. *W.*]. VARRO Men. 529 φιλαναλῶται -es Romam, ut turba incendant annonam, et propter phagones . . . turdum nisi volantem non video, *ad q. l.* NON. p. 48, 12 -es et phagones ab edacitate: unum latinum, aliud graecum. *(†Vollmer)-M.*

ēdocenter *v. s.* edoceo *p. 110, 23.*

[*]**ēdoceo,** -uī, -tum, -ēre. [ex *et* doceo *W.*]. *fut.* -eam: ACT. Archel. 57, 6 (*v. infra l. 73*). *i. q. perdocere, diligenter docere; inferiore aetate fere i. q. simplex docere, facere ut aliquis quid sciat, teneat. est verbum tam declarandi* (*i. q. certiorem facere aliquem, communicare aliquid; sic passim*) *quam instruendi* (*i. q. habilem, aptum facere aliquem, instituere aliquid; cf. l. 35. p. 107, 41. 51 al.*). GLOSS.[L] II Abav. ED 10 -et bene docet. Philox. ED 12 -ere ἀποδιδάξαι (ἀνα-?). 15 ἀναδιδάξαι. GLOSS. ἐκδιδάσκω. *praeter aliquot locos ap.* LIV. *et* SVLP. SEV. *nihil omisi.* [*corrupte*: SEN. benef. 1, 1, 10].

I *c. obi. tam* ***rei*** *quam* ***personae***: **A** *aliquem aliquid*: *obiectum rei est*: **1** *accusativus nominis* (*enunt. relat.: infra l. 42. saepius significatione instruendi, erudiendi, ut l. 39/40. 43. 47. 49. 54/55 al. in passivo semper habetur part. perf.* -tus *praeter l. 54. 66. 70. 79*): PLAVT. Epid. 663 haec . . . -bo, quae ego scio, Stratippoclem. Trin. 372 me rationem -eas. CIC. p. red. in sen. 29 qui causam meam prudentibus commendarit, imperitos -uerit. SALL. Catil. 16, 1 iuventutem . . . mala facinora. 45, 1 Cicero per legatos cuncta -tus (Iug. 112, 2 ab illo). Iug. 53, 8 milites alius alium . . . acta -ent. 56, 2 ille, quae parabantur, a perfugis -tus. 93, 6 Marium . . . adit, acta -et. PS. SALL. in Tull. 7 quem (*Ciceronem*) Minerva omnis artis -uit (*cf.* QVINT. inst. 11, 1, 24 *carpunt maligni Ciceronis* Minervam, quae artes eum -uit). VERG. Aen. 5, 748 arcessit Acesten et Iovis imperium et cari praecepta parentis -et (CLAVD. DON. *ad l.* indicavit). LIV. 25, 37, 3 Scipionis disciplina, sub qua . . . omnis militiae artis -tus fuerat (25, 40, 5 sub Hannibale magistro). 27, 41, 7 tempus aggrediendi. FEST. p. 237 Potitium . . . Hercules . . . genus sacrificii (PS. AVR. VICT. orig. 8, 1 sacra). *ibid.* servos . . . ritum sacrificandi (PS. AVR. VICT. orig. 8, 5 administrationem sacrorum). SEN. contr. 2, 7, 2 nomen . . . ab uxore -tus (ductus, dictus *codd.*). CVRT. 4, 10, 5 *vates* rationem . . . non -ent vulgus. 4, 13, 37. LVCAN. 1, 587 fulminis -tus motus. STAT. Theb. 3, 105. QVINT. inst. 1, 1, 25 et habitus et nomina -buntur *pueri* (*supra*: instituuntur). TAC. Agr. 26 Agricola iter . . . ab exploratoribus -tus. hist. 2, 90 volgus . . . adulationes -tum. ann. 12, 44 PLIN. paneg. 26, 1. VLP. dig. 40, 7, 67 filium . . . litteras. APVL. flor. 80 p. 90. ITALA cant. 3, 8 (Epiphan. in l. p. 45) tenentes frameam -ti bellum (δεδιδαγμένοι πόλεμον. VVLG. ad bella doctissimi). Gal. 1, 12 (Pelag. in l. p. 309, 12 S.) neque . . . ab homine accepi illud neque -tus sum (ἐδιδάχθην. VVLG. didici). TERT. apol. 45, 1 innocentiam a deo -ti (doctore *Fuld.*) . . . novimus. scorp. 12 p. 172, 7 (*ibid.* docturos). ITIN. [Silv.] 46, 6 legem . . . -ti estis. PACIAN. epist. 1, 3 p. 9 multa nos spiritus sanctus -uit. AVSON. 430, 4 a quo adventu⟨m⟩ (de adventu *al.*) . . . -ti. VEG. mil. 1, 9 primis . . . meditationum auspiciis tirones militarem -endi sunt gradum. 3 pr. iuventutem . . . usum . . . pugnandi. VVLG. psalm. 24, 4 vias tuas . . . demonstra (γνώρισον) mihi et semitas tuas -e (δίδαξον) me. act. 18, 25 -tus viam domini (κατηχημένος). RVFIN. hist. mon. 7 p. 414[C]. Orig. in gen. 11, 2 p. 103 B. hoc quod ex lege dei -emur. CYPR. GALL. gen. 1150 -tus quodam . . . monstrante recessūs. MACR. Sat. 1, 7, 21 MART. CAP. 2, 150. 6, 587. CASSIAN. inst. 5, 12, 1 exemplo. 5, 36, 1 regulam diligenter -ti. NICET. symb. 5 p. 44, 11. ACT. Archel. 57, 6 inveniemus . . . Iesum ostendisse clementiam, idque convenientibus te exemplis -eam (*fut., cf. l. 24*). *res pro subi.*: LIV. 6, 32, 7 legiones longa societate militiam Romanam -tae. TAC. ann. 4, 50 provectus senecta et longo usu vim atque clementiam R. -tus (13, 47 usu et senecta . . . domum principum -tus). HIL. trin. 6, 43 quibusnam hoc . . . secretis -ta es. RVFIN. Basil. hom. 2, 5 quae in opus evangelii -entur huius praecepti virtute. Orig. in num. 20, 1 p. 187, 9 B. haec . . . sunt, quae nos historiae textus -uit.

2 *quaestio obliqua*: ENN. scaen. 41 *Priamus* coniecturam postulat . . ., ut se -ret obsecrans Apollinem, quo sese vertant tantae sortes. CAES. Gall. 7, 19, 4 milites . . . -et, quanto detrimento . . . ne-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cesse sit constare victoriam. 7, 20, 10 *servi* -ti (docti β), quae ... pronuntiarent. 7, 38, 4. civ. 3, 108, 2 hunc ..., quae fieri vellet, litteris ... -uit. SALL. Iug. 49, 1. LIV. 3, 18, 6 si -eri se sissent (si sedoceri sensissent *codd.*), quae fraus ... ferretur (3, 25, 4). 23, 28, 4. 25, 25, 13 *al.* IVST. 1, 10, 16 Dareum ... tacitus, quo proposito fecerit, -et. 13, 3, 8. AMM. 21, 7, 4 comite quid ageretur -to. HIER. epist. 21, 34, 7. CASSIAN. conl. 11, 14. PALLAD. hist. mon. I 9 p. 282ᴰ quid ... faciam, digneris me tuis -ere consiliis (*gr. p. 67, 13 Butler* συμβουλεύσῃς). *c. ind.*: PRISCILL. tract. 10, 132 p. 97, 2 homo ..., in quibus corripitur, -tus. COMM. apol. 60 quid deus ... fecit, iam Moyses -uit; nos ... de Christo docemus (*at* 58 rudes -o, ubi sit spes ... ponenda). BACHIAR. repar. laps. 19 a peritioribus -eri, ex qua ... auctoritate ... suadetur. *res pro subi*: SVLP. SEV. dial. 1, 16, 3 eius exemplo, quid edere ... deberet, -tus. *ut modale*: PLAVT. Trin. 749 *adeam* Lesbonicum, -eam ut res se habet.

3 *acc. c. inf.* (*significatione communicandi, sed cf. infra l. 26*): SALL. Iug. 27, 2 ni ... populum Romanum -uisset id agi. LIV. 21, 32, 10 *Hannibal* per ... Gallos ... -tus ... obsideri saltum. 22, 9, 7. 22, 13, 5 -tus a peritis ..., si ... occupasset, exitum ... interclusurum. 27, 43, 3 eum ... -uerunt litteras se ... ferre. 38, 36, 8 VAL. MAX. 8, 2, 1 PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 21. VLP. dig. 3, 6, 8 si ... pecuniam acceptam ... -tus fuerit. APVL. met. 3, 4. PELAG. in II Cor. 11, 19 p. 295, 3 S. cum -ti sitis ista nullius esse momenti. SVLP. SEV. chron. 1, 6, 5 *al.* MACR. Sat. 1, 18, 7 NOVELL. Iust. 65, 1 pr. ACT. Archel. 57, 6 ut te magis ac magis -eam ... illum ... honoratum, audi *eqs.* *singulariter sensu iussivo*: TERT. praescr. 5 -ens (*sic A*, et docens *rell.*) unum omnes loqui (*sc. debere, cf. I Cor. 1, 10* παρακαλῶ ... ὑμᾶς ... ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες. VVLG. obsecro). *res pro subi.*: LIV. 29, 18, 6 tanta clade -tus ... deos esse ... rex (30, 37, 1). COD. Iust. 10, 42, 6 (*aet. Dioclet.*) quod frustra te facere ... exemplo poteris -eri. HIER. epist. 21, 3, 3 ex quibus omnibus -emur ... accipi posse personas. *sim.* 21, 39, 4. CASSIAN. conl. 8, 16, 1 regi ... spiritus experimenta ... nos -ent.

4 *pro acc. c. inf.* quod: TERT. anim. 57 p. 393, 4 -ti, quod ... transfiguretur. RVFIN. symbol. 33 quod ... veniat ..., testimoniis -emur. Greg. Naz. orat. 5, 7, 2 hoc nos -ens ..., quod oporteat (*Greg. Naz. hom. 26, 7 p. 1237ᴬ* νομοθετῶν). CONC.ˢ Ephes. a. 431 (I 5) p. 335, 7 quoniam ... dissensio facta est, nunc ... plenius -ti sumus et cognovimus (*Mansi 5, 304ᴰ* ὅτι ... γέγονε, νυνὶ μάλιστα πεπληροφορήμεθα).

5 *inf. nudus* (*significatione erudiendi*): OV. met. 15, 559 Etruscam -uit gentem casus aperire futuros. APVL. met. 5, 25 Pan ... montanam deam ... voculas ... recinere. ARNOB. nat. 2, 76 -ti sumus minas ... parvi ducere. PS. AVR. VICT. orig. 5, 4 Euander Italicos homines legere ... -uit. HIL. in Matth. 5, 1 precem fundere -emur. VVLG. Eph. 4, 21 in ipso (*Christo*) -ti estis ... deponere ... veterem hominem (ἐδιδάχθητε). RVFIN. apol. 1, 19 CLAVD. 18, 48 ALC. AVIT. carm. 6, 107 CARM. c. pag. 36. RVSTIC. c. aceph. p. 1246ᴮ o calumniari -te. *res pro subi.*: AVG. serm. ed. Mai 7, 1 apostolica doctrina -emur ... conspicere.

6 *enuntiatum finale* (*erudire*): PLAVT. Mil. 355 -bo minime malas, ut sint malae. TER. Phorm. 783 Phanium -bo, ne quid vereatur Phormionem. AMPEL. 30, 3 filiam ... -uit, ut ... periclitaretur. COD. Iust. 6, 22, 8 pr. ? (*v. p. 109, 57*). *res pro subi.*: RHET. Her. 4, 8, 12 vester ... vos animus ... facile -et, ut eum ... proturbetis. TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 549, 3 me ille instruit, cuius pecuniam ut fenerem -et *parabola*. CASSIAN. conl. 22, 10, 3 testimoniis -emur, ut ... debeamus.

B *aliquem* de, super *aliqua re*, in, ad *aliquid*, *al.*: IVST. 15, 4, 6 Seleuco ... -to de origine. HIL. in Matth. 30, 1 EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 4, 2 p. 113, 5 AVSON. 456, 2 RVFIN. hist. mon. 10 p. 429ᴬ APRING. in apoc. 1, 18 GREG. M. moral. pr. 8. ITIN. Alex. 32 -tus ... ab eo super consciis. COD. Theod. 1, 16, 7 (*a. 331*) -ti super talibus latrociniis. 9, 21, 6 (*a. 349*) nostra ... super eorum nominibus -enda clementia. LEO M. epist. 113, 3. *res pro subi.*: TERT. apol. 21, 4 dei vocibus ... -bantur (*Paris.*, et docebantur *Fuld.*) de promerendo deo et ... praemonebantur. FILASTR. 114, 1 cum scriptura ... de uno *mundo* nos -uerit. AVSON. 423, 4 Priamus ... monstratu Helenae de viris insignibus -etur. RVFIN. symbol. 34 p. 370ᴬ ex his .. -emur de adventu. SVLP. SEV. chron. 1, 19, 3 super aedificando tabernaculo ... -tus *verbis dei*. CASSIAN. inst. 2, 5, 3 de quibus ... is ... historia poterit -eri. RVFIN. hist. 5, 16, 9 ut etiam duas mulieres ... ad insaniendum ... -ret. apol. 2, 4 ad hoc (*dogma*). NICET. frg. 1 p. 6, 5 quibus (*instructionibus*) -entur ad baptismum electi. in *aliquid*: *v. p. 106, 79.* in *alqa. re*: PALLAD. hist. mon. I 24 p. 309ᴬ eam talibus verbis in studio humilitatis -tam (καταλείψας αὐτὴν ἐν ταπεινοφροσύνῃ). [ITALA Eph. 6, 4 (Pelag. in l. p. 380, 6 S.) -ete illos in disciplina (VVLG. educate, *recte: cf. gr.* ἐκτρέφετε].

C *aliquem alicuius rei*: VLP. dig. 11, 1, 11, 12 si quis plenius instructus quid faciat, instrumentis vel epistulis amicorum iuris sui -tus (edictus *F*). [*vix huc pertineat*: VITAE patr. 5, 15, 7 qui tantae eruditionis in Latina ... lingua -tus es (τοσαύτην παίδευσιν ... ἐπιστάμενος).]

D *alicui aliquid*: COMM. apol. 572 -uit illis multa, quae ... venirent. CHRON. min. ed. Frick p. 276, 21 *Iesus Sirach* sapientiam Aebreis -uit (*cf. etiam l. 36/37*). VIRG. gramm. epist. 2 p. 128, 9 H. huic ... volumus -ere, quid intersit.

II *c. obi. rei* (*obi. personae supplendo vel generali*): A *aliquid*: 1 *acc. nominis* (*de significatione v. p. 106, 35*): VERG. Aen. 10, 152 regi memorat nomenque genusque, quidve petat ..., Mezentius arma quae sibi conciliet, violentaque pectora Turni -et, ... quae sit fiducia rebus, admonet (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 311, 22). OV. met. 4, 767 quae simul -uit. LIV. 1, 20, 7 iusta ... placandosque manes. 24, 24, 6 ordine omnia. COLVM. 6, 38, 1 medicinas. SEN. Oed. 211 opem, si quam reportas, voce properata -e. VAL. FL. 3, 386 necem. 6, 16 mandata. SIL. 16, 283 ritus (*cf.* 16, 284 monstravit). STAT. Theb. 10, 210. 450 regi ... facta reportent -eantque dolum (*sc. factum*). Ach. 2, 163 *v. infra l. 62.* TERT. nat. 2, 8 p. 109, 18 *Ioseph Pharaonem* expedimenta de carcere (*i. quae eum de carcere expeditura essent?*) -uit, somnium regi aperit. monog. 2 p. 763 Oe. paracletus ... multa habens -ere, quae. *ibid.* multa, quae a paracleto -rentur. PS. AVR. VICT. orig. 3, 2 *Ianus* agriculturam. 3, 3. HIL. in Matth. 9, 3 gaudium et sacramentum sancti cibi. syn. 32 p. 504ᶜ tres substantias esse dixerunt (*sc. patris, filii, spiritus s.*), subsistentium personas per substantias -entes. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 3, 3 p. 111, 4 res gestas ..., milites armatos ..., falsarum litterarum suppositiones. FILASTR. 34, 3 cum ... apostoli sententiam domini ... confirmaverint -entes. 128, 2 disputans atque -ens, quod verum est. AMM. 15, 8, 5 quam (*causam*) acturus ... succinctius -bo. FAV. EVL. p. 14, 32 in arte grammatica ... vocis ... partes -entur. CLAVD. 17, 45 *navita* fluctus tempestatesque futuras -et (*gubernatorem?*). AVG. civ. 21, 2 p. 488, 17 D. sive oculis demonstrare res ipsas sive per testes ... -ere. ZACCH. 1, 38 ab illo -ta scire. MACR. Sat. 1, 2, 20 quicquid de hoc ... tibi -tum comprehensumque est. 1, 19, 7 superius -ta suffragio sunt. COD. Theod. 2, 17, 1 pr. (*a. 321* = COD. Iust. 2, 44, 2 pr.) ut ... non solum ... annorum numerum probent, sed etiam testibus advocatis ... instituta probitatemque ... testimonio vitae -eant. 8, 13, 6 (*a. 426* = Iust. 8, 55, 9) donationem ... revocare non poterit nisi -tis manifestis⟨simis caus⟩is, quibus *eqs.* CHRON. min. ed. Frick p. 242, 11 Romulus ... leges Romanis imposuit et causas -uit. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 2—3 p. 65, 27 quae ... -uit *Christus*. IORD. Get. 125 rei gestum. 133 huius perfidiae culturam. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 num ... in officina ... haec (*dispensatio*) poterat -eri? *nota personam pro re*: HIL. trin. 8, 24 *deus* se omnem per sua -et et sua non aliud quam se esse significat. PRISCILL. tract. 3, 63 p. 49, 8 filium itemque fili patrem. APRING. in apoc. 1, 4 per intellectum ... rerum omnium ... factorem. *res pro subi.*: SALL. Catil. 10, 4 *v. p. 109, 26.* TERT. test. anim. 5 p. 140, 21 magistra natura, anima discipula. quidquid aut illa -uit aut ista perdidicit *eqs.* FILASTR. 133, 3 scriptura ... omnipotentiam dei ita -et, ut ... nuntiaverit. 155, 2. VEG. mil. 3, 1 *liber* sequens ... disciplinam ... -uit militarem. 4, 35 quod ars ipsa et ... usus -uit. MART. CAP. 6, 601 quod ... duobus circulis -etur. COD. Theod. 13, 5, 26 (*a. 396* = Iust. 11, 2, 2) *navicularii* securitates reportent, quae etiam diem illationis -eant. SACR. Leon. 324 (= Greg. 125, 5) *rectitudinem semitarum* Iohannis vox clamantis. VAL. CEM. hom. 18, 3 crudelitatis magisterio nimium -ta consilia. BOETH. herm. pr. 2, 14 p. 225, 14 quid ... tractatus -eat.

2 *enuntiatum rectum*: FILASTR. 110, 4 filium de deo patre esse demonstravit *David* -ens: 'verbo *eqs.*'. *sim.* 150, 8.

3 *quaestio obliqua*: TER. Phorm. 540 invenias argentum. :: cupio; sed ⌊id⌋ (*om.* $A^1D^1G^1$) unde (*sc. inveniam*), -e. CIC. Catil. 2, 13 quid ea nocte egisset ..., -ui. CAES. Gall. 3, 18, 2 hominem ... delegit ...; huic persuadet, uti ... transeat, et quid fieri velit, -et. SALL. Iug. 109, 1 LIV. 31, 6, 6. 37, 25, 14 *al.* MANIL. 3, 110 SEN. Oed. 861. STAT. Ach. 2, 163 sucos ..., gramina, ... quid faciat somnos ..., quae ferro cohibenda lues ..., -ui. FLOR. epit. 4, 10, 4 TERT. monog. 6 p. 679 Oe. (doc- *al.*). adv. Val. 11 p. 190, 16 adv. Marc. 5, 19 p. 646, 4 SOL. 30, 17. ARNOB. nat. 7, 46 vestrum est ... -ere vestrumque monstrare, quid ... fuerit. AVR. VICT. Caes. 24, 6 VEG. mil. 3, 22 PELAG. in Rom. 11, 36 p. 94, 8 RVFIN. hist. 1, 3, 1 (*gr.* ἀποδεικνύναι. *syn.* ostendere). 2, 17, 12 in quibus (*libris*) quomodo intellegi debeat, -etur. apol. 2, 22. SVLP. SEV. epist. 2, 17 (*syn.* monstravit). MART. CAP. 1, 2. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 156, 7 exemplis. PALLAD. hist. mon. I 3 p. 264ᶜ. *nota ind.*: TERT. carn. 3 quid tanti fuit -e, quod ... Christus ... exhiberet. *res pro subi.*: CLAVD. DON. Aen. 12, 25 p. 551, 20 *numina* ostenderunt quid vellent ... et vatum ... consensus -uit. RVFIN. apol. 1, 13 qualiter ... sentiat Origenes, tenor libelli ... -eat.

4 *acc. c. inf.* (*referre, explicare*): VERG. Aen. 8, 13 qui ... consistere Teucros, advectum Aenean ... -eat (CLAVD. DON. *ad l.* p. 114, 20 referat. *cf. ibid.* p. 115, 11 sqq. *et* 116, 5 sq. *de positione huius vocabuli*). LIV. 21, 27, 4 duces ... -ent ... amnem ... transitum ostendere. PLIN. nat. 30, 96 quod totum abdicandum ... -bo. TERT. praescr. 5. COD. Iust. 4, 28, 1 (*a. 193*) si ... eius adfirmationi credidisse te iusta ratione -ere potes. IVVENC. 1, 46 *Zacharias mutus* numen vidisse ... nutibus -uit. FILASTR. 38, 3 *profundum maris* poetae ... Chaos asserunt -entes. 120, 5 non ... in iniquitate se conceptum ... -bat, sed ... voluit ostendere. 122, 2 quod factum in Thessalia velut factum

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ubique ... a paganis ... -etur. 131, 6. CLAVD. DON. Aen. 2, 780 p. 254, 24 adfirmat -ens nihil esse quod *eqs.* 8, 55 p. 122, 3 dicendo ... esse tendendum -uit in ea parte constitutos Arcades. RVFIN. hist. 2, 3, 3. PELAG. in Rom. 11, 36 p. 94, 6. in Gal. 3, 10 p. 319, 15 eos ... maledictos esse ... salvator -uit dicens: *seq. verba.* PS. AVG. quaest. test. I 106, 16 NOVELL. Theod. 7, 2, 1 (*a. 440*) CASSIAN. conl. 12, 3, 2 FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 47, 10 BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 485, 14 (*syn.* monstrare). APON. 1 p. 3 quem (*amorem*) ... Paulus caritatem -uit. PAPYR. Marini 73, 47. *res pro subi.*: PACVV. trag. 374 id ... verisimile esse ... usus reapse experiundo -et. LIV. 37, 39, 9 fama ... satis -uerat viam ... esse. AVR. VICT. Caes. 35, 13 factum ... -uit cuncta in se ... verti. 39, 28. 42, 4 HIER. epist. 5, 2, 2. AVG. civ. 14, 13 p. 33, 19 D. elationis vitium ... dominari sacris litteris -etur. 19, 21 p. 391, 6 D.

5 *pro acc. c. inf.* quod, quia: PRISCILL. tract. 3, 59 p. 46, 4 quod ... Isac profetasset, -uit. RVFIN. hist. 5, 1, 41 illud -ens, quod ... certum sit ... donanda esse consortia. Adamant. 2, 17 p. 93, 13 manifestius Paulus -uit, quod plenitudo legis sit dilectio (ἐπιστήσει σε ... ὅτι ... ἐστίν). PELAG. in Rom. 8 p. 683^C manifeste -uit, quia ... sermonem fecerit. GREG. M. moral. pr. 8 ex remuneratione -uit, quia ... fuit (*sic*).

6 *infinitivus nudus* (*monstrare, suggerere*): IORD. Get. 69 *Dicineus* theoreticen demonstrans ... omnem ... astronomiam contemplari -uit (*sc. Gothos. ibid. synon.* edixit, ostendit, exposuit *al.*). VITA Desider. 1, 3 -uit in elemosinis esse largiores. *res pro subi.*: SALL. Catil. 10, 4 avaritia ... superbiam, crudelitatem, deos neglegere, omnia venalia habere -uit. PS. QVINT. decl. 9, 13 *societas* contrahere populos, condere urbes -uit. **7** ut *fin.*: CIC. Tusc. 3, 80 -uit ... ratio ..., ut videremus ... id non naturale esse.

B de *aliqua re*: TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 7 de figuris ... -bo. FILASTR. 50, 3 quae (*capitula*) de Christo veluti de homine -ent, quae autem de deo dicunt *eqs.* RVFIN. Adamant. 5, 2 ostende ... si ... habeant ... substantiam, et tunc de ceteris -bis (δεῖξον ὅτι ..., καὶ τότε παρέξεις τὰς ἀποδείξεις). symbol. 34 p. 371^A Daniel ... de adventu erroris ... plenius et latius in suis visionibus -et.

III *c. obi.* **personae** (*obiecto rei supplendo*): SALL. Iug. 66, 4 idem plebes facit, pars -ti ab nobilitate. LIV. 1, 7, 14 Potitii ab Euandro -ti antistites ... fuerunt. 32, 36, 8 *senatum.* SVET. gramm. 3 (*loco mutilo*) *grammaticus* multos (*de h. l. emendando v. Vahlen Opusc. acad. I 47 not. 32*). TERT. anim. 51 p. 382, 11 quam (*immortalitatem*) ... non a deo -ti infirme tuentur. adv. Val. 3 p. 180, 15 nec omnes, quos -ent, perdocent. IREN. 4, 41, 2 qui ... ab aliquo -tus est, verbo filius docentis dicitur. FILASTR. 121, 9 ita homines (*ibid. scientiam* exponitis). 149, 5 Iudaeos. 150, 4 ab illis ... -emur. AMM. 14, 9, 1 Constantium litteris. VVLG. Matth. 28, 15 fecerunt sicut erant -ti (ὡς ἐδιδάχθησαν). PELAG. argum. p. 3, 18 epistulis ... adquisitos (*opp.* praeceptis ... instituit liberatos). in Gal. 1, 17 p. 310, 13 ut ab illis [aliquid (*om. AB*)] -rer (*opp.* docerem). in I Tim. 5, 4 *vidua* tam diu regat domum, quam diu -et (educet *A*) filios ... aut nepotes (*N. T. h. l.* μανθανέτωσαν *sc.* τέκνα, ἔκγονα). RVFIN. hist. 2, 17, 2 ab auctoribus -ti. hist. mon. 1 p. 403^B illos ... plene et sufficienter. epist. Clement. 5 per diaconos -endi sunt *laici.* apol. 2, 34 *Paulus* -tus secus pedes Gamalielis. SVLP. SEV. chron. 1, 16, 3 -tus a deo lignum aquis intulit. ZACCH. 1 praef. -ti (*opp.* nescientes). EVCHER. instr 2 p. 161, 15 in duobus voluminibus non parum ... instructionis ad -endum te ex rebus variis ... congessi. *nota* CASSIOD. inst. div. praef. p. 1108^A ut ocius -eam et ... vos instruam. COD. Iust. 6, 22, 8 pr. convocatos ..., ut ... testentur, -eat. *res pro subi.*: BELL. Afr. 27, 2 *v. p. 110, 10.* OV. trist. 3, 4, 3 usibus -to si ... credis amico, vive tibi. LIV. 22, 12, 5 quod ... -ti malis Romani ... ducem quaesissent (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 155 malo). CENS. 3, 4 p. 6, 4 volentem ... libri satis -bunt (BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 172, 10). PS. AVR. VICT. orig. 8, 6 *Pinarios* pietate -tos mysteria ... custodisse. PRISCILL. tract. 1, 7 p. 8, 13. 5, 82 p. 62, 17. PELAG. in I Cor. 15, 36 p. 222, 4 qui ... exemplis -eri (-ere *al.*) debueras. CLAVD. DON. Aen. 5, 730 p. 509, 28 qui debuit veris insinuationibus -eri. CASSIAN. conl. 8, 23, 2 nisi per insitam ... legem ... fuisset -tus. PROSP. in psalm. 109, 1 evangelio ... veritatis -ti novimus. SIDON. carm. 7, 231. GREG. M. in Ezech. 1, 1, 16 per prophetiae spiritum -tus. in *alqa. re*: CLAVD. DON. Aen. 1, 262 utar prolixitate narrandi, ut -ta (*Venus*) in omnibus omnium tuorum fata condiscens laeteris (*nisi* fata *etiam ad* -ta *trahis*). ex *alqa. re*: PELAG. in I Thess. 5, 2 p. 433, 15 (*var. lect.* docti).

part. edoctus (*sc. arte*) *quasi adi., i. q. instructus.* *aliqua re*: TERT. adv. Iud. 3 p. 707 Oe. nova lege -ti ista observamus. PAVL. MED. vita Ambr. 5 -tus liberalibus disciplinis. CASSIAN. conl. 16, 1 Graeca facundia diligenter -tus. inst. 5, 36, 1 *v. p. 106, 72.* MARCELL. chron. II 63, 392, 2 litteris. COD. Theod. 4, 6, 5 (*a. 397*) genitoris nostri praeceptis. COD. Iust. 1, 1, 8 pr. ecclesiasticis disciplinis. CARM. epigr. 489, 2 artibus. *nude*: TERT. praescr. 41 *de haereticis*: ante sunt perfecti catechumeni quam -ti (educati *al.*). *sim.* FRONTIN. strat. 2, 3, 7 veterano et diu -to ... exercitu (*locum del. Gund.*).

IV ***absolute***: VARRO sent. 46 elucentissimum est -endi genus exemplorum subditio. CIC. ac. 1, 9 philosophiam ... inchoasti, ad impellendum satis, ad -endum parum. TERT adv. Val. 1 p. 178, 11 habent artificium, quo prius persuadeant quam -eant *Valentiniani* (*ibid.* docere). adv. Marc. 4, 17 p. 477, 1. 5, 3 p. 577, 17. TERT. test. anim. 5 p. 141, 24 antecedant, ut loco suo -uimus. LACT. ira 13, 23 sapientiam, sicut -ui, ... tribuit. CAEL. AVR. acut. 2, 29, 157 sicut ... Soranus libris ... -uit. BOETH. herm. pr. 2, 14 p. 224, 21. *res pro subi.*: PS. HIL. libell. 4 quae unusquisque ... scriptura -ente perdiscat. EVCHER. instr. 2 p. 145, 9 quorum nomina, sicut res -et, prophetiam sonant.

V ***singularia*** *ad usum, significationem, syntaxin pertinentia*: *obi.* ***bestia*** (*condocefacere*): BELL. Afr. 27, 2 elephanti ... doctrina usuque vetusto vix -ti tamen ... in aciem producuntur. LAMPR. Heliog. 21, 1 *leones* -tos per mansuetarios. CLAVD. 20, 426 sulcandas ... praevius *piscis* -et undas (*sc. ceteros pisces*). *obi. res quasi persona*: MANIL. 5, 171 ut teneat ... orbes (*i. pilas*) ... et velut -tos iubeat volitare. SEN. epist. 90, 26 sapientia altius sedet nec manus -et, animorum magistra est. PLIN. nat. 16, 171 canere tibiae ipsae -endae (educ- *codd.*). MART. CAP. 1, 2 fabellam ... Satira ... marcescentes mecum lucernas -uit. animum *sim.*: SEN. epist. 90, 46 virtus non contingit animo nisi instituto et -to. TERT. anim. 23 p. 336, 28 animas ... ex ... visibilibus -tas. FILASTR. 142, 9 aliis ... nominibus rudes puerorum animas -entes. SIDON. carm. 2, 269 -tus peccare furor.

a part. praes. ēdocēns *adv.* **ēdocenter.** *i. q. edocendi ratione*: GELL. 16, 8, 3 in eo (*commentario*) nihil -r neque ad instituendum explanate scriptum est.

ēdocilis plus quam docens GLOSS.^L V A a E 57.

?**edocumpta** (*var. lect.* -menta) gestae segregatae: GLOSS.^L V A a E 64 (*contam. esse ex* documenta: gesta *et* edecumatae: segregatae *susp. Goetz*). *Hey.*

ēdoleo, -ēre. *ab* ex *et* doleo. *i. q. dolere*: THEOD. MOPS. in Phil. 4, 1—2 p. 245, 12 evidens est ..., quoniam neque de mulieribus dubitabat, ne quando -ant, eo quod coram omnibus sint reprehensae.

ēdolo, -āvī, -ātum, -āre. [ex *et* dolo *W.*] [COLVM. 8, 11, 4 *v. sub* dolare *vol. V 1, 1836, 38*] *legitur inde ab* ENNIO, *teste Varrone, v. infra l. 41.* *i. q. dolando limare, polire sim.* (*cf.* NON. p. 448, 10 -are fabrorum est verbum, cum materiarum complanatur asperitas. usi sunt eo laudandi scriptores vetustatis etiam ad alias fabricas rerum. *adhibetur non nisi sensu translato*): VARRO Men. 59 cum Quintipor Clodius tot comoedias sine ulla fecerit Musa, ego unum libellum non -em, ut ait Ennius (frg. inc. 44. *cf. etiam Bücheler, Kl. Schriften I 173*). 332 nascimur ... spissius quam emoriemur. vix duo homines decem mensibus -tum unum reddunt puerum *eqs.* CIC. Att. 13, 47^a ea quae manibus habebam abieci, 'quod iusseras -vi' (*cf. Skutsch, Kl. Schriften 309*). RVFIN. Orig. in gen. 2, 6 p. 37, 24 B. diversis tentationibus -ti resecatis ... vitiis et excisis quadratam continent vitam. PAVL. NOL. epist. 23, 29 p. 186, 6 -tis verbo dei gentibus. *K.-M.*

ēdomātio, -ōnis *f.* *ab* edomare. *i. q. actus domandi, coercitio*: GREG. M. moral. 31, 76 p. 615^C carnem forti -ē (dominatione *var. lect.*) castigat. PALLAD. hist. mon. II 1 p. 344^B iussit me implere apud ipsum (*sc. Dorotheum abstinentissimum*) tres annos ad -em corporis passionum (*gr.* πρὸς δαμασμὸν τῶν παθῶν). *v. sub* edomo *A 1 b, p. 111, 12 sqq.* *Wolff.*

[**ēdominor,** -ārī. ARNOB. nat. 5, 11 p. 183, 27 quibusnam modis posset intractabilis illa feritas -ari (*P*, edomari *Sabaeus, v. l. 70. cf. etiam Bücheler, Kl. Schriften II 71*)]. *K.-M.*

ēdomito, (-āvī), (-ātum), -āre. [*cf. c.* ēdomare *et c.* domitare. *W.*] *i. q. edomare*: VEN. FORT. carm. 9, 1, 143 -es (et domites *LR*) ⟨hostes⟩ (*Leo*; saevos *DGBL*; omnes *FR*; *om. CPA*), tuearis amore fideles.

ēdomo, -uī, -itum, -āre. [ex *et* domo. *W.*] *de formis*: -ata: AVG. serm. 125, 2 *v. p. 111, 34.* -iturus: HIL. myst. 2, 2, 2 p. 31, 2. *de notione*: SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 186 ⟨mitiget⟩ -et (*Γ* [*= rf*] *E*). GLOSS. V 551, 44 -uit: vicit, superavit, domavit. NOT. Tir. 93, 91^c. *legitur inde a* CATONE *v. l. 76.* *item singulis locis*: CIC. philos., HOR., OV., MANIL., SEN. philos. *postea paulo frequentius.* [*var. lect.*: HIL. in Matth. 21, 1 p. 1035^A dominantur *vel* domantur. HIER. epist. 45, 3, 2 domare. *ex coni.*: ARNOB. nat. 5, 11 p. 183, 27 -ari *Sabaeus*, edominari *cod.* (*cf. l. 55 sqq.*). *dub.*: INSCR. christ. Diehl 1195, 8 ⟨e⟩domuit *Rossi*].

i. q. ***domare, superare, vincere***:

A *subigendo vel coercendo mitius aliquid vel obsequens reddere (hic illic mera superandi notione vigente, v. e. g. p. 111, 16)*:

1 *generatim*: **a** *animantia* (*subaudiendum* '*homines*' *l. 77, partem corporis pro homine sumptam l. 79*): CATO orig. 95 p. 85, 15 advorsae res -ant (*Pricaeus*, se domant *codd.*) et docent (*an* edocent?), quid opus siet facto. SIL. 10, 342 *de Iunone*: quo (*sc. Somno*) saepe ministro -ita inviti componit lumina patris (*sc. Iovis*). STAT. silv. 1, 2, 77 *Amor dicit*: quamvis Ausoniis multum gener ille petitus matribus, -ui victum dominaeque ... ferre iugum ... iussi. APVL. met. 7, 16 talibus aerumnis -itum. CYPR. GALL. num. 204 nequaquam -itus soceri sermone. HIL. trin. 6, 52 p. 168^A ad fidem militem. SYMM. or. 3, 6 in -andis equis (*cf.* VEG. mil. 2, 14 p. 48, 13 non solum equites, [*Wolff.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed etiam ipsos equos adsiduo labore convenit -ari. *v. et infra l. 52*). PRVD. c. Symm. 2, 292 immanes quondam populi (*aliter l. 59*) feritate subacta -iti. AVG. in Gal. 50 p. 2141^med. poenam temporalem, in qua nos dominus mortalitate carnis -are dignatus est. MART. CAP. 4, 333 Medusaeos crines (*i. angues*) -uit. VEN. FORT. vita Marcell. 10, 48 fragili baculo fortius hostem (*sc. draconem*) -uit. GREG. M. in Ezech. 1, 10, 31 p. 899^A dum quosdam in lapsibus invenit, -at atque ad castitatis munditiam restringit. moral. 13, 5, 5 p. 1019^C *ut* -iti (*sc. amici Iob, qui dolori illius compati nesciebant*) a sua passione traherent consolationem. *tropice*: GREG. M. dial. 2, 8 p. 148^A *cum multi* sub levi redemptoris iugo cervicem cordis -rent.

b *res incorporeas*: CIC. fat. 10 vitiosam ... naturam ... -itam ... esse doctrina. HOR. carm. 4, 5, 22 mos et lex ... -uit nefas. SEN. epist. 68, 14 aetatem ... quae se multis experimentis, longa ac frequenti rerum paenitentia -uit (domuit *VPb p Q*). SIL. 3, 531 -itos exudatosque labores (*cf.* GELL. 17, 12, 1 -andis usu difficultatibus. *v. p. 110, 74*). TERT. adv. Hermog. 37 p. 167, 22 *deus*, a quo natura materiae devinci et -ari ⟨in⟩ melius potuisset. adv. Marc. 2, 15 p. 355, 22 post duritiam populi duritia legis -itam (2, 19 p. 360, 27 ratio summae benignitatis populi ... duritiam -antis [PELAG. in Gal. 2, 16 p. 315, 16]. AVG. in psalm. 7, 14 p. 106^init. duritia veteris *testamenti* flexa et -ita est. SVLP. SEV. epist. app. 1, 6 p. 222, 21 ad -andum [-andam *Halm*] duritiam cordis vestri). TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 376, 18 deus mitior pro rebus -itis (*opp.* indomitis). LACT. inst. 4, 25, 8 desideriis carnis -itis (*cf.* AMBR. in psalm. 47, 8 -are carnis lasciviam. GREG. M. in euang. 11, 5 p. 1117^D carnis voluptates -ate, *syn.* restringite. *cf. infra l. 46*). HIL. myst. 2, 2, 2 p. 31, 21 humanae mentis instinctus -iturus (instinctu se domiturus *A*). AMBR. Isaac 4, 16 -a leves motus (*syn.* coerce). Iac. 1, 2, 6 calorem iuventutis -uit. HIER. in Ier. 2, 32 p. 698^A peccati, quod nec longitudine saeculorum potuerit -ari. RVFIN. Orig. princ. 3, 1, 11 p. 212, 27 quia paulatim -retur cor Pharaonis (*gr.* μαλάσσεσθαι). AVG. bapt. 1, 6, 8 p. 153, 27 animosum spiritum suae perversitatis -are. serm. 125, 2 -ata superbia implorare auxilium miserantis (PS. PRIMAS. in Phil. p. 630^A ad contundendam et -andam superbiam). 207, 2 abstinentiae clavis -itas concupiscentias configentes (*opp.* indomitam carnem). soliloq. 1, 11, 18 p. 879^med. aut nihil -andum nobis remanere aut nihil nos omnino profecisse. PS. AVG. serm. 143, 4 ad -andam ... avaritiam. ALC. AVIT. epist. 93 p. 100, 33 -ate per reverentiam, quidquid ante vos indomitum fuerat per naturam. ENNOD. opusc. 6, 6 p. 403, 24 -ita erroris adpetentia. GREG. M. in Ezech. 1, 10, 23 p. 895^C irae stimulos. moral. 23, 21 p. 264^B -ito bello mentis.

c *carnem, corpus*: PAVL. NOL. epist. 5, 17 p. 36, 21 anima consensu carnis -itae deo serviens (AVG. in psalm. 114, 7 p. 1490^init. 145, 3 p. 1885^med. [*syn.* subiecta]. GREG. M. in Ezech. 2, 4, 8 p. 978^A carnem ... abstinentia. *cf. et supra l. 27*). CASSIOD. in psalm. 125, 6 p. 926^A ieiuniis corpus -are (VEN. FORT. vita Albin. 6, 14 GREG. M. moral. 20, 78 p. 185^C). *cf. et l. 10 sq.*

d *aquas aestuantes*: CARM. poet. min. III p. 167, 4 arbiter ... stravit pelagus ... -itique ... sederunt ... fluctus. SERV. Aen. 8, 57 'recto flumine' -ito, frenato et in tranquillitatem redacto. CLAVD. 28, 379 ut ... Triton -itis veheretur aquis (equis *var. lect., v. l. 1*).

2 *speciatim*: **a** *hostilia vi aut armis subigere*: OV. fast. 4, 256 Roma ... -ito sustulit orbe caput (SIL. 9, 201 PANEG. 5 [8], 10, 4). STAT. Theb. 4, 652 -ito bellum referebat ab Haemo Liber (*i. Bacchus, postquam Haemi incolas vinum bibere docuit, in alias regiones transgressus est*). NEMES. cyn. 66 -itas fraterno numine (*i. Carini Numerianique*) gentes. IVST. 2, 4, 26 Asiam -itam. CORP. III 13734, 4 (*a. 315/19*) -itis ubique barbararum gentium populis. AVSON. 332, 29 hostibus -itis. CLAVD. 1, 139 Furiae ... rebelles (*i. seditio*) -itae. 5, 1 post -itas Alpes. 7, 54 *Theodosius* Mauros ... Pictos -uit. 21, 195 *Stilicho* Rhenum. MEROB. poet. 132 validis quod dux (*sc. Aetius*) premat impiger armis, -uit quos (*sc. Getas*) pace puer. AVG. op. monach. 25, 32 Africa -ita. OROS. hist. 3, 20, 12 nunc hostiliter turbant, quae ... si -ita obtinerent, ritu suo componere molirentur. 5, 13, 1 Metellus Baleares insulas bello ... -uit. SIDON. carm. 2, 234 -iti bello ... tua praeda iacent. IORD. Rom. 216 Dardanos Mysosque Curion ... proconsul -uit. 244 ad quos (*sc. Dalmatas*) -andos. CORIPP. Iust. 2, 107 -itos ... tyrannos. **b** *i. q. vincere morte*: CLAVD. carm. min. 27, 109 clades te (*sc. avem Phoenicem*) nulla rapit, solusque superstes -ita tellure (*i. cunctis quae sunt*) manes.

B *colendo vel tractando aliquid in utiliorem statum redigere*: **1** *terram*: MANIL. 4, 904 -uit (*MG*, et domuit *L*) terram ad fruges (ENNOD. dict. 8, 5 p. 447, 15. *aliter p. 112, 3*). STAT. Theb. 3, 562 silvas amor ... humumque -uisse manu. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 60, 21 cultus et -itus caespes. *in imagine*: PS. RVFIN. in Os. 10, 11—12 p. 1014^C glebam ... pectoris sui studiis religionis -ans. FAVST. REI. epist. 12 p. 197, 13 vomere crucis terram subiecti exterioris -are.

2 *herbas sim*: COLVM. 9, 4, 5 agrestis pastinaca et eiusdem nominis -ita. 11, 3, 37 de novalibus silvestre mentastrum colligere atque ... inversis cacuminibus disponere: quae res feritatem detrahit et *mentam* -itam reddit. PLIN. nat. 17, 137 *ramum* -ari meditatione curvandi.

3 *materiem naturalem*: PLIN. nat. 33 64 ut possit -itum aes ... inductas accipere bratteas. MAR. VICTOR aleth. 3, 239 -itae fictos de viscere terrae (*aliter p. 111, 74*) constringunt igni lateres. *in imagine*: RVFIN. Orig. in Ios. 26, 2 p. 460, 1 B. sermo ... dei ... non ... doctorum malleis -itus aut studiorum cotibus elimatus.

C *domare sic, ut ipsa res existere desinat*: COLVM. 1, 5, 3 umor ... temporibus hiemis -itus. HIER. in Am. 3, 7 p. 1075^B quod (*sc. adamante*) ignis -are nequeat (*syn.* domet *p. 1074^B*). MART. CAP. 6, 605 illic -ita aestas teporibus autumnescit.

reflexive: se -are: SEN. *p. 111, 14.*

acced. praep.: in: TERT. *p. 111, 18.* ad: MANIL. *p. 111, 74.* HIL. *p. 110, 83.*

deriv.: edomatio, edomito. *Wolff.*

ador farris genus, **edor** quondam appellatum ab edendo PAVL. FEST. p. 3.

ēdormio, -īvī, -īre. [*cf. c.* edormisco *et c.* dormio. *W.*] ARVS. gramm. VII 472, 8 -it hoc, Ter. Ad. (*v. 786*) 'edormiscam hoc vini' (*v. infra l. 35; seq. Cic. Phil. 2, 30 v. l. 20*). NOT. Tir. 83, 20. *i. q. dormiendo sive conficere si[..] peragere* (*v. et infra l. 31 sqq. absolute: l. 22*): CIC. Phil. 2, [..] -i crapulam, inquam, et exhala (AMBR. in psalm. 48, 23 p. 375, 10 qui potuerit crapulam mundi istius -ire). ac. 2, 52 cum ... *vinulenti* -iverunt, illa visa quam levia fuerint intellegunt. HOR. sat. 2, 3, 61 non magis audierit quam Fufius ebrius olim cum Ilionam -it (*sc. in scaena, v. Heinze ad l.*). SEN. epist. 99, 11 quantum tenent et rudes aut inutiles anni? dimidium ex hoc (*sc. aetatis*) -itur. GELL. 7, 10, 5 donec discipuli nocturnum omne vinum (*cf. l. 35*) -iant. CLAVD. MAM. anim. 2, 8 p. 129, 20 qui cubiculariis disputationibus ... veternosas anilium opinionum suspiciones -iunt (*i. dormiendo proferunt*).

ēdormisco, -īvī, -ere. [*cf. c.* condormisco, obdormisco. *W.*] *i. q. edormire*: PLAVT. Amph. 697 haec ... deliramenta loquitur. :: paulisper mane dum -at unum somnum. Most. 1122 ubi somno sepelivi omnem atque -ivi (*Camerarius*, ob- *codd.*) crapulam (Rud. 586 quin abeo huc in Veneris fanum, ut -am hanc crapulam). TER. Ad. 786 interea in angulum aliquo abeam atque -am hoc villi (SCHOL. Bemb. *ad l.*: dormiendo digeram. *cf. l. 17*).

edra *v.* hedra. **edricos** *v.* hedr-. *K.-M.*

ēdubium NOT. Tir. 109, 38 (*post* crustulum), *i.* ἡδύβιον, *placentae genus. cf. Athen. 14 p. 647^C et Heraeus, Archiv 12, 1902, p. 54.* *Heraeus.*

ēducārius nutritor, institutor: GLOSS. II 577, 50 (educatarius *Loewe, Gloss. nom. 42*).

ēducātio, -ōnis *f. ab* educare. *i. q. actus educandi. plur.*: TAC. dial. 28 ann. 3, 25 APVL. mund. 29 IVL. VAL. 2, 4 MACR. Sat. 1, 7, 25. GLOSS. ἀνατροφή. **1** *hominum* (*tam cultus corporis quam formatio morum*): RHET. Her. 3, 6, 10 *rerum externarum sunt* genus, -o, divitiae *eqs.* 3, 7, 13 (*loco lacunoso*). VARRO frg. Non. p. 77 ut eius -is fierem tibi socius. CIC. inv. 1, 107 deploratur ... in morte filii pueritiae delectatio ..., solacium, -o. de orat. 3, 125 institutus liberaliter -e doctrinaque puerili. leg. 3, 29 *ut quis vitio careat*, difficile factu est nisi -e quadam et disciplina (3, 30 QVINT. inst. 5, 10, 25. *cf. infra l. 65 et* APVL. Plat. 2, 3 -is disciplina). SEN. suas. 2, 6 (*Laco:*) non sum ... Atheniensium similis, non muris nec -e. VAL. MAX. 7, 7, 5 beneficium -is. SEN. dial. 4, 18, 1. 2. 4, 21, 6 -o mollis et blanda (QVINT. inst. 1, 2, 6 mollis illa -o, quam indulgentiam vocamus). 4, 22, 1 sors nascendi et -o. 6, 12, 2 *bis.* QVINT. inst. 1, 10, 18. 1, 11, 17 liberorum (TAC. ann. 3, 25 coniugia et -es liberum frequentabantur. VLP. dig. 1, 1, 1. 3 liberorum procreatio, ... -o. COD. Iust. 5, 13, 1, 5^c). decl. 301 p. 188, 5. TAC. dial. 28 Corneliam ..., Aureliam ... praefuisse -bus ac produxisse liberos. Germ. 20 -is deliciis. PLIN. epist. 1, 18, 11 -is taedium laboremque. paneg. 26, 3 ut ... parentem publicum munere -is experirentur *parvuli.* VLP. dig. 27, 2, 1, 3 *bis.* TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 490, 21 nativitatis et -is foeditatem (*de Christo*). IVL. VAL. 2, 4 qui (*Alexander*) illis -bus (*sc. Aristotelis*) laborarit (*supra*: disciplinae). IVST. 23, 4, 3 infantilis. COD. Theod. 11, 27, 1, 5 (*a. 315*) cum -o nascentis infantiae moras ferre non possit (*cf. ibid.* subolem, quam pro paupertate educare non possit). CLAVD. DON. Aen. 4, 365 p. 406, 27 *Cicero* in -e futuri oratoris (*de orat. 3, 44*) iubet *eqs.* PRISCILL. tract. 5, 82 -is blandimenta. PRISC. rhet. 7, 21 hinc (*post 'victum'*) *sequitur* -o, quo modo eruditus sit (*gr. Rhet. II p. 12, 11 Sp.* ἡ ἀγωγή, πῶς ἤχθη ἢ πῶς ἐπαιδεύθη). COD. Iust. 5, 49, 1 (*a. 223*) -o pupillorum tuorum ... matri ... committenda est. 2, 41, 1, 1 (*a. 232*) quod ... propagandae suboli liberorum -e prospexerit. 5, 50, 2, 1 (*a. 233*) ad exhibitionem -is. 1, 3, 34 pr. (*a. 472*) sustentatio vel -o *orphanorum.* 8, 51, 3 pr. -em eorum procurare. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 257^B sine filiorum -e. *i. q. lactatio*: PLIN. nat. 37, 162 synechitim ... in -e nutricibus lactis fecundam. QVINT. inst. 1, 1, 21 corporum ... -o a lacte cunisque initium ducit. **2** *bestiarum* (*educantibus tam hominibus quam ipsis bestiis*): CIC. S. Rosc. 63 cum etiam feras inter sese partus atque -o et natura ipsa conciliet. fin. 3, 62 *bestiarum* in fetu et in -e laborem. COLVM. 1 praef. 26 sues ... eandem -em cultumque quaerunt. 6, 27, 1 -o generis equini (PELAGON. 139). 7, 4, 3 quo ... *ovis* parta (*'i. enixa, feta' Schneider*) ... minus laboret in -e fetus sui. 7, 12, 11 *catulorum.* 8, 5, 9 si facilem -em habent

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gallinae. ibid. aestiva -o. 8, 8, 7 *columbarum.* 8, 9, 1 turturum. 8, 11, 1 pavonum. 8, 12 Numidicarum. 9 praef. apium. APVL. mund. 29 fetus animalium, -es . . . atque obitus singulorum (*Ps. Aristot. mund. 6 399[a], 28* ἐκτροφαί τε πάντων καὶ φθίσεις). PALLAD. 3, 26 *tit.* porcorum. **3** *rerum* (*perfectio, maturitas*): CIC. fin. 5, 39 earum . . . rerum, quas terra gignit, -o quaedam et perfectio est non dissimilis animantium. PLIN. nat. 16, 94 *eorum, quae florent,* -o in pomo est. MACR. Sat. 1, 7, 25 *Saturno* insertiones surculorum pomorumque -es . . . tribuunt. TAC. dial. 30 suae eloquentiae velut quandam -em refert *Cicero in Bruto.* *singulariter i. q. eductio*: CASS. FEL. 39 p. 86, 1 cum sanguinis supernae -is (ducationis *g*, ductionis *vel* eductionis *rell.*) reiactatione, quam Graeci 'ematos anagogen' vocant. *ibid.* p. 89, 12 faciens ad sanguinis supernae -is (*sic g*, eductionis *rell.*) reiactationem *eqs.*

ēducātor, -ōris *m. ab* educare. *i. q. is qui educat.* edocator *v. infra l. 43.* GLOSS.[L] II Abav. ED 12 -r nutritor, alitor (*cf. l. 56*). GLOSS. τροφεύς.

1 *de persona*: CIC. Planc. 81 quis est nostrum liberaliter educatus, cui non -es, cui non magistri sui atque doctores, cui non locus ipse . . ., ubi alitus aut doctus est, . . . in mente versetur? SEN. contr. 9, 3, 2 *de eo, qui expositos educavit.* 9, 3, 9. 10. 14. 10, 4, 3 egregius -r. 10, 4, 21. VAL. MAX. 2, 2, 9 Faustuli -is *Romuli et Remi* (PS. AVR. VICT. orig. 21, 4). SEN. benef. 3, 17, 4 parentium . . ., -is, . . . praeceptorum. QVINT. inst. 7, 1, 14 decl. 358 p. 390, 14. 16. 18. 372 p. 409, 9. 375 p. 416, 17 (*opp.* naturalis pater). TAC. ann. 11, 1 Sosibius Britannici -r. 12, 41 optimum quemque -em filii. 13, 15. 14, 3 Anicetus . . . pueritiae Neronis -r. 15, 62 -is praeceptorisque *Neronis* (*sc. Senecae*). SVET. gramm. 21 *Melissi expositi.* VLP. dig. 40, 2, 13 -r . . ., paedagogus . . ., nutrix (*opp.* alumnus. INST. Iust. 1, 6, 5). APVL. met. 2, 3. 10, 4 ad quendam compertae gravitatis -em senem. ITALA Hebr. 12, 9 (Mutian. Chrysost. hom. 29, 2 p. 422[extr.]) patres nostros habuimus doctores et -es (*gr. solum* παιδευτάς, *Chrysost.* παιδεύοντας. VVLG. eruditores). TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 322, 18 *Marcion haereticus* eripiens deo hominem, patri filium, -i aluminum (*sic M*). *ibid.* p. 322, 19. CAPITOL. Pius 10, 5 *Marci.* Ver. 2, 9 -em habuit Nicomedem (*cf.* CORP. VI 1598 Veri imp(eratoris) nutr⟨itor⟩). LACT. inst. 2, 11, 9 terrigenas . . . pueros sine . . . -e nutriri. PROB. Verg. georg. 1, 20 *Silvani.* DIDASC. apost. 65, 18 filiorum (τεκνοτρόφοι. *cf. Vulg. I Tim. 3, 12*). SVLP. SEV. chron. 2, 12, 6 *Esther* (*Mardochaeus*). CORP. VI 13221 Aurelio Aug(ustorum) lib(erto) . . . Sabinus . . . -i suo. 15983 alumni . . . -bus suis. 16844 Dídio Thrematio alumno -es. XIV 3845 infanti dulcissimo . . . -es. XII 434 (*periit*) Telesphoriane (*sic*) . . . alumnae . . . edocatores (-ris *trad.*). II 4319 collib(erto) et educ(atori) b(ene) m(erenti). -r *bestiae*: TERT. monog. 16 p. 786 Oe. deum . . . corvorum -em (*cf. psalm. 146, 9* qui dat . . . escam . . . pullis corvorum). -r *rei*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 2 p. 351[B] nostrae conditor -rque substantiae (*i. creator mundi; cf. Greg. Nyss. hom. opif. 2 p. 133[E]* τῆς φύσεως ἡμῶν ἑστιάτωρ). PASS. Barth. 145, 1 spiritus sanctus . . . illuminator et -r (ducator, ductor, doctor *al.*) animarum nostrarum.

2 *de re*: CIC. nat. deor. 2, 86 rerum, quae natura administrantur, seminator et sator et parens . . . atque -r et altor est mundus. GELL. 12, 1, 8 fontem . . . corporis, generis humani -em (*de mammarum uberibus*).

f. **ēducātrīx,** -īcis: *i. quae educat.* aeducatrix: *v. l. 62.* GLOSS.[L] II Abav. ED 13 -x nutrix, altrix (*ex* III Abstr. AL 26 altrices nutrices vel educatrices?), *cf. l. 16.* NOT. Tir. 75, 56. *inde a* CIC. (*v. l. 66*). **1** *de feminis*: TERT. nat. 2, 9 illa filia patris . . . uberibus suis -x (*Pero*). 2, 11 est -x et Levana et una (?) Rumina. virg. vel. 9 matres et quidem -es filiorum (CORP. V 3519, 4). CORP. VI 1478 -i dulcissim⟨ae⟩. 9792 Thalassia -x c(larissimi) v(iri). 18848 Galene -i. 30915 Isidi Lydiae -i. VIII 20913 Fabiae . . . aeducatrici f(ilii?) et f(iliae?) et n(epotes?). *dub.* CORP. XIII 5138 Pomp(eia?) Dig⟨nil⟩la l. et Primu⟨la et Is⟩ias (?) educat⟨rices (?) A⟩ug(usti?) n(ostri?). **2** *de gallina*: COLVM. 8, 11, 14 *pulli* cum -e transferantur in caveam. **3** *de re*: CIC. leg. 1, 62 earum *rerum* parens est -xque sapientia. AMBR. exc. Sat. 1, 54 libido . . ., iracundia reliquorum vitiorum -es sunt.

ēducātus, -ūs *m. ab* educare. *i. q. actus educandi* (*nutricatus*). TERT. resurr. 60 p. 121, 7 *in vita futura* discessuro concubitu et fetu et -u.

×ēduco, -āvī, -ātum, -āre. [*formatum ex praepos.* ex *et radice* ducendi, *eodem modo quo* praedicāre, occupāre *alia. eadem significatio inest in vocabulis theod.* erziehen, zucht. *W.*]. EVTYCH. gramm. V 469, 25 videtur . . . a nomine verbali, quod est dux ducis, derivatum. *affertur inter verba activa coniugationis primae*: CHAR. gramm. p. 472, 12 B. edukavt: CORP. XI 1074. edocare: CORP. V 7047 (-atus). XI 257 *sec. Garruccium* (-vit). *hic illic in codd., ut* VITA Desider. 1, 2 (*v. p. 115, 42*). *cf. etiam* GLOSS.[L] II Philox. ED 13 (edocare ἀνάξαι) *et p. 115, 40.* GLOSS.[L] II Abav. ED 11 -at nutrit, alit (*cf. supra l. 56*). III Abstr. ED 11—12 -ere: eligere (*leg.* -cere? *Linds.*) proferre liberare. -are: instituere, enutrire. *de differentia inter* educare *et* educere *v. p. 123, 63.* *usque ad* LIV. *omnes dedi locos.* [*loc. dub.*: ACC. trag. 378. *sub* educere *quaere*: TER. Eun. 117 Ad. 495 PLIN. nat. 10, 159. educare *an* educere *scribendum sit, non liquet*: LIV. 27, 19, 9 CVRT. 8, 1, 21 AMM. 31, 2, 18. *cf. etiam p. 120, 13. 40 al.*].

I ***de nutriendo et de formandis moribus***: **A** *-at aliquis*: **1** *homines* (*i. q. lactare p. 115, 43 sqq.*): **a** *non addito modo -andi*: PLAVT. Cas. 44 *servus* orat, ut eam (*puellam*) curet, -et (*cra. 45 v. p. 115, 10*). Cist. 39 illa te, ego (*lena*) hanc mihi -vi ex patribus conventiciis. 571 istanc . . . amicae meae dedi quae -ret eam pro filiola sua. Men. 98 illic homo homines non alit, verum -at recreatque (NON. p. 422 alere est victu temporali sustentare, -are autem ad satietatem perpetuam educere, *citato Plauti loco et addito* ACC. trag. 114 alui, -vi *eqs.* *cf. l. 15 p. 115, 63.* *adde* LIV. 30, 28, 4 VLP. dig. 27, 2, 1, 1). Mil. 650 *senem* plane educ⟨a⟩tum in nutricatu Venerio. 704 liberos (VARRO frg. Gell. 4, 19, 2 LIV. 2, 9, 6 *al.* TAC. dial. 28 -andos formandosque liberos). Rud. 741 Athenis natus altusque -atusque (CIC. Quinct. 55. Verr. II 3, 60 in dedecore nato, ad turpitudinem -ato. II 4, 126 *v. p. 115, 16.* leg. agr. 2, 84. 97 nat. deor. 2, 129 *v. p. 115, 67.* epist. 6, 5, 4. Q. CIC. pet. 9 *v. infra l. 35.* LIV. 1, 29, 4. 5, 54, 3 *v. infra l. 41.* 42, 34, 2 SEN. contr. 1, 6, 10. 2, 4, 11 *al.* IMP. CLAVD. Suet. Claud. 39, 2 in gremio suo. PLIN. epist. 4, 13, 9. TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 498, 8 CAPITOL. Aur. 1, 7 IVST. 2, 1, 9 AMM. 31, 2, 10. 18 *al.* AVG. civ. 4, 1 p. 146, 28 D. *al.* COD. Iust. 11, 48, 6 [*a. 366*] ubi . . . -ati natique sunt. CARM. epigr. 1092 *praescr.*). VARRO rust. 2, 1, 9 *Faustulus* Romulum et Remum (*cf.* LIV. 1, 4, 7 ab eo [*Faustulo*] . . . uxori -andos datos. 1, 6, 3 *al.* VIR. ill. 1, 3). CIC. inv. 1, 103 apud quos -atus sis, . . . ab quibus eruditus (2, 29 LIV. 9, 36, 3 MACR. Sat. 1 praef. 1. *cf. infra l. 80*). Quinct. 69 *v. p. 120, 12.* Verr. II 3, 161 in furis . . . disciplina. II 5, 49 hominem in fetialium manibus -atum (LIV. 40, 4, 5. *cf. p. 115, 29*). II 5, 123 a parentibus . . . suscepti -atique. Cluent. 27 apud matrem. leg. agr. 2, 97 in vetere fortuna. Phil. 2, 18 domi P. Lentuli (NEP. Alc. 2, 1 in domo Pericli. LAVD. [Turiae] [Corp. VI 1527] 1, 45 propinquas . . . domibus vestris apud nos). Brut. 211 filios non tam in gremio -atos quam in sermone matris. part. 82 generatus . . ., -atus . . . institutus moratusque. fin. 5, 42 Lael. 75. rep. 2, 37 famulorum numero. div. 1, 79. Q. CIC. pet. 9 natus in patris egestate, -atus in sororis stupris. VERG. Aen. 10, 517 iuvenes . . ., quos -at (*pro perf., cf. p. 116, 10*) Vfens, viventis rapit. OV. fast. 6, 488. LIV. 1, 4, 8 ita geniti itaque -ati (1, 6, 1. 26, 2, 11. 28, 35, 10. 30, 28, 4 SEN. contr. 1, 7, 2. 2, 1, 3 QVINT. decl. 278 p. 134, 26. 346 p. 366, 15 *al.* *cf.* SVET. Aug. 94, 3 *et infra l. 71. p. 115, 68*). 1, 5, 5 regiam stirpem. 3, 47, 7 filiam . . . ad nuptias. 5, 54, 3 sub quo (*caelo*) natus -atusque essem. 28, 35, 10 in spem . . . regni. 39, 9, 2 sub tutela Duroniae. 39, 24, 3 (*ibid.* procreare). perioch. 49 p. 60, 14 se . . . traditum -andum . . . esse. *ibid.* p. 60, 16 Hydramiti se -atum. p. 60, 18. PAVL. FEST. p. 52 SEN. contr. 2, 1, 31 *al.* 9, 3 *thema* filios expositos sustulit, -vit (9, 3, 6 *al.*). VELL. 2, 59, 3 VAL. MAX. 2, 2, 9 *al.* SEN. dial. 4, 21, 10 *al.* SEN. epist. 34, 1 ingenia (*ibid.* formaverunt. *cf.* FLOR. epit. 1, 6, 1 eximiam indolem *servi* . . . Tanaquil liberaliter -verat. *sim. v. s. B 3*). CVRT. 8, 1, 21. COLVM. 1, 8, 20 natos. PLIN. nat. 12, 85 in quo situ Liber pater -atus esset. QVINT. inst. 1 pr. 5 si mihi tradatur -andus orator, studia eius formare ab infantia incipiam (9, 2, 81 in his [*scholis*]). 1, 1, 8 *al.* decl. 259 p. 59, 9 PS. QVINT. decl. 4, 17. TAC. dial. 28 *filium* non in cella . . . nutricis, sed gremio ac sinu matris (*cf. supra l. 19. infra l. 60. 72*). Agr. 4 in huius (*matris*) sinu indulgentiaque. ann. 1, 58 *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 66, 1 in servitute. PLIN. paneg. 26, 5 *al.* SVET. Aug. 94, 8 ad tutelam rei p. Cal. 11 natricem p(opulo) R., Phaethontem orbi terrarum (*sc. Caligulam*). Vesp. 2 -atus sub . . . avia. FLOR. epit. 1, 1, 5 fluminum amator et montium, apud quos erat -atus. CALP. decl. 26 p. 23, 25 pueros in ipsis sacris deum et altaribus. FRONTO p. 234, 13 N. sinu meo. EDICT. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 POMPON. dig. 35, 1, 8 VLP. dig. 27, 2, 1, 1 *al.* *nota* PAVL. dig. 34, 1, 23, *ubi exponitur, quibus rebus consistat educare.* APVL. met. 7, 5 latrone . . . prognatus, humano sanguine nutritus interque ipsos manipulos factionis -atus (*cf.* AVG. acad. 1, 3, 8 cum . . . nutriendi -andique sitis. COD. Iust. 1, 4, 24. 5, 24. *adde l. 77. p. 115, 31. 72. 77. 116, 1. cf. l. 71. 73. 80. 82.* CLAVD. DON. Aen. 9, 580 *v. p. 120, 18*). 11, 2 *Diana,* quae partu fetarum . . . recreato populos tantos -asti. TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 570, 2 *Paulum* oves Christi -aturum ut doctorem nationum. carn. 5 p. 433 Oe. quid . . . indignius deo . . .? circumcidi an suffigi? -ari an sepeliri? ITALA Is. 49, 21 (Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 458, 26) hos quis mihi -vit (*supra*: genuit. ἐξέθρεψε. VVLG. enutrivit. *hinc fort.* GLOSS.[L] II Philox. ED 19 -vit ἐξέθρεψεν). IREN. 5, 20, 2 in eius (*ecclesiae*) sinu -ari et dominicis scripturis enutriri. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 9 se . . . -atum a nutric[ta]e. PERVIG. Ven. 79 *Venus* florum . . . -vit osculis *Amorem.* PANEG. 5 (8), 20, 1 VOPISC. quatt. tyr. 14, 1 CAPITOL. Gord. 22, 5 *al.* SPART. Did. 1, 3. FIRM. math. 6, 3, 6 filios (*supra*: alienam sobolem nutrire). IVST. 1, 4, 13 *al.* VIR. ill. 7, 1 *al.* AMM. 30, 10, 6 *al.* ANON. Vales. 12, 62 PROB. Verg. georg. 1, 20. HYG. fab. 91. HIER. epist. 22, 20, 1 *v. p. 120, 38.* 54, 15, 1 vernulas (*ibid.* erudiet [enutriet *al.*]). VVLG. psalm. 22, 2 super aquam refectionis -vit me *dominus* (ἐξέθρεψε. *verba citantur* CORP. XI 257). thren. 2, 22 quos -vi et enutrivi, inimicus . . . consumpsit. I Tim. 5, 10 *vidua* filios (ἐτεκνοτρόφησεν). AVG. conf. 9, 8, 17 neque enim *mater* se ipsa fecerat aut -verat se ipsam (*ibid.* erudivit eam . . . virga Christi). COD.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Theod. 11, 27, 1 (*a. 315*) subolem, quam pro paupertate -are non possit. SVLP. SEV. chron. 2, 24, 1 dial. 3, 15, 4. MART. CAP. 2, 173 *Facundiam* in Philologiae penatibus ... ortam -atamque (3, 223. *cf. infra l. 21*). 4, 330 COD. Iust. 5, 4, 26, 1 *al.* LIB. iubil. 47, 8. PASS. Perp. 15 *puellam* in filiam. CORP. VI 34386 XI 1074. XII 2039, 2 quem vice fili -vit et studiis liberalibus produxit. b *addito modo vel instrumento educandi*: PLAVT. Capt. 992 is mecum a puero puer bene pudiceque -atust usque ad adulescentiam (Cist. 172 pro filia bene ac pudice. TREB. Val. 8, 2 optime. *cf.* GLOSS. II 569, 44 bene -atus: bene nutritus. *Loewe, Gloss. nom. p. 23*). Cas. 45 magna industria. Men. 905 meo cibo et sumptu. Mil. 650 *v. p. 114, 12.* CAECIL. com. 43 duriter ... atque aspere (SEN. dial. 1, 1, 5 *deus bonos viros*, sicut severi patres, durius -at. ORIGEN. in Matth. 18, 61 duriter ... et stricte). TER. Phorm. 943 clam (*unicum huius vocis ap. Ter. exemplum. cf.* edūco *p. 120, 4 sqq.*). CIC. inv. 1, 35 apud quem et quo more et cuius arbitratu. Quinct. 55 quo pacto. Verr. II 4, 126 qui ita natus, ita -atus est, ita factus et animo et corpore, ut *eqs.* Planc. 81 liberaliter (de orat. 1, 137. *al.*). fin. 3, 38 honesta in familia institutus et -atus ingenue (PLIN. epist. 4, 19, 6 tuis manibus -atam, tuis praeceptis institutam. PANEG. 2 [10], 2, 4. *cf.* SVET. Aug. 48 PORPH. Hor. carm. 4, 4, 25). BELL. Alex. 78, 2 regio genere ortum, disciplinis ... regiis -atum. NEP. Dion 4, 2. Ov. met. 3, 314 furtim illum primis Ino ... cunis -at. LIV. 1, 39, 3 humili cultu (AMM. 27, 6, 8 rigido cultu). VITR. 6 praef. 6 honeste (INSCR. Röm. Mitt. 1904 p. 148 vita moribus adque litteris). SEN. suas. 2, 16 sine deliciis. VAL. MAX. 1, 6, 1 in modum filii. SEN. nat. 3, 27, 2 quantis laboribus. QVINT. decl. 276 p. 129, 2 delicate. 278 p. 134, 29 sic -vi, talia praecepi, sic formavi mores. 288 p. 155, 23 iisdem praeceptis. 388 p. 440, 16 curiose. SVET. Cal. 9 manipulario habitu inter milites -batur. APVL. met. 2, 3 meis ... manibus (*cf. supra l. 19; aliter p. 114, 28*). Plat. 2, 27 optimis legibus et egregiis institutis. TREB. Gall. 19, 1 regie. ARNOB. nat. 2, 21 *hominem* nutriri ... et alimoniis convenientibus -ari. LACT. inst. 2, 11, 9 quamdiu et quibus modis. IVST. 17, 3, 10 publice. MAXIMIN. c. Ambr. 55 me ... et carnaliter et spiritaliter ut filium suum in fide -vit. VVLG. Eph. 6, 4 patres ... -ate illos (*filios*) in disciplina ... domini (ἐκτρέφετε). RVFIN. Orig. princ. 4, 9, 3 p. 167, 1 serviliter. *ibid.* p. 167, 3 liberius et rationabilius. AVG. civ. 4, 34 p. 189, 10 D. sine ... diis puerilibus -ati sunt *Israelitae.* SVLP. SEV. Mart. 10, 8 aliter. MART. CAP. 1, 7 magna ... cura. COD. Theod. 4, 8, 6, 2 (*a. 323*) qui apud quempiam pro servo -atus (edoc- *pars codd.*). COD. Iust. 1, 3, 31, 1 minores ... velut paterna adfectione -are. 7, 12, 2, 1 *alios* cum filio. VITA Desider. 1, 2 plenissime grammatica edocatus. CORP. XIII 2036, 20 art⟨e⟩.

interdum prorsus i. q. lactare: QVINT. inst. 3, 7, 5 Romulum ... -atum ... a lupa. TERT. nat. 2, 14 p. 126, 16 *Aesculapium* turpius Iove -atum, canino scilicet ubere. Scap. 4 p. 548 Oe. lacte Christiano -atus (monog. 11 *Paulus novam ecclesiam* lacte ... -bat, nondum solido cibo [*cf. I Cor. 3, 2*]. praescr. 27, 4 ARNOB. nat. 5, 13). PROB. Verg. georg. 1, 205 capella ... Iovem cum haedis (SCHOL. Germ. Bas. p. 73, 16 *capella* Iovem infantem cum cura Amaltheae). 1, 378 Latona aestu exhaustis uberibus -ans Apollinem et Dianam infantes accessit ad ... fontem (MART. CAP. 1, 34 uberibus *Iunonis* -atus. *cf. infra l. 54*). *transl.* BOETH. cons. 1, 2 l. 4 *Philosophia ad B.*: nostro ... lacte nutritus, nostris -atus alimentis. *hinc etiam* ubera *pro subi.*: ITALA Luc. 23, 29 (cod. a) ventres, qui non genuerunt, et ubera, quae non -verunt (ἐγέννησαν ... ἔθρεψαν. VVLG. lactaverunt). TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 512, 18 (*ex Luc. 11, 28*) *beata esse* ubera quae illum -assent (VVLG. quae suxisti. οὓς ἐθήλασας). *sim.* TERT. pall. 4 p. 933 Oe. ferarum medullis -atus *Achilles.*

2 *bestias* (*educantes sunt tam homines quam bestiae ipsae*): VARRO rust. 2, 8, 2 -ant eum (*pullum asininum*) paleis, faeno, hordeo. *infra*: hic ita -⟨a⟩tus a trimo (primo *cod.*). 2, 8, 4 cum pepererit equa mulum aut mulam, nutricantes -amus. 2, 8, 6 *hinnos* ut eculos et -ant et alunt. 2, 9, 12 quod molliore cubili facilius -entur *canes. obi. suppl.* 3, 7, 9 *columba* diebus quadragenis concipit et parit et incubat et -at. 3, 7, 10 *pullos* ita (3, 9, 2 *al.*). CIC. nat. deor. 2, 129 amor bestiarum ... in -andis custodiendisque iis, quae procreaverunt. *ibid.* et nascuntur et -antur ipsa (*sc. ova crocodilorum*) per sese. fin. 2, 109 bestiae multa faciunt duce ... natura ..., ut in gignendo, in -ando. CELS. 4, 16, 2 *animalia* apud hos fabros -ata. PHAEDR. 1, 27, 11 *canis* trivio conceptus, -atus stercore. COLVM. 6, 24, 4 *vacca* partum (8, 14, 5 PALLAD. 1, 30, 2). 6, 24, 5 *vacca* alienis -atur uberibus (6, 37, 8 materno lacte [*supra*: nutritus]. 7, 9, 11 sub nutrice aliena. PLIN. nat. 9, 41 mammis). 6, 27, 3 *equi* parvo cum labore fetum (6, 27, 7. *al. cf. vol. VI 637, 82. adde* CLAVD. DON. Aen. 8, 235). 6, 36, 1 in -ando genere mularum ... diligenter exquirere. 7, 3, 15 *al.* 7, 12, 6 domi natos *canes* (*ibid.* institutis formemus). 8, 2, 4 -andi scientia. 8, 16, 1 eadem cura mugilem ... nutrirent, qua ... muraena et lupus -antur. 9, 2, 3 *secundum Euhemerum* sole genitas apes ... nymphae Phryxonides -verunt. PLIN. nat. 8, 148. 165 reliquae fetae -ant orbum (*equum*). 8, 205 *al.* 10, 63 ciconiae ... genetricum senectam invicem -ant (*i. senes nutriunt*). SVET. Cal. 11 *v. p. 114, 56.* FRONTO p. 166, 12 N. animalia, quibus abest ars et sedulitas -andi. AMPEL. 2, 5 leo ..., qui -atus est Nemeae. GELL. 13, 7, 3 *leones* catulos (IVST. 43, 4, 4). TERT. anim. 8 p. 309, 18. PALLAD. 1, 27, 1 gallinas -are nulla mulier nescit. 3, 26, 5 plures (*ibid.* nutrire). *obi. suppl.* 12, 13, 8 trimae *caprae* -are optime possunt (*sc. haedos*). AVIEN. orb. terr. 1183 *pastor* longo pecus ... agro. SERV. georg. 3, 317 *v. p. 120, 60.* PHYSIOGN. 129.

3 *arbores*: COLVM. 4, 29, 17 neque inutile est ... enascentes pampinos -are (*supra: surculus* eductus ad iugum). VAL. FL. 6, 712 si quis aquis et ... ubere terrae -at ... oleam.

B *-at aliquid*: 1 *locus aliquem*: PLAVT. Trin. 512 *de agro*: nostram ... vis nutricem, quae nos -at, abalienare ...? CIC. rep. 1, 8 neque ... hac nos patria lege genuit aut -vit, ut. CVLEX 13 -at (*pro perf., cf. p. 114, 36*) illum (*Apollinem*) Arna. SEN. Ag. 810 Argos, ... semper ingentes alumnos -as. STAT. silv. 2, 6, 46 pubem ... Eurotas. 4, 4, 77 te ... sinu Tyrio sibi curia (gloria *cod.*) ... -at. IVV. 15, 70 terra malos homines. FLOR. epit. 2, 4, 2 Alpina corpora umenti caelo -ata. APVL. met. 2, 8 licet illa caelo deiecta, mari edita, fluctibus -ata, licet ... Venus ipsa fuerit. 4, 28 deam, quam ... profundum pelagi peperit et ros ... fluctuum -vit. *bestias*: HOR. epist. 1, 15, 22 tractus uter plures lepores, uter -et apros. Ov. met. 8, 830 quod pontus, quod terra, quod -at aër, poscit (*sim.* Pont. 1, 10, 9). SEN. nat. 4, 2, 12 *Nilus* beluas. COLVM. 8, 16, 7 limosa regio ... piscem. 10, 232 *colubras* male sana ... alvus. SOL. 52, 41 anguillas ... Ganges. AVSON. 398, 19 *ostrea* lectissima ... oceanus. ENNOD. opusc. 1, 27 p. 269, 2 -ata lustris fera. *absolute*: APVL. mund. 23 terram ... parientem atque -antem (*cf. Ps. Aristot. 5 p. 397 a, 26* ἐκφύουσά τε πάντα καὶ τρέφουσα).

2 *res naturalis vi sua aliquid* (*fructum sim.*): CATVLL. 62, 41 quem (*florem*) mulcent aurae, firmat sol, -at imber (CLAVD. carm. min. 30, 8 *flores* fons). 62, 50 *vitis* -at uvam (COLVM. 4, 10, 2 *materiam. cf.* VERG. catal. 3, 14 uva ... -ata sub umbra). TIB. 1, 1, 13 mihi pomum novus -at annus. PRIAP. 51, 15 betas ... hortus. Ov. met. 15, 97 fetibus arboreis et, quas humus -at, herbis. Pont. 1, 3, 51 ager ... herbas (COLVM. 3, 13, 7 ut ... ager ad -andam prolem novam conspiret. MART. 13, 20 Amiternus ager *napos* felicibus ... hortis). SEN. Oed. 600 frondes Eryx (*cf.* 601 flores Hybla ... creat). nat. 6, 16, 1 *terra* nisi multum haberet animae ... tam varia generantis et haustu atque alimento sui -antis. COLVM. 2, 1, 5 *terra* edendis -andisque frugibus sufficit (10, 13 *terra* sponte sua ... ulmos). 2, 2, 20 iuncus ..., calamus ... et alia ..., quae ... dulcibus terrae venis -antur. 4, 17, 4 materia ... melius ... fructum. 4, 27, 4 *palmites* alumnos. 5, 5, 8 *harundo* infantiam eius (*seminis*) tueatur atque -et producatque in ... staturam. PLIN. nat. 16, 135 fastidit ... palma ... parere vel, cum promisit etiam ostenditque, -are (*sc. fructum*). 17, 17 tertium tempus est, cum *arbores* -ant poma. STAT. silv. 1, 4, 101 quodcumque ... medicis felix Epidaurus harenis -at (*ibid.* profert). FRONTO p. 7, 20 N. *arbusculae* ventis atque imbribus -antur (*supra*: adolescunt). VESPA 27 quem (*panem*) serit agricola, quem ... -at aether. AVIEN. ora 502 ? (*v. p. 123, 16*). PRVD. c. Symm. 2, 986 hos (*tribulos*) fert sicca sitis, hunc (*carduum*) ... -at umor. ENNOD. opusc. 1, 30 p. 269, 23 -atum caeli vaporibus veneni frigus (*de serpentibus Africanis*). ARATOR act. 2, 190 palmes fecundius -at (evocat *al.*) uvas. *singulariter dictum*: PLIN. nat. 16, 173 licet pōpuli vitibus placeant et Caecuba -ent.

3 *res incorporalis aliquid*: CIC. de orat. 2, 356 ars ... dicendi ... habet hanc vim, non ut ... pariat et procreet, verum ut ea, quae sunt ... procreata, -et atque confirmet. orat. 42 -ata huius (*Isocratis*) nutrimentis eloquentia. TAC. ann. 14, 53 studia, ut sic dixerim, in umbra -ata. TERT. anim. 32 p. 354, 3 *anima* pabulis liberalibus ... -ata. mart. 1 capite aliquid ..., quod faciat ad spiritum ... -andum (*opp.* carnis alimenta. *ibid. loquitur de 'uberibus' matris ecclesiae*).

II *i. q.* **educere**: TERT. pall. 2 p. 924 Oe. Romanos Phryges pariunt, Chaldaeum semen in Aegyptum -atur, dehinc cum inde transducitur, Iudaea gens est. virg. vel. 12 simul *virgines* se mulieres intellexerunt, de virginibus -antur ...: vertunt capillum *eqs.* ITALA IV Esdr. 16, 68 (Sangerm. 4) dominus -vit (*i. -bit*) vos (VVLG. educet).

ex partic. perf. pass. subst. m. **ēducātus, -ī.** *i. q. alumnus*: INSCR. Schober, D. röm. Grabsteine von Noricum u. Pannon. nr. 221 (*ca. 200 p. C.*) P. Aelio Victorino ... et Ael(iae) Pacatae ... et ... filiis P. Aur(elius) G(e)ni(a)lis -at⟨us⟩ s(uus) secundus heres.

ēdūco, -xī, -ctum, -ere. [*ab* ex *et* ducere. *W.*] CHAR. gramm. p. 477, 7 B. *inter verba activa coniug. tertiae.* exducier: PLAVT. Truc. 908. edúx⟨...⟩ *in inscriptione mutila*: CORP. VIII 21852 a. *imp.* educe: PLAVT. Persa 459 (-c *CD*). Stich. 762 DIDASC. apost. 28, 20. educ: CIC. Catil. 1, 10 VVLG. exod. 8, 5 II par. 18, 33 *al.*

de significationibus: NON. p. 298 (*v. p. 120, 10. 121, 46. 79*). p. 447 (*v. p. 123, 64*). EVTYCH. gramm. V 469, 21 *et* 486, 5 *v. p. 123, 66. 68.* CHAR. gramm. p. 480, 18 B. *inter verba quae adiectis praepp. aliam significationem habent*: -o ἐξάγω, ἀνατρέφω. GLOSS.[L] I Ansil. ED 77 -ere elevare. 88 -cta elevata (*ex Verg. Aen. 6, 630? Linds.*). 89 -unt foras eiciunt (*ex Verg. Aen. 1, 432? L.*). II Philox. ED 13 -ocare ἀνάξαι. 14 -ocere (-ucare?) ἐκθρέψαι, ἀνάξαι. III Abstr. ED 11, *v. p. 113, 82.* GLOSS. ἐξάγω. -it: nutrit, enutrit. -c: ἄγε. -xi: nutricavi. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 32 B. gignit ... crescit. alit. nutrit. -it. *de structura cf.* PRISC. gramm. III 277, 8 separo dirimo, -o ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'illum hac re' et 'ab hac re'. [*loci dubii*: *ex coniectura Camerarii* PLAVT. Most. 186 tam -ctam (doctam *cod.*) te et bene doctam. CAES. Gall. 1, 53, 4 *uxorem* domo secum duxerat (eduxerat *B² β*). LIV. 7, 34, 13 huc atque illuc signa moveri ac modo in unum conferri modo -i (deduci *Weißenborn*). *loci corrupti*: CAES. Gall. 7, 87, 5 *A.* PLIN. nat. 16, 171 TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 575, 21. *sub* educare *quaere* PLAVT. Mil. 650.] *admodum saepe in codd.* deducere *pro* educere *legitur; exempla invenies infra.*

I ***aliquis -it aliquem*** (*i. animal, cuius proprius motus est*): A *de loco*: **1** *propric* (*-ere ex aliquo loco*): **a** *generatim*: PLAVT. Cas. 798 illam -unt huc novam nuptam foras (Epid. 472 foras -ite, quam introduxistis fidicinam. Men. 988 virum [utrum *codd.*] ex hoc saltu damni salvom ut -am foras [ute duo anfora *codd.*]. Mil. 1268 -eram ... foras. Rud. 725 istas. HIER. in Zach. 9, 8 p. 861 [*ad* 'non transibit super eos ... exactor'] ἐξελαύνων [*sic LXX*] id est foras -ens *eos*. PALLAD. hist. mon. I p. 344ᴮ -xit me foras de civitate, *gr. p. 16, 18* ἐξήγαγέ με ἔξω). PLAVT. Persa 459 -e (-c *CD*) virginem et istas tabellas. Truc. 782 ad tintinnaculos ... vos -i viros. TVBERO hist. 9 eum claudebant *carcere* ac diu post ... repente -bant. VARRO rust. 1, 2, 9 Licinius tr. pl. ... populum ad leges accipiendas in septem iugera forensia e comitio -xit. CIC. de orat. 1, 181 tribunus plebis iussit -i (*sc. Mancinum e senatu*). Tusc. 1, 71 *Socratem* e custodia (LIV. 25, 7, 13 *obsides* custodia). Att. 1, 12, 3 Clodium ... deprehensum domi C. Caesaris ... per manus servulae servatum et -ctum. CAES. Gall. 7, 42, 5 tribunum militum ... fide data ex oppido Cavillono -unt. HYG. Gell. 10, 16, 13 *Hercules Thesea* in lucem ad superos. OV. met. 5, 533 Cereri certum est -ere natam (*sc. ex Orco*). LIV. 23, 6, 7 *lictor* ex urbe ... eos (*legatos*). 27, 8, 8 ingressum eum curiam cum ... praetor inde -xisset. 31, 25, 8 obsidem ... iuventutem ... ex Peloponneso. 32, 11, 3 se (*pastorem*) non ... perdifficili aditu super caput hostium eos -cturum (ded- *codd.*). 34, 35, 4 ne quod inde (*ab Argis*) mancipium ... -retur. 38, 24, 6 nuntium ... extra stationes centurio. 39, 15, 13. POMP. TROG. Iust. 38, 5, 6 Cappadocia filium -ctum. SEN. contr. exc. 5, 3 *filios* ad Olympia. VAL. MAX. 3, 4, 4 *Fortuna* senatum gratias ei (*Varroni*) agentem ... ante portas -xit. 6, 5, 1 magister ... pueros velut am⟨bul⟩andi gratia -ctos in castra ... perduxit. SEN. Herc. f. 95 *Iuno*: -am et imo Ditis e regno extraham, quidquid relictum est. benef. 3, 23, 2 *servi dominam* extra muros. LVCAN. 3, 105 turba patrum ... e latebris -cta (*a Caesare.* COMMENT. non rogati ..., sed tracti). PLIN. nat. 7, 83 Milonem athletam, cum constitisset, nemo vestigio -bat. QVINT. decl. 348 p. 372, 7 timui -ere (*sc. suspectos ex carcere*). SVET. Iul. 49, 3 *Caesarem* in cubiculum regium -ctum. SVET. gramm. 25 gregem venalium e navi. FLOR. epit. 3, 21, 20 de carcere, qui iugularentur, -cti (VVLG. gen. 40, 14. *aliter* PANEG. 10 [4], 31, 1 non coniecti in carcerem barbari, sed [d]educti [*corr. Livin.*] e carcere consularis. COD. Theod. 9, 3, 1 [= Iust. 9, 4, 1, 3; *a. 320*] debet inclusus ... ad primum solis ortum ad publicum lumen -i. 9, 3, 2 [= Iust. 9, 4, 2; *a. 326*] poenam carceris sustineat atque ita postmodum -ctus aput acta audiatur). ITALA (Aug. civ. 16, 13 p. 147, 13 D) *et* VVLG. gen. 11, 31 Thara ... -xit illos de regione Chaldaeorum ire in terram Chanaan (eos de Ur ..., ut irent *Vulg.*; ἐξήγαγεν). ITALA deut. 22, 21 (Lugd.) -ent iuvenculam ad ianuas patris (ἐξάξουσιν. VVLG. eicient. *cf.* ITALA [Lugd.] *et* VVLG. deut. 22, 24). ITALA (Barnab. epist. 14, 7) *et* VVLG. Is. 42, 7 ut ... -as de vinculis alligatos (-res de conclusione vinctum *Vulg.*, ἐξαγαγεῖν). ITIN. Alex. 9 *prior* sequentes -ere *ex flumine* ... laborabat. CAPITOL. Ver. 8, 7 quasi reges ... ad triumphum adduceret, sic histriones -xit e Syria. LAMPR. Comm. 4, 5 urbane Saoterum -ctum a palatio ... occiderunt. AVR. VICT. Caes. 39, 13 *Aureolum* tabernaculo. VEG. mil. 1, 23 per quam (*sc. decumanam portam*) delinquentes milites -untur ad poenam. VVLG. gen. 43, 23 *Ioseph* ad eos (*fratres*) Simeon. lev. 24, 14 blasphemum extra castra. II reg. 22, 49 *deus*, -is me ab inimicis. III reg. 1, 53 Salomon ... eum (*Adoniam*) ab altari. sap. 10, 19 *Sapientia* ab altitudine inferorum (*sc. maris*) -xit illos (ἐκ βάθους ἀβύσσου ἀνέβρασεν). Ezech. 14, 22 relinquetur in ea (*urbe capta*) salvatio -entium filios. Marc. 8, 23 *caecum* extra vicum (ἐξήνεγκεν). RVFIN. hist. 5, 2, 6 vivos de internis eius (*bestiae*) visceribus. AVG. civ. 1, 4 p. 9, 9 D. COD. Theod. 14, 4, 1 (*a. 334*) *suariis* in medium publicae rationis -ctis. MIRAC. Theclae 4 p. 171, 23 vinctos de claustris. PLAVT. Pseud. 1034 mulierem secum simul. CIC. Catil. 1, 9 *v. infra l. 84.* 1, 30 *al.* ad Q. fr. 3, 3, 4 nobiscum eum rus aliquo. LIV. 41, 3, 4 equos secum. IVV. 6, 469 *v. p. 119, 31.* PLIN. epist. 5, 6, 46. SVET. Aug. 89, 1 *Apollodorum* Apolloniam ... ab urbe. Nero 44, 1 concubinas. AMM. 28, 6, 18. *alia exempla v. infra l. 82 sqq. al.* *singulariter i. q. ex corpore educere*: TERT. ieiun. 8 p. 284, 6 si eadem operatione spiritus iniquus -itur, qua sanctus inducitur. *actio pro persona ipsa*: TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 499, 28 profectionem filiorum Israhelis creator ... spoliis ... offarcinatam -it ex Aegypto. *de rebus tamquam personis*: VVLG. psalm. 134, 7 -ens nubes ab extremo terrae (ἀνάγων ... ἐξ). Ier. 10, 13 *deus* ventum de thesauris suis.

b *de magistratibus, privatis, qui comites secum ex urbe ducunt*: CIC. Verr. II 1, 28 ut eos (*comites*) nobiscum -amus. Manil. 57 cum ceteri ad expilandos socios ... legatos -xerint. Catil. 1, 9 delegisti, *Catilina*, quos Romae relinqueres, quos tecum -res. 2, 4 Tongilium mihi -xit *Catilina*. Mur. 83. Pis. 83 *medicum* tecum. or. frg. A III 2 invitos in provinciam. Att. 4, 11, 2 mecum praeter Dionysium ... neminem. ad Q. fr. 3, 1, 7 cum aliquo exibimus, eat nobiscum *Pomponia* puerumque -at. *trsl. de libris* HOR. sat. 2, 3, 12 Eupolin, Archilochum comites -ere tantos (*sc. rus*). PETRON. 85, 1 in Asiam ... a quaestore ... stipendio -ctus.

c *in iudiciis* (*producere reos, testes sim.*): PLAVT. Truc. 782 *v. p. 117, 18.* LEX repetund. (Corp. I² 583) 7 is eum ... in ious ed⟨ucito⟩ (19 *loco mutilo.* VARRO frg. Gell. 13, 13, 4 a privato ad praetorem in ius est -ctus. CIC. Quinct. 33. Verr. II 3, 56 domum. *al.* QVINT. inst. 7, 8, 6 ex domo ... ex tabernaculo). EDICT. praet. Gell. 11, 17, 2 si quis ... ad me -ctus fuerit, qui dicatur ... fecisse. CIC. Verr. II 2, 63 quisquis erat -ctus senator ... ab Heraclio, duci iubebat (*sc. in ius, v. Schütz lexic. Cic. s. v.* educere). II 2, 90 illi non procrastinant, Sthenium statim -unt. II 3, 152 -ctus est Apronius, -xit vir primarius. Planc. 55 is ... -ctus ad consules, qui ... in crimen vocabatur. SEN. contr. 1, 5, 5. 3 praef. 17 *Cestium* ad alterum praetorem -xi (adulterum predixi *codd.*) et ingrati postulavi. exc. 3, 5, 8, 6 puellam ad magistratus (QVINT. decl. 259 p. 35, 9 *al.*). QVINT. decl. 250 p. 25, 15 in causam -endi potestatem (*ibid.* reum faciendi, ... in periculum perducendi). 270 p. 107, 4 falso alteram filiam -xi. 277 p. 131, 19 *al.* PAVL. coll. Mos. 9, 3, 1 testes ... accusator de domo -xit (produxerit *Huschke, cf. app. crit.* NOVELL. Iust. 36, 1). AMM. 29, 1, 26 de vinculis -itur audiendus. COD. Theod. 9, 3, 2 (*a. 326*) *v. p. 117, 48.*

d *in re militari*: PLAVT. Amph. 218 Amphitruo castris ... producit ... exercitum. Teleboae contra ex oppido legiones -unt suas (Most. 1047 eā. CIC. Phil. 14, 27. *al.* CAES. civ. 3, 75, 2 compluribus portis. BELL. Afr. 37, 2). 1048 ex opsidione in tutum ... maniplares. ENN. scaen. 158 Hector vi summa armatos -it [in] foras (LEX Urs. [Corp. I² 594] 103, 5 fin(ium) defendendorum causa. AMM. 14, 2, 15 celeri ... procursu). CATO orig. 83, 7 tempus exercitus ex hoc loco -endi (101 foras. RHET. Her. 1, 15, 25. CIC. Phil. 6, 5 citra flumen Rubiconem. 14, 36 castris. CAES. civ. 3, 30, 3 ex castris ... a flumine Apso. BELL. Alex. 39, 1 in aciem. LIV. 3, 21, 2 ab urbe. 6, 38, 8 ex urbe. VAL. MAX. 1, 6, 4 in expeditionem). CATO or. frg. 13 na[ti]vitas ex navibus -xi. LVCIL. 220 praesidium castris (CAES. civ. 1, 13, 2 ex oppido [*opp.* introduxerat]). QVADRIG. hist. 81 copias (CIC. Catil. 2, 4. Mur. 78 *copiam* secum. BELL. Afr. 58, 1 de castris omnibus [deducunt *pars codd.*]. 35, 35, 10 ante urbem in campum. *cf. vol. IV 908, 23*). CIC. inv. 2, 72 milites (Catil. 2, 5 hos ... secum suos milites. CAES. Gall. 5, 27, 9 -ctos ex hibernis ... deducere. LIV. 7, 39, 1 in aestiva. 23, 45, 6 inde [*opp.* in hiberna ... duxisse]). Catil. 2, 24 contra ... naufragorum ... manum florem totius Italiae ... -ite. 3, 5 eodem ... multos fortes viros -xerant *praetores* (Att. 4, 3, 3 ex ... Milonis domo ... viros acres). fin. 2, 97 quos -xerat Sparta *Leonidas*. CAES. Gall. 3, 26, 2 -ctis (*sc. e castris*) ... cohortibus ... et longiore itinere circumductis (civ. 3, 67, 3 ad legionem Pompei ... duplici acie. LIV. 2, 11, 8 Caelio monte [*i. porta Caelimontana*]. 2, 64, 10 cohortem in stationem). 4, 1, 4 *Suebi* quotannis singula milia ... bellandi causa suis ex finibus -unt. 7, 13, 1 ex castris equitatum (SALL. Iug. 68, 2 equites ... expeditos). 7, 68, 1 celeriter ... impedimenta ex castris (*cf.* 7, 68, 2 *c. app. crit.*). HIRT. Gall. 8, 34, 2. VERG. Aen. 11, 20 pubem ... castris. LIV. 2, 63, 3 -cta ex urbe iuventute. 3, 60, 10. 4, 5, 2. 21, 54, 8 raptim -ctis hominibus atque equis. 28, 2, 5 instructos ... e castris. 35, 30, 9. 37, 16, 11 socios, remigum turbam ... in proelium. 37, 20, 9 suos velut ad spectaculum. CVRT. 4, 1, 35 in aciem suos. 8, 10, 4 levem armaturam. FRONTIN. strat. 2, 5, 42 manum militum ... e navibus. AMM. 16, 12, 41 contra Archelaum *aciem*. VEG. mil. 1, 27 ut ... pedites -antur ambulatum. VVLG. exod. 19, 17 eos (*sc. populum*) Moyses in occursum dei de loco castrorum. num. 27, 17 hominem, qui ... possit ... -ere eos (*sc. multitudinem*) vel introducere. II reg. 5, 2 tu (*David*) eras -ens et reducens Israel (*ibid.* dux super Israel. *cf.* I par. 11, 2 eras, qui -bas et introducebas Israel). 10, 16 Syros (*ibid.* adduxit ... exercitum). Is. 40, 26 in numero militiam eorum. II Macc. 8, 1 -xerunt ad se sex millia virorum (συνήγαγον). *absolute* (*cf. Meusel ad Caes. Gall. 7, 10, 1. 7, 81, 3*): CIC. div. 2, 65 cum in expeditionem -cturus esset *Sulla* (*sed cf.* 1, 72 in expeditionem exercitum). CAES. Gall. 7, 10, 1? 7, 81, 3 dat ... signum suis Vercingetorix atque ex oppido -it. LIV. 1, 23, 6 Tullus ... in aciem -it (4, 17, 12 *al.*). FRONTIN. strat. 2, 1, 5 Iphicrates rursum -xit. SVET. Iul. 65. *in re navali*: CAES. civ. 1, 57, 2 naves ex portu -unt (2, 22, 5. 2, 23, 5 ex Sicilia). VITR. 2, 8, 14 in pelagus ... classem ex portu (PLIN. nat. 2, 54 portu. NOVELL. Valent. 9, 1 [*a. 440*] de ... portu). *de colonia deducenda*: AMM. 14, 8, 2 quam -xit coloniam Claudius (*cf. Löfstedt, Beiträge p. 72*). *translate*: CIC. de orat. 1, 157 -enda ... dictiost ex hac domestica exercitatione ... in agmen, ... in castra atque in aciem forensem. TAC. dial. 26 Aper ... *oratorem* velut in aciem.

e *in scripturis sacris*: *de deo*: *duce populi Israel ex Aegypto*: ITALA (Lugd.) *et* VVLG. exod. 3, 8 descendi liberare eos ... et -ere eos de terra illa et inducere eos in terram bonam (ut liberem eum ... et -am de terra illa in *eqs. Vulg.*; ἐξαγαγεῖν). ITALA

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Lugd.) *et* VVLG. exod. 3, 17 -am vos de malitia Aegyptiorum (de afflictione Aegypti *Vulg.*; ἀναβιβάσω). ITALA (Tert. scorp. 2 p. 147, 13) *et* VVLG. exod. 20, 2 deus tuus, qui te -xi (-xi te *Vulg.*) de terra Aegypti (ἐξήγαγον). ITALA deut. 6, 23 (Lugd.) *opp.* inducere (VVLG. *opp.* introducere). 32, 12 (Lugd.) dominus solus -xit eos (ἦγεν. VVLG. dux ... fuit). *talia passim in* ITALA *et* VVLG., *cf.* TERT. scorp. 2 p. 150, 12 adv. Iud. 3. CASSIOD. Didym. in Iud. 4—5 p. 89, 11 *Iesus*, qui -xit populum ex Aegypto (*ibid.* p. 90, 26. 91, 12). *aliter*: VVLG. Is. 43, 17 *deus*, qui -xit quadrigam et equum *de mari rubro*. Ier. 23, 8 *dominus* -xit et adduxit semen domus Israel de terra aquilonis. Ezech. 38, 8 haec (*terra Israel*) de populis -cta est. ITALA (Tert. resurr. 30 p. 67, 15) *et* VVLG. Ezech. 37, 13 quod ... -xerim (cum ... -xero *Vulg.*) vos de sepulcris (tumulis *Vulg.* [*sed cf.* 37, 12], ἀναγαγεῖν). ITALA Ioel 3, 2 (Cassiod. in psalm. 97, 10) -am eas (*gentes*) in convallem Iosaphat (κατάξω. VVLG. deducam). VVLG. Hebr. 13, 20 *deus* -xit de mortuis pastorem. *sim.* PRISCILL. tract. 11, 144 respiciens in terram -xisti, *deus*, animam *vivam*. *de Moyse* (*Aaron*): ITALA (Lugd.) *et* VVLG. exod. 3, 10 mittam te ... et -es (ut -as *Vulg.*) populum ... de terra Aegypti (de Aegypto *Vulg.*; καὶ ἐξάξεις). ITALA (Tert. ieiun. 5 p. 279, 17) *et* VVLG. exod. 16, 3 -xisti (-xistis, *Moyses et Aaron, Vulg.*) nos in haec deserta (in desertum istud *Vulg.*, ἐξηγάγετε).

f *de bestiis* (*subi. bestiae vel homines*): VARRO rust. 2, 9, 12 -unt eos (*catulos*) ... in unum locum. 3, 17, 7 ex equili ... mulas. CIC. carm. frg. 33, 41 haec (*dextra Herculis*) e Tartarea ... plaga ... canem. NEP. Eum. 5, 6 iumenta ex castello (HOR. epist. 1, 18, 45 in agros ... iumenta canisque. VEG. mulom. 2, 6, 4 *iumentum* celerius de calore *balnei* [*supra*: inducatur]). VAL. MAX. 3, 2, 21 equum (CASSIOD. Didym. in Iac. 3, 2 p. 5, 21 -ens *equum* [*i. corpus*], dum comprimit). COLVM. 8, 11, 15 *pullos* in agrum. PLIN. nat. 11, 35 -cto examine *apium*. 18, 330 *pecudes* in rorulentum. IVV. 6, 469 *mulier* secum comites -it asellas *in exilium*. *nota* ITALA exod. 8, 6 (Aug. loc. hept. 2, 41 p. 548, 25) extendit Aaron manum super aquas ... et -xit ranas; et -cta est rana *eqs.* (ἀνήγαγε ... ἀνεβιβάσθη. VVLG. ascenderunt ranae; *sed cf.* 8, 5 -c ranas. 8, 18 malefici incantationibus ... sciniphes). PALLAD. 1, 30, 3 *anseres* sereno ... -ere, ubi urtica non fuerit (*opp.* intus pascendi sunt). VEG. mil. 3, 24 *elefantos* contra Romanum exercitum ... Pyrrhus -xit. VVLG. gen. 8, 17 cuncta animantia ... -c tecum *ex arca*. num. 19, 3 *vaccam* extra castra. Ioh. 10, 3 *oves* (ἐξάγει). RVFIN. hist. mon. 11 p. 430D secum ... in siccum ... beluam. *de piscium captura*: PLAVT. Truc. 39 pisces ... -xit foras. VARRO rust. 3, 17, 7 everriculo in litus ... saginam. *ibid.* e piscina ... mullum. *aliter* 3, 17, 9 pisces ... in loca frigidiora (*sc. per canales*). PLIN. epist. 9, 33, 9 in litus -cto *delphino* (*supra*: in terram extrahi). VITAE patr. 3, 109 *piscem* ex aqua. *nota de exportando*: LIV. 43, 5, 9 ut denorum equorum iis commercium esset -endique ex Italia potestas fieret. VVLG. III reg. 10, 28 -bantur equi Salomoni de Aegypto (*ibid.* negotiatores ... regis emebant ... et ... perducebant).

2 *translate*: **a** *ex aliquo statu: liberare*: VARRO Men. 118 neque furentem eculeum ... †exhibebis (ex ipsis *Buech., alii alia*) morbi fluctibus -et. FEST. p. 340, 24 *v. infra l. 69*. SEN. dial. 5, 22, 3 vos ex hac voragine. epist. 22, 1 te ex istis occupationibus. 52, 2 nemo per se satis valet ut emergat (*sc. e stultitia*): oportet manum aliquis porrigat, aliquis -at. ITALA psalm. 24, 17 (Aug. perf. iust. 2, 2) de necessitatibus meis -c me (ἐξάγαγε. VVLG. erue). VVLG. psalm. 29, 4 sanasti me ..., -xisti ab inferno animam meam (ἀνήγαγες. *item* 39, 3 de lacu miseriae). AVG. anim. 3, 10, 14 *deus* de medio iniquitatis illum. PASS. Theclae 17 p. 42, 12 ab omni libidine et morte ... eos. *ad mortem pertinent:* TERT. uxor. 1, 7 p. 679 Oe. neminem non ex dei voluntate de saeculo -i (duci *al.*). *ibid.* qui nos mundo infert, idem et -at (-et *al.*) necesse est. RVFIN. hist. mon. 10 p. 428B *deus* eum de hoc mundo (*cf. p. 428C* assumat). SACR. Greg. 224, 1 animam ... de saeculo -ens. VRAN. epist. 10 p. 864C *deus* -it sanctos suos in magnificentia. *ratione, dictis separare* (*eximere*): CIC. de orat. 3, 126 ex angustiis oratorem -ere ... et in maiorum suorum regno collocare. SEN. epist. 71, 27 non -o sapientem ex hominum numero.

b *in aliquem statum* (*evehere, provehere*): FEST. p. 340, 24 -endi eius ... ex servitute in libertatem. SEN. epist. 95, 37 illos ... -it ad summa ..., qui illis philosophiae placita tradiderit. LACT. inst. 4, 13, 4 *Christus* nostram ... naturam quasi manu ad immortalitatem. NON. p. 422 *v. p. 114, 9*. PS. AVR. VICT. orig. 3, 2 Saturnus ... feros ... homines ... ad compositam vitam. PS. AMBR. laps. virg. 10, 52 iustifices causam meam et -as me in lumine, *domine*. VVLG. II reg. 22, 20 *deus* -xit me in latitudinem: liberavit me. psalm. 65, 12 -xisti nos in refrigerium (ἐξήγαγες). RVFIN. hist. mon. 23 p. 446B fratres ... ad summam perfectionem. *pro obi. res*: PETR. CHRYS. serm. 71 p. 403A tentatio humanam ignorantiam ... -it in lapsus.

B *de educatione* (*nutrire vel mores formare. cf. III B. dedi omnes locos.* GLOSS. *v. p. 116, 80*): **1** *de hominibus*: PLAVT. Cas. 194 quae (*ancillula*) meo -cta sumptu siet. 256 ut ancilla ... detur nuptum ... vilico ..., ubi ... -at pueros, quos pariat. Curc. 518 bene ... istam -xi meae domi et pudice (*sim.* TER. Haut. 226). Epid. 561 filiam, quam ex te suscepi, ... -ctam perdidi. Rud. 219 qui me sibi -xerunt (*cf.* 218 serva forem nata). TRVC. 908 non ... possunt militares pueri †etavio exducier. CAECIL. com. 170 pauper ... in egestatem liberos. TER. Andr. 911 adulescentulos ... -ctos libere. Eun. 117 mater ... coepit studiose omnia docere, -ere (educare *codd.*), ita ut⟨i⟩ si esset filia (EVGRAPH. *ad l.*: cum mater sic eam educaverit, ut ... filia diceretur). 156 parvola hinc est abrepta; -xit mater pro sua. 748. Ad. 48 hunc ... adoptavi mihi: -xi a parvulo, habui, amavi pro meo (DON. *ad l.*: quod nos educare, -ere veteres dicebant, ut *Verg. Aen. 6, 765* [*v. infra l. 15*]. NON. p. 298 *ad h. l.* educare). 495 una a pueris ... sumus -c[a]ti. 875 eos meo labore -ctos (edicatos *A*). TVRPIL. com. 157 ? CIC. Quinct. 21 qui istius domi erat -ctus (educatus *al.*). 69 qui apud te esset -ctus (educatus *al.*). de orat. 2, 124 quem procrearis et -xeris, eum ... vestire. VERG. Aen. 6, 765 quem tibi ... coniunx -et silvis (*v. supra l. 10*). 6, 779. 7, 763 *Virbium* -ctum Egeriae lucis ... circum litora (CLAVD. DON. nutritus est). 8, 413 natos (CLAVD. DON. pastura liberos). 9, 584 -ctum matris luco (CLAVD. DON. educatum atque nutritum in m. l.). 9, 670 *Pandarum et Bitiam* Iovis -xit luco ... Iaera (CLAVD. DON. in luco editos in lucoque nutritos). PROP. 3, 9, 51 -ctos ... silvestri ex ubere (*sc. lupae*) reges. OV. trist. 3, 11, 3 -ctus lacte ferino. LIV. 1, 39, 5 puerum ... in domo a parvo -ctum. 21, 43, 15 me in praetorio patris ... prope natum, certe -ctum (*app.* nasci: ORIGO Const. 2, 2). 24, 4, 5 in qua (*disciplina*) -ctus esset. 35, 36, 8. 42, 19, 4 -endum filium Romam misisse, ut iam inde a puero assuesceret moribus Romanis. MANIL. 4, 901 *homo* ⟨in⟩ inspectus rerum ... variasque -itur artes. SEN. contr. exc. 10, 4 expositos CVRT. 3, 12, 16 SIL. 9, 434. 14, 289. PS. QVINT. decl. 3, 2 p. 43, 20 meretriciis artibus ... -ctum (-atum *al.*) militem. IVV. 10, 236 quos genuit, quos -xit (TAC. ann. 1, 41 in castris genitus, in contubernio legionum -ctus. PRVD. c. Symm. 2, 8 dominos ... inter castra ... genitos, sub imagine avita -ctos). TAC. ann. 1, 4 *Tiberium* prima ab infantia -ctum in domo regnatrice. 6, 15 severā patris disciplina. 6, 41 Scythas inter. FRONTO p. 233, 3 N. AMPEL. 11, 3 Semiramis ... a columbis -cta. VLP. dig. 43, 30, 3, 4 apud quem. PAVL. dig. 24, 1, 2. 24, 1, 28, 1 quod nutrici datum est ad -endum. GELL. 9, 3, 5 *ex epistula Philippi ad Aristotelem: Alexander* -ctus eruditusque a te (τραφέντα καὶ παιδευθέντα). DON. Ter. Ad. praef. 2, 1 filium ... indulgenter ... a parvulo. DON. Ter. Eun. prol. 9, 6 (*ex coni.*). HIER. epist. 22, 20, 1 tuo lacte nutrita est, tuis -cta (-ata *codd. praeter unum*) visceribus, in tuo adolevit sinu *filia*. VVLG. Is. 65, 9 *deus* de Iacob semen (*similiter* act. 13, 23 deus ... -xit Israel salvatorem Iesum [ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα]). CLAVD. 15, 303 *Stilicho Theodosium* tenerum ... in veros ... principis annos. PAVL. NOL. carm. 18, 228 dulces natos (*opp.* saturare iuvencos). 33, 106 -ctis genetrix inclita pignoribus. SVLP. SEV. chron. 2, 12, 5 *Esther* a Mardochaeo ... -cta. SIDON. epist. 3, 11, 2. 7, 9, 24 DRAC. laud. dei 3, 149. COD. Iust. 5, 27, 10, 1 ad ... filiorum -endam (edendam *al.*) progeniem praestitit occasionem. VEN. FORT. carm. praef. 1 domino ... sacris altaribus adscito pariter et -cto Gregorio. *pro pers. res*: TER. Andr. 274 bene et pudice eius doctum atque -ctum ... ingenium (SCHOL. *ad l.*: pro educatum vel nutritum). AVG. c. acad. 3, 16, 35 p. 73, 27 *adulescentium vitae* -endae (-andae *unus cod.*) atque instituendae *vigilare*.

2 *de bestiis* (*subi. bestiae vel homines*): PLAVT. Poen. 356 ibi (*in mari*) alcedo pullos -it suos (*cf. infra l. 69*). VERG. georg. 4, 163 *apes* spem gentis adultos -unt fetus (SERV. -endo adultos faciunt. *an aliter eadem verba* Aen. 1, 432? *ad q. l.* SERV. producunt, quia adhuc adolescunt, ut adulti fiant. *de testudinibus* PLIN. nat. 9, 37. *de piscibus* AMM. 22, 8, 47. *de aquilis* CLAVD. 6, 1. DRAC. laud. dei 1, 268 *syn.* creat ... producit. *cf.* SERV. georg. 3, 317 'suos ... ducunt' -unt fetus proprios et enutriunt: unde et educatos dicimus). SEN. benef. 7, 19, 6 ferae inter nos -ctae. PLIN. nat. 10, 18 *aquilam* -ctam a virgine. 10, 159 *columbae* binis mensibus terna -unt (-ant *aliq. codd.*) paria. 11, 74 his (*vespis opificibus*) -ctis alios ... nidos fingunt, in quibus matres futuras producant. SIL. 16, 365 campis Vettonum -ctum *equum* (427 genitore ... Zephyro). PALLAD. 1, 28, 1. 5. AMM. 14, 4, 5. 31, 2, 18. VVLG. Ezech. 19, 3 *leaena* -xit unum de leunculis suis. AVIAN. fab. 35, 3 *simia partum* caro ... amore. *passive fere i. q. nasci*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 951 *alcyonum pulli* de ovis -cti (*opp.* nutrire). *transl.* COLVM. 3, 10, 16 *partus vitis* velut altricis uberibus -ctus. *ad I B: singulariter de pthiriasi morbo*: SER. SAMM. 61 *Pherecydes* nimio sudore fluens animalia taetra -xit, turpi miserum quae morte tulerunt.

II ***aliquis -it aliquid*** (*rem vel animal non proprii motus; de piscibus v. p. 119, 41*): **A** *de loco*: **1** *manu vel instrumento*: **a** *generatim*: CATO agr. 38, 1 *lacuna fornacis* cinerem concipiat, ne foras sit -endus. VARRO rust. 3, 10, 5 *anseres* radicem ... e terra. CIC. inv. 2, 14 gladium ... e vagina (2, 15 *al.* SEN. benef. 3, 23, 5 militi. VVLG. Marc. 14, 47 [σπασάμενος]. Ioh. 18, 10 [εἵλκυσεν]. CLAVD. DON. Aen. 6, 260. 7, 525 *al.* BELL. Hisp. 18, 2 pugionem. SIL. 13, 442 vagina ... ensem. AMM. 17, 12, 21 *mucronem*. *cf.* VVLG. Iob 20, 25 *homo tamquam gladius* -ctus et egrediens de vagina. *in imagine* SALL. Catil. 51, 36 ubi ... per senatus decretum consul gladium -xerit). MORET. 87 digitis tellure refossa quattuor -it ... alia

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* 89 vellit). Ov. met. 11, 455 -ctam navalibus pinum. 12, 278 *ferrum* forcipe ... faber (*ex igne*. VITR. 7, 2, 2 *ex calce macerata*). VITR. 7 pr. 7 *Aristophanes Byzantius* e certis armariis ... volumina. CELS. 6, 7, 5 unde (*ex aure*) facillime -i possunt *vermes*. 7, 4, 4^{A} novo foramine specillum -i lino sequente. 7, 4, 4^{B}. 7, 7, 14^{F} -enda rectā acus est (*sc. ex oculo*). 7, 13, 1 si ... quid densius, digitis -itur. 7, 26, 4 *calculum* unco. 7, 29, 3 *infantem* aegerrime (*sc. ex vulva*. VVLG. Iob 10, 18 quare de vulva -xisti me? 26, 13 obstetricante manu eius -ctus est coluber. *cf.* VARRO frg. Non. p. 447 [*p. 123, 63*] *et infra l. 13. 28*). 7, 30, 3^{D} specillo linamenta. 8, 3, 3. 6. 8, 9, 1^{H}. SEN. dial. 6, 22, 7 voluptas erat, quod e faucibus ... luporum (*i. accusatorum*) -retur praeda. COLVM. 6, 2, 7 diductis malis -ito linguam *bovis* (CHIRON 952 foris). 7, 3, 16 *conceptum* partibus -at, quod Graeci vocant ἐμβρυουλκεῖν (*supra*: extrahat). 7, 11, 2 uncis digitis ... testiculum. 7, 12, 14 *nervus* mordicus comprehensus et aliquatenus -ctus abrumpitur. 8, 11, 4 *perticae* paxillis -ctae (*ibid.* exemptiles). SIL. 2, 127 iunctis iam cornibus arcus -cti (et ducti *Sang.*) spatium nervi complente sagitta. MART. 10, 37, 15 piscoso ... -cta profundo ... lina (VVLG. Matth. 13, 48 *sagenam* [ἀναβιβάσαντες]). ITALA lev. 14, 43 (Lugd.) posteaquam -cti sunt lapides (μετὰ τὸ ἐξελεῖν. VVLG. eruti sunt. *cf.* ITALA lev. 14, 40 [Lugd.] et ducent lapides [ἐξελοῦσιν. VVLG. erui]. *sim., ut vid.,* VVLG. Zach. 4, 7 -et lapidem primarium). ITALA num. 20, 10 (Aug. quaest. hept. 4, 19) de petra ... vobis aquam (ἐξάξομεν. VVLG. *h. l.* eicere, *sed* 20, 8 cum ... -xeris aquam. ITALA [Lugd.] *et* VVLG. deut. 8, 15). ITALA deut. 28, 38 (Lugd.) semen ... -es in terram (ἐξοίσεις. VVLG. iacies). TERT. apol. 35, 2 focos et toros in publicum -ere (*P*, deducere *F*). PORPH. Hor. ars 340 *ad* 'puerum extrahat alvo': utero -at. LAMPR. Alex. 56, 7 qua -cta (quae ducta *codd.*) fuerant ... signa ..., ea rex ... effugit. PALLAD. 3, 17, 7 -cto scobe (*sc. ex plaga arboris*). 11, 12, 7 *cerasus* foramen accipiat, quo possit -i umor. CLAVD. DON. Aen. 11, 565 p. 502, 25 non vellitur nisi quod habet aliquam difficultatem et extorquetur magis quam -itur loco. 12, 770 ut -i non possit *hasta ex arbore* (*cf. Verg. Aen. 12, 774* manu convellere ferrum). VVLG. Luc. 6, 42 festucam de oculo (ἐκβαλεῖν. *supra*: eiciam, ἐκβάλω). RVFIN. Basil. reg. 17 is, qui -it et attrahit *venenum* (*sc. de corpore*). hist. 2, 1, 12 *pastor* latebras *ulcerum* (*sc. in grege*) ... investigatas ... ad lucem. 4, 15, 30 depositis ... indumentis ... calciamenta ... pedibus ... -ere (*gr.* ὑπολύειν ἑαυτόν. *ibid.* resolvi). SVLP. SEV. dial. 2, 1, 5 sibi tunicam latenter. SIDON. carm. 22, 193. PASS. Theclae 18 p. 45, 14 veriam (*sic*) suam de brachio (περιελομένη). *cf.* SEN. Phoen. 176 *dextera Oedipodis* vix ... cupientes sequi -xit oculos. VEREC. in cant. 2, 38 *sanguis* -ctus est in cruce de latere salvatoris. *persona pro re*: PAVL. NOL. epist. 13, 4 p. 88, 2 Abraham matrem repromissionis (*i. funus*) -xit. *de telis, quae e vulneribus trahuntur* (*cf. etiam supra l. 33*): RHET. Her. 1, 11, 18 Vlixes ... corpore telum ... -it (VERG. Aen. 10, 743 [NON. p. 298 *ad h. l.* exuere]. *al.* CLAVD. DON. Aen. 10, 485 p. 354, 6 *al.* 11, 815 *ad* '*telum trahit*': non dixit -it aut rapit, hoc enim eorum est qui nondum urgentur in mortem). Ov. met. 6, 252 *ferrum* (*i. sagittam*. SEN. Thy. 754 *de ense*). VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 e corpore ... hastam -i (ded- *codd.*). CELS. 7, 5, 2^{B} mucro vel digitis apprehendi vel forcipe atque ita -i debet (*sc. ex vulnere*). PLIN. nat. 28, 34 sagittas corpori -ctas. *de sortibus*: CIC. Verr. II 1, 42 -it ex urna tres *iudices*. II 1, 127 tres sortes conici, unam -i (CLAVD. DON. Aen. 5, 49 sortem ex galea -ctam). leg. agr. 2, 21 sortietur tribus ... Rullus. homo felix -et quas volet tribus (*ibid.* tribus ... -ctae). SCHOL. Pers. 6, 5 *v. p. 123, 32.*

b *speciatim*: α *de rebus sursum versus tractis*: Ov. met. 3, 113 ubi tolluntur ... aulaea theatris, surgere signa solent ... placidoque -cta tenore tota patent. COLVM. 4, 29, 17 alter ex duobus surculis mergitur, alter -ctus ad iugum in fructum submittitur. 5, 5, 9 *bracchia vitis* in praedictam mensuram -untur. AVG. serm. 213, 9, 9 num quid potest *agricola* incrementum dare, germen -ere in terram, radicem figere eqs. (*sim.* serm. cod. Guelf. 4096 ed. Morin 1, 10 p. 9, 289). β *de aquis, aedificiis al. in longitudinem vel latitudinem ductis, constructis*: CIC. div. 1, 100 sin ... ita esset -ctus *lacus*, ut ad mare pervenire non posset (*ibid.* aquae ... deductio). SEN. dial. 9, 3, 7 aquam contra difficultatem locorum (*ibid.* mare summovere. PAVL. dig. 8, 3, 29 *syn.* ducere). COLVM. 3, 13, 9 aequaliter linea posita rectis lateribus perpetuam fossam -ere. TAC. hist. 2, 34 claudebat pontem imposita turris in extremam navem -cta. 5, 18 *molem* -ctam in Rhenum. γ *de aedificiis in altitudinem structis*: VERG. Aen. 2, 185 attollere molem (*i. equum*) roboribus textis caeloque -ere. 2, 461 turrim ... summis ... sub astra -ctam tectis (12, 674 trabibus [SERV. *ad l.* in altum fabricando sustulerat, ut alibi: *6, 630* (*cf. l. 79*). CLAVD. DON. *ad l.* in exstruendo. *ad* 6, 555 p. 581, 23 in altitudinem nimiam]. VITR. 2, 1, 4 ad altitudinem. TAC. ann. 12, 16 altius). 6, 178 aram ... caelo (CLAVD. DON. *et* NON. p. 298 *ad l.* erigere. SIL. 15, 338 [*ibid.* exstruere]). 6, 630 Cyclopum -cta (ducta *al.*) caminis moenia (SERV. *cf. l. 75*). VITR. 2, 1, 4 ad altitudinem ... metas. 6, 3, 8 altitudines *exedrarum* -antur. SEN. dial. 12, 18, 1 *tumulos* in magnam -ctos altitudinem. epist. 89, 21 *tecta* in altitudinem montium. 94, 61 muros (COMM. instr. 1, 10, 4). SIL. 10, 560 sublimem ... pyram. TAC. ann. 2, 61 instar montium -ctae pyramides ... opibus regum. SCHOL. Hor. carm. 3, 30, 1 sepulcra ... in acumen -cta (*sc. pyramides*). CLAVD. DON. Aen. 9, 530 quidquid ... in summa -ctum est, *ut turres*. INSCR. christ. Le Blant 320 tet(olum [*i. titulum*]) ... -xit.

2 *aliis modis*: a *ore* (*exsorbere*): PLAVT. Amph. 430 eam (*hirneam*) ... vini -xi meri. Stich. 759 si hoc -xeris (*cf. 757* date bibat tibicini). 762 tene tu hoc, -e. *aliter* ORIBAS. syn. 1, 5 legentibus in clamore ... de thorace humores ... -untur (*i. effluunt*). VEN. FORT. vita Germ. 38, 109 clamor in caelo -itur. b *corporis motu*: LVCIL. 574 -xi ... animam in primoribus (primori⟨s fauci⟩bus *Marx*) naris. *aliter* SEN. dial. 1, 2, 11 *Cato Uticensis* viscera spargit et ... sanctissimam animam ... manu -it (*cf. Plutarch. Cato 70* ταῖς χερσὶ ... τὰ ἔντερα σπαράξας καὶ τὸ τραῦμα ἐπαναρρήξας ἀπέθανεν). epist. 58, 34 si inutile ... corpus est, .. -ere animum laborantem. TERT. anim. 25 p. 341, 1 animam ... prima adspiratione nascentis infantis adduci, sicut exspiratione novissima -i. AVG. doctr. christ. 3, 9, 13 a iugo servitutis -ctam cervicem (*opp.* inserere). c *quoquomodo*: VVLG. psalm. 103, 14 ut -as (*deus*) panem de terra (ἐξαγαγεῖν. *ibid.* producens faenum). EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 945^{A} quod in ipsa (*terra*) erat, -xit *deus* (προήνεγκεν). *obscurius* VVLG. Zach. 5, 4 -am illud (*volumen volans*), dicit dominus. TERT. scorp. 6 p. 157, 6 *deum* artes et disciplinas suas -ere in medium (*de spectaculo martyrii*). VVLG. psalm. 36, 6 *deus* -et quasi lumen iustitiam tuam et iudicium tuum tamquam meridiem (ἐξοίσει). Bar. 3, 29 *deus* eam (*sapientiam*) de nubibus (κατεβίβασεν).

B *translate*: **1** *verbis vel scriptis* (*tollere, secernere, referre*): HOR. carm. 4, 2, 23 *Pindarus* vires animumque moresque ... -it in astra (PORPH. immortalem facit laudando. *sim.* SCHOL. Hor.). SEN. epist. 21, 5 habebo apud posteros gratiam, possum mecum duratura nomina -ere (*sc. ex oblivione. cf. supra*: profunda super nos altitudo temporis veniet, pauca ingenia caput exerent). 33, 4 non possumus ... -ere aliquid ex tanta rerum aequalium multitudine (*cf. supra*: singulares sententias ex turba separare). PACIAN. sim. carn. p. 124, 5 *dominus noster* (*i. genus eius*) secundum Lucam -itur ad Adam (*aliter* VVLG. IV Esdr. 6, 54 ex eo [*Adam*] -imur nos omnes). PS. SORAN. quaest. med. 50 empirica secta ... -cta vel assumpta est ... ex visione et historia. **2** *computando* (*efficere*): PLAVT. Truc. 24 neque eam rationem eapse umquam -et Venus. BOETH. mus. 2, 28 p. 261, 7 a quo (*octuplo*) possumus duas sesquioctavas proportiones -ere. **3** *vivendo* (*tempora degere, peragere*): PROP. 2, 9, 47 pios -ximus annos. SEN. dial. 9, 3, 1 curā corporis diem -unt. 10, 1, 2 *animalia* quina aut dena saecula. epist. 122, 3 epulis ... vigiliae tempus. VAL. FL. 1, 251 ludo ... noctem. 2, 371 nimbos (*i. 'hiemem'*) ... luxu. SIL. 11, 403 sub hiberno somnos ... caelo (*404* consumere noctes).

III ***aliquid -it aliquem***: **A** *de loco*: **1** *proprie*: Ov. met. 5, 641 advehor Ortygiam, quae me (*Arethusam*) ... superas -xit ... sub auras. CELS. 7, 29, 4 *uncus* attractus infantem (*cf.* CENS. 8, 10 p. 15, 11 plenissimus ... conspectus ... infantes -it [*sc. ex utero matris; cf. 8, 11* editur]). SEN. Oed. 607 populos (*i. Ditis vulgus, vers. 597*) vatis -xit sonus. dial. 6, 20, 2 *mors* e carcere -it, quos exire imperium ... vetuerat (epist. 82, 15 nos ex hac ... rerum copia). FRONTO p. 180, 15 N. si quid negotii eum ad te -xerit. PANEG. 5 (8), 1, 5 qui me in lucem primus -xit, ... patris tui aurium aditus. CLAVD. DON. Aen. 2, 260 reddit luci -ctos ex tenebris *equus Troianus*. SEN. dial. 2, 1, 1 *via* (*sc. Stoicorum*) nos ... in illum editum verticem -at. *obi. res pro persona*: CARM. poet. min. V 58, 7, 7 Iulius (*mensis*) -it falces (*i. messores*) per prata. *i. q. producere*: ITALA gen. 1, 20 (Optat. 5, 3 p. 122, 13 Aug. gen. ad litt. 3, 1 p. 62, 19) -ant aquae natantia (reptilia *Aug.*, ἐξαγαγέτω, VVLG. producant. *item* ITALA gen. 1, 24 [Aug. gen. ad litt. 3, 11 p. 74, 23]). *sim.* TERT. anim. 25 p. 343, 17 ex animae semine -imur. **2** *translate* (*in statum vel ex statu*): SEN. dial. 12, 6, 2 te in altiorem ordinem et amor Caesaris extulit et tua studia -xerunt (ded- *codd.*). epist. 92, 22 quem ... mala in miseram vitam non transferunt, ne ex beata quidem -unt. 102, 27 qui te ... dies ... ex contubernio ... ventris -at. VAL. FL. 7, 453 praesenti virtus te ... leto. APVL. Plat. 2, 18 quos ... morte ... ab ... malis -i (mali deduci *pars codd.*; mali⟨s⟩ deduci *Thomas*). TERT. anim. 38 p. 365, 15 *concupiscentia* hominem de paradiso integritatis. ARNOB. nat. 2, 62 animalium sanguine ... animas ... ab legibus mortalitatis -i. 2, 77 vexatio ... ad lucem libertatis -et. HIL. in Matth. 13, 9 *praedicatio tamquam rete* nos ex saeculo in lumen veri solis. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 159, 23 virtus angelica -ens barbaros ad pietatem (ὁδηγοῦσα).

B *de educatione* (*cf. I B*): SEN. apocol. 7, 2 vers. 5 quae patria, quae gens mobile -xit caput (*i. te, Claudium*)? PANEG. 9 (12), 24, 1 imbelles, quales ... Graecia et deliciae orientis -unt. AVR. VICT. Caes. 20, 6 *gens nostra bonos*.

IV ***aliquid -it aliquid***: **A** *de loco*: LVCR. 4, 330 quaecumque ... latebunt ..., per flexos aditus -cta ... pluribus ... speculis. VITR. 2, 10, 2 sol non modo ex terra lambendo, sed etiam ex arboribus -it umores. 10, 7, 1 *machina* in altitudinem aquam (PAVL. FEST. p. 76 per quos [*elices*] aqua ... -itur e liris. PLIN. nat. 18, 179 *colliciae* in fossas aquam). SEN. dial. 5, 33, 4 quanto risu pro-

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sequenda sunt, quae nobis lacrimas -unt. *transl.* 10, 2, 4 quam multorum eloquentia cotidiano ostentandi ingenii †spatio (studio *Lips.* [statione? *cf. 11, 6, 4. Her.*]) sanguinem -it. nat. 2, 26, 2 ignem ex umido ... -i. CARM. poet. min. V 58, 7, 7 *v. p. 122, 57.* AVIEN. Arat. 507 *Equus* recens -it pectora ponto. ORIBAS. syn. 2 add. p. 841 quibus intestina arefacta non -ant stercora. *de procreando, gignendo*: CATVLL. 64, 90 quales Eurotae progignunt flumina myrtos aurave ... -it verna colores. VITR. 2, 9, 7 vehementiā caloris -ctis in aëra ramis. LVCAN. 9, 630 natura ... in corpore *Medusae* saevas -xit pestes. PLIN. nat. 19, 146 *thyrsus* caulem -ens ... fastigatur. PALLAD. 3, 24, 3 capitulum *cepullae* ... multum semen -it. 9, 9, 1 terra sulfur, alumen, bitumen -it 12, 1, 2 *ager* calamos. PS. HIL. libell. 5 *terra* pabula lignaque. PRISCILL. tract. 7, 117 fructus, quos non corruptibilis habitaculi voluptarium tempus -xit, sed quos divini sermonis eruditio fecundarit (ZACCH. 2, 16 p. 1138^A rerum ... varietas ... germinum -it fructus). AVIEN. ora 502 qua dona flavae Cereris -at (*an indicat.?*) solum. EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 945^A virtutem terrae tribuit -endi (*sc. animam vivam. ἐξαγαγεῖν*). EVG. TOLET. hex. 62 India ... pigmenta per herbas -xit (produxit *Drac.*). *de vi medicamentorum*: *obi. suppl.* CELS. 5, 12 evocat et -it: ladanum, alumen *eqs.* 5, 18, 7^A *malagma* resolvit, -it umorem (5, 28, 7^B *opp.* dissipent). 5, 26, 35^C *surculus* medicamento evocandus est. optime ... -it ... harundinis radix. 5, 28, 13^B. 7, 20, 3 id (*alvum ducere*) deducere aliquid in scrotum potest, -ere ex eo non potest. SCRIB. LARG. 201 *emplastrum* -it, quantum eius (*ossis*) alienum est (216 pus). PLIN. nat. 24, 77 *hedera* aquam, quae cutem subierit, urinā -it. 27, 90. ORIBAS. syn. 1, 16 astomatica ... fleuma -unt. *sim.* 1, 17. 1, 19 p. 825. 1, 21. 4, 28 galli ius -ere ventrem (*ibid.* brassica ... ventrem). *de astris* (*subest temporis significatio*): GERM. 704 Pisces (*sc. oriundi*) -unt Cepheida. SEN. benef. 4, 23, 4 fatorum seriem certus limes (*sc. caeli*) -it (*4, 23, 3* rerum turba ... evolvitur). *de voce*: CARM. poet. min. V 63, 9 (= ANTH. 658, 9. EVG. TOLET. carm. 33, 1) *v. sub* edicere *p. 67, 47.* SCHOL. Pers. 6, 5 citharizantes ... digito chordis sonos -unt. PETR. CHRYS. serm. 108 p. 500^A vulnera ... gemitus meos.

B *translate*: *i. q. separare*: SEN. nat 7, 27, 5 *natura* quaedam -xit a turba, ut singula ... procederent, quaedam in gregem misit. *i. q. promovere*: SEN. epist. 66, 40 valetudo ... ex gravibus morbis ... in tutum vi quadam ... -cta. *i. q. expellere*: SEN. epist. 104, 13 *peregrinatio* nulla ... animo mala -xit. *i. q. procreare*: AVG. gen. ad litt. 6, 16 p. 191, 1 inesse in natura quiddam latens, quo -antur in promptu numeri occulti. BOETH. arithm. 2, 44 p. 147, 5 *senarium* ternarius duplicatus -it. *singulariter*: TERT. virg. vel. 5 p. 890 Oe. divinitas animae in usum sermonis -xit ..., uti ... dicamus (*aliter Löfstedt, z. Sprache Tert.'s p. 21*).

se educere (*exire, se subtrahere, prodire sim.*): *proprie*: TER. Hec. 364 me ... citius -xi foras (522 *? v. s.* duco). SEN. dial. 7, 2, 3 me multitudini. TERT. apol. 21, 22 nec ille (*Iesus post resurrectionem*) se in vulgus -xit. VVLG. sap. 4, 2 cum se -xerit *casta generatio* (ἀπελθοῦσαν. *opp.* cum praesens est). 19, 2 ut se -rent (ἀπεῖναι). *translate*: SEN. epist. 79, 10 ad hanc (*virtutem*) nos conemur -ere. LEX. Sal. 56 ut aut per hineo aut per compositione se -ret (*i. purgaret*). *ibid.* qui admallatus ... per legem se -ere voluerit. 60. *reflexivum per nomen circumscribitur*: AVIEN. Arat. 126 non [n]ulla facem succenderit umquam stella prior *quam Cynosura*, neque flammigeros -xerit ortus ante alia (*i. oriatur vel appareat*). 507 *v. supra l. 4.* 1560 *Phoebus* cum primos -et (subducet *A*) gurgite voltus. orb. terr. 815 quot sidera caeli -ant (elucent *codd.*) flammas.

ex part. perf. pass. adi. **ēductus**, -a, -um, *i. q. altus, eminens*: SEN. Herc. O. 494 ultra ... nubes Othrys -ctus riget. LVCAN. 2, 428 *Appenninus* -cto ... surgit in aera dorso. STAT. Theb. 6, 92 silva ... inter saltus ... -cta ... extulerat ... caput. VEN. FORT. carm. app. 1, 109 -ctos pressissem ... fluctus.

de **differentia** *inter* educere *et* educare: VARRO frg. Non. 447 -it ... obstetrix, educat nutrix (NON. *ad h. l.* -ere est extrahere; educare nutrire et provehere). SERV. georg. 3, 317 *v. p. 120, 60.* EVTYCH. gramm. V 469, 21 -o -is, id est extraho. ... u brevi profertur differentiae causa, significans nutrio, et tum solum primae est coniugationis, ut apud Vergilium (*Aen. 10, 158*). *sim.* 486, 5 DON. Ter. Ad. 48 *v. p. 120, 9.* *cf.* DIOM. gramm. I 377, 3 -or eductus sum facit; sed frequentius Cicero educatus et educata dicit.

deriv.: eductio, eductor.

ēductio, -ōnis *f.* [*ab* educere. *W.*]. *i. q. actus educendi*: CATO mil. frg. 12 tertia e castris (tertiae fastris *cod.*) -o celeris ... est. LACT. inst. 4, 10, 6 deus eduxit eos (*Hebraeos*) duce Moyse. in qua -e ostendit *eqs.* HIER. hom. Orig. in Is. 6, 1 Moyses ... electus ad -em populi de terra Aegypti. in Os. 2, 15 p. 23 iactationem et -em in solitudinem *filiorum Israel*. *fere i. q. sinus, globus*: PALLAD. 7, 7, 6 si unius uberis -e (educatione *E*) pendebunt *apes*, noris ... unum regem esse (*cf. Colum. 9, 9, 7* cum agmen glomeratum in ... ramo consederit, animadvertito, an totum examen in speciem unius uvae dependeat).

ēductor, -ōris *m.* **1** *i. q. is qui educat, nutrit* [*ab* ēducāre *ad similitudinem substantivorum* deductor, circumductor *aliorum formatum. W.*]: FRONTO p. 182, 12 N. qui mihi -es aut magistri fuerunt.

2 *i. q. is qui educit* [*ab* ēdūcere]: CASSIAN. c. Nest. 5, 9, 4 Christum -em ex Aegypto Israheliticae plebis. *Hey.*

ēdulco, -āre. [*ab* ex *et* dulcis. *W.*] *de notione* (*affertur ad Matii locum explicandum*): GELL. 15, 25, 2 -are ... quod est dulcius reddere. NON. p. 106, 23 -are pro dulcius facere (*inde* GLOSS. V 641, 16). MAT. carm. frg. 10, 1 quapropter -are convenit vitam. *cf.* condulco. *K.-M.*

edūlis, -e. [*ab* edere. *W.* (*cf. quae sub* edulium *dicta sunt*)] *de originatione*: VARRO ling. 6, 84 hinc (*sc. ab* 'edo') esculentum et esca, -a (escedulia *cod.*). *de notione*: GLOSS.^L I Ansil. ED 93 -a cibi, quia eduntur. III Abstr. ED 18 alimenta apta ad manducandum. II Philox. AE 6 -um τῶν βρωσίμων. GLOSS. bromata. cibi. *legitur inde ab* AFRANIO, VARRONE, HOR. (*in his illis exemplis dubitare licet, sintne trahenda ad vocem q. e.* 'edulium' *necne; tamen sub illo lemmate ii tantum loci collecti sunt, de quibus ambigi non potest*). [*dub. utrum ad* edulis *an ab* haedus: NOT. Tir. 108, 60 aedulia; *cf. Heraeus, Rh. Mus. 72, 1918, p. 48 adnot. et v. infra l. 75*].

A *i. q. edi potest*: **A** *adi.*: HOR. sat. 2, 4, 43 vinea submittit capreas non semper -is. SCRIB. LARG. 60 ad dentium dolorem ... bene facit radicis -is cortex (MARCELL. med. 13, 2 *addito post* r. -is: id est quae manducatur). 147 *cucumeris* -is seminis purgati (148 MARCELL. med. 26, 5). MIN. FEL. 30, 6 tantum ... ab humano sanguine cavemus, ut nec -um pecorum in cibis sanguinem noverimus. SER. SAMM. 617 cocleae ... -es. NON. p. 86, 19 carnales -es (*lemma nudatum exemplis*). SYMM. epist. 7, 18, 2 quid adfluxerit -um copiarum. SERV. auct. georg. 4, 131 'vescum' tria significat: minutum, -e, multum.

B *pro subst.*: **1** *i. q. cibus, esca* (*potius i. q. ferculum: infra l. 56*): **a** *plur. neutr.* **edūlia**, -um: AFRAN. com. 259 commercatis conquisite -bus. VARRO frg. Non. p. 108, 17 (= p. 480, 6; *ex logist. Cato*) cum ... initiarent pueros, sacrificabantur ab -bus Edusae, a potione Potinae nutrici[s]. frg. Char. gramm. p. 73, 4 B. 'mensam' cum 'n' posse dici ... Varro ait, quod et mensa -a βρωτά in escolenta (*sc. mensa*) ponerentur (-etur *N*). PAVL. FEST. p. 58 conlativum ventrem ..., quia in eum omnia -a congeruntur. TEST. Galli (Corp. XIII 5708, *s. I*) II 10 *nummos* ex quibus -a ⟨quisque sibi⟩ paret et potui. SVET. Cal. 40 pro -bus quae tota urbe venirent, certum statumque exigebatur. FRONTO p. 18, 25 N. in plebeis istis -bus (*sc. holus, pulpamentum*). VLP. dig. 1, 16, 6, 3 quae -um excedunt usum. GELL. 6, 16, 4 genera ... nominaque -um (APVL. met. 10, 16 omne genus -um solidorum. MACR. Sat. 3, 13, 13). 17, 11, 6 -a ... omnia. APVL. met. 1, 25 -um caritate (*cf.* MACR. Sat. 3, 17, 11 vilitas -um). 5, 3 vini nectarei -umque variorum fercula. 5, 15 miris ... et beatis -bus. 6, 28 -a mitiora. 10, 13 pistor ... panes et mellita concinnabat -a. apol. 28 omnia -a quae depenso parantur. flor. p. 22. TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 646, 14 interdictionem (*Rhen.*, -e *M*) quorundam -um. CAPITOL. Pert. 12, 3 nisi quid missum esset -um. LAMPR. Heliog. 27, 3 de diversis -bus. 27, 4. SPART. Geta 5, 8 quae in eam litteram -um caderent. ITIN. Alex. 20 adlapsas alites depastasque -a. PS. AVR. VICT. orig. 12, 1. SYMM. epist. 1, 7, 1 mensae ab -bus copiosae sunt. 6, 49 (50), 2 domus, de qua plerique nostrates viri -bus farciuntur. SERV. georg. 3, 360 cum ... 'crustum' dicimus, -um aliquid significamus, partem panis vel placentae (*sim.* SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 25). MACR. Sat. 7, 12, 22 -a calida. MARCELL. med. 20, 26 -a quoque prosunt haec: intubi, lactucae *eqs.* SIDON. epist. 1, 11, 11 -um multa parte finita (*i. fere* '*ferculorum*'. *sic etiam*: 2, 2, 13 -bus terminatis. *v. supra l. 28*). 2, 9, 3 quaenam ... -bus nostris culina fumaret. 2, 9, 6 -a nunc assa, nunc iurulenta. 7, 13, 3 (*opp.* ieiuniis). CASSIOD. in psalm. 30, 11 p. 210^D venter ... alvus est, in quo -a deglutita recondimus.

b *sing. n.* edūle, -is: PLAC. Gloss.^L IV ED 58 '-e' (*abl.*) cibo vel esca, ab edendo dicta. SOL. 28, 2 Asbytae laser vivunt. hoc aluntur, hoc illis -e (C^2N^2, sedule C^1N^1S, sedile *RA*; dulce *LMGP*) est.

2 *de fructu arboris* (*cf. et p. 125, 23*): CHALC. comm. 154 p. 211, 6 deus primigenis interdixit, ne -bus arborum, ex quibus notitia boni malique animis eorum obreperet, vescerentur.

edūlium, -iī *n.* [*ab* edere *et coniunctum cum* edulis, *ex cuius neutro plur. retrograda q. v. derivatione tractum plerique putant velut Brender, d. rückl. Abl. im Latein., p. 67. at possis dubitare recensitis auctoribus, an non* edulia, -orum *praecedat illam alteram formam, q. e.* edulia, -um *et sing.* edulis, -e. *L.*]. *de originatione*: FVLG. serm. ant. 40 p. 122, 1 -um dicitur ab edendo dictum, id est quasi praegustativa comestio, unde et Apuleius in asino aureo ait 'edulibus (-iis *Harl.*) opipare excepta' (*neglegenter relata; v. met. 5, 8. 6, 19 et s.* edulis, *supra l. 44*). ISID. orig. 12, 1, 13 haedi ab edendo vocati ... unde et -um vocatur (*cf. supra l. 16*). *de notione*: GLOSS.^L III Abstr. ED 17 -o manducatione (*vel* -um, -nem). GLOSS. βρώσιμον. esca. esus. *v. et supra l. 10 sqq.* *habetur inde a* VARRONE (*v. l. 84 p. 125, 1*), PAVL. FEST., GELLIO; *vox imprimis recentiorum est* (*cf. etiam quae s.* edulis, *supra l. 13 dicta sunt*). [*conicitur*: VARRO rust. 2, 9, 8 (*Keil*, ecuria *cod., v. p. 125, 2*). *falso pro* ludo: HIER. epist. 54, 13, 5 *K in mg. m².*]

1 *notione passiva*: *i. q. edi potest, estur*: **a** *i. q. cibus, esca sim.*: VARRO ling. 7, 61 syncerastum est omne -um

[*M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Sciopp.*, medullium *cod.*) antiquo vocabulo graeco. rust. 2, 9, 8 *canis* pascitur ... -iis (*v. p. 124, 81*) et ossibus, non herbis aut fronde. PAVL. FEST. p. 39 cocetum (cocce- *trad.*) genus -ii ex melle et papavere factum. GELL. 19, 9, 3 ubi -iis finis et poculis mox sermonibusque tempus fuit. TERT. ieiun. 2 p. 276, 1 certorum -orum exceptione (9 p. 284, 15). ITALA Luc. 9, 12 (cod. δ) ut ... devertant et inveniant -um (ἐπισιτισμόν, VVLG. escas). SOL. 4, 4 herba Sardonia ... si -o fuerit nescientibus, nervos contrahit. AMM. 30, 4, 17 piscis aut -ii (-ulli *V*) peregrinum vocabulum. SCHOL. Hor. app. epod. 6, 9. HIER. epist. 39, 4, 6 cibum lentis accipiunt ... ostendentes quali -o (idol- *var. lect.*) primogenita perdiderint (*cf.* in Ezech. 25, 12—13 p. 257^D *Esau* ob lenticulae ... coctionem primogenita perdidit et ab -o sortitus vocabulum est. VVLG. gen. 25, 34 accepto panis et lentis -o comedit. ISID. orig. 7, 6, 33). epist. ed. Morin Bull. d'anc. litt. et d'archéol. chrét. 3 (1913) 57, 102 si volucrum -um refutaveris. VVLG. lev. 7, 18 quaecumque anima tali se -o contaminaverit. CASSIAN. conl. 2, 17, 1 ne memoria quidem ullius -i meam interpellaverit mentem. 5, 19, 1 *v. infra l. 30.* 22, 7, 2 -um ... percipiat. CASSIOD. in psalm. 52, 5 p. 379^D iugiter nobis ... panis -um est (*syn.* escarum). VEN. FORT. vita Radeg. 6, 17 cui despecto ventris -o Christus tota refectio *erat.* 21, 51 non avem, piscem vel pomum nec ovum habens -um (-o *T*). vita Germ. 18, 55 vini potum aut carnis -um. **b** *de arboris fructu* (*v. p. 124, 64*): AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 23 p. 1554^extr. iussum fuerat, ut -o unius arboris abstineret *Adam.* CASSIAN. conl. 5, 6, 1 qua (*sc. gastrimargia*) interdicti ligni praesumit -um.

2 *praevalente notione activa: fere i. q. esus, actus edendi*: IREN. 2, 14, 5 ipsam ... -orum et reliquarum operationum indifferentem (*i.* ἀδιάφορον) sententiam (*seq.* quodcumque manducent vel operentur). HIER. epist. 84, 3, 7 ne parvuli atque lactentes solidioris cibi -o suffocemur. CASSIAN. conl. 5, 19, 1 in nobis -ii et escarum ... naturalis vivet adfectus (*nisi potius ad 1a pertinet, v. supra l. 18*). inst. 5, 5, 2 alius quantitate duarum librarum saturitatem non sentit, alius librae unius ... -o praegravatur (*anteced.*: esus)

edulus consumptor, comestor GLOSS.^L V Aa E 68. *M.*

ēduo, -ere. CHAR. gramm. p. 472, 23 B. -o ἐκδύω. *v.* exdutae *et cf.* induo.

ēdūrēsco, -ere. [*ab* ex *et* duresco. *W.*] *i. q. durescere*: CAEL. AVR. acut. 2, 34, 182 quod (*sc. cor*) ... neque emoritur, neque -it, neque paralysi afficitur.

ēdūro, (-āvī), -āre. [*ab* ex *et* durus. *W.*] **1** *transitive: i. q. durum reddere*: COLVM. 11, 1, 7 quare ... docendus *vilicus* et a pueritia rusticis operibus -andus. [ALC. AVIT. carm. prol. p. 201, 5 *v. sub* durare]. **2** *intransitive: i. q. durare*: TAC. Germ. 45 quod extremus cadentis iam solis fulgor in ortus -at adeo clarus, ut sidera hebetet. GELL. 14, 1, 18 ut neque ullus observationis tenor neque memoriae ulla effigies litterarum tanto aevo potuerint -are.

ēdūrus, -a, -um. [*cf. c.* edurare *et c.* durus. *W.* (*sed cf. Niedermann, Mél. Meillet p. 99*)] ecd- ? *v. l. 51.* *de notione*: DIOM. gramm. I 411, 8 *praepositiones* significationem augent ut ... exosus, -us. GLOSS.^L III Abol. ED 5 -um satis durum. *v. et infra l. 61.* [CARM. de Sod. 165 corda ecdura (*Peiper,* dura *LV*, obdura *P*).]

i. q. valde durus (*sensu negativo per falsam grammatici originationem l. 61*): VERG. georg. 4, 145 ille ... distulit ... -am ... pirum et spinos iam pruna ferentis (SERV. *ad l.* nimium duram, validam. *id.* Aen. 8, 610 valde duram). TERT. resurr. 57 p. 116, 29 quod corpus inlaesum (*est*), cum interemptum, ... frigidum ..., expallidum, ... -um (*i. rigefactum*), ... cadaver (*sc. est*)? AVSON. 341, 4 -um (*C* ω, et durum *VQO*, *v. et l. 60*) nervi cum viscere consociant os. SERV. georg. 2, 65 'et durae coryli' (*sic codd. Verg., cf. l. 58*) alii -ae legunt quasi non durae, ut paulo post (*v. 78*) 'enodes trunci' (*v. l. 53*).

edus *v.* haed -. *v.* idus.

edyllium *v.* idyll-. **eduosmos** *v.* hedy -.

eena. *nomen animalis aquatilis*: POL. SILV. nom anim. chron. 1 p. 544, 14 tecco. coluda. lacerta. -a. conce. *fort. i. q. hyaena* (*Plin. nat. 32, 154*).

efe- *v.* ephe-.

efelmātor, -ōris *m.* *vox dubia, quae ad verbum gr.* ἐφάλλομαι *redire et latina nom. agentis terminatione formata esse videtur, occurrit inter* petaminarios, orchestopalarios, petauristarios: FIRM. math. 8, 15, 2 p. 309, 20 (efelmatoris *Γ*, felmatoris *N*, felin- *D*; efalm- *suspic. Skutsch*). *K.-M.*

effābilis, -e. [*ab* effari. *W.*] NOT. Tir. 83, 50 *inter* affabilis *et* ineffabilis. [SERV. Aen. 3, 621 'nec dictu -s' (*H*, affabilis *rell. ut plerique codd. Verg.*), sermone non explicabilis (GLOSS.^L I Ansil. DI 137 dictu -s sermone narrabilis).]

1 *quem effari possumus vel licet* (*cf.* GLOSS.^L I Ansil. EF 1 -s de quo effari et loqui possit [*pars glossae* DI 137 ?]. V Abba EF 2 [*leg.* aff- ?]. docilis): *absolute vel addito dativo vel ablativo.* APVL. apol. 64 (ὁ πάντων βασιλεύς) nemini -is. AMM. 16, 10, 15 per giganteos contextus ... *non* relatu -es. AVG. gen. ad litt. 11, 43 p. 367, 4 modis (*opp.* ineffabilibus). epist. 232, 5 p. 514, 27 est quiddam invisibile, ... nulli -e nisi tantum sibi. CONC.^S I 4 p. 73, 25 non ... cuncta illa nobis ia sunt quae *eqs.* (ἐφικτά). APON. 12 p. 226^extr. quod -es se hominibus praebent. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 82 p. 90, 16 *de pietate* nihil nobis est apud alios -e. **2** *qui fari potest* (?): AMBR. epist. 44, 11 p. 1140^A ut prima aetas infantiae usque ad emissionem sit dentium, quibus conficiat cibum sermonemque distinguat, ut possit -s (affabilis *al., cf. p. 125, 74*) videri.

adv. **effābiliter.** *i. q. modo effabili*: ISID. in gen. 16, 7 p. 247^D qua ... cognatione sint fratres Christus et omnes sancti, gratia divina, non consanguinitate terrena, hoc est de patre, non matre, et -ius et capacius auditur. *Bannier.*

deriv. ineffabilis.

[effaecātus, -a, -um. [*ab* ex *et* faex. *W.*] COLVM. 12, 28, 3 (-um *cod. S*, defaecatum *rell., v. vol. V 1, 284, 81*). APVL. Plat. 2, 20 (-ta *F*, efficata *sim. MV*, effecta *PL*)].

effafilātus, -a, -um. *i. q. exsertus*: PLAVT. Mil. 1180 palliolum conexum in umero laevo, exfafilato bracchio, praecinctus aliqui (PAVL. FEST. p. 83 effafilatum exertum, quod scilicet omnes exerto bracchio sint exfilati, id est extra vestimentum filo contextum. *sim.*: PS. PLAC. Gloss.^L IV E 6 effafilatus exerto humero id est extra filum manum proferens. *falso ex* 'papilla' *derivat* NON. p. 103, 5 expapillato). *v. Buecheler, Umbrica p. 132.* *K.-M.*

effāmen, -inis *n.* [*ab* effari. *W.*] *fere i. q. dictum vel verbum*: MART. CAP. 4, 327 v. 1 *Dialectica* contortis stringens -a nodis. 4, 336 (*Dialectica loquitur*:) nec Graia deseram ordine disserendi nec Laurentis assertionis -a remorabor. VITA Vedast. 4 p. 408, 18 *Vedastis* ministro iubet, ut ... post salubria -a huic virum (*sic*) poculum inferret. 7 p. 410, 8 dulcia municionis (*i.* monitionis) -a *Vedastis* (8 p. 411, 20). VIRG. gramm. epist. 3 p. 150, 17 tranquillo reddidit -e *Chromas.* *Bannier.*

effarcio *v.* effercio.

effascinātio, -ōnis *f.* [*ab* effascinare. *W.*] *i. q. fascinatio*: PLIN. nat. 19, 50 horto ... et foro tantum contra invidentium -es dicari videmus in remedio saturica signa. 28, 22 cur -bus adoratione peculiari occurrimus? 37, 145 contra -es. GELL. 9, 4 tit. de ... diris et exitiosis -bus.

effascino, -āre. [ex *et* fascino. *W.*] *i. q. fascinare*: PLIN. nat. 7, 16 in eadem Africa familias quasdam -antium Isigonus et Nymphodorus *tradunt*, quorum laudatione intereant probata, arescant arbores, emoriantur infantes (*inde* GELL. 9, 4, 7 voce atque lingua -antium). *ibid.* esse eiusdem generis in Triballis et Illyris adicit Isigonus qui visu quoque -ent interimantque, quos diutius intueantur. SYMM. epist. 6, 77 nuntio, si dictum nullus Fortunae livor -et, in concordiam me cum sanitate redire. *K.-M.*

effātio, -ōnis *f.* [*ab* effari. *W.*] *de origine et notione*: SERV. auct. Aen. 3, 463 -o dicta est pro locutione, quod ubi quid loquimur famur. *cf.* ecl. 6, 27 Fauni ab -e dicti, quod voces de sacris reddebant. **1** *i. q. pronuntiatio, elocutio* (*cum gen. obi.*): MAR. VICTORIN. in Eph. 1, 21 p. 1252^A omnia, quae futura sunt nomina intra eius (*Christi*) sunt vel appellationem vel substantiam vel quamlibet de eo pronuntiationem et -em. CASSIOD. in psalm. 15 p. 21^B partes *syllogismorum* non *inveniuntur* in -e verborum. rhet. 16 p. 500, 30 artem pronuntiationis in divinae legis -e concipiet *monachus.* **2** *sensu negativo, i. q. fandi impotentia,* ἀφωνία: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 72 (*de passione cataleptica*) in ultimo -o atque vitae periculum.

effātum, -ī *n. v. s.* effor.

effātus, -ūs *m.* [*ab* effari. *W.* (*cf. infra l. 60*)] *i. q. elocutio, pronuntiatio* (*i. q. locutionis facultas l. 62*): PLIN. nat. 3, 139 populorum *Illyricorum* pauca -u digna aut facilia nomina. SIL. 17, 340 quotiens dux coeperat ora solvere ad -us. TERT. nat. 2, 11 p. 115, 9 deus est dictus ... ab -u Farinus et alius a loquendo Locutius. anim. 6 p. 306, 5 oculos in conspectum et linguam *impingi* in -um. HIER. in Matth. 1, 1 p. 21^B ut quod ille (*propheta*) impossibile dixit -u, hic (*evangelista*) narrare incipiat. RVRIC. epist. 2, 18 p. 403, 2 ubi deest -us, siletur affectus. GREG. TVR. Franc. praef. p. 31, 12 ista ... dici ... ut notitiam attingerint, etsi incultu (*i.* -o) -u. *Bannier.*

[*corrupte* **effatui** vaniloqui sine effectu GLOSS.^L II Abav. EF 2 (= III Abol. EF 16 effut⟨ir⟩e vane loqui sine effectu).]

? **effaveo,** -ēre. CYPR. ad Don. 4 p. 6, 2 desperatione meliorum malis meis velut iam propriis ac vernaculis -bam (*MB*, et favebam *W*). **effaxo** *v.* efficio. *K.-M.*

effecta *v.* efficio.

effectē *v.* efficio.

effectio, -ōnis *f.* [*ab* efficere. *W.*] *i. q. actus vel potestas efficiendi.* GLOSS.^L IV Plac. E 50 *v. s.* efficientia. *plur. v. p. 127, 3. 18.* [HYG. astr. 4, 3 p. 102, 9 *lege* definitionem (effectionem *var. lect.*)].

I *c. gen.*: CIC. fin. 3, 24 ut in ipsa (*saltatione*) insit, non foris petatur extremum, id est artis -o (BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 3 p. 142, 6 propter investigationem rerum huius -o artis inventa est). LACT. ira 10, 27 -em curamque rerum deo dare. CHALC. comm. 355 habet exhortationem sermo ad -em institutionis. NON. p. 50, 11 *fures a furvo,* quod per ... noctes oportuna sit eis mali -o. CANDID. gen. div. 7 si *motus* progrediens *generatio est,* in suam substantiam processit aut in alicuius -em. 8 actio ... o voluntatis *est.* CASSIOD. art.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 p. 1185^{A} cuius -o bona est, ipsum quoque bonum est. *obscurius* CAEL. AVR. salut. praec. 40 *frigidum lavacrum est* salutare, si quidem et climatorum partes et vitae -es frigidae salutares esse debeant. *personae*: AVG. gen. c. Manich. 2, 12, 16 -o mulieris ... de costa viri.

II *nude*: CIC. fin. 3, 45 recta -o — κατόρθωσιν enim ita appello, quoniam rectum factum κατόρθωμα — recta igitur -o ... crescendi accessionem nullam habet. ac. 1, 6 *Varro*: *nostra physica* cum contineantur ex -e et ex materia ea, quam fingit et format -o. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 6 secundum generationem a deo aut secundum -em quae sunt apparuerunt. 30 secundum generationem illum (*Iesum*) esse aut secundum -em. AVG. civ. 12, 7 p. 522, 6 D. *causa malae voluntatis* non ... est efficiens, sed deficiens, quia nec illa -o, sed defectio. gen. ad litt. imperf. p. 497, 26 'fiat, et factum est', hic exponatur non separatim fuisse dictionem et separatim -em. c. Fel. 2, 18 p. 847, 30 ut ... *deus* ostenderet -em suam in omnibus valentem. PRISC. gramm. III 95, 3 -is per has (*sc. coniunctiones effectivas*) causa ostenditur reddi: ... -is: 'movetur, ambulat enim'. ISID. diff. 2, 96 *anima, animus al.* varia sumpsere vocabula pro diversitate -um.

effectito, -āre. [*cf. c.* *effecto *et c.* factito. *W.*] NOT. Tir. 22, 57 -at (*post* affectitat *et* confectitat. *vocabulum fictum suspicatur Heraeus Archiv 12, 1902, 45*).

effectīvus, -a, -um. *ab* efficere, effectus. *i. q. ad vim efficiendi pertinens*: QVINT. inst. 2, 18, 5 -ae *arti* ... aliquid simile ... consequetur *orator* (*supra*: ποητική. *ibid. artium* aliae in effectu positae). AVG. civ. 12, 26 p. 552, 9 D. vi divina et, ut ita dicam, -a, quae fieri nescit, sed facere (*ibid.* p. 552, 12). c. Arrian. 12, 9 manum dei ... non secundum lineamenta corporis ..., sed secundum -am virtutem ... cogitemus. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 174, 15 est ... una causa, quae -a dicitur ..., est alia, quae materialis. *nota c. gen.*: MAR. MERC. app. 19 προφορικὸν καὶ πρακτικὸν λόγον καὶ ἐνεργητικόν id est prolativum et potestatis -um verbum. BOETH. categ. 1 p. 179^{C} animal habet differentias completivas et suae speciei -as. 2 p. 232^{B} sensus animalium -us est. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 175, 9 -a principalium causa. *vocabulum technicum*: *in grammatica*: PRISC. gramm. III 93, 14 *inter species coniunctionum*: -a. 95, 1 et adiunctivas et -as *coniunctiones*. 95, 15 *coniunctiones* causales ... Apollonius ... in quinque species dividit, ... id est continuativas ..., -as. 224, 7 dativum ... solent Romani acquisitivorum vel -orum (*substantivorum? verborum?*) cum omni casu consociare, ut 'curae mihi est ista res, cordi, lucro, damno'. *apud agrimensores*: AGENN. grom. p. 70, 8 (p. 30, 10 Th.) *loco mutilo*: status -i. p. 70, 13 transcendentiam non habet de hoc -us *status*. p. 70, 14 -us *status* est, cum de loco litigatur (PS. AGENN. p. 25, 31 [p. 70, 16 Th.]). p. 75, 26 (p. 35, 3 Th.). p. 78, 28 (p. 39, 1 Th.). p. 80, 20 (p. 40, 17 Th.). p. 81, 3 (p. 40, 24 Th.). 82, 7 (p. 42, 3 Th.). PS. AGENN. grom. p. 25, 10 (p. 69, 26 Th.) status *controversiarum* ... iniectivus, expositivus ..., materialis, -us. *dub.* DIFF. ed. Beck p. 31, 24 affirmamus testimonio, confirmamus efficacia vel -a (vel -a *secludi vult Beck*).

neutr. pro subst. **effectīvum**, -ī. *i. q. vis efficiens*: BOETH. top. Arist. 6, 4 p. 981^{C} si adiutivum quidem -um boni est, nocivum -um mali. p. 982^{C} quibus apponitur -um aut passivum, necesse est dissonare in idea terminum. *ibid.* si adiutivum est -um sanitatis. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 175, 8 assumit ... ex his ..., quae principalia sunt, -um, ex his vero, quae accidentia, locum. effectīva, -ōrum? *v. l. 39.* *adv.* **effectīvē**. *i. q. effectivo modo*: BOETH. top. Arist. 6, 4 p. 982^{C} si adiutive est sanitatis -e.

effector, -ōris *m.* [*ab* efficere *W.*] *i. q. is qui efficit.* [*e Keilii coniectura* IVL. VAL. epit. Oxon. 6, somnii -r, *cod.* effectus].

I *de personis*: A *generatim*: CIC. Brut. 59 Πειθὼ ... cuius -r est orator. SACERD. gramm. VI 467, 17 (*loco mutilo*) *per metonymiam* effectus ... pro -e (*cf. supra*: per efficientem id, quod efficitur). SERV. georg. 3, 9 'victor': -r propositi (3, 114 Aen. 1, 192. 2, 329. 3, 439). CLAVD. DON. Aen. 4, 295 p. 393, 22 gratus cuiuslibet iussionis -r. RVFIN. hist. 1, 11, 7 (*ex Ios. antiq. 18, 63*) erat *Iesus* ... mirabilium operum -r doctorque hominum *eqs.* (παραδόξων ἔργων ποιητής. *cf.* AVG. civ. 21, 6 p. 499, 30 D. miraculorum -es ... angelos). AVG. civ. 7, 3 p. 277, 15 Marti et Orco uni -i mortium alteri receptori (*cf.* ISID. orig. 8, 11, 51). pecc. mer. 2, 15, 22 aliquis ... potest perfectus esse iustitiae cognitor, nondum perfectus -r. c. Cresc. 3, 11, 14 p. 421, 10 *baptizantem* -em innocentiae suae (*sc. baptizati*). serm. 37, 9, 13 omnis ... non neglector, sed -r praeceptorum dei. EVGRAPH. Ter. Ad. 310 α [*del. Wessner*] 'compos' ... est suae voluntatis -r. BOETH. diff. top. 1 p. 1182^{B} demonstrator ac verae argumentationis -r. CASSIOD. art. 3 p. 1196^{C} huius ... facultatis -r orator est.

B *in theologia*: *gentilium*: CIC. Tusc. 1, 70 dubitare, quin iis (*sc. rebus mundi*) praesit aliquis vel -r ... vel ... moderator. div. 2, 55 earum rerum (*quas natura affert*) deos facere -es. 2, 147 deus est -r somniorum. Tim. 17 -r mundi et molitor deus (*Graecum non respondet*. PS. APVL. Ascl. 10 -r). 40 quorum operum ... parens -rque (δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων). 47 imitantes genitorem et -em sui (τὸν σφέτερον δημιουργόν). PS. APVL. Ascl. 3 omnium, quae mundo insunt, ipse gubernator est, qui est -r, deus. 20 maiestatis -em omniumque rerum patrem. 23 deus, ut -r est deorum caelestium, ita homo fictor est deorum (*affert* AVG. civ. 8, 23 p. 355, 10 D., *cf.* 10 1 p. 401, 8). 26 tanti operis -r et restitutor deus. AVG. civ. 12, 27 p. 554, 6 Plato ... a summo deo factos deos -es esse voluit animalium ceterorum. *Christianorum*: TERT. adv. Hermog. 9 p. 136, 6 *deus Hermogenis* est mali, si non auctor, quia non -r, certe permissor, quia dominator. IREN. 5, 13, 3 deus incorruptibilitatis est -r. NOVATIAN. trin. 29 p. 945^{A} *deus* sanctitatis -r. LACT. inst. 5, 8, 5 deus mundi huius -r et gubernator. MAR. VICTORIN. phys. 21 gloriae et pacis -r (*ibid.* salvator, sociator). CANDID. gen. div. 10 Iesus est -r eorum, quae sunt (*supra*: per quem effecta sunt omnia, *et*: perfecta effecit). 11 *Iesus* praeprincipium, praecausa ..., -r, capacitas ..., per quem effecta sunt omnia. HIL. trin. 3, 22 digna deo virtus est, ut *Christum* -em archangelorum ... et universae huius creationis effecerit. 12, 43 deum patrem -em atque operatorem universitatis (in psalm. 142, 3. AVG. c. Manich. 2, 29, 43 -r conditorque). AMBR. off. 1, 1, 1 *Christus* -r beatitudinis. HIER. Didym. spir. 4 p. 106^{B} spiritus sanctus ... scientiae -r (*ibid.* habitator). AVG. civ. 4, 31 p. 186, 16 D. animae ... -r et conditor (p. 186, 21 animae creatorem). 8, 2 p. 322, 28 rerum omnium ... -em divinum animum. 8, 9 p. 334, 5 rerum creatarum. gen. ad litt. 6, 8 p. 180, 11 causarum. c. Faust. 24, 2 p. 722, 2 exterioris hominis. serm. 14, 7, 9 *deus* omnium visibilium et invisibilium -r et conditor (*ibid.* creator). 15, 5, 5 bonus -r bonorum (catech. rud. 18, 30 conditor ... et -r omnis boni). 187, 1, 1 filius dei ... -r caeli et terrae (*supra*: creator, conditor). 192, 1, 1 temporalis effectus est temporum -r (*sc. filius dei. infra*: conditor, creator). ISID. sent. 1, 4, 1 factorum -r operum.

II *de rebus*: CIC. de orat. 1, 150 stilus optimus ... dicendi -r ac magister. AMBR. in psalm. 1, 9, 4 psalmus ... ipse sibi est -r silentii. AVG. mus. 6, 2, 3 -r eius (*affectionis aurium*) sonus.

f. **effectrīx**, -īcis. *i. q. quae efficit.* GLOSS. ἐνεργήτρια. *non nisi de rebus*: CIC. fin. 1, 67 amicitiae non modo fautrices fidelissimae, sed etiam -es sunt voluptatum tam amicis quam sibi. 2, 55 *pecunia* -x ... voluptatum. 2, 87 -x beatae vitae sapientia. div. 2, 124 vim esse divinam -em somniorum. Tim. 37 terram ... diei noctisque -em eandemque custodem (δημιουργόν). PS. APVL. Ascl. 39 *necessitas* -x rerum. LACT. inst. 3, 8, 32 virtus ... -x et mater est summi boni. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 51 p. 1079^{C} *vita* -x ... eorum, quae vere sunt. 1, 52 partem ... et paternam et -em potentiae. 1, 60 p. 1085^{D} generatrix et -x substantia (*sc.* λόγος). HIER. Didym. spir. 4 p. 106^{B} substantia ... sanctificationis -x est. AVG. civ. 12, 9 p. 525, 4 D. quo modo esse potuit mala voluntas bonae voluntatis -x? 21, 7 p. 501, 3 miraculorum -es ... potestates. epist. 118, 18 -em omnium naturarum esse ... sapientiam. PHOEBAD. fid. 2 p. 37^{A} sapientia dei ... universitatis conditrix et -x. EVSTATH. Bas. hex. 2, 4 p. 883^{B} est malitia sui genetrix, ... mortis -x (*cf. Basil. Migne 29, 36*^{C} σκότος ... κακὸν αὐτογέννητον ... θανάτου ποιητικόν). BOETH. in top. Cic. 1 p. 279, 40 conclusionis ... -x propositio. arithm. 2, 28 p. 118, 16 *unitas* -x et ... forma quaedam est imparitatis. 2, 30 p. 122, 10 multiplicatio -x est profunditatis.

effectōrius, -a -um. *ab* effector. *i. q. qui effectoris est*: AVG. gen. ad litt. imperf. p. 469, 7 vi quadam -a et fabricatoria (*sc. dei creatoris*). immort. 8, 14. 15.

[**effectuālis** *v. p. 129, 79*]. **effectum** *v. s.* efficio.

effectuōsus, -a, -um. *ab* effectus. *fere i. q. efficax*: PLIN. VAL. praef. *mel in quo apes mortuae sunt* -issimum erit ad lanam sucidandam. *adv.* **effectuōsē**? ORIGEN. in Matth. 18, 9 p. 1610^{C} quosdam ... cum dilectione audientes divinas doctrinas et -ius (affectuosius *al., puto recte*) accedentes ad verbum.

***effectus**, -ūs *m.* [*ab* efficere. *W.*] *apparet circa a. 45 a. Chr.* (CIC. Tusc. 2, 3 nat. deor. 2, 35 VARRO ling. 9, 38 PLANC. Cic. epist. 10, 8, 4), *deinde per totam latinitatem in usu est, adamatum ab inferioris aetatis et christianis auctoribus. deest Catullo, Tibullo, Horatio, Tacito.* *formae in* -us (*sing. plur.*), -um, -u, -bus *usitatae, rarior dat. sing.* (PALLAD. 4, 12, 2 HIL. trin. 10, 38 SYMM. epist. 7, 110, 2 AMM. 28, 1, 39 *al.*) *et gen. plur.* (HIER. in Eph. 4, 21 p. 624 AVG. civ. 5, 2 p. 193, 3 D. SALV. gub. 7, 95 IVNIL. 2, 25). GLOSS.^{L} II Philox. EF 3 ἀποτέλεσμα. III Abol. EF 6 -u fructu. GLOSS. III 600, 16 -s protus (πρόοδος *coni. Bieber* [pro⟨fec⟩tus? *Her.*]). *glossa mutila videtur* V 288, 51 -s factura facit a faciendo. *ad* effectum *neutr. etiam pertinere possunt* GLOSS. -um: ἠνυσμένον, πέρας, τέλος. *cf.* GLOSS. II 7, 21 adfectum διάθεσιν, ἄνυσις, προκοπίς (-πή *e, i.* profectus, *quod, ut* ἄνυσις, *ad* effectus *pertinere videtur*). *cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 2, 7 p. 264, 16 ἔκβασις, id est eventus, accidentia, -s, casus. [*del.*: VAL. MAX. 7, 6, 3. *corrupt.* (*lege* affectus): PS. QVINT. decl. 6, 10 HIER. epist. 20, 5, 1 APON. 1 p. 11. *locis corruptis*: HYG. grom. p. 123, 4. 5 (= p. 86, 4. 5 Th.) LACT. Phoen. 100. *dub.* VITR. 9, 1, 1 PS. SORAN. quaest. med. pr. p. 244, 27 PETR. CHRYS. serm. 4 p. 196^{B}. GREG. TVR. Franc. 1, 15 p. 42, 7, *v. Bonnet p. 342, 1* (*fort. legend.* bonae ... voluntati nostrae ipse *deus* salubri -u indulgeat). COD. Theod. 12, 12, 11 *v. s.* effectum.]

-s *ut de ipso actu efficiendi ita et de eius actus fructu et eventu usurpatur. et est saepe in arbitrio interpretantis singulos locos, utram significationem potius accipiat.*

I *de ipso actu* (*effectio, exsecutio, peractio.* *genet., qui accedit, est obiectivus*): CIC. fin. 3, 32 ut peccatum est patriam pro-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dere ... fana depeculari, quae sunt in -u, sic timere ... in libidine esse peccatum est etiam sine -u. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 4 ut ad -um horum consiliorum pervenirem (CVRT. 8, 13, 22 *al. cf. p. 134, 71*). LIV. 6, 4, 6 privatis ... festinantibus ad -um operis (*i. Romam restituendam*. 21, 7, 6 ad -um operis ventum est. 28, 8, 14. 31, 46, 14 opera in -u erant. VITR. 1, 1, 15. 1, 2, 2 *bis*. 3, 3, 9 operum. 10, 2, 7 *al.* SEN. benef. 7, 15, 2 dial. 2, 7, 4 PLIN. epist. 10, 41, 4 PAVL. dig. 45, 1, 85, 2 CLAVD. DON. Aen. 1, 495 PAVL. NOL. epist. 18, 5 p. 132, 10 AVG. civ. 10, 18 p. 431, 9 D. LEO M. epist. 83, 1 p. 919ᴬ SIDON. epist. 3, 14, 1. 9, 2, 2. GREG. M. moral. 2, 40 *al. cf. p. 130, 3*). LIV. 21, 39, 9 conatu ... traiciendarum Alpium et -u. 21, 57, 6 cum plurimum in celando incepto ad -um spei habuisset. VITR. 1, 2, 2 cogitatio est ... cura -us propositi (LACT. inst. 5, 11, 12. *cf. p. 134, 79*). 2, 1, 3 alius alii ostendebant aedificiorum -us. 4, 8, 6 alius *deus* alia varietate sacrorum religionum habet -us (*fere i. q. ritus*). SEN. dial. 3, 8, 6 ad rerum -us sufficit ratio (epist. 88, 15 *sidera* -us rerum omnium aut movent aut notant. PANEG. 4 [9], 15, 2 HIL. in Matth. 30, 1 myst. p. 10, 9. SYMM. epist. 7, 122, 1 rei. AMM. 27, 2, 4. CLAVD. DON. Aen. 6, 180 p. 534, 2 expediendae rei. VEG. mil. 2 praef. RVFIN. Orig. in Ios. 8, 4 AVG. civ. 16, 2 p. 121, 26 D. epist. 102, 37 pecc. orig. 21, 24 BACHIAR. fid. 1 p. 1019ᶜ AVELL. p. 338, 25. 666, 8 MARCELL. chron. II 98, 512, 7 sine ullo rerum -u. SALV. gub. 7, 95 FAVST. REI. serm. 28 p. 334, 12 ALC. AVIT. hom. 1, 1 p. 103, 13 ENNOD. carm. 1, 1, 42 COD. Iust. 8, 53, 37 CARM. epigr. 915. *cf. p. 130, 6*). SEN. epist. 44, 7 ab -u eius, quod petunt, ... abscedunt. QVINT. inst. 1, 4, 9 Q, cuius similis -s speciesque (*sc. atque K. cf. infra l. 54/55*). decl. 348 p. 370, 26 proditionis finis atque -s ... denuntiabatur. PS. FRONTIN. strat. 4 pr. de -u disciplinae (DON. Ter. Ad. 75). MARCIAN. dig. 20, 6, 8, 6 venditionis (*opp.* voluntas). TERT. anim. 40 p. 368, 4 in operatione libidinis gulae ... ceterisque carnalibus -bus. COD. Iust. 7, 55, 1 (*a. 229*) -us sententiae virilibus portionibus discretus est. CYPR. sent. episc. 2 p. 437, 19 quae foris exercentur, nullum habent salutis -um. SPART. Carac. 10, 3 criminis. Heliog. 32, 9 libidinis. FIRM. math. 1, 3, 7 ad -um sententiae examinatis partium allegationibus profer[un]tur. 4, 17, 5 desideriorum (ALC. AVIT. epist. 35 p. 65, 17 GREG. M. moral. 2, 21. *cf. p. 134, 72*). HIL. trin. 3, 9 *dei filius* oboedientiam suam sub -u paternae voluntatis ostendit (10, 38 *al.* PAVL. NOL. epist. 4, 4 p. 22, 17 -um dei voluntatum). in Matth. 16, 2 ad futurae passionis -um. 16, 3 legis opera in -um fidei ... constituta. 19, 4 praesentium. myst. p. 24, 6 promissorum (HEGES. 1, 16, 1 -s deerat promissioni [*Ios. b. Iud. 1, 140* οὐ μήν τι τῶν ὡμολογημένων ἐγένετο]). SYMM. rel. 34, 4 sententias ... -u atque exsecutione vacuavit. orat. 2, 15 constructionis (*i. operis*). AMM. 17, 4, 14 urgens -s (*sc. translatio obelisci*) intepuit. 22, 5, 3 dispositorum. 24, 4, 10 -u res difficillima. 28, 2, 5 negotii (*cf.* 15, 12, 5). 28, 3, 6 propinquante temptatorum -u. 29, 1, 12 rapi celeri iubetur -u. CLAVD. DON. Aen. 1 pr. p. 2, 4 ad pleni intellectus -um ... instruere. 9, 280 p. 330, 6 qui audendi suadebat -um. SCHOL. Cic. Bob. p. 161, 20 St. illo ... contendit argumentationis -s eos ... designari solere. AMBR. in psalm. 43, 58 p. 302, 20 *aenigmata prophetarum* manifestata sunt dominicae passionis -u. obit. Valent. 17 mandati. LEO M. serm. 43, 1 p. 281ᶜ. HEGES. 4, 9, 1 ne Idumaei ante -um abirent (*Ios. b. Iud. 4, 285* ἀπράκτους). PELAG. in Rom. 7, 2 p. 54, 18 S. sine -u vindictae. AVG. epist. 149, 9 aliud est legem dei habere in memoria, aliud in intellectu et -u. *nota* MART. CAP. 3, 253 eius (*litterae K*) -s (*i. pronuntiationes?*) C integrare non dubium est (*ex Quint., cf. supra l. 25*). COD. Theod. 10, 9, 3 *a. 418* incorporationem bonorum anteferri conpetitionis -ui. *nota* 16, 5, 41 *a. 407* leges ... omni executionis urgueri ... -u. LEO M. epist. 173 p. 1217ᴮ dispositionum. CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 156, 22 *flamma et ros* ipso ostenduntur -u (ἐνεργείᾳ). p. 175, 26 synodus ... omnem ... eorum (*Ioannis al.*) sacerdotalem abscidit -um (ἐνέργειαν). ALC. AVIT. carm. 4, 128 -u carens cessavit ... turris *Babylonica*. EVGRAPH. Ter. Eun. 574 ad -um suae cupiditatis pervenerit. CASSIOD. Didym. in II Ioh. p. 84, 17 per operationem -us provectionem designat *scriptura*, per custodiam ... perfectionis ... statum (τὴν κατ' ἐνέργειαν ... προκοπὴν ... τὴν ἐν τῇ τελειώσει παραμονήν). in Iud. p. 90, 15 per luxuriam et -us eius (διὰ ... τῶν ἔργων αὐτῆς). COD. Iust. 5, 70, 6, 1 nomen ... curatoris in omne tempus habeat, -um autem, quotiens morbus redierit. NOVELL. Iust. 143 epil. (*gr.* πρᾶξις). GREG. M. moral. 2, 21 *diabolum* ab -u malitiae superna dispensatio coactavit (*sim.* 2, 41). 21, 5 luxuriem ab -u refrenare. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 362ᴮ quod non alibi sit -s intellegentiae collocatus nisi in ea parte, ubi *eqs.* (*Greg. Nyss. creat. Migne 44, 157ᴮ* οὐχ ἑτέρωθι τῆς νοητικῆς ἐνεργείας καθιδρυμένης). *ibid.* p. 362ᶜ quia iuxta naturalem vigorem cogitationis -s obtunditur (*l. l. 157ᴮ* ἀμβλύνεσθαι τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας τὸν λογισμὸν ἔκ τινος σωματικῆς περιστάσεως). *ibid.* p. 364ᴬ sine sonorum manet -bus (*l. l. 161ᴮ* ἄφθογγον ... καὶ ἀνενέργητον). *ibid.* p. 364ᴮ mens per omne corporis transiens instrumentum intellectualibus -bus (effectualibus *codd. quasi per dittographiam. l. l. p. 161ᴮ* ταῖς νοητικαῖς ἐνεργείαις). *nota cum gen. animantis* (*fere i. q. creatio*): SEN. nat. 2, 5, 2 ova tantum complectuntur umoris, quantum ad -um animalis sat est.

II *de fructu atque eventu* (*genet. accedens est subiectivus*): **A** *generatim*: **1** *alicuius rei*: CIC. Tusc. 2, 3 -s eloquentiae est audientium approbatio. nat. deor. 2, 35 ut ... in vita ... videmus naturam ... ad ultimum pervenire atque ut pictura et fabrica .. habent quendam absoluti operis -um, sic in omni natura ... necesse est absolvi aliquid ac perfici. div. 2, 47 quarum (*herbarum*) causam ignorares, vim et -um videres (*cf. p. 134, 59*). top. 98 amplificationem, cuius -s hic debet esse, ut ... perturbentur animi. LIV. 44, 34, 7 rerum praesens -s erat. MANIL. 3, 147 votorum -us. VITR. 1, 1, 6 uti ... hostes horrescerent ... eorum (*civium*) fortitudinis -us. 5, 8, 2 emendatus erit ... in theatris vocis -s. 9 praef. 14. 9, 7, 7 figurarum ... earum -s unus, uti dies ... sit divisus. VELL. 2, 115, 4 belli. VAL. MAX. 4, 1, 1 *moderatio* -us suos in claris viris recognoscat. 8, 7 ext. 2 studiorum. 8, 11 pr. artium. SEN. benef. 4 7, 2 caelestium rerum (*app.* vis). dial. 3, 2, 1 -us eius (*irae*) damnaque intueri. 9, 2, 7 epist. 54, 5 *al.* PETRON. 5, 1 artis severae si quis ambit (amat *trad.*) -us. PLIN. nat. 17, 31 frigorum. 17, 57 ubertas -sque *fimi*. PS. QVINT. decl. 17, 8 abdicatio ... nec in sui valuit -um (*cf. tit.* abdicare voluit). IVLIAN. dig. 34, 5, 13, 3 cum ... concipio '...': illius -s hic est, ut (VLP. dig. 23, 3, 34, 2 PAVL. dig. 45, 1, 91, 6). POMPON. dig. 1, 2, 2, 13 -s rei accipitur (MARCELL. dig. 35, 1, 47. PS. APVL. Ascl. 11 rerum diversitates, qualitates, -us, quantitates ... sectetur. *sim.* 15). PAPIN. dig. 18, 7, 6 pr. beneficii. 22, 1, 4 pr. verba ... -um per traditionem dominii transferendi continent. VLP. dig. 12, 2, 11, 2 iusiurandi. 24, 1, 32, 23 pendere ... -um eius (*acceptilationis*). 30, 30, 2 legati (PAVL. dig. 34, 3, 30). 39, 1, 1, 16 PAVL. dig. 47, 11, 1 pr. -u sceleris potiri. 50, 17, 148. APVL. met. 4, 33 dirae sortis iam urget taeter -s. PS. APVL. Ascl. 13 horum omnium (*elementorum*) -us naturamque cognoscens. 21 mysterii. TERT. pudic. 10 p. 240, 28 ex paenitentia maturescit ... emendationis -s. patient. 3 p. 5, 4 proprietatis. adv. Marc. 2, 12 p. 352, 5 situs, habitus, -s, motus *elementorum*. fug. 1 p. 462 Oe. quis est ... exitus persecutionis, quis -s alius nisi *eqs.* cult. fem. 2, 1 p. 715 TER. MAVR. 382 *dipthongi* -um duorum temporum custodiunt. CYPR. epist. 30, 6 -s indulgentiae lapsorum subsequatur ... paenitentiam. 74, 5 baptismi. Demetr. 25 p. 370, 4 nullus iam paenitentiae locus est, nullus satisfactionis -s. COD. Iust. 9, 9, 18 pr. *a. 258* in ea ... re (*bigamia*) non iuris -s ..., sed animi destinatio cogitatur. LACT. inst. 1, 1, 6 laboris (BOETH. arithm. 1 praef. p. 3, 14). FIRM. math. 4, 21, 12 morum. HIL. trin. 3, 13 vitae ... nostrae aeternitas non operationis erat, sed virtutis -s (6, 47 PAVL. NOL. epist. 8, 1 p. 46, 13). 4, 27. 8, 13 naturalis efficientiae docuit -um (12, 9 ceterarum ... efficientiarum). 9, 4 divini sacramenti. in Matth. 11, 9 potestatis. 12, 1 gestorum (20, 9 *al.* PACIAN. sim. carn. p. 126, 12). 12, 10 dictorum. 15, 2 causarum (*i. morborum*). 16, 3 AMM. 15, 12, 5. CLAVD. DON. Aen. 11, 855 propter insidiarum -um latens. COD. Iust. 4, 63, 1 *a. 364* ut tolerabiles fiant agnoscendae devotionis -us. AVG. civ. 11, 14 p. 482, 10 D. ab -u exauditionis dei. 14, 23 p. 49, 29. *et saepius*. PS. SORAN. quaest. med. 8 quid est -s medicinae? VINDIC. med. 16 maturatum movet infantem -s naturae rerum beneficiis. SACR. Leon. 418 elementorum. SACR. Gelas. p. 701 tuae nobis pietatis -us ... largire. p. 703 desideriorum potiatur -bus. Greg. 2, 1 quod ... gerendum est ..., tuae virtutis impleatur -u (85, 1). 46, 4. 85, 10 *virtus tua aquam* regenerandi fecundet -u. 95, 5 *al.* 220, 1 flagellum ... huius elementi (*aquae*) ad -um tui converte mysterii (*i. baptismi*). CAEL. AVR. acut. 2, 34, 182 mors vulneris antecedit -um. 3, 4, 37 -um cucurbitae provenire. 3, 4, 38 mortis (2, 10, 60 *al.*). 2, 6, 30 *al.* PETR. CHRYS. serm. 88 p. 447ᶜ FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 14, 26 ALC. AVIT. epist. 34 p. 65, 14 *al.* DRAC. laud. dei 1, 566 dictorum (victu- *cod.*) -us non desunt. ENNOD. epist. 2, 4, 2 p. 43, 6 *al.* APRING. in apoc. 1, 5 *al.* IVNIL. 2, 25 *tit.* de -bus praedictionum (*sequitur*: quid sunt ... -us? -us sunt exitus rerum, quas aut acceptionum prospicicbat intentio aut ... praedictionum scientia proloquebatur). DIG. de conc. dig. 2, 9 serviles et quorum -s iniuria est ludos exercere. GREG. TVR. glor. mart. 30 *deus morbos* virtutis propriae depellat -u. GREG. M. moral. 14 71 -um ... resurrectionis exquiro. *nota gen. q. d. inhaerentiae*: AMBR. fid. 2, 6, 51 respondit Christus: 'volo' (*te mundare*), et statim secutus est -s sanitatis. *c. gen. temp.*: SCRIB. LARG. 35 *collyrium* plurium dierum -um praestat. *metonymice de semine virili*: SERV. georg. 3, 113 Vulcanus ... illa (*Minerva*) reluctante -um libidinis proiecit in terram.

2 *alicuius personae*: VITR. 1, 2, 5 horum ... deorum (*sc. Caeli, Solis, sim.*) et species et -us .. praesentes videmus (PS. APVL. Ascl. 30 fortuitos -us esse terrenorum ... deorum. LACT. inst. 7, 9, 2 deum ... de sua ... vi et -u ... cerneremus. SOL. 27, 31 aspidum ... dispares -us ad nocendum. *obscurius* HIL. trin. 4, 27 in potestate dei vir locutus est, in -u dei deus praestitit). 4, 1, 8 virgines propter aetatis teneritatem gracilioribus membris figuratae -us recipiunt ⌊in ornatu⌋ (*sic codd.*; ornatus *Krohn, haud scio an recte*) venustiores. VAL. MAX. 9, 10 ext. 2 opinione Graeciae tantum in spe Iasonis quantum in -u Alexandri reponitur. SEN. epist. 85, 37 *sapiens* in -u tunc maximus *est*, cum. 87, 14 quo (*bono*) -s musici adiuvatur (*opp.* ars). SIL. 2, 534 -us studiumque tuum ... videbo. TERT. adv. Val. 20 p. 199, 9 -um suum (*Demiurgi*). CENS. 3, 4 p. 6, 5 numinum (*cf. p. 131, 12*). PS. CYPR. singul. cler. 19 p. 194, 5 expediebat qualemcunque virum inutilem sustinere pro existimatione munienda quam bonos -us mulieris cum existimatione turpissima (*fere i. q. supra*: carnalia

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

emolumenta). IVL. VAL. 2, 16 p. 78, 15 donicum omni barbaria subiugata ⌊-us⌋ (*sic Kroll c. A et Epit.*; affectus *rell.*) hic meus nomini Graeco proficiet. 3, 4 in feras est facilis hominibus -s. CLAVD. DON. Aen. 7, 550 p. 84, 15. SACR. Greg. 22, 3 cuius exequimur cultum sentiamus -um (*sim.* 29, 3). MACR. Sat. 7, 9, 11 ossa dentes *al.* . . . ita denseta sunt, ut penetrabilia non sint -ui animae, qui sensum ministrat. EVCHER. laud. her. 32 inediam ultra humani -us vires extendit. ENNOD. epist. 2, 4, 3 p. 43, 11 ad -um me . . . pervenisse perfecti (*opp.* evadere opinionem temerarii). GREG. M. moral. 14, 53 -s eius (*dei*) potentiae (*cf.* 14, 72). RVSTIC. c. aceph. praef. p. 1167^{D} nullus studia priscorum aemulatur, sed -us discutit (*i. delet?*). CORP. XII 354 ob insignem circa se numinis eius (*Aesculapii*) -um. *cf.* GLOSS. *corrupt.* V 497, 60 -os: apium fructus.

3 *absolute*: PROP. 3, 9, 27 tibi ad -um vires det Caesar. [*ex coni. probabili legitur* 1, 10, 28 hoc magis ⌊-u⌋ saepe fruare bono (ς, effecto *codd.*, affecto F^2)]. OV. am. 1, 8, 54 nec satis -us unus et alter *amator* habent *ad formam conservandam.* 2, 3, 16 non caret -u, quod voluere duo. met. 15, 329 -u dispar Lyncestius amnis. LIV. 25, 11, 18 oratio . . . spem . . . -us . . . fecit. 26, 38, 7 MANIL. 3, 211. VITR. 5, 6, 7 nec . . . in omnibus theatris symmetriae ad omnes rationes et -us possunt respondere. 10, 11, 1. SEN. contr. 1 pr. 21 subtilitas, quae -u apparet, habitu latet. VAL. MAX. 2, 9 pr. SEN. benef. 6, 15, 5 munus . . . ex usu -uque aestimetur. dial. 4, 11, 5 *al.* epist. 24, 15 an vere dixeris, -u proba. COLVM. 1, 4, 5. PETRON. 140, 9 *de coitu*: cum . . . res ad -um spectaret (MART. 11, 81, 4 sine -u prurit utrique labor). QVINT. inst. 2, 17, 25 *ars oratoria* in actu posita, non in -u (2, 18, 2 aliae *artes* in -u *positae sunt*, quae operis . . . consummatione finem accipiunt). 9, 1, 8 *tropi sive figurae* non . . . nominibus prosunt, sed -bus. PS. QVINT. decl. 6, 19 *al. nota* AGENN. grom. p. 68, 17 (p. 28 Th.) *controversiae de agris* -us habent aut coniunctivos (-us *B*) aut disiunctivos (-us *B*) aut specti⌊vos⌋ (-bus *B*) aut expos[c]it⟨ivos⟩ aut subiectivos (-us *B*) aut reciperat⟨ivos⟩. PS. APVL. Ascl. 30 commotio mundi . . . ex duplici constat -u. TERT. apol. 22, 5 ut *vires* invisibiles . . . in -u potius quam in actu suo appareant. paenit. 3, 14 animus . . . temere per voluntatem (*i. aspiciendi concupiscentiā*) expungit (*i. perficit*) -um *adulterii.* anim. 57 p. 393, 22 fides somniorum de -u, non de conspectu renuntiatur. resurr. 45 p. 91, 28 perfectio etsi ordine postumat, -u anticipat. adv. Marc. 4, 35 p. 539, 26 TER. MAVR. 595. CYPR. Demetr. 1 p. 352, 2 labor irritus et nullus -us offerre lumen caeco. PANEG. 9 (12), 13, 1. PALLAD. 4, 12, 2 vitium . . . -ui sibi cessisse. HIL. in Matth. 24, 6 lex non efficientiam continebat, sed meditabatur -us. OPTAT. 3, 8 p. 92, 10 virtus caret -u (*ibid.* nihil valet, nihil potest). PACIAN. sim. carn. p. 130, 8 ne historia praedestinato vacuaretur -u. SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 11 St. ne quis istis ad revocandum Ciceronem daretur -s. HEGES. 1, 45, 3 optato -u potitus (*cf. Ios. b. Iud. 1, 643* ἐπειδὰν ἀπαρτισθῇ πάντα). HIER. in Eph. 4, 21 p. 624 secundum intelligentias -uum vel locorum. PAVL. NOL. epist. 8, 2 p. 47, 14 -us in tui perfectione palmam Augustino . . . destinatam. AVG. civ. 5, 2 p. 193, 3 D. tam multa *animalia* . . . diversissimorum -uum (aff- *vg.*) et eventorum. 9, 18 p. 393, 16. grat. Christ. 4, 5 'posse' in natura, 'velle' in arbitrio, 'esse' in -u locamus. AVIAN. fab. 31, 10 non quia magna tibi (*bovi*) tribuerunt membra parentes, viribus -um constituere tuis. RVSTIC. synod. (Conc.^{S} I 4) p. 92, 21 ad hunc -um . . . optimum certare certamen (ἐπὶ τούτῳ τῷ κατορθώματι). OROS. hist. 4 pr. 2 ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 11. DRAC. laud. dei 3, 549 -us iussa sequuntur. CASSIOD. art. 3 p. 1184^{D} *argumentum* ab -bus. *ibid.* 1185^{A} exemplum . . . ab -bus (*ibid.* effectio). 1192^{A} (*ibid.* effectum *neutr.*). hist. 5, 16 p. 996^{B} -s non evenit, ut voluit *imperator*. MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 2 p. 29 *Christi* esse magis -um (κατόρθωμα) quam gratiae dei. INST. Iust. 2, 13, 5 omnes . . . eundem habeant -um circa testamenta . . . infirmanda. NOVELL. Iust. 111 pr. ut . . . a iudicio discordet -s (ἐναντίον ἔσχε τὸ ἀποτέλεσμα).

B *speciatim*: 1 *de astrorum vi, maxime fatali*: MANIL. 2, 160 dabunt geminata *astra* potentis . . . -us. 2, 739 maior *ratio* in -u minor est. 2, 748 cuius . . . stella in fines . . . inciderit, dabit -us in viribus eius. 2, 801 haec loca praecipuas vires summosque per artem fatorum -us referunt. 2, 822. 967. 3, 158. 644 proxima in -u (-um *al.*; '*sc. ad mutationes efficiendas*' *Wageningen*) . . . esse ferunt . . . *illa* signa. VITR. 9, 6, 2 quos -us habeant signa XII . . . ad . . . vitae rationem. VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 uniuscuiusque *stellae* vim, proprietatem, -um . . . docili animo sorpsit. PLIN. nat. 2, 30 propter -us *caelestium.* 2, 107 sideris (*caniculae*). 2, 110 *al.* 9, 18 lunae. 18, 207 alias celerius, alias tardius caeli -u ad terram deciduo. 18, 208. 282. APVL. flor. 15 p. 57 Chaldaei . . . *siderum* varios -us in genituris hominum ostendere. 30 solis (*cf. l. 78*). CENS. 8, 2 p. 13, 20 stellarum motus schemataque et -us a sole . . . immutari. LACT. inst. 2, 13, 10 cursus siderum et -us notaverunt *Aegyptii.* epit. 21, 4. FIRM. math. 6, 2, 1 decretorum . . . minuitur -s (*ibid.* efficacia). MACR. Sat. 1, 17, 4 Solis (1, 17, 16. 22. 66). LEO M. serm. 27, 3 p. 218^{C} qui . . . vitae condicionem de stellarum pendere -bus mentiuntur. 57, 5 p. 331^{B} *opp.* dei potestas. epist. 15 pr. p. 679^{A} in -u siderum (*ibid.* in potestate daemonum).

2 *de efficacia medicamentorum, sim.*: PREC. herb. 15 quidquid . . . dedero, habeat -um celerrimum et eventus bonos. CELS. 3, 6, 8 cuius (*aquae*) salubris -s est. 5, 17, 1^{B} *al.* SCRIB. LARG. praef. p. 1, 16 medicinam . . . a potentia -uque medicamentorum . . . appellatam. 19 simplicis rei vix credendos -us. 38 *al.* (*cf. p. 130, 66*). PLIN. nat. 1, 34, 24 aeris usti -ūs in medicina x. 12, 77 medicamentum . . . singulari -u contrahendis . . . cicatricibus. 19, 165. 189 cuiusque *herbae* natura non nisi medico -u pernosci potest. 20, 34 *al.* 20, 48 *porro* capitato maiores ad eadem -us *sunt* (20, 130 *al.*). *dub.* 20, 131 *rufa* silvestris horrida ad -um (-us *d T. an* ad edendum *? Mayh.*) est. 20, 222 vocatur ab excellentia -us . . . plistolochia. *passim.* 21, 159 adtribuunt . . . hilaritatis -um eidem (*helenio*) . . . in vino. 25, 94 dictamnum . . . neque facie neque -u simile. 25, 99 -us ususque *herbarum* dicendi sunt. 26, 42 eosdem -us in lateris doloribus habet chamaerops. 28, 38 Marcion Zmyrnaeus . . . de simplicibus (-ium *coni. Dal.*) -bus scripsit. 32, 136 sanguisugae . . . eundem contra pilos habent -um. 36, 165 cotes . . . acerrimae -u. QVINT. decl. 350 p. 378, 12 *venenorum.* SOL. 27, 37 lapidis. PROB. Verg. georg. 2, 126 *felix malus* non est eiusdem -us, cuius in Media, appellata rhododaphne. PELAGON. 354 non habet medicamentum virtutem nec -um. CHIRON 606 si -s non erit. 620. 836 *al.* ANON. med. ed. Piechotta 90 PLAC. med. 1, 4 *al.* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 25 quassatio potius, quam -s sequitur. 4, 3, 30 *medicamentum* nullum sui demonstraverit -um. ORIBAS. syn. 7, 6 columborum stercus . . . superponis: miraberis -um (*cf. gr. tom. V 334, 8* θαυμαστὸν φάρμακον). *singulariter de ipsis herbis al. efficacibus*: QVINT. inst. 1, 10, 6 ἀντιδότους . . . ex multis atque interim contrariis inter se -bus componi (*ib.* proprias vires . . . sumit). *nota de scripto super -bus*: PLIN. nat. 25, 7 *Mithridates* scrinium commentationum harum (*sc. de medicina*) et exemplaria (*herbarum?*) -usque in arcanis suis reliquit.

iuncturae selectae: casus: -us: cedit *alicui*: CLAVD. DON. Aen. 10, 545. consequitur: *ibid.* 9, 395. consistit *in alqa. re*: *ibid.* 2, 100 *al.* crescit: *ibid.* 8, 10 p. 115, 8. SACR. Greg. 192, 3. est: *in alqa. re*: PLIN. nat. 28, 187. *alicui*: *ibid.* 23, 80 *al.* evenit: *v. p. 131, 58.* existit: CLAVD. DON. Aen. 1, 140. occurrit: *ibid.* 9, 230. paret: CHIRON 840. 910. 924? patet: COD. Theod. 10, 12, 2, 5 (*a. 370*). procedit: COD. Iust. 10, 12, 2, 1 (*a. 444*). proficit: IVL. VAL. 2, 16 (*v. p. 131, 1*). provenit: CLAVD. DON. Aen. 5, 666 *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 4, 37. sequitur: CLAVD. DON. Aen. 2, 790 *al.* venit: SACR. Greg. 54, 2. *aliquid agere dicitur*: SEN. nat. 2, 21, 2 COLVM. 1, 4, 5 CLAVD. DON. Aen. 8, 150. -um (-ūs): abscindere: *v. p. 129, 61.* accipere: COD. Theod. 10, 10, 12 (*a. 380*) exsecutionis. adhibere: COD. Iust. 2, 4, 32 rebus. adimere: CLAVD. DON. Aen. 2, 455 p. 212, 28. adipisci: COD. Theod. 10, 10, 9 (*a. 364*) ENNOD. epist. 1, 14, 6 p. 26, 5. adiuvare: PLIN. nat. 28, 36 SYMM. orat. 2, 15. afferre: CHIRON 936. ambire: PETRON. 5, 1? (*v. p. 130, 13*). approbare: PLIN. nat. 30, 122. assequi: VAL. MAX. 7, 3 ext. 2. auferre: COD. Iust. 6, 35, 9 (*a. 291*). capere: *de re* COD. Theod. 11, 1, 11 (*a. 365*). COD. Iust. 6, 22, 8, 2. ciere: PANEG. 4 (9), 15, 2. commodare iussioni: COD. Theod. 8, 1, 5 (*a. 357*). complere: CLAVD. DON. Aen. 1, 70 p. 27, 23 *al.* CAEL. AVR. chron. 4, 7, 105. consequi: VITR. 10, 1, 2 constituere: AVIAN. fab. 31, 10 (contribuere *Lachm.*). consummare: VELL. 2, 115, 4. corrumpere: HIL. in Matth. 16, 3. dare (*cf. p. 131, 64. 65*): SCHOL Cic. Bob. p. 125, 11 St. CLAVD. DON. Aen. 1, 75 p. 30, 5. PS. AMBR. laps. virg. 10, 52 SACR. Greg. 51, 1 CAEL. AVR. acut. 2, 37, 214 DRAC. Romul. 2, 11 ENNOD. epist. 3, 23, 2 p. 88, 19 INSCR. christ. Rossi II p. 276, 22, 5. denegare: COD. Theod. 10, 10, 21 (*a. 396*). discutere: *v. p. 131, 11.* efferre: VITR. 10, 7, 4. efficere: VITR. 10, 13, 6. exhibere: SCRIB. LARG. 75 *al.* explodere: AVG. c. Cresc. 3, 56, 62 p. 468, 22. exsequi: HIL. in psalm. 128, 3 AVG. civ. 10, 11 p. 421, 2 D. extendere: COD. Iust. 7, 33, 12, 3^{a}. facere: VITR. 3, 3, 9. 9, 8, 5. 10, 3, 9 ad propositum. CHIRON 379. firmare: CLAVD. DON. Aen. 9, 104 iureiurando. flectere in *aliquid*: AMM. 17, 8, 4. habere: *de rebus*: CIC. nat. deor. 2, 35 VARRO ling. 9, 38 PREC. herb. 15 OV. Pont. 4, 15, 35 VITR. 5, 4, 1. 6, 2, 2. 9, 1, 16 *al.* SEN. epist. 102, 1 SCRIB. LARG. 19 *al.* PLIN. nat. 20, 231 *al.* (*passim*). QVINT. decl. 385 p. 431, 10 NERAT. dig. 30, 124 *et al.* ICti (PAPIN. dig. 12, 6, 54 *syn.* valere. *cf. F. Hellmann, Terminol. Untersuchungen üb. d. rechtl. Unwirksamk. im röm. Recht p. 80 sqq.*). IREN. 4, 26, 1 priusquam habeat -um (πρὸ τῆς ἐκβάσεως). CYPR sent. episc. 2 p. 437, 19 FIRM. math. 5, 2, 2 *al.* OPTAT. 1, 18 p. 20, 13 DICT. 2, 33 CLAVD. DON. Aen. 10, 425 PELAGON. 354 CHIRON 443 *al.* VVLG. iud. 18, 5 AVG. civ. 17, 6 p. 217, 32 D. 21, 4 p. 492, 27 pecc. mer. 2, 22, 36 p. 108, 7 PHYSIOGN. 11 p. 18, 11 MART. CAP. 4, 369 COD. Theod. 8, 13, 1, 1 (*a. 349* = Iust. 8, 55, 7). COD. Iust. 7, 57, 2 (*a. 223*) rei iudicatae -um non habet, quod . . . iussit. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 60 ENNOD. epist. 3, 1, 3 p. 71, 15. COD. Iust. 3, 31, 12, 2^{a} (*opp.* evanescere). 8, 56, 4 INST. Iust. 2, 13, 5. CARM. epigr. 915 quos rerum -us possit habere fides. *de homine*: OV. am. 1, 8, 54 *v. p. 131, 16.* VITR. 1, 1, 14. 4, 8, 6 10, 2, 7 EVOD epist. ad Val. 13. 49 ANON. med. ed. Piechotta 90 COD. Iust. 6, 30, 22, 14^{a}. impedire: PHAEDR. 5, 8, 6. COD. Theod. 15, 1, 34 (*a. 396* = Iust. 8, 11, 12). implere: HIL. in Matth. 12, 10 OPTAT. 3, 3 p. 77, 3 CLAVD. DON. Aen. 1, 295 p. 64, 21 *al.* 7, 455 voluntatis Furiae. PAVL. NOL. epist. 45, 4 p. 383, 15. indulgere: GREG. TVR. Franc. 1, 15 p. 42, 17. mereri: PELAG. in II Cor. 12, 9 p. 299, 8 S. AVELL. p. 224, 23 COD. Theod. 3, 10, 1 (*a. 409* = Iust. 5, 8, 1, 1) *al.* ministrare: TERT. adv. Val. 20 p. 199, 9. minuere: PLIN. nat. 27, 144 FIRM. math. 6, 2, 1. morari: CVRT. 8, 13, 22 AMM. 26, 8, 8. mutare: MARCELL. dig. 35, 1, 47. mutuari: VITR. 10, 7, 4 ab natura. negare:

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CLAVD. DON. Aen. 1, 660 p. 129, 29 ENNOD. epist. 4, 21, 2 p. 114, 1. observare: COD. Iust. 7, 6, 1, 9. obtinere: PAPIN. dig. 7, 1, 33, 1 CLAVD. DON. Aen. 5, 630 ZACCH. 3, 4 SACR. Greg. 197, 4 GREG. TVR. Franc. 10, 30. operari: OPTAT. 7, 1 p. 159, 11 SACR. Greg. 49, 2 *al.* FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 14, 26. ostendere: PLIN. nat. 29, 121. peragere: COD. Theod. 10, 10, 27 pr. (*a. 415?*). perdere: CLAVD. DON. Aen. 1, 205 p. 48, 29 *al.* perficere: VITR. 5, 5, 8 CLAVD. DON. Aen. 7, 540. perpetrare: PS. APVL. Ascl. 21. potiri: GREG. M. epist. 9, 45 (-u *al. item* 9, 181. 11, 19). 9, 59. praebere: AVELL. p. 78, 11 GREG. M. moral. 5, 76. praesentare: AVG. c. Faust. 16, 20 p. 463, 3. praestare: VITR. 2, 9, 5 SEN. benef. 7, 14, 3 SCRIB. LARG. 20 *al.* PLIN. nat. 26, 51 TERT. adv. Val. 33 p. 209, 14 ITIN. [Silv.] 10, 2 AVG. in evang. Ioh. 38, 9 PLAC. med. 1, 19 MART. CAP. 9, 995 ALC. AVIT epist. 94 p. 102, 3. promerere: PROP. 3, 23, 10. promittere: CLAVD. DON. Aen. 1, 80 p. 31, 6 *al.* properare: HEGES. 5, 7, 1. recipere: VITR. 4, 1, 8 (*v. p. 130, 74*). reddere: CENS. 10, 4 p. 17, 3. reportare: DRAC. laud. dei 2, 761. repraesentare: CENS. 3, 4 p. 6, 5. resolvere: SCRIB. LARG. 83. roborare: AMM. 22, 5, 3. sortiri: SYMM. epist. 9, 80 (75). CLAVD. DON. Aen. 11, 15. COD. Theod. 11, 37, 1 (*a. 386* = Iust. 7, 69, 1) *al.* COD. Iust. 1, 49, 1, 2. 8, 56, 4 GREG. M. epist. 9, 152 *al.* spondere: CLAVD. DON. Aen. 1, 385 p. 86, 1 *al.* sumere: HERMOG. dig. 2, 14 45 SACR. Greg. 207, 2. tribuere: PANEG. 2 (10), 11, 6 rebus. *al.* ad -um: adducere: LIV. 33, 33, 8 (*opp.* spe concipere). COD. Iust. 7, 53, 3 (*a. 214*). *al.* SYMM. epist. 2, 39. cogere: PS. APVL. Ascl. 39. 40. deducere: QVINT. inst. 9, 2, 103 TERT. resurr. 15 p. 44, 15. ducere: PORPH. Hor. sat. 2, 3, 272. *obi. personae omisso* LVCIF. non parc. 17 p. 244, 26. COD. Iust. de cod. comp. pr.? 6, 41, 1 pr. festinare: *v. p. 129, 4.* perducere: VAL. MAX. 3, 8 pr. 6, 5 ext. 2 IAVOL. dig. 40, 7, 55 POMPON. dig. 33, 1, 7 CHIRON 620 (*obi. suppl.*). 836 *sqq.* AVG. civ. 17, 19 p. 245, 30 D. ENNOD. epist. 1, 26, 3 p. 37, 16 CASSIOD. hist. 4, 9 p. 960C COD. Iust. 2, 55, 4, 7 *al.* INST. Iust. 3, 23, 1 *al.* NOVELL. Iust. 5, 9 epit. ea . . . ad -um perduci (εἰς ἔργον ἄγεσθαι). 11, 7 IVLIAN. epit. novell. 22, 3 GREG. M. epist. 1, 36 *al.* FACVND. defens. 6, 3 p. 664B. perferre: COD. Iust. 8, 17, 12, 6. pertrahere: GREG. M. moral. 3, 59. pervenire: PLANC. Cic. epist. 10, 8, 4 GAIVS dig. 19, 2, 25 pr. LACT. inst. 5, 11, 12 SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 25 St. LEO M. epist. 173 p. 1217B EVGRAPH. Ter. Eun. 574 ENNOD. epist. 1, 10, 6 p. 21, 3 *al.* GREG. TVR. glor. mart. 13 p. 497, 7 COD. Iust. 4, 38, 15, 1 *al.* PALLAD. hist. mon. I 6 p. 268B. procedere: SYMM. epist. 5, 25. proficere: CLAVD. DON. Aen. 2, 260 p. 183, 31 *al.* spectare: PETRON. 140, 9 (*v. p. 131, 24*). COD. Iust. 7, 43, 5 (*a. 244*) quod ita gestum est (*sc. adversus absentem*) ad -um iuris spectare minime oportet. tendere: AMM. 15, 5, 30. 25, 4, 24. venire (*v. p. 129, 5*): *de re*: SEN. epist. 29, 3 CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 10, 8 (εἰς ὕπαρξιν). GREG. M. moral. 2, 21 ISID. Vand. 76 chron. II p. 297. *de hominibus* LIV. 21, 7, 6. in -um: adducere: AMBR. hex. 3, 2, 11. deducere: COD. Theod. 16, 5, 43 (*a. 408?*) in executionem plenissimam -umque (CONST. Sirmond. 12 *a. 407*). ducere: FACVND. defens. 8, 3 p. 716B. perducere: COD. Theod. 9, 40, 15 (*a. 392*) in -um exsecutionemque. LEO M. epist. 125 p. 1069B. pervenire: RVFIN. apol. Orig. 5 p. 574A (ἐκβέβηκε. *supra*: ad finem pervenire). venire: LEO M. serm. 35, 3 p. 252A. -ui (-bus): condonare: GREG. TVR. vit. patr. 16, 1/ p. 725, 8 quae credo, . . . opere. dare: SVLP. SEV. dial. 3, 9, 1 id. mancipare (GLOSS.L II Philox. EF 4 -ui mancipari: πέρατι παραδοθῆναι): NOVELL. Theod. 24, 6 (*a. 443*) sanctionem. AVELL. p. 651, 16 IORD. Get. 11, 69 COD. Iust. 1, 27, 1, 43 *al.* NOVELL Iust. 65 epil. *al.* GREG. TVR. Mart 1, 6 p. 592, 3 GREG. M. epist. 1, 9. 71 *al.* sociare: AVELL. p. 614, 8. tradere: SYMM. epist. 7, 110, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 41, 1 COD. Theod. 15, 1, 8 (*a. 362*) LEO M. epist. 125 p. 1069B AVELL. p. 76, 18 GREG. TVR. Franc. 9, 21 p. 379, 26. -u (-bus): *abl. instr.*: complere iussa: CLAVD. DON. Aen. 4, 295. niti: COD. Iust. 5, 17, 3 pr. (*a. 290*). potiri: *v. p. 130, 49. 131, 46.* praestantem *esse*: PLIN. nat. 28, 146. probare: SEN. epist 24, 15. *separ.*: carere (*cf. p. 129, 62. 131, 42*): OV. am. 2, 3, 16 PHAEDR. 1, 20, 1 COD. Iust. 4, 61, 12 *al.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 172, 23 -u carentem (ἀδρανῆ). privari: COD. Theod. 6, 29, 2, 2 (*a. 357* = Iust. 12, 22, 2). vacuari: *v. p. 131, 44.* *sic*: ab -u: excludi: CLAVD. DON. Aen. 7, 4 p. 10, 20. *modal.*: TRYPH. dig. 37, 4, 20 pr. in portionem bonorum exheredatum -u admittet, iure factum solum suum heredem. VLP. dig. 7, 8, 10 pr. 13, 6, 5, 15. 36, 3, 1, 19 (*opp.* nomen). PAVL. dig. 10, 3, 14, 4. 14, 5, 5, 1. *al. adde* AVG. serm. 296, 4, 5 ut possimus etiam mori pro vobis, aut -u (*i. vere, proprie*) aut affectu. *alicuius* -ūs esse: PLIN. nat. 22, 20 *al.* -ūs (-uum) *c. subst.*: excellentia: PLIN. nat. 20, 222. facilitas: CLAVD. DON. Aen. 7, 420 p. 64, 3. possibilitas: *ibid.* 9, 240. via: *ibid.* 6, 370 p. 556, 24. *cum praepp. separ.*: sine -u: CIC. fin. 3, 32 LIV. 4, 7, 9. 32, 9, 10 sine ullo -u (*sic saepius*). 34, 26, 1 non sine -u. 34, 40, 4 *oratio* vana et sine -u. 36, 19, 7 *al.* VAL. MAX. 5, 4, 1. 7, 4 ext. 1 SEN. apocol. 14, 4. dial. 9, 12, 1 labor inritus . . . sine -u. nat. 2, 26, 3. 4, 13, 1 cotidianum . . . et sine -u iurgium. epist 114, 16. MART. 11, 81, 4 FRONTIN. strat. 1, 5, 17. 1, 10, 1. 2, 5, 30 TRYPH. dig. 37, 4, 19 VLP. dig. 46, 1, 10, 2. TERT. resurr. 15 p. 44, 22 et sine opere et sine -u. *al.* AMM. 27, 5, 4 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 35 p. 18, 14 *al.* 5, 440 sine -u nocendi (11, 250 p. 447, 13 desiderii). 12, 485 sine aliquo -u (HYD. chron. II p. 22, 97). RVFIN. hist. mon. 9 p. 422C AVG. civ. 10, 11 p. 420, 24 D. epist. 209, 3 COD. Theod. 12, 12, 11 (*a. 386*. -o *pro* -u *Vat.*). 13, 5, 32 (*a. 409* = Iust. 11, 2, 4) sine transvectionis . . . -u. MARCELL. chron. II p. 98, 512, 7. COD. Iust. 5, 3, 4 (*a. 239*) 12, 3, 2, 1 (*a. 452*) 8, 47 (48), 10 pr. HIST. Apoll. rec. A *et* B 41. VITAE patr. 6, 2, 12 (*ibid.* sine actione *et* nihil agens). citra -um: SEN. benef. 7, 15, 2 dial. 7, 20, 1. absque -u: AMM. 14, 3, 4. *opp.* cum -u: PAPIN. dig. 31, 67, 6 *et saepius ap.* ICTOS (PAVL. dig. 40, 7, 1, 1 cum -o *F*). DICT. 3, 13 EVOD. epist. ad Val. 43? COD. Iust. 4, 35, 5 (*a. 238*) *al.* INST. Iust. 2, 7, 4.

epitheta: -s *dicitur*: amatorius: QVINT. decl. 385 p. 431, 10. amplus: PLIN. nat. 2, 107. bonus: PROP. 1, 10, 28 ? (*v. p. 131, 15*). 3, 23, 10 PS. CYPR. singul. cler. 19 p. 194, 5 PLAC. med. 1, 4 SEDVL. op. pasch. 4, 1 p. 256, 4. carnalis: TERT. anim. 40 p. 368, 4. celer: PREC. herb. 15 SCRIB. LARG. 28. AMM. 29, 1, 12 CLAVD. DON. Aen. 8, 420 RVFIN. hist. mon. 31 p. 459B AVELL p. 76, 18 CAEL. AVR. acut. 3, 4, 38. competens: COD. Theod. 11, 31, 1 (*a. 364*) *al.* COD. Iust. 7, 37, 3, 2. concordabilis: CENS. 10, 4 p. 17, 3. congruus: COD. Theod. 10, 12, 2, 5 (*ca. a. 370*) munificentiae principali. 16, 5, 15 (*a. 388*). COD. Iust. 10, 23, 3, 2 (*a. 468*). continuatus (*opp.* distans): VITR. 5, 4, 2. conveniens: VITR. 1, 2, 2. corporalis (*sc. actionis*): COD. Iust. 7, 33, 12, 3a. difficilis: PLIN. epist. 9, 29, 2. dignus: AVG. epist. 130, 9, 18. diligens: AMM. 18, 2, 7. divinus: SACR. Leon. 421 Greg. 2, 9 EVGIPP. epist. 1 *al.* efficax: COD. Theod. 3, 10, 1 (*a. 409* = Iust. 5, 8, 1, 1). egregius: PLIN. nat. 24, 138. *ex coni.* 20, 235. elegans: VITR. 10, 1, 2. evidens: CELS. 7 pr. 1. expeditus: VITR. 10, 2, 7. facilis: DRAC. laud. dei 2, 761. fortuitus: PS. APVL. Ascl. 38. humanus: EVCHER. laud. her. 32. idoneus: RVFIN. Orig. in num. 27, 12 p. 275, 9 Charadath, quod in nostra lingua sonat 'idoneus -us'. igneus: *ex coni.* PLIN. nat. 19, 170 (*sinapis*). illustris: PS. FRONTIN. strat. 1 pr. p. 3, 6. insignis: CORP. XII 354. intellectualis: *v. p. 129, 78.* irritus: EPIST. imp. Constantii (Migne 13, 566B). invisibilis: SACR. Greg. 108, 5. latens: FIRM. math. 4, 21, 12. levis: PLIN. nat. 18, 208. magnus: VITR. 10, 13, 6. VAL. MAX. 8, 11 pr. CELS. 5, 28, 12K CVRT. 8, 9, 28 SCRIB. LARG. 19 PLIN. nat. 20, 48 *al.* MACR. Sat. 1 17, 4 ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 32 ? malus: SEDVL. op. pasch. 4, 1 p. 256, 4. manifestus: SACR. Greg. 77, 8. medicus: PLIN. nat. 19, 189. minor, minimus: PLIN. nat. 25, 93 *al.* ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 20, 13. mirificus: SCRIB. LARG. 97. multiplex: AMM. 20, 8, 5. necessarius: COD. Iust. 8, 53, 35, 5b. peculiaris: PLIN. nat. 20, 64 *al.* pius: EVOD. epist. ad Val. 49. plenus: AMM. 15, 12, 5 CLAVD. DON. Aen. 2, 400 *al.* EVOD. epist. ad Val. 13. potens: MANIL. 2, 160 (*v. p. 131, 64*). praesens: LIV. 44, 34, 7. promptus: HIL. trin. 9, 4. prosper: FIRM. math. 5, 6, 6 *al.* AMM. 19, 11, 2 *al.* sacerdotalis: *v. p. 129, 61.* salubris: CELS. 3, 6, 8 GREG. TVR. Franc. 1, 15. salutaris: SEN. dial. 3, 6, 3. *al.* SACR. Greg. 51, 1. sanctus: LEO M. epist. 173 p. 1217B. secundus: AMM. 15, 8, 7. simplex ? PLIN nat. 28, 38 (*v. p. 132, 12*). solidus: PAVL. NOL. epist. 8, 1 p. 46, 13. spiritalis: TERT. bapt. 7 p. 207, 6. 29 GREG. M. moral. 11, 7. strenuus: PAVL NOL. epist. 15, 4 p. 113, 13. summus: MANIL. 2, 802 VITR. 1, 1, 14. taeter: APVL. met. 4, 33. tantus: CLAVD. DON. Aen. 9, 295 p. 228, 5. tardus: PLIN. nat. 2, 216 FIRM. math. 5, 2, 2. temperatus: VITR. 9, 1, 16. tolerabilis: *v. p. 130, 44.* vehemens: PHYSIOGN. 11 p. 18, 11. venustus: VITR. 4, 1, 6 (*v. p. 130, 44*). verus: VITR. 6, 2, 2. utilis: VITR. 5, 5, 8. *varia epitheta de controversiis agrorum v. p. 131, 30 sqq.* plurium dierum: *v. p. 130, 66.* unius qualitatis: SEDVL. op. pasch. 4, 16 p. 267, 1. -us ad *aliquid*: *saepius, cf. p. 130, 73. 131, 69. 132, 5 al.*

synonyma, iuxta posita: adimpletio: AVG. epist. 102, 37. eventus: PREC. herb. 15 CAEL. AVR. chron. 2, 12, 144. exitus: TERT. fug. 1 p. 462 Oe. exsecutio: SYMM. rel. 34, 4 (*v. p. 129, 41*). COD. Theod. 9, 40, 15 *al.* (*v. p. 133, 46. 48*). potestas: MACR. Sat. 1, 17, 22 *al.* virtus: PELAGON. 354 MACR. Sat. 1, 17, 66. vis: CIC. div. 2, 47 SEN. benef. 4, 7, 2 PLIN. nat. 27, 144. 32, 6 ? PLIN. paneg. 45, 6 VLP. dig. 30, 30, 2 LACT. inst. 6, 5, 1 *al.* vires: MANIL. 2, 801 PLIN. nat. 27, 144 PS. APVL. Ascl. 27. *opposita*: actus: SEN. epist. 85, 37 QVINT. inst. 2, 17, 25 (*v. p. 131, 26*). PAPIN. dig. 18, 7, 6 pr. TERT. apol. 22, 5 bapt. 2 p. 201, 21. 7 p. 207, 6. anim. 45 p. 374, 9 resurr. 15 p. 44, 22 AVG. epist. 155, 16. affectus: *in verborum lusu, v. p. 135, 6.* ausus: CLAVD. DON. Aen. 11, 585. causa: SEN. nat. 2, 21, 2. 2, 53, 3 PLIN. nat. 29, 28 HIL. in Matth. 14, 3 SERV. Aen. 3, 571 PS. RVFIN. in psalm. 44, 2 CAEL. AVR. acut. 1 pr. 12 *bis.* 14 SALV. gub. 7, 95. coeptum: COD. Theod. 6, 29, 2, 2 (*a. 357* = Iust. 12, 22, 2, 1). conatum: ZENO 1, 4, 2. conatus: LIV. 7, 7, 8. 21, 39, 3. 38, 5, 9 APVL. flor. p. 98 CLAVD. DON. Aen. 2, 790 *al.* consilium: PHAEDR. 1, 20, 1 TERT. adv. Marc. 3, 15 p. 402, 4 PANEG. 5 (8), 6, 2 AMM. 15, 5, 30. desiderium: CANON. Migne 56 p. 444 GREG. M. moral. 16, 27 (*cf. p. 129, 35. 130, 49*). efficiens: SEN. epist. 57, 6. inceptum: LIV. 21, 57, 6 (36, 19, 7 incepti -u). initium: PS. APVL. Ascl. 39. intentio: PLIN. epist. 1, 8, 13 GREG. M. moral. 18, 89. nisus: CVRT. 8, 9, 28. nomen: PS. QVINT. decl. 15, 5 VLP. dig. 36, 3, 1, 19 EVCHER. instr. 2 p. 145, 3 COD. Iust. 5, 70, 6, 1. operatio (*cf. p. 129, 29*): AVG. quaest. hept. 2, 55 p. 125, 21. petitio: ENNOD. epist. 3, 33 p. 95, 19. 4, 21, 2 p. 114, 1. propositum: CASSIOD. hist. 4, 9 p. 960C. species: SEN. apocol. 14, 4. spes: LIV. 29, 6, 8 *al.* VAL. MAX. 9, 10 ext. 2 RVFIN. Orig. in Ios. 8, 4 ENNOD. epist. 2, 24, 3 p. 66, 23. voluntas (*cf. p. 129, 29*): PS. APVL. Ascl. 8 TERT. paenit. 3, 14 LACT. inst. 3, 1, 7 ITIN. [Silv.] 10, 2 MAR. VICTORIN. rhet. 2, 6 p. 263, 32 HIL. trin. 7, 23 *al.* HIER. epist. 2, 2 PELAG. in Rom. 7, 18 p. 59, 6 S. AVG. spir. et litt. 31, 53

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

COD. Theod. 9, 14, 3 pr. (*a. 397* = Iust. 9, 8, 5 pr.) SEDVL. op. pasch. 4, 1 p. 256 4 ALC. AVIT. epist. 45 p. 74, 18 COD. Iust. 6, 41, 1 pr. NICET. vigil. 2. *cf. etiam p. 129, 37.* votum: IVST. 2, 6, 1 (*loco spurio?*). VICTOR. pasch. chron. I p. 677, 15 ENNOD. epist. 1, 10, 6 p. 21, 3. *cf. p. 130, 7.*

nota lusum verborum affectus *et* -us: PAVL. NOL. epist. 18, 5 p. 132, 10 affectu sanctorum spirituum et -u operum divinorum. 45, 5 p. 383, 15 *caritas* impleat mortis -um per affectum Christi. AVG. civ. 9, 5 p. 376, 8 D. hoc ... verborum vindictae usurpavit -s, non illius ... affectus. 11, 14 p. 482, 10. 16, 4 p. 131, 6 epist. 130, 9, 18. 194, 6, 30 grat. Christ. 14, 15 p. 138, 21 in evang. Ioh. 38, 9. 62, 4 serm. 56, 4, 5. 169, 6, 8. 296, 4, 5 *v. p. 133, 69.* in psalm. 118 conc. 29 SIDON. epist. 3, 14, 1. 7, 1, 2. 9, 2, 2 RVRIC. epist. 2, 23 p. 408, 14 CASSIOD. inst. div. 16 p. 1131^{D} (*ex coni.*).

deriv. effectuosus. *Hey.*

effēcundo, -āre. [ex *et* fecundare. *W.*] VOPISC. Prob. 21, 1 cum Sirmium venisset ac solum patrium -ari cuperet.

effetos **effecundos** GLOSS.^{L} I Ansil. EF 74. *cf.* effecundo.

effēminātio, -ōnis *f.* *ab* effeminare. *i. q. actio molliendi*: TERT. apol. 15, 3 quid quod ... corpus impurum et ad istam artem -e productum Minervam aliquam vel Herculem repraesentat? FIRM. math. 7, 25, 14 p. 273, 22 omnium libidinum impuritates cum extrema corporis -e. SERV. auct. Aen. 4, 216 sane quibus -o crimini dabatur, etiam mitra eis adscribebatur. HIER. in Is. 52, 2—3 p. 496^{C} propter -em animi (*cf.* in Nah. 3 p. 1267^{B} in -em animae).

? **eff[a]ēminātōrium** domus meretricum GLOSS. V 599, 14 (*Scal. confict. ex* GLOSS.^{L} I Ansil. EF 38, *cf. p. 136, 20*).

×**effēmino**, -āvī, -ātum, -āre. [ex *et* femina. *W.*] *scribitur*: ecf-: CIC. carm. frg. *v. p. 136, 55.* *perf.*: -arunt: *l. 78. 80.* NOT. Tir. 56, 28. *de notione*: NON. p. 140, 15 mulieravit ut -vit. p. 154, 4 puellascere, -ari vel evirescere. GLOSS.^{L} I Ansil. EF 34 -at evirat. 35 mollit. V Abba EF 10 in feminam convertit. GLOSS. ἐκθηλύνω. *legitur inde a* Catone *v. p. 136, 23,* CIC. [*dub.*: TERT. spect. 25 p. 25, 10.]

1 *i. q. mollire, delicatum reddere*: **a** *homines* (*strictius i. q. pavore mulierem se gerere infra l. 44*): CIC. Tusc. 1, 95 nunc ... cogitationibus mollissimis -amur. fin. 2, 94 quae (*sc. praecepta, leges*) -ari virum vetant in dolore. CAES. Gall. 4, 2, 6 remollescere homines atque -ari (*locum del. nonnulli edd.*). LIV. 39, 16, 1 minus tamen esset, si flagitiis tantum -ti forent. SEN. dial. 6, 9, 5 error decipit hic ⟨et⟩ -at. epist. 104, 34 respuendae voluptates, enervant et -ant. IVST. 1, 7, 13 gens industria quondam potens et manu strenua -ta mollitie ... virtutem pristinam perdidit. DICT. 2, 46 visis contra hostibus terrore ipso miserandum in modum -ti ... ad moenia confugiunt. AMM. 15, 11, 4 Belgae ... fortissimi ... quod ab humaniore cultu longe discreti nec adventiciis -ti deliciis.

b *res*: **α** *ad corpus sive animum hominis spectantes*: CIC. Planc. 86 illa vox nefariis stupris ⟨in⟩ religiosis altaribus -a ... personabat (HEGES. 4, 25, 2 p. 279, 21 viri muliebria exercere, -are vocem et fluxu corporis sexum dissolvere, *gr. aliter*). or. frg. A XIV (= XIII M.) 22 tu elegans, ... quem decet muliebris ornatus ..., qui -are vultum, attenuare vocem, levare corpus potes (FIRM. err. 4, 2 p. 10, 12 nisi -ent vultum, cutem poliant. ISID. eccl. off. 1, 41, 2 alii *homines* femineo gestu demutati virilem vultum -ant). CAES. Gall. 1, 1, 3 *minime mercatores* ea quae ad -andos animos pertinent, important (SALL. Catil. 11, 3 *avaritia* corpus animumque virilem -at [*inde* GELL. 3, 1, 10. 3, 1, 13 -ando ... animo et corpori. *v. l. 58 sqq.*]. SEN. epist. 51, 10 -at animos amoenitas nimia. 82, 2). CELS. 1, 9, 6 corpus -at, nervos emollit (GELL. 3, 1, 3 quo ... pacto corpus hominis avaritia -at. AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 26, 2 p. 142, 22 cantilena quae non corpus -at, sed mentem animumque confirmat. *v. l. 56 sq.*). AMBR. in psalm. 37, 6, 3 p. 141, 11 *pietatis affectus* propulsat avaritiam, quae virilitatem quandam carnis -at. Cain et Ab. 2, 1, 4 p. 380, 12 corporis sui omnem statum et virilem vigorem muliebri ... dissolutione -ant (*cf.* Noe 14, 49 p. 448, 9 criminum prolapsiones, quae penitus et corporis robur et vigorem mentis -ant). HEGES. 5, 24, 3 p. 358, 21 passio ... animi virtutem (*gr. aliter*). CLAVD. 22, 134 membra *luxuries* (CAEL. AVR. chron. 5, 11, 139). NOVELL. Mart. 1, 1 non -bit mentem severam quilibet census oblatus. POMER. 3, 6, 4 p. 182^{A} non solum nulla eam *mentem* vitiorum foeditas decolorat, sed nec delectatio ulla carnalis -at. **β** *res quaslibet*: QVINT. inst. 8 prooem. 20 illa translucida et versicolor quorundam elocutio res ipsas -at. TERT. pudic. 2 p. 222, 18 talia et tanta futilia eorum, quibus et deo adulantur et sibi lenocinantur -antia magis quam vigorantia disciplinam. cult. fem. 2, 13 p. 733 Oe. discutiendae sunt ... deliciae quarum mollitia et fluxu fidei virtus -ari potest.

2 *i. q. sexum femininum tribuere*: **a** *in mythologia*: CIC. nat. deor. 2, 66 -runt ... ēum (*aera*) Iunonique tribuerunt (FIRM. err. 4, 1 p. 10, 7 hunc eundem nomine Iunonis vel Veneris virginis ... consecrarunt. -runt [*Wower*; et feminarum] sane hoc elementum nescio qua veneratione commoti). **b** *cultu, habitu muliebri*: BACHIAR. repar. laps. 13 p. 1049^{B} (*ad II reg. 10, 4*) sustulit eis (*sc. Ammonitius rex servis David*) in dimidietate barbae virilem speciem et -ari eos ... fe isse monstratur. PETR. CHRYS. serm. 120 p. 527^{A} *Persarum reges* nunc impositis sibi cornibus, quasi viros se esse doleant, -antur in lunam.

3 *i. q. virilitatem (castrando) adimere*: **a** *hominum*: CVRT. 10, 1, 26 *satrapes* admonitus ... per quam Alexandro cordi esse *spadonem*, respondit amicos regis, non scorta se colere, nec moris esse Persis mares ducere, qui stupro -rentur. LACT. epit. 8, 6 mater ... adulescentem ... ademptis genitalibus -vit, *sc. Adonem.* **b** *bestiarum*: COLVM. 6, 26, 3 nam ... nec eruptione sanguinis periclitatur iuvencus, nec in totum -atur adempta omni virilitate (*inde* PALLAD. 6, 7, 2) **c** *per convicium de anno quem eunuchus consul inaugurat*: CLAVD. 18, 10 trabeata per urbes ostentatur anus (*sc. Eutropius*) titulumque -at anni.

part. perf. pass. **effēminātus**, -a, -um. *compar.* -ior: VAL. MAX. 9, 1 ext. 7 IVL. VAL. 2, 5 p. 69, 27. *superl.* -issimus: Q. CIC. epist. 16, 27, 1 SEN. epist. 70, 6 APVL. apol. 78. *adv.* -e *v. infra l. 84 sqq.* *de scriptura*: PROB. app. gramm. IV 198, 21 effeminatus non imfimenatus. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 417, 30 B. pollutus. stupratus. vitiatus. -us. GLOSS.^{L} I Ansil. EF 36 -a exfim⟨en⟩ata? (III Abol. EF 9 -a stimata [*A*]). 37 -us. mollis. enervosus. eviratus. 38 -orum nulla virilitas (= III Abstr. EV 12?). 39 -us impudicus.

i. q. mollis, delicatus: 1 *de hominibus*: **a** *pro adi.*: CATO or. frg. 48 statuas positas Ochae atque Dionysidoro -is, qui magiras facerent. CIC. Mil. 89 ut homo -us fortissimum virum conaretur occidere. Tusc. 3, 36 quid est ... nequius aut turpius -o viro. VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 -e adulescens. 9, 1 ext. 7 sed tamen -ior multitudo Cypriorum. SEN. epist. 114, 3 si ille -us est *eqs.* CVRT. 6, 7, 11 alias deinde -um et muliebriter timidum, alias proditorem amatoris appellans. SVET. Aug. 68 Sextus Pompeius ut -um insectatus est *Octavianum iuvenem* (Cal. 56, 2 quem Gaius seniorem iam ut mollem et -um denotare ... consuerat). PORPH. Hor. carm. 1, 37, 9. ARNOB. nat. 5, 17 p. 189, 18 viles Galli, -i ..., exoleti. FIRM. err. 6, 7 p. 17, 18 (*de Baccho*) neque enim -us consensum virorum potuit diutius sustinere. *ibid. l.* 19 -um cinaedum (*Kroll*, cenatum *P*). PS. RVFIN. in Am. 8, 11 p. 1095^{C} pueros et -os principes. AVG. in psalm. 26, 23 p. 211$^{med.}$ qui perdidit sustinentiam -us est, perdidit vigorem (*opp.* viriliter). PHYSIOGN. 76 p. 100, 9 qui ... omni corpore moventur, ... -i sunt (77 p. 103, 5. 78 p. 104, 1). APON. 12 p. 218$^{med.}$ gens Cethaea -a.

b *pro subst.*: CIC. Phil. 3, 12 intolerabilest servire impuro, impudico, -o. PRIAP. 58, 2 (*in loco praeterea corrupto*). SEN. contr. 1 praef. 8 cantandi saltandique obscaena studia -os tenent. VAL. MAX. 9, 13 pr. enerves et -os (SEN. epist. 99, 17). SEN. benef. 7, 25, 1 male ... istis ... -is eveniat. COLVM. 1 praef. 15 miramur gestus -orum. TAC. ann. 15, 67 cum inermibus et -is. APVL. apol. 78 tune, -issime ... mortem minitaris? TERT. pall. 4 p. 935 Oe. aurem ... foratu -us. LAMPR. Comm. 17, 10 ut illum gladiatorium et -um non praetermitteret. FIRM. math. 6, 30, 3 p. 140, 20 faciet steriles -os et abscisos gallos. CLAVD. DON. Aen. 1, 25 p. 15, 27 infames et -i. VVLG. III reg. 15, 12 abstulit -os de terra. Iob 36, 14 inter -os. *al.* PHYSIOGN. 54 p. 76, 2. 8. 73 p. 92, 7 quod molles *capilli ostendunt* -um (*gr. p. 393, 1* μαλακαῖς δὲ ... θριξὶ τετριχῶσθαι γυναικεῖον). 87 p. 117, 5 idem Aristoteles dicit nates sicciores viriles esse, nates amplis carnibus -um ostendere.

2 *de rebus*: CIC. carm. frg. (Tusc. 2, 21) 26 -a (*v. p. 135, 29*) virtus adflicta occidit (*cf. Soph. Trach. 1075* θῆλυς ηὕρημαι τάλας). Tusc. 2, 52 opinio est enim quaedam -a ac levis. 4, 64 ne quid humile, summissum, molle, -um, fractum abiectumque faciamus (off. 1, 129 ne quid -um aut molle et ne quid durum aut rusticum sit. *cf. etiam l. 78*). Q. CIC. epist. 16, 27, 1 quos ... nōvi libidinum et languoris -issimi animi plenos. LIV. 5, 6, 4 corpora (FIRM. err. 12, 4 p. 28, 19 math. 6, 11, 5 p. 94, 7. 6, 31, 39 p. 159, 12). VAL. MAX. 2, 6, 1 -o ... cultu. SEN. benef. 4, 2, 4. epist. 70, 6 -issimam vocem (96, 4. QVINT. inst. 11, 3, 32. 91 tremula vel -a. PLIN. paneg. 54, 1 vocibus. APVL. met. 8, 26 FIRM. err. 4, 1 p. 10, 19). 101, 13 quid sibi vult ista carminis -i turpitudo (*sc. Maecenatis*). QVINT. inst. 1, 8, 2 *lectio* (*opp.* virilis). 1, 10, 31 non hanc (*sc. musicen*) a me praecipi, quae nunc in scaenis -a et ... fracta ... excidit (BOETH. mus. 1, 1 p. 181, 23 mascula nec -a). 2, 5, 10. 5, 12, 19 sexūs. 8, 3, 6 levitatem. 9, 4, 142 compositionem (*opp.* duram, asperam). PLIN. paneg. 46, 4 artes. COLL. Mos. 5, 3, 1 -i in viro pudoris. APVL. met. 8, 28 spurcitie sanguinis -i (*i. cinaedorum*) madescere. TERT. pall. 5 p. 947 Oe. perones. NOVAT. cib. Iud. 3 p. 232, 7 mores (FIRM. math. 8, 30, 2 p. 353, 4). IVL. VAL. 2, 5 p. 69, 27 ad mollitiem -ioribus verbis. FIRM. math. 1, 7, 41 p. 30, 12 impuris et -is Antonii cupiditatibus. 6, 31, 79 p. 171, 4 furoris. HIER. hom. Orig. in Ezech. 3, 3 p. 352, 1 B. -ae quippe sunt eorum magistrorum et animae et voluntates. tract. in psalm. 127 p. 236, 18 nihil molle (*v. l. 59 sqq.*) ... nihil tenerum, nihil -um habet in mente sua (*ibid. l.* 24. RVFIN Orig. in gen. 8, 10 p. 85, 16 B. ut nihil ... muliebre et -um habeas in anima tua). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5, 1 p. 90, 11 -is nidoribus. THEOD. PRISC. eup. faen. 96 p. 101, 1 styptica ... quibus illa caro corrupta et -a valeat durari vel stringi.

adv. **effēminātē**. *compar.* -ius *p. 137, 5.* *i. q. molliter*:

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. off. 1, 14 ne quid indecore -eve faciat *natura.* VAL. MAX. 2, 7, 9 mortem . . . quam -e timuerant (*opp.* viriliter). SEN. dial. 12, 17, 2 molliter et -e. epist. 67, 4 nihil -e faciam. FRONTO p. 158, 19 N. quid verba modulate collocata et -e fluentia. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 4, 4 p. 114, 4 cum in ceteris -ius deam virginem colant (*gr.* καὶ τοῦτο μόνον κακῶς ἀνδριζομένων, οἷς τιμᾶται θεά). *K.-M.*

efferāsco, -āvī, -ere. [*ab* efferatus, efferari. *W.*] *i. q. ferum fieri*: AMM. 18, 7, 5 oculis amissis . . . immanius -unt *leones.* HEGES. 1, 37, 7 p. 77, 28 -asse . . . atque in multorum necem . . . fertur exasperatus *Herodes* (*sim.* 1, 40, 8 p. 88, 5; efferverat *AC*). APON. 4 p. 70$^{med.}$ *gentes* a dei notitia velut saevissimae bestiae -verunt.

efferātio, -ōnis *f.* *ab* efferatus, efferari. *de actione, qua quis ferus, immanis fit*: GLOSS. ἀγριότης. TERT. paenit. 12, 7 (*de rege Nabuchodonosor*) unguium aquilinum in modum -e et capilli incuriā horrorem leoninum praeferente. HIER. epist. 107, 2, 1 Nabuchodonosor . . . post -em et cordis et corporis et beluarum in heremo convictum mentem recepit humanam (in Dan. 4, 23 p. 516^{D}).

efferātus *v. s.* 1. effero. *Bannier.*

effercio, -ertus, -īre. [ex *et* farcio. *W.*] effarc-: CAES. Gall. 7, 23, 2 α *T* (efferc-: *Vϱ*). *ex coniect. certa*: PLAVT. Most. 65 (*Camerarius*; ecferute, -ite *codd.*). TRAG. inc. 164 (*Lachmann ad* LVCR. 6, 258; ferta, feria *codd. Cic. orat. 163*; et fertus *codd. Lucr.*). *i. q. refercire*: PLAVT. Most. 65 bibite, pergraecamini, este, -ite (*v. supra l. 20*) vos, saginam caedite. CAES. Gall. 7, 23, 2 ea autem quae diximus intervalla, grandibus in fronte saxis -arciuntur. *part. perf. pass.* **effertus,** -a, -um. *superl.*: *l. 29. 31.* *i. q. refertus, plenus sim.* (*fere translate*): PLAVT. Asin. 282 si mecum occasionem opprimere hanc . . . studet, maximas opimitates gaudio -issumas suis eris ille una mecum pariet. Capt. 466 neque ieiuniosiorem neque magis -um fame vidi, nec quoi minus procedat, quidquid facere occeperit. 775 sine sacris hereditatem sum aptus -issumam. TRAG. inc. 164 ad Tauricos finis frugifera et -a arva Asiae tenet. LVCR. 6, 258 persaepe niger . . . per mare nimbus . . . in undas sic cadit -us tenebris. [**effercitus** *in loco corrupto coniecit Oehler* COMM. instr. 2, 20, 5 o venter -e luxu (ovanter officite luxu *codd.*; *varia temptaverunt edd.*).] *K.-M.*

efferentia, -ae *f.* *ab* efferre. *fere i. q. elatio, superbia*: VITA Alc. Avit. 3 p. 179, 25 vir dei abdicata mundanae elationis -a eundi famulatus . . . denegavit.

efferitās, -ātis *f.* [*cf. c.* efferus *et c.* feritas. *W.*] *i. q. immanitas* (*bestiarum ritu*): CIC. carm. frg. 33, 17 (Tusc. 2, 20) *terras* peragrans undique omnem -em (ecf- *codd. praeter V. v. l. 45*) expuli (*anteced.* immanitas, *gr. aliter*). LACT. mort. pers. 9, 2 inerat huic bestiae naturalis barbaries, -s a Romano sanguine aliena. [CIC. Sest. 91 *iudices* eos ex feritate (*G recte*, ecferitate *P*) illa ad iustitiam atque ad mansuetudinem transduxerunt].

1. effero, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* ferus. *W.*] *scribitur* ecf-: CIC. nat. deor. 2, 99 *codd. Nonii p. 185, 12.* FVLG. myth. 2, 12 p. 53, 19 (*PR*, et f. *M*). GLOSS. ἀποθηριῶ, ἐκθηριῶ, ἐξαγριῶ. *legitur inde a* CIC. (*infra l. 56*), LIV. *per totam latinitatem.* [*dub.*: PLIN. nat. 26, 146 (*Pintianus*, efferentia *codd.*)].

I *in statum sive naturam ferarum redigere:*

A *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 206 sues -antur. CASSIOD. in psalm. 103, 11 p. 732^{B} *genus onagrorum* quantum patiens est domitum, tantum saevissimum redditur, cum silvis retinentibus -atur. *inde metonymice de regione, quae bestiis -atur*: CIC. nat. deor. 2, 99 *terram* immanitate beluarum -ari. SOL. 38, 13 *Taurus* -atur multis bestiis et leonibus.

B *de hominibus*: **1** *corporis habitum*: LIV. 2, 23, 4 promissa barba et capilli *cuiusdam* -verant speciem oris. SVET. Cal. 50, 1 vultum . . . natura horridum ac taetrum etiam ex industria -bat *Caligula.* *i. q. in speciem ferae mutare*: SCHOL. Germ. Bas. p. 58, 8 irata dea -vit eam (*sc. Callisto. cf. catast. 1* τὴν θεὸν ἀποθηριῶσαι αὐτήν). p. 59, 7 *Dianam eam* -asse.

2 *mores, animum, mentem*: LIV. 1, 19, 2 -ari militia animos (25, 26, 10 assuetudine mali -verant animos. SEN. epist. 83, 26 ebrietates continuae -ant animos. TAC. hist. 4, 26 discordes animos multa -bant. *cf.* SEN. nat. 4, 13, 6 numquam intermissa intemperantia quidquid animi decoxerat, -vit). 5, 33, 11 *Raetos* loca ipsa -arunt. 23, 5, 12 *militem* natura et moribus immitem ferumque insuper dux ipse -vit. 37, 54, 21 *Massilienses* iam pridem -assent tot indomitae circumfusae gentes. CVRT. 9, 10, 9 solitudo natura quoque immitia -vit ingenia. VAL. FL. 6, 67 Datin . . . misit in arma Daraps, acies quem Martia circum Gangaridum potaque Gerus quos -at unda. PS. QVINT. decl. 13, 11 *barbaros populos* procul omnis iuris humani societate summotos proxima bēluis natura -vit. TAC. hist. 1, 21 iuvenem . . . longo exilio -tum. APVL. apol. 18 *paupertas* neminem tyrannide -vit. SOL. 2, 51 homines ex Troiana prosapia in mores barbaros -ti. SERV. Aen. 1, 317 *Camilla* venatibus latrociniisque vivendo . . . -ta est. CASSIOD. var. 12, 5, 4 ne rustici . . . illicitis ausibus -entur.

II *notione feritatis debilitata fere i. q. adducere, concitare, irritare* (*additur saepe* in, ad, adversus *et abl.*): **A** *homines*: LIV. 2, 29, 9 Ap. Claudius et natura immitis et -tus hinc plebis odio, illinc patrum laudibus (5, 27, 10 qui modo -ti odio iraque Veientium exitum paene quam Capenatium pacem mallent). 33, 29, 1 -vit ea caedes Thebanos Boeotosque omnes ad execrabile odium Romanorum. SEN. contr. 1, 2, 8 non est credibile temperasse a libidine piratas omni crudelitate -tos. SEN. Phoen. 206 quid est, quod te -vit? OCTAVIA 787 Octaviae favore (furore *codd.*) percussa agmina et -ta. CVRT. 8, 9, 16 ferocia ingenia . . . veniae desperatio -verat. PETRON. 94, 9 Giton . . . ex dolore in rabiem -tus (FRONTIN. strat. 2, 6, 7). PS. QVINT. decl. 9, 8 neque enim ita me -bat ludus . . ., ut amicum vellem occidi. 15, 5 ut . . . rigeat super nefandas cogitationes -ta tristitia. APVL. apol. 28 *Pudentem* postquam frater eius . . . diem suum obiit . . . in me ac matrem suam nefarie -tum. met. 8, 29 propudia ad illicitae libidinis extrema flagitia infandis uriginibus -antur. 9, 40 nullis precibus mitigari militem magisque in suam perniciem . . . -ari. 10, 24 uxor . . . sororem mariti libidinosae furiae stimulis -ta . . . verberat. MIN. FEL. 14, 6 in . . . odium hominum plerique simpliciores -antur. TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 9 *deus* ob vituli consecrationem -tus. PANEG. 6 (7), 8, 3 Gallias priorum temporum iniuriis -tas. LACT. inst. 3, 23, 10 si homo ad conspectum alterius hominis -retur. 5, 9, 5 *hos* cordis rabies -vit. AMM. 14, 1, 10 quibus . . . Caesar acrius -tus . . . impetu ferebatur (*cf.* 31, 5, 5 -ti . . . acrius barbari). 19, 7, 1 perculsae . . . novitate rei -taeque gentes. 22, 11, 5 his -tis hominum mentibus Georgius quoque grave accesserat incentivum (*cf.* 28, 1, 11 his ille cognitis -tus). 24, 4, 14 quo -ti gaudio milites. 27, 12, 11. 29, 6, 6. VVLG. Dan. 8, 7. HIER. hom. Orig. in Ier. 8 p. 647^{B} (*allegorice de Iudaeis*) quae super terram erat hereditas eius . . . -ta est adversus eum (*gr. p. 365^{E}* ἐπεθηριώθη). PS. RVFIN. in Am. 8, 11 p. 1096^{B}.

B *bestias*: CVRT. 3, 11, 11 equi confossi hastis et dolore -ti. COLVM. 6, 2, 10 sive . . . *bos* -tus prosilit, duorum arbitrio inhibetur. PLIN. nat. 8, 27 *elephanti* circa coitus maxime -antur. 10, 181 *sues* feminas *subantes* in tantum -ari, ut *eqs.* APVL. met. 9, 2 venenatis morsibus *canis rabidi* contacta nonnulla iumenta -ari simili rabie. SOL. 1, 55 si quid canes inde (*e profluvio mulierum*) ederint, in rabiem -buntur. 49, 10 genituræ cupidine -antur cameli. LACT. inst. 5, 5, 12 *Iovem* -asse serpentes. AMM. 19, 6, 4 dentatae in caveis bestiae taetro pudore acerbius -tae . . . repagulis . . . illiduntur. 28, 6, 13 rapaces alites . . . irritamento sanguinis atrocius -tae (31, 15, 2). PROB. Verg. georg. 3, 282 *v. p. 143, 25.* AVG. civ. 3, 23 p. 135, 17 D. cuncta animalia . . . canes equi *eqs.* . . . subito -ta. HYD. chron. II p. 18, 48 *bestiae hominum* carnibus pastae passim in humani generis -antur interitum. PASS. Theclae epit. 4 *animalia* acrius -ta.

C *singularia*: **1** *notionis*: STAT. Ach. 1, 425 ereptum superis Mars -at aurum (*'Mars aurum antea ad deorum cultum adhibitum fero bello vindicat' Klotz*). APVL. met. 5, 1 semideus vel certe deus, qui magnae artis subtilitate tantum -vit argentum (*'ferarum formas expressit' Beroald.*). IORD. Get. 34, 176 qui Constantinopolim -asset (*i. 'turbasset'. cf. Rom. 320* totam urbem igni ferroque turbavit). *v. et p. 137, 62 sqq.*

2 *structurae*: *reflexive*: APVL. Socr. 3 p. 125 plerique se incuria verae disciplinae ita omnibus erroribus ac piacularibus depravaverint, sceleribus imbuerint et prope exesa mansuetudine generis sui immane -arint, ut possit videri *eqs.*

part. perf. pass. **efferātus,** -a, -um *pro adi.* *comp.* -ior: LIV. 34, 24, 4 PLIN. nat. 8, 216. -ius: GELL. 20, 1, 19 LACT. opif. 4, 20. *superl.* -issimus: IVL. VAL. 3, 29. *de notione*: ISID. orig. 10, 92 mente ferina effectus (aff-?) et ultra humanum modum excedens (GLOSS. V 497, 64). GLOSS.^{L} II Philox. EF 6 -us ἠγριωμένος. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 424, 15 B. ferox . . . ferus -us. [⟨ef⟩ferata VAL. Max. 5, 1 ext. 6 (ferata $L^{1}A^{1}$)].

A *i. q. ferinus, saevus, incultus*: **1** *de corporis habitu*: LIV. 21, 39, 2 cultus ex illuvie tabeque squalida et prope -a corpora varie movebat.

2 *de natura et moribus*: **a** *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 216 -ior cynocephalis *simiis* natura. CAPITOL. Gord. 33, 2 has . . . feras mansuetas et praeterea -as parabat ad triumphum Persicum. IVL. VAL. 3, 29 p. 137, 10 canes . . . in homines -issimos. **b** *de hominibus*: CIC. rep. 4, 1 quanto est miserius in hominis figura animo esse -o (QVINT. decl. 379 p. 423, 29 tam -i animi sum? PORPH. Hor. ars 391/2 *Orpheus* -os hominum animos placaverat carmine. VVLG. II Macc. 5, 11). Tusc. 4, 32 (*in loco non sano*) multa -a et immania. nat. deor. 1, 62 multas esse gentes sic immanitate -as, ut apud eas nulla suspicio deorum sit (LIV. 8, 14, 9 Gallis, gente -a. 10, 10, 11 VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 AMM. 14, 6, 5. 22, 12, 2 [*? effetarum cod.*]). LIV. 34, 24, 4 moribus ritibusque -ioribus. VAL. MAX. 1, 1, 14 saevitiam *Karthaginiensium.* 5, 1 ext. 6 ingenia (*v. supra l. 59*). 9, 2, 4 crudelitatem. 9, 11 ext. 4 barbariae. SEN. Phaedr. 923 silvarum incola *Hippolytus* . . . -us, castus, intactus, rudis. epist. 99, 17 videt aliquem fortem in luctu suo: impium vocat et -um. 121, 4 affectus. CVRT. 6, 3, 6 -os melior consuetudo permulcet. FRONTIN. strat. 1, 9, 2 consilio restituit sanitatem -is (*sc. in seditionem lapsis*). FLOR. Verg. p. 187, 14 *utrum praeclarius sit* barbaris -isque pectoribus an mitibus et innoxiis *imperare.* GELL. 20, 1, 19 quid . . . videri potest -ius . . . quam quod *eqs.* COMM. instr. 2, 33, 7 -⟨a⟩ mente (FVLG. myth.

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 12 p. 53, 19 vino -ae mentes). LACT. opif. 4, 20 quid esset taetrius homine, quid -ius, quid immanius? AMM. 27, 4, 9 *e barbaris* praeter alios ut immaniter -i timebantur Odrysae. 31, 2, 17 (*de Halanis*) ⟨ob⟩ mores et modum -um vivendi. PRVD. cath. 9, 53 mentis impos -is percitus furoribus. perist. 4, 110 -i spiritum mundi. PHYSIOGN. 104 p. 126, 11. *ibid.* p. 128, 4 (*bis*).

B *praevalet notio q. e. concitatus, furiosus*: SEN. Herc. f. 397 agedum -as rabida voces amove. PETRON. 82, 2 attonito vultu -oque nihil aliud quam caedem et sanguinem cogito. ARNOB. nat. 1, 17 p. 13, 15 in alterius doloris crucibus -i pectoris alienatione bacchari. AMM. 14, 7, 2 *Caesar* ideo -us, quod *eqs.* 20, 7, 8 -a vesania regis obstante. 20, 8, 8 *homines* solito saevius -i. 27, 3, 13 -am diu plebem aegre postea delenitam. 29, 1, 38. OP. imperf. in Matth. 17 p. 726 [init.] non sentit animae suae dispendium -us *laicus*. BOETH. in top. Cic. 5 p. 370, 39 si quis irascatur facile, quia eius animus per iracundiae habitum -us est.

adv. **efferātē,** *fere i. q. saeve, furenter*: LACT. inst. 5, 20, 10 *defensores deorum* saeviunt -e adversus non colentes.

deriv.: efferascere, efferatio.

×2. **effero**, extulī, ēlātum, -re. *ab* ex *et* fero. *de scriptura*: ecf-: *saepe in codd.* (*maxime antiquioribus, unde* haec f-, et f- *sim. corruptelae*). exf-: LEX luci Spolet. (Corp. I[2] 366) I 4 PLAVT. Merc. 422 *B, et fort. A* (ecf- *CD*). COMM. instr. 2, 33, 6 *C.* ef-: CORP. III 15196[1] *v. p. 142, 4.* ISID. diff. 1, 191 *v. infra l. 46.* etulere: CARM. epigr. 1535 B, 1 (*v. p. 146, 11*) '*pro* ext-, *nisi* e *ex proximo verbo* (aurae) *male adhaesit', Buecheler.* *notatur*: e(latus): FAST. Ost. a. 37 (Corp. XIV suppl. Ost. 4535), 20 *v. p. 142, 18.* *de coniugatione*: CHAR. gramm. p. 344, 30 B. tam activo quam ... passivo modo declinantur velut defero ... praefero προχρίνω, -o ἐκφέρω. NOT. Tir. 22, 86 -tulit (*inter composita verbi* 'ferre'). *de notione*: PAVL. FEST. p. 82 exhaustant -unt. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 419, 2 B. igni infertur. rogo imponitur. -tur. funeratur. humatur. sepelitur. NON. p. 297, 14 -re subdere. 297, 16 significat proferre. 297, 26 ostendere. 297, 29 erigere, levare. 297, 37 edere, provehere (*v. p. 143, 59*). 298, 1 extollere. *al.* PELAG. in Rom. 1, 30 p. 18, 5 -latus ... dicitur qui -tur super mensuras suas (*item* PS. PRIMAS. in Rom. p. 421[B]). RVFIN. Basil. reg. 164 -latus est, qui se ipsum -t pro his, quae forte recte vel prospere gesta sunt *eqs.* GLOSS.[L] I Ansil. EF 51 -bamur superbiebamus. III Abstr. EF 8 -unt asportant. 10 -re pedem proficisci. EX 48 -tulit praetulit erexit elevavit in sublime tulit. II Abav. EF 12 -tur funus ducitur ἐκκομίζε⟨τα⟩ι. II Philox. EF 5 -t ἐκφέρει. GLOSS. -o ἐκκομίζω. ἐκφέρω. -untur ἐκφέρονται. -tulit ἐξήνεγκεν. ἐπῆρεν. *de diff. inter* effero efero ecfero: AGROEC. gramm. VII 124, 22 efferunt qui exportant, ecferunt (et ferunt, et qui ferunt *codd.*) qui laudando extollunt (*cf.* GLOSS.[L] Corp. E 24). ISID. diff. 1, 191 efferunt qui exportant per dua f. eferunt autem, qui laudando extollunt per unum f. Cicero *eqs.* (*v. p. 149, 69*). *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, TER. *per totam latinitatem.* *multa exempla stirpis perfectae*: -tuli, -tuleram *eqs. pertinere possunt etiam ad* extollo, *q. v.*

[*dub. interpr.*: RABIR. carm. frg. 1 -tulit Idaeos summa cum margine colles (*v. p. 146, 66. vix recte Morel ad l.* '-tulit' *grammatico, sc. Char. p. 82, 3 B. tribuit eum verbi usum statuens, qui est sub IC 2 a, e. g. p. 144, 66. attamen exempla illic allata eo differunt, quod verbum* '-re' *additamento auctum ponitur*). TITIN. com. 79 ne tu istum edepol media -tulisti ... ut dignus fuit (*cf. p. 147, 55*). ENNOD. epist. 9, 17, 2 p. 241, 1 -endo desideratis nobile munus aspectibus (*i. offerendo? sic Hartel; cf. p. 150, 19*). *coniect.*: PLAVT. Bacch. 965 (expuli *codd.*). Mil. 1332 -to (certo *codd.*). GERM. 713 (effugit *codd.*). *fortasse falso pro* referre (*sic Lambin.*): CIC. de orat. 2, 52.]

I *i. q. ferre foras*:

A *de motu corporali*: **1** *cum mera notione exportandi*:

a *generatim*: *a quavis ratione exportare*: (i) *aliquem* (*i. q.* '*exponere*': *l. 78*), *aliquid*: PLAVT. Amph. 629 vide ex navi -antur quae imperavi iam omnia (*cf. Thierfelder, de rationibus interpol. Plautin., Leipzig 1929, p. 125 sqq.; et v. infra l. 83*). Aul. 664 *senex aurum* credo -et (haec feret *codd.*) secum et mutabit locum. 665 senex eccum aurum -t foras (Bacch. 95 tibi argentum iubebo ... intus [*v. infra l. 74*] -ri foras. Cas. 415 teneo sortem :: -r foras. Poen. 1320 istinc, servi, foras -te fustis. CATO agr. 2, 3 stercus. VVLG. exod. 12, 46 nec -etis de carnibus eius foras. deut. 23, 24. Ezech. 12, 4 vasa tua. *et al. v. p. 140, 22*). Bacch. 714 abi intro ... atque -r cito ... stilum, ceram et tabellas, linum. 1050 binos ducentos Philippos ... intus -am (Most. 405 clavem mi. *v. supra l. 69. cf.* Mil. 459 -r mihi machaeram huc intus. 1338. *v. infra l. 80*). Capt. 658 ite istinc [atque] -te lora. Cas. 296 et sitellam huc tecum -to cum aqua et sortis. Cist. 665 crepundia haec sunt, quibuscum tu -tulisti nostram filiolam ad necem. Epid. 633 ad te argentum (TER. Haut. 804 abi -r argentum :: -o). Merc. 911 pallium mi -te. Mil. 463 abi, machaeram huc -r (Stich. 347 -te huc scopas simulque harundinem. 352 ecquis huc -t nassiternam cum aqua. *v. supra l. 75*). 1153 nihil. 1314 omnia, quae isti dedi. 1332 aquam (VERG. ecl. 8, 64). Rud. 439 *urnam* propera ... -re. Trin. 1106 quae imperaverim, curare ut -antur. TER. Hec. 563 interdico, ne -tulisse extra aedis puerum usquam velis. 565. Eun. 753 cistellam ... domo ... cum monumentis (CAES. Gall. 1, 5, 3 *v. p. 142, 55. cf.* SEN. epist. 119, 11 si numerati multum ex aliqua domo -tur. VVLG. lev. 14, 36 ut -ant universa de domo [IV reg. 23, 6 Am. 6, 10]. *v. etiam infra l. 28. et al.*). Ad. 265 me quaerit. num quidnam -t? TRAG. inc. 199 quod -tulisti saucios patrio lare (CIC. Tusc. 2, 38 videmus ex acie [*cf. l. 13*] -ri saepe saucios [LIV. 23, 44, 9]). VARRO rust. 3, 7, 5 columba ..., si quae perierit, ut -atur. CIC. Catil. 2, 2 cruentum mucronem. 3, 8 qui ex aedibus Cethegi, si quid telorum esset, -ret. CAES. Gall. 5, 45, 4 has *litteras* ille in iaculo inligatas -t (adfert β). civ. 1, 78, 1 ab Ilerda frumentum (LIV. 31, 33, 4 quod ex hibernis -tulerat. *cf. p. 142, 37*). NEP. Paus. 5, 4 cum semianimis de templo -latus esset. Eum. 4, 4 Eumenes Craterum ex acie (*v. supra l. 6*) semivivum -latum recreare studuit. VERG. georg. 1, 379 saepius ... tectis penetralibus -tulit ova ... formica (Aen. 2, 297 *Hector* aeternum ... adytis -t penetralibus ignem). Aen. 5, 359 clipeum -ri iussit *Aeneas.* 5, 424 cestus. 8, 2 ut belli signum Laurenti Turnus ab arce -tulit (AMM. 25, 9, 1. *cf. l. 21*). 11, 73 vestes. LIV. 1, 29, 4 raptim quibus quisque poterat -latis. 1, 48, 3 Servium ... -latum e curia. 10, 19, 12 Volumnius signa canere ac vexilla -ri castris iussit. 22, 42, 8 -enti portā signa ([27, 2, 5 portis]. 24, 46, 7. 25, 41, 1 arma ... capere ... et -ri signa. 34, 46, 11 foras. *al.* TAC. hist. 3, 31 signa aquilasque. *et al. cf. etiam supra l. 17*). LIV. 29, 14, 10 eam (*deam*) de nave accipere et in terram -latam tradere ferendam matronis (*ibid.* 11). 38, 38, 5 ne qua ⟨praeter⟩ arma -to ex iis oppidis, agris, castellisque quibus excedat (42, 23, 3 extra fines [42, 25, 4]. SEN. Herc. f. 1271. SIL. 8, 278 portis. *al.*). 39, 13, 12 demissas ... in aquam faces ... integra flamma -re. *al.* PAVL. FEST. p. 106 ignem ex domo flaminia -ri non licebat ([GELL. 10, 15, 7]. STAT. Theb. 12, 133 *Hecate* arcanos errantibus -tulit ignes. *v. supra l. 16*). SEN. benef. 3, 28, 5 quo te paenulati isti ... -unt? ad ostium *eqs.* (*anteced.*: circumferentibus). CVRT. 3, 13, 5 pecuniam regiam cum pretiosissimis rerum. COLVM. 8, 17, 15 *piscem* non esse libero mari captum, sed de custodia -latum. PETRON. 102, 9 pro sarcinis vos -am. PLIN. nat. 14, 139 exanimes *e balneo.* SIL. 7, 180 citus -tulit hortis rorantis humore dapes. ACT. Arv. a. 81, 24 ob ferrum de aede -latum (*antea*: in aedem inlatum, *cf. l. 40 sqq.*). SVET. Vesp. 8, 5 suo collo quaedam (*sc. ruderum*) -tulit. PLIN. epist. 3, 14, 3 *Larcius Macedo* quasi aestu solutus -tur *e villa.* TERT. resurr. 27 p. 65, 10 de cellariis non aliud -tur quam quod infertur (*sic opp.* inferre: carn. 19 p. 457 Oe. eo se intulit *dei spiritus,* unde nihil -tulit. VVLG. I par. 9, 28 inferebantur vasa et -bantur. II par. 34, 14. *v. l. 36*). IVST. 12, 13, 9 -latus ... convivio semianimis. PALLAD. 11, 1, 1 laetamen -tur ac spargitur. VVLG. lev. 4, 12 pellem ... cum reliquo corpore -et extra castra (4, 21. 6, 11). *et al.*

res aliquo modo inclusas, i. q. educere (*aliter p. 150, 35*): VERG. Aen. 2, 552 dextrā ... coruscum -tulit ... ensem (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). LIV. 24, 7, 5 tamquam laxaret -latum (latum *P*) pedem (*aliter l. 64 sqq.*) ab stricto nodo ... Dinomenes (*nisi ad p. 145, 41 sqq. ut et* TAC. *l. 51*). SIL. 12, 442 inclusas igitur ... claustris maris -tulit (*sc. Hannibal*) astu perque aversa tulit ... arva carinas. TAC. ann. 1, 35 *Germanicus* ferrum a latere diripuit -latumque deferebat in pectus. *res quasi occultas in apertum proferre*: SEN. epist. 94, 57 *natura* aurum ... et argentum et ... ferrum abscondit. nos in lucem propter quae pugnaremus -tulimus. SOL. 7, 8 Pitane ... quam Arcesilaos prudentiae suae merito in lucem -tulit (*i. claram reddidit*). *allegorice*: HIL. coll. antiar. B II 5, 1, 1 p. 140, 4 omnia ita edita sunt et expressa, ut in lucem cognitionis -lata sint. B II 9, 7 p. 150, 2 in omnes Arrianos ... damnatio ... decernitur, et evolutis euangelicis atque apostolicis doctrinis perfectum unitatis catholicae lumen -tur. in Matth. 6, 1 p. 951[B] horum *praeceptorum* ... sacramenta atque virtutes neque in gentes -re neque cum haereticis conferre permittimur (*an ad I C 3?*).

(ii) *pedem, inde gradus sim.*: PLAVT. Bacch. 423 digitum longe a paedagogo pedem ut -res aedibus (Capt. 457 ne quoquam pedem -at sine custodela. ENN. scaen. 253 numquam era errans mea domo -ret pedem Medea. 279 utinam ne umquam Mede Colchis [cordis *codd.*] ... pedem -tulisses. CIC. Cael. 34 limine. Att. 6, 8, 5 pedem portā [8, 2, 4 SVET. Tib. 38]. VERG. Aen. 2, 657. SVLP. SEV. dial. 3, 6, 2 pedem extra cellulae suae limen. *et al. cf. supra l. 47*). VERG. Aen. 2, 753 qua gressum -tuleram (SEN. Med. 870 quando -et Pelasgis ... Colchis arvis gressum. OCTAVIA 593. 690. *et al.*). SEN. Med. 891 -r citatum sede Pelopea gradum, Medea (OCTAVIA 160 sancta Pietas ... trepidos gradus. 667 propera tectis -re gradus. SIL. 11, 112. *al.*). Oed. 1048 suspensa plantis -ens vestigia (SIL. 9, 92). *et al.*

(iii) *reflexive*: PLAVT. Bacch. 965 dolis me illo -tuli (*v. p. 139, 58*) e periclo. ACC. trag. 592 egredere, exi, -r te, elimina urbe. VERG. Aen. 11, 462 nec plura locutus corripuit sese *Turnus* et tectis citus -tulit altis. 12, 441 portis sese -tulit *Aeneas* ([*inde* AVSON. 427, 1 portis sese -tulit Hector]. SIL. 1, 427 parte ex alia qua se ... iuventus -tulerat portis). MANIL. 4, 620 inde ubi in angustas iterum se navita fauces Hellespontiacis revocatus fluctibus -t. STAT. Theb. 3, 442 Perseius heros cum ... arcana ... sese -tulit aula. TAC. ann. 15, 7 hostia ..., semifacta opera, fugā perrupit seque vallo -tulit.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVIEN. ora 630 Ligures ad undam semet interni maris Setiena ab arce ... procul -tulere. *et al.* *de amne, i. q. se effundere*: AVIEN. orb. terr. 448 Borysthenii vis sese fluminis -t Euxinum in pelagus.

β accea. notione iniuriae, violentiae, i.q. furto auferre: PLAVT. Bacch. 1058 (*iocose*) -tur praeda ex Troia (LIV. 29, 6, 1 praedam ex hostium terra ... tota classe -ri. QVINT. inst. 8, 3, 69. *aliter p. 150, 39*). LEX luci Spolet. (Corp. I² 366, *s. III/II*) honce loucom nequ⟨i⟩s violatod neque exvehito neque -to (*v. p. 139, 22*) quod louci siet (*cf. Skutsch, Kl. Schr. p. 440 adn. 1*). CIC. Verr. II 4, 52 -ri sine thecis vasa, extorqueri alia de manibus mulierum, effringi ... foris, revelli claustra. Mil. 33 librarium ... quod te aiunt eripuisse e domo et e mediis armis ... tamquam Palladium -tulisse (sustulisse *al.*). LIV. 29, 20, 10 quae ... tacta ac violata -lataque inde essent. 29, 21, 5 si quis miles ... secum -tulisset, quod suum non esset. CORP. VI 576 extra hoc limen aliquid de sacro Silvani -re fas non est.

γ servandi causa -re, *i. q. servare* (*hac notione videtur primitus de naufragio fuisse adhibitum*): CIC. Sull. 87 (*in imagine*) rei publicae praecipitanti subveni, patriam demersam -tuli (*cf.* PS. CIC. ad Oct. 4 prope iam afflictam ac prostratam rem publicam tuis opibus -tulisti). rep. 1, 28 firmiore fortuna, quam qui ea possideat quae secum, ut aiunt, e naufragio possit -re. LIV. 29, 8, 10 regiae naves laceratae naufragiis nihil in terram integri praeter sacram pecuniam deae quam asportabant, -tulerant. SEN. contr. 1, 2, 20 licet illam ponatis in lupanari: et per hoc illi intactam pudicitiam -re contigit. PHAEDR. 4, 22, 16 praedones ... rapiunt, quod quisque (*naufragorum*) -tulit. SEN. epist. 17, 3 (*in incendio*) cum aqua (aliqua *codd.*) conclamata est, quomodo exeat, non quid -at, quaerit *pauper*. QVINT. decl. 259 p. 54, 4 dives ... naufragium fecit, -tulit filiam divitis pauper. *cf. etiam* VERG. Aen. 9, 817 *p. 146, 5*.

b *speciatim: sepeliendi causa exportare* (*defin. v. l. 59. acced. notione funeris sim. p. 142, 11 sqq.; de cinere -endo: p. 142, 2; de apibus p. 142, 8; in lusu verborum de statua Iovis l. 84; audacius i. q. morte afficere p. 142, 34 sqq.*): PLAVT. Asin. 615 utinam sic -amur. Aul. 568 (*iocose*) tu idem optumumst loces -endum (*sc. agnum*), nam iam ... mortuost. Epid. 174 uxorem quam tu -tulisti (MART. 8, 43, 1 -t uxores Fabius, Chrestilla maritos. *et al.*). Most. 1000 vidi -ri mortuom. TER. Andr. 117 -tur, imus. LVCIL. 655 depugnabunt pro te ipsi et morientur ac se ultro -ent (SEN. epist. 12, 8 *Pacuvius* nullo non se die -tulit). CIC. Flacc. 41 hic Dorylensis cum -retur magna frequentia. Phil. 9, 16 placere eum quam amplissime supremo suo die -ri. de orat. 2, 225 cum casu in eadem causa -retur anus Iunia. leg. 2, 66 ante lucem ... -ri. Tusc. 3, 70 Quintus Maximus -ens filium consularem (nat. deor. 3, 80 *item*. SEN. dial. 6, 13, 3 filios ... quos sibi servaverat *Paulus* -tulit. *et al.*). Att. 15, 1 b, 1 Cn. Lucullus ... matrem -bat (NEP. Att. 17, 1 in funere matris suae quam -tulit annorum nonaginta). ad Brut. 1, 16, 3 puerum. NEP. Arist. 3, 2 in tanta paupertate decessit, ut qui -retur vix reliquerit (*cf.* Cim. 4, 3 complures pauperes mortuos, qui unde -rentur non reliquissent, suo sumptu -tulit). Dion 10, 3 -latus publice (CORP. III 3128 P. Pitius ... decurion(um) decr(eto) publice -latus sepultusq(ue) est. *al.*). NEP. Att. 22, 4 -latus est in lecticula ... sine ulla pompa funeris. HOR. sat. 2, 5, 85 anus improba ... ex testamento sic est -lata *eqs.* PROP. 4, 7, 7 eosdem habuit secum quibus est -lata capillos. OV. met. 6, 283 -r. LIV. 1, 59, 3 -latum domo Lucretiae corpus in forum deferunt (VELL. 2, 4, 6 corpus velato capite -latum est. *al. cf. et p. 142, 9*). 2, 8, 8 cadaver -ri *iussit* (DON. Ter. Andr. 117 p. 74, 19 -ri proprie dicuntur cadavera mortuorum. COD. Theod. 9, 17, 5, 1 [*a. 363*] quod -ri cognovimus cadavera mortuorum per confertam populi frequentiam. SEDVL. carm. pasch. 4, 128 iuvenem gelidumque cadaver [op. pasch. 4, 12 p. 263, 3 iuvenis ... cadaver]). LIV. 2, 33, 11 *Menenio* sumptus funeri defuit, -tulit eum plebs. 25, 26, 10 ut non modo lacrimis ... prosequerentur mortuos, sed ne -rent quidem aut sepelirent (*al.*). 38, 56, 2 non ubi mortuus aut -latus sit. LIV. perioch. 2 p. 6, 11 publico impendio. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527, *a. 8—2*) II 52 utinam procedere coniugium ⟨potuisset donec e⟩lato me maiore *eqs.* CORP. VI 9730 (*a. 2*) Gnome ... ancilla ... -lata est. PAVL. FEST. p. 61 capulum ... id quo mortui -untur. SEN. contr. 1, 1, 1 pluris tibi frater -endus quam alendus est. contr. ext. 1, 6 Pompeium si hereditariae -tulissent imagines *eqs.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 5 ante -latus quam natus est. CELS. 2, 6, 15 vivere qui -batur. SEN. apocol. 3, 2 illum ex quo princeps factus est, omnibus annis omnibus mensibus -unt. 12, 1 ut scires deum -ri. Tro. 137 post -latos Hecubae partus regumque gregem. benef. 7, 21, 1 -latus combustus. dial. 1, 3, 2 liberos coniugem (*al.*). 10, 7, 7 -endis heredibus. epist. 63, 10 in unius -lati solacium. 99, 4 cum amico -s amicitiam. *al.* MELA 2, 20 cum acerbissimis planctibus. PETRON. 42, 6 bene -latus est. 77, 7 profer vitalia, in quibus volo me -ri. 78, 2 ego gloriosus volo -ri, ut *eqs.* PLIN. nat. 7, 46 ritu naturae capite hominem gigni mos est, pedibus -ri. MART. 4, 24, 2 omnes quas habuit ... Lycoris amicas -tulit. IVV. 1, 72 nigros ... maritos (*cf. supra l. 38*). 6, 175 greges natorum ipsumque parentem. SVET. Aug. 99, 2 milites praetoriani -tulerunt eum in publicum. AVSON. 74, 4 (*de statua Iovis, v. l. 34*) hodie iussus transferri e sede vetusta -tur, quamvis sit deus atque lapis. QVEROL. p. 14, 3 bustum ut -ret filius. p. 18, 1 -re istos melius est quam laedere (*fort. luditur inter signific. q. s. 'humare' et 'laudare', v. p. 148, 19*). CORP. III 15196¹ Neratia Quintilla procuravit at (*sic*) cuius arbitr(i)um per me ef(f)er(r)i iussit. VII 49. VIII 27680 Zosima ... Euryclia ... una die -latae sunt. X 6740 Octavia ... natali suo -lata (XIV suppl. Ost. 5048, 5). INSCR. christ. Diehl 3315 A. *et al. saepe.* *similiter de apibus*: COLVM. 9, 13, 7 *apes* mortuarum corpora domiciliis -unt. PS. QVINT. decl. 13, 17 -untur ... corpora apium. PALLAD. 4, 15, 2.

notio funeris expresse indicatur (*nota*: funus -re *l. 24 sqq.*): VARRO ling. 5, 160 ex aedibus -ri indictivo funere praeco etiam eos dicit, qui ex tabernis -untur. CIC. Att. 14, 10, 1 si funere -latus esset (*item* 14, 14, 3). NEP. Eum. 4, 4 amplo funere (LIV. 3, 18, 11 ampliore. VAL. MAX. 5, 1, 2 corpus *Hannonis* ... amplo funere -tulit. *al.*). LIV. 30, 45, 4 publico funere (FAST. Ost. [Corp. XIV suppl. Ost. 4535, *a. 37*] 20 IV K. Apr. corpus *Tiberii Caesaris* in urbe perlatum per mili⟨t⟩es III non. Apr. f(unere) p(ublico) e(latum) e(st). VAL. MAX. 5, 1, 1 b. *al.* CORP. IX 1783 XIV 415, 2. XIV suppl. Ost. 4494 publico ... funere -un(dum) decrerunt. *et al.*). LIV. 41, 16, 4 funere magnifico -latus sepultusque est (CVRT. 4, 8, 9. *al.*). QVINT. decl. 329 p. 295, 25 corpus illud ... publicis ... exsequiis -emus. SVET. Nero 9 Claudium apparatissimo funere -latum. 33, 3 tralaticio. CAPITOL. Aur. 13, 6 sumptu publico vulgaria funera ... -ri (PS. AVR. VICT. epit. 11, 13. AMM. 29, 2, 13 funus eius per vespillones -latum. VAL. CEM. hom. 20, 5 p. 753ᴰ). IVST. 12, 1, 1 amissos milites magnis funerum impensis. *et saepe.* *in imagine*: CIC. dom. 42 cum tua rogatione funere -latam rem publicam esse dicerent, tamen id funus ... iure indictum esse dicebant *clarissimi viri* (*cf.* LIV. 24, 12, 17 nisi paci et concordiae consulitis, ne libera -atur res publica. 28, 28, 12 meo unius funere -lata populi Romani esset res publica?). VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 singularem doctrinam hominis pleno invidiae funere -endo.

nota (*v. p. 141, 35*): *i. q. morte afficere*: MANIL. 1, 885 qualis Erectheos pestis populata colonos -tulit antiquas per funera pacis (*i. 'morbi', sc. non belli*) Athenas.

2 *cum notione secum ferendi, i. q. portare secum* (*tam res corporeas quam incorporeas. acced. dat. comm.: i. q. secum advehere: l. 66*): TER. Haut. 745 -ant quae secum huc attulerunt. GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 4 cum Romam profectus sum, zonas quas plenas argenti -tuli, eas ex provincia inanes rettuli. CIC. Quinct. 99 quam honestatem ... attulit, eam liceat ei secum ex hoc loco -re (Phil. 9, 5 secum ... ille mortem -tulit. BELL. Hisp. 16, 2 copiae ... secum ... -tulerunt virgulta, crates ad fossas complendas *eqs.* LIV. 3, 22, 9 vix arma secum -re hostis potuit [23, 36, 6]. 25, 16, 21 scuta. 43, 18, 11 sua secum -entibus. SEN. nat. 3, 19, 1 *aqua* si quando erupit, -t secum immensam animalium turbam. SVET. Nero 31, 4 thesauros ... quos Dido ... fugiens Tyro secum -tulisset. 49, 2 duos pugiones, quos secum -tulerat. SVLP. SEV. chron. 1, 30, 4 arcam domini secum in pugnam. *et al.*). CIC. Att. 8, 3, 5 has compedes, fascis, ... hos laureatos -re ex Italia. epist. 7, 18, 2 tua culpa est, qui verecundiam tecum -tuleris et non hic nobiscum reliqueris (SEN. Herc. f. 290 erumpe rerum terminos tecum -ens; *subesse vid. etiam notio q. e. 'sursum', cum de ascensu ex Orci regionibus agatur. v. p. 145, 41*). CAES. Gall. 1, 5, 3 cibaria sibi quemque domo -re iubent. NEP. Epam. 4, 4 sua ... quae attulerat ... -re. VERG. Aen. 1, 652. 3, 150 penates quos mecum a Troia mediisque ab ignibus urbis -tuleram. SEN. Herc. O. 581 quas paternis -tuli (*sc. Deianira*) comites focis. Med. 225 solum hoc Colchico regno -tuli decus illud *eqs.* dial. 4, 7, 1 *desinet* Socrates posse eundem voltum domum referre quem domo -tulerat? epist. 7, 1 numquam mores quos -tuli refero. 102, 25 non licet plus -re quam intuleris, immo ex eo quod ad vitam attulisti, pars magna ponenda est. 110, 15 minus cupiditatis istinc -o quam attuleram. APVL. met. 2, 32 gladium quem veste mea contectum ad hos usus -tuleram ... adripio. SOL. 19, 1 insula Apollonitarum, ex qua Lucullus Apollinem Capitolinum nobis -tulit (*Plin. 4, 92* advexit). VVLG. exod. 13, 19 -te ossa mea hinc vobiscum. *et al.* *cf. et p. 140, 11 sq.*

opp.: afferre: *l. 39. 42. 55. 63.* referre: *l. 41. 60. 61.*

3 *accedente vi celeritatis, i. q. rapere, auferre sim.* (*i. q. praecipitare p. 143, 8 sq.*): **a** *proprie de motu locali* (*acced. abl. p. 143, 2. 4*): RHET. Her. 4, 47, 60 in cursore tantum velocitatis esse oporteat, ut -atur ultra finem. CIC. nat. deor. 3, 34 aut concretum ex pluribus naturis *animans est*, quarum suum quaeque locum habeat, quo naturae vi -atur, alia infimum, alia summum, alia medium (*cf. Plasberg ad l.*). LIV. 3, 5, 6 Furium legatum ... longius -tulit cursus. 3, 61, 9 perruptis ordinibus -lati *milites* ad novissimam aciem. 4, 29, 1 Messium impetus per stratos ... hostes ... -tulit ad castra. 35, 11, 10 Numidae ... refugere, ... saltum ... evehi, velut quos impotentes regendi equi (*Gelen.*, equos *codd.*) invitos -rent. SEN. dial. 9, 17, 11 desciscat oportet a solito et -atur et mordeat frenos et rectorem rapiat suum *eqs.* epist. 40, 7 incitato corporis pondere se rapit ac longius quam voluit -tur. LVCAN. 6, 181 non segnior -tulit illum (*sc. Scaevam*) saltus (*seq.* rapit). QVINT. inst. 10, 3, 10 ut provideamus ⟨et⟩ -entes ⟨se⟩ (*vulg.*, et ferentes *Heraeus Rh. M. 79,*

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1930, p. 254 adn. 2) equos frenis quibusdam coercea*mus*. APVL. met. 6, 12 *oves ferae* truci rabie solent -ri cornuque acuto ... saevire. HIL. coll. antiar. B VIII 2, 3, 1 p. 177, 9 canes ... ubi quaedam eos adventantium aura contigerit, totis ad suspicionem ipsam saltibus -untur. AVIEN. orb. terr. 657 Colchos huc quondam cura fidesque -tulit (*sc. cum Medeam persequerentur*). CLAVD. carm. min. 28, 8 *Nilus* rapido tractu mediis -latus ab austris (*aliter p. 146, 60*). *nota* (*v. p. 142, 70*): PROP. 1, 15 21 coniugis Euadne miseros -lata per ignes occidit (*i.* πηδήσασα).

b *translate de animo (mente sim.) affectibus commoto* (*cum abl. causae l. 29 sqq. hic illic dubites utrum huc pertineat an ad II B 2, cf. p. 149, 18 sqq.*): CIC. Cael. 21 laesi dolent, irati -untur, pugnant lacessiti. har. resp. 17 si me ... -ret aliquando ... animi quidam dolor. SEN. dial. 4, 4, 1 ut scias quemadmodum incipiant adfectus aut crescant aut -antur. 9, 6, 2 illos ad temeraria verba quaelibet indignatio -t (*vulg.*, offert *A*). epist. 59, 4 non -t te oratio nec longius quam destinasti trahit. TAC. hist. 4, 42 Regulum subversa Crassorum et Orfiti domus in summum odium -tulerat (*cf.* AMM. 30, 4, 4 *professione oratorum forensium* quorundam versutia ad usque bonorum -tulit odium). PLIN. epist. 9, 26, 2 debet ... orator erigi ..., interdum etiam effervescere, -ri. LACT. inst. 1, 21, 17 -untur, insaniunt (4, 27, 12 aliquis instinctu daemonis percitus dementit, -tur, insanit. SVLP. SEV. dial. 3, 6, 1 -or et prae dolore totus insanio). PROB. Verg. georg. 3, 282 *Theocritus* (*2, 48*) herbam esse dicit (*sc. hippomanen*), quam equi si gusta*v*erint, -antur (*cf. gr.* πῶλοι μαίνονται ... καὶ ... ἵπποι. *vix indic. ab* 1. effero, *v. p. 138, 39*). SCHOL. Cic. Bob. p. 86, 1 St. kapitalis inimicus in M. Tullium coepit -ri.

cum abl. causae (*pendet* ut *l. 45*): LVCIL. 158 usque adeo studio atque odio illius -or ira (LIV. 39, 26, 9 -latus ... ira *Philippus. al.*). CIC. inv. 1, 85 aut amico morem gessisti aut cupiditate -latus es (leg. agr. 2, 91 gloriae cupiditate. div. 1, 49). Mur. 65 *v. p. 148, 44*. Sull. 30 cum L. Torquatus interdum -atur immoderatione verborum. har. resp. 3 qui hesterno die dolore me -latum et iracundia longius prope progressum arbitrabantur, quam *eqs.* de orat. 2, 305 cum ... laesus -are iracundia (fin. 5, 29 alii dolore moventur, alii cupiditate, iracundia etiam multi -untur. Att. 10, 4, 8 HIRT. Gall. 8, 19, 8. *et al.*). Tusc 5, 15 *v. p. 149, 31*. Cato 83 -or studio patres vestros ... videndi (nat. deor. 1, 56 Att. 1, 8, 2 CAES. civ. 1, 45, 2. *v. l. 29*). CLAVD. DON. Aen. 10, 815 p. 392, 16 cum Lausus insultaret -latus dementia. RVFIN. hist. 3, 26, 1 p. 255, 1 *Menander* maioribus ... portentis -ba*t*ur (*gr.* μείζοσιν ἐπιδαψιλεύεται τερατολογίαις). Greg. Naz. orat 3, 14, 2 p. 125, 4 mente extollor et -or (*gr.* ἔνθεος γίνομαι). EVCHER. pass. Acaun. 5 non vel ipsa suorum multitudine, non armorum munitione -lati sunt, ut ferro conarentur asserere iustitiae causam.

B *acced. signif.* ***gignendi***, *i. q. proferre, procreare*: VARRO rust. 1, 48, 1 in segetibus ... frumentum quo culmus -tulit, spica[m] (m *del. Keil*). CIC. Verr. II 2, 5 quicquid *provincia* ex sese posset -re, id non apud eos nasci *eqs.* II 3, 113 cum ager ... cum decumo -tulisset (II 3, 198 quod agri segetesque -tulissent. Brut. 16 idem ... animus efficere possit quod ager, qui cum multos annos quievit, uberiores -re fruges solet. rep. 2, 9 nat. deor. 2, 151. off. 1, 48 *agri* qui multo plus -unt quam acceperunt. *et al.*). de orat. 2, 92 quid .... censetis esse, cur aetates -tulerint singulae singula prope genera dicendi? Cato 9 arma senectutis artes exercitationesque virtutum *sunt*, quae in omni aetate cultae ... mirificos -unt fructus. nat. deor. 2, 86 non intellegat ea, quae -ant aliquid ex sese, perfectiores habere naturas quam ea, quae ex his -antur. phil. frg. V 21 M. praeter ceteros ⟨hunc⟩ nostra -tulit civitas (*sic Non. p. 297, 41 sub interpret.* 'edere, provehere' [*v. p. 139, 35*]. *an 'clarum reddidit'?, v. p. 148, 4*). LVCR. 1, 179 vivida tellus tuto res teneras -t in luminis oras (*cf.* 2, 654 *terra* multa modis multis -t in lumina solis). VERG. georg. 2, 169 *Italia* Marsos ... Ligurem Volscosque verutos -tulit. VITR. 10, 7, 4 spiritus -re ab natura mutuatos effectus ostenduntur. PHAEDR. 2 epil. 16 *si* rabulis (*Baehrens*, ab illis *codd.*) doctus occurrit labor, sinistra quos in lucem natura -tulit (PETRON. 120 v. 99 horrida tellus -tulit in lucem nutritas sanguine fruges). QVINT. inst. 10, 1, 109 *Isocrates* plurimas vel potius omnes ex se ipso virtutes -tulit ... ingenii ... ubertate. PLIN. epist. 5, 6, 34 *limes hippodromi* rosas -t. 8, 20, 5 quae ... alia fecundior palus ... -t. ARNOB. nat. 1, 11 p. 10, 27 *natura* lanitiis -tulit importunissimam beluam (*i. lupum*). 3, 31 p. 132 23 nulla *est* Iovis (*sc. filia*) -lata de cerebro inventrix oleae. 5, 12 p. 185, 2 *arbor* in puncti spatio poma -tulit mitia. 6, 13 p. 225, 11 cum *Phidias* Olympii formam Iovis molimine operis -tulisset immensi. LACT. opif. 6, 4 quatenus adiugatis corporibus -lata suboles universas ... conservaret animantes. HIL. in psalm 57, 5 p. 179, 6 rhamnus plures ex se ... spinas modo rubi -t (*seq.* producat). 61, 2 p. 209, 10 mundum ... cum omnibus suis quae ex se -at deum esse. trin. 9, 36 p. 308ᴬ nec alterius ex se generis deum deus unus -ret. BOETH. mus. 1, 3 p. 190, 7 qui (*sc. nervus*) ... laxior est, solutos ac tardos pulsus -t (*antea*: pulsum reddit).

C *spectat ad actionem res fere incorporales sive* ***ore*** *sive* ***litteris edendi***: **1** *clamorem, vocem, sonum sim.*: PLAVT. Amph. 228 clamorem utrimque -unt *proeliantes* (SEN. dial. 4, 36, 4 sanguinem supra vires -latus clamor egessit. AMM. 20, 11, 9. 21, 12, 5. RVFIN. hist. mon. 1 p. 399ᴰ clamore ingenti cum cachinno -lato). LVCIL. 591 ego ubi quem ex praecordiis -o versum. VARRO ling. 6, 56 quom in animo quod habuit -tulit loquendo (6, 57 *loquelam* dixerunt verbum, quod in loquendo -imus). 6, 76 omen ... quod ex ore primum -latum est, osmen dictum (9, 76 difficulter -untur ore. *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 33 hiatus earum *syllabarum* quae cavo aut patulo maxime ore -untur). rust. 2, 1, 7 oves balare (be alare *Keil*) vocem -entes dicunt (ARNOB. nat. 5, 1 p. 174, 15. AMM. 24, 1, 12 exercitus ... -latis vocibus in favores principis consurgebat. MART. CAP. 5, 542. *et al. aliter p. 147, 36*). RHET. Her. 4, 12, 17 barbarismus est cum †verbus alto (verbis aliquid *Marx ed. II*) vitiose -atur. HOR. ars 111 *natura* -t animi motus interprete lingua. PAVL. FEST. p. 19 (*de* 'adeo') cum prima acuta -tur, idem significat, quod 'accedo' ..., cum autem secunda, idem quod 'usque eo'. p. 202 u litterae sonum per o -bant. SEN. epist. 83, 16 vino exaestuante, quidquid in imo iacet abditum, -tur et prodit in medium. PALAEM. Char. gramm. p. 294, 25 B. *coniunctio* 'ut' ... accentu acuto -latum (*sim.* p. 295, 11. *al. cf.* DIOM. gramm. I 432, 35 *ut consuetudo* tenebras latebras acuto accentu prima syllaba -ret. 433, 4 Graeca verba Graecis accentibus -imus. AVSON. 322, 48 tu flexu et acumine vocis innumeros numeros doctis accentibus -r. *et al.*). PRISC. gramm. III 27, 19 annititur ... praepositio sequenti dictioni et quasi una pars cum ea -tur. CONSENT. gramm. V 395, 8 litteram c quidam in quibusdam dictionibus non latine -unt, sed ita crasse, ut *eqs.* TER. MAVR. 382 sive *dipthongi* producto -antur sive correpto sono. PORPH. Hor. epod. 12, 7 hoc iam pronuntiandum vel -endum cum admiratione. ARNOB. nat. 1, 34 p. 22, 25 vagitum.

2 *dicendo sive scribendo proferre*: **a** *res maxime ad artem rhet. vel gramm. pertinentes, fere i. q. exprimere* (*singulariter i. q. efficere l. 79*): TER. Ad. 11 verbum de verbo expressum -tulit (RHET. Her. 4, 20, 28 verba quae similiter isdem casibus -antur. CIC. de orat. 3, 40. FEST. p. 189 impudentia -lata). VARRO ling. 8, 1 sententiam (RHET. Her. 4, 17, 24 dupliciter. 4, 19, 27 nisi sententiam et contrarium et conclusionem frequentibus -at [*HC*, off- *rell.*] verbis. 4, 28, 39 CIC. orat. 150 RVT. LVP. 1, 10 p. 7, 18). RHET. Her. 4, 26, 36 res communi verbo -lata (CIC. orat. 72 eadem res ... alio atque alio -lata verbo. fat. 16 aliis modis easdem res -re. *cf. p. 149, 67*). 4, 30, 1 dissolutum ... separatis partibus -tur. 4, 39, 51 oratione magnitudinem calamitatis. 4, 56, 69 ne nuda atque inornata inventio vulgari sermone -atur. CIC. carm. frg. 16, 3 lecto sermone, Terenti, conversum expressumque latina voce Menandrum in medium nobis sedatis motibus -s. de orat. 2, 158 coniuncte ... -latum *quod loquimur*. 2, 267 quae minuendi aut augendi causa ad incredibilem admirationem -untur. orat. 223 incisim aut membratim. PAVL. FEST. p. 15 ameci et amecae per e litteram -bantur. p. 201 '*osi*' nunc quoque cum praepositione -latum frequens est. p. 301 (*de* '*sos*') cum per dativum casum ... Ennius (*ann. 149*) -t. QVINT. inst. 1, 5, 16 pluralia singulariter et singularia pluraliter. 1, 5, 64. 1, 7, 18 ae syllabam ... varie per a et i. 2, 14, 2 oratoria sic -tur ut elocutoria. 8, 3, 40 quam concipiamus elocutionem, quo modo -amus. 9, 3, 7. 9, 4, 13 quantum ... interest, sensus idem, quibus verbis -atur, tantum *eqs.* (DON. Ter. Andr. 891). *al.* SVET. gramm. 6 p. 105, 10 *Opilius cognomen suum* per duas '*l*' *litteras* -t in parastichide libelli. CHAR. gramm. p. 17, 15 B. omnia (*sc. nomina*) vel in τος vel in δος apud Graecos genetivo exeuntia eodem casu apud nos o Graeco in i mutato -untur. p. 17, 19 *Orontes et Achates* et apud Graecos per ου -untur (p. 22, 9. 19. 23, 25. 29, 7. 43, 2. 47, 21 *al.*). p. 18, 11 illa *nomina* ... aut in as aut in a -untur, hoc autem in es (p. 18, 18 *al.*). p. 20, 15 veteres omnia quartae declinationis ut secundae -tulerunt (*sc.* 'senatus, senati'). p. 26, 13 ablativus dupliciter -tur (*cf.* p. 27, 3 monosyllaba diverse. 65, 1 varie. 106, 27 promiscue. 224, 25 similiter. DIOM. gramm. I 417, 6 simpliciter). p. 38, 35 si qua nominativo pluraliter -untur (p. 80, 18. *v. etiam l. 49*). p. 80, 1 nomina o littera -lata (p. 80, 23 nominativo o. 87, 3 es litteris productis. *al.*). p. 80, 7 *appellativa in o exeuntia* duplici genetivo -untur. p. 92, 6 Lucilius (*sc.* '*pistrinum*', *v. 521*) feminine -tulit (p. 94, 13 masculine). p. 191, 19 senaria forma ... in omnibus sex casibus varia forma in declinationibus -tur. p. 274, 23 parcissime Probus ... quaerit an quis[bus] (*del. Barwick*) -tulerit (*cf.* DIOM. gramm. I 406, 23 quinquepertito ... nemo dicit nec in cetero numero ita -re possumus. EXC. Bob. gramm. I 547, 30 Cicero pernicies [*S. Rosc. 131*] casum genetivum -tulit. EVTYCH. gramm. V 465, 2 *Statius* aliud ... in VIII libro Thebaidos -tulit [*immo Ach. 1, 131*], 'contuor'. *al.*). p. 379, 5 *idiomata sunt*, quae pro nostro more -imus (p. 450, 1 tit. idiomata nominativa, quae per genera -untur. DIOM. gramm. I 314, 16. 315, 35 *al. cf. Barwick, Remm. Palaemon p. 59 sqq.*). *al.* DON. Ter. Phorm. 57 'nescis quo in metu' pronuntiative magis quam percontative -endum est. *similia* GRAMM. *saepissime*. ARNOB. nat. 2, 6 p. 51, 23 numerosum et structum compositumque sermonem. *nota* (*v. l. 30*): *fere i. q. efficere*: CONSENT. gramm. V 399, 22 duae consonae *s et p* cum alibi longam -ant syllabam. *et al.*

b *varia* (*i. q. edere p. 145, 17, indicare e. g. p. 145, 8, i. q. tradere p. 145, 19*): VARRO ling. 8, 51 librarios haec sp⟨in⟩onsiora (*sic*) indiligentius (indulgentius *codd.*) -laturos. CIC. de orat. 1, 192 eadem

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... (*sc. de iure*) -lata sunt primum a pluribus, deinde *eqs.* (*seq.* scripta). part. 95 efficiendi difficultates. rep. 1, 22 *caeli* omnem ornatum et descriptionem ... non astrologiae scientia, sed poetica quadam facultate versibus Aratum -tulisse. SEN. Tro. 437 quae visa portas? -r in medium metus. PLIN. nat. 2, 53 rationem ... defectus utriusque (*solis et lunae*) primus Romani generis in vulgum -tulit Sulpicius Gallus. STAT. Theb. 10, 433 quae ... mens, ede, Pelasgis, ... cuncta ocius -r. TAC. ann. 2, 63 extat oratio, qua ... sua ... in destruendo eo consilia -tulit. 12, 21 -lata vox (*cf. p. 144, 8*) eius (*Mithridatis*) in vulgum hisce verbis. APVL. Plat. 1, 4 quae consulta *Plato* ... ad utilitatem hominum ... -tulerit. ARNOB. nat. 4, 18 p. 155, 27 an explorata et cognita theologi scriptitarint an ... libidinosam -tulerint fictionem. 4, 34 p. 168, 26 talia qui -tulere prodigia. AVIEN. Arat. 65 quae (*sc. materiam astronom.*) ... ingenio numerisque Solensibus ... Iuppiter -ri melius dedit. *syn.* edere. CLAVD. DON. Aen. 2, 175 p. 171, 4 quemadmodum verum Graecorum factum poeta -tulerit. HIER. praef. Vulg. Esdr. ut privata lectione contenti libros non -atis in publicum. COD. Theod. 8, 11, 4 (*a.* 383) compositae pacis si erit -enda tranquillitas. *fere i. q. tradere*: VITR. 7 praef. 2 nisi maiores praeceptorum comparationibus omnium memoriae ad posteritatem commentariis -tulissent. *et al.*

3 *i. q. divulgare, palam facere fere res secretas, arcanas*: PLAVT. Merc. 422 opprobramentum aut flagitium muliebre -ri domo. TER. Phorm. 958 vides tuom peccatum (*Erasmus*, p. t. *codd.*) esse -latum **foras** (LVCIL. 652 clandestino tibi quod commissum foret neu muttires quicquam neu mysteria -res foras. CIC. Phil. 10, 6 -ri hoc foras et ad populi Romani auris pervenire ei ... neminem assensum). TER. Ad. 626 dicam fratris esse hanc? quod minimest opus usquam -ri. CIC. de orat. 1, 111 petam ... a vobis ..., ne has meas ineptias -atis. CAES. Gall. 1, 46, 4 postea in vulgus militum -latum est, qua arrogantia *eqs.* 6, 14, 4 quod neque in vulgum disciplinam -ri velint *Druidae*. 7, 1, 6 priusquam eorum clandestina consilia -antur. 7, 2, 2 quoniam in praesentia obsidibus cavere inter se non possint, ne **res** -atur (NEP. Dion 8, 4 res multis consciis ... -lata defertur ad Aristomachen). OV. met. 11, 184 cum *famulus* nec prodere visum dedecus (*sc. Midae*) auderet cupiens -re sub auras ... decedit. SEN. Herc. f. 596 iussus in lucem -tuli arcana mundi (*an ad II A?*). TAC. ann. 3, 41 quo dissimularent defectionem magisque in tempore -rent. *et al.*

II ***ferre in altum***, *i. q. tollere, elevare, erigere*:

A ***proprie de actione corporea***: **1** *quomodocumque sursum ferre* (*sensu latiore*): **a** *partes corporis* (*inde translate infra l. 77 sqq. de ossibus fractis infra l. 76. de sideribus v. p. 146, 81*): ENN. ann. 600 fundunt ... -latis **naribus** lucem (VERG. Aen. 12, 115 solis equi lucem ... -latis naribus efflant. OV. hal. 77 *de canibus*). VERG. georg. 2, 341 virum ... terrea progenies ... **caput** -tulit arvis (3, 553 Tisiphone ... avidum surgens caput altius -t. 4, 352 Arethusa ... summa flavum caput -tulit unda [Aen. 1, 127. PANEG. in Mess. 123 Sol ... undis. OV. met. 5, 487. COLVM. 10, 150 -et undis. *al.*]. HOR. epod. 2, 18 cum decorum mitibus pomis caput Autumnus agris -tulit. PRIAP. 83, 5. OV. met. 3, 37 longo ... antro ... serpens. 10, 419. 15, 31 caput -tulerat ... sidereum Nox. fast. 5, 637 Thybris ... medio ... alveo. SEN. Oed. 619 pudibundum. PETRON. 124 v. 272 Discordia ... ad superos. *et al.* *de insula*: AVIEN. orb. terr. 12 terra ... parva ut caeruleo caput -t insula ponto. *cf. et infra l. 77*). VERG. Aen. 2, 688 Anchises **oculos** ad sidera laetus -tulit (*cf.* OP. imperf. in Matth. 1 p. 632[extr.] non super virum oculos suos -tulit nec infixit aspectum). 5, 368 continuo ... -t ora Dares (OV. met. 4, 450 tria Cerberus. PETRON. 120 v. 76 Ditis pater. *et al. cf. p. 147, 6. aliter p. 146, 24*). 5, 427 bracchia ... ad superas ... auras. 5, 414 **dextram** ... alte (10, 414 dextram ... -latam in iugulum. VAL. FL. 3, 139. 8, 359 SIL. 9, 626 APVL. met. 5, 20. *et al.*). MANIL. 5, 563 Nereis ab aequore **vultus** (VAL. FL. 1, 739 tenues ad carmina vultus -tulerat). COLVM. 2, 2, 22 boves ... ingrediantur sublimes et -latis capitibus. LVCAN. 1, 387 cohortes -latas ... alte ... promisere **manus** (PLIN. nat. 34, 87. QVINT. inst. 11, 3, 103 supra umeri altitudinem -lata. TERT. spect. 25 p. 25, 6 ad deum. *et al.*). PLIN. nat. 9, 102 tot figurae (*sc. testis sunt concharum*) planis, concavis, ... in orbem circumactis, ... caesis, in dorsum -latis *eqs.* VAL. FL. 1, 106 -latis cornibus. SIL. 17, 135 quadrupedem -latis pulsantem **calcibus** auras (APVL. met. 7, 19 quadam die nimia eius insolentia expugnata patientia mea calces in eum validas -tuleram). SVET. Iul. 64 -lata **laeva** (*al.*). Galba 18, 1 taurus securis ictu consternatus ... essedum eius (*sc. Galbae*) invasit -latisque pedibus totum cruore perfudit. APVL. met. 7, 16 -latis in altum vastis pectoribus. *et al.* *de ossibus fractis*: CELS. 8, 10, 1[B] multo saepius excidunt aliudque super aliud -tur. *translate*: **caput** -re, *fere i. q. clarum fieri*: VERG. ecl. 1, 24 verum haec (*sc. Roma*) tantum alias inter caput -tulit urbes, quantum ... solent inter viburna cupressi (VELL. 2, 4, 6 super totum terrarum orbem Roma -tulerat caput). OV. fast. 1, 209 postquam fortuna loci caput -tulit huius et tetigit ... Roma deos. trist. 1, 9, 45 sive per ingenuas aliquis caput -tulit artes *eqs.*

b *animantia* (*de corpore mortui p. 146, 10*): CIC. de orat. 1, 228 quod is C. Sulpicii Galli propinqui sui Q. pupillum filium ipse paene in umeros suos -tulisset. CAES. Gall. 7, 47, 7 manipulares ... ipse ... singulos exceptans in murum -tulit. VERG. georg. 3, 108 iam ... -lati *iuvenes in certamine equorum* sublime videntur aera per vacuum ferri atque adsurgere in auras. Aen. 9, 817 ille (*sc. fluvius*) accepit venientem ac mollibus -tulit undis et ... sociis ... remisit (*an praevalente notione 'auferendi'?, v. p. 141, 31*). MART. epigr. 22, 5 *rhinoceros* gravem cornu gemino sic -tulit ursum ..., ut *eqs.* TERT. spect. 23 p. 23, 21 diabolus ... tragoedos coturnis -tulit, quia *eqs.* *et al.* *nota* (*v. p. 145, 84*): CIC. rep. 3, 40 quorum (*sc. Herculis, Romuli*) non corpora ... sunt in caelum -lata. CARM. epigr. 1535 B, 1 aurae -tulere (*v. p. 139, 25*) parvolum ⟨superae Pium⟩. *reflex.*: VERG. Aen. 3, 215 monstrum ... Stygiis sese -tulit undis (*cf. p. 145, 48*). CLAVD. DON. Aen. 10, 855 p. 397, 12 'attollit ... se femur' qua (*sc. sententia*) iudicavit sibi esse moriendum, in aegrum se -tulit femur. AVG. civ. 20, 11 p. 434, 28 D. ipse *diabolus* de illis *gentibus* quodammodo sese -ens et procedens.

c *res corporeas quae aut manu aut instrumento levantur*: VERG. Aen. 2, 257 flammas cum regia puppis -tulerat. 10, 262 clipeum cum ... sinistra -tulit ardentem. PROP. 4, 8, 59 **lumina** (*i. faces*) sopitos turbant -lata Quirites (SEN. Ag. 569 clarum manu lumen nefanda vertice e summo -ens). OV. ars 1, 154 pallia ... collige et immunda ... -r humo. met. 5, 180 Perseus ... Gorgonis -tulit ora. 12, 248 funale ... alte. hal. 36 -lato calamo (*sc. piscandi*). LIV. 1, 40, 7 -latam **securim** in caput deiecit (VAL. FL. 5, 613). 10, 41, 14 **scuto** super caput -lato (44, 9, 9 *al.*). 28, 7, 1 **ignes** ab Oreo editi monuerant, sed serius ... ex specula -lati (LVCAN. 6, 259. *cf. et infra l. 51*). VITR. 10, 4, 3 modioli pleni ad summum -lati (et lati *HS*, adl- *G*) rursus ad imum revertentes infundent in castellum ipsi per se, quod -tulerint. 10, 4, 4 versatio rotae catenam in axem involvendo -et situlos in summum. COLVM. 6, 2, 3 asseres in modum iugorum a terra septem pedibus -lati configantur. 9, 5, 3 *v. p. 150, 66.* VAL. FL. 6, 345 ingentem Telamon ... -tulit **orbem** (*i. clipeum.* SIL. 4, 327. *et al.*). STAT. Theb. 4, 580 -latis ... vittis. 12, 731 quercum Marathonida Theseus (*i. hastam*). SVET. Cal. 32, 3 -lato alte malleo. Nero 19, 2 rastello humum effodit et corbulae congestam umeris -tulit. VOPISC. Aurelian. 24, 1 -lata purpurea clamide. AMM. 19, 5, 5 sago punici coloris -lato. 19, 11, 10 vexillo -lato repente barbarico. *et al.* *allegorice*: TERT. patient. 14 p. 22, 1 quale vexillum de inimico gloriae suae *deus* -tulit. adv. Marc. 3, 19 p. 408, 14 Iesus novae gloriae et potestatem et sublimitatem suam humero -tulit (*sc. crucem. cf.* PS. TERT. adv. Iud. 10 p. 729 Oe. gloriam ... in humero -tulit, crucem scilicet).

d *de rebus naturae*: **α** *naturales varii generis* (*exempla l. 53. 58. 63 allata referri possunt etiam ad I A 1. 3, p. 139, 62. 142, 69*): LVCIL. 999 simul ac paulo vehementius aura inflarit **fluctus** erexerit -tuleritque (SEN. benef. 1, 10, 1 fluctus quos aestus accedens longius -tulit, recedens interiore litorum vestigio tenuit). VARRO rust. 1, 29, 3 quod est inter duos sulcos -lata terra, dicitur porca. CIC. Tusc. 1, 41 (*de animarum particulis*) multo etiam integriora ac puriora sunt, ut a terra longissime se -ant. LVCR. 6, 89 **ignis** ... quo pacto per loca saepta insinuarit et hinc dominatus ut -tulerit se (SEN. nat. 7, 20, 2 ad haec stupent omnes quae repentinum ex alto ignem -unt. epist. 51, 1 quia ignis in altissimum -tur. 79, 2 ignis evanuit et minus [ς, nimis *rell.*] vehemens ac largus -tur. *al. aliter supra l. 26*). BELL. Afr. 52, 4 **pulvis** ... vento -latus (flatus *codd.* LIV. 4, 33, 8 pulvis -latus mixtusque fumo). VERG. Aen. 6, 23 contra -lata mari respondet Gnosia tellus. SEN. nat. 2, 26, 8 illic nubes esse, unde splendor -tur. 3, 25, 6 hoc est, cur quaedam tigna supra aquam paene tota -antur (*opp.* submissa). 4, 2, 1 hunc (*sc. Nilum*) nobilissimum amnium natura -tulit ante humani generis oculos et ita disposuit *eqs.* (LVCAN. 6, 474 Nilum non -tulit aestas. *v. infra l. 68 et p. 143, 6*). 5, 14, 3 flatus ... per hanc cavernam in nostras sedes -antur. 7, 8, 4 supra lunam. COLVM. 1, 4, 10 aer ... neque depressus hieme neque -latus in summa montium. LVCAN. 5, 78 tu quoque vix summam seductus ab aequore rupem -tuleras ..., Parnase (*i. vix super aequor eminebas, sc. in diluvio. cf. etiam p. 139, 51*). SIL. 8, 647 maior ... horrificis sese -tulit Allia ripis (*cf.* PLIN. paneg. 30, 2 quia piger Nilus [*cf. l. 60*] cunctanter alveo sese -tulerat). STAT. Theb. 9, 523 ventis alte cum -lata resedit tempestas. QVINT. decl. 388 p. 436, 16 litus amoenitate notum numquam -lato adluitur mari, sed *eqs.* PLIN. epist. 6, 16, 6 longissimo velut trunco -lata (*sc. nubes*) in altum quibusdam ramis diffundebatur. 8, 17, 3 *Anio* subruit montes et ... impulit tecta ac se super ruinas eiecit atque -tulit. FLOR. epit. 3, 3, 21 quippe velut -lata montibus suis Roma spectaculo belli interesset. APVL. flor. 41 in terris utcumque providentiae ratio poscebat, alibi montium arduos vertices -tulit, alibi camporum ... planitiem coaequavit. SOL. 1, 91 bello Cretico, cum -lata flumina plus quam vi amnica terras rupissent. CLAVD. carm. min. 27, 106 quo tempore pontus fuderit -latas scopulis stagnantibus undas.

β *caelestes* (*huc rettulimus ea etiam exempla quibus sidera ratione poetica quasi personata sunt, cf. et p. 145, 43*): CIC. Arat. 114 hic (*sc. Canis*) ubi se ... in lumina caeli -tulit. 351 simulac primum supero se lumine Cancer -tulit. 408 *Arcus* tribus -latus cum signis

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

corpore toto lucet. 434 cum magnis sese Nepa lucibus -t. 460 sese clara Fides. CATVLL. 62, 29 nec iunxere prius *conubia* quam se tuus (*sc. Hespere*) -tulit ardor. VERG. Aen. 4, 119 ubi primos crastinus ortus -tulerit Titan. 5, 65 si nona diem mortalibus almum Aurora -tulerit (11, 183 Aurora ... lucem. STAT. Theb. 2, 134 Mygdoniis -lata cubilibus ... Aurora). 8, 591 Lucifer ... os sacrum ([*inde* AVSON. 354, 8]. MANIL. 5, 39 Corniger. *cf. p. 145, 58*). OV. met. 7, 663 iubar aureus -tulerat Sol (fast. 2, 149 undis Lucifer. LVCAN. 5, 456 nocte fugata laesum nube dies iubar -tulit. PETRON. 89 v. 54 plena Phoebe. *et al.*). fast. 4, 163 -latae metuendus acumine caudae Scorpius. MANIL. 4, 847 velut -latam Phoeben. 5, 218 ubi se *Canicula* ponto per pronas -tulit oras. 5, 348 quattuor appositis Centaurus partibus -t sidera. GERM. 497 cum Phoebus radiatos -tulit ignes. frg. 4, 119 ubi se Tauri sinuatis cornibus -t (*sc. Mercurius*). PLIN. nat. 2, 43 *luna est* alias contigua montibus nunc in aquilonem -lata, nunc in austros deiecta. VAL. FL. 4, 517 -tulit adsurgens noctem pater (*sc. Typhon*) imaque summis miscuit. STAT. Theb. 6, 26 laboriferos caelo Titonia currus -tulerat. AVIEN. Arat. 990 partibus iste (*sc. tropicus Capricorni*) tribus tantum se circulus -t (1059). 1105 colla ... quae Cancro sese emergente per aethram -tulerant, abeunt. AMM. 26, 1, 8 *sol* a secunda particula -latus Arietis. DRAC. laud. dei 8, 370 sidera Phoebus -latis condebat equis. *et al.*

γ *de plantis, arboribus*: COLVM. 4, 10, 2 vinea ... quae se primi anni flagello supra iugum -tulit. 4, 24, 8 in quattuor ... pedes supra terram vitem -latam ... componito. VAL. FL. 6, 76 densior haud usquam nec celsior -tulit ulla silva trabes (*cf. et p. 143, 46 sqq.*). AMBR. hex. 3, 11, 47 hinc pinus, hinc cypressus in alta se -tulerunt cacumina.

e *de volucribus* (*in similitudine volandi de hominibus l. 31. 32*): CIRIS 515 *Ciris* ut sese cano de gurgite ... ad caelum stridentibus -tulit alis. LIV. 7, 26, 6 corvus ex conspectu -latus orientem petit. 21, 30, 8 legatos non pinnis sublime -latos Alpis transgressos (AMM. 15, 3, 9 quasi pinnis -latus ad comitatum principis advolavit). PLIN. nat. 9, 84 lolligo *piscis* ... volitat extra aquam se -ens. APVL. flor. 8 cum ... eo sese aquila -tulit (SEDVL. epist. 1 p. 6, 6 non semper aquila supra nubes -lata pervolitat).

f *vocem* (*aliter p. 144, 8. 145, 9*): VITR. 5, 2, 2 vox ... disputantium -lata in altitudinem intellectui non poterit esse audientibus (5, 8, 1). *ibid.* vox ab imis ... in aera -lata. HIL. in psalm. 119, 8 p. 549, 13 multos ... dolorum ... vulnera ad deum vocem -re compellunt. MART. CAP. 9, 967 aut -enda vox aut premenda. DRAC. Romul. 8, 90 -lata voce. *et al.*

2 *aedificando erigere* (*sensu strictiore*): CAES. civ. 2, 8, 3 magno esse usui posse, si haec esset in altitudinem turris -lata. VITR. 4, 1, 6 cum invenissent pedem sextam partem esse altitudinis in homine ... in columnam transtulerunt et ... tantas (*sc. crassitudines*) sex cum capitulo in altitudinem -tulerunt. TAC. ann. 2, 19 latus unum *paludis* Angrivarii lato aggere -tulerant (*i. aggerem exstruxerant*). VEN. FORT. carm. 1, 4, 5 -tulit hanc (*basilicam*) Faustus (*i. condidit*).

B ***translate:*** *in statum vel condicionem sublimem adducere* (*adhibetur tam in bonam quam in malam partem, quod maxime ex additamentis elucet, e. g.* laudibus gaudio *sim., saepius i. q. celebrare, laudare [v. et p. 149, 65], contra cum nota vitii: e. g.* superbia, gloria *sim. fere i. q. insolentem, inflatum sim. reddere. refl. c. notione inchoativa fere i. q. surgere, oriri: p. 148, 30. 149, 19*): **1** *homines* (*v. et p. 143, 10 sqq.*): **a** *cum nudo obiecto* (*rem personatam p. 148, 14*): TRAG. inc. 93 Telamo modo quem gloria ad caelum -tulit (VERG. catal. 3, 2 quem ... gloria ... altius et caeli sedibus -tulerat, *sc. Alexandrum?*). CIC. Q. Rosc. 31 quae res -tulit eum (Sull. 27 res ... gestae ... meae me nimis -tulerunt. LIV. 37, 45, 12 neque eos secundae res -tulerunt). Catil. 1, 28 qui (*populus Romanus*) te, hominem per te cognitum, ... ad summum imperium per omnis honorum gradus -tulit (IMP. AVG. Suet. Aug. 71, 3 benignitas ... mea me ad caelestem gloriam -et. VELL. 2, 128, 1 ad principale ... fastigium. CVRT. 3, 8, 10 regem ... absentia sua ad vanam fiduciam -latum. AMM. 30, 1, 3 ad superbos actus. COD. Theod. 6, 35, 5 [*a. 328*] palatini ... cum ad dignitatum cumulos -lati fuerint. COD. Iust. 5, 4, 28, 3 [*a. 531*] ad senatoris dignitatem. *cf.* SEN. clem. 1, 5, 5 magnus animus ... qui nisi se ad illam [*sc. magnam fortunam*] -tulit et altior stetit, illam ... deducit. *et al.*). Balb. 18 omnes quos aut fortuna -tulit aut ipsorum inlustravit labor et industria (NEP. Dion 6, 1 quem *fortuna* ... ante -tulerat, demergere est adorta. LIV. 45, 8, 7 prospera *fortuna* flatu suo. VELL. 2, 40, 5. OCTAVIA 379 quid me, potens Fortuna, ... alte -tulisti? *cf.* LIV. 30, 30, 23 non ... cohibendo -entem se fortunam quanto altius -latus erat *Atilius*, eo foedius conruit). de orat. 1, 170 propinquum nostrum ... praecipue in hoc -endum et laudandum puto, quod *eqs.* Brut. 292 ut apud Platonem Socrates in caelum -t Protagoram *eqs.* (VELL. 2, 131, 1 quidquid numinum hanc Romani imperii molem in amplissimum terrarum orbis fastigium -tulit. SEN. dial. 12, 6, 2 te in altiorem ordinem amor Caesaris -tulit [*syn.* eduxerunt]. TERT. apol. 25, 2 Romanos pro merito ... in tantum sublimitatis -latos ⌊et impositos⌋ [*F, om. vulg.*], ut *eqs.* AMM. 14, 1, 1 in fastus [PASS. Petr. 1 in fastum elationis]. 14, 2, 14 in excidium ... Seleuciae. 16, 10, 12 in arduum supercilium. 22, 2, 2 in immensum -latus. 28, 16, 15 in pertinaciam. *al.* HIER. epist. 147, 2, 1 in superbiam [in Ier. 1, 23 p. 24, 4 *al.* VVLG. I Tim. 3, 6 *al.*]. *et al.*). Tusc. 4, 14 in quo (*sc. bono praesenti*) -ri rectum esse videatur. 4, 37 nimis laetabile ad -endum (*opp.* demittendum animum). phil. frg. V 21 M. *v. p. 143, 58.* LIV. 4, 13, 3 conspectus -latusque (inflatusque *V*) supra modum hominis privati (SEN. benef. 6, 3, 2 omnia ... quae vos tumidos et supra humana -latos oblivisci cogunt *eqs.* TAC. ann. 2, 34 Urgulania, quam supra leges amicitia Augustae -tulerat. *cf.* QVINT. inst. 12, 10, 39 super modum -latus M. Tullius. TAC. ann. 4, 40 cum ... immensum attolli provideret, quem coniunctione tali super alios -tulisset *Augustus.* SIDON. epist. 2, 3, 2 Pompeium super aemulos. *v. etiam p. 149, 6. et al.*). *al.* VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 quos sublime -tulerunt improviso recussu destitutos ... immergunt. SEN. epist. 74, 18 illos degravant ipsa quae -tulerant. 107, 2 alio loco comitem (*sc. mortem, v. p. 147, 56*) relinques, alio -es, alio timebis. VAL. FL. 7, 540 regem (*Aeeten*) spes vana sub ortu (*Aurorae*) -tulerat, quantis *eqs.* ITALA thren. 4, 2 (Rufin. Orig. in num. 9, 4 p. 61, 27 B.) filii Sion qui erant honorabiles et in auro -lati (*gr.* οἱ ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ. VVLG. amicti auro primo). GALLICAN. Avid. 8, 1 ille non exsultavit non -latus est. QVEROL. p. 18, 1 *v. p. 142, 2.* VVLG. Dan. 2, 48 Danielem in sublime. AVG. civ. 14, 13 p. 33, 11 D. cum -lati fuissent (*sec. psalm. 72, 18*), ut prius extollerentur et postea deicerentur. SVLP. SEV. Mart. 24, 1 eo usque -latus est, ut *eqs.* SACR. Leon. 354 *opp.* subiecti. *et al.*

b *reflex.* (*cf. etiam l. 56. 58. 68. 74. 80. al. tam de iis qui excellunt praeter ceteros quam de iis qui alqa. re gloriantur*): TER. Haut. 709 huic equidem consilio palmam do: hic me magnifice -o, qui *eqs.* (*i.* '*me iacto*'). CIC. Cael. 75 qua ex vita ... verum ex eo quicquid erat, emersit totumque se eiecit (erexit *Karsten*) atque -tulit. de orat. 2, 342 non -tulisse se in potestate. 3, 136 sin aliquis excellit unus e multis -t se. Brut. 26 Athenae ... qua in urbe primum se orator -tulit (*i.* '*ortus est*', *v. p. 147, 54*). parad. 15 an quisquam in potiendis voluptatibus gloriando se et praedicatione -t. Tusc. 4, 39 quod aut cupias ardenter aut adeptus -as te insolenter. off. 1, 124 privatum ... oportet ... vivere neque summissum et abiectum neque se -entem. BELL. Hisp. 30, 6 se -entes iniquo loco sui potestatem faciebant. LIV. 22, 59, 10 nec premendo alium me -tulisse velim. 30, 20, 4 neque hac deformitate reditus mei tam P. Scipio exsultabit et -et sese quam Hanno. SEN. dial. 7, 16, 2 qui ad superiora progressus est et se altius -tulit (FLOR. epit. 1, 26, 8 Manlium ... altius se et incivilius -entem. AMM. 15, 7, 7 Athanasium episcopum ultra professionem altius se -entem). FLOR. epit. 4, 10, 7 rursus cum se Romani -tulissent. *et al.*

c *cum ablat. causae* (*instrum. l. 62*): LVCIL. 812 omnia alia in quibus -imur rebus (CIC. leg. agr. 2, 97 quibus illi rebus -lati et inflati. *et al.*). CIC. Mur. 65 te ipsum ... animi quodam impetu concitatum et vi naturae atque ingenii -latum (*nisi ad I A 3b, p. 143, 32*). Sest. 98 neque ... rerum gerendarum dignitate homines -ri ita convenit, ut *eqs.* 134 expectatione -latus homo. Vatin. 41 eum summis laudibus -tulisti (har. resp. 50 maximis. Planc. 63 Marcell. 10 leg. 3, 22. off. 2, 36 [*syn.* suspiciunt]. Att. 8, 4, 1. 14, 17 A, 1 te summis laudibus ad caelum [epist. 9, 14, 1. 12, 25^{a}, 7. 15, 4, 11]. NEP. Lys. 4, 2 Alcib. 11, 1. Dion 7, 3 quorum ... in caelum fuerat -latus laudibus. Att. 10, 6 praecipua laude. *et saepe*). har. resp. 49 -latus ... spe posse se *eqs.* (Phil. 2, 38 spe victoriae. CAES. Gall. 7, 47, 3 *milites* -lati spe celeris victoriae et hostium fuga et ... secundis proeliis. AMM. 23, 5, 8 spe status prosperioris. *et al.*). Deiot. 26 hac laetitia Deiotarum -latum ... saltavisse (fin. 5, 42 si vicerunt, -unt se laetitia, victi debilitantur animosque demittunt. 5, 61 ac. 1, 38. Tusc. 4, 66 [*opp.* afflicti molestia]. 4, 68 se. 5, 17 impotenti. epist. 2, 10, 1. 13, 18, 1 HIRT. Gall. 8, 29, 3. *et al.*). Phil. 2, 102 insolentia -latus (*cf.* FLOR. epit. 1, 24, 2 Appius eo insolentiae -latus est). Phil. 5, 48 honoribus nostris -latus (*cf.* SALL. Iug. 49, 4). de orat. 3, 52 nemo -tulit eum (*sc. oratorem*) verbis (*v. supra l. 42*), qui *eqs.* rep. 3, 42 Scipio quasi quodam gaudio -latus (epist. 10, 12, 2 incredibili. LIV. 21, 53, 1 *al.* SEN. dial. 2, 9, 3. *et al.*). Tusc. 5, 16 -latus ... levitate inanique laetitia exsultans et temere gestiens. 5, 17 animi inani voluptate (off. 1, 104 BELL. Alex. 51, 2 [*Aldus*, voluntate *codd.*]. *et al.*). Lael. 54 -untur (*sc. quos fortuna complexa est*) fere fastidio et contumacia. epist. 9, 2, 2 qui enim victoria se -unt (CAES. Gall. 5, 47, 4 BELL. Alex. 76, 3 NEP. Paus. 1, 3 Lys. 1, 3. LIV. 2, 51, 1 Tuscos victoria -latos. 3, 62, 6. 21, 48, 8 equestri. *et saepe*). CAES. civ. 3, 59, 3 *Raucillus et Egus* freti amicitia Caesaris et stulta ac barbara arrogantia -lati despiciebant suos (RVFIN. hist. 5, 18, 5 p. 475, 14 hic adrogantia -latus, *cf. gr.* ὡς μάρτυς καυχώμενος). 3, 79, 6 gloria (BELL. Hisp. 23, 8 gloria se -entes. BELL. Afr. 22, 2 gloria et animi magnitudine. LIV. 31, 24, 13. *et al. saepe*). BELL. Alex. 41, 1 Pharnaces rebus secundis -latus (LIV. 4, 31, 6 Veientes re secunda -lati. 23, 37, 8 *al.* SEN. dial. 9, 1, 12. *et al. cf.* SEN. dial. 12, 17, 5 *C. Caesar* secundarum -latus eventu super humanum intumescebat modum). SALL. Iug. 14, 11 Iugurtha intoleranda audacia scelere atque superbia sese -ens (LIV. 5, 31, 5 Volsinienses ... superbia -lati [inflati *V*]. *et al. cf.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958^{C} vitio superbiae naturalis -latus *leo, gr.* διὰ τὴν ἐκ φύσεως ὑπεροψίαν. *v. et p. 149, 16*). NEP. Milt. 7, 2 Parum insulam opibus -latam (Alcib. 7, 3 secunda fortuna magnisque opibus). LIV. 9, 29, 4 apparatibus. 26, 51, 12 prae-

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mio -latum insolentem iuvenem. 27, 8, 7 huius famae consensu -latum. 28, 6, 8 Sulpicius tam facili ad Oreum successu -latus (42, 66 3 VAL. MAX. 9, 5 ext. 3. SVET. Nero 37, 3 -latus inflatusque tantis velut successibus. *et al.*). 33, 36, 6 prospera pugna. 42, 59, 8 felicitate. *al.* VELL. 2, 90, 3 *Hispania* in tantum Sertorium armis -tulit, ut *eqs.* SEN. dial. 10, 17, 3 haec . . . quibus se attollunt et super hominem -unt. SIL. 11, 492 -lata . . . turba favore. APVL. Plat. 1, 2 carminum confidentia -latus. TERT. bapt. 12 p. 211, 25 quando dominus . . . testimonio Iohannem -tulisset. ITALA 1 Tim. 6, 4 (Cypr. epist. 43, 6 p. 575, 17) si quis aliter docet . . . stupore -latus (elevatus *Q*, inflatus *P*; *gr.* τετύφωται, VVLG. superbus est. *cf.* TYCON. 3 p. 12, 28 quis tam tumore stuporis -latus diceret). AMM. 25, 5, 9 inopina prosperitate. HIER. epist. 65, 11, 2 quos praeconiis -unt. COD. Theod. 16, 8, 21 (= COD. Iust. 1, 9, 14, 1, *a. 412?*) ne Iudaei forsitan insolescant -latique sui securitate quicquam in . . . *Christianos* admittant. POMER. 1, 3, 2 p. 421^A cum se contra creatorem suum typho superbiae . . . hostiliter -tulissent. *et saepe al.*

2 *res incorporeas*: **a** *in universum* (*praecipue de animo eiusque affectibus; refl. cum notione inchoativa* [*cf. p. 147, 54*] *infra l. 33. 43. 50*): CIC. dom. 141 insolentia dominatus -tulerat animos (rep. 3, 4 quorum animi altius se -tulerunt. ac. 2, 135 sapientis animum numquam nec cupiditate moveri nec laetitia -ri. Tusc. 1, 43 SEN. Ag. 252. CVRT. 9, 10, 24 animo super humanum fastigium -lato. *et al. cf.* SPART. Hadr. 5, 2 Libya ac Palaestina rebelles animos -bant [*Σ*, aff- *PM*]. TREB. Claud. 11, 8 omnes qui rebelles animos -tulerant [*cf.* VOPISC. Aurelian. 38, 3 monetarii . . . rebelles spiritus -tulerunt]). prov. 34 res . . . asperae, si erunt relictae quamquam sunt accisae, tamen -ent se . . . et ad renovandum bellum revirescent. Tusc. 3, 23 laetitia . . . est voluptas animi -lata et gestiens. 3, 24 praeter modum -lata laetitia (4, 17 laetitia, ut . . . -atur et gestiat). 4, 20. 4, 35. 5, 15 iactationes . . . animorum incitatae et impetu inconsiderato -latae (*an ad I A 3 b? v. p. 143, 37*). Lael. 100 quae (*virtus*) cum se -tulit èt ostendit suum lumen (SIL. 3, 595 se Curibus virtus caelestis ad astra -et). PAVL. FEST. p. 194 vitae humanae, in qua altissima interdum ⟨. . .⟩, infima ad summum -untur. SEN. dial. 7, 10, 2 insolentiam et nimiam aestimationem sui tumoremque -latum super ceteros. epist. 120, 11 magnitudo super omnia -ens sese. PLIN. nat. 37, 3 his initiis coepit auctoritas *gemmarum* in tantum amorem -lata, ut *eqs.* QVINT. inst. 8, 4, 19 cum res atrocissimas quasque in summam ipsi -tulimus invidiam. PLIN. epist. 8, 6, 17 facilius est, ut me, quamquam indignationem quibusdam in locis fortasse ultra epistulae modum -tulerim, parum doluisse . . . credas. APVL. apol. 83 veritas olim interversa nunc se -t et velut alto barathro . . . se emergit. TERT. adv. Val. 7 p. 183, 20 haeretici quantas supernitates supernitatum et . . . sublimitates sublimitatum in habitaculum dei sui cuiusque suspenderint, -tulerint, expanderint, mirum est. ITALA Hab. 3, 10 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 13) sublimitas timoris eius -lata est (*gr. aliter.* VVLG. altitudo manus suas levavit). FIRM. math. 4, 21, 2 p. 261, 3 si . . . Mars actus decreverit, . . . dat arma ducatus ac gloriam . . ., maximarum potestatum decernit insignia, prout se decreti totius potestas -tulerit *eqs.* (*v. supra l. 19*). HIL. in Matth. 24, 2 p. 1049^A insolentiam deus humilem effecturus sit et humilitatem -laturus in gloriam. trin. 1, 34 p. 47^B usque ad evellendas omnes haereticorum occasiones legentium studia -tulissemus. OPTAT. 3 p. 77, 4 -tulit cor suum (*ibid.* p. 78, 16. AVG. civ. 1, 28 p. 45, 9D. consciae non se ex isto . . . bono cor inflatum -tulisse. *et al.*). SYMM. epist. 1, 21 perfectis atque -latis in cumulum bonis nihil adici potest. AVG. gest. Pelag. 36 p. 93, 15 ubi sese -tulit aliquantum voluntas, ibi *eqs.* CARM. epigr. 1414, 13 (= INSCR. christ. Diehl 1233) ars veneranda fidem, fidei decus -tulit artem (*sc. Dionysi medici*). *et al.*
nota apicem -re *alci.* (*aut per tautol. dictum aut ex duabus elocut. commixtis ortum videtur*): TERT. anim. 46 p. 377, 9 Epicharmus . . . summum apicem inter divinationes somniis -tulit cum Philochoro Atheniensi.

b *sensu strictiore*: **α** *i. q. celebrare, laudare* (*v. p. 147, 52*): RHET. Her. 2, 28, 45 vitiosum est in comparandis rebus alteram rem -re, de re altera mentionem non facere *eqs.* (*nisi pertinet ad I C 2 a, supra p. 144, 36*). CIC. Verr. II 4, 124 nimium forsitan haec illi mirentur atque -ant (*inde* ISID. diff. 1, 191 [*v. p. 139, 46*], Cicero: nimium fortasse haec illi eferunt. *quod falso inter frgg. Cic.* [frg. inc. K 25] *Müller recepit, v. Heraeus Archiv 14, 1906, p. 278*). Mur. 15 contempsisti L. Murenae genus, -tulisti tuum. Arch. 15 doctrina quam tu -s laudibus (Flacc. 103 ea . . . quae uno consensu omnium . . . in caelum laudibus -bantur [fin. 2, 80 quamvis *amicitiam* Epicurus . . . in caelum -at laudibus]. Marcell. 29 res tuas gestas. ac. 2, 61 tantis laudibus philosophiam. Lael. 24 Att. 12, 21, 1 epist. 15, 21, 4. CAES. civ. 3, 87, 1 *opp.* despiceret. *et al.*). Arch. 21 quae (*sc. tropaea sim.*) quorum ingeniis -untur, ab eis populi Romani fama celebratur. de orat. 2, 128 facultatis quam . . . Crassus in caelum verbis -tulit (3, 146 LIV. 28, 43, 4). 2, 208 laudem atque gloriam. 2, 304 laudando et -endo (*opp.* extenuando). Tusc. 5, 85 quam *virtutem*, cum ad caelum -tulerunt. Att. 9, 13, 3 ego illa -tuli semper (*antea*: praedicatione). 14, 18, 1 rem gestam Dolabellae nimis in caelum. HOR. epist. 1, 10, 9 ista reliqui, quae vos ad caelum -tis rumore secundo. LIV. 34, 23, 2

cum legatus Atheniensium . . . Romanorum in Graecia merita -tulisset. VITR. 9 praef. 16 mentes aëris altiora prospicientes memoriarum gradibus ad caelum -latas (-lati *EGH*). SEN. suas. 7, 10 linguam. CLAVD. DON. Aen. 11, 395 p. 475, 3 magna pompa verborum propria -tulit gesta. HIER. epist. 22, 23, 1 virginitatem non -imus, sed servamus (49, 7, 1). *et al.*

β *de pretio augendo, i. q. amplificare*: VARRO rust. 3, 6, 6 quem (*sc. Hortensium*) cito secuti multi -tulerunt eorum (*sc. pavonum*) pretia.

II *singularia*: **A** *ex usu verbi ferendi et compos.*: **1** *i. q. perferre*: ACC. trag. 216 quod multi invideant multique expetant inscitiast postulare si laborem summa cum cura -as. CIC. carm. frg. 37, 3 neque tam terribilis . . . est . . . sors nec ira caelitum invectum malum, quod non natura humana patiendo -at.
2 *fere i. q. prae se ferre, ostendere*: CIC. de orat. 2, 88 volo . . . se -at in adulescente fecunditas (*cf. p. 143, 21*). PLIN. paneg. 73, 1 non amictus cuiquam, non habitus quem modo -tulerat. HIL. in Matth. 12, 18 p. 990^A sermo se et in praesens exserit et -t in futurum. **3** *i. q. offerre* (*cf. p. 139, 57*): CONC.^S I 3 Rustic. p. 160, 30 noli mihi membra virginis ad opprobrium divinitatis -re (*vers. Tur.* offerre). VITAE patr. 5, 16, 18 illi . . . fratri -bat tantummodo modicum panem ad scram (*i. 'ferendo apponebat', gr. Nau, 1912, p. 295 n. 340* τῷ δὲ ἀδελφῷ ἔφερε μικρὸν ἄρτον κατ' ὀψέ).
4 *i. q. ferendo habere, indui*: GREG. TVR. Franc. 4, 5 p. 144, 22 angelus domini qui tam caesariem quam vestem in similitudinem nivis candidam -bat (*D 5 cum VP*, off- *A 1*). virt. Mart. 1, 6 p. 592, 19 apparuit eis veneranda canities senis ad instar nivis candorem -ens.

B *variae significationes*: **1** *fere i. q. segregare* (*sc. extollendo super ceteros*): GRATT. 293 illum *canem* impatiens aequae vehementia sortis -tulit: adfectat materna regna sub alvo.
2 *i. q. in altum mittere* (*fluxit ex eo usu q. e. sub II A, cf. p. 145, 41*): GRATT. 374 sive a Stygia letum Proserpina nocte -tulit. VITR. 2, 9, 1 vere . . . omnes arbores fiunt praegnantes et omnes suae proprietatis virtutem -unt in frondem anniversariosque fructus. **3** *i. q. educere* (*aliter p. 140, 45*): ITALA Ezech. 37, 1 (Tert. resurr. 29 p. 66, 15) facta est super me manus domini et -tulit me in spiritu (ἐξήγαγέ με. VVLG. eduxit). **4** *fere i. q. porrigere*: AVIEN. Arat. 1214 manus *Centauri* -t dextera praedam silvarum (*Arat. 661* ὅ ῥ' ἐνὶ χειρὶ δεξιτερῇ Κένταυρος ἔχει. *aliter p. 141, 6*). **5** *fere i. q. gerere*: ENNOD. epist. 8, 33, 1 p. 221, 4 diaconum his studiis -tulisti (*i. 'diaconatum egregie gessisti'*).

part. perf. pass. **ēlātus**, -a, -um *pro adi.* *compar.* -ior, -ius: CIC. Brut. 35 SEN. contr. 1, 8, 16 COLVM. 2, 4, 10 PLIN. nat. 11, 206. *al.* *superl.* -issimus: TERT. apol. 35, 11 VOPISC. Prob. 21, 3.
de notione: GLOSS.^L II Abav. EL 3 -um superbum vel elevatum. 4 -us ambitiosus, superbus, ἀλαζών. Philox. EL 3 ἐπαρθείς. ὑψωθείς. III Abstr. EL 12 -us tumidus, superbia inflatus vel honore sublimatus. GLOSS. ἐπηρμένος. -a ἐκτεταμένη. *cf. et p. 139, 36. 37.*
pro subst. e. g. p. 151, 3. 23 bis. 27. 33. 35, p. 152, 13. 15 al.

I *proprie de situ*: *i. q. altus, erectus, sublimis sim.*:
A *de animantibus* (*et corporis partibus*): VARRO ling. 5, 76 *galeritus* in capite habet plumam -am. PLIN. nat. 11, 206 dexter *ren* omnibus *animalibus* -ior. VAL. FL. 2, 532 stat mediis -us aquis *Alcides*. PLIN. paneg. 22, 2 *Traianus* sola corporis proceritate -ior aliis et excelsior. AMM. 19, 2, 3 -a in arduum specie elephantorum agmina . . . leniter incedebant. AMBR. Abr. 2, 8, 58 partes nostri corporis -iores aliae, aliae planiores. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 71, 1 p. 55, 21 non me permittit . . . angor erecto . . . pectore et -is ac sublimibus oculis incedere, sed humiliat *eqs.* (PHYSIOGN. 32 p. 48, 14 alti atque -i oculi). AVG. mor. Manich. 2, 9, 16 -ioribus *animalibus*. MART. CAP. 1, 39 *Iuno* adhaerebat -iori . . . Iovi (*ibid. Iuppiter* iugali -ior adhaerebat). 5, 434 Tisias . . . cunctis . . . -ior videbatur.

B *de rebus* (*sive naturalibus sive de operibus arte factis; de herbis infra l. 70. p. 151, 1*): COLVM. 2, 4, 10 modo in -iora, modo in depressiora clivi obliquum agi sulcum oportebit. 9, 5 3 tribus -is ab humo pedibus, exiguis . . . fenestellis. PLIN. nat. 2, 174 -a in caelum et ardua adspectu . . . iuga. 3, 117 Vesuli montis celsissimum in cacumen Alpium -i (MART. CAP. 6, 640). 5, 7 *Atlantis* -i super nubila atque in vicina lunaris circuli. 26, 82 species *crethmi* quae -ae hortensiae. 33, 129 plurimum refert . . . media *specula sint* depressa an -a. STAT. Theb. 7, 448 in vallum -ae rupes (AMM. 15, 10, 11 excisa . . . rupe in immensum -lata). TERT. apol. 35, 11 -issimis et clarissimis lucernis. adv. Val. 7 p. 183, 16 primus . . . *Ennius* (*ann. 60*) 'caenacula maxima caeli' . . . pronuntiavit -i situs nomine. ITALA Dan. 2, 31 (Cypr. testim. 2, 17 p. 84, 6. Firm. err. 20, 4 p. 52, 1) -a *imago* (ὑπερφερής. VVLG. sublimis). VOPISC. Prob. 21, 3 *turrem* speculae causa -issimam exaedificaverat. CHALC. transl. 46^C ut -iores . . . partes speculi altera superior altera inferior locentur (*gr. aliter*). comm. 60 p. 128, 13 esse aliquam -iorem eminentiam inter utramque caeli plagam. 66 p. 134, 16 *per circulum meridialem* sol excelso itineris -ior terram directo despicit nutu. 69 p. 137, 2 cum . . . aquiloni se applicant *planetae*, -iores (*opp.* humiles) . . . cognominantur. *al.* AMM. 16, 10, 14 vertices. AVG. beat. vit. 2, 13 p. 99, 21 sese omnes quasi in

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um ferculum tetenderunt. PHYSIOGN. 6 p. 11, 2 planta ... a reliquo vestigio -ior. MART. CAP. 1, 15 fluctu. 2, 149 non ... de humilitate aeris .. quaero ... sed -a disquiro. 6, 601 caeli culmina sol -us illustrat.

II *translate de statu sive condicione: i. q. grandis, magnus, sublimis*: **A** *generatim*: **1** *in bonam partem*: **a** *de animantibus eorumque natura, moribus sim.*: VARRO rust. 3, 9, 5 qui (*galli*) -i sunt ac vociferant saepe (COLVM. 8, 2, 11 -i, alacres, vigilaces). CIC. Tusc. 1, 96 quam -o animo *Theramenes* est (off. 1, 61 animo magno -oque humanasque res despiciente [LIV. 26, 19, 1]. LIV. 28, 8, 2 AMM. 21, 16, 1. 29, 5, 17 *al.*). SEN. dial. 6, 26, 1 (*ad Marciam*) patrem tuum ... ingenio ... tanto -iore, quanto est ipse sublimior, dicere (epist. 90, 13 ingenii ... non magni nec -i. *cf.* QVINT. inst. 10, 1, 44 quosdam -ior ingenii vis ... capit). SEN. epist. 111, 2 *cavillationibus* quisquis se tradidit ... neque fortior fit neque temperantior neque -ior. 115, 4 *faciem* super ... mensuram solitorum ... -am. QVINT. inst. 10, 1, 104 -um abunde spiritum. 11, 3, 134 gestus *dicentis*. 12, 10, 39 *v. p. 148, 8.* MAR. VICTORIN. adv. Iust. 3 p. 1001[C] -a laetitia gaudeo profiteri. AMM. 21, 5, 9 magnum -umque ducem *Iulianum*. 24, 4, 4 magna -aque fiducia. RVFIN. hist. 5, 2, 4 p. 431, 2 *martyres* erant ... inter fratres humiles, inter persecutores -i (*gr. deest*). MART. CAP. 6, 573. SIDON. epist. 1, 9, 2 erant ... in senatu plerique ... genere sublimes, dignitate -i. IORD. Get. 34, 182 (*de Attila*) ut -i potentia ipso quoque motu corporis appareret. PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366[C] virgo ... proposito mentis -a (*gr.* σοβαρά).

b *de rebus variis*: CHALC. comm. 191 p. 235, 18 *homo* cuncta ... meliora et -iora veneratur. CLAVD. 5, 440 -is ... confidere rebus. COD. Theod. 12, 1, 74, 4 (*a. 371*) exceptis eminentium -is titulis dignitatum. SIDON. epist. 4, 3, 8 *hymnus* commaticus est copiosus, dulcis, -us.

2 *in malam partem, i. q. tumidus, superbus, arrogans sim.*: **a** *de hominibus* (*de re personata infra l. 43*): VERG. Aen. 11, 715 vane Ligus frustraque animis -e superbis. TERT. adv. Marc. 5, 12 p. 618, 10 emendat ... deus Marcionis secundum creatorem -os aemulantem et (ut *codd.*) deponentem ... de solio dynastas. virg. vel. 15 p. 906 Oe. *dei* extollentis humiles et deprimentis -os (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 739 deicit *deus* -os et mergit ab arce superbos). ITALA Is. 2, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 33 p. 531, 24 Cypr. epist. 59, 3 p. 669, 21) dies domini Sabaoth ... in (super *Cypr.*) omnem sublimem et -um (-um et excelsum *Cypr.* ὑψηλὸν καὶ μετέωρον. VVLG. arrogantem). Is. 10, 33 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 17) -i comminuentur. *syn.* sublimes (ὑψηλοί. VVLG. excelsi). FIRM. math. 8, 26, 8 p. 337, 14 -us nimio felicitatis augmento. err. 24, 4 p. 62, 1 tunc -o gaudio (*v. infra l. 75*) clamat -a mortalitas. DON. Ter. Hec. 507 (*ad* sublati animi sunt) nove pro -is sublatos dixit. FILASTR. 38, 2 Valentinus ... -ior ... factus. AMM. 17, 11, 3 gentem *Persarum* insolentia semper -am. 21, 4, 7 hoc casu -ior Iulianus. 22, 9, 1 prosperis Iulianus -ior ultra homines iam sperabat (*cf.* 23, 5, 24 miles exsultans speque prosperorum -ior). 29, 5, 27 praeteritis -ior casibus. *al.* HEGES. 1, 12, 3 p. 18, 16 Pharisaei ... captantes -latam mulierculam extollendo suam fecere (*gr. aliter*). *al.* VVLG. Rom. 1, 30 superbos -os inventores malorum (ὑπερηφάνους ἀλαζόνας. II Tim. 3, 2 homines ... -i superbi [ἀλαζόνες ὑπερήφανοι]. RVFIN. hom. Orig. in num. 12, 4 p. 104, 6 B. *ibid.* p. 105, 8 *al.* PHYSIOGN. 82 p. 111, 4. *et al.*). DIDASC. apost. 24, 29. RVFIN. hom. Orig. in num. 13, 1 p. 108, 20 B. regis Seon, regis -i. *al.* CLAVD. 3, 164 nimium ... -us avaro pascitur aspectu *Rufinus*. PAVL. NOL. carm. app. 1, 117 (*ad coniugem*) sollicita -um cohibe, solare dolentem. AVG. civ. 18, 32 p. 300, 31 D. -orum est contrita superbia. *al.* in euang. Ioh. 14, 5 p. 1504[extr.] homini superbienti et -o. c. Pelag. 3, 7, 20 p. 510, 14 remanent ... in aperta iniquitate ... elisi, in fallaci iustitia insipienter -i. grat. Christ. 25, 26 p. 147, 2. serm. 181, 2, 2 p. 980[med.] humiles fierent, non -i (EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885[A] mitem moribus esse vel asperum, humilem vel -um, *gr. p. 40*[A] ὑπέρογκον καὶ ἀλαζονείαις ὑπεραιρόμενον. *et al.*). serm. cod. Guelf. 4096 ed. Morin 24, 4 p. 98, 150 *Saul* tanto invidentior, quanto -ior. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 1 quis nostrum est, quem si unus homunculus ... salutaverit, non continuo -us sit superbia? HYD. chron. II p. 21, 89 Gundericus ... impie -us. CASSIOD. in psalm. 112, 6 p. 809[D] erubescant -i.

b *de rebus* (*maxime ad hominum mores pertinentibus*): ITALA I reg. 2, 3 (Cypr. testim. 3, 4 p. 117, 3) nolite gloriari neque loquamini -a (ὑψηλά. VVLG. sublimia). Luc. 16, 15 (Tert. adv. Marc. 4, 33 p. 531, 20) quod -um est apud homines, perosum est deo (ὑψηλόν, VVLG. altum). ARNOB. nat. 1, 38 p. 26, 1 qui ... -as supercilio cervices modum fecit suae infirmitatis agnoscere. FIRM. math. 1, 2, 3 p. 6, 26 Hispani *fiunt* -a iactantiae animositate praeposteri. err. 24, 4 p. 62, 1 *v. supra l. 42.* AMM. 21, 16, 1 popularitatem *Constantius* -o animo contemnebat (29, 5, 17 AMBR. in psalm. 118 serm. 10, 1). RVFIN. Orig. in gen. 10, 2 p. 96, 1 B. deponit ... -am Graecae facundiae arrogantiam (*opp.* humilem ac simplicem sermonem). Greg. Naz. orat. 9, 10, 3 p. 275, 24 inclinemus Stoicorum -um supercilium (CONC.[8] I 3 Rustic. p. 145, 22 -um adversus omnes supercilium elevasti. *deest vers. Tur., gr.* ὑψηλήν). AVG. civ. 16, 11 p. 142, 10 D. -ioris impietatis gentes. serm. 362, 5, 5 p. 1613[extr.] audite a me vocem ... piam, humilem, mansuetam, non -am, non turbulentam. CLAVD. MAM. anim. epil. p. 191, 4 potuit videri superfluum et -um docere velle, quem sciam nosse. DRAC. Romul. 6, 85 non ibi livor edax, non est -a potestas.

B *speciatim de sermone, oratione, eloquentia*: **1** *fere pro t. t. artis rhet., i. q.* ὑψηλός: CIC. Brut. 35 nihil ... dici ... fieri possit ... grande, ... ornatum ... quo quicquam esset -ius (*sc. quam est apud Demosthenem*). orat. 124 *principia orationis* nondum -is incensa verbis (DON. Ter. Ad. 638 'pepulisti' -um verbum et tragico coturno ... accommodatum). CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 *genus scripturae* incitatum atque -um esse debere. SEN. contr. 1, 8, 16 Dorion dixit rem paulo ... -iorem, quam pressa et civilis oratio recipit. SEN. epist. 100, 10 oratio. QVINT. inst. 6, 2, 19 dicendi genus ... nihil superbum, nihil -um ... ac sublime desiderat. 11, 3, 17 modis *utendi voce*. 11, 3, 43 sermo ... miscens longa brevioribus, gravia acutis, -a summissis. PLIN. epist. 1, 8, 5 *materiae genus* est ... paulo quasi gloriosius et -ius. 3, 13, 4 nec ... affectanda sunt semper -a et excelsa (*paulo post:* orationem tam summittere quam attollere decet). 6, 33, 8 sunt multa ... -a, multa pugnacia, multa subtilia. 7, 12, 4 tumidius ... sonantius et -ius. **2** *de quolibet sermone*: FIRM. math. 1, 1, 1 p. 4, 14 qui ... omnem philosophiam ... putant se posse -i sermonis auctoritate perfringere. 1, 3, 4 p. 10, 5 qui artem ... -a oratione persequitur.

adv. **ēlātē.** *comp.* -ius: NEP. Paus. 2, 2 PLIN. epist. 4, 14, 3. 7, 22, 3. *al.* *superl. non legitur.* [*pro* latius *trad.* ⟨e⟩latius *coniecerunt:* *Ciacconius in* CAES. civ. 2, 17, 4 *et* 3, 79, 4 (*probab., seq. utrubique* inflatius). *Petschenig ad* AMM. 24, 4, 4 (*cf. et Clark ad l.*)]

1 *technice de oratoribus, i. q.* ὑψηλῶς: CIC. opt. gen. 10 ita fit ut Demosthenes certe possit summisse dicere, -e Lysias fortasse non possit (*citat:* CHAR. gramm. p. 258, 24 B.). Tusc. 5, 24 non est ausus *Theophrastus* -e et ample loqui, cum humiliter demisseque sentiret. QVINT. inst. 1, 10, 24 et voce et modulatione grandia -e, iucunda dulciter, moderata leniter canit *orator*. PLIN. epist. 4, 14, 3 *hendecasyllabis* describimus aliquid modo pressius, modo -ius. 7, 22, 3 nihil volo -ius de modestissimo viro dicere. AQVILA rhet. 40 p. 34, 26. MART. CAP. 5, 441 -ius.

2 *fere i. q. tumide, superbe*: NEP. Paus. 2, 2 *Pausanias* -ius se gerere coepit. GELL. 9, 15, 4 praefatur *adulescens* arrogantius et -ius quam aetatem eius decebat. AMM. 31, 2, 22 nec quicquam est quod -ius iactent. AMBROSIAST. in II Cor. 5, 13 p. 296[A] -e vel superbe ... locutus (HIER. interpr. Iob 15, 11). PETIL. Aug. c. Petil. 3, 52, 64 p. 218, 20 invidiose et -e dixisti. AVG. civ. 7, 5 p. 281, 1 D. mysteria ista doctrinae loquacius et -ius praedicares. GREG. M. moral. praef. 19 p. 527[C] quamvis deum -e vivendo refugiunt *arrogantes*.

3 *sensu proprio, fere i. q. alte*: AMM. 18, 6, 13 summitatibus sagi contortis -ius.

deriv.: efferentia, effertor. elatio, elatare. *Bannier.*

effersūra, -ae *f.* *ab* effervere. *i. q. inflammatio*: ORIBAS. syn. 3, 7 add. p. 895 (*ex A a*) emplastrum diapsimithiu ad scabiosos et ad conbustos et ad -as ignitas (*cf. Thomas, Mélanges Havet, 1909, p. 508*).

effertor ἐκκομιστής GLOSS. II 220, 56. **effervefacio** *v.* exf-.

efferveo, -ēre *et* **effervo**, -ere. [ex *et* ferveo. *W.*] *scribitur*: ecf-: ARNOB. nat. 5, 18 (et ferventia *P*), *v. p. 153, 10* (*cf.* MARCELL. med. 9, 5 et ferveat *L*, *v. infra l. 73*). HIL. in psalm. 118 (eff- *RCp*) *v. p. 153, 15.* ef-: NOT. Tir. 102, 47. *de formis*: SERV. georg. 4, 555 (*v. infra l. 80*) haec verba et secundae sunt coniugationis et tertiae. nunc tamen tertiae. *secundae coniug.*: AETNA 467 -ent (VITR. 2, 6, 5). VITR. 8, 3, 10 -et (MACR. Sat. 1, 21, 16 NOT. Tir. 102, 47). AMBR. in psalm. 36, 14 -eat (MARCELL. med. 9, 5 GREG. M. moral. 27, 43). VEN. FORT. carm. 6, 10, 41 -eo (GLOSS.). *tertiae*: LVCR. 2, 928 -ere (*in V[o] pede, sic etiam* VERG. georg. 1, 471. 4, 556 STAT. Theb. 4, 664. 8, 795). ITALA gen. 49, 4 -as, *v. l. 71.* *de rell. formis (c. g. inf. vel part.) nihil certi statui potest.* *perf. s.* effervescere *quaere.* *part. praes.* -ēns, -tis *pro adi.*: GELL. 2, 27, 3 (*comp.* -entior) *v. p. 153, 8.* *de notione*: GLOSS. II 290, 9 -eo ἐκζέω. *legitur inde a* [LVCIL *?, v. p. 153, 10*] LVCR. *v. infra l. 78,* VERG. *v. infra l. 74. 80*; *apud scriptores*: VITR. GELL. ARNOB. *al.*

A *proprie*: **1** *i. q. sursum vel foras fervere*: **a** *calore, coctione*: **α** *de liquoribus*: VITR. 2, 6, 5 locis quibus -ent aquae calidae crebri fontes (8, 3, 10 ad eundem modum Hierapoli Phrygiae -et aquae calidae multitudo. *cf.* ITALA gen. 49, 4 [Ottob.] sicut aqua non -bas [*sic*]. *gr.* μὴ ἐκζέσῃς. VVLG. effusus es sicut aqua, non crescas). MARCELL. med. 9, 5 p. 78, 12 leni igni recoques, ne -eat (*v. supra l. 53*) *medicamentum*. APIC. 1, 1 si -ere coeperit *mel coctum*. **β** *de Aetna monte*: VERG. georg. 1, 471 quotiens Cyclopum -ere in agros vidimus undantem ruptis fornacibus Aetnam. AETNA 467 nam subito -ent onerosa incendia *montis* raptis *molibus*.

b *de multitudine ebulliente*: *de animalibus*: LVCR. 2, 928 quatenus in pullos animalis vertier ova cernimus alituum vermisque -ere (offervere *codd.*). VERG. georg. 4, 556 liquefacta boum per viscera toto stridere apes utero et ruptis -ere costis.

c *de pulvere in altum se volvente*: STAT. Theb. 4, 664 isque (*sc. Bacchus*) ubi pulverea Nemeen -ere (effervescere *P*[1]) nube conspicit. 7, 795 iam ... gravior ... -ere pulvis coeperat.

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *fere i. q. fervere (vi praepositionis abolita)*: *de vulnere ardente*: AMBR. in psalm. 36, 14 p. 80, 7 quoad vulnus -eat. *de sole aestuante*: MACR. Sat. 1, 21, 16 ea caeli parte qua maxime annuo cursu sol valido -et calore.

B *translate*: *de animi affectibus (praecipue de laetitia, ira), i. q. ardere, flagrare*: GELL. 2, 27, 3 (*verba Castricii rhetoris*) si quidem laetitia dicitur exsultatio quaedam animi gaudio -entior (*v. p. 152, 64*) eventu rerum expetitarum. ARNOB. nat. 5, 18 p. 190, 15 Ocrisiam ... feminam divos inseruisse genitali, explicuisse motus certos: tunc sancta -entia numina vim vomuisse Lucilii (*cf. Marx ad Lucil. 1339*). 6, 2 p. 215, 2 liberos non ira -ere. HIL. trin. 10, 70 p. 397^{B} non in incerta diffluere, neque ad stultiloquia -ere ... salus est (*cf.* GREG. M. moral. 27, 43 p. 423^{D} ut ... homo ... subito ad nova -eat). in psalm. 118 Caph 4 p. 452, 23 *fidelium corpora* cum intrinsecus per naturam vitiorum -entium (*v. p. 152, 53*) incalescant, extrinsecus ... continentiae patientia tamquam pruinae frigore obrigescant. AMM. 15, 6, 1 exsurgebat ... -ens laetitia Paulus. CASSIAN. conl. 5, 11, 7 tertium *genus irae* quod non ut illa (*sc.* ὀργή) -ens ad horam digeritur, sed per dies ... reservatur (*i.* μῆνις). inst. 8, 6 iracundiae motus -ens excaecat oculos cordis. VEN. FORT. carm. 6, 10, 41 plusque libens vultus -eo totus in illos

deriv.: exfervefacio.

effervēsco, -buī (-vī), -ēscere. [*cf. c.* effervere *et c.* fervescere. *W.*] *scribitur*: ecf-: CIC. de orat. 2, 88 Brut. 246 (ex- *L*). nat. deor. 2, 27 (eis fervescunt *A V*). ARNOB. nat. 1, 18 p. 13, 25 (et f. *P*). HIL. myst. 1, 38, 2 p. 27, 22. 1, 40, 2 p. 29, 2 (et f. *A*). *et al.* ef-: CIC. Planc. 15 *cod. E.* GELL. 1, 11, 13. NOT. Tir. 142, 48 eferviscit. CHAR. gramm. p. 477, 5 B. (*inter verba coniug. tert.*). *de formis*: *perf.* (*v. p. 152, 63*) -bui: CIC. Cael. 77 (*E*, -visse *vel* -vuisse *rell.*). TERT. virg. vel. 1 p. 884 Oe. (-vit *Laurent.*; efferint *AB*, *i.* efferuit). AVG. civ. 18, 24 p. 288, 29 D. (-buerat *AFGBHae*; -vuerat Rb^1g; -uerat b^2p). OROS. hist. 5, 10, 11. 7, 28, 18 (-buit P^1R^1, -vit *D*). *al.* -vi: CATO agr. 115, 1. AVG. conf. 2, 2, 4 p. 31, 11 *HS*, efferui O^1 (-bui *edd.*). TAC. ann. 1, 74 (-verat). *et al. cf. vol. VI 590, 55 sqq. s. v.* ferveo. *ceterum hac in re editoribus parum confidi potest.* *de notione*: NON. p. 26, 19 ebullire est -ere. SCHOL. Hor. carm. 3, 21, 12 'caluisse' ... exferbuisse. *legitur inde a* CATONE *infra l. 72*, VARRONE *l. 45*, CIC., LVCR. [*dub.*: AMBR. in psalm. 36, 23 p. 89, 7 (efervescentis *BC*, et fervescentis *A, Petschenig*). HEGES. 1, 40, 8 p. 88, 5 *v. s.* efferascere *p. 137, 10.*]

I *proprie* (*sensu inchoativo e. g. infra l. 48*): A *spectat aut ad calorem (sive arte sive natura factum) aut ad motum aestuantis rei (v. l. 46. 48), i. q. sursum vel valde fervere, ebullire*:
1 *vi praepos. servata*: a *generatim*: α *de liquoribus* (*poetice de navi per mare aestuans vehente l. 57*): VARRO ling. 7, 22 dictum fretum ab similitudine ferventis aquae, quod in fretum saepe concurrat aestus atque -at. CIC. nat. deor. 2, 27 quae *aquae* -unt (*v. supra l. 25*) subditis ignibus (VITR. 8, 2, 9 frigida aqua cum incidit ... in ardentem locum, -it. ITALA gen. 49, 4 [Rufin. patr. 2, 1 p. 313^{C}] tamquam aqua non -as [*v. sub* efferveo *p. 152, 71*]. HIER. mon. Pachom. p. 86^{C} ut cogitationum pervagationes quae velut aquae -unt ... refrenemus). VITR. 8, 3, 1 si qui fontes dulcis aquae nascuntur, offensi ... vapore -unt inter venas (SOL. 4, 6 fontes calidi ... aliquot locis -unt). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 16, 1 p. 226, 6 si ... mare -at (*gr.* θαλάσσης ὑπεξιούσης. OROS. hist. 5, 10, 11 mare in tantum -buit [*v. supra l. 32*], ut adustas ... rupes dissolverit). PRVD. c. Symm. 1, 117 (*v. supra l. 45*) Herculeus mollis pueri famosus amore ardor (*v. p. 154, 64*) et in transtris iactata -buit Argo. *inde in similitudine*: CIC. prov. 6 cum Mithridaticos impetus totumque Pontum armatum -entem in Asiam atque erumpentem ... sustinerent. Planc. 15 si ... illae undae comitiorum ut mare profundum ... -unt quodam quasi aestu. GELL. 2, 24, 15 ut his ... finibus luxuriae -entis aestus coerceretur. 10, 3, 7 quod et quale invidiae atque acerbitatis fretum -it.

β *de rebus quae coquuntur*: *de medicamentis*: SCRIB. LARG. 45 p. 21, 27 spumam ... cum aceto terere oportet, ... deinde ... traicere in cacabum amplum, ne extra fundatur [et effervescat, *om. Marcell.*], -it enim valde. 207 p. 84, 26 ne -at medicamentum (267 p. 103, 7). *de ossibus*: HIER. in Ezech. 24, 1 p. 226^{A} (*ad Ezech. 24, 5 v. l. 70*) ossa pone ... sub lebete et fac strues et cumulos ossium, ut -at non semel, sed *eqs.* VVLG. Ezech. 24, 5 compone ... strues ossium ... -buit coctio eius et discocta sunt ossa.

b *speciatim*: α *de vino*: CATO agr. 115, 1 ubi satis -verit *vinum mustum*, de vino manipulum eicito. SEN. epist. 83, 21 stomachi tormenta (*sc. ebrii*), cum -it merum ac viscera ipsa distendit. COLVM. 12, 25, 4 *musti* vasa ... suffumigato, ... ut in -endo vinum se bene purget. 12, 28, 2 ne in condiendo cum medicamento -at (*sc. mustum*) et fluat. β *de pustulis sim.*: SCRIB. LARG. 242 p. 96, 14 ad papulas in capite -entes. *ibid. l.* 19 ad epiphoram ... toto corpore -entem. 250 p. 97, 31 omnia quae -unt per se. MARCELL. med. 1, 32 ad ulcera, quae in capite -unt. OROS. hist. 1, 10, 11 post vesicas -entes ulceraque manantia. GREG. TVR. Mart. 2, 58 p. 628, 33 -ente humore ita omne corpus eius minutis pusulis (*sic*) coartatur.

2 *vi praepos. evanida*: a *de faba in tegumento suo naturaliter calescente*: PLIN. nat. 18, 304 tenuior hordeo palea, exilis et legumini, ideo non generant (*sc. animalia, vermes sim.*). faba crassioribus tunicis operitur, ob hoc -it. b *de sole*: AMM. 24, 4, 17 -ente vaporatius sole.

B *pertinet ad actionem aut subito aut magna multitudine prorumpendi (fere ex incluso vel latenti in apertum)*: 1 *de sideribus, i. q. emicare*: OV. met. 1, 71 cum quae pressa diu ... latuere ... sidera coeperunt toto -ere caelo. 2 *de veneno serpentis*: SIL. 3, 312 qui ... atro rabidas -ente veneno dipsadas ... horrent Garamantes. 3 *de animalibus* (*cf.* ebullire *p. 17, 58 sqq. 77 sqq.*): EPIST. Alex. ad Arist. p. 198, 2 K. *hippopotami* veluti formicae sub flumen -buere (*om. P*). ARNOB. nat. 1, 16 p. 12, 18 mures et locustas -ere prodigialiter. HIL. myst. 1, 38, 2 p. 27, 22 (*de manna*) in his quae ultra necessitatem erant, vermis -buit (*cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 16, 7 reposita *ex manna* faetore diro in vermes -bant). ISID. orig. 12, 5, 14 peducosi dicuntur, quibus peduculi in corpore -unt.

II *translate*: *i. q. ardere, flagrare sim.*: A *de hominibus affectu quodam aut studio incensis*: CIC. Brut. 246 (*de oratore*) non hebes sed -ens in dicendo (*cf.* PLIN. epist. 9, 26, 2 debet ... orator erigi, attolli, interdum etiam -ere, efferri). LVCR. 5, 1335 si quos (*tauros*) ante domi domitos sati . esse putabant, -ere cernebant in rebus agundis *eqs.* SEN. dial. 4, 2, 5 -imus ad aliena certamina (LVCIF. Athan. 1, 30 p. 117, 28 -buisti ad innocentis fundendum sanguinem. *v. infra l. 64*). 4, 19, 5 ebrii -unt. TAC. ann. 1, 74 quanto ... incautius -verat *Tiberius eqs.* GELL. 1, 26, 8 *ego iratus* neque in spumam ruboremve -o (PORPH. Hor. carm. 3, 21, 2—4 p. 122, 11 per vinum ... quidam in cupiditatem veneriam -unt. HIL. in Matth. 12, 18 p. 990^{A} eorum ... qui ... in diversa haereseos studia -buerunt. RVFIN. patr. 2, 1 p. 313^{C} quomodo Ruben in concubinam patris sui -buerit flamma libidinis. EPIST. pontif. 360 [*Bonif. I*] Migne 20 p. 790^{B} sacerdotum personae in tantam obstinationis -buisse discordiam. *cf.* GREG. TVR. Franc. 4, 14 p. 151, 8 in iterata insania -ere Saxones. *v. infra l. 56*). IVL. VAL. 1, 4 p. 9, 3 -enti iam Philippo et coniugem increpanti. ARNOB. nat. 1, 18 p. 13, 25 -ere (*v. p. 153, 25*) deos ira et huiusmodi motu (AMM. 27, 7, 4). 2, 1 p. 47, 9 rabidorum pectorum ... ardoribus. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 37 p. 616^{A} quomodo ... ita -buisses, ut *eqs.* AVG. conf. 2, 2, 4 p. 31, 11 -vi (*v. p. 153, 33*) ... miser. OROS. hist. 7, 4, 10. ENNOD. opusc. 3, 23 p. 336, 31 vindictae spe provocatus -buit.

B *de rebus* (*plerumque abstractis*): CIC. Cael. 77 quare si cui nimium -buisse (*v. p. 153, 29*) videtur huius vel in suscipiendis vel in gerendis inimicitiis vis (TAC. dial. 10 -it vis pulcherrimae naturae tuae. PANEG. 10 [4], 17, 1 quorum [*Francorum*] vis, cum ad bellum -ret). de orat. 2, 88 verbis -entibus et paulo nimium redundantibus. epist. 9, 2, 4 latendum tantisper ibidem, dum -it haec gratulatio. LVCR. 3, 295 iracunda ... mens facile -it in ira. VAL. MAX. 9, 2 ext. 5 caeco furore summa quaeque -it crudelitas. SEN. dial. 2, 3, 1 animum tuum incensum et -entem. 3, 1, 5 ira se profert et in faciem exit quantoque maior ⟨est⟩, hoc -it manifestius (RVFIN. Orig. in gen. 1, 17 p. 21, 12 B. si *ira* ... -at in eos qui nihil delinquunt). 4, 19, 3 volunt ... quidam ... iram in pectore moveri -ente circa cor sanguine. 6, 8, 1 dolorem ... contra remedia -entem. VLP. dig. 21, 1, 17, 4 sin autem ... latuisset *servus*, quoad iracundia domini -ret. GELL. 1, 11, 13 impetus vocis ... -entes (ref- *R*, *v. p. 153, 27*). TERT. virg. vel. 1 p. 884 Oe. iustitia ... primo fuit in rudimentis ... dehinc per ... prophetas promovit in infantiam, dehinc per euangelium -buit (*v. p. 153, 30*) in iuventutem (RVFIN. hist. 11, 28 p. 1033, 19 velut relaxatis frenis -buit in omnem saevitiam feritas paganorum. *v. supra l. 24*). HIL. myst. 1, 40, 2 p. 29, 2 esse ea et sensu foetida ... et daemoniorum vitiis -entia (*v. p. 153, 26*). in psalm. 68, 10 p. 321, 14 zelo -ente. AMM. 14, 5, 5 exitiale hoc vitium. 30, 7, 10 Valentino ... molientem otium turbare commune, antequam negotium -at. VVLG. Iob 30, 27 interiora mea -buerunt absque ulla requie (*cf.* AVG. in Iob 30, 27 p. 576, 12 venter meus -buit). RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 4 p. 178, 2 omnis illa malorum congregatio -it ad supplicium (*v. supra l. 21*). PRVD. c. Symm. 1, 117 *v. p. 153, 56.* AVG. civ. 18, 24 p. 288, 29 D. nondum -buerat (*v. p. 153, 31*) ac pullulaverat philosophorum ... loquacitas. OROS. hist. 2, 12, 1 -entia ubique mala. 7, 28, 18 (= ORIGO Const. 5, 20 chron. I p. 9, 21) mox bellum inter ipsum Licinium et Constantinum -buit (*v. p. 153, 32*). FAVST. REI. rat. fid. 2 p. 457, 6 spiritus sanctus ... -buit in prophetis. ENNOD. epist. 7, 31, 3 p. 198, 5 quibus inter desideria quod votis ... adversetur, -buit. 8, 36, 1 p. 223, 12 quod nuper -buit. opusc. 3, 107 p. 358, 17 malitiae ardor.

effervo *v.* efferveo. *K.-M.*

efferus, -a, -um. [*ab* efferatus *ad instar adiectivi* ferus *formatum. W.*] *compar. et superl. non leguntur.* *scribitur* ecf-: ACC. carm. frg. 9, 2 M. *v. p. 155, 17.* *de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. EF 65 -us indomitus vel crudelis. GLOSS. ἄγριος. θηριώδης. *v. et p. 155, 65.* *inde ab* ACCIO, LVCR., *ap. script.* SEN. clem., epist. (*saepe* tragg.), MELA. [*dub. interpr.*: PAVL. NOL. epist. 23, 16 p. 173, 23 (= CAES. AREL. serm. Rev. Bénéd. 23, 1906, p. 207, 15) quia prius -ae deo (ut leo, *vix recte Morin*) nationes receptum dei verbum fideli corde sumentes fructum salutis ediderunt. *loco, ut vid., mendoso*: VICTORIN. Christ. 43 (*de daemoniaco*) stimulis gerit -a lora torta caput stridens et anhelo pectus hiatu.]

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *propric: i. q. efferatus, immansuetus, ferus* (*pro subst. infra l. 58*): **A** *de animantibus*: **1** *de bestiis* (*de frenis ipsos equos significantibus v. l. 14*): LVCR. 2, 604 (*de Magnae Matris leonibus*) adiunxere feras quia quamvis -a proles officiis debet molliri victa parentum. VERG. Aen. 7, 787 *Chimaera* (*sc. in galea Turni*) tam magis ... fremens et tristibus -a flammis quam magis *eqs.* SEN. Phaedr. 116 infando malo correpta (*sc. Pasiphae*) pecoris -um saevi ducem (*i. taurum*) amasti. epist. 88, 7 monstra -a et humano cruore gaudentia (STAT. Theb. 1, 648). SIL. 7, 128 -a saevit ... turba luporum. STAT. Theb. 6, 430 aurigae furiale minatur -us *Arion equus.* ENNOD. carm. 2, 19, 5 (*de leone marmoreo*) -a dum vitreos effundunt guttura fontes. INSCR. christ. Rossi II p. 274 n. 4, 4 -us hanc (*sc. crucem*) metuit rabie chelydrus venenat⟨a⟩. *nota* (*v. supra l. 3*): STAT. Theb. 6, 347 uter (*sc. Chromisne an Hippodamus*) -a presset frena magis.

2 *de hominibus* (*tam de iis qui per se ferae naturae sunt quam de iis qui animi quodam motu efferati sunt. -a castra pro militibus l. 33; de parte corporis infra l. 33*): ACC. carm. frg. 9, 2 M. *dea quaedam* excors, -a (*Lachmann*, et fera *trad.*). VERG. Aen. 4, 642 coeptis immanibus -a Dido (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 412, 33 -a, id est exasperata in perniciem suam). 8, 6 saevit ... iuventus -a. OV. epist. 9, 68 crudi Diomedis ..., -us humana qui dape pavit equas. SEN. Oed. 626 o Cadmi -a ... domus. LVCAN. 6, 508 Erictho. VAL. FL. 2, 104 *Venus* -a et ingens. STAT. Theb. 5, 472 Iason. 5, 591 magno ... -a luctu *Hypsipyle.* QVINT. decl. 299 p. 181, 21 patris umbra circumvolat ... minax atque -a (*opp.* summissa). FLOR. epit. 4, 12, 12 genus *Delmatarum* (*cf.* ITIN. Alex. 28 Uxios ... -um hominum genus. IORD. Rom. 244). 4, 12, 48 totam Cantabriam amplexus, -am gentem ritu ferarum, quasi quadam cogebat indagine (FIRM. err. 15, 1 [*de Scythis*] -a gens hominum. AMM. 22, 12, 2 *? v. p. 138, 74.* SIDON. carm. 5, 567 CORIPP. Ioh. 2, 45 Iust. 3, 321). ANTH. 74, 1 cum venit -a coniunx *Iocasta.* PAVL. NOL. carm. 26, 257 barbaries (*i. barbari*). epist. 23, 16 *v. p. 154, 79.* SALV. gub. 7, 64 Saxones crudelitate -i. CORIPP. Ioh. 4, 944 volans ... per hostes -a castra (*v. supra l. 16*) petit. *de parte corporis* (*cf. supra l. 16*): HESYCH. in lev. 22, 22—25 p. 1076[A] animi ... impietate et secante sicut cultrum et auferente quemadmodum nimis -a et direptrix manus semet ipsum abscindens. *per enallagen*: CORIPP. Iust. 1, 286 victorem -a ... calcantem colla tyranni.

B *de moribus, animo, mente* (*de rebus ad vitam agendam spectantibus l. 56 sqq.; de loquendi ratione infra l. 59*): VERG. Aen. 8, 205 furiis Caci mens -a (SEN. Med. 45 -a ignota horrida tremenda caelo pariter ac terris mala mens intus agitat [*voce* -a *cum* mens, *ut vid., coniungenda, vix cum* mala]. COMM. instr. 2, 33, 7 *v. s.* efferatus *p. 138, 84* [*at cf. Martin, Commodianea p. 88*]. GREG. M. dial. 3, 6 p. 228[D]. 3, 12 p. 241[A]). Aen. 10, 898 -a vis animi (AMBR. Iob 4, 9, 32 p. 292, 21 furens. HEGES. 1, 41, 9 p. 99, 19. *cf.* RVFIN. hist. 3, 23, 19 p. 245, 1 mitigabat -os ... animos. OROS. hist. 3, 1, 4). SEN. clem. 1, 13, 4 in cuius animo ... nihil hostile, nihil -um est. MELA 3, 93 asperis -isque moribus *feminarum* (ITIN. Alex. 4. SALV. gub. 4, 82 Maurorum). LVCAN. 6, 780 -a Romanos agitat discordia manes (ADNOT. *ad l.* -a nimis fera). VAL. FL. 1, 798 corda *Peliae* (CLAVD. 3, 225 PAVL. NOL. carm. app. 1, 46 ENNOD. opusc. 3, 118 p. 361, 19 dict. 10, 6 p. 457, 1). 2, 647 virtus Bebrycis. 5, 516 regis ira. PS. QVINT. decl. 14, 8 p. 272, 1 cupiditates. PS. DAMAS. epigr. 87, 3 rabies. DICT. 1, 14 vis quaedam inculta et -a (et *om. GB*) morum impatientia. CLAVD. 3, 243 praecordia. ENNOD. carm. 1, 9, 130 pectora. *nota* (*v. supra l. 38 sq.*): CARM. de Sod. 14 -a luxuries ... inimica pudori (INSCR. christ. Diehl 1901, 8 -a ne mentem luxuries stimulet). CARM. de resurr. 336 illic quisque suae fatebitur -a vitae (338 testabitur -a vitae). CARM. epigr. 712, 5 (= INSCR. christ. Diehl 1644, *s. VI ex.*) -a qui quondam linguae descrimina (*sic*) calcans neque optare malum studuit, nec *eqs.*

II *translate: fere i. q. saevus, crudelis* (*fere i. q. incultus l. 71. 73*): **A** *de rebus quae ab efferatis hominibus fiunt*: VERG. Aen. 8, 484 *verba Euandri*: quid memorem infandas caedes, quid facta tyranni -a (SERV. *ad l.* cruenta). SEN. Med. 385 recursat huc et huc motu -o *Medea.* 395 magnum aliquid instat -um, immane, impium. Phaedr. 1221 exitia machinatus insolita -a *Theseus.* 1246 absconde ocius dispersa foede membra laniatu -o. Phoen. 264 facinus ignotum, -um, inusitatum effare. Tro. 51 a caede -a. STAT. Theb. 3, 655 quod si bella -a Graios ferre vetas.

B *de rebus naturae*: VAL. FL. 4, 318 Amycum ... -a servantem Ponti loca. FIRM. math. 3, 1, 11 p. 94, 17 prima origo mundi inculta fuit et horrida et agresti conversatione -a. HEGES. 1, 35, 4 p. 69, 12 mare. *Bannier.*

effessus, -a, -um. *ab* ex *et* fessus. INSCR. christ. Rossi II p. 267 n. 19 v. 2 (*Eug. Tolet.?*) quid tardas mortem properare senectus, an et in -o corpore pigra venis? [**effetha** *v.* ephphatha.]

effēto, -āre. [*ab* effetus. *W.*] NOT. Tir. 92, 88. effaetata *var. lect.* GREG. M. moral. 12, 6 *v. p. 157, 23.* *i. q. infirmum reddere, evacuare* (GLOSS. V 497, 66 -etur evacuetur. *v. p. 156, 2*): EPIST. pontif. Thiel (*Symm., a. 502*) 6, 18 p. 692 (= CONC. Rom. a. 502) contra fas si quod conceptum fuerit documentum, universis viribus quamvis ab initio nullas habuerit, -etur (-ectetur, -ecetur, efferetur *var. lect.*). AVELL. p. 318, 14 hoc (*sc. quod contra tria capitula erit*) modis omnibus ex auctoritate sedis apostolicae ... -amus. CASSIOD. var. 9, 15, 3 ut exsecrabilis contractus cunctis viribus -etur.

effētus, -a, -um. [*ab* ex *et participio* fētus τετοκώς. *W.*] *comp.* -ior: PS. APVL. Socr. prol. p. 113, *v. p. 157, 17.* *de scriptura:* et fet- *trad.* (*i.* ecf-): Q. CIC. *l. 24*, VERG. Aen. 7, 440 *cod. M.* GRAMM. suppl. 293, 6 effossa, effudit, -a ..., effigiem per duas f scribendum. *de notione*: SERV. Aen. 5, 396 -ae exhaustae, et est translatio a mulieribus, quas frequens partus debiles reddit (*sim.*: georg. 1, 81). GLOSS.[L] II Philox. EF 7 -a ἡ τοῦ τεκεῖν κεκενωμένη. III Abstr. EF 12 sterilis sine fetu. ARVS. gramm. VII 471, 28 -a huius rei Verg. Aen. (*7, 440, v. infra l. 82*). *legitur inde a* CIC., Q. CIC., LVCR. [*correct.*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 434, 14 B. -ae (*Barwick*; effectu *N*) aetatis, *v. p. 157, 1.* *dub. interpr.*: MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 10 p. 1026[B] ἡ ὕλη ... sine anima, -a et densa facta.]

I *quae fetum edidit, i. q. enixa* (*de ramis, i. q. demessus infra l. 23*): COLVM. 7, 7, 4 cum -ae (*sc. ovis*) loca genitalia tumebunt *eqs.* 7, 12, 11 primus -ae (*cani*) partus amovendus est. 7, 12, 13 si -a *canis* lacte deficitur, caprinum ... conveniet praeberi catulis. 9, 1, 7 custos vivarii frequenter speculari debebit, si iam -ae sint *ferae pecudes* (*syn.* fetae partus ediderint). 10, 396 -ae tremebundior ubere porcae. LVCAN. 9, 285 quam simul -as linquunt examina ceras (*i. quae subolem produxerunt*). *i. q. demessus* (*v. supra l. 16*): Q. CIC. carm. frg. 10 -os (et fetos *cod.*) ramos denudat flamma Nepai.

II *qui procreare non iam potest* (*pro subst. p. 157, 32; cum abl. instr. vel separ.: ex gr. l. 33. 41. 44. 74, p. 157, 17. 23. al.; c. genet. v. l. 67; acced. praep.* ob: *l. 56*): **A** *proprie*:
1 *sensu stricto: pariendo exhaustus, i. q. sterilis, lassus* (*l. 34*): **a** *de animantibus*: SALL. Catil. 53, 5 sicuti -a ⟨vi⟩ (*add. Ritschl*) parentum multis tempestatibus haud ... quisquam Romae virtute magnus fuit. VAL. MAX. 7, 7, 4 spernis quos genuisti, nubis -a (*antea*: cum iam parere non posses). COLVM. 6, 24, 1 *tauri prohibentur admissura*, quoniam senio sunt -i. PLIN. nat. 10, 146 aliquae (*gallinae*) in tantum *pariunt*, ut -ae moriantur. 11, 210 primiparae suis optima, contra -is (*sim.*: 11, 211). PAVL. NOL. carm. 27, 246 -ae pecudes pastoris Iacob. PETR. CHRYS. serm. 90 p. 453[B] Rebeccae et Annae -is diu (*seq.* sterilitas). *in similitudine de rebus*: PLIN. epist. 5, 17, 6 faveo enim saeculo, ne sit sterile et -um. 6, 21, 1 neque enim quasi lassa et -a natura nihil iam laudabile parit. PANEG. 11 (3), 22, 3 imperatoris nostri ... liberalitas ... *non* fit -a (effecta *trad.*) gignendo, sed per vices fructuum fecundatur.

b *de rebus naturae* (*praecipue de terra, agro, solo sim.*): LVCR. 2, 1150 -a (effecta *codd.*) ... tellus vix animalia parva creat, quae cuncta creavit saecla (6, 843 quo magis est ... tellus -a calore. LVCAN. 4, 593 nondum post genitos tellus -a gigantas ... partum concepit. PLIN. nat. 17, 15. 34, 2 -a tellure. CARM. epigr. 2151, 2 quaeque -a tulit tellus cata sol⟨e calente⟩). VERG. georg. 1, 81 neve -os cinerem immundum iactare per agros. DIRAE 15 -as Cereris sulcis condatis avenas. MANIL. 4, 825 arva continuos ... negant partus -a creando (*opp.* fecunda). SEN. benef. 1, 1, 2 semina in solum -um et sterile non spargimus (COLVM. 1 praef. 1 ubertate nimia defatigatum et -um solum. 1, 4, 2, *opp.* fecundissimi. 2, 10, 1). SEN. epist. 90, 44 neque enim dubium est, quin meliora mundus nondum -us ediderit. COLVM. 2, 1, 1 longi ... iam temporis exercitatione fatigatam et -am humum (2, 4, 11 -a et sine suco humus). MELA 2, 86 sicubi ob penuriam aquarum -a *Hispania* ... est (*opp.* fertilis). PLIN. nat. 18, 27 locis (*opp.* fecundissimis). 37, 13 ne quis -as res dubitet nulla gemmarum magnitudine ... ad hanc amplitudinem accedente. VEG. mil. 1, 28 p. 29, 9 nec -ae sunt terrae, quae Lacedaemonios ... progenuere (*cf.* ENNOD. epist. 2, 19, 1 p. 60, 6 non est ... -a Liguria). RVFIN. hist. 9, 8, 1 p. 821, 11 *deus* -as arida sterilitate segetes derelinquit (*gr. aliter*). BACHIAR. fid. 5 p. 1033[A] *germen* ex -a trunci radice procedens. *in imagine*: PETR. CHRYS. serm. 164 p. 631[B] Iudaicus caespes continuo aratro legis et iugi cultu -us ad inopiam.

2 *sensu laxiore: i. q. quomodocumque exhaustus, languidus sim.* (*acced. genet. eam rem indicante, qua -us caret, fere i. q. expers, vacuus sim. l. 81. cf. etiam supra l. 11, p. 157, 14*): **a** *de corpore eiusque partibus*: CIC. Cato 29 libidinosa ... et intemperans adulescentia -um corpus tradit senectuti (OV. met. 7, 252 Aesonis -um proferri corpus ad auras iussit *Medea.* PACIAN. sim. carn. p. 114, 10 quoniam ... febres ... corpus tantum viribus reddunt -um. AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 19, 1 -um corpus voluptatibus et iam senectutis gelu frigidum). VERG. Aen. 5, 396 gelidus tardante senecta sanguis hebet frigentque -ae in corpore vires (AMBR. Abr. 1, 6, 52 vires senum). OV. am. 3, 7, 6 inguinis -i. STAT. Theb. 1, 462 si non -us oborto sanguis hebet luctu. 6, 471 tepidis sudoribus artus -i. APVL. Plat. 2, 16 p. 243 ignorans veram pulchritudinem et corporis -am et enervem et fluxam cutem deamans. SIDON. epist. 1, 6, 4 *veteranorum* manibus -is.

b *de aetate* (*acced. genet. l. 82, v. supra l. 67*): VERG. Aen. 7, 440 victa situ verique -a senectus ([7, 452]. 8, 508 mihi tarda gelu saeclisque -a senectus invidet. MAR. VICTOR aleth. 3, 557 inane -a senectus). STAT. Theb. 6, 252 illi ... quos -a domi, quos prima reli-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

querat aetas, conveniunt (IVST. 6, 7, 4 non amplius centum iam -ae aetatis viri pugnae se offerunt). PAVL. NOL. carm. 6, 49 *Elisabeth* -o quae iam cessabat in aevo (6, 107).

c *de animantibus*: Ov. met. 7, 312 innumeris -us laniger annis attrahitur flexo ... cornu. COLVM. 7, 3, 14 nec committi debet, ut totus grex *ovium* -us senectute dominum destituat. 8, 5, 15 ne incubans *gallina ovis* inani spe diutius detineatur -a. STAT. Theb. 6, 873 *Agylleus* flatibus alternis aegroque -us hiatu exuit *eqs.* APVL. apol. 76 uxor iam propemodum vetula et -a. ARNOB. nat. 3, 9 p. 117, 12 *dii* frigoribus fiunt senectutis -i. AMBR. Abr. 2, 8, 51 -arum animantum. CLAVD. 21, 350 solibus -os ... pulvere Gallos. *de quiete, quae quiescentem lassum reddit*: STAT. Theb. 11, 549 hoc languida somno, hoc regnis -a quies *eqs.*

B *translate: de rebus incorporeis* (*cum genet. infra l. 19 bis, v. p. 156, 67*): PS. APVL. Socr. prol. p. 113 quaestionis huius ... media tenemus, ut ... ⟨p⟩ars ista ... prae illa Graeca ... nec argumentis sit -ior, nec sententiis rarior, nec exemplis pauperior, nec oratione defectior. AMBR. fug. saec. 6, 32 fuga ... fecunda virtutum est, non -a meritorum. virg. 1, 6, 31 p. 197D ecclesia ... -a iniuriae, feta rationis. PRVD. perist. 2, 215 si fervor -us malis elumbe virus contrahat. AVG. c. Faust. 21, 1 p. 569, 9 inepta haec et viribus satis -a argumentatio est (GREG. M. moral. 12, 6 p. 989B eius praedicatio despecta cunctisque viribus -a [effaetata *var. lect.*] creditur). OROS. hist. 7, 9, 5 (*de templo Hierosol.*) hoc tamquam -um ac vacuum nullique usui bono commodum arbitrio dei auferendum fuit. CASSIAN. conl. 4, 2 p. 98, 27 *mens ut* tanto vehementius ad discursus instabiles ... raperetur ... et ita omni spiritali fructu redderetur -a, ut *eqs., cf. p. 99, 8* steriles, ieiuni (24, 12, 4 p. 687, 23 ut nequaquam nos ad qualiscumque culturae distentionem uberis soli natura sollicitet, per quam mens ab illa ... cordis observatione distracta spiritualibus studiis reddatur -a. ENNOD. opusc. 2, 59 p. 306, 8 potesne ... mens ... a detestabili proposito velut -a feriari?). *pro subst.*: AMBR. epist. 18, 2 p. 972C pretiosa et grandia sonant, veri (*cf. p. 156, 82*) -a defendunt *gentiles*.

syn. et coniunct.: *ad I*: feta: *p. 156, 21.* *ad II*: defatigatus: *p. 156, 52.* enervis: *p. 156, 79.* fatigatus: *p. 156, 55.* fluxus: *p. 156, 79.* frigidus: *p. 156, 74.* ineptus: *l. 21.* languidus: *l. 12.* lassus: *p. 156, 39.* sterilis: *p. 156, 38. 51* (*cf. l. 28*). vacuus: *l. 24.* vetulus: *l. 9.*

opp.: *ad II*: fecundus: *l. 18, p. 156, 50.* fecundissimus: *p. 156, 52. 57.* fertilis: *p. 156, 57.* fetus: *l. 20.* primipara: *p. 156, 34.* prima (aetas): *p. 156, 84.*

deriv.: effetare. *K.-M.*

efficābilis, -e. [*cf. c.* efficax *et c.* efficere. *W.*] GLOSS.L II Abav. EF 1 in omnibus expeditus (*trad.* effabilis. *cf.* 6 efficax: perdoctus, eff⟨ic⟩abilis, agilis. *v. etiam* efficilis). *fere i. q. efficax*: IREN. 3, 11, 8 p. 469, 19 principalem et -em (efficib- *Clarom.*) et gloriosam generationem eius (*verbi*) enarrat (*gr. deest*). *neutr. pro subst.* **efficābile**, -is: IREN. 3, 11, 8 p. 469, 12 'primum ... animal ... simile leoni' (*apoc. 4, 7*), -e eius et principale et regale significans (τὸ ἔμπρακτον ... καὶ ἡγεμονικὸν κτλ.). *adv.* **efficābiliter.** *i. q. 'divisim, separatim'* (*sic Stieren in ind. Iren.*): IREN. 2, 17, 2 utrum *aeones emissi sint* uniti ei qui emiserit, quemadmodum a sole radii, an -r et partiliter, uti sit unusquisque eorum separatim et suam figurationem habens, quemadmodum ab homine homo. 2, 17, 3 si ... -r et secundum suam genesin unusquisque illorum emissus est secundum hominum similitudinem.

×**efficācia**, -ae *f.* [*ab* efficax. *W.*]. *plur.*: TERT. anim. 14 p. 319, 3 PS. ORIGEN. tract. 1 p. 10, 19 FIRM. math. 4 pr. 4. 5 pr. 3 *al.* RVFIN. Adamant. 3, 10 AVG. civ. 21, 7 p. 501, 11 D. div. daem. 3, 7 MAXENT. c. Nest. 2, 19 p. 40, 13. *de significatione*: RVFIN. Orig. in Rom. 8, 2 p. 1162C aliud est possibilitatem esse in aliquo, aliud -am vel efficientiam, quod Graeci δύναμιν et ἐνέργειαν vocant. *ibid.* -ā ... vel efficientiā, hoc est re ipsa atque effectu. *ibid.* si coeperit ... aliquid fabrilis artis ut cuiuslibet alterius efficere, tunc iam -a rationabilis dicitur vel faber vel sicut illud est, quod effectu operis agit. *ibid.* p. 1163B -ā, id est rei ipsius et operis effectu. GLOSS.L II Philox. EF 8 -a ἐνέργεια, ἄνυσις, σπουδή. III Abol. EF 3 sapientia vel perfectio. GLOSS. πρᾶξις, ἐνδράνεια, ἐξεργασία. SCHOL. Hor. epod. 6, 6 (Γ) vis: -a. *inde ab aetate Antoniniana, nisi quod et apud* PLIN. nat. 11, 12 (*v. p. 158, 41*).

I *de vi atque impetu hominum aliquid efficientium* (*industria, activitas, strenuitas, studium vel potestas efficiendi sim.*): VLP. dig. 22, 1, 33 pr. non acerbum ... exactorem, sed ... cum -a benignum et cum instantia humanum. PS. APVL. Ascl. 41 omnibus paternam pietatem et religionem et amorem et quaecumque est dulcior -a, praebere. TERT. resurr. 23 p. 56, 21 per fidem -ae dei. PS. CYPR. singul. cler. 17 ipsae *necessitates* divini praecepti vel operis imperant -am (*sc. nostram*), ut visitemus *eqs.* ITALA Phil. 2, 13 (Mar. Victorin. *in h. l.* p. 1211B) deus operatur in vobis et voluntate⟨m⟩ et -a⟨m⟩ (καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν. VVLG. et velle et perficere). PS. CYPR. merced. 10 vide -am (effitiem *cod.*) domini in his. 11 -ā domini Adam esse ... revocatum. HIL. in Matth. 17, 7 nequitiae ... per eos eiciendae ..., quos in hanc -am ieiunium et oratio prosequentur (*supra*: efficiendi potestas). trin. 2, 26 sementivam ineuntis (*sc. in Mariam virginem*) spiritus -am (AMBROSIAST. in I Cor. 2, 7 [*cf.* 2, 14 spiritalem -am]. AVG. civ. 18, 54 p. 344, 11 D.). AVSON. 419, 17. AMM. 14, 8, 5 Nicator Seleucus, -ae impetrabilis rex, ut indicat cognomentum. 16, 12, 25. 17, 13, 27 ducum. 19, 5, 3 *legionum.* 19, 9, 2. 30, 7, 10. 31, 16, 8. CLAVD. DON. Aen. 7, 427 p. 64, 13 *custodis.* AMBR. exc. Sat. 1, 23 ut, cum tuam innocentiam cogitarem, -am desperarem, cum -am cernerem, innocentiam non putarem. 1, 24 vehementiorem ... -am. *ibid.* modestiae gratus nec insolens -ae. *ibid.* palmam -ae. Abr. 1, 2, 5 quod devotionem ... -a probaverit fructuosa. AMBROSIAST. in II Cor. 7, 14. GREG. ILIB. in cant. 1, 1 p. 136, 29 H. cuius (*ecclesiae tamquam sponsae Christi*) -am et ut verius dixerim artem nascendi vel potius renascendi sentias magis quam enarres. VVLG. Sirach 9, 4 ne ... pereas in -a *saltatricis* (ἐν τοῖς ἐπιχειρήμασιν). RVFIN. Orig. in Ios. 26, 2 p. 459, 3 B. omne, quo vis mentis et -a naturalis obtegitur. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 25 (= 1, 11 Frob. p. 618) Herodis (τὸ ... δραστήριον). AVG. civ. 21, 6 p. 499, 8 D. *daemonis* (div. daem. 3, 7 per has -as ... multa mira faciunt *daemones*). epist. 86 mirabili -a *praesidis.* quaest. hept. 7, 44 p. 477, 17 vehementioris ... comminationis est et quodam modo praesentioris -ae, si quis dicat *eqs.* mor. eccl. 1, 16, 27 agendi -a et contemplandi sobrietate (EPIST. pontif. 396 Migne 50 p. 617B *Artemisii* -a in agendo ... et moderatio). pecc. mer. 2, 5, 6 p. 77, 1 -a voluntatis. PS. AVG. quaest. test. I 113, 4 angeli. COD. Theod. 1, 15, 6 (*a. 372*) quam ... iudex ... rebus diligentiam -amque detulerit. 8, 8, 9 (*a. 416*) *praetoris vel comitis.* LEO M. serm. 42, 2 p. 277A numquam eum miserendi -a deserit, in quo misericordia ipsa non deficit. epist. 144 p. 112B *episcopi.* AVELL. p. 51, 26 *praefectus* -am devotionemque custodiens (CASSIOD. var. 2, 28, 2 custodis ... in actionibus -am). SIDON. epist. 5, 20, 1. ENNOD. epist. 8, 5, 4 p. 204, 12 Gaiani (*ibid.* importunitas). dict. 18, 10 p. 478, 13 ubi honestas, ubi studii liberalis -a ..., si. IVNIL. 1, 19 *tit.* divinitatis (*in textu*: efficientia). CASSIOD. var. 3, 16, 1 (*ibid.* industria). 4, 21, 1. 6, 13, 2. COD. Iust. 12, 60, 3 pr. *debent officiales al.* ei (*iudici*) ... suam -am ostendere, quid ... exactum fuerit quidve *eqs.* GREG. M. moral. 8, 58 -am dicendi habent, sed acumen sentiendi non habent. 14, 58 *apostoli* amiserunt fiduciam roboris, amiserunt -am ... operationis. epist. 5, 16 p. 297, 20 fructum -a vestra ... acquirat. 8, 13 p. 16, 11 vestram in omnibus -am exhibete. in Ezech. 2, 9, 16 cuius vel -am in operatione vel ... studia in verbis ... approbat. CORP. VI 1512 (*litteris Antoninorum saeculo proximis*) propter humanitatem, abstinentiam, -am. 1679 (*c. a. 400?*) Basso ... provisione, -a, vigore, eloquentia, ... moderatione praestanti. *de apibus*: PLIN. nat. 11, 12 quos -ae industriaeque tantae (-os *codd.*) comparemus nervos, quas vires?

II *de viribus atque pondere rerum*: TERT. orat. 29 p. 199, 7 documenta -ae eius (*sc. orationis*). bapt. 5 p. 204, 29 nationes ... potestatem (-um *cod.*) eadem -a idolis subministrant. 11 p. 210, 25 lavacri. ieiun. 7 p. 281, 25 revolvamus utilitatis -a potestates *ieiunii.* anim. 14 p. 319, 3 non tam partes animae ... quam vires et -ae et operae. cast. 4 p. 744 in operibus prophetiae et -a virtutum. HERM. Pal. mand. 6, 1, 1 quam vim et quam -am habeant *virtutes* (δύναμιν ... καὶ ἐνέργειαν). PS. ORIGEN. tract. 1 p. 10, 19 *per membra dei* -ae divinorum operum indicantur (NOVATIAN. trin. 6 p. 896B). PS. CYPR. singul. cler. 17 p. 192, 3 quae divini praecepti vel operis imperant -am. 19 p. 194, 18 impedimenta removens ... commodis eorum gaudet -am commodare. SOL. 37, 8 *sagda* ingenita spiritus -a carinis ... tenaciter accorporatur. FIRM. err. 5, 4 p. 14, 3 *animae* substantia ... diverso -ae genere separatur. HIL. in Matth. 10, 5 operis (RVFIN. Basil. hom. 1, 4 *opp.* otium ... ac quietem. *Migne gr. 29, 220A non respondet; sed cf. quae ibi seq.* THEOD. PRISC. gyn. 1. FACVND. fid. 871B mirabilium operum. *v. etiam infra l. 66*). 21, 7 facti. myst. 1, 33, 3 quam ... -am in se materies inanimis continebat? SCHOL. Cic. Gron. A p. 346, 27 St. exempla ... minus -ae habent. CLAVD. DON. Aen. 7, 425 *ministerii.* AMBR. virginit. 5, 25 utinam tanti criminis probaretur effectus! non vererer invidiam, si -am recognoscerem. paenit. 2, 3, 16 tolle piscatori capiendi -am, desinit iactare retia. AMBROSIAST. in II Cor. 7, 14. RVFIN. Orig. princ. 2, 11, 4 ratio ... versatur in sensu, -a vero operis manuum ministerio explicatur. hist. 2, 1, 10 in quo tanta erat gratiae divinae -a (τοσαύτη δ' αὐτῷ θεία συνήργει χάρις). hist. mon. prol. signorum ... ac prodigiorum ... -a (GENNAD. dogm. 85 signorum). Adamant. 3, 4 substantiae vel qualitatem vel -am (ἐνέργειαν). 3, 10 virtutum dei -ae (αἱ ἐνέργειαι). *ibid.* virtutes dei ... solis nominibus esse ... an et in -a (ὀνόμασιν ... πράγμασι). *nota ibid.* erga quos erit earum -a (ἐπὶ τίνας ἐνεργεῖ). Orig. in cant. 3 p. 207, 17 B. de virtutibus et -a vocis dei. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 11 (= 1, 4 Frob. p. 603) ultra virium -am corpus impellens (βιαζόμενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας). AVG. civ. 21, 7 p. 501, 11 D. -ae (*pl.*) naturarum (*supra*: vis). epist. 205, 3, 17 p. 338, 14 creatorem ... -am sapientiae suae rebus ... condendis adhibere. c. Parm. 2, 10, 21 per ineffabilem -am potentiae suae. c. Cresc. 3, 8, 8 vis seminis et fecunditas terrae ... hanc -am divinitus acceperunt, ut. MACR. Sat. 7, 14, 23 sensuum. PHYSIOGN. 60 *signa* nonnullam habent -am. MAXENT. c. Nest. 2, 19 p. 40, 13 duas -as solis, splendorem ... et calorem. LEO M. serm. 75, 2 p. 401C cui (*eloquio ignito*) ad creandum intellectum ... et -a illuminandi et vis inesset urendi. AVELL. p. 660, 3 sanctitas vestra, quae

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sibi commissa sunt, -ae tradi deproperet. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 196 curationis. SIDON. epist. 7, 14, 6 audiendi -am (*ibid.* vim videndi). MAX. TAVR. serm. 111 p. 751^D maestitia ... nascendi -am non habebit. ENNOD. epist. 6, 21, 1 p. 161, 11 quod in aliorum negotiorum -a (-am?) providistis. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 2 p. 89 *angelicam naturam* ad humanae ... redintegrationis -am redundare. CASSIOD. var. 5, 23 iussionum. GREG. TVR. vit. patr. 14, 3 virtutum (*i. signorum*). COD. Iust. 6, 9, 9 *testatio* -am parem ... consequatur. GREG. M. moral. pr. 3 dominus ... loquendi -am ministrabat. 14, 58. 28, 35 iubilatio ... dicitur, cum cordis laetitia o r i s -a non expletur (5, 43 p. 337, 19). 5, 62 p. 376, 26 cordis ad hoc -am dirige. in Ezech. 1, 11, 6 linguae. 2, 7, 6 *peccator* bonae ... operationis -am sumit. past. 2, 9 praecipitata actio velocitatis -a ... putatur. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 349^B cum caelum et terra ... iuxta contrariam -am ... disparata sint (κατὰ τὸ ἐναντίον τῆς ἐνεργείας). 5 habes ... per oculos ... huius rei -am vitalem (τὴν δι' ὄψεως ... τῶν ὄντων ἀντίληψιν). 8 p. 357^C corpulentiorem ... -am cor appellans (τὴν ... σωματικωτέραν κατάστασιν). PASS. Thecl. B 43 p. 126, 10 *Thecla* decorata ... virginitate, martyrio atque sanitatum -a. *speciatim de v i m e d e n d i*: GARG. MART. med. 37 *genera origani* maioris virtutis atque -ae. MARCELL. med. 8, 39 miraberis -am medicamenti. 9, 21 *sucus mira* -a ... sanat (9, 81). 9, 28 -am praestat. 15, 85 lupus marinus ... tantae -ae est adversum strumas, ut. PLAC. med. 7, 1 non minorem -am habet *adeps lupi*. 16, 50 vehementiorem -am ... praestat hircorum *ungula*. THEOD. PRISC. log. 110 *potionum*. ORIBAS. syn. 8, 7 non satis habet minorem -am (δεύτερον δέ ἐστι ... τῇ δυνάμει). *adde*: DAMIG. lapid. 4 tantam -am iste lapis ... habet in magnum munimen vincendi. *in astrologia, maxime de v i r i b u s s t e l l a r u m*: FIRM. math. 2, 11, 9 stellae singulae ad sui -am promoventur. 3, 1, 19 habebunt -am suam stellae. 3, 13, 14 duodecatemoriorum -a. 4 pr. 4 *daemonis*, qui actus decernit. 4, 17 *tit.* Fortunae. 4, 19, 1 -a eius debilitata languescit. 4, 22, 6 *MC. pars* vacuam decreti sui -am praestat (6, 34, 2 decretorum -as). 4, 25, 2. 3. 5 pr. 3 *al.* 6, 1, 3 decernendi. 6, 17, 21 *syn.* effectus. 7, 11, 6 habet ... tractatus in apotelesmatibus maximas -as. *nota t. t. m e d i c i n a e*: PS. SORAN. quaest. med. 39 duae *partes chirurgiae*, quarum una est per -am, alia per casus subitaneos. *ibid.* per -am ... est paracentesis et celotomiae et his similia.

III ***metonymice:*** *de persona*: RVFIN. hist. 1, 2, 3 voluntatis paternae -am (*Christum.* γνώμης τοῦ πατρὸς ὑπουργόν). *de re* (*fere i. q. remedium efficax*): MACEDON. Aug. epist. 154, 1 verecundia, quae maxima difficilium inter bonos -a est (*ibid.* effectum desiderii. AVG. epist. 155, 1).

efficācitās, -ātis *f.* [*ab* efficax. *W.*]. *fere i. q. efficacia.* GLOSS. ἄνυσις, ἐνέργεια ἡ πρᾶξις, ἐξεργασία, fortitudo. CIC. Tusc. 4, 31 viribus corporis et nervis et -i similes similibus quoque verbis 'animi vires' nominantur (*an idem q. Stoicorum* ἐπιτελεστικὴ κατάστασις*? cf. Arnim, Frgg. Stoic. III 123, 22*). Q. CIC. pet. 10 tantum habet audaciae, tantum nequitiae, tantum denique in libidine artis et -is. OP. imperf. in Matth. 19 p. 738 *haeretici videntur* confessionis -e gentiles. NOVELL. Theod. 23, 3 (*a. 443*) nobis ... huiusque rei -s cordi est.

***efficāx,** -ācis *adi.* [*ab* efficere. *W.*]. GRAMM. suppl. 74, 23. 163, 1 -x dicitur quasi effectum capiens (*v. quae seq. et* 162, 30. 242, 23, *ubi:* -x ... effectūs capax). *de f o r m a*: PRISC. gramm. II 437, 14 ex duobus corruptis *est* (*i.* ef *pro* ex *et* fic *pro* fac. GRAMM. suppl. 85, 29. 146, 8. 162, 30. 163, 1. 242, 23). *per duas f scribendum*: GRAMM. suppl. 297, 23. e f i c a x: *v. nom. propr.* e f f i c a x s: CORP. VIII 11294. *a b l. s g. semper* -i (LIV. 10, 39, 10 SEN. benef. 4, 23, 1 SCRIB. LARG. praef. p. 1, 12 PLIN. nat. 10, 82 *al.*). *de c o m p a r a t i o n e*: -ior: LAVD. [Tur.] (Corp. VI 1527) 2, 19 *et passim.* magis -x: FLOR. epit. 3, 13, 4. -issimus: LIV. 1, 19, 4 *et passim.* maxime -x: LIV. 1, 9, 16. perquam -x: CENS. 8, 9. 12. valde -x: *p. 161, 46.* minus: *infra l. 81.* parum: *infra l. 79. v. etiam p. 162, 13 sqq. et 162, 20.*
de significatu: ISID. orig. 10, 83 -x dictus, quia nullam difficultatem habet in qualibet re facienda. GRAMM. suppl. 242, 23 -x ..., qui implere potest, quod vult. GLOSS.^{L} III Abstr. EF 1 -x expeditus. 2 -es omnia expedientes. II Philox. EF 11 -x πρακτικός. Abav. EF 6 perdoctus eff⟨ic⟩abilis agilis. GLOSS. σπουδαῖος, ἐνεργητικός, δράστης, δραστικός, ἐκβιβαστής, ἐκβιβαστικός. *cf.* NON. p. 91 consectarium: -x, perfectum. SERV. georg. 3, 452 praesens Fortuna: -x vel utilis et profutura. Aen. 12, 152 praesentius: -ius, vehementius. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 431, 16 B. industrius, laboriosus, assiduus, instans, frequens, -x, *al.* *inde ab aetate Ciceronis* (CAEL. Cic. epist. 8, 10, 3). ***saepe apud compositionum scriptores de vi medicamentorum, v. p. 161, 4. apud poetas 9 locis*** (HOR. *3*, SEN. trag. *1*, AVIEN. *3*, AVSON. *1*, PRVD. *1*).

i. q. qui aliquid efficere potest.

I *de* ***personis***: **A** *n u d e*: CAEL. Cic. epist. 8, 10, 3 quam tardus et parum -x sit *Marcellus.* HOR. epod. 3, 17 -is H e r c u l i s (PORPH. perpetuum epitheton vult esse Herculis. AVIEN. ora 163). VAL. MAX. 1, 1, 19 minus -x ultor ... religionis. 4, 3, 14 animosus magis quam -x defensor. IREN. 2, 2, 1 quasi -iores sint angeli quam deus. TREB. Gall. 15, 1 imperatorem ... utilem ..., fortem, -em. FIRM. math. 3, 5, 21 administratores fortes temperatos, -es. 4, 4, 1 Luna ... facit ... -es ... et omnia complentes. 4, 4, 4 magnos, potentes, terribiles, -es. 4, 11, 3 -es beatos felicesque. 4, 14, 11 *al.* DON. Ter. Andr. 333. AVIEN. ora 38 expressor -x stili et veritatis *Sallustius.* AMM. 14, 11, 25 Adrastia, ius quoddam sublime numinis -is. 16, 4, 4 -issimus *Caesar* (27, 8, 6 *Theodosius*). 21, 3, 4 secretorum taciturnum executorem ⟨et⟩ -em (effacitatem *cod.* 28, 1, 52). 31, 6, 5. AMBR. exc. Sat. 1, 23 fratre ... tam pudico, tam -i, tam innocenti. PS. RVFIN. Ios. antiq. 7, 1 vir (δραστήριος). SVLP. SEV. Mart. 25, 6 quam acer, quam -x erat *Martinus.* MACR. Sat. 2, 1, 3 rex mensae ... in republica philosopho -ior. DAMIG. lapid. 7 invictum et -em et inpenetrabilem in bello. *ibid.* -ior eris. PHYSIOGN. 75 magnanimi ... et -es (*cf. Adamant. physiogn. 39* τελεστικοὶ παντὸς πράγματος). 88 p. 118, 9 corpus parvum ... facile perficit coepta et est -x (*cf. Ps. Aristot. physiogn. 72 p. 86, 20* ὅσοι τῶν μικρῶν ὑγρὰς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ ..., ἐπιτελεστικοί). *ibid.* p. 118, 11 corpus magnum ... -x est vigetque sensibus (*Ps. Aristot. l. l. p. 88, 3* ἐπιτελεστικοὶ καὶ αἰσθητικοί). SACR. Gelas. p. 710 quos venia feceris innocentes, auxilio facias -es. SIDON. epist. 3, 8, 1 vir -issime. ENNOD. epist. 3, 3, 1 p. 73, 19 qua (*industria*) ... *Constantius*, ut -em decet, innotuit. CAES. AREL. suggest. p. 294 idoneis et -bus negotiatoribus. CORP. VIII 11294 avia piissima, pudica ..., frugi, -xs *eqs.* GLOSS. V 661, 57 -x homo (*cf.* 662, 27 infatigabilis homo).

B a d, c i r c a, e r g a *aliquid*: AMM. 15, 5, 2 Silvanus ... -x a d haec corrigenda. MACR. Sat. 5, 19, 19 circa exigendum ... iusiurandum praesens et -x numen (CASSIOD. Ios. antiq. 19, 1 p. 548 qui -es ei videbantur ad causam, *gr.* δοκοῦσιν αὐτῷ δραστηρίοις). SIDON. epist. 1, 9, 3 *Avienus* erga ... necessitates minus valenter -x erat.

C *a l i c u i u s r e i*: AVG. c. Pelag. 1, 8, 14 praecepti capacem, sed non -em (PS. PRIMAS. in Rom. 7 p. 450^B). PROSP. in psalm. 118, 40 fecisti me ... cupidum mandatorum tuorum, fac et -em. ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 6 nec ipse fuit eliciendi rescripti -x nec ego idoneus redhibendi.

II ***de rebus***: **A** *n u d e*: **1** *g e n e r a t i m*: HOR. epod. 17, 1 -i do manus scientiae (*cf.* VAL. MAX. 8, 11, 2. *v. etiam infra l. 81*). LIV. 9, 20, 2 -es ... p r e c e s (SEN. Herc. f. 1273. *al., v. l. 53. p. 161, 31. 162, 7*). 25, 11, 11 *spes* satis -x. 41, 15, 7 continuatio ... -issima. SEN. contr. exc. 6, 4 venenum (PORPH. Hor. epod. 5, 61. *cf. etiam p. 161, 55*). VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 quietis imago. 2, 7, 10 -issimum duramentum. 3, 2 pr. *virtutis* -issimi lacerti in fortitudine consistunt. 3, 8 ext. 4 -is operae forensis ... Ephialtes. 4, 8, 1 gratiam. 5, 4 ext. 1 pictura litterarum. 6, 4, 3 *al.* CELS. 7, 7, 15^J curatio. SEN. benef. 3, 9, 2 *remedium* (SCRIB. LARG. 47 PLIN. nat. 24, 172). 4, 23, 1 dial. 1, 2, 12 *al.* epist. 6, 4 *al.* CVRT. 4, 3, 24 *al.* SCRIB. LARG. praef. p. 3, 15 *medicamenta potentiora* ... et -iora (*supra*: medicamentorum ... vim. p. 6, 14. *al.*). 38 compositiones. PLIN. nat. 1, 27, 119 vires *herbarum.* 5, 12 vis *luxuriae.* 8, 200 *al.* 10, 82 -i auspicio. TAC. dial. 20 o r a t i o n e s (AQVILA rhet. 19 optimam et -issimam orationem. AVG. civ. 21, 24 p. 530, 7 D. GILD. Brit. 72 chron. III p. 67, 4. PLIN. paneg. 70, 9 SVET. Cal. 3, 1 FLOR. epit. 4, 7, 11. IAVOL. dig. 31, 37. PAVL. dig. 44, 7. 44, 2 condicio. *nota* VLP. dig. 8, 4, 6, 2 ut novissima traditio efficiat ... praecedentem traditionem -em. TERT. ieiun. 9 p. 284, 17 *religio.* CENS. 8, 9 p. 15, 6 visiones. 8, 12 p. 15, 18 conspectus. CYPR. unit. eccl. 25 p. 232, 9 -bus precibus orabant, ... impetrare cum fiducia poterant (*cf. p. 161, 22*). COD. Iust. 4, 29, 9 (*a. 239*) *obligationem* -em esse. 8, 28, 2 (*a. 239*) debitoris denuntiatio ... -x est, si. 8, 50, 6 (*a. 291*) -i instantia *praesidis.* ITIN. Alex. 21 PANEG. 5 (8), 7, 2. IVL. VAL. 2, 27 p. 94, 26 f u g a (ENNOD. dict. 21, 16 p. 487, 23). LACT. inst. 5, 22, 1 deorum cultus. EDICT. imp. Lic. Lact. mort. pers. 48, 10 intercessionem tuam (*Licini*) -issimam (*cf. Euseb. hist. eccl. 10, 5, 10* διὰ τῆς σῆς σπουδῆς ἄνευ τινὸς παρολκῆς). FIRM. math. 3, 7, 18 *cogitatio.* 8, 1, 10 *licentia.* 8, 22, 4 *conversatio.* PS. MAR. VICTORIN. phys. 1 sol ... -ior ... et virtutem maximam habens. HIL. trin. 7, 11 internae potestatis aut sensūs -x motus (*sc. Christus*). AVIEN. ora 99 gentis ... -x sollertia. AMM. 25, 6, 14. 31, 3, 8 opera (*sc. limes*). 19, 4, 2 ignis materies. EPIST. impp. de Asia (Bruns Fontes^7, 97 a p. 270) 24 (*a. 370*) amplissimum -is industriae praestantiae tuae testimonium. HEGES. 2, 3, 4. 3, 26, 3 PELAG. in I Thess. 1 p. 862^D. VVLG. Hebr. 4, 12 vivus ... sermo dei et -x (ζῶν ... καὶ ἐνεργής. PS. PRIMAS. *in h. l.* p. 711^D hoc est ad operandum facilis.). PS. RVFIN. in Am. 7, 1 *sqq.* in Ioel 2, 15 *sqq.* AVG. civ. 11, 21 p. 490, 6 D. 22, 24 p. 610, 27 gen. ad litt. 5, 7 p. 150, 12 c. Pelag. 1, 20, 38 grat. 16, 32. PHYSIOGN. 45 idonea signa atque -ia (officia, officiosa *codd.*; *cf. Adamant. physiogn. 1 p. 348, 12* τῶν ἄλλων σημείων δυνατώτερα). 93 aciem oculorum non penetrabilem nec -em. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 124, 7 -x dei verbum ... decorans universa. COD. Theod. 8, 5, 8 (*a. 357*) non ... debet esse ... -x usurpatio, quae. 6, 9, 2 pr. (*a. 372* = COD. Iust. 12, 6, 1) qui ... -i magisterio ... viguerunt. *abundanter* 3, 10, 1 (*a. 409* = Iust. 5, 8, 1, 1) principis indultu -em se veniae effectum meruisse. 10, 10, 32 (*a. 425*) postquam -x, quod impetraverat, postulatum ... constiterit. SALV. eccl. 2, 49 POMER. 2, 7, 3 ENNOD. epist. 1, 18, 2 p. 29, 17 dict. 11, 1 p. 459, 5 CASSIOD. or. frg. p. 467, 6. Didym. in I Ioh. 3, 6 p. 56, 3 *scientia* (*opp.* imaginaria). var. 6, 3, 5 *officium praetorianum* plane geniatum, -x, instructum. NICET. vigil. 8 p. 65, 9. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. orat. 31 p. 404^A *cor* per omnia ... -issimum ..., ut nulla pars

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

otiosa vel vacans ad dispensationem totius corporis approbetur (*Greg. Nyss. orat. Migne gr. 44 p. 248B* παντᾳχόθεν ... ἐνεργόν). SERM. Caspari Anecd. p. 320, 3.

2 *de generibus medicamentorum*: CELS. 4, 7, 2 -issimusque (-issimumque *JP, Marx*) est ... salis calidus sucus. 4, 26, 8 pulticula ... et lenticula ... rubique cacumina ... -ia sunt. 6, 6, 22. 6, 6, 39B. COLVM. 6, 17, 2 trifolium. SCRIB. LARG. 25 *mel Atticum*. 64 stomatice. 207 *emplastrum* (218). PLIN. nat. 20, 32 *staphylinus* (*ibid.* pollet). 20, 64 *al. passim*. 20, 79 (*opp.* nullius in medicina momenti). PLIN. med. 2, 4 *al.*

B *alicui*: **1** *rei*: SEN. dial. 6, 8, 1 -issimum mitigandae ferociae (*an gen.?*) tempus. CLAVD. DON. Aen. 7, 510 p. 78, 15 amicum dispositioni suae tempus et -x. PRVD. perist. 10, 271 ars seminandis -x erroribus. SACR. Greg. 85, 9 *aquae* purificandis mentibus -es. *de medicamentis*: PLIN. nat. 16, 33 fungus ... odoratus antidotis -x. 20, 117 *oreoselinum* urinae et menstruis -x. 20, 146. 22, 102. 23, 70. 24, 105. 131. *ex coni.* 26, 83. 27, 74. 28, 83. 197. 30, 69. 31, 63. 128. 34, 131. ITIN. Alex. 38 *aqua* alvo laxandae -issima. MARCELL. med. 11, 38 est ... -issimum omnibus supra scriptis (*sc. vitiis*) medicamentorum. 20, 133 potio ... stomachi remedio. **2** *personae*: CELS. 6, 6, 39B *sanguis* hirundinis optimus ..., minime -x columbae et illi ipsi et nobis. VLP. dig. 43, 17, 3, 9 'uti possidetis' mihi -x est. CYPR. domin. orat. 8 p. 271, 21 orantibus fuit impetrabilis et -x sermo.

C *alicuius rei*: APVL. met. 10, 11 mandragoram ... soporis -em. AVSON. 308, 4 is ... rei gerendae (*ni dat.*) -x. AMBR. Abr. 2, 8, 52 sermo ... -x operationis. BOETH. cons. 5, 2, 14 -x optatorum potestas. 4, 4, 35 collationem ... -em ... conclusionis. MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 3 medicamentum ... forte et salutis -x (*Chrysost. hom. Migne gr. 63 p. 130* ἰσχυρὸν καὶ ὑγείας ποιητικόν).

D ad *aliquid*: **1** *generatim*: LIV. 1, 9, 16 maxime ad muliebre ingenium -es preces sunt. 1, 19, 4 rem ad multitudinem imperitam ... -issimam. 10, 39, 11 vana magis specie quam -i ad eventum. VELL. 1, 8, 1 certamen ... ad excitandam virtutem -issimum. CELS. 4, 15, 3 potiones ... ad id -es. 5, 28, 12N SEN. benef. 2, 7, 3 dial. 11, 8, 2. 11, 15, 2 epist. 19, 11 *al.* SCRIB. LARG. 72 *al.* MELA 1, 52 -bus aquis *Nili* ad generandum. 3, 104 purpura et murice -issimis ad tingendum. FLOR. epit. 1, 23, 2. 2, 6, 47. 4, 2, 50 PAVL. dig. 48, 18, 8 pr. SOL. 35, 3 lacus ... salubris ... aestu et ad sanitatem usu -i. PS. ASCON. Verr. p. 215, 29 St. laudatio ... -x ad benevolentiam. BOETH. cons. 3, 5, 5 potentia ... nec ad conservationem sui satis -x. 3, 5, 39. IORD. Get. 20, 109 *thermarum* loca ... ad sanitatem ... -issima. NICET. psalmod. 5 p. 73, 5. **2** *de medicamentis*: SCRIB. LARG. 113 pastillus ad torminosos -ior. 241 emplastrum -x ad cicatricem ducendam. PLIN. nat. 15, 33 *amurca* -i ad ulcera. 16, 56. 20, 110 *al.* (*passim*). SOL. 19, 12 *cornu cervi* ad medellam. MISC. Tir. p. 56, 23 ad vulnera ... herba. MARCELL. med. 21, 10 cerotum valde -x ad cordis dolorem. 36, 4 malagma -issimum ad podagram. 36, 5.

E contra, adversus, in *aliquid* (*maxime de medicamentis*): PLIN. nat. 13, 115 *semen* contra sagittarum ictus -issimum. 26, 69. 124 *al. passim*. PLIN. nat. 20, 245 *serpyllum* adversus serpentes -x. 20, 247 *sisymbrium* -x adversus aculeata animalia. 20, 258. 21, 116 *al.* CELS. 3, 4, 14 *diem* in utrumque -issimum. 3, 18, 8 medicamentis in id -bus.

F in *aliqua re*, apud *aliquem*, pro *aliquo*: LIV. 26, 14, 5 minus -em in maturanda morte vim veneni. CELS. 6, 6, 8E haec ... in veteribus *malis* ... -ia esse. CVRT. 8, 4, 11 -ior in adversis necessitas ... remedium invenit. CYPR. epist. 76, 7 p. 833, 13 vobis in precibus -ior sermo est et ad impetrandum ... facilior oratio. HIL. in Matth. 11, 9 quod in eo ... creando -x dei sapientia ... exstiterit. PROB. Verg. georg. 2, 37 -x ... natura in vino Thraciae (*supra*: *vini* tanta vis). SACR. Greg. 48, 4 spiritus tui ... in fide ... stabiles et in opere -es. SCRIB. LARG. 202 in quibusdam hoc emplastrum -ius ... invenitur. PLIN. nat. 13, 142 chariton blepharon -em in amatoriis. 20, 229 althaeae in omnibus supradictis -ior radix. 22, 144 *al.* 30, 45 *cocleae* marinae stomacho utiliores, -issimae ... in dolore stomachi. FLOR. epit. 4, 12, 16 -is ... apud tales homines stoliditatis. VAL. MAX. 6, 2, 5 *tabellae* -es futurae pro noxio. AVG. civ. 19, 27 p. 403, 4 D. pro eis est -x haec oratio.

G *aliqua re*: PLIN. nat. 14, 34 vennunculam *vitem* ... Surrentinis -issimam testis. 22, 158 *erysimon* contra venena ... -x potu. 24, 130 potu inlituque. 25, 68 suco -x. 27, 102 semine acriore. 37, 58 *adamas* Cyprius ... [in] medica vi -issimus. CYPR. eleem. 5 p. 377, 17 eleemosynis petitiones nostras -es fieri.

H *inf.* (*acc. c. inf.*), ut: HOR. carm. 4, 12, 20 *cadus* amara ... curarum eluere -x (SCHOL. potens). PROSP. in psalm. 149, 6 gladius ... -x et ... affectus dividere et peccata recusare. *nota de argumentatione* PLIN. nat. 14, 52 -bus exemplis non maria plus ... conferre. PLIN. nat. 9, 18 accedunt apud me certe -ia, ut credam ... omnia in aquis spirare.

neutr. **efficāx** *quasi pro subst.* (*maxime in praedicato*): **1** *sing.*: LIV. 9, 23, 8 -ius ratus ad accendendos ... animos, nullam ... relictam spem. CELS. 4, 29, 2 est ... -issimum, ... cutem ... exulcerare. COLVM. 2, 17, 3 cum sit -issimum ... exarare. PLIN. nat. 28, 4. 7. 182 -x habetur ... conlui. 30, 37 bibisse ... -ius multo (*sc. est*). PLIN. paneg. 84, 1. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 19 quid hac virtute -iu⟨s⟩? LIV. 8, 36, 7 nec quicquam ad salubritatem -ius fuerit. VAL. MAX. 3, 7, 1a nihil celeritate -ius. 4, 1, 5 quid hac moderatione -ius aut valentius ...? 8, 10 ext. 1 quidnam esset in dicendo -issimum (*cf.* CIC. Brut. 142 primum ... in dicendo. *sim.* de orat. 3, 213). SEN. epist. 86, 18 negat quicquam esse ... pisatione -ius. PLIN. nat. 20, 258. 24, 120 QVINT. inst. 6, 1, 41. PLIN. epist. 6, 18, 2 quid ... precibus ... -ius? FLOR. epit. 3, 13, 4 quid ad ius ... magis -x quam. SIDON. epist. 3, 1, 1 quod est ad amicitias ampliandas ... validius -iusque. **2** *plur.*: LIV. 42, 17, 6 ut ... satis -ia ad rem peragendam dentur. PLIN. nat. 9, 18 *v. p. 161, 78*. PAVL. dig. 40, 4, 52 (*edict. div. frat.*) quae postea adiecta sunt ..., ad revocandam libertatem non sunt -ia.

accedunt **adverbialia**: SEN. benef. 4, 15, 1 honesti per se -x species (epist. 94, 21). PLIN. nat. 22, 18 peculiariter -x. SIDON. epist. 1, 9, 3 valenter (*v. p. 160, 27*). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. orat. 31 p. 404A per omnia (*v. p. 160, 84*). *cf. etiam p. 159, 60 sqq.*

deriv. efficacia, efficacitas.

adv. **efficāciter.** PRISC. gramm. III 80, 27 -r ... decompositum est, cum a simplici adverbio non componitur, sed a nomine composito derivatur. *comp.*: LIV. 10, 16, 3. *al. superl.*: SEN. dial. 5, 27, 4 *al.* minus -r: *infra l. 56*. GLOSS. σπουδαίως, velociter (*ad* BENED. reg. prol. 4). *inde a* LIV.

i. q. efficaci modo, potenter, cum effectu, ita ut aliquid perficiatur.

I *cum verbis*: **A** *generatim*: LIV. 10, 16, 3 id se ... precibus acturos -ius. VAL. MAX. 1, 1 ext. 1 se ipsa (*Proserpina*) potenter atque -r defendit. 2, 5, 5 deos eo -ius quo simplicius placabant. 5, 10 ext. 3 *voces* si quis -r auribus receperit. 6, 9, 2. 8, 15, 7 SEN. dial. 10, 6, 1 epist. 80, 7. 94, 43 feriri ... praeceptis -r. 108, 9 CVRT. 4, 10, 7. PLIN. nat. 2, 217 sideris vim ... -ius sentit. 18, 45 id (*ut arbor frondem agat*) -issime contingit ... ramis ... decussis. 19, 178. 25, 149. TAC. Germ. 8 ut -ius obligentur animi. PLIN. epist. 2, 13, 11 rogat ... -issime. 6, 6, 8 SVET. Otho 2, 2. PS. APVL. Ascl. 9 homo ... aptius -iusque compositus. IREN. praef. 3 -r ... ministrabis (φιλοτίμως ... διακονήσεις). CYPR. domin. orat. 3 p. 268, 16 quanto -ius impetramus, quod petimus (5 p. 269, 15). patient. 1 FIRM. math. 8, 27, 1 AMM. 21, 12, 12. 26, 3, 2 SCHOL. Cic. Bob. p. 119, 17 St. AVG. civ. 13, 18 p. 579, 22 D. 14, 23 p. 48, 15. 20, 21 p. 458, 30 quae nunc dicuntur minaciter, tunc -r implebuntur. 22, 5 p. 559, 32 contin. 13, 29 nupt. et concup. 1, 2, 2. c. Arrian. 12, 9 (*ibid.* veraciter). serm. 24, 6 si facta sunt ista -r, ... quanto -ius in nomine domini. 208, 2 MACR. Sat. 4, 3, 10 OROS. hist. 1 prol. 1 CASSIAN. conl. 1, 7, 3. 12, 5, 4. 20, 6, 1 *al.* CONC.S I 3 vers. Tur. p. 122, 12 -ius ... a viro (*i. quam vir*) perfecit dei virtus obumbrans virgini cum adveniente sancto spiritu. LEO M. epist. 37 VRAN. epist. 1 p. 859A SIDON. epist. 4, 18, 6. 5, 11, 2 POMER. 1, 8, 1. 3 ind. cap. 11 BOETH. mus. 5, 17 ENNOD. epist. 9, 2, 2 p. 229, 20. 9, 30, 4 p. 252, 24 CASSIOD. in psalm. 12 div. 118, 110 inst. div. praef. p. 1107B VEN. FORT. vita Leob. 10, 30 GREG. M. moral. 2, 75 p. 591C past. 1, 11 BENED. reg. prol. lin. 3 DIONYS. EXIG. inv. cap. Ioh. prol. p. 420B PASS. Mar. Iac. 1 p. 47, 6. *interdum fere i. q. veraciter, re vera, profecto, ut*: CASSIAN. conl. 8, 21, 5 ut -r potuerit dicere: dominus dedit mihi ... scientiam. *cf.* 9, 18, 5. 10, 11, 6.

B *apud oratores* (*efficaci oratione, argumento sim.*): SEN. contr. 1, 1, 21 -r odium ... expressisse ... hac sententia. 1, 8, 13 quod pater -r dicat. 7 pr. 3 affectus -r movit. suas. 7, 10 suasoriam ... declamavit -ius. SEN. dial. 5, 27, 4 quod in luctu dici solet -issime. QVINT. inst. 5, 13, 25 si est minus -r elocutus. 8, 4, 8 FRONTO p. 52, 5 N.? (*loco mutilo*). SCHOL. Cic. Bob. p. 112, 26 St. EVGRAPH. Ter. Andr. 293 allocutionem -r concludit per ... monitum. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 466, 26 quae propositio quam propositionem proxime -iusque destruat. CASSIOD. in psalm. 98, 8 unde ostenditur -issime placere deo, quando. GREG. M. in Ezech. 1, 11, 26 plene atque -r verbum exhortationis impendere.

C *apud Ictos* (*i. q. ita, ut res rata sit*): GAIVS dig. 41, 1, 9, 2 *actione* ita -r experiri. VLP. dig. 40, 5, 24, 21 libertas relinquitur -r. PAVL. dig. 2, 14, 27, 6 -r de Sticho agere. MOD. dig. 28, 5, 62 (61) -r exheredata. 31, 34, 5 -r ... instituisse ... actionem. COD. Iust. 3, 44, 9 (*a. 245*) agrum purum ... -r venumdari *posse*. 4, 28, 6 (*a. 245*) actio de peculio adversus te ... -r dirigi nequaquam potest. 2, 3, 19 (*a. 290*) licet ... scriptum ... nec donationis mortis causa gestae -r speciem ostendat.

D *de medicamentorum compositionibus* (*i. q. cum effectu sanandi*): SCRIB. LARG. 4 ad ... capitis dolorem -r prodest crocomagmatis pondo sextans *eqs.* 67 quibus *auxiliis* medici -ius utuntur. 75 arteriace ... facit ad omnia ... -ius (98). 258 prodest. PLIN. nat. 20, 51 ad serpentium ... ictus *hyoscyamum* ... -issime ex oleo illinitur. 20, 52 quod -ius praestat *alium*. 20, 89 *brassicam* genitalium malis ... utilissime imponi, -ius eandem cum faba. 20, 128 *al.* (*passim*). 28, 164 ulcera ... urina tauri -r sanat ..., -ius tamen vitulinum fel. 32, 53 qui ... venentur, mire adiuvari ..., -ius etiamnum, si. 33, 102 sistit ... sanguinem ..., -issime ... contra ... morsus inspersa farina. GARG. MART. med. 2. 49 *al.* MISC. Tir. p. 52, 19. PHILVM. med. 1 p. 24 *epithema* operatur ... -r ad ... reuma. ANON. med. ed. Piechotta 192 collyrium ... inicies. sanus fit -r. MARCELL. med. 1, 104 sucus ... dolorem ... -r adimit (8, 166). 8, 77 *capilli combusti*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prurigines oculorum -r sanant. 8, 95 caliginem discuties (8, 149). 8, 97 prosunt. *saepius.*

II *cum adiectivis*: PLIN. nat. 28, 76 mulieris . . . salivam . . . potentem diiudicant . . . contra epiphoras, si . . ., -ius, si *eqs.* (*aliter* CASSIOD. in psalm. 121, 3 omnia quae vult -r potens.) AVG. epist. 120, 6 veraciter sapientes et -r fortes. MACR. Sat. 7, 16, 24 *calor* ad dissolvendas iuncturas . . . -r noxius. GREG. M. moral. 30, 31 -r praesens.

efficiens, efficienter *v. s.* efficio.

***efficientia,** -ae *f. ab* efficio, efficiens. *plur.*: HIL. myst. 1, 32, 2 in psalm. instr. 9, 52, 5 *al.* GLOSS.[L] IV Plac. E 50 -a: effectio; ab efficiendo (a faciendo *R.*) dicta. RVFIN. Orig. in Rom. 8, 2 *v. s.* efficacia *p. 157, 61.* IVNIL. 1, 19 *v. infra l. 58.* *i. q. vis vel potestas efficiendi.* *primum ap.* CIC. (*infra l. 15. 70*), *deinde ap.* CENS.

I ***c. gen.***: **A** *rei efficientis vel effectae*: CIC. nat. deor. 2, 95 (*transl. ex Aristotelis libro deperdito*) cum . . . aspexissent . . . solem eiusque cum magnitudinem pulchritudinemque, tum etiam -am cognovissent, quod is diem efficeret *eqs.* PS. ORIGEN. tract. 1 p. 11, 25 quicquid de eo (*deo*) dixeris, -am operum suorum . . . nominabis (*cf. infra l. 64*). LACT. opif. 19, 7 astra -am rerum continent, nihilo minus a deo fieri omnia (HIL. in Matth. 5, 8 rerum creandarum -a omnis in verbo est. 12, 5 myst. 1, 26, 1 in psalm. 91, 1 p. 346, 5. trin. 2, 1 et verborum significationem et -am rerum [*sim.* PRISCILL. tract. 6, 91]. FAVST. REI. epist. 3 p. 172, 22 spir. 1, 13 p. 129, 1. VEREC. in cant. 2, 2 uniuscuiusque rei. FVLG. RVSP. c. Arrian. 9 p. 64). HIL. in Matth. 9, 7 cum potestas . . . rebus caducis -am adderet sanitatis. 11, 2 cum facti -a gratia in eo (*Iohanne*) expressa sentitur (*cf. infra l. 45*). 11, 9 sit . . . in eo -a potius quam natura sapientiae (*supra*: efficax dei sapientia). 14, 6 si tam diversarum causarum -am una . . . intelligentia consequatur (ISID. orig. 7, 1, 35. 11, 1, 12). 20, 11 negotii (*cf.* 20, 9 gestorum effectibus). myst. 1, 5, 3 corporis. 1, 33, 4 virtutis dei. in psalm. instr. 20 bonorum operum (*hinc* PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 643[B]. GAVDENT. serm. 18 p. 976[B] LICINIAN. epist. 1 p. 690[D]). *ibid.* fidelium gestorum (*hinc* PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 643[C] HIL. trin. 3, 18). in psalm. 52, 5 virtutis *Christi* (trin. 8, 30 virtutum. CASSIAN. conl. 1, 9 VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 29). trin. 2, 26 divinae operationis. HIER. in Ezech. 28, 11 p. 333 *auri et argenti* naturas et -as. epist. 98, 3 verborum. PS. RVFIN. in Ioel 1, 6 p. 1038[C] *agminis locustarum.* 2, 3 incendii. AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 67 p. 1087, 15 misericordiae. 4, 104 habuisse sensum, iudicium, -am voluntatis. nupt. et concup. 2, 4, 12 p. 264, 14 *membrorum* (*ibid.* potentia). CASSIAN. conl. 5, 3 *vitiorum* -a . . . quadripertita est. quaedam enim sine actione . . . consummari non possunt . . ., quaedam . . . sine ulla corporis actione complentur *eqs.* 5, 7, 1 passionum. c. Nest. 6, 8, 3 -am facti habet *Christus.* LEO M. serm. 21, 1 p. 191 conceptionis. EPIST. pontif. Thiel Gelas. tract. 3, 14 *mysterii* -am virtutemque. AVELL. p. 481, 1 correctionis. SACR. Leon. 361 da nobis . . . -am mandatorum (PS. BOETH. fid. cath. 217 dat -am . . . miraculorum discipulis). VICT. VIT. 2, 74 luminis. BOETH. cons. 4, 2, 109 bonorum (4, 2, 107 eorum potentia). ORIBAS. syn. 5, 46 temperatus cerebris mediocres habet frigdoris -am (μετρίως ἔχει ταῖς ἐνεργείαις). ISID. diff. 2, 155 iuxta . . . -am operis (*cf.* 2, 154 secundum finem rerum gestarum). **B** *personae vel animae efficientis*: HIL. in psalm. 56, 5 ut quod . . . membris officii . . . mandatum est, id ad -am mentium animorumque referatur. MAR. MERC. Nest. serm. 3 p. 768[A] trinitatis. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 66[A] animae membra, seu potius -ae haec animae affectusque dicendi sunt (BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 136, 1 animae). IVNIL. 1, 19 divinitatis -a sive operatio, quam Graeci energian nuncupant (*in tit.*: efficacia).

II ***nude***: **A** *de personis*: HIL. in Matth. 4, 21 concupiscentia -ae comparetur. 11, 9 est . . . ipse (*Christus*) sapientia, non ex -a, sed ex natura; rei enim omnis habet potestatem. 19, 7 typicae -ae ratio (*in adulescente divite, Matth. 19, 16. al.*). HIER. tract. in psalm. 93 p. 129, 24 membra tulit, -as dedit *scriptura deo* (*cf.* in Am. 6, 7 *sqq.* p. 316 FAVST. REI. epist. 3 p. 172, 22. *v. etiam supra l. 19*). in Agg. 1, 3 p. 743 Stoici . . . tempus dixerunt esse correctionis sive -ae: quod significantius Graece dicitur χρόνον εἶναι κατορθώσεως. RVFIN. Orig. in Rom. 8, 2 p. 1162[C] *v. p. 157, 61.* CASSIAN. c. Nest. 5, 1, 4 quid impossibilitatem spectas humanam, ubi -am vides esse divinam. **B** *de rebus*: CIC. fat. 19 interest inter causas fortuito antegressas et inter causas cohibentes in se -am naturalem. CENS. 8, 10 a loco sexto conspectus omni caret -a. HIL. in Matth. 24, 6 (*ibid.* effectus). in psalm. instr. 8, 9. 91, 1 p. 345, 10. 24 trin. 3, 5. 5, 5. *nota* 8, 13 naturalis -ae . . . effectum (*sim.* 12, 9 ceterarum . . . in deo -arum . . . effectus). 12, 54 secundum -arum opinionem. HIER. epist. 120, 12 spiritum . . . non substantiam . . . intellegi, sed -am. AVG. dialect. 6 p. 11, 2 *origo verbi* aut per -am, ut hoc ipsum (*sc.* '*foedus*') a foeditate porci, per quem foedus efficiatur, aut per effecta, ut 'puteus', quod eius effectum potatio est. CASSIAN. conl. 5, 10, 1 vitia licet diversos ortus ac dissimiles -as habeant. c. Nest. 7, 19, 5 nec habere -am potuit *potestas.* BOETH. cons. 3, 11, 13 in unam veluti formam atque -am colliguntur, *quae appetuntur.* 3, 12, 21 dispositos motus locis, temporibus, -a *eqs.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 363[D] obtundi . . . intellectuales -as, vel etiam sine effectu . . . existere (ἀμβλύνεσθαι . . . τὰς νοητικὰς ἐνεργείας). 31 p. 401[C] durum . . . sensibiles -as . . . non recipit (ἐνεργείας). p. 402[B] circa mentum -a quaedam (ἐνέργεια). *speciatim in grammatica*: VIRG. gramm. epit. 10 p. 74, 7 H. 'quidem' duas -as habet. epist. 3 p. 140, 1 frequentativa . . . forma tres -as . . . habet. *ibid.* p. 148, 3 temporum -as ostendit. p. 151, 25 *verba* immutantur . . . secundum duas -as, hoc est sive per vitium . . . sive per necessitatem. 5 p. 166, 4 *verbum*, quod ornandi . . . -am tenet.

epitheta: -a *dicitur*: corporalis: HIL. myst. 1, 32, 2 in psalm. 118 Gimel 20 p. 390 trin. 6, 16. desiderabilis: HIL. in psalm. instr. 20. divina: CASSIAN. c. Nest. 5, 1, 4. humana: ZACCH. 2, 5 p. 1116[A]. inenarrabilis: HIL. trin. 3, 18. intellectualis: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 363[D]. naturalis: CIC. fat. 19 HIL. trin. 8, 13. praefigurata: HIL. in Matth. 21, 13. sensibilis: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 401[C]. spiritalis: HIL. in psalm. 131, 24. typica: HIL. in Matth. 19, 7.

efficilis bene manus habens, utilis: GLOSS. II 578, 9. *v.* efficabilis.

***efficio,** -fēcī, -fectum, -ere. [ex *et* facio. *W.*] ISID. orig. 10, 83 -ens a faciendo dictus. efficio *per duas* f *scribendum*: GRAMM. suppl. 293, 6. *cf.* TER. MAVR. 950. *forma* ecficio *vel traditur vel subesse videtur*: PLAVT. Bacch. 695? (haec [hec] fecerit *codd.*). Mil. 769 *A* Poen. 428? (effexis *A*, et fexis *P*). Pseud. 386 (*B*; haec facta *CD*, eff- *A*). 701 (et f- *A*, eff- *rell.*). 1324 (et fec- *P*, eff- *A*). *al.* exficio? PLAVT. Truc. 909 (*v.* exefficio). efecit *in lapide*: CORP. III 1315. *perf. coni.* effexis: PLAVT. Cas. 709 Poen. 428. *pass. a* fieri: effit: LVCR. 2, 1004 [*e coniectura Lachm.*: 3, 332 effiunt. 6, 761 effiant]. effieri: PLAVT. Persa 761. [CELS. 6, 19, 1 donec similis croco color ef⟨f⟩iat (*Marx*, colore fiat *codd.*, color fiat *Linden*, simili croco colore fiat *prop. Niedermann*)]. *pass.* efficior (*cf.* PRISC. gramm. II 377, 8): PLAVT. Truc. 907 TER. Haut. 322 RHET. Her. 1, 4, 7 *passim. nota imper.* -ere: RVSTIC. c. aceph. p. 1251[B] (*v. p. 177, 25*). *breviatur* efficit *per* e *et* eff: CORP. VI 29774 (*v. p. 170, 64*). DON. Ter. Hec. 123 -imus . . ., quod cum magno conatu et molimine vix per nos accipit finem (*sim.* SCHOL. Ter. p. 74, 28). GRAMM. suppl. 215, 22 -o . . . est perficio vel impleo. CHAR. gramm. p. 480, 24 B. ὑπουργῶ. GLOSS.[L] III Abstr. EF 6 -it: perficit. II Abav. EF 13 -it: sufficit ἀρκεῖ, ἀπόχρη. EF 8 -ecit: permisit, dedit ἐξειργάσατο. *in interpretamentis lemmatum gr.*: ἐκτελῶ, ἐξανύω, ἐξεργάζομαι (II 303, 2. *app.* exoperor), ἐκβιβάζω (II 289, 3. *app.* exequor), ἀπεργάζομαι (II 234, 37. *app.* facio, factito, conficio, perficio), ἀποτελῶ. γίνομαι fio, -or. ποίησον fac effice. *cf.* IV 509, 22 effacit: facit. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 416, 23 B. -ere, extricare, explicare, perficere, perducere ad finem. p. 440, 3 pervicit, . . ., -ecit, expedivit, . . . consummavit, *al.* *vocabulum usitatissimum prosae orationi admodum raro invenitur apud poetas praeter scaenicos et* LVCR. (*17ies*), OV. (*45ies*), MANIL. (*11ies*). *locos habes ap.* CATVLL. *2*, VERG. *4*, MORET. *1*, AETNAM *1*, HOR. *1*, TIB. *1*, LYGD. *1*, PROP. *2*, GRATT. *1*, GERM. *1*, PHAEDR. *2*, SEN. *2*, OCTAVIAM *1*, LVCAN. *7*, LAVD. Pis. *1*, CALP. ecl. *2*, VAL. FL. *1*, HOMER. *1*, SIL. —, STAT. —, MART. *2*, IVV. *2*, TER. MAVR. *1*, SER. SAMM. *3*, AVSON. *4*, CLAVD. *9*, PAVL. NOL. *2*, CYPR. GALL. *1*, COMM. *1?* (*v. l. 53*), CORIPP. *2*, CARM. epigr. *3*. *locos ante* CIC. *dedi omnes.* [*locis corruptis vel delendis*: PLAVT. Aul. 695 CIC. Pis. 76 top. 63 Att. 6, 1, 3 VLP. frg. Vat. 384 CYPR. epist. 22, 2 p. 534, 13 COMM. instr. 2, 20, 5 (*loco obscuro*). COD. Iust. 1, 18, 8? *loco mutilo*: CORP. IV 1313, 9. *corrupte*: PLAVT. Persa 734 *A* AFRAN. com. 110 *cod. Lugd.* CIC. Phil. 11, 6 ac. 1, 26 nat. deor. 1, 19 Att. 13, 23, 2 (*ed. Jens.*)? epist. 5, 12, 3 LVCR. 1, 852 PROP. 4, 1, 42 [ς] RVT. LVP. 1, 2 SEN. contr. 7, 1, 11. 9, 4, 9 nat. 2, 32, 8 COLVM. 4, 6, 3 LVCAN. 9, 695 *G.* 707 *G.* PS. TERT. haer. 2 p. 216, 20 ANTH. 461, 8? AVR. VICT. Caes. 39, 8. effingere *et* afficere *hic illic in* efficere *corrupta habes*].

I *cum* ***simplici obiecto***: **A** *subi.* ***persona***: **1** *de rebus, quae viribus corporis per motum corporalem vel localem fiunt*: **a** *manibus, instrumento sim.*: *aedificia, artificia al.* (*construere, aedificare, sculpere, pingere sim.*): LEX par. fac. Put. (Corp. I² n. 698) 3, 16 altera pars *pecuniae* solvetur opere -to probatoque (CAES. Gall. 4, 18, 1 diebus decem . . . omni opere -to. 6, 9, 4. 7, 35, 5 civ. 1, 18, 6. 1, 27, 1. 3, 54, 1 in altitudinem pedum xv -tis operibus. COD. Theod. 15, 1, 2 [*a. 321*] qui instaurare publica opera debent, . . . de -tis eis potius quam inchoatis . . . referant. *aliter v. p. 167, 18*). CIC. Verr. II 1, 147 unam columnam -ere ab integro novam (*opp.* reponere). II 5, 48 Capitolium . . . coactis fabris . . . exaedificari atque -i potuit. de orat. 2, 73 Phidias Minervae signum. top. 58 *statuam.* Tim. 17 effector mundi . . . *animans* ita tornavit, ut nihil -ere posset rotundius (*cf. supra*: figuravit, fabricatus [*gr. non respondet*]. *sim.* 22 cum ex tribus -isset unum [ποιησάμενος ἕν]). rep. 1, 28 *Archimedes* sphaeram (nat. deor. 2, 88). 3 frg. 5 Athonem pro monumento . . . funditus -ere (*v. p. 185, 12*). div. 2, 48 *Praxitelia capita* -untur detractione (*sc. materiae*). nat. deor. 1, 54 ex quo -untur eae . . . figurae, quas . . . -i posse sine follibus . . . non putatis. 2, 152 nostris . . . manibus in rerum natura quasi alteram naturam -ere conamur. leg. 2, 64 quod (*sepulchrum*) decem homines -ecerint triduo (*ibid.* facere). Att. 12, 41, 2 *fanum* nisi, non dico -ctum erit, sed fieri videro. 13, 29, 1 de minoribus *balneariis* . . . hiberna -i posse. PLANC. Cic. epist. 10, 21, 2 *pontem* (PS. FRONTIN. strat. 4, 2, 1). CAES. Gall. 4, 21, 4 quam superiore aestate -erat (fe-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cerat β, *Meusel*) classem (*cf.* 3, 9, 1 naves aedificari). civ. 1, 36, 5 *navibus longis* -ctis armatisque (*supra*: facere. PLIN. nat. 16, 192 CCXX naves -ctas diebus XLV). 3, 9, 3 *turres. ibid.* tormenta. 3, 44, 3 *castella*. 4, 44, 4 munitiones. BELL. Afr. 38, 1. VITR. 1, 1, 9 hydraulicas ... machinas. 2, 1, 2 meliora genera casarum. 2, 1, 4. 5. 4, 3, 3 aedium sacrarum Dorico more perfectiones. *talia saepius.* CVRT. 7, 8, 8 *rates.* COLVM. 8, 9, 3 *turturibus* receptacula non ... cellulae cautae -untur (cavata fiunt *S*). PLIN. nat. 34, 41 *colossum* CCC talentis. HOMER. 859 -cta ... divinis artibus arma. QVINT. inst. 5, 12, 21 artifices ... corpora ... fingendo pingendove -ere. 12, 10, 9 Phidias ... dis quam hominibus -endis melior artifex creditur. TAC. hist. 3, 48 -ctis raptim Liburnicis. ann. 15, 43 -ctis domibus aut insulis. *translate de scriptore* PLIN. epist. 3, 10, 6 immortalem ... effigiem. SVET. Aug. 16, 1 portum ... immisso mari. Nero 21, 3 personis -ctis ad similitudinem oris sui (*Neronis*). FLOR. epit. 4, 2, 85 congestis *a militibus* cadaveribus agger -ctus est. GAIVS dig. 41, 1, 7, 7 quia sine materia nulla species -i possit (*ibid.* factum). VLP. dig. 34, 2, 27, 4 ex ... auro aliquid. PS. APVL. Ascl. 37 homo divinam potuit invenire naturam eamque -ere (effecire, effetire *codd., cf. ibid.* artem, qua -rent deos). TERT. idol. 6 p. 35, 31 *idolorum fabricator* tantos *deos* (*syn.* struere, facere). PORPH. Hor. ars 21 figulus ... urceum (*ibid.* fingere). LAMPR. Alex. 26, 7 *basilicam*. IVL. VAL. 3, 30 *pictor* quam conliniatissime -at (effigiet? *Kübler*) ac depingat *Alexandrum*. FIRM. err. 1 p. 2, 1 quod in fabricatione hominis artifex -ecit. *cf.* AVSON. 336, 43 humana -unt habitacula ... artes. DICT. 4, 14 addiderat ... vitem ... auro -ctam. FVLG. aet. mund. p. 161, 5 vasa ..., quae ... pro usu sacrorum -cta, facta sunt ... potu polluta. COD. Theod. 13, 4, 4 (*a. 374*) neve *pictores* ad -endos sacros vultus ... cogantur. EVGRAPH. Ter. Eun. 755 cistellae genus de vimine -ctum. CORP. III 3047 balineo -ct(o). CARM. epigr. 136, 1 aeternam ad Ditem vivos -ecit domum. INSCR. Jahresb. d. öst. Inst. Beibl. 1909 p. 185, 54 temp(lum) -ctum per opifices. *sim.* QVINT. inst. 2, 13, 13 *artifex* cum addidisset Menelao quem summum poterat -ere maerorem. *transl. de mundo al. tamquam de artificiis*: CIC. Tim. 12 *deus* animal unum (*sc. mundum*) ... -ecit (*συνέστησε*). 13 mundum -ere moliens deus terram ... ignemque iungebat (*ἀρχόμενος συνιστάναι ... ἐποίει. cf.* 7 generatus *mundus* ad id est -ctus, quod [*γεγενημένος ... δεδημιούργηται*]). 21 cum *deus* corpus ei (*animo*) -isset (*ἐμηχανήσατο*). 41 quae (*genera*) ... a me (*deo*) ... -cta sint (*δι' ἐμοῦ ... γενόμενα*). 50 deus ... optimi speciem (*ἀποτελῶν*). APVL. mund. 24 earum, quas -erit *deus*, rerum. PS. APVL. Ascl. 19 cuius (*dei*) nutu -untur ⟨t⟩alia (*supra*: fiunt). TERT. adv. Hermog. 15 p. 142, 15 *deus* non valens -ere omnia bona (*ibid.* fecit). *varia opera agriculturae, vitae cotidianae, alia negotia*: CAES. civ. 1, 61, 1 quibus (*fossis*) ... vadum ... in eo flumine -ret. 1, 61, 2 *fossas* (SVET. Claud. 1, 2). VERG. georg. 2, 417 canit -ctos (ctus *M*², *Serv., cf. Schol. Bern.*) extremus vinitor antes. VITR. 10, 9, 5 navigationibus (*dat.*) ... ⟨eadem *instrumenta*⟩ eadem ratione -untur. COLVM. 2, 15, 4 ut *agricola* ... pulcherrimas vineas -ret (*ibid.* segetes ... excitaret. 3, 9, 4). 4, 25, 2 plaga, quae sic -itur. 10 praef. 4 ut ... ex ... parvitate arenae funis -i non possit (*cf. Otto Sprichw. p. 160.* FRONTIN. strat. 1, 7, 3). 11, 2, 28 *sulcum* una opera. 11, 3, 3 vepris -endi ... rationem. SVET. Dom. 19 *Domitianum* ita quarundam *ferarum* capita figentem, ut duobus ictibus quasi cornua -ret. PALLAD. 2, 1 terram ... aperire et ... lacus -ere. 3, 33 hinc (*i. hac arte*) genus *certum vitium*. AVG. civ. 22, 8 p. 574, 18 D. ut uxor ... ei, quo indueretur, -ret. *transl.* CIC. ac. 2, 49 acervum -unt *Academici* uno addito grano. *res, quae coquuntur vel similiter conficiuntur*: CAES. civ. 3, 48, 2 *panem* (*v. etiam p. 177, 44. cf. l. 63. aliter* TERT. ieiun. 8 p. 283, 31 *Christus* habens -ere panes ex lapidibus). MORET. 116 *moretum*. VITR. 7, 11, 1 pilae manibus versando -untur. 7, 12, 1 lamellas ... collocantes -unt aeruginem. 7, 14, 1 terentes -unt silis ... colorem. PAVL. FEST. p. 3 ut fiat tostum, unde ... mola salsa -itur. COLVM. 7, 8, 7 *caseum* qualiscumque saporis. 11, 2, 83 ex qua (*olea*) ... viride oleum. SER. SAMM. 489 quem (*panem*) ... farre -es ac ... ovis. PALLAD. 1, 40, 3 universa contundes ceroti et instar -es. 3, 25, 26 vini et defruti ... aequum corpus (*cf.* 11, 18, 1). 6, 9, 3 saporem. *sim.* CATO agr. 64, 1 leguli volunt, uti olea caduca ... sit ..., factores, uti ... fracida sit, quo facilius -ant (conficiant *Keil; cf. comment. in h. l.*).

b *pedibus, ore, aliis corporis actionibus*: CAES. Gall. 4, 35, 3 quantum *spatium* cursu ... -ere potuerunt. civ. 3, 102, 1 quantumcumque itineris equitatu -ere poterat (OV. met. 6, 519 iamque iter -ctum). QVINT. inst. 1, 11, 4 quasdam *litteras* velut acriores parum -imus (*sc. loquendo*). 9, 4, 78 in Timaeo *Platonis* ... initium hexametri ... invenias et Anacreontion ... colon -as. 11, 3, 81 in -endis verbis modicus ... motus *labrorum*. *sim.* PLIN. nat. 9, 108 conchas ... compressas ... physemata -ere. QVINT. inst. 12, 10, 28 quae (*verba*) si nostris litteris scribantur, surdum quiddam et barbarum -ent. MART. CAP. 3 33 litterae ... aliae sunt, quae per se -ere totum valeant, aliae, quae nihil (*i. vocales — consonantes*). CIC. div. 2, 122 maiores ... quam ulli insani -rent motus somniantes. QVINT. inst. 11, 3, 117 gestum ... numerum quingentorum flexo pollice -entis *videre*.

c *quomodocumque per actum localem*: COLVM. 2, 14, 8 (*in loco corruptae traditionis; v. adnot. ed.*) singulae pecudes tricenis diebus ... singulas ... vehes stercoris -unt. *pecuniam sim.* (*cogere, conficere*): PLAVT. Bacch. 233 machinabor machinam, unde aurum -am ... filio. Poen. 185 neque id (*sc. aurum*) unde -at habet. TER. Haut. 322 vis amare, vis potiri, vis quod des illi -i. 330 quod (*argentum.* 584). CIC. Verr. II 3, 129 tantum ... sibi deberi, quantum ille bonis suis omnibus -ere non posset. *an huc pertinet* Att. 10, 10, 4 quod a Curione -eram. 13, 1, 2 quod si -is (*sc. pecuniam*). PLIN. nat. 33, 14. IVV. 14, 323 summam. SCAEV. dig. 33, 2, 32, 8 *pecunia* ex rebus divisis secundum aestimationem -cta est. CORP. VI 246 ob -cta sibi in hac statione annua centena. *obi. suppl.*: CIC. Verr. II 3, 77 liciti sunt usque adeo, quoad se -ere posse arbitrabantur. *sim.* CIC. Att. 15, 52, 3 mihi ... Clodianos *hortos* -as. *varias res* (*colligere*): CAES. Gall. 7, 4, 8 armorum (armatorum *Vielhaber*) quantum quaeque civitas domi quodque ante tempus -at. 7, 81, 1 magno cratium, scalarum, harpagonum numero -cto. SALL. Iug. 91, 1 maxima vis utrium -cta. NEP. Hann. 10, 5 *Hannibal* magnam multitudinem *serpentium* (*supra*: colligi). LIV. 22, 16, 8 ad duo milia ferme boum -cta. *copias sim. v. s. 4.*

d *vivendo tempora conficere* (*cf.* facio *p. 121, 59*): CORP. III 1315 Sossia Sabina ... efecit in matrim(onio) ann(os) XI. CHIRON 119 qui febricitant, ... usque ad tertium *diem* durant, quia plures (*sc. dies; an acc. temp.?*) -ere (*i. 'vivere' Oder in ind.*) non possunt (*cf.* VEG. mul. 1, 29, 2 caloris vim sustinere. *aliter* PELAGON. 34).

2 *de rebus, quae ingenii viribus fiunt*: **a** *libros, carmina sim.* (*componere, creare*): CIC. Brut. 123 teneo qui istam turbam voluminum -erit. Att. 13, 26, 2 *epistulam* (SIDON. epist. 1, 2, 10). 16, 13ᶜ, 2 *historiam* (SIDON. epist. 1, 2, 10). QVINT. inst. 2, 21, 1 *oratio* -itur arte sicut statua (TAC. dial. 37 illustrem orationem -ere. VICTORIN. PETAV. in apoc. 6, 4 p. 74, 2). 8, 3, 66 ex pluribus -itur illa ... facies *ab oratore*. 10, 5, 23 *materia* diligenter -cta plus proderit quam plures inchoatae et quasi degustatae. TAC. dial. 9 si ... *poetae* dignum aliquid elaborare et -ere velint. SVET. frg. p. 4 id genus quia forma quadam -itur, ... poema vocitatum est. PS. APVL. herm. p. 265 *oratoris est* extenuare magna, maxima e minimis posse -ere. p. 274 si ... inferas, ... sextum modum -eceris (*infra*: feceris). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 124 *poeta* carmen -et. ars 21 cum aliam materiam institueris scribere, aliam -is. *sim.* FAV. EVL. p. 10, 5 musici ... septem vocum discrimina duobus tetrachordis ... modulatis -unt. p. 11, 15 Plato cum divisionem primam ex cratere ... -ret (*cf. Plat. Tim. 41 D*). p. 15, 11 sonorum ... differentia ... non, ut libet, -itur, sed certa observatione numerorum. COD. Iust. 6, 23, 22 (*a. 480*) testibus ... ad -endam voluntatem (*i. testamentum*) adhibitis. CASSIOD. inst. 1 p. 1110ᴰ libros (*syn.* conficere, conscribere). COD. Iust. 5, 27 10, 1 ad dotalia instrumenta -enda (5, 27, 11, 2). *sim.* CIC. div. 1, 2 *Chaldaeos* observatione siderum scientiam -isse. APVL. Plat. 1, 3 *Plato* unum ... ex omnibus *philosophiis* ... corpus -ecit. **b** *speciem et imaginem* (*ἰδέαν*) *alicuius rei* (*fingere*): CIC. Tusc. 1, 22 Democritum ... rotundis corpusculis -entem animum concursu ... fortuito. nat. deor. 1, 28 Parmenides ... commenticium quiddam coronae simile -it. 1, 65 hinc (*ex atomis*), quodcumque in solum venit, ... effingis atque -is. 1, 110 nullo ... modo immortalem deum -itis (*concursu atomorum; sc. Epicurei*). 3, 36 ut ne ignem quidem -ere possitis (*Stoici*) aeternum. fin. 3, 29 quem (*virum*) -ere volumus, quem quaerimus. **c** *summam numerando* (*computare. de pass. v. sub* d, *infra l. 67*): VARRO ling. 6, 38 his decemplicatis ... ex un quinque milia numero -ent. COLVM. 5, 2, 4 multiplicando -emus pedes mille. 5, 3, 3. MAECIAN. distrib. 10 si semissi applices unciam ..., -es septuncem. SVLP. SEV. chron. 1, 46, 6 qua ratione XX ... annos regi ... -ecit (*Eusebius? cf. adnot. ed.*). PS. BOETH. geometr. p. 406, 28 quos si ... multiplicas, CLXVIII -es. *cf.* VLP. dig. 34, 1, 3 (*rescr.*) quantum -et computatio. 35, 3, 3, 2. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 8 quoad is numerus -ctus esset. TAC. dial. 24 CXX annos ab interitu Ciceronis ... -i ratio temporum collegerit. VINDIC. med. 15 hos dies septiens multiplicabis et -untur dies CCX. *sim. infra.* MART. CAP. 7, 753 *partes* iunctae in unum sedecim -untur. *adde* MACR. somn. 1, 21, 8 a veteribus et temptata est tam difficilis et -cta divisio. **d** *conclusionem argumentando* (*probare, cogere. saepe passive, ubi pro -ente tam homo cogitans quam ipsa necessitas logica* [*mathematica, v. s.* c] *accipi potest*): *α acc.*: CIC. de orat. 2, 215 id, quod concludere illi velint, non -i ex propositis nec esse consequens. orat. 115 noverit *futurus orator* ... quid -atur e quoque. 122 argumentationibus ita concludendis, ut -atur, quod sit consequens. part. 44. 46 *al.* 139 quid ... ex his, quae sumpta sunt, -atur. leg. 2, 33 ex quibus (*positis*) id, quod volumus, -itur et cogitur. fin. 2, 15 *al.* 3, 27 quod ... -batur ex iis duobus, quae erant sumpta, in eo ... esse conclusum. 3, 59 quod -itur ... conclusione rationis. 4, 50 cum res sumpseris non concessas, ex illis -ere, quod velis. nat. deor. 1, 50. 68 div. 2, 103. 104 (*ibid.* sumere). 2, 106. parad. 2 *ea haeresis* minutis interrogatiunculis ..., quod proposuit, -it. fin. 1, 22 quo modo -atur concludaturque ratio. QVINT. inst. 5, 7, 28. 5, 10, 66 est argumentorum genus ex remotione, quo ... -itur totum falsum. 5, 14, 16 -endum est certum id, quo[d] probaturi sumus, quod. *ibid.* -endum est ⌊iustum⌋ (*secl. Raderm.*, istud *coni. Gesner*), propter quod. 5, 14, 22 (*ibid.* colligere). 6, 4, 13 AVG. civ. 5, 2 p. 193, 16 D. MART. CAP. 4, 404

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliquid ex ea (*sententia*). β *ut*: CIC. leg. 1, 25 ex quo -itur illud, ut is agnoscat deum, qui *eqs.* fin. 4, 26 quonam modo ab isdem principiis profecti -atis, ut. Tusc. 1, 16 ut enim non -as, quod vis, tamen, mors ut malum non sit, -es. 1, 23 -et ... ratio, ut ... mors aut malum non sit aut sit bonum potius (*v. infra l. 8*). 1, 57. γ *acc. c. inf.*: CIC. rep. 3, 18 ex quo illud -itur, ne iustos quidem esse natura (ac. 2, 18 nat. deor. 2, 77). 2, 42 volunt -ere ... veris adiuncta esse falsa. 2, 44 ratio hoc -et nihil posse comprehendi (VITR. 8, 2, 3 vaporem ... nasci ... videtur -ere ratio. *v. supra l. 5*). 2, 68 *al.* 2, 116 quibus (*rationibus*) -itur ... solem maiorem esse. fin. 2, 24. 3, 28. 29. 59 Tusc. 1, 77. 2, 42 *Stoici* contortulis ... conclusiunculis ... -i volunt non esse malum dolorem. 3, 15. 5, 17 disputationibus -ctum est vacare ... sapientem. 5, 19 *al.* nat. deor. 3, 34 *app.* cogere. off. 1, 160 quare hoc ... -ctum sit, in officiis ... id genus ... excellere. AVG. anim. 1, 5, 5. epist. 162, 2 ratiocinando -i deum esse debere (*ibid.* ratione cogi).

3 *de rebus, quae quoquomodo fiunt* (*facere, ut quid existat, etiam invitum*): **a** *acc.*: PLAVT. Asin. 443 ut, quod sit sibi operis locatum, -ret (Pseud. 910 *al.* CATO agr. 2, 2. LEX par. fac. Put. [Corp. I² nr. 698] 3, 16 *v. p. 164, 64. al.* CIC. Tim. 4 [*cf. gr.* ἀποτελεῖσθαι]. 10 [ἀπειργασμένος]. Att. 9, 11, 2 -ere et navare. CYPR. epist. 8, 3 p. 488, 6). Bacch. 760 vos vostrum curate officium, ego -am meum (Truc. 711 COLVM. 11, 1, 17 fortiter). 1068 incepta -ere pulcre. Mil. 769 Philocomasio hanc -am copiam ut. Persa 761 facta haec ..., quae volui effieri. Pseud. 590 magna ... facinora. Stich. 695 pro opibus nostra moenia (CIC. rep. 1, 70 cumulate munus. leg. 1, 16 muneris colendi -endique. Tim. 4 [*cf. gr.* ἀπεργάζηται]). TER. Andr. 595 solus mihi -isti has nuptias. VARRO rust. 1, 12, 2 *animalia minuta* -unt difficilis morbos. CIC. Verr. II 3, 160 quid ex eo boni sperari atque -i potest (de orat. 2, 306 PROP. 1, 10, 28 -cto ... fruare bono. PLIN. epist. 4, 7, 3). II 5, 31 Tertia ... in ... castris -isse dicitur turbas. Cluent. 188 nihil est mali ..., quod illa non ... filio voluerit, optaverit, cogitaverit, -erit (prov. 4 tantum mali. HIER. in Ier. 7, 4 p. 95, 21). Mil. 87 magistratuum ... caedes *Clodius*. Phil. 1, 5 cum ... bustum in foro facerent, qui illam insepultam sepulturam -erant. 3, 31 strages. 13, 9 *pacem* (IORD. Rom. 377, *cf.* Get. 53, 272). de orat. 1, 120 nihil potest dignum re ... -ere atque edere. 1, 185 ut ex iis rebus ... artem -ere possit (1, 246 nat. deor. 2, 148 QVINT. inst. 3, 2, 3). 2, 348 sine qua (*cognitione*) laudatio -i non possit. Brut. 49 Atheniensium civitas ... multa ... memorabilia. 197 Scaevolam ex uno scalmo ... centumvirale iudicium ... -isse. 272 tantos processus *Piso*. 276 tria *orator*. orat. 111 *Demosthenes* in dicendo plurimum. top. 72 rem (Att. 4, 16, 8 rem gloriosissimam. epist. 13, 29, 8 CAES. civ. 3, 80, 5 VERG. Aen. 11, 14 CVRT. 5, 7, 1 PLIN. nat. 30, 19 QVINT. decl. 344 p. 358, 13 PANEG. 11 [3], 14, 4 PALLAD. 13, 5. HIL. in Matth. 19, 4 res ... gestae -ctaeque sunt). Tusc. 4, 73 *histrio* tragoedias. 5, 45 ex bonis, quae sola honesta sunt, -endum est beatum. 5, 117 magnum. off. 1, 32 ut id (*promissum*) -i sit inutile. nat. deor. 2, 151 -imus ... domitu nostro quadripedum vectiones. Att. 4, 16, 2 conata. 6, 2, 4 mirabilia. 9, 7, 1 τὸ συνέχον. epist. 5, 21, 2 *Cicero* consensum bonorum. ad Q. fr. 3, 1, 7 clamores *hominum*. CAEL. Cic. epist. 8, 5, 3 Marcellus ... frequentiam senati (frequentem senatis *sim. codd.*) -ere potuit (*cf.* 8, 9, 2). LENT. Cic. epist. 12, 14, 2 vobis -ere negotium. LVCR. 5, 1182 *dii* mira. CAES. Gall. 6, 7, 8 his rebus fugae similem profectionem -it. 7, 29, 6 *Vercingetorix* unum consilium totius Galliae. civ. 3, 68, 1 Fortuna ... rerum commutationes. BELL. Hisp. 16, 2. SALL. Catil. 42, 2 plus timoris. OV. ars 3, 802 per motum ... fidem. VITR. 6, 2, 1 temperaturas. 10, 2, 10 trocleis subductiones navium -untur. FEST. p. 270 cum quid publice faciendum ... condixerant -erantque. SEN. dial. 4, 13, 3. epist. 85, 40 aliquid ex illa (*fortuna*) memorabile -et. ASCON. tog. cand. p. 70, 21 St. post -cta ... comitia consularia. QVINT. inst. 7, 2, 42 id a se scelus -i. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 14 *Romani* ad hanc ... metationem, quae nunc -cta est, pervenerunt. TAC. ann. 2, 26 -endis coeptis. 14, 4 rumorem reconciliationis. CARM. epigr. 868, 4 (*ca. a. 200 p. Chr.*) grates dignas tu (*Alcide*) potes -ere. MOD. dig. 23, 1, 14 a primordio aetatis sponsalia -i possunt. PS. APVL. Ascl. 40 εἱμαρμένη, necessitas, ordo ... dei nutu sunt -cta. MIN. FEL. 27, 1 impuri spiritus ... oracula -unt (CYPR. idol. 7 p. 24, 9). PANEG. 8 (5), 2, 5 patris tui beneficia ... rebus -cta perceperunt. LAMPR. Heliog. 30, 3 voluptatem (*de coitu*). CAPITOL. Gord. 5, 3 (*epist. Alex. Severi*) dulcius. DICT. 2, 3 bellantes praeclaram ... famam apud hostes. 2, 12 Aiax ... metum hostibus. CLAVD. DON. Aen. 1, 570 p. 113, 17 ordinatione sensus -cta. HIER. in Is. 38, 4 p. 469 cum ... signum esset -ctum *a deo*. VVLG. Marc. 6, 2 quae (*virtutes*) per manus eius -untur (γινόμεναι). CLAVD. 21, 302 patranda manu. 7, 88 *victoria* velox ... -cta. AVG. civ. 15, 23 p. 108, 19 D. daemones ... inmunditiam. MART. CAP. 8, 846 miram ... quaestionem. CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 22 p. 32, 13 per eum omnium ... salus -cta est. IORD. Rom. 124 urbes captas (*sic*) provinciaque -cta. MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 3 p. 340 *turpia* (ποιεῖν). INST. Iust. 2, 7, 3 genus ... donationum ..., quod ante matrimonium -batur. COD. Iust. 1, 27, 2, 11 *iudices* nullam ... laesionem in eos. 4, 30, 14, 4 perpetuam sibi exceptionem -ere. 5, 3, 20, 4 non propter ... nuptiarum affectionem -untur *donationes* (*supra*: donationes ... factae; donationes ... fiunt).

singulariter, ut vid. IORD. Get. 78 quis quo parente genitus est ..., ubi finem -ecit (*i. defunctus est? accepit A*), absque invidia ... dicentem ausculta. *sim.* CIC. nat. deor. 2, 69 Diana ... noctu ... diem (*cf.* 2, 95). *pro subst. neutr. pron.*: PLAVT. Asin. 98 *uxorem* aufer; promitto ..., si id ... -eceris. Capt. 587 scio te id (*sc. ut filius redimatur*) nolle fieri; -am ... ego id. Cas. 709 hoc (Curc. 385 lepide). Persa 167. 840. Poen. 428 istuc lepide. *nota* Pseud. 224 omnia facis -ta (scelesta *P*) haec (386 *v. infra l. 71.* PACVV. trag. 30 quod me moneris, -tum dabo. TER. Andr. 703 hoc ego tibi -tum reddam [TER. MAVR. 950]). 530 (*cf.* 531 perfeceris. 533 faxis). 1324 TER. Eun. 1056. 1058. RHET. Her. 1, 4, 7 quo modo quidque -i (confici *d*) possit. 4, 51, 64 quae. *ibid.* quae ... -at gloria atque ostentatione (*i. verbis tantum*). VARRO rust. 1, 17, 5 CIC. inv. 1, 106 (*ibid.* conficere). S. Rosc. 135 *al.* Verr. II 3, 43 quid -isti? quid assecutus es? (4, 137). 4, 156 multos ... multa ludibundos apud Verrem -isse. Cluent. 32 illa ... se ipsa cruciavit, hic ... idem illud -ecit per alieni corporis mortem. Manil. 25 tantum. Mur. 32 quid Mithridates potuerit et quid -ecerit. p. red. in sen. 19 omnia vi. Deiot. 18 quod ... cautius. Phil. 1, 15 (*ibid.* facere). 4, 16 quantum cura, labore, ... consilio eniti atque -ere potero. *nota* 14, 9 ea ... dicere <re>formidat, quae L. Antonius in Parmensium liberis ... -erit. de orat. 2, 23 quom aliquid -erint *volucres* (*supra*: construere nidos). orat. 122 sua confirmare, adversaria evertere, eaque -ere non perturbate. part. 83 si quid -i non potest (*supra*: quid ... possit fieri). 110 appello ... 'eventum' id, quod est -ctum. fin. 1, 49. nat. deor. 3, 18 aliquid ..., quod ab homine -i non posset. Cato 80 si nihil eorum ... animi -rent, quo diutius memoriam sui teneremus. Lael. 41 quid *amici* in P. Scipione -erint. Att. 4, 16, 2 aliquid. 5, 12, 2. 9, 7, 1 extimescebam, ne quid turpiter facerem — vel dicam: iam -issem? 9, 11, 4 quid eos ... in cives -cturos (esse facturos *aliquot edd.*). 10, 13, 1 dormiit ..., redire iussit ..., hoc heri -ecit. epist. 1, 7, 4 quid -ere et quid consequi possis (ad Q. fr. 1, 1, 38). CATVLL. 76, 14 hoc qua[m] lubet -as. CAES. Gall. 3, 21, 1. 5, 19, 3 quantum labore atque itinere. 5, 50, 3 (α). 6, 4, 1 id -i (NEP. Milt. 3, 4). SALL. Iug. 29, 3 NEP. Alc. 7, 1 *al.* LIV. perioch. 1 p. 2, 9 an id, de quo cogitaret, -i posset. PHAEDR. app. 15, 6 SEN. benef. 6, 23, 5 *al.* COLVM. 1 praef. 31 *al.* MELA 3, 43 *tigres* idem. QVINT. inst. 1, 1, 3 plus ... aut minus. 1, 1, 17 *al.* 4, 5, 17 (*cf. Otto Sprichw. p. 344*). 8, 6, 4 nisi aliquid -itur. 9, 2, 62 dum aliud agere videmur, aliud -imus. TAC. dial. 11 in causis agendis -ere aliquid et eniti. 32 (*syn.* consequi). PLIN. epist. 5, 8, 7. PIVS Fronto p. 164, 1 N. quod summe -ere possis, etiam velle. SCAEV. dig. 50, 1, 19 quod maior pars curiae -ecit, pro eo habetur, ac si omnes egerint. APVL. met. 2, 3 quod officiis integris potest -i. 9, 29 quidvis devotionibus. flor. 23 p. 103 nec ... quicquam ... condicione. ITALA Eph. 6, 13 (Mar. Victorin. in h. l. p. 1290ᴮ) omnibus -ctis (ἅπαντα κατεργασάμενοι. VVLG. in omnibus perfecti). CAPITOL. Gord. 12, 3 constituere, quae non prius oporteret dici quam -i. TREB. Claud. 6, 1 ne [qu]id fieret, quod -ctum est. *ex coni.* AMM. 27, 7, 9. 28, 1, 44 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 21, 2 qui ... aliquid -it, quod contrahat crimen. 1, 520 p. 105, 18 (*syn.* complere *et* perficere). VVLG. Rom. 15, 18 quae per me non -it Christus (κατειργάσατο). COD. Theod. 2, 17, 1 pr. (*a. 321*) probitatem ... edoceant. quod cum ... -ecerint *eqs.* 11, 31, 3 (*a. 368?*). COD. Iust. 11, 12, 1, 2 (*imp. Leo*) si quis ... aliquid contra vetitum -ecerit. AVG. civ. 17, 5 p. 213, 22 D. ista ... -i per Christum. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 166, 4 qui ... id in divisionibus ... -it (*supra*: qui hoc in compositione facit). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 70 hoc (ποιεῖν). 1, 235 hoc (ἐργάζοιντο). MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 3 p. 281 illa tantum fieri ... quae sacerdotes -bant (ἐπετέλουν). 26, 2 p. 397 quod oportet fieri, -itur (ὃ δεῖ γενέσθαι, γίνεται). *obi. suppl.*: PLAVT. Bacch. 695 aurum ... auferas. :: vix videtur fieri posse. :: perge ac facile ecfeceris. Pseud. 535. 949. 950. 1242. OV. rem. 409 Venerem ... iunge ...; nec labor efficerest. VITR. 8, 6, 6. FEST. p. 169 interrogavit ..., an fieri possit id, quod animo proposuisset suo; ... cum respondisset -i posse. SEN. benef. 7, 14, 3. MELA 1, 49 terra ... perfecunda generatrix. Nilus -it. 1, 68. 2, 34 Pelle est ... illustris. alumni -unt. QVINT. inst. 9, 2, 83 credibile est hoc eum velle (*sc. torqueri*). fortasse: dissimulet ergo, ut -at. BOETH. arithm. 1, 10 p. 23, 6 hos si ... multiplices, -es hoc modo. cons. 1, 4, 158 ad audendum quidem facinus ..., ad -endum vero *eqs.* CIC. Verr. II 3, 77 *v. p. 166, 10.* *nota de operibus alienae voluntatis* (*i. q. exsequi*): PLAVT. Pseud. 386 qui imperata -cta reddat (*cf. supra l. 10*). CIC. Att. 1, 14, 7 tu mandata -e, quae recepisti (SALL. Iug. 58, 5 *Marius* brevi mandata *Metelli* -it. DICT. 2, 52). CAES. Gall. 7, 22, 1 *v. p. 172, 84.* SALL. Iug. 24, 1 Numidae paucis diebus iussa -unt (OV. epist. 14, 54 parentis. TAC. ann. 14, 58 DICT. 2, 33). LVCAN. 7, 99 votum ... hosti. VAL. FL. 4, 300 nec spes -cta. HIL. trin. 3, 9 *dei filius* voluntatem ... dei patris -ens. in Matth. 30, 3 dicta. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 6, 2 p. 173, 23 evangelium. CLAVD. 21, 296 responsa. AVG. civ. 10, 11 p. 420, 14 D. quod imperatur (18, 2 p. 258, 14). BENED. reg. 4 l. 40 desideria carnis. 5 l. 27 si, quod iubetur, non trepide, non tarde -atur.

b *ut, ne al. structurae v. p. 172, 70 sqq.*

4 *de animantibus*: **a** *de certa multitudine militum* (*cogere, contrahere*): BRVT. Cic. epist. 11, 10, 3 *Antonium* magnum

[Rey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

numerum *militum* . . . -isse. CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 *Dolabella* ex . . . civitatibus Graecorum militum numero speciem exercitus effecit. CAES. civ. 1, 15, 5 quibus coactis *cohortibus* XIII -it. civ. 1, 31, 2 dilectu . . . habito duas legiones (3, 89, 1 unam ex duabus *legionibus*. VELL. 2, 73, 3 magnum modum legionum). LIV. 7, 14, 8 *agasonibus* mille -ctis. 22, 57, 9 ex his . . . mille equites -cti. 23, 25, 6 unde . . . exercitus . . . -rentur. 25, 3, 7 summa . . . viginti legionum . . . -cta est. 29, 35, 1? (Σ). 31, 8, 8. 40, 19, 7 *al.* OPTAT. 3, 4 p. 83, 11 ex quali numero sibi episcopus . . . cohortes -erat. SVLP. SEV. chron. 2, 20, 2 speciem iusti exercitus. *sim.* IORD. Get. 145 *Athanarici* exercitus . . . cum milite (*sc. Romano*) velut unum corpus -ecit. *transl. de navibus*: CAES. Gall. 4, 21, 4 *Caesar* classem. LIV. 23, 33, 10 ducentas . . . naves. **b** *de singulis: creare, fingere, parere corpus* (*personam*): COLVM. 7, 6, 7 pessima est fetura, cum matres binae ternos haedos -unt. LACT. inst. 6, 23, 18 -endae subolis (ira 15, 9 *alterius sexus* permixtione suboles -i). PS. APVL. Ascl. 11 p. 47, 12 *hominem* sic -ctum conformatumque . . . a . . . deo. 22 p. 58, 10 deus . . . cum post deos homines -ret. p. 58, 17 diis . . . ex mundissima parte naturae -ctis (*sc. a deo*). TERT. anim. 28 p. 346, 25 ex mortuis -i vivos (*cf. ibid.* p. 347, 18 *al.*). adv. Prax. 7 p. 236, 19 ut . . . capiat secundus a deo constitutus duos -ere. HIL. trin. 3, 22 *v. p. 128, 11.* in Matth. 31, 3 *filium dei* ex nullo per eum, qui omnia creavit, -ctum. *cf.* VVLG. II Cor. 5, 5 *deus* -it nos in hoc ipsum (κατεργασάμενος). *formare mores, statum alicuius*: COLVM. 11, 1, 12 per quos (*magistros*) -ere queas perfectum vilicum. PLIN. paneg. 69, 6 *Caesaris* intentio est, ut nobiles et conservet et -at (*i. faciat.* afficiat *opt. codd.; hinc* adiciat *prop. W. Otto, Hermes 51 [1916] p. 80*). VLP. dig. 1, 1, 1, 1 bonos . . . exhortatione -ere. CYPR. Fort. 11 p. 341, 16 *mater septem fratrum* (*II Macc. 7*) martyras pepererat et -erat. CAPITOL. Maximin. 5, 7 ut mihi multos Maximinos rei p. optabiles solus -as (*i. educes*).

B *subi. res* (*i. causa, non auctor*): **1** *obi. persona*: RHET. Her. 4, 32, 43 desidiosam artem dicimus, quia desidiosum facit, et frigus pigrum, quia pigros -it. CIC. Phil. 13, 16 bonos cives . . . natura -it, adiuvat . . . fortuna. de orat. 2, 84 animus . . . invictos viros -it. top. 59 sapientia . . . sapientes. Tusc. 4, 38 animus . . . absolute beatos (5, 17 virtus . . . beatos. fin. 4, 7). CAES. Gall. 4, 1, 9 quae res . . . immani corporum magnitudine homines. OV. Pont. 2, 9, 36 utilitas . . . magnos homines. VITR. 1, 1, 3. SEN. nat. 3 pr. 16 haec res -it . . . liberum. SEN. epist. 85, 18 beatum . . . voluptas. 94, 4. QVINT. inst. 1, 10, 2 studia . . . ad -endum oratorem . . . valent. 10, 1, 3. decl. 247 p. 11, 14 illud 'nuptiis conlocata' -it uxorem. p. 11, 26. TERT. test. anim. 4 p. 137, 19 *veritas*, quae apud ipsa daemonia testem -it Christianorum (⟨te⟩ testem *Iunius, sed cf. Löfstedt, Zur Sprache Tert.s p. 56*). AVG. civ. 13, 5 p. 562, 25 D. *lex* deseritur et -it praevaricatores. *ibid. mors* martyres. 19, 1 p. 348, 12 D. prima naturae . . . ternas *sectas* inveniuntur -ere (*supra*: sectas facit). *pass.*: CIC. orat. 14 sine philosophia non posse -i . . . eloquentem. SEN. epist. 76, 16 quo uno (*beato*) beatus -itur. *nota de vi stellarum*: FIRM. math. 3, 4, 29 si . . . Iuppiter . . . possederit cardinem . . ., potentes duces . . . -et. 4, 14, 15. 20 (*syn.* facere. *item* 5, 2, 12 [*ubi et syn.* decernere]. 6, 3, 12 [*ibid.* reddere]. *al.*).

2 *obi. res corporales* (*v. et p. 171, 2*): **a** *de rebus, quae aliquid agunt* (*i. q. producere, creare*): CATO agr. 64, 2 totidem modiis collecta *olea* et plus olei -et et melius. VARRO ling. 7, 23 *remi* cum per aquam sublati sunt dextra et sinistra, duas rates (*Serv. Aen. 1, 43*; partes *F*) -ere videntur. NIGID. Serv. auct. Aen. 1, 177 ars . . . opera sua. CIC. Verr. II 3, 148 *ager* plurimum. Tusc. 3, 6 tertius dies disputationis hoc tertium volumen -et. LVCR. 1, 686 *corporum* concursus . . . ignes. 3, 227 *al.* CAES. Gall. 4, 29, 1 dies maritimos aestus. 5, 14, 2 *vitrum* caeruleum -it colorem. *al.* MANIL. 2, 349 *linea* ductus (QVINT. inst. 1, 10, 41 circumcurrens linea . . . orbem. CENS. 9, 10 linea . . . polygoni -it latus). SEN. benef. 4, 29, 2 duae res . . . beneficium. nat. 1, 3, 1 *nubes* formam arcus. 5, 13, 1 *flumina* verticem. 5, 13, 3 *turbo* -it, quod prestera Graeci vocant. 7, 9, 2 *al.* COLVM. 3, 3, 3 prata et pascua et silvae . . . centenos sestertios in ⟨sin⟩gula iugera. 3, 11, 9 *ager* macras vineas. 6, 3, 1 stramenta pecori subiecta plurimum stercoris. arb. 21, 2. PLIN. nat. 19, 114 *alium* porri crassitudinem capite. QVINT. inst. 2, 21, 9 caelatura . . . auro, argento . . . opera. FRONTIN. aq. 25 lamina . . . circumacta . . . fistulae modum -at. SVET. Aug. 41, 1 invecta urbi . . . gaza . . . copiam nummariae rei. SCAEV. dig. 33, 2, 32, 7 praedia . . . reditum -entia. PAPIN. dig. 31, 67, 5 si *fideicommissum* fundi pretium -at. APVL. Plat. 1, 7 trigonum -ere ex sese quadratum. TERT. anim. 9 p. 312, 10 concreta . . . corpori anima . . . substantiae . . . semen -ecit. PALLAD. 1, 6, 9 terra . . . grandes arbores. 3, 25, 13 macrum . . . solum poma vermiculosa. 3, 25, 22 *al.* AMM. 29, 1, 31 *anulus pensilis libratus* heroos -it versus. 22, 15, 5 *nives* nubes . . . gravidas. BOETH. arithm. 1, 4 p. 14, 7 divisio . . . partes. *pass.*: CIC. ac. 1, 27 ex qua (*materia*) omnia expressa atque -cta (effecta *Lamb. recte, v. p. 185, 63*) sint. 1, 39 nullo modo . . . quidquam -i posse ab ea (*natura*). 2, 22 quod arte -i possit. 2, 121 omnia -cta esse natura. 2, 125 e quibus (*atomis*) quidquid -atur. nat. deor. 1, 66 ex his (*corpusculis*) -ctum esse caelum . . . nulla cogente natura, sed concursu quodam fortuito. 2, 93 mundum . . . -i . . . ex . . . corporum concursione (QVINT. inst. 7, 2, 2 atomorum concursu mundus). *ibid.* ex iis (*formis litterarum*) . . . annales Ennii . . . -i. 3, 51 arcus . . . e nubibus. Tim. 15 ex iis rebus . . . mundi est corpus -ctum (ἐγεννήθη). div. 2, 99 ex quibus (*latere et caemento*) urbs -cta est. LVCR. 2, 779 ex aliis formis . . . -itur quiddam quadratum. OV. met. 7, 129 visceribus . . . telluris imago -cta est hominis. VITR. 2, 6, 6 excocta materia -itur carbunculus. SEN. nat. 1, 3, 3 intercursu -i arcum. 2, 3, 2 *ea*, quibus totum corpus -itur. 3, 19, 4 ex quibus (*venis aquarum*) . . . flumina -i. 7, 16, 3. VLP. dig. 10, 2, 2, 2 hereditatem -ctam per constitutiones. TERT. anim. 17 p. 324, 17 speculum ex lumine. IVST. 18, 5, 11 ex frequentia hominum . . . instar civitatis -ctum est. AVG. civ. 3, 15 p. 116, 21 D. solis defectionem . . . ratione sui cursus -ctam. 22, 24 p. 610, 2 *vi* -untur . . . semina. **b** *de rebus, quarum natura ipsa est causa, ut aliquid sit* (*reddere, monstrare, speciem praebere*): CAES. Gall. 4, 10, 1 Mosa . . . insulam -it. civ. 3, 112, 2 insula obiecta . . . portum (VERG. Aen. 1, 160 insula portum . . . obiectu laterum). BELL. Afr. 37, 4 iugum cingens . . . theatri speciem (SALL. hist. frg. 1, 30. 3, 63. AMM. 22, 8, 20 ora . . . nervi . . . speciem. 23, 4, 8). OV. met. 3, 30 specus . . . arcum. 7, 180 *al.* MELA 1, 16 *ora* maximos sinus (AMM. 22, 8, 3 *mare* sinum). 1, 34 *al.* 2, 115 *Sicilia* litterae imaginem. PETRON. 69, 7 mala spinis confixa . . . echinos. PLIN. nat. 3, 95 sinus paeninsulam. 3, 148 *al.* AMM. 22, 15, 11 *Nilus* insulas. 23, 6, 59 *al.* *pass.*: CAES. Gall. 4, 10, 4 *Rhenus* insulis -ctis . . . in Oceanum influit. PLIN. nat. 3, 151 *insularum* obiectu portus -itur. 9, 6. **c** *de partibus, quae componunt totum, vel de toto, quod amplectitur partes*: CIC. rep. 3, 44 num aut vetus gloria civitatis . . . aut arx . . . aut Piraeus . . . rempublicam -bat? Att. 6, 1, 8 tributa imperat: ea vix in faenus . . . quod satis sit -unt. LIV. 45, 40, 1 maior . . . summa ex numero plaustrorum ponderibusque auri . . . -itur. MANIL. 1, 555 sex *signa* . . . orbem. 2, 309 tertia pars . . . latus . . . unum. 2, 677. VITR. 9 praef. 4 quadratus locus, qui erit longus et latus pedes denos, -it areae pedes C. 9 praef. 7 (*ibid.* reddere). 10, 9, 4. PAVL. FEST. p. 98 deni asses . . . denarium. SEN. epist. 87, 18 quod (*pretium*) pecuniae . . . numerus -ecit. 102, 6 illi . . . per quos ista corpora (*exercitus, populus, senatus*) -untur. COLVM. 5, 1, 6 duo actus iugeri -unt longitudinem pedum CCXL. 5, 1, 7 *al.* PLIN. nat. 2, 243 *al.* 21, 185. QVINT. inst. 9, 4, 82 *tres syllabae* longae molosson -ent. 9, 4, 98 *al.* decl. 264 p. 80, 27 *portiones* semissem patrimonii. MAECIAN. distrib. 40 undecim undecimae assem -unt. EPIPHAN. de mensur. 1 coacervati modii XXX instar collis onus cameli -unt. PAPIN. dig. 35, 2, 93 PAVL. dig. 38, 10, 10 p. 360, 4 M. TERT. adv. Val. 8 p. 185, 24 duo cum illis decem tot -unt, quot *eqs.* anim. 14 p. 319, 12 ex multitudine membrorum unum corpus -itur. paenit. 3, 4 paria sunt, quia duo unum -unt. adv. Iud. 8 p. 718, 3 *tot hebdomades* -unt annos *tot.* SOL. 1, 42 *dies* restituti -bant dies quadringentos. ARNOB. nat. 2, 24 p. 68, 4 bis bina . . . quam -ant summulam. IVST. 44, 1, 9 Pyrenaei montis spatium sescenta milia passuum -it. EVTR. 2, 6, 1 legiones decem, qui modus sexaginta . . . milia -bat (ἑξήκοντα χιλιάδας . . . εἶχον). AVSON. 348, 15 hanc (*formam iugi*) -et Π (*gr. Pi*). FAV. EVL. p. 5, 5 ceteri *numeri* in sese ducti . . . quadratos -unt numeros. p. 11, 2 tribus . . . ter triplicatis -itur alius cybus (*supra*: natus est cybus). p. 19, 22 bis . . . XVI . . . XXXII -unt et sexdecies bini idem colligunt. p. 20, 1 prima medietas cum extrema summa collecta ⟨L⟩XIIII -it (*syn.* exhibet). *similia saepius.* HIER. epist. 18 A, 7, 6 duobus IA, quae duplicata . . . dei nomen -unt. 52, 9, 3 diversa membra unum corpus. 58, 8, 7 centum viginti . . . quindecim graduum numerum -unt. 64, 20, 3. MART. CAP. 9, 981 *proceleumaticus* ex quattuor brevibus -itur. SEN. nat. 5, 17, 4 horizon . . . -it decem partes. PLIN. nat. 2, 85 stadium CXXV . . . -it passus. FRONTIN. aq. 5 ductus . . . -it rivo subterraneo passuum sex milia. 9 ductus . . . longitudinem passuum *tot.* 10 *al.* BALB. grom. p. 96, 11 pes quadratus . . . -it pedes solidos. IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 16 quod . . . remanserat, non -et partem dimidiam hereditatis. AFRIC. dig. 35, 2, 88, 3 fructus . . . -ent quinque milia sestertium. VLP. dig. 12, 6, 31 qui plus quam hereditaria portio -it . . . creditori caverit. CORP. VI 29774 gestatio circini exterior . . . eff(icit) *totiens* m(ilia) p(assuum) II et p(edes) *tot eqs.* *similiter in sequentibus*: CORP. *ibid. infra*: e(fficit) *totiens* m. p. XII et p. XVIIII, gestatio interior eff. V (*i. quinquies*) p(assus) ∞, e(fficit) *totiens* m. p. XII. 29775 in hoc pomario gestationis per circuitum itum et reditum quinquiens -it passus mille. 29776 porticus . . . itu et reditu octies semis -it passus m(ille). 29777 virdiari(i) circuit(us) habet pedes MCL, efficit V (*i. quinquies*) passus MCL. 29778 ⟨s⟩patia X in ci⟨r⟩cuitu effic⟨i⟩unt passu⟨s⟩ mille. *v. etiam p. 172, 3 sqq.* *de animantibus pro rebus*: CIC. leg. 3, 27 ex iis (*magistratibus*) . . . senatus -itur. nat. deor. 2, 125 grues cum . . . maria transmittant, trianguli -ere formam. Tim. 47 qui . . . erant . . . creati, . . . unum -bant ex omnibus corpus (ἓν . . . ἀπεργαζόμενοι σῶμα). LIV. 7, 25, 9 novum exercitum . . . vires . . . contractae . . . -unt. 24, 29, 2 secuti multi ex . . . auxiliis quattuor milia armatorum -erunt. TAC. ann. 14, 27 ut *legiones in coloniam deductae* consensu et caritate rem p. -rent. PAVL. dig. 38, 10, 10 tot *personae* . . . quater numeratae illam summam -unt. 38, 10, 10 p. 359, 23 M. *al.* VVLG. gen. 34, 23 habitantes simul unum -emus populum.

3 *obi. res incorporales* (*corpoream v. p. 171, 2*): **a** *generatim*: TER. Andr. 31 quod tibi mea *ars* -ere hoc possit amplius

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CIC. de orat. 2, 299. QVINT. inst. 2, 17, 30 *opp.* destruere). VARRO Men. 575 -ere *vinum* nigrum vires, album urinam (*v. p. 170, 83. 169, 52*). rust. 2, 4, 6 quae res ... pinguitudinem -unt. CIC. inv. 1, 26 contra praecepta est, quod nihil eorum -it, quorum causa ... praecepta traduntur. div. in Caec. 3 quas res luxuries in flagitiis ... -ere potuisset. Verr. II 3, 199 quid ea (*aratio*) sustinere, quid pati, quid -ere possit. Manil. 44 *vilitatem annonae* ex ... ubertate agrorum ... pax. Sest. 10 vox ... quidnam. Pis. 85 violati hospites ..., fana vexata ... tantam -rent vastitatem. Deiot. 39 necessitudinem ... officia. de orat. 1, 152 haec sunt, quae clamores et admirationes in bonis oratoribus -unt. 2, 330 illa, quae suspicionem et crimen -unt. 3, 172 *collocatio* iunctam orationem. 3, 202. 215 *veritas* satis in actione. 3, 221 pars corporis ... commutationes. Brut. 16 idem ... animus ..., quod ager. 220 quod (*bonum*) ... in Curione speciem oratoris. orat. 52 naturae variae ... inter se distantia -erunt genera dicendi. 81 verba ... aliquid concinnitatis. 122. 150 verborum ... concursus ... hiulcas voces. *ibid.* stilus ... formulam componendi. 166 *al.* part. 69. 86 *al.* ac. 1, 29 *fortuna* multa improvisa. 1, 39 aut, quod -ret aliquid, aut quod -retur, posse esse non corpus. fin. 1, 18. 19 res ... ficta ..., quod vult. 1, 42. 3, 20 *al.* nat. deor. 2, 52 *stella* multa mirabiliter. 2, 57 *natura* id multo artificiosius. 2, 81 ut id (*semen*) ... fingat et -at in suo quidque genere. div. 1, 12 quod non longinquitas temporum ... -ere atque assequi possit. Tim. 13 *vinculum* ex se ... unum -it (ἓν ποιῇ). 32 nox ... et dies ... unum circumitum orbis -it. 51 *causae* inconstantia ... -unt (τὸ τυχὸν ... ἐξεργάζονται). Att. 1, 18, 2 volnus (voluntas *codd.*) ... medicina -it. 8, 11, 7 *al.* LVCR. 2, 713 corpora (*nom.*) ... motus. 2, 777. 4, 956 quae facit aer, haec eadem cibus ... -it. 5, 48 *al.* CAES. civ. 3, 112, 7 BELL. Alex. 5, 2. 13, 4 Hisp. 29, 2 NEP. Alc. 1, 1 AETNA 317 LIV. 30, 38, 5 MANIL. 2, 428. 963 *stellae* locorum ... vires. 3, 118. 535 tempora ... mentes (*Stoeber, Jacob*, menses *codd.*, census *Breiter*, vitas *Housm.*). 4, 221 Scorpion ... ardentes animos. RVT. LVP. 1, 18 *al.* VITR. 1, 4, 6. 1, 6, 2 *al.* 2, 9, 16 flamma ... sublata -it opinionem, uti videretur. *nota* 10, 13, 6 aries ... magnos operis effectus. VELL. 2, 5, 3 tantum ... pudor. CELS. 1 pr. 15 inflammatio ... motum. 1, 2, 6 parietes *umbram* (LVCAN. 1, 136 *quercus* umbram). 4, 27^B *al.* SEN. benef. 6, 10, 2 beneficium ... voluntas. dial. 1, 4, 13 *al.* nat. 1, 3, 8 quod in aliis -it densus aer, in his facit omnis. 5, 13, 4 stillicidia ... lapsum. 7, 29, 1 *al.* COLVM. 2, 2, 2 *al.* SCRIB. LARG. praef. p. 1, 4. LVCAN. 4, 470 quantum valebat, -ecit virtus. LAVS Pis. 227 PLIN. nat. 2, 77 *al.* *nota* 37, 164 goniaea *gemma* ... inimicorum poenas. QVINT. inst. 1, 7, 7 praepositiones sonum. 2, 17, 34 non evertit opus rhetorice quod -it. 2, 17, 41 *al.* 8 pr. 32 *verba* in animis iudicum, quod nos volumus, -unt. 8, 3, 62 non satis -it neque ... plane dominatur oratio. QVINT. decl. 247 p. 12, 26 hic, quod nuptiae -unt, optio fecit. 345 p. 364, 12 quod tu -isse pecuniam putas, fecerat respublica, fecerat indignatio. PS. QVINT. decl. 17, 7. TAC. hist. 2, 81 tantum ... peditum ... et aemulantium inter se regum paratus speciem fortunae principalis -erant. PLIN. epist. 3, 5, 18 (*opp.* impedire). 4, 30, 11 *al.* FLOR. epit. 1, 8, 6. 3, 5, 18 tempestas ... navalis belli instar. GAIVS dig. 46, 1, 72. VLP. dig. 50, 17, 31 quod ... impossibile est, ... utilem actionem aut factum (pactum? *v. adnot. Momms.* *opp.* tollere). PAVL. dig. 11, 7, 44 una sepultura plura sepulcra -ere non potest. sent. 4, 9, 6. APVL. Socr. 2 p. 120 *stellae* meatus ... -unt. ITALA II Cor. 7, 11 (Pelag. *in l.* p. 271, 6 S.) hoc ipsum ... contristari vos quantam -it in vobis sollicitudinem (κατειργάσατο. in vobis operatur *pars codd., Vulg.*). *nota* TERT. adv. Hermog. 16 p. 143, 20 materia (*i. opinio de materia*) ... duos deos (*i. opinionem eorum*). adv. Marc. 5, 20 p. 647, 4 SER. SAMM. 90. 212. PALLAD. 1, 37, 3 arbutus ... saporem ... mellis. HYG. astr. 1, 6 p. 24, 16 sol, cum ... pervenit, aestatem -it eis qui. *ibid.* p. 25, 6. *saepius.* COD. Iust. 8, 53, 11, 1 (*a. 293*) delegationes ... perfectam dominationem -unt. AMM. 20, 9, 5. 23, 6, 87. 31, 2, 19 nec pabulis indigent, quod (*acc.*) -it umectum solum. COD. Theod. 7, 22, 2, 4 si qui minus apti sunt equestri militiae id -ente calamitate membrorum. FAV. EVL. p. 16, 6 comparatio ... chordarum symphoniam. p. 16, 14 VEG. mil. 2, 18 p. 52, 19 MART. CAP. 6, 722. SACR. Greg. 174, 2 benedictio tua ... nobis sacramentum redemptionis -at. BOETH. in Porph. comm. pr. 110 p. 28, 12 genus neutrum ... utrasque res ex se ipso. 1, 2 p. 188, 12. 1, 10 p. 197, 8. CARM. epigr. 708, 3 infelix casus -ecit aliena. *adde* TERT. adv. Iud. 10 p. 731, 13 Oe. properavit dies vesperam facere, id est tenebras -ere. *pass.* (*pro re potest etiam persona efficiens subaudiri*): CIC. Verr. II 3, 155 omnia pecunia -i posse. Phil. 9, 8 nihil esse, quod non illius auctoritate ... -i posset. de orat. 2, 69 quae illa arte -i possint. 2, 322 quod agendo -itur. 3, 175 versus ... coniunctione verborum. 3, 185. Brut. 185 virtutibus ... quidque. 199 quibus rebus -atur amittaturve dicendo illud. orat. 166 *al.* *cf.* 181 ex ea (*compositione*) ... numerus -atur. part. 7 causarum eventus, id est, quae sunt -cta de causis. 113 *eventus* ex causis -i (top. 67). top. 63 ignorata, quae necessitate -cta sunt. 82 *al.* 95 ex statu contentio. 98 *fides* persuadendo. rep. 4, 3 id hominibus -i ex republica debet partim institutis, alia legibus. 6, 18 *sonus* impulsa ... orbium -itur et ... concentus -it. fin. 1, 17 *al.* 2, 78 quod non subducta ... ratione -i solet, sed ipsum a se oritur. fat. 40. off. 1, 14 quibus ex rebus conflatur et -itur ... honestum. Att. 8, 4, 1 quantum humano consilio. 11, 9, 1 epist. 3, 9, 1 *al.* HIRT. Gall. 8, 41, 5. RVT. LVP. 2, 15 ἰσόκωλον ... pluribus sententiis. 2, 19. VITR. 3, 1, 1 ex qua (*proportione*) ratio. 3, 1, 6 duodecim ... ex duobus numeris ... est -ctus. *sim.* 3, 1, 8. 4, 3, 3 *al.* SEN. nat. 1, 5, 10. 6, 18, 6 modum effici[t] spiritu[s]. epist. 16, 1 *al.* COLVM. 5, 2, 1 summa ex multiplicatione -cta est. SCRIB. LARG. 47 quod (*remedium*) per oppilationem narium -itur. 52 *gravedo* tumore earum (*narium*). PLIN. nat. 2, 11 *al.* QVINT. inst. 3, 11, 18 ex statu -ctam contentionem. 5, 10, 80 colligi ... ex iis, quae faciunt, ea, quae -untur. 9, 4, 57 ea, quae -itur e pedibus, aequa (apta *Spald.*) conclusio. PLIN. paneg. 8, 6 imperium ... auctoritate eius -ctum. 16, 2 MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 4 portio ... per legem Falcidiam ... ex aestimatione (*cf.* 35, 2, 30, 3). VLP. dig. 19, 1, 11, 16 hoc ... constitutionibus -ctum est. PS. APVL. Ascl. 27 mors ... -itur dissolutione corporis. ITALA Rom. 7, 5 (Tert. monog. 13 p. 783, 19) passiones ... quae per legem -bantur (τὰ παθήματα ... τὰ διὰ τοῦ νόμου. VVLG. quae per legem erant. *at fort. et ap. Tert. legendum*: quae per legem ⟨erant⟩, -bantur in membris nostris ad *eqs.*, *cf.* VVLG. operabantur in m. n., ut *eqs.*). TERT. idol. 23 p. 57, 1 falsum ... -i cavendo. anim. 57 p. 392, 6 AVG. civ. 11, 13 p. 479, 28 D. MART. CAP. 6, 718. 7, 741 EVGRAPH. Ter. Ad. 447 BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 17 p. 281, 12. 5, 5 p. 300, 8 arithm. 1, 2 p. 13, 3 mus. 1, 1 p. 179, 10 COD. Iust. 5, 9, 10, 1. *subi. persona pro re*: SALL. Iug. 105, 3 *equites* euntes ... omnibus et numerum ampliorem (*i. speciem numeri*) et hostilem metum -bant. *cf.* PAVL. frg. Vat. 102 patrem ... nuptiis consentientem (*i. consensum patris?*) et matrimonium filii sui et dotem -ere.

b *speciatim*: *in grammatica*: VARRO ling. 8, 59 ex his (*deponentibus*) ... alia -unt terna ..., alia bina. 10, 33 huius generis verborum ... quidque ... cuiusmodi -at figuras. 10, 36 *ratio* analogias. 10, 44 ut formulam ... -ant *verba*. CHAR. gramm. p. 235, 19 B. superlationes ... litteram 's' geminant -untque 'agilissimus, docilissimus' *eqs.* PROB. inst. gramm. IV 100, 39 *nomina* genetivum. CONSENT. gramm. V 359, 4. 360, 26 MACR. exc. gramm. V 606, 14. 621, 16 *verba* tertiam personam de se. *in astrologia, de vi stellarum*: FIRM. math. 4, 19, 35 si Lunam ... stella radiaverit, vitia ... -et. 4, 22, 2 valitudinem ... decanus. 5, 6, 3 mediocrem vitam ... decernit aut nervorum dolores -et.

C *subi. incertum* (-i, *plane i. q. fieri, exsistere, sive e natura rerum id venit, sive hominibus agentibus*): **1** *fit aliquid*: CIC. orat. 110 in me ... -ctum est, quod futurum fuit. 233 si ... redigas, -atur aptum illud. top. 29 dum proprium -atur (*sc. definiendo*). rep. 3, 24 quid ... -itur, si sapientiae pareas? ac. 1, 28 cum ita moveatur illa vis ..., et materiam ... commutari ... et illa -i, quae appellant 'qualia'. 2, 120 *al.* fin. 1, 19. nat. deor. 2, 39 -itur ... in homine virtus; ... est ergo in eo (*mundo*) virtus. 2, 51 *magnus annus* tum -itur, cum. 2, 136 in alvo multa sunt mirabiliter -cta. off. 2, 20 fortuita ... sine hominum opibus ... neutram in partem -i possunt. fat. 43 quodsi aliqua res -retur sine causa ..., falsum esset omnia fato fieri. Att. 10, 10, 3. GRATT. 237 *canis* -cta ... testatur gaudia cauda. MANIL. 1, 546 pars -itur ... gyri. 3, 350. RVT. LVP. 1, 14 hoc schema -itur, cum (1, 17 *al.*). VITR. 1, 2, 3. 3, 1, 2 *al.* SEN. contr. 1 praef. 2 singulos versus a singulis datos, cum plures quam ducenti -rentur, ... recitabam. SEN. dial. 7, 15, 1 nat. 5, 12, 1 *al.* COLVM. 8, 5, 15 *al.* PLIN. nat. 28, 255 *al.* QVINT. inst. 1, 7, 26 neutro ... modo vox. 1, 10, 1 *al.* PLIN. epist. 4, 30, 11 SVET. Iul. 56, 6. APVL. Plat. 1, 10 menses ... -i, cum luna ... revertatur. TERT. adv. Iud. 8 p. 718, 1 Oe. -untur anni *tot. ibid.* p. 719, 3. PS. TERT. adv. Iud. 10 p. 729, 13 laeso cuique ... salus -batur. 13 p. 737, 16 *resurrectio* die tertia -cta est. OPTAT. 2, 13 p. 48, 10 HIER. epist. 64, 15, 3 PS. RVFIN. Ios. antiq. 5, 2 pugna ... fortis -cta est (*Ios. ant. 5, 66* γίνεται). AVG. civ. 16, 20 p. 156, 24 D. 18, 42 p. 321, 15. SORAN. p. 9, 3. 23, 5 si in lecto partus -i habet. MART. CAP. 4, 411 *ter.* 4, 412 BOETH. arithm. 1, 6 p. 15, 27 si ... unum adieceris, impar -itur (*ibid.* par procreatur). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 243 seditiones -ctas et ... contentiones constitutas (ἐγγιγνομέναις). ORIBAS. syn. 6, 29 dolor ... cum torpore. ACT. Archel. 7, 2 permixtionem ... -ctam (γεγονέναι). **2** *fit aliquis*: CIC. ac. 2, 55 cur ..., cum ... in reliquis mundis ... innumerabiles ... Catuli ... possint esse, ... in hoc ... Catulus alter non possit -i? fin. 3, 29 ⟨numquam⟩ quemquam ... magno animo ... -i posse, nisi. SEN. dial. 1, 5, 9 ut -atur vir ..., fortiore fato opus est.

***ad I*: *variae structurae obiecti*:** *pro obi. est*: *enuntiatum primarium*: TER. Hec. 123 tundendo ... -ecit senex: despondit ei gnatam (*nisi ex vers. 116 supplere mavis: ut filius uxorem duceret*). APVL. met. 7, 27 senties, -am, ... adesse. *enuntiatum relativum*: *passim, ut* PLAVT. Curc. 364 quando illud, quod cupis, -ero. 701 quae dixi (1309). Truc. 465 (*ibid.* facere. *item* 469. CIC. Sest. 81. *cf. etiam l. 79. p. 173, 2 al.* factitare: *v. p. 173, 12*). TER. Andr. 884 quod cuperes, aliquo pacto -undum tibi. CIC. Verr. II 1, 146 quod ... locasti. II 3, 156 facilius ... -batis ludibundi, quae volebatis, a Verre. Cluent. 51. Sest. 84 quae fieri ... nullo modo poterant. orat. 1 tibi ... -ere id, quod rogares (*opp.* negare). 3 quod vis. 22. part. 84 quae perdifficilia sunt, ... -i. 95 non ... -i posse, quae suademus. nat. deor. 3, 92. off. 1, 158 ea, quae natura desideraret, consequi ... atque -ere. 3, 6 quantum coniti animo potes ..., tantum fac ut -as. CAES. Gall. 7, 22, 1 *Galli*, summae genus sollertiae atque ad

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnia imitanda et -enda, quae ... traduntur, aptissimum (*sim.* BELL. Alex. 3, 1 quae a nobis fieri viderant, ea sollertia ⌊-bant⌋, ut nostri illorum opera imitari viderentur [effingebant *Kübler, sed cf. Landgraf, Untersuch. zu Caes. p. 85, et supra p. 164, 65*]). LIV. 34, 29, 5 quae ... faciunda opera erant, -ecit. COLVM. 11, 1, 29 quod instat. 11, 2, 85 quae superiore mense facere non potueris, adhuc tolerabiliter -es. QVINT. inst. 2, 8, 12 quod solum possunt, melius -ent. 2, 17, 23. PLIN. epist. 4, 7, 1 mirum est, quam -at *Regulus*, in quod incubuit. SVET. Iul. 24, 1 FRONTO p. 84, 15 N. LAMPR. Heliog. 25, 4 quae solent simulato fieri, -i ad verum iussit (*in mimis*). ARNOB. nat. 1, 52 p. 36, 6 cum suis -ere diis possint, quod ab ... Christianis ... factitatum est. PS. SEN. epist. Paul. 10. *quaestio obl.*: TER. Andr. 334 facite, fingite, invenite, -ite, qui detur tibi. MELA 1, 84 cur memoranda sit ..., Mausoleum -it. 3, 46. AVG. civ. 13, 33 p. 590, 23 D. in illo (*Adam*) ... -ctum est, unde haberet ... necessitatem. *enuntiatum per*: ut: *subi. persona*: PLAVT. Mil. 936 hoc si -am plane, ut ... habeat. Most. 416 -am, ... ut liqueant omnia. CAECIL. com. 156 idem ... impetravit ..., quod ego -eci, paelice ut meum privarem virum? CIC. Quinct. 70 Verr. II 2, 122 *al.* Brut. 185 -atur ... ab oratore ..., ut. ac. 1, 7 *al.* leg. 1, 5 Att. 1, 15, 1 *al.* 16, 16, 12 enitere, elabora vel potius eblandire, -e, ut (epist. 13, 29, 5 enitare, contendas, -as, ut. *cf. etiam infra l. 37 et p. 174, 3*). epist. frg. IX 1 -e et labora, ut. Q. CIC. epist. 16, 8, 2 -e ..., ut valeas. pet. 4 *al.* LVCR. 1, 120 *al.* CAES. Gall. 2, 17, 4. 4, 2, 2 *v. p. 177, 41.* 4, 31, 3 *al.* SALL. Catil. 26, 3 multa pollicendo per Fulviam -erat, ut. Iug. 40, 4 *al.* NEP. Alc. 11, 6 *al.* OV. ars 3, 673 *al.* LIV. 2, 38, 6 *al.* perioch. 83 p. 89, 6 -ctum est per L. Valerium ..., ut (84 p. 89, 24). VITR. 1, 1, 2 *al.* SEN. contr. 1, 2, 14 *al.* VELL. 2, 11, 2 *al.* VAL. MAX. 1, 1, 19 *al.* CELS. 7, 2, 4 SEN. benef. 2, 3, 3 *al.* CVRT. 3, 6, 20 *al.* COLVM. 5, 4, 3 quod nos pastinando -imus, ille sulco facto consequitur, ut ... deponat. *al.* PETRON. 2, 2 *al.* PLIN. nat. 2, 27. 8, 15 a lacessentibus non posse -i, ut. MART. 5, 28, 1 *al.* QVINT. inst. 2, 16, 9 *al.* FRONTIN. aq. 103 IVV. 16, 21 TAC. hist. 3, 52. 4, 19 nihil aliud -erat quam ut. ann. 4, 21 PLIN. epist 1, 14, 1 *al.* AVR. Fronto p. 36, 9 N. Gratia minor -it (minore fecit *cod.*), quod Gratia maior facit, ut. IAVOL. dig. 8, 4, 5 *et al.* Icti. APVL. met. 2, 13 *al.* PANEG. 11 (3), 32, 3 polliceor ... id ... summis opibus enisurum elaboraturum -urum, ut. PALLAD. 1, 6, 13 AMM. 22, 15, 25 SCHOL. Cic. Bob. p. 150, 24 St. -ctum est gratiose per P. Clodium, ut. AVG. civ. 2, 20 p. 79, 3 D. *al.* SORAN. p. 97, 25 COD. Iust. 1, 17, 2, 10 INSCR. christ. Diehl 1759, 4. *subi. res.*: *act.*: VARRO ling. 8, 26 cum -at aperta *oratio*, ut intellegatur. rust. 1, 28, 1 cum ... *is* dies ... -at, ut ver dies habeat *tot.* CIC. Manil. 56 Phil. 1, 35 de orat. 3, 193 *al.* rep. 1, 33 leg. 2, 67 fin. 4, 38. 41 Tusc. 2, 61 *al.* div. 2, 80 *v. p. 177, 40* epist. 2, 7, 2 *al.* LVCR. 1, 1031 *al.* CAES. Gall. 2, 5, 5. *nota personam pro re* OV. Pont. 2, 3, 53 bene uti pugnes, bene pugnans -it hostis (*sim.* VLP. dig. 36, 1, 18, 5 conceptos *liberos* ... -ere, ut). LIV. 7, 19, 4 *al.* VITR. 2, 3, 2 SEN. contr. 10, 4, 11 *al.* VAL. MAX. 1, 5, 1 *al.* CELS. 2, 1, 11 *al.* SEN. benef. 2, 34, 4 *al.* COLVM. 8, 5, 23 *al.* SCRIB. LARG. 171 PLIN. nat. 2, 66 *al.* QVINT. inst. 2, 17, 38 *al.* AVR. Fronto p. 55, 23 N. IVLIAN. dig. 12, 2, 40 *et al.* Icti. APVL. met. 7, 7 TERT. test. anim. 5 p. 140, 25 *al.* CYPR. sent. episc. 71 p. 457, 8 IVST. 9, 1, 4 AVG. civ. 5, 9 p. 207, 15 D. *al.* COD. Iust. 4, 37, 2 (*imp. Diocl.*) iuris ratio -it, ut. CORP. VI 35638. *pass.*: CIC. Rab. Post. 41 virtute -i potest, ut. de orat. 2, 184 tantum ... -itur sensu ... ac ratione dicendi, ut. *ibid.* genere ... sententiarum. leg. 1, 34 illud -i, quod ... sit ... necessarium, ut ... diligat. ac. 2, 50 si -retur, ut. off. 1, 56. 2, 33 Tusc. 5, 71 epist. 13, 19, 1. LVCR. 2, 1004 effit, ut ... res ita convertant formas. CAES. civ. 3, 84, 4 his erat rebus -ctum, ut (3, 112, 6). Cic. Att. 9, 7ᶜ, 2. LIV. 4, 60, 1. 5, 10, 11 LIV. perioch. 30 p. 37, 13 VITR. 1, 2, 7. 3 praef. 1. 3, 1, 8 *al.* SEN. contr. 3 praef. 17 VAL. MAX. 1, 1, 8 5, 3 ext. 3 SEN. Phaedr. 157 MELA 3, 97 LVCAN. 7, 428. PLIN. nat. 29, 21 per quae -ctum est, ut. 35, 77 *al.* QVINT. inst. 5, 10, 69 *al.* FRONTIN. aq. 115 TAC. Germ. 39 ann. 3, 58 PLIN. epist. 10, 56, 5 *al.* paneg. 10, 1 ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 11 *loco mutilo.* FLOR. epit. 1, 8, 6 IAVOL. dig. 35, 2, 61 *et al.* Icti. APVL. met. 7, 27 *al.* PS. APVL. Ascl. 31 *al.* TERT. scorp. 10 p. 169, 26 CYPR. epist. 75, 2 p. 811, 4 CAPITOL. Gord. 27, 3 *al.* IVST. 2, 4, 22 *al.* PALLAD. 3, 29, 1 AMM. 25, 8, 15 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 14 St. AVG. civ. 10, 6 p. 411, 16 D. EVGRAPH. Ter. Phorm. 41 inique id -ctum atque dispositum, ut. ut ... non: CIC. fin. 5, 46 si -ere possint, ut aut non appareat ... vitium aut quam minimum appareat. SCHOL. Cic. Bob. p. 140, 20 St. -ctum est, ut ... non posset impleri. p. 167, 29 -ctum est, ut ei ... non patrocinaretur. ut ... ne: CIC. div. 2, 78 -ere, ut aut ne fieri possit auspicium aut, si fiat, videri. GAIVS inst. 3, 73 hac constitutione -ctum, ut ne ... morerentur. ne: *subi. persona*: VARRO frg. Non. 245, 13 Caesar reversione -ecit, ne. CIC. Phil. 11, 23. 14, 14 de orat. 3, 190 orat. 60 *al.* rep. 1, 67 Att. 6, 1, 16 *al.* epist. 15, 12, 2 ut operam des, -as, ne. MAT. Cic. epist. 11, 28, 7 CASS. Cic. epist. 12, 12, 3 VERG. ecl. 3, 51 TIB. 3, 10, 5 OV. ars 2, 312 epist. 17, 99 *al.* LIV. 5, 19, 4 *al.* SEN. contr. 2, 4, 7 *al. nota tempus* 9, 5, 17 dum non est contentus unam rem semel bene dicere, -it, ne bene dixerit. VELL. 2, 34, 3 VAL. MAX. 3, 2, 18 *al.* SEN. benef. 6, 4, 4 *al.* CVRT. 6, 5, 11 CALP. ecl. 6, 87 QVINT. decl. 343 p. 354, 29 *al.* FRONTIN. strat. 1, 8, 2 TAC. Agr. 6 (*ex coni.*). PLIN. epist. 1, 5, 8 paneg. 40, 3 SVET. Iul. 17, 2 *al.* FRONTO p. 18, 10 N. IVLIAN. dig. 44, 7, 16 *et al.* Icti. VLP. dig. 45, 1, 38 pr. TERT. adv. Hermog. 15 p. 142, 14. VOPISC. Tac. 8, 5 curabo, enitar, -am, ne. VOPISC. quatt. tyr. 5, 5. AVSON. 322, 99 *et* 419, 74 *v. p. 177, 43.* CLAVD. 26, 151. *subi. res: act.*: CIC. fin. 4, 10 ars -it, ne. *persona pro re*: 10, 9, 12 ne ... ponerem, ... auctor ... -ecit. 43, 10, 6 VITR. 7, 5, 7 GERM. frg. 4, 94 VAL. MAX. 7, 4, 4 SEN. benef. 6, 2, 3 *al.* QVINT. inst. 8, 3, 20 PLIN. paneg. 83, 4 (*v. app. crit.*). VLP. dig. 45, 1, 41, 1 *al.* COD. Iust. 2, 3, 22 *a. 293.* 4, 6, 3 *a. 257.* *pass.*: CIC. Cluent. 83 ne ... iretur, tribunicia potestate -ctum est. LIV. 34, 17, 8 si -ctum erit, ne. perioch. 2 p. 8, 8 cum aliter -i non posset, ne ... veniret. SEN. contr. 2, 1, 20 *al.* VAL. MAX. 1, 7, 1 divino numine -ctum, ne. 3, 2 praef. *al.* SEN. benef. 6, 2, 2 *al.* LVCAN. 7, 102 PAVL. dig. 2, 14, 27, 3 *al.* IVST. 5, 4, 4 PALLAD. 5, 4, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 177, 20 St. CLAVD. 22, 253. *nud. coni.*: OV. rem. 31 -e, ... frangatur ianua. met. 11, 102 Pont. 3, 3, 63 fast. 3, 683. 6, 380 VITR. 10, 9, 4? APVL. met. 1, 7. 10, 28 -it ... patefierent (*sic*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 53. *nota* SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 5 St. ut ille quidem male notus fuerit, aliis tamen oppositis sibi (⟨ut⟩ sibi *Brakman, sed cf. Stangl, Rhein. Mus. 65 [1910] p. 97*) pecunia crederetur -ecerit. quin: CIC. Phil. 11, 36 ut -i non possit, quin ... oderim. SVLP. SEV. chron. 2, 29, 2 neque ulla re ... -ecit, quin. quo: POLLIO Cic. epist. 10, 33, 1 quo tardius certior fierem ..., Lepidus -ecit. LIV. 2, 60, 1 quo is magis gauderet ..., -erat (*sim.* 33, 25, 8). QVINT. inst. 4, 2, 33 per quas (*partes*) -itur, quo facilius. PLIN. epist. 6, 19, 5. VLP. dig. 8, 2, 17 pr. arbor -it, quo minus caeli videri possit. ARNOB. nat. 5, 26 nos ... neque quo sint risui deum (*gen.*) quaerere atque -ere sanctitates. quominus: OV. Pont. 4, 12, 2 quominus ... ponaris ..., nominis -itur condicione tui. LIV. 4, 31, 5 nihil ... animadversio -ecit (offecit *Faber*), quominus. QVINT. inst. 11, 1, 48 aliquas ... dicendi virtutes, quo minus deceant, -i condicione causarum. IVLIAN. dig. 14, 6, 14 VLP. dig. 40, 7, 3, 15 *al.* PAVL. dig. 10, 4, 12, 4 *al.* CYPR. epist. 74, 10 p. 808, 9. LACT. opif. 3, 17. quod: OV. Pont. 4, 5, 36 quod non tepefecerit ensem, -ctum cura pectoris esse tui. PALLAD. 14 pr. 1 quod volumina ... serius ... scripta sunt, librarii manus ... -ecit. *acc. c. inf.*: VITR. 2, 6, 4 *aqua* -it ea coire celeriterque ... percipere. 8, 2, 3 umores ex terra nasci haec videtur -ere ratio, quod. SCRIB. LARG. 139 globuli ... -unt ... deici, quod satis sit. VLP. dig. 2, 2, 1 pr. quod ipse ... dixit vel dici -ecit. 2, 12, 2. 4, 3, 38 epistulam ... mitti ... -ecit, ut ... liberaretur. 9, 2, 9, 3 si servum ... -eceris ... praecipitari. 11, 1, 16 pr. *al.* TERT. orat. 20. anim. 2 p. 301, 24 veritatis, quam -unt aut adiuvari falsis aut patrocinari. 17 p. 324, 7 quod -at aliter quid ... renuntiari quam. *ibid.* p. 325, 11 *al.* TREB. Claud. 1, 2 ut ... vitas scribi ... comparatio -erit. COD. Iust. 4, 1, 5 (*a. 290*) ARNOB. nat. 1, 29 *al.* LACT. inst. 7, 12, 25 PALLAD. 4, 13, 1. LVCIF. Athan. 1, 26 p. 112, 4 quae res -erit te mactare deo caros. AMM. 19, 4, 7 *lues* -it ... agentes ... interpellari. 19, 12, 5 ut ... audiri -ret causas. 29, 5, 13. 6, 5 *al.* HEGES. 1, 24, 2 HIER. epist. 21, 12 AVG. civ. 21, 4 p. 493, 6 D. 22, 2 p. 555, 22 D. CYPR. GALL. exod. 64 COD. Greg. 2, 5, 1 FRG. Vat. 284 (*rescript. imp. Diocl.*). COD. Theod. 9, 43, 1, 1 (*a. 321*) ne ... rescissio -at ... in sua quemquam fuisse potestate. Iust. 2, 3, 17 (*a. 286*) pactum ... praeses custodiri -et. COD. Iust. de cod. confirm. pr. CORIPP. Ioh. 1, 535. 8, 175. *nota structuram personalem passivi* HIL. in psalm. 2, 13 neque qui ita est, ut, qualis est, talis et semper sit, ne aliquando non idem sit, potest -i aliquid aliud esse quam semper est. *nud. inf.*: TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 6 nihil deo indignum est, quod -it deo credere. AVG. epist. 194, 4, 16 dictum est 'interpellat', quia interpellare nos -it (*supra*: facit).

II *cum duplici obiecto*: A *cum dupl. acc.* (*est ubi dubitare possis, adiectiva utrum pro praedicativis an pro attributivis accipienda sint*): 1 -ere *rem aliquid*: a *subi. persona*: CIC. top. 545 Homerus ... commune poetarum nomen -it ... suum. rep. 2, 52 civitatem ... quam minimam potuit ... -ecit. Tim. 12 cum deus ... similem mundum -ere vellet (αὐτὸν ... ὁμοιῶσαι βουληθείς). 20 *mundum* levem (ἐποίησεν). 35 *ignem* similem. *ibid.* comitem ... eum (τίθησιν). off. 2, 18 appetitiones ... oboedientes -ere rationi. nat. deor. 1, 36 *al.* epist. 12, 30, 3 *al.* CAES. civ. 2, 9, 3 has (*trabes*) paulo longiores. BELL. Hisp. 41, 5 SALL. Catil. 1, 3. or. Macri 16 imperia ... exsequendo rata -itis. rep. 1, 5, 8 nisi illam (*pacem*) firmam -is. LYGD. 4, 13 -at vanos noctis Lucina timores et frustra immeritum pertimuisse velit. OV. ars 3, 166 pro ... suis *crinibus* alios -it aere suos. met. 8, 634 *Philemo et Baucis* paupertatem ... fatendo -ecere levem. 15, 448 *al.* LIV. 6, 6, 9 *al.* VITR. 1, 1, 4. 2, 5, 1 *al.* VAL. MAX. 2, 1, 5 *al.* PHAEDR. 3, 19, 6 SEN. dial. 8, 7, 2 *al.* COLVM. 12, 12, 2 QVINT. inst. 2, 5, 8 *al.* (5, 14, 16 *v. p. 166, 81*). TAC. ann. 14, 19 Servilius ... celebris ... elegantia vitae, quam clariorem -ecit. IVLIAN. dig. 8, 2, 34 VLP. dig. 29, 1, 1 pr. APVL. met. 2, 31 PS. APVL. Ascl. 12 TERT. adv. Prax. 5 p. 233, 24 *al.* *nota* ITALA Is. 1, 18 (Cypr. testim. 1, 24) *peccata vestra* ut lanam candidam -am (*A*; dealbabo, inalbabo *rell.* λευκανῶ. VVLG. velut lana alba erunt). AVR. VICT. Caes. 4, 3 PS. AVR. VICT. epit. 1, 5. AMM. 23, 6, 23 *Ctesifonta* Pacorus ... Persidis -ecit specimen summum. PLAC. med. 10, 1 candidos eos (*dentes*). SACR. Leon. 3, 41. IORD. Get. 7, 51 Ioniam Aeoliamque ... provincias. COD. Iust. de cod. confirm. pr. legum ... praesidia ... firmissima. de

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cod. comp. 2. *pass.*: CIC. Tusc. 4, 65 in bonis sedatiora sunt -enda ea, quae. QVINT. inst. 6, 2, 21 quaedam videntur gravia per se ..., quaedam -enda sunt (*sc. ab oratore*). TERT. resurr. 7 p. 35, 12 quod hodie spolium -itur, ... hoc fuit indumentum. **b** *subi. res*: PLAVT. Trin. 669 is (*amor*) mores hominum moros et morosos -it. RHET. Her. 4, 28, 38 eiusdem redintegratio verbi ... vulnus maius -it. CIC. inv. 1, 31 partitio ... perspicuam totam -it orationem. 1, 95 *pecunia* vitam beatam. fat. 32 causa ... futura vera. fin. 5, 22 *al.* CAES. Gall. 1, 38, 6 *montem* murus circumdatus arcem. civ. 3, 40, 2 *moles* paene insulam oppidum -it. BELL. Alex. 1, 4 Hisp. 24, 3 PROP. 3, 23, 7 OV. trist. 5, 10, 8. LIV. 1 praef. 5 *cura* animum ... sollicitum. 1, 6, 2. 2, 60, 4 *al.* VITR. 1, 4, 1 *aurae* -ent locum pestilentem. 1, 4, 3 *al.* VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 CELS. 1 pr. 58 *al.* SEN. Phaedr. 1120 benef. 1, 5, 3 *al.* OCTAVIA 460 quae consensus -et rata (GELL. 1, 3, 28). COLVM. 4, 5. 5, 9, 7 (*syn.* facere). MELA 1, 11 *al.* CALP. ecl. 5, 53 PLIN. nat. 22, 82 *al.* TAC. hist. 3, 34 inritam praedam militibus -erat consensus Italiae (*cf. p. 177, 32*). PLIN. epist. 1, 8, 4. FRONTO p. 46, 16 N. ut ... quid ... ex minus credibili credibile -at (*sc.* εἰκών). IVLIAN. dig. 30, 91, 1 *et al.* Icti. APVL. mund. 26 TERT. carn. 12 p. 448, 3 Oe. anim. 6 p. 307, 11. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 28 (*ad*: chartis pretium ... arroget) quotus annus probum carmen -at. SOL. 27, 3 Syrtes ... inaccessas ... mare -it. PALLAD. 6, 2, 2 PROB. Verg. georg. 1, 233 p. 362, 22 SERV. georg. 3, 389 SORAN. p. 36, 3. COD. Theod. 7, 13, 14 pr. (*a. 397*) merita reverendam nobis ... senatus -ent voluntatem. COD. Iust. 8, 53, 34, 4[b]. *pass.*: CIC. fat. 1, 44 ex quo vitam amarissimam ... -i. VITR. 6, 6, 3 vinum ... ab calore -etur inbecillum. 9, 1, 16 *aether* fervens ab ardore solis -itur. SEN. epist. 76, 17 quo (*bono*) melior animus -etur. PLIN. nat. 2, 88 addito ... intervallo ... numerabilis multiplicatio -itur. GAIVS dig. 41, 1, 7, 13 si ... presserim, meam -i arborem. VLP. dig. 18, 3, 4 pr. *al.* TERT. anim. 8 p. 309, 8. 37 p. 364, 16. 43 p. 371, 23 coron. 5 p. 426 Oe. 10 p. 440, 11 *al.* VIR. ill. 65, 6 SORAN. p. 76, 22. INST. Iust. 3, 11, 7 quibus (*speciebus*) ius ... successionis plenissimum est -ctum. **c** *subi. incertum* (-i *plane i. q.* '*fieri*'): CIC. Tim. 27 corpus ... caeli aspectabile -ctum est (σῶμα ὁρατὸν οὐρανοῦ γέγονεν). rep. 2, 69 concentus ... congruens. OV. trist. 1, 121 *fortuna* dissimilis ... est -cta. VITR. 1, 4, 4 pestilentissimae ... regiones -antur salubres. 2, 3, 2 *lateres* rimosi -cti -untur imbecilli. 2, 9, 1 *al.* *nota* 7, 11, 1 ut *harena* -atur quemadmodum farina. SEN. dial. 7, 8, 5 una -etur vis ... concors sibi (*ibid.* nascetur). nat. 3, 25, 12 humor qui fuerat, lapis -ctus est. QVINT. decl. 248 p. 15, 20 id ius dupliciter -itur. AFRIC. dig. 23, 5, 9 pr. SCAEV. dig. 26, 7, 58, 4 *al.* VLP. dig. 47, 12, 2 *al.* PS. APVL. Ascl. 10. 32 TERT. apol. 13, 6 ieiun. 6 p. 280, 9 *al.* resurr. 53 p. 110, 22 (*syn.* fiat). adv. Hermog. 29 p. 157, 10 *terra* visibilis -itur (*supra*: facta est). ITALA psalm. 30, 19 (Cassiod. in psalm. 30, 21) muta -antur labia (γενηθήτω. VVLG. fiant). Matth. 9, 16 (cod. k) peior scissura *vestimenti* -itur (γίνεται. VVLG. fit). CYPR. epist. 30, 1. 75, 10 p. 816, 27. IVL. HON. cosmogr. rec. A 7 *fluvius* tribus locis natus unus -itur (*sim.* rec. B 9 *bis*. 11 A 24 p. 39, 1. B 47. COSMOGR. 1, 9 p. 76, 2). rec. A 8 *fluvii* ex se duo -cti (*sim.* B 8 p. 28, 16 COSMOGR. 1, 7 p. 75, 7 *al.*). FIRM. math. 2, 8, 4 quando stellae matutinae -antur, quando vespertinae. 2, 9. 2, 29, 14 *al.* (*passim*). PALLAD. 3, 25, 22 *al.* HIER. in Ier. 9, 11 p. 121, 24 VVLG. gen. 30, 37 *al.* VVLG. IV Esdr. 10, 21. PSALT. Rom. 30, 19 muta -antur labia dolosa (VVLG. fiant). RVFIN. Basil. hom. 3, 5 aqua ... salubrior -itur (γίνεται). PELAG. in Rom. 6, 13 p. 51, 8 S. CLAVD. 15, 523 PAVL. NOL. epist. 1, 2 p. 2, 15 AVG. civ. 2, 21 p. 80, 2 D. *al.* HESYCH. in lev. 26, 24 p. 1149[D] SORAN. p. 59, 20 MART. CAP. 4, 408 PETR. CHRYS. serm. 77 p. 418[A] ENNOD. dict. 24, 8 p. 500, 8 ORIBAS syn. 1, 14. ANTHIM. 81 caseus assus exsucata alia pinguedo lapides puras -itur (*sic ed. Liechtenhan, ap. quem v. de codd.*). COD. Iust. 1, 17, 2, 17 ut egena ... antiqua multitudo inveniatur, opulentissima autem brevitas nostra -atur. 5, 13, 1, 1[a] VITA Cypr. 5.

2 -ere *personam aliquid*: **a** *subi. persona*: RHET. Her. 1, 5, 8 ab rebus ipsis benivolum -emus auditorem. CIC. inv. 1, 21 attentum -ere auditorem (*sim.* de orat. 2, 82; *supra*: benivolum ... facere). Sull. 68 ut Catilinam consulem -ret *Sulla* (*sc. privatus.* Lael. 73 Scipio P. Rupilium ... consulem). Pis. 84 defensores Macedoniae ... praedatores -isti. Mil. 89 lege ... servos ... libertos -isset (fecisset α). de orat. 2, 322. 3, 36. 55. 57. part. 14 ut iratum -at iudicem *accusator*. nat. deor. 3, 79 *dei* omnis bonos. 3, 87 Lael. 54 fin. 2, 108. Att. 15, 21, 1 ut eum (*Antonium*) dictatorem -ret *Q. Cicero trib. pl.* BRVT. Cic. epist. 11, 4, 1. CAES. Gall. 3, 24, 5 cunctatione ... hostes (*nom.*) nostros milites alacriores. civ. 3, 43, 3 BELL. Afr. 19, 3 SALL. Iug. 14, 11. epist. Mithr. 8 *Romani Eumenem* ex rege miserrimum servorum. OV. epist. 12, 82 -e me meritis ... tuum. 17, 99. 18, 155. met. 2, 654 te ... ex aeterno patientem numina mortis -ent. 9, 744 LIV. 24, 5, 2 *al.* SEN. benef. 3, 16, 4 dial. 9, 17, 9 *al.* QVINT. inst. 2, 8, 14. TAC. ann. 4, 1 *Seianus Tiberium* incautum. 4, 12. 50. PLIN. paneg. 83, 3? (fecisti *al.*). FRONTO p. 236, 1 N. neque me parum gratus ... segniorem. IVLIAN. dig. 30, 81, 2 *et al.* Icti. PAVL. dig. 12, 1, 16 (*ibid.* facit). APVL. met. 7, 23 *al.* TERT. apol. 21, 30 scorp. 6 p. 156, 8 *al.* *nota* adv. Prax. 11 p. 243, 19 tu ... eum (*deum*) mendacem -as (*sc. argumentando sim.* adv. Marc. 1, 23 p. 322, 18. 3, 11 p. 394, 23 Marcionis argumenta, per quae alium -it Christum). ARNOB. nat. 4, 16 p. 155, 9. PS. AVR. VICT. epit. 35, 7 *Tetricus* imperator ab exercitu ... -ctus fuerat (IORD. Get. 15, 83). 39, 2 *Diocletianus* Maximianum Augustum -ecit. HIL. in psalm. 13, 3 quis ... eum (*medicum*) praesentem (*ibid.* afferre). CLAVD. DON. Aen. 1, 560 p. 111, 20 paucis ... in responsione securos -ecit *Dido Teucros*. 4, 40 p. 361, 31 feminam, quae maritum ... patrem ... posset -ere. HILARIAN. curs. temp. p. 155, 10 AVG. civ. 17, 4 p. 209, 13 D. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 3 victum ... tributarium. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 149, 24 Moses temperatiores -ens ... delinquentes (ἀποτελῶν). SEDVL. epist. 1 p. 12, 1 omnes salvos. ENNOD. epist. 4, 19, 2 p. 112, 19 dict. 20, 9 p. 482, 25. CASSIOD. or. frg. p. 470, 9 subiectos tristes -is. IORD. Get. 45, 241 filium ... imperatorem -ecit. COD. Iust. 6, 24, 14, 2 ut per mediam ipsius personam Plotii heres -atur. INST. Iust. 1, 1, 2 *al.* EVGIPP. Sev. 5, 3 te de his ... certiorem. **b** *subi. res*: *act.*: CIC. inv. 1, 26 hoc ..., quod eum, qui audit, ... docilem -it. leg. 1, 63 *sapientia* me eum, quicumque sum, -ecit. Tusc. 1, 25 *mors* beatos nos -et. 4, 34 off. 2, 11 *al.* CAES. Gall. 5, 33, 5 civ. 3, 9, 6 *al.* BELL. Hisp. 30, 5. LIV. 45, 7, 3 fama conspectum eum (*Persen*). 45, 11, 4 suspectum Antiochum -erat, quod. VITR. 7, 5, 6 Apaturii scaena ... nos ... Abderitas. 8, 3, 5 nervi ... contrahuntur et ita aut nervicos aut podagricos -unt homines. 8, 3, 8 SEN. benef. 1, 2, 4 *al.* COLVM. 1, 9, 2 *al.* QVINT. inst. 6 pr. 5 APVL. met. 8, 30 PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 3 TERT. test. anim. 2 p. 137, 19 *v. p. 169, 41.* fug. 1 p. 463, 19 Oe. *al.* AVR. VICT. Caes. 34, 3 FILASTR. 90, 2 VEG. mil. 1, 4 HIER. epist. 49, 15, 7. VVLG. Sirach 43, 24 vos obvians ... humilem (hilarem *prop. Thielmann, Arch. 8, 1893, 550*) -et eum (ἱλαρώσει). CLAVD. 21, 35 AVG. civ. 1, 13 p. 24, 25 D. *al.* SORAN. p. 6, 16 *bis.* COD. Theod. 1, 9, 3 (*a. 405*) SACR. Greg. 160, 3 COD. Iust. 6, 58, 12, 2. 9, 51, 9 (*Diocl.*). *altero obi. suppl.*: TERT. anim. 50 p. 381, 13 lymphaticos -it ... scaturrigo (*supra*: ebriosos reddit. adv. Val. 15 p. 194, 22). MACR. Sat. 7, 1, 1 solet cibus tacitos -ere, potus loquaces. se -ere *aliquem*: SALL. or. Phil. 3 se ⟨e⟩ contempto metuendum -ecit. rep. 1, 8, 1 omnia potius quam semet visendum -ere. LIV. 3, 65, 11 homines metuendos ... se -unt. SEN. dial. 8, 3, 5. 9, 3, 1 epist. 25, 6. 58, 32 QVINT. inst. 345 p. 361, 18 IVST. 39, 3, 5. HIL. in Matth. 6, 4 ut non qualem quis se verbis referat, sed qualem se rebus -at spectemus. PASS. Iren. Sirm. 1 praemiis se ... participes -bant. 5. *pass.*: CIC. div. 2, 3 philosophia vir bonus -itur et fortis. SALL. Catil. 14, 4 illecebris ... par ... ceteris -batur. APVL. met. 7, 23 cum ... exsectis genitalibus possit ... crassior ... -i. 8, 27. ITALA I Cor. 15, 2 (Rufin. Adamant. 5, 6) per quod (*evangelium*) ... salvi -emini (σῴζεσθε. VVLG. salvamini. *cf. l. 45*). PORPH. Hor. carm. 4, 4, 57. LVCIF. non conv. 13 p. 28, 24 te immundum per haeresim tuam -ctum. HILARIAN. curs. temp. p. 155, 4 discendo sapiens. *nota* PELAG. in Phil. 4, 10 p. 414, 6 S. occupatione ... arefacti fueratis -cti. PAVL. NOL. epist. 30, 1 p. 262, 20 nimia pietate ... stultus -eris. AVG. civ. 1, 9 p. 15, 12 D. *al.* virg. 35, 35 quantus propter nos quantillus -ctus est. catech. rud. 29 salvi facti sunt credendo ..., sicut nos salvi -imur credendo. SACR. Greg. 166, 2 abstinendo ... -amur ... fortiores. ENNOD. epist. 3, 20, 2 p. 87, 1 ut ordinatione vestra ... -atur alienus. opusc. 2, 69 p. 309, 2 qualis habuit -i ex censura convictus. CASSIOD. var. 11, 2, 5 primicerium ... se nostra auctoritate ... -ctum. Didym. in I Ioh. 3, 3 p. 52, 22 actibus castus -itur. ORIBAS. syn. 6, 37 aliqui ... siticlosi de vino -untur (*cod. Par.*, fiunt *cod. Laon.*; γίνονται). COD. Iust. 5, 27, 9 pr. PASS. Thom. p. 149, 21 se debilem per imbrem -ctum. CORP. VIII 2391 Vocontio ... erga civeis ... cultori exercitiis militaribus -cto. **c** *subi. incertum* (-i, *i. q.* '*fieri*'): CIC. Tusc. 5, 100 sapiens nemo -etur umquam. fin. 5, 92. OV. Pont. 4, 3, 44 indignus -ctus ... ipse. VITR. 1, 1, 16 PAVL. FEST. p. 160 SEN. dial. 6, 12, 4 VENVL. dig. 10, 2, 7 GAIVS inst. 1, 131 *al.* VLP. dig. 2, 14, 50 ut fur -atur *servus* (*supra*: ut ... fiat). 4, 4, 3, 1 maior -itur *minor* (*ibid.* factus). 15, 1, 9, 7 *al.* PAVL. dig. 50, 16, 70 *et al.* Icti. APVL. met. 4, 2 (*ex coni.*). 4, 24 TERT. apol. 50, 13 resurr. 55 p. 114, 19 *al.* ITALA cant. 1, 6 (Epiphan. in cant. p. 24) ne -ar sicut operta (γένωμαι ὡς. *v. p. 177, 3.* VVLG. ne vagari incipiam *eqs.*). ITALA (Tert. pudic. 16 p. 253, 15, *cf.* AVG. civ. 21, 26 p. 540, 21 D.) *et* VVLG. I Cor. 6, 16 qui adglutinatur fornicariae, unum corpus -itur (ἐστίν). ITALA Eph. 5, 17 (Mar. Victorin. *in l.* p. 1286[A] Pelag. *in l.* p. 376, 3 S. Lucif. Athan. 2, 28 p. 199, 7) nolite -i imprudentes (μὴ γίνεσθε. VVLG. fieri). Tit. 3, 7 (Lucif. non parc. 33 p. 278, 32) ut ... ipsius heredes -amur (γενηθῶμεν. VVLG. simus). Phil. 2, 15 (Epiphan. in cant. p. 31) ut -amini filii dei (γένησθε. VVLG. sitis). HERM. Pal. sim. 9, 1, 2 cum ... auctus ... viribus -ctus esses (ἴσχυσας). vis. 4, 2, 2 hilaris -ctus sum (ἐγενόμην). CYPR. epist. 8, 2 p. 487, 13. 30, 1 p. 549, 6 PS. CYPR. pudic. 8 p. 20, 10. ARNOB. nat. 2, 39 *animae* immemores ... -ctae et ... oblitae. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 169, 14 certior -ctus. p. 184, 1 amicus -itur. EPIST. Alex. p. 191, 9. PS. AVR. VICT. epit. 18, 2 Pertinax ... imperator -ctus. 24, 2 *al.* 40, 2 (*ibid.* fit). HIL. trin. 1, 18 *al.* OPTAT. 5, 7 p. 134, 11. 6, 4 p. 152, 7 de sponsis raptores -cti sunt. LVCIF. Athan. 2, 27 p. 197, 9 (*ibid.* fieri). 2, 34 p. 208, 13 *al.* FAVSTIN. trin. 5, 5 p. 73[A] PRISCILL. tract. 1, 3 p. 5, 24 (p. 5, 23 factus). FILASTR. 124, 4 *al.* DICT. 5, 12 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 375 p. 83, 17 *et saepe.* MAXIMIN. c. Ambr. 49 HEGES. 1, 23, 2 HIER. epist. 18 A, 11, 2 *al.* VVLG. gen. 26, 13 *al.* Sirach 42, 9 ne ... adulta -atur (παρακμάσῃ). 42, 10 sterilis -atur (στειρώσῃ). I Macc. 12, 10 ne ... alieni -amur (πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι. *cf.* II 4, 21 alienum se ... -ctum [ἀλλότριον ... γεγονέναι]. VITAE patr. 5, 3, 3

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

festina ab illis ... -i alienus [ἀλλοτριοῦσθαι]). II Macc. 10, 27 proximi hostibus -cti (συνεγγίσαντες ... τοῖς πολεμίοις). Matth. 18, 3 -amini sicut parvuli (γένησθε ὡς. *v. p. 176, 62*). Ioh. 5, 13 qui sanus fuerat -ctus (ἰαθείς). II Cor. 5, 21 ut ... -remur iustitia dei (γενώμεθα δικαιοσύνη). Eph. 5, 7 nolite ... i participes (μὴ ... γίνεσθε. ITALA Lucif. non conv. 14 p. 31, 29 nolite ... fieri). *talia saepius in* VVLG. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 8, 1 p. 12, 12 *al.* Basil. hom. 1, 5 p. 1731[A] cum ... vir fuerit -ctus (*Migne gr. 29, 224[A]* ἀνὴρ ... γενόμενος). PAVL. NOL. carm. 15, 128 Felix ... fidei invidia -ctus. 31, 64 *al.* COD. Theod. 4, 8, 6, 2 (*a. 323*). 2, 22, 1 (*a. 326*) qui ... Latinus fuerit -ctus. COD. Iust. 3, 44, 2 (*a. 216*) religiosus iste -itur. AVG. civ. 3, 17 p. 125, 2 D. *al.* HESYCH. in lev. 15, 10 p. 972[A] *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 21, 3 SORAN. p. 12, 25 *al.* PHYSIOGN. 82 ROMVL. fab. Aesop. 52 r. v. 11. 53, 11 LEO M. serm. 15, 1. 96, 3. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 151, 16 probabilis -ctus (γενόμενος). p. 179, 18 dignus -ctus (καταξιωθείς). p. 183, 23. MARCELL. chron. II 99, 516, 3 ADDIT. Prosp. chron. I p. 490 PETR. CHRYS. serm. 174 p. 655[C] SIDON. epist. 3, 5, 1 *al.* FAVST. REI. grat. 1, 5 p. 20, 18 VICT. VIT. 3, 46 ENNOD. opusc. 2, 68 p. 308, 24 *al.* APON. 7 p. 140, 8 p. 142. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 146 dominus est -ctus (κύριος ἐγένετο). 1, 268 *al.* 1, 224 potentes -cti sunt (ἐδυνάστευσαν). IORD. Rom. 228 *al.* Get. 232 victor -itur. GREG. TVR. glor. mart. 13 p. 498, 5 *al.* COD. Iust. 6, 23, 27 pr. *al.* LEX Burg. Rom. 3, 1. HIST. Apoll. 43 rec. A ut regi amicus -rer (rec. B fierem). MAXIM. eleg. 1, 187 *al.* NICET. frg. 1 p. 6, 13 ACT. Archel. 3, 2 EVCHER. pass. Acaun. 7 PASS. Petr. Andr. 6 Quirin. 2 Thom. p. 151, 19. BENED. reg. 2 l. 91 -itur a vitiis emendatus. RVSTIC. c. aceph. p. 1251[B] -ere excelsiorum particeps intellectum elevans. INSCR. christ. Diehl 3862, 16 *tres fratres* cristiani -ct(i sunt).

B *pro altero acc. variae structurae sunt:* **1** *enuntiatum relativum:* CIC. orat. 200 qui ..., quaecumque ... sine scripto dicerent, similia scriptorum -erint. ac. 2, 47 quonam modo, falsa visa quae sint, ea deus -ere possit probabilia. HOR. carm. 3, 29, 46 *pater* irritum, quodcumque retro est, -et (*cf. p. 175, 16*). LIV. 25, 10, 4 tuba ... inscienter ... inflata, quis ... signum daret, incertum -bat. SEN. contr. 2, 6, 6 quod vitium videri poterat, -o consilium. SEN. benef. 1, 14, 1 quod voles gratum esse, rarum -e. nat. 4 praef. 1 epist. 73, 7. SEN. contr. 1, 3, 1 donec -atur (*sc. damnata*), propter quod deiecta est. PAVL. NOL. epist. 24, 1 p. 202, 13 ut possimus -i, quod non sumus. **2** *enuntiatum* per ut, ne (*possis accipere attractionem quae dicitur*): PLAVT. Pseud. 112 mulierem -o tibi, tua ut sit. CIC. div. 2, 80 natura, quae volucris ... vagantis -at, ut significent aliquid. CAES. Gall. 4, 2, 2 *Germani* haec (*iumenta*) ... exercitatione, summi ut sint laboris, -unt. VITR. 7, 9, 1 lotionibus ... -untur, ut adveniant, colores. AVSON. 322, 99 hunc (*honorem*) tu -e, ne sit onus (*sim.* 419, 74). **3** *adverbialia* [*dub.* CAES. civ. 3, 48, 1 id (*radicis genus*) ad similitudinem panis -bant (*locum del. aliq. edd., sed cf. p. 165, 57*)]: GAIVS inst. 2, 41 in bonis ... tuis ea res -itur, ex iure Quiritium vero mea permanebit (3, 80 neque ... emptorum res ... fiunt, sed in bonis -untur. VLP. dig. 23, 3, 9, 1 in dominio). VLP. dig. 3, 2, 2, 2 eum ... inter infames -it. ITALA Is. 40, 4 (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 580, 2) ut -ret tortuosa in viam rectam (ἔσται ... εἰς. VVLG. erunt prava in directa). I Cor. 9, 18 (Pelag. *in l.* p. 177, 21 S.) ut evangelium praedicans sine sumptu -iam evangelium (ἀδάπανον θήσω. VVLG. sine sumptu ponam). Phil. 2, 7 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 21 p. 1055[B]) *Christus* in similitudinem hominis -ctus (γενόμενος. VVLG. factus). TERT. castit. 5 p. 745, 18 Oe. Lamech duabus maritatus tres in unam carnem -ecit. virg. vel. 5 p. 890, 24 Oe. HERM. Pal. sim. 9, 31, 4 in uno spiritu -emini. IVL. HON. cosmogr. rec. A 24 Danuvius ... per non parva ... procurrens ... -itur in ... rotunditatem. rec. B 8 *fluvii* -cti in unum (*ibid.* facti). COSMOGR. 1, 25 p. 83, 21 *Tiberis* in duobus ex uno -ctus. VVLG. II reg. 19, 22 -imini mihi ... in Satan. II Macc. 7, 36 sub testamento ... -cti sunt (ὑπὸ διαθήκην ... πεπτώκασιν). Matth. 13, 22 *verbum* sine fructu -itur (ἄκαρπος γίνεται). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 66, 1 p. 53, 14 -untur oves in depraedationem (*Greg. Naz. orat. Migne gr. 35, 476[C]* γενέσθαι κατάβρωμα). 1, 99, 4 p. 74, 11 ut *is* ... -atur in plenitudinem Christi (*cf. Migne gr. 35, 501[A]* εἰς κεφαλὴν καταστῆναι ... πληρώματος). 5, 18, 2 p. 188, 3. apol. Orig. 5 p. 586[B]. Orig. in Ios. 8, 6 p. 868[A] vult nos longe -i ab ... malis. PAVL. MED. adv. Cael. 1 extra sinum matris. CASSIAN. conl. 10, 11, 6 extra ... sensus ... -cta materies. AVELL. p. 108, 18 extra sinum ... ecclesiae -cti. ARNOB. ad Greg. 19 mala ... amputes et a te procul -as. CASSIOD. Didym. in II Ioh. 6 p. 84, 10 extra eas (*virtutes*) ... -itur (ἔξω αὐτῶν γενόμενος. *cf. ibid.* 184, 8 virtutes quae secundum mandata fiunt [αἱ ἀρεταὶ ... ἐνεργούμεναι]). MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 4 p. 284 med. -amur ex parte beatorum (γένοιτο ... ἡμᾶς τῶν μακαρίων γενέσθαι). ORIBAS. syn. 6, 26 ypocondria ... plus a naturalem -itur (*cf. gr.* ἐν ὄγκῳ ... μείζονι τοῦ κατὰ φύσιν). COD. Iust. 6, 51, 1, 3 pro non scriptis -bantur ea, quae. INST. Iust. 1, 10, 13 is ... in potestate patris -itur (COD. Iust. 5, 27, 10 pr.). **4** *abl. qual.:* VITR. 2, 1, 3 exercentes ingenia melioribus iudiciis -bantur. 7, 9, 1 *minium* -itur tenera natura et viribus inbecillis. 7, 11, 2 *glaeba* purpureo colore. 8, 3, 20. 9 praef. 5. PAVL. sent. 4, 12, 7 servus ... dediticiorum numero. ISID. orig. 10, 92 efferatus: mente ferina -ctus. SCHOL. Cic. Ambros. p. 372, 14 alieno animo ... -ctus. ORIBAS. syn. 1, 6 anima ... sensu minore -itur. **5** *gen.:* COLVM. 3, 20, 3 id quantae multitudinis possimus -amus. 11, 3, 31 quod magni capitis -ere voles (*cf.* 11, 3, 33 id ... lati folii facere). IVLIAN. dig. 39, 5, 14 qui alienum fundum ... excolit ..., domini res ab eo iniectas ... -it. POMPON. dig. 36, 2, 22 pr. si -ctus esset annorum quattuordecim. CLEM. dig. 38, 2, 38 pr. sui iuris *aliquem* (GAIVS dig. 1, 7, 28 *et al.* Icti. COD. Iust. 6, 61, 8, 6[b] *al.*). GAIVS inst. 2, 213 legata res ... legatarii -itur (SCAEV. dig. 28, 6, 48, 1). PAPIN. dig. 5, 1, 39 pr. suae mentis -ctus. 35, 1, 71, 3. VLP. dig. 7, 1, 12, 5 fructuarii -entur *fructus* (*ibid.* fierent). 23, 3, 9, 1 ut ... dotis -antur *res* (*ibid.* dotis esse incipiant. COD. Iust. 5, 3, 1 [*ca. a. 200*]). 48, 18, 1, 14. *ex coni.* VLP. frg. Vat. 341 PAVL. dig. 41, 4, 2, 4 MOD. dig. 1, 5, 21 CYPR. sent. episc. 22 p. 445, 13? COD. Iust. 5, 46, 2 (*a. 246*) pupilli legitimae aetatis -cti. 9, 19, 1 (*a. 240*) res religioni destinatas, quin immo religionis -ctas. PALLAD. 11, 14, 5? COD. Theod. 8, 18, 5 (*a. 349*) legatum ... bonorum patris -ctum ⟨est⟩. AVG. c. Parm. 3, 2, 11 serm. 176, 6, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 17, 2 ENNOD. dict. 22, 5 p. 495, 2 COD. Iust. 2, 20, 5 pr. (*a. 293*). 6, 30, 15 (*a. 349*). 6, 61, 8, 6[b] *al.* *dat.:* ITALA Rom. 7, 4 (Tert. monog. 13 p. 783, 16 Oe.) mortificamini ..., ut -amini alteri (ἐθανατώθητε ... εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ. VVLG. mortificati estis ... ut sitis alterius). RVFIN. hist. 10, 3 p. 962, 16 ne ... risui -retur ... simplicitas. *nota* VVLG. psalm. 7, 14 sagittas suas ardentibus (*i. ardentes*) -ecit (τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο. *ex hebraeo? cf.* לַדֹּלְקִים יִפְעָל *et* ITALA Cas. sagittas suas ardentes operatae sunt. HIER. psalt. sec. Hebr. sagittas suas ad comburendum operatus est).

III *absolute:* **A** *de rebus:* CIC. ac. 1, 24 in eo, quod -ret, vim esse censebant, in eo ..., quod -retur, materiam quandam. QVINT. inst. 8, 6, 27 id, quod -it, ex eo, quod -itur, ostendimus. MAECIAN. dig. 49, 17, 18, 1 qui (*actus*) non statim ... -ere solent. PAPIN. dig. 46, 3, 94, 3 quae *summa* -ret (sufficeret? *Mommsen*) ad quantitatem unius debiti. PS. CENS. frg. 3, 9 p. 59, 27 *signa* solida vehementer et instanter -unt et ad exitum vel prospera vel adversa perducunt. OPTAT. 7, 1 p. 165, 22 vacat lex, quae -it, si ... paratum est, quod -itur. CLAVD. rapt. Pros. 3, 434 -etne labor? *nota i. q. efficere fructum:* CIC. Verr. II 3, 112 ager -it cum octavo. *pass.:* CIC. top. 60 hoc ..., sine quo non -itur, ... conturbat. **B** *de personis:* VENVL. dig. 45, 1, 137, 5 si ab eo stipulatus sim, qui -ere non possit. *obscurius* ITALA Ier. 18, 23 (Wirc.) in tempore irae tuae -e in illis (ποίησον ἐν αὐτοῖς. VVLG. abutere eis. *cf.* HIER. *in l.* p. 972 fac in eis).

(ad III) gerund.: CIC. part. 94 spes -endi. *ibid.* causa ... -endi socia. 95 *bis.* 110 *al.* top. 58 *al.* rep. 5, 5 fin. 1, 18 *al.* CIC. Cluent. 67 ab homine ... ad audendum impudentissimo, ad -endum acerrimo. top. 59 alia *genera causarum* ... praecursionem quandam adhibent ad -endum. PAVL. FEST. p. 192 officiosus ab -endo. *supin.:* TAC. hist. 2, 76 *id* promptum -ctu. APVL. met. 8, 3 arduum factu ..., facile ... -ctu.

part. praes. **efficiēns** *(qui efficere solet, efficax): pro adi.:* magis -s: BOETH. cons. 5 carm. 4, 26. -issimus? CORP. VIII 2469 (*inscr. mutila*) ⟨ef⟩ficientissim⟨o⟩. CIC. top. 22 ab -bus rebus (58 rerum -ium, quae causae appellantur. ac. 1, 6 *v. infra l. 52.* 1, 24. OPTAT. 7, 1 p. 165, 21 in ... rebus -bus effecta quaeruntur). top. 58 ab -bus causis (*v. vol. III 661, 44 sqq., adde:* top. 82 fat. 20. 33. ac. 1, 6 causas rerum -es [-ium *codd., aliq. edd.*]. Tim. 51 quae [*causae*] cum intellegentia sunt -es pulcherrimarum rerum [*Plato Tim. 46 E* καλῶν ... δημιουργοί]. div. 1, 125. SEN. epist. 65, 14 *opp.* superveniens. 87, 33 FORTVN. rhet. 2, 2 AVG. civ. 5, 9 p. 204, 1 D. *al. nota* 12, 7 p. 522, 5 non enim est -s *causa*, sed deficiens, quia nec illa effectio, sed defectio. div. quaest. 28. BOETH. cons. 5 carm. 4, 26 haec est -s magis, longe causa potentior. *cf.* CIC. fat. 33 causas id -es. top. 59 genera ... etiam -ium *causarum* dividi possunt. 60 causa -ens aliquid necessario. Tusc. 3, 23 causa -ens aegritudinem. off. 1, 67 causa ... et ratio -ens magnos viros). fin. 3, 55 *bona* -ia, quae Graeci ποιητικά. 3, 55 et pertinentem et -em sapientiam volunt esse *Stoici*. HIL. in psalm. instr. 8 perfectorum et -ium psalmorum (*supra:* pro efficientia). AVG. civ. 12, 20 p. 543, 10 D. saecula ... manentia, istorum quae cum tempore transeunt tamquam -ia saeculorum. *pro subst.: neutr.* (*sing. plur.*): CIC. fin. 2, 21 quae sunt luxuriosis -ia voluptatum (*Epicur. sent. X p. 73, 13 Us.* τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν). off. 3, 116 *virtus* -s ... voluptatis (LACT. inst. 3, 8, 9. CIC. off. 3, 12 utilitatis). SEN. epist. 57, 6 non effectus, sed -ia timor spectat. 109, 13 summorum (*bonorum*) -ia. QVINT. inst. 5, 10, 86 quae vel ex causis vel ex -bus diximus. 5, 10, 94 ducuntur argumenta a personis, causis, ... -bus, effectis. GELL. 5, 15, 3 corpus ... est, quod aut -s est aut patiens; id Graece ... ποιοῦν ἢ πάσχον. HIL. in Matth. 11, 9 -s discernitur ab effecto. OPTAT. 5, 7 p. 134, 10 consideranda sunt effecta, retractanda sunt -ia. SCHOL. Hor. carm. 3, 27, 28 id, quod efficitur, posuit pro -i. AVG. civ. 7, 9 p. 285, 22 D. causae ... -ia sunt, non effecta. 12, 6 p. 519, 12 D. mala voluntas -s est operis mali *eqs. ibid.* p. 520, 17. div. quaest. 28 (*opp.* quod efficitur). *cf.* QVINT. inst. 10, 1, 6 cum sint aliis alia ... plus -a. *masc.:* DIOM. gramm. I p. 458, 26 intellegi ... per -em id quod efficitur (*sim.* AVG. civ. 11, 8 p. 471, 17 D.). SCHOL. Hor. carm. 3, 16, 39 posuit -em pro eo, quod efficitur. ISID. orig. 10, 83 *v. p. 164, 18.*

deriv. efficientia.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. **efficienter.** *i. ita ut aliquid efficiat.* CIC. fat. 34 ut . . . causa sit . . ., quod cuique -r antecedat.

part. perf. pass. **effectus,** -a, -um *pro adi.* (*compar. v. l. 9. 10*). *i. q. perfectus, absolutus, plenus.* QVINT. inst. 8, 3, 88 quidquid in suo genere satis -um est, valet. PLIN. epist. 2, 3, 3 crebri syllogismi circumscripti et -i (*verba del. Schaefer*). AVR. Fronto p. 28, 13 N. hoc tam -um et elaboratum opus. PAVL. dig. 1, 5, 14 partus . . ., qui membrorum . . . officia ampliavit, aliquatenus videtur -us. APVL. flor. 15 p. 51 statua . . ., qua nihil videor -ius cognovisse. Socr. prol. p. 113 ut . . . ⟨p⟩ars . . . posterior . . . argumentis sit -ior (*ibid.* oratione defectior). MART. CAP. 3, 232 *litterae* aut naturales sunt aut -ae (*i. scriptae;* effictae *Jürgensen, v. Dick in adnot., cf.* MART. CAP. *ibid.* artificiosa . . . formatio *litterarum*). ISID. orig. 2, 30, 1 *argumenta* -a, quae quodammodo ex rebus aliis tracta noscuntur (*sim.* 2, 30, 5 -a argumenta sunt, quae *eqs.*).

adv. **effectē.** *i. q. perfecte. comp. v. l. 18. 19.* MART. 2, 27, 3 laudantem . . . accipe . . .: -e! graviter! cito! nequiter! euge! beate! APVL. flor. 9 p. 38 -ius . . . amare (efflictim *vulg.*). 16 p. 76 de hoc tum ego perfectius (*sc. dicam*), cum vos -ius (*sc. egeritis?*). AMM. 16, 5, 7 cum haec -e pleneque colligeret. 22, 8, 6 ut -[a]e plen[a]eque . . . figura servetur.

part. perf. pass. neutr. **effectum,** -ī *pro subst.* (*aliter* PLAVT. Pseud. 224. 386 TER. Andr. 703 PACVV. trag. 30, *v. p. 168, 9*): CIC. top. 11 argumenta . . . alia ex causis, alia ex -is. 71. 87. 88 QVINT. inst. 5, 10, 94 *v. p. 178, 72.* 5, 13, 34 ut . . . pro -is relinquant . . . inchoata (PLIN. epist. 8, 4, 7 inchoata placere ut -a). 6, 3, 66 causis, -is. 7, 3, 28. 29. [PAVL. dig. 40, 7, 1, 1 *lege*: fraus cum effectu (-o *cod.*).] PANEG. 6 (7), 14, 1 praecepta petere, -a rescribere. HIL. in Matth. 11, 9 *v. p. 178, 74.* myst. 1, 8, 1 rerum . . . gestarum praefigurationem -orum (-arum *Lindem.*, effectuum *Feder*) fides est consecuta. OPTAT. 5, 7 p. 134, 10 *v. p. 178, 75.* 7, 1 p. 165, 21 *v. p. 178, 50.* AVG. civ. 9, 21 p. 396, 15 D. quaedam temporalia suae (*Iesu*) virtutis -a et . . . signa praesentiae. gen. ad litt. 6, 11 p. 184, 22 quod hic praefixerat causis, post impleret -is. epist. 137, 15 p. 118, 4 promissis -isque crebrescens dispositio divina. dialect. 6 p. 11, 2 *v. p. 163, 76.* COD. Theod. 12, 12, 11 (*a. 386*) inauditus ac sine -o (-u *edd.*) remeare . . . iubeatur. MART. CAP. 5, 474 *argumenta* a causis, ab -is (5, 494). 5, 494 -a . . . fati. *ibid.* timoris -um (*opp.* causa). BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 88, 18 -i compositique partes (*opp.* imperfectae rei). *cf.* CIC. top. 23 ab effectis rebus. 58. *obscurius* FVLG. aet. mund. p. 131, 10 sin . . . tertiae (*sc. 'tertiae vigesimae' Helm*) sequentem litterae superieceris signum, Graecae linguae necesse est integrum ut monstretur -um.

effecta ἄνυσις: GLOSS. II 231, 20. σπουδή: GLOSS. II 436, 15. *cf.* GLOSS.[L] Corp. E 61 -a: perfecta.

synonyma, opposita habes supra. hic adiungenda putavi verba causativa effectuum quae dicas, i. quae studium aliquid efficiendi designant. sic verbo q. e. -ere *opponuntur*: agere (CIC. part. 69 QVINT. inst. 9, 2, 62), cogitare (CIC. div. 1, 120), conari (CIC. S. Rosc. 135 Sull. 57 Deiot. 18 fin. 1, 52 CAES. civ. 1, 65, 5 SEN. epist. 31, 1), concupiscere (NEP. Con. 5, 1), cupere (PLAVT. Curc. 364 TER. Andr. 825. 844 CATVLL. 98, 6), destinare (SEN. epist. 65, 7 CVRT. 6, 9, 14 PORPH. Hor. ars 21), dicere (CAPITOL. Gord. 12, 3), eniti (CIC. div. in Caec. 26 TAC. dial. 11), excogitare (CIC. rep. 3, 4), inchoare (*v. p. 166, 31. l. 25. 26*), incipere (PLAVT. Truc. 465 CIC. top. 72 AVSON. 81, 2), instituere (CIC. orat. 238 Att. 16, 13[c], 2 *al.* LAMPR. Alex. 26, 7), intendere (SALL. Iug. 25, 10 QVINT. inst. 1, 10, 49. 8, 3, 41. 12, 10, 72 AVG. civ. 19, 12 p. 372, 30 D.), moliri (CVRT. 5, 7, 1), occipere (PLAVT. Truc. 469), optare (CIC. prov. 4 Phil. 11, 1 SEN. benef. 6, 27, 7), petere (LIV. 40, 48, 3 SEN. dial. 3, 3, 3), polliceri (PLAVT. Men. 1104 TER. Phorm. 590 NEP. Paus. 2, 5), posse (CIC. Mur. 32), praedicere (AVG. civ. 17, 5 p. 213, 22 D.), promittere (PLAVT. Pseud. 115), proponere (SEN. epist. 85, 31 COLVM. 3, 21, 1 QVINT. inst. 5, 14, 24. 8, 3, 88. 11, 1, 35), suscipere (CIC. nat. deor. 3, 75), temptare (SEN. epist. 85, 32 QVINT. inst. 2, 8, 14. 4, 5, 17 AVG. civ. 15, 23 p. 108, 19 D.), tendere (TAC. ann. 3, 24), velle: PLAVT. Pseud. 910 CIC. Sest. 98 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 9, 2 SEN. benef. 2, 31, 2 *al.* COLVM. 4, 28, 2 QVINT. inst. 10, 1, 131. 11, 3, 151. 12, 11, 10 PIVS Fronto p. 164, 1 N. TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 371, 19.

deriv. effectio, -tus, tor, -ticius, -tivus, efficax. *comp.* superefficio. *Hey.*

effictīcius, -a, -um. *i. q. effictus. cf. M. Leumann, Glotta 9 (1918), 161.* IREN. 2, 28, 8 eam fabulosam enarrationem, quae sit ab eis -a.

effictio, -ōnis *f. ab* effingere. RHET. Her. 4, 49, 63 -o (*Aldus;* effectio *codd.*) est, cum exprimitur atque effingitur verbis corporis cuiuspiam forma, quoad satis sit ad intellegendum, hoc modo: hunc, iudices, dico, rubrum, brevem, incurvum, canum *eqs.*

[**effidatus** perterritus GLOSS.[L] I Ansil. EF 94 (*immo* evitatus = EV 163).]

effigia *v.* effigies.

effigiātus, -ūs *m.* [*ab* effigiare. *W.*] *i. q. formatio ad effigiem*: APVL. flor. 15 p. 51 magna . . . vis aeris vario -u, veterrimo et spectabili opere.

effigientia, -ae *f. ab* effigies *ad similitudinem vocis* efficientia. *fere i. q. vis formandi, procreandi*: MART. CAP. 9, 922 (*verba Harmoniae*) dum me quippe germanam gemellamque caelo in illa (*sc. mortalitatis commoda*) incogitabilis -ae genuisset inmensitas.

***effigiēs,** (-iī) *et* **effigia,** -ae *f.* [*ab* effingere. *W.*] *de scriptura*: GRAMM. suppl. 293, 6 -em per duas f scribendum. *de formis*: -es: *inde a* CIC. *leguntur nom. et acc. sing. plur., abl. sing. gen. sing.* -ei: CHAR. gramm. p. 45, 23 B. nomina quae in es terminantur, genetivum faciunt in i . . . ut . . . -es ἐκτύπωσις -ei. -a: *sing.*: *nom.*: PLAVT. Rud. 420 AFRAN. com. 364 (NON. p. 493, 1 -a pro -es). *abl.*: CARM. epigr. 1527 A, 4 (*c. a. 167*). PASS. Thecl. rec. A 21 p. 54, 6 ACT. Andr. Matth. 18 p. 87, 22. *plur.*: *nom.*: LVCR. 4, 105. *v. et infra l. 84.* *acc.*: LVCR. 4, 42. 85. *abl.*: ISID. orig. 16, 18, 9 (= 16, 25, 14). *de genere*: DVB. nom. gramm. V 578, 15 -es generis feminini, ut Prudentius (*cath. 3, 194*). NOT. Tir. 78, 27. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 425, 25 B. forma, facies, -es, os. p. 437, 13 ora, lineamenta, exemplaria, -es, imagines, vultus. GLOSS.[L] III Abstr. EF 4 -es imago. 16 -em simulacrum. Abol. EF 18 -es formata vel facta. II Philox. EF 12 -es προτομή, ἀπ⟨ε⟩ικόνισμα, ἀφίδρυμα, ἐκτύπωμα. GLOSS. ἀφομοίωμα. εἰκών. ἐκτύπωσις. ἰδέα. ξόανον. *legitur inde a* PLAVTO *v. p. 182, 67,* AFRAN., CIC.

I *de eo quod* ***imitatione*** *quadam in* ***similitudinem alicuius rei exprimitur,*** *i. q.* ***imago, simulacrum*** *sim.*: **A** *de ipsa imagine*: **1** *proprie*: **a** *de imagine, quae arte (naturae vi v. e. g. p. 181, 21. 33 sqq.) facta est* (*plerumque in arte sculpendi; pingendi e. g. infra l. 45 et p. 181, 29.* [*acu infra l. 60 et p. 181, 14*]): **α** *hominum (de figuris in pompa gestis infra l. 37 et p. 181, 38, magicis infra l. 64)*: AFRAN. com. 364 cuius te suscitat imago, cuius -a, quo gnatu's patre. CIC. Verr. II 2, 159 vix convenire videretur, quem ipsum hominem cuperent evertere, eius -em simulacrumque servare. CATVLL. 64, 61 *Ariadne* saxea ut -es bacchantis *Thesea* prospicit. VERG. Aen. 4, 508 *Dido* -em (*sc. Aeneae*) . . . toro locat. 7, 177 veterum -es ex ordine avorum. OV. Pont. 2, 8, 60 quos dedit ars vultus -emque (*sc. imperatoris*) colo. trist. 1, 7, 7 -em . . . meam fulvo complexus in auro. CARM. epigr. 1525 B, 2 (*s. I in.*) Aponi -em. 1525 C, 5 -em cari genitor⟨is⟩. *ibid.* 13 Caesaris (TAC. ann. 2, 64 Caesarum). PAVL. FEST. p. 59 citeria appellabatur -es quaedam arguta et loquax ridiculi gratia, quae in pompa vehi solita sit (p. 128 manduci -es). FEST. p. 263 rutrum tenentis iuvenis est -es in Capitolio. *al.* VAL. MAX. 2, 10 ext. 1 Harmodi et Aristogitonis . . . -es aëneas. 5, 6, 3 capitis -es aerea (*sc. Genuci Cipi*). 5, 8, 3 maiorum (IVV. 8, 22. 227 LAMPR. Alex. 29, 2). 8, 14, 1 Enni poetae. 8, 14, 6 Phidiae . . . qui clipeo Minervae -em suam inclusit. PLIN. nat. 7, 34 *v. p. 181, 28.* 34, 18 togatae -es. 35, 4 pinacothecas veteribus tabulis consuunt alienasque -es colunt, . . . honorem . . . in pretio ducentes. *ibid.* itaque nullius -e vivente imagines pecuniae, non suas relinquunt. *al.* VAL. FL. 3, 444 truncas nemorum -esque virorum . . . locat quercus (*i. in virorum species formatas*). STAT. silv. 1, 1, 4 Siculis . . . conformata caminis -es (*sc. equus Domitiani*). 2, 1, 191 noverat -es generosique ardua Blaesi ora puer. 4, 6, 50 nec torva -es *Herculis.* MART. 9, 24, 6 -em domini quam colis. IVV. 8, 9 -es quo tot bellatorum, si *eqs.* TAC. ann. 1, 74 alia in statua amputato capite Augusti -em Tiberii inditam. 2, 83 eburna *Germanici.* 3, 57 -es principum, aras deum *eqs.* 4, 9 ceterae . . . Claudiorum -es. 4, 52 non in -es mutas divinum spiritum *Augusti* transfusum, se imaginem veram caelesti sanguine ortam. 14, 61 Poppaeae (*syn.* imagines). *al.* CORP. IX 1619 (*aet. Hadr.*) opus quadrigae cum -e imp. Hadriani Aug. CARM. epigr. 249, 4 (*a. 136*) dona . . . -em nostri conservatura parentis. CORP. XIV 2410 (*p. a. 158*) pingere -em Man⟨liae⟩ Severinae virginis. TREB. trig. tyr. 14, 4 paenulae matronales . . . quae Alexandri -em de liciis variantibus monstrent. VVLG. sap. 15, 5 diligit mortuae imaginis -em sine anima. CARM. epigr. 1988, 44 -em pro te teneó solacia nostrí, quam colimus. CORP. V 5128 ut -em illius perpetua veneratione celebrarent. *et al.* *de figuris hominum magicis* (*v. supra l. 28*): VERG. ecl. 8, 75 altaria circum -em *Daphnidis* duco. HOR. sat. 1, 8, 30 lanea et -es erat, altera cerea (PAVL. FEST. p. 121 laneae -es Compitalibus noctu dabantur in compita, quod *eqs. cf.* p. 236 pilae et -es viriles et muliebres ex lana Compitalibus suspendebantur in compitis, quod *eqs.*). PAVL. FEST. p. 15 argeos vocabant scirpeas -es quae per virgines Vestalis . . . iaciebantur in Tiberim. *in imagine: de monumento in mentibus erecto*: CIC. Arch. 30 consiliorum relinquere ac virtutum nostrarum -em (*anteced.* statuas et imagines, animorum simulacra. *cf. p. 182, 34. 70. 74*). TAC. ann. 4, 38 haec (*sc. bona existimatio et memoria vestra*) mihi in animis vestris templa, hae pulcherrimae -es et mansurae. *sim.*: PLIN. epist. 3, 10, 6 qui non fragilem . . . sed immortalem . . . -em conor efficere (*antea* sculptorem, pictorem).

β *deorum*: CIC. Verr. II 5, 187 -em Cereris non humana manu factam. VERG. Aen. 2, 167 corripuere sacram -em (*i. Palladium*). 3, 148 -es sacrae divum Phrygiique penates (7, 443). OV. fast. 6, 298 -em nullam Vesta nec ignis habet. SEN. contr. 9, 4 (27), 10 funestas tyranni imagines inter -es deorum immortalium consecravit (PLIN. nat. 34, 15. 35, 157. QVINT. inst. 12, 10, 5 atque heroum. APVL. Socr. 14 p. 149 deorum -ae [*B*, -es *cett.*] et exuviae. *et al.*). VAL. MAX. 1, 5, 8

[(Brandt)-K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Solis. PLIN. nat. 7, 34 *v. infra l. 28.* 35, 157 Iovis. 36, 21 deae (IVV. 6, 310). VAL. FL. 5, 208 veneranda fluentis -es te, Phasi, manet. TAC. ann. 1, 10 cum se templis et -e numinum per flamines ... coli vellet (4, 37. APVL. met. 11, 11 numinis. CARM. epigr. 849, 3 in quo [*sc. marmore*] perspicua corporis inest -es numinis). APVL. met. 11, 17 divinas -es progerebant (Socr. 20 p. 167). CARM. epigr. 1527 A, 4 (*c. a. 167*) sancte Medaure ... templa ... ista vise ... parva magnus in -a. TERT. apol. 16, 4 si id colebatur, quod aliqua -e repraesentabatur. spect. 13 p. 15, 24 neutram aram novimus, neutram -em adoramus. ARNOB. nat. 6, 9 p. 221, 8 nullius sensus ad -em deprecari. CORP. VI 648 Marcio ... Silvano deo ... -em ... instituit. VI 9254 cum basi marmorea et ceriolarib(us) duobus aereis habentibus -em Cupidinis tenentis calathos. *Christi*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 44 p. 189, 9 pallium lineum, in quo est -es salvatoris.

γ animalium: VERG. Aen. 2, 184 hanc pro Palladio ... -em statuere (*i. equum Troianum. cf.* PAVL. FEST. p. 81 equus Marti immolabatur, quod per eius -em Troiani capti sunt). PAVL. FEST. p. 78 -em tauri. p. 149 Minotauri. p. 235 porci. FEST. p. 285 in quorum galeis piscis -es inerat. CVRT. 8, 9, 26 avium ... argenteae -es. MELA 1, 58 colunt -es multorum animalium (LACT. inst. 1, 20, 3. *al.*). PLIN. nat. 37, 187 myrmecitis *gemma* innatam formicae repentis -em habet. IVV. 15, 4 -es sacri nitet aurea cercopitheci. TERT. scorp. 3 p. 151, 9 sapiens ignis -em vituli defundit.

δ rerum (hic et ea exempla habes, quibus -es in universum usurpatur sic, ut etiam de animantibus non expresse notatis cogitare possis; v. e. g. l. 29. 33. 43): OV. epist. 19, 239 -e pomi testatur Acontius huius eqs. (*syn.* mali imago). FEST. p. 275 ratis. PLIN. nat. 7, 34 Pompeius Magnus in ornamentis theatri mirabiles fama posuit -es. 25, 8 pinxere ... -es herbarum atque ... subscripsere effectus. 33, 22 -es varias caelando (*sc. in gemmis*). 35, 153 de signis -es exprimere. 36, 64 scalpturae illae -esque, quas videmus, Aegyptiae sunt litterae. 36, 88 deorum simulacra, regum statuae, monstrificae -es. 37, 159 encardia cognominatur enariste in nigro colore -e cordis eminente. *ibid.* enorchis ... testium -em repraesentat. 37, 167 aureo colore arietini cornus -em reddens. 37, 179 montium convalliumque. SIL. 8, 385 Scaevola, cui dirae caelatur laudis honora -e clipeus (*syn.* imagine). 17, 636 *in triumpho* Carthago ... ibat et -es orae iam lenis Hiberaq (*v. p. 180, 27*). STAT. Theb. 9, 582 *Atalante* videbat ... -es ... suas simulacraque nota cremari (*sc. in clipeo Parthenopaei incusas*). ITALA deut. 4, 23 (Aug. c. Adim. 13 p. 144, 12) et faciatis vobis -es et imagines (γλυπτὸν ὁμοίωμα. VVLG. sculptam similitudinem). MART. CAP. 9, 909 laeva ... virginis quam plures (*i. plurimae*) ex auro adsimilatae parvaeque -es theatralium voluptatum religatae dependebant. *et al.*

b *de iis imaginibus, quibus ut res conspiciantur effici docent Epicurei (gr.* εἴδωλα, τύποι*)*: CIC. nat. deor. 1, 110 omnis ... ista rerum -es ex individuis quomodo corporibus oritur (LVCR. 4, 42 dico igitur rerum -as tenuisque figuras mittier ab rebus summo de corpore rerum. *cf.* 4, 105 sunt ... tenues form⟨ae re⟩rum ⟨h⟩is similesque -ae). LVCR. 4, 85 -as ... tenuis.

c *de imagine speculo (aqua sim.) repercussa*: PHAEDR. 1, 12, 4 cervus ... in liquore vidit -em suam (*cf.* SEN. nat. 1, 11, 3 si solis -em in aliquo fonte aut placido lacu vidit. AVSON. 98, 2 *de Narcisso*). SEN. dial. 4, 36, 3 iratis ... nulla est formonsior -es quam atrox et horrida (*syn.* imago ... speculo repercussa). nat. 1, 5, 13 solis illam esse -em *a nube repercussam* non similem (1, 13, 1 tot ... *parhelia*, quot nubes fuerunt aptae ad exhibendam solis -em). 1, 13, 1 cum plura specula disposita sunt, ... una imago vera est, ceterae imaginum -es sunt. 1, 17, 6 ea (*sc. litora, aequora*) despexere (*reconi. Haase*), in quibus -es suas viderant *mortales*. PLIN. nat. 11, 146 *aves* -em suam in iis (*sc. pupillis hominum*) cernentes.

d *de visis*: *α de iis quae inani ac fallaci specie se offerunt*: *de visis somniorum, ostentis sim.*: CVLEX 208 -es ad eum (*sc. pastorem dormientem*) culicis devenit. PAVL. FEST. p. 120 quicumque speciem quandam e fonte, id est -em Nymphae, viderint, furendi non fecisse finem. VAL. MAX. 1, 7, 6 *C. Gracchus* somno ... pressus Tiberii [Gracchi] fratris -em vidit. LVCAN. 7, 10 *Pompeius in somno* visus sibi ... innumeram -em Romanae cernere plebis. SIL. 15, 181 visa viro (*i. Scipioni*) stare -es ante ora parentis. STAT. Theb. 11, 143 *Polynices per noctem errans* viderat ... coniugis Argiae laceram cum lampade maesta -em. TAC. ann. 14, 32 (*inter prodigia*) oceanus cruento aspectu, dilabente aestu humanorum corporum -es relictae. PLIN. epist. 3, 5, 4 adstitit ei (*sc. Plinio historiogr.*) quiescenti Drusi Neronis -es. *de specie a dis facta*: OV. met. 14, 358 dixit *Circe* et -em nullo cum corpore falsi finxit apri. SIL. 17, 524 Iuno ... -em informat Latiam *eqs.* 17, 529 par -es fallacis imagine vana cornipedis. STAT. Theb. 6, 495 anguicomam monstri -em ... movet sive ille (*sc. Phoebus*) Erebo seu finxit. *de mortuis, i. q. spectrum, larva (cf. et l. 63. 67. 74)*: SIL. 13, 779 Elysio tendentem limite cernens *Scipio* -em iuvenis (*sc. Homeri*). 13, 799 heroum es maiorisque ... umbras. PLIN. epist. 7, 27, 8 respicit *Athenodorus*, videt agnoscitque narratam sibi -em (*antea* idolon, imago). SVET. Aug. 100, 4 nec defuit vir praetorius, qui se -em cremati euntem in caelum vidisse iuraret. AVSON. 54, 1 -em, rex Croese, tuam ... vidit apud manes Diogenes cynicus. CLAVD. DON. Aen. 2, 770 p. 252, 21 miseranda -es eius (*sc. Creusae*) ac deformis (*Verg.*: simulacrum, umbra, imago). DRAC. Orest. 67 vi⟨vis an e⟩ffigies et imago volatilis exstas? CARM. epigr. 1062, 2 ⟨in terris⟩ cineres alius loc⟨us, hic h⟩abet ossa, -es v⟨aga per sid⟩era sic colitur. *similiter de vivis in comparatione*: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 1 non enim vidisses fratrem tuum, non eum quem reliqueras, ... ne vestigium quidem eius nec simulacrum, sed quandam -em spirantis mortui. LIV. 21, 40, 9 -es immo, umbrae hominum fame frigore inluvie squalore enecti, contusi ac debilitati inter saxa rupesque (*opp.* vigentes animis corporibusque).

β de visis caelestibus: SEN. nat. 1, 2, 3 non longe a terra fit talis -es (*sc. corona quae est circum solem. item* 1, 2, 7). 1, 13, 3 cum utrimque solem cinxit talis -es (*sc. parhelium. cf. Arat. 884 sqq.*). 7, 5, 3 talem -em ignis longi (*de comete.* AVIEN. Arat. 594 crinis ... soluti ... -em). *de astrorum signis*: GERM. 65 haud procul -es (efficiens *codd.*) ... est defecta labore (*sc. Herculis*). 249 ales Perseos -es. 272. PLIN. nat. 2, 9 discripto circulo, qui signifer vocatur, in duodecim animalium -es et per illas solis cursus congruens. AVIEN. Arat. 255 ferinam ... -em (*sc. Vrsam*). HYG. astr. 2, 1 p. 31, 13 ursae. 2, 17 p. 56, 22 inter sidera Delphini -em collocavit (*ibid.* p. 57, 10. *cf.* 2, 20 p. 60, 1 arietis ... -em ab Nube inter sidera constitutam). *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 81, 9 *Triangulum* Aegypti esse -em stellis figuratam in tribus angulis.

2 *translate de rebus incorporeis (fere i. q. symbolum infra l. 41, in sermone allegor. Christ. i. q. figura, typus infra l. 55. obversari videtur* ἰδέα *Platonica: l. 39. per abundantiam v. infra l. 56 sqq.)*: CIC. de orat. 1, 193 plurima est et in omni iure civili et in pontificum libris et in XII tabulis antiquitatis -es. 2, 354 quae memoria tenere vellent, effingenda animo, ... sic fore, ut ... res ... ipsas rerum -es notaret. orat. 9 ut ... in formis et figuris est aliquid perfectum ..., sic perfectae eloquentiae speciem animo videmus, -em auribus quaerimus. has rerum formas appellat ἰδέας *Plato*. Tusc. 3, 3 *optimus quisque* consectatur ... nullam eminentem -em virtutis, sed adumbratam imaginem gloriae (VAL. MAX. 3, 2, 19 divum Iulium certissimam verae virtutis -em repraesentamus. *aliter l. 70. p. 180, 72*). off. 3, 69 nos veri iuris germanaeque iustitiae solidam et expressam -em nullam tenemus, umbra et imaginibus utimur. ad Q. fr. 1, 1, 23 Cyrus ille a Xenophonte non ad historiae fidem scriptus, sed ad -em iusti imperii. LIV. 1, 56, 9 *Brutus* aureum baculum inclusum corneo cavato ad id baculo tulisse donum Apollini dicitur per ambages -em ingenii sui (*v. l. 24. cf.* AVSON. 181, 12 nempe aliqua in nobis morum simulacra tuorum -es nostri praebuit ingenii). SEN. epist. 81, 13 desinant ... infamare nos ... et sciant apud sapientem esse ipsa honesta, apud vulgum simulacra rerum honestarum et -es. GELL. 14, 1, 18 ut neque ullus observationis tenor neque memoriae ulla -es litterarum tanto aevo potuerint edurare. 16, 13, 9 populi Romani, cuius istae coloniae quasi -es parvae simulacraque ... videntur. TERT. scorp. 12 p. 172, 9 cui potius figuram vocis suae declarasset *Christus*, quam cui -em gloriae suae revelavit. anim. 53 p. 385, 24 anima ... ipsa migrare compulsa deducitur in diminutionis -em. adv. Marc. 3, 24 p. 419, 26 -em civitatis *caelestis*. AVG. civ. 20, 9 p. 431, 13 D. fingunt ... se esse quod non sunt, vocanturque non veraci -e, sed fallaci imagine Christiani. gen. ad litt. imperf. 16 p. 499, 20 universitatis. ZACCH. 2, 18 p. 1143^{A} lepra ... delicti mortalis -es (*v. supra l. 25*) demonstratur.

abundanter (v. supra l. 26): ita ut -es per se nullam fere vim habeat, cum de sola ea notione agatur, quae inest nomini genetivo casu ex voce q. e. -es pendenti (cf. et e. g. supra l. 50 et p. 180, 61. 183, 58): AVELL. p. 49, 13 quandoquidem non parva sit separationis -es. EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 887^{B} *aether et aquae* repercussione eius (*lucis*) emicantes clariorem reddunt aëris -em (*gr. aliter*). SEDVL. op. pasch. 1, 31 p. 196, 6 *quattuor evangelistae* per latissimam totius orbis spatiantur -em (*cf.* carm. pasch. 1, 360 latum sparguntur in orbem).

B *spectat potius ad similitudinem, quae inter duas res sic intercedit, ut aut alteram alteri parem esse aut altera alteram adumbrari indicetur*: PLAVT. Rud. 420 pro di immortales, Veneris -a haec (*sc. Ampelisca*) quidem est. CIC. Phil. 9, 12 nullum monumentum clarius ... Sulpicius relinquere potuit quam -em morum suorum, virtutis, constantiae, pietatis, ingeni filium (*sic de liberis parentum similibus*: fin. 2, 58 qui hunc nostrum reliquit -em et humanitatis et probitatis suae filium. ad Q. fr. 1, 3, 3 *filiam* -em oris, sermonis, animi mei. LIV. 5, 18, 5 iuvenem ... -em atque imaginem eius. 26, 41, 25 ingenii, fidei virtutisque. TAC. ann. 12, 68). nat. deor. 1, 103 sit sane, ut vultis, deus -es hominis et imago. VERG. Aen. 3, 497 -em Xanthi Troiamque videtis (*sc. fluvium Epiri a Troadis Xantho denominatum*). CIRIS 491 velut in niveo, tenera est cum primitus, ovo -es animantis et internodia ... fluitant. PLIN. nat. 11, 139 quadripedum talpis visus non est, oculorum -es inest, si quis praetentam detrahat membranam. ANTH. 684, 1 Luciola -es illorum ... quos peperit quondam morum fecunda vetustas. AVSON. 75, 4 ipsum videt ... pallentem et multa mortis in -e (*cf.* HIST. Apoll. 25 rec. B coagulato sanguine conclusoque spiritu defunctae repraesentavit -em).

[(Brandt)-K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *respicitur* ***forma rei alicuius corporea****, i. q.* ***figura, habitus*** *sim.* (*hic illic non tam ipsa forma respicitur, quam id quod sub aspectum cadit, v. e. g. infra l. 46. 61. 70*): **A** *in universum* (*per emphasin de corporis figura quasi re caduca, opp. anima, infra l. 9. 55*): OV. met. 1, 83 quam *tellurem Prometheus* mixtam pluvialibus undis finxit in -em ... deorum. 9, 264 nec cognoscenda remansit Herculis *concremati* -es. SEN. Herc. O. 265 commoda -em mihi parem dolori, non capit pectus minas. dial. 6, 24, 5 imago dumtaxat fili tui periit et -es non simillima, ipse quidem aeternus ... est (*v. l. 4*). epist. 103, 2 erras, si istorum ... vultibus credis, hominum -es habent, animos ferarum (ASCON. Corn. p. 50, 24 St. simulacra -e hominum ex faeno fieri solebant. *cf.* PLIN. nat. 6, 187 animalium hominumque monstrificas -es). CVRT. 4, 7, 23 id ⟨quod⟩ pro deo colitur, non eandem -em habet quam *eqs.* PLIN. nat. 2, 7 esse innumeras -es animalium rerumque cunctarum impressas ([2, 110 animantium]. 2, 189 varias -es animalium. *v. supra l. 12. et al.*). 2, 14 -em dei formamque. 2, 51 umbram columnae -e iaci (*cf. ibid.* metae). 2, 80 *luna* minuens easdem -es paribus edit intervallis. 2, 90 humanam (9, 9. TAC. hist. 2, 3 simulacrum deae non -e humana. TERT. idol. 3 p. 32, 29. carn. 3 p. 429 Oe. angelos ... conversos in -em humanam. AVG. in euang. Ioh. 40, 4 p. 1688[init.] [*syn.* forma, figuratio, figmentum]. MART. CAP. 2, 156 sub. *et al.*). PLIN. nat. 2, 90 iubae. 2, 101 -e ea (*sc. stellarum*). 3, 85 Sardiniam ... Timaeus Sandaliotim appellavit ab -e soleae. 6, 108 situm eius (*sc. sinus Persici*) humani capitis -e. 6, 187 artifici ad formanda corpora -esque caelandas (*cf. p. 180, 25 sqq.*) mobilitate ignea (*sc. Aethiopiae*). 8, 81 *lupum ex homine conversum* -em (*sc. pristinam*) recipere (*syn.* habitum). 9, 179 (*de musculis in Nilo ortis*) novissima -e etiamnum terrena. 11, 120 acinorum. 25, 161 oculi. 37, 187 scorpitis *gemma* scorpionis aut colore aut -e *cognominatur.* VAL. FL. 5, 232 tacitae visus per tempora noctis -e vasta *Phrixus.* STAT. Theb. 12, 265 tuque oro, veni, si manibus ulla -es. CARM. epigr. 1109, 12 (*aet. Flav.*) status ipse maior erat nota corporis -e. MART. 9, 74, 1 -em tantum pueri pictura Camoni servat (*seq.* figura). LIB. col. I p. 228, 8 termini constituti in -e tituli in tetragonon, alii rotundi in -e columnae. *al.* SVET. Aug. 31, 5 statuas omnium *ducum* triumphali -e in *foro* ... dedicavit. CORP. XIV 2793 (*a. 169*) templum cum signo aereo -e Veneris. APVL. met. 2, 1 omnia ... in aliam -em translata. TERT. apol. 16, 6 Pallas ... et Ceres ... sine -e rudi palo et informi ligno prostat. 19, 2 ipsas ... -es litterarum (*cf.* AVSON. 348, 25 gruis -es ... porrigitur Φ). 48, 3 eadem qualitas animae in eandem restauretur, etsi non -em, certe condicionem (anim. 9 p. 310, 7 -em animae damus. *ibid.* p. 312, 1 -es ex expressione formata. *al.*). patient. 15 p. 22, 28 (*allegor.*) *patientiae* -em habitumque. adv. Marc. 3, 10 p. 392, 21 Christum suum non potuit exhibere *deus* nisi in indignae rei -e (*sc. hominis*). ITALA lev. 19, 27 (Cypr. testim. 3, 84 p. 173, 19) non corrumpetis -em barbae vestrae (τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος. VVLG. nec radetis barbam). ITALA Phil. 2, 6 (Tert. adv. Prax. 7 p. 237, 8 resurr. 6 p. 33, 18. *al.*) qui in -e dei constitutus, non rapinam existimavit *eqs.* ([ἐν μορφῇ. VVLG. in forma]. HERM. Pal. sim. 9, 1, 1 qui in -e Ecclesiae locutus est tecum [ἐν μορφῇ]. EVGIPP. Sev. 29, 2 vidit per soporem quendam in -e viri dei stantem. PASS. Thecl. rec. A 21 p. 54, 6 in -a Pauli. ACT. Andr. Matth. 18 p. 87, 22 venit ... dominus ... in -a pulcerrimi pueri [γενόμενος ὅμοιος μικρῷ παιδίῳ]). PORPH. Hor. ars 1 p. 162, 11 inferiorem partem membrorum exprimere piscis -e. ARNOB. nat. 2, 77 p. 111, 7 instatis et pergitis in -es has nostras speciesque saevire (*v. supra l. 4*). 3, 12 p. 120, 8 naturam omnem divinam (*sc. aeternam*) ... liniamentis carere corporeis neque ullas formarum -es (*cf. p. 182, 56*) possidere. LACT. Phoen. 114 his alitur ... *avis,* donec maturam proferat -em. AVIEN. Arat. 1647 *nubes* mentita dei formam procul igne recepto concipit -em. 1662 *si* illi (*Praesepi sideri*) taetra sit -es. AVSON. 244, 6 (*de Niobe*) duro circumdata saxo amisi humani corporis -em. 433, 2 Neptunus ... usurpata vatis -e (*cf.* 445, 3 Mentis ... sumit -em). AMM. 16, 10, 5 reverendas ... patriciae stirpis -es (*i. senatores*). VVLG. Marc. 16, 12 ostensus est in alia -e *Christus* (μορφῇ. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 82 p. 432[C] nemo putet Christum sua resurrectione sui vultus -em commutasse *eqs.*). PAVL. NOL. epist. 49, 4 p. 393, 24 sancti ... confessoris -e *Iesus* (EVGIPP. Sev. 19, 4 -em sancti praeferens Severini). AVG. civ. 17, 5 p. 215, 20 D. homo in carnis huius -e factus *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 6 p. 927[B] *astrologi* solent eventus et -es ... praedicere singulorum, declarantes illum crispo capillo futurum *eqs.* (*gr. p. 129[C] tantum* τὰ ἀποτελεσματικά.) HIST. Apoll. 48 rec. A p. 106, 1 erat enim -e satis decora. PASS. Petr. Paul. long. 14 *Simon* coepit ... mutare -es, ita ut fieret subito puer *eqs.* *per allegoriam de pudore*: TERT. pudic. 1 p. 221, 7 qui meram et veram integritatem carnis obtruncant amputantes non summam superficiem, sed intimam -em pudoris ipsius.

B *speciatim de facie, vultu*: MELA 1, 48 satyris praeter -em nihil humani (PLIN. nat. 7, 24 *satyri* humana -e). LVCAN. 9, 1034 iam languida morte -es (*Pompei*) habitum noti mutaverat oris. PLIN. nat. 7, 8 in facie vultuque nostro cum sint decem aut paulo plura membra, nullas duas in tot milibus hominum indiscretas -es existere. TERT. cult. fem. 2, 5 p. 721 Oe. quam indigna *sunt* nomini Christiano faciem fictam gestare ... -e mentiri, quibus in lingua non licet. MART. CAP. 1, 4 Ianus ... utraque miratur -e. 1, 75 tres fuerant a fronte gemmae ... quae eius (*sc. Iunonis*) -em reverendam a cognitione conspicientium ... fulgoribus occulebant. SIDON. carm. 15, 9 (*v. p. 180, 24 sqq.*) nitet insidiosa superbum -es *Gorgonis in aegide sculpta.* CORIPP. Iust. 1, 241 *mortuus* videbatur cunctis plangentibus unus -e gaudere pia.

III *singularia*: *de forma grammatica*: PAVL. FEST. p. 58 casus dicimus ... etiam vocabulorum formas, quia in aliam atque aliam cadunt -em. *de signo morbi*: CYPR. GALL. lev. 51 morborum quoque -es et signa docentur. *fere i. q. simulatio*: ENNOD. epist. 5, 3, 5 p. 126, 23 Agnellus ... per varias promissionum mihi inludit -es.

iuncturae praepositionales (*ad I et II pertinentes; adhibentur attenuata fere notione; hic illic eo sensu quo* '*ad exemplum*' *vel* '*instar*', *e. g. infra l. 18. 19*): ad -em: PLIN. nat. 5, 62. 35, 2 TERT. anim. 23 p. 336, 4. COMM. instr. 1, 2, 7 defunctos reges orabant, ad quorum -es faciebant idola vana. AVSON. 165, 4 pueri comis ad -em reddebas ... ephebum. 237, 2. in -em: SIL. 5, 5 restagnans gurgite vasto -em in pelagi lacus. LIB. col. I p. 241, 1. 10. FIRM. err. 27, 2 p. 69, 16 AMM. 20, 3, 1. secundum -em: ITALA gen. 5, 3 (Hil. syn. 73 p. 523[A]) *Adam* genuit secundum -em suam et secundum similitudinem suam (κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ. VVLG. imaginem). ITALA act. 7, 44 (cod. h), *gr.* κατὰ τὸν τύπον. VVLG. secundum formam.

deriv. effigiare, effigientia. *(Brandt)-K.-M.*

effigio, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* effigia, effigies. *W.*] *de notione*: NON. p. 248, 21 committere -are. p. 308, 38 fingere, -are vel formare. *legitur inde ab* APVL.

I *proprie*: **A** *i. q. in formam redigere, formare*: **1** *manu artificis* (*inde de artificio l. 50 sqq.*): APVL. apol. 14 statuae et imagines variis artibus -tae. flor. 1 p. 5 truncus dolamine -tus. MIN. FEL. 3, 1 *lapides* -tos ... et unctos et coronatos. SOL. praef. 7 qui corporum formas aemulantur, ... ante omnia -ant modum capitis. IVL. VAL. 1, 4 p. 4, 21 *magus* -at ex cera corpusculum feminae. 3, 53 p. 161, 21 aquila aurea ... -ta daedale. CHALC. comm. 349 p. 373, 5 imago ... ex arte facta et iuxta archetypam speciem -ta. AMM. 31, 2, 2 *Huni deformes* quales in conmarginandis pontibus -ti (efficiati *cod.*) stipites dolantur incompte. PRVD. ham. 745 *uxor Loth* caute sigillati ... salis -ta. AVG. civ. 8, 24 p. 360, 16 D. de materiis licet affabre -tis, tamen vita sensuque carentibus. quaest. hept. 6, 30 p. 447, 7 *lapis* si ab artifice in hominis similitudinem -tus esset. MACR. Sat. 5, 17, 5 in -andis simulacris. MART. CAP. 4, 328 (*in allegoria*) formulae (*sc. schemata dialecticae*) quaedam florentibus discolora venustate ceris sollerter -tae. 6, 579 *Geometria* memoratur posse omnia -are (*syn.* formare, adumbrare). 6, 706 *cognitio geometrica* ab incorporeis procreata ac sensim ⟨in⟩ multiplices formas -ta. SIDON. epist. 6, 12, 6 *Triptolemum* Graecia ... -vit imaginibus (*syn.* formavit). PAVL. PETRIC. Mart. 3, 212 hostis ... Mercurium ... Vulcanum ... Foebum -ans *eqs.* BOETH. arithm. praef. p. 4, 3 in -andis marmore statuis. *de artificiis*: PRVD. perist. 11, 126 picta ... species ... -ans tracti membra cruenta viri (*sc. Hippolyti*). PAVL. PETRIC. Mart. 4, 581 (*alleg.*) expromi haec verbis nequeunt, quae ... -ans melius naturae gratia pinxit. 6, 228 *corona in sepulcro* -ans illam, quam Christo iudice sumpsit.

2 *qualibet ratione* (*maxime de deo creatore. c. dupl. acc.: l. 60. 69*): TERT. anim. 9 p. 310, 8 et effigiem animae damus, ... omne ... -tum compositum et structile affirmat *Plato* (*item de anima*: *ibid.* p. 310, 12 *animam* compositiciam et structilem, si -tam. *ibid.* p. 310, 13 tamquam alio eam modo -ans intellectualibus formis. 22 p. 335, 22. PRVD. apoth. 807 his *artibus* animam similem sibi conditor -vit, cetera dissimilem. VINCENT. VICT. Aug. anim. 4, 14, 20 p. 399, 27 flatus ex deo anima factus est, -ta substantialis et ... corporea *eqs.*). CHALC. comm. 90 p. 160, 30 umbram orbis *KA* ... in formam ... -ari calathi. PROB. Verg. ecl. 6, 31 *ex quattuor elementis* omnia esse ... -ta. GENNAD. dogm. 4 p. 982[B] nihil corporaliter -tum. PRVD. cath. 10, 4 duo ... socians elementa, vivum ... ac moribundum, hominem, pater, -asti. ham. 118 lutulenta ... membra coegit -ans. psych. 905 viscera limo -ta. VEN. FORT. carm. 2, 4, 1 dius apex carne(m) -ans genetalia limi. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 742[A] *corpus domini* totius trinitatis opere -tum est.

B *i. q. imaginibus ornare et distinguere*: APVL. met. 11, 11 *urnula* miris extrinsecus simulacris Aegyptiorum -ta. AMM. 14, 6, 9 *tunicae* varietate liciorum -tae (effricacae *cod.*) in species animalium multiformes (26, 7, 11 nummos -tos [efficiatos *cod.*] in vultum novi principis). 17, 4, 15 mons (*sc. obeliscus*) ipse -tus scriptilibus elementis.

II *translate, i. q. cogitatione effingere, imaginari*: CHALC. comm. 128 p. 192, 20 quae (*sc. potentias et rationes*) poetae ... versibus suis formata membratimque -ta ... nominibus exornaverunt ... adeo *eqs.* DRAC. Romul. 8, 491 *Helena Parin aspiciens* -at per cuncta virum (*i.* '*sibi eius fingit speciem*'), quibus ille ... vestibus incedat vel qua lanugine malas umbret ... flosculus. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 164, 11 si quis equum atque hominem iungat imaginatione atque -et Centaurum.

GLOSS. II 242, 14 ἀποτύπωμα **effigium.**

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

effigūrātio, -ōnis *f.* [*ab* effigurare. *W.*] PS. IVL. RVF. schem. dian. 14 p. 62, 28 προσωποποιία ... latine dicitur deformatio vel -o. *v. s.* exfigurari. *Brandt.*

[**effindo** *ex coni. Scal.* MANIL. 4, 283; *v. s.* effundo.] *K.-M.*

effingo, -nxī, -ictum, -ere. *ab* ex *et* fingere. *de scriptura*: ecf-: CIC. Tim. 34 (*v. app. crit.*). ARNOB. nat. 7, 46 p. 280, 23 (et f- *trad.*). *v. et l. 10.* *de notione*: GLOSS.[L] I Ansil. EF 105 -ere formare. GLOSS. -o ἀποτυπῶ. *legitur inde a* CATONE, LVCIL., RHET. Her. [*trad.* effectus: CIC. Phil. 11, 6 ac. 1, 27. 2, 18. 2, 77 Tim. 8 STAT. Theb. 6, 243 LACT. inst. 2, 16, 3 V^2 (et f- *BH*). *ex coni.*: CIC. rep. 3 frg. 5 Athonem pro monumento vult funditus -ere (*Bergk*, efferri, efficere *codd.*).]

I *fere i. q. tergere*: A *mundandi causa* (*vigente praepos.* ex): CATO agr. 67, 2 fiscinas spongia -at (CIC. Sest. 77 meministis ... cloacas refarciri, e foro spongiis -i [effundi *codd., corr. ex Serv. Aen. 8, 634*] sanguinem). *translate*: *de homine lauto*: LVCIL. 1140 deliciis luci -ctae atque cinaedo (*cf. Marx ad l.*).
B *fere i. q. mulcere, palpare*: Ov. epist. 19, 134 -o ... manus (19, 137 EPICED. Drusi 138).

II *in formam quandam redigere sive re vera sub oculos cadentem, sive mente ac cogitatione perceptam (res formanda aut certa quadam imitatione eius rei, ad quam formatur, aut non adhibito exemplari efficitur)*:

A *praevalente notione efficiendi, procreandi*: 1 *sensu strictiore*: *de artifice et artificio* (*in pass. c. nom. c. inf.: infra l. 50*): VERG. Aen. 6, 32 bis conatus erat *Daedalus Icari* casus -ere in auro. PROP. 3, 9, 9 gloria Lysippo est animosa -ere signa. FEST. p. 186 *Saturnus* nominatus a satu tenensque falcem -itur. SEN. epist. 90, 31 vitrearium ... qui spiritu vitrum in habitus ... format, qui vix diligenti manu -rentur. SIL. 6, 712 flagrantem -es facibus, Carthago, Libyssis Romam et deiectum Tarpeia rupe Tonantem. STAT. silv. 1, 1, 6 an te Palladiae talem, Germanice, nobis -xere manus. Theb. 2, 733 hic (*sc. in templo*) ego maiorum pugnas vultusque ... magnanimum -am regum (LACT. inst. 2, 16, 3 qui ... -ctos mortuorum regum vultus ... statui ... fecerunt. *v. infra l. 52*). 4, 427. 6, 243 rerum ... -ctus in illa ordo docet casus. MART. 10, 32, 5 ars utinam mores animumque -ere posset (*aliter p. 186, 2. 38*). TAC. hist. 5, 5 profanos qui deum imagines mortalibus materiis in species hominum -ant. ann. 6, 28 qui formam eius (*sc. avis Phoenicis*) -xere (-nere *codd.*; *vix pertinet ad B, p. 186, 21 sqq.*). 11, 14 primi per figuras animalium (*hieroglyphicas litteras*) Aegyptii sensus mentis -bant. PLIN. epist. 4, 7, 1 placuit statuas eius (*filii*) et imagines ... facere ... illum coloribus, ... auro, ebore, marmore -it. 4, 28, 3 cum est arduum *pictori* similitudinem -ere ex vero. 5, 15, 1 pictores pulchram absolutamque faciem raro nisi in peius -unt. 7, 9, 11 v. 4 *cera* nunc Venerem -at, nunc Veneris puerum (*syn.* informet). TERT. idol. 3 p. 32, 24 neque ... interest an plastes -at, an caelator exculpat *eqs.* ARNOB. nat. 2, 76 p. 110, 3 simulacra ... ex auro (COD. Theod. 9, 40, 17 [*a. 399*] -endis *simulacris*). 6, 10 p. 221, 15 potest ... fieri ut barbatus in caelo sit, qui esse a vobis -itur (-igitur *trad.*) levis (*v. supra l. 25*). LACT. inst. 2, 5, 19 astrorum figuras in ... aere pictas -ctasque. AMM. 25, 4, 3 ut egregius pictor vultum speciosum -it. AVG. civ. 12, 26 p. 552, 1 D. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 6 p. 94, 24 forma illa ex qua aes -ctum est. *ibid.* 25 ex aliqua figura quae ex aeris materia -cta est. *in imagine*: DON. vita Verg. v. 82 Br. *Vergilius dixit* carmen se more ursae parere ... et lambendo demum -ere (*Gell. 17, 10, 3* conformaret et fingeret *in eadem historiola*).

2 *sensu liberiore*: *de quolibet et corporea et incorporea generante* (*c. dupl. acc.: p. 186, 8.* *de falsis figmentis p. 186, 16*): CIC. de orat. 2, 23 quemadmodum volucres videmus ... -ere et construere nidos. ac. 1, 27 materiam ... ex qua omnia expressa atque -cta sint. nat. deor. 1, 65 hinc (*sc. ex atomorum licentia*) quodcumque in solum venit, ... -is atque efficis. 3, 23 nec ullam vim esse naturae, ut sui dissimilia posset -ere. Tim. 34 cetera ... usque ad temporis ortum impressa ab illis quae imitabatur, -xerat (*gr. p. 39*[e] ἀπείργαστο εἰς ὁμοιότητα ᾧπερ ἀπεικάζετο). *ibid.* quot ... et quales animalium formas mens ... poterat cernere, totidem et talis in hoc mundo secum cogitavit -ere (*gr. aliter*). 46 dis ... iunioribus permisit ut corpora mortalia -rent (*gr. p. 42*[e] πλάττειν). VERG. Aen. 10, 640 *Iuno umbrae hominis* dat sine mente sonum, gressusque -it euntis *Aeneae*. MANIL. 2, 295 (*de figuris in zodiaco*) terna ... bis senis quadrata -ere signis (2, 333 quadrati ... formam). 5, 250 talis *homines* -et Crater. 5, 263 varios nectet flores sertisque locabit -etque suum sidus (*sc. sub Corona natus*). 5, 315 sollertis animos ... -it *Haedus*. COLVM. 3, 10, 10 ut ... rerum aeternus opifex ... elementa ... misceret atque hoc animantis machinae speciem -ret. MELA 1, 52 *Nilus* glebis ... infundat animas ex ipsaque humo vitalia -at. LVCAN. 5, 713 grues ... volatu -unt varias ... figuras. PLIN. nat. 7, 52 cogitatio ... utriuslibet *gignentis* animum subito transvolans -ere similitudinem ... existimatur. SIL. 1, 404 frontem Chremes ... saeptus et horrentis -ens crine galeros. PLIN. epist. 1, 3, 4 -e aliquid et excude, quod sit perpetuo tuum. 5, 6, 7 imaginare amphitheatrum aliquod immensum et quale sola rerum natura possit -ere (*cf.* AMM. 27, 4, 5 eadem loca formata in cornuti sideris modum -unt theatri faciem speciosam). TERT. anim. 5 p. 304, 12 qui eam (*animam*) de manifestis corporalibus -unt, ut Hipparchus et Heraclitus ex igni *eqs.* 36 p. 362, 27 masculus temperius -itur, prior enim Adam *eqs.* 57 p. 393, 1 nec enim Pythonico tunc spiritui minus licuit animam Samuelis -ere ... mortuos consulente Saule (*cf. I reg. 28, 6 sqq.*). resurr. 6 p. 33, 9 dum *limus a manu dei* tangitur ... deducitur ... -itur. adv. Val. 19 p. 198, 4 *ut Soter* Demiurgum Nun filium -ret. ARNOB. nat. 7, 46 p. 280, 23 si quod aliud nobis usus vocamen obtulerit aut ampliatio sermonis -xerit. LACT. inst. 2, 11, 19 deus ... ipse corpus -xit. AMM. 20, 11, 15 (*de fronte arietis machinae*) formam -it arietis. MART. CAP. 9, 970 rhythmopoeia, id est quemadmodum procreatio numeri possit -i. SIDON. epist. 2, 10, 4 epigrammata ... imaginarie tantum et ... umbratiliter ... -imus. EVG. TOLET. satisf. 10 tu ... -is ... bonis candida corda viris. BOETH. mus. 1, 2 p. 187, 6 motum ... corpus -at. 2, 15 p. 246, 15. 5, 10 p. 360, 8 sonum. *i. q. falsa fingere*: TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 574, 22 interpolatione scripturae (*sc. pervertentes euangelium*), qua Christum creatoris -rent. MAR. VICTORIN. verb. script. 5 p. 1012[A] si subterfugit te sensus falsa -ere. PS. RVFIN. in Os. 1, 2, 5 p. 974[C] *meretrix* quasi honestiores causas, quibus illiciat, -it.

B *praevalente notione imitandi* (*v. et p. 185, 40*): 1 *ad exemplar quoddam verbis aliquid exprimere*: RHET. Her. 4, 49, 63 effictio est, cum exprimitur atque -itur verbis corporis cuiuspiam forma, quoad satis sit ad intellegendum. CIC. nat. deor. 1, 47 cum artificium -itis fabricamque divinam (*syn.* describere). PETRON. 4, 5 quod sentio, et ipse carmine -am. QVINT. inst. 6, 1, 28 citius evanescat necesse est illa quam dicendo -ximus imago. GELL. 8, 8 interpretari et quasi -ere volenti locos quosdam Platonicos latina oratione. 9, 9, 3 Vergilius cum aut Homeri ... aut Theocriti aut quorundam aliorum locos -ret, partim reliquit, alia expressit. 17, 20, 8 ipsum hoc est, quod ex isdem illis verbis eius (*sc. Platonis*) -ximus (*seq. verba Pl. latine reddita*). MACR. somn. 1, 17, 5 totius mundi ... collecta descriptio est et integrum quoddam universitatis corpus -itur.

2 *varia imitatione varia exprimere (tam de assequenda inter utramque rem similitudine quam de ipsa excolendi ratione), i. q. imitari, aemŭlari (fere i. q. excolere e. g. l. 52. 53), repraesentare*: CIC. S. Rosc. 47 haec conficta arbitror esse a poetis, ut -ctos nostros mores in alienis personis expressamque imaginem ... vitae ... videremus (de orat. 2, 184 mores oratoris. 2, 243 facetiarum in quibus describuntur hominum mores et ita -untur, ut *eqs.* leg. 1, 26 *natura* speciem ita formavit oris, ut in ea penitus reconditos mores -ret. *cf.* div. 2, 94 quis ... non videt et formas et mores et ... status ac motus -ere a parentibus liberos. AMM. 16, 1, 4). Phil. 11, 6 imaginem M. Antoni crudelitatis in Dolabella cernitis, ex hoc illa -cta est. de orat. 2, 90 illum quem delegerit imitando (*sc. oratorem*) -at atque exprimat (QVINT. inst. 5, 12, 21 nos qui oratorem studemus -ere). Tusc. 1, 61 (*de memoria*) magnitudo quae illa tam multa possit -ere *in animo*. Tim. 8 cum ... ingressa est *oratio* imitata et -cta simulacra, bene agi putat *eqs.* (*gr.* ἀπεικασθέντος ... εἰκόνος). SEN. contr. 1, 1, 12 quisquis est qui me ulla calamitate similem (*codd.*, simili *Schulting*) -it. SEN. dial. 7, 16, 1 ut, qua fas est, deum -as. 10, 15, 2 ad *philosophorum* se similitudinem -at (epist. 65, 7 humanitas, ad quam homo -itur). QVINT. inst. 1, 1, 5 puer harum (*nutricum*) verba -ere imitando conabitur. 1, 2, 26 -endae ... eloquentiae. 1, 3, 1 ut ea quae discit -at. 1, 11, 2 vitia ebrietatis. 6, 2, 17 (*syn.* imitamur). 10, 1, 69 Menander ... diligenter lectus ad cuncta, quae praecipimus, -enda sufficiat. 10, 1, 108 vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis. 10, 1, 127. 10, 2, 13 quae legerunt -i. 10, 2, 15 imaginem virtutis. 11, 3, 62 *affectus* imitatione. 11, 3, 89 status quosdam. 11, 3, 90 non ... inclinatio incumbentis in mulierculam Verris -enda est. PLIN. epist. 1, 10, 5 Platonicam illam sublimitatem et latitudinem. 3, 6, 2 (*de signo*) -it senem stantem. 9, 22, 2 *Passennus* ad lyrica deflexit, in quibus ... Horatium ... -it. SVET. Cal. 54, 1 gestum histrionis. APVL. flor. p. 40 omnis virtutes tuas ita -it ac repraesentat, ut *eqs.* LAMPR. Diad. 7, 7 ut et ille *Diadumenus* Antonini meritum -at. AQVILA rhet. 18 p. 27, 16. AMBR. virg. 2, 2, 6 p. 208[C] ubi (*sc. in imagine castitatis Mariae*) ..., quid -ere (diff-, effugere *var. lect.*) ... debeatis, ostendunt. MART. CAP. 9, 988 semanticus *trochaeus nominatus* ... quia, cum sit tardior tempore, significationem ipsam productae et remanentis cessationis -it. VINCENT. LER. 14, 20 sicut in theatris fieri solet, ubi unus plures -it repente personas. *ibid.* cum actor tragicus sacerdotem -it aut regem.

3 *imaginatione exprimere, fere i. q. imaginari*: CIC. de orat. 2, 354 ea quae memoria tenere vellent, -enda animo (SEN. amic. frg. 94 imago -atur animo notabilis et e vivo petita). ac. 2, 18 visum ... impressum -ctumque ex eo, unde esset (*cf. Diog. Laert. 7, 50 [Zeno frg. 59]* ἡ φαντασία ἐναπομεμαγμένη καὶ ἐναποτετυπωμένη καὶ ἐναπεσφραγισμένη. 2, 77 visum ... impressum et signatum et -ctum). *singulariter in sermone alleg.*: -i in exemplar *alcis. fere i. q. typum, figuram esse alcis.*: TERT. anim. 43 p. 372, 7 somnus (*sc. Adam*) tam salutaris ... etiam in publicae et communis iam mortis -itur exemplar.

syn. et coniunct.: *ad II A*: construere: *p. 185, 62.* efficere: *p. 185, 64.* excudere: *p. 185, 82.* exsculpere: *p. 185, 48.* *[Brandt]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

formare: *p. 185, 29.* *ad II B*: describere: *p. 186, 25. 40.* exprimere: *p. 186, 23. 30. 38. 46.* imitari: *p. 186, 48. 55.* imprimere: *p. 186, 76. 78.* interpretari: *p. 186, 27.* repraesentare: *p. 186, 64.* signare: *p. 186, 78.*

deriv.: effictio.

effīnītus, (-a, -um). [*a Varrone ad instar adiectivi* infinitus *contraria significatione formatum. W.*] VARRO ling. 8, 45 primum genus (*sc. provocabula, ut 'quis', 'quae'*) est infinitum, secundum (*sc. vocabula, ut 'scutum', 'gladium'*) ut infinitum, tertium (*sc. nomina, ut 'Romulus', 'Remus'*) ut -um, quartum (*sc. pronomina, ut 'hic', 'haec'*) finitum.

effīo, *v. sub* efficio.

?effīrmo, -āre. [*ab* ex *et* firmare. *W.*] ACC. trag. 372 si ... ad te res tardat, socium ... est copia, quae subsistat: modo tute ipse te (tete *Bentley*) -a (of- *probabiliter Lipsius*) et compara.

[**ef[f]isematis** specularibus GLOSS.[L] III Abol. EF 5 (*i.* episematis, *cf.* III Abstr. PI 19 ⟨e⟩pisema specular). *v.* epi-.]

efflteor, -ērī. NOT. Tir. 54, 44[a] -etur.

efflāgitātio, -ōnis *f.* *ab* efflagitare. *i. q. actio vehementer postulandi, expostulatio sim.*: CIC. epist. 5, 19, 2 communicatio consilii ... quasi quaedam admonitio videtur esse officii vel potius -o ad coeundam societatem vel periculi vel laboris. PLANC. CIC. epist. 10, 24, 6 quae mens eum ... ad cogitationem consulatus ... summo cum terrore hominum et insulsa cum -e transtulerit. BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16 (9, 24), 11 neminem magis decet ... libertatis ... defensorem esse ... vel rebus gestis vel studio atque -e omnium. TAC. ann. 2, 38 non preces sunt istud, sed -o, intempestiva quidem et inprovisa. AVSON. 396, 1 de cessatione tua ... et mea -e. SYMM. epist. 4, 49 *gratiam* mihi non mea -o, sed tua adfectio pollicetur. 9, 70 superest nunc mihi solemnis illa -o litterarum.

efflāgitātus, -ūs *m.* *ab* efflagitare. *i. q. efflagitatio*: CIC. Verr. II 5, 75 in iudicio coactu atque -u meo producere ... eum.

efflāgito, -āvī, -ātum, -āre. [ex *et* flagitare. *W.*] CHAR. gramm. p. 472, 21 B. (*inter verba act. coniugat. primae*). *de formis: perfecti formae breviores*: CIC. Verr. II 1, 63 (-asset). ad Q. fr. 2, 9, 1 (-arunt). QVINT. inst. praef. 1 (-asti). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 1 (-asse). NOT. Tir. 42, 65. *de notione*: GLOSS.[L] I Ansil. EF 113 -at expostulat. GLOSS. -o ἀπαιτῶ βιαίως. *legitur inde a* CIC. [*suppletur*: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 7 *v. p. 188, 52.* *dub. trad.*: AVG. dialect. 10 (° flagitet *D*, flagitet *rell.*).]

-are *significat vehementer et instanter postulare aut orare, i. q. exposcere, exorare sim.* (*apud posteriores tamen vi praepos. debilitata idem fere sonat atque simplex* flagitare; *v. ex. gr. eos locos, quibus ad augendam postulandi notionem adverb. apponitur*: ardenter *l. 69*, suppliciter *p. 188, 31*, studiose *p. 188, 43*; *cf. etiam* blande et quiete *infra l. 73.* *audacius i. q. studiose requirere p. 188, 46*):

A *c. obiecto*: **1** *c. simplici accus.*: **a** *aliquid*: *α de hominibus*: CIC. div. in Caec. 8 iudiciorum desiderio tribunicia potestas -ta est (*seq.* postulatur, poscitur). leg. agr. 2, 3 ut vester honos ... *non* diuturnis precibus -tus, sed dignitate impetratus esse videatur (PANEG. 8 [5], 9, 2 beneficia ... non precibus -ta). Mur. 47 poena gravior in plebem tua voce -ta est (IVLIAN. epit. novell. 45, 179, *syn.* exigat). Mil. 92 eorum ... nos magis miseret, qui nostram misericordiam non requirunt quam qui illam -ant (SVLP. SEV. chron. 2, 11, 2 misericordiam divinam -ans). or. frg. A VII 53 (= 52 M.) cum *plebs* legem Aureliam, cum Rosciam non modo accepit, sed etiam -vit. ad Q. fr. 3, 1, 11 orationes -tas ... absolvi. BELL. Afr. 22, 5 nonne ... proficisceris ad paternas clientelas auxilium tibi ... -tum? 56, 2 conspectum. BELL. Hisp. 25, 2 locum. VERG. Aen. 12, 759 *Turnus* notum ... ensem. LIV. 4, 60, 2 quod ultro sibi oblatum esset ... non suis sermonibus -tum. GRATT. 398 *canis* Cererem ... -at ore. SEN. nat. 2, 59, 1 intellego quid ... desideres, quid -es. STAT. Theb. 10, 612 Martius inferias et saeva -at anguis sacra. QVINT. inst. praef. 3 tanto opere -antur *libri*. TAC. ann. 6, 13 multa ... licentius -ta quam *eqs.* SVET. Iul. 7, 1 missionem. Nero 38, 3 conlationibus ... non receptis modo, verum et -tis. AVIEN. Arat. 375 *Pollux Castore occiso* sortem lacrimis -at aequam. ora 25 rem. SYMM. epist. 2, 68 vicissitudinem. 4, 33, 1 *epistulas* et saepe et ardenter. 9, 149. 10, 30, 4 ad -anda inlationum documenta. HIER. epist. 15, 3, 2 non sufficit sensus, ipsum nomen -ant ([*antecced.*: a me ... nomen exigitur]. *cf.* MACR. Sat. 1, 6, 5 originem *nominis* -at. *v. et p. 188, 46*). PRVD. perist. 2, 63 (*verba praefecti ad Laurentium*) blande et quiete -o, quod sponte obire debeas. SVLP. SEV. epist. app. 2, 5 p. 230, 1 *virtus* -atur. COD. Theod. 2, 4, 6 (= COD. Iust. 8, 1, 4; *a. 406*) quodlibet interdictum. 2, 8, 18 (= 8, 8, 3 = 11, 7, 13; *a. 386*) debitum publicum privatumque nullus -et. 7, 5, 1 (= COD. Iust. 12, 38, 1 pr.; *a. 399*) excoctionem panis. SIDON. epist. 2, 7, 1 id ipsum. 5, 17, 6 bipertitis ... acclamationibus -ta ... pila. BOETH. top. Arist. 8, 2 p. 996[D] instantiam. IORD. Get. 204 sera paenitudine in campos monitiones -ant. COD. Iust. 4, 66, 3, 4 (*a. 530*) magnam molem pecuniarum. GREG. TVR. Thom. p. 105, 4 mulier ... procidit ad pedes apostoli signum salutis -ans.

β de rebus: CIC. ad Q. fr. 2, 9, 1 epistulam hanc convicio -arunt codicilli tui. PANEG. 11 (3), 2, 3 haec urbs atque hoc ... consilii publici templum officium huius orationis -ant. SYMM. epist. 8, 46, 1 hoc (*sc. ut redeam*) animus meus vestri expetitor -at. 9, 141 crocodillos functio theatralis -at. 10, 14, 4 quidquid castrensis usus -at. COD. Theod. 2, 19, 4 (*a. 361*) minus ... quam modus quartae ... -at. 5, 13, 4 devotione ... quam ... canon sollemnis efflagit⟨at⟩. 8, 4, 13 (*a. 382*) variis ... quas tempus -at, ... expensis. CAPREOL. epist. 1, 1 p. 845[A] *litterae* Augustini praesentiam peculiari ratione -bant (*gr.* ἀπῄτει).

b *aliquem* (*cf. et infra l. 24. 28*): CIC. Verr. II 1, 92 cum saepius mater et avia pueri postularent ... a multis -tus ... dixit *eqs.* Lig. 4 *Ligarius* -tus a provincia praepositus Africae est. QVINT. inst. 4, 5, 10 *iudex patronum* cum convicio -at (*opp.* appellat). SVET. Tib. 12, 3 certior ab Augusto factus non cessavit *Tiberius* -are aliquem ... custodem factis atque dictis suis. APVL. met. 4, 34 parendi necessitas misellam Psychen ad destinatam poenam -bat.

2 *c. dupl. accus.*: CYPR. GALL. gen. 1304 conclamat populus regemque -at escas (*cf. Vulg. gen. 41, 55* clamavit populus ... alimenta petens). COD. Iust. 8, 13 (14), 27 pr. (*a. 528*) liceat creditoribus ... creditum ab his qui militarunt exigere vel tantum eos -are, quanti *eqs.*

B *pendet enuntiatum*: **1** *finale*: **a** **ut, ne**: CIC. Verr. II 1, 63 cum iste a Cn. Dolabella (*v. infra l. 37*) -asset, ut se ad regem Nicomedem ... mitteret. RVT. LVP. 1, 17 magno clamore -bat, ut senatus haberetur. BELL. Hisp. 29, 7 aequitas loci adversarios -bat, ut tali condicione contenderent ad victoriam. QVINT. inst. praef. 1 -asti cotidiano convicio, ut libros ... iam emittere inciperem. TAC. ann. 13, 26 -tum, ut ... ius daretur. SVET. vita Verg. 105 Br. VINCENT. LER. 11, 16 ut ... demonstrentur. VITA Desider. 22 p. 637, 20 cunctos -antes (-ans *codd.*), ne ... velint accipere.

b *coniunct. fin. solus*: TAC. ann. 4, 74 crebris precibus -bant, visendi sui copiam facerent. SVET. Tit. 5, 2 suppliciter ... et minaciter -antes, aut remaneret aut secum omnis ... abduceret.

2 *pendet acc. c. inf.*: PRVD. perist. 2, 168 furebat ... iudex avarus ... promissa (*i. argentum*) solvi -ans. VINCENT. LER. 1, 3 cum ... divini iudicii ... exspectatio augeri -et studia religionis.

C *acced. nomen (pron.) c. praep. eum (id) indicans, a quo quid postulatur*: **1** **ab**: LIV. 3, 60, 9 ipsi -tum ab ducibus signum pugnae accepere. TAC. ann. 14, 21 populo -andi Graeca certamina ⟨a⟩ (*add. Rhenan.*) magistratibus causam fore. PLIN. epist. 2, 5, 1 actionem et a te frequenter -tam et a me saepe promissam. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 1 Florum ... -asse ab Horatio carmina. SYMM. epist. 9, 134 solutio ab obnoxiis -ta. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 1 multis id a me et studiose -antibus. COD. Theod. 11, 30, 40 (*a. 383*) ab ea *sententia* provocationis auxilia quisquis -at. *cf. et supra l. 22.*

2 **de**, *i. q. studiose requirere* (*v. p. 187, 46*): TERT. nat. 2, 11 p. 114, 19 *Romani* umbras ... inanimales et nomina de rebus -ant ⟨deosque⟩ sanciunt.

3 **apud**: ROMVL. fab. Aesop. Thiele 73, 12 (rec. v) oculis tuis fallacibus magnam caecitatem apud deos -o (*rec. g et Phaedr. app. 26, 14* opto).

D *ponitur absolute*: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527, *a. 8—2*) 1, 7 m⟨unere es p⟩ietatis perfuncta ef⟨flagitando et⟩ vindicando. SVET. Dom. 3, 1 *uxorem* impatiens discidii quasi -ante populo reduxit.

deriv.: efflagitatio, efflagitatus. *Brandt.*

[**1. efflagrāre,** *i. 'ardere' trad. ab omnibus fere codd.* CIC. dom. 107 cum aedium cupiditate -ret (*M*, -asset *G*, -ta *V*; et flagra *P*[1], flagraret *P corr. et edd.*).] *K.-M.*

2. efflagro, -āre. *ab* ex *et* flagrare *pro* fragrare (*cf. vol. VI 1237, 68 sqq.*). *i. q. graviter et suaviter olere*: *proprie*: ALC. AVIT. hom. 20 p. 133, 29 spinarum densa concretio, de qua ... delectabilis tam odore quam specie florum decor -at. GREG. TVR. glor. conf. 18 p. 758, 8 de cereis guttas in modo libani odore nectareo -are (Mart. 1, 2 p. 588, 10 oleum redundavit, ut vestimenta sacerdotis nectareo -ans odore oleagina unda perfunderet). vit. patr. 10, 4 p. 709, 3 *angelica virtus* cellulam divinis faceret aromatibus -are (*cf.* PASS. Thom. p. 101, 6 de cuius vestimentis diversorum aromatum suavitates -ant). *allegorice*: VEN. FORT. vita Germ. 73, 197 cum abrasis maculis sinceritate dogmatis pectora plebis cogeret divinis -are pigmentis.

efflammo, -āre. *ab* ex *et* flammare. *fere i. q. emicare*: MART. CAP. 2, 207 quidam candores lactei fluminis tractu stellis -antibus defluebant.

efflātio, -ōnis *f.* *ab* efflare. HIER. epist. 65, 5, 1 ructus ... proprie dicitur digestio cibi et concoctarum escarum in ventum -o. adv. Iovin. 2, 12 p. 302[B] plenus venter ... in ructus vel in crepitus ventorum -e respirans.

efflātus, -ūs *m.* [*ab* efflare. *W.*] **1** *i. q. emissio per flatum*: SEN. nat. 5, 14, 3 *subterranei flatus* aliquod apertum ad hos -us iter occupent et per hanc cavernam in nostras sedes efferantur. **2** *fere i. q. flātus*: PLIN. nat. 33, 73 mons fractus cadit ... fragore, qui concipi humana mente non possit, aeque -u (*sic B*; et flatu *rell. codd., vulg.*) incredibili. NON. p. 308, 4 fuga vehemens -us (est flatus *B*): Verg. georg. lib. III (*201*) 'ille volat, simul arva fuga, simul aequora verrens' (*sc. aquilo*).

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

effleo, -ēvī, -ēre. [ex *et* fleo. *W.*] Ps. QVINT. decl. 6, 4 p. 114, 11 mater totos -vit oculos, fontemque ... lacrimarum tantum caecitas clusit. [*falso traditur*: CATVLL. 64, 263 (*v. sub* efflo *p. 190, 5. 67*). LIV. 45, 8, 7 (-ret *V*, *lege* efferet).]

[**effletu** et tenebris obstinatus speciem amisi luminis ACC. trag. 275 (et fletu *corr. Scriverius*).]

efflicte, efflictim *v. sub* effligo.

efflīcto, -āre. *frequent. ab* effligere. PLAVT. Stich. 606 non tu scis, quam ecflictentur homines noctu hic in via?

efflīctus *v.* effligo.

efflīgo, -īxī, -īctum, -ere (*de* ī *in* -flīctus *cf.* afflīctus. *v. vol. I 1232, 61 sq.*). [ex *et* fligo. *W.*] GLOSS.^{L} Ansil. I EF 119 -it adlidit. GLOSS. elidit. *legitur inde a* PLAVTO (*adv.* efflictim *inde a* NAEVIO, *v. infra l. 61*). [*corrupte*: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 454, 4 (*ad Luc. 6, 1*) spicas decerptas manibus -xerant (*M, Rhen.*; effrixerant *ab* effricare *Pamelius* [*cf. Luc. l. c.* ψώχοντες ταῖς χερσίν, VVLG. confricantes manibus], *de qua tamen forma iure dubites* [*v.* effrico *p. 202, 42*]). *non plane perspicitur*: COM. pall. inc. 74^{a} usque donicum -atur (CHAR. gramm. p. 257, 31 B. [*allato Naevii com. 37* nolo ... hanc adeo efflictim amare, *v. infra l. 61*] ubi Probus: 'usque ... -atur'. *quae non grammatici, immo poetae esse verba monuit Ritschl, opusc. II 241. fort. ad A 1 pertinet, v. infra l. 26*).]

A *proprie*: **1** *i. q. feriendo occidere* (*syn. v. infra l. 25. 30*): PLAVT. Asin. 818 *uxorem* tu propediem ... -es scio, luxuriae sumptus suppeditare ut possies. Cist. 526 nisi ambo occidero et ... nisi ... omnis -xero. COM. pall. inc. 74^{a}? *v. supra l. 18*. VARRO rust. 3, 16, 37 imbris guttis ... *apes* offensae iacent prostratae, ut -ctae. CIC. Att. 9, 19, 2 filium misit ad -endum Cn. Pompeium aut certe capiendum. SEN. dial. 3, 15, 2 rabidos -imus canes et ... inmansuetum bovem occidimus. 4, 31, 8 viperas ... et natrices. epist. 57, 8 quemadmodum aer verbere atque ictu non laeditur ... sic animus ... deprehendi non potest nec intra corpus -i. APVL. met. 3, 6 *me* -ere lapide gestit. TERT. apol. 14, 8 cum paenitet sententiae Athenienses, ut criminatores Socratis postea -xerint (aff- *P. cf.* nat. 1, 10 p. 79, 20 ut criminatores ... impenderint). **2** *notione attenuata i. q. feriendo laedere, vexare sim.*: EPIST. procur. de salt. Bur. I (Corp. VIII 10570, *a. 180—183*) 2, 15 ut missis militib(us) ... ali⟨os nos⟩trum adprehendi et vexari, ali⟨os vinc⟩iri, nonnullos, cives etiam Ro⟨manos⟩ virgis et fustibus -i iusse⟨rit⟩ (*v. Mommsen, Ges. Schr. III 167*). CAPITOL. Ver. 4, 6 *saepe Verum* -ctum livida facie redisse *e rixa*. AVIEN. Arat. 240 *ophiuchum* superhaerentem plantarum mole duarum Scorpios, in geminas effusus viscera partes, -ctusque oculos maculosaque pectora pressus, sustinet (*cf. Arat. 84 sq.* [ὁ Ὀφιοῦχος] ποσσὶν ἐπιθλίβει ... Σκορπίον, ὀφθαλμοῖς τε καὶ ἐν θώρηκι βεβηκώς).

B *translate de animo cruciando*: APVL. met. 5, 7 quid, inquit *Psyche*, vos miseri⟨s⟩ lamentationibus nequiquam -itis? quam lugetis, adsum (*cf. vol. I 1236, 71 sqq.*).

part. perf. pass. **efflīctus,** -a, -um *pro adi., i. q. corruptus, perditus*: GELL. 2, 6, 9 (= MACR. Sat. 6, 7, 12) nemo quisquam tam -is (*codd. Macr.*, effictis *codd. Gell.*) est moribus, quin faciat aut dicat nonnumquam aliquid, quod laudari queat.

adv. **efflīctim** *et* **efflīctē.** [*ab* effligere. *W.*] -e: APVL. met. 5, 28 SYMM. epist. 1, 90, 1 (P^{1}, afflicte *VF*). *v. et l. 54.* -em *pro* -im: ENNOD. epist. 6, 1, 1 p. 148, 3 (*BLTV*, -e *P*, *v. l. 52*). *de notione*: NON. p. 104, 21 -im vehementer. Ps. PLAC. Gloss.^{L} IV E 29 -im de plorando dictum. *inde a* NAEVIO.

i. q. vehementer, impense (sc. quasi se perdendo), non nisi de amore (*adhibetur inprimis de marium in feminas amore; de feminis*: LABER. *l. 66 et* APVL. [*fort. etiam* NAEV. *l. 61*]; *cf. Funck, Archiv 7, 1892, 498 sq.*): **1** *sensu stricto: de amore venerio*: NAEV. com. 37 (*verba fort. lenonis*) nolo ego hanc adeo -im amare: diu vivat volo, ut mihi prodesse possit ([*v. et supra l. 18*]. PLAVT. Amph. 517 numquam ... quemquam mortalem credo ... uxorem suam sic -im [af- B^{1}] amare, ... ut hic te [*Alcumenam*] -im deperit [*v. infra l. 72*]. Cas. 49 puellam ... senex. POMPON. Atell. 43 illam. LABER. mim. 12 domina nostra privignum suum amat -im. APVL. apol. 79 *Prudentilla* -im te amabat. 100 maritum. met. 1, 8 ut se [*sc. Meroën*] ament -im ... incolae, ... Indi vel Aethiopes ... vel Anticthones. *v. etiam infra l. 74*). PLAVT. Merc. 444 adulescens ille ... -im perit eius amore (Poen. 96 earum ... adulescens alteram -im perit [1095]). ARGVM. Plaut. Pseud. 2 Calidorus ... m⟨eretricem Phoenicium⟩ -im deperibat (APVL. met. 3, 16 *Pamphile* adulescentem quendam Boeotium. *v. supra l. 65*). APVL. met. 5, 6 (*Psyche ad Cupidinem*) amo (*v. l. 62 sqq.*) ... et -im te, quicumque es, diligo (*v. infra l. 79*). 5, 23 *Psyche* cupidine fraglans Cupidinis, prona in eum -im inhians. 5, 28 puto puellam *Psychen* ... ⟨eum⟩ (*add. Helm*) -e cupere. **2** *sensu latiore: de amore eos complectente, qui arta quadam necessitudine coniuncti sunt*: SYMM. epist. 1, 90, 1 per eum quem sancte et -e diligis (ENNOD. epist. 6, 1, 1 p. 148, 3 nisi te -em diligerem et pii amoris soliditas ... constaret. *cf. et supra l. 75*).

×efflo, -āvī, -ātum, -āre. [ex *et* flo. *W.*] *de scriptura*: ecfl-: PLAVT. Persa 638 *A* (et fl- *rell.*). *de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. EF 117 -anti⟨a⟩ ora spirantia. II Abav. EF 17 -⟨a⟩vit ex⟨h⟩al⟨a⟩vit. GLOSS. -bant mortui sunt. -o ἐκφυσῶ. *legitur inde a* PLAVTO *infra l. 36*, ENNIO *p. 191, 15*, GRACCHO *infra l. 38*. *exempla omnia dedimus, excepto eo usu, qui est sub I A 1 a β (I), infra l. 34 sqq.* [*falso pro* inflare: OV. fast. 6, 704 (*WDG*, inflatam *B*). *ex coni.*: CATVLL. 64, 263 *infra l. 68*].

I *transitive*: **A** *proprie*: **1** *i. q. flando emittere*: **a** *de animantibus*: **α** *generatim*: VERG. Aen. 7, 786 galea alta Chimaeram sustinet Aetnaeos -antem faucibus ignes (SIL. 12, 10 *serpens* saniem sublatis faucibus -at. *v. p. 191, 7*). 12, 115 solis equi lucem ... elatis naribus -ant (OV. met. 2, 85 quadrupedes ... *ignes* ore [*v. infra l. 15*] et naribus. 3, 686 *delphini* patulis mare naribus -ant. 7, 104 Vulcanum ... tauri. ANTH. 205, 12 si taceas, vissis secessum naribus -a⟨n⟩s [*cf. Heraeus, Rhein. Mus. 74, 1925, 332*]. CLAVD. carm. min. 53, 48 equi ... e naribus tenebras). OV. fast. 5, 194 *Flora* dum loquitur, vernas -at ab ore rosas (*v. l. 11. 33 et p. 191, 20*). SEN. Herc. f. 948 *Leo sidus* ignes -at. dial. 6, 18, 7 animalia ... quaedam haurientia undas et magno praenavigantium periculo -antia. PLIN. nat. 9, 16 balaenae ... nimbos. SIL. 14, 602 per anhela igneus -atur sitientum spiritus ora (*sc. eorum, qui peste affecti sunt*). STAT. Theb. 5, 209 Helymum ... -antem somno crescentia vina. QVINT. inst. 12, 10, 29 *f littera* inter discrimina dentium -anda est. PRVD. perist. 1, 101 furens homo spumeas -ans salivas. CLAVD. 1, 5 iugales -antes roseum frenis spumantibus ignem. *inde in similitudine*: STAT. Theb. 3, 227 *Martem* ubi Sarmaticos ... -are labores Iuppiter ... videt. 11, 254 iuvencus ... stat fervidus ira ante gregem spumisque animos ardentibus -at (PN^{2}, offert *rell.*). AMM. 28, 1, 12 *Leonem notarium* -antem ferino rictu crudelitatem. CLAVD. DON. Aen. 9, 325 p. 232, 3 toto pectore -ans somnum (*Verg.*: proflabat).

apud Christianos de afflatu dei (*sc. animam creantis*): TERT. anim. 27 p. 346, 7 inde (*sc. ex afflatu dei*) erit, quod per virus illud -amus (*i. animam*). PRVD. apoth. 852 *animam* quia condens -vit fuditque *deus*. AVG. civ. 13, 24 p. 597, 21 D. non ... dixit sapientia ore dei -tam se fuisse, sed ex eius ore prodisse.

β *speciatim*: (I) *animam, vitam sim., i. q. exspirare, mori* (*inde iocose de spe hominem in discrimen vocante infra l. 37. cf. et p. 191, 16*): PLAVT. Persa 638 hominem quando animam -vit (Truc. 876 [*v. l. 35*] a milite omnis [tum] mihi spes animam -verit. GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 5 usque adeo verberari ..., dum animam -vit. VARRO rust. 1, 69, 3. CIC. Mil. 48 -antem. Tusc. 1, 19 et agere animam et -are dicimus. NEP. Paus. 5, 4. SEN. epist. 24, 9 -andae animae. STAT. Theb. 8, 324 pugnaces ... animas. 10, 444 egregias. SVET. Aug. 99, 2 ante -tam animam. CAPITOL. Aur. 28, 9. ARNOB. nat. 1, 46 p. 30, 16 redire in corpora ... animas ... -tas. LACT. inst. 7, 12, 22 AMM. 23, 1, 6 *al.* RVFIN. hist. 3, 6, 12 p. 205, 2 aliquanti ... animas emisere, multi ... -bant [*gr.* πολλοὶ ... προῇλθον]. SVLP. SEV. chron. 1, 29, 3. *et al.*). CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 20), 36 vestrone pressu ... Nemeaeus leo frendens -vit graviter extremum halitum (*Soph. Trach. 1091 sqq. aliter*). SIL. 17, 556 *cornipes* -vit anhelo pectore ... in nubila vitam (CLAVD. 20, 455 vitam nocentem integer ... -at. *similiter de anima*: AVG. serm. 161, 6, 6 p. 381$^{med.}$ si non -vit vitam suam, id est deum suum, in illo [*sc. deo*] erit *eqs.*). STAT. silv. 2, 1, 150 *Glaucias* in te omnes vacui ... pectoris -at reliquias. APVL. met. 2, 32 perforati vulneribus spiritus -verint (LACT. mort. pers. 49, 7 nocentem spiritum. AMM. 19, 2, 15 spiritus reluctantes. 14, 7, 18 spiritum -turus. 21, 6, 3 -asse. CLAVD. DON. Aen. 4, 695 p. 421, 2. *cf.* AVG. conf. 9, 12, 29 ubi -vit extremum [spiritum *add. BPQV*]). OROS. hist. 3, 17, 6 *Darium* extrema vitae per vulnera -antem. *supplendo obiecto*: CIC. carm. frg. 19 (7 M.), 7 *Iovis aquila* anguem ... abicit -antem et laceratum adfligit in unda. MANIL. 5, 603. STAT. Theb. 9, 899 tu ... quae vultus -antiaque ora teneres. CLAVD. 28, 188 Phaethon qui fulmine (*Birt*, fulmina *codd.*) praeceps in nostris -vit aquis.

(II) *spectat ad verba proferenda, i. q. dicere*: PETRON. 49, 1 nondum -verat omnia, cum repositorium cum sue ... mensam occupavit. FLOR. epit. 4, 7, 11 quam verum est, quod moriens -vit non in re, sed in verbo ... esse virtutem.

b *de instrumento musico*: CATVLL. 64, 263 multis raucisonos -bant (efflebant *codd.*) cornua bombos barbaraque horribili stridebat tibia cantu.

2 *i. q. flando auferre* (*de vento praeter l. 73*): VARRO rust. 1, 12, 3 quod ... bestiolae, si quae prope nascuntur et inferuntur, aut -antur aut aritudine ... pereunt. PLIN. nat. 29, 138 venantur eum (*sc. gryllum*) formica ... capillo in cavernam eius coniecta, -to prius pulvere, ne *eqs.* APVL. met. 5, 10 propelli et -ari exsibilarique nos iusserit. 5, 26 Zephyro praecipit, ultra terminos me domus eius -ret.

B *translate*: *notione flandi fere evanida, i. q. exhalare* (*i. q. dimittere e. g. l. 80; i. q. exhalando amittere l. 79. p. 191, 8. 9; audacius fere i. q. diffundere p. 191, 2 sqq.*): LVCR. 2, 832 noscere ... prius omnem -are colorem particulas, quam discedant ad semina rerum. 5, 652 ubi de longo cursu sol ... suos -vit languidus ignes. 6, 699 *v. p. 191, 19*. SEN. nat. 2, 30, 3 utriusque naturae corpora -are terras (2, 54, 1 e terra terrenisque omnibus pars umida -atur, pars sicca et fumida. 3, 9, 3 quicquid. 5, 9, 2 corpuscula, emanare solita et -ari, terra ex se ... mittit. 7, 8, 1). 5, 10, 3 concus-

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sas calore magno nives plus umidi -are. LVCAN. 9, 795 super omnia membra (*eius qui a prestere morsus est*) -atur sanies (*cf.* TERT. adv. Val. 9 p. 187, 14 solent vitia in corpore alibi connata in aliud membrum perniciem suam -are. *v. p. 190, 78*). STAT. Theb. 7, 327 gurges ... Aetnaeos in caelum ... vapores. SOL. 23, 21 per quas (*sc. nares*) ... anhelitus ... modo -ent maria, modo revocent. PRVD. apoth. 840 calor exhalatus anhelat rorantes nebulas udis de faucibus -ans. VINDIC. med. 6 p. 212, 5 -to ... fervore suo (*sc. seminis*) aquosa remansit qualitas. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 30 vetustate medicaminum -ta virtute. *omisso obiecto*: AETNA 451 circa latera atque imis radicibus Aetnae candentes -ant lapides (*sc. calorem*). STAT. Theb. 8, 168 vix magna lavare vulnera et -antes libet internectere plagas (*sc. sanguinem. vix cum scholiasta*: exspirantes animam, *v. p. 190, 34 sqq. cf. et l. 17*).

II *intrans.*: *fere i. q. emicare, evolare*: ENN. scaen. 20 Aiax misso sanguine tepido tullii -antes volant (*i. prosilientes. animam pro* Aiax *coni. Hermann, cf. p. 190, 34 sqq. aliter, vix recte Vahlen*). LVCR. 6, 681 quibus irritata ... flamma foras vastis Aetnae fornacibus -et (6, 699, *an transit.? cf. Diels ad l.*). STAT. Theb. 10, 109 supra ... torum niger -at anhelo ore vapor. VEN. FORT. carm. 4, 26, 128 super haec (*sc. germina*) domini suavior -at odor.

Brandt.

efflōrātus, -a, -um. *cf. c.* defloratus. *fere i. q. maturus*: COD. Iust. 10, 26, 2 pr. (*a. 364*) horrea inspicere te volumus, ut devotissimis militibus -ae et incorruptae species praebeantur.

efflōreo, -ēre. [*ex perf.* efflorui *ad instar vocis gr.* ἐξανθέω *formatum. L.*] *formae stirpis perfectae sub* efflorescere *afferuntur.* ecf- *v. l. 30.* *Christiani inde ab* ITALA.

fere i. q. florere: *proprie*: ITALA Is. 35, 2 (Hil. in psalm. 65, 11 p. 256, 8) ecfloreant et exsultent deserta Iordanis (ἐξανθήσει. VVLG. *aliter*). HIER. hom. orig. in Ezech. 11, 2 p. 425, 20 B. (*ad Ezech. 17, 9*) neque radices teneritudinis eius (*sc. vitis*) -eant. VVLG. psalm. 102, 15 tamquam flos agri sic -bit. *in imagine et translate*: AMBR. epist. 2, 8 p. 881^{C} in hac dumosa quondam passionum fragilitate insitiva virtutum -eant. VVLG. psalm. 131, 18 super ipsum ... -bit (florebit *Amiat.*) sanctificatio mea. RVFIN. Orig. in lev. 8, 5 p. 400, 20 B. (*ad lev. 13, 12, v. infra l. 58*) -ens -bit lepra et conteget omnem cutem contagio. HESYCH. in lev. 13, 29—34 p. 944^{B} hoc ... subtilem esse pilum et neque -ere (*potius* -⟨esc⟩ere?), sed flavescere ostendit.

efflōrēsco, -uī, -ere. [*cf. c.* floresco *et c.* effloreo. *W.*] *de scriptura*: et fl- (*i.* ecfl-): CIC. Cael. 76 (*pars codd.*). de orat. 2, 319. PLIN. nat. 23, 71 *d* (exfl- *D*). LAMPR. Alex. 59, 6 *P¹AB.* exfl-: HIL. in psalm. 143, 23 p. 827, 14 *G.* *part. praes.* -ēns, -entis *pro subst. infra l. 80.* *legitur inde a* CIC. [CIC. de orat. 3, 11 eloquentiae florescenti *codd.*, effl- *Ernesti.*]

fere i. q. florescere (*inest notio ubertatis e. g. infra l. 63*): 1 *proprie*: PLIN. nat. 23, 71 uruntur (*edd.*, utuntur *codd.*) cauliculi -entes. HIL. in Matth. 5, 11 p. 948^{B} hoc (*germen*) ... -ens (*ibid.*). AMBR. epist. 41, 2 p. 1113^{C} virga nucina Aaron sacerdotis, cum diu reposita fuisset, -uit (*cf. num. 17, 8* eruperant flores). *in similitudine et allegoria*: STAT. Theb. 10, 807 Martius anguis quaeque novis proavum tellus -uit armis. ITALA Os. 7, 9 (Hesych. in lev. 27, 20 p. 1170^{B}) cani -uerunt ei (*gr.* πολιαὶ ἐξήνθησαν αὐτῷ. VVLG. effusi sunt in eo. *cf.* HIER. in Os. 7, 8—10 p. 877^{D} cani effusi sunt in eo, immo -uerunt). HIER. in Is. 54, 2—3 p. 517^{B} qui ... plantati in domo sunt domini, prius in atriis illius -uerunt, ut de floribus ad frugem veniant. VVLG. lev. 13, 12 sin autem -uerit discurrens lepra (*cf. supra l. 37*). eccles. 51, 19 et -uit tamquam praecox uva.

2 *translate* (*fere i. q. clarescere p. 192, 1 sqq.* *acced. abl. causae infra l. 76. 83; abl. instr. infra l. 77, p. 192, 7.* *pendet ex: infra l. 64. 65. 67. 68. 70*): CIC. Cael. 76 amputanda plura sunt illi aetati, si quidem -it ingenii laudibus, quam inserenda. de orat. 1, 20 ex rerum cognitione -at et redundet oportet oratio. 2, 319 apparebit ea (*principia*) ... penitus ex ea causa quae tum agitur -uisse. 3, 185 anapaestus procerior quidam numerus -uit. part. 139 partitiones quae ... e media illa nostra academia -uerunt. rep. 1, 45 genus aliquod -ere ex illis *eqs.* (Tusc. 5, 71 -unt genera partesque virtutum). fin. 1, 69 amorem -ere tantum, ut *eqs.* Lael. 100 ipsa *utilitas* -it ex amicitia. SEN. contr. 1 praef. 6 quidquid Romana facundia habet, quod insolenti Graeciae ... opponat, ... circa Ciceronem -uit. PLIN. nat. 30, 10 pariter utrasque -uisse, medicinam dico magicenque. 34, 35 (*de arte*). QVINT. inst. 12, 10, 11 tum ... -at non multum inter se distantium tempore oratorum ingens proventus. PANEG. 10 (4), 8, 5 -entia bona. 10 (4), 12, 4 *vultus Constantini non* pigmentorum fucis renitet, sed desiderio -it animorum. LAMPR. Alex. 59, 6 qui Heliogabali praemiis -uerant. SPART. Hel. 2, 5 tam clarum et duraturum cum aeternitate mundi nomen -uit. VOPISC. Car. 3, 2 *Roma* apud exteras gentes -uit. HIL. in psalm. 133, 3 p. 692, 6 maior fructus est -uisse. p. 692, 7 praecellit tamen -entium (*v. supra l. 45*) honor. 143, 23 p. 827, 14 liberis quorum -entes (*v. supra l. 44*) anni novellae exsultationis firmitate confidant. c. Aux. 3 p. 611^{A} quorum (*sc. imperatorum*) in nos odiis confessio divinae praedicationis -uit. VVLG. Is. 18, 5. RVFIN. hist. 4, 15, 5 p. 397, 19 in his ... designatur vir fortissimus -uisse Germanicus nomine (*gr.* διαπρέψαι. *cf.* 5, 11, 1 p. 453, 7 in huius divinarum eruditionum scholis ... -uit ... Clemens [*gr.* ἐγνωρίζετο]. 6, 23, 2 p. 571, 20 in praedicatione verbi dei satis clare -uerat *Origenes* [*gr.* ἀκμάζων]. ISID. orig. 8, 9, 2 Hippocrates in medicinae disciplina). AVG. c. Faust. 22, 76 p. 675, 4 quorum (*sc. martyrum*) numerus ... -uit. SACR. Leon. 406 p. 105, 24 sancti spiritus fervore ... Eufymiae ... sanguis -uit. GREG. TVR. Mart. 3, 27 p. 639, 18 iuxta nominis sui proprietatem quasi novus -uit Floridus.

sistit **effluctiones** (?) veteres PLIN. nat. 20, 49 (*sic d T*, e flu- *FE*, efflux- *S*; [e]flu- *Mayh.*). *K.-M.*

effluctus, *aut subst. aut part., v. infra l. 26.* *ab* ex *et* fluo *sive* fluctus. NOT. Tir. 73, (79. 80.) 81 (effluit. effluxit.) -us.

effluentia, -ae *f.*, *ab* effluo. *i. q. effluxio*: CANDID. epist. 2 *Christus* sicuti pars *Domini* ... aut ex -a substantiae. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 1 neque pars neque -a, inquit *Eusebius*, est Christus. *ibid.* -a quae manando inde minus fecerit, unde manarit. 1, 19 umbra *est* ... per ... lumen corporalis -ae per reflexionem figura.

effluentum, -ī *n.*, *ab* effluo *ad exemplum vocis* fluentum. *i. q. effluentia*: CANDID. gen. div. 9 ut -um an ut emissio an ut refulgentia.

effluesco (-ēsco?), -ere. *ab* effluo. *i. q. effluo* (*cf. p. 193, 81*): AMBR. off. 2, 1, 191 sumptuosis -ere conviviis.

***effluo,** -xī (-ū-?), -ere. [*ab* ex *et* fluo. *W.*] *de formis*: exfluit: VARRO ling. 5, 29. ecfluit: ARNOB. nat. 5, 25 (et fluit *cod.*; *item* 7, 42). HIL. in psalm. 65, 7 (*R*; effl- *PE*). *part. perf.* effluxus (ISID. orig. 9, 7, 26 *legendum*: et fluxae) *non legitur*; effluctus *fortasse* NOT. Tir. 73, 81 (*v. supra l. 11*); GLOSS. IV 60, 26 effetha largiter fluens (*vix pro* effluens? *cf.* GLOSS.^{L} III Abstr. EF 11 -it largiter fluit). *huius part. locum obtinet part. praes.* -ens, *v. p. 194, 40.* *de notione*: CHALC. comm. 24 in -endo id est extra fluendo. GLOSS. II 292, 31 ἐκρέω (IV 60, 26 *v. supra l. 27*). *semel apud* CATONEM *et* TER., *paulo saepius inde a* CIC. *et* VARRONE. *deest historicis praeter* CVRT. 8, 14, 36 MELAM (9^{ies}) SVET. Aug. 97, 2. *ex poetis non habent* HOR. TIB. PROP. *locos dedi omnes praeter eos qui pertinent ad I C 6.* [*ex coni.* CIC. de orat. 3, 200, *v. p. 194, 29*]. [*loc. dub.*: LVCR. 6, 800].

I intrans. *i. q.* ἐκρέω, *effundor*: **A** *de liquoribus* (*de vasis sim. l. 44. p. 193, 52.; de homine quasi vase p. 193, 74. 194, 5*):

1 *in universum*: CATO agr. 111 *vinum* si habebit aquam, vinum -et (*sc. per vasculum hederacium*), aqua manebit (SCRIB. LARG. 271 ut vinum omne -ere possit [*Marcell. med. 35, 9; deest in R*]. VLP. dig. 19, 2, 19, 1. *cf.* VARRO rust. 1, 61 *amurca* cum expressa -xit [PALLAD. 11, 19, 2 passum est, quidquid -xerit *sc. ex uvis pressis*]. SEN. epist. 108, 26 ex amphora primum, quod est sincerissimum, -it. *nota tropice*: VAL. CEM. hom. 1, 7 inter -entes vino calices). VARRO rust. 1, 41, 3 *in vite* paulo infra ... incidunt, [in] qua umor adventicius -ere possit (*anteced.* defluat. *sim. de umore arborum*: PLIN. nat. 24, 47 umor e cavis [24, 49 e medulla] populi nigrae -ens. PALLAD. 4, 10, 28. 12, 7, 5 modicus. *cf.* VITR. 2, 9, 3 inutilis liquor -ens. PALLAD. 11, 12, 6 desinit gummen -ere). LVCR. 6, 512 copia nimborum ... facit -ere imbris. VITR. 9 praef. 10 tantum aquae extra solium -ere (11. COLVM. 9, 7, 4 [*antea*: ne influant imbres] per aditum *cavearum* -ant [VEG. mil. 4, 10 p. 136, 3 aquis pluvialibus, quae de tectis -unt]. SEN. nat. 3, 24, 2 *in fistulas igni superpositas aqua* frigida ... intrat, -it calida [PLIN. epist. 5, 6, 36 ex stibadio aqua ... sipunculis -it]. VAL. FL. 4, 665 -it imber spumeus *i. aqua marina* [4, 688 scopulos super -it aequor]. FRONTIN. aq. 111 ex castellis aliquam partem aquae -ere [PALLAD. 1, 34, 7 inter areas, si umor consuevit -ere *eqs.*]. *cf. tropice*: AVG. in psalm. 103 serm. 3, 7 *montem* rigari de superioribus et -ere in inferioribus). PLIN. nat. 37, 35 *electrum* petris -ere. PS. RVFIN. in Am. 9, 13 vina de rupibus, mella de montibus.

2 *de fluviis, fontibus, mari*: VERG. georg. 4, 373 *Eridano* non alius ... in mare ... violentior -it amnis (*item de fluviis in mare exeuntibus*: MELA 1, 31. 2, 4 duo flumina ... uno ostio [2, 8 totidem ... ostiis. 3, 78 nusquam manifesto exitu]. 3, 8. 24. 75. PLIN. nat. 3, 217 Histro in Hadriam -ente e Danuvio amne [37, 38 Crathin ... in oceanum -entem e lacu]. HIL. myst. 2, 7 *cum Iordanis pars* altera ... in mare omnis -xerit. AVIEN. ora 579 orb. terr. 434 IVL. HON. cosmogr. B 9 *bis*. B 45 per octo bracchia exiens -it). MELA 3, 5 *Baetis e lacu geminis alveis* -it (SEN. nat. 4, 2, 23 *Nilus* ex mari purus ... -ret, non ut nunc turbidus veniret. PLIN. nat. 37, 38 *v. l. 65*. AVIEN. ora 574 stagno hoc ab ipso Sordus amnis -it. 575. AMM. 23, 6, 19 stagno -ens fons. MACR. Sat. 7, 12, 34 in Pontum influere maris aquam, non -ere de Ponto). SEN. benef. 3, 29, 4 illic unde -unt (*i. oriuntur*) *amnes incluti* (VLP. dig. 43, 20, 1, 8 si aqua ... in aliquem primum locum -ere atque ibi apparere incipit, eius hoc caput dicimus, ubi *eqs.* HIL. in Matth. 12, 22 fontes ruptis saxis -entes. 12, 23 fons vivus -xit. in psalm. 65, 7 aquas, quia indefessae ecfluant. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 3 aqua -xit *sc. e petra*. *cf. tropice*: VICTORIN. PETAV. in apoc. 21, 1 [*ed. Victorin.*] flumen vitae per medium -ens [HIL. in Matth. 12, 21 loca in quibus nullus fons vitae -bat]. CHALC. comm. 39 ut ... tamquam e sinu fontis perennis, providae intelligentiae quasi quidam largus amnis -at. GREG. M. in euang. 25, 7 ab ipso mundi initio torrens mortis -xerat). SEN. nat. 3, 28, 5 *mare*, ut -at, non magna mole se tollit *sc. per aestum*

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(AVSON. 407, 5 maria ut -ant. *cf.* CLAVD. carm. min. 28, 38 *Nilus* -it Aegaeo stagnantior, acrior ... Ionio). PLIN. nat. 31, 108 lacum neque augeri neque -ere (*sic cod. E,* fluere *cett.* PLIN. epist. 10, 42 ne ... *lacus* totus -at. 10, 61, 1). AVIEN. ora 205 Ana amnis illic per Cynetas -it (466. orb. terr. 31 Tanais ... -it in Scythiam). OROS. hist. 4, 13, 12 in Piceno flumen sanguine -xit.

3 *de umoribus corporis*: CIC. Tusc. 2, 59 una cum sanguine vitam (*v. infra l. 64*) -ere (*cf.* NEMES. cyn. 285 *equi* venam ... feri, veteresque labores -ere aspecta nigri cum labe cruoris). CELS. 8, 4, 1 num per nares auresve sanguis -xerit (*M V*; ei -xerit *J* [*cf.* 9, 30, 3^A]; ei fluxerit *Marx.* SEN. nat. 3, 15, 5 sanguis ... tam diu manat, donec omnis -xit. APVL. met. 8, 5 VIR. ill. 66, 9 AVG. in euang. Ioh. 120, 2 PASS. Paul. 16). SEN. dial. 12, 2, 1 inveniam ... per hos exhaustos ... fletibus ... oculos quod -at. epist. 15, 3 quod -xit (*sc. umoris per sudorem*). LVCAN. 5, 191 *v. infra l. 67.* 8, 690 putris ... -xit ab alto umor (*i. e. Pompei capite reciso.* 9, 775 *v. infra l. 49*). PLIN. nat. 9, 160 umorem *ostreis* ... fetificum lactis modo -ere (*ita de semine virili*: 20, 75 genitura quibus ... -at [20, 77]. TERT. anim. 27 p. 346, 13 ut et nunc duo ... diversa [*sc. genitale virus et vapor spiritus*] ... -ant. HIL. trin. 7, 28 elementa ... inanima ac turpia ... in hominem alterum -ant). 23, 77 si pus -at. 30, 124 ex utriculo mustelino per genitale -entes aquas. 32, 75 suco *ranarum* ..., qui ita -xerit. GELL. 19, 4 tit. quamobrem venter repentino timore -at. CHIRON 169 cui de naribus muccitudo umoris -it (*at* defluit *Veg. mulom. 1, 3*). VINDIC. med. 9 urina ... -ens *in vesicam* (*sc. de ventre*). SVLP. SEV. dial. 2, 2, 6 ut solet ex uberibus caprarum ... longa linea copiosi lactis -ere.

B *de rebus corporatis* (*de divitiis l. 38 sqq.; de homine procumbente infra l. 48 sqq.*): CIC. Tim. 47 in eo *corpore* influente et -ente (*gr.* εἰς ἐπίρρυτον σῶμα καὶ ἀπόρρυτον) animi divini ambitus illigabant (CHALC. comm. 192 corpus terrenum ... et ipsum -it et ab -entibus inundatur. *cf.* 24 interitus partium non in fluxu est, sed in -endo id est extra fluendo. *ibid.* quod secundum naturam corporis fluit, quo -at non habet; influit ergo, non -it). CIC. epist. 6, 19, 2 tanta est ... intumorum multitudo, ut ex eis aliquis potius -at, quam novo sit aditus. LVCR. 6, 795 manibus nitidum ... opus -at (*i. excidat*) ei (OV. met. 3, 39 -xere urnae manibus. Ib. 424 [*in imagine*] ut ... unda labente ... subtrahitur ... harena pedi, sic tua ... semper fortuna liquescat lapsaque per medias -at usque manus [*item sim. de divitiis, pecunia*: SEN. Thy. 537 quam facile -ant *dona fortunae.* benef. 7, 19, 3 licet accipientis manibus -at *beneficium redditum.* dial. 7, 22, 5 mihi divitiae si -xerint]. SEN. benef. 2, 6, 1 utrum excusso lacerto torqueantur *tela*, an remissa manu -ant [CVRT. 8, 14, 36 telum quod unum forte non -xerat]. PLIN. nat. 27, 138 *herba trichomanis* cohibet capillos fluentes [*cf.* 20, 89] aut si -xerint reparat. SVET. Aug. 97, 2 ictu fulminis ex inscriptione ... prima nominis littera -xit. AVR. VICT. Caes. 33, 20 litteras [*i. epistulam*] ... -xisse incuria ministrorum). AETNA 524 seu *lapis molaris* ... madentes -it (*i. liquescit*) in flammas, sive est securus ab illis. SEN. dial. 7, 25, 2 si super Circense tomentum per sarturas veteris lintei -ens incubabo. LVCAN. 9, 775 nec quantus toto de corpore debet, -it in terras (VVLG. II Macc. 9, 9 *ut* carnes eius -rent). TERT. resurr. 63 p. 124, 15 caro ... velut in vasa transfunditur (*sc. in corpora*); si ... vasa defecerint, cum de illis quoque -xerit in suam matricem terram ..., resorbetur. CLAVD. 8, 208 simili chlamys -it auro. SEDVL. op. pasch. 5, 20 ne ... praeceps in chaos mundus -ret.

C *de incorporeis*: 1 *de aëre, odore, ardore*: CIC. nat. deor. 2, 101 *aer* -ens huc et illuc ventos efficit (SEN. nat. 6, 14, 4 si ne rimam quidem, per quam -ret, invenit *spiritus in terra.* *aliter*: OV. met. 6, 233 carbasa [*i. vela*] deducit, ne qua levis -at [*sc. irrita*] aura). PLIN. nat. 22, 87 *graveolentiam* ex alis per urinam -ere. AVIEN. Arat. 732 *Canis* (*i. Sirii*) mento gravis -it ardor.

2 *de spiritu et vita* (*de gemitu v. infra l. 67*), *animo et affectibus eorumque signis* (*de homine ipso affectibus effluente l. 74. 78 sqq.*): CIC. Tusc. 2, 59 una cum sanguine (*v. supra l. 7*) vitam -ere (SEN. Tro. 396 spiritus [*i. vita*] -et. HIL. trin. 10, 11 spiritus *in moriendo* ... erumpat aut -at). SEN. contr. 10, 1, 6 (*ex verbis Latronis*) dolor per lacrimas -it (LVCAN. 5, 191 spumea ... rabies vesana per ora -it et gemitus et anhelo clara meatu murmura [*v. p. 194, 4*]. PS. RVFIN. in Os 11, 8 *dei* benevolentiam ... venis undantibus -entem. ENNOD. epist. 7, 16, 1 p. 185, 8 hilaritatem mentis opibus scriptionis -ere). SEN. dial. 4, 36, 2 deformitas *animi irati* ... per ossa carnesque et tot impedimenta -entis *i. se diffundentis* (CLAVD. MAM. anim. p. 110, 3 *animus* magnus in parvo *animali* non -it, *i. redundat*). LVCAN. 9, 106 *anima* -et in lacrimas. PERS. 3, 20 -is, amens (*sc. sicut aqua e vase fracto, inutiliter; de interpretatione ambigitur*). SIL. 6, 245 viso mens aegra -xit hiatu *serpentis* (*cf. p. 194, 30*). NEMES. cyn. 285 labores *i. lassitudo* (*v. supra l. 9*). VVLG. II Macc. 2, 33 *v. p. 194, 4.* AVG. util. cred. 18 p. 22, 13 Catamitum bucolicorum (*cogita de Alexide Maecenatis puero ap. Verg. ecl. 1, 2*), cui pastor durus -xit (*sc. amore; voce 'zerfließt' interpretatur verbum Stroux, Philologus 86 [1931] 365 sq.*). EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916^C luxuriantes -ere, id est ... ostentatione vivere (*gr.* [*proverbialiter*] ὑλομανεῖν, τουτέστι ... ἐπιδεικτικῶς πολιτεύεσθαι). *addo*: PANEG. 10 (4), 8, 2 magnitudo male crediti muneris extra animi angustias -bat (*i. vires eius transcendebat*).

3 *de verbis conceptis* (*de homine tamquam vasculo sermonum l. 5*): a *de oratione*: SEN. epist. 114, 15 disturbant, ... si quid placidius -xit (QVINT. inst. 10, 3, 20 fit, ut ... rudia ... fortuita ... impropria -ant). LVCAN. 5, 191 *v. p. 193, 67.* VVLG. II Macc. 2, 33 stultum ... est ante historiam -ere (*i. copiose narrare*), in ipsa ... historia succingi. ENNOD. dict. 12, 2 p. 461, 20 qualibet -at ubertate dictorum *laus litterarum.* opusc. 1, 4 p. 262, 11 *e pectore* laudatio debet principalis -ere. b *de secretis, i. q. diffundi, innotescere*: TER. Eun. 121 utrumque hoc (*sc. dictum*) falsumst; -et (*anteced.*: plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo). CIC. dom. 121 -unt multa ex vestra (*sc. pontificum*) disciplina; *seq.* permanant (MELA 3, 19 unum ex his quae praecipiunt *druides*, in vulgus -xit). ANTH. 476, 3.

4 *ad enotandam causam vel originem, i. q. provenire, emanare*: VARRO ling. 5, 29 Tiberis quod caput extra Latium *est*, si inde nomen quoque exfluit in linguam nostram. QVINT. inst. 10, 2, 15 illas Epicuri figuras, quas e summis corporibus dicit -ere. ARNOB. nat. 1, 29 p. 19, 31 nonne ab hoc *deo* -unt causae per quas *eqs.* (5, 39 p. 209, 13 si e rebus actis mysteriorum causae atque origines -unt). 5, 6 p. 178, 20 inde Attis nomen ut sortiretur, -xit. 5, 25 p. 196, 9 Eumolpus, a quo gens -it (et fluit *cod.*) Eumolpidarum (PRVD. apoth. 999 Christum ... de carne parentum -xisse hominum). 6, 26 p. 237, 11 *timor* ab signis. 7, 42 p. 274, 26 quid ex hoc facto labis potuit et foeditatis -ere (et fl- *cod.*). LACT. inst. 1, 22, 27 a Melisseo ... *ille* ritus -xit. COD. Iust. 8, 39, 4, 3 cum ex una stirpe unoque fonte unus -xit contractus.

5 *de factis et cogitationibus, i. q. excidere e memoria*: CIC. Verr. II 4, 57 me commonuit ... anulus (*sc. illud*), quod totum -xerat (*cf.* QVINT. inst. 9, 2, 61). de orat. 2, 300 nihil ex illius animo, quod semel esset infusum, unquam -ere (efficere *vel* effugere *codd.*) potuisse. Brut. 219 ex tempore dicenti -ere mentem (*cf. p. 193, 75*). fin. 1, 41 nec praeteritas voluptates -ere patiatur; *seq.* recordatione (2, 104 bona praeterita non -ere sapienti; *seq.* mala meminisse). epist. 7, 14, 1 antequam plane ex animo tuo -o (-am *alii*). CATVLL. 65, 18 tua dicta ... meo ... animo. OV. rem. 646 ut desideriis -at illa tuis. SEN. benef. 3, 5, 1 beneficia ... minora ... -unt (*antea syn.* excidere). SIL. 2, 628 dulces ... marito -xere tori, et subiere oblivia taedae. 3, 188 divum praecepta ... -xere viro. QVINT. inst. 11, 2, 44 illa *memoria* praevelox fere cito -it. VVLG. prov. 3, 21 ne -ant haec ab oculis tuis: 'custodi legem'.

6 *de tempore, i. q. praeterire* (*part. praes. pro perf.* COD. Iust., *v. l. 47. 51. 59. 60 al.*): CIC. Cato 4 praeterita ... aetas quamvis longa cum -xisset (69 *cum mors* advenit, tum illud, quod praeteriit, -xit. SEN. epist. 22, 17 non ... apud nos pars *vitae* ... ulla subsedit: transmissa est et -xit. PS. PROSP. carm. de prov. 173 aetas). Att. 12, 43, 2 ne aestas -at. SEN. Phaedr. 451 optimos vitae dies -ere prohibe (PAVL. NOL. carm. 19, 496 -xere dies frustra ... octo. COD. Iust. 4, 20, 19, 3 his ... diebus -entibus. *cf.* 7, 63, 5, 1^c post quinque dies, ex quo ortus fatalis -xerit. *sim.*: PAVL. dig. 23, 2, 10 si triennium -xerit [COD. Iust. 3, 1, 13, 5 *al.*]. SEDVL. op. pasch. 2, 4 p. 199, 14 nonus ... mensis [EVGIPP. Sev. 44, 6 annus sextus depositionis eius]. COD. Iust. 8, 40, 27, 1 duobus mensibus -entibus). SEN. epist. 1, 1 (*anteced. syn.*: auferebatur; subripiebatur; excidebat) quaedam tempora eripiuntur nobis, quaedam subducuntur, quaedam -unt (AVIEN. Arat. 1337 -xisse sibi medii iam tempora mensis. SYMM. epist. 4, 8, 1 tempus. PELAG. in Gal. 5, 1 p. 332, 4 S. legis. AVG. c. Cresc. 3, 56, 62 p. 468, 27 trium fere mensum. EVSTATH. Bas. hex. 1, 5 p. 872^C decursio temporis ... semper urgetur et -it [*gr.* ἐπειγομένη ἀεὶ καὶ παραρρέουσα]. PS. PRIMAS. in Gal. p. 598^B saeculi tempus. EVGIPP. Sev. 13, 1 COD. Iust. 3, 41, 4. 7, 63, 5, 4 annale tempus ... quo -ente. 8, 40, 26 pr. tempore statuto iam -ente. *al.*). PAVL. NOL. carm. 31, 355 vetera -xere peractis temporibus (*vertens II Cor. 5, 17* vetera transierunt). COD. Iust. 7, 4, 17, 2 duorum mensum spatium (7, 39, 9 pr.).

II *trans., i. q. effundo* (*cf. C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Akk. p. 40*): LVCR. 6, 971 (*loc. dub.*) oleaster eo iuvat ... capellas, -at ambrosias quasi vero *eqs.* PETRON. 71, 11 amphoras ... gypsatas, ne -ant vinum. FLOR. anth. 245, 2 Bacche, ... -as dulcem liquorem. CLAVD. 1, 52 quantum stagna Tagi ... -xere decus. HIST. Apoll. rec. B 38 in undis -ere spiritum (*at* rec. A efflare). CARM. epigr. 1562 (= INSCR. christ. Diehl 2425), 5 o deus, ... proflue rorem ..., -e astrigeros de caeli conclave nimbos.

opp.: influo *v. p. 192, 51. 73. 193, 28. 33.*

deriv.: effluctus, effluentia, effluentum, effluesco, effluvium, effluus, effluxio. *comp.*: pereffluo, supereffluo.

effluvium, -ī *n.* [*ab* effluo, *cf. c.* confluvium *aliisque. W.*]
1 *i. q. effusio*: VELL. 2, 120, 6 ut ... sanguinis cerebrique -o (in fluvio *codd.; corr. Lipsius*) exspiraret. PLIN. nat. 7, 171 praefandi umoris (*i. urinae et excrementorum*) e corpore -um. 2 *i. q. flumen effluens*: TAC. ann. 12, 57 convivium -o lacus appositum.

effluus, -a, -um. [*ab* effluo, *cf. c.* refluus *aliisque. W.*] *innovatum ab* AVIENO. *i. q. se effundens*: *aqua*: Arat. 834 -a se species liquidarum fundit aquarum. *fluvius*: ora 684 Rhodanus ... (*sc. e stagno*) -us ... *in mare* evolvitur. orb. terr. 1162 Euphrates ... in pontum ... sparso cadit -us amni. *cf. de astro*: Arat. 776 -a ... Fluminis astra. *mare*: orb. terr. 37 donec in alti ora procul Nili
[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

late Thetis -a serpit (*an coniungendum* ora...-a?). 58 nunquam ruit -us umor. 156 -a... Siculi moles evolvitur alti. *imber*: Arat. 1730 nusquam ... ruet -us imber. *ignis*: Arat. 1720 si flammis emicet ignis -us (*i. scintillans*). *capillus*: orb. terr. 1310 -a semper ... *Indis* coma. *ntr. pl. pro-subst.*: Arat. 1120 Eridanus *astrum* ponti procul -a tinguit. 1555 -a Phoebus igne inhibet, ... radiis densata relaxat.

effluxio, -ōnis *f.* [*ab* effluo. *W.*] *i. q. effusio*: SERV. auct. Aen. 11, 51 (*de origine animarum*) de -e fontium ... ipsarum stellarum. AVG. in psalm. 140, 4 de toto corpore sanguinis -o. CASSIOD. hist. 1, 14 p. 911^{D} *Christus natus est* non incisionibus aut divisionum -bus. *Leumann.*

effōco, -āre. [*ab* ex *et* faux. *cf. c.* offocare. *W.*] [*dub.*: SEN. dial. 10, 2, 4 bonis suis -antur (*A*, of- *ex codd. dett. Georges*, suf- *Gruter*). FLOR. epit. 2, 11, 6 -andas ... fauces *B* (of- *Jord.*, *Roßbach*). SEN. dial. 6, 24, 5 -atur *Haase* (effugatur *trad.*, suf- *Madv.*, of- *Georges, Hermes*)].

i. q. suffocare: *proprie*: ITALA Matth. 18, 28 (Orig. in Matth. 14, 13 p. 1218) invenit unum de conservis suis, qui debebat ei denarios centum et -bat eum dicens (κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, VVLG. tenens suffocabat eum. *ad quem l.* ORIG. in Matth. 14, 13 p. 1218 ideo, arbitror, -bat eum, quoniam *eqs. ibid.* non ... -ret conservum suum, nisi *eqs.* [*gr. p. 1220^{A}* ἔπνιγεν ... ἔπνιγε]. *cf.* 14, 6 p. 1198 quid est -are et dicere 'redde quid debes' [*gr. p. 1196^{C}* τί δὲ τὸ 'ἔπνιγε λέγων']). *translate*: AVG. in epist. Ioh. 2, 9 p. 1994$^{med.}$ magnum semen posituri estis; non sit in agro quod -et semen (serm. 5, 1 p. 53$^{med.}$ lectiones dei ... repetantur, ne ... spinae nascantur in cordibus vestris et -ent semen, quod ibi seminatum est [of- *legi vult Hauler, Archiv 5, 1888, 143*]. *cf.* epist. Ioh. 5, 13 p. 2019$^{init.}$ exstirpate spinas ne -etur in vobis, quod seminatur, sed potius crescat seges). 5, 12 p. 2018$^{med.}$ forte nata est *caritas*, sed nondum perfecta est, nutri eam, ne -etur. serm. 10, 6 p. 96$^{init.}$ quasi dormiens -at indulgentiam. *v.* offoco. *K.-M.*

***effodio**, -fōdī, -fossum, -ere. [ex *et* fodio. *W.*] *de scriptura*: exf-: PLAVT. Aul. 709 Mil. 315. 374 (*A*, fodiri *P*). CATO agr. 31, 2 (*cod. Plin. nat. 16, 193*, eff- *cod. Catonis*). 49, 2 MARCELL. med. 25, 45. LEX Sal. 55, 2 (*pars codd.*). ecf-: PLAVT. Aul. 53 Aul. frg. 3 Cas. 455 Men. 156 Trin. 463 (*A*) CIC. rep. 2, 61. *et al.* etf- (*i.* ecf-): COLVM. 3, 13, 13 *v. p. 197, 50.* PLIN. nat. 24, 176 (*pars codd.*). 25, 148 ITALA psalm. 21, 17 (Cypr. testim. 2, 20 p. 87, 21) *cod. L.* PANEG. 12 (2), 28, 2 (*A*). *et al.* ef-: ITALA Ezech. 12, 5 (Weing.). NOT. Tir. 56, 53. 56 (*pars codd.*). GRAMM. suppl. 293, 6 -ssa ... per duas f scribendum. *de formis*: CHAR. gramm. p. 477, 5 B. *inter verba coniug. tertiae. formae coniug. quartae: inf. praes. pass.* -iri: PLAVT. Mil. 315. 374. *imperat.* -i: ITALA Ezech. 12, 5 (Weing.) *v. et p. 197, 24. perf.*: -divi: GLOSS.^{L} II Philox. EF 19. -diit: ITALA psalm. 7, 16 (Veron.). -dieris: VVLG. prov. 2, 4 (*Amiat.*). -dierit (*vel* -diret): LEX Sal. 55, 2 (*pars codd.*). *formae singulares: part. praes.* -dentes: GREG. TVR. glor. conf. 21 p. 761, 6. *perf.* -fosit: NOT. Tir. 56, 56. *part. perf. pass. pro subst.*: *p. 197, 15. 71. de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. EF 125 -ere fod⟨i⟩endo eruere. III Abstr. EF 9 -ssa subversa. II Philox. EF 19 -divi ἐξώρυξα. GLOSS. -o ἐξορύττω, ὑπορύσσω. *legitur inde a* PLAVTO, TER., CATONE *per totam latinitatem.* [*falso trad.*: CAES. Gall. 7, 73, 9 (*lege* infodiebantur).]

I *fodiendo foras vehere vel eximere, i. q. eruere*: A *aliquid terra inclusum aut infixum* (SERV. auct. Aen. 1, 443 fodere est tantum sollicitare terram, -ere hoc ipsum faciendo aliquid eruere vel invenire. *item* ISID. diff. 1, 228, *add.* cui contrarium est infodere): 1 *generatim*: PLAVT. Aul. 709 exfodio aulam auri plenam. Pseud. 413 (*in imagine*) ex hoc sepulcro vetere viginti minas -am. Trin. 783 ubi thensaurum -eris (1100 PETRON. 88, 8 POMPON. dig. 10, 4, 15 VLP. dig. 10, 2, 22 pr. VVLG. Matth. 6, 19 fures *thesauros* [διορύσσουσιν]. *et al.*). CIC. rep. 2, 61 cuius (*L. Sestii*) in cubiculo -ssum esse ... mortuum. VERG. Aen. 1, 443 quo ... Poeni -ēre loco ... caput ... equi. LIV. 22, 3, 13 -ant signum, si ad convellendum manus ... obtorpuerit (VAL. MAX. 1, 6, 6). PHAEDR. 1, 27, 3 humana -ens ossa ... canis (VLP. dig. 11, 7, 8 pr. ossa ... vel corpus [*v. infra l. 77*] -ere vel eruere). SEN. nat. 3, 17, 3 piscem vivere posse sub terra et -i, non capi (PLIN. nat. 9, 176. 9, 178 -i pisces ... altis scrobibus). COLVM. 2, 2, 20 ex agro ... -ssae glebae. 7, 9, 7 lumbricos. PLIN. nat. 8, 140 *cocleae* obrutae terra ... -ssae (*syn.* erui). 10 186 murem ... in agro. 13, 84 agrum ... repastinantem -isse arcam. 30, 54 vermem terrenum ... defodere, unde -eris (MARCELL. med. 25, 45 exfoditur). *al.* SIL. 2, 607 condita bello -unt penitus terrae. IVV. 16, 38 sacrum -dit medio de limite saxum. SVET. Vesp. 7, 3 sacrato loco vasa. FLOR. epit. 4, 12, 38 consulis corpus ... -ssum (LEX Sal. 55, 2 si quis corpus iam sepultum -erit [*v. supra l. 68*]). PAVL. sent. 5, 22, 2 qui terminos -unt vel exarant arboresve terminales evertunt. PALLAD. 2, 15, 10 -ssi ... lapides summoventur. HIER. epist. 60, 16, 3 martyrum -ssae reliquiae. COD. Theod. 15, 1, 19 (*a. 376*) -ssis nobilium operum substructionibus. 16, 10, 12, 2 (*a. 392*) erecta -ssis ara caespitibus. MARCELL. chron. II p. 97, 12 (*a. 509*) portus ... prius exhaustus caenoque -sso purgatus est. *et al.* *in similitudine de hominibus*: PLAVT. Cas. 114 (*in convicio*) ex sterculino -sse. SEN. dial. 12, 13, 3 quae (*sc. misericordia Caesaris*) cum ex ipso [hoc] angulo ... complures multorum iam annorum ruina obrutos -erit et in lucem reduxerit.

2 *speciatim*: a *massas, lapides sim. e metallis latomiisve* (*simili ratione* glaciem *infra l. 22*): PLAVT. Capt. 724 *in latomiis lapidariis* lapides -unt (PLIN. nat. 36, 174). CIC. off. 2, 13 nec lapides ex terra exciderentur ..., nec ferrum, aes, aurum, argentum -retur ([SEN. epist. 92, 31]. *cf.* PAVL. FEST. p. 331 argentum. PLIN. nat. 33, 66 *aurum* puteorum scrobibus -atur [33, 69 SIL. 1, 233. PORPH. Hor. carm. 3, 3, 49 *aurum* de metallis -atur. *in imagine*: PANEG. 12 (2), 28, 2 *aurum* nec e terrenis specubus egestum, sed e cervicibus iugulisque caesorum ... -ssum]). OV. ars 3, 125 decrescunt -sso marmore montes. met. 1, 140 quas ... recondiderat *terra* ... -untur opes. SEN. nat. 1, 17, 6 populus ipsas subit terras -ssurus obruenda. epist. 110, 9. PLIN. nat. 31, 77 *sal* -itur et e terra. 33, 5 murrina ex eadem tellure et crystallina -imus. 33, 159 *sil* -itur ... in montibus. 35, 31 *sinopis terra* -ssa e speluncis. 35, 37 *melinum* -unt ... inter saxa venam scrutantes. 35, 174 *sulpur* e cuniculis -ssum. 36, 161 *specularis lapis* puteis ... -itur e profunda altitudine. *al.* TAC. Germ. 43 ferrum (*v. supra l. 8*). PALLAD. 1, 10, 2 *harenae fossiles* cum -ssae sunt. *notā* (*v. supra l. 6*): OV. trist. 3, 10, 26 de ... lacu fragiles -antur aquae. SEN. nat. 4, 13, 8 *glacies* ex abdito -itur.

b *herbas, arbores, radices*: CATO agr. 28, 1 caveto, cum ventus siet ..., -as aut seras *arbores* (51 -to seritoque [133, 1]). 31, 2 materiem ... cum -es. 37, 4. 49, 2 *vineam* ex radicibus bene -to. 50, 1 herbas ... malas ... radicitus -to. VARRO rust. 1, 2, 9 -bat circum arbores *stolones*. 1, 27, 3 radices. LEX Quinctia (Frontin. aq. 129; *a. 9*) 41 arbores vites vepres sentes ... tollantur excidantur -antur excodicentur. COLVM. 6, 5, 3 *radicula* laeva manu -itur (*cf. Heraeus, Wochenschr. f. klass. Philol. 1917, p. 705*). 11, 3, 7. arb. 17, 3 quercus -ssa est. PLIN. nat. 17, 85 -antur arbores. 19, 97 bulbi. 24, 176 lappa ... -ssa sine ferro. *ibid.* -entem dicere oportere *eqs.* 25, 107 *verbenacam* -i sinistra manu. 25, 145 praecipiunt aliqui -ssuris *anagallida* ante solis ortum *eqs. saepius.* VAL. FL. 7, 365 Hecate Stygiis ... fontibus harpen intulit et ... scopulis -dit aristas. ANON. med. ed. Piechotta 90. PS. APVL. herb. 79, 3 H.-S. herbam gladiolum. 131, 3. *in allegoria*: AVG. de duab. anim. 1 p. 51, 8 ne religionis ... semina mihi ... insita ... fraude ... hominum -ssa ex animo pellerentur.

B *partes corporis*: 1 oculos, lumina (*per iocum de re personata: infra l. 44; allegorice: infra l. 59; de acie mentis: infra l. 65*): PLAVT. Aul. 53 oculos ... istos, improba, -am tibi. 189 cui ego ... linguam praecidam atque oculos -am domi. Capt. 464 (*v. supra l. 41*) huic die si liceat oculos -am libens. Curc. 396 catapulta hoc ictum est mihi (*sc. unoculo*) apud Sicyonem. :: nam quid id refert mea, an aulā quassā cum cinere -ssus siet? Men. 156 oculum -to per solum mihi. Mil. 315 iuben tibi oculos -iri (*v. p. 195, 35*). 374 non possunt mihi minaciis tuis ... oculi -iri (*v. p. 195, 35*). Trin. 463 oculum ego -am tibi. TER. Eun. 740 oculi ilico -entur. CIC. rep. 3, 27 ALF. dig. 9, 2, 52, 1 *bis.* CATVLL. 108, 5 -ssos oculos voret atro gutture corvus. CAES. Gall. 7, 4, 10. SALL. hist. frg. 1, 44 M. Mario ... oculi -ssi. 1, 88. VERG. Aen. 3, 663 *Polyphemus* luminis -ssi ... lavit ... cruorem. SEN. contr. 10, 5, 6 oculo -sso (off- *var. lect.*). SEN. Oed. 973 benef. 5, 24, 3. LVCAN. 2, 185 -dit (*Ω*, -fudit *ZM*) ... lumina *Marii* (*syn.* evolvit ... orbes). 6, 542 -isse orbes (fudisse *O*). PLIN. nat. 30, 99. STAT. Theb. 11, 504 di quos -sso (effesso *P*) ... ore rogavit Oedipodes. 11, 585 -ssae (offensae *P*) squalent vestigia lucis. SVET. Aug. 27, 4 *al.* FLORENT. dig. 18, 1, 43, 1 luminibus. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 17 *iniquitas* utrumque oculum -ssura et omnem dentem excitatura. ITALA iud. 16, 21 (Lugd.) -erunt (off- *cod.*) oculos eius (ἐξέκοψαν, VVLG. eruerunt). AMM. 18, 7, 5 *leones* amissis oculis, quos unguibus crebro lacerantes -unt, *eqs. al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 12 St. (*proverb.*) si cornici oculos -as. VVLG. IV reg. 25, 7 (עִוֵּר). prov. 30, 17 (יִקְּרוּ). PS. RVFIN. in Am. 1, 1 p. 1058^{C} omnino quasi discernendi luminibus -ssis (*v. supra l. 42*) tenebras, quibus se induerat, populus diligebat. *et al.* *locutione translata: aliquid insigne exstinguere*: CIC. nat. 3, 91 hi duo illos oculos orae maritumae (*sc. Corinthum et Carthaginem*) -erunt. VELL. 2, 52, 3 -ssum ... alterum Romani imperii lumen (*sc. Pompeium*). PS. LACT. mort. pers. 8, 4 ut -rentur ... lumina senatus (*sc. necarentur senatores locupletissimi*). OROS. hist. 1, 13, 2 *Minotaurum* -ssis Graeciae luminibus (*sc. nobilium Atheniensium filiis*) saginabant.

fere i. q. obcaecare: LABER. mim. 74 oculos -ere ut posset splendore aereo (*i. clipei contra solem positi*). 75 radiis solis aciem -dit luminis. *in imag. de philosophis*: SEN. epist. 88, 45 illi non praeferunt lumen, per quod acies derigatur ad verum, hi oculos mihi -unt.

2 *partes interiores*: PLAVT. Cas. 455 -ere hercle hic volt, credo, vesicam vilico (*sc. deosculando*). OV. am. 2, 14, 27 (*de mulieribus fetus removentibus*) vestra quid -itis subiectis viscera telis (SEN. Thy. 10 visceribus ... pascit -ssis aves). SEN. Herc. O. 947 -at avidus hinc et hinc vultur fibras.

3 *dentes*: RVFIN. hist. 6, 41, 7 p. 603, 5 dentes primo ... ei (*sc. Apolloniae*) omnes -erunt (*gr.* τοὺς μὲν ὀδόντας ... κόπτοντες τὰς σιαγόνας ἐξήλασαν).

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *fodiendo aperire vel sursum deorsum versare*: **A** *proprie*: **1** *plana velut terram, solum sim., i. q. suffodere* (*absolute v. l. 24*): VERG. georg. 1, 497 *agricola* -ssis mirabitur ossa sepulchris. OV. met. 11, 186 *famulus Midae* secedit humumque -dit (TAC. ann. 2, 61. 13, 35. SVET. Nero 19, 2 rastello). LIV. 22, 51, 8 inventi . . . *saucii* mersis in -ssam terram capitibus (PAVL. FEST. p. 29. COLVM. 2, 2, 10 superiecta terra, quae fuerat -ssa [PLIN. nat. 10, 202 *feles* excrementa sua -ssa terra obruunt]. LVCAN. 3, 346 PLIN. nat. 17, 47. PALLAD. 2, 13, 7 [*syn.* pastinetur]. *et al.*). SEN. Oed. 550 -ssa tellus (PETRON. 128, 6 v. 2 -ssa . . . protulit aurum in lucem tellus. SIL. 2, 410. GREG. TVR. glor. conf. 21 p. 761, 6 -ere tellurem ungulis nitebantur. *ibid.* accepto sarculo -dentes [*v. p. 195, 49*] aperuerunt criptam. *et al.*). COLVM. 3, 11, 3 quod superest . . . soli, rastris licet -ere (11, 3, 13 PALLAD. 14, 168). MELA 3, 106 ubi aliqua pars *collis* eruta est, solent imbres spargi . . ., donec -ssa repleantur. STAT. Theb. 4, 245 *equorum ungulis* -ssas . . . harenas (6, 526 -ssae [effusae *P*] longe sparguntur harenae). Ach. 1, 477 *Achilles* -ssa reptans nive. TAC. ann. 16, 3 -sso agro (*v. infra l. 75*). PLIN. epist. 7, 27, 11 locum -i iubeant (SERV. Aen. 1, 443). IMP. AVRELIAN. epist. Vopisc. Aurelian. 47, 3 Tiberinas exstruxi ripas, vadum alvei tumentis -di. PALLAD. 1, 34, 7. CLAVD. rapt. Pros. 2, 164 -ssi . . . campi. COD. Theod. 10, 18, 2, 1 (*a. 380*) nec tamen . . . aliena -at, aut in locis non sui iuris . . . rimetur. GREG. TVR. glor. mart. 62 p. 530, 27 hic -e (-i *cod. 3*) et invenies corpus sancti. *t. t. agric., i. q. oblaqueare*: PALLAD. 3, 24, 10 *beta* amat frequenter -i (*cf.* 3, 25, 14 neque exarari neque -i desiderant *mela*). 4, 1, 4 aliqui infra terram semipedis spatio -ssae viti surculos inserunt (8, 1. 13, 2 vites . . . pastina . . . -ere).

2 *erecta velut montes, parietes sim., i. q. perfodere*: TAC. ann. 15, 42 *Nero* -ere . . . iuga conisus est. SVET. Claud. 20, 2 partim -sso monte, partim exciso (CYPR. Demetr. 3 p. 353, 3 de -ssis et fatigatis montibus eruuntur marmorum crustae. ARNOB. nat. 2, 40 p. 80, 27 altos montes). ITALA Ezech. 12, 5 (Weing.) efodi (*v. p. 195, 45*) tibi parietem (διόρυξον, VVLG. perfode. AVG. serm. ed. Mai 61, 4 furem qui dormienti -at parietem).

B *corpus hominis, membra sim.* (*i. q. perforare v. infra l. 38. 41; i. q. confodere infra l. 44. 45*): ITALA psalm. 21, 17 (Cypr. testim. 2, 20 p. 87, 21 *al.* Comm. apol. 270) -erunt manus meas et pedes (ὤρυξαν, VVLG. foderunt). CYPR. ad Donat. 10 p. 11, 25 ungula *martyrem* -ens, eculeus extendens *eqs.* (laps. 13 p. 246, 18). ARNOB. nat. 4, 7 p. 146, 23 *Pertunda* praesto est virginalem scrobem -entibus maritis. HIL. trin. 10, 14 p. 352[B] compuncta aut -ssa corpora dolent. AMBR. Iac. 2, 11, 50 -ssis ulceribus sanguis effusus. DRAC. Romul. 5, 241 cicatrices . . . pectoris -ssi. IORD. Rom. 236 filius hostilibus telis -ssus. 361 quem XVI vulneribus . . . -ssum perimit.

III *i. q. fodiendo efficere*: PLAVT. Amph. frg. 12 scrobes -to plus sexagenos in die (Aul. frg. 3 COLVM. arb. 4, 3 PLIN. nat. 9, 166. *et al.*). VERG. georg. 4, 43 *apes* -ssis . . . latebris sub terra fovere larem. Aen. 1, 427 portus alii -unt. SEN. nat. 1, 14, 1 caeli recessus est similis -ssae in orbem specus (TAC. ann. 12, 57). COLVM. 3, 13, 13 -ssus (et fusus *trad.*) sulcus (arb. 4, 3). 11, 3, 8 puteus . . . -endus est (VEG. mil. 4, 10 p. 135, 12 PALLAD. hist. mon. I 27 p. 313[B] [*gr. p. 124, 16 B.* ὠρύξαμεν]. *al.*). COLVM. 11, 3, 10 gradum -ere tribus pedibus. LVCAN. 10, 19 -ssum tumulis . . . antrum (MART. 13, 60, 1 gaudet in -ssis habitare cuniculus antris). TAC. ann. 11, 20 rivos. SVET. Nero 48, 4 -ssae cavernae. Dom. 4, 2 -sso et circumstructo . . . lacu (ITALA Ier. 2, 13 [Cypr. testim. 1, 3 p. 41, 8 *al.*] -erunt sibi lacus detritos [ὤρυξαν, VVLG. foderunt]. VVLG. psalm. 7, 16). CLAVD. DON. Aen. 1, 445 p. 90, 28 cum fundamenta -rent (*aliter infra l. 64*). VVLG. II par. 26, 10 -it cisternas (חָצֵב). *et al.* *per allegoriam*: AMBR. hex. 1, 8, 30 p. 30, 11 non tibi ipse foveam pravus interpres -as.

IV *i. q. fodiendo delere, evertere*: TERT. pudic. 17 p. 258, 17 (*alleg.*) fundamenta (*v. supra l. 59*) eius (*sc. moechiae*) ab apostolo -ssa (*Gel.*, effusa *cod.*). ITALA deut. 12, 3 (Tert. scorp. 2 p. 148, 11) -etis aras eorum, evertetis . . . staticula . . . et excidetis lucos (κατασκάψατε, VVLG. dissipate). VVLG. Sirach 28, 17 domos (*aliter l. 74*) magnatorum -dit (*LXX 28, 14* κατέστρεψε). II Macc. 14, 32 altare -am (κατασκάψω). PSALT. Rom. 79, 17 *vinea* (*sim.*) incensa igni et -ssa manu . . . peribunt (ἀνεσκαμμένη, VVLG. suffossa). AVG. c. Pelag. 4, 6, 15 p. 537, 23 deserta et exterminata -ssa (*v. p. 195, 50*).

V *singularia*: *sensu fodiendi evanido, i. q. perquirere* (*cf. supra l. 2 sqq.*): CAES. civ. 3, 42, 5 frumentum . . . omne conquisitum, spoliatis -ssisque eorum domibus (*aliter supra l. 67*) per equites comportarat. TAC. ann. 16, 3 *v. supra l. 18.* *i. q. expungere?* (*cf. supra l. 63 sqq.*): PETRON. 4, 3 ut studiosi iuvenes lectione severa irrigarentur, ut verba atroci stilo -rent (*vix quasi fodiendo in ceram 'litteras exarare'*). *in arte sculpendi*: ARNOB. nat. 6, 14 p. 226, 16 *simulacra* serris, furfuraculis, asciis secta, dolata, -ssa.

compos.: pereffodio. *deriv.*: effossio. *Brandt.*

effoedo, -āre. [ex *et* foedo. *W.*] *i. q. graviter foedare*: AVG. serm. ed. Mai 150, 2 dum ille (*sc. satelles Herodis*) lacteos artus *infantium* furibundus elideret atque inter ipsas preces sanguine natorum maternos oculos -ret. *K.-M.*

***(effor),** -ātus sum, -ārī. [ex *et* for. *W.*] *de originatione*: VARRO ling. 6, 53 *v. p. 199, 25.* PAVL. FEST. p. 81 -ari et -ta a fando, quod ipsum ex Graeco ὡς φάτο. *de scriptura*: SCAVR. gramm. VII 26, 13 in semivocalibus geminant praepositiones primam sequentis verbi litteram, ut effatus, non exfatus, nec ecfatus, ut quidam putaverunt. et f- (*i.* ecf-): ENN. ann. 59 PACVV. trag. 292 VARRO Men. 494 VERG. georg. 4, 450 (*M*). ecf-: ENN. scaen. 170 (*Vat. manu pr., ut vid.*, haec f- *rell.*). *de formis*: CHAR. gramm. p. 464, 30 B. (*inter depon.*). p. 479, 14 (*inter verba media*). *formae usitatae*: -atur, -are, -ari, -tus. *part. praes.*: APVL. mund. 17 PAVL. NOL. epist. 45, 6 p. 385, 1 MART. CAP. 6, 587 *al.* *rariores*: DIOM. gramm. I 379, 25 ut apud Cavium reperimus -or dictum. GLOSS. *v. infra l. 26.* -aris: APVL. met. 7, 25. -amur: CASSIOD. var. 1, 5, 2. -amini: ARNOB. nat. 7, 44 p. 278, 17. -antur: VARRO ling. 6, 53. -arier: AVSON. rhop. p. 19, 15 P. -bor: LVCR. 5, 104 STAT. Theb. 11, 92. -bere: LVCAN. 8, 347. -bitur: HIER. epist. 106, 75, 8 VVLG. prov. 18, 23. -bimur: CIC. ac. 2, 97. -buntur: VVLG. psalm. 93, 4. *gerund.*: CIC. Att. 13, 42, 3 LIV. 5, 15, 10. *de notione*: PAVL. FEST. p. 80 -ta elocuta. p. 121 liberata ponebant pro -ta, hoc est locuta. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 33 B. prodidit, elocutus est, -tus est, orsus est. HIER. epist. 106, 75, 8 pro 'pronuntiabit' in Graeco φθέγξεται vos legisse dixistis, quod verbum, sive dicas 'pronuntiabit' sive '-bitur' sive 'loquetur', id ipsum significat. GLOSS.[L] III Abstr. EF 20 -ta locuta. III Abol. EF 13 -tus elocutus. II Philox. EF 1 -atur ἐκλαλεῖ. GLOSS. -or ἐκφθέγγομαι. -tus sum ἐξεῖπον. ἐξέφηνα. *legitur inde ab* ENNIO, PACVVIO, VARRONE. *vox imprimis poetarum et augurum est.* [*dub.*: CIC. de orat. 3, 153 nec prolem aut subolem aut -ari (fari *L*, *vulg.*, *Quint. inst. 8, 3, 27*) aut nuncupare].

I *i. q. eloqui, loqui, dicere* (*fere i. q. pronuntiare, exclamare: l. 44. 45. 52. 54. 62. 64. 72*): **A** *aliquid vel absolute* (*aliquem: p. 199, 3. passive l. 80 sqq. de rebus: l. 57. 75. 78*): ENN. ann. 47 haec -tus pater . . . repente recessit (59 [*v. supra l. 6*]. VERG. Aen. 4, 499. 5, 653. 7, 274. 9, 641 simul haec -tus [LVCAN. 6, 246 simul haec -atur]. *al.* GERM. 131 SIL. 9, 484. HIST. Apoll. 48 p. 107, 2 coepit in conspectu Dianae haec -ari. *al.*). ann. 176 tum cum corde suo divum pater atque hominum rex -atur. scaen. 170 non potest -ari tantum dictis, quantum factis suppetit ([*an pass.? v. infra l. 80*]. VERG. georg. 4, 450 tantum -tus. Aen. 6, 262. 547. 10, 256 *al.* VAL. FL. 6, 600). VARRO Men. 494 vix -tus erat (APVL. met. 2, 26 vix -tum me . . . insequuntur). CIC. dom. 141 neque *iste* verbum ullum solemne potuit -ari. rep. 5, 1 quem . . . ille (*Ennius*) versum . . . tamquam ex oraculo mihi quodam esse -tus videtur (div. 1, 81 ferunt ex oraclo -tam esse Pythiam: 'ego' *eqs.*). ac. 2, 97 non impetrent, ut verum esse concedat *Epicurus*, quod ita -bimur: 'aut vivet' *eqs.* LVCR. 5, 104 sed tamen -bor. VERG. Aen. 2, 524 sic ore -ta *Hecuba Priamum* recepit ad sese ([3, 463 sic ore -tus. SIL. 17, 343]. 4, 30 sic -ta *Dido*. 6, 197. 7, 135 sic deinde -tus. 9, 22 et sic -tus. 9, 293 tum sic -atur. *al.* STAT. Theb. 9, 668 APVL. met. 4, 31 *al.* DRAC. Romul. 8, 556 *al.*). Aen. 4, 76 incipit -ari (DRAC. Orest. 163 *cf. l. 36*). 4, 456 hoc visum nulli, non ipsi -ta sorori est *Dido*. 8, 443 nec plura -tus (11, 98. 12, 896 SIL. 2, 242. 11, 257). 9, 734 fervidus ira -atur: 'non' *eqs.* 10, 298 quae talia postquam -tus Tarchon (10, 522 -atur talia supplex: 'per' *eqs.* VAL. FL. 4, 740. CLAVD. 3, 85 Megaera . . . horrisonis -atur talia dictis). 12, 601 multa (SEN. Phaedr. 1004 multa secum. APVL. met. 2, 13). LIV. 5, 15, 10 celanda -ando. SEN. Herc. O. 1607 *v. p. 199, 11.* Oed. 849. Phaedr. 606 animusne cupiens aliquid -ari nequit. 640 -are aperte. 875. 999 mortis . . . ordinem. Phoen. 265 facinus ignotum, efferum, inusitatum -are. Thy. 633 -are et istud pande . . . malum. 640 LVCAN. 3, 435. 8, 347 nil animis fatisque tuis -bere dignum. PETRON. 119 vers. 19 pudet -ari perituraque prodere fata. SIL. 6, 118. 15, 274 Laelius -atur: 'macte' *eqs.* HOMER. 54 -ari . . . verens *Calchas* . . . haec ait. STAT. Theb. 11, 92. SVET. Nero 49, 3 *Nero* trepidanter -tus: 'ἵππων' *eqs.* APVL. met. 2, 20 instantia Byrrhaenae, quae eum . . . ingratis cogebat -ari, perfecit, ut vellet. mund. praef. quidam deorum maiestate completi -antur ceteris, quae . . . vident. 17 -antes futura. 37 Orpheus . . . hanc -ari potestatem volens his de eo (*Saturno*) verbis canit *eqs.* CYPR. GALL. gen. 159 cui deus -atur. PANEG. 9 (12), 1, 3. ARNOB. nat. 4, 34 p. 168, 22 *Iovis* vos nomen -ari non sine metu decuit. *ibid.* p. 169, 6. 7, 44 p. 278, 17 qui, -amini, dii quaeso. PS. AVR. VICT. epit. 13, 10 cornicem e fastigio Capitolii Atticis sermonibus -tam esse: 'καλῶς ἔσται'. AVSON. 406, 43 *al.* VVLG. psalm. 93, 4 -buntur et loquentur iniquitatem. prov. 18, 23 (*syn.* loquetur). PRVD. perist. 10, 924 -are quidvis ac perora et dissere. PAVL. NOL. epist. 45, 6 p. 385, 1 linguis -antibus dabunt voces. AVG. civ. 15, 25 p. 114, 12 D. *al.* serm. 215, 3 p. 1073[extr.] (*seq.* enarrandam). MART. CAP. 6, 587. PROSP. in psalm. 109, 1 p. 318[B] hoc . . . David ipse . . . -tus est dicens *eqs.* CASSIOD. inst. div. 30 p. 1145[A] quod virtus sanctae trinitatis -atur. VIRG. gramm. epitom. 4 p. 14, 18 Lupi . . . ita -antis: *seq. versus. al.* *passive*: ENN. scaen. 170? *v. l. 38* (*cf. J. B. Hofmann, De verb. depon. p. 33*). LIV. 1, 24, 6 multis . . . verbis quae longo -ta carmine non operae est referre. AVG. epist. 242, 2 p. 564, 22 quamquam . . . maiestas illa . . . cogitari possit, a nullo autem possit -ari (APON. 1 p. 3 satis et ultra quam -ari potest. GREG.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TVR. vit. patr. 19 praef. p. 736, 3 beneficiorum carismata ... nec verbis -ari ... poterunt). GREG. TVR. Franc. 10, 24 p. 436, 26 quae viro ... sunt -ta. *aliquem*: AVSON. rhop. 15 omnipotentem.

B *pendet interrogatio indirecta* (*dir.: infra l. 7 et 8?*): PACVV. trag. 292 -are quae cor tuum timiditas territet. VERG. Aen. 6, 560 quae scelerum facies, o virgo, -are, quibusve *eqs.* HOR. epod. 17, 37 quae finis aut quod me manet stipendium? -are. SEN. Ag. 414 -are, casus quis rates hausit meas aut quae maris fortuna dispulerit duces. Herc. f. 427 -are, quod ... thalamis parem regale munus. Herc. O. 748 -are, quis me casus insontem premat. 1607 -are casus ... Herculeos (*v. p. 198, 56*) ... voltuque quonam tulerit Alcides necem. Oed. 328 quid sit, parens, -are. 798. Phaedr. 859 -are aperte, quis gravet mentem dolor. Tro. 167. 359. APVL. met. 7, 25 quin potius -aris, ubi puerum ... occultaris. CARM. epigr. 492, 8 (*s. III*) qualis fuerit vita *Aeliae* ... si possem -ari. CYPR. GALL. gen. 1493 fratribus -atur venturus quis foret ordo. AVG. grat. Christ. 1, 1 p. 125, 7. CASSIOD. var. 1, 5, 2 spectabilitati tuae praesentibus -amur oraculis quatenus *eqs.*

C *acced.* de: COLVM. 10 praef. 4 membra, de quibus aliquid possumus -ari. APVL. met. 11, 24 -ari de eo ... prohibeor. HIER. epist. 22, 41, 3 parvuli, de quibus in Esaia salvator -atur: *seq. 8, 18.* VIRG. gramm. epitom. 9 p. 70, 21 de quibus (*sc. nomine et verbo*) in superioribus ... sufficienter -ti sumus.

II *technice in rebus sacris (passive semper): de auguribus, qui sanctum locum fando consignant eximuntque* (*cf. Wissowa, Relig. u. Kultus d. Römer², p. 472 adnot. 3*): VARRO ling. 6, 53 hinc (*sc. a fando*) -ta dicuntur qui augures finem auspiciorum caelestum extra urbem agri⟨s⟩ sunt -ti ut esset. hinc -ari templa dicuntur; ab auguribus -antur qui in his fines sunt. PAVL. FEST. p. 157 itaque templum est locus ita -tus aut ita saeptus, ut *eqs.* SERV. auct. Aen. 1, 13 Ostiam ... veteres consecratam esse voluerunt ... ut si quid bello navali ageretur, id auspicato fieret ex maritima et -ta urbe. 1, 446 ita templa faciebant, ut prius per augures locus liberaretur -returque. 2, 692 augurum -ta. 3, 463 '-tus' ... verbo augurali usus est, quia scit loca sacra, id est ab auguribus inaugurata -ta dici. 4, 200. SERV. Aen. 6, 197 proprie -ta sunt augurum preces, unde ager post pomeria, ubi captabantur auguria, dicebatur -tus. MESSALLA gramm. frg. dub. 8 p. 429, 3 F. (Gell. 13, 14, 1) pomerium est locus intra agrum -tum. CIC. leg. 2, 21 urbem ... et agros et templa liberata et -ta *augures* habento. Att. 13, 42, 3 opinor augures nihil habere ad templum -andum (afflandum *trad.*). LIV. 10, 37, 15 fanum ... id est locus templo -tus. GELL. 13, 14, 4 intra -tos urbi fines. *adde p. 198, 20; cf. l. 32. 38.* *per imaginem*: MACR. Sat. 1, 24, 12 sibi belli isti homines (*i. litteratores*) certos scientiae fines et velut quaedam pomeria et -ta posuerunt.

part. perf. **effātum**, -ī *n. pro subst.* (*v. et l. 33. 44*): **1** *apud philosophos fere i. q. enuntiatum, placitum* (GLOSS.ᴸ II Philox. AV 12 auctoritas -um ἀξίωμα): CIC. ac. 2, 95 quidquid enuntietur (id autem appellant axioma, quod est quasi -um). *ibid.* ubi est illa definitio, -um esse id, quod aut verum aut falsum sit. SEN. epist. 117, 13 non corpus ... est, quod nunc loquor, sed enuntiativum quiddam de corpore, quod alii -um vocant, alii enuntiatum, alii dictum. Ps. APVL. herm. 1 p. 265 quam (*sc. speciem orationis pronuntiabilem*) vocat Sergius -um, Varro proloquium, Cicero enuntiatum *eqs.*
2 *fere i. q. vaticinium, oraculum*: CIC. leg. 2, 20 quod (*sc. genus sacerdotum*) interpretetur fatidicorum et vatium -a incognita. AMM. 19, 12, 15 -a Delphorum. 28, 1, 7 recolebant in auribus eius parentis -a.

syn. et coniunct.: ait: *p. 198, 63.* dicere: *p. 198, 78.* disserere: *p. 198, 74.* enarrare: *p. 198, 76.* liberare: *supra l. 32.* loqui: *p. 198, 73 bis.* pandere: *p. 198, 59.* perorare: *p. 198, 74.* prodere: *p. 198, 61.*

deriv.: effabilis, effamen, effatio, effatus. *Bannier.*

effora. *dub. signif.*: VEN. FORT. Mart. 3, 467 quanto zona ... lapidum radiabat honore? cycladis (*nomin.*) aut qualis cataclyzis -a rasis?

efforēs *nomin. et acc. adi.* *ab* ex *et* foris. *i. q. qui prociderunt* (*sc. oculi morbo*): ORIBAS. syn. 8, 14 p. 218 sequitur ... in ipso tumore cerebri ab inflammatione robur nimius et oculi -es efficiuntur (*desunt La, gr.*). 8, 61 tit. p. 259 ad oculos si foris -es fiunt (περὶ ἐκπιεσμοῦ). *ibid.* exprimuntur oculi interdum ita, ut permaneant -es (*gr. 8, 52 p. 456, 3* ἐκπιέζονται οἱ ὀφθαλμοὶ ... ὥστε διαμένειν ἐξέχοντας). *adv.* eforis *v. sub voce.*

efformo, -āvī, -āre. *ab* ex *et* formo. *i. q. formare*: EPIST. pontif. 319 (*Innoc. I*) Migne 20 p. 612ᴬ *deus* ipse corpus suum in virginis utero -vit.

efforo, -āre. [ex *et* foro. *W.*] *i. q. perforare*: COLVM. 9, 1, 3 sive ... arboris truncus, sive ut crassitudo postulavit, fissilis stipes compluribus locis per latus -atur et ... erigitur. *K.-M.*

effossio, -ōnis *f.* [*ab* effodio. *W.*] GLOSS. ἐξόρυξις. *i. q. actio effodiendi*: RVFIN. hist. 8, 14, 13 p. 785, 9 obtruncationes membrorum, -es oculorum et ... specialia inferre supplicia gestiebat (κεντήσεις τε καὶ ἐξορύξεις). COD. Theod. 10, 19, 10 (= Iust. 11, 7 [6], 3; *a. 382*) saxorum venam laboriosis -bus persequuntur. GREG. M. moral. 5, 7 p. 683ᴮ in -e *thesauri.* 31, 53 p. 603ᴬ (*ad Vulg. Iob 39, 21* terram ungula fodit *equus*) de huius ungulae -e. *i. q. eversio* (*v. p. 197, 63 sqq.*): AVG. c. Pelag. 4, 6, 15 p. 537, 25 numquid haec (*sc. deserta, exterminata, effossa, v. p. 197, 71*) pro meritis desertionis, exterminationis, -is suae.

GLOSS.ᴸ II Philox. EF 18 **effo[t]ui** ἐξέθαλψα.

GLOSS. II 578, 8 **effractabilis** hus brycil (*anglos.*).

effrāctārius, -iī *m.* *ab* effractus, effringere. *i. q. effractor*: SEN. epist. 68, 4 vile videtur, quicquid patet, aperta -us praeterit. *cf.* NOT. Tir. 81, 30 enfractarius.

effrāctor, -ōris *m.* [*ab* effringere. *W.*] *i. q. fur, qui loca clausa effringit* (ARNOB. confl. 2, 27 p. 310ᴮ -r est homo aliena rapiens [sapiens *trad.*] habenti. ISID. orig. 10, 92 -r quod sit expugnator claustrorum. GLOSS.ᴸ II Philox. EF 13 -es θυρεπανυκται [*i.* -οῖκται]. GLOSS. fur domus frangens): SATVRN. dig. 48, 19, 16, 5 tempus discernit ... -em ... diurnum a nocturno (PAVL. dig. 47, 18, 2). VLP. dig. 47, 17, 1 (= coll. Mos. 7, 4, 2) fures ... vel -es vel ceteri his similes. 47, 18, 1, 2 saccularii ... derectarii ... -es. *ibid.* -em ..., qui effracto perforatoque pariete pecuniam abstulerat. *ibid.* PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 cognoscit praefectus vigilum de incendiariis, -bus, furibus, raptoribus, receptatoribus. DIG. 47, 18 tit. de -bus et expilatoribus. FIRM. math. 3, 11, 13 p. 179, 4 fures aut -es *eqs.* 4, 7, 3 p. 206, 27. 4, 14, 7 p. 226, 13 -es, fures ... latrones, homicidae *eqs.* 4, 14, 10 p. 227, 7. 5, 6, 9 p. 63, 14. 6, 31, 6 p. 150, 26 famosos domorum -es. PRISC. rhet. 6, 19 p. 555, 43 furem atque -em (*cf. Rhet. gr. ed. Spengel II p. 11* τοιχωρύχον). AVG. de mend. 9, 14 p. 498ᵐᵉᵈ· frangimus ianuam cum -bus. op. monach. 13, 14 p. 560ⁱⁿⁱᵗ· nec furtum faciebat nec -r aut latro erat. in psalm. 145, 15 p. 1894ᵐᵉᵈ· malefici, -es, adulteri, corruptores. serm. 62, 10, 15. 125, 5 ex -e erit metallicus. *ibid.* 259, 5. 357, 5 times, ne fur obrepat, ne -r invadat. serm. ed. Mai 37, 2. 53, 1 invenit *Christus* occasionem quasi subtilis fur -r. SALV. gub. 7, 91 -es claustrorum et ostiorum. SIDON. epist. 9, 7, 5 scrinia tua ... -um manus ... populabitur. LEX Burg. extr. 19, 1 caballorum fures et -es domuum (*item ibid.*). lib. const. 29 tit. (= Rom. 18 tit.) de superventoribus et -bus. 29, 3 -es omnes, qui aut domos aut scrinia exspoliant. *translate*: GREG. TVR. Franc. 4, 51 p. 187, 5 *Charigyselus* conpetitor rerum alienarum testamentorumque -or.

GLOSS.ᴸ II Philox. EF 14 **effractorius** θυρεπανυκτης (*i.* -οίκτης). *v.* effractarius.

effrāctūra, -ae *f.* *ab* effringere. *i. q. actio effringendi claustra, sc. ad furtum faciendum*: SCAEV. dig. 38, 2, 48 qui libertum -ae crimine accusavit *eqs.* PAVL. dig. 1, 15, 3, 2 -ae fiunt plerumque in insulis in horreisque, ubi *eqs.* coll. Mos. 10, 9, 1 (= COD. Iust. 4, 65, 1, *a. 213*) dominus horreorum periculum vis maioris -ae (-am *Iust. VC*, ex fractura *PR*) latronum, ⌞conductori⌟ (*Iust.*) praestare non cogitur. AVG. catech. rud. 16, 25 ab egestate ... in furta et -as et ... in latrocinia prosiliunt. serm. ed. Mai 21, 2 detestabilibus operibus ... homicidiis, -is, adulteriis. LEX Sal. 11 tit. de furtis ingenuorum vel -is (inf- *var. lect.* 12 tit. servorum). 11, 3. 27, 23 (*Ea*). *Brandt.*

effragro *v.* efflagro. **effrēnātē** *v.* effreno.

effrēnātio, -ōnis *f.* *ab* effrenare. *nonnisi translate: i. q. immoderatio, libertas sim.* *tam hominum quam rerum:* CIC. Phil. 5, 22 quae -o impotentis animi! de orat. 3, 205 vox quaedam libera, atque etiam -o (*M*, effrenatior *O, Quint. inst. 9, 1, 32 v. p. 201, 20*) augendi causa. PAVL. MED. bened. 1, 9 p. 717ᶜ (*ad gen. 49, 4* 'effusus es sicut aqua') *Iacob* -em illius populi mente considerans, qui nequaquam ... coercitus est. BOETH. arithm. 1, 32 p. 66, 16 nimiam cupiditatem iraeque immodicam -em quasi quidam rector animus ... astringit. ENNOD. epist. 7, 25, 1 p. 192, 16 per -em sortitur genium plus placendi *diligentia.* GREG. M. moral. 2, 40 p. 575ᴬ *diabolus* a sua pestifera -e corripitur. *acced. genet. obiect.*: GREG. M. moral. 6, 36 p. 749ᶜ lingua infidelium ab -e suae loquacitatis obmutescet. 7, 36 p. 787ᴬ mentem ad libidinum -em trahit *luxuria.* 23, 19 p. 263ᴮ appetitae ostensionis vis ad -em locutionis impellit.

effrēnātus *v.* effreno.

effrēnis -e. [*ab* ex *et* frenum. *W.*] *compar. v. sub* effrenus. NOT. Tir. 93, 89 frenum, -is. [CLAVD. carm. min. 28, 20 infrenis (*VG*, eff- *codd. dett.*). ISID. eccl. off. 2, 2, 2 infreni lingua (eff- *var. lect.*).]
i. q. freno liberatus, immoderatus sim. (GLOSS.ᴸ III Abol. EF 20 sine freno, praeceps): **1** *proprie de bestiis*: PLIN. nat. 8, 171 gignitur ... mula ... equo et asina, sed -is et tarditatis indomitae. IVL. VAL. 1, 9 p. 20, 4 tergum quadrupedis insultat -emque eum ... Alexander circumducit. PRVD. psych. 179 per effusas ... Superbia turmas -i volitabat equo (CASSIAN. conl. 24, 5, 1 velut equi -es per diversa pervolitant). **2** *translate de hominibus et rebus* (*acced. abl. l. 78*): PANEG. 10 (4), 35, 3 populi Romani vis ... non licentia -is exultat. PRVD. c. Symm. 1, 518 *urbem Romam* paenitet ... dicionis *in Christianos* -is. CYPR. GALL. gen. 434 turbae. GREG. TVR. Franc. 2, 42 p. 104, 21 Ragnacharius rex ... -is in luxuria. Mart. 2, 53 p. 627, 15 civis quidam -is factus conabatur fugire. *v.* effrenus.

effrēno, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* frenum. *W.* (*sed potius ab* effrenatus *per retrogradam q. v. derivationem formatum*)]. NOT. Tir.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

93, 88ᵃ. *scripturam* exfr- *v. l. 10.* *i. q.* *freno liberare*: SIL. 9, 496 ventis positus custos *Aeolus* ... Volturnum in proelia ... -at. *translate de affectu*: IREN. 1, 25, 4 *quidam* in tantam insaniam -ti sunt, uti et omnia ... in potestate habere ... dicant (GREG. M. moral. 3, 41 p. 621ᴬ *maledicus* in sui salutem iniuria persecutoris -atur). GREG. M. moral. 10, 25 p. 935ᴬ contra catholicos haeretici semper -antur (14, 27 p. 1053ᶜ contra iustos iniquitate *diabolus* -bitur). *? intransitive, fere i. q. effrenatum esse, insanire*: CHIRON 258 *freneticus equus* subito persaliet, praesepium exilit vel parietibus et exfrenat (ut exfrenat⟨us⟩ *Heraeus, cf. Veg. mulom. 2, 3. nota popularem etymologiam*) et inregibilis impingit.

part. perf. pass. ***effrēnātus**, -a, -um; *fere pro adi.* *scribitur* ecf-: CIC. rep. 1, 53. 6, 1 (*codd. Non.*). Tusc. 3, 11 (*GV*). off. 1, 90 (*V*). *de formis*: *compar.* -ior: LIV. 3, 50, 7 QVINT. inst. 9, 2, 3. *v. et infra l. 19.* *superl.* -issimus: SEN. epist. 85, 4. 88, 19. *de notione*: ISID. orig. 10, 92 -us ab eo quod sit praeceps et pronus et sine freno rationis. GLOSS.ᴸ III Abol. EF 8 inmoderatus arreptus. I Ansil. EF 143 (*an* efferus?) f⟨e⟩rinus factus, hoc est mente ferus. GLOSS. -us, -a ἀχαλίνωτος. [CIC. de orat. 3, 205 -ior *O, Quint. inst. 9, 1, 32, et legit et ipse repetit 9, 2, 3; v. l. 61*; effrenatio *recte M, v. p. 200, 55*)].

i. q. frenis solutus, indomitus, immoderatus sim.: A *proprie de equis*: LIV. 37, 41, 10 ut *equi* repente velut -i passim incerto cursu ferrentur. 40, 40, 5. SPART. Sept. Sev. 11, 8 equum ... ipse residens *Septimius* supra cadaver Albini egit expavescentemque admonuit et -um.

B *translate*: 1 *de hominibus*: CIC. har. resp. 41 Saturninus ita fuit -us et paene demens, ut *eqs.* de orat. 2, 35 eiusdem *oratoris* et languentis populi incitatio et -i moderatio (rep. 1, 53 TAC. dial. 40). Brut. 269 *T. Postumius* de re publica ... non minus vehemens orator quam bellator fuit, -us et acer nimis. rep. 1, 65 -am insolentia multitudinem (FIRM. math. 6, 20 p. 113, 10). Tusc. 3, 11 qui -i feruntur aut libidine aut iracundia. off. 1, 90 homines secundis rebus -os. LIV. 3, 9, 4 *domini* soluti atque -i. 21, 9, 3 gentium (efferatarum *codd. dett.*). SEN. epist. 85, 4 *sapiens* -issimis moderatior. LACT. inst. 3, 26, 4 *vir* iracundus, maledicus, -us. OPT. PORF. 15, 4 nationum. SERM. dom. 2, 2 Migne 13, 646ᴬ. VVLG. II Macc. 11, 4 mente -us (13, 9). RVRIC. epist. 2, 65 p. 442, 3 domina procax nimium et -a. POMER. 3, 8, 2 p. 485ᴬ.

2 *de rebus incorporeis* (*maxime de iis quae ad hominum mores, affectus sim. spectant*): ACC. trag. 133 qui me aperte (a parte *codd.*) -a impudentia ... dictis mertare institit. CIC. Verr. II 1, 62 cupiditates (Catil. 1, 25. dom. 115 cum proiecta quadam et -a. fin. 3, 36 Tusc. 4, 12 QVINT. inst. 8, 6, 41 FIRM. math. 1, 7, 30 p. 26, 22. *et al.* *cf.* ARNOB. nat. 2, 30 p. 73, 10 -um ... cupiditatis ardorem). II 5, 139 animum (FIRM. math. 8, 10, 1 p. 303, 6). Cluent. 15 o libidinem -am et indomitam (leg. agr. 2, 55 [refrenandam *codd.*]. Mil. 76 LIV. 3, 50, 7 SPART. Pesc. 1, 4. EDICT. imp. Diocl. [*a. 301*] II 20 -a livido rapiendi. *et al.*). Catil. 1, 1 audacia (Ps. RVFIN. in Am. 8, 7 p. 1094ᴮ OROS. hist. 7, 33, 1). Sest. 82 furor (har. resp. 2 -o et praecipiti. 52 indomitos atque -os). Cael. 35 mente -a atque praecipiti. Phil. 12, 26 violentiam. rep. 6, 1 ferociam. Tusc. 4, 15 appetentiam. phil. frg. V 85 eculeorum ... -a vis. LIV. 5, 29, 9 licentiam (AMM. 30, 4, 16 COD. Iust. 9, 9, 21, 2; *a. 290*). 34, 49, 8 libertatem praecipitem et -am esse (*opp.* temperatam. NOVATIAN. trin. 1 p. 888ᴬ). SEN. contr. 2, 2, 9 amore. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 *Theseus* -am Thebarum insolentiam domuit. 6, 2, 8 temeritatis (FIRM. err. 23, 3 p. 60, 1). SEN. dial. 3, 9, 3 iram -am indomitamque. 5, 3, 6 rabies eius (*sc. irae*) -a et attonita (FIRM. math. 1, 10, 12 p. 37, 14). 9, 9, 2 spes. epist. 88, 19 affectibus. 92, 8. QVINT. inst. 9, 2, 3 voce libera ⟨et⟩ -iore (*v. supra l. 20*). PLIN. epist. 4, 25, 5 petulantia. CHAR. dig. 22, 5, 1, 2 potestate. GELL. 12, 5, 3 doloris. CYPR. zel. 8 p. 424, 9 convicia. FIRM. math. 1, 7, 24 p. 25, 9 levitatis. 8, 17, 4 p. 313, 3 animositate. HIL. trin. 11, 9 p. 404ᶜ cum iam *falsitas* -o pudore sit. AVG. pecc. orig. 36, 41 p. 199, 17 caloris *libidinosi*. MAR. MERC. Conc.ˢ I 5 p. 7, 13 linguae (PHYSIOGN. 32 p. 49, 14). CHROMAT. in Matth. 10, 1 p. 351ᴬ voluptas. OROS. hist. 7, 7, 3 luxuriae. EPIST. pontif. 345 (*Zosim.*) Migne 20 p. 679ᴮ facto consilioque. OP. imperf. in Matth. 18 p. 734 -ae superbiae licentia dilatatus *diabolus*. CASSIOD. in psalm. 118, 121 p. 879ᴬ. CAES. AREL. epist. de hum. 5 -o ore et erecta cervice. *et al.*

syn. vel coniuncta: *ad B*: acer: *supra l. 31.* attonitus: *supra l. 59.* caecus: LACT. mort. pers. 38. demens: *supra l. 28.* furiosus: CIC. Catil. 1, 25. indomitus: CIC. Verr. II 1, 62. *et supra l. 47. 51. 58.* iracundus: *supra l. 36.* maledicus: *supra l. 36.* praeceps: *supra l. 51. 52. 55.* procax: *supra l. 38.* proiectus: *supra l. 43.* solutus: CIC. rep. 1, 53. *et supra l. 34.*

opp.: iners: PLIN. epist. 4, 25, 1. moderatus: *supra l. 35.* temperatus: *supra l. 55.*

adv. **effrēnātē.** *scribitur* ecf-: CIC. Tusc. 4, 50 (V^1). Cato 39 (P^1V^2). *compar.* -ius *ubique legitur praeter* CIC. Cato 39 AMM. 19, 12, 18 GREG. M. moral. 3, 23.

i. q. indomite, immoderate sim. (*nonnisi translate*): CIC. Phil. 14, 26 cum ... legio -ius in aciem hostium irrupisset. Tusc. 4, 50 an *Brutus* ... -ius in Arruntem invaserit. Cato 39 cuius voluptatis avidae libidines temere et -e ad potiendum incitarentur (*affert* CHAR. gramm. p. 258, 17 B.). AMM. 19, 12, 18 exultare maestis casibus -e (26, 10, 12 -ius). 22, 3, 11 *Apodemium* in Silvani necem et Galli -ius arsisse (*cf.* 28, 4, 5 probra ... -ius exarserunt). RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 4, 5 p. 198, 22 ut ... neque ... successus prosperi perpetuitate -ius agant (*cf.* OROS. hist. 6, 18, 10 ne latius atque -ius ... caedes ageretur). GREG. M. moral. 3, 23 p. 610ᶜ sunt ... qui ... loqui praecipitanter incipiunt, et -e coepta -ius exequuntur. 34, 28 p. 734ᴮ quanto ... hoc quod appetit, -ius perpetrat *antiquus hostis*. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 7 -ius evagantem.

effrēnus, -a, -um. [*cf. c.* effrenatus *et c.* effrenis. *W.*] *compar. v. infra l. 25.*

i. q. freno liber, cf. effrenis. 1 *proprie de bestiis* (*acced. abl. causae infra l. 18*): LIV. 4, 33, 7 *magister equitum* frenos ut detrahant equis imperat et ipse princeps ... -o equo in medios ignes infertur. STAT. Theb. 4, 657 -ae dextra laevaque secuntur lynces *Liberum*. PANEG. 10 (4), 24, 4 equitem *equi* -i dolore fundebant. *per enallagen*: STAT. Theb. 4, 716 Kl. cum lux -a per orbem rapta ruit Phaëthontis equos.

2 *translate*: a *de hominibus*: VERG. georg. 3, 382 talis ... gens -a virum Riphaeo tunditur euro (PANEG. 3 [11], 17, 1 Maurorum). SEN. Ag. 588 *Iliades* super ... -a Phoebas entheas laurus quatit. Med. 103 coniugis *Medeae*. ANIAN. Chrysost. hom. 1, 1 siquidem adhuc illis ferocioribus et -ioribus humano quodam terrore opus erat. b *de rebus incorporeis*: OV. met. 6, 465 -o (*codd., Prisc. gramm. II 482, 21*) captus amore. MANIL. 5, 220 animos. SEN. Ag. 944 currus *Strophii* -o impetu effugit aciem. Phaedr. 255 mentis (PRVD. perist. 10, 966). dial. 5, 16, 2 *affectus* rabidi atque -i. SIL. 14, 687 furorem. STAT. Theb. 3, 621 clamore. 7, 30 -i laxentur in otia mores. silv. 5, 2, 68 pubes. 5, 3, 103 profatu. Ach. 1, 277 -ae tumidum ... igne iuventae si quis equum primis submittere temptet habenis. PANEG. 11 (3), 29, 3 gaudia. CLAVD. 8, 263 licentia (26, 369). *in similitudine de mari aestuante*: CLAVD. 5, 210 prorumpat in arva libertas -a maris. *Bannier.*

effreto, -āre. *ab* ex *et* fretum. NOT. Tir. 93, 84ᵇ -at, *ex* GLOSS.ᴸ III Abstr. EX 109 exfretat navigat. *cf. Heraeus Archiv 12, 1902, 46.* *K.-M.*

effrico, -ātum, -āre. [ex *et* frico. *W.*] exf-: APVL. met. 1, 2. 4, 7. [*loco mutilo*: PAPYR. Herc. 1475 frg. 5 (*Zangemeister-Wattenbach, exempla cod. lat., tab. 1*) effrican⟨...⟩. *ex coni. dub.*: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 454, 4 -xerant *Pamelius*, efflixerant *codd. v. sub* effligo *p. 189, 14.*] [*ital.* sfregare, *portug.* esfregar. *M.-L.*]

i. q. fricando detergere, cf. defricare: SEN. epist. 95, 36 (*in imag.*) mala consuetudine obsessis diu robigo animorum -anda est. APVL. met. 1, 2 equi [sudorem] frontem curiose -o. 1, 7 sordium enormem eluviem operose -o. 4, 7 vinum probe calicibus -tis ... inmissum.

effrīgo, -ere. [ex *et* frigo. *W.*] *fere i. q. torrere*: PLIN. VAL. 2, 30 fervefacies, donec ruta (*viridis in vino*) exfrigi incipiat.

***effringo**, -ēgī, -āctum, -ere. [ex *et* frango. *W.*] *de scriptura*: exf-: PLAVT. Bacch. 586 Mil. 1250 CAEL. AVR. acut. exc. 4 p. 497. -frang-: CAEL. AVR. acut. exc. 4 p. 497 Ps. VEN. FORT. vita Med. 4, 12 NOT. Tir. 81, 13. *de formis*: CHAR. gramm. p. 477, 6 B. *inter verba coniug. tertiae.* PRISC. gramm. II 439, 9 -ens, -ctus. *fut. II* -igerit: LEX Sal. 11, 5. *sec. quartam coniug.*: Ps. VEN. FORT. vita Med. 4, 12 -frangire. NOT. Tir. 81, 13. 14. 15. *de notione*: GLOSS.ᴸ II Philox. EF 15 -it ἐξῆλοι, ἐπαννγει (*i.* -οίγει). *legitur inde a* PLAVTO, TER., LVCIL. [*var. lect.*: LVCR. 1, 70 confringere *codd., quod metro vetatur* (ef- *recte Prisc. gramm. II 499, 8;* per- *falso Non. p. 506, 37*). *correct.*: LIV. 29, 22, 10 (*Weissenborn*, fringendi *trad.*). *corcupte*: MART. 1, 49, 5.]

I *transitive: vi vel impetu frangendo aliquid aperire*: A *res clausas, ita ut aditus pateat* (*huc rettulimus etiam ea exempla, quibus imagine adhibita de rebus incorporeis agitur, v. e. g. infra l. 75. 77. 83. p. 203, 8. 36*), *cf.* perfringere, refringere: PLAVT. Amph. 1026 paene -isti, fatue, foribus cardines (Asin. 388 haud periclum est cardines ne foribus -antur. LVCIL. 839. 840). Bacch. 586 fores paene -isti (Mil. 1250 occlusae sunt foris. :: -am. Stich. 327 TER. Ad. 88. 103. 120 CIC. Verr. II 4, 52. II 4, 96 Cael. 38. NEP. Dion 9, 6 foribus -ctis. Ps. QVINT. decl. 2, 19 VLP. dig. 47, 2, 39. *al.* VVLG. gen. 19, 9. *et al.*). CIC. Verr. II 4, 94 convulsis repagulis -ctisque valvis. Mur. 33 cum ... urbem *Cyzicenorum* sibi Mithridates Asiae ianuam fore putasset, qua -cta et revulsa tota pateret provincia (PETRON. 78, 7 -erunt ianuam. 79, 7 PAVL. dig. 42, 2, 54 pr. HIER. epist. 39, 4, 2 quia necdum paradisi ianuam Christus -erat). LVCR. 1, 70 -ere (*v. supra l. 60*) ut arta naturae primus portarum claustra cupiret *Epicurus* (LIV. 6, 33, 12 SEN. nat. 6, 12, 2 ITIN. Alex. 52. *et al.*). SALL. Iug. 12, 5 scrutari loca abdita, clausa -ere. HOR. epist. 1, 17, 54 cistam -ctam (*cf.* MART. 5, 42, 1 callidus -cta nummos fur auferet arca). OV. trist. 5, 2, 40 subtrahis -cto tu (*uxor*) quoque colla iugo (*i. matrimonio*). LIV. 1, 29, 2 -ctis portis stratisque ariete muris (24, 32, 6 *bis.* CVRT. 4, 5, 17 ORAC. Sibyll. Aug. civ.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 23 p. 285, 30 D. portas ... Averni. *et al.*). 25, 24, 7 sub lucem Hexapylo -cto Marcellus ... urbem ingressus. 29, 22, 10 ut -endi (*v. p. 202, 62*) carceris fugiendique haberet occasionem (SEN. clem. 2, 5, 1 PS. QVINT. decl. 5, 21 TAC. ann. 1, 21 CALL. dig. 48, 3, 13 VLP. dig. 47, 18, 1 pr. *et al.*). SEN. contr. 2, 3, 7 -isti domum civis (exc. contr. 10, 6 ARNOB. nat. 2, 42 p. 82, 4 VVLG. exod. 22, 2). SEN. Herc. f. 47 -egit ecce limen inferni Iovis *Hercules*. Herc. O. 1450 (*in imag.*) utinam liceret stipite ingesto impiam -ere animam (*cf. infra l. 43 sqq.*). benef. 7, 7, 2 cum -i (N^1) templa et expilari ... Capitolium iubet. 7, 27, 2 hic ex sacro rapit, hic -it, hic transsilit. nat. 4 praef. 6. epist. 91, 12 obstantia. LVCAN. 6, 574 -ctos ... tumulos (DIONYS. EXIG. inv. cap. Ioh. prol. p. 420A -cto beatissimi tumulo). PETRON. 98, 2 quia -ctum ostium cellae neminem poterat excludere (GAIVS dig. 42, 2, 55, 4 ad -endum ostium vel armarium. VLP. dig. 43, 24, 11, 2 INST. Iust. 4, 1, 11). LAVS Pis. 203 (*de ludo latrunculorum*) ut ... -ctā prorumpat in agmina mandrā. PLIN. nat. 15, 60 *Varro* ... servari iubet *mala Punica* ... in ollis fundo -cto. 34, 37 cum thesaurum -isset heres. STAT. Theb. 9, 556 -ctam ... aperit victoribus urbem. QVINT. inst. 2, 12, 1 ut -ere quam aperire, rumpere quam solvere putant robustius. PS. QVINT. decl. 8, 20 mulier infelix clausis advoluta foribus cruentumque secretum (*i. 'ostium'*) toto corpore -ens. SVET. Nero 26, 1 tabernas ... -ere et expilare. FLOR. epit. 3, 20, 3 Spartacus Crixus Oenomaus -cto Lentuli ludo ... erupere Capua (PANEG. 12 [2], 23, 2 EVTR. 6, 7, 2). 4, 2, 21 aerarium ... sanctum. VLP. dig. 47, 18, 1, 2 -cto perforatoque pariete. PAVL. dig. 1, 15, 3, 2 cum vel cella -itur vel armarium vel arca (*v. p. 202, 82*). *ibid.* horreis -ctis (19, 2, 55 pr. COD. Iust. 4, 65, 4 *a. 222*). 48, 6, 11 pr. (= sent. 5, 3, 3) aedes alienas villasque. sent. 1, 21, 6 sepulchrum alienum. 31, 35 conclave. AMM. 21, 12, 13 ferratas portarum obices. VVLG. Iudith 2, 13 civitatem (CHRON. Gall. chron. I p. 654, 71 rec. A Valentia ... civitas a Gothis -itur. HYD. chron. II p. 26, 150 plurimae civitates -ctae. *ibid.*). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 7, 20 p. 610, 11 -cto ... ex parte sua muro (*gr. Ios. 1, 189* τὸ ... μέρος τοῦ τείχους διαρρήξας). AVG. epist. 185, 27 p. 25, 24 lignis ... altaris -ctis. soliloq. 1, 14, 24. PETR. CHRYS. serm. 167 p. 637D *latro in cruce* invasit vitam, -egit paradisum, penetravit ad regnum (*cf. p. 202, 77*). SIDON. epist. 3, 1, 5 veterum finium limitibus -ctis. LEX Sal. 11, 5 si vero clavem (*i. 'seram'*) -frigerit (*v. p. 202, 56*) aut adulteravit. PS. VEN. FORT. vita Med. 4, 12 *latro* magis praedatus intra patentia saepta constringetur et quod -frangire violentus voluit, nequaquam evasit. *translate: rem incorpoream*: AVG. c. acad. 1, 5, 14 p. 15, 2 stulte prorsus istam descriptionem tuam conor -ere.

B *partes corporis, sc. aut ossa (l. 51 sq.) aut ea, quae ossibus circumcluduntur, i. q. elidere, frangere sim.*: VERG. Aen. 5, 480 -cto ... inlisit in ossa cerebro (STAT. Theb. 6, 811. 8, 760 illum -cti perfusum tabe cerebri). SEN. Phoen. 159 -e pectus (*Heinsius*, corpus *codd.*) corque tot scelerum capax evelle (PS. QVINT. decl. 8, 15. 19, 7. *cf.* 10, 17 quotiens *anima* humani pectoris carcerem -erit. *aliter de ardore febris*: CAEL. AVR. acut. exc. 4 p. 497 ut flamma pectus exfrangat). FLOR. epit. 3, 21, 26 *Marii* oculis effossis, manibus cruribusque -ctis. CLAVD. DON. Aen. 5, 480 p. 478, 12 -ctis ossibus (DRAC. Orest. 727).

II *intransitive: fere i. q. erumpere*: PLIN. nat. 2, 131 sin vero depresso sinu (*sc. nubis*) artius rotati *venti* -erunt. SIL. 1, 647 fluctus (*i. impetus Hannibalis*) ... vestras -et in urbes. APVL. mund. 11 euronotus ille, qui inter notum atque eurum medius -it. *singulariter: fere i. q. extrahere (ex falsa versus Verg. interpretatione)*: CLAVD. DON. Aen. 12, 385 p. 597, 23 manu ... propria harundinem cupiebat -ere ferrumque ipsum eripere (*Verg.*: infractā luctatur arundine telum eripere, *sc. Aeneas e vulnere*). ISID. Goth. 22 chron. II p. 276, 23 *Vallia rex* in freto Gaditani maris vi gravissimae tempestatis -ctus (interceptus *POL*) Hispaniam redire coactus est (*fere: navium armamentis confractis*).

deriv. effractabilis, effractarius, effractor, effractorius, effractura.
Brandt.

effrondēsco, -uī, -ere. [ex *et* frondesco. *W.*] *i. q. virescere*: VOPISC. Prob. 19, 3 (*in spectaculo*) arbores ... vulsae ... trabibus adfixae sunt, terra deinde superiecta totusque circus ad silvae consitus speciem gratia novi[s] viroris -uit.

[**effrōns,** -ntis. *ab* ex *et* frons. *fere i. q. impudens* (*cf.* infrontatus *et Petron. 39, 5* frontem expudoratam): ANTH. 902, 9 (*medii aevi, ut vid.*) non *laudo* frontem: -s est. non ventrem: gurgulionis. lumbos: elumbos. *dub.*: VOPISC. Car. 13, 2 consilii alti, nonnumquam tamen -is (*sic vulg.*, efrontis *Σ*, frontis *P*; ⟨ferae⟩ f. *Helm*, ⟨ferreae⟩ f. *Hohl*).]

effruor, -ī. *ab* ex *et* fruor. *i. q. frui*: THEOD. MOPS. in I Tim. 6, 8 p. 180, 1 sufficit illa habere, quae ad usum nobis sunt necessaria. haec ... -emur sola, cetera vero ... aliis relinquemus in mundo.

effrutico, -āre. [ex *et* frutico. *W.*] *i. q. germinare (tropice)*: TERT. nat. 1, 5 p. 65, 16 uti naevus aliqui -et aut verrucula exsurgat aut lentigo sordescat. *transitive*: TERT. anim. 27 p. 346, 14 ut ... nunc duo (*sc. limus, flatus*) ... unita pariter effluant pariterque insinuata sulco et arvo suo pariter hominem ex utraque substantia -ent. *v. etiam vol. VI 1447, 27 sqq.* *K.-M.*

effugātio, -ōnis *f.* *ab* effugo. exf- *l. 5.* **1** *i. q. expulsio*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 11 p. 154, 24 -o daemonum ex hominibus (OP. imperf. in Matth. 5 p. 671 daemonum. 21 p. 748 immundi spiritus). GREG. M. epist. 9, 205 p. 192, 30 in rusticorum ... depraedationibus atque per hoc exfugationibus ... deprehensi. **2** *i. q.* ἀποφυγή: GLOSS. II 242, 34; *cf. Compernass, Glotta 6 (1914), 168, qui tamen huic glossae nimiam auctoritatem tribuit.*

***effugio,** -fūgī, -itūrus, -ere. *ab* ex *et* fugio. *de formis*: exf-: COMM. instr. 1, 7, 3 *C.* exfociont: INSCR. column. rostr., *v. infra l. 59.* ecf- *restituendum*: VERG. Aen. 9, 632 (SERV. *ad l.* 'et fugit': melius 'effugit' [*variant codd.* VERG. *inter utrumque*] legitur). GERM. 468 eff-; et f- *var. lect.* *perf.* -iit: LIB. iubil. 38, 5. CASSIOD., *v. p. 208, 35.* sis -itūrus LVCIF., *v. p. 207, 29 sqq.* *inf.* -īre: HIST. Apoll. 7 p. 11, 14 (*cod. A teste Klebsio p. 19, adnot.*). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 414, 13 B. abiit. excessit. evasit. erupit. aufugit. -it. GLOSS. ἀποδιδράσκω. ἀποφεύγω. ἐκφεύγω. excedere. *proprie et translate, intrans. et transit. inde ab* (INSCR. column. rostr.) NAEV. *v. p. 209, 8*, PLAVTO. *deest* CATONI, VITR., VELL., MELAE; CATVLLO, TIB., PERS. *adamatur* LIVIO *et* SEN. min. [efficio *in codd. pro -o: p. 205, 72. 206, 81. 209, 10.* effudit *pro -it: p. 206, 36.* et f- *pro* eff- *p. 205, 30.*]

I ***intransitive: i. q. ἐκφεύγω, fugio, abeo; indicatur locus, unde -itur, per adverbia velut*** inde, *per praepositiones* ex, a, de, *per abl. loci nudum infra l. 30. 51. p. 205, 45. 54. 55, per dat. rei vel personae ut vid. l. 82. p. 205, 18. 36. 53; locus, quo -itur, per* huc, quo, *per* ad *infra l. 79. p. 205, 16. 24*, in *c. acc. infra l. 39. 66 sq. p. 205, 20. 46*, in *c. abl. infra l. 82.* **A** ***proprie de motu locali:*** **1** *de hominibus fugientibus (de animo et anima l. 51. 57; de immundo spiritu p. 205, 9)*: PLAVT. Curc. 598 vix foras me abripui atque -i. Merc. 660 patria hac. Most. 315 inde -i foras (CIC. Att. 8, 4, 3 HIRT. Gall. 8, 35, 6 LIV. 31, 21, 17 VITR. 8, 6, 12). Trin. 597 ex urbe (701 *per coni.*). TER. Eun. 945 huc -i foras. TRAG. inc. 170 *ut Medea* ipsa interea -ret. CIC. inv. 2, 72 imperator, cum *obsessus non* ... -ere ullo modo posset (Verr. II 5, 91). 2, 149 -endi potestas (LIV. 22, 15, 9 spem. SEN. benef. 3, 19, 2 tempus). S. Rosc. 34 de manibus vestris (151. Manil. 22 e manibus. Mil. 20 quotiens ... ex P. Clodi telis et ex cruentis eius manibus -i! VVLG. Ier. 32, 4 de manu Chaldaeorum [34, 3. 38, 18]). Tull. 22 graviter saucius e caede (LIV. 23, 29, 15 e media caede [23, 30, 7 in quam *arcem*]. 25, 39, 7. *cf.* CIC. Phil. 2, 71 e proelio [BELL. Alex. 64, 1 ex. LIV. 29, 2, 18 ex]. LIV. 25, 30, 11 e medio certamine). Verr. II 5, 91 mari -ere. Caecin. 26 viam ... qua -ere possent. 44 locum ... qua -rent (*opp.* ut fugerent). 45 qui abierit quam qui -erit. Sest. 116 a quibus *ludis* vix vivus -it (ad Q. fr. 1, 2, 15). or. frg. A XIII 6 quo ex iudicio velut ex incendio nudus -it (phil. frg. IX 9 *v. p. 205, 69*. CORP. XIII 2027, 5 seminudus. *cf. p. 205, 6. 65. 208, 59*). Att. 7, 24 non dubito quin Gnaeus in fuga sit; modo -at. epist. 2, 11, 1 *quia bellum provinciae* impendet ... videmur -ere, si ad constitutam diem decedimus. DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 2 ut honeste -ere possit *Pompeius*. LENT. Cic. epist. 12, 14, 2 milites ducesque -erunt. LVCR. 4, 38 *animae* Acherunte. CAES. Gall. 5, 58, 4. BELL. Alex. 76, 2 velocitate. BELL. Hisp. 6, 4 vix in ea caede pauci (*sim.*: 21, 3 *tot.* LIV. 23, 24, 9 vix decem homines. 35, 51, 4 perpauci. *al.*). NEP. Con. 5, 4. Eum. 2, 5 clam noctu ex praesidiis eius. Paus. 2, 2 ex vinclis publicis (QVINT. decl. 272 tit. p. 113, 20 de vinculis. *cf.* FRONTIN. strat. 3, 6, 4 ex custodia. *sim.* LIV. 37, 46, 5 e carcere noctu. SEN. epist. 88, 34 *animus* ex hac ... cavea). INSCR. column. rostr. (Corp. I² 25) 4 lecione⟨s ... ma⟩ximosque macistr⟨a⟩tos (*nom. sing.*) ... castreis exfociont (SIL. 17, 131 crematis). PAPYR. Wessely p. 5 n. 1, 2, 13 (*aet. Aug.*) ex nauf⟨r⟩agio. VERG. Aen. 5, 151 -it (*i. fere: praecurrit*) ante alios primisque elabitur undis ... Gyas *in certamine remorum*. 11, 825 -e (OV. epist. 14, 77 dum nox sinit, -e. met. 9, 578; *seq.* fugit. VAL. FL. 8, 105). OV. met. 11, 632. 13, 660 -unt quo quaeque potest, *sc. navibus*. fast. 2, 803. 4, 234. 6, 344 per infestas ... manus (CORIPP. Ioh. 4, 858 socium ... per agmen). LIV. 4, 19, 6 Fidenatium plurimi ... -ere in montes (23, 30, 7. 25, 10, 3 in portum. *cf.* 31, 45, 14 tempestate ... dispersi ... in terram. VITAE patr. 3, 99 in vicum alterum [*at 5, 15, 25* fugi ad alium locum. *gr.* ἔφυγον εἰς. *de* fugio *et* effugio *v. J. B. Hofmann, Indog. Forsch. 43, 1923, 95*]). 8, 26, 4 Nolani ... via Nolam ferente. 24, 32, 8 inter tumultum (30, 36, 9. *cf.* 27, 49, 8 inter caedem). 24, 33, 2 legati *in navi* aegre -erunt (SVET. Aug. 16, 3 uno ... navigio aegerrime). 25, 21, 9. 28, 2, 11. 28, 30, 2. 39, 49, 2. 40, 28, 5. *al.* SEN. contr. 1, 4 tit. adulter -it (QVINT. inst. 3, 11, 7). 1, 6, 9. SEN. Herc. f. 564 -it tenui vulnere saucius. rem. fort. 14, 2 gaude, quod -eris; *antea* in latrones incidi. CVRT. 7, 7, 37. VAL. FL. 2, 237 pars ignibus acti (atris *VP*) -unt (*i. -ere temptant*). STAT. Theb. 10, 735 sic imperfecta locutus -it (*i. 'discessit', praes. hist.*). QVINT. decl. 339 p. 341, 12 in patriam ... redire, et si vincere non detur, -ere. TAC. ann. 2, 68 ad Armenios. 12, 39 -ere hostes tenui damno. GRAN. LIC. p. 16, 11. FLOR. epit. 3, 20, 3 *Spartaci* homines modo -isse contenti (*sc. ex servitio*). VLP. dig. 47, 2, 7, 2 (*ex verbis Celsi*) abiecto furto *fur*. MEN. dig. 43, 16, 4, 2 -ens militiae. APVL. met. 9, 19 occlusis auribus -it protinus. PORPH. Hor. carm. 1, 37, 12 qua *navi*. PS. CYPR. mont. 15 viator diabolus ... -it in locis ... desertis. COMM. instr. 1, 7, 3 Satur-
[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nus … -it expulsus a Iove. PANEG. 9 (12), 8, 4 ne respirare clausis (*obsessis*) aut -ere … liceret. VEG. mil. 3, 6 p. 78, 21 non tam redire quam -ere. ITALA Ios. 8, 22 (Lugd.) quisquam salvus -ens (10, 30 salvus vel -ens, *at 10, 28. 33* fugiens; *gr. ubique* σεσωσμένον καὶ διαπεφευγότα). VVLG. Sirach 16, 14 in rapina peccator. Ier. 42, 17 a facie mali. I Macc. 7, 19 a se (*i. ab illo*). act. 19, 16 nudi (*cf. p. 204, 46*) et vulnerati de domo illa. MACR. Sat. 1, 1, 3 elabendi prope atque -endi locum. SACR. Greg. 207, 3 *in exorcizatione*: si quid est quod … incolumitati habitantium invidet, aspersione huius aquae -at. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 3 p. 393[med.] statim exsiliret et -ret (ἀπεπήδησε). CORIPP. Ioh. 1, 64. 4, 1138. 6, 15 -unt pavidi. 8, 18 sq. -ere inde parans; fugiat licet improbus astu, non tamen -et (*sim.* fugere *et* -ere: HIST. Apoll. 7).

2 *de bestiis* (*cf. infra l. 75 et transit. p. 206, 56 sqq.*): PLAVT. Truc. 37 si inierit (*Buecheler*, iniecit *codd.*) rete piscis, ne -at cavet *piscator*. VERG. Aen. 2, 226 gemini lapsu delubra ad summa dracones -unt. HOR. sat. 2, 3, 315 absentis ranae pullis vituli pede pressis unus ubi -it *eqs.* 2, 7, 71 quae belua, ruptis cum semel -it, reddit se prava catenis? epist. 1, 7, 32 cui *volpeculae* mustela …: si vis, ait, -ere istinc *eqs.* LIV. 44, 40, 7 iumentum … in ulteriorem ripam -it (*cf.* PAVL. FEST. p. 244 hostia ab ara [LAMPR. Alex. 60, 3 cruenta]. SERV. auct. Aen. 2, 140 *v. p. 211, 53*). OV. ars 1, 391 non avis utiliter viscatis -it alis (VAL. FL. 1, 160 *aquila* Aegaei super -it alta profundi. POMPON. dig. 42, 2, 37 de domo mea). VAL. FL. 6, 218 ad socias sonipes citus -it alas. LAMPR. Diad. 5, 6 leo. PALLAD. 7, 7, 4 novellae apes … nisi serventur, -unt. VVLG. Sirach 27, 22 quasi caprea de laqueo.

3 *de rebus concretis*: PLAVT. Cas. 396 sors e sitella. LVCR. 2, 305 *nihil est*, quo possit genus ullum materiai -ere. VERG. Aen. 9, 629 -it (*M*, et fugit *PR*, *cf. p. 204, 20*) … adducta sagitta (STAT. Theb. 2, 543 *hasta* per … terga super laevos umeros. 9, 283 concita tractu … -ens [*i. properans*] … hasta). AETNA 112 liber spiritus intra (*sc. terram*) -ens molitus (*est*) iter (142 aer tantum -it ultra. SEN. nat. 2, 55, 2 *ignis demissi in aquam* spiritus per exstinguentia -ens. epist. 57, 8 flamma … circa id -it [diff- *dett.*], quo urgetur). OV. met. 4, 459 tibi, Tantale, … quae … imminet, -it arbor. 14, 242 una *navis* … -it (LIV. 37, 11, 13 quinque). GERM. 468 -it at *stella* Virgo (709 Plias ab undis). CELS. 7, 26, 2[G] calculus *e vesica curiose* … deducitur, ne -at (*ibid.* 2[L]. 3[B]). SEN. nat. 2, 52, 1 *fulmen viam* facit, qua -at (VAL. FL. 4, 662 multifidus ruptis e nubibus horror [*i. fulmen*] -it). 6, 25, 2 *terrae motu monte fisso* -isse Peneon (*ita de fluviis*: STAT. Theb. 7, 801 ripis … apertis. 10, 96 profundis vallibus. TER. MAVR. 2147 tortis errans qui flexibus -it amnis. EVSTATH. Bas. hex. 4, 2 p. 903[C] reliqua multitudo *aquae* consequitur properanter -ens). LVCAN. 3, 623 volnere multo (*sing. pro plur.*) -entem animam (*cf.* SIL. 16, 545 dirus in invitas -it spiritus auras). ENNOD. epist. 2, 3, 1 p. 42, 6 de area fructus -it (*i. evanuit*). CORIPP. Ioh. 1, 313 -unt celeres … nubes.

4 *de non corporalibus* (*de anima v. supra l. 45. p. 204, 51. 57; de cogitationibus mente elapsis v. p. 206, 66 sqq.*): CIC. orat. 222 -isse senarium (Att. 4, 8[B], 3 quid, si cupiat -ere *poema*?). leg. 2, 7 at ego -isse arbitrabar (*sc. sermonem ex mente tua*. COLVM. 11, 1, 13 somniculoso [-om *A²*, *v. p. 206, 68*] plurima -unt [*sic pars R*, officiunt *rell.*, *fort. recte*]). LVCR. 2, 45 his … rebus timefactae religiones -unt animo pavide. OV. fast. 4, 748 -at stabulis noxa repulsa meis. MART. 5, 20, 12 bonos … soles -ere atque abire (TAC. hist. 1, 39 tempus. AVSON. 13, 1 -it aetas). STAT. silv. 1, 6, 52 spectandi levis -it voluptas (MAXIM. eleg. 1, 128 cantandi summa). VVLG. Sirach 6, 35 proverbia laudis … a te. CORIPP. Ioh. 2, 447 somnus. VITA Radeg. 2, 11 dolor -it (fugit *var. lect.*).

B *sensu latiore* (*quo plerumque transitive construitur*), *de hominibus i. q. ex angustiis eximi, ex condicione adversa sive inoptata salvum exsistere*: PLAVT. Bacch. 342 censebam me -isse a vita marituma, ne navigarem tandem … senex. ACC. trag. 1 ex crimine inimicorum. CIC. Tull. 18 ⟨ex discri⟩mine eius modi semustilatus -it. Verr. II 2, 105 ex istis … rebus, *quarum a Cicerone apud iudices incusatur* (*ita de scelerum reis*: II 3, 169. or. frg. A XIII 6 quo ex iudicio velut ex incendio nudus -it. Att. 1, 16, 2 nullis illum iudicibus -ere posse). phil. frg. IX 9 non nasci … optimum, proximum autem quam primum tamquam ex incendio -ere fortunae. LVCR. 3, 68 unde (*ex paupertate*). VERG. ecl. 3, 49 nunquam hodie -es (*similia*: PROP. 2, 8, 25 sed non [efficies *cod. O*]. OV. met. 4, 371 pugnes licet …, non tamen -es [CORIPP. Ioh. 8, 19]. 9, 125 *Hercules ad Nessum*: haud tamen -es … vulnere, non pedibus te consequar. 10, 566 fuge coniugis usum; nec tamen -es. 14, 355 non). HOR. sat. 2, 3, 315 *v. supra l. 17.* SEN. dial. 6, 22, 7 *sc. poenam per suicidium* (*item* epist. 70, 23). epist. 54, 3 hilarum … quia -i, *sc. e morbo*. QVINT. decl. 329 p. 295, 8 -ere se non posse, quando eum dii … mori vellent. VVLG. prov. 12, 13 iustus de angustia. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 96, 2 p. 73, 10 a vetustate litterae, *sc. Veteris Testamenti* (*gr.* φυγὼν παλαιότητα). AVG. civ. 19, 13 p. 378, 6 D. *diabolus* non a potestate *dei* … -it. COD. Iust. 1, 3, 30, 4 *de ordinando antistite*: tantum ab ambitu debet esse sepositus, ut quaeratur cogendus, rogatus recedat, invitatus -at. CARM. epigr. 1498, 1 evasi, -i. Spes et Fortuna, valete.

II *transitive* (*pass. post* CIC. philos., *p. 209, 65 quarto demum saeculo legitur; paulo saepius gerundivum inde a* CIC. OV. SEN. QVINT., *p. 210, 32. infra l. 33. p. 207, 81. 208, 5. 8. 210, 5. 6*). *locum accusativi tenent enuntiata*: quin: NAEV., *p. 209, 8.* ne: TAC., *p. 210, 8* (*cf. etiam p. 205, 64*). *infin.*: VEN. FORT., *p. 210, 17. i. q.* ἐκφεύγω, *evito* (*rarissime ita usurpatur, ut accus. proprie indicet locum, unde quis -it, velut quibusdam locis sub A 1. 3 et C 1 b allatis; praesertim notandum -ere hostem sim. insequentem infra l. 30. 37. 59. 60; plerumque autem denotat condicionem sive periculum, quae quis evitat*): **A** *animantes*: **1** *inimicos, hostes* (aciem, certamen *l. 40 sqq.*), *bestias*: TITIN. com. 14 ita … fugi atque -i patrem. CIC. Verr. I 29 hominem in quaerendo nimium diligentem. Flacc. 41 testem (part. 117. *cf. p. 209, 60*). Mil. 24 *Clodius* L. Paulum collegam -ere *volebat*. Brut. 251 hanc turbam; *syn.* praetermittere *in enumeratione*. Att. 2, 15, 3 quos ego homines -i (FLOR. epit. 1, 10, 6 quem virum). 8, 2, 2 eos qui volent fingere (*sc. crimina in te*). LVCR. 4, 1150 implicitus quoque possis … -ere infestum. CAES. civ. 1, 65, 4 ut equitatum -rent Caesaris (HIRT. Gall. 8, 33, 1 impedimenta … -ere … equitatum … *et* legiones … non possent. LIV. 25, 34, 14 -ere tantum equitum … *et* peditum, *sc. Numidarum. sim. in re bellica*: NEP. Hann. 6, 4 *Numidas* non solum -it, sed … oppressit. LIV. 1, 37, 2 hostem [CVRT. 8, 13, 16 FLOR. epit. 3, 5, 25]. CVRT. 5, 9, 2 *Alexandrum*. 8, 3, 2. VVLG. deut. 3, 4 non fuit oppidum quod nos -ret. Ios. 10, 20 Israel [*acc.*]. Is. 14, 37 agmen *hostis*. SVLP. SEV. chron. 1, 50, 5 eversorem Samariae … -i non posse). VERG. Aen. 3, 653 *Cyclopum* gentem -isse nefandam. CIRIS 292 te. OV. ars 1, 333 *Agamemnon* Martem terra, Neptunum -it in undis (*ita deos -ere*: SEN. Thy. 83 superos. STAT. Theb. 4, 577 deorum numina. silv. 2, 1, 222 hominesque deosque et dubios casus [*cf. p. 209, 49*] et caecae lubrica vitae. APVL. met. 8, 24 Fortuna mea saevissima, quam … fugiens … -ere non potui. COMM. instr. 1, 28, 12 unde non -es [*sc. deum*], poenas post fata qui ponet). ars 1, 752 quos credis fidos, -e. 2, 52 *pennis* nobis Minos -endus. 2, 531 -ere hunc non est. 3, 563 rivalem. met. 10, 707 *leones* -e (*ita bestias*: GRATT. 276 -e qui lata pandit vestigia planta [*i. hanc speciem canum possidere noli*]. SIL. 6, 205 sic dirum … monstrum -isse datur. 6, 260 *serpentem* secutum *eques* [effud- *codd.*]). met. 11, 338 omnes. fast. 5, 705 cursu … sequentes. Pont. 4, 8, 83 saevos … Getas. SEN. contr. 9, 6, 19 *ex verbis Montani*: damnare illam *novercam* potui, -ere non potui. SEN. Ag. 945 excessit, abiit, currus effreno impetu -it aciem (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 876 p. 399, 23 certamen vulneratus -erat. 12, 156 p. 573, 9 certamen imminens). Herc. O. 323 humanum genus. QVINT. decl. 355 p. 387, 15 inimicos … a quibus reus factus sit. MART. 11, 98, 1 basiatores. 12, 82, 2 Menogenen. PANEG. 12 (2), 28, 3 carnificem. HIL. in Matth. 25, 6 ad -endum Christum graves *animae i. tardae*. CORIPP. Ioh. 4, 800 horrent -untque virum.

2 *se*: LVCR. 3, 1069 hoc se quisque modo fugit, at (fugitat *codd.*) quem … -ere haud potis est (*cf.* SEN. dial. 9, 2, 14). SEN. nat. 1 praef. 6 multa -isti, te nondum. PS. SEN. mon. 7 alios, … te nunquam. QVINT. decl. 314 p. 236, 16. *alia*: HOR. epist. 1, 14, 13 animus qui se non -it unquam. OV. epist. 14, 104 *v. p. 209, 76.* SEN. contr. 3, 4, 21 *ex verbis Sabini*: naturam suam -ere. SEN. nat. 3 praef. 16 liber est … qui servitutem suam -it. *addo*: VAL. FL. 1, 749 quin *morte* … famulos … -is artus? AVG. civ. 22, 26 p. 618, 31 D. anima … nisi omne corpus -erit; *antea syn.* fugiendum.

3 *de bestiis venatorem vel feras -entibus* (*alia de animalibus v. p. 205, 14. 207, 3. 4. 32. 40. 46. 55. 58. 208, 56. 209, 14. 31*): CIC. nat. deor. 2, 124 eas *gallinas pulli ex ovis anitum* relinquunt et -unt sequentes. HOR. carm. 4, 4, 52 *lupos* fallere et -ere est triumphus *cervorum*. OV. met. 7, 770 quas *canes fera* illa sequentes -it (PHAEDR. app. 28, 1 fiber. AVIEN. Arat. 750 in stellis Lepus … per aethram -it instantem *Canem*). hal. 80 *fera* dominum *canum*. PLIN. nat. 10, 105 *perdix feta* procurrit … *aucupem* prehensurum -ens. CORIPP. Ioh. 4, 389 armiger … Iovis … tremefactus in aethram -at … gruem cygnumve (in aethram *a* tremefactus *pendere videtur*).

4 *de rebus sensum vel mentem -entibus*: **a** *res aliquem -it*: CIC. de orat. 2, 147 nihil te *i. mentem tuam* -et (*similia*: 2, 175. COLVM. 11, 1, 13 *v. p. 205, 52.* QVINT. inst. 11, 2, 45 nulla me … syllaba -at. ANON. de mach. bell. praef. p. 5, 4 multa occupatos. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 947[B] nos in media narratione volucres -erunt *i. memoratio volucrum*; *gr.* διέφυγεν). Tusc. 4, 10 *sine obi.*: si unum aliquid -erit (SEN. benef. 7, 1, 2. QVINT. inst. 12, 8, 8 prima expositione. COD. Iust. 1, 17, 2, 16 pauca idonea). HOR. epod. 5, 102 neque hoc parentes … -erit (-erint *dett. codd.*) spectaculum. LIV. 22, 33, 6 nullius … rei cura Romanos -bat. GERM. 588 sidera si noris, nunquam te tempora noctis -ent. SEN. nat. 2, 51 id cuius notitia nos -it.

b *sensus hominis -ere, i. sensibus percipi non posse*: **α** *oculos*: CIC. Tim. 27 animus … oculorum -it obtutum (50 sensum omnem … oculorum. *gr. utrubique* ἀόρατος). OV. fast. 3, 406 Bootes … visus … tuos (407. PLIN. nat. 35, 83 *lineae*). MANIL. 3, 345 -unt (*Bentley*; efficiunt *codd.*) oculos brumalia signa (3, 378 oculos … spectantis … Phoebus. SEN. nat. 4, 9 foramina occulta et oculos -entia. 7, 30, 3 *deus*. *ibid.* 4 multa … obscura sunt aut … oculos nostros et implent et -unt. frg. 14 ut oculos omnium -as [STAT.

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Theb. 6, 602. Apvl. met. 6, 5 Veneris inevitabiles. 6, 27 anūs miluinos]. Apvl. met. 4, 14 nec ... apparatus Invidiae noxios -it oculos. Gaivs dig. 41, 1, 5 pr. cum *animal* ... oculos nostros -erit. Lact. inst. 7, 13, 8 *anima* oculos humanae mentis. Avson. Mos. 90 celeri ... umbra *piscis* natatu). *β ceteros sensus*: Verg. Aen. 7, 437 non ... meas ... nuntius auris. Ov. trist. 2, 216 -unt curas inferiora tuas (Colvm. 8, 11, 12 custodis curam non -at observare desilientem *de ovis gallinam. cf.* observationem *p. 208, 37*). Sen. dial. 2, 4, 2 caelestia humanas manus (*cf. infra l. 33*). benef. 5, 24, 4 *deorum* notitiam nulla res. nat. 2, 2, 3 quae sensum quidem -unt, ceterum ratione prenduntur. *cf.* epist. 88, 11 si quid decempedam -it.

5 *de incorporeis*: Sen. dial. 10, 6, 4 hoc ... *vitae* spatium cito vos -at (epist. 49, 10 ut ego mortem non fugiam, vita me non -at; *cf. p. 206, 55*). Stat. Theb. 7, 513 fas omne penates. Drac. laud. dei 2, 538 -unt tormenta reos.

B *incommoda ab hominibus oriunda*: 1 *arma, ictus, laqueos, manus*: **a** *arma*: Cic. Pis. 98 ferrum (*v. p. 209, 21*). Phil. 2, 53 *arma* (Ov. met. 7, 397 Iasonis. 9, 544 violenta Cupidinis. Val. Max. 1, 5, 5 Sullae victricia). Verg. Aen. 9, 745 non hoc telum ... -es. Clavd. 3, 244 gladios. Vvlg. Hebr. 11, 34 aciem gladii. *sim.*: Colvm. 3, 18, 1 praetorto capite *seminis* et recurvato, ne pastinum -at, ... semen (*i. pampinum vitis*) demersit. **b** *manūs* (*cf. p. 204, 36*): Cic. rep. 6, 12 impias propinquorum. Sall. Iug. 14, 14. Prop. 1, 21, 8 ignotas. Sen. contr. 1, 4, 12. 9, 1, 7 tamquam alligatas Cimonis. Cvrt. 5, 10, 15 Alexandri. 6, 3, 17. 9, 6, 25 suorum; *anteced. syn.* vitare. Porph. Hor. carm. 4, 4, 52. Vvlg. deut. 2, 36 civitas ... nostras. Svlp. Sev. chron. 2, 1, 5 (*de Susanna*) senum. *cf.* Vvlg. II par. 30, 6 manum regis. Tob. 13, 2 tuam. sap. 16, 15 II Macc. 6, 27. 7, 31 dei. Lvcif. non parc. 23 p. 259, 26 quod non sis -iturus manum dei; *seq.*: quia non sis ... *dei* iudicium -iturus. Verg. Aen. 2, 793 ter frustra comprensa ... imago (6, 701. Ov. fast. 5, 476 prensantes ... umbra). Ov. fast. 4, 706 *volpes* urentes. Sen. Ag. 509 remus -it manus *i. excidit* (Oed. 380 viscera ... manum). dial. 2, 4, 2 caelestia humanas (*v. supra l. 8*). Sil. 8, 389 *v. p. 210, 4*. Inscr. christ. Rossi II p. 169 c. 24, 8 dextram obtineam, -amque levam. *addo*: Coll. Mos. 12, 7, 5 *ex verbis Celsi*: si stipulam incendentis ignis -it (-erit; fugit; off- *codd.*). **c** *laqueos, ictus*: Cic. Att. 7, 1, 5 plăgam *i. laqueum*. Hor. sat. 2, 3, 71 vincula (Anth. 453, 3 laxata nimis. *cf. p. 204, 54*). Ov. epist. 19, 45 ut partem -as, non omnia retia falles. Phaedr. 4, 2, 17 *mus*, qui saepe laqueos et muscipula -erat. *nota*: Cassian. inst. 2, 10, 1 non ulla vox ... auditur nisi ... quae per excessum mentis claustra oris -erit. Ov. met. 4, 724 *Perseus* avidos morsus velocibus -it alis (Arnob. in psalm. 103 p. 477[A] canum). 7, 383 natorum vulnera Combe (Stat. Theb. 5, 567 *ad anguem*: non mea vulnera ... -es. *cf. p. 210, 36*). 8, 362 letiferos ... ictus *suis* (Pont. 4, 7, 39. Colvm. 6, 23, 1 invalida *vacca* fortioris. *transl.*: Sen. dial. 4, 4, 2 primum ... animi ictum -ere ratione. nat. 2, 59, 2 ut -amus ictus rerum, undique enim tela in nos coniciuntur).

2 *vim, impetus, insidias; servitutem*: Cic. Catil. 1, 15 quot ... tuas petitiones *inevitabiles* ... parva ... declinatione et ut aiunt corpore -i. p. red. in sen. 11 vim praetoris (Ov. met. 5, 288 sumptis ... alis. *cf. p. 208, 50*). Phil. 12, 26 insidias (Sen. dial. 10, 4, 6). Lvcr. 3, 750 canis ... incursum cervi. Caes. civ. 2, 41, 6 celeritate impetum nostrorum -bant (Laber. mim. 99 *Necessitatis* cursūs ... impetum [*cf. p. 209, 43*]. Clavd. Don. Aen. 11, 360 p. 469, 5 fati). Hirt. Gall. 8, 3, 3 primum adventum ... Romanorum. Cvrt. 7, 7, 7 velocitatem *Alexandri*. Ivv. 9, 150 *navis* Siculos cantus *Sirenarum*. Vlp. dig. 41, 1, 44 bestiae nostram persecutionem. Liv. 37, 17, 6 servitutem regiam (Sen. nat. 3 praef. 16 suam, *v. p. 206, 52*. epist. 61, 3 partem acerbissimam servitutis ..., facere quod nolit. *sim.*: Tac. ann. 4, 25 captivitatem *morte*). Sen. contr. 9, 4, 22 tyrannidem. Vvlg. Tob. 2, 8 mortis imperium. 13, 2 manum *dei*; *v. supra l. 28*. Avg. civ. 22, 20 p. 600, 16 *ut aliquid dei* -at potestatem (serm. 37, 14, 20).

3 *alienos affectus*: Enn. ann. 128 (*dub. interpr.*) et simul -it speres ita funditus nostras. Cic. Flacc. 77 iniquitatem tribuni. Phil. 12, 20 crudelitatem. Caes. Cic. Att. 9, 7[c], 1 crudelitate odium. Cic. Att. 10, 8, 7 civium invidiam ([Nep. Them. 8, 1]. Nep. Chabr. 3, 2 vulgi. Eum. 7, 1. Sen. dial. 12, 2, 2 felicitas eius. epist. 105, 3. Ps. Sen. mon. 185 facilius est pauperi -ere contemptum [*cf. infra l. 78*] quam diviti invidiam. Tac. ann. 2, 72 invidiam et arrogantiam. *cf.* Sen. dial. 9, 16, 3 [*p. 209, 50*] livorem). Cic. epist. 4, 4, 4 *Caesaris* offensionem. Ov. met. 13, 745 Cyclopis amorem (*cf.* Tac. Agr. 31 coniuges ... hostilem libidinem. Anth. 409, 2 regum ... -e amicitias; *antea syn.* fuge). Liv. 40, 4, 14 superbiam regiam (Tac. Agr. 30 Romanorum). Sen. contr. 4 praef. 10 ea quae derisum (de rei summa *codd.*) -ere non possent (Sen. dial. 4, 11, 1 ira ... derisum non -it; *anteced.* contemptum [*cf. supra l. 70*] -it). dial. 2, 17, 3 Ciceronis urbanitatem. Lvcan. 5, 194 ingentes ... bellorum ... minas. Petron. 73, 2 putidissimam eius iactationem (ei actionem *cod.*). Qvint. inst. 4, 2, 22 ad -endum taedium nōta audientis (4, 2, 118 figurae ... quae varietate taedium -ant. 9, 3, 27 satietatem ... varietas *schematum* -it. Tac. dial. 19 orator fastidium aurium). Vvlg. sap. 15, 19 dei laudem et benedictionem. Corp. V 6186, 5 non -ant ira(m) dei.

4 *infamiam, vituperationem*: **a** *infamiam*: Ter. Hec. 600 hoc -ere, volgus quod male audit mulierum. Cic. leg. agr. 2, 91 crudelitatis infamiam (Cael. 11 veram. Sen. dial. 11, 19, 6 qui vitaverunt culpam, non -erunt infamiam. epist. frg. lib. xxii [Gell. 12, 2] 9 ad -endam infamiam nimis lascivae orationis. Ivl. dig. 37, 15, 2 pr. infamiae notam). Cael. 38 *famam*. de orat. 1, 120 impudentiae nomen. epist. 9, 16, 3 facete dictorum opinionem (Sen. contr. 9, 1, 11 sordium). Val. Max. 3, 2, 12 dedecus. Qvint. inst. 4, 2, 126 -enda ... omnis calliditatis suspicio. **b** *crimen, vituperationem*: Cic. Verr. II 1, 103 offensionem neglegentiae vitare atque -ere. Flacc. 7 maledictum omne, non modo crimen -it (89 avaritiae. de orat. 3, 187 ineptiarum. fin. 5, 88 inconstantiae. Plin. epist. 3, 1, 12 inertiae. *cf. etiam p. 210, 23*). Cael. 38 sermones iniquorum. orat. 195 animadversionem. nat. deor. 1, 69 reprehensionem (Sen. epist. 95, 41). 2, 20 haec ... -unt Academicorum calumniam. Att. 13, 13, 2 μέμψιν. 16, 7, 5 duas maxime vituperationes. *ibid.* eam. Val. Max. 9, 12, 5 contumeliosae mortis denuntiationem. Sen. contr. 7 praef. 8 contumelias ... Cestii. 10 praef. 10 natus ad contumelias ..., nulli non impressit aliquid, quod -ere non posset. Qvint. decl. 327 p. 286, 18 fabulas novercarum. Sidon. epist. 8, 11, 4 convicium. Pallad. hist. mon. I 24 p. 306[C] *faeneratores* declinare et sic ea quae ab ipsis obiciebantur, -ere.

5 *poenam, iudicium, legem*: Plavt. Capt. 971 pauca (*sc. fere: supplicia*) -am; *anteced.* subterfugere. Cic. Verr. II 2, 37 illum diem iudicii. Cluent. 163 calumniam (*i. calumniae damnationem*). dom. 108 nullius ... iudicii poenam (nat. deor. 1, 63 poenam ne dubitatio quidem. 3, 90 sceleris. Q. Cic. Cic. epist. 16, 26, 1 huius culpae. Val. Max. 1, 1 ext. 3 mortuus poenas rependit, quas vivus -erat. 3, 8, 1 debitam [8, 1 absol. 4]. Qvint. decl. 335 p. 318, 1 Porph. Hor. carm. 3, 6 pr. Paneg. 2 [10], 12, 2 poenas rei publicae. Comm. instr. 1, 28, 12. Vir. ill. 38, 3 crucis. Avg. civ. 1, 1 p. 5, 13 D. ignis aeterni; *ibid.* praesentis exitii). rep. 3, 33 cetera supplicia. Att. 12, 36, 1 quomodo eam *legem* -ere possimus (Sen. epist. 97, 16 multa scelera legem et vindicem -unt. Avg. civ. 11, 23 p. 493, 3 D. nec mala voluntas ... dei leges ... -it. Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 144 suas ... leges ... -iit. *cf.* Qvint. decl. 252 p. 31, 17 quidquid aliarum legum -isset auxilium. Cod. Iust. 6, 40, 3, 2 quaedam verba ... legis miscellae observationem). Liv. perioch. 40 p. 47, 7 ut imminens ludibrium morte (*i. suicidio*) -rent (Tac. ann. 2, 4. *cf. p. 209, 52*). Sen. contr. 7, 1, 24 omnem sensum supplicii. Sen. epist. 97, 6 damnationem peius -it quam meruit. Cvrt. 6, 6, 31 suppliciorum ultimum (*cf.* Tac. ann. 6, 40 supplicia civium). Petron. 81, 3 -i *iudicium* (Porph. Hor. sat. 1, 4, 93. Vvlg. Rom. 2, 3 dei [Hil. in Matth. 24, 9 Lvcif. non parc. 23, *v. p. 207, 29*]. Comm. instr. 1, 37, 2 Christi. *cf. ibid.* 1, 27, 1 nec mortuus -is actus *i. iudicium*). Cod. Theod. 10, 12, 1 pr. (*a. 368?*) non -atur ultio. Svlp. Sev. chron. 1, 38, 2 castigationem dei.

C *incommoda externa et naturae pericula*: 1 *tempestates sim., incendia, loca et tempora periculosa*: **a** *potentias naturae*: Varro Men. 524 umorem. Cic. nat. deor. 3, 89 votis vim tempestatis. Ov. trist. 3, 4, 9 demissa antemna procellam. Germ. frg. 4, 25 Phoebeos Mavors ... ignes (*item solem*: 4, 112 Phoebei *axis* flammas). Sen. nat. 7, 20, 3 cometarum com[et]ae ... radios solis. benef. 7, 31, 3 confusionem aeternae noctis. nat. 2, 59, 9 *et* 13 fulmen. epist. 63, 11 frigus. 79, 11 tenebras. Lvcan. 9, 695 nec in borean aut in noton -it umbram (*sc. luna super Libyen*; umbra *var. lect.*). Clavd. Don. Aen. 6, 312 p. 550, 25 ea ... loca, quibus *aves* pruinas -ant (*sc. meridiem petentes*). Vvlg. sap. 17, 9 aërem *nemo*. **b** *incendia, loca, plerumque periculosa*: Nep. Alcib. 10 6 incendium (Liv. 22, 40, 3 se populare incendium ... semustum -isse [*in imagine; cf. ad* semustus *p. 205, 65*]). Verg. Aen. 3, 272 -imus scopulos Ithacae (*i. evitamus navibus*). 3, 398 has ... terras Italique ... litoris oram. Prop. 4, 7, 2 -it umbra rogos (Ov. trist. 4, 10, 86. *cf.* 3, 3, 60 -atque avidos pars mihi nulla rogos. *sim.* 3, 2, 32 -unt ... nomen honorque rogos. Epiced. Drusi 266 gloria ... una). Ov. met. 2, 132 limes (*zodiacus*) ... polum ... -it (*i. evitat*) australem ... *et* arcton. 7, 356 Deucalioneas -it inobrutus undas. fast. 2, 604 ripas. 4, 499 Syrtes et ... *Charybdim*. Pont. 4, 8, 84 litora ... saevos -amque Getas (*cf.* trist. 5, 1, 46, *ubi* barbariam *pro* litora). Epiced. Drusi 242 ut Remus ... et *Romulus* ... -rent aliqua stagna profunda via (*i. Orcum*). Sen. Ag. 945 -it aciem (*v. p. 206, 39*). Herc. O. 323 terras ... et humanum genus. Oed. 655 rapidis gressibus sedes ... nostras. nat. 4, 2, 6 tenuissimos canales tenent, per quos angusta rupium *Nili* -unt. 5, 18, 7 cum evaserimus tot scopulos ... maris, cum -erimus procellosos desuper montes (Clavd. 15, 516 procul -ēre carinis). epist. 19, 8 senescendum in tumultu et semper novis fluctibus, quos -ere ... nulla vitae quiete contigit. Plin. nat. 9, 29 *mugiles* locum ... pandendis retibus habilem. Val. Fl. 1, 42 Phrixus ... patrias ... aras. Stat. Theb. 4, 430 limina patrui. Clavd. Don. Aen. 1, 245 p. 56, 5 *taurus* 'fugit ... aram': ... aras -it. Nepotian. 6, 5 locum. Ennod. opusc. 3, 183 p. 378, 20 Ravennam. *audacius*: Plin. nat. 5, 99 *Taurus* -ens ... maria (*i. recedens*). Val. Fl. 2, 615 qua ... Asiam ... prementem -it abruptis Europa immanior oris (*sc. ad Hellespontum*). Cod. Iust. 1, 17, 2, 5 naturam ... discordiae fines -entem. **c** *tempora*: Cic. Verr. II 2, 37 illum diem iudicii. epist.

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 12, 5 tempora, quae iam -isti. SEN. epist. 47, 7 pueritiam. PORPH. Hor. epod. 16, 65 pessuma saecula. CIC. nat. deor. 3, 14 id ... quod futurum est. OV. trist. 3, 7, 54 venturos ... rogos. TAC. Agr. 44 futura. ITALA Luc. 21, 36 (Tert. resurr. 22 p. 56, 3) -ere (VVLG. fugere) omnia ista *sc. futura* (*gr.* ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα). *addo*: CIC. Verr. II 4, 122 *parietum* ornatus ... tot bella -erant.

2 *mortem, morbum, periculum*: a *mortem*: NAEV. trag. 13 nunquam hodie -es, quin mea manu moriare. CIC. Phil. 8, 29 alterum *i. mortem.* off. 2, 23 talem interitum *i. necem.* LVCR. 1, 852 ut mortem -at ([efficiat *codd.*]. CAES. Gall. 6, 30, 2. PVBLIL. N 57 nec mortem -ere quisquam neque amorem potest. VERG. Aen. 11, 881 miseram. CVRT. 4, 14, 25. SEN. epist. 78, 6 cum convalueris, non mortem sed valetudinem -es. TAC. ann. 14, 58 segnem. PORPH. Hor. carm. 2, 14, 13). OV. met. 7, 424 necem (12, 311. PHAEDR. 1, 22, 2 mustela ... instantem [2, 8, 2 venatorum; fugeret *cod. P*]. SEN. Tro. 640 debitam). trist. 3, 7, 54 *v. supra l. 3.* SEN. rem. fort. 2, 3 istud (*i.* '*morieris*') non -it etiam qui distulit. ASCON. Corn. p. 49, 4 St. perniciem vix (TAC. ann. 16, 5 imminentem). PORPH. Hor. carm. 4, 7, 25 ad condicionem mortalitatis quam non potuit *Hippolytus* perpetuo -ere. HIL. in Matth. 25, 6 imminentem temporum ruinam. b *morbos*: CIC. Pis. 98 milites, qui ferrum, qui famem, qui morbum -erunt (SEN. dial. 9, 16, 3 *v. infra l. 49.* epist. 75, 10 illos ... iam -isse morbos animi, affectus nondum). CELS. 2, 5, 1 impetum morbi. SEN. dial. 9, 2, 1 reliquias *morborum.* epist. 53, 5 stomachum ... non cum mari nausiam -ere. 78, 6 valetudinem (*supra l. 13*). VVLG. II Macc. 9, 22 spem ... -endi infirmitatem. EVGIPP. Sev. 26, 1 lepram ... peccatorum sicut carnis. *cf.* pestis *infra l. 42.* *addo*: CARM. epigr. 996, 4 -i crimen, longa senecta, tuum. c *pericula*: CIC. Phil. 12, 30 haec ... tanta pericula. CAES. Gall. 4, 35, 1 celeritate periculum. NEP. Att. 7, 3 nova. VAL. MAX. 1, 8 ext. 9 id periculi genus. SEN. nat. 2, 38, 2. epist. 5, 9 ferae pericula quae vident fugiunt; cum -ēre, securae sunt. 70, 6 bene mori est -ere male vivendi periculum. 76, 19 mutationis. LVCAN. 1, 516 miles ... -it exiguo nocturna pericula vallo. TAC. ann. 4, 13 magnae fortunae. PORPH. Hor. carm. 3, 8 pr. maximum. GAIVS dig. 20, 1, 15, 2. 41, 1, 9, 8 maris. VIR. ill. 64, 2 deditionis.

3 *infortunium*: PLAVT. Amph. 451 si ... hinc fugias, ... vix poteris -ere infortunium. Asin. 415 malam rem. RHET. Her. 4, 44, 57 incommoda; *anteced.* fugiunt (SEN. epist. 99, 30 maximum mortis ..., non esse. COLVM. 4, 1, 8 depressior ... vitis satio ... -at praedictum incommodum). CIC. Verr. II 3, 70 multas cruces. Catil. 1, 11 rei publicae pestem *i. Catilinam* (Att. 9, 11, 4 has pestis. COMM. instr. 1, 34, 15 inde non -es pestem). nat. deor. 1, 69 necessitatem (3, 29. fat. 41 SEN. epist. 37, 3. 54, 7. *cf. p. 207, 54*). div. 2, 54 calamitates. SALL. Catil. 40, 3 tanta ista mala (TAC. ann. 5, 6 publica. IVST. 39, 3, 5 captivitatis. *cf. p. 210, 41*). LIV. 26, 13, 14 cruciatus contumeliasque -ere morte (QVINT. inst. 6 praef. 6 maximos. TAC. ann. 13, 30 aegrae senectae. *cf.* 4, 62 *morte* cruciatum). OV. trist. 2, 474 quo ... iactu ... damnosos -as ... canes. SEN. dial. 9, 16, 3 omnes -isti casus (*cf. p. 206, 29*), livorem (*v. p. 207, 73*), morbum (*v. supra l. 21*). benef. 5, 12, 1 difficultates. epist. 70, 26 omne tormentum (PORPH. Hor. epod. 17, 61 tormenta vitae), omne ludibrium (*cf. p. 208, 38*). VOPISC. Aurelian. 45, 3 miserias paupertatis. CLAVD. DON. Aen. 3, 179 p. 290, 23 labores ... navigationis. HIER. epist. 51, 7, 2 tantum ... discrimen. COD. Iust. 4, 20, 18, 1 damnum ... -ere (*i. damno non affici*).

4 *varias res quodammodo taediosas sive vitandas*: TER. Andr. 247 Chremetis ... affinitatem. 332 nuptias; *opp.* adipiscier (SEN. contr. 7, 8, 9). LVCIL. 628 ut ego -am, quod te ... cupere apisci intellego (*cf.* CIC. inv. 2, 172 aliquid -ere aut adipisci. 2, 175). CIC. Verr. II 4, 44 testimonium, *cf.* testem *p. 206, 13* (*sim.* part. 115 indicia facti aut -ere [*i. cavere, ne fiant*] aut occultare). p. red. in sen. 11 neque vim praetoris, nec multitudinem creditorum, nec bonorum proscriptionem. Scaur. 45 haec (*item pron. vix definitum*: orat. 145 eloquentia ... id quod dissimulat. Tusc. 1, 86 haec [*sc. calamitates sim.*] morte -rentur. Cato 35 id *i.* '*infirmum esse*'. div. 2, 20 id. epist. 10, 20, 2 id *i.* '*errare*'. SEN. dial. 2, 9, 2 haec [*sc. iniurias hereditatis ereptae sim.*] -it sapiens. benef. 2, 8, 1 quod vitabat. epist. 57, 4 quaedam ... nulla virtus. 67, 10 quod -ere non possis, quam fortissime ferre [88, 15 providere. *cf.* 107, 6 etiam quod -it aliquis, pati potuit]. 104, 8 ista quibus urgueris. 107, 3 *opp.* contemnere. SVLP. SEV. Mart. 21, 2 quod *i. cognitionem*). CIC. Brut. 32 in soluta oratione ... vorsum (orat. 166. 189 senarios ... et Hipponacteos. 201 poematis similitudinem [SEN. contr. 2 praef. 1 *Arelli Fabianus*]). Brut. 172 se (*sc. ut indigenam*) non -ere hospitis speciem (*sim.*: OV. epist. 14, 104 *ad Io vaccam*: non poteris voltus -ere ipsa tuos. PORPH. Hor. epod. 8, 11 deformitatem). ac. 2, 102 illa *i. quaestiones* (SEN. contr. 7, 5, 3 inquisitionem nostram *de origine sua* humilitate -it. QVINT. inst. 3, 6, 20. PORPH. Hor. epod. 14 pr. interrogationes). Tusc. 3, 20 ambiguum nomen invidiae (HIER. epist. 34, 5, 2 ambiguitatem prioris sermonis). Att. 12, 36, 1 sepulcri similitudinem *in fano struendo.* OV. met. 11, 128 -ere optat opes *Midas.* SEN. dial. 5, 8, 6 rixam (*i. vitare*). 10, 7, 8 ludos (*sc. largiendos susceptos*). benef. 6, 35, 4 non vis reddere ... beneficium, sed -ere *sc. munus reparandi beneficii.* epist. 94, 18 remedio ... acies *oculi* ... officientem sibi moram at. LVCAN. 2, 525 Caesaris -e munus *i. donum* (*aliter*: CALL. dig. 50, 6, 6, 9 *ex rescr. Pii*: -endorum munerum [*i.* λειτουργιῶν] causa. *item* COD. Theod. 7, 21, 3, 1 [*a. 396*]. 12, 1, 112, 5 [*a. 386*]. *cf.* 7, 21, 3 pr. neque municeps curiam neque collegiatus obsequium propriae urbis -at). SIL. 8, 389 -ens ardentem Porsena dextram *Scaevolae.* QVINT. inst. 4, 2, 111 -endae sunt morae. 10, 1, 7 -endae repetitionis gratia. IVV. 11, 204 nostra bibat ... cuticula solem -atque togam (*i. vestem circensibus spectandis aptam et circenses*). TAC. hist. 3, 39 parum -erat, ne dignus crederetur *illo honore.* TERT. praescr. 4, 1 propter quod -endae sunt haereses. AVSON. 325, 102 *nocturna* simulacra. PAVL. NOL. carm. 6, 222 -enda ciborum (*i. cibi -endi*). THEOD. PRISC. eup. faen. 35 odores acres. COD. Theod. 4, 20, 1 (*a. 379*) ne quis ... fisci debitor ... faciens cessionem (*bonorum suorum*) liberum a repetitione ... nomen -at. COD. Iust. 5, 4, 23, 1 mulieres ... quae scaenicis ... sese ludis immiscuerant, postea vero ... inhonestam professionem -erant. 8, 40, 26, 4 pecuniarum dationem. 10, 36, 1, 5 sarcinam *v. infra l. 58.* VEN. FORT. carm. 2, 7, 18 curari -ens. CARM. epigr. 434, 13 -i tumidam vitam.

D *propriae naturae pericula*: 1 *se v. p. 206, 47.* 2 *facinora, peccata*: TER. Ad. 955 hanc maculam *i. vitium.* CIC. de orat. 3, 41 certa vitia (off. 1, 18 LVCR. 4, 823. SEN. contr. 7 praef. 4 excusare quam -ere. SEN. benef. 7, 27, 3. nat. 1 praef. 6 animi [PORPH. Hor. carm. 3, 1, 88 insita]). CIC. Tusc. 2, 14 quae (*i. dedecus flagitium turpitudinem*). PVBLIL. C 40 cito culpam -ere pote[st], quem culpae paenitet. OV. ars 2, 174 vestri peccata magistri -ite (ITALA prov. 10, 19 [Cypr. testim. 3, 103] ex multiloquio non -es peccatum; *gr.* οὐκ ἐκφεύξῃ ἁμαρτίαν [*cf.* PAVL. NOL. epist. 19, 4 p. 142, 6]. COMM. instr. 2, 6, 8 HIL. in Matth. 25, 6). OV. met. 7, 71 crimen. 10, 342 scelus. QVINT. inst. 1, 6, 14 illa quomodo -ent, ut *eqs.* PLIN. epist. 3, 11, 4 flagitium.

3 *proprios affectus eorumque manifestationes*: CIC. part. 60 id *i. puerilem memoriae ostentationem; antea syn.* vitare. leg. 1, 60 animus ... mortis dolorisque timorem (SEN. epist. 78, 5 *mortis* metum. TAC. ann. 16, 3 pudorem et metum). fin. 1, 36 dolorum -endorum gratia (Tusc. 2, 16 ut -at dolorem. ad Q. fr. 1, 4, 4 ad -endos intolerabiles dolores. INSCR. Ephem. epigr. 4, 346, 936 [*saec. II*] dolorem -isse nefandam. PELAG. in I Thess. p. 869A. *cf.* SEN. benef. 5, 19, 6 orbitatis gravissimum vulnus). PVBLIL. E 8 cupiditatem (TAC. hist. 1, 15 ea aetas ... cupiditates adulescentiae). N 57 amorem, *v. p. 209, 11* (AMM. 25, 4, 2 ut rabiosum ... dominum). OV. ars 1, 464 -ant voces verba molesta tuae. epist. 12, 166 flammas *i. affectus.* SEN. contr. 2 praef. 2 *veros affectus, iram, dolorem.* SEN. dial. 4, 12, 6 maximum malum, iram, et ... rabiem, saevitiam, crudelitatem, furorem, alios ... affectus (epist. 75, 10 *v. p. 209, 22*). 5, 2, 1 pigritiam. 7, 5, 3 pura mens, ... quae ... lacerationes ... *et* vellicationes -it. 9, 3, 6 omne vitae fastidium. benef. 1, 6, 3 mali ... *sacrificiis* non -unt impietatem. clem. 2, 4, 3 cavillationem (QVINT. inst. 1, 5, 38). epist. 75, 14 avaritiam. 101, 9 volutationem *i. dubitationem.* IVV. 14, 157 et luctum et curas (PORPH. Hor. carm. 2, 16, 12 curas suas. 2, 16, 22). HIL. in psalm. 2, 25 iactantia et gloriatio spontaneae professionis -itur. VVLG. sap. 1, 5 spiritus ... sanctus disciplinae -et fictum (*gr.* δόλον). AVG. civ. 7, 8 p. 285, 1 D. hanc vanitatem per tot ianuas nulla -it anima.

E *de rebus, i. q. condicioni cuidam non subiectum esse*: QVINT. inst. 9, 3, 4 quaedam figurae ... paene ... hoc ipsum nomen (*i. vix inter figuras numerandae sunt*). PAVL. dig. 32, 78, 4 *res argenteae* numquam vires eius *materiae argenti* -ant. COD. Iust. 5, 4, 7 pr. *res* tales quae acquisitionem -unt *i. acquiri nequeunt* (5, 11, 7. 6, 61, 8 pr. INST. Iust. 2, 9, 2). 10, 36, 1, 5 *res si* lucrativae nomen evaserit, sarcinam memoratae descriptionis -et.

constructiones: ne, quin, *infin. v. p. 206, 4. infin. loco subiecti*: COLVM., *p. 207, 7.*

ad synonymiam: fugere (in fuga esse) *et* -ere *variis modis iuxta posita invenies p. 204, 43. 47. 62. 68. 205, 4. 12 sq. 59. 74. 80. 206, 11. 30. 47. 55. 207, 13. 75. 208, 79. 209, 4. 15. 31. 37. 39.*

deriv.: effugitare (?), effugium, effugius. ineffugibilis.

? **effugio**, -āre *v. s.* effugare.

? **effugito**, -āre *i. q. effugere*: AMM. 15, 9, 5 paucos post excidium Troiae -antes (*Petschenig*, et f- *codd.*) Graecos.

effugium, -ī *n.* [*ab* effugio. *W.*] SERV. Aen. 2, 140 et fuga dicimus et -um sicut lana et lanitium (GLOSS.L I Ansil. EF 163 -a fuga). GLOSS. ἀποφυγή (*item* CHAR. gramm. p. 461, 46 B.). καταφυγή. GLOSS.L II Abav. EF 20 -um locus qui fugientem recipit. I Ansil. EF 164 -um est affectus fugae. *inde a* CIC. *semel habent*: BELL. Alex. VERG. OV. GRATT. SEN. contr. PHAEDR. COLVM. PETRON. SIL. STAT. *bis*: CIC. VAL. FL. *quater*: LVCR. SEN. min. 7ies: LIV. 16ies: TAC.

1 *i. q. fuga; actio, potestas effugiendi*: a *proprie*: α *-um per currendum sim. quaesitum*: CIC. nat. deor. 2, 121 alias *animantes* habere -a pinnarum (*cf. p. 211, 50*). LVCR. 5, 994 quos -um servarat (*sim.* AMM. 29, 6, 14 citum. 30, 7, 7 velox). BELL. Alex. 16, 1 neque terra neque mari -um dabatur victis (LIV. 23, 1, 8 ni ... naves ... *eis* dedissent -um. TAC. ann. 2, 17 virtus seu fraus ... Inguiomero. hist. 1, 43 centurio ... Pisoni). VERG. Aen. 2, 140 ob nostra ... -a (SVLP. SEV. chron. 1, 22, 5 absque ullius -o *i. nullo effugiente*). LIV. 21, 43, 4 nullam ... ad -um ... navem haben-

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tis (HEGES. 3, 26, 3 navigiorum [*cf. infra l. 50*] -o pestem evaserunt). OV. ars 2, 21 *Daedali* -o praestruxerat omnia Minos. SEN. contr. 2, 1, 11 *ex verbis Fabiani*: neque adversus ignem praesidium, neque ex ruinis ... ullam in partem -um *propter viarum angustias*. TAC. ann. 12, 56 ne vaga -a forent. 14, 37 terga praebuere, difficili -o (-um *codd.*), quia ... vehicula saepserant abitus. hist. 3, 18 moenia ... plus spei ad -um, minorem ad resistendum animum dabant. 4, 18 fuit interim legionibus -um in castra. 5, 21 idem Veraci -um fuit *tranandi Rhenum* (VVLG. II reg. 15, 14 neque ... erit nobis -um a facie Absalom. SVLP. SEV. chron. 1, 23, 3 nullum hostibus -um fuit. dial. 2, 9, 6 *lepori a cane*). HEGES. 1, 40, 8 ut -o poenam eluderent.

β de sanguine, spiritu: TAC. ann. 15, 63 senile corpus ... lenta -a sanguini praebebat. APVL. mund. 23 *terra* spirat illos spiritus, quibus clausis et -a quaerentibus (*cf. infra l. 20*) *movetur*. **b** *transl. de -o ex malis*: CIC. Verr. II 5, 166 non -um ... mortis ... assequi (GRATT. cyn. 379 leti [lati *codd.*]. STAT. Theb. 9, 715 tibi quod leti quaeram [*cf. infra l. 20*] ... propinqui -um. *cf.* HEGES. 5, 13 cum ... vitae [*i. ad vitam*] -a captaret). PHAEDR. 4, 9, 2 homo in periclum simulac venit ..., reperire (AMM. 30, 1, 8) -um quaerit (PETRON. 101, 7 *quaerere* [HEGES. 5, 16 l. 144 ad vos. *cf. supra l. 14. 17*]. TAC. ann. 6, 49 ad ea quorum -um non nisi morte inveniret). SEN. Ag. 591 cum pateat (*cf. infra l. 35*) malis -um *i. per suicidium* (Phaedr. 253 *hoc est* unicum -um mali [EVSTATH. Bas. hex. 5, 4 malorum; *gr.* τῶν βλαπτόντων τὴν φυγήν]. nat. 6, 1, 6 nullum malum sine -o est). dial. 5, 14, 9 iugulum ... guttur ... -a servitutis sunt (*sc. per suicidium*). VAL. FL. 7, 333 *Medea secum*: cum tibi tot mortes scelerisque brevissima tanti -a. TAC. ann. 2, 47 neque solitum ... *in motu terrae* -um subveniebat in aperta prorumpendi. hist. 1, 72 servaverat *eum* non clementiā ..., sed -um (*i. ut ipse effugeret*) in futurum. VVLG. Iob 11, 20 -um peribit ab *impiis* (GLOSS.[L] I Ansil. EF 176 -um fuga fugacitas). PS. RVFIN. in Am. 9, 5 ultionis ... vim nullis -is posse vitare. NOVELL. Theod. 24, 2 nullum -um (*sc. a poena mortis*) ..., nullam spem salutis habituri.

2 *localiter*: **a** *i. q. exitus, via effugiendi*: *α proprie*: LIV. 9, 31, 16 perpaucis -um patuit (24, 26, 12 in publicum. 29, 33, 5 inclusis. 30, 32, 3 SIL. 5, 96 TAC. ann. 15, 38 hist. 3, 59 AVSON. 466, 2. *cf. supra l. 22*). 44, 46, 7 nec ... aditum ... habeat, nec ... nisi per ... pontem -um. COLVM. 9, 7, 6 per aliud volantibus *apibus* -um. TAC. ann. 3, 42 *milites* -a insederant. 12, 31 obsaeptis -is. 16, 25 -a villae clausit. *β transl.*: LVCR. 1, 975 utrumque (*i. cogitatum*) tibi -um praecludit (3, 524. *cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 27 p. 565[C] neque ... tibi ultra ullum remansit -um [hist. 1, 11, 9, *seq. syn.* excusatio]). VAL. FL. 1, 804 mors sera viam (*sc. suicidii*) temptataque claudat -a. **b** *i. q. spatium ad effugiendum*: LVCR. 1, 983 (*de telo misso*) *ut* -um ... fugae prolatet copia semper. **c** *i. q. locus securus refugii*: VVLG. deut. 19, 12 arripient eum de loco -i. AMM. 31, 3, 7 ad -a properare montium praeruptorum. GLOSS. *v. p. 210, 70.*

3 *i. q. instrumentum effugiendi*: CIC. nat. deor. 2, 121 -a pinnarum; *v. p. 210, 78.* HEGES. 3, 26, 3 navigiorum -o; *v. supra l. 1.*

effugius, -a, -um. [*ab* effugio. *W.*] *i. q. fugitivus*: SERV. auct. Aen. 2, 140 hostia, quae ad aras adducta est immolanda, si casu effugeret, -a vocari veteri more solet (*cf. Buecheler, Vmbrica p. 115*). GLOSS.[L] III Abstr. EF 15 -um: qui de bello ad alteram partem transfugit.

*****effugo**, -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* effugio *et c.* fugo, -āre. *W.*] exf-: ACT. Petr. 14. 17. 18. 23. GLOSS. III 162, 67 -io φυγαδεύω (*ad* -fugiare?, *cf.* GLOSS. IV 15, 37 amendat -iat [*sic d*, -at *a b c*] aut longe mittit *eqs. v. et* GLOSS.[L] I Ansil. AM 133 *app. crit.*). *vox sera* (*sed v. l. 63*).

i. q. aspello, eicio, fugo, φυγαδεύω: **1** *homines, daemones, bestias, adhibita vi vel terrore*: CIC. Att. 1, 16, 3 pauci ... boni *in iudicio* inerant, quos reiectione -are (*sic codd. plerique*; fugare *pauci, vix recte*) ille *Clodius* non potuerat. ITALA Ioel 2, 20 (Cassiod. in psalm. 36, 37) eum *hostem* qui ab aquilone est, -bo (ἐκδιώξω; VVLG. procul faciam) a vobis (SORT. Sangall. 49, 6 *inimici* te. DIDASC. apost. 78, 22 adversarius ... -atur. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 18 p. 107, 2 -antem et eicientem de templo eos, qui *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 1 p. 869[A] Moyses ... -tus est, *gr.* φυγαδευθείς]. MAX. TAVR. hom. 102 p. 491[A] *Hagar* de tabernaculis. PALLAD. hist. mon. II 8 p. 353[A] de hac *cella* te [*gr.* φυγαδεῦσαί σε]. ACT. Archel. 43, 1). IREN. 2, 6, 2 Iudaei ... hac ... affatione daemones -ant (2, 31, 2. RVFIN. Clement. 1, 6 omnem infirmitatem [*cf. p. 212, 41*] cunctosque daemones ex hominibus. 3, 60. Greg. Naz. orat. 2, 15 p. 104, 8 de obsessis corporibus [hist. mon. 13 vitii daemonem. CASSIAN. conl. 15, 1, 5. PALLAD. hist. mon. II 14 p. 369[C] ex. VITA Nicet. 8 ab. 15 daemonia ab]. CASSIOD. hist. 5, 33 p. 1011[A] GREG. TVR. Mart. 2, 18 vit. patr. 2, 5 VITA Radeg. 2, 16. PASS. Matth. 12. 15. 17; *gr.* φυγαδεύειν. PASS. Thom. *al. cf.* LVCIF. non parc. 28 spiritus Pythonis ... -tus est de domo sua [HESYCH. in lev. 19, 13 p. 1038[A] GREG. M. dial. 1, 10 p. 200[B]]. PS. AVG. serm. 37, 8 diabolus -atur [SERM. de conf. diab. 109[v]]. ARNOB. ad Greg. 13 p. 406, 14 daemonia -ari; *seq. syn.* fugata sunt. APON. 8 p. 142, 2 omnes catervas daemonum). IREN. 2, 31, 1 *haereticos* -bis a te longe (ACT. Petr. 17 p. 65, 24 hinc -tus est angelus satanae *i. Simon.* 18. 23 *bis; ubique* exf-). HIL. in Matth. 12, 14 *Ierusalem* apostolos eius cum credentium turba -vit (ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 324, 10 clericos. RVFIN. hist. 4, 26, 5 *pios.* AVELL. p. 43, 16 fidei sectatores. RVSTIC. [Conc.[S] I 4] p. 18, 23 amatores ... virtutum [ἐξοστρακίσητε]). AVIEN. ora 156 serpens -vit incolas (GREG. M. moral. 31, 30 p. 591[A] homo ... opinione timoris *rhinocerotis* ... -atur). VVLG. Sirach 30, 20 qui -atur a domino (ὁ ἐκδιωκόμενος). I Macc. 1, 56 -verunt populum Israel in abditis (POSSID. vita Aug. 28 p. 58[B] habitatores ... -tos atque dispersos. GLOSS. IV 55, 19 dissice disperge -a. V 633, 51). MAXIMIN. c. Ambr. 49 lupos (PS. PROCL. epist. ad occ. 13 p. 67, 39) ... et canes (AVG. serm. ed. Mai 4, 3 *canem* famis) ... -bat (*item bestias*: RVFIN. hist. mon. 4 belua ... -ta; *seq. syn.* fugatum [FERREOL. reg. 34 *feras* potius -are quam persequi]. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 46 rec. gall. 9 ubicumque accesseris, -aris [*rec. v.* repelleris]. DAMIG. lapid. 20 *lapis gagates* succensus ... serpentes -at ex loco [PS. APVL. herb. 95, 1 tit. H.-S. PLAC. med. 5 rec. *β* 16. 23, 2 tit. PS. DIOSC. herb. fem. 1]. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 157, 25 ut venationem non -ret [*gr.* τὸ θήραμα (*i. bestias*) σοβήσῃ]). RVFIN. hist. 5, 5, 2 hostes ... fulminibus ... -tos (*sim. de hostibus -tis*: EPIT. Alex. 35. FVLG. aet. mund. p. 165, 15 superat -tum, sequitur fugitivum. MARCELL. chron. II p. 91, 475, 2 HYD. chron. II p. 28, 171. 33, 227 IORD. Get. 45, 238. 54, 279 Rom. 237. 381. GREG. TVR. glor. conf. 22 p. 762, 7 *deus* hostes *obsidentes.* Franc. 5, 24 ISID. Goth. 24 chron. II p. 277 *al. nota*: ENNOD. carm. 1, 14, 14 hostem ... triumphus -at). RVFIN. Orig. in Ios. 16, 3 p. 907[C] *dominus* adversarias potestates ... et angelos refugas. GREG. TVR. glor. conf. 22 p. 762, 12 imber ... fragoribus -ans hostem. BENED. reg. 48[extr.] *ne* violentia laboris opprimantur aut -entur *infirmi.* ACT. Petr. 14 -are *aliquem* ... a Christo salvatore. *deficiente notione terroris i. q. eximere sim.*: ENNOD. dict. 2, 5 p. 432, 3 hostiarum multitudo quidquid deus est -vit. 15, 9 p. 471, 13 exquisitis -etur de luce cruciatibus *sc. ad mortem.* 18, 4 p. 476, 25 de ... vita culleis (*cf. infra l. 64 sq.*).

2 *res*: ITALA Hebr. 11, 34 (Mutian. Chrysost. hom. 27 p. 403[extr.]) -verunt ora gladiorum (*per errorem interpretis*; VVLG. effugerunt; *gr.* ἔφυγον). HIL. in Matth. 9, 10 superstitionum ... vesania -ta (HIER. epist. 18[B], 3, 2 iniquitas; *syn.* fugetur). 10, 44 praedicatio eius ... a Iudaea. LVCIF. epist. 1 -etur Arrianorum dogma (RVFIN. Adamant. 5, 28 ex qua fide ... mendacium; *seq. syn.* depulsus, abiectus. Orig. in cant. 2 p. 116[A] sensus infidelitatis). CHIRON 167 propter -andum taetrum odorem. RVFIN. Basil. hom. 2, 6 p. 1742[A] somni ... *curis* -antur. Clement. 1, 6 (*v. p. 211, 73*) infirmitatem *et* ... daemones ([3, 60 languores et daemones. PALLAD. hist. mon. II 18 p. 376[C] paralysis eius et daemon ... -ta sunt]. *item de morbis pulsis*: PS. APVL. herb. 36, 6 H.-S. *herba* febres. PS. DIOSC. herb. fem. 52 *herba* scilla ad limen suspensa omnia mala -at. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 p. 259[med.] charisma morbos et aegritudines -andi [χάρισμα ἰαμάτων]). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 78 ut ... -entur reliquiae caritatis *sc. ex hominibus* (*similia*: 1, 79 timor ... ex animis. Orig. in Ios. 1, 7 p. 832[A] de nobis vitiorum gentibus -tis. in Rom. 5, 10 p. 1055[A] exstinguitur ... concupiscentia et -atur peccatum. 6, 13 p. 1100[A] spiritus *dei* ... pessimis ... actibus -atur ex hominibus. PS. AVG. serm. 34, 4 gentes ... pessimae, id est ... peccata, ... de ... cordibus. CASSIAN. inst. 12, 12 dolores. MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 3 p. 287[C] *in senectute anima* passiones -at [ἀπελαύνεται τὰ πάθη]. ENNOD. dict. 15, 4 p. 470, 8 affectus *i. amor.* epist. 4, 20, 1 p. 113, 12 partam labore gratiam ... -are). Greg. Naz. orat. 2, 18 p. 106, 21 *Christum* ignorantiae tenebras -antem (hist. 2, 14, 3 veritatis lux ... de humanis mentibus ignorantiae tenebras -bat. Orig. in Ios. 3, 1 p. 837[A] hostes acerrimos, cordis mei tenebras. ACT. Archel. 21, 5. *cf.* MAX. TAVR. hom. 57 p. 362[C] Christi lumine ... diaboli tenebras -ari. *proprie*: GREG. M. dial. 2, 35 p. 198[B] lucem ... noctis tenebras -asse. in Ezech. 1, 5, 6 lampades ... diffusas circumquaque tenebras -ant. ISID. orig. 7, 12, 30. *cf. opp.*: PS. AVG. serm. 16, 4 ne ... cor ... vero lumine -to tenebrosa nox occupet). RVFIN. hist. 5, 1, 40 martyrum spiritūs *i. vitam* (ENNOD. opusc. 4, 28 p. 389, 25 animam *alterius i. vitam. cf. supra l. 32*). Orig. in cant. 2 p. 117[D] penitus a se -vit veterem hominem. in Rom. 5, 1 p. 1012[A] quod ... abiecisset *mortem* ... a se et -asset (PETR. CHRYS. serm. 118 p. 522[B] ut mors ... a nostris sensibus -etur). 10, 2 p. 1252[A] *pax* -ta velut subterfugit. SEDVL. op. pasch. 1, 24 *stellae* matutinae lucis vultibus -antur. ENNOD. carm. 1, 4, 35 ditior cultu (*i. ornamentis*) stetit -to *Venus.* dict. 7, 1 p. 443, 12 bene -atur servitus. epist. 1, 4, 4 p. 8, 14 esuriem corporis. VITA Caes. Arel. 2, 22 -tae sunt insidiae diaboli (VITA Vedast. 7 pulsata ac -ta daemonis arte). *Leumann.*

effulcio, -ltus, -īre. NOT. Tir. 72, 1[b] -it (*L*[1], fulcit *rell.*). GLOSS. II 467, 54 -o ὑποστηρίζω. 465, 7 -tus ὑπεστηριγμένος.

part. perf. pass. **effultus**, -a, -um. [*participium verbi inusitati* effulcio, *quod ab* ex *et* fulcio. *W.*] *de notione*: SERV. auct. Aen. 8, 368 -um ... apud veteres dicebatur, super quod unusquisque iacuisset. *vox fere poetarum.* **1** *de hominibus, i. q. re aliqua substrata nixus, iacens sim.* (*c. acc. graec. l. 83*): VERG. Aen. 7, 94 pater ... Latinus centum lanigeras mactabat ..., atque harum -us tergo stratisque iacebat velleribus (SIL. 7, 293 ille ... taurino membra iacebat -us tergo). 8, 368 Aenean duxit stratisque locavit -um foliis et pelle Libystidis ursae. STAT. Theb. 1, 526 Adrastus ...

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fulgebat stratis solioque -us eburno. 8, 731 *Tydea* -um geminā latera inclinantia parmā ponunt. MART. 3, 82, 7 iacet ... galbinatus in lecto ... -us ostro sericisque pulvillis. APVL. met. 2, 21 ac sic aggeratis in cumulum stragulis et -us (-is *trad.*) in cubitum suberectusque in torum porrigit dextram. ALC. AVIT. hom. 17 p. 125, 12 lapide caput -us. 2 *de aedificio, fere i. q. stabilitus*: STAT. Theb. 1, 145 nondum crasso laquearia fulva metallo montibus aut alte Grais -a nitebant atria (CLAVD. 5, 135 quid purpureis -a columnis ... atria iuvant). silv. 3, 1, 5 nitidos postes Graisque -a metallis culmina.

effulgentia, -ae *f.* *ab* effulgere. [MART. CAP. 2, 196 sidus ... temperamenti vivifici ac salubris -a blandisque vibrata candoribus (*codd. praeter* A^1; effulgentibus ... vibratum A^1; *fortasse* -ā ... vibratum *intellegendum; minime nom., ut putat Dick ad l.*)].
i. q. actus fulgendi: CANDID. gen. div. 4 p. 1015D si quis dixerit generationem a deo secundum istos modos esse, scilicet iuxta -am, iuxta radii emissionem *eqs. ibid.* p. 1016A (*seq.* refulgentia). 9 p. 1018C sine aliqua -a. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 27 p. 1060D progressio est et generatio, et in substantiam filietas processio, et in actionem -a et refulgentia. 1, 31 p. 1064B non ... abscissa est -a luminis.

***effulgeo,** -sī, -ēre (*et* -ĕre). *ab* ex *et* fulgēre. *scribitur*: et f-: VERG. Aen. 2, 616 (*M*). *de formis: tertiae coni.*: VERG. Aen. 8, 677 (*anteced.* fervĕre). CLAVD. 28, 546. *de significatu*: GLOSS.L III Abstr. EF 17 -ens splendens. *inde a* VERG. LIV. [*falso pro* offulg-: SIL. 13, 114 (*S*). QVINT. inst. 10, 6, 5 (B^2). *cf. etiam l. 33.* *pro* effulgurat: STAT. Ach. 1, 231 (-serat *M*). *dub. an transitive?*: PS. ARNOB. confl. 6 p. 277B qui ... quasi lucem in tenebris -serunt (lux *cod. vet.*)]
i. q. fulgere, splendere, nitere sim.: A *proprie*: 1 *de naturali luce (sc. de astris, igni, flamma sim. de terrestribus rebus luce illuminatis infra l. 36. 46. acced. dat. commodi infra l. 39. 49. 55. 56. 58)*: LIV. 22, 1, 11 caelum findi ..., quaque patuerit, ingens lumen -sisse (SEN. epist. 120, 13 non aliter quam in tenebris lumen -sit [off- BA^1]). 28, 15, 11 ex vehementi sole, qualis inter gravis imbre nubes -et (41, 21, 13 tres simul soles -serunt. MANIL. 3, 514. SEN. nat. 1, 5, 9 si undique -sit. PLIN. epist. 6, 20, 18. ITALA Matth. 17, 2 [cod. d] -sit vultus eius sicut sol [*gr.* ἔλαμψεν, VVLG. resplenduit]. VVLG. Sirach 50, 7 quasi sol refulgens sic ille -sit in templo dei. POMER. 3, 14, 2 p. 495A sol vivus iustis). MANIL. 5, 725 Phoebus -et tenebris et nocte accenditur atra (SEN. Herc. f. 25 tardus ... Eoo Phoebus -sit mari). GERM. 412 ante ... quam pars -serit (per- B^aL) orbis, qua borean caeli spectantibus indicet ortum. SEN. nat. 2, 59, 11 pavescis ad caeli fragorem et ... quotiens aliquid -sit, exspiras. 7, 15, 1 paulo ante Achaicum bellum cometes -sit (TAC. ann. 14, 22). MELA 1, 95 ea (*sc. flamma ex monte*) cum diu clara et incendio similis -sit. STAT. Theb. 10, 119 -ent silvae, tenebrosaque Tempe arrisere deae *Iridi*. TAC. ann. 2, 47 ignes (VVLG. Sirach 50, 9). PS. AVR. VICT. orig. 14, 3 fugatis ... nubibus cum serena facies -sisset (*sc. caeli*). RVFIN. hist. 10, 1, 8 p. 859, 7 laetus ... dies ... inluxerat, terris atque ecclesiis Christi splendor sui solis -serat (*gr.* ταῖς ἐκκλησίαις ... κατηύγαζεν). AVG. serm. 222 p. 1091med. ubi sidera disposita -ent.
inde in similitudine lucendi de rebus ad fidem Christianam pertinentibus (fere i. q. ardere: infra l. 68): TERT. adv. Val. 15 p. 195, 5 eo de gaudii (eodem gaudio *codd.*) risu lumen -sit (CYPR. unit. eccl. 3 p. 211, 10 postquam lux gentibus venit et ... hominibus salutare lumen -sit. SACR. Leon. 343 Petri et Pauli natalicium nobis lumen -sit. PASS. Theclae rec. B 42 p. 120, 8 in domo huius, in qua mihi lumen *dei* -sit. *et al.*). PRISCILL. can. praef. p. 110, 14 tale sit vis, quod mera veritate -at. AMBR. in psalm. 38, 24, 2 p. 202, 24 utriusque eorum (*sc. patris et filii*) unitas operationis -et. PAVL. NOL. carm. 19, 152 nec minor occiduis -sit gratia terris. AVG. gest. Pelag. 24, 48 p. 102, 19 praeclarum dei munus. PHOEBAD. c. Arrian. 16 p. 25B unigenita et beata nativitas. SACR. Greg. 111, 1. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 49, 25 ut vera ... religio ... per iustitiam ... -eat (*gr.* ἐκλάμπειν). *ibid.* p. 172, 34 quorum causa et nunc pietas per vestrae reverentiae orationes -sit (*gr.* ἀνέλαμψεν). CONC.S Ephes. a. 431 I 4 p. 235, 28 (*gr.* κατελαμπρύνθη). PALLAD. hist. mon. I prooem. p. 245extr. amore perpetuo ... -as. CARM. epigr. 712, 25 (= INSCR. christ. Diehl 1644, *s. VI ex.*) 25 -sere Petri ... de sede ..., quae ... pandunt ... signa salutis.
2 *de splendore oculorum*: VERG. Aen. 9, 728 continuo nova lux oculis -sit et arma horrendum sonuere. SEDVL. carm. pasch. 4, 262 mox ... gemellae vultibus -ent acies *oculorum* (*cf.* op. pasch. 4, 20 p. 270, 10 acies gemellae fulserunt).
3 *de animantibus aliqua re speciosa (veste, armis, pulchritudine sim.) fulgentibus*: VERG. Aen. 2, 616 summas arces ... Pallas insedit nimbo -ens et Gorgone saeva (*sc. aegide*). 5, 133 ipsi ... in puppibus auro ductores longe -ent ostroque decori (8, 677 videres fervere Leucaten auroque [*sc. armatorum*] -ĕre fluctus). VAL. Fl. 6, 596 aspicis ut *Iason* ... inter proceres ... Cytaeos emicet -ens. SIL. 3, 695 ante aras stat veste sacerdos -ens nivea. 9, 231 caetrata iuventus. 15, 140 squalentibus auro -ens maculis ... anguis. 16, 576 -ens Laelius ostro. STAT. Theb. 6, 571 -sere artus *Parthenopaei*. Ach. 1, 295 -et ... regina decori Deidamia chori. TAC. hist. 4, 29 *v. infra l. 23.* ann. 13, 13 ornatu ... principum coniuges ac parentes -serant. CYPR. GALL. gen. 1116 *Iosepus* -ens inter tanto discrimine fratres, quanto luna nitet parva inter sidera caeli. CLAVD. 28, 546 undare videres ima viris, altas -ĕre matribus aedes (*sc.* '*splendide ornatis*', *aliter infra l. 12 sqq*). SIDON. carm. 2, 2. CORIPP. Iust. 2, 114 gemmis et ... lucidus auro balteus -ens. PASS. Matth. p. 238, 16 *Iesus in visione* totus -ens tamquam iubenis speciosus.
4 *de rebus quae proprio aut colore aut nitore naturaliter splendent*: SEN. nat. 3, 18, 5 ecce sanguineum putes ventrem *mulli*, quam lucidum quiddam caeruleumque ... -sit! VAL. FL. 6, 27 aureus -sit campis rubor (*sc. clipei Martis*). STAT. silv. 1, 5, 42 -ent camerae, vario fastigia vitro ... auroque nitent (*similiter de aedificio*: CLAVD. 8, 10 ridet ... togatus miles et in mediis -et curia castris. *aliter supra l. 4 sq.*). CLAVD. DON. Aen. 6, 200 p. 536, 29 'refulsit': ex ea quae viridis fuit, aliud genus coloris -sit. AVG. soliloq. 1, 13, 23 quod non per se ..., sed ... per illam lucem (*i. solem*) pulchrius -at ut aurum, argentum et similia.
B *translate*: 1 *fere i. q. clarum fieri, excellere, florere (acced. abl. infra l. 23. 25. 29)*: LIV. 45, 7, 3 sed -bant Philippus ac magnus Alexander. SEN. epist. 79, 14 Rutili innocentia ac virtus lateret, nisi accepisset iniuriam; dum violatur, -sit. PLIN. nat. 4, 1 omnis Graeciae fabulositas ... et litterarum claritas ex hoc primum sinu -sit. TAC. hist. 4, 29 si quis audacia aut insignibus (*v. p. 213, 84*) -ens *erat*, ad ictum destinabant. dial. 20 sive sensus aliquis arguta et brevi sententia -sit (*syn.* enituit). SOL. 1, 124 pietatis documentum ... in Metellorum domo -sit. PANEG. 3 (11), 10, 4 ex utrisque Alpium iugis vestrum numen -sit. SACR. Leon. 384 inter *martyres* ... beatus Stefanus gloriosus -sit. NOVELL. Iust. 62 praef. (*a. 537*) senatus auctoritas tanto vigore potestatis -sit, ut *eqs.*
2 *i. q. apparere, conspici*: PS. QVINT. decl. 9, 7 his cogitationibus attonito ... inopinata subito amici mei species -sit. HIL. euang. 4 -sit ... novus terris gaudentibus infans.

effulgenter *adv. a part. praes.* effulgēns: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 64 p. 1088A sicuti divinior trinitas unali, secundum quod -r fecit animam in mundo.
deriv.: effulsio.

effulgēsco, -ere. *ab* ex *et* fulgesco. *i. q. fulgescere*: IREN. 2, 18, 5 sic si fuisset luminis emissio, non pateretur nec periclitaretur *Aeon* in simili lumine, sed magis -ret et augesceret, quemadmodum dies a sole.

effulgo, -ĕre *v.* effulgeo *p. 213, 21.*

effulguro, -āre. *ab* ex *et* fulguro. -orat: *v. infra l. 51. 52.* *occurrit non nisi tert. pers. praes. indic.* -at. *i. q. fulguris instar splendere*: *proprie*: STAT. Ach. 1, 231 monstrat iter totoque -at (-fulserat *M*) orbe Cynthia. ENNOD. opusc. 3, 98 p. 356, 8 tota civitas quasi rogus -at. 3, 137 p. 366, 16 quis quaerat noctis lampadam, ubi solis iubar -at. *translate*: ALC. AVIT. epist. 46 p. 75, 19 illustrat tuum ... orbem claritas sua et occiduis partibus in rege non novi iubaris lumen -at. ENNOD. epist. 1, 8, 1 p. 17, 12 in quibus (*litterarum commerciis*) ad unguem politi sermonis splendor -orat. dict. 22, 10 p. 496, 15 non latet caelestis illa permixtio et ... -orat.

effulsio, -ōnis *f.* *ab* effulgēre. *i. q. actus emicandi*: CHALC. comm. 70 p. 138, 3 *planetes quidam* solis peragrationibus -busque et obscurationibus ... minime concurrunt (71 p. 139, 2 stellarum et solis -o. 248 p. 282, 11). 71 p. 139, 11 ortuum et occasuum ... hoc est -um et occultationum. 87 p. 158, 8. 109 p. 176, 16 -es et obumbrationes ... patiantur *Mercurius et Lucifer*. 124 p. 188, 22.

effultus *v.* effulcio *p. 212, 76.*

effūmigo (-āvī), -ātum, -āre. [*ab* ex *et* fumigo. *W.*] 1 *i. q. fumo expellere*: TERT. mart. 1 p. 5 Oe. fugiat conspectum vestrum ... tamquam coluber excantatus aut -tus. 2 *i. q. suffumigare*: PLAC. med. 6 rec. α 5 H.-S. *lana arietis* superimposita locis dolorem tollit et -ta prolapsam vulvam reprimit (*rec.* β subfumigata).

effūmo, -āre. *ab* ex *et* fumo. AETNA 500 tum prima ut quaeque rigescit -at moles (*i. vaporem suum perdit*). GLOSS. V 618, 50 evaporo -o *eqs.*

effuncare *v.* eruncare.

effūnctus, -a, -um. *ab* ex *et* functus. *i. q. defunctus, mortuus*: ARNOB. nat. 3, 41 p. 139, 10 Lares quasi quosdam genios -orum (*P recte*, et f- *Stewechius, Reifferscheid*; def- *Sabaeus*; *v. Löfstedt, Eranos 10, 1910, 14, qui recte monet verba post* genios -orum *tradita*: animas mortuorum *pro gloss. esse delenda. cf. et Brakman, Arnobiana p. 35*). CORP. III 3166a L. Crepereio Celeri nepoti exfuncto (*v. Löfstedt, Beitr. z. Kenntn. d. spät. Latin. p. 72*). *K.-M.*

1. effundo, -āre *v.* exfundare.

2. *effundo, -ūdī, -ūsum, -ere. *ab* ex *et* fundere. *de formis*: *perf.* (*in libris*) -underunt PSALT. Veron. 105, 38. -undero HIER. in Mal. 3, 7 p. 978. *part. perf. pass.*: PAVL. FEST. p. 81 exfuti: -si; *cf.* effuticius *et v. Sommer, Formenl.*² *p. 606.* *forma periphr.* -sura fuerit: LIV. 26, 10, 7, *v. p. 220, 24.* GRAMM. suppl. 293, 6 -udit ... per duas f scribendum. *de sensu*: GLOSS. -o ἐκχέω. ἐκχύνω. -sus ἐκκεχυμένος. NOT. Tir. 37, 60—62 -it. -udit. -sum. *vox rara apud priscos*: ENN. ann. 513. 530. 540 PLAVT. Curc. 123

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TER. Ad. 911 CATO agr. 20. *deinde frequentatur et in prosa oratione et in versionibus. ex* LIVIO *(fere 225^ies) et e Christianis paucos locos non attuli.* [*var. lect.*: LVCAN. 1, 648 -sis ... venenis *ZM*, infusis *recte Ω c. lemm. schol.* (*v. Housman ad l.*). 2, 185 -udit *ZM*, effodit *rell. recte v. p. 196, 54.* 9, 808 solet ... se -ere (*U*, effundere *Ω*; se fundere *recte GLa [v. Fraenkel, Gnomon 2, 1926, 501], Housm.*) signis ... pressura croci; *syn.* emisere. SIL. 6, 260 *lege* effugisset *pro* -isset.]

i. q. ἐκχέειν *emittere. non e re visum est segregare refl.* se -ere *et mediopass.* -i, *utrumque fere i. q. effluere; itemque part. pro adi.* -sus *suis locis sub verbo inserui. commoditati lectoris autem subveni indiculo huius usus in calce articuli composito. praeterea liceat monere omnia huius verbi imperfecta exscripta esse. interdum* -ere *sensu verbi causativi adhibetur, i. q.* '*efficere*' *sive* '*sinere, ut aliquid -atur*', *ita praeter usum sollemnem qui est* sanguinem alienum -ere (*p. 216, 29 sqq.*) *etiam l. 63. p. 217, 43. 47. 222, 21. 67. 224, 81. 226, 52 sq. 57. 66.*

I *i. q.* **ἐκχέειν, *fundere, emittere*:** **A** ***res liquidas*:**
1 *liquores*: **a** *act. et pass.*: *α vinum*: PLAVT. Curc. 123 -e hoc (*vinum*) cito in barathrum (*i. in guttur*). CIC. Pis. 22 utrum iste plus biberit [an vomuerit] an -erit. PROP. 2, 33, 39 largius -so madeat tibi mensa Falerno. PETRON. 28, 3 cum plurimum *Falernum* rixantes -rent. 38, 15 *v. infra l. 57.* PLIN. nat. 14, 139 tamquam *vina* -i ... non possint nisi per corpus humanum. 18, 319 vina -i priora (*in nova vindemia*). MART. 12, 70, 5 frangendos calices -endumque Falernum. POMPON. dig. 33, 6, 8 si id vinum -et (*quod in doliis est*). VLP. dig. 9, 2, 27, 15. 10, 4, 9 pr. si vinum vel oleum vel aliud quid -erit. 18, 6, 1, 4. PAVL. dig. 47, 2, 21, 5 in quas *naves vinarias* vinum -itur. PORPH. Hor. carm. 2, 14, 26. VOPISC. Car. 17, 3 vini plurimum -udit. *β aquam*: VARRO frg. Non. p. 547, 8 quod *urceolo* aqua in trulleum -atur. Men. 532. LIV. 41, 15, 2 ex olla. PLIN. nat. 20, 90 aquam decoctae *brassicae* ... humi -sam. 27, 118 FRONTIN. strat. 1, 7, 7 PAVL. dig. 8, 2, 19 pr. ITALA num. 19, 17 (Aug. quaest. hept. 4, 33 p. 348, 1) -ent super *cinerem* ... aquam vivam in vase (*gr.* ἐκχεοῦσιν. VVLG. mittent ... in vas). VVLG. exod. 4, 9. Is. 44, 3 -am aquas ... super sitientem. RVFIN. hist. mon. 31 p. 458^B in terram (*opp.* haurire. *item* Adamant. 5, 18). VITA Caes. Arel. 2, 17 in quo *vasculo* benedictio ... Christi (*i. aqua vel oleum benedictum*) -sa fuerat. *γ varios liquores*: CATO agr. 20 columellam ... in miliario ... cuneis ... circumfigi; ... eo plumbum -ere (*exspectes* infundere. *similiter* APIC. exc. Vinid. 16 *et* 17 *pro* -es *emendatur* infundes *ed. V.-G.*). VITR. 10, 16, 7 quod quisque habuisset aquae, stercoris, luti, per eam fenestram ... -ere. COLVM. 12, 48, 4 -sā muriā. PLIN. nat. 2, 132 aceti in advenientem *ventum Typhonem* -si. 29, 50 ovo -so in fictile. 33, 99 *argentum vivum* in pelles ... -itur. 33, 103 *stibi* quidquid innatet, -itur spongeave tollitur. MART. 5, 25, 8 -so permaduisse croco. EDICT. perpet. Vlp. dig. 9, 3, 1 pr. de his qui deiecerint vel -erint (GAIVS dig. 44, 7, 5, 5). VLP. dig. 13, 1, 10 pr. furem ... -isse id quod interceperat. 43, 24, 11 pr. qui in puteum vicini aliquid -erit. ITALA iud. 6, 20 (Lugd.) ius -e (ἔκχεε. VVLG. funde). VVLG. II reg. 13, 9 quod coxerat, -udit. CHIRON 550 *crocum contritum* ex vino ... -ito (*antea* infunde). HEGES. 1, 43, 6 venenum ... -e. CLAVD. carm. min. 25, 122 balsama ... -ere cadis. AVG. civ. 1, 23 p. 24, 3 D. unguentum pretiosum super membra *Christi* (16, 2 p. 122, 4). ENNOD. dict. 15, 3 p. 470, 3 perniciosus -batur humor (*i. venenum*) in poculum. *δ notabilia*: *in libationibus sim.*: VITR. 7, 4, 5 quod poculis et pytismatis -itur. PETRON. 38, 15 plus vini sub mensa -batur quam *eqs.* (74, 1). 65, 11 dimidias potiones super ossucula eius -ere. MART. 9, 61, 16 -so laetior umbra mero. VVLG. gen. 35, 14 -ens oleum. IV reg. 16, 15 sanguinem victimae super illud *altare* -es. Is. 57, 6 ipsis -isti libamen. *al.* *subi. vasa sim.*: COLVM. 6, 23, 1 *stabula* devexa sint, ut umorem -ant (MART. 7, 36, 3 *tegula* quae posset subitos -ere nimbos. PLIN. epist. 5, 6, 11 devexa terra quidquid liquoris accepit nec absorbuit, -it in Tiberim). PETRON. 60, 6 placentae ... coeperunt -ere crocum. PLIN. epist. 4, 30, 6 ampullae sistunt, quod -unt. CORP. VIII 26568 nymfium ... quod aquas ... -n⟨deret⟩. vasa -ere (*pro ipsis liquoribus*): PLIN. nat. 14, 142 tremulae manus -entes plena vasa. FRONTO p. 196, 9 N. poculum. VVLG. gen. 24, 20 -ens ... hydriam in canalibus. I reg. 10, 1 tulit lenticulam olei, et -udit super caput eius (Matth. 26, 7 alabastrum unguenti pretiosi. ACT. Petr. 14 vasa stercoribus plena). *tropice*: VVLG. apoc. 16, 1 -ite septem phialas irae dei in terram.

b *mediopass.* -i: *i. q. diffundi* (*refl.? v. supra l. 5*): OV. met. 1, 344 -so per vulnera ... veneno *telorum*. LVCAN. 2, 215 sanguinis alti vis ... campum ... -sa per omnem. *i. q. effluere, defluere*: FRONTIN. aq. 67 -untur ... *tot* quinariae (72). GAIVS inst. 3, 217 usta rupta fracta scissa collisa -sa vitiata perempta deteriora facta. dig. 13, 6, 18, 4 *si in vasa vitiosa* infusum vinum vel oleum corruptum -sumve est. VLP. dig. 18, 6, 1 pr. *et* 3. VEG. mil. 4, 3, 4 per foramina -sa aqua. VVLG. gen. 30, 38 in canalibus, ubi -batur aqua. Matth. 9, 17 rumpuntur utres, et vinum -itur, *gr.* ἐκχεῖται (Marc. 2, 22 Luc. 5, 37). BACHIAR. *v. p. 226, 69.* *in imaginibus*: HIER. quaest. hebr. in gen. p. 67, 4 quasi aqua, quae vasculo non tenetur, voluptatis -sus es impetu. AVG. conf. ¹ 3, 3 *de deo*: vasa quae te plena sunt ... etsi frangantur, non -eris. et cum -eris super nos *eqs.* FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 38, 3 ipsum atque idem vas (*sc. cor*) ... -sa iniquitate permaneat.

2 *umores corporis*: **a** *sanguinem, cruorem*: *α fere i. q. mittere, sinere ut fluat*: CELS. 2, 10, 17 *sanguis crassus* utiliter -itur. 7, 12, 3^A uva *faucium* ... solet ... multum sanguinem -ere. LVCAN. 2, 129 parvum ... sanguinis -udit. SIL. 10, 183 vomit ille calentem sanguinis -ens per hiantia viscera rivum. 10, 246 leo ... -it spumantem ex ore cruorem (PS. AVR. VICT. epit. 42, 6 naribus et ore). TAC. ann. 16, 15 venae quamquam interruptae parum sanguinis -bant. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 270^D *culex* moriens plurimum cruoris -udit. *plerumque mediopass.*: OV. met. 6, 253 cum ... anima cruor est -sus in auras. CELS. 5, 26, 21^C satis multo **sanguine** -so (7, 7, 15^F CVRT. 4, 15, 17. 6, 1, 4 SCRIB. LARG. 16 PS. AVR. VICT. epit. 36, 2). SEN. Oed. 348 -sus amnis *cruoris*. PS. QVINT. decl. 1, 12 ex omni vulnere cruor profluit et -itur. AMM. 16, 12, 46. 31, 16, 6 VINDIC. gyn. 11 p. 438 g. *nota*: STAT. Theb. 6, 841 luxuriant artus, -saque (*i. fere suffusa*) sanguine laxo membra (*i. tumentia*) natant (*haud dissimiliter*: MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 p. 425^mcd. cum *corpus* exundans deliciis fuerit factum, ... subintrans humorum redundantia totum dissolvet ... et -it; *gr.* διαχεῖ). QVINT. inst. 11, 3, 78 sanguis *verecundiā* ... -itur in ruborem *faciei* (*sim.* BOETH. categ. 3 p. 247^C). *β suum pro patria sim.*: CIC. Mil. 101 multum pro re publica sanguinem -istis. TIB. 1, 6, 48 *sacerdos* sanguine ... -so spargit ... deam. SEN. epist. 81, 27 STAT. Theb. 1, 446. BACHIAR. repar. laps. 23 sucum tui cruoris -as. *aliter de suicidio*: TAC. ann. 6, 29 Labeo ... per abruptas venas sanguinem -udit. *nota*: HIER. tract. p. 402, 16 vult libido *iuvenis* -ere sanguinem animae suae (*i. se corrumpere*). *γ alienum, i. q. necare*: VERG. Aen. 7, 788 -so ... sanguine. OV. ars 1, 650 piari hospitis -so (adfuso *R*) sanguine ... Iovem. SEN. Thy. 44 -sus omnes terras irriget cruor (LVCAN. 4, 354 campis. PORPH. Hor. epod. 7, 20. LVCIF. Athan. 2, 2 p. 149, 10 servorum. moriend. 6 p. 297, 12 DRAC. satisf. 211). ARNOB. nat. 7, 50 p. 284, 12 *belli* plagae, quibus omnis -retur sanguis (*pass.*: LACT. mort. pers. 7, 7 multus [LIB. iubil. 23, 20]. HIER. epist. 21, 35, 1 tantus [VVLG. I par. 22, 8 AVG. civ. 1, 30 p. 47, 25 D. 3, 23 p. 135, 9]). FIRM. err. 27, 8 agni ... venerandus sanguis -itur. HIL. c. Const. 11 -erunt ... Zachariae sanguinem (HEGES. 4, 7, 1 p. 252, 22 civium. VVLG. gen. 9, 6 humanum [*seq. syn.* fundetur]. 37, 22 *Iosephi*. III reg. 2, 5 belli in pace. IV reg. 24, 1 innoxium. psalm. 105, 38 innocentem. thren. 4, 13 iustorum [PASS. Paul. 18 multum]. apoc. 4, 13 sanctorum [ἐξέχεαν]. APRING. in apoc. 18, 20 martyrum). HIER. epist. 21, 35, 1 gloriosus sanguis -sus est. 22, 32, 2 (*de colapho anui dato*) tanti (*i. minimi*) criminis reus sanguis -itur *sc. ictu pugni*. 60, 16, 2. VVLG. num. 26, 1 noxiorum. psalm. 78, 10. Matth. 23, 35 iustus (ἐκχυννόμενον). Luc. 11, 50 prophetarum (ἐκκεχυμένον). AVG. civ. 17, 18 p. 245, 19 D. *Christi*. 20, 15 p. 442, 11 -so illo pretio *sanguinis Christi*. 22, 8 p. 581, 29 INSCR. christ. Diehl 57, 4.

b *i. q. vomere, urinari, semen emittere*: CELS. 1, 3, 11 si ... bilem evomuit ... si pituitam acidam -udit (SEN. dial. 4, 26, 3 bilem in homines collectam in res -ere [*cf. p. 225, 17*]. epist. 53, 3 nausea ... bilem movet nec -it. IVV. 5, 159 per lacrimas -ere bilem. MART. CAP. 2, 138 quae [*sc. libros*] ex ore virgo -erat [*antea* evomeret]. *adiungo*: PLIN. nat. 23, 43 quorum stomachus in vomitiones -itur). 4, 18, 4 quoties ... aliquid aut stomachus aut venter -udit. 4, 26, 1 *fluente alvo* quod intus laesurum erat, utiliter -itur (ARNOB. nat. 2, 16 quod natura ... respuit, per eosdem *ac bestiae* -imus tramites *posticos*). 7, 7, 1^B vesica ... -it ... umorem (7, 27, 8 torquentibus ... -sis, *seq.* pura urina. SEN. dial. 2, 13, 2 reliquias et -sa *aegroti*). THEOD. PRISC. log. 37. 38. PLIN. nat. 23, 49 si per somnos genitura -etur. ARNOB. nat. 5, 10 *Iovis* **semina** frustra ... -sa (LACT. epit. 9, 2 *omisso per euphemismum obiecto*: num in terram **Vulcanus** -udit [inst. 1, 17, 13 profudisse *libri; cf.* AVG. civ. 18, 12 p. 271, 13 D. Vulcanum ... -isse ... semen in terram]. AVG. civ. 7, 2 p. 274, 23 -so semine [BACHIAR. repar. laps. 17]. VINDIC. med. 2 foras -sum). SVLP. SEV. chron. 1, 11, 1 spermata in terram -ret.

c *pus, sudorem, venenum sim.*: CELS. 2, 8, 4. 2, 8, 27 *pus* omne -isse (6, 6, 9^B -so pure [7, 2, 7. 7, 3, 2]. 8, 9, 16). 3, 7, 2^D *per somnum* ingens **sudor** -itur (PETRON. 101, 2 -sus sudor. *translate*: ANNIAN. Chrysost. hom. 3, 4 noli ... sudores tuos in vacuum -ere; *gr.* μηδὲ ὑποτέμνῃ τοὺς ἱδρῶτας. *cf. refl.*: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 151 cum se plurimi ac per totum corpus sudores -erint). 7, 6, 3 ut -atur, quidquid *umoris* intus coiit *in tubere* (7, 14, 2 umorem ... inciso ... tumore -unt. 7, 15, 2. 7, 21, 2. *cf.* CHIRON 107 flemen -ere, *sc. umorem fleminis*). 7, 19, 8 eximendum ... aut -endum, quidquid est noxium *ex inguine*. SEN. Herc. O. 919 *Hydrae* -so obrutus artūs **veneno** (TERT. scorp. 1 p. 144, 13 *scorpii spiculum* virus, qua figit, -it. CLAVD. 3, 67 *Allecto* -udit concusso crine venena *serpentium*. LEO M. epist. 109, 1 *in imagine*. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 159 *daemon* -ens cassas ... iras *i. venena*). PLIN. nat. 9, 84 -so atramento, quod pro sanguine *sepiis est*. DRAC. Romul. 5, 128 putres -ant ossa medullas. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 275^A aquam ex omni parte membrorum ... -udit *puer*.

d *lacrimas, fletus*: CIC. Planc. 101 **lacrimas** ... plurimas -isti (LVCR. 1, 91. 1, 125 salsas. VERG. Aen. 3, 312. 10, 464 inanis.

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCAN. 8,727 in omne volnus. 9,1039 non sponte cadentis. PETRON. 18,1. 105,11 SIL. 13, 235. 17,183 TAC. ann. 4, 68 AVG. civ. 1, 6 p. 11, 3 D. CARM. epigr. 403,1 puero lacrimas -e, viator). VERG. Aen. 6,686 -sae ... genis lacrimae (EPICED. Drusi 116. LIV. 27,19,12 gaudio. VAL. FL. 4, 51 -sisque genas lacrimis rigat. SIL. 9,257 TAC. hist. 1,69. PS. QVINT. decl. 9,7 in pectus meum). SEN. epist. 99,27 cum aliquid lacrimarum affectus -erit. RVFIN. hist. 5,2,6 deo -entes pro ipsis fontes ac flumina lacrimarum. *nota*: VERG. Aen. 2,651 nos ... -si lacrimis, *cf. l. 12.* VERG. Aen. 2,271 largos ... -ere fletus. SEN. Tro. 410 -so genas fletu rigatis. VAL. FL. 7,410 -sis ... fletibus. INSCR. christ. Rossi II p. 292 adn. 2 v. 3 -ant ... fletus. *nota*: SALV. gub. 2,19 reus fletu -itur (*i. coactus fletum -it; cf. l. 9*).

3 *sucos herbarum*: PLIN. nat. 24,157 (*dub. interpr.*) *magicae herbae sucum* -sum (-sam *codd.*) in herba. 37,33 arbores ... cummim. PALLAD. 1,37,3 *optima* mella thymi sucus -it.

4 *latices naturales*: a *imbrem sim.*: VERG. georg. 2,352 -sos ... imbres (Aen. 5,693 LVCAN. 3,70. AMM. 31,15,5 nubibus atris). 4,312 -sus nubibus imber (LIV. 21,58,6. 23,44,4 ingentibus procellis. 40,58,4 APVL. mund. 10). LIV. 42,63,8 tantus repente -sus est imber (FLOR. epit. 2,6,45 vis imbrium. PS. AVR. VICT. orig. 14,2 tantum imbrium). CVRT. 8,4,6 imber grandinem incutiens ... -itur. 8,13,23 procella ... imbrem -it (APVL. mund. 9 nubes. AVIEN. Arat. 862 nubila. VVLG. Iob 36,27 *deus.* eccles. 11,3 nubes). VERG. Aen. 10,802 -sa ... grandine (PHAEDR. app. 14,19 vis grandinis; *cf. p. 218, 55.* TAC. ann. 2,23 nubium globo). OV. fast. 2,494 -sis decidit imber aquis (3,286. SEN. nat. 2,26,1, *opp.* colligi). LIV. 33,6,12 primo nimbus -sus, dein caligo nocti simillima (SEN. nat. 6,1,6 nimborum vis. *cf. p. 218, 58 et* VERG. Aen. 5,317 *cursores* -si nimbo similes). CVRT. 3,13,7 procella ... nivem -erat. IVV. 13,67 lapides, *v. p. 218, 24.* AVSON. 417,102 -sa ... unda. HIER. in Mal. 3,7 p. 978 tantas pluvias -undero.

b *flumen, fontes, mare*: α *act.* (*iisdem tribus notionibus, quae sub γ ① discreta sunt*): OV. am. 2,16,24 Charybdis fundit et -sas ore receptat aquas. MANIL. 4,283 et frenare ratem fluctusque -ere (*GLM*, -findere *L²*, *edd. praeter Housman*) rector (*i.* '*facit ut effundantur*'). SEN. Phaedr. 957 *Neptune*, -e pontum (LVCAN. 4,119 *Neptune*, stagna lacusque ... et -e paludes *i. inunda terram.* VVLG. Am. 5,8 aquas maris). benef. 7,1,5 (*de aestu*) quae ratio oceanum -at ac revocet. nat. 3,12,3 *aqua elementum* potest aliquid (*i. flumina*) ex se semper -ere. 6,8,2 Alpheon (*subi.*) ... -ere ... fontem Arethusam (HIL. trin. 9,37 rivum fons ... ab origine. AVSON. 4,3 *Danuvius* fontem *suum*). 6,25,2 *Ladonem* terrarum motus -udit. CVRT. 5,1,16 fons ingentem bituminis vim -udit. MELA 1,7 ubi iterum (*sc. in latum*) -udit *mare quod antea Propontis*, Pontus Euxinus *vocatur*. 2,78 Fossa Mariana partem *Rhodani* ... navigabili alveo -it. SIL. 14,349 oceanus qua lege -ret aestus. TAC. hist. 5,19 *Civilis mole diruta* Rhenum ... -udit. PLIN. epist. 10,61,3 flumen ... tantum aquae ... -et; *antea syn.* emittit. *omisso obiecto*: PLIN. nat. 3,121 Padus ... per haec *ostia* -it. IVL. HON. cosmogr. B 8. *cf. l. 44.* β *refl.*: LIV. 38,18,8 *Sangarius* in Propontidem sese -it. MANIL. 4,608 mare ... in laevam se -ens. MELA 2,62 *Padus* per septem ... ostia. PLIN. nat. 2,243. 3,121 *dub.*
γ *pass., plerumque pro mediopass.*: ① *fluvii*: *de fluviorum ortu*: OV. met. 1,570 Peneus ab imo -sus Pindo (PLIN. nat. 6,71 in iugo Caucasi ... adversus solis ortum. TAC. Germ. 1 OROS. hist. 1,2,38). SEN. nat. 3,15,5 ita ... rivus aut flumen -itur (*sc. ut vena percussa*). CVRT. 6,4,4 ex *loco.* *de ostio*: SEN. nat. 3,26,2 si ... ventis ostium ... reverberatur, ... amnis ... non -itur. MELA 1,98 *in Propontidem* Granicus -itur (PLIN. nat. 3,6.128 TAC. ann. 2,6). PLIN. nat. 4,101 ostia in quae -sus Rhenus *eqs.* TAC. ann. 1,79 Velinum lacum, qua in Narem -itur. *in latitudinem, super ripas sim.*: CIC. nat. deor. 2,116 mare ... neque redundat neque -itur (PORPH. Hor. carm. 1,2,14 Tiberim redundare solitum ⟨et⟩ -i super ripas. *transl.*: QVINT. inst. 10,1,62 *Stesichorus* redundat atque -itur). VERG. georg. 4,288 -so stagnantem flumine Nilum. OV. am. 3,6,19 ripis -sĕ capacibus amnis. LIV. 1,4,4 super ripas Tiberis -sus (4,49,2. PORPH. *l. 63*). 24,10,7 stagnum -sum Mincio amni. SIL. 12,185 *in imagine, v. p. 221, 30.* PROB. Verg. georg. 3,151 Tanagrus torrens ... cum pluviae sint, -sior est. SERV. Aen. 1,246 proruptum id est -sum fluens. ② *mare in aliquam regionem* (*hinc pendet usus sub B 1 a η p. 219, 9 allatus*): HOR. epist. 1,11,26 -si late maris. MANIL. 2,225 -so gaudentes aequore Pisces (*sic de mari accipit Housman ad l.; sed vide, ne poeta alluserit ad aequor i. aquam -sam ex amphora Aquarii, Piscium in zodiaco vicini*). 4,608 *refl. v. l. 51.* VELL. 2,43,1 -sissimum (*i. latissimum*) Adriatici maris ... sinum. MELA 1,32 -si olim usque *eo* ... pelagi. 3,1 *pelagus* in omnia litora. PLIN. nat. 16,2 vasto ibi meatu ... -sus in immensum agitur oceanus. VAL. FL. 4,714 -sis ... undis. PRISC. periheg. 89 Sicaniae gurges ... procul -sus. *aliter*: CVRT. 6,4,19 mare *Caspium* ... eodem impetu quo -sum est relabens.

B ***res corporeas*: 1 *multitudinem quandam*: a *proprie*: α *generatim*: *varias res (grandinem, nivem v. s. A 4 a supra l. 25. 30), plerumque fere i. q. abicere, humi sternere, dissipare*:** CIC. leg. agr. 2,89 -sis ac dissipatis fructibus. div. 1,69 ex horreis direptum -sumque frumentum (VLP. dig. 9,2,27,19 in flumen. VVLG. gen. 42,35). VARRO rust. 3,13,1 cum ... apris -retur gla(n)s, capr⟨e⟩is vicia. HOR. carm. 4,7,11 pomifer autumnus fruges (*cf. p. 222, 43 sqq.*). OV. met. 15,45 *urna* -udit ... versa lapillos *i. sortes* (VOPISC. Prob. 8,6). LIV. 23,12,1 -i in vestibulo ... anulos aureos. SEN. contr. 7,3,1 venenum *tritum* ... -udit (7,3,8 mortem meam. PS. QVINT. decl. 17 argum. medicamentum. *fluidum venenum v. p. 215, 52. 55*). VAL. MAX. 3,7 ext. 6 *v. p. 224, 47.* SEN. Med. 677 totas opes -it (*i. venena promit*). dial. 7,11,3 munera, *v. p. 219, 52.* nat. 2,31,1 Aetna ... ingentem vim harenae urentis -udit (APVL. mund. 34 *ex Aetna* -sis crateribus. *inde* AVG. civ. 4,2). epist. 81,8 *in lusu verborum: stultus* id quod referendum est (*sc. gratia*) -it atque abicit. LVCAN. 7,875 tumuli ... -udere suas ... urnas. 9,491 *ventus* saxa ... -udit procul. PETRON. 49,10 (*mediopass.?*) ex plagis ... tomacula -sa sunt. 71,9 nummos ... de sacculo ... -entem (VVLG. IV reg. 12,10 -bant ... pecuniam. II par. 24,11. *aliter* Ioh. 2,15 nummulariorum -udit aes; *gr.* ἐξέχεεν). 135,5 partem *fabarum* ... super mensam -udit. 136,7 passim ... -sam ... fabam. PLIN. nat. 8,14 stipes *ab elephante* ... in sinum *feminae* -sae. 22,145 per cribrum -so furfure *lentium.* SIL. 2,131 -si versa calami fluxere pharetra. 2,387 bellum se gestare sinu ... profatus ... ceu ... acies gremioque -ret arma, ... (389) laxos -it amictus (*cf. l. 33.* FLOR. epit. 2,6,7 quasi ... sinu bellum ferret, -udit. *similiter de verbis p. 224, 47*). IVV. 8,205 *retiarius* retia dextrā nequiquam -udit (*cf. etiam l. 37*). 13,67 tamquam lapides -erit imber. TAC. hist. 4,30 *machinamento* singuli ... sublime rapto ... in castra -bantur. PS. TERT. haer. 2 p. 218,20 (*mediopass.*) semen malitiae ... -retur et ... orbem ... occuparet. NEMES. ecl. 4,64 cineres ... -udit in amnem (VVLG. lev. 4,12 III reg. 13,3). LAMPR. Heliog. 23,3 serpentes. CET. FAV. p. 294,25 *arena de vestimento* -sa (*Vitr.* excussa). VVLG. Ezech. 10,2 *prunos ignis* -e super civitatem. Sirach 43,21 gelu (*i. pruinam*) -et super terram. *tropice vasa, i. q. evacuare*: HOR. sat. 2,3,149 -i saccos nummorum (COMM. instr. 1,9,5 sacculum). SIL. 2,389 amictus, *v. l. 22.* *singulariter i. q. -endo coacervare*: PAVL. NOL. carm. 21,614 *bestiae* solent terram rostris fodere ... et foveas circum (*i. circum foveas*) cumulos -ere nigros. *de vento vela inflante*: TIB. 1,3,38 -sum ventis ... sinum. *paulo aliter* 1,6,40 et fluit (effluit *codd.*) -so cui toga laxa sinu. *cf. l. 22 et 24.* *unice*: PERS. 1,65 ut per lēve severos -at (*i. sinat labi*) iunctura *marmoris exaequati* ungues (*sc. ne offendant*).

β *praegnanter rem unam ita -ere, ut in partes varias diffracta corruat, i. q. evertere, spec. currum, muros, mensam*: VERG. Aen. 7,780 equi ... currum ... -udere, *v. p. 222, 59* (PLIN. nat. 8,160 *equi* -entes, *sc. aemulorum currus.* SIL. 16,360 Pelorus *nunquam* ... -sum sinuabat devius axem). LVCAN. 1,383 in planum -ere (*i. subruere*) muros (*sim.* STAT. Theb. 3,250 sōlo ... turres. *mediopass.* TAC. ann. 4,62 *moles amphitheatri* in exteriora -itur. *cf.* DICT. 3,10 -si ruinae modo barbari). ITALA psalm. 40,4 (Cas.) omnem stratum eius -isti (ἔστρεψας). Luc. 19,45 (cod. e) mensas nummulariorum -bat.

γ *tela, i. q. mittere spissa*: VERG. Aen. 9,508 telorum -ere contra omne genus (AMM. 20,11,8. *ad Vergili versum pertinet* GLOSS.ᴸ I Ansil. EF 181—182 -ere: emittere aut spargere). LIV. 2,65,4 -sis ... missilibus telis (LVCAN. 3,285. SIL. 14,378.441 certa -ere tela). 27,18,11 telorum ... vis ingens -sa in eos est (CVRT. 8,10,31 e *machinis.* SIL. 15,764). 28,37,7 tanta vis lapidum ... grandinis modo (*cf. p. 217, 25*) in ... classem -sa est. SEN. Phaedr. 284 spargit -sas ... sagittas (SIL. 16,481 ocius -sis nervo exturbante sagittis). SIL. 1,335 -it ... ballista molaris. 9,312 nimbus (*cf. p. 217, 28*) telorum ... -sus (PANEG. 12 [2], 35,4 iaculorum sagittarumque). 16,578 hastas ... -unt. VVLG. psalm. 34,3 -e frameam. *cf.* ITALA Ezech. 12,14 (Weing.) gladium -am post eos (ῥομφαίαν ἐκκενώσω; VVLG. gladium evaginabo).

δ *currus sive equos (leones l. 68, naves? l. 70) e carceribus emittere* (e carcere *etiam p. 220, 1; de cursoribus p. 217, 29*): ENN. ann. 513 irarum -e quadrigas. VERG. georg. 1,512 *refl.*: cum carceribus sese -undere quadrigae. 3,104 ruunt ... -si carcere currus (Aen. 5,145. *cf.* CAPER gramm. VII 104,20). VAL. FL. 7,553 -sis ... tauris. *addatur*: STAT. Theb. 9,742 *leo* adultus (*sc. ex specu*) -sus apertos ... amat campos. *fort. huc etiam* SIL. 3,174 iam maria -sas cernes turbare carinas (*nisi potius i. q. 'sparsas' sc. per mare, v. sub ζ, p. 219, 7*). *respicitur potius celeritas*: LIV. 25,41,2 decem -sis equis (SIDON. epist. 3,12,2 me ... equo -so ... proripiens). MANIL. 3,372 *Sol simul* dabit in pronum laxas -sus habenas (*coniunge*: in pronum -sus). CVRT. 4,15,3 falcatos currus ... in hostem -udit. LAVS Pis. 54 -sos in gyrum ... cursus *equi.* LACT. Phoen. 51 *de curru Phoebi*: equos in aperta -udit. *addatur* PROP. 4,4,18 -sis ... rotis (*melius sub 2 d β p. 221, 48 subiungitur*).

ε *habenas i. laxare*: VERG. Aen. 5,818 manibus ... omnīs -it habenas *equorum currulium.* 12,499 irarum. SEN. Phaedr. 450 *de libidinibus.* SIL. 8,280 cum carcere rupto auriga indocilis totas -udit habenas (*sc. e manibus?*). IVV. 14,230 totas -it habenas curriculo. STAT. Theb. 9,182 sive gradus (*sc. ut pedēs, cf. p. 221, 49*) seu frena (*ut eques*) -ret. *part.* -sae habenae: PANEG. in Mess. 92 -sas tardo *equo* permittere h. LIV. 37,20,10 quam potest -sissimis h.

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 caritatis. CVRT. 7, 7, 35. 7, 9, 13. 8, 14, 6 *de aurigae equis*. SIL. 1, 161. 7, 696 -sā largus habenā. 10, 261. 12, 223 -sis ... frenis. FRONTIN. strat. 2, 5, 31.

ζ part. -sus *i. q. sparsus*: LVCAN. 7, 305 -sa ... membra. 10, 116 (*de strato pavimento*) tota ... -sus in aula ... onyx. ANTH. 466, 5 *stellarum* signa -sa per orbem. COD. Iust. 7, 6, 1, 1ᶜ per totum textum -sas ... *sui nominis* litteras supponentes. SIL. 3, 174 *v. p. 218, 69.*

η campos, terram, muros sim. fere i. q. dilatare (plerumque pass.; refl. l. 13. 17 bis); hoc sensu primitus de mari adhibetur, v. p. 217, 70: VERG. Aen. 12, 204 non si tellurem -at in undas diluvio miscens *vis divina*. MELA 2, 38 Peloponnesos ... tenui tramite in latus -itur (in latum *aptius videtur, cf. refl.* 1, 9 *Asia* ibi se in latitudinem -it; *at* AVIEN. orb. terr. 1046 quattuor ... in latera -sa⟨m⟩ *Asiam*). LVCAN. 8, 369 -sa ... plano ... arva solo. SIL. 3, 241 proxima Sidoniis Vtica est -sa maniplis. STAT. Theb. 1, 200 -sā sub omni terrā atque undā die. AVIEN. orb. terr. 483 se ... glaeba Ausonis -it (*sim.* 1228). *part.* -sus *fere pro adi. i. q. vastus, amplus*: VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 ripas ... campos, -sam barbariam ... Aegyptiorum. VELL. 2, 43, 1 *v. p. 217, 75.* SEN. contr. 1, 6, 4 -sa moenia *Romae*. LVCAN. 1, 605 -sam ... urbem *Romam*. 4, 19 explicat hic tellus campos -sa patentis. 6, 270 *campus*. STAT. silv. 4, 2, 23 *aula*. PLIN. epist. 2, 17, 11 cella frigidaria spatiosa et -sa. CALP. decl. 2 -siora corpora. AVIEN. Arat. 804 -si ... gurgitis. AMM. 24, 8, 2 *planities*. AVIAN. fab. 41, 3 per -sas ... terras. MART. CAP. 8, 853 latitudinem orbis -si, *sc. itineris planetae Saturni*. PRISC. gramm. III 418, 21 ab angusto in -sum licentiae spatium.

ϑ usu speciali: i. q. onera imposita sui liberandi causa abicere, humi prosternere: equus equitem -it *v. p. 222, 61 sqq. praeterea*: SEN. dial. 5, 6, 6 quae alienis in nos manibus imposita aegre sustinemus, victi in proxumo -imus. epist. 81, 8 *v. p. 218, 11.* 117, 25 *in imagine*: qua ratione hoc secretarum cupiditatium pondus -am. IVV. 10, 78 -udit curas (*cf. Slater, Class. Review 34, 1920, 33*).

ι terra herbas -it *sim. v. p. 222, 42 sqq.*

b *translate: opes, patrimonium, pecuniam publicam sim.* (*proprie* nummos *p. 218, 15*): *α i. q. consumere, dissipare, prodigere*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 415, 5 B. adversis rebus, ... adflictis, -sis, attritis, perditis, insumptis (*cf. l. 58*). TER. Ad. 991 -ite, emite (SCHOL. *ad l.* p. 162, 13 prodigē [*v. l. 53*] expendite. *item sine obi.*: CIC. Phil. 2, 50 LACT. inst. 6, 17, 18 mort. pers. 37, 5 PANEG. 12 [2], 26, 3 BOETH. cons. 2, 5, 8). CIC. S. Rosc. 6 id (*sc. patrimonium*) per luxuriam -ere atque consumere. Cael. 42 patrimonium (Phil. 3, 3 *opp.* in rei publicae salute collocavit. off. 2, 54. ASCON. in Mil. p. 30, 21 St. tria. LACT. inst. 6, 11, 21 AVG. epist. 91, 5. COD. Theod. 9, 43, 1, 2 *syn.* corrumpere. COD. Iust. 3, 29, 2 in filium). 68 sumptūs -si cum probro. leg. agr. 1, 15 -amus aerarium (Tusc. 3, 48). Pis. 48 -sā ... praedā. Phil. 1, 17 *pecunia publica* sit -sa (6, 3 dissipata atque -sa). 2, 50. 2, 66 tam multa. 11, 13 sua *bona*. Att. 2, 9, 2 omnia remedia rei publicae. MANIL. 4, 11 censum *i. divitias*. SEN. contr. 1, 1, 1 (*ex verbis Latronis*) quidquid ... immodesta largitione -udimus. 2, 7, 1 tantum in istam ... amator. 10, 1, 7 totam regiam suam. SEN. dial. 7, 11, 3 in quos fortuna omnia munera sua -udit. 10, 10, 4 multa ... prodige. benef. 1, 2, 1 beneficia ... *non* in vulgum -enda sunt. PLIN. nat. 7, 94 opes (QVINT. decl. 260 p. 63, 12 splendidas). TAC. ann. 14, 31 omnis fortunas. hist. 1, 20 *tot* sestertium. PAVL. dig. 22, 3, 25 pr. pecunias ... indebitas (HIER. c. Vigil. 13 ARNOB. ad Greg. 12). IVST. 6, 9, 3 in dies festos ... reditus publicos. AMM. 14, 11, 1 -endis rebus ... incumberet (*cf. l. 38*). HEGES. 4, 7 p. 252, 6 male parta nequius dissipant, deterius -unt. 5, 29 virtutis viaticum. HIER. epist. 58, 7, 1 Christi substantiam. AVG. serm. ed. Mai 25, 3 omnia. *nota*: PETRON. serm. 1, 9 Revue bénéd. 14 p. 4 convivia paene largiora -ere. *refl.*: SEN. dial. 9, 9, 6 hoc (*i. huc*) se (te *trad.*) impensae quam in ... pictas ... tabulas -erint. HEGES. 1, 44, 8 cui tantum bonorum se -erat.

β part. pro adi. -sus *i. q. largus, prodigiosus*: *de sumptibus sim.*: NEP. Att. 6, 2 tam -sis (-si *A*) ambitūs largitionibus (ASCON. Mil. p. 30, 20 St. FLOR. epit. 3, 12, 10). LIV. 40, 44, 12 -sos sumptus factos in ludos. ASCON. Scaur. p. 23, 28 St. aedilitatis -sae (-sa *codd.*) memoria. QVINT. inst. 3, 8, 58 in verbis -siorem, ut ipsi vocant, cultum. GELL. 6, 11, 7 luxum vitae ... prodigum -sumque. *de hominibus ipsis*: CIC. Cael. 13 quis in largitione -sior? SEN. contr. 9, 3, 2 quam -sa esset indulgentia *illorum*. VELL. 2, 41, 1 *Caesar* munificentia -sissimus (CAPITOL. Opil. 13, 5 in cena; *opp.* parcissimus). QVINT. inst. 2, 2, 6 in laudandis discipulorum dictionibus nec malignus nec -sus. 2, 12, 4 -sus *in bonam partem* pro copioso accipitur. AMM. 17, 6, 2 ignavus, sed verbis -sior. 31, 10, 3 ut erat in loquendo -sior. HEGES. 1, 30, 1 benevolentiā ... -sior. SCHOL. Hor. carm. 4, 1, 19 -siorem ad amoris expensas. DON. Ter. Ad. 985 non largi ⟨et⟩ liberales, sed -si prodigique redduntur. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 2 ne sic sit misericors *vita sanctorum* (*sc. erga pauperes*), ut -sa sit.

2 *multitudinem hominum* (*animalium p. 220, 16 sq.; de singulis hominibus v. sub 3 b β, de bestiis sub 1 a δ*): **a** *act. i. q. emittere* (*pass. verum p. 220, 3, fort. p. 220, 55*): CIC. Sest. 95 carcerem totum in forum -udit (Pis. 16 in me). har. resp. 34 indices ... e carcere (*cf. p. 218, 64*). Planc. 40 -as repente, *sc. iudices*. VERG. Aen. 7, 522 Ascanio auxilium castris -it (LIV. 30, 32, 3 *pass.* supremo auxilio -so). LIV. 30, 11, 8 equitatum certaminis studium -udit. 38, 17, 7 impetum *v. p. 224, 79.* SEN. suas. 2, 7 quantas gentes in orbem nostrum Oriens -erit. SEN. dial. 11, 7, 2 Miletus ... *tot* urbium populum in diversa -udit (*sim.* AVSON. 296, 7 *Tolosa* ex se ... urbes). CVRT. 4, 15, 3 *dux* currus ... in hostem *v. p. 218, 74.* MELA 1, 60 *de centum aulis Thebarum*: armatorum milia. LVCAN. 6, 292 acies ... in hostem. 7, 714 *Larisa* -udit totas per moenia vires. 8, 309 -am populos. PETRON. 89 v. 57 Danai relaxant claustra et -unt viros. VAL. FL. 6, 120 hastatas -udit Hiberia turmas. SIL. 2, 151 agmen (12, 576 agmina. *cf. p. 221, 11. 38*). 7, 238 una reclusis omnes iam portis in campum -erit hora, *sc. milites*. TAC. hist. 2, 23 gladiatores in *locum*. ann. 6, 33 Hiberi ... Sarmatam in Armenios raptim -unt. PANEG. 12 (2), 33, 4 hos ... Caucasus ... -erat. *adiungo*: IVV. 4, 43 *rhombos* Maeotica -it ... ad ostia Ponti. PS. QVINT. decl. 13, 4 solis tepor ... *apium* agmen -erat.

b *refl.* se -ere (*nota* se -urus *l. 24. 27. 28. 32, ubi forma passiva deficit*): CIC. ad Brut. 1, 3, 2 civitas tota ad te se ... -bat. CAES. Gall. 5, 19, 2 cum equitatus ... praedandi causa se in agros -ret (*β*; eiecerat *α*). civ. 2, 7, 3 omnis sese multitudo ad cognoscendum -udit. LIV. 7, 33, 18 quo se omnis Campanorum multitudo gratulabunda -udit. 26, 5, 5 portis omnibus sese -rent. 26, 10, 7 ut, nisi *eqs.*, -sura se omnis pavida multitudo fuerit. 26, 19, 12. 28, 15, 9 in fugam sese omnes -erunt (AMM. 17, 12, 4 semet). 29, 34, 8. 33, 12, 10 gentes feras ... in Macedoniam se ... -suras (*cf.* 40, 17, 8 in quam regionem Italiae -sura se multitudo esset. VELL. 1, 4, 3 vis Graecae iuventutis ... in Asiam se -udit. 2, 110, 4 SVET. Iul. 44, 3 IVST. 24, 6, 1. 29, 3, 2. AVSON. 294, 6 centum ... in urbes). LIV. 33, 14, 12 quam in partem hostes -rent sese. 34, 8, 1 maior frequentia mulierum ... sese in publicum -udit. 35, 39, 5 eo. VAL. MAX. 7, 6, 6 -surus se in nostras provincias ... Phraates (AMM. 26, 8, 14 Procopius. HEGES. 4, 29, 2 *Antonius. aliter p. 222, 77*). VELL. 2, 112, 4 pars quae obviam se -erat exercitui. SIL. 10, 626 omne -it longo ... se agmine vulgus. FRONTIN. strat. 1, 4, 9ᵃ. SVET. Cal. 4 sexum aetatem ordinem omnem ... -isse se. PS. QVINT. decl. 12, 21 se in obsidionem ... populus -et. PANEG. 5 (8), 19, 1 obvius sese ... triumphus -udit. 8 (5), 8, 1. HEGES. 5, 46 p. 400, 5 Vespasianus ... potuit ... in imparatos se -ere.

c *mediopass.* -i *eodem fere sensu quo* se -ere; *saepius fere i. q. magno numero prodire*: CIC. Deiot. 11 consules ex Italia profugisse, ... cunctum senatum, totam Italiam esse -sam. SALL. Iug. 69, 2 volgum -sum oppido. VERG. Aen. 7, 812 (*unde* AVSON. 353, 6) tectis agrisque -sa iuventus (CARM. epigr. 271, 13 incola quo plebes tectis -itur). 12, 131 (*unde* AVSON. 356, 1) -sae matres (LIV. 26, 9, 7 matronae in publicum). LIV. 1, 14, 8 plenis repente portis -si hostes (24, 1, 3. 29, 34, 12 portā. 38, 6, 3 omnibus portis ad opem ferendam -untur [38, 16, 6 -sus repente ... equitatus. 43, 22, 2]. AMM. 20, 11, 16. 21, 12, 19 reclusis). LIV. 5, 23, 4 omnibus ordinibus obviam -sis *in adventu dictatoris* (*similia*: 7, 36, 7. 28, 9, 5 omni multitudine o. -sa [45, 26, 3 cum infulis. 45, 35, 3]. 29, 14, 13 omni ... civitate [31, 14, 12. 37, 37, 1 VELL. 2, 45, 5. TAC. ann. 16, 24 ad ... spectandum ... regem]. 36, 6, 3 IVST. 32, 1, 7. *aliter*: 37, 34, 6 -so o. equitatu. 44, 46, 11 -sa omnis o. turba). LIV. 5, 40, 5 plebis turba ... ex urbe -sa. 6, 24, 11 in veram fugam -si (27, 1, 12. 28, 13, 9 -untur. 32, 12, 5. 33, 18, 18 praecipitem. 35, 5, 12 passim -bantur. *al.* CVRT. 4, 15, 29 *al.*). 7, 26, 7 legionibus utrimque -sis (AMM. 14, 2, 10). 21, 52, 10 *castra*, unde multitudine -sa (38, 20, 3 equites ... -si e castris. 39, 31, 1 castris. 40, 31, 4 omnis equitatus -itur castris). 24, 40, 14 eodem et alia turba -sa est. 27, 33, 1 Dardanos in Macedoniam -sos (44, 26, 2 Gallorum -sorum per Illyricum. SEN. suas. 5, 2 quantumcumque Oriens valuit, ... in Graeciam ... -sum est *sub Xerxe*. 5, 6 *de Xerxe*. VELL. 2, 12, 2 -sa ... immanis vis Germanarum gentium. LVCAN. 2, 535 Gallica ... rabies -itur [perf- *MB*] *per* Alpes). LIV. 27, 45, 7 virorum mulierumque undique ex agris -sorum. 30, 5, 8 ad restinguendum incendium -si. 30, 13, 1 omnis velut ad spectaculum triumphi multitudo -sa est (39, 49, 8 omnes ... -untur. VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 -sam ad officium et sp. eius *Dionysii* turbam. HIER. epist. 1, 7, 1. *cf.* PS. QVINT. decl. 6, 3 totus in sp. populus -sus est. PLIN. nat. 8, 145 ad spectandam ... *canis* fidem. APVL. met. 7, 13 ad votivum conspectum). 30, 25, 7 multitudo a castris in litora -sa. 30, 45, 2 -sis ... urbibus. 37, 16, 10 iam omnis multitudo -batur. SEN. dial. 6, 3, 1 -sis in officium lugubre municipiis coloniisque. PLIN. nat. 9, 36 *testudines ibi* ultro ... veniunt -sa multitudine. VAL. FL. 3, 267 -si ... ad litora vulgus. SIL. 3, 543 -sa ... antris ... manus. STAT. Theb. 3, 115 parentes moenibus -si. 12, 471 omnis ... -sa penatibus aetas (AMM. 22, 2, 4 quo ... comperto -batur aetas omnis et sexus). FRONTIN. strat. 2, 5, 21 Hannibal ... in tergum Romanorum -sus. 2, 5, 31 *milites* in palantes -untur. 3, 2, 5. TAC. hist. 1, 72 populus in circum ac theatra -si. 2, 88. 4, 62 procurrentes ... et undique -si (ann. 2, 11. 4, 25). ann. 1, 23 *cum* ad quaerendum corpus -rentur. 15, 23 omni senatu ... Antium -so. APVL. met. 3, 2 civitas omnis in publicum -sa (PANEG. 12 [2], 37, 4). IVST. 5, 4, 9 DICT. 3, 10 *v. p. 218, 47.* HEGES. 4, 9, 3 in populum -rentur.

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

d *part.* -sus *pertinens ad* se -ere *et ad* -i, *i. q. late dispersus sim., saepe etiam pro adi. vigente notione motus celeris i. q. rapidus; praecipue in re militari*: *α homines*: CIC. Sest. 42 -sam illam ac superatam Catilinae ... manum. SALL. Iug. 55, 4 -so exercitu praedari (LIV. 9, 31, 6. 36, 31, 5. 38, 45, 5 si Gallorum exercitus -si vagarentur. *sim. in praedando*: 2, 11, 4 multos simul et -sos adoriendi. 22, 57, 3 -sos passim ad praedandum ... equites. 22, 12, 9 -sis hostium populatoribus [*cf. infra l. 35*]. 22, 31, 3. 26, 39, 22 vage -sos per agros palatosque. 31, 26, 3. 31, 36, 8. 42, 55, 5 vagari Macedonas -sos per Thessaliam. TAC. ann. 12, 31). Iug. 87, 4 -sos hostes *sc. in itinere* (*sim.* LIV. 21, 25, 8 -sum agmen ... ducit. *cf. p. 220, 12. 18 et l. 38*). 98, 5 -si consedere *hostes* (*sim.* VVLG. iud. 15, 9 ubi eorum -sus est exercitus). hist. frg. 5, 2 patentis et pacis modo -sas (*sc. urbes?* TAC. hist. 4, 15 vagos et p. m. -sos lixas). VERG. Aen. 6, 305 turba ad ripas -sa ruebat (LIV. 24, 16, 16. SEN. Ag. 253 circa [*ad* -si ruunt: *cf.* LIV. 9, 41, 16 SIL. 12, 185]). LIV. 1, 12, 8 -sos egerat Romanos, *sc. fugientes* (*sim.* 4, 29, 2 -sos ... persecutus. 4, 33, 10 Tiberim -si petunt. 10, 19, 19. 25, 39, 11. 26, 44, 4. 28, 16, 3 fugientium modo -si. 30, 18, 12. 37, 20, 14. 39, 2, 3 -si ... fugerunt. SIL. 12, 416. DICT. 2, 43 palantes -sique). LIV. 2, 30, 11 -si et contemptim pugnam iniere (*sim. in pugna*: 6, 12, 9. 27, 41, 9 *antea syn.* palati. 28, 13, 6. 28, 36, 8. 31, 26, 3. 31, 37, 4 conferti praeparatique in dispersos et -sos pugnantes. 35, 29, 5 in hostes inordinatos -sos). 38, 48, 5. 40, 33, 4 per neglegentiam -si ... accesserunt. 43, 10, 4 incompositi, longo agmine -si, infrequentes. MELA 1, 11 Indi et Scythae ... late patentes neque in hoc tantum pelagus -si (FLOR. epit. 2, 5, 1 Illyrii ... per totum ... maris litus -si. OROS. hist. 7, 33, 6 -sas Maurorum gentes). SEN. nat. 4, 2, 6 *in navigiis per angustias Nili* toto flumine -si. LVCAN. 4, 743 -sam ... aciem *i. diductam* (6, 72 militem). SIL. 12, 185 -saeque ruunt inopino flumine turmae, ... ut ... exundat ... amnis. STAT. Theb. 2, 75 -si passim per tecta, per agros (PS. QVINT. decl. 12, 7 per ... campos. 12, 16 per gradus templorum). FRONTIN. strat. 2, 3, 22 -sum ... equitatum. 2, 5, 1 -sos et incautos. TAC. hist. 3, 17 temere -sos. 4, 78 FLOR. epit. 4, 2, 48 PRVD. psych. 178.

β inde cum substantivis abstractis: -sa populatio (*cf. supra l. 8*): LIV. 10, 2, 9. 23, 40, 8. 31, 41, 7. 32, 31, 1. *sim.* 42, 65, 5 revocato ab -sa caede equite. PS. RVFIN. in Os. 11, 8 p. 1018[C] internecione. -so agmine (*cf. supra l. 11*): LIV. 2, 59, 8 evasere. 5, 44, 3 adventat. 10, 14, 5 populabundus ... incedit. 37, 34, 2 ituros. 42, 65, 2. 44, 39, 8 abeuntis. -sā fugā (*cf. supra l. 17*): LIV. 1, 27, 10. 7, 27, 7. 21, 46, 9. 38, 2, 10 *opp.* itineris ordinati. *al. cf.* 3, 5, 10 fuga -sior Aequorum ... fuit. -so cursu: LIV. 1, 37, 4 montes ... petebant. 2, 65, 6 paene agmine uno fugientes. 6, 24, 4. 22, 15, 10 perfugerunt. 34, 15, 3 -so per agros cursu. *al.* CVRT. 5, 13, 12 FRONTIN. strat. 2, 5, 38 PLIN. epist. 6, 20, 11 AMM. 19, 11, 11. 29, 6, 7. *non in fuga*: LIV. 2, 50, 6. 9, 41, 17 CVRT. 5, 13, 12 PANEG. 7 (6), 18, 6. *transl.* SEN. contr. 7 praef. 2 dicebat ... citato et -so cursu. *v. et p. 218, 75. addo*: PROP. 4, 4, 18 -sis ... rotis (*cf. p. 218, 76*). LVCAN. 4, 271 -so ... decurrere passu (*cf.* gradum -ere *p. 218, 82*). PS. RVFIN. in Am. 9, 9 non -sa pernicitate grassabitur.

3 *hominis corpus eiusque partes* (*animalium l. 66 sqq. 69*; ramos *l. 66*; herbas *p. 222, 43*): **a** *corpus, membra, viscera*: *α de corpore prostrato*: LVCR. 3, 113 -sum ... iacet corpus *dormientis* (VVLG. Soph. 1, 17 *-entur* corpora eorum sicut stercora. VEN. FORT. vita Hil. 12, 43 *mortui* corpus -udit *sc. ad pedes Hilarii*. *acc. gr.*: SEN. Ag. 786 *Cassandra* corpus -sa *i. prostrata*. *aliter*: LVCAN. 8, 737 *arca* corpus ... -at in ignes). CELS. 7, 7, 4[A] in gremium *medici* ... caput resupinus -at (*cf.* STAT. Theb. 4, 433 -sam pharetrā cervicem). SIL. 1, 308 *interfectus* concidit ... -sis ... membris *i. prostratus* (*aliter p. 219, 4*). STAT. silv. 5, 1, 111 -so dum pectore prona ... volveris (*cf. Vollmer ad l.*).

β de membris extensis: MANIL. 1, 335 *Ophiuchus* -sis per ... *Serpentis* volumina palmis (LVCAN. 4, 176 in amplexus -sas tendere palmas. VAL. FL. 4, 375 -sis ... lacertis. *acc. gr.*: VAL. FL. 1, 762 -sa manūs ... coniunx. *sim.* LVCAN. 1, 140 quercus ... nudos ... per aëra ramos -ens). LVCAN. 4, 727 serpentis in auras -sae (9, 653 retrorsus -si ... Gorgonos angues [*cf. γ, l. 73 sqq.*]. *acc. gr.*: AVIEN. Arat. 142 *draconem* artūs longius -sum. 239 Scorpios in geminas -sus viscera partis). PLIN. nat. 9, 102 margine *conchae* ... foris -so, intus replicato. *audacius*: MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4 p. 340, 43 rides et -is faciem tuam (διαχεῖς). *cf. refl.*: PALLAD. 3, 26 1 *scrofis* magnus se venter -at.

γ crines -ere i. q. spargere: CATVLL. 64, 391 Thyiadas -sis .. crinibus (*sic nudus abl. qual. etiam* LVCAN. 7, 370 IVV. 6, 164. *praeterea*: SEN. Herc. f. 472 Bacchus -sos ... *spargit* crines [Oed. 416]. LVCAN. 1, 188 canos -ens vertice crines [*cf.* VVLG. Os. 7, 9]. 1, 443 per colla decore crinibus -sis [SIL. 13, 780]. VAL. FL. 2, 42 *Cometarum*. *cf. sq.*: SEN. nat. 1, 17, 7 *crinem* -ere olim mos viris fuit. SIL. 1, 93 crine -so. APVL. met. 2, 16 in -sum [*i. ita ut -sus sit*] laxa crinem). VERG. georg. 3, 92 iubam cervice -it equina (OV. am. 3, 4, 16 in -sa ... iuba. SIL. 5, 134 triplex crista iubas -it. 16, 442). TIB. 1, 8, 8 soror ... -sis ... comis (OV. am. 1, 9, 38 epist. 7, 70 ars 3, 784 fast. 1, 405. 6, 514 Thyiades -sis per sua colla comis. LVCAN. 2, 335 AVIEN. orb. terr. 1129. *cf. sq.*: PROP. 2, 13, 56 -sā ... comā *Venus*. SEN. Oed. 403 -sam redimite comam). OV. am. 1, 7, 39 -so ... capillo (SEN. epist. 124, 22 cum *capillum* ... -uderis more Parthorum; *opp.* vinxeris. PS. AVR. VICT. epit. 9, 18 *regi Persarum sicut cometae* capillus -sior. *cf. plur.*: OV. epist. 15, 121 -sis ... capillis. MANIL. 5, 557. LACT. opif. 7, 10; *sim.* 7, 9. *adde* QVEROL. p. 39, 26 puellae -sa capillorum ... volumina). SEN. Thy. 227 per omne corpus -so coma *arietis* dependet auro. *acc. gr.*: VERG. georg. 4, 337 nymphae ... caesariem -sae ... per ... colla. Aen. 4, 509 crinīs -sa sacerdos. OV. met. 13, 688 -sae ... comas (LVCAN. 9, 172 solutas in voltus). *refl.* PETRON. 126, 15 crines ... per totos se umeros -erant.

δ de visceribus vulneratorum: VELL. 2, 7, 2 -so ... cerebro exspiravit. VAL. FL. 6, 555 -sa ... viscera gestat. QVINT. decl. 314 p. 237, 6 ostendebat -sa vitalia *i. inguina*. PS. QVINT. decl. 12, 9 -sa praecordia. VVLG. II reg. 20, 10 -udit intestina eius in terram. Iob 16, 14. thren. 2, 11 -sum est in terra iecur meum. I Macc. 7, 17 carnes sanctorum ... -erunt. THEOD. PRISC. eup. faen. 86 intestinum -sum *sc. ex ano*. *adde*: VLP. dig. 19, 2, 13, 4 ut ei oculus -retur.

ε fetum de utero, i. q. ēdere, parere; primitus de bestiis videtur usurpatum fuisse, inde per contemptionem de hominibus (*ita etiam de abortu l. 22. 40*): CIC. Pis. frg. 9 te ... mater pecudem ex alvo, non hominem -erit. MANIL. 2, 239 -it Aquarius ortus *abortivos*. PHAEDR. 3, 15, 6 *capra* prolapsam -it sarcinam. SEN. epist. 121, 18 animalia ... utero vel ovo (quo *codd.*) -sa (LACT. inst. 3, 19, 23 *homo* ex utero. SPART. Hel. 2, 4 AMBR. obit. Theod. 26). LVCAN. 6, 387 illic ... Centauros feta ... nubes -udit. SIL. 16, 365 *Pelorum* -erat Harpe. IVV. 2, 33 Iulia ... patruo similes -ret offas. PS. QVINT. decl. 6, 10 *mater crudelis* non genuit filium, sed -udit. APVL. met. 5, 9 *Psychen* postremus partus -udit (PRVD. cath. 7, 59 partu de senili -sus est). TERT. anim. 25 p. 340, 18 -so iam partu, nondum vivo infanti extrinsecus *animam* imprimi (CYPR. GALL. exod. 39 maturos ... -ere partus. SIRICIVS epist. 9, 3 p. 1177[B]. PACIAN. epist. 2, 3. 3, 6 utero calce percusso partuque -so. PRVD. ham. 194 MACR. Sat. 1, 17, 52). adv. Marc. 1, 5 p. 296, 16 *Valentinus haereticus* usque ad triginta Aeonum fetus, tamquam Aeneiae scrofae, examen divinitatis -udit. 4, 21 p. 491, 5 per corporis cloacam -sus ad terram. ARNOB. nat. 4, 21 Iovem ... ex feminae -sum ... alvo. LACT. inst. 2, 11, 11. opif. 3, 1. 3, 2 naturam non matrem ... sed novercam, quae ... hominem sic -erit, ut *eqs.* PRVD. cath. 12, 111 -sa nuper corpora, *i. pueri*. AVG. civ. 22, 12 p. 588, 12 D. *fetus* nec nati ... sed -si, *i. abortivi*. serm. 186, 1, 1 *Christum* visceribus fecundis ... Virgo mater -it. VEN. FORT. carm. 8, 3, 369. PASS. Petr. 13 sic ... nascimur, ut proni videamur in terram -i. *translate de terra, seminibus al., fere i. q. gignere*: CIC. orat. 48 segetes fecundae ... fruges ... *et* herbas -unt (EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 911[B] quae ... conceperat, -bat tellus. *cf.* SEN. Oed. 731 feta tellus impio partu -udit arma). Brut. 36 *Hyperidis* aetas -udit hanc copiam *orationis*. *singulariter*: FAV. EVL. p. 9, 20 septimus *numerus in septenario* ... *non* alium geminatus -it. BOETH. Porph. comm. pr. 2, 2 p. 88, 14 *differentiae inseparabiles* quae per accidens *veniunt*, a solis propriis -untur. *liceat addere refl.*: QVINT. inst. 1, 3, 5 quae summo solo sparsa sunt semina, celerius se -unt *eqs.* HEGES. 3, 26, 2 *illae herbae* multipliciter sese -unt. *mediopass.*: COLVM. 4, 21, 2 vitis ... in materiam frondemque -itur. PLIN. nat. 17, 48 *marga* in herbas non -itur.

b *hominem i. corpus hominis*: *α i. q. prosternere, mediopass. i. q. concidere, procumbere*: VERG. Aen. 6, 339 Palinurus ... exciderat puppi mediis -sus in undis (*sim. de nave*: SIL. 6, 686 -sos fluitare in gurgite Poenos. VAL. FL. 8, 358 puppis labefacta ... solvitur -itque viros. TAC. ann. 14, 3 *navis* pars ... soluta -ret ... Agrippinam). Aen. 7, 780 equi ... currum (*v. p. 218, 42*) et iuvenem ... -udere (*item aurigam*: 10, 573. PLIN. nat. 8, 161 -so Ratumenna. SOL. 45, 14). Aen. 10, 891 *ab equo* -sum equitem (*item*: LIV. 10, 11, 1. 22, 3, 12 consulem ... lapsum super caput -udit *equus* [27, 32, 5]. 27, 19, 10 -sum in praeceps. 30, 12, 1. CVRT. 8, 14, 34 posito magis rege quam -so. LVCAN. 7, 529 SIL. 10, 255). Aen. 11, 485 *hostem* sterne solo portisque -e sub altis (*similia*: 12, 276 fulvā ... arenā. 12, 380 solo [532. AVIEN. orb. terr. 1378 -sam ... solo gentem]. SIL. 4, 254 *illum* pronum -it in armos *mortifera hasta* [CARM. poet. min. V 80, 2 *Pallantem* lancea Turni ... -udit]. STAT. Theb. 6, 803 -itur ille in caput. CORIPP. Ioh. 4, 940 harenis. 8, 645 infensas telis -ere turmas. *cf.* GLOSS. interficere). AETNA 225 *hominibus* pecudum ... more ... -sis in humum grave pascere corpus. LIV. 4, 40, 3 matres ... in suos quaeque simul corpore atque animo -sae. LVCAN. 9, 56 *uxor* -sa per artus *viri mortui*. TAC. ann. 12, 47 in amplexus eius -sus (FLOR. Verg. p. 183, 18 -itur). PALLAD. hist. mon. II 20, 14 ante pedes senis -sus. *cf. refl.*: APVL. met. 6, 8 totam se super corpus *mariti mortui* -udit. VVLG. Sirach 37, 22 super ... escam. *β refl. et pass. i. q. proruere*: VAL. FL. 1, 700 qua se ardens -ere possit (AMM. 25, 3, 6 semet in pugnam). 4, 304 *Pollux* -sum *Amycum* ... secutus. *aliter p. 220, 34.*

C *res maxime caelestes, aëreas: ventos, nebulam, flammas, calorem, odorem*: VERG. Aen. 7, 222 (*in imagine de exercitu Graeco*) quanta per Idaeos saevis -sa Mycenis tempestas ierit campos (OROS. hist. 3, 1, 10). LIV. 8, 6, 3 procellam -sam (SIL. 11, 224 irarum, *v. p. 225, 9.* QVINT. inst. 11, 358 eloquentiae pro-

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cellam -ret). SEN. nat. 5, 18, 5 *deus ventos* -udit (APVL. mund. 11 NEMES. cyn. 272 *pass.*). LVCAN. 9, 332 flatum *v. p. 226, 57.* 9, 418 istae *terrae* ... zephyrum. AETNA 311 *cavernas* nebulas -ere (APVL. flor. 2 p. 7 nebulam nobis ob oculos -sam). PETRON. 120 v. 69 spiritus extra ... -sus *sc. ex hiatu terrae. cf. refl.*: VERG. Aen. 6, 241 talis sese halitus atris faucibus -ens (*inde* AVSON. 359, 14). LIV. 33, 7, 8 (*cf.* 33, 6, 12 *p. 217, 28*) -sam caliginem (SEN. nat. 5, 3, 2. CVRT. 4, 9, 15 quam fumus -erat. 4, 12, 20). VAL. FL. 7, 566 *tauris Aeetis emissis* tellus fulsit et ardentes stabula -udere tenebras.
LIV. 30, 5, 8 in nocturno -so tam late incendio (SEN. dial. 1, 1, 3 incendia ... montium verticibus -sa. benef. 3, 37, 2 cum Aetna ... in agros ... -isset incendium). 30, 6, 5 ignibus ... coniectis -sa flamma (QVINT. inst. 8, 3, 68 per domus. VVLG. Dan. 3, 47 -batur flamma super fornacem. *aliter* MANIL. 5, 230, *v. p. 225, 16*). SIL. 4, 680 *in* lucos ... -sus ... Vulcanus. AMM. 20, 11, 19 -sis ignibus. MACR. Sat. 6, 5, 4 liquidi ignis, ... pro -so et abundanti. SEN. benef. 5, 6, 5 sol ... vetetur ... radios -ere (LACT. opif. 8, 10 -si *ab oculis* radii). VAL. FL. 5, 466 nova lux -sa (of- *Gronov., edd. falso*) Cytaeis. PLIN. nat. 35, 174 *sulfuris exardescentis* repercussu pallorem ... -ente in conviviis. HEGES. 5, 9, 4 lucerna frequens lumen -ens. RVFIN. hist. 2, 10, 4 duplicatam ... lucem fulgor metalli ... -udit. SEN. nat. 4, 13, 11 in cutem -so calore *febris* (PLIN. epist. 2, 17, 23 hypocauston ... calorem ... -it aut retinet). 7, 6, 1 *cometae* ardorem ... -unt (fervorem *v. infra l. 45. opp.* gelu -ere *v. p. 218, 31*). epist. 104, 6 *culinae vaporem* cum pulvere -unt. AVIEN. orb. terr. 1122 tellus -udit ... odores (VVLG. Sirach 50, 17 odorem divinum *i. tus; cf. p. 215, 53*). COD. Iust. 1, 1, 8, 26 -ant montes iucunditatem (*variatur Vulg. Is. 44, 12. 45, 8 al.*).

D ***spiritualia,*** *quae animantia (instrumenta infra l. 66 sqq.) ex sese emittunt*: **1** *spiritum, animam (vitam), pectora; spiritum sanctum*: **a** *de morte*: CIC. Phil. 14, 32 extremum spiritum in victoria -istis (QVINT. decl. 296 p. 172, 7. TAC. hist. 3, 66 novissimum). *item* spiritum -ere: OCTAVIA 607 gravem. SEN. epist. 78, 4. PETRON. 111, 11 indemnatum. TAC. ann. 2, 70 APVL. met. 10, 26 IVL. VAL. 2, 33 ARNOB. nat. 1, 40. animam: VERG. Aen. 1, 98 tuāque animam hanc -ere dextrā (LVCAN. 5, 263 *hostium* animas -ere viles). *propriam animam*: CARM. de bell. Aeg. 6, 50 *pars militum cogitur* laqueis ... in⟨ter⟩saep⟨t⟩am animam pressis -ere venis. OV. met. 6, 253 *v. p. 216, 12.* SEN. Phoen. 142 cum morte luctantem diu. SIL. 14, 631 illaudatam. TERT. ieiun. 4 p. 278, 18 *pass.* AMM. 28, 1, 47 occluso narium spiramento. 31, 3, 3 in proelio. vitam: OV. epist. 7, 181. VAL. FL. 6, 706 *de puero per pellem tigridis sibi impositam hasta transfixo*: ex ore cruores saucia tigris hiat vitamque (*cum cruore*) -it erilem. SIL. 7, 678 PS. PRIMAS. in Rom. p. 439[B]. **b** *non de morte*: SIL. 9, 628 *de respirando*: anhelum fervorem -ens ... manus *elephanti*. QVINT. inst. 11, 3, 56 maiorem partem spiritus in loquendo per nares -ere (*ib.* 63). AVG. anim. 4, 4, 5 nisi hauriendo resumas quod -endo reddideras. *nota*: CLAVD. carm. min. 49, 17 *torpedo* pigra venenatis -it flamina venis. ENN. *v. infra l. 77.* ALBINOV. carm. frg. 15 obstructa in talis -it pectora voces (STAT. silv. 5, 1, 108 -so ... pectore; *v. p. 221, 60*). VVLG. I reg. 1, 15 -udi animam meam in conspectu domini (psalm. 41, 5 in me. Is. 58, 10. AVG. serm. 52, 6, 16 super se; *item* in euang. Ioh. 69, 3). psalm. 61, 9 -ite coram *deo* ... corda vestra (thren. 2, 19 sicut aquam).
VVLG. Is. 32, 15 donec -atur super nos spiritus *sc. domini.* 44, 3 -am spiritum meum super semen tuum (Ezech. 39, 29 Ioel 2, 28. 29. *at*: de spiritu meo: ITALA [Weing. Tert. adv. Marc. 5, 4. 8. 11. 17 resurr. 10. 63 Aug. civ. 18, 30] *et* VVLG. act. 2, 17 [*cf.* HIER. epist. 41, 1, 2. 65, 9, 4]; *gr.* ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου). VVLG. Zach. 1, 2, 10 -am super domum David ... spiritum **gratiae** et precum (ITALA *ibid.* [Aug. civ. 20, 30] gratiae et misericordiae). act. 2, 33 -udit hunc *spiritum sanctum* (Tit. 3, 5. HIER. epist. 53, 8, 7 -sum iri. SACR. Leon. p. 318). act. 10, 45 gratia spiritus sancti -sa est. *cf.* TERT. adv. Prax. 30 p. 288, 8 acceptum a patre munus -udit, spiritum sanctum (HIL. in Matth. 10, 2 *pass.*).

2 *sonitus varios* (*instrumentorum et animantium*): ENN. ann. 530 lituus sonitus -udit acutos (SEN. epist. 108, 10 *sonum* tuba). OV. epist. 12, 139 tibia -it ... carmina (SEN. Ag. 584 dulces ... modos). VITR. 6, 1, 8 hominum corpora ... alia ... gravissimas -unt sonorum qualitates. LVCAN. 9, 724 seps *serpens* sibila. PETRON. 58, 1 risum (CLAVD. rapt. Pros. 3, 210 MART. BRAC. form. vit. 4, 7. *cf.* MART. CAP. 8, 804 -si ... cachinni). SIL. 10, 459 *equus* hinnitum. 11, 70 -itur asper ... e concilio clamor. 14, 215 veras ... armenta ... voces. APVL. met. 1, 13 *per gulam praesecatam* vocem, immo stridorem incertum. *nota*: CLAVD. 28, 33 adytis -itur Echo clarior.

3 *vocem in verba redactam* (*cf.* SCHOL. Hor. Vind. ars 233 effutire hoc est -ere; *cf. ad hunc usum p. 224, 4 sqq.*): **a** voces: ENN. ann. 540 -udit voces proprio cum pectore (*cf. supra l. 50*) sancto. CIC. Flacc. 69 a iudicibus oratio avertitur, vox in coronam ... -itur. de orat. 3, 219 voluptas -sum, lene, tenerum, hilaratum ac remissum *vocis genus sibi sumat.* VERG. Aen. 5, 482 talis -it pectore voces. 5, 723 talis -ere voces (8, 70 ad aethera [SIL. 9, 305 *de clamore*: quantas]. SEN. contr. 7, 7, 18 has. SIL. 8, 167 has. 13, 710 talis). VELL. 2, 14, 2 vocem. LVCAN. 8, 617 *sc. doloris.* 9, 565 dignas adytis e pectore. SIL. 3, 696 mandatas ... pectore. 9, 123 vox ... miseranda -itur ore. 10, 365 vox -sa per auras. 13, 448 solitas. COD. Iust. 1, 40, 3 verae voces ... nec ad libidinem per clientelas -sae.

b *orationem, verba, dicta, carmina*: CIC. Att. 16, 7, 5 illa omnia quae tacuerat (SEN. epist. 83, 16. CVRT. 6, 11, 28 *num* vino gravatus -isset illa. PAVL. FEST. p. 89 qui silere tacenda nequeunt, sed ea -unt. IVV. 6, 190 secreta, *v. infra l. 55.* AMM. 29, 1, 42 reticenda. *cf. etiam* omnia -ere *infra l. 33*). SEN. suas. 6, 15 (*e verbis Asinii Pollionis*) quas *Cicero* cupidissime -erat orationes in Antonium (VVLG. psalm. 141, 3 -o ... orationem meam. AVG. gest. Pelag. 6, 16. *al.*). VERG. Aen. 7, 292 haec -it pectore dicta (SPART. Geta 3, 4 dictum ... velut divinitus -sum. LACT. inst. 3, 9, 5 non ex tempore). OV. trist. 1, 3, 45 multa ... in adversos -udit verba penates (SEN. Med. 554 -udit dolor ... verba [Thy. 905]. epist. 40, 2 *verba* non -it una, sed premit et urguet. 100, 1 -i verba, non figi. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 153, 8 per os; *gr.* προχεόμενον. p. 165, 2). SEN. epist. 38, 1 disputationes praeparatae et -sae audiente populo. 100, 2 non -ere ... orationem, sed fundere (AVG. epist. 26, 3). PETRON. 23, 2 eiusmodi carmina -udit (STAT. silv. 1 praef. 16 in singulis diebus. LACT. inst. 1, 5, 10 MART. CAP. 2, 159 PRISC. Anast. prooem. 14. SIDON. epist. 1, 11, 3 *carminis* frusta diversa quasi per iocum. *cf.* AVSON. 412, 6 iambici ... spatio *brevi* ... -si. AVG. civ. 18, 53 p. 341, 16 D. versus Graecos ... -sos. COD. Iust. 1, 17, 2, 1). SIL. 14, 473 Siren assuetos -udit ... cantus. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 26 tanto impetu ... eloquium ore -bat. epist. 1, 18, 80 ne tu in cassum -as defensionem. VVLG. Sirach 32, 6 non -as sermonem (PETR. CHRYS. serm. 83 p. 435[C] ex uno ore varius -itur sermo linguarum. *cf. refl.*: PACIAN. sim. carn. p. 115, 14 cum in ... sensum ... veritatis sermo sese praedicatoris -erit dicendo *eqs.*). PAVL. MED. bened. 1, 9 locutionis suae rivos (*cf. p. 217, 42*) -udit. SEDVL. carm. pasch. 4, 63 nexuque soluto muta diu tacitas -udit lingua loquelas.

c *ntr. plur. pron. sim.*: CIC. Flacc. 23 plura ... -et, quam tu ei ... praescripseris. 41 omnia (Phil. 2, 43 de orat. 1, 159 Att. 16, 7, 5. VAL. FL. 7, 434 prima ... voce). de orat. 3, 208 *haec* sine definitionibus. orat. 177 id quod casus -isset. SEN. benef. 6, 16, 3 cum *praeceptor* in medium -ret, quae sciebat. epist. 83, 16. CVRT. 6, 11, 28 illa. LVCAN. 8, 590 haec ... frustra (PETRON. 109, 1. 124, 2. 132, 11). SIL. 14, 167 talia cum gemitu. TAC. hist. 3, 3 haec et talia. QVINT. inst. 2, 2, 10 quidquid -erint. 10, 7, 7 quae subito -sa sint. 11, 2, 39 quae ex tempore videbantur -sa. AVG. doctr. christ. 4, 20, 40 ista omnia sic -sa. MART. CAP. 2, 138 *v. p. 216, 53.* VINCENT. LER. 8, 13. FACVND. defens. 2, 4 quanta et qualia ... in ... Cyrillum -udit.

d *laudes, iocos, minas, questus sim.* (*affectus velut iram v. s. E 2*): CIC. ad Brut. 1, 15, 8 honores in mortuos. VERG. Aen. 5, 780 talis ... -it pectore questus (OV. met. 9, 370 in aëra). SEN. contr. 4 praef. 17 (*ex verbis Cassi Severi*) cum quantum volebam iocorum conviciorumque -issem. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 *facta sua gloriosa* ante pedes Prusiae ... -udit (*aliter* AMM. 20, 4, 1 Iuliani virtutes, quas per ora gentium ... fama celebrior -bat *i. divulgabat*). SEN. dial. 2, 11, 3 probra. 7, 27, 2 in me venenatos sales suos. LVCAN. 2, 44 -unt iustas in numina saeva querelas. 5, 261 minas. PETRON. 132, 4 nullis ... -sis precibus (ARNOB. nat. 6, 8 DAMAS. epigr. 46, 11. VVLG. Iudith 6, 14 preces suas domino. psalm. 101, 1 precem. COD. Iust. 10, 51, 1). SIL. 2, 54 gemitūs. IVV. 6, 190 *graeco* sermone ... iram gaudia curas, ... cuncta ... animi secreta. TAC. hist. 4, 69 contumelias (*v. p. 225, 20*). PORPH. Hor. sat. 1, 7, 28 tantam verborum amaritudinem in eos. OPTAT. 3, 3 p. 73, 21 maledicta. VVLG. Sirach 35, 17 loquelam gemitūs. APVL. apol. 67 omne virus (EPIST. syn. Sardic. [Hil. ad Const. 1] 3 venenatum). TERT. nat. 1, 10 p. 74, 11 omnia venena (EPIST. syn. Sardic. occ. [Hil. coll. antiar. B II] 2, 1 ne ... serpens diabolus blasphemiorum venenum -ret. *cf. p. 216, 76*). VVLG. Sirach 24, 46 doctrinam quasi prophetiam -am. AVG. c. Fel. 2, 21 p. 851, 21 blasphemiam in deum. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 6 -sa *convicia.* EVGRAPH. Ter. Eun. 89 accusationes. COD. Iust. 6, 37, 21 quis loquendi usus -erit, *sc. legati voluntatem.* 8, 55, 10 iniurias atroces.

e *sermonem non constrictum cum licentia emittere* (sermo -sus *v. p. 225, 50 sqq.*): SCHOL. Cic. Bob. p. 83, 32 St. in excessum totus locus *orationis* -itur. QVINT. inst. 10, 3, 16 componunt quae -erant. COD. Iust. 4, 27, 2, 1 *auctor* multum -udit tractatum (*cf. p. 225, 60*).

E ***res a sensibus revocatas***: **1** *impetum, vires* (*cf. p. 226, 53*): CIC. de orat. 3, 224 *vocis* -sa sine intermissione contentio. VERG. Aen. 5, 446 viris in ventum (*i. irritas*) -udit (OV. met. 1, 218 *de omnibus.* 12, 107. LIV. 10, 28, 6 quantumcumque virium habuit, primo certamine [SIL. 16, 339]. GERM. frg. 4, 36 totas [LVCAN. 7, 344]. SEN. nat. 5, 13, 2 *de vento.* SIL. 16, 498 inexhaustas. *cf. sing.*: SEN. clem. 1, 19, 4 *si furor* vim suam -ret. *aliter p. 220, 10*). LIV. 38, 17, 7 impetum ... caeca ira -unt *hostes* (SEN. dial. 3, 11, 1. *aliter* PANEG. 10 [4], 24, 2 irrevocabilem impetum hostium -is *i.* '-i *sinis*'. *cf.* SEN. epist. 99, 1 *afflictus* primum impetum *doloris* -at [PS. QVINT. decl. 16, 11]. CVRT. 4, 14, 13 temeritas ... primum impetum). AMBR. exc. Sat. 1, 68 -si labores. VVLG. Sirach 39, 34 -ent virtutem (FILASTR. 128, 2). ANNIAN. sudores *v. p. 216, 70.*

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *proprios affectus*: **a** *in aliquod studium* (*locos de -so spiritu sancto invenies sub D 1 b, de -sa divina gratia sim. sub 4*): CIC. nat. deor. 1, 42 deorum -sas in omni intemperantia libidines (TERT. praescr. 14, 1 omnem libidinem curiositatis -as. ARNOB. nat. 5, 9 p. 182, 22. *sim.*: PORPH. Hor. sat. 1, 2, 119 *in puellam* necessitatem libidinis -ere. VVLG. Ezech. 23, 8 -erunt fornicationem suam super eam). CIC. epist. 1, 9, 20 odium ... omne (LIV. 31, 44, 2). 12, 25, 4 furorem ... in me (VVLG. Ezech. 9, 8. 20, 13. 33. *cf.* SIL. 11, 224 -it cunctam rabiem irarumque procellas). LIV. 33, 33, 4 nec praesens ... modo -sa est laetitia (*cf.* -sus *l. 37*). 33, 34, 1 in Maronitas iram -it (SEN. dial. 3, 4, 3 irae [*plur.*] ... in maledictorum ... amaritudinem -sae. CVRT. 7, 1, 25. IVV. 6, 190 *v. p. 224, 54.* VICTORIN. PETAV. in apoc. 8, 1. LACT. inst. 2, 17, 2 suam. HIER. in Dan. 9, 11 VVLG. psalm. 68, 25. 78, 6. thren. 4, 11 indignationis suae. Ezech. 7, 8 super te. Soph. 3, 8. *cf.* VAL. MAX. 7, 3 ext. 6 procursum irae. *aliter p. 216, 80*). MANIL. 5, 230 suas ... flammas *i. iras.* SEN. dial. 4, 26, 3 bilem, *v. p. 216, 50.* LVCAN. 9, 146 non in gemitus lacrimasque dolorem -udit (IVST. 1, 8, 9. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 15 St.). QVINT. inst. 4, 1, 28 *apud iudices* totos -ere affectus (*cf. l. 41*). TAC. hist. 4, 68 contumelias ... et invidiam in populum Romanum -udit. PLIN. epist. 6, 17, 1 indignatiunculam (*cf. l. 24*) ... per epistulam -am. TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 321, 2 *bonitas* in extraneos voluntaria -atur (-itur *codd.*). AMM. 28, 1, 10 genuinam ferociam. HEGES. 4, 28, 1 ab omnibus ... -sus favor *est.* VVLG. Is. 42, 25 indignationem furoris sui (Ier. 10, 25 thren. 2, 4 Ezech. 7, 8 *al.* Os. 5, 10 Nah. 1, 6 Soph. 3, 8). RVFIN. Orig. in lev. 6, 4 p. 365, 26 B. intelligentiam suam. COD. Iust. 6, 27, 5, 1[d] tanta in eos nostri numinis benevolentia -sa est. *cf. pro passivo refl.*: SEN. benef. 7, 13, 1 *ea* in quae se denique (sed qui *codd.*) benevolentia -at. **b** *ex animo, i. q. abicere*: SEN. epist. 11, 3 cum erubuerunt, timendi sunt, quasi omnem verecundiam -erint. APVL. met. 5, 18 monitionum ... memoriam -udit. FAVST. REI. -sa iniquitate *v. p. 216, 2.* *refl.*: VAL. MAX. 9, 1, 3 (*deficiente forma passiva*) quo se ... -sura esset ... audacia.

3 *part.* -sus *pro adi., fere i. q. effrenis*: **a** *laetitia, licentia sim.*: LIV. 22, 3, 9 ab -sa praedandi licentia (44, 1, 5 *opp.* disciplina. CVRT. 10, 2, 15 tam procax atque -sa. NOVELL. Iust. 35 pr. sic -sam esse licentiam). 35, 43, 9 laetitia (CVRT. 7, 10, 5 tam -sa. AMBR. hex. 5, 12, 39 -siorem deferre laetitiam). 39, 32, 11 coerceri ... ab -so studio (SVET. Nero 40, 4 -sissimo. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 23). VAL. MAX. 4, 1, 2 -so gaudio (5, 1 ext. 4). SEN. benef. 1, 1, 9 ab hac tam -sa ... ⟨benign⟩itate. 2, 22, 1 -sis affectibus *gratiae.* ASCON. Mil. p. 31, 26 St. cum -sa lamentatione. PETRON. 48, 7 -sissimis laudationibus. 139, 4 amplexu ... -sissimo me invasit. TAC. ann. 6, 30 -sae clementiae, modicus severitate. PANEG. 10 (4), 30, 5 tam ... -sa gratulatio (*cf.* ENNOD. epist. 2, 4, 4 p. 43, 15 salutationis -sissimae. *al.*). 11 (3), 29, 2 laudandi -sa libertas. PS. RVFIN. in Os. 4, 6 p. 983[D] -so maerore. AVG. epist. 91, 5 -siore et licentiore turpitudine. PETR. CHRYS. serm. 23 p. 264[A] o bonitas -sa. **b** *de homine*: VVLG. Ier. 50, 11 -si estis sicut vituli super herbam. **c** *de sermone, i. q. effrenis, tumens, copiosus, amplus* (*cf. p. 224, 67*): SEN. contr. 2 praef. *Arelli Fusci* oratio modo exilis, modo nimiā licentiā vaga et -sa (*ad* vagus et -sus *cf. p. 221, 14*). SEN. epist. 100, 10 oratio eius ... non est violenta nec torrens, quamvis -sa sit. QVINT. inst. 10, 5, 4 omissa supplere et -sa substringere. PLIN. epist. 8, 6, 1 *senatus consultum* inveni tam copiosum et -um, ut *eqs.* MIN. FEL. 14, 1 tumorem -sae orationis impetus relaxaverat. COD. Theod. 1, 2, 11 (*a. 398*) *in* quibus *negotiis* -sa *rescripta* docebuntur. CASSIOD. var. 12, 28, 10 breviter dicantur -sa. in psalm. 33 praef. unius loci -sa relatio. COD. Iust. 5, 11, 7, 5 -so sermone *se iactare.* 6, 27, 5, 1[c] tam -sus veterum atque inextricabilis tractatus (*cf. p. 224, 70*). NOVELL. Iust. 36 pr. infinitum et perperam -sum.

4 *soporem, terrorem, mortem, pestem, gratiam sim., notione potius locali, i. super regionem quandam diffundere*: **a** *verbum*: CVLEX 207 -so requierunt membra sopore. LIV. 22, 19, 6 universo simul -so terrore. LVCAN. 9, 680 quantum ... rear *Gorgonis interfectae* oculos -ere mortis. VAL. FL. 1, 551 qua (*i. quanta*) *Graecorum* classe dehinc -sa procorum bella *ante Troiam!* SIL. 14, 120 totam per proxima (*sc. loca*) raptim armorum -it pestem. TERT. pudic. 22 p. 271, 12 in martyras ... -is ... potestatem delicta condonandi. scorp. 9 p. 163, 17 eundem in universos ... exitum (*i. fatum*) -it. ITALA psalm. 44, 3 (Tert. adv. Marc. 3, 7. 14 Hier. epist. 65, 8, 3 *al.*) -sa est gratia in labiis tuis (ἐξεχύθη. VVLG. diffusa). 88, 4 (Cas.) -isti super eum confusionem (κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύνην). Rom. 5, 5 (Hier. epist. 65, 9, 4) caritas dei -sa est in cordibus nostris (ἐκκέχυται. VVLG. diffusa). EPIST. syn. Sardic. (Hil. ad Const. 1) 5 lues ... Ariana -sa est (*refl.* SVLP. SEV. dial. 1, 7, 4 haeresis ... tam late se -it). VVLG. Iob 12, 21 -udit despectionem super principes (psalm. 106, 40 *pass.*). Sirach 1, 10 *deus* -udit illam *sapientiam* super ... opera sua. 18, 9 super eos misericordiam suam. Ier. 14, 16 -am super eos malum suum. Mal. 3, 8 -ero vobis benedictionem usque ad abundantiam (SACR. Greg. 197, 2). RVFIN. hist. 2, 3, 3 cum ... profusius ... -retur divina dignatio (χάριτος ... χεομένης). PS. RVFIN. in Os. 4, 4 -sa in impios poena. PRVD. ham. 486 tantum ... auxilii ... -udit dominus. AVG. civ. 2, 6 p. 59, 25 D. -sa omni licentia turpitudinum. 20, 8 p. 425, 8 ne *diabolus* quantam posset -endo et exercendo malitiam ... infirmos ... a fide ... deterreret. SACR. Leon. p. 350 benedictionis ... clementiam. SACR. Greg. 4, 1 benedictionis ... gratiam. PETR. CHRYS. serm. 60 p. 367[A] hoc unguenti nomen -udit in nos *Christianos.* **b** *part.* -sus: NEP. Milt. 6, 2 honores quondam ... rari et tenues ..., nunc autem -si atque obsoleti. COD. Iust. 5, 13, 1 pr. rem ... in omni paene corpore iuris -sam. 5, 13, 1, 15[c] ius ... in omnibus terris -sum; *opp.* Italicis ... conclusum.

5 AMBR. Hel. 10 *Noe* inventum *vini ebrietatisque* ad remedium temperavit, non -udit (*i. fere: auxit*) ad vitium.

F *mediopass.* (*et refl.*), *plerumque part.* -sus, *de hominibus, i. q. sermonem, animam, affectus -ere* (*cf. sub D 3 et E 2*): **1** *in sermonem, voces, lacrimas, iram, gaudium, somnum*: **a** *mediopass.*: CIC. Att. 5, 9, 3 in nos ... suavissime est -sus, *sc. gratulationibus.* LIV. 4, 40, 3 in suos ... animo -sae (*v. p. 222, 72*). 44, 31, 13 ad preces lacrimasque -sus (TAC. ann. 1, 11 in questus, lacrimas, vota -si. 3, 23 in l. hist. 2, 45. AMM. 29, 5, 6 et luctum). PETRON. 18, 7 in risum -sa est (*cf.* SVET. Cal. 32, 3 in cachinnos [APVL. met. 2, 14. 2, 20 -itur]. Aug. 98, 4 in iocos). VAL. FL. 7, 34 talique -itur ira (*seq. verba*). STAT. Theb. 7, 322 -sus in iras (GELL. 1, 26, 7 in iram). FRONTIN. strat. 2, 5, 12 in gaudium -si (IVST. 12, 13, 7 *et* 24, 3, 3 in laetitiam). LACT. inst. 5, 2, 7 in principum laudes. PS. QVINT. decl. 10, 3 magis -sa mater *in affectum.* AMM. 14, 2, 2 in somnum -sos. 31, 2, 6 in soporem -itur. AMBR. hex. 1, 8, 31 p. 32, 5 -i in saevitiam. **b** *refl.*: HEGES. 1, 41, 3 -udit se proditori suo *i. secreta communicavit.* HIER. epist. 22, 22, 3 tanto se -udit (fudit *var. lect.*) eloquio. PRVD. psych. 205 in vocem dictis se -it amaris. AMBR. patr. 4, 16 merito ... se circa gratiam Iudae ... -it dicens *eqs.*

2 *in libidines sim. i. q. se dedere, deditus*: **a** *mediopass. et part.* -sus: LIV. 25, 20, 6 milites ... in tantam licentiam socordiamque -sos. 29, 23, 4 Numidae -si in Venerem. 34, 6, 9 *matronae* ne ... -antur ad luxuriam. 36, 11, 3 in *luxuriam* ... milites -si sunt. 42, 30, 2 in Romanos. MANIL. 4, 165 nullos ... in usus. SEN. dial. 7, 12, 3 in voluptates. CVRT. 5, 1, 37 Babylonii ... in vinum ... -si sunt. 8, 4, 25 in amorem virgunculae ita (TAC. ann. 1, 54 *pueri*). PLIN. nat. 3, 42 Grai, genus in gloriam sui -sissimum. TAC. hist. 2, 80 in adulationem. 4, 36 in luxum et epulas et nocturnos coetus. PANEG. 10 (4), 3, 7 principis ... tam -sus in liberos animus (*simile quiddam v. p. 222, 72*). AMM. 14, 11, 2 -sior ad nocendum (30, 8, 3). PROB. Verg. georg. 1, 12 in studium. AVG. conf. 9, 4, 10 -untur in ... temporalia. **b** *refl.* se -ere: CIC. parad. 21 in aliqua *libidine; opp.* continuerit. TAC. ann. 14, 13 in omnes libidines. ARNOB. nat. 5, 29 in promiscuos appetitus. *cf.* semen se -it *v. p. 222, 51.*

II *speciatim ita fundere, ut nihil prorsus restet, i. q. abicere, corrumpere, consumere, perdere, irritum reddere. pendere videtur hic usus ab illis qui allati sunt sub I E 1* -ere vires, impetum, labores, *et sub I B 1 b* -ere patrimonium, pecunias. *saepius tamen etiam de aqua inutiliter -sa vel cogitandum est vel expresse verba fiunt.* RHET. Her. 3, 12, 21 ut nullo genere vocis -so in omni voce integri simus. CIC. epist. 2, 16, 1 ut collectam gratiam florentissimi hominis -rem (VVLG. Sirach 20, 13 *pass.*). VERG. georg. 4, 492 ibi omnis -sus labor *Orphei Eurydicen reducentis, i. frustra impertitus.* Aen. 5, 446 vires (*al., v. p. 224, 74*). GRATT. 233 *canis* ne ... primos nequiquam -ret actus (offenderet *Vollmer alii eadem notione*). SEN. dial. 4, 35, 3 *irati* omnem ... curam sui -ent (IVV. 10, 78 curas). epist. 11, 1 verecundiam, *v. p. 225, 30.* 81, 8 *v. p. 218, 11.* LVCAN. 9, 332 *naves* arboribus (*i. malis*) caesis flatum -udere prementem *i. velis non exceperunt, effecerunt ut irritus -retur* (CLAVD. DON. Aen. 5, 16 nec omnis flatus excipere nec omnis -ere). VAL. FL. 4, 273 ut deinde *Pollux* urguentes -udit nubibus iras ardoremque viri. OCTAVENVS Vlp. dig. 9, 2, 27, 25 nisi ... in terram uvas proiecit, ut -rentur. PACIAN. epist. 2, 7 *syn.* elisus est. CLAVD. DON. Aen. 5, 790 praevisum *malum* cavendo potest ... -i. VVLG. gen. 49, 4 -sus es sicut aqua, non crescas (psalm. 21, 15). psalm. 72, 1 paene -si sunt gressus mei (*ad quod* AVG. civ. 10, 25 *et* 20, 28 *addit*: in lapsum). Iudas 11 mercede -si sunt (*vertit gr.* μισθοῦ ἐξεχύθησαν *i. mercede fraudati sunt*). RVFIN. hist. mon. 1 p. 400[A] viro ... similiter temptato, sed non simili exitu temptationis -so (*i. fere lapso*). BACHIAR. repar. laps. 18 p. 1057[B] *in imagine*: fontis undam -udimus (*i. defluere sivimus*) atque perdidimus.

refl. **sē effundere** *i. q. mediopass. effundi*: **1** *res liquida*: [pressura croci *p. 215, 7*]. sudores *p. 216, 72.* fluvius *p. 217, 50.* **2** *res concreta, multitudo*: quadrigae *p. 218, 65.* terra *p. 219, 13. 17 bis.* impensae *p. 219, 62.* multitudo hominum *p. 220, 19 sqq.* venter *p. 221, 71.* crines *p. 222, 10.* semina *p. 222, 51 sq.* homo *p. 222, 75. 77.* **3** halitus *p. 223, 6.* **4** sermo *p. 224, 27.* **5** audacia *p. 225, 32.* **6** haeresis *p. 225, 76.* **7** homo se in voces *p. 226, 25 sqq.* in libidines *p. 226, 41 sqq.*

mediopass. **effundī** *i. q. effluere sim. persaepe a passivo vero distingui nequit; notabiliora sunt haec*: **1** *res liquidae: liquores*: *i. q. diffundi et effluere p. 215, 73 sqq.* cruor *p. 216, 12.* lacrimae *p. 217, 4 sqq. passim.* imber *p. 217, 17 passim.* fluvius *p. 217, 53 sqq.* **2** *res corporeae*: tomacula *p. 218, 14.* moles theatri *p. 218, 46.* terra *p. 219, 13.* **3** *multitudo*

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hominum: *p. 220, 40 sqq.* 4 vitis, marga *p. 222, 52 sq.* 5 homo *i. corpus hominis*: *p. 222, 55 sqq. passim.* 6 homo in voces, in licentiam *p. 226, 14 sqq.*

part. pro adi. **effūsus**, -a, -um *c. compar. et superl.* *acc. gr.*: -a capillos *p. 222, 7.* -a corpus *p. 221, 56.* -a manus *p. 221, 65.* -us artūs viscera *p. 221, 68.* 1 *sensu potius locali*: a *de rebus corporalibus*: α *i. q. amplus, vastus*: urbs, tellus, cella, corpus *sim. p. 219, 18 sqq.* mare *p. 217, 70 sqq.* β *i. q. sparsus per aream quandam*: membra, onyx, stellae, litterae *p. 219, 4 sqq.* *late sparsus*: honores *p. 226, 5.* γ *i. q. se effundens, late se dispergens*: exercitus *sim. p. 221, 1 sqq.* agmen *p. 221, 38.* multitudo *p. 220, 74.* populatio, caedes, internecio *p. 221, 35 sqq.* ignis *p. 223, 16.* *admixta sive praevalente notione celeritatis*: cursus, fuga, passus, pernicitas, *etiam* rotae *p. 221, 40 sqq.* δ *i. q. se extendens*: crines *p. 221, 73 sqq. passim.* manus *p. 221, 63.* habenae, *i. q. laxatus*: *p. 218, 83.* margo conchae *p. 221, 69.* *praeterea* IREN. 2, 7, 6 non ... spiritalia et -a ... et incomprehensibilia (*in indice p. 985: 'nullis finibus circumscripta, nullis limitibus definita'*). b *de sermone, oratione, i. q. non constrictus, tumens, copiosus*: *p. 225, 49 sqq.* *i. q. facile fluens*: genus dicendi *p. 223, 80.*

2 *sensu translato de hominis vita et indole*: a *i. q. prodigus, largus*: sumptūs *p. 219, 65.* homo *p. 219, 71.* b *i. q. effrenis*: laetitia, licentia *sim. p. 225, 35.* c -us in *alqd., de homine, i. q. affectibus sive libidinibus deditus*: *p. 226, 14 passim.*

adv. ✻**effūsē** *c. compar. et superl.* 1 *i. q. copiose, large, effrenate*: a *de pecunia, opibus* (*cf.* effusus *p. 219, 65 sqq.*): CIC. S. Rosc. 23 non pauca ... *illis* large -eque donabat. Cael. 38 si ... dives -e ... viveret. LIV. 3, 26, 7 ubi -e (-ae *codd.*) affluunt opes. IMP. AVG. Suet. Aug. 71, 3 cum -e in lusu liberalis fuissem. PS. AVR. VICT. epit. 48, 8 -ius *honorificus* in bonos. DON. Ter. Ad. praef. 2, 1 -e luxuriatus. b *de affectibus et animi indole* (*cf.* effusus *p. 225, 34 sqq.*), *fere i. q. effrenate*: CIC. Pis. 10 tam -e petulans. Tusc. 4, 13 inaniter et -e animus exsultat. LIV. 22, 9, 3 *praedam* -e avidi atque egentes rapiebant. FEST. p. 209 ridet -e *rem* (POMER. 3, 17, 2). SEN. suas. 6, 21 multo id -ius fecerunt *i. laudationes reddiderunt* (*cf.* PETRON. 64, 9 Scylacem tam -e laudaret. SVET. Nero 22, 3 exceptus ... -ius, *sc. laudationibus*). CVRT. 8, 3, 3 contione -ius flente (SEN. epist. 99, 24 -issime flere, meminisse parcissime *mortuorum.* PS. QVINT. decl. 10, 3 p. 192, 4 -ius fleas, -ius efferas. *cf.* effusus fletus *p. 217, 9*). SEN. epist. 63, 9 -ius maerent. 73, 5 -ius gratus est, qui *eqs.* TAC. Germ. 21 hospitiis non alia gens -ius indulget. hist. 1, 19 *favebant* -ius, qui *eqs.* PLIN. epist. 2, 26, 2 amo ... -e. 7, 30, 1 *illos* -issime diligas (PANEG. 1 [1], 84, 4). 7, 24, 4 fovebat *pantomimos* -ius quam *eqs.* APVL. met. 8, 27 bacchatur -ius. AMM. 23, 6, 76 -ius ... soluti in venerem. MACR. Sat. 3, 15, 1 quod hoc pisce -issime delectati sint. VICTRIC. 26 -ius in gaudia proruamus. c *de sermone* (*cf.* effusus *p. 225, 49 sqq.*): PLIN. epist. 1, 20, 20 qui adstrictius quam qui -ius dicit. 9, 21, 4 iungam ... *preces* tanto plenius et -ius, quanto *eqs.* FRONTO p. 50, 8 N. epistulas ... tam -e ... compositas. DIOM. gramm. I 468, 22 *orationis* epilogi -ius proferantur. SCHOL. Cic. Bob. p. 109, 13 St. copiosius ... et -ius (*sc. illud dicit*). d *varia*: AMM. 22, 4, 2 vitiorum ... seminarium -ius aluisse. 25, 1, 18 -ius cadentibus Persis. AMBR. Noe 29, 108 arbores -ius germinant. ZACCH. 1, 32 p. 1102ᴬ *vinum* acceptum (*i. potum*) -ius.

2 *i. q. disperse, etiam rapide, praecipue in re militari* (*cf.* effusus effundo *p. 221, 1 sqq.*): SALL. Iug. 105, 3 *equites* temere et -e euntes (LIV. 10, 36, 10 paucos et ordinibus incompositis -e venire hostes. 24, 20, 2 -e palatos [AMM. 23, 5, 3 pacis more ... -ius]. FRONTIN. strat. 3, 2, 7 -e extra moenia vagantibus ... feminis [DICT. 1, 19 -ius]). LIV. 1, 10, 4 -e vastantibus (8, 19, 5 *al. sic et* 27, 31, 1; *ubi* -ae *codd. cf.* 2, 11, 10 finis ... tam -e vagandi. 2, 64, 4 populationem adeo -e fecit, ut *eqs.* 33, 14, 9 cum id [*sc. vastationem*] -ius ... *et* neglegentius ... facerent. 34, 16, 4 -ius ... praedati sunt. 41, 10, 2 cum -e popularentur). 1, 14, 10 multo ... -ius, quippe vera fuga ... oppidum repetebant (3, 22, 8 -e fugientes. *al.* 10, 36, 7 -e tendentibus ... in castra. 21, 46, 9 nusquam -e neque trepide cedendo. 28, 6, 6 fugā -e petitā. AMM. 20, 7, 15 -e disiecti sunt. 22, 8, 18). 2, 14, 7 -e praelatos hostes (30, 11, 9 -e invehentem sese hostem [31, 35, 3]. CVRT. 6, 1, 7 -e [-i *codd.*] fluentem in se aciem. FRONTIN. strat. 2, 1, 7 procurrere. 2, 5, 2 subeuntes). 4, 18, 8 -e sequentibus *hostibus* (5, 28, 12 *al.* CVRT. 9, 8, 19 FRONTIN. strat. 2, 5, 37. *cf.* LIV. 6, 24, 3 -e sequendo. 43, 23, 4 fugientes eos persequentes -ius). FRONTIN. strat. 2, 99 -e obvii. TAC. ann. 4, 62 effluxere ... -ius.

3 *i. q. spatiose*: AVIEN. ora 80 terrae ... -e (-ae *codd.*) iacent (538 portus -e iacet. *cf.* effusus *p. 219, 18*). COD. Iust. 2, 46, 3, 1 ita -e intellectum ... constitutionis ... esse trahendum. 7, 40, 1, 1ᵃ illud spatium ... ita -e interpretabantur, ut *eqs.* *Leumann.*

[**effungor** *v.* effunctus.]

effurior, -ārī. *cf.* furiare, furiatus. *i. q. furiosum fieri*: ITALA Ezech. 2, 6 (Lucif. non parc. 9 p. 228, 7) ne timueris eos ... quoniam -buntur et concurrent super te (παροιστρήσουσι καὶ ἐπισυστήσονται, VVLG. *aliter*). *K.-M.*

effūsē *v.* effundo *p. 227, 27.*

effūsibilis, -e. *ab* effundo. *i. q. liquidus*: IREN. 1, 5, 5 ab -i (effusili *cod. Arund.*; *gr.* κεχυμένου) et fluida materia.

effūsim *adv., ab* effundo. *i. q. ampliter*: SCHOL. Hor. epod. 13, 2 -im (-um *var. lect.*) cadunt nives et imbres.

✻**effūsio**, -ōnis *f.* [*ab* effundo. *W.*] ecfusio: CIC. Tusc. 4, 66. HIER. in Hab. 2, 15 p. 622 ἀπὸ χύσεώς σου, quod interpretatur 'ab -e tua'. GLOSS. II 293, 57 ἔκχυσις. RVFIN. Orig. in iud. 4, 1 p. 488, 6 B. *vocem* 'Madianitae' ... interpretantur fluxus vel -o. 8ᶦᵉˢ *apud* CIC., *semel apud* LIV. VITR. COLVM. PLIN. paneg.; *deinde saepius.*

I *i. q.* ἔκχυσις, *emissio, fusio* (*cf.* AVG. beat. vit. 4, 32 p. 113, 13 in abundantia ... intellegitur affluentia et quasi rei nimium exuberantis -o): A *corporeorum*: 1 *hominum*: CIC. Pis. 51 -es hominum ex oppido. PANEG. 10 (4), 32, 4 tantae ex oppidis -es.

2 *pecuniae sim.*: a *i. q. dispensatio, sumptus magni*: CIC. S. Rosc. 134 quos sumptus cotidianos, quas -es fieri putatis? off. 2, 56 pecuniarum -es. Att. 2, 17, 1 -o pecuniae. LIV. 44, 9, 4 nondum hac -e inducta. VOPISC. Tac. 11, 2 sumptūs. HEGES. 1, 41, 2 in -es regias. 4, 25, 2 fervebant ... luxuriae -es (RVFIN. Orig. in gen. 16, 4 p. 141, 10 B.). PS. RVFIN. in Ioel 3, 4 p. 1054ᴮ donorum. AVG. civ. 1, 30 p. 47, 10 D. insanis -bus. 2, 20 p. 78, 5 cotidianis. in psalm. 33 serm. 2, 14 magnis. SEDVL. epist. 1 p. 7, 12 tanti census. ENNOD. opusc. 3, 115 p. 361, 1 auri. VEN. FORT. vita Germ. 72, 193 redemptionis. b *i. q. largitas nimia in donando, perversa liberalitas*: CIC. part. 81 liberalitatem -o ... imitatur. Att. 7, 3, 3 pro ipsius in alios -e. PLIN. paneg. 38, 4 ambitio ... et iactantia et -o et quidvis potius quam liberalitas. VOPISC. Tac. 14, 4 -em in eo frater ... reprehendit (SCHOL. Hor. carm. 2, 18, 20 -em divitum culpat). FRG. Vat. 282 immoderatae liberalitatis -e. COD. Theod. 5, 15, 17 (*a. 364*) *fundos* principum -o ... donavit. SYMM. rel. 8, 1 inconsulta. AVG. epist. 138, 14 p. 140, 18 -is insania. 167, 6 contraria est -o parsimoniae. PETR. CHRYS. serm. 1 p. 186ᴮ voluptatis -o. 12 p. 223ᴮ pestilens. 163 p. 628ᴰ caelestis; *opp.* parcitas. CASSIOD. var. 2, 2, 6 locus ... ubi praeconium meretur -o. 8, 17, 5 nimia -e; *opp.* tenacitate. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 2 -em esse misericordiam putat. 1, 12, 15 moral. 23, 19. past. 2, 9 se -o sub appellatione largitatis occultat. ISID. sent. 3, 60, 20 reprehensibilis est superflua -o largitatis (*cf. p. 229, 23*).

3 *variarum rerum*: ITALA lev. 13, 27 (Lugd.) si -e effundetur (*i. spargetur*; *gr.* διαχύσει διαχέηται) in corio ..., tactus leprae est (13, 35. 14, 48). ARNOB. nat. 1, 65 omnibus persequi telorum -bus. AMBR. hex. 3, 12, 51 *sarmenta vitis* inani -e luxuriant. 4, 4, 14 p. 121, 11 inter -em *fetus* (*i. partum*) et susceptionem (VVLG. gen. 38, 27 in ipsa -e infantium). THEOD. PRISC. eup. faen. 81 intestini -o.

B *liquorum*: 1 *umorum corporis*: a *variorum*: CIC. nat. deor. 2, 127 atramenti -e sepiae *se tutantur.* CAPITOL. Gord. 28, 6 *de diarrhoea*: cum ... -e alvi laboraret (*similia*: SYMM. epist. 7, 80. RVFIN. Basil. hom. 8, 2 p. 1791ᴰ pro -e ieiunium. THEOD. PRISC. log. 37 ventris innumerae -es. *ibid.* ex utrisque -bus *i. vomitione et diarrhoea.* CAEL. AVR. acut. 2, 10, 68 [*sim. de purgatione*: 2, 19, 115. 118. 123 ORIBAS. syn. 6, 6]. CASSIOD. var. 10, 29, 4 plurima -e. *cf.* SERV. Aen. 3, 217 'proluvies' sordis -o *i. excrementa*). HIER. in Is. 47, 1 urinae -e. MACR. somn. 1, 6, 62 semen *viri* ... *e vulva* in -em relapsum. THEOD. PRISC. gyn. 32 tit. de gonorrhoea id est spermatis -e. PETR. CHRYS. serm. 20 p. 256ᴮ -e fletuum (APRING. in apoc. 21, 27 lacrimationum -e, *ubi* lacrimatione -um *cod.*). 112 p. 509ᶜ saniem ... salutaris ... siccaret -o. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 109 post -em superflui liquoris.

b *sanguinis*: α *per vim effecta, i. q. caedes sim.*: TERT. scorp. 3 sanguinis nostri. CYPR. patient. 7 p. 402, 9 sub ipsa ... passione et cruce, priusquam ad ... -em s. veniretur. ARNOB. nat. 7, 36 dei qui praesint bellis et s. -bus laetentur (*sim.* CASSIOD. var. 5, 42, 2). LACT. epit. 66, 2 caedes et s. -es (RVFIN. Orig. in Ios. 14, 1 p. 375, 6 B. bella et -em s. CASSIAN. conl. 7, 32, 1). COD. Theod. 11, 36, 14 (*a. 361*) -e humani s. (RVFIN. hist. mon. 9 p. 422ᶜ AVG. civ. 19, 7 p. 366, 23 D. SALV. eccl. 1, 60 CASSIOD. var. 2, 19, 1. 3, 47, 1. 7, 8, 4 IORD. Get. 41. *cf.* PRISCILL. tract. 6, 108 divini). CLAVD. DON. Aen. 2, 663 p. 236, 13 post -em recentem s. ... Priami. LVCIF. Athan. 2, 20 p. 185, 6 AMBR. serm. 21, 5. PS. AMBR. act. Seb. 12, 42 diversas -es s. Romanus orbis passus est. HIER. in Ier. 22, 1 p. 255, 25 homicidas ... punire non est -o s., sed legum ministerium. VVLG. iud. 9, 24. Hebr. 11, 28 celebravit Pascha et s. -em (πρόσχυσιν). RVFIN. Orig. princ. 2, 7, 2 s. -o pecoris. VITAE patr. 5, 5, 39 -es s. faciens (πολλὴν ἔκχυσιν αἱμάτων). PASS. Mar. Iac. 10. LACT. inst. 5, 9, 2 humani cruoris -o (6, 18, 19 AMM. 20, 7, 11 CLAVD. DON. Aen. 9, 455 p. 249, 25 AVG. civ. 3, 14 p. 114, 3 D. ENNOD. opusc. 1, 86 p. 285, 1). *proprii sanguinis*: ITALA III reg. 18, 28 (Lucif. Athan. 1, 17 p. 96, 15) secabant se ... usque ad -em s. super se; *gr.* ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' αὐτούς (CYPR. epist. 36, 2 p. 574, 4 sui). FIRM. math. 7, 25, 10 a nimia s. -e. RVF. FEST. 28. AVG. civ. 5, 18 p. 226, 6 D. sui s. -em (PS. AVG. quaest. test. II vet. 1, 2 CASSIAN. conl. 12, 12, 5 PASS. Andr. long. 9 LEX Burg. lib. const. 2, 1. 52, 3). β *alia*: CAEL. AVR. acut. 2, 34, 182 coacervata sanguinis fiat -o. chron. 5, 4, 60 sanguinis [*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fluor sive -o, quam αἱμορραγίαν appellant. BOETH. categ. 3 p. 247^{C} fit rubor *propter verecundiam* ex sanguinis ... in apertum *faciei* -e.

2 *variorum liquorum*: COLVM. 3, 2, 1 vitis ... vel ad escam vel ad -em (*i. ad vinum conficiendum; seq. syn.* ubi vino consulimus) deponitur. ARNOB. nat. 1, 10 pluviarum -bus (AMM. 29, 6, 17 -e imbrium. *cf.* SACR. Greg. 85, 2 diluvii). 6, 1 vinum ... paterarum -bus *inferre* (*i. libare*). FIRM. math. 8, 29, 15 in aquae -e *sideris Aquarii*. VVLG. II reg. 22, 16 et apparuerunt -es maris (HIER. psalt. sec. Hebr. 18, 16 aquarum, *ubi* VVLG. 17, 16 fontium). AVG. serm. ed. Mai 158, 1 -e perfectissima implevit; *anteced.*: de ... aere aut argento formas ... fusurus.

C *incorporeorum*: CIC. Tusc. 4, 66 eodem ... vitio est ecfusio animi in laetitia, quo in dolore contractio. VITR. 6, 2, 3 radiorum ex oculis -bus ... videmus (LACT. opif. 8, 10 -e. CHALC. comm. 238 radii -e). DON. Ter. Phorm. 390 *A* est ἐπιτροχασμός verborum super se invicem -o vel supermersio (*cf.* AMBR. hex. 5, 24, 88 p. 202, 10 inconsulta -e sermonis. HIER. in Ier. 25, 30 p. 316, 2 in -e carminis mutui. CASSIAN. conl. 9, 32 ipsa orationis -e). MAR. VICTORIN. adv. Arr. 3, 1 imago, non scissio, nec -o, sed effulsio. 4, 12 mas aut femina venereae cupiditatis -o *est* (*antea fere syn.* potentia). AMBR. fuga saec. 6, 34 Iezabel, id est -em vanitatis. PS. RVFIN. in Ioel 3, 17 p. 1056^{C} gaudii. HIER. epist. 65, 9, 6 -o gratiae (in Mal. 3, 7 p. 978 *de -e gratiae*: verbum -is [*i. verbum* 'effundere'] nomen largitatis ostendit; *sim.*: in Ioel 2, 28 p. 204 epist. 65, 9, 4. *cf.* FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 131, 5 de profluo -e spiritus sancti). AVG. c. Faust. 12, 22 p. 350, 17 *ut eiecto sanguine animalis* vita habeat tamquam -em per confessionem. serm. 252, 12, 12 per multam ebriositatem ... magna -e (*i. licentia animi; an ad A 2 b i. q. magnis sumptibus?*) carnaliter ... celebrare istos dies. 360 de Ecclesiae -e, *sc. super omnem terram*. ENNOD. opusc. 2, 119 p. 324, 9 -em ... quam in delictis habuerunt, in monitoris sermonibus hanc requirunt.

II *i. q. effusorium*: ITALA Ezech. 40, 38 (Wirc.) in porta secunda -o (*litterae* ff *in palimps. evanuerunt. gr.* ἔκρυσις). GLOSS. II 577, 55 effusorium -o. *v. Funck, Archiv 8 (1893), 391.*

effūso, -āre. *ab* effusus. GLOSS. II 293, 55 ἐκχέω effundo, profundo, -o, fundo (*cf. ibid. 51* expresso exprimo. *296, 34* innexo; *Heraeus*).

effūsor, -ōris *m.* [*ab* effundo. *W.*] *is qui effundit*: AVG. in psalm. 58 serm. 1, 15 -es eiusdem *sanguinis* (PAVL. NOL. epist. 25, 3 p. 225, 12. FVLG. aet. mund. p. 158, 22 alieni. ENNOD. dict. 18, 10 p. 478, 10 paterni). serm. 179, 10, 10 *Christus* redemptor tuus, -or pretii (*i. sanguinis*). SCHOL. Arat. p. 235 (*s. VII, ut vid.*) -r *vini* (οἰνοχόον).

effūsōriē *adv.* *ab* effundo. *i. q. dispersim*: AMM. 31, 16, 7 digressi sunt -e per arctoas provincias.

effūsōrium, -ī *n.* [*ab* effundo. *W.*] GLOSS. effusio, ἔκχυσις, ἐκχυτήριον, ἐκχύτης. HIER. in Zach. 4, 2 p. 809 lucernas septem et -a (suffus- *var. lect.*; VVLG. *l. l.* infus-) earum.

effūsus *v.* effundo. *Leumann.*

[**effute** *cf. p. 126, 68 et l. 73.*]

effūtīlis (-e). *ab* effutire *a gramm. fictum.* PRISC. gramm. II 131, 25 (*codd. LK*) futio futilis, ex quo compositum effutio -is (*v. s.* effuttio *infra l. 55*). EVTYCH. gramm. V 453, 29 effutio -is (*inde* GRAMM. suppl. 74, 16). GLOSS. V 619, 8 -is est qui nihil retinet.

effuttio *et* **effūtio**, -īvī *et* -iī, -ītum, -īre. [*ab* ex *et* futio. *W.*] *de originatione*: PRISC. gramm. II 131, 25 'futio' (ex quo compositum '-o'), 'futilis' (*cf. sub* effutilis, *supra l. 51*). *de scriptura: fere variatur inter* -tt- *et* -t-. -tt-: TER. Phorm. 746 (*Bembinus et Gloss. II 472, 30*). -t-: LVCR. 5, 910 (*codd. et Non. p. 103, 23*). *de formis*: *perf.* -ivi: APVL. flor. *p. 230, 9.* PORPH. *p. 230, 12.* -ierunt: APVL. apol. *p. 230, 3.* -(i)issem: GELL. *p. 230, 4.* -itus: VARRO *infra l. 83.* CIC. *p. 230, 1.* *de significatu*: NON. p. 103, 18 -ire cum mendacio dicere. DON. Ter. Phorm. 746, 1 -retis eloqueremini, evacuaretis, inaniretis (*cf.* GLOSS.^{L} IV Plac. E 28, *l. 68 et* E 42 evacuans: exinaniens). *ibid.* 2 '-retis' ab eo quod est effundere, nam translatio est a vase futili nomine *eqs.* ([*v. vol. VI 1662, 30 sqq.*]. *similiter*: GLOSS.^{L} IV Plac. E 28 '-ire' foras aliquid effundere vel producere cum garrulitate. dicimus enim futiles homines vanos, superfluos et loquaces. et est metaphora a vasis, quae quassa et rimosa non tenent, quae inieceris. *cf. etiam p. 223, 76*). EVGRAPH. Ter. Phorm. 746 verbose aliquid diceretis. SCHOL. Ter. Phorm. 746 p. 137, 9 mussitaretis, diffamaretis. SCHOL. Hor. ars 231 '-ire' hic emittere. proprie autem '-ire' est inepte loqui. GLOSS.^{L} III Abol. EF 16 -⟨ir⟩e vane loqui[s], sine effectu (*cf. supra l. 49*). GLOSS. II 472, 30 φλυαρῶ. arguto. garrio. blato -o.

[*restituitur*: GELL. 2, 22, 25 (effus(s)issem *codd.*) *v. p. 230, 4.* TERT. nat. 1, 8 p. 72, 11 (et future *cod.*) *v. p. 230, 11.* AMM. 30, 4, 20 (effugiunt *cod.*) *v. p. 230, 15.* *ex coni. dub.*: ARNOB. nat. 2, 7 p. 53, 10.]

fere i. q. dicere, eloqui (*cum notione vanitatis, temeritatis sim., trans. et intrans.*): TER. Phorm. 746 ne ... imprudentes foris -retis (*fort. subintell.* '*nomen*'). VARRO ling. 7, 93 'euax' verbum nihil significat, sed -itum naturaliter est. CIC. Tusc. 5, 88 ex tempore quasi -ire. nat. deor. 1, 84 ista -entem. 2, 94 *temere* de mundo -unt (div. 2, 113 partim ficta aperte, partim -ita temere). LVCR. 5, 910 *multa* ... simili ratione -at ore (APVL. apol. 3 multa ... conficta ... mercennaria loquacitate -ierunt). HOR. ars 231 levis ... versus. GELL. 2, 22, 25 rationes ... omnium vocabulorum ... -issem (*v. p. 229, 76*), nisi multa iam ... verba fecissem. 5, 1, 1 de summo et soluto pectore obvias volgatasque laudes -unt. 14, 1, 32 quaedam ... vera -ire aut spargere. 16, 12, 6 sive hoc ... Cloatius sive nescio quis alius nebulo -vit. APVL. flor. 3 p. 13 de se et Apolline quaedam deliramenta barbare -vit. met. 10, 10 ore semiclauso balbutiens nescio quas afannas -ire. TERT. nat. 1, 8 p. 72, 11 *nutrix elinguata* potuit -ire (*v. p. 229, 77*) aliquid. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 20 Pitholeo Rhodius ... huius modi epigrammata -vit magis quam scripsit. ARNOB. nat. 1, 25 p. 16, 25 quid audetis ... proloqui, quid -ire, quid promere temerariae vocis desperatione temptatis? AMM. 30, 4, 20 quam (*sc. male dicendi ferociam*) ... -unt (*v. p. 229, 78*) *advocati*. HIER. epist. 53, 11, 1 ut inepte aliquid ac de Hermagorae tumiditate -am.

deriv.: effutilis.

?**effūto**, -āre. *cf.* effutio. GLOSS.^{L} II Philox. EF 17 -at ὁμολογεῖ (ἀμαλογεῖ *Goetz, prob.*). III Abol. EF 10 -are (-ire *Lindsay*) mentiri, diffamare. V Aa E 131 eloqui sine veritate (*sim.* 497, 68. 568, 8). *Thierfelder.*

effutuo, -uī, -utum, -ere. *ab* ex *et* futuo. *i. q. futuendo exhaurire*: CATVLL. 6, 13 non tam latera -uta pandas (et futura panda *codd.*), nei tu quid facias ineptiarum. PRIAP. 26, 7 -utus ut sim (*sc. Priapus*) confectusque macerque pallidusque. *inde i. q. scortando dilapidare*: CARM. pop. Suet. Iul. 51 moechum calvom adducimus (*sc. Caesarem*). ⌊aurum⌋ in Gallia ⌊-uisti⌋ (auro ... stuprum emisti *II R*), hic sumpsisti mutuum.

efl- *v.* ephi-. **efluctio** *v.* effl-. **efoe-** *v.* ephe-.

efod *v.* ephod.

ēforīs *adv.* *ab* ex *et* foris. *i. q. extrinsecus*: THEOD. PRISC. eup. faen. 48 *cum dentes vitio laborant*, sacellus impositus calidus ... -s (aforis *b*, et forinsecus *r B*) adhibitus profuit. 51 si faucibus ... perseveraverit molestia, nos fortioribus oportet occurrere cataplasmatibus partibus -s vel gutturi adhibitis. *v. etiam* effores *p. 199, 66.*

ēformis NOT. Tir. 67, 39. *cf.* informis, transformis.

efut *v.* ephod.

?**egaudete** Petrus et Lazarus INSCR. Monceaux, Compte-rendu de l'ac. des inscr. 1924 p. 78, *i.* χαίρετε (*falso cogitant de* 'exaudiat', *v. Nehring, Glotta 15, 1927, 249*).

egdarata *vox magica.* CORP. XIII 11069, 12 (*in tabula plumbea, s. II*) atracatetracatigallara precata -a hehes (*item* 11070, 9).

ēgelātus *v.* egelo.

ēgelido, -āre. *ab* egelidus. *i. q. gelum adimere, tepidum reddere*: SIDON. epist. 4, 1, 4 *philosophiam* si quis deportaret ... aut ad paludicolas Sygambros aut ad Caucasigenas Alanos ... bestialium rigidarumque nationum corda cornea fibraeque glaciales ... emollirentur -rentur.

ēgelidus, -a, -um. *ab* ex *et* gelidus. NOT. Tir. 69, 45. GLOSS. tepidum. -um (*sc. vinum*) γαλακτῶδες. -a γαλακτώδης (*cf. p. 231, 4*). *legitur inde a* CATVLLO, OV. *notione q. e. sub 1, inde a* VERG. *notione q. e. sub 2.* [*ex coni. Scaligeri*: ELEG. in Maecen. 102 verberat -os (et g- *trad.*) garrrula vere lacus *hirundo*.]

1 e *praepositio exercet vim privandi*: *i. q. non iam gelidus, tepidus*: CATVLL. 46, 1 iam ver -os refert tepores (*sim. de anni tempore*: COLVM. 10, 282 nunc ver -um, nunc est mollissimus annus. AVSON. 417, 97 -ae ut tepeant hiemes). OV. am. 2, 11, 10 Zephyros Eurosque timebo et gelidum Borean -umque Notum (*cf.* SEN. contr. 2, 2, 12). CELS. 1, 8, 4 ante *cibum* bibere aquam -am debet (*sim.*: 3, 27, 4^{B} [*opp.* frigidam. 4, 18, 3. 4, 25, 2 potio ... -a et frigidae propior]. 4, 12, 1 [gelida *J*]. 4, 14, 3 mulsa. SER. SAMM. 386. THEOD. PRISC. log. 95 continuo aquam -am [*V*, gel- *r B b*] bibentes vomant). 3, 19, 4 vinum (3, 22, 13 [*opp.* frigidum. 4, 27^{E}, 2]). 4, 5, 4 balneo utendum est, multaque aqua prius calida, post -a, fovendum *eqs.* (*sim. de fomentis*: 4, 18, 3. 4, 31, 7. 6, 18, 11 [*opp.* frigida. 7, 7, 5. 8, 10, 7^{J}]. *de aqua infusa*: 4, 19, 4. 4, 31, 3 perfundi [4, 6, 8^{C} prius calida, tum -a. SVET. Aug. 82, 2 sudabat ad flammam, deinde perfundebatur -a aqua vel sole multo tepefacta]). PLIN. nat. 31, 4 emicant *aquae* ... in plurimis terris alibi frigidae, alibi calidae ..., alibi tepidae -aeque, auxilia morborum *eqs.* (31, 10 iuxta Romam Albulae aquae volneribus medentur, -ae hae *eqs., opp.* gelidissimae). APVL. mund. 8 harum *exhalationum* altera arida est ..., altera humida et -a *eqs.*

2 e *praepositio praedita est vi significationis augendae* (*cf. l. 79*): *i. q. valde gelidus, frigidus*: *de fluminibus*: VERG. Aen. 8, 610 *Venus* natum ... in valle reducta ut procul -o secretum flumine vidit (*cf. antea v. 597* gelidum ... amnem *et* SERV. *ad l.* '-o' id est nimium gelido. et est una pars orationis, ut 'eduramque pirum' [*georg. 4, 415; v. p. 125, 54*], id est valde duram). AVSON. 281, 1 impiger -o movet arma Severus ab Histro. 391, 4 iam super -ae stagnantia terga Mosellae protulerat te, nate, ratis.

de polo septentrionali: MANIL. 5, 131 *Capella* tollitur ... -o (*M*, et g- *GL*) stellata polo.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēgelo (-āvī), -ātum, -āre. [ex *et* gelare. *W.*] [*ex coniect.*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 58. 4, 3, 63; *utroque loco* gelatum *trad.*, egelatum *Amman. cf.* egelidus *sub 1 p. 230, 55 sqq. et* GLOSS. (*p. 230, 51*) γαλακτώδης (*t. t. med., i.* **tepidus**, *sc. lactis instar ex ubere prodeuntis*). *vix recte vol. VI 1731, 14 sqq.*] *i. q.* **gelum, frigus minuere** (*rigorem solvere l. 8*): CAEL. AVR. acut. 3, 5, 58 (*de eo qui apoplexia affectus est*) cum ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit -ari. chron. 4, 3, 58 exinde aegro dandum *medicamen,* non frigidum, sed leviter -tum (*v. supra l. 2*), quod γαλακτώδες appellant. 4, 3, 63 nam primo -tum (*v. supra l. 2*) bibi debet, sive tepens, quod Graeci γαλακτῶδες appellant, tum fervens.

[**egelo** pone me CORP. XV 5930 (egero *i.* '*fur*' *dubitanter Mommsen, v. s.* 2. egero.] *K.-M.*

1. egēns, egenter *v.* egeo. ? **2. ēgēns** *v. p. 238, 66.*

egentia, -ae *f.* *ab* egens, egere. aeg- *l. 19.* *i. q.* **inopia,** *condicio difficilis*: PELAG. in II Cor. 6, 4 p. 264, 3 S. angustia est omnis -a (PS. PRIMAS. inopia). PS. AVG. serm. 85, 4 venit ... gratia in summa ignorantia, in magna -a. *ibid.* ne in sua moriatur -a. hypomn. 1, 4, 5 sitis *est* -a potus (*syn.* defectus, absentia, privatio). *i. q.* **paupertas**: ITALA Marc. 12, 44 (cod. a) de **aegentia** (*sic*) sua (ἐκ τῆς ὑστερήσεως, VVLG. de penuria sua) omnia quaecumque habuit misit *vidua pauper.* IVLIAN. epit. novell. 3, 10 postquam ... -a laborare noscatur reus (*cf. ibid.* eumque inopem invenerit).

egēnulus, -a, -um. *ab* egenus *deminutive.* *i. q.* **satis inops**: PAVL. NOL. epist. 29, 12 -ae nostrae divitias (*cf. ibid.* pauperem).

***egēnus,** -a, -um. [*cf. c.* egeo *et* egestas; *ortum potius ex* *eges-nos *quam ex* *egē-nos *videtur. L.*] PRISC. gramm. II 77, 5 ab egeo -us. ISID. orig. 10, 88 *v. p. 239, 2.* *scribitur* egin-: CARM. epigr. 1621, 3. *comp. et superl. deest; pro superl.*: VLP. dig. 38, 17, 2, 26 penitus -us. *de notione*: CLAVD. DON. Aen. 8, 365 pauper est ... cui deest maior copia familiaris rei et tamen aliquantae substantiae est, -arum autem rerum significatio **miserias** exprimit et **mendicitatem** plenam. GLOSS. ἄπορος. ἐνδεής. πτωχός. *legitur post* PLAVT. *inde a* VERG., LIV. (*cf. Norden, Verg. Aen. VI², p. 372*); *omnes quos habebam locos dedi usque ad* TERT., *unde vox magis frequentata est.* [*dub. vel corrupte*: SEN. nat. 7, 31, 3 FRONTO p. 128, 6 N. AVSON. 140, 3.]

I *absolute*: A *generatim i. q.* **opis expers, indigus**: 1 *de rebus i. q.* **dubius, incertus, difficilis, incommodus**: PLAVT. Capt. 406 deseruisse te ... **rebus** in dubiis, -is (Poen. 130 res multas tibi mandavi ... dubias, -as, inopiosas consili. VERG. Aen. 6, 91. 10, 366. PETRON. 133, 3 v. 8 inops et rebus -is attritus. SIL. 8, 55. STAT. Theb. 11, 550 exilio rebusque exercita -is membra [SCHOL. *ad l.* vires exilia **calamitatesque** nutrierunt]. APVL. Socr. 16 p. 156 in rebus ... -is opitulator [*ibid.* incertis, dubiis, periculosis]. PAVL. NOL. carm. 15, 284 quicquam, quo rebus -is ferret opem [*cf. infra l. 60*]). *inde i. q.* **inanis, vilis, infirmus**: ITALA Gal. 4, 9 (Pacian. bapt. 7) *et* VVLG. infirma illa et -a (ἀσθενῆ καὶ πτωχά) mundi elementa. AVG. civ. 11, 1 ad quandam -am potestatem redacti. 11, 22 -am carnis huius fragilemque mortalitatem. *neutr. pro subst.*: AVG. epist. 155, 15 ad inferiora et -a convertitur.

2 *de hominibus i. q.* **miser, infelix,** *postea i. q.* **humilis, infirmus**: STAT. Theb. 12, 495 semper locus *sacer* horret -is (SCHOL. miseris) coetibus, ignotae tantum felicibus arae. APVL. Socr. 5 p. 130 qui ... -is opituletur. VVLG. Iob 5, 16 erit -o (ἀδυνάτῳ) spes. prov. 22, 22 neque conteras -um (ἀσθενῆ) in porta (*cf. p. 232, 11*). RVFIN. hist. 5, 2, 3 humiles et -i (μέτριοι καὶ ταπεινοί).

B *significantius i. q.* **opum, divitiarum expers**: 1 *de rebus i. q.* **tenuis, exilis**: VERG. Aen. 8, 365 aude, hospes, contemnere opes ... **rebusque** veni non asper -is (COLVM. 2, 9, 14 nec aliud in -is rebus magis inopiam defendit. *cf. supra l. 32 et 45*). AVIEN. ora 271 opulens civitas aevo vetusto, nunc -a, nunc brevis. PAVL. NOL. carm. 16, 287 de caespite dives -o (*i. macro. cf.* COD. Iust. 11, 59, 17 [*a. 444*] fundos inopes atque -os [NOVELL. Theod. 26, 1, 4 ieiunos] magno labore impenso ... meliorare [*cf. ibid.* de fundis patrimonialibus steriles]). epist. 23, 34 -ae **stipis** cupidum (OROS. hist. 4, 16, 19). *tropice*: ITALA I Cor. 15, 10 (Pelag. in I Cor. 15, 10 p. 215, 1 S.) gratia in me -a (κενή. VVLG. vacua) non fuit. ZACCH. 1, 5 non est tam inops fidei nostrae aut -a defensio. COD. Iust. 1, 17, 2, 17 (*a. 533*) ut -a quidem antiqua multitudo *legum* inveniatur, opulentissima autem brevitas nostra efficiatur. *magis pertinet ad* **desiderium**: AVG. gen. ad litt. 1, 7 p. 11, 1 -us (*i. rerum amatarum desiderans*) atque indigus amor ita diligit, ut rebus, quas diligit, subiciatur. *nota neutr. pro substantivo* (*cf. supra l. 50*): COLVM. 3, 10, 4 largioribus satiatur alimentis surculus, quam prius, cum esset in -o. 4, 31, 1 maiorem operam, sed in -o tamen necessariam. *plur.*: AVG. vera relig. 20, 38 expulsus a copiosis ad -a.

2 *de hominibus i. q.* **pauper, inops, mendicus, egens**: SIL. 13, 777 *Croesus* dives apud superos; sed mors aequarat -is. QVINT. decl. 336 p. 325, 7 tu locuples ..., ego nudus, ego -us. TAC. ann. 13, 56 *Ampsivarii* errore longo hospites, -i, hostes. VLP. dig. 27, 2, 3, 6 si -i sint pupilli. 27, 3, 1, 4 ut et mater -a sit et filius in facultatibus positus. 36, 4, 3, 3 fideiussores. 38, 17, 2, 26 penitus -is filiis. 47, 2, 52, 21 subiecisti mihi ... Titium -um, quasi ille esset locuples. APVL. met. 7, 5 nec me putetis -um vel abiectum. TERT. idol. 12 p. 43, 7 felices -os dominus appellat (*cf.* ITALA Luc. 6, 20 [cod. e] beati -i [πτωχοί. VVLG. pauperes] *et v.* OP. imperf. in Matth. 9 p. 680). adv. Marc. 4, 14 p. 460, 14 vexatores -orum. 4, 36 p. 545, 1 praeceptum largitionis in -os. 5, 3 p. 576, 10 **pauperes** et -os (5, 14 p. 625, 9 *de deo. cf.* PSALT. Rom. 39, 19 -us [VVLG. mendicus] et pauper [πτωχὸς καὶ πένης]. 85, 1. VVLG. deut. 15, 11 [τῷ πένητι καὶ τῷ ἐπιδεομένῳ]. I reg. 2, 8 Iob 5, 15. 21, 14. 34, 28. psalm. 34, 10 [*cf.* CASSIOD. in psalm. 34, 12]. 40, 2. 69, 6 *al.* Soph. 3, 12 populum pauperem et -um [πραΰν καὶ ταπεινόν]. PAVL. NOL. epist. 13, 22 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 18, 9 SALV. eccl. 3, 4. 90. MAXIM. eleg. 6, 8 par divitibus pauper -us erit. *al. cf. l. 19 et 21*). ITALA deut. 15, 7 (Aug. loc. hept. 5, 41 p. 607, 15) si ... fuerit ... -us (ἐνδεής. VVLG. si ... ad paupertatem venerit) in fratribus tuis. 15, 9 (Aug. quaest. hept. 5, 21) in fratrem tuum -um (ἐπιδεομένῳ. VVLG. pauperi). Iob 29, 12 (Cypr. testim. 3, 113) conservavi -um (πτωχόν. VVLG. pauperem). Is. 41, 17 (Cypr. testim. 2, 4) **inopes** et -i ([οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐνδεεῖς. VVLG. -i et pauperes]. *cf.* psalm. 73, 21 [Aug. in psalm. 73, 24], VVLG. pauper et inops. PS. HIL. libell. 9 *v. infra l. 46.* AVG. in psalm. 85, 3 pauperibus atque inopibus et -is. DRAC. Romul. 6, 88. CASSIOD. Ios. antiq. 18, 4 p. 516 suscepit ... quotquot ... veniebant inopes et -os [*18, 37* ἀπόρους]). Is. 58, 7 (Barnab. 3, 3) -os sine tecto (πτωχοὺς ἀστέγους. VVLG. -os vagosque). Marc. 14, 7 (cod. k) semper ... habetis -os (πτωχούς. VVLG. pauperes). Luc. 18, 22 (cod. e). Ioh. 9, 8 (cod. e) caecus et -us (προσαίτης. VVLG. mendicus) fuit. II Cor. 6, 10 (Aug. civ. 11, 18) vivimus ... sicut -i (πτωχοί. VVLG. egentes) multos autem ditantes. *al.* COMM. instr. 2, 24, 11 *al.* EXVP. 3 naufragus atque -us erravit *Marius.* GAVDENT. serm. 13 p. 939 B benefaciamus -is (egentibus *Migne*) ac miseris. AMM. 17, 3, 5 -is ... hominibus. HIER. in Matth. 11, 5 divites et -os (VVLG. pauperes). VVLG. Tob. 4, 17 panem tuum cum esurientibus et -is comede. psalm. 81, 3 iudicate -o et pupillo. eccles. 5, 7 calumnias -orum (πένητος). Sirach 4, 4 (πτωχοῦ). II Cor. 8, 9 -us factus est (ἐπτώχευσε), cum esset dives. PAVL. NOL. carm. 20, 319 (*cf.* 20, 320 paupere). AVG. civ. 5, 21 -um reliquit exercitum. *al.* DRAC. Romul. 5, 173 debilis est pauper nudus mendicus -us. ENNOD. opusc. 2, 133 p. 328, 15 -a agmina. VITAE patr. 3, 24 -is et infirmis. IVNIL. 2, 10 quilibet monachus vel -us. COD. Iust. 1, 3, 34 (35) pr. (*a. 472*) orphanis atque -is. *al.* INSCR. christ. Diehl 1011, 5 solacia semper -is. 1024, 15 (*a. 529*). CARM. epigr. 1621, 3 (*a. 601*) fuit ... portus -is. *accedit abl. causae*: APVL. apol. 20 si est avaritia -us. *methaphorice i. q.* **bonorum animi inops**: HIL. in Matth. 29, 2 hanc gentium fidem emi potius ad salutem -i huius populi debuisse (*cf. ibid.* pauperes [*alludit ad Vulg. Matth. 26, 9* potuit ... istud ... dari pauperibus] fidei indigos ... nuncupaverunt). PS. HIL. libell. 9 si trepidi et steriles et infideles fuerimus in bonis operibus, -i atque inopes iudicemur (*cf.* APRING. in apoc. 3, 17 reprehendit eos esse -os nec misericordia dignos, hac bonorum operum paupertate depressos). AVG. civ. 7, 12 dicuntur ... divites pecuniosi; sed interius -i, si cupidi. epist. 127, 6 benignus ... exactor est *deus,* non -us (*i. postulans ut redditione indigens*).

II *additur, quid desit*: A *genetivo* (ARVS. gramm. VII 469, 17 -us illius rei. PRISC. gramm. III 218, 9 *genetivo adiunguntur* deesse aliquid significantia *ut* -us): 1 *generatim i. q.* **expers, exsors**: a *alicuius rei*: *de personis*: VERG. Aen. 1, 599 **omnium** -os (QVINT. decl. 250 p. 67, 3 *anteced.* nudos). SIL. 8, 12 miles -us cunctarum ut rerum Tyrius foret. TAC. ann. 1, 53 *Iuliam* extorrem, infamem et ... omnis spei -am. AVSON. 159, 9 telluris -is (*i. insepultis*). PRVD. cath. 10, 82 **rationis** -is (DRAC. laud. dei 2, 100. 3, 155). c. Symm. 1, 377 numina lucis -a (*i. noctem amantia*). DRAC. Orest. 894 Orestem sanguinis oblitum, humani iuris -um. *de rebus*: LIV. 9, 6, 4 omnium -a **corpora** (*cf.* SIL. 6, 304 decorisque et frontis -um corpus). STAT. Theb. 12, 247 -a sepulcri busta (SCHOL. *ad l.* cadavera sepulturā carentia). TAC. ann. 4, 30 -am aquae ... insulam (*cf.* 15, 3 -a aquarum regio est). 12, 20 solum frugum -um (*Agricola*; egentum *codd.*). AVIEN. Arat. 830 flammae sterilis ac lucis -ae. 1338 pleni cum rursus -a oris eat *Cynthia* (*i. luna*). PRVD. c. Symm. 1, 81 animum diae rationis -um (*cf. supra l. 59*). b *alicuius personae*: STAT. Theb. 7, 277 hos regis -os. AVSON. 362, 45 captatoris praeda est heredis -us. DRAC. laud. dei 2, 627 prolis -us ... erat *Abraham.*

2 *strictiore sensu; accedit quaedam necessitas habendi i. q.* **indigus, egens**: a *de personis*: *genet. personae*: VAL. FL. 5, 24 adhuc genitoris -is *liberis.* *genet. rei*: TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 21 -is solacii. OROS. hist. 1, 1, 9 pie gubernari -um opis oportet. HIL. gen. 19 non mortis -us (*i. mori non eget*), qui natalis (*sc. diei*) inops. *per enallagen*: STAT. Theb. 4, 788 lactis -o nutricem clangore ciens *puer.* b *de rebus*: PACIAN. sim. carn. p. 131, 25 -a sanctificationum *similitudo carnis.* FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 2 cum ... se iuvaminis -am ... testetur *angelica natura.*

B *ablativo i. q.* **nudus, orbus, spoliatus, privatus aliqua re**: 1 *de rebus*: TAC. ann. 12, 46 castellum commeatu -um (*cf.* 15, 12 qua proximum et commeatibus non -um, regionem Commagenam ... petivit). AVG. serm. ed. Mai 75, 4 -ae roribus (*Mai,*

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rosibus *cod.*) margines. CASSIAN. c. Nest. 7, 12 -am etiam legitimis incunabulorum ministeriis infantiam *Christi.* **2** *de personis*: APVL. flor. 3 p. 14 *Marsyas* fortuna -us ... *Apollo* fortuna opulentus. CASSIOD. in psalm. 101, 18 pauperes appellat fideles Christi, qui ... mundo -i, ipso (*sc. Christo*) solo sunt divites.

C in *aliqua re*: MAXIMIN. c. Ambr. 86 p. 33, 21 in pollicendo dives, in solvendo -us. RVFIN. hist. 3, 27, 2 vere ... pauperes sunt et -i in scientia gloriae *Christi* (πτωχῶς καὶ ταπεινῶς ... δοξάζοντες).

deriv.: egenulus. *cf.* egestas.

***egeo**, -uī (-itūrus *v. l. 18*), -ēre. [*cf. c. osc.* egmo 'χρῆμα' *et isl.* ekla '*Mangel*'? *W.*] *scribitur* aeg-: PLIN. nat. 17, 89 (*in parte codd.*). ITALA I Cor. 8, 8 (Cypr. testim. 3, 60 [*A*]). PRISCILL. tract. 6, 102 p. 76, 15 DIDASC. apost. 49, 29 *al.* *de formis: rarius formae stirpis perf. leguntur, omnino non ante* CIC. (*ex. gr.* Phil. 3, 19 nat. deor. 2, 115 *al.*). *fut.* egemus: ITALA I Cor. 8, 8 (cod. d). *gerund.* -endi, -endo: GELL. *l. 34.* APVL. apol. 20. *de part. fut.*: PHOC. gramm. V 437, 17 sunt ... quae in participiis futuri temporis deficiunt ut -o. *at legitur* egiturus *apud* TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 500, 7. *de part. praes. v. p. 238, 65.* CAPER gramm. VII 93, 11 *reprobat formas depon.* -or, -eris. *at inf. depon.* -eri *traditur* ITALA Luc. 15, 14 (cod. a *et* d). [EXPOS. mundi 36 *vice* regi *dubitanter coni. Heraeus.*] *passive impersonaliter*: PLAVT. Pseud. 273 amatur atque -etur acriter. NOT. Tir. 40, 43 -ens. 40, 45 -et. *priorem correptam in stirpe praes. et perf. statuit* PRISC. gramm. II 460, 27. *de notionibus*: AVG. beat. vit. 27 -ere est ... in non habendo. GLOSS. δέομαι. χρήζω. ἐνδέο[ν]μαι. ἐπιδέομαι. -ent indigent, necesse habent. *nota*: RHET. Her. 4, 17, 24 -ens aeque est is, qui non satis habet et is cui satis nihil potest esse (*cf.* CIC. parad. 43). *scriptores de diversis significationibus varie ludunt, ex. gr.* CATO or. inc. frg. 10 vitio vertunt, quia multa -o (*i. non habeo*); at ego illis, quia nequeunt -ere (*i. carentes satis habere*). *cf.* GELL. 13, 24, 2 *Cato ait* -ere se multis rebus et nihil tamen cupere ... *Graecorum philosophantium quidam* se nihil habere et nihil tamen -ere ac nihil cupere ... cum et habendo et -endo [et] cupiendo ardeant. AVSON. epigr. 134, 3 sq. dives -et gemmis, cereali munere pauper: sic cum -ant ambo, pauper -ens minus est (*cf. p. 235, 56*). *sim.*: SEN. epist. 9, 14 sapientem nulla re -ere et tamen multis illi rebus opus esse *eqs.* *de structuris*: SERV. ecl. 2, 71 et '-et illa re' dicimus ... et '-et illius rei' (ARVS. gramm. VII 469, 14). Aen. 1, 599 -o honestius genetivo iungitur quam ablativo. auct. Aen. 4, 373 tribus modis haec elocutio profertur: -o hanc rem ... huius rei ... hac re. *cf.* 9, 87. 11, 27. 343 PRISC. gramm. III 177, 3. 350, 10. 366, 14. GRAMM. suppl. 60, 29 -o pane et panibus, non panem et panes.
apud scriptores prius coniungitur c. gen. (v. p. 234, 80 sqq. et p. 235, 80 sqq.), c. abl. inde a CIC. *(v. p. 235, 13 sqq. et p. 236, 30 sqq.).* *quotiens apud singulos scriptores voces* -ere, indigere, carere *legantur, ex hac tabula apparet:*

	carere	egere	egens (*adi.*)	indigere
ENN.	—	—	2	—
PLAVT.	23	19	10	4
TER.	5	1	4	1
LVCIL.	1	—	—	2
VARRO	4	—	1	5
RHET. Her.	—	5	3	5
CIC.	269	117	54	61
CATVLL.	2	1	—	—
LVCR.	9	4	1	—
CAES.	2	2	2	1
SALL.	2	6	10	1
NEP.	6	—	—	7
VERG.	10	2	7	1
HOR.	26	11	4	—
TIB.	1	—	—	—
PROP.	1	1	2	—
OV.	129	17	10	—
LIV.	7	29	19	3
MANIL.	5	4	1	—
VITR.	—	1	—	3
SEN. contr.	15	16	15	—
VELL.	2	2	—	—
VAL. MAX.	25	—	2	9
CELS.	9	12	—	1
SEN. trag.	40	—	3	1
phil.	69	30	7	20
CVRT.	3	—	1	1
COLVM.	29	4	2	6
SCRIB. LARG.	3	—	—	—
PERS.	1	—	—	—
PLIN. nat.	95	5	1	9
VAL. FL.	3	—	4	—
STAT.	10	5	9	1?
MART.	5	3	1	—
QVINT. inst.	65	32	—	—
decl.	10	4	6	—
IVV.	11	5	1	—
TAC.	7	7	9	8
APVL.	14	1	5	24
VVLG.	5	15	9	40
AVG. civ.	59	6	1	33

[*locis corruptis*: PLAVT. Cist. 450 CIC. Att. 7, 22, 2. *e coniectura legitur*: OV. fast. 3, 664 LIV. 5, 44, 1. 21, 52, 8 SEN. contr. 1, 1, 1 HIL. c. Const. 23. *falso traditur*: SEN. suas. 4, 3 TAC. ann. 4, 69 AMM. 18, 4, 3.]

I ***i. q. carere, non habere*** (*non accipere l. 50. p. 235, 18*): **A** ***absolute***: **1** *de hominibus*: *i. q. divitiis, opibus, rebus ad victum necessariis carere, penuria laborare, in paupertate esse*: PLAVT. Trin. 256 ubi qui -et, quam preti sit parvi. 330 -etne? :: -et. :: habuitne rem? :: habuit. 336 rem confregit atque -et. 683 non convenit me ... in ditiis esse ... -ere illam autem. Curc. 142. Asin. 684 vides me amantem -ere. Aul. 381 festo die si quid prodegeris profesto -ere liceat, nisi peperceris (*cf.* Merc. 1020). Capt. 581 tute ipse -es in patria nec tibi qui vivas domist. Most. 230 -ere aut mendicare. Truc. 222. 745 qui invident, -ent; illis quibus invidetur, i rem habent. CAECIL. com. 241 si -bis, tibi dolebit. TER. Haut. 964 cepi rationem ut neque -res neque ut haec posses perdere (SCHOL. Ter. p. 125, 10 ad inopiam pervenires). CATO or. frg. 52, 1 siquis non invenerit pecuniam, -bit. or. inc. frg. 10 siquid est ... quod utar, utor; si non est, -o. CIC. Q. Rosc. 22 -bat? immo locuples erat. Verr. II 5, 127 nationes nunc omnes -ent. Pis. 12 -ere, foris esse (*cf. vol. VI 1040, 72*) Gabinium. 48. Scaur. 45ⁿ pecunia superabat? at -bas. Rab. Post. 39. Phil. 2, 37 tu hodie -res, nos liberi essemus. rep. 3, 27 ille vir ... exterminetur, -at, ... contra ... ad eum ... omnes opes ... conferantur. parad. 44 hunc (*sc. cupiditatum plenum*) quando ego appellabo divitem, cum ipse -ere se sentiat. 49 uter ... est divitior, cui deest an cui superat, qui -et an qui abundat ...? fin. 2, 23 qui consumptis patrimoniis -ant. 3, 75 *sapiens* rectius dives *appellabitur* quam Crassus, qui nisi -uisset (*i. egenum se putavisset; cf. l. 44. 46. 48*) numquam Euphraten ... transire voluisset. off. 2, 54 dando -ere coeperunt. 2, 81 Att. 13, 47a, 1. epist. 14, 1, 5 si aliquid erit, ne -at. *al.* CATVLL. 114, 6 sit dives, dum omnia desint, saltum laudemus, dummodo ipse -at (*cf. l. 40*). HOR. sat. 2, 2, 103 cur -et (PORPH. *ad l.* pauper est) indignus quisquam, te divite? epist. 1, 2, 56 semper avarus -et (*cf. l. 40 et* ROMVL. fab. Aesop. [rec. vet.] 67 pr. dives semper -et). 2, 1, 228 -ere vetes. RVT. LVP. 1, 4 quo plus habes, magis -es (*cf. l. 40*). 2, 9 quo magis -et, ad sumptum ambitionis audacius facit rapinam. OV. Ib. 179 poma *Tantalus* ... quaerit et idem semper -et (*i. non accipit*). SEN. contr. 1, 1 thema. *al.* SEN. benef. 2, 15, 1 dabo -enti, sed ut ipse non -am. dial. 7, 18, 3 MELA 1, 57. LVCAN. 4, 95 miles -et (*i. fame laborat*). QVINT. decl. 260 p. 65, 19 quo locuplete nemo pauper est, nemo -et. 275 p. 126, 11. PS. QVINT. decl. 9 (thema) si -ret pauper pater. FRONTO p. 235, 16 N. -ere quam poscere malui. VLP. dig. 25, 3, 5, 13 patrem -ere, cum filius sit in facultatibus. PAVL. dig. 42, 1, 19, 1 ipsius (*sc. debitoris*) ratio habenda est, ne -at (50, 17, 173 pr.). MIN. FEL. 12, 2 -etis, algetis. TERT. idol. 12 p. 43, 6. ITALA prov. 28, 27 (Cypr. testim. 3, 1 *al.*) qui dat pauperibus, non -bit (ἐνδεηθήσεται. VVLG. indigebit. *syn.* in inopia erit). psalm. 33, 11 (Firm. err. 18, 5) *et* VVLG. divites -uerunt (ἐπτώχευσαν) et esurierunt, ... *hi* non indigebunt (VVLG. minuentur) omni bono. CYPR. eleem. 9 p. 380, 17 misericordes atque operantes -ere non posse, magis parcos et steriles ad inopiam postmodum devenire. LACT. inst. 5, 18, 1. VVLG. prov. 22, 16 dabit ipse ditiori et -bit. Luc. 15, 14 coepit -ere (ὑστερεῖσθαι). CLAVD. 20, 214 *opp.* ditatur. AVG. beat. vit. 23 omnes qui -ant miseros esse; sed utrum omnes etiam miseri -ant, nonnulla quaestio est. serm. 85, 6, 7 iste -et, ille habet. DRAC. laud. dei 2, 780 de nobile pauper *factus* iam modo dives -et. *al.* *de bonis animi*: ITALA I Cor. 8, 8 (cod. d Cypr. testim. 3, 60) neque si manducaverimus, abundabimus, neque si non manducaverimus, -emus (-bimus *Cypr.* ὑστερούμεθα. VVLG. deficiemus. *interpretatio spiritalis de manna cf.* HIL. myst. 1, 38, 2 p. 27, 21 plus colligens non abundat, minus recondens non -et). *nota*: DRAC. laud. dei 1, 359 consorte carens, cum quo conferret (*i. colloqueretur*), -bat.

2 *subi. res*: FLOR. epit. 2, 6, 24 -bat aerarium. TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 600, 7 expeditionem ... abundaturam ... et -ituram (*cf. p. 233, 18*). *nota*: BOETH. arithm. 1, 19 p. 41, 12 *numerus perfectus* nec crassatur abundantia nec -et inopia.

B ***additur, quid desit***: **1** *genetivo*: **a** *aliquis (bestia p. 235, 5) -et alicuius rei*: PLAVT. Amph. 819 tute si pudoris -as, sumas mutuom. RHET. Her. 4, 47, 60 si quis ... commodis omnibus abundabit, si virtutis et artium ... -bit. [CIC. Att. 7, 22, 2 *v. supra l. 13.*] CAES. Gall. 6, 11, 4 ne quis ... auxilii -ret. SALL. Catil.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

51, 37 maiores nostri ... neque consili neque audaciae umquam -uere. HOR. epist. 1, 6, 39 mancipiis locuples -et aeris. STAT. Theb. 2, 483 nec ... scelerum fraudisque nefandae rector -et. silv. 5, 1, 53 falsaeque potentes laudis -ent verae (*cf.* 5, 1, 52 caruere). IVV. 15, 147 cuius (*sc. sensus humani*) -ent prona (*i. animalia*). b *aliquis -et alicuius personae*: PLAVT. Mil. 1033 lamentari ait illam ... quia tis -at, quia te careat (*sed fortasse referendum ad II B; cf. infra l. 81*). c *aliquid -et alicuius personae*: LAVS Pis. 227 quid ... si ductoris -et, ratis efficit ...? (*cf.* 226 caret). d *aliquid -et alicuius rei*: MANIL. 2, 235 nec quicquam rationis -et frustrave creatum (*cf.* STAT. Theb. 3, 393 nobis dolor haut rationis -bit). AVIEN. Arat. 447 non -et ... sedes sacra nominis *Cephei*.

2 *ablativo*: a *aliquis -et aliqua re*: CIC. Catil. 2, 25 rebus, quibus nos suppeditamur, -et ille, senatu, equitibus *eqs.* Brut. 238 Macer auctoritate semper -uit. Tusc. 1, 88 carere hoc significat: -ere eo, quod habere velis (*cf.* BOETH. cons. 3, 3, 22). off. 2, 64 homines externos hoc liberalitatis genere (*i. hospitalitate*) in urbe nostra non -ere (*i. destitui*). 2, 71 malo virum, qui pecunia -at, quam pecuniam, quae viro (*cf. infra l. 40*). *al.* Att. 3, 15, 4 numquam esses passus me, quo tu abundabas, -ere consilio (4, 1, 8. 15, 1 a, 5. 15, 9, 2 LIV. 44, 4, 7). 4, 16, 2 rem ... plurimi otii, quo ego maxime -o. 9, 4, 1 -o (ego *M*) argumento epistularum. 11, 3, 3 -o rebus omnibus, quod is quoque in angustiis est, quicum fuimus (CAES. civ. 3, 32, 4). ad Q. fr. 3, 5 (6), 4 tempore. *al.* Ov. epist. 17, 147 arte -o nulla. SIL. 8, 318 -et improbus arto iam victu Libys (*nisi sit abl. abs.*). STAT. silv. 5, 4, 2 donis ut solus -rem *Somni*. MART. 7, 71, 4 nec vilicus ulcere turpi ... -et (*i. liber est, cf. l. 35*). QVINT. inst. 12, 1, 2 -ere omni ratione satius fuisset. PAPIN. dig. 46, 3, 41 necessario sumptu -bunt. LACT. inst. 3, 15, 7 qua (*sc. virtute*) ipsi -ent (*cf.* 6, 9, 10 HIER. epist. 21, 10, 1). 7, 3, 11 tam ... ipsi -uerunt, quam haec indigent sensu. *al.* AMM. 14, 7, 5 victu. 26, 6, 4 hominum ... colloquiis. VVLG. Sirach 10, 30 melior est, qui ... abundat ... quam qui ... -et pane (panem *cod. Amiat.* [*cf. infra l. 58*], ἀπορῶν ἄρτων. *cf.* VVLG. prov. 12, 9 indigens). CLAVD. rapt. Pros. 1, 33 conubiis. PAVL. NOL. epist. 23, 35 -amus (*i. liberi simus, cf. l. 27*) avaritia auri, ut abundemus gratia. AVG. beat. vit. 25 nullus ... perfectus aliquo -et. 27 pecuniā ... sapientiā. in psalm. 51, 14 si -es facultate et ardes cupiditate. *al.*
b *aliquis -et aliquo*: CIC. Catil. 2, 25 *v. supra l. 13.* PAVL. NOL. carm. 16, 282 dives -bo deo, nam Christum pauper habebo.
c *aliquid -et aliquo*: CIC. off. 2, 71 *v. supra l. 19.* LIV. 26, 36, 12 nec remige ... nec stipendio res publica -uit. COLVM. 1 praef. 4 sola res rustica ... tam discentibus -at quam magistris. *ibid.* 6 si praedictarum artium professoribus -ret civitas. LACT. inst. 1, 1, 7 *veritas* idoneis assertoribus -et. d *aliquid -et aliqua re*: CIC. nat. deor. 2, 58 ut nulla re -at *mundus*. LVCR. 3, 134 proprio quae tum res nomine -bat. Ov. fast. 6, 356 dolor ... voce ... -et (*i. destitutus est*). LIV. 26, 36, 12 *v. l. 40.* MANIL. 1, 123 natali ... -ere *mundum* ... semperque fuisse. COLVM. 3, 8, 4 nec nostram civitatem praedictis -ere stirpibus. LVCAN. 3, 323 ut gladiis -ant civilia bella (ADNOT. *ad l.* ut civilibus bellis desint, qui cupiant dimicare). PAPIN. dig. 19, 5, 1 pr. ne res exemplis -at, paucis agam. SPART. Sept. Sev. 23, 2 Italiae, quae oleo -et. PALLAD. 1, 21 stabula ... luminibus. CLAVD. 17, 311 nec molles -ant nostra dulcedine ludi. *al.*

3 *accusativo*: *neutr. pronom. vel adi.* (*cf. p. 233, 30*): PLAVT. Men. 121 tibi ancillas, penum ... praebeo nec quicquam -es. PVBLIL. I 56 is minimum (minimo *Sen. epist. 108, 11*) -et mortalis, qui minimum cupit. HIL. in Matth. 5, 15 cum difficile quemquam sit praestare, quod -at. *subst.* (*cf. supra l. 32*): ITALA Rom. 3, 23 (Cypr. testim. 2, 27, *cf.* cod. d) omnes ... -ent (ὑστεροῦνται) claritatem (gloriam VVLG. *cod. Amiat.*, gloria *cett.*) dei.

II *accedit* **necessitas** *(aut certe cupiditas, praecipue in iunctura*: non -ere, *v. ex. gr. p. 236, 19 sq.) quaedam id habendi, quod deest, i. q. aliquid* **necesse habere**, *indigere vel desiderare, postulare*: A *absolute*: 1 *desiderantur opes, divitiae sim. i. q. parum habere, contentum non esse, cupere*: APVL. apol. 20 pauper ... eris appetendi egestate, dives non -endi satietate. MIN. FEL. 36, 4 qui potest pauper esse, qui non -et, qui non inhiat alieno, qui deo dives est? AMBROSIAST. in Philem. 2, 10 sqq. qui ... -et, imperfectus est. 2 *quid opus sit, e contextu apparet*: SALL. Iug. 110, 3 aliis ultro egomet opem tuli, nullius indigui; id imminutum ... ego laetor. fuerit mihi -uisse aliquando pretium tuae amicitiae. SEN. benef. 6, 28, 2 quantum tormentum existimas, etiam si accepero (*sc. praesidium*), -uisse. AVSON. 318, 3 neque ... patrem meum laudo, quod ille non -et (*sc. laudari*). *nota propter subi.*: PS. AVG. quaest. test. I 123, 5 membra invicem -ent. DRAC. Romul. 6, 15 bellum si tempus -et (*i. postulat*), perferre valetis. 3 *additur* ab (*cf. p. 238, 10*): AVG. in psalm. 147, 13 da -enti fratri ... si ergo quia fratri ... deo, deus a te -ere voluit (*sequitur*: tu ... petis a deo ... erogari sibi vult deus ex illo, quod dedit).

B *additur*, **quid opus sit**: 1 *genetivo*: a *aliquis -et alicuius personae* (*cf. etiam supra l. 6*): PLAVT. Asin. 591 cur me retentas? :: quia tui amans abeuntis -o. RHET. Her. 4, 8, 12 vos mei non -etis. HOR. sat. 1, 4, 118 custodis. epist. 1, 1, 102 nec medici ... nec curatoris (*cf.* IVV. 14, 288). 1, 18, 67 monitoris. ars 154 plosoris. AVG. in psalm. 69, 7 nostri (*syn.* indiget). *ibid.* -ere tui servum tuum, ut des panem *eqs.* serm. 60, 11, 11 *al.* BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 32 si quid umquam mei -ueris. b *aliquid -et alicuius personae*: MIN. FEL. 17, 6 *v. infra l. 26.* TERT. adv. Hermog. 18 p. 146, 10 quod ut esset, nullius -uit auctoris. c *aliquis -et alicuius rei*: CIC. epist. 9, 3, 2 gravitas morbi facit, ut medicinae (medicina *l. v. cf. infra l. 45*) -amus. LVCR. 3, 44 nec prorsum quicquam nostrae rationis -ere *homines*. SALL. Iug. 31, 29 si iniuriae non sint, haud saepe auxili -as (LIV. 3, 52, 9). VERG. Aen. 9, 87 classis. HOR. sat. 1, 1, 59 qui tantuli -et, quanto est opus. LIV. 3, 28, 10 sanguinis se Aequorum non -ere; licere abire. SIL. 9, 184 non verborum ... -etis. TAC. ann. 4, 20 neque ... temperamenti -bat (*v. Nipperdey ad l.*). 13, 3 alienae facundiae. TERT. adv. Hermog. 8 p. 135, 2 *deus materiae* substantiae (*cf.* 23 p. 152, 4 adv. Marc. 3, 10 p. 393, 1). ITALA psalm. 15, 2 (Aug. civ. 10, 5) *et* VVLG. bonorum meorum non -es (οὐ χρείαν ἔχεις). VVLG. apoc. 3, 17 nullius -o. AVG. civ. 19, 23 p. 399, 3 D. rei ... alicuius. *al.* d *aliquid -et alicuius rei*: RHET. Her. 4, 1, 2 ne, quod aliud confirmare debeat, -at ipsum confirmationis. 4, 42, 54 *hoc* non -et exempli (exemplis *H*). 4, 54, 67 res non -ent longae orationis. VERG. georg. 2, 28 nil radicis -ent *plantae* aliae. MANIL. 4, 245 *v. p. 238, 39.* 5, 214 peregrinos orbes animalia quaerunt atque -et alterius mundus. QVINT. inst. 2, 16, 13 *corpora animalium* minus *quam hominum* -ere acquisitae extrinsecus opis. 3, 8, 63 *iudicialis oratio* -ret artis vel ad fallendum, si ita poposcisset utilitas. 5, 14, 5 interim et propositio non -at rationis ... nonnumquam etiam complexione opus non sit (MIN. FEL. 17, 6 singula ... ut crearentur ..., summi opificis [*v. supra l. 4*] et perfectae rationis -uerunt). VVLG. I Cor. 12, 24 honesta *membra* ... nullius *honestatis* -ent (χρείαν ἔχει). *al.*

2 *ablativo*: a *aliquis -et aliquo*: CIC. top. 5 etsi admonitore non -es. Phil. 2, 109 qui senatu non -ret, nec desideravit quemquam. 11, 3 hortatore. div. 2, 115 ut interpres -at interprete. Lael. 30 ut nullo -at. off. 1, 49 iis. 2, 70 multis. Att. 9, 10, 10 consciis -o (*Bosius*; conscius ego *M*) aliis. epist. 15, 2, 7 exercitu p. R. PROP. 2, 4, 21 non -et hic medicis (CELS. 1, 1, 1). LIV. 35, 46, 11 vindice libertatis. LVCAN. 9, 393 qui sponsore salutis miles -et. 9, 581 sortilegis -ant dubii (ADNOT. *ad l.* vatum responsa desiderent). IVV. 13, 97 *v. infra l. 78.* PLIN. epist. 8, 24, 1 praeceptore. 9, 13, 5 facto, in quo ego comite non -o. paneg. 41, 3 magistris. TERT. adv. Hermog. 8 p. 135, 2 *v. p. 238, 6.* ITALA Marc. 2, 17 (Filastr. 138, 4 *al.*) non -ent sani medico (*cf. p. 237, 82*). HIER. epist. 40, 2, 2 rideo advocatum, qui patrono -at. VVLG. Matth. 26, 65 quid adhuc -emus (χρείαν ἔχομεν) testibus?

b *aliquis -et aliqua re*: CIC. p. red. in sen. 9 nec ... -uissem medicina consulari nisi consulari vulnere concidissem (*cf.* Lael. 10). de orat. 3, 215 *veritas* si satis in actione efficeret ipsa per sese, arte profecto non -remus. part. 89 haud ... consilio multum -remus (Lael. 51 Phil. 3, 19. 7, 27 non -es consilio, quo vales plurimum. Att. 11, 16, 5 epist. 9, 14, 2. 10, 16, 2 non -es vel abundas potius. CELS. 1 pr. 38. SVET. Tib. 50, 2 et -ere et uti solebat. IVST. 31, 5, 2 VVLG. Sirach 42, 22 [προσεδεήθη]). parad. 52 nihil ... appetunt, nulla re -ent, nihil sibi deesse sentiunt (fin. 3, 26 *al.* LIV. 4, 27, 1. 34, 34, 6 *al.*). fin. 2, 51 quibus (*verbis*) si philosophi non uterentur, philosophia omnino non -remus. ac. frg. 8 normis. Tusc. 2, 6 bibliothecis. 3, 77. 5, 91 pecunia (Phil. 5, 5 largiri ... pecuniam infinitam, qua nunc -et. LIV. 42, 50, 5. VIR. ill. 66, 5). phil. frg. V 50 quid opus esset eloquentia ...? nec ... fortitudine -remus. nat. deor. 1, 92 *al.* Phil. 9, 11 hoc statuae monumento non -et; habet alia. Att. 6, 1, 12 alter ... frenis -et, alter calcaribus (*cf.* QVINT. inst. 10, 1, 74 *et l. 80 et p. 237, 40*). 12, 19, 1 iam nihil -o vectigalibus et parvo contentus esse possum. epist. 2, 17, 6 auxilio (Ov. met. 13, 71 -et auxilio, qui non tulit. LIV. 7, 25, 5. 7, 35, 4 QVINT. inst. 12, 3, 2 TAC. Agr. 26 LACT. inst. 6, 10, 22 *al.*). 9, 24, 1 commendatione (12, 26, 1. 13, 10, 1. 13, 16, 3. 13, 28a, 1). 10, 3, 4 monitis et praeceptis (Ov. rem. 296). 11, 5, 1 hortatione (11, 5, 3). ad Brut. 1, 9, 1 iis remediis, quibus meum dolorem tum levasses, te in tuo (*om. M*) non -ere. *al.* SALL. Iug. 14, 3 vellem ... deberi mihi beneficia ..., quibus non -rem. HOR. carm. 1, 22, 2 non -et Mauris iaculis. epist. 1, 10, 11 pane -o (PORPH. *et* SCHOL. panem tantum desiderat). Ov. trist. 4, 5, 26 ope (Pont. 1, 2, 144. 1, 10, 41. fast. 2, 401 ferret opem certe si non ope mater -ret. LIV. 10, 18, 10 SEN. epist. 52, 3 *al.*). fast. 5, 232 officio ... suo. LIV. 35, 7, 8 Persas ... gleba terrae. 35, 38, 10 praesidio cuiusquam (35, 46, 11 SEN. clem. 1, 13, 5). *al.* CELS. 1, 3, 32 *cibo*. SEN. benef. 4, 9, 1 nec ille (*sc. deus*) collato -et. dial. 1, 6, 5 non -ere felicitate felicitas vestra est. 2, 13, 2 illi (*sc. mendici*) ... exiguo, hi (*sc. divites*) multo -ent. *al.* LVCAN. 8, 119 Caesar -et ratibus. 9, 575 nec vocibus ullis numen -et (*cf.* ADNOT. *ad l.* nec iam necessarium est, ut loquatur numen). QVINT. inst. 1, 1, 27 adiutorio. *al.* IVV. 13, 97 si non -et Anticyra (*i. elleboro*) nec Archigene (*sc. insaniam sanante*). TAC. hist. 3, 4 industria Flaviani. PLIN. epist. 3, 7, 15 stimulis. 8, 16, 4 solaciis. GELL. 9, 8, 1 multis -ere, qui multa habeat (*ibid.* multa ... desiderari. *cf.* *9, 8 tit.* indigere). MIN. FEL. 38, 3 cum et beatus non -at et miser non gaudeat floribus. TERT. nat. 2, 3 p. 122, 8 *numen* opera ⟨vel adiu⟩mento quorundam. *al.* ITALA deut. 2, 7 (Lugd.) non -uisti (ἐπε-

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

δεήϑης) aliquo verbo. LACT. inst. 1, 8, 5 progenie quid opus est, cum successione non -ant *dei*. HIL. ad Const. 1, 6 deus ... obsequio non -et necessario, non requirit coactam confessionem. *al.* PS. HIL. dedic. eccl. p. 882^{D} in hac vita lumine sanctarum scripturarum ... opus habemus: in futuro ... non -bimus subsidiis. VVLG. II Cor. 3, 1 numquid -emus (χρήζομεν) ... commendaticiis epistulis ...? AVG. gen. ad litt. 4, 17 p. 114, 26 nec perfectis -et *deus*, quo beatior esse possit. *al.* FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 28, 7 nemo magis -et salute, quam qui se non intellegit indigere. *al.*

c *aliquid -et aliqua re*: CIC. Brut. 7 non auctoritatis armis -ere rem publicam. orat. 120 ius civile teneat, quo -ent causae forenses cotidie. top. 70 quae se ipsis contenta sunt, meliora *sunt*, quam quae -ent aliis. rep. 2, 10 quo posset urbs et accipere a mari, quo -ret, et reddere, quo redundaret. Tusc. 1, 89 rem non magnopere philosophia -ere. 4, 53 *fortitudinem* stomacho non -ere. 5, 102 quam parvis rebus -at *natura*. nat. deor. 2, 4 oratione prima pars (2, 23. 3, 8, *cf. p. 236, 20*). 2, 115 *sidera* ut fierent ratione -uerunt. Tim. 18 nec ... oculis -bat (*Plat. Tim. p. 33^{C}* ἐπεδεῖτο) ... nec auribus *mundus. ibid.* ipsum se contentum esse mundum neque -ere (ἔσεσϑαι ... προσδεές) altero. 19 *conversio* pedibus ... non -ret (δέον). *al.* Phil. 5, 7 illa auspicia non -ent interpretatione (*cf.* QVINT. inst. 1, 6, 29 decl. 275 p. 125, 9 PLIN. epist. 6, 29, 2 COD. Greg. 2, 6, 1. 3, 1, 1). Att. 16, 7, 3 defensione -et meum factum ...? (SVET. Iul. 52, 2 *al.*). epist. 6, 3, 1 neque ... confirmatione nostra -bat virtus tua. 16, 23, 1 pecunia ex eo genere est, ut professione non -at. LVCR. 1, 160 nil semine -ret. 5, 290 splendore novo res semper -ere. SALL. Catil. 1, 7 alterum alterius auxilio (auxilii *Schol. Bern. Verg. georg. 2, 28*) -et (VERG. Aen. 2, 522 *infra l. 65*. CELS. 7, 26, 1^{C} FRONTIN. aq. 12. 119 *al.*). Iug. 1, 3 *animus* neque fortuna -et. OV. epist. 20, 36 culpatum nulla corpus -ret ope (LIV. 4, 27, 7). met. 2, 67 via ...-et moderamine certo (*cf.* 13, 362). Pont. 4, 8, 56 tantaque maiestas ore canentis -et. fast. 2, 484 sanguinis officio *Roma*. LIV. 2, 31, 10 *dictaturā* res publica. 2, 48, 8 assiduo ... praesidio ... bellum Veiens -et. 4, 8, 4 rem ... proprio magistratu -ere. 32, 13, 9 res -bat mora. *al.* SEN. contr. 2, 2, 5 haec controversia non -et divisione (*cf.* QVINT. decl. 259 p. 60, 10). VELL. 2, 43, 4 eius acta ... minus -ent stilo (SVLP. SEV. chron. 1, 45, 3). CELS. 1, 3, 36 cibo saepius corpus -et. 4, 6, 2 corpus calore. *al.* SEN. clem. 1, 21, 1 *fortuna* solacio (*cf. infra l. 63*). benef. 3, 35, 5 quod *beneficium* nullius -ret adiutorio. dial. 2, 13, 2 obscena si remedio -ent. 3, 13, 4 quae (*sc. virtus*) nihil vitiis -et. 7, 25, 6 quaedam virtutes stimulis, quaedam frenis -ent (*cf. p. 236, 59*). epist. 80, 3 corpus ... multis -et rebus, ut valeat. *al.* COLVM. 1 praef. 20 quod (*sc. negotium*) nullius -at magisterio praeceptove (*SAR*, praeceptoris *ed. Schneid.*). ASCON. Corn. p. 62, 13 St. hoc -ere enarratione. LVCAN. 6, 232 *mors* non -et ingestis ... telis. 8, 829 steriles -ant hibernis imbribus agri (*cf. Housman ad l.*). PLIN. nat. 17, 89 protecta vinearum ratione -ent. 18, 64 quoniam multo -ret alimento *planta*. 18, 134 fimo *lupinum*. *al.* SIL. 16, 608 laude facta. STAT. Theb. 9, 20 feritas iam non -et armis. MART. 10, 48, 15 quae non -ant ferro structoris ofellae. QVINT. inst. 1, 6, 38 arte non -ent *verba dilucidae originationis*. *al.* FRONTIN. aq. 99 res ... certo iure. PS. FRONTIN. strat. 4, 4, 2 facinore ... victoriam. IVV. 7, 62 paupertas ... aeris inops, quo ... corpus -et. 7, 228 merces, quae cognitione tribuni non -at (*cf. l. 60*). TAC. ann. 12, 5 principis labores ...-ere adminiculis (*cf.* VLP. dig. 7, 6, 1, 1). 13, 49. 14, 43. PLIN. epist. 1, 8, 10 voluptates adeo non -ent commendatione (*cf.* VLP. dig. 4, 1, 1). 4, 3, 5 neque ... coniectura -et, quid ... exprimere possis. *al.* EDICT. imp. Nervae Plin. epist. 10, 58, 9 gratulatio ... precibus. TERT. anim. 58 p. 359, 19 in quibus *cogitationibus* carne non -uit *anima*. *al.* HIL. myst. 2, 14, 2 p. 37, 13 neque haec (*sc. scripturae*) ... cognitione posteritatis -uerunt, sed cognitione scripturarum posteritas indigebat. SIDON. carm. 22, 223 *fornix* cultu. BOETH. mus. 1, 34 p. 224, 12 *al.* COD. Iust. 10, 34 (33), 2, 1 (*a. 428*) muneribus quae solacio -ere constiterit (*cf. l. 38*). *al.*

d *aliquid -et aliquo*: CIC. epist. 2, 2 spero nostram amicitiam non -ere testibus. VERG. Aen. 2, 522 non tali auxilio (*v. l. 28*) nec defensoribus istis tempus -et (*cf.* LVCAN. 7, 88 *et l. 78*). LIV. 6, 27, 3 censoribus ... -uit annus. 22, 25, 6 quarum (*sc. provinciarum*) neutra hoc tempore provincia praetore -at. VELL. 2, 127, 2 magna negotia magnis adiutoribus -ent. CELS. 8, 10, 1^{D} valentius membrum duobus -et, qui in diversa contendant. SEN. benef. 4, 16, 3 alia ... interprete -ent (QVINT. inst. 1, 6, 41. *cf.* 1, 2, 12 lectio ... interpretante). epist. 58, 28 immortalia tutore non -rent (COD. Theod. 13, 10, 6 [*a. 370*] annos, qui iam tutoribus ... non -ant). MART. 2 praef. l. 6 epigrammata curione non -ent et contenta sunt sua lingua. QVINT. inst. 12, 2, 2 ea quidem quae manu fiunt ... -ere doctoribus; virtutem vero ... inlaboratam ... habeamus. TERT. adv. Hermog. 8 p. 135, 6 materia ... deo non -uit (*cf.* LACT. inst. 1, 5, 7). IVST. 41, 5, 3 ut tutela loci nullis defensoribus -at.

3 *accusativo*: a *neutr. pronom. vel adi.*: GELL. 9, 8, 3 ne quid -at neve quid desit. PRISCILL. tract. 6, 102 p. 76, 15 nihil ... -uit deus. AVG. epist. 211, 9 melius est ... minus -ere quam plus habere. b *subst.*: ITALA Luc. 5, 31 (cod. b) *et* Marc. 2, 17 (codd. a, b, i) non -ent (οὐ χρείαν ἔχουσι. VVLG. non necesse habent) sani medicos. apoc. 21, 23 (Primas. Apring.) civitas non -et (χρείαν ἔχει) solem neque lunam (VVLG. sole ... luna). *cf.* 22, 5 (cod. g). PORPH. Hor. epist. 1, 10, 10 rus -o et amo. DIDASC. apost. 49, 29 non ... sacrificia -bat dominus. HESYCH. in lev. 9, 7 p. 892^{A} propitiationem *Christus*. EPIST. pontif. 321 Migne 20, 586^{B} nos adiutorium dei nec debere quaerere nec -ere. VAL. CEM. hom. 15, 4 auxilium fortioris.

4 *praepp.*: [de?: TERT. adv. Hermog. 8 p. 135, 3 nemo ... non -et eo, de cuius utitur; nemo non subicitur ei, ⟨de⟩ (*add. Kroym., falso ut vid.*) cuius -et, ut possit uti.] ad *aliquem*: AVG. in psalm. 37, 24 -et ille (*sc. pauper*) ad te, -es et tu ad deum (a te ... a deo *habent duo codd.*): tu contemnis -entem tui, deus te non contemnet -entem sui. 67, 13 *animalia* ad te -entia, non sibi sufficientia. pat. 15, 12 qui abundant et -ere ad deum dedignantur. serm. 61, 11, 11 -et ad te alter, -es ad alterum.

5 *infinitivo* (*cf. p. 235, 74*): MELA 2, 41 clariores quam ut indicari -ant Athenae. 2, 58. HIL. trin. 2, 25 non ille -uit homo effici ..., sed nos -uimus, ut deus caro fieret (*v. l. 30*). hymn. 1, 39 nil natae (*sc. progeniei*) -uit dari. PELAG. in II Cor. 8, 8 p. 275, 11 S. PAVL. NOL. epist. 13, 28 non -et alienae manus digito refrigerari. HESYCH. in lev. 25, 38 p. 1129^{B} quid in praesenti loco hoc commemorare legislator -uit? 27, 26 p. 1173^{A}. PROSP. carm. de ingrat. 885 nec genus humanum generari rursus -ret. resp. ad Gall. 1, 8 resp. ad Gen. 1—3 p. 245 c. coll. 15, 1 *syn.* debuerit. SIDON. epist. 7, 16, 2 FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 1 p. 224^{D}. incarn. 40 levia *peccata*, quae temporali -ant correptione purgari. VEREC. in cant. 4, 27 CASSIOD. inst. div. 21 hist. 9, 14 p. 1130^{B} *al.* VEN. FORT. carm. 1, 21, 41 turbidus incedens *fluvius* undis -et ipse lavari (lavacri *AR*). virt. Hil. 6, 17. ACT. Archel. 4, 12 p. 61, 21 quod ultro non -ant solliciti esse homines. *nota discrepantiam subi.*: CASSIOD. in psalm. 23, 6 nullus ... est, qui sibi misereri non -at.

6 *enunt. finali*: HIL. trin. 2, 25 *v. l. 16*. AVG. serm. ed. Morin (Rev. Bénéd. 34) l. 139 -et, ut des.

C *additur, in qua re vel quem ad finem* (*cf. p. 236, 1. 5. 27. 237, 7. 17. 42*) *aliquid sit opus*: 1 in *c. abl.*: CIC. Tusc. 5, 113 quibus in studiis oculis non -bat. PLIN. epist. 9, 13, 5 *v. p. 236, 38*. TERT. anim. 58 *v. p. 237, 58*. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 23. INST. Iust. 1, 25, 13 qui alieno auxilio in rebus suis administrandis -ere noscuntur.

2 in *c. acc.*: OV. epist. 6, 12 inque necem dextra non -uisse tua *viros*. trist. 1, 2, 66 Caesar in hoc vestra non -uisset ope. LIV. 34, 34, 4 *mora* impensa quoque magna -et in opera. MANIL. 4, 245 quicquid in usus ignis -et (agit *l. v.*) poscitque novas ad munera flammas. SIL. 17, 289 in funera Poeni Aeneadas undis ... -uisse. IVST. 24, 4, 9 in vindictam finium Dardanis. 3 ad (*aliter supra l. 8*): CIC. Cato 31 ad suavitatem nullis -bat corporis viribus. nat. deor. 2, 64 quae (*sc. pars corporis*) coniunctione alterius -ret ad procreandum. 2, 143 somno coniventibus, cum oculis ad cernendum non -remus. QVINT. inst. 3, 8, 63 *v. p. 236, 24*. HIL. c. Const. 26 ad arguendam voluntatem -ere chartula deum. AMBR. epist. 63, 110 Iesus non -bat adiutore ad redemptionem omnium. PRVD. c. Symm. 2, 232 ministeriis ad tot moderamina mundi (*syn.* requiro). MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 1 nequaquam ad fabricam universitatis -uerat alicuius (οὐκ ἂν δεηϑείη τινός).

syn.: *ad I*: in angustiis esse (*v. p. 235, 23*). carere (*v. p. 235, 4. 9*). dehabere (*v. p. 240, 15*). foris esse (*v. p. 234, 32*). mendicare (*v. p. 234, 26*). pauperem esse (*v. p. 234, 53. 235, 67*). *ad II*: appetere (*v. p. 235, 66. 236, 51*). desiderare (*v. p. 236, 31. 81*). indigere (*v. p. 235, 70. 236, 1. 82. 237, 9*). opus est (*v. p. 236, 56*). opus habere (*v. p. 237, 4*). poscere (*v. l. 40*). requirere (*v. l. 49 et p. 237, 3*).

opp.: *ad I*: abundare (*v. p. 234, 38. 70*). in divitiis (facultatibus) esse (*v. p. 234, 22. 56*). habere (*v. p. 234, 21. 68*). locupletem esse (*v. p. 234, 31*). redundare (*v. p. 237, 14*). suppeditari (*v. p. 235, 14*). *ad II*: contentum esse (*v. p. 236, 60. 237, 12. 19. 74*).

deriv.: egentia. *cf.* egenus egestas. *comp.*: (per)indigeo.

part. praes. pro adi. *egēns, -ntis. PAVL. FEST. p. 77 -s velut exgens, cui ne gens quidem sit reliqua (*cf. p. 239, 2 sq.*). *ad eandem originationem Landgraf (Archiv 7 [1892], 275 sqq.) locutiones velut* exul (extorris) -s *revocandas putat; cf. etiam Thielmann, Archiv 8 (1893), 539 de* VVLG. Sirach 36, 27 ubi non est mulier, ingemiscit (gemescit *A*) -s (πλανώμενος); *ego ne his quidem locis sensum carendi, indigendi afuisse ratus omnia huc referre malui (v. p. 239, 57).*

de formis: *abl. sing.*: CHAR. gramm. p. 126, 17 B. ab hoc -e homine; ab hac -i re. *forma in -e metro probatur*: STAT. Theb. 6, 717 PAVL. NOL. carm. 18, 41. *genet. plur. in* -um *metro postulatur ap.* SEDVL. carm. pasch. 3, 262 ENNOD. carm. 2, 98, 6 CARM. epigr. 1434, 3. *compar.*: PLAVT. Vid. 81 CIC. Flacc. 53 Att. 6, 1, 4 APVL. Plat. 2, 18 AVG. serm. 50, 4, 6 epist. 28, 6 SALV. eccl. 1, 4 PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366^{D}. *superl.*: CIC. S. Rosc. 23. 88 Flacc. 5 frg. Mediol. dom. 25 Sest. 111 Att. 9, 7, 5 epist. 3, 8, 2 BRVT. Cic. epist. 11, 19, 1 SALL. Iug. 86, 3 LIV. 1, 47, 12 TAC. hist. 3, 47. 4, 1 APVL. Plat. 2, 18 TERT. apol. 16, 2 AMM. 24, 3, 4 AVG. serm. 14, 6, 8. *adv.* egenter *v. p. 241, 54.* de notione (*cf. p. 233, 27 sqq.*): SYNON. Cic. Char. gramm. p. 424, 9 B. -s egestuosus nudus inops pauper. CLAVD. DON. Aen. 4, 375 p. 408, 2 -em, sine ope victus. AVG. beat. vit. 27 -em dice-

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

remus, si egeret argento et pecunia; cum egeret sapientia, non diceremus? ISID. orig. 10, 88 -s et egenus sine gente et sine genere indigentes. GLOSS.L I Ansil. EG 8 -es sine opibus sine gente indigentes. GLOSS. ἄπορος. ἐνδεής. *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO. *ea quoque exempla hic attuli, quibus* *notio verbalis praevalet.* [*inc. signif.* (*in versione textus hebraici prave, ut videtur, intellecti*): VVLG. Iob 28, 4 eos, quos oblitus est pes -is (*i. mendicantis?*) hominis.]

I ***absolute***: A *de* ***hominibus***: *i. q.* *inops, pauper, mendicus; praecipue pertinet ad absentiam divitiarum, pecuniae, aliarum rerum ad victum necessariarum* (*sed cf. p. 240, 22*): 1 *attributive*: PLAVT. Stich. 331 relinque -em parasitum (*cf.* Persa 123). Vid. 89 defaenerare hominem -em hau decet (*cf.* CIC. Quinct. 62 *opp.* eques R. locuples. Verr. II 1, 123 homini proscripto -i... quicquam dari. II 2, 94 homo -s et levis [II 3, 84 Flacc. 18 *opp.* locupletes]. Cluent. 66 *coni.* audacis [*cf. l. 28 al.*]. Catil. 2, 20 tenues atque -es. Flacc. 52 dom. 25 *coni.* facinorosissimo [*cf. l. 24 al.*]. dom. 116 *homo religiosus* posuit... hominem sua virtute [*abl. causae; ironice*] -em. or. frg. A XV 3 *coni.* turbarum cupidi. Att. 1, 19, 5 *coni.* nequam. 9, 7, 5 ad Brut. 2, 7, 5 SALL. Catil. 37, 8 LIV. 34, 32, 9 SEN. contr. 10, 4, 15 *al.*). TER. Phorm. 751 anus deserta, -s, ignota. CIC. Cluent. 163 -s quidam calumniator. Flacc. 5 frg. Mediol. l. 38 per -issimos testes. dom. 58 perditi milites atque -es. Sest. 111 in furiosissimum atque -issimum ganeonem. Mil. 36 -ium civium et facinorosorum. Tusc. 3, 39 Telamonem pulsum patria, exulantem atque -em. Att. 10, 8, 6 -i ac perditae multitudini. BRVT. Cic. epist. 11, 19, 1 tironibus. OV. epist. 1, 95 Irus -s. LIV. 2, 25, 6 paulum recreatus -s miles. 10, 18, 8 seditiones a plebeis et -bus ducibus ortas (*cf.* 24, 23, 9 *coni.* audaces). 26, 33, 8 captivis. VAL. MAX. 6, 8, 7 *rogo* -em (ardenti *Paris*)... senem superiecit. QVINT. decl. 330 p. 296, 27 matrem. 368 p. 403, 4 patrem (PAPIN. dig. 36, 1, 52 *al.*). TAC. hist. 2, 92 flebilis et -s nobilium turba. GAIVS dig. 39, 6, 31, 4 debitor. VLP. dig. 1, 12, 1, 2 patronos. *al.*

2 *substantive et praedicative*: PLAVT. Persa 1 qui amans -s ingressus est princeps in Amoris vias. Rud. 409 timidas, -es, uvidas... accepit. Vid. 81 -iorem... neminem... esse credo. TER. Andr. 924 ille (*sc. eiectus*) -s. Phorm. 357 -s relictast misera (SCHOL. divitiis orba). Ad. 384 hinc -s profugiet aliquo militatum (SCHOL. id est pauper). TRAG. inc. 44 ego -s exortus sum. RHET. Her. 4, 40, 52 te ...inopem atque -em nunc videmus (SEN. Ag. 991 SVET. Nero 6, 3 gramm. 8 CLAVD. DON. Aen. 1, 600 *al.*). CIC. S. Rosc. 88 is qui antea tenuis fuerit an is qui postea factus sit -issimus. Verr. II 1, 25 ut -es inanesque discederent. Cluent. 70 cum esset -s, sumptuosus, audax (*cf.* dom. 46). leg. agr. 1, 22 cum omni -ium atque improborum manu. Catil. 4, 17 animos -ium atque imperitorum. Flacc. 23 fremitum -ium. 53 nihil... illo homine levius, nihil -ius. 54 -ium contio. dom. 45 -is et perditos (*cf. supra l. 22. 25, infra l. 54 et* CAES. Gall. 7, 4, 3 dilectum -ium ac perditorum). 79 operis non solum -ium, sed etiam servorum (*cf.* 89 Att. 14, 10, 1). Planc. 86 -es in locupletes... armabantur (*cf.* CAES. civ. 3, 59, 2 locupletes... ex -bus fecerat. GAIVS dig. 40, 4, 57 *al.*). Rab. Post. 4 -i et roganti ... pecuniam credidit. 39 nudus atque -s... fugit (APVL. apol. 75. 92 AMM. 20, 8, 8 SVLP. SEV. Mart. 2, 8 *al.*). Phil. 2, 65 modo -s, repente dives (*cf.* OV. epist. 2, 109 SEN. contr. 1, 7, 7 APVL. mund. 19 MIN. FEL. 33, 3 DRAC. Romul. 5, 286 *al.*). 2, 78 perditum aere alieno -emque. *al.* parad. 43 haec utrum abundantis an -is signa sunt? fin. 2, 105 *Marius* expulsus, -s, in palude demersus (*cf. l. 24 et 64*). 5, 84 sit... idem... exul, orbus, -s (*cf.* DIRAE 84 exul ego indamnatus, -s [*proleptice*] mea rura reliqui. SEN. Ag. 991 Med. 20 clem. 2, 6, 2 OROS. hist. 4, 5, 5 *et l. 24 et 72 sq.*). Lael. 23 -es abundant. Att. 8, 2, 3 vagamur -es. Q. CIC. pet. 8 libidinosi, ... -es. PVBLIL. N 31 necessitas -em mendacem facit. SALL. Catil. 18, 4 erat... -s, factiosus, quem ...inopia atque mali mores stimulabant. 33, 1 miseri, -es... fortunis expertes sumus. Iug. 86, 3 -issimus quisque opportunissimus. VERG. Aen. 1, 384 ignotus, -s. 4, 373 eiectum litore, -em (*cum abl. inepte iungunt quidam apud* SERV.; *conferri possunt l. 36 et 56*). HOR. sat. 2, 2, 98 cum derit -i as. OV. rem. 748 alter -s, altera pauper erat (QVINT. decl. 260 p. 69, 2. ITALA deut. 24, 14 [Lugd.] pauperis et -is [πένητος καὶ ἐνδεοῦς]. CYPR. eleem. 15. 23 LACT. inst. 6, 9, 8 SCHOL. Cic. Bob. p. 98, 24 St. RVFIN. hist. mon. 18 COD. Theod. 9, 14, 3 pr. [*a. 397*] *al. cf. p. 240, 10*). trist. 4, 5, 7 cuius eram censu non me sensurus -em. LIV. 1, 47, 12 fortuna..., unde... -issimis largiretur. 2, 6, 2 ne se (*sc. Tarquinium*)... extorrem, -em... perire sinerent (*cf.* 2, 9, 1 -es exulare [OROS. hist. 7, 42, 5] *et 24 et 57*). 8, 19, 14 -ium atque humilium poena (*cf.* SEN. contr. 1, 6, 3 *et p. 240, 7*). 8, 26, 5 spoliati atque -es domos rediere. 22, 9, 3. 34, 31, 14. RVT. LVP. 2, 15 multum desiderare -is est signum. SEN. contr. 1, 6, 3 catenatus, -s, squalidus. *al.* VAL. MAX. 6, 9, 12. SEN. dial. 7, 25, 1 me... inter -is abice: ... in illorum numero consedero, qui manum ad stipem porrigunt. *al.* QVINT. decl. 330 p. 299, 29 cibos cotidianos petit et... -s est. IVV. 14, 137 -is vivere fato. TAC. ann. 1, 74 -s, ignotus, inquies. 2, 48 prodigos et ob flagitia -es (*cf.* 6, 7). *al.* SVET. Cal. 38, 1 exhaustus... atque -s (*cf.* Nero 32, 1). GRAN. LIC. p. 29, 4 bea⟨tos⟩ -es faciebat. GAIVS dig. 4, 4, 27, 1 si -i minor crediderit. PAVL. dig. 18, 2, 14, 3 erit hic similis -i. *al.* APVL. Plat. 2, 18 quanto cupidior sit, tanto -ior... videri potest. ITALA lev. 19, 10 (Monac.) -i (πτωχῷ. VVLG. pauperibus) et proselito. deut. 15, 4 (Lugd.) non erit in te -s (ἐνδεής. VVLG. indigens et mendicus. *cf.* 15, 7. 11). psalm. 67, 11 (Aug. in psalm. 67, 13) parasti in tua suavitate -i (πτωχῷ. VVLG. pauperi). 139, 13 (Aug. in psalm. 139, 17) facit dominus iudicium -is (πτωχοῦ. VVLG. inopis). *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 1, 68 sq. *avari* -bus similes (*cf.* AVG. civ. 7, 12). IVVENC. 1, 102 humiles opibus ditavit -es (*cf.* DRAC. laud. dei 2, 737). AVSON. 319, 7 non opulens nec -s. AMM. 30, 8, 9 -s ... aut infimus. VVLG. prov. 14, 31 qui calumniatur -em (πένητα. *cf. 22, 16* pauperem). Sirach 34, 25 panis -ium (ἐπιδεομένων) vita pauperum (πτωχῶν) est. PSALT. Rom. 87, 16 -s (πτωχός. VVLG. pauper) sum ego. PELAG. in Eph. 4, 28 p. 370, 12 S. operando tribuat indigentibus, qui multos furando fecit -es. *al.* OROS. hist. 1, 11, 1 profugum -emque. SALV. eccl. 4, 36 miseris atque -bus. CASSIOD. var. 9, 3, 3 *opp.* opulenti. PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366D si dehabent et -iores sunt (*Butl. p. 22* εἴ γε λείπονται). CARM. epigr. 1434, 3 mater -um. *al.* *additur* *abl. limit.*: CIC. Flacc. 35 Asclepiades fortuna -s, vita turpis. *in c. abl.*: CIC. S. Rosc. 23 qui in sua re fuisset -issimus, erat... insolens in aliena. APVL. Socr. 22 p. 171 in suis divitiis inops, -s, pauper. *metaphorice*: AVG. epist. 28, 6 ut ego... -ior sim, ille copiosior. INSCR. christ. Diehl 3441 A, 8 vixit -s animo. *quid opus sit, e contextu apparet*: PLAVT. Stich. 282 eraeque -i (*Merula*, genti *AP*; *subintell.* '*subvenientis auxilio*') subveni, quae misera in expectatione est Epignomi adventum viri. *cf.* HIL. in Matth. 9, 2 aegrotis opem ferre et medicinam -bus praestare. *fort. similiter explicandum*: VVLG. Sirach 36, 27 -s (*sc. muliere. cf. p. 238, 69*).

B *de* ***rebus***: CIC. epist. 3, 8, 2 sumptus -issimarum civitatum. AMM. 24, 3, 4 ex immensis opibus -issima est... res publica. *audacius*: LVCAN. 4, 371 morbus -s (*i. q. aviditatis plenus, 'sitis inextincta', Weise*) iam gurgite plenis visceribus sibi poscit aquas.

II *addito* ***quid desit***: A *latiore sensu de statu non habendi, i. q. expers, orbus, privatus, destitutus aliqua re*: 1 *accedit genet.*: a *rei*: α *de personis* (*bestiis infra l. 46*): ENN. ann. 599 quem non virtutis -em (RHET. Her. 4, 20, 28 hominem laudem -em virtutis, abundantem felicitatis? VERG. Aen. 11, 27. VAL. FL. 4, 151 aequae virtutis -es. CARM. epigr. 813, 1). CIC. Brut. 263 paratus ad causas veniens, verborum non -s. LVCR. 4, 502 rationis -em reddere mendose causas (VERG. Aen. 8, 299 non te rationis -em [*ubi* SERV. litotes... dicit: prudentissimum]. OV. met. 15, 150 MART. 6, 25, 7. *paulo aliter*: VAL. FL. 4, 303 [*i. animo destitutum*]). SALL. Iug. 14, 17 exul... omnium honestarum rerum -s (rep. 2, 5, 3. *cf.* HEGES. 1, 29, 11 rerum omnium -s auxiliique inops). HOR. epod. 17, 66 -s benignae Tantalus semper dapis. OV. trist. 2, 395 -em mentis Orestem (PAVL. NOL. carm. 10, 196). COLVM. 9, 9, 1 cum rationabili generi mortalium, tum magis -bus consilii mutis animalibus (PETRON. 101, 7 PHYSIOGN. 120). MELA 2, 15 lignorum -es. VAL. FL. 4, 427 lucis (*sc. oculorum*) -em (*cf. l. 66 aliter*: STAT. silv. 5, 2, 16 priscae lucis [*i. nobilitatis*] -em). STAT. Theb. 1, 465 nec nos animi nec stirpis -es (egemus *BM*). 6, 673 non artis -s. 6, 921 laudis -s (SCHOL. inhonoratus). 11, 276 ignis -es (*i. honore rogi privatos*). silv. 1, 2, 172 nec formae nec stirpis -s (*cf. l. 50*). QVINT. decl. 260 p. 63, 27 infelicem... et necessarii etiam victus -em. IVST. 23, 4, 7 humanae opis -em. AVR. VICT. Caes. 9, 1 Vespasianus... facundiae haud -s. AMBR. Nab. 6, 30 -s omnium (*cf. l. 43*). PAVL. NOL. epist. 25*, 2 admiratur ipse -s vitae illum divitem gaudii. β *de rebus*: SERV. Aen. 1, 22 dicta... Libya... ut Varro ait, quasi Λιπιvία id est -s pluviae. SALL. Iug. 57, 1 oppidum... nullius idoneae rei -s, armis virisque opulentum. 89, 5 omnia... -ia aquae (*cf.* TERT. apol. 16, 2 in locis... aquarum -issimis). OV. met. 1, 17 lucis -s aër (*interpretatur* GLOSS. V 546, 38 lucem opi [*sic*] habens, quasi dixisset obscurus. *cf. l. 67*). 11, 120 mensas... exstructas dapibus nec tostae frugis -es. SEN. benef. 3, 31, 4 si vitam imputas mihi per se, nudam, -em consilii. STAT. Theb. 5, 237 -em sanguinis ensem (*sc. sanguine senum exsanguium imbutum*). 6, 717 lucis -e manu *Polyphemi* (*cf. l. 48*). PALLAD. 1, 5, 2 suci naturalis -ia. AVIEN. Arat. 1558 cedit vis inclita solis, lucis -s (*cf. l. 60*).

b *personae*: VAL. FL. 2, 153 tua matris -s... proles. TAC. ann. 12, 66 nec ministrorum -s. AVSON. 191, 37 heredis -s. *nota de rebus*: LIV. 22, 31, 3 ⟨in⟩ insulis cultorum -bus.

2 *additur ablat.*: a *rei*: CIC. epist. 6, 22, 1 -s rebus omnibus. PROP. 3, 20, 30 semper amet, fructu semper amoris -s. LIV. 3, 56, 8 rapique in vincla -em iure libertatis. VITR. 2, 1, 5 propter inopiam silvarum -es materia. SEN. contr. 2, 1, 7 divitissimus *Crassus* ... nunc apud Parthos -s (*AB*, eges *edd.*) sepulchro quoque. OCTAVIA 631 destructa et cunctis -s. ITALA prov. 9, 4 (Cypr. testim. 2, 2) -bus sensu (ἐνδεέσι φρενῶν. VVLG. insipientibus). CASSIOD. in psalm. 101 div. pauper iste mundanis divitiis -s, sed supernis virtutibus abunde ditissimus. *de re corporea*: LIV. 4, 30, 7 terra... ingenito umore -s. *de ecclesia*: SALV. eccl. 1, 4 quanto ditior multitudine, tanto -ior devotione. b *personae*: MELA 3, 71 regio cultoribus -s.

B ***artiore*** *sensu; accedit quaedam* ***necessitas (vel cupiditas) habendi (accipiendi) id, quod deest, i. q.*** **indigens**, *nonnusquam fere*

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. cupidus, avidus: **1** *accedit genet.*: **a** *rei*: *α de personis* (*de bestia v. l. 11*): PLAVT. Rud. 274 nunc tibi amplectimur genua -es opum (*cf.* ENN. scaen. 85 ex opibus summis opis -s, Hector, tuae. SALL. or. Cottae 4 -s alienae opis. CVRT. 6, 3, 13 COD. Theod. 2, 10, 4 [*a. 326*]. AMBR. epist. 56, 3). Persa 256 argenti mutui ut ei -i (*A*, legenti *P*) opem adferam. Bacch. 651 -s consili servos. SALL. Iug. 14, 23 ipse auxili -s. HOR. epist. 1, 17, 22 tu poscis vilia ... quamvis fers te nullius -em (*cf.* PELAG. in Rom. 12, 4 p. 95, 22 S. PS. AVG. quaest. test. I 1, 2 *saepius*). PROP. 4, 9, 35 fontis -s erro. LIV. 22, 61, 2 Hannibalem maxime huiusce rei ... -em locupletari. 32, 14, 8 virium. LVCAN. 9, 704 *serpens* caloris -s gelidum non transit in orbem. STAT. Theb. 4, 486 lucis -es ... umbras (SCHOL. *ad l.* ad superos ... venire cupientes). TAC. ann. 12, 49 praesidii -s. TERT. adv. Hermog. 9 p. 136, 9 -s eius (*sc. materiae*) *deus. al.*
β de rebus corporeis et incorporeis: SALL. Iug. 43, 3 quae in bello vario et multarum rerum -i usui esse solent. VERG. Aen. 5, 751 animos nil magnae laudis -es (SERV. qui nulla gloriae cupiditate tanguntur). 7, 197 rates ... cuius -es. 11, 343 rem nulli obscuram nostrae nec vocis -em. HOR. carm. 4, 8, 11 nec tibi talium ... est ... animus deliciarum -s: gaudes carminibus. OV. trist. 1, 5, 15 nullius -em fortunam. COLVM. 2, 16, 2 minimique sumptus -s (*edd.*, eroris *SA*) *cultus pratorum*. PLIN. nat. 2, 5 figura *orbis* ... nullarum compagium -s. HIER. hom. Orig. in Ier. 12 p. 862 locus est difficilis et ad interpretandum nimii sudoris -s (*i. exigens*). BOETH. Porph. isag. p. 25, 14 altissimum negotium et maioris -s (δεομένης) inquisitionis. cons. 3, 2, 55 copiosus bonorum omnium status nec alieni -s, sed sibi ipse sufficiens.

b *personae*: OV. fast. 6, 135 *striges* pueros ... petunt nutricis -es (*cf.* AVSON. 328, 5 matre carens, nutricis -s). HIL. in Matth. 7, 4 cuius (*sc. salvatoris*) tamen -s erat. AVG. in psalm. 37, 24 tui.
de re: MANIL. 4, 216 in ambiguo fuerit quodcumque locatum et rectoris (*i. interpretis*) -s.

2 *additur ablat.*: **a** *rei*: *α de personis*: CIC. nat. deor. 1, 122 *dei* nulla re -es. LIV. 5, 36, 3 Gallis -bus agro. 21, 52, 6 -es ope Galli. RVT. LVP. 1, 10 patrem -em auxilio tuo. VVLG. Sirach 11, 12 -s (προσδεόμενος) recuperatione. PSALT. Rom. 36, 25 -s pane (VVLG. quaerens panem. *LXX* ζητοῦν ἄρτους). COD. Iust. 1, 3, 48, 6 (*a. 531*) pauperibus, qui ... sunt vel penitus mendicantes vel alia sustentatione -es. *β de rebus*: CIC. Tusc. 1, 43 *animus* nulla re -s. TERT. adv. Marc. 3, 3 p. 380, 2 *documenta* -ia experimentis fidei. 5, 15 p. 629, 17 habet .. anima suum vocabulum proprium, non -s communi vocabulo corporis. AMM. 26, 5, 12 ne ... provincias desereret -es adminiculis magnis. **b** *personae*: AVG. in psalm. 69, 7 homines ... -es deo.

3 *additur accus. subst.*: TERT. adv. Val. 26 p. 203, 4 -bus salutem (*MF*, salute *P*).

syn.: exhaustus (*v. p. 239, 82*). inanis (*v. p. 239, 42*). inops (*v. p. 239, 39. 240, 20*). mendicans (*v. l. 38*). nudus (*v. p. 239, 51*). pauper (*v. p. 239, 66 sqq. 240, 20*). tenuis (*v. p. 239, 41*).
opp.: abundans (*v. p. 239, 55. 240, 36*). beatus (*v. p. 239, 82*). copiosus (*v. l. 26. p. 240, 21*). dives (*v. p. 239, 53. 240, 74. 79. 80*). locuples (*v. p. 239, 13. 15. 49*). ops (TRAG. inc. 44?), *cf.* opulens, opulentus *p. 240, 8. 15. 59.*
deriv.: egentia.
adv. **egenter.** *i. q. cum paupertate*: PAVL. NOL. epist. 13, 15 vitamque nostram nec -r redimere curamus, qui pro vita mortem emimus sumptuose. DRAC. laud. dei 3, 71 non vixit -r.

egeor *v. p. 233, 20 sqq.*

ēgeriēs, -ēī *f.* [*ab* egero. *W.* (*cf.* congeries.)] *i. q. actus egerendi (cf. l. 62?), praecipue de rebus egestis*: *generatim*: SIDON. epist. 8, 11, 2 quem cotidie tam multiplicis bibliothecae ventilata lassat -es. *speciatim i. q. excretio, excrementum corporum*: [SEN. nat. 1 praef. 4 ut hoc corpus ... farcirem et viverem aegri (-ei *coni. Diels, 'non recte ad formam' Heraeus*) minister?] SOL. 2, 38 lynces ... egestum liquorem ... contegunt ..., ne talis -es transeat in nostrum usum. 40, 11 -e noxia submovet insequentes *bonacus*. PAVL. NOL. carm. 31, 283 per -em, qua sese animalia purgant, reddunt digestis membra vorata cibis.

ēgermino, -āvī, -āre. [*ab* ex *et* germino. *W.*] *i. q. germen emittere, pullulare*: COLVM. 4, 17, 4 decutienda sunt omnia, quae infra trunci caput -verint. 4, 27, 4 ut quidam oculi trigeminis palmis -ent (*cf.* 4, 32, 5). 4, 29, 6 plures oculos, quibus -et *sarmentum*, inesse. 5, 5, 17 qui (*sc. malleolus*) cum -vit. *transitive*: HIER. in Gal. 5, 22 p. 512 (*tropice*) *mansuetudo* de bona spiritus arbore bonos fructus -ans.

1. ēgero, -ssī, -stum, -ere. [*ab* ex *et* gero. *W.*] *depon.?*: IORD. Get. 167 ostia ... maris Tyrreni in Oceani aestu -itur *fretum Gaditanum (nisi sit* ostia [*pro sing.*] *subi., cf. Werner, Lat. d. Get. d. Jord. p. 27*). *passive vi mediali v. p. 242, 67. 243, 15. 72.* *de notionibus* (*cf. p. 243, 9*): GLOSS. II 270, 36 διάγω ἀντὶ τοῦ διατρίβω 'falsa inter gaudia noctem e[r]gerimus' Virgilius libro VI (*514, qui versus ad v.* agere *pertinet; afferri potuerunt loci p. 244, 62 allati*). GLOSS.[L] III Abstr. EG 1 -imus tollimus. *legitur inde a* CATONE, VARRONE, BELL. Alex., PROP., LIV., *solito saepius in* PS. QVINT. decl. NOT. Tir. 26, 61[b] -it. 26, 68[b] -ssit (*inter composita verbi 'gerere'*). [*dub.*: PLAVT. Truc. 111 eorum aggerimus (*P*, -imus *coni. Gesner; v. vol. I 1303, 74*) bona. VARRO Men. 70 Hercules ..., qui Augeae -ssit (*Mercier* [*cf. l. 26 et p. 243, 40*], agessit *Iun.*, qui augebes sed *codd.*) κόπρον. SEN. nat. 5, 10, 3 multum e frigidata caeli parte in hanc -stum (*Δ*; eiectum, coniectum, extensum *cett.*) est. PS. QVINT. decl. 9, 18 p. 184, 8 ⟨s⟩e gereret *coni. Lehnert pro trad.* -ret (*recte, ut vid., cf. vol. VI 1947, 67*). ANTHIM. 1, 72. 73 *legitur in partibus interpolatis codd. B et G.* *saepius confunditur c. v.* erigere. *dubiae interpretationis*: CORP. VI 960 (*a. 113*) *monumentum exstrui iusserunt* ad declarandum, quantae altitudinis mons et locus ... sit -stus (*plerique collato Cass. Dione 68, 16* κατέσκαψε τοσοῦτον ὅσον ὁ κίων ἀνίσχει *interpretati sunt 'in planum sit deductus', sed cf. Lehmann-Hartleben, Die Trajanssäule, 1926 p. 6 sq., qui cogitat de notione vacuefaciendi [v. infra p. 243, 38]; fort. intell. [quod per litt. etiam A. von Gerkan probat] de monte Quirinali, cuius extrema e parte ad forum Traianum vergente tantae moles effossae sint, ut locus foro efficeretur*).]

I *proprie de amotione locali, i. q. efferre, amoliri, effundere, educere, amovere, tollere sim.*: **A** ***generatim***: **1** *pro obi. sunt res (animantia), quae amoventur* (*additur* ex *l. 25. 27. 30. 63 al.*; ab *l. 29. p. 243, 47*; de *l. 28. 44. 50. p. 243, 20*; *nudus ablat. l. 31. 42. 44. 54. p. 243, 7. 32*; in *c. acc. l. 25. 52. 68. p. 243, 12 al.*; in *c. abl. p. 243, 30*): **a** *res ex aedificiis, urbe, civitate sim. auferre*: CATO agr. 37, 3 stercus -ito (39, 1 in sterculinum. COLVM. 2, 14, 1 ex columbariis. MIN. FEL. 23, 5. *cf.* VARRO Men. 70 *l. 4.* PLIN. nat. 28, 263 si fimi aliquid -atur e stabulis. LACT. inst. 1, 9, 5 non ... fortior putandus est qui ... fimum ⟨de⟩ stabulo quam qui vitia de corde suo -it). LIV. 5, 22, 3 cum iam humanae opes -stae a Veis essent, amoliri tum deum dona ... coepere. 6, 3, 5 victorem vagum praedam ex hostium tectis -entem (*cf.* 9, 31, 5 ex omni Samnio. SIL. 13, 352 templis *Campanis* ... -itur praeda. TAC. hist. 3, 33). 25, 25, 9 omnia ... bona. 30, 39, 7 pecuniam ex aerario (*cf.* CVRT. 5, 2, 11). CVRT. 10, 1, 33 aurum inde (*sc. ex sarcophago*) -stum (*cf.* TAC. ann. 15, 45). LVCAN. 3, 167 gaza ... -itur. VLP. dig. 47, 2, 39 fures ... meretricis res -sserunt. AMM. 25, 2, 2 quicquid ... postulabatur, ... -ssit (*i. egeri iussit*; di- *coni. Petschenig*) *imperator*. *subi. bestiae*: PLIN. nat. 9, 86 putamina -it *polypus*. 10, 92 *halcyones* -unt excrementa pullorum (11, 25). *poetice subi. ipse locus, unde res efferuntur*: MART. 1, 26, 8 -it et nigros Massica cella cados.

b *humum, res in terra conditas fodiendo*: OV. met. 7, 243 -sta scrobibus tellure duabus. LIV. 38, 7, 6 -entes ... humum fefellere hostem (VAL. MAX. 2, 4, 5 ad XX pedum altitudinem. CVRT. 7, 10, 14. COLVM. 2, 2, 19 scrobibus. 3, 11, 4 de vepribus. 4, 1, 3. 12, 46, 4 TAC. ann. 1, 65 HIER. in Hab. 2, 3 p. 657 [*in imag.*]. VVLG. deut. 23, 13 -sta humo operies [ἐπαγαγὼν καλύψεις], quo relevatus es). CVRT. 5, 1, 29 *limo* ad fundamenta *pontis* iacienda -sto. PLIN. nat. 33, 71 *silices*. FRONTIN. strat. 3, 7, 4 in usum eius (*sc. aggeris*) ... -i terram (3, 8, 1. VLP. dig. 47, 2, 52, 8 si ... inde aliquis terram -ssisset abstulissetque. PALLAD. 6, 3, 1. VEG. mil. 4, 2 p. 130, 16 de fossis. 4, 20 p. 142, 2). TAC. hist. 5, 7 litus ... -entibus (*sc. harenas*) inexhaustum (*cf.* SVET. Nero 48, 3 in specum -stae harenae). PANEG. 12 (2), 28, 2 *aurum* e terrenis specubus -stum (*ibid.* effossum). AMM. 24, 6, 1 -sto solo. *-unt bestiae*: MELA 2, 1 aurum terrā penitus -stum (3, 62 PLIN. nat. 11, 111). PLIN. nat. 10, 126 terra *ab avibus* ... -sta (*cf.* 30, 39).
subi. res: *causative*: SEN. dial. 5, 33, 4 avaritia iterum sub terras referente, quae male -sserat (*cod. Laur.*, gess- *A*). *de terra, montibus ardentibus*: SEN. nat. 1 praef. 7 quod (*sc. aurum*) -ssit *terra* et signandum monetae dedit. PLIN. nat. 2, 237 -itque bitumen *mons ardens*. 2, 238 flammas (SIL. 7, 373 fuderit -stas ... flammas infelix tellus). *de aquis*: PLIN. nat. 31, 19 Marsyae fontem ... saxa -ere (1, 31, 16). 31, 55 fons ... purgamenta -it. SIL. 13, 838 fons ... ustas sub gurgite cautes -it. PS. QVINT. decl. 12, 16 p. 233, 4 -it ex fundo harenas mare. TAC. hist. 5, 6 *lacus* certo anni bitumen -it. PLIN. epist. 2, 17, 28 mare ... squillas optimas -it. ANTH. 474, 5 illic sinus -it algas. CARM. de Iona 47 pars maris interni putidum ...-it. *passive vi mediali i. q.* erumpere, *elabi, effluere*: LVCAN. 4, 644 quisquis inest terris, in fessos spiritus artus *Antaei* -itur. PLIN. nat. 2, 193 *terra* quatitur ... -stis molibus. 2, 236 Aetna ... -stum ... cinerem pruinis operiens. IVST. 4, 1, 6 harenarum moles -untur.

c *aliis ex locis res solidas eximere, auferre*: BELL. Alex. 21, 5 -stis ex mari lapidibus. LIV. 21, 37, 1 tantum nivis fodiendum atque -endum fuit. COLVM. 11, 2, 19 sarmenta ... vineis nondum fossis ... -ere. VLP. dig. 39, 2, 7, 2 si ... aedes deciderunt neque dominus rudera velit -ere eaque derelinquat. APVL. met. 7, 25 nemora, unde lignum puer solebat -ere. AMM. 29, 5, 18 favillarum -entes acervos.
PLIN. nat. 6, 104 lintribusque adferuntur onera *navibus* et -untur. 16, 227 alterna inclinatione *dentium serrae* -unt scobem. 35, 44 -sto eo, *quod rudibus medicamentis inebriatur*. 36, 68 -stis laterculis. APVL. met. 3, 21 indidem -sta unguedine *e pyxide*. *subi. res*: PLIN. nat. 2, 82 quoniam contagium nimii umoris ... atque ardoris ... -at *Iovis stella fulminibus*. 34, 101 -sta flammis atque flatu tenuissima parte materiae *cadmeae*. *fructus, materiam germinando* (*de*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plantis): COLVM. 3, 2, 11 materiam fructumque ... duplicem ... germana *vitis* -it. PLIN. nat. 17, 178 *vitis* perniciose luxuriat nec ampliat se, sed -it (*i. prodige se profundit; an* deperit, *quod dubitanter coni. Mayh.?*).

d *liquores i. q. effundere, haurire:* *sentinam e navibus*: Ov. met. 11, 488 -it hic fluctus aequorque refundit in aequor (*cf.* STAT. Theb. 5, 383 pars aequora fundo *navis* -ere). SEN. dial. 4, 10, 7 aliam excludit undam, aliam -it. *aquam e rivis sim.*: AVG. civ. 7, 35 p. 318, 29 D. quod ... aquam -sserit, id est exportaverit, Numa Pompilius, unde hydromantian faceret. *canalibus ductis, machinis*: PLIN. nat. 3, 120 -sto amnis impetu per transversum in Atrianorum paludes. 33, 97 -unt aquas lucernarum mensura. 36, 124 montem perfossum ad lacum Fucinum emittendum ..., cum aut corrivatio aquarum ... -retur (*accedit notio 'in altum elevandi'*) in verticem machinis aut *eqs.* *pass. vi mediali, i. q. effluere* (*praesertim de origine et inundatione fluviorum*): SEN. nat. 3, 8 ex illa profunda copia isti amnes -untur. PLIN. epist. 4, 30, 7 umor vicibus alternis supprimitur vel -itur. 8, 20, 9 lacus in flumen -itur. IVL. HON. cosmogr. A *et* B 7 -itur in oceanum (*cf.* B 34 COSMOGR. 1, 8). IVVENC. 2, 148 -stas ... de fontibus undas. *ex vasis*: PALLAD. 11, 14, 18 primo amne musti spumantis -sto. *subi. res*: LVCAN. 3, 277 quaque, fretum torrens, Maeotidos -it undas Pontus. 5, 464 palus, leni quam fallens -it unda *Apsus amnis* (*nisi spectat ad 2*). SIL. 15, 225 pigram in planitiem stagnantis -it undas *urbs.* PLIN. epist. 5, 6, 37 fons -it aquam et recipit. AVIEN. ora 684 aquas stagni per aequor -it *Rhodanus.* CLAVD. 8, 631 barbaricos vix -it unda *amnis* cruores. carm. min. 26, 54 quod superat fluvius ... -it. *fortasse addendum*: IORD. Get. 167 *p. 241, 77* *omisso obi.* (*in modum verbi intransitivi*): IVL. HON. cosmogr. A 7 -it (effundit *rec. B*) in mare Caspium. 20. 34. 47 -it (infunditur *B*) in mari Tyrenno.

e *homines i. q. exire iubere, expellere* (*cf. p. 244, 34*): VAL. MAX. 6, 6 ext. 2 feminis omnique aetate imbelli urbe -sta. TAC. hist. 4, 39 -sto quidquid turbidum *erat*, rediit urbi sua forma. *subi. res*: SEN. epist. 91, 12 sive gravitas caeli -sserit populos. *per metonymiam*: OROS. hist. 5, 6, 5 *Sicilia* clausa undique mari -ere foras non facile potest intestinum malum (*i. homines rei publicae evertendae cupidos*).

2 *per enallagen de ipsis locis, unde res (vel homines) -untur, i. q. evacuare, exonerare, vacuefacere* (*cf. l. 23 et p. 242, 15*): VARRO rust. 1, 38, 3 stercilinum secundum villam facere oportet, ut quam paucissimis operis -atur (*nisi subaudiendum sit 'stercus', ut pertineat ad p. 242, 25*). PROP. 4, 6, 34 -ssitque avidis Dorica castra rogis *Apollo* (*an ad II E, p. 244, 68?*). LVCAN. 6, 295 cum tota cavernas -it (erigit *l. v.*) ... Aetna (COMMENT. exhaurit de se flammas). STAT. Theb. 1, 37 -stas (SCHOL. evacuatas, populis exspoliatas) alternis mortibus urbes. 4, 509 plenas antiquis ossibus urnas -ere. 4, 825 Kl. (818 Kohlm.) sordet aquis -stus ab imis alveus (*sc. ad bibendum*). LACT. inst. 1, 9, 2 stabulum -ssit *Hercules* (*cf.* ANTH. 627, 7). CAEL. AVR. acut. 3, 3, 20 -stus venter facilia facit spiramenta (*cf.* chron. 4, 6, 85 incessabili -endi ventris desiderio).

B *speciatim res ex partibus corporum animantium excutere, emittere, excernere sim.* (*additur* ex *p. 244, 30 al.*; de *p. 244, 30*; *abl. nudus l. 58*; in *c. acc. l. 68. 75 al.*): **1** *membra eximere*: VAL. MAX. 9, 2 ext. 11 mactatarum pecudum intestinis et visceribus -stis. PS. QVINT. decl. 8, 20 p. 164, 14 -sta saepe vitalia. FIRM. math. 1, 7, 31 oculi ... -untur.

2 *fetum, puerperium edere* (*passive i. q. nasci*): PAVL. FEST. p. 77 *Egeriam* facile conceptum alvo -ere. PLIN. nat. 7, 48 uno abortu duodecim puerperia -sta. PS. QVINT. decl. 8, 13 p. 157, 8 dum primum uteri pondus -itur. HIER. epist. 22, 39, 2 filius ... cruentus -itur (egreditur *l. v.*). ENNOD. carm. 1, 19, 23 (*de Maria*) fons membra clausus -it.

3 *animam, sanguinem, lacrimas sim. profundere*: SEN. epist. 54, 2 animam -ere (*supra scriptum V*, egere *p*, agere *LV*[1]. *cf.* LVCAN. 3, 718 -e, quod superest animae ..., per omnis bellorum casus). *sim.*: AVG. anim. 3, 4, 4 *aura* -itur mox *exhalando* ut ingeritur. PLIN. nat. 11, 86 priusquam aliquo fortuito ictu ieiunum -ant venenum *scorpiones.* PS. QVINT. decl. 5, 22 p. 109, 12 sinus, in quos -am exhaustarum reliquias lacrimarum. HIER. in Nah. 3 p. 564 purulentias. PRVD. perist. 5, 204 *persecutor* insana torquens lumina spumas ... frendens -it. THEOD. PRISC. log. 20 tussiunt frequenter, sputa sanguinea ... -unt (di- *VB*). *passive i. q. effluere, exire*: OV. met. 10, 136 per immensos -sto sanguine fletus (*cf. p. 244, 5.* PLIN. nat. 31, 62. VINDIC. med. 2 a flebotomatis non solum sanguis -itur, verum etiam spiritus). SEN. dial. 4, 36, 4 in oculos vehementius umor -stus. QVINT. inst. 11, 3, 16 narium ..., per quas quod superest vocis -itur. TAC. ann. 15, 64 multum vitalis spiritus -stum. AMM. 22, 15, 23 *cruor* -stus (*cf.* PRVD. c. Symm. 1, 399 -stum per mystica tela cruorem). RVFIN. hist. mon. 20 humor in corpore ... suis necesse est ut meatibus -atur. THEOD. PRISC. log. 59 ut flegmata difficilius -antur. *subi. res*: SEN. epist. 78, 19 vim continuae tussis -entem viscerum partes (*cf.* PS. QVINT. decl. 5, 20 p. 106, 25). VAL. FL. 6, 186 thorax *percussus* -it imbres sanguineos (*i. effluere sinit*). PS. QVINT. decl. 4, 23 p. 87, 29 si non cum sanguine totam animam properans ictus -sserit (*cf.* 5, 18 p. 105, 13 plagas, per quas animam largior sanguis -ret). THEOD. PRISC. eup. faen. 13 ceriones ... umorem pinguiorem emittunt, achor ... umorem -it aquatiorem. CASSIAN. conl. 22, 6, 5 *humores* -i atque ... propelli. *causative*: SEN. dial. 4, 36, 4 sanguinem supra vires elatus clamor -ssit.

4 *res in ventrem ingestas (et concoctas) reddere evomendo vel alvum purgando* (*praesertim apud medicos; cf. etiam p. 243, 49*): OV. met. 6, 664 reserato pectore diras -ere inde dapes ... gestit. SEN. epist. 47, 2 ut maiore opera omnia -at, quam ingessit (*cf.* HIER. in Is. 19, 14 p. 206 AVG. anim. 3, 4, 4). CVRT. 7, 5, 8 *aquam* sine modo infusam vomitu ... -ere (*cf.* PLIN. nat. 28, 160). COLVM. 6, 5, 1 quod -it sus aegra (*in parte codd. deest*). PLIN. nat. 9, 145 interanea evomunt, donec hamum -ant. 28, 212 *urina* ... -sta (29, 102 qui in urinam canis suam -sserit. 30, 143. MARCELL. med. 25, 9 solio calido ... urinam -ere. CAEL. AVR. acut. 3, 6, 69 CASS. FEL. 46 p. 117, 2). APVL. met. 7, 28 liquida fimo strictim -sta (*cf.* SOL. 40, 11 THEOD. PRISC. log. 28 CAEL. AVR. chron. 4, 6, 87). TERT. resurr. 60 p. 121, 3 quo huiusmodi membra ... dividunt, digerunt, -unt? (*sc. esum et potum*). SOL. 2, 38 lynces ... -stum liquorem (*i. urinam*) ... contegunt. HEGES. 5, 24, 3 cum ... alvum purgarent, -sserant aliqui biniones aureos, quos absorbuerant. HIER. epist. 54, 4, 1 -ssisti acescentes et morbidos cibos. VVLG. deut. 28, 27 partem, per quam stercora -untur. RVFIN. Basil. hom. 3, 6 quae in secessum -untur. MACR. Sat. 7, 4, 15 ut non ... qualia accepta sunt -antur. THEOD. PRISC. log. 29 scybalorum ... -endorum causa. GREG. M. moral. 31, 54 abscondat, quae -sta fuerint. *bestiolas*: CAEL. AVR. chron. 4, 8, 114. 115. *huc pertinent*: VVLG. II par. 21, 19 ut -ret etiam viscera sua (ἐξῆλθεν ἡ κοιλία). CASS. FEL. 39 p. 86, 19 si ex renibus et vesica *fuerit sanguis*, mingitur, si ex intestinis, -itur (*cf.* VITAE patr. 5, 4, 65 ut de visceribus multum sanguinis -ret [*gr. Nau, Rev. Or. chr. 1908 p. 52 n. 156* ἐκβάλλειν]). THEOD. PRISC. eup. faen. 14 purgatione totius corporis uti conveniet, ut origo, quae haec (*sc. vitia*) effecerat, -atur (*i. secernatur*). SVLP. SEV. Mart. 17, 7 fluxu ventris -stus est *daemon e corpore obsessi.* *subst. vice (i. excrementa) ponuntur neutr. plur.*: *gerund.* ēgerenda, -ōrum: MACR. Sat. 7, 4, 17 inde (*sc. e stomacho*) via est -is. CAEL. AVR. acut. 3, 14, 117. *part. perf. pass.* ēgesta, -ōrum: CAEL. AVR. chron. 3, 4, 65 -orum constrictione.

II *metaphorice et* **translate**: **A** *affectus i. q. in lucem proferre*: PS. QVINT. decl. 17, 8 p. 307, 28 non -sseris totum dolorem (*huc referam*: THEOD. MOPS. in Gal. 4, 19 p. 69, 22 quod [*sc. adhibita vox q. e.* 'filioli'] maiorem -entis ostendere poterat dolorem [*sc. patris filios amissos maerentis*], *ubi Swete 'lacrimas' subaudiendum censet, ut pertineat ad p. 243, 63.* *nota*: OV. trist. 4, 3, 38 expletur lacrimis -iturque dolor [*inest notio tollendi, auferendi; item*: PS. QVINT. decl. 16, 11 p. 300, 14 iam satiavit dolorem mater, -ssit aestus, effudit impetum]). LVCAN. 2, 64 talis pietas peritura querellas -it. PANEG. 10 (4), 32, 9 ut fistulae ... intersaeptae ... crassiores aquas evomunt, sic vota hominum metu interclausa turbidi aliquid -unt, cum cumulata ruperunt.

B *sententiam, causam proferre, prodere, edere*: SEN. epist. 66, 4 sermones ..., quos subinde -am et ad te permittam. 102, 16 verba, quae conceptam laudem -unt et ... emittunt. 118, 5 haec invicem scribere et hanc integram -ere materiam. THEOD. MOPS in I Tim. 5, 10 p. 161, 18 illud per partes -it (*i. exponit, persequitur*). *alteri vocem, veritatem exprimere, extorquere*: PS. QVINT. decl 7, 3 p. 136, 11 totum de visceribus meis latronis -ite secretum.

C *opes, divitias profundere, dissipare*: PS. QVINT. decl. 9, 10 p. 176, 21 non -stum conviviis fenus. 14, 3 p. 267, 11 substantiam in huius (*sc. meretricis*) sinus ... amator. DIFF. ed. Beck p. 54, 2 egestas est, si qui opes suas sine ratione -sserunt.

D *tempus consumere, transigere, distrahere* (*cf. p. 241, 81*): VAL. FL. 5, 298 numquam tanto ... paventibus ulla nox Minyis -sta metu. 8, 454 tota querellis -itur questuque dies. *subi. res, quae est causa distrahendi*: PERS. 5, 69 iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras -it hos annos (SCHOL. annos eliquat et consumit vel praeterire facit).

E *quasi funere efferre* (*cf. p. 243, 42. 45*): PS. QVINT. decl. 10, 1 p. 189, 9 liberorum mortibus destituti cuncta vota et ... spes ... ante se -unt (*sunt qui putent ad v. q. e.* agere *pertinere*).

deriv.: egeries, egestio, egestivus, egestus.

? **2. ēgero**, -ōnis *m. si recte conicitur, iocose fictum ab* egerere. PLAVT. Truc. 552 foras -es (*post Buggium edd. recc.*, gerronis *codd.*), bonorum exagogae (*Merula*, axagoce *codd.*). [CORP. XV 5930 *v.* egelo *p. 231, 12.*] *cf.* gerro, congerro.

egersimon, (-ī) *n.*, ἐγέρσιμον. MART. CAP. 9, 911 -on (*i. excitativum carmen*) ineffabile concludens (*cf.* 1, 2 *ubi litteris graecis scribitur*).

*__egestās__, -ātis *f.* [*cf. c.* egeo, egenus. *W.*] GLOSS.[L] III Abstr. EG 7 ab eo, quod egere compellat. *aliter p. 245, 9.* *scribitur* aeg-: EDICT. imp. Diocl. II 8 (*in exemplari Aeg.*), *in libris saepius.* *plur.*: CIC. Att. 9, 7, 5 Phil. 14, 10 FIRM. math. 5, 3, 46 AVG. serm. 9, 12, 19 ARNOB. ad Greg. 16 SALV. eccl. 4, 25 GLOSS. II 58, 21. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 429, 5 B. inopia. fames.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-s. inedia. penuria. paupertas. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 199 pauperies: -s. SERV. auct. georg. 1, 446 peior est -s quam paupertas: paupertas enim honesta esse potest, -s etiam turpis est (*inde* ISID. diff. 1, 185 GLOSS.^{L} I Ansil. PA 955. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 8, 365 p. 167, 22; *apud scriptores interdum gradatione -s paupertati opponitur; cf. l. 49 et p. 246, 4. 61*). AVG. beat. vit. 23 nihil aliud esse miseriam quam -em. 29 -s ... verbum est non habendi. 30 paupertas et -s unum atque idem accipi solent. *ibid.* plenitudo ... recte opponi -i. epist. 104, 4 -e ... ubi necessaria naturae desunt. DIFF. ed. Beck p. 54, 2 -s est, si qui opes suas sine ratione egesserunt et alienis coguntur degere (*distinguitur a* paupertate, miseria *sim.*). GLOSS. ἔνδεια. πτωχεία. ἀπορία. στέρησις. GLOSS.^{L} I Ansil. EG 21 indigentia paupertas. *legitur inde a* PLAVT. CAECIL. ENN. TER. RHET. Her. CIC. (*nonnisi rarius*).

I *de statu egendi, i. q. inopia, paupertas, mendicitas*:
A *hominum*: 1 *absolute* (*vel addito gen. subi. inde a* PLAVT.) *de inopia, penuria praesertim opum, pecuniae, divitiarum, interdum alimentorum, ciborum (cf. infra l. 77. p. 246, 16. 36. al.) aliarumque rerum ad victum necessariarum*: PLAVT. Trin. 338 tolerare (*i. sublevare*) eius -em volo (358. 371 AVSON. 419, 77. *aliter p. 246, 35*). 686 -em exsequi. 688 qui meam -em leves. 847 -s quid negoti dat homini misero mali. Pseud. 695 scis laborem, scis -em meam. Asin. 139 te redigam ... ad -is terminos. 163 solitudine ego ted atque ab -e abstuli (*cf. infra l. 34. 52.* LIV. 27, 9, 5). 671 quidvis -s imperat (*cf.* ENN. scaen. 320 quibus [*sc. hariolis*] -s imperat). CAECIL. com. 45 postquam rem paternam amiserant, -e aliquantisper iactati forent. 170 pauper qui educit in -em liberos (*cf. p. 246, 2*). TER. Andr. 275 coactum -e ingenium mutarier (*cf.* CIC. p. red. in sen. 11. Phil. 2, 62 cogebat -s. SALL. hist. frg. 2, 87 *v. p. 246, 59.* 3, 74 *v. p. 247, 1* LIV. 39, 54, 5 LVCAN. 3, 132 MART. 11, 87, 3 *al.*). Phorm. 416 ne quid turpe civis in sese admitteret propter -em (*cf.* RHET. Her. 2, 30, 49 IAVOL. dig. 24, 3, 66, 4 *al.*). 733 quod ut facerem -s me impulit. Ad. 104 haec ... non siit -s facere nos. 303 vis, -s, iniustitia, solitudo, infamia (*sic enumeratur inter alia mala*: PACVV. trag. 52. 301 metus, -s, maeror, senium, exiliumque et senectus. CIC. rep. 3, 34 -e, exilio, vinculis. fin. 4, 72 morbum, -em, dolorem non appello mala, sed ... reiectanea. off. 2, 38. 3, 30 morbus aut -s. SALL. Iug. 14, 23 fugam, exilium, -em. SEN. Thy. 923 comes exilii tristis -s. benef. 6, 30, 1 sordes, servitutem, bellum, -em. dial. 6, 9, 4. 7, 11, 1 epist. 65, 24. 85, 27. 41. 91, 21. APVL. Plat. 2, 10 aegritudinem, -em. EPIST. syn. Sardic. occ. [Hil. coll. antiar. B II 2] 3 fame, siti, nuditate et omni -e necarent. ARNOB. ad Greg. 16 DRAC. laud. dei 2, 438. 3, 598. *cf. l. 68. 70. 81 al.*). RHET. Her. 4, 38, 50 utrum ... avaritiae an -is ⟨causa⟩ accessit ad maleficium? (*cf.* APVL. apol. 77 pari avaritia et -e). CIC. inv. 1, 88 cum dicebas: 'si indigetis pecuniae ...', hoc intellegebam: 'si propter inopiam in -e estis'. Quinct. 49 facile consolatur honestas -em. S. Rosc. 13 cui ... mors patris attulit ... -em. 78 in -e ... versatur. 128 facile -em suam se laturum (parad. 45 istam paupertatem vel potius -em ac mendicitatem tuam numquam obscure tulisti. QVINT. decl. 269 p. 99, 26 *al.*). 144 vitam in -e degere. Verr. II 1, 77 *liberos* in -e atque in solitudine reliquisti (SEN. exc. contr. 6, 3 IVST. 23, 2, 10). II 4, 11 num ... tanta -s, tanta vis presserit, ut *eqs.* II 5, 100 reliquis *remigibus* -e et fame perditis (dom. 116 Sest. 2, 85). Cluent. 36 fuit ... summa -e. leg. agr. 2, 97 ex ... -e in ... abundantiam traducti. Catil. 2, 24 copias, ornamenta, praesidia vestra cum illius latronis inopia atque -e conferre (*cf.* CAES. Gall. 6, 24, 4 LIV. 39, 54, 5. SEN. dial. 9, 8, 4 paupertatem, inopiam, -em). 2, 25 copia cum -e ... confligit. 4, 10 -s ac mendicitas (SEN. dial. 9, 11, 9. *nota*: FIRM. math. 6, 17, 1 -em mendicitatis). Flacc. 6 qua -e ... praeditis *testibus*. p. red. in sen. 11 cum suam rem ... confecisset, -em et luxuriem domestico lenocinio sustentavit (*cf.* Att. 9, 7, 5 libidines, audacias, sumptus, -es tot egentissimorum hominum ... nec rem publicam sustinere; *spectat quodammodo etiam ad II; cf. l. 65 et p. 246, 24*). p. red. ad Quir. 13 -em, avaritiam, libidines suas ... expleri non posse (Phil. 14, 10 ad explendas -es latrocini sui). Sest. 38 -s, ... aeris alieni magnitudo (*cf.* Phil. 2, 36 *et l. 69. p. 246, 17*). prov. 43 consulum scelus, cupiditas, -s, audacia. Phil. 2, 24 flagitiis, -e, infamia concidisses (*cf.* SALL. Catil. 14, 3). 2, 50 id ... -is, aeris alieni ... perfugium esse (*audacter fere i. q. tui egestate laborantis; cf. p. 247, 47*). Att. 1, 16, 2 -s iudicum ... et turpitudo. ad Q. fr. 2, 10, 5 iocum ... de sua -e. Q. CIC. pet. 9 natus in patris -e (*cf.* QVINT. decl. 269 p. 99, 26). PVBLIL. P 11 perdendi finem nemo nisi -s facit. SALL. Catil. 20, 8 divitiae apud illos sunt ..., nobis reliquere ... -em. 20, 14. 21, 4 admonebat alium -is, alium cupiditatis suae. 28, 4. 37, 3 -s facile habetur sine damno (*cf.* 52, 22 habemus ... publice -em, privatim opulentiam). or. Phil. 15. epist. Pomp. 6 -em et famem (OCTAVIA 833 SEN. dial. 9, 11, 9 CYPR. eleem. 17 p. 386, 20 AVG. in psalm. 30, 5. DRAC. laud. dei 3, 652 famem, quam maior traxit -s. *cf. l. 54. p. 246, 36. 247, 4*). VERG. georg. 1, 146 duris urgens in rebus -s (*cf.* CLAVD. 18, 227). LIV. 6, 11, 8 -em ... atque ignominiam (SEN. benef. 2, 9, 2 VVLG. prov. 13, 18). 25, 1, 8 plebs ... -e et metu in urbem compulsa. RVT. LVP. 1, 10. 2, 15 nihil parcere -is est initium. SEN. contr. 1, 1 (thema) in -em incidit. 2, 1, 1 ex summis opibus ad -em devolutos (*cf.* PAVL. dig. 48, 20, 7 pr. SCHOL. Cic. Bob. p. 91, 27 St.). SEN. benef. 2, 17, 2 pecuniam sub gloria -is adquirere. dial. 1, 3, 2 in -em deduci (VLP. dig. 25, 3, 5, 17. 26, 5, 12, 2). 11, 10, 10 cui centiens sestertium -s fuit. epist. 17, 6 non est quod nos paupertas a philosophia revocet, ne -s quidem (*cf. l. 32. p. 245, 49. 58.* FIRM. math. 6, 31, 13 -em et onus miserae paupertatis. err. 18, 6 CLAVD. DON. Aen. 5, 690 p. 503, 17. *nota*: DRAC. laud. dei 2, 736 paupertate ... opulentos turpis -s vestiat). 81, 27 suscipienda -s. *al.* PS. SEN. mon. 3 quae est maxima -s? avaritia. LVCAN. 1, 173 quod suasisset -s vile nefas (*cf.* CLAVD. 20, 180). MART. 3, 10, 3 luxuriam premeret cum crastina semper -s (*cf.* AVSON. Mos. 52 laetaque iacturis ubi luxuriatur -s). QVINT. decl. 276 p. 129, 1 mortem potiorem quam -em. 360 p. 393, 5 ad -em perductum virum (VLP. dig. 27, 2, 3, 6 PAVL. sent. 3, 4^{a}, 7 [*in formula*]. SPART. Hadr. 15, 3 CLAVD. DON. Aen. 7, 115. *cf. l. 2*). TAC. hist. 1, 46 -e ac licentia corrupti. 1, 66 accensis -e longa cupidinibus. 4, 60 obsessos hinc fides, inde -s (*i. inopia alimentorum*) ... distrahebant. ann. 3, 40 ob -em (*cf. ibid.* ob magnitudinem aeris alieni). 14, 14 -e venales. *al.* SVET. Claud. 16, 3 quibuscumque ... -em obiceret ... opulentos se probantibus. FLOR. epit. 3, 12, 12 opulentia paritura mox -em. CALP. decl. 18 p. 17, 19. FRONTO p. 143, 8 N. electio divitiarum atque -is. TRYPH. dig. 16, 3, 31 pr. -e laborare debet (VLP. dig. 5, 1, 18, 1 COD. Theod. 11, 27, 2 [*a. 322*]). VLP. dig. 47, 10, 35 ob infamiam suam et -em (*cf. p. 245, 34. 68*). PAVL. dig. 36, 1, 76 (74), 1 -em eius praetendebant. APVL. Plat. 2, 21 -em (*i. sensum paupertatis*) ... non absentia (*Vulc.*, abstinentia *codd.*) pecuniae, sed praesentia immoderatarum cupidinum gignit (*pertinet quodammodo ad II*). TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 10 ambitionis repudiatio in -e. ITALA psalm. 30, 11 (cod. Veron. *al.*) infirmatus est in -e (πτωχείᾳ. VVLG. paupertate) vigor meus. EDICT. imp. Diocl. I 10 quos ad sensum miserrimae condicionis -is extrema traxerunt. CYPR. eleem. 15 p. 384, 24 inter ipsas pressuras et angustias -is (FIRM. math. 4, 17, 9. *al.* CLAVD. DON. Aen. 5, 690 *coni.* paupertatis). 23 p. 392, 24 in labore atque in -e. FIRM. math. 4, 14, 15 -is squalore. 6, 15, 11 incommoda. QVEROL. p. 41, 23 quicquid erat calamitatis -isque. AMM. 27, 7, 8 -e obstrictum. HIER. tract. in Luc. p. 385, 21 -s bene tolerata facit martyrium. VVLG. lev. 26, 16 visitabo vos velociter in -e (*cf.* deut. 28, 22). Iob 30, 3 -e et fame steriles. 41, 13 faciem eius praecedit -s. prov. 3, 33 -s a domino in domo impii. 6, 11 veniet tibi quasi viator -s et -s longe fugiet (*cf.* 24, 34). 10, 15 pavor pauperum -s eorum. *al.* CLAVD. 26, 94 assuetum spoliis affligit -s. rapt. Pros. 3, 31 ut ... ingeniosa vias paulatim exploret -s utque artes pariat sollertia, nutriat usus. AVG. serm. 48, 6, 8 -s angit, premit difficultas. *al.* COD. Theod. 9, 42, 5 (*a. 362*) si per -em abiecti sunt. 9, 42, 8 (*a. 380*) non solum deportatione, sed -e (*i. confiscatione*) puniri. 9, 14, 2 (*a. 397*) perpetua -e sordentibus. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 951^{B} -is occasione (διὰ πενίαν). SALV. eccl. 3, 46 erant in abundantia, sed ille in -e (*cf. l. 50 et* AVG. serm. 11, 2). 3, 49 pauper ... emit aeternas divitias -e. DRAC. Romul. 5, 174. *al.* *apud Christianos tropice de inopia rerum spiritalium*: PS. HIL. libell. 9 nec in isto saeculo nec in futuro sentiat -em. AVG. vera relig. 21, 41 facta est abundantia laboriosa et ... copiosa -s. conf. 13, 8, 9 omnis mihi copia, quae deus meus non est, -s est. VITAE patr. 5, 16, 18 panem cum -e (*gr. Nau, Rev. de l'Or. chr. 1912 p. 295 n. 340* μετὰ ἐνδείας) comedo. *al.* *nota*: CARM. epigr. 493, 11 sic pressit -s (*'datorum paucitas annorum' interpretatur Buecheler; sed fortasse ad II pertinet*).

2 *c. genet. rerum deficientium, i. q. inopia, absentia, defectus, penuria*: SALL. Catil. 58, 6 frumenti atque aliarum rerum -s prohibet (TAC. hist. 3, 8). Iug. 44, 4 pabuli -s (TAC. ann. 4, 49). hist. frg. 2, 87 -e aquae coacta deditio est. SEN. dial. 10, 18, 5 alimentorum -s. epist. 48, 12 temporis. 58, 1 quanta verborum nobis paupertas, immo -s sit. TAC. hist. 3, 8 stipendii. 4, 35 copiarum. ann. 1, 68 ciborum (6, 23). 12, 43 frugum ... -s et orta ex eo fames in prodigium accipiebatur (PS. RVFIN. in Os. 4, 3 *syn.* defectus et inopia). SVET. Vit. 7, 2 rei familiaris (FLOR. epit. 4, 1, 1). APVL. Plat. 2, 11 si -em rerum victui necessariarum copiis praeferas, ineptire videaris. AVR. VICT. Caes. 4, 3 annonae -s composita. CLAVD. DON. Aen. 6, 280 victūs (COD. Theod. 11, 27, 2 [*a. 322*] atque alimoniae inopia). AMBROSIAST. in II Cor. 8, 4 boni operis. PS. RVFIN. in Am. 8, 11 doctrinae. SALV. eccl. 4, 23 Christus rerum omnium -e conficitur et a te ... copiae congregantur? VITAE patr. 5, 1, 20 (= 7, 21, 3) victualium (5, 13, 15). CASSIOD. hist. 3, 2 p. 943^{D} pecuniarum. *hominum*: SEN. dial. 9, 7, 6 in tanta bonorum -e.

3 *genus -is adi. indicatur*: PLAVT. Vid. 32 laboriosa ... vita est rustica. :: urbana -s edepol aliquanto magis. CIC. Cluent. 101 -s domestica, quaestus forensis. PANEG. 12 (2), 25, 7 coactae publica -e divitiae. AVSON. 71, 3 quam (*sc. vitiosam libidinem*) Lemnia suasit -s *Philocteti*.

B *rerum*: 1 *temporum, quibus homines inopia rerum necessariarum laborant* (*spectat quodammodo etiam ad A*): CIC. dom. 126 cuius impudicitiam pueritiae, libidines adulescentiae, dedecus et -em reliquae vitae ... vidimus. IVV. 15, 96 longae dira obsidionis -s (*sc. alimentorum*). FIRM. err. 13, 1 septem annorum ... servatis fructibus alterius septennii -em ... mitigavit.

2 *locorum, fere i. q. sterilitas*: SALL. hist. frg. 3, 74 loco-

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum -e rapto vivere coacti. LIV. 38, 14, 9 urbiumque ... -em querentis. CLAVD. DON. Aen. 2, 25 insulae. *cf.* AMM. 17, 3, 3 ad ultimam -em provincias contrusisse. HIER. epist. 21, 10, 2 omnis locus ... famis, penuriae, -is est.

3 *tropice, i. q. angustia, exiguitas, inanitas, vilitas*: CIC. Pis. 24 *maiestatem consulis* non capiunt angustiae pectoris tui, non recipit ... -s animi (*cf.* AVG. doctr. christ. 3, 10, 16 cum exinaniverint animum et ad quandam -em perduxerint *flagitia*). LVCR. 1, 139 difficile inlustrare ... propter -em linguae. 1, 832 patrii sermonis -s (3, 260. PLIN. epist. 4, 18, 1 inopia ac potius ... -e p. s.). 5, 1211 rationis -s. AETNA 370 non est divinis tam sordida rebus -s nec parvas mendicat opes. APVL. Plat. 2, 5 quod careant redundantia et -e *medietates*. VVLG. prov. 10, 21 in cordis -e (ἐνδείᾳ) morientur. AVG. conf. 12, 1, 1 in sermone copiosa est -s humanae intellegentiae. RVRIC. epist. 1, 4 p. 357, 13 -em epistulae meae eloquentiae tuae ubertate ditasti.

4 *genetivo indicatur, quid desit*: LVCR. 3, 1011 Cerberus et furiae ... et lucis -s (*sc. in Tartaro; cf. p. 240, 60*). CASSIOD. in psalm. 87, 15 ecclesia, quae in -e mundi (*i. rerum terrestrium*) ... fatigatur.

epitheta ad A et B (*alia v. p. 246, 73. cf. infra l. 56 sqq.*): CIC. S. Rosc. 24 fili ... -s indignissima. Cluent. 36 summa (leg. agr. 2, 97 SEN. contr. 10 praef. 4 VLP. dig. 25, 3, 5, 17 VVLG. eccles. 5, 13). LVCR. 3, 65 acris. AETNA 370 sordida (*v. supra l. 11*). SEN. Thy. 303 tristis (923 *v. p. 245, 39*). OCTAVIA 833 turpis (FIRM. err. 18, 6 OROS. hist. 2, 4, 8 DRAC. laud. dei 2, 736 *cf. l. 56. 59*). SEN. dial. 12, 4, 2 laboriosa (*cf. p. 246, 73*). VAL. FL. 4, 459 crudelis. IVV. 15, 96 dira. FIRM. math. 4, 14, 3 miserae -is calamitate (6, 15, 11. *cf.* COD. Theod. 11, 27, 2 [*a. 322*] in -e miserabili). AMM. 22, 4, 3 infima. SCHOL. Cic. Bob. p. 101, 2 St. ob -em nimiam. CLAVD. carm. min. 22, 24 feralis. AVG. civ. 15, 4 p. 63, 21 D. infelici -e certantes (*cf. infra l. 57*). COD. Theod. 9, 42, 12 (*a. 393*) in extrema positi -e (*cf. supra l. 2*).

II *de* ***affectu*** *indigendi, i. q.* ***indigentia****, necessitas vel cupiditas habendi res necessarias*: **A** *c.-genet.*: VERG. georg. 3, 319 quo minor est illis (*sc. capris*) curae mortalis -s (SERV. *ad l. interpretatur* necessitas). APVL. apol. 20 pauper ... eris appetendi -e, dives non egendi satietate. AVG. civ. 13, 22 p. 587, 19 D. non ... potestas, sed -s edendi ac bibendi ... auferetur.

B *absolute* (*cf. p. 245, 64. 246, 26. 55*): AVG. serm. 50, 4, 6 tanto ... magis quisque ardebit -e, quanto magis eas (*sc. divitias*) diligens maiores habuerit. 242, 2, 2 (= serm. ed. Mai 153, 2) quod manducavit Iesus, potestatis fuit, non -is (*syn.* necessitatis. *sim.* 268, 4 in euang. Ioh. 64, 1). in psalm. 122, 12 ad hoc accesserunt divitiae, ut -s cresceret. epist. 104, 4 -em ... devitandam, quae ... *rebus terrenis* inhiando ... neque copia neque inopia minuitur (*ultima sunt sumpta ex Sall. Catil. 11, 3, ubi extat* avaritia).

III ***metonymice****, fere i. q. egenus, pauper*: CIC. S. Rosc. 86 suspicionem potius ad praedam adiungerent quam ad -em (*notionem propriam audacius adhibitam agnoscere licet; cf. p. 245, 70. 246, 11*). LVCAN. 3, 152 non sibi, sed domino gravis est, quae servit, -s (*cf.* ADNOT. *ad l.* cum hi, qui serviunt, inopes sunt). DRAC. laud. dei 2, 774 caelis extorsit -s, quod voluit. 3, 57 divitis exstincti tormenta exspectat -s.

IV ***personate*** (*addi possint loci, quibus -s agere aliquid dicatur, ex. gr. p. 245, 47. 246, 7. 9. 38*): VERG. Aen. 6, 276 Metus et malesuada Fames ac turpis -s. SIL. 13, 585 sceleri proclivis -s. LACT. Phoen. 19 -s obsita pannis. CLAVD. 3, 36 quem (*sc. Luxum*) ... infelix humili gressu comitatur -s (*cf. p. 245, 39*). DRAC. Romul. 5, 88 turpis -s obsedit ieiuna fores.

syn. ad I: inopia (*v. l. 10. p. 245, 57. 246, 64*). mendicitas (*v. p. 245, 59*). paupertas (*v. p. 246, 4. at cf. p. 245, 5*). *ad II*: necessitas (*v. supra l. 42*).

opp. ad I: abundantia (*v. p. 245, 55. 246, 46. 50 al.*). copia (*v. p. 245, 56. 58. 246, 51. 65. 70*). divitiae (*v. p. 245, 73. 246, 20. 47. 76*). luxuries (*v. p. 245, 61. 246, 10*). opes (*v. p. 245, 84*). opulentia (*v. p. 245, 76. 246, 19*). plenitudo (*v. p. 245, 8*). redundantia (*v. l. 12*). ubertas (*v. l. 16*). *ad II*: potestas (*v. l. 42*). satietas (*v. l. 37*).

deriv.: egestosus. *cf.* egenus.

ēgestio, -ōnis *f.* *ab* egerere. GLOSS. *v. p. 248, 10.*

i. q. actio egerendi: **A** ***proprie***: **1** *generatim de amotione rerum*: *de remotione rerum solidarum*: SVET. Nero 38, 3 pollicitus cadaverum et ruderum gratuitam -em nemini ad reliquias rerum suarum adire permisit. CHALC. comm. 299 quod ex -e *omnium corporum* vacuatum est (*cf. ibid.* detractis omnibus singillatim corporibus). *de effossione terrae*: PAVL. NOL. epist. 31, 5 alta -e reseratis terrae sinibus. *de emissione aquarum, fluviorum in mare*: IVL. HON. cosmogr. A 7. 33. 45 oceani meridiani fluminum ortus et -o (*at 20* ortus et occasus). *cf.* CASSIOD. hist. 7, 16 p. 1082[B] *aquam* cuniculorum -bus tradiderunt. *addi potest*: MART. CAP. 2, 170 *Luna* licet cornigera et aspera crederetur, -bus (*cod. Bern.*, aggest- *cett.*) opportuna tamen (*de evaporatione roris*).

2 *speciatim de eruptione, emanatione rerum ex corporibus animantium* (*praesertim apud medicos*): VINDIC. med. 4 post -em aquatum atque frigidum fiat *semen* (*cf. 6 et p. 248, 4*). 37 fellis -em atque exuberationem. THEOD. PRISC eup. faen. 13 cheriones plures cavernas -is (di- *br*) habent. gyn. 3 ut *mamillae* sub una -e possint penitus percurari. 30 ex -bus *matricis*. CASSIAN. conl. 22, 2 ut ... expergefacti reperiamus nos humorum naturalium (*i. seminis*) -e respersos (*cf.* 22, 3, 2 fluxus istius -e. 22, 6, 5 immundas -es). CAEL. AVR. chron. 2, 7, 97 multorum ... liquidorum -o. 4, 2, 15 cholerae rubeae -e. *de rebus egestis* (*cf. l. 37*): CASS. FEL. 29 p. 50, 8 -es sive pituitas oculorum, quas Graeci lemas vocant, ... detrahere.

praecipue rerum ex ventre exeuntium (de evomitione et alvi purgatione): *absolute* (GLOSS.[L] V Abba EG 4 curatio digestio purgatio): SVET. Claud. 44, 3 ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere -is subveniretur. CHALC. comm. 192 adversus detrimenta -is ... vicem reparat *natura* ex ... cibatu (*cf.* 206 ne consumantur *corpora* damnis -is). 203 ob ... -is et exsaturationis vices. 206 effluente *immenso gurgite* iuxta necessitatem -is. RVFIN. hist. 8, 12, 6 loca pudenda, quibus naturalis -o procurari solet (*cf.* AVG. serm. 243, 7, 6 illa *membra*, quae pudenda appellantur, vel ad -em vel ad generationem). MACR. Sat. 7, 4, 18 officio quartae virtutis, cui ἀποκριτική nomen est, procuratur -o. 7, 6, 18 vias praebeat humori in -is exitum confluenti. THEOD. PRISC. log. 101 veluti desiderio -um (di- *b*) suavium. MART. CAP. 2, 135 ni haec ... quibus plenum pectus geris, coactissima -e evomueris forasque diffuderis. CAEL. AVR. chron. 4, 6, 87 ultimo -is tempore. 4, 7, 105 ob -em faciendam. 4, 8, 113 libro de -bus scripto. 5, 4, 61 -o *urinae* fit cum dolore intolerabili per singulos mictus. CASSIOD. hist. 6, 32 p. 1052[C] os ... organum ... -is est factum. *additur gen. obi.* (*rerum e ventre egestarum*): AVG. op. imperf. c. Iul. 4, 37 -es reliquiarum ex alimentis. HIPPOCR. progn. 15 ad stercorum -es (πρὸς τὴν τῆς κοιλίης ἐκκόπρωσιν. *cf.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 19. 4, 8, 116 stercorum vel urinae ... -o). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 104 humorum vomitus vel per ventrem -o. 5, 8, 87 -e corpusculorum, quae ἑφελκίδας Graeci vocaverunt. *nota*: CAEL. AVR. chron. 4, 8, 112 de exclusione ... sive -e lumbricorum. *subi.* (*sc. ventris, accedit ad notionem evacuationis*): CAEL. AVR. chron. 1, 6, 184 vomitus immodicus aut -o ventris. 4, 7, 92 ventris abstinentia aut cum dolore -o. CASS. FEL. 34 p. 74, 1 ventris -em ... clystere provocabis.

metonymice de rebus e ventre egestis, i. q. excrementum: CASSIAN. conl. 7, 27 ut humanas -es ori suo ... ingereret (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269[D] edebat frequenter -em sui corporis ac bibebat, *gr. p. 47* κόπρον ... οὖρον). CAEL. AVR. acut. 2, 14, 94 ventris -o coagulatur (*cf.* chron. 3, 5, 68. 4, 6, 84. 5, 10, 108 CASS. FEL. 21 p. 34, 1. 49 p. 128, 11 GREG. M. moral. 31, 54). chron. 1, 4, 113 -um naturalium moderato exitu. 5, 10, 108 in -bus urinae sedimina purulenta.

B ***translate*** *i. q. effusio opum*: PLIN. epist. 8, 6, 7 Pallantis facultates adiuvare publicarum opum -e.

ēgestīvus, -a, -um. *ab* egerere, egestus. *i. q. egerens*: PS. SORAN. quaest. med. 235 ani partium inferiora -a.

egest(u)ōsus, -a, -um. [*ab* egestas. *W.*] *forma* egestosus *tradi videtur, quantum e notis editionum concludi potest, in libris* PS. CYPR. AVG.; egestuosus *in codd.* SCHOL. Pers. RVFIN. SALV.; *alibi scriptura variat.* *comp.*: *v. l. 73.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 424, 9 B. egens. -us. nudus. inops. pauper. GLOSS. ἐνδεής. GLOSS.[L] III Abstr. EG 6 miseriis pressus. NOT. Tir. 40, 47.

i. q. egestatis, paupertatis plenus, inops, pauperculus, angustus: **1** *de rebus*: PS. CYPR. singul. cler. 26 p. 203, 13 -am habuit mansionem. SCHOL. Pers. 3, 111 catino algente ... misero, -o. NECTAR. Aug. epist. 103, 3 -a vita aeternam pariat calamitatem (*cf.* AVG. epist. 104, 2. 3. 4 luxuriosam vitam time ... non -am). VAL. CEM. hom. 19, 4 -a paupertas. ARNOB. ad Greg. 18 p. 405, 14 -a calamitas. SALV. gub. 1, 11 -a ac mendicante re publica.

2 *de hominibus*: PS. AVR. VICT. epit. 12, 4 natos parentibus -is. AMBROSIAST. in I Thess. 5, 12 sq. Salomon nec nimis divitem se petit fieri nec -um. SALV. gub. 2, 23. 4, 74 homini misero et -o (7, 6 quis ferre possit in homine -o esse lasciviam). 5, 35 humiles et -os. 5, 38 tributarii pauperes et -i. eccl. 3, 90 non utique *diviti*, sed inopi, sed -o. 4, 22 omnis ... -us pro se tantum ... eget, ... Christus ... in omnium pauperum universitate mendicet. 4, 34 melius ... pauper fueras et -a quam dives. VITAE patr. 5, 15, 1 quidam -i sunt (*gr. Cot. p. 341* πένονται), alii autem facultatibus ditantur. *translate*: RVFIN. Basil. hom. 3, 6 cum tibi desit misericordia, quid te -ius? quid te mendicius?

ēgestus, -ūs *m.* [*ab* egero. *W.*] *i. q. actus egerendi*: STAT. silv. 4, 3, 42 alto -u penitus cavare terras. *de alvi purgatione*: SEN. nat. 3, 30, 4 corpora nostra ad -um venter exhaurit. *cf.* GREG. TVR. Franc. 2, 23 *Ario* in secessum fuerint interna deposita per partis inferioris -um. [ITIN. Alex. 38 p. 20, 17 '*loco corrupto praeter alia latere videtur* -u intestini caloris (*trad.* vacuate gestu intestinu c.)'. *Heraeus.*] *Rubenbauer.*

eggon *nomen herbae pastinacae.* PS. APVL. herb. 81, 8 H.-S. *pastinaca silvatica* a Graecis dicitur stafilin agrian, alii †giger, alii eggon (engon *Ca*). GLOSS. III 561, 15 egon i. pastinaca agrestis.

egia *v.* hygia.

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēgigno, -genuī, -ere. *ab* ex *et* gignere. *i. q. gignendo foras dare*: LVCR. 2, 703 vulgo fieri portenta videres, semiferas hominum species existere et altos interdum ramos -i corpore vivo. [VARRO ling. 5, 60 quibus iuncti caelum et terra omnia exgenuerunt (ex ⟨se⟩ genuerunt *Laetus, Goetz-Schöll*).]

[**egero** (*i.* ἔγειρον) graece surge GLOSS. Werth. Gallée 339. egiro graece leva *ibid.*]

egittus, -ī *m. i.* aegithus (αἴγιθος) *avis*: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 20 (*nomina volucrum*) trocibus (*i. trochilus*). lagopus. -us. caprimulgo. attagen *eqs.* *v. vol. I 949, 50 sqq.*

eglecopala. [*vocabulum gallicum. W.*] *nomen margae*: PLIN. nat. 17, 46 columbinam (*sc. margam*) Galliae suo nomine -am (gleco- *d*) appellant.

eglidriae *v.* eglutrum. **eglipsis** *v.* eclipsis.

egloga *v.* ecloga.

ēgloriosus superbus GLOSS. II 578, 12. *cf.* ingloriosus.

ἀλαζὼν iactatus **ēglorius** adrogans GLOSS. II 224, 35. *cf.* inglorius.

[**eglūtrum** *ab* ἔκλουτρον. *coniecit Schmitz, Beiträge z. lat. Sprach- u. Litt.-Kunde ad* NOT. Tir. 101, 62, *ubi inter nom. vasorum* aeglitrae *sim. trad. et* 102, 6 *trad.* eglidriae (*inter res ad illuminandum aptas, ut vid.*). *ex Not. Tir. hausisse Scaligerum* GLOSS. I 246 *monet Heraeus.* *v.* eclutrum *p. 49, 17.*] *K.-M.*

[**1. ego,** egi. *verb. fictic.* (*ex perf.* ēgī *fort. per retrogradam q. v. derivat. formatum*). VIRG. gramm. epist. 1 p. 115, 5 H. si verbum sit ego, prima syllaba producetur, ut ego, quod est vivo. *ibid. l.* 11 ego ... sic declinatur ego egis, et praeterito tempore egi breviatum: sed syllabam novissimam extenderis, omni errore carebis.]

2. ˣegŏ, meī *eqs. pron. personale.* [*i. q. gr.* ἐγώ, *cf. c. ind.* ahám, *bactr.* azəm, *goth.* ik, *lituan.* eš aš, *slavon.* (j)azŭ, *armen.* es. *umbr.* mehe '*mihi*'. *ind.* mā mām *acc.*, mahyam '*mihi*', *armen.* inj '*mihi*', *gr.* ἐμέ με ἐμοί μοι, *alban.* mua '*me*', *hibern.* me-sse, -me '*me, ego*', *goth.* mik '*me*', *lituan.* mi '*mihi, me*', *slavon.* mę '*me*', mi '*mihi*'; *ind.* naḥ '*nos*' *acc. gen. dat.*, asmān '*nos*' *acc.*, *gr. lesb.* ἄμμε, *att.* ἡμέας, *alban.* na '*nos*' *nom.*, ne *gen. dat. acc.*, *hibern.* ni '*nos*', *gen.* arn, *got.* uns *acc.*, *vet. boruss.* nouson *gen.*, *slavon.* nasŭ *gen.* *W.*]

generalia quaedam ex doctrina gramm. vet. collecta: DON. gramm. IV 357, 16 ego pronomen finitum generis omnis numeri singularis figurae simplicis personae primae casus nominativi (*cf.* CHAR. gramm. p. 200, 13 B. *qualitas pronominum* finita est quae notat certam personam, ut ego tu ille. p. 200, 17 B. commune *genus* ut ego. *et al.*). *de declinatione*: CHAR. gramm. p. 162, 24 B. ego pronomen ita declinandum dedit, ego mei mihi vel mi me o ego ab hoc me. DIOM. gramm. I 329, 34. PRISC. gramm. II 578, 9 primae ... personae pronomen et secundae et tertiae cum non discernunt genera inaequalem habent ... casuum declinationem ... ut 'ego' 'mei' vel 'mis' 'mihi' 'me' 'a me', 'nos' 'nostrum' vel 'nostri' 'nobis' 'nos' 'a nobis'. *et al.* ego *vocativo casu carere docent* CHAR. gramm. p. 201, 1 B. DIOM. gramm. I 329, 35 EXC. Bob. gramm. I 557, 18 DON. gramm. IV 381, 1. *et al.* *graecas formas affert* PRISC. gramm. III 2, 25 *sqq.* *de ineptia barbarorum, qui* ego *aut indecl. esse contendebant aut nom.* mius *fingebant, v.* VIRG. gramm. suppl. p. 194, 26 *sqq.* *inter vocabula anomala enumeratur ap.* PRISC. gramm. II 418, 8. *de pronuntiatione*: NIGID. Gell. 10, 4, 4 cum dicimus 'nos', neque profuso intentoque flatu vocis neque proiectis labris pronuntiamus, sed et spiritum et labeas quasi intra nosmet ipsos coercemus. hoc idem fit et in eo, quod dicimus 'tu', 'ego' et 'tibi' et 'mihi'. *de componendi cum* -met *ratione*: PRISC. gramm. II 591, 1 '*met*' primae ... personae omnibus adiungitur casibus: 'egomet, meimet, mihimet, memet' ... nec non pluralis numeri casibus additur 'met' aliis absque genetivo: 'nosmet, nobismet'. *ibid. l.* 24 sciendum tamen, quod 'met' et 'te' adduntur supra dictis pronominibus vel discretionis causa plerumque vel significantiae, ut Terentius in Adelphis (*628*) 'egomet rapui', intellegimus enim 'ego et non alius'. *inter pron. compos.*: EXC. Bob. gramm. I 557, 11 GRAMM. suppl. 139, 15. 204, 37. *al.* ipsa egomet (*Verg. Aen. 5, 650*) *pro* 'ipsa ego' *vituperat* CHAR. gramm. p. 355, 15 B. (*cf.* p. 357, 18). *de compositione cum* -pte *v. p. 255, 17. 257, 2.*

de notione: *sing.*: *nom.*: GLOSS.[L] II Abav. EG 6 ego quidem: equidem. Philox. EG 8 ego ἐγώ. 12 egomet ἔγωγε (III Abstr. EG 12 ego ipsa). III Abstr. EG 5 egone: ego ergo. GLOSS. ego autem ἐγὼ δέ. ego certe ἐγὼ γοῦν. egomet ἐγὼ αὐτός, ἐγὼ αὐτή. egomet ipse ἐγὼ αὐτός. *al.* *gen.*: GLOSS. mei μοῦ. *dat.*: GLOSS.[L] II Abav. MI 4 mihimet: mihi ipsi. Philox. MI 5 mihi ἐμοί. *acc., abl.*: GLOSS.[L] III Abol. ME 5 memet: me ipsum. 50 meque: et me. II Philox. ME 4 mecum μετ' ἐμοῦ, συν ἐμοί. III Abstr. ME 13 mene: me ergo. GLOSS. memet ἐμαυτόν, ἐμέ, memet ipsum. per me δι' ἐμαυτοῦ, δι' ἐμέ. *al.* *plur.*: *nom. acc.*: GLOSS.[L] II Abav. NO 17 nosmet ipsi: nos vero ipsi. Philox. NO 19 nosmet ἡμεῖς αὐτοί. GLOSS. nos ἡμεῖς, ἡμᾶς. nosmet ἡμᾶς αὐτούς. *al.* *dat., abl.*: GLOSS.[L] II Philox. NO 1 nobis ἡμῖν, σὺν ἡμῖν. GLOSS. nobiscum μεθ' ἡμῶν. nis: nobis (*cf. p. 257, 71*). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] νόβις. ἡμῖν. NOT. Tir. 2, 68. *passim, v. ind.* [*var. lect., dub. et falso tradita propter multitudinem exemplorum afferri non possunt; exempla Plautina v. Lodge, Lex. Plaut.*] [*wal.* eu, *it.* io, *francog.* je, *hisp.* yo. mihi: *hisp.* mi. me: *it.* me, *francog.* moi. nos: *it.* noi, *francog.* nous. *M.-L.*].

de afferendorum exemplorum ratione haec praenotanda duco:
1. excepto cap. I° (cf. etiam p. 258, 17 sqq.) obliquos casus omnino exclusi cum ad ambitum rei tractandae qua fieri posset restringendum tum eo quod casus obl. non tam usum vel significationem pronominis q. e. ego *tangere puto quam ipsam syntaxin (ea sc. vocabula, e quibus singula quaeque casuum genera pendeant).*
2. moneo me praeter cap. 1[um] locos usque ad CIC. *fere dedisse eosque fusius, sed ex auctoribus postciceronianis ea tantum citasse, quae gravioris momenti esse visa sunt.*

materiam sic digerendam esse existimavi:

CONSPECTVS MATERIAE

CAPVT PRIMVM: ***de scriptura, formis, prosodia sim.:***

pars prior: *de singulari: p. 251, 67.*

I *nom.* **egŏ:**
A *de scriptura et formis: p. 251, 68.*
B *de prosodia: p. 251, 83.*
1 egŏ: **a** *ap. poetas scaenicos: p. 252, 7.* **b** *ap. poetas non scaenicos:* *α in hexametris: p. 252, 25.* *β in lyricis: p. 252, 32.*
2 egō: **a** *in arsi: p. 252, 38.* *α in fine versus vel coli: p. 252, 40.* *β non in fine versus vel coli: p. 252, 44.* **b** *in thesi: p. 253, 13.* **c** *cum hiatu, correpta* o *littera: p. 253, 19.*
3 ego *in synalipha: p. 253, 34.*
4 egŏ *in compositis:* **a** egomet: *p. 253, 42.* **b** egon(e): *p. 253, 50.* **c** egoquidem: *p. 253, 66.*
5 ego *cum accentu pronuntiandum: p. 253, 71.*

II *gen.* **meī:** A *de formis: p. 253, 83.* B *de prosodia: p. 254, 25.*

III *dat.* **mihĭ:**
A *de scriptura: p. 254, 35.*
B *de formis:*
1 mī: *p. 254, 48.* 2 ?me: *p. 255, 8.* 3 mihipte: *p. 255, 17.*
C *de prosodia: p. 255, 19.*
1 mihĭ *ap. poetas scaenicos:* **a** *ante consonantem: p. 255, 30.* **b** *ante vocalem in hiatu: p. 255, 63.*
2 mihĭ *ap. poetas non scaenicos: p. 255, 77.*
3 mihĭ *in compositis et coniunctum cum* es *vel* est:
a mihimet: *p. 256, 10.* **b** mihin(e): *p. 256, 11.*
c mihique: *p. 256, 15.* **d** mihi quidem: *p. 256, 21.*
e mihi *c.* es *vel* est: *p. 256, 28.*
4 mihi *in synalipha: p. 256, 40.*

IV *acc., abl.* **mēd, mē:**
A mēd: *p. 256, 54.*
B mē: 1 *de formis: p. 256, 73.* 2 *de prosodia: p. 257, 17.*

pars posterior: *de plurali: p. 257, 31.*

I *nom., acc.* **nōs:** *p. 257, 32.* II *gen.* **nostrum** (nostrōrum, -ārum), **nostrī:** *p. 257, 39.* III *dat., abl.* **nōbīs:** *p. 257, 68.*

CAPVT ALTERVM: *de usu:*

I **ego (nos)** ***ponitur ex ipsa sententiae ratione:***
A ***expressis verbis*** *ab altera persona* ***distinguitur:***
1 *additur altera persona:* **a** *verbo pluraliter posito: p. 258, 74.* **b** *verbo num. sing. semel collocato: p. 259, 3.* **c** *verbo aut ipso aut per syn. repetito: p. 259, 12.*
2 *comparatur cum altera persona:* **a** ego *in posteriore membro: p. 259, 19.* **b** ego *in priore membro: p. 259, 41.*
3 *opponitur altera persona:* **a** *per meram oppositionem:* *α in universum: p. 259, 51.* *β speciatim de auctore, scriptore sim. certam sententiam alterius opinioni opponente: p. 260, 79.* **b** *oppositionis vi minus significanter expressa: p. 261, 17.*
B ***non expresse distinguitur*** *ab altera persona, ponitur tamen sic, ut vim quandam sententiarum nexu vel quaeri vel effici appareat:*
1 *generalia quaedam: p. 261, 40.*
2 *notabiliora:* **a** *in responsis: p. 262, 3.* **b** *in interrogationibus: p. 262, 16.* **c** *post praemissas sententias quasi universaliter prolatas: p. 262, 39.*
C *absolute ponitur: p. 262, 54.*

II **ego (nos)** ***sententiae ratione non postulante ponitur:*** *p. 262, 60.*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CAPVT TERTIVM: *de collocatione et iuncturis:*

I ego *ponitur aut primo ineuntis sententiae loco aut inter ea vocabula, quibus ipsis enuntiatum inchoatur: p. 263, 31.*

A *iuncturae notabiliores:*

1 *cum particulis, quae primarias sententias conectunt:* **a** *adversativis: p. 263, 53.* **b** *causalibus: p. 264, 50.* **c** *conclusivis: p. 264, 80.* **d** *copulativis: p. 265, 6.* **e** *correctivis: p. 265, 66.* **f** *disiunctivis: p. 265, 79.*

2 *cum coniunctionibus, quae enuntiata secundaria inducunt: p. 266, 4.*

3 *cum pron. relativis: p. 267, 51.*

4 *cum particulis comparativis: p. 268, 33.*

5 *cum interrogativis (vel partic. vel pron.): p. 268, 53.*

6 *cum asseverativis particulis: p. 269, 51.*

7 *cum confirmativis particulis: p. 270, 37.*

8 *cum adverbiis:* **a** *negativis: p. 270, 83.* **b** *variis: p. 271, 36.*

9 *cum interiectionibus: p. 272, 55.*

B ego *occurrit in variis iisque fortuitis potius structuris:*

1 *cum pronom.:* **a** *demonstrativis: p. 272, 71.* **b** *personalibus: p. 273, 30.*

2 *cum verbis:* **a** *finitis: p. 273, 40.* **b** *infinitis: p. 274, 1.*

3 *c. subst., adi., partic. sim.:* **a** *nominativo casu positis: p. 274, 10.* **b** *obliquis casibus collocatis: p. 274, 24.* **c** *ex praepp. pendentibus: p. 274, 42.*

4 *c. praep.* per *(in obsecratione sim.): p. 274, 48.*

II ego *collocatur aut in medio aut in extremo enuntiato:*

A *in exeunte: p. 274, 61.*

B *in medio: p. 274, 77.*

CAPVT QVARTVM: *syntactica et stilistica ad* ego:

I *adduntur apposita:*

A *subst.:* **1** *appellativa: p. 275, 10.* **2** *nom. propria: p. 275, 32.*

B *adi. vel numeralia: p. 275, 44.*

C *pron.:* **1** idem: *p. 275, 71.* **2** ille: *p. 275, 78.* **3** ipse: *p. 276, 7.*

II *per ellipsin omittitur verbum:*

A *substantivum: p. 276, 15.*

B *verba dicendi: p. 276, 26.*

C *varia: p. 276, 35.*

III *repetitur* ego:

A *in enunt. secundario: p. 276, 49.*

B *per anacoluthon in eodem enunt.: p. 276, 59.*

C *per anaphoram:* **1** *nullis additum vocabulis: p. 276, 62.* **2** *additum aliis vocabulis: p. 277, 3.*

D *per iterationem: p. 277, 14.*

E *in chiasmo: p. 277, 21.*

IV *disiungitur* ego *a verbo per sentent. secundarias: p. 277, 24.*

egomet: *p. 277, 37.*

CAPVT PRIMVM

***de scriptura, formis, prosodia** sim.*

(*cf. ad singulas formas: Neue-Wagener, Formenlehre II^{3} p. 346 sqq.; Lindsay-Nohl, Lat. Sprache p. 482 sqq.; Kühner, Ausf. Gramm. d. lat. Sprache I^{2} p. 577 sqq.; Sommer, Hdb. d. lat. Laut- u. Formenlehre^{3} p. 409 sqq.; Stolz-Leumann, Lat. Laut- u. Formenlehre p. 282 sqq. ad prosodiam et accentum: Lindsay, Early Lat. Verse p. 158 sqq.; Drexler, Plautin. Akzentstudien II [liber adhuc sub prelo est]. praeterea v. libros p. 252, 16. 37. 46. 253, 19 citatos.*)

pars prior: de singulari:

I *nom.* egŏ̄: **A** *de scriptura et formis (exempla tantum ex titulis afferuntur)*: εgo: INSCR. christ. Diehl 1144 adn. *ter.* 2015 adn. 3821 (*a. 391*). 3855. aego: CORP. IX 384 INSCR. Dessau 8090 INSCR. christ. Diehl 4841 (= CARM. epigr. 1615), 27 INSCR. Not. d. scavi 1915 p. 159 B. hego: CORP. XIII 10027, 229. eco: CORP. I^{2} 462. VIII 23417. XIV 1636, 15 CARM. epigr. 67, 6 INSCR. christ. Diehl 1573. *al.* eqo: CORP. I^{2} 474. 479 (*cf. in titulis Faliscis* CIE 8079 eqo, urnel⟨a⟩ [*v. Stolte, Glotta 17, 1929, 106 sqq.*]. 8163 eko *bis*). ico: INSCR. christ. Diehl 3758. eo (*v. Stolz-Leumann, l. c. p. 126*): CORP. VIII 13134, 21 (*at* 18 ego). INSCR. christ. Diehl 1144 adn. 3567 (*cf. adn.*). εo: INSCR. christ. Diehl 4338 C. *notatur* e: VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 s(i) v(aletis), b(ene) e(st), e(go) v(aleo). 5, 10^{a}, 1 POLLIO Cic. epist. 10, 33, 1. *al.* BELL. Hisp. 26, 3. [*confunditur in codd. saepe cum voce q. e.* ergo (*exempla Plautina v. Lodge, Lex. Plaut.*).]

B *de prosodia*: VLT. SYLL. gramm. IV 232, 15 primae personae ego duabus brevibus constat, ut 'en ego victa situ' (*Verg. Aen. 7, 452*) et 'hic ego namque tuas s.' (*ibid. 6, 72*). aliquando tamen ultima longa esse potest secundum naturam o litterae vocalis, quae *eqs.* MACR. exc. gramm. V 617, 14 (*de quantitate o finalis*) adseveraverim ... Vergilium ... o finale in ... uno pronomine corripuisse, ... 'ego' ... *ut* 'non ego cum Danais' ([*Aen. 4, 425*]. *cf.* 638, 16 MAR. VICTORIN. gramm. VI 28, 24 SERV. Aen. 6, 104).

1 egŏ: **a** *ap. poetas scaenicos: legitur inde a* LIV. ANDR. trag. 39 NAEV. com. 9; *in arsi e. g.* PLAVT. Amph. 30 (*senar.*) atque égo quoque étiam; *in thesi* PLAVT. Amph. 104 (*senar.*) nam ego vós; *distributum inter arsin et thesin* PLAVT. Amph. 436 (*troch. sept.*) át ego pér Mercurium. *et passim.* *probatur* -ŏ: *in ultima thesi*: PLAVT. Mil. 925 (*sept. iamb.*) qui nóverít me ^{8}quís ego sím. 1138 (*sept. troch.*) ^{7}ét ego vos. *iis versuum locis, a quibus correptionem iamb. alienam esse constat*: α *in paenultima arsi sen. vel sept. troch. et in paenultima ante diaeresin arsi sept. iamb.* (*cf. Jachmann, Studia prosod. p. 7 sqq.*): PLAVT. Bacch. 703 (*tr. sept.*) póscitóte aurum ^{7}égo dabó. Capt. 856 Cas. 287. 359 Merc. 164 Mil. 1255. 1429 Persa 237 Poen. 276. 706 Pseud. 153. 554 Rud. 920 Stich. 755 Trin. 51 TER. Andr. 703 Haut. 553 Hec. 244 Phorm. 177. 980. β *in creticis et bacchiacis* (*cf. Jachmann, Glotta 7, 1916, 39 sqq.; Crusius, Philologus Suppl. 21, 1929, 120 sqq.*): PLAVT. Amph. 556 (*bacch.*) quidem hércle ègò. Capt. 499. Epid. 87 (*cret.*) égó misèr. 178. *al.* γ *in quarta thesi sept. troch.* (*cf. Jachmann, Stud. prosod. 35*): PLAVT. Men. 1146 Rud. 1088. *al.*

b *ap. poetas non scaenicos:* α *in hexametro plerumque ponitur in pede primo* (VERG. ecl. georg. Aen. 40^{ies}, HOR. sat. epist. 23^{ies}, OV. met. 58^{ies}, STAT. Theb. Ach. 31^{ies}), *tum in quarto et quinto* (*in quarto*: VERG. 7^{ies}, HOR. 12^{ies}, OV. met. 27^{ies}, STAT. 13^{ies}; *in quinto*: VERG. 10^{ies}, HOR. 19^{ies}, OV. met. 5^{ies}, STAT. *quater*), *raro in secundo et tertio* (*in secundo*: VERG. *quater*, HOR. 5^{ies}, OV. met. 6^{ies}, STAT. *ter*; *in tertio*: VERG. *semel*, HOR. 7^{ies}, OV. met. 8^{ies}, STAT. 7^{ies}). β *in lyricis saepe bisyllabam thesin explet*: CATVLL. 14, 4 nám quid féci ego quídve súm locútus. 16, 1. 14. 56, 6. *al.* HOR. carm. 1, 16, 25 misít furéntem. núnc ego mítibús. 1, 18, 11. 1, 23, 9. 2, 7, 26. 2, 17, 9. 2, 20, 5. 6. 3, 3, 33. 3, 5, 18. *al.* STAT. silv. 2, 7, 98. 4, 3, 76. 152 MART. 9, 42, 8. 10, 65, 7. 9. *al.*

2 egō (*cf. Lindsay, Lat. Verse p. 158; Vollmer, Sitz.-Ber., München 1924, 4. Abh. p. 12 sq.*): **a** *in arsi* (*hic etiam ea exempla dantur, quibus* egŏ̄ *ancipitis syllabae licentia productum esse potest ut in fine versus l. 41 sqq., in locis Jacobsohnianis l. 45 sqq.*): α *in fine versus vel coli*: NAEV. com. 36 PLAVT. Amph. 443 Asin. 220 Bacch. 163 Capt. 224 Men. 1085 Mil. 668 Persa 335. *al.* TER. Ad. 126 Andr. 702. *al.* *in fine pentametri inde a* PROP. 1, 5, 22. 2, 3, 16. *et passim.* β *non in fine versus vel coli*: (I) *ap. poetas scaenicos*: (a) *in diverbiis: 1) in IV^{a} arsi sen. et in II^{a} atque VI^{a} arsi troch. sept.* (*cf. Jacobsohn, Quaest. Plaut. metr. et gramm. p. 5 sqq.*): PLAVT. Amph. 520 (*tr. sept.*) quoíi ego^{2} iam. 601 (*tr. sept.*) quam ^{5}ille ego^{6} similest^{7} mei^{8}. Aul. 457 Curc. 163 (*codd., Lindsay; aliter Leo*). 294 Epid. 668 Mil. 1207 (*cf. adn.*). Most. 1096 Poen. 274 Rud. 1077. 1184 Truc. 257 (*tr. sept.*) égo sum, réspice ád me. :: quíd ego? :: nónne 'ego^{6}' videór tibí? 922. TER. Ad. 749 (*sen.*) video ego^{4} tuam ineptiam (*sic A ante corr., δ*; tuam ego *cett.*). Andr. 258. Phorm. 877 (*tr. sept.*) atque ego^{2} quoque inaudivi (a. hercle ego qu. illam aud. *Σ*). *fortasse, sic legenda sunt*: PLAVT. Capt. 1000 Cas. 786 Epid. 677 Men. 463. 1125 Mil. 554 Persa 165 Pseud. 336 Trin. 1068 Truc. 266. 759. 762 TER. Andr. 164. 967. *2) in ceteris arsibus* (*varias versuum emendationes v. in adnn. critt. et ap. Vollmer l. c. p. 13*): *in prima (vel in I^{a} post diaeresin) arsi versuum iambicorum*: PLAVT. Asin. 609 egó te? 643 egó compléxum huius níl morór (*vel* ego cómpl. húius). Aul. 45 tibi egó ratiónem reddam (= Trin. 515, *ubi* tibin *et* egon *A*; *an* tibi égo ratiónem *legendum?*). 550 pol egó te ut accúsem. Cist. 745 egó sum illíus máter (TER. Haut. 825 ne egó sum homo fórtunátus [*cf. adn. crit.*]. CARM. epigr. 29, 6 [*post annum 126*]). Epid. 389. 427 (*aut cum hiatu in caesura pronuntiandum ut etiam* Most. 484). Pseud. 831 Stich. 157^{a}. *in II^{a} senarii arsi*: PLAVT. Aul. 570 Curc. 656 Epid. 518. *in III^{a} sen. atque in V^{a} troch. sept. arsi* (*nisi ubique cum hiatu in caesura legendum*): PLAVT. Cas. 781 cena úbi erit cócta; egó rurí cenáveró. Men. 544. 546 Merc. 470 Mil. 142 Pseud. 703 Rud. 1118. 1410 Trin. 173 Truc. 357. *in III^{a} troch. sept. arsi*: PLAVT. Curc. 305, *in IV^{a} fort.* Epid. 202. *dub.: in V^{a} senarii arsi*: ENN. scaen. 142 quós egó mea ope éx (*quod tuetur Vahlen, Ges. phil. Schr. II 274 sqq.*).

(b) *in canticis* (*exempla, quorum de metro parum constat, omittuntur*): PLAVT. Cas. 182 (*bacch.*) mihi quaĕ ĕgŏ̄ velím (*sic Lindsay et Crusius, l. c. p. 25*). 933 Pseud. 939. 1268. Rud. 947 quód tibi egó narráre voló (*sic pro glyconeo accipiunt Lindsay, Crusius p. 55*). Stich. 1. Trin. 282 (*cret.*) nólo egò cum ímprobìs. Truc. 453 (*bacch.*). 464 (*bacch.*) puérpérío egó núnc (*sic Leo, Lindsay; aliter Crusius p. 59*).

(II) *ap. poetas non scaenicos*: *in dactylis*: [*dub.* LVCIL. 62. 1041] LYDIA 53 áusus ego^{2} primus (*perperam Itali et recc. edd.* egón, *sc.* cogor [*55*], *quod tamen nusquam legitur apud poetas dactylicos*). PROP. 4, 2, 3 Tuscus ego^{2}, Tuscis orior. OV. epist. 13, 135 sed quid ego^{2} revoco? (*sic P*; sed quid ago revocans *G*;

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed quid ago? revoco? *coni. Merkel*). VAL. FL. 8, 158 sed quid ego[2] quemquam immeritis incuso querelis? *crebrescit ap. posterioris aetatis poetas*: AVSON. 54, 6 sicut ego[2]. 105, 7 separor unus ego[3]. 470, 35 cuius ego[2]. CARM. epigr. 286, 4 (*a. 390*) victus ego[4]. 592, 2. 620, 1. *al.* DRAC. Romul. 8, 522. 10, 251 MAXIM. eleg. 2, 55 VESPA 42. *cum hiatu*: PRVD. c. Symm. 2, 227 unus ego[2] | elementa rego. *in iambis*: AVSON. 302, 56. 305, 7. 11. *in versu Priapeo*: PRIAP. 86, 1 (*at fort. recte ab edd. post* ego *inseritur* ⟨o⟩). [*'incerta sane ex parte pauca haec melioris aevi exempla videri possunt. certa demum et crebra posterioris aetatis sunt, quasi 'graecismus'* (ἐγώ), *nisi quod caesurae vis velut ap.* AVSON., DRAC., CARM. epigr. *aliquid valuisse videri potest'. Heraeus.*]

b *in thesi*: PLAVT. Poen. 1185 (*anap.*) spero équidem. :: et pól egō quom íngeniís. Rud. 190 (*anap.*) hancíne egō pártem cápio (*sic Leo, cant. p. 98; pro glyconeo* háncine egó partém capió *accipit Crusius l. c. p. 52, pro bacchiacis Lindsay*). Truc. 614 (*anap.*) tangé modo, iám egō ⟨te⟩ híc agnúm faciam (*sic versum post Italos suppleverunt Leo, Lindsay*).

c *in hiatu correpta o vocali (cf. Maurenbrecher, Hiat u. Verschleifung p. 196 sqq.; Lindsay, Lat. Verse p. 158; J. Pelz, Der prosod. Hiat, Diss. Breslau 1930, p. 48 sqq.)*: *in thesi*: ENN. ann. 193 hós ego ín pugná (*versum Ennio abiudicat Norden, Ennius u. Verg. p. 85 adn.*). scaen. 177 (*troch.*) át ego ómnipotens (*cf. Vahlen ad l.*). PLAVT. Amph. 462 (*troch.*) út ego hódie. Cas. 724 (*anap.*) tū amás: ego ésurio ét sitió. Men. 903 Mil. 652. *al.* AVSON. 300, 24 sed quíd ego ístaec? (*corr. edd.*). 470, 39 híc ego Aúsonius (ergo *Sebis, Peiper*). SEDVL. carm. pasch. 1, 321. *fort. in caesura troch. sept.*: PLAVT. Asin. 243 (*cf. Lindsay, Lat. Verse p. 329*). 313. 903. *al.* *in arsi*: égŏ: PLAVT. Curc. 369 (*sept. tr.*) híc ministrábit, égo edám. Men. 719 (*cf. Lindsay ad l.*). Merc. 586. 977 Persa 61. *al.* PACVV. trag. 348 égo odi hómines (*sic codd., corr. Bothe*). *?* egŏ: PLAVT. Aul. 569 Merc. 980 Most. 174 Pseud. 614 (*cf. Marx, Plaut. Rud. p. 241; Pelz p. 55 sqq.*). egŏ *in hiatu v. l. 6*.

3 ego *in synalipha*: *traditur ap. scaenicos inde a* NAEV. com. 8 *passim, in hexametro inde ab* ENN. ann. 204. *invenitur ap.* VERG. ecl. georg. Aen. *20[ies]* (*saepius ante II[am] arsin ut* ecl. 1, 20 [1]stultus ego huic[2]. 5, 43 [1]Daphnis ego in[2] silvis. Aen. 2, 101 [1]sed quid ego haec[2]), *ap.* HOR. *19[ies]*, OV. met. *ter* (*bis ante II[am] arsin*), STAT. Theb. Ach. *23[ies]*. *in lyricis legitur ap.* CATVLL. *5[ies]*, HOR. carm. *quater* (*ubique in metro sapphico*). *coniunctum c. copula* est: PLAVT. Asin. 232 át ego est étiam (*v. p. 263, 36*).

4 egŏ *in compositis*: **a** egomet: *legitur* égŏmet *inde a* PLAVT. Amph. 416 *passim*, egomét *inde a* PLAVT. Amph. 457 *passim*. egōmet *traditur*: PLAVT. Amph. 598 (*tr. sept.*) dónec Sósia ílle (illic *edd.*) egomet fecit sibi uti crederem. Aul. 724[a] (*anap.*) sedúlo egomét me défrudávi. Merc. 544 (*senar.*) tandem ímpetrávi egómet me út corrúmperém (*sic A, Lindsay*; tandem ímpetrávi ut égomet mé *c. P, Leo*). Poen. 1396 (*loco corrupto*). *cum hiatu in caesura troch. sept., non 'egŏmet', pronuntianda sunt*: PLAVT. Men. 939 Pseud. 624 Stich. 293. **b** egon(e): egone *ante cons. ita collocatur ut per* ego- *arsis expleatur*: PLAVT. Aul. 824 (*troch.*) égone te émittám? Capt. 857 égone? túne. Cas. 117. 267. *al.* egŏne *traditur* PLAVT. Men. 651. 934 (*at utroque loco cum hiatu in caes. tr. sept. legendum*). egŏne *perperam* CAECIL. com. 232, *ubi* egon quíd dicam? égone quid velim? *legendum est*. egon *ante cons. corrept. iamb. corripitur*: PLAVT. Bacch. 1192 (*anap.*) egon quom haéc. Capt. 139 (*senar.*) égon non défleám? Men. 389. 653 Merc. 317. 323 Most. 556. *al.* *traditur* egón: PLAVT. Curc. 121 (*cret.*) sálve. :: egòn sálva sìm? Truc. 276 (*tr. sept.*) ne áttigás me. :: egón te tángam? (*at potius* égon *c. hiatu post* me *legendum videtur*). egon(e) *ante vocalem ita collocatur, ut aut thesin expleat* (PLAVT. Curc. 10 egon ápicularum. *al.* SEN. Herc. f. 372. *al.*) *aut arsin* (NAEV. trag. 37 égone an ílle. PLAVT. Amph. 743. *al.*), *aut (raro quidem) inter arsin et thesin pendeat* (PLAVT. Mil. 345 vólo scire, útrum egon íd quod vídi víderím [*sic A*; ego *P*]). *traditur* egŏne: PLAVT. Asin. 810 (*senar.*) sequere hác. egóne haec pátiar? **c** *iuxta* égŏquidem (PLAVT. Asin. 843 Curc. 215. 618 Men. 399. *al.*) *et* ego quídem (PLAVT. Bacch. 1178 *anap.*) *traditur* egŏ quidem: PLAVT. Aul. 570 (*v. p. 252, 66*), *fort.* Epid. 202 (*v. p. 252, 71*). *cf. Lindsay, Lat. Verse p. 158.*

d egoque *nusquam legitur in poesi, in orat. pedestri v. p. 265, 49.*

5 *neglecta quantitate* égo *cum accentu pronuntiandum esse videtur*: COMM. instr. 1, 1, 4 égo similítér errávi témpore múlto. apol. 445 'égo dormívi', aít 'et sómnum cépi secúrus' (*at cf.* egó: apol. 61. *al.* ĕgŏ: instr. 1, 31, 9. *al.*).

II *gen.* **mei**: SVLPIC. APOLL. Gell. 20, 6, 8 'mei' autem casus interrogandi est, quem 'genetivum' grammatici vocant, et ab eo declinatur, quod est 'ego'. *ibid.* 10 si dicere velis 'patrem mei' pro 'patrem meum', quo Graeci modo τὸν πατέρα μου dicunt, inusitate quidem, sed recte profecto eaque ratione dices, qua Plautus dixit 'labori mei' pro 'labori meo' (*de tali genet. usu pro pron. possess. cf. Roensch, Itala p. 418; Brenous, Hellénismes dans la synt. lat. p. 103 sqq.; Salonius, Krit. Untersuch. über Text ... d. Vitae patr. p. 19; Schmalz-Hofmann, Lat. Syntax p. 393*). **A** *de formis*: **1 mis**: *testatur* PRISC. gramm. III 3, 4 sic ergo ἐμοῦ, σοῦ, οὗ 'mei, tui, sui', ἐμοῦς δὲ, σοῦς, οὗς (*immo* τεοῦς, ἑοῦς) 'mis, tis, sis' *ex* ENN. ann. 132 (*v. infra l. 8*). *cf.* EXC. Bob. gramm. I 557, 17 mei *vel* mis. PRISC. gramm. II 578, 9 DON. gramm. IV 357, 18 SERV. Aen. 2, 595 *v. p. 257, 43*. gramm. IV 410, 35 *sqq.* item invenitur genetivus duplex, ut 'mei' vel 'mis', 'tui' vel 'tis': nam possumus dicere 'mei causa te peto' et 'mis causa te peto' ... sed 'mis' et 'tis' de usu recesserunt. *et al.* *traditur*: ENN. ann. 132 ingens cura mis cum concordibus aequiperare (*-i- correpta? expectatur enim* mīs, *cf.* tīs *Plaut. Mil. 1033; v. Sommer, Handbuch p. 409, Stolz-Leumann p. 283*. [i. c. mi⟨i⟩s (*vel* mi⟨ei⟩s) concordibus aeq., *i. 'ingens meis fratribus studium erat aequiperandi, sc. Curiatios'; ut Horatius 'concordibus' subst. adhibeat pro 'fratribus', qui sicut in omnibus aliis rebus, ita in acri studio aequiperandi hostes ei consentiebant. Heraeus.*]). [*non huc spectant*: PLAVT. Poen. 1189 (*anap.*) rebus mis agundis (*P*; meis *A*). Trin. 822; *cf. Fraenkel, Plautin. im Plaut. p. 415*]. *miram notionis discrepantiam inter 'mei' et 'mis' statuit* VIRG. gramm. epitom. 6 p. 47, 8 H. (*cf.* suppl. 194, 9).

2 *?* mī: *formam contractam* mi *cognovisse videtur* NIGID. Gell. 13, 26, 4 item 'mei' (mi *edd. vett., Hosius*) qui scribit in casu interrogandi, velut cum dicimus 'mei (mi *edd. vett., Hosius*) studiosus', per i unum scribat, non per e; at cum 'mei' (*γ*; miei *δ*), tum per e et i scribendum est, quia dandi casus est (*cf. Sommer, Handbuch p. 410*). [*ex coni. legitur* mein: PLAVT. Stich. 334 mein (mihin *sim. codd.*) fastīdis (TITIN. com. 94, mei *trad.*).]

B *de prosodia*: *legitur pro iambo* (*cf.* VLT. SYLL. gramm. IV 232, 20 genetivus ... ex brevi et longa constat, 'securi pelagi atque mei' [*Verg. Aen. 7, 304*]): PLAVT. Amph. 442. 601. 856 Aul. 244 Bacch. 379 Vid. 67 TER. Andr. 869 Eun. 306 Haut. 951. 1026 ACC. trag. 355 *et semper ap. poetas non scaenicos inde a* CATVLL. 10, 31. *explet arsin vel thesin*: ENN. scaen. 60 (*tr. sept.*) tui me míseret, mei[7] piget (*cf. Jachmann, Stud. prosod. p. 33 sq.*). PLAVT. Capt. 765 quía mei míseret néminem. 800 Persa 494 Pseud. 6 Stich. 334 *v. supra l. 23*. Truc. 505 (*Ritschl*, mihi *codd.*). TER. Eun. 801 PACVV. trag. 198. *coniungitur c.* est: NVX 57.

III *dat.* **mihī**: **A** *de scriptura*: *exempla epigraphica*: míhi: CARM. epigr. 1594, 2. michi (*cf. Löfstedt, Komm. z. Peregr. Aetheriae, p. 97*): INSCR. christ. Diehl 4556 (*a. 393/94. Romae*). 3424 (= CARM. epigr. 676), 7 (*a. 395. Romae*). 2232. 2413. *al.* mici: INSCR. christ. Diehl 2403 A. 3463 (= CARM. epigr. 756), 3. 3763. *al.* migi: CARM. epigr. 637, 3. mihei: CORP. I[2] 1401. IV 1846 (*bis*). CARM. epigr. 14. 181, 2 (*Venafri litteris antiquissimis*). *hic illic in codd.* mei *pro* mihi *vel* mi *traditur, quae scriptura a* NIGIDIO (*v. supra l. 21*) *probatur* (*cf. Lindsay ad Plaut. Most. 194*): PLAVT. Most. 194. Rud. 867 (*P; A n. l.*). CATVLL. 77, 3 (*sic edd. Friedrich, Ellis, Kroll*), *unde* me *explicari videtur* 37, 11. NOVIVS Atell. 49. *et al.* (*v. Neue-Wagener, Formenl. II[3] p. 351*). *de notis v. Lindsay, Notae lat. p. 123 sqq.*

B *de formis*: **1 mī** (mei *v. supra l. 42*): CHAR. gramm. p. 142, 11 B. 'mi' et 'mihi' pronomina sunt; sed 'mihi' dativus casus est ... 'mi' vocativus (*de differentia inter* mi [*voc.*] *et* mihi *cf.* DIFF. Suet. 278, 12 DIFF. gramm. suppl. 278, 17. *al.*). *ibid. l.* 19 dixerunt tamen 'mi' pro 'mihi'. p. 162, 24 *dat.* mihi vel mi (*cf.* p. 205, 18). *synaeresin non admittit sec.* SERV. Aen. 6, 104 (*v. infra l. 76*). *traditur in titulis* (*tam metro quam pedestri orat. compositis*): CORP. II 5186, 7. III 9302, 5. 10858. 14855 CARM. epigr. 16. 42, 2. 58, 4. 505, 2 INSCR. Dessau 7897 INSCR. christ. Diehl 3804 B. *al.* (*v. ind. p. 520*). INSCR. Not. d. scavi 1911 p. 398. *et saepe.* mique: INSCR. christ. Diehl 4209. *in codd. legitur inde a* NAEV. com. 51*?* (*v. Ribbeck ad l.*), PLAVT. Capt. 621 (*v. Lindsay, Comment. ad h. v.*), *non raro inter se discrepantibus libris (cf. Neue-Wagener, Formenl. II[3] p. 349 sqq.)*. *in scaenicorum versibus metro saepe et* mihĭ *et* mi *admittuntur, postulatur tamen* mi *(omissis codd. discrepantiis)*: *pro ultima syllaba versus vel coli*: PLAVT. Asin. 614 (*sept. iamb.*) tu vita es[7] mi. 689 Most. 175. 871 Pseud. 182 TVRPIL. com. 196 (*cf. adn.*). *synalipha minutum ante ultimam thesin* (*ut* PLAVT. Persa 530 *tr. sept.* níl[7] mi opúst), *ante thesin bisyllabam* (*ut* PLAVT. Asin. 449 quam mox[1] mi operám das. Aul. 753), *ante vocales longas in iis arsibus, a quibus corr. iamb. aliena est* (*ut* PLAVT. Capt. 308 *tr. sept.* gráviter mi [7]imperet. 782 *bacch.* tantó mi aégritúdó. *cf. Jachmann, Stud. prosod. p. 23. 26 et Glotta 7, 1916, 39 sqq.*). *ap. poetas non scaenicos* mi *metro probatur* (*saepe* mihi *falso traditur, v. e. g. infra l. 75. 78*): *ante cons. vel pro ultima syllaba versus*: *in arsi*: ENN. ann. 100. 194 frg. var. 24 LVCIL. 217 CATVLL. 14, 10. 27, 2. 30, 8. 44, 20. 51, 1. 72, 6. 83, 1. 92, 1. 107, 4 LVCR. 3, 105. VERG. Aen. 6, 104 (mihi *R*, *obsecutus Servii praecepto ad h. v. adnotantis*: sciendum, pronomen 'mihi' nunquam in synaeresin venire [*v. supra l. 53*], ne incipiat esse blandientis adverbium *eqs.*). Aen. 6, 123 (mihi *PR*). HOR. sat. 1, 4, 116. 1, 9, 71. PRIAP. 67, 3 tu mí (tu mihi *codd.*, mihi tu *vulg.*). PROP. *6[ies]* *in I[a]* (1, 12, 19. 2, 18[b], 30. 2, 22, 18. 2, 30, 25. 4, 1, 62. 4, 11, 47), *ter in II[a]* (2, 18[b], 29. 2, 22, 1. 4, 8, 53). OV. met. 13, 503 PETRON. 15, 9 SEPT. SER. carm. frg. 10. *et al.* *in thesi*: CATVLL. 5, 7 (*hendec.*). 10, 21 (*hendec.*). 37, 11 (*choliamb.*). PHAEDR. app. 9, 12. *pro ultima syllaba versus*: CATVLL. 51, 7 nihil ést supér mi. 67, 43 HOR. sat. 1, 2, 131 OV. met.

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

9, 191 Ivv. 10, 82. *ante vocalem synalipha minutum*: Enn. ann. 194 Lvcil. 94. 205. 429. 617. 903 Aedit. epigr. 1, 2 Lvtat. epigr. 1, 1 Catvll. 31, 5. 76, 26. 77, 3 (*v. p. 254, 44*). 99, 13 Lvcr. 1, 924 Hor. sat. 1, 1, 101. 1, 2, 57. 1, 3, 23. 1, 4, 108. 1, 9, 50. 2, 6, 27 epist. 1, 18, 112 Phaedr. 3, 18, 9. min (*i.* '*mihine*') *traditur* Pers. 1, 2 quís leget hácc? min tu ístud aís. mĭquidem *v. p. 256, 25*; mi es, mi est *p. 256, 34*.

2 ? me: *antiquam formam* me *pro* mihi *affert* Fest. p. 161 *ex locis male intellectis*: Enn. ann. 125 si quid me (*abl.*) fuerit humanitus, ut teneatis. Lvcil. 1227 nunc ad te redeo, ut quae res me (*acc.*) impendet agatur. [Diom. gramm. I 320, 4. 8 *cft. Heraeus.*] *trad.* me *pro* mī: Plavt. Bacch. 565 (*ante* ires). 684 (*P; A n. l.*). Varro ling. 7, 8 (*vetus formula*) [i]tem⟨pla⟩ tescaque me ita sunto (*cf. Fay, AJPh. 35, 253*). rust. 3, 16, 2 Catvll. 37, 11 Cvlex 211 Tab. devot. (Fox, AJPh. 33, 1, 1912, Suppl. = Corp. I² 2520) p. 19, 13 me m⟨ittas a⟩rcessitum cane⟨m tricepi⟩te⟨m (*cf. adn. p. 38*). *et al.*

3 *componitur cum* -pte: Pavl. Fest. p. 154 mihipte pro mihi ⟨ipsi Cato posuit⟩.

C *de prosodia*: Vlt. Syll. gramm. IV 232, 21 dativus interdum ex duabus brevibus constat, ut 'est mihi namque domi' (*Verg. ecl. 3, 33*); interdum ex brevi et longa, ut 'dic age namque mihi fallax' (*Verg. Aen. 6, 343*). *cf.* Serv. auct. Aen. 1, 8. 1, 77. *traditur* mihĭ *inde a* Naev. trag. 1, mihī́ *inde a* Liv. Andr. carm. frg. 1 M. virum mihī́, Camena, insece versutum. frg. 5 M. *legitur* mihí (*ancipiti secunda* i): *in fine versus vel coli inde a* Liv. Andr. com. 1 Enn. scaen. 272. 326 *passim per totam Romanorum poesin* (*in diaeresi sept. iamb. e. g.* Plavt. Asin. 381. 482. *al.*, *tetram. cret. e. g.* Plavt. Bacch. 1109. 1111 Capt. 236. *al.*). *fort. in locis Jacobsohnianis v. l. 41 sqq.*

1 mihĭ *apud poetas scaenicos*: **a** *ante consonantem*: α mihĭ: *explet plerumque arsin* (*ut* Naev. com. 38 ut míhi prodésse póssit. Enn. scaen. 272 Plavt. Amph. 501. *passim*) *vel thesin* (*ut* Plavt. Asin. 6 et quid mihi vóluerim. *passim*), *rarius inter utramque distributum est* (*ut* Plavt. Aul. 261 núlla cóntrovórsiá mihi técum erít. Curc. 211). *usurpatur etiam iis locis, qui correptione iamb. non afficiuntur* (*cf. p. 252, 14. 20. 23*): *in paenultima arsi vers. iamb. et troch.* (Plavt. Asin. 496 Bacch. 111 Capt. 586 Cas. 289 Curc. 402. *al.*), *in cret. et bacch.* (Plavt. Aul. 130 *bacch.* Cas. 676 *bacch.* 888 *cret.* Most. 137 *cret.*, *al.*) *et in IV^a thesi sept. troch.* (Plavt. Amph. 332. 393. 402. *al.*).

β mihī́: (I) *in IV^a arsi sen. et in II^a atque VI^a arsi troch. sept.* (*cf. Jacobsohn, Quaest. Plaut. metr. et gramm. p. 1 sqq.*): Enn. scaen. 325 Plavt. Amph. 608. 790. 798. 983 (*ex coni. Camerarii*). 1035 Asin. 183. 924 Aul. 23. 668. 796 (*codd., v. p. 268, 2*). Bacch. 269 Capt. 400. 716. 988 Cas. 382. 551 Cist. 553. 636 Curc. 202. 547 Men. 487. 1081 Merc. 212. 326. 843 (*at ex v. 598*^b ⟨tibi⟩ *inserunt edd. plerique*). Most. 386 Poen. 593 Pseud. 387. 760 Rud. 556. 1367. 1405 Stich. 256. 665 Truc. 439 (*cf. adn.*). 447 (*cf. adn.*). 534. 698 Vid. 90 Ter. Ad. 142 Andr. 112 Afran. com. 189. (II) *in aliis diverbii arsibus*: *in I^a senarii arsi*: Plavt. Merc. 762 mihí quidem hercle (*sic* Poen. 151 Trin. 761). Poen. 1128 mihí tuísque fíliís (*cf. Fraenkel, Iktus 126*). Cornic. frg. 4 (*v. adn.*). *in II^a arsi vers. iamb.*: Plavt. Most. 194 (*de scriptura v. p. 254, 44*). Trin. 9 Ter. Phorm. 748. *in III^a arsi troch. sept.*: Plavt. Bacch. 697 Mil. 1429 Rud. 1074, *in IV^a*: Plavt. Men. 1033 Stich. 753 (*cf. adn.*). Trin. 1124 (*cf. adn.*), *in V^a fort.* Plavt. Merc. 427. (III) *in canticis (exempla, quorum metra parum perspiciuntur, omisi)*: *in creticis (semper in altera arsi I^i cretici, de qua cf. Jacobsohn p. 21)*: Enn. scaen. 360 Plavt. Cas. 190 Curc. 102. 152 Most. 694 Rud. 202. *in bacchiacis*: Plavt. Amph. 554. 561 Cas. 920 Men. 755 (*v. adn.*). 763^a Merc. 351 Most. 86 Truc. 460. *in aliis metris*: Plavt. Aul. 446 Epid. 50 Persa 836 Trin. 233 Ter. Phorm. 176 (*cf. adn.*).

b *ante vocalem in hiatu*: α mihı (*cf. Maurenbrecher, Hiat u. Verschleifung p. 209 sqq.*): Plavt. Men. 558 (*loco Jacobsohniano*). *fort. accedit* Plavt. Merc. 619 (*loco Jacobs.*), *v. infra l. 75. emendatum est* Plavt. Amph. 81.

β mihĭ *correpta ultima syllaba* (*cf. Maurenbrecher, Hiat u. Verschleifung p. 186 sqq.*): (I) míhĭ (*de variis hos versus emendandi rationibus v. adnn. critt.*): Plavt. Amph. 924 (*senar.*) da míhi hanc véniam. Capt. 1004 Cist. 154 Men. 840. Most. 138 (*cret.*) míhi advéntú suò (*sic Lindsay; aliter Leo, Crusius p. 80*). Persa 93. 512 Truc. 77. *al.* (II) mihĭ *in thesi*: Plavt. Cist. 224 (*anap.*) mihi úlla abest pérdito pérmitiés. Most. 328 (*Lindsay; aliter Leo*). *fort. ante caesuram troch. sept.*: Plavt. Aul. 778. (III) mihí: Plavt. Capt. 444 mihí erus núnc es. *fort.* Merc. 619 (*tr. sept.*) mihí⁶ hodié fuít (*nisi* mihí *legendum, cf. supra l. 65*).

2 mihĭ *ap. poetas non scaenicos*: *legitur* mihĭ *multo crebrius quam* mihī́: Catvll. *43^{ies}* : *17^{ies}* (*cf. Maurenbrecher, Parerga p. 225*), Lvcr. *8^{ies}* : *semel*, Verg. ecl. georg. Aen. *141^{ies}* : *38^{ies}*, Hor. sat. epist. *80^{ies}* : *15^{ies}*, carm. *18^{ies}* : *ter*, Ov. met. *206^{ies}* : *62^{ies}*, Sen. trag. *18^{ies}* : *6^{ies}*, Stat. Theb. Ach. *110^{ies}* : *36^{ies}*. *utraque forma iuxta utitur e. g.* Mart. 4, 43, 5 *sq.* (*hendec.*) írātám mihi Póntiaé lagónam, írātúm calicém mihí Metíli. 12, 71, 1 *sq.* (*hendec.*) níl non, Lýgde, mihí negás rogánti: át quondám mihi, Lýgde, níl negábas. *in dactylis* mihĭ *plerumque occupat thesin I^{am} et IV^{am}, rarius ceteras* (*nusquam pentametri thesin V^{am}*); mihí *tenet in hexametris arsin II^{am}, III^{am}, IV^{am}, in pentametris arsin II^{am} atque III^{am}. raro invenitur in hexametri arsi VI^a* (Catvll. 68, 19 fratérna mihi⁶ mors. Ivv. 15, 98 dícta mihi⁶ gens) *et in pentametri arsi V^a* (Ov. Pont. 3, 6, 46 pósse mihi⁵ videór). *in iambis* Hor. epod. *et* Sen. trag. mihí *semper legitur ante ultimam dipodiam*: Hor. epod. 4, 2. 5, 101. 11, 21 Sen. Herc. O. 7. 311. 1402. 1415. 1434. 1444 Octavia 150. *item in IV^a arsi senarii*: Phaedr. 3, 12, 7. *cf.* mihique *l. 18 sqq.*

3 mihĭ *in compositis et coniunctum c.* es *vel* est: **a** mihīmet (*producta secunda* i) *non invenitur.* **b** mihin(e): *legitur semper* míhin(e) (Plavt. Curc. 422 míhin? :: itá. 571 míhin malúm. Stich. 632 míhine? :: tíbine. *al.*) *aut* mihin x́ (Ter. Andr. 500 mihin quísquam. Phorm. 1048. *al.*) *excepto fine versus, ubi*, mihín (Ter. Andr. 476). **c** mihique: *iuxta* míhique (Plavt. Aul. 218. 225 Merc. 411 Mil. 621. *al.*) *et* mihique‿x́ (Plavt. Stich. 661 Verg. Aen. 2, 149) *invenitur* mihíque: Plavt. Aul. 128 (*v. adn.*). Bacch. 59 huíc mihíque. Ov. met. 13, 328 regíque mihi⁶que (*item in fine hexametri*: 14, 236 comitíque mihíque. trist. 1, 9, 53 fast. 1, 513 Val. Fl. 1, 308 Sil. 6, 418). trist. 4, 10, 28 (*pent.*) súmpta mihi⁵que toga est. Phaedr. 4, 11, 6 mihi¹que. Mart. 2, 41, 8. **d** mihi quidem: *iuxta* mihĭ quidem (Plavt. Amph. 610 míhi quidem úno. Asin. 176 míhi quidém te. Persa 20 mihi qui¹dem tu iám eras mórtuós. *al.*) *traditur* mihí quidem: Plavt. Curc. 547 (*v. p. 255, 45*). Merc. 762 Poen. 151 Trin. 761, *v. p. 255, 50. forma* mĭquidem, *correpta prima syllaba, metri causa flagitari videtur*: Plavt. Capt. 866. Mil. 158 (*Lindsay*, mihi *P*; mi equidem *A, Leo*). Ter. Ad. 337. 379 Andr. 225 Phorm. 686; *cf. Lindsay, Lat. Verse p. 73 sq.* **e** *coniuncta c.* es *vel* est *haec leguntur*: mihi‿ést (mihíst): Plavt. Cist. 59 Men. 1102. *al.* Ter. Haut. 742. *al.* Tib. 1, 8, 57 Ov. met. 3, 263. 5, 344. 8, 79. *et al.* mihi‿és (mihís): Plavt. Aul. 768 Cas. 235 Cist. 249 Men. 624. *al.* Ter. Andr. 635 Hec. 786. *in dissoluta arsi et bisyll. thesi aut* mihĭst, mihĭs *correpta II^a syllaba leguntur aut contractae formae* mi‿est, mi‿es *restituuntur*: *in arsi*: *e. g.* Plavt. Epid. 607 mále morígerus míhi est danísta (*sic codd., Lindsay*; mi est *Leo*). *in thesi*: *e. g.* Plavt. Amph. 406 nón mi est lánterna ín manú (*sic edd.*; mihi est *codd.*). Merc. 471 (*tr. sept.*) quíd mihist ín vitá boní (*sic codd., Leo, Lindsay*). *c. hiatu fort. traduntur* Plavt. Aul. 778 (*v. p. 255, 74*). Capt. 224.

4 mihi *synalipha minutum*: *ap. poetas scaenicos legitur saepe in thesi* (*ut* Liv. Andr. trag. 20 dá mihi hásce opés [*cf. Fraenkel, Plautin. im Plaut. 345*]. Plavt. Amph. 1118 nám mihi hórror) *vel pro I^a syllaba in dissoluta arsi* (*ut* Plavt. Asin. 235 míhi uti sérviát); *raro invenitur pro II^a syllaba in arsi ut* Plavt. Epid. 179 illá mihi obiéctast. Persa 258 foré mihi occásiónem. Poen. 467. *ap. poetas non scaenicos* mihi *synalipha minutum vitatur. traditur in hexametris* (*saepius ante II^{am} arsin*): Enn. ann. 280 Lvcil. 191. 416 Verg. georg. 2, 485. 3, 19 Aen. 2, 773. 8, 166. 10, 607. 11, 416. 537 Hor. sat. 1, 6, 50. 1, 9, 8. 1, 9, 70 Val. Fl. 5, 614 Sil. 15, 127 Stat. Theb. 5, 240. 9, 56. *in pentametris*: Prop. 2, 20, 16 Carm. epigr. 892, 2. *in iambis*: Lvcil. 912 Verg. catal. 13, 5 Phaedr. 1, 19, 9. 1, 21, 11 app. 30, 6 Sen. Herc. O. 1255. 1322 Phoen. 239. *in hendecasyllabis*: Catvll. 21, 7. 58^a, 10.

IV *acc., abl.* mēd, mē: A mēd: *traditur*: 1 *in antiquissimis titulis* (*ubique pro acc.*): Corp. I² 3 (= Dessau 8561) Manios med vhe vhaked. I² 4 (= Dessau 8743) qoi med mitat. *ibid.* dvenos med feced. *ibid.* med mano statod. I² 43 (= Dessau 3236). 477. 561 (= Dessau 8562). 2437 (= Dessau 9444). *in titulo Falisco*: CIE 8079 (*cf. Herbig, Glotta 12, 1923, 233*). 2 *in libris Plautinis ante vocalem* (*semper in P* [*non semper in omnibus apographis*], *deficiente A praeter* Cas. 143 Persa 280^a; *v. Maurenbrecher, Hiat u. Verschleifung p. 118 sq.*): *in arsi*: Asin. 406. 632 Epid. 390. 629 Men. 720. 820. *fortasse*: Cist. 59 (mea *P*). Men. 492 (meo *P*). Persa 280^a (me *P*; meo [med *ex* meo *correctum?*] *A*). Truc. 859. *in thesi*: Amph. 434. 435 Asin. 20 Bacch. 61. 357 Capt. 405 Cas. 143 Curc. 595. *falso trad.*: Amph. 1038 Curc. 664. *praeterea forma* med *apud Plautum saepe metro postulatur ad evitandum hiatum* (*cf. Maurenbrecher, Hiat u. Verschleifung p. 121 sqq., Lindsay, Lat. Verse p. 159 sq.*): *in arsi*: Amph. 658. 982 Asin. 161. *al.* *in thesi*: Amph. 266. 663. *al.* [*recte restituitur etiam* Enn. frg. var. 45 nam videbar somniare med (me *et trad.*) ego esse mortuum. *v. p. 263, 15; aliter Leo, Lit.-Gesch. 200, 7.*]

B mē: *de scriptura v. p. 257, 4 sqq.* 1 *de formis*: mehe *testatur* Qvint. inst. 1, 5, 21 'mehe' ... pro 'me' apud antiquos tragoediarum praecipue scriptores in veteribus libris invenimus (*nusquam legitur in libris nostris*; *cf. Stolz-Leumann p. 283*). *geminatam formam* mēmē *affert* Prisc. gramm. II 592, 6 'tētē' utraque producta accusativus esse geminatus ostenditur vel ablativus, quod et in prima et in tertia solet fieri persona, ut 'meme', 'sese'; composita tamen ostenduntur accentu paenultimo acuto. *cf.* II 596, 11. *traditur*: Plavt. Asin. 343 *P* (*A n. l.*), Mil. 430 *CD*¹, *utroque loco perperam.* Cic. dom. 121 *G.* epist. 13, 1, 2 *M.* Vatin. Cic. epist. 5, 9, 1 *M.* Sil. 9, 651. *at potius cum emphasi iteratum videtur*: Cic. Sest. 121 me, me (*semel G*) ille absentem ut patrem deplorandum

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

putabat. VERG. Aen. 8, 144. 9, 427. 12, 260. *et al.* (*cf. Neue-Wagener II³ 355*). *componitur cum* -pte: PLAVT. Men. 1059 quin certissumumst, mepte potius fieri servom quam te umquam emittam manu. *additur cum*: mecum: *scribitur* μηκον: INSCR. christ. Diehl 2300 A. mecu *passim*. maecum: INSCR. christ. Diehl 2265. micum: INSCR. christ. Diehl 4264 H adn. μικον: INSCR. christ. Diehl 4468. *de var. scripturis, de suspensionibus et contractione v. Inscr. christ. Diehl, ind. p. 520 sq. de compositione* mecum *et* nobiscum *tractat* CIC. orat. 154 quid, illud non olet unde sit quod dicitur 'cum illis', 'cum' autem 'nobis' non dicitur, sed 'nobiscum'? quia si ita diceretur, obscaenius concurrerent litterae ... ex eo est 'mecum' et 'tecum', non 'cum me' et 'cum te', ut esset simile illis 'nobiscum' atque 'vobiscum'. PLIN. dub. serm. frg. Prisc. gramm. II 594, 25. mecum, nobiscum *inter pron. monoptota ap.* PRISC. gramm. III 2, 6, *inter adv. person. ap.* PS. ASPERVM gramm. suppl. 53, 29. mecumque: CIC. Brut. 309 PLIN. epist. 3, 9, 7.

2 *de prosodia: ante cons. legitur inde a* NAEV. com. 33, *in synalipha ante vocalem inde a* NAEV. trag. 15. *ap. scaenicos traditur in hiatu qui pro legitimo habetur: ante caesuram troch. sept.*: PLAVT. Amph. 384. 405. 706 Aul. 462. *al. alternantibus personis*: PLAVT. Men. 147. 299 Stich. 710 TER. Ad. 321 (*A*). *al. in arsi dissoluta correpta* e *littera*: PLAVT. Amph. 542 Aul. 8. 680 Bacch. 686. *al.* TER. Andr. 744. *ap. Plautum saepe etiam in illicito hiatu occurrit, ubi editorum arbitrio* med *restituitur* (*v. p. 256, 67 sqq.; Maurenbrecher, Hiat u. Verschleifung p. 121 sqq.*). *iuxta* mē quidem (PLAVT. Asin. 920 Men. 857. *al.*) *apud scaenicos et* mĕquidem *exstitisse videtur*: PLAVT. Amph. 749 Aul. 283 TER. Ad. 899 (me equidem *A*). Andr. 614 Haut. 396 Hec. 278. (equidem *Skutsch, Kl. Schr. 116*). *cf. Vollmer, Sitz. Ber. München 1917, 9. Abh. p. 7; Lindsay, Lat. Verse p. 73 sq.*

pars posterior: de plurali:

I ***nom., acc.* nōs:** *scribitur* nós: CORP. XIV 2553. nus: *in titulis inde a saec. IV* (EDICT. imp. Diocl. I 3 P; *v. et l. 80*), *in codd. s. VI sqq.* (*v. Schuchardt, Vocalismus des Vulgärlat. II p. 98*). *de formis*: enos: CARM. epigr. 1, 1 *sqq.* enos Lases iuvate (*ter*). 13 *sqq.* enos Marmor iuvato (*ter*). *cf. Sommer, Handbuch p. 412; Stolz-Leumann p. 283. de notis v. Lindsay, Notae Lat. p. 146.*

II ***gen.* nostrum** (nostrōrum, -ārum), **nostrī:** DON. gramm. IV 357, 18 (*de declin.*) pluraliter ... nostrum vel nostri. CAPER gramm. VII 94, 9 nostri nostrorum nostrum venit a nos. SERV. Aen. 2, 595 'nostri' ... et 'vestri' genetivus pluralis est antiquus et ex Graeco veniens, sicut singularis est 'mis' et 'tis' (*v. p. 253, 84*). non est autem possessivum, sed ab eo quod est 'nos', et hoc est unde dicimus 'nostri causa facit', hoc est 'nostrum'. *de usu vocum q. s.* nostri *et* nostrum *v.* SVLPIC. APOLL. Gell. 20, 6. *cf. Neue-Wagener, Formenlehre II³ 359 sq.*

A nostrōrum, -ārum: *legitur partitive*: PLAVT. Amph. frg. 19 Poen. 540. 861 Truc. 251 TER. Eun. 678. CIC. Cluent. 194 (nostrum *pauci dett.; edd.*). TAC. dial. 24 (nostrum *Acidalius, edd.*). ***non partitive***: LIV. 8, 9, 6 (*in devotione*) divi, quorum est potestas nostrorum hostiumque. IVVENC. 3, 535 omnia nostrorum proiecta reliquimus. THEOD. MOPS. in Gal. 4, 26 p. 82, 22 mater omnium nostrorum ([*at* p. 83, 18 nostrum]. CAES. AREL. serm. Rev. Bénéd. 23 p. 41, 16). **B** nostrum (*antiquissima exempla*): NAEV. com. 86 duo duum nostrum patres. PLAVT. Capt. 397 eum ... remittat nostrum ... amborum vicem (Poen. 283). Rud. 289 honorem ... nostrum habes. QVADRIG. hist. 83 ecquando te nostrum ... miserebitur? MACER hist. 22 omnium nostrum (nostrorum *B; v. l. 54*) neglegerit auctoritatem (CIC. Verr. II 4, 67. *et passim*). *partitive*: PLAVT. Amph. 1071 Asin. 688 Cas. 274. *et passim per totam latinitatem.* **C** nostrī: *legitur inde a* TER. Phorm. 172 nostri nosmet paenitet. *partitive*: LVCR. 4, 39 aliquid nostri. SEN. nat. 1 praef. 14 nostri melior pars animus est (LVCAN. 5, 264). CYPR. epist. 68, 2 p. 745, 10 a quoquam nostri. *et al.* [TER. Andr. 765 *puerum* vostri :: quoius nostri? :: Pamphili; *videtur* nostri *esse gen. masc. possessivi.*]

III ***dat., abl.* nōbīs:** *scribitur* nóbis: CORP. XII 594, 9. nobeis: CARM. epigr. 92, 1. 429, 7. 978, 1. *praeterea v. Diehl, Inscr. christ. ind. p. 372. de formis*: ? noisi: CORP. I² 4. *v. Sommer, Handbuch p. 413; Stolz-Leumann p. 283.* nīs: FEST. p. 47 cal[l]im (?) antiqui dicebant pro clam; ut 'nis' pro 'nobis'; sam pro suam; im pro eum. *formam monosyllabam metri causa pro* nobis *trad. in* PLAVT. Curc. 84 Merc. 699. 894 *al. substituendam censet Leo (Hermes 18, 1883, 585 sq.); aliter versus sanare conati sunt Lindsay, alii (cf. Stolz-Leumann p. 283).* ENN. frg. var. 36 charadrumque apud Ambraciae nis *coni. Heraeus* (*trad.* finis). *vulgariter* nōs: VIRG. gramm. epit. 7 p. 54, 1. iocundum nos esse potest. CORP. VIII 5926 petite pro nos. *cf.* PROB. app. gramm. IV 199, 15 nobiscum (novis- *trad.*) non noscum [*ita ital.* nosco]. nus: INSCR. christ. Diehl 2352 (*Ambianis*) ora p⟨r⟩o nus (2352 A). *cf. et supra l. 32. de notis v. Lindsay, Notae Lat. p. 134 sqq. de compositione* nobiscum *v. l. 9 sqq.* nobiscumque: DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1.

CAPVT ALTERVM

de usu.

(*cf. Kaempf, de pron. personalium usu et collocatione apud poetas scaenicos Romanorum, Berl. Stud. f. kl. Philol. III 2. 1886; Meyer-Lübke, Z. rom. Phil. 21, 331 sqq.; Wackernagel, Syntax I 108; Drexler, Gnomon 2 (1926), 257 sqq.; Schmalz-Hofmann, Lat. Syntax p. 469. delectus exemplorum suppleri potest ex lexicis, v. imprimis: Lodge, Lex. Plautinum; Merguet, Lex. Ciceronianum; Meusel, Lex. Caesarianum; Gerber-Greef, Lex. Taciteum; Vocab. iurispr. Rom.*)

generalia quaedam: de usu pluralis pro singulari: nos, nostri *eqs. pro* ego, mei *eqs. legitur inde ab* ENNIO *et* PLAVTO: ENN. ann. 217 nos ausi reserare. 377 nos sumus Romani, qui fuimus ante Rudini. PLAVT. Capt. 927 haec reperta est fides firma nobis (*cf.* 930 tecum servavi fidem). *crebrescit inde a* RHET. Her. 1, 1, 1 tua nos, C. Herenni, voluntas commovit, ut de ratione dicendi conscriberemus. *cf. Wackernagel, Syntax I 100; Schmalz-Hofmann, Lat. Syntax p. 372; Waltz, Rev. de Philol. 50 (1926), 219 sqq. prisca est ratio iungendi (? dat.), abl.* nobis *cum (? dat.), abl. sing. participii* (*cf.* NON. p. 76, 15 apsente nobis et praesente nobis, pro praesentibus et absentibus nobis, *qui affert exempla Plaut. Amph. 400 et Afran. com. 6.* DON. Ter. Eun. 649 ἀρχαϊσμός est figura 'absente nobis' pro 'absentibus nobis'. *ibid. scholion alterum* pro praepositione ponit 'absente', ut si diceret 'coram amicis'): PLAVT. Amph. 400 nec praesente nobis alius quisquamst servos Sosia (*sic Lindsay ex Nonii lectione* nec nobis praesente aliquis quisquam nisi servus; nobis praeter me *codd. Plautini, Leo*). TER. Eun. 649 absente nobis (AFRAN. com. 6). *? dat.* LYGD. 6, 55 nobis ... merenti. *cf. Neue-Wagener II³ 98 sq. de usu genetivi pron. pers. pro pron. possessivo v. p. 253, 80. singulariter dictum*: PLAVT. Cas. 198 nos sumus, *quod significare videtur* 'nos solae' (*cf. Leo in adn. crit.*).

*specialia quaedam de usu **nominativi***: PRISC. gramm. III 291, 1 'ego' adiungitur primae personae verbi significantiae causa tam apud Graecos quam apud nos. Demosthenes in Androtionem (*2 p. 593 R. = 686 B.-S.*): τὸν πατέρα, ὡς ἀπέκτονα ἐγώ, τὸν ἐμαυτοῦ. Virgilius (*Aen. 4, 333*) ... 'ego te, quae plurima fando enumerare vales, numquam, regina, negabo promeritam'; sin autem addatur etiam 'ipse', discretionem et significantiam auget. Virgilius (*Aen. 5, 846*) ... 'ipse ego paulisper pro te tua munera inibo' (*de* ego ipse *v. p. 276, 7*). *fusius* POMP. gramm. V 236, 32 *sqq.* ceterum ipsa persona numquam recipit nominativum, persona prima non eget nominativo. siqui velit tibi dicere 'quid facis?', puta 'lego', non solum dixit quid faceret, sed etiam se ipsum ostendit legentem. ceterum si tibi dicat 'expecta, ego tibi lego', abundat *eqs. ibid.* ipsa persona habet etiam in se pronomen, habet in se vim pronominis. et numquid possum dicere 'ego tibi lego'? ecce dixisti 'ego tibi lego', sed non ob hanc causam, ut te ostenderes, sed ut alium non ostenderes *eqs.* DON. Ter. Ad. 697 *v. p. 262, 37.* Andr. 330 EGO CHARINE sententiae, quae a pronominibus incipiunt, seria semper et vera promittunt (*cf.* Hec. 635 EGO PAMPHILE hoc pronomen initium continet orationis graviter inceptae ut 'ego postquam te emi' [*Andr. 35*]). MART. CAP. 4, 388 prima persona (*verbi*) significat aliquid, quod iam affirmari et negari possit et in hominem tantum cadit. in ea autem intellegitur nomen, etiamsi non dicatur, ut 'disputo' plenum est, etiamsi non dicas 'ego' *eqs. ibid.* figurate utimur ... ut aut loquentem eum inducas, qui loqui non potest, aut ad eum convertamus orationem, qui neque audire neque intellegere potest (*cf.* PHAEDR. 1, 5, 7 *verba leonis.* MART. 14, 94, 1 *calices*: nos sumus ... plebeia toreumata vitri).

de usu nominativi, qualis apud auctores occurrit, in universum haec fere statui possunt: ego (nos) ***imprimis locum habet in cotidiano sermone*** (PLAVT., TER., CIC. Att., PETRON. [*itaque non de priscae latin. colore et studio agitur in* SALL., *quod contendit Kroll, Hermes 62, 1927, 386*]). *deinde plurimum interest perpendere varia genera dicendi ac spectare, utrum singuli auctores omnino talia proferant, ubi de I^a pers. verba facere possint, necne. quod denique ad scriptores sermonis vulgaris attinet, in* ITIN. [Silv.] (*praesto sunt schedae*), VEG., CHIRONE, SORANO, ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele (*quos plenius excussi*), *usus neque amplior neque is invenitur, quem si cum antecedenti contuleris, multum aut plane immutatum dicas* (*at cf.* de VITAE patr. *J. B. Hofmann, Idg. Forsch. 43, 1925, 109*).

I ego (nos) ***ponitur ex ipsa sententiae ratione:*** **A** ***expressis verbis ab altera persona distinguitur:*** **1** *additur altera persona* (*res l. 84. p. 259, 7. 11*): **a** *verbo pluraliter posito*: PLAVT. Amph. 40 meruimus et ego et pater de vobis et re publica. Bacch. 886 et ego te et ille mactamus infortunio. Cas. 876 tantum erus atque ego flagitio superavimus nuptiis nostris. Cist. 38 quia nos libertinae sumus, et ego et tua mater, ambae meretrices fuimus. 145. Merc. 536. Most. 364 ⟨et⟩ ego et tu — :: quid et ego et tu? :: periimus. 644 talentis ... totidem quot ego et tu sumus (*cf.* Rud. 564). 910 Pseud. 233. *al.* VARRO rust. 2, 11, 12. *al.* CIC Cluent. 141 (*ex M. Iunio Bruto*) ut ruri ... essemus (essem *ΣBs*) ego et Brutus filius (*cf.* de orat. 2, 224). dom. 27. CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 quas nos adduximus, ego, Turullius, Patiscus. *al.* TAC. hist. 2, 47 experti in vicem sumus ego

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ac fortuna. PAPIN. dig. 45, 2, 11, 2 tot aureos recte dari stipulatus est Iulius Carpus, spopondimus ego Antoninus Achilleus et Cornelius Dius. *et al. saepe.* b *verbo num. sing. semel collocato*: PLAVT. Amph. 95 hanc fabulam ... Iuppiter ... ipse aget et ego una cum illo. 249 namque ego fui illi in re praesenti et meus ... pater. 800 adveniens ... me salutavisti, et ego te. Aul. 132. 217. 584. Cas. 598 satin propter te pereo ego atque occasio? Cist. 95. *al.* TER. Hec. 610. *al.* CIC. S. Rosc. 48 permultos et ego novi et ... unus quisque vestrum. *al.* LIV. 1, 32, 13 (*in formula*) ob eam rem ego populusque Romanus populis Priscorum Latinorum hominibusque Priscis Latinis bellum indico facioque. Ov. epist. 17, 105 cetera nox et nos et turris conscia novit. *et al.* c *verbo aut ipso aut per syn. repetito*: PLAVT. Asin. 631 quia ego hanc amo et haec med amat. Capt. 934 immo potes, pater, et poteris et ego potero, et di eam potestatem dabunt ut *eqs.* Cist. 686 nulla est (*sc. cistella*), neque ego sum usquam. *al.* CIC. Verr. II 2, 58 et tu intellegis et nos existimare possumus (epist. 13, 65, 1). har. resp. 31 nuper id patuisse dicunt, et ego recordor. *al.*

2 *comparatur cum altera persona*: a ego *in posteriore membro*: PLAVT. Amph. 443 tam consimilest atque ego (Mil. 668 ad saltandum non cinaedus malacus aequest atque ego. TER. Andr. 702 quis videor? :: miser, aeque atque ego). 614 *sq.* Sosiam ... alterum ... faciam ut offendas domi, Davo prognatum patre eodem quo ego sum, forma ... item qua ego sum (Cas. 933 ut senex hoc eodem poculo, quo ego bibi, biberet). 992 ut filium bonum patri esse oportet, itidem ego sum patri. Asin. 201. 559 edepol virtutes qui tuas non possis conlaudare sic ut ego possim. Aul. 592. Bacch. 929 non pedibus termento fuit praeut ego erum expugnabo meum (*cf.* Merc. 470). 949 nam illi itidem Ulixem audivi, ut ego sum, fuisse audacem et malum (Merc. 62 sese ... non, ut ego, amori ... operam dedisse. Rud. 464 TER. Andr. 245 VARRO rust. 1, 7, 10. 1, 15, 1. LIV. 1, 24, 8 [*vetus formula*] tum ille Diespiter populum R. sic ferito, ut ego hunc porcum hic hodie feriam. *al.*). 965 Capt. 312. Men. 484 coepi adsentari: mulier quidquid dixerat, idem ego dicebam. Most. 97. *al.* TER. Hec. 218. CIC. S. Rosc. 12 qua vociferatione ... accusatores uti consueverunt, ea ... nos utimur. CARM. epigr. 1798 labora, aselle, quomodo ego laboravi. *et saepe.* *post compar.*: PLAVT. Bacch. 631 mortuos pluris pretist quam ego sum. Capt. 443 opsecro, infidelior mihi ne fuas quam ego sum tibi. Cas. 264. 1008 Cist. 707 Curc. 305 Men. 277 Mil. 804. *al.* CIC. epist. 11, 13, 2. 13, 52 diutius in causa est quam nos commoratus. *et saepe.* b ego *in priore membro*: PLAVT. Asin. 490 tam ego homo sum quam tu (Capt. 310 Ov. Pont. 3, 4, 31). Cist. 493 neque nos factione tanta quanta tu sumus neque opes nostrae tam sunt validae quam tuae. Curc. 560 ut ego potius comedim quam ille. Epid. 340 sic ego ago, sic egerunt nostri. Merc. 3 non ego item (*Muretus*; idem *codd.*) facio ut alios ... vidi ... facere. Persa 517. Truc. 268 iam hercle ego hic te ... quasi sus catulos pedibus proteram. *al.* LVCIL. 554 aeque fruniscor ego ac tu. *et al.*

3 *opponitur altera persona* (*res e. g. l. 63. p. 260, 15*): a *per meram oppositionem*: α *in universum*: (I) *secunda pers.* (*saepe modo imperativo, v. e. g. l. 60. 79. 80*): **tu:** NAEV. com. 8 quae ego volo ea tu non vis, quae (*ed. pr.*; quod *cod.*) ego nolo ea cupis. ENN. scaen. 225 ego proiector quod tu peccas, tu delinquis, ego arguor? PLAVT. Amph. 374 tun te audes Sosiam esse dicere, qui ego sum? 379 ego sum, non tu, Sosia. 387. 439 *sq.* ubi ego Sosia nolim esse, tu esto sane Sosia; nunc, quando ego sum, vapulabis, ni *eqs.* 785 tu peperisti Amphitruonem ⟨alium⟩, ego alium peperi Sosiam. 854. 966. Asin. 61 tu primus sentis, nos tamen in pretio sumus. 375 patitor tu item, cum ego te referiam. 379 iam ego recurro huc. tu hunc ... hic tene. 513. 660. 846 ergo sunt quae exoptas: mihi quae ego exoptem volo. 909 Aul. 230. 400. 430. Bacch. 162 tibi ego an tu mihi servos es? 1153. Capt. 637 tu (*cor*) sussultas, ego miser vix asto prae formidine. Cas. 273. 724/5 Cist. 645. Curc. 104 tu mihi stacta, tu cinnamum ... es ..., nam ubi tu profusu's, ibi ego me pervelim sepultam. 139. 663 Epid. 588. 684. 691 tibi moram facis, cum ego solutus asto. Men. 269. 271. 745. 1121 si interpellas, ego tacebo. Merc. 628 quia tibi in manu est quod credas, ego quod dicam, id mi in manust. 977 Mil. 200. 280. 302. 1075 Most. 48. 66. Stich. 731 ego tu sum, tu es ego, unianimi sumus. *passim.* TER. Ad. 126 natura tu illi pater es, consiliis ego. 277. 512. 706. *al.* LVCIL. 1019 GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 6 VARRO ling. 10, 40. *al.* CIC. Quinct. 35. 54 S. Rosc. 79. 84. 89 verum ego forsitan propter multitudinem patronorum in grege (ψ, -em *cett.*) adnumerer, te pugna Cannensis accusatorem sat bonum fecit. 145 Q. Rosc. 28 div. in Caec. 35. 40. 61 Verr. II 1, 28. Att. 2, 18, 4 tu vellem ego vel (*Müller*, -ve *codd.*) cuperem adesses. epist. 7, 10, 3 ego de te ad Caesarem quam diligenter scripserim, tute scis, quam saepe, ego. *et frequentissime.* **vos:** PLAVT. Amph. 1035 vos inter vos partite; ego abeo, mihi negotium est. Bacch. 760 vos vostrum curate officium, ego efficiam meum (*cf.* Mil. 1378). Capt. 214 apscedite hinc: nos concedamus huc. Cas. 781 si sapitis, uxor, vos ... cenabitis ...; ego ruri cenavero. Epid. 158 Mil. 935. Persa 503 (*in epistula*) si valetis, gaudeo. ego valeo ([‘*formula sollemnis epist. Graec.* ὑγιαίνω δὲ καὶ αὐτός’. *Fraenkel*]. CIC. epist. 14, 14, 1 si vos valetis, nos valemus). Rud. 691 *sq.* sedete hic modo, ego hinc vos ... tutabor. aram habete hanc vobis pro castris, moenia hinc ego vos defensabo. 879. *al.* TER. Andr. 285 vos semotae: nos soli. *al.* VARRO Men. 24 nos barbari, quod innocentes in gabalum suffigimus homines; vos non barbari, quod noxios obicitis bestiis? CIC. S. Rosc. 36 div. in Caec. 73. Caecin. 9 alterius rei causam vosmet ipsi ... vobis ... sustulistis, alterius ego vobis ... causam ... auferam. *et saepe.*

(II) *tertia pers.*: *pron.* (*III*^{a} *pers. per solum verbum expressa: infra l. 21. 32. 37*): NAEV. trag. 37 egone an ille iniurie facimus? (PLAVT. Amph. 989 ille [*sc. servulus*] navem salvam nuntiat aut ... adventum senis: ego sum Iovi dicto audiens *eqs.* Asin. 361 *v. infra l. 45.* 637 ille qui illas [*sc. minas*] perdit salvos est, ego qui non perdo pereo. Aul. 482 *sqq.* si idem faciant ceteri ... ut *eqs.* ... et ... fiat civitas concordior, et invidia nos minore utamur ..., et illae malam rem metuant ... magis, et nos minore sumptu simus. 708. 711 Bacch. 950 Cas. 276 Cist. 39. Curc. 360 ille ebibit ..., condormiscit. ego ei subduco anulum. Men. 23 ut quidem ille dixit mihi qui pueros viderat: ego illos non vidi. Mil. 308. *al.* TER. Ad. 42. 213. *al.* VARRO Men. 396. *al.* CIC. S. Rosc. 42. *et sim. passim*). PLAVT. Amph. 199 nam quom pugnabant maxume, ego tum fugiebam maxume. Asin. 643 ego complexum huius nil moror, meum autem hic aspernatur (Capt. 364 nam ego te aestumatum huic dedi viginti minis, hic autem te ait mittere ... velle. Pseud. 942. *al.* TER. Ad. 157. 876. Andr. 480 nunc huius periclo fit, ego in portu navigo. *al.* CIC. S. Rosc. 77. *et al.*). Curc. 47 ea me deperit, ego autem cum illa facere nolo mutuom (TER. Ad. 435 ego vero hinc abeo, quando is ... rus abiit). Merc. 919 commodum illi non est, quae me amat, quam ego contra amo? (Stich. 694 quibus divitiae domi sunt ... batiocis bibunt, at nos nostro Samiolo poterio). Mil. 312 non ego possum quae ipsa (issa *codd.*) sese venditat tutarier. 849 mihi imperabat, ego promebam postea. Persa 373 dicat quod quisque volt; ego ... non demovebor. Pseud. 1332 hercle me isti hau solent vocare, neque ergo ego istos (Rud. 1126 Truc. 218. 220 TER. Phorm. 530 CIC. Quinct. 21. *al.*). CATO agr. 139 sive ego sive quis iussu meo fecerit (CIC. Verr. II 1, 127 quis nobis credet, cui nos?). PETRON. 38, 8 sed quomodo dicunt — ego nihil scio, sed audivi — quom *eqs.* *et al.* *subst.* (*adi., pron. pro subst. adhibita*): NAEV. com. 72 quae ego in theatro hic meis probavi plausibus, ea non audere quemquam regem rumpere. PLAVT. Amph. 124 meus pater intus ... est ...; in Amphitruonis vortit sese imaginem ... ego servi sumpsi Sosiae mi imaginem. Asin. 79 quamquam illum mater arte ... habet, patres ut consueverunt: ego mitto omnia haec (*cf.* Bacch. 1082). 361 si ille argentum prius hospes ... adfert, continuo nos ambo exclusi sumus. Aul. 482 *v. supra l. 15.* Bacch. 163 peior magister te istaec docuit, non ego. Cas. 288 Casinam ego uxorem promisi vilico ... dare. :: at tua uxor filiusque promiserunt mihi. 512. Epid. 340 *v. p. 259, 45.* Men. 10. 654. 982 alii sei (*Lindsay*; aliis esse *codd.*) ita ut in rem esse ducunt sint, ego ita ero ut me esse oportet (Pseud. 633. TER. Hec. 270 aliud fortasse aliis viti est: ego sum animo leni natus). Most. 781. Poen. 550 *v. p. 274, 66.* Stich. 129. 493 *v. p. 275, 18.* Trin. 490. *sim. al.* VARRO ling. 9, 6 ut rationi optemperare debet gubernator, gubernatori unusquisque in navi, sic populus rationi, nos singuli populo. CIC. S. Rosc. 1 Verr. I 37. Att. 9, 10, 2 Sulla potuit, ego non potero? *et passim.*

(III) *in dialogo*: PLAVT. Amph. 436 per Iovem iuro med esse (*sc. Sosiam*) neque me falsum dicere. :: at ego per Mercurium iuro tibi Iovem non credere. Asin. 171 dedi equidem quod mecum egisti. :: et tibi ego misi mulierem. 376 dico ut usust fieri. :: dico hercle ego quoque ut facturus sum. 728 *sq.* ego caput huic argento fui ... reperiundo. :: ego pes fui. Aul. 569 *sq.* potare ego hodie, Euclio, tecum volo. :: non potem ego quidem hercle. :: at ego iussero *eqs.* 743 Bacch. 78 Capt. 631. Cas. 177 nam ego ibam ad te. :: et pol ego istuc ad te. 269 *sq.* 355. 802 *sq.* quid agis, mea salus? :: essurio hercle atque adeo hau salubriter. :: at ego amo. :: at ego hercle nihili facio. Cist. 724 vos saluto. :: et nos te. Curc. 135. 215. 533 *sqq.* 659. 687 heus tu, leno, te volo. :: et ego te volo. :: at ego vos nolo ambos. Men. 951. 1094 Merc. 141 *sq.* 384. 430 *sq.* viginti minis opinor posse me illam vendere. :: at ego si velim, iam dantur septem et viginti minae. :: at ego — :: quin ego, inquam — :: ah, nescis quid dicturus sum, tace. 453. 889. 899. 1000. *saepe.* TER. Ad. 972 Andr. 533. Haut. 553 non usus veniet, spero. :: spero hercle ego quoque. Hec. 850. *al.* CIC. S. Rosc. 94 dices: ‘quid postea, si Romae adsiduus fui?’ respondebo: ‘at ego omnino non fui’. — ‘fateor me *eqs.* ...’ — ‘at ego, ut tute arguis, ...’. — ‘non continuo, si *eqs.* ..., sum sicarius’. — ‘at ego profecto qui *eqs.* ... longe absum ab eiusmodi crimine’. Sull. 48. GAIVS inst. 4, 16 (*vet. formula*). *et al.*

β *speciatim de auctore, scriptore certam sententiam* (*vel sim.*) *alterius opinioni* (*sim.*) *opponente*: VARRO ling. 5, 43 Aventinum aliquot de causis dicunt. Naevius ab avibus, ... alii ab rege Aventino Albano, ... ego maxime puto, quod ab advectu. 5, 83 pontifices *dictos esse*, ut [a] Sc⟨a⟩evola ... dicebat, a ‘posse’ et ‘facere’ ..., ego a ‘ponte’ arbitror. 6, 33. 6, 34. 6, 96. 10, 20. 10, 23 casuum voca-

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bula alius alio modo appellavit; nos dicemus *eqs. al.* RHET. Her. 1, 1, 1 nam illi (*Graeci scriptores*) ... ea conquisierunt, quae nihil attinebant ...: nos autem ea, quae videbantur ad rationem dicendi pertinere, sumpsimus. 1, 12, 22 hac parte constitutionis Graeci in iudiciis, nos in iure [civili] plerumque utimur (1, 16, 26 SEN. nat. 1, 15, 3. *al. cf.* PAVL. FEST. p. 6 annus ex Graeco venit, quem illi ἔννον dicunt, et quod nos trimum, illi dicunt τρίεννον). 2, 11, 16. 3, 11, 19. CIC. Verr. II 2, 5 M. Cato ... cellam penariam rei publicae nostrae ... Siciliam nominabat. nos vero experti sumus *eqs.* II 4, 1 venio ... ad istius, quem ad modum ipse appellat, studium, ut amici eius, morbum et insaniam, ut Siculi, latrocinium; ego quo nomine appellem nescio. LVCR. 6, 702 crateres, ut ipsi nominitant, nos quod fauces perhibemus et ora. LIV. 39, 52, 1. PAVL. FEST. p. 4 album, quod nos dicimus, a Graeco, quod est ἀλφόν, est appellatum (p. 17. *al.*). p. 18 auguraculum appellabant antiqui, quam nos arcem dicimus (SEN. nat. 2, 56, 1). SEN. contr. 1 praef. 12. *similia saepe.*

b *oppositionis vi minus significanter expressa* (*exempla ad hunc usum illustrandum apta ex sola narratione sumpsimus*): PLAVT. Amph. 1112 postquam *angues* pueros conspicatae, pergunt ad cunas citae. ego cunas recessim ... trahere ... metuens pueris ...; tantoque angues acrius persequi. Bacch. 306. Cist. 619 *sqq.* eam (*sc. filiam*) ... iussit parvam proici: ego eam proieci. alia mulier sustulit. ego inspectavi. erus hanc duxit postibi. Curc. 648 postquam illo ventum est, iam, ut me conlocaverat (*sc. nutrix*), exoritur ventus turbo, spectacla ibi ruont, ego pertimesco: [tum] ibi me nescioquis arripit. Epid. 237 occepere aliae mulieres ... sic post me fabulari inter sese — ego apscessi ... ab illis, dissimulabam *eqs.* Merc. 251 TER. Eun. 119 CIC. Catil. 3, 10. Att. 7, 15, 3 Pompeius ad legiones Appianas est profectus; Labienum secum habet. ego tuas opiniones de his rebus exspecto. carm. frg. 22, 8 Argolicis primum ut vestita est classibus Aulis ... nos ... divom placantes numina tauris ... vidimus *eqs.* (*ex Hom. Il. 2, 305* ἡμεῖς δ(ὲ)). PETRON. 9, 3. 17, 2 intravit ipsa ... sedensque super torum meum diu flevit. ac ne tunc quidem nos ullum adiecimus verbum, sed ... expectavimus lacrimas. 18, 2. 24, 1. 31, 5. *et al.*

B ***non expresse distinguitur*** *ab altera persona, ponitur tamen sic, ut vim quandam* (*sive distinguendi sive augendi* ['*emphaticam*']) *sententiarum nexu vel quaeri vel effici appareat* (*fieri autem nequit, ut quis nostrum quantum* ego *pron. uno quoque exemplo valeat, hodie certius diiudicet*): **1** *generalia quaedam*: PLAVT. Amph. 141 Amphitruo veniet huc ab exercitu et servos, cuius ego hanc fero imaginem. 535 Pterela rex ... quem ego mea occidi manu. 824 mihi quoque adsunt testes, qui illud quod ego dicam adsentiant. 922 si quid dictum est per iocum, non aequom est id te serio praevortier. :: ego illud (*Itali*, illum *codd.*) scio quam doluerit cordi meo. Asin. 457 da modo meo periculo, rem salvam ego exhibebo. 713. 869 ne illum mecastor miserum habebo. :: ego istuc scio, ita fore illi. Aul. 2 ne quis miretur qui sim, paucis eloquar. ego Lar sum familiaris ex hac familia (*cf.* Bacch. 573 parasitus ego sum hominis nequam. Rud. 1173 *sq.* Pseud. 1210 *v. infra l. 74. et saepe*). 140 alia *femina* aliā peior ... est. :: idem ego arbitror (*cf.* 175 di bene vortant. :: idem ego spero. Bacch. 437. 552). 198 ego istos novi polypos qui ubi quidquid tetigerunt tenent. 702 *sqq.* 734 istuc facinus, quod tuom sollicitat animum, id ego feci et fateor. 756 ergo quia sum tangere ausus, haud causificor quin eam ego habeam potissimum. :: tun habeas me invito meam? 769 sanus tu non es qui furem me voces. ego te, Euclio, de alia re rescivisse censui, quod ad me attinet. Bacch. 703 quantum lubet me poscitote aurum: ego dabo (707). 783 *sqq.* men criminatust? optumest: ego sum malus, ego sum sacer, scelestus. specta rem modo; ego verbum faciam ⟨nullum⟩. 1012. 1036 *sqq.* quid nunc censes, Chrysale? :: nihil ego tibi hodie consili quicquam dabo, neque ego haud committam ut, si quid peccatum siet, fecisse dicas de mea sententia. verum, ut ego opinor, si ego in istoc sim loco, dem ... aurum. Curc. 656 hic est *anulus* quem ego tibi misi natali die. Epid. 352. Men. 399 egoquidem neque umquam uxorem habui neque habeo neque huc umquam ... intra portam penetravi pedem (*cf.* 509. 630). 613 nutat ne loquar. :: non hercle egoquidem usquam quicquam nuto neque nicto tibi. Merc. 460 numquam edepol quisquam illam (*ancillam*) habebit potius quam ille quem ego volo. Mil. 347 nam egoquidem meos oculos habeo nec rogo utendos foris. Most. 1159 *sqq.* Poen. 604 eu edepol mortalis malos! :: ego enim docui. Pseud. 1209 *sq.* Harpax ego vocor, ego servos sum Macedoni militis; ego nec sycophantiose quicquam ago ... neque istum Pseudolum ... novi. TER. Ad. 116 is (*sc. filius*) meus est factus: siquid peccat ... mihi peccat; ego illi maxumam partem fero (feram *Σ Don.*). Phorm. 449 dic, Cratine. :: mene vis? :: te. :: ego quae in rem tuam sint ea velim facias. mihi sic hoc videtur: *eqs.* (*cf.* 453 dic ..., Hegio. :: ego ... credo. 457 dic, Crito. :: ego amplius deliberandum censeo). CIC. Verr. II 1, 103 multi ... ita dicent: 'de illo nihil dixit in quo ego interfui; illam iniuriam non attigit quae mihi ... facta est, quibus ego in rebus interfui'. Cato 59 Cyrum respondisse: 'atqui ego ista sum omnia dimensus; mei sunt ordines' *eqs.* (*cf. Xenoph. oecon. 4, 22* ταῦτα τοίνυν ... ἐγὼ πάντα καὶ διεμέτρησα καὶ διέταξα). Att. 1, 19, 1 deinde quoniam tibi amore nos proximi sumus, scribemus ... de nobis *eqs. et al.*

2 *notabiliora*: **a** *in responsis*: PLAVT. Amph. 619 quis istic Sosia est? :: ego, inquam (725 tu me heri hic vidisti? :: ego, inquam, si vis deciens dicere. Capt. 572). 755 quid nunc, mulier? audin illum? :: ego vero, ac falsum dicere (Men. 516 tun med indutum fuisse pallam praedicas? :: ego hercle vero. *al., v. p. 270, 66*). 764 quis istuc tibi dixit? :: ego equidem ex te audivi (*cf.* Capt. 133 quis hic loquitur? :: ego, qui tuo maerore maceror). 1021 quis ad fores est? :: ego sum. :: quid 'ego sum'? (Capt. 1021 Curc. 420 Epid. 558 Men. 137. *al.*). Cist. 745 quid istuc negoti est? aut quis es? :: ego sum illius mater. Men. 1003 ecquis suppetias mihi audet ferre? :: ego, ere, audacissume. Poen. 1149 sed quis illas tibi monstrabit? :: ego doctissume. Pseud. 607 tune es Ballio? :: immo vero ego eius sum Subballio. 979/80 tun es Ballio? :: ego enim vero is sum (Rud. 1056). Rud. 237. *et sim. al.* **b** *in interrogationibus*: egon(e): PLAVT. Amph. 575 optas quae facta. :: egone? :: tu istic (Capt. 857 Cas. 267. 982 Curc. 664 Epid. 575 Men. 162 Most. 634. *al.* TER. Eun. 1026 Haut. 608. 945. *al.*). Amph. 743 egone aps te abii hinc hodie cum diluculo? 747 egone istuc dixi? :: tute istic (Merc. 761). Aul. 824 nunc volo me emitti manu. :: egone te emittam manu, scelerum cumulatissume? Capt. 139 ne fle. :: egone illum non fleam? egon non defleam talem adulescentem? Epid. 574 egone osculum huic dem? :: qur non, quae ex te nata sit? Men. 389. 653 Merc. 154. 317 nunc tu me ... castigare cogitas. :: egon te? (TER. Andr. 504. *cf. l. 35*). Mil. 1139. 1276. Poen. 1238 fures estis ambae. :: nosne tibi? :: vos inquam. *saepe.* TER. Andr. 270. 271. 584 Eun. 153. *al.* CIC. Q. Rosc. 1 LIV. 2, 34, 10. *et al.* ego: PLAVT. Capt. 148 alienus quom eius incommodum tam aegre feras, quid me patrem par facerest, quoi ille est unicus? :: alienus? ego alienus illi? 209 at fugam fingitis ... :: nos fugiamus? Cas. 994 tu ... me opsecravisti ... Casinam ut poscerem uxorem mihi ... :: ego istuc feci? Curc. 606 quid ego? (Men. 182 *al., v. p. 268, 64*). Men. 198 salta sic cum palla postea. :: ego saltabo? Mil. 496. *al.* TER. Ad. 697 nunc ludis tu me? :: ego te? quam ob rem? (*cf.* DON. *ad h. l.* magna vis pronominum, cur non ludat, quibus et accessit consideratio rei, nam primo 'ego', deinde 'te', deinde causae propositio). Andr. 894 audi. :: ego audiam? quid audiam, Chreme? (quid ego aud. $A^{2}\Sigma$). Eun. 179. *al.* **c** *post praemissas sententias quasi universaliter prolatas*: PLAVT. Amph. 637 ita dis est placitum, voluptatem ut maeror comes consequatur: ... nam ego id nunc experior domo atque ipsa de me scio, quoi voluptas parumper datast *eqs.* Capt. 144 tum denique homines nostra intellegimus bona, quom quae in potestate habuimus ea amisimus. ego, postquam gnatus tuos potitust hostium, expertus quanti fuerit nunc desidero. 464. Cas. 224 neque salsum neque suave esse potest quicquam, ubi amor non admiscetur: fel quod amarumst, id mel faciet, hominem ex tristi lepidum et lenem. hanc ego de me coniecturam domi facio magis quam ex auditis. Cist. 123 Epid. 388. 527 Men. 977 Mil. 948 Persa 455. 470 quoi homini di propitii sunt, aliquid obiciunt lucri; nam ego hodie compendi feci binos panis in dies. Poen. 217. 1193 ut volup est homini, mea soror, si quod agit cluet victoria; sicut nos hodie inter alias praestitimus pulchritudine. *al.*

C ***absolute*** *ponitur*: PLAVT. Amph. 601 ille ego similest mei (625 Sosia, ... ego ille). Stich. 552 quis istuc quaeso *dicit*? an ille quasi ego? (553, *nisi subaudiendum* 'ille *dicit* quasi ego'). AVSON. 470, 42 pectoris ut nostri sedem colis, ... Syagri, communemque habitas alter ego Ausonium. *cf.* PLAVT. Truc. 257 ego sum, respice ad me. :: quid 'ego'? :: nonne 'ego' (ego *om. A*) videor tibi?

II ego (nos) ***sententiae ratione non postulante ponitur:*** *huc pertinere videntur*: **A** *ea exempla, quibus* ego *aut in enclisi aut in artioribus quibusdam iuncturis adhibetur, velut*: PLAVT. Amph. 272 certe edepol, si quicquamst aliud quod credam aut certo sciam, credo ego hac noctu Nocturnum obdormivisse ebrium (*cf. p. 273, 46*). 279 neque ego hac nocte longiorem me vidisse censeo (*cf. p. 265, 19*). 305 formido ... ne ego ... nomen meum commutem (*cf. p. 266, 22*). 325 ne ego homo infelix fui (*cf. p. 270, 44*). 1043 ego pol illum ulciscar (*cf. p. 270, 33*). Asin. 248 interii si non invenio ego illas viginti minas. COMM. apol. 378 exaltabor ego in gentibus nomine magno (*Vulg. psalm. 45, 11* exaltabor in gentibus, et exaltabor in terra; *anteced.*: quoniam ego sum deus). *plurima exempla invenies in cap. III°.* **B** *certa enuntiatorum genera, quae* ego *plerumque encliticum post primam vocem collocatum exhibent* (*sic enunt. relat., v. p. 267, 51 sqq.; interrogat., v. p. 268, 53 sqq.* [*aliter supra l. 16 sqq.*]). *quo accedere putaverim illas quoque sententias intermedias, in quibus* ego *ut accentu praeditum esse potest* (*v. ex. gr. p. 261, 64*), *ita maximam partem sine ulla vi prolatum esse videtur* (*vix recte Sommer, Antidoron f. J. Wackernagel, p. 22 sqq.; cf. etiam Slotty, Idg. Forsch. 44, 330 sqq.*). *ex. gr.*: PLAVT. Aul. 619 hic pater est, ut ego opinor (729 Bacch. 155 Cas. 730 Cist. 307. 316 Men. 160 Most. 480 Poen. 248. 260. *al.*). Cas. 85 mox hercle vero ... argentum si quis dederit, ut ego suspicor, ultro ibit nuptum (Trin. 1118). CIC. S. Rosc. 35 quantum ego existimare possum. div. in Caec. 44 ut ego arbitror. Mur. 65 quantum

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ego opinione auguror. *al.* **C** *loci, quibus* ego *in ipso sententiae initio (sim. in medio, v. infra l. 13) nec in ulla iunctura sollemni sic usurpatur, ut non satis intellegas, qua de causa omnino collocatum sit (vix ausim contendere [ut Lodge, Drexler, al.] pron. his exemplis additum esse, quia aut verbum aut totum enunt. vim quandam singularem exerceat [verba 'cupiendi', 'putandi', 'promittendi', 'affirmandi' sim.]. cf. imprimis* CIC. carm. frg. 29, 7 [*l. 12*] *cum gr.*).
afferam e. g.: PLAVT. Bacch. 506 ego faxo hau dicet nactam quem derideat. 507^{a} ego istanc multis ulciscar modis. *sim. passim.* CIC. Att. 5, 11, 4 ego has *litteras* ... proficiscens Athenis dedi. 5, 11, 5 *al.* (*praesertim cum de nova quadam re narrare incipit*). carm. frg. 29, 7 nos grave certamen belli ... tenemus (*ex Hom. Od. 12, 189 ἴδμεν γάρ*). *cf.* ITIN. [Silv.] 2, 1 ipsam ergo vallem nos traversare habebamus. **D** *rariora illa poetarum exempla, quibus* ego *metri causa insertum putes, velut*: ENN. frg. var. 45 *v. p. 256, 72.* CATVLL. 58^{a}, 3 (*hendec.*) non custos si fingar ille Cretum, non si Pegaseo ferar volatu, non Ladas ego pinnipesve Perseus, non Rhesi niveae citaeque bigae (*cf. de* ego *in lyricis p. 252, 32 sqq.*). OV. ars 3, 522 credere vix videor, cum cogar credere partu, vos ego cum vestris concubuisse viris. (*non huc spectare videntur exempla, ubi* ego *ἀπὸ κοινοῦ ponitur; v. Leo, Anal. Plaut. I 25*).

CAPVT TERTIVM

de collocatione et iuncturis.

(*cf. Kaempf, l. c. [v. p. 258, 3]; Wackernagel, Idg. Forsch. 1, 1892, 406 sqq.; Marouzeau, Place du pronom pers. sujet en latin, Bibliothèque de l'école des hautes études 158; Meyer-Lübke, l. c. [v. p. 258, 5]; Drexler, l. c. [v. p. 251, 64]*)

breviandi causa his notis utimur: **a. v.:** *antecedente (-entibus) vocabulo (-is).* **i. v.:** *intercedente (-entibus) vocabulo (-is).*

I ego **ponitur** *aut* **primo ineuntis sententiae loco** *aut* **inter ea vocabula** *quibus ipsis enuntiatum* **inchoatur.** *hic generaliter praemittenda puto haec:* 1) *de secundo enuntiati loco*: ego *cum praecipue primo sententiae verbo applicetur, fieri potest, ut ex eo vocum nexu, quem sensus ac ratio postulent, eximatur (v. ex. gr.*: PLAVT. Asin. 232 *infra l. 57.* Poen. 924 *p. 264, 7.* Pseud. 831 *p. 264, 58.* CIC. de orat. 1, 76 *p. 267, 74.* PLIN. epist. 9, 19, 3 *p. 274, 35. al.*). *cum autem inter ea vocabula inseritur, quae artissima per se coniunctione cohaereant, tum tmesin q. vocant efficit (sic e. g. inter attrib. et subst.: p. 274, 32. 37. 40. al.; inter pron. et subst.: p. 267, 82 sqq. 273, 12 sqq.; inter praep. et subst.: p. 274, 46. 52; inter* quidni: *p. 268, 82*). 2) ego *in ipso initio saepe (at non semper, v. cap. alt. II C) in distinctione vel cum vi quadam emphatica collocatur; sed etiam* ego *secundo loco positum haud raro vim sive distinguendi sive augendi exercet (cf. exempla in cap. alt. I A 3. I B allata).* 3) ego *saepe tertio loco habetur, tum enim, cum aliud quoddam vocabulum encliticum primo verbo se adiungit* (*inprimis* hercle, pol *sim.*, quidem, iam, nunc, tibi, enim). *aliter v. ex. gr. p. 265, 73. 266, 49. 267, 15. 50. al.*

A *iuncturae notabiliores (eae scilicet, quae arto quodam et usitato nexu contineantur)*: **1** *cum particulis, quae primarias sententias conectunt*: **a** *adversativis*: **at**: ENN. scaen. 177 at ego, omnipotens, te exposco. PLAVT. Amph. 436 at ego ... iuro. 612 at ego nunc ... dico (CIC. Verr. II 2, 26 at ego amplius dico). 1085 at ego faciam ... ut aliter praedices (Capt. 962 Most. 94. *cf.* Poen. 173 at ego iam faxo scies). Asin. 232 at ego est etiam prius quam abis quod volo loqui (Mil. 771). 827 at ego te opperiar domi. Aul. 570. 743 at ego deos credo voluisse. Bacch. 99 at ego nolo dare te quicquam (Curc. 687 te volo. :: et ego te volo. :: at ego vos nolo ambos). 348 amicos iit salutatum ad forum. :: at ego hinc ad illum, ut convenam quantum potest (*cf.* TER. Andr. 226 at ego hinc me ad forum ut conveniam Pamphilum). Capt. 72 scio absurde dictum hoc derisores dicere, at ego aio recte (710 Cas. 71). 899. Cas. 341. 802 *v. p. 260, 65.* Men. 951 at ego te ... fodiam stimulis. 1077. 1086 Merc. 430 *sq. v. p. 260, 69.* Mil. 456 ecce omitto. :: at ego abeo missa (*cf.* Pseud. 561 at ego ad forum ibo. Truc. 921). Persa 635 at ego patriam te rogo quae sit tua. 636. Poen. 313. 1377 at ego sum perditus (*cf.* Stich. 340 at ego perii). Pseud. 646. Rud. 635 at ego te per crura ... obtestor. 964 at ego quo pacto inventust scio (TER. Haut. 309 ita timui. :: at ego nil esse scibam. Hec. 850 nescio. :: at ego scio). 1006. Stich. 694 quibus divitiae domi sunt ... batiociis bibunt, at nos nostro Samiolo poterio. Truc. 427. *al.* TER. Andr. 563 tibi ita hoc videtur; at ego non posse arbitror. Haut. 779 at ego illi neque do neque despondeo. *al.* CIC. S. Rosc. 84. 94 *v. p. 260, 74.* Q. Rosc. 28 Panurgum ... proprium Fanni dicis fuisse. at ego totum Rosci fuisse contendo (47). Verr. II 1, 114 at ego concedo. *passim.* **i. v.:** PLAVT. Amph. 583 at te ego faciam ... ut minus valeas. Asin. 856 at scelesta ego ... rata. Persa 794 at tibi ego (ego tibi *CD*) ... oculum excutiam (847 malum vobis dabo. :: at tibi nos dedimus). Pseud. 251 te volo. :: at (*sic codd.*; hau *Lindsay*) vos ego ambos. TER. Haut. 1051 at id (id *om.* CPF^1 *v*) nos non sinemus. at mehercule ego *sim. v. p. 270, 9. 21.* **sed:** PLAVT. Amph. 56 *v. p. 276, 16.* Aul. 627 s. ego cesso currere (Capt. 827 s. ego cesso ... Hegionem onerare laetitia. Epid. 100 Truc. 630. TER. Phorm. 844 s. ego nunc mihi [mihi nunc ego *CPDLEη*; n. e. m. *p*] cesso qui *eqs. al.*). Bacch. 58 s. ego apud me te esse ... volo (Cist. 743. CIC. Verr. II 1, 98 s. ego defensorem ... laudari volo). Cas. 878. Cist. 76 s. ego mea culpa ... misera maceror. 237 Men. 443. 904. Mil. 352 s. ego hoc quod ago, id me agere oportet. Most. 362 *v. p. 276, 41.* Poen. 924 s. ego nunc est cum me commoror. Pseud. 939 s. ego quae tibi (*Itali*; quantibi *P, A n. l.*) bona dabo ..., si *eqs.* TER. Eun. 142 s. ego quantum suspicor, ad virginem animum adiecit. CIC. Q. Rosc. 2 s. ego copia et facultate causae confisus vide quo progrediar. *et passim.* **i. v.:** PLAVT. Persa 476 sed ut ego hodie fui benignus, ut ego multis credidi!

verum: PLAVT. Asin. 515 v. ego meas queror fortunas. Aul. 623 id ... tibi faciam; v. ego mihi bibam, ubi id fecero. Mil. 686 *v. p. 270, 59.* Persa 820 non hi dicunt, v. ego. Poen. 476 fuere *homines volatici.* v. ego interfeci. Pseud. 103 v. ego te ... non deseram. Trin. 382 v. ego quando te ... video adlicere. 491 di divites sunt ... v. nos homunculi. Truc. 317 TER. Ad. 221 Haut. 958 CIC. S. Rosc. 89. 123 v. ego quod invitus ... facio *eqs.* 125 v. ego hoc quaero (Catil. 1, 5 v. ego hoc ... nondum adducor ut faciam. *cf. infra l. 22*). *al.* **i. v.:** PLAVT. Capt. 75 v. hercle vero nos parasiti planius *invocati sumus.* Trin. 738 v. hoc ego vereor (Truc. 844 v. hoc ego te multabo bolo). CIC. Verr. II 3, 4 *v. infra l. 38.* – **autem:** PLAVT. Bacch. 186 cenam pollicere ... advenienti: ego a. venturum adnuo. Cas. 270 quid si ego a. ... impetro? 273 tu eum orato, ego a. orabo vilicum. Curc. 47 ea me deperit, ego a. cum illa facere nolo mutuom. Men. 269. Pseud. 635 quasi tu dicas quasique ego a. id suspicer. TER. Phorm. 751. RHET. Her. 1, 1, 1 illi ... ea conquisierunt, quae nihil adtinebant, ... nos a. ea quae videbantur ad rationem dicendi pertinere, sumpsimus (CIC. inv. 1, 75). CIC. Quinct. 45 abs te satis accipiam; ego a. tibi satis non dabo. S. Rosc. 3 ego a. (*V*; etiam *cett., om. Char.*) si omnia ... dixero. Verr. I 37. II 3, 175. *frequentissime.* *interposito pron.*: TER. Haut. 371 patrem novisti ... quam sit perspicax; ego te a. novi quam esse soleas inpotens.

tamen: PLAVT. Cist. 153 quod si tacuisset, t. ego eram dicturus. TER. Ad. 553 age, t. ego hunc amovebo. **a. v.:** PLAVT. Capt. 587 efficiam t. ego id, si di adiuvant. CIC. Verr. II 3, 4 atque ego hoc plus oneris habeo quam qui ceteros accusarunt ..., verum t. ego hoc (*OE*; hoc ego *β*) amplius suscepi quam ceteri. leg. agr. 2, 30 neque t. nos id querimur. *al.* ego **tamen:** PLAVT. Asin. 61 tu primus sentis, nos t. in pretio sumus. TER. Hec. 244 etsi scio ego ... meum ius esse ut te cogam quae ego imperem facere, ego t. ... faciam. RHET. Her. 2, 28, 45 CIC. Verr. II 2, 1. **atqui** (atquin): PLAVT. Cas. 364 atqui (atque *codd.*) ego censui aps te posse hoc me impetrare. CIC. Cato 59 Cyrum respondisse: 'atqui ego ista sum omnia dimensus' (*gr. v. p. 261, 84*). RVT. LVP. 2, 4 Demosthenis: atqui ego illum ... arbitror Lycurgum laudatorem producturum (ARNOB. nat. 7, 22 p. 255, 12 atquin nos arbitramur). COLVM. 1 praef. 3 atqui ego satis mirari non possum.

b *causalibus*: **nam:** PLAVT. Amph. 104 n. ego vos novisse credo. 637. Asin. 123 n. ego illuc argentum ... paratum ... scio esse (Capt. 295). 713 Bacch. 935 n. ego has tabellas ... quas fero non sunt tabellae. 1003 Capt. 364. 863 Cas. 177 *v. p. 260, 63.* Epid. 191. Men. 654 n. nos iam (*Itali*, nos iam nos *codd.*) defessi sumus. 684 n. ego quidem postquam illam (*sc. pallam*) ... tibi dedi ... nunc redeo (Mil. 347). Men. 1088 n. ego hominem ... similiorem numquam vidi (Mil. 885). Mil. 5 n. ego hanc machaeram mihi consolari volo (Persa 370). Pseud. 831 n. ego cocilendrum quando in patinas indidi *eqs. al.* TER. Ad. 194. Andr. 922 n. ego quae dico *eqs.* Hec. 286 n. nos omnes (*v. l. 64*) quibus est ... aliquis obiectus labos. *al.* CIC. Q. Rosc. 35. *passim.* **i. v.:** PLAVT. Cist. 123 nam illanc ego (ego illanc *Itali, Leo*) olim ... puellam ... sustuli. Mil. 379 nam certe (certo *P*) ego te hic intus vidi. Persa 162 Trin. 83. TER. Andr. 519 nam omnes (*cf. l. 59*) nos quidem scimus. ego **nam:** HOR. sat. 2, 3, 302 Stoice ... qua me stultitia ... insanire putas? ego nam videor mihi sanus. **enim** (*ap. Plaut. vi fere confirmativa*): PLAVT. Cas. 280 ego e. vocari iussi. Merc. 251. Mil. 810 sed quid meminisse id refert, ⟨rogo⟩ ego te tamen. :: ego e. dicam tum quando usus poscet (Most. 888). Most. 926 Poen. 604 CIC. Verr. II 3, 26. II 5, 5 nos e. ... sic accepimus. *ibid.* nos e. nihil ... audivimus. Cluent. 88. *al.* enim ego (**a. v.**): PLAVT. Aul. 811 certo e. ego vocem ... mi audire visus sum. enim vero *v. p. 270, 76.* **quippe:** PLAVT. Epid. 367 q. ego qui ... meis manibus denumeravi (Pseud. 1274^{a} q. ego qui Ionica perdidici). 618 habe bonum animum. :: q. ego quoi libertas in mundo sitast. **nempe:** OV. met. 13, 93 n. ego ... meo protexi pectore puppes. *al.* INSCR. Not. d. scavi 1927 p. 107 n. 104 (*Pompeis*) tibicina n. ego (*interpret. incertae*). *cf.* STAT. Theb. 7, 165 scilicet ... ego neglectissima ... progenies? ego nempe tamen, qui dulce ferenti pondus eram.

c *conclusivis*: **itaque:** PLAVT. Mil. 138 i. ego paravi ... magnas machinas. Rud. 369 i. nos ventisque fluctibusque iactatae. CIC. Catil. 2, 5 i. ego illum exercitum ... contemno. *al.*
ergo: CIC. prov. 19 e. ego senator ... amicus esse ... rei publicae debeo. parad. 29. PROP. 3, 21, 17 e. ego nunc ... aequoris hospes.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ov. met. 9, 182. *al.* *a. v.:* PLAVT. Pseud. 1333 hercle me isti hau solent vocare, neque e. (*om. A*) ego istos. ergo *postponitur:* VARRO Men. 67 nos e. nihil egimus *eqs.*? CIC. epist. frg. IX 11 ego cum in gratiam redierim..., [et] (*secl. Halm*) ego e. cum redierim. ITIN. [Silv.] 3, 1 nos e.... ingressi sumus montem. 10, 7. 15, 6.

d *copulativis:* **atque:** PLAVT. Amph. 30 a. ego quoque etiam... metuo malum (TER. Phorm. 877 a. ego quoque [a. hercle ego Σ] inaudivi illam fabulam). 380. 563 malum quod tibi di dabunt, a. ego hodie dabo. Asin. 843 *v. p. 270, 3.* Bacch. 1102. Capt. 224 nam si erus mihi es tu a. ego me tuom esse servom assimulo. Cas. 876 *v. p. 258, 77.* Merc. 260 a. ego illi (ibi ego *A*) aspicio... mulierem (Mil. 288). Persa 324. *al.* TER. Ad. 283. CIC. div. in Caec. 33 a. ego haec... commemoro. Verr. II 2, 161. *passim.* *in apodosi:* PLAVT. Bacch. 279 dum circumspecto, a. ego lembum conspicor. Epid. 217 Merc. 256. *i. v.:* PLAVT. Asin. 141 priusquam istam adii a. amans ego animum meum isti dedi (*v. app. crit.*). Persa 192 scelus tu pueri es a. ob istanc rem ego aliqui te peculiabo. ACC. trag. 634 a. id ego semper mecum sic agito. **neque:** PLAVT. Amph. 264 ibo ego illic obviam, n. ego hunc hominem... sinam... accedere. 279 n. ego hac nocte longiorem me vidisse censeo (1036 Most. 607). 885 quae neque sunt facta n. ego in me admisi arguit. 908 Aul. 408 Capt. 634 Cas. 759 *v. p. 270, 29.* Cist. 493 n. nos factione tanta quanta tu sumus neque opes nostrae tam sunt validae quam tuae. Epid. 85. 576 quia ego hanc quae siet neque scio neque novi n. ego hanc oculis vidi ante hunc diem (Pseud. 136 n. ego homines magis asinos nunquam vidi. 938). Men. 423. 960 nam equidem... nunquam aegrotavi unum diem n. ego insanio neque pugnas n. ego litis coepio. Mil. 652. Rud. 1024 nescio n. ego... vostras leges... scio. *al.* TER. Phorm. 391. *al.* CIC. S. Rosc. 89 ut dies singulos possis consumere (*sc. materie*). n. ego non possum. Verr. II 1, 43. II 3, 157. *passim.* *i. v.:* PLAVT. Aul. 413 n. ligna ego usquam gentium praeberi vidi pulchrius. CIC. leg. agr. 2, 30 *v. p. 264, 40.* neque edepol ego *sim. v. p. 269, 54. 65. 270, 29.* ego neque: PLAVT. Bacch. 1042 duae condiciones sunt: utram tu accipias vide: ... ego n. te iubeo neque voto neque suadeo. Persa 10 ego n. lubenter servio neque satis sum ero ex sententia. Rud. 1195 (*cf. adn.*). **et:** PLAVT. Cas. 807 censeo, et ego te adiutabo. Cist. 724 vos saluto. :: et nos te (Mil. 1267). Pseud. 633 potest ut alii ita arbitrentur et ego ut ne credam tibi. TER. Haut. 663 mirum ni illa salvast et ego perii. CIC. Caecin. 97. *passim, v. exempla p. 258, 75 sqq. congesta.* *i. v.:* PLAVT. Asin. 76 et id ego percupio (ego sane cupio *codd. Nonii p. 454, 8*) opsequi. 171. Aul. 482 et... fiat civitas concordior, et invidia nos minore (*Pylades*; minore nos *codd.*) utamur. Merc. 1000 missas iam ego istas artis feci. :: et quidem ego dehinc iam (Mil. 259 TER. Hec. 195. Phorm. 471 et quidem, ere, nos iamdudum... te... incusamus. *al.*). et hercle ego *vel similia v. p. 269, 74. 270, 8. 23.* ego et: NEMES. ecl. 1, 71 carmina dant Musae, nos et (*sic G*; nos *N*; nos te *V*) modulamur avena. **-que:** egoque (*praecipue Ictorum, deest poetis*): IVLIAN. dig. 16, 1, 16 si mulier... pro me intercessisset Titio egoque mulieri id solvissem. POMPON. dig. 17, 2, 62 si Titius... decesserit egoque... res vendiderim. CLEM. dig. 31, 59. SENT. procos. Maced. (Corp. III 586, *aevi Hadriani*) 5 TRYPH. dig. 5, 2, 22, 2 VLP. dig. 6, 27, 7. 12, 2, 9, 3. 13, 6, 5, 8. 16, 3, 1, 33. 17, 1, 12, 9. APVL. met. 8, 25 an me putas... iumento fero posse deam committere, ut turbatum... deiciat simulacrum egoque miser cogar... deae meae... medicum quaerere? nosque (*nom.*): CIC. S. Rosc. 128 haec bona in tabulas publicas nulla redierunt nosque ab isto nebulone... eludimur. ac. 2, 9 cum eo Catulus et Lucullus nosque ipsi... venissemus. *al.* **quoque** (*saepe notione augendi*): PLAVT. Asin. 861 ego q. hercle illum... sum frugi ratus. TER. Ad. 879 ego q. a meis me amari... postulo. Andr. 734 ego q.... adsimulabo. Eun. 211. *al.* VARRO rust. 2, 7, 1. *al.* CIC. Verr. I 33. *et saepe.* *a. v.:* PLAVT. Asin. 376 dico hercle ego q. ut facturus sum. Cas. 422 eamus nos q. intro. TER. Haut. 553. *al.*

e *correctivis:* **immo:** PLAVT. Amph. frg. 16 i. ego hunc... teneo. Aul. 731 ego sum miser. :: i. ego sum. Bacch. 1177 ego quidem ab hoc certe exorabo. :: i. ego te oro ut me intro abducas. Cas. 840 tene hanc lampadem. :: i. ego hanc tenebo. Pseud. 33 Rud. 1061 Truc. 957 TER. Ad. 604 Eun. 562 VERG. ecl. 7, 41 SEN. contr. 2, 2, 2. *al.* *i. v.:* PLAVT. Pseud. 607 tune es Ballio? :: i. vero ego eius sum Subballio (CIC. Phil. 8, 17). 609 quasi te dicas atriensem. :: i. atriensi ego impero. **quin:** PLAVT. Bacch. 469 q. ego... non ex audito arguo. Cist. 126 (*vers. om. A, secl. edd.*). Merc. 431 at ego — :: q. ego, inquam. 547 Most. 910. TER. Haut. 737 quin est paratum argentum. :: q. ego maneo. 944. *al.* *i. v.:* PLAVT. Merc. 223 q. ea (quine [quin P^{CD}] *codd.*) ego huc praecucurri gratia, ne te opprimeret.

f *disiunctivis:* **aut:** PLAVT. Capt. 623 istic Philocrates non magis est quam a. ego aut tu (981). TER. Eun. 94. 155 a. ego nescibam quorsum tu ires? Haut. 420. CIC. Caecin. 16 quasi vero a. nos ei negemus addictum aut tum quisquam fuerit qui dubitaret. Att. 10, 1, 4. *al.* Ov. met. 1, 607 'a. ego fallor, aut ego laedor' ait. **vel:** PLAVT. Capt. 370 vel ego huc vel illuc vortar, quo imperabitis. **sive:** CATO agr. 139 s. ego sive quis iussu meo fecerit. HOR. sat. 2, 3, 87 s. ego prave seu recte hoc volui, ne sis patruus mihi.

2 *cum coniunctionibus, quae enuntiata secundaria inducunt:* **ut:** ENN. scaen. 267 nam ut ego illi (*Ribbeck*; illis *codd.*) supplicarem *eqs.* PLAVT. Amph. 431 factumst illud, ut ego illic vini hirneam ebiberim meri. 462 quod ille faxit Iuppiter, ut ego hodie... capiam pilleum. Asin. 268 ubi ego... Libanum requiram aut familiarem filium, ut ego illos lubentiores faciam quam Lubentiast? 313 tantum facinus... inveni ego, ut nos dicamur duo dignissumi esse. Aul. 364 Capt. 375 Men. 841. 1061 Poen. 423 Pseud. 327. 336. *al.* TER. Ad. 312 (ego *om. γ G*). CIC. Quinct. 8 Verr. II 1, 9. II 2, 10. *et frequentissime.* *i. v.:* PLAVT. Most. 1171 aliud... impetrari a me facilius perferam quam ut non ego istum... pessum premam (Poen. 429). CIC. Verr. II 3, 143 verum ut istos ego iudices tam severos... non habeam. ego ut: PLAVT. Aul. 690 egone ut te advorsum mentiar? (Bacch. 196. 489 Mil. 962. 1276. *cf.* TER. Haut. 784 Phorm. 304. *al.*). TER. Andr. 263 eine ego ut advorser? Eun. 771 hancin ego ut contumeliam... accipiam? Haut. 79 rectumst ego ut faciam. CIC. Att. 4, 18, 1 quaeris ego me ut gesserim. PETRON. 35, 7 nos ut tristiores ad tam viles accessimus cibos,... inquit Trimalchio. *al.* **ne:** PLAVT. Amph. 305 formido... ne ego hic nomen meum commutem. Asin. 531 eius exspectamus mortem, ne nos moriamur fame. Cist. 503 Mil. 943. ego ne: PLAVT. Most. 1145 fac ego ne metuam ⟨mihi atque⟩ ut tu meam timeas vicem. **quin:** PLAVT. Amph. 888 neque me perpetiar probri... insimulatam, q. ego illum... deseram. Bacch. 1012 nihil est illorum q. ego illi dixerim. Cas. 505 Curc. 175 Men. 1146 Stich. 756 TER. Eun 1043. *al.* *i. v.:* PLAVT. Aul. 132 neque occultum id haberi... quin participem pariter ego te et tu me [ut] facias. 756 hau causificor quin eam ego habeam potissumum. Persa 433 mirum quin tibi ego crederem. ego... quin: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 6 ego certe quin cum ipsa re bellum geram,... nulla erit tam bona condicio serviendi, qua deterrear.

si: PLAVT. Amph. 313 quid si ego illum tractim tangam, ut dormiat? (Cas. 269 quid si ego impetro... ut eam illi permittat? Men. 844. Most. 1093 quid si igitur ego accersam homines? TER. Ad. 192. *al.*). 358 auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. Aul. 645 di me perdant, si ego tui quicquam apstuli. Bacch. 1039 *v. p. 261, 65.* Capt. 416 Cas. 247 Cist. 645 Epid. 550 Merc. 459 Most. 389. Persa 619 nolo ego te mirari, si nos ex te percontabimur... patriam tuam. Poen. 671 Stich. 419. *al.* TER. Andr. 258 quod si ego rescissem *eqs.* (CIC. Mur. 40). Eun. 865 nam si ego digna hac contumelia sum. CIC. Verr. II 1, 31 hoc si ego non vidissem. II 3, 126. *passim.* *i. v.:* PLAVT. Aul. 792 optestor... ut si quid ego erga te... peccavi... ut mi ignoscas (Men. 439 Trin. 855). Most. 1093 *v. l. 37.* Trin. 904 haeret haec res, si quidem ego apsens sum... longior (CIC. Planc. 101). CIC. Caecin. 75 si hoc nos non optinemus. LIV. 40, 12, 9 si proditor ego patris... eram. si hercle ego *v. p. 269, 69.* ego si: PLAVT. Epid. 427 ego si allegavissem aliquem ad hoc negotium. Mil. 565 egone si post hunc diem muttivero. TER. Phorm. 523 certe hercle, ego si satis commemini, tibi... est... dies... praestituta. CIC. S. Rosc. 3 ego si omnia... dixero. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 2—3 p. 53, 9. *cf.* CIC. Sull. 26 ego tantis a me beneficiis... positis si nullum... praemium... postularem *eqs.* *a. v.:* PLAVT. Amph. 933 id ego si fallo. Merc. 430 at ego si velim. Trin. 83 nam nunc ego si te surrupuisse suspicer. **nisi** (ni): PLAVT. Amph. 673 numquam... creduis... ni ego illi puteo... animam omnem intertraxero (*cf.* Bacch. 505 Truc. 308). Aul. 393 nimirum occidor, nisi ego intro... propero currere. Bacch. 858 Cist. 524 Most. 193. 212 perii..., ni ego illam pessumis exemplis enicasso (Persa 738). Poen. 369. 381 *v. p. 271, 4. al.* TER. Eun. 230 mirum ni ego me turpiter... dabo cum meo decrepito... eunucho. POMPON. Atell. 191 nisi nos pauci retineamus gloriam antiquam Atticam. CIC. Verr. II 2, 64. *et saepe.* *i. v.:* PLAVT. Mil. 272 nisi quidem ego hodie ambulavi dormiens... certo scio. Trin. 516 plane periimus nisi quid ego comminiscor.

quod: PLAVT. Amph. 117 ne... ornatum... meum admiremini, q. ego huc processi. Capt. 943 te nolim suscensere q. ego iratus ei feci male. Epid. 456 animum advorte ut q. ego ad te advenio intellegas (*sim.* Men. 677). Mil. 1415. Rud. 1258 illuc est q. nos nequam servis utimur. Trin. 413 CIC. dom. 3. GAIVS inst. 4, 83 (*vet. formula*) quod ego a te... fundum peto. *ibid.* quod ego tecum agere volo *eqs. al.* ego quod: PLAVT. Truc. 471 ego quod mala sum, matris opera mala sum. **quia:** PLAVT. Amph. 352 q. nos eramus peregri, tutatust domi. Asin. 631 q. ego hanc amo et haec me amat. Capt. 839 q. ego impero, age gaude modo. Cist. 38. 83 nam mea mater, q. ego nolo me meretricem dicier, opsecutast. Curc. 689 Epid. 208 Rud. 522 Trin. 293. *al.* ego quia: CIC. Planc. 35 ego q. dico aliquid *eqs.*

quom (cum): PLAVT. Asin. 375 patitor tu item q. ego te referiam. Bacch. 597 q. ego huius verba interpretor. Capt. 892 Cas. 133 Cist. 1. 77 sed ego mea culpa... maceror, quom (*A*; quia *P*) ego mi illum unum exoptavi. Epid. 147 Men. 1054 Persa 190 Poen. 791.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pseud. 163 haec, q. ego (eo *P*) ... revortar (*Ritschl*: revortor *P. A n. l.*), facite ut *egs.* (Stich. 63). *al.* TER. Andr. 944 Haut. 1024 Hec. 230 Phorm. 928 CIC. Verr. I 6. II 1, 28. 30 Vatin. 37. *et frequentissime.* ***i. r.:*** CIC. Cluent. 54 cum Scamandrum nos defendere videremur. Mur. 17 cum vero ego ... claustra ista nobilitatis refregissem. Sull. 65 cum in Capitolium nos senatum convocassemus. PETRON. 19, 1 omnia mimico risu exsonuerant, cum interim nos ... ignoraremus. ego cum: CIC. Verr. I 34 ego cum ... causam ... recepissem ... tum *egs.* **ubi:** PLAVT. Amph. 439 u. ego Sosia nolim esse, tu esto sane Sosia. Most. 1051. Persa 86 curate istic vos ... ne mihi morae sit quicquam, u. ego intro advenero. 162 nam u. ego argentum accepero, continuo tu illam ... adserito manu. Rud. 731 TER. Ad. 577. Eun. 596 u. nos laverimus, si voles, lavato. Phorm. 866 hoc u. ego audivi. *et al.* ***i. r.:*** PLAVT. Aul. 204 credo edepol, ubi mentionem ego fecero de filia ... sese a me derideri rebitur. **quando:** PLAVT. Amph. 440 nunc, q. ego sum (*sc. Sosia*), vapulabis. 893 Capt. 691 Cas. 109 Curc. 146 Men. 120 Rud. 755. TER. Ad. 348 q. ego conscia mihi sum. 802 Eun. 196. *et al.* ego ... quando: PLAVT. Pseud. 831 *v. p. 264, 55.* **donicum:** PLAVT. Aul. 58 si respexis, d. ego te iussero, continuo hercle ego te dedam discipulam cruci. frg. inc. 35 inimicus esto, d. ego revenero. **dum:** PLAVT. Bacch. 988 Chrysale, ades d. ego has *tabellas* pellego. Cas. 486 id rus hoc erit tantisper, d. ego cum Casina faciam nuptias. Curc. 280 Men. 330 Mil. 308. Rud. 879 manete d. ego huc redeo (TER. Ad. 196). Truc. 843 TER. Ad. 157 Phorm. 982. CIC. Verr. II 2, 161 d. ego in Sicilia sum. *et passim.* ***i. r.:*** PLAVT. Epid. 348 d. tibi ego placeam ... meum tergum flocci facio. Trin. 166 ruri dum sum ego unos sex dies. ego dum: PLAVT. Rud. 779 abi modo, ego dum hoc ⟨curabo⟩ recte (*v. adn.*). PETRON. 83, 7 ecce autem, ego dum cum ventis litigo, intravit ... senex. **postquam:** PLAVT. Trin. 975 p. ego me aurum ferre dixi, post tu factu's Charmides. *et al.* ego postquam: PLAVT. Merc. 262 quam ego p. asperi, non ita amo ut sanei solent. TER. Andr. 35 ego p. te emi. **simul atque:** CIC. Verr. II 2, 64 s. ego in Siciliam veni, mutatus est. **antequam:** CIC. Verr. II 2, 140 neque in hac re sola fuit eiusmodi, sed a. ego in Siciliam veni, in maximis rebus ac plurimis. Caecin. 53 paulo a. nos in forum venimus.

quamquam: PLAVT. Asin. 831 q. ego istanc amo, possum *egs.* Persa 170 q. ego vinum bibo. 615 q. ego serva sum, scio ego officium meum. Poen. 1407 Truc. 922 CIC. Caecin. 6. *et al.* **etsi:** PLAVT. Capt. 543 equidem tam sum servos quam tu, e. ego domi liber fui, tu usque a puero servitutem servivisti. 856 faciam, ut ⟨tu⟩te cupias facere sumptum, e. ego votem. TER. Hec. 247. *et al.* ***i. r.:*** PLAVT. Bacch. 1160 e. iam ego ipse quid sit prope scire puto me. TER. Hec. 243 *v. p. 264, 42.* **quoniam:** PLAVT. Rud. 1050 q. ego adsum, faciet nemo iniuriam. VARRO rust. 2, 2, 1 sed q. nos nostrum pensum absolvimus ... nunc rursus vos reddite nobis ... de una quaque re. 3, 2, 7 q. ego ignoro ... quid sit villa. *et al.* ***i. r.:*** CIC. dom. 10 q. princeps ego sum eius atque auctor.

3 ***cum pron. relativis:*** ***a postponitur*** ego: ***a nullo interiecto vocabulo:*** ENN. scaen. 142 reges ... quos ego ... dimitto (PLAVT. Poen. 1152 vos, quos ego iam detrudam ad molas. Trin. 949 CIC. Flacc. 66. *al.* OV. Pont. 2, 7, 30 *labores*, quos ego sum terra, quos ego passus aqua). PLAVT. Amph. 141 servos, quoiius ego hanc fero imaginem (589 Most. 1067 Poen. 274. TER. Hec. 571 *puer* quoius nos qui sit nescimus pater. CIC. div. in Caec. 23 is ... cuius ego causa laboro. 44). Amph. 640 ille ... abest, quem ego amo (779 Asin. 355 Bacch. 122 Cist. 85. Men. 1135 *sq.* frater ... quem ego ... quaesivi quemque ego esse inventum gaudeo. *al.* TER. Andr. 161 Eun. 561 Hec. 260 Phorm. 367. CIC. Q. Rosc. 15 iudex est is quem nos ... bene de nobis existimare ... velimus. *al.*). Amph. 824 testes qui illud quod ego dicam adsentiant (Asin. 211 quod ego iusseram, quod volueram faciebatis. Bacch. 1098 Cas. 277 Curc. 247. Truc. 218 id ... quod nos habuimus. *al.* TER. Ad. 568 Eun. 930. *al.* CIC. Q. Rosc. 37). Amph. 1003 eum fecisse ille ... arguet quae ego fecero (Asin. 846 Bacch. 933 Cas. 880 Poen. 704. *al.* TER. Ad. 826 Hec. 244. *al.*). Aul. 189 anus ... quoi ego iam linguam praecidam (Curc. 570 Men. 493 Merc. 444 Trin. 877. *al.* VARRO rust. 2, 1, 27 cui ego ... subicio). 771 est res quam ego tecum ... cupio loqui (Bacch. 170 Curc. 326 Men. 166. Mil. 84 *comoedia* quam nos [*Pylades*, quandos *cod.*] acturi sumus. *al.* TER. Haut. 252. *al.* CIC. Verr. II 2, 181). Curc. 536 triginta *minas*, quas ego apud te deposivi (CIC. Verr. II 2, 19. de orat. 1, 76 quas [*sc. doctrinas*] ego si quis sit unus complexus omnis ... non possum dicere eum non ... hominem ... admirandum fore. CATVLL. 64, 196). Mil. 746 servi non qui mi imperarent quibusve ego essem obnoxius (CIC. div. in Caec. 29 signa ... quibus ego nunc non utor. 50. Caecin. 3 de quibus ego ... laborabam). Stich. 368 conspicatus sum ... cercurum, quo ego me maiorem non vidisse censeo (CIC. div. in Caec. 7 in quo ego. 26). CIC. S. Rosc. 4 quorum ego nec benivolentiam ... ignorare nec auctoritatem aspernari ... debebam. *et frequentissime.* ***ad pron. rel. accedit subst., sim.:*** LIV. ANDR. trag. 39 quem ego nefrendem alui. PLAVT. Asin. 521 quid ais tu, quam ego unam vidi mulierem audacissimam? Aul. 616 di immortales, quod ego hunc hominem facinus audivi (*Bothe*, audio *codd.*) loqui (822. *cf.* 796 ei mihi, quod facinus ex te ego audio? [q. ego f. ex te a. *edd.*; *at inusitatus verborum ordo tenendus videtur, cum recte orat. vim exprimat*]). Bacch. 214 *Epidicus*, quam ego fabulam ... amo. Curc. 202 cedo *amatorem* ... quoi ego sano serviam. 619. Men. 903 quem ego hominem ... vita evolvam sua (CIC. Verr. I 18. 31). Mil. 259 quod ego, Sceledre, scelus ex te audio? TER. Ad. 563 *senex* quem ego modo puerum ... gestavi. Phorm. 200. CIC. div. in Caec. 4 quo ego adiumento sperabam *egs.* Verr. I 4 quibus ego rebus ... perturbor (I 10). I 51 verum quod ego ... dedecus ... polliceor. II 2, 12 testes, quibus nos praesentibus denuntiavimus. *et passim.* ***β i. r.:*** PLAVT. Bacch. 1183 quem quidem ego ut non excruciem alterum tantum auri non meream (Capt. 102 Cist. 370. Epid. 121 quem quidem ego hominem ... dabo. TER. Andr. 164 *v. p. 276, 43.* CIC. Flacc. 26 quod quidem ego ... non postulo. epist. 15, 21, 3 cui quidem ego amori utinam ceteris rebus possem!). Capt. 558 fit quod tibi ego dixi (Poen. 780 vilicus quem tibi nos esse Spartiatem diximus. Rud. 947). TER. Eun. 489 tace tu, quem te ego (*sic A, v. app. crit.*) esse infra infimos ... puto homines. CIC. Verr. II 3, 106 quae nunc ego omnia praetereo. II 4, 25 *populus Romanus*, cuius beneficio nos in hunc ordinem venimus. Manil. 17 illud ... quod mihi ego ... proposueram. Tim. 40 quorum operum ego parens ... sum, haec sunt indissoluta (*gr. p. 41*[a] *ὧν ἐγὼ δημιουργὸς ... ἔργων*). OV. Pont. 3, 1, 3 erit tempus, quo vos ego Naso relinquam. *cf. etiam p. 269, 73. 270, 8. 19.* ***b antecedit*** ego: PLAVT. Merc. 628 quia tibi in manu est quod credas, ego quod dicam, id mihi in manust. Mil. 554 quidni fateare ego (ergo *A*: fatear et ego et *P*) quod viderim? TER. Ad. 430 inepta haec esse nos quae facimus (q. nos f. *δ*) sentio. Haut. 803 conficiam facilius, ego quod volo (*sic distinguit Marouzeau l. c. p. 47*). CATVLL. 63, 51 patria ... ego quam miser relinquens ... ad Idae tetuli nemora pedem. 63, 62 *v. p. 271, 22.*

4 ***cum particulis comparativis*** (*cf. et p. 259, 19 sqq.*): atque: PLAVT. Amph. 443 tam consimilest a. ego. Cas. 129 numquam ... ieiunium ieiunumst aeque a. ego te ruri reddibo. *al.* itidem: PLAVT. Amph. 992 ut filium bonum patri esse oportet, i. ego (ego *bis codd.* [*semel J*]) sum patri. quam: PLAVT. Amph. 601 neque lac lactis magis est simile quam ille ego similest mei. Capt. 312 tam ille apud nos servit, quam ego ... apud te servio (PACVV. trag. 74 omnes, qui tam quam nos serviunt). 443. CIC. Verr. I 24 ne aliter quam ego velim meum laudet ingenium. *et passim.* quasi: PLAVT. Aul. 592 qui amanti ero servitutem servit, quasi ego servio. *al.* quemadmodum: PLAVT. Amph. 442 formam cognosco meam q. ego sum. praeut: PLAVT. Bacch. 929 non pedibus termento fuit p. ego erum expugnabo meum. Merc. 470 nugas maxumas fuisse credo, p. quo pacto ego divorsus distrahor. sicut: PLAVT. Asin. 559 virtutes ... tuas non (*Gertz*: nunc *codd.*) possis conlaudare s. ego possim. Capt. 499 s. ego feci (Cas. 566). Poen. 1193 s. nos hodie ... praestitimus pulchritudine. ut: PLAVT. Bacch. 949 Ulixem audivi, ut ego sum, fuisse ... audacem. Merc. 62. *al.* velut: PLAVT. Merc. 227 v. ego nocte hac ... in somnis egi (*cf.* Rud. 595). Poen. 824.

5 ***cum interrogativis vel partic. vel pron.:*** **quid:** ***in interrogatione recta:*** PLAVT. Amph. 41 nam q. ego memorem ... quis *egs.*? (Epid. 464 TER. Andr. 252. 612). 781 q. ego video? (Men. 1062 Poen. 1296). 792 q. ego audio? (Poen. 1046). 815 q. ego feci qua *egs.*? Merc. 625. Poen. 1257 q. nos fecimus tibi? Trin. 1165). 817 q. ego tibi deliqui, si *egs.*? (Capt. 660). Asin. 290 sed q. ego ... concesso pedibus? (Aul. 388 sed q. ego ... conspicor? Merc. 218 Persa 787. *al.* TER. Andr. 886 sed q. ego? CIC. Q. Rosc. 18 sed q. ego ineptus ... dico? *al.*). Aul. 274 q. ego nunc agam? (447 Cist. 528. *al.*). 784 q. ego ex te audio? (Epid. 44. 246 Men. 1070. *al.*). Bacch. 1049 q. ego istic? Capt. 556. 839. Cas. 549 q. ego nunc faciam? (Curc. 555 Men. 963. *al.*). Curc. 606 quid ego? (Men. 182 Mil. 1021 Pseud. 1231. *al. cf.* PLAVT. Epid. 600 q. ego, qui illam ... numquam vidi postea? Stich. 541 q. ego quoi ... medullam ventris percepit fames?). Men. 1001 Merc. 290. Most. 378 q. ego agam? (Trin. 881). *al.* TER. Ad. 256. CIC. S. Rosc. 138 familiam vero quantam ... habeat, q. ego dicam? div. in Caec. 17 de quo q. ego plura commemorem? *et frequentissime.* ***i. r.:*** PLAVT. Amph. 409 quid igitur ego dubito? Aul. 759 nisi refers — : quid tibi ego referam? (Mil. 55 quid tibi ego dicam ... te *egs.*? [*item*: Trin. 163 TER. Eun. 496. 822]. Truc. 266 pergin male loqui ... mihi? : quid tibi ego male dico? LVCIL. 1251). Bacch. 857 quid nunc ego faciam? (Merc. 712. *aliter v. supra l. 63*). Pseud. 1286 (*in cantico*) sed quid hoc? quo modo? quid video ego? (*v. adn. crit.*; *aliter v. l. 55*). PETRON. 8, 2 'quid nŏvi' inquam 'ego?' (*sic Sambucus*: 'quid nŏvi?', inquam ego *alii*). ego quid: PLAVT. Cas. 117 quid tu mihi facies? : egone quid faciam tibi? CIC. Att. 7, 22, 2 ego quid agam? ***in interr. obliqua:*** PLAVT. Bacch. 65 quid ab hac metuis? : quid ego metuam, rogitas? 722 nescis quid ego acturus sim. Cist. 364 Men. 207. *et al.* **quidni:** PLAVT. Amph. 434 tu negas med esse? : quid ego ni negem, qui egomet siem? Mil. 1120 itan tu censes? : quid ego ni ita censeam? 1311 quid modi flendo ... facies? : quid

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ego ni fleam? (Pseud. 96). Pseud. 652 omnem rem tenes. :: quid ego ni teneam? TER. Haut. 529 scis esse factum ut dico? :: quid ego ni sciam? VERVS Fronto p. 132, 23 N. quidni ego gaudium tuum mihi repraesentaverim, mi magister carissime? **cur:** PLAVT. Capt. 739 cur ego te invito me esse salvom postulem? 985. Merc. 471 cur ego (ergo *A*) vivo? cur non morior? Persa 620. 763 Poen. 152. 354 Pseud. 182. 1295. CIC. Catil. 4, 2 si P. Lentulus suum nomen ... fatale ad perniciem rei publicae fore putavit, cur ego non laeter meum consulatum ad salutem populi Romani prope fatalem exstitisse? *al.* ***i. v.:*** PLAVT. Asin. 47 cur hoc ego ex te quaeram? Cas. 701 nam cur (*sic P*, numquam *A*) non ego id perpetrem quod coepi? ego cur: HOR. ars 55 ego cur ... invideor? **quin:** PLAVT. Asin. 291 q. ego hanc (*sc. linguam*) iubeo tacere? Aul. 816 q. ego illi me (*Pylades*, illum *codd.*) invenisse dico hanc praedam? Men. 247 q. nos hinc domum redimus? Merc. 384 Mil. 426. *et al.* **qui:** PLAVT. Men. 786 q. ego istuc ... cavere possum? Merc. 185 nugare ... :: qui, malum, ego nugor, si tibi *eqs.*? 627 q. ego istuc credam tibi? (903 sed qui [*Pylades*; quid *codd.*] ego istuc credam? *cf.* Curc. 641 qui credam ego istuc? [qui ego i. c. *Fleckeisen*]). Persa 716. *et al.* **numnam:** PLAVT. Amph. 321 n. ego obolui? Aul. 389 n. ego compilor miser? TER. Eun. 947 n. ego perii? **num:** PLAVT. Aul. 242 sed pro Iuppiter, n. ego disperii? TER. Haut. 738 n. ego insto? Phorm. 524 n. ego istuc nego? **numquid:** PLAVT. Epid. 593 n. ego ibi ... peccavi? **nonne:** PLAVT. Amph. 406 n. ego nunc sto ante aedis nostras? 539. Truc. 257 *v. p. 262, 59. et al.* *cf.* nos ... nonne: CIC. Flacc. 30 nos hic n. ... decrevimus, ut classis in Italia navigaret? **ubi:** PLAVT. Amph. 456 di inmortales, opsecro vestram fidem, u. ego perii? ubi immutatus sum? u. ego formam perdidi? 748 audivistin tu me narrare haec ...? :: u. ego audiverim? Men. 299 Merc. 602 TER. Ad. 359 Eun. 643. *al.* **quando:** PLAVT. Curc. 212 q. ego te videbo? CIC. p. red. in sen. 24 q. enim ego huic homini ac liberis eius, quando omnes mei gratiam referent? *et al.* **quo:** PLAVT. Men. 618 illuc redi. :: q. ego redeam? (*sic B*², egredeam *codd.*). Most. 333 i simul. :: quo (quod *codd., corr. B*²) ego eam? TER. Haut. 312 q. illam ducis? :: q. ego illam? 586. *et al.* **quippini:** PLAVT. Pseud. 917 quippe ego te ni (*P*; me *A*) contemnam? **utrum:** PLAVT. Bacch. 75 simulato me amare. :: u. ego istuc iocon adsimulem an serio? Mil. 346 volo scire u. egon ... viderim, an illic faciat. Stich. 77. CIC. Mil. 4 ut statuatis u. nos ... lugeamus, an ... per vos ... recreemur. ***i. v.:*** CIC. S. Rosc. 47 cum ... ad rem nihil intersit u. hunc ego comicum adulescentem an aliquem ex agro Veiente nominem. **an:** PLAVT. Bacch. 1168 redditis nobis filios et servom? an ego experior tecum vim maiorem? Trin. 177. TER. Ad. 128 an ego totiens de eadem re audiam? CIC. Rab. perd. 11 uter nostrum ... popularis est, tune, qui ..., an ego, qui *eqs.*? p. red. ad Quir. 15. dom. 7 an ego, cum *eqs.* ..., non venirem? 97. 101 Sest. 146. *et passim.* ***i. v.:*** TER. Phorm. 412 num iniquom postulo? an ne hoc quidem ego adipiscar quod ius publicumst?

6 *cum **asseverativis particulis**:* **ecastor:** PLAVT. Men. 614 *v. p. 270, 57.* Truc. 887 quem ⌊ego⌋ (⌊ ⌋ *om. P*^{CD}) e. mage amo (918). TER. Phorm. 1050 at ego e. ... tibi quod potero ... faciam. **edepol:** edepol ego (*a. v.*): PLAVT. Aul. 223 neque e. ego te derisum venio neque derideo (764 Men. 630). 470 credo e. ego illi mercedem gallo pollicitos coquos (Rud. 1188). Men. 500 non e. ego te ... umquam ... vidi neque gnovi (*cf.* Curc. 537 non e. nunc ego te ... macto). Most. 905 nusquam (*Schoell*; numquam *P, A n. l.*) e. ego (*om. A*) me scio vidisse umquam ... aedis. Poen. 571. Pseud. 1252 profecto e. ego nunc ... habeo madulsam. Trin. 613. ego edepol: *in initio enuntiati*: PLAVT. Asin. 140 ego pol te redigam ... ad egestatis terminos, ego e. te faciam ut *eqs.* Cas. 326 (e. ego *codd. praeter J*). Truc. 763 ego e. iam tua probra aperibo omnia. *antecedente* ne *v. p. 270, 53.* **herc(u)le:** herc(u)le ego (*a. v.*): PLAVT. Asin. 38 neque h. ego istuc dico nec dictum volo (Men. 301. 509. CIC. Pis. 20 neque hercule ego [ω; ego hercule *T*] supercilium tuum ... fugi). 263 certe h. ego quantum ... intellego *eqs.* 376. Aul. 53. 59 continuo h. ego te dedam ... cruci (*cf.* Rud. 721). 250 si h. ego te non elinguandam dedero (Epid. 326). 411 perii h. ego miser (Cas. 681 Rud. 1131. *al. cf.* Epid. 325). 670 nimis h. ego ... velim (Capt. 913). Capt. 464 nam h. ego huic die ... oculos ecfodiam (Cist. 662 TER. Phorm. 615). Cas. 568 quem h. ego litem ... perdidisse gaudeo (*cf.* Merc. 980 quem quidem h. ego ... redduxi domum). 594 ad te h. ibam ... :: et h. ego ad te (at [atque *P*^{E}] ego h. *P*). 953 vapulo h. ego (Truc. 357). Men. 613. Mil. 858 iam h. ego illum adducam (Most. 386 Poen. 377 Rud. 769 Stich. 437. *al. cf.* Amph. 556 iam quidem h. ego tibi istam ... linguam apscidam). Most. 1168. Pseud. 912 ehem, te h. ego circumspectabam. Rud. 1085. *al.* TER. Ad. 551 numquam h. ego hodie (hodie ego *A*, ego *om. p*) istuc committam tibi (CIC. parad. 6 *v. p. 270, 10*). Haut. 491. ego herc(u)le: *in initio enuntiati*: PLAVT. Men. 216 sequere tu. :: ego h. vero te ... sequar (516 Most. 577. *cf.* TER. Ad. 268 ego illam h. vero omitto). AVR. Fronto p. 253, 20 N. ego h. te ... depereo. *cf.* ***i. v.:*** PLAVT. Asin. 861 ego quoque h. ... sum ... ratus. Persa 588 ego scio h. utrumque velle. ***a. v.:*** PLAVT. Cas. 802 at ego amo. :: at ego h. nihili facio. ***cf. i. v.:*** PLAVT. Asin. 843 atque ego quidem h. ut verum tibi dicam *eqs.* (Aul. 570). Pseud. 223. Rud. 1413 ego habeo. :: at ego me h. mavolo (h. at ego me *codd., trai. Studemund*). **medius fidius:** AVR. Fronto p. 75, 20 N. quam ob rem *adventus tuus* sollicitet, ego m. f. fatebor tibi. **meherc(u)le(s):** meherc(u)le(s) ego (*a. v.*): CIC. Verr. II 4, 33 et m. ego ... mirari solebam. leg. agr. 2, 48 quam m. ego ... puto. nat. deor. 1, 78 at m. ego ... non audeo dicere. parad. 6 numquam mercule (*B*; ^{me} hercule *A*; hercule *V*) ego ... duxi. *al.* ego meherc(u)le(s): CIC. Deiot. 17 ego m., Caesar, ... hac sum suspicione percussus. de orat. 1, 164 ego m. ... volebam. 2, 296 Att. 4, 5, 2. *cf.* ***i. v.:*** PLAVT. Stich. 250 ego illo m. vero eo. **pol:** pol ego: *in initio enuntiati*: PLAVT. Asin. 836 nolo ego metui, amari mavolo ... me aps te. :: p. ego utrumque facio. Aul. 186 ain tu te valere? :: p. ego hau perbene a pecunia. 426. Capt. 569 p. ego ut rem video, tu inventu's, ... qui convincas. Cas. 241 Epid. 453 Pseud. 276 Stich. 108 Trin. 372. *al.* ***a. v.:*** PLAVT. Amph. 1030 quem p. ego hodie ... faciam ferventem flagris (Mil. 371. *cf.* Epid. 310 quod p. ego metuo. Merc. 6 quos p. ego credo). Asin. 300 scibam ego te nescire, at p. ego qui ted expendi scio (Bacch. 1107 Cas. 231 Curc. 135 Epid. 173 Persa 50 Poen. 592. *al.* TER. Eun. 665. *et al.*). Bacch. 78 scio quid ago. :: et p. ego scio quid metuo (Cas. 177 Mil. 433 Persa 224 Poen. 1185 [et *Pylades*; ut *P, A n. l.*]). Cas. 469 nunc p. ego demum ... redii (Mil. 526. Most. 536 nunc p. ego perii [*item* Poen. 787 Rud. 844]. Poen. 1228 [ego p. *A*]. *cf.* Cas. 836 nunc p. demum ego sum liber). 589 iam p. ego huic ... iniciam metum (Most. 384 Poen. 1289 Pseud. 603 Truc. 114 [ego *om. A*]). 759 nec p. ego Nemeae credo neque ego Olympiae *eqs.* (Merc. 785. Truc. 240 neque p. nos [*om. P*] satis accepimus). Merc. 510 tum p. ego perii (Mil. 1014 Pseud. 910. *al.* TER. Eun. 606). TER. Phorm. 747 em istoc p. nos te ... invenire ... numquam potuimus. ego pol: PLAVT. Amph. 285 ego p. te accipiam. 1043. Asin. 139 *v. p. 269, 61.* 159 ego p. istum ... privabo. 909 Cas. 153—155 Most. 4 Persa 743 TER. Andr. 866. Haut. 1060 gnate mi, ego p. tibi dabo illam. Hec. 734 ego p. quoque (quoque pol *p F v*) etiam timida sum.

7 *cum **confirmativis particulis**:* **equidem:** equidem ego: PLAVT. Rud. 1077 e. ego neque ... posco ... neque ... dixi. SALL. Catil. 51, 15 e. ego sic existumo. Iug. 10, 6 e. ego vobis regnum trado firmum. 85, 26. PS. SALL. rep. 1, 2, 3. 2, 6, 2 e. ego sic apud animum meum statuo (2, 10, 4). FRONTO p. 73, 2 N. ***a. v.:*** PLAVT. Bacch. 437 id e. ego certo scio (TER. Haut. 632). SALL. Catil. 52, 11 iam pridem e. nos vera vocabula rerum amisimus. ego equidem: PLAVT. Amph. 764 ego e. ex te audivi. **ne:** ne ego: PLAVT. Amph. 325 ne ego homo infelix fui (TER. Ad. 540). Bacch. 1056 ne ego cum illo pignus haud ausim dare. Most. 562 ne ego sum miser (564. *cf. l. 54*). Persa 733. TER. Haut. 825 ne ego sum homo fortunatus. CIC. Brut. 249 ne ego ... si ita est, velim tibi eum placere quam maxume (Att. 8, 9, 2. *cf. l. 55*). 266 ne ego ... de istis duobus cum cogito, doleo. Att. 7, 4, 3 ne ego multa timeo. 12, 9, 1 ne ego essem hic libenter ... ni esset *eqs.* 14, 14, 5 ne nos ... liberati ab egregiis viris ... sumus. *addita partic. asseverat.*: PLAVT. Aul. 447 ne ego edepol veni huc auspicio malo (Curc. 386 edepol ne ego ... med ... explevi. Men. 908 eu edepol ne ego homo vivo miser. Stich. 587. Trin. 433 edepol ne [*A*, ni *P*] ego istum velim meum fieri servom [*cf. l. 48*]. TER. Hec. 274 edepol ne nos sumus ... invisae viris). Men. 614 ne ego ecastor mulier misera. egone: PLAVT. Mil. 565 egone si post hunc diem muttivero. 686 verum egone eam ducam domum. 936 Poen. 428 TER. Haut. 950. **profecto:** PLAVT. Merc. 272 p. ego illum hircum castrari volo. Pseud. 1252 p. edepol, *v. p. 269, 60.* nos profecto: PLAVT. Most. 736 nos p. probe ... viximus. **quidem:** quidem ego (*a. v.*) *v. p. 265, 45. 268, 13.* ego quidem: PLAVT. Men. 1071 erus est meus. ego q. huius servos sum. ***a. v.:*** PLAVT. Asin. 843 *v. supra l. 3.* Epid. 202 ego Apoecides sum. :: et ego q. sum Epidicus. Pseud. 275 scimus nos q. te qualis sis. **vero:** *in responsis*: PLAVT. Amph. 755 audin illum? :: ego v., ac falsum dicere. Asin. 645 proinde istuc facias ipse quod *eqs.* :: ego v., et ... lubens (*cf.* TER. Andr. 337 fugin hinc? :: ego v. ac lubens). 941 sequere hac me ... :: ego v. sequor (Poen. 1418). *al.* (*cf. Lodge s. v.* vero). TER. Ad. 925 tu iubes hoc ...? :: ego v. iubeo. Andr. 186 hoccin agis an non? :: ego v. istuc. 596 Eun. 894. *al.* VARRO rust. 3, 2, 3 recipis nos ... in tuum ornithona ...? ille, ego v., inquit, te praesertim. CIC. de orat. 2, 290 censeo, ut ... iter reliquum conficere pergas. ego v., atque hilare quidem a te acceptus, inquit. *al.* (*v. Merguet s. v.* vero). enim vero ego: PLAVT. Capt. 534 nunc e. v. ego occidi. Trin. 958 e. v. ego nunc sycophantae huic sycophantari volo. *antecedit* ego: PLAVT. Pseud. 979 tun es Ballio? :: ego e. v. is sum. immo vero *v. p. 265, 72.* hercle vero *sim. v. p. 269, 82. supra l. 13.* **sane:** PLAVT. Asin. 387 s. ego sum amicus nostris (*Gulielmus*; nostris aedibus *codd.*). Cist. 232 s. ego me nolo fortem perhiberi virum. Men. 861 s. ego illum metuo ... nequid male faxit mihi.

8 *cum **adverbiis**:* **a** *negativis*: **non:** *α* non ego: (1) *in initio enuntiati* (*vel apodosis*): PLAVT. Amph. 449

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

n. ego illi optempero quod loquitur. 518 carnufex, n. ego te n o v i? (Capt. 564 Men. 407). 631 Aul. 638 Bacch. 52 Capt. 241. 301 Cas. 347. Curc. 713 n. ego te f l o c c i f a c i o (Truc. 606. *cf. infra l. 21*). Men. 460 Merc. 449 Mil. 312. Poen. 381 n. ego homo trioboli sum, nisi ego illi mastigiae exturbo oculos. *al.* TER. Haut. 781. CIC. Verr. II 2, 99 n. ego ... venissem. II 5, 133 n. ego nego *eqs.*, n. ego ... dico. *passim* VERG. ecl. 1, 75. Aen. 1, 527 n. nos aut ferro ... populare penatis venimus aut raptas ad litora vertere praedas. *et frequentissime.* ***i. v.:*** PLAVT. Capt. 262 non igitur nos soli ignavi fuimus. Cas. 736 non sum ego liber? (CIC. Pis. 79). Epid. 588 non patrem ego te nominem, ubi tu *eqs.* TER. Haut. 920. CIC. S. Rosc. 106 non enim ego ita disputabo. non edepol ego *v. p. 269, 57.* (II) ***a. v.:*** PLAVT. Aul. 662 emortuom ego me mavelim ... quam n. ego illi dem ... insidias seni. Most. 1171 aliud ... impetrari a me facilius perferam quam u t n. ego istum ... pessum premam (Poen. 429). CIC. Verr. II 3, 217 quam ob rem n. ego invideo commodis tuis. epist. 5, 2, 9 quare n. ego 'oppugnavi' fratrem tuum, sed fratri tuo repugnavi. 6, 1, 5. *β* ego non: PLAVT. Stich. 163 illa (*sc. mater Fames*) puerum me gestavit parvolum ...: ego (at ego *P*) n. pauxillulam in utero gesto famem. TER. Eun. 179 ego n. ex animo misera dico? 411 invidere omnes mihi, mordere clanculum: ego n. flocci (*v. supra l. 3*) pendere. 818. CATVLL. 63, 62 quod enim genus figuraest, ego n. quod obierim?

nihil: PLAVT. Bacch. 1036 nihil ego tibi hodie consili quicquam dabo, neque ego hau committam ut ... dicas. Epid. 305 i numera, nil ego te moror. Most. 514 nihil ego formido. 516 Trin. 299. 712 Truc. 861. **numquam:** PLAVT. Cist. 44 n. ego hanc viduam cubare sivi. 53 n. ego te tristiorem vidi esse. Mil. 1202 n. ego me tam sensi amari. Most. 214 Persa 533. CATO or. frg. 2 n. ego pecuniam ... dilargitus sum. *ibid. ter.* CIC. Catil. 2, 15. *al. cf. et p. 269, 79.* ego n u m q u a m: PLAVT. Most. 914 si ... accipere cupies, ego n. sinam. ***i. v.:*** PLAVT. Bacch. 829 *v. l. 41.* Trin. 716 sin aliter animatus es ..., ego amicus n. tibi ero alio pacto. *al.* ***a. v.:*** PLAVT. Curc. 616 quam ego n. emisi manu. Pseud. 1318 hoc ego n. ratus sum. Rud. 581 tibi ego n. quicquam credam. *al.*

b *variis*: **adeo:** PLAVT. Bacch. 508 a. ego illam cogam usque ut *eqs.* ***a. v.:*** PLAVT. Curc. 680 i d a. ego hodie (ego *in marg. codd.* [*post* hodie *P*[E], *om. B*]) expertus sum (Most. 477). TER. Eun. 741 usque a. ego illius ferre possum ... verba. Phorm. 944 haec a. ego (ego *om. A*) illi ... denarrabo. ego a d e o: PLAVT. Bacch. 829 ego a. numquam accipiam. Mil. 1192 ego a., ut tu scias, ... abibo tecum. TER. Eun. 247. **contra:** VERG. Aen. 11 160 c. ego vivendo vici mea fata. PETRON. 14, 6 c. nos perturbati ... et ipsi ... tenere coepimus tunicam. ego c o n t r a: CIC. S. Rosc. 7 si vobis aequa ... postulatio videtur ..., ego c. postulationem adfero ... aequiorem. 79. VERG. Aen. 2, 651 talia perstabat memorans ... nos c. effusi lacrimis ... ne *eqs.* **hic:** h i c ego: *in initio enuntiati*: PLAVT. Most. 1096 h. ego tibi praesidebo, ne interbitat quaestio. TER. Eun. 239 h. ego illum contempsi prae me. Haut. 619. CIC. Quinct. 80 h. ego ... superior sim necesse est. S. Rosc. 132 Q. Rosc. 14. *et saepe.* ***i. v.:*** CIC. Sull. 21 h. tibi ego ... respondeo. ***a. v.:*** PLAVT. Rud. 926 aurum h. ego inesse reor. ego h i c: PLAVT. Bacch. 227 abi intro, ego h. curabo. Cas. 166 ego h. ero, vir si ... quaeret. 748 Most. 683 Pseud. 959. *al.* TER. Eun. 781. *et al.* ***a. v.:*** PLAVT. Pseud. 974 hominem ego h. quaero malum.

iam: *α* iam ego: *in initio enuntiati* (*vel apodosis*): PLAVT. Amph. 424 i. ego hunc decipiam probe. 544 abi prae ...; i. ego s e q u a r (Cist. 773). Asin. 379. Aul. 89 i. ego hic e r o (104 Men. 225. *al.*). 274 i. ego hic a d e r o (Stich. 66). Bacch. 1066 i. ego huc r e v e n e r o (Rud. 779). Capt. 251. Curc. 133 iamne ego huic dico? Epid. 187 Men. 738 Mil. 537 Persa 405 Pseud. 359. *al.* TER. Phorm. 351. ***i. v.:*** PLAVT. Bacch. 869 i. illorum ego animam exsorbebo. Poen. 614 i. nunc ego illic egredienti sanguinem exsugam procul. 1300 i. p r i d e m ego me sensi nihili pendier (CIC. Catil. 2, 3). Pseud. 233. iam hercle ego *sim. v. p. 269, 76. 270, 27.* ***a. v.:*** PLAVT. Amph. 150 abigam i. ego illunc advenientem ab aedibus (*sic verbo anteced.*: PLAVT. Merc. 885 restituam i. ego te. Mil. 334). Aul. 416 Bacch. 1160. Merc. 1000 missas i. ego istas artis feci. Persa 736. Rud. 471 adponam ... urnam i. ego hanc in media via. CIC. epist. 5, 2, 9 illud ..., quod i. ego curare non debui. *et al.* *β* ego iam: *in initio enuntiati* (*semper fere c. emphasi*): PLAVT. Cas. 613 aliud cura, ego i. ... iussero *eqs.* 746 ego i. intus e r o (Trin. 582). TER. Ad. 286 tu ... iube ... parari cetera. ego i. ... convortam me domum. Andr. 864. Eun. 743 Thais, ego iamdudum hic adsum. CIC. div. in Caec. 27. Verr. II 2, 29 noli ... mirari, si tu *eqs.* ego i. pridem ... peto ... et ... impetrare non possum. Flacc. 96 nos i. ab iudicibus nominamur. *al.* ***a. v.:*** PLAVT. Amph. 520 quoi ego i. hoc scipione — (Aul. 189. Poen. 1152 quos ego i. detrudam ad molas). Bacch. 1054 scivi ego i. *eqs.* Men. 654 nam nos i. (*sic Itali*; nos i. nos *codd.*) defessi sumus. 1012 Mil. 344. Most. 344 dormiam ego i. Persa 534 Pseud. 1241 Trin. 923.

ibi: PLAVT. Cas. 299 i. ego te ... ulciscar. Curc. 104 nam ubi tu profusu's, i. ego me pervelim sepultam. Poen. 340 eo conveniunt mercatores, i. ego (ego *om. A*) me ostendi volo. 701 Rud. 608. 1134 TER. Andr. 927 Hec. 610. CIC. Mur. 26 (*ex formula*) i n d e i. ego te ex iure manum consertum voco (*ibid.* unde tu me ... ex iure manum consertum vocasti, inde i. ego te revoco). ***i. v.:*** PLAVT. Merc. 358 i. hoc malum ego inveni. **ita:** PLAVT. Men. 140 i. ego soleo. 897 i. ego eum (*Kaempf*, illum *codd.*) ... curabo tibi. Mil. 1148 Most. 183. Poen. 599 i. nos adsimulabimus. Pseud. 145 Rud. 730 Truc. 347. ***i. v.:*** PLAVT. Mil. 627 itane tibi ego videor ... Acheruntícus? ***a. v.:*** CIC. Font. 1 nam i. ego defendo ... itaque contendo. **nunc:** *α* nunc ego: (I) *in initio enuntiati*: PLAVT. Aul. 165 n. ego istum ... laborem demam. 698. Bacch. 93 n. ego te facere hoc v o l o (530 n. ego [*om. A*] illam me velim convenire. Cas. 559 Most. 1074 Pseud. 1061). Capt. 616 n. ego omnino occidi, n. ego inter sacrum saxumque sto. 697 n. ego teneo, nunc scio *eqs.* Cas. 352 n. nos ... depugnabimus. Epid. 150. Men. 698 n. ego s u m exclusissimus (Poen. 1262). Merc. 771 Most. 931 Poen. 142 Pseud. 73. *al.* TER. Eun. 70. 144. CIC. Verr. I 32 n. ego, iudices, iam vos consulo. *et passim.* ***i. v.:*** PLAVT. Cas. 836 n. pol d e m u m ego sum liber (Poen. 1159). Mil. 1159. Persa 306 n. huic ego graphice facetus fiam (*sic A, Lindsay*, ego huic *P*). Pseud. 584 n. inimicum ego ... Ballionem exballistabo. CIC. Catil. 4, 9 n., patres conscripti, ego mea video quid intersit. *v. et p. 270, 25.* (II) ***a. v.:*** PLAVT. Aul. 133 eo n. ego ... ted ... foras seduxi. Bacch. 857 *v. p. 268, 74.* Curc. 537 *v. p. 269, 58.* Poen. 614 *v. p. 271, 63.* Trin. 83. TER. Haut. 915 mihi n. ego suscenseo (n. e. m. *DGp*). *β* ego n u n c: *in initio enuntiati*: PLAVT. Persa 364 ego n. ... formido tamen. Rud. 201 ego n. sola sum. CIC. Att. 10, 6, 3 Pompeium pro certo habemus ... proficisci in Galliam. ego n. qua et quo videbo. ***a. v.:*** PLAVT. Most. 218 in anginam ego n. me velim vorti. Pseud. 674 atque ego n. me ut gloriosum faciam. 769. Rud. 238 dic ubi es? :: pol ego n. in malis plurumis. 924 n a m ego n. mihi ... repperi ut piger ... sim (Trin. 64). Stich. 465. *v. etiam p. 264, 7. 268, 61. 63. 269, 60.* **porro:** PLAVT. Asin. 904 iace, pater, talos, ut p. nos iaciamus (iaceamus *codd.*). ego p o r r o: CIC. Scaur. 45[1] ego p. ... qui Albanas habeo columnas, clitellis eas adportavi. LENT. Cic. epist. 12, 14, 5. QVINT. inst. 2, 1, 7 nos p. quaerimus, quando *eqs.* 2, 3, 5. 2, 17, 8. *al.* decl. 251 p. 27, 23. *al.* TERT. bapt. 10 p. 209, 6. ***a. v.:*** PACVV. trag. 215 repugnanti ego p. hunc vi detraxi ungulum. **sic:** PLAVT. Epid. 340 s. ego ago, sic egerunt nostri. Pseud. 927 s. ego illum ... in timorem dabo. CIC. Vatin. 9 nam ut tu me carum esse dixisti senatui ... s. ego te ... dico esse odio civitati. TAB. devot. (Fox, AJPh. 33, 1 Suppl., 1912) p. 17, 41 seic ego Ploti(um) ti⟨bi tr⟩ado (p. 20, 39 *al.*). ego s i c: PLAVT. Asin. 820 ego s. faciundum censeo. **tum:** tum ego: PLAVT. Rud. 754 ni ... habebis ... t. ego ero mendacissimus. 1342. 1343. CIC. p. red. in sen. 4 ut, si revixissent ..., t. ego redirem. parad. 29. *v. et p. 270, 31.* ego t u m: *in initio enuntiati* (*vel apodosis*): PLAVT. Amph. 199 nam quom pugnabant maxume, ego t. fugiebam maxume. TER. Phorm. 396 ego t. quom advenissem *eqs.* ***a. v.:*** CIC. Cluent. 51 hic ego t. ad respondendum surrexi. Pis. 19 consulem ego t. quaerebam. Planc. 101. *al.* **tunc:** APVL. met. 1, 3 t. ego in verba fidentior ... i n q u a m (2, 11. *cf.* ITIN. [Silv.] 20, 9 t. ego dixi). 4, 5 t. ego ... statui. 4, 11. ITIN. [Silv.] 12, 4 t. nos gavisi satis statim egressi sumus foras. 16, 3 t. ego ... r e q u i r e r e coepi (20, 11 t. ego requisivi). *et al.*

9 *cum **interiectionibus***: **en:** CIC. p. red. ad Quir. 18 en ego (*P, codd. plerique*) tot testimoniis ... restitutus. VERG. Aen. 5, 672 en ego vester Ascanius. 7, 452. HOR. sat. 1, 1, 15 en ego ... iam faciam quod voltis. TIB. 1, 2, 25. *al. cf. et l. 62.* ***a. v.:*** LIV. 3, 17, 6 primus en ego consul ... tua vestigia sequar. **o:** CIRIS 424 quorum ... o ego crudelis flamma delubra petivi. HOR. epod. 12, 25 o ego non felix. ars 301 o ego laevos. Ov. met. 2, 520 o ego quantum egi! *al.* STAT. Theb. 3, 367 (*P*; en ego *ω*). **a:** LYGD. 4, 82 a ego ne possim tanta videre mala. SVLPICIA Tib. 3, 17, 3 a ego non aliter ... evincere morbos optarim quam *eqs.* **ecce:** SEN. contr. 9, 3 (26), 11 ecce ego ipse mihi nocui. AVSON. 69, 16. 157, 29. VITAE patr. 5, 2, 7 et ecce ego ipsa prae tristitia morior. 5, 4, 59. *al.* *v. p. 32, 20 sq.*

B *occurrit in variis iisque fortuitis potius structuris* (*sc. una cum vocabulis d i v e r s i g e n e r i s. exempla ubi ego a n t e p o n i t u r, cum creberrima sint, non afferuntur nisi sub verbis, v. p. 273, 61. 274, 7*): **1** *cum* ***pronom.***: **a** *d e m o n s t r a t i v i s*: *α in initio enuntiati vel apodosis positis*: (I) *nullo interiecto vocabulo* (*inter pron. demonstr. et subst. v. p. 273, 12 sqq.*): **hic** (hice): PLAVT. Asin. 654 has ego (*sc. minas*) ... tibi dabo. Cas. 224 h a n c ego ... coniecturam facio (Cist. 650). Curc. 726 h i s c e ego ... placidum te ... reddam (Men. 1012 TER. Eun. 249. *al.*). Men. 1077 h u n c ego esse aio Menaechmum (Truc. 151 hunc nos habemus publicum. *al.*). Rud. 925[a] h o c ego in mari ... repperi (TER. Andr. 703). Trin. 255 h a e c ego quom ago (TER. Andr. 113). **idem:** PLAVT. Aul. 140 i d e m ego arbitror (Men. 484 Stich. 644 TER. Phorm. 491. *al.*). Capt. 293 eadem ego ... exquaesivero. Cist. 596 deosque teque spero. — :: eosdem ego — uti abeas domum. **ille** (illic): PLAVT. Cist. 766 illius ego istanc malo gratiam. Most. 337. Poen. 1378 illuc ego metui. **is:** PLAVT. Amph. 430 e a m ego (*hirneam*) ... vini

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eduxi (Aul. 31. TER. Ad. 12 eam nos acturi novam). 933 id ego si fallo (Aul. 734 id ego feci *facinus*. Epid. 192. Mil. 87 id nos ... 'gloriosum' dicimus. *al.* TER. Andr. 508 Hec. 712 LVCIL. 672. *et al.*). Amph. 948 ut quae.... vota vovi ..., ea ego exsolvam omnia. Bacch. 632 eum ego (*sc. parasitum*) ... reppuli (Capt. 821 eum ego si in via Petronem ... conspexero. Epid. 364 Mil. 461 Persa 696 TER. Haut. 134 CIC. div. in Caec. 29). Bacch. 975 eos ego ... omnis contruncabo (Curc. 294). Capt. 816 eis ego (*piscatoribus*) ora verberabo. Cas. 478 ei ego amorem ... concredui. Trin. 775. CIC. Verr. II 1, 98 eorum ego voluntatem omnium repudiavi. Font. 16. **istic:** PLAVT. Pseud. 914 istuc (istud *A*, ipsuc *P*) ego satis scio. Trin. 313 istaec ego mi ... habui aetati integumentum meae. ego *collocatur inter pronomen dem. et substantivum*: ENN. scaen. 12 eo ego ingenio natus sum. PLAVT. Asin. 201 eadem nos discipulina utimur. Most. 405 hasce ego aedis occludam. Persa 455 hanc ego rem exorsus sum. Pseud. 384 Rud. 934 Trin. 843. *al.* TER. Hec. 282 hancin ego vitam parsi perdere! CIC. Q. Rosc. 43 hoc ego loco ... quieto sum animo. div. in Caec. 25 huic ego homini denuntio (GAIVS inst. 4, 16 [*vet. formula*] hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio. *cf. infra l. 24*). Verr. I 2. II 3, 104 horum ego agrorum missos faciam quaestus trienni. II 5, 130 Catil. 3, 15. *al.* (II) *i. v.:* PLAVT. Bacch. 437 id equidem ego certo scio (TER. Haut. 632). CIC. leg. agr. 2, 89 hos enim nos duos adhuc vidimus (videmus *codd.*). Cael. 42 huic homini ego fortasse et pauci deos propitios ... putabunt (*aliter l. 19*). dom. 9. *et al.*

β non in initio positis: PLAVT. Asin. 76 et id ego percupio opsequi. Aul. 756 haud causificor quin eam ego habeam. Capt. 349 meo periclo huius ego experiar fidem. Merc. 223 quin ea ego huc praecucurri gratia. Trin. 738 verum hoc ego vereor.

b *personalibus*: *α in initio positis*: PLAVT. Asin. 148 te ego ulciscar, te ego ... perdam (Rud. 718. *cf.* Pseud. 703 io te, te, turanne, te, te ego ... quaero). Aul. 45 tibi ego rationem reddam? (Bacch. 162. Curc. 516 tibi ego dico [*item*: Mil. 217. 434]. Mil. 1022 Rud. 581. *et al.*). Mil. 331 mihi ego video, mihi ego sapio, ⟨mihi⟩ ego credo plurumum. *i. v.:* PLAVT. Pseud. 912 te hercle ego circumspectabam. TER. Haut. 915 mihi nunc ego suscenseo. *β ex praepp. pendentibus*: PLAVT. Bacch. 499 in te ego ... onus ... impono. CIC. Sull. 45 per me ego veritatem patefactam contaminarem? OV. am. 2, 10, 3 per te ego decipior.

2 *cum verbis:* **a** *finitis*: *α* ego *sequitur verbum*: NAEV. com. 36 nolo ego hanc ... amare (PLAVT. Asin. 386 Bacch. 1062 Most. 176 Poen. 1005 Stich. 48 Trin. 688. *al.*). ENN. scaen. 94 vidi ego te (*Priami domum*) adstantem ope barbarica ... instructam (PLAVT. Bacch. 1180 Capt. 998 CIC. Sull. 41. *al.*). PLAVT. Amph. 263 ibo ego illic obviam. 295 deludam ego illum. Asin. 145 reddam ego te ... mansuetem. 287 perii. Aul. 230 iaceam. 266 credo (814 Capt. 963 Cist. 203 Epid. 535 Mil. 359 Stich. 1. *al.* CIC. S. Rosc. 1). Bacch. 239 extexam. 364 macto. 410 feci (Capt. 414 Merc. 668). 1054 *v. p. 271, 79.* 1079 scio, fui ego illa aetate et feci illa omnia (Capt. 956). Capt. 317 memini (Mil. 1378). 326 scio (Mil. 1325 Persa 276 Trin. 639 Truc. 296. *al.*). Cas. 685 ludo (Cist. 367 ludam). 752 novi (Curc. 725 Epid. 147 Men. 636 Poen. 379 Stich. 23 Truc. 98 TER. Ad. 165. *al.*). Cist. 298 video (Persa 284). Curc. 163 sisto. Epid. 668 dico. Men. 1014. Merc. 164 dixi (Mil. 185 Most. 1087. *al.* CIC. Catil. 1, 7). Merc. 385 eo (Persa 198. *al.*). Mil. 814 Most. 196. Persa 604 volo (TER. Eun. 764 CIC. Verr. II 3, 154). *al.* TER. Ad. 940 Eun. 762. *al.* CIC. S. Rosc. 59. *et frequentissime.* *in enuntiatis interrogativis*: PLAVT. Asin. 504 nequeon ego ted ... facere mansuetem? 838. Aul. 652 habeo ego? 761. Cas. 303 sumne ego miser homo? (Men. 852 Merc. 588 Mil. 1345ª). Epid. 635 videon ego ... te? (TER. Phorm. 177). *al.*

β ego *antecedit* (*v. p. 272, 69*): PLAVT. Amph. 379 ego sum, non tu Sosia (Aul. 704 Bacch. 783. *al.*). Asin. 79 ego mitto omnia haec. 108 ego eo (eo ego *codd. praeter B*) ad forum (Cas. 790 Rud. 403 TER. Ad. 706). 302 ego dicam (Cist. 603 ego dicam tibi [*sic*: Curc. 437 Most. 757 Pseud. 336 Rud. 388 TER. Ad. 646. *al.*]. Curc. 633 Poen. 294 TER. Haut. 986. *al.*). Asin. 378 ego abeo, tu ... patiere (Cist. 148 Curc. 588 Truc. 848 TER. Eun. 970. *al.*). 931 ego dissuadebam, mater. Aul. 176 ego conveniam Euclionem, si domi est. Bacch. 185 ego credo tibi. 703 quantum lubet me poscitote aurum: ego dabo (Most. 359 Pseud. 734 TER. Phorm. 670. *al.*). Cas. 276. Cist. 112 ego volo ire (CIC. Att. 10, 16, 1 ego volebam autem vel cupiebam potius esse eum nobiscum). Epid. 237 occepere ... mulieres ... post me fabulari inter sese — ego apscessi sciens ... ab illis, dissimulabam earum operam sermoni dare. Men. 996 ego ibo ad medicum (Most. 1131. Poen. 123 ego ibo [ibi *codd., corr.* D^1], ornabor. TER. Haut. 211). Merc. 453 ego scio velle (Persa 588. *al.* TER. Phorm. 980). 977 optume hercle, perge, ego adsistam hinc alterinsecus. Persa 503 (*in epistula*) si valetis, gaudeo. ego valeo recte et rem gero et facio lucrum (CIC. epist. 5, 9, 1 s. v. b. e. e. v. 14, 14, 1 si vos valetis, nos valemus. *al.*). Truc. 138 ego expedibo (TER. Phorm. 238). *saepe.* TER. Ad. 538. *al.* CIC. epist. 16, 4, 3 ego puto te bellissime ... cum quaestore ... decursurum. PETRON. 50, 7 ignoscetis mihi, quid dixero: ego malo mihi vitrea, certe non olunt. FLOR. carm. frg. 1 ego nolo Caesar esse (IMP. HADR. carm. frg. 1 ego nolo Florus esse). *et al.*

b *infinitis* (*participia v. infra l. 10*): PLAVT. Asin. 903 si domum redierit ..., osculando ego ulciscar. Aul. 457 coctum ego, non vapulatum, ... conductus fui. 569 potare ego hodie ... tecum volo. Epid. 496. Mil. 395 narrandum ego istuc militi censebo. Most. 1063 gustare ego eius sermonem volo. Persa 428 referundae ego habeo linguam natam gratiae. *in narrat. concitata c. inf. histor.* (*antecedente* ego, *v. p. 272, 69*): TER. Phorm. 92 nos mirarier. CIC. Verr. II 2, 188 ego instare. *alia exempla v. ap. Mohr, de infinitivo histor. p. 19.*

3 *c. subst., adi., partic. sim.*: **a** *nominativo casu positis*: PLAVT. Asin. 464 peregrinus ego sum (Aul. 722 perditissimus [*codd.*; peritissimus *Lindsay*] ego sum. Epid. 178 Hercules ego fui. Men. 294. Rud. 217 libera ego [*om. A*] prognata fui. Trin. 447. *al.* TER. Ad. 161. CIC. Sest. 84 pulsi nos eramus). Asin. 519 sola ego in casteria ubi quiesco (Bacch. 1088 solus ego omnis ... antideo. Persa 778). Pseud. 1209 Harpax ego vocor. CIC. Att. 1, 16, 9 rogatus ego sententiam multa dixi de re publica. VERG. ecl. 5, 43 *v. p. 275, 34.* Aen. 11, 441 *v. p. 275, 35.* LYDIA 53 ausus ego primus ... violare ... cogor nece solvere fata? PETRON. 9, 3 perturbatus ego ... quaesivi. 13, 4 exhilaratus ego ... negavi. 60, 2 consternatus ego exsurrexi (70, 6 consternati nos ... intentavimus oculos in proeliantes). 62, 2. 94, 8. QVINT. inst. 4, 2, 42 cupidus ego liberorum uxorem duxi.

b *obliquis casibus collocatis*: PLAVT. Amph. 394 Amphitruonis ego sum servos Sosia. 668 gravidam ego illanc ... reliqui. 674 alium ego isti rei adlegabo (CIC. Mur. 23). Aul. 322 coquom ego, non furem rogo. 661 emortuom ego me mavelim. Bacch. 599 tuo ego istaec ... dicam ... periculo (Mil. 1352). Cas. 288 Casinam ego uxorem promisi vilico ... dare. 520 miseriorem ego ex amore ... vidi neminem. 937 Cist. 595. Curc. 692 cum catello ut accubes, ferreo ego dico. Epid. 4 Epidicumne ego conspicor? Men. 978 verbera ego odi. Merc. 141 hominem ego iracundiorem ... novi neminem (Pseud. 974. Rud. 1059 homini ego isti talos subfringi volo). 477 omnia ego istaec auscultavi (Persa 637 Trin. 655. PLIN. epist. 9, 19, 3 omnes ego qui magnum aliquid ... fecerunt ... laude dignissimos iudico). Most. 427 ludos ego ... faciam. 532. Persa 827 malum ego vobis dabo. Pseud. 605. Rud. 106 filiolam ego unam habui. 745 Stich. 431. *al.* TER. Andr. 953. Eun. 277 sex ego te totos ... hos mensis quietum reddam. 1069. CIC. div. in Caec. 43 (*ex vetere oratione*) Iovem ego Optimum Maximum. Verr. II 5, 130 Manil. 32. Pis. 19 *v. p. 272, 49.*

c *ex praepp. pendentibus*: PLAVT. Asin. 116 apud Archibulum ego ero argentarium. Most. 218 *v. p. 272, 28.* Trin. 303 pro ingenio ego me liberum esse ratus sum. TER. Haut. 538 in loco ego vero laudo. CIC. Catil. 3, 26 in animis ego vestris omnis triumphos ... conlocari volo. *inter praep. et subst.*: OV. trist. 4, 9, 23 trans ego tellurem, trans altas audiar undas.

4 *c. praep.* **per** (*in obsecratione sim.; aliter v. p. 273, 38 sq.*): ENN. scaen. 10 per ego deum sublimas subiices. PLAVT. Men. 990 per ego vobis deos ... dico. Poen. 1387 per ego te tua te genua opsecro (*priorem* te *del. Kaempf, Leo*). Rud. 627. TER. Andr. 834 per ego te deos oro. VERG. Aen. 4, 314. OV. epist. 10, 73 per ego ipsa pericula iuro. met. 10, 29 LIV. 23, 9, 1 SEN. Med. 285 CVRT. 4, 14, 24. 5, 8, 16. SIL. 12, 80 per vos Tyrrhena ... stagna deum, per ego et Trebiam cineresque Saguntі obtestor. STAT. Theb. 6, 171 APVL. met. 6, 2. *i. v.:* OV. fast. 2, 841 per tibi ego hunc iuro ... cruorem. *cf. in medio enuntiato*: APVL. met. 9, 23 iuro per istam ego sanctam Cererem me ... credere. ego per *post pron. rel.*: TER. Andr. 289 quod ego per hanc te (te per hanc *Σ*) dexteram ... obtestor. *cf. p. 263, 70.*

II *collocatur aut in medio aut in extremo enuntiato:*

A *in exeunte* (*raro*): PLAVT. Asin. 93 defrudem te ego? 220 aedes nobis area est, auceps sum ego. Bacch. 163 peior magister te istaec docuit, non ego. Epid. 325 interii hercle ego. Mil. 668 ad saltandum non cinaedus malacus aequest atque ego. Most. 393 quid si igitur abeamus hinc nos? Persa 335 te exornavi ego. Poen. 122 ut quidem didici ego. 550 omnia istaec scimus iam nos, si hi spectatores sciant. 569. Pseud. 1286 *v. p. 268, 76.* Stich. 695. TER. Ad. 126 natura tu illi pater es, consiliis ego. CIC. Planc. 24 commemoratione beneficii, ... misericordia, ... precibus aliquid attulimus etiam nos. TIB. 1, 6, 70 et mihi sint durae leges, laudare nec ullam possim ego, quin *eqs.* PROP. 1, 5, 22 nec ... mirabere ... cur sim toto corpore nullus ego. 2, 3, 16. 2, 18ᵇ, 34 cum tibi nec frater nec sit tibi filius ullus, frater ego et tibi sim filius unus ego. 2, 22, 34 hic ego Pelides, hic ferus Hector ego. 2, 35, 36 tempore vincor ego. LIV. 7, 40, 10 ergo vos prius in me strinxeritis ferrum quam in vos ego. PETRON. 8, 2 *v. p. 268, 77.* VAL. FL. 7, 40.

B *in medio: exempla selectissima* (*v. et* PLAVT. Aul. 662 *p. 271, 13.* 756 *p. 273, 27.* Rud. 471 *p. 271, 69.* APVL. met. 9, 23 *supra l. 57. al.*): PLAVT. Men. 594 nec magis manufestum ego hominem umquam ullum teneri vidi. Merc. 899 de illa ergo ego dico tibi. Persa 510 operam atque hospitium ego isti praehiberi volo qui *eqs.* Pseud. 214 te ipsam culleo ego cras faciam ut deportere in pergulam. TER. Andr. 332 nuptias effugere ego istas malo quam tu adipiscier. 510 prorsus a me opinionem hanc tuam esse ego amotam

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

volo. Cic. dom. 58 tam inops autem ego eram ab amicis? Scaur. frg. 6. Att. 11, 15, 2 cuius peccati si socios essem habiturus ego quos putavi, tamen *eqs.* epist. 15, 15, 1. *et saepe ap. posterioris aetatis scriptores.*

CAPVT QVARTVM

***syntactica et stilistica ad* ego.**

(*selectissima tantum attuli exempla, quatenus ad illustrandam rem sufficiant*)

I *adduntur* ***apposita:*** A *subst.*: 1 *appellativa*: Plavt. Aul. 230 iaceam ego asinus in luto, tu me bos ... hau respicias. Bacch. 1098 quod ego ei stultissimus homo promisissem (Men. 908 ne ego homo vivo miser. Cic. Caecin. 32. Petron. 69, 9 ego, scilicet homo prudentissimus). Capt. 75 nos parasiti. Cist. 153 ego ... deus. Mil. 1328 quom' ego servos ... lacrumo. Pseud. 606 ego precator et patronus. Rud. 693 aram habete hanc vobis pro castris, moenia ... ego vos defensabo. Stich. 104. 493 oratores populi, summates viri, summi accubent, ego infimatis infimus. Ter. Eun. 591 ego homuncio hoc non facerem? Cic. Verr. II 3, 126 si ego accusator ... dicerem. leg. agr. 2, 41 ego consul ... nihil iudico (Flacc. 98 consul ego ... defendi). *al.* (*v. Merguet, Lex. Cic.*). Verg. Aen. 1, 250 nos, tua progenies (*cf.* Ov. met. 8, 90 proles ego regia Nisi Scylla tibi trado ... penates). 7, 308 ast ego, magna Iovis coniunx, ... vincor (Ov. epist. 6, 155). 11, 372 nos animae viles, inhumata infletaque turba (*cf.* Hor. sat. 2, 8, 27 cetera turba, nos, inquam). Hor. carm. 1, 35, 34 nos dura ... aetas. 3, 27, 7 ego ... providus auspex. Ov. epist. 3, 75 nos humiles famulaeque tuae data pensa trahemus. met. 15, 456 nos quoque, pars mundi. Val. Fl. 5, 385 nos hospita pubes advehimur, Graium proceres tua tecta petentes. Sacr. Greg. 1, 25 memores sumus domine nos, tui servi, sed et plebs tua sancta Christi. *v. et l. 81. p. 276, 1. 4.*

2 *nom. propria*: Plavt. Amph. 577 domi ego sum ... et apud te adsum Sosia idem. Rud. 237 quis est? :: ego, Palaestra. Verg. ecl. 5, 43 (*in tumulo*) Daphnis ego in silvis *eqs.* (*Theocr. 1, 120 Δάφνις ἐγών*). Aen. 11, 441 vobis animam hanc ... Turnus ego ... devovi. Ov. met. 8, 90 *v. supra l. 22.* Pont. 2, 5, 1 ego Naso ... misi verba (3, 1, 3. *cf.* am. 2, 1, 2 *p. 276, 4*). *in titulis* (*cf. et supra l. 34*): Corp. I² 462 eco (*v. p. 251, 73*) C. Antonios *feci.* 474. 479. Inscr. christ. Diehl 293 ego Munatia Irene oxor feci Flabio Nicoleonti v. p. 377 hanc arcam ... ego Principius ... comparavi. 600. 675. 818 A. 1331. 1615 ego Felix hunc locum me vivum paravi. 3461 A ego Senatus epus ('*episcopus*') credo resurgere. *al.* (*v. Inscr. christ. Diehl, ind. p. 520*). *et saepissime.*

B ***adi. vel numeralia:*** Plavt. Amph. 531 non ego te ... lubens relinquo (Aul. 496 Pseud. 5 Stich. 465 Trin. 341). Asin. 163 solus solitudine ego ted ... apstuli (Aul. 702 Bacch. 1088 Capt. 262. Cist. 145 id duae nos solae scimus. Persa 778. *al.* Ter. Haut. 131 sumptus ... tantos ego solus faciam? *et saepe*). Asin. 313 nos ... duo (Cist. 145 *v. l. 47*). 361 nos ambo (Poen. 217 nos ... ambae. Ter. Phorm. 760). Aul. 389 numnam ego compilor miser (Capt. 637 *v. p. 259, 63.* Cas. 276 Epid. 87 Merc. 510. *al.* Ter. Eun. 378. *al.*). Aul. 792 ego ... imprudens peccavi. Capt. 1019 at ego hunc grandis grandem natu ... ad carnificem dabo. Cas. 953 vapulo ... ego invitus. Cist. 523 ne ego ⟨dem vivae⟩ vivos savium (Pseud. 337). Poen. 452 ego ... infelix ... immolavi (Rud. 585 sed quid ego ... asto infelix uvidus? Ter. Eun. 244 Phorm. 175 Varro Men. 423). 611. Pseud. 355 ego scelestus ... possum ... tu qui pius ... non habes. Trin. 1149. Truc. 382 adveniens (Varro rust. 2, 7, 1). Ter. Ad. 914 ego lepidus ineo gratiam. Hec. 286 nam nos omnes quibus est ... obiectus labos, omne ... tempus ... lucrost ([*nota mutatam construct.*]. Gracch. or. frg. Gell. 11, 10, 2 omnes nos). Phorm. 87. Gracch. or. frg. Diom. gramm. I 401, 3 quibus ego primus quo modo auxiliem (Lent. Cic. epist. 12, 14, 6 primus enim ego leges Antonias fregi. Verg. georg. 3, 10 Hor. sat. 2, 8, 51. *al.*). Varro ling. 9, 6 nos singuli. Men. 167 ego, unus scilicet antiquorum hominum subductis superciliis, dicam. Verg. ecl. 1, 20 putavi stultus ego (Hor. sat. 1, 5, 82 stultissimus). Aen. 3, 252 quae ... vobis Furiarum ego maxima pando. 5, 236 laetus ego ... taurum constituam (9, 88). Ov. am. 1, 7, 32 ille deam primus perculit: alter ego. *et sim. passim; exempla Ciceroniana v. Merguet, Lex.* *cf. et l. 81. 82. p. 276, 6.*

C ***pron.:*** 1 idem: Plavt. Bacch. 946 ego Agamemno, idem Ulixes. Capt. 863 ego ... tibi sum ... Iuppiter, idem ego sum Salus. Mil. 1207. Cic. Verr. II 4, 47 ego idem (*nom. masc.*) confirmo. Att. 1, 16, 8 idem ego ille ... idem, inquam, ego recreavi adflictos animos. *al.* (*v. Merguet, Lex. Cic.*). Verg. Aen. 10, 851 idem ego ... tuum maculavi crimine nomen. Hor. epist. 2, 2, 199 ego utrum nave ferar magna an parva, ferar unus et idem. Prop. 4, 1ᵇ, 99. *al.*

2 ille: a *c. tert. pers.*: Plavt. Amph. 601 ille ego similest mei. 625 quis homo? :: Sosia ... ego ille. Stich. 552 ille quasi ego (553. *v. p. 262, 56*). b *c. prima pers.*: Plavt. Persa 594 ego ille doctus leno ... in foveam decidi. Ter. Ad. 866 ego ille agrestis ... duxi uxorem. Rhet. Her. 4, 53, 66 ego illa ... tropaeis ornata ... vexor. Cic. Sull. 87 idem ego ille, qui vehemens ... esse visus sum, persolvi (Att. 1, 16, 8 *v. supra l. 74*). Phil. 7, 7 *sq.* ego ille, qui *eqs.* ... ego igitur pacis ... alumnus ... ego ille ... pacis semper laudator. *al.* (*v. Merguet, Lex. Cic.*). Ps. Verg. Aen. 1, 1. Tib. 1, 5, 9 ille ego ... te dicor votis eripuisse meis. Lygd. 4, 72. Ov. am. 2, 1, 2 hoc ... composui ... ille ego nequitiae Naso poeta meae. 3, 8, 23 ille ego Musarum purus Phoebique sacerdos. epist. 12, 105. 15, 244. met. 1, 757 ille ego liber, ille ferox tacui. Pont. 4, 3, 11. *al.*

3 ipse (*cf.* Prisc. gramm. II 579, 5 *sqq.* III 291, 1 *p. 258, 32*): Plavt. Bacch. 1160 etsi ... ego ips⟨us⟩ ... scire puto me. Most. 910 ego ipse et Philolaches. Pseud. 220. 978 ipse ego is sum ... quem tu quaeris. Trin. 639. Gracch. or. frg. Gell. 11, 10, 3 Varro Men. 216. rust. 3, 2, 13 ego non esse ipse vidi. Nigid. Isid. orig. 20, 2, 10 nos ipsi. Cic. Verr. II 4, 110 Att. 3, 15, 4. *al.* (*v. Merguet, Lex. Cic.*). Verg. ecl. 2, 51. georg. 4, 401 ipsa ego te ... ducam. *et passim.* *cf. Kaulen, Handb. z. Vulgata p. 166.*

II *per ellipsin omittitur verbum*: A ***substantivum:*** Plavt. Amph. 56 sed ego stultior, quasi nesciam vos velle, qui divos siem (Merc. 920 ego stultior qui isti credam. Mil. 370 ego stulta et mora multum, quae cum hoc insano fabuler. Ter. Hec. 564. *cf.* Caecil. com. 9 sed ego stolidus: gratulatum me⟨d⟩ opoıte⟨b⟩at prius). Capt. 148 alienus? ego alienus illi? (ille *codd., corr. Bothe*). Men. 443. 614 ne ego ecastor mulier misera. Cic. S.Rosc. 2 audacissimus ego ex omnibus? Att. 1, 17, 9 ego princeps in adiutoribus atque adeo secundus. 4, 15, 6 ego ineptus, qui scripserim. Verg. Aen. 3, 45 nam Polydorus ego. 12, 159. 882 Lydia 76. Prop. 4, 2, 3 Tuscus ego, Tuscis orior. Hor. sat. 2, 3, 236. *al.*

B *omittuntur* ***verba dicendi:*** Cic. Verr. II 5, 169 sed quid ego plura de Gavio? Balb. 1. Att. 10, 1, 1 cum ego '...'? ... inquit ille. Sil. 6, 110 sed quid ego haec? (Stat. Theb. 4, 781 Kl. [773 Kohlm.]. 8, 65). *al.* *in initio responsi*: Varro rust. 2, 4, 12 cui ego (3, 5, 9). Cic. Brut. 25 hic ego: laudare ... eloquentiam *eqs.* nat. deor. 1, 17 tum ego (Lael. 37). Ov. fast. 1, 171 mox ego. *et sim. al.* *post verba facta*: Tib. 1, 4, 7 sic ego. tum ... respondit ... proles (Ov. fast. 6, 801. *al.*). Ov. am. 2, 5, 33 haec ego (epist. 10, 37. 14, 67. *al.*).

C ***varia:*** Plavt. Bacch. 1049 quid ego istic? (*sc. faciam*). Curc. 606 quid ego? (Men. 182 Mil. 1021 Pseud. 1231. *al. cf.* Ter. Andr. 886 sed quid ego?). Ter. Andr. 226 at ego hinc me ad forum (*sc. dabo. cf.* 361). Cic. Att. 6, 1, 16 ego sic (*sc. ago*). 7, 26, 3 et ego? (*sc. ubi hiemabo*). 13, 16, 2. 14, 4, 2. *al.* *cum aposiopesi*: Plavt. Amph. 520 quoi ego iam hoc scipione — :: ah noli. Most. 362 sed ego — sumne infelix? ([*sic distinguunt Leo, Lindsay*]. Cic. Att. 16, 1, 6 sed ego —: nihil dico amplius). Ter. Andr. 164 quem quidem ego si sensero — sed quid opust verbis? Eun. 479 ego illum eunuchum, si opus siet, vel sobrius —. 989 ego te, furcifer, si vivo —! sed istuc quidquid est primum expedi. Verg. Aen. 1, 135 quos ego —; sed motos praestat componere fluctus. Ov. epist. 19, 51 nos quoque — sed taceo! Stat. Theb. 4, 518 iamque ego vos — avide subicit Phoebeia Manto *eqs.*

III *repetitur* ego: A ***in enunt. secundario:*** Plavt. Aul. 133 eo ego ... ted ... foras seduxi, ut tuam rem ego tecum ... loquerer. 661 emortuom ego me mavelim ... quam non ego illi dem ... insidias seni. Cist. 77 sed ego mea culpa ... maceror quom (*A*; quia *P*) ego illum unum mi exoptavi. Epid. 388 vel ego (*cf. adn. crit.*), qui ... coeperam ego me excruciare. Mil. 936 egone hoc si efficiam ... quid tibi ego mittam muneris! Poen. 693 ego id quaero hospitium, ubi ego curer mollius. Ter. Hec. 243 etsi scio ego ... meum ius esse ut te cogam quae ego imperem facere, ego tamen ... faciam ut tibi concedam. *et al.*

B *per* ***anacoluthon*** *in eodem enunt.*: Plavt. Poen. 1219 ita me di amabunt, ut ego, si sim Iuppiter, iam hercle ego illam uxorem ducam.

C *per* ***anaphoram:*** 1 *nullis additum vocabulis*: a *sing.* ego: Plavt. Asin. 139 ego pol te redigam ... ego edepol te faciam. Cas. 151 ego illum fame, ego illum siti ... ulciscar, ego pol illum ... angam. Truc. 441 egone illam ut non amem? egone illi ut non bene velim? Rhet. Her. 4, 53, 66 ego reges eieci, vos tyrannos introducitis; ego libertatem ... peperi, vos partam servare non vultis; ego ... patriam liberavi, vos liberi ... esse non curatis? Cic. Caecin. 83 (*bis*). Sull. 33 (*bis*). Pis. 4 *sq.* (*novies*). Phil. 2, 72 (*ter*). 12, 17 ego ... censui, ego ... ausus sum dicere, ... ego princeps sagorum, ego ... appellavi. ad Q. fr. 1, 2, 4 (*quater*). Catvll. 63, 63 *sq.* ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer, ego gymnasi fui flos, ego eram decus olei. 63, 68 *sqq.* Priap. 85, 1 *sq.* Vell. 2, 104, 4 (*quinquies*). Sen. Phoen. 219 *sqq.* ego hoc solum ... premo? has ego auras ... traho? ego laticis haustu satior ...? ego castam manum nefandus ... attrecto? ego ullos ... concipio sonos? dial. 7, 20, 3 (*sexies*). Petron. 85, 3 iam ego coeperam ephebum in gymnasium deducere, ego studia eius ordinare, ego docere ac praecipere. Qvint. decl. 257 p. 49, 11 Plin. epist. 2, 9, 2. 6, 6, 9 Hier. epist. 45, 2, 1. *et al.*

b *plur.* nos: Cic. Verr. II 5, 124 nos ... numeramur, nos ... amicitiam ... secuti sumus, a nobis omnia ... adiumenta ... ministrata sunt. Phil. 8, 8 nos deorum ... templa, nos muros, nos domicilia ... populi Romani ..., nos leges iudicia ... defendimus. nat. deor. 2, 151 Verg. Aen. 3, 156 *sq.* 10, 88 nosne tibi ... res vertere ... cona-

[Bürckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mur? nos, an miseros qui Troas Achivis obiecit? SEN. dial. 6, 9, 2 PLIN. nat. 18, 3. *et al.*

2 *additum aliis vocabulis*: PLAVT. Asin. 148 te ego ulciscar, te ego ... perdam. Mil. 331 mihi ego video, mihi ego sapio, ⟨mihi⟩ ego credo plurumum. Persa 476 sed ut ego hodie fui benignus, ut ego multis credidi. Rud. 189 hancine ego (*bis*). *al.* CIC. Verr. II 5, 133 non ego ... non ego ... non. Phil. 7, 7 *v. p. 275, 84.* TIB. 3, 9, 12 *sq.* ipsa ego (*bis*). PROP. 1, 13, 14 *sq.* vidi ego (*bis*). 2, 24^b, 39 credo ego non paucos ista periisse figura: credo ego, sed multos non habuisse fidem. OV. epist. 15, 319 *sqq.* tunc ego (*bis*). 16, 69 aut ego (*bis*). met. 13, 85 *sqq.* hunc ego (*bis*). Pont. 4, 3, 11 ille ego (*quinquies*). CARM. epigr. 2115, 2 cum dominus vellet primu(m) Hermes liber ut esset, fato ego facta prior, fato ego rapta prior. *et al.*

D *per iterationem*: PLAVT. Poen. 428 egone, egone, si *eqs.* ... ut non te ... emittam ... non ... meream *eqs.* CIC. Catil. 1, 3 nos, nos, ... consules desumus. SEN. Tro. 969 nos Hecuba, nos, nos, Hecuba lugendae sumus. SIL. 2, 362 nos, nos contra ibimus hostem. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 5, 6 ego, ego vidi aquas (ecce ego *B; verba om. S*). *cf.* EPICED. Drusi 293 consule nos, duce nos, duce iam victore caremus.

E *in chiasmo*: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 1 ego tibi irascerer, tibi ego possem irasci? HOR. carm. 3, 5, 18 signa ego Punicis adfixa delubris ... vidi, vidi ego civium retorta ... bracchia.

IV *disiungitur* ego *a verbo per sentent. secundarias*: PLAVT. Asin. 637 ego qui non perdo pereo (Rud. 994. CIC. Cluent. 50 ego, qui neque ... possem ... negare neque arbitrarer sicut ne illi quidem ipsi, qui *eqs.*, arbitrabantur, pollicitus ... sum. Sest. 50). Most. 228 ego si bonam famam mihi servasso, sat ero dives (CIC. Quinct. 80 hic ego, si Crassi omnes *eqs.*, si tu *eqs.*, tamen superior sim necesse est. Cael. 39). CIC. Quinct. 63 hoc ego, cum attendo qua *eqs.* ... non arbitror (Sull. 33. p. red. ad Quir. 13 [*in longa periodo*] ego, cum ... vidissem, cum intellegerem *eqs.*, cum viderem *eqs.*, cum ... consules *eqs.*, cum ... viderent *eqs.*, cum senatus equitesque *eqs.*, cum ... pactiones *eqs.*, cum ... boni *eqs.*, armis decertare ... nolui. LIV. 26, 50, 4). Caecin. 81 ego quid (*TE*, quod *cett.*) mihi videretur, quid *eqs.*, quid *eqs.*, ostendi. *et al.*

egomet: GRAMM. *v. p. 249, 58 sqq.; de prosodia v. p. 253, 42.* GLOSS. *v. p. 249, 70 sqq.; legitur inde a* NAEV. com. 120, *v. infra l. 84. cf. Neue-Wagener II^3 361 sqq.*

***de usu*: A** *additur syllaba* -met *ut designandi se ipsum vis augeatur* (*cf.* PRISC. gramm. II 591, 24 *p. 249, 62*): **1** *nominativo*: PLAVT. Amph. 416 egomet mihi non credo cum illaec autumare illum audio (Mil. 402). 434 tu negas med esse (*sc. Sosiam*)? :: quid ego ni negem qui egomet siem? 457. 607 *v. infra l. 70.* 871 Bacch. 57. 811 Epid. 118. Men. 652 quis arguit? :: egomet. :: et ego. 939 egomet haec te vidi facere, egomet haec ted arguo (Merc. 904 Most. 367 TER. Ad. 329. *al.*). Merc. 852 egomet mihi comes ..., egomet sum mihi imperator, idem egomet mihi oboedio, egomet mihi fero quod usust. 930 egomet (*codd. Prisciani II 301, 3*; ego *codd.*) me moror (Stich. 445. *cf.* Ter. Ad. 712 Haut. 172). Mil. 566 *sq.* Pseud. 463 sunt quae te volumus percontari, quae quasi per nebulam nosmet scimus. Trin. 929. *al.* (*v. Lodge, Lex. Plautin.*). TER. Ad. 628 *v. p. 278, 24. al.* RHET. Her. 4, 16, 23. 4, 31, 42 cuius rei nomen ... non sit ... eam nosmet idoneo verbo nominemus. CIC. Att. 3, 15, 6 aut si non poterit (*domus restitui*), egomet quo modo potero? *al.* (*v. Merguet, Lex. Cic.*). *et saepe.* *in distinctione inter primam et alteram personam (rem v. l. 58. 60. 61) efficienda*: PLAVT. Aul. 181 domum properare propero, nam egomet sum hic, animus domi est. 548 tam hoc scit me habere quam egomet (TER. Haut. 507). Cas. 359 adsunt ... omnia: uxor, sortes, situla atque egomet. Cist. 115 sine trahi (*sc. amiculum*), quom egomet trahor. 628 Epid. 432. Poen. 251 sat est istuc alios dicere nobis, ne nosmet in nostra etiam vitia loquamur. 442 si nequeo facere ut abeas, egomet abiero. Stich. 351. *al.* CAECIL. com. 147 TER. Phorm. 581. *al.* CIC. inv. 1, 52 quoniam uterque vestrum ... id mihi solum non respondit, quod ego solum audire volueram, egomet dicam, quid uterque cogitet. *al.*

2 *obliquis casibus*: PLAVT. Amph. 597 neque ... credebam primo mihimet Sosiae, donec Sosia illic egomet fecit sibi uti crederem (Most. 301. Trin. 71 [*A; aliter P*]. Truc. 447 CIC. Pis. 63. *al.*). Amph. 607 quis te verberavit? :: egomet memet (873 Amphitruonem memet ... esse adsimulabo. Capt. 428 Cist. 692. *et al.*). Asin. 485 erum nosmet (nos *Itali, Leo*) fugitare censes? (TER. Phorm. 172 nostri nosmet paenitet. *et al.*). *et sic reliquis casibus praeter gen.* (*at* meimet *affert* PRISC., *v. p. 249, 60*). **B** egomet *idem fere ac simplex pronomen significat (cf. et* POMP. gramm. V 294, 21 *p. 278, 23). huc pertinere iam videntur exempla nonnulla Plautina*: PLAVT. Amph. 930 iuben mi ire comites? :: sanan es? :: si non iubes, ibo egomet; comitem mihi Pudicitiam duxero. :: mane. Epid. 247 (*cf.* 237). Rud. 957 noveram dominum, id (*sc. furtum*) quoi fiebat, post ad furem egomet devenio *eqs.* *crebrescit ap. posterioris aetatis scriptores*: SEN. Oed. 847 noscisne memet? :: dubitat anceps memoria. VAL. FL. 5, 200 quando egomet rursus per te vehar? *et al., v. Langen ad h. l.* *inprimis in locutionibus quibusdam, ubi nom.* egomet *una cum* mecum *collocatur*: NAEV. com. 120 risi egomet mecum cassabundum ire ebrium. PLAVT. Aul. 379 deinde egomet mecum cogitare ... occepi (Mil. 1375 quom egomet [*Lambinus*; ego et *codd.*] mecum cogito. TER. Eun. 629. *al.*). Bacch. 385 multimodis meditatus egomet mecum sum. Pseud. 908 (*inverso ordine verborum in cantico*) sumne ego homo insipiens, qui haec mecum egomet loquar solus? Rud. 771 quom coniecturam egomet mecum facio. TER. Ad. 208 frustra egomet mecum has rationes puto. Haut. 385. *et sim. al.* *omisso verbo*: TER. Andr. 82 egomet continuo mecum. *et al.*

C *nom. sing. absolute ponitur* (*cf.* ego *cap. alt., I C*): PLAVT. Amph. 598 neque ... credebam primo mihimet Sosiae, donec Sosia illic (ille *codd.*) egomet fecit sibi uti crederem.

adduntur apposita: **1** *subst. vel adi.*: *nom.*: PLAVT. Amph. 425 nam quod egomet solus feci, nec quisquam alius adfuit (Epid. 364. Pseud. 908 *v. supra l. 5*). Persa 40 si egomet totus veneam. TER. Eun. 1024 egomet meo indicio miser quasi sorex hodie perii. *dat.*: PLAVT. Amph. 597 mihimet Sosiae (*v. p. 277, 68*).

2 *pronomina*: is: PLAVT. Merc. 631 promittebas te os sublinere meo patri: egomet (ego me *Ritschl*) credidi homini docto rem mandare, is lapidi mando maxumo. idem: PLAVT. Merc. 853 *v. p. 277, 48.* ipse (*cf.* CHAR. gramm. p. 355, 15. 357, 18 B. [*v. p. 249, 66*]. POMP. gramm. V 294, 21 tautologia est eiusdem verbi iteratio. plerumque propter clausulas faciunt hoc scholastici, puta 'ego perfeci' mala clausula est; illi addunt et dicunt 'egomet ipse perfeci'): *nominativo*: TER. Ad. 628 egomet rapui ipse, egomet solvi argentum (CIC. Tull. 30 nisi ipse egomet deiecissem, vincerem sponsionem. *al.*). RHET. Her. 4, 56, 69 nunc identidem nosmet ipsi nobis instemus ... ut ... consequamur artis rationem (CIC. Mur. 39. *al.*). *obliquis cas.*: TER. Phorm. 222 quod modo hic nos Antiphonem monuimus, id nosmet ipsos facere oportet (RHET. Her. 3, 19, 32 NIGID. frg. Gell. 10, 4, 4. CIC. p. red. in sen. 1 qui denique nosmet ipsos nobis reddidistis. *al.*). CIC. Sull. 35 mihi de memet ipso tam multa dicendi necessitas ... imposita est. p. red. ad Quir. 8 nobismet ipsis nos reddidistis. *et saepe.* *cf. Kaulen, Handb. z. Vulgata p. 166.* *Burckhardt.*

egoceras, *αἰγόκερας.* DIOSC. 2, 85 farina feni greci quem multi buceron aut -as ... appellaverunt (*gr. Diosc. 2, 102, 1 αἰγόκερας*). *v. vol. I 950, 21.*

egomet *v.* ego *p. 277, 37.*

egones *vel* econes. GLOSS.[L] Corp. E 97, I Ansil. EC 23 sacerdotes rustici. GLOSS. IV 513, 32 sacerdotes rusticorum.

ēgrāmino, (-āvī,) -ātum, (-āre). *ab* ex *et* gramen. *i. q. herbis purgare*: *in imagine*: VICT. VIT. 1, 36 p. 16, 15 (*de barbaris ad fidem vertendis*) ut ager iam cultus et -tus vomere praedicationis euangelicum susciperet semen et imbre sacri baptismatis rigaretur.

ēgrāno, (-āvī,) -ātum, (-āre). [ex *et* granum. *W.*] *i. q. enucleare*: MARCELL. med. 12, 15 uvae passae pinguis exgranatae ※ XXIIII *eqs* *K.-M.*

***ēgredior,** -gressus sum, -ī. [*ab* ex *et* gradior. *W.*] *de formis et usu*: CHAR. gramm. p. 479, 14 B. (-or *inter* verba quae media appellantur). *inf.*: -ier PLAVT. Poen. 742 *cod. B* (-ietur *CD*, -iri *Brix*). *praes. 2 sg.* -re: PLAVT. Most. 419 -ere. STAT. silv. 1, 3, 110 -iare. *imperf. indic.*: OV. epist. 17, 56 LIV. 24, 19, 9. 34, 9, 8. 40, 22, 3. 30, 8 TAC. ann. 3, 24. 6, 50 PLIN. epist. 3, 16, 5. 6, 16, 8. VVLG. *26^ies^*. *al.* *coni.* -ieretur: GREG. TVR. Franc. 9, 9 p. 365, 16 *var. lect.* *ger.* -iundi redeundique LIV. 25, 8, 9. *cf.* ITALA deut. 28, 6 (Monac.) introeundo ... -eundo. -iend- CAES. Gall. 4, 23, 4 VELL. 2, 119, 2 *per coni.* EDICT. imp. Diocl. II 11. *al.* *partic. perf. arch.* -etus (-ē-?): PAVL. FEST. p. 78 -etus et adgretus ex Graeco sunt ducta (*sc. ab ἐγείρομαι*) *eqs.; cum* adgretus (*quod confer*) *ex* ENNIO *sumptum sit* (PAVL. FEST. p. 6), *de* egretus *idem conicias.* *formae periphr. notabiles*: -ssurus ... foret: LIV. 3, 16, 7. *infin. fut. formae pass.*: -ssum iri: PS. RVFIN. in Ioel 3, 18 p. 1056 C. -ssus fuerat: VVLG. *5 ies*. cum ... fuisset: PAVL. dig. 40, 4, 53 AVG. civ. 15, 16 p. 94, 7 D. VITA Caes. Arel. 6. fuero *in enuntiatis subiunctis, plerumque condicionalibus*: GAIVS inst. 3, 161 (dig. 17, 1, 41). MARCIAN. dig. 1, 16, 2 pr. PS. HIL. libell. 3 HIER. epist. 54, 9, 2 VVLG. *14 ies*. quem ... -ssum fuisse: ENNOD. opusc. 3, 74 p. 349, 21. *act.: inf.* -ere: ITIN. [Silv.] 12, 3 PS. THOM. euang. 6, 10. LEX Sal. 45, 2 *cod. unus.* -eres: GREG. TVR. Franc. 9, 10 p. 367, 12. vit. patr. 10, 2 p. 707, 29 (-ereris *cod. 4*). si ... -ierint (*fut. exact.*): MARTYR. gramm. VII 188, 6 (-iantur CASSIOD. *ibid.*). *sim.* 190, 4. *usum pass. v. p. 287, 8.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 423, 30 B. -itur. exit. proficiscitur. pergit. contendit. iter contendit. iter facit. meat. propositum derigit. p. 446, 25 -itur. transvehitur. transfertur. transportatur. GLOSS. ἐκβαίνω. ἐκπορεύομαι. ἐξέρχομαι. -ssus est: ὥρμησεν. *legitur inde a* PLAVTO, *poetarum singulis locis habent* TITIN. TVRPIL. LABER. LVCR. CIRIS HOR. TIB. PROP. PHAEDR. SEN., *binis* ACC. CATVLL. HOMER. IVV., *saepius* PLAVT. (*32 ies*), TER. (*20 ies*), VERG. (*6 ies*), OV. (*23 ies*), LVCAN. (*7 ies*), SIL. (*8 ies*), VAL. FL. (*ter*), STAT. (*13 ies*). *ex scriptoribus inde a* LIV. (*140 ies*) *selecti loci afferuntur* (VVLG. *667 ies*).

i. q. ***exeo, ἐξέρχομαι*:** **I** ***intransitive*** (*in imag. et translate p. 280, 41. 282, 2. 16. 19. 32. 44. 283, 53. 63. 79. 84. 284, 1 sqq. 18. 22. 285, 1. 13 sqq. 24 sqq. al.*): **A** ***generaliter*:**

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *proprie de animantibus*: **a** *absolute sine indicatione loci*: *α subaudiendum 'domo'*: PLAVT. Cas. 536 eccum -itur. Curc. 158 placide. Mil. 540 Most. 419. Poen. 576 opportune. 613. 614. 709 ocius. Rud. 1201 TER. Andr. 491 Eun. 79. 642 timida subito. Haut. 67 nunquam tam mane -ior neque tam vesperi domum revortor (PLIN. nat. 30, 52. IVV. 11, 186 prima si luce -ssa reverti nocte solet). 174 (*versum om. A*). 826. 1023 Hec. 352. 622 Phorm. 840 CIRIS 213 TIB. 1, 2, 23 OV. epist. 20, 91. met. 4, 105 serius. 7, 478 tardus. 7, 649. 836 fast. 4, 561. trist. 1, 3, 89 -ior, sive illud erat sine funere ferri. LIV. 2, 49, 3 SIL. 3, 128 QVINT. decl. 272 p. 115, 16 TAC. ann. 4, 8. 6, 50. 15, 34 hist. 1, 34. 38 SVET. Cal. 58, 1. ITALA deut. 28, 6 (Monac.) benedictus tu in introeundo et ... -eundo (VVLG. ingrediens et -iens. *cf.* VVLG. IV reg. 11, 8 cum rege introeunte [II par. 23, 7 et intrante] et -iente). VVLG. II reg. 15, 16 pedibus suis.

β subaud. 'urbe, oppido' sim.: ACC. trag. 592 -ere, exi, ecfer te, elimina urbe. CIC. Catil. 1, 23. 2, 2. Pis. 52 *senatus Ciceroni obviam*. BELL. Afr. 85, 1. VARRO ling. 5, 90 obsidium dictum ab obsidendo, quominus hostis -i posset (*similia ex re militari*: SALL. Iug. 56, 4 LIV. 36, 35, 3; *ibid. syn.* exire. *al.* VVLG. Ios. 6, 1 aut ingredi. AMM. 19, 5, 3). NEP. Epam. 4, 3 VERG. Aen. 9, 312. LIV. 25, 8, 9 consuetudo nocte -iundi redeundique in urbem. *al.* SEN. contr. 7, 22, 15 FRONTIN. strat. 3, 3, 6. SVET. vita Ter. 5 -ssus est (*sc. urbe Roma*) neque ... rediit. AMM. 21, 15, 2. 25, 1, 5 ANON. Vales. 7, 36. 9, 41.

γ alia: CIC. har. resp. 2 *sc. ex senatu* (*sim.* PLIN. paneg. 76, 5). Phil. 3, 19 non viis sed tramitibus paludatus (*sc. ad exercitum*). Tusc. 5, 107 qui semel -ssi (*sc. e patria*) nunquam domum reverterant (SEN. Med. 269 -ere, *sc. e terra*). CAES. Gall. 7, 60, 4 *Labienus* silentio ... cum tribus legionibus, *sc. castris* (*idem subaud.*: civ. 3, 75, 2. 3, 77, 1 BELL. Afr. 68, 2 Alex. 57, 2 SALL. Iug. 91, 2. 106, 4 hist. frg. 3, 96 B, 11. LIV. 5, 21, 1 auspicato. *al.* FRONTIN. strat. 2, 1, 5 TAC. ann. 1, 68 hist. 4, 35. 5, 20. VVLG. num. 2, 9 per turmas suas [*al.*]. VEG. mil. 3, 2 p. 67, 20 *milites* -ssi tardius *i. profecti*. AMM. 27, 1, 1 cuneatim). OV. met. 2, 136 altius ..., inferius *Phaethon in solis curru, sc. de via*. LIV. 21, 54, 9 *sc. e fluvio; anteced.* aquam ingressi sunt (PLIN. nat. 9, 99 *cancri* -ssi. AMM. 16, 11, 9. 28, 4, 19 *sc. ex aqua balnei. cf. p. 281, 83. 282, 9sqq. 283, 2. 286, 17*). 22, 28, 8 temere *sc. e latebris* (CLAVD. 3, 129 DRAC. Orest. 213). VELL. 2, 119, 2 pugnandi ... -iendive (-iē aut *cod.*) occasio *i. effugiendi* (VVLG. exod. 16, 20 *de Samsone*. II reg. 15, 14 psalm. 87, 8). VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 *sc. ex cubiculo* (PETRON. 80, 8 PLIN. nat. 7, 182 *bis*. PLIN. epist. 3, 16, 5. SVET. Tib. 21 post secretum sermonem. GRAN. LIC. p. 16, 1. AMM. 30, 1, 20 per simulationem naturalis cuiusdam urgentis [*cf. infra l. 73. p. 281, 65*]. DRAC. laud. dei 3, 185). SEN. dial. 5, 2, 5 *sc. in bellum* (SIL. 6, 222. 7, 48. HIER. epist. 14, 2, 1 imperator armatus. VVLG. exod. 14, 8 in manu excelsa. psalm. 43, 10 *deus* in virtutibus nostris. *passim*. AMM. 14, 3, 4 absque ullo ... effectu). COLVM. 9, 8, 4 apes placidae mane (PLIN. nat. 21, 73 luce. *cf.* 11, 74 *vesparum* matres, *sc. ex nido*. PALLAD. 7, 7, 4 nova examina. *cf. etiam p. 280, 34. 285, 68*). LVCAN. 8, 240 -itur *sc. in Parthiam legati vice*. PLIN. nat. 9, 32 *delphinus e retibus*. VAL. FL. 8, 121 *sc. e silva*. QVINT. inst. 6, 2, 35 histriones, cum ... personam deposuissent, flentes. SVET. Aug. 94, 4 *draco ab Atia; anteced.* irrepsisse. APVL. Socr. 24 p. 178 *Vlixes* Cyclopis specus introiit, sed -ssus est. PS. ASCON. div. in Caec. p. 200, 19 St. est ... persona primarum partium, quae saepius actura -itur; *syn.* procedunt. DON. Ter. Andr. praef. 2, 3 nullam personam -ssam quinquies ultra exire posse. *ibid.* personam cum tacuerit, -ssam falso putamus. *ibid.* potest ... fieri ut et ingressa sit et -ssa (*exspectas*: et -ssa sit et ingressa), quam ... credimus de proscaenio non recessisse. VVLG. IV reg. 11, 7 *milites* sabbato, *sc. in custodiam*. ITIN. [Silv.] 25, 3 *sc. de ecclesia* (*ibid.* 4 OPTAT. 4, 6 p. 111, 3). DRAC. Orest. 959 *sc. ex Areopago*. CASSIOD. var. 4, 47, 2 *sc. in veredis ex urbe*.

b *indicatur locus*: *α unde*: Ⓘ *abl. loci*: PLAVT. Aul. 79 domo (Merc. 821 foras. TER. Phorm. 586. CIC. Lig. 4 non ... ad bellum. div. 1, 124 SALL. Catil. 46, 4 OV. met. 4, 484. 6, 590 suā. VAL. MAX. 5, 7, 3 QVINT. decl. 262 p. 72, 13 PLIN. epist. 6, 16, 8 SVET. Tib. 50, 1 HIL. myst. 2, 8, 3. *cf.* PLIN. nat. 21, 116 domibus). SALL. Iug. 15, 2 curia (LIV. 2, 31, 10. 23, 10, 5 VAL. MAX. 7, 8, 9 TAC. ann. 3, 6). hist. frg. 3, 90 ludo (*cf.* PLIN. epist. 7, 24, 6 theatro [SVET. Claud. 13, 1 Vit. 4]. SVET. Cal. 56, 2 spectaculo). OV. am. 3, 9, 14 tectis (met. 7, 182. 11, 710 ad litus). LIV. 23, 11, 4 oraculo. 37, 49, 4 templo (41, 15, 1). 40, 7, 4 triclinio (SVET. Cal. 36, 2 Tit. 6, 2 PS. AVR. VICT. epit. 10, 4). VAL. MAX. 9, 5, 3 balineo. 9, 8, 2 per simulationem adversae valetudinis convivio (CVRT. 8, 5, 9. 8, 6, 13). CVRT. 3, 12, 26 tabernaculo (SVET. Aug. 91, 1. *cf.* TAC. ann. 2, 13 augurali). LVCAN. 6, 520 nudis ... bustis. STAT. Ach. 1, 821 thalamo (Theb. 1, 534). silv. 5, 1, 255 sacris ... antris. QVINT. inst. 2, 6, 7 *aves* nidis. TAC. ann. 8, 15 (*al.*) cubiculo. 4, 35 senatu (16, 21). SVET. Tib. 65, 2 villā (AQVILA rhet. 18). SIDON. epist. 3, 2, 15 porticibus. CIC. Quinct. 24 Romā (SALL. Iug. 35, 10. HOR. sat. 1, 5, 1 magnā. *cf.* CIC. Phil. 14, 1 Mutinā. BELL. Afr. 88, 7 Uticā [92, 2]. 89, 3 Hadrumeto. 97, 1 Zamā. AMM. [*cf. p. 286, 13*] 14, 11, 12 Antiochiā. 31, 7, 1). CAES. Gall. 2, 11, 2 hostes ... castris (SALL. Iug. 91, 3. LIV. 7, 33, 4 exercitus. *al.* HOMER. 699 heros. VIR. ill. 13, 1 Cloelia. SVLP. SEV. chron. 2, 16, 4. CARM. epigr. 986, 7 castreis. *cf.* LIV. 24, 14, 3 hibernis [25, 32, 1 AMM. 21, 7, 7]). SALL. Iug. 91, 4 oppido (SVET. Aug. 53, 2 urbe oppidove ullo -ssus aut quoquam ingressus. SVLP. SEV. chron. 2, 20, 2). VERG. Aen. 2, 713 est urbe -ssis tumulus (LIV. 1, 29, 6 [urbem *codd.*; *item var. lect.*: 3, 57, 10. 21, 12, 5. 22, 55, 8. 28, 26, 11. 29, 6, 4 VAL. MAX. 1, 1, 2. *cf. p. 285, 70*]. 5, 26, 4. 25, 8, 4. 6. 36, 3, 14 paludatus. 43, 18, 11 VELL. 2, 18, 4 VAL. MAX. 7, 3 ext. 10. 9, 3, 1. PLIN. nat. 28, 13 nondum -ssa urbe mancipia fugitiva. QVINT. decl. 352 p. 383, 12 FRONTIN. strat. 3, 2, 8 TAC. ann. 1, 80. 3, 19 SVET. Tib. 40 AVR. VICT. Caes. 33, 16). LIV. 24, 14, 2 moenibus (28, 22, 12. VAL. MAX. 9, 1 ext. 6 urbis. 9, 12 ext. 2 SIDON. epist. 1, 5, 2). 27, 27, 2 vallo (28, 2, 5). VELL. 1, 10, 2 finito harenae circulo (PLIN. nat. 34, 24; *cf.* 22, 60). TAC. ann. 12, 46 castello. MARCIAN. dig. 48, 22, 4 *relegatus* insulā (SPART. Hadr. 5, 6). AVSON. 458, 1 portu. CAES. Gall. 1, 44, 7 exercitum ... Galliae ... finibus -ssum (*α*; fines ingressum *β* [egr- *Lips.*]. *cf.* LIV. 9, 29, 5. 35, 4, 4 suis finibus [*B*; e finibus suis *M*]. 43, 18, 1 Macedoniae. AMM. 21, 7, 2 Orientis). SALL. Iug. 44, 4 provinciā. 45, 2 in agmine ... ordine (*cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 9 viā; *seq. syn.*: ab agmine recessisse). PS. VERG. Aen. 1, 2 silvis (OV. met. 3, 388 silvā). HOMER. 526 saucius ... medio certamine belli. TAC. ann. 2, 82 Suriā (3, 58 Italiā. 15, 1 Armeniā. SVLP. SEV. chron. 1, 15, 1 Aegypto). *abl. instrumenti potius quam loci*: CIC. Tusc. 1, 13 portā Capenā (LIV. 2, 11, 8 Naeviā. 9, 16, 7 qua ... hora quaque porta et quam in viam. 9, 36, 10 alterā. 23, 16, 10. 24, 19, 9. 33, 15, 8 infrequenti agmine. 34, 9, 8 frequentes. 37, 20, 7. 44, 31, 8. FEST. p. 285 *Carmentali*. VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 CVRT. 4, 6, 13. PLIN. nat. 8, 4 triumpho *elephanti iuncti*). CAES. Gall. 7, 28, 3 portis (BELL. Afr. 88, 7 patefactis Uticā. LIV. 3, 60, 9. 7, 12, 4 duabus. 8, 11, 4. 23, 16, 6. 23, 46, 10 STAT. Theb. 7, 478. AMM. 20, 7, 3 reseratis. 22, 8, 49 patefactis. 26, 8, 3. *cf.* PLIN. nat. 6, 45 -ssos Portis *Caspiis* excipit [*cf. p. 284, 27*] ... gens Caspia). LIV. 4, 19, 8 dextra principali. OV. epist. 17, 56 foribus patriis. VAL. MAX. 5, 7, 3 domo postico (AMM. 19, 6, 7 patefactā ... posticā). CVRT. 8, 1, 49 *aditu*. COLVM. 9, 8, 10 *apis* foramine adaperto. SIL. 8, 188 humili ... fenestra (*versus non genuinus*). 16, 230 limine primo (PANEG. 3 [11], 11, 3).

Ⓘ *praepositiones*: **ab**: PLAVT. Epid. 380 abs te ... intus (TER. Andr. 226 ab ea. Haut. 561 a nobis ... foras. Phorm. 732 a fratre ... meo. LAMPR. Heliog. 10, 3 ab illo. VVLG. exod. 8, 29 a te [*al.*]. 9, 33 a Pharaone ex urbe. 12, 31 a populo meo. AVG. civ. 16, 15 p. 151, 25 D. a Chaldaeis. *cf. in imagine*: AVG. conf. 2, 5, 10 in cuncta haec [*sc. temporalia*] adipiscenda non est -iendum abs te, domine, neque deviandum a lege tua). BELL. Afr. 79, 1 ab Aggar (LIV. 10, 44, 4 ab Aquilonia. 27, 16, 15 ab Tarento. 27, 17, 8 VAL. MAX. 1, 6, 12 VVLG. Matth. 20, 29 act. 18, 1 AMM. 29, 5, 5. GREG. TVR. Franc. 2, 38 a Turonus). OV. fast. 2, 199 castris miles ... ab isdem. LIV. 10, 43, 13 ab oppido. 24, 40, 11 ab urbe (LIV. perioch. 49 p. 58, 27 omnibus copiis. SVET. Claud. 23, 2 ultra lapidem tertium. SPART. Sept. Sev. 8, 9). PS. QVINT. decl. 1, 9 a suo limine (VVLG. Ezech. 10, 18). VVLG. gen. 4, 16 -ssus ... Cain a facie domini (Iob 1, 12 Satan [2, 7]. *cf. p. 283, 41. 65. 79. 81. 284, 13*). Matth. 15, 22 a finibus illis. AMM. 21, 21, 9 a turrium cavernis. ITIN. Anton. Plac. rec. A 1 a civitate Placentina (PASS. Quirin. 2). **ex**: PLAVT. Most. 3 ex aedibus (*similia*: Rud. 334 foras e fano [663 huc (*om. CD*) e fano (aefandae *codd.*)]. CIC. har. resp. 9 ex ... cubiculo [rep. 1, 18]. Mil. 54 e villa [Att. 12, 1, 1. 13, 16, 1 pedem]. LABER. mim. 110 ⟨e⟩ Lare meo. SALL. Catil. 49, 4 ex senatu [CAPITOL. Max. Balb. 3, 2]. LIV. 2, 48, 10 e curia [5, 55, 2. 7, 31, 12. 45, 20, 7]. PHAEDR. 3, 16, 17 noctua -ssa ⟨e⟩ cavo *sc. ramo* [*cf.* VOPISC. Prob. 19, 6 *bestiae* e caveis]. PLIN. nat. 31, 71 e balineis [32, 115 e balineo. PS. AVR. VICT. epit. 17, 5 e balneo]. SIL. 12, 205 e gremio Capuae tectisque sinistris. SVET. Tib. 72, 3 e convivio [HIL. c. Const. 10]. HIER. epist. 64, 5, 2 e sancto). ACC. trag. 184 ex nemore. CIC. Catil. 1, 10 ex urbe (1, 20. 2, 1 Pis. 5 ORIGO Const. 4, 12 VVLG. exod. 9, 33. Ios. 8, 22 contra suos. IORD. Get. 292). nat. deor. 1, 88 ex insula. off. 1, 40 (*loc. inc.*) e castris (3, 113 LIV. 10, 20, 7. 10, 35, 17. CLAVD. DON. Aen. 9, 70 p. 195, 29 nullus -batur. AVG. civ. 2, 24 p. 88, 24 D. *cf.* CAES. Gall. 7, 1, 7 ex hibernis). epist. 3, 9, 1 ex Asia (15, 2, 1 *Parthi* ex Syria; *seq.* irrumpere in meam provinciam. VVLG. num. 11, 20 ex Aegypto. *al.* IORD. Get. 25 ex hac ... Scandza insula ... Gothi). CATVLL. 64, 114 labyrintheis e flexibus. CAES. Gall. 2, 13, 2 ex oppido (7, 11, 7. 7, 84, 1. BELL. Afr. 10, 1 Ruspinā). 6, 31, 4 ex suis finibus (LIV. 35, 4, 4 *var. lect.; v. supra l. 16*). civ. 1, 22, 5 non maleficii causa ex provincia (extra provinciam *O*) -ssum (TAC. ann. 15, 17). BELL. Afr. 25, 1 e regno (48, 1). BELL. Hisp. 25, 2 ex humili convalle ... longe. 31, 8 ex quo *loco*. PLIN. nat. 7, 151 *ex praedio*. HIL. myst. 1, 12, 4 *Noe* ex arca (1, 13, 4). AMM. 20, 4, 9 e stationibus. 29, 5, 19 e latibulis. AVG. civ. 15, 21 p. 105, 23 D. tamquam ex communi ... ianua mortalitatis. PS. MATTH. euang. 8, 2 ex (8, 3 de) ... cacumine virgae ... columba; *ibid. syn.* exire. **de** (*v. l. 78*): FRONTO p. 190, 11 N. de balneo (TERT. bapt. 7 de lavacro). PS. APVL. Ascl. 41 de adyto (VVLG. lev. 21, 12 de sanctis. II par. 5, 11 de sanctuario. Matth. 24, 1 de templo. Marc. 1, 29 de synagoga. ITIN. [Silv.] 12, 3 de ecclesia). TERT. orat. 29 p. 200, 6 pecudes et ferae ... de stabulis ac speluncis (VVLG. I reg. 24, 9 de spelunca [PS. MATTH. euang. 14. 18 dracones]. *cf.* 14, 11

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de cavernis [Iudith 14, 12 mures]). resurr. 31 p. 70, 17 resuscitata et -ssa de sepulcris *caro* (HIER. epist. 64, 3, 2 de sepulchro suo). ITALA psalm. 18, 6 (Tert. adv. Marc. 4, 11 p. 450, 25 *al.*) sponsus -iens (*gr.* ἐκπορευόμενος. VVLG. procedens) de thalamo suo (VVLG. Ioel 2, 16). AMBR. epist. 80, 4 p. 1271^C Lazarus de sepulcro. HIER. epist. 14, 2, 1 de cubiculo ad aciem, de umbra -eris ad solem (GREG. TVR. Franc. 9, 9 p. 365, 11). VVLG. gen. 8, 16 de arca. 10, 11 de terra illa -ssus est Assur (12, 1 de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui. 16, 1 de terra Aegypti. *al. cf.* OROS. comm. 1 p. 152, 12 de patria). 12, 4 de Haran (exod. 13, 3 de Aegypto et de domo servitutis. deut. 2, 23 de Cappadocia. *al.*). 19, 14 de loco isto (24, 5 *al.* Ier. 4, 7 leo). exod. 9, 29 de urbe (Matth. 16, 39. *cf.* I reg. 18, 6 de universis urbibus. iud. 1, 24 [*al.*] de civitate [IV reg. 9, 15 profugus. Ps. THOM. euang. 6, 10]). 10, 18 de conspectu Pharaonis (35, 20. Esth. 8, 15 de palatio et de conspectu regis). lev. 14, 3 (*al.*) de castris. num. 33, 16 de solitudine Sinai. 33, 24 de monte Sepher. deut. 13, 13 de medio tui (Ier. 51, 45 Ezech. 3, 25. Zach. 6, 1 quadrigae ... de medio duorum montium). Ios. 3, 14 de tabernaculis suis. 9, 12 de domibus nostris (II reg. 11, 8 de domo regis. *cf.* LEX Sal. 45, 2 *in uno codice*: in x noctes de villa). iud. 11, 31 de foribus domus meae. IV reg. 2, 24 duo ursi de saltu. Ezech. 15, 7 de igne. *saepissime.* VEG. mil. 4, 17 de machina bellatores (4, 19). BENED. reg. 29 -itur aut proicitur de monasterio *sc. in perpetuum.* PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^D de cella sua. *al.*

(III) *adverbia*: PLAVT. Epid. 380 abs te ... intus (Persa 301. *cf.* Pseud. 132 penitus). Men. 349 hinc (Mil. 986 [987: hic *utrubique codd., v. infra l. 53*]. Poen. 960 [*cf. p. 282, 59*]. CIC. leg. agr. 2, 45 OV. epist. 15, 375 VVLG. gen. 42, 15 AMM. 25, 3, 1). Men. 401 inde (*v. p. 284, 34*) huc (TER. Phorm. 878 huc ... foras. BELL. Afr. 76, 2 NEP. Dat. 4, 4 Them. 8, 4 LIV. 23, 2, 10. 26, 10, 1 GELL. 12, 5, 3 APVL. met. 1, 24 VLP. dig. 43, 20, 1, 16 VVLG. gen. 35, 16. 21 Matth. 15, 21. *al.*). TER. Andr. 843 unde (CAES. Gall. 5, 35, 3 locum, unde [BELL. Afr. 38, 2 SCAVR. gramm. VII 29, 9]. 5, 37, 4 castra ... unde [BELL. Afr. 6, 1. 83, 4]. NEP. Hann. 11, 2. COLVM. 6, 2, 2 stabulum ... unde. ASCON. Mil. p. 31, 23 St. VVLG. num. 21, 11. *al.* IORD. Get. 51).

β ubi: (I) **per**: LIV. 5, 16, 5 per agrum Caeretem obliquis tramitibus -ssi. 5, 46, 2 per medias hostium stationes (26, 4, 2 per media ... castra). OV. met. 4, 94 per tenebras. PAVL. FEST. p. 335 per eam portam ... Fabii -ssi adversus Etruscos (POMPON. dig. 1, 8, 11 per portas. HIER. epist. 49, 12, 2 porta orientalis ..., per quam sol iustitiae et pontifex noster ... ingreditur et -itur. VVLG. II Esdr. 2, 13 vallis. Ier. 17, 19. AMM. 30, 5, 17 aliam). PETRON. 8, 3 per anfractus ... obscurissimos. CAPITOL. Pert. 11, 7 per porticus. VVLG. deut. 28, 25 per unam viam -iaris contra eos et per septem fugias (III reg. 8, 44 ad bellum contra inimicos [II par. 6, 34 adversarios] suos per viam. Ier. 39, 4 de civitate per viam horti regis. Ezech. 44, 3. 46, 9). iud. 3, 24 per posticum (Dan. 13, 18). II par. 20, 20 per desertum. Ezech. 12, 5 per *parietem.* AMM. 16, 12, 51 per diversos tramites. VEG. mil. 4, 17 *per pontem* de machina. 4, 27 per cuniculum. AVG. in euang. Ioh. 48, 5 per ... ostium. NICET. psalm. 3 p. 70, 8 per insueta maris itinera ad desertum. (II) *alia*: LIV. 33, 47, 10 ad portam. in, ante, post *v. p. 282, 52 sqq. 283, 83. abl. instr. p. 280, 22.* PLAVT. Mil. 986 *et* [987] hic; hinc *edd.* (*v. supra l. 26. p. 282, 57*). LIV. 1, 1, 5 ibi *v. p. 284, 54.* foris *v. p. 282, 58. 64.*

γ quo (*acc. loci v. p. 282, 6 sqq. 284, 46 sqq.*):

(I) *praepositiones*: **ad** (*v. et supra l. 52*): *c. acc. personae*: PLAVT. Stich. 737 foras ad amores tuos (*i. ad me*). CIC. Sull. 53 ad exercitum. VAL. MAX. 1, 8 ext. 7 ad quos. TAC. ann. 12, 68 ad cohortem *sc. domo* (VVLG. II par. 23, 14 ad centuriones). VVLG. gen. 19, 6 ad eos (*al.*). 24, 29 ad hominem, ubi erat fons. exod. 2, 11 ad fratres suos. III reg. 20, 31 ad regem Israel. COD. Theod. 16, 4, 2 (*a. 388*) -sso ad publicum. *c. acc. loci*: OV. met. 11, 710 tectis ad litus. VVLG. gen. 41, 45 ad terram Aegypti (Zach. 6, 6). exod. 7, 15 ad aquas (IV reg. 2, 21). 33, 7 ad tabernaculum foederis (*al.*). deut. 23, 12 ad quem *locum* ... ad requisita naturae. II par. 24, 5 ad civitates Iudae. Ier. 14, 18 ad agros. 19, 2 ad vallum. 39, 4 ad viam deserti. Ezech. 47, 3 ad Orientem. II Macc. 12, 26 ad Carnion. Marc. 2, 13 ad mare. *c. acc. operis perficiendi sim.*: CIC. Lig. 4 domo est -ssus non ... ad bellum ..., ne ad minimam quidem suspicionem belli (VVLG. num. 31, 27 *al.* PASS. Paul. frg. 3). CAES. civ. 2, 35, 4 ad proelium (TAC. hist. 2, 45. VVLG. deut. 2, 32 obviam nobis. I par. 12, 33 *al. cf.* VVLG. iud. 3, 10 ad pugnam [*al.*]. I reg. 18, 5 ad omnia *i. fere proelia.* HIER. epist. 14, 2, 1 ad aciem [*cf. supra l. 6*]. AMM. 15, 4, 1 ad ... procinctum [*al.*]. 16, 5, 13 ad expeditionem). SALL. Iug. 59, 1 ad oppugnandum (VVLG. gen. 24, 63 ad meditandum in agro. deut. 3, 1 in occursum nobis ... ad bellandum in Edrai. I reg. 13, 17 ad praedandum de castris. III reg. 20, 39 ad proeliandum). LIV. 7, 11, 7 ad opem ferendam (10, 37, 2 ad tuendos fines. 37, 29, 1 *v. p. 284, 55.* CVRT. 7, 6, 1 ad petendum pabulum. VVLG. gen. 24, 11 ad hauriendam aquam [*al.*]. Ezech. 30, 9 Dan. 2, 14. PS. AVR. VICT. epit. 43, 1 ad hortandos suos. AMM. 14, 1, 9 ad agenda ... seria. 17, 2, 4 ad quos eximendos periculo. 22, 15, 22 *hippopotamus* ad segetes depascendas, *sc. e fluvio.* AVG. civ. 20, 22 p. 462, 8 D. ad videndas poenas malorum). COLVM. 8, 8, 4 *columbae* ad apricationem. VVLG. Iudith 12, 5 foras ad orationem. Iob 24, 5 ad opus suum. *translate*: ITALA Sirach 6, 9 (Aug. spec. 23 p. 123, 17) amicus ... ad inimicitiam (VVLG. convertitur; *gr.* μετατιθέμενος). VVLG. eccles. 4, 14 de carcere catenisque ... ad regnum. Ier. 9, 3 de malo ad malum. 15, 2 ad mortem ... gladium ... famem ... captivitatem. **in** *c. acc.*: *loci*: SALL. hist. frg. 3, 98^B, 7 in laxiores agros (VVLG. iud. 9, 27. *cf.* gen. 30, 14 in agrum [I reg. 20, 11 foras. II reg. 11, 23 ad nos. cant. 7, 11. *al.*]). LIV. 8, 24, 13 *ex amne* in vadum -ssum (*sim. ex aqua, fluvio in terram* [*cf. etiam p. 284, 46 sqq.*]: 22, 45, 3 in ripam [CVRT. 4, 9, 18. *cf.* MELA 2, 102 *Palaepaphos,* quo *Venus* ... ex mari]. LIV. perioch. 13 p. 17, 23 eo *angue* in insulam Tiberis -sso. PLIN. nat. 9, 37 *testudines* in terram. APVL. apol. 8 crocodillus in praeripia fluminis. *cf. p. 279, 35*). LIV. 9, 16, 7 quam in viam (22, 12, 2 inde Praeneste ac transversis limitibus in viam Latinam. VVLG. Matth. 22, 10 in vias. Marc. 10, 17 in viam). 40, 30, 8 equites ... in stationem. VAL. MAX. 2, 1, 3 (*v. p. 285, 60*) animus ... in publicum (TAC. ann. 1, 77 hist. 4, 49. *cf.* EPIST. ed. Morin Rev. Bénéd. 40 [1928] p. 298, 21 in publico). PLIN. epist. 6, 16, 17 in litus, *sc. e domibus.* ITALA Ios. 23, 6 (Lugd.) ne -iamini (*gr.* ἐκκλίνητε) in dextrum vel in sinistrum. AVSON. 460 *Penelope* in conventum procorum. VVLG. exod. 11, 4 in Aegyptum. 15, 22 in desertum Sur (num. 21, 23 obviam. Marc. 1, 35 locum). iud. 9, 42 in campum (II reg. 18, 6 contra Israel. *al.*). II Esdr. 8, 15 in montem. Ezech. 42, 14 de sanctis in atrium exterius. Zach. 6, 6 equi nigri ... in terram Aquilonis. Marc. 8, 27 in castella. AMM. 20, 10, 1 in limitem Germaniae secundae. PALLAD. hist. mon. II 6 in civitates ... in vicos. *operis perficiendi*: LIV. 10, 12, 6 in aciem (35, 29, 12. *cf.* IVST. 2, 9, 9 in proelium [SVLP. SEV. chron. 1, 46, 5. 1, 52, 5]. VVLG. deut. 23, 9 in pugnam [*cf. p. 281, 72*]. II reg. 21, 17 in bellum). VVLG. gen. 14, 17 in occursum eius (*al.*). Ier. 29, 16 in transmigrationem. 37, 6 vobis in auxilium. Hab. 3, 13 in salutem populi tui. Zach. 14, 2 in captivitatem. **extra**: CIC. Quinct. 35 *in imagine* (*cf. p. 285, 37*): extra *finis terminosque.* 36 cancellos. CAES. Gall. 6, 35, 9 munitiones (civ. 3, 65, 3. *cf.* Gall. 6, 36, 1 *et p. 285, 58*). civ. 1, 22, 5 provinciam (*lect. dub., v. p. 280, 73*). SALL. Iug. 94, 3 vineas. NEP. Hann. 5, 2 vallum (LIV. 22, 25, 9 AVSON. 438). LIV. 3, 68, 2 portam Esquilinam (7, 11, 10 portas). 10, 11, 5 munimenta (34, 13, 3). 25, 40, 8 muros (*cf.* VAL. MAX. 9, 6 pr. 1 aquam ... petitum extra moenia). VITR. 8, 2, 9 *v. p. 283, 32.* QVINT. inst. 1, 1, 27 *scribens in ceris* continebitur ... utrimque marginibus neque extra praescriptum -i poterit. GELL. 5, 3, 4 urbem. PANEG. 9 (12), 14, 3 animal ... extra par⟨ie⟩tes. VVLG. num. 31, 13 castra. *aliae praepositiones*: QVINT. inst. 11, 2, 13 ultra limen (SVET. Claud. 23, 2, *v. p. 280, 47.* GELL. 12, 5, 13 *in imag.*: fortitudo non ... ultra ... modum eius *naturae* -itur. *cf. p. 286, 45*). VVLG. act. 16, 13 foras portam iuxta flumen; *gr.* ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως (ITIN. [Silv.] 3, 7 hostium ecclesiae). PAVL. FEST. p. 335 adversus Etruscos (TAC. hist. 4, 18 hostem. VVLG. deut. 23, 9 hostes tuos in pugnam. Iudith 2, 5 omne regnum occidentis. *cf.* iud. 9, 33 adversum te. II par. 22, 7). VVLG. deut. 21, 10 ad pugnam contra inimicos tuos (28, 25. Ios. 8, 22 ex urbe contra suos. iud. 11, 20 I reg. 17, 55 II reg. 18, 6 II par. 14, 9. 20, 17). VVLG. exod. 15, 20 post eam (Zach. 6, 6 *equi* albi ... post *nigros*). I reg. 8, 20 *rex* -ietur ante nos *sc. in pugnam* (18, 16. II reg. 5, 24 dominus ante faciem tuam. I par. 15, 14. Hab. 3, 5 diabolus ante pedes eius).

(II) *adverbia*: PLAVT. Amph. 1079 quid tu foras -ssa es? (Cas. 161 Curc. 466. Merc. 821 domo. Mil. 987 hinc [hic *codd.; retractatoris esse versum putat Seyffert, v. p. 281, 53*]. 1010. 1215 [foris *CD*]. Persa 404 Poen. 742. 960 hinc [*cf. p. 281, 27*]. Pseud. 1032 nimium tarde. Rud. 79. 834 e fano. Stich. 737, *v. p. 281, 57.* Truc. 852 opportune. Vid. frg. 20 TER. Ad. 923 Haut. 426. 561 a nobis. Phorm. 878 inde huc. 892. HYG. fab. 42 p. 70, 14 HIER. epist. 39, 4, 8 VVLG. gen. 4, 8. *al.* I reg. 20, 11 in agrum. ITIN. [Silv.] 12, 4. 20, 3. *cf.* COMM. apol. 206 foris [VITA Caes. Arel. 6 de cella. *cf. l. 58*]). Men. 401 (*v. p. 284, 33*) huc (Poen. 960 huc [*BD,* hinc *A, edd., v. p. 281, 27*; hunc *C*] ... foras. Rud. 663. TER. Phorm. 878 inde ... foras. VVLG. III reg. 2, 36 inde huc atque illuc. *cf.* MELA 2, 102 [*v. supra l. 10*] quo [VVLG. Ier. 15, 2]). LIV. 1, 15, 3 obviam ... ut *eqs.* (3, 26, 11. 9, 6, 7 venientibus Capuam ... senatus. 10, 18, 11 *al.* CVRT. 5, 1, 19. 8, 12, 7 venienti. 10, 8, 23. VVLG. num. 21, 23 in desertum. deut. 2, 32 nobis ... ad proelium. I reg. 4, 1 Philistiim. 9, 14 eis. *al. cf.* num. 20, 20 obvius). 34, 46, 7 contra.

δ additur intentio (ad *et* in *c. acc. hoc sensu v. l. 27 sqq. p. 281, 68 sqq.*); *pendet supinum,* ut *fin., infin., gerund. sim.*: PLAVT. Mil. 1010 *hominis* causa foras (CAES. Gall. 2, 24, 2 calones ... praedandi causa [*sc. e castris*]. civ. 1, 22, 5 non maleficii causa ex provincia. LIV. 22, 27, 14 loci speculandi causa castris. *cf.* VAL. MAX. 1, 6, 9 speculandi gratia cum paucis). Poen. 709 -ere ocius, ut *eqs.* (LIV. 1, 15, 3 -ssi sunt, ut acie decernerent. VVLG. 17^ies, *e. g.* gen. 12, 5 ut irent in terram Chanaan. IV reg. 19, 9 ut pugnarent adversum te. AVG. civ. 17, 18 p. 243, 22 D.). CAES. civ. 1, 40, 3 huc ... pabulatoribus praesidio (congr- *codd.*). SALL. Iug. 93, 2 castris ... aquatum (AMM. 24, 1, 7. *cf.* VAL. MAX. 9, 6 pr. 1 aquam ... petitum [PS. AVR. VICT. orig. 20, 1]. *similia supina*: LIV. 10, 3, 6 pabulatum [*sc. e castris*]. 26, 39,

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20 frumentatum [FRONTIN. strat. 3, 2, 9 iumenta]. PLIN. nat. 9, 36 *testudines* pastum, *sc. ex aqua*. PANEG. 12 [2], 10, 3 speculatum). VVLG. Marc. 5, 14 -ssi sunt videre (*gr.* ἦλθον ἰδεῖν), quid esset factum (*sim. seq. infin.*: CORIPP. Ioh. 8, 99 -itur trepidus rerum cognoscere causas).

2 *de non animantibus*: **a** *naturalia*: *α umores corporis*: LVCR. 2, 437 cum laedit quae in corpore natast *res* aut iuvat ⟨e⟩grediens genitalis per Veneris res (*cf.* VVLG. lev. 15, 16 de [22, 4 ex] quo -itur semen coitus). PS. QVINT. decl. 8, 18 p. 162, 10 sanguis ... vulneribus (HIST. Apoll. rec. A 44 de naribus eius).

β res corporatae: VITR. 10, 16, 7 *machina helepolis* in umido ... consedit nec progredi nec -i ... potuit. VVLG. deut. 19, 1 -ssa est sors secunda (19, 17. 40. 21, 4. 6 I par. 26, 9). Ruth 1, 13 manus domini contra me. II reg. 20, 8 *gladius* fabricatus levi motu -i poterat *sc. e vagina* (*cf.* Iob 20, 25 de vagina sua [Ezech. 21, 4 ad omnem carnem]). III reg. 10, 29 -batur ... quadriga ex Aegypto sescentis siclis ... et equus CL. IV reg. 9, 24 sagitta per cor eius. II par. 21, 15 donec -iantur vitalia tua paulatim. Ezech. 4, 12 *stercus* de homine. Zach. 5, 6 haec est amphora -iens. *nota de loco non mobilibus, imprimis herbis, i. q. exire, excrescere*: VVLG. exod. 25, 32 sex calami ... de lateribus *candelabri*. III reg. 4, 33 hyssopus de pariete (*similia de herbis*: Iob 8, 16 in ortu suo germen eius. 14, 2 quasi flos [Ier. 48, 8]. Is. 11, 1 virga de radice Iesse [14, 29 colubri regulus]. AEGR. Perd. 28 solo ... pinus). Tob. 11, 14 coepit albugo ex oculis eius quasi membrana ovi -i. Dan. 8, 9 de uno ... cornu unum.

γ territorium: VVLG. Ios. 15, 3 *sors Iudae* -itur contra Ascensum Scorpionis, *i. nomen loci* (*syn.*: pertransit; ascendit; pervenit). 16, 6 confinia in mare. 16, 7 *al.*

δ quae naturalia terra caelove fiunt: Ⓘ *umores, aqua, fluvii*: VITR. 8, 2, 1 umores ex terra ... solis motu orti. 8, 2, 6 capita fluminum ... maxima ... ad septentrionem (ab sept- *coni.*). 8, 2, 9 aqua ... per venas extra terram (8, 3, 9 vis aquae. 8, 3, 10 per fontes). 8, 3, 2 *fontes* bullientes ... per fontes (VVLG. Ioel 3, 18 fons de domo domini [PS. MATTH. euang. 20, 2 aquarum]. *cf.* 39, 2 de fonte vivo torrens aquae). 8, 3, 12 terrenus umor ... per *materiam vitis* ... ad cacumen -iens *eqs.* 8, 3, 18 per quam *terram* -ientes venae. MELA 1, 51 ex quo *lacu Nilus* (2, 79 ITIN. Anton. Plac. rec. A 7). 2, 6 *Borysthenes* (*sc. in mare*). PLIN. nat. 8, 89 ad quem *locum* summo auctu ... Nilus. VVLG. gen. 2, 10 fluvius -batur de loco voluptatis (Dan. 7, 10 rapidus ... a facie eius. HIER. epist. 51, 5, 5 ex Eden. CHRON. Alex. chron. I p. 102, 113). num. 20, 11 -ssae sunt aquae largissimae (iud. 15, 19 ex eo *molari asini*. Ezech. 47, 1 subter limen domus ad orientem. 47, 8 ad tumulos. 47, 12 de sanctuario. ITIN. Anton. Plac. rec. A 28 aqua). Ⓘ *ignis, splendor*: VITR. 2, 6, 6 ignis vis per *terrae tenerae* ... venas -iens. HIER. tract. in psalm. 96 p. 143, 7 *lapides ignarii* nisi collisi fuerint, medius ignis non -itur (VVLG. exod. 22, 6 si -ssus ignis invenerit spinas. lev. 9, 24 a domino [*al.*]. num. 21, 28 ignis ... de Hesebon, flamma de oppido Sehon [Ier. 48, 45]. iud. 9, 15 de rhamno. 9, 20 de viris Sichem. Ezech. 5, 4 ex eo ... in omnem domum. 19, 14 de virga ramorum). VVLG. Iob 41, 12 flamma de ore eius (PASS. Barth. 7 p. 146, 9 ex naribus ... sulphurea). Ezech. 1, 13 de igne fulgur. Os. 6, 5 iudicia tua quasi lux. CASSIOD. compl. in apoc. 4, 1 de sede ... domini ... coruscationes. in psalm. 101, 4 *fumus* de flamma. Ⓘ *sidus sim.*: OV. fast. 4, 716 *de ariete* sol abit; -sso *taurus* ... adest. VITR. 9, 1, 4 tantundem *signi in caelo* ... ex (et *cod.*) obscuris -itur ad lucem. AMBR. Iob 1, 5, 14 solem ante peractum spatium noctis -ssum. VVLG. gen. 19, 23 sol ... super terram. II Esdr. 4, 21 ab ascensu Aurorae, donec -iantur astra, *i. a mane ad vesperum*. ITIN. Anton. Plac. 38 luna. ORIG. in Matth. 18, 46 *fulgur* ab oriente. Ⓘ *ventus, spiritus*: VVLG. num. 11, 31 ventus ... a domino (Zach. 6, 5 venti caeli). Iob 37, 9 ab interioribus tempestas. Ier. 23, 19 turbo dominicae indignationis (25, 32 magnus ... a summitatibus terrae. 30, 23 turbo domini, furor -iens). Is. 57, 16 spiritus a facie mea.

b *spiritualia*: *α vox, sermo, edictum*: VITR. 5, 8, 2 ab imis ... scandens *vox* -iatur ad aures. ITALA Luc. 4, 22 (Hier. epist. 65, 9, 1) quae *verba gratiae* -bantur (VVLG. procedebant; *gr.* ἐκπορευομένοις) de ore illius (VVLG. num. 30, 7. deut. 8, 3 dei. Iudith 5, 5 falsum ex. Is. 45, 23 iustitiae. 55, 11 Ier. 44, 17. *cf.* Ios. 6, 10 sermo. thren. 3, 38 ex ore altissimi ... nec mala nec bona. *addo*: num. 23, 23 quod ... de labiis tuis [Ier. 17, 16]). HIER. epist. 54, 5, 2 *de rumoribus*: quod ab ipsis -ssum est, ab aliis audisse se. VVLG. gen. 24, 50 a domino ... sermo (I par. 13, 2 quem loquor. Ezech. 33, 30. *cf.* Esth. 1, 17 sermo reginae ad omnes mulieres. AVG. serm. ed. Mai 138, 2 quo -itur pervenit, et unde emittitur non recedit). II par. 26, 15 nomen eius procul (Ezech. 16, 14 tuum in gentes). Ier. 30, 19 -ietur de eis laus voxque ludentium. Esth. 1, 19 edictum a facie tua (*cf.* Os. 6, 5 iudicia tua quasi lux [Hab. 1, 7 ex semet ipsa *gente Chaldaeorum* iudicium et onus eius]. Dan. 2, 13 -ssā sententiā [2, 15 a facie regis]). PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^D de hoc ... opinio, quia mortuum suscitaverit. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 7 sanctorum praedicatio ... in cunctis mundi partibus.

β affectūs sim.: SEN. dial. 9, 10, 5 cupiditates ... in vicinum (*antea opp.* in longinquum mittendae). SERM. Caspari Anecd. p. 329, 12 unde (*i. e corde*) peccatum. OP. imperf. in Matth. 3 p. 651^A baptismum esse lotionem sordium -ssarum. ITALA Iob 5, 6 (Greg. M. moral. 6, 14) de humo non -itur (VVLG. oritur) dolor. ITALA psalm. 72, 7 (Hier. epist. 147, 1, 7) -ietur (*gr.* ἐξελεύσεται. VVLG. prodiit) sicut ex adipe iniquitas eorum. VVLG. num. 16, 46 -ssa est ira a domino. iud. 14, 14 de forti ... dulcedo. I reg. 24, 14 ab impiis ... impietas. eccles. 10, 5 malum ... a facie principis. Ier. 4, 4 ut ignis indignatio mea (21, 12. *cf.* 23, 19. 30, 23 *p. 283, 63sqq.*). 23, 15 a prophetis ... pollutio super omnem terram. 25, 32 afflictio de gente in gentem. Ezech. 7, 10 contritio. Dan. 13, 5 iniquitas de Babylone a senioribus iudicibus. Zach. 5, 3 maledictio ... super faciem omnis terrae. VVLG. thren. 1, 6 a filia Sion (VICT. VIT. 3, 68 a facie eius) omnis decor eius.

B speciatim: 1 *t. t. in re navali*: **a** *i. q. navigantem proficisci e portu*: CIC. Verr. II 5, 86 -itur in ... quadriremi (*cf. infra l. 31*) ... e portu (Tusc. 4, 9. 5, 5 Att. 6, 8, 4. 7, 13^A, 2 *in imag.*: sine gubernaculis. QVINT. inst. 10, 7, 23. *sim.*: CATVLL. 64, 74 curvis e litoribus Piraei. BELL. Afr. 62, 5 ex cothone. *cf.* OV. epist. 15, 127 portubus. VAL. MAX. 1, 8 ext. 14 *v. p. 285, 59*. QVINT. inst. 4, 1, 61 gubernator, qui navem dum portu -itur, impegit [HIER. epist. 57, 12, 2 *proverbialiter*]. CASSIOD. compl. in act. 27, 13 de portu). BELL. Alex. 19, 5 ut nulla ... scapha -i posset (*sim. de navibus*: OV. trist. 1, 10, 8 -ssas ... ante rates. LIV. 36, 45, 5 unde -ssa regia classis [*cf. p. 285, 60*] erat. *cf.* PROP. 1, 20, 18 Pagasae navalibus *Argo* [SIL. 14, 386 puppis nulla ... Libycis maior]). NEP. Hann. 11, 2. MELA 3, 3 huc -ssos ... aequor Atlanticum ... excipit (PLIN. nat. 4, 5. *cf. p. 280, 30*). 3, 90 Eudoxus ... Arabico sinu. PLIN. nat. 2, 169. 6, 104 Indos ... petentibus utilissimum est ab Oceli -i. TAC. hist. 3, 41 arreptis navibus in quamcumque partem ... provinciae -ssus. IVST. 22, 6, 2 *sc. in bellum*. VVLG. Ezech. 30, 9 (*v. p. 281, 80*) in trieribus.

b *e navi in terram*: *unde*: PLAVT. Men. 401 prandi in navi, inde huc sum -ssus. TER. Haut. 182 e navi -ientem (CIC. Verr. II 2, 19 Vatin. 12 Att. 7, 1, 1. 14, 20, 1 CAES. Gall. 4, 26, 2. 27, 3 NEP. Alcib. 6, 3. *cf.* CAES. civ. 3, 106, 4 e nave [LIV. 33, 48, 3 PLIN. nat. 8, 6 FRONTIN. strat. 3, 2, 10]. BELL. Afr. 34, 6 ex navibus [BELL. Alex. 20, 3. 4 LIV. 29, 28, 10 IVST. 19, 2, 10]). CAEL. hist. 41 navibus atque scaphis (SVLP. SEV. dial. 1, 3, 3 in quam terram scaphis) -iuntur (CAES. Gall. 4, 24, 1 LIV. 28, 37, 9. 37, 20, 1. 40, 13, 12 VELL. 2, 45, 5 IVST. 2, 8, 3. *cf.* CAES. Gall. 4, 21, 9 navi [ex nave *β*] -i [TAC. ann. 3, 1 IVST. 39, 1, 8]. LIV. 45, 13, 12 Puteolis nave [VAL. MAX. 8, 15, 10 PETRON. 101, 11 FRONTIN. strat. 1, 12, 1 PLIN. epist. 7, 27, 3]). BELL. Afr. 11, 2 de navibus (VVLG. Marc. 6, 54 de navi). OV. met. 8, 153 ratibus. fast. 1, 539 puppibus (LVCAN. 9, 173 puppe). *quo*: CIC. Verr. II 5, 133 in terram (LIV. 23, 33, 4 ad ... Iunonis templum. *al.* CVRT. 9, 9, 21 FRONTIN. strat. 2, 5, 44 SVLP. SEV. dial. 1, 4, 2). LIV. 1, 1, 3 in quem primum -ssi sunt locum. 8, 22, 6 ⟨in⟩ insulas. 21, 27, 9 in ripam (VELL. 2, 107, 1 VAL. MAX. 1, 8, 2 CVRT. 4, 9, 18). VAL. MAX. 2, 4, 5 Tarentum. FRONTIN. strat. 1, 5, 7 in litus. PS. AVR. VICT. orig. 12, 4 in agrum Laurentem. VVLG. Luc. 8, 27 ad terram. *non distinguitur*: CAES. Gall. 4, 23, 4. BELL. Afr. 62, 4 -ssis remigibus. VERG. Aen. 1, 172. 3, 79. 8, 122. 10, 282. LIV. 1, 1, 5 ibi (10, 2, 8. 44, 10, 8 in terram). 35, 27, 6. 35, 46, 4 haud procul portu. 37, 29, 1 ad ... vinum ... dividendum in naves. 44, 1, 4 ad Ambraciam. *al.* LVCAN. 8, 578 PLIN. nat. 7, 110. VAL. FL. 4, 134 paulum. STAT. Ach. 1, 697 silv. 3, 2, 60. PLIN. epist. 8, 20, 8 *pecora de insulis mobilibus litori appulsis*. PS. AVR. VICT. orig. 12, 4 AMM. 17, 1, 4.

2 *t. t. in re militari, i. q. exire e castris, proficisci in hostem*: *e. g. p. 279, 18. 28. 38. 44. 59. 81. 83. 280, 10. 11. 13. 15. 25. 27. 42. 76. 281, 44. 69. 71. 75. 78. 282, 14. 27. 33. 47. 48. 68. 75. 79. 82.*

3 *i. q. escendere* (*cf. p. 283, 36. 39*): SALL. Iug. 60, 6 scalis -ssi milites. 93, 2 prope ad summum montis -ssus est. LIV. 26, 44, 6 (*per coni.*) in tumulum (TAC. hist. 3, 29 in vallum. 3, 71 *in* tectum. 4, 29 in moenia). 40, 22, 3 in altitudinem (VITR. 8, 2, 3 ab umidis locis ... nubes. *cf.* PLIN. nat. 2, 111 liquore -sso in sublime). VITR. 9, 8, 6 sigillum (9, 8, 7) -iens ab imo virgulā *ostendit horas*. 9, 8, 14 foramen ... -iens (eo rediens *codd.*). 10, 3, 4 *aequipondium* vim ponderis ... ab imo sursum versum -i cogit. PAVL. FEST. p. 79 escendere -i.

4 *i. q. progredi*: CAES. Gall. 7, 35, 4 his quam longissime possent -i (*α*; progr- *β*, *edd.*) iussis. SALL. hist. frg. 2, 87^A, 17 prope -ssos comminus plagis ... deturbare. FVLG. myth. praef. 6, 17 -ientis studio.

5 *i. q. de via aberrare v. p. 279, 34. 280, 19. 282, 19.*

6 *anima de corpore*: **a** *homo de vita, i. q. mori* (*cf. p. 285, 83. 286, 23*): VAL. MAX. 2, 6, 7 -i vitā temere; *opp.* sapienter excedere (HIER. epist. 52, 3, 5 e vita). TERT. resurr. 18 p. 50, 10 *anima de corpore* (VVLG. gen. 35, 18 prae dolore. MART. CAP. 2, 165 corporibus. VITAE patr. 5, 3, 4 de corpore; *gr.* ἐξελθεῖν. GREG. M. dial. 4, 27. *cf.* SALON. in eccles. p. 1001^C de corpore spiritus). AVG. civ. 20, 20 p. 454, 9 D. de corporibus (GREG. TVR. vit. patr. 12, 3 a corpore). GREG. TVR. Franc. 6, 6 p. 252, 25 ab hoc ... mundo.

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

baliter (*cf. infra l. 84*): AMBR. Isaac 5, 47^B -ere de (HIER. epist. 22, 41 paulisper e) corpore, *sponsa*, et totam te exue. 5, 47^C ex se ipso. 6, 52^E dum -rer ac me levarem de corporis contubernio. VVLG. act. 19, 12 spiritūs nequam -bantur; *gr.* ἐκπορεύεσθαι (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 10 p. 286^C *daemon* ab isto; *syn.* exire).

7 *fetus de utero*: HIER. epist. 22, 39, 2 cruentus -itur (egeritur *var. lect., v. p. 243, 60*). VVLG. gen. 25, 25 qui prior -ssus est. 38, 28 *al.* deut. 28, 57 secundarum, quae -iuntur de medio feminum eius. Iob 1, 21 nudus ... de utero matris meae (eccles. 5, 14. *cf.* Iob 31, 18 *miseratio* mecum. 38, 29 de cuius utero -ssa est glacies?). 3, 11 ex utero (GREG. TVR. Mart. 1, 40). Ier. 20, 8 de vulva. PALLAD. hist. mon. II 19 partus non -batur (*gr.* ἐξήρχετο). *transl. i. q. originem ducere*: HIER. epist. 60, 14, 1 ex una domo duplex pontificatūs ... dignitas. VVLG. gen. 10, 14 Chasluim, de quibus -ssi sunt Philistiim (I par. 1, 12. 2, 53. GREG. TVR. Franc. 1, 5 p. 36, 13 de Iaphet -ssae sunt gentes *eqs.*). 15, 4 *deus ad Abram*: qui -ietur de utero tuo (II reg. 7, 12 *semen.* 16, 11 filius. II par. 32, 21. *cf.* gen. 35, 11 reges de lumbis tuis [II par. 6, 9]. 46, 26 animae ... de femore illius [exod. 1, 5 iud. 8, 30]. III reg. 8, 19 de renibus tuis). gen. 17, 6 reges ex te (IV reg. 20, 18 qui *filii* -ientur ex te, quos generabis. Mich. 5, 2 ex te [*sc. Betlehem.* HIER. epist. 57, 8, 3 de te] mihi -ietur [*Matth. 2, 6* exiet], qui sit dominator. Zach. 10, 4 ex ipso *domino* ... omnis exactor).

8 *i. q. decedere de munere*: VVLG. exod. 21, 2 *servus Hebraeus* in septimo *anno* -ietur liber gratis (21, 3. 5. 7. 11 lev. 25, 41. 54 deut. 15, 16). deut. 24, 2 cum ... -ssa alterum maritum duxerit. I par. 27, 1 ingredientes et -ientes per singulos menses. COD. Iust. 2, 7, 13 pr. (*Leo*) -ientem ... post biennium fisci patronum. CASSIOD. var. 11, 17, 2. 11, 18 tit. de corniculario qui -itur (20 tit. 31 tit. *opp.* 19 tit. accedit). NOVELL. Iust. app. 6 (*a. 552*) *coloni* de possessione (*i. fere servitute*). BENED. reg. 29 *v. p. 281, 23.* 35 -ssurus de septimana; *ibid. syn.* exire, *opp.* intrare. *liceat addere*: GREG. M. epist. 4, 24 p. 259, 21 de mulieribus, quae de monasteriis ad laicam vitam sunt -ssae (*cf. et p. 281, 23*).

9 *orator in legendo, scribendo; interdum fere i. q. digredi* (*etiam de oratione; de materia l. 44*): CIC. Quinct. 35 certos mihi finis terminosque constituam, extra quos -i non possim ..., ut ... mihi sit propositum de quo dicam (36 extra hos cancellos). Brut. 82 ut -retur a proposito ornandi causa, ut delectaret animos *eqs.* (*cf.* QVINT. inst. 3, 9, 4 *v. p. 294, 56.* 4, 3, 15 quae ... quia cohaerent, -i non videntur. IVL. VICT. rhet. 17 p. 429, 13 de causa -i non nisi per locum communem). leg. 2, 7 ad eam partem sermonis, ex qua -ssi sumus, revertamur. off. 2, 77 ut eo unde -ssa (digr- *var. lect.*) est, referat se oratio. TAC. ann. 13, 9 quae in alios consules -ssa, coniunxi. HIER. epist. 34, 5, 2 ex hac occasione in longam -iens disputationem. tract. in psalm. 66 p. 35, 30 de psalmo. VVLG. Dan. 9, 23 ab exordio precum. AVG. civ. 7, 23 p. 302, 11 D. ab hac *theologia* ..., quo ... ab his ambagibus ... -ssus est. SVLP. SEV. chron. 1, 23, 7 longius quam volui. PLIN. nat. 2, 4 furor est ... -i ex eo mundo et ... scrutari extera.

10 *de tempore*: GREG. TVR. stell. 21 -iente (*i. exeunte*) Octubre. 28.

II *transitive*: A *acc. indicat unde: i. q. ex loco exire, praecipue fines certos transgredi*: 1 *localiter*: CAES. Gall. 1, 44, 7 fines provinciae *lect. dub.; v. p. 280, 15* (SALL. hist. frg. 1, 106 TAC. ann. 2, 64. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 4 servi. HIL. in Matth. 15, 3 *nomen* Chananaea ... suos. *cf.* CVRT. 9, 6, 20 *finem* mundi). civ. 3, 52, 2 Germani munitiones nostras. SALL. Iug. 110, 8 flumen Muluccham. hist. frg. 3, 53 angustias. VAL. MAX. 1, 8 ext. 14 portum ... classes (*cf.* MELA 2, 97 -ssis fretum). 2, 1, 3 depositae virginitatis cubile † in publicum (*i. secundum matrimonium*) -i *animus matronae viduae incorruptus nescit* (*cf. supra l. 26*). 2, 6, 10 moenia (TAC. hist. 3, 76. *cf.* STAT. Theb. 7, 17 muros limenque). 3, 2, 2 custodiam. 3, 2, 15 cubiculum (TAC. ann. 15, 45). 3, 3 ext. 2 patriam (*cf.* SEN. nat. 4, 2, 4 Nilus ... Aethiopiam. HIER. epist. 36, 11, 2 Aegyptum). 5, 6, 3 portam (APVL. met. 4, 18 civitatis [PASS. Petr. 6]. *cf.* QVINT. decl. 272 p. 114, 3 portas [VEG. mil. 3, 11 p. 94, 11]. PALLAD. 1, 38, 2 ianuas suas ... examen *apium.* VVLG. exod. 12, 22 ostium domus suae [lev. 14, 38 Ios. 2, 19 Iob 31, 34 GREG. M. dial. 4, 27]. lev. 10, 7 fores tabernaculi). VAL. MAX. 9, 6 ext. 2 (*cf. etiam p. 280, 6*) urbem (FRONTIN. aq. 101 *curatores.* MARCIAN. dig. 1, 16, 2 pr. proconsules [VLP. dig. 1, 16, 1 PAVL. dig. 40, 2, 17]. HEGES. 3, 2 p. 186, 19. IORD. Get. 286 Naisitanam. PASS. Thom. p. 128, 2. *cf.* LEX Salpens. [Corp. II 1963, *a. 81—84*] 1, 39 praefectus ... municipium. CASSIOD. compl. in act. 16, 38 civitatem suam [ITIN. Anton. Plac. rec. B 1^a Placentiam. HIST. Apoll. rec. A 32. GREG. M. epist. 6, 25 p. 404, 11 vel domos suas]). VAL. MAX. 9, 12 ext. 10 fugā periculum. SEN. contr. 2, 1, 15 -ientem te ... domum redeuntemque (SIL. 6, 576 AMBROSIAST. in Gal. 4, 10 PASS. Thecl. 11 [Ca]. VITA Cypr. 16, 2 principis. *cf. l. 77*). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668, *a. 48*) 2, 30 adsuetos ... provinciarum terminos (COLVM. 1, 8, 7. 11, 1, 23 *bis.* TAC. Agr. 33 priorum exercituum. HIER. Victorin. Petav. in apoc. 6, 6). SEN. epist. 92, 34 divinus animus -ssurus hominem, *sc. in morte* (MACR. somn. 2, 16, 15 *anima* modo ... corpus -itur, modo rursus ingreditur). MELA 2, 97 fretum. LVCAN. 5, 510 tentoria (TAC. ann. 1, 30). PETRON. 94, 7 limen (STAT. silv. 1, 2, 141 Theb. 7, 17. SVLP. SEV. dial. 3, 4, 4 prima limina). VAL. FL. 2, 277 medios ... metūs (*i. metuculosos*). STAT. Theb. 6, 135 infaustos ... penates. TAC. hist. 4, 44 exilium. 5, 15 paludem. PLIN. epist. 6, 20, 8 tecta. VLP. dig. 48, 22, 7, 8 ut ... non excedat civitatem ... vel re[li]gionem ... non -iatur (VVLG. I Macc. 13, 49). TERT. pall. 3 p. 926 Oe. *serpens* pariter ... specum ingrediens et cutem (cute *var. lect.*) -iens. LAMPR. Alex. 30, 5 balneas. HIL. in psalm. 58, 6 -ssus caelos, regressus ad caelos. CLAVD. DON. Aen. 9, 470 p. 250, 26 castra non -bantur et fossas. AMBR. Noe 19, 70 ecclesiam (AVELL. p. 24, 7 basilicam). HIER. chron. a. Abr. 2382 mare litus. epist. 22, 37, 2 hospitium. 45, 6, 2 qui Hierusalem -itur, ... incidit in latrones (AMM. 14, 10, 1 Arelate. 23, 2, 3 Antiochiam. ENNOD. opusc. 3, 73. 74. 92. 191 p. 349, 15 *al.*). VVLG. exod. 28, 35 ingreditur et -itur sanctuarium. IV reg. 20, 4 mediam partem atrii. Iudith 5, 14 mare rubrum. Ezech. 44, 19 atrium exterius ad populum. AMM. 22, 15, 27 *aspis* fluenta ... Nili. PRVD. c. Symm. 2 praef. 45 *in imag.*: tuta silentia. CLAVD. 5, 24 Alpes. AVG. serm. ed. Mai 29 praetorium. SVLP. SEV. chron. 1, 3, 5 arcam. Mart. 7, 3 cellulam (PALLAD. hist. mon. I 10 p. 286^D cellam suam). CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 91, 6 non -batur monasterium suum, sed intus manebat. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 409 sanctae penetralia sedis. BENED. reg. 67 claustra monasterii.

2 *temporaliter*: VAL. MAX. 8, 7 ext. 14 *vitam* (*opp.* ingredi). SEN. clem. 1, 9, 1 duodevicesimum annum (CVRT. 3, 11, 24 QVINT. inst. 6 pr. 6 SVET. vita Ter. 5. VLP. dig. 50, 6, 4; *opp.* ingr-. EVTR. 8, 20. CORP. VIII 12418 aetatis). STAT. silv. 1, 3, 110 finem Nestoreae ... senectae. QVINT. inst. 5, 10, 96 iuvenes ... scholam. TAC. ann. 2, 73 haud multum triginta annos (13, 6 FRONTO p. 197, 6 N. SCAEV. dig. 26, 5, 26 PAVL. dig. 35, 1, 113. 40, 4, 53 pubertatis [IVST. 22, 1, 4. 35, 2, 2. *cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 5, 65 pueritiae. COD. Theod. 8, 12, 2 (*a. 316?*) Laetoriae legis]. *cf. infra l. 61*). ann. 13, 1 pueritiam (SVET. Aug. 63, 1 FRONTO p. 96, 22 N.). SCAEV. dig. 4, 4, 39 pr. aetatem (COD. Iust. 6, 22, 4, 1, *a. 294. cf. p. 287, 3*). VLP. dig. 12, 2, 9, 4 cognitio statutum tempus (47, 1, 2, 3 condicio ... iudicii accipiendi). PAVL. dig. 22, 1, 12 *pensio* diem praestitutum. AVSON. 365, 4 quater -itur cornicis saecula cervus (*cf. Hesiod. frg. 171, 2 R.*). COD. Iust. 3, 11, 7 (*a. 399*) mensuum novem spatia *in litigatione.*

3 *modaliter et in imagine, i. q. transgredi*: LIV. 2, 61, 4 modum ... in certamine (PAVL. FEST. p. 156 monstra dicuntur naturae modum -ientia [*unde* DIFF. gramm. suppl. 268, 12 naturam cognitam. DIFF. Suet. p. 284, 5 *lect. dub.*]. LVCAN. 9, 794 humanum. STAT. Theb. 10, 834 virtus. QVINT. inst. 8, 6, 16 copia. 9, 4, 146 -sso destinatum modum voluminis. TAC. ann. 11, 7. 13, 2 arrogantiā modum liberti. 13, 41 adeo. FRONTO p. 66, 18 N. ne modum epistulae -iar [HIER. epist. 54, 18, 3]. GELL. 9, 4, 10. 12, 5, 13 *dub.; v. p. 282, 43.* VLP. dig. 13, 1, 1, 12. 47, 17, 1 operis publici temporarii. 50, 13, 1, 10 *ex rescr. Sev.*: *pecunia* legitimum. CLAVD. DON. Aen. 9, 50 p. 193, 25 itineris, *sc. celeritate.* CORP. VIII 24056 paupertatis suae -ssi *i. divites facti*). VELL. 2, 40, 2 Pompeius ... fortunam hominis. SCRIB. LARG. 199 contra ius fasque professionis ⟨fines⟩ (GAIVS inst. 4, 57 condemnationis ... iudex. LACT. inst. 6, 20, 5 virtus ... sibi datos. HIER. epist. 54, 9, 2 libido ... suos. *cf.* STAT. silv. 1, 3, 110 *v. supra l. 26*). SEN. dial. 3, 1, 5 corpora ... solitum habitum. 10, 14, 1 humanae imbecillitatis angustias (*cf. p. 285, 59*). epist. 41, 3 *arbores* solitam altitudinem (TAC. hist. 3, 30 tecta ... moenium). 114, 1 sensus audaces et fidem -ssi (*cf.* PLIN. epist. 7, 33, 10 historia ... veritatem). LVCAN. 7, 595 *Caesar* humanum columen (TAC. ann. 15, 74 mortale fastigium *Nero*). PLIN. nat. 2, 241 -ssa mens interpretationem naturae. STAT. Theb. 6, 33 *mulier* planctus ... viriles (*cf.* TAC. ann. 16, 10 sexum. VLP. dig. 26, 10, 1, 7 sexūs verecundiam). 11, 35 conatibus annos *i. naturam iuventutis* (*cf. supra l. 31*). TAC. ann. 2, 38 relationem *i. modum relationis.* 3, 24 clementiam maiorum suasque leges. 3, 30 praeturam (SVET. Galba 3, 3 praeturae gradum). 13, 49 numerum ... finitum (CASSIOD. *et* MARTYR. gramm. VII 186, 6 disyllaborum). hist. 4, 51 terminos aetatis et concessa filio (PS. HIL. libell. 3 concessos ... cognitionis. PAPIN. dig. 16, 3, 24 *pactio* depositi notissimos). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278, *a. 176/7*) 29 nec -iantur *munera* sumptu (*sestertium*) XXX (*milia*). PAPIN. dig. 28, 6, 41, 3 condicio ... puberem aetatem. GAIVS inst. 3, 161 (dig. 17, 1, 41) mandatum (ITALA Matth. 15, 3 [cod. e *al.*] *dei* [*cf.* 15, 2 (cod. e) traditionem seniorum. *gr. utrubique* παραβαιν-; VVLG. transgred-]. Luc. 15, 29 [cod. e] praeceptum tuum; *gr.* παρῆλθον. VVLG. praeterivi. HEGES. 5, 6 praescriptum). VLP. dig. 1, 4, 1, 2 quae princeps alicui ob merita indulsit ..., personam non -itur (4, 8, 45). 1, 21, 1, 5 *scelus extraneum* praefecti urbi notionem. 17, 7, 14, 6 iustam sumptūs rationem. 19, 1, 1 pr. pretium (EDICT. imp. Diocl. II 11). 47, 20, 3, 2 opus metalli haec poena. 50, 13, 1, 10 licitum honorarium. PAVL. dig. 26, 7, 43, 1 curator ... officium suum (COD. Iust. 2, 12, 10 [*a. 227*] mandati). 38, 1, 39, 1 taxationem. HIL. ad Const. 2, 4 error ... doctrinae ... constitutionem ... audacter. in Matth. 15, 3 vitae anterioris ... regionem. syn. 92 humanae conscientiae pudorem. trin. 5, 32 p. 151^B quis caeli circulos ... -ssus ... interpres exstitisti? PS. HIL. libell. 1 certam ... formam ... differentiae (BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 158, 23 formam tractatus). CLAVD. DON. Aen. 10, 590

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 367, 29 -ssus pietatis suae modestiam. AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 11 p. 336, 11 humanae fragilitatis curas. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 1 Martini ... exemplum. COD. Theod. 12, 1, 4 (*a. 317*) cunctos in patria gradus -ssus. MART. CAP. 3, 298 *'piper' et 'cicer' numerum singularem* nunquam. COD. Iust. 8, 39, 2 (*a. 293*) contractus fidem. 12, 37, 16, 7 dispositionis observationem ... in qualibet ... parte. BOETH. arithm. 1, 18 p. 38, 23 III ... binario deminutos (*acc. absol.?*) ... unitas -itur. *nota pass.*: COD. Theod. 6, 24, 10 (*a. 427*) -ssis prioribus *sc. fere dignitatibus.*

B *indicat quo, v. p. 282, 13. 284, 50. 51.*

C *indicat quantum (acc. mensurae)*: CIC. Att. 13, 16, 1 pedem e villa. VAL. FL. 4, 134 paulum. DRAC. laud. dei 2, 351 pelagus ... *non* -itur transgresso limine punctum.

syn.: devio, exeo, recedo; escendo. *opp.*: ingredior, intro, introeo, irrepo; redeo, revortor.

deriv.: egressio, egressus. *comp.*: superegredior.

ēgregiātus, -ūs *m.* [*ab* egregius. *W.*] *i. q. dignitas viri egregii* (*cf. p. 288, 64*): COD. Theod. (*ubique a. 317*) 8, 4, 3 primipilaribus post emeritam militam perfectissimatūs vel ducenae vel centenae vel -us dari dignitas potest (10, 7, 1. 10, 20, 1. 12, 1, 5). 12, 1, 5 honorem perfectissimatus vel -us.

ēgregius, -a, -um. [*ab* ex grege *ortum. W.*] *de originatione*: PAVL. FEST. p. 23 -us dicitur e grege lectus (p. 80 DON. Ter. Andr. 58 DIFF. ed. Beck p. 42, 9. *v. et l. 41*). SERV. auct. Aen. 4, 93 proprie -um dicebatur quasi in grege amplissimum, quod emineret ex grege (*sim.* SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 420 -i tauri). 4, 150 -um dicimus quasi extra gregem (GLOSS. IV 475, 38). AVG. serm. 169, 3, 5 -us quasi a grege separatus. *alluditur* AVG. c. Iul. 6, 11, 34 homo -us in grege non vis esse vulgari. *cf. etiam* egrex.

scribitur: exgr-: PAVL. FEST. p. 80 exgregiae -ae. egraeg- CORP. VI 1721. aegr- *p. 288, 31.* ecr- *p. 289, 19.* eregrio *i.* '-o'?: CORP. VIII 14420 ⟨...⟩iorino eregrio, bibitori bono. *notatur in titulis per* e, *v. p. 288, 83. 292, 27.* *de formis: voc. sing.*: -gi, *melius* -e GELL. 14, 5 *fusius.* -e *p. 288, 5. 40.* *compar.*: GRAMM. suppl. 78, 15 si ... dicamus piior, -ior, hiatum intolerabilem tribus vocalibus fecisset (*cf.* PRISC. gramm. II 86, 24). -gius *p. 292, 41; adv. p. 293, 40.* *superl. p. 288, 6. 290, 69.* *de notione*: -us *pro superlativo p. 288, 49.* VIRG. gramm. epitom. 5 p. 31, 7 H. comparativus ... est gradus quasi positivus superficie, sed qualitate superlativus ut praecipuus -usque ...; dicimus enim praecipuus omnium, -us patrum. DON. Ter. Hec. 66 boves qui ad hoc (*sc. sacrificandum ex grege*) electi sunt, -i dicuntur; *syn.* eximia pecora; eximii porci; oves lectae. HIER. in Matth. 6, 11/13 p. 34 ἐξαίρετον id est praecipuum vel -um. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 424, 12 B. formosa: eximia decora pulchra optima -a. PRISC. gramm. III 293, 11 hinc etiam 'extra ordinem' pro '-i' dicuntur. GLOSS. eminens. erectus, evigil (?). -a[e] extantia[e]. -um gloriosum aut praecipuum. gloriosum vel pretiosum. magnus. magnus aut summus. nobilis. praecipuus. praeclarus. summus. ἄριστος. ἐξαίρετος. -um ἐξαίσιον. ἔξοχος (-a ἐξοχωτάτη. *cf. p. 288, 70*). κράτιστος. II 69, 12 honestus -us (IV 349, 37). HIER. epist. 64, 1, 5 pectusculum appellatur ... praecipuum et -um: thenufa quippe hoc magis sonat (*v. Vulg. lev. 7, 24 [34]*). NOT. Tir. 66, 89. *v. p. 288, 78.* *legitur adv. inde ab* ENNIO, *adi. a* TER. *cf. Onom.* [*in fragmento* INSCR. Not. d. scavi 1927 p. 13 n. 4ª -o.]

i. q. ***eminens, praeclarus,*** *praestans virtutibus (ironice v. p. 289, 24; constructiones variae p. 289, 44); saepius fere i. q. honestus, laudabilis (e. g. p. 290, 52. 291, 69. 81. 292, 44 sqq. 64. 66. 73. 75. 82)*: **1** *de viris (de feminis p. 288, 31. 44. 46. 289, 17. 65; de manibus p. 288, 27 sqq.; de bestiis l. 23 sqq. 41 sqq. p. 288, 26. 42. 289, 66. 290, 23)*: **a** *in universum*: VARRO ling. 9, 12 artufices -i (CIC. epist. 1, 7, 7. VVLG. exod. 38, 23 lignorum. *cf.* APVL. met. 2, 4 -us ille signifex. AMM. 25, 4, 3 -us pictor). CIC. Font. frg. 22 M. fortem -umque virum (Catil. 4, 21 *syn.* clarus; eximia laude; aeterna gloria. Sest. 130 Planc. 51 Phil. 3, 25 Brut. 2. 205 fin. 1, 34 Tusc. 1, 96 Lael. 69 Att. 14, 14, 5 SALL. Iug. 4, 6. 82, 2. LIV. 27, 34, 2 virum ... -um, sed promptiorem *eqs.* 44, 22, 5 SEN. contr. 9 praef. 5. 9, 1, 3. VAL. MAX. 7, 5, 1 alioqui. SEN. benef. 1, 1, 12. 2, 21, 5 *al.* CVRT. 8, 14, 14. IVV. 13, 64 sanctumque. TAC. hist. 2, 82 ann. 15, 23 PLIN. epist. 2, 11, 19 *al.* DECRET. decur. Tergest. [Corp. V 532] 2, 28 a ⟨Fa⟩bio Vero -o viro patre [patris *lapis*] Severi [*cf. p. 288, 81*]. FRONTO p. 165, 11 N. duo -i viri, alter equestris, alter senatorii ordinis. p. 178, 2. HIER. epist. 49, 18, 2 et eruditus in scripturis. SIDON. epist. 5, 21. *cf. p. 288, 64*). CIC. Catil. 2, 27 esse -os magistratus (*cf.* Att. 1, 14, 6 consul est -us, fortis, constans, diligens [1, 18, 5. 1, 20, 5. epist. 10, 28, 3. 12, 4, 1 *opp.* turpissimos consularis. ad Q. fr. 2, 4, 4 LIV. 27, 34, 10 SIL. 4, 418]. LIV. 2, 49, 4 *Fabii*, -us quibuslibet temporibus senatus [COD. Theod. 6, 4, 21; *a. 372*]. TAC. hist. 5, 10 -is ministris). Mur. 36 civem -um (dom. 83. 85 Sest. 140. Mil. 38 civi -o et viro fortissimo [*cf.* Phil. 2, 116]. Phil. 3, 25 et vir et civis -us. 3, 39. 7, 24 civi ... semper -o. de orat. 2, 260 virum bonum ... -umque civem [div. 1, 29]. Brut. 42. 95 leg. 2, 41 Att. 5, 7. 8, 11ᵇ, 3 epist. 2, 8, 2. 5, 2, 8 hominem gravem et civem -um. VAL. MAX. 2, 10, 8 sanctum et -um c. [IVV. 13, 64]. IVV. 8, 28 rarus et -us. SVET. Tib. 52, 2). har. resp. 41 ut actor (auctor *codd.*) esset -us et ... perfectus. de orat. 1, 11 poetarum -orum (Tusc. 3, 45 [SEN. contr. 7, 1, 27. TAC. dial. 9 -um poetam vel ... *potius* praeclarissimum vatem. APVL. flor. 2 p. 7]. IVV. 7, 53 vatem -um. INST. Iust. 1, 2, 2 -us Homerus. *cf.* CIC. de orat. 3, 28 quis eorum *oratorum* non -us? [FRONTO p. 10, 27 N.]. GELL. 14, 5, 3 o ... -e grammatice vel, si id mavis, -gissime. VVLG. II reg. 23, 1 -us psaltes Israel. AVG. civ. 9, 5 p. 375, 18 D. Cicero locutor -us). de orat. 1, 76 eum ... -um quendam hominem atque admirandum fore (SEN. epist. 77, 6 homo -us et ... vir fortis ac strenuus). Att. 4, 3, 3. 7, 3, 8. epist. 10, 28, 3 consules -i, praeclarus D. Brutus, -us puer Caesar (12, 25, 4 STAT. silv. 3, 4, 99. CORP. X 1815 puero -o; *v. l. 81. p. 289, 10. cf.* SALL. Catil. 52, 31 -us adulescens [LIV. 5, 52, 3. 44, 38, 1 CORP. IV 1012]. VERG. Aen. 5, 361 iuvenem -um [LIV. 3, 12, 6 VAL. MAX. 6, 5, 2 CORP. IV 951. 1022. STAT. Theb. 2, 152 -i iuvenum, *v. l. 61 sqq.* 10, 240 silv. 3, 2, 104 PLIN. epist. 5, 16, 6. 6, 11, 1 *al.* SVET. Galba 17 nobilem -umque. AVG. epist. 99, 1 clarissimi et -i iuvenis Iuliani. DRAC. Romul. 6, 1. CARM. epigr. 1574, 4 docti -(i) iuvenes]. SEN. epist. 98, 15 senex -us). SALL. Catil. 23, 6 quamvis -us homo novus. hist. frg. dub. 3 antipodas ultra Aethiopiam cultu Persarum iustos et -os agere. VERG. Aen. 5, 297 -ā Priami de stirpe (LIV. 1, 26, 9 cum -a stirpe. *cf.* VERG. Aen. 7, 213 rex, genus -um Fauni [7, 556 *v. p. 289, 29.* CARM. epigr. 1366, 1 aevi ingens, genus -um atque ordine princeps]. 11, 432 Volscorum -a de gente. LIV. 30, 7, 10 -ae iuventutis *i. exercitus* [45, 22, 13 CVRT. 3, 2, 9. *sim.* SIL. 13, 496]. GRATT. 332 -ā iuvenis de pube legendus. TAC. hist. 3, 66 -ae domūs *i. gentis.* NEMES. cyn. 150 -am subolem *canis.* AVIEN. ora 371 geminos ..., prolem ... Tonantis -am). Aen. 11, 24 -as animas *mortuorum* (SIL. 17, 265 ubi illae -ae occubuere animae. STAT. Theb. 10, 444 *v. p. 291, 9. cf.* SIL. 4, 259 -os ... ulcisci ... manes [STAT. silv. 3, 3, 28]). 11, 355 -o genero (*cf.* SEN. benef. 4, 30, 4 -is maioribus. PLIN. epist. 87, 3 -o patre. CARM. epigr. 1433, 3 aegregia coniunx). HOR. carm. 1, 6, 11 -i Caesaris (3, 25, 4). 3, 5, 48 *Regulus* -us ... exul (PORPH. *ad l. vix recte*: 'sublimis animo'). LIV. 7, 35, 4 exercitum -um (8, 13, 15 *al.* TAC. Agr. 17 hist. 2, 47. *cf.* LIV. 29, 1, 11 -am hanc alam equitum evasisse. CVRT. 3, 2, 6 -⟨or⟩um ... ⟨equitum⟩ [IVV. 10, 95]. TREB. trig. tyr. 11, 5 vers. 5 militis -i. VVLG. I par. 12, 1 -i pugnatoris). LIV. 9, 17, 5 -um ducem fuisse Alexandrum (27, 40, 4. 30, 30, 7 CVRT. 4, 5, 13 STAT. Theb. 10, 402 TAC. hist. 2, 7. 4, 68 ann. 13, 6. *cf.* hist. 4, 8 -is *imperatoribus*; *opp.* pessimis. ann. 14, 48 -o sub principe [SVET. Galba 14, 1 FRONTO p. 95, 15 N. CLAVD. 24, 113. CANON. Migne 56, 635ᶜ princeps -e]. AMM. 27, 2, 8 ductor -us). 22, 37, 10 virum bonum -umque socium Hieronem esse. GRATT. 181 -os ... Molossos. VAL. MAX. 3, 7, 2 aviti spiritus -us successor. 4, 1 ext. 5 -o advocato. PHAEDR. app. 13, 17 viditque -am (aegram *cod.*) et facie pulchra feminam (*cf. p. 289, 17*). COLVM. 11, 1, 5 -us ille Ischomachus (*item apud nomen proprium* STAT. Theb. 2, 203 -am Argian. 3, 391. 654). PERS. 4, 46 STAT. Theb. 8, 559. 9, 47 amici. QVINT. inst. 10, 1, 123. 10, 1, 129 -us ... vitiorum insectator fuit. IVV. 14, 115 -um ... adquirendi artificem (*i. avarum*). TAC. hist. 1, 16. 3, 9 claris maioribus, -us ipse. ann. 6, 27 -um quemque. PLIN. epist. 1, 20, 12 usus, magister -us (CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111ᴬ GREG. M. in Ezech. 1, 7, 3. *cf.* PRAEDEST. 1, 84 Hieronymus, doctor -us). FLOR. epist. 2, 19, 1 hactenus populus Romanus pulcher, -us, pius, sanctus, magnificus. PAVL. dig. 12, 2, 15 ad personas -as. APVL. met. 2, 14 Chaldaeus -us. 10, 33 -i philosophi (*cf.* FAV. EVL. p. 9, 22 naturae scrutator -us). 11, 16 sacerdos (EPIST. syn. Sardic. [HIL. ad Const. 1] 4). HIL. coll. antiar. B I 2, 2 -a virtutum dei testis, fiducia. DAMAS. epigr. 30, 2 martyr (32, 4). RVFIN. hist. mon. prol. monachi (PALLAD. hist. mon. I 8 p. 279ᶜ. *cf.* CASSIOD. inst. div. 16 p. 1131ᴬ sodales. 31 fratres). SACR. Leon. 398 commissae sibi dispensationis executor -us. CARM. c. pag. 106 -os proceres. *pro subst.*: PLIN. nat. 14, 6 etiam -i. COLL. Mos. 5, 3, 2 multorum et bonorum et -orum et sapientissimorum consilio. CORP. VIII 12429 *supra portam mausolei*: -orum XIII (*cf. infra l. 81*). *v. et supra l. 14.*

b *speciatim* (*cf. p. 287, 63*) vir -us (-us *subst. l. 76. 78. p. 289, 12*) *insigne epitheton ordinem equestrem (plerumque procuratorum) indicans, intra annos 168 et 323 (sed v. l. 75. 77. p. 289, 3); cf. Hirschfeld, Rangtitel Sitz. Ber. Berl. Akad. 1901, 584—588 (= Kl. Schr. 651—656); id. Verwaltungsbeamten p. 451—454; A. Stein, d. röm. Ritterstand, München 1927, p. 77¹, 94 et passim; Seeck, PW. V 2006, 51 sqq.* *huc spectant* GLOSS. ἔξοχος (-a ἐξοχωτάτη). κράτιστος (*cf. Magie, iuris ... vocabula p. 31*). *cf. deriv.* egregiatus. CYPR. epist. 80, 1 senatores ... et -i viri et equites Romani. LACT. inst. 5, 14, 18 nemo deo pauper est, nisi *eqs.* ..., dives ..., -us ..., clarissimus ..., perfectissimus. PS. LACT. mort. pers. 4, 3 decuriones ..., primores civitatis, -i ac perfectissimi viri. COD. Theod. 6, 22, 1 (*a. 321 vel potius 325/6*) sive perfectissimi sunt, sive inter -orum ordinem locumque constiterint. CASSIOD. var. 1, 4, 10 sub Valentiniano ... gessit tribuni et notarii ... dignitatem: honor qui tunc dabatur -is. NOT. Tir. 57, 78 *inter honores*: vir -us. 79 -us vir. *saepe in titulis; ponitur plerumque post nomen (alia p. 289, 3. 16. 21); interdum perscribitur* (CORP. III 5111. *non huc trahendos esse titulos l. 11. 63. p. 287, 70 citatos monet Hirschfeld, Rangtitel 584⁴. 585. 586⁶ [= Kl. Schr. 652¹. 654²]); plerumque abbreviatur* v. e. (*plur.* CORP. XIV 2078, 11 vv. ee.) *vel rarius* e. v. (*plur.* CORP. VIII 23821 ee. vv.); *v. indices* CORP. II p. 1115 III p. 2457 VIII

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1064 IX p. 762 X p. 1118 XII p. 917/8 XIV suppl. Ost. p. 800 INSCR. Dessau p. 361 INSCR. christ. Diehl p. 439[a]. *exempla selecta*: CORP. VIII 20835 (*c. a. 167*) curante viro egr⟨egio Baio Pudent⟩e procuratore Augustorum. EDICT. imp. Comm. de salt. Bur. (Corp. VIII 10570, *a. 180/3*) 4; 10 exemplum epistulae proc(uratoris) e. v. CORP. VIII 25943, 4, 4 exemplum epistulae scriptae nobis a Tutilio Pudente -o viro, *sc. procuratore*. IX 2702 (*a. 224*) v. e. *et* e. v. INSCR. Revue Afric. 1919 p. 369 sqq. (*a. 263*) M. Aurelius Victor vir -us, preses pro(vinciae). *ex titulis sepulcralibus*: CORP. VI 1631 memoriae M. Sicinio Philodamo p(uero) e., *cf. p. 288, 11.* 2010 *passim* e. v. *et* v. e. 31952 Aurelio Syagrio -o ⟨viro?⟩ (*item* INSCR. Dessau 4444[d] L. Sextilius Communis -us). 32419, 11 Q. Veturius Memphius v. e. fictor v(irginum) V(estalium). IX 339 L. Annio ... Rufo e. v. in omni actu vitae suae patr(ono) col(oniae). XI 5215, 9 P. Aelio ... Marcello cent(urioni) ..., adlecto ad munera praef(ectorum) leg(ionum) ..., v. e., flamini luculari. 6337, 2. XII 110, 9 curante Latinio Martiniano v. e. proc. Aug. (III 14157[1]). XIII 3454 Divixtille e. f(eminae?). III 1649 v. e. infelicissimo iuveni. 3839 vir e. 12721 L. Domitio⟨...⟩eroti viro ex equestribus turmis ecrecio procuratori metallorum. *ibid.* L. Aur. Rusticus v. e. 13704 M. Aurel. Cassianum v. e. praesidem prov. Daciae. 14165[8], 5 proc. Augg. e. v. (II 2015). II 1115, 12 v. e. curatore reip. *eqs.* INSCR. Dessau 2382 ⟨e.⟩ vir a mill(itiis). *inde* e. m(emoriae) v(ir) *v. p. 292, 27.*

c *ironice* (*rarius de rebus, v. p. 290, 46. 47. 64. 65. 291, 16. 20. 292, 2. 8. 9. 38. 39. 42 sqq. 56. 58. 84; saepius ponitur ante quam post nomen*): CIC. Cluent. 14 illa -a ac praeclara mater (*cf.* CATVLL. 67, 29 -um narras mira pietate parentem. VERG. Aen. 6, 523 -a ... coniunx [*cf.* APVL. met. 2, 29 uxor -a. 9, 23. 10, 23 illa -a uxor. 10, 24 illa uxor -a]. 7, 556 -um Veneris genus. SEN. contr. 7, 6, 3 -um generum [7, 6, 6]. TAC. ann. 1, 59 -um patrem, magnum imperatorem, fortem exercitum, quorum *eqs.* 3, 17 -am ... aviam ac patruum. APVL. met. 5, 9 sorores -ae. 9, 7 acer et -us ille maritus [RVFIN. hist. 4, 17, 6 ille -us m., *gr.* καλὸς κἀγαθός]). CIC. Cael. 63 testis -os! SEN. contr. 10, 4, 3 -us educator. STAT. Theb. 8, 672 -us dux ille (*cf.* TAC. hist. 1, 33 -us imperator. FLOR. epit. 4, 10, 10). GELL. 13, 31, 13 ille -us nebulo. APVL. met. 5, 24 consiliatrices -ae tuae. 7, 10 virginis et asini sospitator -us. 7, 16 pastor -us. 7, 18 -us agaso. 8, 12 en venator -us. HIL. ad Const. 2, 5, 3 -i scilicet arbitri coelestium sacramentorum. AMM. 29, 2, 9 -um illud par consulum. HIER. epist. 51, 5, 1 doctor -us (PHOEBAD. c. Arrian. 5 p. 16[D] isti ... -i doctores). CLAVD. 15, 239 scilicet -us morum. AVG. civ. 7, 34 p. 317, 17 D. quilibet tantae impietatis defensor -us. AVELL. p. 20, 14 illi -i episcopi (*passim*). p. 43, 8.

d *adduntur variae constructiones* (*cf.* ARVS. gramm. VII 470, 16 -us illa re. 18 -us illius rei. 19 -us haec): α *genet.* (*etiam supra l. 41; locativi vice l. 48 et p. 291, 78*): SALL. hist. frg. 1, 148 -us militiae (DICT. 3, 6 vir -us bellandi [4, 13]. *cf. autem* LIV. 3, 41, 9 hunc ... virum, -um olim domi militiaeque). VERG. Aen. 11, 417 fortunatusque laborum -usque animi. SIL. 5, 77 linguae. STAT. Theb. 3, 99 -us fati mentisque. INSCR. christ. Diehl 1061[a], 1 (*a. 413?*) -us fidei sanctus mitisq(ue) sacerdos. GREG. TVR. Franc. 4, 36 p. 170, 24 vir totius sanctitatis -us. β *ablat.* (*alia supra l. 27. p. 292, 73*): VERG. Aen. 1, 445 sic ... fore bello -am ... gentem (8, 290 urbes. LIV. 5, 47, 4 vir [CVRT. 3, 12, 19. 8, 2, 2]. 7, 6, 3 iuvenem. TAC. Agr. 14. GLOSS. bello -um: in bello nobilem). Aen. 6, 770 pariter pietate vel armis -us (12, 275. *cf.* SIL. 12, 232 -um cristis et casside ... fulgentem. STAT. Theb. 11, 50 lituo). Aen. 6, 861 -um formā iuvenem (10, 434. 12, 275 et fulgentibus armis [CLAVD. DON. *ad l.* p. 586, 16 'procerus et pulcher et speciose armatus']. OV. met. 5, 49. STAT. silv. 4, 4, 8 formaque animisque. IVST. 22, 1, 3 et corporis pulchritudine). Aen. 7, 258 progeniem virtute ... -am. SEN. epist. 40, 12 vir -us et vitā et scientiā et ... eloquentiā. SIL. 15, 291 gente -us. TAC. dial. 8 moribus; *opp.* contemptus. SVLP. SEV. chron. 1, 2, 6 iustitiā. NOVELL. Iust. 62, 1, 1 homines nobilitate et summa opinione -os. CARM. epigr. 1836, 1 -a meritis et gratia morum. DRAC. satisf. 271 -os ingenti corpore tauros. γ *accus.* cetera (*cf. p. 291, 70*): SALL. hist. frg. 4, 70 imperii prolatandi percupidus ... cetera -us. LIV. 1, 35, 6 *vir*. TAC. Agr. 16. δ in *c. abl.* (*alia v. l. 13. p. 290, 37. 291, 28 sqq.*): CIC. de orat. 1, 215 si est ... in procuratione civitatis -us. Brut. 84 in *laude bellica*. SALL. Iug. 82, 2 vir -us in aliis artibus. GELL. 10, 11, 2 in artium disciplinis. ε ad (*alia, plerumque* ad *c. gerund. v. p. 290, 24. 38. 83. 291, 1. 36. 45. 53. 62. dativus p. 292, 72*): LIV. 33, 7, 15 virum ... ad cetera -um. ζ in *c. accus.* (*aliter p. 291, 8. 30. 32. 34. 41. 47. 72*; adversus *p. 290, 30. 291, 35*; erga *p. 291, 50. 73. 76*): EVTR. 10, 7, 2 sicut in nonnullos amicos dubius, ita in reliquos -us. η *infin.*: PERS. 6, 6 agitare iocos et ... -us lusisse senex.

2 *de rebus concretis (de hominis corpore v. p. 290, 68)*: a *manu factis, aedificiis*: VARRO ling. 5, 32 -am imaginem ex aere, *sc. fecit* (*similia de artificiis*: CIC. inv. 2, 1 -is picturis [rep. 5, 2]; *ibid. syn.* -um ... opus [VITR. 2, 8, 11 ita -is operibus. FEST. p. 360 *s. v.* 'tam'. PLIN. nat. 35, 83]. inv. 2, 168 urbis -a exornatio atque amplitudo. Verr. II 4, 48 sigilla ... -a. II 4, 121 Syracusis *Marcellus* ... permulta atque -a reliquit. VITR. 7 praef. 13 -as operas praestiterunt. PLIN. nat. 35, 143 Nemesim -am *pinxit*. STAT. silv. 4, 6, 86 aere ... -o *i. signo Herculis*. MART. 8, 50 [51], 17 -um ... munus *i. phialam. addo*: CASSIOD. inst. div. 33 p. 1149[A] imaginem tuam [*sc. dei*] in nobis non sinas obscurari, quae si ... defendatur, semper -a est). rust. 1, 2, 6 quid in Italia utensile ... non -um fit? CIC. Verr. II 1, 86 myoparonem -um (*addo* APVL. flor. 23 p. 103 *navem* cum illis -is instrumentis). II 4, 119 templum ... Iovis Olympii (*iuxta ponuntur superlativi. ibid. it.* templa ... -a. *cf.* SVET. Aug. 29, 5 exstructa sunt ... complura et -a *i. aedes deorum*). Lael. 55 vestem -am, vasa pretiosa. ad Q. fr. 2, 5, 3 domus erit -a (HOR. sat. 2, 3, 24. *cf.* VITR. 2, 8, 17 populus ... -as habet ... habitationes. 6, 7, 3 vestibula. IVV. 10, 17 aedes). BELL. Afr. 5 oppidi -a munitio (29, 2. 31, 7 [*pertinet ad* -e munitus *p. 293, 67*]. *cf.* LIV. 5, 2, 6 muris. 28, 6, 2 turris ..., -um propugnaculum [TAC. hist. 5, 12]. TAC. hist. 4, 58 castrorum munimenta. *addo*: SEN. Tro. 7 caelitum -us labor *i. muri Troiae*). VERG. Aen. 9, 578 in -is ... armis (STAT. Theb. 8, 128 silv. 5, 2, 36. *cf.* opima *p. 292, 10*). VITR. 7 praef. 4 bibliothecam. LIB. col. I p. 249, 26 limites -i (GROM. p. 329, 27 finis -os. p. 340, 24 terminus -us qui et robustus, quinquepedalis. *cf. Rudorff grom. II p. 374*).

b *de locis*: VARRO rust. 1, 16, 2 agros -os (VVLG. IV reg. 3, 19. *cf.* CATVLL. 114, 2 saltus ... qui tot res in se habet -as, aucupium ... piscīs prata arva ferasque). CIC. Mur. 41 -a et ad consulatum apta provincia. BELL. Alex. 9, 4 loca sunt -a ... ad tenendas ancoras. VERG. georg. 2, 155 tot -as urbes (Aen. 8, 290 *v. p. 289, 54.* SOL. 8, 2 *oppida.* PANEG. 12 [2], 4, 4 civitates [AMM. 14, 8, 11]. AVSON. 215, 10 -ae ... patriae). LIV. 26, 43, 7 portu (27, 30, 3). 42, 13, 2 regno meo quod amplum et -um vos fecistis. VITR. 2 praef. 4 emporium -um. 6, 1, 11 -a temperataque regione. PLIN. epist. 2, 17, 4 -um hae *porticūs* adversus tempestates receptaculum. VVLG. deut. 3, 25 montem istum -um. 4, 22 terram (Ezech. 20, 6).

c *varia, res naturae*: SISENNA hist. 109 -as ... adversariorum opes esse. CIC. nat. deor. 1, 100 quod opus tandem magnum et -um habes, quod effectum divina mente videatur (*cf.* 1, 117 eius naturae, in qua -um nihil videmus). Att. 9, 13, 2 fuit ... -a tempestas. LVCR. 5, 740 Flora ... viai cuncta coloribus -is et odoribus opplet. VITR. 2, 6, 6 utraque *genera carbunculi* ... sunt -a in structuris. 7, 7, 1 -a copia silis. 8, 2, 23 -am esse aquam ad lavandum, sed ea si bibatur *eqs.* (*cf.* IVV. 12, 41 fons). COLVM. 2, 9, 16 -a cibaria (*cf.* VVLG. num. 18, 32 -a vobis et pinguia reservantes, *sc. ex sacrificiis*). PALLAD. 1, 10, 1 *harena*. 11, 17, 1 vinum de maioribus et -is vitibus. 12, 5, 3 carpinus utillima, cupressus -a. DON. vita Verg. p. 1, 4 Br. -ae ... substantiae silvis. CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 4 p. 19, 17 actus -i oblati. CORP. XIII 10008, 45 (*in lagoena*) ebu(li) re(centis) su(cus) eg(regius) (*dubium, v. adn.*).

3 *de dictis, legibus, scriptis sim.*: CIC. Phil. 2, 93 (*ironice*) unum -um de rege Deiotaro ... decretum (*cf.* 5, 15 *ironice*: lex tam -a tamque praeclara [or. frg. A VII 16 M. *opp.* perniciosam. TAC. ann. 15, 20 leges -as, exempla honesta]. VAL. MAX. 7, 7, 5 praetoris ... constitutio [PLIN. paneg. 70, 1]. TAC. ann. 3, 27 accitis, quae usquam -a, compositae *sunt* duodecim tabulae. APVL. Plat. 2, 17 optimis legibus et -is institutis ... educati). de orat. 1, 217 -um poema (PHAEDR. 4, 22, 2 melos. PLIN. epist. 1, 17, 3 carminibus). 2, 246 illud (*sc. fere dictum*) -um Sexti (SEN. epist. 108, 24. FRONTO p. 153, 3 N. pleraque in oratione ... tua ... -a esse, pauca corrigenda). 3, 213 orationem (TAC. hist. 4, 6). ad Q. fr. 2, 15, 4 ὑπόθεσιν scribendi -am habere. LIV. 30, 14, 3 -is laudibus *celebrare*. SEN. contr. 10, 4, 18 -ā figurā (*sc. rhetoricā*). VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 -o dicto (3, 7 ext. 4 SEN. epist. 21, 9 EVTR. 8, 5, 1 AMM. 21, 9, 2). 8, 7, 3 -orum operum *sc. Varronis*. SEN. dial. 6, 9, 5 versum. 9, 2, 3 -um volumen *i. librum* (HIER. epist. 22, 22, 3. 64, 21, 1. *cf.* APVL. apol. 51 -us liber de caducis). epist. 108, 10 ubi ... -um sensum adstrinxere certi pedes (*i. metra*). TAC. hist. 2, 13 vocis -ae. 4, 50 -o mendacio. QVINT. inst. 8, 2, 18 (*ironice*) unde illa scilicet -a laudatio (*seq. verba*). decl. 262 p. 73, 9 (*ironice*) -a hercule defensio. CLAVD. DON. Aen. 9, 310 p. 229, 19 inventum. HEGES. 1, 24, 2 -um virtutis suae testimonium.

4 *de qualitatibus et virtutibus hominum (et animalium)*: a *exterioribus (forma, facies, corpus sim.)*: TER. Andr. 72 mulier ... -ā formā (PACVV. trag. 230 -issimā. PLIN. nat. 11, 51 *de apium regibus.* STAT. Theb. 4, 252 silv. 3, 4, 26 SVET. Tib. 3, 1. PALLAD. 4, 14, 1 equam ... formā -ā. VVLG. Ezech. 23, 12. 23). Phorm. 100 virgo ... facie -a (CIC. div. 1, 53. LVCR. 5, 1170 divom ... -as ... facies). ACC. trag. 340 speciem ... -am (SVET. Cal. 35, 2 ob -am corporis amplitudinem et speciem. *cf. p. 291, 64*). RHET. Her. 3, 22, 37 -am pulchritudinem aut unicam turpitudinem (APVL. met. 4, 34 -ae formonsitatis). CIC. fin. 2, 64 color -us, integra valetudo. SALL. hist. frg. 3, 18 cultu corporis ornata -o (*cf. p. 291, 65*). VERG. Aen. 4, 150 tantum -o (SERV. auct. *ad l.* praeclaro) decus enitet ore (OV. epist. 4, 78 VAL. FL. 5, 367). 7, 473 decus -um formae ... atque iuventae (STAT. Theb. 6, 564 Atalantes. silv. 1, 2, 108 formae. *cf. p. 292, 15*). HOR. sat. 1, 6, 67 -o inspersos reprehendas corpore naevos (OV. trist. 5, 13, 14 nullus in -o corpore naevus erit. IVV. 10, 296 filius ... corporis -i). VITR. 8, 3, 24 -is vocibus ad cantandum (8, 3, 25. *ibid.* voce -a ..., forma ... non invenusta). b *de animo, ingenio*:

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TER. Haut. 420 ingenio -o ad miserias natus sum (SEN. epist. 52, 3 -um . . . sed secundae sortis i. FRONTO p. 58, 17 N. -o ingenio eximiaque eloquentia. p. 100, 22. 133, 16. APVL. Plat. 2, 3 praestans et -um; *opp.* deterrimum pessimumque. 2, 6. VERS. metr. Bass. gramm. VI 264, 23 -a percoluit ingenia musice). ACC. praetext. 33 is sapientia munitum pectus -um (-e *Bothe*) gerat (SIL. 6, 131). CIC. Sest. 113 Cn. Domiti animum constantem et -um (Phil. 10, 13. ad Brut. 2, 2, 1 in rempublicam. VAL. MAX. 3, 2, 12 tam -us virilis a. *cf.* VAL. MAX. 2, 6, 3 -os virtutis bellicae spiritus. STAT. Theb. 10, 444 -as efflant animas [*cf. p. 288, 27*]). c *de indole, moribus, affectibus, virtutibus animi sim.*: PACVV. trag. 109 per . . . nostram -am unanimitatem. CORP. I² 1213 = CARM. epigr. 1867, 1 (*Romae*) ⟨heic⟩ est s(e)pulta virgo ⟨eg⟩regieis moribus (TAC. hist. 4, 39 DAMAS. epigr. 10, 6 CLAVD. 8, 305. 22, 125 CARM. epigr. 1403, 7). VARRO frg. Gell. 13, 17, 3 *Praxitelis* artificium *i. ars* (SEN. dial. 2, 6, 1 -am artem quassandarum urbium. epist. 88, 13 [*ironice*] o -am artem. TAC. ann. 1, 13 artibus -is et pari fama). RHET. Her. 3, 3, 6 virtutem . . . -am experiri (CIC. inv. 2, 114 Mur. 32 Planc. 67 Phil. 5, 52. CATVLL. 64, 348 illius -as virtutes claraque facta. CAES. Gall. 1, 28, 5. 5, 52, 4 SALL. Catil. 53, 4. PS. SALL. in Tull. 7 *ironice*: -ā tuā virtute. HOMER. 206 Aiax -a virtute potens. FLOR. epit. 4, 2, 40 APVL. apol. 95). RHET. Her. 3, 7, 14 si vires atque velocitas -a (CIC. de orat. 1, 243 dicendi vis). 3, 16, 28 naturalis memoria si cui data est -a (29. GELL. 13, 25, 5 ut erat . . . -ā vel divina quadam m.). 4, 38, 50 aliquid inesse in nobis . . . aut natura aut fortuna aut industria . . . -um (*ibid. syn.* -is commodis. *cf.* CIC. Att. 1, 20, 5 cetera -a *sc. in eo sunt*). CIC. Verr. II 5, 28 praeclari imperatoris -a ac singularis diligentia. Mur. 61 in M. Catone . . . haec bona quae videmus divina et -a. dom. 9 -am in me conservando voluntatem (Phil. 1, 2 praeclara . . . oratio . . ., -a etiam v. CAES. Gall. 5, 4, 3 -am in se v.). Cael. 31 -ae familiaritatis. Planc. 1 propter -am et singularem Cn. Planci . . . in mea salute custodienda fidem (CAES. Gall. 1, 19, 2 summam in se voluntatem, -am fidem, iustitiam, temperantiam. SALL. Catil. 35, 1 LIV. 29, 8, 2 VAL. MAX. 4, 3, 3. CVRT. 4, 8, 13 in partes [7, 3, 3 in Cyrum. TAC. ann. 12, 30 adversus nos]. TAC. ann. 4, 12 VLP. dig. 50, 15, 1 pr.). de orat. 1, 131 -am quandam ac praeclaram indolem ad dicendum (VAL. MAX. 4, 1, 15. 5, 10, 2 formae insignis, -ae indolis. SEN. epist. 95, 36 AVSON. 208, 6. AMM. 27, 6, 15 pectoris). fin. 3, 41 -a quadam exercitatione in dialecticis summaque eloquentia. epist. 1, 9, 16 animi alacritate. NEP. Ages. 3, 2 industria (CORP. VIII 9046). SALL. Catil. 49, 3 liberalitate (CORP. VIII 5366 ob -am in suos cives l.). HOR. sat. 2, 6, 58 -i mortalem altique silenti. LIV. 29, 33, 9 cum conscientia -a. 36, 6, 2 labante -a quondam disciplina gentis (*cf.* CORP. VI 32415, 4, *c. a. 250*: morum, *sc. virginis Vestalis*). VITR. 7 praef. 10 -is ingeniorum sollertiis. VAL. MAX. 4, 2 praef. -um . . . ab odio ad gratiam deflexum. 7, 4 praef. SEN. epist. 86, 1 ob -am moderationem pietatemque (STAT. silv. 5, 1, 4). TAC. ann. 12, 23 ob -am in patres reverentiam. hist. 2, 5 -um principatus temperamentum, si *eqs.* SVET. Cal. 3 fortitudinem (GELL. 12, 23, 8 -a ac praestanti f.). AVR. Fronto p. 55, 11 N. propter -um erga me amorem tuum. FRONTO p. 176, 12 N. ad -am facundiam. APVL. apol. 58 pro . . . eius -a eruditione et perfectissima eloquentia. VLP. dig. 48, 18, 1, 27 (*ex rescr.*) prudenter et -a ratione humanitatis. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 1 Danielis -a ad conservandam legem perseverantia. 2, 20, 1 constantiā. 2, 39, 4 fidem -o studio conservabat. CORP. VI 31955 -ae castitatis feminae.

5 *de qualitatibus rerum*: VITR. 2 praef. 3 -am formae (*'Bauplan'*) compositionem. 2, 8, 10 *parietes latere structi* -am praestant firmitatem. 2, 8, 12 fontis . . . sapor (COLVM. 5, 8, 4 oleum saporis -i [SOL. 15, 1 pisces -i s. PALLAD. 9, 8, 2 venas]. *cf.* VITR. 8, 1, 2 *venae* sunt -a suavitate). 2, 9, 9 vitex . . . -am *habet* . . . rigiditatem. 2, 9, 10 alnus . . . habet in se -as rationes. PLIN. nat. 24, 138 *herbam* -i effectūs ad sistendam alvum (*per coni.* 20, 235). QVINT. inst. 11, 1, 48 quae sunt -ae dicendi virtutes. TAC. Agr. 25 *classis* -a specie (*cf. p. 290, 73*). AVR. Fronto p. 27, 25 N. tuarum litterarum -am elegantiam. SCHOL. Cic. Bob. p. 79, 2 St. nec -o cultu (*cf. p. 290, 77*) nec amoena varietate nec eminentibus figuris carmen instructum.

6 *de actibus, muneribus bene gestis, meritis; abit interdum in notionem decori, laudandi, honorifici* (*cf. p. 287, 57*): CIC. dom. 87 Q. Metelli praeclarum imperium . . . fuit, -a censura (LIV. 1, 32, 2 regnum, cetera [*cf. p. 289, 66*] -um, ab una parte haud satis prosperum fuerat. 4, 29, 5 -ae dictaturae. VAL. MAX. 4, 4, 11 -os consulatus, mirificas dictaturas). Phil. 5, 38 pro eius -is in rem publicam meritis (TAC. hist. 4, 37 erga populum Romanum. ann. 11, 36 PLIN. paneg. 55, 6 SVET. Tib. 2, 1. APVL. mund. 34 pietatis. CORP. VI 1725, 5 [*s. V med.*] ob -a eius administrationum merita. XIII 5064, 5. 5091 erg(a) se. 5102). rep. 6, 8 factorum -orum (epist. 10, 16, 2 SALL. Iug. 63, 7 or. Lep. 12 LIV. 10, 23, 6 SEN. benef. 3, 23, 4. epist. 95, 72 Catonis domi forisque -a facta. PLIN. nat. 15, 49 SPART. Hadr. 3, 6. *et al.*). fin. 2, 98 in isto -o tuo officio (SEN. dial. 7, 11, 2). Att. 5, 3, 2 operam mihi dat -am (LIV. 36, 39, 8 navare. *cf.* 32, 26, 14. 44, 13, 13). SALL. Iug. 2, 2 ingeni -a facinora (79, 1 -um atque mirabile f. LIV. 3, 12, 5. 8, 24, 9. 23, 15, 11 militaria [VIR. ill. 19, 1 militiae]. TAC. hist. 2, 50 *opp.* flagitiosissimo. 4, 34 VOPISC. Aurelian. 6, 3 AMM. 18, 6, 6. 31, 12, 2). VAL. MAX. 2, 1, 10 -a superiorum opera *i. facta* (3, 3, 1. 8, 7, 3 *al.* SEN. dial. 9, 9, 5 epist. 109, 16 *al.* CVRT. 6, 3, 17). 4, 7, 6 incepto . . . -o. STAT. Theb. 9, 98 (*ironice*) scilicet -us sudor memorandaque virtus hanc tumulare feram! 12, 179 placet -i spes dura pericli *i. periculosi facti*. 12, 575 -os . . . actus. TAC. ann. 14, 20 -um iudicandi munus *explere*. PLIN. epist. 1, 18, 2 -am actionem. PANEG. 11 (3), 14, 1 inter -a negotia.

7 *de laude, gloria*: CIC. epist. 12, 5, 1 -am laudem (VERG. Aen. 4, 93 [*ironice*; SERV. *ad l.* ironia est] -am vero laudem et spolia ampla refertis [*adiungo* CLAVD. carm. min. 22, 54 *ironice*: scilicet -is ornabere victor opimis]. TAC. hist. 4, 60 -am laudem turpi fine macularet. AVSON. 319, 48. *cf. p. 290, 57*). SALL. epist. Mithr. 2 -a fama . . . futura est (rep. 6, 1. TAC. Agr. 20 -am famam paci circumdedit. hist. 2, 31 *opp.* flagitiosissimam. 3, 38 ann. 1, 13. 12, 42 militaris. 13, 30 *opp.* infamis). VERG. catal. 9, 58 ipsa sibi -um facta decus (*cf. p. 290, 79*) parient (*addatur* SIL. 4, 184 te . . . -um Ausoniae decus. *sim.* APVL. met. 4, 21). LIV. 27, 40, 9 -am gloriam (32, 17, 7. 41, 3, 7. CVRT. 5, 11, 9 conservati regis. PLIN. nat. 37, 107 -a . . . sua topazo gloria est. FRONTO p. 22, 13 N. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 31). 28, 41, 8 -am istam palmam belli . . . patrati (PALLAD. hist. mon. I 1 p. 251ᴬ abstinentiae). 31, 15, 10 -um liberatae per se Graeciae titulum habere (36, 17, 13. TERT. ieiun. 8 p. 283, 26 univirae viduitatis). VITR. 1 praef. 2 ut maiestas imperii publicorum aedificiorum -as haberet auctoritates (3 praef. 1 a. -a et stabilis. 5 praef. 1 maximas et -as. 5, 4, 3 cantio *harmoniae* . . . maxime gravem et -am habet a. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 6). TAC. ann. 4, 34 -am eorundem *Bruti et Cassii* memoriam (CORP. VIII 758 patria -am officii sui in perpetuum . . . testata memoriam. *in titulis per notas* e(gregiae) m(emoriae) v(ir), *imprimis de procuratoribus defunctis* [*v. p. 289, 23 et Hirschfeld, Verwaltungsbeamten 452³*]: CORP. VI 1636 e. m. v. IX 1595. 2450. 5439 V 5966 III 11198. 1207, 5. 7. 5652 sorori eq. [egregiae *an* equestris?] m. p(uellae). VIII 9760. 12020. 24043 e. m. viri). APVL. met. 3, 11 honores -os.

8 *de variis incorporeis*: RHET. Her. 4, 4, 6 sin istud artificiosum -um dicitis; *antea syn.* praeclarum. CIC. Manil. 49 eximia belli scientia, singularis virtus, clarissima auctoritas, -a fortuna. rep. 2, 17 haec -a duo firmamenta rei publicae . . ., auspicia et senatum (*cf.* CORN. SEV. carm. frg. [Sen. suas. 6, 26] 13 -um semper patriae caput *i. Cicero*). Att. 1, 18, 3 (*ironice*) instat hic nunc [ille] annus -us. 2, 7, 2 (*ironice*) spectaculum -um (LIV. 37, 24, 6 -um spectaculum capessite oculis. *cf.* IORD. Get. 207 nihil quod . . . conspicere potuisset -gius *i. magis -um*). SALL. or. Lep. 23 -a scilicet mercede (*cf. item ironice*: CVRT. 8, 7, 4 gratiam [QVINT. decl. 310 p. 222, 13 -am hercules gr. TAC. ann. 1, 42]. TAC. hist. 4, 32 pretium laborum). LIV. 2, 47, 9 victoriā -ā partā (9, 28, 1. 21, 46, 8. 44, 34, 9 aut morte memorabili. *al.* VELL. 2, 33, 1 VAL. MAX. 4, 1, 2 CVRT. 5, 8, 17. *al.*). 3, 5, 11 -ā pugnā (CVRT. 4, 6, 25 editā [9, 5, 16]. *cf.* VAL. MAX. 5, 7 ext. 2 tam -um certamen *sc. magnanimitatis* [CVRT. 5, 2, 4 AVSON. 433]. SIL. 11, 502 Martem . . . -um . . . nuntio. AVSON. 466 -a . . . caede). LIV. 10, 40, 5 auspicium -um esse (11). 25, 16, 20 decus eximium, -um solacium suae morti *invenire sc. interfecto hoste*. 43, 17, 4 -a spe futuri status (TAC. Agr. 9 -ae tum spei filiam). 44, 22, 17 cum -o triumpho. 45, 19, 16 -um (*fere i. q. mirum*) . . . Persei *ab alto ad humilem statum deiecti* exitum videri, qui *eqs.* VITR. 2, 6, 2 vapor . . . sudationum -as efficit utilitates. 2, 9, 17 abies . . . -os in aedificiis . . . praestat usus. 5, 9, 9 duas res -as . . ., unam salubritatis, alteram . . . salutis. SEN. contr. 1, 2, 1 (*ironice*) o -um pudicitiae patrocinium. PHAEDR. 2, 1, 11 exemplum -um . . . et laudabile (QVINT. decl. 365 p. 399, 22 [*ironice*] videlicet -um exemplum civium futurus es, qui *eqs.* SVLP. SEV. chron. 2, 41, 4. dial. 1, 20, 1 duo . . . praeclara, quorum unum -um erit exemplum, alterum . . . non mediocre documentum. *cf.* SEN. Phoen. 80 in nefanda specimen -um domo *i. Antigone* [SCHOL. Cic. Bob. p. 168, 18 St. -um quoddam . . . virtutis]). SEN. Med. 202 causae detur -ae locus. dial. 1, 2, 10 fortis et -a fati conventio, sed quae non *eqs.* epist. 90, 44 quamvis -a illis vita fuerit et carens fraude (FIRM. math. 1, 7, 5). CVRT. 3, 11, 9 -a morte (SIL. 17, 261 letum. TAC. ann. 5, 6 fine -o *i. suicidio*). CALP. ecl. 4, 124 facit -os . . . ludos. PLIN. nat. 28, 5 -a . . . frustratione. STAT. Theb. 7, 541 pacem -am et bona foedera. IVV. 14, 256 voluptatem -am. TAC. hist. 1, 26 consilii . . . -i (SCHOL. Cic. Bob. p. 142, 12 St.). 1, 38 *milites* sine quibus quamvis -a invalida sunt (*cf.* ann. 13, 49 an . . . cetera per *imperium* . . . perinde -a, quam si *eqs.*? *v. l. 79*). ann. 3, 40 -um resumendae libertati tempus esse (6, 51 morum quoque tempora illi diversa: -um vita famaque *initio* . . ., occultum ac subdolum *postea*). 12, 19 bellorum -os fines. LAMPR. Diad. 7, 3 vers. 5 princeps nominis -i. SCHOL. Cic. Bob. p. 80, 29 St. municipii sui . . . -am nobilitatem (p. 81, 5). CLAVD. 10, 333 -ae pacis fidissime custos. PRISC. gramm. II 552, 13 principales et -as partes *sententiae* nomen dicunt et verbum (*sim.* VIRG. gramm. epit. 6 p. 42, 12).

9 *neutr. plur. pro substantivo* (*cf. etiam l. 70. p. 290, 9*; multa et -a *sim. p. 289, 84. 290, 9*); *adiectivum post pronomina* (*etiam l. 40. 70. p. 290, 35. 51. 54. 55. 291, 24. 26*); *res -a*; *fere ubique i. q. honorificus, decorus, honestus* (GLOSS. *v. p. 287, 50*): CIC. Manil. 44 ab . . . Pompeio omnium rerum -arum exempla sumantur. leg. agr. 2, 71 (*ironice*) illud est -um, quod *eqs.* (TAC. ann.

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 6). Catil. 3, 5 *praetores* qui omnia de re publica praeclara atque -a sentirent (*cf.* TAC. hist. 4, 3 loquebatur civilia de se et <de> [*add. Muretus*] republica -a). de orat. 1, 134 sine *amoris ardore* ... nihil quicquam -um assequetur. 3, 102 ne quid esse aliud oratoris putetis, quod quidem sit -um atque mirabile, nisi ... illa tria tenere. orat. 22 esset -um, non quaerere externa (*item seq. infin.*: VAL. MAX. 5, 1, 8 *syn.* non minus laudabile. SEN. epist. 26, 9 -a res est mortem condiscere. 118, 3 SIL. 1, 663. 6, 376 STAT. Theb. 10, 876. TAC. hist. 1, 15 mihi -um erat *eqs.*, ... tibi insigne *eqs.* PLIN. epist. 3, 8, 3. 8, 2, 2 AVR. VICT. Caes. 12, 3. *sim.* LIV. 31, 24, 13 conspici se pugnantem -um ducebat [CVRT. 4, 15, 24 SIL. 1, 633]. *addo*: VERG. Aen. 11, 705 quid tam -um, si *eqs.* [TAC. ann. 3, 6 id ... sibi ... -um, si]. CARM. epigr. 89, 6 nam quid -um quidve cupiendum magis quam *eqs.*). CIC. leg. 3, 21 quod nobis quidem -um et ad immortalitatem memoriae gloriosum. SALL. Iug. 10, 2 ut alia magna et -a tua omittam (*similia*: LIV. 30, 30, 4 tibi ... inter multa -a ... in ... *laudibus* hoc fuit [IVST. 2, 7, 6. *cf.* EVTR. 6, 3 inter alia -a ita Cluentium ... fudit, ut *eqs.*]. VAL. MAX. 5, 8, 3 Torquatus propter -a multa rarae dignitatis. SEN. dial. 7, 8, 1 turpes dedecus suum ... *et* honestos -a delectant. epist. 64, 5 hoc ... -um ... habet, quod *eqs.* TAC. ann. 14, 60 cuncta scelerum suorum pro -is accipi. FLOR. epit. 3, 10, 4 cum multa ... militum insignia, tum illud -um ... dŭcis, quod *eqs.* AVR. VICT. Caes. 8, 3 ob -a vitae. PALLAD. hist. mon. I 54 p. 337B hoc ... de ipsis -um et admirandum [*gr.* ἐνάρετον] scimus). SIL. 7, 397 placeat, quippe -um, prosternere ... hostem. TAC. ann. 3, 70 quod -um publicum et bonas domi artes dehonestavisset (SVLP. SEV. chron. 2, 51, 5). 6, 24 sua verba ... saevitiae plena, tamquam -um, ... adiecerat. 11, 24 transferendo huc, quod usquam -um fuerit. PLIN. epist. 3, 12, 3 *nunc* ut alia speciosa et -a, ita hoc (*i. hic mos*) ... exolevit.

syn. et coniunct.: admirandus, clarus, divinus, eximius, insignis, laudabilis, mirabilis, mirificus, non mediocris, perfectus, praeclarus, praeclarissimus, praestans, principalis, rarus, singularis, speciosus, unicus. *ad 1*: bonus, constans, diligens, doctus, eruditus, fortis, iustus, magnificus, nobilis, perfectus, pius, pulcher, sanctus, sapientissimus.

opp.: corrigendus, deterrimus, flagitiosissimus, pessimus, turpis, turpissimus.

comp.: peregregius.

adv. ***ēgregiē.** *compar. v. p. 294, 19. 26. 28.*

i. q. eximie, praecipue, imprimis, bene, optime, valde (*raro in malam partem, v. p. 294, 23. 39. 50*): SYNON. Cic. Char. gramm. p. 414, 2 B. adprime, unice, singulariter, magne, maxime, praecipue, eximie, ... -e, summe, ... excellenter (p. 423, 11. 434, 31). GLOSS. nobiliter, magnifice. ἐξαιρέτως. **1** *cum verbis* (*sed v. p. 294, 28*): TER. Andr. 58 horum ille nihil -e (DON. *ad l.* 'valde, nimis'; ... 'ut cetera similiter'. SCHOL. *ad l.* p. 80, 19 'specialiter') praeter cetera studebat et tamen omnia haec mediocriter (HEGES. 1, 25, 2). RHET. Her. 3, 3, 4 leges et mores ... -e ... oportere servari. 3, 18, 31 locos ... -e commeditari. CIC. Verr. II 2, 63 fecerat hoc -e ..., ut *eqs.* (off. 1, 84 ad Q. fr. 1, 1, 35 PS. VARRO sent. 148. HOR. sat. 2, 5, 106 funus -e factum. TAC. ann. 1, 12 PLIN. epist. 9, 5, 1. EVTR. 7, 13, 4 multa -e fecerat [-a *lect. det.* *Paean.* πολλὴν ἀνδρείαν ἐπιδεδειγμένον]. *cf. p. 294, 30. sim.* LIV. 33, 20, 1 multa -e ... ausi sunt). Verr. II 4, 5 Hercules -e factus ex aere (*item de rebus arte factis*: II 4, 127. VITR. 2, 7, 4. 2, 8, 9 vetustum -e factum murum. 3 praef. 2 non minus -e perfecta fecerunt opera. 3, 3, 8 PLIN. nat. 18, 42. *cf.* CIC. de orat. 2, 69 qui leonem ... pingat -e. Brut. 257 pingere -e ... aut fingere). or. frg. B 19 M. hominis ... auctoritas ... in ceteris -e *me* commovit. fin. 2, 19 cum ... Graece -e loquatur. 4, 10 *artem* -e tradiderunt. Tusc. 4, 8 mihi -e probata est oratio tua (LIV. 40, 46, 15. *cf.* CIC. Att. 9, 7, 5 -e probo [*i. imprimis assentior*], fore ut *eqs.*). Att. 14, 20, 4 Dolabellam valde placere tibi ..., mihi ... -e (LIV. 40, 46, 4). epist. 13, 15, 2 versum ... laudat -e (LIV. 37, 54, 2). 15, 14, 1 -e diligi (GELL. 4, 3, 2 dilexisse). ad Q. fr. 2, 4, 2 eruditur -e (AVSON. 204, 10 -e multos excoluit iuvenes). 2, 4, 5 cui ... -e imposuit. 3, 5, 5. CAES. Gall. 2, 29, 2 oppidum -e natura munitum (5, 9, 4. 5, 11, 7. 5, 21, 4. 7, 36, 5. HIRT. Gall. 8, 32, 2 LIV. 28, 6, 11 *al. cf.* ACC. *p. 291, 6*). HOR. ars 47 dixeris -e, si *eqs.* (SEN. contr. 1, 4, 7 *al.* SEN. benef. 7, 1, 3 hoc. *al. cf.* SEN. contr. 1, 6, 10 -e declamavit [10 praef. 4]. SEN. benef. 6, 3, 1 exclamare. nat. 3, 27, 13 *poeta* ait ... -e [7, 30, 1 AVR. Fronto p. 33, 16 N.]. 6, 2, 9 inquit [epist. 7, 11 QVINT. inst. 6, 1, 13. 43]. epist. 7, 10 quae occurrerunt mihi -e dicta ... tria [FRONTO p. 153, 9 N. *opp.* corrigenda]. 119, 14 -e ... negat *eqs.* FRONTO p. 184, 1 N. -e scribtum). LIV. 1, 33, 9 -e ... rebus bello gestis (2, 64, 5 res publica [8, 31, 2 *al.*]. 3, 3, 7 res gesta -e est [7, 7, 2]. 23, 31, 7 ob -e in praetura res gestas. 28, 43, 17. 31, 21, 3 *al.* PERS. 6, 49 TAC. hist. 2, 24 IVST. 8, 3, 6. *cf.* LIV. 45, 37, 5 pro -e bello gesto). 3, 29, 7 cum Sabinis -e pugnat (3, 43, 5. 10, 30, 2 pugnatum etiam -e est. *al. cf.* AVSON. 431 -e quidem, sed improspere dimicatur). 4, 26, 8 summis honoribus -e usus (*cf. p. 294, 17 et* TAC. hist. 4, 68 -e functum eā curā). 8, 9, 1 -e litasse (9, 14, 4 CVRT. 7, 7, 29). 9, 26, 20 *rei* -e (*i. honeste*) absolvuntur. 9, 38, 14 ob animum -e victum (21, 40, 2 *hostem* -e vicissent [aegre evic- *cod.*]. 24, 42, 2). 9, 41, 1 ob -e perdomitam Etruriam. 21, 57, 8 defensum -e praesidium est (30, 25, 7 VAL. MAX. 9, 2, 1. *cf.* LIV. 32, 21, 28 *tueri* [CVRT. 3, 11, 4]). 26, 39, 7 instructam ... et armatam -e ... classem habebat. 31, 32, 5 -e consultum genti, *sc. esse.* 34, 22, 4 Graecia ... -e statu suo gauderet (HEGES. 1, 24, 3 quibus -e ... delectatus). 37, 21, 7 -e ... exornata insula erat. 37, 54, 10. 38, 9, 8 Aetolos ... -e adiuvit. 44, 4, 11 *al.* SEN. contr. 1, 8, 16 qua *re* -e ... affectus exprimeret. 2, 1, 29 locum -e tractavit (2, 1, 35. 7, 2, 13 QVINT. inst. 6, 1, 50). 7 praef. 3 figurabat -e. 7, 1, 23 *ironice*: -e ... noverca ... divisit odium. suas. 6, 11 Ciliciam a proconsule -e administratam (SVET. Aug. 3, 1 honores). VAL. MAX. 5, 2, 8 quod ... factum et vere et -e excusavit dicendo *eqs.* 7, 2, 6. COLVM. 5, 11, 1 surculus ... -e inseritur (*item ex agri cultura*: 11, 2, 26 sartura ... iteratur -e. PALLAD. 2, 14, 5 *nasturcium* nasci fertur -e. 2, 15, 1). PETRON. 93, 4 verba quae formam eius -e decebant. PLIN. nat. 32, 130 pulmo marinus alligatus purgat -e profluvia *mulierum*. QVINT. inst. 4, 5, 15 ostendit. 8, 1, 24 qua virtute -e est usus ... Vergilius. 10, 1, 103. decl. 345 p. 361, 8 sit -e de re publica meritus (PANEG. 11 [3], 1, 5). FRONTIN. strat. 1, 11, 4 -e sciebat *eqs.* (CLAVD. MAM. anim. p. 18, 7 -e compertum tenes). IVV. 11, 12 -gius cenat meliusque. TAC. hist. 1, 83 utraque (*amor et virtus*) ... -e supersunt. ann. 6, 11. 13, 4 exempla capessendi -e imperii. FRONTO p. 48, 16 N. gnomas -e convertisti, hanc ... prope perfecte. IVL. VAL. 3, 20 hominibus -e saevientibus. IVST. 9, 1, 2 AVR. VICT. Caes. 4, 1. CLAVD. 20, 20 -e purgatam creditis aulam, Eutropium si Cyprus habet. DRAC. laud. dei 3, 170 -e ... praesentem temnere vitam. VEN. FORT. carm. 1, 6, 12 haec ... ingenio sunt aedificata perito, quo nihil -gius (*fort.* -giae *Leo*) gloria laudis eget. 10, 6, 88 fundamenta ... reparans ... extulit -gius, quam nituere prius. *sine verbo, exclamationis vel sententiae loco*: QVINT. inst. 6, 1, 49 -e ... Cicero (*sc. fere: fecit*), qui *eqs.* PLIN. epist. 6, 34, 2 illud quoque -e, quod *eqs.* (*sc.* -e *fecisti; antea* recte fecisti quod *eqs.*). paneg. 38, 3 -e, Caesar quod *eqs.* SVET. Vit. 10, 1 *eos* supplicio affici imperavit, -e prorsus atque magnifice et ut *eqs.*

2 *cum adiectivo (participii perf. pass. simili)*: ENN. ann. 331 -e cordatus homo (*cf.* ACC. praetext. 33, *v. p. 291, 6.* VOPISC. Car. 11, 1 moratus -e [PS. AVR. VICT. epit. 36, 1]). TER. Andr. 273 quam ... -e (SCHOL. *ad l.* p. 83, 2 'specialiter') caram pro uxore habuerim. RHET. Her. 3, 11, 19 nec -e magnam esse utilitatem. 3, 22, 35 si quid videmus ... -e turpe, inhonestum *eqs.* CIC. de orat. 2, 268 homo avarus ..., sed -e fortis et bonus imperator. Brut. 35 Lysias ... in causis ... non versatus, sed -e subtilis scriptor atque elegans. Att. 2, 22, 3 quod -e ... gratum esse sentimus (LIV. 42, 19, 6 -e ea [et regem et *cod.*] legatio grata senatui fuit). ad Q. fr. 1, 1, 17 si quis est ... -e fidelis. LVCR. 1, 735 partibus -e multis. 3, 204 animi natura ... mobilis -e. SALL. rep. 2, 1, 5 in te praeter ceteras artem unam -e mirabilem comperi. LIV. 44, 20, 7 Attali -e constantem fidem nuntiabant. TAC. hist. 2, 82 -e firmus adversus ... largitionem. ann. 2, 43 -e concordes. GELL. 20, 1, 13 fuit -e homo improbus. APVL. apol. 31 vir -e doctus. 68 mulier sapiens et -e pia. AMBR. in psalm. 37, 30, 2 p. 159, 15 ephebum ... lascivum et -e libidinosum. AVG. pecc. mer. 3, 3, 6 p. 133, 10 (*ironice*) vir ille tam -e christianus.

quid est **egrēgorsis**? vigilantia PS. SORAN. quaest. med. 79. *gr.* ἐγρήγορσις.

ēgressio, -ōnis *f.* *ab* egredior. GLOSS. ἔξοδος. exitus.

1 *t. t. rhetoricae, i. q.* παρέκβασις, *digressio* (*cf. Volkmann, Rhetorik*[2] *164*): QVINT. inst. 3, 9, 4 -o ... vel, quod usitatius esse coepit, excessus, sive est extra causam, non potest esse pars causae, sive est in causa, adiutorium vel ornamentum partium est earum, ex quibus egreditur (*cf. p. 285, 40*). 4, 3, 12 hanc partem παρέκβασιν vocant Graeci, Latini egressum (*quod vide*) vel -em *eqs.* 4, 3, 15 quidquid dicitur praeter illas quinque ... partes, -o est: indignatio, miseratio, invidia *eqs.* (IVL. VICT. rhet. 17 p. 429, 6. *cf.* p. 427, 23 tit. cap. 'de -e'. p. 429, 2 parecbasis id est -o ... *est* alicuius rei ... extra ordinem excurrens tractatio). 11, 3, 64. 11, 3, 164 -es ... lenes et dulces et remissae. 12, 10, 60. 12, 10, 71 non unus color prooemii, narrationis, argumentorum, -is, perorationis servabitur. FORTVN. rhet. 3, 8 p. 125, 21 generalibus -bus PS. CASSIOD. rhet. 16 p. 502, 33 egressus est vel -o, hoc est παρέκβασις, cum *eqs.* SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 12 St. finita narratione subicitur -o ..., quae ... miserationem conciliat reo.

2 *i. q. actio egrediendi, egressus, exitus*: **a** *proprie*: APVL. met. 8, 15 castellum ..., unde nos ... nocturna ... prohibebant -e. ITALA psalm. 143, 13 (Hil. *ad l.*) oves ... abundantes in -bus (VVLG. egressibus; *gr.* ἐξόδοις) suis. HIL. trin. 8, 19 (*de spiritu veritatis*) consistentis -em an geniti processionem (*sc. a deo*). HEGES. 5, 6 -em voluntariam simulantium. 5, 17 -em suorum quam Romanorum ingressus cavere. HIER. epist. 78, 1, 1 -is Israel in solitudinem (*similia*: RVFIN. Orig. in num. 27, 2 p. 259, 1 B. PS. RVFIN. in Am. 3, 1 gloriosa -o. CHRON. Gall. chron. I p. 633, 41 -um anno XL). VVLG. exod. 19, 1 mense tertio -is Israel de terra Aegypti (III reg. 6, 1 Mich. 7, 15. PS. RVFIN. in Os. 2, 3 synagogae. *cf.* num. 1, 1 ex Aegypto [33, 38 *al.*]. deut. 16, 3 de Aegypto). I reg. 18, 30 -is eorum *sc. in bellum.* psalm. 18, 7 a summo caelo -o eius (*sc. domini sive solis*); *opp.* occursus. AVG. civ. 20, 22 p. 462, 5 D. qualis ... sit -o sanctorum ad videndas

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

poenas malorum. INSCR. christ. Hisp. 108 *in textu abrupto*: cum malitia -o in populi. **b** *e mundo, i. q. mors*: HIER. in Soph. 1, 13 p. 689 uniuscuiusque mortis et -is a saeculo. GREG. M. in euang. 37, 9 p. 1280^D. 38, 7 p. 1285^D. **c** *i. q. occasio egrediendi*: MACR. Sat. 7, 15, 16 ut spiritus -es habeat *sc. e pulmone*. ?**d** *i. q. ostium fluvii*: IVL. HON. cosmogr. B 20 fluminum ortus et -o (*A* occasus; *corrigendum videtur* egestio *sec. A 7. 45; v. p. 247, 77*)

ēgressōrium, -ī *n.* *ab* egredi. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 5 p. 8 hunc ... locum ... -um vocant (*gr. 92* ἀποβατήριον ... καλοῦσιν).

***ēgressus**, -ūs *m.* *ab* egredior. *dat. sg., gen. pl. non leguntur; gen. sg. semel* BELL. Afr. 3, 5. GLOSS. ἔκβασις. ἀναχώρησις.

1 *i. q. actio egrediendi*: **a** *de animantibus*: **α** *proprie de motu locali*: CIC. Pis. 31 frequentiā suā vestrum (*sc. consulum in provincias*) -um ornando (*sim. de comitatione*: PLIN. nat. 29, 9 nullius histrionum ... comitatior -us in publico erat. TAC. dial. 6 qui togatorum comitatus et -us. 11. ann. 11, 12 *Messalina* -bus *Silii* adhaerescere). BELL. Afr. 25, 2 cognito ... Iubae -u *sc. e regno*. SALL. Iug. 35, 5 itinera -usque eius ... explorat (HIL. in Matth. 20, 13. *sim.* TAC. ann. 16, 10 quia aditu Neronis prohibebatur, -us obsidens. PLIN. paneg. 26, 1 observare principis -um in publicum [*cf. infra l. 38*]. PAVL. NOL. epist. 34, 9 -us ... et aditus omnium explorat. *ibid.* saepes -bus nostris obicit). GRACCH. trag. 1 cardo regium -um indicans. OV. met. 11, 748 ventos ... arcet Aeolus -u. fast. 1, 138 ianitor -us introitusque videt (*cf.* VAL. MAX. 6, 8, 7 cuius furtivum -um ... speculatus. HIL. in Matth. 9, 9 scire. in psalm. 55, 6. CLAVD. DON. Aen. 6, 555 p. 581, 25 custodiens. 9, 160 p. 209, 21). SEN. Ag. 893 aper ... casse vinctus temptat -us. COLVM. 6, 23, 3 *tauri* liberos ... -us et reditus habent (8, 8, 6 *columbae*. *cf.* 8, 8, 1 ubi liber -us avibus permittitur. 9, 1, 9. *cf. infra l. 56*). 9, 7, 5 ut apricum habeant apes matutinum -um. 9, 9, 2 *apium iuventus* -u suo propriae desiderium sedis ostendit. 9, 9, 3. STAT. Theb. 12, 351 vix nancta petitos moenibus -us. TAC. ann. 3, 31 duorum (*magistratuum in provincia*) -us coli. 13, 45 rarus in publicum (HIER. epist. 22, 17, 1; *cf. l. 38*. PS. ATHAN. in mon. p. 75^D necessarius e domo et rarus. SVLP. SEV. Mart. 10, 7 cuiquam extra cellulam suam. *cf.* TAC. ann. 15, 53 rarus -u. PANEG. 12 [2], 21, 2 creber -u). ann. 15, 36 cuius ne modicos quidem -us (*i. absentias ab urbe*) tolerarent. SVET. Otho 8, 3 primo -u (*sc. ad bellum*). PS. QVINT. decl. 18, 3 in publicum ... -us (18, 5 negatos. 18, 7 nullis ... gaudet. *cf. supra l. 20. 33*). ITALA deut. 28, 6 (Aug. c. Adim. 18) benedictus (28, 19 [Lugd.] maledictus tu) in introitu tuo et -u (VVLG. ingrediens ... egrediens; *gr.* ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε. *cf.* VVLG. III reg. 3, 7 ignorans -um et introitum meum. IV reg. 19, 27 *additur* habitaculum. Is. 37, 28. *cf. supra l. 24*). PANEG. 7 (6), 8, 3 primus ... -us *sc. principis e palatio* (AVSON. 419, 64 cuius ... -us auspicatior fuit?). HIL. in Matth. 12, 1 in segetem myst. 1, 32 p. 25, 2 populi ex Aegypto (HIER. chron. a. Abr. 75. 985. *inde* PROSP. chron. I p. 386, 27. 469, 382). *al.* HYMN. Ambros. I 4, 17 -us eius (*sc. Christi*) a patre, regressus eius ad patrem. in psalm. 118 heth 8 ad -us regum ... curritur. HIER. epist. 64, 22, 1 *pontificis* (tract. in psalm. 132 p. 249, 25). psalm. 143, 13 oves ... in -bus suis (*v. p. 294, 74. cf.* HESYCH. in lev. 8, 18 p. 881^B *de ovibus*: ad -um ingressumque a caulis et in caulas). in Os. 6, 3 *domini* (AVG. in psalm. 67, 9). VEG. mil. 3, 8 p. 82, 18 *ne* circumsedentibus hostibus difficilis praestetur -us, *sc. e castris*. 3, 11 p. 94, 13. RVFIN. hist. 3, 6, 11 *de Iudaeis*: cum -u urbis *i. ex urbe* (*gr.* τῶν ἐξόδων). SVLP. SEV. chron. 2, 16, 2 poscit liberum (*cf. supra l. 28*) extra castra ... -um orandi gratia. HYD. chron. II p. 33, 219 post cuius mox -um de Gallaecia. ENNOD. dict. 21, 16 p. 487, 18 tuum. IORD. Get. 121 post -u Scandzae insulae.

β *speciatim et translate*: CAES. Gall. 5, 8, 3 qua *parte insulae* optimum (*sc. e navibus*) esse -um (BELL. Afr. 3, 5 occasionem -us aucupabatur. SVET. Iul. 59 prolapsus ... in -u navis). civ. 3, 23, 1 qua necessarius nostris erat -us (*sc. e portu in navigando*). AMBR. Isaac 6, 52 p. 676, 3 -us suos (*sc. ex peccatis*) virtutumque processus ... inquinare. VVLG. Mich. 5, 2 -us eius (*i. origo*) ab initio, a diebus aeternitatis. CASSIOD. in psalm. 76, 8 *ex verbis Stephani episcopi de genitura Christi*: in ingressu (*i. conceptione*) inenarrabiliter, in -u (*i. statu nascendi*) comprehensibiliter; *seq. interpretatio*: ingressus est deus verbum *in sanctam virginem*, egressus est idem et homo. var. 12, 20, 1 ad subitum eius ... -um *sc. ascensum in cursu honorum*. GREG. TVR. Franc. 10, 13 p. 420, 5 vivere animas post -um corporis (*i. e corpore*).

b *de inanimantibus*: OV. trist. 2, 189 ad -us (*i. ostia*) ... septemplicis Histri. VITR. 8, 3, 26 ad fontium -us. 9, 5, 4 *sidera meridiana* non habent -us (*sc. in altitudinem*) orientīs supra terram. 10, 3, 2 onerum facit -us in altum (*antea syn.* elevationes). CLAVD. DON. Aen. 7, 25 p. 8, 20 aurora ... praecedebat ... solis -um (SVLP. SEV. dial. 1, 2, 1 a summo ... solis -u). AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 16 -us ... malitiae virtutis operatur ingressum. VVLG. Ios. 16, 8 suntque -us eius *sortis* (*i. territorii*) in mare salsissimum (19, 14. 33).

2 *locus, ubi exitur*: **a** *i. q. angiportus, exitus, porta*: GRATT. 265 -u *ferae è latibulis* ... reperto incubuit *canis*. PETRON. 91, 3 per tenebrosum et sordidum -um extraho Gitonem. HIL. in Matth. 20, 6 *quinque* ad forum enumerantur -us. in psalm. 118 daleth 12 in via illa, in quam nobis ex multis -us est. CLAVD. DON. Aen. 2, 800 p. 258, 16 tenebant hostes omnis -us. 5, 95 p. 438, 2 (*ad* 'manis ... Acheronte remissos') haec faciebat, quod putaret relaxatis -bus animam patris esse praesentem (*i. fere* '*reclusis ostiis*'). 6, 425 p. 562, 31. 11, 525 p. 494, 10 ingressus faucium atque -us, ... difficiles ... gradientibus. VVLG. Ezech. 48, 30 hi -us civitatis (HIER. *ad l.* in Ezech. 48, 23 p. 614 ternas fuisse portas, quas ... διεξόδους ... διεκβολάς vocant, nos interpretati sumus -us et exitus civitatis). RVFIN. hist. 3, 6, 12 in viis et -bus oberrabant. PAVL. NOL. carm. 28, 40 haec ... area ... gremio diversos excipit uno a tribus *basilicis* -us. HESYCH. in lev. 23, 36 p. 1093^D *vertit gr.* ἐξόδιόν ἐστι *per* '-us est'. COD. Theod. 15, 1, 53 (*a. 425*) quas *exedras* nullā a platea aditus atque -us patens pervias facit. CONST. Sirm. 13 (*a. 419*). CASSIOD. Ios. antiq. 20, 6 p. 580 per angustos -us ... fugientes (*gr. 111* τῶν δ' ἐξόδων στενῶν οὐσῶν). **b** *varia* (*de ostio fluvii v. p. 295, 73*): VITR. 10, 8, 4 ⟨per⟩ quae *foramina* ex canalibus habent -um spiritūs. CHALC. comm. 192 *reliquiis cibi* -us (*sc. e corpore*) .. natura commenta est. RVFIN. symb. 12 per genitales feminae ... -us. EPIST. ed. Morin Rev. Bénéd. 40 (1928) p. 298, 23 ianua arcae ... id est aurium tuarum introitus vel -us.

3 *i. q. ampla enarratio, digressio a proposito, egressio*, παρέκβασις: VAL. MAX. 4, 8, 1 opus pio -u ... provectum in suum ordinem revocetur. TAC. ann. 4, 32 ingentia ... bella ... libero -u memorabant. GREG. M. moral. 8, 5 ad nos -um locutionis exitis. *t. t. rhetoricae*: QVINT. inst. 4, 3, 12 *et* PS. CASSIOD. *v. p. 294, 60. 67.* IVL. VICT. rhet. 1 p. 373, 28 principium, narrationem, -um, partitionem, confirmationem, reprehensionem, epilogum. p. 374, 1. 16 p. 424, 3 nec locos communes nec -us.

ēgretus *part. perf., v. p. 278, 59.*

ēgrex: eximius eminens GLOSS. V 597, 52. *cf.* egregius.

Leumann.

egri- *v.* aegri-.

egroarium *vox dub.* ANTHIM. 34 p. 16, 6 quod desuper iuscello facto et in -o (*A, P*) in gavata componatur. (*an i. q.* *ἐκροάριον, *i.* μικρὰ ἐκροή? *L.*).

egula. PLIN. nat. 35, 175 -a vocatur hoc genus *sulphuris*. [*inc. orig. W.*]

ēgurgito, -āre. [*ab* ex gurgite *ortum. W.*] *i. q. evomere*: PLAVT. Epid. 582 (*iocose*) ego lenocinium facio qui habeam alienos domi atque argentum -em domo prosus (*inde* NON. p. 103, 1 -em exhauriam significat, *unde* GLOSS. V 640, 67). *K.-M.*

eh *interiectio acclamantis* (*cf. Hofmann, Umgangsspr. 19*): CORP. IV 1112 aedili (abdili *scrib.*), eh, habes te bene?

Rubenbauer.

ehem. [*cf. c.* hem. *W.*] PALAEMON Char. gramm. p. 311, 12 B. interiectiones sunt quae nihil docibile habent, significant tamen adfectum animi velut heu, eheu, hem, -m, eho *eqs.* *de accentu*: AVDAX gramm. VII 361, 1 interiectiones omnes ... in novissimis syllabis fastigium capiunt, ut papae, attat, -m. *de prosodia, structura grammaticali, variis in codd. scripturis fusius tractat P. Richter, de usu partic. exclamat. ap. priscos script. lat., Studemunds Studien I, 1873, p. 425 sqq.* *legitur apud* PLAVT., TER., APVL.

-m *est laeta exclamatio eius, qui rem de improviso supervenientem cum admiratione quadam excipit* (*cf. Hand, Tursell. II p. 556, Richter l. c. p. 429 sqq., J. B. Hofmann, Lat. Umgangsspr. p. 22 sq.*): **1** *spectat ad adventum subitum alterius, quo alter se gaudere significat*: PLAVT. Asin. 449 quam mox mi operam das. :: -m optume. quam dudum tu advenisti. Mil. 1382 me quaerit illic ... :: -m te quaero. salve vir lepidissime (*cf.* TER. Haut. 622 -m, mi vir. :: -m, mea uxor. :: te ipsum quaero. Eun. 651 -m, Phaedria, ego quem quaeram. Ad. 81 -m opportune, te ipsum quaerito [266]). Pseud. 912 -m, te hercle ego circumspectabam. Rud. 804 -m, optime edepol eccum clavator advenit (TER. Haut. 883 -m, Menedeme, advenis. Eun. 976 quis homost? -m [hem *AD*], salvum te advenire, ere, gaudeo. *v. l. 59*). TER. Andr. 417 Pamphile, quasi de improviso respice ad eum. :: -m, pater. 686 quis est? -m, Pamphile, optume mihi te offers. 846 o salve bone vir. :: -m, Simo, o noster Chremes, omnia ... apparata ... sunt. Hec. 340 -m, Parmeno, tun hic eras? (Eun. 86 -m tun hic eras, mi Phaedria? Ad. 901). Haut. 1047 optume ipsos video. :: -m, Menedeme, cur non accersi iubes filiam. Eun. 462. 730 quid est? -m, Pythias, vah *eqs.* Phorm. 375 quis homost? -m. 795 sed meum virum abs te exire video. :: -m (hem *γ*), Demipho. Ad. 373 -m, Demea, haud aspexeram te.

2 *spectat ad eos, quibus res aliqua aut cogitantibus redit aut subito in mentem incidit*: PLAVT. Mil. 36 quid illuc quod dico? :: -m (em *B*, hem *CD*), scio iam quid vis dicere. Most. 726 -m, vix tandem percepi super his rebus nostris te loqui (*v. app. crit.*). Poen. 118 -m, paene oblitus sum relicuom dicere. 873 immo edepol ... hominum servator. :: -m, quanti istuc *eqs.* (*sic A*, servator magis. :: -m mane *P*). Stich. 224 hercle aestumavi prandio, cena tibi. -m, adnuistin? nemo meliores *logos* dabit. Truc. 505 peperit puerum nimium lepidum. :: -m (eh *codd.*), ecquid mei similest. Eun. 505 quid? quid aliud volui dicere? -m, curate istam diligenter virginem.

[Ranft]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Phorm. 991 quid istuc turbaest, mi vir? :: -m (hem *A*), quid nunc obstipuisti. APVL. apol. 98 favet ... Rufino Aemilianus et proventum cupit. -m, recte vos ammonetis. met. 2, 22 -m, et quod paene praeterieram. *Ranft.*

ēheu *interiectio lamentantis.* [*cf. c.* heu. *W.*] PALAEMON Char. gramm. p. 311, 12 B. *v. p. 296, 45.* PROB. inst. gramm. IV 146, 3 dolemus ut puta heu hei o eheu ve. *cf.* SCHOL. Hor. carm. 1, 15, 9. 2, 14, 1. MAR. VICTORIN. gramm. VI 85, 14 papae, eheu sunt ..: monometra id est ex uno pede, altero iambo, altero spondeo, subsistentia, quibus affectus exprimimus animorum. QVINT. inst. 1, 4, 21 adiciebant *grammatici* et asseverationem ut 'eheu'. *de prosodia: syllaba prior a poetis optimae aetatis producitur (cf.* VLT. SYLL. gramm. IV 256, 1 *et l. 9), apud priscos videtur anceps fuisse; apud quos producitur:* PLAVT. Capt. 152. 995. Mil. 1342 (heu *trad.*). 1358 (haeum *trad.*). Pseud. 258 (he heu *P*). TER. Haut. 1043 (ENN. scaen. 353 *e coni. v. l. 44*). *corripitur:* PLAVT. Pseud. 81. 82 TER. Haut. 83. [*sunt qui putent correptione q. d. iambica alteram quoque corripi* (*vix recte*): TER. Phorm. 187 (*edd. coni.* heu) *et* (*admisso hiatu*): PLAVT. Pseud. 79 (*v. l. 25*). Rud. 821 (eu *vel* heu *coni. edd.*)]. *hiatus praecedit et sequitur:* PLAVT. Capt. 152. *sequitur:* PLAVT. Trin. 503 [Pseud. 79 *v. l. 25*]. [*dubium an praecedat:* TER. Haut. 83.] *inter* eheu *duplicatum intercedit hiatus:* PLAVT. Pseud. 79 (*cf.* CARM. epigr. 362, 1 *l. 67*). *syllaba particulam praecedens eliditur:* TER. Haut. 83 (*cf. l. 21*). CATVLL. 77, 5. 6. CARM. epigr. 959 A, 3. *posterior syllaba particulae eliditur:* PLAVT. Pseud. 79 eheu (heu *P*). id *eqs.* (*vix statuendus sit anapaestus admisso hiatu; de* Rud. 821 *cf. l. 19*). *in libris falso scribitur* eu (ENN. scaen. 353 *v. l. 44*); heu (*cf. l. 14. 74. 76*); heheu, heu heu (*cf. l. 15. 50. 55. 58. 64. al. in lapide:* CARM. epigr. 1443, 4 [*s. V*]); *at aliis locis* eheu *falso scriptum videtur pro duplicata particula* heu, *q. v.* *vox propria est poetarum* (*cf.* VLT. SYLL. gramm. IV 256, 3); *in prosa oratione non legi nisi* SALL. Iug. 14, 9 rep. 1, 4, 2 PETRON. 34, 7 (heheu *H*, heu *L*). [42, 3 heu eheu *coni. Buecheler*; hey est hey *L*]. IVL. VAL. 3, 55. *cf. Hand, Tursell. II p. 357 sqq.; Hofmann, Umgangsspr. 11. 14.*

1 *in dialogo scaenico* (*cf. Richter, Studemunds Studien I 435 sqq.*): eheu *absolute exclamatur:* PLAVT. Pseud. 79 quid faciam tibi? :: eheu. :: eheu? id quidem hercle ne parsis: dabo. 81. 82 TER. Haut. 83. *post* eheu *sequitur enunt. pronuntiativum vel exclamativum:* PLAVT. Mil. 1342 eheu (heu *libri*), nequeo quin fleam. Capt. 152 Rud. 549. 801 Trin. 503. ENN. scaen. 69 eheu, videte! iudicavit *eqs.* *nota:* PLAVT. Capt. 995 eheu, quom ego plus minusve feci quam ⟨me⟩ aequom fuit (*cf.* Mil. 1358 Poen. 791). Pseud. 258 eheu, quam ... perdidi (*cf.* 783 TER. Haut. 1043). ENN. scaen. 353 eheu (*Lachmann*; eu *libri*) mea fortuna, ut omnia in me conglomeras mala. *seq. enunt. interrogativum:* PLAVT. Rud. 512. 520 eheu, quis vivit me mortalis miserior? *coni. accus.:* TER. Hec. 74 eheu me miseram, cur non ... tibi haec sententiast (*cf.* DON. *ad l. et v.* heu).

2 *apud poetas (et scriptores) posterioris aetatis:* *absolute:* OV. met. 3, 495 sq. (heu heu *pars codd.*). *seq. enunt. interrogativum:* CATVLL. 30, 6 eheu, quid faciant, dic, homines, cuive habeant fidem? HOR. sat. 2, 3, 156. SEN. Ag. 868 eheu, quid hoc est? AVSON. 225, 5. *exclamativum* (*vel pronuntiativum*): HOR. carm. 2, 14, 1 eheu fugaces ... labuntur anni. OV. fast. 4, 406 eheu (eha^u *R'*, heu heu *V*) perpetuo debuit illa tegi! SEN. Phaedr. 868. PERS. 5, 137 eheu (heu heu *pars codd.*), baro, regustatum digito terebrare salinum contentus perages. PETRON. 34, 7. AVSON. 320, 4 eheu (heeu *V*) nolueram tam cito posse frui. *nota ellipsim:* CVLEX 258 eheu mutandus numquam labor. AVSON. 176, 11 eheu (eae V^1, ee V^2), quem Maxime fructum! *c.* quam: PVBLIL. E 14 SALL. rep. 1, 4, 2 HOR. sat. 1, 3, 66 OV. ars 1, 176 Pont. 2, 10, 30 MART. 8, 81, 10. 10, 19 (18), 4 eheu, quam fatuae sunt tibi, Roma, togae! AVSON. 214, 14 eheu, quam multis perdite nominibus! CLAVD. 5, 49 eheu (*V*, he heu *vel* heu heu *al.*) quam brevibus pereunt ingentia fatis! CARM. epigr. 1443, 4 (*s. V*) anni vota simul, [h]eheu, quam parva fuerunt! INSCR. christ. Diehl 4748, 11 (*in schedis trad.* heu). *sim.:* CARM. epigr. 362 (= CORP. I^2 1603; *aetate Lucretiana*) 1 eheu, heu, Taracei, ut acerbo es deditus fato. HOR. carm. 3, 2, 9 eheu, ne ... sponsus lacessat ... leonem. STAT. Ach. 1, 68 eheu, quos gemitus ... daturus. CARM. epigr. 649, 1 (*a. 359*) eheu, quos fletus retinet crudele sepulcrum. BOETH. cons. 3 carm. 8, 1. *nota collocationem particulae* (*cf. l. 65*): CARM. epigr. 959 A, 3 (= CORP. I^2 1221; *aetate Sullana*) vir conleibertus fuit eidem, quo careo, eheu! CATVLL. 64, 61 quem procul ... prospicit, eheu (*Bergk*, heue *codd.*, euoe *Itali*), prospicit et magnis curarum fluctuat undis. CIRIS 469 notas eheu (*B*, secum heu *cett.*) frustra respectat Athenas. AETNA 628 HOR. epod. 9, 11 carm. 3, 11, 42 SIL. 11, 212. *nota anaphoram:* CATVLL. 77, 5 sq. eripuisti, eheu (he heu *Germ.*, heu *Oxon.*), nostrae crudele venenum vitae, eheu, nostrae pestis amicitiae. PROP. 2, 24^B, 36 eheu (*N*, heu heu *DV*), tu mihi certus eras. certus eras, eheu, quamvis ... non ita dives eras. *seq. accus.:* SALL. Iug. 14, 9 eheu me miserum! PETRON. 34, 10 vs. 1 eheu (he heu *H*, heu heu *L*) nos miseros, quam totus homuncio nil est! *seq. genet.:* IVL. VAL. 3, 55 eheu ... malorum omnium, eheu, mi rex! *cf.* heu.

ehi *v.* ei *p. 299, 76.*

eho *interiectio vocantis.* [*similia sunt* ehem, eheu, *sed diversae significationis. W.*] PALAEMON Char. gramm. p. 311, 12 B. *cf.* p. 311, 4 *adnot.* echo (*sic*) annuentis. DIOM. gramm. I 419, 9 *interiectio* vocantem *significat* ut eho. AGROEC. gramm. VII 122, 11. 14. SCHOL. Ter. p. 80, 33 eho adverbium interrogantis. 81, 25 adverbium vocantis (88, 9. 89, 9). 101, 12 eho vox dolentis. 110, 10 indignando. *cf.* DON. Ter. Andr. 500 eho nunc interiectio est admirantis, alias ad se vocantis. 667 eho interiectio est intentionem audientis exposcens (*cf.* 748. 951). Hec. 267 eho interiectio est ponentis aurem propiorem. GLOSS. II 286, 17 εἰπέ. II 334, 20 ἰών, ἰών (*sic.* ἰωή *coni. Götz*). *particula* eho *per se ipsa affectum animi non exprimit, sed vocantium est, qua intentionem ad sua verba convertant; mirum quod in soliloquio (sc. secum loquentis) extat* TER. Eun. 639 (*v. infra l. 59*). *cf. Hand, Tursell. II p. 360 sqq.; Richter, Studemunds Stud. I p. 440 sqq.; Hofmann, Umgangsspr. p. 19.* *post syllabam posteriorem, quae passim eliditur, numquam hiatus admittitur; neque ante particulam vocales hiare solent nisi in personarum mutatione* (*ex. gr.* PLAVT. Bacch. 1149 Poen. 313). *alias vocalis praecedens eliditur, ut* PLAVT. Capt. 623 Merc. 393. Pseud. 305. *dubitari potest de* PLAVT. Merc. 189 (*v. l. 71*) eho tu, eho tu, *ubi potius hiatum post priorem* tu *statuas quam ut putes in altera* eho *syllabam posteriorem produci, cuius rei aliud exemplum non extat.* *particula* eho *semper in initio enuntiati ponitur exceptis* PLAVT. Mil. 825 (*v. infra l. 53*). Poen. 1128 (*? v. p. 299, 3*). Stich. 246 (*v. infra l. 48*). TER. Eun. 639 (*v. infra l. 59*). Ad. 970 (*v. p. 299, 10*) *atque primum sermonis locum obtinet exceptis 7 locis* PLAVTI *et 11* TER. *particula* eho *utuntur et viri (saepissime) et mulieres* (*ex. gr.* PLAVT. Bacch. 1149 Cas. 239 TER. Andr. 766. 781 *al.*). *in libris pro* eho *falso scribitur* eo (*cf. l. 44. 67. p. 299, 7. 9*), heo (*in solis libris Terentianis et* QVEROL. p. 18, 23), o (*v. l. 82. p. 299, 7*). *e contrario falso scribitur* eho (eo) *pro* oh *vel* ohe: PLAVT. Cas. 522. Persa 406 (eo *P*). TER. Andr. 615. Phorm. 1001 Ad. 723 (*A*). 726 (*codd. dett.*, oho *A*, oh *Richter*). 769 (*codd. dett.*). [*trad. loco corrupto:* PLAVT. Rud. 947 *ubi alii alia coniecerunt; de* PLAVT. Poen. 1128 *v. p. 299, 3.*] *extra sermonem comicorum* (*in fabula* QVEROL. *v. l. 70. 75. 77*) *non legitur nisi apud* ENN. scaen. 342 (*v. p. 299, 16*) *et* RHET. Her. 4, 50, 63 (*v. p. 299, 11*).

1 *praemittitur interrogationibus, quae cum quadam commotione animi proferuntur:* NAEV. com. 11 eho an vicimus? PLAVT. Bacch. 199 Epid. 506. Mil. 301 eho an non domist? (*cf.* Pseud. 968 TER. Andr. 766 *et l. 48*). 821. 841. Most. 454 eho an tu tetigisti has aedis (*cf.* Pseud. 314 Trin. 943 TER. Andr. 500). Persa 483 Poen. 334. 1136 Pseud. 305. 309. 872 eho an etiam ...? (*cf.* Trin. 934 [*ubi* eo *codd. habent*]. 942 *sq.*). Rud. 578 TER. Phorm. 259 Ad. 389. PLAVT. Cist. 68 eho an amare occipere amarum est, obsecro? (Most. 1083. *cf. p. 299, 1*). Merc. 393 eho an vidisti, pater? Stich. 246 pessuma, eho an audivisti? TER. Hec. 671 eho an non alemus, Pamphile? *cf. l. 67. 69. 82. 84.* PLAVT. Asin. 432 eho, ecquis pro vectura olivi rem solvit? Mil. 435 eho, quis igitur vocare? TER. Andr. 88 eho, quid Pamphilus? *nota:* PLAVT. Pseud. 1185 eho — :: mitte. :: quid ... demeret? (*sim.* Mil. 824 *sq.* eho tu [*cf. infra l. 64*] sceleste, qui ille suppromu's, eho — :: quid vis? :: qui lubitumst ...?). PLAVT. Poen. 1120 eho, novistin tu ... hominem, qui siet? (*cf.* TER. Eun. 334 eho, nonne *eqs.* [736 Ad. 660]. Ad. 905 eho, vin tu huic seni auscultare? *v. l. 64. 65. 76*). TER. Hec. 267 eho, numquid nam accusat virum? (*cf.* Eun. 286 eho, num nam hic relictu's custos?). PLAVT. Most. 177 eho, mavis vituperarier ...? TER. Andr. 852 eho, non tu dixti[n] ..., carnufex? Eun. 639 si non tangendi copiast, eho, ne videndi quidem erit? (DON. *ad l.* 'eho' ridicule additum, tamquam omnino non secum loquatur, sed cum altero). 856 eho paul[ul]um (*sc. fecisti*), impudens? *cf. l. 72.*

ad partic. eho *accedit vocat.* (*cf. l. 47. 48. 62. p. 299, 6. 16*): *pronominis:* PLAVT. Bacch. 803 eho tu * loquitatusne ...? (*cf.* Poen. 308. TER. Eun. 691 eho tu, emin ego te?). Cist. 602 eho tu, quam vos igitur filiam nunc quaeritatis ...? (*cf.* Poen. 313 eho tu, quid ais? Pseud. 1217 Trin. 55). Mil. 976 eho tu, an venit (*Ritschl*; eon tu advenit *codd.*; eho tu, advenit *Lindsay*) ...? (TER. Hec. 100 eho tu, an non habet?). TER. Andr. 908 eho tu, Glycerium hinc civem esse ais? (*cf.* Phorm. 384). QVEROL. p. 52, 21. *iteratur* (*cf. l. 52. 53*): PLAVT. Merc. 189 eho tu, eho tu, quin cavisti ..., verbero? *accedente altero vocat.:* TER. Andr. 710 eho tu impudens, non satis habes quod *eqs. cf. l. 52 et p. 299, 12. 16.* *acced. vocat. nominum:* TER. Andr. 791 eho, inepta, nescis quid sit actum? Haut. 312 eho, sceleste, quo illam ducis? Phorm. 684 Ad. 777 QVEROL. p. 54, 25. TER. Andr. 748 eho, Mysis, puer hic undest? Eun. 351 eho, Parmeno mi, nostin ...? QVEROL. p. 18, 23 eho (heo *pars codd.*) Querole, numquam audisti ...? p. 33, 17.

interrogatio imperativis sim. corroboratur: PLAVT. Capt. 623 eho, dic mihi, quis illic igitur est? (TER. Andr. 667. 931. Phorm. 683 eho, dic [*om. A*], quid vis dari ...? 748. *nota:* TVRPIL. com. 171 eho [*Iunius*; o *codd.*] dic mihi, an oblita, obsecro, es ...?). PLAVT. Poen. 263 eho, amabo, quid illo nunc properas? (*cf. p. 299, 13*). Trin. 986 eho, quaeso, an tu is es? (TER. Haut. 537 eho, quaeso,

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laudas ...? *cf.* 583). TER. Andr. 781 eho, obsecro, an non civis est? (*cf. p. 298, 46. 82*).

2 *praecedit imperativis*: PLAVT. Poen. 1128 salve atque — eho (*suspectum; sunt qui credant vocem Punicam latere*) mirari noli. *imperativo etiam vocativus praemittitur* (*cf. p. 298, 79*): PLAVT. Men. 432 eho, Messenio, accede huc. Pseud. 348 Stich. 150. Truc. 477 (eo *vel* o *codd.*). PLAVT. Bacch. 444 eho, senex minimi preti, ne attigas puerum. TER. Hec. 719 eho, puere, curre ad Bacchidem ...! PLAVT. Epid. 567 eho (eo *A*) istinc, Canthara, iube ...! Most. 843 eho istum, puere, circumduce ...! TER. Ad. 970 Syre, eho accede huc ad me! RHET. Her. 4, 50, 63 'at eho (*Marx*; at de ho *C*; a deo *P*[1] *al.*; at heus *P*[2]) tu', inquit, 'veni, Sannio ...!' *elliptice*: PLAVT. Bacch. 1149 est quod te volo secreto. :: eho, amabo (*sc. dic*). TER. Andr. 951 propero ad filiam. eho mecum, Crito (*sc. ito*).

3 *praecedit enuntiatis pronuntiativis*: PLAVT. Cas. 239 eho tu nihili, cana culex, vix teneor, quin ... dicam. ENN. scaen. 342 eho tu, di ... pacem (enim *add. nonnulli codd.*) inter sese conciliant. *cf.* heus *et* ehodum.

ehodum *interiectio*. GLOSS. δεῦρο, ὧδε. ehodum ad me (*cf. l. 21*), veni ad me. *absolute* (*imperativo supplendo*): PLAVT. Persa 610 ehodum huc, virgo. TER. Andr. 184 ehodum ad me (*cf. l. 19*). *cum imperativo*: TER. Andr. 324 ehodum dic mihi (Eun. 360). *cum interrogatione*: TER. Andr. 616 ehodum, bone vir, quid ais? [*falso trad.*: PLAVT. Epid. 496 *B*[2]].

1. ei *dipthongus*. *de pronuntiatione*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 66, 24 per diphthongon graeco more ... enuntiatur (*cf.* TER. MAVR. 394. AVDAX gramm. VII 329, 7 ita efferuntur veluti ⟨si⟩ singulae syllabae sint, cum tamen duas esse constat). *de prosodia*: DIOM. gramm. I 427, 14 *syllabae longae sunt* natura, cum ... duae vocales iunguntur ut ... ei. *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 11, 9. 17, 21. *de usu* (*cf. p. 1, 9 sqq.*): VEL. gramm. VII 55, 27. 77, 1. SCAVR. gramm. VII 18, 23 Lucilius (*v. 361*) i ... ubi plenum est praeponendum esse e credit. 32, 21. TER. MAVR. 430 PROB. inst. gramm. IV 118, 39 MAR. VICTORIN. gramm. VI 8, 14. 24, 3. PRISC. gramm. II 37, 10 *antiqui* ei diphthongum ... pro omni i longa scribebant more antiquo Graecorum. 40, 10 ei diphthongo nunc non utimur, sed loco eius in Graecis nominibus e vel i productas ponimus (*fusius exemplis illustratur*). 454, 24. GRAMM. suppl. 226, 15 ei diphthongus antiquis fuit in usu, sed modo ea non utimur nisi in ipsa particula, id est interiectione. PRISC. gramm. III 448, 33 quintae declinationis genetivus et dativus singularis in ei divisas syllabas proferuntur (*cf.* GRAMM. suppl. 130, 37).

2. ei (hei) *interiectio*. DON. gramm. IV 391, 27 interiectio est ... metuentis ut ei. *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 204, 21 DIOM. gramm. I 419, 7. PRISC. gramm. III 90, 15 *interiectiones* habent ... significationes ... doloris ut ei. ISID. orig. 1, 14. GRAMM. suppl. 226, 16 interiectio dolentis est. *cf.* DON. Ter. Phorm. 178 Ad. 789 SCHOL. Stat. Theb. 3, 6 SCHOL. Ter. p. 80, 23. 115, 1. 138, 4. 154, 20. *interdum adverbiis adnumeratur*: PRISC. gramm. III 73, 14. *inde falso discrimen quoddam statuunt* PROB. inst. gramm. IV 146, 11 AVDAX gramm. VII 356, 10. *interiectio* ei *varios affectus animi consternati, dolorem et lamentationem, timorem et terrorem, indignationem stuporemque significat; cf. Hand, Tursell. III p. 42 sqq.; Richter, Studemunds Stud. I p. 460 sqq.; Hofmann, Umgangsspr. 13.* *de scriptura*: CASSIOD. gramm. VII 200, 15 aspiratur ... heu et hei ut interiectionibus. hei *interiectionem ab* ei *pronomine secernit* PROB. inst. gramm. IV 146, 17 (*cf.* GRAMM. suppl. 265, 24). *etiam in codd. haud ita raro* hei *scribitur; at in vetustissimis atque optimis libris ubique fere* ei *traditur* (*in lapide*: CARM. epigr. 1310, 2. 1988, 50). *pro* ei *interdum falso* heu (eu) *vel* et *scribitur (cf. l. 83. p. 300, 6. 8. 30 al.), at contra pro* et *falso* ei *scribitur* CARM. epigr. 110, 5. 1788, 7 (*ubi v. annotationem Büch.*). *post* ei *sequitur hiatus*: NAEV. com. 87 (*v. p. 300, 2*); *praecedit in personarum mutatione*: PLAVT. Amph. 1109 Stich. 388, *praeterea* Cas. 574 (*post caesuram semiseptenariam; ordinem verborum mutavit Reizius*). *praecedit et sequitur*: PLAVT. Aul. 150 (*sed metrum incertum est*). *apud poetas vetustiores vocalis praecedens saepissime eliditur* (*item quater in* SEN. Herc. O.); *apud dactylicos* ei *plerumque primum locum versus obtinet. in initio enuntiati extat exceptis locis p. 300, 40 et 300, 75 sqq. allatis.* *particula* ei *apud* PLAVT. *et* TER. *a mulieribus non adhibetur; postea* (*inde ab* AFRAN. com. 394) *in usu discrimen non iam fit.* *in prosa oratione non legi nisi aetate infima.* [*dub. vel corr.*: PLAVT. Amph. 726 vae (ei *coni. Fleckeisen*) misero (*secl. Pyl.*) mihi! Truc. 741 ei, meane (*Leo*, ime *codd.*) [ut] inimici mei bona istic caedent? TER. Andr. 106 beasti; ei (*om. dett., Don.; dativum putat Priscianus*) metui a Chryside. Ad. 421 ei (*om. A*; ii, hi, ehi *rell.*) mihi ne corrumpantur cautiost. POMPON. Atell. 178. CATVLL. 76, 21 pestem ..., quae (*Itali*; seu *codd.*, heu *vel* [h]ei *edd.*) mihi subrepens *eqs.* PROP. 2, 4, 1. OV. epist. 20, 205 (ei *coni. Ehwald, v.* si). Ib. 30 quod licet heu (hei *pars codd.*) misero debitus hostis ero. CARM. epigr. 983, 1 (hei age *scribitur, v.* eia age *p. 302, 29*)].

1 *in dialogo scaenico poetarum vetustiorum*:

a *absolute*: PLAVT. Most. 739 ei (heu *Ritschl*). :: quid est? :: me miserum, occidi. *sequuntur enuntiata*: *interrogativa*: PLAVT. Amph. 321 ei, numnam ego obolui? *iteratur*: NAEV. com. 87 ei ei: etiamne audent mecum una apparere? *exclamativa*: PLAVT. Amph. 668 ei, perii miser (Merc. 986 Stich. 388. *cf.* CAECIL. com. 2 ei perii [TVRPIL. com. 104]. PLAVT. Merc. 599 ei, disperii. Aul. 150 ei, occidi [occidis *Weise*]). Amph. 805 ei, non placet convivium. Most. 543 ei (*Taubmann*, et *codd.*), quam timeo miser (*cf.* TER. Phorm. 178. 491 Andr. 73). 979 ei, perdis. Persa 740 ei (*A*, et *P*) Persa me pessumdedit. 846. 847 TER. Phorm. 501. 797. *seq. acc. c. inf.*: PLAVT. Cist. 240 ei me ⟨tot tam⟩ (*inseruit Leo*) acerba facere in corde.

b *c. dativo pron.* ei mihi: *absolute*: PLAVT. Amph. 1109 Mil. 1429 TER. Haut. 247. 968 Phorm. 1004 Ad. 323. *cf.* Hec. 366 (*ubi* ei mihi! *quasi absolute interponitur*). *sequuntur enuntiata*: PLAVT. Amph. 798 ei mihi, iam tu quoque huius adiuvas insaniam? TER. Ad. 242. 753. 789. PLAVT. Aul. 391 ei mihi, perii hercle (*cf.* Bacch. 1116 ei mihi, disperii [Most. 1030]. Stich. 753 ei mihi, bene dispereo]. Most. 962 ei ⟨mihi⟩ [*add. Camerar.*] occidi). Aul. 796 ei mihi, quod ego facinus ex te audio! Bacch. 1174. Men. 303 ei mihi, quom nihil est *eqs.* (*cf.* TER. Andr. 622). 843. Most. 395 TER. Andr. 263. 322 Phorm. 607. 671. ACC. trag. 351 ei mihi, ut etiam [haec] aerumna haec mihi luctum addit luctibus! TER. Ad. 124 ei mihi, pater esse disce ab illis, qui vere sciunt. 452 ei mihi, utinam hic prope adesset. *iteratur* (*cf. l. 1*): PLAVT. Bacch. 411 ei mihi, ei mihi, istaec illum perdidit assentatio.

c *accedente etiam adi.*: *absolute*: TER. Haut. 234. Ad. 173 ei misero mihi (*A*, ei miseriam *codd. dett.*). *cf.* PLAVT. Cas. 848 edepol papillam bellulam — ei misero mihi. :: quid est? :: pectus mi icit. AFRAN. com. 394 ei miserae mihi. *sequuntur enuntiata*: PLAVT. Aul. 200 ei misero mihi, aurum mi intus harpagatum est. Cas. 547. Most. 549 (et *pro* ei *codd.*). PLAVT. Cas. 661 ei misero mihi, cur eum habet? *nota collocationem pron. ante adi.* (*sc. ante diaeresin sept. troch.*): PLAVT. Most. 265 ei mihi misero, savium speculo dedit.

2 *apud ceteros poetas* (*et scriptores*): **a ei mihi** (GLOSS. οἴμοι): *absolute* (*cf. p. 301, 3*): OV. met. 6, 227 'ei mihi' conclamat *Ismenus sauciatus*. 7, 843 (*verba Procridis*). *cf. et p. 301, 15. 19.* *sequuntur enuntiata*: ENN. ann. 7 ei mihi, qualis erat (VERG. Aen. 2, 274). OV. fast. 3, 506 (*verba Ariadnae*) ei mihi, pro caelo qualia dona fero. CARM. epigr. 1176, 8 perdidimus quales, ei (hei *in schedis*) mihi, delicias. VERG. Aen. 11, 57 ei mihi, quantum praesidium ... perdis. SIL. 15, 732 PAVL. NOL. carm. 23, 201 INSCR. christ. Diehl 135, 13 (*a. 533*). STAT. Theb. 11, 624 ei mihi, quos nexus fratrum, quae vulnera tracto! CLAVD. 15, 44 (heu *in parte codd.*). 20, 567 VEN. FORT. carm. app. 1, 127. VERG. catal. 6, 4 ei (*Scaliger*; et *B*) mihi, ut ille versus usquequaque pertinet. TIB. 2, 1, 70 ei mihi, quam doctas nunc habet ille manus. OV. am. 1, 6, 52 epist. 13, 48 trist. 1, 2, 45. 1, 9, 36 EPICED. Drusi 9. 88. 176 MART. 2, 1, 12. CARM. gramm. suppl. 171, 16 ei mihi, quam celeri rapiuntur grata volatu. OROS. hist. 4, 12, 8 ei mihi, cognovisse haec ... quam etiam me pudet. PROP. 4, 1, 58 ei mihi, quod nostro est parvus in ore sonus. OV. am. 2, 3, 1. met. 1, 523 ei (eu *N*) mihi, quod nullis amor est sanabilis herbis. trist. 1, 1, 2 (hei *vel* heu *libri*). 1, 6, 29. 2, 343 ei mihi, quod (*Marc.*, quid *vel* cur *cett.*) didici. VAL. FL. 7, 276 (284 K.). STAT. Theb. 12, 99 silv. 5, 3, 225 DRAC. laud. dei 3, 592. OV. trist. 3, 2, 23 ei (et *Marc.*) mihi, quo (*Marc.*, quod *dett.*) totiens nostri pulsata sepulcri ianua ... est. CIRIS 237 ei mihi, ne furor ille tuos invaserit artus. TIB. 2, 6, 28 ei mihi, ne vincas ... deam. OV. am. 2, 19, 34. OV. epist. 2, 106 ei mihi, si quae sim ..., rogas. Pont. 4, 8, 13. VAL. FL. 6, 624 ei mihi, si durae natum subducere sorti moliar. LYGD. 6, 33 ei (*Itali*; et *M*, heu quam *P*) mihi difficile est imitari gaudia falsa. OV. am. 2, 18, 20 epist. 3, 14. 5, 60 (et *pro* ei *habet Gf*). 15, 337. 16, 90. 19, 107. 20, 45 (ei *pro* et *coni. Dilthey*). 20, 108. ars 1, 672. 741. 2, 274. 3, 737 'ei mihi', conclamat *Procris*, 'fixisti pectus amicum'. trist. 3, 8, 24 (et *pars codd.*). Pont. 4, 6, 4 (et *β*). fast. 3, 618 SEN. Herc. O. 1402. STAT. Theb. 8, 111 ei mihi, nil ex me sociis patriaeque relictum vel captum Thebis. silv. 2, 6, 14 ei (heu *M*) mihi, subdo ipse faces. Ach. 1, 535 CLAVD. rapt. Pros. 3, 313 ARATOR act. 2, 701. CARM. epigr. 1988, 50. VERG. Aen. 12, 620 ei mihi, quid tanto turbantur moenia luctu? OV. epist. 9, 145 ei (eu *P*) mihi, quid feci? 12, 7. 17, 125 met. 8, 491. 9, 520 trist. 3, 12, 51. 5, 1, 20. Pont. 1, 2, 7 (et *A*). 2, 2, 5 (o *A*). PETRON. 108, 14 v. 5 ei (*Büch.*, et *cod.*) mihi, fata ... quis raptis evocat armis? VAL. FL. 1, 327. 7, 483. STAT. Theb. 3, 6. 9, 629. 12, 379. CLAVD. 15, 44 (heu *in parte codd.*). 20, 567 CARM. epigr. 1310, 2. *nota collocationem* (*cf. l. 40 et p. 301, 18*): PROP. 1, 3, 38 ubi ... consumpsti tempora ... languidus exactis, ei mihi, sideribus? VAL. FL. 7, 236 cui vadis Hibero, ei mihi, ... coniunx? STAT. Theb. 6, 156. PROP. 4, 8, 48 Lanuvii ad portas, ei (hei *vel* heu *dett.*) mihi, solus eram. OV. epist. 16, 246 (*Ovidio abiudicat epistulam propter collocationem exclamationis Ehwald*). NVX 108 fructus obest ... quaeque fuit multis, ei (*F*, et *G*) mihi, praeda malo est. SEN. Herc. O. 1172 impendo, ei mihi, in nulla vitam facta. 1181 cadere potuissem, ei (*Lipsius*; potuisset [*om.* ei] *E*) mihi, Iunonis odio. 1205 OCTAVIA 150. STAT. Theb. 3, 710 cum ... genas fulgebitis auro, ei mihi, care parens, iterum for-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tasse rogabo. 4, 644. 11, 285. SEN. Herc. O. 1024 fugit attonita, ei mihi! *enuntiata minus arte cum particula coniunguntur, ut propius accedat ad usum absolutum*: SIL. 13, 655 ei mihi! nam cur ulla fuere ... momenta? STAT. Theb. 12, 340 ei mihi, sed quanto descendit vulnus hiatu. silv. 5, 2, 160 ei (*Itali*, et *M*) mihi, sed questus solitos si forte ciebo ..., tu deeris. *pertinet ad voces singulas*: OV. am. 1, 14, 54 spectatque capillos, ei mihi, non illo munera digna loco. 2, 5, 4 ei mihi, perpetuum nata puella malum. epist. 11, 112 nate, ... ei mihi, natali dilacerate tuo.

per anaphoram (*cf. l. 17*): OV. epist. 20, 203 ei (*Dilthey*; si *Laur.*) mihi, quod gaudes ... ei mihi, quod sensus sum tibi fassa meos! AMBR. obit. Valent. 79 ei mihi vana spes in homine ...! ei mihi, quod voluntatem tuam non ante cognovi! ei mihi, quod ... misisti! ei mihi, qualia amisi pignora!

b *in aliis locutionibus*: CATVLL. 68, 92 ei misero frater adempte mihi, ei misero fratri iucundum lumen ademptum (*nota anaphoram [v. l. 10] et cf. quae adnotavit Kroll ad l.*). 77, 4 sicine subrepsti ... atque ... ei (si *codd.*) misero eripuisti omnia nostra bona? [OV. Ib. 30 *v. p. 299, 80*]. SEN. Herc. O. 1784 ei miserae mihi (*cf. p. 300, 28*). *singulariter*: QVEROL. p. 9, 12 ei etiam istud de meo, quod in malis tuis commode iocaris. MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 3 p. 376 cum *mens* ... acceperit gratiam, ei (et *codd.*, *gr.* βαβαῖ) quantum efficitur velox ...!

deriv.: eiulo. *comp.*: oiei. *cf.* vae.

[**3. ei** (*i.* 'ī') *v.* eo, ire.]

×eia (heia) *interiectio.* [*utrum e gr.* εἶα *translatum an ex origine latina interiectio sit, incertum est. J.*] *de scriptura: particulam -a aspirandam esse praecipit* CASSIOD. gramm. VII 200, 17. *in ponenda aspiratione libri ubique variant, at in vetustissimis optimisque comicorum scriptura per* h *praevalet* (*cf.* CARM. epigr. 983, 1 *p. 302, 29*). *de quantitate syllabae posterioris* (VLT. SYLL. gramm. IV 256, 8 *sqq.* hortationis interiectio -a constat trochaeo. et quia Vergilius ultimam sciebat esse brevem, ubique ei vocalem subiecit ... potest tamen pro longa poni [*cf. ibid.* 247, 26 *sqq.*]): *brevis est*: [ENN. ann. 597 (*v. l. 52*)]. VAL. FL. 8, 110 STAT. Theb. 8, 667 CELEVMA poet. min. III p. 167, 1. *producitur*: PLAVT. Cas. 230 (?). Merc. 998 (*v. p. 302, 10*). SIDON. carm. 14, 6 (*ubi primum locum hendecasyllabi obtinet, quo loco in ceteris versibus huius carminis semper spondeus extat*). VEN. FORT. Mart. 4, 528. *nihil certi statui potest de* PLAVT. Bacch. 630 (*metro incerto*) *et* AVSON. 152, 1 (*v. Lachmann ad Lucr. 3, 374 p. 163 sq.*). *plurimis locis eliditur. etiam vocalis, quae particulam praecedit, eliditur praeter* TER. Hec. 250 (*edd. ordinem verborum mutare solent*) *et* SIL. 12, 514, *ubi hiatus intercedit.*
[*plur.* -ate? AVG. serm. coll. Morin. p. 621, 21; *v. Wackernagel, Syntax I 71 et p. 302, 42*]. *de significatione et usu*: DIOM. gramm. I 419, 8 *interiectio significat* hortationem ut -a (*cf.* CHAR. gramm. p. 233, 11 B. PRISC. gramm. III 138, 14. 238, 2 -a et 'age' adverbia hortativa aptissime imperativo coniunguntur. PS. ASPER gramm. suppl. 53, 26. DON. Ter. Eun. 1056 SERV. auct. Aen. 4, 569 CLAVD. DON. Aen. 9, 37). DON. Ter. Hec. 250 -a vero παρέλκον. adverbium est corripientis. SERV. Aen. 9, 37 distinguendum, ut '-a' militum sit properantium clamor. et est Ennianum qui ait (ann. 597) -a machaeras (*huius usus exemplum alias non extat, nisi conferendus est ipse locus* VERG. *p. 302, 50*). GLOSS.L I Ansil. EI 2 -a age, id est propere. VAa H 88 -a adhortatio est. DVB. PLAC. Gloss.L IV H 1 -a te (hei age *Buech.*) exhortativa vox. εἶα. ἄγε. δεῦρο. *al.*
-a proprie est exclamatio improbantium, quae minus recte dici vel fieri videntur; additis enunt. exclam. (vel interrog.) interdum diserte exprimitur, quid displiceat. saepius sequuntur exhortationes monentium, ut res aliter atque melius gerantur. inde fit, ut posterioribus temporibus -a ab iis potissimum adhibeatur, qui intentiore adhortatione opus esse credunt (singulariter gaudium exprimere videtur p. 302, 19 sq. 66). cf. Hand, Tursell. II p. 362 sqq.; Richter, Studem. Stud. I p. 538 sqq.; Hofmann, Lat. Umgangsspr. p. 11. 25 sq. -a particula primum enuntiati locum obtinere solet, sed v. p. 302, 19. 28. 36. 42. 47. 51; atque plurimis quidem locis in dialogo scaenico sermonem incipit (aliter v. l. 83. p. 302, 10. 14. 20). in prosa oratione praeter singulos locos CIC. (*p. 302, 21*) *et* PLIN. (*p. 302, 52*) *ante* ECCL. *non extat; prae ceteris* AVG. *in sermonibus et enarrationibus particula utitur plurimis locis, e quibus notabiliores quosdam selegi; alioquin omnes, quos habui locos, attuli.* [*ital.* ia, *francog. vet.* aie, *hisp.* ea. *M.-L.*] [*dub. vel corr.*: ATTA com. 4 -a *falso trad.* PLAVT. Merc. 950 -a quae mihi (*Ussing*, †eloque ni *trad.*) somnias. Truc. 509 *Schoell pro* ere. COPA 31 hic (*S*, hia *B*, -a *T*) age.]

1 *in dialogo scaenico*: *absolute*: PLAVT. Cas. 723 -a. :: attat. Persa 212 multi esse ita sciunt. :: -a. :: beia. TER. Haut. 521. *adde*: VARRO Men. 135 nunc corius ulmum ⟨cum⟩ tuus depavit, pergis? :: -a (*incertum, num alia sint secuta*). -a vero: PLAVT. Mil. 1141 TER. Hec. 250. *sequentibus enuntiatis*: PLAVT. Epid. 262 vos priores esse oportet, nos posterius dicere ... :: -a vero. age dic! Rud. 339 tuos erus ubi amabo est? :: -a vero, quasi non sit intus. *sim.*: PLAVT. Amph. 901 inimicos semper osa sum optuerier. :: -a autem, inimicos? :: sic est. TER. Ad. 868 nati filii: alia cura. -a autem ... contrivi in quaerundo vitam. *seq. imperativus*: PLAVT. Asin. 744 -a, bene dicite. Aul. 153 -a, hoc face, quod te iubet soror. Bacch. 630. Most. 721^a -a, mastigia, ad me redi (*vers. spur.*). *adde*: QVEROL. p. 24, 13 -a nunc ... totum ostendite. *cf.* TER. Phorm. 508 -a, ne parum leno sies. *accedunt enuntiata pronuntiativa* (*sequente vocativo l. 6. 7. 9*): PLAVT. Aul. 220 -a, Megadore, haud decorum facinus ... facis. Bacch. 76 -a, hoc agere meliust. 408 -a, Lyde, leniter qui saeviunt, sapiunt magis. Capt. 963 -a, credo ego, imperito plagas minitaris mihi. tandem ista aufer. Cas. 230 -a, mea Iuno ... non decet (*cf.* TER. Eun. 1065). Cist. 42. Men. 381 -a, delicias facis. Merc. 998 pergin tu autem? -a (*Z*, huc *B*, hia *CD*) superbe invehere. Poen. 572. Pseud. 275 -a, scimus nos quidem te qualis sis; ne praedices. Truc. 193. 521 -a, haud ab re (*corr. Camerarius*, cela ad ob rem *codd.*) ... tibi istic obvenit labos. TER. Haut. 1063 -a, ut elegans est! Phorm. 628 iam id exploratumst: -a, sudabis satis *eqs.* TVRPIL. com. 107 aufer manum. :: -a, quam ferocula est! *adde*: QVEROL. p. 8, 9 -a, ego officium sum aspernatus. p. 18, 10 -a nec chartas volo. 47, 2 -a, quid nunc facimus? 53, 21 -a, inquam, restitues ...? *nota* (*v. p. 301, 63*): PLAVT. Rud. 421 ut in ocellis hilaritudo est, -a, corpus cuiusmodi! Truc. 371 complectere. :: lubens. -a, hoc est melle dulci dulcius.

2 *apud scriptores non scaenicos*: -a vero: CIC. rep. 3, 8 et Philus: '-a vero', inquit (*nempe tamquam improbans praecedentem blandiloquentiam Laeli*); 'geram morem vobis.' -a age (*cf. vol. I 1406, 40 sqq.*): VERG. Aen. 4, 569 -a age, rumpe moras (MART. 2, 64, 9 CYPR. GALL. iud. 271. *cf.* SIL. 8, 214). COLVM. 10, 68 -a age, segnes pellite nunc somnos. STAT. silv. 1, 2, 266 -a age, ... properate nepotes. CARM. de Sod. 85 CYPR. GALL. gen. 414 exod. 1275 Ios. 17. 220. NEMES. cyn. 87 Phoebe, ... magnum decus, -a age, suetos sume habitus. CARM. epigr. 983, 1 -a age (hei age *lapis*) quisque voles ... accipe. VAL. FL. 8, 110 -a, per ipsum scande, age. CYPR. GALL. exod. 1000 -a agite sanctisque auditum iungite dictis. CORIPP. Ioh. 4, 1061 -a agite, o iuvenes ... mactate. 8, 469. *c. interrogatione*: AVG. c. Iul. 5, 4, 16 -a age, quid moraris?

-a *coniungitur c. imperativo*: HOR. sat. 2, 6, 23 -a, ne prior officio quisquam respondeat, urge! PERS. 5, 132 surge, inquit Avaritia, -a, surge. SIL. 12, 514 -a, incute muris umbonem. STAT. Theb. 12, 406 -a, agite inceptum potius! Ach. 1, 508 -a, inrumpe deos (rumpe moras *M*). 1, 872 -a, abrumpe moras. ZENO 2, 36 -a, fratres, quos beatae sitis ... ardor incendit, ... fortiter bibite. AVG. c. Gaud. 2, 11, 12 in psalm. 62, 14. serm. 52, 6, 16 -a fratres adestote toto animo (*cf. l. 38 et 57*). serm. coll. Morin p. 621, 21 quid dimisit dominus Iesus discipulis suis, -a (*B, Morin*; -ate [*cf. l. 71 et p. 301, 44*] *A*; *cf. Mohrmann, Glotta 20 [1932], 289 sq.*) attendite! *saepe.* MAR. MERC. subnot. p. 18, 34. 20, 41 S. -a, devie, pronuntia ... mortem. SIDON. carm. 14, 6 -a, Calliope, ... da sacri laticis loquacitatem. CLAVD. MAM. anim. p. 146, 4 -a nunc, sodes, egredere (*cf.* CASSIOD. inst. div. 33 *in epilogo*). *nota collocationem*: STAT. Theb. 8, 667 totidem -a, gregatim ferte manus! AVSON. 152, 1 puer -a, surge. STAT. Theb. 10, 210 vade -a, ulciscere ferro nos saltem! 10, 597 pone -a, altaria, virgo. *singulariter* (*cf. p. 301, 54*): VERG. Aen. 9, 37 ascendite muros, hostis adest, -a! *c. vocat. pron.* (*cf. supra l. 5. al.*): PLIN. epist. 4, 29, 1 -a tu (*secundum* 'heus tu', *cf. Hofmann, Umgangsspr. p. 26*), cum proxime res agentur, ... veni. *elliptice*: PHAEDR. 5, 6, 3 -a, inquit, in commune. *c. coni.*: CELEVMA poet. min. III p. 167 (*in versu intercalari*) -a, viri, nostrum reboans echo sonet '-a'. AVG. in psalm. 148, 8 -a suspiremus. serm. 108, 6, 6. *al.* QVODV. (PS. AVG.) cant. 2, 2 -a fratres mei ardenter desideremus propriam patriam. SIDON. epist. 1, 9, 6 -a, inquit, Solli meus, quamquam ... pressaris, exeras volo ... Musam. *c. interrogatione* (*indignantium*; *cf. l. 33*): HOR. sat. 1, 1, 18 -a, quid statis? (ZENO 2, 32). AVG. in psalm. 80, 8 -a fratres quid est? 126, 12 in epist. Ioh. 1, 11. *al.* *iteratum*: BACCHIAR. repar. laps. 16 -a, -a, quid dubitas? *c. enuntiatis pronuntiativis*: AVG. serm. coll. Morin p. 180, 14 -a fratres (*cf. l. 40*) decursis decem praeceptis ... cautos vos fecimus. p. 404, 4 in epist. Ioh. 4, 11 in euang. Ioh. 12, 8. *al.* QVODV. adv. haer. Migne 42, 1101. *c. enuntiato exclamativo*: OROS. hist. 7, 26, 2 -a, inquiunt, tandem in foveas nostras, diu expectate, venisti! *absolute*: CELEVM. poet. min. III p. 167 *v. l. 55 et cf.* vs. 17. SIDON. carm. 5, 95 dum proximus '-a' venator de colle sonet. *c. acc.* (*cf. l. 42 et p. 301, 56*): SVLP. SEV. dial. 3, 15, 1 vidit duos daemones ... vocem istius modi adhortationis emittere: '-a te, Brictio; -a te, Brictio' (*inde* VEN. FORT. Mart. 4, 528 -a te, Brictio, monstres!). PORCAR. mon. (Rev. Bénéd. 26, 479) l. 67 -a te (*EAV, Wilmart*, elate *M*, ecce ad te *P, Gallet*) Samson ... excute te de sinu meretricis carnis tuae!

ēiacto *v.* eiecto.

ēiaculor, -ātus sum, -ārī (*vel* **ēiaculo**, -āvī, -āre). *ab* ex *et* iaculor. *leguntur formae in* -or *sensu passivo*: SCRIB. LARG. 84 CARM. epigr. 97, 13 (*part. praes., v. p. 303, 6*). *formae in* -o *stirpis praes.* ANTH. 712, 21 (*in carmine suspecto*), *perf.* GELL. 16, 19, 21 (*v. p. 303, 5*). [APVL. mund. 3 p. 294 se -ari *pro* se iaculari *coni. Elmenhorst.*]

1 *i. q. foras atque in altum iactare, praecipitare*: *transitive*: OV. met. 4, 124 cruor emicat alte non aliter quam cum ...

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fistula ... longas -atur aquas (*cf.* fast. 1, 270). *passive*: SCRIB. LARG. 84 si *uter medius constrictus* superforatus casu fuerit, incitatione -bitur, quod in eo erit. *reflexive*: OV. met. 6, 259 seque -tus in altum emicat *sanguis*. 2 *i. q. foras praecipitare*: GELL. 16, 19, 21 *Arion* se in salum -verat. CARM. epigr. 97, 13 cum sit paratus portus eiac⟨ulant⟩ibus (*i. 'iis, qui naufragi eiaculantur', Usener, Kleine Schr. I p. 229*). 3 *i. q. eminus iactare, emittere*: PLIN. nat. 4, 73 in ... forum solstitio Athos -atur umbram. 16, 45 *ligna accensa* carbonem repente exspuunt ... -anturque longe. 37, 136 *iris lapis* species et colores arcus caelestis in proximos parietes -atur. *vi praep. fere evanida*: PLIN. nat. 10, 112 *aves* -antur sese in sublime, in rectum, in pronum.

***ēicio**, -iēcī, -iectum, -icere. *ab* ex *et* iacere. *formae stirpis praesentis per synizesin leguntur*: PLAVT. Asin. 161 eicis. LVCR. 3, 877 eicit (4, 1272). [SEN. Herc. O. 725 *loco corrupto.*] *distractarum priorum vocalium in formis* eic- *exempla extant inde a* PLAVTO (Asin. 127 Cas. 23). *de scriptura*: VEL. gramm. VII 66, 18 alius per unam 'i' litteram scribit, alius per duas (*cf.* 72, 7 *de scriptura per tres* i). *in codd. in formis stirpis praes. interdum* eiěc-, *neque multo saepius* eiic- *scribitur, numquam* eiiic- *(cf. l. 19 et Lachmann ad Lucr. 2, 951. 6, 424); in formis stirpis perf. nonnumquam legitur* eic- (*ex. gr.* VITR. 2, 8, 12 DIOSC. 5, 100). *de significatione* (*v. et l. 54. p. 304, 11. 28. 310, 51*): SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 16 B. -ere. abigere. removere. loco pellere (*cf.* p. 439, 7). GAVDENT. serm. 12 ἐκβληθήσεται ἔξω id est -etur sive expelletur foras. GLOSS. ἀποβάλλω. ἐκβάλλω. ἀπορίπτω. ἐκτοπίζω. -ecit ἀπεβάλετο. subduxit. -endus expellendus. -ctus ἐκβληθείς. ἐκβεβλημένος expulsus. *legitur inde a* PLAVTO, ENN., TER. *per totam latinitatem; usque ad* APVL. *omnes locos, quos in schedis habui, attuli.*

[*dub. vel corr.*: PLAVT. Truc. 558 domi quidquid habet, -itur (neititur *codd.; alii alia coniecerunt*) ἔξω. TER. Andr. 307 amorem ex animo amoveas (*ubi l. v. ap.* DON. ex corde -as). CAES. Gall. 5, 19, 2 equitatus cum ... se in agros -erat (α, effuderat β, *Meusel*). NEP. Alc. 10, 5 *pro* coniectis. CELS. 2, 10, 4 faciendum (*Marxius cum J*; -endum *cett.*). SEN. nat. 5, 10, 4 *l. v. pro* egestum. Phaedr. 1099 *pro* erecto. Herc. O. 725 *loco corrupto.* SCRIB. LARG. 144 -erunt *M*, de- *R.* GREG. M. moral. 3, 6 *hominem* adversarii sui iaculis -ens (*codd. praeter Guss., ubi extat* obiciens). *saepius* (*propter scripturam* eiic-) *confunditur c. vv.* elicere, eligere, *ex. gr.* CIC. leg. agr. 2, 91 Cael. 60 (*v. p. 309, 77*). LVCR. 3, 58. 497].

I ***aliquem*** (*cf. p. 309, 49. 310, 13; corpus, res personatas sim. v. l. 78. p. 304, 2. 305, 20. 308, 7 al.*): **A** ***non reflexive*:** **1** ***strictiore*** *sensu vi praecipitandi servata*: **a** *generatim*: *i. q. aliquem ex loco iacere*: CIC. off. 3, 89 navigantem in alto -ere de navi. PAVL. FEST. p. 377 qui eo -untur. RVT. LVP. 2, 7 contumeliose extra ianuam -ctum (PETRON. 132, 4. *cf.* 132, 5. 138, 8). VVLG. Matth. 8, 12 filii ... regni -entur (ἐκβληθήσονται) in tenebras exteriores. *al.* PLIN. nat. 7, 186 M. Lepidus *mortuus* ... flammae vi e rogo -ctus. *animalia*: VARRO rust. 3, 16, 17 mellarius ... debet ... vermiculos -ere. PLIN. nat. 10, 13 -ctos *pullos* ab his (*sc. aquilis*) ... ossifragi excipiunt (*cf. p. 306, 10*).

b *speciatim*: α *de naufragis, i. q. vi fluctuum, tempestatis ex alto in litus deferri, terrae inferri* (*fere semper passive; act. infra l. 56. 66. 81*): CLAVD. DON. Aen. 4, 375 -ctum ... hoc est naufragum. GLOSS. V 533, 23 -ctam: naufragam. PLAVT. Rud. 73 in saxo ... sedent -cti (electi *codd.*). 155. 169 ⟨unda⟩ -ecit alteram (*cf.* 171 [*sunt qui versum spurium putent*]). 409 -ctas ... accepit. TER. Andr. 223 recepisse. CIC. S. Rosc. 72 litus -ctis *commune est. ibid.* ita ... -untur, ut ne ... conquiescant. Catil. 2, 24 (*metaphorice*) contra illam naufragorum -ctam ac debilitatam manum (*cf.* dom. 137 in naufragio rei publicae ... everso atque -cto senatu). CATVLL. 68, 3 naufragum ... -ctum ... undis. VERG. Aen. 1, 578 (*ubi* SERV. -ctus: naufragus). 4, 373 -ctum litore (*abl. loci*) egentem excepi (*cf. infra l. 76*). OV. epist. 7, 89 fluctibus -ctum. SEN. contr. exc. 5, 1 non enatavi *e naufragio*, sed -ctus sum. SEN. epist. 30, 4 mare, quos hauserat, ... -ecit incolumes. ARGVM. Plaut. Rud. 5 naufragio -cta. *additur unde*: PLAVT. Rud. 272 e mari (562). AMM. 16, 12, 51 (*in imag.*) e mediis ... fluctibus, quocumque avexerit ventus, -i (deici *V*) nautici properant. *additur quo* (*cf.* PRISC. gramm. III 315, 12 -itur 'in litus' et 'litore' et 'litori'): in (*cf. l. 79*): PLAVT. Rud. 188 in incertas regiones timidam -ctam. SEN. epist. 9, 16 in desertum litus (HIER. epist. 14, 6, 2 [*in imag.*]. SVLP. SEV. dial. 1, 4, 2). RVFIN. hist. mon. epil. 7 p. 462A in insulam. *al.* ad: TER. Andr. 923 ad (apud *codd. multi*) Andrum. VITR. 6 praef. 1 naufragio ... ad Rhodiensium litus. CLAVD. DON. Aen. 1, 530 *al.* *dat.* (*cf. l. 70*): VAL. FL. 6, 411 agmina terris (*dat. potius quam abl.*) -ēre noti. SVLP. SEV. chron. 1, 48, 4 Ninivitarum litoribus (*an abl.? cf. l. 63*) -ctus. *sim. corpus, cadaver*: OV. met. 15, 536 aspicit -ctum Polydori in litore corpus. QVINT. decl. 388 p. 433, 18 cadaver ... in ... litus -ctum. *animalia marina*: CVRT. 9, 10, 10 beluarum, quas fluctus -ecit. PLIN. nat. 8, 98 cancros ... mari -ctos. SVET. Cal. 49, 3 enectos *pisces*. AVG. civ. 22, 8 p. 574, 12 D.

β *mortuos sepeliendi causa* (*cum nota turpitudinis*): TER. Ad. 109 ubi te expectatum -isset foras *filius* (SCHOL. Bemb. *ad l.* extulisset. *cf.* VVLG. lev. 10, 5. Marc. 12, 8 [ἐξέβαλον]). CIC. Mil. 33 Clodi cruentum cadaver -isti domo. HOR. sat. 1, 8, 8 angustis -cta cadavera cellis. *in sermone vulgari dempto sensu turpitudinis i. q. efferre* (*cf. p. 305, 26*): ITIN. [Silv.] 19, 17 nec corpus alicuius mortui -atur per ipsam portam (PALLAD. hist. mon. I 2 p. 263B [*gr. p. 36, 10* ἐξενεχθῆναι]). *i. q. corpus inhumatum proicere* (*cf. p. 303, 78*): CIC. Sull. 89 (*sensu ambiguo*) vita erepta est ..., ne corpus -atur, laboramus. Pis. 19 (*metaphorice*) ab hoc -cto cadavere.

γ *immaturum vel mortuum fetum (maxime abortu) edere (de hominibus et animalibus)*: GLOSS. II 324, 19 -ecit: ἤμβλω. PAVL. FEST. p. 79 exterraneus ... qui ante tempus natus vel potius -ctus est. dictus ... quod eum mater exterrita alvo -ecit. VAL. MAX. 4, 6, 4 partum ... -ere coacta est. CELS. 5, 21, 5 si ... infans intus decessit, quo facilius -atur. SEN. Herc. f. 457 e matris utero fulmine -ctus puer. PLIN. nat. 11, 210 vulva *bovis* -cto (*Gelen.*; electo *vel* etecto *codd.*) partu melior quam edito. 11, 211 quo -erint die *sues*. POMPON. dig. 9, 2, 39 pr. equa ... in cogendo ... -ecit. VLP. dig. 9, 2, 27, 22 -ecit mulier pugno vel equa ictu percussa. FIRM. math. 7, 3, 2 ante tempus -etur. 7, 3, 6 -entur immaturi. CHIRON 763 equa si mortuum -ere non potuerit. 765 equa si -ere voluerit. AMBR. bon. mort. 2, 4 quem abortu -ecit (*cf.* VVLG. eccles. 6, 3 abortivus) mater sua. *i. q. abortum efficere*: PLIN. nat. 20, 154 defunctos partus -it *puleium*. 20, 248. 24, 30. 26, 153. 28, 252. *cf.* PLAC. med. rec. α 5, 27 mulierum secundas -unt. *cf. p. 309, 49.*

2 *sensu latiore vi praecipitandi magis imminuta*: **a** *generatim*: α *i. q. vi illata vel minitata loco removere, expellere, extrudere* (SEN. epist. 54, 7 -i est inde expelli, unde invitus recedas): LVCIL. 399 spurcos ore quod omnis extra castra ut stercu' foras -ecit (*cf.* LIV. perioch. 57 *scorta* a castris). *sim.*: ITALA lev. 24, 14 (Rufin. Orig. in lev. 14, 1) ἐξάγαγε. VVLG. educ. num. 5, 2 (Ps. Cypr. ad Novat. 2) *et* VVLG. (*gr.* ἐξαποστειλάτωσαν). SEN. contr. 1, 8, 3 quid expectas, donec castris -aris. CIC. Quinct. 90 ex hoc ipso saltu ... ⟨non⟩ omnis servos -ctos esse. har. resp. 26 in alteram *caveam* servos immisisti, ex altera liberos -isti. Phil. 12, 10 alios excluserunt, alios -erunt missos ab Antonio. CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2. LIV. 30, 34, 8 non ... *refugientes* in aciem accepere, sed in cornua ... -ēre. VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 foro -ctus (*cf.* ASCON. Corn. p. 59, 24 St.). SEN. epist. 54, 7 quae ... est virtus, cum -aris, exire *eqs.* (*sc. e vita; sim.* 110, 4 illud unde felix -itur et illud unde infelix emittitur. *cf. p. 310, 28 et* INSCR. Dessau 8148 quod hic ad superos mi dedisti *hospitium*, -ctus sum). TAC. ann. 1, 42 -i tribunos (*pertinere potest ad p. 307, 39*). ITALA gen. 26, 27 (Rufin. Orig. in gen. 14, 3) -istis (ἐξαπεστείλατε. VVLG. expulistis) me a vobis. Ioh. 2, 15 (Priscill. tract. 6, 96 p. 72, 24) omnes -ecit (ἐξέβαλεν) e (VVLG. de) templo (*cf. infra l. 49*). DICT. 2, 24 Antimachum e curia -ēre. VVLG. gen. 4, 14 -is me a facie terrae. exod. 2, 17 supervenere pastores et -erunt eas. deut. 22, 21 -ent eam extra fores domus. Dan. 4, 22 -ent te ab hominibus. 5, 21. Matth. 21, 12 -bat (ἐξέβαλεν) omnes vendentes et ementes. Luc. 4, 29 surrexerunt et -erunt (ἐξέβαλον) illum extra civitatem. COD. Iust. 1, 12, 6 pr. expelli aut -i. *al.* *notanda propter subi.*: VATIN. Cic. epist. 5, 10a, 1 *frigus* illinc *me* -ecit (*sim.* SEN. dial. 11, 7, 4 alios ... soli vitia -erunt [*cf. p. 305, 44*]. STAT. Theb. 3, 526 *cygnos* Boreas -ecit ab Arcto). SEN. contr. 1, 2, 2 templa reciperent, quas aut carcer aut lupanar -ecit (*spectat quodammodo ad p. 305, 5*). SEN. dial. 10, 12, 1 quos a basilica canes ... -unt. *cf.* CIC. Pis. 13 unde tu nos ... ructando -isti.

β *i. q. abire, exire, recedere iubere*: VARRO Men. 161 venatum -it ieiunio vilicum *dominus*. CIC. parad. 36 -it *mulier*; abeundum. BELL. Afr. 87, 3 plebem inermem oppido. LIV. 1, 41, 1 arbitros -it. PHAEDR. app. 8, 20 *cinaedum* -i ... Magnus stomachans imperat. STAT. Theb. 11, 388 Eumenis -ecit ... Eteoclea. QVINT. decl. 379 p. 424, 5. 13 *parasitum* (*cf. ibid.* tit. dimissus *et v. p. 307, 13*). PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 18 obsessi parentes et liberos propter inopiam -erunt. ITALA iud. 19, 25 (Lugd.) -ecit (ἐξήγαγεν. VVLG. eduxit) eam (*concubinam*) ad illos foras. Matth. 9, 38 (cod. l) rogate ... dominum ..., ut -at operarios in messem suam (ἐκβάλῃ. VVLG. mittat). VVLG. II reg. 13, 9 -ite universos a me. prov. 22, 10 -e derisorem. I Macc. 11, 41 (ἐκβάλῃ). Marc. 1, 43. 5, 40 act. 9, 40 *al.* AVG. serm. 285, 6 non dictum est: '-cti sunt', sed: 'exierunt'. SIDON. epist. 2, 9, 7 *amicos* stratis suis -bamus. LIB. iubil. 13, 15 *Pharao* -ecit eum (*sc. Abraham*) de terra Aegypti (*cf. p. 305, 6 sqq.*). VITAE patr. 5, 5, 26 -erunt (*Nau, Rev. or. Chr. 1908 p. 269 n. 177* ἐξήνεγκαν) eum de loco. 5, 7, 24 p. 899A. 5, 10, 55 -ecit (*Cot. p. 598C* ἐκφέρει) eum senex sub aere nudo. *cf. p. 308, 5.* *hyperbolice*: CIC. Phil. 13, 29 consules ... simul ex Italia -ctos (*sc. emissos ad capessendum bellum*). *parum certae significationis*: VVLG. I Macc. 10, 82 -ecit (*i. in aciem prodire iussit?; gr.* εἵλκυσε) Simon exercitum suum.

γ *i. q. excludere, accedere non pati* (*cf. p. 306, 2*): ITALA Ioh. 16, 2 (codd. d l q) de synagoga vos -ent ([ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν. VVLG. absque synagogis facient vos]. *cf.* HIL. in Matth. 16, 2 de Ierusalem vel synagoga. VVLG. Ioh. 12, 42 ut e synagoga non -rentur). VVLG. II par. 26, 21 ob quam *lepram* -ctus fuerat de domo domini. CLAVD. 3, 59 *Furiae* omnibus -ctae regnis. BACHIAR. repar. laps. 7

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut omnes a conspectu eius -as. Hesych. in lev. praef. 4 p. 927D de tabernaculo. *al.* *metaphorice*: Stat. Theb. 4, 617 -ctusque die *Oedipus* (*sc. caecitate. cf.* Schol. *ad l.* exclusus a diei claritate).

δ *alicui potestatem abeundi facere (cf. p. 304, 55), ex angustiis, periculis educere, captivum sim. dimittere, solvere*: Itala exod. 14, 11 (Cypr. Fort. 7) -endo (ἐξαγαγών. Vvlg. ut educeres) nos de Aegypto (32, 1 [Tert. adv. Iud. 3 *al.*]. 32, 4 [Tert. adv. Iud. 1] hi sunt dei, qui nos -erunt [ἀνεβίβασαν. Vvlg. eduxerunt] de terra Aegypto. Comm. apol. 192 Vvlg. Ezech. 20, 10. 14. 22 *al. cf. p. 304, 71*). Dan. 6, 23 (Cypr. testim. 3, 20 p. 137, 3) iussit Danielem de lacu leonum -i (ἀνενέγκαι. Vvlg. educi). Ier. 39, 14 (Wirc.) -erunt (ἐξήγαγον. Vvlg. tradiderunt eum ... ut intraret) eum in tafret. act. 16, 39 (cod. g) -erunt (ἐξαγαγόντες. Vvlg. educentes) eos (*sc. captivos*) et rogabant, ut exirent de civitate. Vir. ill. 47, 4 -ctum (*codd.*, eductum *vulgo edd.*) quendam e carcere. Heges. 5, 16, 1 p. 324, 5 U. -bat alienam *feminam* (*gr. aliter*). Vvlg. III reg. 22, 34 -e me de exercitu, quia graviter vulneratus sum. Iac. 2, 25 suscipiens nuntios et alia via -ens (ἐκβαλοῦσα. *cf.* Avg. in psalm. 86, 6). Descens. Christi rec. A 7 -ecit captivos et solvit vinctos. Serm. de conf. diab. 119 -ecit eos de inferno. *al.* *de rebus tamquam personis*: Itala Ier. 10, 13 (Cypr. testim. 3, 59 p. 162, 23) -ecit (ἐξήγαγε) ventos de thesauris suis (*cf. p. 309, 32*). *animalia*: Itala Ioh. 10, 3 (cod. d) oves suas vocat *pastor* ad nomen et -it (ἐξάγει. Vvlg. educit eas. *cf.* 10, 4 [cod. e *al.*], *ubi* Vvlg. emiserit). Pallad. 1, 28, 6 in agrum *pavones*. Chiron 251 ne intercludatur, -es eum (*cf.* Veg. mulom. 2, 6, 4 educatur). 676 de machina. *i. q. foras portare*: Itala act. 5, 15 (cod. g) *et* Vvlg. ut in plateis -rent (ἐκφέρειν) infirmos.

b *speciatim*: α *cives ex patria, urbe, civitate expellere, exterminare (maxime puniendi causa), fere i. q. in exilium mittere* (*hyperbolice* Cic. Catil. 1, 23. 2, 1 *al.*): Rhet. Her. 2, 28, 45 non exules, sed vi -ctos se reducere aiebat. Cic. S. Rosc. 6 hoc incolumi ... damnato et -cto (*v. Landgraf ad l. et cf.* Verr. I 13. Sest. 30, *syn.* exterminabit, expellet. *sim.* Verr. II 1, 98 condemnato et -cto *et l. 62*). Catil. 2, 7 si quidem hanc sentinam urbis -erit *res publica*. 2, 12 ipsos -rem. 2, 15 quod illum emiserim potius quam -erim (*cf.* Sulla 17 *et infra l. 51*). Flacc. 96 revocemus -ctos. dom. 65 *syn.* relegatur. 85. p. red. ad Quir. 10 (*opp.* reductus sum). Mil. 36 (*opp.* restituendi). 101. 105. Phil. 12, 7 (*syn.* exclusit). epist. 14, 3, 2 -ere nos magnum fuit, excludere facile est. Caes. Gall. 7, 4, 4 (*syn.* expellit). Nep. Lys. 1, 5. Ov. epist. 14, 112 -ctos ultimus orbis habet. Liv. 31, 29, 11 extorri -cto ipso populo. Schol. Cic. Bob. p. 171, 6 St. Vvlg. II reg. 14, 13 non reducat -ctum suum. III reg. 2, 27. *huc spectat*: Cic. Sull. 89 *v. p. 304, 7*. Sen. dial. 11, 7, 4 *v. p. 304, 53*. Ivv. 3, 16 -ctis mendicat silva Camenis. *additur unde*: ab: Acc. trag. 682 repudio -cta ab Argis ... exsulo. de: Rhet. Her. 4, 39, 51 -ite eum de civitate (Pass. Theclae A, Cabc 26 p. 70, 7 [Ba expulsa, Bc pulsa, Cd proiecta]). ex: Cic. Cluent. 170 e civitate (Catil. 3, 24 Flacc. 16 dom. 88 Sest. 56. 141. 142 Planc. 70 de orat. 3, 11 Nep. Them. 8, 1 Alc. 4, 6 Gran. Lic. p. 13, 13). Catil. 2, 1 Catilinam ... ex urbe vel -ecimus vel emisimus vel ipsum egredientem verbis prosecuti sumus (3, 3, *syn.* illum exterminari volebam. 3, 24 [*delendum putat Lambin.*]. or. frg. A XV 8 S. [= XIV 2 M.]). Sest. 29 ex patria (*syn.* expulerit, relegarit). *abl.*: Ter. Andr. 382 quam ob rem -at *mulierem* oppido. :: -at? :: cito. Cic. Pis. 95 patria (*v. adn. crit. Klotzii. cf.* Porph. Hor. carm. 1, 7, 29 [Schol. pulsus]). Sall. hist. frg. 1, 65 agris pulsa aut civitate -cta *multitudo* (Porph. Hor. carm. 4, 9, 7). Val. Fl. 6, 727 patriis -ctum sedibus. Schol. Cic. Bob. p. 129, 13. 27 St. urbe (Avg. civ. 3, 16 p. 119, 27 D). *additur quo*: ad: Cic. Catil. 1, 23 ad alienos. Amm. 15, 7, 5 ad Picenum. in: Cic. Catil. 2, 12 in exilium (2, 14 parad. 32 Nep. Pel. 1, 4. 3, 3. Liv. 35, 50, 4, *coni.* damnatus. Schol. Cic. Bob. p. 132, 35 St.). Ov. trist. 2, 187 medios -ctus (proi- *pars codd.*) in hostes. *nota*: Sen. dial. 11, 9, 3 in eam te regionem casus -ecit. *de regibus exactis*: Varro frg. Non. 222, 13 Tarquinios (Verg. Aen. 8, 646 Tarquinium -ctum ... accipere. Avr. Vict. Caes. 3, 14 Vir. ill. 16, 1). Rhet. Her. 4, 53, 66 ego reges -eci, vos tyrannos introducitis (Carm. Suet. Iul. 80, 3 Liv. 2, 2, 7. 11. 2, 20, 2 Pompon. dig. 1, 2, 2, 15 [*cf.* 1, 2, 2, 3 exactis regibus]. Evtr. 1, 15, 1. Avg. civ. 2, 18 p. 74, 31 D. regibus exactis id est -ctis). Cic. rep. 1, 65 tyrannum. *de primis hominibus ex paradiso tamquam ex patria -ctis*: Tert. paenit. 2, 3 post -ctum paradiso hominem mortique subiectum (*cf.* patient. 5 p. 8, 8 homo terrae datus et ab oculis dei -ctus). Cypr. Fort. 13 p. 346, 17. Lact. inst. 2, 12, 19 deus ... -ecit hominem de paradiso (*cf.* epit. 22, 4). Ps. Hil. libell. 6 -ctus est ... *homo* in hunc mundum: nam in paradiso ... habitabat. Ambr. Nab. 16, 68 (*syn.* exclusit). Vvlg. gen. 3, 24 -ecitque Adam (*cf.* Epiphan. Hier. epist. 51, 5, 5). Svlp. Sev. chron. 1, 2, 2 in nostram velut exules terram -cti sunt. *nota propter subi.*: Avg. civ. 20, 26 p. 475, 1 D. eos sua de paradiso -ecit iniquitas. *in bibliis sacris saepissime de Iudaeis a deo extorribus factis, ex. gr.*: Vvlg. (*cf.* Itala Lugd.) deut. 29, 28 -ecit eos de terra sua ... proiecitque in terram alienam. Is. 27, 13 qui -cti erant in terra Aegypti. Ier. 8, 3 de locis, ... ad quae -eci eos, dicit dominus. 16, 13 -am vos de terra hac in terram, quam ignoratis. 16, 15. 23, 3. 32, 37 Ezech. 4, 13 Dan. 9, 7 *al.* *peregrinos civitate, finibus arcere, pellere*: Cic. Verr. II 4, 68 -ctum socium populi Romani. leg. agr. 1, 13 lege, qua peregrini Roma -untur. Arch. 22 de civitate. Gell. 15, 11, 4 (*syn.* pulsi, interdicti). *sim.*: Cic. leg. 2, 37 ut apud eum (*sc. Aristophanem*) ... dei peregrini e civitate -antur. Tusc. 2, 27 recte ... *poetae* a Platone -untur ex ea civitate, quam finxit (*cf.* Svet. Cal. 34, 2 Min. Fel. 24, 2). Tert. apol. 47, 2 a quibusdam philosophia quoque -cta est.

β *familiares, cognatos domo extrudere*: (I) *filium; accedit ad notionem exheredandi*: -unt *parentes*: Ter. Haut. 134 eum *filium* ego hinc -eci miserum iniustitia mea. Acc. trag. 388 patris te -ecit ira. Liv. 39, 11, 3. 7 -ctus a matre (*cf. 39, 11, 2; syn.* exegerunt). Sen. contr. 2, 1, 4 innocentes. 2, 1, 6. 19 quid ... ad amittendum patrem interest, utrum -ar an transferar? (*sc. adoptione*). 2, 4, 6 (*opp.* adoptavit). Vvlg. gen. 21, 10. -unt *fratres*: Vvlg. iud. 11, 7 de domo patris. *de pullis aquilarum v. p. 303, 50.* *metaphorice*: Vvlg. Ier. 30, 17 quia -ctam vocaverunt te, Sion, haec est, quae non habebat requirentem. (II) *uxorem, fere i. q. repudiare*: -it *pater*: Ter. Phorm. 437 nisi tu properas mulierem abducere, ego illam -am. 627. 673. 725. *maritus*: Cic. Phil. 2, 99. Prop. 2, 21, 12 domo. Sen. contr. 1, 6, 10 (*ibid.* dimitti). 7, 6, 8 ut domina nuberet, conserva de cellula est -cta. Tert. apol. 3, 4. monog. 7 p. 771, 30 Oe. viduam vel -ctam. Itala gen. 21, 10 (Aug. civ. 15, 2) *et* Vvlg. ancillam. lev. 21, 7 (Aug. loc. hept. 3, 51 p. 579, 21 *al.*) mulierem -ctam (ἐκβεβλημένην. Vvlg. quae repudiata est) a viro suo (*cf.* Hier. epist. 64, 7, 2 -cta *est*, quae marito vivente proicitur). Heges. 2, 2, 4 p. 134, 22 U. ut uxorem -ret (*gr. 2, 115* ἀποπεμψάμενος). Cod. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*). *privignus*: Marcell. chron. II p. 62, 390, 23 Galla Theodosii uxor ab Arcadio privigno suo -cta est. *nota*: Vvlg. Sirach 28, 19 lingua tertia (*i. calumnia*) mulieres viratas -ecit (ἐξέβαλε). (III) *amatorem*: -unt *amata vel amatae cognati*: Plavt. Asin. 127 foras aedibus me -i. 161 domo. 632 med amantem ex aedibus -ecit (*Fleckeisen*, delegit *codd.*) huius mater. Ter. Eun. 276 hinc. Prop. 2, 9, 2. *amator zelotypus*: Plavt. Truc. 659 urbanos amasios hoc ictu exponam atque omnis -am foras. (IV) *supplices, hospites admissos sim.* (*cf. p. 304, 42*): Lvtat. epigr. 1, 4 (*tropice*) ne illunc fugitivum (*sc. animum*) mitteret ad se intro, sed magis -ret. Cic. de orat. 2, 234 (*tropice*) te in viam ... extrudam et -am. Phil. 2, 45 te pater eius domu sua -ecit. Ov. trist. 5, 6, 13 turpius -itur quam non admittitur hospes. Sen. contr. exc. 3, 6 an -retur tyrannus. (V) *servum* (*cf. p. 304, 34*): Cod. Iust. 7, 6, 1, 3 (*a. 531*) servum suum ... sua domo.

γ *aliquem possessione deicere, detrudere* (*cf. p. 305, 81*): Cic. Verr. II 3, 53. 121 aratores -isses (II 3, 122. 127 istius avaritia. leg. agr. 2, 84 genus ... optimorum ... aratorum). Phil. 2, 41 vi -ctis veris heredibus *in hereditatem* ... invasit. 14, 7 testamenta ... subiciunt aut -unt vicinos. Sen. dial. 11, 7, 10 unde expulerat, -ctus est. *additur unde*: ex: Lex agr. (Corp. I^2 585, *a. 111*) 18 ⟨sei quis ...⟩ ex possessione vi -ctus est (*sim. quater*). Cic. Quinct. 28 expulsus atque -ctus e praedio. 98 e fundo. Verr. II 3, 128 ex agris suis. Vitr. 10 praef. 2 e bonis. ab: Cic. Quint. 83 iam de fundo expulsus, iam a suis dis penatibus praeceps -ctus. de: Hier. epist. 52, 5, 4 quod paradisi colonum de possessione sua mulier -erit (Vvlg. II par. 20, 11). Vvlg. psalm. 108, 10 de habitationibus suis. *abl.*: Hemina hist. 17 quicumque propter plevitatem agro publico -cti sunt. Cic. S. Rosc. 23 nudum -it domo atque focis patriis ... praecipitem ... exturbat (27). Mil. 87 sedibus ac fortunis. Pavl. Fest. p. 115 (*vet. formula*) bonis. Scaev. dig. 19, 2, 61 pr. colonum fundo (fundi *codd. mell.*) -ctum. Pavl. dig. 39, 2, 18, 15 aut non admissus aut -ctus inde (*sc. possessione*) fuerit.

δ *hostes ex loco occupato vel temptato vi et armis fugare, depellere, detrudere*: Cic. Verr. II 4, 96 -itur fugaturque Tlepolemus. Caecin. 50 deiectus ... *non* potest esse quisquam ... potest pulsus, fugatus, -ctus. Mur. 34 expulsi et -cti *Mithridatis* vita. Phil. 13, 49 Caesaris virtute -ctos, Bruti retentos. Att. 15, 29, 3 eum et agripetas -ctos a Buthrotiis. Caes. civ. 2, 19, 5 *civitas* cohortes -ecit. Liv. 23, 7, 6 receptum *praesidium* ... -retur (27, 31, 9). Vitr. 2, 8, 12 *coloni* barbaros ... -erunt (4, 1, 5). Tac. ann. 2, 45 -ctis Romanis. Vvlg. I Macc. 13, 11 *al.* *nota*: Itala exod. 23, 28 (Aug. loc. hept. 2, 109 p. 561, 4) -et (ἐκβαλεῖς. Vvlg. *crabrones* fugabunt) *vespa* Amorreos. Vvlg. exod. 33, 2. 34, 11 ego ipse (*sc. deus*) -am ante faciem tuam Amorrhaeum. lev. 18, 24 gentes, quas ego -am ante conspectum vestrum. *cf. l. 83. p. 307, 1 al.* *tropice*: Catvll. 105, 2 Musae furcillis praecipitem -unt. *animalia* (*in venatione sim.*): Plin. nat. 8, 218 -ctos *cuniculos* ... capiunt. Pallad. 5, 7, 5 examen *apium* fumo -etur et cum exierit *eqs.* *adde*: Varro rust. 3, 16, 8 *apes* ab se -unt fucos. *additur unde*: *praepp.*: Cic. Mur. 32 Hannibale ex Italia expulso, ex Africa -cto (*cf.* Sall. Iug. 14, 10). Caes. civ. 1, 30, 3 ex oppido. Itala deut. 11, 23 (Lugd.) -et (ἐκβαλεῖ. Vvlg. disperdet) dominus omnes gentes istas a facie vestra. Vvlg. exod. 23, 29 deut. 33, 27 *al.* Dares 2 sese armis eos de finibus -cturum. Vvlg. exod. 23, 31 -am

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eos de conspectu vestro. num. 22, 6 de terra mea. Sirach 48, 16 usque dum -cti sunt (ἐπρονομεύθησαν) de terra sua. *al.* *abl.*: Lvcr. 5, 984 -ctique (electi *B*) domo (*cf.* Caes. civ. 4, 7, 3). Cic. Sest. 9 C. Mevulanum ... Capua praecipitem -ecit. Sall. Iug. 14, 8 finibus. Nep. Cim. 2, 5 ⟨pos⟩sessores veteres urbe insulaque. Porph. Hor. carm. 4, 4, 18 *sq.* sedibus. Vir. ill. 54, 3 unde industria Marci Catonis -cti. Vvlg. I Macc. 11, 66 -ecit eos inde. *quo*: Itala Ioel 2, 20 (Cassiod. in psalm. 36, 37) -am (ἐξώσω. Vvlg. expellam) *hostes* in terra sitienti. *metonymice de terris loco incolarum nominatis* (*cf. p. 308, 49*): Vvlg. Ezech. 36, 5 -erunt eam (*sc. terram*), ut vastarent. Soph. 2, 4 Azotum in meridie -ent.

ε *aliquem ex collegio, societate removere*: Caecil. com. 15 (*iocose*) hic me -ecit ex hac decuria (*de parasito ut videtur, cf. p. 304, 63*). Rhet. Her. 4, 47, 60 ex omni conventu bonorum -etur. Cic. Cluent. 119 ex senatu (135 dom. 123 Cato 42 Q. Cic. pet. 8 Liv. 43, 15, 6 Plin. nat. 7, 143 Plin. epist. 10, 114, 1. 2. 3. *cf.* Liv. 40, 51, 1. 41, 27, 1 de senatu). Cic. ad Q. fr. 2, 5, 1 de collegio. Phil. 13, 1 eumque ex numero hominum -endum, ex finibus ... exterminandum (*sim.*: Itala Luc. 6, 22 [Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 17 *al.*] *et* Vvlg. beati eritis, cum ... homines ... exprobrabunt et -ent [ἐκβάλλωσι] nomen vestrum velut nequam). Cod. Theod. 8, 7, 10 (*a. 369*) ex officio ... vulgus iners. 14, 3, 15 (*a. 377*) -ctis *e corpore pistorum.* *metonymice*: Cassiod. var. 1, 10, 2 scelestam falsitatem a consortio veritatis -at. *tropice*: Hier. epist. 61, 2, 5 quasi censoria virgula alios -erc de bibliothecis, alios recipere. *apud* Eccl. *maxime de societate fidelium removere*: Tert. idol. 9 p. 39, 8 Simon Magus ... de fide -ctus (de- *Iunius*) est. Cypr. epist. 4, 4 p. 476, 4. 52, 3 p. 619, 4, *syn.* excludi. 69, 4 p. 753, 13 non ab episcopo -ctus sed sponte de ecclesia profugus. *al.* Synod. Hil. coll. antiar. p. 119, 1 depositos atque -ctos ecclesia (*gr.* ἐκβληθέντας. *Cassiod. hist. 4, 24 p. 971*^{D} proiecti. *cf.* Svlp. Sev. chron. 2, 45, 6). Epist. pontif. 212 Hil. coll. antiar. p. 92, 2. Hier. epist. 14, 8, 3 de ecclesia (Vvlg. III Ioh. 10. Rvfin. hist. 5, 28, 6 [ἀπέβαλεν]). Praedest. 1, 2 p. 588 a consortio conversationis nostrae -ctos. *absol.*: Tert. praescr. 30, 2 (*syn.* in perpetuum discidium relegati). pudic. 13 p. 246, 10 -cto incesto fornicatore. 15 p. 252, 5. Synod. Hil. coll. antiar. p. 63, 12 episcoporum sententia -ctus est (*an munere sacerdotii, ut pertineat ad l. 39?*) et damnatus. Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 60, 29 *al.* *aliquem munere, potestate privare* (*cf. p. 304, 42*): Carm. Suet. Iul. 80, 3 hic (*sc. Caesar*) quia consules -ecit, rex postremo factus est (Hier. chron. a. Abr. a. 1568). Dares 1 ne ... se regno -ret. Hier. chron. a. Abr. 1566. 1928 *al.* Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 207, 24 (*syn.* deicere, deponere). *al.* Ennod. opusc. 3, 129 p. 364, 15 non sine exemplo militat, qui respicit, qua causa decessor -ctus est (*nisi pertinet ad p. 305, 29*). Ivlian. epit. novell. 63, 7 (*a. 538*) magistratu suo -atur. Vvlg. I Esdr. 2, 62 -cti sunt de sacerdotio (II Esdr. 7, 64). Pass. Barth. 5 p. 138, 9 ut ... -am te de dominatione. *per iocum*: Plavt. Mil. 845 ⟨e⟩ sagina ego -ar cellaria. *cf.* Varro Men. 589 ex agri depolitionibus -untur, hic in cenaculo polito recipiuntur (*an potius trahendum ad p. 306, 45?*).

ζ *daemonia e corporibus possessorum abire iubere*: Itala Luc. 11, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 26 p. 511, 16) *et* Vvlg. in Belzebub -o (ἐκβάλλω) daemonia (*cf.* Cypr. Demetr. 15 p. 361, 20 Firm. err. 9, 3 p. 26, 14 Vvlg. *in N. T. saepe.* Rvfin. hist. 1, 13, 6. 5, 19, 3. Avg. civ. 8, 26 p. 366, 5 D. de possessis hominum corporibus. *al.* Vitae patr. 6, 2, 4 [= 3, 121. 7, 14, 2, *ubi extat* excutere. *Cot. p. 405*^{C} ἐκβαλεῖν]. Pass. Thom. p. 105, 1 ab hac muliere. 107, 9. 11). Itala Matth. 10, 1 (Hil. in Matth. 10, 1) *et* Vvlg. potestatem -endorum (ἐκβάλλειν) spirituum immundorum (Svlp. Sev. Mart. 17, 4 *al.*). Vvlg. Matth. 12, 26 si satanas satanam -it. *al.* Avg. civ. 10, 22 p. 435, 25 D. aeriam potestatem ... exorcizando -unt.

η *mimum scaena, oratorem rostris abire cogere*: Rhet. Her. 4, 47, 60 *citharoedus* derisus et contemptus -itur. Cic. de orat. 3, 196 ut a multitudine ac populo non modo catervae atque concentus, sed etiam ipsi sibi singuli discrepantes -antur. *fortasse huc pertinet*: Cic. or. frg. A VII 43 S. (= 42 M.) circumitis rostris -rentur lapidibus homines (*nisi trahendum sit ad p. 304, 27*). ad Q. fr. 2, 3, 2 -ctus de rostris Clodius. Sen. epist. 115, 15 ad -endum et actorem et carmen. Petron. 92, 6 de balneo tamquam de theatro -ctus sum. Cypr. eleem. 22 p. 390, 15. *de spectatore*: Cic. Sest. 118 cantorum ipsorum vocibus -batur. *huc pertinet*: Mart. 14, 166, 1 *cithara* de Pompeiano saepe est -cta theatro. *hinc usus tralaticius p. 310, 81.*

B *reflexive: i. q. sese prorumpere, exire, decedere, aufugere*: **1** *de hominibus*: Cic. Catil. 1, 30 quodsi sese -erit (*sc. ex urbe*). *additur qua via*: Caes. Gall. 3, 26, 5 hostes ... se per munitiones -ere (*Schneider, cf. Meusel ad l.*; deicere *codd.*) contenderunt. Liv. 6, 9, 10 porta se ... -ēre (34, 46, 13). *additur quo*: Liv. 1, 40, 7 se foras -unt. 6, 3, 7 se in agros -ere (*cf. p. 303, 33*). *additur unde*: Cic. Tusc. 2, 67 -e te navi! Caes. Gall. 4, 15, 1 Germani ... se ex castris -erunt (civ. 3, 96, 3). 5, 15, 3 se ex silvis -erunt impetuque ... facto ... pugnaverunt (*cf. Meusel ad l.*). 7, 28, 5 ex oppido (7, 47, 4. *cf.* 5, 21, 5 Bell. Alex. 19, 5 Liv. 28, 3, 11). Bell. Alex. 21, 2 ex navigio. *in imagine, i. q. animum abducere*: Lvcr. 3, 877 nec radicitus e vita se tollit et -it.

additur unde et quo: Cic. Verr. II 5, 91 sese in terram e navi -erat. Bell. Alex. 17, 6 seque ex navibus ad tuenda aedificia -erunt. 20, 1 ex longis navibus nostris in molem. *pro reflexivo nomen scribitur*: Avg. civ. 16, 15 p. 152, 10 D. non ut corpus inde -ret ..., sed ut animum avelleret (*cf.* Vitae patr. 5, 7, 37 ne -as [*Nau, Rev. or. Chr. 1908 p. 279 n. 205* μὴ ἐκβάλῃς] de cella tua corpus tuum). **2** *de rebus*: *corporeis*: Lvcr. 6, 689 *aer* tollit se ac rectis faucibus -it alte. Plin. epist. 8, 17, 3 *Anio* se super ruinas -ecit atque extulit. *incorporeis*: Cic. Cael. 75 *voluptates* subito se non numquam profundunt atque -unt (-untur *l. v.*) universae.

II *aliquid* (*cf. p. 303, 41; animantia procreando v. p. 309, 49; animalia e corpore v. p. 310, 13*): **A** *proprie*: **1** *generatim*: **a** *i. q. res ex locis (ex. gr. aedificiis, vasis) foras agere, excutere, egerere*: α *strictiore sensu sc. iactando, praecipitando*: Lvcil. 399 *v. p. 304, 29.* Cato agr. 4, 1 si ita feceris *praesepis*, pabulum boves non -ent. Pacvv. trag. 385 quid cessatis, socii, -ere spiras sparteas. Varro ling. 7, 108 'exbolas aulas quassant', quae -untur, a graeco verbo ἐκβολή dictum. Sen. contr. 1, 2, 7 coniectum in urnam nomen eius *virginis sacerdotium petentis* non exit, sed -ctum est. Plin. nat. 10, 204 ut ... ova -at *ex nido aegithus.* Proc. dig. 41, 1, 55 cum quidam poculum alterius ex nave -isset. Gaivs dig. 41, 1, 9, 8 *res* in tempestate maris levandae navis causa -untur. Itala lev. 26, 10 (Rufin. Orig. in lev. 16, 7) -etis (ἐξοίσετε. Vvlg. proicietis) vetera (*sc. frumenta*) a conspectu novorum. apoc. 1, 15 (Priscill. tract. 1, 30 p. 25, 20) pedes eius similes aeramento turino -cto furnace. *al.* *metaphorice*: Sen. dial. 7, 23, 3 nec ... sapiens -et illas (*sc. divitias*) e domo. *accedit notio prodige diffundendi*: Plavt. Persa 782 vehiclum argenti miser -eci [amisi], neque quam ob rem -eci, habeo.

β *aliis modis*: *i. q. foras portare*: Itala exod. 12, 46 (Cypr. testim. 3, 86 *al.*) non -etis (ἐξοίσετε. Vvlg. efferetis) de domo carnem foras. Lampr. Comm. 9, 3 tabulam e cubiculo -ecit. Vvlg. Ier. 17, 22 nolite -ere onera de domibus vestris in die sabbati. *i. q. exportare* (*in mercatura*): Expos. mundi 51 *e Macedonia* negotium ... -it ferrum. 64 Imbros leprinam vestem multam -it propter habundantiam ipsius rei. *i. q. eximere*: Varro rust. 3, 9, 12 putant -endum *ovum* et aliud subiciendum. *sim.* Itala Luc. 10, 35 (cod. d) -ens (ἐκβαλών. Vvlg. protulit) denarios duos (*sc. e crumena*). *nota de iis rebus, quae insunt in corporibus plantarum sim.*: Cato agr. 119 ex oleis ... nuculeos -ito. Vitr. 2, 9, 7 -cto torulo ex ... arbore. 2, 9, 9 -cto (*medialiter i. 'elapso'*) aëre et igni. Plin. nat. 20, 14 -cto semine *ex cucurbita.* *subi. est ipse fructus* (*cf. p. 309, 41*): Diosc. 1, 35 oleum quod -erit *fructus.* 4, 71.$^{extr.}$ 4, 152 (*cf. gr. 4, 157, 1* ἐξίησιν). *i. q. effundere*: Cato agr. 115, 1 de vino manipulum -ito. Cic. Tusc. 1, 96 reliquum *venenum* ... e poculo -ecit. *nota propter subi.*: Diosc. 5, 100 lepida ... teres in mortario cum aqua et liquas ... quamdiu aqua limpida (*pro acc.*) -erit (*an act. sensu mediali, i. 'effluxerit'? gr. 5, 78, 3* ἄχρι ἂν ὑποστῇ ἡ λεπίς). *per enallagen i. q. vasa exinanire* (*cf. p. 307, 10*): Vvlg. Ezech. 24, 6 per partes suas -e eam (*sc. ollam*). Avian. fab. apol. 27 cornix cum urnam aquae modicum continentem -ere non valeret. *i. q. effodere, eruere*: Lex Mamil. (Bruns[7] p. 95) V 7. 9 terminos singulos, quos -erit locove moverit (Call. dig. 47, 21, 3 pr.). Vlp. dig. 4, 3, 34 saxum ex fundo tuo -ere (*syn.* fodere). 11, 7, 8 pr. qui -ecit *ossa sepulta* (*syn.* eruere, effodere. *cf.* Vvlg. Ier. 8, 1). *nota*: Stat. Theb. 9, 468 -ctaque fundo saxa rotat *Ismenos fluvius.* *i. q. percribrare*: Scrib. Larg. 75 tragacanthum ... per cribrum tenuibus foraminibus -ere. *i. q. gladium stringere*: Itala Ios. 5, 13 (Lugd.) gladius erat -ctus (ἐσπασμένη. Vvlg. evaginatum) in manu eius (*cf.* Serv. Aen. 8, 646 *ubi alii alia coniecerunt*). Marc. 14, 47 (cod. d) -ens (σπασάμενος. Vvlg. educens) gladium. Vvlg. Ezech. 21, 3 -am gladium meum de vagina sua. *al.* *tropice*: Praedest. 1, 16 p. 592^{B} gladios dei verbi de vagina divinae legis -ens.

b *sensu latiore, i. q. aliquid statu suo, directione sua demovere, detrudere, depellere*: Lvcr. 6, 731 *nubila aquilone* ad mediam regionem -cta diei. Vitr. 5, 3, 4 *praecinctiones* repellent et -ent e superiore parte vocem. Sil. 16, 61 cuspis et elata procul est -cta securi. Romvl. fab. Aesop. ed. Thiele 61, 4 -bat iugum a cervice. Pass. Theclae A 18 p. 44, 6 Thecla ... -ecit armillam (*item* Cd; *at* Ca deduxit, Cb eduxit, Bc exuens). *passive medialiter*: Ennod. opusc. 3, 102 p. 357, 11 columnatus repente paries impulsu callidi serpentis -ctus est.

c *i. q. eminus iactare, emittere*: Frontin. strat. 2, 8, 3 signum in hostes. 2, 9, 2 caput Hasdrubalis in castra Hannibalis. Clavd. Don. Aen. 11, 864 si sagitta non esset -cta (*cf.* 10, 400. 12, 265). *i. q. proicere, dispergere*: Pallad. 3, 1 *laetamen* -endum est luna crescente (10, 1, 3). Itala Marc. 4, 26 (Gat.) si -at (βάλλῃ. Vvlg. iaciat) homo sementem in terra (*cf.* Avg. serm. coll. Morin p. 629, 26; *syn.* proicit).

d *i. q. tollere, elevare*: Pass. Perp. 4, 7 desub ipsa scala ... lente -ecit (*A*, elevavit *BC*; προσήνεγκεν) caput *draco.*

2 *speciatim*: **a** *de iis rebus, quae fluctibus, aquis ad terram appelluntur, deferuntur* (*maxime passive; act. v. p. 309, 11.*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

19. 25); *-untur naves* (*cf. p. 303, 52.* VLP. dig. 47, 9, 3, 6 -cta *navis* hoc est quod Graeci aiunt ἐξεβράσθη): CIC. Verr. II 1, 46 navis illa ... expulsa atque -cta fluctu frangitur (LIV. 33, 41, 7 VLP. dig. 47, 9, 3, 6 CLAVD. DON. Aen. 7, 590. CAES. Gall. 5, 10, 2 in litus [*cf.* LIV. 29, 18, 5]. TAC. ann. 2, 24 apud insulas). OV. epist. 7, 172 levis -ctam continet alga ratem. MANIL. 4, 55 -ctae (*Scaliger*, electae *sive* collecta *codd.*) ... fragmenta carinae. *appellunt, deferunt nautici navigia ad terram*: CIC. Verr. II 5, 91 classem ... in litus expulsam et -ctam. CAES. civ. 3, 25, 4 sive ... eo naves -ere (*Ald.*, eligere *codd.*) possent (3, 28, 5 gubernatorem in terram navem -ere cogunt. LIV. 44, 28, 12 ad Chium. VVLG. act. 27, 39 [ἐξῶσαι]). LVCAN. 9, 368 his igitur depulsa (*cf. vol. V 1, 564, 69*) locis -ctaque classis Syrtibus. *sim.*: AMM. 24, 6, 2 classis *canali* in alveum -cta est Tigridis. *alia*: OV. met. 11, 615 quot ... gerit ... -ctas litus harenas. PLIN. nat. 4, 94 in quam insulam ... fluctibus electrum -atur (*cf.* 37, 36). 13, 138 *frutices.* IVLIAN. dig. 14, 2, 8 in quem locum -ctae sunt *res proiectae.* *de ipsis fluctibus*: ENN. scaen. 15 ita magni fluctus -bantur (SEN. nat. 6, 10, 2 quem *fluctum* ... illisum ex alto pondus -ecit. BOETH. mus. 1, 14 p. 200, 12 usque dum ... motus ab -endis [el- *traditur*] fluctibus conquiescat). OV. fast. 3, 521 -cta ... unda. SEN. nat. 4, 2, 22 -itur mare instantibus ventis (6, 2, 6 extra litus. SIL. 14, 124). SIL. 14, 145 pontumve sonantem -it angusto violentius ore Propontis. VVLG. Am. 8, 8 ascendet quasi fluvius universus et -etur. *de origine fluvii*: SEN. nat. 3, 15, 8 *aquam* spiritus intermixtus -ecit *ex cavernis.* *de calefactis aquis vase inclusis*: OV. met. 7, 282 cavo spumas -ecit aeno ignis. *res ex continenti in mare*: SEN. Ag. 173 non est soluta ... classis ... -ecit Aulis impias portu rates. epist. 23, 8 alia torrens impetus in mare -ecit. *cf.* AVG. civ. 22, 22 p. 606, 19 D. proventum optimum frumentorum fluvius improvisus de horreis -ecit atque abstulit.

b *de rebus aëriis* (*cf. p. 305, 21 et p. 308, 66*): VITR. 8, 2, 4 ita ... terra fervore tacta -it umores, ⟨ut⟩ ... corpus ... emittit sudores. SEN. nat. 2, 16 nubium ... angustiae medium spiritum -unt. 5, 4, 1 terra ipsa magnam vim aëris -it. 7, 6, 3 ignes turbine -cti. STAT. Theb. 7, 810 sive ... terrae ventorum rabiem et clusum -ēre furorem. ITIN. [Silv.] 24, 4 lumen ... de foris non affertur, sed de spelunca interiori -itur (*i. exit. cf.* HYG. astr. 4, 14 p. 116 ut lumen -ere non possit *sol. ibid.* tunc sol lumen -it et ita ad corpora nostra adicit).

c *de iis rebus, quae e terra, plantis sim.* (*corpore l. 48. 61*) *oriuntur, fere i. q. gignere, ferre, procreare*: *subi. res* (*cf. p. 308, 43*): VARRO rust. 1, 31, 3 *sarmentum non* ex se potest -ere vitem. COLVM. 2, 10, 28 cum iam seminum aliquam partem -erit *herba.* DIOSC. 3, 151 *herba* asta (*i. hastam*) -et (*gr. 3, 139* ἀναφέρει) molle. ITALA gen. 1, 12 (Ambr. Noe 20, 74 Aug. gen. ad litt. 2, 12 p. 50, 19) -ecit (ἐξήνεγκεν. VVLG. protulit) terra herbam. 3, 18 (Cypr. testim. 3, 58 p. 158, 8 *al.*) spinas et tribulos -et (ἀνατελεῖ. VVLG. germinabit) tibi *terra.* *cf.* CHIRON 791 pilum -et cervix. *sim. ferre, procreare animantia* (*cf. p. 304, 10*): ITALA gen. 1, 20 (Hil. in psalm. 118 iod 4 Aug. gen. ad litt. imperf. p. 493, 10 *al.*) -ant (ἐξαγαγέτω. VVLG. producant; ITALA Aug. gen. ad litt. 3, 1 p. 62, 19 educant) aquae reptilia animarum vivarum. 1, 24 (Aug. gen. c. Manich. 16, 25) -at terra animam vivam. HIL. trin. 12, 40 aquarum terraeque in -endis ex se animantibus generatio. PS. HIL. libell. 5 *terram* animata iussit -ere *deus* (*ibid.* educere). EXPOS. mundi rec. interp. 50 Thracia ... viros -ens (rec. prior: habens) fortes in bello. *subi. deus, i. q. creare*: ITALA gen. 2, 9 (Aug. gen. ad litt. 6, 3 p. 173, 18. 8, 3 p. 234, 5 *al.*) -ecit (ἐξανέτειλεν. VVLG. produxit) adhuc deus de terra omne lignum. HIL. in psalm. 134, 25 aquam e petra -erat *deus* (*cf.* VVLG. num. 20, 10 AVG. c. Faust. 16, 16). AVG. serm. coll. Morin p. 329, 3 deus, qui potuit formatum *hominem* de utero -ere.

d *de iis rebus, quae ex corpore humano secernuntur*: *α proprio fere membrorum motu*: (I) *per os*: *i. q. vomere, ructare*: CATO agr. 156, 4 tantum bilis pituitaeque -et, uti ipse miretur, unde tantum siet. CIC. epist. 14, 7, 1 χολὴν ἄκρατον. CELS. 1, 3, 19 *cibos corruptos* (*syn.* expelli. *cf.* 4, 12, 11). SEN. epist. 83, 27 (*v. vol. V 1, 398, 35*). SCRIB. LARG. 118 stercus per os -entem (*L*, deic- *M*). PLIN. nat. 24, 15 si -atur sanguis (CHIRON 821 PS. MVSA herb. Vett. l. 127). QVINT. inst. 11, 3, 27 -cto modo vomitu. *absolute*: CELS. 1, 3, 17 cotidie -endo vorandi facultatem moliuntur. *causative*: VVLG. Ier. 51, 44 -am, quod absorbuerat, de ore eius. *vocem sim. edere loquendo* (PAVL. FEST. p. 80 expectorat: ex pectore -it): CIC. Tusc. 2, 56 fauces ... e quibus -i vocem et fundi videmus. QVINT. inst. 10, 7, 10 concisa singultantium modo -cturi sumus. GREG. M. moral. 2, 8 ut ea, quae sentimus intrinsecus, extrinsecus exprimamus, haec ... per sonum vocis -imus? 8, 7 quod sentit, loquendo -it. *nota propter subi.*: CIC. Cael. 60 nonne ipsam domum metuet, ne quam vocem -at ...? (eliciat *codd. vett., cf. Wageningen ad l.*). (II) *aliis viis*: VARRO rust. 2, 7, 8 equi frustra cupiditate impulsi semen -unt (*cf.* LVCR. 4, 1041 suis ... sedibus. 4, 1046; *paulo aliter*: CENS. 11, 10). CIC. div. 2, 143 calculos (SVET. Aug. 80 per urinam. *cf.* PLIN. nat. 28, 42 -ctus lapillus calculoso. *causative*: PLIN. nat. 20, 23. 26, 87). SEN. epist. 99, 16 quantum *lacrimarum* affectus -erit (*causative*). CHIRON 961 ut -ant si quid in cerebro habent. AVG. civ. 14, 26 p. 54, 11 D. hac *via* ... *fluxus menstrui cruoris* potest -i (*syn.* emitti). nupt. et concup. 2, 31, 53 ut *viscera* eum *humorem* (*sc. urinam*) propellant, exprimant, -ant. PS. APVL. herb. A 8 l. 10 H.-S. (*causative*) *herba* pus -it.

β de rebus corpori illatis (maxime telis), quae a medicis sim. extrahuntur: CELS. 5, 26, 35^{B} surculum ... manu vel etiam ferramento. 7, 5, 1 tela ... illata corporibus. ITALA Luc. 6, 42 (Gat.) *et* VVLG. sine -am (ἐκβάλω) festucam de oculo. *cf.* PLIN. nat. 9, 90 ne *lapillus iniectus* palpitatu *corporis conchae* -atur. *removentur medicamentis*: PLIN. nat. 8, 97 telo pastu[que] herbae ... -cto. 27, 141 sucus ... spicula e corpore -it. ANON. med. ed. Piechotta 71 *herba* -et rubigine⟨m⟩. *sim.*: SEN. Oed. 1041 ferrumque secum nimius -ecit cruor. *nota de expellendis animalibus*: SCRIB. LARG. 54 quasi vermiculi quidam -untur (*cf.* PLIN. nat. 20, 259 vermiculos aurium. 28, 75). 140 ad taenias necandas ⟨et⟩ -endas. *de ulceribus*: CELS. 7, 6, 2. 4. *cf.* 7, 22, 1 -ctis crustis (*medialiter, i. cum crustae ceciderint*). *de morbis, vitiis corporis*: CIC. Sull. 76 (*metaphorice*) *vis morbi* confecta et -cta. SCRIB. LARG. 229 ⟨cum⟩ humoribus postea vitium veluti -batur (*cf.* PLIN. nat. 33, 99 *iactando* vitiis auri -ctis). *nota i. q. elicere, producere*: RHET. Her. 4, 10, 14 voce ista, quae perfacile cuivis rubores -ere potest (*aliter v. infra l. 65*).

γ de ipsis partibus corporum: *animam sim., de moribundis et dormientibus*: LVCR. 2, 951 donec materies ... *animam* foras per caulas -it omnis. 3, 571 *primordia* extra corpus in auras ... post mortem -cta. 3, 577 -ctis extra vitalibus auris. 4, 917 vis animai ... foras -cta. 4, 923. 945 (*ubi* eliciatur *libri*). SEN. epist. 24, 8 spiritum non emisit, sed -ecit (*sc. qui mortem sibi conscivit; cf. p. 304, 40*). *cf.* AVG. serm. 161, 5, 6 -ere vult de carne tua vitam tuam (*cf. ibid.* exclusurus est ... animam tuam). *nota*: PASS. Andr. long. 7 dolores ... graves sunt et cito animam -unt. *alia*: VARRO rust. 2, 7, 2 *equi* totidem -unt (*i. amittunt; aliter l. 34*) *dentes* proxumos eorum, quos amiserunt. *de iis, quae extrinsecus exciduntur, excutiuntur*: CELS. 7, 4, 4^{D}. 7, 5, 4^{B} in dentibus ... -endis. 8, 3, 9 os. PLIN. nat. 8, 100 -ctis interaneis. RVFIN. Adamant. 1, 15 ne quis audeat alterius oculum -ere (*gr.* ἐξελεῖν. *cf.* VVLG. Marc. 9, 46 si oculus tuus scandalizat te, -e eum. LEX Sal. 29, 1 si quis alterum ... oculum -erit aut excusserit).

δ vi praepositionis magis imminuta, i. q. membra statu suo avertere, demovere (*cf. p. 308, 81*): LVCR. 4, 1272 sulcum recta regione viaque (*cf. ibid.* avertit). CIC. de orat. 2, 266 Gallum *pictum* ... -cta (*i. exserta*) lingua (STAT. Theb. 2, 681 VVLG. Is. 57, 4. *sim.* LAMPR. Heliog. 26, 5 -cta papilla). *technice i. q. luxare, dissolvere* (NON. p. 300, 27 -ctum: extensum): VERG. Aen. 10, 892 -ctoque ... armo *equi* (*cf.* PELAGON. 44 VEG. mulom. 2, 45, 7. CHIRON 583 si iumentum armum -erit aut luxaverit). SCRIB. LARG. 206 ad luxatum omne et -ctum et repositum articulamentum. VEG. mulom. 2, 41, 1 si iumentum cervicem -erit aut laxaverit (CHIRON 566 ab loco). 2, 82, 4 si coxam -erit vel emoverit (CHIRON 1. 45 HYG. fab. 57 p. 60, 12).

e *tropice, i. q. affectus ex animis depellere, removere, deponere, reprimere* (NON. p. 300, 25 -ctum dictum exclusum): PLAVT. Cas. 23 -ite ex animo curam atque alienum aes. TER. Haut. 955 omnem de me -erit animum patris? Eun. 222 -unda est mollities animi. LVCIL. 858 -ere istunc abs te ... et perdere amorem (CIC. S. Rosc. 53 ex animo. *cf.* Tusc. 4, 75 novo quidam amore veterem amorem tamquam clavo clavum -endum putant. PS. QVINT. decl. 14, 10, *syn.* fugatus). CIC. Tusc. 5, 93 *cupiditates.* epist. 14, 7, 1 omnes molestias et sollicitudines ... deposui et -eci. LIV. 28, 28, 8 memoriam ... ex animis. 30, 13, 11 publica foedera omnia ex animo -isse (*causative*: SEN. dial. 4, 5, 3 *ira* omne foedus humanum -ecit animo). SEN. dial. 11, 13, 3 ex quo pectore metum mortis -eris. benef. 7, 1, 7 si *animus* deorum hominumque formidinem -ecit. epist. 74, 3 nisi hic timor e pectore -ctus est. APVL. Plat. 2, 20 (*loco corrupto*). DRAC. Romul. 10, 336 -cto terrore. *sim.*: IVV. 13, 242 quando recepit -ctum ... de fronte ruborem? (*aliter supra l. 21*). BOETH. in Porph. dial. 1 p. 9^{A} cum violentior auster -isset noctis placidam atque exturbasset quietem.

f *technice*: *α in arte gromatica, i. q. lineam ducere, extendere*: *additur quo*: BALB. grom. p. 99, 1 L. lineae ... -ctae in utramque partem (PS. BOETH. grom. p. 388, 2 in utraque ... parte). *additur unde*: BALB. grom. p. 107, 22 L. ex quolibet puncto ... rectam lineam -ere (PS. CENS. frg. 8, 1. CHALC. comm. 18, *cf. ibid.* crescit linea. MACR. somn. 1, 6, 35). *additur unde et quo*: HYG. lim. grom. p. 153, 13 Th. hypotenusas ex c in A. p. 153, 16. 154, 3. 7. MACR. somn. 1, 5, 11 a singulis punctis in adversum punctum -cta linea. *β in architectura*: PLIN. epist. 2, 17, 11 baptisteria velut -cta (*i. prominentia*) sinuantur. *γ in arte grammatica*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 190, 25 genetivum pluralem in 'um' vel in 'ium' syllabas -unt (*i. finiunt*) *voces* (*syn.* emittunt). *cf.* 191, 5, 7. 199, 5 AVDAX gramm. VII 342, 21. *al.*

B ***translate*:** **1** *i. q. sententiam alicuius refutare, explodere, non probare* (*prodiit ex usu scaenico, cf. p. 307, 72*): CIC. Cluent. 86 quod tum explosum et -ctum est (*cf.* fin. 5, 23 explosae -ctaeque sententiae). de orat. 1, 146. 2, 102 id totum abiudico atque

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-o (reicio *pars codd.*). fin. 4, 31 non risu potius quam oratione -endum? off. 1, 148 Cynicorum ... ratio. Att. 2, 24, 2. CELS. 1, 3, 17 -ctum (*codd.*, re- *edd.*) esse ab Asclepiade vomitum. TERT. test. anim. 1 p. 129, 16 si quid aut erroris -ecimus aut aequitatis admisimus. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 11 quae (*sc. sacrificia*) rursus -erat (*i. recusaverat*) *deus*. CONC.[S] I 2 p. 65, 13 vult ... antiqua ... valere ... fidei dogmata, recentiora autem ... reprobrari et -i (ἐκβάλλεσθαι. *cf.* I 4 p. 100, 15. 101, 36. *al.*).

2 *i. q. sententiam non curare, praetermittere, excludere*: CIC. part. 8 levia semper -amus argumenta, nonnumquam etiam communia praetermittamus. Tusc. 1, 42. *cf.* ARNOB. nat. 7, 12 p. 247, 21 excluditur et -itur fatum. *sim.* ITALA apoc. 11, 2 (Victorin. Petav. in apoc. 11, 2) *et* VVLG. aulam ... interiorem -e foras (ἔκβαλε ἔξωθεν) *a dimetiendo*.

3 *i. q. ad finem deducere*: VVLG. Matth. 12, 20 donec -at (ἐκβάλῃ) ad victoriam iudicium (*cf. Is. 12, 3* educet).

syntactica ad I et II: additur unde: praepositionibus: ab: *locis*: ACC. trag. 682 LIV. perioch. 57 SEN. dial. 10, 12, 1 STAT. Theb. 3, 526 CHIRON 566 ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 61, 4. *ab animantibus* (*cf. p. 306, 53*): LVCIL. 858 VARRO rust. 3, 16, 8 PASS. Thom. p. 105, 1. *in* ITALA *et* VVLG. *saepe* a conspectu, a facie *alicuius* (*nota p. 308, 25*); *cf.* TERT. patient. 5 p. 8, 8 *v. p. 305, 73.* PRAEDEST. 1, 2 *v. p. 307, 34.* CASSIOD. var. 1, 10, 2 *v. p. 307, 24.* de *inde a* CATONE agr. 115, 1; *saepe in* ITALA *et* VVLG. *cf. p. 305, 46. 306, 54. 84.* ex: *inde a* PLAVTO Asin. 632 *al. passim. cf. p. 303, 67. 305, 48. 306, 80. 307, 80. 310, 71.* extra: LVCIL. 399 LVCR. 3, 571 RVT. LVP. 2, 7 LIV. 30, 34, 8 SEN. nat. 6, 2, 6 PETRON. 132, 4 *et interdum in* ITALA *et* VVLG. *adverbiis*: TER. Haut. 134 Eun. 276 CIC. Pis. 13 VATIN. Cic. epist. 5, 10[a], 1 CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2 SEN. epist. 110, 4 PAVL. dig. 39, 2, 18, 15 AVG. civ. 16, 15 p. 152, 10 D.

casibus: ablat. (*v. p. 305, 54. 306, 57. 307, 3*): PLAVT. Asin. 127. 161 *v. p. 306, 34.* TER. Andr. 382 *v. p. 305, 54.* CIC. leg. agr. 1, 13 *v. p. 306, 4.* Mil. 33 *v. p. 304, 1.* Phil. 2, 45 *v. p. 306, 41.* Tusc. 2, 67 *v. p. 307, 79.* LVCR. 4, 1041 *v. p. 309, 80.* 4, 1272 *v. p. 310, 40.* BELL. Afr. 87, 3 *v. p. 304, 60.* HOR. sat. 1, 8, 8 *v. p. 304, 2.* PROP. 2, 21, 12 *v. p. 306, 22.* OV. met. 7, 282 *v. p. 309, 26.* PAVL. FEST. p. 79 *v. p. 304, 13.* SEN. contr. 1, 8, 3 *v. p. 304, 33.* VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 *v. p. 304, 38.* SEN. Ag. 173 *v. p. 309, 27.* dial. 4, 5, 3 *v. p. 310, 60.* LVCAN. 9, 368 *v. p. 309, 12.* SIL. 14, 145 *v. p. 309, 22.* STAT. Theb. 4, 617 *v. p. 305, 2.* 9, 468 *v. p. 308, 56.* TERT. paenit. 2, 3 *v. p. 305, 72.* ITALA apoc. 1, 15 (Priscill. tract. 1, 30) *v. p. 308, 25.* CLAVD. 3, 59 *v. p. 304, 84.* SIDON. epist. 2, 9, 7 *v. p. 304, 71.* COD. Iust. 7, 6, 1, 3 *v. p. 306, 43.* IVLIAN. epit. novell. 63, 7 *v. p. 307, 45.* *dat.*: PLIN. nat. 28, 42 *v. p. 309, 82.*

additur quo: dat. v. p. 303, 70. 75. praepositionibus: ad (*cf. p. 303, 73. 305, 60*): TER. Andr. 923 LVCR. 6, 731 ITALA iud. 19, 25 (Lugd.) VVLG. Ier. 8, 2. 16, 15 *al.* *nota* ad *c. gerund.*: BELL. Alex. 17, 6. in *c. acc.* (*cf. p. 303, 70. 305, 61. 310, 74*): *inde a* PLAVTO Rud. 188. *passim.* in *c. abl. vice acc.*: ITALA Ioel 2, 20 (Cassiod in psalm. 36, 37). Marc. 4, 26 (Gat.). act. 5, 15 (cod. g). VVLG. Is. 27, 13. *cf.* sub *c. abl. p. 304, 75.* *adverbiis*: foras (*cf.* ἔξω *p. 303, 30*): PLAVT. Asin. 127 Rud. 171 Truc. 659 TER. Ad. 109 LVCIL. 399 LVCR. 2, 951. 4, 917 LIV. 1, 40, 7. *saepius in* ITALA *et* VVLG. extra: LVCR. 3, 577. *supino*: VARRO Men. 161 *v. p. 304, 58.*

additur qua via: per: LVCR. 2, 951 CAES. Gall. 3, 26, 5 *v. p. 307, 75.* SCRIB. LARG. 75. 118 ITIN. [Silv.] 19, 17. super: PLIN. epist. 8, 17, 3. *abl.*: LVCR. 6, 689 LIV. 6, 9, 10. 34, 46, 13 SCRIB. LARG. 75 VVLG. Iac. 2, 25 AVG. civ. 14, 26 p. 54, 11 D.

nota: aliquem praecipitem (v. p. 306, 54. 76. 307, 4), extorrem (*v. p. 305, 41*) -ere.

deriv.: eiecticius, eiectio, eiecto, eiectorius, eiectura, eiectus.

eicon, eicos *v.* ic-.

eidolum, eidus *v.* id-.

ēiectāmentum, -ī *n.* *ab* eiectare. *id quod eicitur* (*cf.* eicio *II A 2 a, p. 308, 83 sqq.*): TAC. Germ. 45 inter cetera -a maris (APVL. apol. 35).

ēiectātio, -ōnis *f.* *ab* eiectare. *t. t. medicorum: i. q. luxatio* (*v.* eiectio *B 2 b, p. 312, 8*): PS. SORAN. quaest. med. 39 quae in ... -bus articulorum evenit. *i. q. iactatio corporis*: CAEL. AVR. acut. exc. 5 p. 498 -o vehemens.

ēiectīcius, -a, -um. *ab* eiectus. *i. q. abortum faciens*: PLIN. nat. 11, 210 vulva eiecto partu melior quam edito. -a vocatur illa, haec porcaria. 11, 211 proxima ab -a est occisae (*sc. suis*) uno die post partum. *ibid.* -ae *suis sumen est* deterrimum.

ēiectio, -ōnis *f.* [*ab* eicere. *W.*] GLOSS. II 58, 63 ἀποβολή. *i. q. actus eiciendi*: **A hominum** (*daemonum infra l. 83*), *i. q. expulsio, exactio* (*praecipue e civitate*): CIC. dom. 51 -o nusquam est. Att. 2, 18, 1 mortem et -em quasi maiora timemus. HIER. nom. hebr. p. 13, 14 Gersom -o eorum. AVG. c. Emer. 9 p. 192, 6 post damnationem suam, post -em. *dubium, an huc spectet*: VVLG. thren. 2, 14 viderunt ... tibi assumptiones (λήμματα) falsas et -es (ἐξώσματα). CONC.[S] I 5 p. 131, 38 -em daemoniorum (τὸ ἐκβάλλεσθαι).

B rerum: 1 *generatim*: SCHOL. Iuv. 12, 56 post -em rerum omnium (*sc. e navi*). CASSIOD. c. Ap. 2, 33 vicini facti -bus (*i. aestibus, gr.* ἐκβολαῖς) fluctuum. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 136, 7 haereticorum capitulorum -o (*i. sublatio*). **2** *t. t. medicorum*: **a** *i. q. vomitio, eructatio*: VITR. 1, 6, 3 tussis, pleuritis, pthisis, sanguinis -o. MARCELL. med. 27, 68 qui -bus vel doloribus ac vitiis alvi variis vexabitur. 27, 131 vomitu ... irritato et -bus concitatis. **b** *i. q. luxatio membrorum*: FIRM. math. 3, 13, 4 articulorum dolores vel -es vel fracturas (THEOD. PRISC. eup. faen. 97 tit. de luxationibus vel -bus articulorum, quas medici exarthresis appellant. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 28 sin vero articuli fuerit -o). EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962[C] -es iuncturarum pateretur *elephantus* (*cf. gr.* ἐκτροπαί).

ēiectiuncula, -ae *f.* [*ab* eiectio *deminutive. W.*] *i. q. modica eiectio, vomitio*: MARCELL. med. 10, 23 faciunt *pastilli* ... ad ... stomachi nauseam et -as (*Scrib. Larg. 52* deiectiunculas, *q. v.*).

ēiecto, (-āvī,) -ātum, -āre. [*cf. c.* eicio *et c.* iacto. *W.*] eiact- *v. l. 50.* [*val.* aieptà. *M.-L.*] *vox praecipue poetarum est propria.*

i. q. aliquid quadam vehementia foras emittere, efferre (GLOSS.[L] III Abol. EI 1 -at emittit, eructat [Abstr. EI 2 ructat. *spectat ad* VERG. *l. 43*]). *adduntur abl., dat. l. 46; praepp.* in *c. acc.*, per, ab, ex, de. **1** *generatim, praecipue de iis, quae loca, flumina sim. emittunt* (*accedit notio in altum efferendi l. 25. 28*): OV. met. 2, 231 -tamque favillam *orbis accensi*. SEN. nat. 1, 1, 8 copia corpusculorum, quae terrae -ant et in superiorem agunt partem. STAT. silv. 3, 3, 89 quicquid ab auriferis -at Hiberia fossis. SEN. epist. 83, 16 omne, quod in imo *dolio* iacet, in summam partem vis caloris -at. STAT. Theb. 6, 471 crassum rapit -atque (*P*, iniect- *B M*) vaporem cornipedum flammata sitis. SEN. nat. 3, 26, 5 quidam fontes ... purgamenta -ant. SIL. 10, 320 in campos Aufidus undas -at. STAT. Theb. 4, 522 liventis Acheron -at harenas. AMM. 24, 5, 3 perpetuus fons stagnum ingens -at. *flumen in mare emittere*: AMM. 22, 8, 29 quod *litus* Coracem suscipiens fluvium in aequor -at. *pass. medialiter*: AMM. 22, 15, 10 *Nilus* per ostia septem ... -atur. 23, 6, 13 *Ganges* in pelagus -atur australe. *-ant animantia*: AMM. 16, 12, 36 miles ... -ansque gladios (*cf.* eicio *II A 1 a, p. 308, 59*). *nota*: NEPOTIAN. 9, 29 Cretenses caprae ... dictamnum comedunt et tela visceribus -ant (*i. efficiunt, ut tela excidant*). *audacius i. q. protendere*: STAT. Theb. 9, 133 ausus erat furto dextram -are (*P*, iniect- *B M*) *scuto tectus.*

2 *speciatim eructando, evomendo*: VERG. Aen. 5, 470 crassumque cruorem ore -antem (*cf. supra* GLOSS. *l. 20 sqq. et* SIL. 10, 277 manantem ex ore cruorem -ans). OV. met. 14, 211 -antemque cruentas ore dapes *Polyphemum* (*cf. Hom. Od. 9, 374* ἐρεύγετο). STAT. Theb. 9, 101 mollique feretro infandam -ans saniem. PS. RVFIN. in Os. 2, 3 haustum virus -et. MARCELL. med. 7, 20 qui sanguinem de visceribus per os -ant. *nota*: LVCAN. 3, 658 per ora -at saniem ... sanguis. *de monstris flammas sim. evomentibus*: OV. met. 5, 353 harenas -at (eiactat *pars codd. vetustiorum*) flammamque ferox vomit ore Typhoeus (VAL. FL. 2, 30 -at adesi fundamenta iugi. *cf.* SIL. 12, 150 fumantem ... Iapetum flammasque rebelli ore -antem).

deriv.: eiectamentum, eiectatio.

ēiectōrius, -a, -um. *ab* eicere. CASS. FEL. 52 p. 136, 15 *sanatio* in frigidiori *podagra* calefactoria et -a, quam Graeci diaforeticam vocant.

ēiectūra, -ae *f.* *ab* eicere, eiectus. *t. t. in arte geometrica, i.* ἡ ἐκβληθεῖσα (*sc.* γραμμή): NIPS. grom. p. 297, 1 in ambligonio datis tribus lineis dicere -am, super quam perpendicularis cadet. p. 297, 5. 10. 13.

ēiectus, -ūs *m.* *ab* eicere. *i. q. actus eiciendi, emittendi*: LVCR. 4, 960 fit ratione eadem coniectus partim (parte *codd.*) animai altior atque foras -us largior eius.

ēier- *v.* eiur-. **ēlicio** *v.* eicio. *Rubenbauer.*

[eiricula i. aeramen aes GLOSS. III 562, 76 (vitriola? *Götz;* ἰάριον *[cf. vol. I 1053, 15]? Lommatzsch*).**]**

eirospanosoe *v.* eurostia.

? eiucarium εἶδος σκεύους GLOSS.[L] II Philox. EI 6 (escarium *ex Iuv. 12, 46 Buecheler;* eluacrum [*q. v.*] *cft. Heraeus*). *K.-M.*

ēiulābilis, -e. *ab* eiulare. *i. q. lamentabilis*: APVL. met. 4, 3 -i cum plangore ad eum statim prosilit *mulier.*

ēiulābundus, -a, -um. *ab* eiulare. *i. q. lamentans*: IVL. VAL. 2, 28 cum ... humi sese -us miserabiliter ... constravisset *Darius.*

ēiulātio, -ōnis *f.* *ab* eiulare. *i. q. ululatus, lamentatio* (GLOSS. ἀλαλαγμός): PLAVT. Capt. 201 -e haud opus est. CIC. leg. 2, 59 L. Aelius 'lessum' quasi lugubrem -em *suspicatus est*, ut vox ipsa significat. HOR. epod. 10, 17 illa non virilis -o (*R et Porph.*, heicett.; *cf.* PORPH. *et* SCHOL. *ad l.*). HIER. in Is. 15, 8 p. 170[B] clamor et -o captivi populi (*interpretatur* VVLG. ululatus). SALV. gub. 6, 71 plebis -o (*B*, hei- *A*), quae cadebat in bello (*opp.* sonus populi, qui clamabat in circo). PASS. Polycarp. 2, 2 gemitus aut -o aliqua vi doloris exorta. *plur.*: GELL. 10, 3, 8 animum hercle meum ... sonus verberum et vocum et -um (hei- *libri plerique*) circumplectitur.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēiulātus, -ūs *m.* *ab* eiulare. *in codd. saepissime aspiratur.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 7 B. gemitus ... ululatus -us. GLOSS. κραυγὴ ἀγροίκων. ploratus, ululatus vel planctus. heiulatus ὀλολυγμός. ululatus. NOT. Tir. 92, 41. [*dub.*: CIC. part. 39. SEN. Herc. O. 761 -u *A*, ecce luctu *E.*]

i. q. lamentatio, ululatus: sing.: ACC. trag. 550 -u, questu, gemitu, fremitibus *Philoctetae tectum resonat* (*cf.* CVRT. 8, 2, 5 gemitu -uque miserabili totam personans regiam. *sim. l. 12. 20. 31 al*). CIC. Tusc. 2, 55 ingemiscere nonnumquam viro concessum est ..., -us ne mulieri quidem. 2, 60 ipso in -u clamitabat *eqs.* 4, 18 lamentatio est aegritudo cum -u. VELL. 2, 19, 3 servus ... magno -u expromens indignationem (*cf.* CVRT. 3, 12, 4 regem ... ingenti gemitu -uque deflebant [VVLG. gen. 27, 38]. TAC. ann. 16, 10 modo muliebri -u, aliquando sexum egressa voce infensa clamitabat [*cf.* PASS. Petr. 4]. IVL. VAL. 2, 29 voce et -u ... obsecrantes. ARNOB. nat. 5, 16 p. 188, 27 lacrimabili puerum prosecuta est -u. VVLG. Esth. 4, 2 hoc -u usque ad fores palatii gradiens *Mardochaeus* [SVLP. SEV. chron. 2, 13, 4]. *cf. l. 45. 46*). VAL. MAX. 3, 3 ext. 2 senis ... non supplex vox nec miserabilis -us, sed fortis cohortatio (*cf. l. 8. 39. 42*). CVRT. 4, 10, 29 non gemitus modo, sed etiam -us ... exaudiebatur. 10, 6, 3 -us ingens ploratusque renovatus est. APVL. met. 8, 7 -um coercere. POTAM. tract. 1 p. 1413^{B} sorores ... -u, aestu, ieiuniis ... ebriatae. HEGES. 5, 1, 5 clamor mulierum, -us senum. 5, 21, 3 nullus -us in exequiis totius urbis (*cf. gr. 5, 515* οὔτε δὲ θρῆνος ... οὔτ' ὀλοφυρμὸς ἦν). HIER. epist. 53, 8, 12 Sophonias ... audit clamorem a porta piscium et -um a secunda et contritionem a collibus (*cf.* VVLG. Soph. 1, 10 erit ... vox clamoris ... et ululatus). PS. RVFIN. in Ioel 1, 5 -u nimio consulentiam perdidistis. AVG. civ. 22, 8 p. 573, 13 D. cum grandi -u parci sibi rogans *daemon* (GREG. TVR. Franc. 2, 5 cum -u [-o *pars codd.*] magno et lacrimis prosequentes. PALLAD. hist. mon. II 14 p. 368^{C} flere cum gemitu et -u. *cf. l. 41; sim. l. 11 sqq.*). VICT. VIT. 3, 21 locus, ubi non fuisset -us et luctus. *plur.*: CIC. har. resp. 39 non sunt illi -us et gemitus Philoctetae tam miseri. VAL. MAX. 9, 2 ext. 9 ne -us (ululatus *in parte codd. recc.*) eorum ... tyranni misericordiam implorare possent. SEN. dial. 11, 3, 2 lamentationes ... et -us ... amove. SVET. Nero 29 voces ... et -us vim patientium virginum imitatus. GELL. 1, 26, 7 querimonias aut gemitus -usque facere. 12, 5, 3 nullos -us, nullas complorationes ... edebat (ARNOB. nat. 4, 35 p. 170, 14 miserabiles ... -us). APVL. met. 4, 34 quid spiritum ... crebris -bus fatigatis? (5, 7). MIN. FEL. 37, 4 cremari sine ullis -bus pertulerunt. ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 14 cum -bus indecoris fata incusare (*cf. supra l. 28*). AMM. 31, 15, 1 audiebantur ... -us miserabiles relictorum (*cf.* PRVD. perist. 1, 103). AMBR. Tob. 3, 9 non lacrimis movetur, non -bus frangitur. PAVLA Hier. epist. 46, 1, 3 desiderium nostrum non tam fletibus quam -bus contestamur. HIER. in Mal. 2 p. 1561^{C} uxores Israeliticae ... lacrimis, gemitu atque -bus invidiam faciebant eius (*sc. dei*) providentiae. epist. 60, 10, 3 qui gemitus, qui -us ...! AVG. civ. 22, 8 p. 576, 27 D. domum ... suorum -bus personantem (*cf. supra l. 8*). PAVL. MED. vita Ambr. 48 ita ibi daemonum turba clamabat se ab illo torqueri, ut -us eorum ferri non possent.

ēiulito, -āre. *ab* eiulare (*metri gratia*). LVCIL. 261 haec, inquam, rudet ex rostris atque -bit (heilitabit *cod. Varr.*, heiulitavit *Non.*).

ēiulo (-or *v. l. 61*), -āvī, (-ātum), -āre. [*ab interiectione* ei; *ad similitudinem verbi* iubilo (iubilandi) *formatum esse videtur. W.*]

de scriptura: CASSIOD. gramm. VII 200, 16 verbo heiulo *aspiratur*, quod ab hei vel heu traductum est. *in codd. (imprimis recc.) passim aspiratur, at in vett. atque optimis libris (velut Plauti A) sine aspiratione traditur; item forma non aspirata ex acrostich.* COMM. instr. 2, 21, 13 *apparet.* *de formis*: PRISC. gramm. II 392, 14 plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem ... passivam pro activa habent terminationem ut ... -o pro -or. *formas depon. non legi nisi* HIER. in Ezech. 21, 6 (*v. p. 314, 19*) *et* GLOSS. (*l. 66*). *pass.* (*impers.*): TERT. anim. 39 (*v. p. 314, 15*). *perf.*: AVG. serm. 288, 3 (*v. l. 65*). serm. ed. Mai 166, 5 (-asti). *de notione*: AVG. serm. 288, 3 '-vit' vox est; informis quidam sonus est *eqs.* GLOSS. II 259, 41 -or βοῶ ἐπὶ ἀγροίκων. -o ὀλολύζω. ululat. plora, plange. -antes ululantes. GLOSS.^{L} I Ansil. HE 68 fletu cum clamore. NOT. Tir. 92, 40. [*ital.* uggiolare, *hisp.* aullar. *M.-L.*] [*loco male tradito*: COMM. instr. 2, 21, 13 -a eoque zelando (*alii alia coni.*). *confunditur cum* ululare: PASS. Theclae 27 p. 74, 7. 33 p. 93, 15].

1 *de hominibus* (*daemoniis l. 79*)*: i. q.* ***gemere, lamentari:***

a *intransitive: absolute*: PLAVT. Aul. 318 *homo* infit ibi postulare plorans, -ans. 727 quinam homo hic ante aedis nostras -ans conqueritur maerens? 796 ei mihi, quod ego facinus ex te audio? :: cur -as? (*cf.* Merc. 682 disperii, perii misera, vae miserae mihi. :: ... quid -as?). CIC. Tusc. 2, 31 turpe ... videbitur gemere, -are, lamentari. GELL. 12, 5, 9 -antem atque lamentantem. APVL. met. 7, 27 mater ... -ans et exinde proclamans stabulum irrumpit meum (*cf.* VITA Caes. Arel. 1, 43 p. 473, 20). CYPR. idol. 7 p. 25, 7 *spiritus* -are, gemere, deprecari (*cf.* ad Donat. 5 p. 71, 19 Demetr. 15 p. 361, 20). IVL. VAL. 2, 32 flens -ansque iacenti homini circumfunditur *Alexander* (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 7, 2 VITAE patr. 3, 217 GREG. TVR. Franc. 2, 1). ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 24 deas ... dolorum acuminibus fixas -are, tortari. AMM. 14, 7, 17 ut -ans baiolorum (*i. vespillonum*) praecentor. 18, 6, 10 puerum ... vidimus -antem. HIER. epist. 22, 30, 4 clamare ... coepi et -ans dicere (*cf.* VVLG. thren. pr. amaro animo suspirans et -ans dixit. SVLP. SEV. Mart. 16, 4). in Is. 10, 28 sqq. p. 142^{A} filia ... ita -bit, ut equorum arbitreris hinnitum (*interpretatur Vulg. Is. 10, 30* hinni). 14, 12 p. 218^{D} ululare debuit et -are *Lucifer*. in Ier. 1, 91, 1 describit urbem Hierusalem -antem atque clamantem. in psalm. 7 p. 18, 6 qui ... -ans clamitarit (*cf.* PRVD. perist. 10, 494). PRVD. cath. 7, 145 cursant ... pallens iuventus, -antes feminae. apoth. 413 AVG. in psalm. 37, 26. EVG. TOLET. carm. 14, 16 gaudere taedet, -are complacet. ENNOD. opusc. 3, 24 p. 336, 27 lambebat vestigia ... -ans mater. VEN. FORT. vita Albin. 17, 47 dum ... mulier ... se ... Albino vociferans et -ans praesentasset. Mart. 1, 164 flet, gemit, ... dolet, -at. PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^{A} vir ... coepit plangere et -are (*Butl. p. 45* ὀδύρεται). *additur dat. personae*: TERT. anim. 39 p. 366, 22 in partu Lucinae et Dianae -atur. *abl.*: CIC. Tusc. 2, 19 Herculem *Philoctetes* viderat in Oeta magnitudine dolorum -antem. HIER. adv. Pelag. 3, 11 torminibus -amus. APVL. mund. 35 *civitatem* lamentis et ploratibus -antem. FIRM. err. 6, 5 *Cretenses* clamoribus dissonis -antes. HIER. in Ezech. 21, 6 sq. p. 203^{A} ingemisce, inquit, -are non levi voce ... sed in contritione lumborum (*cf.* ENNOD. opusc. 3, 105 p. 358, 4). EVG. TOLET. carm. 5, 21 pande Christo probra cordis -ando fletibus. *acc. adv.*: APVL. met. 8, 9 illa ... prolixum -at. VVLG. Marc. 5, 38 videt ... flentes et -antes (ἀλαλάζοντας) multum. *cf. infra l. 32.* *praepp.*: ARNOB. nat. 2, 49 p. 86, 27 *hominem* -antem ex cruciatibus asperis. PACIAN. sim. carn. p. 135, 6 in doloribus -antes ... facti sumus. VVLG. Iob 35, 9 clamabunt et -bunt propter vim. Ier. 48, 31 super Moab -bo (*cf.* Ezech. 27, 30. AVG. serm. ed. Mai 166, 5, *syn.* formidasti). LEO M. serm. 61, 3 pro vobis plangite et pro vestris filiis -ate.

b *transitive*: APVL. met. 3, 1 fortunas meas -bam (AMM. 27, 12, 7). 3, 8 utraeque ... se lugubriter -antes ... aiunt (4, 24 puella ... altius -ans sese). AMM. 28, 1, 37 hi tamquam -ando casus, quibus se simulabant oppressos, ... adseverabant. CASSIOD. hist. 6, 34 p. 1054^{C} haec et domi deflevimus et te praesente nihilominus -amus.

2 *de gannitu vulpium*: SVET. frg. p. 249 (*in parte codd.*) = GLOSS. I p. 93. II 597, 39 vulpes -at (eviolat *trad.*), gannit.

deriv.: eiulabilis, eiulabundus, eiulatio, eiulatus, eiulito.

ēiūnat, ēiūnus *v.* ieiun-.

ēiuncēsco, -ere. [*ab* ex *et* iuncus. *W.*] PLIN. nat. 17, 182 vitis ... evocata ad fructum -it (*i. gracilis fit quasi iuncus*) ac moritur.

ēiuncidus, -a, -um. [*ab* eiuncesco. *W.*] GLOSS. II 59, 1 ἐκλεπτωθέν. V 628, 31 *v.* elucidum. *i. q. extenuatus quasi iuncus: de vitibus*: VARRO rust. 1, 31, 3 -um ... sarmentum propter infirmitatem sterile. COLVM. arb. 6, 5 summasque partes -as (*Schneider*; et iuncidas *codd.*) et exesas habet *vinea*. PLIN. nat. 17, 173 *viveradix* festinatione pariendi gracilis atque -a. *de mulieribus* (*translate*): VARRO rust. 2, 10, 8 fetas nostras ... esse -as (*Victor.*, leuuncidas *codd.*) ac contemnendas.

ēiūno *v. Onom. s. v.* Iuno.

ēiūrātio (ēierātio), -ōnis *f.* *ab* eiurare. *trad.* eier-: TERT. spect. 4 (*cf.* pudic. 1 ei ratio). PAVL. FEST. p. 77 -o significat id, quod desideretur, non posse praestari. Plautus (frg. inc. 11 [25], *v. l. 81*) eiuravit militiam. GLOSS. ἐξωμοσία.

speciatim i. q. abdicatio: VAL. MAX. 2, 7, 7 ignominiosa consulum -e. *latiore usu i. q. renuntiatio*: SEN. dial. 7, 26, 5 lacessere virtutem bonae spei -o est. TERT. spect. 4 p. 16, 18 neque ad idololatrian neque ad nostram -em pertinebit (*ibid.* etiam ad spectacula pertinere renuntiationis nostrae testimonium in lavacro). pudic. 1 p. 219, 13 ut non -o, sed moderatio libidinum pudicitia credatur. OROS. hist. 2, 4, 13 non solum unius regis expulsio, verum etiam -o regii nominis et potestatis.

ēiūro (ēiero), -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* iuro. eiero *utrum idem quod* eiuro *an cum eo apophonia vocalica cognatum sit, adhuc ambiguum est; cf. c.* deiero, peiero. *W.*] GLOSS.^{L} I Ansil. PE 147 iurat ... eierat et deierat facit. *scribitur*: exiuro *p. 315, 65.* eiero: CIC. Verr. II 3, 137. Phil. 12, 18 (*in optimis codd.*). de orat. 2, 285 (*H habet* vero *et* eiuero; evio *et* eiuro *O, recc.*). MIN. FEL. 28, 4 TERT. *ubique.* GLOSS. *v. l. 66. 77.* *secunda* (-iur-) *metro longa perhibetur*: OV. Pont. 1, 5, 37 SEN. Med. 507 STAT. Ach. 1, 862 AVSON. 319, 31. *falso scribitur*: iuro (CIC. fin. 2, 119 ASCON. tog. cand. p. 65, 25 St. PS. QVINT. decl. 3, 18 *al.*). evito *vel* eviro (OV. Pont. 1, 5, 37 [*in parte codd.*]. SEN. benef. 6, 4, 2 [*G*]. HIER. epist. 123, 7, 1). egero (*i.* eiero: COMMENT. Lucan. 4, 252 MACR. Sat. 2, 3, 6; *cf. p. 315, 28*). et iuro *sim.* (CIC. fin. 2, 119 [itiro *R*]. STAT. Ach. 1, 862 TERT. pall. 4). NOT. Tir. 30, 21 *inter* iuro *et* coniuro.

A *i. q.* ***abiurare:*** GLOSS. eiuro ἀφόμνυμι. ἐξόμνυμι. eierate execrate. eierare dispernere (*vel* spernere), detestare. GLOSS.^{L} IV Ps. Plac. D 21 donicum -em (evitem *R*): donec refutem. **1** *aliquid*: **a** *speciatim*: *α militiam sim., i. q. praestare nolle, denegare*: PLAVT. frg. inc. 11 (25) *v. supra l. 54.* OV. Pont. 1, 5, 37 saucius -at pugnam gladiator et idem immemor antiqui vulneris arma capit. *β rem familiarem, i. q. iurando abnegare*: CIC. epist. 9, 16, 7 quod mihi bonam copiam -es. *γ magistratum,*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. abdicare (iurando nihil contra leges actum esse): TAC. hist. 3, 37 Regulus iniit -vitque (*sc. consulatum. cf.* MACR. Sat. 2, 3, 6). 3, 69 praevenerat rumor -ari ab eo imperium. 4, 39 -ante Frontino Caesar Domitianus praeturam cepit. ann. 12, 4 adactus ... Silanus -are magistratum (magistratu *trad.*). PLIN. epist. 1, 23, 3 quasi -to magistratu privatum ipse me facerem. FRONTO p. 32, 15 N. momento, quo consulatum -vero, ... ad vos pervolabo ... quis iste mos est pridie magistratus -andi? quid quod ego paratus sum, dum ante plures dies -em, per plures deos iurare? quid est autem, quod iuraturus sum me consulatu abire? *absolute (cf. infra l. 47)*: TAC. ann. 13, 14 ire Pallantem, ut -ret. *cf. l. 36.*

b *generatim: indolem, mores, instituta, i. q. deponere, dimittere, proicere, renuntiare, vitare*: SEN. dial. 5, 5, 6 *ira* naturam hominis -at (*causative*). PETRON. 90, 6 si -as hodiernam bilem, una cenabimus. STAT. Ach. 1, 862 -ta fides *leonis* domitorque inimicus. TAC. hist. 4, 28 quod *Vbii* gens Germanicae originis -ta patria ... Agrippinenses vocarentur. MIN. FEL. 28, 4 quasi -to nomine *Christianus desciscens* iam omnia facta sua illa negatione purgaret (IVST. 12, 4, 1 patris nomen -ret. *cf.* VIR. ill. 24, 7 gentilitas eius Manlii cognomen -vit). TERT. coron. 13 p. 452, 6 Oe. omnes *causae* illicitae, ... in sacramenti testatione -tae. spect. 24 p. 24, 15 *sqq.* quod ... -amus, neque facto neque dicto ... participare debemus. ceterum si⟨c⟩ nos -amus et rescindimus signaculum rescindendo testationem eius. idol. 18 p. 53, 1 diaboli pompam. anim. 35 p. 361, 1 ne quid eius postea resumas ex his, quae -asti, quae illi (*sc. diabolo*) reddidisti (*cf. ibid.* p. 360, 27 pactus es enim renuntiare ipsi et pompae ... eius). resurr. 49 p. 102, 18 cum ... imaginem et choici et caelestis in conversatione constituat, illam -andam (*B in marg.*, gerandam *M*, gerendam *PF*), hanc vero sectandam. adv. Marc. 4, 8 p. 438, 3 Christum Marcionis oportuerat omne commercium -asse etiam locorum familiarium Christi creatoris. 4, 24 p. 501, 26 pulverem iubet *Christus* excuti ... in testificationem -tae (*Kroym.*, ei [et *R*] haeret *codd.*) etiam terrae eorum, nedum communicationis reliquae. pall. 4 p. 942, 3 Oe. lecticas et stellas ... -vere *mulieres*. AVSON. 319, 31 vitati *mihi* coetus -tique tumultus. COMMENT. Lucan. 4, 252 velut occultum pereat scelus: quasi ut -etur scelus. *intransitive*: TERT. spect. 24 p. 24, 14 pompa diaboli, adversus quem in signaculo fidei (*i. baptismo*) -amus. *nota*: POLLIO or. frg. Sen. suas. 6, 15 numquam per Ciceronem mora fuit, quin -ret (*i. damnaret; spectat quodammodo ad 2 a β*) ⌊suas esse⌋ (⌊ ⌋ *del. Gronov.*) ... orationes in Antonium.

2 *aliquem*: **a** *strictiore sensu*: *α iudices, i. q. recusare, reicere*: CIC. Verr. II 3, 137 negotiatores sibi putant esse turpe id forum sibi iniquum -are, ubi negotientur: praetor provinciam suam sibi totam iniquam -at. de orat. 2, 285 quom ei ... P. Mucium iudicem tulisset: '-o', inquit, 'iniquus est'. cum esset admurmuratum, 'ah', inquit, 'P. C., non ego mihi [illum] iniquom -o, verum omnibus'. *absolute (cf. Stangl, Philol. 69, 1910, 537 sq., et v. supra l. 10)*: ASCON. tog. cand. p. 65, 25 St. appellavit tribunos Antonius iuravitque se ideo -are, quod aequo iure uti non posset. *extra iudicium*: CIC. fin. 2, 119 -o, inquit arridens, iniquum, hac quidem de re. Phil. 12, 18 cives ... me iniquum (inimicum *codd. opt.*) -bant, de me querebantur. *β liberos, i. q. abdicare*: SEN. Med. 507 placare natis. :: abdico, -o, abnuo. dial. 6, 19, 2 senectutem solitudo ... ad potentiam ducit, ut quidam odia filiorum simulent et liberos -ent. **b** *latiore usu, i. q. abnegare, aversari: parentes, cognatos*: SEN. benef. 6, 4, 2 non tam duri quidam ... patres sunt, ut illos aversari et -are ius fasque sit? PS. QVINT. decl. 3, 18 quare abdicandus et -andus est non tuus sanguis. TERT. coron. 11 p. 443, 3 Oe. credimusne ... licere ... -are patrem et matrem et omnem proximum. *sim.*. TERT. pudic. 14 p. 249, 23 damnatus ... iam tunc perierat ecclesiae, ... nedum cum et ab ipsa -batur. *daemones*: TERT. idol. 20 p. 54, 23 deieratio per eos, quos -asti. *nota*: HIER. epist. 123, 7, 1 hierophanta ... -at virum (*i. virilitate se non usurum esse iurat*) et aeterna debilitate fit castus.

B *i. q. persancte deierare*: NON. p. 105, 17 exiurare ut deiurare, id est valde iurare ... Plautus Amphitryone (frg. 7 [11]): exiuravisti te mihi dixe per iocum. *cf.* GLOSS.[L] V Aa E 176 -at iurat, valde iurat.

deriv.: eiuratio. *Rubenbauer.*

eiuscemodi, eiusdemmodi, eiusmodi *v.* idem, is.

el. ISID. orig. 7, 1, 3 primum apud Hebraeos dei nomen 'el' dicitur. 14, 3, 12 omnes in illis partibus (*sc. Perside, Media*) solem colunt, qui ipsorum lingua 'el' dicitur. *v. Onom.* *K.-M.*

lubricus **ēlābēscēns** GLOSS.[L] V Abba LV 32.

***ēlābor**, -āpsus sum, -ī. *ab* ex *et* lābor. -psus foret: LIV. 33, 12, 12. -psus fuit: CLAVD. DON. *p. 318, 12.* fuerit: COD. Theod. 1, 29, 2. 9, 3, 5. 13, 9, 6 COD. Iust. 3, 1, 13, 11. 8, 33, 3, 3[c]. fuerat: RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 8 p. 63, 7. fuisse: CORP. II 6102. elavitur: GLOSS. -bsus: CORP. II 6102; *in libris v. p. 316, 27. 317, 19. 39. 40. 318, 13.* NOT. Tir. 47, 46. 47 -itur. -psus. GLOSS. effugit. evadere. ἐξολισθαίνω. IV 440, 12 -psus periculo liberatus. *inde a* PLAVTO. [CHIRON 721 *v. s. v.* elapsus.]

i. q. effugio, abeo, excĭdo; coniungitur cum dat. (plerumque personae), cum abl. (praecipue locorum et rerum), cum ab, de, ex. *c. acc.* TAC. FLOR. IVST. AVIEN. EVSTATH., *v. l. 34. 35. 36. 64. p. 317, 23. 318, 4. debilitata vi praepositionis, ita ut solum cogitetur quo res -ens perveniat, imprimis s. 1 a sub fin., 1 d γ et ε, 2 a γ.*

I *proprie s. localiter*: **a** *de hominibus*: LVCIL. 214 possisne -i? CIC. Arat. 25 *Perseus sidus* uti de terra -psus repente in caelum. dom. 59 ex vestro ferro ac manibus (Att. 10, 4, 3 -psus e soceri manibus ac ferro. LIV. 28, 8, 3. 44, 42, 4. *cf.* FLOR. epit. 2, 18, 4 Romanorum manibus. AVSON. 12, 16 tibi de manibus Occasio [*v. infra l. 30*]. *cf. l. 58. 63 sq. 68. 75 sqq. p. 317, 3. 61 sqq. sim.*: SEN. dial. 5, 17, 2 dentibus leonis [PAVL. PETRIC. Mart. 3, 158]. CLAVD. 10, 139 *Cymothoe* duris ... lacertis *Tritonis*). PLANC. Cic. epist. 10, 23, 5 *parricidis* (*item dat. personae*: VERG. Aen. 1, 242 mediis ... Achivis. Ov. epist. 7, 117 fratrique ... fretoque. SIL. 15, 790 mihi. SIDON. epist. 7, 17, 2 v. 7 regi). BRVT. Cic. epist. 11, 9, 1. CAES. Gall. 5, 37, 7 pauci ex proelio -psi (*β*; lapsi *α*. *sim.*: VERG. Aen. 2, 526 Pyrrhi de caede. LIV. 24, 33, 5 ex media caede. OROS. hist. 6, 11, 19 ab hoc bello. 6, 21, 10 proelio). NEP. Eum. 4, 3 exercitus ... -i non posset (LIV. 35, 6, 9). VERG. Aen. 2, 318 telis ... Achivom (*cf.* SEN. dial. 11, 7, 4 hostilibus armis). 5, 445 ictum ... praevidit celerique -psus corpore cessit. 8, 492 inter caedem Rutulorum -psus in agros (LIV. 1, 53, 7 inter tela et gladios patris. 28, 33, 17 inter tumultum [30, 35, 4. 32, 38, 7 CVRT. 4, 10, 25. 7, 4, 19]. 31, 36, 11 inter medias hostium stationes). 9, 542. HOR. sat. 2, 5, 87 anus ... sic est elata: cadaver ... tulit heres, scilicet -i si posset mortua. Ov. epist. 7, 117 freto (*dat., l. 13*). met. 4, 361 *Nais iuvenem* nitentem contra -ique volentem implicat ut serpens *aquilam*. LIV. 9, 42, 6. 33, 12, 12. 39, 51, 6 inde (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 12 St. unde -bso ... Clodio). 40, 23, 2 per ... provinciam ... tuto. 45, 2, 5 neque terra neque mari. SEN. suas. 6, 20 altera parte villae. VELL. 2, 41, 2 nocte urbe. VAL. MAX. 1, 8 ext. 15 captum et astutia -psum. PHAEDR. 5, 8, 3 -psum ... reprehendere *puerum* (*sc.* Καιρόν *s. Occasionem; cf. supra l. 8*). CVRT. 4, 10, 25 per eam portam (APVL. met. 6, 21 fenestram). 5, 9, 11. 6, 8, 20 occulto aditu. SIL. 9, 130 castris ... acerbis. 15, 615 tacito ... passu. STAT. Theb. 6, 887 vinclis onerique -psus iniquo. TAC. ann. 1, 61 pugnam aut vincula. 5, 10 -psum (lapsum *codd.*) custodiae (hist. 3, 59 custodias Vitellii. FLOR. 1, 10, 7 custodiam [*LN*, custodiae *B*], *unde* IORD. Rom. 122 custodiae). hist. 3, 73 per varios casus. APVL. met. 3, 3 in domum quandam. *ibid.* clandestinis itineribus. TERT. carn. 24 p. 463 Oe. de mediis turbis. NEMES. ecl. 3, 58 -psas *Nymphas* ... veste retentat. ITIN. Alex. 31. IVST. 27, 3, 11 hinc ... deceptis custodibus. AMM. 15, 4, 11. 16, 12, 16. CLAVD. 26, 501 Hesperiis *sc. terris*. AVG. civ. 3, 29 p. 142, 2 D. fugā (COD. Theod. 1, 29, 2, *a. 365*: *servus* per fugam). MACR. Sat. 1, 1, 3 *in imagine; syn.* effugiendi. OROS. hist. 4, 21, 3. 6, 18, 29 cum ... navibus vix -psus evasit. COD. Theod. 7, 1, 16 (*a. 398*) miles, *sc. a militia*. SIDON. epist. 8, 6, 14 hostis improvisus aggreditur, praevisus -itur. PASS. Thom. p. 126, 15 magicis ... carminibus. PS. MATTH. euang. 2, 3 *angelus* ab oculis eius -psus est. *de victore certaminis (sumptum vid. a motu piscium, l. 59 sqq.)*: VERG. Aen. 5, 551 effugit ante alios primisque -itur undis ... Gyas (*huc* GLOSS. praecurrit celeriter). *imitatur ipse* 5, 326 transeat -psus prior *in certamine pedum* (SERV. *ad l.* celeriter currit). *addo*: FIRM. math. 1, 4, 13 *natans* bracchiorum agitatione firmatus per summas -psus undarum spumas.

b *de animo, anima, umbra*: CIC. rep. 6, 29 animi ... corporibus -psi. Tusc. 1, 104 vel exstincto animo vel -pso. SEN. Tro. 964 -ere, anima. MEROB. Christ. 20 -psas ... animas in corpora functa reducis. CARM. epigr. 2152 B, 2 spiritum ... corpore -i sacrum. Ov. fast. 5, 463 rogi flammis *umbra Remi*. RVFIN. hist. mon. 1 p. 399[C] umbra (*i.* φάντασμα) ... per manus amplectentis (*cf. p. 317, 74*).

c *de bestiis*: PLAVT. Pseud. 747 *de servo argutissimo*: anguilla est, -itur. PLIN. nat. 9, 32 *delphini* inter navigia et retia ... sensim. 9, 76 *murenae nuper natae* in sicca litora. IVV. 4, 52 *piscis* inde. VERG. georg. 1, 244 flexu sinuoso -itur Anguis *sidus* circum perque duas in morem fluminis Arctōs (GERM. 79 *Ophiuchi* per *manus*. AVIEN. Arat. 236 -itur ambas *manus Ophiuchi*). Ov. met. 9, 63 *de Acheloo*: -or ... viro ... formatus in anguem. LIV. 1, 56, 4 anguis ex columna (*sim.* VIR. ill. 22, 2). 26, 19, 7 *in fabula de origine Scipionis* (*item* GELL. 6, 1, 3). TERT. spect. 18 p. 20, 9 *in similitudine*: colubrina vis ... liquida ad -endum. LIV. 44, 40, 7 iumentum e manibus curantium. TERT. mart. 6 p. 14 Oe. ferae ... -psae caveis.

d *de rebus*: *α i. q. excĭdo, imprimis de instrumento manibus sim. elapso*: CIC. Catil. 1, 16 quotiens tibi ... extorta est (*cf. p. 317, 59*) ista sica de manibus, quotiens excidit ... et -psa est. Ov. am. 2, 15, 13 *anulus*: -ar digito quamvis angustus (MART. 14, 123, 1. HIER. in Ier. 4, 41, 3 p. 267, 2 de digito). ars 1, 432 cavā ... aure lapis. met. 9, 571 -psae manibus cecidere tabellae (SEN. dial. 4, 25, 3 clavis. epist. 82, 21 cibus. APVL. met. 7, 28 fustis. IVST. 33, 2, 3 gladius ei e manibus -psus). VAL. MAX. 3, 2, 15 *cultello* velut forte -pso. 3, 2, 16 vaginā gladius. COLVM. 6, 5, 4 *vulnus radiculam* ita continet, ut -i non possit. PLIN. nat. 10, 40 cuneos admotā ... herbā -i. SIL. 16, 432 -pso ... flagello. STAT. Theb. 6, 695 excidit ... -psum pondus *disci*. PLIN. epist. 2, 1, 5 liber *grandior* ... seni ... ipso pondere. SVET. Nero 24, 1 -psum baculum. VINCENT. LER. 1, 1, 8. *β de fetu*: CIC. nat. deor. 2, 128 *animal* cum ex utero -psum excidit. VAL. MAX. 1, 8 ext. 5 matris ... utero. TERT. anim. 25 p. 342, 21 fetus. *γ de*

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hasta; i. q. aliquo ferri: LIV. 8, 7, 9 *haec* cuspis super galeam ..., *illa* trans cervicem equi -psa est. APVL. met. 9, 37 telum transvectum atque ... pone tergum -psum. *aliter*: CVRT. 8, 14, 32 languidis manibus magis -psa quam excussa tela mittebat. STAT. Theb. 4, 311 -psa ... tela (*i. exciderunt*). *δ de artubus luxatis*: CELS. 8, 8, 1^{A} iugulum ... fractum ... ubi motum ⟨est⟩, -itur. 8, 11, 3 articuli ... excidunt ... hique -untur in priorem ... partem. 8, 19. TAC. hist. 4, 81 -psos in pravum artus. *ε de aqua et fluviis, i. q. effluo*: DIRAE 79 unde -psa ... unda. PALLAD. 3, 1 sucus *laetaminis* ... per totum *pratum*. 4, 9, 13 loca ... altiora, unde umor -itur (4, 11, 8. 12, 13, 5). 9, 11, 1 ne per rimas *canalis structilis* aqua possit -i. *cf. infra l. 72. addatur* PORPH. Hor. carm. 4, 12, 3 verĕ nix omnis -psa est. MELA 3, 40 *Araxes* per campos ... vix fluens in id litus -itur. AVIEN. orb. terr. 859 ex quibus *silvis* -psus Tanais. 1177 hoc *stagno*. SYMM. epist. 3, 82, 1 per fines meos fluvius -itur. *cf. etiam p. 316, 63.* *ζ varia de corporatis*: CIC. div. 1, 46 (*in somnio*) cum se convolvens sol -retur et abiret. carm. frg. 3 (de consul.), 40 -psae ... vetusto (*V³*) numine leges (*i. tabulae*). LVCR. 5, 489 illa foras -bsa volabant corpora ... aëris. CAES. civ. 2, 11, 1 *saxum* fastigio musculi -itur (del- *var. lect.*). VERG. georg. 2, 305 ignis ... frondes -psus in altas (PAVL. PETRIC. Mart. 6, 473. *aliter* HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 629^{B} medius ex his *silicibus* -itur ignis). OV. epist. 7, 131 *dii sc. lignei* igne (132. *cf.* TAC. ann. 4, 64 *statuam* vim ignium bis -psam). CELS. 4, 1, 11 *vesica* supra ... -psa ab ipsa vulva sustinetur. 5, 26, 24^{A} *vulnus* quod non continetur *fasciā*, -itur. 7, 14, 3 tumor mollior ... si quis apprehendit, -itur. 7, 29, 6 uncus ... facile ... -itur (labitur *codd. mell.*). TERT. cult. fem. 2, 7 p. 724 Oe. *crines* ut vagi et volucres (*opp.* coercere).

2 *translate et in imagine*: **a** *de hominibus, ex condicione plerumque difficili liberari sim.*: *α in universum*: PLAVT. Pseud. 747 *v. p. 316, 59.* TER. Hec. 169 paulatim -psust Bacchidi (Bacchide *apud* ARVS. gramm. VII 472, 23, *qui interpr.* hac muliere) atque huc transtulit amorem. CIC. rep. 3, 34 his poenis ..., egestate, exilio, vinculis *per mortem.* Cato 42 fratre suo censore ... -psus est, *sc. ne moveretur de senatu.* SEN. epist. 77, 10 mollissime excessit et vita -psus est. QVINT. inst. 2, 11, 2 ex confessione inscitiae suae. TERT. monog. 11 p. 778 Oe. per mortem matrimonio -psos. SIDON. epist. 2, 9, 2 dispositis officiorum insidiis. COD. Theod. 8, 4, 13 (*a. 382*) sacramentis atque militiae ... -bsos. 12, 1, 171 pr. (*a. 409?*) quamvis cunctos deceat revocari, qui brevi tempore videntur -bsi (*sc. curiae in Galliis*).

β apud iudices absolvi: CIC. Verr. I 32 reus ne -atur (SCHOL. Cic. Gron. B *ad l.* p. 338, 31 St.: evadat, effugiat). II 1, 88 ex hoc crimine (II 2, 142 QVINT. inst. 3, 6, 83). II 1, 102 omni suspicione. Cluent. 86 alio accusatore. Sest. 134 neque -i ex iudicio iucunditate sua, neque emitti gratia. ad Q. fr. 3, 4, 2 me agente. ASCON. Mil. p. 36, 28 St. 37, 22. 44, 11. QVINT. inst. 2, 15, 8 miseratione sola. 6, 3, 10 risu ... et ... ioco. TAC. ann. 11, 2 reus. PLIN. epist. 3, 9, 9. SVET. Tib. 33 gratiā. BOETH. cons 4, 4, 65 improbos ... impunitus ... -i.

γ debilitata vi praepositionis i. q. in res periculosas vel statum dubiosum incidere: LIV. 3, 37, 2 ruendo ad libertatem in servitutem -psos. GELL. 10, 12, 4 *sic* ad perniciem (*i. ad perversa excogitata*) -untur ingenia maxime sollertia. TERT. pudic. 7 p. 232, 21 perit ... fidelis -psus ... in lusus. DICT. 2, 23 a bono honestoque. RVFIN. hist. 1, 1, 1 ad profundum erroris.

b *de incorporeis*: *α in universum*: PLAVT. Capt. 759 ea *spes* -psa est. CIC. Tusc. 1, 24 assensio omnis. PVBLIL. A 18 amor extorqueri (*cf. p. 316, 71*) non pote, -i potest. SEN. epist. 63, 3 custodienti quoque *dolor.* CIC. Mur. 85 si haec (*i. fere: pericula adhuc domita*) -psa de manibus nostris in ... annum *insequentem* ... redundarint. Flacc. 15 *mos* de manibus; *opp.* tenere. Att. 1, 16, 6 rei publicae statum ... -psum ... esse de manibus. de orat. 2, 202 causa *i. accusatio.* SEN. suas. 6, 23 *ex verbis Bassi*: rei publicae *salus* ... in senectute ... e manibus *Ciceronis* -itur (habitu *cod.*). MART. 10, 2, 2 *de libello*: -psum manibus ... opus (*aliter* QVINT. inst. 3, 1, 20 *fort. ex verbis Ciceronis: libros* rhetoricos ... adulescenti sibi -psos). CIC. dom. 104 ex *Clodii* ... ore religionis verbum excidere aut -i potest? OV. epist. 11, 53 contineo gemitus -psaque verba reprendo. SEN. epist. 52, 11 molliter orationis -psae. 83, 15 nullum Cosso ... secretum. APVL. met. 3, 15 *sermo* (*aliter*: AVG. serm. ed. Mai 138, 2 *sermo sicut aqua* transfunditur nec *tamen* -itur). SVET. Aug. 32, 2 ne quod ... maleficium negotiumve impunitate vel mora -retur. MIN. FEL. 37, 8 *felicitas* somnio similis antequam tenetur, -itur. HYD. chron. II p. 33, 223 pacem reformat -psam. *i. q. oriri, evadere*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 4, 1 p. 359, 5 B. ne obscuritas relaxatis sensibus -atur.

β i. q. excidere e memoria: RHET. Her. 3, 22, 35 usitatae res facile e memoria -untur (BOETH. diff. top. 2 p. 1186^{B} a memoria discentis). SEN. contr. 1 praef. 1 memoriae meae (PLIN. paneg. 90, 6 FRONTO p. 46, 26 N. HIL. c. Aux. 7 memoriis audientium. HIER. epist. 30, 2, 2 memoriā -itur [-ae lab- *det.*] omne quod diximus). SEN. benef. 3, 1, 4 cui beneficium totum -psum est; *syn.* oblitus est. 7, 28, 1. epist. 94, 25 admonitio ... memoriam continet nec patitur -i. LVCAN. 9, 80 -psus (*i. oblivio obrutus*) felix de pectore Magnus (SIDON. epist. 3, 3, 3 civicis pectoribus). QVINT. inst. 10, 3, 33. CORP. II 6102 (*suppletum*). *addo*: EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 p. 870^{C} *orbis unde coeperit*, sensus ... nostros -itur (*syn.* nostrum diffugit intellectum. *gr.* τὴν αἴσθησιν διαφεύγει). CLAVD. MAM. anim. p. 161, 8 illud ... -i tibi *i. te fugere.*

γ de tempore, i. q. effluere (de Occasione personata v. p. 316, 8. 30): LVCR. 3, 958 imperfecta tibi -psast ingrataque vita (*sim.* SEN. epist. 1, 1, 1). SEN. epist. 101, 10 in spe viventibus proximum quodque tempus -itur (RVFIN. hist. 3, 23, 11 tempore -pso. COD. Theod. 13, 9, 6 COD. Iust. 1, 49, 1, 7. 4, 30, 14, 3). AMM. 26, 2, 1 -pso die (CLAVD. DON. Aen. 3, 509 p. 332, 21 -psus fuit dies ex maxima parte. COD. Iust. 7, 63, 2, 4). COD. Theod. 4, 22, 1 (*a. 326*) post -bsa ... spatia. 11, 1, 35 (*a. 429*) antequam -atur indictio. 7, 4, 17 (*a. 377*) priusquam annus -atur (PAVL. NOL. carm. 23, 58 -ente ... anno. COD. Iust. 3, 1, 13, 11. 4, 66, 2, 2 triennio -pso. 7, 37, 2 pr. 8, 10, 14 pr. 8, 33, 3, 3^{c} NOVELL. Iust. 36 pr.) EVSTATH. Bas. hex. 2, 8 p. 888^{C}. 6, 5 p. 927^{A} puncta *i. momenta temporis* (*gr.* παραδραμεῖν).

deriv. elapsio, *?* elapsus. *Leumann.*

ēlabōrātio, -ōnis *f.* *ab* elaborare. *plur. l. 25.* *i. q. actus elaborandi, opera laboriosa*: RHET. Her. 4, 22, 32 non haec (*genera exornationum*) videntur reperiri posse sine -e et sumptione operae. HIER. epist. 34, 2, 1 ad Hebraeum recurrens inveni pro 'pane doloris' scriptum esse 'leem aasabim', quod Aquila interpretatus est ἄρτον τῶν διαπονημάτων, id est 'panem -um' (*sim.* 34, 2, 3). AVG. ord. 1, 2, 4 hi ... libri ... nomine tuo (*sc. eius, cui dedicati sunt*) nobis quam nostra -e dulciores.

ēlabōrātus, -ūs *m.* *ab* elaborare. *i. q. elaboratio*: APVL. flor. 9 p. 12, 5 *Hippias* non minus cultu visendus quam -u mirandus.

[**elaborizo** *v.* elleborizo.]

***ēlabōro**, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* laborare. *W.*] *de formis*: -turus: PANEG. 11 (3), 32, 3. *formae perf. breviores* -arunt, -arint, -asse, *al., inde a* CIC. NOT. Tir. 57, 35 -at. GLOSS. διαπονῶ. ἀγωνιζόμεθα. σπουδάζομεν. *legitur: intransit. inde a* RVT. RVF., RHET. Her., CIC.; *transit. inde a* CIC.; *deest poetis praeter* HOR. (*bis*).

[*confunditur saepe in codd. cum v. q. e.* laboro: CIC. inv. 2, 175 div. in Caec. 39 Cael. 54 de orat. 1, 18 *al.* NEP. Arist. 1, 4 MART. CAP. 2, 136. *et al.* *restituitur pro* lab-: CIC. Verr. II 3, 124 SVET. Nero 41, 1. *ex coniect.*: Q. CIC. pet. 24 (*Buecheleri*). IVL. VAL. 1, 6 *coni. Kuebler sec. epit., vix recte.* *dub.*: LVCIL. 376 quaeras e[a]que labores (*in tmesi? cf. Marx. vol. II p. VI sq. et adn. ad l.*) DOM. AF. or. frg. Quint. inst. 6, 3, 68 causam et abora (*A*; causa. metaphora *eqs., Spalding, recte ut vid.*; causa elabora *PV*). PS. PLAC. Gloss.^{L} IV E 9.]

I *intransitive: fere i. q. contendere, eniti (de hominibus, praeter infra l. 52. 70. p. 319, 29 hic illic sensu debilitato, e. g. p. 319, 20)*:

A *absolute*: CIC. inv. 2, 175 ut proinde, uti quaeque res erit, -emus. de orat. 2, 85 hortabor, ut -et. orat. 109. Att. 1, 10, 5 ut semper volui et -vi. PLIN. nat. 14, 150 nec segniter in eo (*sc. oleo*) vita (*i. athletarum oleo unctorum*) -vit. QVINT. decl. 268 p. 95, 8 inter eos qui studuerunt, qui -verunt, nullum adhuc inventum esse *sapientem.* PLIN. epist. 6, 6, 4 huic omissa gloria patris ... ipsi enitendum, ipsi -andum est. CYPR. patient. 24 p. 415, 13 insistamus et -emus. epist. 65, 4 p. 725, 6 quantum potestis -ate et ... fratrum mentes ab errore revocate. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 4 p. 586^{B} velim nunc ... -are paululum, si patienter accipitis, et ... aperire. POMP. gramm. V 154, 13 -vit vehementissime et ... collegit haec verba. *fere i. q. gravi labore affici, confici*: GREG. M. moral. 5, 20 p. 629^{C} sub pondere inquietae quietis -ant.

B *cum praepositionibus*: ad: CIC. Verr. II 5, 188 ad officium et virtutem omnes meae curae, vigiliae cogitationesque -arunt. fin. 1, 7 ad (*i. secundum*) quorum iudicium -ret *Lucilius.* TERT. resurr. 49 p. 102, 16 cui ad illam (*caelestem substantiam*) -are mandatur. GREG. M. moral. 6, 12 p. 736^{A} ad comprehendenda haec *verba legis* nullo studio ... -at stultus. causa: Q. CIC. pet. 24 sunt ... qui ... -are eius (*sc. viri*) causa, cui debent aut volunt, facile possunt. circa: CYPR. epist. 27, 3 p. 543, 6 ut sciretis -are circa omnia diligentiam nostram. 52, 4 p. 619, 17 circa ceteros ... fratres -amus ..., ut *eqs.* (*v. p. 319, 33 sqq.*). de: CIC. fin. 4, 9 de quibus (*sc. quae dialectici tradunt*) ... a Chrysippo maxime est -tum. erga: GREG. M. moral. 2, 75 p. 591^{C} erga aliena fortiori studio quam decet -at. in *c. acc.*: QVINT. inst. 2, 8, 8 in omnia, quae sunt eius operis, ... -andum est. 12, 1, 31 totis mentibus huc tendamus, in haec -emus. in *c. abl.*: RHET. Her. 2, 1, 1 in quibus officiis artis -are conveniret. 4, 3, 4 qui in eo, quod est artificii, -ent. CIC. inv. 2, 1 quo in genere plurimum posset, in eo magnopere -asset (de orat. 1, 22. 3, 135 utroque in genere [off. 1, 3]. orat. 98, *v. p. 319, 38*). inv. 2, 74 maxime est in hoc -andum, ut *eqs.* (Verr. II 3, 130 Marcell. 27. *cf.* Verr. II 1, 31 in eo ... ut *eqs.* [de orat. 1, 33 fin. 1, 10]. QVINT. inst. 4, 1, 45 in iis ... -andum, ut *eqs. v. p. 319, 33 sqq.*). div. in Caec. 39 si optimis ... disciplinis atque artibus studuisses et in his -asses. 62 ut -andum tibi in ratione reddenda sit (*cf.*

[Ranft]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cluent. 2 in utraque re. de orat. 2, 329 in hoc. Tusc. 1, 6 in quo. off. 1, 133 in omnibus ... his. epist. 2, 6, 5 quanto opere mihi esset in hac petitione ... omni non modo contentione, sed etiam dimicatione -andum). Verr. II 3, 198. II 4, 82. leg. agr. 2, 67 quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non -et? Mur. 19 in ea scientia. de orat. 1, 9. 1, 18 cum omnes in oris et vocis et motus moderatione -ent (*cf.* 1, 251. 1, 252). 1, 19 cum ex iis rebus universis eloquentia constet, in quibus singulis -are permagnum est (*non tam de percepto quam de quaerendo laboris fructu, cf. Krebs-Schmalz, Antib. s. v.*). 1, 54. 2, 131 in eo studio. 3, 132. orat. 53 ⟨in⟩ lenitate et aequabilitate et puro ... genere dicendi. top. 6 Stoici ... in altera (*sc. ratione disserendi*) -verunt. fin. 4, 30. Tusc. 1, 1 Cato 24. 26 in litteris. 38 in his (*exercitationibus*) desudans atque -ans. off. 1, 114 ad quas ... res aptissimi erimus, in iis potissimum -bimus. 1, 116. Att. 5, 10, 2 -atur in hoc a me, sicut tibi sensi placere. epist. 1, 9, 15. 13, 77, 3 in hac re. QVINT. inst. 5, 10, 119 nisi in ceteris, quae mox praecipienda sunt, -verint. PRISCILL. tract. 1, 24 p. 20, 24 in quo nos intellegentes ... -amus et *eqs.* BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 186, 8 secunda editio in patefaciendis ... sententiis -at. GREG. M. moral. 1, 22 p. 537^A *Samaritani* in omne (*i. omni*), quod faciunt, sine spe aeternitatis -ant. *et al.* pro: AVELL. p. 20, 21 ut tanto magis, qui cultores sunt Christi, pro fidelibus -ent. CONC.^S I 2 p. 26, 16 pro hac (*i. tranquillitate*) -are.

C *c. dativo*: QVINT. inst. 12, 11, 22 cui (*aetati nostrae*) docendae priores -arunt. TERT. pudic. 5 p. 227, 12 ego quoque, homicidium, nonnumquam moechia⟨e⟩ elaboro. AVG. civ. 3, 17 p. 122, 14 D. quibus (*auctoribus*) ... ediscendis et ipsi -verunt et filios suos -are compellunt. 10, 28 p. 446, 15. nupt. et concup. 2, 2, 2 p. 254, 19 ut universo ipsi operi ... refellendo nostra -ret intentio. VAL. CEM. hom. 6, 1 p. 709^D -andum studio medicinae, ut *eqs.* (19, 5 p. 751^D *v. l. 33 sqq.*). GREG. M. moral. 11, 42 p. 972^C alii bellorum titulis, alii ... aedificiorum moenibus, alii disertis ... libris instanter -ant.

D *sequitur enuntiatum*: **1** *finale* (*cf. l. 30. p. 318, 71. 82*): RVT. RVF. hist. 7 Pompeius -vit, uti populum Romanum nosset. CIC. div. in Caec. 40 ut *omnia in me* esse possent, magno studio mihi a pueritia est -tum. p. red. in sen. 29 de orat. 3, 295 opt. gen. 23. CAES. anal. frg. Cic. Brut. 253 cogitata ⟨ut⟩ praeclare eloqui possent, nonnulli studio et usu -verunt. CIC. orat. 38. 98 in illo subtili et acuto *genere* -vit, ut *eqs.* fin. 3, 5 Tusc. 3, 6. 5, 1 -andum sit, quo facilius probetur. off. 1, 131 multo ... magis -andum est, ne *eqs.* Att. 16, 16, 12 enitere, -a vel potius eblandire, effice, ut *eqs.* ad Q. fr. 1, 1, 42 contende, quaeso, atque -a ..., ut *eqs.* 1, 1, 43. 1, 2, 11 cura, -a, perfice, ut *eqs.* epist. frg. IX 1 effice et -a, ut *eqs.* Q. CIC. pet. 6 adulescentes nobiles -a ut habeas. 17. 18 (*bis*). 29. NEP. Arist. 1, 4 tam cupide -asset, ut *eqs.* COLVM. 12, 1, 3. SCRIB. LARG. 38 multum -asse, ut *eqs.* PLIN. epist. 3, 9, 14. CYPR. epist. 45, 1 p. 599, 16 eniterentur, quantum possent, et -rent, ut *eqs. al.* VOPISC. Aurelian. 47, 4 *al.* HIL. coll. antiar. B VII 8, 2 communi consilio ac studio -are, quatenus *eqs.* VVLG. sap. 14, 19 -vit arte sua, ut *eqs.* SVLP. SEV. dial. 2, 1, 9 totis viribus -ans, ut *eqs.* *et saepius.* **2** *condicionale*: CIC. fin. 5, 46 videsne, ... ut etiam contendant et -ent, si efficere possint, ut *eqs.*

E *sequitur infinitivus*: QVINT. inst. 3, 8, 58 breviores ... commentarios ... facere -arunt. TERT. apol. 2, 13 de nobis solis mendacium -atis audire. ITALA Luc. 13, 24 (cod. e) -ate introire per angustum osteum (ἀγωνίζεσθε. VVLG. contendite). PORPH. Hor. carm. 3, 1, 33 -ant sibi aedificia etiam in mari ponere. PS. CYPR. spect. 7 p. 10, 5 loqui digitis -at. ARNOB. nat. 1, 32 p. 21, 23 DON. Ter. Ad. 685. GAVDENT. serm. 8 p. 897^B -et ... unusquisque vestrum permanere in domo domini. SEVERIN. doctr. p. 127 discere -a. *et al.*

II *transitive* (*acced.*: ad *p. 320, 23*; ex *p. 320, 37*; in *c. abl. p. 320, 8. 49*): *i. q. cum studio et labore alqd. agere vel tractare; hic illic accedente notione conformandi, excolendi (e. g. p. 320, 14 sqq.), sed saepius significatur actio laborandi ad finem perducta, ita ut sit fere i. q. conficere vel efficere vel acquirere (de hominibus, praeter infra l. 73. saepissime passive)*: **A** *res maxime incorporeas*: **1** *usu generali*: **a** *cum mero obiecto*: CIC. Phil. 7, 7 omne curriculum industriae nostrae in foro ... -tum est. Att. 1, 8, 1 hoc si quanti tu aestimes sciam, tum quid mihi -andum sit scire possum. epist. 9, 16, 2 quicquid -ari aut effici potuerat ad istorum benevolentiam conciliandam ... me consecutum esse. ad Brut. 1, 14 (9, 22), 1 quod ego cum Ciceronis causa -vi, tum Domitii *eqs.* HOR. carm. 3, 1, 19 non Siculae dapes dulcem -bunt saporem. PETRON. 115, 6 hoc opere tandem -to. TERT. idol. 5 p. 34, 29 histriones ... non manibus solis sed totis membris victum -are. adv. Val. 30 p. 206, 2 ut salutem quam non de privilegio status possidemus, de suffragio actus -emus. CYPR. ad Don. 8 p. 10, 9 contra ... ius ... nascendi patientiam incertae turpitudinis -tam. 14 p. 15, 10 mole -ta. IVST. 1, 2, 11 Ninus contentus -to a parentibus imperio belli studia deposuit. MART. CAP. 2, 136 illa nausea ac vomitio -ta (*βA, lab- rell.*) in omnigenum copias convertitur litterarum.

b *seq. enunt. finale*: SVET. Aug. 64, 3 nihil aeque -vit quam ut *eqs.* CYPR. epist. 59, 8 p. 675, 20 id enitimur et -amus, ut *eqs. al.* PANEG. 11 (3), 32, 3 polliceor ... id ... summis opibus enisurum, -turum, effecturum, ut *eqs.* PRISCILL. can. praef. p. 112, 7 hoc ... me -asse ..., quo fideliter ... palam facerem. PS. AVG. quaest. test. I 102, 2 p. 200, 14 ut id -etur, ne quis *eqs.* SALV. eccl. 3, 60 hoc -ans, ne *eqs.*

2 *usu speciali: quae ingenio hominis vel arte perficiuntur (libros, orationes, doctrinas, locutiones, carmina, argumenta sim.; ipsas artes l. 15 sqq.)*: CIC. Verr. II 1, 2 quid ego in hac accusatione comparanda ... -assem. Manil. 1 nihil huc nisi perfectum ingenio, -tum industria adferri oportere (*cf.* BOETH. arithm. 1 praef. 5, 12 -tum ingenio, perfectum studio). Cael. 45 inerat (*in Caelii oratione*) ... ratio et bonis artibus instituta et cura et vigiliis -ta. 54 a me ipso -ta proferre. Brut. 26 omnes artes (*i. quinque partes rhetoricas*) ... multo ante non inventas solum sed etiam perfectas, quam haec est a Graecis -ta dicendi vis atque copia (*similiter -ta ars*: Brut. 214 *Sulpicius, Antonius* unum illud habebant dicendi opus -tum. PLIN. nat. 35, 157 -tam hanc artem [*plasticen*] Italiae [*dativ.*] et maxime Etruriae *esse.* SVET. Nero 41, 1 quod ... inscitia sibi tanto opere -tae [*Bernegger* (*Bentley*); lab- *codd.*] perfectaeque a se artis [*citharoedicae*] obiceretur). CIC. Brut. 312 multae (*sc. causae publicae*), quas nos diligenter -tas et tamquam elucubratas afferebamus. Att. 13, 4, 1 habes munus a te -tum decem legatorum (*sc. indicem eorum qui munere leg. functi erant*). HOR. epod. 14, 12 *Anacreon* persaepe cava testudine flevit amorem non -tum ad pedem (*i. 'versibus incultis'. cf. Wilamowitz, Sappho u. Sim. p. 308*). PLIN. nat. 25, 1 nos -ta iis (-ta his *codd., sc. a priscis*) abscondere ... cupimus. QVINT. inst. 4, 1, 54 etiam si reliqua scripta atque -ta sint (*opp.* extemporalis oratio). 9, 4, 1. 10, 4, 4 panegyricum Isocratis ... decem annis ... -tum. 12, 10, 43 nihil ultra verborum proprietatem -ret. TAC. dial. 6 in ingenio quoque sicut in agro quamquam alia (*?, v. app. crit.*) diu serantur atque -entur, gratiora tamen quae sua sponte nascuntur. 9 si modo *dignum aliquid* -are et efficere velint *poetae* (PLIN. epist. 4, 16, 3 auribus ..., chartis). PLIN. epist. 3, 5, 20 non tantum ad legendos eos (*libros*), verum etiam ad simile aliquid -andum ... excitare. HYG. mun. castr. 47 methodum metationis a me exquisitum ... intento ingenio -vi. FRONTO p. 111, 9 N. hac oratione fratri -anda mora intercedat (*cf. Hauler, Wien. Stud. 37, 1915, p. 187*). GELL. 14, 6, 1 quem *librum* sibi -tum esse ... ex multis et variis et remotis lectionibus (AVG. nupt. et concup. 1, 35, 40 p. 252, 12. *al.*). MIN. FEL. 23, 1 has fabulas et errores ... ipsis (*P*, ipsi *Meursius*) studiis et disciplinis -amus, carminibus praecipue poetarum. TERT. anim. 23 p. 336, 25 quae omnia ut fidei commendet, ... novum -vit argumentum (*cf.* adv. Marc. 4, 6 p. 432, 14 totum quod -vit *Marcion.* HIL. trin. 8, 3 p. 258^C piis ... professionibus has ... contradictiones -verunt). PANEG. 9 (12), 1, 2 latine et diserte loqui illis ingeneratum est, nobis -tum. DON. Ter. Ad. 259 hanc sane locutionem scire debemus propter personam -tam. SYMM. epist. 3, 87 documentis -tum testimonium. *al.* HIER. vir. ill. 40 *volumen. al.* AVG. pecc. mer. 2, 36, 59 p. 128, 9 habes -tum ... pro meis viribus opus. ZACCH. 2 praef. institutio ... breviarii vicem dabit, non omnia in singulis -ans. MACR. Sat. 1 praef. 2 quidquid mihi ... in diversis ... voluminibus -tum est. *al.* SIDON. epist. 1, 9, 5 aliquid de ... petitionibus -amus. *et al.*

B *res corporeas*: **1** *artis opera, maxime sculptilia*: SEN. benef. 7, 9, 2 -tam scrupulosa distinctione testudinem. epist. 16, 8 accedant statuae et picturae et quidquid ars ulla luxuriae -vit. PLIN. nat. 7, 34 posuit effigies ... diligentius magnorum artificum ingeniis -tas. 34, 11 candelabrorum superficiem dumtaxat -vit. 36, 77 est autem saxo naturali -ta *sphinx.* QVINT. inst. 2, 3, 6 Iovem ... Phidias optime fecit, illa autem, quae in ornamentum operis eius accedunt, alius melius -asset. APVL. apol. 14 quod artificio -tum. 61 me ... invitatum eius artificio quaedam mechanica ut mihi -asset petisse.
2 *varias res*: *opera exstructa, classem*: PLIN. nat. 36, 184 pavimenta ... -ta arte, picturae ratione. PLIN. epist. 6, 31, 15 huius *portus* sinistrum bracchium firmissimo opere munitum est, dextrum -atur. IVL. VAL. 1, 21 classi ... -ta (ναυπηγήσας *Ps. Callisth. 1, 28*). 1, 26 -tis ... his cloacis. 3, 35 domus. *medicamen*: IVL. VAL. 3, 56 venenum Antipater -at curiosum admodum efficaxque (ἐσκεύασε φάρμακον δηλητήριον *Ps. Callisth. 3, 31*). *fructus*: ITIN. [Silv.] 3, 6 *fructus* manibus suis -asse videantur. ISID. orig. 15, 5, 8 reconditoria ... eo quod in iis homines -tas fruges reponunt. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 8 *lintea* operosis -ta textrinis. CAES. AREL. serm. Rev. Bénéd. 23 p. 41, 21 *facultates* ... super usum -tae atque possessae.

accedunt adverbia: cupide: *p. 319, 44.* diligenter: *l. 20.* instanter: *p. 319, 32.* *non* segniter: *p. 318, 51.* vehementissime: *p. 318, 59* (magnopere, maxime, multum, paululum [*p. 318, 58*] *sim.*). *accedit abl. subst.*: arte: *supra l. 62.* artificio: *l. 59.* consilio: *v. l. 82.* contentione: *p. 319, 3.* cura: Q. CIC. pet. 29 (magna). c. et vigiliis: *supra l. 11.* distinctione: *supra l. 53.* industria: *supra l. 9.* ingenio: *supra l. 10. 35* (intento), *supra l. 55* (*plural.*). manibus: *supra l. 68.* modis: CYPR. Fort. 13 p. 346, 11 omnibus. opibus: CIC. Tusc. 3, 6. studio: *p. 318, 67* (nullo), *p. 318, 73* (fortiori), *p. 319, 35* (magno). consilio ac st.: *p. 319, 48.* st. et usu: *p. 319, 38.* textrinis: *l. 70* (operosis). viribus: CIC. Tusc. 3, 6 *p. 319, 50* (totis).

[*Ranft*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma et iuxta posita: appetere: Q. CIC. pet. 29. curare: *p. 319,42.* contendere: *p. 319,41. 51.* desudare: *p. 319, 13.* efficere: *p. 319, 41. 43. 320, 1. 31.* eniti: *p. 319,41. 46. 83. 84. al.* insistere: *p. 318, 55.* perficere: *p. 319, 42. 320, 18.* studere: *p. 318, 53. 83.* *opp.* ingeneratum esse: *p. 320, 44.* possidere: *p. 319, 76. 320, 72.*

part. perf. pass. **ēlabōrātus,** -a, -um *pro adi.* magis -us (*compar.*) *v. l. 25.*

i. q. cum labore et diligentia et subtilitate confectus (*conformatus infra l. 52*): 1 *de rebus*: a *corporeis* (*de statuis, cibis, vestibus*): CIC. Verr. II 4, 126 Silanionis opus tam perfectum, tam elegans, tam -um (*cf.* QVINT. inst. 2, 13, 10 quid tam distortum et -um quam est ille discobolos Myronis?). HIER. adv. Iovin. 1, 40 p. 268[A] *cum monachus* ad mulsum et -as carnes ... se conferat, manifestum est, quod terram coelo ... praeferat. ENNOD. opusc. 1, 44 p. 273, 5 vos ... -as vestes et liciorum tormenta devehite.

b *de iis rebus, quae hominis ingenio, arte, consilio sim. effectae sunt* (*de versibus, orationibus, sermone* [*de homine -o, ut significetur eius dicendi genus l. 24*], *de doctrina sim.* *de habitu corporis affectato infra l. 43*): α *in bonam partem*: CIC. orat. 36 omnes apud hunc (*i. Pacuvium*) ornati -ique sunt versus (*opp.* neglegentius). SEN. contr. 2 praef. 2 deerat illi oratorium robur ..., splendor vero velut voluntarius non -ae orationi aderat. TAC. dial. 18 (*v. l. 19*) Cicerone mitior Corvinus et dulcior et in verbis magis -us. QVINT. inst. 1 pr. 8 in his ... libris erunt omnia ... compositiora et quantum poterimus -a. 8, 3, 12 quidquid erit ... verbis nitidum ..., translationibus magnificum, compositione -um. 11, 1, 2 verba ... et nitida, figuris etiam numerisque -a. FRONTO p. 28, 14 N. facilius quis ... ipsum Demosthenem imitatus fuerit ... quam hoc tam effectum et -um opus (APVL. Socr. prol. p. 104. *cf. et p. 320, 16*). HIL. trin. 5, 21 p. 143[B] saecularis doctrinae -a institutio. CLAVD. DON. Aen. 1. 660 p. 129, 15 exquiruntur ... novae artes et consilia -a capiuntur. VEG. mil. 4 praef. p. 129, 7 murorum -a constructio.

β *sensu peiorativo: fere i. q. quaesitus, nimis subtilis, artificiosus, affectatus sim.*: CIC. orat. 84 (*de tenui genere dicendi*) ne -a concinnitas et quoddam aucupium delectationis ... appareat (*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 40 *sermone cotidiano* nihil ... et arcessiti et -i requirente). SYMM. epist. 9, 64 tarditatis tuae -a defensio. MAXIMIN. c. Ambr. 87 relinque portenta, quorum -a inanis narratio fidei tibi generavit naufragium. AVG. c. Iul. 1, 1, 3 inanes argutias tuas et -a argumenta convincam. 2, 6, 16 frustravit ... tam -am disputationem ... nimisque sollicitam. PHYSIOGN. 74 p. 96, 3 affectatum atque -um corporis motum (*cf.* 104 p. 127, 13 *suppl.*). POMER. 3, 34, 2 p. 520[A] cum ... totam vim dictorum splendor -us evacuit.

c *de iis quae ad hominis speciem vel formam pertinent*: TERT. cult. fem. 2, 2 p. 717 Oe. confictae et -ae pulchritudinis suggestum recusandum (*opp.* naturalis speciositas). *de homine ipso* (*cf. supra l. 18*): MACR. Sat. 3, 13, 5 *Hortensius* ut bene amictus iret, ... togam corpori sic applicabat, ut *eqs.* ... is quondam cum incederet -us ad speciem *eqs.* *in allegoria*: PS. RVFIN. in Os. 13, 7—8 p. 1028[B] cum ... populum ... multa sedulitate formarem (*tamquam ursa catulos*), ... isti me non solum optatis sed etiam -is (*v. supra l. 10*) foetibus orbaverunt.

2 *de homine: v. l. 24 et l. 47.*

neutr. **ēlabōrātum,** -ī *pro subst.* *i. q. res elaborata*: QVINT. inst. 10, 7, 32 ut revocet nos cogitatio ad illa -a.

deriv.: elaboratio, elaboratus (-ūs). *Ranft.*

ēlacata, -ae, ἠλακάτη. *nomen piscis.* COLVM. 8, 17, 12 scombri carcharique et -ae ventriculos *praeberi convenit.* **ēlacatēna** genus salsamenti quod appellatur vulgo melandrea PAVL. FEST. p. 76. *cf. gr.* ἠλακατήν.

[**elacesco** *v.* elactesco.]

ēlactāre a lacte tollere GLOSS.[L] III Abstr. EL 1 (I Ansil. EL 16 elec-).

ēlacterium *v.* elaterium.

ēlactēsco, -ere. [*ab* ex *et* lac. *W.*]. *i. q. sucum amittere*: PLIN. nat. 16, 98 in arboribus ... nimia germinatio -it (*sic* D^2, *Detlefsen*; elac- *rell.*; elass- *vulg.*).

eladin rotinon oleoroseto GLOSS. III 562, 42 (*i.* ἐλάδιον ῥόδινον. III 582, 30. 632, 16). III 546, 3 elatin rodinon rosacio (589, 64. 611, 27. 623, 27).

elaea, ἐλαία. VARRO ling. 5, 108 olea ab el⟨a⟩ea.

elaeemporia *v.* elemporia.

elaeomeli, ἐλαιόμελι. PLIN. nat. 1, 23, 49 *medicinae ex* -i II. 15, 32 sponte nascitur in Syriae maritimis quod -i (eleo- *FG, vulg.*; oleo *rell.*) vocant ([*ex Diosc. 1, 31*]. 23, 96 -i quod in Syria ex ipsis oleis manare diximus). [ISID. orig. 17, 7, 11 *v. sub* oleomela].

1. elaeōn, -ōnis, ἐλαιών. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 558, 19 ad noctem vero in -em secedebat (*cf. Luc. 21, 37* ἐξερχόμενος ... εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. VVLG. in monte ... oliveti). ITALA Zach. 14, 4 (Tert. *ibid.* p. 558, 21) et stabunt pedes eius in monte -e (*sic M R*; elaeon *Engelbr.* [*cf. l. 82*], *vix recte. gr.* ὄρος τῶν ἐλαιῶν. VVLG. montem olivarum). **2. elaeōn,** *a gen. plur.* ἐλαιῶν (*sed cf. l. 79*). ITALA Marc. 11, 1 (cod. k) ad montem eleon (ὄρος τῶν ἐλαιῶν. VVLG. montem olivarum). 13, 3. *cf.* GLOSS.[L] I Ansil. EL 94. 95.

elaeothesium, *ἐλαιοθέσιον. VITR. 5, 11, 2 ad sinistram ephebei -um *collocetur*, proxime autem -um frigidarium. *cf. Marquardt-Mau, Privatleben p. 281.*

elaf- *v.* elaph-.

ēlām, *ab hebr.* אֵילָם. *i. q. vestibulum*: ITALA Ezech. 8, 16 (Ps. Tert. adv. Iud. 11 p. 731 Oe.) ecce in liminibus domus domini inter medium -m et inter medium altaris (ἀνὰ μέσον τοῦ αιλάμ, VVLG. vestibulum). *v. vol. I 963, 46 sqq.*

ēlambo, -ere. *i. q. lambere*: *proprie*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 158, 28 *videmus animalia* ad alimonia vitae ... matris ubera mox, ut -ente matris lingua detersa sint, rictu oris adtrahere. *translate*: IORD. Get. 42, 219 *Aquileia* cuius muros Natissa amnis ... -it (elabitur *X*).

ēlāmentābilis, -e. [*ab* ex *et* lamentabilis. *W.*]. *i. q. valde lamentabilis*: CIC. Tusc. 2, 57 sin erit ille gemitus -is, si imbecillus, si abiectus, si flebilis, ei qui se dederit, vix eum virum dixerim.

ēlamōth *v.* aelam.

ēlangueo, -ēre. *ab* ex *et* langueo. NOT. Tir. 112, 35 -et. *i. q. languidum fieri*: TERT. anim. 53 p. 385, 29 auriga corporis spiritus animalis deficientis vectaculi nomine, non suo deficit, opere decedens non vigore, actu -ens non statu. FVLG. RVSP. serm. dub. 46 p. 912[A] (*in allegoria*) de paucitate relictorum (*sc. palmitum*) camerae spiritalium -ent, non habentes umbraculum.

ēlanguēsco, -uī, -ēscere. *ab* ex *et* languescere. elangŭĭt: VAL. FL. 4, 527. NOT. Tir. 112, 36. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 432, 6 B. ira resedit ..., consenuit, -uit, exspiravit. GLOSS.[L] II Abav. EL 1 -uit enervavit. GLOSS. ἐξασθενῶ. -o languesco. *inde a* VARRONE *l. 48.* LIV.

i. q. languidum fieri, remitti, decrescere sim. (*acced.: abl. instr. vel causae l. 35. 38 bis. 41. 42sq. 48. 50. 51. 57. 58sq. 73. 76*, in *c. abl. infra l. 62sq.*): 1 *de animantibus*: LIV. 1, 46, 7 se (*sc. Tulliam*) rectius viduam et illum (*Tarquinium*) caelibem futurum fuisse contendere quam cum impari iungi, ut -endum aliena ignavia esset. 35, 45, 7 non esse -endum, sed *eqs.* (*antea* relanguescat). VELL. 2, 111, 4 ne qua posset erumpere ... et intra se furens viribus hostis -ret. VAL. FL. 4, 527 haesit uterque (*sc. Calais, Zetes*) polo dubiisque -uit alis. TAC. hist. 1, 46 sumptibus exhaustus socordia insuper -uerat *miles.* 4, 12 -uimus, patres conscripti. FLOR. epit. 2, 6, 21 *Hannibal* ipse et exercitus ardor (*v. infra l. 58*) -uit. VIR. ill. 42, 5 *Hannibal Campaniae* deliciis -uit. 54, 1 *Antiochus* in Euboea luxuria -uit (*cf.* SYMM. frg. 1, 16 p. 322, 8 Lucullus ... in Pontico luxu paene ... -uit). VVLG. Ios. 2, 9 et -uerunt omnes habitatores terrae. Is. 33, 24 nec dicet vicinus '-ui'. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 19 p. 1862[B] Daniel ... per plurimos dies -uit et aegrotavit (*Dan. 8, 27* langui).

2 *de inanimis*: a *de rebus incorporeis, maxime de vigore, animo, mente sim.*: VARRO frg. Non. p. 287, 16 distractione civium -it bonum proprium civitatis atque aegrotare incipit et consenescit. LIV. 5, 26, 3 differendo ... -uit res (*opp.* gloria ... crevit). 23, 23, 8 neque tamen -uit cura hominum eā morā. SEN. contr. 7, 1 (16), 15 dextra (*v. l. 68sq.*) simul ac mens -uit (*Bursian*, mese lang- *trad.*). SEN. epist. 114, 3 non vides, si animus -uit, trahi membra (*seq.* effeminatus). CVRT. 4, 15, 19 Alexander ... proelium, quod iam -uerat, solus accendere. 10, 7, 13 abeunte illo (*sc. Arrhidaeo*) conticuerat magis quam -uerat militaris favor. PLIN. nat. 9, 91 si invertatur *concha*, -it vis. STAT. Theb. 11, 382 his ... furor -ere dictis coeperat. FLOR. epit. 2, 6, 21 *v. l. 40.* 3, 3, 13 ipsā soli caelique clementiā robur *Cimbrorum, Teutonum* -uit (*cf.* CYPR. unit. eccl. 26 p. 232, 18 sic in nobis emarcuit vigor fidei, sic credentium robur -uit [et lang- *G*]. epist. 67, 8 p. 741, 20 quamvis ... aut evangelicus vigor cecidit aut ... fidei robur -uit [languet *V*]). GELL. 3, 1, 10 in quibus (*sc. negotiis sellulariis*) omnis vigor animi corporisque -it et, ut Sallustius ait (*Catil. 11, 13*), effeminatur (APVL. Plat. 2, 15 cum vigor rationis -uerit). 16, 3, 2 quod ... omnis eius adpetitio pristina -uerit. VVLG. Ios. 9, 11 haec audientes pertimuimus et -uit cor nostrum. CAES. AREL. serm. Rev. Bénéd. 23 p. 42, 48 credulitatis virtus.

b *de rebus corporalibus et naturalibus*: SEN. contr. 7, 1 (16), 15 *v. l. 51sq.* CELS. 5, 26, 7 venae -unt (*J*; lang- *FVP*. *cf.* 5, 26, 15 venarum motus). SIL. 4, 140 sic -ens *hasta* ac iam casura petitum invenit vulnus (*cf.* OROS. hist. 6, 11, 3 cum hostilium machinarum agmenta nervique -ant). VVLG. Is. 33, 9 luxit et -uit terra. ISID. orig. 5, 31, 3 longo itinere lassatur sol et ... -it. *de arbore, frugibus sim.*: SVET. Galba 1 observatum est sub cuiusque obitum arborem ab ipso institutam -uisse (MACR. Sat. 5, 11, 19 saepe videas laetam ... arborem ... suco terrae deterioris -uisse). VVLG. Ioel 1, 10 confusum est vinum, -uit oleum. 1, 12 vinea confusa est et ficus -uit (PS. RVFIN. in Ioel *ad l.* p. 1039[C] -uerunt malogranata cum ficubus). Nah. 1, 4 flos Libani -uit.

[**ēlanguidus.** VEN. FORT. Mart. 1, 296 *codd. TB (falso) et* ISID. orig. 16, 14, 10 *codd. BC, v. sub* languidus].

elaphīus, ἐλάφειος. CASS. FEL. 29 p. 56, 11 collyrium dia ceratos elafiu (helaf- *g*, ellafui *c*, elephiū *p*) appellatum, id est de cornu cervino.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

elaphoboscon *n.* (*f. v. l. 4*), ἐλαφόβοσκον. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 22, 37 *medicinae* -o VIIII (flato bosco *FE*; pla- *R*). 22, 79 -on ferulaceum est, geniculatum, digiti crassitudine. 25, 92 simplicius cervae monstravere -on, de qua diximus (*i. 'nomen dederunt herbae -o'*). DIOSC. 3, 74 de elefoboscos. elafoboscos herba est (*gr. 3, 69*).

ēlapido, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* lapis. *W.*] GLOSS.[L] V Abba ELA 4 -vit distruxit. Aa E 192 dissipavit, consumpsit. *i. q. lapidibus purgare*: PLIN. nat. 17, 30 -to solo (17, 69 sit ... ante omnia *solum seminario destinatum* -tum munitumque. 18, 145 solum, in quo seratur, -tum purgatumque subigitur autumno). *K.-M.*

ēlāpsio, -ōnis *f.* *ab* elabor. **1** *i. q. excessus*: AVG. quant. anim. 33, 76 mors, ... id est ab hoc corpore omnimoda fuga et -o. **2** *i. q. effluvium*: CAEL. AVR. acut. 3, 18, 178 seminis involuntaria atque iugis -o.

[*?* **ēlāpsus**, -ūs *m.* *ab* elabor. CHIRON 721 si quod iumentum extalis -um ⟨passum⟩ (*add. Niedermann, Rev. de Philol. 47, 1923, 57*) fuerit, sic curabis.] *Leumann.*

ēlaqueo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* laqueus. *W.*] *i. q. laqueis expedire, liberare*: *proprie*: AMM. 30, 1, 11 quem -tum fidem rupturum existimabat *princeps*. *in imagine et translate*: AMBR. epist. 73, 2 p. 251[C] lege quae implicavit atque innodavit magis humani generis infirmitatem quam -vit et absolvit. PRVD. c. Symm. 2, 147 vincenda voluptas, -anda animi constantia, ne retinaclis ... nexa et captiva prematur. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 105 p. 1184 [fin.] quoniam -andus est apostoli sermo a cassibus Manichaeorum. PROSP. carm. de prov. 672 monitos quibus (*sc. commentis doli*) omnipotens nos -at. SIDON. epist. 8, 9, 2 sese poetica teneritudo a vinculo ... angoris -at.

ēlargior, -īrī. [ex *et* largior. *W.*] *i. q. valde largiri*: PERS. 3, 71 *cognoscite* quid asper utile nummus habet, patriae carisque propinquis quantum -iri deceat. AMBR. serm. 42, 1 p. 686[D] studueram ... subtrahere vobis dominicae praedicationis eloquia ac non -iri saepius sermonum caelestium sacramenta. [SCHOL. Cic. Bob. p. 155, 11 St. *cod. C, v. sub* largior]. *cf.* dilargior.

elaris *v.* bilaris. **ēlassesco**?, *v. sub* elactesco.

[**elatas** ... ventus AMM. 22, 8, 8 (*trad.*, Ceratas [*i.* κεράτας] *corr. Valesius*; *v. Onom. III 331, 38*).] **ēlātē** *v.* effero *p. 152, 22*.

elatē, (-ēs, -ae) *f.*, ἐλάτη. *acc.* -en: *infra l. 44. 49. 51. abl.* -e: *infra l. 48. nom. plur.* -ae: *l. 41. 43.* **1** *de palmae germine novello*: VVLG. cant. 5, 11 comae eius sicut -ae palmarum (*LXX* ἐλάται). EDICT. imp. Diocl. 6, 40 (*a. 301*) germina palmae sibe (*i. 'sive'*) -ae (*nom. pl.*). DIOSC. 1, 118 semen eius quod circa arbore est, quem aliqui elaten[u] vocant (*gr. 1, 109, 4* ὁ περιεχόμενος δὲ ὑπ' αὐτῆς καρπὸς ἐλάτη καλεῖται). **2** *species palmae* (*per errorem Plinii, ut vid.*; *v. Blümner, Maximaltarif d. Diocl., 1893, p. 90 adn. 1*): PLIN. nat. 1, 12, 62 -e vel spathe. 1, 23, 53 *medicinae ex* palma -e. 12, 134 est ... arbor ad eadem unguenta pertinens — quam alii -en vocant quod nos abietem, alii palmam alii spatham (*ex Diosc. 1, 109, 4* φοῖνιξ ὃν ἔνιοι ἐλάτην ἢ σπάθην καλοῦσι). 23, 99. DIOSC. 1, 118 dactuli quos multi -en vocant aut spacu.

elatērium, -iī, *n.* (*masc. l. 70. 79, fem. l. 79*), ἐλατήριον. *scribitur*: elact-: CASS. FEL. 8 p. 15, 14 *cod. p.* ALEX. TRALL. *v. l. 77 bis.* ORIBAS. *v. infra l. 69.* *de formis*: *nom., acc.* -on: MARCELL. *infra l. 73.* PS. APVL. *infra l. 74.* -u(m): DIOSC. *l. 65. gen.* -i: CELS. 5, 21, 2 (-ii *P*). 5, 26, 36[B] *F V* (-ii *PS*). elaterius: ORIBAS. *l. 78.* [CELS. 6, 9, 5 elateris singulorum partes (*F V P*; partes *om. J*; elateri ⟨s⟩partes singulorum *coniec. Marx*). *coniecit Niedermann in adnot. ad* MARCELL. med. 30, 22].

i. q. remedium ex suco cucumeris agrestis comparatum: CELS. 5, 12 *evocat et educit* -um, lauri bacae *eqs.* 5, 21, 2. 5, 26, 36[B] compositio quae habet -i p. X I *eqs.* 6, 3, 2 super utrumque (*sc. ulcus*) oportet imponere -um aut lini semen contritum. 6, 9, 5 *v. supra l. 57.* SCRIB. LARG. 70 -ii qui est sucus cucumeris silvatici p. X I (224 [= MARCELL. med. 31, 3]. DIOSC. 4, 146 de -o. -u sucus est cucumeris agrestis [*gr. 4, 150, 3* τὸ δὲ λεγόμενον ἐλατήριον]. CAEL. AVR. chron. 3, 5, 72. CASS. FEL. 8 p. 15, 14 oportet flegmagogum purgatorium dare, quod dicitur -um. conficitur sic: cucumeres agrestes maturos *eqs.* ORIBAS. eup. 2, 1 S 8 de cocumeres ipsius fit elacterium [*sic Aa, La*: -us; *gr. p. 635, 20*]). SCRIB. LARG. 237 (= MARCELL. med. 33, 4). PLIN. nat. 1, 20, 3 *medicinae ex* -o XXVII. 20, 5 -o (*dat.*) tempestivus est autumno *cucumis*. 20, 8. 9. 27, 143 longissimo tempore durat -um. 28, 74. 203. 30, 33. MARCELL. med. 30, 14 -on purgat. PS. APVL. herb. 114, 12 H.-S. (*interpol. ex Diosc.*) Graeci -on, grynon (*Ps. Diosc. 4, 150 R V*). THEOD. PRISC. eup. faen. 78 -ii pulvere tangendum erit *exochadium*. log. 79 naribus infundo -um (*r B V, om. b*). ALEX. TRALL. 1, 42 elacteri. *ibid.* si ... pro nitro elacterium mittas (*gr. utrubique* ἐλατήριον). ORIBAS. eup. 2, 1 S 8 p. 503 -us menstrua provocat et partus corrumpit adposita (*sic Aa, La*: -us qui *eqs.*).

elatinē, ἐλατίνη. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 27, 50 -e II. 27, 74 -e (elasine *VR[1] d*) folia habet casiae *eqs.* DIOSC. 4, 37 de aelatino. elatino folia habet *eqs.* (*gr. 4, 40*). **elatinus**, -a, -um, ἐλάτινος. *i. q. abiegnus*: DIOSC. 1, 79 duriores ... resine sunt stroviline et pescidine et pituine et -a (*gr. 1, 71, 4* ἐλατίνη). *ibid.* melior est omnibus pituina et -a (*gr.* διαφέρει δὲ αὐτῶν ἡ πιτυίνη καὶ ἐλατίνη). 5, 58 *vinum* dafinu et pituinu et -u (*gr. 5, 36* ἢ δαφνίνος ἢ πιτύινος ἢ ἐλάτινος). *K.-M.*

*****ēlātio**, -ōnis *f.* *ab* efferre (elatus). *num. plural.*: *l. 47, p. 326, 52. 325, 20. 324, 37. 66. et al.* *inde a* CIC., VITR., SEN. epist.; *deest poetis*; *frequentatur apud* ECCL. *significatione 'superbiae'* (*q. e. sub II A 2 a β*); *cuius usus exempla selecta dedi, praeterea omnia quae habui attuli.* [*restituitur ex* datio: CIC. leg. 1, 7 *p. 326, 42*, FRONTIN. *p. 326, 52.* *dub. interpr.*: VVLG. lev. 7, 34 (*in sacrificio*) pectusculum enim -is (elevationis *var. lect., v. Quentin ad l.*) et armum separationis (*hebr.* תְּנוּפָה, *i. 'vibratio'*; *LXX* τοῦ ἐπιθέματος). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 52 p. 1081[A] motio iuxta quod motio est, nullam -em habens, ab eo quod est intus progressa foras est.]

I *spectatur notio foras ferendi*: **A** *i. q. actus efferendi*: **1** *rerum corporearum*: **a** *generatim*: ACT. Arv. a. 184 III 23 piaculum factum ob ferri -i (*pro* -em) scriptur⟨ae et scalpturae magisteri pe⟩racti (*cf. antea 20* ⟨piaculum factum⟩ ob ferri inlat⟨ionem⟩. *item* a. 225, 24 *magister* immolavit ob ferri -em [ACT. Arv. a. 241 (Not. d. scavi 1914 p. 468) *suppl. in lacuna*]. *de re v. Wissowa, PW II 1480, 31 sqq.*). **b** *speciatim*: *mortuorum, fere i. q. sepultura* (*cf.* effero *p. 141, 32 sqq.*): VLP. dig. 11, 7, 14, 3 si quid impensum est in -em mortui. PETR. CHRYS. serm. 121 p. 530[A] -o sola pauperis (*sc. ab angelis elati*) totam divitis pompam transcendit et gloriam.

2 *rerum incorporearum*: *de pronuntiatione verborum, vocum, sonorum sim.* (*cf.* effero *p. 144, 28 sqq.*): CHAR. gramm. p. 51, 5 B. non esse unam appellationem ex qua -em genetivus pluralis duplicem (*sc. poematum et poematorum*) habeat, sed duas appellationes idem significantes, alteram secundi, alteram tertii ordinis (*i. hoc 'poematum' et 'poema'*). p. 133, 21. p. 194, 25 (*de 'pius' et 'fidus'*) cuius secunda -o est magis pius, magis fidus. DIOM. gramm. I 324, 17 absolutio est -o sine comparatione, ut fortis; comparatio est -o cum collatione ad alium, ut fortior (*syn.* enuntiatio). 430, 29 accentus est acutus vel gravis vel inflexa -o orationis. SERG. gramm. IV 482, 7 tenores sive accentus dicti sunt, quod naturalem unius cuiusque sermonis in vocem nostrae -is servent tenorem (482, 17). PS. MAR. VICTORIN. phys. 4 sonorum -es. HIER. nom. hebr. p. 2, 12.

B *de re (ab oratore vel scriptore) foras elata*: *fere i. q. oratio, editio*: SVLP SEV. epist. app. 6, 1 forensis -o fori debet exercitatione fervere. VICT. VIT. prol. 2 p. 1, 8 illi (*scriptores*) fastu mundialis amoris inflati gloriam -is suae ... gestiebant ... diffamari.

II *spectatur notio sursum efferendi*: **A** *i. q. actio extollendi* (*accedente sensu contentionis infra l. 51, extensionis infra l. 76*): **1** *proprie*: **a** *de rebus corporeis (de voce l. 48 sqq.) in universum*: **α** *onerum*: VITR. 10, 3, 2 suculae cardines ... torni ratione versando faciunt onerum -es (*antea 10, 3, 1* elevationes). **β** *vocis*: VITR. 5, 8, 1 *loci* desonantes sunt in quibus vox prima cum est elata in altitudinem, offensa superioribus solidis corporibus repulsaque ... opprimit insequentis vocis -em. *aliter* (*v. supra l. 44*): NON. p. 258, 30 contentio est perseverantia vel -o. M. Tullius de officiis lib. I (*146*) **ex** contentione vocis et summissione et *eqs.* *v. et infra l. 77.* **γ** *corporis partium*: MIN. FEL. 17, 10 *animantes* pedum celeritate liberas aut -e pinnarum (PS. AMBR. serm. 46, 4 p. 694[C] suspensa aquila in altum celeri -e pennarum). HIER. in Is. 19, 16/17 p. 255[B] *Aegyptus* timebit ... -em manus domini. LEO M. serm. 22, 1 p. 194[A] denuntians serpenti futurum semen mulieris, quod noxii capitis -em sua virtute contereret. **δ** *rerum naturae* (*acced.* ultra *l. 64*, super *l. 66*): ITALA Ezech. 47, 11 (Weing.) in emissione eius (*i. fluminis*) et in -e eius non sanctificabant (*LXX* ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ οὐ μὴ ὑγιάσωσιν. VVLG. in littoribus eius [*torrentis*] et in palustribus non sanabuntur, *sc. aquae*). CHALC. comm. 71 stellarum et solis effulsio et ultra finalem circulum -o. VVLG. psalm. 92, 4 mirabiles -es maris (HIL. trin. 12, 53 p. 467[B]). PSALT. Rom. 87, 8 (*in imag.*) omnes -es (*cf. infra l. 72*) tuas super me induxisti (μετεωρισμούς. VVLG. fluctus). AVG. in psalm. 36. serm. 2, 12 p. 379 [p. med.] fumus a loco ignis erumpens in altum extollitur et ipsa -e in globum magnum intumescit (PROSP. in psalm. 101, 4 fumo in sua -e deficienti. *cf.* CASSIOD. in psalm. 67, 3 p. 462[D] *actiones peccatorum* sua magis, velut fumus, -e deficiunt, *v. p. 325, 15*). LEO M. epist. 28, 4 p. 769[B] -es (*cf. l. 66 sq.*) fluctuum increpata tempestate consternere.

b *speciatim t. t. in arte metrica, i. q. arsis* (*opp.* thesis, positio, deiectio, depositio. *non tantum de soni elevatione, sed etiam de extensione cogitandum est*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 40, 16 arsis *est* -o temporis soni vocis, thesis depositio et quaedam contractio syllabarum): FVLG. myth. 3, 9 p. 76, 9 arsis et thesis, quas nos Latine -es et deiectiones dicimus. MART. CAP. 9, 981 *proceleusmaticus* positionem brevem et -em brevem retinet. 9, 982 anapaestus ... accipiet -em pedis unius temporis, positionem vero duorum temporum faciet. *ibid.* maior anapaestus -em quidem suscipiet, quae monochronos esse dicatur, positionem dichronon habere monstratur. *sic passim usque ad* 9, 992.

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *translate:* a *de rebus incorporeis, ad animum, mentem pertinentibus:* α *adhibetur neque in bonam neque in malam partem:* CIC. fin. 3, 35 laetitiam . . ., quasi gestientis animi -em voluptariam (Tusc. 4, 19 sine ratione animi -em). Tusc. 4, 67 contractionem animi recte fieri numquam posse, -em posse. off. 1, 62 animi -o, quae cernitur in periculis et laboribus, si iustitia vacat pugnatque non pro salute communi, sed pro suis commodis, in vitio est. 1, 64 in hac -e et magnitudine animi facillime . . . nimia cupiditas principatus innascitur. SEN. epist. 59, 2 *voluptas* est . . . animi -o suis bonis verisque fidentis. TYCON. 65, 13 in genere (*humano*) non ita est, ut quodam tempore invalescat et deinde deficiat (*sc. sicut aquae diluvii*), quoniam quo tempore invalescit carnaliter, eodem deficit spiritaliter, ut ipsa -o sit defectio. AVG. in psalm. 99, 4 p. 1272[med.] inserunt voces quasdam sine verbis in -e exsultantis animi. CASSIOD. in psalm. 67, 3 (*in comparatione v. p. 324, 70*).

β *in malam partem apud* ECCL., *acced. notio vitii, fere i. q.* *superbia, inflatio* (*cf.* AVG. serm. 354, 7 p. 1565[med.] inflatio, hoc est -o [grat. Christ. 11, 12 p. 135, 18]): (I) *nude ponitur:* TERT. pudic. 14 p. 247, 1 exegerant schismata et aemulationes et dissensiones et praesumptiones et -es et contentiones. ITALA Is. 16, 6 (Hier. adv. Pelag. 2, 29) altitudinem illius (*Moab*) et -em et glorificationem . . . cognovi (ὕβριν . . . ὑπερηφανίαν. VVLG. superbia et arrogantia). IREN. 1, 25, 2 ad tantum -is provecti sunt, ut quidam . . . similes sese dicant Iesu. ARNOB. nat. 2, 63 p. 99, 9 si arrogantia, si typ⟨h⟩us, si -o. FVLG. aet. mund. 186, 9 in humilitatis adventu omnis occasio -is suffocatur (*saepe opp.* h., *cf. p. 326, 32*). AMBROSIAST. in Rom. 12, 16 p. 160[B] ne -o sit in animo. *ibid.* -o peccatum est. HIER. hom. Orig. in Ier. 9 p. 654[C] alius . . . stultorum more in iis effertur quae . . . certe modum -is excedunt. *ibid.* istius modi homines ne umbram quidem et imaginem -is suae possunt ostendere. PELAG. in Rom. 1, 30 p. 18, 4 S. auctor superbiae per -em suam *eqs.* RVFIN. hist. 4, 29, 3 *Tatianus* doctoris arrogantia tumidus et -e nimia inflatus (οἰήματι διδασκάλου ἐπαρθεὶς καὶ τυφωθείς). 9, 8, 13 -is atque arrogantiae (τῆς μεγαλαυχίας). Orig. in num. 17, 4 *v. p. 326, 49.* Orig. in cant. 2 p. 115[D] omnem -em extollentem se adversus scientiam Christi (PAVL. NOL. epist. 2, 4 p. 12, 19). patr. 6, 3 p. 524[B] talis semper -es et altitudines timet. *ibid.* p. 524[C] -em metuere (*syn.* ne extollar). PS. RVFIN. in Os. 12, 3—6 p. 1022[C] *patriarcha* spiritum . . . humilitatis, non -is assumpsit (*cf.* LEO M. epist. 105, 3 p. 1000[A] repulso omni spiritu -is. *al.*). AVG. civ. 9, 20 p. 395, 21 D. immunditia -is inflatae (GREG. M. moral. 2, 74 p. 590[B]). 12, 1 p. 512, 16 habentes -is fastum (GREG. M. dial. 3, 6 p. 228[D] PASS. Petr. 1). 14, 13 p. 33, 17 -is vitium (LEO M. epist. 19, 1 p. 710[B]. *al.*). 16, 4 p. 130, 22 *v. p. 326, 57.* c. Cresc. 4, 60, 73 p. 573, 13 ventus -is *haereticorum.* in euang. Ioh. 81, 2 p. 1841[med.] ex alto -is. gest. Pelag. 30, 55 p. 109, 8 epistola carnalis ventositatis et -is (*sc. a Pelagio scripta*) volat *eqs.* c. Parm. 3, 2, 16 p. 119, 14 sine typho -is. pecc. mer. 2, 17, 27 p. 100, 10 ab -is vanitate sanetur (CASSIAN. inst. 1, 2, 3 p. 10, 16). virg. 34, 34 p. 275, 5 huic superbiam timeo, huic tam magno bono (*sc. perpetuae continentiae*) ex -is tumore formido. CASSIAN. conl. 19, 6, 2 p. 539, 23 illos -um spiritalium fluctus. SALV. gub. 7, 85 p. 183, 16 barbari -e tumidi. APON. 8 p. 145[fin.] -is supercilio (EVGIPP. Sev. 4, 11 p. 19, 13). CASSIOD. var. 9, 25, 11 p. 292, 25 se -e iactavit (*syn.* extolli). GREG. TVR. Franc. 5, 3 p. 193, 15 vir . . . superbia tumidus, -e protervus. *et al.*

(II) *pendet genetivus: subiect.:* CYPR. epist. 59, 2 p. 668, 12 quae . . . sui -o est, quae comminantium tumens et inflata iactatio. ARNOB. nat. 2, 3 p. 49, 19 mentis (AMBROSIAST. in I Cor. 7, 22 p. 221[A] VVLG. II Macc. 5, 21 AVG. epist. 140, 80 p. 228, 22. *al.* PASS. Petr. 1). FVLG. Virg. cont. p. 94, 10 iuventutis -em. RVFIN. Orig. in num. 13, 2 p. 109, 31 B. -es argumentorum . . . igne veritatis exurat. AVG. in euang. Ioh. 58, 3 p. 1793[med.] quod vero dominum et ipse se dicit discipulorum suorum, . . . nulla est hic -o tantae celsitudinis (*aliter p. 326, 4*). serm. 41, 4 p. 249[init.] divitis -em. CASSIAN. conl. 4, 12, 5 p. 108, 8. inst. 12, 4, 1 p. 208, 11 -o cordis (*al.* FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 52, 1 declinanda est). *al.* FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 18, 26 Iudaeorum comprimit -em dicens *Paulus.* POMER. 3, 2, 2 p. 477[C] homo superbi spiritus -e corruptus. *obiect.:* RVFIN. Orig. in num. 12, 2 p. 100, 8 B. (*cf. I Cor. 4, 8* sine nobis regnatis *eqs.*) -em nondum pro merito assumpti honoris incusat *apostolus.* AVG. in epist. Ioh. 2, 14 p. 1997[med.] de -e regni terreni voluit tentare regem saeculorum (coelorum *l. v.*). CASSIAN. conl. 4, 16 p. 111, 5 huius puritatis -em perniciosiorem futuram cunctis sceleribus (6, 11, 2 p. 167, 19). CASSIOD. var. 8, 23, 3 p. 254, 27 vir quem nobilitatis suae nulla inflat -o, modestia humilis *eqs.* PALLAD. hist. mon. I 13 p. 290[A] *Valentem* in docendi -e deceptum ad hoc daemon adduxerat, ut ita se nescio quid esse magnum putaret (*gr. aliter*). FERRAND. epist. 7, 18 p. 947[A] revocatur superbus detractor ab -e iudicandi, cum dicitur ei: 'noli esse multum iustus'. *epexegeticus:* AVG. bapt. 3, 19, 27 p. 220, 1 cum quibus . . . per -em superbiae . . . fornicatur (serm. 270, 6 p. 1245[med.] EVOD. fid. 21 p. 950, 26 CASSIAN. conl. 7, 19, 2 p. 197, 4). serm. 22, 8, 8 p. 153[med.] tamquam in ventos suae vanitatis -e dissipatus intereat (FACVND. defens. 5, 4 p. 645[D]). CASSIAN. inst. 11, 11 p. 200, 9 vanae gloriae -e deiectus. MAX. TAVR. hom. 72 p. 406[B] haec . . . iniquitatis est -o, ut in altum se ferat *eqs.* CASSIOD. in psalm. 143, 1 p. 1015[C] victor . . . nulla se propriae praesumptionis -e iactavit. GREG. M. moral. 1, 21 p. 536[C] domino cognito, vitia sua gentilitas deseruit et ab -e celsitudinis (*v. p. 325, 63*) ima humilitatis petit.

epitheta: avida: AVG. epist. 48, 2 p. 138, 3. culpabilis: *infra l. 50.* damnabilis: FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 6, 22. fallacissima: AVG. c. Cresc. 3, 82, 94 p. 496, 22. fastuosa: MART. CAP. 9, 890. fatua: CASSIOD. in psalm. 104, 31 p. 749[D]. gloriosa: EPIST. ed. Morin (Rev. Bénéd. 34) 1 l. 30. impia: AVG. civ. 16, 10 p. 141, 8 D. improba: FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 15. inflata: *v. p. 325, 41.* nefanda: AVG. c. Parm. 3, 2, 17 p. 121, 8. nimia: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 14, 16. *p. 325, 32.* noxia: CASSIOD. in psalm. 91, 4 p. 657[C]. ruinosa: AVG. contin. 5, 13 p. 156, 8. spiritalis: *infra l. 58.* superba: AVG. civ. 11, 13 p. 480, 10 D. VICT. VIT. 2, 53 p. 45, 5 IORD. Get. 17, 97. tumida: CASS. conl. 7, 19, 2 p. 197, 4. tyrannica: IORD. Get. 45, 233. ventosa: AVG. virg. 51, 52 p. 298, 2.

syn.: altitudo: RVFIN. patr. 6, 3. *p. 325, 21. 37.* arrogantia: RVFIN. Orig. in Ios. 15, 3 p. 386, 10. *p. 325, 24. 32. 34.* contumelia: PASS. Petr. 1. exaltatio: SALV. gub. 7, 39 p. 168, 2. glorificatio: *p. 325, 21.* iactantia: AVG. in psalm. 136, 2 p. 1762[init.] ISID. sent. 2, 38, 9. *et al.* iactatio: *p. 325, 57.* praesumptio: AVG. c. Parm. 3, 2, 17 p. 21, 8 FAVST. REI. epist. 7 p. 204, 10. *p. 325, 20. et al.* superbia: RVFIN. Orig. in Ios. 13, 4 p. 374, 16 AVG. in psalm. 136, 2 p. 1262[init.]. *p. 325, 31. 49. 54. et al.* temeritas: EVGIPP. Sev. 4, 11 p. 19, 13. tumor: AVG. serm. 163, 8, 8 p. 893[init.] typhus: *p. 325, 25. 47. al.* ventositas: *p. 325, 46.*

opp.: deiectio: AVG. in psalm. 93, 16 p. 1205[init.] SALV. gub. 7, 39 p. 138, 2. devotio: AVG. serm. 209, 3 p. 1047[med.] FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 8, 20. dignatio: AVG. serm. ed. Morin 7, 3 p. 464, 9. formido: GREG. M. moral. 3, 88 p. 618[D]. humiliatio: AVG. gen. ad litt. 11, 5 p. 338, 6. humilitas: RVFIN. hist. mon. 1 p. 399[D]. 403[D] AVG. civ. 9, 20 p. 395, 21 D. 11, 22 p. 491, 8 *al.* *p. 325, 25. 39. et al.* modestia: CASSIOD. var. 10, 11, 4 p. 305, 6. *p. 325, 74.* subiectio: AVG. civ. 21, 13 p. 481, 10 D. timor: AVG. epist. 28, 25 p. 689, 18 SALV. gub. 7, 39 p. 167, 20 GREG. M. in Ezech. 1, 6, 8 p. 832[C]. *et al.*

b *in arte rhetorica:* α *fere i. q. sublimitas:* CIC. Brut. 66 officit Theopompus -e atque altitudine orationis (*cf. ibid.* quasi exaggerata altius oratio). CIC. leg. 1, 7 *Macri* loquacitas habet aliquid argutiarum, . . . in orationibus autem multa sed inepta -o (*sic Mommsen; al. alit., v. app. crit.;* datio *BH*). MART. CAP. 5, 428 *Rhetorica* exilis in modicis, in mediocribus facilis, in -e flammatrix.

β *fere i. q. gradatio, amplificatio* (*opp.* summissio): CIC. top. 71 parium . . . comparatio nec -em habet, nec summissionem, est enim aequalis.

B *i. q. status alicuius rei in altum elatae:* 1 *de re corporea:* RVFIN. hist. mon. 13 p. 132[C] montem . . . -e minacis saxi . . . terribilem. Orig. in num. 17, 4 p. 163, 24 B. (*alleg.*) cedros hic non illos dicit in quibus culpabilis notatur -o. *inde de rebus ipsis, de montibus, turri sim.* (*sensu alleg.* [*cf. p. 325, 16*] *l. 49. 60*): FRONTIN. grom. 43, 14 nam et locorum -es (dationes *codd.*) . . . et colliculi finem faciunt (*[trad. codd. PG, cf. Mommsen, Ges. Schr. VII 499, 1]*. MART. CAP. 6, 595 [*de gnomone*] umbris pro locorum aut -bus celsis aut inclinationibus infimatis). FVLG. Virg. cont. p. 100, 9 'turris ad auras' -o erecta et incurvabilis dicitur. sed -em quis servat nisi Tisifone . . .? (*cf.* AVG. civ. 16, 4 p. 130, 22 D. [*de turri Babylonia*] quid . . . nocuerit deo quantacumque vel spiritalis [*v. p. 325, 43*] vel corporalis -o?). AVG. in psalm. 143, 12 p. 1865[init.] (*v. l. 51*) montes superbos, -es terrenas, tumidas granditates (*cf.* MART. CAP. 6, 591 terrae -e). MART. CAP. 6, 679 secunda -o Iudaeae ab Hierosolymis (*ex Plin. nat. 5, 72* secunda quondam arx ab Hierosolymis). *translate:* MART. CAP. 1, 94 mortales, quos vitae insignis -o et maximum culmen meritorum . . . extulerit.

2 *de statura hominis, fere i. q. proceritas:* MART. CAP. 1, 80 *Neptunus* propter molem -emque corporis.

III *singulariter:* RVFIN. Clement. 8, 15 Pythagoras elementa principiorum numeros esse dicit, . . . Asclepias ὄγκους, quod nos tumores vel -es possumus dicere. MART. CAP. 7, 731 Aristoteles (*frg. 198 Rose*) . . . *monadem* cupidinem adserat nominatam quod se cupiat, si quidem ultra nihil habeat et expers totius -is aut copulatus in se proprios detorquet ardores (*dub. quid vertatur*).

ēlātīva ἐκφορικά GLOSS.[L] II Philox. EL 1.

ēlāto, -āre. [*ab* ex *et* lātus. *W.*] *cf.* 1. dilato. *fere i. q.* *pandere, dilatare:* CASSIOD. compl. in act. 5, 17 p. 1386[A] Petrus et apostoli . . . verbum domini constanter -bant (*sc. praedicatione. cf. compl. in II Tim. 4, 1 p. 1356[A]* verbum domini praedicatione dilatata proficiat. *falso Stangl, Bl. f. d. bayr. Gymn. 1898, 565 'late explicare, fusius exponere'*).

[**elātor** PLIN. nat. 2, 120 F^1R^1, elatus d^2 (us *in ras.*), flatus *Detlefsen, recte.*] *Bannier.*

ēlātro, (-āvī), -āre. *ab* ex *et* latrare. *i. q. quasi latrando edere* (*transl.*): HOR. epist. 1, 18, 18 alter . . . propugnat nugis armatus . . . 'vere quod placet, ut non acriter -em?' (*nota* Κυνικῶν παρ-

[K-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ϱησίαν *designari*). TERT. nat. 1, 4 p. 63, 27 cum *philosophi* in mores ritus cultus ... vestros palam ... omnem eloquii amaritudinem -ent (*cf. c. sim. struct.*: pall. 5 p. 950 Oe. ego ... subsellia non contundo, iura non conturbo, causas non -o, non iudico *eqs.*).

ēlātus *v.* effero *p. 150, 43 sqq.*

ēlau, *v. sub* ael, *vol. I 963, 42.*

ēlaudo, (-āvī), -āre. *ab* ex *et* laudare. 1 *transit.*: PAVL. FEST. p. 76 -are plus quam nominare. GLOSS.[L] IV Ps. Plac. E 32 exlaudat extra finem laudat (excl- e. f. claudat *G*). 2 *intrans., i. q. exsultare*: ITALA psalm. 95, 12 (Cas.) laetabuntur campi ... tunc exlaudabunt omnia ligna silvae coram domino (τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα, VVLG. exsultabunt omnia ligna silvarum). *K.-M.*

*(ēlavo), -lāvī, -lōtum, -lavere (-lavāre). *ab* ex *et* lavere (lavare). *de formis*: *infinit.*: -ere *infra l. 28*, -are *infra l. 29*. *part. perf. semper* elotus *scribitur.* [elautus?: PLAVT. Rud. 699 patiare: -ae (pot[iare] lau- *A*, aut ae *P*) ambae sumus. *v. et* Poen. 232.] *pro praesenti utique* eluo *legitur; ita apud* PLAVT. Rud. 579 *iuxta ponuntur* elavi *et* eluam, eluas; *apud* COLVM. 12, 52, 21 eluantur *et* fuerit elota. *legitur inde a* PLAVTO.

[*ex coni.*: PLAVT. Rud. 537 iure optimo me -visse (*Fleckeisen*, lavisse *codd.*) arbitror. 1307 in mari -vi (*Pius*, et alii *codd.*). CELS. 3, 6, 10 halica ⟨e⟩lota (lota *FV*, eluta *J*; *cf. infra l. 31*). SORAN. p. 111, 13 *matricem* aqua frigida ... elotam (*Rose*, ea[m] lotā *codd.*). PLAVT. Trin. 406 (elutum *A*, elotum *P*, *edd.*) *v. sub* eluo.]

1 *proprie*: a *i. q. lavando purgare*: FRONTO p. 64, 18 N. maculam elegantius eluere quam abluere; siquid vero magis haeserit nec sine aliquo detrimento exigi possit, Plautino verbo -ere dicam. ORIBAS. syn. 5, 17 ulcera ... -are (*v. supra l. 15*). *part. perf.* elōtus, -a, -um: BELL. Afr. 24, 4 alga ... aqua dulci -a (σ, eluta β). CELS. 2, 18, 10 -a quaedam genera frumenti. 2, 24, 1 -a halica (4, 11, 7. 14, 3. *v. etiam l. 23*). 5, 18, 1 cerati -i, quod πεπλυμένον Graeci vocant, selibram. 5, 18, 27 plumbi -i (5, 26, 36[B]. 6, 6, 5[A] *al.*). 6, 6, 3 cerussae -ae (*gen.* 6, 6, 7. 17). 6, 6, 5[B] aeris combusti et -i (6, 6, 13 *al.*). 6, 6, 16[A] spumae argenti coctae et -ae (*gen.*). 6, 6, 16[C] cervini cornus combusti et -i. 6, 6, 27[B] cadmiae -ae. COLVM. 12, 52, 21 cum fuerit oliva -a (*antecedit* inmundae baccae eluantur). b *i. q. luendo demere* (*opp.* '*alluere*'): GROM. p. 42, 11 Th. non statim transire in alteram ripam (*sc. solum*), sed abductum esset -lotum (esse ⟨e⟩t e. *Goesius*). 2 *translate*: *fere i. q. exui* (*bonis*): PLAVT. Asin. 135 in mari repperi, hic -vi bonis. Rud. 579 eho an te paenitet, in mari quod -vi, ni (ne *AP*) hic in terra iterum eluam? *v. etiam supra l. 21 et l. 22, ubi vox -endi ancipiti sensu accipienda est.* *cf.* eluo. *Krohn.*

elbidus, -a, -um. [*fortasse prave scriptum pro* helvidus. *W.*] ISID. orig. 19, 28, 7 -um ab elbo colore vocatum; elbum est enim medius color inter nigrum et album, ⌊et elbum⌋ (⌊ ⌋ *om. T*) ab albo dirivatum. *v.* helvidus.

elbus, -a, -um *v. l. 46. 47 et cf.* helvus.

tragelaphus bestia quam **elcum** (*cf. nostrum* '*Elch*') vocamus GLOSS. II praef. p. XII.

nunc ... Exodum teneo, quem illi '**ele smoth**' vocant HIER. epist. 32, 1, 2 (*i.* וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, *sc. prima ineuntis* '*exodi*' *verba*).

[**eleacotocus** diptamnus GLOSS. III 561, 53. *cf.* Ps. APVL. herb. 62, 19 H.-S. *cod. Ca* (*class.* α): *dictamnum dicunt* alii Idaea (*corr. Wellmann, Ps. Diosc. 3, 32, 1 p. 42, 8 RV pro* ἐλδίαν *trad.*), alii eleecotocus ([aeleaco- *rec.* β, adeacotcos *rec.* γ]. *leg.* ocitocus, *corr. Wellm. l. c., qui* eleacotocus *sim. conflatum esse existimat ex depravato illo* ἐλδίαν *anteced. et hoc* ὠκυτόκος *substituendo* [βελι-, βελοτόκος *trad. in RV*]).]

eleboritis, eleborizo, eleborum (-us) *v.* ellebor-. *K.-M.*

1. ēlecebra, -ae *f.* [*ab* elicio. *W.*] PAVL. FEST. p. 76 -ae argentariae meretrices ab eliciendo argento dictae. PLAVT. Men. 377 omnes *meretrices* -ae argentariae. Bacch. 944 exitium, excidium, exlecebra (*sic*) fiet hic equos hodie auro senis.

2. elecebra, -ae *f.* *orig. inc., nisi eadem sit vox atque* 1. elecebra. *nomen herbae medicae*: SCRIB. LARG. 153 calculosis ⟨prodest⟩ -ae (ill- *edd. inde ab ed. princ.*) quantum *eqs.* PLIN. nat. 1, 25, 103 andrachle agria quae -a (*Heraeus in plagulis*, lec- *FRT*, lac- *E*, illec- *d*). 25, 162 similis est, quam Graeci andrachlen agrian vocant, Italia -am *eqs.* (*d*, elecebrant *V*, ecelebrant *R*). 26, 127 duritiasque et sinus corporis *sanat* -a (*pars codd.*, ill- *R*). DIOSC. 4, 89 tertium aisdo, quem multi andragne agreste vocant aut telefion, Romani vero alcebran (*gr. 4, 90* ἠλεκέβραν [ἠλικέβραν, ἠλεκέμβραν *l. v.*; ἰλλεκέβραν *Schulze, Wellm.*]. *cf.* Ps. DIOSC. Vind. 2, 124 p. 196, 13 ἐλέκεβραμ. *inde interpolatum*: Ps. APVL. herb. 124 l. 32 H.-S. Graeci agrian andrachnen vocant vel telefion, Latini -am [ill- *edd.*]). *cf. etiam Hippiatr. gr. II 84, 11* ἐκλεκέβρης.

ēlecorum *v.* electrum *p. 331, 42.*

ēlēcta, -ōrum *v.* eligo.

ēlectārium, -ī *n.* [*ab* elicio *et cf. c.* electo. *W.* (*nisi potius* ēlēct- *c. gr.* ἐκλεικτόν, ἔκλειγμα [*cf.* ecligma] *et c.* electus *conferendum est; v. Walde-Hofmann s. v.*).] ISID. orig. 4, 9, 10 -um vocatum eo quod molle sorbeatur (*i.* ἐκλείχεται). *in codd. passim scribitur* electuarium; *admodum variant codd.* DIOSC. *et* CASS. FEL. *propter similitudinem vocis* ἐκλεικτόν; *legitur* elact-, eglect-, haeclect-, elict-, oblect- (*cf. etiam l. 6*).

i. q. ἔκλειγμα, ἐκλεικτόν, *genus medicamenti* (GLOSS. III 603, 40 ὀξυπόριον. III 601, 4 eligmatium quasi -um): SORAN. p. 45, 22 utimur -is (lactuariis *h*) et melle. PHILAGR. med. 4 p. 118 Diospoliten -um (*cf.* ORIBAS. syn. 3, 193 *Aa et La*). THEOD. PRISC. eup. faen. 54 avellana ... contrita pro -o ... adhibenda est. log. 67. 94. Ps. THEOD. PRISC. add. p. 307 ut -um fiet. PLIN. VAL. 2, 2. 5, 14. DIOSC. 1, 3 more -i datum (*gr. 1, 3* ἀντὶ ἐκλεικτοῦ). 1, 28 ut -um (*gr. 1, 28* ἐν ἐκλεικτῷ) tussim sedat. 1, 78 ut oblectario more accepta (*gr. 1, 71, 2* ἐν ἐκλεικτοῖς). 1, 79 ut oblectario (*gr. 1, 71, 3* ἐν ἐκλεικτῷ) data. 1, 80 more -o accepta (*gr. 1, 72, 1* ἐκλειχομένη). *sim.* 1, 88. 134 (*bis*). 2, 144. 145. 3, 26. 4, 601 MISC. Tir. p. 49, 12 CAEL. AVR. acut. exc. 10 p. 696 chron. 1, 4, 112. 2, 7, 103 -a vel catapotia. 2, 13, 169 *de compositione* -i. 2, 13, 176. 2, 14, 204. 206. 207. CASS. FEL. 21 -o ⟨meta⟩syncritico. 34. 40 (*bis*). 41 ORIBAS. syn. 5, 12.

ēlēctātio, -ōnis *f.* *ab* eligo. PASCH. Ciz. chron. I p. 507, 9 quid -e tua ... dignius videatur (*i. iudicio dinoscenti, arbitrio*).

ēlēctē *v.* eligo.

ēlēctilis, -e. [*ab* eligo. *W.*] *i. q. selectus, exquisitus*: PLAVT. Most. 730 vino et victu probo, piscatu -i vitam colitis. APVL. met. 10, 15 cotidie partes -es comparere nusquam.

***ēlēctio,** -ōnis *f.* [*ab* eligo. *W.*] *plur.*: TAC. dial. 35 AVG. divers. quaest. 79, 1 MAX. epist. p. 2. *de significatione*: GLOSS.[L] II Abav. EL 5 -o optio. GLOSS. αἵρεσις. ἐκλογή. ἐπιλογή. V 502, 26 gesticulum: chironomia, -o (*cf. Archiv 14, 1906, 134*). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] electíona ὀπτίων ἐπιλογή. HIER. in Gal. 5, 19—21 p. 417[A] αἵρεσις ab -e dicitur *eqs.* (*cf.* TERT. praescr. 6, 2. 37, 2. adv. Marc. 2, 2 *p. 329, 81*. Ps. SORAN. quaest. med. 45 haeresis ... sectae -o vel declinatio. ISID. orig. 8, 3, 1. 2). *discernitur a* '*selectione*': DIFF. Suet. p. 312, 27 selectio est cuiuslibet rei, -o nonnisi rerum optimarum. *legitur inde a* VARRONE (*v. p. 329, 29*), CIC. (*v. p. 329, 51*); *dedi locos omnes quos habui usque ad* ICTOS, *unde vox imprimis* ECCL. *adamata magis crebruit; in versibus non legitur nisi apud* VEN. FORT. carm. 1, 16, 36. [HIL. in Matth. 3, 6 *codd. variant inter* allectione *et* -e.]

A *actio eligendi, distinguendi, qua ex pluribus pars eligitur* (*subauditur saepe sensus, qui est potestas eligendi, praecipue in iuncturis usitatissimis* -o est, -em dare, permittere, habere [*cf. l. 44. 48. 51. 52. 54. p. 329, 37. 44 al.*]; *e contrario expresse indicatur*: GAIVS dig. 40, 9, 3 ius -is. PAPIN. dig. 31, 67, 1 facultas ... -is [*cf. Vlp. dig. 36, 1, 18, 6* eligendi facultas]. COD. Iust. 8, 40, 3 pr. -is potestas): 1 *hominum*: LIV. 27, 38, 8 collegam ex duobus ... exercitibus ... -em habere (*cf. p. 329, 28*). VELL. 2, 72, 5 cum fortuna non -em (*sc. ducis*) daret. VAL. MAX. 4, 3, 4 x captivorum -e. SEN. benef. 2, 18, 7 -o (*sc. debitoris*) perit (*cf.* 4, 10, 4. 4, 11, 1). dial. 9, 7, 6 in tanta bonorum egestate minus fastidiosa fiat -o *amici* (*cf. 9, 7, 5* facultas dilectus). CVRT. 7, 6, 9 sibi difficilem et praeteritis gravem -em (*sc. eorum qui regem gestarent*) futuram. TAC. hist. 1, 14 Pisonem arcessi iubet seu propria -e sive *eqs.* 1, 19 senatus -em (*sc. legatorum*) Galbae permiserat. 5, 25 si dominorum -o sit. PLIN. paneg. 10, 1 non unius Nervae illud iudicium, illa -o (*sc. Traiani*) fuit. AFRIC. dig. 30, 108, 2 -em *hominis legati* ... esse ... legatarii (*sim. saepe de facultate eligendi ex pluribus servum promissum, stipulatum, legatum, ex. gr.*: IVLIAN. dig. 30, 94, 2. POMPON. dig. 33, 5, 6 mancipiorum -o legata est. 33, 5, 8 pr. CLEM. dig. 33, 5, 17. GAIVS dig. 40, 9, 3 optione sive -e servi data [VLP. dig. 33, 5, 2 pr.]. PAPIN. dig. 46, 3, 95, 1. VLP. reg. 24, 14 heredis -o est, quem velit dare. PAVL. dig. 30, 3 pr. 40, 2, 22 *al.*). SCAEV. dig. 32, 34, 2 ex his *personis* -em habere *in exercenda actione* (*cf.* PAPIN. dig. 15, 1, 50, 3. 26, 7, 38 pr. CALL. dig. 26, 7, 33, 2 heredibus ... -o ... adversus tutores, in quo potissimum consistere velint, competit. VLP. dig. 16, 3, 1, 43. 27, 6, 7, 4. PAVL. dig. 9, 4, 24 -o est actoris, cum quo velit agere. COD. Iust. 4, 8, 1. 8, 40, 28, 1 *al.*). PAPIN. dig. 31, 77, 25 matris -e *eius liberorum, cui leget*, cessante. PAVL. dig. 12, 6, 21 -o est creditoris, cui velit solvere. APVL. apol. 71 -o tam gravis feminae *eius, cui nuberet*. TERT. apol. 13, 2 praelatio alterius *dei* sine alterius contumelia non potest esse, quia nec -o sine reprobatione (*cf.* nat. 1, 10 p. 75, 14). ANTH. 224 tit. de -e coniugii (*i. uxoris*). IVST. 1, 10, 2 ut difficilem ex his (*sc. petitoribus*) populo -em aequalitas faceret. HIL. in Matth. 7, 9 ex omni ... turba quaedam fieri iubetur -o. AVSON. 419, 60 plena dignationis -o *novem virorum*. SERV. Aen. 8, 6 bona -o personarum ad dilectum habendum. CLAVD. DON. Aen. 11, 685 separatum -e animi. Ps. ASCON. Verr. p. 224, 24 St. -em iudicum. MACR. Sat. 6, 6, 1. COD. Iust. 1, 4, 27, 2 ex iudiciali -e curatorem dare. *al.* *nota apud Christianos de -e eorum, quos deus ad fidem, salutem vocat*: TERT. bapt. 18 p. 216, 12 vas eum (*sc. Paulum*) esse -is (*fere i. q. dei eligentis; cf.* pudic. 14 p. 250, 8 resurr. 23 p. 58, 3 CYPR. epist. 27, 3 p. 543, 19 hab. virg. 23 p. 204, 11 HIL. trin. 5, 32 OPTAT. 3, 8 p. 92, 19 HIER. epist. 22, 5, 1. 53, 3, 7 *al.* VVLG. act. 9, 15 [σκεῦος ἐκλογῆς]. AVG. bon. viduit. 2, 3 *al.* AVELL. p. 21, 5 *et saepe. adde*: VITAE patr. 6, 3, 6 afferte mihi vas -is eremi). PRAEF. bibl. monarch. in Matth. *de -e Israelis* (*cf.* HIL. myst. 2, 4, 1 PRISCILL. tract. 10, 127 *al.*). in Marc. praedestinata ... -o. *al.* VICTORIN. PETAV.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in apoc. 1, 8 pro qualitate fidei et -is. HIL. in Matth. 22, 7 in invitatis ... -o est. in psalm. 64, 5 beatus ob id, quia -e sit dignus. myst. 2, 13, 1 Abrahae -o. *al.* FILASTR. 150, 5 dominus vocationem multorum praedicans paucorum -em annuntiat adfuturam (*cf.* 153, 1. 2). TYCON. 3 p. 28, 18 unus est secundum -em de praescientia dilectus. AMBR. in psalm. 43, 48. VVLG. I Thess. 1, 4 scientes ... -em (ἐκλογήν) vestram. II Petr. 1, 10 vocationem et -em (κλῆσιν καὶ ἐκλογήν). RVFIN. hist. 3, 30, 2 gavisum esse -is (κλήσεως) gratia. AVG. c. Faust. 17, 4 de sua (*sc. Matthaei*) -e (*sim. de apostolorum -e*: SACR. Leon. p. 331 ISID. alleg. 46). quaest. Simpl. 1, 2, 22 -o ... ad vitam aeternam. in euang. Ioh. 86, 2 haec ... -o gratiae est (*pertinet ad* VVLG. Rom. 11, 5 [*v. p. 330, 5*]. *cf.* epist. 194, 39 *al.*). *et saepe.* PRAEDEST. 1, 90 p. 620^A -em bonorum et recusationem malorum. SALV. gub. 3, 36 THEOD. MOPS. in I Tim. 1, 19. *et passim apud* ECCL. *technice de -e magistratuum sim., fere i. q. creatio (aliter l. 9 sqq., p. 328, 51)*: PRAEF. bibl. monarch. in Marc. ordinem leviticae -is. SOL. 53, 14 in regis -e. VOPISC. Aurelian. 40, 3 senatus ... -em *imperatoris* in exercitum refudit (*cf.* CAPITOL. Max. Balb. 3, 3. NOVELL. Maior. 1, 1 [*a. 458*] vestrae -is arbitrio. EDICT. imp. Valent. Marcian. Leo M. epist. 73 p. 899^A [ἐπιλογῇ]. MARCELL. chron. II p. 90, 473, 1 Glycerius ... plus praesumptione quam -e Caesar factus. IORD. Get. 88. 239). HESYCH. in lev. 27, 15 p. 1168^A ad *episcopatus* -em atque dignitatem (*cf.* ALC. AVIT. epist. 75 p. 91, 23. 88 p. 97, 30 CONC. Rom. p. 404, 18. 445, 4. 20 VEN. FORT. vita Leob. 14, 46 [*cf.* carm. 1, 16, 36]. GREG. M. epist. 3, 46 -em vos in Honoratum ... fecisse. *saepe; v. ind. p. 540*). COD. Theod. 11, 20, 5 pr. (*a. 424*) -em a sede culminis tui propositam amplectantur. SIDON. epist. 5, 20, 1 *de -e legati.* CASSIOD. var. 3, 11, 5 iudicii nostri -o gloriosa. *saepe.* *i. q. dilectus (cf. p. 328, 44)*: VARRO frg. Non. p. 57, 4 appellatus est dilectus ab -e. VEG. mil. 1, 7 p. 11, 20 exercitus ... cuius in probandis tironibus claudicarit -o.

2 *bestiarum*: PETRON. 47, 11 non expectata -e nostra *suis.* HIL. in Matth. 13, 9 in bonorum *piscium* -e et malorum abiectione (*allegorice. cf.* MAX. epist. p. 2. *sim.*: AVG. in euang. Ioh. 45, 12 secundum istam praedestinationem, secundum -em ovium).

3 *rerum*: **a** *corporearum*: VITR. 1, 3, 2 quaque e materia copiarum sine avaritia diligens -o. 1, 4, 1 -o loci saluberrimi (5, 8, 2 COLVM. 3, 5, 2. PLIN. epist. 10, 8, 2 -em loci mihi obtulerant. *cf.* CORP. XIV 2973). 1, 7, 1 arearum -o. SEN. contr. exc. 6, 3 circumscriptio non in divisione *hereditatis facta* est, sed in -e. SEN. epist. 92, 12 mundae vestis -o appetenda est homini (*ter*). COLVM. 3, 5, 4 inquisitio et -o malleo⟨lo⟩rum (*cf.* 3, 6, 1). TAC. hist. 3, 63 de ... -e litorum. HYG. mun. castr. 56 quod attinet ad soli -em. FRONTO p. 143, 8 N. si sit optio atque -o divitiarum atque egestatis ... -em laude et culpa non carere (*ibid.* dilectus). AFRIC. dig. 23, 5, 11 ut -o *fundi* esset mulieris (*cf. de rebus legatis, stipulatis sim.*: SCAEV. dig. 11, 7, 46 pr. *praedii.* VLP. dig. 23, 3, 10, 6 rei -o est, utram praestet. 30, 37, 1 -o est heredis, quam *lancem* velit dare. PAVL. dig. 33, 5, 4 scyphi. *al.*). PALLAD. 1, 7 tit. de agri -e vel situ (*cf.* 1, 34, 3). AMBR. Abr. 1, 3, 11 *ne* in -e fraudetur. OROS. hist. 1, 16, 3 sedem ... non ex sua -e, sed ex nostro iudicio rogant. VEN. FORT. virt. Hil. 11, 32 in -e florum *ab apibus facta.* **b** *incorporearum*: CIC. de orat. 1, 17 non solum -e sed etiam constructione *verborum* (orat. 68 iudicium -oque verborum. SEN. contr. 7 praef. 3 non haesitare se in -e verborum. QVINT. inst. 1, 12, 4. 10, 1, 6. *cf.* QVINT. inst. 10, 7, 14 ut optime vocum singularum cedat -o. *sim. de oratione*: QVINT. inst. 2, 12, 6 *indocti* dicunt omnia, doctis est et -o et modus. TAC. dial. 23 ea -o inventionis ... est). LIV. 34, 19, 3 iis trium condicionum -em ferre (*i. offerre*). 38, 8, 5 sibi ... cuius rei -em a fortuna relictam? SEN. dial. 1, 3, 11 -e *fati* data (epist. 70, 21). 6, 12, 3 si ponatur -o, *utrum ... an* (*cf.* MARCIAN. dig. 47, 19, 3 SCAEV. dig. 33, 2, 32, 8 VLP. dig. 14, 1, 1, 17. 23, 3, 10, 6 *al.* PAVL. dig. 9, 4, 26, 4 BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 155, 2. *sim.*: PAVL. dig. 11, 3, 14, 9 -em domino dari, *sive* servum detinere cupit ... vel ... pretium consequi [COD. Iust. 12, 16, 1; *a. 415*]). SEN. dial. 7, 25, 5 si dabitur -o *fortunae.* epist. 66, 19 si quaeratur -o, alterum (*sc. gaudium*) petam, alterum (*sc. dolorem*) vitabo. 92, 13 sumpturum ... me si detur -o, et sanitatem et vires. COLVM. 4, 23, 2 ruris vastitas -em nobis temporis negat. QVINT. inst. 1 praef. 2 quod inter diversas opiniones ... difficilis esset -o. 3, 4, 8 ex dubiis partim nobis ipsis ad -em sunt libera. decl. 268 p. 95, 2 difficilem -em esse. 276 p. 127, 11 posset opponi vel -i, si ex pluribus non esset: nunc optio potest esse etiam singulorum (*cf.* TAC. dial. 35 vitiatarum -es). TAC. ann. 6, 22 -em vitae nobis relinquunt. PLIN. epist. 1, 20, 22 si ... detur -o *versuum.* 2, 3, 2 poscit controversias plures, -em auditoribus permittit. 6, 27, 1 facilis inventio *rerum gerendarum,* non facilis -o. PRISC. gramm. III 74, 25 'quam' quando est similitudinis vel comparationis sive -is. AFRIC. dig. 30, 109, 1 -o ei relinquitur, utrum malit, dandi. MARCELL. dig. 19, 2, 47 -em conveniendi, quem velit, non auferendam actori. VLP. dig. 13, 4, 2, 3 damus ... actori -em petitionis. *ibid.* petitorem -em habere, ubi petat, reum, ubi solvat. PAVL. dig. 6, 1, 14 -o *actionis* actori danda est. APVL. met. 7, 24 in ... necis ... -e. TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 336, 2 Adae delictum haeresin pronuntiare quod per -em ... admisit (*cf. p. 330, 9*). ARNOB. nat. 1, 49 p. 33, 21 cum naturalis infirmitas peccatorem faciat, non voluntatis seu iudicationis -o (*sc. boni sive mali. cf* TYCON. 3 p. 28, 19). DON. Ter. Andr. 298 concludit partem deliberationis suae per -em (*sc. consuii*). HIL. in psalm. 118 vau 10 p. 417, 10 gemina ... intellegentia (*i. sensus*) -em intellegentiae ex se praestat. SYMM. epist. 8, 34 fidam occasionem debet excerpere scribentis -o. HEGES. 3, 7 p. 199, 9 Romanae coniunctionis -em (*gr. aliter*). VVLG. Rom. 9, 11 ut *secundum* -em (κατ' ἐκλογήν; *i. secundum suum arbitrium*) propositum dei maneret (*cf.* 11, 5 secundum -em gratiae. 11, 28 AVG. civ. 15, 18 p. 97, 17 D. BOETH. top. Arist. 4, 5 p. 950^C pravi secundum -em dicuntur. *cf. p. 329, 49. 81*). AVG. gest. Pelag. 17, 41 *per* -em gratiae (GREG. M. moral. 4 praef. 1 pr. p. 633^B *al.*). in psalm. 144, 8 tempus -is nunc est, acceptionis postea. quaest. hept. 4, 30 -em sacerdotii *Aaronis* (*pertinet quodammodo ad p. 329, 15*). *al.* NOT. dign. or. 45, 17 divina -o (*cf. 45, 1* divina providentia). OROS. hist. 4, 12, 12 intentio voluntatis et -o consuetudinis. 5, 1, 10 *vitae* (SALV. gub. 7, 104 PALLAD. hist. mon. I 3 p. 264^A. *cf. l. 20. p. 329, 72*). 7, 33, 4 reticendi. EPIST. pontif. 381 Migne 50, 535^A pestiferae novitatis -e deiecta. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 960^A -em (αἵρεσιν) utilium. EVGRAPH. Ter. Andr. 263 consilii. ENNOD. epist. 1, 18, 4 p. 30, 7 cum recta sit iudicii in -e sententia. COD. Iust. 1, 27, 1, 15 secundum ... nostram -em (*i. arbitrium*) atque ordinationem ... gubernare studeant. 4, 5, 10, 2 habeat -em recipiendi. 5, 4, 23 pr. ut improvidam ... -em (*sc. vitae*) facilius derelinquant. 6, 2, 22, 4^c domino dedimus -em ... pervenire (*cf.* 6, 30, 22, 14^a. 7, 71, 8 pr. -o detur creditori vel ... indulgere vel ... accipere. 8, 53, 34, 2).

de structuris: *genet. subi.*: *inde a* TAC. dial. 35 PLIN. paneg. 10, 1. *genet. vice extat pron. possess.*: PETRON. 47, 11 PAVL. dig. 45, 1, 93 NOVELL. Maior. 1, 1 *al.* *adi.*: NOT. dign. or. 45, 17 divina (VEN. FORT. carm. 1, 16, 36). CASSIOD. var. 6, 9, 1 regalis. COD. Iust. 1, 4, 27, 2 iudicialis. *genet. obi.*: *inde a* CIC. *passim. nota gen. gerund. l. 14. 19, p. 329, 76. 77.* *genet. vice ponitur pron. possess.*: VVLG. I Thess. 1, 4 AVG. c. Faust. 17, 4 *al.* *adi.*: PRAEF. bibl. monarch. *p. 329, 16.* *obi. indicatur enuntiato interrog. p. 328, 62. 329, 60 sqq. cf. p. 328, 65. 67. 329, 46. 47 al. infin.*: *l. 21 sqq.* *adduntur praepp.*: ex: *p. 328, 44. 60. 70. 71. 329, 35.* in *c. abl. p. 329, 1.* inter: *p. 329, 68.* ad: *p. 328, 73. 329, 10.*

B *metonymice de eo, qui eligitur, eligendo efficitur, i. pars, classis hominum exquisita, praecipue eorum qui a deo seliguntur (saepe i. q. secta, coetus fidelium)*: PRAEF. bibl. monarch. in Luc. sorte domini -is (*i. apostolorum electorum*) numerus compleretur. VICTORIN. PETAV. in apoc. 2, 1 talem classem talesque -is homines (-es hominum *pars codd. classis Φ in rec. Hier.*). 3, 1 quinta classis, -o (collectio *rec. Hier.*) aut conversatio sanctorum. 3, 2 conversatio -is (collectionis *rec. Hier.*) optima. 5, 3 angelorum multorum immo omnium, universae -is. HIL. in Matth. 9, 6 -em, quae ex lege destinabatur (*sc. Iudaeorum*), vivere. 9, 8 rarus ... -is numerus. 10, 19 multitudini infidelium -em fidelium praeesse. *nota*: trin. 4, 22 -o (lectio *pars codd.*) et legislatio (*i. novum et vetus testamentum*) deum ... praedicet. VVLG. Rom. 11, 7 Israel hoc non est consecuta: -o (ἐκλογή) autem consecuta est (*cf.* AMBR. in psalm. 43, 48 *al.*). AVG. in psalm. 49, 14 Israel nomen -is est. 78, 2^extr. ista ... -o, ... ista plebs dei. SACR. Greg. 96, 6 respice ... ad -em tuam. MART. CAP. 4, 333 Graiae iuventutis -o (*i. decus*).

syn.: cupiditas (AVG. divers. quaest. 79, 1) de-, dilectus. inquisitio (*p. 329, 41*). iudicium. optio (DIG. 33, 5 *tit. al.; cf. p. 329, 43. 70*). praelatio (*p. 328, 67*). *opp.*: abiectio (*p. 329, 32*). recusatio (*p. 329, 13*). reprobatio (*p. 328, 68*).

ēlēctīvus, -a, -um. *ab* eligere, electus. *i. q. electionem quandam exprimens*: PRISC. gramm. III 74, 28 quamvis ... ἤπερ apud Graecos coniunctio sit -a. *adv.* **ēlēctīvē**: PRISC. gramm. III 254, 4 -e quoque saepissime hoc modo utimur ut 'imperem quam moneam'. PS. ASPER gramm. V 552, 13 *adverbia* fiunt ... -e ut 'potius'.

ēlecto, -āre. [*ab* elicio *W.*] PLAVT. Asin. 295 quae illaec praeda est? ibo advorsum atque -bo, quidquid est (*cf.* PAVL. FEST. p. 76 -bo eliciam). Merc. 224 ne te opprimeret imprudentem atque -aret.

1. ēlēctor, -ōris *m.* [*ab* eligo. *W.*] *is qui eligit*: *personas*: TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363, 6 optimi dei -r (*ironice de Marcione haeretico*). AMBR. Abr. 1, 3, 13 si insipiens sit -r aut cocum eligit aut vocalem ... refutat. AVG. c. Faust. 3, 5 non ... amant sancti suos -es, si suorum sociorum eos invenerint desertores. *res*: AVG. c. Faust. 22, 81 insinuaverunt sancti libri religiosis lectoribus et -bus suis, quam caste habuerint sancti viri plures mulieres (*nota lusum verborum*). c. Petil. 2, 104, 239 p. 153, 12 neglector perfectionis, -r defectionis. *cf. et vol. I 1082, 46.* *f.* **ēlēctrīx,** -īcis: VVLG. sap. 8, 4 doctrix est ... *sapientia* disciplinae dei et -x (αἱρετίς) operum illius. **2. ēlector** *v. p. 331, 3 et Onom.*

ēlectrifer, -a, -um. *ab* electrum *et* ferre. *i. q. sucini ferax*: CLAVD. 12, 14 Padus -is admoduletur alnis.

ēlectrinus, -a, -um, ἠλέκτρινος. *i. q. ex electro (metallo) confectus*: PAVL. dig. 34, 2, 32, 5 vasis -is. TREB. trig. tyr. 14, 5 pateram -am. HIER. epist. 64, 18, 9 super thronum similitudo sedentis, cuius inferiora ignea sunt, superiora -a. MARCELL. med. 8, 49 cum anulis aureis, argenteis, ferreis et -is. ITIN. Theod. 2 statua domni -a. LIB. pontif. p. 131, 3 gabatam -am (hel-, yl-, il- *codd.*). GREG. M. epist. 8, 3 calix -us.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēlectris *v. Onom.* **ēlēctrīx** *v.* 1. elector.

ēlectrum, -ī *n.*, ἤλεκτρον. *de originatione*: PLIN. nat. 37, 31 -um appellatum, quoniam Sol vocitatus sit Elector (ISID. orig. 16, 8, 6. 16, 24, 1). *de formis*: GRAMM. suppl. 41, 24 (*tritissima de declinatione*). 85, 2 *affertur inter* semper singularia generis neutri. *locos quibus plur. legitur contulit Neue-Wagener I³ 620 (adde* HIER. chron. a. Abr. a. 1971 PRISC. periheg. 282. *v. et infra l. 20 et cf. Archiv 12, 1902, p. 494. 521; 14, 1906, p. 543*). NOT. Tir. 99, 3. *de notione (v. testimonia infra l. 19 sqq. et l. 50 sqq.): vox et sucinum et mixturam auri argentique significat. haud paucis locis, praecipue quibus res variae nitori -i comparantur, non satis certo diudicari potest, utrum ad 1 an ad 2 pertineant (cf. l. 25 sqq. et 47)*: PLIN. nat. 2, 89 disceus *cometes*, nomini similis, colore autem -o. 24, 161 Achaemenida colore -i. 37, 127 chryselectroe in colorem -i declinantes. 37, 154 crateritis inter chrysolithum et -um colorem habet. 37, 185 Zathenen *gemmam* . . . -i colore. *de re cf. Daremberg-Saglio s. v.; PW III 295 sqq. V 2315 sqq.; Blümner, Technol. II 381 sqq. IV 160 sqq.*

1 *i. q. sucinum, genus resinae pretiosae in lapidem duratae* (PLIN. nat. 3, 152 sucinum quod illi [*sc. Graeci*] -um appellant. SERV. ecl. 8, 54 -a . . . sucinae gemmae. *et al.* GLOSS.ᴸ I Ansil. EL 43 -a sucina. 46 -um lacrima virgulti [*v. l. 37*] est. V Abba ELE 3 -um: primum fit in insulis Germaniae ex lacrima defluente e pino arbore *eqs. v. et l. 25*): VERG. ecl. 8, 54 mala ferant quercus, narcisso floreat alnus, pinguia corticibus sudent -a myricae. georg. 3, 522 purior -o . . . amnis ([*inde* MART. CAP. 1, 14]. SERV. auct. *ad l.* quod a nobis sucinum appellatur, -um vocant Graeci [*cf. Callim. Cer. 28* ἀλέκτρινον ὕδωρ]. *at* SERV. *ad l.* sicut -um defaecatius est metallis [*v. l. 50*] omnibus). CIRIS 434 ⟨dives⟩ curalio fragili et lacrimoso -o. OV. am. 3, 12, 37 flere genis -a . . . sorores *Phaethontis* (*cf.* met. 2, 365 stillataque sole rigescunt de ramis -a novis. PLIN. nat. 37, 31 CLAVD. 7, 125. 28, 164 carm. min. 31, 11 ISID. orig. 16, 8, 6). PLIN. nat. 4, 94 in quam *insulam Baunoniam* veris tempore fluctibus -um eiciatur, Timaeus prodidit. 4, 103 quod ibi (*sc. in insulis Glaesiis*) -um nasceretur. 37, 33. 36. 37. 39. 52 etiamsi non -um id (*sc. lyncurium; cf. l. 41*) tamen gemmam esse. MART. 8, 50 (51), 5 vera minus flavo radiant -a metallo. AMBR. hex. 3, 15, 63 quid . . . tibi referam . . . quod -um lacrima virgulti sit et in tantae materiae soliditatem lacrima durescat? . . . exigua quaedam animantium genera in -o saepe reperiantur (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919ᴬ). VINDIC. med. 6 elephantorum semen ita post egestionem solidari . . ., ut -i similem substantiam sumat. DIOSC. 2, 64 lincei urinam, quem multi ligurum vocant (*cf. l. 34*), . . . lapis fiet, quem multi -um (elecorum *cod., gr.* ἤλεκτρον πτερυγοφόρον) vocant. MART. CAP. 6, 666 Electrides, in quibus -um gignitur. SIDON. carm. 24, 71 aureasque vites -o viridante pampinatas. PRISC. periheg. 282 hic (*sc. ad Eridanum*) -a legunt alnis stillantia Celtae. *metonymice de rebus ex -o confectis*: IVV. 14, 307 *dives* attonitus pro -o (*v. adn. crit.*) signisque suis (*an ad 2 referendum?*). LAMPR. Heliog. 21, 3 *v. p. 332, 8.* HIER. chron. a. Abr. a. 1971 prohibitae mulieres -is margaritisque uti.

2 *i. q. genus metalli ex auro et argento conflati* (*cf.* PLIN. nat. 1, 33, 23 de -o. 33, 80 ubicumque quinta argenti portio *in auro* est, -um vocatur [*v. totum locum*]. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 8, 54. GLOSS.ᴸ I Ansil. EL 48 aurum et argentum in uno coctum. III Abol. EL 4ᵃ [*v.* II Abav. EL 7 adn.] -um argentum et aurum mixtum. V Abba ELE 4 -um: argumentum quod auro argentoque et aes permixtum est. Aa E 219 aurum argentum plumbumque mixtaque materia): VERG. Aen. 8, 402 quod fieri ferro liquidove potest -o. 8, 624 -o auroque recocto. OV. met. 15, 316 -o similes faciunt auroque capillos. PLIN. nat. 9, 139 argentum auro confundere, ut -a fiant. 33, 1 quaerente vita aurum, argentum, -um, aes. 36, 46 praeter aes, aurum, -um, argentum. SIL. 1, 229 -i gemino pallent de semine venae. STAT. Theb. 4, 270 corytos . . . -o pallens et iaspide clarus Eoa. GAIVS dig. 41, 1, 7, 8 si . . . contulerit . . . alius aurum, alius argentum . . . -i novi corporis sit species (= INST. Iust. 2, 1, 27). VLP. dig. 30, 4 pr. si quis putet auri appellatione -um vel aurichalcum contineri. PAVL. dig. 34, 2, 32, 5 nihil interesse, quantum ea vasa . . . argenti aut -i habe[b]ant, sed utrum argentum -o an -um argento cedat. APVL. mund. 26 tecta fulgerent eboris nive, argenti luce, flammis ex auro vel -i claritate. TERT. adv. Hermog. 25 p. 153, 18 -um licet ex auro et argento foederatum nec argentum tamen nec aurum appellabo, sed -um. adv. Prax. 27 p. 281, 11 mixtura quaedam ut -um ex auro et argento. 27 p. 282, 6. VVLG. Ezech. 1, 4 de medio eius (*i. ignis*) quasi species -i (1, 27 [*cf.* HIER. *ad l.*]. GREG. M. moral. 28, 5. in Ezech. 1, 2, 14 -i specie . . . Christus . . . designatur). 8, 2. SER. SAMM. 1057 produnt -i variantia pocula virus (*cf.* HIER. in Am. 3, 7 p. 1075ᶜ). LAMPR. Heliog. 31, 8 scobe auri porticum stravit et argenti, dolens quod non posset et -i. CAPITOL. Pert. 8, 4 vasaque -o (*Casaubon.*, eludo *codd.*), auro, ebore, argento vitroque composita. BREV. de Hier. p. 154, 5 anulus . . . est de -o. SERV. georg. 3, 522 *v. supra l. 27.* HIER. hom. Orig. in Ier. 7 p. 641ᴬ dicitur . . . -um auro esse pretiosius (in Ezech. 1, 5 p. 20ᴰ). PRVD. psych. 339 radiorum argento albentem seriem, quam summa rotarum flexura -i pallentis continet orbe. CLAVD. 1, 98 -o Tiberis, pueri formantur in auro. rapt. Pros. 1, 245 in celsas surgunt -a columnas. MART. CAP. 1, 66 unus *orbis* auro, -o alius praenitebat. ALC. AVIT. epist. 87 p. 96, 30 forma *signatorii* . . . quae . . . alterna vernantis lapilli vel -i pallentis fronte mutetur *eqs.* ENNOD. opusc. 6, 8 p. 404, 21 admirabilis -i corpus numerosa metallorum membra pepererunt. GREG. TVR. glor. mart. 20 statua ex -o purissimo fabricata. VEN. FORT. Mart. 1, 127 Hilarius . . . pulchrior -o, ter cocto ardentior auro.

pro adi. ēlectrus, -a, -um: *i. q. ex electro metallo (vix sucino l. 9) factus*: LAMPR. Heliog. 21, 3 pisum cum aureis, lentem cum cerauniis, fabam cum -is, orizam cum albis exhibens (*lapillis [an nummis, v. l. 11]? an subst. [v. p. 331, 48]?*). Alex. 25, 9 nummos . . . et quidem -os aliquantos, sed plurimos tamen aureos. CASSIOD. Ios. antiq. 12, 2 p. 334 super quod (*sc. in media mensa*) cristallinus lapis erat vel -us (*gr. 12, 72* ἤλεκτρον).

deriv.: electrinus. *comp.*: electrifer. chryselectrus. *v. Onom.*

ēlectuārium *v.* electarium. **1. ēlēctus**, -a, -um *v.* eligo.

2. ēlēctus, -ūs *m.* [*ab* eligo. *W.*] *i. q. actus eligendi, electio*: OV. epist. 2, 144 in necis -u parva futura morast. HIL. in psalm. 64, 5 non res indiscreti iudicii electio *beatorum* est, sed ex meriti -u facta discretio est. PAVL. NOL. epist. 30, 3 cum et boni -um (*i. facultatem boni eligendi*) accepissem, malui quod nocebat appetere (*cf. 30, 2* delectum).

eleēmosyna *v.* elemosina. **elef-** *v.* eleph-.

ˣ**ēlegāns**, -ntis *adi.* [*ex verbo* legendi *ductum videtur. W.*] *de originatione*: CIC. nat. deor. 2, 72 -es ex eligendo (*cf.* GLOSS.ᴸ III Abstr. EL 14 *et adnominationes l. 45. p. 333, 14. 334. 2. 338. 22*). *de formis*: PS. ASPER gramm. suppl. 57, 12 -s, ingens quamlibet participiis similia videantur, nomina sunt. *abl. in* -i: CIC. Brut. 130 SALL. hist. frg. 1, 94 *al.* *in* -e *probatur metro*: CATVLL. 43, 4. *comp. et superl. extat inde a* CIC. magis -s: TER. Eun. 935 (*cf.* DON. *ad l.*). SEN. contr. 1, 4, 11 PLIN. epist. 2, 17, 11 RVFIN. Orig. in lev. 7, 5. nimis -s: CATVLL. 43, 4. valde -s: CIC. epist. 7, 32, 3 HIER. vir. ill. 13. maxime -s: QVINT. inst. 10, 1, 93. perquam -s: GELL. 5, 11, 12 GARG. MART. med. 42. admodum -s: MACR. Sat. 1, 11, 41. *prima syllaba corripitur*: PS. DAMAS. epigr. 71, 5. *in libris (in lapide*: CARM. epigr. 769, 9) *interdum scribitur* eligans, *quam formam postulat* CAPER gramm. VII 109, 11 eliganter ab eligendo. *de notionibus (cf. J. B. Hofmann, Idg. Forschg. 38, 1919, 185)*: GELL. 11, 2, 1 sqq. -s homo non dicebatur cum laude, sed id fere verbum ad aetatem M. Catonis vitii, non laudis fuit . . . apparet -em dictum antiquitus non ab ingenii elegantia, sed qui nimis lecto amoenoque cultu victuque esset. postea -s reprehendi quidem desiit, sed laude nulla dignabatur, nisi cuius elegantia erat moderatissima (*cf.* NON. p. 465, 10 -es non solum ut consuetudine plerumque ab elegantia ingenii aut cultus electione et dilectu dici potest, sed a veteribus etiam vitio datur). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 438, 7 B. politus . . . -s. lautus. 442, 34. 443, 21. 445, 21. NON. p. 248, 3 bellum: -s, melius, prudens. 337, 22 lautum: -s, suave. 404, 16 scitum: -s (*cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 486 Phorm. 821. SCHOL. Ter. p. 86, 24 scitus -s, pulcher). GLOSS.ᴸ II Philox. EL 8 ἀστεῖος, λόγιος, ἐξειλεγμένος, αἱρετός, διαιτητής. 9 ἀξιόλογοι, ἐπίλεκτοι, αἱρετοί. ἐπισημότατος. III Abstr. EL 4 speciosus peritus (*v. l. 66*). V Abba ELE 6 grandis vel pulcer. Aa E 201 gratiosus pulcher. 233 sanus. *legitur inde a* PLAVTO, TER., CATONE, CIC., *deest hexametris praeter* PS. DAMAS. epigr. 71, 5 (*v. l. 35*) *et* CARM. epigr 769, 9 (*in carmine a prosodia legitima alieno*). *usque ad* ICTOS *omnes quos habebam locos dedi.* [*coni.*: CIC. de orat. 1, 47 (*Bake pro* eloquentissimo). *falso traditur*: SVET. gramm. 21 quod -em *vice* quo delegante.]

I *in malam partem de eo, qui non nisi optimum quidque sibi eligit atque appetit, deteriora, quamvis minime turpia, fastidit et reicit* (GELL. NON. *v. l. 39 sqq.*), *fere i. q. fastidiosus, arrogans, nimis delicatus, luxuriosus*: PLAVT. Trin. 240 cuppes, avarus, -s, despoliator (*cf.* CATO mor. frg. 1 sumptuosus, cupidus, -s). *pertinet ad dilectum hominum (propius accedit ad notionem sub II allatam, v. imprimis p. 333, 63)*: TER. Haut. 1063 heia, ut -s est (SCHOL. *ad l.* peritus filius tuus in eligendo feminas). Eun. 408 me convivam solum abducebat sibi. :: hui, regem -em narras :: immo sic homost: perpaucorum hominum (DON. *ad l.* qui eligere sciat aut qui ipse sit eligendus. *minus apte*: SCHOL. optimum). 566 quam -s formarum spectator siem (DON. *ad l.* est cunctantis et fastidiosi iudicii, ⟨cui⟩ non quid placet facile).

II *in bonam (aut certe neutram) partem de eo, qui melius eligit et turpe, quod virum liberalem non deceat, repudiat* (GELL. *l. 42*): **A** *in vivendo et se gerendo*: **1** *magis pertinet ad morum praestantiam, i. q. honestus (cum de integritate vitae [l. 81. p. 333, 26. 32] tum de exquisita ratione se gerendi), mundus, lautus, urbanus, inde i. q. gratus, suavis (nonnulla etiam ad B pertinere possunt)*: **a** *de hominibus*: TER. Eun. 935 *meretrices* dum foris sunt, nihil videtur mundius nec magis compositum quicquam nec magis -s. CIC. Scaur. 15 testis non modo Afer aut Sardus . . . sed quivis etiam -ior ac religiosior . . . flecti potest. or. frg. A XIV S. (= XIII M.) 22 rusticos ei nos videri . . . tu vero festivus, tu -s, tu solus urbanus. Brut. 148 Crassus erat -ium parcissimus, Scaevola parcorum -issimus (*cf. p. 337, 38*). fin. 2, 23 mundos, -es . . . bene

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vivere ... numquam dixerim. nat. deor. 1, 93 Phaedro nihil -ius, nihil humanius. CARM. Porph. Hor. sat. 2, 2, 50 e duobus -ior Plancis. NEP. Att. 13, 5 -s non magnificus, splendidus non sumptuosus. VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 tam formosa tamque -s *Phryne*. SEN. dial. 5, 10, 4 hic -issimus haberi cupit. epist. 92, 12 natura ... homo mundum et -s animal est. COLVM. 7, 2, 1 casei lactisque abundantia non solum agrestes saturat, sed etiam -ium mensas ... exornat. MART. 7, 95, 9 tu dulcior -iorque. POMPON. dig. 34, 2, 21, 1 quo -iores sint et mundiores, unguuntur feminae. PORPH. Hor. sat. 2, 2, 67 et avarus et -s conviviorum apparator. FIRM. math. 1, 2, 2 si ... facit ... Luna acutos, splendidos, -es et popularis splendoris gratia praevalentes. 8, 24, 6 erunt -es, qui virginum concubitus saepe sectentur. AVG. conf. 3, 1 -s et urbanus esse gestiebam. *accedit* in *c. abl.*: CIC. orat. 83 in epularum apparatu ... non se parcum solum, sed etiam -em videri volet ⟨et⟩ eliget, quibus utatur. *abl. nudus*: EVTR. 4, 7, 3 convivii apparatu -em esse.

b *de rebus, i. q. decens, dignus, exquisitus*: *α substantive vel praedicative*: CIC. div. in Caec. 57 quid ... facere potuit -ius ad hominum existimationem? (*cf.* Verr. II 3, 140 Att. 5, 20, 6. epist. 3, 8, 2 aut -ius aut iustius). Pis. 67 nihil apud hunc lautum, nihil -s, nihil exquisitum (*cf.* div. 1, 62, *syn.* decorum). CATVLL. 13, 9 seu quid suavius -iusve est *amore*. SEN. nat. 3, 18, 3 subtilius cotidie et -ius aliquid excogitat furor usitata contemnens. *β attributive: de hominum vita, statu, condicionibus*: CIC. Brut. 295 vitaeque -issimae verissimis laudibus. phil. frg. V 43 lautum victum et -em. CATVLL. 39, 8 hunc habet morbum neque -em ... neque urbanum. 43, 4 nec ore sicco nec sane nimis -e lingua (*i. ratione pronuntiandi; aliter p. 335, 39*). SALL. hist. frg. 1, 94 modicoque et -i (diligenti *coni. Dietsch*, clementi *Roth*) imperio percarus fuit. PS. AVR. VICT. epit. 48, 18 -s laetumque convivium dare (*cf.* ZACCH. 3, 4 p. 1155^A -is paratiorisque convivii copias). CARM. epigr. 769, 9 -s cum verecundia pudor.

2 *latiore sensu, i. q. praestans, egregius, perfectus*: **a** *de rebus*: *corporeis*: PLIN. nat. 14, 50 *praedia* -ioris soli. FRONTO p. 18, 26 N. nullum adeo vile aut vulgatum est holus ..., quin -ius (qui neglegentius *cod.*) videatur vasis aureis appositum. GARG. MART. med. 29 -s ... antidotum. 42 ecligma perquam -s. *et saepius de medicamentis*. *incorporeis*: IREN. 2, 24, 3 in sublimibus quidem et -ioribus legis (*cf. ibid.* in verioribus et sanctioribus). GREG. M. moral. 9, 75 quod ... homo -ius in terra creaturis ceteris accepit. THEOD. MOPS. in Eph. 2, 18 p. 153, 3 licet gentibus videretur *Christus* ... -em quandam illam praebuisse familiaritatem. **b** *de hominibus*: *α generatim*: MARCELL. chron. II 77, 429, 2 ecclesiae -issimus Christi sacerdos doctorque praecipuus. THEOD. MOPS. in Gal. 2, 11—14 p. 22, 16 -issimum apostolorum. 3, 6 p. 39, 11 omnium ... Abraham apud vos -iorem. in Phil. prol. p. 197, 1 viri ... -iores et ... meliores. *β pertinet ad formam habitumque corporis i. q. pulcher, formosus, speciosus*: *de hominibus*: AVSON. 142, 1 deformis uxor cui sit, ancilla -s. VVLG. exod. 9, 2 *filium* (*cf.* Hebr. 11, 23 [ἀστεῖον]. GREG. TVR. Franc. 3, 1 -em atque utilem). SIDON. epist. 3, 13, 5 -s ... homo pervenustusque cuiusque sit spectabilis persona visentibus. IORD. Get. 271 puerulus. GREG. TVR. Franc. 2, 28 *puellam* -em atque sapientem. *de bestia*: VVLG. Ier. 46, 20 vitula -s atque formosa. *accedit abl.*: PS. DAMAS. epigr. 71, 5 stirpe decens, -s (*v. p. 332, 35*) specie. RVFIN. hist. 3, 23, 7 iuvenem ... vultu -em (ἀστεῖον). VITAE patr. 5, 15, 10 -s (*Cot. p. 371* ἀστεῖος) corpore (*cf.* GREG. TVR. Franc. 4, 27). PASS. Theclae C d 3 p. 9, 23 cruribus -s. *de partibus corporum*: TERT. virg. vel. 17 p. 909, 6 Oe. -es ... cervices. VVLG. II reg. 14, 27 filia ... -is formae (PALLAD. hist. mon. I 48 p. 332^A tam -is ... formae erat [*gr. 9 p. 154* εὐφυεστάτην εἶχε τὴν ὄψιν]. MIRAC. Theclae 6 p. 171, 33). Iudith 8, 7 -i aspectu nimis. PASS. Theclae A C b 3 p. 8, 2 cruribus -bus.

B *in iudicando et docendo*: *de hominibus, i. q. vir sani iudicii, perpolitus, doctus, sapiens* (*cf.* NON. p. 176, 19 sapientes vel -es): CIC. Verr. II 4, 98 qui se -es dici volunt. II 4, 126 *v. p. 334, 33*. Brut. 223 minime dignos -is conventus auribus. orat. 25 Phrygia et Mysia, quod minime politae minimeque -es sunt. ad Q. fr. 3, 9, 7 Caesaris opus est vel mehercule etiam -ioris alicuius. VELL. 1, 13, 3 -s liberalium studiorum ... et auctor (*cf. p. 334, 58*) et admirator. SEN. dial. 9, 1, 7 per multas dominorum -ium successiones. FRONTO p. 176, 14 N. tam doctum tamque -em virum. VEL. gramm. VII 68, 15 cum -iores (*i. Latinitate doctiores*) ... vementem dicant (*cf.* CHAR. gramm. p. 133, 2 B. AQVILA rhet. 17 p. 27, 1). SIDON. epist. 2, 6, 1 opportunus, -s. 5, 5, 4 prout es -issimus. POMER. 3, 6, 2 dum indecenter -es (*i. faceti*) videri volunt. GREG. TVR. Franc. 4, 29 ut erat -s et versutus. *adde*: CIC. epist. 9, 19, 2 auris ad te adferam non minus -is. *accedit* in *c. abl.*: CIC. epist. 7, 23, 1 hominem ... in omni iudicio -issimum. *abl. nudus*: CIC. de orat. 1, 170 multis aliis rebus -em hominem et ornatum (*cf.* Brut. 78). *de hominum factis et consiliis, i. q. prudens, commodus, aptus*: ANTON. or. frg. Cic. Phil. 13, 38 utrum sit -ius et partibus utilius Treboni mortem persequi an Caesaris (CIC. *ibid. hoc usu vocis offenditur; cf. p. 337, 26*). COLVM. 8, 3, 4 crassos parietes aedificare ... et salubrius et -ius est (*cf.* VENVL. dig. 45, 1, 137, 7). TAC. ann. 11, 4 -i temperamento. GELL. 13, 5 tit. de -i verecundia Aristotelis successorem diatribae suae eligentis. 13, 29, 2 iudicii -issimi. RVFIN. Orig. in lev. 7, 5 videbuntur ... magis -es et rationabiles hominum leges. AVG. civ. 3, 17 p. 126, 6 D. -s non pestilentiae depulsio, sed deorum excusatio. 3, 25 p. 136, 23 -i ... senatus consulto. *nota*: CASSIOD. anim. 9 p. 1296^C -ior (*i. subtilior*) nobis in manibus est *tactus* (*cf. p. 337, 80*).

C *in arte exercenda*: **1** *generatim*: **a** *de ipsis artificibus, i. q. sollers, artis peritus atque maxime quidem venustatis studiosus*: CIC. S. Rosc. 120 puerulos ex tot -issimis familiis lectos (*opp.* homines paene operarios). PLIN. nat. 34, 7 isti -iores. 35, 111 *pictor* -s ac concinnus ita, ut venustate ei pauci comparentur. SCHOL. Hor. carm. 1, 38, 1 -em ministrum (*cf. l. 16*). *sim.*: VITR. 7, 5, 5 cum ... -i manu finxisset scaenam (*paulo aliter*: SEN. epist. 119, 14 negat ad sitim pertinere, quo poculo aqua aut quam -i manu ministretur [*cf. l. 13*]; *vix ad A 2 referendum sit*). *accedit* in *c. abl.*: GELL. 18, 10, 7 -iorem esse te (*sc. medicum*) in medendo quam in dicendo. GREG. TVR. Franc. 10, 31 p. 447, 3 in aliis etiam operibus -s fuit.

b *de arte, sollertia artificum, i. q. subtilis, expolitus, perfectus*: CIC. orat. 13 doctis eloquentia popularis et disertis -s doctrina defuit (FRONTO p. 175, 12 N.). 127 *Peripateticorum* exercitatio -s (*cf.* Tusc. 4, 6 verae -isque philosophiae). fin. 3, 4 artes -es et ingenuas (LIV. 44, 9, 5 -ioris [exercitus] quam militaris artis). Tusc. 1, 62 a necessariis artificiis ad -iora defluximus. VITR. 1, 2, 2 -sque ⟨e⟩ compositionibus effectus (*cf.* 10, 1, 2). 6, 8, 10 *expolitiones* uti sint -es et sine vitiis ad venustatem. PETRON. 60, 1 tam -es strophas. GELL. 16, 5, 5 -i scientia. GREG. TVR. Franc. 2, 14 camera ... -i opere ... fabricata (2, 16 glor. mart. 50).

c *de operibus ab artificibus elaboratis, i. q. bene compositus, venustus, bellus, ornatus*: CIC. Verr. II 2, 83 supellectilem ex aere -iorem. II 4, 126 opus tam perfectum, tam -s, tam elaboratum quisquam ... haberet quam homo -issimus atque eruditissimus Verres? (*cf.* VITR. 1, 3, 2 operis species grata et -s. PLIN. epist. 10, 70, 3). VITR. 1, 2, 6 cum aedificiis interioribus magnificis item vestibula convenientia et -ia erunt facta. si ... interiora prospectus (*ed. Flor.*, perfectus *GH*) habuerint -es, aditus autem humiles et inhonestos. 6, 5, 2 -iora et spatiosiora *aedificia*. 7, 5, 4 si factae sunt *picturae* -es ab arte. 7, 5, 7 coloribus et eorum -i specie (*cf.* PLIN. nat. 15, 34 coloris gratia -ioris). 7, 14, 2 purpuram faciunt -em. PLIN. epist. 2, 5, 11 an id ipsum *membrum statuae* satis -s esset. 2, 17, 11 cellae magis -es quam sumptuosae. PLIN. epist. 10, 98, 1 Amastrianorum civitas ... et -s et ornata. ITIN. [Silv.] 36, 1 ecclesia. HIER. epist. 22, 28, 5 mantele. PS. RVFIN. in Am. 5, 12 non tumultuariis sed -bus habitationibus.

2 *speciatim in arte dicendi*: **a** *de ipsis oratoribus et scriptoribus, i. q. subtilis, urbanus, diligens* (*praecipue in eligendis verbis*): CIC. inv. 1, 61 a rhetoribus iis, qui -issimi atque artificiosissimi putati sunt. Brut. 35 egregie subtilis scriptor atque -s (FRONTO p. 62, 21 N. *scriptores* particulatim -es. GELL. 13, 21 tit.). 63 *Cato et Lysias* acuti sunt, -es, faceti, breves. orat. 30 causidicum ... subtilem et -em. 81 orator modo sit -s. fin. 5, 13 concinnus ... et -s ... Aristo. Tusc. 5, 24 -issimus omnium philosophorum et eruditissimus. NEP. Att. 12, 4 multo -issimum poetam (MACR. Sat. 7, 5, 8). SEN. contr. 1, 4, 11 -s magis declamator quam vehemens. SEN. epist. 58, 6 Fabianum disertum et -em (*cf.* PLIN. epist. 5, 5, 1). 122, 15 fabulator -issimus. QVINT. inst. 10, 1, 78 Lysias ... subtilis atque -s. 10, 1, 93 tersus atque -s maxime ... auctor. SVET. Iul. 54, 1 *Caesarem* -em. FRONTO p. 121, 2 N. hoc te a centurionibus vel primipilaribus, -issimis (*ironice*) altercatoribus, didicisse? GELL. 3, 16, 19 veterum -issimi. *adde*: CIC. Brut. 130 ingenio (QVINT. inst. 5, 13, 48 vir ingenii iucundi et -is. HIER. vir. ill. 24 -s et declamatorium ingenium). *accedit abl.*: CIC. epist. frg. II 4 (Suet. Iul. 55, 2) quis verbis aut ornatior aut -ior *Caesare?* in *c. abl.*: CIC. Brut. 239 -s in dicendo (*cf. supra l. 17*). 303 in verborum splendore -s. QVINT. inst. 10, 1, 87 -es in sua quisque materia. HIER. vir. ill. 108 -s in versibus componendis ingenium (*cf.* GENNAD. vir. ill. 17). *genet.*: GELL. 1, 7, 17 Plautus verborum Latinorum -issimus.

b *de oratorum scriptorumque arte et operibus, i. q. exquisitus* (*praesertim de stili dilectu, multo rarius* [*ex gr. l. 76. p. 335, 7. 19*] *de argumentatione*), *perfectus, elaboratus, excultus*: CIC. Pis. 70 poema ... ita festivum, ita concinnum, ita -s (ac. 1, 9). de orat. 2, 241 genus hoc quam sit facetum, quam -s, quam oratorium (Brut. 95 orationis genus. 133, *syn.* eruditum. Att. 15, 1 b, 2 fin. 1, 1 div. 2, 1. off. 1, 104 unum *genus iocandi* illiberale, petulans, flagitiosum, obscenum, alterum -s, urbanum, ingeniosum, facetum. SVET. Aug. 86, 1 genus eloquendi ... -s et temperatum). 3, 187 quid ista disputatione adferri potest -ius aut ... subtilius? Brut. 130 ingenio et sermone -i (140 fin. 5, 7. VEL. gramm. VII 65, 12 -ioris sermonis viri. HIER. vir. ill. 90 -is apertique sermonis. MACR. Sat. 1, 11, 41 sermones eius de Socrate admodum -es). 194 quicquam politius aut -ius ... expectaret ...? 272 verborum et dilectus -s et apta ... constructio (*cf. p. 335, 3*). 285 ieiunitatem et siccitatem et inopiam,

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dummodo sit polita, dum urbana, dum -s, in Attico genere ponit. 292 ironiam ... facetam et -em. orat. 25 nihil ut possent *Athenienses* nisi incorruptum audire et -s. 125 verbum nullum nisi aut grave aut -s (134 FRONTO p. 107, 10 N. 114, 23. 25 SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 18 St.; *cf. etiam p. 334, 83*). 153 consuetudo -s Latini sermonis. 159. fin. 1, 10 orationis vel copiosae vel -is ornatus. 4, 24 quae ... adhuc protulisti, popularia sunt: ego autem a te -iora desidero. Att. 13, 25, 3 nihil est ... illis (*sc. libris*) -ius. 16, 13 a, 1 illa (*sc. epistula*) ... -issima (*cf.* PLIN. epist. 9, 28, 1 FRONTO p. 12, 3 N.). epist. 7, 32, 2 -s ὑπερβολή. 7, 32, 3 valde mihi tuae litterae facetae -esque visae sunt (AVR. Fronto p. 60, 3 N.). VITR. 5 praef. 1 verborum -s dispositio. SEN. contr. 7, 1, 26 -em sensum (*i. sententiam*) in prooemio posuit (7, 6, 24 HIER. epist. 34, 4, 6 AVG. anim. 1, 14, 20). 10, 5, 27 fabula -i ad turpem sententiam perductus. VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 -issimo carmine (PORPH. Hor. sat. 1, 10, 40 molle ... et -s). 8, 7 ext. 3 nec -iore nec beatiore facundia usurus (FRONTO p. 175, 12 N. *cf.* p. 13, 9 faculta⟨te⟩ fandi et tam -i). ASCON. tog. cand. p. 72, 15 St. hendecasyllabus Calvi -s. QVINT. inst. 6, 3, 39 -s et venusta ... expositio. 6, 3, 57 acriora ... sunt et -iora, quae trahuntur ex vi rerum. 7, 3, 18. 8, 3, 19 -s fictio nominis. 8, 3, 37. 9, 3, 71. 10, 1, 65 grandis et -s et venusta *comoedia*. 10, 1, 99 *scripta* in hoc genere -issima. PLIN. epist. 4, 20, 2 opus pulchrum, validum, acre, sublime, varium, -s. FRONTO p. 11, 20 N. -bus argumentis. 12, 9 dictum -s (AVR. Fronto p. 40, 22 N.). 107, 25 paronomasia ... non absurda nec frivola, sed proba et -i. 151, 6 ut de volgaribus -a ... redderes. AVR. Fronto p. 55, 21 N. plurima et -issima ad me proxime scripsisti. VEL. gramm. VII 67, 14 qui (*sc. sonus i*) iam videtur -ior (*cf.* GELL. 13, 21, 18). DIOM. gramm. I 506, 12 -issimum est ... cum per singulos pedes pars orationis impleatur. POMPON. dig. 32, 85 pr. -s est illa distinctio. GELL. 1, 24, 4 epigramma ... dignum ... *Pacuvii* -issima gravitate. 2, 8, 9 cum -i quadam reprehensionis contemptione. 5, 11, 12 perquam -i vocabulo (APVL. apol. 39 propriis et -bus vocabulis). PORPH. Hor. carm. 1, 35, 18 -i conceptione (2, 8, 15 sq.). 2, 6, 22—24 -i figura (SERV. auct. Aen. 8, 630). *al.* NON. p. 52, 1 -i interpretatione. DON. Ter. Andr. 625 perturbatio. PS. AVR. VICT. epit. 35, 7 -i ioco (*cf. p. 334, 76*). AVSON. 467, 3 -s replicatio laborum. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 104 -s fraudium color. COMMENT. Lucan. 2, 290 metaphora. *al.* HIER. vir. ill. 13 liber ... valde -s (44. 78. 105). 25 tractatus (37). GENNAD. vir. ill. 42 lingua -ior. RVFIN. hist. 3, 10, 6 -s (οὐκ ἀγεννές) satis volumen. AVG. civ. 6, 2 p. 247, 27 D. -issimo versiculo. 9, 4 p. 372, 10 -issimi eloquii. anim. 3, 3, 4 similitudine, quae satis -s et congruens tibi videtur. MACR. Sat. 6, 3, 4 gratia -iore. 6, 6, 14 mutatio *sententiae* -issima. MART. CAP. 5, 522 fit -s clausula (*syn.* bona, pulchra; *opp.* pessima, vitiosa). *al.*

syn.: *ad II A*: compositus: *p. 332, 79.* decens: *p. 333, 55.* decorus: *p. 333, 21.* dulcis: *p. 333, 7.* exquisitus: *p. 333, 21.* festivus: *p. 332, 82.* formosus: *p. 333, 4. 54.* humanus: *p. 333, 2.* lautus: *p. 333, 21.* mundus: *p. 332, 79. 84. 333, 5 al.* religiosus: *p. 332, 81.* splendidus: *p. 333, 3. 10.* suavis: *p. 333, 22.* urbanus: *p. 332, 83. 333, 13. 27.* (per)venustus: *p. 333, 51.* *ad II B*: doctus: *p. 333, 71.* eruditus: *p. 334, 33.* ornatus: *p. 333, 79.* politus: *p. 333, 67.* versutus: *p. 333, 76.* *ad II C*: artificiosus: *p. 334, 49.* concinnus: *p. 334, 52. 73.* eruditus: *p. 334, 53. 75.* facetus: *p. 334, 51. 74. 77 al.* festivus: *p. 334, 73.* incorruptus: *supra l. 3.* ingeniosus: *p. 334, 77.* ornatus: *p. 334, 43. 64.* perfectus: *p. 334, 32.* politus: *l. 1. p. 334, 82.* pulcher: *l. 22. 44.* sublimis: *l. 23.* subtilis: *p. 334, 49. 52. 57 al.* tersus: *p. 334, 58.* venustus: *l. 18. 21.* urbanus: *p. 334, 77 et supra l. 1.*

opp.: *ad II A*: agrestis: *p. 333, 6.* deformis: *p. 333, 49.* magnificus: *p. 333, 3.* parcus: *p. 332, 83. 333, 14.* rusticus: *p. 332, 82.* vilis: *p. 333, 35.* vulgatus: *p. 333, 35.* usitatus: *p. 333, 23.* *ad II C*: absurdus: *l. 24.* flagitiosus: *p. 334, 76.* frivolus: *l. 25.* illiberalis: *p. 334, 76.* inhonestus: *p. 334, 37.* obscenus: *p. 334, 76.* popularis: *l. 7. p. 334, 21.* turpis: *l. 14.* vitiosus: *l. 44.* vulgaris: *l. 25.*

adv. ***ēleganter.** CAPER gramm. VII 109, 11 *v. p. 332, 37.* PS. ASPER gramm. suppl. 54, 28 *inter adverbia* a eleganti -r. *comp. et superl. inde a* CIC. perquam -r: PLIN. epist. 2, 17, 21. GLOSS. ἐξειλεγμένως. λογίως. GLOSS.[L] I Ansil. EL 73—74 subtiliter, ab eligendo (= III Abstr. EL 14). 138 urbane. II Philox. EL 12 χαριέντως. *legitur inde a* VARRONE (*v. p. 336, 3*), CIC. *deest poetis.*

1 *pertinet ad mores cultumque, i. q. honeste, digne, laute*: CIC. Planc. 31 o adulescentiam traductam -r. Cato 13 est ... pure atque -r actae aetatis placida ac lenis senectus (*cf.* LIV. 35, 31, 14). Att. 13, 52, 2 lautiores -r accepti. LIV. 37, 1, 7 -ius facturos *consules* ... si iudicio patrum ... eam rem permisissent. VELL. 1, 13, 3 neque ... quisquam hoc Scipione -ius intervalla negotiorum otio dispunxit. VVLG. III Esdr. 1, 10 haec cum fierent -r (εὐπρεπῶς). SIDON. epist. 3, 3, 6 ferebasque nimirum -r ineptias gratulantum.

2 *pertinet ad artem, facultatem, iudicium i. q. scite, prudenter, sollerter, docte*: SALL. Catil. 25, 2 psallere et saltare -ius quam necesse est probae. LIV. 35, 14, 9 neminem -ius loca cepisse. PS. AVR. VICT. epit. 14, 2 ut -ius ... raro ... res expertae sint. CLAVD. DON. Aen. 8, 315 *opes* -ius ordinare. *speciatim de venustate compositionis operum ab artificibus factorum, i. q. lepide, ingeniose, polite*: VARRO rust. 3, 2, 9 *villa* est polita opere tectorio -r. VITR. 1, 6, 1 oppidum Mytilene magnificenter est aedificatum et -r. 2, 7, 4 statuas amplas factas egregie et ... acanthos -r scalptos. 7, 9, 2 domum -r expolitam. COLVM. 1, 4, 8 -r ... aedificet agricola. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 5 ornatum scutum -ius cuiusdam. PLIN. epist. 2, 17, 21 zotheca perquam -r recedit. APVL. flor. 23 p. 102 navem ... -r depictam. AVG. serm. 15, 1, 1 cum -r et magnifice construuntur *fabricae*. *sim. de operibus a natura compositis*: PLIN. nat. 25, 43 Achilleon ... foliis rotundis -r vestitam. PHYSIOGN. 8 p. 11, 1 pedes subtiles et -r circumscripti. *praesertim de dicendo, scribendo atque plurimis quidem locis pertinet ad dictionem, multo rarius (inde ab* ICTIS*) ad ipsa argumenta* (NON. p. 164, 2 rutunde positum -r, concinne vel collecte): CIC. inv. 2, 9 sin ... non satis -r secuti videbimur. de orat. 3, 169 abutimur etiam saepe verbo non tam -r quam in transferendo (*cf.* FRONTO p. 99, 21 N. TERT. resurr. 41 p. 85, 14 MVTIAN. Chrysost. hom. 1). 3, 171 lepide ... lusit is, qui -issime id facere potuit, Lucilius. Brut. 86 causam ... accurate ... -rque dixisse Laelium (SEN. contr. 1, 4, 11 sensum et vehementer dixit et -r. 2, 3, 12 *al.* SEN. epist. 91, 19. 97, 13 QVINT. inst. 6, 3, 102. 8, 2, 21 -r atque exquisite. 9, 2, 98. FRONTO p. 64, 16 N. 123, 18 -r et Latine. POMPON. dig. 26, 7, 61 VLP. dig. 2, 14, 1, 3. PORPH. Hor. carm. 1, 24, 5 sq. -r et poetice. serm. 1, 4, 8 tersus atque -r dicens. *saepe.* PS. RVFIN. in Am. 5, 7 sq. -issime et scientissime. CASSIOD. in psalm. 34, 14 nec brevius nec -ius. *al.*). Brut. 135 non saepe dicebat, sed polite; Latine vero imprimis est -r locutus (252 CHAR. gramm. p. 122, 24 B. GELL. 5, 20, 3 PORPH. Hor. sat. 2, 1, 81). 283 quod quamquam scienter -rque tractabat (SEN. contr. 1, 6, 9 VLP. dig. 2, 14, 10 pr. *al.*). orat. 28 qui horride inculteque, modo id -r enucleateque faciat, eum solum Attice dicere. fin. 2, 100 hoc ipsum -ius poni meliusque potuit. 4, 3 satis et copiose et -r habuisse constitutam disciplinam. ac. 2, 87 tractantur ista ingeniose, disputantur etiam -r. Tusc. 1, 55 nihil umquam tam -r explicabunt. 2, 7 se neque distincte neque distribute neque -r neque ornate scribere (Att. 15, 1[b], 2 VITR. 7 praef. 15 FRONTO p. 50, 8 N. 71, 18. VLP. dig. 17, 2, 14 *i. commode. al.* APVL. apol. 12 HIER. in Gal. 1, 8 p. 320[A] *al.*). epist. 5, 13, 3 quae -r copioseque collegisti. ad Brut. 1, 15, 1 -issime expedire et deferre ad te potest. SEN. contr. 1, 1, 25 transit a prooemio in narrationem -r (7, 1, 26 FRONTO p. 12, 15 N.). 2, 6, 13 -ius hoc composuit (PLIN. nat. praef. 32). 9, 6, 10 -issime deridebat ... ineptias rhetorum (VLP. dig. 3, 5, 9, 1). suas. 1, 5. 2, 12. 7, 12 a quo Graecae fabulae -r in sermonem Latinum conversae sunt. SEN. dial. 9, 8, 3 -r ait (FRONTO p. 12, 6 N. VLP. dig. 2, 14, 7, 10 *al.* TERT. adv. Marc. 5, 8 p. 598, 24 PORPH. Hor. carm. 2, 15, 4 sq. sat. 1, 1, 72 *al.* HIER. in Matth. 14, 13 p. 99[B]). nat. 6, 32, 11 -r ... inquit (epist. 97, 6). epist. 116, 5 -r ... respondisse (VLP. dig. 2, 14, 7, 1 AVG. civ. 4, 4 p. 150, 7 D. *al.*). COLVM. 2, 1, 2 qui ... praecepta simul -r et scite memoriae prodiderit. 9, 2, 1 neque diligentius quidquam praecipi ... nec ornatius ... nec -ius. GAIVS dig. 2, 2, 4 -r (*i. recte*) praetor excipit. MAECIAN. dig. 46, 3, 103 -issime putat. VLP. dig. 1, 1, 1 pr. -r definit (10, 4, 3, 11 *al.*). 10, 2, 18, 4 -r adicit. 39, 2, 15, 28 -r quaeritur. *al.* GELL. 10, 11, 5 rei atque verbi temperamentum ... -issime exprimebat. 10, 11, 7 -issime ... verba divisit. TERT. nat. 2, 12 p. 118, 4 -r ... interpretari. orat. 6 p. 184, 19 adv. Marc. 4, 11 p. 451, 9 *al.* PORPH. Hor. carm. 4, 5, 22 -r videtur ... legem significare. sat. 1, 2, 114 satis -r ac probabiliter haec inferuntur. *saepe.* DON. Ter. Eun. 235. PS. AVR. VICT. epit. 2, 2 -r ... Biberius Mero ... nominatus. HIL. trin. 4, 5. SERV. auct. Aen. 11, 24 -r hoc et oratorie ... sumptum est. *al.* PROB. Verg. ecl. 3, 40 -r ... induxit dicentem. SCHOL. Cic. Bob. p. 90, 20 St. *al.* HIER. vir. ill. 134 *al.* AVG. civ. 7, 12 p. 288, 19 D. *al.* MACR. Sat. 7, 5, 3 tam copiose et -r inventa. *al.* THEOD. MOPS. in Tim. 1, 19 prophetia quidem -r (*i. aperte, dilucide*) gratiam ostendit. *talia passim.* *sine verbo ponitur*: CIC. ac. 2, 32 alii autem -ius. 2, 146 nec tamen nimis -r; illa subtilius. SEN. contr. 7, 3, 9 uterque -issime, sed neuter ... servavit modum. QVINT. inst. 11, 1, 74 verum id -issime. PORPH. Hor. carm. 1, 13, 15 sq. -r, quia *eqs.* (*cf.* 1, 18, 15. 3, 30, 7 *al.*). 3, 19, 28. sat. 1, 10, 92 -r, quasi *eqs.* (SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 53). *saepe.* DON. Ter. Andr. 319 -r quoniam *eqs.* (COMMENT. Lucan. 1, 650. 2, 212). 395 *al.* SERV. auct. Aen. 2, 722 -r tamquam *eqs. al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 2 St. -r et oratorio stomacho.

syn. et iuxta posita: *ad 1*: pure: *p. 335, 74.* *ad 2*: accurate: *l. 19.* diligenter: *l. 48.* egregie: *l. 5.* exquisite: *supra l. 22.* ingeniose: *supra l. 33.* lepide: *supra l. 18.* magnificenter: *l. 4. cf. l. 9.* oratorie: *l. 59.* ornate: *l. 35. 49.* poetice: *supra l. 24.* polite: *supra l. 26.* scienter: *supra l. 25. 28.* scite: *supra l. 48.* subtiliter: *supra l. 65.*

deriv.: elegantia. *compos.*: in-, perelegans.

v. Onom.

***ēlegantia,** -ae *f.* *ab* elegans. *in libris interdum eligscribitur (cf. s. v.* elegans, *p. 332, 36), non in titulis. inter feminina semper singularia afferunt* CHAR. gramm. p. 33, 5 B. DIOM. gramm. I 327, 20. *plur. legitur*: VITR. 1, 1, 13 PAVL. FEST. p. 117 PETRON. 34, 5 ROMAN. Char. gramm. p. 251, 12. 17 B. GELL. 1, 4, 1. 2, 9, 5. 19,

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 1 TERT. cult. fem. 2, 9 PORPH. Hor. carm. 1, 30, 7. *de notio..e* (*cf. l. 9*): SYNON. Cic. Char. gramm. p. 432, 14 B. ⟨lepos⟩ ... urbanitas ... venustas. -a. GLOSS. IV 440, 14 urbanitas, iocunditudo. GLOSS.^L II Philox. EL 13 ἐπισημότης. εὐγένεια. V Abba ELE 7 pulchritudo.
legitur inde a PLAVTO, TER., VARRONE, CIC. *deest* CATVLLO, CAES., SALL., LIV. *et poetis dactylicis.* [CIC. Verr. II 3, 137 -am *in cod. O falso trad. v.* innocentiam.]

I *in* ***malam*** *partem, i. q. fastidium, arrogantia, luxuria, superbia* (*cf.* GELL. 11, 2 tit. -a apud antiquiores non de amoeniore ingenio sed nitidiore cultu atque victu dicebatur eaque in vitio ponebatur. SCHOL. Ter. *infra l. 62*): PLAVT. Mil. 1235 eius -a meam extemplo speciem spernat. Merc. 19 (*in v. spuriis*) amorem haec cuncta vitia sectari solent cura, aegritudo nimiaque -a (*cf.* 23). TVRPIL. com. 99 numquam unius me comparavi servire -ae (*parasitus vel meretrix talia loqui potest*). VARRO frg. Non. p. 162, 8 paupertina sine -a ac cum castimonia. *cf. etiam l. 39 et 44.*

II *in* ***bonam*** *(vel neutram) partem:* A *de arte bene* ***vivendi:*** 1 *i. q. morum integritas, innocentia:* CIC. Sull. 79 qui cum summa -a atque integritate vixistis. Att. 6, 2, 8 laudator integritatis et -ae nostrae. epist. 9, 20, 1 qua munditia homines, qua -a!

2 *i. q. cultus, ratio vitae expolitior, magnificentia (sine nimietate), lautitia, gratia, venustas, pulchritudo:* a *generatim:* VARRO ling. 8, 31 duplicem ... esse summam, ad quas metas naturae sit perveniendum in usu, utilitatis et -ae. CIC. Phil. 13, 38 atqui hoc bello de -a quaeritur! (*ironice; cf. p. 333, 81*). off. 1, 25 delectant etiam magnifici apparatus vitaeque cultus cum -a et copia. PAVL. FEST. p. 117 apud antiquos hae -ae, quae nunc sunt, non erant et raro aliquis lavabat. PHAEDR. 2, 2, 4 mulier ... annos celans -a. SEN. dial. 10, 12, 5 ex his -ae lautitiaeque fama captatur. epist. 115, 3 providentia cum -a. PETRON. 34, 5 laudatus propter -as dominus. QVINT. decl. 298 p. 178, 26 haec ... accessit nova -a inter perversas delicias habere rusticum ridiculum. TAC. ann. 13, 46 formam -amque uxoris. 16, 18 -ae arbiter (*Petronius*). CONSENT. gramm. V 395, 22 quidquid in habitu ... gestu ... motu ... incessu quis peccat, ut id ab -a eruditi hominis distare videatur. GELL. 1, 8, 3 ob -am venustatemque formae. 11, 2, 4 M. Tullius L. Crasso et Scaevolae non meram -am, sed multa parsimonia mixtam laudi dedit (*cf. p. 332, 83*). TERT. cult. fem. 2, 9 p. 727, 4 Oe. non repastinantes divitiarum vestrarum vel -arum usum, quae tantum ad gloriam faciunt. PORPH. Hor. carm. 1, 30, 17 Venerem ... dominam esse omnium -arum. AVR. VICT. Caes. 8, 8 -ae saltem atque eruditionis sumat auctoritatem (*cf.* 40, 13). SIDON. epist. 1, 2, 6 -am Graecam, abundantiam Gallicanam. MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 3 p. 389 delicias, -am circa corporalia (τὴν τρυφὴν τὴν πολυτέλειαν) repellamus.

b *addito genetivo indicatur, in qua re cultus lautus appareat:* CIC. Mur. 38 ludorum huius -am et scaenae magnificentiam. NEP. Att. 19, 2 -a vitae (VITR. 2, 1, 7 TAC. ann. 14, 19). SEN. dial. 6, 8, 3 morum tuorum -ae (TAC. hist. 3, 39 ann. 5, 8). epist. 122, 18 -a cenarum, munditiis vehiculorum. TAC. Agr. 21 descensum ad ... conviviorum -am.

3 *latiore sensu, i. q. summa perfectio, praestantia:* a *rerum* (*cf. p. 338, 16 sqq.*): APRING. in apoc. 1, 15 doctrinae illius (*sc. Christi*) magnitudo et vocis -a ac praeceptorum sancta dulcedo. 2, 9 paupertatis -am praeferet, quod potenter praesentia contemnit, ut futura mercetur. b *hominum:* GREG. TVR. glor. mart. 94 pro -a eorum (*sc. martyrum*). THEOD. MOPS. in Gal. 3, 9 de Abrahae -a.

B *de facultate sane* ***iudicandi,*** *i. q. prudentia, eruditio, doctrina, iudicium, scientia, subtilitas:* 1 *hominum:* TER. Eun. 1093 dixin ego in hoc esse vobis Atticam -am? (SCHOL. Ter. p. 113, 11 vel eloquentiam ac per hoc superbiam). CIC. leg. 3, 1 quid ... est -a tua dignius? fin. 3, 4 *agri cultura* abhorret ab omni politiore -a. Att. 1, 8, 2 signa et cetera, quae tibi ... nostri studii et tuae -ae esse videbuntur. VITR. 1, 1, 13 non ... in tantis rerum varietatibus -as singulares quisquam consequi potest. SEN. dial. 9, 9, 5 -ae regum curaeque egregium ... opus. epist. 124, 1 non est -ae tuae tam magna sectari. QVINT. inst. 6, 3, 20 decoris hanc magis et excultae cuiusdam -ae appellationem (*sc. facetum*) puto. FLOR. epit. 1, 5, 1 regnum ... accepit ob industriam et -am. FRONTO p. 21, 1 N. quanta in spectandis orationibus -a! p. 177, 20 ex Faustiniani -a. CET. FAV. p. 311, 7 fit ... in uno horologio duplex -ae subtilitas. HIER. in Tit. 1, 12 sq. p. 574^A absit, ut argumentum et scholasticam -am in calumniam traham. ALC. AVIT. epist. 87 p. 97, 7 amplitudinem -ae tuae.

2 *doctrinae, ingenii sim.:* CIC. de orat. 1, 5 *eloquentiam* ab -a doctrinae segregandam putes. VITR. 4, 1, 8 -a subtilitateque iudiciorum. PLIN. epist. 6, 21, 3 est ... ingenii -a. FRONTO p. 179, 8 N. cum studiorum -a, tum morum eximia probitate. *nota:* PS. SORAN. quaest. med. prooem. p. 245, 20 habeat ... digitorum subtilitatem et -am *medicus* (*cf. p. 334, 6*).

C *de facultate* ***artis*** *lepide* ***exercendae,*** *i. q. venustas, subtilitas, sollertia:* 1 *generatim:* a *hominum:* PLIN. nat. 34, 66 constantiam potius imitatus patris quam -am austero maluit genere quam iucundo placere. SCHOL. Cic. Gron. D p. 313, 28 St. -a *servorum* (*i. sollertia*). *accedit genet. obi.:* VITR. 4, 1, 10 propter -am et subtilitatem artis (FRONTO p. 173, 18 N. litterarum studio et bonarum artium -a. HIER. epist. 60, 12, 3 mens ... in variarum artium redundat -am). MART. CAP. 1, 36 mirabile praestigium -amque pingendi. b *operum ab artificibus elaboratorum, i. q. decor, pulchritudo, lepos:* VITR. 1, 1, 16 operum ... ingressus, qui manu aut tractationibus ad -am perducuntur. 6, 5, 2 *aedificia,* quae ad fructus servandos magis quam ad -ae decorem possunt esse. VAL. MAX. 8, 12 ext. 2 opus et impensa et -a visendum. PLIN. nat. 21, 114 usus *iuncorum* ad ... vitilium -am. 35, 67 -am capilli *statuae.* SVET. Aug. 73 pleraque (*sc. supellectilis*) vix privatae -ae. EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 -a suae (*i. templi*) pulchritudinis (τῇ ὑπερβολῇ τοῦ κάλλους). GREG. TVR. Franc. 4, 20 basilica ... in illa ut prius fuerat -a reparata. CORP. IX 1666 exhibuit porticum omni ornatu -ae.
sim. de operibus a natura factis: VARRO ling. 8, 31 *v. p. 337, 25.* PLIN. nat. 2, 8 κόσμον ... a perfecta absolutaque -a mundum *appellamus.* 13, 62 materies *arboris* crispioris -ae. 14, 71 *vites* nobilitantur -a. 16, 66 acer *arbor* ... operum -a ac subtilitate citro secundum.
de pulchritudine corporum hominum: SVLP. SEV. chron. 2, 1, 2 ob -am vultus inter ministros regis assumptus. MACR. Sat. 7, 3, 19 nec ullam -am eligendo formarum (*cf. p. 337, 36*). *huc referam:* PLIN. nat. 26, 150 cicatrices cum -a ad colorem reducit ladanum.

2 *speciatim in arte oratoria:* a *ipsorum oratorum et scriptorum, i. q. facultas exquisite, pure scribendi:* RHET. Her. 4, 12, 17 tres res in se debet habere *orator:* -am, compositionem, dignitatem. -a est, quae facit, ut ⟨locus⟩ unusquisque pure et aperte dici videatur. CIC. Brut. 89 -am in Laelio, vim in Galba fuisse (*cf.* 211 *et l. 32*). orat. 79 -a modo et munditia remanebit. fin. 2, 27 in hac divisione rem ... probo, -am desidero. Tusc. 2, 26 quasi dictata *admiscebat* nullo dilectu, nulla -a. QVINT. inst. 1, 1, 6 Laelia C. filia reddidisse in loquendo paternam -am dicitur (*cf. l. 28*). 10, 1, 83 Socraticorum -am. 10, 2, 19 ne ... vim suam perdat et -am quam cupit non persequatur. 11, 3, 184 actoris ... -am. 12, 10, 11 -am Secundi. TAC. ann. 13, 3 nec in Claudio ... -am requireres. AVR. Fronto p. 28, 17 N. o -a! o lepos! o venustas! FRONTO p. 64, 8 N. -am vel scientiam loquentis declarat. VEL. gramm. VII 67, 18 antiquorum ... -am et auctoritatem sequendam. 78, 21. 79, 19. ROMAN. Char. gramm. p. 251, 12 B. quidquid est -arum. DIOM. gramm. I 382, 16 auctores, quibus eloquentiae et -ae tributa est opinio. MACR. exc. gramm. V 641, 35 non sine -a ... posuerunt. GELL. 1, 4, 1 veterum ... -arum cura. 2, 5 de -a ... detraxeris (*opp.* de sententia). 18, 12, 1 id ... in oratione facienda -ae genus. 19, 4, 1 libri ... lepidissimi et -arum omnigenus referti. APVL. Plat. 1, 2 -a, per quam venustate et maiestate verborum ei (*sc. sapientiae*) plurimum adhibuit dignitatis. PORPH. Hor. epod. 16, 48 poetica -a dictum. DON. Ter. Ad. 978 antiqua -a et figurata. AVSON. 409, 12. AMM. 30, 4, 5 -ae priscae patrociniis. PS. ASCON. Verr. p. 223, 24 St. *testium* verba in oratione conscribere nullius -ae fuit. HIER. epist. 50, 3, 3 tantae in sermocinando -ae. 57, 5, 5 decorem magis et -am in translatione conservant *comici.* RVFIN. hist. 4, 28 libellus multa -a scriptus (ἐπιστρεπτικώτατος λόγος). AVG. loc. hept. 7, 27 p. 624, 15 ista repetitio verbi non videtur habere solitam -am vel affectum. MACR. Sat. 3, 2, 12 docta -a Maronis. 3, 11, 9 poeta ... in verbis sectator -ae. *al.*

b *artis oratoriae et librorum:* CIC. de orat. 1, 50 qui hac dicendi varietate et -a non utuntur (Brut. 163). 2, 29 suae (*i. Graecorum*) linguae subtilitatem -amque. 2, 98 verborum gravitate et -a (opt. gen. 4 Brut. 261. 265 part. 21 rep. 4, 8. QVINT. inst. 1, 8, 8 *verborum* in tragoediis gravitas, in comoediis -a et quidam velut ἀττικισμός inveniri potest. GELL. 2, 9, 5. 2, 22, 27 summa cum -a verborum totiusque sermonis comitate atque gratia. 2, 26, 20. AMBR. epist. 18, 2 non verborum -am, sed vim rerum). de orat. 3, 39 loquendi -a (Brut. 143. 153). 3, 141 ad inanem sermonis -am (Att. 7, 3, 10 QVINT. inst. 10, 1, 114 ITIN. Alex. 3 HIER. vir. ill. 76 *al.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^B -a et suavitate). fin. 2, 27 contemnit disserendi -am (Tusc. 2, 6). epist. 4, 4, 1 scriptorum subtilitati et -ae (SEN. epist. 19, 3). HIRT. Gall. 8 praef. 4 -a commentariorum *Caesaris* (*cf.* HIER. vir. ill. 25). *ibid.* 7 erat ... in Caesare ... facultas atque -a summa scribendi. SEN. suas. 2, 13 peribit omnis versus -a. QVINT. inst. 12, 9, 6 figurarum -a. AVR. Fronto p. 27, 25 N. tuarum litterarum egregiam -am (p. 101, 24). VEL. gramm. VII 72, 20 -am enuntiandi. GELL. 4, 15, 1 orationis Sallusti (15, 7, 3). FORTVN. rhet. 2, 22 p. 114, 30 vel ad -am varietatis vel ad causae utilitatem (MART. CAP. 5, 568). AVSON. 419, 20 -a sententiae. HIER. adv. Iovin. 1, 13 dictionis. epist. 57, 2, 1 scriptionis. MACR. Sat. 1 praef. 12 nativa Romani oris -a. EVSTATH. Bas. hex. 6, 2 si facundiae vestrae non affectamus -am (ταῖς ... ἐκλογαῖς τῶν ῥημάτων. *opp.* simplicitas).

syn.: *ad II A:* dulcedo. eruditio. integritas. lautitia. magnificentia. munditia. venustas. *ad II B:* decor. subtilitas. *ad II C:* decor. dilectus. eloquentia. lepos. munditia. suavitas. subtilitas. venustas.
opp.: *ad II A:* abundantia. utilitas. *ad II C:* gravitas. res. sententia. vis.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

elegēus (elegīus), -a, -um, ἐλεγεῖος. *de originatione et significatione*: PORPH. Hor. carm. 1, 33, 2—3 nomen ipsum -iorum παρὰ τὸ ἒ ἒ . . . dictum putant (*cf. p. 340, 19*). FRG. Bob. gramm. VI 624, 19 -eum . . . dici traditum est, quod eo carmine defunctos suos lamentasse dicuntur, unde et -eum nominatum est velut ab elegis. *scribitur* ael-: FRG. Bob. gramm. VI 624, 3. 10. *de pentametro* (GLOSS.[L] I Ansil. EL 88 -ius pentameter): MAR. VICTORIN. gramm. VI 108, 11 in -io versu. 111, 21 -ius scazon. DIOM. gramm. I 503, 9 pentametrum -eum (-ium *M*). FRG. Bob. gramm. VI 624, 4 -eum metrum. *de disticho elegiaco*: DIOM. gramm. I 502, 30 -ium metrum binis versibus constat hexametro heroo et ei subiuncto quinario (*cf.* PORPH. Hor. ars 73).

subst. **elegēum (elegīum),** -ī *n.* [GELL. 19, 9, 4 *in archetypo graece scriptum fuisse videtur*]. *scribitur* -on: MAR. VICTORIN. gramm. VI 111, 14. 19 AVSON. 94, 2. *i. q. pentameter*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 105, 14 duo dactylica si coniungas penthemimere, fit -ium. 111, 14 fiet -ion, quod diestigmenon -ion appellatur. 111, 19 FRG. Bob. gramm. VI 624, 10. *i. q. distichon elegiacum et carmen istis versibus compositum*: FRG. Bob. gramm. VI 624, 3 -eum . . . est, quod alternatim habeat heroum et pentametrum versum. PORPH. Hor. carm. 1, 33, 2—3 -iorum versus aptissimi sunt fletibus. PLAVT. Merc. 409 impleantur -eorum (*sc. amatoriorum*) meae fores carbonibus. APVL. apol. 10 *Platonis* nulla carmina extant nisi amoris -ia. PORPH. Hor. carm. 1, 6, 1 L. Varius . . . tragoediarum et -iorum auctor. 1, 33, 1 Tibullum . . . -iorum poetam. AVSON. 94, 2 zonae textum -eon (*i. epigramma*) erat. 188, 2 maesta -ea. SCHOL. Hor. epist. 1, 4, 3 -ia et epigrammata. *subst.*: **elegēa (elegia),** -ae *f. v. l. 76. cf. etiam Onom.*

elegī, -ōrum *m.*, ἔλεγοι. *sing. v. infra l. 64.* TER. MAVR. 1799 hos -os dixere, solet quod clausula talis tristibus, ut tradunt, aptior esse modis. SCHOL. Hor. Vind. ars 77 -os id est versus de miseria factos. [*dub.*: EPIST. Sapph. 7 (*v.* eligo). GLOSS.[L] Corp. E 125 elogi (*i.* -i *an* elogia? genus versuum)].

i. q. versus herous et quinarius iuncti et carmina (praecipue amatoria vel tristia) his modis composita: HOR. carm. 1, 33, 3 neu miserabiles decantes -os. epist. 2, 2, 91 carmina compono, hic -os. ars 77 quis . . . exiguos -os emiserit auctor, grammatici certant. TIB. 2, 4, 13 nec prosunt -i. PROP. 4, 1[b], 135 tu finge -os, fallax opus. DOM. MARS. carm. frg. 7, 3 aut -is molles qui fleret amores. OV. am. 2, 1, 21 blanditias -osque levis, mea tela, resumpsi. 3, 15, 2 raditur haec -is ultima meta meis. 3, 15, 19 imbelles -i, genialis Musa, valete! rem. 395 (*opp.* epos). Pont. 3, 4, 85 ferre etiam molles -i tam vasta triumphi pondera disparibus non potuere rotis. 4, 5, 1 ite, leves -i, doctas ad consulis aures! fast. 2, 3 nunc primum velis, -i, maioribus itis. 2, 125 -is imponere tantum ponderis? heroi res erat ista pedis. MART. 3, 20, 6 lascivus -is an severus herois? 7, 46, 5 musas -osque sonantes mittere (*opp.* munera πεζά). 12, 94, 8 ludo leves -os (*opp. alia genera poeseos velut* epos, saturae). IVV. 1, 4 recitaverit ille togatas, hic -os? TAC. dial. 10 -orum lascivias (*opp.* lyrica, iambi, epigrammata). PLIN. epist. 5, 17, 2 *materia* scripta -is erat fluentibus et teneris. 6, 15, 1 scribit -os. 7, 4, 3 -os in illud . . . mare . . . feci (*opp.* herous, hendecasyllabi). 7, 4, 7 transii ad -os. 9, 22, 2 (*opp.* lyrica). SVET. vita Hor. p. 47, 17. 48, 2 -i vulgares. FRG. Bob. gramm. VI 624, 19 *v. supra l. 3.* AVSON. 92, 7 scribe -os. 159, 16 fata . . . maestis commemorare -is (213, 16. 214, 2). 399, 37 dactylicos, -os, choriambum carmen, epodos. SERV. auct. ecl. 6, 64. 7, 22. PAVL. NOL. carm. 10, 17 nunc -i salvere iubent. AVIAN. fab. praef. p. 4 *fabulas* -is sum explicare conatus. SIDON. epist. 2, 8, 2 neniam funebrem non per -os sed per hendecasyllabos marmori incisam. 8, 4, 2 iambos, -os acutos ac . . . hendecasyllabos. 8, 11, 5 faciebat . . . -os . . . nunc echoicos nunc recurrentes *eqs.* BOETH. 1 carm. 1, 4 veris -i fletibus ora rigant. CARM. epigr. 1191, 3 ⟨incompto⟩s -os . . . ne ver⟨earis⟩ perlegere.

nota sing.: **elegus,** -ī *m.*: *i. q. distichon elegiacum*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 113, 15. 114, 3 non per singulos versus (*sc. hexametrum et pentametrum*) . . . sed per totum -um. 114, 5. PAVL. NOL. carm. 21, 103 intertextis -us succedat iambis. *i. q. pentameter*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 145, 26 *v. p. 340, 50.* DIOM. gramm. I 503, 21 -us hexametro subiungitur. [*dub.*: SACERD. gramm. VI 509, 28 grammaticus dat haec carmina sic -i (sic legi *codd.*).]

adi. **elegus,** -a, -um: EXPLAN. in Don. gramm. IV 524, 9 in -is versibus prior herous ponitur . . . inde pentameter (524, 5. SCHOL. Pers. 1, 51 -os principum versus). MARCELL. chron. II p. 87, 22 (*a. 459*) ruinam etiam Antiochae -o (*Gennad., Veron.*; eglogo *S*; fletu *T*) carmine planxit.

elegīa *et* **elegēa** (elegeia), -ae *f.*, ἐλεγεία. *de significatione et originatione*: SVET. frg. 3 p. 18, 6 -ia est carmen compositum hexametro versu pentametroque alternis ⟨in⟩vicem positis . . . -ia dicta sive παρὰ τὸ εὖ λέγειν τοὺς τεθνεῶτας . . . sive ἀπὸ τοῦ ἐλέου id est miseratione. p. 19, 10 -a extrema mortuo accinebatur sicuti naenia. FORTVN. gramm. VI 295, 7 -ia epodicum carmen est. *longa est* -a *finalis in nom. et voc.* (*cf. Lachmann ad Lucr. 6, 971 p. 405*): OV. am. 3, 1, 7. 3, 9, 3 rem. 379 (*vix diastole* elegeïa *sit statuenda*). [*falso trad.* PLIN. nat. 16, 167 *pro* eletia. *dub.*: EPIST. Sapph. 7.]

i. q. carmen (praecipue amatorium vel triste) distichis elegiacis compositum: QVINT. inst. 1, 8, 6 -ia (-ea *BA*[2]) . . . et hendecasyllabi. 10, 1, 58 -iam . . . in manus sumere. 10, 1, 93 -ia (-ea *G*) quoque Graecos provocamus. SVET. frg. 3 p. 19, 3 Tibullum -arum auctorem. MAR. VICTORIN. gramm. VI 57, 6 in -ia vel epodis. PORPH. Hor. epist. 1, 6, 65 Mimnermus -iarum scriptor fuit (LACT. inst. 2, 6, 14 *de Propertio.* PROB. Verg. ecl. 10, 50 *de Euphorione*). CENS. 14, 7 in -ia Solonis. CONSTANT. epist. ad Opt. Porf. 3 quibusdam inaequali pede -ia cantatast. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 7, 22 Codrum in -iis Valgius honorifice appellat. *de -a personata*: OV. am. 3, 1, 7 venit odoratos -eia nexa capillos (3, 9, 3 flebilis indignos, -eia, solve capillos. *cf.* MART. 5, 30, 4 cultis . . . -ia comis [VERS. metr. Serv. gramm. VI 465, 21 maeret diffusis flens -ia comis]). rem. 379 blanda pharetratos -eia cantet amores. STAT. silv. 1, 2, 7 quas inter vultu petulans -ea propinquat. AVSON. 166, 1 patruos, -ea, meos reminiscere cantu. *ambigue* (*cf. l. 1 et l. 10*): SIDON. epist. 4, 18, 5 -iae nostrae, quia pede claudicat, manum porrige.

elegīacus, -a, -um, ἐλεγειακός. SACERD. gramm. VI 509, 31 -um metrum dictum est, quod ἒ ἒ (*cf. p. 339, 3*) sonat interiectio[nem] flentis et hoc metro mortuis fletus componebant antiqui. MAR. VICTORIN. gramm. VI 110, 17 -um metrum . . . dictum ex eo quod maerori rebusque tristibus modus eorum aptior esse videatur ἀπὸ τοῦ ἐλεεῖν. alii vero παρὰ τὸ εὖ λέγειν (*cf. p. 339, 79*) elegos dictos arbitrantur. ISID. orig. 1, 39, 14 -us . . . dictus eo, quod modulatio eiusdem carminis conveniat miseris. *scribitur neutr. nom.* -on: MAR. VICTORIN. gramm. VI 182, 7.

i. q. versus hexameter et pentameter alternatim subiuncti: SACERD. gramm. VI 509, 19 schemata metri -i (*cf.* 509, 15 metri -i secundus versus pentameter. MAR. VICTORIN. gramm. VI 57, 7 neque per se versus hexameter sine sequente pentametro -um metrum implebit, *cf. l. 19 et l. 36*). SCHOL. Cic. Bob. p. 178, 25 St. alternos . . . versus dicit -os. SVET. frg. 3 p. 16, 15 communis poematos species prima est heroica . . . secunda -a (liaca *vel* eliaca *codd.*). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 101 Alcaeus . . . lyrici carminis, Callimachus -i auctor est (SCHOL. Cic. Bob. p. 178, 26 St.). SCHOL. Hor. epist. 1, 6, 65 *Mimnermus* multa -o metro . . . conscripsit (ars 75/77 HIER. in psalm. 118. *cf.* CASSIOD. in psalm. 118 praef.).

de solo pentametro: PS. CENS. frg. 14, 3 pentameter -us (MAR. VICTORIN. gramm. VI 108, 5. 142, 21 DIOM. gramm. I 507, 1. 508, 7. 517, 10 MART. CAP. 5, 521). PS. BASS. gramm. VI 305, 11 -us versus pentameter (GRAMM. VI 638, 19 MAR. VICTORIN. gramm. VI 145, 24). MAR. VICTORIN. gramm. VI 173, 6 ex penthemimere -o (173, 9. 182, 7. 183, 8. *cf.* 145, 22). *subst.* **elegīacus,** -ī *m.*: *i. q. pentameter*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 145, 18 repetiti *penthemimeres* faciunt -um. DIOM. gramm. I 517, 13 *versus reciprocus* decurrit iambicus, recurrit -us. 518, 4 dimidium -i. 519, 3 EXPLAN. in Don. gramm. IV 524, 5. MART. CAP. 5, 517 finem -i. *subst.* **elegīacum,** -ī *n.*: SERV. gramm. IV 465, 19. GLOSS. III 520, 23 -um: metrum.

elegiambus, -ī *m.*, *ἐλεγίαμβος, *ab* ἔλεγος *et* ἴαμβος. MAR. VICTORIN. gramm. VI 145, 26 si praeponas elegum iambo, -um *nuncupari*.

elegīārius, -a, -um. *ab* elegia. PS. CENS. frg. 9, 1 hos (*sc. antiquissimos poetas*) secuti -i Callinus, Mimnermus, Euenus.

elegīdarion, -ī *n.* *ab* *ἐλεγειδιον *graeca deminutione.* PETRON. 109, 8 capillorum (in capillos suos *l. v.*) -on dicere.

elegīdium, -ī *n.*, *ἐλεγειδιον. *i. carmen elegiaco metro compositum*: PERS. 1, 51 siqua -a crudi dictarunt proceres (SCHOL. *ad l.* -a dixit derivatum ab elegis, ut et hoc nomen mollitiem aliquam significet).

elegīus, -a, -um *v.* elegeus.

1. ēlēgo, -āvī, -āre. [*ab* ex *et* lēgare. *W.*] PETRON. 43, 5 nescio cui terrae filio patrimonium -vit (*i. extra familiam dedicavit*). **2. ēlego,** -ere *v.* eligo.

elegoiambicus, -ī *m.* *ab* elegus *et* iambus. SCHOL. Hor. epod. 11 praef. -us constat ex penthemimere et iambico. *cf.* elegiambus.

elegus, -a, -um *v.* elegi *p. 339, 64.*

? **eleia.** POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 7 *in nominibus quadrupedum* (*inter* vena *et* licaon).

eleison (ileuson *cod.*) cyrie (*i.* ἐλέησον, κύριε): propitius esto, domine GLOSS. V 417, 14. *cf.* III 524, 1. 2 ITIN. [Silv.] 24, 5.

elelisphacus, -ī *f.*, ἐλελίσφακος. *nom.* -os: PLIN. nat. 22, 146 PS. APVL. herb. 102 l. 11 H.-S. *al.* *acc.* -on: SER. SAMM. 469 PS. APVL. herb. 102 l. 8. *in codd. saepe scribitur* elelisf-; *praeterea depravatur in* elelifacus, lelisfagus, lelisfagos, elelisfascos (MISC. Tir. p. 52, 9) *sim.*

nomen herbae: PLIN. nat. 1, 22, 71 -o sive sphaco, quae salvia (*sc. vocatur*). 22, 146 est silvestris et -os (*edd.*, elisphacos *codd.*) dicta a Graecis, aliis sphacos. 22, 147 -um Graece, salviam Latine vocant *eqs.* PS. APVL. herb. 102 l. 8 H.-S. DIOSC. 3, 35 de -u (*gr. 3, 33* ἐλελίσφακον). MISC. Tir. p. 52, 9 -os id est salvia. CASS. FEL. 76 p. 182, 14 -i . . . id est herbae salviae. *de usu -i*: PLIN. nat. 14, 111 fit *vinum* et ex herbis: . . . dauco, -o. 23, 145 cum -o modice addito (GARG. MART. med. 53 *amygdala* cum -o). 25, 120 folia -i. 26, 150

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

artemisiam et -um alligatas qui habeat viator, negatur lassitudinem sentire. SER. SAMM. 381 potanda -us herba est. 469 madidamque -on undis contere. PS. APVL. frg. p. 220 l. 16 H.-S. -i herbae, quae est salvia, uncia I. PLAC. med. rec. β 23, 7 -i dragmis IV.

adi.: DIOSC. 5, 82 de vino -o. vinum -um (*gr. 5, 61* ἐλελισφακίτης) conficis sic *eqs.* *Rubenbauer.*

elementārius, -a, -um *ab* elementum. *qui ad elementa pertinet, elementis addictus.* GLOSS. στοιχευτής. qui discit abicitale (abicitarium *al.*). qui de elimentis tractat. elementarius: GLOSS. V 548, 1. 1 *de elementis grammaticis*: SEN. epist. 36, 4 turpis et ridicula res est -us senex (*i. cui elementa discenda sunt, abecedarius*). CAPITOL. Pert. 1, 4 puer litteris -is et calculo imbutus. ARNOB. nat. 2, 26 *animam* ex docta, ut dicitur, -am fieri. 2 *de (quattuor) elementis physicis*: CHALC. transl. 42 ex mundi materiis ... faenus -um mutuati (*Plato p. 42*^{E} πυρὸς καὶ γῆς ... δανειζόμενοι μόρια). OROS. comm. 3 p. 157, 4 *solem, lunam, stellas* non -os esse fulgores, sed rationales potestates. apol. 19, 5 -is ... cursibus constitutis *a deo.* ISID. fid. cath. 2, 15, 3 istum sabbati -um diem (*opp.* spiritualem). 3 *de translatione ad fundamenta quarumvis rerum*: CHALC. comm. 44 syllabarum *sunt partes* litterae, quae sunt primae voces individuae atque -ae.

elementīcius, -a, -um. [*ab* elementum. *W.*]. *ad elementa physica pertinens.* TERT. anim. 32 p. 352, 23 animam humanam nullo modo in bestias posse transferri, etiamsi secundum philosophos ex -is substantiis censeretur.

***elementum**, -ī *n.* [*inc. orig., nisi Dielsium „Elementum", 1899, secutus ex* *elepantum, *quod significatione „elfenbeinerner Buchstabe" ex gr.* ἐλέφας *ductum sit, ortum esse existimes, ita ut* m *littera — nescio an in Etruscorum lingua — ex* p *mutata sit, ut in praenest.* Melerpanta *loco graeci nominis* Βελλεροφόντης. *W.*]. EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 9 -m est dictum quasi elevamentum. [*de* PS. PRIMAS. in Hebr. 718^{A} *v. Heraeus, Rh. Mus. 79, 1930, 392 sq.*; *idem ibid. de* PS. PRIMAS. in Hebr. 718^{B} a quibusdam ... dicuntur elimenta per i, quasi fabricamenta, ab eo quod est elimo, elimas.] *traditur* elimentum: SEN. epist. 48, 11 *L*^{1}. DIOM. gramm. I 300, 4 *A M.* 421, 15 *codd. ABM al.* PRISC. gramm. II 6, 23 *codd. LK.* SER. SAMM. 937 AMBR. hex. 6, 8, 44 p. 235, 12 *aliq. codd.* PRVD. c. Symm. 2, 227 *pars codd.* VINDIC. gyn. p. 428^{g} (*loco corrupto?*). MART. CAP. 7, 732 *B*^{1}. FAVST. REI. grat. 1, 7 p. 23, 9 ENNOD. epist. 1, 3, 1 *et* 1, 18, 2 *aliq. codd.* VEN. FORT. carm. 3, 9, 5 *opt. codd.* ISID. nat. 11, 3. 31, 2 NOT. Tir. 51, 43 *aliq. codd.* GLOSS. GRAMM. suppl. 42, 1. 97, 30. *nota* 289, 20 inter elementum et elimentum et alimentum hoc interest, quod -m de litteris, elimentum de creaturis dicitur, alimentum de escis. PS. PRIMAS. in Hebr. 718^{B} *v. supra l. 33.* aelementum: *cod.* PRISCILL. *fere omnibus locis.* ENNOD. epist. 1, 3, 1 *LV.* NOT. Tir. 51, 43 *A.* GLOSS. ylementum: PRISC. gramm. II 6, 23 *G.* helementum: AMBR. hex. 6, 8, 44 *V.* alimentum: TERT. bapt. 3 DIOM. gramm. I 426, 32. *definitiones generales*: PROB. inst. gramm. IV 48, 33 (*ex Scauro? cf. Diom. gramm. I 421, 15*) littera est -m vocis articulatae, -m autem est unius cuiusque rei initium, a quo sumitur incrementum et in quod resolvitur (*isdem verbis definiunt vocabulum* MAR. VICTORIN. gramm. VI 4, 26 [*cf. app. crit.*]. DOSITH. gramm. VII 381, 6 EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 15 AVDAX gramm. VII 321, 14 [*v. adnot. ad h. l.*]. DIOM. gramm. I 421, 17 -m est minima vis et indivisibilis materia vocis articulatae vel uniuscuiusque rei initium *eqs., ut l. 50. cf.* GLOSS. V 546, 51. *v. etiam s.* littera). GLOSS. στοιχεῖον (AMBR. hex. 1, 4, 18 *fin.* 3, 4, 18 ISID. nat. 11, 3 *al.*). *alias habes p. 343, 31. 36 sq. 347, 77.* *de historia vocabuli: H. Diels, Elementum, 1899, maxime inde a p. 68.* *occurrit non ante* LVCR. *et* CIC. (*v. Diels p. 69*), *usitatissimum ap. scriptores ecclesiasticos, maxime sensu vulgari, sc. physico. praeterii locos aliquot, auctorem nullum.* [*dubiae traditionis*: PS. APVL. Ascl. 6 (*cf. Diels p. 75, 1*). *loco dub. trad.*: HIL. in Matth. 5, 8. *loco corrupto?*: VINDIC. gyn. 1 p. 428^{g}. *corrupte pro* alimentum: COLVM. 3, 10, 3 *S*; 3, 10, 16 *SA*].

I ***in grammatica:*** *i. q.* **littera vel sonus articulatus vocis humanae subiacens litterae** (*sic maxime ap. grammaticos, ubi distinguitur a* littera *vocabulo, v. p. 342, 33*); -a *plur. interdum latiore sensu i. q. ars legendi.* LVCR. 1, 196 multis communia corpora rebus multa ... esse, ut verbis -a videmus. 1, 824 nostris in versibus ipsis multa -a vides multis communia verbis (2, 689). 1, 827 tantum -a queunt permutato ordine. 1, 913. 2, 691. 5, 1445 nec ... prius sunt -a reperta. CIC. de orat. 1, 163 *v. p. 349, 15.* HOR. sat. 1, 1, 26 pueris ... dant crustula ... doctores, -a velint ut discere prima. epist. 1, 20, 17 pueros -a docentem. MANIL. 2, 762 quae (*i. syllabae, verba, carmina*) nisi constiterint primis fundata -is, ... fluat in vanum rerum prae posterus ordo (*cf.* 2, 755 pueris monstratur littera). SEN. benef. 3, 34, 1 qui prima -a docuerunt. epist. 48, 11 ad grammaticorum -a descenditis. 88, 20 litteratura, per quam pueris -a traduntur. TAC. dial. 30 prima discentium -a. SVET. Iul. 56, 6 quartam -orum litteram, id est D. TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 580, 14 -a ... apud Romanos quoque etiam primae litterae solent dici. TER. MAVR. 85. IREN. 2 pr. 1 per viginti quattuor -a alphabeti. SER. SAMM. 937. CAPITOL. Aur. 2, 2 usus est magistris ad prima -a Euforione litteratore et Gemino comoedo. OPT. PORF. 20^{b}, 9 versus -a prioris. CHALC. comm. 220 *et* 272 *v. p. 348, 58.* EVTR. 10, 10 litterarum expertem adeo, ut ne -a quidem prima earum ... acceperit (αὐτῶν ἄπειρος τῶν γραμμάτων). FILASTR. 43 in litteris et numero -orum astrorumque septem vitam ... hominum ... consistere. AVSON. 35, 7 truncatis convulsa iacent -a figuris (*de fragmentis inscriptionis*). 126, 1 prima -a adime *vocabulis ante allatis.* 211, 5 -orum prima ... signa. 348, 1 dux -orum ... A. AMM. 17, 4, 15 scriptilibus -is (29, 1, 30 -orum ... scriptiles formae). AMBR. Abr. 1, 4, 30 a singulis litterarum -is incohandum *in puerulo docendo.* in psalm. 118 serm. 22, 38 formandis *ex ligno cedrino* ... litterarum -is. HIER. epist. 25, 3. 30, 2, 1 (*ibid.* littera). 30, 3, 1 secundum ordinem Hebraeorum ... -orum. 30, 4 *al.* in Gal. 4, 15/16 p. 462 ab -is et syllabis et lectione puerili. in psalm. 111 per -orum exordia (*ibid.* secundum ordinem ... litterarum). in Vulg. prol. gal. (*ibid.* litterae). vir. ill. 109 (*cf.* chron. a. Abr. 2388). in Is. 11, 1/2 p. 156 zain ... -m. adv. Iovin. 2, 34 reg. Pachom. 140 in Am. prol. p. 219/20. 1, 1 p. 226 quaest. hebr. in gen. p. 22, 26. RVFIN. hist. 6, 25, 1 numerum ... -orum (τῶν ... στοιχείων). Orig. in num. 2, 2 p. 11, 14 B. latina litterarum -a *viginti tria.* p. 11, 20. 4, 1 p. 20, 14. CYPR. GALL. Ios. 445 -a ... pueris dictare magistros. PHYSIOGN. 3 p. 6, 6. 89 p. 119, 3 MART. CAP. 2, 138. *nota sing.* 3, 259 X ... in -i cardine non probatur. OROS. hist. 7, 29, 9 prima ... litterarum -a. CASSIAN. conl. 10, 8, 3 -orum characteres. CANON. Migne 56, 730^{A} graeca -a (730^{B} *syn.* littera. 731^{A}). HYD. chron. II p. 19, 415. PAVL. PELL. 65 ipsius alphabeti inter prope prima -a. BOETH. cons. 1, 1, 21 *de litteris in pictura textili.* arithm. 2, 1 p. 77, 9 *v. p. 349, 6.* APRING. in apoc. 1, 8 (*ibid.* littera). CASSIOD. in psalm. 118 pr. PRIMAS. in apoc. 932^{C}. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 254^{B} neque prima ... -a cognoscens (γράμματα μεμαθηκώς). 19 p. 296^{D} (*ibid.* litterae. στοιχεῖον). ISID. ort. et obit. 101 *Esdras* Hebraicarum ... litterarum -a invenit. *obscurius* ACT. Archel. 68, 1 adsumptis eius litteris adiecit ... nomina daemonum et commotiones inquietas atque -orum cursus non secundum illum ordinem, qui a veteribus scriptus est, sed ut sarcinam verborum ... congregaret. *apud grammaticos* (*inprimis de differentia inter* -m *et* littera): CHAR. gramm. p. 42, 4 B. (37, 7 K.) -a litterarum indeclinabilia sunt (*aliter* 42, 8 [37, 10 K.]). 42, 11 (37, 12 K.). 197, 9 (155, 20). DIOM. gramm. I 300, 4 quidam *auctores artis* ab ipsa arte coeperunt, alii ab -is vel a litteris *eqs.* 421, 15 littera est pars minima vocis articulatae ab -o incipiens. 421, 17 *v. p. 341, 54.* 421, 20 *sq.* *litterarum* potestates, quas -a nominamus, plurima intelleguntur. litteras etiam veteres -a dixerunt, quod orationem velut quaedam semina construant atque dissolvant (*cf.* GRAMM. suppl. 222, 7. 225, 16. 31). 421, 23 -m quidem est vis ipsa et potestas, littera autem figura est potestatis. 421, 25 -m intellegitur, littera scribitur. 426, 32 *al.* PROB. inst. gramm. IV 48, 33 *v. p. 341, 48.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 9 non littera -m tribuit voci, sed vox litteris (*cf. etiam p. 348, 63*). PRISC. gramm. II 6, 25 hoc interest inter -a et litteras, quod -a proprie dicuntur ipsae pronuntiationes, notae autem eorum litterae (6, 23). 13, 19 i et u (*sc. litterae*) ... non sunt in eisdem ... -is accipiendae (*i. sunt tam vocales quam consonantes*). 145, 4 nomina -orum neutra sunt (GRAMM. suppl. 97, 30). III 111, 15 -is orationis inconcinne coeuntibus *in soloecismo.* 111, 20 dicimus praepositiva -a tam in consonantibus quam in vocalibus, sed etiam in syllabis sunt quaedam praepositiva -a. 114, 9 -orum alia ... vocalia ... alia consonantia. 115, 20 causa ordinis -orum, quare a ante b et cetera. PS. PRISC. de acc. gramm. III 519, 12 *sqq. v. infra l. 76. ibid.* distat ... illud inter -a et litteras quod -a proprie ipsae pronuntiationes dicuntur, notae autem eorum litterae. sed abusive -a pro litteris et litterae pro -is vocantur (*cf.* 519, 16 *de littera*: nota vel figura -i). 519, 27 *accentus* fit ad similitudinem -orum litterarum syllabarumque. VEL. gramm. VII 80, 5 -o geminato (*opp.* una ... littera). DOSITH. gramm. VII 396, 4 litterarum -a (τῶν γραμμάτων τὰ στοιχεῖα. *ibid.* p. 396, 2 -a *nude, de quattuor primordiis*). BOETH. herm. sec. 1 pr. p. 4, 24 nec *tussis* ullis subiacet -is, scribi enim nullo modo potest. 1, 1 p. 20, 33 intellectum vox sequitur, sed voces -a id est litterae (p. 21, 6 litterae, quas vocamus -a). p. 23, 18 littera est inscriptio atque figura partis minimae vocis articulatae, -m vero sonus ipsius inscriptionis: ut cum scribo litteram quae est a, formula ipsa, quae atramento ... scribitur, littera nominatur, ipse vero sonus, quo ipsam litteram voce proferimus, dicitur -m. *nota de genere sonorum*: PS. PROB. ult. syll. gramm IV 219, 15 litterarum -a tria sunt, quae planius genera memoramus, unum vocalium, alterum semivocalium, postremum mutarum. -m vocalium litterarum ... quinque litteris continetur. 220, 3. 8. 12. 221, 7 *al.* *obscurius* PRISC. gramm. III 112, 14 -m est, quando in duo dividitur (*sc. vocalis longa?*) modo syllabico, id est contemplatione temporum, ut fĭĕri pro fīri. *hinc, ut vid.* (*cf. Diels p. 76, 2*), PS. PRISC. de acc. gramm. III 519, 12 habent etiam syllabae suum -m, quod productio dicitur. sed inter -m litterarum et syllabarum hoc distare videtur, quod -a litterarum sunt ipsae pronuntiationes, syllabarum ipsae productiones. quid est enim aliud -m quam pars minima partium vocis articulatae? PS. CENS. frg. 11, 3 *et* 13, 1 *v. p. 348, 54 sq.*

II ***in physica:*** **A** *e doctrina* ***Epicuri*** *(cf. Überweg-Prächter, Gesch. d. Philos. I*^{11} *p. 475)*: ***corpusculum minutum individuum certae formae*** (*atomus*): LVCR. 2, 393 cunctatur olivom *per*

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

colum perfluere, aut quia nimirum maioribus est -is aut magis hamatis inter se perque plicatis (*cf.* 2, 396 primordia). 2, 411 ne tu forte putes serrae stridentis acerbum horrorem constare -is levibus aeque ac musaea mele. 2, 463 perplexis ... acutis ... -is. 2, 981. 3, 244 parvis ... levibus (6, 330). 3, 374 cum multo sunt animae -a minora quam quibus e corpus nobis et viscera constant. 4, 941 corporis ad primas partes -aque prima. 5, 456 e levibus atque rutundis s e m i n i b u s multoque minoribu' sunt -is. 5, 599 -a vaporis undique conveniunt (*ibid.* coniectus eorum. 6, 312 confluere ... -a vaporis). 6, 354 e parvis ... facta ... c o r p o r i b u s vis *ignis* est et levibus ex -is, quae facile insinuantur. 6, 494 per ... spiracula mundi exitus introitusque -is redditus extat. 6, 534. 1002 res ... primoribus ⟨ex⟩ -is indupedita suis arte conexa cohaeret (*sc. velut ferrum*). *loco corrupto* 6, 1012. Ov. met. 1, 29 densior his (*sc. igni, aëre*) tellus -aque grandia traxit (*i. particulas elementi physici*). SEN. dial. 1, 5, 9 languida ingenia ... inertibus nectuntur -is (*cf. ibid.* materia). 6, 26, 7 *in extinctione mundi* nos ... animae ... in antiqua -a vertemur. QVINT. decl. 283 p. 148, 26 utrumne ignis esset initium rerum an vero minutis editus et mirabilibus (innumerabilibus *Aerodius*, mutabilibus *Rohde*) -is ... hic mundus. APVL. mund. 19 *v. infra l. 77. fort. huc pertinet* TERT. adv. Val. 15 p. 195, 2 ex consternatione et pavore *Achamoth* corporali⟨a⟩ -a ducta sunt (IREN. 1, 4, 2 a tristitia ... et pavore corporalia mundi -a *initium habuisse* [τὰ σωματικὰ τοῦ κόσμου στοιχεῖα]. *sim.* 1, 5, 4). ARNOB. nat. 1, 2 p. 4, 8 in contrarias qualitates prima illa -a mutata sunt, ex quibus res omnes consensum est esse concretas. SERV. ecl. 6, 31 *de atomis et inani*: illa duo -a. *de m a t e r i a latissimo sensu*: PS. CENS. frg. 1, 1 initia rerum eadem -a et principia dicuntur. ea Stoici credunt tenorem atque materiam.

B *e doctrina maxime Empedoclis (cf. Überweg-Prächter, Gesch. d. Philos. I*[11] *p. 106):* ***principalis materiae qualitas****, pars mundi naturalis qualitate a ceteris differens* (GLOSS. naturae genus, natura, initium): **1** *generatim vel vulgariter de q u a t t u o r primitivis corporibus vel de qualitatibus eorum, sc. igni vel calido, aqua vel umido, aëre vel frigido, terra vel arido* (*pro quibus interdum et haec habentur, quae ea maxime repraesentant, ut caelum, sol, luna, sidera, mare, venti, nubes al. nota* GLOSS.[L] V Aa E 205 naturae genus. GLOSS.[L] I Ansil. AE 108 omnis factura. *an huc pertinet* GLOSS. I p. 37 -a semper singularia?): CIC. ac. 1, 26 aer ... et ignis et aqua et terra prima sunt. ... ergo illa initia et, ut e Graeco vertam, -a dicuntur (*opp.* quintum genus, e quo essent astra mentesque). Ov. met. 15, 237 haec ..., quae nos -a vocamus (*cf.* 239 quattuor ... genitalia corpora). MANIL. 1, 137 discordia concors (*sc. frigidi et calidi, sicci et umidi*), quae ... omnis partus -a capacia (rap- *codd.*) reddit. SEN. dial. 4, 19, 1 cum -a sint quattuor, ignis aquae aëris terrae, potestates pares his sunt, fervida, frigida, arida atque umida. 4, 20, 2 naturam mutare difficile est nec licet semel mixta nascentium -a convertere. 8, 5, 6 utrum contraria inter se -a sint *eorum quae ultra mundum iacent*. nat. 3, 10, 3. 3, 12, 1 (*ibid.* quarta ... pars naturae). 3, 12, 2 Aegyptii quattuor -a fecerunt. 3, 29, 5 -a ad id quod debetur pensa sunt. 7, 27, 4 contraria inter se -a ... gravia et levia, frigida et calida, umida et sicca. epist. 89, 16 *in naturali parte philosophiae* ⟨de⟩ -is locus, ut quidam putant, simplex est, ut quidam, in materiam et causam omnia moventem et -a dividitur. 95, 12 hoc interest ... inter -a et membra: haec ex illis dependent, illa et horum causae sunt et omnium. 117, 23 -a, quibus hic mundus administratur (*supra*: rerum naturae partem). LVCAN. 5, 635 extimuit natura chaos; rupisse videntur concordes -a moras (*in tempestate*). PLIN. nat. 2, 10 nec de -is video dubitari quattuor esse ea: ignium summum, unde tot stellarum oculos, proxumum spiritus, quem Graeci ... aëra appellant ..., cum quarto aquarum -o ... tellurem. 2, 223. 18, 3 rerum naturae -a. 19, 55 naturae -a. STAT. Theb. 8, 92 mihi (*Amphiarao*), qui quondam causas -aque noram. QVINT. inst. 2, 17, 38. 3, 8, 31 liberos *esse* ... natura omnes *homines* et isdem constare -is (*eadem sententia* IVV. 14, 17. *cf. et* MACR. Sat. 1, 11, 6 quasi non ex eisdem ... et constent et alantur -is *servi* [*ex* SEN. epist. 47, 10, *ubi*: ex isdem seminibus]). PS. QVINT. decl. 14, 10 p. 274, 11 mundi -a (*ibid.* rerum naturae sacra primordia). 10, 17 constare homines ... corporis -is animaeque. CARM. de pond. 3 -a suum regit omnia pondus. AMPEL. 1, 2 -a mundi quattuor: ignis, ex quo est caelum *eqs.* APVL. met. 3, 15 secreta, quibus obaudiunt manes, turbantur sidera, coguntur numina, s e r v i u n t -a (11, 25 tibi, *Isis*, ... serviunt -a. HIER. epist. 147, 1 ZACCH. 2, 16. *cf.* CYPR. Demetr. 8). apol. 49 primam causam *morborum* primordiis corporis adtribuit *Plato in Timaeo*, si ipsae -orum qualitates, uvida et frigida et his duae advorsae non congruant (*cf. Plat. Tim. 82*[a] τεττάρων ... ὄντων γενῶν). *ibid.* quae ... concreta ex simplicibus -is una ... specie coaluerunt (*sanguis, ossa, sim.*). mund. 19 cum ex diversis et inter se pugnantibus -is mundi natura conflata sit, aridis atque fluxis, glacialibus et ignitis (*Ps. Arist. 5 p. 396*[a]*, 33* ἐκ τῶν ἐναντίων ἀρχῶν). 21 perseverantiam ... amicitiae inter se -is dedit specierum aequa partitio (*cf. Ps. Arist. mund. 5 p. 369*[b]*, 35.* APVL. *l. l.* principiorum ... consensus [*Ps. Arist. l. l.* ἡ τῶν στοιχείων ὁμολογία]). Plat. 1, 5 materiam ... non ignem neque aquam nec aliud de principiis et absolutis -is esse. 1, 7 hinc (*e materia*) prima -a esse progenita, ignem *eqs.* quae si -a sunt, simplicia esse debent neque ad instar syllabarum nexu mutuo copulari. *ibid.* haec (*i. corpora*) e plurimis -is ad unum redacta esse. 1, 8. 17 substantia, quae de simplicibus constat -is. Socr. 8 p. 137 PS. APVL. Ascl. 3 *al.* CHAR. gramm. p. 197, 6 B. (p. 155 K.). DOSITH. gramm. VII 396, 2 quae natura singularia sunt, id est -a (τὰ στοιχεῖα). MIN. FEL. 5, 8. 11, 1. 17, 1 *homo* -is concretus (*opp.* concinnatus atomis). TERT. nat. 2, 3 p. 98, 21 quod mundi erit, hoc -is adscribitur, caelo dico et terrae et sideribus et igni. *ibid.* p. 99, 6 unde animalia Varroni videntur -a? quoniam ... moventur (SERV. Aen. 4, 524 *v. infra l. 53.* ISID. orig. 13, 1, 2 *v. p. 345, 22*). 2, 4 p. 101, 3 *al.* adv. Hermog. 28 p. 156, 1 nuda materia ... nullo ... -o obstruente. 29 p. 156, 21 deus ... incultis ... -is depălans quodam modo mundum. 31 p. 160, 23 nullum -m non membrum est eius -i, quo continetur. omnia autem -a caelo aut terra continentur. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 10. *ibid.* p. 307, 25 vividorum -orum. IREN. 1, 17, 1 PORPH. Hor. epist. 1, 12, 19 PS. CENS. frg. 1, 4. ANTH. 151, 5 ipsa Cupidineae cedunt (caed- *Her.*) -a pharetrae, cuius et in mediis flamma suburit aquis. PANEG. 5 (8), 4, 2. 8 (5), 10, 4 vicisti ... ipsa -a, quibus animamur et vivimus. 9 (12), 26, 1. 10 (4), 32 GALLICAN. Avid. 14, 5 VICTORIN. PETAV. fabr. mund. 3. ARNOB. nat. 1, 8 prima materies, quae in rerum quattuor -a digesta est. 1, 9 p. 9, 23. 1, 29 p. 20, 6 ne ... torpescerent -a vitalia. 1, 53 p. 36, 24 universa mundi ... -a ..., tellus ... mare ... aer ... igneus orbis solis. 2, 59 p. 96, 2 *qualitates ducuntur* ex -is ... et ex principalibus originibus rerum. amara sunt enim -a vel dulcia, odoris sunt alicuius vel coloris *eqs.* LACT. inst. 2, 5, 41 -a, quae sunt partes *mundi.* 2, 12, 4. 2, 13, 12 admirantes -a mundi, caelum, solem, terram, mare (ira 2, 4). 7, 5, 11 suspensis in altitudinem levibus -is et gravibus in ima depressis et caelestia firmavit et terrena constituit. ira 10, 4 FIRM. math. 3 pr. 3 *al.* err. 1, 2 *saepius.* 3, 1 *al.* CHALC. transl. 48[B] dicimus initia universitatis, constituentes ea ⟨elementa?⟩, quae ne syllabarum quidem locum ... obtinent (λέγομεν ἀρχὰς αὐτὰ τιθέμενοι, στοιχεῖα τοῦ παντός, προσῆκον οὐδ' ἂν ὡς ἐν συλλαβῆς εἴδεσιν ... ἀπεικασθῆναι. *cf.* CHALC. comm. 272). 53[B] comm. 14. 51 -a et initia universitatis. 76 aliquam ex alio ad aliud -m transfusionem. 92 p. 162, 29 ut tamquam -is materiisque membra animae ... conecterentur. 199 ex igni terraque et ceteris corporeis -is. 222 corporum quaedam simplicia, ut -a. 269. 324 *al.* 336 cum ordinaretur *natura* inter prima corpora, quae dicuntur -a. 355 quattuor principalium corporum, quae censentur -a. MAR. VICTORIN. defin. p. 40, 21 deus est neque corpus neque ullum -m *eqs.* adv. Arr. 1, 62 p. 1086[D] *al.* 4, 11 p. 1121[B] *anima* in hylen mersa et mundanis -is ... implicata. *saepius.* in Gal. 4, 9. PS. MAR. VICTORIN. phys. 1 de mari ... fluviis ... terra montibus ceterisque -is. POTAM. tract. 1 p. 1413[A] quadriformibus -is. HIL. in psalm. 63, 9 animam ... -is corporis admisceri. 67, 25 corporum atque -orum nostrorum origines ... pudendae. 68, 28. PS. HIL. libell. 5 materias ... ex quibus omnia fierent -a. GAVDENT. serm. 10 p. 915[B] -a tam caelestia quam terrena humano generi serviunt (PRISCILL. tract. 6, 102 p. 76, 21 in -is terrenis et caelestibus). 12 p. 929 -orum irrationabilium. PRISCILL. tract. 6, 105 p. 78, 6 *al.* FILASTR. 47, 5 de quattuor -is, id est de sicco calido umido et frigido. 126, 1. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 332, 26 SERV. ecl. 6, 31 georg. 4, 219. 223 Aen. 1, 58. 4, 524 -a ... animalia esse voluerunt (*qui dicunt omnia quae crescunt esse animalia*). 6, 726 -a ... membra sunt mundi; corporalia ... sunt. FAV. EVL. p. 3, 21. 5, 16. CLAVD. DON. Aen. 6, 725 quattuor ... -a esse adseruntur, caeli terrae maris et inferorum. *ibid.* addidit *Vergilius* duo, quae in parte sunt caeli, solem et lunam. AMBR. hex. 1, 6, 20 *al.* 1, 6, 26 ex corruptibilibus -is. *ibid.* gravioribus -is. 1, 8, 30. HIER. epist. 64, 18, 2 *bis. al.* in Gal. 4, 3 p. 447. 4, 8/9 p. 453 *syn.* exordia. in Matth. 11, 27 caelum et terra et -a ... et cetera quae ipse ... condidit. in Ier. 1, 86, 2 muta ... -a (*opp.* animantia). c. Ioh. 25. VVLG. sap. 7, 17 ut sciam dispositionem orbis terrarum et virtutes -orum (ἐνέργειαν στοιχείων). 19, 17 II Petr. 3, 10. 12 RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91[C] Orig. princ. 1, 1, 6 p. 22, 25 *al.* Adamant. 5, 18 partes *hominis* ... redditae generalibus -is. PS. RVFIN. in Ioel 2, 30/31 p. 1051[A] *al.* PRVD. c. Symm. 2, 227. 804 servant -a suum famulantia cursum. 825 corpora ... terrenis quibus est vigor ex -is. 973. ham. 504 ex -is cuncta solubilibus fluxoque creamine constant. apoth. 398 -a ... tantae nuntia laetitiae (*i. incarnationis Christi*). 733 rerum species -aque mundi. CLAVD. 17, 100 -a doces semperque fluentis materiae causas. MEROB. poet. 191 AVG. civ. 4, 2 p. 147, 22 D. 8, 5 p. 328, 1 ad mundi partes sive -a. *ibid.* p. 328, 21 ignem, id est c o r p u s unum ex ... quattuor -is (329, 6). 8, 6 p. 330, 2 *al.* 11, 34 p. 511, 3 φλέγμα (*pituita*) ... tamquam in -is corporis nostri aquarum vicem obtinet. 13, 17 p. 578, 15 D. omnibus ... corporeis -is, quibus haec tota moles a terra in caelum surgit (578, 31 gen. ad litt. 7, 12 p. 211, 24). 14, 5 p. 12, 4. 20, 16 p. 443, 19 -orum corruptibilium. gen. ad litt. 3, 3 p. 65, 18 (*caelum, aqua, terra, aer*). 3, 4 p. 66, 12. 3, 10 p. 73, 2 -a ad patiendum ... humor et humus, ad faciendum ... aer et ignis. 7, 21 p. 219, 6 -orum ..., quae manifesta sunt corpora. 9, 17 p. 291, 13 (*syn.* primordia mundi). trin. 3, 8, 13 (*syn.* seminum semina). pecc. orig. 23, 27 p. 186, 10. nat. et grat. 26, 29 p. 254, 28 *hominem* sustentandum -is et alimentis corporalibus. in psalm. 6, 2 *al.* epist. 118, 3, 18 cum alii

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

atomis, alii quattuor -is ... principia rerum darent. Ps. AVG. quaest. app. 53 p. 448, 1 -a omnia carnem appellari (*cf.* 52 p. 446, 12). ZACCH. 1, 24 p. 1092^{C} -a omnia cunctaeque creaturae. *ibid.* -a ... bruta. VICTRIC. 24 MACR. Sat. 1, 8, 8. 1, 11, 6 *v. p. 343, 65.* 1, 17, 53 coepit ... deformitas in rerum formas et in -a enitescere. 7, 5, 21 -a, quae sunt nostra principia, ex diversitatibus et ipsa constant et nos nutriunt. 7, 13, 2 somn. 1, 6, 24. 25. 36 *al.* 1, 22, 6 quod ... ex defaecatis ... resedit -is (*ibid.* de omni silvestri tumultu). MART. CAP. 1, 16 rerum quaedam semina -aque gestabant *quattuor urnulae.* 1, 92 -a dissona. 2, 106. 189. *al.* PROSP. carm. de ingrat. 735 cum ... omnes *homines* de fermento producat eodem una manus nec diversis -a parentum principiis coeant. SIDON. carm. 2, 11 rerum -a. CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 42, 19 principalia corpora, quae dicuntur -a. FAVST. REI. grat. 1, 7 p. 23, 9 *hominem* insensibilibus assimilare contendit -is. SEDVL. carm. pasch. 5, 237 (op. 5, 19). POMER. 3, 18, 1. DRAC. laud. dei 2, 17 praefectus sol quattuor est -is. 3, 14 -a ministra *dei.* 3, 549. Romul. 10, 2 -a clientes *Medeae* (*ibid.* naturam servire). 10, 498 Titan ..., -a coartans. Orest. 784 *syn.* natura. BOETH. cons. 3, 9 carm. 10 *al.* arithm. 2, 1 p. 77, 14 *al.* ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 18 *al.* INST. Iust. 4, 18, 6 COD. Iust. 1, 17, 1 pr. GREG. M. in evang. 10, 1. NICET. psalmod. 3 p. 71, 1 cantasse ipsa animalia et fontes et -a. ISID. orig. 13, 1, 1. 2 animalia Varroni videntur -a. 13, 3, 2. 3 nat. rer. 9, 1. 31, 2. *interdum elementa magis de sede ac loco censentur, quam de qualitate; velut in his*: IVV. 11, 14 gustus -a per omnia quaerunt. APVL. met. 11, 23 per omnia vectus -a (*cf. ibid.* deos inferos et deos superos accessi). Ps. APVL. Ascl. 10 ut *homo* ... parte, qua ... divinus est, velut ex -is superioribus inscendere posse videatur in caelum. TERT. anim. 30 p. 350, 9 onerosi sumus mundo, vix nobis -a sufficiunt. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 16 in haec paupertina -a de tertio caelo descendere. AMM. 14, 11, 26 universitatem *regit* per -a discurrens omnia *Adrastia.* ANON. de mach. bell. 18 per omnia -a machinas valituras. CLAVD. 21, 360 nulla tuis -a paterent hostibus. AVG. civ. 8, 6 p. 330, 2 D. -a disposita a caelo usque ad terram et quaecumque corpora in eis sunt. serm. ed. Mai 127, 1 omnia -a animalibus ... implere. *similiter* -a *ipsam naturam vel mundum poetice circumscribunt*: STAT. silv. 5, 3, 20 *de patre mortuo*: membris emissus in ardua tendens fulgentisque plagas rerumque -a recenses (*v. Vollmer ad h. l. et Diels l. l. p. 73, 1*). APVL. met. 4, 30 rerum naturae prisca parens, ... -orum origo initialis, ... orbis totius alma Venus. TERT. resurr. 7 p. 36, 9 quem ... naturae usum, quem mundi fructum, quem -orum saporem non per carnem anima depascitur? CARM. poet. min. V 118, 5 flamma *vere* ... reparans -a calore. 32. HIER. praef. Vulg. Dan. ut *tres pueri in camino* ... ad laudem dei omnia -a provocarent (*cf. Dan. 3, 59 sqq.*). AVG. serm. ed. Mai 44, 1 *vere* pullulare -a omnia festinant. DRAC. laud. dei 1, 403 Romul. 10, 132. 139 VEREC. satisf. 179 CORIPP. Ioh. 1, 288 ARATOR act. 1, 358. *hinc* -m (*sing.*), *ut videtur, pro ipso mundo*: ENNOD. opusc. 9, 2 p. 416, 12 stupendi huius opifex -i *deus* (*cf.* 9, 3 p. 416, 14 mundi fabricam). *personata -a*: ALC. AVIT. carm. 4, 602 niteat tellus vultusque reductos contineant -a suos. DRAC. laud. dei 1, 210 cuncta salutifero rident -a vapore. Orest. 775 sol, pietas, -a, poli *eqs.* ... exspectate vices.

2 *speciatim*: a *de cultu elementorum ut deorum*: MIN. FEL. 19, 10 *Zeno* interpretando Iunonem aëra, Iovem caelum ... et ceteros ... vulgi deos -a esse monstrando publicum arguit ... errorem. ITALA (cod. d, *cf.* Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 579, 2) *et* VVLG. Gal. 4, 3 sub -a (-is *Vulg.*) huius mundi eramus servientes (ὑπὸ τὰ στοιχεῖα. *cf. Diels p. 50 sq. de varia vocabuli interpretatione v.* HIER. *in h. l.* p. 447 Ps. PRIMAS *in h. l.; cf. etiam* THEOD. MOPS. *in h. l.* TERT. praescr. 33, 9). ITALA (cod. d) *et* VVLG. Gal. 4, 9 quomodo convertimini iterum ad infirma et egena -a (στοιχεῖα. *cf.* TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 580, 14 non erat revertendum ad infirma et mendica -a. *v. quae seq.* [*de falsa Tertulliani interpretatione Diels p. 50, 2*]. HIER. in Gal. 4, 8/9 p. 452 ad infirma et paupertina ... -a. THEOD. MOPS. *in h. l.* -a ... solem dicit et lunam et stellas). ITALA *ibid. et* VVLG. Col. 2, 8 secundum -a mundi (κατὰ τὰ στ. τοῦ κόσμου, *cf.* TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 645, 5, *qui interpretatur*: secundum litteras saeculares; *falso, v. supra l. 63. item* HIER. in Gal. 4, 3 p. 448). ITALA *ibid. et* VVLG. Col. 2, 20 mortui estis cum Christo ab -is ⌊huius⌋ (*om. Itala*) mundi. TERT. spect. 9 p. 11, 20 illa *idololatriae species,* quae -is mundialibus profanatur (*de consecratione Terrae Caeli Maris al. in circi factionibus.* mundiale -m: adv. Marc. 5, 4 p. 580, 16). idol. 4 p. 33, 14 omnia -a, omnem mundi censum ... in idololatriam versuros daemonas. nat. 2, 3 p. 97, 19 ut *Varro* deos -a contendat, cum ex his etiam alios deos natos alleget. p. 97, 25. 98, 1 *saepius.* adv. Marc. 5, 4 p. 580, 19 physicae ... superstitionis -a pro deo habentis. CYPR. Fort. praef. nec -a colenda esse. CARM. adv. Marc. 2, 49 *Galatas* -a sequi ... docebant. LACT. inst. 2, 5, 4 quidam hebetis ... cordis -a, quae et facta sunt et carent sensu, tamquam deos adorant. 2, 5, 38. 41. 2, 6, 1 -a, id est dei opera, deo praeferunt .... -orum ipsorum figuras humana specie comprehensas colunt (*sc. Solem, Lunam, Vulcanum, Vestam, Neptunum*). 2, 6, 2 epit. 21, 1. FIRM. err. 1, 2 *gentes cum* -is tribuant principatum. 4, 1 *al.* 6, 1 sic sunt ... -a a perditis hominibus consecrata. MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 3 *saepius.* homous. 1. HIL. trin. 1, 4 creaturarum ... formas in -is terrenis et caelestibus adorabant. PRISCILL. can. 5 p. 114, 16. FILASTR. 61, 3 daemones colentes -a adorantes. 109, 6 HIER. in Gal. 4, 3 p. 447 PRVD. c. Symm. 1, 299 perist. 10, 379. AVG. civ. 4, 10 p. 157, 19 D. *v. infra l. 41.* 7, 14 p. 291, 18 *sqq.* 7, 27 p. 309, 26 si ... sacrificio ... colatur aliquod -m mundi. 18, 14 p. 274, 7. in Gal. 32 ipsa -a utique non sunt naturaliter dii. Ps. AVG. quaest. test. 114, 2. *cf.* ZACCH. 1, 17 p. 1084^{B}. CASSIOD. hist. 10, 30 p. 1185^{A} magos appellant Persae eos qui -a deificant. *adiungo de iure iurando per -a*: APVL. met. 2, 28 per caelestia sidera, per inferna numina, per naturalia -a *eqs.* HIER. in Matth. 5, 34 per -a iurandi ... consuetudinem *Iudaeorum.* CHROMAT. in Matth. 10, 3. DRAC. Orest. 775 *v. p. 345, 51.*

b *de certis ac definitis elementis* (*fere per antonomasian q. d.*): α *de pluribus*: OV. fast. 4, 789 iunxerunt -a (*i. aquam et ignem*) patres (*cf.* 4, 787 contraria semina rerum). PLIN. nat. 15, 108 tria naturae praecipua -a ... aquas, aëra, ignes. TAC. ann. 13, 57 ex contrariis inter se -is, igne atque aquis, concretum *sal.* TERT. resurr. 52 p. 108, 17 exempla animalium et -orum (*v. quae seq.*). adv. Hermog. 30 p. 158, 24 definiens tenebras abyssum spiritum dei aquas, nihil confusum ... aestimari facit tam divisa relatio certorum et distinctorum -orum. adv. Val. 23 p. 200, 19. carn. 4 ab ipsa ... exorsus nativitate *Christi* perora, age, iam spurcitias genitalium in utero -orum, humoris et sanguinis foeda coagula *eqs.* 8 caro ... Christi de caelestibus structa de peccati constat -is. 9 utriusque -i (*terrae aquae*). Ps. TERT. haer. 6 p. 223, 25. LACT. inst. 2, 12, 6. 2, 9, 21 *ignis* quasi masculinum -m est, *aqua* quasi femininum, alterum activum, alterum patibile. ira 2, 4. 13, 3. 15, 2 ipsum mundum ex duobus -is repugnantibus et invicem copulatis esse concretum, igneo et umido. FIRM. math. 4, 1, 6 ex disparibus -is *luna substantiam mutuatur.* CHALC. transl. 32^{B} inter ignem terramque aëra et aquam inseruit *opifex mundi* libratis isdem -is salubri modo (*aliter Plato*). AMM. 17, 13, 15 per -m utrumque (*i. terra marique*) Sarmatas delevit. 22, 15, 15 *amphibion* assuetum -is ambobus. 23, 6, 95 *al.* ADNOT. Lucan. 7, 97 de duobus -is ... exclusum Caesarem. AMBR. Iob 1, 7, 23 ex duobus inferioribus -is, terra ac mari. RVFIN. Orig. princ. 4, 4, 6 p. 357, 14 qui atomos ... vel unum aliquod -m rerum corporalium principia posuerunt. PRVD. cath. 10, 2 duo ... -a, vivum ... ac moribundum (*cf.* 10, 8 spiritus et caro. 10, 12 aëra ... humus). c. Symm. 1, 426 sublimem tollas super aëra vultum sub pedibusque ... nimbosa -a relinquas. CLAVD. carm. min. 17, 35. 26, 76 in foedus mons -a (*sc. flammas et undas*) vocat. AVG. civ. 4, 10 p. 157, 19 D. Iovem, inquiunt, in aethere accipimus, in aëre Iunonem, et haec duo -a coniuncta sunt, alterum superius, alterum inferius. 21, 2 p. 488, 22. 21, 13 p. 515, 26 terris superiora ... -a aqua aer ignis. CYPR. GALL. deut. 21 -a dei (*ignis, nubes; sic etiam* ZACCH. 1, 18 p. 1086^{D}). SVLP. SEV. Mart. 14, 2. NOVELL. Theod. 5, 1 (*a. 438*) utriusque ... -i (*i. maris et terrae?*). OROS. apol. 9, 5 caeli terraeque ac maris -a distincta. DRAC. Romul. 7, 157 *de aqua et igni.* ENNOD. opusc. 10, 1 p. 419, 11. 10, 8 p. 421, 10 venerandis compactam -is facem *ceream.* VEREC. satisf. 159. IORD. Get. 232 cum -a mutaverit (*sc. e mari in terram egressus*). *sic de caelo et terra*: TERT. adv. Hermog. 31 p. 160, 23 *sq. v. p. 344, 13.* adv. Marc. 3, 24 p. 422, 2 ipsa ... -a testatur: 'audi, caelum, ... terra'. 4, 33 p. 532, 24 facilius -a transitura quam verba sua (*supra*: transeat ... caelum et terra *eqs.* [*Luc. 16, 17*]). 5, 19 p. 645, 5. LACT. inst. 1, 11, 50 *Saturnus* ex coitu tantorum -orum genitus (*sc. ex Caelo atque Terra. de isdem* 1, 11, 54 -a insensibilia tantoque intervallo separata). HIL. in Matth. 4, 15. 24. OPTAT. 4, 9 p. 116, 8. GAVDENT. serm. 10 p. 915^{B} *v. p. 344, 48.* PRISCILL. tract. 5, 86 p. 65, 11. 14 FILASTR. 96, 1 *al.* (*cf.* 80, 3). HIER. in Gal. 4, 3 p. 447 GENNAD. dogm. 70 AVG. in Gal. 4, 9. EVSTATH. Bas. hex. 1, 7 p. 875^{A} ... fecit deus caelum et terram. ex duobus ... summatibus -is omnium substantiam designat exstructam (ἐκ δύο τῶν ἄκρων [ἀρχῶν *al.*]). DRAC. laud. dei 2, 658. β *de singulis*: *aer* (*spiritus*): COLVM. 3, 10, 11 ut ... rerum aeternus opifex ... *in generatione* sacra illi spiritus -a cum terrenis primordiis misceret. APVL. Socr. 8 p. 138 quartum -m (quattuor -a *codd.*) aeris. 11 p. 144 ex illo purissimo aëris liquido et sereno -o. CHALC. comm. 22. AVG. civ. 8, 15 p. 344, 7 D. superioris -i. 15, 23 p. 108, 21 -o aerio. 22, 11 p. 585, 13 de -o tertio. gen. ad litt. imperf. p. 470, 17. CLAVD. MAM. anim. 1, 9 p. 48, 16 -o aëris. FAVST. REI. spir. 2, 3 p. 137, 8 irrationabili et insensibili ... -o (*spiritui*). *adde de aethere*: AVG. serm. 242, 3, 5 -m supernum, quod aethera appellant. *ignis* (*caelum, sol, sidera*): PLIN. nat. 2, 235 ignium, quod est naturae quartum -m. 2, 239. 11, 119 contrarium naturae (*i. vivendo*) -m. IVV. 15, 86 TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 523, 11. PANEG. 12 (2), 2, 1 deficientibus terris sociale miscetur -m (*sc. sol cadens mari?*). LACT. inst. 2, 9, 21 *v. supra l. 25.* PRISCILL. tract. 1, 17 eius (*solis, i. ignis*) ... -m. AMM. 18, 7, 4 furentis -i. 23, 1, 3. AVG. gen. ad litt. 7, 12 p. 212, 2 de puri illius caelestisque ignis -o. *cf.* epist. 118, 3, 18 CLAVD. MAM. anim. 1, 9 p. 48, 16. LACT. inst. 1, 5, 7 caelum ... videbat *Orpheus* -m esse mundi. HIL. in psalm. 118 iod 5 p. 442, 5. TERT. ieiun. 10 p. 288, 6 *Iesus Nave* ipsis -is stationem imperavit. stetit sol ... et luna. HIL. in psalm. 51, 19 p. 111, 18 ex illo -orum (*solis, lunae*) indefesso inperturbatoque motu. 120, 12. *dub.* HIL. gen. 79 *sol* caeli per moenia fertur, astrorum ductor, mundi vigor, atque -a

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*i. per -a? -i coni. Fabric.*). HIER. epist. 120, 4, 1 *hebdomadam* ethnici idolorum et -orum nominibus appellant. in Is. 30, 26 p. 415 de clarissimo ... -o (*luna*). CYPR. GALL. gen. 17 Ios. 349. CASSIAN. conl. 23, 17, 5 splendidissimo solis ... -o. SEDVL. carm. pasch. 1, 230 *de sole et luna* (*cf.* op. pasch. 1, 20 p. 188, 13). THEOD. MOPS. in Gal. 4, 3 *al. fort. huc pertinet* AVG. civ. 10, 32 p. 458, 27 D. fera animalia ... volatilia ... ligna -a sidera iussa (*sc. ab hominibus dei*) fecerunt. *sim. de lumine*: TERT. adv. Val. 15 p. 195, 7 splendidum -m. *terra*: PLIN. nat. 10, 191 terra, tam denso atque surdo naturae -o. TERT. resurr. 6 p. 33, 23 terrae ..., ut sordentis et iacentis -i. resurr. 26 p. 62, 23 de terrae -o. adv. Hermog. 25 p. 154, 2 FIRM. err. 3, 5 HIL. in psalm. 66, 7. FILASTR. 96, 1 maius -m ..., id est terra, ... minus, id est aqua. SCHOL. Hor. carm. 1, 3, 31. PRVD. ham. 904 orbis ... sordens -m (*de terra?*). AVG. civ. 15, 27 p. 117, 15 D. gen. ad litt. imperf. p. 467, 11. ENNOD. epist. 1, 18, 2 p. 29, 17 fulvi ... -i (*i. auri*). ORIGEN. in Matth. 18, 134 p. 1783C omne -m terrae (1784B). *haud scio an huc referendum* DRAC. laud. dei 2, 71 caelis -is fluctibus astris impendens *deus*. *aqua* (*mare*): SEN. nat. 3, 13, 1 *aqua*, ut Thales ait, valentissimum -m est. 3, 28, 4 huius -i larga materia est. 6, 6, 1 humidum -m *Thaletis*. CVRT. 9, 9, 26 unde ... redisset ... mare ..., quaenam esset eiusdem -i (mentis *codd.*) natura. PLIN. nat. 31, 1. 33 subtilissimum -i eius (*sc. glaciem*). APVL. met. 4, 11 iacet Lamachus -o toto (*i. mari*) sepultus. *cf.* mund. 10 udis -is aquosisque (*cf. Ps. Arist. mund. 4 p. 394b, 5 ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως*). APPEND. Probi gramm. IV 203, 18 mare ... -m aequoreum (aquareum *B*). TERT. bapt. 3 p. 202, 21 auctoritas liquidi -i (alim- *cod.* RVFIN. symb. 3 *v. infra l. 44*. AVG. serm. ed. Mai 54, 1 ENNOD. dict. 10, 7 p. 457, 3 CASSIOD. in psalm. 72, 23. *dicitur* liquens: GAVDENT. serm. 10 p. 913B HIER. epist. 15, 1, 2 in Ier. 3, 15, 2 SIDON. epist. 9, 11, 9 ENNOD. epist. 1, 1, 1 p. 1, 3 *al.* VEN. FORT. carm. 3, 9, 5 -a liquentia). p. 203, 16. 5 p. 205, 27. anim. 32 p. 353, 5 de aemulo *ignis* ... -o, de aqua. ITIN. Alex. 12. PANEG. 5 (8), 7, 2. 17, 3 addidisti imperio terris omnibus maius -m (*sc. Oceanum*). 7 (6), 5, 2 LACT. inst. 2, 9, 21 *v. p. 346, 25.* FIRM. err. 28, 6 -a (*de undis Oceani*). CHALC. comm. 352 POTAM. tract. 1 p. 1412B HIL. in Matth. 13, 9 *al.* evang. 74 vitrei ... -i. PRISCILL. tract. 4, 80 p. 60, 21 potentissimum in terris -m (HIER. in Ier. 2, 3, 3). FILASTR. 96, 1 *v. supra l. 12.* AMM. 15, 4, 4 *Rhenus perfluit per lacum Brigantinum* tamquam -m perenni discordia separatum. 27, 11, 3 SCHOL. Hor. carm. 3, 24, 41. CLAVD. DON. Aen. 5, 615 -m ... infidum homini. VEG. mil. 4, 42 -m pelagi. AMBR. apol. Dav. I 7, 35 aquarum. myst. 4, 21 *baptismo* quasi in illo mundi consepultus -o. Hel. 19, 70 *al.* epist. 22, 4 *al.* HIER. prol. in Victorin. Petav. apoc. p. 14, 4 terga iacentis -i (*maris.* epist. 14, 6, 3 in Is. lib. 13 pr. p. 534). epist. 2, 4. RVFIN. symb. 3 p. 340A liquido ac profundo ... -o (*mari. v. infra l. 50*). AVG. civ. 21, 10 p. 510, 26 D. 22, 11 p. 585, 13 de secundo -*o*, id est de aquis (serm. 242, 6, 8). 22, 11 p. 586, 22 umidi -i. gen. ad litt. 5, 7 p. 150, 7. c. Pelag. 2, 2, 3 p. 462, 26 visibile ... -m *baptismi*. in euang. Ioh. 80, 3 accedit verbum ad -m et fit sacramentum (*sc. baptismus*). *ibid.* fluxo et labili -o. serm. ed. Mai 52, 1 profundo ... -o. Ps. AVG. catacl. 3, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 15, 4. ZACCH. 1, 13 immensum ... -m. 1, 18 p. 1086C. 1, 21 p. 1089B. 2, 10 p. 1125B EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 p. 905D *al.* 8, 2 p. 947C ex -o maris (*ἐξ ὑδάτων*). *nota plur.*: RVST. HELP. hist. testam. 55 insipidi quondam laticis -a saporem ... sumpsere meri. FAVST. REI. serm. 12 p. 272, 13 liquorem -i puri. DRAC. laud. dei 2, 289 *cf.* 807. Romul. 9, 95 *Achilles*, qui viva peremptis funestas -a viris (*sc. Scamandrum*). ISID. diff. 1, 375 mare -m est totum, maria ... partes maris. 1, 380 mare -m est aquae. SCHOL. Arat. rec. p. 293 (= SCHOL. Germ. p. 194, 5 Br.) e contrario *igni* -o. CORP. VI 1793 (*a. 394*) -m, cuius meatum series temporis ... consumserat. VIII 7034.

3 *de non vulgaribus*: Ps. APVL. Ascl. 11 ut homo ex utraque parte (*sc. corpore et animo*) possit esse plenissimus, eum utriusque partis -is ... esse formatum (*infra*: illis ... partibus quattuor animi, sensus, memoriae atque providentiae). ARNOB. nat. 2, 9 *Aristoteles*, qui quintum -m principalibus applicat causis. CHALC. comm. 102 originem eius (*animae*) et quasi quaedam -a, ex quibus eandem inter initia constituit. FILASTR. 33, 4 spiritus separavit haec -a (*sc. tenebras, profundum, aquam*). AVG. haer. 46 p. 36 quinque ... -a *Manichaeorum* (c. Faust. 2, 3). MACR. somn. 1, 11, 8 *de ter quaternis elementis.* ACT. Archel. 7, 3 p. 10, 21 quinque -a (*στοιχεῖα*), id est ventus, lux, aqua, ignis et materia. *de sale*: PLIN. nat. 31, 88 vita ... sine sale non quit degere, adeoque necessarium -m est, uti. *cf.* HIL. in Matth. 4, 10 sal est in se uno continens aquae et ignis -m et hoc ex duobus est unum. *cf.* Ps. AMBR. symb. p. 193 omnem caelestium -orum virtutem.

III ***translationes, tam de grammatica quam de physica: initium, principium, fundamentum, rudimentum*** (PROB. inst. gramm. IV 48, 33 *v. p. 341, 48. cf.* GLOSS. V 546, 51 -a: initia cuiuscumque rei. SCHOL. Stat. Theb. 6, 133 [140] *v. p. 348, 20*): **A** ***alicuius artis, studii, condicionis, sim.***: CIC. de orat. 2, 45 neque *in laudationibus ornandis* illa -a desiderare, quae ut nemo tradat, quis est qui nesciat quae sunt in homine laudanda? rep. 1, 38 nec ... ita disseram de re tam illustri ..., ut ad illa -a revolvar, quibus uti docti homines his in rebus solent, ut a prima congressione maris et feminae ... exordiar *eqs.* fin. 3, 19 haec (*sc. de membrorum usu*) dicuntur fortasse ieiunius; sunt enim quasi prima -a naturae. 5, 43 parvi virtutum simulacris, quarum in se habent semina, sine doctrina moventur: sunt enim prima -a naturae, quibus auctis virtutis quasi germen efficitur (*ibid.* agendi ... diligendi ... principia). 5, 59 natura ... induxit in ea, quae inerant *in animo hominis*, tamquam -a virtutis (*sequitur*: virtutem ... inchoavit. *tunc* [5, 60]: ea principia, quae accepimus. LACT. inst. 6, 2, 16 prima virtutis -a). ac. 2, 92 *dialectica* primo progressu festive tradit -a loquendi. 2, 143 quod in -is dialectici docent. top. 25 his ... locis ... ad omne argumentum tamquam -is quibusdam significatio ... datur. LVCR. 1, 81 impia te rationis inire -a viamque indugredi sceleris. HOR. carm. 3, 24, 51 eradenda cupidinis ... sunt -a. epist. 1, 1, 27 ut his ... me ... regam solerque -is (*sc. sapientiae*). OV. met. 9, 719 primas ... magistris accepere artes, -a aetatis, ab isdem. VAL. MAX. 2 praef. huiusce vitae, quam sub optimo principe ... agimus, -a. 3 praef. adtingam quasi cunabula quaedam et -a virtutis (*sc. indolem*). 8, 7 ext. 8 *Socrates* tantis doctrinae suae divitiis etiam musicae rationis vilissimum -m accedere voluit. SIL. 3, 77 *Hannibal*: irarum -a mearum *agnosco in filio.* STAT. Theb. 6, 140 *mater de filio*: nec talia ... fingebam votis annorum -a tuorum (SCHOL. -a pro initiis posuit. omnia enim rerum humanarum initia -a sunt dicta. *sim.* STAT. Ach. 2, 166). Ach. 2, 87 ritusque tuos -aque primae indolis ... ede. QVINT. inst. 1 pr. 21 secundo *libro* prima apud rhetorem -a ... tractabimus. 1, 1, 23 prima litterarum -a (*ibid.* studiorum initia). 1, 1, 24. 35. 1, 4, 6 parva ... grammatices -a. 2, 3, 1 ad suscipiendas -orum molestias. 3, 3, 13 utrumne hae (*inventio, dispositio*) 'partes' essent rhetorices an eiusdem 'opera' an, ut Athenaeus credit, '-a', quae vocant *στοιχεῖα*. sed neque -a recte quis dixerit: alioqui tantum initia erunt, ut mundi vel umor ... vel corpora insecabilia. 3, 6, 23 Aristoteles -a decem constituit, circa quae versari videatur omnis quaestio: *οὐσίαν* ... qualitatem *eqs.* (*cf.* 3, 6, 25. 28. MAR. VICTORIN. rhet. 26 p. 220, 22 septem sunt ... -a, unde omnis argumentatio capitur ...: quis, quid *eqs. cf.* EMPOR. rhet. p. 571, 8 locos ..., per quos deliberativa tractetur, ... maiore ... numero augere voluerunt, siquidem ... duodecim velut -a, id est, ut Graeci appellant, *στοιχεῖα* consideranda esse dixerunt. AVG. rhet. 7 p. 141, 16 partes circumstantiae ... septem [*quis, quid, quando eqs.*], quas ... vocat ... Theodorus *στοιχεῖα τοῦ πράγματος*, id est -a, quod ex eorum coniunctione quaestiones fiant perinde atque ex coniunctione literarum nomina et verba fieri videmus. MART. CAP. 5, 552 narrationis ... -a sunt sex: persona, causa *eqs.*). Ps. QVINT. decl. 14, 8 p. 272, 23 ut ... adolescentis ardoris impetus in parvis extinguatur -is. IVV. 14, 123 sunt quaedam vitiorum -a. TAC. dial. 19 -is studiorum instructus. ann. 13, 3 carminibus pangendis inesse sibi -a doctrinae ostendebat *Nero*. MAECIAN. distrib. 8 haec velut -a primae de asse distributionis (*sc. divisio per duo, tria eqs.*). GELL. 12, 1, 23 obliteratis et abolitis nativae pietatis -is (*in infantibus non matris lacte nutritis*). 20, 5, 4 quorum ... ingenium et eruditionis -a ... explorasset. APVL. met. 10, 2 quamdiu primis -is Cupido parvulus nutriebatur. 10, 6 ne de parvis indignationis -is ad exitium ... seditio procederet. Ps. APVL. herm. p. 266 *propositio praedicativa simplex* natura prior est ac velut -m substitutivae. ITALA (cod. d) *et* VVLG. Hebr. 5, 12 doceri vos (ut vos doceamini *Vulg.*), quae sint -a principii verborum domini (exordii sermonum dei *Vulg. τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς*). CARM. adv. Marc. 1, 170 -a resumere legis. Ps. CENS. frg. 11, 3 ⟨...⟩ tempus est syllabae spatium, huius -m brevis syllaba. 13, 1 partes sunt pedum syllabae, -a numerorum; modorum -a spatia syllabarum ac tempora. CHALC. comm. 105 dierum noctiumque instituebantur vices, -a seriesque temporis. 220 articulatos edi sonos, sermonis -a (272 sermonis -a litterae sunt). *dub.* 302 praecedunt ... ordine acceptiones, quae -a (lemmata *A. Köhler*) vocantur, conclusionem. MAR. VICTORIN. adv. Arr. 1, 25 p. 1059A Iesus ... et semen est et velut -m omnium quae sunt. PROB. inst. gramm. IV 48, 33 *v. p. 341, 48.* DIOM. gramm. I 421, 17 *v. p. 341, 54.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 11 littera ... -m vocis articulatae (*cf.* VEL. gramm. VII 46, 3 littera est initium vocis explanatae). HIER. epist. 121, 10 quomodo ... -a appellantur litterae, per quas ... ad texendam orationem ... procedimus; ars quoque musica habet -a sua et geometria ab -is incipit linearum et dialectica atque medicina habent *εἰσαγωγὰς* suas: sic -is veteris testamenti, ut ad evangelicam plenitudinem veniat, sancti viri eruditur infantia. in Gal. 4, 3 p. 447 (*cf. p. 345, 68*) alii '-a mundi' legem interpretantur et eloquia prophetarum: quod per haec quasi initia et exordia litterarum dei timorem ... suscipiamus. 4, 8/9 p. 455 ut ... non tam -m, hoc est initium quam perfectio nuncupetur. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 952 ad perfectiora tendamus a principiis -orum Christi. RVFIN. Basil. hom. 1, 2 p. 1725B *psalmus* insipientibus (*sic*) primum efficitur -m, proficientibus incrementum, perfectis firmamentum. 1, 4 initia ... ac prima -a ad iter virtutis. symbol. 20 prima fidei -a. 38 ecclesiae ac fidei. Orig. princ. 1 pr. 10 velut -is ac fundamentis huiusmodi uti. hist. 1, 2, 22 -a sacratioris ... eruditionis. HESYCH. in lev. 13, 12 p. 939B si ... quisquam ... ab omnibus legalibus -is recedat (*opp.* evangelica conversatio). PHYSIOGN. 3 p. 6, 8 propositis -is *physiognomiae*. 89. MART. CAP. 9, 938 artis *musicae*. FAVST. REI. spir. 1, 1 p. 102, 15 prima Christianae traditionis -a. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 8, 28 -a interpretationis, verba et nomina. *sim.* p. 20, 1.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

arithm. 1, 14 p. 31, 18 *I II III V VII etc.* cunctorum a se procreatorum velut quaedam -a reperies, quia scilicet incompositi sunt. 2, 1 p. 79, 25 quantitatis unitas principium et -m est. 2, 19 p. 104, 13 omnium formarum principium -mque esse triangulum. 2, 34 p. 131, 16. 2, 48 p. 155, 17 symphonia diatessaron, quae princeps est et quodammodo vim obtinens -i. 2, 1 p. 77, 9 articularis vox -a sunt litterae. mus. 1, 2 p. 189, 13 musicae. Apring. in apoc. 1, 8. Inst. Iust. promulg. 4 totius . . . scientiae prima -a (*sc. institutiones.* Inst. Iust. tit. Iustiniani . . . institutionum sive -orum. Cod. Iust. 1, 17, 2, 23 Dig. de conc. dig. 2 pr.). 1, 17, 2, 11 totius eruditionis prima fundamenta atque -a. *nota de re corporali*: Gratt. 393 insita ferro iam teneris *catulis* -a mali causasque recidunt (*sc. vermiculum*). *cf. etiam infra l. 23. 24.*

B *alicuius personae sim.* (*rudimentum, tirocinium, initium, primitiae*): Cic. de orat. 1, 163 ab homine . . . gravissimo, qui genus huiusmodi semper contempserit, haec, quae isti forsitan puerorum -a videantur, exquirere. Ov. fast. 3, 179 parva fuit, si prima velis -a referre, Roma. 3, 709 hoc opus, haec pietas, haec prima -a fuerunt Caesaris, ulcisci . . . patrem. Ps. Verg. catal. 14ª, 3 haec (*i. carmina catalepton*) . . . sunt divini -a poetae (*cf. Birt, Jugendv. Verg.'s p. 173*). *huc fort. etiam referas*: Hil. trin. 3, 19 *in nativitate Christi* caro (*sc. Mariae*) carnem sine -orum nostrorum (*i. partus vel seminum*) pudore provexit. 6, 35 per -a originis nostrae. 7, 28 -a illa inanima ac turpia, quibus nascendi causae inchoantur. Hier. in psalm. 138 pr. 96, 8 -a hominis antequam formentur in utero. Rvfin. Orig. in iud. 5, 6 p. 496, 26 haec incipientum parvulorum prima *sunt* . . . -a (*ibid.* in initiis).

IV ***metonymice** de personis*: Qvint. inst. 1, 2, 26 vix . . . se prima -a ad spem tollere effingendae . . . eloquentiae . . . audebunt (*cf.* 2, 3, 10 prima studia). *aliter* Flor. epit. 1, 1, 9 *Romulus* ex variis quasi -is (*sc. Latinis, Tuscis, Phrygibus*) congregavit corpus unum *populi*. Avg. civ. 4, 3 p. 149, 15 D. singulus . . . homo, ut in sermone una littera, ita quasi -m est civitatis et regni. *cf. de corporibus sanctorum tamquam seminibus civitatis dei*: Hier. vir. ill. 45 in Asia -a maxime dormierunt, quae resurgent in die domini.

***iuncturae** selectae: verbales*: -m, -a: *nom.* (*-a faciunt vel patiuntur aliquid*): agitatur: Avg. civ. 15, 23 p. 108, 22 D. adnituntur: Min. Fel. 33, 3. ardent: Avg. civ. 20, 24 p. 468, 11 D. *al.* assurgunt: Ambr. hex. 1, 7, 27. compinguntur (*v. l. 67*): Priscill. tract. 5, 86 p. 65, 4. compugnant: Svlp. Sev. Mart. 14, 2. concutiuntur (*cf. l. 68*): Tert. adv. Marc. 4, 42 p. 564, 10. conectuntur: Clavd. 8, 286. confunduntur: Chalc. comm. 354. conspirant: Sen. dial. 8, 5, 6 Clavd. 8, 286 Not. urb. Const. 16, 6. constant in unum: Potam. tract. 1 p. 1413ᴬ. consumuntur: Pelag. in II Cor. 5 p. 703ᴰ. convertuntur: Vvlg. sap. 19, 17. crescunt: Ps. Qvint. decl. 14, 10 p. 274, 11 Prvd. apoth. 733. decoquuntur: Itala II Petr. 3, 12 (Aug. civ. 20, 18 p. 447, 13 D.) ignis ardore. digeruntur: Avg. gen. ad litt. imperf. p. 465, 25. famulantur (*cf.* Tert. apol. 21, 17): Cypr. idol. 13 *al.* Prvd. c. Symm. 2, 804 Zacch. 1, 18 Sidon. epist. 1, 73. favent: Clavd. Don. Aen. 4, 165. fluunt: Macr. somn. 2, 12, 14. librantur: Avg. civ. 22, 11 p. 585, 2 D. momentis . . . propriis. ligantur: Drac. laud. dei 2, 193 iuncta (*ibid.* foedere . . . tenentur . . . conexa). liquescunt: Filastr. 80, 8. miscentur: Sen. dial. 4, 20, 2 Ambr. hex. 3, 4, 18. moventur: Sidon. carm. 2, 11 Verec. in cant. 9, 7. mutantur: Filastr. 80, 2 Hymn. Ambros. I 5, 19. obsequuntur: Clavd. Don. Aen. 7, 30. procedunt: Filastr. 80, 7 Cod. Iust. 1, 17, 1 pr. pugnant: Sen. dial. 8, 5, 6. pullulant: Avg. serm. ed. Mai 44, 1. resolvuntur: Hil. trin. 2, 25 Rvfin. Orig. princ. 4, 4, 6 p. 357, 24 Itala II Petr. 3, 10 (Aug. civ. 20, 18 p. 447, 8 D.). rumpunt leges: Alc. Avit. carm. 3, 323. rumpunt fidem: Clavd. rapt. Pros. 1, 43. serviunt: *v. p. 343, 71.* solvuntur: Hil. in Matth. 4, 15 Vvlg. II Petr. 3, 10. *al.* stant: Val. Cem. hom. 1, 1 constitutis legibus. invicem succedunt: Ps. Cens. frg. 1, 5. tabescunt: Vvlg. II Petr. 3, 12. *cf.* Cassiod. Didym. in II Petr. p. 37, 13. transeunt: Filastr. 80, 7 *al.* Hymn. Ambros. I 5, 19. tremunt: Ambr. Iob 1, 5, 13 Alc. Avit. hom. 6 p. 109, 19. tumultuantur: Paneg. 3 (11), 3, 5. turbantur: Cypr. patient. 7 Serv. Aen. 1, 84 Avg. serm. ed. Mai 57, 2 *al. cf. infra l. 71.* ad nihilum veniunt: Filastr. 80, 8. *acc.*: cogere: Plin. nat. 2, 223. compingere (*cf. supra l. 39*): Priscill. tract. 11, 144 p. 104, 14. concutere: Cypr. epist. 75, 10. convertere: Sen. dial. 4, 20, 2. creare: Avg. civ. 22, 11 p. 586, 24 D. distinguere, formare: Ps. Rvfin. in Am. 5, 1 p. 1074ᶜ. fundere: Plin. nat. 2, 223. turbare: Cod. Theod. 9, 16, 5 (= Iust. 9, 18, 6 *a. 357*). -is: constare: Qvint. inst. 3, 8, 31. *nominales: epitheta: v. supra.* -orum (-i): appetentia: Ps. Rvfin. in Ioel 1, 15 *sqq.* p. 1042ᴬ. arbitrium: Tert. nat. 2, 5 p. 104, 10. assumptio: Pomer. 1, 7, 1. cardo: Mart. Cap. 3, 259. census: Tert. virg. vel. 4. commixtio: Firm. math. 3 pr. 3. compages: Boeth. mus. 1, 2 p. 187, 25. compago: Ps. Qvint. decl. 8, 11. *cf.* Amm. 17, 7, 14. compositio: Evstath. Bas. hex. 9, 6 p. 964ᴬ. conceptio: Macr. Sat. 1, 8, 8. concordia: Apvl. mund. 19. concretio: Min. Fel. 5, 8 (*cf.* 17, 1). concussio: Tert. resurr. 22 p. 55, 2 adv. Marc. 4, 39 p. 555, 18 Treb. Gall. 6, 5. conflagratio: Min. Fel. 34, 4. conflictus: Svlp. Sev. Mart. 14, 2. confusio: Clavd. Don. Aen. 1, 85. consanguinitas: *cf.* Rvfin. Orig. princ. 4, 4, 6 p. 357, 24. consonantia: Hier. epist. 64, 18, 3. conspiratio: Zacch. 1, 20. constantia: Hier. in Matth. 16, 1. contrarietas: Tert. adv. Marc. 2, 29 p. 376, 28 Firm. err. 1, 2. conversio: Chalc. comm. 317. 322 Avg. gen. ad litt. 3, 3. copiae: Avg. nat. bon. 41 p. 875, 13. corpus: Tert. adv. Marc. 3, 10 p. 392, 27 Hil. in Matth. 13, 9. corpora: Pelag. in I Cor. 15, 40. cursus: Tycon. 5 p. 58, 22. discordia: Amm. 26, 10, 17. distantia: Avg. civ. 8, 21 p. 351, 21 D. diversitas: Firm. math. 7, 1, 2 Avg. gen. ad litt. 3, 5 Macr. somn. 1, 6, 31 Boeth. mus. 1, 2 p. 188, 7 Ennod. opusc. 10, 1 p. 419, 11 Isid. orig. 13, 1, 2. divinitas: Tert. nat. 2, 5 p. 102, 15. ducatus: Firm. err. 4, 1. effectus: Sacr. Leon. 418. fluxus: Macr. somn. 2, 12, 14 *al.* foedus: Min. Fel. 11, 1. forma: Avg. c. Faust. 21, 4 p. 573, 1. genitura: Chalc. comm. 22. germanitas: Chalc. comm. 21. gradus: Avg. civ. 8, 15 p. 347, 21 D. 9, 18 p. 393, 25. imminutio: Schol. Hor. carm. 4, 6, 40. iunctura: Avg. civ. 13, 17 p. 577, 9 D. lex, leges: Apvl. met. 6, 22 Mar. Victorin. in Gal. 4, 3 p. 1176ᴬ. liberalitas: Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 28. materia: Filastr. 55, 1. ministerium: Priscill. tract. 5, 86 p. 65, 11. mixtura: Sen. dial. 4, 19, 1. motus: Hil. in psalm. 51, 19 (*v. p. 346, 83*). Ambr. hex. 1, 6, 23. multitudo: Boeth. arithm. 1, 2 p. 12, 17. munia: Tert. apol. 20, 3. mutatio: Filastr. 80, 2. natura: Cvrt. 9, 9, 26 Chalc. comm. 21 Hil. in psalm. 120, 12 Gavdent. serm. 12 p. 929ᴬ Priscill. tract. 6, 105 p. 78, 7 Filastr. 102, 1. 2 *al.* Hier. in Is. 50, 2 p. 578 Prvd. c. Symm. 1, 12 Avg. gen. ad litt. 3, 6. nexus (*cf.* Mart. Cap. 1, 92): Apvl. mund. 5. numerus: Mart. Cap. 7, 732. obsequium: Novell. Theod. 5, 1 (*a. 438*). officium: Tert. nat. 2, 5 p. 104, 10 Paneg. 3 (11), 3, 5 Hil. in psalm. 91, 7. *cf.* in Matth. 32, 5 Ps. Rvfin. in Am. 5, 1 p. 1074ᶜ. opus: Hier. hom. Orig. in Luc. 21 p. 313/4 Ps. Rvfin. in Os. 2, 21. ordo: Hier. in Matth. 16, 1 Avg civ. 8, 14 p. 341, 17 D. 22, 11 p. 585, 17 *al.* serm. 242, 6, 8 *al.* origo: Apvl. met. 4, 30 (*v. p. 345, 38*). pax: Avg. civ. 19, 12 p. 376, 12 D. Drac. laud. dei 3, 3. permistio: Gloss. I p. 96. perpessiones (πάθη): Chalc. transl. 48ᴮ. pondus: Avg. civ. 11, 34 p. 510, 28 D. 22, 11 p. 584, 24 *al.* portio: Sen. dial. 4, 19, 2. potentia: Boeth. mus. 1, 2 p. 188, 7. potestas: Tert. nat. 2, 5 p. 104, 10 Priscill. tract. 5, 84 p. 63, 27. principatus: Firm. err. 3, 1, principium: Mart. Cap. 7, 734. procuratio: Hil. in Matth. 32, 5. qualitas: Apvl. apol. 49 Chalc. comm. 21 Ambrosiast. in Col. 2, 8 Avg. civ. 20, 16 p. 443, 19 D. *al.* quantitas: Ambrosiast. in Col. 2, 8. recursus: Sen. nat. 3, 10, 3. sapor: Tert. resurr. 7 p. 36, 9 (*v. p. 345, 40*). sedes: Chalc. comm. 353. series: Clavd. rapt. Pros. 1, 248 Avg. civ. 8, 21 p. 353, 4 D. servitium: Tert. patient. 2 p. 2, 21. servitus: Tert. nat. 2, 5 p. 104, 10. sinus: Avg. civ. 1, 12 p. 23, 10 D. spiritus: Amm. 21, 1, 8. spurcitiae: Tert. carn. 4. substantia: Apvl. mund. 20 Firm. math. 3 pr. 3. Potam. tract. 1 p. 1412ᴮ Clavd. Don. Aen. 6, 730. temperamentum: Tert. nat. 2, 5 p. 102, 18. transfusio: Mart. Cap. 7, 738. valitudo: *cf.* Ennod. epist. 1, 3, 1 p. 5, 7. vestigium: Chalc. transl. 53ᴮ Avg. anim. 16, 22. vice: Zacch. 1, 18 p. 1086ᴮ. vices (*cf.* Mart. Cap. 1, 1 vers. 5 Drac. laud. dei 2, 54): Ps. Phoebad. fid. 8 p. 47ᴬ. vinculum: *cf.* Macr. somn. 1, 6, 24. virtus: Itala sap. 7, 1 (Priscill. tract. 1, 10). vis (*cf.* Avg. gen. ad litt. 9, 17 p. 291, 13): Firm. math. 3 pr. 3 Chalc. comm. 21 Amm. 18, 7, 4 Serv. georg. 2, 373. vita: Avien. Arat. 7. usus: Amm. 23, 6, 8. Cod. Theod. 9, 15, 1 (= Iust. 9, 17, 1 *a. 318. item* Inst. Iust. 4, 18, 6). *alia subst. ap.* Tert. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 10. 2, 12 p. 352, 6. creator (*i. deus; sic et in sequentibus, ubi nil adnotatur*): Ps. Hil. c. Arrian. 15, 4. dominator, possessor: Tert. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 2. dominus: Ambr. Iob 1, 5, 13. domina (*Isis*): Apvl. met. 11, 5. factor: Ps. Rvfin. in Am. 5, 1 p. 1074ᴰ. habitator (*homo*): Ambr. epist. 43, 19. mater: Tert. praescr. 33, 9 (*materia*). Mart. Cap. 7, 732 (*dyas*). mensor, pensor: Avg. civ. 15, 27 p. 117, 19 D. numina (*dei*): Clavd. Don. Aen. 12, 195. opifex: *v. p. 345, 48.* praesides (*dei*): Mart. Cap. 2, 211. praesules (*dei*): Mart. Cap. 1, 62. rector: Pass. Polycarp. 14, 1. repertor: Mar. Victorin. in Gal. 4, 9. rex (*homo*): Ambr. epist. 43, 11. trutinator: Avg. civ. 11, 34 p. 511, 10 D.

deriv. elementarius, -icius. coelementatus. *Hey.*

ˣ**elēmosina** (eleēmosyna), -ae *f.*, ἐλεημοσύνη. *de scriptura (cf. Soden, Ital. Afr. p. 48, 3. 320; Koffmane, Gesch. d. Kirchlat. p. 37; Bonnet, le latin de Grég. de Tours p. 142, 3): codd. vetustissimi (velut* Itala *cod. k) et optimi exhibent formam* elemosina (*postea* elemosyna); *item extat in lapidibus*: Inscr. christ. Diehl 221. 1652 (*s. VI*). 2483, 4 (*a. 601*) *et adn. prima syll. saepe corrumpitur in* ae- (*in inscriptionibus*: Inscr. christ. Diehl 1103 [*s. V*]. 1687. 2035) *et* he-; *secunda in* -li- *vel* -ly-, *quas formas improbat* Gloss. V 584, 11 est potius dicendum per e elemosyna a graeco ἔλεος quam elymosina per i. *codd. recentiores et editores praeferunt scripturam* eleemosyna. *de notione*: Avg. serm. 207, 1 -a . . . graece misericordia est (*cf.* enchir. 76, 20). Leo M. serm. 7 -ae . . . opera caritatis sunt. Isid. quaest. test. 35 graece dicitur -a, quod latine dicitur 'dei mei muneratio' (Gloss. V 584, 11 -a dicitur dei mei donum). *vox ecclesiastica legitur in sing. et plur. inde ab* Itala *et* Tert. *scripserunt libros:* Cypr. de opere et -is. Ps. Avg. de generalitate -arum. de oratione et -a. Lavrent. de -a. *in carminibus non extat nisi in inscriptionibus a prosodia legitima alienis.* [*it.* limosina, *francog.* aumône, *hisp.* limosna. *M.-L.*]

1 *de actione, i. q. opus bonum erga egentem, beneficium, miseratio, largitio*: Tert. bapt. 18 p. 215, 24 'omni petenti te dato'

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . . ad -am *pertinet.* patient. 7 p. 12, 10. uxor. 2, 8 p. 697, 3 Oe. -ae sine tormento (*sc. fiunt*). fug. 13 p. 488, 1 omni petenti me (*cf. p. 350, 84*) dabo in causa -ae, non in concussurae. virg. vel. 13 p. 903, 7 -ae operationem. adv. Marc. 1, 23 p. 322, 25 nomine -ae et dilectionis (4, 27 p. 515, 1). ITALA prov. 15, 27 (Cypr. eleem. 2 p. 374, 16) -is (ἐλεημοσύναις. VVLG. misericordia) et fide delicta purgantur (*cf. l. 17. 25. 29. 31*). Matth. 6, 1 (cod. k) facere -am (δικαιοσύνην. VVLG. iustitiam. *cf.* 6, 2. 3. CYPR. eleem. 8 p. 379, 23 -as. *al.* ITIN. Burdig. p. 585, 8 OPTAT. 3, 3 p. 81, 3 LVCIF. Athan. 1, 43 p. 143, 7 HIER. tract. in psalm. 133 p. 255, 25 *al.* VVLG. Tob. 2, 16 -as et sepulturas. 4, 7 *al.* RVFIN. Orig. in exod. 2, 3 p. 159, 5 B. si facio -am, quia opus dei est, masculum genero. VICT. VIT. 2, 7 -as quoque tales per eum dominus dignatus est facere. ALC. AVIT. epist. 4 p. 31, 33 INSCR. christ. Diehl 2035. *et passim*). CYPR. testim. 3, 1 p. 111, 12 nemini negandam -am. 3, 2 tit. p. 114, 8 in opere et -is. laps. 35 p. 263, 1 -is frequenter insistere, quibus a morte animae liberantur. eleem. 1 p. 374, 1 ut sordes . . . -is abluamus. 2 p. 374, 9 -is atque operationibus iustis. 5 p. 377, 10 ut -a libenter ac largiter fiat (LVCIF. moriend. 3 p. 289, 1 AVG. serm. 14, 1, 1 *al.*). *saepe* (*v. ind. Corp. Vind. 3, 3 p. 386 et 423*). PS. ORIGEN. tract. 10 p. 107, 21 sacrificium -ae (*cf.* FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 32, 5 *et l. 32*). PRISCILL. tract. 9 p. 91, 9. HIER. epist. 52, 5, 5. 52, 9, 2 sub praetextu -ae quaerunt divitias; quae magis venatio appellanda est quam -a. 54, 6, 2 *al.* PELAG. in Rom. 13, 7 p. 102, 24 S. potest etiam -a debitum appellari. VVLG. Tob. 2, 22. 4, 11 -a ab omni peccato . . . liberat. 12, 8 bona est oratio cum ieiunio et -a (*cf.* AVG. serm. 207, 1 in psalm. 42, 8 epist. 36, 9. 48, 3 *al.* SALV. eccl. 1, 49 POMER. 3, 10, 4 p. 489ᶜ GREG. TVR. Franc. 3, 7 GREG. M. epist. 3, 61 p. 221, 32 EVGIPP. Sev. 1, 4. 28, 1. *al.*). Sirach 3, 15. 33 -a resistit peccatis. 31, 11. act. 9, 36 erat plena operibus bonis et -is. 10, 4. 31. *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 20, 2 -ae delent peccata. AVG. serm. 9, 11, 17 sqq. 36, 9, 9 animam . . . suam -is non redimebat. 42, 1, 1 sacrificium christiani est -a in pauperem (*cf. l. 20*). 58, 9, 10 geminas -as (*v. totum locum et cf.* 206, 2 *al.*). in psalm. 125, 5 unde . . . procedit -a? de corde. conf. 5, 9, 17 frequentantis -as. 13, 23, 34 in operibus moribusque fidelium, -is. nupt. et concup. 1, 34, 39 -arum largitas et beneficientia. enchir. 72, 19 multa . . . genera sunt -arum. civ. 1, 13 p. 24, 12 D. quanta possit esse remuneratio pro -is, quas . . . exhibemus. 21, 22 p. 527, 2. 21, 27 p. 545, 19. epist. 159, 3 in his -is ferventissimus. 262, 6 *et saepissime* (*cf. ind. Migne 46 p. 272 sqq.*). HESYCH. in lev. 2, 1—3 p. 805ᴬ ut gratiam dei -is orationique commisceamus (*cf. l. 26 et* FVLG. RVSP. epist. 1, 22 praedest. 1, 20 CASSIOD. compl. in act. 10, 1 INSCR. christ. Diehl 2483, 4. *al.*). AVELL. p. 409, 13 -is ceterisque bonis actionibus. VAL. CEM. hom. 15, 3. ALC. AVIT. epist. 6 p. 34, 1 magna salutaris prosit merces -ae. ENNOD. opusc. 3, 78 p. 350, 19. FVLG. RVSP. epist. 1, 20 in -is largus (*cf.* INSCR. christ. Diehl 1652. 1687 *al.*). CASSIOD. compl. in act. 9, 32 -is vacans atque operibus sanctis. VEN. FORT. expos. orat. 60 summa est -a alteri remittere, quod in te videatur peccasse. PS. PRIMAS. Pelag. in II Cor. 9, 5 p. 281, 4 S. per -am (humanitatem *Pelag.*) benedictio nascitur dei. *et saepe.*

2 *de re donata, i. q. munus, stips sim.* (*cf.* GLOSS.ᴸ V Aa s 923 stipe: -a, entoli [*i.* ἐντολή]): TERT. idol. 22 p. 55, 24 si ⟨cui⟩ dedero -am vel aliquid praestitero beneficii (LVCIF. Athan. 1, 44 p. 145, 13 PS. AMBR. ad virg. dev. 3 p. 584ᶜ HIER. tract. in psalm. 133 p. 255, 26. *al.* VVLG. Sirach 12, 3 [ἐλεημοσύνην μὴ χαριζομένῳ]. *al.* AVG. serm. 37, 17, 27. 198, 2 dant illi [*sc. gentiles*] strenas, date vos -as. *al.* VAL. CEM. hom. 9, 2 *saepe.* *cf. c. dupl. acc.*: ITALA Luc. 11, 41 [Tert. adv. Marc. 4, 27 p. 513, 26] date, quae habetis, -am [*sim. gr. et* VVLG.]). OPTAT. 3, 3 p. 73, 16 imperatorem Constantem Paulum . . . misisse . . . cum -is. 3, 3 p. 74, 14 miserat pauperibus -am (GREG. M. epist. 2, 45). PS. ATHAN. ad mon. 4 p. 75ᴰ praebendae -ae gratia (HIER. epist. 52, 3, 2). VVLG. Sirach 4, 1 -am (ζωήν) pauperis ne defraudes. act. 3, 2 ut peteret -am. 3, 3 rogabat ut -am acciperet (AVG. in epist. Ioh. 8, 9 accipitur magis plaga caritatis quam -a superbiae. VITAE patr. 5, 6, 3 [*Cot. p. 357* ἀγάπην]. GREG. TVR. Franc. 5, 19. *al.*). 3, 10 qui ad -am sedebat. AVG. serm. 11, 1, 1 -am largiuntur (LIB. pontif. p. 149, 13 dona et -as pauperum largitus. GREG. M. moral. 12, 57 *al.*). 37, 5, 6 hominem porrigentem manu -am pauperi (civ. 21, 27 p. 547, 23 D. GREG. M. in euang. 6, 6 ISID. alleg. 163. *al.*). GREG. TVR. vit. patr. 8, 9 -am flagitaret. GREG. M. moral. 12, 57 -am tribuunt. BENED. reg. 59 si aliquid offerre voluerint in -am.

syn. (*v. Watson, Stil u. Spr. Cyprians p. 277; Koffmane, Gesch. d. Kirchlat. p. 30*): actio bona, beneficium, beneficientia, dilectio, misericordia, opus. *opp.*: avaritia (ISID. diff. 2, 170), concussura (*v. l. 3*), plaga (*v. l. 64*).

deriv.: elemosinarius.

elēmosinārius (eleēmosynārius), -a, -um. *ab* elemosina. *de scriptura cf. p. 350, 65 sq.*

1 *de hominibus, i. q. beneficus, stipem egenis erogans*: PS. AVG. serm. 10, 4 dum -os raptores . . . extinguere cupiunt. OP. imperf. in Matth. 4 p. 660 *diabolus* habet castos et -os et ieiunos. GREG. TVR. Franc. 4, 36 erat . . . -us atque strenuus in labore. 4, 40 hominem iustum, -um. 5, 19 -um inopumque optimum defensorem. 5, 42 fuit . . . valde -us (5, 46. 6, 20, *syn.* pauperumque refector). Mart. 2, 8 stipem ab -is postulans. vit. patr. 8, 9 non pauca ab -is . . . capiebat. IVST. VRGELL. in cant. 82 in continentibus, -is ac paenitentibus. LVCVLENT. 4 p. 816ᴬ de -is dicit, qui egentibus necessaria praebent.

2 *de re, i. q. ad elemosinam pertinens*: ALC. AVIT. epist. 6 p. 33, 18 in hac -a largitate.

elemporīa (elaeemporia *Hal.*, *i. emptio olei; cf. gr.* ἐλαίου ἐμπορεία) . . . apud Alexandrinos patrimonii munus existimatur CHAR. dig. 50, 4, 18, 19.

[**elenchophorus** (*scribitur* -cofh-) rotulam ferens (*dubiae interpretationis; estne vox Latinitatis medii aevi?*) GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26 p. 263)].

elenchus, -ī *m.*, ἔλεγχος. *leguntur formae graecae l. 30. 32. 36. 40.* [*dub.*: DON. vita Verg. p. 10, 184 Br. Aviti ὁμοιοτήτων (*Hagen*; ὁμοιοτελεύτων *vel sim. codd.*; homoeōn -ōn *Reiff.*) octo volumina. GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26 p. 263) -us id est sol. inde elencofhorus, *q. v.*].

1 *i. q. gemma, unio procerior* (GLOSS. II 364, 59 -i μαργαρῖται μεγάλοι. V 656, 16 -os gemmas non [uniones *Buech.*] longiores [oblongiores *Heraeus*]): PLIN. nat. 9, 113 -os appellant *margaritas* fastigatā longitudine alabastrorum figurā in pleniorem orbem desinentes *eqs.* IVV. 6, 459 mulier . . . cum virides gemmas collo circumdedit et cum auribus extentis magnos commisit -os (SCHOL. uniones, margaritas oblongas). PAVL. dig. 34, 2, 32, 8 cum inaures, in quibus duae margaritae -i et smaragdi duae, legasset et postea -os eisdem detraxisset et quaereretur, an . . . detractis -is inaures deberentur. SERV. auct. Aen. 1, 30 Achillis statua . . ., quae in extima auris parte -um more femineo habuerit.

2 *t. t. philosophorum et rhetorum i. q. genus quoddam conclusionis, examinatio propositorum* (GLOSS. V 358, 37 -os castigatio): FORTVN. rhet. 2, 5 p. 105, 10 *coniectura dividitur* decem *locis*: . . . non verisimili quaestione, ἐλέγχων ἀπαιτήσει *eqs.* BOETH. anal. pr. 2, 20 p. 705ᴰ si id quod positum est contrarium sit conclusioni, necesse est fieri -um, nam -us syllogismus contradictionis est (*v. totum locum*). *extant* BOETH. -orum sophisticorum Aristotelis libri II (*cf.* herm. pr. 1, 7 p. 82, 1 in libro quem σοφιστικῶν ἐλέγχων inscripsit *Aristoteles.* herm. sec. 2, 6 p. 132, 9 *et* 134, 4. 2, 7 p. 154, 19). *i. q. inquisitio, refutatio errorum*: SVET. gramm. 8 *Pompili Andronici* opusculum . . . annalium Enni -orum. HIER. vir. ill. 23 *volumen* adversus gentes, cui titulum praenotavit *Iustinus* ἔλεγχος. [*i. q. index*: PS. HIL. elench. *tit.* (*sed v. quae adnotat Migne*)].

cf. Onom.

elencticus, -a, -um, ἐλεγκτικός. *i. q. refutans, convincens*: FORTVN. rhet. 2, 29 p. 118, 33 (ἐνθύμημα) ἐλεγκτικόν. *cf.* 3, 9 p. 126, 13. 3, 12 p. 128, 14 in -o (*Halm; in codd. varie depravatum*) enthymemate. IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 24 *enthymema* -on . . ., in quo repugnantia colliguntur.

elenium (elenus) *v.* helenium.

ēlentēsco, -ere. [*ab* ex *et* lentesco. *W.*] CAEL. AVR. acut. 2, 18, 108 panis ex aqua calida . . . elutus et expressus, ut suae densitatis positu -at.

eleomolochē *v.* hel-.

eleos *m.*, ἔλεος. *t. t. rhet., i. miseratio*: FORTVN. rhet. 2, 31 p. 119, 32 MART. CAP. 5, 565.

1. eleos *v.* heleos. **2. eleos** (Mons) *v. Onom. et* elaeōn.

elephantārius, -ī *m.* *ab* elephas, elephantus. INSCR. christ. Diehl 680 locus Olympi elefantari ('*utrum faber fuerit eborarius an negotiator artificiorum eburneorum non liquet. de elephantorum domitore cogitare non licet.' Diehl*). *cf. Onom.* Elephantaria.

elephantia, -ae *f.*, ἐλεφαντία. *scribitur* elef- *passim*, -cia *in cod.* LVCIF., elevancia *in codd.* ORIBAS.

i. q. elephantiasis (GLOSS. graece λέπρα): SCRIB. LARG. 250 lepram et quam -am dicunt sanat. FIRM. math. 7, 21 4 aliis lepras . . . aliis -am decernit ista coniunctio. LVCIF. reg. apost. 8 p. 55, 18 quomodo maculet corpus . . . -a (*syn.* leprae virus. *cf. l. 75*). HIER. tract. in psalm. 66 p. 35, 17 'percussit eum (*sc. Iob*) vulnere pessimo' hoc est -a. MARCELL. med. 30, 18 prodest hydropicis et -am habentibus. PLAC. med. rec. β 17, 5 ad -am. THEOD. PRISC. eup. faen. 8 vitio imminente -ae (ORIBAS. syn. 8, 28). 94 *maculae* veluti -am aliquando annuntiantes. *ibid.* ad -ae vitium . . . declinatum est. ORIBAS. syn. 7, 51 est . . . -a putredo cotis ex qua[e]dam corruptione et laxati corporis accidentia. eup. 2, 1 E 12 lepra et -a (ἐλεφαντιάσεις). *metaphorice*: LVCIF. reg. apost. 8 p. 55, 15 tu non -am habeas, quae cum temet omnes consumere possit artus, sed illam quae animam valeat penitus maculare. p. 55, 20 Arriana haeresis, -a vestra. non parc. 6 p. 220, 29 -am in te esse . . . illam, quam Arrius habuerit. p. 221, 13 -am reicere Arrii.

elephantiacus, -a, -um, *ἐλεφαντιακός. *i. q. ad elephantiasim, lepram pertinens*: MARCELL. med. 6, 25 pustulae . . . tamquam -ae rubentes. VITAE patr. 7, 19, 3 ᶦⁿᶦᵗ· -o morbo cruciabatur. *cf.* ISID. orig. 4, 8, 12 -us morbus dicitur ex similitudine elephanti, cuius naturaliter dura pellis et aspera nomen morbo in hominibus dedit (*inde in* GLOSS. *receptum est*). *de hominibus leprosis* (GLOSS. III 600, 5 leprosus -us): FIRM. math. 3, 5, 30 alios -os faciunt (4, 9, 6.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 20, 12 [elephanticos *l. v.*]). 7, 20, 12 -i nascentur. 8, 21, 7 fient. HIER. in Ezech. 18, 5 sqq. p. 173^B ut leprosi et -i ex hac conceptione nascantur. ANON. med. ed. Piechotta 162 ad -os. DIOSC. 5, 54 -os facit sicut zutus (*gr. 5, 32, 3* ἐλεφαντιάσεως ποιητικός ἐστιν). CAEL. AVR. chron. 4, 1, 4 *Democriti* de -is conscriptus . . . liber. 4, 2, 15 -os curans. 4, 2, 16 sicut in cachecticis et -is ordinavimus. ACT. Archel. 10 p. 15, 23 in -orum (κελεφῶν) corpora. *metaphorice*: LACT. inst. 4, 26, 12 leprosi . . . atque -i debent haberi, quos . . . insatiabiles voluptates . . . dedecorum maculis inustos labe afficiunt sempiterna. *cf.* elephanticus. elephantiosus.

elephantiăs, -ae, *m.*, *ἐλεφαντίας. *nomen serpentis*: SOL. 27, 33 sunt et ammodytae, est et cenchris, -ae *eqs.* (ISID. orig. 12, 4, 39). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 34 elefanstias (*sic*) *inter nomina colubrarum.*

elephantiasis, -is *f.*, ἐλεφαντίασις. *acc. finitur in* -im *vel* -in (*v. infra*), *abl. semper in* -i. *scribitur litteris graecis l. 18.* *i. q. morbus similis leprae*: CELS. 3, 25, 1 morbus est, quem ἐλεφαντίασιν Graeci vocant *eqs.* PLIN. nat. 1, 26, 5. 20, 109 contra -im proficit. 20, 144 sanari -in. 20, 198 -i medetur (25, 60 -i albae, lepris). 24, 18 in -i inlinant. 26, 7 -im ante Pompei Magni aetatem non accidisse in Italia. 28, 127 datur . . . in lepris, -i. 28, 186 -in (-im *d*) fel caprinum *tollit.* 30, 118 emolliunt -in sanguis et cinis mustelae. SER. SAMM. 128 tit. -i propellendae. PLIN. med. 1, 19 -i. MARCELL. med. 19 tit. ad -im et lepram. 19, 18 adversum -im (*fusius*). CAEL. AVR. chron. 4, 1 tit. de -i. VEG. mulom. 1, 9, 1 -is . . . dicitur ex similitudine elephantis *eqs.* 4, 3, 4 est -is (elephantiotes *P*) *eqs.* CASS. FEL. 73 p. 175, 7 ad -im *eqs.* *cf.* elephantia. elephantiotes.

elephanticus, -a, -um. *ab* elephantus, elephantiasis (*cf.* elephantiacus). *i. q. leprosus*: FIRM. math. 8, 26, 13 quidam erunt -i, quidam frenetici (8, 28, 3. *cf. l. 1 et l. 56*). *cf.* elephantiacus. elephantiosus.

elephantinus, -a, -um, ἐλεφάντινος. 1 *i. q. elephanti proprius*: VAL. MAX. 1, 6, 5 *puerum* cum -o capite natum (*cf. p. 355, 36*). MELA 1, 26 parma -o tergori exsecta. SVET. frg. 104 p. 133, 10 *libri scribebantur* etiam in omentis -is. IVL. HON. cosmogr. B 46 ebur -um. IOH. BICL. chron. II p. 213, 573, 6 dentes -os et camelopardam . . . munera offerentes. APON. 8 p. 159 ebur ossa sunt pretiosa -a. 2 *i. q. ebore confectus*: PLIN. nat. 35, 42 Apelles commentus est ex ebore combusto facere *atramentum*, quod -um vocatur. VOPISC. Tac. 8, 1 sq. habet in bibliotheca Ulpia . . . librum -um, in quo hoc senatus consultum perscriptum est . . . nam diu haec senatus consulta . . . in libris -is scribebantur. EPIPHAN. in cant. 150 p. 67 -am buxidem (*interpretatur* eburneum; *v. p. 22, 57*). *fem. subst.* **elephantinē**: CELS. 5, 19, 24 percandida compositio . . . ideoque -e (*i. coloris eburnei*) nominatur. 3 *i. q. ad elephantiasim pertinens*: SCHOL. Hor. ars 453 regium . . . vocat morbum -um (PELAGON. 17 GREG. M. in euang. 39, 10. dial. 2, 26 [ἐπίχυσιν ἐλεφαντίας]. 3, 15 p. 253^A [λέπρας νοσήματι]). *cf. Onom.* Elephantine.

elephantiōsus, -a, -um. *ab* elephantia *in similitudinem vocis* leprosus *formatum.* *i. q. ad elephantiasim, lepram pertinens*: *de morbo* (*cf. l. 46*): PALLAD. hist. mon. I 9 p. 280^C cum alio, qui -o morbo cruciabatur (*II 16 p. 372^D* et alius leprosus; *gr. p. 64, 8* λελωβημένος). I 32 p. 318^C -o laborantibus morbo (*gr. p. 133, 18* λελωβημένοις). *de animantibus* (*semper fere subst.*): FIRM. math. 8, 19, 11 erit strumaticus . . . vel certe -us (elephanticus *N*). AVG. serm. coll. Morin p. 482, 30 -us est: necesse est moriatur (*cf.* serm. 77, 10, 14). gen. ad litt. 9, 10 p. 279, 18 qui hydrops vel syntecticus vel -us factus fuerit. MARCELL. med. 19, 19 nitrum . . . -is prodest. 19, 20 radix asparagi . . . -is rationabiliter imponitur. 19, 21 mentastri folia . . . -is medentur. PS. APVL. herb. 85 l. 9. 91 l. 5 H.-S. PLAC. med. rec. β 12, 4 si quis torminosus fuerit aut -us. 20, 1 ad -os (elefantiacos *Va*). THEOD. PRISC. eup. faen. 91 scabiosos veluti -us si quis forte ungues habuerit. 95 de -is (elefanciacis *b*). ORIBAS. eup. 2, 1 C 1 optima . . . est ad -os (τῶν ἐλεφαντιώντων φάρμακον) haec herba. 2, 1 E 12 -os (τοὺς ἐλεφαντιῶντας) sanet. syn. 7, 51 *ter.* ALEX. TRALL. 2, 259 ad -os facit bene. EVGIPP. Sev. 34, 1 -us . . . quidam . . . venit. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 271^A (*cf.* II 10 p. 360^B) ut unus crederetur ex illis esse, qui -i vocantur (*gr. p. 49, 6* ὅτι ἠλεφαντίασεν). 9 p. 281^B *et* ^C (*II 16 p. 373^C* leprosus; *gr. p. 65, 16* ὁ λελωβημένος). 56 p. 339^B -is mulieribus (*gr. p. 165, 10* λελωβημέναις). II 9 p. 354^C -us factus est (*gr. p. 44, 18* ἠλεφαντίασε). PASS. Thom. p. 152, 11. GLOSS. III 599, 12 χείλη κατερρωγότα -is (*traditur*: cilica terrogi cata elefantiosus). *cf.* elephanti(a)cus.

elephantiōtēs, -ēs *m.*, *ἐλεφαντιώτης. *i. q. morbus elephantiasis, leprae*: CHIRON 195 de maleos elephantioten. si quod iumentum elephantiotem morbum habuerit *eqs.* *ibid.* unde et -es dictus est. 355 haec signa sunt, quae adferent -es. 981 -es, qui ex interane⟨o⟩ calore venit. 994 morbum -en. VEG. mulom. 1, 2, 2 species mallei . . . -es (*PM et* CHIRON 168, elephantiosus *GFA*). 1, 9 tit. signa morbi -es (*P*, elephantiosi *A*; *cf.* 1, 16, 1 *et l.* 79).

?**elephantocamēlus,** -ī *m.* LVCIL. 1126 -os (elefantocamillos *trad.*; camphippelephantocamelos *J. Dousa et Lachmannus*).

elephantomachus, -ī *m.*, ἐλεφαντομάχος. LIV. 44, 41, 4 elephantomachoe (*Hartel*; -ae *Harant*; elephantomace *V*) nomen tantum sine usu (sine tanto usu *V*) fuerunt.

herba a Graecis prosopis dicitur . . . alii **elephantōsis** . . . Itali personacia PS. APVL. herb. 36 l. 22 H.-S. (*cf.* GLOSS. III 561, 40. 562, 37 *et v. p. 358, 57*).

ᴹelephantus, -ī *et* **ᴹelephā(n)s,** -ntis *m.* *a gr.* ἐλέφας, ἐλέφαντος *ductum* (*cf. l. 16*). *de originatione vocis Graecae cf.* ISID. orig. 12, 2, 14. *de usu formarum* elephantus *et* elepha(n)s: CAPER gramm. VII 109, 10 -us, non elephans (elephas *BC*). ROMAN. Char. gramm. p. 162, 12 B. elephans. ns litteris nominativo singulari finita nomina genetivo singulari in s litteram necesse est exeant, ut saltantis, ablativus singularis ab hoc saltante, quod in -o non cadit. itaque -us est vocandus. facit enim huius -i et ab hoc -o. *aliter*: PROB. cath. gramm. IV 22, 1 elefas -ntis: dicitur et -us, huius -i secundae declinationis. PRISC. gramm. II 216, 10 in multis . . . invenimus a genetivo Graeco factum Latinum nominativum ut 'elephas elephantos, hic elephas huius elephantis' et 'hic -us' a genetivo Graeco 'elephantos', 'huius -i'. *nom. sing. (apud* CIC., CAES., SALL. *al. non legitur)*: *forma* **elepha(n)s** *apud poetas et scriptores usquequaque in usu est*: *traditur* -ans: VARRO ling. 7, 39 BELL. Afr. 72, 4. 84, 1. 2. 4 RABIR. carm. frg. 3. HOR. epist. 2, 1, 196 (*in parte codd.*). LIV. 44, 5, 6 (*V*). LVCAN. 6, 208. 9, 732 PLIN. nat. 8, 1. 9. 101. 11, 233. 269. SER. SAMM. 128 (*de morbo; cf. l. 28. 29*). ANTH. 196, 1 CAPITOL. Maximin. 9, 4 SCHOL. Lucan. 9, 732 VEG. mil. 3, 24 p. 117, 11. CLAVD. 24, 350 (-as *V*). PS. APVL. herb. 36 l. 22 H.-S. EVCHER. form. 4 p. 25, 8 POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 3. 544, 6 NOT. Tir. 108, 23. -as (*quoad libris fides habenda est*): LVCR. 6, 1114 (*de morbo; cf. l. 23*). MART. epigr. 17, 1. DIOSC. 2, 70 (*de morbo*). SIDON. carm. 2, 55 CASSIOD. in psalm. 44, 10. 148, 7 ISID. diff. 1, 607. **elephantus** *forma posterior* (*nusquam in versibus*): CVRT. 8, 13, 7. 8, 14, 37 FRONTIN. strat. 1, 7, 2 TERT. resurr. 6 p. 34, 1 VOPISC. Aurelian. 5, 6 ARNOB. nat. 2, 22 IVST. 15, 4, 19 AVSON. 350, 7 AMBR. hex. 6, 5, 31. 6, 6, 37. *ceteris in casibus formae secundae declinationis poetis* (ENN., PLAVT., TER., VERG., SIL., IVV.) *et scriptoribus* (*inde a* VARRONE, CIC.) *legitimae sunt*; *at* MANIL. *et* MART. *eas non habent*; *apud* HOR. *et* LVCAN. *alia praeter nom. sing. exempla non extant.* *formae tertiae vel graecae declinationis metro probantur*: MANIL. 4, 236 (-e). 4, 666 (-ăs. *cf.* 4, 740, *ubi etiam* -um *vel* -es *traditur*). 5, 705 (-ă. *cf.* MART. epigr. 19, 4. 8, 65, 9 SIDON. carm. 2, 374). PRISC. perieg. 1017 (-is. *cf.* 596 -es). *praeterea multis aliis locis consensu librorum vel codd. optimis perhibentur plerumque ut videtur iniuria, cum formae secundae decl. apud eosdem scriptores multo praepolleant, ex. gr.*: BELL. Afr. 19, 3 (-es). LIV. 23, 49, 11. 24, 42, 3 (*P*). 30, 34, 13. 32, 27, 2. 35, 32, 4 (-es *B*). SEN. epist. 60, 2 (*p*). PLIN. nat. 6, 67. 73 (-es *FR*). 8, 18 (-i *Ea*, -o *cett.*). SOL. 20, 7 EPIST. Alex. ad Arist. p. 196, 4 AVIEN. orb. terr. 777 (-as *A*, *fort. recte*). VVLG. I Macc. 6, 46. *al.* *nota gen. plur.* -um (*cf. l. 39*): SVET. frg. 161 p. 250, 3. *nom. plur.* -ui: VIRG. gramm. epit. p. 85, 17. *de scriptura*: GLOSS.^L IV Plac. E 1 -ns nulli dubium est quod per p et h solidum scribitur, quam per f; similiter et -us. *in libris passim scribitur per* f, *interdum per* p (*in lapide*: CORP. IV 806); *prima per* ael- (*ex. gr.* GRAN. LIC. p. 31, 6) *et* hel-. *de genere*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 494, 13 sunt . . . in quibus visu discernitur sexus et epicoena sunt ut camelus vel -s: nam nusquam legisti femininum in his animalibus. DVB. NOM. gramm. V 578, 13 -us generis masculini. *fem.*: PLAVT. Stich. 168. *discernuntur* -i *mares* (PLIN. nat. 28, 88) *et feminae* (LIV. 21, 28, 8 PLIN. nat. 8, 27): PLIN. nat. 8, 13 SOL. 25, 5. *usque ad* PLIN. *locos omnes dedi quos in schedis habui exceptis nonnullis* LIV. *et* CVRT. (*ad A 2 b spectantibus*). *appellatione non propria significatur* (*cf. etiam v. q. e.* barrus): SIL. 9, 570 IVV. 10, 158 ANTH. 195, 1 DRAC. laud. dei 1, 286. 307. [*ex coni.*: LVCIL. 14 miracla ciet telefantas (*codd.*, -as *edd. priores*; tylyphantas *Marx*). PLIN. nat. 6, 186 *coni. Detlefsen.*]

A *nomen animalis* (GLOSS. ἐλέφας. ἐλέφανς): **1** *de natura, habitu, moribus sim.* (*fusius* PLIN. nat. 8, 9—34 SOL. cap. 25 AMBR. hex. 6, 5, 30 sqq. ISID. orig. 12, 2, 14 sqq. *cf. Wellmann, PW. V 2248 sqq.; Daremberg-Saglio s. v.*): **a** *generatim*: CIC. nat. deor. 1, 88 si . . . de -o quis diceret, etiam rideri te putares (*sc. si de tali monstro numquam audivisses*). 1, 97 -o beluarum nulla prudentior; ad figuram quae vastior? 2, 123 (122) manus (*cf. l. 74*) etiam data -o est, quia propter magnitudinem corporis difficiles aditus habebat ad pastum (*cf.* LACT. opif. 5, 13). 2, 151 nos -orum acutissumis sensibus . . . ad utilitatem nostram abutimur. LVCR. 2, 537 quadripedum cum primis esse videmus in genere anguimanus (*cf. l. 70*) -os, India quorum milibus e multis vallo munitur eburno (*cf.* PLIN. nat. 8, 31). CAES. Gall. 6, 28, 1 *uri* sunt magnitudine paulo infra -os. MANIL. 4, 666 vastos -as habet *Libya*. 4, 740 duplici clausos -as carcere terrae (*cf. p. 355, 27*). SEN. clem. 1, 5, 5 -i leonesque transeunt, quae impulerunt. dial. 4, 11, 5 -os porcina vox terret (*cf.* PLIN. nat. 8, 27). epist. 60, 2 una silva -is pluribus sufficit. 90, 4 -orum gregem excelsissimus ducit (*cf.* PLIN. nat. 8, 11). COLVM. 3, 8, 3 cum intra moenia nostra natos animadvertamus -os. PLIN. nat. 2, 183 *oppidum Ptolemais* ad primos -orum venatus conditum est (6, 171. 220). 5, 5 oppidum Sala . . . solitudinibus vicinum -orumque gregibus infestum. 5, 15

[*Rubenbauer*]

saltus *Canarios* refertos -orum ferarumque . . . omni genere. 5, 18 provincia *Tingitana* . . . fert -os. 6, 81 -os ibi (*sc. in insula Taprobane*) maiores bellicosioresque quam in India gigni (AVIEN. orb. terr. 777 MART. CAP. 6, 696 PRISC. perieg. 596). 6, 180 Zamnes, unde -i incipiant. 6, 185 circa Meroen . . . rhinocerotum -orumque vestigia. 6, 191 vivunt -orum venatu. 6, 192 Sesambri, apud quos quadrupedes omnes sine auribus, etiam -i. 8, 1 maximum *animalium* est -ns. 8, 9 -ns homine obvio . . . clemens. 8, 11 -i gregatim semper ingrediuntur *eqs.* 8, 27 -orum generis feminae multo pavidiores. 8, 34 -is frigidissimum esse sanguinem. 8, 101 -ns chamaeleone . . . devorato occurrit oleastro. 10, 173 coitus aversis -is (*cf.* PORPH. Hor. epod. 12, 1). 10, 175 singulos gignunt -i (10, 179). 11, 160 *dentes* exserti . . . -o. 11, 203 ventres -o quattuor. 11, 227 -orum . . . tergora impenetrabiles cetras habent (*cf. l. 40*), cum tamen omnium quadrupedum subtilitas animi praecipua perhibetur illis. 11, 233 -ns tantum sub armis duas *habet mammas.* 11, 248 omnia digitos habent, quae pedes, excepto -o. 11, 263 *testes* -o occulti. 18, 2 cum arbore exacuant limentque cornua -i et uri. *al.* IVV. 10, 150 Africa . . . ad Aethiopum populos aliosque -os. ANTH. 196, 1 monstrorum princeps -ns proboscide saevus. LACT. opif. 7, 6 si -o cervicem prolixam tribuis *nihil deformius.* AMBR. Hel. 17, 65 -os . . . promoscide haurire aquae plurimum; eosdem tamen ad sedandam sitim moderato potu esse contentos. hex. 6, 6, 37 formidabilis tauris -us murem timet. VINDIC. med. 6 -orum semen . . . solidari. MART. CAP. 6, 668 montes *Africi* . . . -orum pleni. 9, 927 -os Indicos organica permulsos detineri voce. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962 sq. CASSIOD. in psalm. 44, 10 -us . . . nimiae castitatis asseritur *eqs.* ISID. orig. 12, 2, 16 apud solam Africam et Indiam -i prius nascebantur; nunc sola eos India gignit. TAB. Peut. 12, 5 in his locis (*sc. India*) -i nascuntur. *nota de voce -orum* (*cf.* PLIN. nat. 11, 269 -ns citra nares ore ipso sternumento elidit sonum, per nares autem tubarum raucitati): PAVL. FEST. p. 30 barrire -i dicuntur. SVET. frg. 161 p. 250, 3. APVL. flor. 17 p. 80 ut est . . . -orum tristis barritus. PORPH. Hor. epod. 12, 1 SPART. Geta 5, 5. SCHOL. Hor. epod. 12, 1 barris: -is a barritu dictis. PS. AVG. quaest. test. I 31 p. 60, 4 ISID. diff. 1, 607 · orig. 12, 2, 14 GLOSS. IV 489, 28. *de monstris prodigiosis -is similibus*: LIV. 27, 11, 5 cum -i capite puerum natum (*cf. p. 353, 33*). PLIN. nat. 7, 34 enixa . . . Alcippe -um.

b *speciatim*: α *in proverbiis et quasi proverbialiter dictis*: PLAVT. Mil. 235 erus meus -i corio circumtentust, non suo, neque habet plus sapientiae quam lapis. Stich. 168 hoc volgo dicier solere -um gravidam perpetuos decem esse annos (*cf.* PLIN. nat. praef. 28 abortus facere iam decem annis, cum celerius etiam -i pariant. APVL. met. 1, 9 iam octo annorum onere misella illa velut -um paritura distenditur). *exemplum est vastitatis conspicuae, figurae ingentis* (*cf. l. 7. p. 354, 68. 71. 77 al.*): SEN. benef. 2, 29, 1 queruntur, quod non magnitudine corporum aequemus -os. QVINT. inst. 5, 11, 30 dissimilibus inesse simile ut formicae et -o genus, quia sunt animalia (*sic opponuntur* formica *et* -us *quasi proverbialiter etiam* AVSON. 122, 1 HIER. in psalm. 103 p. 167, 8 epist. 60, 12, 1 adv. Rufin. 3, 28 p. 478B. *cf. vol. VI 1091, 70 sqq.*). TERT. anim. 32 p. 354, 13 quomodo . . . anima hominis complebit -um? quomodo item obducetur in culice? (*opp.* culici *etiam* HIER. in psalm. 103 p. 167, 8). resurr. 6 p. 34, 1 summum saeculi numen *Iovis eburnei Phidiae*, non quia -us, sed quia Phidias tantus. SOL. 52, 20 quidam populi adeo proceri, ut -os . . . transiliant. CAPITOL. Maximin. 9, 4 -ns grandis est et occiditur. HIER. epist. 60, 12, 1 non . . . tantum . . . *in* -is, camelis . . ., sed et in minutis quoque animalibus *eqs.* RVFIN. Orig. in gen. 2, 2. AVG. gen. ad litt. 3, 16 p. 82, 11 a maximis -is usque ad minimos vermiculos. civ. 5, 7 p. 200, 25 D. a muscis ad camelos -osque. *al.* *exemplum roboris eximii* (*cf. p. 356, 32. 357, 29 al.*): CIC. Cato 27 non . . . adulescens tauri aut -i *vires* desiderabam. NEP. Eum. 11, 1 cum . . . praefectus custodum quaesisset, quem ad modum servari vellet, 'ut acerrimum' inquit 'leonem aut ferocissimum -um'. PHAEDR. app. 2, 5 -i vires et leonis impetum. PLIN. nat. 8, 149 ne in parvis experiri vellet *canem*, sed in leone -ove. AMBR. hex. 6, 6, 39. AVG. civ. 8, 15 p. 343, 18 D. quis *aequabitur* multum valendo leonibus et -is? VEN. FORT. carm. 2, 16, 81 *al.* β *infestatur ab aliis bestiis: a draconibus*: MELA 3, 62 ut -os morsu atque ambitu (*i. amplexu*) corporis afficiant. LVCAN. 9, 732 nec tutus spatio est -ns (*cf.* SCHOL. *ad l.*). PLIN. nat. 8, 34 -os ab his (*sc. draconibus*) ebibi siccatosque concidere. 33, 116 *cinnabarim* appellant illi (*sc. Graeci*) saniem draconis elisi -orum morientium pondere (*cf.* 35, 50 ISID. orig. 19, 17, 8). APVL. flor. 6 p. 20 immensi dracones cum immanibus -is pari periculo in mutuam perniciem concertant. AMBR. hex. 3, 9, 40 CASSIOD. in psalm. 148, 7. *ab aliis bestiis*: PLIN. nat. 8, 71 *de rhinocerote* (ISID. orig. 12, 2, 12). 8, 149 sq. *de impetu canis in -um.* 9, 46 his *vermibus* tantas esse vires, ut -os ad potus venientes . . . abstrahant.

2 *in usu*: a *ob prudentiam* (*cf. l. 15. p. 354, 69. 73*) *facile condocefiunt*: CIC. nat. deor. 2, 161 ut . . . utamur *beluis* domitis et condocefactis ut -is. SEN. benef. 1, 2, 5 -orum feritatem usque in servile obsequium demeretur cibus. PLIN. nat. 6, 66 venandi -os domandique *eqs.* 8, 27. 10, 128 cum -i iussa faciant. ANTH. 195. RVFIN. Clement. 9, 15 immanes -i magistris obtemperant per timorem. *exercent artificia ludicra*: MANIL. 4, 236 cumque -e loqui, tantamque aptare loquendo artibus humanis varia ad spectacula molem. SEN. epist. 85, 41 -um minimus Aethiops iubet subsidere in genua et ambulare per funem. PLIN. nat. 8, 3 quod ad docilitatem attinet, regem adorant (MART. epigr. 17, 1). SVET. Nero 11, 2 eques R. -o supersidens per catadromum decucurrit (Galb. 6, 1 novum spectaculi genus, -os funambulos). *nummulos proboscide accipiunt*: QVINT. inst. 6, 3, 59 SVET. Aug. 53, 2 MACR. Sat. 2, 4, 3. *vehunt homines et onera* (*in pugnis cf. l. 39 sqq.*): LIV. 38, 14, 2 Indus ab -o deiectus. MANIL. 5, 705 ille -a premet dorso stimulisque movebit. SEN. dial. 4, 31, 6 -orum iugo colla submissa et taurorum . . . terga impune calcato (*sic codd.*; taurorum . . . -orum *mavult Haase*). CVRT. 8, 9, 29 longior ubi expeditio est, -i vehunt currum et tantarum beluarum corpora tota contegunt auro. MELA 3, 63 ut *Indi* -is etiam et ibi maximis sicut nos equis facile atque habiliter utantur (*cf.* MART. CAP. 6, 696). PLIN. nat. 11, 4 turrigeros (*cf. l. 60 sqq.*) -orum miramur umeros. 34, 19 *in curribus triumphantium arte expressis* (*cf. p. 358, 13*) non nisi a divo Augusto seiuges sicut ⟨et⟩ -i (*cf.* MART. 8, 65, 9 hic gemini currus numerant -a frequentem, sufficit immensis aureus ipse iugis *in arcu Domitiani*. CAPITOL. Gord. 27, 9 quadrigae -orum Gordiano decretae sunt. *sim.*: SVET. Claud. 11, 2 aviae Liviae divinos honores et circensi pompa currum -orum, Augustino similem, decernenda curavit). TAC. ann. 15, 15 -o insidens. SVET. Iul. 37, 2 quadraginta -is dextra sinistraque lychnuchos gestantibus. Nero 2, 1 -o per provinciam vectus est. GRAN. LIC. p. 31, 6 quattuor ele⟨phantis . . .⟩ ad currum ⟨i⟩unct⟨is⟩ *in triumpho Pompei* (*cf. Plut. Pomp. 14 et l. 35*). GAIVS inst. 2, 16 nec mancipi sunt . . . veluti -i et cameli, et ideo ad rem non pertinet, quod haec animalia etiam collo dorsove domari solent (*cf.* VLP. dig. 9, 2, 2, 2 -i . . . et cameli quasi mixti sunt, nam et iumentorum operam praestant et natura eorum fera est. reg. 19, 1). APVL. met. 7, 17 lignorum . . . tanto me premebat pondere, ut fascium molem -o non asino paratam putares. VOPISC. quatt. tyr. 6, 2 -um rexisse. LAMPR. Heliog. 23, 1 -orum quattuor quadrigas . . . agitasse. Alex. 57, 4 cum retro currus triumphalis a quattuor -is traheretur (*cf. l. 26 et* LACT. mort. pers. 16, 6 IVST. 14, 4, 18). SPART. Hadr. 19, 12 transtulit . . . colossum . . . ingenti molimine, ita ut operi etiam -os viginti quattuor exhiberet. EPIST. Alex. ad Arist. p. 196, 4 aurum vehebant -es . . . mille.

b *a gentibus Asianis et Africis ad pugnas parantur* (*cf.* PLIN. nat. 8, 27; *contra Romanos primum Pyrrhi bello* [VARRO ling. 7, 39 *v. vol. II 2142, 45 s. v.* bos Luca. PLIN. nat. 8, 16 FRONTIN. strat. 2, 4, 13 FLOR. epit. 1, 18, 6 IVST. 18, 1, 6 VIR. ill. 35, 3 EVTR. 2, 11, 3]; *inde a bello contra Philippum Macedonem gesto [cf. p. 357, 9] Romani ipsi eis usi sunt fere usque ad pugnam apud Thapsum commissam, post quam legioni quintae signum -i datum est [cf. Appian. civ. 2, 96]; postremum bellis Persicis Alexandri Severi et Iuliani commemorantur*): ENN. ann. 232 quadrupes eques atque -i proiciunt sese. 607 taetros -os. PLAVT. Mil. 25 -o in India quo pacto ei pugno praefregisti bracchium. 30. Curc. 424 *v. p. 358, 11.* TAB. triumph. Aemil. 3 exercitu omni, equitatu -isque. TER. Eun. 413 -is quem Indicis praefecerat *rex.* CIC. Phil. 5, 46 quod C. Caesar pro praetore Galliae provinciae . . . equites, sagitt⟨ari⟩os, -os in suam . . . potestatem redegerit. 9, 4 ut nepotem regis Antiochi . . . classis habere, -os alere prohiberet. LVCR. 5, 1228 cum validis . . . legionibus atque -is. CAES. civ. 2, 40, 2 cum reliquis copiis -isque LX. or. frg. Suet. Iul. 66 regem adfuturum cum decem legionibus . . . -is trecentis. BELL. Afr. 1, 4 -i CXX classesque esse complures. 19, 3. 25, 5 -isque XXX relictis. 27, 1 Scipio . . . -os hoc modo condocefacere instituit: duas instruxit acies, unam funditorum contra -os (*v. totum locum*). 30, 2 -is . . . *turritis* XXX ante aciem instructis (41, 2. *cf.* LIV. 37, 40, 4. SIL. 4, 599 accumulat clades . . . vis -orum turrito concita dorso. IVV. 12, 110. GELL. 5, 5, 3 -os cum turribus. LAMPR. Alex. 56, 3 *et v. supra l. 16*). 35, 4 num quae fossae aut insidiae -is . . . factae essent. 41, 3. 48, 1. 5. 59, 3 -os dextro sinistroque cornu collocaverat . . ., post autem -os armaturas leves Numidasque auxiliares substituerat (81, 1). 70, 7. 72, 3 sq. -orum magnitudo multitudoque animos militum detinebat in terrore. cui uni rei tamen invenerat remedium: namque -os ex Italia (*Ciacconius*, in Italiam *codd.*) transportari iusserat *eqs.* 72, 4 ornatusque ac loricatus cum esset -ns (*cf.* 86, 1 NEP. Hann. 3, 4). 83, 2 concita tela in -os frequentes iniciunt. 83, 3 Mauri equites, qui . . . -is erant praesidio. 84, 1 -ns vulnere ictus. 84, 2. 4. SALL. Iug. 29, 6 -i triginta . . . quaestori traduntur. 32, 3 fuere qui auro corrupti -os Iugurthae traderent (40, 1). 49, 1 -is . . . Bomilcarem praefecit (52, 5). 53, 3 Numidae . . . remorati, dum in -is auxilium putant *eqs.* 53, 4 -i quattuor capti, reliqui omnes numero quadraginta interfecti. 62, 5 Iugurthae imperat . . . -os omnis. RABIR. carm. frg. 3 Numidis -ns circumdatur †aliis (altus *Haupt*). LIV. 21, 5, 10 in ripa -os — quadraginta autem erant — disponit. 21, 5, 15. 21, 22, 4 additi . . . ne quod terrestris deesset auxilii genus, -i viginti unus. 21, 28, 5 -orum traiciendorum . . . consilia *eqs.* (*cf.* FRONTIN. strat. 1, 7, 2). 21, 34, 5 primum agmen -i et equites erant. 21, 55, 2. 7 -i . . . fugam late faciebant (*cf.* 26, 6, 10). 21, 56, 6 imber nive mixtus . . . iumenta et -os prope omnis absumpsit (*cf.* 21, 58, 11. 22, 2, 10 -o qui unus superfuerat. OROS. hist. 4 praef. 8. 4, 14, 8). 23, 13, 7 fit senatus con-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sultum, ut Hannibali ... in supplementum mitterentur ... quadraginta -i (*cf.* 23, 32, 5). 23, 18, 6 agmine -orum opposito. 23, 46, 4 capti ... duo -i, quattuor in acie occisis (*cf.* 23, 49, 11. 13. 24, 42, 8. 25, 41, 7. 27, 42, 7. 30, 6, 9. 30, 35, 3. 37, 44, 1 cum rectoribus. CVRT. 8, 13, 3 LAMPR. Alex. 56, 3 EVTR. 2, 21, 3. 4, 27, 3). 26, 6, 1. 2 -orum atrox edita caedes. 26, 6, 12 -os igni e castris exactos. 26, 21, 9 Punicae ... victoriae signum octo ducti -i. 27, 14, 6 -os in primam aciem induci iussit. 27, 14, 10 agmen fugientium -orum. 27, 18, 18 -isque ante signa locatis (*cf.* 27, 48, 5. 28, 14, 4. 31, 36, 4 quo auxilio tum primum Romani ... usi sunt. 33, 8, 3. 36, 10, 4). 27, 18, 20 trepidatione -orum. 27, 49, 1 -i plures ab ipsis rectoribus quam ab hoste interfecti *eqs.* 30, 18, 6. 10. 12. 15. 30, 33, 1. 3. 4 Hannibal ... primos -os — octoginta autem erant, quot nulla umquam in acie ante habuerat — instruxit. 30, 37, 3 triremes traderent -osque, quos haberent domitos, neque domarent alios (30, 43, 11. 38, 38, 8. CVRT. 8, 12, 11). 33, 30, 6 ne ... haberet ... -um ullum. 35, 32, 4. 35, 35, 8 -orum aciem conspectu ipso debellaturam. 36, 4, 8 -os viginti regem ad M'. Acilium consulem missurum (42, 29, 8). 36, 14, 1. 36, 19, 4. 37, 39, 12. 89 sedecim -os post triarios in subsidio locaverunt; nam praeterquam quod multitudinem regiorum -orum ... sustinere non videbantur posse, ne pari quidem numero Indicis Africi resistunt *eqs.* (*cf.* CVRT. 8, 9, 17 PLIN. nat. 8, 27. SERV. georg. 1, 56 *et* PROB. Verg. *ad h. l.*). 37, 40, 2. 3. 6. 14. 37, 41, 1 magistro -orum. 37, 42, 5 ne interpositi quidem -i militem Romanum deterrebant assuetum iam ab Africis bellis. 44, 5, 2. 6. 7. 44, 41, 3. 5. 45, 13, 13. *al.* VAL. MAX. 9, 3, 7 -is *in bella paratis* cibaria dari vetuit. CVRT. 5, 2, 10 XII -i a Dareo ex India acciti, iam non terror ... Macedonum, sed auxilium. 8, 12, 7 -i ... militum agmini inmixti procul castellorum fecerant speciem. 8, 13, 5. 6 CLXXX et V -os obiecerat eximio corporum robore. 8, 13, 7 ipsum vehebat -us super ceteras beluas eminens. 8, 14, 9. 22 -os ... ante agmen ... agi. 8, 14, 25. 28 anceps ... pugna nunc sequentium nunc fugientium -os. 8, 14, 39 Indus qui -um regebat ... more solito -um procumbere iussit in genua. 9, 2, 4. 16 creditisne -orum greges maiores esse quam usquam armentorum sunt, cum et rarum sit animal nec facile capiatur multoque difficilius mitigetur? 10, 9, 18 *seditiosos* a ceteris discretos -is ... obicit (VIR. ill. 66, 6. *cf. infra l. 82*). *al.* LVCAN. 6, 208 Libycus densis -ns oppressus ab armis. PLIN. nat. 6, 66 regi *Calingarum gentis Indicae* ... -i DCC in procinctu bellorum excubant. 6, 67 (*bis*). 6, 68. 73 (*bis*). 6, 75 (*quater*). SIL. 9, 603 collectis fumantia lucent terga -orum flammis. FRONTIN. strat. 2, 5, 4 FLOR. epit. 1, 18, 8. 12. 17 ab -is primo proelio obtritos. 2, 8, 16 -is ... aciem utrimque vallaverat. 3, 2, 5 maximus barbaris terror -i fuere. 4, 2, 67 *Iubae* -i bellorum rudes et nuperi a silva ... in suos se circumegere. LAMPR. Alex. 55, 2 rege, qui cum septingentis -is ... ad bellum venerat. SPART. Hel. 2, 3 Caesarem ... ab -o, qui lingua Maurorum caesai dicitur, in proelio caeso ... dictum (SERV. Aen. 1, 286). IVST. 15, 4, 19 -us ... proeliator insignis. AMM. 19, 2, 3 -orum agmina. 19, 7, 6. 7 -is vi magna propulsis. 24, 6, 8 -i gradientium collium specie. 25, 1, 14. 25, 3, 4. 11. 25, 6, 2. 3. 25, 7, 1. VEG. mil. 3, 24 -i in proeliis magnitudine corporum, barritus horrore, formae ipsius novitate homines equosque conturbant. hos contra Romanum exercitum primus in Lucania rex Pyrrhus eduxit, postea Hannibal in Africa, rex Antiochus in Oriente, Iugurtha in Numidia copiosos habuerunt. adversus quos diversa resistendi excogitata sunt genera *eqs.* VVLG. I Macc. 1, 18. 3, 34. 6, 30. 34 -is ostenderunt sanguinem uvae et mori ad acuendos eos in proelium. 6, 35. 46. 8, 6 II Macc. 11, 4. 13, 2. 15. 14, 12. SVLP. SEV. chron. 2, 23, 1 praeeuntibus aciem cum ingenti terrore -is. *al.* *ducuntur in pompa triumphali* (*cf. p. 356, 26. 34*): SEN. dial. 10, 13, 3 primus Curius Dentatus in triumpho duxit -os (*cf.* PLIN. nat. 8, 16 EVTR. 2, 14, 3). 10, 13, 8 Metellum ... triumphantem unum omnium Romanorum ante currum centum et viginti captivos -os duxisse (*cf.* PLIN. nat. 7, 139. 8, 16. 18, 17 FLOR. epit. 2, 2, 28 LIV. perioch. 19 p. 23, 12. SIDON. 2, 374 Metelle ... ostentans nobis -a frequentem). VOPISC. Aurelian. 33, 4 praecesserunt -i viginti, ferae mansuetae Libycae. TREB. Gall. 8, 3. SIDON. carm. 22, 58 nigrantes incedunt praeda -i.

c *donum imperatorum* (*cf. p. 356, 18 et* IVV. 12, 106 Caesaris armentum nulli servire paratum privato): FLOR. epit. 4, 12, 62 Indi ... -os ... inter munera trahentes. VOPISC. Aurelian. 5, 6 donatus eidem ... -us praecipuus, quem ille imperatori obtulit solusque omnium privatus Aurelianus -i dominus fuit. CAPITOL. Gord. 33, 1 fuerunt sub Gordiano Romae -i triginta. SPART. Hadr. 17, 11 multis ingentia dedit munera ... et -um. SCHOL. Hor. ars 453 -i regio ministerio deputati sunt. MARCELL. chron. II p. 94, 496, 2 India Anastasio principi -um ... pro munere misit. *huc pertinet*: CORP. VI 8583 Ti. Claudio Spectatori ... procurator(i) Laurento ad -os (*cf. Ruggiero, diz. epigr. s. v.*).

d *in certaminibus scaenicis*: CIC. epist. 7, 1, 3 extremus -orum dies fuit. LIV. 44, 18, 6 ludis circensibus P. Corneli Scipionis Nasicae et P. Lentuli aedilium curulium ... ursos et -os lusisse. VELL. 2, 56, 1 -orum certaminis spectaculis. VAL. MAX. 2, 7, 14 transfugas in edendis populo spectaculis feris bestiis obiecit et ... -is proterendos substravit (*cf. supra l. 36*). SEN. dial. 10, 13, 6 Pompeium primum in circo -orum duodeviginti pugnam edidisse commissis more proeli innoxiis hominibus (*cf.* ASCON. Pis. p. 20, 24 St.). PLIN. nat. 8, 17. 20. MART. epigr. 19, 4 dum facilem tolli sic -a putat *taurus*. SVET. Iul. 39, 3 quingenis peditibus, -is vicenis, tricenis equitibus hinc et inde commissis. FRONTO p. 210, 18 N. -os (*loco mutilo; sequitur post lacunam*: populus Romanus usus sit spectaculeis). GRAN. LIC. p. 32, 3 aediles curules munere suo ⟨t⟩aurorum proelium adversus -os dederunt. CAPITOL. Pius 10, 9 edita munera, in quibus -os et corocottas ... exhibuit. *aliis in spectaculis* (*cf. p. 356, 1 sqq.*): HOR. epist. 2, 1, 196 sive -ns albus volgi converteret ora (*ubi v.* SCHOL.).

e *in signis* (*cf. p. 356, 17*) *et tabulis pictis*: PLAVT. Curc. 424 clupeatus -um ubi (*sc. in signo*) machaera dissicit. PLIN. nat. 36, 196 *Augustus dicavit* in templo Concordiae obsianos IV -os. CAPITOL. Maximin. 26, 5 principibus ... statuas cum -is decernimus (*cf. p 356, 20*). CASSIOD. var. 10, 30, 1 in via sacra ... -os aeneos vicina omnimodis ruina titubare. REG. urb. p. 13, 2 -um herbarium (*cf. Jordan, Topogr. I 2 p. 476*). CORP. IV 806 Sittius -um *pictum* restituit. AVG. serm. 2, 6, 7 pictor eadem arte facit murem qua -em. *sim.*: AVSON. 350, 7 verticularum variis coagmentis simulantur species mille formarum: -us belua.

f *partes corporis -i hominibus usui sunt*: *in re medica*: PLIN. nat. 1, 28, 24. 88 -i sanguis, praecipue maris, fluctiones omnes ... sistit *eqs.* (*cf.* SER. SAMM. 547 *l. 45*). PLAC. med. rec. β 12, 3—6. *alia*: PLIN. nat. 6, 189 -is vescitur (*cf.* SOL. 30, 5). 37, 78 perforatos *lapides* -orum saetis subligant. OROS. hist. 5, 15, 17 scuta ..., quae -i corio extento atque durato habilia et tuta gestabant. *de ebore*: PLIN. nat. 12, 18 vicenos dentes -orum grandes, quoniam ita significavit *Herodotus*, Aethiopas ... pendere solitos (*cf. Herodot. 3, 97 ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἴκοσι*). 37, 204 maximum *pretium est* dentibus -orum. AVR. Fronto p. 17, 6 N. ovi lana statim detrahitur -o ebur (*cf. Studem. epist. p. XVIII*). VOPISC. quatt. tyr. 3, 4 dicitur habuisse duos dentes -i pedum denum, e quibus Aurelianus sellam constituerat facere. VVLG. III reg. 10, 22. CLAVD. 24, 350 stupor omnibus Indis plurimus ereptis -ns inglorius errat dentibus (*cf.* SIDON. carm. 2, 55 trunca reportat Bosphoreis -s inglorius ora tributis). PLAC. med. rec. α *et* β 12, 1. 2. PRISC. periheg. 1017 dentes stringunt -is ab ore revulsos.

3 *interpretatio allegorica* (*deducta a vastitate; cf. p. 355, 45*): EVCHER. form. 4 p. 25, 8 -ns: peccator immanis.

B *i. q. ebur* (*more Graeco, cf. l. 42*): VERG. georg. 3, 26 in foribus pugnam ex auro solidoque -o Gangaridum (SERV. ebore integro). Aen. 3, 464 dona ... auro gravia sectoque -o faciam (SERV. pro ebore posuit; Graece dixit). 6, 895 sunt geminae Somni portae: quarum altera fertur cornea ..., altera candenti perfecta nitens -o (*cf. 6, 898* eburna; *Hom. Od. 19, 563 αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι*). SER. SAMM. 547 ramentum nivei credunt prodesse -i. MART. CAP. 3, 223 ferculum, quod levi exterius -o praenitebat.

C *i. q. elephantiasis*: LVCR. 6, 1114 est -s morbus *eqs.* (*inde* SER. SAMM. 128). DIOSC. 2, 70 ex ipsa *furta* fiet -s (*gr. 2, 87 ἐλεφαντιάσεως ποιητικός*); quae eicitur (dicitur *cod.; gr. 2, 87 εὐεργὴς ... ὁ ἐλέφας γίνεται*) ⟨h⟩ordeo infuso.

D *nomen beluae marinae*: PLIN. nat. 1, 9, 4 de -orum marinorum figuris. 9, 10 beluas reciprocans destituit oceanus ... in Santonum litore interque reliquas -os et arietes, candore tantum cornibus adsimulatis, Nereidas vero multas. 32, 144. 148 -i locustarum generis nigri. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 7 triton. -ns. coclea.

E *nomen herbae* (*cf. p. 354, 3*): PS. APVL. herb. 36 l. 22 H.-S. a Graecis dicitur prosopis ... alii -s, Itali personacia. *Rubenbauer.*

elesenum, -ī *n.* *nomen herbae*: ORIBAS. syn. 2 add. p. 847 ad aemorroidas thoracis ... plantaginem aut rovi aut poligoni aut -i seu singulatim siv[a]e permixtae *eqs.*

elestites aristolocia rotunda GLOSS. III 561, 68.

[**eletia** PLIN. nat. 16, 167 *coni. Detlefsen,* elegia *codd.*]

eleu *vox hebr., v.* ael *vol. I 963, 41.*

[**ēlevāmentum,** -ī *n.* *v. sub* elementum *p. 341, 31 sqq.*]

ēlevātio, -ōnis *f.* *ab* elevare. GRAMM. suppl. 75, 10 ab infinitivo futuro derivantur verbalia nomina ... in 'tio' 'um' syllabā in 'io' conversā, ut probatum irẹ probatio, sic ... -o. *inde a* QVINT. *sensu q. e. sub I, a* TERT., PORPH., SERV. *s. q. e. s. II.* [VVLG. lev. 7, 34 *v. p. 324, 9.*]

I *i. q. actio levius reddendi* (*technice tantum, v. s.* elevo *IB, p. 360, 63. cf.* AQVILA rhet. 15 p. 26, 20 *διασυρμός*, -o vel irrisio ea figura est, qua ludentes, quae dicuntur ab adversariis, dissolvimus [*inde* MART. CAP. 5, 525]): QVINT. inst. 9, 2, 50 nec in personis tantum, sed et in rebus versatur haec contraria dicendi, quam quae intellegi velis, ratio, ut totum pro Q. Ligario prooemium et illae -es: o di boni! scilicet 'is superis labor est' (*eqs.*). EVGRAPH. Ter. Haut. 709 p. 193, 21 rec. α quod fit per figuram dias⟨y⟩rmos, quae est -o, quando auditorem vera dicendo in errorem inducit.

II *i. q. actio sursum levandi*: **A** *proprie*: **1** *rerum*: **a** *generatim*: α *variarum rerum corporearum*: SERV. Aen. 8, 1 p. 199, 20 sane incongruum est, quod signum belli, id est vexilli -em Turno dat. HIER. in Zach. 3, 12 p. 1510A in ipso nisu et -e ponderis (*antea*: ex levatione p.). VVLG. iud. 15, 17 nomen loci illius

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ramathlechi, quod interpretatur -o maxillae. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 8 p. 493 prohibet ... lex imaginum -es (*gr. 17, 151* εἰκόνων ... ἀναστάσεις). *allegorice*: AMBR. Iob 4, 5, 19 p. 280, 16 ubi advertit David, quod -es fluctuum saecularium super se venirent (*cf.* HIER. in Ion. 2, 4 p. 1153^D quaerimus ... quomodo omnes -es et gurgites et fluctus dei super salvatorem transierint). *β partium corporis* (*vocis l. 16*): HIER. in Ezech. 20, 6 p. 188^B -o ... manus, sive extensio, habitum percutientis ostendit (VVLG. psalm. 140, 2 -o manuum mearum sacrificium vespertinum. PELAG. in I Tim. 2, 8 p. 481, 18 S. testimonium ... innocentiae est manuum -o. *cf.* PS. AVG. serm. 26, 5 Moyses ergo levavit manus: et licet non expandit, tamen ipsa -e mysterium crucis ostendit). HIER. in Dan. 10, 5 p. 554^B -o opus est oculorum, ut visionem mysticam cernere valeamus. AVG. in psalm. 58 serm. 2, 1 p. 706^med. non gressu pedum, non subvectione vehiculorum, non celeritate animalium, non -e pennarum. *vocis* (*v. supra l. 7*): AVG. in psalm. 92, 7 p. 1188^init. ad ipsam -em vocis pertinet (*cf. ibid.* elevata voce dixit ad eos. *similiter v. p. 362, 28 sqq.*).

b *speciatim*: *t. t. gramm.* (GLOSS.^L III Abol. AR 42 arsis e⟨le⟩vatio): SERV. gramm. IV 425, 8 arsis dicitur -o, thesis positio (SERG. gramm. IV 480, 13 POMP. gramm. V 120, 29). MART. CAP. 9, 974 arsis est -o (*βAAM, v*; etatio *R¹B¹*; elatio *Meibom., vix recte*), thesis depositio vocis ac remissio (ISID. orig. 1, 17, 21 arsis et thesis, id est -o et positio vocis ... ut 'arma': 'ar' -o est, 'ma' positio). IVLIAN. TOL. gramm. V 321, 12 quid est arsis? -o, id est inchoatio partis.

2 *hominum*: LEO M. epist. 16, 3 p. 699^A tum in baptismatis regula ... sepulturam triduanam imitatur trina demersio, et ab aquis -o resurgentis instar est de sepulcro. *in imagine* (*cf. p. 362, 79 sqq.*): TERT. praescr. 42, 2 hoc sit negotium illis (*sc. haereticis*) non ethnicos convertendi, sed nostros evertendi; hanc magis gloriam captant, si stantibus ruinam, non si iacentibus -em operentur. PROSP. in psalm. 145, 7—9 p. 416^C ('erigit elisos') talis quoque elisorum -o, qui ... humilitate prostrati ad altitudinem caelestium provehuntur. SALV. eccl. 1, 45 p. 238, 24 sed ilico ubi concidere, consurgant et -em protinus meditentur in lapsu. *speciatim de ascensione Christi in caelum* (*nota l. 44*): CONST. apost. Journ. of Theol. Stud. 13, 1911/12, p. 503, 15 post ... -em *Christi* (*gr. 8, 46, 15 p. 280, 20 L.* μετὰ τὴν ἀνάληψιν αὐτοῦ). PS. AVG. serm. 84, 3 p. 1909^init. quotiescumque offertur sacrificium, mors domini, resurrectio domini, -o domini significetur. CASSIAN. c. Nest. 7, 17, 1 p. 372, 27 (*ex Nest. disputatione*) -em in caelum (7, 22, 1 p. 379, 29 PS. ARNOB. confl. 2, 11 p. 286^B). LEO M. epist. 139, 2 p. 1105^B -em domini stupentibus. *similiter cum propria elevandi notione*: LEO M. serm. 61, 5 p. 348^B cum ... dominus crucifixi corporis -e sublimis, reconciliationem mundi exsequeretur.

B *translate*: **1** *in bonam partem*: PORPH. Hor. epist. 2, 2, 87 fratres mir⟨a⟩s -es honoris pr⟨o⟩ferebant. ENNOD. dict. 12, 4 p. 462, 12 si parum in -e meritorum tuorum suggerimus. **2** *in malam partem, i. q. superbia*: AMBROSIAST. in II Cor. 11, 17 p. 524^B quia -o vitiosa est (*antea* gloriationis. VVLG. gloriae). GILD. epist. frg. 2 chron. III p. 86, 16 quibus mors intravit per fenestras -is. APRING. in apoc. 20, 7 omnes quos extulit et in superbiae suae lapsum adduxit vel -is tecto sublevavit. *ibid.* fastigio -is. ISID. alleg. 94 p. 113^B *diaboli* -is superbiam Christi prostravit humilitas.

III *singulariter*: *fere i. q. educatio* (*cf. p. 364, 51*): HIER. in Is. 23, 4/5 p. 276^B (*verba maris*) mea ... parturitio et partus et nutrimentum et -o virginum. *de deo quasi summa ratione sublevandi, syn.* refugium: HIER. psalt. sec. Hebr. 9, 10 et erit dominus -o suppresso, -o opportuna in angustia (VVLG. et factus est dominus refugium pauperi *eqs. gr.* καταφυγή).

ēlevātor, -ōris *m.* *ab* elevare. *qui sublevat, fere i. q. praesidium*: HIER. psalt. sec. Hebr. 59, 10 quoniam tu, deus, -r meus ([*Vulg. psalm. 58, 10* susceptor]. VVLG. II reg. 22, 3 -r meus et refugium meum, salvator meus). *v. s.* elevatio *l. 58*.

ēlēvigāta (-ica-) purificata, deplanata GLOSS.^L V Abba ELE 8

***ēlevo,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* levare. *de formis*: *imperat.*: -to: AMBR. *p. 363, 2*. *mediopass.*: -are: VVLG. *p. 363, 3*. RVFIN. *p. 363, 4*. -amini: VVLG. *p. 361, 67*. NOT. Tir. 27, 90. *de notione*: AGROEC. gramm. VII 119, 22 -amus et quae in altum attollimus et quae adnullando leviora facimus. *de usu*: *legitur inde ab* ENNIO (*?, v. p. 360, 14*), CIC., LIV. *notione q. e. sub I; inde a* CAES., VITR. *sensu q. e. sub II (fere proprie); adamatur* ECCL. (*ea tamen sola vi q. e. sub II; iure colligas ecclesiasticos verbum -andi et in totam provinciam verborum q. s.* 'allevare', 'sublevare' *transtulisse et ex analogia verbi synonymi q. e.* 'efferre' [*II, v. p. 145, 40 sqq.; praecipue p. 147, 49 sqq.*] *usurpasse*); *praeter ceteros frequentat* VVLG. *ex poetis aureae et argent. latin. nemo habet (vox hexam. ob struct. prosod. praeter formas praes.* -at, -et, -or *non apta est) nisi* CATVLL. *hendec. (semel, v. p. 360, 21)*, PROP. *in pentam. (ter; v. p. 360, 22. 51. 53)*, PHAEDR. (*bis*), PERS. (*semel*). *quod si perpenderis, vix contineatis, quin Prop. vocem ex sermone cottidiano sumpsisse statuas. posterorum poet. exempla praesto sunt* CLAVD. (*p. 362, 64*) *et* DRAC. (*p. 363, 6. 8*). *mediopassive*: VITR. 10, 7, 2 (*ex coni.*) *p. 361, 20.* SOL. *p. 361, 40.* MART. CAP. *p. 361, 37. 38; saepe apud* ECCL. (*ex. gr. p. 361, 48 bis. 61. 62. 363, 3; maxime sub II A 1 c, p. 363, 21*). *reflexive*: *v. p. 362, 75. 363, 72. 81.* *intrans.*: *p. 364, 25.* [*variatur c.* levare: *infra l. 20. 39. 68*; delevare (*falso*): *infra l. 70.* *per coni. dub.*: COLVM. 3, 21, 5 (lebat *trad.*). *in loco mutilo*: FEST. frg. p. 261. *suppletum*: TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 12.]

I ***i. q. leviorem reddere, minuere.*** *adhibetur tam bono sensu (rarius; i. q. mitigare, lenire l. 15. 18. 20. 40. 46. i. q. sublevare infra l. 57.* *audacius* ***i.*** *q. minuendo ad irritum redigere infra l. 22. 47) quam cum notione detrectandi, i. q. infirmare, extenuare, infringere sim. (nonnumquam fere i. q. cum irrisione detrectare: v. l. 28. 39. 45. 54. 73. 78. 81. 83).* **A** *generatim*: **1** *aliquid*: ENN. frg. var. 90 *?, v. infra l. 47.* CIC. Tusc. 3, 34 nihil est ... quod tam obtundat -etque aegritudinem quam perpetua in omni vita cogitatio nihil esse *eqs.* nat. deor. 3, 9 perspicuitas ... argumentatione -atur. Lael. 88 multae ... causae suspicionum offensionumque dantur quas tum evitare, tum -are, tum ferre sapientis est (*cf.* LVCC. Cic. epist. 5, 14, 2 non intelleges duplicari sollicitudines, quas -are [*GR*, qua se lev- *M*, quas lev- *rell.*] tua te prudentia postulat). CATVLL. 24, 9 hoc tu quam lubet abice -aque. PROP. 1, 8, 12 neve inimica meas -et aura preces (*i. irritas reddat. an ad II B, p. 364, 39?*). LIV. 3, 21, 4 mirer ... si vana vestra, patres conscripti, auctoritas ad plebem est? vos -atis eam (6, 23, 4. 37, 57, 13 cuius *Catonis* auctoritatem ... toga candida -bat). 6, 27, 3 adgravantibus summam *aeris alieni* ... tribunis plebis, cum ab iis (*sc. faeneratoribus*) -retur. 26, 27, 8 indicium *v. infra l. 56.* 26, 51, 11 *res* -bant verbis. 28, 42, 6 ea (28, 43, 16 ea ipsa -are, quae nunc ... verbis extolluntur. SCHOL. Cic. Bob. p. 166, 17 St.). 28, 43, 16 meas res gestas (28, 44, 17. *cf.* SVET. Tib. 52, 2 Germanico ... adeo obtrectavit, ut ... praeclara facta eius pro supervacuis -arit [elueret *ΠQ*, eluderet *R*]). LIV. 32, 21, 12 Romanum bellum. 44, 44, 7 famam adversae pugnae. VAL. MAX. 1, 6, 12 illa *prodigia*. 1, 7 ext. 2 versu graeco, qui fidem somniorum -at ([eluat *A mg.*]. SVET. Cal. 8, 5 versiculorum. LACT. inst. 2, 7, 8 p. 125, 22 artis *augurandi*). 5, 2, 3 -et aliquis praemia virtutis, cum *eqs.* 6, 9 ext. 1 ut *Polemo* clarissimum eloquium et prudentissima praecepta *Xenocratis* temulentiae lasciviis -ret (macularet *A mg.*). 8, 14 ext. 3. PHAEDR. 3, 10, 7 fabulosam ne vetustatem -es (levem *PR¹*). 4, 3, 5 qui facere quae non possunt verbis -ant. SEN. dial. 9, 15, 2 -anda ... omnia (*i. mitiganda*) et facili animo ferenda. 11, 12, 1 incommoda. 12, 17, 4 *Caesar* in Albano suo tesseris ac foro ... et huiusmodi aliis occupationibus acerbissimi funeris -bat mala. ASCON. Corn. p. 56, 10 St. dignitatem eius ordinis ... -ari (elabari *trad.*) causae expediebat. PERS. 1, 6 si quid turbida Roma -et. PLIN. nat. 35, 44 -atur bonitas *purpurissi*. CHAR. gramm. p. 409, 17 B. aufer mihi metum, timorem -a. LACT. inst. 1, 14, 11 (*ex Ennio, v. supra l. 14*) *Saturnum* -andae sortis (*v. supra l. 10*) atque effugiendi periculi gratia insidiatum *esse* Iovi. PS. APVL. herb. 45, 7 H.-S. herbae marrubii sucum ... stomachi dolorem tollit ... satisque -at, si (se *rec. α, seq. lacuna*).

2 *aliquem*: **a** *sensu fere peiorativo*: PROP. 2, 33, 44 -at assiduos copia longa viros (*i. facultas viros secum diu habendi minuit feminarum in eos amorem*). 2, 34^b, 58 aspice me ..., ut regnem mixtas inter conviva puellas hoc ego, quo tibi nunc -or, ingenio. LIV. 9, 37, 6 Samnitium bella extollit, -at Etruscos. 26, 27, 8 primo -batur index indiciumque (*v. supra l. 27*). 43, 11, 11 (*in loco non san. trad.*). **b** *bono sensu, i. q. sublevare* (*v. supra l. 10*): PANEG. 8 (5), 12, 4 suos quemque iuvat numerare securum, cum plures adiuvant obsequia paucorum. quo magis spe futuri temporis -amur. CASSIOD. Ios. antiq. 15, 11 p. 447 per omnia eos et in emptione et in navigatione -ans, ut maxima pars ipse huius auxilii fieret (*gr. 15, 307* συνήγγησεν). *cf. et p. 363, 49.*

B *technice in rhet. et re forensi de infirmandis aut adversariis (testibus) aut eorum causis (argumentis sim.)*: CIC. inv. 1, 78 reprehensio est per quam argumentando adversariorum confirmatio diluitur [aut infirmatur] aut -atur (*H¹P¹*, levigatur, alleviatur *sim. var. lect.*). de orat. 2, 230 erat ... tanta in Domitio gravitas ... ut, quod esset ab eo obiectum, lepore magis -andum (lev- *M*) quam contentione frangendum videretur. 2, 236 quod frangit adversarium, quod impedit, quod -at (dele- *M*), quod deterret *eqs.* VAL. MAX. 8, 5, 6 -tis testibus. QVINT. inst. 4, 2, 77 verbis -are quaedam licebit (*v. quae seq.*). 5, 7, 5 gentium ... universarum -ta testimonia ab oratoribus scimus. 5, 13, 40 -andae invidiae gratia, quae asperius dicta sunt, eluduntur. 6, 3, 23 aliena aut reprehendimus aut refutamus aut -amus aut repercutimus aut eludimus. 6, 3, 72 refutatio cum sit in negando, redarguendo, defendendo, -ando. 6, 3, 75 sqq. (*defin.*). 6, 4, 10 neque enim refutanda tantum quae ex contrario dicuntur sed contemnenda, -anda, ridenda sunt. 7, 2, 40 crimen. 8, 4, 19 cum res atrocissimas ... in summam ipsi extulimus invidiam, -amus consulto (*cf.* IVL. RVF. rhet. 5 p. 39, 25 διασυρμός ... fit, cum rem aliquam aut personam -amus). 9, 3, 29. 11, 3, 176 (*cf. quae anteced.*). 12, 7, 8 auctoritatem. SCHOL. Cic. Bob. p. 148, 13 St. id dictum ab Hortensio -asse et pro inepto risisse Tullius videbatur. p. 163, 13 (*syn.* abiciat). *v. etiam p. 358, 71 sqq.*

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coniunguntur vel iuxta ponuntur: abicere: *p. 360, 21. 84.* contemnere: *p 360, 78.* eludere: *p. 360, 74. 75.* frangere (*aliter p. 364, 68*): *p. 360, 69 bis.* obtundere: *p. 360, 15.* refutare: *p. 360, 75.* reprehendere: *p. 360, 74.* ridere: *p. 360, 78. 83.*

opp.: adgravare: *p. 360, 26.* duplicare: *p. 360, 20.* extollere: *p. 360, 29. 55. 79 (aliter p. 364, 61).*

add. abl. instr.: argumentatione: *p. 360, 17.* lasciviis: *p. 360, 37.* occupationibus: *p. 360, 42.* verbis: *p. 360, 28. 40. 71 (cf. p. 364, 82 bis).*

II *i. q.* **sursum levare, allevare, extollere:** A *cum mera tollendi notione:* 1 *transitive:* **a** *proprie:* α *res:* (I) *varias res corporeas seu naturales, quae variis motibus corporalibus in altum tolluntur (de erigendis aedificiis: infra l. 41. 45. 53):* CAES. civ. 2, 9, 7 turris tectum ... ex contignatione prima suspendere ac tollere coeperunt. ubi quantum storiarum demissio patiebatur, tantum -arant (*Kraner*, -bant *codd.*) *eqs.* (*cf.* 2, 9, 8 ex ... contignatione ... summam contabulationem storiasque -bant). VITR. 10, 3, 3 onus (10, 10, 6 [*v. app. crit.*], *syn.* extollit). 10, 7, 2 ne vis inflationis aquae eam (*sc. paenulam*) cogat -ari (*Schneider*, -are *trad.*). PAVL. FEST. p. 124 eas (*mergas*) in fruges demergunt, ut -are possint manipulos. FEST. p. 355 tumulus est ⟨cumulus are⟩nae editus secundum mare fluctibus in ⟨altum ele⟩vatus (*sim.*: HIL. trin. 12, 40 p. 458B *ut terra* in planitiem diffunderetur, deinde ... montibus -retur, rursum ... collibus variaretur). COLVM. 12, 52, 6 *molae* pro magnitudine baccarum vel submitti vel etiam -ari possunt. CORP. VIII 11 (*a. 119 vel 121; Lepidae Tripol.*) Servilius Candidus sua impensa aquam quaesitam et -tam in coloniam perduxit (AMBR. hex. 3, 2, 9 p. 65, 9 si vel impetu suo fertur *aqua* vel artificis ingenio contra naturam suam ducitur et -atur. *cf. ibid.* 3, 5, 22 p. 74, 11 quanto altius *aqua pluvia* -atur, tanto *eqs.*). ITALA Is. 6, 4 (Hier. epist. 18 A praef. 4) -tum est superliminare a voce ([ἐπήρθη. VVLG. commota sunt]. *cf.* HIER. epist. 18 A 8, 2. 3). ITALA Ier. 31, 37 (Hier. in Ier. 6, 28, 1 p. 408, 8) si -tum fuerit caelum sublimius (ἐὰν ὑψωθῇ. VVLG. *aliter*). ITALA Hab. 3, 11 (Aug. civ. 18, 32 p. 301, 30 D.) -tus est sol et luna stetit ([ἐπήρθη, VVLG. *aliter*]. *sim. de ortu siderum:* MART. CAP. 8, 855 nullum sidus ex eo loco unde pridie ortum est -atur. 8, 880 nam acronycho [acronico *trad.*] ortu hic [*Stilbon*] numquam poterit -ari [*syn. antea* sublevatus]). SOL. 5, 20 fons ... exsultabundus ad cantus *tibiarum* -atur. 53, 13 aedificia modice ab humo -ta. HIL. trin. 7, 23 p. 219B Iudaei lapides -verunt ([*cf. Ioh. 10, 31* tulerunt ... lapides; *gr.* ἐβάστασαν, VVLG. sustulerunt]. HEGES. 3, 11, 3 p. 204, 14 Eleazarus ingentis magnitudinis saxum -ans). VIGIL. TRID. ad Ioh. 2, 3 p. 553C Sisinnius ... ecclesiam propriis sumptibus -vit (*i. erexit*). AMBR. Abr. 2, 8, 54 p. 607, 15 sqq. (*alleg. sec. Ezech. 1, 19*) ista animalia (*sc. homo i.* λογιστικόν, *leo i.* θυμικόν, *vitulus i.* ἐπιθυμητικόν, *aquila i.* διορατικόν) quando -antur (*v. p. 362, 58*), -antur etiam rotae (HIER. epist. 64, 18, 9 annus in semet ipsum revolvitur et ipsae rotae -antur ad caelum. VVLG. Ezech. 10, 17 stantibus illis *Cherubim* stabant *rotae* et cum -tis [*v. p. 362, 63*] -bantur). AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 38, 2 p. 507, 3 *tabularum cedrinarum* usus eligitur tectorum fastigiis -andis formandisque litterarum elementis. HEGES. 5, 22, 2 p. 353, 29 (*in imag.*) habent ... sacerdotia ... fasces, qui -antur non umeris sed moribus (*syn.* attolluntur. *cf.* VVLG. lev. 23, 11 *in ritu sacrificandi:* qui -bit fasciculum coram domino). HIER. epist. 1, 7, 2 super trementem cervicem micans -tus est gladius (PASS. Thom. p. 159, 2). in Is. 13, 2 p. 207A signum ... dominicae crucis (*cf.* VVLG. Is. 5, 26 *deus* -bit signum in nationibus procul. 18, 3 in montibus. *al.*). in Ier. 4, 36, 7 p. 258, 20 cedri quae -ant usque ad nubes verticem (*cf.* VVLG. Ezech. 31, 3 -tum est cacumen eius [*sc. cedri, i. Assur*]. 31, 5 -ta est altitudo eius super omnia ligna regionis. *ibid.* -ti sunt rami eius). VVLG. gen. 7, 7 *aquae diluvii* -verunt arcam in sublime a terra (num. 10, 35). exod. 7, 20 *Moyses* -ans virgam (*al.*). num. 10, 11 -ta est nubes de tabernaculo foederis. Ios. 8, 19 clipeum (Ezech. 26, 8 contra te). Iudith 14, 14 proximans ad cortinam et -ans eam (*cf.* psalm. 23, 7 [= 9] attollite portas, principes, vestras et -amini, portae aeternales [*i. fere* 'aperimini']). *al.* RVFIN. Orig. in num. 5, 1 p. 25, 10 B. -are umeris suis omnia. SVLP. SEV. Mart. 5, 4 securi -ta. CASSIOD. var. 11, 38, 5 p. 352, 16 ubi apicibus (*sc. litterarum*) -tis fecundissima verborum ... seges fructum mentibus ... reddit.

(II) *partes corporis:* SEN. epist. 41, 1 non sunt ad caelum -andae manus (HIL. trin. 3, 21 p. 89B corpora [*v. p. 362, 6*] et manus ad caelum -remus. HEGES. 2, 3, 4 p. 136, 24. HIER. in Ier. 2, 18, 2 p. 85, 26 quod in Hebraico dicitur 'extendam manum *eqs.*' [*Ier. 6, 12*] ... apud LXX semper '-bo' scribitur, qui uterque percutientis est habitus [*cf. p. 359, 8*]. 2, 26 p. 91, 16 VVLG. num. 20, 11. *al.* RVFIN. Orig. in exod. 11, 4 p. 255, 20 B. *ibid. l.* 21 -are manus, hoc est opera et actus [*v. p. 364, 16*] -are ad deum. *al.* AVG. gest. Pelag. 6, 16 p. 68, 19 ad deum. SVLP. SEV. Mart. 13, 8 obviam. *et passim*). APVL. met. 4, 3 lumbis -tis in altum. 4, 5 cauda et auribus cruribusque undique versum -tis. 7, 24 cervice sublimiter -ta (PELAGON. 33 *febricitans* nec -are altius cervices poterit [*Hippiatr. gr. I p. 1, 17* ἀνανεῦσαι .. μὴ δυνάμενος]. VVLG. iud. 8, 28 ultra). TERT. cult. fem. 2, 7 p. 725 Oe. caput (ITALA Luc. 21, 28 [Tert. resurr. 22 p. 55, 21] emergetis et -bitis capita vestra [ἐπάρατε τὰς κεφαλάς. VVLG. levate]. HIER. adv. Pelag. 2, 17 p. 553B. SIDON. carm. 9, 202 Hammon mitratum caput -ans harenis. PASS. Petr. Paul. long. 55 p. 165, 19 cum ... -asset caput Paulus [levasset *l. v.; syn. antea* erige]. *et al.*). HIL. c. Const. 8 p. 585A -ari sine laqueis corpora (*v. p. 361, 73*). SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 25 scimus ... decumanos quando licentur digitos -are. VEG. mulom. 1, 53, 1 a terra ... pedes (*cf.* HIER. vir. ill. 1 p. 6, 30 in sublime pedibus -tis). AMBR. hex. 6, 9, 60 p. 251, 2 mālae aliquantulum -tae (*ex Cic. nat. deor. 2, 143* genae ... leniter ... eminentes). exc. Sat. 1, 52 p. 1308A rarus attollere os, -are oculos (in psalm. 118 serm. 12, 41, 2 p. 275, 9 HIER. in Ier. 3, 20, 2 p. 168, 20. vita Hilar. 32 p. 46A in caelum. VVLG. gen. 13, 10. *passim.* RVFIN. Adamant. 2, 11. *et saepius*). HEGES. 2, 18 p. 181, 14 -vit dexteram (RVFIN. hist. 1, 8, 14 p. 71, 6 [*vertit Ios. bell. Iud. 1, 662*] -vit in semet ipsum dexteram, *gr.* ἐπῆρεν. MACR. Sat. 1, 23, 12. *cf.* VVLG. Dan. 12, 7 dexteram et sinistram ... in caelum). VVLG. Ezech. 10, 16 cum -rent Cherubim alas suas, ut exaltarentur de terra (10, 19 -antia. *al.*). ORIBAS. syn. 1, 3 p. 803 exerceri ... corpus oportet, donec ... leviter caro -etur in tumore (*La*: donec in tumorem levetur corpus. *gr. p. 6, 4* μέχρις ἂν εἰς ὄγκον αἴρηται τὸ σῶμα). PASS. Paul. 16 p. 40, 17 bracchium in altum -ans (erigens *AS*). PASS. Petr. Paul. brev. 11 p. 232, 1 faciem ... in caelum.

(III) *de sono:* *intendendo, altiore reddendo:* PS. PRISC. de acc. gramm. III 519, 25 accentus ... est certa lex et regula ad -andam et deprimendam syllabam ... particulae orationis (520, 2 accentus ... inventus est quod acuat sive -et syllabam, gravis ... quod deprimat aut deponat). 521, 27 quando dico 'natu' -atur vox et est arsis intus, *opp.* deponitur, thesis (*cf.* VVLG. gen. 29, 11 *Lia* -ta voce flevit [*i.* '*elata*'. RVFIN. hist. mon. 28 p. 450B -ta voce ex nomine clamat defunctum. *v. et p. 359, 16*]. 45, 2 *Ioseph* -vit vocem cum fletu. *passim.* PASS. Paul. 12 p. 36, 14 multae audientium turbae -antes vocem in planctum dixerunt *eqs.*). *edendo, proferendo (cf. p. 364, 47):* RVFIN. Basil. reg. 8 p. 500C indecorum ... sit crepitantem cum sonitu -are risum (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 6 p. 417init. nonne ridebit *mulier*, nonne cachinnos altius -bit. *gr.* οὐκ ἀνακαγχάσει). Orig. in Ios. 7, 2 p. 329, 8 B. isto ... populo vocem unanimiter -ante (*cf.* VVLG. psalm. 92, 3 -verunt flumina ..., -verunt flumina vocem suam. *ibid.* [*in similitudine*] -verunt flumina fluctus suos a vocibus aquarum).

β *animantia:* *i. q.* **erigere, excitare** *sim.* (*i. q. excipere, sc. aqua mersos: l. 59. 60*): ITALA deut. 22, 4 (Lugd.) asinum fratris tui aut vitulum ipsius cadentem ... -ans -bis cum eo ([ἀνιστῶν ἀναστήσεις. VVLG. sublevabis]. ITALA Matth. 12, 11 [cod. q] *ovis* si ceciderit ... in foveam, ... eam ... -bit [ἐγερεῖ. VVLG. levabit]. PALLAD. hist. mon. II 20, 7 p. 379C ad -andum bovem, qui in paludis caeno cecidisset; *syn.* eruere). ITALA act. 3, 7 (Cypr. testim. 3, 61 p. 165, 14) surge et ambula. et adprehensa manu eius dextera -vit eum ([erexit, excitavit *l. v.; gr.* ἤγειρεν. VVLG. allevavit]. *sim.*: ITALA Eph. 5, 14 [Hier. epist. 60, 3, 3], *gr.* ἀνάστα. VVLG. exsurge. VVLG. Marc. 1, 31, *gr.* ἤγειρεν. 9, 27 -vit eum et surrexit [ἤγειρεν αὐτὸν καὶ ἀνέστη]. RVFIN. hist. mon. 9 p. 425A eum de lecto. 28 p. 452B -to mortuo hoc, *syn.* eductum ... de sepulcro [PALLAD. hist. mon. II 9 p. 356B, *syn.* evocare, educere]. *et al.*). CAPITOL. Gord. 8, 5 *senex* humi se abiecit ac ... -tus est. VEG. mil. 4, 21 p. 143, 10 depresso ... alio capite *tollenonis* -ti *armati* imponuntur in murum (*cf.* HEGES. 5, 29 p. 368, 9 alii manibus suorum in murum -bantur). AMBR. Abr. 2, 8, 54 animalia *v. p. 361, 46.* virg. 20, 131 p. 301A *piscator* plicavit retia, homines -vit (*cf.* HEGES. 3, 20, 2 p. 224, 24 ut *lapsi in mare* a navigantibus -rentur). HIER. praef. Vulg. (catal. Petr.) in sublime pedibus -tus (*cf. supra l. 9*). VVLG. Iudith 10, 20 -verunt eam (*sc. Iudith*) servi Holofernis, *opp.* prosternens. Iob 39, 27 numquid ad praeceptum tuum -bitur aquila? Ezech. 10, 17 *v. p. 361, 51. et al.* CLAVD. 18, 295 hunc arbore figit, -at hunc pluma, squamis hunc fabula vestit (*i. pennis in altum tollit, quia in avem convertit*). AVG. civ. 10, 9 p. 416, 12 D. PASS. Andr. long. 9 p. 22, 2 *Andreas* cum septem terniones transisset -tus est atque adductus ante eum (*sc. regem. gr. vers. 1* ἀνέστη καὶ ἠνέχθη, *vers. 2* κουφισθεὶς, *falso ut vid.*). *et al.*

peculiariter de ascensione Christi: ITALA Luc. 24, 51 (Gat.) recessit ab eis et -tus est in caelum (ἀνεφέρετο. VVLG. ferebatur). VVLG. act. 1, 9 cum haec dixisset, videntibus illis -tus est (ἐπήρθη). LEO M. serm. 74, 2 p. 398A. PASS. Thecl. Ca 21 p. 57, 2 et dum *Thecla* intendit eum (*sc. dominum in effigie Pauli*), vidit quomodo in sublime -batur (ferebatur *Cbd*, ducebatur *Cc*, recessit *B*). *et al.*

reflexive: PELAGON. 140 cum -are se voluerit *equus*, in posteriora subsidit (*gr. aliter*). 267 cum se proiecerint et rursus levare (ἀνίστασθαι) voluerint, de posterioribus se difficile -ant (*Hippiatr. gr. I p. 189, 2* ἐγείρεται).

b *per imaginem et allegoriam:* α *animantia (refl. v. p. 363, 1):* TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 538, 21 *deus* de thronis deponit dynastas et de sterculinis -at inopes (VVLG. I reg. 2, 8 suscitat de pulvere egenum et de stercore -at pauperem). HIL. in Matth. 17, 3 p. 1015A territos ... et consternatos -vit *Iesus* (*cf. Matth. 17, 7* tetigit eos dixitque ... surgite. *gr.* ἐγέρθητε). AMBR. Isaac 6, 52 p. 676,

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22 dum egrederer ac me -rem de corporis contubernio. in psalm. 118 serm. 8, 41, 2 p. 176, 5 eroga pauperibus, debiles -to, redime captivos. VVLG. Is. 51, 17 -are, -are, consurge Ierusalem. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 9, 3 p. 119, 3 erumpe et -are de terra *ad videndum Iesum*. PS. AVG. serm. 4, 2 p. 1745^extr. spirituales ... virtutum pennis -antur in altum. DRAC. laud. dei 1, 741 oppressores deus opprimit et ... -at elisos ([*syn.* elatos; *opp.* deicit, mergit]. Romul. 7, 90 *favor circensis* -at elisum *equum*). β *res*: RVSTIC. Conc.^S I 3 p. 40, 12 quae possint fluctuantem in praesenti catholicam ecclesiam ... ad altitudinem -are ([vers. Tur. destinare, ἀναπεμφθῆναι]. *cf.* NOVELL. Iust. 6, 8 p. 46, 27 [*a.* 535] quaedam *ecclesiae* ... adhuc oneratae iacent, ex tali -ari angustia non valentes [*gr.* ἀνενεγκεῖν, *anteced.* eliberavimus]). RVSTIC. Conc.^S I 3 p. 150, 34 plantationes ... in paradiso ... aquis ... augentur et ... ad celsitudinem -antur magnam ([vers. Tur. levantur, *gr.* αἴρεται]. *cf.* ENNOD. dict. 10, 9 p. 457, 20 tu triticeam messem, qua propinquos pascat *Parthenius*, -asti [*i.* 'auxisti']). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 207, 27 contra dogmata veritatis -antes aculeum. MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 30, 14 *deus* inclinatus est -are quod ruerat. CONC.^S I 5 p. 155, 36 templum ... a Iudaeis solutum ... -vit in caelos.

c *translate: in statum vel condicionem sublimiorem adducere*: α *homines*: ① *in bonam aut certe non in malam partem* (*acced. abl. instr. fere i. q. praedicare, celebrare v. infra l. 42. 45 sq.*). *cf.* SCHOL. Hor. carm. 3, 5, 30 (*ΓbfE*) -ari, erigi ab humilibus rebus (*Hor.*: reponi). CALP. decl. 6 p. 7, 6 supra civilem hanc peraequationem divitiae te -verunt (-varunt *B*). ITALA Ier. 31, 24 (Hier. in Ier. 6, 23, 2 p. 398, 22) -bitur in grege (ἀρθήσεται. VVLG. *aliter*). ARNOB. nat. 3, 35 p. 134, 19 ad istius nominis columen vobis laudatoribus -ti. AMBR. Isaac 7, 57 p. 682, 2 quia me -as. 8, 73 p. 693, 5 bona quae ... -ta est sponso suo. *ibid.* HIER. vita Hilar. 24 p. 40^C in tantam ... a domino ... -tus gloriam (CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 155, 26 *Christus homo factus* ad divinam gloriam -tus, *gr.* ἀναγόμενος. SALON. in eccles. p. 997^D; *opp.* demergetur). VVLG. exod. 29, 24 sanctificabis eos (*i. Aaron cum filiis*) -ans coram domino. I Esdr. 8, 36 -verunt populum et domum dei (*cf.* prov. 14, 34 iustitia -vat gentem [IORD. Rom. 57 *Cyrus* Persarum gentem]). Esth. 5, 11 quanta eum gloria super omnes principes ... rex -asset. Iob 30, 22 -asti me et quasi super ventum ponens elisisti me (*cf.* psalm. 101, 11 allisisti. *talia saepius*). Is. 52, 13 servus ... exaltabitur et -bitur et sublimis erit valde (*al.*). Ezech. 29, 15. *al.* AVG. doctr. christ. 3, 8, 12. CASSIAN. conl. 8, 16, 3 p. 233, 1 *malus spiritus* summis a principe tenebrarum laudibus -tus. RVSTIC. Conc.^S I 3 p. 68, 28 *Christus natus est*, ut ... in caelum -emur (vers. Tur. perducamur, *gr.* ἀναχθῶμεν). EPIST. pontif. (Gelas.) 26, 11 Thiel (*a.* 495) imperatorem magnis praeconiis (ENNOD. opusc. 3, 1 p. 331, 10 personas ... praeconio). MARCELL. chron. II 13, 2 p. 91, 13 (*a.* 475) Nepos ... Romae -tus est imperator (*cf.* EXC. barb. chron. I p. 297, 316 Theodosius -tus est in imperio). ENNOD. epist. 3, 5, 1 p. 75, 14 litterarum vestrarum -tus alloquio (*nisi ad I A 2 b, p. 360, 57 sqq. trahendum*). 4, 14 p. 109, 12. APRING. in apoc. 1, 10 stultum (*i.* 'extultum') se esse in spiritu loquitur, id est in secretis dei -tum. VITAE patr. 5, 14, 19 oboedientia caelos aperiens et homines de terra -ans est. GREG. TVR. Thom. p. 125, 5 omnes (*opp.* humiliavit). *et al.*

② *in malam partem* (*praeter l. 70 mediopassive tantum [refl. v. infra l. 72], i. q. insolescere, tumescere, efferri*): LACT. mort. pers. 9, 8 p. 183, 17 in tantos ... fastus post hanc victoriam -tus est *Maximinianus*, ut ... detrectaret *eqs.* HIER. adv. Pelag. 2, 29 p. 567^A haeretici ... -antur per superbiam. 3, 16 p. 586^B discipuli tui -antur ut corruant (*opp.* humiliantur, *syn.* exaltentur). in Matth. 24, 15 p. 177^C. hom. Orig. in Luc. 20 p. 265^B -bitur superbiā. VVLG. num. 16, 3 cur -amini super populum domini (*cf.* 16, 1 surrexerunt contra Moysen). III reg. 1, 5 Adonias ... -batur dicens 'ego regnabo'. psalm. 36, 35 vidi impium superexaltatum et -tum sicut cedros Libani. Ier. 13, 15 nolite -ari. Dan. 5, 23 adversum dominatorem caeli -tus es. *passim.* PELAG. in II Cor. 6, 7 p. 264, 19 S. nec prosperis -emur, nec frangamur adversis (SALON. in eccles. p. 1005^C). in I Tim. 6, 9 p. 501, 8 tumentes usque in caelos -ti usque ad inferos demerguntur. AVG. in euang. Ioh. 57, 6 p. 1792^extr. *si* laudibus vestris immoderatius quam oportuit -ti sumus. LEO M. serm. 49, 1 p. 302^A *divitiae* -ant ad superbiam, *seq.* incitant. APRING. in apoc. 20, 8 -ti in superbia impii. CASSIOD. c. Ap. 1, 99 his ... felicitatibus -tus (μέγα φρονήσας). *reflexive*: ITALA II Thess. 2, 4 (Victorin. Petav. in apoc. 12, 9 p. 114, 14) adversarius qui se -bit super omne quod nominatur deus (ὑπεραιρόμενος. VVLG. extollitur). HIER. in Ier. 3, 16 p. 165, 4 -ans se adversum eum (*deum*) per superbiam. GREG. M. dial. 3, 12 p. 241^A qui superbe contra praecepta veritatis se -ant. moral. praef. 8 p. 521^B se per iactantiam. CAES. AREL. grat. 112 non intellegant in quam grande se praecipitio -are praesumant.

β *res ad animum, mentem, affectus sim. pertinentes* (*sensu peiorativo [cf. supra l. 55 sqq.]: l. 84. p. 364, 2. 14. refl. p. 364, 6. 22. c. abl. instr. i. q. celebrare, laudibus efferre: p. 364, 10. 11. 17. 20. 24 [v. et p. 364, 18]*): HIL. trin. 12, 20 p. 445^C -ta ad impietatem ingenia conterenda. AMBR. hex. 2, 1, 3 p. 43, 11 sancta plebs -a mentem tuam (GREG. M. in Ezech. 1, 2, 3 p. 797^A cum iam nec per laudem -ta corruat *mens*). 2, 8, 54 p. 607, 17 si animae nostrae motus quattuor (*v. p. 361, 46*) -antur, -atur et vita nostra. Isaac 1, 1 p. 642, 6 sapientis ... est ... -are animam (3, 6 p. 646, 9 VVLG. Ier. 44, 14 AVG. civ. 10, 28 p. 446, 16 D. *al. cf.* AMBR. Isaac 3, 8 p. 647, 8 animam quae -ans se a corpore ... exoptet *eqs.* [4, 11 p. 651, 4. *al.*]). in psalm. 1, 13, 2 p. 10, 24 ut pondus futuri certaminis -ret *David* (*i. augeret*). in psalm. 118 serm. 20, 42, 15 p. 465, 18 animum (ENNOD. epist. 6, 23, 2 p. 162, 12). HIER. epist. 23, 2, 2 conversationem Leae nostrae quis possit digno -are praeconio (ENNOD. dict. 10, 8 p. 457, 10 sollicitudo tua est -anda praeconio). in Ier. 6, 37, 4 p. 423, 16 potentiam *dei* ... misericordiam ... iustitiam omne hominum genus -at vocibus, *syn. antea* praedicat. VVLG. deut. 8, 14 *cave* -etur cor tuum (*passim*). psalm. 8, 2 -ta est magnificentia tua super caelos. Ier. 51, 9. Ezech. 10, 4 -ta est gloria domini desuper Cherub. RVFIN. Orig. in exod. 11, 4 actūs *v. p. 361, 79.* hist. 4, 26, 7 p. 385, 21 regni vestri ... culmen ... auspiciis -tum (*gr. aliter*). AVG. epist. 135, 1 p. 90, 7 alii poeticam -bant faventes *eqs.* (*i. celebrabant*). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 126, 15 bonorum virorum virtutem sermonibus -are. c. aceph. p. 1251^B efficere (*imperat.*) excelsiorum particeps intellectum -ans. LEO M. epist. 31, 4 p. 794^B ut contra apostolicam fidem, ... nullum se ingenium ... -ret. ENNOD. dict. 8, 3 p. 446, 18 quando eloquii vilitas pretio susceptae dictionis -atur (*i. augetur. seq.* erigere). *cf. etiam l. 29.*

2 *intransitive*: *i. q. surgere infra l. 35 (pendente infinitivo: infra l. 34); i. q. sursum volare infra l. 37; i. q. proficisci l. 30; audacius i. q. navi proficisci infra l. 33.* *cf.* ISID. orig. 7, 9, 23 Lucas ipse consurgens sive ipse -ans (*sic BDK*, eo quod -verit praedicationem [*v. supra l. 23*] euangelii post alios *add. CT*). ITALA num. 21, 10 (Aug. loc. hept. 4, 74 p. 594, 1) et -antes ex Obot castra conlocaverunt in Acalgai (ἀπῆραν. VVLG. profecti). ITALA act. 27, 13 (cod. s) quia non erat aptus portus ad hiemandum, plures ⟨h⟩abuerunt consilium, ut -rent inde, si *eqs.* (ἀναχθῆναι. VVLG. navigare). ZACCH. 3, 10 p. 1166^B cum -veris, *deus*, confringere terram. GREG. TVR. Franc. 10, 2 p. 409, 28 legati ... qui -antes de epulo sopori se dederant. glor. mart. 106 p. 561, 18 *cum* illa *musca* paulum -ans rursus reverti niteretur. [VITR. 10, 7, 2 *v. p. 361, 21.*]

B *accedunt ad vim tollendi certae notiones speciales*: 1 *sensus auferendi, irritum faciendi*: ITALA Mich. 7, 18 (Cypr. testim. 3, 20 p. 138, 8) quis deus quomodo tu -ans iniustitiam et transgrediens impietates (ἐξαίρων. VVLG. aufers). 2 *suscitandi*: ITALA cant. 2, 7 (Epiphan. in cant. p. 34) -veritis et excitaveritis caritatem (ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε. VVLG. ne suscitetis). VVLG. Ier. 10, 13 -at *deus* nebulas ab extremitatibus terrae. RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 43, 2 (*in imag.*) Cyrillo ... et ... Memnone procellarum more hanc -antibus pessimam tempestatem (*sc. qua ecclesia fluctuabat. gr.* ἐγειράντων). 3 *edendi, proferendi*: *v. p. 362, 33.* 4 *movendi*: AVG. quaest. hept. 4, 16 p. 324, 24 cum staret *nubes* ..., ut ... castra consisterent, sive cum ascendisset, ... eam -tis castris sequerentur.

C *singulariter i. q. educare*: HIER. in Is. 23, 4/5 p. 276^B (*ad 'Italae' versionem 23, 4* 'exaltavi virgines', *cf. LXX* ὕψωσα) non ... parturivi neque peperi nec ... nutrivi iuvenes nec -vi virgines (VVLG. *h. l.* ad incrementum perduxi; *hebr.* רוֹמַמְתִּי [*pi. rad* רום]. *cf. 1, 2, ubi hebr. eandem formam eodem sensu exhibet* [VVLG. exaltavi]). *v. et* elevatio *p. 359, 56.*

coniuncta, apposita, synonyma: attollere: *p. 361, 55. 67. 362, 11.* augere: *p. 363, 14.* ducere: *p. 361, 30.* edere (editus): *p. 361, 23.* educere: *p. 362, 53. 54.* efferre: *p. 363, 7.* erigere: *l. 24. p. 362, 5.* eruere: *p. 362, 47.* exaltare: *supra l. 52. 56. p. 362, 18. 363, 39. 59.* extollere (*aliter p. 361, 7*): *p. 361, 20* (*v. et p. 363, 50*). levare: *p. 362, 5. 20.* oriri: *p. 361, 38.* praedicare: *supra l. 13.* sublevare: *p. 361, 40.* superexaltare: *p. 363, 63.* tollere: *p. 361, 16.*

opponuntur: cadere: *p. 362, 43. 45. 46.* corruere: *l. 2. p. 363, 59.* deicere: *p. 363, 7.* demergere: *p. 361, 22. 363, 33. 67.* deponere: *p. 362, 28. 80.* deprimere: *p. 362, 26. 28.* elidere: *p. 363, 7 sq. 38.* frangere (*aliter p. 361, 3*): *p. 363, 66.* humiliare: *p. 363, 59.* mergere: *p. 363, 7.* opprimere: *p. 363, 7.* prosternere: *p. 362, 62.* submittere: *p. 361, 26.*

adduntur: *praepp. et adv. local.* (*partim abundanter*): altius: *p. 361, 31. 83. 362, 36.* ad (in) altum: *p. 361, 23. 81. 362, 22. 363, 6.* desuper: *supra l. 16.* obviam: *p. 361, 80.* in ... praecipitio: *p. 363, 78.* (in) sublime: *p. 361, 35. 63. 82. 362, 9. 60. 73.* super: *l. 15. p. 361, 56. 62. 363, 37. 38. 73.* supra: *p. 363, 25.* sursum: VVLG. III Esdr. 9, 47 RVFIN. hist. mon. 28 p. 452^B. *al.* versum: *p. 361, 82.* *abl.*: *instr.* (*ad II A 1 a*): manibus: *p. 362, 57.* pennis: *p. 363, 6.* umeris: *p. 361, 54. 69.* *instr. vel causae* (*ad II A 1 c*): alloquio: *p. 363, 49.* auspiciis: *l. 17.* felicitatibus: *p. 363, 71.* laudibus: *p. 363, 42.* praeconio (-iis): *supra l. 10. p. 363, 45.* pretio: *supra l. 23.* prosperis: *p. 363, 65.* sermonibus (*cf. p. 362, 9*): *l. 20.* vocibus (*v. p. 362, 9*): *l. 13.* per (iactantiam, superbiam): *p. 363, 58. 75. 77.* *abl. separ.*: harenis: *p. 362, 4.*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

part. perf. pass. **ēlevātus,** -a, -um *pro adi.* *compar.* -ior (*scrib.* -cior): *infra l. 7.* *i. q. editus, elatus, excelsus* (*i. q. tumens infra l. 7*): 1 *proprie*: CAPITOL. Pius 13, 1 fuit statura -a decorus. HIER. epist 18 A praef. 1 super thronum excelsum et -um (*al.* VVLG. Is. 6, 1 solium. *al.*). VVLG. Is. 30, 25 collem -um (*antea* montem excelsum). ORIBAS. syn. 5, 10 p. 52 si ... ex eo (*cibo*) repletus sit *infans* ... piger efficitur et elevacior (*Aa*, elevatio *La*) apparet venter (*gr. p. 202, 6* ὄγκος ἐν γαστρὶ ἔνεστι). 2 *translate* (*cf.* elevo *II A 1 c β, p. 363, 80*): *in bonam partem*: RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 218, 20 B. excelsos ... et -os revelans ... caelestis scientiae sensus. *in malam*: CASSIOD. in psalm. 10, 1 p. 93^C stupor mentis et -a superbia.

adv. **ēlevātē** (*comp.* -ius). *i. q. altius* (*de voce, v. p. 362, 28*): RVFIN. Orig. in exod. 13, 2 p. 272, 2 B. aliud ... est sermo, aliud vox. sermo dicitur loquela ratione subnixa, vox vero est verbi causa si Latine, si Graece dicatur, si -ius, si pressius.

syn.: excelsus: *l. 4. 6. 10.* *opp.*: presse: *l. 16.*

deriv.: elevatio, elevator. *K.-M.*

eleutherius, -a, -um, ἐλευθέριος. *subst. n. sing.* **eleutherium,** (-ī): *i. q. monile, ornamentum (tamquam insigne libertatis)*: GLOSS.^L II Philox. EL 39 -um (elcutherium *cod.*): κάθεμ[μ]α, περιδέραιον (*cf.* NOT. Tir. 99, 70 *post* cylindri, catellae). *n. plur.* (*instar aliorum nominum dierum festorum*) **eleutheria,** (-ōrum): *i. q. sollemnia libertatis*: PLAVT. Persa 29 basilice agito -a. :: quid iam? :: quia erus peregri est. Stich. 422 nunc hunc diem unum ex illis multis miseriis volo me -a (*A*, -am *P; est appositio ad v.* diem) capere advenientem domum. *cf. Onom.*

eleutherus, -a, -um, ἐλεύθερος. CHRON. Alex. chron. I p. 109, 180, 16 Amis[s]us -a (*cf. Lib. gen. chron. I p. 109, 209, 1* Amisos libera). *cf. Onom.*

ēlex *v.* ilex. **eli** *v.* heli.

? **elia** erustice: rosa silvatica GLOSS. III 538, 58.

eliantes: chamaemela GLOSS. III 561, 70.

ēlībātio, -ōnis *f.* *ab* ex *et* libatio. ITALA Ioel 1, 13 (Ps. Aug. spec. 26 p. 419, 15) cessavit de domo dei vestri sacrificium et -o (libatio *pars codd. et* VVLG., *LXX* σπονδή).

ēlīberātio, -ōnis *f.* *ab* eliberare. GLOSS. II 238, 50 ἀπολύτρωσις. *i. q. redemptio, liberatio*: ITALA num. 3, 49 (Monac.) et accepit ⟨Moyses pecuniam⟩ ... in ⟨-em⟩ (εἰς τὴν ἐκλύτρωσιν. VVLG. *aliter*) ⟨levitarum⟩. VICTORIN. PETAV. in apoc. 5, 3 p. 66, 15 omnium ... domino nostro gratulationem referentium -is (*sic ed. Victorin.*, liberationis *rec. Hier.*) hominum de clade mortis. EVAGR. alterc. p. 34, 1 B. Moyses ... pascha celebravit in -e (*R*, liberatione *al.*) populi.

ēlīberium, -ī *n.* *ab* eliberare. *i. q. pretium pro redemptione solvendum*: ITALA num. 3, 49 (Monac.) et accepit ⟨Moyses pecuniam⟩ et -a (τὸ ἀργύριον τὰ λύτρα. VVLG. pecuniam) ... in eliberati⟨onem (*cf. l. 39*) levitarum⟩. *cf.* 3, 51.

ēlībero, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* liberare. GLOSS. II 428, 61 ῥύομαι. GLOSS.^L II Abav. EX 39 ex⟨p⟩edit: -at. *sunt qui locis s. 2 allatis signif. deglubendi inesse et vocem ab* ex *et* liber *'Bast' derivandam putent; sed neque 'liber' significat i. q. 'corium, cutis' neque sensus deglubendi convenit.* NOT. Tir. 34, 28 -at. [*dub.*: ITALA Rom. 9, 26 (Iren. 4, 20, 12) *l. v.* liberata (*cf. l. 59. 61. 63*).]

1 *generatim, i. q. servare, salvare, redimere, liberare*: ITALA exod. 12, 27 (Vulg. cod. Amiatin.) domos nostras -ans (liberans *cett. codd.*, *LXX* ἐῤῥύσατο). ITALA iud. 8, 34 (cod. Lambac., Mitteilg. d. Ver. klass. Philol. Wien 6, 1929, 107) -vit (ῥυσαμένου, VVLG. eruit) illos de manum omnium inimicorum illorum. ITALA Matth. 27, 43 (Ps. Cypr. mont. 8) veniat *pater tuus* et -et (lib- *pars codd. et* VVLG., *LXX* ῥυσάσθω) te de cruce. ITALA Rom. 5, 9 (Cypr. epist. 55, 18 p. 637, 15) iustificati in sanguine illius (*sc. Christi*) -bimur (lib- *pars codd.*; σωθησόμεθα, VVLG. salvi erimus) per illum ab ira. ITALA Rom. 10, 7 (Iren. 3, 18, 2) Christum a mortuis -are (lib- *l. v.*; ἀναγαγεῖν, VVLG. revocare). ITALA Hebr. 5, 7 (cod. d) qui possit -are[m] (σώζειν, VVLG. salvum facere) eum de morte. IREN. 1, 25, 4 liberatam eius animam -ari ad ... deum. CLEM. ad Cor. 55 multi reges et duces ... tradiderunt se in morte, ut -rent (*gr.* ῥύσωνται) per suum sanguinem cives suos (*ibid.* ut alios liberarent). NOVELL. Iust. 6, 8 scimus, quantae ... ecclesiae ... inopes factae sunt et quia aliquas earum ... -vimus (*de egestate; gr.* περιεσώσαμεν). LIB. iubil. 16, 7 ut -ret eum (*sc. Loth*) de medio eversionis. 2 *technice* (*cf. supra l. 49 sq.*), *i. q. depurgare, materiam e corporibus eximere*: CHIRON 667 pulmunculum teneto et sagitta ... decarnato ... et aceto et oleo delavato et -a (*cf. ibid.* eum foras exime *et Veg. mulom. 2, 61, 1* pulmunculum decussatim ferro secare et eximere). APIC. 6, 6, 1 (234) p. 45, 13 phoenicopterum -as (*i. exenteras*).

deriv.: eliberatio, eliberium. *cf.* 2. delibero.

ēlicātōrēs ὑδροσκόποι GLOSS.^L II Philox. EL 15. *cf.* eliquo. 2. elix (*v. Walde, Lat. etym. W.*[2] *s. v.* delicatus).

ēlice, ēlicia *v.* hel-. **ēliceo** *v.* elicio. **ēlicēs** *v.* 2. elix.

***ēlicio,** -uī, -itum, -ere. [*ab* ex *et* lacio. *W.*] *scribitur* eluciens: GLOSS.^L II Abav. EL 26. V Aa E 245. *de formis*: CHAR. gramm. p. 477, 4 B. *inter verba activa coniug. tertiae.* *abiit in coniugationem secundam*: GREG. TVR. vit. patr. 12, 1 elicebat. *cf.* THEOD. PRISC. eup. faen. 66 -eat (*in cod. r*). NOT. Tir. 22, 8 -cet (*cf. Heraeus, Archiv 12, 1902, 41*). *perf.*: -ui (PRISC. gramm. II 496, 24 MART. CAP. 3, 317) *inde a* CAES., OV., LIV. elexisse: ARNOB. nat. 5, 1 p. 174, 9 (*ex Valerio Antiate*). *perf. pass.*: -itum (PRISC. gramm. II 497, 25 SCHOL. Lucan. 9, 932) *inde a* VELL., LVCAN., STAT. electum? *v. infra l. 22.* elicutum: GLOSS.^L II Philox. EL 29. *de significationibus*: PAVL. FEST. p. 114 *v. infra l. 50.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 721 -at: producat, invitet. GLOSS. II 418, 15 προκαλεῖται -it. V 359, 1 extorqueretur (*cf. II B 1*). V 288, 64 obtinens. GLOSS.^L Corp. E 135 -ere praevidere (*vel* pro- *vel* per-). II Philox. EL 16 -it: εὔλυτοῖ. 18 ἐπάγεται. 20 evocat, indicat. 21 -uerit: ἐκβιάσηται, ἀνύσῃ. 26 -ens: εὐλυτῶν, ἐκβιαζόμενος. 28 -uit: ἐξεβιάσατο. 29 -utum (*v. l. 6*) sit: ἐκβιασθείη. II Abav. EL 10 -it: provocat, evocat, excitat. 11 exclusit, expressit, elimavit. 12 deportavit, promeruit. 26 -ens: producens. III Abstr. EL 2 -it: exprimit, excludit, expressit. 15 producere vel excutere. V Abba ELI 4 producens, suadendo trahens. 5 -uit: persuasit. 6 -at: persuadeat. 7 meret seu evocat. Aa E 229 promeruit, exegit. *de structuris*: ARVS. gramm. VII 471, 14. *legitur inde a* PLAVTO, VARRONE, CIC.

[*in libris saepe confunditur cum vv.* eicere (*v. p. 309, 77. 310, 27. 367, 39. 368, 52*), eligere, exigere, *q. v.* *dub.*: TERT. adv. Marc. 2, 10 p. 349, 22 hominem electum (*MR* [*pro* -itum, *i.* 'aversum' *Kroym.*]; eiectum *coni. Ciacconius*) a dei obsequio (electum ad dei obsequium *Latinius*). HIL. myst. 1, 1, 3 ecclesiam aut generat aut abluit aut sanctificat aut eligit (*Lindemann*, -it *Gamurrini cum A*) aut discernit aut redimit. PACIAN. sim. carn. p. 123, 9 *v. p. 369, 25.* COD. Theod. 15, 2, 9 (*a. 400*) ne quis Claudiam ... sibi fraude -ita (*trad.*, inlicita *Gothofredus; legendum videtur*: -a⟨m⟩, *cf. p. 368, 1*) existimet vindicandam.]

I *proprie de loco*: **A** *aliquem, i. q. efficere (imprimis blanditiis, dolis, artibus), ut aliquis etsi invitus ex loco interiore, absconditio, tuto prodeat, aliquem evocare, provocare, producere (accedente notione liberandi l. 36. 39. 45), excitare*: **1** *generatim*: **a** *homines*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 5 Zeuxim -ere omni ratione voluisse (*sc. ad iudicium, cf. l. 46*). STAT. Theb. 4, 694 vos (*sc. Nymphas aquarum sub solum recedere iussas*) ego (*sc. Bacchus*) gurgite pleno -am (*cf. p. 367, 72 de aquis e terra evocandis*). TAC. ann. 2, 42 *Tiberius* -it Archelaum matris litteris. CLAVD. 18, 83 ille vel aerata Danaen in turre latentem -ret. *additur unde*: PLAVT. Bacch. 384 ut eum (*sc. filium pater*) ex lutulento caeno (*metaphorice*) propere hinc -at foras. STAT. Theb. 10, 171 Phryga terrificis genetrix Idaea cruentum -it ex adytis. *abl.*: HOR. carm. 2, 11, 21 quis devium scortum -et domo Lyden. STAT. Theb. 3, 623 non ... metu, licet hic insana minetur, -or tenebris. CLAVD. 17, 191 tu (*sc. Ceres*) prima hominem silvestribus antris -is. *de rebus personatis*: CLAVD. 3, 57 iustitia ... -it oppressas tenebroso carcere leges. *additur quo*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 5 -i blanditiis ... ad indicium *reum*. LIV. 5, 15, 6 ad colloquium vatem -uit (*cf.* 28, 37, 2). TAC. ann. 14, 4 illuc (*sc. Baias*) matrem -it. SVET. Galba 19, 2 ut eum in publicum -rent (*cf. ibid.* extractus rumoribus falsis). *technice*: PAVL. FEST. p. 114 inlicium dicitur, cum populus ad contionem -itur id est evocatur (*cf.* LVCAN. 5, 9 consul ... patres -it Epirum). **b** *bestias* (*cf. p. 367, 51*): COLVM. 9, 8, 10 quod (*sc. examen apium*) sive est abditum specu, fumo -itur. STAT. Ach. 1, 221 -it ... fretis ... delphinas *Thetis* (*cf.* PROB. Verg. ecl. 8, 56 *Arion* cum cantu delphinos -uisset).

2 *speciatim*: **a** *in arte magica i. q. deos, manes sim. citare (pro subi. sunt homines praeter l. 61)*: CIC. Vatin. 14 inferorum animas. HOR. sat. 1, 8, 29 manis -rent animas responsa daturas. LVCAN. 6, 733 vos (*sc. Furias*) ego nomine vero -am. PLIN. nat. 28, 104 non -i deos. SIL. 8, 101 numina noctis -unt. STAT. Theb. 4, 479 (*ad deos inferos*) vulgusque cava sub nocte repostum -ite (*an* eicite?). TAC. ann. 2, 28 infernas umbras carminibus -ret. APVL. apol. 34 -endis mortuis. AMM. 28, 1, 7 -endi animulas noxias ... gnarum. *accedit abl.* (*l. 65 et 67 etiam dat. esse potest*): TIB. 1, 2, 46 manesque sepulcris -it. OV. fast. 3, 327 -unt caelo te, Iuppiter. STAT. Theb. 4, 414 Mortis limite manes -itos. PORPH. Hor. epod. 17, 81 umbras mortuorum inferis -ere. *additur quo*: ARNOB. nat. 5, 1 p. 174, 8 (*ex Valerio Antiate; cf. Val. Ant. hist. 6*) quibus ad terras modis Iuppiter posset et sacrificiis -i ... regem ... -xisse (*v. supra l. 3*) ad terras Iovem. *additur unde et quo*: VARRO frg. Non. p. 135, 15 dicunt se lemures domo extra ianuam -ere.

b *in re militari, i. q. hostes in locum iniquum evocare*: HIRT. Gall. 8, 12, 2 qui primum -rent nostros [insidiae], dein circumventos adgrederentur. LIV. 2, 11, 5 ut -ret praedatores. 29, 34, 9 ad -endos hostes (SIL. 4, 511 FRONTIN. strat. 3, 10, 5). 34, 14, 4 barbaros simulatione fugae. FRONTIN. strat. 3, 10, 2. 4. TAC. hist. 5, 17 Germanis, ut -rent (*sc. nostros*), lacessentibus. *adde*: CAES. civ. 3, 100, 2 tectis instructisque scaphis -uit naves Laelianas. *additur quo* (*in exemplis p. 367, 4 sqq. allatis propius ad notionem translatam accedit*): CAES. Gall. 5, 50, 3 si forte timoris simulatione hostes in suum (*sc. Caesaris*) locum -ere posset (HIRT. Gall. 8, 16, 1). FRONTIN. strat. 3, 10 tit. de disponendis insidiis, in quas -antur obsessi. TAC. ann. 15, 13 ea temeritate hostem in proelium -ret. CAES. Gall. 6, 8, 2 ut omnes *Gallos* citra flumen -ret. LIV. 37, 13, 10 ad

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-endum extra moenia Macedonem (CVRT. 9, 8, 18). 40, 48, 2 omnes extra munitiones. FRONTIN. strat. 2, 5, 5 Thamyris ... Cyrum ... -uit ad notas militi suo angustias. CAES. civ. 3, 38, 1 Scipionem ad pugnam -i posse (3, 85, 2 LIV. 21, 54, 4. 26, 7, 1. 29, 34, 8. 34, 19, 9 FRONTIN. strat. 2, 5, 34). LIV. 2, 62, 1 ad proelium (SIL. 7, 499 *supplendo obi. sc. Minucium. cf.* FRONTIN. strat. 2, 5, 46 hostium naves). 6, 31, 7 ad certamen (9, 43, 8. 10, 11, 6. 23, 26, 7. 23, 27, 1. 42, 64, 9). 32, 18, 8 ad excursiones. *nota* ad *c. ger.* (*cf. p. 368, 16*): HIRT. Gall. 8, 8, 4 si forte hostes ... posset -ere ad dimicandum. LIV. 25, 15, 9 ad certamen temere ineundum. 29, 34, 10 ad insequendum temere. *additur unde*: CAES. Gall. 7, 32, 2 sive eum (*sc. hostem*) ex paludibus silvisque -ere ... posset. BELL. Hisp. 40, 3 ex castello. LIV. 42, 57, 12 ⟨cum⟩ longius a castris eos -uissent. TAC. ann. 2, 25 missa manus, quae hostem a fronte -ret.

B *aliquid* (*cf. l. 6. p. 366, 45. 78*), *i. q. ex loco interiore abscondito extrahere, excutere, exprimere, producere*: **1** *res ex corpore animantium exprimere, exire cogere (praecipue in arte medica; haud raro accedit dat.*; ex *l. 30. 49. 56*; in *l. 44*; per *l. 46*): *lacrimas*: PLAVT. Trin. 292 lacrumas haec mihi quom video -unt. EPICED. Drusi 466 lacrimas -uique deo (*i. Caesari*). VELL. 2, 104, 4 militum conspectu eius -itae gaudio lacrimae. AVSON. 452, 3 lacrimas Ulixi memoria fortunae superioris -uit. *sanguinem*: COLVM. 6, 31, 2 papulae ... strigile raduntur, quoad sanguis -atur (GELL. 18, 4, 6 [*tropice*] remotorum ego verborum medullas et sanguinem ... perspicere et -ere soleo [*cf. 18, 4, 2* eruere]. SOL. 27, 32 haemorrhois *serpens* morsu sanguinem -it. VVLG. prov. 30, 33 qui ... fortiter premit ubera ad -endum lac, exprimit butyrum; et qui vehementer emungit, -it sanguinem. PRVD. perist. 3, 140 purpura sanguinis -iti. THEOD. PRISC. eup. faen. 66 quamdiu *medicamentum* ex eodem vulnere sanguinem -at. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 37. *paulo aliter*: CIC. Tusc. 1, 116 ut hostium [*sc. sanguis*] -atur [*i. profundatur*] suo [*sc. Iphigeniae; alludi videtur ad versum Ennianum*]). TAC. ann. 12, 47 levi ictu cruorem -unt (AVSON. 325, 77 stilus ut ... -at tenerum ... cruorem *Cupidinis*. AMM. 30, 6, 5 ne guttam quidem cruoris -ere potuit). *semen virile*: TERT. nat. 1, 15 p. 86, 1 futurum sanguinem -itis *fellantes* (*cf. de eadem re apol. 9, 12* futurum sanguinem lambunt). POMER. 3, 6, 5 concupiscentia illis vigilantibus hunc -it fluxum. *alia*: LVCR. 3, 497 exprimitur ... gemitus, ... quod semina vocis -untur (*sc. dolore*; eic- *coni. Lambin. fortasse recte; cf. etiam p. 368, 45*) et ore foras glomerata feruntur. CELS. 2, 17, 1 sudor ... duobus modis -itur (3, 6, 13 PLIN. nat. 25, 139). 7, 26, 5^{E} ambulando id (*sc. corpus cruentum in vesica*) -ere. LVCAN. 9, 932 si quod tardius audit virus (*sc. carmen devotionis*) et -itum iussumque exire repugnat (*cf.* COLVM. 6, 5, 4 in eam deinde auriculam omnis vis morbi pestilensque virus -itur). COLVM. 6, 34, 2 ea res omnem pituitam per nares -it. PLIN. nat. 35, 182 purgationes feminarum in vino potum *bitumen* -it. TERT. pall. 5 p. 954, 7 Oe. (*metaphorice*) has purulentias civitatis quis -et et exsuppurabit, ni sermo palliatus? CET. FAV. 27 p. 308, 18 ostrum est appellatum, quod ex testis umor -itur. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 37 materiam raptu cucurbitae non -i. *sim. de bestiolis ex intestinis emittendis*: LACT. mort. pers. 33, 9 ut vermiculos -ret calor. *de ipsa alvo, i. q. subducere, solvere*: PLIN. nat. 19, 135 candidis *betis* alvum -i, nigris inhiberi (19, 80. *cf.* MARCELL. med. 30, 46 ad ventrem -endum alumen ... resolves). *sucum ex plantis, fructibus exprimere*: SOL. 33, 9 sponte manans pretiosior ex ea (*sc. myrrha*) sudor est: -itus corticis vulnere vilior iudicatur. THEOD. PRISC. eup. faen. 58 ex hoc (*sc. semine*) sucum -es. *notandum propter subi.*: ANTH. 490a, 10 -it October pedibus dulcissima vina.

2 *plantas, fruges sim. producere, e solo effundere, provocare* (*de natura sim.*): CIC. Cato 51 -it *terra* herbescentem ex eo (*sc. semine*) viriditatem. COLVM. 2, 16, 3 fenum, ... quod irrigatum aquis -itur. 3, 10, 11 pampinos -uit *ex vite natura*. 3, 15, 5 quod illa (*sc. vinacea*) provocent et -ant novas radiculas. PANEG. 8 (5), 10, 4 diu fruges hiems cohibet, ver -it. *causative de hominibus i. q. curare, ut plantae, fructus crescant, maturescant*: COLVM. 4, 6, 3 *materiae* incrementa -ere debemus. 4, 24, 12 nonnulli fructus avidius -unt. 4, 24, 17 qua *parte* pampinum studemus -ere. PLIN. nat. 17, 193 novosque *palmites* -i utilissimum. *accedit* in *c. acc.*: COLVM. 4, 7, 3 ratio ... -endi in longitudinem materiam.

3 *aquas (ferrum l. 77; fulmina p. 368, 10) ex aliquo loco egerere*: **a** *fontes e solo excutere, evocare, excitare* (*cf. p. 366, 36*): OV. met. 14, 789 nymphae ... flumina fontis -uere sui. PLIN. epist. 4, 30, 10 nescio quod libramentum abditum ... suscitat et -it fontem. HIL. myst. 1, 35, 2 virga *Mosis* ... fontem -ens. RVT. NAM. 1, 265 -itas simili ... origine lymphas (*R*, Nymphas *VB*), Musarum ⟨ut⟩ latices ungula fodit equi. *sim. ferrum ex solo effodere*: CIC. nat. deor. 2, 151 nos e terrae cavernis ferrum -imus (*v. Plasberg ad l.*). **b** *aquas derivare, aliorsum ducere*: VERG. georg. 1, 109 *agricola* supercilio clivosi tramitis undam -it (*cf.* CONSTANT. epist. ad Opt. Porf. 5. SIDON. epist. 2, 2, 8 in hanc ... piscinam fluvium de supercilio montis -itum). MAR. VICTOR aleth. 1, 301 Euphrates ... qui irrigat arentes subiectae Persidis agros mollibus -itus rivis. COD. Theod. 15, 2, 5 (*a. 389*) usum *aquae* aut ex castellis aut ex ipsis formis *aquaeductus* iubemus -ere (*cf. p. 366, 28*). *nota propter subi.*: SEN. dial. 1, 3, 4 prout illas (*sc. undas*) lunare sidus -uit (*sc. ex alto in terram. cf.* BOETH. mus. 1, 14 p. 200, 12 usque dum ... motus *saxi in undas iacti* ab -endis fluctibus conquiescat). SIL. 11, 471 ad puppim sacra cithara -ente carinae adductum cantu *Orphei* venit mare. **c** *arte magica pluvias e caelo exprimere*: OV. Ib. 398 *vates* -uit pluvias ... aquas. PAVL. FEST. p. 2 cum aqua pluvialis remediis quibusdam -itur. *huc spectat* (*cf. Aust, PW V 2366, 50 sqq.*): VARRO ling. 6, 95 Elicii Iovis [visa] ara in Aventino ab -endo (*cf. l. 80*). *sim.*: PLIN. nat. 28, 13 fulmina -i.

4 *ignem ex lapidibus sim. excutere*: CIC. nat. deor. 2, 25 lapidum conflictu atque tritu -i ignem. SEN. nat. 2, 22, 1 idonea *materia* -endis ignibus. EVSTATH. Bas. hex. 1, 7 p. 875^{B} extrinsecus -ita *flamma* (προκληθὲν ... ἐπὶ τὸ ἔξω).

II *translate*: **A** *aliquem, i. q. incitare, impellere, perducere, commovere*: **1** *additur* ad: *c. ger.* (*cf. p. 367, 8*): CIC. Balb. 22 propositis praemiis -ere ex civitatibus ... optimum quemque ad subeunda ... pericula (*cf.* 37, *ubi traditur* eligere). de orat. 2, 13 quem ... omni ratione [temptans] ad disputandum -ere non potuissem. LIV. 38, 43, 6 querentes ... consul ad plura ... dicenda -bat. *subi. res*: LIV. 32, 20, 7 haec adhortatio praetoris non modo quemquam unum -uit ad suadendum. ad *c. subst.*: CIC. epist. 12, 25, 4 ut ... me ... -ere vellet ad caedis causam. FRONTIN. strat. 3, 3 tit. de -endis ad proditionem. SVET. Cal. 10, 2 -entium cogentiumque se ad querelas.

2 *seq. enunt. finale* (*cf. p. 369, 77*): CIC. Tusc. 5, 20 vellem praemio -ere possemus, qui nobis aliquid attulisset (*an ad I A 1?*). LIV. 6, 34, 8 avertentem causam doloris ... -uit comiter sciscitando, ut fateretur. PLIN. epist. 9, 18, 1 -is (*ed. Pomp. Laeti*; eligis *seu* delegis *codd.*) et invitas, ut quam plurima communicare tecum velim.

[**3** *accedit* ab: TERT. adv. Marc. 2, 10 *v. p. 366, 21.*]

4 *c. nudo obi.*: STAT. Theb. 7, 176 quin etiam invisos ... Argos -is (*sc. ad bellandum; cf.* 12, 197 Actaeas acies Marathoniaque arma -ite [*ubi* elig- *in parte codd.*]). TAC. ann. 4, 30 delatores ... per praemia -bantur. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 37 familiariter secreto -itum Pythian (*sc. ad indicandum, in quo statu esset*). HIL. c. Const. 7 dissensiones artifex nutris, blandos -is (*sc. ad assentiendum*), fautores instigas (blandus -is, fautor instigas *coni. Migne*). AVSON. 409, 17 te ut -am (*sc. ad scribendum*), mihi ut satisfaciam. SYMM. epist. 5, 66 (64), 5 confido ... -itis (*i. incitatis*) *reis* non defuturam correctionem. *praesertim numina evocare ad auxilium* (*cf. p. 366, 67*): STAT. silv. 1, 5, 8 *non* voco ... Musas ... Naidas -uisse satis. DRAC. Orest. 861 quos ille deos, quae numina poscens -at supplex.

B *aliquid*: **1** *vocem sim. exprimere, extorquere ex aliquo* (*notione propria [cf. p. 367, 39] aliquatenus dilucente [v. etiam p. 309, 77]*): **a** *-unt res incorporeae* (*additur dat.*, ex *l. 48*, ab *l. 50. 52*): CIC. Brut. 278 ardor animi, qui etiam ex infantium ingeniis -ere voces et querelas solet. Deiot. 3 in qua quaestione (*sc. tormentis adhibitis*) dolor -ere veram vocem possit etiam ab invito (*cf. infra l. 65*). LVCR. 3, 58 verae voces tum demum (*sc. rebus adversis*) pectore ab imo -untur (eic- *coni. anon. ap. Lambin.*). OV. fast. 1, 256 voce mea voces -ente dei. CVRT. 4, 6, 6 non metus non spes -it vocem, qua prodantur occulta. TAC. ann. 4, 52 audita haec raram occulti pectoris vocem -uere. AVSON. 416, 3 -retque tuam blanda obiurgatio vocem. AVG. in euang. Ioh. 123, 5 ne ... plus vocis -uisse videatur mors imminens quam vita praesens. *cf.* AMM. 18, 3, 9 ne eis (*sc. anseribus*) -at vel necessitas extrema clangorem. *sonos manu ex cithara*: CIC. nat. deor. 2, 150 ad nervorum -endos sonos ... apta manus est. *per enallagen de ipsa cithara*: STAT. Ach. 1, 186 -it extremo chelyn. *verba, responsa, confessionem alicuius excitare* (*cf. etiam p. 369, 44 sqq.*): LIV. 9, 6, 8 illis sociorum ... alloquia non modo sermonem -ere, sed ne ut oculos quidem attollerent ..., efficere poterant. TAC. ann. 4, 45 nullam vim tantam doloris fore, ut veritatem -ret (*cf. supra l. 50*). HIL. trin. 6, 34 profitendi ... contestationem intellegentia veritatis -uit. ENNOD. epist. 4, 23, 1 p. 114, 21 ad -enda colloquia (8, 2, 2 p. 202, 22). **b** *-unt homines* (*additur dat.*, ex *l. 70. 80*, ab *l. 73. 76*): CIC. inv. 1, 54 si tacebitur, -enda responsio est (*cf.* LIV. 8, 21, 3 interrogatione ... responsum [QVINT. inst. 5, 7, 20 QVEROL. p. 30, 11]). de orat. 1, 97 verbum ex eo numquam -ere potui de vi ... dicendi. OV. Pont. 2, 5, 46 teque habet, -as qui sua verba tuis (*cf. supra l. 53*). RVFIN. hist. 5, 1, 20 qui aliquid ab eo -ere possent confessionis illicitae. *hinc i. q. sententiam alicuius percontando inquirendo experiri, explorare*: CIC. fin. 2, 2 *Socrates* percontando atque interrogando -ere solebat eorum opiniones, quibuscum disserebat. Att. 2, 22, 4 multa ab ipso Publio -i *possunt*, multa cognosci, quae tibi occulta esse non possunt. 7, 1, 5 ut -ant sententiam meam (8, 14, 2). 7, 12, 3 consilium. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 3 -endae (all- *dett.*) ... voluntates reliquorum. LIV. 1, 20, 7 ad ea (*sc. prodigia quae curarentur*) -enda ex mentibus divinis Iovi Elicio aram ... dicavit (*aliter l. 9*). 40, 21, 11 ut -ere omnia arcana specularique abditos eius sensus posset (40, 23, 1). SIL. 13, 411 tibi Elysio repetita oracula campo -am. STAT. Theb. 3, 659 tua ... verba polo causas ... -unt? *pro obi. est*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

enunt. interrog.: CIC. Brut. 231 ne vos curiosius -retis (elig- *libri*) ex me, quid de quoque iudicarem.

2 *meditando, deliberando, scrutando verum, probabile sim. indagare, eruere, enucleare, reperire*: a *subi. homines*: CIC. inv. 2, 45 quod quaeque pars suspicionis habebit, -ens. de orat. 1, 158 quod probabile videri possit, -endum (elig- *cod. Harl.*). 3, 79 haec ... ingeniis eruuntur ad id, quod in quoque veri simile est, -endum acutis. div. 1, 13 quis ... -ere causas praesensionum potest? (Att. 1, 11, 1). FRONTO p. 140, 4 N. sicut ... latentes militari aetate conquirimus ita ... latentia *verba* -emus atque ... indagabimus. *additur unde*: CIC. inv. 2, 42 ex quibus (*sc. argumentis*) nonnumquam -itur aliquid suspicionis. 2, 68 ex partibus iuris ... -ere pertemptando unam quamque iuris partem oportebit. top. 10 notatio, cum ex verbi vi argumentum aliquod -itur (*cf.* 35. 36. CASSIOD. in psalm. 34, 19). BOETH. arithm. praef. 1 p. 3, 13 si quae ex sapientiae doctrinis -ui. TERT. scorp. 2 p. 147, 11 inde -o dei voluntatem, unde et ipsum recognosco. *inde fere i. q. componere, scribere*: RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 185, 29 quae ... magnis contra me -uerunt studiis. ISID. eccl. off. epist. dedicatoria: libellum, ... in quo pleraque meo stilo -ui, nonnulla vera ut apud ipsos (*sc. auctores*) erant admiscui. chron. II p. 424, 1 brevem temporum ... Iulius Africanus ... -uit. *seq. acc. c. inf.*: RVFIN. hist. 5, 1, 16 quo ... illorum confessione tale aliquid -retur (*i. concluderetur*) a nobis esse commissum. ISID. vir. ill. 32 quorum (*sc. librorum*) stilo -uit ... capitula ... fuisse damnata. *huc pertinere potest*: PACIAN. sim. carn. p. 123, 9 unumque Adam ... genus humanum ... constituit (*i. designat sc. apostolus*), secundum ... in semen a se generandae iustificationis -it (*Morin, i. 'inducit'*, electi *P*, elegit P^2, eligit *M*). b *subi. res*: CIC. ac. 2, 7 nostrae disputationes ... in utramque partem dicendo ... -ant et tamquam exprimant aliquid quod ... verum sit. VLP. dig. 48, 19, 5, 2 distinctio haec (*sc. utrum consulto aliquid an casu sit admissum*) poenam ... iustam -ere (*coll. Mos. 1, 11, 4* provocare) debet. *accedunt praepp.*: CIC. inv. 1, 57 ratiocinatio est oratio ex ipsa re probabile aliquid -ens. MACR. somn. 1, 12, 18 animae definitio ... quam de adytis philosophiae doctrina et sapientia Ciceronis -uit.

3 *precibus, dolis, labore sim. assequi, adipisci, impetrare ab aliquo* (*imprimis quod invitus det; accedit* ab *l. 39*, *dat. l. 52 al.*): a *res corporeas*: CIC. Att. 2, 9, 1 ut tuos ⟨-rem⟩ (*add. ed. Rom.*) ... dialogos. 7, 12, 3 tuas volo -ere litteras (9, 2 alias abs te litteras -am. 12, 12, 2. 14, 12, 3. CYPR. epist. 36, 4 p. 575, 24 a nobis. *cf.* NEP. Att. 20, 2 cum ... iocans eius [*sc. Attici*] verbosiores -ret epistulas *Cicero*. ENNOD. epist. 2, 28, 1 p. 69, 25 -iti utor stili [*i. scripti*] genio [3, 24, 1 p. 88, 23]). PAVL. FEST. p. 76 ab -endo argento. PAVL. sent. 1, 12, 6 qui rescriptum a principe falsa allegatione -uerint (SVLP. SEV. chron. 2, 47, 6. 2, 48, 5. COD. Theod. 1, 2, 3 [*a. 316*], *cf. ibid.* impetrare. 11, 1, 20 [*a. 385*] damnabili subreptione. 16, 5, 6 pr. [*a. 381*] per fraudem. COD. Iust. 1, 14, 2. 1, 16, 1 speciali supplicatione. *al.*). GREG. TVR. vit. patr. 12, 1 rastro ipsam effodiens humum, vitae -bat alimentum. *nota propter subi.*: CIC. Att. 7, 13a, 4 *loquacitas* -it tuas litteras (SIDON. epist. 1, 1, 1 prout eas ... tempus -ret). HOR. carm. 4, 12, 17 nardi parvus onyx -et cadum *vini*. PLIN. epist. 5, 10, 2 libellos, quos tibi hendecasyllabi nostri blanditiis -ere non possunt, convicio scazontes extorqueant. AVSON. 400, 1 versus meos ... carmine tuo ... dum putas -i, repressisti. ENNOD. opusc. 3, 171 p. 375, 18 ego ..., per cuius manus pictacia ad clusuras iussio sacerdotis -uit (*i. facere curavit*). b *res incorporeas* (*praecipue bona, commoda*): CIC. fin. 5, 51 fictas fabulas, e quibus utilitas nulla -i (dici *vel* duci *codd.*) potest. CLAVD. DON. Aen. 7, 220 ut ... facilius quod optabat -ret. SERV. Aen. 10, 18 themata omnia de Vergilio -uerunt rhetores et deformaverunt. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 6 egregia auctoritate a Maximo -uit sponsionem. COD. Theod. 1, 16, 1 (*a. 315*) quicumque extraordinarium iudicium ... -uerit vel qui iam consecutus est. 13, 11, 12 (*a. 409*) si quis ... nostrum impetravit oraculum aut post -uerit, nequaquam id admittatur. 14, 4, 8 pr. (*a. 408*) si qua ... fuerint -ita vel emendicata, cassentur. 15, 2, 8 (*a. 399*) quidquid ... ex rescripto fuerit -itum vel qualibet arte temptatum, inritum habeatur. 16, 9, 3 (*a. 415*) subreptiones fraudulenter -itas vel -endas vacuandas esse (*cetera non pauca exempla v. in ind. Gradenwitzii*). ENNOD. epist. 5, 6, 3 p. 128, 24 confabulationis vestrae fruges -ui. dict. 18, 2 p. 476, 11 quando munus innocentium ... sceleratus -uit. carm. 1, 2, 24 non legatos neque verba precantum -ui. COD. Iust. 1, 2, 12, 1 sanctiones. 4, 61, 12. 12, 57, 13, 1 si ... dignitas audacter -atur. *al.* *subi. res*: CIC. phil. frg. V 81 quod turpe damnum, quod dedecus non evocetur atque -atur voluptate? BOETH. cons. 4, 6, 182 divina vis ... eis (*sc. malis*) competenter utendo alicuius boni -it effectum. ENNOD. dict. 5, 1 p. 437, 22 praeconia, quae longus sudor -uit. c *seq.* ut: CIC. fin. 2, 119 -rem (elig- *sive* exig- *libri*) ex te cogeremque, ut responderes. SYMM. epist. 5, 54 (52), 1 qua lege ... procurator -uit, ut ... abstrahat. AMM. 22, 16, 23 quae *vis tormentorum* ... latroni invito -ere potuit, ut nomen proprium dicat. *seq. acc. c. inf.*: PS. AVG. quaest. test. I 31, 2 p. 59, 27 *satanae* factum -uit (*i. effecit*) dari sententiam. ALC. AVIT. epist. 4 p. 31, 26 Cananitis ... dari ... catulis suis filiorum panem perseverantia petitionis -uit.

4 *affectus, statum animi sive corporis ciere, efficere, gignere*: a *subi. homines*: CIC. inv. 1, 2 quanta ad maximas res opportunitas in animis inesset hominum, si quis eam posset -ere. OV. ars 2, 444 acribus est stimulis -endus amor. LIV. 45, 19, 4 qui spe cupiditatem eius -rent (COLVM. 6, 24, 2 -itur cupiditas odore genitalium admoto naribus. 6, 27, 10. TAC. ann. 16, 14). CELS. 3, 7, 1^{C} vomitus post febrem -endus est (3, 14, 2. 4, 12, 8). 3, 18, 11 -enda ipsius (*sc. mentis*) intentio. COLVM. 8, 5, 2 cibis idoneis fecunditas earum (*sc. avium*) -enda est. CVRT. 8, 5, 22 -uitque iram Alexandri (SIL. 7, 70). LVCAN. 4, 721 mittitur exigua qui proelia prima lacessat -atque manu (*cf. p. 368, 33*). SIL. 7, 499 favorem (*i. audaciam*) *Minucii* ... parvo maiora ad proelia damno (*cf. l. 17*). FRONTIN. strat. 2, 5, 23 ad -endam Semproni credulitatem. TAC. hist. 2, 24 equites ... sponte refugi festinationem sequentium -ere. 3, 58 voltu, voce, lacrimis misericordiam -ere (*cf.* CYPR. epist. 36, 3 p. 575, 13 [*syn.* provocent] *et l. 21*). ann. 15, 33 ut ... maiore fama studia civium -ret *Nero*. 15, 53 comitante Antonia ... ad -endum volgi favorem (*cf. l. 11*). HIL. in Matth. 3, 4 vult quoquo modo oboedientiam -ere tentato *diabolus*. *subi. res incorporeae*: LIV. 5, 6, 3 patientiam ..., quam vel lusus ... -ere solet. 8, 28, 2 quae aetas formaque misericordiam -ere poterat (*cf.* VICTRIC. 29 -it misericordiam iudicantis ... confessio, *et l. 15*). QVINT. decl. 316 p. 245, 8 ratio mortalitatis poterat -ere fletus. IVV. 7, 212 cui non tunc -ret risum citharoedi cauda magistri. TERT. patient. 13 p. 20, 15 haec (*sc. patientia*) ... *dei* clementiam -it (*ed. Gelen.*, eligit *ed. Mesn.*). HIL. myst. 1, 12, 1 quae etiam invitis sensum veritatis -ant (*cf.* trin. 6, 4).

syn. consequi (*v. p 369, 63*). emendicare (*v. p. 369, 65*). eruere (*v. p. 367, 25. 369, 7*). evocare (*v. p. 369, 74*). exire ubere (*v. p. 367, 43*). extrahere (*v. p. 366, 49*). extorquere (*v. p. 369, 53*). impetrare (*v. p. 369, 46. 63*). indagare (*v. p. 369, 10*). invitare (*v. p. 368, 30*). lacessere (*v. l. 11*). provocare (*v. l. 16. p. 367, 64*). suscitare (*v. p. 367, 74*).

deriv.: elecebra. electo. elicitor. Elicius.

ēlicitor, -ōris *m.*, *ab* elicere. *is qui elicit, eruit, effodit*: RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 7 (*metaphorice*) te -em et formatorem lapillorum nobilium ... elegi.

ēlicuus *v.* eliquus.

ēlīdo, -īsī, -īsum, -ere. [*ab* ex *et* laedo. *W.*]. CLAVD. DON. Aen. 8, 285 p. 156, 4 -serit inde tractum est, quia venae maiores gutturis lisae dicuntur, unde -sum dicimus quicquid ipsa ex causa fuerit mortuum. *scribitur* el(a)editur: VICTRIC. 17. *prima syll. corripitur in versu rhythmico* COMM. instr. 1, 15, 1. *de significatione* (*cf. l. 40*): SYNON. Cic. Char. gramm. p. 415, 4 B. abiecit. -sit. oppressit. obruit. PORPH. Hor. epist. 1, 12, 21 trucidas: exprimis, -is et proteris. NON. p. 291, 34 -ere est secundum consuetudinem deicere. -ere etiam excudere significat. -ere suffocare vel occidere. p. 292, 34 collidere, deicere. GLOSS.^{L} II Philox. EL 32 -sos ἐκθλιβέντας. -sus ἐνραγείς, πεσών. Abav. EL 13 -sit: effregit. 14 -itur: frangitur. 18 -it: exprimit. GLOSS. ἀποθλίβω. ἐκθλίβω. ἀπαλείφω. ἐκπιέζω. ἀποκτιννύω πληγαῖς. καταβάλλω πληγαῖς. praefoco. -dit allidit. -si expulsi. ISID. diff. 1, 20 alliditur quis proxime, -itur longe. *legitur inde a* PLAVTO, LVCIL., CIC. phil.; *deest* CATVLL., SALL., NEP., TIB.; *inde a* TERT., *apud quem saepissime extat, magis magisque frequentatur. usque ad* APVL. *omnes, quos habui in schedis, dedi locos.* NOT. Tir. 50, 5 -dit. 50, 9 -sit.

[*dub. vel corrupt.*: PLAVT. Poen. 494 tuom iam dilidam (*vel* eilidam *A*, el- *P*, *v. vol. V 1, 1172, 51*) caput. Pseud. 510 excludito (exlidito *coni. Ritschl*) mi hercle oculum. HOR. carm. 3, 27, 60 -ere *Lambinus pro* laedere. CELS. 2, 7, 16 excutere (*F V*, -ere *J*) partum. SEN. Tro. 688 conditum *Astyanactem* -et (*A*, illidet *E*; *v. Carlsson, Überlief. d. Sen.-Trag. p. 39*) statim immane busti pondus. nat. 2, 44, 2 quaedam effligi (*coni. Leo*; -i *Curio*; eligi *codd.*). LVCIL. IVN. carm. frg. 4 Elius (*Gercke*, eleus, elisius, -sus *codd.*) ... amnis. AMM. 24, 1, 5 in⟨li⟩si (*Her.*, -si *Gel.*, in se *V*). HEGES. 4, 15, 2 *v.* relido. *nonnusquam confunditur cum vocibus* eligere (CIC. Tusc. 3, 83 SEN. clem. 1, 6, 1 *v. p. 371, 83*; *cf. p. 372, 26. 373, 38*) *et* eludere (GERM. frg. 4, 105 *v. p. 371, 23*. CLAVD. carm. min. app. 2, 95)].

I **strictiore sensu**: A *praevalet notio* **remotionis** (*accedente haud raro significatione conquassandi, coartandi, opprimendi*), *i. q. foras trudere, eicere, expellere, edere, exprimere, extorquere; passive fere i. q. exire, exsilire*: 1 *partes corporis et res in corporibus animantium latentes*: PLAVT. Rud. 659 iube oculos -ere, itidem ut sepiis faciunt coqui (*cf.* VERG. Aen. 8, 261 [*ubi v.* SERV.]. PRVD. psych. 33 pede calcat -sos [*i. expressos*] in morte oculos). COMMENT. Lucan. 9, 1 animas (*cf. p. 372, 36*) statim -sas corpore solvi (*postea* postquam exierint de corpore). *tropice*: CIC. Tusc. 2, 27 poetae nervos omnis virtutis -unt. CELS. 6, 7, 9^{B} sternumenta ... admota id *corpus ex aure* commode -unt. 6, 8, 1^{C} crustae ... per sternutamenta -i debent. PLIN. nat. 37, 53 calculos vesicae poto eo (*sc. lyncurio*) -i. ORIBAS. syn. 1, 19 p. 825 *potu* saepius sunt -si *ascarides*. *speciatim*: *partum*, *i. q. abortum efficere* (*cf. l. 59. p. 372, 25*): SEN. contr. 2, 5, 2 quaedam *mulieres* ... -sere conceptos. SEN. dial. 11, 16, 3 nec intra viscera tua conceptas spes liberorum -isti. PLIN. nat. 25, 25 partus. *metaphorice*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de morbis, i. q. expellere, tollere: HOR. epist. 1, 15, 6 dictaque cessantem nervis -ere morbum sulpura (SCHOL. vult intellegi ... podagram, quae vix aut numquam pellitur). CELS. 2, 15, 1 quibus lentae morborum reliquiae remanent neque aliter -untur (ORIBAS. syn. 1, 3). 4, 10, 1 *tussis* vix, cum vetus facta est, -itur. 6, 6, 37 difficillime genus id imbecillitatis -itur. *voces exprimere*: SEN. epist. 24, 14 vocum inter lacerationem -sarum acerbitatem. SIL. 1, 531 nisuque -sus anhelo auditur gemitus. QVINT. inst. 11, 3, 51 vox ... interim -sa in illum sonum erumpit *eqs.* *liberius i. q. sonos edere, elicere, procreare*: SEN. Oed. 734 lituusque adunco stridulos cantus -sit aere (*cf. infra l. 34*). PLIN. nat. 10, 108 strepitu ..., qui non nisi ipsis alarum umeris -itur. 11, 173 ululatus -itur. 11, 269 elephans ... -it sonum. 14, 146 nihilque ad -endum in pavimentis sonum ex vino reliquisse. QVINT. inst. 2, 11, 7 magnas ... sententias ... -unt (*cf. ibid.* iaculantur). MIN. FEL. 22, 3 cymbalis ... tinnitus -itur. CLAVD. 5, 222 madidis -sa tonitrua Cauris (*cf. l. 23*).

2 *res naturae et naturales* (*tales fere, quae aliunde inclusae sunt*): *μετέωρα*: OV. met. 6, 696 exsiliantque cavis -si nubibus ignes (*cf.* 8, 339 excussis -si [*codd.*; -sis excussi *Heinsius*] nubibus ignes. SEN. nat. 1, 1, 14 inter nubes -untur. PETRON. 122 vs. 123 intremuitque nubes -sosque abscidit ignes. *paulo aliter*: PLIN. nat. 11, 214 ut ignis -atur *ex ossibus* velut e silice). GERM. frg. 4, 105 Aegoceros imbres et crebro fulmine ruptis nubibus -et (*Grotius*, eludet *codd.*) sonitum. SEN. dial. 1, 1, 3 -sorum (*sc. ex nubibus*) fulminum (*cf.* PLIN. nat. 31, 2. VAL. FL. 4, 663 -saque noctem lux dirimit). nat. 1, 15, 1 non potest fieri, ut aer vim igneam usque in aethera -at ...? 2, 12, 5 siccus ... vapor ... coitu nubium vehementer in altum (*Kroll*, in alterum Φ, a latere Δ) -itur (*Aristot. meteor. 2, 9 p. 369ᵃ, 27 ἐκκρίνεται*). 5, 12, 4 ex pluribus caeli partibus -sus spiritus (7, 6, 2 spiritus per angusta -sus. PLIN. nat. 2, 113; *cf. infra l. 32*). *terrena*: AETNA 305 densa ... corpora ... -sa in vacuum fugiunt. 562 ingens spiritus adstrictis -sus faucibus (*cf.* SEN. nat. 6, 12, 1 is qui supervenit spiritus priorem premit et -it ac frequentibus plagis primo cogit, deinde proturbat. *cf. l. 29*. LVCAN. 7, 476 aer -sus lituis [ADNOT. tuba exclusus. COMMENT. expressus] *cf. supra l. 11*). *liquida*: PROP. 4, 6, 73 vinaque fundantur prelis -sa Falernis (*cf. p. 372, 81*). SEN. nat. 1, 3, 2 aquam per tenue foramen -i (*cf.* 6, 31, 3 aquam modo recipi in commissuras pavimento recedente, modo compresso bullire et -i). 3, 15, 7 guttae quaedam vel pressura loci -untur (*ex solo*) vel aestu evocantur. *de fluctibus exsuperantibus, i. q. extollere, exagitare*: VERG. Aen. 3, 567 spumam -sam (SERV. exclusam, auct. expressam) et rorantia vidimus astra. OV. met. 15, 338 concursibus ... undarum sparsas Symplegadas -sarum (*i. exundantium; an ad B 1 b trahendum [i. compressarum]?* allisarum *coni. Owen*). SEN. Herc. O. 1240 his (*sc. Herculis*) fracta Calpe manibus -sit (*i. effecit, ut exiret*, emisit *coni. Gronov.; v. Carlsson, Überlief. d. Sen.-Trag. p. 69*) fretum. CVRT. 8, 13, 9 quasi in artum coeuntibus ripis torrens et -sus ferebatur *amnis*. LVCAN. 9, 339 -sus ab austris ... fluctus. PLIN. epist. 6, 31, 17 apparet saxeum dorsum impactosque fluctus in immensum -it et tollit. *in imag.*: ZACCH. 2, 11 -sis undique fluctibus magnae molis pondus immobile est. *etiam expressus, i. q. ex alveo expellere, exsiccare*: LVCAN. 6, 56 ingestoque solo Phrixeum -ere (COMMENT. excludere) pontum. *de rebus mari ad litus eiectis*: CAES. civ. 3, 27, 2 ut *naves* ... -rentur et naufragio interirent. *cf.* TAC. ann. 2, 24 corpora equorum eodem (*sc. in insulam*) -sa. *colores sim. i. q. repercutere, reflectere*: LVCR. 4, 296 imago ... recta retrorsum sic -itur *ex speculo*, ut si ... cretea persona *allisa* ... trabi ... -sam retro sese exprimat ipsa (*cf.* 4, 339. PLIN. nat. 37, 137 *irides gemmae* colores ... reddunt nec ut ipsae habeant, sed ut repercussu parietum -ant).

3 *technice in arte grammatica, i. q. vocum partes, litteras eicere, extrudere*: VEL. gramm. VII 62, 8. SACERD. gramm. VI 448, 1 *in syncope* (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 22, 8. 28, 18 AGROEC. gramm. VII 123, 16. GELL. 2, 17, 9. 4, 17, 6. 5, 12, 5; *v. etiam p. 373, 45*). 448, 5 *in synaloiphe* (*cf.* 448, 8 MAR. VICTORIN. gramm. VI 66, 8 DIOM. gramm. I 442, 16). CHAR. gramm. p. 368, 2 B. *in ecthlipsi* (*cf.* VLT. SYLL. gramm. IV 264, 12). HIER. epist. 20, 5, 2 media vocali littera -sa.

4 *homines*: AVG. serm. 25, 5, 5 de paradiso -isti, de beatitudine proiecisti. *tropice*: COD. Iust. 7, 19, 4, 1 si ideo te ab accusatione -et (*i. excludet; cf. p. 373, 40*).

B *praevalet notio* **laesionis**, *i. q. mole seu pondere opprimere, conquassare, contundere, disicere, discutere, perfringere saepissime suffocando, strangulando, postea vi magis dilatata fere i. q. extinguere, occidere*: **1** *proprie*: **a** *refertur ad corpora animantium*: **α** *-untur ipsa animantia*: Ⓘ *homines* (*cf. p. 373, 56*): CIC. rep. 2, 68 ut auriga indoctus e curru trahitur, opteritur, laniatur, -itur. OV. epist. 12, 121 compressos utinam Symplegades -issent ...! Pont. 4, 9, 21 nec querulus, turba quamvis -rer, essem (*cf.* VAL. MAX. 2, 2, 4. 8, 1 damn. 4 SEN. dial. 10, 12, 1. SVET. Iul. 39, 4 prae turba -si exanimatique). LIV. 44, 42, 6 elephanti ... exeuntes *milites* obterebant -bantque. VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 compluribus caudae *serpentis* voluminibus -sis. 9, 2 ext. 1 *milites* carinis ac pondere *navium* -si. SEN. clem. 1, 6, 1 turba ... defluens -itur (eligitur *N*). nat. 6, 1, 9 utrum me lapis unus -at an monte toto premar. epist. 101, 14 in foedum scapularum ac pectoris tuber -sus. CVRT. 9, 7, 22 stipitem intentans -surusque eo victum. ASCON. in Mil. p. 31, 28 St. compluresque noti homines -si sunt. SIL. 6, 236 trepidos ... vasto pondere gaudet -isse premens *serpens*. FRONTIN. strat. 1, 6, 4 ruinā *arborum* magnam manum -erunt. 2, 5, 31 legio ... inter duas acies hostium ... -sa est (*cf.* VEG. mil. 3, 20 p. 108, 18). SVET. Tib. 39. Cal. 26, 4 omnes fustibus abegit; -si ... viginti amplius equites R. FLOR. epit. 3, 3, 17 suffocatis -sisque ... infantibus. MIN. FEL. 30, 2 filios ... adstrangulatos misero mortis genere -ere. ITALA Matth. 7, 6 (cod. k *et* Cypr. testim. 3, 50 p. 154, 9) ne ... *porci* conversi -ant (ῥήξωσιν. VVLG. dirumpant) vos. PORPH. Hor. carm. 3, 8, 1 arbore infracta. COMM. instr. 1, 15, 1 Hercules ... monstrum Aventini montis. CAPITOL. Maximin. 8, 7 fustibus. HIL. c. Const. 11 clerici fustibus caesi, diacones plumbo -si (*cf.* AVELL. p. 27, 10). trin. 5, 19 hunc ... complexu tuo validior -is. *i. q. extinguere*: OPTAT. 2, 21 p. 57, 20. SIDON. carm. 5, 438 pilis. SEDVL. op. pasch. 2, 10 p. 210, 8 parvulorum catervas -ere (*cf. carm. pasch. 2, 116* sternere collisas). ASSVMPT. Moys. 6, 3 gladio.

Ⓘⓘ *bestiae*: VERG. Aen. 8, 289 ut *Hercules* ... premens -erit angues (SERV. praefocaverit. *cf.* MART. 14, 177, 1 PANEG. 10 [4], 16, 6 *et l. 12. 23. 44 sq.*). HOR. sat. 2, 3, 316 ut ingens belua cognatos (*sc. ranas*) -erit. OV. met. 9, 197 his (*sc. Herculis*) -sa iacet moles Nemeaea lacertis (*cf. infra l. 61*). SEN. Herc. O. 340 -sis feris (*cf.* 1270 virtus, quae tot -sit mala). 918 -sit hydram. CVRT. 9, 2, 21 congregata ... tot milia *elephantorum* ipsa se -ent. COLVM. 6, 23, 1 ne in angustiis conceptum altera *vacca* alterius -at (6, 27, 11. *cf.* 7, 9, 9 fetus). 9, 11, 1 novus rex *apium* -itur (eligitur *S*). PETRON. 136, 5 animal armata -ere manu. PLIN. nat. 8, 32 corruens *elephantus* complexum *draconem* -it pondere (*cf.* 33, 116). SVET. Nero 53 *leonem* vel clavā vel bracchiorum nexibus. VEG. mulom. 1, 6, 1 *claudicans* aut ictu calcis animalis alterius percussus ... aut saxo vel fuste ... -sus. mil. 3, 24 p. 117, 18 pila ... in elefantos congerebant eosque vulneribus -bant. 4, 22 saxis ... equi ... et homines.

β *-untur membra, corpora sim.* (*singulariter de ipsa actione premendi, sc. laedendi notione evanida, l. 72*): PLAVT. Mil. 167 talos -i iussit conservis (*cf. 156* ni ... diffregeritis talos). LVCIL. 58 hunc in fauces invasse animamque -isse illi ([OV. met. 12, 508 missis ... silvis. *i. q. extinguere*: APVL. met. 9, 38 crebris ictibus *ensis* impuram -it divitis animam. *aliter v. p. 373, 19*]. *similiter*: CELS. 4, 7, 2 sicca *fomenta* spiritum -unt [*cf.* 4, 21, 1. 5, 28, 1^B. SEN. epist. 70, 20 interclusis faucibus spiritum -sit. APVL. met. 8, 14 valvis ... obseratis inediā statuit -ere ... spiritum. 10, 26 -sum (*v. d. Vliet*; -sus *codd.*; elusus *Bluemner*) ... medicus effundit spiritum]. PS. QVINT. decl. 10, 16 laqueone vitam damnatus -erat [AMM. 28, 6, 30]). OV. epist. 9, 85 immanes -sis (*codd. dett. et Ehw.*; -so P^1, -sos P^2G *et Sedlm.*) faucibus hydros (met. 12, 142 vincla trahit *Achilles* galeae, quae presso subdita mento -unt fauces. 14, 738 VELL. 2, 4, 5. SEN. dial. 1, 6, 9 fauces nodus -sit. nat. 6, 28, 1 per vim -sae fauces tument). OV. Ib. 569 utque loquax ... est -sum guttur ..., sic tibi claudatur pollice vocis iter (SEN. Herc. f. 221 *serpentium*. LVCAN. 2, 154 laqueo fauces -saque guttura fregit. LACT. mort. pers. 30, 6 AVSON. 278, 3 CYPR. GALL. gen. 155 [*Vulg. gen. 4, 8* interfecit]. ENNOD. opusc. 4, 28 p. 389, 25). OV. met. 14, 196 -si trepident sub dentibus *Cyclopis* artus (*cf.* PS. QVINT. decl. 4, 19). LIV. 21, 45, 8 caput pecudis saxo -sit (PLIN. nat. 9, 41 PS. QVINT. decl. 6, 9 CLAVD. 5, 433). SEN. contr. 1, 3, 3 saxis, quae aut -ant corpus *praecipitatum* aut de integro gravius impellant (LVCAN. 2, 206 viva graves -unt corpora trunci. SIL. 10, 393 ceu magnā -sa ruinā corpora. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 186 verberibus ... -ere [*i. caedere*] corpus. 4, 190. ARATOR act. 2, 403 fustibus). 10, 4, 2 huic -sa crura (FIRM. math. 1, 7, 31). SEN. Tro. 1112 ossa *Astyanactis* disiecta et gravi -sa casu. Herc. O. 1236 lacertis *Herculis* colla Nemeaei mali -sa (*cf.* PRVD. perist. 10, 1108). LVCAN. 3, 656 -so ventre. SIL. 3, 33 nexuque -sa leonis ora Cleonaei (*cf.* 4, 242 -sa incussis ... calcibus ora). 5, 509 -sitque virum spatiosā membra ruinā *quercus* (9, 631). 9, 400 manant orbibus -sis et trunca lumina fronte (*cf.* POTAM. epist. ad Athan. p. 1417^A iaceat serpens -so luminum sinu). PS. QVINT. decl. 19, 4 planctibus -sisque (*i. pulsatis*) uberibus. SVET. Tib. 62, 2 remis -ente cadavera, ne cui residui spiritus quicquam inesset. TERT. anim. 53 p. 386, 3 ruinae vis semel omnia vitalia -ens. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 182 asinam ... -sam (allisam *Barth*) adclini pressantem corpore plantam *domini*. ENNOD. opusc. 5, 3 p. 394, 14 (*in imag.*) aegritudinis subiecta ponderibus -sa cervice iacuisti. *nota* (*v. l. 33*): CASSIOD. in psalm. 46, 1 cum sit consuetudo luxuriantium -sis manibus personare (*i. complosis; cf. Vulg. psalm. 46, 2* plaudite manibus).

b *spectat ad varias res*: OV. met. 1, 466 -so (*i. compresso; aliter p. 371, 34*) percussis aëre pennis (SEN. nat. 6, 9, 1 ignis ex hoc conlisu nubium cursuque -si aëris emicuit. *cf.* Ag. 495 nube dirum fulmen -sa micat. STAT. Theb. 5, 394 -sit nubes Iove tortus ab alto ignis. MAR. VICTOR aleth. 3, 148). fast. 4, 371 candidus -sae miscetur caseus herbae (*sc. ut sucus effluat. cf.* COLVM. 8, 17, 13 -sum molle sorbum. NEMES. ecl. 3, 42 *uvas* plantā *et p. 371, 36*). VITR. 7, 8, 3 neque *lapideum centenarium* eum liquorem (*sc. argentum vivum*) potest onere suo premere nec -ere nec dissipare. SEN. dial. 5, 28, 3 nihil tam imbecille natum est, ut sine -entis periculo pereat. CVRT. 9, 2, 17 angustiis ripis coer-

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cita et in angustiorem alveum -sa *flumina* torrentes aquas invehunt (*cf.* CLAVD. carm. min. 26, 64 *et p. 371, 44*). LVCAN. 2, 437 gemino tellus -sa profundo est (ADNOT. fluctibus caesa dissiluit). PLIN. nat. 2, 199 concursu *montium* villae omnes -sae. 12, 62 micas *turis* concussu -sas (*i. deminutas, dissilientes an i. deiectas?*). 18, 358 ventum nuntiant lumina, cum ex sese flammas -unt (*i. extinguunt*) aut vix accenduntur. AMM. 17, 7, 3 -si litoris fragor. VEG. mil. 4, 4 murus ut numquam possit -i. EPIST. pontif. 276 (Anast. I) Migne 20 p. 74^A ne procellis . . . navis -atur in saxa (*cf. p. 371, 54*). PAVL. PETRIC. Mart. 5, 763 -sa tabularum crate.

2 *metaphorice et translate i. q. frangere, opprimere, consumere, debilitare, deminuere, attenuare, infirmare, tollere*: **a** *aliquem*: CIC. Tusc. 5, 16 qui rebus his (*sc. malis*) fractus aegritudine -itur. PVBLIL. V 28 ut plures corrigantur, †rite pauci -untur (*i. opprimuntur, coercentur*). SEN. contr. 1, 1, 3 inter contendentes duos medius -or (velidor *A B*, vi -or *proponit Gertz*). SEN. epist. 36, 1 alii -entur, alii cadent. PETR. CHRYS. serm. 12 p. 224^B *nos* premunt sacculi, -it aurum. IORD. Get. 185 ut quos proelio non poterat concutere, odiis . . . -ret. *sim. de animis hominum* (*cf. p. 372, 36*): SEN. epist. 15, 2 maiore corporis sarcina animus -itur. TERT. pudic. 22 p. 273, 22 nulla tam fortis caro, quam quae spiritum -it. VVLG. Sirach 6, 2 ne forte -atur (διαρπαγῇ) virtus tua. ENNOD. opusc. 5, 23 p. 399, 20 non . . . animus et durae cervicis . . . a te tumor -sus est. **b** *aliquid* (*locis l. 29 sqq. allatis etiam vis deiciendi inesse potest*): SEN. benef. 6, 3, 2 inter contendentes duos terrarum orbis -sus est (*cf. supra l. 15*). nat. 3, 27, 1 -sa (*i. sublata*) aestate hiems pertinax. epist. 66, 20 dolores, molestias, iniurias virtus magnitudine sua -it atque opprimit. 78, 8 corruptus umor, cum desiit habere, quo confluat, ipse se -it. TERT. bapt. 20 p. 218, 9 temptationes . . . abstinentiā -i. anim. 23 p. 336, 30 haereticos repercutiam, si argumenta Platonis -am (*i. refellam. sim.*: resurr. 36 p. 77, 24 an et Sadducaeorum versutiam -ens nostram magis sententiam erexerit. adv. Marc. 1, 22 p. 318, 19 iniectionibus *antichristi* -endis. 4, 37 p. 548, 23 -sa est sententia haereticorum. PHOEBAD. c. Arrian. 13 haereses. VICTRIC. 17 dialecticorum virus. VINCENT. LER. 18, 24 p. 28 quod non aut acumine irruperit aut pondere -serit. AVELL. p. 359, 5 *syn.* convicta. p. 375, 3 error . . . -sus est. 615, 17 CASSIOD. in psalm. 66, 3). TERT. orat. 22 p. 196, 1 facile -itur (*Routh.*, eligitur *D*, eluditur *Reiff.*), quod affectione gloriae assumitur. pudic. 9 p. 237, 4 -sa est . . . substantia sacramenti. *technice in iure, i. q. repellere, submovere*: VLP. dig. 20, 1, 21, 1 doli replicatione exceptionem -et (PAVL. dig. 2, 14, 27, 2). 21, 2, 17 intentione per exceptionem -sa (*cf.* 44, 4, 2, 5). PAVL. dig. 2, 14, 27, 2 prius pactum per posterius -etur (*i. vincetur, abrogabitur*). *in arte grammatica, i. q. mutilare, contrahere* (*cf. p. 371, 61*): GELL. 16, 5, 6 'vetus' . . . ab aetatis magnitudine compositum -sumque est (*inde* MACR. Sat. 6, 8, 18).

C *de derectione: i. q. res incurvatas vi adhibita foras flectere*: SEN. dial. 3, 6, 1 hostilia detorta . . . adactis cuneis non ut frangamus, sed ut explicemus, -imus. *i. q. imprimere* (*pro* illidere*?*): VVLG. II Macc. 3, 25 Heliodoro priores calces -sit (ἐνέσεισε) *equus*. ENNOD. opusc. 3, 158 p. 372, 11 -sis (*i. iniectis*) collo manibus . . . cum traheretur ad vincula.

II ***latiore sensu, i. q. deicere, labefactare, humi prosternere, affligere; passive sine certo indicio elidentis i. q. delabi, corruere, cadere***: **A** ***proprie*:** 1 *aliquem*: TERT. apol. 23, 1 pueros in eloquium oraculi -unt (*alii de* βρεφομαντείᾳ *dictum putant, ut spectet ad I B 1 a*). adv. Marc. 4, 26 p. 509, 1 grandine et fulmine. 4, 38 p. 549, 11 lapidibus. LVCIF. moriend. 11 p. 307, 9 (*in imag.*) ut hostis in te conlocatus gladio -atur spiritali, sternatur pariterque dissipetur. AMBR. in psalm. 40, 24 athletam, cum -isset adversarium, frontem ei percussisse calcaneo. VVLG. IV reg. 8, 12 (*accedente notione conquassandi*) parvulos eorum -es (*cf.* Os. 14, 1 Nah. 3, 10 AVG. epist. 27, 2 VICT. VIT. 1, 7 *et l. 69*. *hinc metaphorice*: HIER. epist. 22, 6, 5 nequitia -atur in semine. 22, 6, 6 cogitatus . . . ad petram [in psalm. 136 p. 95, 1 AVG. in psalm. 136, 21. 22, *ubi* VVLG. allidet, ἐδαφιεῖ]. FVLG. RVSP. epist. 4, 12, *syn.* calcatur). VVLG. Iob 30, 22 quasi super ventum ponens -isti me. Sirach 1, 39. 8, 19 (καταβαλεῖ). Luc. 9, 39 spiritus . . . -it et dissipat (σπαράσσει) eum (*cf. infra l. 78*). 9, 42 (ἔρρηξεν). RVFIN. hist. 3, 6, 7 parvulos . . . -bant (κατέσειον) in terram (*cf. supra l. 62*). AVG. serm. 168, 6, 6 Saulus . . . -sus persecutor, levatus praedicator. PS. BOETH. fid. cath. 80. ENNOD. dict. 27, 1 p. 504, 6 Herculeae vires, nisi -erint *Antaeum*, non iacebunt (*cf. l. 84*). IORD. Get. 86 ad terram. *technice in mulomedicina*: VEG. mulom. 1, 26, 3 eum -es (*cf. 1, 26, 2* allides . . . iumentum). 2, 17, 2 iumentum . . . in loco molli -es. CHIRON 23. 24 plane semissantur, non -untur. 73. 80. 100 *syn.* depones. 631. *passive* (*vi mediali*): TERT. ieiun. 16 p. 295, 1 -itur pro templi foribus senior Heli, filii eius in acie ruunt. VVLG. Marc. 9, 20 -sus (πεσών) in terram volutabatur (*cf. supra l. 70*). RVFIN. hist. 9, 10, 14 ut . . . saepe pronus -retur (πρηνῆ καταπεσεῖν) in terram. AVELL. p. 17, 4 de sessu in terram -itur (ISID. vir. ill. 14). p. 18, 9. 14 (*cf. 18, 13* de throno excutitur). CHRON. Gall. chron. I add. p. 631. DRAC. Orest. 152 -sam *Cassandram vaticinatam* retinent per transtra rudentes. ENNOD. epist. 1, 9, 2 p. 18, 15 Antaeum . . . , ne -sus vinceret, matris solacium, postquam coepit non cadere, . . . perdidisse (*cf. p. 373, 72*). VITA Caes. Arel. 1, 50 in conspectu hominum est -sus in terram.

2 *aliquid*: TERT. cult. fem. 2, 7 p. 723, 3 Oe. crinibus . . . modo substrictis, modo relaxatis, modo suscitatis, modo -sis (*i. depressis vel depexis*). resurr. 16 p. 46, 11 *calicem* sordibus nubilum. 18 p. 50, 9 *anima corpus* -it egressa (*opp.* suscitavit ingressa). 52 p. 109, 14 *carnem* sententia dei -sit. adv. Prax. 16 p. 256, 19 turrem. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 27 devota *arbor*: nunc -enda (*Petschenig*, evellenda *Keller*; evidenda *sive* evadenda *codd.*) ac per hoc execrabilis (*cf.* PALLAD. 2, 13, 7. VICT. VIT. 2, 21 ad terram. GREG. TVR. Franc. 5, 3. *in imag.*: CASSIOD. in psalm. 129 concl. in terram). HEGES. 3, 11, 3 saxum elevans de muro super arietem -sit (*gr. 3, 230* ἀφίησιν). PAVL. PETRIC. Mart. 4, 553 impresso protriverat ungula *boum* cornu -ens (*i. conculcans*) . . . germina. 5, 447 -sa assiduis nudaverat arva ruinis *grando*. 5, 831 prono duram tellurem -ere (*i. deprimendo excavare*) nisu *genuum*. CASSIOD. in psalm. 134, 15 -sa *simulacra* frangantur. *oculos sim., i. q. deprimere*: AVG. in psalm. 93, 15^init. oculos -erat in terram (128, 9^init.). 93, 15^med. -sa facie percutiebat pectus. *passive vi mediali*: *de corporibus membrisque hominum*: TERT. anim. 43 p. 372, 12 corpus amica vi soporis -sum, blanda quietis necessitate prostratum (*cf.* PAVL. PETRIC. Mart. 6, 206). resurr. 18 p. 50, 1 cuius sit dirui, cuius -i, cuius iacere, cuius et relevari et resuscitari. 53 p. 109, 27 animam . . . humi -sam. POTAM. tract. 1 p. 1412^A -sis in ore dentibus *putredine*. PRVD. apoth. 482 -sā destillant balsama dextrā. *de mari*: TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 20 ad minas eius (*sc. Christi*) -itur (*i. considit, detumescit*) mare.

B ***metaphorice et translate*:** 1 *aliquem*: TERT. spect. 18 p. 20, 8 primos homines diabolus -sit (*cf.* cult. fem. 1, 1 p. 702, 10 Oe. scorp. 6 p. 156, 5. resurr. 34 p. 74, 3 *opp.* relevans. adv. Marc. 2, 10 p. 350, 7 SACR. Leon. 458. CASSIOD. in psalm. 145, 6 *opp.* sublevare *et* erigere. PALLAD. hist. mon. I 16 sunt -si [*syn.* ceciderunt]). TERT. Scap. 4 p. 456, 8 Oe. adv. Marc. 2, 10 p. 350, 4 ut et homo eadem arbitrii libertate -ret inimicum, qua succiderat illi. PACIAN. epist. 2, 6 vincendo mavultis -ere, quam placendo recreare. sim. carn. p. 138, 12 *Christus* Petrum . . . ariete quodam durissimae increpationis -sit (*i. obiurgando afflixit*). PSALT. Rom. 101, 11 elevans -isti (κατέρραξας, VVLG. allisisti) me (*cf.* AVG. in psalm. 101 serm. 1, 11). RVFIN. hist. 10, 33 Iulianus . . . blanditiis . . . populi partem . . . -sit (*sc. a fide Christiana*). AVG. conf. 4, 1, 1 nondum salubriter prostrati et -si a te. serm. 216, 6, 6 perniciosissimum colluctatorem (*i. diabolum; cf. l. 43*). LEO M. epist. 85, 1 p. 923 apostolica fides . . . Nestorium deicit . . . Eutychen et participes eius -it (*i. damnat; cf. p. 373, 31*). AVELL. p. 160, 10 -sus est satanas et tamen operatur (*cf.* SACR. Leon. 316 diabolum. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 465 -sus totiens totiensque fugatus. FVLG. RVSP. epist. 3, 25 armis, quibus -itur, surgit. PASS. Andr. brev. 2 diabolus . . . -sus et prostratus iaceat). VICT. VIT. 2, 52 aestimans . . . timorem incutiens reliquos -surum (*i. timore affecturum*). POMER. 3, 20, 3 nec ab his, quae iam per gratiam dei -sit, se patiatur -i. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2 p. 246^init. -sit (ἔβαλεν ὕπτιον) . . . renitentem. GREG. TVR. Franc. 1, 25 *Simonem magum* -sum per apostolos. GREG. M. moral. 10, 24 effrenatos deus . . . frangit, quatenus (*i. ut*) -si discant, quam . . . erectione tumuerint. *passive*: TERT. resurr. 2 p. 27, 24 ante de resurrectione carnis -untur (*i. desciscunt, abalienantur*), quam de unione divinitatis [-unt] (*seclusit Kroym.*). PACIAN. bapt. 3 -sus novissime coluber (*i. diabolus*). epist. 2, 7 Novatianus . . . qua *superbia* dum in altum levatur -sus est. FVLG. Virg. cont. p. 100, 19 *opp.* exaltatus.

2 *aliquid* (*cf. p. 373, 31. 64*): AVG. un. eccl. 5, 10 aperta veritas . . . omnem frontem impudentiae -at. adv. Don. 31, 53 p. 153, 25 ubi est illa praeclara laudatio . . . ? nempe -sa est, nempe prostrata. serm. 9, 9, 13 superbiam. AVELL. p. 128, 16 haeresum . . . machinamenta . . . ecclesiasticis prostrata decretis numquam sinuntur oppugnationis -sa reparare certamina. p. 370, 17 non cessant -sae pestes resumptis certaminibus contra fundamentum sese veritatis attollere. p. 461, 31 cur causas vestrae salutis minuitis? cur decoloratis, cur -itis . . . ? SACR. Leon. 406 virtute feminea rabiem diabolicae persecutionis -ens. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 364 furor, rursumne resurgis -sus totiens?

part. perf. pass. **ēlīsus, -a, -um** *pro adi. et subst.*: 1 *i. q. infirmus, depressus*: SEN. contr. 1, 1, 8 tenui atque -sa ieiunio voce. PS. QVINT. decl. 5, 22 posco . . . manus, quas -so pectori apponam. 2 *i. q. afflictus, depressus, consternatus*: TERT. resurr. 47 p. 97, 25 quod -sum est (*an verbaliter?*), suscitans. LVCIF. non parc. 23 p. 260, 18 dictum . . . a videntibus caeco, a stantibus -so. VVLG. psalm. 144, 14 erigit omnes -sos (κατερραγμένους. *cf.* 145, 8 HIER. in Nah. 1, 2 p 1233^C PAVL. NOL. epist. 3, 1 EPIST. pontif. 375 Conc.^S I 2 p. 16, 25 non solum -sos [καταβεβλημένους] non elevat, sed etiam stantes conatur -ere [allidere *pars codd.*]. MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 30, 19, *syn.* iacentem. DRAC. laud. dei 1, 742. 2, 696, *syn.* iacentes. CASSIOD. in psalm. 145, 6). AVG. doctr. christ. 3, 20, 29 apostolos nostros nec cum suspicerentur ab hominibus, inflatos fuisse, nec cum despicerentur, -sos. c. Pelag. 3, 7, 20 in aperta iniquitate evidenter -si, in fallaci iustitia insipienter elati. DRAC. Romul. 7, 90 favor . . . elevat -sum *equum vulneratum*.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

structurae ad I et II: unde -atur, indicatur: abl. separ.: AETNA 562 *p. 371, 32.* HOR. epist. 1, 15, 6 *p. 371, 2.* PROP. 4, 6, 73 *p. 371, 36.* OV. met. 8, 339 *p. 371, 19.* SEN. Oed. 734 *p. 371, 11.* COMMENT. Lucan. 9, 1 *p. 370, 75 al.* *praep.*: ab: COD. Iust. 7, 19, 4, 1 *p. 371, 69.* de: TERT. resurr. 2 *p. 374, 53.* AVG. serm. 25, 5, 5 *v. p. 371, 68.* AVELL. p. 17, 4 *p. 373, 80.* ex: SEN. nat. 5, 12, 4 PLIN. nat. 11, 214. 14, 146. *adv.*: ZACCH. 2, 11 *p. 371, 50.* *quo: dat. derect.*: (SIL. 9, 631 ?). ENNOD. opusc. 3, 158 *p. 373, 51. cf.* VVLG. II Macc. 3, 25 *p. 373, 50* (*aliter* LVCIL. 58 *p. 372, 36*). *cf.* *humi* -ere: TERT. resurr. 53 *p. 374, 23.* *adv.*: TAC. ann. 2, 24 *p. 371, 55.* *praep.* in *c. acc.*: SEN. nat. 1, 15, 1. 2, 12, 5 epist. 101, 14 PLIN. epist. 6, 31, 17 HEGES. 4, 15 VVLG. Marc. 9, 20 *al.* in *c. abl.*: VEG. mulom. 2, 17, 2. ad: HIER. in psalm. 136 VICT. VIT. 2, 21 IORD. Get. 86 *al.* super: HEGES. 3, 11, 3. *ubi*: per: SEN. nat. 1, 3, 2. 7, 6, 2. inter: SEN. contr. 1, 1, 3 SEN. nat. 1, 1, 14 FRONTIN. strat. 2, 5, 31.

syn. et iuxta posita: ad I A: abscidere (*v. p. 371, 21*). evocare (*v. p. 371, 40*). exprimere (*v. p. 371, 58*). iaculari (*v. p. 371, 15*). proturbare (*v. p. 371, 34*). tollere (*v. p. 371, 50*). *ad pass.*: erumpere (*v. p. 371, 9*). exsilire (*v. p. 371, 18*). exire (*v. p. 370, 76*). fugere (*v. p. 371, 31*). *ad I B*: adstrangulare (*v. p. 372, 8*). caedere (*v. p. 372, 13*). claudere (*v. p. 372, 49*). coercere (*v. p. 372, 84*). comprimere (*v. p. 371, 77*). concutere (*v. p. 373, 18*). convincere (*v. p. 373, 36*). diffringere (*v. p. 372, 35*). disicere (*v. p. 372, 60*). dissipare (*v. p. 372, 83. 373, 60*). exanimare (*v. p. 371, 80*). frangere (*v. p. 372, 50. 373, 12*). irrumpere (*v. p. 373, 35*). laniare (*v. p. 371, 77*). obterere (*v. p. 371, 76. 81*). opprimere (*v. p. 373, 27*). percutere (*v. p. 372, 30*). premere (*v. p. 371, 84. 372, 4. 18. 82. 373, 17*). suffocare (*v. p. 372, 7*). *ad II*: calcare (*v. p. 373, 66*). deicere (*v. p. 374, 42*). deponere (*v. p. 373, 76*). excutere (*v. p. 373, 81*). fugare (*v. p. 374, 45*). prosternere (*v. p. 374, 21. 39. 46. 60. 62*). proterere (*v. p. 374, 13*). sternere (*v. p. 373, 59*). *ad pass.*: cadere (*v. p. 374, 1. 31*). iacere (*v. p. 374, 22. 46. 79*). ruere (*v. p. 373, 78*). succidere (*v. p. 374, 33*). volutari (*v. p. 373, 79*).

opp. ad II: efferre (*v. p. 374, 83*). elevare (*v. p. 374, 36. 83*). erigere (*v. p. 373, 32. 374, 31. 75*). exaltare (*v. p. 374, 57*). levare (*v. p. 373, 71. 374, 56*). recreare (*v. p. 374, 34*). relevare (*v. p. 374, 23. 29*). resuscitare (*v. p. 374, 23*). retinere (*v. p. 373, 83*). sublevare (*v. p. 374, 30*). suscitare (*v. p. 374, 4. 6. 73*). *ad pass.*: se attollere (*v. p. 374, 65*). resurgere (*v. p. 374, 67*). stare (*v. p. 374, 74. 77*). surgere (*v. p. 374, 45*).

[? **elifansios** quasi mons. graece elisio mons dicitur. GLOSS. Werth. Gallée 339 (*obscura*).]

ēligāns, ēligantia *v.* eleg-.

ēligibilis, -e. *ab* eligere. *ubique praeter l. 53 compar. i. q. praeferendus*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 164, 27 omnia ... -ius est nobis sustinere ... quam ... prodere fidem. BOETH. elench. soph. 1, 12 p. 1022[C] an iniuriam pati -ius quam nocere (*cf.* 2, 5 p. 1035[A]). top. Arist. 3, 1 p. 933[C] -ius aut melius. *v. totum librum tertium et cf.* 4, 5 p. 950[C] quid propter se honorabilium vel -ium.

ēligio, -ōnis *f.* *fictum ab* eligere *ad exemplum vocis* religio. ISID. orig. 8, 2, 2 ut ita Latinum videatur religio sicut -o (*i. electio*).

ēligm- *v.* ecligm-.

***ēligo,** -ēgī, -ēctum, -ere. [*ab* ex *et* legere. *W.*] *nota adnotationem p. 381, 70. 78.* *perf. in -xi extat*: INSCR. christ. Diehl 3645 A Dessau 4316, 8. *scribitur in stirpe praes.* elĕg-: RHET. Her. 4, 2, 3 (*H*). CIC. ac. 2, 118 (*A¹B*). nat. deor. 2, 72 (*HV*). OV. ars 3, 136 VITR. 1, 4, 12 (*H*). 10, 16, 2 (*G*). SEN. contr. 1, 5, 6 (*V*). SEN. epist. 14, 13 (*P*). 46, 2 (*L*). 92, 11 (*BA*) *al.* CVRT. 10, 2, 8 (*P*). COLVM. 3, 9, 9 (*A*). QVINT. decl. 286 p. 152, 9 (*A*). FRONTIN. strat. 2, 1 tit. (*H*). PLIN. paneg. 7, 4 (*R*). FLOR. epit. 2, 6, 26 (*LJ*). SCAEV. dig. 33, 7, 27, 1 *al.* *e contrario in stirpe perf. traditur* elig- (*cf. Schuchardt, Vokal. d. Vulgärlat. I p. 313 sq.*): SEN. contr. exc. 7, 1 (*M*). QVINT. decl. 251 p. 28, 18 ITALA Luc. 14, 7 (cod. l). PALLAD. 6, 9, 3 (*V*) *al.* *prima syllaba scribitur* ael-: SEN. contr. 7, 1, 21 (*B*); *in lapide*: CARM. epigr. 2016, 1. hel-: SEN. epist. 31, 6 (*p*). *prima syllaba corripitur in versibus rhythmicis*: COMM. instr. 2, 1, 22 apol. 676 CARM. epigr. 1447, 6. *de notionibus*: PAVL. FEST. p. 80 edecimata -cta (*cf.* GLOSS.[L] V A a E 54). NON. p. 301, 8 -ere significationem habet apertam. AVG. quaest. hept. 3, 20 p. 249, 2 quid aliud negligitur, nisi quod non legitur, id est non -itur. CASSIOD. in psalm. 118, 30 -ere ... non est nisi de multis unum legere. GLOSS. -o αἱροῦμαι. ἐπιλέγομαι. -egit εἱλόμην. GLOSS.[L] II Philox. EL 31 -it: ἐκλέγεται, ἐπιλέγεται. *nota distinctionem*: DIFF. Suet. p. 312, 25 -itur id quod extra ponitur legendo, seligitur quod lectum seorsum ponitur.

vox legitur inde a PLAVTO *per totam latinitatem. usum verborum* de-, e-, seligo *v. in tabula subsequenti* (*de* PAVL. NOL. *cf. Kraus, d. poet. Sprache d. Paul. Nol. p. 25*). *omnia desunt* TER. PERS. AVIEN.

	de-	e-	seligo		de-	e-	seligo
PLAVT.	3	2	—	SEN. trag.	1?	8	—
ENN.	2	—	1	phil.	2	75	1
LVCIL.	1	2	—	CVRT.	16	20	—
CATO agr.	4	—	—	COLVM.	2	70	2
VARRO	—	22	—	SCRIB. LARG.	—	2	1
RHET. Her.	3	13	2?	MELA	1	—	—
CIC. orat.	87	37	2	LVCAN.	2	8	—
rhet.	9	23	3	PETRON.	—	5	—
phil.	35	34	5	PLIN. nat.	4	46	3
epist.	12	10	2	VAL. FL.	1	1	—
CATVLL.	—	2	—	SIL.	6	4	—
PVBLIL.	—	1	—	HOMER.	2	—	—
LVCR.	1	—	—	STAT.	4	15	—
CAES. Gall.	24	1	—	MART.	1	3	1?
civ.	4	5	—	QVINT. inst.	4	33	—
HIRT. Gall.	8	—	—	decl.	1	20	1
Bell. Alex.	5	3	—	FRONTIN.	3	9	—
Afr.	—	3	—	IVV.	—	1	—
SALL.	12	[1]	—	TAC.	112	45	—
NEP.	19	3	—	PLIN. epist.	3	57	—
VERG.	15	2	—	SVET.	5	21	—
HOR.	1	2	1?	FLOR. epit.	—	9	—
TIB.	—	—	2	FRONTO	4	11	—
PROP.	1	—	—	ICTI	3	ca. 250	—
OV.	2	25	5	APVL.	13	13	—
LIV.	88	39	—	MIN. FEL	—	5	—
GRATT.	1	—	—	TERT.	—	41	2
MANIL.	1	—	2	PORPH.	1	7	—
VITR.	—	20	1	COMM.	1?	5	—
SEN. contr.	—	41	—	SOL.	4	—	—
VELL.	—	1	—	SCRIPT. hist. Aug.	23	28	1?
VAL. MAX.	1	7	—	AMM.	2	34	—
CELS.	1	2	—	VVLG.	—	314	—
PHAEDR.	1	—	—	AVG. civ.	3	124	54

[*francog.* élire. *M.-L.*]. [*dub.*: PLAVT. Truc. 870 -erit *coni. Leo pro* gerit. EPIST. Sapph. 7 -egi (*codd. plurimi*, elegia *vel* elegeia *nonnulli*) [quoque] (*add. F*) flebile carmen. SEN. contr. 10, 3, 7 -egi *coni. Burs. pro* egi. suas. 2, 1 -ctos *idem pro* eleos. PLIN. nat. 17, 116 -retur *Detlefsen pro* ligatur. 27, 47 herba -cta (*i. exempta* [*cf. l. 66*] *coni. Mayhoff*; herbae lecta *V*; leciti *R*; herbae ita *E*; *cf.* MISC. Tir. p. 57, 2 herbam triduum macerato, -ito [elicito *trad.*, *cf. Ps. Apul. herb. 35 l. 9 H.-S.* eximito], inde ... bibat). PLIN. epist. 2, 13, 8 liceret *MV, Hofacker*; -ret *cett., Keil, Merrill.* *falso traditur*: CIC. de orat. 1, 115 *v.* ficti (*J*, -cti *M*). SALL. Iug 43, 3 (*glossema*). *saepe confunditur c. vv.* eicere (*v. p. 303, 56. 304, 16. 309, 10; cf. l. 74. 76. p. 379, 83. 382, 34 al.*), elicere (*v. p. 366, 25. 368, 18. 29. 34. 369, 1. 6. 27. 78; cf. l. 72. 77. p. 382, 35 et* APVL. met. 11, 21 [*emend. Beroald.*]), elidere (*v. p. 370, 62. 371, 83. 373, 38; cf. l. 77*), legere (CIC. Verr. II 2, 49 Mil. 23 de orat. 1, 158 LIV. 27, 40, 14 *al.*; *cf. p. 378, 80. 380, 2. 382, 63. 386, 3*), de- (*cf. p. 377, 53. 67. 380, 2. 51*), seligere (RHET. Her. 4, 4, 6 CIC. leg. 1, 60 HOR. sat. 1, 4, 123 *al.*; *cf. p. 379, 48. 381, 64*].

I *de actione* ***corporali*** *i. q. ex loco vel ex multitudine quadam* ***legere,*** *demere, carpere, vellere*: *fructus sim. de plantis*: VARRO Men. 523 acinis -ctis et comestis. COLVM. 11, 3, 46 -ctis seminibus *asparagi. cf.* 12, 51, 1 foliaque et surculi, quicumque sunt intermixti *olivis*, -untur (eximuntur *l. v.*). *herbas sim. ex solo*: VARRO rust. 1, 47, 1 herbaeque -endae. eae dum tenerae sunt, vellendae (CVRT. 4, 1, 21 steriles herbas. COLVM. 4, 5 omnesque herbas et praecipue gramina extirpare, quae nisi manu -untur, ... reviviscunt). *sim. lapides*: COLVM. 2, 10, 26 lapides omnes -ito (VVLG. Is. 5, 2 lapides -egit ex *vinea*). *v. etiam* PLIN. nat. 27, 47 *supra l. 43.* *partes corporis*: LVCIL. 919 corrumpat prorsus ac nervos omnis -at (NON. p. 301, 9 *interpretatur falso* 'defetigat'). CHIRON 792 de rapo -ito pilos validos (*cf. Hippiatr. gr. I p. 248, 8* ἐκλέξας ... τὰς τρίχας). *magis subauditur notio sub II allata*: CIC. nat. deor. 2, 161 multaque ex earum (*sc. beluarum*) corporibus remedia morbis et vulneribus -amus (eliciamus *codd. dett.*) sicut ex quibusdam stirpibus et herbis. *hinc tropice*: CIC. leg. agr. 2, 91 nervis urbis omnibus -ctis (*Madvig*, eiectis *codd.*, exsectis *Clark cum W¹ et Beroaldo*; *cf.* LIV. 7, 39, 6 nervos coniurationis -ctos [*Gebhard*, eiectos *codd.*, exsectos *Puteanus*] arte consulis cernentes). Tusc. 3, 83 *stirpes* ipso trunco everso omnes -endae (eliciendae *sive* elidendae *manus corr.*) sunt (3, 84 fibrae stirpium ... persequendae et omnes -endae. div. 2, 149 [*Madvig*; eiciendae *codd.*]). *animalia*: VARRO rust. 3, 9, 14 e capite, e collo eorum (*sc. pullorum*) crebro -endi pedes (*i. pediculi*). COLVM. 9, 2, 4 an *apes* heredem generis sui floribus -ant (*cf. Verg. georg. 4, 201* e suavibus herbis ore legunt). *propius accedit ad notionem II*: VVLG. Matth. 13, 48 -erunt (συνέλεξαν) bonos *pisces* in vasa, malos autem foras miserunt. *etiam*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliis locis, quos sub II posui, de secretione corporali cogitandum est, cf. potissimum p 378, 18. 382, 42. 64. 383, 17. 23.

II *de* ***iudicio,*** *i. q. aliquem vel aliquid ex pluribus* ***exquirere,*** *potissimum ut usui eligentis accommodetur. saepissime additur, unde* (ex: *v. p. 378, 4. 380, 13. 383, 9 al.* *nota p. 379, 30.* de: *p. 378, 10. 380, 56. 383, 19 al.* ab: *v. p. 378, 13. 381, 33. 382, 49. 383, 15.* inter: *v. p. 378, 15. 379, 28. 381, 7.* in *c. abl.: v. p. 379, 29. 383, 26. abl. separ.: v. p. 378, 19. 381, 57. 383, 25) vel quem ad finem* (ad: *p. 378, 38. 379, 43. 383, 73 al.* ad *c. ger.: 378, 15. 49. 379, 46. 384, 3 al.* in *c. acc.: v. p. 378, 53. 379, 56. 60 al.* in *c. abl.: v. p. 378, 58. 379, 58. 381, 22. altero acc.: v. p. 378, 66. 379, 63. 380, 33. 62. 381, 3. dat. rei: v. p. 378, 60. 379, 16. 81. 383, 59. enunt. rel. fin.: v. p. 378, 21. 379, 32. 380, 27 al. enunt. fin. c.* ut: *v. p. 379, 38. 380, 32. 381, 28. 383, 43. inf. fin.: v. p. 378, 35. 379, 39. 381, 30. 383, 47) electio fiat:*

A ***absolute*** *(vel obi. suppl. cf. p. 378, 5. 379, 12. 383, 21):* CIC. fin. 5, 90 quid... interest, expetas an -as? nat. deor. 2, 72 elegantes ex -endo *dicti*. OV. met. 3, 289 -e! ... nullam patiere repulsam. SEN. contr. exc. 6, 3 lex te dividere, me -ere iussit (*cf.* AVG. civ. 16, 20 p. 156, 24 D.). *ibid.* -e, ut aut patrimonio careas aut scelere. contr. 9, 3, 6 iste -at. MART. 2, 21, 2 utrum mavis? -e! PLIN. epist. 1, 20, 15 in -endo frequenter errat. paneg. 94, 5 in consilio sis -enti. GRAMM. suppl. 53, 30 *adverbia* -endi ut 'potius'. POMPON. dig. 33, 5, 6 *al.* PS. HIL. libell. 6 -bat ut praescius. AVG. in psalm. 51, 10 compara et -e! COD. Theod. 4, 4, 2 pr. (*a. 389*) civiliter sive criminaliter, ut -erit actor, ... requiratur. COD. Iust. 1, 12, 6, 3 (*a. 466*) si magis -erit. SIDON. epist. 5, 11, 1 ut -am ante, post diligam. BOETH. top. Arist. 4, 5 p. 950^c neque enim qui -it impotens autem, neque qui potest at non -ens, calumniator. *al.* *nota iuncturas sollemnes:* CIC. Brut. 189 -endi ... optio (fin. 1, 33 Att. 4, 19, 2. QVINT. decl. 276 p. 127, 1 optio -endi [*Schenkl*; -enda *cod.*]. AMBR. Abr. 1, 3, 11 COD. Theod. 7, 8, 5, 2 [*a. 398*]). Brut. 189 -endi potestas (PLIN. epist. 2, 6, 2 *opp.* ius ... recusandi. AVG. in psalm. 53, 2 COD. Iust. 6, 43, 3, 1 [*a. 531*]; *cf. l. 50. p. 379, 9. 380, 56.* *sim.:* POMPON. dig. 31, 43, 3 heredis esset potestas in -endo). off. 2, 9 ad -endi iudicium. PLIN. epist. 7, 31, 4 in tanta -endi facultate (POMPON. dig. 33, 5, 8, 3 PAPIN. dig. 31, 77, 4. 36, 1, 59, 2 VLP. dig. 36, 1, 18, 6 PALLAD. 10, 10, 1; *cf. p. 384, 24 al.*). PAPIN. dig. 29, 4, 26 pr. arbitrium -endi (*cf. l. 71. p. 378, 84 al.*). CLAVD. DON. Aen. 1, 645 p. 127, 13 -endi copiam. *nota addito* in *c. acc. fere i. q. decernere:* ITALA I Macc. 2, 19 (Lucif. non parc. 12 p. 235, 19) -erunt (ᾑρετίσαντο. VVLG. consentiunt) in mandata eius (*cf. p. 384, 42 et p. 384, 79*). *subi. res:* PLIN. nat. 26, 4 tamquam malo -ente. TAC. Agr. 9 haud semper errat fama; aliquando et -egit (*significanter i. diligenter exquisivit; cf. p. 382, 18. 383, 29*). *part. praes. pro subst.* ēligēns, -ntis (*cf. l. 28 al.*): CASSIOD. var. 3, 25, 1 de talibus iudicium gaudet -is.

B ***homines:*** **1** *generatim:* **a** *cum nudo obi.:* PLAVT. Aul. 139 optuma *femina* nulla potest -i: alia aliā ... peior est (*de maritis ut l. 69. cf. et p. 385, 28*). RHET. Her. 4, 4, 7 ut ipsi *scriptores* ab aliis potius -endi, quam aliorum boni selectores existimentur. CIC. inv. 2, 3 quam vellet *virginem* -endi potestatem (*cf.* PLIN. nat. 35, 64). Tull. 18 homines -ctos maximis animis et viribus. leg. agr. 2, 97 conquisiti atque -cti coloni. de orat. 2, 89 magistrum ... quem vellet (*cf. l. 67*). Lael. 62 in amicis -endis (del- *pars codd.*) *al.* CAES. civ. 2, 44, 2 paucos -ctos in regnum remisit. NEP. Dat. 9, 3 simillimum sui. LIV. 2, 13, 10 impubes. 23, 7, 2 *captivos*. SEN. contr. exc. 6, 3 minor *filius* -egit matrem (*sc. pro parte patrimonii*). contr. 9, 3, 2 alterum *filium* -ere non poteram. 9, 3, 10 utrum vis, -e. 10, 5, 18 vilissimum. *al.* VAL. MAX. 9, 6, 2 VIII ... -cta ... trucidavit. SEN. Tro. 985 dominos. benef. 3, 14, 1 eos in quos merita *beneficia* conferuntur. 4, 28, 5 multum ... refert, utrum aliquem non excludas an -as. dial. 5, 16, 4. epist. 24, 3 *contemptores malorum* non quaerendi, sed -endi sunt. *al.* SCRIB. LARG. praef. p. 4, 12 probato prius artifici per quaedam experimenta atque ita -cto. LVCAN. 6, 629 Thessala vatem -it. PETRON. 80, 5 sit illi ... in -endo fratre [salva] libertas. *al.* STAT. Ach. 1, 566 comitem. silv. 2, 1, 88 natos genuisse necesse est, -isse iuvat. *al.* QVINT. inst. 1, 1, 4 optimas *nutrices*. 1, 2, 5 praeceptorem -ere sanctissimum (2, 2, 15, *ubi* del- *P.* PLIN. epist. 2, 18, 5; *cf. l. 52 et p. 378, 2. al.*). decl. 257 p. 50, 8 ego -am, cum qua victurus sum (*de coniuge; cf. l. 47. p. 378, 1. 67.* PLIN. paneg. 83, 5 TERT. cult. fem. 2, 4 p. 719, 13 Oe. CLAVD. DON. Aen. 4, 215 p. 382, 3 -endi ... arbitrium. VVLG. gen. 6, 2 DRAC. Romul. 10, 380 ENNOD. epist. 8, 35, 3 p. 229, 19. *et saepe*). TAC. dial. 10. *et passim*. *subi. res (cf. p. 378, 2. 46. 64. 66 al.):* SEN. dial. 6, 16, 6 non tantum eripuit filios *fortuna*, sed -egit (*cf.* APVL. met. 7, 2). epist. 29, 3 *sapientia* petat, -at profecturos. 44, 2 nec reicit quemquam philosophia nec -it. LVCAN. 8, 535 nulla fides umquam miseros -egit amicos. *subi. bestia:* PLIN. nat. 8, 13 ne quis *puellam amatam* vulgariter -ctam *ab elephanto* putet. *accedit dat. personae (cf. p. 378, 33. 73 al.):* PLAVT. Poen. 510 nequiquam hos procos mi -egi loripedis, tardissimos. SEN. benef. 3, 12, 3 creditorem mihi ipse -o. TAC. hist. 1, 30 tribunum sibi -entes. FRONTO p. 200, 16 N. talem mihi generum ... -egi. VLP. dig. 23, 1, 12, 1 si ... turpem sponsum ei pater -at. 47, 5, 1, 6 viatorem sibi. -ere caupo ... non videtur nec repellere potest iter agentes. VVLG iud. 5, 30 pulcherrima feminarum -itur ei. *al.* *subi. res:* PANEG. 4 (9), 6, 4 quae *mens* ... praeceptorem huic conventui iuventutis -egit. *additur alter acc. praedicative:* AVSON. 335, 2 quem ... unum -erim.

b *additur, unde quis eligatur (interdum omisso acc.):* ex: CIC. inv. 2, 5 ex eo numero virginum. ac. 2, 118 ex is -et ... unum ... quem sequatur (*sim. c. enuntiato rel. finali:* OV. am. 2, 7, 4 met. 11, 648 SEN. clem. 1, 1, 2 LVCAN. 6, 157 PLIN. nat. 7, 120 PLIN. epist. 4, 7, 2 SVET. Nero 20, 3 *al.*). CIC. Att. 13, 45, 3. BELL. Afr. 32, 4 quorum ex numero -ctis hominibus illustrioribus. OV. met. 10, 318 ex omnibus unum ... virum. SEN. epist. 52, 8 *al.* de: CIC. Sest. 134 ne de venalibus quidem homines -ctos. Phil. 10, 5 de tribus Antoniis -as quem velis. OV. epist. 19, 149 HIL. op. hist. frg. 2, 3. VVLG. Ezech. 20, 38 -am de vobis transgressores. *al.* ab: VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 a familiis locupletium -ctos praevalidos servos. inter: SEN. clem. 1, 25, 1 ad occidendum amicum carnifex inter homines -itur. *cf.* AVG. civ. 10, 25 p. 441, 9 D. inter multa, quae ab hominibus -untur, ipse (*sc. deus*) illi placuerit -endus. *abl. separ.:* HOR. sat. 1, 4, 25 quemvis media -e (eripe *y; redarguit Lejay ad l.*) turba (SCHOL. *ad l.* de medio populo ... producito).

c *additur, ad quem quis finem eligatur:* *enuntiato rel. finali (adde l. 6 sqq.):* PS. VARRO sent. 53 G. illum -e eruditorem, quem ... mireris (*cf.* SEN. epist. 52, 8). RHET. Her. 4, 5, 7 -rent et probarent quemlibet, qui sibi in omnes res subpeditaret exempla. CIC. Verr. II 4, 48 quem volet ille -at, quem ego interrogem. HOR. carm. 3, 6, 26 neque -it, cui donet impermissa raptim gaudia. OV. ars 1, 42 -e, cui dicas. SEN. contr. exc. 3, 1 -ctus est, qui sortiretur. SEN. benef. 3, 11, 1. 4, 9, 2 *al.* dial. 6, 12, 4 *al.* LVCAN. 6, 206 in quem cadat, -it hostem. STAT. Theb. 11, 101 -e, cuius signa feras. QVINT. decl. 259 p. 56, 28. 264 p. 79, 2 *al.* TAC. Agr. 5. dial. 28 -batur maior aliqua natu propinqua, cuius ... moribus ... suboles committeretur. PLIN. epist. 1, 13, 2 -am iuvenem, ex quo nasci nepotes ... deceat. 2, 1, 9. TRAIAN. Plin. epist. 10, 18, 2 te -ctum esse, qui ad eosdem mei loco mittereris. MIN. FEL. 29, 4 Aegyptii ... hominem sibi, quem colant, -unt. PORPH. Hor. sat. 1, 6, 89—92 -ere parentes, ex quibus renasceremur. *al.* *inf. finali:* STAT. Theb. 10, 635 Virtus, seu pater omnipotens tribuit, sive ipsa capaces -egit penetrare viros. silv. 3, 4, 62 praelibare ... et ... contingere dextram -ctus. Ach. 2, 51 -ctus formae certamina solvere pastor. *praepp.:* ad: CIC. Verr. II 5, 24 hominem pecuniosissimum sine causa quaestus -ctum ad tam incredibile crimen. CVRT. 5, 5, 22 C ad hoc -cti (*Vindelin.*, adlecti *codd.*) sunt. VLP. dig. 39, 4, 3 pr. debent bonos servos ad hoc ministerium -ere. OPTAT. 6, 2 p. 146, 4 ad ... mercem emptores. CLAVD. DON. Aen. 12, 495 nullum -ens ad mortem (*i. quem caederet*). AVG. civ. 18, 43 p. 322, 1 D. hominum ... ad hoc tantum opus -ctorum. COD. Iust. de cod. confirm. 2 ad istum ... laborem. GREG. M. moral. 57, 3 *despectos* praesens saeculum ad nullius gloriae usum -it, quasi minimos indignosque derelinquit. ORIGEN. in Matth. 18, 120 Barabbas ad vitam -ctus est *ab Iudaeis eius salutem petentibus*, Christus autem neglectus. *al.* ad *c. gerund.:* TAC. hist. 1, 50 deterrimos velut ad perdendum imperium fataliter -ctos. AMM. 20, 8, 19 ad id munus implendum. HIER. epist. 61, 1, 3 -isti me ad insectandum. COD. Iust. de cod. comp. 1 ad hoc ... opus efficiendum. *al.* in: *c. acc.:* SEN. contr. 7, 2, 10 in poenam Ciceronis -ctum amicissimum Ciceroni. PLIN. nat. 10, 172 -egit in id certamen nobilissimam e prostitutis ancillam. VOPISC. Aurelian. 14, 5 in filiorum locum fortissimi viri semper -cti sunt. HIL. trin. 6, 35 deus ... non creatura in dei nomen -cta. AVG. civ. 8, 22 p. 354, 1 D. -cto in auxilium deo. *c. abl. (cf. p. 379, 58. 381, 22):* PRAEF. bibl. monarch. Luc. in quo (*an* quod?) -ctus scriberet. PS. TERT. execr. 2 unam in conubio -egit. *dat. (rei):* SEN. contr. exc. 3, 9 -egit huic ministerio nequissimum servum. COLVM. 1, 8, 2 -endus est rusticis operibus ab infante duratus *servus*. TAC. hist. 4, 81 divino ministerio principem -ctum (*sc. a deis; cf. p. 380, 72*). DRAC. laud. dei 2, 415 -it e cunctis, quos plus peccare videbat, supplicio censura dei. *dat. c. ger.:* AVG. civ. 6, 7 p. 260, 26 D. quibus (*sc. sacris*) agendis tales -egit (*causative; cf. p. 382, 59 al.*) sanctitas. *altero accus. (cf. l. 3):* SEN. contr. 7, 6, 3 -itur maritus, quem sanus pater dotalem dedisset. 7, 6, 9 cogitabam, quem sorori virum -rem. SEN. dial. 9, 7, 3 quos (*sc. amicos*) ... vacuos a cupiditatibus -emus. PETRON. 80, 6 fratrem Ascylton -egit. STAT. Theb. 1, 259 cur hostes -is Argos. PLIN. epist. 1, 10, 8 generum ... principem ... sapientiā -egit. SVET. gramm. 17 nepotibus eius praeceptor -ctus. AVG. in psalm. 120, 6 deum -e custodem! COD. Iust. 12, 3, 5, 1 quem sibi patrem -egit. *sim.:* MARCELL. dig. 31, 17 pr. nisi ... ut ministrum Titium -egit.

2 *speciatim:* **a** *i. q. designare, destinare aliquem muneri, magistratui capessendo (vel singulorum arbitrio vel plurium suffragiis):* *α cum obi. solo:* CAES. civ. 1, 85, 9 per paucos probati et -cti in provincias mittantur. LIV. 3, 33, 6 graves ... aetate -ctos ... suffragiis. 7, 12, 12 eximium imperatorem, unicum ducem (CVRT. 9, 4, 24. 9, 8, 5 [legerant *V*]. *al. cf. p. 381, 56. 60 de bestiis*). CVRT. 10, 7, 12 Perdiccae modo -cto. 10, 8, 19 -ite potiorem. SIL. 11, 64 -cta manus (*sc. legationis causa*). TAC. Germ. 12 principes. hist. 1, 12 legiones ... imperatorem alium flagitare et senatui ac populo R. arbitrium -endi (*cf. p. 377, 37*) permittere (SVET. Galba 16, 2. Vesp.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 2 *legiones* consilium inierunt -endi creandique imperatoris. PANEG. 7 [6], 7, 4 TREB. Val. 5, 2 *al. cf. etiam p. 380, 72.*). hist. 1, 13 circa consilium -endi successoris (PLIN. paneg. 11, 3). 2, 76 post Vitellium -i. 4, 6 Priscus -i *legatos* nominatim a magistratibus iuratis, Marcellus urnam postulabat (*cf.* 4, 7. 8 *opp.* sortiri). ann. 1, 7 vocatus -ctusque ... a re publica videretur. *al.* PLIN. paneg. 1, 5. 62, 5 consules fecit, quos vos -eratis. *al.* SVET. Aug. 21, 3 *regem.* FLOR. epit. 2, 6, 26 in -endis magistratibus (*syn.* creandis). CHAR. dig. 1, 11, 1 pr. praefecti praetorio a principibus -cti sunt. CYPR. epist. 67, 3 p. 738, 1 potestatem vel -endi dignos sacerdotes vel indignos recusandi. CAPITOL. Gord. 10, 1 viginti viros (*syn.* creaverat). *saepe.* *absolute* (*cf. p. 377, 15*): EXVP. 1 populus, qui ad -endum convenerat, Marium consulem iussit. *additur dat. personae*: CHAR. dig. 1, 11, 1 pr. cum ... dictatores magistros equitum sibi -rent. HIER. epist. 52, 7, 5 cum tales Christo -erit *episcopus* sacerdotes. *al.* *dat. ger.*: AVG. civ. 14, 7 p. 14, 10 D. regendo populo. *rei*: CASSIOD. var. 4, 3, 1 aptas dignitatibus personas -ere. CARM. epigr. 787, 25 huic tant(a)e sedi ... -ctus. *accedit alter acc. praedicative* (*cf. l. 27, p. 378, 3*): PLIN. paneg. 62, 2 quos senatus ... -egit et quidem primos. *sim.*: PLIN. paneg. 89, 1 quem tamquam optimum -isti (*cf. p. 380, 24. 383, 3*). AMM. 26, 1, 5 ut aptus ad id quod quaerebatur ... Valentinianus -ctus est (*cf.* 15, 13, 2). *c. part. fut.* (*cf. p. 383, 7*): AMM. 16, 11, 3 Iulianus non levaturus incommoda Galliarum -ctus est. *β additur, unde quis eligatur*: ex (*saepe*), *ex. gr.*: CIC. Verr. II 5, 107 homines honestissimos -ctos e suis civitatibus. PLIN. paneg. 7, 6 imperaturus omnibus -i debet ex omnibus. de: PANEG. 11 (3), 15, 4 de omnibus ... primus -ctus sum. *al.* inter: CAPITOL. Pius 2, 11 inter quattuor consulares. in *c. abl.* (*aliter infra l. 57*): SEN. contr. 7, 7, 14 posse rem publicam vel in una domo ducem -ere. *nota*: EXVP. 7 in quis *ducibus* (*i. quorum in numero*) -egere Sertorium. *γ additur, ad quem quis finem eligatur*: *enunt. rel. finali*: CIC. div. 1, 102 bonis nominibus, qui hostias ducerent, -bantur. LIV. 7, 40, 17 cui plurimum vos imperatori vestro crederetis, eum -egit *senatus.* 30, 22, 6 -ctos, qui veterem pacem repeterent. PAVL. FEST. p. 339 SVET. Vesp. 10, 1. AVG. civ. 7, 1 p. 273, 24 D. -untur in ecclesia, qui fiant praepositi. BENED. reg. 62 *abbas* de suis -at, qui dignus sit sacerdotio fungi. *cf.* CHAR. dig. 50, 4, 18, 15 si aliquis fuerit -ctus, ut compellat eos *eqs.* *inf.*: VVLG. I Macc. 9, 30 te hodie -egimus (ἡρετισάμεθα) esse pro eo. CONC. Paris. a. 573 p. 147, 6 me ... civitatis voluntas per consensum ... fieri episcopum -isset. VITA Caes. Arel. 1, 13 p. 461, 25. *gerund.*: GREG. M. epist. 5, 9 -ere ordinandum episcopum sibi. *praepp.* (*cf. l. 78*): ad: CIC. Tusc. 4, 5 ad illud munus (*sc. legationis*). LIV. 45, 6, 7 liberi ad ministerium -cti regis. PETRON. 107, 1 ad hoc officium. TREB. Claud. 2, 8 ad imperium. AVSON. 419, 7 ad consulatum. CASSIOD. var. 9, 23, 1 ad summarum culmina dignitatum. *al.* ad *c. gerund.*: NEP. Con. 4, 1 ad dispensandam pecuniam. PLIN. nat. 33, 31 ex omnibus -cti (*B*, selecti *codd. cett.*) ad custodiendas suffragiorum cistas. TAC. Agr. 6 -ctus a Galba ad dona templorum recognoscenda. SVET. Galba 7, 1 -ctus ad ordinandam provinciam. CHAR. dig. 50, 4, 18, 7. 9. 14 CAPITOL. Pius 2, 11 FIRM. math. 1, 10, 13 *al.* INSCR. Dessau 1159 -ct(o) ad corrig(endum) statum Italiae. 1173. 1185. 1186. 6930 -cti ... ad statuas aurandas (curandas *coni. Hirschfeld*) divi Hadriani. CORP. XII 671 *al.* (*cf. Ruggiero, diz. ep. s. v.* electus). in (*i. adversus*) *aliquem*: CIC. Mil. 67 in hunc unum ... praestantissimus dux -ctus est. *aliter*: VVLG. I par. 9, 22 omnes hi -cti in ostiarios. ENNOD. opusc. 1, 88 p. 285, 17 -i te in principem mens fecisset. *sim.* in *c. abl.* (*aliter l. 30 et 36*): VITA Caes. Arel. 1, 6 p. 459, 17 in cellario. *c. gerund.*: AVG. civ. 1, 30 p. 47, 1 D. *Scipionem* in suscipiendis Phrygiis sacris ... senatus -egit. in *aliquid*: CASSIOD. var. 4, 4, 3 in honorem legationis -ctus. PALLAD. hist. mon. II 4 p. 348^C in episcopatum -ctus est. *cf.* INSCR. Dessau 1186 -ctus in familiam patriciam. *altero accus.*: CIC. Verr. II 2, 156 ille ... propter eloquentiam legatus a suis civibus -ctus est. LIV. 2, 58, 5 se unico consule -cto. PAVL. FEST. p. 55 qui (*sc. equites*) primitus -cti fuerunt ex singulis curiis deni (*cf.* p. 339). SEN. contr. 7, 7, 14 ducem senem -ite. TAC. Agr. 7 *Agricola* successor simul et ultor -ctus. SVET. Claud. 6, 1 equester ordo bis patronum eum perferendae pro se legationis -egit. IVST. 43, 2, 2 ut non damnata, sed sacerdos -cta videretur. EVTR. 7, 16, 1 Galba ... imperator -ctus (*cf.* 9, 2, 1. 9, 10. 9, 11, 1 Claudius ... a militibus -ctus, a senatu appellatus Augustus. AMM. 25, 5, 4 MARCELL. chron. II p. 101, 519, 1). FILASTR. 33, 1 *Nicolaus ab apostolis* -ctus diaconus. HIER. epist. 49, 21, 3 presbyteri ... -untur aut vidui aut ... in aeternum pudici. MART. CAP. 6, 698 regem eum, qui *eqs.* MARCELL. auct. chron. II p. 104, 535, 11 idemque ductor, qui consul, -itur. COD. Iust. 1, 17, 2, 20 a legis latores ... eos -egimus, qui *eqs.* INSCR. Dessau 2347 -ctus fl(amen) p(er)p(etuus) 5206 *al.* *accedunt praepp.* (*cf. supra l. 42*): FRONTIN. strat. 3, 3, 3 dux ad bellum -ctus. IVST. 6, 1, 2 Heraclides dux in hanc militiam -ctus. 8, 2, 1 adversus quem (VIR. ill. 18, 1). *dat. rei*: LVCAN. 8, 352 civilibus armis -egit te ... ducem *Roma.*

b *in re iudiciaria*: *c. obi. solo* (*subi. res p. 380, 12*): CIC. Quinct. 62 aliquem -ctum (*sc. esse datā operā* [*Madvig*]; eiectum *in parte codd.*) hominem egentem (*sc. procuratorem*). S. Rosc. 5 *patronum* (Brut. 189 *al.* Mil. 105 in iudicibus legendis optimum ... quemque -egit ([*TH*, legit *E*, de-*ΣM*]. *cf.* SEN. dial. 4, 7, 3 iudex damnaturus, quae fecit, -itur. PLIN. nat. praef. 8 sortiatur aliquis iudicem an -at. CALL. dig. 4, 8, 41 nemini licere minorem viginti annis compromissarium iudicem -ere. COD. Iust. 3, 1, 14, 1 ex ... partium consensu -cti. *al.*). CALP. decl. 47 p. 36, 11 advocatum, quem volet. IAVOL. dig. 29, 4, 11 reum. IVLIAN. dig. 9, 4, 39 pr. debet praetor ... iudicium ... in eum dare, quem actor -erit. GAIVS dig. 40, 2, 25 in -endo tutore. PAVL. dig. 47, 23, 2 si plures simul agant populari actione, praetor -at idoneiorem. *saepe.* COD. Theod. 12, 1, 107 (*a. 384*) heres ... vel legitimus vel -ctus testamento. COD. Iust. 2, 55, 5 pr. arbitros ... quos talis consensus -erit. *al.* LEX Sal. 46 illius iam quem -egit *fideiussorem.* capit. 4, 10 sint ternas personas -ctas. *al.* *additur* ex: CIC. Verr. II 2, 38 iudices dentur ex iis civitatibus ... -cti (II 2, 107 QVINT. inst. 5, 6, 6 *al.*). VLP. dig. 37, 9, 1, 23 -itur curator ... ex necessariis. PAVL. dig. 17, 1, 59, 3 unum ex mandatoribus in solidum -i posse. *al.* *dat.*: GAIVS inst. 3, 152 certam personam sibi -it. VLP. dig. 5, 2, 25, 1 si quis ... unum sibi heredem -at, contra quem inofficiosi querellam instituat. GREG. M. epist. 11, 24 sibi iudices -ant. *al.* ad: QVINT. decl. 325 p. 279, 9 -ctus hic est ad transitum hereditatis. SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 26 St. ad illam causam iudicibus -ctis. PAVL. FEST. p. 54 terni ex singulis tribubus sunt -cti ad iudicandum. PLIN. epist. 3, 9, 31 -ctusque ... a provincia ad inquirendum non tamquam bonus ... sed tamquam Classici inimicus (*cf. p. 379, 20. 383, 3*). IVLIAN. dig. 36, 1, 28 (27) pr. actorem -ant et ad agendum et ad excipiendas actiones. VLP. dig. 27, 8, 1, 8 -ctus est ad aestimandas tutorum satisdationes. *enuntiatum finale*: IVLIAN. dig. 42, 7, 5 unum, per quem bona distrahantur. AFRIC. dig. 46, 3, 39 eum, apud quem *nummi* deponerentur. POMPON. dig. 40, 7, 21, 1 GAIVS dig. 10, 2, 5 PAPIN. dig. 36, 3, 5, 1 VLP. dig. 26, 5, 12, 2. 42, 5, 8, 4 praetorem causa cognita -ere debere, qui locet vel vendat. *al.* SCAEV. dig. 4, 8, 44 arbiter -ctus est, ut arbitratu eius res terminetur. *alter acc.*: QVINT. decl. 300 p. 183, 9 cum iudex a te sim -ctus (*cf.* IVST. 8, 3, 14 RVFIN. Adamant. 1, 1 *al.*). COD. Iust. 4, 65, 35, 2 militem procuratorem. INST. Iust. 1, 6, 2 eum, quem heredem sibi -egit. *al.*

c *in re militari* (*cf. p. 383, 12*): *c. obi. solo*: LIV. 25, 9, 1 decem milibus peditum ... -ctis. 28, 19, 9 -ctis per manipulos viris. 35, 34, 9 tribus -ctis turmis. 43, 15, 5 in -endo *legiones.* SEN. suas. 2, 4 -cti sumus, non relicti (*cf. l. 44*). VAL. FL. 4, 242 a sociis -ctus iniquis. TAC. hist. 1, 6 *numeros militum* -ctos praemissosque. IVST. 11, 6, 4 veteranos. DARES 3 milites -egit (*i. conscripsit. cf.* 8. VEG. mil. 1, 6. 2, 1 legio ... ab -endo appellata est. *al.*). VEG. mil. 3, 4 ut cum abiciuntur, videantur -cti (*cf. l. 40*). *al.* VVLG. exod. 17, 9 -e viros et ... pugna. II Macc. 13, 15 iuvenibus fortissimis -ctis (κεκριμένων). *al.* *addito adi. praedicative*: AMM. 14, 11, 19 milites ducens, quos beneficiis suis oppigneratos -erat imperator. *cf.* TAC. hist. 2, 11 -endo *eos* ut potissimos. *accedit dat.*: VVLG. I Macc. 5, 17 -e tibi viros. 6, 35 equites ordinati unicuique bestiae -cti (ἐκλελεγμένοι). *indicatur, unde eligantur milites*: CAES. civ. 1, 57, 1 -ctos (del- *O*) ex omnibus legionibus fortissimos viros. BELL. Afr. 45, 5 -e ex tuis cohortem ... firmissimam! NEP. Dion. 9, 3 suorum ... e numero ... -it ... audacissimos. LIV. 7, 12, 9 robora militum ex ... exercitibus -cta. 21, 54, 3. 26, 4, 4. 26, 8, 9. *al.* TAC. hist. 2, 94 viginti milibus e toto exercitu permixtis magis quam -ctis. *al.* LIV. 27, 38, 9 potestatem ... -endi de omnibus exercitibus, quos vellent. FRONTIN. strat. 2, 3, 2 -ctis de toto exercitu viris. VVLG. exod. 18, 25. *ad quod munus*: LIV. 25, 23, 15 -ctis ... ad rem tantam agendam ... idoneis ... militibus. AMM. 25, 6, 14 -ctique sunt ad id negotium habiles. CLAVD. DON. Aen. 5, 730 p. 508, 25 cum iuventus ad bellicum certamen -itur. COD. Theod. 7, 13, 1 (*a. 353*) ad militiam. VEG. mil. 2, 20 signiferi ... litterati homines -bantur. LIV. 29, 22, 10 -ret, quos ... traiceret, quos ... relinqueret. CVRT. 10, 2, 8 II milia equitum, quae in Asia retineret. *al.* *unde et ad quem finem*: BELL. Alex. 16, 5 -cti (*Ciacconius*, flecti *β*) ad virtutem e tanta multitudine. AVG. civ. 7, 1 p. 273, 22 D. cum tirones -cti fuerint, ex his quoque -untur ad opus aliquod maius armorum. *paulo aliter*: LIV. 44, 21, 3 ex omnibus tribunis militum ... in duas legiones ..., quos eorum velit, -at.

d *apud christianos de eis, qui a deo ad salutem, munus divinum sim. eliguntur*: *c. obi. nudo*: TERT. apol. 33, 1 in imperatorem ..., quem dominus noster -egit (*aliter v. p. 378, 83*). adv. Marc. 4, 3 p. 428, 8 accusando, quos Christus -egit. 4, 13 p. 457, 17 duodecim apostolos. COMM. apol. 676 nos sumus -cti. PRISCILL. tract. 2, 42 p. 35, 4. VVLG. psalm. 64, 5 beatus quem -isti et assumpsisti (ἐξελέξω καὶ προσελάβου). Ezech. 20, 5 -egi Israel. Matth. 12, 18 puer meus, quem -egi (ᾑρέτισα). 20, 16 multi ... sunt vocati, pauci vero -cti (κλητοί ... ἐκλεκτοί). Iac. 2, 5 nonne deus -egit (ἐξελέξατο) pauperes in hoc mundo ...? *al.* PELAG. in Rom. 9, 10 p. 74, 14 S. de -endis bonis et refutandis malis. AVG. civ. 15, 1 p. 59, 7 D. gratia praedestinatus, gratia -ctus. 16, 35 p. 181, 8 -itur minor maiore reprobato. *al.* PROSP. epist. 1, 3 -endorum et reiciendorum ... discretio. *saepe.* *additur unde*: ex: HIL. myst. 2, 4 p. 32, 7 Israel ... -ctus ex gentibus est. VVLG. Sirach 45, 4 -egit eum ex omni carne. *al.*

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ab *v. l. 33.* *ubi*: VVLG. Is. 48, 10 -egi te in camino paupertatis. *ad quod munus*: *altero accusativo*: VVLG. I par. 28, 4 ut me (*sc. David*) -ret regem (sap. 9, 7 populo tuo). II Thess. 2, 13 quod -erit (εἵλατο) vos deus primitias in salutem. *al.* *sim.*: ITALA I Cor. 4, 9 (Tert. pudic. 14) nos deus apostolos novissimos -egit (ἀπέδειξεν. VVLG. ostendit) velut bestiarios. inter: CYPR. unit. eccl. 22 p. 229, 23 Iudam inter apostolos. ad: CYPR. unit. eccl. 21 p. 229, 20 ad gloriae praemium. PRISCILL. tract. 7, 116 p. 84, 25 Rebecca ad fidem ... -cta. FILASTR. 120, 4 *David* ad tantam regni gloriam. PS. AMBR. serm. 14, 4 ad vitam aeternam. AVG. civ. 17, 5 p. 214, 10 D. ad sacerdotium. *al.* NICET. symb. frg. 1 p. 6, 6 ad baptismum. PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 8 ad palmam passionis.
nota: ITALA act. 13, 2 (Pelag. in Rom. 1, 1 p. 8, 13 S.) ad opus quod -egi eos (εἰς τὸ ἔργον ὃ προκέκλημαι αὐτούς. VVLG. in opus, ad quod assumpsi eos). in *c. acc.*: HIL. myst. 2, 4 p. 32, 11 Israel prior -ctus in dei populum (*cf.* p. 32, 15). LVCIF. reg. apost. 2 p. 41, 12 quem sibi deus in prophetam atque regem -erat. VVLG. I reg. 2, 28 -egi eum ex omnibus tribubus Israel mihi in sacerdotem. I par. 28, 6 ipsum ... -egi mihi in filium. PRISCILL. tract. 5, 82 p. 62, 17 Moyses ... in opus evangelicae dispositionis -ctus. PSALT. Rom. 46, 5 -egit nos in hereditatem sibi. NICET. psalm. p. 71, 17 David ... in hoc munus a domino specialiter -ctus. in *c. abl.*: HIL. myst. 1, 20 p. 18, 17 populus in dei hereditate fuerat -ctus. LVCIF. Athan. 1, 10 p. 82, 5 quem deus sibi in sacerdotali honore -erit. *enuntiato fin.*: CYPR. testim. 1, 8 p. 45, 24 Noe ..., in quo humanum genus servaretur, -ctus est. *cf.* BARNAB. 5, 9 apostolos, qui incipiebant praedicare evangelium suum, -it (τοὺς μέλλοντας κηρύσσειν ... ἐξελέξατο). VVLG. deut. 7, 6 te -egit dominus ..., ut sis ei populus peculiaris. 21, 5 quos -erit ..., ut ministrent ei. Ephes. 1, 4 -egit (ἐξελέξατο) nos ..., ut essemus sancti. *al.* *inf. finali*: ITALA I reg. 2, 28 (Aug. civ. 17, 5 p. 212, 13 D.) -egi domum patris tui ... mihi sacerdotio fungi (ἐξελεξάμην ... ἱερατεύειν. VVLG. *v. l. 18*). VVLG. Sirach 45, 20 ipsum -egit ab omni vivente offerre. act. 1, 24 ostende, quem -eris (ἐξελέξω) ex his ... accipere locum ministerii huius. AVG. civ. 20, 7 p. 422, 8 D. has (*sc. gentes*) ... deus -egit ... transferre in regnum filii caritatis sui. ASSVMPT. Moys. 10, 15.
similia interdum apud paganos (*cf. p. 378, 63*): INSCR. Dessau 4935 Claudianae ... a diis -cta (*sic*), merito sibi talem antistitem numen Vestae reservare voluit. 4316, 8 quos -xit I(upiter) ... sibi servire. 6149 (*Ostiae*) iudicio maiestatis eius (*sc. Isidis*) cto Anubiaco.

C ***animalia*** (*subi. semper fere homines; bestiae l. 49. 60*): 1 *c. obi. nudo*: VARRO rust. 2, 2, 17 -unt *agnos* ex matribus (*sc. natos*), quae geminos parere solent. 2, 3, 1 in -endo *grege* (*cf.* 2, 4, 3 COLVM. 7, 9, 2). 2, 6, 3 -endi (*sc. sunt*) et mas et femina cum dignitate ut sit. 2, 7, 15 *equos*. 2, 9, 12 *canes*, quos habere velis. *al.* COLVM. 6, 20 in bubus -endis. 6, 36, 2 equam ... patientissimam laboris -ere, ut ... stirpem ... perferat. 6, 36, 3 labor -endi maris *equi*. 7, 3, 7 *ovem* (*opp.* repudiabis). 8, 2, 7 *aves* huius (*sc. nigri*) ... coloris -antur ..., vitentur albae. SIL. 3, 685 ductore -cto gregis (*a columba*). TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 72 ⟨paria m⟩ularum, quae -erit. NEMES. cyn. 106 *canem* facilem. PALLAD. 1, 28, 4 gallinas. *al.* 2 *additur, unde eligantur*: ACC. praetext. 21 duos consanguineos arietes inde -i. VARRO rust. 2, 8, 3 de asinis ... amplissimum ... -unt quique seminio natus sit bono. 3, 9, 4 e quis (*sc. gallinis*). LIV. 27, 19, 7 ex magna copia captorum equorum trecentos ... -ere. COLVM. 9, 11, 3 ex iis alvis, quae plures habent principes, dux unus -itur (*cf. l. 60 et p. 378, 79*). CLAVD. DON. Aen. 8, 205 p. 145, 23. *nota abl. separationis*: VERG. Aen. 7, 274 equos numero pater -it omni. 3 *ad quem finem*: VARRO Men. 236 nemo est tam neglegens, quin summa diligentia -at asinum, qui suam saliat equilam. PLIN. nat. 10, 58 *grues* ducem, quem sequantur, -unt (*cf. l. 56*). AVG. civ. 14, 11 p. 29, 27 D. colubrum ..., per quem loqueretur *diabolus*, -egit. VARRO rust. 3, 9, 19 ad hanc rem -ctis maximis gallinis (COLVM. 8, 5, 6). COLVM. 8, 8, 7 -endae (*Sang.*, sel- *cett.*) ... ad educationem neque vetulae nec nimium novellae. PLIN. nat. 10, 140. *al.* VARRO ling. 5, 96 boves ... parabant, ut inde -rent ad arandum. rust. 3, 10, 7 ad saginandum. COLVM. 7, 12, 1 *canis* adversus hominum insidias -itur.

D ***res***: 1 *pro obi. est subst. vel pronomen*: **a** *ponitur obi. solum*: LVCIL. 544 disyllabon -e quodvis. VARRO Men. 335 (*nota adnominationem*) si belli homunculi conlecti sunt, si -ctus locus, si tempus lectum, si apparatus non neglectus (rust. 1, 23, 4 idoneus locus -endus. 3, 11, 1. 3, 16, 15 CIC. Verr. II 5, 170 PLANC. Cic. epist. 10, 23, 2 VERG. georg. 4, 296. LIV. 28, 5, 16 loca ... unde editi ignes apparerent. 37, 23, 1 eo [*i. ob id*] ... -ctus locus est. VITR. 3 praef. 4. *al.* SEN. contr. 1, 3, 3 -ctus potissimum locus, ut damnati ... deiciantur. SEN. epist. 51, 10 *al.* COLVM. 8, 15, 1. 11, 3, 8 PLIN. nat. 5, 149 *al. cf. etiam p. 382, 50. 383, 59. 70. 73*). VARRO rust. 1, 54, 2 uva non solum legitur, sed etiam -itur (*cf.* NON. p. 445, 1). *ibid.* ⟨legitur⟩ ad bibendum, -itur ad edendum ... -cta *defertur* in secretam corbulam. RHET. Her. 4, 2, 3 res varias. *ibid.* idonea maxime -it. 4, 8, 11 si graves sententiae ... -untur. 4, 17, 24 optima vivendi ratio est -enda. CIC. inv. 2, 9 ea ... quanto opere -enda fuerunt, tanto studio -cta sunt. Quinct. 81 utrumlibet -e: alterum incredibile est, alterum nefarium ... utrumque inauditum. Tull. 25 idoneum tempus (34. Ov. met. 13, 365 pugnandi tempora. Pont. 3, 1, 129 tempus ... rogandi. LIV. 41, 19, 8 id anni tempus -erant, ut ... abirent. CELS. 3, 5, 9. 7, 7, 4 SEN. benef. 2, 6, 2. 6, 42, 1 epist. 22, 1. 64, 8 COLVM. 4, 28, 1. 9, 8, 12 QVINT. decl. 251 p. 25, 18 *al.*). CIC. div. in Caec. 58 utrum velis. Verr. II 2, 82 me non omnia ... enumeraturum, sed -cturum ea quae maxime excellerent. II 3, 104 unum annum -am (*syn.* sumam). II 3, 201 ad minima malorum -enda (*cf.* off. 3, 3 Ov. trist. 5, 6, 35). II 5, 164 me hoc fingere et -ere nomen. de orat. 3, 33 in verbis ... -endis (3, 93. Brut. 140. orat. 168 -bant [effingebant *A*]. opt. gen. 4 lautissima -amus. QVINT. inst. 9, 4, 58. 10, 1, 4 *al.*). Brut. 20 diem (COLVM. 4, 29, 5 *al. cf. etiam p. 384, l. 10*). fin. 2, 34 -entem ea quae essent secundum naturam reicientemque contraria (*cf.* 2, 38. 4, 71. VAL. MAX. 4, 3, 4). 4, 62 qui ... valetudinem bonam expetendam negent esse, -endam dicant (*cf.* 5, 88 *vitam* nec magis expetendam, sed petendam et, si optio esset, -endam Metelli, Reguli reiciendam. *fusius* 5, 90). *al.* Ov. ars 3, 136 quod *genus ornatus* quamque decebit, -at. met. 2, 498 saltus ... aptos. Pont. 3, 9, 54 *litteras* sine ordine iunxi: hoc opus -ctum (*significanter sc. cum cura exquisitum; cf. p. 377, 43*) ne mihi (*i. a me*) forte putes. *al.* LIV. 10, 19, 9 utram mallet *provinciam*, -ret. 28, 36, 7 stationem. 32, 32, 9 litus. VITR. 1, 4, 8 temperatissimas caeli regiones (1, 5, 1. 5, 3, 2 *opp.* vitandae. SEN. epist. 104, 7). *al.* SEN. contr. exc. 6, 3 maior frater dividat patrimonium, minor -at. contr. 9 praef. 5 in foro partem accipiunt, in schola -unt. 10, 5, 5 utrum vult ... -at. *al.* SEN. Oed. 949 mors -atur longa. 1038 -ere nescis vulnus. epist. 28, 7 sapiens feret ista, non -et. 31, 6 prudens ... pro tempore quaeque repellet aut -et ... nec miratur, quae -egit. *al.* COLVM. 3, 2, 3 vitis -itur, quae ... valet (*cf.* 3, 2, 5 talis nobis -atur). 12, 10, 1 Ascaloniam cepam ... -ito. 12, 14 pira dulcissimi saporis ... -untur et ... in sole ponuntur. *saepe.* LVCAN. 6, 637 corpus. 9, 576 sterilesne -egit harenas, ut caneret paucis ...? (*v. Housman ad l.*). BVC. Eins. 1, 12 -e, utrum perdas. PLIN. nat. 16, 214 hanc materiam. *saepe.* SIL. 9, 206 -ctos optare dabo inter praemia campos. STAT. Theb. 1, 580 avia rura. 7, 729 exeruit patriis -ctum (eiectum *P, fortasse recte*) missile ripis. 9, 95 validam simul -it (*Heinsius*, eicit *Bernart*, elicit *codd.*) hastam. 10, 756 -cta (erecta *coni. Schrader*) murorum in parte. *al.* MART. 2, 48, 3 paucos, sed ut -am, libellos *praesta*! QVINT. inst. 1, 2, 16 aliud est vitare eas (*sc. scholas*), aliud -ere. 3, 1, 22 -cturis, quae volent. 9, 4, 87 ut alios pedes ... -rent aliosque damnarent. decl. 388 p. 438, 24 sortimur genus, non -imus. *al.* TAC. dial. 26 si ... -enda sit forma dicendi, malim *eqs.* Germ. 5 formasque quasdam nostrae pecuniae adgnoscunt et -unt (*expresse i. praeferunt*). *al.* PLIN. paneg. 55, 5 recusare omnes *honores* ambitionis, moderatio est -ere parcissimos. TEST. Dasum. (CORP. VI 10229) 38 *loco mutilo*. APVL. Plat. 2, 11 si quis sanitatem corporis spernat -ens morbos. CYPR. epist. 55, 25 p. 643, 22 argentea vasa ... -ere, lignea ... contemnere, abicere, damnare. *passim.*
praecipue ex libris, scriptis partem excerpere: CIC. orat. 190 -egit ex multis Isocrati libris triginta fortasse versus. VAL. MAX. 1 praef. gentium facta ... ab (*i. ex*) illustribus -cta auctoribus. QVINT. inst. 1, 1, 36 -ctos ex poetis maxime ... locos (2, 7, 2). *al.* PORPH. Hor. epist. 1, 3, 1 cuius (*sc. Flori*) sunt -ctae ex Ennio, Lucilio, Varrone saturae. PANEG. 3 (11), 19, 1. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 20, 12 de quorum (*sc. oraculorum*) multitudine ... -cta quaeque ac deflorata. COD. Iust. 1, 17, 1, 7 *al.* *subi. res: incorporea*: SEN. contr. 1 praef. 9 nisi animos, in quos se conferret, -ret *eloquentia*. SEN. Phaedr. 210 haec delicatas -ens pestis domos. benef. 3, 18, 2 non -it domum nec censum *virtus*. epist. 91, 5 -it aliquid novi casus (*cf.* STAT. silv. 2, 6, 59). 110, 12 luxuriae ... certa membra ex singulis *animalibus* -entis. PLIN. epist. 6, 16, 16 quod ... periculorum collatio -egit (*causative. cf. p. 378, 66. al.*). PORPH. Hor. sat. 1, 1 sive eam (*sc. sortem*) ratio dederit sive fortuna -erit. AVG. civ. 1, 4 p. 9, 20 D. templum sibi -erat avaritia ... Graeculorum. *corporea*: PLIN. nat. 14, 28 in -endo solo morosa *est visulla* (*cf.* 18, 128, *ubi* legit *trad.*) *subi. bestiae*: CIC. nat. deor. 2, 124 *avem* -ere (coll- *B*) ex iis (*sc. vomitis*), quae sunt esculenta (PLIN. nat. 10, 115). PLIN. nat. 11, 54 diem tempestivum -entium *apium*. *al. cf. p. 383, 37 al.* *alicui* (*aliter v. l. 19. 28 al.*): RHET. Her. 3, 20, 33 ex omnibus rebus nosmet nobis similitudines -ere debemus. CIC. Verr. II 1, 36 oppidum sibi -egit Ariminum. II 3, 193. SEN. Phoen. 65 duobus omnis -itur via. CVRT. 4, 4, 20 sedes iuventuti (6, 4, 13 sibi). QVINT. decl. 259 p. 56, 28 unam sibi domum, quam coleret, -egit (*cf.* VLP. dig. 25, 4, 1 pr.). TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 292, 3 qui ... id postea sibi -erit. CAPITOL. Aur. 19, 7 condiciones sibi ... gladiatorias -isse. FIRM. err. 9 p. 26, 8 quod sibi corpus -egit. FIRM. math. 1, 7, 15 locum sibi. AMM. 17, 13, 20 tractus ... sibi. VVLG. gen. 13, 11 sibi ... regionem. *al.* AVG. in psalm. 62, 12 sibi vitam negotiandi. civ. 6, 10 p. 269, 11 D. in his sacris ... has partes potius -egit Seneca sapienti, ut eas ... fingat. COD. Theod. 5, 14, 30 (*a. 386*) terras ... sibi aestimant -endas. *al.* *adde*: SEN. epist. 51, 4 non tantum corpori, sed etiam moribus salubrem locum -ere debemus. COLVM. 6, 27, 2 gregibus ... pascua. *aliquid pro aliqua re*: COD. Iust. 7, 71, 8, 1 humaniorem sententiam pro duriore -egimus. 8, 41, 8 pr. *accedente altero accus. praedicative*: LIV. 5, 49, 4 quae arte belli secunda suis -i praepararive poterant. PANEG. 3 (11), 5, 2 rebus, quas ad hoc tempus aptissimas

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-egi. AVG. civ. 9, 15 p. 388, 4 D. homo ... quid -at medium, per quod ... copuletur? *sim.*: SEN. contr. 7, 1, 24 hoc ... supplicium tamquam gravius -egi. QVINT. inst. 12, 3, 11 tamquam utiliora -entes ea, quorum solam facilitatem sequebantur. VLP. dig. 12, 1, 1, 1 rei ... verbum praetor ut generale -egit. AMM. 14, 11, 4 id ut optimum factu -egit. 16, 2, 3 quodnam iter -retur ut tutum. *c. part. fut.* (*cf. p. 379, 23*): STAT. Theb. 12, 719 -itur saevos potura cruores terra rudis.

b *additur, unde (ubi) quid eligatur*: ex: RHET. Her. 3, 20, 33 *v. p. 382, 67*. CIC. inv. 1, 100 ex unaquaque argumentatione ... id -atur, quod erit gravissimum. Verr. II 4, 102 Cluent. 97 Brut. 65 Tusc. 2, 1 off. 3, 3 *al.* LIV. 31, 14, 2 navibus ... ex classe. VITR. 8, 2, 1 *aqua* -itur ex omnibus fontibus. 10, 16, 2. PAVL. FEST. p. 369 e quibus *rebus* quae -atur, nihil interest. SEN. nat. 4, 2, 12 *al.* COLVM. 3, 9, 4 PLIN. nat. 7, 116. *et passim.* ab (*cf. p. 382, 49*): CIC. inv. 2, 5 in ceteris quoque studiis a multis -ere ... commodissimum quodque. *i. q. seligere, separare* (*notione propius accedente ad I*): PALLAD. 3, 25, 8 eadem poma ... a caducis diligenter -cta. de: RHET. Her. 4, 4, 6 -ere de multis. 4, 4, 7 de tragoediis ... sententias. CIC. Verr. II 1, 62 unum aliquod de nefariis. II 1, 87 OV. ars 3, 344 met. 13, 626. SCAEV. dig. 34, 2, 36 an Seia de his speciebus -ere possit. PAPIN. dig. 31, 77, 4. TERT. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 23 duodecim lapides ab Iesu de Iordane -ctos. p. 458, 1 *al.* *paulo aliter*: LEO M. epist. 159, 4 de re excusabili contaminationem criminis -erunt (*i. contraxerunt*). *abl. separat.*: STAT. Theb. 9, 587 *quercum* -ctam turba nemorum. in *c. abl.* (*cf. l. 47 et 67*): VITR. 2, 10, 3 singulorumque generum usum -ere poterunt in operibus. QVINT. inst. 1, 8, 6 in his (*sc. lyricis*) ... partes operis -eris. AVG. civ. 7, 1 p. 273, 26 D. -untur (*significanter; cf. p. 377, 43. 382, 18*) in aedificio lapides angulares non reprobatis ceteris.

c *additur ad quem finem*: *enuntiato finali* (*cf. p. 381, 73. 382, 55. 71*): CIC. Verr. II 4, 26 vestrane urbs -cta est, ad quam cum adirent ..., crucem ... viderent? de orat. 3, 97 genus ... dicendi est -endum, quod maxime teneat nos. CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 2. OV. met. 2, 380 quae colat ... flumina. VITR. 1, 2, 7. 1, 7, 1 *al.* SEN. contr. 1, 5, 6 SEN. benef. 2, 12, 1. dial. 8, 1, 1 exemplum -ere, ad quod vitam derigamus. *al.* COLVM. 9, 8, 7 nihil antiquius apes, quam, quibus utantur, vicinos -unt fontes. PLIN. nat. 3, 39 *Italia* numine deum -cta, quae caelum ipsum clarius faceret. SVET. Claud. 17, 1 unde *triumphum* acquireret, Britanniam potissimum -egit. DECRET. decur. Puteol. Marcian. (Corp. X 1784, 2) 6 locis ... concedendis, quae ipsi -erint, in quibus statuae ... ponerentur. PANEG. 3 (11), 19, 1 *al.* APVL. apol. 24 si ... forte non -egi ... Zarath, ut in eo nascerer. FIRM. err. 15 p. 36, 13 VVLG. II par. 7, 16. Ier. 40, 4 quod -eris et quo placuerit tibi ut vadas, illuc perge. AVG. civ. 5, 7 p. 199, 23 D. -itur dies, ut ducatur uxor. *al. cf. p. 381, 75. 382, 2. 77. 385, 22.* *inf. fin.*: ITALA Ios. 20, 9 (Lugd.) haec sunt civitates -ctae in filiis Israhel ... refugere ibi (ἐπίκλητοι ... καταφυγεῖν. VVLG. constitutae ... ut fugeret). LVCIF. non conv. 7 p. 15, 25 ista, quae illi tecum frui -erunt. *gerund.*: AVG. civ. 1, 7 p. 12, 2 D. ut ... basilicae implendae populo ... -rentur et decernerentur. 6, 8 p. 262, 9 non ut haec *theologia* prae illa tenenda -retur. *altero acc.*: FLOR. epit. 4, 2, 35 sedem bello Pompeius Epiron -erat. AMM. 19, 12, 8 -cta est spectatrix suppliciorum ... Scythopolis. *pro altero acc. extat* in *c. acc.* (*cf. graecum morem*): VVLG. II par. 7, 12 -egi locum istum mihi in domum sacrificii (*gr.* εἰς οἶκον θυσίας). psalm. 131, 13 -egit (ᾑρετίσατο εἰς κατοικίαν) eam in habitationem sibi. in *c. abl.*: CARM. epigr. 641, 2 inque pari requie ... -o sedem. *dat.* (*rei*): LIV. 44, 9, 11 -i horreis opportuna loca. VITR. 5, 3, 1 ludorum spectationibus -endus est locus theatro quam saluberrimus (*ibid. iterum*). CVRT. 4, 8, 1 urbi locum, ubi nunc est Alexandrea. 8, 4, 8 morti locum. COLVM. 3, 1, 8 si voto est -endus vineis locus et status caeli (3, 4, 3). FLOR. epit. 4, 2, 35 *v. l. 53.* VEG. mil. 2, 7 castris. *al.* COLVM. 3, 19, 3 stationi ... diem. LVCAN. 7, 711 terras -e morti! PLIN. nat. praef. 29 suspendio arborem. 21, 79 *mel* medicamentis -itur (exigitur *codd. plerique*). 23, 79 *oleum* cibis (*Mayhoff*; cibus *vel* in [*cf. supra l. 27*] cibis *codd.*) -itur. FRONTIN. strat. 2, 1, 12 tempus dimicationi nocturnum. HIL. in Matth. 11, 5 sedem propositis. *dat. c. gerund.*: LIV. 5, 54, 4 hunc urbi condendae locum (*cf.* CVRT. 7, 3, 23. 7, 6, 13. 7, 10, 15). PLIN. nat. 10, 97 tabulata ramorum sustinendo nido provide -ere *aves.* SVET. Vit. 11, 2 quod exemplar regendae rei p. -ret. AVG. civ. 5, 7 p. 199, 30 D. dies ... admittendis maribus. ad: CIC. Mil. 53 locum ad pugnam (FRONTIN. strat. 2 praef. *cf.* LIV. 40, 35, 14 loca pacata me ad hibernacula -urum [lecturum *M*]). epist. 3, 10, 8 id -ere ad perfidiam. CAES. civ. 3, 84, 3 -ctis ad pernicitatem armis (*corrupta putat Madv.*). LIV. 40, 13, 3 tempora ... qualia sint ad parricidium -cta (*cf.* VAL. MAX. 2, 9, 3 tempore supplicii ... ad ... spectaculum mulierculae ... -cto. FRONTIN. strat. 2, 1 tit.). VITR. 8, 3, 28 magna diligentia industriaque quaerendi sunt et -endi fontes ad humanae vitae salubritatem. CVRT. 8, 1, 12 spatiosas ad hoc -unt silvas. COLVM. 9, 1, 3 quidquid ... diuturnum est, pro condicione regionis ad hunc usum -itur. PLIN. nat. 17, 69. 21, 122. 27, 57 *herbam* ad hunc usum -ctam. *al.* QVINT. decl. 388 p. 436, 21 ad haec oblectamenta laetiores dies. FLOR. Verg. p. 185, 24 quae civitates ad quietem -untur. TERT. nat. 2, 1 p. 94, 15 -egi ad compendium Varronis opera. *al.* ad *c. gerund.*: VARRO rust. 1, 54, 2 *v. p. 381, 79.* OV. met. 3, 702 -ctus facienda ad sacra Cithaeron. VITR. 1, 4, 12 ut is idoneum locum ad moenia transferenda conquireret -retque (*cf.* PLIN. epist. 8, 21, 2 *al.*). VLP. dig. 29, 1, 3 genus testandi -ere ad impugnanda sua iudicia. FIRM. math. 1, 7, 16 ad collocandam sedem ... Campaniae ... solum. IVST. 12, 2, 4 ad declinanda fatorum pericula peregrinam militiam. PALLAD. 3, 9, 7 ad pangendum novellus palmes debet -i. *al.* AVG. civ. 5, 7 p. 200, 26 D. -cto ad seminandum agrum die. *al.* in *c. acc.* (*aliter v. p. 383, 55*): PLIN. nat. 16, 215 cupressus in eas (*sc. valvas*) -cta. QVINT. inst. 3, 1, 3 in id -i materia poterat uberior. FLOR. epit. 2, 6, 3 in causam (causa *l. v.*) belli Saguntos -cta (del- *C*) est. TERT. praescr. 7, 1 carn. 4 p. 433, 1 Oe. *al.*

2 *pro obi. est enuntiatum*: **a** *interrog.*: *indir.*: CIC. orat. 83 -et quibus utatur. rep. 1, 55 difficile ad -endum sit, quid maxime velis. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 14 cura ... -endi aspiciendique, uter eorum locus magis idoneus videatur. OV. epist. 20, 63 -e, quid fingas. met. 12, 200 -e, quid voveas (*cf.* 14, 135). fast. 3, 210 utra di sint pro parte rogandi, -ite! SEN. Herc. O. 867 -ere nescis, anime, cui telo incubes. benef. 2, 18, 5 -endum est, a quo beneficium accipiam. 2, 18, 6 dial. 6, 3, 3 epist. 31, 5 *al.* MART. 12, 94, 11 -e, quid nolis. IVV. 10, 329 -e, quidnam suadendum esse putes. TAC. hist. 1, 84 -endi facultas ..., quem nobis animum ... imprecentur. PLIN. epist. 8, 14, 26 *tertia sententia* -egit, ab utra vinceretur. paneg. 56, 1 NERAT. dig. 27, 10, 9 *et saepe apud* ICTOS. TERT. adv. Hermog. 9 p. 136, 11 *al.* *disiunctiva*: CIC. div. in Caec. 45 -as, utrum velis factum esse necne. OV. met. 9, 25 LIV. 10, 36, 8 VLP. dig. 15, 1, 11, 8 *al.* AVG. epist. 144, 3 -ant ... utrum malint credere quod *eqs.* ... an quod *eqs.* civ. 21, 9 p. 510, 1 D. *al.* *nota*: POMPON. dig. 30, 26, 2 ipse -at, sive rerum partes sive aestimationem dare maluerit.

b ut (*aliter v. p. 377, 19. al. cf. etiam p. 377, 13*): FLOR. epit. 2, 15, 5 medium (*sc. duorum consiliorum*) senatus -egit, ut urbs tantum loco moveretur. VAL. dig. 34, 4, 28 ex causa fideicommissi -ere, ut fideicommissum non praestes. VLP. dig. 5, 3, 20, 16 fortassis possit petitor -ere, ut sibi pretia ... praestentur. LVCIF. Athan. 2, 15 p. 174, 15 si -eris, ut ... haec possint reaedificari. AMM. 19, 6, 5 id potissimum ... -egimus, ut *eqs.* (21, 13, 7. BOETH. herm. pr. 2, 12 p. 173, 15 illud ... ut). ENNOD. epist. 8, 35, 3 p. 222, 22 vos, ut Galliae ... subleventur, -itis: nos, ne Italia coinquinetur, optamus. LIB. iubil. 15, 30 deus ... in Israel (*cf. p. 377, 39 et l. 79*) -egit, ut sint ei in populum. *al.* *cf.* AVG. serm. 279, 9 -ere non potes hic ne moriaris. *inf. fere i. q. velle, praeferre* (*aliter p. 378, 35 al. cf. p. 377, 14*): VLP. dig. 12, 4, 5, 3 si -at ... servum consequi. 29, 5, 3, 4 cum duobus auxilium ferre non possit, -egit alteri esse auxilio. LVCIF. Athan. 1, 5 p. 73, 18 qui -erimus a te, non a deo puniri. moriend. 1 p. 314, 25 FILASTR. 26, 2. 156, 9 quod velit, -at, aut servare ... aut contemnere. ANON. Vales. 13, 74. RVFIN. Adamant. 2, 9 mori ... -egit an coactus est? (*cf.* CASSIOD. anim. praef. p. 1281ᴰ). AVG. civ. 1, 24 p. 39, 5 D. a se ipso -egit (delegit *l. v.*) occidi. serm. 143, 1 *et saepissime.* LEO M. serm. 9, 2. 22, 3 AVELL. p. 514, 15. COD. Iust. 1, 3, 27 (*a. 466*) quisquis ... inter ministros verae orthodoxae fidei maluerit et -erit numerari. RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 41, 32 *gr.* ἑλομένους. p. 50, 32 *gr.* προαιρουμένους. CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 5 PAVL. PETRIC. Mart. 1, 318 ALC. AVIT. epist. 57 p. 86, 31 carm. 2, 121. 4, 396. 6, 312 ENNOD. epist. 1, 3, 5 p. 6, 5 *saepe.* VITAE patr. 3, 135. 166. 5, 2, 16 CASSIOD. var. 1, 4, 18. 1, 43, 2 *syn.* maluit. 11, 40, 6 *syn.* velis. *al.* COD. Iust. 1, 3, 54, 5 *al.* CARM. epigr. 796, 10 mori maluit quam vivere fallax animo -egit. 1423, 2 -egi sancti ianitor esse loci. magis (potius) -ere, quam: AMBR. off. 3, 8, 54 lapidari potius -bant ... quam decedere de honestate. HIER. in Is. 9, 2—4 p. 126ᴰ magis -ant perire ... quam ... perdere. VVLG. psalm. 83, 11 -egi (ἐξελεξάμην) abiectus esse ... magis quam ... habitare. I Macc. 1, 65 (ἐπελέξαντο). II Macc. 14, 42 -ens (θέλων) nobiliter mori potius quam subditus fieri. Hebr. 11, 25 (μᾶλλον ἑλόμενος). AVG. epist. 202, 17 bapt. 6, 25, 48 IORD. Get. 137. 290. *al.* SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 24 -egit potius interire quam in hostium potestatem veniret. *omisso* magis (*cf. p. 385, 24*), *i. q.* **malle** (*cf. gr.* αἱρεῖσθαι): LVCIF. Athan. 1, 20 p. 101, 22 ut -isses infelicitatem ... quam frui felicitatem. moriend. 14 p. 314, 25 per te interfici quam negare dei -erimus filium. HEGES. 5, 22, 1 p. 351, 14 U. -erunt bello perire quam ... supervivere. AVG. in psalm. 68 serm. 1, 14 ieiunare -egit quam amaritudinem accipere. serm. 150, 10. 161, 10 *al.* CASSIAN. conl. 19, 5, 2 APON. 7 p. 126. VEREC. in cant. 8, 1 -egit ... solus, quam totam gentem perire (*ibid.* maluit). CASSIOD. var. 11, 1, 13 IORD. Get. 61 GREG. M. moral. 14, 14 epist. 7, 17 *al.* AVG. epist. 100, 2 occidi ab eis -amus quam eos occidendos ... ingeramus. *nota acc. c. inf.* (*cf. l. 75*): LVCIF. Athan. 1, 6 p. 74, 19 haec esse bona -isti (*i. decrevisti*). VVLG. act. 15, 7 deus in nobis (*cf. l. 42 et p. 377, 39*) -egit (ἐξελέξατο) per os meum audire gentes verbum evangelii (*cf.* LIB. iubil. 22, 11 benedicat te deus ... -ere in te et in semine tuo esse illi populum [*ubi v. adnot. Roenschii*]). AVG. c. Petil. 2, 98, 226 -ite potius perire divitias vestras (*cf.* epist. 185, 33 quid -remus? utrum ambos ... relinquere an ... alterum ...

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

interire?). civ. 5, 9 p. 204, 12 D. ut unum -at e duobus aut esse aliquid in nostra voluntate aut esse praescientiam futurorum. COD. Iust. 1, 4, 8 (*a. 408*) qui se audiri a sacerdotibus -erint. AVELL. p. 515, 23 hoc ... -itis esse servandum. ENNOD. opusc. 1, 48 p. 274, 16 saporem te (*sc. Romam*) voluit (*sc. dominus tuus*) haurire triumphorum, quam dubia -egit nescire certaminum. dict. 27, 2 p. 504, 12 provideat Hercules, quid -at esse faciendum. VEN. FORT. carm. 3, 23ᵃ, 17 -it in tali Christus se vase recondi. vita Pat. 4, 12 in Constantino pago se libenter -erunt fieri peregrinos.

delectus ***adverbialium*** *additorum*: CIC. inv. 1, 8 ingeniose et diligenter (*cf.* CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 2 SEN. benef. 4, 9, 2 *al.*). Mil. 53 potissimum (ac. 2, 117 *al.*). VITR. 5, 3, 1 curiosius. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 aptissime. SEN. benef. 3, 14, 1 circumspectius (del- *G*). epist. 92, 11 bene (PLIN. epist. 4, 10, 4 *al.*). COLVM. 3, 4, 3 accurate. 4, 28, 1 maxime. PLIN. nat. 8, 13 vulgariter. 10, 97 provide. QVINT. inst. 6, 4, 18 male. decl. 388 p. 436, 25 fastidiose. FRONTO p. 143, 11 N. recte. PAVL. dig. 3, 5, 20, 3 imprudenter. CAPITOL. Max. Balb. 13, 2 sapienter. VEG. mil. 1, 1 sollerter. *nota*: RHET. Her. 4, 4, 7 potius ... quam. ITALA Ioh. 3, 19 (Cassiod. in psalm. 13, 7) -erunt magis (*ἠγάπησαν ... μᾶλλον*. VVLG. dilexerunt) tenebras quam lucem (*cf.* VVLG. Ier. 8, 3 *et saepe*). OPTAT. 3, 5 p. 86, 7 -egit melius peccatum, ut percuteret. HIER. epist. 62, 2, 3 libentius piam rusticitatem quam doctam blasphemiam. *etiam omisso adv.* magis *sim. i. q. praeferre, malle* (*cf. p. 384, 69*): DON. Ter. Hec. 284 -ere ... quamvis gentem, quam eam, in qua est. AVG. epist. 126, 12 (*syn.* maluisse). serm. 175, 2. *c. abl.* (*instr. sive modi*): VARRO Men. 236 summa diligentia (VITR. 8, 3, 28 *al.*). CIC. inv. 2, 9 tanto studio (PANEG. 4 [9], 6, 4). PVBLIL. A 36 animo virum pudicae, non oculo -unt. SEN. dial. 11, 7, 3 non iudicio -erunt locum, sed lassitudine proximum occupaverunt (*cf.* APVL. met. 7, 2 *al.*). epist. 104, 8 -e arbitrio tuo civitatem (*cf.* COD. Theod. 6, 4, 15 [*a. 359*], *coni.* designari). COLVM. 3, 1, 8 voto. PLIN. nat. 37, 7 nulla peritia. QVINT. decl. 308 p. 214, 10 quae non sponte nostra -untur. SVET. Vit. 7, 1 contemptu magis quam gratia. Vesp. 10, 1 sorte. FRONTO p. 46, 21 N. multis modis. GAIVS dig. 10, 2, 5 ex consensu vel suffragio (*cf. p. 378, 79*. OPTAT. 1, 20 p. 20, 3 *al.*). PANEG. 7 (6), 7, 4 sententia patris. VEG. mil. 3, 6 non solum consilio mentis, verum aspectu oculorum. COD. Theod. 5, 14, 30 (*a. 386*) proprio voluntatis assensu. 12, 6, 29 (*a. 403*) fide omnium et periculo ... -ctus. CORP. XIV 3593 iud(icio) sacro (*cf. l. 29*). *al.* *nota abl. qualitatis* (*sive causae*): CIC. div. 1, 102 *v. p. 379, 32*. LIV. 3, 54, 13 spe magis quam meritis -cti *tribuni pl.* (*cf. l. 45*). SEN. epist. 90, 4 animo ... rector -batur. PLIN. nat. 6, 89 -i regem a populo senectā clementiāque. 16, 240 *platanus* magnitudine -cta. 17, 200. CASSIOD. var. 5, 3, 2 o vere vestris meritis -cti ...! (*cf.* BENED. reg. 64 *et l. 42*). LIV. 37, 23, 1 eo ... ut. PLIN. nat. 15, 120 ideo ... quoniam. *praepos.*: propter: CIC. Verr. II 2, 156 *al.* ob: CIC. Mil. 53 *al.* sine: CIC. Verr. II 5, 24 sine causa quaestus. AVG. civ. 1, 31 p. 48, 19 D. sine ulla sententiarum discrepantia. ad (*aliter v. p. 377, 9*): SEN. epist. 70, 19 ad arbitrium suum (*cf.* VAL. MAX. 2, 9, 3). COLVM. 7, 2, 2 *pecus* ad naturam loci. pro: SEN. epist. 31, 6 pro tempore. COLVM. 9, 1, 3 pro condicione regionis. AVG. civ. 1, 1 p. 5, 10 D. pro largiore misericordia. de: VOPISC. Tac. 7, 3 de sententia omnium exercituum. ex: TERT. praescr. 6, 4 ex suo arbitrio. *al.* secundum: AVG. serm. 100, 3 -egit ... secundum suam gratiam. civ. 19, 6 p. 364, 33 D. secundum istorum sapientiam. BENED. reg. 21 non -antur per ordinem sed secundum vitae meritum. sub: COD. Theod. 1, 34, 3 (*a. 423*) cancellarios sub fide gestorum -ctos.

syn.: *ad I*: extirpare (*v. p. 376, 64*). vellere (*v. p. 376, 63*). *ad II*: assumere (*v. p. 380, 75*). conquirere (*v. p. 377, 52. 384, 5*). decernere (*v. p. 383, 51*). expetere (*v. p. 377, 16. 382, 13*). malle (*v. p. 382, 41. 384, 53. 58. 59 al.*). optare (*v. p. 384, 41*. INST. Iust. 2, 20, 23). praedestinare (*v. p. 380, 80*). quaerere: VITR. 8, 3, 28. sumere (*v. p. 382, 6*). velle (*v. p. 384, 58*). *ad II B 2 a*: creare (*v. p. 379, 1. 8. 11*). designare (COD. Theod. 6, 4, 15 *v. l. 31*). probare (*v. p. 378, 22. 78*). vocare (*v. p. 379, 5*).

opp. ad II: accipere (*v. p. 382, 23*). quaerere (*v. p. 377, 61*). sortiri (*v. p. 379, 5. 380, 3. 382, 39*). *aliter*: abicere (*v. p. 380, 44. 382, 46*). cogi (*v. p. 384, 49*). contemnere (*v. p. 382, 46* CLAVD. DON. Aen. 8, 415). damnare (*v. p. 379, 69. 382, 39*). derelinquere (*v. p. 378, 47*). detestari (SVLP. SEV. chron. 1, 38, 7). excludere (*v. p. 377, 60*). improbare (HIL. in Matth. 26, 5). neglegere (*v. p. 378, 49. 381, 71. cf.* AVG. in psalm. 137, 16). praeterire (AVG. civ. 17, 15). praetermittere (SCHOL. Hor. ars 45). recusare (*v. p. 377, 32. 379, 10. 382, 42*). refutare (*v. p. 380, 80*). reicere (*v. p. 377, 75. 380, 82. 382, 12 al.*). relinquere (*v. p. 380, 40*). repellere (*v. p. 377, 84. 382, 26*). reprobare (*v. p. 380, 81. 383, 30. cf.* AVG. in psalm. 111, 1). repudiare (*v. p. 381, 47*). spernere (*v. p. 382, 45*). vitare (*v. p. 381, 48. 382, 21. 37 al.*).

deriv.: electatio. electilis. electio. electivus. elector. electus (-us). elegans. eligibilis. eligio. *compos.*: praeeligo.

gerund. pro subst. **ēligenda,** **-ōrum** *n.* *i. q. desiderabilia*: AVG. quaest. hept. 7, 30 -a reiciantur et aspernanda delectent.

part. perf. pass. pro adi. (*vel subst.*) ***ēlēctus,** **-a, -um.***

compar.: RHET. Her. 4, 26, 36 APVL. met. 10, 14 PACIAN. sim. carn. p. 128, 6 AVG. epist. 149, 4 gen. ad litt. 5, 7 p. 151, 18 civ. 15, 7 p. 68, 15. *al.* *superl.*: CIC [Quinct. 5, *ubi* lectissimis *post Lambinum scribunt edd. cf.* Catil. 4, 13]. fin. 3, 26 CATVLL. 36, 6 BELL. Alex. 30, 6 PETRON. 36, 4 FRONTIN. strat. 1, 2, 1 TAC. dial. 34 *al.* *de significationibus*: AVG. quaest. hept. 1, 117 p. 60, 7 non ... facile invenitur -orum nomen in malo, nisi quando mali eliguntur a malis. GLOSS. *ἐκλεκτός*. illustris. -i *λογάδες*. GLOSS.ᴸ II Philox. EL 4 *αἱρετὸς ἐπίλεκτος*. 7 -issimi *δοκιμώτατοι*. HIER. nom. hebr. 26, 3 *interpretatur* Cadesbarne commutata -ae sive sancta -ae. ISID. orig. 7, 8, 9 Paulus ... -us.

A ***adi.*** *i. q. praestans, optimus, spectatus, probatus, primae notae*: **1** *de hominibus* (*deis*): CATVLL. 64, 78 -os iuvenes simul et decus innuptarum (TAC. Germ. 13. *cf.* hist. 2, 61 -a iuventute. CLAVD. DON. Aen. 9, 785 p. 283, 30 iuvenes -os et nobiles. VVLG. Iudith 3, 8). VELL. 1, 8, 6 centum homines -os appellatosque patres (PS. AMBR. symb. p. 195 cum hominibus -is atque dilectis sibi. OP. imperf. in Matth. 31 p. 797 non omnibus hominibus, sed dignioribus et excellentioribus et -ioribus). OCTAVIA 489 generis humani arbiter -ctus. PLIN. nat. 29, 18 -is viris (MIN. FEL. 29, 5. LACT. inst. 4, 11, 1 iustos et -os. VVLG. I reg. 24, 3. *al.* PAPYR. Marini 74 [*s. V/VI*], 7, 12 vir gl(oriosissimus) el(ectissimus) o(ptimus). *al.*). TAC. dial. 34 praeceptor ... optimus quidem et -issimus. TERT. nat. 2, 9 p. 111, 4 deos Varro trifariam disposuit ⟨in certos⟩, incertos et -os. OPTAT. 1, 10 p. 12, 5 sponsam -am. AMM. 16, 12, 41 socii periculorum -i. SCHOL. Hor. sat. 1, 4, 71 certis et -is personis. VEG. mil. 3, 9 p. 88, 17 per tribunos -os. HIER. epist. 22, 23, 2 coram ... -is angelis. VVLG. exod. 15, 4 -i principes. Esth. 2, 11 virgines. cant. 6, 9 pulchra ut luna, -a ut sol. *saepe.* RVFIN. Orig. in num. 4, 2 p. 22, 8 B. iste praecipuus numerus et -us. 11, 5 p. 86, 23 -a gens Israhel (*cf.* ALC. AVIT. carm. 5, 595). AVG. virg. 40, 41 vos ..., genus -um et in -is -ius (CASSIOD. Didym. in II Petr. 2, 4, *syn.* probatum). PAPYR. Marini 74 (*s. V/VI*), 5, 14 optimi def(ensores) ... -issimi. *al.* *additur abl. rei, qua aliquis eminet*: SEN. epist. 119, 11 si familia aut corporibus -a aut spectabilis cultu[s] est. VEG. mil. 2, 6 genere ... -issimos quaerit viros. *in re militari de militibus spectatae virtutis*: CIC. Deiot. 24 *equites* misit ex eis, quos habuit, -os (*praecedit*: equites non optimos misisse). CAES. Gall. 2, 4, 5 Bellovacos ... posse conficere armata milia centum; ... -a sexaginta. civ. 3, 91, 3 -i milites. BELL. Afr. 18, 1 cum equitibus ... -is. BELL. Alex. 30, 6 maxima et -issima multitudo. FRONTIN. strat. 1, 2, 1 tribunos et centuriones -issimos. TAC. hist. 2, 100 cum ... -is auxiliis. 4, 77 pontem -a manu firmavit. SVET. Cal. 18, 1 pugilum ex utraque regione -issimorum. VVLG. I par. 7, 40 -i (*ἐκλεκτοί*) atque fortissimi duces. *al.* INSCR. Dessau 2739 praepos⟨ito⟩ numeri equitum -or⟨um⟩ ex Illyrico (*cf.* PAP. Cairo Cat. 67057 [*s. VI*] *βισελεκτ(οις)* [*i.* bis -is?] *στρατιωταις et p. 387, 2*).

2 *de bestiis*: OV. met. 12, 414 -arumque ferarum ... vellera. VAL. MAX. 7, 3, 3 speciosa arma et -os equos (TAC. Germ. 15 -i equi, magna arma. ITALA Ios. 17, 16 [Lugd. *et* Aug. loc. hept. 6, 18 p. 618, 2] equus -us [*ἐπίλεκτος*, VVLG. *deest*]). PETRON. 85, 6 -umque par columbarum. PALLAD. 1, 28, 3 -ae ... nutrices gallinae sint. HIL. in Matth. 22, 4 hostia. VEG. mil. 3, 7 -is animalibus. VVLG. II Esdr. 5, 18 arietes (RVFIN. hist. 4, 15, 32 [*ἐπίσημος*]). CARM. epigr. 748, 17 quattuor agnas (*metaphorice*) -as. *omisso subst.* (*cf. infra l. 82*): ITALA Zach. 11, 16 (Ps. Cypr. ad Novat. 14) carnes -orum (*ἐκλεκτῶν*. VVLG. pinguium). *accedit ablat.*: ITALA gen. 41, 2 (Ottob. *et* Wirc.) vaccae bonae aspectu et -ae carnibus (*ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξί*. VVLG. crassae).

3 *de rebus*: RHET. Her. 4, 11, 16 puris et -is verbis (4, 26, 36 cum ad -ius verbum accedas. CIC. fin. 1, 8. 3, 26 -issimis verbis gravissimisque sententiis [*cf. Madv. ad l.*]. SEN. epist. 100, 5 -a ... non captata. QVINT. inst. 9, 4, 58 iam probata et -a. *cf.* AVG. epist. 149, 4 sententiae). CATVLL. 36, 6 -issima pessimi poetae scripta. SEN. contr. 3 praef. 7 phrasin non vulgarem nec sordidam, sed -am. CVRT. 9, 1, 26 nuptiis ... non genere ac nobilitate coniunctis sed -a corporum specie. SCRIB. LARG. 94 piperis nigri -i et ponderosi. LVCAN. 1, 609 -a cervice marem (*cf.* STAT. Theb. 1, 507). PETRON. 36, 4 res -issimas. PLIN. nat. 11, 48 -o flore. SIL. 10, 554 arma. APVL. met. 10, 14 partes -iores surripere. TERT. resurr. 7 p. 35, 21 -issimo et insuper operosissimo auro. ITALA Is. 28, 16 (Cypr. testim. 2, 16 *al.*) lapidem pretiosum, -um (*ἐκλεκτόν*. VVLG. probatum). IVST. 12, 3, 10 *paelices* -ae pulchritudinis nobilitatisque. PALLAD. 12, 22, 2 olivas. COD. Theod. 11, 3, 1 (*a. 319*) fundos opimos ... et -os. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 68, 17 sorec id est -am vitem (*cf.* VVLG. Is. 5, 2). VVLG. gen. 23, 6 in -is sepulcris. exod. 14, 7 currus. Is. 37, 24 -as abietes. *saepe.* RVFIN. Orig. in num. 14, 2 p. 123, 20 B. vas -um (*cf. p. 328, 77*). AVG. civ. 6, 9 p. 265, 31 D. theologiae velut -ae et probatae. *al.* OROS. hist. 3, 14, 6 quin -issimam ut ipsi videbatur, mortem adipisceretur. *al.* *speciatim de scriptis elegantiore iudicio exquisitis* (*cf. l. 63 et p. 387, 72*): FRONTO p. 107, 2 N. Ciceronis epistulas, si forte -as, totas vel dimidiatas habes.

B ***subst.*** (*cf. supra l. 55*): **1** *masc.* **ēlēctus, -ī**: *in re militari*: FRONTIN. strat. 2, 5, 23 -os in insidiis posuit. TAC. Germ. 30 praeponere -os. VVLG. II par. 11, 1 centum octoginta milia -orum

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

atque bellantium. *al.* *technice ad indicandum ordinem quendam militarem*: CORP. VIII 8494 dec(urioni) n(umeri) elect(orum) (*cf Carcopino, Rev. arch. 16, 1922 p. 292 sq. et* INSCR. Dessau 9211 duplicarius numeri -orum. *v. etiam p. 386, 44*). VIII 17414 de numero bis -(or)um (*v. adn. Mommseni*). *c. gen.*: BELL. Alex. 17, 3 levis armaturae -os. TAC. Germ. 10 cum -o populariuin. hist. 1, 31 Illyrici exercitus -i (1, 61). VVLG. I reg. 26, 2. Dan. 11, 15 -i eius. *al.* e x: VVLG. II reg. 6, 1 omnes -os ex Israel. *de eis, quibus res publica administranda traditur, fere i. q. princeps, nobilis*: SVET. Cal. 49, 2 interempto ... utriusque ordinis -issimo quoque. ITALA exod. 24, 11 (Ottob.) de -is Israhel (τῶν ἐπιλέκτων τοῦ Ἰσραήλ. *cf.* VVLG. psalm. 77, 31). CLAVD. DON. Aen. 11, 785 p. 530, 18 primi ... hoc est -cti. VVLG. psalm. 140, 4 non communicabo cum -is eorum. Os. 11, 6 *al.* *de hominibus subtilissimi iudicii vel summae probitatis*: PLIN. epist. 7, 17, 12 non populum advocare sed certos -osque soleo. VVLG. psalm. 17, 27 cum -o -us eris (μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτός. *opp.* perversus). Sirach 24, 4. Zach. 9, 17 frumentum -orum. RVFIN. Orig. in num. 11, 3 p. 81, 12 B. hos tamquam -os et praecipuos ex ceteris primitias offerunt. COD. Theod. 6, 30, 15 (*a. 399*). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 31, 8 duos ... uniuscuiusque provinciae -issimos (ἐκκρίτους). ENNOD. dict. 1, 22 p. 429, 9 tot -i et ... principes civitatum. *nota*: RVFIN. Orig. in num. 3, 3 p. 19, 5 B. quasi -os in malitia et primos inter daemones. *technice ad indicandum ordinem quendam Augustalium Ost.*: FAST. coll. Aug. Ost. (Corp. XIV suppl. Ost.) 4562, 1 l. 6 (*a. 196*) Crescentiano, Cn. Cornelio Epicteto, M. Ulpio Eutychete -os (*sic*). *ibid. saepius; v. Wickert ad l. p. 673, qui confert* CORP. XIV 2630 iudexs inter -os XII. *in iure i. q. arbiter, iudex*: GREG. M. epist. 8, 17. 9, 146 -orum ... iudicium. 11, 41 *al.* *nota in iure Germanorum*: LEX Sal. 14, 2 medius tamen -us. 16 add. 2. 42, 5 capit. 2, 4. *de iis qui ad alia munera destinati sunt*: GREG. M. epist. 3, 29 -um vestrum (*sc. ad episcopatum*) ... consecrari (*cf.* 13, 14 *al.*). *de catechumenis competentibus*: AMBR. Hel. 10, 34 p. 66 baptizantur -i (*v. adn. Buckii ad l.*). *de -is dei* (*cf.* AVG. civ. 7, 1 p. 273, 25 D. cum omnes boni fideles -i merito nuncupantur): TERT. bapt. 16 p. 214, 19 nos faceret aqua vocatos, sanguine -os. praescr. 39, 1, *opp.* reprobi. anim. 11 p. 316, 10 Iudam ... cum -is deputatum. *al.* ITALA Bar. 3, 37 (Aug. c. Faust. 12, 43) tradidit ... Israel, -o suo (ἠγαπημένῳ. VVLG. dilecto). Is. 42, 1 (Aug. civ. 20, 30 p. 484, 16 D.) *et* VVLG. Israel -us meus (ἐκλεκτός). Matth. 24, 24 (Tert. anim. 57 p. 393, 7) *et* VVLG. ad evertendos ... -os (τοὺς ἐκλεκτούς). Luc. 18, 7 (Tert. scorp. 11 p. 170, 21). Rom. 8, 33 (Aug. doctr. christ. 3, 3, 6) *et* VVLG. adversus -os d e i (CLEM. ad Cor. 1. 2. 49 HIER. adv. Iovin. 2, 21. EVCHER. form. 3 p. 15, 20 triticum ...: -i dei. ENNOD. epist. 4, 3, 3 p. 99, 14 *de episcopo. al.*). COMM. instr. 2, 1, 10. 22 Ps. HIL. dedic. eccl. p. 882[A] CARM. epigr. 858, 6 (*a. 400*). Ps. AMBR. laps. virg. 9, 40 sanctorum petas auxilium, iaceas sub pedibus -orum. PSALT. Rom. 59, 6 ut liberentur -i (ἀγαπητοί. VVLG. dilecti) tui. VVLG. psalm. 88, 4 *et saepissime.* AVG. civ. 18, 45 p. 325, 26 D. -is gentium. 18, 49 tit. multi reprobi miscentur -is. *al.* ALC. AVIT. carm. 3, 271. VEREC. in cant. 4, 10 -orum paucitas. GREG. M. moral. 1, 34 per utraque nomina (*sc. Iob et Hus*) -us quisque figuratur. *saepe.* LAVRENT. Chan. p. 122[B] inventa es -is -ior (*cf. l. 58*). INSCR. christ. Diehl 3346, 2 -a deo conditur (*v. adn.*). 3347 A. 3348, 4. 3349 pergens ad iustos et -os. *al.* *nota in haeresibus praecipue sectae Manichaeorum*: MIN. FEL. 11, 6 sectae vestrae non spontaneos cupere, sed -os. AVG. c. Fort. 3 me non -um vestrum, sed auditorem fuisse. conf. 3, 10, 18. 4, 1, 1 qui appellarentur -i et sancti. 5, 10, 18 nat. bon. 45 *et saepe.*

2 *fem.* **ēlēcta,** -ae (*cf. l. 52 et p. 386, 28*): CVRT. 8, 4, 24 *Roxane* inter -as processerat. *superl.*: MART. CAP. 6, 575 parent denique iam ingressurae Artes obsequio -issimae feminarum.

3 *neutr.* **ēlēctum,** -ī: *i. q. probum, optimum*: SEN. epist. 104, 31 quidquid erat in civitate sancti et -i. *saepius plur.* **ēlēcta,** -ōrum: *i. q. exquisita, optima, illustria, res magni pretii*: PLIN. epist. 7, 9, 3 notissima eligere et certare cum -is. ITALA Ezech. 7, 20 (Ps. Aug. spec. 22 p. 394, 6) -a mundi (ἐκλεκτὰ κόσμου. VVLG. ornamentum monilium) in superbiam posuerunt. 17, 3 (Weing.) *aquila* accepit -a (ἐπίλεκτα. VVLG. medullam) cedri. 19, 12. 14 (Sangall.). Ioel 3, 5 (Weing.) -a (ἐπίλεκτα. VVLG. desiderabilia) m⟨ea et⟩ bona. VVLG. Sirach 11, 33 in -is (αἱρετοῖς) imponet maculam. COD. Iust. 11, 59, 5 -a retinere. *speciatim de locis summa cum diligentia ex scriptoribus excerptis* (*cf. l. 64 et p. 386, 80*): QVINT. inst. 1, 11, 14 ediscere etiam -a ex iis (*sc. orationibus*). PLIN. epist. 3, 5, 17 -orum ... commentarios. *cf.* 4, 14, 6. 8, 21, 4.

comp. **ēlēctiōra,** -um: SYMM. epist. 5, 75 (73) iuvenum ad -a tendentem. AVG. civ. 15, 7 p. 68, 15 D. -a ... eiusdem generis rerum.

adv. **ēlēctē.** CIC. inv. 1, 49 in praesentia tantummodo numeros ... confuse et permixtim dispersimus; post descripte et -e in genus quodque ... digeremus. HIER. adv. Rufin. 1, 19 'adorate pure' sive '-e' (*in interpretatione vocis hebr. q. e.* בר, *i.* '*spectatus, probatus*' *sim.*). *comp.*: GELL. 18, 7, 2 veterum eorum, qui -ius locuti sunt.

ēlīmātē *v.* elimo.

ēlīmātio, -ōnis *f.* *ab* elimare. *i. q. actio elimandi* (*semper metaphorice*): **a** *de detractione, remotione rerum noxiarum*: LEO M. serm. 41, 1 p. 272[C] quae animi puritatem et speculum mentis obnubilant, abstergenda sedulo et quadam -e reddenda sunt clariora. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 138 quo -o carnis *superfluae* et diductio procedat. **b** *de expolitione, emendatione mentis*: CASSIAN. conl. 3, 7, 3 mens ... peritissimis -bus expolita. **c** *de explanatione rerum dubiarum*: CANON. Migne 56, 797[C] pro -e discussionis. COD. Iust. de emend. cod. 3 constitutiones ... nocte obscuritatis obductas nova -is luce retegere. **d** *i. q. compositio (exculta) scriptorum*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 21, 24 quae (*sc. elementa*) ex -e (*codd.*, eliminatione *Huemer*) hoc est ab inscriptione vocitantur (*cf. p. 341, 34*).

ēlīmātor, -ōris *m.* *ab* elimare. *is qui elimat, aufert*: TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 18 Christum esse verum disceptatorem (*cod.*, dispect- *coni. Kroymann*) et -em humanarum macularum.

ēlīmātus *v.* elimo.

[**ēlīmen** NOT. Tir. 59, 56[a] *inter* limen *et* sublimen.] **elimentum** *v.* elementum *p. 341, 35 sqq.*

ēlīmes ἄποικος, παρόριος GLOSS.[L] II Philox. EL 27.

ēlimino, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* limen. *W.*] *de notionibus* (*cf. infra l. 75*): NON. p. 38, 29 -are: extra limen eicere. p. 292, 20 -are (-ari *H*) est exire (*cf. infra l. 28*). p. 292, 30 -are rursum: excludere. GLOSS.[L] Corp. E 107 -verat excluserat. II Philox. EL 23 -at ἐξορίζει, ἐξοστρακίζει. 17 -vit ἐξέβαλεν. 24 -erunt ἐξώρισαν. 25 -andus ἐξοστρακιστέος. 19 -tus ἐξοστρακισθείς. IV Plac. E 47 -are extra limen proferre vel publice secretum quid dicere (*cf. l. 75*). Ps. Plac. E 5 extra limen expulit (*item* I Ansil. EL 141, *ubi additur*: ut apud Horatium [*v. l. 74*]). I Ansil. EL 140 -vit eiecit, expulit.

A *intransitive, i. q. exire* (*cf. supra l. 21 et v. Skutsch, Kleine Schriften p. 487 sq.; K. Meister, D. Hausschwelle, 1925, p. 18*): ENN. scaen. 256 quid sic (sit *codd.*, sic ⟨te⟩ *vulgo; i. refl., v. l. 64*) extra aedis exanimata -as? PACVV. trag. 134 quonam cum clamore (*Skutsch*, clamor *vel* clam clam *codd.*, clam se *Ribbeck*) -at? ACC. trag. 592 egredere, exi, ecfer te, -a urbe (*sunt qui putent* te ἀπὸ κοινοῦ *esse positum*). [*Jachmann in plag. hunc usum omnino negat.*]

B *transitive:* **1** *animantia*: **a** *i. q. extra limen, foras eicere; inde latiore sensu i. q. excludere (expellendo vel non admittendo) loco, hominum consortio sim.* (*passim additur unde*): POMPON. Atell. 33 -bo extra aedis coniugem. TERT. nat. 2, 7 p. 107, 14 criminatores deorum poetas -ari Plato censuit, ipsum Homerum ... pellendum. EPIST. pontif. Siric. 1, 7 (Migne 13 p. 1137[C]) has ... personas a monasteriorum coetu ... -andas esse. AMBR. Noe 27, 102 eiecit pupillos, -vit viduas. Nah. 1, 1 exturbare contendit agellulo suo pauperem atque inopem aviti ruris -are finibus. in psalm. 118 serm. 17, 2, 2 (*tropice*) eos ... de statu paternae devotionis -ans longinquae adfecit peregrinationis exilio. Ps. AMBR. prec. 2, 2 homines de paradiso -vit. trin. 29 inimicos ... de templo -vit. HEGES. 1, 44, 3 eam ... exutam regiae liberalitatis compendiis -verat (*Ioseph. bell. Iud. 1, 590* ἐκβάλλει). CYPR. GALL. gen. 128 dominus ... *Adam et Evam* dimovet hortis obversosque locat medioque -at igni. exod. 1287 ipsasque -at illinc lanigeras pecudes. num. 36 emptos *pueros* cum veluti divina -et ara. deut. 117 nemo novam nuptam infecto -et anno. PROSP. chron. I p. 411, 403 Christianos -ari urbe. PRAEDEST. 1, 17 p. 592[D] sacerdotes ... -arunt. 1, 31 p. 597[C] *haereticos* -vit. ARNOB. ad Greg. 18 e medio -buntur hostes. SALV. eccl. 3, 22 si qui non penitus domu -antur. SIDON. epist. 1, 2, 4 turba ... -atur. 4, 10, 1 me soli patrii finibus -tum. 7, 6, 9 cathedris ... -tos. carm. 15, 125 exclusi prope iam Cynici, sed limine restant; ast Epicureos -at ... virtus. POMER. 3, 1, 2 (*tropice*) a finibus ... salutis -ant. VITA Eugen. 5 de finibus regionis huius. *nota*: TERT. apol. 6, 7 Liberum patrem ... consules ... universa Italia -verunt (nat. 1, 10 p. 76, 2). *per metonymiam*: LEO M. epist. 84, 2 Eutychiana blasphemia ab omnium est catholicorum -anda consortio. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 42, 10 *haeresiarcharum* nomina ... ab ... ecclesia -ta. *passive vi mediali*: ACC. trag. 448 timida -or. *reflexive* (*cf. supra l. 30 sqq.*): VARRO Men. 459 ex oraclo -o me. SALV. eccl. 2, 28 qui se ipsos mundo (*i. consortio hominum*) -verint. *sim. scripto pro reflexivo nomine*: QVINT. inst. 8, 3, 31 inter Pomponium ac Senecam ... esse tractatum, an 'gradus -at' (TRAG. inc. 229) in tragoedia dici oportuisset. **b** *strictiore sensu, i. q. aliquem a possessione excludere, arcere*: COD. Theod. 4, 15, 1 (*a. 421*) competitorem quinquennii possessor -et: debet enim ... hoc ... petitor arceri, quo fiscus noster excluditur.

2 *res*: **a** *notione propria magis servata*: **α** *i. q. foras proferre, divulgare, profanare*: HOR. epist. 1, 5, 25 ne fidos inter amicos sit, qui dicta foras -et (SCHOL. *ad l.* id est extra limen eiciat, foras limen efferat. *cf. etiam supra l. 25*). **β** *i. q. excludere*: TERT. resurr. 49 p. 103, 12 -andam carnem et sanguinem a dei regno. AMBR. epist. 45, 9 -are voluit astutiam de paradiso (*cf. supra l. 46*). CONC.[S] I 5 p. 362, 34 *canon* -ans (ἐξοικίσασα) seductorum ... opiniones. *additur quo*: MACR. somn. 1, 2, 8 hoc totum fabularum genus ... e sacrario suo in nutricum cunas sapientiae tractatus -at (*i. delegat*). 1, 22, 6 quod (*sc. genus materiae*) -tum (*i. delatum*) in ultimam mundi partem longinquitas solis coacervavit.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *translate, i. q. extirpare, tollere, arcere*: AMBR. Abr. 2, 4, 18 ut -rent ac longe propellerent castimoniam. in psalm. 118 serm. 7, 26, 1 ut expelleretur et -retur oblivio a domo sancta sua (*cf. l. 12*). CYPR. GALL. exod. 473 pax (*C*, nox *A*) inopina ... motus ... -at omnes. SIDON. epist. 4, 3, 8 nec artati carminis brevitas longitudinem phalerati sermonis -at. 5, 3, 2 a candore suo vera caritas naevum ... suspicionis -et. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 232, 9 nec casum disputatio haec ... -at. syll. categ. 1 p. 793^D res teneris auribus accommodatas saepe philosophiae severior tractatus -at. cons. 4, 6, 193 quod ... deus ... malum omne de rei publicae suae terminis ... -et. ENNOD. epist. 8, 7, 1 p. 205, 9 nec -at pii amoris aula fervorem. 8, 34, 1 p. 221, 18 nisi ... -etur oblivio (*cf. l. 3*). dict. 4, 5 p. 437, 2 *Zachariae* faucibus -ta ... remeavit humanitas. 9, 1 p. 450, 16 -tis curarum procellis. 22, 11 p. 496, 18 pervicaciam mortalitatis -ant.

1. ēlīmo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* limare. *W.*] *nonnullis locis (velut l. 60. 62. p. 390, 2) dubites, pertineant ad* 2. elimo (*cf. p. 390, 16*). NOT. Tir. 91, 80 (*post* lima) -at. [*dub.*: CIC. ac. 2, 66 rationes has latiore specie, non ad tenue -tas (*vel* limatas; *cf. quae Plasberg adnotat ad l.*). *in titulo mutilo*: CORP. VIII 23880 l. 2 quorum usus per infinita tempora defuit, sua instantia -vit.]

1 *i. q. cudendo et limando (singula) conficere res totas, efficere aliquid*: *proprie*: OV. met. 4, 178 graciles ex aere catenas retiaque et laqueos ... -at. *tropice*: RVFIN. Orig. in Ios. 26, 2 p. 460, 1 B. sermo ... dei ... neque doctorum malleis edomitus aut studiorum cotibus -tus, sed ex ... petra descendens. *translate, i. q. aliquid perfecti excogitare*: CIC. Att. 16, 7, 3 (*ex verbis Attici*) velim σχόλιον aliquod -es ad me, oportuisse te istuc facere. QVINT. inst. 2, 7, 5 cum aliquid commodius -verint.

2 *i. q. limando (terendo) expolire aliquid*: *? proprie: v. p. 390, 18.* *translate, i. q. expolire, excolere, ad summam perfectionem perducere*: *res*: *scripta sim.*: GELL. 17, 10, 7 Aeneida, quam nondum satis -visset. SERV. ecl. praef. p. 1, 7 unde natum carmen bucolicum aetas posterior -vit. SCHOL. Hor. ars 388 ⟨prematur⟩: coerceatur, teneatur, per novem annos -etur ipsum carmen. HIER. epist. 18^A, 10, 1 qui Hebraeum sermonem ita -arit. *cf.* PHYSIOGN. 54 -anda (*i. argute explicanda*) ... ac retinenda est ... significatio nominis. *facultates, virtutes sim.*: RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 8 ut *deus* extenuet et -et prudentiam carnis. Basil. reg. 2 lex eas virtutes ... -et ac excolat. PS. AVG. serm. 30, 1 ut fides nostra non otio torpescat, sed multis exercitationibus -etur. RVRIC. epist. 1, 12 p. 365, 22 (*tropice*) dilectio *quasi opus vitrarii* ... secundis -etur, adversis nulla ... procella frangatur. *mentem, animum sim.*: RVFIN. Orig. princ. 1, 1, 6 p. 23, eruditionibus et exercitiis adhibitis acumen ... -atur ingenii (*cf.* AVG. ord. 1, 10, 28 p. 140, 4). p. 23, 10 *mens* eruditionis exercitiis -ta (AVG. doctr. christ. 4, 8, 22 ad exercendas et -andas ... mentes legentium. CASSIAN. conl. 12, 5, 5; *syn.* expolita). AVG. c. acad. 2, 7, 17 p. 35, 13 ad -andum animum. *homines*: GELL. praef. 19 qui ... neque ... certationibus disceptationibusque -ti sunt. TERT. pudic. 14 p. 247, 3 ut ... correptione retunderentur et superbia -rentur et austeritate deterrerentur. RVRIC. epist. 1, 8 p. 361, 23.

3 *i. q. lima deradere, detrahere, delimare aliquid*: *proprie*: PLIN. nat. 34, 170 -tam (*B*, lim- *T*) scobem (*cf. 34, 111* delimatam). *latiore sensu et translate, i. q. tollere, excutere, eliminare, minuere*: TERT. ieiun. 12 p. 290, 10 delicta ... quae ieiuniis -entur. GARG. MART. med. 10 aqua ... furfures capitis -at (eliminat *l. v.*). PELAGON. 54 usque dum dolor -etur. 365 ut paulatim vitium diligentia -etur (PS. ANTON. MVSA epist. ad Maec. 10). RVFIN Orig. princ. praef. 2 p. 4, 19 in quibus *scriptis* cum aliquanta offendicula inveniantur ..., -vit omnia interpretando atque purgavit. Greg. Naz. orat. 2, 13, 1 atterere atque -are (ἐκτριβῆναι) malitiam. MACR. somn. 1, 12, 17 ubi *anima* meruerit contagione vitiorum penitus -ta purgari. THEOD. PRISC. log. 68 vires ... -ando (eup. faen. 22 CAEL. AVR. chron. 2, 14, 217). *nota aliquem, i. q. debilitare, comminuere*: FAVST. REI. epist. 6 p. 196, 4 nos -at benigna sollertia *dei*, vos producit. *cf.* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 55 purgativa medicamina ... corpus -ando (*i. extenuando, exinaniendo*) consumant potius quam relaxant.

4 *apud* ICTOS *i. q. excernere, eligere, diligenter exquirere*: COD. Theod. 12, 12, 8 (*a. 382*) a te probata atque -ta ... desideria. COD. Iust. 1, 17, 1, 4 prudentium ... libros ... et legere et -are. 1, 17, 2, 11 quidquid ... undique sit -tum. DIG. de conc. dig. 2, 2 NOVELL. Iust. 35, 4 (*a. 535*).

part. perf. pass. **ēlīmātus,** -a, -um *pro adi.* *comp.: p. 390, 2. 8. superl.: p. 390, 2.* **1** *proprie, i. q. politus, levigatus, teres*: PS. APVL. herb. 89 l. 20 H.-S. thyrso ... ita coaequato et -o, ut manufactus videatur. **2** *translate (et tropice), i. q. perpolitus, excultus, exquisitus, perfectus* (GLOSS. V 628, 28 -us expoli[a]tus): **a** *de rebus*: AMBROSIAST. in II Tim. 2, 14 -o malevolentiae ferro. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 50, 2 ad -am ... eruditionem. MACR. somn. 2, 17, 15 morum -am perfectionem. COD. Theod. const. Theod. 3 p. 4, 26 Momms. -a gloria conditorum *legis*. *praecipue de scriptis, sententiis, i. q. subtilis, distinctus*: HIER. in Nah. 2 p. 1253^C sermo dei et acutus et ... -us (*quasi gladius*). AVG. in psalm. 18, 2, 3 infirma est ista et non satis -a sententia. c. Iul. 5, 4, 18 disputatione subtilissima et -issima. MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 53, 39 -ius et liquidius ... aliquid ... apponendi. CONC.^S I 5 p. 145, 44 subtilem ex his expositionem -amque (τετορνευμένην) curare. CASSIOD. gramm. VII 214, 21 -ae locutionis vel scripturae ... peritia. **b** *de hominibus, i. q. edoctus, elegans*: AVG. c. Iul. 1, 4, 12 quibus (*sc. categoriis Aristotelis*), ut in nos artifex disputator insilias, videri appetis -us. SEV. Aug. epist. 109, 3 nos ipsos ... -iores et compaginabiliores ... aptare moliamur.

adv. **ēlīmātē.** *comp.: l. 11. 12. 14.* *i. q. distincte, subtiliter* (GLOSS.^L V Aa E 236 -ius: polite, limate, munde): AVG. ord. 1, 7, 20 p. 134, 19 disputationem nostram -ius volo provenire. EPIST. pontif. 310 (Innoc. I) Migne 20 p. 551^A nos tam -e respondimus. VIRG. gramm. epit. 8 p. 70, 5 ut -ius dicam.

deriv.: elimatio, elimator.

? 2. ēlīmo, -āre. [*ab* ex *et* limus. *W.* (*sed dubium est, rectene secernatur ab* 1. elimo).] *i. q. limo liberare, purgare*: TERT. paenit. 11, 2 cedo ... pulverem dentibus -andis (*alii interpretandum putant i. 'defricandis, expoliendis', ut pertineat ad p. 389, 29*). *nescio an hinc explicandum*: PS. SORAN. quaest. med. 61 quomodo ... philosophi digestionem cibi et potus fieri dixerunt? ... Erasistratus ... teri et solvi, ... Genoetas a natura -ari (*sc. corpus, an i. excuti [cf. p. 389, 54] sc. digesta?*).

ēlimpido, -āvī, -āre. [*ab* ex *et* limpido, -are. *W.*] *in re medica, i. q. purgare, purgando solvere et inde persanare*: CHIRON 23 cum bene -veris (*Oder coll.* VEG. mulom. 1, 26, 2; -verit *cod. Chironis, cf. l. 33*) *partem pedis*. 635 vestigia et maculas mucrone[m] -are (*cf.* 698). 699 pendiginem ungulae -at⟨o⟩. VEG. mulom. 2, 27, 4 *collyrium* vulnera -at (*Chiron 97* limpidet) atque persanat (3, 28, 2 [*Chiron 925* purgandum]. 3, 28, 4. 9). DIOSC. 2, 51 aspredinem et scaviam palpebris -at (*gr. aliter*). *reflexive*: CHIRON 669 ut cutis se temperet et melius -et. *intrans.* (*cf. l. 26*): CHIRON 77 vitium *oculi* ..., ut temporibus (*i. interdum*) albiginem faciet et temporibus -et (*Veg. mulom. 2, 18* limpidet). 646 si vulnus -verit. *generatim*: DIOSC. 5, 178 lapis quem utuntur ad aurum -andum (aelimpidando *M*; *gr. 5, 154* πρὸς τὸ λεαίνειν καὶ στιλβοῦν). *translate*: VINCENT. LER. 17, 23, 6 quae non ille persuasu difficilia disputandi viribus -vit ...?

elimus, -ī *m.*, ἔλυμος. PS. DIOSC. 2, 81 de helimo. elimu (*gr. 2, 98* ἡ ἔλυμος) quem multi melinen appellant.

ēlingo, -xī, -ere. *ab* ex *et* lingere. *i. q. lingendo, delibando comedere, absumere, devorare* (*cf. l. 46. 48*): ITALA num. 22, 4 (Lugd.) nunc -et (ἐκλείξει, VVLG. delebit) synagoga haec omnis quae est in circuitu nostro, velut -at (ἐκλεῖξαι, VVLG. solet ... carpere) vitulus viridia de campo. HIER. in Is. lib. 2 praef. Amalec, qui interpretatur devorans et -ens. in Mich. 2, 6 p. 1209^A qui devorare voluit et nostram congregationem -ere, verus Balac, diabolus. Balac enim interpretatur ἐκλείχων, id est -ens. VVLG. Bar. 6, 19 corda ... eorum dicunt -ere (ἐκλείχεσθαι) serpentes, ... dum comedunt eos. AVG. conf. 13, 30, 45 (*tropice*) -xi stillam dulcedinis e tua veritate. *i. q. lambere, lingere*: ITALA Is. 49, 23 (Aug. un. eccl. 7, 16) vestigia pedum tuorum -ent (λείξουσι, VVLG. lingent). Luc. 16, 21 (cod. d) canes ... -bant (ἔλειχον, VVLG. lingebant) ulcera eius. *obscaene*: CORP. IV 760 mentlam -es.

ēlinguātio, -ōnis *f.* *ab* elinguare. GLOSS.^L II Philox. EL 34 γλωσσοτομία.

ēlinguis, -e *et* **ēlinguus,** -a, -um. [*ab* ex *et* lingua. *W.*] *adi. secundae decl. non extat nisi l. 63 et* TERT. pall. 6 p. 954, 10 Oe. -a (*in libris mell.*, -is *l. v.*) philosophia vita contenta est. *de notionibus*: PAVL. FEST. p. 76 -em sine lingua. GLOSS. II 216, 38 ἄγλωσσος -is. II 224, 39 ἄλαλος -is, mutus. V 289, 9 sine officio linguae, id est mutus. GLOSS.^L I Ansil. EL 143 mutus vel ei similis. 145 mutus. balbus. II Abav. EL 16 -us (*v. l. 58*): mutus (III Abstr. EL 5 -is: mutus). III Abol. EL 11 sine lingua, sermonem non habens. V Aa E 220 mutus, sine lingua seu mollis linguae. Abba ELI 3 mutus, nullius linguae. *nota differentiam*: CHAR. gramm. p. 399, 25 B. -is habet linguam, sed usu eius caret; elinguatus amisit (DIFF. ed. Beck p. 54, 3). NOT. Tir. 58, 35 *inter* linguosus *et* bilinguis.

1 *i. q. lingua carens*: *de hominibus i. q. elinguatus, lingua privatus*: AVSON. 416, 14 quam (*sc. Philomelam*) saeva licentia regis (*sc. Terei*) fecerat -em. PRVD. perist. 10, 911 praefectus ... ratus -em virum (*sc. martyrem cui lingua exsecta erat*) cogi ad sacrandum posse. CASSIOD. hist. 6, 15 facti omnes -es sunt; nam ... linguae ... defluxerunt consumptae putredine. *de bestiis*: APVL. apol. 8 *crocodilus* est ore amplo, sed -i. PRVD. perist. 10, 993 fiat periclum ... cuiusmodi edat querelam quadrupes linguā erutā, -is et quem porca grunnitum strepat.

2 *i. q. linguae usu, oratione carens* (*quamvis lingua praeditus*): **a** *latiore sensu, i. q. mutus, vocis impotens, tacitus*: PACVV. trag. 176 obnoxium esse aut brutum aut -em putes. CIC. Flacc. 22 *testem* convicit et -em reddidit. p. red. in sen. 6 mutum forum, -em *curiam*, tacitam et fractam civitatem videbatis (PLIN. epist. 8, 14, 8 curiam trepidam et -em). 14 *hominem* -em tardum ... diceres. LIV. 10, 19, 7 ex muto (*cf. p. 391, 2*) atque -i facundum etiam

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

consulem haberent; priore consulatu ... hiscere eum nequisse. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 nonne ingeniosum et garrulum populum m u t u m atque -em ... reddidissent? (*cf. l. 22. p. 390, 84 et* SVET. Vit. 6 titubantiā oris prope mutum et -em. GELL. 5, 9, 2. ARNOB. nat. 2, 24 p. 68, 9 non stipes ut aliquis aut Marpesia ... rupes stabit -is et mutus *puer* ...? 5, 40 p. 209, 28. BOETH. cons. 1, 2, 9 non modo tacitum sed -em prorsus mutumque). APVL. flor. 15 p. 60 non in totum aevum ... vocem desuescebant (*sc. Pythagorei*) nec omnes pari tempore -es magistrum sectabantur. PORPH. Hor. sat. 1, 6, 56 sq. verecundia nos -es faciat. IVVENC. 3, 199 captos oculis ... -esque. CLAVD. DON. Aen. 4, 280 -is effectus est, haesit faucibus vox eius. HIER. adv. Rufin. 1, 5 quasi adversus -em semperque taciturum tres elucubravit libros. PRVD. perist. 5, 72 numina ... immota, caeca, -ia. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 97, 11 -es (ἀγλώττους) nos esse volunt illius blasphemiis cunctorum nundinantes taciturnitatem. GILD. paen. 10 chron. III p. 89 ebrietatis causa ... stupens, -is. VICT. VIT. 3, 61 et Tullianae eloquentiae fluvius siccaretur et Sallustius -is omnimodis remaneret. DRAC. satisf. 40 -isque fuit voce tacente silens *Zacharias.* ENNOD. opusc. 9, 1 p. 416, 6 carm. 2, 24, 10. *n o t a*: LACT. inst. 6, 9, 13 *deum* qui non adgnoscit ... licet loquatur, -is est. *de a n i m a l i b u s: i. q. m u t u s*: APVL. Socr. prol. p. 110 ne ... ales ... voce viduata ... muta viveret et -is. *i. q. voce h u m a n a carens*: GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 15 asinae (*sc. Balaami*) eatenus -is. RVRIC. epist. 1, 5 p. 358, 5 animantia bruta ... et -ia.

b *s t r i c t i o r e s e n s u, i. q. n o n d i s e r t u s, infacundus, eloquentia carens*: CIC. Brut. 100 cum Fannius numquam sit habitus -is. CELS. 1 prooem. 39 morbos ... non eloquentia, sed remediis curari. quae si quis -is ... bene norit, hunc aliquanto maiorem medicum futurum, quam si sine usu linguam suam excoluerit. TAC. dial. 36, *opp.* disertum (*cf.* LACT. inst. 4, 26, 8 *et v. vol. V 1, 1379, 25 sqq.*). FRONTO p. 123, 12 N. propemodum infantes et -es principes fuerunt, qui de rebus militiae a se gestis nihil ... loqui possent. ZENO 1, 3, 1 quod homo imperitissimus et -is aliquid audeam ... disputare. AVSON. 46, 1 -em quis te dicentis imagine pinxit? HIER. in Os. lib. 2 praef. homines eloquentissimos ipsi -es transferunt. adv. Pelag. prol. 2 tam -is et sic sermonis putidi. CASSIAN. inst. praef. 3 -em et pauperem sermone atque scientia. APON. 9 p. 172 ut nobis -bus aperire dignetur, quod ... numerus velit. GREG. M. moral. 35, 31 -em se esse causatur *Moyses* (*cf. Vulg. exod. 4, 10* non sum eloquens). *de ipso ore* (*cf. de philosophia p. 390, 58*): PRVD. perist. 10, 2 -is oris organum fautor move (RVRIC. epist. 1, 3 p. 355, 13. 1, 12 p. 365, 7 VITA Caril. p. 1247[B]).

ēlinguo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* lingua. *W.*] CHAR. gramm. p. 472, 12 B. *inter verba activa coni. primae. i. q. l i n g u a p r i v a r e* (GLOSS. II 263, 50 γλωσσοτομῶ): PLAVT. Aul. 250 si hercle ego te non -andam dedero usque ab radicibus. TERT. nat. 1, 8 p. 71, 22 *nutricem* -verat, ut in totum exules vocis humanae non auditu formarent loquellam. *de differentia statuta inter* elinguis *et* -tus *v. p. 390, 67.*

ēlinguus, -a, -um *v. p. 390, 58.*

(ēlino) **ēlēvit.** [*ab* ex *et* lino. *W.*] NON. p. 103, 24 -vit: maculavit. Lucilius lib. XXVI (647): si hic vestimenta -vit luto. GLOSS. V 640, 75 -it perleniit (*i.* perlevit *L. Mueller*) polluit. [VARRO rust. 3, 16, 31 et litam *Pol.*, elitam *apogr.* HOR. carm. 1, 20, 3 *l. v.* elevi.]

ēlio, ēlioblactus, ēlios, ēlioscopos, ēliōsis, ēliotropion *v.* heli-.

ēliquātio, -ōnis *f.* *ab* eliquare. *i. q. purgatio*: IREN. 2, 18, 7 nepotibus exquisitio patris (*sc. Aeonis*) ... -em a fluxibili materia facit. *i. q. egestio materiae liquidae*: CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 ob ... ventris ... effusionem vel cuiusque materiae corporis ... -em.

ēliquātus, -a, -um *v.* eliquo.

ēliquēsco, -ere. [*ab* ex *et* liquesco. *W.*] *i. q. liquidum fieri, dissolvi*: VARRO rust. 1, 55, 4 olea ... redit in villam, alia ad cibum [l. edatur], alia ut -at (*i. ut oleum effluat*). *transfertur a d c o l o r e m*: SOL. 30, 32 *hyacinthus lapis* albicantius in aquaticum -it (*cf. ibid.* diluitur).

1. ēliquium, -ī *n.* [*ab* ex *et* liquere. *W.*] SOL. 18, 1 nec aliam esse originem *marium interiorum* quam -a (*i. effusionem*) inrumpentis Oceani.

2. ēliquium, -ī *n.* [*ex* deliquium lunae *corruptum? W.*] SOL. 23, 22 ut sic vicissitudines ... aquarum ... respiciant ad auctus eius (*sc. lunae*) vel -a (del- *A*; *i. defectiones*).

ēliquo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* liquo, -are. *W.*] PRISC. gramm. II 398, 3 liquo liquas, unde -o -as. MART. CAP. 3, 311 *in hoc verbo* V littera nec vocalis locum ... nec consonantis valeat obtinere.

1 *proprie*: **a** *s t r i c t i o r e s e n s u, i. q. d e f a e c a r e, sordibus purgare (-ari dicuntur et res quae remanent et quae secernuntur; inde nonnullis locis significat i. q. egerere, exprimere sim.): l i q u o r e s: de eis, qui n a t u r a l i t e r purgantur*: SEN. nat. 3, 26, 6 qui *fons* ... foeda quaedam turbidus ex intimo fundat, donec liberatus -tusque est. HIER. in Am. 2, 5 p. 1042[B] deus ... aquas maris amarissimas aethereo calore suspensas excolat et -at in dulcem pluviarum saporem (*cf.* 3, 9 p. 1090[C]). *paulo aliter*: LACT. inst. 2, 9, 27 unde vel quomodo deus ... ignem et aquam vel accenderit vel -verit (*i. destillaverit*). *de eis qui ab h o m i n i b u s defaecantur (transfundendo, colando vel non movendo, ut sordes residant)*: COLVM. 12, 12, 1 saepius eam (*sc. a q u a m caelestem*) in alia vasa transfuderunt et -verunt (*cf.* 12, 21, 5 *aquam marinam.* 12, 24, 1 patiemur picem considere et cum siderit, aquam -bimus [*i. defundemus*]. 12, 25, 2 in ea *vasa* sensim aquam -to, donec ad faecem pervenias. CAEL. AVR. acut. 2, 18, 111). 12, 19, 4 -tum omni faece mustum carere (12, 41). 12, 27 vinum a faecibus -tum diffundito. 12, 52, 11 -are id (*sc. o l e u m*) capulator in secunda labra debebit (12, 53, 2. 12, 54, 2 [*corrupto, ut videtur, loco. vix intrans.*]. *tropice*: AVG. serm. 19, 6. 81, 2 [*syn.* liquare, premere]. in psalm. 80, 1. 11 in gemellarium). 12, 57, 1 ut omnis humor -etur (*i. effluat*). PS. GARG. MART. p. 211 -ta et refrigerata *potio.* SCHOL. Hor. gloss. Γ epod. 2, 15 pressa *mella*: -ta. CASS. FEL. 62 hederae ... folia ... decocta ... et p e r linteolum -ta. *de ipsis sordibus, quae s e c e r n u n t u r*: COLVM. 12, 22, 1 -to lixiviam. 12, 52, 12 ea res -at amurcam. *de sordibus purgatione alvi remotis*: APVL. met. 1, 2 quoad lassitudinis incommodum (*metonymice pro re, quae lassitudinem effecit*) alvi solitum ac naturale praesidium -ret. *de rebus s o l i d i s, quae liquoribus liberantur (fere i. q. e x s i c c a r e)*: COLVM. 12, 24, 2 -tam *picem* (*cf.* 12, 24, 1 *l. 7*). TERT. anim. 30 p. 350, 6 paludes -antur. PHILAGR. med. 3 p. 88 ex splene ... ipso carnes -antur (relinquuntur *MC*) et nimiam habent sitim. *de ulcere solvendo*: MARCELL. med. 11, 35 cum resolvendum et -andum est aliquid ulceris (*opp.* constringendum). *m e t a l l a liquefacta sordibus purgare*: TERT. resurr. 6 p. 34, 13 (*tropice*) deo licuit carnis aurum de limi ... sordibus ... -asse (RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 13 aurum ... nisi ... ignibus -etur). PRVD. ham. 260 scatebras fluviorum omnes et operta metalla -at ornatus solvendi leno pudoris (*cf.* AVG. in Iob p. 566, 25 metalla ... cum ipsa terrā opus habeant -ari ac formari). VEREC. in cant. 1, 11 plumbi materies, dum subter accipit flammam non -atur (*i. liquefit?*) ... attamen si desuper acceperit flammam, indifficultius -atur. *sim. de igne*: AVG. gen. ad litt. 7, 13 p. 212, 13 *ignis qualitatem luculentam* velut -ari ac subvolare ostendunt *medici* in excelsum cerebri locum.

b *l a t i o r e s e n s u, i. q. effundere, e m i t t e r e (cf. supra l. 7. 14)*: APVL. met. 10, 30 mons ligneus ... fonte manante fluvialis aquas -ans. TERT. pall. 3 p. 929, 2 Oe. *Mercurius* tractu prosequente filum -at (*i. deducit ex lana*). *verba sim.* (*cf. aeque singulariter Herond. mimi. 3, 33* ἐκ τετρημένης ἠθεῖ, *sc.* ῥῆσιν): PERS. 1, 35 Phyllidas, Hypsipylas vatum et plorabile siquid -at (SCHOL. *ad l.* cum lenocinio vocis pronuntiat et vocem dissolvit in cantilenam). APVL. flor. 15 p. 54 canticum videtur *statua* ore tereti ... -are.

2 *m e t a p h o r i c e (cf. l. 12 et 27) et* ***t r a n s l a t e*:** **a** *i. q. v i t i i s, sordibus l i b e r a r e, purgare (propria notione saepe dilucente): r e s*: AVG. quant. anim. 33, 75 nisi ... cogitatio a cupiditate ac faece rerum sese cohibuerit et -verit. c. acad. 3, 19, 42 multis ... contentionibus ... -ta est ... una verissimae philosophiae disciplina. serm. 46, 13, 30 vocem -tam ab omni schismate, purgatam ab omni haeresi. CASSIAN. conl. 11, 10 animae necdum vitiorum faecibus -tae. *h o m i n e s*: AVG. civ. 1, 8 p. 13, 32 D. vis inruens bonos probat, purificat, -at. 20, 25 p. 472, 21 eos ... emundari a sordibus et -ari quodam modo. in psalm. 99, 10 de quibus turbis sunt -ti? (*ibid.* remoti ... a turbis). VEREC. in cant. 1, 11 *impii plumbo comparati* non -antur, ut ... tractabiles moribus fiant. 6, 7 deus ignis est vivax accedentes ... ad puritatem -ans. *ibid.* quos *sapientes* ... ad perceptionem fidei -vit. **b** *i. q. res perfectas quasi d e s t i l l a r e, fundere (passive i. q. p r o f l u e r e)*: TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 295, 23 in unum *regem* necesse est summitas magnitudinis -etur omnibus gradatim per comparationis exitum de magnitudinis summa expressis et exclusis. AVG. conf. 9, 6, 14 -batur veritas in cor meum. serm. 47, 14, 23 -atur de interioribus mentis tuae et manat quodammodo recordatio verbi dei. **c** *i. q. d e c l a r a r e, p l a n u m f a c e r e*: AVG. epist. 83, 1 diligenter deliberatam ... -are sententiam (235, 1 -are quodammodo perspicuamque sumere sententiam tuam). in psalm. 81, 2 hoc -are. serm. coll. Morin p. 298, 14 -emus hominem gratis colentem, gratis amantem. PS. LEO M. hum. 19 istius (*sc. caritatis*) proprietatem subtilissimis discretionibus -bat. *seq. enunt. interr. indir.*: AVG. conf. 10, 3, 4 quo fructu ista faciam, -a mihi. **d** *s i n g u l a r i a*: SCHOL. Pers. 5, 68 hoc 'cras' ... annos -at, consumit vel praeterire facit (*interpretatur v. q. e.* egerit [*v. p. 244, 65*]). BOETH. arithm. 2, 1 p. 79, 13 rem omnem ad aequitatis summas -bimus (*i. reducemus*). *refl. i. elabi?*: AVG. util. cred. 7, 16 unde se in illa secreta expedire et quasi -are paucitas possit?

part. perf. pass. **ēliquātus,** -a, -um (*pro adi.*). *comp. v. p. 393, 3. superl. l. 84.* **1** *proprie, i. q. defaecatus, purus, merus*: VARRO ling. 7, 106 Aurelius scribit delicuum (*cf. p. 393, 7*) esse ab liquido; Cla⟨u⟩dius ab -o. AVG. c. Petil. 2, 39, 93 (*tropice*) quasi ... iam sitis massa purgata et mel sincerum et -um oleum et aurum purum. **2** *t r a n s l a t e, i. q. p e r s p i c u u s, planus, dilucidus*: AVG. bapt. 1, 18, 27 donec universali concilio unum aliquid -um sincerumque placuisset. 2, 4, 5 quaestionis huius veritas -a et declarata. 3, 3, 5 -issima perspectione discussae *quaestiones.* serm.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

23, 12, 12 -a est ista distinctio. 41, 6 sententia (trin. 13, 8, 11; *syn.* certa; *cf. p. 392, 65*). MAR. MERC. Conc.³ I 5 p. 19, 38 probabiliora et -iora sensa doctrinae.

deriv.: eliquatio; *cf.* eliquesco, eliquium. eliquus. elicator. 2. elix.

ēliquus, -a, -um. *cf. c.* eliquare. GLOSS.ᴸ I Ansil. EL 154 -a (eliquata *Goetz*): manifesta vel aperta. GLOSS. Osb. p. 194 -us purus. [PLAVT. Cas. 206 elicuum (*i.* -um) *legisse Claudium suspicatur Lindsay, ancient ed. of Plaut., 1904 p. 3ᶜ* (*cf. p. 392, 78*).]

ēlīsio, -ōnis *f.* *ab* elidere.

1 *generaliter: i. q. actus exprimendi, extorquendi*: SEN. epist. 99, 19 lacrimae per -em cadunt nolentibus nobis. *i. q. deiectio*: FVLG. myth. 2, 14 p. 56, 23 qui ... regnum adfectant, subito erectiones, subito -es sustineant. *i. q. violatio*: PROSP. in psalm. 146, 3 multarum -um non est curatio una. 2 *technice in grammatica, i. q.* ἔκθλιψις, συναλιφή: SACERD. gramm. VI 453, 5 synaliphe est, cum de convenientibus inter se litteris priorum fit -o (CHAR. gramm. p. 367, 23 B. VLT. SYLL. gramm. IV 263, 29). DIOM. gramm. I 453, 2 per ecthlipsin ... id est per unius litterae -em, ut repsitum (repostum *edd. vett.*) pro repositum. PRISC. gramm. III 29, 30 sunt quae in compositione -em patiuntur ut 'con' sequente vocali: 'coeo ...'. *cf.* CASSIOD. gramm. VII 149, 22 (*ex Cornuto*) a pluribus -bus hoc verbum (*sc. malle*) angustaverunt. 206, 3 livitus, quod nos hodie per -em oblitus.

ēlīsor, -ōris *m.* *ab* elidere. *is qui laedit, destruit, concutit* (*translate*): EPIST. pontif. 636 Thiel Gelas. 14, 28 sui ... erit unusquisque pontificum ordinis et honoris -r, si *eqs.* CASSIOD. in psalm. 80, 1 adiutori autem quod dixit, verus deus ... declaratur, quia ficticius deus non est adiutor, sed -r.

elisphacus *v.* elelisphacus *p. 340, 78.*

ēlitigat NOT. Tir. 21, 53ᵃ *in cod. A* (*praecedit* 21, 52 litigat. 21, 53 litigatrix).

ēlitis *v.* hel-.

ēlito, -āre. *ab* ex *et* litare. GREG. TVR. glor. mart. 80 magicis artibus te -andum putasti (*v. Bonnet, Le latin de Gr. d. T. p. 195, 4*).

[*?* **eliu** ladion GLOSS. III 567, 49 (= ἔλαιον [*cf.* elaeon], ⟨ἐ⟩λάδιον *Buech.*). *cf.* eladin *p. 321, 68.*]

1. elix *v.* helix.

2. ēlix, -icis *f.* (*saepius plur.* ēlicēs). [*cf. c.* colliciae, colliquiae, deliciae *et verbis* liqui, liquere. *W.*] *de originatione veterum v. l. 46 et 48.* *sing. non extat nisi* OV. met. 8, 237 (*v. l. 52*) *et* GLOSS. *de notione*: PAVL. FEST. p. 76 -es sulci aquarii, per quos aqua collecta educitur e liris (COLVM. 2, 8, 3. VLP. dig. 39, 3, 1, 9 qui -es [ἔλικες *codd.*] appellantur). SERV. auct. georg. 1, 109 -es appellantur sulci ampliores ad siccandos agros ducti, unde poeta ipso verbo (*sc. eliciendi*) uti voluit. GLOSS. -x: sulcus maior. -es: ampliores sulci. GLOSS.ᴸ I Ansil. EL 121 -es: sulci in arvis (*Buech.*, ampliores *Goetz*, in maribus *trad.*), per quos aquae ⟨e⟩liciuntur. II Philox. EL 36 -x: ἀναπνοὴ ὀχετοῦ (*cf.* HA 23. HE 1). *de re: cf. Daremberg-Saglio s. v.; Blümner, die röm. Privataltertümer p. 555.* [*ital. sept.* eles. *M.-L.*]

OV. met. 8, 237 garrula limoso prospexit ab -e (*sic teste* DVB. NOM. gramm. V 587, 1; ilice *codd.*) perdix. COLVM. 11, 2, 82 -es sulcosque aquarios facere. PLIN. nat. 19, 182 *aquae* e stagno et quas -es (*Barbarus*, ilices *codd.*) inducunt.

ˣēlixātūra, -ae *f.* [*cf. c.* elixatus, elixare. *W.*] *i. q. decoctio, decoctum*: DIOSC. 1, 1 elisxatura earum *plantarum* ad duritias matricis fomento prosunt. 1, 9 cuius -a (*gr. 1, 11* ἀπόζεμα) ad lateris dolorem facit. 1, 15 huius elissatura (*gr. 1, 17* ἀπόζεμα) matricis doloribus fomento subvenit. 1, 16 aqua de -a ipsius. 1, 19 *bis.* 1, 28 (*gr. 1, 28* ἀφέψημα). 2, 90. 2, 110 aqua -ae eius radicis. *saepe.*

(**ēlixio,** -īre *et*) **ˣēlixo,** -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* lix. *W.*] EVTYCH. gramm. V 457, 22 lixa -o, -as. -ire: COMMENT. Lucan. 6, 114 mollire ...: quod vulgo -ire dicunt, *at* PROB. cath. gramm. IV 39, 25 -o, -as, -avi. *cf.* CHAR. gramm. p. 472, 18 B. POMP. gramm. V 239, 30. [*ital.* lessare. *M.-L.*]

i. q. aqua coquere, decoquere (GLOSS. ἐκζεννύω. zeso [*i.* ζέω*?*]. -ta cocta. V 619, 7 in aqua coquo): *de cibis sim. crudis coquendis vescendi vel medicinae causa*: SERV. Aen. 1, 213 ad -andas carnes. AVG. mor. Manich. 2, 16, 46. c. Faust. 13, 18 (*in imag.*) libros vestros vel -tos comedere. MARCELL. med. 8, 47 ciconeae pullum -tum. 16, 75 cocleae -tae. SORAN. p. 53, 2 DIOSC. 2, 101 PS. APVL. app. p. 291 l. 3 H.-S. APIC. 2, 42 -tos sphondylos. *ibid.* alicam -tam. 2, 57 intestinum implebis. -as; postea assas et inferes. 2, 58. 2, 59 -as et subassas (*cf.* 8, 343). 3, 95. 7, 267 *ofellae* sine liquamine et oleo -antur, coquuntur et sic pipere perfunduntur. 8, 386 -as, ut coquatur. *saepe.* APIC. exc. 2 p. 78, 11 cauliculos -tos. 13 p. 79, 31 fasciculos *porri*, quos -asti. 23 p. 81, 19 porcellum. CASS. FEL. 39 p. 87, 24 oryzam. 61 p. 150, 8 [mur]turias (*i. turiones, Heraeus*) -tas. *al.* ANTHIM. 14 -tum laridum et refrigeratum ... sed bene debet -ari. 81 -et caseum. *al.* ORIBAS. syn. 4, 13 cum [autem] assatur vel -atur. eup. 2, 1 T 8. *additur altera materies, quacum elixantur*: ANON. med. ed. Piechotta 183 coriandrum cum cuccumere agreste -tum. DIOSC. 1, 20 (*gr.* ἑψηθείς). APIC. 2, 59 cum liquamine ... simul -as. 3, 77 *al.* CASS. FEL. 22 p. 39, 1. THEOD. PRISC. eup. faen. 25 capparis corticem in aqua -bis. DIOSC. 1, 7 (*gr.* ἐναφεψηθεῖσαι). APIC. 3, 90. 8, 339 -atur in aqua marina cum ... aneto. ANTHIM. 83. APIC. 3, 65 albamen et capita porrorum simul -bis in caccabo novo. 4, 139 -as ex aqua nitrata (4, 170). *intransitive?*: ANTHIM. 54 asparagi vero non debent nimium -are (*codd. opt.*, -ari *dett.*).

deriv.: elixatura. elixura. elixus. *comp.*: perelixo.

ēlixūra, -ae *f.* [*ab* elixare, elixus. *W.*] APIC. 9, 409 hoc ius adicito sinapi in -is (*i. in rebus elixis; cf.* assatura, coctura).

ˣēlixus, -a, -um. [*ab* elixare. *W.*] *de originatione*: VARRO ling. 5, 109 -um e liquore aquae dictum. PAVL. FEST. p. 76 NON. p. 48, 17 *v. l. 14.* *de significatione*: PAVL. FEST. p. 23 aulicocta exta, quae in ollis coquebantur, dicebant, id est -a. NON. p. 48, 17 -um quidquid ex aqua mollitur vel decoquitur; nam lixam aquam veteres esse dixerunt (*inde* GLOSS. V 650, 36). 62, 8 unde (*sc. ab lixa*) -um dicimus aqua coctum. ISID. orig. 20, 2, 22. GLOSS. δέλφαξ ἐκζεστός. coctum. V 289, 17 exversum (*ad* elisum*?*). GLOSS.ᴸ II Philox. EL 35 -a: ἐξ ὕδατος ἐκζεστόν. -um: ἐκζεστόν. NOT. Tir. 93, 4 (*post* prolixum; elixo *sim. decst*). [*ital.* lesso. *M.-L.*]

1 *strictiore sensu de cibis sim. crudis aqua coctis vescendi vel medicinae causa*: PLAVT. Most. 1115 (*iocose*) ne faxis (*sc. ut iubeas ignem circumdari*), nam -us esse quam assus soleo suavior (*simili lusu verborum*: Poen. 279 Milphio, heus, ubi es? :: assum apud te eccum. :: at ego -us sis volo). VARRO ling. 5, 109 hanc *suillam* primo assam, secundo -am, tertio e iure uti coepisse natura docet (CELS. 5, 26, 30ᴮ). frg. Non. p. 62, 10 -um panem ex farre et aqua frigida fingebant (CAEL. AVR. chron. 2, 13, 159 -um aut non coctum panem). CELS. 1, 2, 8 caro ..., quae assa optima aut -a est (1, 3, 34 [*codd.*, assa *Constant. at* 1, 3, 36 -a *Constant. v.* assa]. 2, 27. 2, 29, 2 vel iurulenta vel -a. 2, 30, 3. 3, 6, 14 PLIN. nat. 27, 136 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 2 SERV. Aen. 1, 213. CLAVD. DON. Aen. 1, 213 ut -am facerent [*cf. l. 60*] carnem. ANTHIM. 5 carnes ... vaporatas aut -as in iuscello. 8. 10 *al.* *omisso subst.*: APIC. 7, 276 ius in -am omnem. *al.* *nota metaphoram* [*cf. l. 62*]: HIER. in Is. 7, 10 p. 107 nos -as agni carnes non comedimus verum assas [*cf. Vulg. exod. 12, 9* non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua; *LXX* ἡψημένον ἐν ὕδατι] et quae in nobis possint omnes voluptatum siccare pituitas [*i. repudiamus commentarium per allegoriam extenuatum*]). CELS. 2, 18, 10 res eadem magis alit ... assa quam -a. 2, 24, 1 avis ... venatio ... vel assa vel -a (5, 26, 30ᴮ). 2, 24, 2 cucurbita -a (2, 27 APIC. 4, 130 *al.* ANTHIM. 56). PETRON. 59, 6 vitulus. PLIN. nat. 19, 43 *laserpici* caule ... -o assoque. 20, 52 *alium* crudum, ... -um (20, 54 in totum ... coctum utilius est crudo -umque tosto *eqs.* MARCELL. med. 34, 37). 20, 91 *cinis brassicae* cum oleo subfervefactus vel per se -us. 20, 106 *flores bulborum* -os assis minus utiles esse. 28, 227 lardum. *al.* IVV. 3, 294 -i vervecis labra. 13, 85 flebile nati sinciput -i. SER. SAMM. 1015 apium -um. SERV. georg. 2, 194 exta cum probata et -a arae superponebantur (Aen. 6, 253). MACR. Sat. 3, 13, 12 anates, querquedulas -as. MARCELL. med. 8, 97 pulli hirundinum vel assi vel -i (15, 34). 20, 27 cocleas -as (CASS. FEL. 39 p. 89, 3). PHILVM. med. 2 p. 46 ova (CAEL. AVR. chron. 2, 7, 99 ORIBAS. syn. 4, 2). THEOD. PRISC. eup. faen. 59 betae -ae (VITAE patr. 5, 4, 69 [*gr. Nau, Rev. or. chr. 1908 p. 53 n. 160* ἐκζεστά]). *al.* DIOSC. 1, 97 corium eius *herbae* -ssum. 2, 97 *sisari* radix -a (*gr. 2, 113* ἑφθή). 2, 100 cocta, -a (*gr. 2, 116* ἑφθά) et manducata. 2, 110 radices ... -ssae. 3, 14 vino -a (*gr. 14* ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ) et bibita. *al.* APIC. 3, 77 cum cerebellis -is. 5, 206 ius ... pisae integre -ae (*cf. ibid.* pisam coctam non conditam). 6, 221 *perdix* -a *aquā* coqui debet. *saepe.* CAEL. AVR. chron. 3, 8, 141 pisces -os et assos. ANTHIM. 48 pectinis optima caro -i facti (*cf. l. 31*). 53 pastinacae. 81 *caseum non* -um. *saepe.* ORIBAS. syn. 4, 2 triticus. *metaphorice* (*cf. l. 34*): PAVL. NOL. epist. 39, 4 nos potius -i, nos culpabilius insulsi (*praecedit*: nos ipsi sumus et ultra betam semicoctam, ut propheta *Isaias* [*LXX Is. 51, 20* ὡς σευτλίον ἡμιεφθόν] dixit, insipidi). *neutr. subst.* **ēlixum,** -ī: HOR. sat. 2, 2, 74 simul assis miscueris -a. CELS. 1, 3, 35 transeundum paulatim ad assa ab -is (*codd.*, ad -a ab assis *Constantinus*). 2, 29, 2 omnia ... -a.

2 *latiore sensu, i. q. calefactus, vaporatus, sudore madidus*: PERS. 4, 40 -asque nates labefactent forcipe *palaestritae* (*cf.* AVSON. 131, 3 -o plantaria podice vellis). MART. 3, 7, 3 balneator. [*dubium*: VARRO Men. 531 in humu calceos facis -os (*'agitur fort. de humo tubis subter solium positis calefacta' Buech., qui coni.* calces).]

deriv.: elixo. elixura. *comp.*: inelixus. *Rubenbauer.*

ella. *vox hebr.* HIER. in Ier. 1, 45, 3 p. 37, 19 (*ad Ier. 2, 34* 'in omnibus istis' *sive* 'sub omni quercu') 'sub quercu' — quae Hebraice dicitur 'ella' (אֵלָה, *cf. LXX*), quae quidem et 'ista' (אֵלֶּה, *recte h. l.*) significat.

? **ellambis** i. hedera GLOSS. III 562, 53.

elleborēticus, (-a,) -um. *ab* elleborites, *ut vid.* (*sc.* elleborīticus *adi.*). DIOSC. 5, 93 de bino -o. vinu ellevoreticu conficitur sic *eqs.* (*gr. 5, 72, 1* ἐλλεβορίτης). *v.* elleborites.

elleborinē *f.* ἐλλεβορίνη. *acc.* -en: *p. 395, 2.* *herba ellebori similis, quae et epipactis (v. l. 84) nominatur*: PLIN. nat. 1, 27, 52 epicactis sive -e (27, 76 epicactis [epipac- *Barbar. e* [K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Diosc. 4, 108] ab aliis -e vocatur, parva herba, exiguis foliis *eqs.* Diosc. 4, 104 e⟨pi⟩pactis aut ellevorinen [ellebor- *P*] frutex est minor *eqs.* [*gr. 4, 108* ἐπιπακτίς, οἱ δὲ ἐλλεβορίνην]). [Plin. nat. 13, 114 *v. s.* emboline.]

elleborītēs, -ēn *m.* ἐλλεβορίτης. *scribitur*: eleb-: *l. 8. 12.* elab-: *l. 11.* helleb-: *l. 8. 10.* *terminatur in* -is: *l. 12.* 1 *de vino* (*cf.* elleboreticus): Plin. nat. 14, 110 sic et -en (*M*, elleborū *a*, eleb- *F*; helleb- *rell. codd.*) fieri ex veratro nigro Cato (*agr. 114, 1*) docet. 2 *centauria herba*: Ps. Apvl. herb. 35, 22 H.-S. a Graecis dicitur centauria minor, alii -es ([hellevor- *Ca*]. Gloss. III 546, 11 elaborites centauria minor[a] [III 560, 61 eleboritis c. minor]). Gloss. III 611, 25 -es id est centauria maior.

el(l)eborizo, -āre. ἐλλεβορίζω. *i. q. elleboro purgare* (*cf.* elleboro): Chiron 253 si ventrem ex supra scriptis rebus non solverit, el⟨e⟩borizabis (elabor- *cod.*) eum sic *eqs.* *ad rem cf. Veg. mulom. 2, 6, 9 (p. 396, 21).*

elleborismus, -ī *m.* ἐλλεβορισμός. *i. q. purgatio ex elleboro*: Cael. Avr. chron. 1, 4, 108 destillandus etiam helleborismus, sed ex melle decocto (*sc. 'si non sufficiens fuerit hellebori prius dati agitatio' Amman*).

elleboro, -āre. *ab* elleborus (*cf.* elleborizo). *i. q. purgare elleboro*: Cael. Avr. chron. 4, 3, 77 Hippocrates ... helleborandos principio aegros ordinavit, ultimum adiutorium ceteris anteponens.

elleborōsus, (-a,) (-um). *ab* elleborus *sec. analogiam vocis q. e.* vinosus *derivatum (v. Marx ad Rud. 1006).* *i. q. ellebori indigens* (*sc. ad insaniam pellendam, comice*): Plavt. Most. 952 senex hic -ust (cerebrosus est *P* [*v. vol. III 858, 80, ubi tamen perperam* cele-]) certe. Rud. 1006 quaeso, sanus es? :: -us sum. :: [at] (*Guietus, A n. l.*) ego cerritus, hunc non amittam (e- *A*) tamen. *ad sensum v.* elleborus *p. 396, 73 sqq. et cf. gr.* ἐλλεβοριᾶν.

×**elleborus,** -ī *m. et* **elleborum,** -ī *n.,* ἐλλέβορος (ἐλλέβ-). *de aspiratione: traditur* hell- (*quantum ex edd. adnott. perspici potest*): Plavt. Men. 950 (belles borum *codd.*, ell- *edd.*). Pers. 3, 63 *codd. PAB.* Plin. nat. 14, 110 *codd. praeter M* (ell- *edd.*). Schol. Pers. 1, 5 *cod. b 5.* Ambr. hex. 3, 9, 38 p. 84, 12 (*codd. MB, Aug. 125*). *cf. et* Colvm. 7, 5, 7 helleboreos *S* (elleborum *leg.*). *editur* hell-: Plin. nat. *inde a* 24, 21 (*etiam* 32, 31 *pro* ell- *trad.*). Porph. Hor. epist. 2, 1, 114. 2, 2, 51. 53. Pallad. 1, 35, 9. 1, 37, 5 (*utrubique* ell- *QVST*). Avg. c. Faust. 21, 13 p. 585, 2 (ell- *S¹L¹G*). Svlp. Sev. Mart. 6, 5 (ele- *AF; cf. l. 43*). Cael. Avr. (*cf. supra l. 18. 22*). *al.* *rell. locis* ell- *sine aspir. et traditum videtur et editur.* *de scriptura*: ele-: Chiron 253. 285 *bis.* Ps. Theod. Prisc. simpl. med. 49 *ter.* Misc. Tir. p. 50, 6 Gloss. *passim.* *de genere: utrum genus statuendum sit, his locis (non ap. Plaut.) pro certo dinoscitur*: *masc.* -us: (*cf. l. 59 sqq.*): Verg. georg. 3, 451 Colvm. 10, 17. Ambr. hex. 3, 9, 38 (-um *cod. Aug. 126*). Ps. Theod. Prisc. *p. 396, 39. 58.* Evstath. *p. 396, 1. 47.* Oribas. *p. 396, 41. 56.* Isid. orig. 17, 9, 24 Gloss. *neutr.* -um (*cf.* veratrum; *Walde-Hofmann, Et. W. p. 398*): Cato agr. 157, 12 Plin. nat. 1, 25, 21. 14, 110. 25, 150. 27, 6. 31, 63 Svet. Cal. 29, 2 Iren. 2, 30, 1 Porph. Hor. *ubique.* Pallad. 1, 37, 5 Prob. Verg. georg. 3, 451 Schol. Hor. sat. 2, 3, 166 Schol. Pers. 1, 51 Chiron 285 p. 84, 28 Avg. *p. 396, 50.* Theod. Prisc. log. 50 Diosc. 4, 143 Cael. Avr. acut. 2, 19, 115 chron. 2, 1, 52 Anthim. 25 Oribas. syn. 1, 21 p. 828 Gloss. *fem.?*: Oribas. syn. add. 2 p. 842 -u(m) nigra(m). *de notione*: Gloss. II 500, 15 -um ἐλλέβορος. III 538, 59 plumundaria. Gloss.ᴸ Corp. E 120 *et* H 86 -us woedeberge (*anglos.*). *al. v. et l. 68. 71. 73 sq. p. 396, 42.* *legitur inde a* Plavto (*p. 396, 73. 75. 76*), Catone (*p. 396, 13*), Catvllo. *plur.* -ī, -ōrum: Verg. georg. 3, 451 Colvm. 10, 17 Ps. Theod. Prisc. simpl. med. 49 p. 409, 16. *abl.* -īs (*dub. n. an m.*): Schol. Hor. ars 300 Cael. Avr. acut. 3, 21, 207. [*dub.*: Corp. XIII 10008, 49 (*in lagoena; bis, sc. ab una parte et parte aversa*) ell(eborum) *cf. adnot.*]

herba q. e. veratrum: *cf.* Plin. nat. 1, 25, 21 melampodium sive -um quod veratrum (Schol. Pers. 1, 51 -um graece, latine veratrum. Isid. orig. 17, 9, 24 -um memorant in Graecia circa Elleborum ... fluvium ... gigni ... hunc Romani alio nomine veratrum dicunt *eqs.* Gloss.ᴸ V Abba ELE 11 [-o veratro]. Gloss. III 562, 63 eleborum album i. varatrum. III 630, 25 varatro id est eleborus albus. *al.*). Plin. nat. 25, 47 ab hoc (*Melampode*) appellatur unum -i genus Melampodion (Gloss. III 569, 41 μελαμπόδιον -us niger). Anthim. 25 p. 13, 9 -um herbam quae latine dicitur sitri ([*GAlg*, varatrum *P*, pitri *H*; *om. B*]. Gloss.ᴸ I Ansil. EL 40 -foro sitro. V Abba ELE 10 -o sitro. Gloss. III 589, 73 eleborus niger siterus. *al.*).

1 *in universum: de -i origine, natura, virtute sim.*: Catvll. 99, 14 illud saviolum tristi tristius -o (*cf.* Mart. 9, 94, 6 dulce aliquis munus pro munere poscit amaro. accipiat, sed si potat in -o [Epist. Alex. ad Arist. p. 195, 26 K. amariorem -o fluminis aquam]). Verg. georg. 3, 451 scillam ... -osque gravis nigrumque bitumen (*cf.* Serv. *ad l.*). Colvm. 10, 17 sed negat -os *terra.* Plin. nat. 14, 110 -um seritur in Thaso. Frontin. strat. 3, 7, 6 aquam -o corruptam. Gell. 17, 15, 4 duas species -i esse ... candidi et nigri (*cf. p. 396, 26. 36*). Apvl. apol. 32 si -um vel cicutam vel sucum papaveris emissem *eqs.* (Evstath. Bas. hex. 5, 4 p. 913ᴬ cum tritico cicuta, cum reliquis seminibus -us ... et papaveris sucus; *gr. p. 101ᴮ* μετὰ τῶν λοιπῶν τροφίμων ἐλλέβορος). Tert. spect. 27 p. 26, 19 nemo venenum temperat felle et -o. Porph. Hor. sat. 2, 3, 83 *Anticyra* in qua -um plurimum nascitur (ars 300 Schol. Hor. sat. 2, 3, 166 ars 300).

2 *de usu: adhibetur praecipue pro purgatorio medicamento* (*pro cibo l. 46 bis. 50; pro veneno infra l. 32. 36* [*cf. l. 50. 51*]):

a *ad varias res* (*maxime ad sanandas vel leniendas diversas corporis passiones [sic apud med. fere ubique].* *nota pervulgatam Carneadis aut Chrysippi ex -o purgationem, quae in proverb. quodammodo abiit; v. infra l. 62 sqq.* *plur.*: -i *fere i. q. medicamen ex -o comparatum l. 44. 61* [*aliter l. 58*]): Cato agr. 157, 12 nulla res tam bene purgabit, neque -um neque scamonium *quam brassica* (*cf.* Plin. nat. 21, 134 *asarum* alvum purgat -i modo [24, 65 semen *genistae* ... purgat -i vice *eqs.*]. Ser. Samm. 506 -o bene purgatur lymphaticus error [*i. hydropisis; cf. l. 29*]). Sen. epist. 83, 27 licet colligas ... nec sopore sumpto dormiturum nec -o (eboro *suprascript.* le *V*) accepto, quicquid in visceribus haerebit, eiecturum deiecturumque. Colvm. 7, 5, 7 *si* misceas portione aequa detritum album -um (Plin. nat. 22, 133. 27, 6 auxiliatur ... -um album. 28, 140. 32, 31 *al.* Veg. mulom. 2, 6, 9 mellis -i albi pondus unius denarii ... in potione accipiat [Chiron 253. *ad rem cf. p. 395, 15*]. Chiron 285 p. 84, 26 Plac. med. 22, 4 H.-S. Theod. Prisc. eup. faen. 86 log. 44. Diosc. 4, 143 [*gr. 4, 148, 1* ἐ. λευκός]. *al.* Cael. Avr. chron. 1, 5, 169. 2, 1, 52 *al.* Oribas. syn. 1, 18 p. 822. *et al.* Plin. nat. 25, 122 scorpionem mortuum si quis -o candido linat, revivescere aiunt. *v. et l. 67. p. 395, 69. 82*). Pers. 3, 63 -um frustra cum iam cutis aegra tumebit, poscentis videas (Schol. *ad l.*: -um medicaminis genus est, quod hydropici saepe bibunt. *cf. l. 16*). 5, 100 diluis -um, certo compescere puncto nescius examen? (*i. ligulam staterae*). Plin. nat. 24, 22 *galbanum* ramo -i circumlitum atque subiectum. 25, 61 Galli sagittas in venatu -o (*cf. supra l. 7*) tingunt (Gell. 17, 15, 7). 25, 150 *mandragora* bibitur et pro -o ... — efficacius -um — ad vomitiones. 29, 110. 31, 63 *al.* Svet. Cal. 29, 2 necessariam esse sanguinis missionem, cui tam diu non prodesset -um. Gell. 17, 15, 6. *ibid. al.* Pallad. 1, 35, 9 *mures* necabuntur, si -o nigro caseum vel panem ... permisceas (Pelagon. 314 [melleb- *trad.*]. Theod. Prisc. eup. faen. 20. Ps. Theod. Prisc. simpl. med. 49 p. 409, 17 niger eleborus [*ibid. l.* 19]. Diosc. 4, 157 de -o nigro. -voru(m) nigru(m) *eqs.* [*gr. 4, 162, 1* ἐ. μέλας]. Cael. Avr. acut. 2, 9, 115. Oribas. syn. 1, 17 p. 817 -us niger. 2 add. p. 842 [*Aa*] oportet ... -u(m) nigra(m). *al.* Gloss. III 562, 45 ectomus i. -um nigrum. 574, 10 poliriton [*i.* πολύρριζον] i. e⟨lle⟩borus niger. *al. v. et p. 395, 71. 74. 82*). Schol. Hor. ars 300 quod caput non sanatur tribus datis -is (*v. supra l. 12*). Chiron 285. Ambr. hex. 3, 9, 38 p. 84, 12 inter alia ... nutrimenta vitae -us deprehenditur. 3, 9, 39 p. 85, 12 -um ... escam esse et alimoniam coturnicum (Evstath. Bas. hex. 5, 4 p. 913ᶜ -us; *gr. p. 101ᴰ* ἐλλέβορος). *al.* Hier. in Mich. 2, 7 p. 1225ᴬ ῥεῦμα noxium dura -i potione constringe. Avg. mor. Manich. 2, 7, 12 p. 1350ᵉˣᵗʳ· -um ... alio modo cibus est, alio medicamentum, alio venenum. *al.* Svlp. Sev. Mart. 6, 5 -um, venenatum ... gramen, in cibum sumpsit (Ven. Fort. Mart. 1, 151 venenatum -um ... sumpsit). Marcell. med. 4, 66 -i radicis (-is radices *P*) uncia (Oribas. syn. 1, 17 p. 817 *al.*). carm. med. 49. Soran. p. 61, 3 -um damus (Theod. Prisc. log. 50 p. 152, 4 dandum. 52 p. 153, 8. Oribas. syn. 1, 17 p. 817 optime ... datur -us, si *eqs.* 18 p. 822). Ps. Apvl. herb. 8, 22 H.-S. (*interpol.*). Theod. Prisc. log. 49 acceptio. Ps. Theod. Prisc. simpl. med. 49 p. 409, 16 elebori (*i. '-us albus' et 'niger'; v. l. 12*) habent virtutem calidam *eqs.* Misc. Tir. p. 50, 6. Cael. Avr. acut. 3, 21, 206 -o ... utendum (*cf.* chron. 1, 1, 43 -i usus adhibendus). 3, 21, 207 in -is (*v. supra l. 12*) vomitus factus ... periculum solet fieri. *al.* Oribas. syn. 2 add. p. 844 *al.* *nota* (*v. supra l. 10*): Val. Max. 8, 7 ext. 5 *Carneades* cum Chrysippo disputaturus -o se (*A, Paris*; -boroso *om.* se *L¹*) ante purgabat ad expromendum (*Paris*, exprim- *LA*) ingenium suum adtentius (*cf.* Gell. 17, 15ᵗⁱᵗ· quod Carneades ... -o stomachum purgavit. 17, 15, 1 Carneades ... superiora corporis -o candido [*cf. supra l. 26*] purgavit. Mart. Cap. 4, 327 vs. 10 Carneades ... parem vim gerat -o). Petron. 88, 4 Chrysippus ut ad inventionem sufficeret, ter -o animum detersit (*cf.* Tert. anim. 6 p. 307, 16 sic Chrysippus ad -um [adelborum *cod.*]. Fvlg. Virg. cont. p. 85, 3 ego ... Chrisippi -i rancidulo acrore postposito ... fabulabor. Hier. in Gal. 1, 15 p. 326ᴬ).

b *ad insaniam expurgandam*: Plavt. Men. 913 (*medicus*:) non potest haec res (*sc. Menaechmi insania*) -i †iungere (*pro abl. a* iungus, *i.* ζεῦγος *accipit Lindsay*) optinerier. 950 -um potabis faxo aliquos viginti dies. Pseud. 1185 -um (ellebror- *P*) hisce hominibus opus est. Hor. sat. 2, 3, 82 danda est -i multo pars maxima avaris (*v. Heinze ad l.*). epist. 2, 2, 137 hic ubi ... expulit -o morbum bilemque meraco. Sen. benef. 2, 35, 2 insanire omnes dicimus nec omnes curamus -o. Iren. 2, 30, 1 tumidi, quibus universae terrae -um non sufficit ad expurgationem, uti evomant tantam suam stultitiam. Porph. Hor. epist. 2, 2, 51 insanio et nullo -o curari possum. *ibid.* 53 quod ... -um satis erit, ut expurget insaniam. *ibid.* 'cicutam' ... pro -o posuit. *K.-M.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ellīpes, ἐλλειπές. SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 1, 1, 20 (65) hoc 'non' habet eclipes etsi inc⟨...⟩. eclipes autem dicitur, cui aliqu⟨id deest⟩. *graece*: FORTVN. rhet. 1, 2 p. 82, 21 κατ' ἔλλιπές (catelipe *P*).

ellīpūsa, (-ae) *f.*, ἐλλείπουσα. FORTVN. rhet. 1, 2 p. 82, 17 quae est -a (*sc. materia*)? ... -a quibus aliis nominibus nuncupatur?

***ellīpsis,** -eōs *f.*, ἔλλειψις. *terminatur genet. in* -eos (*l. 40*), *acc. in* -in (*sive* -im), *abl. in* -i. *scribitur syllaba prima per* e-, ec-, en-, il-, hel-, *secunda per* -lyp-, -lim-, -lem(p)-, -lep-. *graece*: ἔλλ(ε)ιψις (*v. l. 15. 19*; PORPH., DON. Ter., VEN. FORT. Mart. praef. 1), ἔλλνπσις (CARM. de fig. 175), ἔλλη(μ)ψις (DON. Ter. Andr. 469 Eun. 396 *al.*). *etiam eos locos hic afferre malui, quibus omnium vel meliorum codd. consensu* eclipsis *traditur*.

t. t. grammaticae: QVINT. inst. 1, 5, 40 detractionis *vitium* ἔλλειψιν ... vocant. 8, 6, 21 quod inter vitia -is vocatur. SACERD. gramm. VI 454, 12 -is est sensus minus habens verborum quam necessitas postulat. DON. gramm. IV 395, 11 -is est defectus quidam necessariae dictionis. CHAR. gramm. p. 357, 3 B. DIOM. gramm. I 450, 19 POMP. gramm. V 294, 25. AQVILA rhet. 46 p. 37, 6 ἔλλειψις id est detractio (*cf.* MART. CAP. 5, 537). SCHEM. dian. 31 p. 75, 1 ἔκλειψις: defectus (CARM. de fig. 175). CASSIOD. in psalm. 118, 49 quae figura dicitur -is, id est defectus, quoties verbum suspenditur, ut vivacius inquiratur (*cf.* 121, 5. 136, 9). ISID. orig. 1, 34, 10. 2, 20, 4 *fugienda sunt* cacemphaton, tautologia, -is. SERV. Aen. 1, 65 *discernitur a parenthesi* (1, 371. *cf.* 12, 161). *t. t. rhetoricae*: FORTVN. rhet. 2, 4 p. 105, 8 divisionis vitia quae sunt? -is. *commentatores scriptorum -in statuunt e. g. his locis*: PORPH. Hor. sat. 1, 8, 16. 1, 9, 35 epist. 2, 1, 78. DON. Ter. Andr. 120 -is Terentiana. 232 deest ... per figuram ἔλλειψιν. 285 figurae proprie Terentianae, ἀσύνδετον et ἔλλειψις. 469 ἔλλειψις per ἀποσιώπησιν apta cogitanti (886). Eun. 65 familiaris ἔλλειψις irascentibus (*cf.* Hec. 278 Ad. 539). 499 ethica. Ad. 158 bona -is (277). 382 per -im accipitur. *saepe*. SERV. Aen. 8, 18 formosa -is. 9, 51 -is festinationis exprimendae gratia. 9, 393. 11, 823. auct. Aen. 4, 598 ut sit vetus figura per -in. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 7, 30 COMMENT. Lucan. 6, 1. 8, 543 SCHOL. Stat. 3, 87. SCHOL. Iuv. 1, 88 in -in dicit hoc. SCHOL. Ter. p. 54, 10. 86, 32. 96, 24 SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 3, 2, 8 (518). *al.* PRISC. gramm. II 390, 9 haec (*sc. 'lavo' sim.*) ... per -in consuetudo proferre tradidit (579, 9. III 207, 28. 328, 13. *cf.* III 62, 21. 230, 8 *al.*). II 594, 13 per -in solet intellegi. III 228, 8 hoc fit per figuram -eos, id est defectionis (*cf.* SCHOL. Ter. p. 66, 15). *indicatur, quae voces desint*: PRISC. gramm. II 475, 24 per -in 'esse'. III 84, 2 casualium (128, 8). 212, 5 verbi (228, 14. 305, 8). 230, 8 dativi. 253, 13 per -in ἄρα. 325, 7 per -in 'in' praepositionis. *al.* *alia exempla usus proferunt*: AVG. quaest. hept. 2, 131 solet scriptura amare -in, ut aliquid desit et subaudiatur. loc. hept. 1, 47 p. 515, 10 hoc hyperbaton obscurius fit etiam per -in. 2, 57 p. 551, 19 solet ... talis -is fieri crebro in locutionibus scripturae. 2, 144 p. 567, 22. 4, 30 p. 586, 8 locutionem, quae dicitur -is, graeco eloquio familiarissimam *eqs.*

adv. ***ellīpticōs,** ἐλλειπτικῶς. DON. Ter. Andr. 361. 468 Ad. 70. 330. 758 *al.* *partim latine, partim graece scripta.*

Rubenbauer.

elluātus *v.* hell-.

1. ellum, ellam. *ex* *em illum, illam (*cf. Walde-Hofmann, Et. W. s. v.* em *p. 400*). *de originatione, declinatione, significatione, usu gramm. vett. docent haec*: DIOM. gramm. I 419, 15 etiam aliae partes orationis pro interiectione ... ponuntur, ut est o mi, -um, amabo, nefas, pro nefas *eqs.* PRISC. gramm. II 593, 25 quaeritur eccum, eccam, -um, -am ... pronomina sint composita an adverbia? (*cf.* DON. Ter. Andr. 855 schol. 3 est enim, ut alii ⟨volunt⟩, pronomen, ut alii, adverbium demonstrantis. nam pronomen huius modi veteres sic proferebant: ille, ollus, ellus [*cf.* schol. 2. DON. Ter. Ad. 260 schol. 5 et illum, et -um, et ollum]). II 596, 9 componuntur ... cum adverbiis pronomina eccum, eccam, eccos, eccas, -um (CLEDON. gramm. V 51, 19 eccam, ecce eam, eccum ecce eum, sic et -um. GRAMM. suppl. 138, 8 demonstrativa composita, ut eccum et eccam, hoc est ecce eum, ecce eam. item -um, idest ecce illum, sic etiam -am, hoc est ecce illam. *cf. l. 59. p. 398, 1*). CLEDON. gramm. V 51, 17 -um, -am pronomina quasi monoptota sunt (*item de declinatione*: CLEDON. gramm. V 53, 2 -um, -am ... anomala sunt, non declinantur. POMP. gramm. V 210, 31 invenitur accusativus tantum ceteris deficientibus ut est eccum, eccam, -um [210, 37 GRAMM. suppl. 142, 10]. GRAMM. suppl. 137, 12 per omnes casus non declinantur, ut eccum, eccam, -um, -am. *at cf. formas ficticias*: GRAMM. suppl. 142, 14 quamvis apud veteres haec pronomina declinata inveniuntur, hoc est ...-us vel -a aut -um tetra casibus [*seq.*: sed modo unius casus est pronomen]. VIRG. gramm. suppl. 196, 12 neutrum '-um', dativo 'elli', accusativo '-um', vocativo '-um', ablativo 'ello', sed haec carent plurali numero). POMP. gramm. V 205, 33 praesentes personae sunt hic, haec, hoc, magis praesentes sunt eccum, eccam, -um. MAR. VICTORIN. gramm. VI 23, 17 ⌊in comoedia scriptum erat '-um': non recte vos facitis 'illum': est enim 'en illum'⌋ (⌊...⌋ *secl. Hertz, ut verba a loco quo afferuntur aliena.* DON. Ter. Andr. 855 schol. 3 ⟨-um⟩ quasi en illum. *cf.* DON. Ter. Andr. 855 schol. 4 adverbium compositum ex pronomine videri potest, ut sit en vel ecce illum [*sim.*: schol. 2 -um quidam ecce illum velint intellegi. DON. Ter. Ad. 260 schol. 4. SCHOL. Ter. Andr. 5, 2, 14 [v. 855]. GRAMM. suppl. 247, 32. *cf. p. 397, 67*). DON. Ter. Ad. 260 schol. 5 ⟨alii⟩ '-um' interrogative legunt, ut sit: -um dicis? te expectat domi; ut sit -um pronomen, id est illum. GLOSS. -um ἰδοὺ ἐκεῖνον. -am ἐκείνην. *vox sermonis cottidiani, apud* PLAVT. *l. 14 (ut vid.), in versu interpol. (l. 12) et* TER.

particula demonstrativa: *fere i. q.* ecce illum, illam (*cf. J. B. Hofmann, Lat. Umgangsspr. p. 36. pro subi. l. 12. 19* [*cf.* eccum *p. 25, 26 sqq.*]): PLAVT. Bacch. 938 Mnesilochus Sino est relictus, -um (*B*, illum *CD*) non in busto Achilli, sed in lecto *cum Bacchide* accubat (*om. A vv. 937—940; secl. Leo; cf. Fraenkel, Plautin. im Plaut. p. 66*[1]). Curc. 278 parasitum tuum video currentem -um usque in platea ultima (c⟨cci⟩llum *Mueller, hiatus ante -um vitandi causa, vix recte*). TER. Andr. 855 nescioquis senex modo venit, -um, confidens catus (*inde* GLOSS.L III Abol. EL 5, *corrupte*; *cf.* GLOSS. I p. 407). Ad. 260 o Syre, Aeschines ubist? :: -um, te exspectat domi. 389 istaec iam penes vos psaltriast? :: -am intus.

2. ellum coclearium GLOSS.L V Aa E 251. *ex* edulum (*Niedermann, cf. Walde-Hofmann, Et. W. p. 393 med.*).

elluo, elluor *v.* hell-. **elluo,** -ōnis *v.* hell-. **ellus** *v.* ellum.

ellychnium, -iī *n.*, ἐλλύχνιον. [PS. DIOSC. herb. fem. 21, 16 *v.* licinium (*cf. l. 25. 35*). *dub.*: ISID. orig. 17, 6, 25 et lychnium (*cf. l. 31*), licinium, lucinium *ll. vv.*; *sim.*: 19, 19, 3. CORP. IV 5380, 8 iultynium. *de* APIC. 1, 16 *v. Brandt, Unters. z. röm. Kochb. p. 50 n., vix probab.*] *i. q.* licinium (*linamentum*): VITR. 8, 1, 5 si lucerna ... postero die non erit exusta, sed habuerit reliquias olei et enlychnii (inl- *HS*, ≡ lychni *G*c). PLIN. nat. 23, 84 -a (ely- *V*) ex uva (*cici arboris*) fiunt, claritatis praecipuae. 28, 168 -o (*Hermol. Barb.*; et lychnio [-no *v*, -cnio *Vd*, lignio *x*]) papyraceo oleoque sesamino. 28, 181 equarum virus ... in -iis (*T*; elychnis V^2, -cnis V^1d; elictinis *x*; lychnis *R*) accensum. 35, 175 quartum *genus sulfuris* ... ad -a (helly- *B*, hely- *V*) maxime conficienda (*inde Isid. orig. 16, 1, 10, ubi* licinia *codd., cf. l. 24*). STAT. silv. 4, 9, 23 -a (eulychnia *M*) sicca.

fiunt vel generantur lumbrici, quos Graeci **elminthas** (ἕλμινθας) dicunt. *cf.* GLOSS. *s. v.* lumbricus.

elna *v.* helenium, inula.

ēlocātio, -ōnis *f.* *ab* elocare. *i. q. actio elocandi* (*cf. infra l. 76*): LEX Sal. 28 tit. de -bus (loca-, logacio-, obligatio- *ll. vv.*). 28, 3 si vero per tertio (*sic*) hominem -o (*1a, al.*; loc- *l. v.*) ipsa transmissa fuerit. *cf. de re l. 77 sqq.*

ēloco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* locare. NOT. Tir. 37, 88 -at. GLOSS. ἀπομισθῶ. ἀφεδράζω. -are collocare. *inde a* CIC.

1 *pecunia pacta alicui aliquid utendum concedere, locare* (*fundum, locum, vectigalia, boves, meretrices, operam suam sim.* *opp.* '*conducere*'): CIC. Verr. II 3, 55 fundum -tum esse dicebat (EPIST. impp. de Asia [Bruns fontes[7] p. 270] I 23 qui etiam opimi adque utiles fundi ... fuerint -ti [*opp.* qui contra infecundi ac steriles ... paenes actores ⟨f⟩uerint d⟨erelicti⟩]. COD. Theod. 5, 15, 15 [*a. 364*] enfyteutica praedia, quae senatoriae fortunae viris ... ita sunt ... -ta, ut ... vectigal ... penderetur. *cf.* LEX Hadr. [Corp. VIII 25943] II 10 [*item* Corp. VIII 26416, II 2] omnes partes agrorum ... excoli iubet *imperator*, idcirco ... potestas fit omnibus etiam eas partes occupandi quae in centuris -tis saltus Blandiani ... sunt ..., nec a conductoribus ex⟨er⟩centur). COLVM. 1, 7, 6 servi, qui boves -ant. LEX horr. (Corp. VI 33747; *aet. Nervae*) 9 quisquis in his horreis conductum habet, -andi et ⟨substituendi ius non habebit⟩. PAVL. dig. 39, 4, 9, 1 -anda sunt vectigalia impleto tempore conductionis. FIRM. math. 3, 5, 24 p. 136, 12 lenones et qui meretrices suis velint procurationibus -are. RVFIN. hist. mon. 18 p. 440C ut messis tempore -ent *monachi* ad metendum operam suam. *translate de gente tributaria* (?): CIC. Flacc. 69 quam cara dis immortalibus esset *gens Iudaica*, docuit, quod est victa (*sc. a Romanis*), quod -ta, quod serva[ta] (*cf. Bernays, Ges. Abh. II 309*).

2 *aliquid faciendum alicui* (*redemptori l. 70*) *committere, mandare, locare mercede proposita* (*cum abl. pretii l. 72*): PLIN. nat. 21, 10 nec erat in bonis (*Scipionis Serap.*) funeris impensa. asses ergo contulit populus ac funus -vit. 26, 4 advenerunt ... ex Aegypto ... medici ... operam *morbo* afferentes magna sua praeda, siquidem certum est Manilium Cornutum ... HS CC -asse in eo morbo curandum sese. RVFIN. Clement. 3, 73 ne forte ... mortem meam per insidias -ret. *inde, ut vid.* (*pro* '*necem* [*cf. l. 73*] *committendam alicui pretio proposito vel accepto mandare*' *aliquem venalem, ut caedem faciat, adducere*) *contraria conducendi notione*: LEX Sal. 28, 1 si quis in furtum (*i. clam*) aliquem -are (*sic 1 g m s 2 H*) voluerit, ... ut hominem interficiat. 28, 2 si quis in furtum -tus (-tur, -tum *ll. vv.*) hominem occidere voluerit. *cf.* elocatio.

ēlocūtilis, -e. *ab* elocutus (*ut* scriptilis, *cf. Leumann, Lat. Adi. auf -lis, Diss. Straßb. 1917, p. 63*). *i. q. eloquio facilis, disertus*: APVL. met. 11, 3 *deae* mirandam speciem ad vos ... referre conitar, si tamen ... ipsum numen eius dapsilem copiam -is (φ; e *in ras. F*) facundiae ministraverit.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēlocūtio, -ōnis *f.* *ab* eloqui. *scribitur saepe in codd.:* eloqu-. *num. plur. inde a* RHET. Her. 3, 11, 19 QVINT. inst. 4, 2, 118. GLOSS. διάλεκτος. λαλιά. *legitur inde a* RHET. Her., CIC. inv. (*sexies*), de orat. (*semel*), QVINT. inst., PLIN. epist. (*semel*), FRONTONE (*ter*); GRAMM., RHET. *saepissime; rarius apud cett. scriptores.*

I *i. q.* **λέξις, φράσις** (*fere passive*):

A *in arte rhetorica:* **1** *notione speciali: i. q. tertia pars officii oratorii* (*gr.* λέξις) *iuxta* inventionem dispositionem *et* memoriam pronuntiationem *numerata.* *definitiones sim.:* RHET. Her. 1, 2, 3 -o est idoneorum verborum et sententiarum ad inventionem accommodatio (*item:* CIC. inv. 1, 9. IVL. VICT. rhet. 20 p. 431, 13 [*om.* et sententiarum]). QVINT. inst. 8, 1, 1 quam Graeci φράσιν vocant, Latine dicimus -em. ea spectatur verbis aut singulis aut coniunctis. FORTVN. rhet. 3, 3 p. 121, 25 -o quibus partibus constet? quantitate verborum et structurae qualitate. MART. CAP. 5, 442 -o *est* quae arripit verba vel propria vel translata, quaeque nova facit veteraque componit. 5, 508 constet in singulorum animadversione verborum. *diff.:* MART. CAP. 5, 508 hoc ab eloquentiae nomine separatur quod illa totius operis oratorii virtus est, haec (*sc. elocutio*) pars habetur officii.

a *de doctrina in universum* (*accedente genetivo eius rei, quae verbis enarratur infra l. 50 sq.*): RHET. Her. 1, 2, 3 oportet ... esse in oratore inventionem, dispositionem, -em, memoriam, pronuntiationem (*item de quinque partibus orationis:* RHET. Her. 3, 11, 19 commodae inventiones et concinnae verborum -es [*v. l. 2 et 49*] et ... dispositiones et ... memoria *eqs.* CIC. inv. 1, 9. QVINT. inst. 1 prooem. 22 quinque *libri* ... inventioni — nam huic et dispositio subiungitur —, quattuor -i, in cuius partem memoria ac pronuntiatio veniunt, dabuntur. 3, 3, 1. 6. 7. 8. 15. 6, 4, 1. FORTVN. rhet. 1, 1 p. 81, 22 partes oratoris officii ... quinque. MART. CAP. 5, 442. *similiter:* QVINT. inst. 8 prooem. 6. 10, 7, 9). RHET. Her. 3, 1, 1 de -e, quia plura dicenda videbantur, in quarto libro conscribere maluimus. 4, 1, 1 quo pacto oporteat ornare -em (*cf.* CIC. inv. 2, 49 omnia ... ornamenta -is. QVINT. inst. 6, 4, 1. *v. et p. 400, 10*). 4, 4, 7. 4, 5, 8 ipsos artis scriptores non putasse unum (*oratorem*) potuisse in omnibus -is partibus enitere. 4, 7, 10 ad -is praecepta transeamus (CIC. inv. 1, 29. 1, 49 QVINT. inst. 7, 10, 17. *cf.* RHET. Her. 4, 7, 10 bipertita ... -is praeceptio. CIC. inv. 1, 27 quae ... de -e praecipientur). RHET. Her. 4, 7, 10 dicemus, quibus in generibus semper omnis oratoria -o debeat esse (4, 12, 17). 4, 12, 17 videamus ..., quas res debeat habere -o commoda et perfecta (4, 56, 69 quibus modis ... compararetur). 4, 23, 32 puerili videmur -e delectari (*aliter p. 400, 18*). 4, 32, 43. 4, 44, 58 exercemur ad -is facultatem. 4, 56, 96 rationes honestandae ... -is. QVINT. inst. 1 prooem. 12 ea ... omnia inventione atque -e sunt explicanda (2, 5, 7. 2, 15, 13. 6, 3, 36. 11, 2, 3. *cf. l. 59. acced.* dispositio: QVINT. inst. 3, 9, 2. AVR. Fronto p. 14, 15 N. -is variam virtutem, inventionis aliquam novitatem, orationis doctam dispositionem ... miratus est). inst. 4, 2, 118 ne in eundem casum, similem compositionem, pares -um (*v. l. 2. 26*) tractus incidamus. 5, 14, 1 enthymema ... appellant et argumenti -em (*fere i. q. enarratio, v. supra l. 22.* FORTVN. rhet. 2, 29 p. 119, 7 ἐξεργασία id est -o enthymematum. *cf.* FORTVN. rhet. 2, 23 p. 115, 11 argumentatio ... est -o, qua argumenta ipsa verbis explicantur [*inde* MART. CAP. 5, 557]). 6, 3, 36 ipsius -is vis alia in verbis, alia in figuris. 6, 5, 11 quia latius fusus est locus (*cf. antea:* aptare ... orationem locis, temporibus, personis est *prudentiae*) mixtusque cum -e, tractabitur cum praecipere de apte dicendo coeperimus (*cf.* 9, 1, 2 ut dicamus apte, quam virtutem quartam -is Cicero demonstrat. 9, 1, 7 apte dicere non -is tantum genere constat, sed est cum inventione commune. FORTVN. rhet. 3, 8 p. 125, 23 in -e, id quod aptum est). 8 prooem. 7 delectationem ... magis proprias in -e partes habere. *ibid.* 13 iam -is rationem tractabimus, partem operis ... difficillimam (8, 6, 22 hoc ab -is ratione distat). 8 prooem. 32 sit ... cura -is quam maxima, dum sciamus tamen nihil verborum causa esse faciendum. 8, 3, 40 sermonis coniuncti ... ornatus in haec duo prima dividitur, quam concipiamus -em, quomodo efferamus. 8, 3, 57 *cacozelon* est ... totum in -e. 8, 3, 90 quid -o attollat aut deprimat, dicendum. 9, 1, 16 eadem dici solent aliter atque aliter, manetque sensus, -e mutata (*sc. per figuras, cf. infra l. 75 sqq.*). 9, 4, 13 quaedam et sententiis parva et -e modica. 9, 4, 15 quo pulchriora (*sc. verborum compositione*) et sensu et -e. 9, 4, 59 *opp.* sententiis. FORTVN. rhet. 3, 8 p. 125, 15 aperta ... -o, si utamur verbis propriis. *ibid.* p. 125, 20 ornata. IVL. VICT. rhet. 20 p. 431, 14 (*anteced. def. supra l. 11*) haec et latina debet esse et aperta.

b *de ornamentis, i. figuris -is* (*i.* σχήματα λέξεως): QVINT. inst. 9, 1, 17 duas eius (*i. schematis*) esse partes, διανοίας ... et λέξεως, id est verborum vel dictionis vel -is vel sermonis vel orationis (DIOM. gramm. I 443, 12 *figurarum* partes duas facit *Quintilianus* dianoeas ... et logu, quod est -is atque verborum). AQVILA rhet. prooem. p. 22, 6 quo maxime orator ab oratore differat, unum hoc aut certe esse praecipuum, figuras sententiarum atque -um (*ibid.* p. 23, 6 figuram ... aliae sunt sententiarum, ... aliae -is, quae λέξεως σχήματα vocantur. 20 p. 28, 31 differt ... figura -is a figura sententiae hoc, quod sententiae figura immutato verborum ordine vel translato manet nihilo minus, -is autem, si distraxeris vel immutaveris verba vel ordinem eorum non servaveris, manere non poterit [*cf. q. seq.; inde* MART. CAP. 5, 530]). AQVILA rhet. 17 p. 27, 9 (= MART. CAP. 5, 526) ad figuras -is transeamus. 19 p. 28, 19 his (*sc. de -is generibus, v. l. 57 sqq.*) demonstratis, quae et ipsa possit aliquis figuris -is adnumerare, *eqs.* 21 p. 29, 23 (= MART. CAP. 5, 531) sunt ... figurae -is aliae ad ornandam (-um *C*) tantum et quasi ad pingendam orationem accommodatae. PS. IVL. RVF. schem. lex. 1 p. 48, 1 πρόληψις est σχῆμα λέξεως, id est figura -is *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 2, 15 p. 271, 22 omnia ornamenta -is, id est figurae (AVG. civ. 11, 18 p. 485, 21 D. antitheta ... in ornamentis -is sunt decentissima. *cf.* 22, 24 p. 613, 8 ad delectandos animos quos -is ornatus *excogitaverit. v. et p. 399, 34*). MART. CAP. 5, 537.

2 *notione generali:* **a** *sensu latiore de cuiusvis artis rhetoricae ratione ac vi eloquendi doctrinaque* (*hic illic fere i. q. sermo, dictio, eloquentia. fere i. q. enuntiatum infra l. 34 [cf. usum gramm. infra l. 82]*): CIC. de orat. 1, 20 *nisi res sit cognita,* inanem quandam habet *orator* -em et paene puerilem (*cf. p. 399, 42*). QVINT. inst. 2, 4, 32 quamlibet pulchra. 2, 5, 21 -e (*Gracchorum, Catonis*) quae tum sine dubio erat optima, sed nostris temporibus aliena est *eqs.* 2, 12, 5 quod est in -e ipsa periculum, minus vitat *indoctus.* 3, 3, 9 Hermagoras iudicium, partitionem, ordinem quaeque sunt -is subicit oeconomiae. 5, 12, 18 illam vim stricte robusteque dicendi tenera quadam -is cute operimus. 8 prooem. 20 translucida (*sc. vitiosa*) et versicolor quorundam (*scriptorum*) -o res ipsas effeminat. 10, 1, 60 summa in hoc (*Archilocho*) vis -is. 10, 1, 120 *opp.* curam rerum. PLIN. epist. 3, 13, 2 in ceteris ... lectorem novitas ipsa intentum habet, in hac (*materia*) nota vulgata dicta sunt omnia; quo fit ut quasi otiosus securusque lector tantum -i vacet. FRONTO p. 153, 4 N. in oratione ... tua ... pauca admodum uno tenus verbo corrigenda, nonnihil ... -e novella parum signatum. PIVS Fronto p. 164, 2 nihil -e, salva sanitate ta⟨men⟩, civilius. AQVILA rhet. 18 p. 27, 17 (= MART. CAP. 5, 526) perpetua *oratio* (*cf. infra l. 58*) ... quae ita connectitur ut superiorem -em semper proxima sequatur (*v. supra l. 16. cf.* AQVILA rhet. 40 p. 34, 20 verbum in priore membro aut parte aliqua -is positum). PRISC. rhet. 10, 30 p. 558, 41 oportet enim -em (τὴν ἑρμηνείαν *Hermog. progymn. p. 16, 33 Sp.*) paene per aures oculis praesentiam facere ipsius rei et exaequare dignitati rerum stilum -is (τὰ τῆς φράσεως *p. 10, 35*). COD. Theod. 1, 4, 2 (*a. 327*) *Pauli* sententiarum libros plenissima luce et perfectissima -e et iustissima iuris ratione succinctos. CASSIAN. inst. 11, 4 p. 196, 16 quem scientiae et -is ornatu nequivit extollere. ENNOD. epist. 1, 8, 2 p. 17, 17 nec ... noctem studio -is interserit. 1, 12, 5 p. 23, 2 nolo metuas, quod *patrem* ... in exemplum -is adduco. 2, 7, 3 p. 46, 19 vos ... quibus ubertas linguae, castigatus sermo, Latiaris ductus, quadrata constat -o. 2, 13, 1 p. 53, 4. 2, 17, 1 p. 58, 18 nemo peritiam pomposa -e condemnat *eqs.* 3, 2, 1 p. 72, 10 clauda recenti confusione -o. 6, 31, 2 p. 167, 6 parca in maximis -e contentus. opusc. 6, 3 p. 402, 7 praecipientem decet fortis -o. *al.* CASSIOD. hist. 1, 2 p. 885[C] licet linguam ad -em aut pulchritudinem sermonis disertam non habuerint. 2, 2 p. 922[D] plurimi ... convenientium episcoporum ... scientes disputare huiusmodi -um (*v. p. 402, 26*) arte exercitati claruerunt. PALLAD. hist. mon. I prooem. p. 247/8[init.] nec respuas -um humilitatem rusticitatemque verborum (τὴν ἰδιωτείαν καὶ τὸ ἀκαλλὲς τῆς λέξεως). ISID. orig. 2, 16, 1 in -bus illud uti oportebit, ut res, locus, tempus, persona audientis efflagitat. *al.*

b *sensu strictiore:* **α** *de generibus -is, sc. orationis aut solutae aut perpetuae* (λέξις εἰρομένη, λέξις κατεστραμμένη): AQVILA rhet. 17 p. 27, 11 (= MART. CAP. 5, 526. *aliter p. 402, 13 sqq. 402, 38. 404, 21*) demonstrandum, quot genera sint -is. 19 p. 28, 19 *v. l. 4.* 19 p. 28, 22 (= MART. CAP. 5, 529) optimam ... orationem ..., si ... in quibusdam partibus continuationem illam perpetuae -is assumpserit. **β** *i. q.* φωνὴ σημαντική, *vox articulata et significativa, opp.* locutio (*vox articulata*), *ut vid.:* ISID. orig. 2, 27, 2 (*ad Aristotelis perihermenias*) omnis ... -o conceptae rei mentis interpres est.

cf. etiam ea quae p. 402, 24 de '-um formulis' sive rhet. sive gramm. et de 'titulis' librorum (p. 402, 28 sqq.) allata sunt.

epitheta selecta (*cf. p. 402, 80*): aperta: *p. 399, 71. 74.* clauda: *l. 47.* commoda: *p. 399, 41.* concinna: *p. 399, 25.* fortis: *l. 49.* honestanda: *p. 399, 44.* inanis: *l. 18.* latina: *p. 399, 73.* novella: *l. 31.* optima: *l. 20.* oratoria: *p. 399, 40.* ornata: *p. 399, 72.* parca: *l. 48.* perfecta: *l. 40. p. 399, 41.* pomposa: *l. 46.* puerilis: *l. 18. p. 399, 42.* pulchra: *l. 19.* quadrata: *l. 45.* translucida et versicolor: *l. 24. 25.*

syn.: verba, dictio, sermo, oratio (*p. 399, 77*).

B *sensu grammatico* (*cf. etiam p. 404, 29*): **1** *i. q. locutio ('Ausdruck') vel eloquendi ratio ('Ausdrucksweise'):* **a** *in universum: adhibetur tam de singulis verbis (e. g. p. 401, 42 sqq. 56. 58. 70. 83. 402, 5. 8. al., fere i. q. forma verbi p. 401, 75. 402, 3) quam de coniunctionibus verborum, quae coniuncta aut enuntiatum, sententiam efficiunt (cf. p. 401, 8. 30. 38 sqq. 59. 84. al. v. et supra l. 16) aut cohaerent quodam modo vel significatione vel notione grammatica (e. g. p. 401, 46. 57 [cf. p. 401, 41].*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 63 al.); *inde fere i. q.* *formula dictionis, sollemnis dicendi modus* (φράσις), *e. g. l. 72 sq. p. 402, 22.* *de -is formularum collectionibus p. 402, 24 sqq.* DIOM. gramm. I 445, 21 anaphora, per quam -o non convenienter respondens ad aliud refertur occulte (*sc.* coniuravere ..., de qua [*i. coniuratione*]). 447, 13 homoeoptoton est ... cum uno similique casu totius sensus -is completur. PRISC. gramm. III 32, 23 nominativi ... per intransitivam dicuntur -em. SERV. gramm. IV 405, 17 *nomen* '*verbum*' quod hac ... utamur in -e ... 'verba fecit apud populum Tullius'. 406, 5 coniunctio dicta est, quia coniungit -es, ut 'ego et tu eamus' (POMP. gramm. V 97, 29. SERV. gramm. IV 418, 4 quod coniungant -em [EXPLAN. in Don. gramm. IV 489, 6. 7 coniungit. 515, 36. *al. cf. p. 403, 24 sqq.*]. IV 418, 6. 418, 8 in hac -e et verba coniuncta sunt et sensus. CLEDON. gramm. V 24, 4 addito 'et' implebitur -o. *cf.* SERV. gramm. IV 418, 5 si qui dicat 'ego tu eamus', dissidet -o. 418, 13 si qui dicat 'ego aut tu eamus' ... -o coniuncta est, sed sensus disiunctus [EXPLAN. in Don. gramm. IV 516, 9 disiunctivae dictae sunt, non quod -em disiungant, sed quod sensum, ... -o tamen coniungitur *eqs.* POMP. gramm. V 265, 33. 266, 5]). SERV. gramm. IV 409, 39 nomina ... posita plenas faciunt -es, pronomina semiplenas (CLEDON. gramm. V 49, 4 plenam -em habet. POMP. gramm. V 200, 1). IV 410, 1. 411, 20 adiecit *Donatus* casu carere *verbum*, ..., timuit propter illas -es, quae sic formantur quasi casum habeant, ut 'da mihi bibere' ut si dicas 'da mihi vinum' (*cf.* IV 411, 23 propter similitudinem -um casum ... infinitivo attribui. 411, 24 illae -es non casum recipiunt, sed Graecam -em [*v. p. 403, 48*] sequuntur. POMP. gramm. V 212, 32. 213, 13 infinitivus quidem modus est et facit -em graecam, latinam numquam [213, 19 illa graeca figura est, graeca -e profertur. *cf. p. 402, 52*]. 213, 15 haec ... -o apta est poetis [*cf. l. 35. p. 403, 37*] ... longe remota est a sermone communi). SERV. gramm. IV 415, 10 'fecit orator' est -o plena ([POMP. gramm. V 241, 15]. IV 438, 9 'legit' ... plena est -o. EXPLAN. in Don. gramm. IV 499, 32; *opp.* semiplena. POMP. gramm. V 134, 21. PORPH. Hor. epod. 1, 5 p. 185, 24 ut plena fiat -o. *v. l. 19. al. cf.* SERV. gramm. IV 438, 10 'cras', 'hodie', non erit integra -o, nisi addam verbum). 417, 25 invenitur ... apud poetas talis -o. 420, 2 haec mutatio (*sc.* '*in*' *c. acc.*) vel permansio (*sc.* '*in*' *c. abl.*) verborum, quae ad -em praeponenda sunt, ratione colligitur. 428, 9 principales partes orationis, nomen et verbum, eo quod ipsae solae faciunt -em, ut 'Cicero scripsit' ... et sine ipsis nulla alia pars implet -em ([POMP. gramm. V 134, 22]. CLEDON. gramm. V 53, 31 verbum ... facit -em. *al.*). IV 433, 9 si ... voluerimus -em facere, dicimus praefectus vigilibus *pro: praefectus vigilum.* 429, 35 sunt synonyma, quae varias habent -es, sed unam significationem, ut terra, humus, solum, tellus (*cf.* POMP. gramm. V 98, 18 cum sint XXIII *litterae*, tamen varias conexiones faciunt, id est variam -em). IV 433, 19 'doctior illo' et 'doctior ab illo' re vera eadem invenitur -o, quando autem dico 'illo praesente suscepi' et 'ab illo praesente suscepi' non est similis ab utroque casu -o (POMP. gramm. V 171, 26 sqq. 183, 21). 439, 9 haec ... ambiguitas -e discernitur, quando ... dico 'falso homini dedi' erit nomen; quando dico 'falso loqueris', erit adverbium (POMP. gramm. V 251, 6). EXPLAN. in Don. gramm. IV 550, 3 quae (*sc.* '*scribendi*', '*scribendo*' *eqs.*) etsi manifesta verba sunt, apparet tamen magis absolutae (*i. quae casibus obliquis non eget*) -is esse, quam ullam declinationem pati posse (550, 11. *aliter p. 402, 84. 403, 43*). CLEDON. gramm. V 20, 8 legēre ... 'e' producenda est, quia -em implet. 25, 4 cum dico 'clarus', -em non complevi, addo 'prae' (*sc.* '*praeclarus*') et compleo -em. 43, 25 praefectus vigilibus -o est, non nomen. 50, 2 finitum *est* '*ille*', cum ad praesentem dirigitur -o. 54, 15 -o ... non constat (*sim.*: CLEDON. gramm. V 74, 16 qua parte voluero, licenter pono '*igitur*' et stat -o, ut 'i. hoc faciam' et 'hoc i. faciam'. POMP. gramm. V 97, 30 non stat. *ibid.* 31 stabit. 134, 19 non potest stare ipsa -o, nisi et nomen habeat et verbum [*al.*]. 159, 4 si dicas 'Aenea fortissime Troianorum' modo stat plena -o. si autem dicas 'Aenea fortissime' non stabit plena -o. *al.*). POMP. gramm. V 133, 28 'Tityre maxime' duo sunt dactyli, ecce nihil superest, sed ipsi pedes finiunt ipsam -em, quae appellatur colon. 150, 33 comparatio est -o quae ex alterius collatione alterum praefert (152, 14). 155, 4 plerumque invenitur -o, ut comparativus praeponatur superlativo (*cf.* 155, 9 in tali -e 'doctior quovis doctissimo'). 156, 13 istae particulae ('*magis*', '*maxime*') habent augmentum ..., comparationem habent -is. 156, 33 si volueris puram -em facere. 212, 23 ⟨quaeritur⟩ utrum procedat ista -o 'ego lego'. vitium est (268, 24). 247, 4 inventae sunt -es (*e. g.* 'huc eo, illuc eo, stat ibi, permanet ibi') propter istam caussam ([*i. ne soloecismi fiant*]. 276, 3). 248, 5 maiores ... nostri plenas habebant -es, sic est istuc quasi istuce, sic est fac quasi face. 254, 24 da hominem nescientem, et putat me in alterutra -e fecisse soloecismum (288, 36 soloecismus est sanae -is corruptela. 289, 18 dabo -es, quae -es etiam singulis constant verbis et nihilominus soloecismos faciunt ... puta 'videt nescioqui masculum hominem' et dicit 'hanc' *eqs.* 290, 2. 10 quod ... per naturam dicitur, sed in -e [*v. p. 403, 41*] non stat). 273, 30 si praepositio praepositioni non iungitur, de hac -e quid habemus dicere 'ad usque columnas' (274, 17 posse coniungi illa -o docet 'circumcirca'. 274, 26). 281, 11 non solum integra pars orationis, sed -o omnis pro interiectione est (*ibid.* 16). 281, 29 quomodo debeamus -es componere. 293, 26 quantum ad verba pertinet, honesta -o. 296, 13 (*per metaplasmum*) convertitur de consueto sermone ad novam -em ([*e. g.* in⟨du⟩perator]. *al. cf.* POMP. gramm. V 299, 2 novitatem -is). VIRG. gramm. epit. 1 p. 5, 15 orationes pro sermonibus -busque (*ABC*; eloquentioni- *PNαβ*) accipiendae sunt, quae in octo partes findi soleant. VLP. dig. 22, 5, 12 pluralis ... -o (*i.* '*testes*') duorum numero contenta est. PORPH. Hor. carm. 1, 4, 12 p. 10, 15 quaedam -es per femineum genus gratiores fiunt (*sc.* '*agna*', '*porca*'). carm. 1, 13, 17 p. 22, 1 attende -em (epod. 5, 59 p. 196, 25 attende ... -em in soloecismo constitutam. *al.*). carm. 3, 20, 6 p. 121, 17 obscuravit -em (*cf.* epod. 5, 69 p. 197, 7 obscura). epod. 4, 11 p. 193, 4 'triumviralibus' autem quod dixit speciali[s] -is genere usum esse pro generali puto *eqs.* (SERV. Aen. 1, 181 usus est hoc genere -is quo et Terentius *eqs.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 9, 387 quo post Albae de nomine dicti *Albani*: hoc genus -is con⟨trarium est⟩ προλήψει. *aliter p. 400, 60*). *al.* DON. Ter. Phorm. 157 vetus -o 'utinam⟨ne⟩', ut Ennius *eqs.* Ad. 990 proverbiales sunt huiusmodi -es: 'fanda nefanda' *eqs.* SERV. Aen. 1, 47 'tot annos' licenter in istis -bus et accusativo et ablativo utimur. 1, 546 -es ex similibus formemus. 10, 628 hac -e non nisi per accusativum utimur. 12, 197 ornatior -o et crebra apud maiores (*sc.* 'terram, mare, sidera iuro'). *al.* SCHOL. Hor. carm. 4, 11, 2 -o est 'Albani cadus'. MACR. Sat. 1, 4, 3 in eiusmodi -e (*sc.* 'die crastini'). *al.*

formulae dictionis (φράσεις) *in usum grammaticum vel rhetoricum (v. p. 399, 7 sqq.) compositae et collectae indicantur* (*cf. p. 400, 52 et 400, 66*): SERV. Aen. 5, 233 Carminius ... dixit, qui de -bus scripsit, per naturam vitiosam esse hanc -em (*an liber artis rhetor. significatur ad instar eorum quorum tituli afferuntur?, e. g.*: FORTVN. rhet. p. 121 de -e [*sim.*: p. 320. p. 431 ISID. orig. 2, 16]. AQVILA rhet. p. 22 de figuris sententiarum et -is liber [IVL. RVF. rhet. p. 38]). CASSIOD. inst. div. 10 p. 1122[D] qui modos -um explanationis causa formantes, per exemplorum diversas similitudines intellegi faciunt quae prius clausa manserunt. 15 p. 1128[A] (= gramm. VII 211, 3) regulas ... -um latinarum, id est quadrigam Messii (*cf.* ARVS. gramm. VII 449 tit. Arusiani Messii exempla -um), omnimodis non sequaris, ... expedit enim interdum praetermittere humanarum formulas dictionum.

b *speciatim:* *de figuris* (*syn.* genus -is *l. 48. 52* [*aliter p. 400, 60*]. *diff. v. l. 54. 55. 60. 62.* -o figurata [*opp.* simplex] *l. 44. 52. 65. 67. 77. 79. cf. infra l. 76. al.*): SERV. gramm. IV 446, 24 nomen (*torvum*) pro adverbio (*torve*) posuit. quae -o sic hodie crebra est, ut figura putetur (*de eadem re:* POMP. gramm. V 135, 36 non nos debet fallere illa -o. PORPH. Hor. carm. 1, 27, 3 p. 36, 4 figurata -o est. *cf. supra l. 24*). CLEDON. gramm. V 12, 6 octavus *casus* dativi similis, qui accusativi repraesentat speciem et facit -em, ut 'it clamor caelo', id est 'ad caelum' (V 44, 18. POMP. gramm. V 183, 35 multi dicunt octavum esse casum, multi genus esse -is, *v. q. seq.*). CLEDON. gramm. V 78, 14 antiqui ideo mutabant vim praepositionum, ut -es componerent, ut 'crurum tenus' *eqs.* (POMP. gramm. V 272, 30 ubiubi invenies ... praepositionem iunctam vel dativo vel genetivo [*i. pro acc. vel abl.*] -o est, genus est -is [*ibid.* 33]. 278, 17 figurata -o est). POMP. gramm. V 213, 13 graecam, *v. p. 401, 27 bis.* 270, 11 (*de* 'transtra per et remos') *praepositiones* cum postpositae fuerint, vide ne hysterologia sit, aut ne -o sit (*ibid.* 12 plerumque enim postpositae hysterologiam faciunt, plerumque -em faciunt. 17 ideo postpositae sunt, non quod ita in -em [*v. p. 403, 40*] cadunt, sed quod aliter versus stare non possunt ... et fit hysterologia, id est conversio sermonis. *cf. infra l. 60*). 270, 23 si ... voluero -em facere, postposita perdere habet casum (270, 25 si dico 'tempore post venit', non est hysterologia [*cf. l. 54 sqq.*], sed est -o *eqs.* 271, 10 quando autem mutat casum '*post*', non est adverbium, sed -o). POMP. gramm. V 301, 34 (*de* 'hic illius arma, hic currus fuit') syllempsis est, quotiens uno verbo respondemus duabus rebus dissimilibus, ita ut una pars pertineat ad simplicem -em (*v. p. 400, 77*), altera ad figuratam. nam quando dicimus 'hic currus fuit', simplex est -o, quando dicimus 'arma fuit', non est simplex -o, sed figurata (PORPH. Hor. carm. 1, 6, 3. 4 p. 11, 27. 29). SACERD. gramm. VI 430, 29 defectiva species tribus modis fit: -e quam quidem figuram vocant ut 'fero tuli' (431, 10 defectiva ... species tempore, -e, genere propria tantum modo continet verba). PORPH. Hor. carm. 1, 21, 12 p. 30, 21 per figuram haec -o intellegenda. carm. 1, 29, 16 p. 40, 8 figura -is est, qua dicitur *eqs.* (epod. 5, 15 p. 194, 23. 16, 23 p. 213, 29). carm. 2, 9, 17 p. 67, 12 'desine querellarum' Graeca -e figuratum est. 3, 29, 50 p. 134, 24 veteribus usitatum -is genus 'ludum ludere'. 3, 30, 11 p. 136, 7 'agrestium regnavit populorum' adnotanda -o per genetivum figurata. epod. 16, 35 p. 215, 4 figurata -o (17, 25 p. 218, 28 serm. 1, 5, 54 p. 258, 18). SERV. Aen. 2, 725 est ... -o ('opaca locorum'). 9, 11 quod fecit -is causa. SERV. auct. Aen. 12, 25 -o figurata de Graeco ('nec ... indecorus').

epitheta selecta (cf. p. 400, 68): *acced. nomen auctoris*: POMP. gramm. V 155, 26 in ista ... -e Sallustiana. SERV. Aen. 7, 30 est autem crebra Frontonis -o. 7, 445 'ardeo in illam rem' ... est specialis Cornelii (*sc. Taciti*) -o. ADNOT. Lucan. 1, 306 Vergiliana. *acced. adiect.*: absoluta: SERV. Aen. 2, 26. 9, 63. 10, 628. 11, 15

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*i. integra, aliter infra l. 43. p. 401, 52*). ambigua: PORPH. Hor. epod. 1, 27 p. 186, 26. antiqua: SERV. Aen. 4, 9. ardua: EVGRAPH. Ter. Hec. 286 p. 274, 20. bona: SERV. Aen. 8, 509. 9, 60. *al.* SERV. auct. Aen. 8, 114. communis: SERV. Aen. 1, 8. compendiosa: SERV. Aen. 11, 302. diserta: PORPH. Hor. carm. 4, 2, 59 p. 148, 2. elegans: PORPH. Hor. carm. 4, 2, 59 p. 148, 2. expedita: SERV. auct. Aen. 8, 82. Graeca: POMP. gramm. V 238, 23. 259, 23. *p. 401, 25. 27 bis. 402, 53.* integra: *p. 401, 34.* intransitiva: *p. 401, 7.* Latina: *p. 401, 27.* militaris: SERV. auct. Aen. 10, 314. nota: SERV. Aen. 2, 765. nova: SERV. auct. Aen. 3, 572. 8, 433 SCHOL. Hor. ars 59 EVGRAPH. Ter. Ad. 414 p. 312, 12. *p. 402, 3.* obscura: *p. 402, 11.* optima: SERV. Aen. 10, 94. ornatior: *p. 402, 21.* plena: *p. 401, 19. 30 sqq. 63. 74.* pluralis: *p. 402, 6.* proverbialis: *p. 402, 17.* pura: *p. 401, 71.* reciproca: SERV. Aen. 1, 409. sana: *p. 401, 77.* semiplena: SERV. Aen. 5, 847. *p. 401, 19. 31.* simplex (*opp.* figurata *v. p. 402, 39*): *p. 402, 64. 66.* soluta: SERV. Aen. 3, 173. speciosa: SERV. Aen. 4, 413. 10, 772. suavis: PORPH. Hor. epod. 2, 27 p. 188, 18. usualis: SERV. Aen. 1, 257. vetus: *p. 402, 17.* vitiosa: SERV. gramm. IV 446, 13 Aen. 4, 504. 7, 787. *p. 402, 27. al.*

syn.: sermo *p. 402, 3. 5.* oratio *p. 402, 4.* *opp.*: integra pars orationis *p. 401, 84.*

2 *i. q. sermo, loquendi usus et consuetudo, lingua* (Latina, Graeca, humana *sim. l. 47 sqq.*): CHAR. gramm. p. 62, 11 B. ad explicandam -em. SERV. gramm. IV 418, 4 (*v. p. 401, 10.* *cf. de eadem re*: CLEDON. gramm. V 73, 23 copulativa, quia duas partes in -e optime coniungit. POMP. gramm. V 264, 22 si interponas 'et'... facis ... continuam -em). EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 23 oratio dicitur -o, quasi oris ratio, huius orationis, id est -is, octo sunt ... partes (*item*: POMP. gramm. V 96, 19 GRAMM. suppl. 143, 2). IV 499, 20 omne pronomen non proponitur in -e, sed sequitur, exceptis *eqs.* CLEDON. gramm. V 63, 26 ut auctoritas -is exercuit, ita et adverbia faciant. POMP. gramm. V 97, 11 loquere aliquid et invenies in ipsa -e tria aut quattuor verba, vix unum nomen aut pronomen. 138, 34 litteras ... aut syllabas non videmus accidere specialiter nomini, sed generaliter totae -i. 202, 27 -e poetarum (*cf. p. 401, 28*). 230, 2 -o docet hoc ipsum verbum 'odi' esse praesentis temporis (230, 6 secundum -em, *opp.* secundum artem. 230, 12; *opp.* ad regulam [230, 15. 16]). 267, 32 in ipsa -e. 270, 17 *v. p. 402, 56.* 276, 13 quotienscumque haec verba ponimus in -e. 288, 36 *v. p. 401, 77.* 290, 10 *v. p. 401, 80.* 290, 24 dicimus -em debere propriis partibus constare, pulchre dicit, non pulchrum (*cf. p. 402, 41*). 295, 11 affectavit *Cicero* affluentiam et absolutam -em (*cf. p. 402, 84*) et sermonem naturalem convertit. VLP. dig. 46, 8, 12 quod (*sc. spatium temporis*) magis intellectu percipi quam -e exprimi potest (*sim. cf.* VLP. dig. 46, 3, 13 -e *l. v.*, quam ex locutione *edd.*). *indicatur lingua certa* (*plural. l. 56. acced. genet. exeg. l. 63*): SERV. gramm. IV 411, 24 Graecam -em (*v. p. 401, 25*). EXPLAN. in Don. gramm. IV 492, 7 quod si *Latinus* non sit gentis, sed -is, potest recipere comparationem, ut quem ad modum dicis disertus disertior, ita dicas Latinus Latinior (POMP. gramm. V 153, 25 si *Latinus* ad -em *respicit*, recipit comparationem, puta si dicas 'quomodo loquitur?' et dicam 'latine' *eqs.*). IV 501, 20 absque his (*sc. quinque possessivis*) ne unum quidem habet Latina -o. V 214, 12 -o nostra exigat usum promittendi (EVCHER. instr. 1 p. 86, 26 secundum consuetudinem -is nostrae). ARNOB. nat. 5, 6 p. 178, 19 quia hirquos Phryges suis attagos -bus nuncupant. CLAVD. DON. Aen. 1, 365 p. 81, 21 byrsa quippe graeca appellatione corium est et bursalf punica -e corium significatur. EVCHER. instr. 1 p. 123, 25 secundum humanam -em dico. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 39, 29 quod angusta sit Latina vox et non possit ad nostram Graecorum -em tres substantias dicere (φράσιν). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1128[D] (= gramm. VII 211, 37) antiquari exinde potius comprobantur offendere, dum -i latinae linguae nesciunt servire disposite.

syn.: appellatio *supra l. 58.* oratio *l. 29. 30.* sermo *supra l. 44.* vox *l. 60.* *opp.*: ars *supra l. 39.* intellectus *l. 45.* regula *supra l. 39.*

C ***in universum:*** *quod verbis exprimitur vel profertur (alta voce p. 404, 11) i. q. sermo, eloquium, sententia, enuntiatum, appellatio, vox, dictio* (*syn.* sermo *l. 79,* locutio *l. 81. acced. genet. subi., ut vid.: p. 404, 4. 6. 7; exeg. l. 84, cf. p. 404, 12; obi l. 77*): TERT. adv. Iud. 1 p. 702 Oe. per edictum divinae -is prior et maior populus, id est Iudaicus, serviat necesse est minori ([*i. Christiano, cf.* eloquium *p. 416, 3*]. PRISCILL. tract. 3, 62 p. 48, 13 damnari liber non potest, cuius testimonium canonicae -is fidem complet). ARNOB. nat. 5, 41 p. 210, 10 quod olim gravitas foedorum verecundia contegebat, nunc ... turpiter ... dicatur dignorum -e mutata. SCHOL. Cic. Bob. p. 87, 21 St. medie suspendit -em. CLAVD. DON. Aen. 10, 595 p. 369, 5 quid doleret, brevi -e testatus est (*antea* sermone). AMBR. Noe 17, 63 p. 458, 20 'donec siccaret aqua a terra' -o familiaris scripturae est divinae, *syn.* locutio (*cf.* ANIAN. Chrysost. hom. 5, 3 p. 1025[init.] saepe scriptura divina hac uti -e ['*donec*'] consuevit. *gr.* ῥῆσιν). *ibid.* p. 459, 2 quaedam videatur vis exprimi passionum hac -e verborum. 26, 98 p. 482, 9 non erravit -o. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 5 p. 114, 10 non Delphici tripodes ancipiti -e fallentes (*gr.* Δωδωναίας δρυὸς ληρήματα). RVFIN. Orig. in lev. 2, 5 p. 298, 30 B. fortassis aliquibus videbitur error -is per interpretes factus. ISAAC fid. Journ. of Theol. Stud. 31, 1930, p. 4, 13 secundum . sermonis -em unius naturae esse intelleguntur (*sc. patrem, filium, spiritum*). p. 8, 10 diversitas harum naturarum (*sc. divinae et humanae*) in -e euangelii ostenditur. AVELL. p. 172, 18 cuius autem est haec -o? nonne Eutychis? (ἡ ἔκφρασις). FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 36, 20 praecedentes causas ... conclusa -e suppressit *apostolus* (*cf. Rom. 9, 21*). 1, 12 p. 43, 13 ita haec -o intelligenda est: 'miserebor' *eqs.* *de verbis voce prolatis, ita ut audiantur*: ITALA Iob 6, 26 (Aug. in Iob p. 521, 3) neque enim -em sermonis vestri (*genet. exeg. v. p. 403, 71, vix obi., ita ut ad II, infra l. 17 sqq. pertineat*) sustinebo (οὐδὲ γὰρ ὑμῶν φθέγμα ῥήματος ἀνέξομαι. VVLG. in ventum verba profertis). GREG. TVR. Franc. 6, 29 p. 267, 13 exspectabant, quid ab illa -is audirent.

II ***i. q. actus eloquendi,*** *pronuntiatio, prolatio vocis* (*de facultate loquendi infra l. 27*): **A** *in universum* (*acced. genet. obi. l. 22. 23. 25. 28; cf. et supra l. 13*): AVG. in euang. Ioh. 14, 7 p. 1506[fin.] cum ... deus loquens linguam non quaereret, et genus -is (*sic codd.*) non sumeret, quomodo auditus est a filio? CASSIAN. conl. 7, 26, 4 linguae motus quo -o vocis exprimitur. inst. 3, 3, 2 cum pro -e linguarum, quae ab eis infusione sancti spiritus profluebat gens ... Iudaeorum obstupescens *eqs.* PRISC. rhet. 2, 9 p. 553, 13 postea sequatur -o ipsius usus (*sc. usus, i.* χρεία, *expresse affertur. gr. Hermogen. progymn. p. 6, 24 Sp.* εἶθ' ἡ χρεία εἶπε τόδε). *fere i. q. facultas loquendi*: GREG. TVR. Mart. 2, 26 p. 618, 37 vocis -e multatur (*cf.* 3, 23 p. 638, 16 auditu et -e privatur).

B *in arte grammatica*: DIOM. gramm. I 499, 30 vocales sunt *versus*, qui alte producta -e sonantibus litteris universam dictionem illustrant. POMP. gramm. V 204, 2 vide mutatam -em in syllaba, id est mutatam naturam syllabarum quot, tot (*sc. in* quŏtus, tōtus).

deriv.: elocutiuncula.

ēlocūtiuncula, -ae *f.* *ab* elocutio *deminutive.* *i. q. parva elocutio*: IVL. RVF. rhet. 1 p. 38, 3 εἰρωνεία -a Sallustiana commodissime exprimitur, cum aliud in pectore reclusum, aliud in lingua promptum habemus.

ēlocūtor, ōris *m.* *ab* eloqui. *is qui eloquitur, locutor*: ENNOD. epist. 1, 1, 3 p. 2, 7 in opinione mea blandus -r. 2, 4, 4 p. 43, 17 sicut amoris -r et copiosus assertor es. *f.* **ēlocūtrīx,** -īcis *v. l. 45.*

ēlocūtōrius, -a, -um. *ab* eloqui, elocutor. *i. q. ad elocutionem pertinens*: QVINT. inst. 2, 14, 1 'rhetoricen' in Latinum transferentes tum 'oratoriam' (*sc. artem*), tum 'oratricem' nominaverunt. ... 'oratoria' sic effertur ut '-a', 'oratrix' ut 'elocutrix' (*v. supra l. 40*). illa autem, de qua loquimur, rhetorice talis est qualis eloquentia.

ēlocūtrīx *v. supra l. 45.* **ēloē** *v.* eloim. *K.-M.*

ēlogio, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* elogium. *W.*] CAEL. AVR. chron. 2, 1, 16 de nominibus ... specialiter -tis (*i. impositis*) paralyticae passionis ut mydriasi, pthisi. 5, 4, 66 aliorum ... medicorum signa ... chirurgiam scribentes -vimus (*i. indicavimus*).

***ēlogium,** -ī *n.* [*sunt qui ex graeco* ἐλεγεῖον *tractum existiment. W.*] SVET. frg. 3 p. 19, 11 (= DIOM. gramm. I 485, 8; *Varroni attribuit Funaioli p. 319, 303*) ab eadem (*sc. elegia*) -um (*Rabbow*; elegia *codd.*) videtur tractum cognominari, quod mortuis vel morituris ascribitur novissimum. *masc.*: FVLG. myth. 1, 1 p. 16, 5 crudelem ... -um (*sed in parte codd.* elogiam *scribitur*). PASS. Thecl. 28 Cb p. 77, 11. *de notionibus* (*cf. p. 405, 59 et 405, 71*): GLOSS. II 309, 29 ἐπίλογος. II 453, 1 τελευταία βούλησις. III 480, 31 κεφάλαιον. III 480, 23 κατάστασις. III 447, 4 διάταγμα. GLOSS.[L] II Philox. EL 41 ἀπόκρισις ἡ διὰ λόγων καὶ προοίμιον καὶ ἀνακεφαλαίωσις (*unde fort.* GLOSS. V 289, 12 responsum aliquod, ubi ratio redditur, tamquam si dicat aliquis de quoquam: exheredabo eum. qua re? quod mihi frequenter insolens fuit, quod pie me non tractavit). I Ansil. EL 178 -a: initium, exordium. 180 -is: carminibus vel criminibus malis (III Abstr. EL 16). 181 -um: prosapia. 183 eloquium, fama. 184 ignominia. 185 textus gestorum malorum notoriam quod dicunt. 186 responsum divinum (*cf.* III Abol. EL 9). 187 ordo criminum vel eloquium. II Abav. EL 21 vituperatio. exhereditatio. titulum cuiuslibet rei. III Abstr. 6 ordo criminum vel vitiorum. Abol. EL 4 bona fama. IV Plac. E 23 laudes electae summatimque collectae, ut puta siquis in basi statuae alicuius laudes scribat aut in titulo imaginis -a dicuntur. E 57 laudes enucleatae, item arcana vel mysteria deorum. V Aa E 238 titulus cuiuslibet rei vel scriptum. 239 -a (*i. ecloga?*): pars carminis. Corp. E 112 -um (*i.* eloquium*?*) testimonium. 129 testamentum dicitur. GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Mercbie, Musée Belge 26 p. 264, 45 -um est nota. *ad nonnullas significationes efficiendas non nihil valuisse videtur similitudo vocum cum* eloquium (*q. v.*), *tum gr.* λόγος, λόγιον, εὐλογία *sim. ceterum e contextu orationis non omnibus locis satis certe cognosci potest, quo pertineant.* *de re cf. Daremberg-Saglio s. v.; A. v. Premerstein, PW V 2440 sqq.*
vox ab ICTIS *et* ECCL. *magis frequentatur. omnes quos habui dedi locos praeter nonnullos* COD. Iust. (*ad B 1 pertinentes*). [*dub.*: SVET.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Vit. 1, 1 -i (*sive* -ii *vel* -um *codd.*, Clodii *vel* Eglogi *vel* Eulogii *edd.*) libellus.]

A ***extra iudicium*: 1** *artiore usu i. q. titulus, inscriptio monumentorum, signorum sim. (tam versibus quam oratione pedestri composita): sepulcralia*: CATO orig. 83 monumentis, signis, statuis, -is, historiis ... gratissimum id eius (*sc. Leonidae*) factum habuere. CIC. Pis. 72 (*tropice*) hoc nusquam ... scriptum fuisse in illo -o, quod te consule in sepulcro rei publicae incisum est (*sequitur oratio pedestris*). fin. 2, 116 -a monumentorum ... velut hoc ad portam (*seq. versus saturnius. item* Cato 61 in quem illud -um). Tusc. 1, 31 quid ipsa sepulcrorum monumenta -a significant nisi nos futura etiam cogitare? CVLEX 412 fronte *tumuli* locatur -um (*seq. duo hexametri*). SVET. Claud. 1, 5 -um tumulo eius versibus a se compositis insculpsisse. CALP. decl. 18 p. 18, 2 te ... inferam maiorum sepulcris et -o, quod optasti, nomen inscribam. AVR. VICT. Caes. 20, 6 mortuum iustitio -oque (*an laudatione funebri? cf. p. 404, 72. 74*) lugendum sanxere. PS. FVLG. RVSP. serm. 6 p. 866^A in luce huius aëris et caeli processit -um cari funeris mei. CARM. epigr. 97, 10 vos in sepulcro hoc -um ⟨in⟩cidite. 1537, 7 hoc lecto -o. CORP. V 4445, 7 f(ieri) ... hoc -um breve (*alii ad B 1 pertinere putant*). *de inscriptionibus imaginum*: SVET. Galba 3, 1 imagines et -a universi generis exequi. *de inscriptione dedicatoria*: SVET. Cal. 24, 3 tres gladios ... Marti Ultori addito -o consecravit (*spectat quodammodo etiam ad B 2*). *de epigrammatis fictis quasi devotoriis*: SYMM. pater Symm. epist. 1, 2, 2 accipe bonorum aetatis meae exarata nuper -a (*de quibus cf.* SYMM. epist. 1, 4, 1 epigrammata puto hebdomadon *Varronis* -is praenitere).

2 *latiore sensu i. q. sententia, dictum, scriptum, testimonium* (*praecipue poetarum*): CIC. Cato 73 Solonis ... sapientis est -um, quo se negat *eqs.* (*sc. in elegia*). SVET. vita Hor. p. 45, 6 Maecenas quantopere eum dilexerit, satis testatur illo epigrammate ... sed multo magis extremis iudiciis tali ad Augustum -o: 'Horati Flacci ut mei esto memor!' (*etiam notio sub B 1 allata dilucet*). TERT. test. anim. 4 p. 140, 2 quorum (*sc. Graecorum*) innu⟨merabi⟩lia -a sunt contemptae mortis (*pertinet etiam ad 1*). ARNOB. nat. 5, 26 p. 198, 5 antiquarum -a litterarum. PS. AVR. VICT. epit. 4, 8 ut ... famoso o (eloquio *C*) vulgatum sit abunde ei pecuniam fore. HIER. epist. 52, 8, 3 ad quem (*sc. Ciceronem*) pulcherrimum illud -um est. in Ier. 1, 33, 3 p. 32, 18 horum versuum notetur -o (*sc. reprehensorio. cf.* adv. Rufin. 1, 17 OROS. hist. 5, 15, 5 *et p. 406, 20*). RVFIN. hist. 7 praef. librum scriptorum suorum cudat -is (ἰδίαις φωναῖς) ... Dionysius. EVSTATH. Bas. hex. 1, 2 p. 870^A primis ... narrationis -is (ῥήμασι). 6, 5 p. 926^B suis utar -is. *i. q. argumentum, documentum*: PRISCILL. tract. 3, 68 p. 52, 17 *liber* ad -um redditi divini testamenti ... retinetur.

B ***in iure*** (*sed cf. p. 406, 10; de usu iuridico v. Krüger, Archiv 10, 1898, 251 sq.*): **1** *i. q. clausula instrumentorum publicorum, adiectio, ascriptio: in testamentis*: SEN. contr. 2, 7 (them.) testamento heredem ... reliquit formonsam et adiecit -um: 'pudicam repperi'. 2, 7, 7 si volo *uxori* ... imponere -um, ex testamento adulteri petendum est. contr. exc. 2, 7 in adulteri -o. *ibid.* -um scripsit (QVINT. decl. 325 p. 279, 8). QVINT. decl. 325 p. 278, 1 herede instituto ... paupere et -o tali. SCAEV. dig. 32, 37, 2 Maevio ... cum hoc -o fideicommissum reliquit. *speciatim clausula qua quis exheredatur, i. q. causa exheredationis*: CIC. Cluent. 135 -um recitasti de testamento ... patris ... idcirco se exheredasse filium, quod *eqs.* PETRON. 53, 8 testamenta, quibus Trimalchio cum -o exheredabatur (*cf.* QVINT. inst. 7, 4, 20. AVG. serm. 355, 2, 3 ambos exheredavit, illam cum laude, istum -o id est cum vituperatione). PS. QVINT. decl. 2, 15 nullum adiectum ad exheredationem iuvenis -um. AFRIC. dig. 28, 2, 14, 2 cum -um pater, cum filium exheredaret, proposuisset. VLP. dig. 37, 10, 1, 9 si sine -o exheres scriptus esset. APVL. apol. 99 -um gravissimum ... ut aboleret. COD. Theod. 5, 1, 4, 2 (*a. 389*) ad -a inurenda impiis nepotibus. 16, 8, 28 (*a. 426*) sub tali -o solam eis Falcidiam ... relinquant. *inde latiore usu i. q. testamentum, ultima voluntas*: COD. Iust. 6, 22, 8, 1^b -um ... suum ... agnoscere. 10, 35, 3, 1 ultimo -o condito (*cf.* 1, 4, 27, 1. 6, 22, 9 pr. 1, 3, 49 [50], 1. 1, 5, 21, 3. 3, 28, 35, 3 *al.* 6, 51, 1, 2^a extrema -a). 3, 28, 33 pr. in eodem testamento vel -o (*cf.* 6, 51, 1, 14. 7, 15, 2). 3, 38, 12, 1 si inter fratres patris -um compositum est. 6, 23, 28, 5 mortuorum -a. *al.* *metonymice de re hereditaria*: FVLG. serm. ant. 54 -um est hereditas in malo ... sicut Cornelius Tacitus in libro facetiarum ait: 'cessit ... morum -o in filiis derelicto'. myth. 1, 1 p. 16, 5 quo patri crudelem geminae orbitatis derelinquisset -um. *i. q. clausula addita ad donationem*: LAMPR. Alex. 34, 3 eunuchos ... donavit amicis addito -o, ut ... liceret occidi. *ad edictum*: VLP. dig. 21, 1, 38, 5 -um huic edicto subiectum est.

2 *i. q. titulus, notoria criminum, libellus, codicillus, quo reorum reatus inscribebantur: technice*: SVET. Cal. 27, 1 nullius *noxii* inspecto -o. CELS. dig. 48, 3, 11, 1 remittat illum *reum* cum -o. MARCIAN. dig. 48, 3, 6 pr. non omnes ex fide bona -a scribere. 48, 3, 6, 1 qui cum -o mittantur (*cf. l. 80.* MOD. dig. 49, 16, 3 pr. desertorem ... cum -o praeses mittet. COD. Theod. 8, 8, 9 [*a. 416*] sub -o [*cf.* 13, 5, 38 pr.; *a. 414* sub -o ... deduceretur]. PASS. Mar. Iac. 9 p. 58, 7 -o fortissimae confessionis honoratos transmitterent ... ad praesidem). TERT. nat. 1, 2 p. 61, 8 de nobis, quos atrocioribus ... criminibus deputatis, breviora ac leviora -a conficitis. idol. 1 p. 30, 8 ad -i ambitionem. spect. 17 p. 19, 5 locus, stipes, -um ... praedicatur (*cf A. v. Premerstein, PW V 2451, 54*). scorp. 15 p. 178, 6 tribunorum -a. Scap. 4. SCHOL. Cic. Bob. p. 171, 6 St. velut criminum eius (*sc. Ciceronis*) -a proscribserat Clodius. PASS. Theclae C 28 p. 77 erat ... -um eius superscriptum: sacrilega (*cf. infra l. 56*). PASS. Mar. Iac. 9 p. 58, 13 -is suis beati martyres plures dei testes ... adquirunt. *inde laxiore sensu (etiam extra rem iudiciariam) i. q. crimen, obiectum, exprobratio scelerum nec non de ipsis reatibus*: TERT. apol. 2, 4 ut de nostris -is loquar. 15, 2 sustinetis Iovis -a cantari (*cf.* nat. 1, 10 p. 80, 5. ARNOB. nat. 4, 36 p. 171, 3 probra numinum et maledictionis -a). 44, 2 sententiis -a dispungitis. resurr. 21 p. 54, 11 religionem publico odio et hostili -o obnoxiam. adv. Marc. 1, 22 p. 320, 3 totum creatoris -um in illum rescribetur, qui ... iuvit. PS. ORIG. tract. 19 p. 203, 10 ex protoplastorum -o et ex praevaricationis delicto. SVLP. SEV. dial. 3, 18, 2 dices illi ... compatientis alloquio non exprobrantis -o. EVANG. de nativ. Mar. 2, 2 ne ... opprobrii -o notaretur (*cf. ibid.* opprobrii obiectu). *accedit genet. criminis*: TERT. apol. 24, 6 videte ..., ne et hoc ad irreligionis -um concurrat. 44, 2 quot a vobis nocentes variis criminum -is recensentur. monog. 9 p. 774^fin. Oe. non capit -um adulterii. anim. 17 p. 325, 4 causis adscribendum *non* est fallaciae -um. ieiun. 17 p. 297, 1 gulae. scorp. 8 p. 160, 18 ex -o transgressionis (*cf.* resurr. 34 p. 73, 20. PS. ORIG. tract. 14 p. 160, 3 [*syn.* vitiis, scelerum sordibus]). resurr. 4 p. 30, 9 post totum ignobilitatis *carnis* -um. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 4 mali. 3, 13 p. 398, 21 superstitionis. coron. 5 p. 428, 10 Oe. monstri meretur notam penes omnes, penes nos vero etiam -um sacrilegii. pudic. 4 p. 225, 22 *adulterium et stuprum* unum erit contaminatae carnis -um. AVG. serm. ed. Mai 29 perpetratum nefas ... natos tuos -o criminis implicavit. PS. PHOEBAD. fid. 1 -o Arrianae labis addicti. *metonymice*: FVLG. aet. mund. p. 133, 21 ut homo ... ipse mortis -um fieret posteris.

3 *i. q. sententia iudicis, iudicium (una cum argumento, causa damnationis, ut nonnumquam propius accedat ad notionem sub B 2 allatam)*: SPART. Sept. Sev. 2, 6 fustibus eum sub -o eiusdem praeconis (sub eiusmodi -o *coni. Hirschfeld Mommsenium secutus*) cecidit: 'legatum ... amplecti noli!' (*cf.* AMM. 14, 7, 2. 15, 5, 26). GALLICAN. Avid. 14, 6 multis opus esse gladiis, multis -is (*alii alia coniecerunt, sed nihil mutandum videtur*), ut in antiquum statum forma publica reddatur. ZENO 2, 21, 1 pro meritis quasi cum quibusdam -is ... iudicium designavit (*v. adn.*). PACIAN. sim. carn. p. 113, 3 ante hausit maledictionis -um quam suspiraret iustificata suffragium. POTAM. tract. 2 p. 1415^B cum futurae damnationis -um Israelitico populo nuntiasset. AMM. 14, 5, 5 neminem ... poenae addictum, oblato de more -o, revocari iussit. 19, 12, 9 per ... -um principis torqueri praeceptus. 29, 2, 7 -a *imperatoris* ... futura pluribus luctuosa. 29, 3, 6 hoc -o perit. 30, 8, 3 ut nullum eriperet morte subscriptionis -o leni. PS. AMBR. paenit. 6 deletum est ... condemnationis -um lacrimis confitentium (*cf.* CARM. adv. Marc. 1, 187). HIER. epist. 10, 1, 1 aeternitas ... maledicti hominis distulerat -um. PAVL. NOL. carm. 19, 287 Felix ... ore magister, -o martyr (*nisi pertinet ad 2; cf. l. 9*). PETR. CHRYS. serm. 121 p. 530^B scelus ... ante iudicium damnationis eius (*sc. divitis mortui*) -um tot saeculis fecit ... cantari. PASS. Theclae AB 28 p. 76 causa ... eius -i 'sacrilega' legebatur (*cf. supra l. 8*). *accedit genet. criminis*: HIER. epist. 39, 4, 5 omnes sub peccati Adam tenebantur -o.

deriv.: elogio. *Rubenbauer.*

[**eloi** *v.* elooc.]

deinde (*sc. post primum dei nomen 'hel'*) ēloīm (אֱלֹהִים) et ēloē (אֱלֹהַּ), quod et ipsum 'deus' dicitur HIER. epist. 25, 2 (*cf. ibid.* 4. 65, 13, 2).

[**eloin** (εὐλόγει?) graece benedic GLOSS. Werth. Gallée 339.]

eloma *v.* hel-.

ēlongātio, -ōnis *f.* *ab* elongare. *i. q. actio se removendi* (*transl.*): PRAEDEST. 3, 9 p. 647^D (*sec. psalm. 72, 27* qui se longe faciunt a te, peribunt) ostendens *psalmista* non dei exsecratione, sed de -e hominis (*sc. a deo*) homini interitum evenire.

ēlonginquo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* longinquus. *W.*]
[*falso trad.*: PSALT. Cas. 72, 27 ecce at -antes (*lege* a te longin-) peribunt.] *i. q. longinquiorem reddere, removere* (*transl.*):
1 *transit.*: ITALA psalm. 21, 20 (Cypr. testim. 2, 20 p. 88, 2) tu ... domine, ne -veris (*WL*^2, elongaveris *rell., v. p. 407, 35*) auxilium tuum a me (μὴ μακρύνῃς, VVLG. elongaveris). ITALA psalm. 39, 12 (Aug. in psalm. 39, 20 p. 446^med.) ne -veris misericordias tuas (*domine*) a me (μὴ μακρύνῃς. *item* PSALT. Rom. 39, 12 *cod.*, ne longe facias *Migne cum* VVLG.). PSALT. Cas. 102, 12 secundum longitudinem ab oriente ab occidente -vit a nobis impietates nostras (ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν, VVLG. longe fecit). 108, 18 et noluit benedictionem et -ta est ab eo (*gr. 108, 17* καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ, VVLG. elongabitur). **2** *intrans.*: *i. q. discedere, removeri*: AMBR. in psalm. 43, 26, 1 p. 281, 23 cum sit deus appropinquans (approprians *B*, -pians *class.* β), non -ans ... utique qui appropiat, non re-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pellit (*cf. Ier. 23, 23* ϑεὸς ἐγγίζων ἐγώ εἰμι . . . καὶ οὐχὶ ϑεὸς πόρρωϑεν, VVLG. deus de longe). *v.* elongo *l. 47.*

×ēlongo, -āvī, ātum, -āre. [*ab* ex *et* longus. *W.*] *de notione*: GLOSS. II 364, 26 μακρύνω -o. *inde ab* ITALA. [*val.* alungà, *it.* allongare, *francog.* allonger. *M.-L.*]

I *de longitudine, i. q. longiorem reddere, extendere, protrahere sim.*: **A** *corporaliter*: GREG. TVR. Mart. 3, 15 p. 636, 14 pes eius, qui . . . fuerat breviatus, -atur.

B *temporaliter*: ITALA psalm. 119, 5 (Veron.) incolatus meus -tus est (ἐμακρύνϑη, VVLG. prolongatus). SCHOL. Hor. app. carm. 3, 3, 29 ductum *bellum*: -tum (*Γ*). GREG. TVR. Franc. 10, 27 p. 439, 2 cum . . . prandium -tum fuisset spatio, ut nox mundum obrueret. vit. patr. 14, 2 p. 719, 20 nox ei -atur. NOVELL. Iust. 47, 1, 1 (*a. 537*) in quantum eos (*sc. imperii annos*) deus -verit (μηκύνῃ).

II *de intervallo, spatio, i. q. longinquiorem reddere, removere sim.* (*fere translate; proprie v. l. 27 sqq. l. 83. p. 408, 5*): **A** *de loco*: **1** *transitive* (*saepius* -or *mediopass., v. l. 20. 22. 24. 26. 27 sqq. 45. al.*): **a** *aliquem*: ITALA prov. 2, 16 (Vindob.) ad -andum te a via recta (τὸ μακράν σε ποιῆσαι. VVLG. *aliter*). ITALA Ier. 2, 5 (Gild. Brit. 47 chron. III p. 54, 11) quia -ti sunt a me (ἀπέστησαν, VVLG -verunt, *v. infra l. 77*). HIER. psalt. sec. Hebr. 35, 22 ne -eris a me, *domine* ([*Vulg. psalm. 34, 22* ne discedas]. VVLG. psalm. 70, 12 *v. infra l. 62*). VVLG. psalm. 87, 19 -asti a me amicum. PAVL. NOL. epist. 40, 7 p. 347, 20 quod . . . -atur (-tus *FPU al.*) ab hoc saeculo fugiens (*v. infra l. 70*). APON. 4 p. 72$^{med.}$ -ari deum ab anima. GREG. TVR. Franc. 2, 30 p. 91, 26 -ti sunt *dei mei* ab auxilio meo. 3, 6 p. 114, 2 cum *Godomarus* de suis non modico spatio -tus esset (*cf.* Iul. 18 p. 572, 24 triginta leugas a sancti basilica -tus sum. *v. supra l. 16*). 4, 15 p. 152, 19 -beris a dominatione *ecclesiae*. 6, 9 p. 254, 33 ab eius . . . aspectu (*v. supra l. 16*). *et al.* **b** *aliquid*: ITALA psalm. 102, 12 (Hil. in psalm. 118 gimel 1 p. 378, 2 Rufin. Orig. in exod. 4, 9 p. 183, 2 B.; *item* PSALT. Rom. 102, 12) -vit a nobis iniquitates nostras (ἐμάκρυνεν. VVLG. longe fecit. *cf.* ARNOB. in psalm. 102 p. 473^{A} quantum distat ortus ab occasu, tantum -at a nobis iniquitates nostras). VVLG. psalm. 21, 20 auxilium, *v. p. 406, 74.* 108, 18 *benedictionem, v. p. 406, 80.* Is. 26, 15 omnes terminos terrae. 46, 13 prope feci iustitiam meam, non -bitur et salus mea non morabitur. 59, 9 iudicium a nobis. 59, 11 *salutem.* PAVL. NOL. epist. 19, 2 p. 139, 15 si et . . . *peccata* cum talibus proximis -rentur (-retur *FPU*) a nobis. PETR. CHRYS. serm. 110 p. 504^{A} vitam, quam praevaricatio prima sustulerat et -verat a nobis furiosa contentio. APON. 7 p. 121$^{med.}$ *diabolus animam* a creatore. GREG. M. dial. 4, 15 p. 345^{D} eiusdem psalmodiae sonitus et odoris suavitas -ta finiretur. in Ezech. 1, 5, 3 p. 822^{C} torporem mentis . . . ab impetu spiritus. past. 3, 17 p. 78^{C} *elatio* dum supra se tenditur, ab altitudine verae celsitudinis -atur. *et al.*

2 *reflexive*: AMBR. in psalm. 43, 26 p. 281, 26 vide ne ille repellatur qui se -at (-ant *BC*) a domino (*cf. sub* elonginquo, *p. 406, 83*). in psalm. 118 serm. 15, 31, 3 p. 347, 10 discedit a domino, qui se -at ab eo. PS. AMBR. paenit. 17 p. 991^{B} quod te ab ipso -veris. VVLG. psalm. 72, 27 qui -ant se a te, peribunt (FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 19 p. 167^{B}). POLYCARP. ad Philipp. 4, 3 *viduae* -antes se ab omnibus diabolicis detractionibus (μακρὰ οὔσας). OP. imperf. in Matth. 49 p. 911$^{fin.}$ se a conventu et ab omni auditu scipturarum. VITAE patr. 5, 7, 24 p. 898^{C} timeo, ne efficiamur exteri ab eo (*Christo*), si nos ab hoc mysterio -verimus (*gr. deest*). FVLG. RVSP. c. Fastid. 5 p. 513^{B} quid sit se -are a deo (NICET. laps. virg. 10, 48 p. 129, 25 B. se a deo). ORIG. in Matth. 18, 98 p. 1749^{A} qui se -verat peccatis suis ab Iesu (*opp.* appropinquabat). *et al.*

3 *intransitive, i. q. discedere, se movere sim.* (*de fluminis separatione p. 408, 5*): ITALA psalm. 70, 12 (Veron. Aug. in psalm. 70 serm. 1, 13 p. 882$^{extr.}$ = PSALT. Rom. 70, 12) *domine*, ne -veris (-es *Aug., Psalt. Rom.*) a me (μὴ μακρύνῃς, VVLG. ne -eris [*v. supra l. 23*]. *inde* AVG. *ad l.*: ita fit et non -at omnino). ITALA psalm. 118, 150 (Ambr. in psalm. 118 serm. 19, 34, 1 p. 439, 15) a lege . . tua -verunt (ἐμακρύνϑησαν, VVLG. longe facti sunt). ITALA sap. 8, 2 (Praedest. 3, 17 p. 658^{D}) curreban post eam, eo magis illa -bat a me (*gr. et* VVLG. *desunt*). ITALA thren. 1, 16 (Ambr. paenit. 2, 6, 45 p. 509^{A}. in psalm. 118 serm. 16, 9, 1 p. 355, 26 *al.*) -vit a me qui me consolabatur (ἐμακρύνϑη, VVLG. longe factus est). AMBR. in psalm. 118 serm. 14, 37, 3 p. 323, 18 -vit ille fugiens terrena dedecora (VVLG. psalm. 54, 8 ecce -vi fugiens et mansi in solitudine. POMER. 1, 21, 4 p. 437^{C} volui sarcina episcopatus mei deposita -are fugiens. GREG. M. moral. 4, 60 p. 669^{C} [*v. et supra l. 25*]. *cf.* AVG. in psalm. 54, 8 p. 634$^{extr.}$ incipit desiderare pennas, -are, fugere et manere in deserto). MAXIMIN. hom. (Rev. Bénéd. 40, 1928, p. 70) 20, 14 populus gentium qui -ans a deo velut peregre profectus. HIER. in Is. 20, 1 p. 259^{B} 'Thartan' . . . *sonare* 'superfluus' sive '-ans'. VVLG. Ier. 2, 5 *v. supra l. 21.* PAVL. NOL. epist. 23, 4 p. 161, 12 timens ne repudiata *benedictio* (*v. supra l. 36*) -ret (-guaret *L*, -retur *F, ed. pr.*) a me. ARNOB. ad Greg. 1 p. 385, 26 ille adproximat quem fugiebas (*sc. diabolus*), et ille quem sequebaris (*sc. Christus*) -at (16 p. 412, 13; *opp.* adpropinquet). CASSIOD. in psalm. 70, 12 p. 499^{C}. GREG. TVR. Franc. 7, 38 p. 319, 12 cumque a porta -assent. GREG. M. in evang. 36, 1 p. 1266^{C} ab esu illius dulcedinis animus. moral. 8, 34 p. 821^{C}. 24, 5 p. 289^{D} (*opp.* se mergit). THEOD. MOPS. in Eph. 4, 18 p. 171, 21 *gentes* a pietate (τῆς εὐσεβείας μακρὰν τυγχάνοντες). ISID. sent. 2, 14, 1 p. 617^{A} neque . . . gressu pedum, sed gressu morum -amus vel propinquamus ad deum. *et al.*

nota (*v. p. 407, 59*): IVL. HON. cosmogr. B 45 p. 49, 14 Astroboris a Nilo -ans efficit (-atur et facit *C*) circulum immensum (*seq.* a separatione fluvii).

B *de tempore*: **1** *transit., i. q. differre, dilatare* (*refl. l. 11*): HIER. in Is. 14, 1 p. 216^{A} tempus . . . imminere iudicii et diem consummationis Babyloniae non -ari. 20, 1 p. 259^{D} non . . . parva . . . supplicia, sed magnis -ta temporibus. GREG. M. in evang. 25, 2 p. 1190^{A} diu inventio se non -at, si inquisitio non desistat. moral. 8, 26 p. 816^{C} in illa (*tela*) . . . cum laborantis manus figitur, adventus terminus -atur.

2 *intrans., fere i. q. morari, tardum esse*: VVLG. Sirach 35, 22 dominus non -bit, sed iudicabit iustos (*gr. 32, 22* οὐ μὴ βραδύνῃ). FVLG. RVSP. serm. dub. 65 p. 937^{A} *mulier sanguinis fluxu affecta* dissipat facultatem et substantiam *medicis* donavit et sanitas -vit.

deriv.: elongatio.

[PASS. Matth. p. 245, 24 clamavit sanctus Matheus dicens: adonay **elooc** (*corrupt. ex hebr.* אֱלֹהַי) sabaoth mormal monit, hoc est: pater meus et deus meus *eqs.* (*gr. l. 8* ἀδωναῒ ἐλωὶ σαβαὼϑ μαρμαρὶ μαρμοῦνϑ).]

elops *v.* helops.

[**ēloquācitās,** -ātis *f.* ISID. diff. 2, 148 (*cod. Bob., cf. Wien. Stud. 31, 1909, p. 320, adn. 2*) melior . . . est indiscreta prudentia quam stulta -s (loquacitas *codd. rell.*).]

ēloquēns, ēloquenter *v.* eloquor *p. 422, 27. 424, 28.*

×ēloquentia, -ae *f.* [*ab* eloquens. *W.*] *de derivatione v. infra l. 63.* *scribitur*: ael-: MAXIMIN. c. Ambr. 82 p. 31, 31. GRAMM. suppl. 299, 10 prudentia, -a, temperantia . . . per 't' litteram scribendum. *de declinatione*: CHAR. gramm. p. 33, 4 B. inter feminina semper singularia haec barba . . ., haec -a ἡ λογιότης, elegantia *eqs.* (*sim.*: DIOM. gramm. I 327, 20 EXC. Bob. gramm. I 548, 6). GLOSS. II 362, 7 singulariter tantum declinabitur. *plur.*: CONC.^{S} I 5 p. 310, 3 *v. p. 411, 18.* *de notione*: *de diff. inter* -am *et* eloquium *v. p. 412, 19* (*v. etiam l. 77 sqq.*). GLOSS.^{L} II Abav. EL 23 -a facundia. GLOSS. ἀστειότης. εὐγλωττία. εὐστομία. λογιότης. φράσις. GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 263) p. 265, 89 -a sine facecia multum ⌊raro nocet⌋ (⌊n., r.⌋ *Niedermann*) aut nusquam prodest, sapientia sine -a semper prodest et nusquam nocet. *legitur inde a* CAECIL.? *v. p. 411, 9,* TER. *v. p. 409, 74,* QVADRIG., VARRONE, RHET. Her. *singulis locis; frequentant imprimis*: CIC., QVINT. *apud poetas*: *dactylicis ob struct. prosod. omnino deest* (*v. sub* eloquium *p. 412, 30*). *in sen. iamb.*: AVSON. 195, 13 INSCR. christ. Diehl 102, 4. [*var. lect.* loquentia: SALL. *p. 410, 41.* VAL. MAX. 5, 3, 4 (L^1A^1). CIC. orat. 44 quae . . . causa est vacua ⟨-a⟩ prudentiā (*sic J. Stroux, Sokrates 1, 1913, 251 recte, ut vid.* [*aliter alii locum aut temptaverunt aut explicaverunt; vix probab. Bickel, Festschr. Poland, 1932, 18 sq.*]). *dub. interpr.*: IVL. VAL. 1, 3 p. 3, 8 (*deest gr.*).]

I *i. q. vis et facultas loquendi*: **A** *sensu stricto de vi et facultate aut bene aut cum copia quadam dicendi* (*tam de arte oratoria quam* [*rarius, e. g. p. 410, 44*] *omnino de omni quadam facundia. saepius spectatur vis potius describendi, enarrandi sim., sc. ea -a, qua quis auctor in libro componendo utitur, v. ex. gr. p. 409, 23 sqq. 411, 1 sqq.*): **1** *loci potiores*: **a** *definitur, describitur*: CIC. inv. 1, 5 civilis quaedam ratio est, quae multis et magnis rebus constat. eius quaedam magna et ampla pars est artificiosa -a, quam rhetoricam vocant (*inde* QVINT. inst. 2, 17, 2 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 172, 10. *cf. ibid.* p. 172, 31 artificiosam -am facultatem oratoriam vocavit). de orat. 2, 366 *Antonius* ornamenta orationis non attigit neque eam laudem (*sc. elocutionem*), ex qua -a nomen suum invenit. part. 79 nihil est aliud -a nisi copiose loquens sapientia (*aliter l. 40. 78. p. 410, 40. cf. et p. 410, 2*). opt. gen. 4 constat ex verbis et ex sententiis off. 2, 48 cum duplex ratio sit orationis, quarum in altera sermo sit, in altera contentio . . ., ea est enim quam -am dicimus. PLIN. epist. 5, 20, 5 Candidus non invenuste solet dicere aliud esse -am, aliud loquentiam. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 156, 19 si constat -a quattuor rebus, natura, usu, exercitatione, arte *eqs.* 1, 1 p. 157, 11 maluit *Cicero* definire -am dicendo 'copiam dicendi'. 1, 1 p. 159, 30 haec definitio est -ae: -a est exercitatio dicendi. AVG. c. Cresc. 1, 1, 2 p. 326, 11 -a . . . facultas dicendi est congruenter explicans quae sentimus. doctr. christ. 4, 6, 9 p. 93$^{init.}$ nec iam dicenda est -a, si personae non congruat eloquentis. MART. CAP. 5, 475 -a est bene dicendi scientia. CASSIOD. in psalm. praef. 15 p. 19^{C} -a . . . est ad unamquamque rem competens et decora locutio. *diff.*: MART. CAP. 5, 508 *v.* elocutio *p. 399, 18.* ISID. diff. 2, 148 p. 93^{C} inter sapientiam et -am *eqs.* (*cf. etiam l. 40, aliter l. 64*).

b *loci aut spectantes ad doctrinam et rationem generaque dicendi* (*de -a ex quinque partibus orationis constante p. 409, 11; cf. p. 399, 7 sqq.*) *aut indicantes quomodo -a cohaereat cum certis quibusdam aliis artibus*: CIC. de orat. 1, 5. 1, 19 cum ex iis rebus universis -a constet, in quibus singulis elaborare per-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

magnum est. 1, 83 oratorem ... nisi qui sapiens esset, esse neminem, atque ipsam -am, quod ex bene dicendi scientia constaret, unam ... esse virtutem *eqs.* 1, 167 non defuit ... patronis ... -a neque dicendi ratio aut copia sed iuris civilis scientia (*cf. sim.* 1, 236. 239 *al.* top. 85 LIV. 39, 40, 5). de orat. 1, 252 in gestu qui multum oratorem adiuvat et in voce, quae una maxime -am vel commendat vel sustinet, elaborare. 2, 5 neminem -a non modo sine dicendi doctrina sed ne sine omni quidem sapientia florere ... et praestare potuisse. 2, 38 neque ... si de rusticis rebus agricola quispiam aut ... medicus de morbis aut si de pingendo pictor aliquis diserte scripserit aut dixerit, idcirco illius artis putanda est -a. 2, 79 quinque faciunt quasi membra -ae, invenire ..., inventa disponere ..., ornare verbis ..., memoriae mandare ... ac ... pronuntiare (QVINT. inst. 3, 3, 7. *v. p. 408, 81*). 3, 104 summa ... laus -ae est amplificare rem ornando (*i.* αὔξησις). 3, 136 -am quam in clamore et in verborum cursu positam putant. 3, 143 in oratore perfecto inest illorum (*philosophorum*) omnis scientia, in philosophorum cognitione non continuo inest -a. Brut. 23 dicere ... bene nemo potest, nisi qui prudenter intellegit, quare qui -ae verae dat operam dat prudentiae. 59. 253 qui ... ad te ipsum ... de ratione latine loquendi accuratissime scripserit primoque in libro dixerit verborum dilectum originem esse -ae. 309 dialectica ... quae quasi contracta et astricta -a putanda est. orat. 3 quaeris ..., quod -ae genus probem maxime (QVINT. inst. 1 prooem. 22. 10, 1, 51. 10, 1, 125 *al.* TAC. dial. 26 si omisso optimo ... genere -ae eligenda sit forma dicendi. FRONTO p. 127, 5 N. summum -ae genus est de sublimibus magnifice, de tenuioribus frugaliter dicere [*paulo aliter p. 410, 26*]. *cf.* CIC. orat. 18 species. 43 excellentis -ae speciem et formam [19] adumbravimus. 61. *aliter p. 410, 42.* QVINT. inst. 12, 10, 69 plures ... -ae facies. TAC. dial. 18 non esse unum -ae vultum, sed ... plures species deprehendi. *al.*). orat. 13 -a haec forensis spreta a philosophis. *ibid.* 17. 53 *ponere* in orationis celeritate -am. 55 est ... actio quasi corporis quaedam -a, cum constet e voce atque motu (QVINT. inst. 11, 3, 1). 68 seiunctus ... orator a philosophorum -a, a sophistarum, ab historicorum, a poetarum. *al.* top. 82 possitne -a commutatione aliqua converti in infantiam *quaeritur.* off. 1, 156 *v. sub* eloquor *p. 420, 74.* SEN. contr. 10 praef. 14 partem esse -ae putabat *Silo* -am abscondere. VAL. MAX. 8, 10 pr. SEN. epist. 117, 17 *v. p. 420, 61.* QVINT. inst. 1, 10, 11 sine omnium talium scientia (*sc. musices sim.*) non potest esse perfecta -a. 1, 2, 30 maxima ... pars -ae constat animo. 2, 3, 8 prima est -ae virtus perspicuitas. 2, 14, 2 *v. p. 404, 43.* 2, 16, 2 -am esse, quae poenis eripiat scelestos *eqs.* (*antea* rhetorice). 8, 3, 71 omnis -a circa opera vitae est.

c *cum respectu aliarum eiusdem significationis vocum:* CIC. inv. 1, 1 copia dicendi ac summum -ae studium; *seq.* disertissimos homines. Sest. 107 oratio. Cael. 46 prov. 45 de orat. 1, 38. Brut. 97 L. Cassius multum potuit non -a, sed dicendo tamen. orat. 142 si vitiosum est dicere ornate, pellatur omnino e civitate -a. Tusc. 1, 7. 2, 3. NEP. Epam. 5, 1 fuit ... disertus, ut nemo ei Thebanus par esset -a. LIV. 10, 19, 6 Volumnius ... ne infacundus ... adversus eximiam -am collegae visus esset. VAL. MAX. 2, 6, 8. SEN. nat. 2, 56, 1 Caecinam ... facundum virum qui habuisset aliquando in -a nomen, nisi *eqs.* COLVM. 1 praef. 30 nec parens -ae, deus ille Maeonius, vastissimis fluminibus facundiae suae posteritatis studia restinxerat. QVINT. inst. 1 prooem. 23 alere facundiam, vires augere -ae. 1, 2, 31 non esset in rebus humanis -a, si tantum cum singulis loqueremur. TAC. dial. 2. Agr. 21 ut qui modo linguam ... abnuebant -am concupiscerent. ann. 13, 3 Neronem alienae facundiae eguisse. nam dictator Caesar summis oratoribus aemulus et Augusto prompta ac profluens ... -a fuit. AVR. Fronto p. 27, 11 N. facundia. p. 115, 8. p. 143, 20 si eligendum sit longe longeque -am infantiae praeferas. FIRM. math. 6, 26, 4 p. 130, 21 sermo magnifico -ae splendore decoratur. PALLAD. 1, 1, 1. AMM. 30, 4, 10 -am inanis imitatur fluentia loquendi. PELAG. in I Cor. 2, 1 p. 137, 2 S. nolui pomposum -ae iactare sermonem in praedicatione divina. COD. Theod. 14, 9, 3 (= COD. Iust. 11, 19, 1, 2; *a. 425*) quos Romanae -ae doctrina commendat. *ibid.* qui facundia Graecitatis pollere noscuntur. COMPVT. cod. Col. prol. 9 p. 233 ne exigas a me diserti sermonis -am, sed *eqs.* MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 3 p. 429$^{med.}$ non opus est sermone neque -a (*gr. p. 211* οὐ χρεῖα λόγου οὐδὲ εὐγλωττίας). ISID. sent. 3, 56, 2 antiqui forensem -am caninam facundiam nuncupabant. *et al.*

2 *generalia quaedam* (*usitatiora exempla attulimus, quatenus ad illustrandum vocabulum satis esse nobis visa sint. de ipsius libri -a: p. 410, 68; de urbe Athenarum p. 410, 59*): CAECIL. com. 248 *v. p. 408, 41. 411, 9.* TER. Phorm. 629 sudabis satis, si cum illo inceptas homine. ea -a est (*sim. c. abl. qual.:* CIC. p. red. ad Quir. 5 neminem umquam tanta -a fuisse [de orat. 1, 171. 2, 55]. Balb. 49 L. Crassum ... hominem incredibili -a {*cf.* Planc. 52 L. Philippus summa nobilitate et -a. epist. 10, 3, 3 consul es, *Plance*, designatus optima aetate, summa -a. TAC. ann. 6, 48 Balbus truci -a habebatur. 16, 22 Eprium acri -a. FRONTO p. 58, 18 N. egregio ingenio eximiaque -a virum. CAPITOL. Pert. 12, 1 -a mediocri. *et al.*]. CIC. har. resp. 41 qua gravitate vir, qua -a, qua dignitate. *talia passim*). VARRO Men. 336 nec loquaces ... convivas nec mutos legere oportet, quia -a in foro et apud subsellia, silentium vero non in convivio sed in cubiculo esse debet. RHET. Her. 3, 6, 11 ipsa facta omnium laudatorum -am anteire. CIC. inv. 1, 1 ut existimem sapientiam sine -a parum prodesse civitatibus, -am vero sine sapientia nimium obesse plerumque (*cf.* inv. 1, 4 qui omisso studio sapientiae nihil sibi praeter -am comparasset. *similia saepe. v. etiam p. 408, 64*). *ibid.* qui ... ita sese armat -a, ut *eqs. ibid.* cum animi ratione tum ... -a. 1, 2. 1, 3 sic et nata et progressa longius -a videtur (*cf. similem personationem:* Brut. 39 [283]. 51 e Piraeo -a evecta. *et al.*). inv. 1, 3 qui ... fieri potuit, nisi homines ea quae ratione invenissent -a persuadere potuissent. 1, 4. 1, 5 nihilo minus -ae studendum est ([de orat. 2, 55]. de orat. 1, 13 -ae studia [Brut. 26 orat. 6 COLVM. 1 praef. 30. TAC. Agr. 4 *pater Agricolae* studio -ae sapientiaeque notus. FRONTO p. 141, 20 N. *al.*]. QVINT. inst. 5, 10, 122 illud ... studiosi -ae cogitent [decl. 333 p. 312, 5 FRONTO p. 97, 12 N. CORP. VI 2188 Q. Caecilio Feroci kalatori sacerdotii Titialium Flavialium studioso -ae]. *et al.*). inv. 1, 5. 1, 6 Quinct. 1. 80. S. Rosc. 34 oratoris (Verr. II 1, 29. orat. 24 oratorum. QVINT. inst. 8 prooem. 14. TAC. dial. 32 antiquorum. *al.*). div. in Caec. 36 Verr. I 9. 15. II 2, 156 propter -am legatus ... a ... civibus electus. II 5, 159 neque cuiusquam ad inflammandos vestros animos -a requiratur (*cf.* Cluent. 58. orat. 97 -ae est tractare animos. QVINT. inst. 4, 5, 6 non ... solum oratoris est docere, sed plus -a circa movendum valet. *al.*). Cluent. 65. 141 qua -a ..., quo lepore et quibus facetiis praeditum. leg. agr. 2, 13 inveniri nemo potuit qui intellegere posset quid diceret — hoc ille utrum insidiarum causa fecerit an hoc genere -ae delectetur nescio (*v. etiam p. 409, 23 sqq.*). Mur. 58 erat in ⟨eo⟩ (*sc. Scipione*) summa -a *eqs.* p. red. in sen. 15. de orat. 1, 13 Graeciam quae semper -ae princeps esse voluit (3, 63 VELL. 2, 22, 3 FLOR. epit. 3, 14, 1. FRONTO p. 52, 16 N. p. ille sapientiae ... atque -ae Socrates. *al.* [*v. l. 81*]. *cf.* NEP. Att. 5, 4 *Hortensius* iis temporibus principatum -ae tenebat. SEN. contr. 7, 4 [19], 6). de orat. 1, 16 amplisssimis -ae propositis praemiis ([Brut. 182]. Brut. 56 Tac. dial. 36 *al.*). de orat. 1, 39 sine ulla -ae laude (1, 106. 1, 146 *al.* Brut. 58 *al.* VAL. MAX. 8, 12 ext. 2 TAC. dial. 1 *al.*). de orat. 2, 7 quae a summis oratoribus de -a divinitus ... dicta. 2, 10 pater ... -ae *Isocrates* (*cf.* QVINT. inst. 12, 11, 5 quasi -ae *parens. v. p. 409, 52*). 2, 337 vis ... -ae (3, 76 orat. 125 opt. gen. 10 SEN. contr. 7, 2 [17], 7 PLIN. nat. praef. 5. QVINT. inst. 5, 1, 2 summis -ae viribus. *al.* LACT. opif. 20, 3 *al.*). de orat. 3, 72 philosophi -am despexerunt, oratores sapientiam (SALL. Catil. 5, 4 satis -ae [loq- *codd. interpol. cf.* GELL. 1, 15, 18] sapientiae parum. *sim. al.* [*aliter p. 408, 64*]). Brut. 322 fons perfectae -ae (orat. 9 perfectae -ae speciem animo videmus. *v. p. 409, 27*). Att. 13, 42, 1 hoc loco ego sumpsi quiddam de tua -a, nam tacui. *al.* SALL. Catil. 54, 1. NEP. frg. hist. 18 *Cicero* fuit unus qui potuerit et ... debuerit historiam digna voce pronuntiare, quippe qui oratoriam -am rudem a maioribus acceptam perpoliverit (TAC. dial. 5. 6. 8). LIV. 10, 22, 7 callidos ... iuris atque -ae consultos. SEN. contr. 1 praef. 11 omnes ... magni in -a nominis excepto Cicerone videor audisse (*cf. etiam p. 409, 51 sq.*). 2, 1, 25 (= contr. exc. 2, 1) Gallus Vibius fuit tam magnae ... -ae quam *eqs.* (*item c. gen. qual.:* suas. 2, 11 Attalus Stoicus ... magnae vir -ae [VAL. MAX. 9, 2, 2 Crasso summae dignitatis atque -ae viro. FRONTO p. 184, 3 N. eximiae -ae. *et al.*]. SPART. Hel. 5, 2 oris venerandi, -ae celsioris. CAPITOL. Pius 2, 1 ingenio singulari, -ae nitidae. RVFIN. Orig. in exod. 3, 1 p. 161, 22 B. *Moyses* erat ... et sonorae vocis et -ae incomparabilis. *et al. cf. etiam l. 49*). contr. 9, 3 (26), 13 ut numquam Graece declamaret, illos semper admiraretur qui non [fuerunt] contenti unius linguae -a, cum Latine declamaverant *eqs.* suas. 2, 5 Athenae -a inclitae sunt, Thebae sacris, Sparta armis. 7, 8 -ae pretium (*al.*). *al.* VELL. 1, 17, 3 oratio ac vis forensis perfectumque prosae -ae decus (*al.*). VAL. MAX. 2, 2, 3 *Molo rhetor* summam vim Romanae -ae (*i. Ciceronem*) adiuverat (5, 3, 4. 5, 9, 2 *Hortensius* ornamentum Romanae -ae fuit. SEN. epist. 19, 9. 40, 11. QVINT. inst. 8, 6, 30 'Romanae -ae principem' pro 'Cicerone' posuisse oratores [FIRM. math. 2 praef. 2 p. 40, 15]. AVR. Fronto p. 28, 27 N. vale decus -ae Romanae [*v. supra l. 62*]. COD. Theod. 14, 9, 3 *v. p. 409, 64.* CASSIOD. var. 9, 21, 1 doctores). 8, 10 ext. 1 admirantibus cunctis utriusque voluminis (*sc. Demosthenis, Aeschinis*) -am (*v. p. 409, 73*). *al.* CELS. 1 prooem. 39 morbos ... non -a sed remediis curari. SEN. dial. 9, 1, 3 dignitatem ... et -ae famam (*al.*). PETRON. 3, 4 -ae magister (QVINT. inst. 2, 5, 5. 5, 11, 17 FRONTO p. 136, 12 N. INSCR. christ. Diehl 102, 4. *cf.* QVINT. inst. 2, 1, 1 praeceptoribus [2, 8, 4]. QVINT. inst. 8, 3, 13 institor ... -ae [11, 1, 50]. *cf. l. 67. 83. p. 411, 18*). PETRON. 59, 1 Trimalchio delectatus colliberti -a. QVINT. inst. 1, 6, 2 summorum in -a virorum (6, 3, 3 *al.*). 2, 11, 1 nihil egere huiusmodi praeceptis -am putent (*cf.* TAC. ann. 13, 2 praeceptis -ae. SVET. gramm. et rhet. 7 p. 105, 22 *al.*). 2, 17, 8 certamina ... proposita -ae inter iuvenes. 5, 12, 21. 6 prooem. 2 eum ... librum quem de causis corruptae -ae emisi (8, 6, 76). 6, 3, 1 duo maximi oratores (*Dem. et Cic.*), alter Graecae, alter Latinae -ae princeps docent (10, 1, 105 oratores ... vel praecipue Latinam -am parem facere Graecae possunt. SVET. gramm. et rhet. 29 p. 124, 18 Sex. Clodius ... Latinae ... Graecaeque -ae professor. *cf.* GELL. 13, 25, 12 Latinae. APVL. apol. 25 Graecam). QVINT. inst. 12, 11, 28 Ci-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cerone arcem tenente -ae. TAC. ann. 2, 83 auctores -ae (VOPISC. Aurelian. 2, 2 quos [*sc. Liv., Sall., Tac.*] historicae -ae miramur auctores). dial. 1 nostrorum temporum -am (22 suorum temporum. 25 illorum. *al. cf.* PLIN. epist. 1, 5, 11 saeculi nostri. 1, 5, 12). FRONTO p. 188, 22 N. nec -a sola, sed etiam vultu eius et gestu laetatus es. *al.* DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532; *a. 138/161*) I 8 ut qui a pri⟨m⟩a . . . aetate id ege⟨r⟩it, uti in ad⟨iuva⟩nda patria sua et dignitate et el⟨o⟩quentia cres⟨ce⟩ret. APVL. apol. 5 si verum est, quod Statium Caecilium in suis poematibus scripsisse dicunt, innocentiam -am esse (com. 248; *cf. p. 408, 41. 409, 74*), ego . . . profiteor . . . me nemini omnium de -a concessurum. flor. p. 97 rhetoris. HIER. epist. 65, 9, 3 apostolus sciens praedicationem suam non in -a saeculari, sed in virtute dei . . . mundi superasse doctrinas (PETR. CHRYS. serm. 5 p. 198^B^). AVG. civ. 22, 8 p. 580, 28 D. in opere divino quandam dei -am non audire. CONC.^S^ I 5 p. 250, 18 videtur *Theodoritus* . . . ex multa nimis -a atque doctrina melum non ignorare Discordiae (*gr. I 1, 6 p. 111, 14* ἐκ πολλῆς ἄγαν ἐλλογιμότητος καὶ φιλομαθείας). I 5 p. 310, 3 Esaias in Christo doctorum -as (*v. p. 408, 35*) praedicans dicit (*gr. I 1, 4 p. 14, 26* εὐστομίας). CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110^C^ Ambrosius . . . sex libros -ae suae more confecit. *et al.*

iuncturae selectae: 1 -ā *insignitum, potentem sim. esse* (*in -a infra l. 43*): SEN. suas. 7, 10 ut insolentis Graeciae studia tanto antecederet *populus R.*, quanto fortuna. CIC. or. frg. VII 22 S. (= 21 M.) qui -a ceteris antecellit. TAC. hist. 4, 7 esse illi pecuniam et -am, quis multos anteiret. CIC. de orat. 3, 138 *Pericles* doctrina, consilio, -a excellens (ad Brut. 1, 15 [= 9, 24], 1 -a qua mirabiliter excellit *Messalla*). SVLP. SEV. dial. 1, 27, 5 quia (qui *V*) exuberas -a. CIC. de orat. 3, 137 ita -a floruit *Pisistratus*, ut *eqs.* (*v. p. 409, 8*). SEN. benef. 3, 32, 2 si quis in tantum processit, ut . . . -a per gentes notesceret. QVADRIG. hist. 8 p. 206, 12 forma, factis, -a, dignitate, acrimonia, confidentia pariter praecellebat. VOPISC. Car. 11, 1 -a . . . praepollens adeo, ut puer publice declamaverit. CIC. de orat. 3, 140 -a praestitisse (Brut. 28. 82 *bis*. NEP. Epam. 6, 1. LIV. 10, 15, 12 Ap. Claudium collegam -a civilibusque artibus . . . praestantem. 41, 25, 6. QVINT. inst. 2, 3, 5 ceteris. *et al. v. etiam p. 409, 8*). CIC. fin. 4, 61 -ae . . . qua te audimus valere plurimum (NEP. Dion 3, 3 Plato . . . tantum apud Dionysium auctoritate potuit valuitque -a, ut *eqs.* VAL. MAX. 8, 9 ext. 3). CIC. de orat. 1, 62 -a vincebat ceteros medicos *Asclepiades* (HIER. epist. 50, 2, 1 -a Tullium, argumentis Aristotelen, prudentia Platonem). VAL. MAX. 3, 7, 6 *Crassus* apud maiores -a clarissimus (TAC. hist. 4, 43 CAPITOL. Max. Balb. 7, 5). QVINT. inst. 4 prooem. 3 ut in omnibus, ita in -a quoque eminentissimum. CIC. Quinct. 72 L. Philippus, -a, gravitate, honore florentissimus civitatis. inclitus: *v. p. 410, 59.* VIR. ill. 66, 1 genere et -a magnus. praeditus: *v. p. 410, 24. al.* praestans: VELL. 2, 6, 1. *al.* AVR. VICT. Caes. 44, 6 -a primus.

2 *adduntur epitheta*: a *qualitatis, generis*: absoluta: CIC. orat. 17. acris: *p. 409, 80.* artificiosa: *p. 408, 59.* CLAVD. DON. Aen. 11, 34 p. 464, 16. astricta: *p. 409, 22.* contracta: *p. 409, 22.* divina (*aliter p. 412, 1*): SEN. suas. 6, 19. forensis: SEN. epist. 14, 11. *p. 409, 31.* historica: *supra l. 2.* immoderata: SALL. (?) in Tull. 2. incorrupta: TAC. dial. 34 ann. 13, 42. incredibilis: *p. 409, 77.* mediocris: CIC. de orat. 1, 133. *p. 409, 81.* oratoria: *p. 410, 46.* perfecta: QVINT. inst. 6, 3, 104 *al. p. 409, 39. 410, 42. 43.* prosa: *p. 410, 61.* pulchra: QVINT. inst. 1, 12, 16 (*cf.* 12, 1, 32). saecularis: *supra l. 13.* vera: CIC. orat. 17 TAC. dial. 34 *al.* verbosa: PELAG. in I Cor. argum. p. 127, 3 S. b *certos sive homines sive populos indicantia*: Antoniana: VAL. MAX. 8, 9, 2. Christiana: TERT. adv. Val. 5 p. 182, 14. Gallicana: VEN. FORT. vita Marcell. 2, 8. Graeca (*aliter p. 412, 2*): *p. 410, 80.* Hortensiana: VAL. MAX. 8, 3, 3. Latina (*aliter l. 78*): *p. 409, 80.* Plautina: HIER. epist. 57, 12, 3. Romana: *p. 410, 62.* Tulliana: HIER. epist. 58, 10, 2.

B *sensu latiore*: *de facultate quasi corporea qua loquimur*: VICTORIN. PETAV. fabr. mund. 9 p. 9, 1 cum aegros curat et clodos reformat, caecos ⟨illuminat, surdos auditione et mutos⟩ -a instituit *Christus*. AVG. serm. 188, 2, 2 p. 1004^med.^ in praesepe muta vagiret infantia verbum sine quo muta est humana -a.

II *spectat ad elocutionem, sermonem, linguam*: DIOM. gramm. I 382, 16 'attingo, attingis' omnium eruditorum consensu dicimus. verum reperimus apud nonnullos auctores quibus -ae et elegantiae tributa est opinio sine 'n' littera dictum, quasi 'attigo, attigis'. PRISC. gramm. III 443, 3 omnia nomina, quibus Latina utitur -a, quinque declinationibus flectuntur (AVG. in psalm. 87, 7 p. 113^init.^ cum magni auctores Latinae -ae de philosophorum Graecorum libris etiam hoc [*sc.* θυμός] 'irae' nomine verterint in Latinum. CONC.^S^ I 3 p. 93, 27 quod agere curavimus, ut Latina -a [*T*, locutio *CS*] Graece transferatur [*gr. I 1, 3 p. 59, 30* ὁμιλία]. *aliter supra l. 62*). CLAVD. DON. Aen. 3, 60 p. 272, 29 simplex . . . fuerat dicere 'dare navis ventis', sed ut novitatem induceret -ae, ait 'dare classibus austris' (*antea* 'locutio . . . splendida'). 6, 855 p. 615, 4 variando . . . numeros . . . meliore -a . . . dixit. CASSIOD. in psalm. 15, 7 p. 114^C^ verbum *cadendi* adversis solet casibus applicari, sed hoc -a divina (*aliter p. 411, 51*) et in bonis utitur. c. Ap. 1, 50 aliquibus cooperantibus mihi propter -am Graecam (χρησάμενός τισι πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς. *aliter p. 411, 61*). 2, 27 Sabbatum enim secundum -am Iudaeorum ab omni opere requies est (κατὰ τὴν Ἰουδαίων διάλεκτον).

ēloquentiola, -ae *f.* *ab* eloquentia *deminutive.* VIRG. gramm. epist. praef. p. 106, 6 aquae rivulus, id est philosophiae, id est -a quae *eqs.*

***ēloquium**, -ī *n.* [*ab* eloqui. *W.*] *de derivatione*: [VARRO ling. 6, 57 hinc (*sc.* '*a loquendo*') dicuntur -um (eloqui[um] *vulg. ante G.-Sch.; fort. recte, v. p. 424, 50*) ac reloqui (reliqui *trad.*) in fanis Sabinis, e cella dei qui eloquuntur ([quid el- *al.*]. -um *si sanum, de eadem fere notione cogitandum sit qua* TERT. apol. *p. 415, 59 usus est* [*v. etiam l. 29. p. 418, 55*])]. GRAMM. suppl. 74, 4 (*subst. a verbis derivata*) in ium, ut . . . mercor commercium, obsequor obsequium, eloquor -um. *scribitur* ael-: INSCR. christ. Diehl 1046, 13. *gen.* eloqui: VAL. MAX. 8, 9 ext. 2. *plur. inde a* TERT. *de significatu*: *de differentia inter vocum q. s.* eloquentia *et* -um *intercedente*: DIFF. ed. Beck p. 54, 4 eloquentia et artis et prudentiae est vel est loquendi electa facilitas; -um vero custodii etiam artis. DIFF. gramm. VII 529, 12 eloquentia perfecta vis orationis, -um ars supposita commode eloquendi. HIER. epist. 106, 82 λαλιὰν vel λόγον, id est '-um' et 'verbum'. in Am. 2, 4 p. 1033^D^ (*ad Am. 4, 12*) τὴν ὁμιλίαν . . . τὸ φώνημα . . . τὸν λόγον . . . τὴν ἀδολεσχίαν . . ., quae omnia interpretantur, quod sit '-um' eius (*v. p. 415, 38*). *ibid.* p. 1034^A^. GLOSS. ἐκλάλησις, εὐγλωττία, λόγιον. GLOSS.^L^ I Ansil. EL 183. 187 *v. s.* elogium, *p. 404, 67. 69.* NOT. Tir. 26, 16. *legitur inde a* VERG., HOR., PROP. *singulis locis* (*vix a* VARRONE, *v. supra l. 10 sqq.*); OV. *decies* (*fictum putes a dactylicis poetis ex analogia vocabulorum q. s.* al-, colloquium, *ut* 'eloquentiae' [*v. p. 408, 43 sqq.*] *seu* 'elocutionis' [*sic* HOR. *p. 414, 16*] *voces metro haud aptas vitare possent. cf. Wölfflin, Archiv 11, 1900, 508 sq.; Bednara, Archiv 14, 1906, 592*); *a poetis sumpserunt* VELL., VAL. MAX., SEN. *al.* *crebrescit apud* ECCL. (*maxime sub II, p. 415, 20 sqq.*), *quos ut frequentarent, vertendae quaedam voces gr.* (*imprimis* λόγιον, *v. p. 415, 49*) *videntur adduxisse* (*cf. etiam s.* elogium, *p. 404, 80*). [*confunditur c.* elogium: PS. AVR. VICT. epit. 4, 8 (*C, falso*). HIER. epist. 130, 17, 2 (*A*, elogium *recte rell.*). COD. Theod. 16, 8, 28 *v. s.* elogium *p. 405, 64.* *falso trad. pro* col-: PANEG. 2 (10), 9, 1 *M* (*corr.* ς *propter clausulam*). *var. lect.*: CYPR. ad Donat. 1 p. 3, 10 -um *PBM* (loqui *WV*). *dub.*: ACT. Petr. 17 p. 64, 11 qui te blandi -o, sermone . . . seducebat (blandiloquo s. *suspic. Bonnet; an* blandiloquio?).]

I *active*: A *de facultate loquendi*: 1 *sensu strictiore de vi atque ingenio aut recte ornateque aut uberius, cum copia sim. dicendi: i. q. facundia, eloquentia sim.* (*maxime de arte dicendi et vi oratoria; minus artificiose de facultate verba aut apta aut multa facile proferendi: ex. gr. infra l. 53. 55. 65. 68.* *cum nota vitii de verbositate ad quaelibet licenter contorquenda adhibita: p. 413, 55 sqq.*): a *proprie*: *cf.* SCHOL. Cic. Gron. D p. 302, 12 St. duo . . . quaeruntur in oratore, auctoritas et -um: auctoritas ex nobilitate, -um ex doctrina. VERG. Aen. 11, 383 proinde tona -o (solitum tibi) meque timoris argue tu, Drance (*v. 378* copia fandi). PROP. 3, 22, 41 hic tibi ad -um cives, hic ampla nepotum spes *eqs.* OV. am. 1, 8, 20 nec tamen -o lingua (*lenae*) nocente caret. ars 1, 462 quam populus iudexque . . . et senatus, tam dabit -o victa puella manus (*cf.* fast. 4, 111 -umque fuit duram exorare puellam proque sua causa quisque disertus erat). Pont. 2, 2, 51 nunc tibi (*Messalline*) . . . -i nitor ille domesticus adsit, quo poteras trepidis utilis esse reis (*cf.* SYMM. epist. 1, 89, 1 non incognito . . . nobis -i splendore nituisti [INSCR. christ. Diehl 1090, 4 nitens -o]). 2, 5, 40 nec lateant artes -umque tuum (*cf.* trist. 1, 9, 46 sive per ingenuas aliquis caput extulit artes, quaelibet -o fit bona causa tuo). 2, 5, 56 atque 'haec est' dicas 'facundia principe digna': -o tantum nobilitatis inest. met. 13, 63 -o fidum quoque Nestora vincat (*cf.* APVL. Socr. 17 p. 158 Pylius orator -o comis. AVSON. 225, 2 Nestor consilio clarus et -o. 419, 19. *et al.*). met. 13, 322 Telamonius . . . -o . . . virum . . . furentem molliet. trist. 4, 10, 17 frater ad -um . . . tendebat . . ., fortia verbosi natus ad arma fori. VELL. 2, 68, 1 M. Caelius, vir -o animoque Curioni simillimus (*cf.* TERT. adv. Val. 4 p. 180, 26 speraverat episcopatum Valentinus, quia et ingenio poterat et -o [PS. AVR. VICT. epit. 2, 4 *Tiberius* -o clarior, sed ingenio pessimo. AVG. c. Parm. 1, 1, 1 p. 19, 9 VEN. FORT. vita Albin. 3, 6 p. 28, 26]). VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 singularem -i suavitatem ore eius (*Platonis*) emanaturam dixerunt ([PLIN. nat. 11, 55 suavitatem . . . praedulcis -i]. *sim.*: TERT. anim. 6 p. 307, 4 nemo . . . cunctanti de exitu animae mulsam [mulsiam *B*] aquam de -o Platonis infudit aut micas de minutiloquio [*cf. similem lusum p. 413, 39. 415, 76*] Aristotelis infersit. FVLG. myth. praef. p. 15, 5 auratum. *et al.*). 6, 9 ext. 1. 8, 9 ext. 2 aestimatio -i aut morum augurium. SEN. dial. 5, 2, 4 modo -o favorabili habitus in multo honore iram suae contionis excepit. LVCAN. 7, 63 Romani maximus auctor Tullius -i (PRVD. c. Symm. 1, 633 [*de Symmacho*] Romani decus -i [*opp. 648* indocilis fandi . . . linguae]. ENNOD. epist. 1, 6, 3

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 14, 8 CASSIOD. var. 8, 12, 17. INSCR. christ. Diehl 1595, 2 s⟨ed hic⟩ omnia dixit Romano -i(o) mystica[s] sensa tonans. *et al.* [*cf. p. 414, 7*]). LAVS Pis. 98. SIL. 3, 619 *Domitianus* Romuleos superabit voce nepotes, quis erit -o partum d e c u s (*cf.* 8, 411 *Cicero* implebit terras voce ... bella fulmine compescet linguae nec ... relinquet par decus -o cuiquam sperare nepotum). STAT. silv. 1, 4, 35 (*syn.* fandi ... *opes*). 1, 4, 72. 4, 4, 65 potentis -i virtus (*opp.* membra accommoda bellis). 4, 5, 50 venale. IVV. 7, 139 fidimus -o? (*sic* P^1A^1G, *Prisc. gramm. III 329, 24*; ut redeant veteres P^2A^2). 10, 114. 118 MIN. FEL. 26, 11. TERT. nat. 1, 4 p. 63, 26 omnem -i amaritudinem *elatrare.* 2, 4 p. 102, 4. praescr. 20, 4 *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 7, 26 p. 271, 6 tanto impetu ... -um ore e f f u n d e b a t (*cf.* HIER. epist. 22, 22, 3 in quibus *opusculis* tanto se fudit [effudit *var. lect.*] -o *Ambrosius*, ut *eqs.* [*vix ad II A, p. 415, 21 sqq. pertinet*]). PANEG. 4 (9), 17, 4 quem (*Glaucum*) videmus non civitate A t t i c u m, sed -o (*cf.* AVSON. 319, 10 sermone impromptus Latio: verum Attica lingua suffecit culti vocibus -i). VOPISC. Car. 21, 2 si quis eloquens vellet facta principum reserare, materiam non requireret habiturus meos libellos ministros -i. SYMM. pater Symm. epist. 1, 2, 1 gratulor non magis ostreis ... abdomen quam pectus tibi -o esse s a t i a t u m (*cf.* SYMM. epist. 1, 33 pastu [-us *V*] -i tui). SYMM. epist. 1, 3, 2 unus ... monetam L a t i a r i s -i Tulliana incude finxisti (SIDON. epist. 2, 9, 4 coturno Latiaris -i [*anteced.*: stilus]. ENNOD. opusc. 6, 18 p. 408, 16 Avienum, ... Latiaris flumen -i. INSCR. christ. Diehl 207, 3 in -o L. excellens). PRVD. c. Symm. 2 praef. 58 *Symmachus* quo nunc nemo disertior, ... intonat ventisque -i tumet (*cf. 63* facundi oris). *al.* CLAVD. 17, 36 *al.* PAVL. NOL. epist. 33, 1 p. 301, 14 *deus* odorem gratiae in te suae per -um (*O*, -a *rell.*) litterarum tuarum manifestavit mihi (*i. fere 'eloquentiam, qua epistola tua splendet'. cf. similem de* a r t e e p i s t o l a n d i *usum*: ALC. AVIT. epist. 56 p. 85, 17 percurrentis p a g i n a e -o [elocutione *S*] pandendo [*om. S*]. ENNOD. epist. 9, 23, 6 p. 245, 28 taceo consideratione paginalis -i communionis [*vix de 'stilo' accipiendum; cf. p. 414, 13*]). AVG. civ. 10, 1 p. 402, 27 D. sicut ait quidam L a t i n i -i magnus auctor ([*sc. Verg. Aen. 1, 12*]. SIDON. carm. 23, 145 quid vos -i canam Latini [*sc. homines*], Arpinas, Patavine, Mantuane. CARM. epigr. 1251 praescr. d(is) m(anibus) M. Romani Iovini rhetoris -i Latini [*an ad p. 417, 66?*]. *al.*). c. Iul. op. imperf. 6, 15 p. 1533$^{extr.}$ hoc est ..quod non -o, sed multiloquio (*i. 'non eloquendi arte, sed verbositate'*) prosecutus es (*nota verborum* l u s u m; *v. p. 412, 78*). *al.* MACR. Sat. 3, 20, 8. MART. CAP. 5, 428 tam facundae (*βB*, fecundae R^1) ubertatis -um (*sc. Rhetoricae*). OROS. hist. 2, 15, 7 *al.* SIDON. epist. 4, 3, 2. ENNOD. epist. 1, 1, 1 p. 1, 7 pelagus ... -i (*cf. quae anteced.*). *al.* FVLG. RVSP. epist. 5, 1 p. 344^C. serm. dub. 52 p. 919^C suavissimo -o praedicationis. *al.* CASSIOD. hist. 5, 44 p. 1024^A *Apollinaris filius* fretus -i tumore sophistici. VEN. FORT. carm. 3, 15, 15 facundo -o caelestia dogmata fundis. *al.* CARM. epigr. 438, 5 natus at (*sic*) -um. INSCR. christ. Diehl 103, 12 te fora ... te magnum curia quaerit, privatam -o se dolet esse tuo. 728, 2 Heraclius ... -o primus, nulli probitate secundus. 1046, 13 *Ennodius* pollens -o (*v. p. 412, 16*), doctrinae nobilis arte. INSCR. christ. Le Blant I 425, 25 (*s. VI*) *Namatius* nobilis -o et stemmate nobilis alto. *et saepe al.* *huc fort. referendum*: SYMM. pater Symm. epist. 1, 2, 7 vs. 3 virtutem, Verine, tuam plus mirer in armis ... an magis -um, morum vitaeque leporem? (*vix coniung.* -um morum, *quod singulariter esset* t r a n s l. [*fere i. q. 'elegantia', 'cultus'?*]; *v. infra l. 64*). *nota sensu* p e i o r a t i v o (*v. p. 412, 49*): TERT. anim. 2 p. 300, 28 -i quidvis struere atque destruere eruditi magisque dicendo persuadentis quam docendo. apol. 48, 1 si qui philosophus ... in eam opinionem omnia argumenta -i sui virtute distorserit.

b *plur.* -a *metonymice de exercitationibus, quibus eloquentia comparatur*: SIDON. epist. 1, 4, 3 adulescentum d e c l a m a t i u n c u l a s pannis textilibus comparantes intellegebant -a iuvenum laboriosius brevia produci quam porrecta succidi.

[**c** *translate? v. l. 54.*]

2 *sensu latiore de ea facultate, qua quis omnino fari et verba voce sua conformare potest, i. q. loquella*: MELA 3, 91 sunt ... muti populi et quibus pro -o nutus est. TERT. pall. 6 p. 954 Oe. sermone ... me suasisti ... verum etsi -um quiescat aut infantia subductum aut verecundia retentum (*seq.* elingua). ITALA Marc. 7, 37 (cod. b) surdis praestat a u d i t u m et m u t i s -um ([ποιεῖ ... ἀλάλους λαλεῖν, VVLG. fecit ... mutos loqui]. PS. CYPR. orat. 1 p. 145, 20 caecos inluminasti, surdis auditum, mutis -um, claudis gressum ... d e d i s t i [LACT. epit. 40 (45), 2 p. 716, 22]. LACT. inst. 4, 15, 8 p. 330, 18 mutorum linguas in -um sermonemque s o l v e b a t *Christus* [4, 26, 7 p. 378, 10 *al.*]. GREG. TVR. glor. mart. 5 p. 492, 12 vocem -umque *muto* restituit. *al.*). EVCHER. form. 4 p. 27, 1 iumentum: intellectu et -o c a r e n s (*cf.* PASS. Thom. p. 113, 1 idola ... sunt sine gressu, sine -o et sine ullo affectu). EVG. TOLET. carm. 6, 10 (*vinosi*) balbutit ... lingua, perdens -um profundit semilatratum.

iuncturae selectae: *coniunguntur, apponuntur* (*ad 1*): disertus: *supra l. 25. p. 412, 58* eloquens: *l. 17.* eloquentia: HIER. epist. 57, 12, 3. facundus, facundia: FVLG. Virg. cont. p. 97, 22 ENNOD. epist. 9, 1, 1 p. 228, 7 VEN. FORT. vita Albin. 3, 6 p. 28, 26. *l. 26. 40. p. 412, 64* (*cf. et l. 45*: facundo -o). fandi (copia, opes): *p. 412, 54. 413, 6.* sermo: HIER. in Ier. 2, 29, 2 p. 93, 16. *opponuntur:* *ad 1*: lingua: *p. 412, 56.* *ad 2*: mutus: *p. 413, 70 sqq.* semilatratus: *p. 413, 79.* *epitheta*: favorabile: *p. 412, 81.* praedulce: *p. 412, 76.* rhetoricum: HIER. virg. Mar. 2 p. 185^A. sophisticum: *p. 413, 45.* uber: AVG. c. Parm. 1, 1, 1 p. 19, 9. L a t i a r e: *p. 413, 21 sqq.* L a t i n u m: *p. 413, 33 sqq.* (*aliter p. 417, 66 sqq.*). R o m a n u m: *p. 412, 82 sqq.* CASSIOD. var. 11, 1, 6 *al.* (*aliter p. 417, 69*).

B *de ratione loquendi:* **1** *spectatur potius genus dicendi* (*tam oratione quam scribendo [sic plerumque]. adhibetur et strictius cum respectu artis [v. ex. gr. l. 17. 18. 29. 31] et liberius de omni quoque sermonis genere* [*v. l. 21. 22. 47. 49*]): *fere i. q. dictio, stilus, sermo* (*cf.* elocutio *p. 403, 24 sqq.*): *cf.* ISID. orig. 2, 19, 1 purum et honestum oratoris -um carere debet omnibus vitiis tam in litteris quam in verbis quam ... in sententiis. HOR. ars 217 sic ... fidibus voces crevere severis et tulit -um insolitum facundia praeceps. SEN. nat. 6, 13, 1 Theophrastum — non ... divini (*v. infra l. 80*), tamen et dulcis -i virum et nitidi (*cf.* AVG. civ. 9, 4 p. 372, 10 D. Gellius vir elegantissimi -i). SVET. frg. 2 p. 4, 6 ut templa ... pulchriora et simulacra ... ampliora faciebant, ita -o etiam quasi augustiore honorandos putaverunt *deos.* TERT. resurr. 19 p. 51, 10 solemnissimam -i p r o p h e t i c i formam (*cf. infra l. 31*), allegorici et figurati plerumque (20 p. 53, 22 adv. Marc. 3, 5 p. 382, 1 *al.* AVG. civ. 18, 28 p. 293, 5 D. -i prophetici ... sapor. [*cf. p. 416, 37*]). adv. Marc. 4, 19 p. 481, 4 aeque de parabolis semel sufficiat probatum hoc g e n u s -i (HIER. epist. 58, 8, 1 ipsum genus -i pressum est et nitidum). VOPISC. Prob. 2, 6 -o celsiore. CHALC. comm. 138 p. 199, 25 deficit omnis auditor adversum molestiam uniformis -i. IVL. VICT. rhet. 20 p. 433, 30 est ille ornatus -i, si vel dictionum vel verborum figuris compositiones convenustemus. 22 p. 440, 3 -i formae (*v. supra l. 22*) ac varietates. DON. Ter. Eun. 973 p. 472, 20 hic ἐνάργεια est senilis -i, faceti et garruli simul. FAVSTIN. trin. 7, 1 p. 76^D fatear ... arido angusti mei sermonis -o ... *quaestiones* me potius tetigisse quam plenitudinem prosecutum. SCHOL. Iuv. 10, 116 tenue ... -um. FVLG. aet. mund. p. 130, 17 s u b l i m e (*al.*). HIER. epist. 48, 4, 3 ecclesiastica interpretatio ... si habet -i v e n u s t a t e m (53, 11, 1. in Matth. 10, 7/8 p. 62^B hominibus rusticanis et absque -i venustate indoctis et illiteratis. *al.* CASSIAN inst. praef. 6 p. 6, 2 fidem potius mei sermonis quam venustatem -i requirentes. *et al.*). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 77, 10 B. in verbis divinis ... diversos esse -i tropos et varias dicendi species. AVG. anim. 2, 17, 23 in eius ornato -o. civ. 2, 18 p. 75, 30 D. alii scriptores ... quamvis -o multum impari (*sc. cum Sallustio consentiunt*). 6, 2 p. 247, 1 *Varro* ... conscripsit. qui tametsi minus est s u a v i s -o, doctrina tamen *eqs.* (c. Faust. 1, 1 p. 251, 4 Faustus ... fuit gente Afer, civitate Milevitanus, -o suavis, ingenio callidus. *al.*). 17, 20 p. 247, 12 sapientia ... *et* ecclesiasticus *libri* ... propter -i nonnullam similitudinem, ut Salomonis dicantur, obtinuit consuetudo. c. Petil. 1, 1, 1 p. 4, 3. quaest. hept. 1 praef. p. 3, 19 vile. MACR. Sat. 1, 12, 1 -o ... dulci de anno ... edissertare. SEV. MINOR. p. 732^C abundantiori -o (*opp.* simplici sermone). CASSIAN. conl. 1, 23, 2 p. 35, 16 in me non solum s e n s u s, verum etiam ipsum -um defecisse ([*syn.* sermonem]. *cf.* 24, 26, 18 p. 711, 7 licet ... patrum flagrantissimos sensus tepida -i nostri favilla contexerit. ALC. AVIT. carm. 6, 380 quidquid sacrum divina volumina verbis -o sensuque docent). MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 37, 35 ut simpliciore sermone fungamur, ne auditorum quod dicitur excedat auditum, utar -o omnibus ad capessendum facillimo. MARCELL. chron. II p. 87, 16 (*a. 458*) *Leo imperator* episcoporum ita conspirantes suscepit epistulas, ut eas putares uno tempore uniusque viri -o fuisse dictatas. ENNOD. epist. 3, 24, 1 p. 89, 3 de -o r u s t i c a n t e (*cf.* VICTOR Fulg. Rusp. epist. 9, 5 p. 374^C cum rustico meo -o alacer accucurri). ISID. vir. ill. 1 p. 1084^A Xystus ... composuit ... librum proverbiorum tam brevi -o, ut *eqs.* *et al.*

2 *respicitur magis usus et consuetudo adhibendi certas sive locutiones sive significationes* (*cf.* elocutio *p. 403, 37 sqq.*): HIER. in Abd. 17—18 p. 1112^A hoc est ... quod LXX transtulerunt πυροφόρον, quem nos in 'frumentarium' vertimus iuxta antiqui sermonis -um; eos enim quos nunc 'agentes in rebus' vel 'veredarios' appellant, veteres 'frumentarios' nominabant. VEREC. in cant. 2, 20 sicut se communia quoque sermonis -a probant (*i. 'ut sermo vulgo adhibetur'* [*plur. pro sing. usurpatus videtur; vix ad II A 2, p. 415, 38 trahendum*]). VITA Caes. Arel. 1, 2 p. 458, 2 *noster sermo* potius delectatur -o piscatorum concordare quam rhetorum (*i. 'loquendi ratione', qua piscatores utuntur*). *huc fort. pertinet*: PALLAD. hist. mon. II 15 p. 371^A in -o sermonis (*gen. epexeget., v. p. 417, 78*) exaltabatur in gloria vana (*i. 'elocutione'?; gr.* ἐν τῇ διαλέκτῳ. *an ad I C 2, p. 415, 11?*).

iuncturae notabiliores: *acced. epitheta*: abundans: *supra l. 50.* aridum: *supra l. 33.* augustum: *supra l. 21.* celsum: *supra l. 27.* divinum: *supra l. 18* (*aliter p. 416, 3 sqq.*). dulce: *supra l. 18. 49.* elegans: *supra l. 19.* facetum: *supra l. 32.* figuratum: *supra l. 23.* TERT. resurr. 26 p. 62, 3. nitidum: *supra l. 18. 27.* ornatum: *supra l. 42.* pressum: *supra l. 27.* propheticum: *supra l. 22* (*aliter p. 416, 37*). rusticans, rusticum: *supra*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 414, 60 sq. sublime: *p. 414, 35.* tenue: *p. 414, 35.* vile: *p. 414, 49.* *iuxta ponuntur fere syn.*: dicendi species: *p. 414, 41.* sermo: *p. 414, 33. 51. 52. 56.* *opponuntur*: facundia: *p. 414, 17.* lingua: PAVL. PELL. Eucher. 80.

C *de actu eloquendi*: 1 *technice in arte grammatica*: DIOM. gramm. I 420, 17 unde (*cf. quae anteced.*) quidam vocis tria officia designant: -um, tinnitum, sonum. *ibid. l.* 18 -um est humanae pronuntiationis expressa significatio facilem mentibus efficiens intellectum (*item* EXC. Bob. gramm. I 535, 1).

2 *in universum de quavis actione quidlibet edendi*: PALLAD. hist. mon. II 15 p. 371^{A} *v. p. 414, 75.* HIL. trin. 8, 39 p. 266^{B} ea ipsa illiciti -i silentio necessario tacens (*i. 'quae non licet eloqui'*). *hic adiungenda videntur*: PS. CYPR. laud. mart. 1 p. 26, 14 habenis ... solutis in apertum sermonis -um (*i. 'actum pronuntiandi'. cf.* HIER. epist. 65, 5, 2 hunc in -um prorupisse, ut quemadmodum ceteri de adventu ... *Christi* locuti sunt, et iste loqueretur. *vix i. q. 'verbum'; v. infra l. 38*). HIL. in Matth. 4, 14 p. 936^{C} ultra humani sermonis -um est deum ex deo ... *eqs.* rettulisse (*i. 'sermo h. exprimere non potest'. an ad II A 2, l. 38?*).

II ***passive de eo quod loquendo*** (*aut per similitudinem: scribendo*) ***editur, profertur***: **A** *in universum: i. q. dictum, verbum, vocabulum sim.*: 1 *cum respectu alterius personae, ad quam verbum dirigitur: i. q. allocutio, oratio (apud alqm. habita) sim.* (*locis infra l. 33 sqq. allatis subesse videtur notio consolationis; cf.* alloquium): *singulariter tantum (sc. sensu collectivo)*. *cf.* GLOSS. Verg. ed. Hagen A 99 p. 455 (*ad Aen. 4, 284* 'affatu'): adfatu -o. STAT. Theb. 2, 422 in medios si comminus orsa tulisses Bistonas ... parcior -o (*P*, al- ω) et medii reverentior aequi inciperes. CYPR. GALL. iud. 362 -o Gedeon et supplice fatu lenivit (*iud. 8, 3* quod cum locutus esset). CLAVD. rapt. Pros. 3, 287 gravis -o (*v. 284* tenui dicto). carm. min. 40, 20 sodalem absens -o fertiliore doce. ENNOD. epist. 8, 11, 2 p. 208, 5 numquid ... ego tibi visus sum non colendus -o? INSCR. christ. Diehl 243, 8 servator honesti, -o miseros vel pietate iuvans (*cf.* 1024, 16 [*a. 529*] hospitibus gratus se ipsum donabat egenis; illos -o, hos satiabat ope. *v. supra l. 24*). INSCR. christ. Rossi II p. 208 n. 34, 11 -o curans errorum scismate lapsos (*cf. l. 24*).

2 *respicitur potius ipsum verbum, quod ore profertur* (*hic usus exceptis* IVV. *infra l. 55 [collective pro 'verbis'] et* PS. CIC. *l. 82 [audacius de censoria nota] ecclesiasticorum est, multis iisque variis modis occurrens: significat enim tam generali sensu quodvis verbum quam speciali [ex versione vocis gr. q. e. λόγιον, v. l. 49 sqq. p. 412, 36] verbum dei, prophetarum, sanctorum sim. [hic illic i. q. iussum, praeceptum, monitum sim., v. infra l. 72]. praeterea et de ipsis bibliis sacris [v. imprimis p 416, 19] usurpatur, quae verba sancta, divina sim. amplectuntur [potiora epitheta adi. vel genet. huc spectantia seorsum collocavimus; v. infra l. 83 sqq.]. de oraculo: infra l. 59 [cf. et p. 412, 13]*): *cf. de versione ex gr. λόγιον*: AVG. quaest. hept. 2, 116 p. 168, 2 (*ad exod. 28, 22*) quoniam λόγος in graeca lingua ambiguum est, utrum 'verbum' significet an 'rationem' ..., ubi putatum est a 'verbo' ductum λόγιον (*sc. λόγιον a voce q. e. λόγος 'verbi' sensu accepta*) -um nostri interpretati sunt. in psalm. 118 serm. 15, 2 p. 1542$^{init.}$ graecus ... λόγιον habet, quod est -um; non λόγος, quod est verbum.

IVV. 7, 19 nectit quicumque canoris -um vocale (*v. supra l. 39*) modis laurumque momordit. TERT. test. anim. 5 p. 141, 25 si haec -a de litteris usurpavit anima, utique *eqs.* adv. Marc. 4, 1 p. 423, 15 documenta -i, praecepta virtutis, legis disciplinas. apol. 23, 1 si pueros in -um oraculi elidunt. *al.* CYPR. GALL. gen. 417 te quicumque malignis vulnerat -is (*cf. gen. 12, 3* maledicam maledicentibus; *opp.* sermone benigno). exod. 1252 quem ... -is vates deponere tristes ... iubet (*v. 1249* dicta; *cf. exod. 33, 5* loquere filiis Israel). *al.* ITALA deut. 32, 2 (Lugd.) exspectetur sicut pluvia -um meum (ἀπόφθεγμά μου. VVLG. doctrina). ITALA Is. 29, 11 (Hil. in psalm. instr. 5 p. 6, 9); ὡς οἱ λόγοι, VVLG. verba. ARNOB. nat. 5, 26 p. 198, 1 scire quibus sitis -is tam periculosa negotia defensuri. HIL. in psalm. 57, 2 p. 176, 4 -a humana (PS. AVG. quaest. test. I 122, 19. CASSIAN. conl. 9, 25 p. 272, 26 humanis atque angustis. *cf.* HIL. syn. 62 p. 522^{A} non ... immensus deus brevibus humani sermonis -is [*aliter supra l. 18*] vel intellegi potuit vel ostendi). HIL. trin. 10, 53 p. 385^{B} *Paulus* vetat genealogiae -a tractari (*cf. 1 Tim. 1, 4*). VVLG. gen. 49, 21 dans -a pulchritudinis. deut. 33, 9 hi custodierunt -um tuum (*al.; v. supra l. 44*). *passim.* AVG. civ. 10, 32 p. 458, 13 D. significaverunt ... -is quibusdam manifestis. 22, 5 p. 560, 16. epist. 132 p. 79, 15 fucatis -is. c. Petil. 3, 6, 7 p. 168, 29 quos offendimus praedicando -a veritatis et evincimus vaniloquia convincendo (*nota lusum verborum, v. p. 412, 78*). trin. 15, 17, 31 p. 1082$^{init.}$ Ioannis apostoli (FVLG. RVSP. epist. 17, 15 p. 459^{C} *al.*). *al.* BACHIAR. repar. laps. 10 p. 1046^{A} absit hoc a christiani oris -o (*cf.* BENED. reg. 4 os suum a malo vel pravo -o custodire, ... verba vana ... non loqui. 6 ad talia -a ... aperire os). *et frequenter.* *singulariter* (*v. supra l. 40*): PS. CIC. in Sall. 6, 16 illud censorium -um Appii Claudii.

loci christ. potiores ad scripturas spectantes (*sec. additamenta digesti [v. supra l. 47]. saepe sing. collective usurpatur quasi universum singulorum verborum vel praeceptorum significans complexum: v. ex. gr. infra l. 5. 7. 9. 54 sqq. 79. al.*): TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 435, 21 utique ... -um divinum et vim et gratiam praestabat. HIL. trin. 9, 70 p. 337^{A} in usu -i divini. GAVDENT. serm. 13 p. 933^{A} per omnes divini -i libros (*collect., v. p. 415, 84*). PRISCILL. tract. 3, 66 p. 51, 12. AVG. civ. 16, 1 p. 121, 7 D. non invenimus usque Abraham cuiusquam pietatem evidenti divino -o praedicatam (*cf. p. 415, 84*). gen. ad litt. 8, 1 p. 232, 6 serm. 60, 10, 10. *passim.* APRING. in apoc. 2, 7 divini -i audire ... verba (*v. p. 415, 84*). CASSIOD. in psalm. praef. 1 p. 12^{D} *al.* BENED. reg. 31. *et saepe.* *aliter p. 414, 18.* *cf.* PRISCILL. tract. 4, 80 p. 60, 20 Moyses ... ieiunans ad accipiendam legem divini sermonis meruit -um. PAVL. MED. bened. 5, 1 p. 724^{B} ad scrutanda divini verbi -a. *pluralis* (*fere i. q. scripturae sacrae: infra l. 19 sqq. [cf. p. 415, 45]*): PS. CYPR. abus. 7 p. 163, 6 mundus, quem diligi divina -a vetant. MAXIMIN. c. Ambr. 84 p. 32, 43 HIER. epist. 21, 37, 1 *al.* AVG. bapt. 4, 11, 17 p. 242, 1. civ. 10, 1 p. 402, 13 D. secundum consuetudinem, qua locuti sunt qui nobis divina -a condiderunt (*cf. sim. de bibliis*: AVG. civ. 13, 24 p. 594, 32 locis omnibus divinorum -orum. retract. 1, 11, 4 p. 56, 12 nusquam me legisse in divinis -is canonicis recolo [serm. 48, 1, 1 lectiones divinorum -orum ... audivimus]. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 2 p. 687^{B} [*seq.* in eodem scripturarum corpore]. *cf. supra l. 14*). *al.* *et frequentissime.* ITALA I Petr. 4, 11 (Hil. in psalm. 13, 1 p. 78, 21) qui loquitur, tamquam -a dei *loquatur* (λόγια θεοῦ. VVLG. sermones). CLEM. ad Cor. 53 p. 49, 1 (λόγια). HIL. ad Const. 2, 8, 1 p. 203, 4 (*syn.* divinorum dictorum). HIER. epist. 36, 17 in Ier. 4, 8, 2 p. 228, 20 *al.* RVFIN. in iud. 5, 4 p. 494, 6 B. *al.* AVG. civ. 18, 41 p. 320, 11 D. PROSP. in psalm. 118, 82 p. 349^{D} *al.* *et saepe.* CYPR. GALL. exod. 237 -o domini (*exod. 4, 28* verba domini). GAVDENT. serm. 13 p. 942^{B} iuxta domini -um. CASSIOD. in psalm. 11, 10 p. 99^{D} *al.* INSCR. christ. Diehl 1024, 10 (*a. 529*) -um domini vixit in ore tuo (*sc. Andreas*). *et passim.* AVG. adv. Don. 10, 14 -a dominica.

TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 477, 2 et legis (*v. infra l. 44*) et prophetarum -a. AVG. civ. 17, 3 p. 200, 19 D. 17, 3 p. 201, 30 c. Petil. 2, 14, 33 p. 39, 11 *al.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 127, 29 prophetae (λόγιον). *et al.* AMBR. obit. Valent. 29 p. 1368^{B} ut prophetico utar -o (*sc. Ier. 4, 19*). AVG. civ. 18, 48 p. 332, 4 D. *al.* LEO M. serm. 32, 2 p. 238^{C} (*seq.* propheticus sermo). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 76, 29 sicut scripturae ... in apostolicis (*v. infra l. 49*) atque propheticis -is docent. *et passim (aliter p. 414, 22).* *cf.* PRISCILL. tract. 7, 114 p. 83, 18 prophetici sermonis intellegentes -um (10, 128 p. 94, 21 -a).

GAVDENT. serm. 18 p. 972^{A} inter cetera divinae legis -a (*antea*: interiores sensus verborum Christi). APRING. in apoc. 4, 1. *cf. et supra l. 34.* PRISCILL. tract. 3, 64 p. 49, 27 in evangelistae verbis et apostoli -o et divinis sermonibus *credere*. HIER. epist. 3, 5, 1 ISID. nat. ed. Becker 33, 3. *et al.* FVLG. RVSP. epist. 8, 28 p. 371^{D} apostolicis ... -is (*cf. l. 40*).

AMBR. Ioseph 9, 46 p. 105, 12 -um sanctorum (*antea*: apostoli sermo). *al.* AVG. civ. 18, 43 p. 321, 19 D. qui ex Hebraea lingua in Graecam sacra illa -a transtulerunt. FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 4. NOVELL. Iust. 8 praef. 1 p. 66, 22 (τῶν θείων λογίων). *al.* GREG. M. epist. 2, 50 p. 152, 19 divinae ... epulae sacri -i verba sunt (*item collective* [*v. p. 415, 84*]: 3, 62 p. 223, 23 in Ezech. 1, 2, 3 p. 797^{A}. moral. praef. 1 p. 516^{D} morem ... sacri -i. 3, 55 p. 627^{A} *al.*). *et al.* (*cf. etiam infra l. 76*). AVG. gen. ad litt. 5, 22 p. 166, 7 sanctis -is tantae auctoritatis. SVLP. SEV. epist. app. 2, 8 p. 236, 10. FVLG. RVSP. epist. 12, 8 p. 383^{C} deos invenimus in sanctis -is appellari, quos tamen non esse deos ipsa ... -a divina (*v. supra l. 14*) testantur. *al.*

HIER. epist. 40, 1, 3 salvatoris ... -a. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 10, 2 iuxta salvatoris -um dicentis (*seq. Matth. 24, 28*). HIER. in Ier. 2, 61, 3 p. 115, 15 *al.* HIER. epist. 98, 19, 2 -o scripturarum. 98, 21, 3 secundum (MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 24, 19 secundum scripturarum divinarum -a [*gr.* κατὰ τὴν διαγόρευσιν]). in Ezech. 6 praef. p. 167^{A} iuxta. *al.* FVLG. RVSP. epist. 17, 41 p. 477^{B} scripturarum sanctarum. *al.* *et al.* AVG. serm. 51, 18, 28 res est ... in ipsis -is ecclesiasticis usitata. FVLG. RVSP. epist. 14, 40 p. 428^{B} evangelici tenor ... -i.

VVLG. Is. 3, 3 *auferet dominus* et prudentem -i mystici (*i. carminum magicorum gnarum*). *inde sensu christiano*: RVFIN. hist. 1, 2, 3 p. 13, 5 ad intellegentiam plenitudinis ... per secretiora et mystica divinorum voluminum informamus -a (*gr.* κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ μυστικὰς τῶν γραφῶν θεολογίας). 1, 2, 4 p. 13, 12 mysticis ac sacratis (*cf. supra l. 52*). Orig. in num. 5, 3 p. 30, 3 B. *intellegere.* 12, 1 p. 95, 15 *al.* *et al.* RVFIN. Orig. in exod. 7, 5 p. 211, 18 B. caelestia ... sunt -a ista ... et a deo descenderunt verba. in num. 26, 4 p. 249, 25. SALV. gub. 7, 46 ut seriem nobis -i caelestis (*v. p. 415, 84*) opponeret. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 10 p. 256^{C} *al.* *et al.*

FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 10 p. 188^{C} angelico Maria informatur -o (*sc. Luc. 1, 35*). *talia saepe.*

B *technice*: 1 *in re iudiciali: i. q. denuntiatio, relatio* (*cf.* elogium *p. 405, 78 sqq.*): COD. Theod. 11, 1, 34 (*a. 429*)

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quae *ratio* pietatem nostram viri spectabilis Bubulci comitis et legati decernere coegit -um. 2 *in arte dialect.: pro certa parte habetur eius enuntiati quod 'proloquium'* (ἀξίωμα) *nominatur* (*cf.* eloquor, *p. 421, 52*): MART. CAP. 4, 391 sunt ... sententiae, quae quamvis constent ex nomine et verbo, adfirmari ... aut negari non possunt. quae non 'proloquia', sed '-a' dici nonnullis placuit, ut est modus imperativus.

coniuncta, apposita: dictio: CASSIOD. gramm. VII 211, 6. 12. dictum: *p. 415, 62.* fatus: *p. 415, 30.* locutio: AVG. coll. c. Max. 14 p. 721.[extr.] sermo: *p. 415, 61. 416, 39. 47. 51.* verbum: *p. 415, 80. 416, 45. 46. 78.* *opp.*: dictio: CASSIOD. in psalm. praef. 1 p. 12[B]. lingua: *p. 416, 51.* proloquium: *l. 6.* *acced. adi.* (*praeter ea quae p. 415, 83 sqq. congesta sunt*): humanum: *p. 415, 67 sqq.* HIL. trin. 2, 2 p. 51[B]. vocale: *p. 415, 55.*

III *de ipsa lingua, qua certi quidam populi (homines) utentes inter se distant* (*audacius plur. -a emphatice eodem sensu quo sing. infra l. 52*): DIOM. gramm. I 318, 15 cum Latinum -um in quodam verbo deficit, velut in illo ὄντος οὔσης, ὄντων οὐσῶν (CASSIAN. conl. praef. 1, 6 p. 4, 29 Latino disputantes -o). MARTYR. gramm. VII 178, 9 'bot' 'but' syllabas Romanum penitus non admittit -um (*cf.* CASSIOD. gramm. VII 193, 5 [= MARTYR. *ibid.*] reliquas ab his consonantibus insertas vocales Latinum minus adscivit -um). TERT. apol. 18, 6 et litterae Hebraeae et -um (AVG. epist. 55, 10 p. 181, 5. c. Iul. op. imperf. 4, 66 p. 1377[med.] quasi in Hebraeo -o non sit tropica locutio). ARNOB. nat. 1, 46 p. 30, 23 unus fuit ... qui cum ... emitteret vocem, ab diversis populis et dissona oratione loquentibus familiaribus verborum sonis et suo cuique utens existimabatur -o. HIL. in psalm. 65, 3 p. 250, 6 quantum ad -i nostri consuetudinem pertinet ([AVG. civ. 15, 19 p. 98, 22 D. *domus i. templum i. civitas dei non* abhorret a Latini -i consuetudine]. *cf.* HIER. epist. 64, 18, 2 iuxta Latinum -um. AVG. in psalm. 87, 7 p. 1113[med.] 'furor' ... sicut se latinum habet -um, non solet esse sanorum). HIER. epist. 18[A], 6, 7 initium oris et communis -i et hoc omne, quod loquimur (CASSIOD. c. Ap. 1, 82 secundum sermonensem communis -i; *gr.* κοινὴν διάλεκτον). 57, 2, 2 Eusebius Cremonensis ... *petivit*, ut *epistolam in Latinum verterem*; Graeci enim -i penitus ignarus erat (*cf.* HIER. praef. Vulg. [catal. Paul.] scripserat ut Hebraeus Hebrais Hebraice, id est suo -o disertissime. *sim.* AVG. c. Iul. 1, 7, 34 p. 665[init.] PROSP. carm. de ingrat. 68. *al.*). HIER. epist. 61, 2, 3 Vercellensis Eusebius ... psalmorum commentarios ... vertit in nostrum -um; *syn. antea* in Latinum transtulit (AVG. civ. 7, 27 p. 309, 9 D. *Euhemeri historiam* Ennius in Latinum vertit -um. 18, 43 p. 321, 31. CASSIAN. inst. praef. 5 p. 5, 22 *libros* Graeca lingua digestos in Latinum. *et al.* *cf.* AVG. civ. 18, 42 p. 320, 11 D. scripturae ... veteris testamenti ex Hebraeo in Graecum -um translatae [LEO M. epist. 124, 1 p. 1062[B] non valentes in Graecum -um apte et proprie Latina transferre. ISID. chron. II p. 450, 201. *et al.*]). *al.* AVG. epist. 55, 2 p. 171, 5 quaest. hept. 1, 69 p. 36, 5. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 15, 42 Graeco -o (VICT. TONN. chron. II p. 188, 3 [*a. 468*]. FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 12 p. 765[B] *al.* CASSIOD. hist. 5, 25 p. 1004[C]. Ios. antiq. 12, 2 p. 330 si in Graecum mutarentur -um *libri Iudaeorum* [*gr. 12, 14* εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταβαλλόμενα γλῶτταν. *et al.*]. *nota plur.* [*v. supra l. 16*]: CASSIOD. hist. 5, 44 p. 1023[D] *Apollinares* Graecorum ambo doctores -orum: pater grammaticus, filius erat rhetor). MARCELL. praef. chron. II p. 60, 5 noster Hieronymus cuncta transtulit in Latinum *stilum* et usque in Valentem ... Romano adiecit -o (*anteced.*: Eusebius ... Graeco edidit stilo). *et talia saepe.*

iuncturae: *syn.*: lingua: *supra l. 43.* HIER. epist. 120, 11, 4 praef. Vulg. (Dan.). sermo: HIER. epist. 120, 11, 4. *opp.*: locutio: *supra l. 25.* *c. ethnico certam linguam indicante*: Graecum: *l. 36. 45. 46. 49 sqq.* HIER. epist. 120, 11, 4 AVG. gest. Pelag. 2, 4 p. 56, 5 loc. hept. 3, 23 p. 575, 17 DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 235, 14 *al.* CASSIOD. hist. 5, 25 p. 1004[C] FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 3 p. 756[D] *al.* GREG. M. past. 2, 7 p. 40[B]. *et al.* Graium: PROSP. carm. de ingrat. 68. Hebraeum: *l. 23 sqq. 45.* Latinum (*aliter p. 413, 33 sqq.*): *l. 17. 19. 22. 30 sqq. 41 sq.* DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 235, 14 GREG. M. in euang. 34, 10 p. 1252[A] moral. 6, 1 p. 729[B] *al.* ISID. orig. 6, 4, 5 *al.* *et al.* Latium: PROSP. carm. de ingrat. 68. Romanum: *l. 20. 56* (*aliter p. 412, 82 sqq.*).

IV *de ore, quo -um editur, i. q. os* (*lingua?; sumpsisse videtur Ven. Fort. locutionem ex eo usu, qui est sub I A 1, p. 412, 44*): CYPR. GALL. num. 617 *asina* subito sermone locuta est, dum deus -um desueta in verba relaxat (*num. 22, 28* aperuit ... dominus os asinae et locuta est). VEN. FORT. carm. 1, 15, 102 cuius (*Placidinae*) ab -o dulcia mella fluunt.

indiculus potiorum genet. explicat. structurarum: **1** sermo (*ad I—III*): **a** sermonis -um (·a): *p. 414, 33. 70. 75. 415, 14. 18. 69. 416, 12. 42.* APRING. in apoc. praef. p. 1. **b** *vice versa* -i sermo: HIER. epist. 120, 11, 4 *al.* **2** verbum (*ad II*): **a** verbi -um: *p. 416, 13.* **b** -i verbum: *p. 416, 54.*

***ēloquor,** -cūtus sum, -ī. *ab* ex *et* loquor. exlocuta: PLAVT. Mil. 906. GRAMM. suppl. 74, 4 *v. p. 412, 14.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 90 effata -ta. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 33 B. narravit. indicavit. prodidit. -tus est. effatus est *eqs.* GLOSS.[L] II Philox. EL 42 -ere φράσον. GLOSS. -or ἐκλαλῶ. ἐκλέγω. -ar ἐξείπω τὸ ἐκλαλήσω. *de differentia inter* alloqui, loqui, obloqui *et* -i *exstante*: AGROEC. gramm. VII 124, 19 loqui hominis est, obloqui obtrectatoris ... alloqui suadentis vel hortantis aut iubentis, -i oratoris (ISID. diff. 1, 16 alloqui hortantis et iubentis, obloqui obtrectantis, -i oratoris. DIFF. ed. Beck p. 32, 33). NOT. Tir. 26, 12. *legitur inde ab* ENNIO (*v. l. 74. p. 419, 63. 420, 15*), PLAVTO *per totam latinitatem; frequentant* PLAVT. *et* QVINT. *passive usurpant* VLP., ITALA, GREG. TVR. (*v. p. 422, 11*). *usque ad* CVRT. *omnes dedimus locos, postea selectiores.*

[*conicitur pro* loqui: *v. l. 45. 53. 54. 81. p. 419, 19. 39. 45* (*recte ut vid.*). PLAVT. Bacch. 553 (*Fleckeisen*). Most. 1136 (*Langen, Beiträge p. 193*). Persa 642 (*Camerar.*, loqui *P, A n. l.*). TER. Phorm. 557 (*Müller*). APVL. flor. p. 6 (*vulg.*). *v. s.* loquor. *variant codd. inter simpl. et* el-: *v. l. 49. 69. 76. p. 419, 21. 71 bis. 420, 45. 421, 71.* CIC. de orat. 1, 48 *J* (*lege* loqui). LIV. 29, 17, 6 -ar *Σ* (dicam *rell.*). HIER. epist. 54, 15, 1 -tus *K* (loc- *cett.*). PELAG. in II Cor. 11, 13 p. 293, 1 S. -antur *B* (loq- *rell.*). *corrupte*: PLAVT. Merc. 950 eloque ni *trad.* (eia quae mihi *Ussing; v. p. 301, 73*). *dub.*: CORP. XI 6035 (⟨elo⟩quantur *Buecheler*).]

I *pro depon.*: **A** *praep.* ex *vim suam adhuc exercente: loquendo edere, proferre, i. q. indicare, verbis exprimere, nominare, profiteri sim.* (*tam voce* [*sic plerumque*] *quam stilo, scriptura* [*v. ex. gr. l. 78. p. 419, 14 et cf. p. 420, 57*]. *-i ad alqd. explanandum, describendum sim.*: *p. 419, 22. 30. 53* [*rarius per se significat fere i. q. explicare*: *l. 57. p. 419, 50. 420, 51*]. *audacius in pretio taxando*: *l. 59; fere i. q. narrare, nuntiare sim.*: *l. 67. 77. p. 420, 9; fere i. q. effari sc. ex adyto*: *l. 55* [*cf. etiam s.* eloquium *p. 412, 12*]. *subi. sunt res*: *l. 61. 63. p. 419, 50*; *bestiae*: *p. 420, 36. 47*): **1** *in universum: qualibet ratione*: **a** *absolute aut supplendo obi.*: PLAVT. Amph. 420 -tus est (*sc. rem, de qua interrogatus erat*). ubi patera nunc est? Aul. 1 ne quis miretur qui sim, paucis -ar. 170 dic mihi, quaeso, quis ea est, quam vis ducere uxorem? :: -ar (*sim. in responso antecedentem aut interrog. aut sententiam aliquam excipiente* [*aliter p. 419, 81*]: Curc. 407 dic mihi, quid eum nunc quaeris? ... :: -ar. Merc. 180. 967 quid negotist ... quaeso, istuc? :: -ar [Most. 741. 945, *syn.* dico]. Mil. 382 quid somniasti? :: ego -ar. 906 ludificari militem tuom erum vis? :: exlocuta es[t]. 1307 habeo ... oculum. :: at laevom dico. :: -ar. Pseud. 803 Rud. 647. 1060 quid est? qua de re litigatis ...? :: -ar. [1061] :: immo ego -ar. Trin. 386. 939). Aul. 817 ibo atque -ar (*sc. ut manu me emittat*). 820 ere, mane, -ar iam, ausculta. :: age ergo loquere. Cas. 287 ausculta, ego -ar (*Müller*, loq- *codd.*). 911 -ere. :: at pudet. Cist. 518 perge -i ([*anteced.* perge dicere; *v. Langen, Beitr. p. 190*]. TER. Phorm. 641). 577 *v. infra l. 81.* Men. 166. Merc. 156 (*syn.* proloqui). 178. 301. 503. Mil. 476 ero (*syn.* dicis). 847 audacter mihi. Most. 469. Poen. 885 me esse -tum (l- *P*) quoiquam mortali. 1249 Pseud. 12. Rud. 1323 -ere propere celeriter (ACC. trag. 301 -ere propere [*Iunius*, proprie *codd.*] ac pavorem hunc meum expectora). Trin. 712 Truc. 726. 756. COM. pall. inc. 60 pudor est -i. PACVV. trag. 67 mi gnate, ut verear -i (*Iunius*, l- *trad.*) porcet pudor. LVCIL. 957 mihi necesse est -i (l- *trad. Serv. Aen. 10, 564*). VARRO ling. 6, 57 e cella dei qui -untur (*v. supra l. 29 et cf. s.* eloquium, *p. 412, 13*). CIC. fat. 38. off. 1, 126 in ... rebus ... difficilibus ad -endum (*i. fere 'explanandum'; cf. 1, 94* facilius intellegi quam explanari potest *et supra l. 27*). 3, 61 uterque (*emptor, venditor*), si ad -endum venerit, non plus quam semel -etur (*v. supra l. 28*). VERG. Aen. 3, 39 -ar an sileam? OV. epist. 15, 3 rem. 684. 757 -ar invitus. SEN. Thy. 684 quis queat digne -i? dial. 9, 1, 14 *animus* ambitiosus in verba est altiusque ut spirare ita -i gestit. CVRT. 10, 2, 15 -i metuo (*v. p. 419, 46*). FRONTIN. strat. 1, 1, 12 tunicam meam, si -i posset, ... comburerem (*ad rem cf. Val. Max. 7, 4, 5; Plut. moral. p. 202[A]*). GELL. 4, 16, 1 *Varronem et Nigidium* non aliter -tos esse et scripsisse quam 'senatuis' et 'domuis' et 'fluctuis'. CYPR. GALL. iud. 540 conspicuae capitur *Samson* candore puellae. patribus -itur, uxorem postulat ille (*cf. iud. 14, 2* nuntiavit patri ... et matri). ARNOB. nat. 1, 65 p. 46, 6. HIL. ad Const. 2, 1 p. 197, 7 (loq- *var. lect.*). AVIEN. ora 305 ut supra sumus -ti. AVG. c. Parm. 1, 8, 14 p. 35, 10 -untur et adversus nos locuntur et nobiscum non locuntur. *et al.*

b *c. obi.*: **α** *obi. est subst.* (*adi. pro subst.; nom. propr. v. p. 419, 7*): ENN. ann. 240 cui res audacter magnas parvasque iocumque -retur et cuncta ... evomeret (PLAVT. Cist. 631 rem ... tibi omnem [Epid. 104]. Men. 118 omnem [loqui *codd.*, e- *codd. Non.*]. RVF. FEST. 1 res gestas signabo, non -ar [*i. enarrabo*]. ENNOD. dict. 10, 4 p. 456, 12 rem potius mediocritatis nostrae -atur infantia [*i. describat, exponat*]). PLAVT. Amph. 18 ipse ... -ar nomen meum ([*anteced.* dicam]. Bacch. 559. Cist. 576 meum -tust nomen ... :: [577] ubi -ta est. Men. 1066 -ere [*Fleckeisen*, l- *trad.*] tuom mihi nomen. Pseud. 991 Polymachaeroplagidem ... nomen. SEN. Oed. 817. MELA 3, 30 quorum nomina vix est -i ore Romano [*v. et p. 419, 3*]). Amph. 51 quam rem oratum huc veni proloquar, post argu-

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mentum huius -ar tragoediae (96 comoediae. 1087. Merc. 2 et argumentum et meos amores [*cf. infra l. 7*] -ar. Mil. 85 comoediai ... et argumentum et nomen [*p. 418, 79*] vobis -ar). Amph. 200 audita -ar. Epid. 123 prius ... quam argenti fuero -tus ei postremam syllabam. Men. 224 -ta sum convivas. Merc. 39 conata. Pseud. 694 dulcia atque amara. Stich. 143 ibo atque amicis vostra consilia -ar (Truc. 215 apud hunc ... libere). 372 Epignomum. Trin. 236 amoris artis (*cf. supra l. 2*). RHET. Her. 4, 52, 65 ut in extremo vitae tempore etiam sententias (*v. p. 421, 44*) -ris (sententiose l- *E: i.* γνωμολογεῖς). Ov. fast. 2, 826 -ar, inquit *Lucretia*, -ar infelix dedecus ipsa meum? (*seq.* narrat). EPIST. Sapph. 132 blandior interdum verisque simillima verba -or (FRONTO p. 217, 10 N. FILASTR. 26, 4). VELL. 2, 126, 1 horum ... annorum opera quis ... -atur (AVG. nupt. et concup. 2, 9, 22 p. 274, 23 in -endis et exprimendis operibus dei). SEN. Herc. f. 661 iura abdita et operta terris ... impune. Herc. O. 728 vix queo monstrum -i ([*sic A*, quoque est m. -or *E*, quod est *Kaibel*]. *cf.* STAT. Theb. 4, 396 monstra ducum stirpemque profanam). Oed. 19. benef. 5, 21, 1 amicorum secreta. PLIN. nat. 14, 141 alii *ex ebriis* testamenta sua nuncupant, alii mortifera -untur (*Sillig*, mortifere l- *MDd*, mortifera l- *a*, *vulg.*) rediturasque ... voces non continent (*cf. infra l. 48*). TERT. praescr. 42, 3 (et l- *LS*). ITALA psalm. 77, 2 (Tert. adv. Marc. 4, 11 p. 452, 19) -ar problemata (φθέγξομαι, VVLG. loquar; TERT. *ad l.*: id est edisseram quaestiones, *v. p. 418, 26*). HIL. trin. 2, 27 p. 68 A. AVSON. 300, 16 nota. QVEROL. p. 6, 10 ordinem ... seriemque causae breviter. *al.* DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 297, 2 ut homo ... humanitus effatur, aliquando ... tamquam deus cum potestate ... sermones (*nota fig. etym.*) -itur (ποιεῖται τοὺς λόγους. GREG. TVR. virt. Mart. 3, 2 p. 632, 37 *v. p. 422, 16*). ENNOD. epist. 1, 8, 3 p. 17, 26 quotiens non -untur vota sermones (*cf.* 3, 32, 1 p. 94, 11 si ad -endam sufficeret sermo caritatem). opusc. 3, 76 p. 350, 7 vitam *Honoratae* (*i.* '*describere*'. *al.*). *et al.* *v. etiam l. 65. 66. p. 420, 3.*

β pro obi. sunt pronom.: PLAVT. Asin. 350 quoniam ille -tus haec sic (Merc. 797 *v. p. 420, 18.* Pseud. 696ª haec tibi alia [*om. A*]. Truc. 839 erae. CIC. Cael. 45 defendendi haec causa ... -or. PHAEDR. app. 6, 16. CVRT. 3, 6, 13 haec -tus [7, 2, 3. 8, 14, 17 *al.*]. AVG. anim. 3, 14, 20 si ... haec liberaliter -tus es, si non in labiis ista sonuisti *eqs.*). Mil. 286 te istuc aequom, quoniam occepisti, -i (Stich. 346 ut istuc verum te -tum esse arbitrer). Persa 242 omnes muti ut -rentur (*Müller*, l- *codd.*) prius hoc quam ego (TER. Eun. 599 vix -tast hoc [CAEL. Cic. epist. 8, 12, 3 vix hoc erat Pola -tus]). CIC. div. in Caec. 42 quidnam ... dignum -i possim. Verr. II 5, 165 quid ... nuper tu ipse ..., quid ... -tus es? fin. 2, 47 quicquam aut facere aut -i. de orat. 2, 158 nam et omne quod -imur sic, ut id aut esse dicamus aut non esse, et si simpliciter dictum sit, suscipiunt dialectici (*cf. p. 421, 52*) *eqs.* (CVRT. 4, 10, 27 quod maxime suspicor et -i [l- *trad.*] timeo [*v. p. 418, 63. 420, 20*]. *et al.*). VAL. MAX. 3, 2, 13 tantum ... -i ..., quantum *eqs.* SEN. dial. 3, 20, 8. epist. 83, 10 arcana, quae per vinum -i possit *ebrius* (*cf. supra l. 19*). CVRT. 6, 8, 22 nec plura -tum (7, 4, 35. *cf.* QVINT. inst. 8, 2, 11 possunt videri verba, quae plus significant quam -untur, in parte ponenda perspicuitatis *eqs.* [*i.* '*exprimunt*']). APVL. apol. 33 *res* (ARNOB. nat. 5, 35 p. 205, 15). PRISCILL. tract. 1, 4 p. 6, 17 si ... ea, quae ad depravandas mentes ... error insinuat, latius -emur (*i. exponemus*). *al.* AVG. civ. 18, 21 p. 283, 2 D. ut eum (*Procam regem*) Vergiliano versu -ar (*seq. Aen. 6, 767; i.* '*nominem*'). *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 42, 2 quiddam ... cogitare voluit, sed -i non valuit patentium ... causarum doctor ignarus. ENNOD. opusc. 9, 5 p. 416, 27 quis te (*sc. deum*) vel dignus aut facundus laudator -itur? *et al.* *cf. et l. 68. 72. p. 420, 6. 18.*

c *pro obi. adduntur enuntiata* (*hic subiunximus eos etiam locos, quibus per prolepsin quam vocant nomen vel pronomen in accus. positum pro obi. verbi -endi est; v. ex. gr. l. 65. 66. 68. p. 420, 6. 18*): *α acced. interrog. et dir. et indir.*: PLAVT. Amph. 1133 Persa 616 *v. p. 420, 29 sq.* ENN. scaen. 169 -ere -ere res Argivum proelio ut se sustinet (PLAVT. Amph. 1042 ad regem recta me ducam resque ut facta est -ar. 1129 hanc rem ut facta est -ar [Asin. 731 nunc rem ut est -amur]. Men. 519 uxori rem omnem ... uti sit gesta, -ar. Rud. 1211). PLAVT. Asin. 24 video necesse esse -i quidquid roges. 28 proinde actutum istuc (*v. supra l. 37*) quid sit quod scire expetis -ere. 317 quidquid est, -ere (Aul. 639 quin tu -ere quidquid est suo nomine. Cas. 635 quidquid est, -ere [loq- *A*] mihi cito. 647 hoc quidquid est, -ere [loq- *P*], in pauca confer [re- *P*]. Cas. 280 -ere quid velis (Cist. 56 -ere utrumque [*v. supra l. 32*] nobis, et quid tibi est [*v. infra l. 76*] et quid velis [velit *trad.*] nostram operam. Curc. 517 -ere quid vis? [Trin. 369]). Cist. 82 qua accersitae causa ad me estis, -ar. 565 ut sit de ea re, -ar. 748 -ere, unde haec sunt tibi, cito, crepundia. Curc. 166 -ere quid est quod Palinurum voces (Rud. 948 quid id est. TER. Ad. 325 -ere [ergo] ... quid sit? [*cf. et supra l. 73*]). 308 ubi sunt spes meae? -ere, obsecro hercle. :: -ere, te obsecro, ubi sunt meae? (Merc. 602 uno verbo -ere, ubi ego sum?). Epid. 274 quin tu -ere, quid faciemus? Men. 621 numquis servorum deliquit? num ... *eqs.*? -ere (*sim. anteced. interrog. dir. c. imperat.*: Persa 664 quid id est ergo? -ere actutum atque indica [*syn.* dicam]. Stich. 334 mein fastidis, propudiose? -ere propere, Pinacium. Trin. 358. TER. Phorm. 198 cedo, quid portas ...? ... id ... verbo expedi. :: faciam. :: -ere). Most. 472 -ere, quid ita? 505 quae hic monstra fiunt, anno vix possum -i. Rud. 31 nunc huc qua causa veni, argumentum (*v. p. 418, 84*) -ar. 1329 -ere quantum postules. Trin. 893 -ere isti tibi quid homines debent ...? Truc. 135 -ere quis is homost. TER. Haut. 3 id primum dicam, deinde quod veni -ar. Andr. 6 id (*v. p. 419, 32*) quam ob rem non volui, -ar. Ov. met. 3, 257 Iovis coniunx non tam culpetne probetne -itur quam *eqs.* rem. 358 LVCAN. 6, 739. CYPR. GALL. gen. 1449 senex ... -itur ... quantis sit praeditus annis (*i.* '*narrat*'; *cf. gen. 47, 9* respondit). VOPISC. Aurelian. 15, 3 quare posuerim *epistulam* ... -endum (-endam *PΣ*) putavi. AVG. civ. 3, 26 p. 138, 24 D. quanta ... commiserint ... latrocinia, ... quis pro magnitudine rerum valeat -i (in euang. Ioh. 38, 8 p. 1679 init. quis digne -atur quid sit 'sum'. *sim. al.*).

β pendet sententia declarativa: *acc. c. inf.*: ENN. scaen. 148 id ego aecum [accius] fecisse expedibo atque -ar. PLAVT. Aul. 816 (?) quin ego illi me invenisse dico hanc praedam atque -or (*Lindsay*, -ar *trad.*; *secl. Ussing* [*cf. v.* 817, *p. 418, 43*]). Merc. 797 haec Demiphoni -ar, me istanc capillo protracturum esse in viam. VAL. MAX. 2, 6, 8 cum iam visceribus eum (*rigorem mortificum*) et cordi imminere esset -ta. CVRT. 9, 6, 12 -i timeo (*v. p. 419, 46*), invicti corporis spolia ... manus fuisse infecturas (*Zumpt*, iniect- *codd.*). LACT. epit. 66 (71), 6 hanc esse mundi senectutem ... Trismegistus -tus est. *enunt. per* quod, quoniam: CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 141, 2 -entes quoniam tamquam patres sancti ... reputati estis oves occisionis (ἐπιφθεγγόμενοι). CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 92, 25 quis non dicam -i, sed cogitare ... valeat, quod numerus ... principium ac finis ... non sit.

γ enunt. relat. (*de* PLAVT. *l. 29. 30 iure dubites, huc pertineat an ad α* [*interrog.*]): PLAVT. Amph. 1133 quae futura et quae facta -ar. Persa 616 scio ... officium ..., ut quae rogiter vera, ut accepi, -ar. SALL. rep. 2, 4, 5 qu⟨a⟩e mens suppetit -i non dubitabo. SEN. Tro. 578 verberibus igni ... -i quodcumque celas adiget invitam dolor. MIN. FEL. 18, 9 -ar quemadmodum sentio (*cf.* COD. Theod. 12, 12, 1 [*a. 355*] potestatem, ut ... quod sentiunt, -antur). 27, 6 *daemones* quod sunt, -untur. TERT. praescr. 24, 6. *et al.* *nota de psittaco* (*v. p. 418, 31*): APVL. flor. p. 44 quod ⟨di⟩dicit *psittacus*, ita similiter nobis canit vel potius -itur ut *eqs.*

δ enunt. finale: CAES. civ. 2, 34, 5 *Curio* unum -tus, ut memoria tenerent milites ea, quae *eqs.* ... sequique sese iubet.

d *verbum antecedit ipsam orat. rectam*: VARRO ling. 6, 88 dein consul -itur ad exercitum: impero *eqs.* CIC. epist. 9, 22, 2 memini in senatu disertum consularem ita -i: hanc *eqs.* HOR. carm. 3, 3, 17 gratum -tā consiliantibus Iunone divis: Ilion *eqs.* SEN. epist. 19, 9 volo tibi hoc loco referre dictum Maecenatis vera in ipso eculeo -ti (loc- *L*, edocuit *b*): ipsa *eqs.* TAC. ann. 3, 65 Tiberium quotiens curia egrederetur, Graecis verbis in hunc modum i solitum: o homines *eqs. et al.* *de ave* (*v. p. 418, 31*): SVET. Dom. 23, 2 cornix in Capitolio -ta est: ἔσται πάντα καλῶς.

e *acced. praep.* de (*v. etiam p. 421, 47. 83*): LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527, *a. 8—2*) II 43 ⟨de divortio⟩ -ta es (*an ad B 2, p. 421, 83?*). MART. CAP. 9, 960 nunc de tetrachordis -emur (*i.* '*edisseram*').

2 *technice in certis artibus*: a *in arte oratoria: adhibetur tam strictius pro verbali eius notionis* (*sc.* 'elocutionis' *i.* λέξεως, *v. p. 399, 7 sqq.*), *quam tertiam partem officii oratorii esse voluerunt* (*ex. gr. l. 67. 77. p. 421, 8 sqq.*) *quam latiore sensu de vi aut ratione bene, ornate sim. dicendi* (*cf. s.* elocutio *p. 400, 14 sqq.*), *ut decet eum qui eloquens haberi vult* (*v. l. 70. 74. 84 sqq. p. 421, 14. 31 sqq. al.*): *cf. defin.*: CIC. orat. 61 sed et Graece ab -endo ῥήτωρ et Latine eloquens dictus est. SEN. epist. 117, 17 sapere sapientiae usus est, quomodo eloquentiae -i, quomodo oculorum videre. QVINT. inst. 8 prooem. 15 -i ... hoc est: omnia, quae mente conceperis, promere atque ad audientes perferre, sine quo (*sc. eloquendo*) *eqs.* (*cf. etiam p. 418, 6 sq. 421, 31 sqq.*).

α absolute (*saepe in gerund.* -endi, -endo *i. q.* '*elocutionis*', '*elocutione*'; *v. infra l. 78 sqq. 84 sqq.* *de mimo p. 421, 23*): RHET. Her. 4, 56, 69 ordinate disponemus (*v. p. 421, 10*), graviter et venuste pronuntiabimus, ... ornate et suaviter -emur (-imur *HC*). CIC. nat. deor. 2, 148 iam vero domina rerum, ut vos soletis dicere, -endi vis quam est praeclara quamque divina (orat. 61 dicendi ..., id est -endi maxima vis soli huic [*oratori*] conceditur. QVINT. inst. 2, 1, 5 rhetorice, cui nomen vis -endi dedit [*opp. antea*: rationem recte loquendi]. 2, 15, 16 vim ... inveniendi [*v. p. 421, 8 sqq.*] et -endi. 2, 15, 22). off. 1, 156 -i copiose, modo prudenter, melius est quam vel acutissime sine eloquentia cogitare. de orat. 1, 90. 3, 141 et agendi ... praecepta et -endi (orat. 55 quomodo ... dicatur, id est in duobus: in agendo et in -endo). part. 3 proprie ... in rebus invenire (*v. p. 421, 8 sqq.*), in verbis -i dicitur. *ibid.* 16 genus ... -endi (ad Q. fr. 3, 5 [6], 4 διατυπώσεις [*Buech.*, ἀμπωεις, ἀμπωτεις *trad.*] ... ad ea ... tu qui omnes isto -endi et exprimendi genere superasti, a me petis? QVINT. inst. 10, 1, 53 volgare -endi genus. SVET. Aug. 86, 1 genus -endi secutus est elegans et temperatum). part. 24 -endi ... exercitatio. SEN. epist. 59, 6. 79, 9 alius *sapiens* erit adfabilior, alius expeditior, alius promptior in -endo, alius facundior (QVINT

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inst. 6, 5, 2 ne quid in -endo corruptum, obscurum sit. 8 prooem. 17 his [*Asianis*] indicium in -endo ac modus, illis [*sc. aridis*] vires defuerunt; *seq.* dicendi. 8, 6, 51. 10, 1, 63 Alcaeus ... in -endo ... brevis et magnificus et diligens *eqs.* 10, 1, 106 *al.* LACT. inst. 5, 1, 25 *Cyprianus* utrumne ornatior in -endo an felicior in explicando ... fuerit. *al.* AVSON. 400, 5 in verbis rudem, in -endo hiulcum). QVINT. inst. 2, 5, 9 in ratione -endi (12 prooem. 3. 12, 10, 27). 3, 3, 10 non ... tantum inventa tenere ut disponamus, nec disposita (*sc. tenere*), ut -amur, sed etiam ... *eqs.* debemus (*cf.* 3, 3, 11 *oratoris* ... esse invenire, disponere, -i et cetera. 5, 10, 54 rhetorice est inveniendi recte et disponendi et -endi cum firma memoria et cum dignitate actionis scientia. 10, 1, 69 tanta in eo [*Menandro*] inveniendi copia et -endi facultas [*v. infra l. 18*]. 10, 5, 19. *cf. et p. 420, 67. 73 77*). inst. 3, 6, 4 quos recte sensisse, parum -tos puto (AVG. epist. 231, 1 p. 504, 9 ego quidem parum -or, etsi multum loquor). 8, 6, 59 περίφρασιν ... circuitum quendam -endi. 9, 3, 24 formam -endi. 10, 1, 1 -endi praecepta ... non satis ad vim dicendi valent, nisi *eqs.* 10, 1, 81 Platonem esse praecipuum sive acumine disserendi sive -endi facultate divina ... et Homerica (decl. 254 p. 42, 4. *v. et supra l. 13*). 10, 1, 83 in Theophrasto ... est -endi nitor ille divinus. 12, 2, 9. *al.* TAC. ann. 4, 31 solutius promptiusque. PLIN. epist. 6, 33, 8 -endi varietate. FRONTO p. 63, 3 N. p. 146, 11 *te* neglegere ... cultum orationis ... hoc indicat loqui te quam -i malle. PORPH. Hor. sat. 2, 6, 72 *Lepos archimimus* eo quod iucunde et molliter et saltaret et -retur (*v. p. 420, 66*), sic appellatus est. ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 13 AQVILA rhet. 33 p. 32, 19 *al.* AVSON. 419, 19 concinnius ... contortius ... dulcius. *et al.*

β c. obi.: RHET. Her. 4, 19, 27 nonnumquam non alienum est ... -i res aliquas per huiusmodi continuationes (FRONTO p. 98, 11 N. rem omnem ... ita valide). CIC. Tusc. 1, 6 fieri ... potest, ut recte quis sentiat et id quod sentit polite -i non possit (*cf.* CAES. anal. frg. Cic. Brut. 253 ac si ut cogitata praeclare -i possent, nonnulli ... elaboraverunt [APVL. apol. 5 quis ... me ... eloquentior vivat, quippe qui nihil umquam cogitavi, quod -i non auderem]. VAL. MAX. 8, 14 pr. quibus ... quae prudenter animadverterunt, facunde contigit -i. QVINT. *v. p. 420, 62 sqq.*). de orat. 1, 209 ne quid tu (*Antoni*) -are nisi ita prudenter *eqs.* SEN. contr. 2 praef. 2 *Fabianus philosophus* saepe minus quam audienti satis est -itur. QVINT. inst. 1 prooem. 17. TAC. dial. 36 (*post lac.*) nihil humile vel abiectum -i poterat. FRONTO p. 66, 5 N. *orator* a significando quod volt -i, nusquam digrediatur. p. 143, 22 cum aliquid pulchrius -tus sum, placeo mihi. *al.* LACT. inst. 3, 25, 11 ne oratoria quidem ignoranda est, ut ea quae didiceris, proferre atque -i possis. *al.* PRISC. rhet. 3, 13 p. 554, 13 (= gramm. III 433, 20) simplici expositione -eris sententiam, ut *eqs.* (*gr. II p. 8, 14 Sp.* τὸ παραφράσαι τὴν γνώμην. *cf. etiam p. 419, 9*). *et al.*

γ de (*cf. l. 83. p. 420, 49*): QVINT. inst. 12, 2, 20 pars ... naturalis, cum est ad exercitationem dicendi tanto ceteris uberior, quanto maiore spiritu de divinis rebus quam humanis -endum est *oratori*. SCHOL. Cic. Bob. p. 172, 10 St. bene ... -tus est de exilio suo (*cf. p. 130, 27 de eadem re*: quanta haec ... vis oratoria est, ut *eqs.*).

b *in arte dialect.* (*cf. etiam p. 419, 44*): VARRO gramm. frg. 265 p. 280, 68 F. quae *pars* de simplicibus est, vocatur de loquendo ... quae sic implet sententiam, ut nondum faciat quaestionem vel disputatorem requirat, vocatur de -endo, illa quae sic implet sententiam, ut de sententiis simplicibus iudicetur, vocatur de proloquendo (MART. CAP. 4, 338 prima *norma* est de loquendo, ⌊secunda de -endo⌋ [⌊ ⌋ *om. A*[1]], tertia de proloquendo). MART. CAP. 4, 341 in secunda *dialecticae norma* ..., quam de -endo dixi, quaeritur quid sit nomen, quid verbum *eqs.* *cf. etiam p. 417, 2.*

B *vi praepos. aut attenuata aut abolita, fere i. q. simplex* '*loqui*' (*de facultate loquendi: l. 64. 66. 68. 71*): **1** *nude ponitur*: GELL. 5, 9, 2 *filius Croesi adhuc elinguis* nodum ... linguae rupit planeque et articulate -tus est clamans in hostem, ne rex ... occideretur (*opp.* elinguis, *syn.* fari). TERT. anim. 20 p. 332, 19 penes Colyttum pueri mense citius -untur praecoca (-ce *B*) lingua. resurr. 61 p. 122, 9 accepisti, homo, os ad vorandum atque potandum: cur non potius ad -endum, ut a ceteris animalibus distes? ARNOB. nat. 7, 9 p. 243, 15 *si animal* vocem hominis sumat -aturque his verbis *eqs.* 7, 24 p. 258, 12 cum -itur *plebs*. LACT. opif. 2, 6. 10, 12 *oris* usus in duobus constat officiis, sumendi victus et -endi (l- *P*). PS. MAR. VICTORIN. ad Iust. 1 p. 999[C] ut is Andreas actibus -itur (*i. 'dicit'*. *sim.* [*etiam de rebus*]: 16 p. 1008[D] sicut apostolus -itur Paulus dicens [*seq. I Cor. 3, 16*]. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 649 ut poeta -t⟨us est⟩. AVG. civ. 11, 9 p. 472, 20 D. sicut scriptura consequenter -itur. 20, 2 p. 407, 32 sacer psalmus. *al.* AVELL. p. 20, 7 ut vestrae constitutiones -untur. *et al.* *cf.* CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 2 p. 10, 12 *electis* ⟨non iam⟩ existentibus ... Petrus -itur; *gr.* ἡ προσφώνησις γίνεται [*antea*: scribit]). FILASTR. 104, 4 ut tres quis aut quattuor *linguas* valeret ediscere atque isdem vix -i (104, 7 linguis multis ... *apostolos* potuisse -i). VVLG. act. 2, 4 prout spiritus sanctus dabat -i illis (ἀποφθέγγεσθαι). *et al.*

2 *c. additamentis*: **a** *c. praepp.*: de (*v. etiam p. 420, 49*): ITALA act. 18, 25 (cod. g) fervens spiritu -batur et docebat ... de Iesu *Apollo* (ἐλάλει [ἀπελάλει *D*]. VVLG. loquebatur). FIRM. math. 1, 7, 7 p. 20, 23 quid (*v. infra l. 7*) ... de damnationibus -ar malorum peccatorum? RVSTIC. c. aceph. p. 1203[B] quasi omnino de una natura se -i putaverit. adversum: PS. TERT. adv. Iud. 11 p. 733 Oe. adversum Iudaeos -ti sumus. PS. RVFIN. in Os. 14, 3 p. 1032[A] adversum te, Israel.

b *c. obi.* (*cf. et supra l. 2*): ITALA Luc. 12, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 28 p. 518, 13) spiritus docebit vos ... quid -i debeatis (ἃ δεῖ εἰπεῖν, VVLG. dicere). PS. MAR. VICTORIN. ad Iust. 7 p. 1003[C] haec si aliquis Indus -itur aut Persa commemorat. *al.*

II *adhibetur passive*: VLP. dig. 3, 12, 13, 6 quantum ad infamiam pertinet, multum interest, in causa quae agebatur causā cognitā aliquid pronuntiatum sit an quaedam extrinsecus sunt -ta. ITALA Rom. 8, 26 (cod. d) gemitibus qui -i non possunt (στεναγμοῖς ἀλαλήτοις, VVLG. inenarrabilibus). GREG. TVR. virt. Mart. 3, 2 p. 632, 37 *puella* non sermones -ens (*v. p. 419, 28*), non audiens -tum.

coniuncta, apposita, synon.: commemorare: *l. 10.* dicere (*aliter l. 24*): *p. 418, 35. 37. 39. 41. 46. 48. 80. 419, 83. 420, 5. 16. 70.* effari: *p. 419, 26.* expedire: *p. 420, 1* (verbo). *p. 420, 15.* exprimere: *p. 419, 14. 420, 80.* fari: *p. 421, 65.* indicare: *p. 419, 83.* loqui: *p. 418, 44. 71* (*aliter l. 24*). narrare: *p. 419, 11.* proferre: HIL. ad Const. 2, 1 p. 197, 7. *p. 421, 43.* proloqui (*aliter l. 25*): *p. 418, 47. 84.*

opponuntur: dicere: *p. 420, 76.* QVINT. inst. 8, 6, 51. loqui: *p. 420, 73. 421, 15. 23. 53.* proloqui: *p. 421, 56.* pronuntiare: *p. 420, 68.* signare: *p. 418, 77.*

part. praes. **ēloquēns**, -ntis *pro adi. vel subst.* *de originatione*: VARRO ling. 6, 57 hinc (*sc. a loquendo*) -s qui copiose loquitur. *de formis*: *sing. abl.* -i: CIC. de orat. 1, 238. 259 *p. 424, 3.* *compar.* -ior: CIC. de orat. 3, 129 SEN. epist. 22, 13 *al.* magis -s: LACT. inst. 6, 20, 27. *superl.* -issimus *inde a* C. GRACCHO *saepissime.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 30 B. disertus, -s, facundus, praestans. GLOSS.[L] I Ansil. EL 194 -s facundus, id est bonus in fabulis aut affabilis in loquendo. GLOSS. ἀστειολόγος. ἐλλόγιμος. εὔγλωσσος. εὔλαλος. λόγιος. προφορικός. φράστης. ISID. diff. 1, 179 inter -em et loquacem sinceritas facundiae -um est, effusa ... temeritas loquacium. orig. 10, 81 -s profusus eloquio. DIFF. p. 54, 5 inter -tem et disertum: -s est naturaliter verbis instructus *eqs.* *legitur inde a* C. GRACCHO *p. 423, 16,* AFRAN. *p. 424, 15,* RHET. Her. *bis* (*notione q. e. s. 2, p. 424, 17*), CIC. *deest poetis dactylicis; occurrit* PHAEDR. app. 29, 4 (*v. p. 423, 64*). [*dub.*: INSCR. christ. Diehl 4653 (*a. 363*).]

I *i. q. facundus, disertus* (*sc. qui aut arte aut indole sive ornate, bene sim. sive facile, uberius sim. dicendi, loquendi praeditus est. de rebus [de litteris, scriptis: p. 423, 76; de agricultura litteris mandanda: p. 423, 67]: p. 423, 7. 11. 63. 74; de papilione [in fabula personato]: p. 423, 64. respicit stilum, describendi artem: p. 423, 71. 424, 8*): **a** *notabiliora*: *α definitur, circumscribitur*: CIC. orat. 14 sine philosophia non posse effici quem quaerimus -em. 61 quem (*sc. oratorem*) hoc uno excellere, id est oratione ..., indicat nomen ipsum; non enim inventor aut compositor aut actor haec complexus est omnia, sed et graece ab eloquendo ῥήτωρ et latine -s dictus est *eqs.* 69 erit igitur -s ... is qui in foro causisque civilibus ita dicet, ut probet, ut delectet, ut flectat (*inde* AVG. doctr. christ. 4, 12, 27 p. 101[init.] dixit ... quidam -s ... ita dicere debere -em, ut doceat, ut delectet, ut flectat). 100 is est ... -s, qui et humilia subtiliter et alta graviter et mediocria temperate potest dicere. 101 *ter.* 113 esse ... perfecte -is puto non ... solum facultatem ... fuse lateque dicendi, sed etiam *eqs.* 117. 123 is erit ... -s, qui ad id quodcumque decebit, poterit accommodare orationem.

β adhibetur quasi technice pro voce gr. q. e. ῥήτωρ (*cf. supra l. 53*): CIC. orat. 72 hunc locum (*i.* τὸ πρέπον) longe et late patentem philosophi solent in officiis tractare, grammatici in poetis, -es in omni et genere et parte causarum. RVT. LVP. 1, 16 p. 10, 11 (*vertit Demosth. de coron. 130*) his paucis diebus simul et Atheniensis et -s est factus (*gr.* Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ). QVINT. inst. 12, 10, 1 *ars et artifex differunt non* solum specie ... sed genere ipso, ut graecis Tuscanicae statuae, ut Asianus -s Attico.

γ componuntur vel opponuntur: *opp.*: disertus (*cf. syn. p. 423, 3*): CIC. de orat. 1, 94 (*loquitur Antonius*) scripsi ... illud quodam in libello ... disertos cognosse me nonnullos, -em adhuc neminem, quod eum statuebam disertum, qui posset satis acute atque dilucide apud mediocres homines ex communi quadam opinione hominum dicere, -em vero qui mirabilius et magnificentius augere posset atque ornare quae vellet *eqs.* (*inde* QVINT. inst. 8 prooem. 13 IVL. VICT. rhet. 25 p. 444, 35. *cf.* CIC. orat. 18). de orat. 1, 95 talis orator qualem quaerimus qui iure non solum disertus sed etiam -s dici possit. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 4 p. 168, 23 reprehensio ... sapientium atque -ium de Graecorum principibus facta est, quod [enim] disertis ac dicacibus hominibus facile rem publicam cesserint *eqs.* indisertus, ineloquens *sim.* (loquax *p. 423, 78*): CIC. nat. deor. 2, 1 neque indisertum Academicum pertimuissem nec sine ista philosophia rhetorem quamvis -em. HIER. epist. 57, 5, 8 poetam -issi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mum, vix loquentem. RVFIN. Orig. in exod. 3, 1 p. 162, 4 B. ineloquens *v. p. 424, 23.* *cf. etiam p. 424, 25.*

syn.: disertus (*cf. opp. p. 422, 70*); facundus (*l. 12*): CIC. de orat. 1, 215 disertus atque -s. 3, 129 -ior videlicet fuit et disertior Socrates. PAVL. FEST. p. 182 alias '*orator*' *est* pro disertis et -bus. SEN. epist. 22, 13 occurrit mihi ecce nescio utrum verior an -ior sententia ... *Epicuri* (*cf. 21, 8* apertior ista sententia est ... et disertior). QVINT. inst. 11, 1, 36 Pompeius abunde disertus ... narrator et hic ... Cato -s senator fuit. ARNOB. nat. 7, 22 p. 255, 20 quod Mercurius -s *est*, -bus debet disertissimisque mactari. *sim.*: SIGIST. epist. disertitudinis tuae paginam relegentibus nostros animos -s ornatus implevit. AVG. civ. 6, 2 p. 247, 9 D. -issimo vel facundissimo *Varrone* (CASSIOD. inst. 28 p. 1143^A Columella ... per diversas agriculturae species -s atque facundus illabitur).

b *loci generales*: *α adi.*: homo: -issimus: C. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 6 homo -issimus civitatis suae Demades. CIC. Verr. II 3, 3 ex homine clarissimo atque -issimo L. Crasso. Caecin. 53 ornate et copiose L. Crassus homo longe -issimus ... hanc sententiam defendit (Font. 39). Cluent. 29. 109 atque amplissimorum. 140 hominis -issimi et sapientissimi L. Crassi (de orat. 1, 105). p. red. ad Quir. 11 M. Antonius homo -issimus. Planc. 12 de orat. 1, 23. 1, 38. 1, 91. 1, 180 Q. Scaevola ... homo omnium ... iuris peritorum -issimus, -ium (*v. p. 424, 3*) iuris peritissimus. 2, 55. 3, 74 nobilissimum hominem et -issimum. Brut. 159. HIER. epist. 17, 2, 4 times, ne -issimus homo in Syro sermone vel Graeco ecclesias circumeam. AVG. in euang. Ioh. 58, 3 p. 1793^fin. *et al.* -s: CIC. Phil. 2, 11 homo sapiens non solum -s (Tusc. 1, 81 P. Crassi et sapientis et -is et primi hominis). de orat. 1, 38 *v. infra l. 41.* 1, 146. 1, 238 Tusc. 5, 85. Att. 13, 25, 2 hominum -ium et doctorum. *et al.* vir: -issimus (*pro tit. honorif. l. 35*): CIC. Sest. 3 a Q. Hortensio clarissimo viro atque -issimo (de orat. 1, 4). Balb. 1 Brut. 115. 127. 221. 332 rep. 4, 13 parad. 41 LIV. perioch. 80 p. 87, 16 SEN. contr. 2, 5, 17 *al.* VELL. 2, 13, 1 SEN. ad Lucil. frg. Gell. 12, 2, 4 QVINT. inst. 4, 2, 58 HIER. epist. 36, 1, 3 *al.* AVG. civ. 2, 11 p. 65, 12 D. *et al.* *nota* (*v. supra l. 30*): COD. Iust. de emend. cod. 2 Constantinum et Iohannem viros -issimos togatos fori amplissimae sedis. 10, 32, 67, 2 (*a. 529*). NOVELL. Iust. app. 9. -s: VELL. 2, 48, 3 C. Curio, vir nobilis, -s, audax. VEL. gramm. VII 74, 3 secundum auctoritatem eruditissimorum et -ium virorum (*v. p. 424, 23*); *opp.* a sordidi sermonis viris. HIER. epist. 37, 1, 1 *al.* VVLG. act. 18, 24 (ἀνὴρ λόγιος). *et al.* *acced. nom. propr.*: CIC. de orat. 1, 38 mihi videor ... -issimos audisse Ti. et C. Sempronios, quorum pater homo prudens et gravis haud quaquam -s ... fuit. Brut. 82 Laelius et P. Africanus ... -es. 127 P. Crassi -is. Tusc. 5, 55 M. Antonii omnium -issimi quos ego audierim. HIER. epist. 53, 4, 2 Demosthenes -s. *et al.*

cetera exempla: CIC. de orat. 1, 47 harum disputationum inventori et principi longe omnium in dicendo gravissimo et -issimo Platoni. 1, 49 si ... Aristoteles, si Theophrastus, si Carneades in rebus iis ... -es et in dicendo suaves atque ornati fuerunt. 1, 63 neque tamen verum quod Socrates dicere solebat, omnis in eo quod scirent satis -is. 1, 83. 1, 215. 1, 216 si -issimus Athenis Pericles. *ibid.* 2, 98. 2, 232. 2, 338 orator sine multitudine audiente -s esse non possit. 3, 139. Brut. 24. 28 civem (79). 57. 79 Scipionem Nasicam habitum -em aiunt (81). Brut. 145 ut -ium iuris peritissimus Crassus, iuris peritorum -issimus Scaevola putaretur (*cf. 148*). 160. 169. 186 quis est in hac civitate -issimus? 224 L. Appuleius Saturninus -issimus visus est (106). orat. 18. 19 quodsi ille (*M. Antonius*) nec se nec L. Crassum -em putavit (*cf. p. 422, 71.* orat. 100. 105 QVINT. inst. 12, 1, 21). epist. 7, 32, 2. PVBLIL. Q 5 qui pro innocente dicit, satis est -s. LIV. 39, 40, 6 summus imperator ... -issimus (*sc. M. Cato*). 45, 37, 1 tam nobilem ..., tam -em ad instigandam multitudinem inimicum (*sc. Galbam*). FEST. p. 302 Hyadas *stellas* ... ⟨nostri exi⟩stimantes a subus ⟨dici saeculo parum elo⟩quenti dixerint ⟨eas suculas⟩. PHAEDR. app. 29, 4 ego (*sc. papilio*) -s in pace, fortis proeliis fui. SEN. dial. 4, 3, 3 oratori -issimo. epist. 75, 6 medicum ⟨e⟩loquentem (*add.* ς). COLVM. 1, 1, 12 Scrofam Tremelium qui ... -em *agricolationem Romanam* reddidit. STAT. silv. 2, 7, 46 -e cantu ... trahes senatum. QVINT. inst. 1 prooem. 13. 1, 1, 21 futurus -issimus edidit aliquando vagitum et loqui primum incerta voce temptavit. 5, 13, 3 bonus defensor nemo nisi qui -issimus fuit. 10, 1, 101 T. Livium ... in contionibus supra quam enarrari potest -em. 12, 6, 6 *al.* TAC. Agr. 10 -issimi auctores (AVG. loc. hept. 2, 33 p. 547, 10 Latinarum litterarum -issimi auctores). PLIN. epist. 2, 1, 6 laudator -issimus. 4, 11, 1 -issimos causarum actores. 6, 21, 4 nullum est ... genus quod absolutum non possit -issimum dici. FRONTO p. 126, 14 N. tuae litterae ... -es sunt ut oratoris (*cf.* VIRG. gramm. epist. 3 p. 139, 16 Romana -issima ... scripta. SIDON. epist. 7, 2, 10 non tam -es epistulas quam loquaces. CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111^C -issimae nimis homiliae sunt Origenis). POMPON. dig. 1, 2, 45 APVL. apol. 5 TERT. apol. 11, 16. ITALA Iob 11, 2 (Aug. in Iob 1, 11 p. 533, 18) numquid -s videbitur iustus esse (ὁ εὔλαλος. VVLG. vir verbosus). AMM. 29, 1, 25 impendio -ior et in verba periculosa proiectus. HIER. epist. 52, 9, 3 peritus et s in lingua. RVFIN. Basil. hom. 2, 5 p. 1740 -issimi rhetores et vehementissimi oratores. PALLAD. hist. mon. I 42 p. 329^A -issima *mulier* (*gr.* λογιωτάτη).

β pro subst. (*acced. adi. l. 11*): CIC. de orat. 1, 19 mirari desinamus quae causa sit -ium paucitatis, cum *eqs. v. p. 408, 83*). 1, 58. 1, 180 (*v. p. 423, 23. 54*). 1, 259 in -i ... multa sunt, quae *eqs.* 2, 39. 2, 232. 3, 189 inveni ... quem negaram ... me invenisse -em (*cf. p. 422, 71*). Brut. 176 -is enim videbare, non sedulos velle conquirere. orat. 123. 236 opt. gen. 14. QVINT. inst. 7, 1, 43 illi -es ... invadent personas favorabiles (*v. ibid. 41*). 10, 1, 123 supersunt qui de philosophia scripserunt, quo in genere paucissimos adhuc -es litterae Romanae tulerunt. VOPISC. Car. 21, 2 *v. s.* eloquium *p. 413, 17.* PRISC. rhet. 10, 30 p. 559, 6 quidam -issimorum (*gr. II p. 17, 6 Sp.* οὐ φαῦλοι). AVG. doctr. christ. 4, 13, 29 p. 102^init. oportet igitur -em ecclesiasticum, quando suadet aliquid quod agendum est, ... flectere ut vincat. *v. etiam p. 422, 56. 64. 67. 72. 80. 423; 5. 10. 23.*

2 *i. q. lingua praeditus* (*opp. balbus l. 16*, vocis expers *l. 22 sq.*, mutus *l. 18. 20. 21*, tacitus *l. 25*, tardiloquus *l. 26*): AFRAN. com. 215 an tu -s. ilicet (*laudatur balbus quidam, v. Ribb. ad l.*). RHET. Her. 4, 48, 61 omnes res animantes et inanimas (inanimatas *E*, inanimantes *HC*) mutas et -es, feras et mansuetas (4, 53, 66 conformatio est cum aliqua quae non adest persona confingitur quasi adsit, aut cum res muta aut informis fit -s. RVFIN. Orig. in exod. 3, 1 p. 162, 2 B. mutis animalibus ... indoctus ... homo si comparetur, videbitur -s ad comparationem eorum qui et rationis et vocis expertes sunt; si vero eruditis et -bus viris ... conferatur, ineloquens et mutus videbitur). FRONTO p. 122, 10 N. deorum partim -es se quam tacitos coli maluerunt. VEL. gramm. VII 73, 4 *v. p. 423, 38.* CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 158, 3 divites et pauperes et -es et tardiloquos (*gr. I 1, 2 p. 86, 12* ἐλλογίμους καὶ τῷ λόγῳ βραδεῖς).

adv. **ˣēloquenter.** *posit. demum inde a* DON. Ter. Andr. *l. 40.* *compar.* -ius *inde a* PLIN. epist. *infra l. 36.* *superl. inde a* CIC.

i. q. facunde, diserte, ornate: CIC. de orat. 1, 69 quid est, cur non orator de rebus iis -issime dicat, quas ad certam causam tempusque cognovit (AVG. c. Cresc. 1, 2, 3 p. 326, 29 tamquam -r me dicentem. MACR. Sat. 7, 5, 16 -r dicta non abnego). PLIN. epist. 2, 11, 17 respondit Cornelius Tacitus -issime et ... σεμνῶς. 3, 18, 6 non quia -ius ..., sed quia liberius ... scribitur (6, 21, 4 mimiambos tenuiter ... atque in hoc genere -issime. HIER. vir. ill. 5 p. 11, 2 quae -r scripta sunt in Hebraeo, -ius vertisse in Graecum *Paulum.* SIDON. epist. 9, 9, 10 -issime). VIRG. gramm. epit. 4 p. 25, 16 -r ... composuisse. DON. Ter. Andr. 775 'ut tu sis sciens' -r (eloquens *T*), sic enim veteres pro scias (*cf.* SERV. Aen. 4, 103 'Phrygio servire marito' -r, ἐμφατικῶς). AVG. c. Cresc. 1, 1, 2 p. 326, 15 -r explicare (c. Iul. op. imperf. 6, 14 p. 1528, 3 diligenter et -r). 1, 2, 3 p. 327, 27 eloquentiam -r accusare conatus es. 1, 16, 20 p. 313, 13 -r facit. *ibid.* CAPREOL. epist. 2, 13 p. 858^C qui (*sc. doctissimi viri*) haec ... multiplicibus libris -issime docuerunt. SIDON. epist. 5, 5, 2 declamasse. POMER. 3, 14, 1 p. 494^A accurate ... atque -r enuntiant. *et al.*

deriv.: eloquium, ?eloquus. elocutio.

comp. (*ab* eloquens): in-, pereloquens.

?ēloquus, -ī. VARRO ling. 6, 57 hinc (*sc.* '*a loquendo*') dicuntur -i[um] (*sic vulg. ex B*) ac reloqui *eqs.* (*v. sub* eloquium *p. 412, 10 et 418, 55*).

elos *v.* he-.

ēlōta *v. p. 435, 81.* **ēlōtus** *v. p. 327, 29 sqq.*

?elpis. DIOSC. 5, 111 score argenti quam multi -s dicunt (*gr. 5, 86* ἔλκυσμα *A²*, ἔγκαυσμα *QA*).

elsine *v.* he-. *K.-M.*

(lābrum) **ēluācrum.** [*cf. c.* lavacrum *et* eluo. *W.*] *i. q. labrum ad eluendum aptum*: CATO agr. 10, 4 ⟨labrum⟩ lupinarium I, serias X, labrum -um I, solium I (11, 3 semodium I, labrum -um I). *cf. s.* eiucarium *p. 312, 70.* *Krohn.*

ˣēlūceo, -xī, -ēre. *ab* ex *et* lucere. *formae stirpis perfectae hic congestae sunt* (*cf.* elucesco *p. 426, 62*). *de significatione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 439, 12 B. praestat. melius est. antecellit. eminet. emicat. -et. enitet. praefulget. praenitet. GLOSS.^L III Abstr. EL 10 -et praefulget. GLOSS. ἐκφαίνω. -xit *iuxta* illuxit *ut* AGROEC. gramm. VII 121, 23 *al.* (*v. sub* elugere *p. 433, 52*). *inde a* CIC.; *deest* CAES. LIV. TAC.; *rursus increbrescit apud Christianos* (*maxime* AVG.); *ex poetis habent* LVCR. VERG. AVIEN. CYPR. GALL. PAVL. NOL.

[*suspect.*: AVIEN. orb. terr. 815 scire ..., quot sidera caeli -ent flammas, *ubi indicativo verbi praeter morem transitivi fidem derogant tres vicini coniunctivi* curventur ... proferat ... verratur (educant *Schrader*). *restituitur*: VAL. MAX. 1, 6, 2 *cum A²* (eiunxit *LA¹*). CHAR. gramm. p. 468, 11 B. PANEG. 4 (9), 13, 2 *cum* ς (eludeat *AHX*). AMM. 15, 8, 8 (eluoctes *V*).]

I *proprie*: *fere i. q. effulgere*: **A** *de rebus naturalibus proprio lumine lucentibus* (*similiter de luce diei p. 425, 2*): CIC. rep. 6, 16 splendidissimo candore inter flammas circus -ens. PANEG. in Mess. 134 laetior -xit structos super ignis acervos. VITR. 9, 4, 6 serpens ..., e qua stella, quae dicitur polus, -et. VAL. MAX. 1, 6, 2 flamma, quae ex L. Marci ... capite ... -xit (*cf. 1, 6, 1* circa caput flammam emicuisse). SEN. epist. 92, 17 sol ... quotiens inter nubila -xit (MART. CAP. 8, 859 EVSTATH. Bas. hex. 6, 2 p. 922^D). AVIEN.

[*Thierfelder*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

orb. terr. 815 *v. p. 424, 71.* AMBR. in psalm. prol. p. 3, 7 stellarum . . . lumina, quae -ent atque eminent. PAVL. NOL. carm. 20, 87 -ente die (CYPR. GALL. num. 89 cum clara dies septeno -xerit ortu. *cf.* lev. 83 cum . . . septima puniceis aurora -xerit astris. CASSIOD. in psalm. 29, 5 p. 204ᶜ quando discedentibus tenebris crepusculum coeperit -ere).
inde in similitudine lucendi de rebus incorporeis: AMM. 16, 12, 36 -bat . . . ex oculis furor. CLAVD. 17, 247 rigidi . . . plena pudoris -et gravitas (*sc. e fronte*). GREG. ILIB. in cant. 1, 9 p. 148, 6 in quibus *oculis* maxime humani vultus decor -et.

B *de iis quae alieno lumine collustrantur*: VERG. georg. 4, 98 -ent aliae *apes* et fulgore coruscant ardentes auro. AVG. epist. 50, 1 p. 143, 6 in plateis ac delubris vestris -eat sanguis. CASSIOD. in psalm. 44, 3 p. 320ᴬ non quia forma eius (*salvatoris*) decore lactei coloris -xit aut flavo crine lampavit.

II **translate**: A *metaphora originem suam prae se fert, sc. notione lucis (splendoris, tenebrarum sim.) commemorata*: CIC. rep. 2, 37 non latuit scintilla ingenii, quae iam tum -bat in puero (*cf.* off. 1, 103 in ipso ioco aliquod probi ingenii lumen -eat. epist. 12, 5, 3 ab istis Orientis partibus virtutis tuae lumen -eat. HIER. tract. in psalm. 89 p. 113, 14 ut splendor eius [*sc. Christi*] -eat in cordibus nostris, ut eiciat omnes tenebras nostras). CIC. epist. 4, 3, 2 quasi lumen aliquod extinctis ceteris -ere sanctitatem et prudentiam et dignitatem tuam (*antea*: in tantis tenebris . . . rei publicae). QVINT. inst. 8, 6, 4 *translatio est* ita . . . nitida, ut in oratione quamlibet clara proprio tamen lumine -eat. CYPR. laps. 1 p. 237, 13 post longae noctis horribilem . . . caliginem domini luce radiatus mundus -xit. HIL. in Matth. 4, 13 p. 936ᴬ. 27, 4 p. 1060ᴮ earum (*lampadum*) lux, conscientia boni operis -ens. CASSIAN. c. Nest. 4, 6, 1 p. 291, 10; *opp.* infidelitas tenebrosa.

B *per meram translationem: i. q. conspicuum esse vel fieri*: 1 *fere i. q. eminere, praestare, excellere* (*accedente praestantiae notione*): a *de hominibus*: CIC. de orat. 2, 55 nemo . . . studet eloquentiae . . ., nisi ut in causis atque in foro -eat. NEP. Paus. 1, 1 ut virtutibus -xit, sic vitiis est obrutus. QVINT. inst. 12, 1, 26 summus ille quidem (*orator*) in his quoque operibus fuerit, sed maioribus clarius -bit. AMM. 14, 6, 10 maiores suos . . . non divitiis -xisse, sed per bella saevissima. 15, 13, 1 *Musonianus* sublimius quam sperabatur -xit. 26, 6, 1.

b *de rebus incorporeis, maxime de virtutibus humanis*: CIC. Font. 23 quid est . . ., ubi -ere possit prudentia. Cael. 45 in eo . . . ingenium eius -ere videbatis. orat. 139 hoc in genere (*sc. σχημάτων*) — nam quasi silvam vides — -eat oportet eloquentiae magnitudo (*cf.* off. 1, 17 animi excellentia magnitudoque . . . in augendis opibus . . . -eat). fin. 4, 4 ea . . . in maximis ingeniis maxime -ere (*cf. infra l. 79*). Lael. 101 *benivolentia* etiam magis -et inter aequales. off. 1, 98 decorum, quod -et in vita. epist. 10, 10, 2 sit modo aliqua res publica, in qua honos -ere possit. NEP. Chabr. 1, 1 ex iis (*rebus memoria dignis*) -et maxime inventum eius in proeliis. Epam. 6, 4 maxime eius eloquentia -xit Spartae legati. VELL. 2, 122, 1. PLIN. nat. 35, 134 ut in ipsa pictura eruditio -eat. QVINT. inst. 9, 1, 19 quarum *figurarum* . . . utilitas . . . in nullo non orationis opere vel clarissime -et. PLIN. epist. 1, 10, 5 multa in Euphrate *philosopho* sic eminent et -ent. 9, 26, 10 in aliis enim vis, in his granditas eius -et. FRONTO p. 150, 6 N. AMM. 15, 8, 8 iam . . . -entis industriae iuvenem. 30, 7, 11 illud -ere clarius potuit, si Macrianum regem vivum capere potuisset. AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 13 p. 135, 2. PELAG. Aug. grat. Christ. 43, 47 p. 159, 26 (= nupt. et concup. 1, 35, 40 p. 252, 3) beatus Ambrosius . . ., in cuius praecipue libris Romana -et fides. ZACCH. 1, 18 p. 1086ᴬ ut dei virtus latius -ret. MACR. Sat. 4, 5, 4 quod in illis -bat, hoc sibi iactat cum his esse commune. SACR. Leon. 425 -eat in eis (*presbyteris*) totius forma iustitiae (SACR. Greg. 3, 6). *al.*

2 *fere i. q. apparere, manifestum esse vel fieri* (*ubique de rebus incorporeis, praeter infra l. 84*): a *usu personali*: α *obtutui se praebere, fere i. q. conspici, animadverti* (*fere i. q. oriri p. 426, 2*): CIC. S. Rosc. 86 tenuitas hominis eiusmodi est, ut dissimulari non queat atque eo magis -eat, quo magis occultatur. orat. 7 illud, quo nihil esse possit praestantius, quod in perpetuitate dicendi . . . haud scio an numquam, in aliqua autem parte -eat aliquando. div. 1, 61 tum eveniet duabus animi temerariis partibus compressis, ut illa tertia pars rationis et mentis -eat et se vegetam ad somniandum acremque praebeat (*Plato rep. 572ᴬ nihil praeter τὸ τρίτον δὲ κινήσας*). Lael. 48 si qua significatio virtutis -eat (SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 18 St. per aequalitatem nominis . . . significatio passionis eius -xit). QVINT. inst. 1, 1, 2 in pueris -et spes plurimorum. PLIN. epist. 2, 3, 2 multa lectio in subitis, multa scriptio -et. SVET. Tib. 57, 1 saeva ac lenta natura ne in puero quidem latuit, . . . sed aliquanto magis in principe -xit. LACT. inst. 7, 3, 25. AVR. VICT. Caes. 41, 21 in summo ingenio atque optimis rei publicae moribus quamvis parva vitia -ent magis eoque notantur facile. AMM. 19, 12, 16 fatum eius (*imperatoris*) vigens semper et praesens in abolendis adversa conantibus -xisse. *al.* PS. VARRO sent. 76 G. numquam prudentia docuit; res ipsas consule; in his negotiari oportet, si verum vis -at.
de Christo: ARNOB. nat. 1, 65 p. 46, 2 -xit atque apparuit Christus rei maximae nuntiator. *notio apparendi abit in eam q. e. oriri, nasci*: CIC. off. 1, 102 ex quo -bit omnis constantia omnisque moderatio. AMM. 23, 6, 25 Chaldaeorum . . . apud quos veridica vaticinandi fides -xit (*an 'claruit'?*; *cf. p. 425, 58*). *fortasse huc pertinet*: TERT. adv. Iud. 3 p. 707ᵐᵉᵈ· Oe. quod vetus lex . . . cessatura pronuntiata est, ita . . . novae legis . . . observantia in pacis obsequia -xit (*singulariter accedit in c. acc. sensu finali: orta est, ut fierent opera pacis*).

β *perspicuum esse sive fieri ad intellegendum, intellegi, percipi*: CIC. off. 2, 8 probabile -ere non possit, nisi ex utraque parte causarum esset facta contentio (AVG. c. Faust. 22, 88 p. 694, 5). LVCR. 2, 1051 -et natura profundi. SEN. dial. 4, 29, 3 magis . . . veritas -et, quo saepius ad manum venit (LACT. inst. 6, 1, 3 HIL. trin. 7, 4 p. 202ᴬ. AVG. retract. 1, 6, 8 p. 62, 3 sic enim dixi [vera relig. 25, 46] 'si apud hos veritas non -xerit', nihil dubitans, quod apud eos elucesceret [*v. p. 427, 3*]. *al.*). TERT. ieiun. 3 p. 277, 4 tunc . . . agnosceetur observationis necessitas, cum -xerit rationis auctoritas (*cf.* LACT. inst. 7, 14, 6 quo ratio -eat). PS. CYPR. rebapt. 9 p. 80, 26 quae increpatio . . . magis magisque -xit (*i. intellegi coepta est*). IVST. 19, 2, 11 casus suorum miseris -xit. HIL. ad Const. 1, 7 p. 186, 16 fidei doctrina praeceptis evangelicis atque apostolicis -eat. AVG. civ. 17, 4 p. 206, 28 D. totum quod prophetabatur (c. Petil. 3, 23, 27 p. 184, 2). epist. 44, 6 p. 114, 8 certi aliquid. c. Faust. 21, 2 p. 570, 3 idem . . . sensus. *al.* ZACCH. 2, 7 p. 1118ᶜ resurrectionem dominicam divinis testimoniis -ere (*i. comprobatam esse*) et ista omnia spiritualibus fulgere documentis. 2, 17 p. 1139ᴮ. OROS. hist. 4, 23, 8 mihi quamlibet studiose quaerenti . . . nusquam omnino causa tertii belli Punici . . . -xit. CASSIAN. c. Nest. 6, 9, 1 p. 335, 15 quid de verbo argumentamur, cum res -eant? *al.*

b *usu impersonali*: *sequitur*: *enuntiatum interrog. indir.*: CIC. part. 41 definitio . . . declaretur . . . communium frequentia, ex quibus proprium quid sit -eat (*vix personaliter*). VELL. 2, 94, 3 ut per id, quod agebat, quantus evasurus esset, -ret. PAVL. sent. 4, 14, 1 ut -eat, de quo testator sensisse videatur. PANEG. 4 (9), 13, 2. AVG. civ. 15, 7 p. 68, 2 D. quia non -et, cur vel unde sit dictum. quaest. hept. 2, 90 p. 152, 25 hoc . . . quomodo observetur . . ., aut non est aut non -et. ZACCH. 1, 15 p. 1081ᴰ MACR. Sat. 6, 1, 7. *al.*
acc. c. inf.: AVG. civ. 17, 8 p. 225, 31 D. conf. 1, 14, 23 p. 21, 11. c. Cresc. 4, 30, 37 p. 536, 20 non meis tantum, sed ipsis etiam tuis verbis eminet apparet -et . . . vestros ausos non fuisse. epist. 166, 21 p. 575, 16 per hanc . . . apostolicam . . . sententiam satis evidenter -et neminem ire in mortem. c. Faust. 22, 48 p. 641, 26 cum ipsas feminas satis -eat . . . adpetisse. gen. ad litt. 7, 20 p. 216, 20 aliud esse ipsam *animam*, . . . evidenter -et. *al.* quod: AVG. c. Cresc. 4, 40, 47 p. 547, 2 cuivis obtunsissimo satis -ret, quod contra eos (*haereticos*) non ita proconsularis potestas adiretur, nisi *eqs.*
ut: EPIST. pontif. 330 p. 660ᴮ certe hoc, quod vestra exspectatio desiderabat, -xit, ut *Prayllus et Pelagius* damnanda damnarent et sequenda sequerentur.

part. praes. **ēlūcēns** *pro adi.* *superl.*: *l. 54.* GLOSS.ᴸ I Ansil. EL 198 praefulgens. *fere i. q. manifestus, evidens*: ZACCH. 1, 3 p. 1074ᶜ tam simplex de Christi divinitate atque -ens per se veritas est. 2, 19 p. 1144ᶜ interpretationum textus -ens. PS. VARRO sent. 46 G. -entissimum (*var. lect.*: elucidissimum, elegantissimum, evidentissimum, excellentissimum) est edocendi genus exemplorum subditio.

ēlūcēsco, -lūxī (*v. l. 62*), -ere. [*cf. c.* elucere *et c.* lucescere. *W.*] *formae in* -sco *leguntur inde ab* HIER. *et* VVLG., *eodem tamen sensu quo* elucere, *cf. e. g.* VVLG. II Petr. 1, 19 (*l. 70*) *cum* PAVL. NOL. carm. 20, 87 elucente die; AVG. gen. ad litt. 10, 3 p. 300, 3 (*p. 427, 9*) *cum* AVG. epist. 44, 6 p. 114, 8 ut . . . certi aliquid eluceret. *qua de causa formae stirpis perfectae ad vocem q. e.* eluceo *rettuli* (*v. p. 424, 63*).

I *fere i. q. lucere incipere*: A *proprie de die (vespere i. 'nocte' infra l. 68), impersonaliter (praeter l. 68. 70)*: VVLG. I reg. 9, 26 cumque mane surrexissent et iam -ret. Tob. 8, 20 priusquam -ret. AVG. cons. evang. 3, 24, 65 p. 356, 3 non potest dici vesper -ens (luc- *var. lect.*) in primam sabbati, nisi nomine vesperi nox ipsa intellegatur (*cf. Math. 28, 1*). *allegorice*: VVLG. II Petr. 1, 19 donec dies -at et lucifer oriatur in cordibus vestris (ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ). CASSIOD. in psalm. 142, 8 p. 1012ᶜ 'mane' tempus veniae designat: tunc enim menti -it *eqs.* (*sequitur*: post noctem peccatorum).

B *per metaphoram vel in similitudine lucendi*: ENNOD. opusc. 1, 22 p. 267, 18 ne Romanae fax curiae diu in umbram coacta tardius -at. CASSIOD. in psalm. 80, 6 p. 588ᶜ cophinos autem dicimus, per quos sordium purgamenta proicimus, ut loci puritas -at. 146, 9 p. 1037ᴮ corvi sunt irreligiosi viri, qui peccatorum nigredine inseparabiliter vestiuntur nec aliquo splendore conversionis -unt.

II *translate*: A *fere i. q. praestare, excellere*: HIER. in psalm. 109 p. 81, 1 hoc . . . principium (*v. psalm. 109, 3*) et haec virtus in proelio tunc magis -et, cum . . . credentes . . . illo (*sc. Christo*) splenduerint praesulante. AVELL. p. 521, 23 clarius -et . . . virtutis huius futurum exemplum. B *fere i. q. apparere, intellegi*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 4, 8 p. 369, 19 B. *quaestionem* diligenter

[*Thierfelder*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

debemus excutere, ut scripturarum veritas -at (RVFIN. Adamant. 5, 15 p. 203, 30 si vultis, ut veritas -at [εἰ βούλεσθε μετὰ πάσης ἀληθείας τὴν ζήτησιν γενέσθαι]. AVG. retract. 1, 6, 8 p. 62, 3 *v. p. 426, 14.* CASSIOD. in psalm. 88 praef. p. 628^C rei veritas. var. 12, 16, 4 ut totius erroris obscuritate detersa rationibus publicis veritas -at). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 105, 14 B. quod ut clarius -at, sumamus ... exemplum (AVG. serm. ed. Mai 6, 2. *cf. p. 426, 81*). Orig. in num. 12, 1 p. 93, 26 B. ex comparatione plurimorum *mysteriorum*, si quid praesens sermo obscuritatis continet, -at. AVG. gen. ad litt. 10, 3 p. 300, 3 donec certum aliquid -at. serm. 169, 5, 7 p. 918^extr. in ipsis verbis apostoli -at nobis aliquid, unde ista ... solvatur obscuritas. IOH. MAXENT. Conc.^S IV 2 p. 15, 13 quo facilius obiectionum absolutio legentibus -at. PROSP. c. coll. 12, 3 p. 215^A quod ut exemplis magis -at. CASSIOD. inst. div. 24 p. 1139^B mentem ... nostram in illa contemplatione defigamus, quae non tantum auribus sonat, sed oculis interioribus -it.

ēlūcēscentia, -ae *f.* *ab* elucescere. *fere i. q. radiatio, luminis emissio*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 56 p. 1083^B si igitur aeterna vita filius -a est praeaeternae vitae.

ēlūcido, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* lucidare. *fere i. q. illuminare, illustrare*: **1** *proprie*: IREN. 2, 30, 3 (*de deis Gnosticorum*) quos caelos firmaverunt? ... quas emiserunt stellas? quae luminaria -verunt? (*var. lect.* lucidaverunt). *allegorice*: VVLG. Sirach 24, 31 qui -ant me (*sc. Sapientiam*), vitam aeternam habebunt (*gr. deest*). **2** *translate*: *fere i. q. explanare, interpretari*: GLOSS.^L I Ansil. EN 95 'enodare' -are aut planum facere. CYPR. epist. 44, 1 p. 598, 3 (*var. lect. v.* elucidus *infra l. 35*) CASSIAN. conl. 21, 34, 4 utrum hunc beati apostoli sensum ... exprimere atque -are (*var. lect.* lucidare) potuerim (*seq. syn.* reserari). BOETH. syll. hyp. 1 p. 831^D *ea* -anda diligenter et subtiliter persequenda suscepimus. CONC. Arvern. p. 71, 5 studium elucedand(a)e legis ecclesiasticae. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 739^B de his singulis ... secundum litteram paulo superius -tum est.

ēlūcidus, -a, -um. *cf.* elucidare. GLOSS. V 628, 31 -um tenue (*v. p. 314, 43*). *i. q. valde lucidus*: CYPR. epist. 44, 1 p. 598, 3 ut ... maiore auctoritate et -a (elucidata *C*, *v. supra l. 26*; lucida *LPQ*) probatione partis adversae improbitas frangeretur. [PS. VARRO sent. 46 *v.* elucens *p. 426, 54.*]

ēlūcifico, (-āvī, -ātum,) -āre. *ab* ex *et* lucificus. GLOSS. V 641, 15 lucidare. *fere i. q. luce privare*: LABER. mim. 78 fulgentis splendorem pecuniae volo -are (lucificare *vel* ludificare *codd. Gell. 10, 17, 4*) exitum aetati meae (NON. *ad l.* p. 106, 18 dictum a luce). *Thierfelder.*

ēlucrātio redemptio GLOSS. II 578, 16. *K.-M.*

ēluctābilis, -e. [*ab* eluctari. *W.*] GLOSS.^L I Ansil. EL 203 -e expugnabile, id est quod vinci possit. *i. q. penetrabilis*: SEN. nat. 6, 8, 4 implicatae aquis herbae sunt et aquae nec pediti -es nec navigio.

ēluctātio, -ōnis *f.* *ab* eluctari. *i. q. luctatio, nisus*: LACT. inst. 3, 11, 11 labor ille magnus et difficultas et -o adversus mala.

ēluctor, -ātus sum, -ārī *et* **ēlucto,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* luctari.

I *depon.* **ēluctor.** *part. perf.* -tus *potissimum in usu fuisse videtur.* NOT. Tir. 95, 54 -atur. CHAR. gramm. p. 464, 31 B. -or ἐκπαλαίω -tus sum. GLOSS. ἐκπαλαίω, καταπαλαίω. *legitur inde a* VERG. [*ex coni.*: VELL. 2, 86, 2 ⟨o⟩diu⟨m⟩ clementia -tus (luctatus *codd.*) sua. SIDON. epist. 5, 74 *v. p. 428, 3.* *dub.*: GERM. 628 nocte -ta (noctem fluctuata *Z*) †suprema.]

A *intransitive*: **1** *i. q. luctamine aliquo et nisu procedere, prodire, exprimi*: *de aqua*: VERG. georg. 2, 244 *terra et aqua in qualis calcentur*: aqua -bitur omnis scilicet et grandes ibunt per vimina guttae. SEN. nat. 4, 2, 5 *Nilus* per angusta -tus. LVCAN. 2, 219 *Tiberis* Tyrrhenas vix -tus in undas *per cadaverum acervos* (PANEG. 10 [4], 30, 1 *Tiberim* inter congestas alte cadaverum moles ... vix elucta⟨n⟩tibus gurgitibus exeuntem [*v. et p. 428, 22*]). PLIN. epist. 8, 8, 2 exit fons et exprimitur pluribus venis ... -tusque quem facit gurgitem *eqs.* *de voce*: TAC. ann. 4, 31 *Tiberius* compositus alias et velut -antium verborum, solutius promptiusque eloquebatur, quotiens subveniret. SERV. Aen. 7, 700 -antem vocem per longum et flexuosum meatum. *de personis*: LACT. inst. 6, 23, 39 ad quam (*continentiam*) si quis eniti atque -ari potuerit. IORD. Get. 201*?* *v. p. 428, 17.* **2** *i. q. sursum eniti*: SEN. nat. 7, 6, 3 *ignes turbine eiecti* de terra in superiora -antur. STAT. silv. 2, 3, 57 tandem -ta sub auras (*arbor*) ... enode cacumen ... levat.

B *transitive*: **1** *c. nudo obi.*: *i. q. labore et nisu superare* (*c. notione effugiendi, se eripiendi p. 428, 9. 11. 15*): CORN. SEV. carm. frg. 2 ardua virtuti longoque per aspera nisu -anda via est (VAL. FL. 8, 184 altera ponti -anda via ... est). LIV. 24, 26, 13 cum tot ac tam validae -andae manus essent. GRATT. 520 *equus cursando* -bitur iram (*cf.* STAT. Ach. 1, 525 oppositum vox -ta furorem est). SEN. contr. 10 praef. 4 magnus orator, qui multa impedimenta -tus ad famam ... pervenerat. GERM. 628*?* *v. l. 57.* VELL. 2, 86, 2 *v. supra l. 55.* SEN. nat. 4 praef. 15 -tus natalium angustias (*cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 9 illas ... angustias nocte eruptione facta cum -tus esset Decius). 4, 2, 5 *Nilus* -tus obstantia. SIL. 13, 742 *Hannibal* Alpis -tus adest. TAC. Agr. 17 super virtutem hostium locorum quoque difficultates -tus (SYMM. epist. 3, 62 -andis difficultatibus adminicula. 5, 74 multas -tus [*Gruter*, reluct- *trad.*] itineris difficultates. SIDON. epist. 4, 4, 2 oppositas ... difficultates). hist. 3, 59 vix quieto agmine nives -antibus. GELL. 12, 5, 10 haec ergo vir sapiens tolerare et -ari potest. TERT. pall. 4 p. 932 Oe. unde gentium in provinciis ... quas natura agro potius -ando commodavit, studia palaestrae? PANEG. 7 (6), 18, 4 -ti Araris moras. AVSON. 397, 1 tandem -ti retinacula blanda morarum (*v. p. 427, 75*). SYMM. epist. 1, 20, 3 fors fuat an optineamus ... veterem gratiam, nunc quod satis est, -emur offensam (*v. p. 427, 75*). 3, 12, 2 -tus longi otii cariem. 4, 19, 1 -tus fortunae aspera (*cf.* 9, 86, 2 fortunae -tus incertum). 8, 6 si ... laetis cogitationibus -eris adversa. CASSIOD. var. 4, 15 mare ... quod -ari facit desperationis sola praesumptio. EVSTATH. Bas. hex. 5, 1 p. 909^C postquam tellus respiravit -ta iam pondus aquarum (ἀποσκευασαμένην, *v. p. 427, 75*).

2 *seq.* ut: IORD. Get. 201 -ti collis excelsa ut conscenderent (*nisi mavis* excelsa *coniungere c.* ut conscenderent, *v. p. 427, 71*).

II *act.* **elucto:** *i. q. evitare, effugere*: DIONYS. EXIG. inv. cap. Ioh. p. 421^B cum non posset extremam paupertatem ulterius -are. *part. perf. pass.* ēluctātus, -a, -um *i. q. superatus*: PANEG. 12 (2), 34, 4 *fluvius* cunctantes meatus vix -tis cadaveribus (*cf. p. 427, 62*) evolvit. ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 33 undis ponti furentis velut hostilium turbinum molibus -tis. ENNOD. dict. 11, 1 p. 459, 1 dum ad -tam reducitur dicendi usu pereunte senectus infantiam.

deriv.: eluctatio, eluctabilis. *Krohn.*

ēlūcubrātio, -ōnis *f.* *ab* elucubrare. GLOSS. V 498, 7 -⟨o⟩ explicatio. *i. q. actus elucubrandi vel res elucubrata* (*l. 33*): PS. HIER. epist. 6, 20 p. 104^B tunc et caelestis sapientia ... sine alicuius labore -is intrabit et vera vita ... lucebit. ENNOD. dict. 12, 7 p. 463, 5 deo proxima res est vestro (*i. Aratoris*) infusa beneficio, dum per cursus -is (*v. l. 29*) traditae, ne optimi degenerent ... salva stemmatum (*sc. virtutis*) veritate praestatur. FACVND. defens. 2, 1 p. 559^B diuturnis -bus contra sanctam Chalcedonensem synodum ... composita. *v. etiam l. 78.*

ēlūcubrātiuncula, -ae *f.* *ab* elucubratio *deminutive.* GLOSS. I p. 300 -a brevis sententia qu⟨a⟩e una candela scribitur. V 619, 6 elucubro est illumino vel expono. hinc ⟨e⟩lu⟨c⟩ubratiuncula est expositiuncula vel illuminatio.

ēlūcubrātus *v. l. 73 sqq.*

ēlūcubro, -āvī, -ātum, -āre *et* **ēlūcubror,** -ātus sum, -ārī. [ex *et* lucubro. *W.*] *de formis*: *depon.*: CIC. Att. *v. l. 50.* GLOSS. -o *v. supra l. 39.* -a⟨n⟩tes evigilantes. -tum evigilatum. vigilia. elaboratum. *inde a* CIC.

i. q. lucubrationibus, vigiliis aliquid conficere (*ubique de scriptis, doctrina sim.* *i. q. explicare l. 67*): *transitive* (*praeter l. 60*): CIC. Brut. 312 multae (*causae*), quas nos diligenter elaboratas et tamquam -tas adferebamus. Att. 7, 19 nihil habeo, quod ad te scribam, qui etiam eam epistulam, quam eram -tus (*v. l. 43*), ad te non dederim. VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 alterius *scriptoris* cunctante stilo -tum opus (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 158, 3 ante conclusionem -ti a nobis opusculi). COLVM. 10 praef. 5 quod -vimus, adeo propriam sibi laudem non vindicat, ut boni consulat, si non sit dedecori prius editis a me scriptorum monumentis. TAC. dial. 9 cum toto anno, per omnes dies, magna noctium parte unum librum excudit et -vit (HIER. adv. Rufin. 1, 5 p. 401^A CASSIAN. inst. praef. 5. *cf.* HIER. epist. 2 Rev. Bénéd. 27, 1910, p. 4, 14 volumina). PORPH. Hor. epist. 1, 18, 34 'dormiet in lucem', hoc est non evigilabit nec -bit (*intrans. v. l. 48*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 9, 2 p. 274, 24 cur theologos sub momento temporis facis, ... ut putes eos velut inspiratam a te magis quam -tam suscepisse doctrinam. AVG. adv. Don. 29, 49 p. 150, 23 adferrent -tum laborem, in quo eos ... non respondisse ... appareret. epist. 136, 3 p. 96, 3 ad haec omnia ... plenus debet et -tus solutionis splendor ostendi. CASSIAN. conl. 17, 30, 3 hanc ... illustrium patrum scientiam atque doctrinam nostra, ut potuit, -vit (*v. supra l. 47*) inscitia. SIDON. epist. 8, 4, 2 carmina ... ambigendum celerius an pulchrius -asti. GREG. TVR. Mart. 3, 44 haec a me imperito narrare non possunt, tamen, ut ipsa imperitia praestat, -buntur ne oc⟨c⟩uli videantur. FACVND. defens. 10, 7 p. 792^C subtilis eorum intellectus in nocte obscurarum quaestionum -tis excogitationibus adversus aliena dicta pervigil.

part. perf. pass. **ēlūcubrātus,** -a, -um *pro adi.* *compar.*: *p. 429, 1. 2.* *i. q. per noctem elaboratus, cum diligentia confectus (de scriptis, sermone sim.)*: **1** *proprie* (*cf. et l. 65*): SIDON. epist. 8, 11, 6 verbis ... grandibus, pulchris, -is. 9, 3, 5 praedicationes ... nunc repentinas, nunc ... -as. POMER. 1, 24 p. 429^B -ae declamationis pompam. 3, 14, 1 p. 494^B sermonis -i (elucubratione *cod. un.*) venustate (ENNOD. carm. 1, 8 praef. 6 p. 529, 3. *cf.* epist. 2, 17, 1 p. 58, 20 quisquis -is sermonibus linguae cultum praedicat abiurari. 4, 12, 3 p. 107, 23 quid promovit suada oratio tua -is concinnata sermonibus). 3, 34, 2 p. 519^A ceterum de accuratione dictionis -ae non satago. ENNOD. epist. 2, 13, 2 p. 53, 7 dives et -a narratio. **2** *translate*: *de animo i. q. excultus*: BOETH. [K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

comm. pr. 1, 7 p. 17, 5 quo -ior animus auditoris exercitatiorque ad haec capienda perveniat (mus. 2, 1 p. 227, 17 -ior).

ēlūculentus, -a, -um. *ab* ex *et* luculentus. *i. q. dilucidus*: LVCVLENT. 3 p. 813C multi ... -o sermone et composito loquuntur rhetorice, sed auditores suos non aedificant.

elucus, (-a), -um (*an* ēlū-?) *et* **helucus.** *dub. orig. (v. Walde-Hofmann, Etym. Wörterb. s. v.).* *aspiratur*: PAVL. FEST. p. 100 (*infra l. 19*). TERT. *l. 24.* CASSIOD. (*ex Eutyche*) gramm. VII 201, 9 e ... sequente l plerumque graviter effertur, ut 'helluo', 'helvus', 'helucus' (*B*, hellus *AC*), 'helops' et quicquid ab uno quoque eorum fit. *i. q. languidus, segnis sim. sive languor, segnitia sim.*: GELL. 16, 12, 3 alucinari factum ... ex eo, quod dicitur Graece ἀλύειν, unde '-um' quoque esse dictum putat *Cloatius Verus*, a littera in e versa, tarditatem quandam animi et stuporem qui alucinantibus plerumque usu venit. PAVL. FEST. p. 75 (*sub E*) -um significat languidum ac semisomnum, vel ut alii volunt, alucinatorem et nugarum amatorem, sive halonem (heluonem? *Lindsay Gloss. IV p. 189b*), id est hesterno vino languentem, quod ἕωλον vocitant Graeci (*inde* GLOSS.L I Ansil. EL 206 eluc(um) languidum). p. 100 helucus ab hiatu et oscitatione dictus. GELL. 4, 19, 1 (*ex Varronis Cato logistor.*) pueros inpubes compertum est, si plurimo cibo nimioque somno uterentur, hebetiores fieri ad veterni usque aut -i tarditatem. TERT. coron. 7 p. 433 Oe. Harpocration industria *Liberum* hederatum (*sc. esse*) argumentatur, quod hederae natura sit cerebrum ab heluco (heleuco *BC*) defensare. *cf.* helluo, helluor *sim.* *K.-M.*

ēlūdificor, -ātus sum, -ārī. *ab* ex *et* ludificari. *i. q. ludificari*: PLAVT. Most. 1040 tibi narravero, quis me⟨d⟩ exemplis hodie -tus est (ludi- ς, *Leo*). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 215 ne ... ob hoc delirum senem vinosi (*Petschenig*, senes aiunos *cod.*) -entur (*trad.*, ludi- *Petschenig, al.; sed cf. Stowasser, Xenia Austriaca p. 147*), habeantque derisui. *v. J. B. Hofmann, de verb. dep. p. 28.*

×**ēlūdo**, -sī, -sum, -ere. *ab* ex *et* ludere. *de formis*: -lusseris? (*e coni. dub., v. l. 52*). NOT. Tir. 50, 13. 18. *de sensu*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 33 B. decipere. frustrari. calumniari. cavillari. causari. tergiversari. -ere. DON. Ter. Eun. 55 (*citatis iis quae l. 66 afferuntur*) -ere est finem ludo imponere. GLOSS.L III Abol. EL 6 -ere circumvenire. GLOSS. supplantare. -o διαπαίζω. -et καταπαίζει. -sus καταπαιχθείς. -ret auegdae (*anglos.*).
legitur inde a PLAVTO (*l. 58. p. 430, 5. 432, 50*), TER. (*p. 430, 6. 432, 52*); *saepius in* LIV. *et* TAC. (*praeter aliquot locos et Taciteos et recentiores omnes quos habui, attuli*).

[*var. lect.*: et lud-: *p. 432, 62. 70.* lud-: VERG. georg. 4, 406 *R* (illud- *b*, inl- *Philarg. cf. et l. 49. p. 430, 68*). MANIL. 1, 877 -si *cod. Flor. recte*, effusi *GLM*. *falso trad. pro* cludere: PS. QVINT. decl. 8, 6 p. 150, 13 (elusistis, *corr.* ς). VEG. mulom. 1, 22, 4 pollicem ... sinistrae manus interius deprimas, ut non -at *vena insecta* (*sic falso L*, claudat *A*, cedat *P*, deludat *F*. *cf. Chiron 7 [de eadem re], ubi* ludat, *i.* 'cludat' [*vol. III 1312, 33 sqq.*]). *cf. etiam* TERT. carn. 1 p. 426 Oe. (clusit *A ex collat. Hildebr.*, elusit *A collat. Baluzii*; inlusit [*v. l. 43*] *rell.* *at recte* eludere *pro* claudere *trad.*: AMM. 24, 4, 15. *cf. etiam p. 433, 40*). *ex coni. admodum incerta*: CAECIL. com. 244 ut me ... elusseris (*Halm, v. supra l. 33*) lautissume (iusseris *archetypus Cic. Lael. 99*; inlusseris *alia sim. coniecta*). TERT. orat. 22 p. 196, 1 (*Reifferscheid*, eligitur *trad.*). monog. 14 p. 784 Oe. (velut idque *trad.*).]

I *cum notione lusionis, ludicri, i. q. ludo vincere*: A *in certis generibus ludorum*: 1 *aleae* (*c. dupl. acc. l. 59 sq.; alqm. aliquā re l. 60*): PLAVT. Curc. 609 -si militem ... in alea. 630 miles, quaeso ⟨te⟩ ut mihi dicas unde illum habeas anulum, quem parasitus hic te -sit (*cf.* ARGVM. Plaut. Curc. 2 ibi -it anulo rivalem).
2 *pilae* (*obscurius hastarum ludus l. 65*): LVCIL. 1136 Caelius ... trigonem cum ludet, solus ⟨...⟩ ludet et -et (*Marx ad l.*: '*solus pilam iaciet et iactam ab alio repellet sinistra*'. *cf. Marquardt-Mau, Privatleben d. Röm. p. 844, adn. 9*). *huc fort. trahendum*: MART. 14, 202 callidus emissas -ere simius hastas. 3 *gladiatorii ludi* (*cf.* DON. Ter. Eun. 55 -ere proprie gladiatorum est, cum vicerint). *legitur hoc usu tantum in imagine et translate, ubi de altercatione, disputatione sim. agitur (fortasse inde pendet ea significatio, quam habes sub II A 2 a β [v. p. 431, 46. 70], II A 2 b p. 432, 17. 21; at vix hinc fluxit ille usus q. e. sub III [v. p. 433, 36])*. CIC. opt. gen. 17 *Isocrates* non ... in acie versatur, et ferro, et quasi rudibus eius -it oratio. a me autem ... gladiatorum par nobilissimum inducitur *eqs.* HOR. epist. 1, 17, 18 mordacem cynicum sic -bat. TAC. dial. 5 accinctus et minax ... eiusmodi certaminum rudem Helvidii sapientiam -sit. MACR. Sat. 1, 1, 3 in ... Platonis Symposio ... Socrates non artioribus ... nodis urget ... adversarium, sed -endi magis quam decertandi modo adprehensis dat elabendi prope atque effugiendi locum (*cf. Jan ad l.*). *cf. etiam p. 431, 68. 432, 75.*

B *spectatur potius ludicra motio saepius repetita* (*cf.* ludere, παίζειν): FRONTO p. 208, 12 N. sciret catafractos similes esse beluis piscibus, eas -ere alto mari cernuantis (*huc referenda ea etiam erunt exempla, quae s. III p. 433, 36 sqq. collocantur, cum quidem intrans. usurpatum esse verbum -endi statuas*). *v. et p. 431, 66. 433, 46.*

II *cum vi ludificationis, ludibrii sim.*: A *praevalente notione frustrandi, decipiendi, circumveniendi*: 1 *sensu latiore, quomodocumque decipere*: a *animantia* (*civitatem: infra l. 45; vetustatem: infra l. 48. fere i. q. non invenire, sc. de telo: infra l. 39*): PLAVT. Amph. 265 certum est hominem -ere (ludere *Langen, Beitr. p. 17*). TER. Phorm. 885 summa -endi occasiost mihi nunc senes (HOR. sat. 1, 10, 41 Davoque Chremeta -ente senem. MANIL. 5, 473 -sos senes). CIC. S. Rosc. 128 nos ... ab isto nebulone facetius -imur quam putamus. div. in Caec. 24 a pueris nobilibus, quos adhuc -sit (*seq.* contempsit). 45 te ..., Caecili, quem ad modum sit -surus (*seq.* iactaturus). Verr. II 3, 92 Venerius quem ad modum aratores -serit. Phil. 2, 79 *Dolabella* impulsus, inductus, -sus. VERG. georg. 1, 226 illos exspectata seges vanis -sit avenis (*cf.* BOETH. cons. 1 carm. 6, 5 *agricola* -sus Cereris fide *et infra l. 59*). 4, 406 tum *te* variae -ent species atque ora ferarum (*sc. Protei*). Aen. 12, 755 (*canis cervam insectans*) increpuit malis morsuque -sus inani (*cf. etiam p. 431, 82*) est. HOR. epist. 2, 1, 47 dum cadat -sus ratione ruentis acervi, qui redit in fastus (PORPH. *ad l.* donec ... decipiatur -sus. *v. Heinze ad l.*). PROP. 2, 21, 13 sic a Dulichio iuvene est -sa Calypso. OV. epist. 20, 116 -sa virgine. ars 3, 611 qua vafer -i possit ratione maritus, quaque vigil custos (*cf.* ANTH. 21, 30 -sus custos. CLAVD. 18, 89 -si fremitus vitare mariti). met. 1, 692 non semel et satyros -serat illa (*sc. Syrinx*) sequentes. 6, 103 -sam ... imagine tauri Europam. 8, 870. 11, 117 unda fluens palmis *Midae* Danaen -ere posset. fast. 3, 692 nunc pudor -sum, nunc subit ira deum. LIV. 2, 23, 13 -i atque extrahi ... multitudo. 7, 35, 6 *v. p. 431, 53.* 9, 9, 14 ut illi velut somnio laetiore ... nequiquam -rentur (*cf.* VAL. FL. 4, 41 corpus hebet somno refugaque -itur umbra. TAC. ann. 16, 3 *Bassus* non falsa antea somnia sua seque tunc primum -sum affirmans [admir- *trad.*]. CLAVD. DON. Aen. 10, 640 p. 374, 27 dormientibus, cum sopitis sensibus -si [de- *Verg.*] falluntur). 27, 44, 9 quem ... conscribendis fallacibus condicionibus pacis frustratus -isset. 27, 47, 6 tantae rei frustratione Hannibalem -sum. 44, 36, 3 ut consuli non minore arte ad suos -endos quam ad hostis (*v. p. 431, 53*) opus esset. MANIL. 1, 877 squalida ... -si deplorant arva coloni. VAL. MAX. 9, 12 ext. 2 aquila ... -sa splendore capitis (*Aeschyli*). SEN. contr. exc. 10, 6 *fur* effregit domum *divitis* suspensa manu; -sit illum (*an* 'irrisit'?, *v. p. 433, 10*). PETRON. 98, 6 -sus circa popinas errarem (*sc. Gitona quaerens*). VAL. FL. 6, 197 levis ... abies (*i. hasta*) -sit utrumque (*v. supra l. 4*). IVV. 4, 11, 9 saepe -sus ... creditor. TAC. hist. 4, 86 Cerialis salubri temperamento -sit *Domitianum*, ut vana pueriliter cupientem. ann. 13, 22 Syria P. Anteio destinata, sed variis ... artibus -sus, ad postremum in urbe retentus est. *al.* SVET. Vit. 17, 1 sciscitantes ... mendacio -sit. PS. QVINT. decl. 12, 23 p. 239, 26 spem -endae mendacio civitatis. CARM. poet. min. V 118, 77 -sā ... dominā. TREB. Gall. 9, 1 hac pompa homo ineptus -ere se credidit populum Romanum. HIL. c. Const. 21 p. 597B quid itaque verbis fallis? quid arte -is? CLAVD. 15, 121 falsis -sa vetustas auspiciis. BOETH. cons. 2, 1, 7 quos *fortuna* -ere nititur. CASSIOD. in psalm. 118, 1 p. 836B qui saeculi ambitionibus -untur. 126, 1 p. 928B vanis praesumptionibus -si.

b *res varias* (*tam corporeas quam [saepius] incorporeas*), *i. q. frustrari, irritum reddere, tollere sim.* (*hic illic fere i. q. infirmare, infringere sim., v. ex. gr. l. 55. 57. 70. 81. p. 431, 1*): CIC. Verr. I 30 magnas accusatoris minas magnamque exspectationem iudici ad nostrum arbitrium libidinemque -emus. leg. 2, 52 hac scientia (*sc. iuris civilis*) illam (*sc. pontificalem auctoritatem; v. p. 431, 26*) -itis. BELL. Alex. 24, 7 quod nimia bonitas eius fallaciis pueri -sa esset. TIB. 2, 1, 19 neu seges -at messem fallacibus herbis (*cf.* CASSIOD. in psalm. 125, 8 p. 927A *in imag.*: ne levitas stipularum vota messoris -at. *v. et supra l. 13*). PROP. 4, 1, 140 tibi victrices, quascumque labore parasti, -et palmas una puella tuas. OV. met. 13, 737 *Scylla* -sos iuvenum narrabat amores (*cf. 735 procis* repulsis). LIV. 2, 48, 6 bellum (*aliter p. 432, 2*) quiete, quietem bello invicem -entes. 3, 10, 10 iam ne virtute quidem premi libertatem populi Romani, sed arte -i ([*Rhen.*, ludi *trad.*]. *cf.* 42, 22, 8 ita rogatio de Liguribus arte fallaci -sa est. SEN. benef. 1, 1, 5 variis artibus necessitates properantes *petentis* -sit [il- *M*, elisit P^1; *opp.* distulit]). 24, 34, 12 maritima oppugnatio est -sa. 26, 19, 8 his miraculis numquam ab ipso (*Scipione*) -sa fides est ([*opp.* aucta]. *cf.* HIL. c. Aux. 7 p. 614B *Auxentius* diu consilia sua versans callidissime fidem regis -it [*v. quae seq.*]. trin. 5, 17 p. 139A [*antea* perimunt]. 5, 34 p. 153A arte subdola fidem dum mentitur, -it. *al.*). 28, 8, 1 rapientem omnia ex oculis -isse celeritatem suam fortunam. VAL. MAX. 7, 4, 4 Punica calliditas Romanā -sa prudentiā Hannibalem Neroni ... decipiendum tradidit. PETRON. 97, 4 scrutantium ... manus. 128 vs. 7 ubi fugerunt -sam gaudia mentem (*cf.* PS. RVFIN. in Am. 9, 1 p. 1098B ne ... sensum -ret audientium. CLAVD. carm. min. 53, 36 consiliis animos ... inanes). SIL. 9, 355 Fortuna ... incerto -erat iras eventu (STAT. Theb 11, 648 laeta ducum spes [*acc.*] -isse duorum ... Fortuna). QVINT. inst. 4, 1, 48 promittendo nostras probationes et adversas -endo. 5, 13, 23 similitudines quae ducuntur ex mutis animalibus aut inanimis. PS. QVINT. decl. 15, 9 p. 285, 13 quid blandis adfatibus (ς, affectibus *codd.*) impotentissimum -is adfectum (*an ad B 2, p. 432, 73?*). TAC.

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hist. 1, 26 quaedam apud Galbae aures praefectus Laco -sit (*i. minuendo refellit*). ann. 3, 34 Caecinae sententia -sa est. *al.* PLIN. epist. 1, 20, 6 haec ... quae a me in eandem sententiam solent dici, ... ita -it ut contendat *eqs.* APVL. apol. 68 variis frustrationibus nuptias. TERT. anim. 17 p. 324, 16 ut turris (*gen.*) habitus -at (*sc. sensus seu oculos*). adv. Val. 30 p. 205, 22 martyrii ... -entes necessitatem qua volunt interpretatione. *al.* PORPH. Hor. carm. 3, 16, 5 Acrisius ... Danaes pudicitiam ... custodibat, si non diligentiam hanc -sam vellent Venus et Iuppiter. PANEG. 10 (4), 14, 2 quod crassam et caligantem aciem *oculorum* simplex illa ... substantia naturae tenuis -at (CLAVD. 17, 107 lucisne repulsu -ant *res* aciem. *cf.* OBSEQ. 18 species toga⟨t⟩orum visae adpropinquantium oculos -bant [PRVD. ham. 541 *alleg.*: sagitta ... -ens excussa oculos]). ARNOB. nat. 4, 15 p. 153, 4 *religio* multis -sa ambiguitatis erroribus. HIL. ad Const. 2, 4, 2 p. 199, 14 veritatem (syn. 20 p. 496^{A} confusis ... verbis veritatem frequentissime haeretici -unt. 32 p. 504^{B}). in Matth. 11, 9 p. 982^{C} dictum apostolicum. *al.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 4 p. 327, 18 B. qui nativitatem illius (*Christi*) in phantasmate -unt (*cf. p. 328, 4* nativitatem eius auferentes). RVFIN. hist. mon. 28 p. 452^{A} (= PALLAD. hist. mon. II 9 p. 356^{A}) verba simplicia argumentis callidis -bat. AVG. c. Cresc. 3, 48, 53 p. 461, 3 nostram ... intentionem dolosius -endam. SVLP. SEV. dial. 1, 19, 3 vanum laborem ... affecti fratris. MART. CAP. 7, 725 vs. 13 tu optati lentus amoris gaudia longa trahis captumque -is honorem. SIDON. epist. 4, 18, 2 exspectationem nostram. 7, 15, 1 imputationem meam praetextu. CLAVD. MAM. anim. p. 23, 17 ita auctoritate rationem, ut auctoritatem (*cf. p. 430, 57*) obiectu rationis -unt (*cf.* p. 40, 21 divinae istud auctoritatis oraculum nec eloquio -i potest nec argumento falli). DRAC. Romul. 8, 579 (*de tigride catulis orbata*) cum pignora mater perdit et -sa feritas pietate nocentis raptoris sectatur iter.

2 *strictiore sensu (fere technico): frustrari sic, ut qui decipiat, effugiat aut subterlabatur, i. q. declinare, evitare, effugere sim.*: **a** *in re militari (huc congesta sunt ea etiam exempla, quibus de quovis proeliandi, rixandi sim. genere per similitudinem quandam ex bellandi ratione sumptam dicitur)*:

α *absolute*: LIV. 21, 50, 2 Romanus conserere pugnam et ex propinquo vires conferre velle; contra -ere Poenus et arte ... rem gerere ... malle. QVINT. inst. 9, 2, 78 ut qui cursu parum valent, flexu -unt. TAC. ann. 3, 74 quia ille (*Tacfarinas*) robore exercitus inpar, furandi melior, pluris per globos incursaret -retque. 4, 25. 13, 37 Tiridates ... si copiae contra ducerentur, -ere. FLOR. epit. 2, 3, 5 cum diu multumque -rent. 3, 1, 10 iam simulata iam vera fuga -entem artibus suis adgressus est. PANEG. 10 (4), 24, 2 quod tutissimum -ere, quod est difficillimum sustinere (*anteced.*: omnes bellandi vias).

β *c. obi.*: (I) *hostes insectantes, instantes, minantes sim.*: CAES. civ. 1, 58, 1 Massilienses ... nostros -bant impetusque eorum decipiebant. VERG. Aen. 11, 695 *Camilla* Orsilochum fugiens magnumque agitata per orbem -it gyro interior sequiturque sequentem (STAT. silv. 5, 2, 122 Troilus haud aliter gyro leviore minantes -bat equos. *cf.* SIL. 6, 258 ablato ni Regulus arte regendi instantem -isset equo). OV. met. 8, 687 ille (*anser*) celer penna tardos aetate fatigat -itque diu. LIV. 7, 35, 6 quem (*hostem*) videntem ac vigilantem sic -eritis, sopitum oportet fallatis ([*fort. ad II A 1 a, p. 430, 26 trahendum*]. 22, 18, 3. FRONTIN. strat. 2, 5, 47 omni arte varioque flexu. *v. et p. 430, 34*). 27, 44, 9 quem ... conscribendis fallacibus condicionibus pacis frustratus -isset. 29, 33, 8 Verminam ... in alia atque alia flectendo itinera -ens. 36, 45, 3 postquam celeritate navium, utpote levium, suas commeatu onustas -i frustra tendentes viderunt (FRONTIN. strat. 2, 3, 24 graves suas naves mobilitate Punicae classis -i). VELL. 2, 111, 4 eorum vires universas -simus. PHAEDR. 1, 12, 9 *cervus* cursu levi canes -sit. SIL. 12, 377 nemorosa per invia crebro Torquatum -ens Hostus (-is *trad.*). STAT. Theb. 6, 802 ecce iterum inmodice venientem -it et exit sponte ruens. FRONTIN. strat. 1, 2, 8 circumducto exercitu -sit insidiatores. VOPISC. Car. 19, 2 (*in ludicro*) exhibuit toec⟨h⟩obaten, qui per parietem urso -so cucurrit (*i. 'ursum quasi insequentem effugit celeriter parietem ascendendo'; an ad p. 429, 65 trahendum?*). CLAVD. 3, 320 distulit instantes -so principe pugnas. 26, 490 Romanamque manum tantis -imus annis.

(II) *tela, ictūs, impetum, insidias sim.* (*periculum p. 432, 6; v. quae p. 429, 69 de usu ex ludo glad. fort. sumpto notavi*): OV. met. 12, 104 taurus ... petit inritamina cornu, puniceas vestes, -saque (*F*, eiusque *M*) vulnera (*i. ictum vulnificum*) sentit. hal. 32 polypus ... hac -it retia fraude. LIV. 27, 18, 14 procul missilibus pugna -itur. GRATT. 88 rarum si qua metus -et belua falsos (*sc. formidines, quas pennata arma movent; cf. Enk ad l.*). MANIL. 5, 163 cito motu rigidos -ere caestus. VAL. MAX. 3, 8, 2 frustrari et -ere Poenorum impetus quam manum ... conserere melius ratus (PETRON. 107, 9 artem ... qua nostrae animadversionis impetum -res. AMM. 24, 4, 15 [*v. p. 429, 50*]). SEN. dial. 2, 7, 4 telum opposita veste -sum est (epist. 53, 12 velut levia tela laxo sinu -it). STAT. Theb. 5, 169 *cerva insectantium luporum* -sos audit concurrere morsus (CLAVD. carm. min. app. 2, 95 *Hercules* grandia corripiens -so guttura morsu *leonis*). FRONTIN. strat. 2, 2, 5 sagittas (*cf.* HEGES. 5, 14, 1 p. 317, 8 inter confertos iacula nusquam -bantur, nullus ictus sine vulnere. *aliter p. 429, 65*). TAC. ann. 2, 52 nihil aeque cavebatur quam ne bellum (*aliter p. 430, 64*) metu -rent. TERT. patient. 11 p. 17, 8 ut hostis studium aemulatio nostrae aequanimitatis -at. adv. Marc. 4, 8 p. 438, 15 soluto ... tumultu vel etiam inrupto, non tamen per caliginem -so. fug. 6 p. 472 Oe. propter -endum periculum nomine persecutionis. HEGES. 5, 14, 4 p. 318, 8 *Simon* omnes obsidentium conatus ... -bat. SERV. Aen. 3, 242 naturale ... est, ut -at ictum plumarum levitas (CASSIOD. var. 8, 10, 7 unius forsitan ictus sollerter -itur). OROS. hist. 3, 1, 6 ut pondus geminae congressionis -ret.

b *in re maxime forensi* (*cf. etiam p. 429, 70*): SEN. frg. 87 quorum (*virorum pauperum*) mariti ad -endas leges, quae contra caelibes latae sunt, pars magna conducitur (TERT. nat. 1, 15 p. 85, 13 nullae magis leges tam impune, tam secure ... -untur. *cf.* SVET. Aug. 34, 2 vim legis [COD. Iust. 1, 51, 14, 2; *a. 529* vigorem *legis* scrupulosis et excogitatis artibus]. FRG. Vat. 273 legum sanctiones. *aliter infra l. 41*). CVRT. 7, 2, 12 saepius quae nocere possent quam quibus -ret (*P*, -retur *BFLV*) reputans (*i. 'irrita reddendo effugeret'*). QVINT. inst. 9, 2, 68 (*v. quae antecedunt*). TAC. ann. 3, 67 neque refellere aut -ere *Tiberium* dabatur *reo*. TRAIAN. Plin. epist. 10, 57, 2 neque ... sufficit eum poenae suae restitui, quam contumacia -sit (VLP. dig. 48, 19, 1, 3 qui poenam pecuniariam egentes -unt. 48, 19, 6 pr.). PAPIN. dig. 48, 5, 12 (11), 9 ad -endam legitimam accusationem (PS. ASCON. Verr. p. 206, 9 St.). VLP. dig. 42, 8, 10, 8 actionem (*antea*: frustrati). *al.* TERT. pudic. 4 p. 225, 31 nec ... consertae ⟨nuptiae⟩ obtentu matrimonii crimen -ant (COD. Theod. 11, 22, 4 [*a. 409*] ut ... instantiam compulsorum -ant sub eo obtentu, quod *eqs.*). LACT. ira 20, 7 iudicia ... per gratiam vel potentiam. SERV. Aen. 4, 60 necessitas fati impediri potest, non penitus -i. COD. Theod. 9, 7, 9 (*a. 393*) si quis adulterii reus factus accusatoris mariti forum declinare tentaverit, in hoc non possit -ere. 9, 19, 1 (= COD. Iust. 9, 22, 21, 2; *a. 316*) quaestionem. 11, 30, 14 (= COD. Iust. 7, 62, 18; *a. 327*) vim executionis. 11, 36, 8 (*a. 347*) nec ... commodum publicum fas est diuturna frustratione suspendi nec -endi licentiam callidis fraudatoribus relaxari. 12, 1, 12 (= COD. Iust. 10, 39, 5; *a. 325*) ut originem propriae civitatis -at (*antea*: eandem evitare). PAPYR. Lips. 33 II 8 reparabuntur ⟨t⟩empora c⟨u⟩m -atur ⟨i⟩s(?), a ⟨qu⟩o evok⟨a⟩tum est (*gr. 9* ἐπ⟨ει⟩δ⟨ὴ⟩ ἡ δίκη ἐξ⟨έπε⟩σεν).

3 *addita diuturnitatis notione fere i. q. differre, dilationibus frustrari* (*cf. etiam p. 430, 26. 41. 431, 4. 23*): LIV. 3, 14, 6 his per totum annum artibus lex (*aliter l. 12 sqq.*) -sa est. 3, 30, 5 quoniam ipsi quinquennium -si essent. TAC. ann. 11, 9 deditur Seleucia ... non sine dedecore Parthorum, quos una civitas tam diu -erat. 15, 10 -i Parthus tractu belli poterat. CLAVD. 22, 223 tantos ... novi spe consulis annos -sae dominae pergunt ad limina Romae. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 2 illa eum (*Samsonem*) blandimento muliebri aggressa diu -entem et multa cunctantem perculit, ut *eqs.*

B *praevalente sensu irridendi* (*cf.* illudere): **1** *absolute* (*hic illic fere i. q. licenter, insolenter, superbe se gerere; v. ex. gr. l. 57. 59. 60. 61 bis. 63. 64 sq.*): PLAVT. Persa 805 quin -e (delude *Langen, Beitr. p. 17*), ut soles, quando liber locust hic. TER. Eun. 55 -et ubi te victum senserit (SCHOL. *ad l.* p. 96, 13 deridet). CASS. SEV. Quint. inst. 6, 3, 79 -sit obiciente quodam, quod *eqs.* ... respondendo *eqs.* (GELL. 17, 21, 31 Demosthenes ... cum ... ei, quod fugerat, probrose obiceretur, versu illo notissimo [*Menand. monost. 45*] -sit). CIC. Verr. II 3, 9 hoc cuiquam ferendum putas ... istum rebus omnibus undique ereptis impune -entem circumfluere ...? (LIV. 37, 32, 11 indignum facinus esse, Phocaënses numquam fidos ... impune -ere. TAC. ann. 16, 28 patres qui ... Montanum detestanda carmina factitantem -ere impune sinerent. *cf.* GELL. 20, 1, 41 si perfidia debitorum sine gravi poena -ret). har. resp. 22 servorum -entium (et lu- *codd.*) multitudini. Mil. 32 quibus *consulibus* ... coniventibus ... speraret se posse -ere in illis suis cogitatis furoribus. div. 2, 145 ars coniectoris -entis ingenio. LIV. 1, 48, 2 illum ... per licentiam -entem insultasse dominis (*cf.* 29, 31, 11 adeo licenter -bant, ut *eqs.*). 2, 45, 6 adeo superbe insolenterque hostis -bat (9, 6, 2 circumstabant armati hostes exprobrantes -entesque). QVINT. inst. 9, 2, 58 imitatio morum alienorum ... est ... posita fere in -endo. *ibid.* 59. TAC. hist. 3, 47 vacuo mari -ens, quia *eqs.* TERT. coron. 1 p. 415 Oe. -ere (et lu- *A*) eminus, infrendere comminus. IVL. RVF. rhet. 2 p. 39, 4 (χλευασμός) risum excitat et severe proposita vafre excutit -ens personarum aut rerum comparatione (*Ruhnken*, comparationem *B*).

2 *aliquem, aliquid*: TIRO Gell. 6, 3, 28 quod ... Meropa fratris *a Polyphonte necati* uxor hisce ... eum (*Polyphontem*) verbis -serit ([*seq. Eur. frg. 492 $N.^{2}$; vix pertinet ad I A 3, p. 429, 65*]. GELL. 3, $19^{tit.}$ quem in modum quibusque verbis Favorinus hanc traditionem -erit). CIC. Catil. 1, 1 quamdiu ... furor iste tuus nos (*om. A, Iul. Vict. rhet. 22 p. 439, 25*) -et. Pis. 82 quod quidem tu ... -bas (*v. quae antecedunt*). rep. 2, 19 (Aug. civ. 22, 6 p. 561, 28 D.) haec aetas ... -ens omne quod fieri non potest respuit *fabulas* (*cf.* AVG. civ. 22, 7 p. 565, 18 D.). ac. 2, 123 ipsi illum (*Epicurum*) vicissim -itis. BELL. Alex. 25, 1 -entibus militibus regis aetatem atque infirmitatem. SALL. hist. frg. 3, 98 C 4 (*post lacunam*) ⟨n⟩unc restantes et -bant. LIV. 1, 36, 4 -ens ... artem *auguralem* (*cf.* PAVL. FEST. p. 196 ut -ret eius

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prudentiam). 3, 20, 2 tribuni -entes velut vana dicta persequi quaerendo. 5, 37, 4 Galli postquam accepere . . . -sam . . . legationem suam esse (*opp.* honorem habitum). 6, 41, 7 -ant nunc licet religiones. 7, 13, 6 *hostes nos* omnibus contumeliis -unt. 9, 2, 14 sua ipsi opera laboremque inritum . . . cum miserabili confessione -entes (*syn. fere* increpabant). 9, 11, 10 iratis omnibus diis, quorum -itur numen, redeant. 26, 22, 13 -ant nunc antiqua mirantīs. 28, 44, 17 si . . . sic ego contra gloriam eius (*Fabii*) -ere et meam verbis extollere velim (*syn. fere antea* elevavit). 37, 20, 8 -entes paucitatem. 40, 5, 8. Sen. contr. exc. 10, 6? *v. p. 430, 36.* Phaedr. 3 prol. 37 servitus . . . adfectus proprios in fabellas transtulit calumniamque fictis -sit iocis. Cvrt. 3, 1, 18 *Alexander Gordii* o r a c u l i sortem vel -sit vel inplevit (*cf.* 8, 1, 42 oraculum -ens). 5, 11, 10 -ant me licet (videlicet *codd.*), quibus forte temere humana negotia volvi agique persuasum est. 7, 8, 23 Scytharum solitudines Graecis etiam proverbiis audio -i. 7, 11, 6 insolentiam barbari -entis ipsos, quia *eqs.* 9, 7, 18 contemptim militarem . . . ferociam. Petron. 57, 1 Ascyltos, intemperantis licentiae, cum omnia sublatis manibus -ret et usque ad lacrimas rideret. Qvint. inst. 4, 5, 24 *Hortensii* divisionem . . . Cicero leviter -it. 5, 13, 27 adversariorum dicta. 5, 13, 40 elevandae invidiae gratia quae asperius dicta sunt -untur. 5, 13, 48 quod factum venuste . . . -sit . . . Crispus. 6, 3, 23, 12, 10, 25 terrae *Atticae* fidem (*aliter p. 430, 70*) Menander -it. Tac. ann. 2, 79 ille -ens respondit. 5, 5 *Caesar questus est*, quod fraude unius senatoris imperatoria maiestas -sa publice foret. 6, 46 solitus -ere medicorum artes. Svet. Iul. 59 ad -endas . . . vaticinationes. Fronto p. 150, 19 N. oratorum copias . . . refutandi sollertiam, augendi facultatem, -endi venustatem. Gell. 5, 5, 5 (= Macr. Sat. 2, 2, 3) Poenus -ens ignaviam imbelliamque militum. 6, 3, 48 *Cato* superbiae . . . crimen *Rhodiis obiectum* mirifica et prope divina r e s p o n s i o n i s figura -sit (*aliter p. 432, 26*) et eluit (12, 12, 1 si obiectum sit turpe aliquid, quod negari non queat, responsione ioculari -as et rem facias risu magis dignam quam crimine). Porph. Hor. epist. 1, 1, 108 severitatem Stoicorum. Ps. Avr. Vict. epit. 12, 3 malos . . . principes. Macr. Sat. 4, 4, 18 *Vergilius* eleganter illius (*sc. Salmonei tonitrua imitantis*) materiam -sit.

III ***singulariter*** *de maris fluctu: aut intransitive (cf. p. 429, 84), fere i. q. foras agitari (quasi ludibundus?) aut trans. (sc. terram), fere i. q. alluere* (*cf.* alludere, *vol. I 1698, 68 sqq.*): Cic. nat. deor. 2, 100 ipsum . . . mare sic terram appetens litoribus -it (cludit *dett.*, al- *dett. marg.*), ut una ex duabus naturis conflata videatur (*vix recte Plasberg ad l. de translatione a ludo glad. sumpta cogitat, v. p. 429, 67*). top. 32 *solebat Aquilius* quaerentibus iis . . . quid esset l i t u s, ita definire, qua f l u c t u s -ret (Qvint. inst. 5, 14, 34 cum etiam iuris consulti . . . litus esse audeant dicere, qua fluctus -it. Boeth. in top. Cic. 3 p. 333, 9 litus esse qua fluctus -ret. hoc -ere ab iis translatum est, qui agitatione aliqua causa lusus moventur [*cf. p. 429, 80*]. Isid. orig. 2, 29, 8. 14, 8, 41. *cf. Stangl, Tulliana . . ., Progr. d. Luitpoldgymn. München 1888, p. 38*).

deriv.: elusio.

eluella *v.* heluella. **eluennacus** *v.* he-.

[**elufis** *v. vol. II 751, 8.*]

ēlūgeo, -xī, -ēre. *ab* ex *et* lugeo. Agroec. gramm. VII 121, 23 -xit <qui> luctum deposuit (*inde* Isid. diff. app. 119 Gloss.). Gloss. -xerunt: lu<g>ere cessarunt.

1 *transitive: i. q. valde lugere, per tempus a legibus vel consuetudine definitum lugere*: Cic. epist. 9, 20, 3 patriam -xi iam et gravius et diutius quam ulla mater unicum filium. Ivlian. dig. 3, 2, 1 intra id tempus quo -ere virum m o r i s e s t (Vlp. frg. Vat. 320 *bis*). *ibid.* antequam v i r u m -ret (*v. supra l. 58.* Vlp. dig. 3, 2, 11, 1 tempus . . . quo vir -retur. *ibid.* Pavl. dig. 3, 2, 10). Vlp. dig. 3, 2, 23 qui eos (*parentes, liberos, adgnatos vel cognatos*) non -xit. frg. Vat. 321 minores liberi tot mensibus -antur, quot annorum decesserint. *additur* l u c t u m (*sc. per fig. etymol.*): Gell. 6, 5, 4 eum luctum quoniam satis visus est -xisse (*cf. C. F. W. Müller, Syntax d. Nom. u. Acc. p. 25*).

2 *intransitive: i. q. lugere cessare* (*v. l. 54 sq.*): Liv. 34, 7, 10 quid aliud in luctu quam purpuram atque aurum deponunt *mulieres*? quid, cum -xerunt sumunt? (*an potius ad 1, sc. absolute?*).

elvidus *v.* helvidus.

ēlumbis, -e *et* **ēlumbus,** (-a, -um) *v. l. 73.* [*ab* ex *et* lumbus. *W.*]

1 *proprie*: Pavl. Fest. p. 76 -um: evulso lumbo. *cf.* Gloss. -is: lumbo convulso.

2 *translate: i. q. enervis, mollis* (*cf.* Mar. Victorin. in Eph. 6, 14 inde [*sc. ex lumbis*] omnis virtus et omnis materia ad sanguinem; hinc enerves -es dicimus. Gloss. -e: dissolutum): Tac. dial. 18 Ciceronem a Calvo quidem male audisse tanquam solutum et enervem, a Bruto autem, ut ipsius verbis utar, tanquam fractum atque -em. Prvd. psych. 314 -em mollire animum. Ennod. opusc. 6, 3 p. 402, 22 (*vs.*) Christi militis insitum rigorem -em patimur cavere ductum (*i. stilum*). *notione activa, i. q. enervans*: Prvd. perist. 2, 216 nam sanguis in culpam calens minus ministrat virium, si fervor effetus malis -e virus contrahat.

ēlūminātio, -ōnis *f.* Gloss. II 578, 17 -o inluminatio. II 474, 31 φωτισμός inluminatio elu<mi>natio.

ēlūminātus, -a, -um. [*ab* ex *et* lumen *participiorum more formatum. W.*] *i. q. visu privatus, obcaecatus*: Sidon. epist. 8, 11, 11 quis ab hominum tam procul sensu, quis ita gemino obtutu -us, qui *eqs.*

1. ēluo, -uī, -ūtum, -ere. [*ab* ex *et* lavo, *lavere. *v. Schulze, Ztschr. f. vergl. Sprachf. 40, 117 sq.; Stolz, Indog. Forsch. 26, 19 sq. W.*] *de formis cf. p. 327, 18.* *de prosodia*: ēlŭtum: Prvd. perist. 5, 362 (*v. p. 435, 58*). Pavl. Nol. carm. 33, 45 (*v. p. 435, 63*). Not. Tir. 82, 17 -it. Gloss.[L] II Philox. EL 50 -uit: διυλίζει ἐκ<κ>λύζει, ἐκπλύνει. Gloss. κερδαίνει (?), deluit, delavat, elavit, purgatur, exsolvitur, expiatur, unguere, emundare, lavans. *legitur inde a* Plavto. [*sard.* eluire. *M.-L.*]

[*restituitur*: Cic. S. Rosc. 66 elui (*Victorius*; levi, leni, lui *codd.*). Cael. Cic. epist. 8, 14, 4 -ere (eiuere *M*). *confunditur in codd. cum verbo q. e.* fluere: Prop. 3, 24, 10 Sen. dial. 6, 23, 1 Plin. nat. 9, 150. 30, 64. *ex coni.*: Chiron 37 p. 15, 3 dolor per saniem (*cf. p. 435, 3*) ludendo (-endo *Buecheler; an potius* lu-? *Niedermann*) aufertur. *dub.*: Colvm. 8, 8, 10 qui Ponticum Phasim et Scythica stagna Maeotidis -ant (*vulg., cf. p. 435, 65 sqq.*; heluat *S*, helua<n>t *Heinsius; i. quae maria sim. continent heluando consumere*).]

I *proprie*: **A** *i. q. abluere (v. infra l. 70) lavando, abluendo purgare*: **1** *homines et res ad hominum corpus pertinentes*: *aliquem*: Plavt. Poen. 223 eae (*ancillae*) nos lavando -endo operam dederunt. Colvm. 7, 4, 5 tota (*ovis*) -enda est. *reflexive*: Cels. 4, 31, 2 quum . . . sese -issent. *eodem sensu passive*: Prob. Verg. ecl. praef. p. 325, 17 *Orestes* invento flumine -tus traiecit in Siciliam. Sidon. epist. 2, 2, 8 huc (*sc. in piscinam*) -tis e calore venientibus . . . triplex . . . aditus . . . reseratur. *corpus, partes corporis*: Cels. 3, 4, 2 os (3, 4, 5. 6, 13, 1). 6, 5, 2 *corpus* -endum est. 6, 7, 3^{B} *aures* per oricularium clysterem -ere (6, 7, 5 vino. 6, 7, 7^{A} -enda auris aqua . . . est. 6, 7, 7^{B} purgarique). 7, 12, 1^{A} gingivae (*J, om. rell.*). 7, 21, 2 deinde -endum id (*scrotum*) ex aqua. Colvm. 6, 15, 2 p e d e s (Plin. nat. 30, 64 Avson. 463, 4). Plin. nat. 15, 97 mora tingunt manus suco matura, -unt acerba. Hil. in Matth. 24, 7 p. 1050^{C} ea quae corporis sunt forinsecus. Sidon. epist. 3, 3, 8 quibus (*ossibus i. cadaveribus*) nec -tis. *vulnera, ulcera sim.*: Cels. 5, 28, 12^{M} per o r i c u l a r i u m c l y s t e r e m fistulam -ere (6, 18, 5 carbunculus). 5, 28, 19^{D} vitligo perunguitur, deinde . . . -itur. 6, 5, 3 (*J, om. rell.*). 6, 7, 4^{A} u l c e r a . . . mulso (6, 18, 2^{C} vino *ibid.* 2^{F}. 2^{G}. 7, 3, 3. 7, 12, 2 tum ulcus [*J*, tumulos, tum os *ll. vv.*] aceto -ere. *cf.* 7, 13, 2). Cels. 7, 27, 3 mulso v u l n u s -etur (Stat. Theb. 3, 398 Svlp. Sev. Mart. 19, 4). Colvm. 6, 11 expressa . . . sanie sinus ipse, qui eam continebat, calida bubula urina -itur. *ibid.* vitiosam partem . . . -unt.

2 *varias res corporeas: vasa, supellectilem sim.*: Plavt. Aul. 270 vascula intus pure propera atque -e. Capt. 846 iuben an non iubes . . . patinas -i. Pseud. 162 tu argentum -ito, idem exstruito. Colvm. 12, 18, 3 omnia . . . v a s a . . . aqua . . . -enda sunt (12, 52, 14 *bis. ibid.* 15). 12, 52, 22 *fiscos* (*bis*). Hil. in Matth. 24, 7 p. 1050^{C} qui calices . . . extrinsecus -entes eorum interiora non mundent. *textilia*: Plin. nat. 30, 118 -tis linteolis. Arnob. nat. 3, 15 p. 122, 6 sacras -ant vestes. *alias res*: Cato agr. 86. Colvm. 6, 3, 4 -ta et siccata vinacia (*ibid.* ante quam -antur). 8, 6, 1 *ova* servantur per hiemem . . . prius *eqs.* . . ., deinde -unt. 12, 52, 21 ut immundae bacae (*olivae*) -antur (Plin. med. 2, 7 olivae . . . aqua calida -untur). 12, 55, 3 aqua dulci diligenter -i (*sc. carnem sallendam*), necubi sal inhaereat, et . . . suspendi. 12, 56, 2 *rapa* singula suo sibi iure -ito (*ibid.*). 12, 57, 1 semen sinapis . . . aqua frigida -ito, et cum fuerit bene lotum *eqs.* Plin. nat. 9, 150 quae *spongeae* aplysiae vocantur, quia -i non possunt. 18, 73 hordeum. 22, 110 a l i c a e -tae ([*codd.*, alica -a *Urlichs*]. 22, 128 sive -ta detur ex aqua mulsa *alica*. Cael. Avr. acut. 1, 11, 92). 32, 80 cybia vetera -ta in novo vase. 34, 113 *aeruginem*. Pallad. 1, 10, 13 *harena marina* aquis suavibus -ta (Veg. mil. 4, 11). 1, 32, 2 maris purgamenta. Zacch. 1, 17 p. 1083^{C} terrā diluvio -tā (*cf. p. 435, 31*). Cael. Avr. acut. 2, 18, 108 p a n i s ex aqua calida . . . -tus (2, 37, 208 Cass. Fel. 61 p. 150. *cf.* elutio). Rvric. epist. 1, 3 p. 356, 12 aurum . . . arenis vilibus mixtum, nisi . . . -atur aquis. Orig. in Matth. 18, 79 ut non solum esset mundata, sed etiam aquis plenius -ta *domus*. *i. q. abluere* (*v. supra l. 23*): Paneg. 8 (5), 6, 7 radices . . . vitium *vetustarum* . . . altitudinem debitam scrobibus excludunt et ipsam propaginem non ⌊debitam, sed⌋ obtectam produnt imbribus -endam et solibus perurendam (⌊ ⌋ *secl. Puteanus, sc.* debitam *e versu superiore irrepsisse; i. propago non satis terrā obtecta pluviis humo spoliatur et ipsa -endo corrumpitur*).

B *lavando, abluendo tollere, auferre*: **1** *generatim: maculam, sordes* (*cf.* Fronto p. 64, 16 N. maculam elegantius -ere quam abluere *dicam*): Sen. nat. 1, 17, 7 squalorem . . . adverso flumine. Plin. nat. 20, 72 aqua betae . . . maculas vestium -i. Cypr. Gall. exod. 733 liquentibus undis -ere infectas s o r d e s vel veste vel artu (Arnob. nat. 7, 32 p. 266, 3). Hier. in Ezech. 16, 4/5 p. 147^{A} sanguinem. *colores*: Lvcr. 6, 1077 purpureus . . . c o l o s conchyli *a lana dirimi nequit*, non, mare si totum velit -ere (Q^{1}, eiuere *QU*, eiuuere *O*) omnibus undis (Plin. nat. 32, 66 Qvint. inst.

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 1, 5). PLIN. nat. 35, 43 atramentum ... aegre -itur (24, 3, *v. l. 8*). CET. FAV. 22 p. 305, 3 operi (*umido sc. parietis*) obligatus color -i non potest. *alia*: CELS. 6, 7, 4[B] *saniem* (*p. 434, 18*). 6, 18, 2[F] si pus ... coepit profluere, -i ... debet. 7, 26, 5[G] ut, si quid urinae rodit, -atur. COLVM. 1, 5, 3 caelestis aqua ... venenati liquoris (*paludum*) -it perniciem. 12, 22, 1 cinis ... odorem picis aufert et -it spurcitiam (*cf.* 12, 24, 1 ut si quid inest vitii -atur). PLIN. nat. 24, 3 cummis aceto facilius -itur, atramentum aqua. 34, 157 aquā inmissā -ente calculos nigros (*ex alutiis*). 34, 176 *plumbum aceto maceratum* lavatur dulci aqua, donec nubeculae omnes -antur. PALLAD. 1, 6, 16 ut malitia eius (*salsae terrae*) hibernis imbribus -atur. 2 *speciatim: adluendo adrodere, exedere*: SEN. nat. 3, 29, 7 ut quaeque proxima terris fluentibus fuerint, ipsa -entur stillabuntque. 6, 20, 6 ergo, ut ait *Epicurus* (= *frg. 351 p. 231 Us.*), potest terram movere aqua, si partes aliquas -it et adrosit. SACERD. gramm. VI 533, 17 lapides mare turgidum -ens (*exemplum fictum*).

II *in imagine et translate*: A *ad I A et B pertinentia*: 1 *i. q. tollere (vitia sim., praeter l. 50 sqq.), infectum reddere, expiare*: a *retenta quidem aliqua alicuius laticis notione*: CIC. Verr. II 5, 121 errabas, cum te maculas furtorum et flagitiorum tuorum sociorum innocentium sanguine -ere arbitrabare. leg. 2, 24 animi labes nec diuturnitate nec amnibus ullis -i potest (SEN. Phaedr. 893 labem hanc pudoris -et noster cruor. SIL. 12, 283 quando hanc quantoque cruore hostili labem -erim?). VERG. Aen. 6, 742 aliis sub gurgite vasto infectum -itur scelus. HOR. carm. 4, 12, 20 *cadus* amara ... curarum -ere efficax (SEN. dial. 9, 17, 8 -it enim curas et ab imo animum *vinum*). PROP. 3, 24, 10 quod (*sc. mendacibus versibus Cynthiam celebrare*) mihi non patrii poterant avertere amici -ere aut vasto Thessala saga mari. OV. met. 11, 141 tuum fonti ... subde caput corpusque simul, simul -e crimen. AVG. in psalm. 50, 10 quid -it baptismus? ZACCH. 1, 21 p. 1089[B] *diluvio* pollutio -itur elementi. b *latiore sensu*: PLAVT. Poen. 199 inest amoris macula huic homini in pectore, sine damno magno quae -i ne utiquam potest (CIC. S. Rosc. 66 Sest. 63 PS. CIC. in Sall. 6, 16 CATVLL. 57, 5 TAC. ann. 1, 43 AMM. 16, 12, 31). CIC. Lael. 76 tales ... amicitiae sunt remissione usus -endae. CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4 sordes suas -ere vult, venas sibi omnes et viscera aperit (CIC. Phil. 1, 20 severitate iudicandi sordis suas -et. PS. CIC. in Sall. 1, 3 vitae sordes). CIC. Phil. 12, 12 ut centurionum ... profusus sanguis -atur, num -i praedicatio crudelitatis potest? SEN. suas. 2, 4 dedecus. SEN. dial. 6, 23, 1 *animi* ad originem suam revolant et facilius quidquid est illud obsoleti inlitique -unt. QVINT. inst. 2, 3, 2 quanta in -endis quae semel insederint vitiis difficultas consequatur. GELL. 6, 3, 48 superbiae ... crimen mirifica et prope divina responsionis figura elusit et -it. ITALA Is. 1, 18 (PS. CYPR. adv. Iud. 8) -et sanguinem ex vobis et emundabit corda vestra. HIER. in Nah. 1, 9 p. 543[D] respondebimus ... magnum peccatum magnis diuturnisque -i cruciatibus. COD. Theod. 12, 1, 85 (= COD. Iust. 10, 32, 33, 1; *a. 381*) speciali ... rescripto notam -ere. APRING. in apoc. 22, 14 commissa malorum praesentium -ere. EVG. TOLET. carm. 16, 4 -e probra, pater. *fere i. q. auferre, demere* (*cf. supra l. 18*): SEN. benef. 7, 19, 6 qui unquam haesit sapientiae, altius infectus est, quam ut ex toto -i et transire in colorem malum possit. 2 *i. q. purgare*: SEN. Phaedr. 715 quis -et me Tanais aut ... Maeotis? epist. 59, 9 diu in istis vitiis iacuimus, -i difficile est. SIL. 11, 200 hic denique solus -erit sanguis maculatas crimine mentes (LACT. inst. 5, 19, 34 mentem ... -ere quae malis cupiditatibus sordidatur [*praecedit* amnes, *sequitur* lavacro]. PRVD. perist. 5, 362 mentem piatam sanguine, mortis lavacris -tam [*v. p. 434, 10*]). CYPR. epist. 31, 7 p. 563, 11 -endae sunt ... impio sacrificio manus inquinatae operibus bonis. HIL. in Matth. 5, 2 nos in splendorem bonae conscientiae -tos. HIER. hom. Orig. in Luc. 14 p. 288[C] sacramento -ente nos atque purgante. PAVL. NOL. epist. 23, 5 ut ... conpatientem animam gratia credentis -ret. carm. 33, 45 *vita* mortificis -ta (*v. p. 434, 10*) sordibus (*abl. separ.*).

B *fere i. q. conterere, profundere* (*v. p. 327, 40. alluditur etiam ad propriam lavandi notionem; cf. Wackernagel, Synt. II 180*): PLAVT. Rud. 579 *sq.* an te paenitet in mare quod elavi, ni hic in terra iterum -am? :: -as au exungare, ciccum non interduim. Trin. 406 quod factumst eo? (*sc. minis quadraginta*) :: comessum, expotum, exussum, -tum (*A*) in balneis (*i. prodige consumptum*). *similiter accipiendum videtur* (*cf.* PAVL. FEST. p. 99 heluo dictus est immoderate bona sua consumens, ab -endo): PLAVT. Stich. 669 volo -amus hodie.

iungitur c. praepos. ex: CELS. 7, 21, 2 (*v. p. 434, 34*). PLIN. nat. 22, 128 (*v. p. 434, 62*). CAEL. AVR. acut. 2, 18, 108. 2, 37, 208 (*v. p. 434, 66*).

part. perf. pass. **ēlūtus,** -a, -um *pro adi.* *compar.*: *l. 79. 80.* *i. q. quasi 'aquatilis', sc. imbecillus*: HOR. sat. 2, 4, 16 inriguo nihil est -ius horto (*i. holere*). PLIN. nat. 34, 129 *pompholyx* convenit ... ad omnia quae spodos. hoc solum distat, quod huius -ior vis est. *t. t. i. q. lavando secretus* (*cf.* GLOSS. III 601, 3 elota [*sic, an ad p. 327, 29 sqq.?*] pulverata species vel resoluta): PLIN. nat. 33, 89 *pictores distinguunt* orobitin ... -am, quae servatur in lomentum, et liquidam, globulis sudore resolutis.

2. ēluo, -uī, -ere. *ab* ex *et* luere. *i. q. ad plenum luere*: COD. Theod. 9, 40, 22 (*a. 414*) sit satis immensorum cruciatuum semel -isse supplicia.

ēlūrēsco, -ere. *cf.* luror, luridus. GLOSS. V 640, 60 -at (eiu- *cod., corr. Havet, Arch. 1, 1884, 444; item l. 6*): pallescat. VARRO frg. Non. p. 101, 32 atque exsanguibus dolore -at (eiu- *codd., v. l. 5*) colos.

ἀποτύφλωσις obcecatio **ēluscātio** GLOSS. II 242, 17.

[**eluscia** *v.* euscia.]

ēlusco, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* luscus. *W.*] NOT. Tir. 111, 19 -at. GLOSS. ἐκτυφλῶ, μονόφθαλμον ποιῶ. *i. q. obcaecare*: MARCELL. dig. 20, 1, 27 quid si eum (*servum*) interfecisset aut -asset (*ibid.* VLP. dig. 13, 3, 3). VLP. dig. 9, 2, 5, 3 qui -verat discipulum in disciplina. 10, 4, 17 si quis hominem debilitatum exhibeat vel -tum.

ēlūsio, -ōnis *f.* *ab* eludere. GLOSS. II 59, 55 ἐμπαιγμός. *i. q. deceptio, praestigiae*: IREN. 2, 31, 2 neque in beneficiis hominibus (*i. ad hominum beneficium*) facientes ea quae faciunt *haeretici*, sed in perniciem et errorem per magicas -es et universa fraude.

ēlutāre ungere GLOSS. V 498, 19 (*v.* 498, 9). *cf. l. 30.*

ēlūtio, -ōnis *f.* [*ab* elutus, eluo. *W.*] *i. q. maceratio*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 12 ut est panis aquae calidae -e purgatus. *cf.* eluo *p. 434, 66.*

ēlūtrio, -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* eluo *et* lutor, lotor, lavo. *W.*] GELL. 16, 7, 4 neque non obsoleta quoque et maculantia *Laberius* (*v. l. 27*) ex sordidiore vulgi usu ponit.

1 *i. q. lavando purgare*: *lintea, vellus*: LABER. mim. 151 -are lintea. PLIN. nat. 9, 133 vellus -tum. *in medicina*: CHIRON 610 -as usque aceto acro (717 aceto locum -are. 789 locum -bis [elutabis *cod.*] aceto. *ibid.* ante tamen aceto locum -bis).
2 *i. q. eliquare?* (*sc. de vase in vas effundendo, v. l. 35*): PLIN. nat. 14, 114 *oxymeli fit* mellis decem libris, aceti ... aquae pluviae sextariis quinque suffervefactis deciens, mox -tis atque ita inveteratis (*cf. de eadem re Plin. nat. 23, 60* coquebant decies ... atque ita diffundebant inveterabantque).

ēlūtus *v. s.* eluo, *p. 435, 77.*

ēluviēs, -ēī *f.* [*cf. c.* eluere *et c.* eluvio, -onis. *W.*] *forma* elubies: NOT. Tir. 82, 22. GLOSS. *de declinatione*: CHAR. gramm. p. 45, 24 B. ⟨omnia nomina quae in es termin⟩antur genetivum faciunt in i, si tamen pura fuerit syllaba, ut ... -es ⟨...⟩ -ei. *plural. p. 437, 4.* GLOSS. inmunditia, lacuna, liquor. liquor quo aliquid eluitur, liquores quando (ab) aliquo funduntur. ἀνοδία, κακοσμία, σέλματα (τέλματα *Vulc.*). *legitur inde a* LVCILIO. [*placent.* liibia. *M.-L.*] [*ex coni.*: SEN. nat. 3, 26, 8 tempus eluviei (*Gercke* [*'inaudita illa aetate forma genet.' Heraeus*]; eius vel *Φ*; eius rei *ET, recte ut vid.*). APVL. met. 5, 28 enormis -es (*Jahn*, gluvies *φ*, *cf. app. crit.*) et squalentium foederum insuave fastidium.]

I *spectantur sordes, immunditiae sim., quae quasi eluendae sunt*: A *ad animantium digestionem pertinentes*: 1 *i. q. ventris per egestionem purgatio*: LVCIL. 645 ut si -em facere per ventrem velis, cura ne (*Lachmann*, re *codd.*) omnibus distento corpore expiret viis. PS. AVR. VICT. epit. 9, 18 *Vespasianus* ventris -e fessus. 2 *de re egesta, i. q. lotium*: GRATT. 355 rape ex ipso qui vulnus fecerit hoste virosam -em, ... per ulceris ora sparge manu.

B *de squalore, quo extrinsecus corpus inquinatur*: APVL. met. 1, 7 *eum* lavacro trado, ... sordium enormem -em operose effrico. MACR. somn. 1, 9, 3 *anima* nec corporea sordescit vel oneratur -e (*vix ad A*). *translate*: APVL. met. 5, 28 *v. supra l. 46.* ENNOD. epist. 1, 24, 3 p. 36, 8 in illa carnis quam tu diligis -e viventibus.

C *de sordibus, quae cloacis sim. egeruntur*: PLIN. nat. 2, 197 *loca* crebris ad -em cuniculis cavata. IVV. 3, 32 siccandam -em (SCHOL. cloacam). PALLAD. 1, 39, 4 si fieri potest, ita constituantur balneae, ut omnis earum per hortos decurrat -es.

II *spectatur vis et impetus aquarum*: A *i. q. actio*: 1 *inundandi: i. q. inundatio, diluvium; cf.* eluvio *p. 437, 6* (*de nimietate aquarum perniciosa* [*sanguinis l. 72*]): OV. met. 15, 267 -e mons est deductus in aequor. LACT. inst. 7, 16, 5 civitates ... interibunt terrae motibus adsiduis et -e aquarum. PRVD. perist. 11, 46 Ianiculum cum iam madidum, fora, rostra, Suburam cerneret -e sanguinis. CASSIAN. conl. 11, 3, 2 oppida eminentibus tumulis collocata ... -es illa (*sc. maris*) velut insulas fecit. 15, 3, 4 Nili fluminis ... -es. *in imagine de nimio verborum tumore*: SYMM. epist. 2, 69 loquax enim copia est, quae in re usitata atque sollemni verborum redundat -e. *translate*: CIC. dom. 52 an ... tu ad illam labem atque -em civitatis sine summa vi pervenire potuisti?

2 *fluendi*: *i. q. fluctus aquarum*: TAC. ann. 12, 51 Zenobiam ... placida in -e ([*sc. Araxis fluminis*] *Gronov, Madvig*; illuvie *cod.*, lluvie *man. alt.*) spirantem ... advertēre pastores. CYPR. GALL. Ios. 100 cum subito -es, fluvio decurrere sueta, stringitur et glacie cursus frenatur aquarum.

3 *adluendi*: TAC. ann. 13, 57 salem provenire ... -e maris arescente unda.

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *locus ipse, qui aquis eluendis cavatus est (cf. infra l. 9)*: CVRT. 5, 4, 26 circumiri brevi spatio poterat -es (*cf. antea 23, syn.* vorago concursu cavata torrentium). 6, 4, 20 torrentes ... et -es iter morabantur. 8, 11, 7 ab altera parte voragines -esque (*v. p. 436, 41*) praeruptae sunt.

×**ēluvio**, -ōnis *f.* [*cf. c.* eluvies *et c.* eluere. *W.*] GLOSS. deluvium. elubio: diluvium. pestilens. ellubiones πόροι. περικλυσμοί. *i. q. inundatio, diluvium (cf.* eluvies *p. 436, 67 sqq.)*: CIC. rep. 6, 23 -es exustionesque terrarum, quas accidere tempore certo necesse est (MACR. somn. 2, 10, 4 modo exustione, modo -e terrarum). div. 1, 111 futura praesentiunt, ut aquarum -es et deflagrationem futuram aliquando caeli atque terrarum. off. 2, 16 collectis ceteris causis -is, pestilentiae, vastitatis (*ad l.*: NON. p. 104, 34 -o: corruptus et morbifer ⟨aeris⟩ tractus, *v. app. crit.*). MACR. somn. 2, 10, 13 ut terris infundatur -o. *al.*

ēluvius, -a, -um. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 445, 27 B. sordidum. obsoletum. oblitteratum. -um. *Krohn.*

[**ēluxātās** PLIN. nat. 20, 82 *codd.* (et luxata *Harduin*) *v. s.* luxare.]

ēluxurior, -ārī. [ex *et* luxurior. *W.*] *i. q. luxuriosum esse. pampinis emittendis (de vite)*: COLVM. arb. 3, 2 si pingui agro validas vites deposueris, pampinis magis -buntur.

ēlyostropon *v.* heliotropion. **ēlysium** *v. Onom.* *K.-M.*

1. em *i.* eum, *v.* is. **2. em** tum PAVL. FEST. p. 76 (*i.* eum?, *v.* 1. em *in Lindsay Gloss.*^{L} *IV p. 190*^{b}).

3. em *interiectio.* [*imperativus verbi* emere. *W.* (*cf. Walde-Hofmann, Et. Wb.*).] DIOM. gramm. I 404, 9 *adverbia* demonstrationem *significant*, ut ecce en em *eqs.* (*cf.* 419, 11). AGROEC. gramm. VII 114, 13 en, cum ostendis; em, cum increpas: Cicero (*Verr. II 1, 93*) 'em cui tuos liberos tute committas' (en *codd. Cic.*); hem, cum dolor iram moverit, aut cum admiratio vel cogitatio stuporem ([*cf. adn. crit.*]. GLOSS.^{L} I Ansil. EM 1 ISID. diff. 1, 204 DIFF. ed. Beck p. 54, 6). DON. Ter. Andr. 351 *v. p. 438, 62.* Hec. 63 *p. 438, 65.* GLOSS.^{L} V Aa E 260 increpatio est. 261 em (hem): admiratio. GLOSS. admiratio vel interiectio dolentis, ut 'em cui credidi, amice'. *v.* hem. *de structura grammaticali, collocatione, prosodia tractat Richter, de usu partic. exclamat. ap. priscos script. lat., Studemunds Studien I, 1873, p. 478 sqq.; cf. Skutsch, Kl. Schriften p. 140 sq.* *in comicorum codd. traditur saepe* hem *pro* em: PLAVT. Asin. 880 (*P, deest A, v. p. 438, 12*). *al.* TER. Andr. 785 (*v. infra l. 70*). *al.; v. Richter l. c. p. 475 sqq., qui fusius codd. scripturas affert ita ut eas et infra omiserim. legitur ap.* PLAVT. *fere 115*^{ies}, TER. *fere 40*^{ies}, AFRAN. *bis. de nonnullis tamen exemplis (inprimis de iis quae p. 438, 46 sqq. dedi) dubitari potest utrum* em *an* hem *scribendum sit. extra comicos hic illic confunditur in codd. cum* en, *v. l. 29. p. 439, 35. cf. l. 49; traditur* ENN., GRACCH. or., ACC. *singulis locis*, VARRO *binis*, CIC. *6*^{ies}, CATVLL. *semel* (*v. l. 49*), APVL. *quater*, INSCR. *bis.*

[*dub. vel corr.*: PLAVT. Bacch. 738. TER. Andr. 975 (Σ; *del. edd.*). CATVLL. 55, 12 (*edd.* en *propter metrum*). CLAVD. DON. Aen. 7, 485. *inc. interpr.*: AFRAN. com. 38 *v. p. 439, 40.* *ex coni.*: PLAVT. Poen. 142. *in vers. interpolato* PLAVT. Merc. 620, *v. p. 438, 23.*]

em *primitus ad ipsum gestum dandi (e. g. l. 58 sqq. 77 sqq.), porrigendi (v. e. g. p. 438, 4 sqq.) sim. pertinens, abit iam ap.* PLAVT. *in notionem particulae demonstrativae, fere i. q. ecce, en (cf. nostrum* da, *francog.* voici, voilà, tiens). *v. Hofmann, Lat. Umgangsspr. p. 35 sq.* **1** *ponitur absolute vel c. accusativo (singulariter c. nom., v. infra l. 77) saepe accedente dativo ethico* tibi:

a *spectat ad res varias: corporeas*: PLAVT. Amph. 778 em tibi pateram, eccam. :: cedo mi. Curc. 122 em tibi *vinum*, anus lepida. Rud. 463 em tibi aquam. Truc. 952 em tibi talentum argenti ... tene tibi. TER. Phorm. 52 accipe (*aliter v. infra l. 72*), em: lectumst *argentum* (SCHOL. Bemb. *ad* accipe: hoc cum gestu offerentis dicitur). *incorporeas*: PLAVT. Aul. 692 em, mater mea, tibi rem potiorem verbo (*sic Leo*; video *codd.*): clamat, parturit. Capt. 631 puerum te vidi puer. :: at ego te video maior maiorem: em rusum tibi. Persa 705 quid est tibi nomen? :: ... Quodsemelarripides Numquameripides. em tibi! Pseud. 754 em tibi omnem fabulam. Stich. 728 em tibi hoc primum omnium. Trin. 185 em mea malefacta, em meam avaritiam tibi. TER. Andr. 604 em astutias! 785 em scelera Hec. 271 em, Sostrata (DON. *ad h. l.* scilicet quae dixisti). Phorm. 847 heus Geta! :: em tibi (*sc.* '*moram*' *vel* '*rem molestam*' *suppl. Hofmann l. c. p. 36*). 858 accipe (*i. audi; aliter supra l. 61*), em: ut modo *eqs.* Ad. 790 o caelum, o terra ... :: em tibi! rescivit omnem rem: id nunc clamat (*cf.* DON. *ad h. l.* τῷ ἰδιωτισμῷ: nulli enim 'tibi' Micio loquitur). CIC. Phil. 5, 15 em causam, cur *eqs.* (*sic V*; haec [*ex* hem *b*^{2}] causa *D*). APVL. apol. 25 (*v. supra l. 57*) em tibi illa accusatio iurgiis inita *eqs.* **b** *verbera*: PLAVT. Asin. 431 em ergo hoc tibi. Cas. 405 em (rem *codd.* [hem *J*]) tibi. :: quid tibi istunc tactiost? (Curc. 624—25 em ut scias me liberum esse! ... :: em tibi! :: o cives, cives! :: quid clamas? :: quid tibi istum tactio est?). Curc. 195 em tibi male dictis pro istis ... :: noli ... verberare lapidem. Men. 1018. Mil. 1405 em tibi! :: oiei! satis sum verberatus. Most. 9—10 em, hoccine volebas? Persa 810 perii! perculit me prope. :: em, serva rusum. Poen. 382 *sq.* em voluptatem tibi! em mel, em cor, em labellum, em salutem, em savium! :: ... oratorem verberas. Rud. 833 quid est quod caveam? :: em! a crasso infortunio. *cf.* CORP. I^2 875 (*a. 90/89*) *in glande plumbea*: em tibe malum malo. **c** *manus* (umerum *l. 10.* *aurem* PLAVT. Curc. 624—25 [*prius* em, *v. p. 437, 79*]): PLAVT. Aul. 641 ostende huc manus. :: em tibi, ostendi, eccas (650 ostende huc manum dexteram. :: em). Capt. 859 cedo manum. :: em manum (Merc. 149 cedo tuam mihi dexteram ... :: em, dabitur, tene. Most. 333 em tene). Epid. 683 vincire vis? em, ostendo manus. Trin. 541 oves scabrae sunt, tam glabrae, em, quam haec est manus. Pseud. 1318 vorte ergo umerum. :: em. **d** *homines*: PLAVT. Asin. 880 possis ... tuom virum ... si videas cognoscere? :: possum ecastor. :: em tibi hominem (Capt. 373. 540 Mil. 1312). Cas. 212 tace. :: quid est? :: em! :: quis est quem vides? :: vir eccum it. Mil. 365 ubi iste est ... servos ... ? :: em tibi! Poen. 207 em amores tuos, si vis spectare. Rud. 1357 heus tu, em tibi! hic habet vidulum. TER. Andr. 842 em Davom tibi! Eun. 459 em alterum: ex homine hunc natum dicas? 472 em eunuchum tibi, quam liberali facie! Ad. 537 em tibi autem! :: quidnamst? :: lupus in fabula. *est se ipsum monstrantis*: PLAVT. Capt. 570 aspice ad me. :: em. TER. Phorm. 210 quid si adsimulo? satinest? :: garris. :: voltum contemplamini: em, satine sic est? :: non (em *om.* C^2P^2GLEF).

2 *praecedit enuntiatis adhortativis vel pronuntiativis, nusquam, ut videtur, interrogativis nisi* PLAVT. Merc. 620 *in vers. interpolato* (PLAVT. Most. 9—10 [*p. 437, 83*], TER. Phorm. 210 [*supra l. 21*] em *cum interrog. non cohaeret.* PLAVT. Aul. 720 TER. Hec. 316 *v. s.* hem; *cf. Skutsch, Kl. Schriften p. 141, 1*): **a** *adhortativis* (*cf.* PLAVT. Merc. 149 Most. 333 *supra l. 8.* Persa 810 *p. 437, 84*): PLAVT. Asin. 537 em, meum caput contemples, si quidem ex re consultas tua (TER. Phorm. 548 em tum igitur, dum licet ..., loquimini mecum ... contemplamini me). 841 em aspecta: rideo (Bacch. 1023 estne istuc istic scriptum? :: em specta, tum scies). Bacch. 870 em illoc pacisce, si potest. Curc. 212 em istoc verbo vindictam para. Most. 1180 em huic habeto gratiam. Poen. 159 vin tu illi nequam dare? ... em me dato ([en mendato *codd., corr. Itali*]. 161). Pseud. 892 em, subolem sis vide (TER. Ad. 559 em vide ut discidit labrum. GRACCH. or. frg. Char. gramm. p. 313, 18 B. [*propter* em] pessimi Tiberium fratrem meum optimum interfecerunt. em videte quam par pari sim [*quae Char. explicando addit, ad* hem *pertinere videntur*: at quidam 'em' pro 'en' volunt esse. sed decet commemorationi fraternae mortis ingemescere. itaque mora distinctionis par est ostendere affectus]. APVL. apol. 63). TER. Andr. 416 em serva (Phorm. 212 em istuc serva. Ad. 172. *cf. p. 437, 84*). Phorm. 688 em siquid velis, huic mandes (Ad. 371). 881 em quin (*v. infra l. 70*) ergo rape me (em *om. A*). *c. ellipsi verbi*: PLAVT. Curc. 129 huic quid ... dicam nescio. :: em istuc, quod mihi dixti.

b *pronuntiativis (in apodosi infra l. 52. 55. 59. 67. 83. 84. collocatur secundo loco l. 50. p. 439, 19; medio infra l. 71)*: *α generatim*: ENN. scaen. 239 em neque domi nunc nos nec militiae sumus. PLAVT. Asin. 336 em ergo is argentum huc remisit. Bacch. 209 immo ... em non tantulum (*cf. p. 439, 19*) ... intermittit tempus (TER. Phorm. 1026 exsequias Chremeti quibus est commodum ire, em tempus est. *cf.* PLAVT. Capt. 183 em vel iam otiumst). 274 em accipitrina haec (*sc.* '*pugna*' *Vollmer; sc.* '*manus*' *Skutsch, Kl. Schr. p. 223 sq.*) nunc erit. Cas. 739 em sapis sane. 758 i modo. :: si tu iubes, ⌊em ibitur⌋ (*pro* ⌊ ⌋ inibitur *P*) tecum. Cist. 456 em om⟨nia⟩ patior iur⟨e⟩. Mil. 898 bene ... obviam es ... em tibi adsunt quas me iussisti adducere (Most. 804 em tibi adduxi hominem). Most. 314 audi, em tibi imperatumst. Rud. 177 em errabit illaec hodie. Vid. frg. 43 si tibi pudico ⟨homine⟩ est opus ..., em me licet conducere. Cornic. frg. 6 em te opsecro, Lyde. TER. Andr. 248 em repudiatus repetor. 351 libera miserum metu. :: em libero: uxorem tibi non dat ... Chremes (DON. *ad h. l.* em [hem *pars codd.*] ecce: demonstratio est facti. hem Σ). Hec. 63 Pamphilus iurabat ... numquam ... ducturum uxorem domum! em duxit (exduxit *A* [*corr. Iov.*]. DON. *ad h. l.* em duxit: pronuntia, ut mirantem ostendas. SCHOL. Ter. p. 74, 19 mirantis vel adverbium demonstrantis). 298 vix ... huc contuleram: em nova res ortast ... quae me abstrahat. Phorm. 387 em non dico *nomen*: quasi non nosses, temptatum advenis. Ad. 137 si obsto — em desino (em *om.* CPF^1). VARRO rust. 1, 56 ille, em quin adsum, ... inquit (*cf. supra l. 43*). INSCR. Not. d. scavi 1927 p. 107 ia(m) Volcanus em medicina est. *β speciatim*: ① *additur pron. demonstrativis*: PLAVT. Asin. 323 em ista virtus est, quando *eqs.* 358 em istuc ago quo modo *eqs.* 849—50 em istoc me facto tibi devinxti. Bacch. 686. 809 hae tabellae te arguont, quas tu attulisti. em hae te vinciri iubent. Capt. 215^a sed brevem orationem incipisse. :: em istuc mihi certum erat (*cf.* Merc. 580 em istuc censeo). 249 em istuc si potes ... meminisse, inest spes nobis. Epid. 488 em istic homo te articulatim concidit. 553. Men. 250 em illoc enim verbo esse me servom scio (TER. Hec. 347 em istoc verbo animus mihi redit [hem *plerique codd. et* DON. *ad h. l.* hem interiectio feminea ac matronalis]. *cf.* PLAVT. Merc. 206 perii! :: em istuc unum verbum dixisti verissimum. Most. 297). Merc. 313 si umquam vidistis pictum amatorem, em illic est (TER. Andr. 458 si hic malist quicquam, em illic est huic rei caput). 523. Poen. 726

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

em istaec volo ergo vos commeminisse omnia (TER. Haut. 866). Pseud. 443. 518 em istis mihi tu hodie manibus argentum dabis. 526 em ab hoc lenone . . . tibicinam . . .; ea circumducam lenonem. 1091 em illius servos . . . argentum attulit. Rud. 1054 Trin. 3. 413. 603 quo modo tu istuc . . . dixti? :: . . . erilem filium . . . sororem despondisse. em hoc modo (despondissem hoc *codd., corr. Ritschl*). 923. Truc. 152 em (*Geppert*; idem *codd.*) istoc pol tu otiosu's. 373. TER. Andr. 556 em id te oro ut *eqs.* Phorm. 139. 747 em istoc pol nos te hic invenire . . . numquam potuimus (em [hem] *γ*; *om. cett.*). 753. Ad. 488 em illaec fidem nunc vostram inplorat. AFRAN. com. 33. CIC. epist. 13, 15, 1 em (*M; om. HD*) hic ille est de illis, maxime qui inridere . . . me solitus est. (II) *adverbiis*: *modi*: PLAVT. Asin. 704 asta . . . ut consuetus es puer . . . scin ut dicam? em sic (Truc. 787). Pseud. 155 doletne? em sic datur, si quis erum servos spernit (Truc. 634). Rud. 463 em sic volo te ferre honeste ut ego fero (TER. Ad. 169). Truc. 478 adiuta. em sic decet puerperam (adiutare sic *codd.; corr. Pareus, Seyffert*). *temporis*: PLAVT. Amph. 307 em nunciam ergo: sic volo. :: cingitur. Bacch. 340 immo em tantisper (*cf. p. 438, 50*) numquam te morabitur quin habeas illud *aurum*. Cas. 525 em nunc enim tu . . . scitus es (Epid. 270 em nunc occasiost faciundi. Merc. 911 Poen. 420 TER. Phorm. 227. APVL. met. 4, 25 em nunc certe, nunc . . . funditus perii). Men. 625 em rusum nunc nugas agis. *loci*: PLAVT. Men. 566 em hac abiit, si vis persequi. Pseud. 890 em (*om. A*) illic ego habito. Trin. 531 em istic oportet opseri mores malos. TER. Eun. 835 ubi is est? :: em ad sinist⟨e⟩ram. ACC. trag. 302 em praesto est.

3 *pendet enuntiatum* (*cf.* PLAVT. Curc. 624—25 *p. 437, 79*): PLAVT. Merc. 702 *sq.* em quoi te . . . commendes viro, em quoi decem talenta dotis detuli (CIC. Verr. II 1, 93, *v. p. 437, 29*). Pseud. 245 mane, em (*Usener*, est [ē] *codd.*) conloqui qui volunt te. Stich. 376 em (est *Lindsay, cf. adn.*) qui ventrem vestiam. Trin. 586 em nunc (*v. supra l. 20*) hic, quoius est *ager*, ut ad incitas redactust! TER. Andr. 619 em quo fretus sim. Eun. 237 em quo redactus sum. VARRO rust. 1, 2, 5 em ubi tu quicquam nasci putes posse (*sic Leo, Goetz; cf. adn. crit.*). CIC. Sest. 59 em (*P*; en *G*) cur . . . reges . . . arbitrentur. Scaur. 13 em quibus familiis . . . ⟨de⟩datis hanc familiam, iudices, em quibus testibus commoti. Phil. 5, 33 em ad quem legatos mittamus, cui bellum moremur inferre (APVL. apol. 63 em vobis quem scelestus ille sceletum nominabat). *fort. huc pertinet* AFRAN. com. 38 em lentus lente quae rogabo. *cf.* hem. *Burckhardt.*

ēma (*i.* αἷμα) *v.* haema.

ēmacero (-āvī), -ātum, (-āre). *ab* ex *et* macero. *i. q. vehementer macerare, demendo vires attenuare sim.*: SEN. dial. 6, 10, 6 alios morborum variis generibus -tos diu inter vitam mortemque medios detinebit *fortuna*. (*cf. et l. 57.*)

ēmacēsco, -uī, -ere. *ab* ex *et* macesco. *i. q. macrescere* (*videtur in stirpe perf. substitutum esse pro verbo q. e.* emacrescere; *v. infra l. 78*): CELS. 2, 2, 2 peius . . . signum est, ubi aliquis contra consuetudinem -uit (-marcuit V^2, -macruit *Daremb.*) et colorem decoremque amisit. 2, 8, 41 si . . . mammae -erunt (*VJ*, -macruer̄ *s. s.* rc *F*). *v.* emacresco, emarcesco.

ēmacio (-āvī), -ātum, -āre. [*ab* ex *et* macies, *cf.* macio. *L.*] [*ex coni.*: PLIN. *l. 57.*] *i. q. macrum reddere sive aridum*: *solum*: COLVM. 2, 10, 1 vineis -tis et arvis optimum stercus praebet *lupinum*. 2, 13, 1 ex iis . . . seminibus . . . Saserna putat aliis stercorari et iuvari agros, aliis rursus peruri et -ari. PLIN. nat. 18, 101 terram -ari (*Sillig cum Harduino*; -mactari DGF^1f^1E, -macerari F^2f^2 [*v. supra l. 45*], *Detl.*; -macrari *d, edd. vett.*) hoc satu (*sc. milii, panici*) existimantes. *stirpes, sativa sim.*: COLVM. 4, 6, 3 in ordinariis vitibus . . . obtinendum est, ne pluribus flagellis -entur *pampini* (*cf.* 4, 24, 19 nisi adest *soli pinguitudo*, quamvis validissimam vitem celeriter necabimus procerioribus -tam flagellis). 4, 24, 12 palmae . . . quae nec spem vindemiae destituant nec -ent stirpem suam. 4, 33, 3 ne densitas plantas -et. *animalia*: COLVM. 2, 10, 25 eximia est herba Medica . . . quod agrum stercorat, quod omne -tum armentum ex ea pinguescit. 7, 9, 9 mane priusquam procedant *sues* in pascua . . . cibis sustinendae sunt, ne immaturis herbis citetur alvus eoque vitio pecus -etur (7, 10, 4 solet . . . pecus aegrotare ita, ut -etur nec cibos capiat).

1. emācitās, -ātis *f.* [*ab* emāx. *W.*] *i. q. nimia emendi cupiditas*: COLVM. 4, 3, 1 quosdam -s in armentis, quosdam exercet in comparandis mancipiis. PLIN. epist. 3, 7, 7 erat φιλόκαλος, usque ad -is reprehensionem *Silius Italicus*. GLOSS.^{L} III Abstr. EM 22 -s emendi aviditas. [*?*2. **ēmacitās**. GLOSS.^{L} III Abol. EM 5 -s marcitudo. *v. etiam s.* emax *et cf. O. Keller, Lat. Volksetymol. 1891, 153.*]

ēmacrēsco, -ere. [ex *et* macresco. *W.*] *scribitur* emagr-: CELS. *p. 440, 2.* CHIRON 183 *p. 440, 4.* *perf.* -ui *non certo legitur* (*v.* emacesco, *supra l. 47*). [*ex coni.*: CELS. 8, 11, 5 (*Foësius*, eam crescit *J*, eam tres *FVP*). CELS. 2, 2, 2. 2, 8, 41 *v.* emacesco.]

i. q. macie affici, macrum fieri (*de bestiis*: *p. 440, 4 bis. 6*; *de membris*: *p. 440, 1*; *de carne*: *p. 440, 2*): CELS. 2, 4, 4 mali . . . morbi signum est, nimis celeriter -ere (*FV*, febre macr- *J*). 2, 5, 2 ubi aeger pro spatio parum -it. 2, 7, 2 si sine causa quis -it. 2, 8, 40 corporis membrum aliquod . . . si neque movetur et -it. 3, 25, 1 corpus -it (emagr- *V*), os, surae, pedes intumescunt. 8, 11, 15 caro (*v. p. 439, 82*). CHIRON 183 toto corpore laborat interim, tussit aspere et emagrescet. 404 corpus (*in echedermia*) non reficiet, nimis -it (*cf. Veg. mulom. 2, 118, 1* macescet). 436 ab (h)ordeo eum (*sc. equum splenis dolore laborantem*) abstinebit, ut -at (*cf. Hippiatr. gr. I 207, 34* κριθῶν ἀπεχέσθω, ὥστε αὐτῷ λεπτότερον τὸ σῶμα γενέσθαι).

ēmaculo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* macula. *W.*] *scribitur* aema-: AMM. 29, 1, 30 *cod.* NON. p. 466, 18 lavare cum sit eluere et -are *eqs.* *inde a* PLIN. nat., PS. QVINT. decl., GELL., APVL. *sing. locis.*

i. q. maculis, sordibus purgare (*acced. abl.*: *instr. vel causae*: *l. 25. 26. 35. 47.* *separ.*: *infra l. 51.* *praep.* ab: *l. 38. 40*): **1** *proprie* (*partes corporis*: *infra l. 24 sq.* [linguā -are *de leone, fere i. q.* 'lambere': *infra l. 25*]; *res corporeas, naturales*: *l. 22. 27*; *domum*: *l. 26*; *morbum, i. q. purgando sanare*: *l. 18. 19*): PLIN. nat. 21, 129 *narcissus* purgat vulnera . . . nigras vitiligines -at (*cf.* TERT. carn. 4 p. 432 Oe. *Christus* carnem ab omni vexatione restituit, leprosam -at, caecam reluminat, paralyticam redintegrat). GELL. 7 (6), 5, 9 argentum . . . 'putum' dictum est quasi exputatum . . . omnique aliena materia carens omnibusque ex eo vitiis detractis -tum et candefactum. APVL. apol. 8 censeo ne ulla cura os percolat (*sc. si quis ut Aemilianus os nisi calumniis non aperiat*), neque ille exotico pulvere dentis -et (*cf.* TERT. anim. 24 p. 338, 8 leo . . . Berenices . . . reginae linguā genas . . . -ans [*v. supra l. 15*]). AMM. 29, 1, 30 in medio domus -tae odoribus Arabicis. MACR. Sat. 7, 13, 18 in fluvio ablue pallium tuum, si vis -tum (*anteced.*: post ablutionem maculae sordium visebantur).

2 *translate*: *i. q. scelere, vitiis, peccatis sim. quasi abluendo purgare, expiare* (*praeter l. 34 sensu christ.*):

a *homines* (*partem corporis infra l. 38*; *refl. infra l. 39*): PS. QVINT. decl. 3^{b} p. 67, 9 *miles Marianus, qui tribunum occidit* quas *excubias* tribuni sanguine se probasse commemorat, sui cruoris alluvione . . . tandem -et (-ret *N*). TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 443, 1 hominem quondam peccatorem verbo mox dei -tum. CRESC. Aug. c. Cresc. 2, 12, 15 p. 373, 4 cur . . . non -as venientem *haereticum, sacrilegum*; cur non . . . abluis et emundas et sic tibi communicat? AVG. c. Cresc. 3, 23, 26 p. 432, 25 unde manus a funesto opere perditionis -antur (*antea*: expiantur, mundatur, abluuntur). *refl.*: POMER. 1, 12, 1 p. 428^{B} *exsecutor vitae activae* se ab omnibus iniquitatibus suis -at. **b** *animam, mentem, cor, affectus sim.* (*refl. l. 44*): TERT. resurr. 8 p. 37, 1 (= PS. ORIG. tract. 17 p. 187, 18) scilicet caro abluitur, ut anima -etur (AVG. quant. anim. 33, 73 p. $1075^{mod.}$ sese abstrahere a sordibus totamque -are ac mundissimam reddere . . . *audet anima*). LACT. epit. 61 (66), 10 -etur omni labe pectus. SIDON. epist. 8, 11, 4 quatenus in pectore viri iracundia . . . naevo crudelitatis . . . infecta praetextu . . . severitatis -retur. POMER. 3, 16, 1 p. 498^{C} quam (*sc. sanctam virtutem*) mentes inquinatae non inquinant, sed ipsa inquinatas -at (EVG. TOLET. carm. 14, 74 te sine, *summe deus*, nemo valet peccati tollere labem aut mentem vitiis -are suis).

[**ēmadēfactus** *v.* madefacio.]

ēmadēsco, -uī, -ere. *ab* ex *et* madescere. *i. q. madidum fieri* (*c. notione pleni, i. vehementer madescere l. 56*): OV. trist. 5, 4, 40 verba solet vultumque tuum *Attice*, gemitusque referre et te flente suos -uisse (de-, *suprascr.*^{2} in [*E*] *D*, ς) sinus. THEOD. PRISC. eup. faen. 53 p. 55, 8 *rauci* sub lingua teneant *tragacanthum* et quod -uerit (*b Gel.*, emanaverit *r*) *ex tragacantho*, glutiant (*cf. Marcell. med. 14, 59 de eadem re*: tracanthum, si sub lingua . . . teneatur . . . et . . . saliva quae collecta fuerit, sorbeatur).

ēmagallis (*i.* αἷμα γαλῆς) *v.* haemag-.

ēmagrēsco *v.* emacresco *p. 439, 77.*

ēmagōgos, ēmalōpas *v.* haem-. *K.-M.*

scatebra aquarum **ēmānantia**, id est ortus aquarum GLOSS.^{L} III Abstr. SC 17.

ēmānātio, -onis *f.* *ab* emanare. *quod emanat, quasi manando profluit* (*transl.*): IREN. 1, 14, 5 XXIV *litteras* -es esse intellige trium virtutum imaginales earum quae continent universum (*gr.* ἀποῤῥοίας). *ibid.* semivocales . . . recipere eorum . . ., quae supersint, -em, eorum vero, quae subsint, elevationem (*gr.* ἀναδέχεσθαι τῶν μὲν ὕπερθεν τὴν ἀπόρροιαν, τῶν δ' ὑπὲρ αὐτὴν τὴν ἀναφοράν). HIL. syn. 20 p. 496^{C} eundem dicens filium quem patrem aut partem patris aut per -em aut aliquam passionem (*sim.* 22 p. 497^{B}). VVLG. sap. 7, 25 *sapientia* -o quaedam est claritatis . . . dei sincera (ἀπόρροια. *cf.* IOH. MAXENT. Conc.^{S} IV 2 p. 11, 25 *Christum esse* -em claritatis dei). AVG. epist. 118, 27 p. 691, 8 (emin- *M, corr. m*^{2}). CONC.^{S} IV 2 p. 94, 6 quod verbum, quod sapientia, . . . quod vapor, quod -o (aporroea *Rufin. Greg. Naz. orat. p. 73, 19*). PROSP. in psalm. 103, 10 p. 291^{B}.

ēmānātor, -ōris *m.* *ab* emanare. *qui effundit*: CASSIOD. inst. div. 20 p. 1135^{B} Ambrosius lactei sermonis -r, cum gravitate acutus *eqs.* *v. s.* emanare *p. 447, 80 sqq.*

[**ēmanceps** famulus a servitute liberatus GLOSS. Scal. V 598, 37 ('*est retrogradā q. v. deriv. ab* emancipare *tractum*', *Leumann*).]

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

emancipateúo v. emancipo *p. 442, 51.*

×ēmancipātio, -ōnis *f.* ab emancipare. *de scriptura et formis:* THEOPHIL. Inst. Iust. 1, 12, 6 p. 60, 5 -patíων. 1, 10, 2 p. 42, 9 *al.* -tíonos. 1, 11, 2 p. 50, 19 *al.* -tíona. *talia passim.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A} ἐμμαγκιπατίον· ἐλεύθερος. -ίωνος· αὐτεξουσιότητος. *num. plur.:* DIG. 1, 7 (*iuxta* adoptionibus). COD. Theod. 15, 14, 5 COD. Iust. 1, 50, 2. 8, 47, 11 *bis.* 8, $48^{tit.}$ 8, 48, 2. 6 INST. Iust. 3, 2, 8. *de notione:* $GLOSS.^{L}$ II Philox. EM 11 -o χε⟨ι⟩ραφεσία. GLOSS. ἄφεσις. ἀπόλυσις χειρός. ἐξωχειριότης. *al. inde a* QVINT. (*v. infra l. 73*), PLIN. epist. (*v. p. 442, 26*); *vox* ICTORUM *est* (TERT.?, *v. l. 13*).

[*var. lect. vel unice trad.* mancipatio: *v. l. 24. 27. p. 442, 29. 36. dub. trad.:* TERT. fug. 12 p. 483 Oe. (remanc- *AB*, e- *rell.*).]

A *i. q. actus emancipandi, sc. personae alcis. e patria potestate missio (t. t. iuridic.). de re v. Mommsen, Röm. Staatsr. III 59 sqq.; Leonhard PW V 2476, 59 sqq.; Sohm, Inst. d. röm. Rechts p. 57 sq. 534 sq.; Girard-Senn, Manuel élément. de Droit Romain, 8 éd. 1929, p. 205 sqq.* **1** *loci notabiliores:* **a** *selecta quaedam ad -is vim, rationem, naturam, qualitatem sim. spectantia: cf. de mutata apud recent. -e perficienda:* COD. Iust. 6, 58, 13, 1 sive per sacrum oraculum (*i. imperatorem*) -o procedat sive alio legitimo modo a sacris paternis fuerint absoluti. 8, 47, 11 veteres circuitus in adoptionibus, quae per tres -es et duas manumissiones in filio aut per unam -em (*R*, manc- *C*) in ceteris liberis fieri solebant, corrigentes ... censemus licere parenti, qui liberos in potestate sua constitutos in adoptionem dare desiderat, sine vetere observatione -um (*R*, manc- *C*) et manumissionum hoc ipsum ... manifestare. INST. Iust. 3, 2, 8 ex nostra constitutione ... inducitur, ut -es liberorum semper videantur contracta fiducia fieri, cum apud antiquos non aliter hoc optinebat nisi specialiter contracta fiducia parens manumisisset (*cf.* 3, 9, 5). POMPON. dig. 50, 16, 239 pr. 'pupillus' est, qui, cum impubes est, desiit in patris potestate esse aut morte aut -e. GAIVS dig. 23, 2, 55, 1 si emancipatus fuero ... nihil impedit nuptias, scilicet quia post -em extraneus intellegor. inst. 1, 132 -e desinunt liberi in potestate parentum esse (3, 2 [*suppl. ex* COLL. Mos. 16, 2, 2 *et* INST. Iust. 3, 1, 2] si praecedens persona desierit in potestate parentis esse, sive morte id acciderit sive alia ratione, veluti -e). VLP. dig. 15, 2, 1, 4 alienatio ... et manumissio ad servos pertinet, non ad filios, mors autem tam ad servos quam ad filios refertur, -o vero ad solum filium. 32, 11, 11 si morte 'patris sui iuris fuerit effectus' et -e sui iuris factus sit (*cf.* 36, 2, 15 si morte patris sui iuris essent effecti *liberi* nec mortalitate patris, sed -e [emancipatatione *F*] patres familiarum constituti sint. COD. Iust. 2, 20, 5 [*a. 293*] si superstite patre per -em tui iuris effecta matri successisti [*sc. Aphrodisia*]. 4, 26, 8 [*a. 293*]. *et al.*). PAVL. dig. 1, 9, 6 pr. emancipatus (*v. p. 443, 1*) ... nomen filii -e amittit (38, 6, 4. *sim. al.*). GELL. 1, 12, 9 virgo ... Vestalis, simul est ... pontificibus tradita ... eo statim tempore sine -e ac sine capitis minutione e patris potestate exit. COD. Theod. 5, 1, 1 (*a. 321?*) si forte per -em cuiusquam fuerit consanguinitas diminuta. COD. Iust. 2, 26, 2 (*a. 238*). 3, 33, 17 pr. vel ... capitis deminutione ... vel morte vel -e. 6, 61, 6, 3 si filii ... ab his qui eos in potestate habent, nexu paterno per -em liberentur (*cf.* 12, 3, 5, 1 [= INST. Iust. 1, 12, 4] quis ... patiatur patrem ... posse per -is modum suis nexibus filium relaxare ...?). 8, 48, 5 (*a. 502*) personae ... de aliena potestate quasi a parentibus ex -e manumissae. *et al.*

b *componitur cum* 'adoptio': POMPON. dig. 1, 7, 14 etiam nepos ex filio apud adoptatum patrem conceptus et natus per -em iura omnia perdit. GAIVS dig. 23, 2, 55 pr. si per -em adoptio dissoluta sit (inst. 1, 61 VLP. dig. 38, 6, 1, 6 *al. cf.* VLP. dig. 37, 4, 3, 2 cum iura adoptionis -e finita sint). VLP. dig. 5, 2, 8, 15 citra adoptionem et -em (*cf.* 14, 5, 2, 1 si citra -em sui iuris factus sit vel in adoptionem datus). 37, 4, 3, 4. PAVL. dig. 23, 2, 60, 6 quia post -em in totum adoptivae familiae obliviscuntur. DIG. 1, 7 de adoptionibus et -bus. COD. Iust. 8, 47, 9 (*a. 294*) adoptatum ... -e sollemni separare familia sua pater adoptivus minime prohibetur. INST. Iust. 3, 1, 14. *et al.*

c *acced.* 'manumissio': COD. Theod. 15, 14, 5 (*a. 352*) -es ... et manumissiones et pacta sub eo facta et transactiones valere oportet. 15, 14, 8 (*a. 389*) his ... exceptis quae donatio transtulit, -o liberavit, contulit manumissio praemia ... servitutis. *cf. et l. 23. 38.*

2 *exempla quaedam generalia structurarum ratione habita:* **a** *in variis struct. (voce -is nude posita):* QVINT. inst. 11, 1, 65 nam inter patres ... filiosque, cum intervenisset -o, litigatum scio (COD. Iust. 8, 47, 10, 1^{e} nulla interveniente -e. *al.*). IAVOL. dig. 45, 1, 107 post -em adiit heres filius (MARCELL. dig. 37, 8, 3 PAPIN. dig. 26, 7, 37, 2. 28, 2, 23 pr. post -em a se [*sc. patre*] factam. VLP. dig. 17, 2, 58, 2. 37, 6, 5 pr. ea filia quae post -em nata patri heres exstitit. *al.* PAVL. dig. 23, 2, 14, 1 MOD. dig. 37, 8, 4. COD. Iust. 4, 51, 5 [*a. 294*] si fundum tuum pater post -em te non consentiente venumdedit. 6, 20, 17 [*a. 472*]. *et passim*). POMPON. dig. 45, 3, 40 in -is ... tempus (PAVL. sent. 4, 1, 12 COD. Theod. 8, 13, 6 [*a. 426*]. 9, 42, 8 pr. [= COD. Iust. 9, 49, 8 pr.; *a. 380*]. *al.*). AFRIC. dig. 37, 10, 8, 1 ante -em (VLP. dig. 17, 2, 58, 2. 27, 3, 11 temporis, quod est ante -em. COD. Theod. 8, 18, 1, 3 [*a. 319?*]. *et al.*). MARCELL. dig. 29, 1, 29, 3 patri eius, qui in -e ipse manumissor extitisset (COD. Iust. 6, 20, 17 [*a. 472*]. 8, 48, 6 in -bus vanam observationem custodiri. *et al.*). PAPIN. dig. 35, 1, 77 pr. condicionem -is (MARCIAN. dig. 29, 7, 6 pr. [*ex rescr. Sev. et Anton.*]. *al.* PAPIN. dig. 35, 1, 70 sub condicione -is [35, 1, 77 pr. MARCIAN. dig. 28, 7, 18, 1 COD. Iust. 3, 28, 33, 1. 6, 25, 3; *a. 216*]. *et al.*). COD. Theod. 3, 7, 1 pr. (= COD. Iust. 5, 4, 18; *a. 371*) viduae intra vicesimum et quintum annum degentes, etiamsi -is libertate gaudent, tamen *eqs.* 8, 14, 1 (= COD. Iust. 8, 49, 1; *a. 367*) -e rescissa. 8, 18, 2 (*a. 319*) cum aetates legitimae liberorum ad -em parentes invitaverint. 9, 43, 1, 3 (= COD. Iust. 9, 51, 13, 3; *a. 321*). 15, 14, 9 (*a. 395*) valeat omnis -o tyrannicis facta temporibus. *al.* COD. Iust. 1, 50, 2 (*a. 427*) -es ... legibus celebrare. 3, 33, 16, 2 per -em. 4, 21, 11 (*a. 294*) *bis.* 7, 21, 5 (*imp. Gord.*) ad speciem -is. *et saepe.*

b *c. genet. eius, qui emancipatur:* SCAEV. dig. 32, 40 pr. post -em patris suscepta a patruo *mulier* ... petierat (PAPIN. dig. 37, 6, 9 fratri post -em patris quaesito). IAVOL. dig. 34, 3, 6 pr. post -em ... filii ([TRYPH. dig. 37, 8, 7 VLP. dig. 17, 2, 58, 2 *al.*]. VLP. dig. 27, 3, 6 *dolus* commissus ... ante -em filii). COD. Iust. 6, 58, 11 (*a. 502*) qui ... fieri postulaverit -em liberorum (8, $48^{tit.}$ de -bus liberorum. 8, 48, 2 [*a. 291*] in -bus liberorum nec non donationibus non tam scriptura quam veritas considerari solet).

B *de actione mancipandi, qua quid abalienatur, ceditur, transfertur sim. ad alterum (per imaginariam venditionem: l. 30 sqq.):* PLIN. epist. 10, 4, 3 nam et fundos emancipavit (*v. p. 445, 1*) et cetera quae in -e implenda solent exigi consummavit. PAPIN. dig. 50, 17, 77 actus legitimi, qui non recipiunt diem vel condicionem, veluti -o (*B*, manc- *F*; *v. Leonhard, PW V 2477, 2*). GELL. 15, 27, 3 *tertium genus testamentorum erat* per familiae -em, cui aes et libra adhiberetur (INST. Iust. 2, 10, 1 *tertium genus testamentorum* per -em, id est imaginariam quandam venditionem agebatur quinque testibus *eqs.*). CORP. VI 28567 hoc m⟨onimentum⟩ si quis donationis vel e⟨mancipa⟩tionis causa ali tradere ⟨voluerit⟩ (*cf. Ruggiero, diz. epigr. s. v.*). [*cf. etiam* CONSVLT. 6, 10 quae donatione, -e (*Cui. edd. 1577. 1586*; manc- *idem a. 1566, edd. recc.*) vel in iure cessione transferuntur.]

ēmancipātor, -ōris *m.* ab emancipare. **1** *i. q. domitor, liberator (trslt.):* PRVD. cath. 7, 184 *Christus ieiunans* -r servientis plasmatis (*i. corporis*), ... victor et cupidinis. **2** *i. q. mancipiorum emptor (si sanum):* GLOSS. III 275, 24 -r ἀνδραποδιστής, σωματέμπορος (*cf.* mancipator).

ēmancipātus v. emancipo *p. 444, 48.*

×ēmancipo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* emancipatus *ad similitudinem vocis* mancipatus *et verbi* mancipare, mancupare *formatum. L.*] *de formis:* -cipare *fere ubique, sic apud* ICTOS. CORP. VI 12094. 15218. 20061 XI 3003 *bis.* -cupare: PLAVT. Bacch. 92 *codd.* LIV. 7, 16, 9 $M^{1}P$. SEN. epist. 116, 5 *BA*. QVINT. inst. 6, 3, 44. CHAR. gramm. p. 472, 19 B. (*inter verba coniug.* I^{ae}). NON. p. 105, 15. *ex inscr.:* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) I 16. *graecolatine:* emancipateúein: THEOPHIL. Inst. Iust. 1, 10, 2 p. 43, 4 (ἐμαγκιπατεύειν *P*). τοὺς emancipateuθέντας: *ibid.* 1, 12, 6 p. 61, 12 *al.* -tūs (*i.* -ους, *acc. pl.*): *ibid.* 1, 12, 7 p. 61, 17. 21 *al. sic et* -cípaton, -pátan *ibid.* 1, 12, 6 p. 61, 7 *al.* ἐμαγκίπατος ὁ αὐτεξούσιος (*v. infra l. 63*) GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A}. NOT. Tir. 44, 21 (*post* mancipat). *de notione:* PAVL. FEST. p. 77 -ti duobus modis intelliguntur, aut hi qui ex patris iure exierunt (*v. infra l. 77 sqq.*) aut hi qui aliorum fiunt dominii (*v. p. 444, 64. 75*); quorum utrumque fit mancipatione. NON. p. 105, 15 -tum submissum, deditum (*seq. Cic. Cato 38; v. p. 445, 28*). $GLOSS.^{L}$ III Abstr. EM 7 -at manu mittit. I Ansil. EM 10 -are e manu tradere. III Abol. EM 4 -at iuris proprii dominum statuit. II Philox. EM 6 -tus χε⟨ι⟩ράφετος. 10 -at χε⟨ι⟩ραφετᾷ. *al.* GLOSS. αὐτεξούσιον ποιῶ (*v. l. 54*). ἐξωχείριον ποιῶ. -tus ἐξωχείριος. ἐλεύθερος τῆς ὑπεξουσιότητος. *al. legitur sensu iuridic. inde ab* AFRAN. (*tit. com., v. p. 444, 50*), CIC., LIV.; *frequentant* ICTI, *ex quibus tantum selectissima quaedam attulimus exempla (v. V. i. R. s. v.; indd. ad Cod. Theod. et Iust.). sensu latiore legitur singulis aut binis locis* PLAVTI, CIC., HOR. (*v. p. 445, 25 sqq.*).

[*variatur cum simpl.* mancipare: *v. p. 443, 1. 63. 444, 41. 445, 29. correct. ex* mancipare *trad.:* PAVL. FEST. *p. 444, 51.* GAIVS inst. 2, 135. 241. *dub.:* SEN. contr. 1, 7, 6 (*filius ad iud. de patre suo, qui a piratis petierat, ut filii manus praeciderent:*) hic ... quam care tyrannicidas (*i. filium*) ... -at! (*ABV*, manc- *D*; emancat [*v. p. 445, 45*] *Gronov, Müller*).]

I *respicitur notio* ***e manu propria mittendi, tradendi*** *(t. t. iur. praeter exempla p. 444, 70. 445, 13 sqq. allata):* **A** *praep.* ex *vim suam exercente:* **1** *manu, potestate patria mittere, sui iuris sive liberum facere sim. (saepe part. perf. pass.* -tus, -ta *aut sic usurpatum, ut subst. velut* filius, filia *sim. facile suppleas aut positum pro mero subst.; v. ex. gr. p. 444, 52 sqq. 444, 59 sqq. [ad rem v. libros p. 441, 15 sqq. citatos]):* **a** *potiora quaedam: cf. de ratione -andi:* VLP. dig. 28, 3, 8, 1 filia cum -atur vel nepos, quia una mancipatione exeunt de potestate *eqs.* (PAVL. dig. 1, 7, 36 pr. -ari filium a patre ..., ut exeat de patria potestate. *al.*).

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PAVL. dig. 1, 9, 6 pr. *v. p. 441, 45.* 4, 5, 3, 1 -to (et manc- *F*) filio et ceteris personis capitis minutio manifesto accidit, cum -ari nemo possit nisi in imaginariam servilem causam deductus.

α opp. in potestate(m) *sim.*: PLIN. epist. 8, 18, 4 frater in patris potestatem -tam filiam adoptionis fraude revocaverat. EDICT. praet. Vlp. dig. 15, 2, 1 pr. qui in alterius potestate fuerit posteave quam is -tus manumissus alienatusve fuerit (VLP. dig. 15, 2, 1, 1). IVLIAN. dig. 37, 4, 13, 2 -tus ... is qui in potestate remansit ... qui in adoptionem datus est. *al.* GAIVS dig. 23, 2, 17 pr. si *pater* me -to illam in potestatem retinuerit. *al.* PAPIN. dig. 37, 7, 5 pr. filia quae mansit in potestate ... errorem fratris -ti secuta. 39, 5, 31, 2. *al.* TRYPH. dig. 37, 4, 20 pr. filium quem in potestate habebat, exheredavit, -tum praeteriit (VLP. dig. 26, 4, 3, 10 si parens filium vel filiam vel nepotem vel neptem vel ... impuberes, quos in potestate habeat, -et). VLP. dig. 37, 8, 1, 6 (*ex Scaevola*) nepotem ... sive in potestate manentem sive -tum. 38, 1, 7, 7 in potestate fuerint liberi an ... -ti. *al.* PAVL. dig. 37, 5, 15 pr. -tus et is qui in potestate est. 37, 6, 2, 5 si tres -ti, duo in potestate sint. MOD. dig. 1, 6, 11 inviti filii naturales vel -ti non rediguntur in patriam potestatem. *al.* GELL. 1, 12, 4 quae (*virgo Vestae*) ipsa aut cuius pater -tus sit, etiamsi vivo patre in avi potestate sit. COD. Theod. 8, 18, 9, 2 (= COD. Iust. 6, 60, 3, 1; *a. 426*) si ... mulier moriens alios ex filiis -tos a patre, alios in patria potestate dimiserit. 8, 18, 10 pr. (*a. 426*). 8, 19, 1 (*a. 426*) quicquid vel uxor marito non -to vel maritus uxori in potestate positae ... contulerit. COD. Iust. 5, 9, 6, 3 (= 5, 9, 10, 4; *a. 472*) sive in potestate sive -ti -taeve sint. 5, 11, 7 pr. filius vel in potestate constitutus vel forte -tus (8, 53, 17 [*a. 293*] sive -tis filiis ... sive in potestate constitutis et sui iuris effectis [*v. infra l. 36*] ac tenentibus). *al.* COD. Iust. 6, 58, 15, 3 sive -tos sive suos patribus constitutos (*cf.* 7, 15, 1, 3 filiis filiabus sive in sacris constitutis sive -tis). *cf. etiam p. 442, 83.*

β comp. sui iuris *esse sim.*: VLP. dig. 25, 3, 5, 1 -tos vel ex alia causa sui iuris constitutos. 37, 4, 1, 6 sui iuris factos liberos ... sive -ti sunt sive alias exierunt de patris potestate. 50, 16, 195, 2 *nomen patris fam.* eveniet et in eo, qui -tus est, nam et hic sui iuris effectus propriam familiam habet (COD. Iust. 6, 20, 18 [*a. 502*] liberos qui nostrae legis auctoritate ... sui iuris effecti fuerint, ad similitudinem ceterorum, qui -ti ex antiquo iure sunt *eqs. v. et supra l. 28*). *et al.*

***γ rationem init cum voce** q. e.* 'adoptio', 'adoptare' (*aliter p. 444, 64 sqq.*): CIC. dom. 37 adoptatum -ari statim, ne sit eius filius qui adoptarit. IVLIAN. dig. 1, 7, 26 quem filius meus -tus adoptaverit. *al.* GAIVS dig. 23, 2, 17 pr. quam pater ... adoptavit et -vit. 37, 7, 2. inst. 2, 136 adoptivi filii quamdiu manent in adoptione, naturalium loco sunt; -ti vero ⟨a⟩ patre adoptivo *non* ... inter liberos numerantur. *al.* VLP. dig. 1, 7, 15, 1 si eum (*nepotem*) -verit et sic adoptaverit. 1, 18, 2 praeses apud se adoptare potest, quemadmodum et -are filium et manumittere servum potest. 37, 8, 1, 2. 38, 17, 18 pater adoptatus vel -tus. *al.* PAVL. dig. 1, 7, 3 -ari vel in adoptionem dari (1, 14, 2). 1, 7, 37, 1. 38, 6, 4 si naturales -ti et adoptati iterum -ti sint (38, 10, 5 si filium naturalem -vero et alium adoptavero, non esse eos fratres. *et al.*). *al.* MARCIAN. dig. 29, 1, 22 miles filius familias si capite minutus fuerit vel -tus vel in adoptionem datus. *al.* MOD. dig. 1, 7, 4. 38, 10, 4, 10 in adoptionem datus aut -tus quascumque cognationes ... habuit, retinet, adgnationis iura perdit. *al.* COLL. Mos. 16, 3, 12. *et saepe. v. et p. 444, 6.*

δ coniunguntur, iuxta ponuntur, opponuntur variae notiones rei iuridic.: exheredare *sim.*: EDICT. praet. Vlp. dig. 14, 5, 2 pr. in eum qui -tus aut exheredatus erit. IVLIAN. dig. 38, 2, 13 si -tus filius exheredatus fuerit. *al.* POMPON. dig. 37, 7, 4 *filiae* exheredatae ... -tae et praeteritae. *al.* GAIVS dig. 38, 1, 22, 1 exheredato -to filio. *al.* MARCELL. dig. 37, 8, 3 VLP. dig. 4, 4, 3, 4. 14, 5, 4, 1. 37, 4, 8, 7. 10. reg. 22, 23 (manc- *V*). *al.* PAVL. dig. 5, 2, 23 pr. 14, 5, 5 pr. 45, 1, 132 pr. *al.* MARCIAN. dig. 28, 2, 32. *al.* COD. Iust. 5, 13, 1, 11 etsi *mulier* -ta vel exheredata sit. *v. et supra l. 12 et cf. V. i. R. p. 464*[med.] MARCELL. dig. 42, 1, 10 qui ... exheres a patre vel -tus sit (VLP. dig. 38, 6, 1, 9). extraneus, exter: SCAEV. dig. 37, 8, 6 si quis ... extraneum in nepotis locum ... adoptet, mox filium -et (PAVL. dig. 7, 1, 46 pr. si extraneo scripto et -to praeterito ... proprietas legata sit). GAIVS dig. 23, 2, 55, 1 *v. p. 441, 33.* PAPIN. dig. 29, 2, 84 -tus aut exter. manumittere: GAIVS inst. 2, 245 filius -tus aut servus manumissus. VLP. dig. 12, 4, 1 pr. ut filius -retur vel servus manumitteretur. 29, 2, 35 pr. *al.* PAVL. dig. 5, 3, 36 pr. vel servo manumisso vel -to filio. 32, 4. 36, 3, 7 -tus vel manumissus. 37, 12, 3 pr. (*ex Paconio*) a parente -tus et manumissus. sent. 2, 25, 4 apud magistratus municipales ... -ari et manumitti potest. *et al.* COD. Theod. 2, 8, 1 (= COD. Iust. 3, 12, 7; *a. 321*) -andi et manumittendi die festo cuncti licentiam habeant. *al. v. etiam supra l. 7. 48. cf.* COD. Iust. 6, 60, 3, 3 (*a. 426*) si nepotes sint neptesve aut ex -to filio aut ex filia procreati aut ab ipso ... sacris dimissi.

b *selectissima quaedam generalium exemplorum sec. obi. collocatorum*: *α filium* (*cf. etiam p. 444, 52*): LIV. 7, 16, 9 quod *Stolo* mille iugerum agri cum filio possideret -andoque filium fraudem legi fecisset (*cf.* VIR. ill. 20, 4 *et v. infra l. 83*). PLIN. epist. 4, 2, 2 hunc (*filium*) Regulus -vit, ut heres matris existeret. mancipatum (ita vulgo ... loquebantur) foeda ... indulgentiae simulatione captabat. IAVOL. dig. 29, 2, 60 *al.* POMPON. dig. 37, 4, 16 *al.* PAPIN. dig. 37, 12, 5. 49, 17, 12 -ando filium. *al.* VLP. dig. 37, 6, 1, 14 *filius* adoptivus -tus (PAVL. dig. 23, 2, 14 pr. *al.* COD. Iust. 8, 47, 10, 1[c] *et al.*). PAVL. dig. 17, 2, 65, 11 si filius familias -tus fuerit (27, 3, 4, 1 *al.*). *et saepe* (*v. V. i. R. p. 464 sqq.*). CAPITOL. Pert. 11, 12 filiis -tis. AVG. serm. 45, 2. COD. Iust. 6, 57, 4 -ti filii filiaeve (*cf.* 6, 58, 15, 1[b] ut -tus filius et filia. *v. l. 11*). *talia saepissime.*

β filiam (*cf. et supra l. 9. 10, infra l. 59*): IVLIAN. dig. 23, 3, 44 pr. si pater filiae nomine dotem promisisset et eam ante nuptias -asset. 24, 3, 59 filiae ... -tae. SCAEV. dig. 31, 89, 3 PAPIN. dig. 35, 1, 93 *al.* VLP. dig. 1, 7, 25 pr. *filia* quasi iure -ta. 23, 1, 10. 23, 3, 5, 11 *al.* PAVL. dig. 24, 3, 44 pr. *al.* FRG. Vat. 189 COLL. Mos. 4, 7, 1. *et saepe.* SPART. Did. 8, 9. COD. Theod. 5, 1, 3 (*a. 383*) quotiens de -tae filiae successione tractatur. *al.* COD. Iust. 4, 29, 8 pr. (*a. 238*). 5, 17, 5, 2 (*a. 294*). *al. et passim.*

γ nepotem, neptem: IVLIAN. dig. 37, 4, 13, 3 unum ex nepotibus, quem ante -verat *pater* (POMPON. dig. 38, 6, 5, 1 SCAEV. dig. 28, 2, 29, 5. 31, 88, 15 nepotibus -tis. *al.* VLP. dig. 37, 4, 3, 4 *al.* PAVL. dig. 37, 4, 6, 1. 37, 6, 2, 6. 7 MOD. dig. 37, 8, 4. *et passim*). VLP. dig. 37, 7, 1, 2 -ta ... neptis.

δ liberos: GAIVS inst. 1, 163 si ex duobus liberis alterum pater -verit. 3, 19 -ti liberi. *al.* VLP. dig. 35, 1, 92 liberos. *ibid.* liberorum -andorum. reg. 28, 4 *al.* PAVL. dig. 31, 87, 4 Lucius Titius cum haberet quinque liberos, universos -vit. sent. 5, 9, 4. *al.* MARCIAN. dig. 30, 114, 8 *al.* COLL. Mos. 16, 7, 2. *et al.* COD. Theod. 9, 42, 1, 1 (*a. 321*). *ibid.* 2 *al.* COD. Iust. 6, 20, 1 (*a. 224*). *al.*

ε mulierem: POMPON. dig. 11, 7, 28 heredes ... mulieris ... -tae (11, 7, 30, 1 si -ta *mulier* in matrimonio decedat. *et al.*). SYMM. epist. 9, 150, 3 materfamilias mea dudum -ta.

ζ varia obi.: POMPON. dig. 38, 6, 5, 1 si filius -tus reliquerit in potestate avi nepotem, dabitur ei, qui in potestate relictus sit, patris -ti bonorum possessio ([*sim.* AFRIC. dig. 37, 5, 18 VLP. dig. 37, 6, 5 pr. *al.*]. MARCELL. dig. 37, 8, 3 si pater eius -tus praeteritus esset. VLP. dig. 37, 4, 1, 7. 37, 8, 1, 8. 38, 6, 1, 7. *et al.* [*cf. et p. 443, 20. 49*]). VLP. dig. 24, 1, 32, 21 si consocer consocero donaverit et alter eorum vel uterque copulatos -verit. 37, 8, 1, 14 a patruo -to (37, 8, 1, 16). PAVL. dig. 10, 2, 38 Lucius et Titia fratres -ti ([et manc- *F*]. COD. Theod. 5, 1, 7, 2 [*a. 426*]. COD. Iust. 5, 30, 4 [*a. 498*]. 6, 20, 6 [*a. 244*] ab -tis fratribus. *al.* [*v. et p. 443, 11*]. *cf.* COD. Iust. 6, 58, 15, 3 tam -ti fratris quam -tae sororis). COD. Theod. 8, 12, 2 (= COD. Iust. 8, 53, 26; *a. 316?*) in -tum minorem, priusquam fari possit aut habere rei quae sibi donatur affectum. COD. Iust. 6, 58, 11 (*a. 502*) qui -andus -andave est. *et passim. cf. et p. 443, 24 (maritum).*

paucissima ad usum part. perf. pass. -tus, -ta *pertinentia* (*cf. p. 442, 79 et v. V. i. R. s. v. IV A p. 464 sqq.; IV B p. 468*): *nota tit. com. tog. Afranii*: PAVL. FEST. p. 182 Afranius in -o. p. 277 (ea mancipato *trad.*). *al. cf. Ribbeck, CRF*[3]*, p. 205 sqq.; Leo, Röm. Lit.-gesch., p. 379.* *masc.* -us: IVLIAN. dig. 30, 89 nec -us hereditate omissa legatum ab herede petere prohibetur. 36, 2, 17. 37, 4, 13, 3 praeterito ... -o (38, 6, 2 *al.* VLP. dig. 37, 4, 8, 14 *bis. et saepe*). 37, 6, 3, 2 bona ... -orum (AFRIC. dig. 37, 10, 8, 1. *et al.*). TRYPH. dig. 37, 4, 20, 1 *al.* VLP. dig. 37, 6, 1 pr. 37, 9, 1, 11 etiam ex -o venter ad possessionem admittitur. 37, 11, 1, 8 -us vel alias pater familias factus. *et saepissime.* COD. Iust. 6, 58, 11 (*a. 502*) eadem iura tam -o vel -ae (*v. infra l. 60 sqq.*) ... serventur intacta. *al.* *fem.* -a: POMPON. dig. 11, 7, 30, 1 si -a in matrimonio decedat. VENVL. dig. 42, 8, 25, 1 (*ex Labeone*) -ae divortio facto *restituere*. GAIVS inst. 2, 126 in -arum ... persona. PAVL. dig. 4, 5, 9 ut quandoque -a agat. *v. et l. 59.*

2 *per adoptionem e patria potestate in adoptantis manum tradere*: CIC. fin. 1, 24 T. Torquatus ... severitatem in eo filio adhibuit, quem in adoptionem D. Silano -verat. SEN. contr. 2, 1, 19 cum respondeo -anti (*sc. patri qui me in adopt. diviti daturus est; opp. antea*: abdicanti; *syn. postea*: transferar). TERT. apol. 9, 17 filios exponitis ... vel adoptandos melioribus parentibus -atis. *inde in allegoria christ., fere i. q. tradere* (*aliter p. 445, 13*): FAVST. REI. epist. 8 p. 208, 13 *in fructu vestro* vita melior condicionem primae nativitatis abolevit atque in eo naevum generis manumissio religionis abstersit et in adoptionem Christi personam mancipii fide -vit et transcripsit.

3 ***in manum mariti transferre*** (*sc. dando filiam in matrimonium*): LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527; *a. 8—2*) I 16 sororem omni⟨um rerum⟩ fore expertem, quod -ta esset Cluvio. *v. Mommsen, Röm. Staatsr. III 60, adnot. 1 et cf.* PAVL. FEST. *p. 442, 58.*

B *vi praep.* ex ***abolita** i. q.* ***mancipare**, sc. res abalienando (cessione, venditione sim.) ab altero ad alterum **tradere** (v. Mommsen, Staatsr. III 60, adnot. 1 et cf. usum sub II, p. 445, 20 sqq. allatum)*: **1** *res corporeas: possessionem, aedificia sim.*: VAL. MAX. 8, 6, 3 *Stolo* dimidiam partem *agri* filio (*cf. p. 443, 84*). QVINT. inst. 6, 3, 44 paterna -are praedia turpius habebatur. PLIN.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 10, 4, 3 fundos (*v. p. 442, 26*). SVET. Otho 4, 2 totum agrum redemit -vitque. CORP. V 890 Camaronia Plecus⟨a⟩ hoc sepulc(rum) viv(ae) emanc⟨ipaverunt⟩. VI 12094 locus -tus a Licinia Magna sorore. VI 15218 Ti. Claudio Primigenio columbaria n̄. IIII -vit Ti. Flavius Corinthus. VI 20061 ut ne quis ex hoc agro aedificisve quibus donationis causa -tum erit, de nomine alienasse velit. XI 3003, 7 cum eo loco, in quo is fons est -tus. *ibid.* 11 comparatis et -tis sibi locis. *v. Ruggiero, diz. epigr. II 2, 2103ᵃ s. v.*

2 *res incorp.*: **a** *propria et technica significatione per imag. servata*: CIC. Phil. 2, 51 iste venditum atque -tum tribunatum consiliis vestris opposuit. QVINT. decl. 298 p. 178, 12 (*pater ad fil. parasitum*) pudet dicere, quo pretio hereditatem (*i. ingenuitatem*) -veris. **b** *translate (sc. primitiva 'mancipandi' notione evanida) fere i. q. tribuere, dare*: TERT pudic. 21 p. 270, 28 adeo nihil ad delicta fidelium capitalia potestas solvendi et alligandi Petro -ta. adv. Marc. 2, 6 p. 342, 3 bonum ... -tum sibi (*sc. homini*) a deo (*ibid. l. 5*). 4, 8 p. 438, 5 *Christum Marcionis* habentem tanta Iudaeae oppida non ita Christo creatoris per prophetas -ta (manc- *Iun.*).

II *vice versa: refl.* se -are (*v. l. 25. 27. 30. 31. 35*) *et part.* -tus (*active l. 36*) *c. notione* ***sui ipsius in potestatem alterius tradendi,*** *ita ut alteri plane subiectus sis, i. q. quasi mancipium se alteri dedere, subdere sim.* (*acced. dat. personae [rei l. 30. 32. 35] praeter l. 33* [ad *alqd.*]. *de re: l. 28. 32 [audacius l. 36]*): PLAVT. Bacch. 92 mulier, tibi me -o: tuos sum, tibi dedo operam (*cf.* HOR. epod. 9, 12 Romanus ... -tus feminae [*sc. Cleopatrae. cf. p. 444, 81*]. SEN. contr. 9, 5 [28], 8 me tamquam veneficae -tum). CIC. Cato 38 senectus honesta est ... si nemini -ta (*codd. Non. p. 105, 15, v. p. 442, 59*; manc- *codd. Cic.*) est. SEN. benef. 1, 3, 6 sit aliquis usque eo Graecis -tus, ut *eqs.* 4, 2, 3 voluptatem, quam sequor, cui me -vi (manc- *V*). epist. 45, 4 non ... me cuiquam -vi, nullius nomen fero. 116, 5 ut incidamus in rem commotam, impotentem, alteri -tam, vilem sibi. APVL. met. 10, 4 adsumpto ... nequissimo et ad omne facinus (*v. supra l. 24*) -to ... dotali servulo. SCHOL. Cic. Bob. p. 151, 30 St. in quo (*sc. tribunatu*) se Vatinius -verat Caesaris voluntati.
nota de munere alqm. sibi penitus subdente (v. supra l. 24): SYMM. epist. 1, 18, 1 iam diu nihil tribuis, quod legamus: totum me, inquies (*Ausoni*), -vit sibi cura praetorii.

deriv.: emancipatio, emancipator.

ēmanco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* mancus. CHAR. gramm. p. 472, 13 B. (*inter verba I^ae coniug.*). *i. q. debilitare, truncare*: SEN. contr. 10, 4 (33), 24 (*Labieni verba*) cedo lora; gaudeo me non omnes -asse (*cf. tit.*: debilitabat, debilitatos). LEX Sal. 29, 2 si cui ... manus ipsa -da (*1s pro* -ta, manca *vel* mancata *rell.*) ibi pendiderit. [SEN. contr. 1, 7, 6 *v. s.* emancipo *p. 442, 71.*]

ēmancupo *v.* emancipo *p. 442, 47.*

ēmaneo, -ānsī, -ēre. *ab* ex *et* manere. GLOSS.^L II Philox. EM 9 -et διαμένει, παννυχεύει. 54 -ens (eminens *trad.*) ἀπόκοιτος, λῃστής (*part. praes. quasi subst.*). [*conicitur*: SEN. epist. 54, 6 suspirium ... intervalla maiora fecit et retardatum est atque -sit (*Madv. post Gronov.*; ac re- *codd., Hense recte*). OCTAVIA 761 (*Popp. ad nutr.*) precibus piis superos adora, -at ut praesens metus (*Gustafsson, Eranos 21, 1923, 47*; maneat *trad., alia alii*).]

i. q. extra, foris manere: **1** *generatim* (*v. et l. 52*): STAT. Theb. 7, 650 quis lucos, vetitus quibus -sisse sacerdos, suasit *tibi, Eunaee, relinquere.* **2** *techn. de militibus, servis sine iussu vel permissione foris manentibus*: VLP. dig. 21, 1, 17, 4 eum *servum* esse fugitivum, qui nocte aliqua sine voluntate domini -sisset. MOD. dig. 49, 16, 3, 4 qui (*miles*) exploratione -et ... aut qui a fossato recedit, capite puniendus est (*seq.* emansor). 49, 16, 3, 7 si ad diem commeatus quis non veniat, perinde in eum statuendum est, ac si -sisset vel deseruisset.

***ēmāno,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* manare. *de formis*: CHAR. gramm. p. 472, 17 B. (*inter verba act. I^ae coniug.*). *saepius breviores formae stirp. perf. leguntur, velut*: -arunt: LIV. 8, 3, 3. -arit: CAEL. Cic. epist. 8, 6, 2 LVCR. 3, 583 GREG. TVR. dorm. 4 p. 849, 16. -arat: CIC. Verr. II 1, 1. -asset: LAMPR. Diad. 5, 5 AVELL. p. 80, 27. *inf.* -asse: LIV. 7, 39, 4 SVET. Iul. 45, 3 CASSIOD. inst. div. 4 p. 1115ᶜ. -turus: CIC. Att. 3, 12, 2 VAL. MAX. 1, 6 ext. 3. NOT. Tir. 32, 100 -at (*post* manes, di manes, *v. p. 446, 55*). *part. perf.* -ātus sum *sensu activo* (*quasi depon.*): IREN. 1, 15, 3 *v. p. 447, 5.* *de notione*: GLOSS.^L III Abstr. EM 19 -at ebullit. II Philox. EM 13 -at διαρρεῖ, κατατρέχει, πορεύεται. V Abba EM 8 -at: erumpit, fluit (Aa E 265). GLOSS. -o ἀπορρέω. ὑπερέχω. -at ἀναφλύει. GLOSS. III 278, 34 sq. -ans active τὸ βλύζον (*p. 447, 64*), passive βλυζόμενον. *legitur inde a* CIC., LVCR.; *transit. non ante* VVLG. (*at cf. l. 82*).

[*variat c.* manare: *var. lect.* man-, et man-: *v. p. 446, 11. 19. 20. 27. 447, 27. 47.* *recte trad.* man-: CIC. off. 2, 80 (e- *coni. Lambin.*). fat. 19 (*ABV*, e- *Christ*), *v. s.* manare. FILASTR. 11, 1 quas (*ranas*) ... ira dei tunc ... Aegyptiorum terrae manavit (*sic Marx c. codd., ut vid.*; irā dei ... terra emanavit *Juret, ét. gramm. sur le lat. de s. Filastr., diss. Erlangen 1904, p. 191 sq.* [*coll. 12, 1* produxisset *et LXX exod. 8, 3* ἐξερεύξεται]; *v. p. 447, 74*). *falso* emant *pro* -ant: CIC. Att. 7, 21, 1 *M¹*. *corr. ex* emend-: SEN. contr. *p. 447, 30.*]

I *intrans.*: **A** *sensu strictiore: vi motionis servata, i. q. ex inferiore aut interiore loco vel sursum vel foras manare, provenire, profluere sim.*: **1** *proprie de rebus, quae corporali sive locali motu pelluntur (inde per imaginem: infra l. 17 sqq.)*: **a** *de rebus liquidis*: α *generatim de variis liquoribus naturalibus: aqua, flumine al. (cum notione abundandi, superfluendi: infra l. 14. 17)*: CIC. carm. frg. 22, 10 sub platano ... fons unde -at aquai (*Hom. Il. 2, 307* ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ). DIRAE 72 -ent (*MSBE*, et m- *WAT*) subito sicca tellure paludes. MELA 3, 71 per eam (*Arianen*) rara et non grandia flumina -ant. PLIN. nat. 35, 41 *atramentum* salsuginis modo -at. CET. FAV. 27 p. 279, 13 ut liquor argenti expressus -et. VVLG. Sirach 50, 3 -verunt putei aquarum et quasi mare adimpleti sunt supra modum (*aliter hebr. et gr.*). PS. VARRO sent. 89 tantum vasa retinent, quanti capacia sunt; addita -ant (eveniunt *D*). *inde in similitudine*: PELAG. in I Cor. 10, 6 p. 181, 16 S. potum ... de Christi latere -antem (*B*; man-, manent- *rell.*). MART. CAP. 9, 922 cum ... monas ... animas fontibus -antes (et m- *RB¹*, m- *A*) in terrarum habitacula rigaret (*aliter infra l. 77*). CLAVD. MAM. anim. praef. p. 19, 1 quae (*sc. scripta mea*) etsi angustis -antia venulis in magnos ... amnes ... exuberarunt. MVTIAN. Chrysost. hom. 16, 2 *sermo* velut fons -ans in animabus nostris (*gr. p. 125^med.* πηγάζων ἐν ταῖς ... ψυχαῖς). *et al.*

β *speciatim de umoribus qui secernuntur*: *e corporibus animalium*: CELS. 5, 26, 23ᴰ si quid intus umoris concreverit, sit qua -et ([*F²(J)*, quae manet *FVP*]. VEG. mulom. 1, 43, 4 per quam [*sc. fistulam centetalem*] foras umor -at [*cf. Chiron 223 de eadem re*: incipiet umor se foris abstrahere]). COLVM. 6, 32, 1 dum sanguis -et (SCRIB. LARG. 46 ex utraque ⟨nare⟩). CHIRON 727 si videris sanguinem non -are [*Hippiatr. gr. I 343, 9* ὅτι αἷμα ... οὐκ ἐξέρχεται, *antea*: sanguis manat]. FVLG. myth. 1, 9 p. 22, 5 Homerus prima Iliados rhapsodia [*303*] ... αἷμα ... ἐρωήσει ... id est ... sanguis -bit [*Barb.*, -vit *trad.*]). APVL. met. 8, 9 lacrimis ema⟨nantibus genas cohum⟩idat. 10, 10 per ... universa membra frigidus sudor -bat. CHIRON 731 foramen, qua urina -are consuevit. *ex planta*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919ᴬ alius ... de Aegyptiis ... ferulis sudor -at (*gr. p. 113ᴮ* νάρθηκες ... ὀπῶν γένος ἀποδακρύουσιν). *de suco decocti*: THEOD. PRISC. eup. faen. 57 p. 58, 12 *ad impetiginem* triticum in lammina candentis ferri superimponito et veluti suco qui exhinc (*v. app. crit.*) -verit adhuc tepido loca ... perungues. *cf. et* MARCELL. med. 26, 60 nepetae radices bacaeque lauri in vaso ... coperto diligenter coctae, ne vis medicamenti -et.

b *de spiritu, fumo, aliis eiusmodi rebus volubilibus (audacius de maniis l. 55)*: LVCR. 3, 583 quid dubitas, quin ex imo ... coorta -rit uti fumus diffusa animae vis. SEN. nat. 5, 9, 2 corpuscula -are solita et efflari †terra ex se atque humorem mittit. CVRT. 10, 10, 17 Stygem ... fontem, ex quo pestiferum virus -at. COLVM. 9, 15, 5 per quam (*partem vasis*) modico foramine fumus -et. GELL. 19, 5, 6 (*ex Aristot. frg. 214 R.*) quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea (*sc. aqua gelascente*) et -are. ORIBAS. syn. 1, 14 p. 814 quia ... cum sanguine multus -at vitalis spiritus (*gr. p. 20, 10* συνεκκρίνεται τὸ ζωτικὸν πνεῦμα). *nota* (*v. supra l. 46*): FEST. p. 129 manias ... esse larvas, id est manes deos deasque, quod (*v. app. crit.*) ... ab inferis ad superos -ant (*cf. et p. 445, 70*).

2 *translate de rebus per se motum non habentibus, quae quasi profundi et extrorsum venire dicuntur*: PS. QVINT. decl. 8, 16 p. 160, 19 quicquid causas valetudinis de vitalibus trahit, in corpus -at (*i. ad superficiem exit, ut conspici possit. cf.* TERT. cult. fem. 2, 13 p. 733 Oe. tanta ... debet esse ... *pudicitia*, ut -et ab animo ad habitum et eructet a conscientia in superficiem). HIST. Apoll. 48 p. 106, 14 tantus splendor pulchritudinis eius -bat, ut *eqs.* (*sim.*: GREG. M. dial. 4, 47 p. 448ᴮ tanta ... de ... sepulcro illius fragrantia odoris -vit, ac si *eqs.*).

B *usu latiore (notione movendi se seu corporal. seu local. vel debilitata vel evanida)*: **1** *cum respectu originis, initii sim., i. q. oriri, nasci, proficisci, exire sim. (depon. v. p. 447, 5)*: **a** *in universum (praeter l. 77. 78 de rebus)*: CIC. inv. 1, 67 propositio, per quam locus is breviter exponitur, ex quo vis omnis ... -et ratiocinationis (orat. 47 ex quo -ent [*v. q. anteced.*] etiam ... communes ... loci. PACIAN. sim. carn. p. 114, 22 ex hac *sententia* illis in mortem odor mortis -at. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 94, 17 B. APRING. in apoc. 22, 1 ex ipso [*deo, agno*] ... sanctificatio baptismatis -vit et procedit. COD. Iust. 7, 21, 7 [*Diocl.*] quae *praescriptio* ex senatus consulto -at. INST. Iust. 4, 6, 24). inv. 2, 7 alii quoque alio ex fonte praeceptores dicendi -verunt (Cael. 19 quaeram ... ex quo ⟨is⟩te fonte senator -et [*seqq.*: orietur, nascetur]. LACT. inst. 3, 1, 6 p. 178, 9 *oratio nostra* de tenui fonte ... exilis -at. CASSIOD. var. 4, 40, 2 p. 132, 19 velut a iustitiae fontibus. *al.* [*aliter supra l. 20*]). Verr. II 1, 1 quae fama (*sc. Verrem altera act. non esse responsurum*) non idcirco ... -arat, quod *eqs.* (SCHOL. Cic. Gron. B p. 342, 17 St. -arat 'effluxerat', μεταφορὰ ab aquis. *aliter p. 447, 51*). Att. 7, 21, 1 istim (*Lambin.*, istunc, -inc *trad.*) enim -ant *mala* (*cf.* DECL.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Catil. 41 quae clades ab [*v. infra l. 11*] illa feritate hominum, quae ... genera flagitiorum -vissent, si *eqs. aliter infra l. 43*). VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 singularem eloquii suavitatem ore eius (*Platonis*) -turam (man- *Paris*). IREN. 1, 15, 3 ab iis (*sc. Anthropo et Eccles., Logo et Zoe*) ... virtutes ... -tae generaverunt ... Iesum (*v. p. 445, 71; gr. ἀποῤῥυεῖσαι, vix pass.* [*cf. infra l. 75*]). FILASTR. 121, 10 *v. infra l. 51*. PS. RVFIN. in Ioel 2, 4—11 p. 1044[B] affectionibus ... de una origine ... -antibus (AVG. anim. 2, 5, 9 p. 343, 25 de incorporeo deo corpus -at. CASSIOD. inst. div. 4 p. 1115[C] *textum* de scripturis divinis). VINCENT. VICTOR Aug. anim. 2, 3, 5 p. 338, 17 quod *anima* ... ita ex ipso *deo* sit, ut ab ipso -verit (GREG. M. moral. 7, 60 p. 801[B] a conscientia dolor. *cf. et supra l. 1*). DIG. de conc. dig. 2, 2 tradendum eis est primum volumen, quod nobis -vit auctoribus.

b *technice de iusso, edicto sim. quod emittitur, i. q. edi, prodire*: MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 68, 39 apostolica sententia ... ad ... concilia -vit. AVELL. p. 80, 27 cum ad me ... sacra clementiae vestrae -asset auctoritas (EVGEN. epist. p. 769[C] regalis -vit auctoritas). p. 587, 23. GREG. TVR. dorm. 4 p. 849, 16 si imperatoris regalis iussio -vit (COD. Iust. 3, 24, 2 [*Valens*] quotiens ... ad eum nostrae pietatis -verit iussio. *sim.* 3, 24, 3, 2 [*a. 485/6?*]). *cf. etiam l. 77.*

2 *cum respectu tam divulgandi quam notum reddendi: i. q. propagari, disseminari* (*sic c. additam.*: in vulgus *l. 26. 58*; latius: *l. 43 sqq.*; ad *l. 28. 47*; per *infra l. 55*); *innotescere, palam fieri sim.* (*v. ex. gr. l. 32. 34. 35. 36 sqq.; opp.* celari: *l. 38.* *nota c. acc. c. inf.: infra l. 55 sqq.*): CIC. S. Rosc. 3 nequaquam ... oratio mea exire atque in volgus -are poterit (Att. 3, 12, 2 ita compresseram *orationem*, ut numquam -turam [man-, e *in ras. M*] putarem). Q. CIC. pet. 17 fere omnis sermo ad forensem famam a domesticis -at auctoribus (CIC. Brut. 231 vereri te ... ne per nos hic sermo tuus -et. SEN. contr. 2, 5, 20 unde -verit [emend- *O*] sermo). CIC. leg. 1, 41 quod metuat *is qui illi se vitam erepturum esse negabit*, ne -et, id est ne malum habeat. Att. 10, 12, 3 epistulas, quibus asperius de eo (*Q. fil.*) scripsi, ... concerpito, ne quando quid -et. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 2 (*in loco corrupto*). LIV. 7, 39, 4 timor incessit animos consilia sua -asse. 8, 3, 3 per quosdam ... coniunctos indicia coniurationis eius Romam -arunt (39, 34, 10 ne qua indicium -ret. 42, 16, 1 ex compreso). 29, 24, 4 periculum erat, ne vera eo ipso, quod (ς, quo *PΣ*) celarentur, sua sponte magis -rent (44, 35, 3 quo quaeque accuratius celantur [curatur *V*], eo facilius loquacitate ... ministrorum -ant). 40, 54, 8 maturius omnia. 42, 14, 1 quaeque dicta ab rege quaeque responsa essent, -vere (*cf.* SVET. Iul. 45, 3 unde -asse Sullae dictum ... admonentis *eqs.*). FLOR. epit. 4, 9, 5 ablata Syria -bat latius malum (*aliter p. 446, 84*) hostibus ... vincentibus *eqs.* (AVG. civ. 15, 13 p. 82, 28 D. tale fieri potuisse in codice uno ... primitus inde descripto, unde iam latius -ret. COD. Theod. 16, 5, 44 [*a. 408*] quae pestis cave contagione latius -et ac profluat). TERT. praescr. 24, 6 quod si ad alicuius conscientiam -vit (*A*, man- *rell.*) ... illud (*sc. alqd. de secreta instr., qua Paulus in tert. caelum elatus imbutus esse fingitur*). CARM. de resurr. 77 hinc (*ab Eva*) ... mors -vit (ama- *T*) in aevum. LAMPR. Diad. 5, 5 quod iam rumor de vi geniturae illius -asset (*aliter p. 446, 81*). FILASTR. 121, 10 post confusionem linguarum ... nomina diversa coeperunt -are (-ere *B; an 'exoriri'?, v. supra l. 6*). OROS. hist. 4, 5, 13 quae tenuiter inter laudes -are potuerunt (*opp.* reprimere). BOETH. trin. 1, 6 eius (*fidei Christ.*) cultus per omnes ... mundi terminos -vit. *pendet acc. c. inf.* (*v. supra l. 25*): LIV. 3, 24, 4 multis ... -bat indiciis neque fratrem Volsci ... umquam ... visum *eqs.* SVET. Nero 6, 4 ut -ret in vulgus, missos a Messalina ... qui *eqs.*

3 *de tempore: i. q. transire, exigi*: COD. Iust. 3, 31, 12, 2[b] sin autem tempus annale -verit. 11, 48, 23 ex annalibus curriculis, quantacumque -verint. GREG. M. moral. 2, 34 p. 572[C] ut ... fixa maneant ea, quae non fixa exterius saeculorum volumina -ant.

II *transit.: i. q. edere, fundere, proferre sim.*: **A** *proprie* (*et inde per imag., v. infra l. 68. 70. 71*): **1** *res liquidas*: VVLG. Iac. 3, 11 numquid fons de eodem foramine -at dulcem et amaram aquam? ([βρύει, cod. ff bullit]. GREG. M. dial. 2, 1 p. 128[C] *Sublacus* frigidas atque perspicuas -at aquas). CASSIOD. in psalm. praef. p. 9[B] *Augustinus* (*in comm. ad psalm.*) fluenta tam magnae praedicationis -vit (*cf. sim. imag.*: var. 8, 33, 7 p. 263, 4 cum ... coeperit sacerdos ... de ore ... sermonum fontes -are. GREG. M. in euang. 20, 13 p. 1166[C] doctrinae ... rivos -vit). 80 praef. p. 585[D] tunsus acervus olivarum ... amurcam ... et oleum ... -at. **2** *colores*: CASSIOD. or. frg. p. 481, 20 Hispanae *gemmae* sanguineos colores -ant. [**3** *ranas?, v. p. 445, 81.*]

B *translate* (IREN. 1, 15, 3*?, v. supra l. 4*): APON. 3 p. 50[init.] qui (*spiritus sanctus*) odore vitae octo beatitudines -vit. GREG. TVR. Franc. 6, 38 p. 278, 18 *ut* metropolis (*i. 'metropolitanus'*) ... iudicium -ret ... ut *eqs.* (*ad rem v. supra l. 14 sqq.*). GREG. M. moral. 4, 1 p. 638[C] dei laudes etiam percussus -vit (*l. v.* enarr-) *Iob.* in Ezech. 1, 6, 11 p. 833[C] ampla *prophetae lingua* quae videt de dispertitis sermonibus -at. *cf.* emanator.

deriv.: emanatio, emanator.

ēmānsio, -ōnis *f.* [*ab* emanere. *W.*] GLOSS.[L] II Philox. EM 1 ema⟨n⟩siones ἐκκοιτισμοί. 8 -o παν[ν]υχισμός. *i. q. actio vel sine permissu vel supra tempus foris manendi* (*techn: de militibus*): MEN. dig. 49, 16, 4, 14 levius ... delictum -is habetur, ut erronis in servis, desertionis gravius, ut in fugitivis. *ibid.* examinantur ... causae semper -is et cur et ubi fuerit et quid egerit.

ēmānsor, -ōris *m.* [*ab* emanere. *W.*] GLOSS. II 60, 1 -es ἀπόκοιτοι, λῃσταί. II 304, 45 ἐξώκοιτος -r. *qui venia non data vel supra tempus emanet*: **1** *generaliter*: CLAVD. SAT. dig. 48, 19, 16, 5 tempus discernit -em a fugitivo et effractorem vel furem diurnum a nocturno. **2** *techn. de militibus: cf. defin.*: MOD. dig. 49, 16, 3, 2 -r est, qui diu vagatus ad castra regreditur (*opp.* desertor). MEN. dig. 49, 16, 4, 13 edicta Germanici Caesaris militem desertorem faciebant, qui diu afuisset, ut is inter -es haberetur. PAVL. dig. 49, 16, 14 pr. qui commeatus spatium excessit, -is vel desertoris loco habendus est. MOD. dig. 49, 16, 3, 5 qui stationis munus relinquit, plus quam -r est. *Bannier.*

ēmantropium *v.* haem-.

ēmarcēsco, -uī, -ere. *ab* ex *et* marcescere. *de formis: perf.* -uit *semper exceptis his locis*: -ui: VVLG. *l. 37*. ENNOD. *infra l. 40*. -uerunt: HIER. (= VVLG.) *infra l. 35*. -uerint: THEOD. PRISC. *infra l. 51* (-erunt *B*). -uerat, -uerant: GREG. TVR. *infra l. 53*. PAPYR. Marini *infra l. 77*. *ex stirpe praes. hae tantum*: -at: HIER. *infra l. 67*. -et, -ent: HIER. *infra l. 60*. VVLG. *infra l. 34*. *inf.* -ere: HIER. *l. 33*. BOETH. *l. 39*. *part. praes.*: GILD. *infra l. 74*. *legitur inde a* SEN. phil., PLIN. nat., CYPR. *singulis locis.* [CELS. 2, 2, 2 (*V*[2]) *et* 2, 8, 41 (*F*) *v. s.* emacesco *p. 439, 48. 50.*]

1 *i. q. marcidum fieri, siccari; languescere, tabescere, remitti sim.*: **a** *de animantibus* (*tam proprie de viribus corporis quam translate de mentis, ingenii sim. vigore*): *α de ipsis personis* (*de re personata: l. 40*): SEN. epist. 112, 3 hic de quo scribis ... non habet vires: indulsit vitiis. simul et -uit (*BA*, r *superadd. m. fort. rec. B*) et induruit. HIER. in Gal. 4, 17/18 p. 384[B] *videmus plebem* paulatim -ere, ... tenuari, pallere, languescere (*sc. cum doctor eius recesserit*). VVLG. Is. 19, 8 expandentes rete ... -ent *piscatores Aegyptii*. 19, 13 stulti facti sunt principes Taneos, -uerunt principes Mempheos (*inde* HIER. in Is. 19, 14/15 p. 184[B]). Dan. 10, 8 -ui nec habui quidquam virium. PS. RVFIN. in Os. 4, 15 p. 988[A] Iudas si adhuc non totus -uit. BOETH. cons. 2, 7, 45 neque ... vos ... diffluere deliciis et -ere voluptate venistis. ENNOD. opusc. 2, 130 p. 327, 17 (*loq. Roma quasi mater*) dum exhaustis -ui male feta visceribus. *β de partibus corporis, membris* (*praecipue de sede virilitatis, v. infra l. 46 sqq.*): ITALA Iob 33, 19 (Hier. interpr. Iob 33, 19 Aug. in Iob 33, 19 p. 581, 23) et multitudo ossuum (-ium *codd. Aug. praeter S*) eius -uit ([-marguit *Aug. cod. S*]. ἐνάρκησε, VVLG. ossa marcescere facit). HIER. adv. Iovin. 1, 19 p. 257[C] (*sec.* VVLG. gen. 32, 25 tetigit nervum femoris eius et statim -uit) *Iacob* ... cum angelo luctatus claudicare coepit et πλατὺ νεῦρον eius -uit ([epist. 65, 10, 3 VVLG. gen. 32, 32 PAVL. NOL. epist. 24, 8 p. 208, 12]. *cf.* HIER. epist. 22, 11, 3 latitudo femoris. *v. et infra l. 63*). VVLG. Is. 21, 4 -uit cor meum, tenebrae stupefecerunt me. THEOD. PRISC. log. 54 p. 155, 15 si loca -uerint diu hoc morbo (*paralysi*) vexata. GREG. TVR. Mart. 3, 46 p. 643, 27 cuius bracchium contractis nervis -uerat. *cf. et l. 59.*

b *de rebus inanimis*: *α de abstractis vel incorporeis*: PLIN. nat. 15, 121 languida auctoritas patrum facta est ac paulatim in sterilitatem -uit maiestas. CYPR. unit. eccl. 26 p. 232, 17 sic in nobis -uit vigor fidei, sic credentium robur elanguit (*item* CAES. AREL. serm. Rev. Bénéd. 23 p. 42, 48). HIER. in Is. 17, 4 p. 175[A] omne praesidium et pinguissimae carnes (*Vulg.*: carnes ... marcescent; *v. supra l. 41*) et refugium -et Iacob. AVG. bon. coniug. 3, 3 p. 190, 24 in bono ... annoso coniugio, etsi -uit (marc- *Tγ*[2], meruit *F*[1]*γ*[1]) ardor aetatis inter masculum et feminam, viget tamen *caritas*. FVLG. RVSP. serm. dub. 53 p. 920[D] meis ... in lumbis virtus -uit seminandi (*cf. supra l. 46*), in mea ... coniuge numquam spes apparuit pariendi. *β de corporeis*: *de plantis, floribus*: HIER. in Ezech. 19, 10 p. 185[A] si ventus urens ... siccaverit fructum eius (*sc. vineae*) ut -at et quasi ignis crematur ardoribus. *in comparatione*: ITALA Iob 24, 24 (Aug. in Iob 24, 24 p. 560, 13) -uit sicut malva in aestu (ἐμαράνθη, VVLG. *aliter*). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 1, 2 p. 1323[B] quomodo imperium ... effloruit: continuo autem sicut flos feni -uit. *de re manu facta* (*in alleg.*): VVLG. Ier. 51, 56 -uit arcus eorum (*sc. fortium*). *γ de edicto, cuius auctoritas minuitur*: GILD. Brit. 12 chron. III p. 32, 14 -entibus (marc- *X*) ... nece suorum auctorum nefariis edictis.

2 *fere i. q. evanescere, consumi*: PAPYR. Marini 89 p. 139 (*a. 587*) h(a)ec qu(a)e superius leguntur, ex antiquiori tomo ... quatenus -uerant et fere iam deperierant, ... dicerpsi.

[**emarcum** COLVM. 3, 2, 25 *cod. A* (marcum *LS*) *v. s.* marcus.]

ēmargino, -āre. [*ab* ex *et* margo. *W.*] *i. q. margines adimere*: PLIN. nat. 28, 147 equarum, praeterquam virginum *sanguis* erodit, -at (*d?, vulg.*; marg- *rell.*) ulcera.

ēmasculātor, -ōris *m.* *ab* emasculare. *fere i. q. pedicator*: APVL. apol. 74 olim in pueritia, priusquam isto calvitio deformaretur, -bus suis ad omnia infanda morigerus

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēmasculo, -āre. [*ab* ex *et* masculus. *W.*] *i. q. virilitate privare, castrare*: APVL. met. 7, 23 possum . . . trucem . . . amatorem istum (*sc. asinum*) . . . -are et quovis vervece mitiorem efficere. SERV. Aen. 6, 661 herbis etiam quibusdam -bantur, unde iam coire non poterant. PALLAD. hist. mon. I 17 p. 294ᶜ cum . . . iurasset, . . . unus ex ipsis manus illius tenuit . . . alter pedes, tertius autem arrepta novacula illum -are visus est (*gr. p. 85, 13* ἐξέτεμεν αὐτοῦ τοὺς διδύμους . . . κατὰ φαντασίαν).

ēmataurum (*i.* αἷμα ταύρου), **ēmatīfōnos** (*i.* αἷμα Τύφωνος), **ēmatītēs** (-is) *v.* haema-.

ēmātūrēsco, -uī, -ere. [ex *et* maturesco. *W.*] *inde ab* Ov. (*l. 17*). **1** *proprie de sativis, frugibus, i. q. plane maturescere*: PLIN. nat. 25, 36 nonnumquam . . . candidum (*sc. genus hyoscyami*) rufescit, si non -uit (-uerit *dT*). 27, 144 si fructus prius -ant (am- *E*). GELL. 2, 29, 7 dominus . . . segetum . . . filium . . . vocat et 'videsne', inquit, 'haec -uisse et manus iam postulare'. **2** *translate de affectu, i. q. mitescere, leniri*: Ov. trist. 2, 124 sic lapsa est *domus Nasonis*, ut surgere, si modo laesi -uerit (e ma tuerit, ru *s. scr. m.*² *M*; et [t *eras.*] matuerit *G*) Caesaris ira, queat.

[diu fruges hiemps cohibet, ver elicit, aestas flore (rore *Haupt, Baehr.*) solidat, calor **ēmātūrat** PANEG. 8 (5), 10, 4 *M* (calore maturat *Baehr. post Hauptium propter clausulam; v. G. Baehrens diss. p. 56*). *cf.* maturo.] *K.-M.*

emāx, -cis. [*ab* emo. *W.*] PRISC. gramm. II 140, 8 in 'ax' plerumque verbalia inveniuntur ab omni coniugatione: . . . 'emo emis -x'. GLOSS.ᴸ II Philox. EM 46 -as (-ax): ἀγορα⟨σ⟩τής. III Abstr. EM 1 tenuis, macer (*cf. Keller, Volkset. 153*), aut qui amat emere aliquid. NOT. Tir. 27, 12.

i. q. emendi cupidus (*opp.* vendax *l. 31*): CATO agr. 2, 7 patrem familias vendacem, non -em esse oportet. CIC. parad. 51 non esse cupidum pecunia est, non esse -em vectigal est. NEP. Att. 13, 1 nam cum esset pecuniosus (*Atticus*), nemo illo minus fuit -x, minus aedificator. Ov. ars 1, 421 institor ad dominam veniet . . . -em. *translate*: PERS. 2, 3 non tu prece poscis -i quae nisi seductis nequeas committere divis (*i. precibus deorum favorem quasi pretio ementibus, nisi forte translatio ex ipso Macrino [sc. 'divitiarum sim. cupido'] sumenda est [cf. vss. 7 sqq.]*). *Burckhardt.*

embadius, -a, (-um), *ἐμβάδιος, *ab* ἐμβαδόν. *ad embadum pertinens, arealis*: GROM. p. 342, 15 termini si duo in unum fuerint, -am formam ostendunt.

embadon (*v. l. 46*) *et* **embadum,** (-ī) *n.*, ἐμβαδόν. *legitur plur.* -a: *l. 48. 49 bis.* *i. q. area plana certis terminis circumscripta* (*in geometr.*): BALB. grom. p. 96, 9 (= metrol. p. 124, 8) pes prostratus sic observabitur: ducis longitudinem (*v. app. crit.*) per latitudinem: facit -on. NIPS. grom. p. 297, 17 in trigono hortogonio, cuius podismus est ped. XXV, -um ped. CL *eqs.* (p. 298, 13 -um huius trigoni ped. LX). p. 298, 2 ad hanc summam adicies IIII -a (*ibid. l.* 6 hinc tollo IIII -a [*ibid. l.* 17 quattuor -a]). p. 301, 4 -um.

? CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 ego qui scirem, Q. Pompeium Baulis **embaeneticam** (*M; var. coni.* ἐμετικήν, iam -peneticam *al. v. ap. Mendelssohn*) facere et usque eo, ut ego misererer eius, esurire (*dub.; quamvis cum voce q. e.* embaenitariorum [*v. l. 57*] *componendum videatur, tamen de signific. non certo constat. fort. corrupt. [sic Mendelssohn alii]*).

INSCR. Dessau 6339 (*Baiis*) L. Caecilió Dioscoro . . . cúratorí perpet(uo) **embáenitáriórum** III Píscinénsium (*dub. interpr.; de fabris navicularum piscatoriarum cogitavit Sogliano, Not. d. scavi 1897, p. 12, qui iam contulit Caelii* embaeneticam [*v. l. 51*]. *item Walters, Class. Rev. 11, 1897, 367 et Ruggiero, diz. epigr. s. v. [cf. etiam Sjögren ad Cael. Cic. epist. 8, 1, 4]. sed neque de interpretando numero q. e.* 'III' ['*trierum*' *Sogliano*] *neque de vocab. subseq.* [písciniénsium *ante Dessau*] *certi quicquam potest statui*).

embamma, -atis *n.*, ἔμβαμμα. *scribitur: prima syll. per* in-: PLIN. nat. 20, 147 (*em- Gelen.*). *altera per* -bamb-, -bab-: PLIN. nat. 20, 147 *codd. dF.* 22, 88 *codd. praeter df.* APIC. 8, 346 (embambam *EV, corr. Torinus*). *cf. et l. 70.* -balm-: ALEX. TRALL. *l. 84.* *per* -bemm-: THEOD. PRISC. log. 61 *cod. b.* *de formis: abl. sg.* -te: *v. l. 77 bis. 82. 83.* *plur.: nom. acc.*: -ta: COLVM. 12, 34 (*ex corr.*, decem bābate [*v. l. 65*] *SA*¹). 12, 57, 2 (-a *sg. SA*). *v. et l. 84.* *gen.* -tum: PLIN. nat. 20, 147. [*ex correct.*: THEOD. PRISC. log. 31 (*Gelen.*, emlemmate, emplasm-, inplasm- *trad.*). *v. etiam l. 67. 70.*]

i. q. ius, condimentum ex aceto confectum: COLVM. 12, 34 ad -ta (12, 57, 2 hoc sinapi ad -ta . . . idoneo . . . uteris). PLIN. nat. 20, 147 mentae . . . excitat . . . sapor aviditatem in cibis, ideo -tum mixturae familiaris. 22, 88 ex -te (APIC. 3, 104 intuba ex -te vel melle et aceto acri). VLP. dig. 18, 1, 9, 2 si vinum non acuit, sed ab initio acetum fuit, ut -a, aliud *eqs.* 33, 6, 9, 1 -a . . . continebitur *legato*, quia aceti numero fuit. MARCELL. med. 20, 74 -a digestorium. 30, 41 -a quo venter solvitur. *ibid.* -a factum ex garo et aceto. THEOD. PRISC. log. 31 p. 129, 2 cum -te ex oenomeli temperato. 61 p. 164, 2 conchylia in -te ex aniso ligustico pipere. APIC. 8, 346 -a in cervinam assam. ALEX. TRALL. 2, 46 -balmata (*bis*).

embasicoetās, (-ae) *m.* *dor.* ἐμβασικοίτας (*c. gr. notione, sc. de poculo [cf. Athen. 11 p. 469ᴬ* τὸ καλούμενον ποτήριον ἐμβασικοίταν] *l. 6; sic tamen, ut Petron. subseq. responso vocem q. e.* -as *cinaedi signif. ludendi causa ponat [v. l. 7]*). *acc.* -an: *l. 6.* *qui lectos ingreditur, cinaedus*: PETRON. 24, 2 quaeso . . . domina, certe -an (*sc. poculum, v. l. 2*) iusseras dari. *ibid.* (*Quartilla inquit*) 'tu non intellexeras, cinaedum -an vocari?' (*v. l. 4*). 24, 4 et Ascylto -as detur. 26, 1 iam Psyche (*ancilla*) puellae caput involverat flammeo, iam -as praeferebat facem *eqs.*

embasis, -im (-in) *f.*, ἔμβασις. *scribitur*: enb-: *infra l. 16.* -bass-: *l. 26 (cf. et l. 22).* *litt. gr. l. 20.* *acc.* -im: *l. 17 bis. 21. 24.* -in: *l. 16. 19. 20.* *abl. in* -i (*v. infra l. 18. 22. 24*). *plur. acc.*: -īs: *infra l. 16.* **1** *i. q. descensus in balineas, lavatio* (*pro remedio habita; imprimis ex aqua calida et oleo*): SORAN. p. 54, 1 si haec minus purgationem redintegraverint, novissime in oleo enbasis (*bl*, enbasin *h*) eis faciamus. CAEL. AVR. acut. 3, 7, 81 -im olei vel aquae et olei adhibemus (3, 17, 151 -im adhibemus ex oleo vel calida et oleo. 3, 17, 169 utitur . . . -i ex oleo adhibita. chron. 1, 4, 91 -in. 1, 4, 161 adhibenda -is ex oleo. 2, 1, 26 -in. 5, 1, 13 [*gr. scriptum*]. 5, 4, 75. CASS. FEL. 51 p. 135, 17 ex calida et oleo . . . -im [ēbasī *p*, *om. c*] adhibebis. 61 p. 152, 22 usque ad guttur -i [basī *p*, bassin *c*] adhibita fomentabis). acut. 3, 18, 184 gestationem adhibemus et in oleum vel calidam aegros infundimus scilicet -im facientes (chron. 5, 2, 40). chron. 2, 1, 27 in -i ex oleo 3, 2, 26. **2** *i. q. ipsum solium* (*balnei*): NOT. Tir. 114, 28 solium, epitolium, -bassis (*cf.* GLOSS. II 295, 48 *al.* ἔμβασις hoc solium).

embatērion *metrum*, ἐμβατήριον. MAR. VICTORIN. gramm. VI 77, 23 idem *metrum* et -on dicitur, quod est proprium carmen Lacedaemoniorum. id in proeliis ad incentivum virium per tibias canunt incedentes ad pedem ante . . . pugnae initium, quod est tale 'superat montes pater Idaeos nemorumque'.

embatēr, -ēre *m.*, ἐμβατήρ. *t. t. architect., i. q. modulus*: VITR. 1, 2, 4 in aedibus sacris *eurythmiae qualitas est* aut e columnarum crassitudinibus aut triglypho aut etiam -re, ballista e (bal(l)ist(a)e *trad.*) foramine ⟨capituli⟩ (*sic Kr., alia alii*, embate[re], *sc. ab* 'embates' [*v. l. 38*] *ante Kr.; at cf. Hesych. s. v.* ἐμβατήρ). *cf. et* embates, *l. 40.*

embatēs *m.*, ἐμβάτης. *i. q.* embater (*v. l. 32*): VITR. 4, 3, 3 pars una erit modulus, qui graece -es (*sic trad.;* ἐμβάτης *edd. ante Kr.*, ἐμβατήρ *[v. l. 36] Kr. ex Hesychio*) dicitur. *K.-M.*

*****emblēma,** -atis *n.*, ἔμβλημα. *scribitur* en-: SERV. Aen. 5, 536 *cod. F, s. IX vel X ineuntis. al.* *notatur per* emb: INSCR. Dessau 8619 *bis, v. p. 451, 18.* embl: CORP. III 4806 *v. p. 451, 17.* emblĕma: VEN. FORT. Mart. 2, 80 *v. p. 451, 24.* *de genere et formis*: **1 emblēma,** -tis *n.*: *de decl. ex Graeca derivata cf.* CHAR. gramm. p. 65, 11 *sqq.* B. GRAMM. VI 276, 26 *sqq.* GRAMM. suppl. 92, 23. *gen. pl.* -tum *legitur* CIC. Verr. II 4, 54 *bis* (*v. p. 451, 12. 13*). SCHOL. Iuv. 1, 76 (*p. 451, 2*), *probatur* CHAR. gramm. p. 65, 22 B. *al.* -tōrum (*ex dat. abl. q. s.* -tīs [*v. infra l. 53*] *quasi retrograde formatus*) *traditur* AMBR. Tob. 3, 9 p. 523, 8 (*v. p. 451, 22*). *falso attribuitur Ciceroni*: SERV. gramm. IV 435, 13. *repudiatur* FRG. Bob. gramm. V 557, 20 *al. cf. Neue-Wagener, Formenlehre I*³ *p. 430 sq.* (*dat.*) *abl. pl.* -tīs: CIC. Verr. II 4, 37 (*p. 451, 8*). QVINT. inst. 2, 4, 27 (*p. 451, 34*). *cf.* PRISC. gramm. II 201, 4 *infra l. 67.* PHOC. gramm. V 425, 19 his . . . -tis dicendum est. *al.* -tibus: CHAR. gramm. p. 65, 28 B. *cf. Neue-Wagener l. c. p. 439 sq.* **2 emblēma,** -ae *f.* (*de ratione gr. voces in* -μα, -ματος *exeuntes sec. I*ᵃᵐ *decl. declinandi v. Stolz-Leumann, Formenl. p. 261*): DON. gramm. IV 379, 12 -a epigramma *eqs.*: . . . huius formae nomina veteres etiam feminino genere declinabant. POMP. gramm. V 197, 11 -a: Graeci dicunt hoc -a, Latini dicebant haec -a. GRAMM. suppl. 246, 7. *cf. Neue-Wagener l. c. p. 502.* **3 emblēmatum,** -ī *n.*, *per retrogradam q. v. derivationem ex dat. abl. pl.* -tīs (*supra l. 53*) *et gen. pl.* -tōrum (*supra l. 49*) *ortum*: PRISC. gramm. II 201, 2 quidam . . . in 'um' etiam teste Celso huiusce modi nominum protulerunt nominativos: hoc -um huius -i . . . declinantes. unde frequens usus eorum dativos et ablativos plurales in 'is' terminat: 'his' et 'ab his . . . -is', . . . quibus frequenter casibus in Verrinis utitur Cicero. 357, 12 GRAMM. suppl. 99, 1. *traditur in* GLOSS. V 568, 20. *de notione*: GLOSS.ᴸ III Abstr. IN 5 inblemata (emble-): ornamenta vasorum. Corp. E 160 -a fothr (*anglos.*, *i. q.* 'Futter'). 186 obscuritas (*vix recte*). GRAMM. suppl. 236, 32 *sq.* '-a' dicitur varietas pavimenti, Graece 'lithostrotus' dicitur, vel -a est superabundantia, inde 'embolismus' superabundans (246, 3). *praeter* GRAMM. *omnia exempla dedi.*

i. q. opus arte factum quod alteri operi inseritur (*v. Rossbach, PW V 2487*): **1** *de opere musivo*: LVCIL. 85 (*in Albucium*) quam lepide lexeis compostae ut tesserulae omnes arte pavimento atque -te vermiculato (*inde* CIC. Brut. 274 nullum nisi loco positum et tamquam in vermiculato -te, ut ait Lucilius, structum verbum videres *in oratione M. Calidi*). VARRO rust. 3, 2, 4 num quod -a aut lithostrotum *vides*? AVG. ord. 1, 1, 2 p. 122, 22 *in vermiculato pavimento*: illa -ta in unius pulchritudinis faciem congruentia. **2** *de figuris et ornamentis argenteis (aureis p. 451, 17. 27 sqq.) in vase quolibet illigatis, ex quo tamen facile eximi possunt* (*cf.* SERV. Aen. 5,

[*Burckhardt*]

1. VIII 33. *K.-M*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

536 *cratera* inpressa signa habentem, id est -ta. SCHOL. Iuv. 1, 76 *stantem* extra pocula caprum: dicit -tum [*sic codd., Wessner; an pro adi.?*, emblematicum *Schurzfleisch ex cod. suo*] opus). *distat a crustis: infra l. 10.* PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 *(v. Héron de Villefosse, Mélanges Boissier 1903, p. 277 sqq.). usum vocis Graecae vetat Tiberius:* SVET. Tib. 71 CASS. DIO 57, 15, 2. *metaphor. de ipsis vasis, quae -tis ornata sunt (sing. collective) infra l. 24:* **a** *proprie:* *a varia ex usu:* CIC. Verr. II 4, 37 scaphia cum -tis. II 4, 46 dixit te ... evulso -te *turibulum* remisisse (II 4, 49 -ta evellenda curavit [*cf. ibid.* 54]. *cf.* II 4, 52 iis [*vasis argenteis*] crustae aut -ta detrahebantur). II 4, 49 duo pocula non magna, verum tamen cum -te. II 4, 54 tantam vim -tum ... coacervare (*cf. ibid. Verres* tantam multitudinem collegerat -tum). PLIN. nat. 33, 156 Ulixes et Diomedes erant in phialae -te Palladium subripientes (VLP. dig. 10, 4, 7, 2 si ... ansam scypho iunxeris vel -ta phialae. CORP. III 4806 [= Dessau 4863] Noreiae Au(gustae) sacr(um). Q. Fabius Modestus ... phialam argent(eam) ..., embl(emata) Noreiae aurea [*v. l. 27*] uncias duas d(ono) d(at). INSCR. Dessau 8619 phi(ala) et emb(lema) p(endent) p(ondo) *eqs.*; phi(ala) p. p. *eqs.*, emb(lema) p. p. *eqs.*). VLP. dig. 33, 6, 3, 1 non ... pars sunt vini vasa, quemadmodum -ta argenti, scyphorum forte vel speculi. AMBR. Tob. 3, 9 p. 523, 8 usurae conpensabunt pretia -torum (-turum *VD*). PRVD. psych. 527 sordet christicolis rutilantis fulva monetae effigies, sordent argenti -ta. *nota* (*v. supra l. 6*): VEN. FORT. Mart. 2, 80 (*in convivio*) -a gemma lapis *eqs.* *β tractatur de legando:* VLP. dig. 34, 2, 17 si gemma ex anulo legetur vel aliae materiae iunctae vel -ta, recte legantur. 34, 2, 19, 5 quaeritur, si cui argentum legetur, an -ta aurea quae in eo sunt eum sequantur (PAVL. sent. 3, 6, 89 vasis argenteis legatis -ta quoque ex auro infixa legato cedunt). 34, 2, 19, 6 (*ex Celso*) auro legato ... aurea -ta, quae in absidibus argenteis sint *non debentur* (PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 [*v. adn. crit.*]. *cf.* VLP. dig. 34, 2, 27, 4). **b** *in imagine de ornamentis dicendi:* QVINT. inst. 2, 4, 27 *quidam locos* memoriae ... mandatos in promptu ... *habent*, ut quotiens esset occasio, extemporales eorum dictiones his velut -tis exornarentur.

?**emblēmaticus,** (-a), -um SCHOL. Iuv. 1, 76 *v. supra l. 3.*

emblēmatum, -ī *n. v. p. 450, 62. [? pro adi., v. l. 2].*

Burckhardt.

embola, -ae *f.*, ἐμβολή. *i. q. mercium in navem illatio:* COD. Iust. 1, 2, 10 pr. (= 11, 4, 2; *a. 439*) navem ... ante felicem -am vel publicarum specierum transvectionem ... subtractam.

embolia, -ae *f. v.* embolium *p. 452, 52.*

emboliārius, -a, (-um). [*ab* embolium. *W.*] *nonnisi subst.* *qui embolia agit* (*maxime de muliere saltatrice*): **1** *masc.* -us: CORP. IV 1997 (= CARM. epigr. 41; *Pompeiis in pariete basilicae*) Oppi -i (*nota vocat.*), fur, furuncule. **2** *fem.* -a: PLIN. nat. 7, 158 Galeria Copiola -a reducta est in scaenam C. Poppaeo Q. Sulpicio cos. ludis pro salute ... Augusti votivis annum CIIII agens. CORP. VI 10127 Phoebe Vocontia (*indic. origo*) -a artis omnium erodita (*de genet. v. Konietzny, Archiv 15, 1907, 311 § 20*). *de re v. Daremberg-Saglio s. v., p. 596; Wissowa PW V 2491, 48 sqq.; Friedlaender, Sittengesch. II⁹, 133.* *v. et* embolium.

embolimaeus, (-a), (-um), *ἐμβολιμαῖος. *i. q. intercalaris:* AVSON. 371, 13 quinto qui *dies* protinus anno mense Numae extremo (*i. die XXVIII m. Febr.*) nomen capit -i. *v. et p. 452, 14.*

embolinē (-ī-?), -ēn *f.*, *ἐμβολίνη. [*nomen plantae, q. e. 'Daphne mezereum' L., Graeci a subst.* ἔμβολον *finxerunt. W.* (*at non agitur de ea herba, quae apud nos 'Seidelbast' audit, immo intellegenda est herba quaedam ad genus ellebori pertinens, quae et epipactis [v. l. 62 et cf. p. 394, 83] et elleborine [v. p. 394, 82 sqq.] vocatur; sc. 'Herniaria glabra' L. [v. Liddell-Scott s. v.* ἐπιπακτίς*].*)] PLIN. nat. 13, 114 in Asia et Graecia nascuntur frutices epicactis (epip- *Barbar. e Diosc. 4, 108*), quem alii -en vocant, parvis foliis *eqs.* (ellebor- *Barbar. e Diosc. l. l.; v. p. 395, 4*).

? **embolismālis,** (-e). *ab* embolismus. *i. q. intercalaris* (*in die paschae computando*): PASCHASIN. Leo M. epist. 3, 1 p. 607ᴬ·ᴮ (= Krusch, Stud. z. christl.-mittelalt. Chronol. 1880, p. 248) cuius (*ogdoadis*) ratio haec est: duo sunt priores anni communes (*i. 'lunares'*), tertius -is ... quartus et quintus communes, sextus -is, septimus communis, octavus -is (*cum vocab. ap. Kruschium per* embo. *notatum [cf. s.* embolismus *p. 452, 2] occurrat, etiam de adi. q. e.* embolismaris *[v. l. 76] cogitare possis [an de voce, q. e.* embolismus*?; cf. ibid. 3, 2 p. 608ᴬ* embolismos *= Kr. p. 248ᶠⁿ·* embo. *(v. p. 452, 22), ceteris autem locis haec vox et ap. Kr. perscripta legitur; v. p. 452, 37. 38]*).

embolismāris, (-e). *ab* embolismus. *cf.* intercalaris. *i. q. interpositus, intercalaris:* COMPVT. Carth. 2, 1 dies -es. 2, 10 -es (-matres *cod.*) quindecim et lunares annos viginti quinque (*ibid.* -es sedecim *annos* et lunares viginti octo. *ibid.* -es anni XXXI et communes quinquagenta [*sic*] tres. 2, 17 -bus annis). *cf. et* embolismalis.

embolismārius, (-a), (-um). *ab* embolismus. *cf.* intercalarius. *i. q. intercalarius:* COMPVT. Carth. 2, 17 sex ... menses divident annum, in -o vero mensis unus dierum triginta prorogator accedit.

embolismus, -ī *m.*, ἐμβολισμός. -lysm-: HILARIAN. pasch. 12 *ubique. de notis in lbb. mscrr. obviis* (embol., emb.) *v. Lindsay, Notae lat. p. 424, 34 (cf. et p. 451, 71). de notione:* GRAMM. suppl. 236, 24 'emblema' est superabundantia, inde '-us' superabundans. ISID. orig. 6, 17, 23 -us ... nomen Graecum est, quod interpretatur Latine superaugmentum, eo quod expleat numerum annorum communium, quibus undecim lunares dies deesse cernuntur (*inde* GLOSS.ᴸ Corp. E 168 -us superaugmentum). GLOSS.ᴸ I Ansil. EM 24 -o in mense duas lunas. 25 -o bissexto. GLOSS. II 584, 10 intercalaris: annus longior, -us graece. *legitur notione adi. inde a* SOL. (*v. l. 13*), *pro subst. inde a* FILASTR. (*l. 34*).

1 *quasi adi.: i. q. interpositus, intercalaris* (*cf. gr.* ἐμβόλιμος *et* embolimaeus): **a** *de die:* SOL. 1, 42 dies ... quos *Graeci* -os (embolimeos *N¹S*, -lis meos *M*, -lis meas *A*) vel hyperballontas nominabant. HILARIAN. pasch. 12 p. 1112ᴰ XXVIII dies -os et communes annos sic manifestant. **b** *de anno* (*in computatione paschae. def. l. 25. 30*): HILARIAN. pasch. 12 p. 1112ᶜ haec ... ratio (*sc. dierum paschae variantium*) -os et communes (*i. 'lunares'*) annos facit (*ibid.* p. 1113ᴬ praeteritos annos communes ... praesentes ... -os. *ibid.* annum communem ... et ... -um. PASCHASIN. Leo M. epist. 3, 2 p. 608ᴬ [= Krusch, Chronol. p. 248ᶠⁿ·] communes annos aput Hebreos XII ... lunas ..., -os [*v. p. 451, 73*] vero lunas habere XIII. COMPVT. Carth. 2, 10 per -os et communes annos. DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 2 p. 513ᶜ communium annorum et -orum. ISID. orig. 6, 17, 24. *ibid.* si ... a quarta decima luna paschae praecedentis usque ad quartam decimam sequentis CCCLXXXIV dies fuerint, -us annus est; si CCCLIV, communis [est]. ord. creat. 9, 6 p. 957ᴬ per ... communem annum ... in -o autem *eqs.*). HILARIAN. pasch. 12 p. 1112ᴰ annum -um. *ibid.* p. 1113ᴬ praeteritos annos -os. ISID. orig. 6, 17, 21 -us annus semper solus est. 6, 17, 22 -us annus est, qui tredecim menses lunares, id est CCCLXXXIV dies habere monstratur (*sim.* nat. 6, 4).

2 *pro subst., i. q. intercalatio* (*nonnisi in pascha computanda*): FILASTR. 58, 3 diem paschae ... veram ... confirmatam a domino cursu, numero lunae, mensibus, -is. PASCHASIN. Leo M. epist. 3, 1 p. 607ᴮ (= Krusch, Chronol. p. 248) octavum annum ogduadis (*sic*) fieri ... non posse, nisi -um (-i *C*) teneamus. *ibid.* 3, 2 p. 608ᴬ (= Krusch p. 249ⁱⁿⁱᵗ·) necessitate ... -i cogimur *eqs.* (*cf. p. 451, 74*). COMPVT. Carth. 1, 1 cum lunaribus annis et -orum titulis (1, 9. *cf.* 2, 8 octogesimus et quartus annus cum suis -orum signis). ISID. orig. 6, 17, 23 *v. l. 5.*

embolium, -ī *n.* [*gr.* ἐμβόλιον. *W.*] imb-: *l. 52.* *fem.* -a, -ae: *l. 52.* *i. q. spectaculi genus, quod mediae fabulae ad intervalla singulorum actuum explenda inseritur* (*maxime saltatio*): **1** *proprie:* CIC. Sest. 116 ipse *Clodius* ... maxime ludius, non solum spectator, sed actor et acroama, qui omnia sororis -a novit, qui in coetum mulierum pro psaltria adducitur *eqs.* (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 135, 35 sqq. St. Clodiam ... studiosam fuisse saltandi profusius ... quam matronam deceret. hoc enim significatur isto verbo quo ait [*seq. Sest. 116*], ... quoniam pertinent [*sc.* -a] ad gestus saltatorios). CORP. VI 10128 Sophe Theorobathylliana arbitrix (*i. 'arbitra'?*) imboliarum (*'Theorobathylliani potuerunt dici asseclae Theori et Bathylli pantomimorum' Dessau ad n. 5263; v. et Wissowa PW V 2491, 47*). **2** *translate de parte libri operi cuidam inserta:* CIC. ad Q. fr. 3, 1, 24 mirificum -um cogito in secundum librum meorum librorum includere, dicentem Apollinem *eqs.* *de re v. Daremberg-Saglio s. v., p. 596; Wissowa PW V 2491, 19 sqq.; Friedlaender, Sittengesch. II⁹, 133 et 135 adnot. 7.*

embolo *v.* involo.

embolum, -ī *n.*, ἔμβολον. *i. q. rostrum* (*navis*): PETRON. 30, 1 in postibus triclinii fasces erant cum securibus fixi, quorum unam partem quasi -um navis aeneum finiebat, in quo erat scriptum *eqs.*

embolus, -ī *m.*, ἔμβολος. *cunei quoddam genus in machina Ctesibica adhibitum* (*i. q. nobis 'Kolben'*): VITR. 10, 7, 3 de supernis in modiolis -i masculi torno politi et oleo subacti conclusique regulis et vectibus commoliuntur (commoluntur *trad.*). [*aliter* imboli ISID. orig. 15, 2, 26 (*q. v.*).]

embractum, -ī *n.* *dub. orig.* (*fort. vox celt. [cf. Hesych. s. v.* ἔντριτον *et Holder, altcelt. Sprachschatz s v. embrecton, p. 1433]; vix pertinens ad gr.* ἐμβρέχειν *[sic post alios Brandt, Unters. z. röm. Kochbuche, p. 67 adn. 99] aut ad* ἔμφρακτος*) et signif.* APIC. 9, 444ᵗⁱᵗ· -um Baianum (9, 444; *seq. descriptio, confectio*). [*inc.* APIC. 8, 359 cum inbracto *V*, cum bracto *E*, cum em- *P*.]

embrimium (-īmi-, -imum?), -ī *n.* *inc. orig.* (*gr.?*) *i. q. species straguli, pulvinaris* (*cf.* GLOSS. Aynardi V 619, 18 -im⟨i⟩um est matta ex grosso papiro tenuiter pectinata. GLOSS. Werth. Gallée 339 -is plumaci [*i.* plumaciis?]): CASSIAN. conl. 1, 23, 4 p. 36, 8 ipsis quibus insidebamus psiathiis admonens *Moyses abbas* incubare, -is (-i*s, i *eras. D*) pariter capiti nostro cervicalium vice subpositis.

embroc(h)a, -ae *et* **embrocē,** (-ēs) *f.*, ἐμβροχή. *scribitur:* -c- *in ult. syll. praeter p. 453, 8.* inbr-, imbr-: *v. p. 453, 11. 13. 19. 23. 24* (*v. etiam s.* embroco, *p. 453, 40*). *de formis:* **-a,** -ae: *sg.:* *nom.* -a *p. 453, 29.* *abl.* -ā: *p. 453, 16. (24,*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

an nom.?). plur.: *nom.* -ae: *infra l. 8. 10. 28.* *acc.* -as: *infra l. 15. 22. 26. 28.* *abl.* -is: *l. 11* (*at infra l. 19. 23 pro acc. pl., sc.* -es *usurpatum videtur*). •e *more graeco*: *sing.*: *nom.* -ē: *infra l. 26.* *abl.* -ē: *infra l. 11. 17. 21* (*de* DIOSC. *infra l. 13 non constat; acc. pl.* -es*?*). *acc. plur.* -ēs: *infra l. 19. 20* (*cf. et l. 4*).

i. q. fomentum umidum (*maxime oleo tinctum; fere imponendo, operiendo adhibetur* [*ad perunguendum l. 16*]. *cf.* PS. SORAN. quaest. med. 37 extrinsecus offeruntur, id est -ae [-ę *cod.*, -chae *Rose*], cataplasmata, epithemata): PHILVM. med. 1 p. 20 ad alios ... reumatismos iuvant ... -ae de oleo et vino impositae. THEOD. PRISC. eup. faen. 97 p. 102, 4 -e (*r*, imbrocis *B*; -e simpliciori *b*) uti necesse est ex ervaceis pollinibus (*sic Gelen.*, herba *sim. trad.*). DIOSC. 1, 48 *oleum roseum* cataplasmatibus utilis et ad imbroce dolore capitis (*gr. 1, 43, 4* εὔθετον εἰς ἐμβρέγματα καὶ καταπλασμάτων μείξεις). CASS. FEL. 42 p. 97, 18 facies duas -as l a n e a s (61 p. 151, 4 de -a lanea [lana *cp*] aegrotum perungues [*v. supra l. 7*]). 46 p. 118, 18 -e calida (-e calide *cp*) ex l a n i s s u c i d i s ... pectinem vel utraque ilia cooperies (*cf.* ORIBAS. eup. 2, 1 E 9 p. 469 lana sucida inposita ruptis locis iuvat in inbroces [inbrocis *trad. Aa; La*: embroces] adhibita; *gr. p. 612, 5* ταῖς ἐπιβροχαῖς). CASS. FEL. 71 p. 170, 5 caput -e (*p*, embrice *c*) curandum ex rosaceo et aceto. ORIBAS. syn. 8, 20 p. 226 *ad spasmum* adhibis ... -as et pilemata ... de oleo dulce ... de oleo rutino et Sycionio (*La*: inbrocis; *gr. 1, 17 p. 423, 5* ταῖς ἐμβροχαῖς). 8, 21 p. 231 papaver in oleo coctus inbroca (*sic trad. Aa*, em- *ed.*; *deest La*) adhibitus (*gr. 1, 18 p. 427, 7* ἐπιβροχαί). ALEX. TRALL. 1, 30 apozima ... et -e (*gr.* ἐπιβρέχειν). 1, 40 -as ... et f o m e n t a t i o n e s ([*gr.* ἐπιβρέχειν]. 1, 146; *gr.* ἐπιβροχάς). 1, 41 -as (*gr.* ἐπίβρεχε). 1, 47 stomacho -ae de vino ... sunt adhibendae (*gr.* ἐπιβροχαῖς). 2, 75 -a ... ad ... epatis distemperantiam optima est de oleo *eqs.*

embrocismus, -ī *m.*, ἐμβροχισμός. CASS. FEL. 42 p. 97, 17 ut *stomacho laborantes* -o curentur, id est o l e i i n f u s i o n e foveantur. *v.* embroco *2, l. 44.*

embroco, -āvī, -āre. *ab* embroca. 1 *i. q. fomentis* (*umidis*) *curare, embrochis fovere*: CASS. FEL. 1 p. 4, 11 oxyrodino ... c a p u t -bis (*ibid.* p. 5, 2. 63 p. 156, 1. 65 p. 159, 4 [*p*, comprobabis *c*]. 71 p. 170, 9 postquam -veris [-bis *c*], caput pileo operies. ORIBAS. syn. 8, 14 p. 218 -bis ... caput *inflammatum* ydreleo aut oineleo [-as *trad. Aa, desunt La et gr.*]. 8, 22 p. 234 frigidis -bis [*trad.* hym- *i.* imbr-; *v. p. 452, 83*] caput; *deest La et gr.*). CASS. FEL. 38 p. 69, 9 iugulos et thoracem ... oxyrodino. ALEX. TRALL. 1, 41 ex papavere et rosis in aqua coctis apozima permixtum -bis (*gr.* τῷ ... ἀποζέματι προσεπεμβάλλων). 3, 31 *aegrotos* de absinthio aut ... de nardino oleo (*gr.* ἐπιβρέχειν). 2 *i. q. infusione* (*olei*) *fovere* (*cf.* embrocismus): CASS. FEL. 42 p. 98, 18 blande stomachum -bis *oleo.*

ἔμβρυον **embryum** (em- *pro* en- *corr.*) inani (*i.* '*inane*') GLOSS. II 296, 2. ἔμβρυον embrio GLOSS. III 249, 22.

embryotomia, -ae *f.*, ἐμβρυοτομία. *i. q. fetus exsectio*: SORAN. p. 90, 7 si qui *infantes* nullo modo manibus adduci possunt ... quid facere oportet? embryulciam adhibere vel -am (-iotomen *b*, -iosomin *l*). p. 92, 15 si ... ipsum pecus (*i.* '*fetus*') mortuum sit, ut nec se girare nec exire possit, ad -am ... veniendum est, ut per partes concisum corpus infantis sic auferatur.

embryūlcia, -ae *f.*, ἐμβρυουλκία. *i. q. extractio fetus*: SORAN. 2, 26 tit. p. 90, 2 de -a m i t t e n d a (p. 90, 18 quomodo ... -am mittere debemus). p. 90, 7 -am adhibere vel embryotomiam. ORIBAS. syn. 9, 80 p. 373 fit etiam *ulceratio in matrice* ex avorsu aut embriulcias (ex *c. acc.; an quasi genet. gr.* ἐξ ἐμβρυουλκίας*?*) aut ex potionibus acris (*gr. 9, 50 p. 543 aliter*).

embryūlcus, -ī *m.*, ἐμβρυουλκός. *i. q. instrumentum, quo fetus extrahitur*: SORAN. p. 91, 5 adprehensa c u r v e d i n e -i (*ibid. l. 7* [-i *om. l*]). p. 91, 14 -um i n f i g a t (p. 92, 9 superioribus partibus iterum -os infigat). p. 91, 15 eiecta manu foris -um ministro tradat. p. 110, 18 cum infantem mortuum -is adducimus.

[**emdola** (eid-?) idola GLOSS.L I Ansil. EM 28.]

ēmeātus, -ūs *m.* *ab* emeare. [*dub. fid.*: CASS. FEL. 36 p. 79, 12 sinendum ut sibi saniando scarae cadant, ne abstractione violenti -us emorroidis sequatur (*sic Rose, i.* '*effluxio sanguinis*'; violentie metus *vel* meatus *fere trad.*).] *fere i. q. meatus*: AMM. 17, 4, 14 Thybridis ... paventis, ne quod ... miserat Nilus (*sc. obeliscum*), ipse parum sub -u⟨s⟩ sui discrimine, moenibus ... inferret *Romae.* *inc. signif.*: CARM. epigr. 293 (= CORP. VIII 1584), 2 (*in oppido Musti*) honestam praebens ornatui publico laudem forum praefulget rerum sub strata (*i.* '*via*') -u ('*cloacae monumentum scias esse*' *Buech. nota barbarismos, quibus efficitur, ut vix diiudices, qua ratione singula verba cohaereant; fort. sic interpret.*: '*egestione rerum*', *sc. quae fit per cloacam* '*sub via*' *constructam* [*an* -us *de ipsa* '*cloaca*' *dictum?*]. *vix recte de* '*commercio rerum*' *cogitat M. Hoffmann, diss. Argent. I, 1878, p. 379* [= *p. 151*]).

ēmeditātus, -a, -um. *ab* ex *et* meditatus. *i. q. accurate meditatus, excogitatus*: APVL. met. 2, 27 -is ad haec illa *mulier* fletibus ... cuncta numina tantum scelus abnuebat. *v.* emeditor.

ēmeditor, -ārī. *ab* ex *et* meditari (*an ab* emeditatus *retrograde q. d.?*). *i. q. diligenter meditari, deliberare*: CARM. de sept. sap. (Hyg. fab. 221) p. 137 M. vs. 2 Periandre doces 'cuncta -anda' (*corr. Buech.*, et med- *trad. cf. Anth. Pal. 9, 366, 4* χόλον κρατέειν). *v.* emeditatus.

[**emedium** vehiculum GLOSS.L V Aa EM 277 (essedum*?*, *cf. ibid. 551* essedum v., epiredium *Buech. coll. Iuv. 8, 66*). *v.* epiraedium, essedum.]

ēmedullātus, -a, -um. [*ab* ex *et* medulla. *W.*] *ex coni.*: *l. 13*]. 1 *proprie, i. q. medulla liberatus*: PLIN. nat. 22, 87 graveolentiam alarum emendat radicis -ae (*sc. scolymi*) uncia. 2 *translate, i. q. robore, viribus privatus, emollitus, languidus sim.*: *de membris*: APVL. Plat. 2, 16 p. 243 opacos umbra vel desidia molles et cura nimia ⟨e⟩medullatos (*Oud.*, med- *trad.*) artus magni facit *malus homo* (*opp.* exercitatione solidatos). *de re incorp.*: SIDON. epist. 8, 6, 3 virtutes ... per aetatem mundi iam senescentis lassatis seminibus -ae parum aliquid ... memorabile ostentant. *v.* emedullo.

ēmedullo, -āre. *ad exemplum vocis gr. q. e.* ἐκμυελίζω *et ab* emedullatus *per retrogradam q. v. deriv. formatum.* *i. q. robore privare, comminuere, frangere sim.*: ITALA num. 24, 8 (Cypr. testim. 2, 10 p. 75, 3 Priscill. tract. 1, 32 p. 27, 5 Rufin. Orig. in num. 17, 6 p. 165, 16 B.) edet gentes inimicorum suorum et crassitudines (cubitos *Priscill.*) eorum -bit (τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελιεῖ, VVLG. ossa ... confringent). *v.* emedullatus.

eximit produxit exculsit **ēmeiāvit** (emeg- *c*) GLOSS.L II Abav. EX 19 ('*confusa* eximit *et* emixit' *Buech.*).

emellitum camimelea (*i.* '*chamaemela*') GLOSS. III 561, 71 (*v. vol. III 988, 22*).

emem *v.* idem.

ēmembris membro convulso GLOSS.L I Ansil. EM 29. *K.-M.*

ēmendābilis, -e. *ab* emendare. *qui* (*quod*) *emendari potest*: LIV. 44, 10, 3 in re -i (*Madvig*, memendabilem *V*) visus lapsus esse. SEN. clem. 2, 7, 2 aliquem verbis tantum admonebit, poenā non adficiet aetatem eius -em intuens. GAVDENT. serm. praef. p. 840 A de -bus *peccatoribus*. AVG. c. Faust. 22, 70 uterque (*Moses et Paulus*) ... non detestabili inmanitate sed -i animositate iustitiae regulam excessit. gest. Pelag. 6, 8 dicta ... ex ... facile -i vanitate.

ēmendātē *v.* emendo *p. 467, 53.*

***ēmendātio,** -ōnis *f.* *ab* emendare. GLOSS. διόρθωσις. ἐπανόρθωσις. *legitur inde a* VARRONE (*p. 455, 70*), CIC., SEN., VAL. MAX.; *deest poetis.*

I *i. q. actio emendandi, corrigendi*: A *sensu latiore de correctione mendorum, vitiorum quae quavis ratione fit*: 1 *in universum*: a *acced. genet. obi.*: α *rerum incorporearum* (*et corpor. infra l. 75*): (I) *rei ad animum, mentem, mores pertinentis*: CIC. fin. 4, 21 (*ironice*) haec ... est correctio philosophiae et -o. ac. frg. 16 facilior esset -o temeritatis. PLIN. nat. 8, 210 ad -em m o r u m (PANEG. 11 [3], 4, 3; *syn.* correctio. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 103, 2 B. hist. mon. 1 p. 401 B -o morum florebat in eo [*cf. p. 456, 70 sqq.*]. BACHIAR. fid. 1 p. 1033 B. *al.*). QVINT. inst. 12, 5, 4 optima est ... -o verecundiae fiducia. TERT. resurr. 47 p. 95, 23 per -em v i t a e (RVFIN. Orig. in num. 28, 2 p. 283, 2 B. qui se -e vitae ... talem reddiderit. AVG. in euang. Ioh. 124, 5 p. 1972 fin. *al.*). MAXIMIN. c. Ambr. 126 p. 49, 4 ⟨in⟩ vestri iudicii -em. RVFIN. Orig. in gen. 1, 17 p. 21, 1 B. ad correctionem delinquentis et -em salutis eius. COD. Theod. 16, 6, 4 (*a. 405*) nisi pravae mentis errorem revertendo ad veram fidem consilii -e correxerint. *al.* (II) *vitii, erroris ab aliquo commissi*: SEN. contr. 10, 2, 2 (*ironice*) hanc -em criminum meorum non possum promittere. PLIN. nat. 35, 85 -e pristinae admonitionis (*i. vitii*). PS. QVINT. decl. 9, 2 p. 169, 5 si ulla -o paenitentiae (*i. culpae*) est. TERT. Scap. 2 p. 542 fin. Oe. singuli ... noscibiles ... de -e vitiorum pristinorum. HIL. c. Const. 10 p. 586 B praeter hanc -em falsitatis. PS. AVG. quaest. test. I 121, 1 p. 364, 3 erroris. ENNOD. epist. 2, 5, 1 p. 43, 23 nefas est pro -e culparum culpas adhiberi. *al.* (III) *rerum, temporum, status publici, institutionum sim.*: QVINT. inst. 5, 10, 73 si malorum causa bellum est, erit -o pax. QVINT. decl. 246 p. 8, 24 si mihi detur -o p r a e t e r i t o r u m, utinam *eqs.* (EPIST. pontif. 385 Conc.S I 2 p. 99, 33 praeteriti). 254 p. 42, 17 animum dignum habeo -e fortunae (*i. rerum; an genet. subi.?*, *cf. p. 455, 12*). CHAR. dig. 1, 11, 1 data est plenior ... licentia ad disciplinae publicae -em. SPART. Did. 3, 7 creditum fuerat -em temporum Commodi Pertinacis auctoritate reparandam. MACR. Sat. 1, 7, 36 similis -o sacrificiorum (*syn.* permutationem). 1, 12, 32 *Brutus* idoneus -i publici status extitit. somn. 2, 10, 6 historiarum fides multarum rerum cultum -emque vel ipsam inventionem recentem esse fateatur. CASSIOD. var. 3, 31, 5 p. 95, 32 malarum rerum -o nos delectat. COD. Iust. 1, 17, 1, 2 ad summam et plenissimam iuris -em pervenire (1, 17, 2, 11). *al.* *fere i. q. instauratio, refectio in doctrina Gnosticorum*: IREN. 1, 9, 2 Christum ad -em Pleromatis emissum (*gr.* ἐπανόρθωσιν). 2, 12, 7 infimi (*Aeones*) ... quomodo fiunt, qui etiam in fixionem et -em reliquorum emissi sunt.

β *hominum* (*universorum sc. omnium quae sunt p. 455, 5*; *generis humani p. 455, 11*): SEN. contr. 2, 1, 37 controversiam hoc colore dicit, tamquam in -em abdicatorum (abdicaturus *trad.*). SEN. epist. 27, 1

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliorum -i vacas (*syn.* monuisti, correxisti). 50, 8 ad -em nostri debemus accedere. PAVL. dig. 48, 19, 20 poena constituitur in -em hominum. LACT. ira 23, 7 p. 127, 12 eadem ... placari eum (*i. hominem*) paenitentia factorum et sui -e. CANDID. gen. div. 11 p. 1020B *Iesus* salvator noster, -o universorum (*v. p. 454, 82*). HIL. trin. 6, 15 p. 169A (*de Arrianis*) -o ... difficilis stultorum est. RVFIN. hist. 4, 17, 4 propinquis intervenientibus et de mariti -e pollicentibus (μεταβολῆς). Orig. in num. 25, 2 p. 235, 7 B. quantum possit -o peccatorum. Orig. princ. 2, 3, 1 p. 114, 14 an pro correctione et -e eorum, qui talibus indigent, alius rursum mundus erit (*syn. l. 8* curatio). ACT. Archel. p. 6, 21 ad -em generis humani missus (ἐπανόρθωσιν). *al.*

b *acced. genet. subi.* (*cf. et p. 454, 70*): PRISCILL. tract. 8, 120 p. 88, 12 iactata turbinibus (*formae vel aetatis ignorantiae*) peccatis acerba sunt, tranquillo aevi fiunt scientiae -e matura. AVSON. Symm. epist. 1, 32, 3 (= ENNOD. epist. 2, 19, 1 p. 60, 5) qui te ultra -em omnium (*hominum*) protulisti.

c *absolute*: α *cum significatione merae correctionis* (*mutationis l. 49 sqq.*): (I) *spectat ad mores*: VAL. MAX. 9, 1 pr. *luxuria et libido* neque aut a reprehensione aut ab -e separantur. SEN. dial. 3, 15, 3 eo magis ad -em poena proficiat, si iudicio lata est (Ps. SEN. 68. *cf.* SEN. dial. 5, 19, 2 animadversiones, quo notiores sunt, plus in exemplum -emque proficiant). SATVRN. dig. 48, 19, 16, 2 *verbera* -is gratia videntur adhiberi (*cf.* AVG. civ. 21, 13 p. 515, 8 D. in euang. Ioh. 12, 14 p. 1492init. qui te flagellat ... ad -em non ad damnationem facit. *al.*). TERT. apol. 3, 3 ita nomen (*christiani*) -i imputatur (*i. quidam propter morum -em christiani vocantur*). pudic. 7 p. 233, 20 delicta ... mediocria ... cum gaudio -is transigantur. 10 p. 240, 27 ex paenitentia maturescit ... -is effectus (*cf.* paenit. 2, 1. 2, 2 ubi -o nulla, paenitentia necessario vana. RVFIN. hist. mon. 1 p. 393C ad -em ac paenitentiam provocabat [AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 48 p. 1269med.]. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 5. *al.*). 13 p. 244, 27 in -em (*opp.* in perditionem. *al.* VVLG. Iudith 8, 27 ad -em et non ad perditionem nostram evenisse). adv. Prax. 1 p. 228, 17 caverat pristinum doctor (*i. Praxeas*) de -e sua (*i. de sententia sua revocanda*). adv. Marc. 4, 4 p. 429, 26 (*proverb.*) -o culpam non antecedit. *al.* HERM. Pal. mand. 11, 4 qui ... divinis demorantur sine -e. PORPH. Hor. epod. 11, 25 p. 206, 29 veri ... amici ... solent delicta amicorum ⟨castigare⟩ studio -is. HIL. trin. 6, 1 p. 158B difficilem esse ad -is profectum voluntatem (*Arrianorum*). GENNAD. vir. ill. 66 *Leporius* per Augustinum adeo emendatus scripsit -is suae libellum, in quo ... gratias agit de -e (*fere i. q. conversio.* 71. COD. Theod. 16, 5, 65 [= CONST. Sirmond. 6; *a. 425*] *Manichaeos* iubemus excludi, nisi his -o matura subvenerit. CASSIOD. in psalm. 30, 31 p. 216D illis non retribuet qui se celeri -e convertunt. *al.*). COD. Theod. 9, 38, 6 (= COD. Iust. 1, 4, 3; *a. 381*). CONC.S I 3 vers. Tur. p. 182, 13 huiusmodi -em fieri (*gr.* διόρθωσιν). *al.* (II) *spectat ad varias res*: TAC. ann. 13, 49 an solum -e dignum, ne Syracusis spectacula largius ederentur. APVL. Plat. 2, 27 *rem publicam* vult -e constare (*cf. p. 456, 70*). VLP. dig. 50, 15, 4, 10 res (*i. census*) -em non desiderabat (*fere i. q. mutationem. cf.* COD. Iust. 7, 62, 39 pr. in appellationum auditoriis is solus post sententiam iudicis -em meruerat, qui *eqs.*). PALLAD. 1, 7, 2 in seminibus ... frumentorum praesens -o (*sc. agri*) potest esse. CASSIOD. var. 1, 35, 18 p. 34, 18 quod magnitudo tua ... celeberrima faciat -e recorrigi, ne inopia *eqs. al.*

β *praevalet notio*: (I) *actionis in melius restituendi, reficiendi*: QVINT. decl. 271 p. 109, 26 nec -em recipit *crimen*. FRONTIN. aq. 76 inter ea *vitia* quae -em videbantur exigere. CLAVD. DON. Aen. 6, 525 p. 577, 1 quasi violata matrimonii sanctitas -em ullam posset admittere. VEG. mil. 1, 13 proeliorum delicta -em non recipiunt. (II) *animadversionis, admonitionis*: VINCENT. LER. 21, 26, 2 adsidua -e, immo potius reprehensione. PALLAD. hist. mon. I 17 p. 294D frequentibus eas (*i. feminas*) ... -bus corrigebat.

γ *fere i. q. sanatio* (*cf. p. 456, 46*): PS. QVINT. decl. 14, 9 p. 273, 21 si ... necessariam putas -em, quam multa sunt amantium remedia citra venenum. *fere i. q. (in munus) restitutio*: SYMM. epist. 5, 41, 2 erit tibi Epictetus (*togae forensis honore privatus*) ... -is suae debitor.

2 *speciatim*: a *in grammaticorum et rhetorum arte* (*discipulorum institutione p. 456, 2*): α *usu technico*: *gramm.*: VARRO frg. 109 artis grammaticae officia ... constant in partibus quattuor: lectione, enarratione, -e, iudicio. *ibid.* -o est ... recorrectio errorum qui per scripturam dictionemve fiunt (*inde*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 188, 8 sqq. DOSITH. gramm. VII 376, 6 sqq. AVDAX gramm. VII 322, 5 sqq.). *rhet.*: *de specie praesumptionis in causis adhibitae*: QVINT. inst. 9, 2, 17 diversas species habet *praesumptio*. est enim quaedam praemunitio ..., confessio ..., praedictio ..., quaedam -o, ut 'rogo, ignoscatis mihi *eqs.*'.

β *significatione generali*: QVINT. inst. 1, 5, 34 unius -e verbi corrigi possit *soloecismus*. CONSENT. gramm. V 353, 22 hae *regulae* ... ad -em loquendi sufficere (357, 24. 380, 33). 394, 30 Romana lingua -em habet in hoc quoque distinctione, nam alicubi pinguius *l littera*, alicubi debet exilius proferri. SCAVR. gramm. VII p. 13, 1 redditis ... vitiorum modis et -is regula exposita. IVL. RVF. rhet. 14 p. 42, 29 διορισμός ... potest videri species -is: nam quae temere dixeris reprehendet. SERV. auct. Aen. 4, 248 repetitio cum -e et auctu. *in discipulorum institutione*: QVINT. inst. 1, 2, 15 at enim -i praelectionique numerus *discipulorum* obstat. 2, 4, 10 ingenia puerorum nimia ... -is severitate deficere. 2, 4, 13 si tam neglegens stilus fuerit, ut -em non recipiat. 2, 6, 3 plus proderit demonstrare rectam ... protinus viam quam revocare ab errore iam lapsos, primum quia -em auribus modo accipiunt *eqs.* 10, 4, 1 sequitur -o (*sc. scriptorum*) pars studiorum longe utilissima (10, 4, 3 ipsa -o finem habet).

b *fere i. q. retractatio scriptorum*: α *quae auctoris vel alterius cuiusdam manu fit et sententiarum et locutionum corrigendarum mutandarumve causa*: PLIN. epist. 1, 8, 3 erit ... et post -em (*sermonis*) liberum nobis vel publicare vel continere. 1, 8, 4 -is ratio ... aut indignum editione, dum saepius retractat, inveniet aut dignum *eqs.* 9, 40, 2 illa quae dictavi identidem retractantur ac simul memoriae frequenti -e proficitur. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 290, 10 (*de compositione priore*) -is necessitas facta est innovationis. 4, 4 p. 430, 9 id (*euangelium*) posterius, quod de nostri -e constituens ... novum fecit *Marcion*. HIL. ad Const. 2, 7 p. 202, 19 *euangelium* periculose tamquam sub -e innovetur. *ibid. l.* 21 -em omnem -o consecuta condemnet, ac si iam ... non -o aliqua sit -is, sed coeperit esse damnatio ([c. Const. 23 p. 599B -um tuarum damnationes]. *cf. ibid. antea* novis vetera subvertis, nova ipsa rursum innovata -e rescindis). c. Const. 24 p. 600A non necessaria -o, perversitatis occasio est. AVSON. 335 (*de libello*) fuco tuae -is adiecto *eqs.* (SYMM. epist. 1, 24 mihi fraudi non erit -is incuria). VINCENT. LER. 1 praef. 8 nihil in eo (*i. commonitorio*) temere reprehendant quod ... videant promissa -e limandum. LEO M. epist. 15, 15 p. 638B qui (*codices*) Priscilliani adulterina sunt -e vitiata (COD. Iust. de emend. cod. tit. *cf. l. 41 sqq.*). ENNOD. epist. 2, 28, 3 p. 70, 16. COD. Iust. de emend. cod. 2 *novellarum* quaedam ... aliquam meliore consilio permutationem vel -em desiderabant. *ibid.* 3 si qua -e opus fieret, hanc facere. 1, 17, 2, 10 quidquid legum veritate ... necessarium fuerat, hoc nostris -bus servavimus. INST. Iust. 2, 20, 27 nec huiusmodi species ... est sine iusta -e derelicta. β *quae a correctore aliquo critica arte adhibita ita fit, ut aut textus tam ad lectionis quam ad sensus veritatem constituatur aut ad editionem praeparetur*: SVET. frg. p. 141, 3 haec (*i. notae phi et ro*) apponuntur quotiens vel -o vel ⟨sensus⟩ versus sollicitius est inspiciendus. HIER. praef. Vulg. psalm. plusque antiquum errorem quam novam -em valere. AVG. doctr. christ. 3, 1, 1 p. 65med. codicum veritate, quam ... -is diligentia procuravit (CASSIOD. inst. div. praef. p. 1109C *notarii* qui etsi non potuerint in totum orthographiae minutias custodire, -em tamen codicum antiquorum ... adimplere modis omnibus festinabunt. *cf. l. 28*). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1126C. 30 p. 1145C.

3 *in re medica, fere i. q. sanatio*: PS. ANTON. MVSA epist. ad Marc. 10 p. 16, 20 N. compositiones medicamentorum adiciam, unum ne nascantur corpori vitia, alterum ut -o sanitatem reducat. MARCELL. med. 18, 25 ad alarum fetentium -em. ORIBAS. syn. 5, 9 tit. lactis (*mulieris*) -cio.

4 *de vestimentis sarciendis, i. q. refectio*: OROS. apol. 25, 2 tolerabo ... pannum novum vestimento veteri conligatum, donec -is miserae falsitatem peior scissura patefaciat.

B *sensu strictiore de correctione quae puniendo fit, i. q. castigatio, poena*: PS. QVINT. decl. 17, 7 qui ... vocatis abdicationis (*acc.*) -em (*sc. vocabulo leni castigationem gravem significantes*). TERT. apol. 46, 11 Democritus caecando semetipsum ... incontinentiam -e profitetur. spect. 19 p. 20, 27 *qui propter levius delictum puniantur*, ut de leviore delicto in homicidas (*sc. in pugnam gladiatoriam missi*) -e proficiant. RVFIN. Orig. princ. 1, 6, 3 p. 84, 12 asperioribus -bus reparati et restituti. AVG. in psalm. 30, 1, 22 p. 229 post -em acerrimarum persecutionum omnibus ... fecit *deus* misericordiam. *ibid.* 23 modum ponens -i. COD. Theod. 6, 4, 22, 5 (*a. 373*) qui levi fuerint -⟨d⟩atione correcti. 9, 12, 2 (*a. 319*) -o non vocatur ad crimen. 9, 13, 1 (= COD. Iust. 9, 15, 1, 2; *a. 365?*) si atrocitas facti ius domesticae -is excedit. 12, 1, 153 (*a. 397*). 12, 1, 161 (= COD. Iust. 10, 32, 51; *a. 399*) congruae -is (16, 5, 35 [= COD. Iust. 1, 5, 4; *a. 399*] et severissima). AVELL. p. 53, 1. COD. Iust. 9, 14 tit. de -e servorum (9, 15 tit. propinquorum). BENED. reg. 46, 9 maiori subiacet -i.

II *i. q. status eius qui sic mendis purgatus est, ut iam nihil reliquum sit corrigendum (tam de hominibus quam de rebus), fere i. q. perfectio*: HIL. in Matth. 5, 15 p. 951A fit ... saepe, ut assumamus arguendi alios auctoritatem, sine ullo propriae -is exemplo. SYMM. epist. 1, 25 -o animi et sanitas. 3, 51 cĕdo alios (*sc. ut amici fiant*) usu incognitos, -e consimiles. AMBR. obit. Valent. 46 p. 1373A tanta ... fuit -o vitae eius. MAXIMIN. c. Ambr. 74 p. 27, 26 tamdiu Christiani iudicabantur, quamdiu -o in eis spectabatur. ENNOD. epist. 2, 1, 10 p. 40, 22 quem fecerunt actuum suorum -es et honestamenta conspicuum (opusc. 2, 139 p. 330, 6). CONC. Rom. a. 501 p. 428, 9 pro conscientiae ... -e. VITA Caes. Arel. 1, 18 p. 463, 28 sicut erat circa se severissimus, ita apparebat circa alios pro -e districtus. *v. p. 454, 49. 455, 48.*

ēmendātor, -ōris *m.* *ab* emendare. GLOSS. διορθωτής. ἐπανορθωτής. *legitur inde a* CIC.

[Krohn.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

is qui emendat, fere i. q. corrector *(saepius aut sensu ironico dicitur [e. g. infra l. 5. 7. 34] aut de eo qui correctionis munere tamquam usurpato fungitur, v. e. g. l. 11. 36 sqq.)*: **1** *eorum quae ad civitatem, rem publicam pertinent*: CIC. Balb. 20 (*de accusatore*) o praeclarum interpretem iuris ... correctorem atque -em nostrae civitatis (Phil. 2, 43 quoniam criminibus eius satis respondi, de ipso -e atque correctore nostro quaedam dicenda sunt. PLIN. paneg. 6, 2 corrupta est disciplina castrorum, ut tu corrector -rque contingeres). PLIN. epist. 6, 5, 4 Iuventius ... Celsus praetor *Nepotem* tamquam -em senatus ... vehementer increpuit. paneg. 46, 6 castigaverunt vitia sua ipsi qui castigari merebantur, iidemque -es qui emendandi fuerunt.

2 *sermonis, scriptorum*: **a** *in universum*: CIC. Brut. 259 Sisenna ... quasi -r sermonis usitati cum esse vellet, *non* ... deterreri potuit, quominus inusitatis verbis uteretur. PLIN. epist. 7, 17, 13 nam quod M. Cicero de stilo, ego de metu sentio: timor est [timor est] -r asperrimus (*sc. orationis sim., v. sub* emendo *p. 462, 63*). PORPH. Hor. serm. 1, 10, 38 ait se ... scribere quod Maeci Tarpae arbitrio non subiciatur. nam hi fere, qui scaenae scribebant, ad Tarpam hunc velut -em ea adferebant. CASSIOD. gramm. VII 144, 17 quantum ad eos (*i. libros proprios*) pertinet quos breviandos esse suscepi, confusionem -r atque scriptor (*quia idem Cassiod. est*) ... non habebit. **b** *technice* (*cf. p. 456, 35*): GELL. 2, 14, 2 recte ille (*Cato*) 'stitisses' scripsit, sed ... -es ... per libros 'stetisses' fecerunt. SERV. auct. Aen. 6, 289 qui *versus* ab eius (*poetae*) -bus sublati sint. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1130ᴮ commentaria legis divinae ... unusquisque -r sic legat, ut correctiones eorum magistris consociet saecularium litterarum. 30 p. 1145ᴮ ne ... ineruditus -r nesciat errata corrigere.

3 *apud Christianos*: **a** *cum respectu*: *α doctrinae*: TERT. adv. Val. 33 p. 209, 7 ab -bus Ptolomaei (*de discipulis magistri correctoribus*. adv. Marc. 4, 17 p. 476, 5 Appelles, Marcionis de discipulo -r). adv. Marc. 3, 4 p. 381, 12 et illius *Christi* (*sc. creatoris*) posterior -r futurus sicut creatoris. 4, 4 p. 429, 26 -r ... euangelii ... Marcion solus et primus obvenit. IREN. 3, 1, 1 quidam audent dicere, gloriantes, -es se esse apostolorum (*de haereticis: cf.* HIL. trin. 1, 15 p. 36ᴮ praeceptorum -es. 12, 3 p. 435ᴬ apostolicae fidei -es. PACIAN. epist. 2, 8 p. 42 [*de Novatiano*] -r prophetarum, doctor apostolorum). OPTAT. 3, 9 p. 93, 6 *agitur de unitate catholica:* nullus illuc (*sc. in Galliam ... Graeciam, Asiam*) missus est -r, quia nihil illic fuerat scissum (*syn.* sartor). *β morum*: AVG. anim. 2, 17, 23 p. 358, 5 ille melior, qui emendari paratior, si non defuerit -r. 3, 15, 23 p. 378, 22. c. Secundin. 10 p. 919, 19 *v. vol. IV 1029, 31.* **b** *de deo ipso*: VVLG. sap. 7, 15 *deus* sapientiae dux est, et sapientium -r. AVG. in psalm. 48 serm. 2, 9 p. 509ᶠⁱⁿ· gratias age -i, ut accipias hereditatem a deo qui te emendat. 140, 13 p. 1824ⁱⁿⁱᵗ· dignatur loqui dominus ex persona -is. serm. 60, 1, 1 p. 402ᵖ· ᵐᵉᵈ· *syn.* salvatorem.

fem. **ēmendātrīx**, -īcis. CIC. leg. 1, 58 quoniam vitiorum -em legem esse oportet commendatricemque virtutum. Tusc. 4, 69 o praeclaram -em vitae poeticam!

ēmendātōrius, -a, -um. [*ab* emendare. *W.*] *i. q. ad emendandum aptus, sermone ecclesiastico*: AVG. c. adv. leg. 2, 11, 37 p. 661ᵖ· ᵐᵉᵈ· serpentes ... inmisit *deus*, plaga -a *eqs.* enchir. 72, 19 p. 266ᴮ -a poena (lib. arb. 3, 25, 76 p. 1308ᶜ poena ... -a potius quam interfectoria). epist. 211, 11 p. 356, 6 debet -am sustinere disciplinam (*sc. soror eccl.* REGVLA Tarnat. 18 p. 985ᴬ subeat *monachus*). in psalm. 37, 3 p. 397ᵐᵉᵈ· talem me reddas, cui iam -o igne non opus sit. 118 serm. 17, 3 p. 1578ᵖ· ᵐᵉᵈ· disciplina quae significat -am tribulationem. serm. coll. Morin p. 145, 7 *errantis poena* forte aliqua afflictio, et aliquod flagellum aut -um aut probatorium est. ISID. reg. monach. 18, 1 p. 887ᴬ *excommunicatus* adepturus indulgentiam post huius -ae satisfactionis censuram.

ēmendātrīx *v.* emendator *l. 48.*

ēmendātus, -ūs *m.* *i. q. emendatio*: PS. RVFIN. in Ioel 1, 6—8 p. 1038ᴮ cuius (*auditoris*) -ui tota haec plagarum ambitio parabatur.

? **ēmendīcātīcius**, (-a), (-um). *ex coniectura Gertzii* SEN. dial. 2, 18, 1 *Caesari erat* tanta oculorum sub fronte anili latentium torvitas, tanta capitis destituti et -is (emendicatis ς, em̄dacitatis A^1, vel em̄dicitis *s. s.* A^3) capillis (*i. fere 'aliunde conquisitis', sc. capillamento alieno; cf. l. 83*) asperis deformitas.

ēmendīco, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* mendicare. GLOSS. ἀποπροσαιτῶ. *inde a* SVET. (SEN.*?*, *v. l. 68*).

1 *mendicandi notione servata*: **a** *proprie de mendico, qui rem corpoream (stipem, pecuniam sim., scripta infra l. 79) petit, colligit*: SVET. Iul. 54, 1 a sociis pecunias accepit -tas in auxilium aeris alieni. Aug. 91, 2 ex nocturno visu stipem quotannis die certo -bat a populo cavam manum asses porrigentibus praebens (ARNOB. nat. 7, 11 p. 246, 1 stipes -are supremas). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 56, 1 *Athanasius peragrans* scripta a singulis -ando ecclesias pacificas perturbabat. AVSON. 461, 2 *Ulixes a procis* ... -at cibos miserabiliter ambiendo. **b** *in imag. et transl.: rem incorpoream (fere de verbis, argumentis, sententiis) quasi mendicando conquirere, aliunde petere sim.*: TERT. anim. 51 p. 382, 11 quidam ad immortalitatem animae ... argumentationes -ant. carn. 9 p. 444 Oe. edite aliquid in illo (*Christo*) caeleste de septentrionibus et virgiliis et suculis -tum (s. semend- *A*, Siculis emendatum *C*). HIER. epist. 143, 2, 1 in eodem ... luto haesitat et exceptis verbis tinnulis atque -tis nihil aliud loquitur (epist. Rev. Bénéd. 27 [1910], 2 p. 4, 8 alter propria verbositate blasphemat, alius -tis verbis loquitur). AVG. epist. 118, 11 p. 676, 4 non opus est ei cognitione dialogorum Ciceronis et collectione -tarum discordantium sententiarum alienarum procurari auditores. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 88 p. 1285ⁱⁿⁱᵗ· -ta abusivi appellatione *signari*.

2 *obrependo, ambiendo munus, honorem, dignitatem captandam petere* (*per pleonasmum: obreptionem infra l. 21*): AVG. conf. 10, 38, 63 p. 275, 5 qui (*amor laudis*) ad privatam quandam excellentiam contrahit -ta suffragia (COD. Theod. 6, 27, 19 [*a. 417*] emend⟨ica⟩to suffragio ad honorem principatus ... adspira⟨re⟩. 6, 30, 7 [= COD. Iust. 12, 23, 7; *a. 384*]. 9, 1, 15 [= COD. Iust. 9, 2, 14; *a. 385*] -tis suffragiis). COD. Theod. 6, 22, 5 (*a. 381*) insignibus consularium -tis atque assimulaticiis vestiuntur. 7, 21, 3, 1 (*a. 396*) per privilegia -ae dignitatis (12, 1, 153; *a. 397*). 12, 1, 129 (*a. 392*) ut ei vel affectata vel -ta huius ordinis gratia prodesse non possit. 14, 4, 8 pr. (*a. 408*). EPIST. pontif. 334 (*Zosim.*) Migne 20 p. 665ᴮ ut sibi concilii illius -ta praestaret obreptio (*v. supra l. 11*) ... potestatem. COD. Iust. 3, 23, 1 (*a. 397*) penitus -ti honoris praescriptione submota. NOVELL. Iust. 82 pr. p. 401, 7 aliunde -are iudicandi honestatem (ἐρανίζεσθαι).

ˣēmendo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* mendum. *W.*] *de originatione*: EVTYCH. gramm. V 473, 9 ab eo quod est menda vel mendum ... verbum fit -o, -as (*seq. Iuv. 14, 67 v. p. 464, 53; Stat. Theb. 1, 270 v. p. 465, 25*). ISID. diff. 1, 357 unde (*a 'mendum'*) et -are dicimus. NOT. Tir. 67, 95. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 420, 9 B. castigat. obiurgat. corripit. -at. corrigit. GLOSS.ᴸ II Philox. EM 14 -at ὀρθοῦται. 16 -atur ἐπανορθοῦται, διορθοῦται. GLOSS. -o ἐπανορθῶ. -vi διώρθωσα. -tum est διώρθωται (diorthosate *cod.*). *al.* *legitur inde a* VARRONE (*semel, v. p. 464, 45*), CIC. *13ⁱᵉˢ* (*inter quae semel adv.* -te, *v. p. 467, 59; praeterea 1 corrupte, v. infra l. 51*), HIRT. Gall. (*adv.* -te, *v. p. 467, 64*), PVBLIL. NEP. *singulis locis; inde ab* HOR. *crebrescit. frequentant* PLIN. nat. *et* QVINT. *pro depon.* -or: CONC.ˢ IV 2 p. 71, 26 (*v. p. 460, 65*), *ubi part. aor.* διορθωσάμενος *per* -tus *quasi part. praet. ad* 'correxit' *antecedens* (διωρθώσατο) *redditur. pass. sensu mediali saepius legitur* (*v. l. 66*). *intransitive v. p. 459, 83 sqq.* *hic illic verbi usum tetigisse videtur vox q. e.* emundare (*v. ex. gr. p. 461, 14. 463, 49. 465, 30 et cf. var. lect. infra l. 44*). [*it.* ammendare, *francog.* amender, *hisp.* enmendar. *M.-L.*]

[*variat c.* emundare (*v. l. 41*): MORET. 42 F^2SL, emund- *FPDRM recte*; *v. s.* emundo. *cf. p. 460, 9. 461, 84. 464, 55.* *falso trad. pro* amendare: AMM. 14, 10, 2 (*corr. Bentley*). AMBR. apol. Dav. 1, 14, 67 p. 345, 16 -are *A*, emand- *rell.*; *corr. Erasmus*; *inde efficitur, ut et ibid.* 68 p. 346, 8 qui non -atur a facie *legend. sit* amendatur (*cf. quae anteced.*: proicitur a facie *sim.*). *dub.*: SCRIB. LARG. 150 (*om. Marcell. 26, 8*). PLIN. nat. 22, 156 -at *V* (*om. rell.*). *corrupte*: CIC. dom. 76 (expetenda *coni. R. Klotz; alia alii*). *in loco corrupto*: SEN. contr. 2, 6 (14), 9.]

i. q. ***mendis purgare, menda tollere****, in meliorem statum transferre;* ***corrigere*** *sim.*:

I *c. notione minus expressa: variis rationibus corrigere* (*hic illic de mutatione cogites, ex. gr. p. 460, 38. 56. 461, 30 sq. 33. 43. 52. 462, 19, cuius notionis exempla cum a reliquis haud certo possint secerni, hic afferre maluimus. potius docendo, instruendo [sc. in schola]: l. 68. p. 459, 4. 460, 60. 461, 70 [cf. etiam s. II B, p. 465, 32]; in arte gramm. vel rhet. v. l. 69. p. 460, 32. 33. 44. 59. 462, 12 sqq.*): **A** *in universum*: **1** *homines* (*deos p. 459, 12 [in dogm. christ.: p. 459, 13. 22]; canem p. 459, 44. spectat tam ad doctrinam expoliendam quam ad effingendos mores sim. [ap. Christ. saepe de hominibus ad veram fidem revocandis]*) *eorumque complexum* (*gentem, civitatem sim., v. p. 459, 49*): **a** *transitive*: *α alqm.* (*pass. -ari pro mediopass. l. 76. 82. p. 459, 14. 17 al.*): CIC. ac. 2, 16 Arcesilas Zenoni ... obtrectans nihil novi reperienti sed -anti superiores immutatione verborum. off. 1, 146 facillume corriguntur in discendo, quorum vitia imitantur -andi causa magistri. LIV. 42, 42, 8 (*verba Persei*) conscius mihi sum nihil me scientem deliquisse et si quid fecerim imprudentiā ... corrigi me et -ari castigatione hac posse. SEN. contr. 2, 1, 9 vicino exemplo -aris (PANEG. 12 [2], 13, 2 -asti volentes *bono exemplo tuo*). 2, 1, 31 si -ti ⌊⟨fuerint liberi mei⟩⌋ (contr. exc. 2, 1, *e quibus* ⌊ ⌋ *suppl.* QVINT. decl. 265 p. 65, 23 omissa -andi *liberos* cura. *al.*). 2, 4, 10 adulescens est, expecta, -bitur (QVINT. decl. 357 p. 389, 23 auctoritate. CAPITOL. Gord. 25, 5 adulescentem soceri consiliis -tum atque correctum). 2, 4, 10. 2, 6 (14), 3 si modo -tus est filius meus (2, 6 [14], 5 si coepisti sic -are filium, cum -veras, non desinis? 2, 6 [14], 6 *bis. al.* QVINT. decl. 344 p. 360, 4 *al.* PS. QVINT. decl. 19, 9 p. 344, 27 in execrationem mei [*sc. patris*] conscientia, quia non -batur [-ebatur *V*], exarserat *filius meus.* HIL. in Matth. 21, 11 p. 1039ᶜ filius ... qui iturum se ad opus negaverit et per poenitentiam -tus eo rursum profectus sit [*cf. Matth. 21, 29* ille ... ait: nolo, postea

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

autem poenitentia motus abiit]. *et al.*). *al.* SEN. benef. 5, 22, 3 utar. verbis durioribus, si -ari illum posse speravero. 7, 17, 2 melius istos (*scelestos*) iudex quam ingratus -at. clem. 1, 16, 3 *praeceptor* qui monitionibus et ⟨ve⟩recundia -are ac docere *discipulos* malit. 1, 22, 1 haec tria lex secuta est ... ut eum quem punit, -et (-it *N*), ... poena eius ceteros meliores reddat, ... sublatis malis securiores ceteri vivant (*sim.* dial. 3, 19, 7). dial. 2, 12, 3 non ... se ulciscitur *sapiens,* sed illos (*sc. qui ei iniuriam attulerunt*) -at (*opp. antea:* punit). 4, 13, 1 nos in rectum genitos natura, si -ari velimus, iuvat (epist. 5, 2 quos -ari volumus. *al.*). epist. 11, 9 o felicem illum qui non praesens tantum, sed etiam cogitatus -at. 107, 12 ille pusillus ... qui ... de ordine mundi male existimat et -are mavult deos quam se ([*v. infra l. 73*]. *cf.* HIL. c. Const. 9 p. 586[B] -as deum homo). *al.* CVRT. 8, 7, 15 tu (*Alexander*) ... si -ari potes. QVINT. inst. 11, 1, 81 potest ... videri satis -tus qui in odium eorum (*neutr.*), in quibus erraverat, ipse conversus est. decl. 356 p. 388, 18 iuvenem. *al.* PS. QVINT. decl. 14, 8 p. 272, 27 nec -or in amore, sed transferor. PLIN. epist. 1, 10, 7 nec castigat errantes, sed -at (SPART. Hadr. 20, 9 nomina plurimis ... reddidit, quae semel ... audiverat, ut numenclatores saepius errantes -⟨r⟩it). *al.* TERT. apol. 3, 4 ut quisque hoc nomine (*sc. christiani*) -atur, offendit. adv. Marc. 3, 4 p. 381, 8 quid venit post creatorem, quem -are (*v. p. 458, 62*) non valuit? (*al. v. et p. 466, 26*). 3, 4 p. 381, 11 *v. p. 466, 28. al.* CYPR. mort. 13 p. 304, 27 Paulus ... post carnis et corporis multa ... tormenta non vexari, sed -ari se dicit adversis (CLAVD. DON. Aen. 12, 580 p. 619, 21 *Latinus* tot adversis ... -tus). OPTAT. 5, 11 p. 141, 16 sanctitas ... vestra primo resuscitet sepultos; -et si potest mortuos (*sc. rebaptizando, v. p. 466, 21*) et sic revertatur ad vivos. AMM. 25, 4, 16 -ari se cum deviaret a fruge bona permittens. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 40, 2 p. 34, 4 qui fortassis ... corrigi ... poterunt et -ari (*καὶ τάχα ἂν οὗτοι μεταπεισθεῖέν ποτε καὶ μεταβληθεῖεν*). 8, 15, 3 p. 254, 9 grave est ... plaga percuti, sed ... est gravius castigatum non -ari (*μὴ σωφρονισθῆναι*). hist. 3, 23, 19 p. 245, 2 eum in omnibus -tum ... ecclesiae praeficeret (*gr. aliter*). 5, 28, 8 p. 503, 11 illos -are et corrigere (*ἐνουθέτησεν*). *al.* PS. AVG. quaest. test. I 102, 1 p. 199, 9 ut *Samaritani* de cetero corrigentes -rentur. *al.* BACHIAR. fid. 7 p. 1035[B] ut ... aut -er de errore aut confirmer in fide. CHROMAT. beat. 7 p. 326[D] qua *pacificatione* peccatores -antur (*syn.* corriguntur). COD. Theod. 16, 4, 3 (*a. 392*) deportatione dignus est, qui nec generali lege admonitus nec competenti sententia -tus et fidem catholicam turbat et populum. CONST. Sirmond. 6 p. 912, 16 (*a. 425*) quos ... confidimus -ari (*sc. haereticos episc.; syn.* errata correxerint). *al.* CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 70, 19 optimus artifex ... ex luto formatum -ans hominem (*διορθούμενος. item* p. 124, 10). *al. et passim.* *de cane* (*v. p. 458, 62*): GRATT. 197 vanae tantum Calydonia *canis* linguae exibit vitium patre -ta Molosso (*i. 'canis Aetola orietur p. M. correcta ['sanata', v. p. 463, 49. 464, 40] a vitio inanis latratus'*; vitium *potius acc. gr. ex* -ta *pendens quam ad* 'exibit' *trans. ['exuet'; sic Vollmer, Enk] referendum*).

β civitatem, populum, multitudinem hominum sim.: CIC. leg. 3, 30 *ut principum* vitiis infici solet tota civitas, sic -ari et corrigi continentia (TAC. dial. 41). HOR. epist. 2, 1, 3 cum ... res Italas armis tuteris, *Auguste,* moribus ornes, legibus -es (*cf.* CAPITOL. Gord. 24, 4 diis ... gratias, quod volente ⟨te⟩te [in te *trad.*] ipso -ta res p. est). PHAEDR. 2, 5, 5 hanc (*sc. ardelionum nationem*) -are, si tamen possum, volo (*cf.* PLIN. epist. 10, 96, 10 quae turba hominum -ari possit, si sit paenitentiae locus). STAT. silv. 5, 3, 189 hi fora pacificis -ant fascibus. QVINT. inst. 1, 10 prooem. vir ille ... qui regere consiliis urbes, fundare legibus, -are iudiciis possit (*i. orator*). TAC. hist. 1, 37 quae usquam provincia, quae castra sunt nisi cruenta et maculata aut ... -ta et correcta (*cf.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 32, 1 idcirco te in istam provinciam missum, quoniam multa in ea -anda apparuerint; *seq.* corrigendum). TERT. praescr. 27, 5 cum correptas ecclesias opponunt, credant -tas. MAXIMIN. c. Ambr. 57 p. 21, 5 ipsam gentem Gothorum secun⟨dum⟩ evangelicam ... regulam -vit (APRING. in apoc. 19, 15—16 disciplina ... potestatis, in qua universas corriget gentes, -at pariter [h]ac decernit. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 24, 7 *populum Iudaeum* expertum ... misericordiam ... dei nequaquam -tum). RVFIN. hist. 1, 2, 21 p. 23, 19 humanum genus ... contagione corruptum -andum videbatur potius quam delendum (*gr. aliter*).

b *reflexive* (*de toto genere humano: infra l. 82*): SEN. epist. 104, 20 te ... -a, onera tibi detrahe et ⟨d⟩emenda (*Hense,* em- *codd.*) desideria ... contine. 107, 12 *v. supra l. 13.* TERT. nat. 1, 20 p. 93, 2 -ate vosmet ipsos prius, ut Christianos puniatis. ITIN. [Silv.] 45, 4 -et se et cum -verit se ... accedet *eqs.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 403[B] quomodo alios corrigo, qui me ipsum non -o? PS. AVG. quaest. test. I 69, 5 p. 121, 26 se. I 102, 26 p. 220, 3 (*Corinthii*) quod illum qui publice uxorem patris habebat, non corriperent aut evitarent, ut se -rent. II vet. 5 p. 421, 15 spatium -andi se. *al.* POMER. 1, 22, 2 p. 438[B] se a suis criminibus -antes. *nota* (*v. supra l. 71*): EDICT. imp. Diocl. I 12 (*a. 301*) *ut* ⟨in gravis⟩simis deprehensa delictis ipsa ⟨se emendaret hu⟩manitas.

c *intrans.*: AMBROSIAST. in II Cor. 1, 4 p. 277[A] dum illis promittitur spes -antibus ab his qui *eqs.* 10, 1 p. 315[C] ut componentes se, qui adhuc non -verant, mollirent sibi rigorem apostoli (12, 20 p. 334[B] non omnes adhuc quos in prima epistola corripuit, -verant [⟨se⟩ *add. edd.*]. PELAG. in II Cor. 2, 3 p. 239, 5 S. *tristitia* augebitur, si vos [*subi.*] non perfecte videro -asse. BENED. reg. 5 si non cum satisfactione -verit. 28 si ... excommunicatus non -verit. 32 [48]. *al.*). 12, 19 p. 334[A] prodest ei qui corripitur, ut -et (*cf. Souter, a study of Ambros., texts and stud. VII 4 p. 104 sq.*). PELAG. in II Cor. 2, 5 p. 239, 20 S. qui -vit (*antea:* correpti). 13, 10 p. 304, 12 ut et vos (*subi.*) de cetero -etis (emund- *G*) et alii peccare formident. in II Thess. 3, 6 p. 448, 11 -are noluerunt (3, 14 p. 450, 2 si quis ... noluerit [*cf. Souter, Introd. p. 99 sq.*]. SERM. Corp. Vind. 21 p. 272, 4 qui secundum paenitendi tempus -are noluerit [⟨se⟩ *post* qui *add. Engelbr.*]. GREG. M. epist. 5, 44 p. 339, 14 si -are [-ari *r 1. 2*] nolles. BENED. reg. 21). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 10, 1 p. 220, 21 primi paene -are potuimus (*διορθωθῆναι*). PELAG. Aug. c. Pelag. 1, 21, 39 p. 456, 17 illi quos legimus aliquid peccasse, postea ... eos -asse cognovimus. PS. AVG. quaest. test. I 44, 16 p. 81, 5 Iudaei ... dum -are (-ari *CNX, om. P*) erubescunt. I 58, 1 p. 118, 7 *ut* peccatores -ent. I 102, 14 p. 211, 1 malivolus ... non habet quod -et (*vix acc. rel., ut* -et *pro trans. sit*); si ... converterit se *eqs.* GREG. TVR. Mart. 2, 40 p. 623, 36 adnuntia ... ut -ent, ne crudeliter in scelere suo depereant. BENED. reg. 4 de ipsis malis de cetero -are. 43 *al.* (*v. Linderbauer p. 171*).

2 *res*: **a** *laxiore sensu*: *α incorporeas*: (I) *res quae pertinent ad intellectum, rationem sim.* (-or *med. v. infra l. 64*): CIC. Mur. 60 ego tuum consilium, Cato, ... vituperare ⟨non possum⟩, nonnulla forsitan conformare et leviter -are possim (*cf.* AVG. civ. 10, 30 p. 451, 14 *sq.* D. si post Platonem aliquid -are existimatur indignum, cur ipse Porphyrius nonnulla et non parva -vit?). ac. 1, 13 certe ... recentissima quaeque sunt correcta et -ta maxime (*sc. in Academ. praeceptis*). Brut. 261 Caesar ... rationem adhibens consuetudinem vitiosam et corruptam pura et incorrupta consuetudine -at. orat. 155 a quibusdam sero iam -atur antiquitas (*i. usus locutionum priscarum*), qui haec reprehendunt (*vix pertinet ad II B, p. 465, 31*). VITR. 9 praef. 6 quod (*Rose,* quam *trad.*) magno labore fabri normam facientes vix ad verum perducere possunt, id rationibus et methodis -tum ex eius (*Pythagorae*) praeceptis explicatur. VAL. MAX. 4, 1, 10 *Africanus* in publicis tabulis ad hunc modum carmen -ari (*i. 'immutari corrigendo'*) iussit (*aliter p. 462, 29*). CELS. 3, 18, 11 *studiosis* (*inter phreneticos*) liber legitur aut recte, si delectantur, aut perperam si id ipsum eos offendit: -ando enim convertere animum incipiunt. QVINT. inst. 9, 4, 71 clausulae ... claudae ... sequentibus suscipi ac sustineri solent eoque facto vitium (*v. p. 463, 50*), quod erat in fine, continuatio -at. FRONTIN. aq. 23 ostendere ... quam -andi viam sim secutus. 37 -tis quattuor *modulis,* quos aquarii novaverant. AFRIC. dig. 40, 4, 21 -asse errorem suum testatorem (RVFIN. patr. 1 praef. 3 p. 299[med.] interpretis. *cf. p. 461, 5*). PAVL. dig. 10, 3, 10, 1 praetor ... rem (*al.*). 12, 2, 28, 2. LAMPR. Alex. 20, 1 ut sibi ab omnibus libere quod sentiebant dici cuperet et cum dictum esset, audiret et cum audisset, ita ut res poscebat, -re⟨t⟩ atque corrigere⟨t⟩ (*cf.* PRAEDEST. 1, 89 p. 619[D] Cyrillus ... hoc dictum ita reprehendit ... ut ... -ret dictum. *v. et infra l. 63*). CAPITOL. Aur. 20, 5 requirens ... quid quisque de se diceret, -ans quae bene reprehensa viderentur. *al.* AMM. 27, 7, 9 *principes* amicis -andi secus cogitata vel gesta (*v. infra l. 70*) copiam negant. 28, 1, 25 hac ... libertate -tum est crudele praeceptum (*i. 'mutatum'*). SCHOL. Cic. Gron. D p. 311, 24 St. non intellegebant iudices quid esset 'pugna Cannensis'; sed -vit et praesens (*i. 'hoc'*) exemplum protulit. CONSENT. gramm. V 394, 10 si haec ipsa (*sc. mytacismos in elocutione*) -are velimus. 397, 33 *in declarandis vitiis* nihil impedit ostendi *pueris* et -ari primo soloecismum. AVG. civ. 10, 30 p. 452, 8 D. aliorum Platonicorum opinionem. *al.* MACR. Sat. 1, 16, 38 Romani anni sic ad unguem ... -tum ordinem. PRAEDEST. 1, 89 p. 619[D] nec sic -are voluit Nestorius ut diceret *eqs.* *et saepe al.* *adde usum medialem* (*v. l. 25. p. 458, 37*): CONC.[S] IV 2 p. 71, 26 vir egregius ... correxit (*sc. cum dixisset aliqua quae non recta crederentur*) -tusque motam ... criminationem ... abolevit (*gr. I 1, 1 p. 95, 7 v. p. 458, 38; vix passive, ita ut intellegas 'vir ipse eo quod correxit -tus, sc. errore' sim.* [*i. 'conversus', p. 458, 66*]).

(II) *quae spectant ad animum, mores, facta* (*cf. et supra l. 55*) *sim.*: CIC. Lael. 61 cum -ti mores amicorum sint (PS. QVINT. decl. 14, 7 p. 271, 21. PLIN. epist. 5, 9, 6 publicos. AVG. civ. 1, 1 p. 5, 4 D. corruptos hominum mores bellis. *et al.*). ad Q. fr. 1, 1, 40 (*vituperatur Quinti per duos muneris sui annos impatientia, insolentia sim. ostensa*) tertius annus ita debet esse -tus, ut ne minimam quidem rem quisquam possit ... reprehendere. PVBLIL. E 4 ex vitio alterius sapiens -at suum (SEN. contr. 1, 1, 10. SEN. epist. 25, 1 alterius ... vitia -anda, alterius frangenda sunt. QVINT. inst. 12, 7, 2 orator ... cupidus ... -andi vitia corrigendique mores. CAPITOL. Maximin. 5, 6. *et al.* [*aliter p. 463, 50*]). PROP. 3, 21, 25 seu spatiis (studiis *trad.*) animum -are Platonis incipiam aut hortis, docte Epicure, tuis (SEN. epist. 4, 1 persevera ... et quantum potes propera quo diutius frui -to [*v. p. 467, 5*] animo et composito possis. frueris quidem etiam, dum -as). SEN. benef. 4, 34, 3 numquam sapientem

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

facti sui paenitere nec umquam -are quod fecerit. QVINT. decl. 260 p. 66, 11 en quod fames -et (*sc. inconcessos amores*). *al.* FRONTIN. aq. 114 imprimis ... hoc quoque (*sc. fraudem aquariorum*) -andum curatori crediderim. PLIN. epist. 6, 2, 9 (*syn.* corrigere). 10, 43, 4 te, domine, rogo, ut ..: consilium meum confirmare aut errorem -are digneris (CALP. decl. 18 p. 17, 17 sicut in vita numquam errare felicis est, ita errorem quam primum -are sapientis. RVFIN. hist. 4, 26, 10 p. 387, 6 errorem qui ex ignorantia venerat [*gr.* ἄγνοιαν ... ἐπηνωρθώσαντο]. AVG. civ. 8, 24 p. 359, 10 D. *et al. cf* OPTAT. 2, 5 p. 40, 4 utinam ... agnito peccato super se reverterentur, id est -rent, quod erraverant. *v. et p. 460, 46*). ITALA Ier. 7, 5 (Lucif. Athan. 2, 1 p. 146, 18) si -antes -bitis vias vestras et cogitationes vestras (ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε. VVLG. si bene direxeritis). IREN. 2, 4, 2 qui ... postea -at labem et velut maculam emundat labem (*cf. p. 458, 41*). PELAG. epist. p. 18^{B} (Rev. Bénéd. 26, 1909, 186) qui vitam suam -are volunt (RVFIN. hist. mon. 9 p. 424^{D} *tempus* quo possim -are vitam meam). RVFIN. Clement. 2, 4 ut ... actus suos a vitiis -et. AVG. civ. 19, 15 p. 382, 3 D. victoria ... victos humiliat vel -ans peccata vel puniens (*cf.* lib. arb. 3, 9, 26 p. 1284$^{med.}$ ut peccati dedecus -et poena peccati). COD. Theod. 16, 5, 41 (*a. 407*) licet crimina soleat poena purgare, nos tamen pravas hominum voluntates admonitione poenitentiae volumus -are. CONST. Sirmond. 12 p. 916, 4 (*a. 407*) profanos haereticorum spiritus. *et al.*

(III) *res quae pertinent ad vitam aut instituta publica, iudicialia sim.*: VELL. 2, 89, 4 leges -tae utiliter (SVET. Aug. 34, 1 hanc [*sc. legem de maritandis ordinibus*] cum aliquanto severius quam ceteras -asset. TERT. apol. 4, 6 Lycurgi leges a Lacedaemoniis -tae [46, 14]. CLAVD. 8, 506 COD. Iust. 6, 51, 1, 1). QVINT. inst. 7, 6, 11 cum -ret testamentum sublatis sestertiis nummis *eqs.* (*i.* 'mutaret'. *cf.* IVLIAN. dig. 29, 1, 20, 1 amplius si et aliquid interleverit, perduxerit, adiecerit, -verit *in testamento*). 11, 1, 77 neque ... -ari ab alio *sententiam iudicis* quam ab ipso fas esse (COD. Iust. 4, 1, 12, 2^{c}). decl. 331 p. 304, 17 -andum sit fortasse ius (GAIVS inst. 3, 33^{b}). GAIVS inst. 1, 75 si quidem per errorem talem matrimonium contractum fuerit, -ari vitium eius ex senatus consulto licet (*ibid.* 1, 87. COD. Iust. 3, 28, 36, 1^{a} sancimus ... -ari vitium *eqs.* [INST. Iust. 2, 20, 34]. *v. p. 463, 50*). 3, 25 iuris iniquitates (3, 41). VLP. dig. 50, 15, 4, 10 censum (*ibid.*). COD. Iust. 1, 14, 9 (*a. 454*) oportet ... duritiam ... legum nostrae humanitati incongruam -ari. 2, 1, 3 (*a. 202*) *actionem* -ari vel mutari licet. 7, 62, 39 pr. antiquam observationem. *al.* *et saepe.*

(IV) *varias* (*nota* 'in peius -are' *quasi per oxymoron dictum, infra l. 58*): SEN. epist. 107, 9 optimum est pati, quod -are non possis. QVINT. inst. 6, 1, 13 Cicero ... in Verrem (*I 43*) etiam -ari posse infamiam iudiciorum damnato reo dicit. TERT. nat. 1, 2 p. 61, 20 perducerentur infantariae et coci, ipsi canes pronubi, -ta res esset (AMM. 19, 11, 4 *imperator* rem ... -turus urgentem. AVG. epist. 83, 2 p. 389, 5 rem dubiam). *al.* CYPR. epist. 15, 4 p. 516, 3 illud ... redigere et -are debetis, ut nominatim designetis *eqs.* LAMPR. Comm. 19, 8 omnia scis, omnia -a (SPART. Pesc. 12, 3 constat, quod ... omnia correcturus fuerit, quae Severus vel non potuit -are vel noluit). ARNOB. nat. 2, 50 p. 87, 21 quod bonum natura est, neque -ari neque corrigi (*Ursin.*, corripi *P*) se poscit. HIL. c. Const. 23 p. 599^{A}. AMM. 30, 2, 8 haec ... nec -ari potuerunt nec vindicari. HESYCH. in lev. 19, 13 p. 1026^{A} quia *surdus* et -are aut haec cavere, in quibus de eo detrahitur, non potest. *et al.* *nota* (*v. supra l. 42*): EPIST. pontif. 341 (*Zosim.*) Migne 20 p. 675^{A} malum aliquod quod ante commiserat, in peius -et (CONC.^{S} I 5 p. 83, 43 Apollinaris in peius velut -ans animam ... in Christo fuisse confessus *eqs.*).

β *res corporeas* (*praeter l. 66 de operibus exstructis*): PLIN. nat. 36, 121 Agrippa ... in aedilitate adiecta Virgine aqua ceterisque conrivatis atque -tis lacus DCC fecit. PLIN. epist. 10, 39, 6 architectum dispecturum, utrum sit utilius post sumptum ... quoquo modo consummare opera (*theatrum, balinea*) ut incohata sunt, an quae videntur -anda corrigere, quae transferenda transferre. TERT. adv. Hermog. 9 p. 136, 3 materiae, quam si dominus fuisset, -asset (10 p. 137, 5. 6).

γ *naturalia corporis (indolis l. 72 sqq.) vitia*: MART. 11, 99, 7 -are cupis (*Lesbia*) vitium deforme? *eqs.* (QVINT. inst. 1, 11, 4 in primis vitia si qua sunt oris, -et *doctor* [11, 3, 31]. 11, 3, 130 iactantur et umeri quod vitium Demosthenes ita dicitur -asse, ut *eqs.* [*aliter p. 463, 50*]). *inde linguam* (*fandi inexpertam: l. 74; maledicam l. 75*): AVSON. 323, 5 ut respondendas docili ... murmure voces -ta rudi proferret lingua *pueri* palato (HIER. epist. 54, 9, 2 maledicam linguam indictum -at silentium). *cf. et p. 459, 45.*

b *sensu strictiore in agricultura (arte coquinaria p. 462, 9): cultura, cura extrinsecus adhibita mitiorem, cultiorem, meliorem reddere*: α *fruges, sativa sim.*: OV. medic. 5 cultus et in pomis sucos -at acerbos (*cf.* COLVM. 5, 10, 15 ea res [*sc. cacumina vino cum lasere oblita*] -vit acorem malorum [arb. 23, 1]). COLVM. 4, 22, 9 mali generis vineta ... -antur insitione facta. 5, 8, 2 *olea* cum adhibita cultura est, uno anno -atur. 5, 10, 15 *malum Punicum* (arb. 23, 1). arb. 8, 5 priusquam mitescant uvae, *si inarescunt*, hoc modo -buntur (e *ex priore litt.* u *factum S*, emund*AR*, em*buntur *b*). PLIN. nat. 17, 261 quaedam *arbores* poena -antur. PALLAD. 1, 6, 4 in vineis aratro praetermissa fossor -et. 1, 7, 1.

β *plagam* (*in putatione*): COLVM. arb. 7, 5 curabis, ut quam acutissima falce ab ea parte, qua *vitis* bifurca est, findas eam et item ferro acuto plagam -es, sicubi inaequaliter findi videbitur.

γ *terram*: PLIN. nat. 17, 29 carbunculus, quae terra ita vocatur, -ari ⟨intenta cura⟩ (*v. app. crit.*) videtur. 17, 40 terram ... terrā -andi ... super tenuem pingui iniectā ... dementi⟨s⟩ operae est.

δ *alimenta, condimenta*: PALLAD. 12, 17$^{tit.}$ de oleo faciendo secundum Graecos et -ando. APIC. 1, 7 de liquamine -ando.

B *speciatim*: 1 *spectat ad artis opera*: a *libros, scripta, contextus sim.* (*cum de retractatione, expolitione, correctione, quibus opus [saepius per ipsum auctorem] in meliorem statum adducatur, tum sensu technico de textu aut critica arte tangendo [ut originariae lectiones restituantur] aut editioni praeparando, i. q. recensere,* διορθοῦν *[v. ex gr. l. 23. 36. 41. 66. 68. 70. p. 463, 10. 16; cf. etiam p. 463, 27 sqq. v. Leo, Plaut. Forsch.², p. 50 sq.; Pascal, Athenaeum 6, 1918, p. 209 sqq.]. fere i. q.* 'edere': *infra l. 44. 56. 81*): *cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 53 'mutat' (*Lucilius*) pro eo quod est '-at' positum est. CIC. Att. 2, 16, 4 ut me roget *Q. fr.*, ut annalis suos -em et edam. [HOR. sat. 1, 10, 3] Lucili quam sis mendosus teste Catone ... pervincam qui male factos -are parat versus ([*notione ambigua; recte Heinze ad l.*]. SERV. Aen. 2, 392). OV. Pont. 1, 5, 17 *quae scripsi* scripsisse pudet quia plurima cerno ... digna lini. nec tamen -o *eqs.* (*cf.* trist. 4, 10, 62 multa ... scripsi, sed quae vitiosa putavi -turis ignibus ipse dedi. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 167. PRISC. gramm. II 195, 6 et haec et quaecumque scripsero. *al.* [*v. et infra l. 61*]). trist. 1, 7, 40 quicquid ... vitii rude carmen habebit -turus ... eram (SERV. Aen. 1 praef. p. 2, 9 *carmen bucolicum Vergilium* constat triennio scripsisse et -asse. auct. Aen. 1, 560. *aliter p. 460, 38*). MART. 4, 10, 8 non possunt nostros multae ... liturae -are iocos. 6, 64, 6 -are meos quos novit fama libellos (7, 11, 2. PLIN. epist. 4, 26, 1 petis, ut libellos meos ... recognoscendos -andosque [*D*, legendos recogn. *RMV*] curem. 7, 12, 1 misi tibi *libellum* ..., ne tempus -andi eum ... haberes. *ibid.* 2 *al.* FRONTO p. 190, 14 N. Ciceronianos -tos et distinctos habebis *libellos*, adnotatos a me leges ipse). QVINT. inst. 1, 7, 22 in epistulis Augusti, quas sua manu scripsit aut -vit (SIDON. epist. 2, 1, 2 *Seronatus* epistulas ... publice a iactantia dictat, ab impudentia -at. CASSIOD. inst. div. 8 p. 1119^{D} epistulam ad Romanos qua potui curiositate purgavi, reliquas in chartaceo codice conscriptas vobis -andas reliqui). 2, 5, 16 orationem (PLIN. epist. 7, 17, 2). 8, 2, 4 quod in oratione Dolabellae -tum a Cicerone adnotavi. 9, 4, 75 ⟨ut⟩ T. Livius hexametri exordio coepit ..., nam ita edidit estque melius quam quomodo -atur. 10, 3, 17 verba -antur et numeri *in silva q. d.* (HERMOG. dig. 42, 1, 46 actorum verba -are, tenore sententiae perseverante non est prohibitum. COD. Theod. 1, 1, 6, 1 [*a. 435*] demendi supervacanea verba ... et demutandi ambigua et -andi incongrua ... potestatem). 10, 3, 32 pigritiam -andi *tabellarum* angustiae faciunt. 10, 4, 2 nec dubium est, optimum esse -andi genus, si scripta in aliquod tempus reponantur (PLIN. epist. 7, 17, 7 nullum ... omitto). *al.* PLIN. epist. 1, 2, 1 librum ... rogo ex consuetudine tua et legas et -es (5, 12, 3. SVET. frg. 20 p. 39, 1 Lucretius ... cum aliquot libros per intervalla insaniae conscribsisset, quos postea Cicero -vit, propria se manu interfecit. 41 p. 48, 11 Varius et Tucca ... Aeneidos postea libros -arunt sub lege ea, ut nihil adderent. VLP. dig. 32, 52, 5 GELL. 1, 7, 3. HIL. in psalm. 118 heth 1 p. 423, 9 secundum Hebraeos -tum apud Graecos psalmorum librum. HIER. vir. ill. 35 p. 25, 23 [= RVFIN. hist. 5, 20, 2 p. 483, 5; *ex Iren. transl.*] adiuro te, ut conferas postquam scripseris, et -es librum ad exemplar unde transscripsisti, diligentissime [haec quae scribis RVFIN., *v. supra l. 28; gr.* κατορθώσῃς]. AVG. civ. 22, 26 p. 619, 2 D. *et al.*). PLIN. epist. 2, 5, 10 quaedam *actionis* (5, 12, 2). 7, 17, 13 hoc ipsum quod nos recitaturos cogitamus, -at; quod auditorium ingredimur, -at; quod pallemus ..., -at. 9, 36, 2 scribenti -antique similis. *al.* SVET. Dom. 20 exemplaribus undique petitis missisque Alexandream qui describerent -rentque (gramm. et rhet. 24 p. 118, 14 multa ... exemplaria contracta -are ac distinguere et adnotare curavit *Val. Probus*. RVFIN. hist. 5, 28, 17 p. 507, 5 [*gr.* κατωρθωμένα]. *et al.*). FRONTO p. 20, 8 N. *si sunt* Aelii manu scripta e⟨xem⟩pla aut a Tirone -ta aut a Domitio Balbo descripta. TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 523, 16 'machaeram' (*sc. Luc. 12, 51*) ... scriptum est, sed Marcion -at (*sim. de singulis vocibus corrigendis*: SERV. auct. georg. 1, 6 'numina' fuit, sed -vit ipse *Verg.* [*sc.* '*lumina*' *scribendo*]). *al.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 1 *poemata* quae ut bona sint cum magno scriptoris cruciatu sint -anda. IVST. praef. 5 quod *corpusculum* ad te non cognoscendi magis quam -andi causa transmisi. DON. vita Verg. l. 125 Br. *poeta* statuit ... triennio ... nihil amplius quam -are *Aeneida* ([omnem operam limationi dare ς]. SERV. Aen. 1 praef. p. 2, 11 Aeneidem ... scripsit annis undecim, sed nec -vit nec edidit). l. 141 Br. *Varius et Tucca* Aeneida post obitum *Vergilii* iussu Caesaris -arunt (*cf.* SERV. Aen. praef. p. 2, 13). HILARIAN. pasch. epil. p. 1114^{C} non -ta haec scripta. *ibid.* (*de retractata altera quadam edit.*) -tum opus (*ibid. iterum*). SERV. Aen. 5, 626 quaestionem ... unam esse de insolubilibus, quas non dubium est -turum

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fuisse Vergilium (*antea syn.* quidam sic purgant). *al.* HIER. epist. 48, 2, 2 ut nugas meas, quando voluerim, -are possim. in Zach. 2 praef. p. 1455[A] -andi spatium. 3 praef. p. 1497[C] urget me ... Sisinius incompta et inpolita transmittere, ut non dicam -andi sed ne relegendi quidem habeam facultatem. *al.* RVFIN. hist. 4, 29, 6 p. 393, 5 dicitur *Tatianus* ... nonnulla ex sermonibus apostoli permutasse tamquam qui -are velit ordinem ... verborum ([*gr.* *ἐπιδιορθούμενον*]. AVG. loc. hept. 4, 6 p. 583, 6 quidam locutionem istam [*sc.* 'et reddet cui deliquit ei'] transferre nolentes -to ordine verba transtulerunt *eqs.*). SERG. gramm. IV 484, 26 cum sit codex -tus distinctione, media distinctione, subdistinctione (AVG. civ. 18, 43 p. 322, 22 D. nonnulli ... codices graecos interpretationis Septuaginta ex hebraeis codicibus -andos putarunt. COD. Theod. 1, 1, 5 [*a. 429*] -andi vel revocandi *codicem constitutionum* potestate nostrae clementiae reservata. CASSIOD. inst. div. praef. p. 1107[B]. *ibid.* p. 1109[C] reliquos ... codices ... notariis ... relegendos atque -andos reliqui. gramm. VII 210, 10 *al.*). AVG. civ. 15, 13 p. 83, 20 D. neglegenter describuntur et neglegentius -antur. *al.* BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 272, 15 scripturam (p. 274, 13). CASSIOD. inst. div. 14 p. 1125[D] textus ... Hieronymi diligenti cura -tus. 15 p. 1130[B] reliquas lectiones (*seq.* correctiones recorrigat). *al.* COD. Iust. de emend. cod. 1 articulus -tus et coartatus. 1, 17, 1, 1 *principum* constitutiones. 1, 17, 1, 2 omnem Romanam sanctionem et colligere et -are et tot auctorum dispersa volumina uno codice indita ostendere. 7, 44, 2 pr. (*a. 371*) ut iudices ... sententias ponderatas sibi ante formarent et -tas statim in libellum ... conferrent. *al.* *et passim.*

adde exempla, quibus librarii certum se auctorem -asse affirmant (*v. p. 462, 16*): CARM. poet. min. V 52, 1 *Asterius* distinxi -ans (*sc. Verg. cod. M*), gratum mihi munus amici suscipiens operi sedulus incubui. *in subscriptionibus*: HOR.: *codd. A λ l Goth. al.* Vettius Agorius Basilius Mavortius ... legi et ut potui -vi conferente mihi magistro Felice. LIV.: *ex. gr. in fin. l. 1 codd. MPFB* Victorianus v. c. -bam dom(i)nis Symmachis (gym- *M*). *al.* MELA: *cod. V* Fl. Rusticius Helpidius Domnulus ... -vi Rabennae. PERS.: *cod. B* Flavius Iulius Tryfonianus Sabinus ... temptavi -are sine antigrapho meum et adnotavi Barcellonae (*a. 402*). MART.: *codd. class. β* -vi ego Torquatus Gennadius. APVL.: *cod. F* ego Sal(l)ustius -vi Rom(a)e felix. NON.: *cod. Montepess.* Iun. Tryfon. Sabinus ... legi ... prout potui sine magistro -ans adnotavi *eqs.* (*v. Lindsay, praef. p. XXIV*). VEG. mil.: *codd. compl.* Fl. Eutropius -vi sine exemplario *eqs.* (*a. 450*). *et al.*

b *opus pictum, sculptum sim.*: PLIN. nat. praef. 26 artifici ... velut -turo quicquid desideraretur. 35, 153 hominis ... imaginem gypso e facie ipsa primus ... expressit ceraque in eam formam gypsi infusa -are instituit Lysistratus (*cf.* PLIN. epist. 3, 10, 6 ut scalptorem, ut pictorem qui filii vestri imaginem faceret, admoneretis, quid exprimere quid -are deberet). *v. p. 466, 80.*

2 *in arte medicinali: morbos, passiones, aegros; fere i. q. sanare* (*cf. et* emundare): **a** *c. nudo obi.*: *α morbos, vitia*: SCRIB. LARG. 51 vitia ... cotidie -antur (PLIN. nat. 20, 103 vitia ... in facie rubentes *bulbi* ... inliti cum melle et nitro -ant. 20, 150 narium [MARCELL. med. 10, 64]. 20, 170 *v. l. 60.* 20, 249 cutis ... in facie [24, 56. 26, 163 testas in facie aliaque cutis vitia. *al.*]. 25, 143 epiphoras et si qua in oculis vitia sunt, -at verbascum. 26, 163 vitia omnia. *al.* MARCELL. med. 16, 85 vitium *tussis. et al. cf. et p. 464, 26* [*aliter p. 460, 43. 76. 461, 35. 69. 464, 46. 58. 465, 18. 20. 48*]). PETRON. 134, 10 (*verba Oenotheae*) istum ... morbum (*sc. virilitatem effetam*) sola sum quae -are scio. PLIN. nat. 20, 38 inula ... tussim -at (20, 170 cunila ... tussim quoque -at et iocinerum vitia [*v. l. 52*], laterum dolores [*v. p. 464, 8*]. 20, 225 *al.*). 20, 63 urinae difficultates sucus *lactucae* (26, 155 mensum ... difficultatem). 20, 106 flos bulborum tritus crurum maculas varietatesque igni factas (20, 142 sanguinem oculis suffusum et ... cicatrices aut maculas. 22, 151 farina *ervi* ... varos [23, 23 *al.*], sed et maculas cutis toto corpore -at. DIOSC. 2, 88 albas [*gr. 2, 105, 3 aliter*]. *et al.*). 20, 129 alopecias (21, 125. 22, 70 et rimas pedum. 24, 86 alopecias ..., item putrescentia ulcera [*v. p. 464, 4*]. *al.* DIOSC. 2, 96 alopicias -at *rafanus* [*gr. 2, 112, 1 ἀλωπεκίας τε δασύνει*]). 20, 141 psoras et lepras *ruta* (MARCELL. med. 19, 29. *al.*). 20, 181 in facie cutem (21, 76. 22, 84 *al.*). 20, 251 ungues scabros (24, 39. 28, 223 *al.*). 20, 238 *sinapi* pusulas (DIOSC. 2, 68 pustulas minutas corpori -at *frumentum tritici; gr. 2, 85, 2 aliter*). 21, 127 furfures in facie (24, 31 cutis. *al.*). 21, 148 *holochrysos* lichenas; *syn.* medetur (22, 149 et lichenas et testium inflammationes. *al.*). 22, 87 graveolentiam alarum -at *scolymum* (24, 76 sucus hederae taedia narium graveolentiamque. *al.* *cf.* 22, 139 *panis* gravitatem odorum in cubiculis ustus -at [28, 139 oris gravitatem ulceraque (*v. l. 67*) butyrum at. *al.*]. MARCELL. med. 10, 59 nares graviter olentes. *sim. al.*). 22, 155 *lupinum* livores -at, inflammationes ... sedat (MARCELL. med. 19, 52 potenter). 23, 8 genarum scab⟨rit⟩iem ... oculorumque lacrimationes (23, 95 scabritias ... cutis in facie; *syn.* tollit. 28, 71 *al.* *cf.* 23, 117 palpebrarum ... scabiem [35, 185 *al.*]). 23, 97 suggillata (25, 175 *al.*). 24, 24 strumas ... nervorumque nodos. 25, 165 narium oza⟨e⟩na⟨s⟩ -at aristolochia cum cypero (*cf.* MARCELL. med. 10, 58 polypum -at herba Proserpinalis [DIOSC. 1, 75 polipum naribus em⟨en⟩dat haec aqua; *gr. 1, 74, 1 πολύπους τοὺς ἐν τοῖς μυκτῆρσιν ἰᾶται*]). 26, 120 eruptiones pituitae. 28, 97 sterilitatem mulierum (28, 253). 28, 100 faetores et ulcera oris (33, 85 putria ulcera et taetri odoris. *et al. v. etiam p. 463, 67. 77*). 29, 117 glaucomata. 32, 75 palpebras. *al. saepe.* SER. SAMM. 233 lentiscus myrtusque -ant (-at *A*) oris odorem. PLIN. med. 1, 1 p. 10, 6 veteres dolores et vertigines betae nigrae suco ... -antur (MARCELL. med. 9, 122 dolorem *aurium*. 20, 40 continuo -bis [-bitur *L*] stomachi dolorem. MISC. Tir. p. 55, 21 ventris. *v. et p. 463, 60*). CHIRON 103 p. 34, 8 periculum. *al.* MARCELL. med. 11, 11 murinus cinis ... halitum fetidi oris -at. 16, 78 sanguinulentas excreationes. *al.* PLAC. med. 4, 64 H.-S. rec. *α fel caprae* faciem inlinatam -at. CASS. FEL. 2 p. 11, 10 si forte canosi capilli fuerint nati, frequenter psilotro -bis caput. ORIBAS. syn. 1, 6 p. 807 (*Aa*) mentem insanam *venus* -at (*gr. 1, 6 p. 9, 11 sq. καθίστησι ... εἰς τὸ ἐμφρονέστερον καὶ τοὺς ἄλλον τρόπον ἐκμανέντας*). ISID. sent. 3, 46, 12 p. 716[A] ut vulnus quod occulte sanari nescit, manifeste debeat -ari. *et al.* *lac mulieris*: ORIBAS. syn. 5, 9 p. 51 quomodo -anda est lactis, si mala fuerit ([*gr. 5, 4 p. 200 tit. πῶς διορθωτέον τὰς κακίας τοῦ γάλακτος*]. *ibid.* lactis quae mala fuerit -ari oportet [*gr. ibid. p. 200, 3 διορθοῦν*]. *ibid.* si pinguis fuerit per vomitum -ari oportet [*gr. aliter*]. *ibid.* p. 52; *gr. p. 201, 12 διορθοῦν*).

β ipsos aegrotantes, vitio laborantes (*fort. c. dat. l. 34*): PLIN. nat. 23, 124 lusciosos ex oleo inlitus -at *cinis fici* dentiumque vitia (*v. p. 463, 50*). MARCELL. med. 16, 45 lotium humanum ... veteres tusses (*v. p. 463, 59*) et eos qui crassa pituita vexantur, -at. SORAN. p. 35, 19 quomodo -amus illas (*sc. nutrices*), quae lac aquatum habent? ANON. med. ed. Piechotta 155 ad raucos ut -es (*seq. confectio medicaminis*). PLAC. med. 2, 20 H.-S. rec. *β* vulpis pulmo ... suspiriosos -at (*rec. α*: sanat). 3, 4 rec. *β* leporis cerebrum potum submeiulos -at. 3, 21 rec. *β* leporis cor *caducos. sim. al.* DIOSC. 2, 68 farina sitania cum aceto aut vino cocta ut gluten et manducatum emtoicis (*v. l. 24*) -at (*gr. 2, 85, 2 αἱμοπτυικοὺς ὠφελεῖ*).

b *c. additam. indicante, a quo quis (quid) sanetur* (*abl. separ.: l. 36; praep.* de: *l. 38*): CHIRON 36 p. 14, 26 vitio (-a *Oder*) -buntur puncta (per *add. O.*) supra noda excrescentia (*de abl. v. Ahlquist, Stud., Uppsala 1909, 45*). 965 p. 288, 13 de omni morbo -bis *iumentum*.

sim. struct.: a criminibus: *p. 459, 80.* a vitiis: *p. 461, 17.* de errore: *p. 459, 36 (cf. p. 460, 9. 22).* *cf. et* vitium (*acc. gr.*) *p. 459, 45.*

II ***inest vis significantior certa quadam ratione corrigendi:*** **A** *corrigere sic, ut id quod -ari dicitur, plane reparetur*: **1** *sensu latiore*: **a** *i. q. tollere incommoda, vitia (fere naturalia) irrita reddere*: VARRO rust. 1, 4, 4 haec *fundi* vitia (*sc. ex natura et qualitate loci provenientia*) -ari solent domini scientia ac sumptu (VITR. 4, 3, 5 ut omnia vitia et metoparum et intercolumniorum ... quod aequales divisiones factae erunt, -entur [*aliter v. p. 463, 50*]). VITR. 6, 1, 2 ita quod ultra natura laedit, arte erit -andum. COLVM. 9, 11, 3 potest ... in iis domiciliis, quae aliqua peste vexata sunt, paucitas apium -ari. PLIN. nat. 31, 49 fit et ... gravior aër, quem -ant adsiduo linteorum iactatu eventilando. IVV. 14, 67 *dominus trepidat*, ne stercore foeda ... atria displiceant *venturo amico*, ne perfusa luto sit porticus et tamen uno semodio scobis haec -at (emund- *codd. dett.*) servulus unus.

b *i. q. compensare rem adversam, crimen, culpam sim.* (*fere i. q. componere satisfaciendo: p. 465, 12*): NEP. Them. 1, 1 *Themistoclis* vitia (*v. p. 463, 50*) ineuntis adulescentiae magnis sunt -ta virtutibus. HOR. sat. 2, 8, 85 Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte -turus fortunam (*cf.* FRONTIN. strat. 2 praef. 10 si res durius cesserit, de adversis -andis). OV. fast. 4, 596 nos haec (*Ceres raptum Proserpinae*) patiemur inultae: reddat *Pluto* et -et facta priora novis (CLAVD. DON. Aen. 4, 690 p. 420, 20 *Didonem* facti paenitudinem gerere, quod iam -ari non poterat. 9, 725 p. 278, 14. *cf.* CHIRON 2 p. 4, 13 si quid ... per ignorantiam male factum vel contrarium circa animalium corpora fuerit, -ari non potest). fast. 5, 205 vim tamen -at *Zephyrus* dando mihi (*sc. Chloridi*) nomina nuptae. trist. 5, 13, 13 remne piam praestas, si mihi verba negas? hoc precor -a! quod si correxeris unum *eqs.* LIV. perioch. 59 p. 72, 25 victoria cladem acceptam -vit. VAL. MAX. 6, 3, 7 late ... patens opprobrii deformitas severitate supplicii -ta est. SEN. dial. 11, 18, 3 multa providit *Fortuna*, quibus hanc -ret iniuriam, multa ... dabit, quibus redimat. COLVM. 1, 8, 14 cum -atur vel imprudentia vel neglegentia (11, 1, 28 quamvis interdum -ta sit perperam facti [*SAR*, factum *edd.*] vel imprudentia vel neglegentia. *cf.* QVINT. inst. 1, 3, 15 nunc fere neglegentia paedagogorum sic -ari videtur, ut *eqs.* [6, 5, 7 HIER. epist. 7, 2, 3]. *cf. et l. 83*). PETRON. 91, 7 nihil iam queror, nihil iam memini, si bona fide paenitentiam (sententiam*?, Buech., v. 91, 2*) -as. 130, 6 placebo tibi, si me culpam -are permiseris (BACHIAR. repar. laps. 16 p. 1054[A]). QVINT. inst. 4, 1, 45 in iis quae negari non potuerint, elaborandum, ut ... aut -ari posse paenitentia aut satis iam punita videantur (TERT. adv. Marc. 2, 28 p. 375, 11 neglegentia [*cf. supra l. 73*] salutis humanae non nisi per paenitentiam -ta apud deum vestrum). decl. 309 p. 216, 20 gratias

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ago … iudicibus: -verunt contumaciae meae detrimentum. PAVL. dig. 45, 1, 91, 3 (*ex Celso*) eum qui moram fecit in solvendo Sticho quam promiserat, posse -are eam moram postea offerendo. CLAVD. DON. Aen. 11, 150 p. 429, 10 quasi -are male gesta ulla ratione potuisset. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 32 p. 611ᴮ istud commissum … quomodo -bitur; immo nefas quomodo expiabitur? BACHIAR. repar. laps. 20 p. 1058ᴮ crimen hoc -andum nuptiis. SIDON. epist. 5, 19, 2 meam haec sola seu compositio seu satisfactio vel mediocriter contumeliam -at (*i. cum filium nutricis tuae, qui filiam meae nutricis stuprator rapuit, manu miseris*). CASSIOD. Ios. antiq. 10, 5 p. 284 opera maiorum …, in quibus deliquerant, velut senior -bat (*gr. 10, 50* τὰ … ἔργα τὰ … ἁμαρτηθέντα διώρθου). *nota* (*v. p. 464, 57*): LEX Sal. 14 add. 5 (*class. 3* α) si quis corpus sepultis (-um *al.*) exfodierit … wargus sit id est expellis, set usque in diem quam ipsa causa ⌊cum parentibus defuncti faciat⌋ (⌊ ⌋ parentes d. faciant *3 s*) -are (*seq.*: antequam cum parentibus defuncti satisfaciat).

c *i. q. reficere, resarcire laesam rem corpoream*: FRONTIN. aq. 121 vitia (*v. p. 463, 50*) … eiusmodi sunt, ut aut non interpellato cursu subveniatur eis aut -ari nisi averso (-a *cod.*) non possint. PAVL. dig. 8, 5, 7 ut iubeat adversarium iudex -are vitium parietis et idoneum praestare (*aliter p. 463, 50*). PALLAD. hist. mon. I 20 p. 299ᴬ (*mulier ad sarcinatorem*:) nos ad -andas res nostras artifices nostros habemus (*gr.* ἡμεῖς ἔχομεν ἡμετέρους ῥάπτας).

2 *strictiore sensu: quasi rituali modo, fere i. q. expiare*: STAT. Theb. 1, 270 quo tempore … terrarum furias abolere et saecula retro -are sat est? 12, 551 quid … septena moveri (-e *BM*) castra et Agenoreos opus -are penates? OPTAT. 6, 6 p. 154, 13 si catholicorum vestigia et in vico et in platea calcavimus, quare non omnia -atis, *Donatistae* (*cf. l.* 15 si post nos purificanda putatis omnia). *cf. etiam* emundare.

B *animadvertendo sive censendo aut vituperando, fere i. q. monere* (*v. l. 40 sqq., in corrigendis discipulis* [*cf. etiam p. 458, 59*]); *reprehendere* (*v. ex. gr. l. 35. 38. 43. 45. 48*): PHAEDR. 5, 9, 5 qui doctiorem -at, sibi dici putet. SEN. clem. 2, 6, 3 ad calamitosos pro portione improbandosque et -andos. PLIN. nat. 10, 83 intellegitur -tae *lusciniae* (*quasi discipulae cantum, versus discentis*) correptio et in docente quaedam reprehensio. QVINT. inst. 1, 6, 19 Augustus … in epistulis ad C. Caesarem scriptis -at, quod is 'calidum' dicere quam 'caldum' malit. 2, 2, 5 quo saepius monuerit *praeceptor*, hoc rarius castigabit, minime iracundus nec tamen eorum quae -anda sunt, dissimulator. 2, 2, 7 in -ando quae corrigenda erunt, non acerbus. 2, 6, 4 *ceteri discipuli*, qui recta esse, quae praeceptor non -verit, credent (*antea*: vitia aperte coarguenda). 2, 9, 2 -ti non irascentur, laudati gaudebunt (*item opp.*: AVG. civ. 5, 26 p. 241, 24 D. cohibeant suas nugas et potius a prudentibus -ari quam laudari ab imprudentibus eligant. epist. 33, 3 p. 20, 4 mavult … *propheta* severa misericordia iusti -ari [-are *M*] quam leni adulationis unctione laudari). 8, 3, 54 -vit hoc (*sc.* πλεονασμοῦ *vitium*) etiam urbane in Hirtio Cicero. HIER. epist. 57, 12, 3 tu quicumque reprehensor es, tu me, obsecro, -a, praeceptor. *cf. et p. 460, 33.*

C *plectendo, castigando, puniendo, coercendo*: **1** *c. obi. solo* (*pendet inf.*: *l. 60*): TAC. ann. 15, 20 culpa quam poena tempore prior, -ari quam peccare posterius est. COLL. Mos. 1, 11 (*verba Taur. Egnatii procons. Baet. in consult. ad imp. Hadr. directa*) cupiditatis culpa coercendum credidi, ut ceteri eiusdem aetatis iuvenes -rentur. VLP. dig. 47, 10, 7, 2 servum … liberum conquerentem, quod dominus ei convicium dixerit vel quod leviter pulsaverit vel -verit. TERT. pudic. 13 p. 244, 30 apostolus Hymenaeum et Alexandrum satanae tradidit, ut -rentur (*Gel.*, enim darentur *trad.*) non blasphemare ([*cf. I Tim. 1, 20* ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν, *de inf. v. l. 52*]. fug. 2 p. 467 Oe. Phygellum et Hermogenem *traditos* satanae, ut -entur ne blasphement. PACIAN. epist. 3, 18 p. 81 peccator incestus … traditur … satanae ad -andum, ad colaphizandum, ad paenitendum. *al.*). ITALA psalm. 140, 5 (Aug. c. Petil. 2, 67, 150 p. 98, 28 *al.*) -bit me iustus in misericordia et arguet me (παιδεύσει, VVLG. corripiet). ITALA prov. 13, 24 (Cypr. testim. 3, 105 p. 180, 4) ne destiteris parvulum -are ([parvo lumen mendare *A*, p. -ando *WLMB*; *gr.* ὁ δὲ ἀγαπῶν ἐπιμελῶς παιδεύει, VVLG. instanter erudit]. *inde ap.* ECCL.: CYPR. hab. virg. 1 p. 187, 17 si … deus quem diligit corripit et corripit ut -et. *al.* AVG. in epist. Ioh. 7, 8 p. 2033ᵐᵉᵈ· sive -es, dilectione -es. in psalm. 30, 1, 20 p. 229ⁱⁿⁱᵗ· *et al.*). ITALA Ier. 10, 24 (Ps. Cypr. ad Novat. 10 p. 60, 21) -a nos domine (παίδευσον, VVLG. corripe). *al.* PSALT. Cas. 117, 18 -ans -vit me (παιδεύων ἐπαίδευσέ με, VVLG. castigans castigavit). *al.* CYPR. testim. 3, 105 p. 106, 26 (tit. cap.) frequenter -andos qui delinquunt (*cf.* NOVELL. Theod. 11 pr. [*a. 439*] per quas *leges* delinquentes pro qualitate criminum convenit -ari). epist. 11, 7 p. 501, 10 praesenti tribulatione correctos -tosque. *al.* SPART. Pesc. 3, 11 -a … primum tribunos, deinde militem (NOVELL. Iust. edict. 8, 3 pr. p. 770, 19 milites -ans [*gr.* στρατιώτας σωφρονίζων]). LAMPR. Alex. 51, 7 per praeconem, cum aliquem -ret, dici iubebat: quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris. FILASTR. 79, 8. VVLG. Luc. 23, 16 (παιδεύσας). AVG. civ. 7, 30 p. 313, 5 D. cum sic -andum et castigandum est genus humanum. c. epist. fund. 1 p. 193, 11 dominus … homines … -andos esse potius quam perdendos iubet. in psalm. 54, 2 p. 628ᵐᵉᵈ· (*opp.* blandiatur). serm. 49, 5, 5 p. 322ᶠⁱⁿ· quod tibi in te … displicet, castiga, -a, corrige. *al.* COD. Theod. 6, 35, 4 (*a. 321*) quod facinus licet graviore poena plectendum est, tamen ita volumus -ari, ut *eqs. al.* PALLAD. hist. mon. I 57 p. 341ᴬ ut … calumniatrix -retur in poenis (παιδεῦσαι). *et al.* *v. etiam l. 30. 31. 32.*

2 *acced. abl. instr.* (per *c. acc. infra l. 15*): VLP. dig. 1, 16, 9, 3 libertum non obsequentem -are aut verbis aut fustium castigatione. PS. CYPR. mont. 15 p. 118, 14 *diabolus* a puero caeleste correptus et flagris spiritalibus -tus. LACT. mort. pers. 22, 3 domestici et administratores lancea -bantur. AVG. enchir. 72 p. 266ᵐᵉᵈ· qui -at verbere in quem potestas datur (*seq.* coercet). NOVELL. Iust. edict. 8, 2 p. 770, 1 quae hactenus delicta commissa sunt, competentibus -et suppliciis (*gr.* τὰ … ἡμαρτημένα ταῖς προσηκούσαις μετελθεῖν τιμωρίαις). per *alqm.* (*v. l. 7*): AVG. in psalm. 117, 13 p. 1499ⁱⁿⁱᵗ· saepe filios paterfamilias per nequissimos servos -ari iubet.

nota bestias domandas: COLVM. 6, 2, 11 eum (*bovem in sulco decumbentem*) non saevitia, sed ratione censeo -andum. *ibid.* utilius est citra corporis vexationem fame potius et siti cubitorem bovem -are.

D *singulariter: i. q. rebaptizare* (*fluxit notio ex ea quam habes p. 459, 27*): OPTAT. 1, 5 p. 8, 17 per quod semel licet *baptisma*, ideo post vos non -amus, quia apud nos et apud vos unum est sacramentum.

gerund. ēmendanda, -ōrum *n. pro subst.*: *i. q. res quae corrigi debent*: TERT. adv. Marc. 3, 4 p. 381, 11 si -vit creatorem (*v. p. 459, 22*), post illum revelatus, ut -anda praecederent, ergo et Christum eius aeque -turus (*v. p. 459, 23*) exspectasse debuerat.

cf. et antithesin per -andus *et* -tus *factam velut in his*: AVG. in psalm. 140, 13 p. 1824ⁱⁿⁱᵗ· nec respuit *dominus* personam -ti vel -andi (*i.* '*puniti*', '*puniendi*'; *v. p. 465, 51*). COD. Theod. 16, 2, 27, 1 (*a. 390*) hoc absque dubio -andis pro lege erit, -tis pro consuetudine, ut illi habeant testimonium, isti incipiant timere iudicium (*i.* '*castigandis*', '*castigatis*'; *v. p. 465, 51*). *sim. al.* (*cf. et l. 67*).

part. perf. pass. ×**ēmendātus**, -a, -um *pro adi.* (*subst. v. l. 48. p. 467, 24. 27. 45*). *compar.* -ior: PETRON. 126, 13 VLP. dig. 4, 3, 11, 1 TERT. paenit. 6, 22 *bis.* PANEG. 10 (4), 34, 1. *al.* *superl.* -issimus: SEN. contr. 9, 5 (28), 15 SEN. dial. 3, 5, 3 QVINT. inst. praef. 3 PLIN. epist. 8, 22, 2 VOPISC. quatt. tyr. 1, 1. *al.* GLOSS. -us διωρθωμένος. εὐδιόρθωτος. -um εὐκατόρθωτον. *al.* [APVL. Plat. 2, 27 -iorem *suspic. Rohde* (emendatione *trad.*).]

i. q. mendis purgatus, vitiis carens: **A** *de qualitate, i. q. perfectus, expolitus, eximius, purus sim.*: **1** *de rebus*: **a** *de variis rebus ad artem spectantibus*: α *de sermone, scriptis, aliis rebus ad cultum ingenii pertinentibus* (*techn. in arte gramm. et critica*: *l. 51. 59. 62. 68*; *in rhetor.*: *infra l. 49*; *in schola*: *l. 50. 58 bis.* *plur. neutr. pro subst.*: *infra l. 62. 67*): CIC. Brut. 258 solum … et quasi fundamentum oratoris vides locutionem -am et Latinam (*cf.* AVSON. 138, 1 -a potest quaenam vox esse magistri, nomen qui proprium cum vitio loquitur? PHOC. gramm. V 410, 15 -i sermonis praecepta [DOSITH. gramm. VII 376, 3]). HOR. epist. 2, 1, 71 carmina Livi (*cf. p. 467, 31*) … -a videri pulchraque … miror. VITR. 9, 8, 15 de his ut corpus -um architecturae perficiatur, insequenti volumine incipiam scribere. *al.* QVINT. inst. praef. 3 multum … in tua … fide ac diligentia positum est, ut in manus hominum quam -issimi *libri mei* veniant (LACT. inst. 2, 4, 4 in … -issimis). 1, 1, 33 donec exercitatione *lectionis* contingat -a velocitas (*cf.* 1, 4, 3 enarrationem praecedit -a lectio). 1, 5, 1 cum oratio tres habeat virtutes, ut -a, ut dilucida, ut ornata sit (2, 4, 15 rectae atque -ae. 11, 3, 30 *oratio* quoque -a erit, id est vitio carebit, si *eqs.*). 1, 5, 33 ὀρθοέπεια, id est -a cum suavitate vocum explanatio. 1, 6, 30 nonnumquam … barbara ab -is (*v. supra l. 48*) conatur discernere *etymologia*. 8, 1, 1 ut -a *verba sint*. 11, 3, 30 *pronuntiatio* -a, dilucida, ornata, apta esse debet. PLIN. epist. 10, 65, 3 quae (*edicta, epist. principum*) ideo tibi non misi, quia et parum -a … videbantur et quia vera et -a in scriniis tuis esse credebam. HIL. c. Const. 23 p. 599ᴮ -a … iterum emendando condemnas (*v. supra l. 29*). HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 626ᴬ iuxta -issima … exemplaria (praef. Vulg. pentat. -iora. *et al.*). AVG. gen. ad litt. 5, 14 p. 157, 25 -iores codices (quaest. hept. 3, 53 p. 284, 4 *al.* PRISC. metrol. II 83, 8 in antiquissimae scripturae -is codicibus. CASSIOD. gramm. VII 210, 26 *al.*). *v. et p. 467, 30.*

β *in architectura*: VITR. 1, 2, 5 decor autem est -us operis aspectus probatis rebus compositi. 1, 3, 2 utilitatis *ratio* … ⟨cum fuerit⟩ -a et sine impeditione usus locorum dispositio. 4, 3, 3 proportiones … quibus -as et sine vitiis efficere possit aedium sacrarum dorico more perfectiones (5, 8, 2 theatrorum). 5, 8, 2 -us erit prudentia ad utilitatem in theatris vocis effectus. 7, 3, 5 -a tectoriorum (*Ioc.*, tectorum *trad.*) in picturis … species. 9 praef. 6 normam.

γ *de eo quod artifex procreavit* (*de opere naturae tamquam artificis l. 82*): SEN. dial. 3, 5, 3 qui optimo eius (*naturae*) operi et -issimo hoc ferum … vitium adsignat (*cf.* PLIN. nat. 34, 92 *Callimachi* sunt saltantes Lacaenae, -um opus, sed in quo gratiam omnem diligentia abstulerit).

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *de moribus, animo, factis, vita gerenda sim.*: SEN. contr. 9, 2 (25), 18 tamquam pro facto non -o, non scelerato tamen (contr. exc. 9, 2). 9, 5 (28), 15 homo rarissumi etiamsi non -issimi ingenii. SEN. dial. 6, 23, 3 victorem omnium voluptatium animum, -um, carentem vitio (epist. 4, 1 *v. p. 460, 83.* 124, 23 -us ac purus). VLP. dig. 4, 3, 11, 1 luxurioso atque prodigo aut alias vili adversus hominem vitae -ioris (SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 19 St. virtus -ae vitae et honesti animi professio est. RVFIN. Adamant. 1, 1 p. 3, 3 [*gr.* τὴν τοῦδε τοῦ κόσμου δίοδον εὖ μάλα βιοῦν]. hist. mon. 6 p. 410[A] *al.* PALLAD. hist. mon. I 25 p. 311[C]). ARNOB. nat. 2, 49 p. 86, 14 *homines* inculpatis atque -issimis moribus.

c *de legibus*: AVG. civ. 2, 16 p. 72, 2 D. leges Solonis ... meliores et -iores facere conati sunt *Athenienses*.

d *de pulvere (in medicam.), i. q. purificatus, purus*: INSCR. ocul. Corp. XIII 10021, 6 Albuci melin(um) delac(rimatorium) ex em(endato) pul(vere).

2 *de personis (et de scientia, doctrina, qua quis excultus est [infra l. 23. 39 bis] et de perfecto morum cultu [v. infra l. 24. 29. 36. 37]. de scriptore stili expoliti: infra l. 31. 32): i. q. egregius, probus. abscedit in titulum honorificum: infra l. 41 sqq. (superl.); hinc explicari videtur etiam exemplum infra l. 35 (compar., de senatu) allatum.* HOR. epist. 1, 16, 30 cum pateris (pot- *al.*) sapiens -usque vocari (*cf.* PORPH. *ad l.*). SEN. epist. 25, 3 dum interquiescit *veteranus*, dum -o similis est. PLIN. epist. 3, 3, 5 vir est -us et gravis (APVL. apol. 103 a tam bono tamque -o viro. AVSON. 419, 71 -issimi. SYMM. or. 5, 4 Trygetio clarissimo et -o viro). 4, 27, 6 adulescens. 8, 22, 2 ego optimum et -issimum existimo qui *eqs.* TERT. nat. 1, 4 p. 64, 21 alii quos (aliquos *A*) retro ante hoc nomen vagos viles improbos norant, -os repente mirantur. 1, 20 p. 93, 4 si fueritis Christiani, eritis -i. paenit. 6, 22 -iorem (*bis*). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 71 indignor *Livium* (*cf. p. 466, 52*) pro ⟨per⟩fecto et -o auctore laudari (*cf.* VOPISC. quatt. tyr. 1, 1 Suetonius ... -issimus et candidissimus scriptor). CAPITOL. Ver. 5, 8 ut timore bellico -ior rediret *Verus*. TREB. Claud. 2, 8 talis in re p. fuit, ut eius stirpem ad imperium summi principes eligerent, -ior (*v. supra l. 21*) senatus optaret. Valer. 5, 7 primus genere, nobilis sanguine, -us vitā (ITIN. [Silv.] 9, 2 *episcopus* tam eruditus in scripturis ... aut tam -us in omni vita sua. *cf. et infra l. 46*). PS. AVR. VICT. epit. 13, 7 *Traianum* excultum atque -um. SVLP. SEV. dial. 2, 5, 9 -ior. ENNOD. epist. 4, 16, 3 p. 110, 24 quotiens apud -issimos hominum cogor subire testimonium (*sic pro tit. honorif.* [*v. supra l. 20*]: 4, 18, 2 p. 112, 1 quam rem, -i hominum, non negabitis [*de uno solo homine ut* 5, 3, 3 p. 126, 14]. 4, 19, 2 p. 112, 23 -issime hominum [7, 13, 2 p. 181, 15]. 4, 35, 2 p. 122, 19 -issimus hominum domnus Faustus). epist. 7, 27, 2 p. 193, 22 qui colit -os. *al.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 2 p. 135[D] eos -iores factos. CORP. VI 36417 filio ... omni vitae ratione (*v. l. 36*) -issimo.

B *de forma, specie: i. q. pulcher, speciosus*: CIC. nat. deor. 1, 80 ecquos *deos* silos, flaccos, frontones, capitones, quae sunt in nobis, an omnia -a in illis? PETRON. 126, 13 dominam producit *ancilla* ... mulierem omnibus simulacris -iorem. PANEG. 10 (4), 34, 1 nullam matronarum, cui forma -ior fuerit, boni sui pig[n]uit (*seq. syn.* species luculenta).

adv. **ēmendātē.** *compar.* -ius: *infra l. 67. 70. 73. 80.* *superl.* -issime: *infra l. 78.* [*dub.*: VITR. 9 praef. 4 quod *genus numeri* multiplicationibus non invenitur, eo (ex *Mach.*, *recte ut vid.*) descriptionibus linearum -is (-ius *Krohn*) reperitur.] *i. q. sine vitiis, mendis; perfecte, recte sim.* (*maxime de elocutione; v. l. 60 sqq. 65. 72 sqq.* *in munere gerendo: i. q. probe: l. 76*): CIC. opt. gen. 4 quoniam eloquentia constat ex verbis et ex sententiis, perficiendum est, ut pure et -e loquentes, quod est latine, ... elegantiam persequamur ([*inde* CHAR. gramm. p. 258, 19 B.]. QVINT. inst. 1, 5, 1 -e loquendi regulam. 1, 7, 32 -e loquendi scribendique [*v. infra l. 78*] partes. 8, 1, 2 de ratione latine atque -e loquendi. SVLP. VICT. rhet. 15 p. 320, 36). HIRT. Gall. 8 praef. 6 ceteri ... quam bene atque -e, nos ... quam facile atque celeriter eos (*sc. commentarios Caesar*) *perfecerit* scimus ([*locum citat* SVET. Iul. 56, 3, *ubi haec verba suppl.* CAPITOL. Gord. 24, 1 eius saeculum -ius ac diligentius socero adiuvante perfectum]. *cf.* VITR. 3 praef. 3 platearum ... et vicorum uti -e fiant distributiones in moenibus. PLIN. nat. 34, 58 *Myronem* capillum ... et pubem non -ius fecisse quam rudis antiquitas instituisset). VITR. 10, 6, 2 his ita -e descriptis. QVINT. inst. 8, 3, 1 -e ... ac lucide dicentium tenue praemium est (CHAR. gramm. p. 137, 7 B. -ius 'custodiae', 'Maiae' ... dicimus *quam* '*Maias*' *sim.* p. 159, 7 Hortensius ... 'cicatricum mearum' [*or. frg. p. 371*] quod -e dictum sit. VEL. gramm. VII 75, 2 -ius). IREN. 3, 3, 1 quibus -e agentibus (*v. supra l. 58*) fieret magna utilitas, lapsis autem summa calamitas (*gr.* ὧν κατορθούντων). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 106 ostendit ... quam laboriosum sit -issime scribere (*v. supra l. 62*). RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 28 p. 607[B] in *quibus* (*sc. comm. in epist. ad Eph.*) ... te putaveras aliquid -ius condidisse (*vix dupl. acc., v. p. 466, 72*).
deriv.: emendabilis, emendatio, emendator. *Krohn.*

emenipse. *nomen herbae q. e. dictamnus*: PS. APVL. herb. 62, 20 H.-S. Aegyptii -e (eminepsae *Ca*) *vocant*, alii dipsacos *eqs.* GLOSS. III 561, 55 -e i. diptamnus. *K.-M.*

ēmēnsio, -ōnis *f.* [*ab* emetior. *W.*] *i. q. cursus*: DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 491[A] epactas Aegyptii annuas ... accommodant (*sc. summae trecentorum quinquaginta quattuor dierum*); ut ita ... lunaris -o rationi solis adaequetur (*sim.* ISID. orig. 6, 17, 29)

ēmēnsus *v.* emetior. *Burckhardt.*

* **ēmentior,** -ītus sum, -īrī. *ab* ex *et* mentiri. *de formis et usu*: PRISC. gramm. II 379, 10 (*inter verba depon., quae tam act. quam pass. habentur*). *usurpatur pass. (nonnisi part. perf.* -tus, -ta, -tum *i. q. falsus, fictus): infra l. 30. 35. 36. 41. 44. 48. 53. 54. 55. 56.* HIL. trin. 5, 6 p. 139[C]. 5, 39 p. 156[C] DICT. 1, 20 (*quem usum a rell. exemplis secernere et seorsum ponere non e re visum est*). *gerund.*: -undo *l. 38. al.* NOT. Tir. 51, 52. *de notione*: GLOSS.[L] III Abstr. EM 24 -itur valde mentitur (I Ansil. EM 35 II Abav. EM 5). III Abol. EM 2 -itur simulat confingit (I Ansil. EM 34). II Philox. EM 18 -ir⟨i⟩ ἀποκρύψαι (ἀποτυψε *trad.*), ψεύσασθαι (*v. et infra l. 30. 67*). *legitur inde a* PLAVTO (*v. infra l. 28. 72*), MEMM. (*v. infra l. 29*), CIC. (*21 locis*), SALL. OV. (*sing. l.*), LIV. *per totam latinitatem.* [*conicitur*: LIV. 26, 26, 5 (*Luchs*, edita ficta *P*, *recte ut vid.*). QVINT. inst. 8, 3, 6 fuco -tum colorem (*Obrecht*, eminentium *AG*; *locus praeterea nondum sanatus*).]

i. q. sive mentiendo sive simulando fingere, fingendo proferre, contendere sim. (*passiva notione v. supra l. 8 sqq.; fere i. q. fallere, decipere infra l. 71*): **I** *cum additamento*: **A** *c. obi.* (*dat. ex gr. versione p. 469, 1* [*cf. et l. 80. p. 469, 7*]. *c. dupl. acc. v. infra l. 73. 76. 83*): **1** *alqd.*: **a** *generatim: varias res (fere incorporeas, abstractas; formam exteriorem infra l. 45) fingere, falso edere sim.* (*audacius de nocte lucem diei imitata: infra l. 58*): PLAVT. Amph. 411 quin quae dixisti modo omnia -tu's. MEMM. or. frg. Prisc. gramm. II 386, 4 quam stulte conficta, quam aperte sunt -ta (ἐψευσμένα). CIC. dom. 50 me non modo non -tum esse auctoritatem eius ordinis, sed etiam ... diligentissime senatui paruisse. Balb. 5 genus suum -tus (*cf.* LIV. 9, 18, 4 [*de Alexandro*] vanitatem -endae stirpis). opt. gen. 21 *Aeschines a Demosthene* capitis accusatus, quod legationem -tus esset. Tusc. 3, 58 fit ... ut, quantum sit -ta opinio, appareat. nat. deor. 2, 56 quae ... his (*veritate, ratione, constantia*) vacant -ta et falsa plenaque erroris, ea ... infra lunam ... in terrisque versantur. SALL. Catil. 49, 4 ipsi singillatim circumeundo atque -undo, quae se ex Volturcio aut Allobrogibus audisse dicerent *eqs.* LIV. 25, 3, 10 -ti ... falsa naufragia. PETRON. 82, 3 *v. infra l. 74.* TAC. ann. 2, 66 occidi Cotyn iubet mortemque sponte sumptam -itur (CAPITOL. Aur. 24, 7 -ta morte Antonini Cassium imperatorem se appellasse). GELL. 1, 2, 7 sanctissimae *Stoicae* disciplinae nomen -rentur ([nomine ment- ω]. HIL. c. Const. 9 p. 585[B] ne ... me hoc fallax in te -tumque nomen *dei* illuderet). 15, 30, 3 faciem vehiculi *petorriti* (*v. supra l. 26*) -tus *eqs.* APVL. apol. 17 famulitii paucitatem obprobaris, quam ego ... -iri debuissem. LAMPR. Alex. 35, 5. HIL. in Matth. 25, 2 p. 1053[C] falsi prophetae ... multos ... -ta veritate pervertent (*cf. Matth. 24, 11* πλανήσουσιν πολλούς, VVLG. seducent). in psalm. 125, 1 p. 605, 11 putarent ... nos quasdam commenticias assertiones et -tas (*sic R*, ẽmtias *P*, ementicias *edd.*) interpretationes inquirere. *al.* HIER. epist. 20, 6 aliquid -iri (emendare *al.*). COD. Theod. 9, 2, 2 (*a. 365*) ne sub specie vel verae vel -tae dignitatis facinora dilabantur (*cf.* 10, 19, 14 [*a. 393*] cautium -ta nobilitas cum aedificiorum qualitate taxatur). AVELL. p. 6, 21 sub -ta piae fidei professione (p. 41, 12. COD. Iust. 4, 19, 14 [*a. 293*] non nudis adseverationibus nec -ta professione ... sed matrimonio legitimo concepti). *et al.* *nota* (*v. supra l. 27*): MANIL. 5, 60 quo (*sc. Orione*) fulgente ... -ta (*G*, et m- *LM*) diem nigras nox contrahit alas.

b *speciatim*: *α accusationes, crimina sim.*: CIC. Verr. II 2, 89 ut animum suis in Sthenium inflammarent -endo aliquid et criminando. Sull. 44 tu, cum tua vox numquam sit audita, cum indicio lecto ... quieveris, ... repente tantam rem -are (*T*, enuntiare *cett.*) *eqs.* HIL. trin. 6, 32 p. 183[A]. *β auspicia*: CIC. Phil. 2, 83 magna ... tua potius quam rei publicae calamitate -tus es auspicia (2, 88 me de -tis auspiciis ... esse dicturum [3, 9; *ad quem l.* PRISC. gramm. II 386, 7 '-tis' ψευσθεῖσιν]. div. 1, 29 *Appius* censor C. Ateium notavit, quod -tum auspicia subscriberet. esto, fuerit hoc censoris, si iudicabat -tum. LIV. 21, 63, 5 auspiciis -endis).

2 *personas (fere i. q. hominem falso se gerere infra l. 80; i. q. decipere, fallere c. dat. [v. supra l. 24]: p. 469, 1)*: PLAVT. Trin. 985 quia illum quem -tus es, ego sum ipsus Charmides, quem tibi epistulas dedisse aiebas. OV. met. 5, 188 Nileus, qui se genitum septemplice Nilo -tus erat. PETRON. 82, 3 *miles* inquit, ... ex qua legione es aut cuius centuria? cum constantissime et centurionem et legionem (*v. supra l. 40*) essem -tus *eqs.* TAC. ann. 13, 47 auctorem eius doli Sullam -itur. TERT. nat. 2, 12 p. 117, 25 nato mox et abalienato Iove saxum infantis -ti (infantem -tum *prop. Reiff.*) ⟨de⟩glutivit. anim. 34 p. 359, 22 *Simon hominibus, angelis* fallendis et ipse configuratus aeque et hominibus hominem -tus (*v. supra l. 70*) in Iudaea ... filium, in Samaria ... patrem gesserit (*aliter Löfstedt, Zur Sprache Tert. p. 51, sc. per ellipsin pro acc. c. inf.* [*v. p. 469, 3*]). cult. fem. 2, 2 p. 718 Oe. Isaac sororem -tus (*A*; mentitus *rell.*) Rebeccam salutem contumelia redemit (*cf. gen. 26, 7*). *nota* (*v. l. 71*):
[Groth]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITALA III reg. 13, 18 (Legion.) -tus est ei (ἐψεύσατο αὐτῷ, VVLG. fefellit eum).

B *pendet acc. c. inf.*: CIC. Planc. 73 eo me beneficio obstrictum esse -ior. LIV. 1, 8, 5 *condentes urbes* humilem conciendo ad se multitudinem natam e terra sibi prolem -bantur. 25, 3, 11. CVRT. 7, 5, 26 illi qui vinxerant *Bessum*, iussu Alexandri fecisse ipsos -ti. FRONTIN. strat. 2, 7, 10 *Capitolinus* cedentibus Romanis (*abl. abs.; vix dat.*) -tus est in altero cornu hostes fugatos. TAC. hist. 2, 42 repertis qui descivisse a Vitellio exercitum -rentur. SVET. Cal. 51, 3 consilium ... apud tumultuantes milites -endi ipsum sibi manus intulisse. Nero 22, 1 de Hectore se loqui -tus est. 33, 3 cum ille (*Britannicus*) ad primum gustum *veneni* concidisset, comitiali morbo ex consuetudine correptum apud convivas -tus *est*. PROB. Verg. ecl. 6, 78. *cf. etiam p. 468, 82.*

C *pendet interrog. indir.*: HIL. trin. 8, 55 p. 277^C -ire saltem, cuius plenitudo divinitatis in Christo inhabitet corporaliter.

II *nude ponitur*: CIC. S. Rosc. 127 ego haec omnia Chrysogonum fecisse dico, ut -retur, ut malum civem Roscium fuisse fingeret, ut eum apud adversarios occisum esse diceret, ut *eqs.* Font. 40 dom. 80. 125 -iri, fallere, abuti deorum immortalium numine. *ibid. iterum.* Brut. 42 quoniam quidem concessum est rhetoribus -iri in historiis, ut aliquid dicere possint argutius (FILASTR. 121 unde postea historiografi ... diversis sunt falsitatibus -ti. *de re v. Peter, Gesch. Lit. üb. d. röm. Kaiserzeit II 290 sqq.*). part. 50 quod ... multi in tormentis -ti persaepe sint. *ibid.* alii -ti sint in eos, quos oderant. SVET. Iul. 66. FILASTR. 46 in omnibus.

[**ēmentīcius,** (-a), (-um). FIRM. err. 17, 4 p. 42, 4 videtis ut ⟨istos⟩ commenticios (cōmenticios *P*; -os, ementitos *edd. vett.*) et fictos deos turbulentus error ⟨ex⟩cog⟨itet⟩. HIL. in psalm. 125, 1 p. 605, 11 *v. s.* ementior *p. 468, 50.*]

[CORP. II 2244 ⟨...⟩ C. P. ⟨...⟩ **ementricus** ⟨...⟩ o poni iussit ⟨...⟩ cc ⟨...⟩ uxor xx non deduxit (*fort. nom. propr., v. Onom.*).] *Groth.*

ēmentum *v. s.* eminiscor.

ēmeo, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* ex *et* meare. NOT. Tir. 80, 39^c (*post* meat, *ante* com-, re-, sub-). [PORPH. Hor. sat. 1, 9, 35 *pro* emant *trad.* em⟨e⟩ant *coni. Stowasser, Serta Hartel. p. 127* (*alia alii temptaverunt*).] *i. q. meando penetrare* (*trans.; i. q. mare pervehi l. 41*): MAR. VICTORIN. ad Iustin. 9 p. 1004^C ea *species*, quae totum quod aeternitas est et immensum -at (*i. 'permeat'*). AMM. 29, 5, 5 -to ... mari cum classe (*v. l. 38*).

[CORP. X 3161 ⟨...⟩orum quidquid con⟨...⟩ taberna et balineum ⟨...⟩ erit aut **emerae** (?) ⟨...⟩ m. HSS. CM N.]

ēmercor, -ātus sum, -ārī. [ex *et* mercor. *W.*] *vox in* TAC. *obvia indeque ab* AMM. *sumpta; praeterea* HEGES. *i. q. mercando sibi comparare, acquirere, alqm. sibi obsequentem reddere* (*v. l. 49. 57; acced. additam. fin.: l. 49. 51; c. abl. instr. l. 51. 53. 54. 57 sq.*): **1** *pro depon.*: TAC. ann. 12, 14 *Gotarzes* nectere moras, ... et missis corruptoribus exuendam ad fidem hostes -ari. 12, 45 avaritiam praefecti -atur *Radamistus.* 13, 44 *Octavius Sagitta Pontiae* ingentibus donis (*v. l. 58*) adulterium et mox, ut omitteret maritum, -atur. 16, 1 principis aditum -tus. AMM. 22, 9, 12 ut plerique territi -rentur (aemertar- *V*) molestias pretiis clandestinis. HEGES. 1, 41, 2 p. 94, 11 nisi cruentus atque impiis factionibus gratiam sibi regis -retur (*gr. 1, 514* εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεύσεται τὴν βασιλείαν). **2** *pass.*: AMM. 21, 6, 8 Armeniae et Hiberiae reges cultu ambitioso indumentorum -bantur (emersab- *V*) et multiformibus donis (*v. l. 51*). 26, 2, 4 non -ti, sed consoni totius multitudinis paria volentis clamores audiebantur. *K.-M.*

***ēmereo,** -uī, -itum, -ēre *et* **ēmereor,** -itus sum, -ērī. *ab* ex *et* mereo(r). *scribitur* ae-: MART. CAP. 5, 437 *codd. RB s. X, L s. XI.* é-: CARM. epigr. 1066, 6 *v. p. 472, 37.* -teis: R. GEST. div. Aug. 3, 30. ἠμερίτω: CORP. III 14695 *v. p. 471, 24.* *part. perf. notatur per* em: CORP. VII 284 *v. p. 471, 26.* 323. emer: CORP. X 3541. emerit: CORP. X 3373 *v. p. 471, 27.* 3630 *v. p. 471, 23. al.* *corripitur* e: PLAVT. Most. 131 (*v. p. 470, 19. at cf. adn. Lindsayi*). *de genere: act.* -o *enumerat* CHAR. gramm. p. 468, 10 B. *inter* verba quae voce tantum activa proferuntur latine, apud Graecos autem passivam significationem habent. *formam depon. v. p. 470, 82. 471, 76. 472, 83.* *inf. perf. act. pro praes. ap. dactylicos, v. p. 472, 78. 81. 82.* *impersonaliter p. 470, 61.* *de notione*: GLOSS. -o (-or *a*): ἀπολύομαι στρατείας. -or: GLOSS.^L I Ansil. EM 36 complaceo (III Abstr. EM 18 V Abba EM 15). GLOSS. ἀποστρατεύομαι. στρατεύομαι. obtineo, impetro. -tus: GLOSS.^L I Ansil. EM 44 -tis (*v. p. 471, 4*): -ti dicuntur veterani soluti a militia. 45 -ti (*v. p. 472, 23*): antiqui. 47 -tus: miles veteranus. qui iam complebit (-vit) miliciam, quia [e]mer⟨er⟩i militare dicitur (III Abstr. EM 20—21 V Aa E 288). II Philox. EM 19 -tis: ἐξανύσασιν, πληρώσασιν. 20 -tus: ἀπολ⟨ε⟩ιτουργέσας (-ήσας) ἢ ἀποστρατευσάμενος. 24 -tus: ἔντιμος κατὰ στρατιωτικοὺς καμάτο⟨υ⟩ς. GLOSS. egressus de militia. -ta arma (*v. p. 471, 65*): GLOSS.^L I Ansil. EM 42 victricia (III Abstr. EM 20—21 V Abba EM 17). NOT. Tir. 39, 68^b -ens. 39, 69 -tus. *Graeca vocabula, quae per* -ere (-eri) *redduntur, v. p. 472, 48. 473, 13 (cf. etiam* R. GEST. div. Aug. *p. 470, 25. 26. 27).*

legitur inde a PLAVTO, *v. infra l. 8. 19. 61.* [*confunditur in codd. hic illic cum* mereor *vel* et mereor: EPICED. Drusi 466 *v. p. 472, 63.* LIV. 27, 11, 14 -uerant *P*, meruerant *Σ*, *edd. plerique.* QVINT. inst. 4 prooem. 1 *v. p. 472, 34. al.* *restituitur pro* mer-: VAL. MAX. 5, 7, 1 *v. infra l. 37.* FAVST. REI. grat. 2, 12 p. 92, 4 *v. infra l. 58.* INSCR. christ. Diehl 3538 a, 3. *ex coni.*: MANIL. 5, 245 *Housman.* COD. Theod. 5, 11, 7 (*a. 365*). 7, 20, 4, 1 *v. p. 472, 12.* *loco corrupto*: PLAVT. Aul. 735 (*post lacunam*) com- *vel* demerui *edd.* *incert. interpr.*: MEROB. poet. 120 heros (*i. filius*) ... -tum praestantibus innovat actis (*'defunctum sc. patrem' explicat Vollmer, ind. p. 343; at seq. lacuna*). TAB. devot. Audollent 295, 26. *in loco vix sano*: HIST. Apoll. rec. B 36 facundiam oris mei populo -bor ([*sic b, om. β*]. rec. A facundia sermonis mei spectaculum praebeo). *falso trad. pro* emerit SIL. 16, 625.]

I ***transitive***: **A** *i. q.* ***merendo*** *exsequi, absolvere, finire* (*sc. tempus statutum, praescriptum*): **1** ***act.*** **-o**: **a** *proprie*: **α** *in re militari* (*in imagine infra l. 35. 53. 58.* *syn. implere*: COD. Theod. 7, 1, 7. *opp. v. infra l. 29. 51. 58*): Ⓘ *stipendia*: PLAVT. Most. 131 unum ubi -tum est stipendium. S. C. Cic. epist. 8, 8, 7 *milites*, qui eorum stipendia -ta aut causas, quibus de causis missi fieri debeant, habeant (*cf.* LIV. 34, 56, 9). SALL. Iug. 84, 2 cogere homines -tis stipendiis secum proficisci. PS. SALL. rep. 1, 8, 6. R. GEST. div. Aug. 1, 17 ex quibus deduxi in colonias aut remisi in municipia sua stipen⟨dis -⟩tis millia aliquant⟨o plura qu⟩am trecenta ([ἐκλυομένας μυριάδας]. *sim.* 3, 30 [στρατιώταις ἀπολυομένοις]). 3, 38 qui vicena ⟨aut plura⟩ stipendia -uissent ([ἐστρατεύσαντο]. *cf.* LIV. 42, 34, 11 viginti duo stipendia annua in exercitu -ta habeo. INSCR. Dessau 1995 [*a. 82*]. *al., v. ind. p. 493*). LIV. 3, 57, 9 non iuniores modo sed -tis etiam stipendiis pars magna voluntariorum ... praesto fuere (37, 4, 3). 21, 43, 10. 23, 31, 10 in Sicilia cum fide stipendiis -tis. 25, 6, 16 spes -endi stipendia. 39, 19, 3. 43, 14, 9 quorum ante -ta stipendia gratiosa missio sibi visa esset (*cf.* VLP. dig. 3, 2, 2, 2 quae -tis stipendiis vel ante ... indulgetur). *al.* PS. QVINT. decl. 3, 3. IVST. 14, 3, 8 post tot annos -torum stipendiorum redeuntes. *et al.* *in imagine*: CIC. Cato 49 tamquam -tis stipendiis libidinis *eqs.* VAL. MAX. 5, 7, 1 omnibus ... et virtuti[bu]s et vitae -tis (meritis *codd., em. Gryphius*) stipendiis (APVL. Socr. 15 p. 152). SEN. dial. 8, 2, 2 ut possit hoc aliquis -tis iam stipendiis, profligatae aetatis ... facere. COLVM. 3, 6, 4 ubi plurium (*Aldina*; plurimis *SA*) velut -tis annorum stipendiis fides surculo constitit. AMBR. exc. Sat. 1, 67 veterana -tis (meritis *PP'L*) stipendiis pudicitia. Ⓘⓘ *varia*: OV. trist. 4, 8, 21 miles ... -tis (-tus *Dp*) non est satis utilis annis (CARM. epigr. 460, 3 [*s. II*]. *cf. infra l. 71*). CARM. epigr. 990, 8 (*s. I in.*) Cottanum ... produxit honore tribuni, quem fortis castris Caesaris -uit. LVCAN. 7, 258 haec *dies* ... -to faciat vos Marte colonos ([*vers. om. plerique codd., del. edd.*]. *cf.* STAT. silv. 3, 2, 128 bello). SVET. Cal. 44, 1 commoda -tae militiae (IVST. 11, 6, 4. COD. Theod. 6, 26, 13 [*a. 407*]. *al.*). VLP. frg. Vat. 145 (= 222) munus -tum prodest. EDICT. imp. Diocl. II 4 (*a. 301*) ut ⟨ideo me⟩ssem militiae suae et -tos labores milites nostri sectoribus omnium comferre videantur (COD. Theod. 7, 1, 7 [*a. 365*], *opp.* in labore positos. 6, 27, 3 [*a. 380*]. 6, 28, 3 [= COD. Iust. 12, 21, 1; *a. 386*] post palmam laboris -ti. *in imag. ap. Christ.*: SVLP. SEV. epist. 3, 19 FAVST. REI. grat. 2, 12 p. 96, 10. *cf. l. 68*). PAVL. NOL. carm. 16, 22 pater -tis sub Caesare vixerat armis (*i. 'stipendiis', v. Kraus, Die poet. Sprache d. Paul. Nol. p. 38. aliter v. p. 471, 65*). COD. Theod. 8, 5, 23 (*a. 365*) qui -tis officiis palatinis missione donati sunt. FAVST. REI. grat. 2, 12 p. 92, 4 (*in imag.*) post -tam (mer- *P*) servitutem (*opp.* stipendiis militiae praesentis).

β *extra rem militarem*: Ⓘ *absolute*: PLAVT. Bacch. 43 (*de meretrice a milite in annum conducta*) ubi -tum sibi sit (*cf. v. 45* ubi ei dederit operas). PERS. 5, 74 (*de servo*) libertate opus est. non hac, ut quisque Velina Publius (*sc. fit*): -uit, scabiosum tesserula far possidet (*sic dist. Buecheler, Leo*; -uit *c.* libertate *coni. schol., cf. p. 472, 55*). Ⓘⓘ *munera sim.*: CIC. Att. 6, 2, 6 (*de proconsulatu*) annuae ... mihi operae a. d. III Kal. Sext. -entur (6, 5, 3 annuum tempus prope iam -tum habebamus). MART. CAP. 1, 92 -tis (*v. adn. crit.*) ... laboribus (*cf. l. 50*) *Mercurii.* AVSON. Mos. 452 -tae post munera (*G*, tempora *RBL*) disciplinae.

b *in imag. et transl.*: *annos, temporis spatium, vitam sim. exigere*: OV. met. 15, 226 -tis medii ... temporis annis (MART. 7, 63, 11 -tos Musis ... tradidit annos. CARM. epigr. 1128, 3. *al.; cf. supra l. 43*). fast. 3, 43 quo minus -tis (mer- *D'*) exiret cursibus annus restabant ... duo (sua *l. v.*) signa. MANIL. 2, 251 libra sub -to considens orbe laborum. PAVL. FEST. p. 139 mortuus ab -ta vita dictus (NEMES. ecl. 1, 19 CLAVD. 5, 473 INSCR. christ. Diehl 1049, 1). SEN. Ag. 908 stat ... Titan dubius -to die. STAT. silv. 3, 5, 7 si ... quattuor -tis per bella, per aequora lustris errarem. NEMES. cyn. 280 his (*equis*) ... -to vigor est iuvenalis in aevo. CLAVD. 15, 115 ego (*sc. urbs Roma*) ... deseror: -tae ... praemia nulla senectae. AVG. serm. coll. Morin p. 702, 3 *mater* veluti -tae aetatis.

2 ***dep.*** **-or:** **a** *c. acc.*: VAL. MAX. 6, 1, 10 ⟨C.⟩ Cornelium fortissimae militiae stipendia (*v. supra l. 19*) -tum ... vinculis oneravit. **b** *part. perf.* -tus *absolute*: **α** *proprie*: Ⓘ *de*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

militibus, i. q. veteranus ([*syn. l. 4*]. *cf.* ISID. orig. 9, 3, 34 GLOSS. *p. 469, 74 sqq. v. Lacour-Gayet, Daremberg-Saglio II 596; Fiebiger, PW V 2496. ponitur vice subst. l. 4. 7. al.*): *ap. scriptores* (*in imag. l. 7*): LVCAN. 1, 344 quae sedes erit -tis? . . . quae *rura* noster veteranus aret? TAC. ann. 1, 28 COD. Theod. 7, 21, 3, 2 (*a. 396*). *cf. et infra l. 40.* PHOC. carm. de Verg. 97 -tas . . . cohortes. *in imag. ap. Christ.*: PS. APVL. Ascl. 11 ut -tos atque exutos mundana custodia, nexibus mortalitatis absolutos . . . puros restituat. RVFIN. hist. mon. 1 p. 401^D tamquam -to militi suo (INSCR. christ. Diehl 1041, 2; *a. 476*). INSCR. christ. Diehl 435 Fortunatus in pace bene -tus vetranus. *in titulis militaribus*: INSCR. Dessau 9060 (*a. 122*) T. Haterius Nepos . . . L. Valerio Nostro equiti alae Vocontiorum . . . -to honestam missionem dedit (CORP. VIII 2094 C. Iulius Dexter vet(eranus) . . . dimis(sus) -tus honesta missione). 9100 in locum . . . actari missi -ti. CORP. XIII 8251. *al.* *accedit: cogn. imp.*: CORP. VI 669 -tus Aug(usti) nostri (3490. 3491 Augustorum). *pars exercitus*: INSCR. Dessau 2180$^{add.}$ (*a. 118*) -ti ex numero eod(em) *equitum sing. Aug.* hom(ines) c(entum). INSCR. Ephem. epigr. VII 816 Ulpius Silvanus -tus leg(ionis) II Aug(ustae) (CORP. VII 51 ex leg(ione). XII 687. 2230. *al. cf.* CARM. epigr. 273, 5 [*s. III*] *balneum* s⟨acravi⟩t in usum -tis quondam Alexand⟨r⟩e⟨o⟩ nomine dignae [*sc. 'legionis' suppl. Renier, v. adn. crit.*]). CORP. VII 323 al(ae). X 3630 cl(assis) pr(aetoriae) Mis(enensis) (*cf.* III 14695 Φλ. Ζήνωνι ἠμερίτω στόλου Μεισηνῶν). INSCR. Dessau 2125 ex coh(orte) XIII urb(ana). *et al., v. Ruggiero, Diz. epigr. II p. 2104.* *ordo*: CORP. VII 284 ex decu(rione) (INSCR. Ephem. epigr. IX 1215). X 3373 ex c(enturione).

(II) *de iis, qui munere, opera, labore sim. perfuncti sunt* (*tam liberius de quavis opera quam strictius de munere publico, v. l. 37 sqq.*): STAT. silv. 5, 1, 124 videt (*Sabina coniunx*) -ti iam prospectantibus astris tempus adesse viri. CLAVD. 7, 106 iam libertate reducta, quamvis -tum peteret natura reverti numen . . ., distulit Augustus cupido se credere caelo. 17, 11 te . . . naturae sacris mundique vacantem, -tum pridem desudatisque remotum iudiciis . . . rursum . . . potestas evehit. COD. Theod. 8, 5, 34, 3 (*a. 377*) mancipum . . . accipienda . . . obsequia . . . ab officio proconsulari qui missione donantur, vel ex aliis officiis, quos idoneos atque -tos (mer- *T*) esse constiterit. 12, 1, 4 (*a. 317*) quibus -tis omnis honor iure meritoque debetur ([*ibid.* post expletos honores civicos]. *cf.* 12, 12, 13, 1 [*a. 392*] quos -tos honor a plebe secernit [*i. 'honoratos', v. Mommsen, Strafrecht p. 1033, 7; cf. infra l. 83*]). DRAC. Romul. 7, 6 -to . . . auspice (*in nuptiis*). *? de liberta*: CORP. VI 8519 Aur(elia) Aug(ustorum) lib(erta) Bonitas ex -tis (*v. Daremberg-Saglio l. c.; PW l. c.*).

β *translate et in imag. (ponitur adi. vice l. 46. 55. 63. al.)*: *de corporis partibus* (*de cadavere l. 51. coniunct.* invalidum *v. ex. seq.*): OV. am. 3, 11, 14 lassus . . . amator invalidum referens -tumque latus. CLAVD. carm. min. 27, 25 *Phoenix* -tos artus . . . reformat. *per hypallagen*: PRVD. c. Symm. 2, 1084 *anus* transfert -tas ad fulcra iugalia rugas (*cf. 1082* nubit anus veterana sacro perfuncta labore). PAVL. PETRIC. Mart. 3, 391 (*de veterano*) -tos (*S*; -tus *RPV*) celat veneranda casside canos. DRAC. laud. dei 3, 438 senis -tum formidavere cadaver (*i. senis -ti, vix 'defunctum cadaver'*). *de bestiis* (*coniunct.* fessis *l. 55*): OV. fast. 4, 688 dempserat -tis (et m- *A*) . . . iuga Phoebus (*cf. l. 58*) equis (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 319 iugales). PLIN. nat. 11, 27 fessis aut iam -tis *apibus*. *de rebus naturae personatis* (*cf. etiam I A 1 b*): OV. met. 15, 186 cernis . . . -tas (*FN²*, *al.* [*recc.*]; emensas *pars dett., edd. plerique; alii al.*) in lucem tendere noctes. STAT. Theb. 1, 336 per -ti surgens confinia Phoebi (*cf. l. 53*) Titanis. *de rebus corporeis*: OV. fast. 1, 665 rusticus -tum palo suspendat aratrum (CLAVD. 19, 59 -tam suspende togam). SEN. Thy. 797 -tos solvere currus. LVCAN. 3, 520 -tas repetunt navalibus alnos (*cf.* STAT silv. 2, 2, 142 [*in imag.*] puppem. MART. 10, 85, 5). PLIN. nat. 17, 206 palmitem -tum pluribusque induratum annis. STAT. Theb. 12, 522 *victoriam Thesei* -tis hilaris tuba nuntiat armis (PLIN. paneg. 15, 3 quotiens equos, quotiens -ta arma mutasti. PANEG. 12 [2], 10, 2 AVSON. 400, 1. [*aliter p. 470, 54*]). STAT. Theb. 12, 638 pharetras. IVV. 6, 498 -tā . . . acu. CLAVD. 24, 101 (*de praeside provinciae*) post -tas . . . secures discrimen letale subit. *huc fort. referre licet* CASSIOD. var. 3, 5, 5 (*v. p. 472, 27*). *incorporeis* (*fere i. q. praeteritus*): MIN. FEL. 21, 9 divi ceteri reges, qui consecrantur non ad fidem numinis, sed ad honorem -tae potestatis. SERV. Aen. 8, 464 hoc nomen (*sc. heros*) non tantum praesentis est virtutis, sed et praeteritae: unde est, quod Euandrum heroem dicit, cum sit virtutis (*aliter v. p. 472, 39*) -tae.

B *i. q.* **pro merito accipere**, *sibi acquirere quod quis meruerit* (*dep. v. p. 472, 4. 34. 43. 60. 79. 80*): **1** *res*: **a** *c. nudo obi.* (*accedit adv. infra p. 472, 51; abl. instr. infra p. 472, 4. 35. 43. 47. 60*): α *praevalente vi meriti de praemiis sim., plerumque in part. perf. sensu passivo fere i. q. bene meritus, debitus* (*opp.* recusare VAL. MAX. 4, 1, 6. *i. q. lucrari, comparare v. p. 472, 19*): PROP. 4, 11, 61 -ui generosos vestis honores (VAL. MAX. 4, 1, 6 SERV. georg. 1, 24 HEGES. 4, 6, 3. COD. Theod. 8, 11, 1 [*a. 364*] *de honoratis* [*v. supra l. 40*]: viri . . . -to iam honore pollentes. *aliter p. 470, 45*). PROP. 4, 11, 72 (*de morte Corneliae*) laudat . . . -tum . . . fama rogum. GRATT. 282 illa (*sc. canis gravida*) *non* . . . -tae servat fastigia laudis (VOPISC. Prob. 12, 6). MANIL. 1, 414 Argo in caelum subducta mari . . . -tum . . mundum tenet. 1, 795 censu Tullius oris -tus caelum (SIL. 7, 19 -to sacrum caput insere caelo. 11, 461). PHAEDR. app. 18, 10 -ui libertatem (*aliter v. infra l. 55*), canus servio. LVCAN. 1, 357 Laelius -ti . . . gerens insignia doni (VOPISC. Prob. 6, 1. *cf. infra l. 51*). SVET. Aug. 24, 2 *legiones* citra commoda -torum praemiorum exauctoravit. TERT. praescr. 43, 5 promotio -ta (*cf.* COD. Theod. 6, 5, 1 [*a. 383*] *provectio*). VIGIL. TRID. ad Simpl. 3 p. 551^D vulneribus fatigatum . . . -ta quiete sepelivit (INSCR. christ. Diehl 2172, 7). SERV. ecl. 1, 7 Augustus templa vivus -uit. PAVL. NOL. carm. 6, 46 -tum sanctis inpendere . . . amorem. COD. Theod. 7, 20, 4, 1 (*a. 325*) *missio* ([*loc. secl. Mommsen*]. 6, 35, 11 [*a. 381*]). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 177, 26 *episcopus Acylinus* olim coronas -uit (INSCR. christ. Diehl 104, 10). PAVL. PETRIC. Mart. 5, 708 sanctorum . . . coronis inserit -tas domini sententia gemmas. *de coniuge victori praemio danda*: CYPR. GALL. iud. 34 accipit -tam (*aliter p. 473, 8*). *nota* (*v. p. 471, 80*): GELL. 7, 7, 5 Acca Larentia . . . pecuniam . . . -uerat ex eo quaestu. APVL. met. 2, 12 stipibus -endis.

β *notione meriti aut debilitata aut plane abolita* (*v. infra l. 49. 54. 57*) *fere i. q. impetrare, assequi* (*opp. amittere l. 51.* OROS. hist. 6, 1, 13): (I) *commoda*: *emolumenta publica*: LVCAN. 5, 7 -ti remanet *consulibus* pars ultima iuris (SPART. Did. 3, 8 *Iulianus* tribuniciam potestatem, ius proconsulare . . . -uit). CASSIAN. conl. 2, 3, 1 regnum. SIDON. epist. 8, 6, 5 ut . . . horas . . . congrua -torum fascium laude honestarent ([*L*, mer- *rell.*]. CASSIOD. var. 3, 5, 5 sume post consulares fasces -tos patriciatus insignia [*'post depositos fasces' Mommsen, praef. p. XXXIV; v. p. 471, 69*]. INSCR. christ. Diehl 1070 a, 11 [*a. 501*]). SIDON. carm. 2, 209 *Anthemius* conscendit . . . senum puer ipse curulem, sedit et -to iuvenis veteranus in auro (*i. aurea sella vel trabea, cf. v. 2*). *varia* (*fere privata*): VELL. 2, 47, 1 vix ulla *aestate* non iustissimus triumphus -tus *est*. QVINT. inst. 4 prooem. 1 quale iudicium hominum -rer (mer- *A*). 4, 1, 2 -endi favoris gratia (OROS. hist. 6, 1, 11 optimo genere sacrorum . . . praecipuum deorum favorem. 6, 1, 13). CARM. epigr. 1066, 6 (*s. I*) quid prodest *puerum* . . . cuncta . . . blanditiis -uisse suis? TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 25 neque . . . credibile est -uisse medicinam a destructore legis observatores legis. NEMES. cyn. 188 -tae laudem virtutis amare (PRISCILL. tract. 3, 58 p. 46, 6. *aliter v. p. 471, 74*). SPART. Hadr. 4, 4 praesumptionem adoptionis -uit. 12, 7 a senatu supplicationes. VOPISC. Car. 8, 1 imperatoris Persi⟨ci⟩ nomen. LACT. inst. 4, 25, 6 spiritum iustitiae operibus -eri ([⟨m⟩[e]reri *G*, emendari *P*, et mereri *V*]. *cf.* IVNIL. 2, 22 sancti spiritus infusionem). AMBR. epist. 21, 5 cui adhuc -enda baptismatis sacramenta servantur. obit. Valent. 10 p. 1362^A *veniam* (BACHIAR. repar. laps. 11 p. 1047^B. *cf.* EVGIPP. Sev. 14, 3 gratiam). HEGES. 1, 22, 1 *Antipater* vir egregie factus ad -endam muneribus atque amicitia societatem potentium (*gr. 1, 181* ἐξοικειούμενος . . . τοὺς . . . δυνατούς). CLAVD. carm. min. app. 12, 4 *nobilem undam* (*in balneo, v. adn. Birtii*). AVG. persev. 6, 10 hoc . . . dei donum (*i. perseverantiam, cf. supra l. 6*) suppliciter -eri potest, sed . . . amitti contumaciter non potest. MART. CAP. 5, 437 -tae granditatis pudor. SIDON. epist. 3, 5, 3 cui rem parentum . . . sicut recepisse parum fructuosum, sic non -uisse nimis videtur ignavum. ENNOD. epist. 7, 2, 2 p. 178, 16 frugem. GREG. TVR. Mart 2, 59 post -tam libertatem (*aliter supra l. 5*). *de re*: FAV. EVL. p. 6, 27 quod (*sc. colligi posse ex partibus suis*) hic (*senarius numerus*) . . . solus -uit. (II) *incommoda*: LVCAN. 3, 622 -ta iam morte (*i. plaga mortifera*). SVLP. SEV. dial. 3, 11, 8 ambo . . . pertinacioribus studiis . . . iram victoris -ti. **b** *pro obi. est enunt.*: α *infinitivus*: OV. am. 3, 1, 47 -ui (*sc. ego Elegia*) plus quam tu (*sc. Tragoedia*) posse. ars 3, 409 Ennius -uit . . . contiguus poni, Scipio magne, tibi. fast. 4, 58 -uit vocis habere fidem. EPICED. Drusi 466 laudari . . . Caesaris ore -ui (*A²*; et merui *O*). LVCAN. 5, 688 CYPR. GALL. iud. 70. PRVD. apoth. 1033 solus homo -uit domini formabile dextra os capere. PETR. CHRYS. serm. 5 p. 197^B (*allegorice de parabola filii prodigi*) *Christus* duos filios habuit conditoris beneficio, non necessitate generantis, duos filios habuit, quos non -uit esse sed iussit. INSCR. christ. Diehl 1705. β *ut fin.*: SERV. auct. Aen. 2, 649 quod cum Iovi Venus questa esset, -uit, ut in Anchisem fulmina mitterentur. SACR. Leon. p. 398 ut ad martyrium perveniret -uit pro praemio.

2 *personam, i. q. quasi propriis meritis alqm. sibi vindicare, obligare; alicuius gratiam inire* (*coniunct. captare l. 81. accedit abl. instr. l. 80. 82*): TIB. 1, 9, 60 nec lasciva soror dicatur plura bibisse pocula vel plures -uisse viros (*obscaene, fere i. q. 'amatoriis officiis sibi conciliare'* [*cf.* OV. am. 3, 11, 14 *p. 471, 46*]. *aliter*: OV. epist. 6, 138 *Medea* ipso crimine dotatast -uitque virum. trist. 4, 8, 52 aequantem superos -uisse virum). OV. am. 2, 8, 24 unumst e dominis -uisse satis. QVINT. decl. 318 p. 251, 20 me . . . -eri debet et a me istud petere. PANEG. 11 (3), 19, 4 eum adsiduis obsequiis -bantur donisque captabant. ORIENT. comm. 1, 394 solum vult caelebs -uisse deum. 2, 94 munere quo speres -uisse hominem?

II *intransitive* (*dep.* -eri) *i. q. bene mereri (fere part. perf. accedit abl. instr. p. 473, 7. ponitur subst. vice p. 473, 1.* *i q. acceptum*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

esse v. l. 11): de hominibus: Ov. Pont. 1, 7, 61 -tis (mer- γ) referenda est gratia (*item substantive:* AVSON. 342, 6 diis ... inserit -tos laus). VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 *genus humanum* iuvandi et -endi cupiditate flagrat. PS. CYPR. rebapt. 1 p. 70, 11 contra ... cunctorum -torum sanctorum ... observantiam. AVSON. 339, 14 mens ... caelesti sensu rigat -tum cor. MART. CAP. 5, 432 oratores -ti. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 110 operatio praesens martyrii -tos prodit virtute patronos. INSCR. christ. Diehl 1685, 2 coniux ... -ta ([*de nom. proprio cogitat Buecheler*]. *aliter p. 472, 17*). *de bestiis:* STAT. Theb. 3, 591 nec pudor *est* -to clipeum vestisse iuvenco. silv. 3, 1, 58 coronat -tos Diana canes. *fere i. q. probari, acceptum esse:* ITALA gen. 17, 1 (Ambr. Abr. 1, 4, 27 p. 522, 1) -ere in conspectu meo et esto sine querella (εὐαρέστει ἐνώπιον ἐμοῦ, VVLG. ambula coram me).

part. perf. pass. **ēmeritum, -ī** *n. pro subst.: i. q. praemium veteranorum:* MEN. dig. 49, 16, 5, 7 ut veteranus erit restituendus et praemia et -um capit (*cf.* MOD. dig. 49, 16, 3, 11—12). MOD. dig. 49, 16, 3, 9 qui militiae tempus in desertione implevit, -o privatur. *extra rem militarem:* CYPR. GALL. gen. 507 (*loquitur Abram*) nec datur -tum (meritum *A*) post mortem linquere natum (*cf. 505* dona).

deriv.: emeritio. *v. Onom.* *Burckhardt.*

***ēmergo, -sī, -sum, -ere.** *ab* ex *et* mergere. NOT. Tir. 72, 74 -it. 72, 81 -sit. *de notione:* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 416, 14 B. accidit. evenit. -sit. actum est. conti[n]git. factum est. gestum est. PS. ASCON. Verr. p. 234, 23 St. -it, exoritur, exsurgit. GLOSS.L III Abstr. EM 9 -sit surrexit vel contigit. Abol. EM 1 -ere exsurgere, exsuperare. II Philox. EM 23 -sit ἀνέδυεν, συνέβη. *de usu:* DON. Ter. Ad. 302 '-i' nove. nam -o dicitur, non -r. sed ideo usus est, quia sine compositione et mergo et mergor facit. *adhibetur plerumque intransitive (inde a* TER.*), quo accedit eodem prorsus sensu part. perf. pass. (aliter infra l. 43) pro medio passivo (fere 25ies), sc. ut succurrat in locum part. praeteriti (act., non exstantis), v. l. 72. 73. 74. 79. 83. p. 474, 23. 61. 69. 475, 4. 48. 50. 477, 34. 35. 479, 23. 27 al. nota infin. perf.* -sum esse (*pro* -isse *intrans.*) COD. Iust. *p. 479, 73.* NOVELL. Iust. *p. 479, 59; praeterea occurrunt formae med. pass.: infin.* -i: TER. Ad. 302 PAVL. FEST. p. 31 COD. Iust. 1, 17, 2, 18. *imperat.* -ere: OCTAVIA 134. *legitur impersonaliter p. 478, 42. reflexive inde a* TER., CIC. (*9ies: v. p. 474, 11. 38. 47. 70. 477, 55*). *transitive:* CATVLL. 64, 14 DIRAE 57 (*p. 474, 14 sq.*). LIV. 44, 33, 2 *p. 476, 16.* COMPVT. cod. Col. *p. 475, 38.* GREG. TVR. *p. 476, 81.* COD. Iust. de cod. confirm. 3 -enda (*v. p. 479, 58 causative, pro partic. pass. fut.*). *p. 479, 82 sqq. part. perf. pass. (aliter l. 31): p. 474, 18. 475, 30. 64. legitur inde a* TER. (*ter*), CIC. (*deest rhet.*), CATVLL. (*v. p. 474, 14*), LVCR.

[*ex coni.:* LIV. 44, 33, 2 *v. p. 476, 16.* LAMPR. Alex. 38, 1 (mersit *codd.*). *v. et p. 474, 59. 63. dub.:* IVL. VAL. 3, 45 una ... aditicula ..., qua sept⟨u⟩m fluminis vel irrumpi oporteat vel -i (*an i. q. superari?, cf. p. 479, 82*). PS. CYPR. aleat. 1 p. 93, 1 ⟨qui ali⟩os ad nequitiam, se in la⟨que⟩um mortis -unt (e- *pro* '*de-*' *accipiendum esse censet Löfstedt, Eranos 8, 1908, 115*). *falso: pro* (se) mergere: LIV. 8, 7, 21 CVRT. 4, 4, 4 APVL. apol. 83. *var. lect.:* Ov. met. 6, 664. 15, 186 SEN. nat. 3, 11, 3. *del. ut gloss.:* MIN. FEL. 3, 6.]

I ***foras vel sursum mergere*** (*indicatur locus: unde aliquis -it: per praeposs.:* ex: *saepissime inde a* TER. Andr. 562, CIC. [*fere 20ies*]. *rarius:* ab: CIC. div. 1, 72 PLIN. nat. 2, 58 SIL. 4, 587. *al.* de: LIV. 22, 3, 1 VITR. 1, 6, 11. *al. per abl. separ.:* SALL. hist. frg. 4, 28 DIRAE 57 PARIS 1, 4 ext. 2 OCTAVIA 134. 706. *et al. saepe. quo aliquis -it: per praeposs.:* ad: CIC. div. 2, 136 LVCR. 2, 13. 5, 698 SEN. epist. 22, 12. 44, 1. *et al.* in *c. acc.:* Ov. hal. 36 met. 14, 155 LIV. 21, 25, 9. 44, 37, 10 VELL. 2, 65, 1. *et saepe*).

A ***proprie*** (*nonnullis locis, quibus usum transl. [cf. p. 477, 22 sqq.] segregare e re non visum est, etiam exempla quamvis not. transl. inserta invenies, v. p. 475, 53. 65. 476, 32. 477, 3*): **1** ***aqua, mari, paludibus sim. in altum vel foras mergendo aut exsurgere, in conspectum venire, aut egredi:*** **a** *-unt animantia:* CIC. fin. 3, 48 qui demersi sunt in aqua, nihilo magis respirare possunt, si non longe absunt a summo, ut iam iamque possint -ere (*cf.* 4, 64 ex alto. 4, 65). nat. deor. 2, 124 avis, quae se in mari mergerent; quae cum -issent piscemque cepissent *eqs.* (PARIS 1, 4 ext. 2 p. 20, 11 avium multitudo proximo lacu -sa. PLIN. nat. 10, 9). div. 2, 67 -sit e flumine *equus* (2, 140 subito sum visus -sus e flumine [*v. infra l. 75*]. *cf.* VVLG. gen. 41, 3 -bant de flumine *boves*). 2, 136 de -so me et equo ad ripam (*sc. in somnio, cf. l. 73*). Ov. met. 3, 684 (*de nautis Tyrrhenis in delphinas transformatis*) -untque iterum redeuntque sub aequora rursus. LIV. 1, 13, 5 ex profunda -sus palude equus Curtium in vado statuit (22, 3, 1 de paludibus -isset *Hannibal, sc. in siccum.* TAC. ann. 1, 65 Varum ... paludibus -sum cernere ... visus est. *v. l. 83. cf.* AMM. 31, 13, 13 abiectum ... in paludem, nec -ere potuisse). 29, 32, 9 inter virgulta ulterioris ripae -erunt. CVRT. 4, 9, 21 qua ... amnis aperit vadum -sere *milites.* MELA 1, 99. 3, 82 *serpentes* ex limo (AMM. 22, 15, 26 ex ... paludibus). OCTAVIA 706 talis -sam freto spumante ... Thetin (*sic de deabus:* SIL. 7, 414 aequoreae pelago ... -sere sorores [STAT. silv. 1, 5, 17 deae virides ... quales -itis altis fontibus]. APVL. met. 5, 29 *Venus* e mari. *cf.* 11, 3 pelago medio ... divina facies. AVSON. 106, 1 -sam pelagi nuper genitalibus undis Cyprin [*gr. Anthol. Plan. 16, 178* τὰν ἀναδυομέναν ἀπὸ ματέρος ἄρτι θαλάσσας]. 400, 2). PLIN. nat. 9, 152 dum conetur -ere *urinator.* SIL. 4, 587 liquidis ... -sit ab undis ille *miles*, celer nandi *eqs.* STAT. Theb. 9, 240 fugit in imos turba *piscium* lacus ..., nec prius -si *eqs.* silv. 2, 2, 119 -unt pelago ... delfines. MART. 14, 174, 1. SVLP. SEV. epist. 1, 6 gentium praedicator (*i. Paulus, cf. II Cor. 11, 25*), quem fluctus absorbuit et post triduum ... -entem e profundo unda restituit. *et al. reflexive:* ITIN. Alex. 9 *cum Granicum flumen transirent milites*, vix ... profundo sese -issent mutuo adminiculabundi. *transit.: partem corporis in altum dare, emittere* (*cf. p. 475, 38*): CATVLL. 64, 14 -sere freti candenti e gurgite vultus aequoreae ... Nereides. DIRAE 57 multa mari ... portenta natare, monstra repentinis terrentia saepe figuris, cum subito -sere furenti corpora ponto (*vix intransit.*). *vi passiva de polypo capiendo per hamum elato:* Ov. hal. 36 elato calamo cum demum -sus in auras bracchia dissolvit.

sensu spirituali, de iis qui baptizantur: TERT. bapt. 8 p. 207, 29 carni nostrae -enti de lavacro *baptismatis.* pudic. 6 p. 230, 10 caro quaecumque in Christo reliquas sordes pristinas solvit, ... nova -it. INSCR. christ. Rossi II p. 110, 65 *eunuchus* quiescit -sus (*ex aquis baptismatis, cf. act. 8, 36; Arator act. 1, 688* qui gurgite mersus deposuit *eqs.*).

b *-unt res corporeae: α universim:* (I) *de rebus variis in aquam iniectis (de re naturali se ex aqua segregante v. infra l. 33), quae quasi natando efferuntur:* LVCR. 2, 200 nonne vides quanta vi tigna trabesque respuat umor aquae? nam quo magis ursimus alte derecta ... tam cupide ... remittit, plus ut parte foras -ant exiliantque (*cf.* AVG. civ. 21, 5 p. 496, 8 D. lignum cuiusdam ficus ... mergi, et ... ad aquae superficiem rursus -ere). SEN. epist. 79, 1 *v. infra l. 40.* PLIN. nat. 35, 178 limus (*unde bitumen fit*) e Iudaeae lacu ... -ens. SVET. Claud. 21, 6 *Triton argenteus* e medio lacu per machinam -erat. FRONTO p. 219, 10 N. Polycrates anulum ... in mare abiecit, unde numquam ⟨...⟩ -ret (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 23, 6 corpus ... adiecto pondere, ne umquam -ret, in fluvium proiectum est). *refl.:* SALL. hist. frg. 4, 28 Charybdis, mare verticosum, quod ... illata navigia sorbens gurgitibus ... Tauromenitana ad litora trahit, ubi se laniata naufragia fundo -unt (*de eadem re* SEN. epist. 79, 1 *intrans., v. supra l. 33*). (II) *de rebus variis aliquo modo ex aqua exsurgentibus, fere i. q. eminere (motionis vi evanida l. 43. 47):* MANIL. 4, 636 tot ... minora solo tamen -entia ponto litora. PLIN. nat. 13, 109 caput ipsum et florem *loti herbae* vespera mergi ... totumque abire in altum, ... ad ortus solis -ere extra aquam. LVCAN. 4, 128 stagnis -ere colles incipiunt *prima diei luce.* *refl.:* AVIEN. orb. terr. 630 septem sese aequoris aestu -unt arces. (III) *sursum mergendo (fere ex mari) per motum terrae (in mundi creatura l. 50) oriri (cf. p. 475, 82 sq.):* MANIL. 1, 165 -sere fretis montes orbisque per undas exsiliit. PLIN. nat. 2, 202 nascuntur et alio modo terrae ac repente in aliquo mari -unt. 2, 203 iuxta Cretam -sit ... *insula* (4, 70 Thera. IVST. 30, 4, 1 repente ex profundo. AVR. VICT. Caes. 4, 14 in Aegaeo mari. AMM. 17, 7, 13 Delos). *ibid.* alio ... motu terrae stagnum -isse.

β speciatim: de astris (aliter p. 476, 40 sqq. de coluro l. 68), quae cum in conspectum venerunt ex mari se elevare videntur, fere i. q. oriri (sim. de luce diei l. 65): CIC. Arat. 77 sese ostendens -it (*sic Cic. nat. deor. 2, 113,* ostendat *codd.*) Scorpios alte. 460 -it (et m- *codd.*) Nixi caput. 470 -unt ... e terris volucres. VITR. 1, 6, 11 sol, cum -it (TAC. Germ. 45 sonum ... -entis *solis* audiri. MART. CAP. 6, 591 -si solis exortus). SEN. nat. 7, 17, 2 *cometa* circa undecimam horam diei -sit. 7, 27, 3 intra brevissimum tempus Aries extollitur, Libra tardissime ⟨e⟩mergit[ur]. PLIN. nat. 2, 58 *stellae errantes.* 2, 106 arcturi ... sidus. 2, 179 e freto ... -entibus ... sideribus. 18, 271. VAL. FL. 5, 1 altera lux haud laeta viris -sit Olympo (MART. CAP. 6, 592 primi luminis fulgor). HOMER. 126 cum primum Titan -erit undis. APVL. met. 11, 1 video ... lunae ... orbem ... marinis -entem fluctibus. *al. de coluro:* MART. CAP. 8, 832 in regionem inconspicuae nobis partis obruitur, unde -sus infra Cetus *eqs.* *refl.:* MANIL. 5, 198 cum iam vicesima Cancro septimaque ex undis pars sese -it in astra. AVIEN. Arat. 1104 cancro sese -ente per aethram. orb. terr. 127 lux se rursus eoa -it pelago.

2 *respicitur notio proveniendi (v. etiam p. 476, 68 sq.), exeundi (sc. fere ex locis occultis, interioribus, periculosis sim.), i. q. prodire, exsurgere, efferri (hic illic cum vi subito apparendi, saepius ita ut nihil nisi motus localis notio spectetur):* **a** *de animantibus: α in universum: fere i. q. prodire, egredi, surgere, proficisci (v. l. 76. i. q. efferri p. 475, 30 sq.):* TER. Eun. 555 quo pergam, unde -am (exeam GLOSS. V 533, 57. *cf.* DON. Ter. *ad l.* proprie dixit '-am', ut ex lustris atque inhonestis locis utpote meretriciae domus). CIC. Manil. 7 ut se non Ponti ... latebris occultare velit *Mithridates*, sed -ere ex patrio regno *eqs.* Sest. 12 Catilina, cum e pruina atque e nivibus illis -isset. 126 numquam est conspectus *Clodius* cum veniret *ad gladiatores spectandos.* -bat

[*Sulser*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

subito, cum sub tabulas subrepserat. Phil. 4, 12 est vobis res ... cum ... belua (*i. Antonio*), quae quoniam in foveam incidit, obruatur, si enim illinc -erit *eqs.* Tim. 37 a nostro aspectu oblitescant *dei* rursusque -si *eqs.* (*gr.* 40^C *κατακαλύπτονται καὶ πάλιν ἀποφαινόμενοι*). div. 1, 72 ab infima ara subito anguis -ret (MART. CAP. 4, 328). Att. 2, 12, 2 -eram ... ex Antiati in Appiam ad Tris Tabernas. LIV. 21, 25, 9 L. Manlius ... multa ... cum caede suorum aegre in apertos campos -sit. 27, 38, 6 *Hannibal* ne -ere ex Bruttiis atque obviam ire fratri posset. 32, 2, 5 (*in prodigio*) agro, qua induceretur aratrum, sub existentibus glebis pisces -isse. PAVL. FEST. p. 31 barathrum ... locum ... unde -i (*v. p. 473, 36*) non potest. VELL. 2, 27, 4 C. Marius ... per cuniculos ... conatus erumpere, cum foramine e terra -isset *eqs.* (*cf.* QVINT. decl. 255 p. 46, 25 in mediam subito -ere civitatem. AMM. 24, 4, 22 cuniculariorum subita manus [VEG. mil. 2, 11]). CALP. ecl. 7, 71 vidimus (*in spectaculis*) ... rupta ... voragine terrae -isse feras. SIL. 7, 336 -amus. STAT. Theb. 11, 14 quando pectore ab alto *Tityi* -unt *volucres.* QVINT. decl. 255 p. 46, 25 visus est mihi -ere tumulo vir fortis (*sc. is qui arma de sepulcro sustulit, ut iis uteretur*). APVL. met. 1, 17 -o laetus atque alacer (*cf. antea* exsurgit). 2, 1 somno (*v. p. 477, 47*) simul -sus et lectulo. TERT. anim. 28 p. 347, 15 (*allegor.*) *Pythagoras* de adytis fallaciae (*i. de specu subterraneo*) -it. ITALA Luc. 21, 28 (Tert. resurr. 28 p. 55, 21) -etis et elevabitis capita vestra (ἀνακύψατε. VVLG. respicite). HIL. in Matth. 16, 2 p. 1008^B post triduum ex ea (*sc. morte*) ... vivus atque incorruptus -ens *Iesus* (*cf.* NICET. fid. 6 p. 16, 7 aperiente se terra vivus -sit *Lazarus*). AMM. 14, 9, 1 (*in imag.*) accusatores quaesitoresque ... ex isdem foveis cerneret -entes. 21, 1, 10 *vatem quendam* -isse subito e terra (*cf.* MACR. Sat. 5, 19, 18; *opp.* prius in terram mersi). CLAVD. DON. Aen. 3, 590 p. 339, 27 mox ... -sit ex silvis ignoti ... forma viri ('procedit' *Verg.*). MART. CAP. 9, 921 -sa terris virgo (*pass.: i. Philologia in caelum elata; an med. pass. 'profecta'?*). VEREC. in cant. 4, 22 p. 66^med. (*alleg.*) -ens excellenti profectu, non solus currit *eqs.* *et al.* *in imagine:* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 205, 4 B. revolvens ... propheticae lectionis paginas inveniat de ipsis exsilientem Christum et ... ebullire eum cernat et -ere atque ... prorumpere. *refl.:* CIC. har. resp. 55 iam ista serpens (*sc. discordia*) quae tum hic delitescit, tum se -it. *transit.: animum emittere (cf. p. 474, 13):* COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 229 ut rederemus (*sic*) ad principium creatur⟨a⟩e et per fabricam creatoris -remus animos nostros, ut *eqs.*

β *speciatim:* (I) *ex inferis surgere:* OV. met. 14, 155 sedibus Euboïcam Stygiis -it in urbem ... Aeneas. SEN. Herc. f. 276 subitus ... ad astra -et *Hercules* (*cf.* 279 [*verba Megarae*] -e, coniunx). Oed. 609 *inter manes ex inferis surgentes* primus -it *Zethus* solo. OCTAVIA 134 -ere (*v. p. 473, 37*) umbris et fer auxilium tuae natae invocanti, genitor. PETRON. 124 vs. 255 sedes Erebi qua rupta dehiscit, -it late Ditis chorus. SIL. 12, 234 subita ... Pauli -isset imago sedibus infernis. MART. 12, 32, 6 furias ... nocte Ditis -sas. ARNOB. nat. 5, 28 p. 200, 1 -it ab inferis Euius (SCHOL. Stat. Theb. 5, 347 *Pluto.* SVLP. SEV. Mart. 26, 3 Homerus, *v. l. 55 sq.*). AVSON. 393, 51 -sus Stygiis fornacibus Orcus (*i. Pluto*). MACR. somn. 2, 17, 13 nocentium animae ... sero de Tartaris permittuntur -ere et ad ... caelum ... remeare. *inde translate: fere i. q. ex pavore mentisque consternatione ad se redire:* FLOR. epit. 2, 6, 23 (*post cladem Cannensem*) interim respirare Romanus et quasi ab inferis -ere. APVL. met. 3, 10 nec prius ab inferis -si.

(II) *pariendo, nascendo exire, edi (i. q. prorepere l. 60. 62):* PLIN. nat. 10, 145 *ova* dum pariuntur, molli putamine, sed protinus durescente, quibuscumque -unt portionibus. 11, 49 ruptis membranis, quae singulos (*apium pullos*) cingunt, ovorum modo ... agmen -at. 11, 85 phalangia ... in ... specu incubant magnum numerum, qui, ut -sit *eqs.* 11, 270 infantis in nascendo *vox* nulla auditur ante quam totus -at utero. AMM. 19, 8, 11 terrigenas illos (*sc.* 'σπαρτούς') non sinibus terrae -sos (*pass., i. editos; vix med. pass.*). *sensu latiore vel translato fere i. q. originem ducere, oriri, proficisci:* FILASTR. 24, 3 p. 11, 9 ex parentibus suis omnis illorum -erit progenies (*sc. Bahalitarum; cf. antea* filiis ... ex parentibus editis). CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 12, 14 -surus foret ex sanguine Troianorum, qui *eqs.* (*cf.* 6, 765 p. 606, 8; *syn.* nascetur ex Italo sanguine). BACHIAR. repar. laps. 10 p. 1047^A qui (*miles Christi*) cum nostro -isset e corpore (*i. ex multitudine gentilium*). VEN. FORT. vita Albin. 5, 11 non exiguis parentibus oriundus, immo digni germinis dignissima proles -ens. DIONYS. EXIG. Procl. or. 4 unde primus peccati discipulus Cain -sit, inde generis nostri liberator Christus sine semine pullulavit. *al.*

b *de rebus corporeis:* α *cum notione in altum surgendi:* (I) *de rebus naturae, fere i. q. in altum penetrare, efferri (profluere l. 81 sqq., acced. notione oriendi l. 83. al.):* LVCR. 5, 698 sub terris ... iubar haesitat ignis nec penetrare potest facile atque -ere ad ortus. SEN. nat. 2, 26, 6 per quam (*i. altitudinem*) ... direptis aquis ignis -sit. AETNA 118 tantos -ere fontes, *opp.* se mergere hiatu (SEN. nat. 3, 11, 2 in Coryco monte ... post terrarum tremorem nova vis fontium -sit. PLIN. nat. 31, 53 cessasse fontes amnesque ..., post sex annos -isse). SEN. nat. 3, 19, 4 amnes *subterranei* ... quorum aliis ... in occulto cursus est ..., alii sub aliquo lacu -unt (MELA 1, 54 in illis terris [*sc. antichthonum*] ortum amnem [*i. Nilum*], ubi subter maria caeco alveo penetraverit, in nostris rursus -ere. *al.*). 3, 26, 4 Tigris ... absorbetur et desideratus diu tandem longe remoto loco ... -it (6, 8, 2. IVST. 42, 3, 9; *opp.* mergitur AMM. 18, 9, 2. *al.*). 3, 26, 5 Alpheon ... agere sub mare cursum nec ante quam in Syracusano litore -ere. PLIN. nat. 11, 159 flumen per quod Euphraten -ere putant. FRONTIN. aq. 19 ibi rursus -unt *aquae.* 22 rivus Appiae sub Caelio monte ... actus -it ... infra clivum Publicii. PLIN. epist. 9, 33, 2 ex hoc (*stagno*) in modum fluminis aestuarium -it. VLP. dig. 43, 20, 81, 8 *caput aquae*, ubi primum -it. ITIN. Alex. 35 pars ... Tanaidos hum⟨ata⟩ paludibus Maeotis -ere denuo. AMM. 14, 8, 12 aquae ... calentes. 23, 6, 73 quorum montium ex pedibus imis -entes fluvii. OROS. hist. 1, 2, 28 p. 16, 8 de litore incipientis maris Rubri videtur -ere *Nilus. al.* (*cf. transit.: i. q. emittere:* LIV. 44, 33, 2 quia *montes* nullos apertos -rent [evergent *V*] rivos). SEN. nat. 6, 27, 3 aer ... qui ... inter illas paludes iacet, cum -sit, ... haurientes necat. AMM. 23, 6, 18 unde (*e foramine terrae*) -ens ... noxius spiritus. SEN. epist. 74, 4 procellae more, quae in ipsa sereni fiducia solet -ere. PLIN. nat. 2, 198 desunt ... tremores *terrae*, cum ventus -sit. APVL. apol. 57 Ulixes fumum terra sua -entem ... frustra captavit. HIL. in psalm. 67, 3 p. 278, 12 fumus cum -erit, deficit. MACR. Sat. 1, 3, 13 mane ... dictum, quod ab inferioribus, id est a Manibus, exordium lucis -at (*cf. p. 474, 65. 72*). (II) *de voce sim. fere i. q. in altum dari, efferri:* STAT. Theb. 9, 349 ultimus ille sonus moribundo -sit ab ore (*Crenaei*): 'mater'. CAPITOL. Pert. 4, 2 vaticinationibus ... quae de templo Caelestis -unt. (III) *de sorte sim. fere i. q. exsilire:* VOPISC. Prob. 8, 5 iussit iterum agitari urnam, sed iterum Probi nomen -sit. TREB. Claud. 10, 2 sors talis -sit.

β *cum notione foras mergendi:* (I) *de variis rebus fere i. q. exstare, exire, erumpere (elucere, apparere sensu fere transl., cf. p. 478, 41):* SEN. epist. 14, 5 adactum per medium hominem, qui per os -ret, stipitem. TERT. cult. fem. 1, 7 p. 709 Oe. in peronibus uniones -ere de luto cupiunt. PANEG. 9 (12), 10, 3 quicquid de sanguine profundae caedis -erat. AMM. 26, 6, 15 ut in theatrali scaena simulacrum quoddam insigne per aulaeum vel mimicam cavillationem subito putares -sum. MART. CAP. 7, 729 tunc illi (*Arithmeticae*) radius qui primus -erat ... Iovis verticem luminavit (*cf. 728* erumpens, prorumpentes). (II) *de sole et luna post defectionem rursum surgentibus:* LIV. 44, 37, 9 donec luna in suam lucem -sit. SEN. benef. 5, 6, 5 iam -et *sol*, iam ... exsolutus impedimentis lucem suam libere mittet.

γ *cum notione sursum vel foras crescendi, fere i. q. excrescere, erumpere:* (I) *de herbis, frondibus, arboribus sim.:* CIC. Cato 51 ex quibus (*vaginis viriditas*) cum -sit, fundit frugem. COLVM. 11, 3, 47 si super terram -erit *raphanus* (PLIN. nat. 19, 83 extra terram). PLIN. nat. 19, 117 *apium herba* XL ... die cum celerrime, L maiore ex parte -it (*antea* erumpunt). 21, 106 in scilla ... caulis exit, deinde ex eo flos -it. STAT. silv. 1, 3, 60 arbor ... liquidas -is in auras. HIL. in Matth. 21, 8 p. 1038^B *poma ficus arboris* quae ... -erint, *ut matura fiant* (*syn.* prorumpunt. *ibid.* 1038^C). CLAVD. DON. Aen. 6, 205 p. 537, 5 -entibus frondibus novis. ZACCH. 1, 23 p. 1092^A unde cum aristis novus palearum candor -it? EVSTATH. Bas. hex. 5, 1 p. 909^C primum est ... germinatio, deinde cum paulisper -erit, herba fit (*gr. p.* 96^A *προκύψῃ*). 5, 6 p. 915^C (*gr. p.* 108^B *συνέτρεχε*). ENNOD. opusc. 1, 73 p. 281, 14 quae *terra* ... solidioris schoeni (*v. app. crit.*) -bat beneficio. *per imaginem et allegoriam:* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 178, 22 B. quasi ex spinis -erit *ecclesia.* PAVL. NOL. carm. 21, 61 quasi fecundo sancti Felicis in agro -sere novi flores, duo germina Christi, Turcius ... *et* Suerius. (II) *de barba, pilis, dentibus:* AMM. 14, 11, 28 barbā ... recens -ente. 31, 2, 2 pilorum vigor tempestivus -ens. MACR. somn. 1, 6, 69 dentes incipiunt mandibulis -ere (1, 6, 70. MART. CAP. 7, 739 parvulis mense septimo).

3 *in similitudine verbi prorumpendi de morbis eorumque signis (nec non de corporis doloribus; de functione corporis l. 84) fere i. q. erumpere, emitti (hic usus aliquat. effluxit ex ea not. q. e. s. 2, v. p. 474, 73):* **a** *proprie: de iis morbis qui ex interiore foras emittuntur, ita ut aut exstent aut conspici possint (prope acced. notio oriendi, nascendi [cf. p. 477, 3] e. g. l. 72. 77):* SORAN. p. 96, 6 de collectionibus quae in partibus muliebribus -unt (p. 96, 12 illae quae in proximis ab orificio partibus foris -unt, digito obstetricis inveniuntur): p. 106, 12 Apollonius ... et Filoxenus adseverant in orificio matricis carnem quandam -ere et in tantum excrescere ut ... et foris hoc penetret. THEOD. PRISC. eup. faen. 7 tumoris. 13 *papillae* frequenter in capite vel in facie ... -unt (nascuntur *br*). 15 exanthematibus. 22 quae *parotides* ex aegritudine -unt (*ibid.* si ... cum graviore augmento minaces -erint). CAEL. AVR. chron. 5, 10, 97 in diaphragmate -ente vomica (5, 10, 98 in stomacho). *transit.:* GREG. TVR. Franc. 6, 15 p. 259, 11 postquam febris discessit, tibiae ... pustulas -erunt. *de umoribus i. q. egeri, emitti:* CASSIAN. conl. 22, 6, 5 p. 623, 19 sub occasione cuiuscumque pruritus atque inlusionis -unt *umores* (*i. semen; antea* egeri). CAEL

[*Sulzer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVR. chron. 4, 2, 15 cholerae (*i. ichoris*) rubeae egestione plurima per teneras vias -ente qua haec animalia (*i. pediculi*) generantur.

b *translate c. notione apparendi (cf. p. 478, 41), in conspectum veniendi*: *α fere i. q. oriri, nasci (v. p. 476, 71)*: SORAN. p. 43, 19 cum ... fervor -erit *in infantibus dentientibus*, vaporatione et cataplasmatibus uti. p. 54, 5 *fervura matricis* aliquando ... ex nimia perfrictione -it. p. 70, 11 ustio. THEOD. PRISC. eup. faen. 19 si de frigore auribus ... dolor -erit (CAEL. AVR. acut. 1, 11, 85 si aliquo in loco vehemens dolor -erit). 36 siccitas palpebrarum. 71 callositas. log. 5 -ens inflammatio ... viscera ... siccaverit. 26 *hydrophobicis* -it primo ... animi desperatio repentina. *ibid.* stomachi gravedo. log. 36 dum sudoris -erit iniquitas. 42 oculorum obscuritates. 64 cum de oculis haemorragia -erit. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 12 duritia. CASS. FEL. 6 p. 13, 10 *cantabries* -it frequenter ex humore acri vel intemperantia corporis. *β fere i. q. accidere, evenire*: THEOD. PRISC. eup. faen. 72 aliter ... febricitantibus -ens curatur *ignis sacer*. 79 hernias infantum frequentius -entes. log. 42 indigestionis causa -ente. *γ fere i. q. erumpere, manifestum fieri*: CAEL. AVR. acut. 2, 39, 225 cardiacorum passio ... quinta vel sexta die -ere perspicitur. chron. 1, 5, 150 -ente sive prodita passione (4, 3, 22; *syn.* nova).

B ***translate*** (*cf. etiam sub A, p. 473, 64 sq. per imaginem propria vigente notione saepius, e.g. l. 33. 36. 45. 77. p. 478, 24 sqq. 49*):
1 *quasi sursum vel foras mergendo (e rebus fere adversis) exire, praevalente notione aut evadendi aut ascendendi*: **a** *de hominibus (etiam de animo, mente sim.; de civitate l. 65. p. 478, 2; de factione l. 67, de vico l. 75, de Britannia sim. l. 79. p. 478, 16. 21)*: *α fere i. q. evadere e condicione adversa, e periculis sim. (e morbo l. 38 sqq. fere i. q. refici, recreari; e somno, crapula sim. i. q. expergisci infra l. 47 sqq.)*: TER. Ad. 302 tot res repente circumvallant se, unde -i (*v. p. 473, 36*) non potest. CIC. Verr. II 1, 12 -erit ex peculatus ... iudicio ([*seq. syn.* evaserit]. or. frg. A XIV [= XIII M.] 65 ut ill⟨o⟩ e iudicio tamquam e naufragio nudus -sit). II 3, 162 *filium Verris non* nolim ex paternis probris ac vitiis -ere. Sest. 20 hominem -sum subito ex diuturnis tenebris lustrorum ac stuprorum. Vatin. 17 unus tu -sus e caeno. 23 ex mendacitate. Pis. 27 ne tum quidem -isti ... ex miserrimis naturae tuae sordibus. Att. 5, 8, 1 incommoda valetudo, ⟨e⟩ qua iam -eram (*cf.* SEN. epist. 72, 6 ex morbo gravi ac diutino -entem. SYMM. epist. 2, 36, 4 ubi primum ex incerto morbi ... -erit. *sim. absolute*: SYMM. epist. 8, 59 ubi primum suffragio salutarium potestatum ... *filius* coepit -ere). LIV. 5, 10, 3 ex hoc negotio. 5, 52, 2 vixdum e naufragiis prioris culpae cladisque -entes. 9, 10, 4 -isse civitatem ex obnoxia pace. VAL. MAX. 2, 10, 6 C. ... Marius ... ex ipso vitae discrimine ... -sit (AMM. 24, 4, 3). 8, 1 absol. 12 *adulterii reus* inter maximos et gravissimos infamiae fluctus -sit. ARNOB. nat. 2, 3 p. 49, 24 ex ... malis -retis (SVLP. SEV. chron. 2, 15, 7 *Iudaeos* iterum malis. *cf. infra l. 56*). APVL. met. 2, 1 somno (*v. p. 475, 20.* TERT. anim. 53 p. 386, 26 *anima* de somnio -ens ab imaginibus ad veritates. AVG. epist. 93, 2 ut tamquam de somno lethargico -rent [*syn.* evigilarent]. *cf.* TERT. anim. 48 p. 379, 2 certiora et colatiora somniari affirmant sub extimis noctibus quasi iam -ente animorum vigore. *sim.*: APVL. met. 9, 41 miles ille ... tandem velut -sus gravi crapula). AVG. ord. 2, 17, 45 p. 178, 16 cuius ... animum ... remotissimum ab omnibus nugis et magna labe corporis -entem. *et al.* *refl.*: TER. Andr. 562 coniugio liberali devinctum ... dehinc facile ex illis sese -surum malis (NEP. Att. 11, 1 quibus ex malis ut se -sit. *cf. l. 46*).

β ad meliorem statum (e loco humili) pervenire, ad opes potentiamque ascendere (fere in bonam partem, de seditiosis p. 478, 17), i. q. promoveri, attolli, augeri: CIC. Catil. 2, 21 qui iam pridem premuntur, qui numquam -unt. Cael. 28 qui totam adulescentiam voluptatibus dedissent, -isse aliquando et se ad bonam frugem ... recepisse. 75 qua ex vita vel dicam quo ex sermone ... verum ex eo quidquid erat, -sit totumque se erexit atque extulit. Att. 6, 2, 4 hac ... re incredibile est quantum civitates -erint. LVCR. 2, 13 niti praestante labore ad summas -ere opes (= 3, 63) rerumque potiri. VELL. 2, 65, 1 in quod iam -issent fastigium *Pompeianae partes*. SEN. benef. 3, 29, 7 nec in hanc -ere nominis claritatem *potuissem*. epist. 22, 13 -e ad meliorem vitam propitiis dis. 44, 1 cum possis eximere te vulgo et ad felicitatem maximam -ere. 52, 2 nemo per se satis valet, ut -at; oportet ... aliquis educat. IVV. 3, 164 haut facile -unt, quorum virtutibus opstat res angusta domi. PLIN. epist. 6, 23, 4 neque ... cuiquam tam clarum ... ingenium, ut possit -ere, nisi illi ... occasio ... contingat. FLOR. epit. 2, 6, 15 Cannae, ignobilis vicus; sed magnitudine cladis -sit (*seq.* parta nobilitas). MIN. FEL. 1, 4 cum ... de tenebrarum profundo in lucem sapientiae -rem (*sim.* TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 410, 14 omnes nationes de voragine erroris humani exinde -entes ad deum. CYPR. Demetr. 25 p. 369, 25. *cf. sensu non christ.*: PANEG. 4 [9], 18, 3 *Britannia* profundissimo poenarum gurgite liberata ad conspectum Romanae lucis -sit). TERT. pudic. 13 p. 245, 23 ethnici et haeretici cotidie ex blasphemia -unt (*sc. in fidem. cf. antea* a fide in blasphemiam mersos). paenit. 3, 2 p. 12, 9 *deo cognito* spiritus ... -it ad notitiam veritatis. IVST. 41, 1, 8 *Parthos* inter Assyrica et Medica regna ... -ere potuisse. FILASTR. 33, 2 p. 18, 6 unde et Gnostici ... maxime -erunt. DICT. 5, 2 numquam civitas nostra depressa aerumnis ad requiem -sit. SYMM. epist. 4, 37 nec tamen paenitet longum stetisse (*cf. antea*: iam diu aerario sacro militat), tuo enim iudicio reservatus est, sub quo -ere maximum morae pretium est (*similiter fere i. q. promoveri de iis qui munere vel officio funguntur*: COD. Theod. 1, 9, 2 [*a. 386; cf.* COD. Iust. 1, 31, 2] ordinem ... militiae atque stipendia nemo [agentum in rebus COD. Iust.] praevertat; .... in locum, ex quo indecenter -erat, revertatur. CASSIOD. var. 2, 33, 3 ut dignus tanta re [*i. concessione ut possideres 'sine fisco' solum tuo labore a paludibus vindicatum*] -isse iudiceris. 3, 33, 1 laetamur tales viros -ere, qui senatoria mereantur luce radiare. 5, 3, 3 *dignitatem quaestoriam* plane supra ceteros adipiscens *Decoratus*, quod potuit -ere post electos). AMM. 26, 7, 7 -bant ex vulgari faece nonnulli (*opp.* orti splendide a culminibus summis ... corruebant). CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 10, 6 nec Latinum genus ... neque ipsam Romam -suram fuisse. *al.* VVLG. I Macc. 9, 23 post obitum Iudae -erunt iniqui in omnibus finibus Israel (*syn.* exorti sunt. *gr.* ἐξέκυψαν). CLAVD. 17, 212 sic patiens animus per tanta negotia liber -it (*cf.* AVG. c. Acad. 1, 1, 1 p. 3, 17 mentem ... in auras verae libertatis -ere). 26, 316 ausa ... tum primum tenebris -ere pulsis Hesperia. *et al.*

b *de rebus incorporeis: fere i. q. exsurgere, extolli, vigere*: CIC. Cluent. 183 hoc uno modo ... saepe multorum improbitate depressa veritas -it *eqs.* Cael. 51 -isse iam e vadis et scopulos praetervecta videtur esse oratio mea. har. resp. 48 -ere auctoritatem vestram e fluctibus illis servitutis. off. 2, 24 quamvis sint demersae leges ..., quamvis timefacta libertas, -unt tamen haec aliquando. Att. 9, 6, 5 *litteras* cum lego, minus mihi turpis videor ..., deinde -it rursum dolor et αἰσχροῦ φαντασία. 9, 10, 2 nunc -it amor, nunc desiderium ferre non possum. LIV. 25, 38, 10 cuius populi vis atque virtus non obruta sit Cannensi clade, ex omni ... saevitia fortunae -surum esse (*sc. eum*). SEN. contr. 1, 2, 21 pudicitiam ex illo infami loco ... -ere (*cf.* VAL. MAX. 8, 1 absol. 5 virginis Vestalis ... castitas infamiae nube obscurata -sit). TERT. virg. vel. 3 p. 886 Oe. indicium melioris partis -ret (*i. meliorem partem valere*). IVST. 6, 9, 6 effectum est, ut inter vitia Graecorum sordidum et obscurum antea Macedonum nomen -ret. CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 4, 11 Romani imperii felicitatem -suram non fuisse, si Aeneas ... ad plenum fuisset oppressus (*cf.* 1, 10 p. 12, 30). 6, 280 p. 546, 26 qui fuerint discordia -ente flammati.

2 *quasi ex occulto in lucem prodire, se ostendere, apparere (cf. etiam p. 476, 32. 477, 3. impersonaliter*: CIC. off. 1, 110 ex quo magis -it, quale sit decorum illud. VICTRIC. 12 ex quo illud -it, ut intelligamus *eqs.*): **a** *de hominibus: fere i. q. prodire, existere, apparere (nota lusum verborum l. 49)*: VAL. MAX. 9, 2 ext. 5 iterum Ptolomaeus Physcon -it. VLP. dig. 14, 4, 5, 19 si forte alii -erint creditores (*syn.* existere). PS. TERT. haer. 1 p. 215, 16 alter haereticus Nicolaus -sit. 6 p. 223, 3 *Marcion* (CYPR. epist. 74, 2 p. 801, 5 Marcion Ponticus de Ponto -isset. *v. l. 45*). CYPR. epist. 75, 10 p. 817, 3 subito quaedam mulier. VOPISC. Tac. 2, 2 nullus usquam tyrannus. SYMM. rel. 28, 4 procurator. 41, 5 unus et solus ... rationalis -sit. AVG. civ. 3, 30 p. 143, 9 D. tunc -erat mirabilis indolis adulescens ... Augustus. MACR. Sat. 1, 11, 41 *Phaedon* postea philosophus inlustris -sit. COD. Theod. 9, 6, 3 (= COD. Iust. 9, 1, 20; *a. 397*) si quis ex familiaribus ... criminis delator atque accusator -erit. 15, 1, 40 (*cf.* COD. Iust. 8, 11, 15) si ... operum publicorum petitores -ant. HYD. chron. II p. 34, 232 Aiax natione Galata ... hostis catholicae fidei ... -it. COD. Iust. 7, 2, 15, 5 sin autem ... alius -erit ... paratus *eqs.* *et al.*

b *de rebus incorporeis (praeter*: IVNIL. 2, 2 p. 497, 8 quaedam simul et velut subito creatae -erunt, ut ea quae primis diebus diximus facta, id est herbae, luminaria, natantia et volatilia *eqs.* *cf. etiam p. 476, 32. de re corp. rem incorpoream significante l. 81. p. 479, 19. de bello, de victoria p. 479, 49. 50)*:
α c. mera significatione in conspectum veniendi, se ostendendi (fere i. q. palam fieri l. 71; existere, prodire p. 479, 1): SEN. contr. 1 praef. 5 quaedam ... quae obversantia mihi et ex parte aliqua se ostendentia non possum occupare, eadem securo et reposito animo subito -unt. SEN. epist. 73, 20 ubi possedit animum nimia vis vini, quicquid mali latebat, -it. FLOR. epit. 4, 1, 6 tanti sceleris indicium per Fulviam -sit (*v. l. 66*). CALP. decl. 13, 6 tolerabilis vis est, ubi ad consuetudinem mali causa necessitatis -it (*fere i. q. accedit*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6268, *a. 176/7*) 13 iam fructus tantae vestrae providentiae -et. TRYPH. dig. 26, 3, 8 si ... vel morum antea ... ignorata -sit improbitas. VLP. dig. 12, 6, 2, 1 si post multum temporis -erit aes alienum (PAVL. dig. 26, 7, 43, 1. INST. Iust. 2, 19, 6 grande aes alienum -isset [*ex Gai inst. 2, 163, ubi* apparuisset]. *al. cf.* VLP. dig. 14, 4, 7 pr. debitum. *al.*). CHAR. dig. 48, 18, 10, 5 et ex sermone ... quaedam ad inluminandam veritatem in lucem -unt (COD. Iust. 1, 18, 4 [*a. 290*] si ... testamenti vitium in lucem -erit. 6, 37, 25 pr. si legatarius celaverit testamentum et postea hoc in lucem -erit). *al.* CYPR. laps. 15 p. 247, 24 -sit ... novum genus cladis et ... accessit ... sub misericordiae titulo ... blanda pernicies. HIL. syn. 27 p. 500[B] adversum -entem (*v. supra l. 66*) ...

[Sulzer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

haeresim ([*opp.*: 28 p. 501^{B} fidei doctrina ... sub his ipsis ... diebus, quibus vos ingestam haeresim respuistis, -sit]. *cf.* trin. 6, 3 p. 159^{A} -sit ... pestifera et letalis populis proxime lues [*i. haeresis Arriana*]. FILASTR. praef. 1 p. 1, 2 de hereson diversa pestilentia, variisque erroribus qui ab origine mundi -erint et sub Iudaeis defluxerint [APRING. in apoc. 22, 18—19 haereticorum error -ere coeperat ac prodire]). SIRIC. epist. 5 p. 1155^{C} propter -entes plurimas causas quae in aliquantis non erant causae sed crimina (COD. Theod. 5, 7, 2, 4 [= COD. Iust. 8, 50, 20, 5; *a. 409*] -entibus talibus causis. *al. aliter*: SORAN. p. 77, 2 apud alios *scriptores medicos* etiam quarta causa -it). VEG. mil. 1, 3 p. 7, 19 si longior expeditio -it (*i. futura est*). 3, 8 p. 85, 6 renuntient *circumitores*, si qua -erit culpa. Ps. RVFIN. in Am. 8, 11 p. 1096^{B} quorum tanta -sit atrocitas (AVELL. p. 58, 2 si ... alicuius ferocitas talis -erit). MACR. Sat. 7, 1, 24 si opportunitas necessariae reprehensionis -erit. MART. CAP. 5, 461 rationales ... status (*syn. antea* apparet. 5, 468). COD. Theod. 11, 20, 4 (*a. 423*) si -erit ulla necessitas (EPIST. pontif. 396 [*Sixt. III*] Migne 50 p. 617^{C} necessitatum -entium. COD. Iust. 1, 27, 2, 10). 16, 5, 5 (= COD. Iust. 1, 5, 2; *a. 379*) quod (*rescriptum*) apud Sirmium nuper -sit. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 40, 21 tua sanctitas ... mitiget quod -sit importabile verbum (τὸ ἐπισυμβάν). p. 185, 6 -entibus dissensionibus (ἀνακυψάσαις). ENNOD. epist. 9, 15, 1 p. 239, 22 personae meae non -it oblivio. COD. Iust. de emend. cod. 2 quaedam ex -sis postea factis aliquam ... emendationem desiderabant. 5, 13, 1, 8 si ... legis Falcidiae ratio -erit. 6, 22, 4, 1 (*a. 294*) nam si hanc aetatem (*i. XIV annorum*) egressus, licet vigoris (*virilis*) necdum -issent vestigia. 9, 20, 8 (*a. 290*) -sa (*i. manifesta*) domini luce. GREG. M. moral. 19, 40 p. 129^{A} -ente subito tentationis articulo. *et al.*

β accedente vel praevalente notione eveniendi, accidendi: VLP. dig. 2, 12, 7 si quid inopinatum -at (AMM. 26, 9, 2 ne quid inopinum per eos -ret tractus). SYMM. epist. 5, 24 p. 130, 21 occasio (MACR. Sat. 1, 14, 1 sub specie observationis [*sc. dierum intercalarium*] -bat maior confusionis occasio. CASSIOD. var. 3, 46, 1 nisi culparum occasiones -rent). AMM. 28, 6, 25 diu postea huiusmodi casus -sit (CLAVD. DON. Aen. 8, 155 p. 138, 19 poterat ... quaerere, quo casu -ente factum esset. COD. Theod. 5, 1, 9 [*a. 428*] nisi ille casus -erit. COD. Iust. 3, 28, 37 pr. *al.*). CLAVD. DON. Aen. 3, 650 p. 346, 32 dicit ... quo consilio -isset, ut *eqs.* 7, 75 p. 16, 5 licet superiora quae -erant miranda ... viderentur. ZACCH. 1, 18 p. 1084^{C} quam ob causam tot saeculorum temporibus absumptis latio legis -erit. VITAE patr. 5, 15, 30 quando -erit tribulatio aliqua in monasterio ([*gr. Cotelier p. 577* συνέβη]. *cf. 7, 42, 3* contigit). CASSIOD. var. 6, 21, 3 principi renuntiare, quod in provinciis probatur -ere. 11, 8, 2 civile certamen. *al.* IORD. Get. 49, 258 -sit ... momentanea mors sepelientibus (*cf.* PAPYR. Marini [*s. V/VI*] 7, 1 gravi egritudine detentus ... metuens -entes casus humanos). ACTA Crisp. 1 quicquid -erit, pro fide mea ... libenter patiar. *et al.*

γ accedente notione oriendi: CIC. Verr. II 4, 130 tam multa ex illo (*Pontico*) mari bella -erint. VAL. MAX. 5, 6, 5 *ex P. Decii Muris* vulneribus et sanguine insperata victoria -sit. 6, 9 pr. ex condicione abiecta atque contempta -isse claritatem. VLP. dig. 19, 1, 1, 1 ne -at inopinata servitus. 47, 10, 5, 11 si publica utilitas ex hoc -sit. VOPISC. Tac. 7, 6 rumor (*cf.* Car. 8, 7 unde ... fama -sit). EDICT. imp. Diocl. II 8 cum vis aliqua caritatis -ret. HIL. trin. 10, 1 p. 345^{A} contradictiones. AMM. 25, 10, 12 super cuius (*Ioviani*) obitu dubietates -sere (-gere *V*) complures (COD. Theod. 16, 2, 45 [= COD. Iust. 1, 2, 6; *a. 421*] si quid dubietatis -erit. *cf.* COD. Iust. de cod. confirm. 3 nulla ... dubitatione -enda [*v. p. 473, 42*] vel eo, quod *eqs.* 7, 2, 15 pr. variae dubitationes ex hac constitutione -erunt. NOVELL. Iust. 35 pr. multas dubitationes esse -sas. *al.*). AMM. 28, 1, 8 principium ... -sit ex negotio tali. 30, 9, 1 unde ... et Africanae clades et vastitas -sit Illyrici. VEG. mil. 3, 7 p. 80, 12 gravis molestia. 4, 30 p. 149, 20 ne quando aut potus inopia -at aut cibi. mulom. 2, 125 difficultas ... curationis -it, quia causae *tussis* ... nec discernuntur (SORAN. p. 77, 5 per eam quae parit difficultatem partus -ere. p. 80, 2. COD. Iust. 7, 6, 1, 1^{a} difficultates). GENNAD. dogm. 82 p. 999^{A} malae cogitationes (*syn.* excitantur). MACR. somn. 2, 15, 30 numquam ex duplicatis similibus contrarietas -it. MART. CAP. 5, 463 *species scriptionalis* ex verbis et sententia scriptionis -it. CASSIAN. conl. 22, 6, 2 hanc inlusionem nequaquam vitio saturitatis -ere. COD. Iust. 1, 3, 28, 3 (*a. 468*) si ... de eius (*testatoris*) patria aliqua -erit ambiguitas (*al.*). 2, 5, 1 (*a. 293*) errorem calculi, sive ex uno contractu ... -erit. 4, 20, 17 pr. nisi ostenderit inimicitias inter se et illos postea -sas fuisse. 5, 37, 26, 1 periculum. 5, 44, 5 (*a. 294*) lis. 7, 32, 12 pr. ne ex aliena malignitate alienum damnum -at. *et al.* *fere i. q. edi, emitti*: VOPISC. Tac. 18, 3 omnis provocatio praefecti urbis erit, quae tamen a proconsulibus et ab ordinariis iudicibus -erit. CANON. Migne 56, 459^{A} a quo (*apostolo*) ipsi episcopatus et tota auctoritas nominis huius -sit.

3 *fere i. q. exsultare*: MART. CAP. 4, 332 iocum -entis *Bromii* inhibuit *dea*.

II *aliquid superare* (*an molestias, e quibus quasi foras merseris, superare?*): MANIL. 1, 116 faveat ... fortuna labori, ... ut possim rerum tantas -ere moles. APVL. met. 1, 2 postquam ardua montium et lubrica vallium et ... glebosa camporum -sim⟨us⟩ (*v. app. crit.*). IVL. VAL. 3, 45 *v. p. 473, 46. cf. et p. 473, 27.* *Sulser.*

ēmeritio, -ōnis *f.* *ab* emereo(r). *legitur in* ITALA: 1 *de aurea tabula, quae tegebat arcam foederis* (*LXX* ἱλαστήριον [ἱλαστήριον ἐπίθεμα *l. 7*]; VVLG. propitiatorium [oraculum *l. 8*]; *cf. Rönsch, Collectanea phil. p. 214*): ITALA exod. 25, 17 (Ottob.) facies inpositionem -is ex auro puro. *ibid.* 18 facies duos cherubin aureos tornatiles et inpones ex utraque angulis propitiatorii -is. *ibid.* 20 vultus eorum (*cherubin*) ad invicem respicientes in -em erunt. *ibid.* et impones -es super arcam a susum. *ibid.* 22. 2 *de vestimento sacerdotali* (*LXX* λογεῖον; VVLG. rationale): ITALA exod. 28, 22 (Lugd.) facies ⟨in⟩ -em criniculas conplectentes. 28, 23 sumet Aron nomina filiorum Istrahel in -em iudicii. *ibid.* 24. 29, 5 sumes stolas, et vesties Aron fratrem tuum, et tunicam talarem, et umbonem, et -em: et coniunges ei -em ad umbonem.

ēmeritum *v.* emereo *p. 473, 14.* *Burckhardt.*

ēmersio, -ōnis *f.* *ab* emergere. *i. q. actus emergendi*: HIER. nom. hebr. p. 30, 10 Saloim -es vel emissiones. [GLOSS.^{L} II Abav. LA 6 -es; *l.* ev- *Lindsay, ex III Abstr.* LA *1.*]

ēmersus, -ūs *m.* *ab* emergere. *plural.*: *l. 30.* 1 *i. q. emergendi (ex occulto in conspectum) actus*: *i. q. eruptio, excursio*: VITR. 10, 16, 9 quod neque tempus neque certum locum scire poterant quo -um facturi fuissent hostes. *i. q. exortus siderum* (*sc. e mari*): COLVM. 7, 3, 24 per -um Caniculae. PLIN. nat. 18, 218 *solis* abscessu proferunt se *stellae*, ⟨ut⟩ -um hoc melius quam exortum consuetudo dixisset. 18, 237 vindemitoris -u (*syn.* exortu). *de serpentium actu prorependi*: PLIN. nat. 22, 95 ab -u earum ad latebram usque. 2 *i. q. locus, unde aquae effluunt*: PLIN. nat. 5, 68 ab -u Sirbonis lacus. 9, 75 lacus ... Benacus ... ad cuius -us *eqs.* *Sulser.*

emeticos, -on, ἐμετικός. *i. q. vomificus*: Ps. APVL. herb. 55, 7 H.-S. alii *narcisson* bolbos -os *vocant.* CAEL. AVR. acut. 3, 4, 32 medicamen vomificum, quod -on appellant. *K.-M.*

*****ēmētior**, -mēnsus sum, -īrī. *ab* ex *et* metior. *scribitur* emi-: SEN. nat. 7, 23, 3 *cod. T, s. XIII, v. p. 481, 76.* epist. 93, 7 *B, s. IX. al.* (*cf. var. lect.* emissa STAT. Ach. 1, 245). emesa: CARM. epigr. 730, 4. *part. perf. sensu passivo (praevalente abl. abs.) legitur inde a* VERG. georg. 1, 450, *crebrescit ap. posterioris aetatis scriptores* (*v. infra l. 59. p. 481, 35. 69. 79. 482, 21. 45. 55. 65. 483, 3*). *de notione*: GLOSS.^{L} II Philox. EM 17 -si: ἐκτελέσαντες. III Abstr. EM 16 -sus: perambulavit. NOT. Tir. 72, 60 -itur. 72, 64 -sum. *legitur inde a* CIC., *v. infra l. 56.* *omnia exempla sub I et II dedi, nonnulla omisi sub III.* [*confunditur hic illic in codd. c.* metiri: MANIL. 2, 674 *p. 481, 83.* SER. SAMM. *infra l. 80.* BOETH. cons. 5, 1, 12. *al. restituitur pro* met-: COD. Theod. 6, 12, 1. *part. perf.* -sus *confunditur c.* immensus: SVLP. SEV. *p. 481, 47. al. restituitur pro* im-: MANIL. 1, 178 *p. 481, 81.* CALP. ecl. *p. 481, 26. cf. p. 482, 67.* *falso trad.*: OV. met. 15, 186 *v. p. 471, 57.* *corrupte*: Ps. CENS. frg. 5 MART. CAP. 1, 11. *ex coni.*: CARM. de mens. 3, 23 argumenta tibi -sus (*H. Schenkl*; tibi mensis *trad.*), *v. p. 482, 60.* *formam* emesuit *suppl. Mommsen* CORP. X 8412.]

I *i. q. admetiri, praestare, dare*: R. GEST. div. Aug. 3, 12 plebei Romanae viritim ... duodecim frumentationes frumento pr⟨i⟩vatim coempto -sus sum (ἀπεμέτρησα). HOR. sat. 2, 2, 105 cur ... non aliquid patriae tanto -iris acervo? *translate*: CIC. Brut. 16 voluntatem tibi profecto -iar, sed rem ipsam nondum posse videor (*ibid.* reddam; *alludit ad Hesiod. erg. 349* εὖ ἀποδοῦναι).

II *i. q. metiri, mensuram capere* (*pendet interr. obliqua infra l. 67. part. perf. passive infra l. 73.* *audacius fere i. q. metiendo dividere infra l. 78; metiendo [caput] cingere infra l. 80*): VERG. Aen. 10, 772 *Mezzentius* oculis spatium -sus, quantum satis hastae (PHYSIOGN. 63 -endum [mer- *A*; et meti- *E*] ... est spatium ab umbilico usque ad pectoris finem. *aliter p. 481, 11*). CVRT. 5, 1, 13 duo milia et quingenta stadia (*aliter p. 481, 22*) -si (*B marg.*, -sa *A*) sunt, qui amplissimum intervallum (*inter Tigrin et Euphraten*) circa Armeniae montes notaverunt. GELL. 16, 18, 4 κανονική ... longitudines et altitudines vocis -itur. LACT. opif. 6, 5 *architectus* -itur (*edd.*, metitur *B*, emetatur *V*) quem locum leve pondus expectet, ubi magni oneris statura sit moles, quae columnarum intervalla *eqs.* *transl. et in imag.*: VEL. gramm. VII 54, 16 Cicero videtur auditu -sus scriptionem, qui ... 'Aiiacem' et 'Maiiam' per duo i scribenda existimavit. HIL. in psalm. 144, 6 p. 831, 29 *deus* nihil in se mediocre, nihil circumscriptum, nihil -sum et magnitudinis suae habeat et laudis (*cf. ibid.* p. 832, 1 aliquam -endi se opinionem immensa magnitudo *dei* non patitur). ENNOD. opusc. 3, 109 p. 359, 11 cuius (*sacerdotis*) integritatem velut fabrilibus lineis ad perpendiculum mentis -sus est. *nota* (*v. supra l. 60*): CENS. 14, 7 proxime videntur adcessisse naturam, qui hebdomadibus humanam vitam -si sunt (*cf. ibid. 6* aetatem ... hebdomadibus discribi ... commemorat). SER. SAMM. 635 Phariis caput -ire (Ac^{2}, met- *B*) papyris, detrahe quod superest.

III *i. q. permetiri, conficere, absolvere*: A *spatium certum permetiri*: 1 *proprie*: a *localiter (sc. navigando, eundo, vehendo sim.* *indicatur longitudo e. g. p. 481, 14.* *accedit abl. temp. p. 481, 11. 14. 31. 39. 41. al., instr. vel*

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modi v. p. 483, 6): *α de hominibus* (*in imag.: l. 50. 68; in enallage: l. 29 init. seorsum ponitur* iter *l. 55*): *a c t.* VERG. Aen. 5, 628 septima ... iam vertitur aestas, cum freta, cum terras omnis, tot inhospita saxa sideraque -sae ferimur ([*sc. nos Dardanidum matres*]. SEN. Herc. O. 1477 hic tibi [*Herculi*] -so freta terrasque et umbras finis extremus datur. SIL. 3, 561. *cf.* CVRT. 9, 3, 7 maria terrasque [*sim.* SVLP. SEV. dial. 1, 2, 1]). LIV. 27, 43, 1 cum *equites* per medios hostes totam ferme longitudinem Italiae -si essent (*cf.* 38, 17, 16 *Galli* Paeoniam ... et Thraeciam pugnando ... -si. FLOR. epit. 3, 10, 22 Galliam). 31, 24, 4 hemerodromos vocant Graeci, ingens die uno cursu -entes spatium (CVRT. 4, 14, 7 tot terrarum spatia [9, 2, 10. 9, 4, 19]. 6, 1, 12. *al.* TAC. ann. 11, 32 spatium urbis pedibus [*cf.* MIN. FEL. 3, 2]. 15, 16. *aliter p. 480, 61*). LIV. perioch. 130 *Antonius* in Armeniam reversus est, XXI diebus CCC milia fuga -sus (TAC. hist. 3, 21 triginta milia passuum. IVST. 11, 15, 5. PALLAD. hist. mon. I 34 p. 320ᴮ [*gr.* ἀπομετρήσας]). SEN. contr. exc. 3, 3. VAL. MAX. 1, 8, 2 *legati* prosperam -si navigationem. SEN. Phaedr. 940 longinqua clausa abstrusa diversa invia -emur (CVRT. 5, 6, 15 invias silvas). CVRT. 3, 10, 5 illos (*sc. Macedones*) ... -sos ... olim Herculis et Liberi patris terminos ... omnibus gentibus imposituros iugum. 3, 12, 18 *Alexander* usque ab Hellesponto ad Oceanum omnes gentes victoria -sus. 6, 4, 3 CL stadia. 7, 11, 8 montium iuga ... -sus sum (SIDON. carm. 24, 21). 9, 3, 20 hinc repetens, quae -sus erat (MELA 3, 45). 9, 10, 6 *regionem* (PANEG. 2 [10], 10, 1). *al.* LVCAN. 8, 461 Pompeius ... totos -sus (*GUVC*, -sis *ZMP*) Cypri scopulos ... maris ... transverso vertitur aestu. CALP. ecl. 7, 25 (*in amphitheatro*) -si (*corr. Schrader*, immensos *codd.*) ... gradus et clivos ... venimus ad sedes *eqs.* VAL. FL. 4, 350 refert *Orpheus* ... Inachidosque vias pelagusque -sa iuvencae exilia (*cf.* SIL. 1, 636 ne crede -sos [*F*, -sum *LOV*] levia ob discrimina pontum. STAT. Ach. 1, 245 fluctus). APVL. met. 8, 23 die ... tota campestres ... vias (MIN. FEL. 3, 5). IVL. VAL. 2, 25 primus *rex* pontem. SYMM. epist. 8, 21, 1 mihi Flaminia -enda est. MART. CAP. 2, 199 cum diapason symphoniam quicquid -si erant (*sc. Philologia eiusque comites*) adverterent consonare (INSCR. christ. Diehl 63 A, 6). *et al.* *part. perf. passive*: MANIL. 4, 52 *post* tris -so meritos ex orbe triumphos *Pompei*. VAL. FL. 5, 181 cuncti *Argonautae* ... commemorant -sas ... ordine gentes. SIL. 3, 648 -sis aderat Garamantum ... harenis Bostar. APVL. met. 6, 1 naviter -sis celsioribus iugis (*cf.* AMM. 22, 2, 2). 9, 42 -sis ... scalis. ITIN. Alex. 29 -sis nocte stadiis sexaginta (AMM. 24, 2, 3). 54 diebus nonaginta continuis -sa via (AMM. 25, 8, 7. *cf.* 31, 11, 1). CHALC. comm. 62 ascensa arbore videre nautae *terram* scilicet ut praetexto oppositae molis (*i. maris*) -so libere ... ex altiore despectu subiecta ... considerentur. PS. AVR. VICT. orig. 9, 4 mari (ZACCH. 1, 19 p. 1087ᴬ. *al.*). AMM. 14, 11, 15. 17, 1, 8 -sa aestimatione decimi lapidis. PAVL. NOL. carm. 17, 189 freto (IORD. Get. 311). SVLP. SEV. epist. 2, 4 in sublime sublatus eripitur *Martinus episcopus* donec -sa (*Giselinus ex suis libris*, inmensa *AFV*) aeris istius vastitate ... videri ultra non potuit. CASSIAN. conl. 11, 1 navigatione. IORD. Get. 28 amne. 280 Danubio (282). *in imagine*: HIL. trin. 2, 8 plus ... difficultatis in -endis est quam -sis (*ibid.* regredi ... progredi). CASSIAN. conl. 22, 16 cursu tam longae conlationis -so (SEDVL. epist. 2 p. 171, 11 per -sos cursus revoluti discriminis. *cf. p. 483, 1*). CLAVD. MAM. anim. p. 175, 22 ab Aegypto redeuntes transmisso errorum mari et -sa (-so *M b*) ignorantiae eremo veritatis patriam ... intremus. **iter** (*plur. infra l. 72*): *active*: VERG. Aen. 7, 160 i. -si ... tecta Latinorum ... cernebant iuvenes. 11, 244. OV. fast. 1, 544 boves illuc ... applicat heros (*i. Hercules*) -sus longi ... orbis i. LIV. 21, 43, 9 vos (*milites*) ... tantum itineris per tot montes fluminaque ... -sos (*cf.* 25, 35, 7 CVRT. 5, 4, 22). 26, 41, 16 i. omne ab urbe Roma trepida fuga -sus Hannibal (SIL. 9, 186). 27, 48, 12 quid ... praecipiti cursu tam longum i. -si sumus? (PLIN. nat. 7, 84 nocte ac die longissimum i. vehiculis. SIDON. epist. 6, 4, 1). LVCAN. 9, 735 duro Cato milite siccum -itur i. PS. FRONTIN. strat. 3, 1, 2 *M. Cato* quadridui ... i. biduo per confragosa ... -sus (*cf.* TAC. hist. 5, 3 AMM. 24, 1, 5). GELL. 10, 26, 5 verbum 'transgredi' convenire non putavit neque volantibus neque serpentibus neque navigantibus, sed his solis, qui gradiuntur et pedibus i. -untur. *et al.* *in imagine*: SEN. epist. 99, 7. 107, 2 BOETH. cons. 5, 1, 12. *part. perf. passive*: LIV. 21, 30, 5 postquam ... maiorem partem itineris -sam cernant. 43, 21, 9 itinere ingenti -so. IVST. 42, 1, 2. AMM. 14, 11, 19 *Gallus* itineribus rectis per mutationem iumentorum -sis venit Petobionem. *et al.*

β de rebus: ① *naturae*: *de rebus caelestibus*: *active*: LYGD. 4, 17 nox aetherium nigris -sa (emersa *var. lect.*) quadrigis mundum ... laverat amne rotas. SEN. nat. 7, 23, 3 *cometes* -itur (A^2 *Φ*, emit-, emitt- *rell.*) spatium suum. SIL. 4, 478 -so terras ... sole. PS. QVINT. decl. 4, 13 *sidera* vagos cursus certis -untur erroribus ([*item* FIRM. err. 17, 1]. 8, 13 ⟨sol⟩ totius diei noctisque brevitate -sus orientis occidentisque cursus). *part. perf. passive*: VERG. georg. 1, 450 -so cum *sol* ... decedit Olympo ([*sim.* HOMER. 108]. MANIL. 1, 178 Hesperos -so [*Bentley*; inmenso *codd.*] dederat ... lumen Olympo. LAVS Pis. 209. CARM. de resurr. 317 [*v. adn. crit.*]). MANIL. 2, 674 Housm. (= 678 Wag.) *linea* quae tribus -sis (mensis *M*) signis facit astra trigona. 2, 836 -so ... sidera mundo. PANEG. 5 (8), 4, 2 -so quater caelo lustra redeuntia. CHALC. transl. p. 39ᶜ anni *proventus*, cum sol ... -sis anfractibus renovat exordia (*gr.* ὁπόταν ἥλιος τὸν ἑαυτοῦ περιέλθῃ κύκλον). CARM. de aegr. Perd. 59 iam sol -sum (*Vollmer*, -so *cod.*) radiis libraverat orbem. *de fluminibus*: SOL. 32, 7 *Nilus* -sus magna longinqua. AMM. 15, 11, 17 *Rhodanus* -sus spatia flexuosa. ② *de sagitta emissa*: STAT. Theb. 6, 938 campum -sa (*ω*, emissa *P*) ... harundo.

b *temporaliter*: *α in universum*: *active* (*principes pro 'aetatem imperatorum' v. infra l. 19*): VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 Masinissa ... hunc modum (*i. nonagesimum annum*) excessit, regni spatium LX annis -sus. SEN. nat. 5, 18, 8 -iri cuique annos suos ex commodo licet et ad senectutem decurrere (SIL. 3, 398 CARM. epigr. 730, 4 [= INSCR. christ. Diehl 2392 a, 4], *v. p. 480, 36*). epist. 93, 7 ne velut per tenebras aevum ignobile -ar. SIL. 3, 555 bis senos soles totidem per vulnera saevas -si noctes optato vertice sidunt *Poeni* (QVINT. decl. 246 p. 9, 15 longam ... illam novercae noctem tandem -sus. *cf.* CHROMAT. beat. 4). 10, 327 Poenus per longa diem certamina saevis caedibus -sus. TAC. hist. 1, 49 hunc exitum habuit Servius Galba, tribus et septuaginta annis quinque principes ... -sus (*cf. Plut. G. 29* πέντε αὐτοκρατόρων ἡγεμονίαις ἐμβιώσαντα). *part. perf. passive*: FIRM. math. 5, 4, 8 cum hoc tempus fuerit -sum (SYMM. rel. 38, 4 cum ... t. reparationis esset -sum. PS. AVG. quaest. test. I 44 p. 81, 1 MIRAC. Steph. 1, 5 MART. CAP. 5, 456 COD. Theod. 4, 22, 1 [= COD. Iust. 8, 5, 11; *a. 326*]. 14, 3, 7 [*a. 364*] post quinquenni t. -sum. 7, 21, 3, 2 [*a. 396*] quos emeritos ... -sum sub signis t. absolvit. *al.* SIDON. epist. 7, 2, 6 infantiae temporibus ... -sis. *et al. cf.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 5 p. 872ᶜ *temporis* pars, quae -sa est [*gr.* τὸ ... παρελθόν]). AMM. 15, 10, 9 -sis ... saeculis multis. 16, 12, 15 anno nuper -so (AVG. c. mend. 1, 1 p. 469, 6 -sus est annus. COD. Theod. 8, 18, 4 [*a. 339*] post -sum ... sextum aetatis suae annum. 14, 3, 5 [*a. 364*]. 16, 2, 27 [= COD. Iust. 1, 3, 9; *a. 390*]. *al.* *et al.*). AMM. 19, 6, 1 innoxio die cum hostili clade -so (26, 1, 8 cum sol ... trecentis et sexaginta quinque diebus -sis et noctibus [*v. infra l. 36*] ad eundem redierit cardinem. 27, 10, 7 SVLP. SEV. dial. 1, 11, 2 MART. CAP. 9, 897. *et al.*). AMM. 19, 11, 2 aestate. 22, 13, 3 medietate noctis (*cf.* 23, 3, 6). 27, 5, 5 ad usque autumnum ... -sum. AVG. civ. 12, 21 p. 544, 9 D. post -sam tot tantisque calamitatibus vitam. MIRAC. Steph. 1, 11 cum ... quartus mensis fuisset -sus (COD. Theod. 1, 34, 1 [*a. 400*]). COD. Theod. 5, 15, 14 (*a. 364*) post -sa immunita⟨ti⟩s spatia. 8, 5, 27 (*a. 365*) nec -sis evectionibus dandam commeandi cuiquam facultatem gravitas tua cognoscat. CARM. epigr. 754, 3 (= INSCR. christ. Diehl 2871, 3) per -sum spatiis transegimus aevum. *et sim. al.*

β technice: *statutum tempus muneris, officii sim. delati absolvere* (*ubique part. perf. passive praeter infra l. 51. 53. coniunctum* expletis COD. Iust. 1, 3, 27): PANEG. 7 (6), 3, 3 stipendiis in ordinem meritis et militiae gradibus -sis (COD. Theod. 6, 35, 14 [*a. 423*] -sa militia. COD. Iust. 12, 25, 4, 3). COD. Theod. 6, 23, 1 (= COD. Iust. 12, 16, 1; *a. 415*) post -sum fideliter obsequium. 7, 1, 4 (*a. 350*) ante stipendia -sa (12, 1, 57 [*a. 364*] cum *senator* ... universis transactis patriae stipendia fuerit -sus. *al.* COD. Iust. 1, 3, 27. *cf.* COD. Iust. 12, 29, 2). 8, 4, 8, 1 (*a. 364*). RVT. NAM. 1, 581 narrabat *pater* ... multos -sus honores Tuscorum regimen plus placuisse sibi. *cf. etiam III B.*

2 *translate*: *describendo, explicando* (*cf. p. 481, 50 sqq. infra l. 84 sqq. part. perf. passive infra l. 57. 62*): VAL. MAX. 3, 8 pr. animosum bonae fiduciae pectus -so ... superest constantiae repraesentatio ([*cf. adn. crit.*]. MAR. VICTORIN. gramm. VI 141, 5 -sis atque discussis his secundum propositum ordinem ... superest, ut *eqs.*). BOETH. herm. sec. 5, 10 p. 343, 5 maximam operis -si partem ea quae sequuntur ... exsequimur. CARM. de mens. 3, 23 *v. p. 480, 50.* *nota*: *de pedibus hexametri*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 65, 10 *hephthemimeres* tribus pedibus -sis adicit syllabam (*ibid. l. 3* post duos pedes).

B *c. notione laboriosi, molesti sim.: i. q. perferre, tolerare labores, pericula, incommoda sim.* (*part. perf. passive: l. 72. 77. 79. 80 bis. 82 bis. p. 483, 1.* AMM. 14, 10, 6. 23, 5, 20 COD. Theod. 6, 24, 3. *c. lusu vocabuli q. c.* immensus *infra l. 72. coniunctum* exanclatis *infra l. 77. in imag. infra l. 83*): SEN. Med. 611 quisquis ... tot -sus pelagi labores barbara funem religavit ora (SIL. 4, 54. *cf.* CLAVD. carm. min. 25, 67 per cunctos iit ille gradus aulaeque labores -sus tenuit summae fastigia sedis. MART. CAP. 6, 692 quippe -si ibi [*v. adn. crit.*] a Libero ... arae sunt constitutae in testimonium laboris immensi. COD. Theod. 6, 24, 3 [*a. 364*]. INSCR. Dessau 738. *et al.*). benef. 7, 15, 1 *puta me* -sum, quidquid periculorum adferre potest ... pacatum mare (IVL. VAL. 2, 28 -sis ... universis, quidquid de Stranga *flumine* metui potuisset). APVL. met. 11, 12 tantis exanclatis laboribus, tot -sis periculis (IVL. VAL. 2, 27 rex ... natatu ... -sus periculum. *cf.* AMM. 30, 7, 5). TERT. bapt. 7, 20 p. 218, 7 ieiunia. AMM. 14, 1, 1 post -sos ... expeditionis eventus. 17, 13, 11 discrimine proeliorum -so. 23, 5, 20. MACR. Sat. 7, 2, 9 post -sa infortunia (*ibid.* post finem malorum). COD. Theod. 6, 22, 8, 1 (*a. 425*) scriniorum ... sacrorum -sis sudoribus. 12, 1, 155 (*a. 397*). PAVL. PELL. 262 -sis ... malis. *cf. etiam III A 1 b β.* *in imag.*: STAT. silv. 4, 4, 88 Sidonios -sa labores Thebais optato collegit carbasa portu. SEDVL.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 1 p. 12, 3 nec pigeat post tanti gurgitis -sa discrimina fluctuanti . . . paginae auctoritatis tuae ancoram commodare.

IV *singulariter part. perf. pass. fere i. q. exhaustus*: Cod. Iust. 6, 30, 22, 5 sin . . . creditores . . . post -sum patrimonium necdum completi sunt.

ad III A 1 a α: accedit abl. instr. vel modi: cursu: *p. 481, 11. 61.* Cvrt. 6, 1, 12. fuga: *p. 481, 14. 60.* Cvrt. 4, 16, 9. pedibus: *p. 481, 13. 67.* Svlp. Sev. chron. 2, 15, 6. pugnando: *p. 481, 9.* vehiculis: *p. 481, 62.* vincendo: Sil. 9, 186. victoria: *p. 481, 22.*

deriv.: emensio. *compos.*: inemensus. peremensus. *Burckhardt.*

ēmeto, -ere. *ab* ex *et* metere. *i. q. metere (vi aucta)*: *proprie*: Hor. epist. 1, 6, 21 mane forum et vespertinus pete tectum, ne plus frumenti dotalibus -at agris Mutus (*inde* Gloss.L II Philox. em 26 -at θερίσει [-η?]). *trslt., corpus dilacerare* (*cf.* demetere): Prisc. Anast. 75 (*leonis lacessiti*) impetus hos frangit, pulsos hos -it (de- *Peerlkamp, Baehr.*) unguis. [Manil. 5, 245 -ssis . . . fructibus *Gevartius* (emiseris *trad.*; emeritis *Housman*).]

emfasis *v.* emph-. *K.-M.*

ēmicāns *v.* emico *p. 487, 53.*

ēmicātim *adv.* *ab* emicare. *i. q. cito vel saltu*: Sidon. epist. 2, 13, 8 vix absolutus *Damocles* -imque prosiliens illa refugit celeritate divitias deliciasque regales qua solent appeti.

ēmicātio, -ōnis *f.* *ab* emicare. *i. q. germinatio, pullulatio*: Apvl. mund. 29 appositi sunt torrentium cursus et tumores undarum -esque silvarum (*gr. Ps. Arist. mund. 6 p. 399a, 27* δένδρων ἐκφύσεις). Greg. Tvr. vit. patr. 14, 1 p. 718, 12 qui . . . pullulantes actionum mortalium cogitationes gladio spiritus sancti in ipso -is exordio succidebat.

ēmiciclius *v.* hemicycl-.

✱**ēmico**, -uī, -āre. *ab* ex *et* micare. *de formis stirpis perf.*: Qvint. inst. 1, 6, 17 inhaerent tamen *analogiae* quidam molestissima diligentiae perversitate, ut 'audaciter' potius dicant quam 'audacter' . . . et 'emicavit', non '-uit' (*cf.* Prisc. gramm. II 472, 24). -arunt: Apvl. mund. 34. -asse: Pavl. Nol. carm. 21, 235 Avg. civ. 4, 2 p. 148, 3 D. -turus: Sen. dial. 11, 11, 6. Not. Tir. 67, 11. *de significatione*: Char. gramm. p. 472, 21 B. -o ἐκλάμπω. p. 472, 23 ἐξάλλομαι. Synon. Cic. Char. gramm. p. 439, 12 B. praestat. melius est. antecellit. eminet. -at. elucet. enitet. praefulget. praenitet. Clavd. Don. Aen. 11, 496 p. 489, 26 hoc erat -are: placere sibi omni parte membrorum, dum arrectis cervicibus se in altum erigit. Serv. auct. Aen. 2, 175 -uit: exsiluit. Gloss.L I Ansil. em 55 -ant splendent clarescunt. 56 -at emittit. 57 exsilit splendet (III Abstr. em 11). 58 exsultat gaudet. 65 -uit (*an* enituit?) effulsit aut magnus exstitit (III Abstr. em 13). Gloss. IV 513, 4 splendit vel subito apparet. Gloss.L II Philox. em 31 ἐξάλλεται προπηδᾷ λαγχάνει (*cf.* mi 3 micat λαγχάνει). *al.* *legitur apud poetas inde a* Plavto (*v. p. 486, 37*), *persaepe apud dactylicos; in prosa orat. inde a* Liv.

[*variat c.* eminere: Ov. met. 9, 226 scopulus brevis eminet (emicat *2 ς, Heins.; pars edd.*) . . . gurgite. Lvcan. 5, 76 (-uit *adnot., Lact.*). 7, 599 (-uit *V*). Mart. 11, 100, 4 habere amicam nolo . . . quae . . . genu pungat, cui serra lumbis, cuspis eminet culo (*codd.*, emicet *Heinsius; v. Heraeus adnot. p. L*). *c.* emittere: Plin. nat. 17, 184, *v. p. 485, 42.* *ex coni. probabili*: Sen. contr. 10, 4, 2 micabit *codd.*; e- *C. F. W. Müller* (*v. p. 486, 6*). Plin. nat. 16, 142 emigrat *codd.*, emicat *Caesarius* (*v. p. 485, 49*). *mutandum videtur in simpl.* micare: Vell. 2, 125, 4 plurimo . . . igne [e]micans incendium militaris tumultus, *quod -are i. 'enitescere' nec sensu durativo nec cum abl. instr. usquam invenitur.*]

I ***intransitive*:** **A** *respicitur actio subito et quasi micante motu proveniendi (hic illic notione 'subitanei' plus minus attenuata, v. ex. gr. infra l. 68. 79. p. 484, 47)*: **1** *i. q. profluere*: **a** *de sanguine, sudore sim.*: Lvcr. 2, 195 e nostro quom missus corpore sanguis -at exultans alte (4, 1050 illam -at in partem s. unde icimur ictu. Ov. met. 6, 260 se . . . eiaculatus in altum -at [*seq.* prosilit]. 9, 130 per utrumque foramen -uit [Stat. Theb. 12, 776]. Lvcan. 3, 639 sicut volnere s. -uit lentus. Coripp. Ioh. 8, 416. 564. *cf.* Cvrt. 9, 5, 10 magna vi s. -ante). Ov. met. 4, 121 cruor -at alte ([Coripp. Ioh. 6, 727]. Lvcan. 1, 614 nec c. -uit solitus, sed . . . pro sanguine virus. Coripp. Ioh. 4, 176). Avg. anim. 1, 9, 11 p. 312, 4 aqua illa, quae de vulnere lateris eius -uit. Ps. Theod. Prisc. add. 1, 86 p. 293, 4 in balneo sudore -ante (Cael. Avr. acut. 1, 9, 68 sudor . . . per vultum et thoracem). **b** *de fontibus* (*in similitudine de spiritu: infra l. 82*): Liv. 44, 33, 3 scaturiges turbidae primo et tenues -are, dein liquidam . . . fundere aquam . . . coeperunt. Plin. nat. 2, 166 *aqua* in summis iugis . . . siphonum modo -at (2, 224 aquae dulces iuxta mare ut fistulis -antes. 31, 4). 18, 114 fontes Araxi (*cf.* 31, 108 scatebrā fonticuli semper -ante). Sol. 37, 6 Tigris . . . profundum specum . . . subterlabens in altero latere . . . -at. Clavd. carm. min. 26, 88 flumina laxatis -uere iugis. *nota* (*v. l. 75*): Sen. nat. 6, 18, 3 *spiritus* per novum *terrae* volnus -uit. *cf. et p. 484, 37.*

2 *i. q. provenire sive saliendo sive rumpendo*: **a** *de telis emissis*: Ov. met. 5, 67 -uit nervo penetrabile telum. Liv. 42, 65, 10 *telum* excussum velut glans -bat. 44, 10, 6 saxis tormento -antibus.

b *de hominibus et bestiis*: **α** *speciatim: prosilire ad pugnandum*: Verg. Aen. 9, 736 Pandarus ingens -at. Val. Fl. 6, 551 *Iason* in Sueten magnique in fata Ceramni -uit. 6, 636 talis (*sc. qualis imber et torrens*) in extremo proles Iovis -at aevo (Homer. 483 -at interea Veneris pulcherrima proles; *Il. 5, 514* Αἰνείας δ' ἑτάροισι μεθίστατο. *v. et p. 486, 57*). Sil. 1, 376 -at ante omnis . . . Murrus. 12, 459 amisso si tigris concita fetu -et. *al.* Homer. 665 Tydides ardentibus -at armis per medios⟨que⟩ hostes . . . fertur. Heges. 3, 25, 1 p. 232, 7. Clavd. 15, 176 dapibus crudelis in ipsis -at ad nutum stricto mucrone minister. *al.* Avg. civ. 3, 13 p. 112, 15 D. nisi raptae (*Sabinae*) laceratis crinibus -rent. Drac. Romul. 8, 322. **β** *generatim (vario sc. modo; c. respectu loci vel status, ex quo quis prodeat [aliter p. 486, 33]. translate l. 32)*: Verg. Aen. 5, 319 primus abit longeque ante omnia corpora (*sc. currentium*) Nisus -at. 5, 337 -at Euryalus (*i. primum locum occupat inter currentes;* Clavd. Don. p. 460, 12 -bat utpote victor [*i. 'gaudebat'? v. p. 483, 45*]). Ov. met. 10, 653 signa tubae dederant, cum carcere pronus uterque -at (*cf.* Sidon. carm. 5, 170 carceris antro -uit pernix . . . virago. *v. et p. 486, 10*). Gratt. 446 *Vulcanus* adversis specibus ruptoque e pectore montis venit ovans austris et multo flumine flammae -at. Plin. nat. 11, 197 dracones -uisse de extis laeto prodigio traditur. Val. Fl. 3, 582 -uit Calabris taurus per confraga saeptis. Sil. 12, 9 evolvit serpens arcano membra cubili et . . . novus -at. Flor. epit. 1, 18, 4 *Tarentini Romanos* hostem rati -ant (*ex theatro*). Paneg. 12 (2), 23, 2 in ultimum prope Italici generis excidium ecfracto Cn. Lentuli ludo mirmillonum agmen -uit (*cf.* Oros. hist. 2, 13, 5 [*translate*] novo . . . incepto -uit agmen tyrannorum). Prvd. praef. 44 vinclis o utinam corporis -em liber. perist. 3, 161 -at inde (*ex ore martyris*) columba repens. 14, 91 exutus inde spiritus -at liberque in auras exilit. Avg. civ. 2, 29 p. 96, 10 D. abice *falsos deos* . . . in veram -ans libertatem. Sidon. carm. 7, 268 vulsisque a cardine portis -at *Avitus.* **c** *de rebus variis*: Aetna 505 -at examen plagis (*i. ex eis locis ubi lava quam dicimus discluditur*), ardentia saxa. Sen. Oed. 232 *e specu* -at vasto fragore maior humano sonus. Plin. nat. 2, 115 *e specu praecipiti* turbini similis -at procella. 8, 169 *asini dormiunt* ictu pedum crebro, qui nisi per inane -uit, . . . clauditatem . . . adfert. Stat. Theb. 5, 573 hasta . . . monstri ora subit . . . perque iubas stantes capitisque insigne corusci -at. Tert. anim. 14 p. 319, 23 *anima* quae . . . per sensualia variis modis -et (*cf.* Physiogn. 10 animam dicunt per oculos -are [Avg. epist. 137, 8 p. 106, 13 acie . . . per oculos -ante]). Ter. Mavr. 212 nulli dubium est faucibus -et quod ipsis h littera. Itala apoc. 1, 16 (Victorin. Petav. in apoc. 1, 4 p. 22, 5) gladium bis acutum de ore ipsius -antem (ἐκπορευομένη, Vvlg. exibat). Lact. ira 10, 18 p. 88, 3. Chalc. comm. 89 p. 160, 13 umbrae *ex corpore.* *v. etiam p. 483, 82.*

3 *i. q. enitescere*: **a** *proprie*: **α** *generatim de fulmine, igni, aliis rebus nitidis* (*de oculis p. 485, 8*): Varro Men. 170 tela dextra vibrant, russa †tia (sagula *Bücheler*) -ant (*seq.* scuta . . . fulgent). Ov. met. 8, 356 -at ex oculis, spirat quoque pectore flamma (*M, vulg.*; flammas [*cf. p. 487, 33*] *N ς*). Val. Max. 1, 6, 1 Servio Tullio . . . puerulo . . . circa caput flammam -uisse [*sim.* Plin. nat. 2, 241]. Sen. benef. 2, 27, 3 *flamma* ex maiore incendio. Plin. nat. 2, 203 repente flamma ex eo [*monte Epopo*]. Svet. Aug. 94, 5 quod *ex ara* . . . tantum flammae [flamma *Modderman, cf. p. 486, 52*] -uisset, ut . . . ad caelum usque ferretur. Apvl. mund. 3 se iaculari atque -are et scintillare fl. [*Ps. Arist. p. 392b, 3* φλόγες ἀκοντίζονται]. *et al.*). Sen. contr. 7, 1, 4 -bant (*v. app. crit.*) densis undique nubibus fulmina (Cvrt. 8, 4, 3 ab omni parte caeli. Lvcan. 1, 153 per nubila fulmen . . . -uit. *et al.*). Germ. 202 sic -at ore (*Andromedae*), sic magnis umeris candet nitor. Vell. 2, 125, 4 *v. p. 483, 58.* Val. Max. 1, 1, 7 cum carbasum . . . foculo imposuisset, subito ignis -uit (Sen. nat. 2, 26, 4 ignem non continuum sed ex intervallis -antem fulminum more. 6, 9, 1 ignis ex hoc collisu nubium cursuque elisi aëris -uit. *al.* Plin. nat. 2, 207 ignium tot locis -antium perpetua . . . incendia. Svet. Cal. 46. Obseq. 54 p. 129, 18 globus ignis a septemtrionali regione . . . -uit [Svlp. Sev. dial. 2, 2, 1 de capite]. Avien. Arat. 1719 si flammis -et ignis [*i. lucerna*] effluus [*i. scintillans*]. *et al.*). Sen. epist. 93, 5 aliquando . . . validi sideris fulgor per nubila -uit (Plin. nat. 37, 125 ille -ans in amethysto fulgor, *v. et p. 485, 26*). Sen. nat. 1, 1, 11 si . . . tanta vis -uit *facum* (Plin. nat. 2, 96 -ant et faces. *cf.* Lvcan. 1, 533 nunc iaculum longo, nunc sparso lumine lampas -uit caelo. Plin. nat. 2, 92 *cometes.* 2, 96 trabes). Sen. nat. 1, 14, 1 aliquando -at stella (Drac. satisf. 182 cuius [*Christi*] et -uit stella per astra poli). 2, 57, 1 fulgurat, cum repentinum late lumen -uit (*cf.* Apvl. mund. 15 ignescunt penetrabiles spiritus -atque lux clara, hoc dicitur coruscare [Pavl. Nol. carm. 18, 157 positis ex ossibus -uit lux]. Pavl. Nol. carm. 21, 235 in tenebris impiarum mentium lucis videmus -asse semina [*cf. p. 485, 55*]. *et al.* Avg. civ. 13, 18 p. 580, 32 D. ab igne removere urendi qualitatem, lucendi relinquere, quae per oculos -ret). Sen. nat. 7, 1, 4 *in caelo* si quid turbatum est aut praeter consuetudinem -uit (*sim.* 7, 20, 2). Stat. Theb. 1, 381 ab Inachiis . . . tectis -uit lucem . . . fundens Larisaeus

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apex (*i. arx Argiva. cf.* CLAVD. 26, 459 sideris instar -uit Stilichonis apex et cognita fulsit canities). QVINT. inst. 8, 5, 29 scintillis inter fumum -antibus (ARNOB. nat. 1, 17 p. 13, 22 ut ex eorum [*sc. iratorum hominum*] luminibus scintillae -ent flammeae. PASS. Barth. p. 146, 8 -antes ex ore [*gr.* ἐξερχομένας]. *et al.*). APVL. mund. 34 incendia de nubibus -arunt (AVG. civ. 4, 2 p. 148, 3 D.). TERT. spect. 8 p. 9, 13 *Solis* effigies de fastigio aedis. CYPR. GALL. gen. 88 detersa nocte nitentes -uere oculi. SOL. 52, 59 lychnites in purpurae -at claritatem (*cf. p. 487, 37*). MACR. Sat. 1, 17, 47 ex quo arcu *solis* radii in modum -ant sagittarum (*v. p. 484, 1*). EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 887[B] aquae ... repercussione lucis -antes (*cf. gr. p. 45[B]* μαρμαρυγῶν πανταχόθεν ἀποπαλλομένων τοῦ ὕδατος). *et al.* β *speciatim de die, sideribus orientibus*: VAL. FL. 1, 655 -uit reserata dies (PS. DAMAS. epigr. 71, 2 martyris ... Agathae. ANTH. 488, 7 alma. CORIPP. Ioh. 1, 315 alta). 4, 97 *Sol* super terras et eoi cornua montis -uit (MART. CAP. 1, 29 Sol repente clarus -uit. BOETH. cons. 1 carm. 3, 10 -at et subito vibratus lumine Phoebus. *cf.* PRVD. cath. 2, 56 cum sol resurgens -at. OROS. hist. 5, 16, 15). LACT. Phoen. 44 primi ... -uit luminis aura levis (*cf.* PRVD. cath. 1, 15 paulo ante quam lux -et). AVIEN. Arat. 748 ubi magnus -at Orion. 873 donec de boreae rutilum iubar -et axe (DRAC. laud. dei 1, 670. CORIPP. Iust. 4, 96 axe sereno). DRAC. laud. dei 2, 8. b *in similitudine et translate*: PS. RVFIN. in Ioel 2, 22 p. 1052[B] antequam gloria resurrectionis -ret. PRVD. cath. 7, 22 detersa ... intus -et prudentia. ditt. 183 maius ... Christi opus -uit. AVG. quaest. hept. 7, 47 p. 489, 30 maior *martyrum* gloriae fulgor (*cf. p. 484, 70*) -uit. EVSTATH. Bas. hex. 4, 6 p. 908[B] *speciositas* quae ex vultu maris -uit (*gr. p. 92[B]* τερπνὴν ... ὄψιν θαλάσσης πεφηνέναι). INSCR. christ. Diehl 1714, 18 claris ... quattuor astris (*sc. filiis*) -uit *mater*. CASSIOD. in psalm. 118, 148 p. 889[D] post tenebras peccatorum ... domini vitalis praesentia -uit. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 8 p. 844[A] *sermo scripturae sacrae* in cogitatione sua nullo intellectus lumine -at. 1, 8, 26 p. 866[B] ad notitiam gentium necdum eius (*spiritus sancti*) lumen -uerat. moral. 4, 6 p. 641[B] *diabolus* diem se simulans ex promissione divinitatis -uit.

4 *i. q. nascendo, oriendo prodire*: a *c. notione aut foras aut in altum* (*fere de plantis, sativis sim.*): α *proprie*: COLVM. 3, 17, 2 sagittam rustici vocant novissimam partem surculi, sive quia longius recessit a matre et quasi -uit atque prosiluit (*cf. p. 484, 1*). 4, 20, 5 materiam, quae protinus -et in iugum (*sim.* PLIN. nat. 17, 160. 180). 4, 24, 14 si longius ... a capite vitis -uerit (PLIN. nat. 17, 184 obiter *fructus* deprimens prohibebit *vitem* in excelsum -are [emittere *E*, emitare *D*[1]]). 4, 33, 1 nux ... celeriter -at. 11, 3, 46 terra commoveatur, ut ... facilius stilus (*asparagi*) -et. LVCAN. 4, 550 semine Cadmi -uit Dircaea cohors (*i. Sparti. cf.* DRAC. Romul. 10, 578 -uit galeata cohors. *v. et p. 486, 16*). PETRON. 127, 9 -uere rosae violaeque et ... cyperon (*cf.* PLIN. nat. 21, 64 viola alba ... tepidioribus ... locis etiam hieme -at). PLIN. nat. 12, 23 rami in excelsum -ant. 12, 95 *frutex*. 16, 91 folia. 16, 142 nisu naturali (*v. app. crit.*) *cupressus* gignitur protinusque -at (*v. p. 483, 56*). 19, 146 thyrso ... -ante (21, 87). 21, 67. 27, 62 multis calamis ex una radice -antibus. EVSTATH. Bas. hex. 5, 1 p. 909[D] sole antiquior terrenae fecunditatis ornatus (*i. plantae*) -uit (*gr. p. 96[B]* πρεσβυτέρα τοῦ ἡλίου ἡ περὶ γῆν διακόσμησις). β *per imaginem*: GELL. 20, 1, 39 populus Romanus e parva origine ad tantae amplitudinis instar -uit. APVL. Plat. 2, 3 *hominem* habere semina *boni et mali* ... cum nascendi origine copulata, quae ... in partem alteram debeant -are. AMBR. Iac. 2, 4, 19 p. 42, 19 virga Aaron ..., qua sacerdotalis gratia sanctificationis -uit. RVFIN. patr. 10, 3 p. 331[A] in tantum -uit, ut usque ad invidiam cresceret. b *c. vi debilitata: fere i. q. nasci, oriri*: ARNOB. nat. 2, 70 p. 105, 2 *Minerva* Iovis ex cerebro sine ullius seminis -uit iactu (*syn. l. 6* enata. *sim.* 4, 16 p. 154, 12). 2, 70 p. 105, 13 inspicere ... ex quibus proruperint -uerintque radicibus *dii* (*l. 11* exorti). LACT. opif. 17, 7 ut (*fetus in utero*) crebris pulsibus gestiat -are. PRVD. apoth. 793 solus de corde parentis filius -uit. cath. 9, 27 *Christus* -at promissus olim (PAVL. NOL. carm. 32, 168 dei verbum patrio de pectore Christus -uit). CLAVD. 21, 316 unde rudis tanto tirone iuventus -uit (CYPR. GALL. exod. 28 quo mage tristi laborum sub fasce fuit, hoc cuncta iuventus fortior -uit [*cf. exod. 1, 12* quantoque opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur et crescebant]). AVG. doctr. christ. 2, 28, 43 gentis Hebraeorum in qua unius dei cultus -uit. CANON. Migne 56, 490[B] novam -uisse versutiam ... cognovimus. MAR. VICTOR aleth. praef. 23 a te (*deo*) principium traxit quodcumque repente ex nihilo -uit. *v. et p. 486, 12.*

5 *i. q. emergere*: MANIL. 5, 597 *cetus* innitens orbibus alte -at ac toto sublimis corpore fertur (SIL. 11, 479 subito -uere per undas ... cete toto exultantia ponto). SEN. nat. 2, 26, 5 cacumen usti montis -uit (*sc. e mari. cf.* OROS. hist. 7, 6, 13 insula de profundo -uit). PLIN. nat. 9, 20 *delphini* ut arcu emissi ad respirandum -ant tantaque vi exsiliunt ut *eqs.* (*cf. p. 484, 1.* STAT. Theb. 9, 247 nec prius emersi *pisces*, quam summa per aequora flexus -et). MIN. FEL. 3, 6 is lusus est testam teretem ... super undas inrotare, ut illud iaculum vel dorsum maris raderet [vel enataret] (*del. Bursian ut glossem.*), dum leni impetu labitur, vel summis fluctibus tonsis -ret [emergeret] (*del. Wower*), dum adsiduo saltu sublevatur. CLAVD. carm. min. 49, 21 (*de torpedine*) metuendus ab imis -at horror aquis (*sc. cum eam captare voluerit piscator*).

6 *i. q. apparere; prodire sic ut alqd. aut manifestum fiat, conspici possit aut utique existat*: a *personaliter*: HOR. epist. 2, 1, 73 inter quae (*carmina Livi*) verbum -uit si forte decorum, si *eqs.* SEN. contr. 10, 4, 2 naturae proceritas (*v. p. 483, 55*). SEN. Tro. 181 -uit ingens umbra Thessalici ducis (*cf.* VAL. FL. 5, 92 ab aequorei consurgens aggere busti -uit *Sthenelus mortuus*). VAL. FL. 7, 397 subito ... Iason -uit. SIL. 16, 318 toto prima -uit vix ungula cornu (*sc. e carcere, cf. p. 484, 19*). TAC. ann. 13, 16 Agrippinae is pavor, ea consternatio mentis, quamvis vultu premeretur, -uit, ut *eqs.* FLOR. epit. 4, 12, 1 *bella* diversis orbis oris -bant (*fort. ad 4 b, p. 485, 59*). TERT. anim. 3 p. 302, 28 nullas haereses oportuisset existere, ut probabiles quique -rent. adv. Marc. 5, 18 p. 638, 11 falsum. PANEG. 10 (4), 16, 6 ut iam infantulo (*Herculi*) indoles futuri roboris -ret. ARNOB. nat. 5, 37 p. 207, 9 -uit Summanus e terris curru quadriiugo vectitatus (*cf. p. 485, 44.* MART. CAP. 2, 157 Tages sulcis -uit). LACT. ira 15, 2 bonum. VOPISC. Prob. 23, 2 felicitas. PACIAN. epist. 3, 25 p. 94 nec in uno habitu -at tanta diversitas. PRVD. apoth. 559 opus egregium, per quod sollertia ... -at. ham. 696 nec tamen est virtus, ni deteriora refutans -et (CLAVD. 26, 261 utque manus utero [*luporum*] virides patuere retecto, Romula post ruptas virtus sic -at Alpes. OROS. hist. 2, 4, 12 inter domestica vitia virtutesque forinsecus -antes. GREG. M. moral. 1, 7 p. 531[C] [*aliter p. 487, 26*]). CLAVD. 10, 323 pudor -at una formosusque rigor. PAVL. NOL. carm. 24, 777 *Ioseph* -ante gloria famae bonae notescat in regis domo. AVG. conf. 1, 10, 16 eadem curiositate ... per oculos -ante. MART. CAP. 8, 810 *divorum* habitus motusque et quicquid in his ignotum credebatur -uit. EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 964[C] evidenter dogma veritatis -uit (*gr. p. 205[A]* παραδηλοῦται). VITA Desid. 6 p. 632, 8 sufficienter ... de gratia sanitatum sermo generalis -uit. *et al.* b *impers.*: AVG. lib. arb. 1, 7, 16 bestiae ... sicut iam -uit, rationis expertes sunt.

B *pertinet ad motum vehementem in aliquam partem factum* (*tam c. notione aliquo ruendi [v. ex. gr. l. 41. 58] quam subsiliendi [l. 41. 54], se extollendi [v. ex. gr. l. 49. 56. 64], consurgendi [v. ex. gr. infra l. 44. 48. 74]. audacius de corde micante: l. 38 sq.* [*aliter infra l. 78*]): 1 *proprie*: PLAVT. Aul. 627 meum cor coepit artem facere ludicram atque in pectus -are (VELL. 2, 70, 5 cum mucronem ... admovisset mamillae ad eum ipsum locum, quo cor -at). VERG. Aen. 2, 175 *Pallas* ter ... ipsa solo ... -uit (exsiluit SERV. auct. *ad loc.*). 6, 5 iuvenum manus -at ardens litus in Hesperium ([*propter ea quae sequuntur*: quaerit pars semina flammae *verbum* -are *positum esse suspicatur inepte* SERV. auct. *ad l.*]. *cf.* VAL. FL. 2, 543 in scopulos). 11, 496 *equus* -at arrectisque fremit cervicibus alte luxurians (*v. p. 483, 41. sim. in imagine*: SIDON. epist. 4, 3, 9 amplitudo proloquii ... -at ... ut equi potentis animositas). 12, 327 *Turnus* saltu ... -at in currum (ANTH. 15, 35). 12, 728 -at hic ... et corpore toto alte sublatum consurgit Turnus in ensem (VAL. FL. 4, 289). OV. met. 1, 27 ignea ... vis ... caeli -uit summaque locum sibi fecit in arce (*cf.* 15, 248 in superos aer tenuissimus -at ignes. GANN. carm. frg. 3, 3 -at in nubes nidoribus ardor adoris. OBSEQ. 37 p. 123, 9 per inferiores locos ut ignis ad os [*virginis*] -uerit. *al. v. et. p. 484, 56*). OV. met. 1, 776 -at extemplo laetus *Phaethon* (*i. laetitia exultat*). hal. 26 *lupus* in auras -at (HOMER. 86 *Thetis* per auras -at aethereas et in aurea sidera fertur. *cf. et infra l. 73*). VAL. FL. 4, 501 -at (*i. evolat*) hic subito seseque Aquilonia proles (*v. p. 484, 6*) cum clamore levat. SIL. 7, 376 Poenus ... in patulos exultans -at agros. 16, 523 Eurytus ... ad praemia victor -at (*cf. p. 484, 16*). *al.* STAT. Theb. 6, 570 *Parthenopaeus* volucri super agmina saltu -at. 10, 660. CLAVD. 17, 322 puer amentatus in arcem (*hominum corporibus exstructam*) -at (*cf. p. 484, 1*). *et al.* *aliter p. 484, 14.*

2 *in imagine et translate*: SEN. dial. 11, 11, 6 *animus* levis ... quandoque emissus fuerit ad summa -turus (nat. 1 praef. 11. epist. 79, 12 in cogitationes divinas). dial. 12, 9, 8 *defunctus* ex humili atque depresso in eum -uit locum, ... qui ... animas ... recipit. SIL. 3, 85 ubi flore novo pubescet firmior aetas, -et in Martem (*Hannibalis filius*). CLAVD. carm. min. app. 2, 98 -at omnis in laudes mox turba tuas. PAVL. NOL. carm. 27, 311. epist. 16, 6 p. 120, 1 virtutes ad nobilem famam non nisi per labores et pericula -uisse memorantur. AVG. in euang. Ioh. 92, 2 p. 1864 *Petrus* ad testimonium de Christo perhibendum. epist. 167, 12 p. 599, 16 nisi *sapiens* ex profundo quodam emergendo repente -et in auras (*v. supra l. 54*) sapientiae liberas. CYPR. GALL. num. 687 -at hic populus, veluti cum ... leo sese arduus infert (*num. 23, 24* ecce populus ut leaena consurget et quasi leo erigetur). GREG. TVR. vit. patr. 16, 4 p. 726, 31 vitam percepturus aeternam -uit saeculo (glor. conf. 54 p. 779, 18. 85 p. 802, 27). GREG. M. moral. 8, 33 p. 820[C] sic (*sc. ut nubes*) corda ... ad alta -ant.

C *respicitur eminentia, excellentia*: 1 *sensu corporali et proprio, i. q. eminere* (*de opere exstructo, fere i. q. in altum se erigere p. 487, 2*): TERT. nat. 1, 12 p. 82, 14 corpori nostro tacita et secreta linea crucis situs est, quod caput -at *eqs.* AVIEN. orb. terr. 109 procera cacumina celsis -uere iugis. 850 nec tamen hic (*mons*

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Taurus) uno signatur nomine ubique, sed dum flectit iter novus -at. *nota* (*v. p. 486, 81*): PAVL. NOL. carm. 28, 6 opera (*i. aedificia*) ... quae molibus undique celsis cernitis -uisse. CARM. epigr. 279, 20 (*a. 375*) *Constantii obeliscus* -uit pulsatque polos.

2 *sensu translato, i. q. excellere, praestare sim.*: **a** *de hominibus*: CVRT. 7, 6, 20 *Cyrum et Semiramin* et magnitudine animi et claritate rerum longe -uisse. VAL. FL. 6, 596 aspicis ut (*Iason*) Minyas inter proceresque Cytaeos -et effulgens. SOL. 1, 77 Milon ... Tarquinii Prisci temporibus -uit (*i. floruit*). VOPISC. Car. 11, 2 qui[n]que (*Nemesianus*) omnibus coloni⟨i⟩s (*v. app. crit.*) inlustratus -uit. LAMPR. Diad. 3, 3 *Diadumenus* quasi sidereus et caelestis -uit. TREB. Gall. 11, 9 quibus (*versibus orationibusque*) tam in⟨ter⟩ poetas quam inter rhetores -uit. CARM. epigr. 654, 2 (*a. 385*) inter avos proavosque tuos sanctumque parentem virtutum meritis et honoribus -uisti. AMBR. exc. Sat. 1, 49 p. 1307^A quam incredibili admiratione ... sublimis -uit. Iac. 2, 2, 9 p. 36, 14 fidei ... dignitate. HEGES. 4, 29, 2 p. 287, 28 Vespasianum in Gallicanis partibus et Britanniarum victoriis -uisse. CYPR. GALL. Ios. 87 haec inter princeps (*Iosue*) domini dignatus honore -at (*cf. Ios. 3, 7 dominus ad Iosue*: incipiam exaltare te *eqs.*). PAVL. NOL. carm. 19, 12 *Felix* nominis -uit titulo. SVLP. SEV. dial. 1, 22, 2 in omni genere virtutum perfectus -uit. CONC.^S I 5 p. 286, 8. COD. Iust. 1, 17, 2, 9 qui similiter eloquentiae et legitimae scientiae artibus decoratus et in ipsis rerum experimentis -uit. GREG. M. moral. 2, 92 p. 600^A. 19, 43 p. 125^C qui donis spiritalibus -ant. *et al.* **b** *de rebus*: FLOR. epit. 4, 2, 40 egregia virtus Scaevolae centurionis -uit (HEGES. 1, 19, 3 p. 31, 6 egregie Antonii virtus -uit [*gr. 1, 165* κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην ὁ ... Ἀντώνιος]. 2, 14, 5 p. 173, 5 [*gr. 2, 520* γενναιότατοι ... ἔδοξαν]. *aliter p. 486, 20*). TERT. pudic. 5 p. 227, 6 illi (*idolatriae*) de medio -anti adulamur (*sc. moechia et homicidium*; adunamur *Lat., quod ante*: coniungimur). IVST. 2, 9, 15 inter ceteros ... Themistoclis ... gloria -uit. PROSP. carm. de ingrat. 43 orientis rectorum cura -uit.

II *transitive*: APVL. met. 9, 34 terra dehiscens imitus largissimum -uit sanguinis fontem (largissimus ... fons *F alt. m.*). 11, 3 super frontem plana rotunditas in modum speculi vel immo argumentum lunae candidum lumen -bat. CASSIOD. or. frg. p. 481, 17 hyacinthi ... cum luminibus claris mixtas cernuntur -are nigredines (*an* ⟨in⟩ nigredines? *cf. p. 485, 8*).

indicatur: *unde aliquid -et*: ab: *p. 484, 60. 67. 84. 486, 1. 7.* de: *p. 483, 72. 484, 23. 485, 6. al.* ex: *p. 483, 64. 484, 22. 485, 3. al.* *abl. nudus*: *p. 483, 78. 484, 1. 485, 44. al.* caelitus: PASS. Paul. 16. *quo aliquid -et* (*ad I A 1—4. B 1. 2*): ad: *p. 485, 32. 54. 486, 52. 58. 64. 70. 79.* in: *p. 483, 65. 484, 5. 485, 56. al.*

vis verbi augetur adverbiis, adverbialibus, adiectivis: alte (in altum): *p. 483, 66. 70. 485, 74.* ardens: *p. 486, 41.* celsus: SIL. 15, 158. evidenter: *p. 486, 29.* in excelsum: *p. 485, 41. 47.* extemplo: *p. 486, 53.* exultans: *p. 483, 65. 486, 58.* forinsecus: *p. 486, 23.* laetus: *p. 486, 53.* longe: *p. 487, 7.* repente (repens): *p. 484, 31. 485, 16. 73. 486, 73.* saltu: *p. 486, 47. 60.* subito: *p. 484, 63. 485, 17. 75. 486, 8. 56.* sublimis: *p. 487, 16.*

part. praes. **ēmicāns**, -antis *pro adi.* (*compar.* -tior). *i. q. eminens, elatus*: TERT. adv. Hermog. 29 p. 157, 9 segregatis ... aquis in cavatiorem sinum -tior facta est arida (*sc. terra*), quae antehac aquis tegebatur.

deriv.: emicatim, emicatio. *Rehm.*

ēmicrānium *v.* hemi-. **ēmicyclos** *v.* hemi-. **ēmigrānea** (-um) *v.* hemicrania (-um). *K.-M.*

ēmigrātio, -ōnis *f.* *ab* emigrare. [*confunditur in codd. c.* migratio: *infra l. 66.* AVG. civ. 4, 7 p. 154, 16 D., *ubi* migratio *edd. recc.*] *i. q. actio emigrandi*: VLP. dig. 39, 2, 28 detrimentum ... propter -em inquilinorum. HIER. chron. a. Abr. 913 Aristarchus Ionica -e *ponit Homerum* (*ibid.* -is Ionicae tempore. 980). *de morte* (*cf.* emigro *p. 488, 52 sqq.*): AVG. pecc. mer. 2, 28, 46 p. 117, 16 si ... consequatur ab hac vita -o (*v. l. 61*).

*__ēmigro__, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* migrare. *scribitur* ex-: PLAVT. Men. 823. ae-: HIL. in psalm. 61, 5 p. 212, 24 *cod. P, s. IX—X.* i *brevis probatur in ultima thesi senarii posita*: PLAVT. Most. 503. *legitur c. syll. alt. longa*: DIRAE 101 *v. p. 488, 45.* STAT. Theb. 2, 22 *v. p. 488, 38.* *de formis: formae perf. breviores* -astis, -arunt, -arat *al. inde a* PLAVTO. *passiv. pro depon.*: ITALA psalm. 61, 7 (Veron.) *v. p. 488, 59.* *impersonaliter v. p. 488, 8.* NOT. Tir. 89, 69 -at. *legitur intransit. inde a* PLAVTO, *transit. v. p. 488, 64.* *omnia exempla afferuntur praeter ea quae ad 1 b β pertinent.* [*confunditur in codd. cum* migrare: AVG. civ. 1, 22 *v. p. 488, 55. ibid.* p. 37, 21 D. 13, 7 p. 564, 13 D. *al.* demigrare: HIL. in psalm. 51, 16 p. 109, 5. *restituitur pro* migr-: PLAVT. Men. 822. *loc. corr.*: TITIN. com. 147—48 quod pestis, senia et iurgia † sesemet diebus (aedibus *edd.*) -arunt. *falso trad. pro* emic-: PLIN. nat. 16, 142, *cf. p. 483, 56.*] [*prov.* eimeirá. *M.-L.*]

1 *intransitive*: *i. q. extra migrare, abire*: **a** *proprie* (*de mortuo p. 488, 36. de apibus p. 488, 38. additur: quo*: quo *p. 488, 5*; *acc.*: *p. 488, 25. 26. 29*; ad *p. 488, 33*; in *p. 488, 29. unde*: hinc *infra l. 6*; inde *infra l. 8. 31*; *abl.*: *infra l. 9. 15. 18. 34. 38*; ex *infra l. 7. 10. 13. 26*; de *infra l. 11. 35*): α *strictiore sensu: ex aedibus, domo sim., mutandae habitationis causa* (*dist. ab exire infra l. 9*): PLAVT. Men. 822 †ludere negas (*sc. te habitare in illis aedibus*), nisi quo nocte hac -asti (*Itali*; migr- *codd.*). 823 num hinc -asti⟨s⟩ (Most. 503. 953). Most. 471 in hasce aedes pedem nemo intro tetulit, semel ut -vimus. 951 iam diu ex hisce aedibus. ARGVM. Plaut. Most. 5 inde pridem (*v. app. crit.*) -tum. CIC. Verr. II 2, 89 Verres hospitium ei (*Sthenio*) renuntiat, domo eius -at atque adeo exit; nam iam ante -arat (II 5, 30 huc ex illa domo praetoria. ITALA lev. 14, 36 [Monac.] imperavit [*i.* -bit] sacerdos -are de domo [ἀποσκευάσαι τὴν οἰκίαν. VVLG. ut efferant universa]. *cf. infra l. 18*). ALF. dig. 19, 2, 27, 1 si quis timoris causa -asset e cenaculo (39, 2, 43, 1). PANEG. 9 (12), 16, 5 qui (*Maxentius*) ... palatio -verat, ... in privatam domum ... concesserat. COD. Theod. 7, 8, 2 (= COD. Iust. 1, 9, 4; *a. 368?*) in synagogam Iudaeicae legis hospitii velut merito inruentes iubeas -are. β *latiore sensu: ex urbe, patria, sim.*: CAES. Gall. 1, 31, 14 ut *Galli* domo (*cf. supra l. 9*) -ent, aliud domicilium ... petant. SEN. nat. 6, 1, 10 *isti*, qui Campaniae renuntiaverunt quique post hunc casum (*i. motum terrae*) -verunt. TERT. coron. 1 p. 418 Oe. nec dubito quosdam ⌊secundum⌋ scripturas -are, ... fugae accingi de civitate in civitatem (*sic B²*; ⌊ ⌋ *om. rell., Oehler, qui 'leges sacras migrare, transgredi' explicat [v. infra l. 72]; at v. Hoppe, Syntax u. Stil des Tert. p. 130; Kroymann, Gnomon 9, 1933, 325*). IVST. 5, 10, 4 ut ... exercitus XXX tyrannos -are Eleusinam iuberet ([*sim.* 5, 10, 7 ex urbe Eleusinam]. 5, 10, 9. RVFIN. hist. 3, 5, 3 ecclesia ... in Hierusolymis ... congregata ... -are iubetur et transire ad oppidum ... Pellam [*gr.* μεταστῆναι τῆς πόλεως]. *cf. supra l. 17. infra l. 38*). 20, 4, 17 Pythagoras ... Metapontum. 43, 4, 2 Graeci in Galliam. AVG. civ. 16, 13 p. 148, 1 D. inde (*ex gente Chaldaea*) sive paenitendo sive persecutionem passus ... et ipse (*Nachor*) -vit. PAVL. MED. vita Ambr. 27 sacerdos, derelicta civitate Mediolanensi ... ad Bononiensem civitatem -vit *eqs.* (*cf.* OROS. hist. 3, 23, 26 *Avieniatae* relicto patrio solo et antiquis habitaculis -antes, novas sedes ... requirebant). EVGIPP. Sev. 40, 4 omnes ... de his oppidis -antes ad Romanam provinciam ... pervenient. *de mortuo*: STAT. Theb. 2, 22 seu ... adegit Erinys ire diem contra, seu te (*i. Laium*) furiata sacerdos ... arcano iubet (*v. supra l. 27*) -are sepulchro. *de apibus*: PALLAD. 7, 7, 5 post haec tempora non facile fugere aut -are consueverunt *apes*, quamvis aliquae statim et procedere et abire non dubitent.

b *in imag. et translate*: α *de rebus* (*acced.* de: *infra l. 45. 50*; ab: *l. 52*): TITIN. com. 147—48 *v. p. 487, 80.* DIRAE 101 prius ... migrabunt casus aliena in corpora rerum, quam tua de nostris -et cura medullis. LACT. inst. 7, 12, 18 cum eam partem *corporis* vis aliqua morbi vitiaverit, movetur *mens* loco et quasi conquassata sede sua -at *eqs.* FVLG. Virg. cont. p. 94, 24 (*spectat ad Didonis in rogo mortem*) amor contemptus emoritur et in cineres exustus -at. AVG. serm. 187, 2, 2 p. 1001^fin. verbum (*dei*) potuit matris uterum ... fecundare, et de sinu patris non -are. 288, 3 p. 1305^p. med. numquid ... quod dicendo ... facio, ego amitto? sonus ... a me non -vit. β *de hominibus*: *e (de) vita, i. q. mori*: CIC. leg. 2, 48 nulla est ... persona, quae ad vicem eius, qui e vita -arit, propius accedat. AVG. civ. 1, 22 p. 36, 29 D. ferunt ... se praecipitem dedisse de muro atque ita ex hac vita -asse (*v. p. 487, 76*) ad eam quam credidit esse meliorem. *ibid.* p. 37, 21 D. bapt. 1, 2, 3 p. 147, 23 de hac vita (c. Pelag. 3, 5, 14 p. 503, 6 *al.*). *al.* *f. i. q. cedere, moveri*: ITALA psalm. 61, 7 (Veron.) quoniam ipse est deus meus, ... susceptor meus, non -bor ([*v. p. 487, 72.* μεταναστεύσω. VVLG. -bo. *ibid. v. 3* non movebor amplius]. *cf.* HIL. in psalm. 61, 5 p. 212, 24). *f. i. q. transire, pervenire*: COD. Theod. 7, 3, 2 (*a. 409*) quotiens codicillis ... ullus ex alio ad alium gradum cum isdem stipendiis -arit.

2 *transitive*: **a** *i. q. -are iubere, transferre, expellere*: ITALA psalm. 79, 9 (Epiphan. in cant. p. 75) vineam (*i. Israelitas*) ex Aegypto -asti (μετῆρας. VVLG. transtulisti). VVLG. psalm. 51, 7 deus destruet te in finem, evellet te, et -bit te de tabernaculo tuo ([μεταναστεύσαι σε]. *ad quem loc. spectant*: HIL. in psalm. 51, 16 p. 108, 9 omnis ... infidelis a ... dei tabernaculo revelletur et -bitur, spiritalis huius tabernaculi indignus habitaculo. *ibid.* p. 109, 5. 51, 17 p. 109, 24. 51, 19 p. 111, 6. AVG. in psalm. 51, 4 genus hominum ... non ... perseverans in aeternum, sed -andus). [**b** *? i. q. migrare, transgredi*: TERT. coron. 1 *v. l. 22.*]

deriv.: emigratio. *Burckhardt.*

? **emimimusoma** CORP. IV 4037.

ēmina *v.* hemina.

ēminātio, -ōnis *f.* *ab* eminari. *cf.* minatio. *fere i. q. minatio*: PLAVT. Capt. 799 quae illaec -ost nam? nequeo mirari satis (*cf. vs. 791 et v. s.* eminor *p. 496, 31*).

ēminēns *v.* emineo. **ēminenter** *v.* emineo *p. 495, 69.*

*__ēminentia__, -ae *f.* *ab* eminere. GLOSS.^L I Ansil. EM 77 -a celsitudo. GLOSS. ἐξοχή. ὑπεροχή. ὑψηλότης. ὑπερβολή. -ae ἐξοχαί.

I *corporaliter i. q. prominentia, altitudo, celsitudo*: **A** *sensu abstracto* (*i. q. extensio p. 489, 2*): CIC. nat. deor. 1, 105

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

si tantum modo ad cogitationem valent *di*, nec habent ullam soliditatem nec -am (*v. p. 488, 84*). HYG. mun. castr. 56 castra quae ex campo in -am (*an ad B 2, l. 15 sqq.?*) leniter attolluntur. APVL. flor. 83 culminum (*cf.* AMBR. Abr. 2, 3, 11 montis. *al.*). CHALC. comm. 336 cum erit *res* in aliquo habitu et comparatione -ā sua vel humilitate adversum alterius -am aestimanda. AVG. in psalm. 70 serm. 1, 15 p. 889^D in -a caeli. MACR. somn. 1, 6, 56 ἀμφίκυρτος *luna* mediam luminis curvat -am. FAVST. REI. serm. 27 p. 331, 29 auri lamina -am frontis ornabat.

B *de ipsis rebus eminentibus*: **1** *de rebus ad corpus animantium pertinentibus*: SCRIB. LARG. 228 -as tollere sine ferro ut ... verrucas (*cf.* MARCELL. med. 11, 37 -as quasi callosas). SERV. Aen. 6, 600 fibrae sunt -ae iecoris. PS. SORAN. quaest. med. (Archiv 14, 1906) p. 367, 5 *aurium* -ae autem antilóbia. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 405^B in nodis vel in -is costarum. **2** *de locis editis*: GELL. 14, 3, 11 duae -ae. PS. CENS. frg. 2, 3 p. 56, 20 -as terrarum (CHALC. comm. 60 naturales -as terrae). SOL. 9, 8. IVL. VAL. 1, 29 loci. CHALC. comm. 60 elatiorem. SERV. Aen. 5, 273 agger est media viae -a (ISID. orig. 15, 6, 7). SERV. auct. Aen. 10, 653 crepidines viarum, id est ipsae -ae dextrae sinistraeque. **3** *de rebus variis*: CHALC. comm. 240 ob -am marginis *speculi* (*ibid.* superiorem -am). SERV. auct. Aen. 4, 88 minae *sunt* -ae murorum (*cf.* HIER. epist. 106, 63 p. 279, 4 in tecto ... quasdam -as). MACR. somn. 1, 20, 28 (*de solario*) primam curvi labri -am (*cf. 29* summo vasis labro).

II *translate*: **A** *i. q. prominentia, magnitudo, excellentia, praestantia (nota locutionem* per -iam *ex hoc usu ortam p. 490, 27. opp. v. p. 490, 8. 10)*: **1** *de rebus corporeis (e. g. infra l. 31. 32. 44) et incorporeis, fere laudabilibus (praeter infra l. 33. 51. 56, ubi mera prominentiae, extantiae notio intellegenda est; fere ubique acced. genet. obi. [subi. infra l. 38, ident. l. 48. 59] vel adi.)*: VELL. 1, 17, 4 -am cuiusque operis (*artificum*) artissimis temporum claustris circumdatam. GELL. 5, 11, 9 -ā ... quadam significari formarum turpes et pulchrae *feminae* videntur. TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 614, 23 -a virtutis (*al.* PS. RVFIN. in Am. praef. p. 1057^C; *opp.* humilitas, obscuritas. *al.*). ITALA II Cor. 12, 7 (Hil. in psalm. 118, 11 p. 481, 7) revelationum (ὑπερβολῇ. VVLG. magnitudo). CHALC. transl. 44^D est ... caput praeter ceterum corpus honoratius et optimati quadam -a (*gr. deest. cf.* comm. 213 principali). 48^E genus unum perpetuum carens generatione exemplaris -ae (ἓν μὲν ὡς παραδείγματος εἶδος *eqs.*). comm. 166 potestatem faciendi quae velint regiam quandam -am existimantes (231 regali). 191 praestantissimum animal id esse *eqs.* sequi per ordinem quendam inferioris -ae (*i. ordinis*) potestates. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 13 p. 1027^B necessario ... deum per praelationem et -am τῶν ὄντων dicimus. HIL. in Matth. 22, 1 p. 1041^C legis (*cf.* AVG. c. Faust. 11, 5 p. 321, 8 canonica -a sacrarum litterarum. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 1 p. 237^extr. novi *testamenti* [ὑπεροχήν]). FILASTR. 139, 2 certamina ... in diversis doctrinis ac virtutibus, in diversitate sublimitat⟨is⟩ -ae (AVG. epist. 140, 62 p. 208, 21 altitudo ... cum in excelso [*opp.* profundo] dicitur, sublimitatis -a commendatur). AMBR. in psalm. 61, 12 p. 1171^C -a delictorum. VVLG. II Macc. 6, 23 aetatis ac senectutis ... -am dignam (ὑπεροχῆς). RVFIN. Orig. princ. 2, 11, 2 p. 185, 20 secundum mundi huius dispositionem dignitatum vel ordinum ... vel -as potestatum. AVG. bapt. 3, 14, 19 p. 210, 29 caritatis. c. Faust. 3, 2 p. 263, 9 auctoritatis. mus. 5, 4, 5 iambicus senarius aut non erit versus, aut erit sine ista finis -a (*sc. varietate pedum non in conspectum cadet, i. spondeum pes sextus non recipit*). spir. et litt. 23, 38 p. 191, 4 ad ... -ae perfectionem *futuram* (*cf.* POMER. 1, 9, 2 p. 426^C quantalibet quis excellentia sanctitatis emineat, quantalibet -a perfectionis excellat). *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 42, 9 propter -am visus. ENNOD. opusc. 3, 14 p. 334, 12 *Epiphanii* staturae proceritas decens, quae -am secuturae dignitatis praefiguraret. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 1 p. 237^init. temporis (ὑπεροχήν. *ibid.*). NOVELL. Iust. 143 pr. fortunae ... -a (*i. dignitas imperatoris*). *et al.* *de dei qualitatibus, nomine sim.* (*cf. l. 72 sqq.*): ITALA II Cor. 4, 7 (Aug. epist. 188, 2, 5 p. 123, 15 *al.*) ut -a virtutis sit dei (ὑπερβολή. VVLG. sublimitas. *et al.*). ARNOB. nat. 2, 54 p. 90, 10 maiestatis (*al.*). 6, 1 p. 214, 16 nominis (*cf.* 7, 46 p. 281, 7 vocaminis). CHALC. comm. 276 deum percipi ... ob -am naturae. MAR. VICTORIN. in Phil. 3, 4 p. 1218^C propter -am carnis *Christi*. CONC.^S I 5 p. 211, 25 in divinitatis -a vere esse *creditur Christus (al.)*. *et al.*

2 *de animantibus*: **a** *de deo (cf. l. 64 sqq.; sensu christ. praeter l. 80), Christo, angelis*: TERT. adv. Val. 12 p. 192, 6 quae erit -a ... *soteris* inter satellites coaequales. adv. Marc. 3, 21 p. 413, 19 templum ... constitutum super omnes -as virtutum et potestatum. 5, 11 p. 618, 25 *dei* (HIL. in psalm. 63, 11 p. 231, 25. *al.*). ITALA Phil. 3, 8 (Mar. Victorin. in Phil. 3, 8 p. 1219^A) propter -am Christi (ὑπερεχούσης γνώσεως. VVLG. eminentem scientiam. *et al.*). IREN. 2, 6, 1 invisibilis *deus* propter -am. *ibid.* ARNOB. nat. 2, 52 p. 89, 24 magnitudini eius (*dei*) et -ae. 4, 21 p. 158, 14 supernarum ... -a potestatum (*v. supra l. 72*). *al.* CONC.^S I 3 p. 7, 34 incomparabilibus differentiis gloriae et -ae salvatoris nostri (ὑπεροχῆς. *ibid.* p. 147, 24). p. 9, 18 dic mihi ex qua seniori -a homine potiore, ut esset homo, descendit (*gr. I 1, 1 p. 16, 16*). I 5 p. 214, 28 divinae ... *Christi* -ae maiestatem. FAVST. REI. spir. 1, 6 p. 108, 18 super aquas ... dominantis -a ferebatur (*cf. gen. 1, 1*). POMER. 3, 33, 2 p. 518^C. ORIG. in Matth. 12, 9 p. 995 secundum -am qua supereminet *Christus* omnibus. *et al.*

b *de hominibus*: **α** *in universum*: SERV. auct. Aen. 1, 65 'divine pater' pater ... a Vergilio ad -am (*sc. significandam*) ponitur ut 'pater Aeneas'. HEGES. 5, 15 p. 323, 7 penes paucos -a, penes plurimos mansuetudo. HIER. in Mich. 2, 7 p. 1219^C amicitia pares aut accipit, aut facit, ubi inaequalitas est, et alterius -a, alterius subiectio. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 137, 11 B. quantum -ae sponsus suus habeat ad sodales. AVG. civ. 16, 3 p. 126, 7 D. propter eius (*i. Nebroth gigantis*) -am (*i. potestatem*). **β** *speciatim: appellatio sollemnis (cf.* eminens *p. 494, 75 sqq.; de re v. p. 495, 3 sqq.)*: *praefecti praetorio*: COD. Theod. 12, 12, 3 (*a. 364*) ad sedis tuae -am (*sc. praefecturae praet.*). 13, 5, 14 (*a. 371*) per -am tuam. 15, 1, 25 (*a. 389*) sublimis -a tua. 9, 38, 9 (*a. 396*) excellens -a tua (15, 1, 38; *a. 398*). *al.* COD. Iust. 1, 3, 25, 3 (*a. 456?*). *al.* CASSIOD. var. 7, 47, 3 p. 227, 9 -ae vestrae. *item*: GREG. M. epist. 10, 8 p. 243, 5 (*a. 600, praef. pr. Italiae*). 10, 16 p. 251, 7 (*a. 600, praef. Africae*). *praefecti urbis*: COD. Theod. 10, 1, 9 (*a. 365*). 1, 5, 8 (*a. 378*). 11, 30, 49 (*a. 389*) sublimi -ae tuae (*al.*). *comitis largitionum*: COD. Theod. 6, 30, 15 (*a. 399*). *magistri officiorum*: COD. Iust. 12, 19, 12, 1. *praesidis prov. Lyciae*: PASS. Claud. Aster. 5 secundum praeceptum -ae tuae. *aliorum*: ENNOD. epist. 7, 30, 2 p. 197, 2 -ae vestrae (8, 37, 2 p. 224, 6. 9, 4, 1 p. 231, 3. 9, 23, 6 p. 246, 1. 9, 29, 5 p. 251, 16). GREG. TVR. Franc. 4, 26 p. 161, 18 salve rex glorios[a]e sedis ... apostolica -ae tuae salutem mittit.

nota (v. p. 489, 26) i. q. κατ' ἐξοχήν: VLP. reg. 11, 3 legitimi tutores ... per -am ... dicuntur, qui ex lege XII tabularum producuntur.

B *usu quasi technico*: **1** *in pictura de partibus colore illustratis* (*opp.* umbrae, *cf. p. 492, 60*): CIC. acad. 2, 20 quam multa vident pictores in umbris et in -a, quae nos non videmus. **2** *fere i. q.* ὑπεροχή *in arte mathem.*: CASSIOD. art. 6 p. 1216^A. p. 1216^B *v. p. 492, 79.*

ˣēmineo, -uī, -ēre. [*cf. c.* imminere, prominere, *island.* mœna *'eminere' et c.* mons, *cambr.* mynydd *'mons'. W.*] SYNON. Cic. Char. gramm. p. 439, 12 B. *v. p. 483, 40.* GLOSS.^L I Ansil. EM 82 -et: ex⟨s⟩tat aut excellit. 83 altum est. 84 altitudinem extollit. GLOSS. -o ἐξέχω. ὑπερέχω. *legitur inde a* PLAVTO *p. 491, 46*, CATONE, VARRONE, CIC.; *perf.* -ui *sensu propr. (sc. durativo) non ante* LVCAN. 5, 76 (*v. p. 483, 51*). STAT. Theb. 10, 871 *al.*; *sensu transl. inde a* VELL., SEN. epist., *saepe.* [*ex coni.*: QVINT. inst. 11, 3, 75 oculi, per quos maxime animus -et (*Spalding, cf. p. 491, 59*; anima se manat *B*). *cf. et p. 483, 50 sqq.* *falso trad.*: QVINT. inst. 8, 3, 6, *v. p. 468, 19.*]

I *intransitive*: **A** *proprie (acced.: praeposs.*: a, ad, circa, de, ex, extra, in *c. acc. et abl.* [*instr. et loci*], inter, per, super, supra, tenus, ultra. *dativ.: e. g. l. 76. 83. p. 491, 41.* *abl. instr., loci, separ.* [*v. l. 78*]. *acc.* [*l. 54. 73*] *et abl.* [*l. 58. 82*] *mensurae.* *adv.* foras *p. 491, 57. 61*, foris *p. 491, 4*, gradatim *p. 491, 64*, intus *p. 491, 12.* *cf. etiam p. 491, 25*): **1** *fere i. q. prominere, exstare (v. syn.: p. 491, 9; opp.: l. 66. p. 491, 19)*: **a** *de rebus corpor.* (*de re incorp. in similit. l. 64; de acie l. 74*): CATO agr. 45, 3 supra terram ne plus IIII digitos -eant *taleae* (46, 2 semina. COLVM. 3, 13, 2 duabus ... gemmis *vitis*. *al. cf.* CELS. 8, 10, 7^K paxillus ... ut capite paulum supra ulcus -eat. SEN. Thy. 655 supra *silvam* -ens despectat alte quercus. PALLAD. 3, 17, 3 quattuor digitis supra lutum possit surculus -ere. *al.* *tropice*: SEN. dial. 2, 1, 1 *vertex* supra fortunam). VARRO ling. 5, 111. rust. 1, 48, 2 arista quae ... longa -et e gluma (*sic* -ere ex: CIC. Tusc. 1, 68 globum terrae -entem e mari. div. 1, 93 ex terra nihil [CAES. Gall. 7, 73, 6 stipites]. *et al.*). 3, 5, 17 -ens radius a cardine ... ita movetur (*sic* -ere ab: CAES. Gall. 7, 73, 3 PLIN. nat. 17, 116 PALLAD. 4, 10, 9). CIC. nat. deor. 1, 75 nihil concreti habeat ... nihil -entis (*sc. deorum species* [*v. l. 53*]. 2, 47 *sphaera* nihil -ens habet. Tim. 17, *gr. deest*). *al.* LVCR. 1, 780. 3, 284 *opp.* subsit. CAES. civ. 2, 24, 3 iugum ... -ens in mare (OV. met. 5, 139. LIV. 44, 11, 3 in altum lingua. CVRT. 4, 9, 5 spicula ... in adversum. 5, 1, 33 stipites ... in L pedum altitudinem [7, 11, 2]. *et al.*). SALL. Iug. 93, 4 -entibus saxis (*al. cf.* OV. am. 2, 11, 19 quibus -eant violenta Ceraunia saxis). OV. met. 9, 226 scopulus (*al.*). Pont. 3, 1, 19 arbor (*al.*). LIV. 8, 7, 12 ut per costas ferrum -ret (CVRT. 7, 4, 35). 24, 34, 10 tollennone super murum -ente (SEN. epist. 86, 18 non plures super terram -ere debet truncus quam tres ... pedes. *al.*). 27, 48, 8 dextra ... acies extra proelium -ens (CELS. 6, 7, 9^B. PLIN. nat. 26, 50 aquam [*al.*]. *et al.*). 38, 7, 7 cumulus repente terrae (*M*; -a *B*) -ens (*al.*). 44, 46, 6 *arx* velut insula -et (PAVL. FEST. p. 111. *al.*). MANIL. 1, 238 *pars terrae* ad Arctos. PAVL. FEST. p. 43 satis -enti iugo. CVRT. 4, 2, 21 paulum moles aquā -bat. 4, 15, 4 hastae multum ultra temonem -entes. PLIN. nat. 2, 191 *mons* ad formam puppis (*cf.* SOL. 11, 2 ad navis effigiem scopulus). SIL. 2, 446 -et excelso consurgens colle Saguntos. SOL. 5, 9 *Sicilia* -et montibus Aetna et Eryce. VEG. mil. 1, 11 pali ... sex pedibus. AMBR. hex. 6, 9, 55 caelum -et aeri, terris, mari. VVLG. II Esdr. 3, 25 *turris* -et de domo regis. *et al.*

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *de animantibus*: *α de membris ex corpore (aliter infra l. 22) exstantibus*: CIC. Vatin. 4 te tamquam serpens e latibulo oculis -entibus ... intulisti (PLIN. nat. 11, 152 VLP. dig. 21, 1, 12, 2. VOPISC. quatt. tyr. 4, 1 foris. *aliter infra l. 22*). nat. deor. 2, 143 genae ... leniter. 2, 144 extra ... -ent aures (CELS. 5, 26, 23^F ex -entibus *partibus* quales aures, labra. *al.*). PRIAP. 12, 15 naso (*al.*). Ov. ars 1, 519 nihil -eant ... ungues. PAVL. FEST. p. 78 exta ... quae maxime extant -entque. CELS. 5, 26, 36^C -entem carnem (SCRIB. LARG. 227 [*syn.* excrescentem]. 240). 5, 28, 1^A super *carbunculum* ... non nimium pusulae -ent (5, 28, 13^B *ulcus* minus super corpus [5, 28, 14^B verruca]. *al.*). 7, 7, 15^F venis (CHIRON 6, *cf. p. 492, 78*). 8, 4, 17 quidquid ... intus -et, excidendum est. 8, 10, 1^F si qua parte os -et (*al.*). SEN. nat. 4, 2, 14 dorso -entes *spinas* (PLIN. nat. 8, 121). COLVM. 8, 2, 8 ne cruribus -eant *digiti*. PLIN. nat. 8, 76 cornu ... media fronte ... -ente (*cf.* 8, 85. *al.*). 11, 181 cor ... homini ... infra laevam papillam ... in priora -ens (*cf.* PHYSIOGN. 106 p. 130, 13 scapulis in acutum). MART. 11, 100, 4 *v. s.* emico *p. 483, 52*. PORPH. Hor. carm. 2, 13, 34 *angues* ex eo (*i. Cerbero. al.*). PHYSIOGN. 19 p. 30, 11 cilium et quod -et et quod subiacet oculo. COD. Theod. 12, 7, 1 (*a. 325*) tres reliqui *digiti* liberi ad susceptorem -eant. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9 p. 358^C ut oblonga facies ... -ret in naribus. *aliter* (*v. l. 1*): VELL. 2, 19, 2 Marius ... obrutus oculis tamen ac naribus -entibus. PLIN. nat. 35, 92 *in pictura* digiti -ere videntur (*syn.* extra esse). *v. et p. 493, 3 sqq.* *β de animantibus ipsis* (*fere additur*: inter, praeter alios *sim. aut abl. partem corporis qua quis -et significans aut locus sim. ex quo quis -et indicatur; praeterea cf. p. 490, 46 sqq.*): VERG. Aen. 10, 227 Cymodocea ... dorso -et ([PLIN. nat. 9, 14 multum supra aquas. 9, 35]. *cf.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 11 capitibus. PHAEDR. 2, 7 *mulus* celsa cervice. STAT. Ach. 1, 369 cervice comisque. *et al.*). Ov. met. 15, 697 deus -et alte (*sc. e mari. cf.* STAT. Ach. 1, 58 undis. *Neptunus*). LIV. 3, 11, 7 in medio ... agmine ... -ens inter alios (CVRT. 8, 14, 13 belua ... inter ceteras. *et al.*). 21, 55, 7 elephanti -entes ab extremis cornibus. SEN. contr. 1, 2, 21 altior ... humanā visa est circā me species -ere. SEN. Ag. 254 Cassandra turbā -et. CVRT. 3, 3, 16 quo (*curru*) ipse *rex* -ens vehebatur (3, 11, 8 curru sublimis. *al. cf.* STAT. Theb. 4, 222). 8, 13, 7 elephantus supra ceteras beluas (STAT. Theb. 10, 871 *Capaneus* celsus fastigia supra -uit. *v. l. 28*). VAL. FL. 3, 334 medio rex aggere longe -et. STAT. silv. 1, 2, 115 Latias ... quid ultra -eat matres. FLOR. epit. 3, 3, 10 vir proceritatis eximiae super tropaea sua -bat. SCHOL. Stat. Theb. 4, 165 Capaneus ... omnibus. HEGES. 5, 15, 1 p. 323, 7 tauri armentis -ent (*acced. sensu transl., cf. p. 490, 7*). AVG. in psalm. 118 serm. 9, 3 p. 1524^B sedentes, hoc est in iudiciariis sedibus -entes, principes.

2 *acced. motu locali*: *fere i. q. exsurgere, emergere, ascendere*: **a** *de hominibus*: PLAVT. Capt. 504 (*tropice*) vix ex gratulando miser iam -bam. AVG. c. acad. 3, 15, 34 p. 952^A ex alio viae cornu ... lautus quidem et urbanus equo insidens -et. **b** *de rebus naturae*: *de astris*: Q. CIC. carm. frg. 18 squama ... torta Draconis -et. Ov. fast. 2, 145 iam puer Idaeus media tenus -et alvo. AVIEN. Arat. 1120 vix lumine parco -et Eridanus. *de campis Pharsalicis*: LVCAN. 6, 350 postquam discessit Olympo ... Ossa ... melius mansura sub undis ... Pharsalos -et. **c** *de voce in altum edita* (*cf. p. 494, 35*), *fere i. q penetrare*: Ov. met. 15, 607 per confusa ... verba ... vulgi vox -et una 'quis ille est?'. **d** *de rebus incorporeis*: *α variis*: CIC. rep. 6, 29 si iam tum cum erit inclusus *animus* in corpore -bit foras et ... quam maxime se a corpore abstrahet (SEN. dial. 9, 9, 2 animum in futura -entem [*v. Philippson, Gnomon 7, 1931, p. 374 adn.*]. *cf. p. 490, 44*). SEN. dial. 5, 13, 2 si -ere illi (*i. irae*) extra nos licuit, supra nos est. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 2 p. 1099^D motus ... ut foras -eat *eqs.* *β de oratione*: SACERD. gramm. VI 470, 14 exoche ... est, cum duo nomina specialia (*i. species*) ponuntur et sic -ens oratio ad generale nomen (*i. genus*) ascendit (*ibid.* 19 quod gradatim oratio -eat: nam -ere graece ἐξέχειν dicunt).

B *translate*: **1** *usu generali* (*acced.*: *praeposs.*: ante, in *c. acc. et abl.* [*instr. et loci*], inter, prae, praeter, super, supra, ultra. *dativ.*: *p. 492, 36. abl.* [*instr. et loci*]): **a** *fere i. q. prominere, excellere, praestare* (*syn.*: *v. l. 73* [*p. 492, 32*]. *82. p. 492, 3. 26*): *α de rebus tam corporeis quam incorp.* (*aut aliqua excellentia insignibus aut, rarius, mera quadam prominentia, e. g. infra l. 77. p. 492, 1. 3 sq.*): CIC. rep. 2, 50 excellit atque -et vis, potentia, nomenque regium (TAC. dial. 32 artium scientia). Ov. Pont. 3, 3, 103 mens tua sublimis supra genus -et ipsum (LIV. 2, 9, 3 nihil quod supra cetera -eat in civitatibus fore. *al.*). LIV. 2, 10, 13 privata ... inter publicos honores studia -bant (*al.* AMM. 17, 7, 1 inter monumenta ... aerumnarum -ere Nicomediae clades. 23, 6, 26 inter alia *oppida* -et Susa. *saepe. et al.*). 42, 60, 2 ante alios Thracum insolens laetitia -bat. MANIL. 2, 814. SEN. contr. 1 praef. 21 *subtilitas* nec deerat in illo (*sc. Latrone*), sed non -bat. 3 praef. 8 magna ... ingenia ... in uno -uerunt opere. VELL. 2, 122, 1 moderatio ... elucet atque -et (PLIN. epist. 1, 10, 5). 2, 130, 1 quidquid ... claritudine -uit (*sic c. abl.*: STAT. silv. 4, 4, 45 iudicis hasta, qua tibi ... celeberrima fama -et. QVINT. inst. 3, 8, 65 Philippicas Demosthenis ... virtutibus. *et al.*). SEN. benef. 4, 27, 2 *vitia*. dial. 3, 1, 7 alii affectus apparent (*opp.*), hic (*i. ira*) -et (epist. 19, 2). epist. 58, 17 quod -et et exsuperat omnia. CVRT. 4, 1, 24 aliorum studium, ... aliorum indignatio -bat. 6, 2, 9 genus (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 81, 5 St. familiae ... nobilitas). 9, 1, 2 opes in ea regione -ere. LVCAN. 7, 599 mors ... -uit clarorum in strage virorum pugnacis Domiti (AMM. 14, 1, 3 *al.*). QVINT. decl. 261 p. 70, 6 patrimonia ... aequari oporteat, ... quotiens aliquod -bit. SOL. 26, 1 urbes ... nobiles, ... sed Cirta -et. EXPOS. mundi 26 Caesarea ... dispositione civitatis in multa -ens (47 maxima Asia, quae -et in omnem provinciam). EVTR. praef. res Romanas ..., quae in negotiis vel bellicis vel civilibus -bant. AMM. 14, 11, 28 auctoritas. *saepe. et al.* *β de hominibus*: CIC. orat. 104 Demosthenes ... unus -et inter omnes (LIV. 7, 18, 8 inter concitatos ... vix duces. QVINT. inst. 12, 5, 5 inter aequales. FLOR. epit. 4, 2, 10 Pompeius ... inter utrumque [*i. Caes. et Crassum*]. AMM. *saepe. et al.*). VARRO frg. Serv. Aen. 1, 740 proceres ... principes civitatis dicuntur, quia -ent in ea, sicut *eqs.* (*sic local.*: LIV. 1, 17, 2. *al.*). NEP. Chabr. 3, 3 altius. LIV. 27, 34, 1 longe ante alios -bat C. Claudius Nero (PLIN. nat. 35, 128 l. a. omnes Euphranor). VELL. 1, 17, 7 praeterito ... eo, in quo -ere non possumus (SEN. epist. 100, 9 in *oratione*. HIER. epist. 6, 10, 5 in singulis virtutibus. COD. Theod. 1, 4, 3 [*a. 426*] auctoritas in qua ... Papinianus -eat). 2, 127, 2 dignitate (*sic c. abl.*: OCTAVIA 199 formā. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 viribus. QVINT. decl. 322 p. 268, 6. TAC. Germ. 13 virtute. ARNOB. nat. 5, 8 p. 181, 15 Varro ... multiformibus ... disciplinis. COD. Theod. 13, 3, 11 [*a. 376*] civitatibus quae pollent et -ent claritudine. *et al. cf.* CORP. VI 10048, 21 [*p. a. 146*] novis coactionibus et numquam ante titulis scriptis Diocles *agitator* -et, quod una die seiuges ... missus bis, utrasque victor -uit [*ibid.* 22]). SEN. clem. 1, 5, 6 rex non multum ... supra eum -et, cui se irascendo exaequat (epist. 36, 6. *al.*). epist. 71, 5 super illa (CVRT. 3, 11, 8 multum super ceteros. *al.*). PLIN. paneg. 24, 4, *syn.* excellis. PANEG. 10 (4), 1, 1 qui tantum ultra omnium saeculorum principes -et. SPART. Hadr. 16, 10 prae ceteris. RVFIN. hist. 3 ind. cap. 37 p. 185 de euangelistis, qui id temporis -bant (διαπρεπόντων). COD. Theod. 6, 6, 1 (*a. 382*) praeter ceteros. 8, 11, 3 (*a. 369*) honorati ... et urbibus suis -entes.

b *fere i. q.* (*prominendo*) *apparere* (*vel sensibus vel menti et cogitationi. nota usum impersonalem l. 56 sqq. fere i. q. clarum esse vel fieri l. 54. 55. syn. v. l. 41. 42. 52. 56. 57; opp. v. l. 40 bis. 44*): CIC. S. Rosc. 121 quod occultatur, ... et absconditur, eo magis -et et apparet. Verr. II 5, 161 toto ex ore crudelitas -bat. Cluent. 183 quorum -et audacia atque proiecta est (rep. 3, 11). Tusc. 2, 64 *exaggeratio animi* maxime -et contemnendis ... doloribus. Ov. epist. 12, 38 -et indicio prodita flamma suo (*opp.* celare). fast. 3, 250 -et ante oculos, quod petis, ecce tuos. LIV. 2, 35, 6 maior ira in suos -bat. 3, 64, 1 minus cupiditas -ret. 21, 35, 7 desperatio in omnium vultu (SEN. benef. 2, 25, 2). CVRT. 8, 1, 50 -bat ... in voce sceleris, quod parabat, atrocitas. PLIN. nat. 18, 344 cum oriente *sole* radii non illustres -bunt (AVIEN. Arat. 1638 -eant radii, *gr.* φαίνονται). TAC. Agr. 35 militum ardor. PLIN. epist. 5, 17, 5 primum metus ..., mox gaudium. SVET. Cal. 15, 1 quo magis pietas -ret. DIOM. gramm. I 438, 26, *syn.* luceat. PANEG. 8 (5), 9, 5 misericordiam tuam umentibus oculis -entem. SCHOL. Cic. Bob. p. 118, 21 St. Appiae viae ... in qua maiorum eius (*Appii*) titulus -bat. AVG. epist. 16, 2 p. 38, 9 ut praesagium vatis illius -eat. *et al.*

impersonaliter: AVG. c. Cresc. 3, 54, 61 p. 466, 25 certe liquet, claret, -et. 4, 30, 37 p. 536, 19 ipsis ... verbis -et, apparet, elucet. 4, 60, 73 p. 572, 19 hinc.

2 *usu speciali*: **a** *fere i. q. extare, elucere* (*opp. v. l. 63. 65. 67*): *α in pictura de partibus colore illustribus* (*cf. p. 490, 31 sqq. 494, 40 sqq. sim. de gemma infra l. 67*): PLIN. nat. 35, 127 *pictores* quae volunt -entia videri candicanti faciant colore (*opp.* condunt). 35, 131 lumen et umbras custodiit atque ut -rent e tabulis picturae maxime curavit *Nicias* (QVINT. inst. 8, 5, 26 nec pictura, in qua nihil circumlitum est, -et). QVINT. inst. 2, 17, 21 pictor, cum vi artis suae efficit, ut quaedam -ere in opere, quaedam recessisse credamus. *de gemma*: PLIN. nat. 37, 159 in nigro colore effigie cordis -ente. *β in oratione* (*syn. v. infra l. 72. opp. v. l. 70. 71. 78*): RHET. Her. 4, 7, 10 ne possit ars -ere et ab omnibus videri (*opp.* occultatur). CIC. de orat. 3, 101 habeat ... illa in dicendo ... laus umbram aliquam ..., quo magis, quod erit illuminatum, extare atque -ere videatur (PLIN. epist. 9, 26, 6 omnis ... advertit quod -et et extat, *sc. in scriptis*). orat. 81 sententiarum ornamenta (*cf.* PETRON. 118, 5 curandum est, ne sententiae -eant extra corpus orationis expressae. QVINT. inst. 2, 12, 7 sententiae ... magis -ent, cum omnia circa illas sordida ... sunt, *eqs.*). TAC. dial. 21 (*in similit.*) oratio ..., sicut corpus hominis, ea demum pulchra est, in qua non -ent venae *eqs.* 8, 5, 29, *opp.* planorum. 9, 1, 56.

b *fere i. q. excedere in re mathem.*: CASSIOD. art. 6 p. 1216^A (*de proportionibus*) dividentem (*gr.* διαίρεσις) vero sumere est, ut sese habet eminentia praecedentis (*cf. l. 83*; eminentis praecedentia *edd.*) qua -et (ὑπερέχει *Euclid. 5 vol. II p. 6, 2*) ab eo quod consequitur ad id ipsum quod consequitur; ita sese habere eminentiam praecedentis qua -et *eqs.*: *i.* (a—b) : b = (c—d) : d. *ibid.* p. 1216^B

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

retrorsum (ἀναστροφή) ..., ut sese habet praecedens ad eminentiam qua praecedens -et, eo quod est consequens *eqs.*: *i.* a:(a—b) = c:(c—d).

II *transitive*: **A** *fere i. q.* *porrigere, in altum dare* (*de corporis partibus animantium, cf. p. 491, 1 sqq.*): MANIL. 5, 581 caput -et undas (*F*; -is *O*) scindentis *monstri* (*cf.* NEMES. cyn. 277 ipse pater fluctus ... conspicuum pelago caput -et. AVIEN. Arat. 1009 caput hic equus -et). APVL. flor. 2 p. 8 aquila ... pinnarum -ens (*Helm*; eminus φ) indefessa remigia. met. 2, 21 ad instar oratorum conformat articulum duobusque infimis conclusis digitis ceteros -ens. **B** *fere i. q.* *exsuperare, transire* (*de rebus corp. et incorp.; syn. v. l. 14*): LACT. Phoen. 8 nostros montes ... per bis sex ulnas -et ille locus. ITALA Dan. 7, 23 (Lucif. non parc. 30 p. 275, 6) quartum regnum ... -bit omnia regna (ὑπερέξει. VVLG. maius erit). RVFIN. hist. 7, 25, 4 excedant atque -eant quae in eo *libro* scripta sunt humanae auditionis modum (μείζονα δὲ τῆς ἐμαυτοῦ φρονήσεως τὴν ὑπόληψιν ... λαμβάνων).

part. praes. pro adi. **ēminēns,** -entis. *pro subst. p. 494, 59 sqq. 63 sqq. 72. cf. p. 495, 60.* eminentu(m) *i.* -em: TAB. devot. Audollent 275, 16. *de scriptura et notis v. p. 494, 76 sqq.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 445, 33 B. p. 449, 13. GLOSS.[L] I Ansil. EM 72 sq. -s: altus vel excelsus. sublimis. 79 -issimum: excelsum, inlustrem. II Abav. EM 12 praecellens, altus. II Philox. EM 19 a ⟨-bus⟩: μεγίσταις, ὑπερβαλλούσαις. GLOSS. conspicuus. ἔξοχοι, ἐξέχοντες. *v. p. 495, 2.* *legitur inde a* CIC., *compar. inde a* CAES., *superl. inde a* VELL. [*dub.*: *fere i. q. excellens in malam partem*: TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 502, 20.]

I *proprie*: *fere i. q. prominens, altus, editus*: **A** *de rebus corporeis*: CAES. civ. 2, 9, 3 trabes paulo longiores atque -iores, quam extremi parietes erant, effecerunt. LIV. 2, 5, 4 (*de insula in Tiberi facta*) -s area firmaque. SEN. benef. 3, 26, 1 imaginem Tib. Caesaris habens ectypa et -e gemma. COLVM. 9, 11, 4 in ... fine cerarum velut papilla uberis apparet -ior. QVINT. inst. 8, 2, 7 vertex ... id, quod in montibus -issimum (*cf.* FLOR. epit. 4, 12, 49 montem [VVLG. Ezech. 17, 22 excelsum et -em]. SOL. 6, 2 colle. *al.*). FRONTIN. aq. 18 fluunt quaedam *aquae* altioribus locis et quaedam erigi in -iora non possunt (POMP. dig. 41, 1, 30, 2. HIL. in Matth. 20, 12 p. 1033[C], *opp.* humilibus. *et al.*). FLOR. epit. 1, 9, 4 aedis (AVR. VICT. Caes. 12, 2 aedes Minervae -ior consurgit. *cf.* CORP. VI 31564 [*aet. Constantini*] formam aquae ... renovatam arquaturis -bus. HIER. in Ezech. 13, 42 p. 409[B] coenaculum, *syn.* excelsius. CASSIOD. Ios. antiq. 10, 5 p. 284 turres -issimas, *gr. 10, 44* ὑψηλοτάτους). SOL. 35, 12 lucis ... palmarum -issimis. VOPISC. Aurelian. 34, 3 praeferebantur coronae omnium civitatum aureae titulis -bus proditae. AVIEN. ora 602. CLAVD. DON. Aen. 9, 365 p. 237, 17 galeam ... -bus cristis insignem. AMBR. hex. 2, 4, 15 argentum, quod signis -bus refulget, caelatum dicimus (*cf.* VVLG. III reg. 6, 18 caelaturas -es. *al.*). MART. CAP. 1, 15 unda (*sc. amnis*) repente correptas (*Fortunas, i. fata*) -is tractus vertice subvehebat. CONC.[S] I 5 p. 195, 31 in sede altissima et -issima *Christus* (*cf.* MARCELL. chron. II p. 102, 528, 32 solium ... Iustinianus -iorem ... redintegraverat). *et al.*

B *de animantibus et de eorum corporis partibus* (*fere i. q. erectus l. 53*): SALL. hist. frg. 3, 9 notissimus quisque ... immutilato corpore improb⟨e⟩ patibulo -s affigebatur. PAVL. FEST. p. 43 cilo ... cui frons est -ior. COLVM. 3, 8, 3 taurus -is staturae (SVET. Cal. 50, 1. PS. AVR. VICT. epit. 48, 8 status). SVET. Aug. 80, 2 nasum et a summo -iorem et ab imo deductiorem. VLP. dig. 21, 1, 12, 2 oculos (PHYSIOGN. 123 p. 139, 12). SOL. 34, 3 *monstri* excelsitas fuerit elephantis Indicis -ior. 56, 17 canibus forma -issimis (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 260 p. 327, 25). LACT. opif. 10, 5 p. 33, 14 ictus ... -bus *partibus* repellatur *ab oculo* (*cf. antea* superciliorum fastigia, genarum ... tumor). SERV. Aen. 4, 57 in ovibus duo -iores dentes (SCHOL. Hor. carm. 3, 23, 14). CHIRON 389 nervi. 476 loca -iora quae videntur vesicae similes esse. 647 tumorem. 691. SIDON. epist. 1, 2, 2 procerior -iorque mediocribus. IORD. Get. 23 cogniti in hac gente reliquis corpore -iores. *et al.*

in imagine (et allegorice infra l. 71. 72) de rebus corp. et incorp. (de Christo infra l. 71) in altum elatis: VELL. 2, 109, 1 corpus suum custodientium imperium ... exercitiis in -s fastigium ... perduxit. TERT. pudic. 5 p. 226, 29 duos apices facinorum -issimos (*sc. idolatriam et homicidium*). MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 3 p. 248[med.] in excelsis ... dicens ... ostendit omnibus altiorem et omnibus -em (*v. l. 67; gr.* πάντα ὑπερβεβηκότα). 3, 6 p. 260[fin.] viam charismatis -em, non simpliciter superiorem, sed eminenter ceteris praestantem (οὐχ ἁπλῶς ὑπερέχουσαν ἀλλὰ καθ' ὑπερβολήν). 22, 3 p. 376[extr.] talis est ... mens, cum pennas acceperit ... omnibus erit -ior iaculis ignitis diaboli (*gr. p. 159* ἀνώτερος).

II *translate*: *i. q. prominendo aut perspicuus, evidens aut praestans, excellens*: **A** *de rebus*: **1** *incorporeis*: *praevalente notione*: **a** *perspicuitatis, evidentiae*: CIC. de orat. 3, 215. Tusc. 3, 3 consectatur ... *optimus quisque* nullam -em effigiem virtutis, *opp.* adumbratam. ARNOB. nat. 5, 33 p. 204, 3 non in obscura sensuum mente, sed in verborum -ium significatione. SCHOL. Cic. Bob. p. 179, 2 St. nec ... -bus figuris carmen instructum. AVG. in euang. Ioh. 122, 1 p. 1959[med.] quod ei (*i. narrationi de captura piscium*) ... faceret -em locum (*sc. in initio libri*). *al.*

b *praestantiae, excellentiae*: *de arte, doctrina, scientia sim.*: VITR. 7 praef. 13 artis *sculptilis* -s excellentia. PORPH. Hor. ars praef. p. 162, 7 praecepta ... de arte poetica, non quidem omnia, sed -issima. CHALC. comm. 55 doctrina (*al.*). VVLG. Phil. 3, 8 scientiam (*gr.* ὑπερέχον. SIDON. epist. 1, 9, 1). SIDON. epist. 9, 3, 5 dictandi ... genus -issimum. *al.* *de virtutibus, ingenio, anima sim.*: VELL. 1, 16, 2 -issima ... ingenia (ORIG. in Matth. 15, 22 p. 1318 -ioris [*gr.* μεγαλοφυᾶ]. *al.*). 2, 72, 3 -issimae ac nobilissimae simplicitatis viri. 2, 114, 1. SEN. epist. 115, 3 magnanimitas. VICTORIN. PETAV. in apoc. 21, 1 p. 146, 10 gloriam (*al.*). FILASTR. 80, 8 Christi maiestas. 139, 4 *apostolorum* dignitas. 155, 11 -issimam ... Christi ... gratiam (VVLG. II Cor. 9, 14 -em, ὑπερβάλλουσαν). AVSON. 419, 41. AMM. 31, 6, 3 audacia. SCHOL. Cic. Bob. p. 157, 15 St. -issimas virtutes (*al.*). AVG. civ. 11, 3 p. 463, 32 D. *scriptura canonica* -issimae auctoritatis. pecc. mer. 2, 13, 19 p. 90, 23 iustitia (*al.*). *de fortuna, vita, origine, regno, potestate, memoria sim.*: VELL. 1, 9, 6 quam sit adsidua -is fortunae comes invidia. SEN. epist. 8, 4 huius -is vitae exitus cadere est. ARNOB. nat. 2, 36 p. 77, 21 *genitorem animarum* -ium nobilem sublimitate natalium. RVFIN. Adamant. 1, 4 p. 9, 7 illius boni dei principatus longe est -ior (*gr.* ἰσχυροτέρα *sc.* ἀρχή). Orig. in cant. 3 p. 205, 24 B. conversationis (*syn.* excelsior). AVG. civ. 16, 17 p. 153, 31 D. regna ... gentium. un. bapt. 14, 23 p. 23, 20 ecclesiarum. serm. 218, 5, 5 p. 1085 qui (*rex*) eis (*Iudaeis*) ... -issima potestate ... redditurus est. CORP. VI 31953 (= INSCR. christ. Diehl 224 a) Aureli Theodori -issimae memoriae viri depossio (*vix huc pertinet* CORP. VI 31936, *v. p. 495, 54*). *al.*

2 *corporeis* (*de voce l. 35, de percussione l. 39*): *fere i. q. conspicuus, praestans, insignis, excellens*: *de variis rebus*: SOL. 27, 36 *gemmam* huius generis -issimam. 54, 2 -issimis urbibus (*al.*). EXPOS. mundi 23 Antiochia ... operibus publicis -s. 26 Caesarea ... dispositione civitatis in multa -s. 29 civitates -es (55 -issimam [AVG. civ. 18, 54 p. 344, 28 D. notissima et -issima]. 31 in omni abundantia. 35 in dispositione. *cf.* 53 Dalmatia in negotiis -s). 41 panem. *et al.* *de voce, fere i. q. elatus, distinctus* (*cf. p. 491, 54*): AVG. civ. 2, 4 p. 57, 6 D. quid umquam tale in deorum ... templis prompta et -i voce concrepuit? *fere i. q. validus*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 123 epilepticos ... lucis importunitas atque -s percussio *afficit*.

speciatim de partibus in pictura illustribus (*cf. p. 490, 31. 492, 60*): QVINT. inst. 11, 3, 46 qui singulis pinxerunt coloribus, alia tamen -iora, alia reductiora fecerunt. AVG. gen. ad litt. imperf. 5 p. 475, 16 umbrae in picturis -iora quaeque distingunt.

B *de hominibus* (*de deo infra l. 71 sqq.; de angelis l. 61*): **1** *generatim, i. q. perspicuus, praestans, excellens*: VELL. 1, 12, 3 Scipio Aemilianus ... omnibus belli ac togae dotibus ⌊ingeniique ac studiorum⌋ -issimus saeculi sui (⌊ ⌋ *ex dotibus pendere videntur [aliter Schmalz-Hofmann p. 405]*. *similiter c. abl.*: 2, 75, 3 genere, probitate, forma Romanorum -issima. 2, 107, 1 dignitate. QVINT. inst. 10, 1, 46 oratoria virtute -issimus. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 viribus. *cf.* STAT. silv. 1 praef. 3 Stella ... in studiis nostris -issime. QVINT. inst. 4 praef. 3 in eloquentia. 12, 10, 12. AVG. civ. 8, 4 p. 325, 9 D.). 2, 2, 1 Tiberii Gracchi clarissimi atque -issimi viri (2, 22, 1 excelsissimi. EXPOS. mundi 44 divitum ... et valde -ium. PASS. Thom. 128, 6 *syn.* praestantior. *cf. infra l. 75 sqq.*). 2, 17, 3 -issimos duces (2, 121, 3). 2, 71, 2 -issimorum civium (2, 124, 2. *cf.* 2, 99, 1). 2, 101, 2 duo ... -issima imperiorum et hominum coirent capita (*sc. C. Caesar et rex Parthorum*). 2, 130, 5 femina. QVINT. inst. 1, 2, 2 auctoribus (1, 10, 10). 2, 3, 1 *rhetori*. 9, 4, 79 *Cicero* -issimos Graecorum est secutus (*cf.* FRONTO p. 52, 13 N. philosophorum [*syn.* excellentissimis]. TERT. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 23 angelorum. MACR. Sat. 5, 22, 12. ACT. Archel. p. 81, 14 Petrus discipulorum. *cf.* SOL. 40, 6 Cleanthes stoicae -issimus). *al.* FRONTIN. strat. 1, 1, 4 -bus (*i. principibus. sic subst.*: PRISC. gramm. III 237, 8 imperativa ... ad subiectos ab -ioribus *solent dici*. ALC. AVIT. epist. 34 p. 64, 21, *opp.* inferioribus. ENNOD. epist. 5, 3, 2 p. 126, 3. *al.*). HERM. vulg. vis. 3, 9 qui -iores estis (*Pal.* qui ... plus habetis). AMM. 31, 4, 6 -issimus ... vates (*Vergilius*). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 86, 2 B. tribus Levitica ... ceteris -ior, *syn.* superiores. hist. mon. 1 p. 396[A] quasi -iores sint illis (*i. pauperibus*), quibus aliquid largiti sunt. *al.* ENNOD. opusc. 3, 1 p. 331, 8 personas. *et al.* *de deo*: ITALA Marc. 11, 9 (cod. k) osanna -issimo (*deest* VVLG. *et gr.*). FIRM. err. 20 p. 54, 1 favore -is dei. CONC.[S] I 5 p. 121, 39 deo qui est omnibus -ior (τῷ πάντων ἐπέκεινα θεῷ). *et al.*

2 *speciatim*: *titulus honorificus*: **ēminentissimus** vir (-s *p. 495, 24. 40. 41. 42*), *gr.* ἐξοχώτατος. *scribitur*: im-: CORP. III 1984. aem-: CORP. VIII 1863. *notatur*: **em v**: XIV 4388, 13 (*a. 211*). VI 30960 (*a. 223*). XI 1836, 5 (*a. 261*). VI 31936 (*at v. l. 27. p. 495, 54*). *al.* e m v: CORP. XIII 12057 (*s. II*). CORP. XIV 4393, 11 (*a. 217*). VI 31836. em v (= e(e)m(m). v(v).): CORP. VI 323 (*a. 211*). **v ⟨e⟩ m**: CORP. VI 1641. vem: CORP. III 13734 (*a. 316*). v ⟨e⟩m: CORP. III 12326. 14149[5]. ⟨vv⟩ em: CORP. VI 228, 22 (*a. 205*). **ee mm vv**: CORP. II 2664, 6 (*a. 234*). *al.* eemm vv: CORP. XI 6168, 7. v⟨v⟩ eemm: INSCR. Dessau 8929 (*a. 284?*).

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

e v: CORP. IX 2438 (*a. 168*), 9. 23. XIV 4381, 14 (*a. 207*). 4386, 5 (*a. 207*). *al.* ee vv: CORP. VIII 9368. GLOSS. ἐξοχώτατος. ἐξοχώτατοι. *cf. Hirschfeld, Rangtitel der röm. Kaiserzeit, Sitz.-Ber. Berl. Akad. 1901 p. 584 sqq. (= Kl. Schr. p. 652 sqq.); Verwaltungsbeamte p. 451. 455 sqq.; A. Stein, Wien. Stud. 34, 1912, p. 161. 163 sq.; Der röm. Ritterstand, ind. s. v. in seqq. notae* e (em) *afferuntur per*: (-issimus).

a *usu sollemni*: α *titulus praefecti praetorio (sc. summi magistri ordinis equitum. in usu stricto adhibitus est inde a Marci et Veri (v. infra l. 16. cf. etiam l. 46) temporibus [fort. iam ab Hadriano creatus, cf.* GLOSS. III 388, 6 Hadrianus dixit -issimus, ἐξοχώτατος, vir praefectus meus] *usque ad Constantini aetatem [v. infra l. 23. 29]; etiam posteriore aetate tribuitur praefecto praet. [infra l. 26] aliisque magistratibus; appellatur praefectura ipsa infra l. 28 sqq.* [urbana *v. l. 32*]. *cf.* eminentia *p. 490, 13 sqq.*]): EPIST. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438; *a. 168*), 9 pr(aefectos) pr(aetorio) (-issimos) v(iros). *ibid.* 23. CORP. XIII 12057 (*s. II*). VI 228, 22 (*a. 205*) p(raefectorum) p(raetorio) v(irorum) (-issimorum). 323 (*a. 211*). II 2664, 6 (*a. 234*). XIV 4398, 9 (*a. 241—4*) praef(ecto) vigil(um) v(ices) a(genti) praef. praet. (-issimorum) v(irorum) (CORP. III 1984. XIV 4455, 3 Manilio Rus⟨tic...⟩ praef(ecto) ann(onae) a(genti) v(ices) *eqs.*). XI 1836, 5 (*a. 261*) praef. praet. em. v., praef. vigil. p(erfectissimo) v(iro). COD. Theod. 7, 20, 2 (= COD. Iust. 12, 46, 1; *a. 320*) praefectis et tribunis et viris -issimis. CAPITOL. Gord. 27, 10 in titulo huiusmodi: Misitheo -i viro praefecto praetorio. COD. Iust. 1, 3, 53, 2 *al.* CASSIOD. var. 10, 26, 2 ad virum -issimum senatorem praefectum praetorio. *et al.* *cf. etiam*: TREB. Val. 6, 6 de praefectis -issimis. COD. Iust. 7, 45, 13 sententias -issimorum praefectorum vel aliorum procerum.• *de praefectura*: COD. Theod. 1, 16, 3 (*a. 319*) -issimae praefecturae (COD. Iust. 2, 7, 6; *a. 439. al.*). 11, 22, 4 (*a. 409*) -issimae . . . sedis (COD. Iust. 1, 3, 25 pr.; *a. 456. al.*). 6, 8, 1 (*a. 422*) -issimam praetorianam vel urbanam praefecturam (COD. Iust. 12, 5, 1; *a. 492*). COD. Iust. 2, 7, 5 (*a. 426*) quidquid . . . praestitimus . . . togatis per orientem -issimae praefecturae. β *titulus praefecti vigilum (in inscriptionibus s. III; cf. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 655)*: CORP. XIV 4381, 14 (*a. 207*) pr(aefecto) vig(ilum) (-issimo) v(iro). 4386, 5 (*a. 207*). 4387, 15. 4388, 13 (*a. 211*). 4393, 11 (*a. 217*). CORP. VI 30960 (*a. 223*). γ *titulus refertur ad magistratus alios (et ad potestatem tam praefecti praet. quam alius muneris publici)*: CAPITOL. Max. Balb. 1, 2 duo consulares et -es viri. COD. Theod. 8, 7, 16 (= COD. Iust. 12, 53, 1; *a. 385*) qui de officio -ium potestatum. 12, 1, 74 (*a. 371*) -ium dignitatum (CASSIOD. var. 9, 7, 1 -issimae). COD. Iust. de cod. comp. 1 Phocam virum -issimum magistrum militum (de cod. confirm. 2. 1, 51, 11 [*a. 444*]. 12, 35, 17, 1 [*a. 472?*] viros . . . -issimos pro tempore magistros militum). 1, 17, 1 tit. viro -issimo quaestori sacri palatii (INST. Iust. 2, 8, 2). 9, 41, 11 (*a. 371*) divo Marco placuit -issimorum quidem nec non etiam perfectissimorum virorum usque ad pronepotes liberos plebeiorum poenis . . . non subici. 12, 46 (47), 1 (*a. 320*) Constantinus . . . cum salutatus esset a praefectis et tribunis et viris -issimis. NOVELL. Iust. 62, 2 pr. omnes -issimos senatores. CORP. VIII 14728 (*a. 379—83*) Audentio Aemiliano clarissimo et eminent⟨issimo viro⟩.

b *appellatio honorifica in usu laxiore*: CORP. VIII 14728, 3 (*a. 379*). VI 31936 (= INSCR. christ. Diehl 300; *a. 470*) hic requiescit Achilles (-issimus) v(ir) (= ēmv [*v. p. 494, 77 sqq.*]; *an* 'e(gregiae) m(emoriae) v(ir) *? Diehl, cf. p. 494, 27*). VI 8981 puerorum -ium Caesaris. *paulo aliter*: CORP. VI 8897 P. Aelio . . . pilario omnium -issimo. 10048, 21 ⟨omnium agitatorum emine⟩ntissimus (*cf. p. 492, 27 sq.*).

neutr. plur. pro subst. **ēminentia,** -ium. *fere i. q. prominentia*: **1** *proprie*: LIV. 28, 20, 3 -a rupis. CELS. 8, 10, 2D contra -a cubiti. MELA 2, 89 -ia (-iam *A*) cautium. PLIN. nat. 37, 174 Myrmecias *gemma* nigra habet -a (*BFa*; -ias *L*) simili⟨a⟩ verrucis. GARG. MART. med. 36 *thymum* tritum ex aceto . . . papulas fugat et -a excidit. ISID. diff. app. 183 eruuntur latebrae, diruuntur -a. **2** *translate*: VELL. 2, 40, 4 numquam -a invidia carent. QVINT. inst. 10, 1, 86 quantum -bus vincimur, . . . aequalitate pensamus. VVLG. Iob 28, 18 excelsa et -a non memorabuntur comparatione *sapientiae*.

adv. **ēminenter.** -r: *v. l. 70. 77. 78. 82; compar. inde ab* AMM., *superl. deest.* GLOSS.L V Aa E 314 -r: excelse, alte. **1** *proprie*: *i. q. alte*: AMM. 24, 2, 12 in Euphratis fluenta proiectae cautes -ius tuebantur. AVG. serm. 91, 5 p. 569Mai in congregatione Christianorum praepositi plebis -ius sedeant, ut ipsa sede distinguantur (*al.*). *in imag.* AVG. epist. 138, 17 p. 144, 3 nisi crux Christi in tanta velut mole auctoritatis -ius firmiusque figuretur. **2** *translate*: *i. q. excelse, insigniter, valde*: EXPOS. mundi 34 p. 112, 6 *Aegyptios*, deos colentes -r (35 p. 113, 7 dii coluntur -r *Alexandriae*). ANIAN. Chrysost. hom. 2, 2 p. 991, 2 generatio . . . nostram -r excedens. AVG. civ. 16, 11 p. 143, 10 D. *filii Iacob* insignius atque -ius in dei populum coalescentes. doctr. christ. 3, 35, 51 numeros . . . quos -ius divina scriptura commendat. in psalm. 59, 1 p. 714, 1 regno . . . evidenter atque -r accepto. *al.* SIDON. epist. 1, 11, 5 non -ius quam municipaliter natus. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 6 (*v. p. 493, 72; gr.* καθ' ὑπερβολήν). *et al.*

deriv.: eminentia, eminulus. *compos.*: prae-, super-emineo.

ēminiculae eminentes GLOSS.L I Ansil. EM 85.

eminion *nomen herbae q. e. dracontea*: PS. APVL. herb. 14, 12 p. 48, 2 H.-S. Aegyptii -n, Itali dracontea. GLOSS. III 561, 64.

ēminīscor, ēmentus sum, -ī. [*v.* comminiscor. *W.*] *de origine*: VARRO ling. 6, 44 reminisci *eqs.*; hinc etiam comminisci dictum, a con et mente, cum finguntur in mente quae non sunt; et ab hoc illud quod dicitur [r]eminisci (*Heusinger*), cum commentum pronuntiatur (*aliter Schoell adn. p. 73, 9; vix recte*). NOT. Tir. 76, 69 -itur. em- *traditur*: RHET. Her. 2, 7, 10 (*H, P¹, B*). 2, 8, 12 (*M, B*). APVL. apol. 102; *praeterea ubique* re-: VARRO *v. supra l. 9*, RHET. Her. *pars codd.* (*vel* com-), NEP. *l. 19*. APVL. apol. 54 (*F*; *v. l. 20*). *ex contrario* e- *pro* re-: GLOSS.L III Abstr. EM 3 eminiscitur in memoriam reducit. *cf. Thes. gloss. emend.*

fere i. q. comminiscor, excogito (*syn. l. 18. 19 sqq.*): RHET. Her. 2, 7, 10 alius alio . . . ingeniosior ad -endum. 2, 8, 12 causam non fuisse, quare quispiam confingeret et -retur. NEP. Alc. 2, 1 si . . . fingere vellet, neque plura bona -i (*v. supra l. 13*) . . . posset (APVL. apol. 54 finge quidvis, -ere [*v. supra l. 14*], excogita. 102 fingite aliquid, -imini quod respondeatis). *part. perf. pass. pro subst.* **ēmentum** excogitatio GLOSS.L Corp. E 178.

ēministrātio, -ōnis *f.* *ab* ex *et* ministrare. *fere i. q. ministratio*: CORP. X 5853, 19 si . . . pueris . . . nucum sparsion(em) . . . et ex vini urnis VI potionum eministration(em) . . . praestiterint.

ēmino, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* minare. *fere i. q. pellere*: VVLG. act. 18, 6 (*Amiat. al., v. Wordsworth-White*) -vit eos a tribunali (ἀπήλασεν. VVLG. [*cett.*] minavit. *cf.* GLOSS. IV 48, 42 detrudit, excludit, -at, propellet). PASS. Thom. 160, 3 aut placantur barbari aut fugantur -ti (*R¹, Ord.*, etenim manu/// *Q*).

ēminor, -ārī. *ab* ex *et* minari. *fere i. q. minari*: PLAVT. Capt. 791 -or interminorque, ne [quis] mi obstiterit obviam. *cf.* eminatio *p. 488, 78.*

ēminulus, -a, -um. [*cf. c.* eminens, eminere. *W.*] GLOSS.L III Abstr. EM 31 -is modice eminentibus (*v. infra l. 43*). *fere i. q. eminens (cum significatione deminutiva: i. q. paulum eminens* PRVD. *l. 43, cf. etiam* GLOSS. *l. 35*): *de animantium corporis partibus* (*praeter infra l. 44*): LVCIL. 117 dente adverso -o hic est rinoceros (546 -um unum. VARRO rust. 2, 9, 3 dentibus . . . paulo -is [*Iucund.*; eminus *cod.*]). VARRO rust. 2, 5, 8 ut sint . . . pecudes . . . genibus -is distantibus inter se. 2, 9, 4 *canum* spina neque -a neque curva. NON. p. 151, 33 quae ungulis -is praesecantur. PRVD. perist. 3, 122 si modicum salis -is . . . digitis tangere . . . velis. *de orationis quae cum maceria aedificanda comparatur materia*: APVL. Socr. 108 operi adcommodem vel inaequalitate aspera vel laevitate lubrica vel angulis -a *eqs.*

***ēminus** *adv.* [*cf. c.* comminus. *W.*] PRISC. gramm. III 18, 12 -s . . . et comminus localia sunt. NOT. Tir. 25, 3. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 438, 11 B. GLOSS.L I Ansil. EM 88 longe. 91 in parte procul, non longe. 93 ex intervallo, id est longius. IV dub. Plac. E 6 proximus (-e?). GLOSS. ἀπωθεν. μακρόθεν. *al.* *de diff.*: *v.* comminus *vol. III 1893, 24 sqq.* CHAR. gramm. p. 390, 22 B. SERV. auct. georg. 1, 104. *legitur inde a* CAEL., SISENNA, CIC. [*ex coni. non. prob.* NAEV. com. 34.]

fere i. q. ex longinquo, procul, opp. comminus: **I** *sensu strictiore, in re militari*: *adhibetur in pugna ex longinquo (hastis, sagittis, saxis sim.) commissa (opp.*: comminus *saepissime* [*cf. vol. III 1893, 65. 67. 69 sqq., praeterea infra l. 62. 70 sqq. p. 497, 2; v. et p. 497, 6*]; congressus: VERG. Aen. 12, 342; prope: RVFIN. hist. 5, 1, 31 [*gr.* μακρὰν]; propius: TAC. ann. 4, 47): CAEL. hist. 105 -s equo ferit pectus (VERG. Aen. 10, 345 Dryopem ferit -s hasta. *al.* *sim.*: HIRT. Gall. 8, 13, 2 aut comminus opprimebantur, aut -s vulnerabantur [CVRT. 8, 14, 31. *al.*]. SALL. Iug. 50, 4 sauciabantur. NEP. Epam. 9, 1 sparo -s percussum [*al.*]. LIV. 8, 24, 13 -s veruto . . . transfigit. *et al. cf.* OV. met. 3, 119 iaculo cadit -s). SISENNA hist. 21 sparis ac lanceis -s peterent (*v. vol. III 1893, 67 sqq. 69*. CVRT. 5, 3, 9 LVCAN. 2, 451. *al.* *sim.*: CAES. civ. 1, 26, 1 -s fundis, sagittis reliquisque telis pugnabatur [SALL. Iug. 51, 5 *al.*]. HIRT. Gall. 8, 41, 3 -s sine periculo proeliantur [BELL. Alex. 30, 4]. *al.*). CIC. Cato 19 nec *avus* -s hastis aut comminus gladiis uteretur (*v. supra l. 57*. LVCAN. 4, 774 comminus obliquis et rectis -s hastis obruitur. APVL. flor. 6 p. 21. met. 8, 17 qua potissimum caveremus clade comminus canum an -s lapidum. ITIN. Alex. 6 *Alexander* -s certus, comminus violentus. PANEG. 12 [2], 36, 1 miles urguere -s comminus. *et al.*). CAES. civ. 2, 6, 3 magna vis -s missa telorum (SALL. Iug. 58, 3 tela [NEP. Alc. 10, 6. FEST. p. 364 tela . . . τηλόθεν missa dicunt, quae nos -s]. SIL. 7, 118 hasta. *al. cf.* SALL. Iug. 101, 4 iaculis -s emissis [*al.*]. *sim.*: CAES. Gall. 7, 24, 4 faces . . . -s iaciebant [VERG. Aen. 10, 775 hastam. *al.*]. VERG. Aen. 10, 644 coniecit. *al.*). BELL. Alex. 29, 2 -s ex ripis proelium impar inirent. SALL. Iug. 94, 3 hostem . . . funditoribus -s terrere (*cf.* VERG. Aen. 10, 800 proturbant [*al.*]. IVV. 7, 128 curvatum hastile minatur -s. TAC. hist. 4, 23 lacessentes [*al.*]). LIV. 9, 35, 5 *missilibus* -s rem gererent. SEN. Herc. O. 1651 -s vici. *et al.* *in ima-*

[K.-M]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gine: Ov. epist. 15, 40 missilibus telis -s ictus amo (20, 212 ut iaculo scriptis ... tuis). APVL. apol. 2 comminus ..., -s calumniis velitatur (met. 5, 11 velitatur Fortuna -s, ... mox c. congreditur).

II sensu latiore, extra proelium commissum (ubique cum notione locali [temporali?, v. infra l. 34]. pendet genet. infra l. 45, praepos. ab infra l. 39 sqq. opp.: comminus infra l. 8. 12. 18. 37; prope l. 13): LVCR. 6, 904 multa ... prius ipso tacta vapore -s ardescunt quam comminus imbuat ignis. AETNA 315 -s adspirat ventus. Ov. met. 8, 406 licet -s esse fortibus ([cf. antea: procul ... consiste]. AVIEN. ora 263 Gerontis arx est -s. QVEROL. p. 50, 26. sim. cum verbis morandi: HIER. epist. 60, 7, 1 Nepotianus hic nobiscum -s rimabatur in terris [opp. comminus, i. in caelo]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 92, 1 p. 69, 7 qui omnes adstantes -s iussi sunt adorare, prope ... accedere solus Moyses iubetur. SVLP. SEV. Mart. 13, 6 aderat -s turba mirantium. cf. et infra l. 39). Ov. Pont. 1, 6, 17 fer opem ... -s unam alloquioque iuva pectora nostra tuo. GERM. 456 sidera cum reddunt sinceros -s ignes (cf. 692 exsurgit. AVIEN. Arat. 1132. 1303). COLVM. 7, 12, 7 villatici canes ... plus comminus et in gradu, quam -s et in spatioso cursu facere debent. LVCAN. 7, 650 -s ... aspiceret clades (PANEG. 9 [12], 10, 1 Augustus ... -s vidit exercitus [AVIEN. ora 92 Arabs ... Euxinum ... salum videt -s. 231. al.]. AMM. 19, 8, 10 Romanorum agmen disiectum cernimus -s [al.]. SVLP. SEV. Mart. 12, 1 conspicatus ... -s ..., turbam. cf. AMM. 31, 14, 7 pupulā oculi unius obstructā, sed ita ut non -s appareret. sim. cum verbo sentiendi: RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 199, 9 B. subito quasi -s vocem sponsi senserit. hist. 3, 23, 16 -s agnito Iohanne [gr. προσιόντα ἐγνώρισε]. et al.). STAT. Theb. 6, 933 ingentem iactu transmittere circum -s (TAC. ann. 13, 57 -s saxa iacere. al. cf. AVSON. 72, 5 -s ... icto rediit lapis ab osse). SOL. 11, 6 -s navigantes ... putent nubila esse montes (RVFIN. apol. 1, 11 p. 548^{C} -s adventare per pelagus). AVIEN. ora 294 in auras -s lucem evomit mons Argentarius. ITIN. Alex. 8 sperato segnius venerat -s Macedo (EPIST. pontif. 330 [Zosim.] Migne 20 p. 660^{A} fides quae in praesenti ... strangulatur angustiis saltem -s [v. supra l. 5] veniat. cf. RVFIN. hist. 4, 15, 18 Polycarpus -s [προσελθόντα, v. et supra l. 27] a proconsule interrogaretur). TERT. coron. 1 p. 415 Oe. eludere -s, infrendere comminus. MACR. somn. 1, 19, 13. MART. CAP. 1, 11 -s vanescebat ... prolixitas (i. procul remota est). CASSIAN. inst. 5, 29 vidimus senem ... a turbis fratrum -s commorantem (item c. ab: GREG. TVR. vit. patr. 1, 6 p. 667, 27 ut -s a monasterio requiescam. glor. conf. 2 p. 750, 2 basilicam ... -s ab ora stagni aedificavit). EVSTATH. Bas. hex. 6, 9 p. 931^{D} ea quae -s posita sunt ([πόρρωθεν]. BOETH. arithm. 2, 19 p. 103, 11 heptagona ex super se hexagonis et ex -s positis triangulis procreantur. 2, 30 p. 121, 22 posito quodam puncto et alio -s illius puncti [v. l. 5], qui -s fixus est eqs.). et al.

ēmionion v. hemi-.

[**ēmirabolus** i. flumum (i. phlomus) GLOSS. III 561, 17 (i. 'hermorabdos'?, cf. Ps. Apul. herb. 72, 11 H.-S. et Gloss. III 561, 57).]

ēmirobius (i. ἡμερόβιος) v. hemero-.

ēmīror, (-ātus sum), -ārī. ab ex et mirari. de notione: SCHOL. Ter. Haut. 5, 1, 70 (943) p. 125, 2 (ad Terentii 'id mirari') -ari valde mirari. GLOSS.[L] IV Ps. Plac. D 13 dismirando -ando. [dub. trad.: COLVM. 8, 11, 3 SA (mirantem edd.). ex coni. inc.: CLAVD. MAM. anim. 2, 2 p. 101, 21 mens humana ... -ta (Engelbr.; se mirata, semerita codd.)] vox fort. ab HOR. novata.

1 i. q. valde mirari: HOR. carm. 1, 5, 8 quotiens fidem mutatosque deos flebit (sc. is cui Pyrrha nunc favet) et aspera nigris aequora ventis -bitur insolens. 2 fere i. q. simplex mirari: FVLG. aet. mund. p. 131, 23 et quod his omnibus excellentius (nota compar.) -eris, invenies eqs. Ps. LACT. PLAC. fab. Ov. 8, 10 p. $251^{extr.}$ Theseo ... -anti casus mortalium.

[vestri potius **ēmiserēminī** quam parentum PELAG. in Phil. 2, 1 p. 395, 19 S. cod. G (totam sentent. om. AB).]

emisperion, emisphaeria v. hemisphaer-. K.-M.

ēmissāculum, -ī n. [ab emittere, cf. emissarium. W.] i. q. cuniculus (cf. emissarius B 2): ITALA Ioel 3, 18 (Sangall.) omnia -a Iuda effluent aquis (ἀφέσεις, VVLG. per omnes rivos Iuda ibunt aquae. cf. p. 499, 61). CHALC. comm. 39 p. 105, 14 ut per eam (sc. singularitatem) velut -um quoddam tamquam e sinu fontis perennis ... intelligentia quasi quidam largus amnis effluat. 192 p. 236, 16 in corpore terreno sunt multi meatus multaque item -a ..., per quae fertur umor.

ēmissārius, (-a), -um. [ab emittere. W.] gen. sing. et nom. plur. semper in -ii. legitur pro subst. (v. s. B, p. 498, 4) inde a CIC., VELL.; pro adi. inde a VVLG. A adi.: 1 caper, hircus -us (gr. χίμαρος ἀποπομπαῖος, sc. is, qui ad peccata expianda emittitur): VVLG. lev. 16, 8 mittensque ... sortem, unam domino, et alteram pro capro -o (ibid. 10. 26). HIER. in Soph. 3, 8 p. 1378^{B} offert Aaron pro populo hircum -um (PS. HIER. epist. 149, 1, 3 AVG. loc. hept. 3, 41 p. 578, 2. HESYCH. in lev. 16, 5—6 p. 990^{A} -um ... eum hircum qui mittitur in desertum legislator appellavit [v. p. 498, 33]). 2 equus -us (v. et p. 498, 37). [ex antiquiore admissarius mutatum. W.] VVLG. Sirach 33, 6 equus -us, sic et amicus subsannator (ἵππος εἰς ὀχείαν). Ier. 5, 8 equi amatores et -i facti sunt filii tui (SALV. gub. 7, 18 ita vertit: equi ... -i [amissarii A] ... in feminas facti erant. ibid. hi autem ut -i equi non ad paucas tantum, sed paene ad omnes vernulas suas hinniebant).

B subst.: 1 ēmissārius, -ī m.: a homo qui emittitur, fere i. q. nuntius, cursor, satelles, speculator (plerumque contemptim, praeter infra l. 26. 32; i. q. latro, malignus l. 28. 31. 33. cf. Ps. ASCON. Verr. p. 261, 12 St. sic vocantur conciliatores furtorum quae a magistratibus committuntur, atque internuntii. GLOSS.[L] IV Plac. E 54 flagitiorum et luxuriae satelles. GLOSS. I p. 79 ὁ καταβάλλων, φονεύων. IV 410, 18 percussor [al.]. V 598, 61 sanguinarius. V 357, 28 -i ministri. V 619, 22 sunt apparitores ab emittendis gladiis dicti): CIC. Verr. II 2, 22 Naevius Turpio quidam istius excursor et -us, homo omnium ... deterrimus (cf. II 5, 108 quem iste ... in omni calumnia praecursorem habere solebat et -um). II 3, 91 dubitaturum quemquam existimas quin illis -is haec tibi omnis pecunia quaesita sit. II 3, 99. epist. 7, 2, 3 hic simiolus ... persuaserat ... nonnullis invidis meis se in me -um semper fore. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 3 Appius ... de pecuniis repetundis a Serviliis est postulatus et praeterea de vi reus a quodam suo (sc. Pilii) -o, S. Tettio (emissa rustetio codd.), factus. VELL. 2, 18, 6 Q. Pompei consulis filium ... per -os factionis suae interfecit P. Sulpicius (AMM. 16, 9, 2. 28, 1, 56). SVET. Galba 15, 2 ex omnibus Neronis -is. Dom. 11, 1 Arrecinum Clementem consularem, unum e familiaribus et -is suis, ... in eadem ... gratia habuit. LAMPR. Heliog. 5, 3 Romae ... nihil egit aliud, nisi ut -os haberet, qui ei bene vasatos perquirerent. Ps. ASCON. div. in Caec. p. 195, 4 St. VVLG. I reg. 22, 17 et ait rex -is, qui circumstabant. Ezech. 7, 22 introibunt in illud (sanctuarium dei) -i et contaminabunt illud (sim. HIER. in Mich. 1, 14 p. 1160^{D} [ad Mich. 1, 14 propterea dabit -os super hereditatem Geth; hebr. שלוחים, i. fere 'dimissionem'; at locus dub. interpr.] mittet ... Assyrius latrunculos suos, quos vocat -os [v. supra l. 6], et possidebit domum idolatriae). HIER. in Nah. 2, 13 p. 1253^{B}. HESYCH. in lev. 16, 5—6 p. 989^{D} -um autem appellant (sc. interpretes mente caeci) diabolum, ut ex hoc occasionem praebeant ad colendum malignum. ibid. p. 990^{A}. b i. q. surculus: PLIN. nat. 17, 208 relicto semper duramento in singulis tabulatis et -o uno, qui subeat usque quo placuerit. c de equo (v. p. 497, 82): GREG. M. epist. 9, 8 p. 46, 21 decem equarum capita cum -o suo praevidimus largienda.

2 ēmissārium, -ī n.: a i. q. cuniculus sive fossa ad deducendam aquam facta: CIC. epist. 16, 18, 2 hortus nullo -o, nulla maceria, nulla casa. CORP. XIV 2623 (pars epistylii lapidis Tusculani, aevi Augustei) ⟨...⟩ea. -um. INSCR. Dessau 5798 (in Pausilypo in pariete cuniculi antiqui, a. 65) Macrinus ... hic ambulavit a villa Polli Felicis ... usque ad -um Paconianum. PLIN. nat. 33, 75 -a in iis (piscinis) quina pedum quadratorum ternum fere relinquantur. SVET. Claud. 20, 1 perfecit ... -um Fucini lacus (32 convivatus est et super -um Fucini lacus). cf. emissaculum. b i. q. incisio ad emittendum sanguinem vel pus facta (v. emissorium): SCRIB. LARG. 206 parotidas initia habentes discutit, suppuratus iungit, si quis -um collectionis apto loco ... fecerit, quod ὑπόχυσιν Graeci dicunt. 229 quantum et quale volumus ulcus, id est -um vomicae fieri.

ēmissibilis, (-e). qui emitti potest, i. q. prolaticius: IREN. 2, 13, 2 quae (cogitationis examinatio) ... in mente perseverans verbum rectissime appellabitur; ex quo -is emittitur verbum (-is sc. examinatio, nisi forte -is v. est interpretatio termini gr. q. c. λόγος προφορικός). v. emittere p. 506, 51.

ēmissīcius, (-a), (-um). [cf. c. emittere, emissio. W.] voc. innovatum a PLAVTO. GLOSS.[L] III Abol. OC 6 oculi -i exstantes et eminentes. PLAVT. Aul. 41 exeundum hercle tibi hinc est foras, circumspectatrix cum oculis -is. TERT. pall. 3 p. 927 Oe. (descriptio chamaeleontis) capitulum statim a dorso ... itaque durum reflecti, sed circumspectu -i ocelli, immo luminis puncta vertiginant.

×**ēmissio**, -ōnis f. ab emittere. plur.: infra l. 66. 82. p. 499, 2. 6. 11. 17. 58. GLOSS.[L] II Philox. EM 29 ἄφεσις, ἀπόλυσις. HIER. nom. hebr. p. 8, 10 Methusale mortis -o vel mortuus est et interrogavit. p. 30, 10 Saloim emersiones vel -es. legitur apud CIC., PLIN. nat., GELL. et Christianos; deest poetis. [mutaverunt edd. vix recte in amissio: PLIN. nat. 17, 12, v. p. 499, 42; in missio: AVG. in euang. Iob. 21, 17, v. p. 499, 8. dub. signif.: VVLG. Bar. 2, 25 mortui sunt ... in -e (gr. ἐν ἀποστολῇ, i. 'in exilio' aut 'in peste'; cf. Kittel, theol. Wörterbuch 470, 30 ad Ier. 32, 36).]

A i. q. actio emittendi: 1 sensu latiore: a animantium: CIC. div. 2, 62 -o feminae anguis mortem adferebat Ti. Graccho, -o autem maris anguis erat mortifera Corneliae (cf. ibid. mors insecuta Gracchum est, causa ... aliqua morbi gravioris, non -e serpentis). HIL. myst. 1, 14 p. 14, 17 -o (27 atque evolatio) columbae. HESYCH. in lev. 16, 6—10 p. 989^{D} unum hircum domino, alterum ... ad -em separari praecepit. ibid. p. 990^{C}. ZACCH. 1, 18 p. 1085^{D} Moysi -em ... plebis ... poscenti ... magi resistunt. GREG. TVR. glor. mart. praef. p. 488, 1 taceo Cupidinis -em (cf. Verg. Aen. 1, 658).

b rerum: α telorum sim.: CIC. Tusc. 2, 57 balistae lapidum et reliqua tormenta telorum eo graviores -es habent, quo sunt ... adducta vehementius. EXPOS. mundi 37 lapidum -o (APRING. in apoc. 18, 21 lapidis [apoc. 18, 21 ἔβαλεν, VVLG. misit in mare]). [Rehm]

RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 8, 1 p. 175, 17 nec arcus districto semper nervo ... utilis erit -bus sagittarum. β *luminis, radiorum sim.*: GELL. 5, 16, 2 Stoici causas esse videndi dicunt radiorum ex oculis in ea, quae videri queunt, -em (AVG. serm. 362, 18, 20 ictum dicit oculi -em radiorum ad aliquid cernendum). VVLG. sap. 5, 22 ibunt directe -es fulgurum (βολίδες). AVG. in evang. Ioh. 20, 13 p. 1563$^{fin.}$ vides lucem a flammula generatam, -em vides, separationem non vides (*sim.* 21, 17 p. 1573$^{fin.}$ [missionem *ed.*]. *cf.* gen. ad litt. 1, 16, 31 -em ... contractionemque lucis [*sim.* 4, 21, 38]). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 22 p. 382^{D} iuxta coni terminum (*i. umbrae a terra emicantis*) -es luminis amoventem. *inde per similitudinem (ap. Christ. mystice) de substantiarum metaphysic. prolatione, procreatione* (CANDID. gen. div. 4 p. 1015^{D} generationem a deo secundum istos modos esse: ... iuxta effulgentiam, iuxta radii -em, iuxta puncti fluentiam, iuxta -em, iuxta imaginem eqs. *cf. supra l. 7*): IREN. 2, 13, 6 -o ... est eius quod emittitur extra emittentem manifestatio. *ibid.* Logi -es. 2, 13, 7 materiae -o et reliqua mundi fabricatio. 2, 13, 8 de sensus -e. *saepius.* CANDID. epist. 1 p. 1037^{A} filium *dei* dicunt alii eructationem, alii -em, alii simul ingenitum (HIL. trin. 3, 17 p. 86^{A} filium non de portione aut dilatatione aut -e, sed ex eo natum). MART. CAP. 7, 730 (*Arithmetica loquitur*) tuque ..., quem principalis ante cunctos procreavit -o, tuae singularis primigeniaeque naturae fontem Iuppiter recognosce. NICET. psalm. 6 p. 74, 9 B. etiam spiritus creantis -o et terrae renovatio revelatur. γ *aquae, sanguinis sim.*: ITALA Ezech. 47, 8 (Weing.) *aqua* ibat usque ad mare ad aquam -is ([ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς, VVLG. exibunt]. *ibid.* 47, 11 in -e eius et in elatione eius [διεκβολῇ, VVLG. *aliter*]. *v. infra l. 60 sqq.*). ITALA Hebr. 11, 11 (Aug. civ. 16, 28 p. 171, 18 D.) fide ... ipsa Sarra virtutem accepit ad -em seminis ([εἰς καταβολὴν σπέρματος, VVLG. in conceptionem]. AVG. bon. coniug. 20, 23 p. 217, 18. civ. 7, 3 p. 275, 17 D. confert ... Liber ... seminis -em viris. VINDIC. med. 11 laxamentum *cutis* fiet -e seminis). PELAGON. 34 *equus* sanguinis -e exhaustus (140 siccantur s. -e nervi. VINDIC. med. 1. THEOD. PRISC. log. 63 tit. *al.* ORIBAS. syn. 1, 7 tit. de s. -e [*gr.* περὶ φλεβοτομίας]. *cf. absol.*: CHIRON 150 ex nimia ... supra modum -e [*sc. sanguinis*] et conamento pulmonis tensio contingit). CASSIAN. conl. 9, 30, 1 p. 276, 15 bono ... proposito earum (*lacrimarum*) adtemptatur -o. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 86 liquidarum -o materiarum. 2, 3, 18 involuntaria urinae vel stercorum -o (*sim.* chron. 1, 4, 65). chron. 1, 4, 75 spumarum -o. δ *variarum rerum*: PLIN. nat. 17, 12 imbres ... tum expetendi ... causa est, quoniam arbores fetu exinanitas et foliorum quoque -e (a- *vulg.*) languidas naturale est avide esurire. SYMM. epist. 4, 32, 1 geminis litteris tuis ... pari numero sed coniuncta -e respondeo (*cf.* CASSIOD. var. 4, 32, 2 comperimus res Tufae ... sub -e chirographi fuisse depositas). HIER. in Hab. 2, 15 p. 1300 B. ἐξ ἐπιτρίψεως χόλου σου, quod possumus vertere de -e furoris tui (*LXX* ἀνατροπῇ θολερᾷ, VVLG. mittens fel suum). LEO M. serm. 73, 1 p. 394^{D} de -e spiritus (*i. morte*), de exanimati corporis sepultura. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 65 confusae vocis -o.

2 *sensu strictiore: fere i. q. dolus, insidiae* (*cf. p. 509, 3 sq.*): GREG. TVR. Franc. 4, 11 p. 147, 14 per -em ... Cautini episcopi Cato presbiter ad gubernandam Turonicae urbis ecclesiam petebatur. 4, 28 p. 164, 17 quod sua -e ante dicta regina fuerit interfecta. 8, 18 p. 337, 7 per -em Eulalii. 9, 37 p. 391, 21 per -em archidiaconi. 10, 25 p. 437, 9 diabolicae -is fuisse nequitiam (Mart. 3, 16 p. 636, 20).

B *de loco per quem quid emittitur*: ITALA Ezech. 48, 30 (Sangall., Wirc.) hae -es civitatis quae ad aquilonem (αὗται αἱ διεκβολαὶ τῆς πόλεως, VVLG. egressus civitatis). ITALA Ioel 1, 20 (Hier. in Ioel 1, 19/20 p. 961^{B}) aruerunt fontes vel -es aquarum (ἀφέσεις ὑδάτων, VVLG. rivi. *cf. supra l. 26*). 3, 18 (Hier. *ibid.* p. 986^{A}) omnes -es Iudae fluent aquis (αἱ ἀφέσεις, VVLG. per ... rivos. *cf.* HIER. *ibid.* p. 986^{B}).

C *de eo quod emittitur, fere i. q. ramus* (*cf.* emittere, *p. 509, 24*): VVLG. cant. 4, 13 -es tuae paradisus malorum punicorum (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 167, 5 B.). *cf. et* emissarius *p. 498, 35.*

ēmissor, -ōris *m.* *qui emittit*: IREN. 2, 17, 3 si ... patris generationes similes -i, impassibilia perseverabunt ea quae emissa sunt, quemadmodum et is qui emisit illa. AVG. civ. 7, 3 p. 275, 32 D. Liber et Libera seminum commotores vel -es. OROS. apol. 9, 1 ut ... -em suum remissa certius tela castigent.

ēmissōrium (-ī) *n.* GLOSS. III 207, 52 flebotomon sanguinis -um. *v.* emissarium, *p. 498, 47.*

ēmissus, -ūs *m.* *ab* emittere. *i. q. actio emittendi*: LVCR. 4, 205 *corpuscula* quae sunt ... iam prima fronte parata, cum iaciuntur et -um res nulla moratur. *v.* emissio. *Rehm.*

ēmītēsco, -ere. *ab* ex *et* mitescere. *i. q. mitem fieri, maturescere*: COLVM. 9, 14, 10 *orto Arcturo* floribus thymi et cunilae thymbraeque apes mella conficiunt: idque optimae notae -it autumni aequinoctio.

ēmītheus *v.* hēmi-.

ēmītigo, -āre. *ab* ex *et* mitigare. *i. q. lenire, compescere*: CYPR. GALL. lev. 160 cum iura tibi fuerint commissa nocendi, motus pone ... iramque -ā (*nota brevem syll.*) totam (*lev. 19, 18* non quaeras ultionem nec memor eris iniuriae *eqs.*).

emitolium *v.* epitolium. **emitor** *v.* imitor.

ēmitritaeus, ēmitritaicus *v.* hemitrit-. *K.-M.*

ᴴ**ēmitto,** -īsī, -issum, -ere. *ab* ex *et* mittere. *scribitur* emit-: INSCR. christ. Diehl 4704 (*a. 406*). NOT. Tir. 23, 12 -it. 23, 26 -sit. 23, 39^{b} -ssus. *de notione*: *diff. inter* -ere *et* admittere: ISID. diff. 1, 187 -imus alios a nobis, admittimus alios ad nos. sic quidam virgini cuidam ait (TERT. virg. vel. 16 p. 907 Oe.): murum sexui tuo strue, qui nec tuos -at oculos nec admittat alienos. GLOSS.^{L} II Abav. EM 16 -it eiectat eructat. Philox. EM 30 -itur ἀφίεται, ἀπολύεται. 58 -serim ἐξέπεμψα. GLOSS. V 498, 30 -sit telum sagittavit. GLOSS. ἀποστέλλω, ἐκπέμπω, ἐξαποστέλλω (*cf.* AVG., *infra l. 58*). *legitur inde ab* ENNIO, PLAVTO, CATONE *per totam Latinitatem. deest* SIL. *et, ut vid.,* RHET. Her. (*Birt, Rhein. Mus. 73 [1920], 323. legendum igitur* 4, 39, 51 leo missus [*b l*, foenissus *M d*, emissus *Ald.*]. 4, 47, 60. 4, 53, 66 vocem mittat [emittat *E*]). *rariorum notionum plura, usitatiorum (ex. gr. I A 1 a; II A 1; 2 a α; B 1 a α; 2 b α (ii)) lectissima tantum specimina adtuli.*

[*variat c. simplici: simplex falso vel in nonnullis vel in omnibus codd. exstat*: PLAVT. Cas. 474. 785 (mittere *A*). Curc. 497 manu mittitis *codd.* Men. 1023 me⟨d⟩ -as manu (mittas *B*). LIV. 5, 55, 1 vox ... -ssa (missa *V*). 26, 17, 5 (*Madvig*, missus *P*). 26, 44, 3 (*Luchs*, mittit *P*). 42, 58, 11 (misit *V*). CELS. *v. p. 503, 11.* PLIN. nat. 12, 24 *ficus* fructum ... -it (*Gelenius*, mittit *codd.*). 17, 180 *palmes* materiem -it (*Mayhoff*, mittit *codd. sim.* 18, 58. 19, 103. 20, 262. 25, 108. *al.*). FRONTIN. strat. 2, 3, 20 (ς, misit *HP*). *v. etiam p. 504, 7. 82. 505, 13. 509, 68. 510, 37.* *-ere perperam pro simpl.*: LIV. 9, 6, 12 iugum, sub quod missi essent (*V*; emissi, de-, di- *var. lect.*). PLIN. nat. 9, 20 (emissi *R*). VLP. dig. 39, 2, 15, 21 misso in possessionem (*quod est usitatum*) *dett.*, e- *F*. *variat c. aliis 'mittendi' compos.*: amittere: *perperam*: SEN. epist. 95, 72 per quod (*vulnus*) libertas -sit animam (*Steph.*, a- *B A*). *v. p. 503, 58. 505, 20. 506, 11. 57. recte*: PLAVT. Rud. 1006 hunc non amittam tamen (*cf.* 1009, e- *A*). CIC. Verr. II 4, 44 praeda de manibus amissa ([e- ς, *sed cf.* 4, 32]. *sim.* Cael. 66 [ς, e- *V π*, miserit *P. cf.* 64]. APVL. apol. 31, e- φ^{2}). demittere: *v. p. 510, 12. 29.* dimittere: *perperam v. p. 506, 34. recte*: CAES. Gall. 7, 71, 5 (*β*; mittit *α*, e- *M^{2} L*). omittere: CAES. Gall. 7, 88, 3 omissis pilis (*α*, e- *β*). LIV. 37, 12, 3 (ς, o- *B cett.*). 44, 8, 3 (o- *V*). PLIN. nat. 18, 199. remittere: LIV. 23, 19, 16 (*Luchs*, re- *P*). QVINT. inst. 11, 3, 78 (e- *B*). immittere: *perperam: v. p. 505, 12. 13. 74. 506, 9. 510, 16. recte*: LVCAN. 6, 135 tum piceos volvunt immissae (e- *ZMU*) lampades ignes. PLAC. med. 28, 7 (e- *Ca*). *dub.*: PS. CENS. frg. 7, 2 diametron est recta linea per centron immissa (*codd.*, e- *vulg.*, *cf. p. 509, 82*). admittere: *perperam*: LACT. opif. 11, 13 vocem -ere (a///mittere *B^{3}*, ⟨ad⟩mittere *F*). *dub.*: LVCAN. 6, 650 admittere (*ZMV*, e- *PGUC*, *cf. p. 502, 44*) manes. *varia*: MANIL. 3, 623 *quattuor signa tropica* totum emutant (*M, Housman*; emittunt *LG*) converso cardine mundum. SEN. Herc. O. 1240 *v.* elido, *p. 371, 45.* PLIN. nat. 17, 184 *v.* emico *p. 485, 42.* 18, 264 sol ... per ardua enisus (*Gelenius*, emsus *vel* emissus *codd.*). *v. etiam p. 501, 4.* SVET. vita Lucani p. 51, 8 ut ... clariore cum crepitu ventris [emissi] (*del. Reifferscheid ut dittogr.*) ⟨h⟩emistichium Neronis ... pronuntiarit.]

i. q. ***extra mittere, foras dare*** (*tam mittendi mera notione servata sc. 'iubere', 'curare' sim. ut quis exeat [v. ex. gr. sub II p. 504, 17. 24] quam sensu originario magis debilitato sc. 'sinere', 'pati' sim. exire [sic ex. gr. sub I p. 500, 75 sqq.; 502, 34. 503, 80]*). *cf.* AVG. quaest. hept. 7, 45 p. 477, 21 (*ad* iud. 9, 23 'et -sit [VVLG. misit] deus spiritum malignum inter Abimelech et inter viros Sichimorum') hoc verbum utrum imperantem, an permittentem deum significet, non facile definiri potest ... Graecus habet ἐξαπέστειλεν, quod ... in quibusdam locis interpretes nostri ... 'misit' interpretati sunt ... potest ergo et sic intelligi, ut ... tamquam ire inter eos volentem -serit, id est potestatem dederit maligno spiritui ad eorum pacem perturbandam. usque adeo autem etiam mitti a domino malignum sp. propter iustitiam vindicandi non absurdum visum est, ut quidam id, quod est ἐξαπέστειλεν, etiam 'immisit' interpretati sint (*cf. p. 510, 11*).

I ***strictiore sensu:*** *-ere sic, ut quis* ***inclusus aut retentus prodeat in apertum seu liberum*** (*accedit saepius vis 'laxandi', 'latius pandendi se'; v. ex. gr. p. 501, 77. 502, 73*): **A** *fere i. q. dimittere*: **1** *proprie* (*v. et p. 503, 56; transl. p. 501, 32*): **a** *generatim* (*fere e carcere, vinculis, cavea sim.; cf. etiam p. 503, 38. 68. 74. refl. p. 501, 23*): α *homines* (*v. et p. 501, 72*): PLAVT. Capt. 413 -sisti e vinclis tuom erum (*cf.* CIC. Sest. 85 gladiatores ... in vincla coniecti a Milone, -ssi a Serrano [Att. 2, 24, 3 SCAEV. dig. 48, 4, 4]). PLAVT. Men. 943 in carcerem ted esse compactum scio, et postquam es -ssus, caesum virgis sub furca scio (CIC. Verr. II 5, 22 quaeram cur hunc ... Apollonium Verres ... sine causa de carcere -i iusserit. II 5, 24 e carcere [Sest. 78 Planc. 31]. LIV. 24, 32, 9 servi ... carcere vincti -ssi. 31, 23, 9 PLIN. nat. 21, 8. PS. QVINT. decl. 5, 21 piratico carcere). PLAVT. Poen. 1409 leno, quando ex nervo -ssu's, compingare in carcerem. Pseud. 994 quaeso ... accipere argentum actutum mulieremque -ere (*sim. ibid.* 1183). CIC. Sest. 134

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qui neque elabi ex iudicio iucunditate sua neque -i gratia potest neque opibus et potentia leges ac iudicia perfringere (*fere i. q.* a b - s o l v e r e, *sed contemptim. cf.* Cael. 71 eo maleficio ... erant implicati, ut ex nullius legis laqueis [*cf. infra l. 18*] -endi [*PGEH*, eximendi *A*] viderentur. har. resp. 37. Pis. 95 [*syn.* absolutus]). har. resp. 4 *Clodium* cognovi muliebri ornatu ex incesto stupro atque ex domo pontificis maximi -ssum. 44 e x e o l o c o (CLAVD. DON. Aen. 9, 785 p. 284, 12 vivum [*cf. infra l. 40. p. 502, 41*] ex his locis). CAES. civ. 1, 76, 4 plerosque (*Caesaris milites*) ii qui receperant celant noctuque per vallum -unt. NEP. Cim. 1 Cimon ... c u s t o d i a tenebatur neque legibus Atheniensium -i poterat (LIV. 30, 17, 14 LACT. inst. 7, 16, 1. SCHOL. Cic. Bob. p. 119, 1 St. per fraudem ... e custodia Tigranis filium). VERG. Aen. 6, 898 natum Anchises unaque Sibyllam ... p o r t a ... -it eburna (*cf.* AVSON. 157, 26 altera *porta* quae veros -it c o r n e a visus [CLAVD. DON. Aen. 6, 895 p. 618, 16]). OV. met. 15, 220 natura ... angi corpora visceribus distentae condita matris noluit eque domo vacuas -sit in auras (*cf. p. 509, 7*). fast. 3, 323 *Faunus et Picus* -ssi laqueis (*cf. supra l. 4*). LIV. 6, 14, 5 *Manlius* rem creditori palam populo solvit libraque et aere liberatum -it *centurionem.* 34, 27, 7 *obsides.* SEN. benef. 6, 26, 1 nequitia est ut extrahas mergere, evertere ut suscites, ut -as includere. dial. 9, 4, 4 nos non unius urbis moenibus clusimus, sed in totius orbis commercium -simus ..., ut liceret latiorem virtuti campum dare. 11, 2, 5 (*opp.* recepisti). LVCAN. 4, 515 dent fata recessum -antque licet, vitare instantia nolim. PETRON. 72, 10 cum ... petissemus ab atriense, ut nos extra ianuam -ret, 'erras', inquit 'si putas te exire hac posse, qua venisti. nemo ... p e r e a n d e m i a n u a m -ssus est, alia intrant, alia exeunt' (AVG. civ. 7, 8 p. 284, 12 D. per quas *i.* vel admittat ad se aliquid intro vel -at a se foras). PLIN. nat. 12, 59 opifices nudi -untur ex officina (*i. dimittuntur. cf.* PS. QVINT. decl. 9, 9 *gladiator* -ssus ludo. TERT. paenit. 6, 7 miles ... castris). VAL. FL. 2, 550 longis -ssa tenebris (*sc. maestitiae; v. p. 500, 72; aliter p. 502, 46*) turba. QVINT. decl. 279, 31 ego fortunae agendas gratias puto, quod -ssus dicitur qui potuit erumpere. PS. QVINT. decl. 19, 10. SVET. Cal. 26, 5 gladiatorio munere, reductis interdum flagrantissimo sole velis, -i quemquam vetabat. TERT. nat. 2, 13 p. 124, 10 ⟨malorum angelorum proles⟩ -ssa iam pridem a fide per incr⟨edulitatem suam⟩. ITALA gen. 19, 29 (Aug. quaest. hept. 1, 45 p. 25, 12) *deus* -sit Lot de medio eversionis (ἐξαπέστειλε, VVLG. liberavit). HIL. in Matth. 16, 2 p. 1008ᴬ Ionas ... post triduum vivus -ssus, non retentus a monstro. VVLG. Zach. 9, 11 -sisti vinctos tuos de lacu. SVLP. SEV. chron. 1, 53, 6. *et al.*

β *b e s t i a s*: PLAVT. Persa 318 b o v e s bini hic sunt in crumina. :: -e sodes ... sine ire pastum ([*v. p. 508, 31*]. COLVM. 6, 9, 2). VARRO rust. 2, 7, 1 aperiam carceres et e q u o s -ere incipiam (CLAVD. 1, 100 iam simul -ssis rapido velocior Euro fertur equis *Roma*). 3, 7, 7 *c o l u m b a s* multi in theatro e sinu missas faciunt, atque ad locum redeunt, quae nisi reverterentur, non -rentur (COLVM. 8, 8, 4; *antea* egredientes. VLP. dig. 10, 2, 8, 1 *columbas* de columbario). CIC. div. 1, 36 *Ti. Graccho* duobus anguibus domi comprehensis haruspices ... cum respondissent, si marem -sisset, uxori ... esse moriendum, si feminam, ipsi, ... feminam -sit (*sim.* 2, 62. *cf.* emissio *p. 498, 73*). VERG. georg. 4, 22 favis -ssa iuventus (*i. apes. ibid.* 58 -ssum caveis ... agmen. COLVM. 9, 8, 9 apposito foramini pollice non -itur nisi una). VAL. MAX. 1, 6, 7 p u l l i cavea -ssi (PALLAD. 1, 29, 2 tricesimus dies maturos pullos in lumen -et [*ex ovis, cf. p. 509, 11*]. *cf.* COLVM. 8, 4, 5 gallina post primam -i et ante horam undecimam claudi debet. 8, 5, 17). CVRT. 9, 1, 32 Alexander in conseptum l e o n e m eximiae magnitudinis iussit -i (AMM. 31, 10, 19 centum leones in amphitheatrali circulo). COLVM. 7, 3, 19 a s⟨epto⟩ -endi (asemittendi *SAR*) a g n i (*v. et infra l. 73. cf.* VVLG. Ioh. 10, 4 oves [ἐκβάλῃ]). 7, 12, 12 catulos. SCRIB. LARG. 16ⁱⁿⁱᵗ· a n i m a l i a (FLORENT. dig. 41, 1, 4 nisi si mansuefacta -i ac reverti solita sint). PLIN. nat. 6, 83 *Taprobanitae navigantes* volucres secum vehunt, -entes saepius, meatumque earum ... comitantur. 9, 59. 35, 114 *Antiphilus pinxit* Hippolytum tauro -sso expavescentem. *saepius.* PLIN. paneg. 81, 3 domitas ... feras ... in ... ludibrium -ssas. GELL. 15, 22, 9 c e r v a -ssa in cubiculum Sertorii introrupit (VVLG. gen. 49, 21 Nephthali, cervus -ssus. *cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 70, 18). TERT. scorp. 10 p. 168, 24 si bestiis finiendus (*christianus in caelo*), ursas septentrio -et, zodiacus tauros et leones. RVFIN. hist. 3, 36, 8 quando venient *bestiae*? quando -entur? ([*gr. aliter*]. *cf. p. 504, 39*). *et al.* *per similitudinem de hominibus* (*v. p. 500, 74*): PLAVT. Bacch. 1147 qui (*agni; v. supra l. 60*) nisi nobis producuntur iam atque -untur foras. SEN. epist. 104, 6 in pascuum -ssus cibum meum invasi. SVET. Nero 29 genus lusus excogitavit, quo ferae pelle contectus -retur e cavea. AMM. 25, 6, 14 tamquam e trausenna simul -ssi *natatores.*

γ *r e s* (*v. et p. 503, 33*): VITR. 7, 12, 1 ne *dolia* s p i r a m e n - t u m obturata -ant ([-atur *EGH*]. *cf.* SEN. nat. 2, 28, 2 vesica ... s p i r i t u m [5, 4, 2 *terra.* 6, 23, 1. *al. cf. p. 503, 68*]). VITR. 8, 3, 3 -ssis inflationibus *ex aqua.* 10, 9, 7 circumitio tympani ... quotienscumque ad foramen perducet calculos, -et per canaliculum. SEN. Phaedr. 402 nodo c o m a s coegit -sitque (*cf.* STAT. Theb. 8, 763 stetit aspera Gorgon crinibus -ssis). SEN. nat. 2, 57, 3 calidi fumidique natura -ssa terris. 5, 12, 1 sunt quaedam genera v e n t o r u m, quae ruptae nubes ... -unt (6, 14, 4 terra in ipsam, quae illum [*ventum*] -sit, cavernam considit. CLAVD. DON. Aen. 8, 450 p. 181, 26 *folles* quod v. -ant. *cf. p. 503, 33*). *ibid.* magna inaequalitas ... corporum, quae vapor terrenus -it. 6, 27, 2 aër (*cf. p. 507, 66*) ... corruptus *ex terra.* PLIN. nat. 17, 73 pilulae *cupressi* ... ruptae ... -unt semen. 25, 53 *helleborus* fervens ... in frangendo pulverem -it. 35, 41 officinas aedificavere f u m u m eum non -entes (PALLAD. 7, 7, 2 vas ita figuratum sit, ut ... angusto ore f. possit -ere. *cf. p. 507, 64*).

b *speciatim*: α m a n u -ere *s e r v u m v e l f i l i u m* (*apud* PLAVT., TER., LIV., TAC., PLIN. epist., SVET.; *ceteri eodem sensu habent* manumittere. -ere *nudum infra l. 16. cf.* PAVL. FEST. p. 159 manu mitti servus dicebatur, cum dominus ... caput eiusdem servi aut aliud membrum tenens dicebat: hunc hominem liberum esse volo, et -bat eum e manu): PLAVT. Asin. 411 iam m. -ssu's? (*sim. vicies; v. Lodge, lex. Plaut. s. v. cf. etiam* ARGVM. Plaut. Epid. 8 servolum -it m. Persa 2). TER. Ad. 976 haud dubiumst quin -i aequom siet. Phorm. 830 -ssast m. LIV. 24, 18, 12. TAC. ann. 15, 19 cum ... statim -rent m. *f i l i o s* quos adoptaverant (SVET. Vit. 6. LACT. inst. 4, 3, 17 [mittitur *RH*]. *cf.* PLIN. epist. 8, 18, 4 si esset m. patris -ssa *filia*). SVET. Claud. 24, 1 aliquandiu libertinos dictos non eos, qui m. -rentur, sed ingenuos ex his procreatos. GELL. 2, 18, 10 DON. Ter. Andr. 41. *aliter p. 503, 82.*

β *c u r r u s, c u r s o r e s* (*leporem infra l. 27*) *in c i r c u m* (*in imagine infra l. 28 sq.; a u d a c i u s d e i p s o c e r t a m i n e e d e n d o infra l. 32*): ENN. ann. 86 omnes avidi spectant ad carceris oras, quam mox -at *consul* pictis e faucibus c u r r u s (STAT. Theb. 6, 410). PLAVT. Persa 436 ex porta ludis cum -ssust lepus. CIC. Lael. 101 quibuscum (*aequalibus*) tamquam e carceribus -ssus sis, cum isdem ad calcem ... pervenire. BELL. Alex. 24, 5 ille (*rex*), ut ex carceribus in liberum cursum -ssus, adeo ... acriter bellum gerere coepit. PAVL. FEST. p. 184 oppidum dicitur et locus in circo, unde q u a d r i g a e -untur (LAMPR. Comm. 8, 8). *n o t a* (*v. supra l. 24*): AMM. 21, 6, 3 ludis circensibus ... cum certamen ... -retur.

γ *h o s t e s o b s e s s o s* (*aliter p. 503, 83*): CIC. Phil. 12, 3 quod si in bello dari vicarii solerent, libenter me, ut D. Brutus -retur, pro illo includi paterer. 13, 34 (*verba Antoni*) negatis pacem fieri posse, nisi aut -sero Brutum aut frumento iuvero. LIV. 3, 29, 1 nudos ... -serat *Cincinnatus Aequos.* 6, 3, 3 *turba Sutrinorum* per pactionem urbe hostibus tradita inermis cum singulis -ssa vestimentis. 21, 41, 6 quos (*Carthaginienses*) ab Eryce duodevicenis denariis aestimatos -sistis. 21, 41, 12 ex obsidione. 34, 40, 7 Timocratem ... vivum. *saepius.* FRONTIN. strat. 1, 5, 16 necesse Liguribus fuit ... i n c l u s o s ... Romanos -ere (2, 6, 3 Germanos).

δ *i n f e r o s, u m b r a s sim. e Tartaro* (*hic illic subesse videtur etiam notio q. e.* '*s u r s u m*', *v. et p. 506, 4. 507, 56*): VERG. georg. 3, 551 saevit et in lucem S t y g i i s -ssa t e n e b r i s pallida Tisiphone (STAT. Theb. 8, 376 Stygiis ... -ssa tenebris mors fruitur caelo. *cf. p. 501, 32*). OV. met. 5, 321 -ssumque ima de sede Typhoëa terrae. EPICED. Drusi *v. p. 510, 40.* SEN. contr. 9, 1, 8 steterunt ante oculos meos maiorum imagines -ssusque sede sua Miltiades maiestate imperatoria refulsit. SEN. Ag. 2 adsum profundo Tartari -ssus specu. Herc. f. 80 Titanas ... -e (Herc. O. 1308). 283 quidquid atra nocte possessum latet, -e. Oed. 394 ipse evocandus noctis aeternae plagis -ssus Erebo, ut caedis auctorem indicet. Thy. 672 errat antiquis vetus -ssa bustis turba. VAL. FL. 4, 260 pater ... caesorum Tartarus umbras ... ad meritae spectacula pugnae -it. STAT. silv. 2, 1, 227 ades huc -ssus ab atro limine. Theb. 8, 49 (*verba Plutonis*) Arcada (*i. Mercurium*) nec superis ... -am et utrumque tenebo Tyndariden. MART. epigr. 21ᵇ, 1 Orphea quid subito tellus -sit hiatu.

ε *a q u a s, u m o r e s sim.* (*aliter p. 507, 69*): Ⓘ *v a r i o u s u, fere i. q. e f f u n d e r e* (*de vase effundendo infra l. 78; in imagine infra l. 68; mediopass. infra l. 63. 69. 73*): OV. epist. 14, 107 per septem N i l u s portas (*cf. p. 501, 14*) -ssus in aequor (SEN. nat. 4, 2, 12. *cf.* MELA 1, 99. 2, 57 Hister. *al.*). VITR. 9, 8, 13 foramen ... a q u a e ... cogitur ... -ere salientem (*cf.* SEN. nat. 3, 5 terram, quicquid aquarum -sit, rursus accipere [3, 6, 1 *al.*]. COLVM. 8, 17, 5 [*opp.* admittunt]. VVLG. Iob 12, 15 [*opp.* continuerit]. *et al.*). SEN. benef. 7, 28, 2 vas fragile est memoria ... necesse est quantum recipit -at. nat. 3, 28, 6 aestus ... qui ad occupandas terras -itur (*cf.* 3, 28, 7 in nos mare -itur desuper). COLVM. 12, 8, 7 surculum, quo cavum obturaveras, eximito et serum -ito (*cf.* 12, 50, 4 *amurcam.* SCRIB. LARG. 271ᵈ [= MARCELL. med. 35, 9] vinum). LVCAN. 6, 381 ut primum -ssis patuerunt a m n i b u s arva (PLIN. nat. 2, 193. AMM. 31, 8, 5 ut amnis ... obicibus ruptis -ssus). PLIN. nat. 3, 53 *Tiberis* tenuis primo nec nisi piscinis c o n r i v a t u s -ssusque navigabilis (6, 43). STAT. silv. 1, 3, 37 -ssas per cuncta cubilia nymphas. MART. CAP. 6, 638 denique ab ipsis Gadibus ... in Bryttium sinum ... -ssa maria requiescunt. *n o t a* (*v. supra l. 61*): STAT. Theb. 6, 275 -ssaeque indulgens Inachus urnae (*cf. p. 503, 5. 29*).

Ⓘⓘ *technice*: ⓐ *l a c u s, f o s s a s, f l u m i n a sim., i. q. d e - d u c e r e*: CATO agr. 155, 2 in fossis sicubi a q u a constat aut aliquid aquae obstat, id -ere, patefieri removerique oportet (LIV. 5, 15, 2 priusquam ex lacu Albano aqua -ssa foret, numquam potiturum Veis Romanum [*saepius in hoc libro de eadem re*]. SVET. Claud. 32).

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. div. 1, 100 si lacus -ssus ... ad mare profluxisset (Att. 4, 15, 5 l. Velinus a M'. Curio -ssus. PLIN. nat. 4, 84 l. Buces fossa -ssus in mare. 17, 30. 36, 124 montem perfossum ad l. Fucinum -endum [SVET. Iul. 44, 3 *al.* SPART. Hadr. 22, 12]. PLIN. epist. 10, 61, 2. AVR. VICT. Caes. 40, 9 in Danubium). CORP. XIV 85 *(a. 46)* Ti. Claudius ... fossis ductis a Tiberi ... -ssisque in mare urbem inundationis periculo liberavit (PLIN. epist. 10, 61, 4). PORPH. Hor. ars 65 Caesar ... instituerat ... Pomptinam paludem ... -ere in mare.

ⓑ ***in re medica e corpore animalium** (eadem ratione de suco arboris sim. l. 27. 28)* ***umorem**, i. q.* ***detrahere** (in imagine l. 22; de* ***vena, pano** emittendo l. 29; variat c.* mittere, *ex. gr.* CELS. 2, 10, 2. 4, 6, 2. 6, 6, 26): OV. met. 7, 338 saniem coniecto -ite ferro (PLIN. nat. 30, 136 *coclearum* s. punctis -ssam. *cf. et p. 508, 20*). PAVL. FEST. p. 78 κλυσμός -itur. CELS. 2, 8, 23 pure extrinsecus -sso (5, 28, 11[D]. *al. cf.* COLVM. 6, 12, 4 suppuratione). 2, 10, 2 sanguis -itur (3, 6, 13 -sisse s. [*V*, s. etiam misisse *J*]. *saepius.* COLVM. 6, 6, 4 sub cauda *bovis* s. -itur. *al.* PLIN. nat. 10, 221. *al.* CAPITOL. Aur. 15, 6 medicus qui ei s. intempestive dicitur -sisse. CHIRON 127 [*Veg. mulom. 1, 33* detrahes. *sim. saepius*]. 276 [*Veg. mulom. 2, 9, 3* tolle]. *al.* VEG. mulom. 1, 27, 1 [*Chiron 25* mittitur]. *al.*). CELS. 3, 21, 14 ut is (*umor*) per ventrem ipsum -atur (*ibid.* 15. 16. PLIN. nat. 10, 149. QVINT. inst. 2, 10, 6 quidquid umoris corrupti contraxerit, -endum [*sc. sciat orator. antea*: ut quadrupedes, cum viridi pabulo distentae sunt, sanguinis detractione curantur]. FRONTO p. 220, 8 N. *et al.*). CELS. 3, 21, 15 aquam -i (7, 15, 1 iis qui hydropici sunt). COLVM. 7, 3, 17 *lac* nisi ... -itur, nocet agno (PLIN. nat. 13, 58 grossus [*fici Cypriae*] non maturescit nisi incisura -sso lacte. *v. et p. 508, 19*). PLIN. nat. 17, 246 *arboris* suco -sso veluti detractio sanguinis (17, 253. *v. et p. 508, 23*). ***nota** (v. supra l. 11)*: LVCAN. 7, 625 quis cruor -ssis perruperit aëra venis. PLIN. nat. 32, 106 panos ... concoctos -ere. *cf. p. 502, 78.*

2 ***in imag. et translate** (v. et p. 501, 32)*: **a** ***usu generali: varias res**, quae aliquo modo retinentur*: **α** ***ventos** sim. (cf. p. 501, 84. 508, 17)*: VERG. Aen. 1, 125 interea magno misceri murmure pontum -ssamque hiemem sensit Neptunus (GLOSS. IV 440, 19 -ssam h. factam tempestatem). OV. met. 1, 264 aquilonem claudit in antris -itque notum. 11, 433 cum semel -ssi tenuerunt aequora venti (*antea*: qui carcere fortes contineat ventos). Ib. 33 parsque eadem caeli zephyros -et et euros. trist. 1, 4, 17 nisi mutatas -serit Aeolus auras. APVL. mund. 11 eurus ... hiemalis ortus portis -itur. BOETH. cons. 1 carm. 3, 7 Threicio boreas -ssus ab antro. **β** ***res incorporeas***: LIV. 34, 4, 19 luxuria ... ipsis vinculis, sicut ferae bestiae, incitata[e], deinde -ssa[e]. GRATT. 369 -ssa lues. LVCAN. 5, 211 nec cuncta locutae *vati*, quem non -sit, superest deus (*i. rabies prophetica*). STAT. Theb. 8, 407 at postquam rabies et vitae prodiga virtus -sere animos. TERT. ieiun. 4 p. 278, 28 *deus* iustitiam iudicii praeministrans materiam libertatis -sit per veniam supparans disciplinam. adv. Marc. 4, 16 p. 460, 17 iniquitas ... passim -ssa libertate dominabitur. castit. 6 p. 746 Oe. *deus* in primordio sementem generis -sit indultis coniugiorum habenis, donec mundus repleretur. *ibid.* nunc vero ... compressit quod -serat et revocavit quod indulserat. monog. 11 p. 780 in infinitum -ssa licentia. ENNOD. dict. 1, 7 p. 425, 6 vita segetum ... quasi repagulis algoris -ssa.

b ***peculiariter de moriendo**, sc.* ***animam** (animum infra l. 67; obi. ipse est homo infra l. 73; refl. infra l. 78)* ***exhalare** (syn. [v. infra l. 63]; hic illic perlucet notio propria [v. p. 500, 72])*: **animam**: PLAVT. Trin. 492 nos homunculi satillum (salillum *P*) animai qui quom extemplo -simus (a- *P*). NEP. Epam. 9, 3 si ferrum ... extraxisset, a. statim -ssurum. SEN. dial. 5, 19, 4 da exiturae a. locum, liceat illam non per vulnus -ere. nat. 6, 2, 7 cum sit necessarium e vita exire et aliquando -ere a. SEN. epist. 70, 19 *Cato* qui quam ferro non -serat a. manu extraxit. 101, 14 qui velit ... potius per stilicidia -ere a. quam semel exhalare? *saepius.* PS. QVINT. decl. 9, 22 quasi quam -bat a. in meum pectus transfunderet. LACT. inst. 7, 12, 10. RVFIN. hist. 3, 6, 12 aliquanti ... super eos animas -sere (ἐπαπέϑνησκον). PAVL. MED. vita Ambr. 18 CARM. epigr. 1257, 7. **animum**: SEN. dial. 11, 11, 6 a. ... quando ... -ssus fuerit, ad summa emicaturus. 12, 9, 3 velut ex diutino carcere. **spiritum**: SEN. epist. 24, 8 *Cato* generosum illum ... s. non -sit, sed eiecit. MARCIAN. dig. 34, 5, 18. VVLG. Matth. 27, 50 (ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα). VITAE patr. 5, 11, 2 (ἐτελειώϑη). *et al.* **umbram**: LVCAN. 9, 641 *visa Medusa* anima periere retenta membra nec -ssae riguere sub ossibus u. ***de homine** (v. supra l. 55)*: CIC. Tusc. 1, 74 vir sapiens ... e vinclis carceris tamquam a magistratu ... sic a deo evocatus atque -ssus exierit. 1, 75 ex his vinclis -ssi. 1, 118. SEN. dial. 12, 11, 4 vita ... alium in ipso aditu relinquit, alium in extrema senectute fatigatum iam et exire cupientem vix -it. epist. 24, 18. 70, 5 *sapiens* si occurrunt molesta ... -it se. *al.* STAT. silv. 4, 6, 53 *Hercules* Oetaeis -ssus in astra favillis. 5, 3, 19 membris -ssus.

B ***fere i. q.* elabi sinere, amittere**: CIC. Verr. II 4, 44 *v. p. 500, 33.* LVCR. 4, 504 praestat ... reddere mendose causas ... quam manibus manifesta suis -ere (CAES. Gall. 1, 25, 4 scutum [scuta e *l. v.*] manu -ere et nudo corpore pugnare. LIV. 44, 36, 9 hostem. *cf.* RVT. LVP. 2, 7 non prius poculum ex m. -sit quam ... dissolutis artubus ipsum poculum suapte natura dormienti excidit [LIV. 22, 3, 10. 28, 42, 14. *al.*]. LIV. 21, 48, 6 -ssus hostis est de m. [37, 12, 3. *al. v. p. 500, 38*]). OV. met. 15, 650 multi retinere (*Asclepium*) suamque non -ere opem nec numina tradere suadent. 15, 848 *Venus animam Caesaris* dum ... tulit, lumen capere atque ignescere sensit -sitque sinu. GERM. 406 tunc mihi siccentur substricto cornua velo et rigidi -ant (mitt- *l. v.*) flatus per inane rudentes. PHAEDR. 1, 13, 10 at ille stultus, dum vult vocem ostendere, -sit ore caseum. TAC. hist. 4, 24 -ssas a Mogontiaco Batavorum cohortes. ann. 2, 17 quidam adgnitum a Chaucis (*Arminium*) ... -ssumque tradiderunt. CYPR. GALL. lev. 245 ne post -ssum (*i. praetermissum*) dimittat praedia tempus (*gr.*, VVLG. *aliter*).

II ***laxiore usu: variis modis*** ***extra, foras mittere***:

A *i. q.* ***mittere in aliquam partem** (saepius i. q.* ***vi quadam eicere** [syn. infra l. 22. p. 508, 2]; opp.* immittere *infra l. 23; cf.* QVINT. inst. 9, 3, 71], *expellere: infra l. 28. 50. p. 506, 6. 11*):

1 ***animantia** (navigia infra l. 30)*: *i. q.* ***abire, prodire iubere**, ἀποστέλλειν*: **a** ***in universum***: VARRO rust. 3, 16, 29 *apes* progeniem ut (*Keil*, ue *cod.*) in coloniam -ere volunt, ut olim crebro Sabini factitaverunt propter multitudinem liberorum (*cf.* SEN. dial. 11, 7, 4 alios nimia ... populi frequentia ad exonerandas vires -sit [*antea* summovit, *seq.* eiecerunt]). CIC. Catil. 1, 27 (*verba reipublicae*) Catilina abs te non -ssus ex urbe, sed immissus in urbem esse videtur (2, 1 tandem ... C. ... ex urbe vel eiecimus vel -simus [2, 15 quod illum -serim potius quam quod eiecerim. Sull. 17]. 2, 3 quod tam capitalem hostem non comprehenderim potius quam -serim. Att. 2, 1, 3 septima *oratio*, qua C. -si). rep. 4, 5 *Plato* Homerum ... -it ex ea urbe quam sibi ipse fingit. div. 2, 135 Att. 2, 12, 1. SALL. Iug. 77, 4 -ssae eo (*Leptim*) cohortes Ligurum quattuor et C. Annius praefectus. BELL. Alex. 19, 5 quae consueverant navigia per pontes ad incendia onerariarum -ere (*cf.* LVCAN. 3, 46 ut -ssas venti rapuere carinas. AMM. 24, 6, 4. *cf.* SEN. contr. 7, 1, 4 naufragus [*i. navigio fracto*] a litore -itur. CVRT. 9, 9, 5 paucos navigio -sit in ripam, qui agrestes vagos exciperent). NEP. Ages. 2, 1 exercitus ... in Asiam. LIV. perioch. 85 p. 90, 12 per -ssos a Sulla milites. COLVM. 12, 1, 5 *servos* foras. SEN. Oed. 932 sacer Cithaeron, vel feras in me tuas -e silvis (*cf.* Phaedr. 1161 monstra. ITALA lev. 26, 22 [Hesych. in lev. *ad l.* p. 1147[B]] -amque [ἀποστέλλω, VVLG. immittam] in vos malas bestias agri [*cf. p. 501, 70*]). LVCAN. 4, 161 quibus hoste potito faucibus -i terrarum in devia Martem (*i. bellum*) inque feras gentes Caesar videt. FRONTIN. strat. 3 praef. de -endo ac recipiendo nuntio. 3, 13, 8 *columbas* a propinquo ... moenibus (*Mutinensibus*) loco -bat (HIL. myst. 1, 13 p. 14, 16 *c.* ter est -ssa. SVLP. SEV. chron. 1, 33. *cf.* HIL. myst. 1, 12 p. 13, 12 cum corvum -it [*Vulg. gen. 8, 6* dimisit]. RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 p. 26, 16 B.). SVET. frg. p. 345, 4 gladiatoris in ludum (*i. arenam*) -ssi. PANEG. 12 (2), 33, 4 *populos*. AMM. 14, 7, 4 quam (*ancillam*) *Constantina* ... vehiculo impositam per regiae ianuas -sit in publicum. 18, 4, 4. HIER. epist. 46, 3, 3 quantos haec urbs prophetas (*cf. infra l. 57*), quantos -serit sanctos viros, longum est recensere. VVLG. gen. 3, 23 et -sit eum dominus deus de paradiso (AVG. in psalm. 29, 2, 7 p. 220[C]). lev. 16, 10 *caprum*. iud. 12, 9 filias quas -eus foras maritis dedit. Bar. 4, 23 (ἐξέπεμψα). *saepius.* MACR. somn. 1, 11, 9 de his campis *Elysiis* anima, cum in corpus -itur, per tres elementorum ordines trina morte ad corpus usque descendit. COD. Iust. 10, 23, 4 (*a. 468*) delegatio, quae ab amplissima praefectura in diversas provincias ... quotannis -itur. *et al.*

ap. Christ. persaepe de deo sive prophetas sive spiritum sim. emittente: TERT. apol. 18, 2 *deus* viros ... a primordio in saecula -sit spiritu divino inundatos, quo praedicarent (*cf.* paenit. 2, 4 prophetando ... prophetarum ... ora. *al.* ITALA Ier. 7, 25 [Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 527, 24] -si ... ad vos famulos meos, prophetas [ἐξαπέστειλα, VVLG. misi]. AVG. civ. 20, 21 p. 460, 8 D. *et al.*). TERT. bapt. 8 p. 208, 1 columba sancti spiritus advolat ... -ssa de caelis (*cf.* VICTORIN. PETAV. in apoc. 6, 1 -sit [misit *rec. Hier.*] spiritum sanctum. HIL. in Matth. 2, 6 p. 927[B]. *al.* SACR. Greg. 4, 6. *et al.*). TERT. ieiun. 9 p. 284, 31 angelus -ssus est. adv. Val. 16 p. 195, 20 paracletum Soterem ... ad eam -it (*cf.* ARNOB. nat. 2, 75 p. 109, 5 -ssus est sospitator). adv. Marc. 4, 16 p. 471, 17 primum in proximos docuit benignitatem, -ssurus eam postea et in extraneos (***sim. abstr.***: ITALA psalm. 56, 4 [Cas.] misericordiam [ἐξαπέστειλε, VVLG. misit]. ITALA Ezech. 16, 42 [Sangall.] -am iram meam in te [ἐπαφήσω, VVLG. requiescet. *cf.* VVLG. Iob 20, 23 iram furoris]. VVLG. deut. 28, 8 benedictionem super cellaria tua [*cf.* SACR. Greg. 4, 2 spiritum benedictionis. *al.*]. *et al.*). ITALA Ioh. 17, 23 (cod. a) quia tu me -sisti (*gr.* ἀπέστειλας, VVLG. misisti. *cf.* PRISCILL. tract. 11, 145 in gloriam tanti operis -ssi agnoscimus quia figmentum tuum sumus). PRAEF. bibl. monarch. Marc. -ssum ... verbum caro factum (VVLG. psalm. 147, 18. *cf. ibid.* 15 -et eloquium suum terrae) VVLG. psalm. 42, 3 -e lucem tuam et veritatem tuam (*cf.* Bar. 3, 33 lumen). *et al.*

b ***speciatim: milites** sive e castris sive ex acie contra hostes*: CAES. Gall. 5, 19, 2 Cassivellaunus ... essedarios ex silvis -bat. 5, 26, 3 una ex parte Hispanis equitibus -ssis ([*α*, missis *β*]. LIV. 3, 26, 4 quinque e. inter stationes hostium -ssi. 4, 18, 7 e. in hostem -sit. *passim. cf.* LIV. 7, 15, 3 eques [*collect.*] ... -ssus [CVRT. 3, 11, 13 *al.*

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FRONTIN. strat. 2, 3, 17]. CAES. Gall. 5, 51, 5 omnibus portis eruptione facta equitatuque -sso [5, 58, 4 civ. 3, 76, 1 BELL. Alex. 61, 6 LIV. 2, 43, 7 *al.*]). CAES. Gall. 6, 42, 1 quod cohortes ex statione et praesidio essent -ssae questus (LIV. 9, 27, 9 in primam aciem). civ. 1, 81, 5 pabulatum -itur (*β*, mittitur *L*) nemo. LIV. 2, 25, 3 dato ad erumpendum signo militem (*collect.*) avidum certaminis -sit (*cf.* 9, 36, 11 milites. 27, 15, 12 miles nocte per intervalla stationum clam ex urbe -ssus. *cf.* TAC. ann. 14, 61 militum globi). 26, 17, 11 noctes ... -endis clam e castris Carthaginiensibus absumptae. 28, 22, 12 levis ... armatura repente e castris ... -ssa occurrit (FRONTIN. strat. 2, 5, 3). 30, 11, 8 ingentia agmina Syphace -ente (CVRT. 2, 3, 2. LVCAN. 7, 524 Caesar ... -it [im- *VU*] subitum non motis cornibus a. TAC. hist. 3, 70). *al.* LVCAN. 6, 291 cum super e totis -sit (*GC*, im- *ZM*, misit *PUV*) collibus arma effuditque acies obsaeptum Magnus in hostem. *et al.*

2 *res*: **a** *acced. notione mittendi vi aut contentione quadam, i. q. proicere*: *α* tela, saxa *sim.* (*absolute infra l. 59. in imagine infra l. 19. 45. 52*): CIC. har. resp. 2 non dubito quin ea tela quae coniecerit inimicus quam ea quae collega patris -sit (a- *codd.*) leviora atque hebetiora esse videantur (LIV. 9, 32, 6 prius sol meridie se inclinavit quam t. hinc aut illinc -ssum. *saepius.* SEN. Herc. f. 119 ut certa exeant -ssa nervo t. [Herc. O. 1659]. dial. 2, 7, 6 -ssa t. declinare. *al.* STAT. silv. 2, 3, 29 *Diana t.* una -sit contenta manu. *al.* AMM. 6, 37 t. ... -ssum lentius laxiore arcu. *et al.*). SALL. Iug. 57, 6 plerosque iacula tormentis aut manu -ssa volnerabant (101, 4 ab i. eminus -ssis corpora tegere. VERG. Aen. 9, 51 *Turnus* i. attorquens -it in auras. LIV. 26, 4, 7 i. ... cum impetu alia super alia -unt. *al. et al.*). CAES. Gall. 2, 23, 1 milites ... pilis -ssis ... Atrebates ... in flumen compulerunt (LIV. 2, 46, 3 p. inter primam trepidationem abiectis temere magis quam -ssis. *saepius.* TAC. ann. 14, 36. *et al.*). VERG. Aen. 10, 473 Pallas magnis -it viribus hastam (LIV. 1, 32, 14 *al.* CVRT. 7, 4, 36. PLIN. nat. 34, 32 cuius [*Romae*] intra muros solus hostium -sit h. *Hannibal.* STAT. Theb. 7, 313 *al.* MART. 14, 202 callidus -ssas eludere simius h. *et al.*). VERG. Aen. 11, 676 quotque -ssa manu contorsit spicula virgo. OV. met. 12, 84 nil tamen -ssi profecit acumine ferri. LIV. 4, 33, 6 faces partim -ssae excipiuntur, partim vi eripiuntur. 24, 34, 8 *Archimedes* in eas quae procul erant navis saxa ingenti pondere -bat (CVRT. 6, 9, 31. AMM. 19, 6, 6 tormentis ad -enda undique saxa telaque dispositis. *al. et al.*). SEN. Herc. f. 993 stridet -ssa impetu harundo (AMM. 24, 2, 13 nervi ... h. ferratas). CVRT. 8, 9, 28 binum cubitorum sagittae sunt, quas -unt maiore nisu quam effectu (ITALA psalm. 17, 15 [Cas.] et -sit s. suas [ἐξαπέστειλε, VVLG. misit]. AMM. 23, 4, 15 lentius arcu invalido. *al.* PAVL. MED. bened. 10, 5 p. 728[C] [*alleg.*] mens futurorum praesaga longius s. sententiarum solet -ere. *et al.*). CVRT. 9, 7, 21 lanceam. PLIN. nat. 24, 116 baculum. STAT. Theb. 2, 565 turba ... -ssi turbine montis (*i. saxi ingentis*) obruitur. 6, 646 -sso si quis decernere disco ... velit. QVINT. inst. 10, 7, 11 miracula illa in scaenis pilariorum ac ventilatorum, ut ea, quae -serint, ultro venire in manus credas. IVV. 15, 67 lapidem (AMM. 23, 4, 7 asini feri ... eminus lapides post terga calcitrando -unt. SVLP. SEV. epist. app. 2, 17 p. 247, 15 lapis -ssus est sermo prolatus [*cf. p. 506, 49*]). SOL. 30, 28 hystrix ... spinas ... laxatas iaculatione -it voluntaria. AVSON. 170, 9 occidis -ssae percussus pondere testae, abiecit tecto quam manus artificis (*cf.* CARM. epigr. 1198, 9 nam temere -ssus non ad mea funera clavus haesit et in tenero vertice delituit). AMM. 15, 12, 1 cum *Galla* -ere coeperit pugnos ut catapultas tortilibus nervis -ssas. 24, 2, 5 clipeorum densitate contecti *Romani hostes* ne possint -ere coegerunt. *et al.*

β varia (fere per similitudinem. refl. l. 61. 74. 76): ignem *sim.*: CIC. div. 2, 44 si ... nubium conflictu ardor expressus se -serit, id esse fulmen (*cf.* SEN. nat. 2, 16 nubium inter se compressarum angustiae medium spiritum eiciunt et hoc ipso inflammant ac tormenti modo -unt). *ibid.* Iuppiter ... fulmina (SEN. Herc. O. 801 Phaedr. 673. nat. 1, 1, 6 nubes ... f. -unt. *al.* PLIN. nat. 2, 138. NEMES. cyn. 36. *et al. cf.* VVLG. Sirach 43, 14 accelerat coruscationes -ere iudicii sui [*gr. deest*]). GERM. frg. 3, 5 fulmina tum crebro iaculatur Iuppiter, et tunc intonat -ssis violentior ignibus aether (SEN. nat. 2, 12, 1 fulguratio ostendit ignem, fulminatio -it. *al.* ITALA Os. 8, 14 [Tert. adv. Marc. 4, 29 p. 523, 7] ignem -am in civitates Iudaeae [ἐξαποστελῶ, VVLG. mittam]. *et al. cf. p. 507, 53*). *corpora viva*: MANIL. 5, 442 membra ... *petauristarum* per flammas orbesque -ssa flagrantis (*v.* emico *p. 486, 60*). LVCAN. 9, 823 ecce procul saevos sterilis se robore trunci torsit et -sit (*MPU*, im- *ZGV*) — iaculum vocat Africa — serpens. VVLG. act. 27, 43 iussit ... eos, qui possent natare, -ere se primos et evadere (ἀπορίψαντας). *de oculis*: AVG. gen. ad litt. 1, 16 p. 23, 12 iactus ... radiorum ex oculis nostris cuiusdam quidem lucis est iactus et contrahi potest ... et -i. *ibid. l.* 15 obtutus -itur. serm. 362, 18, 20 ut conieceris aspectum, -ssus radius in caelum pervenit (BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 10 visus ... an ad sensibilia r. -ssis efficiatur. *cf. p. 507, 45*). *disparia*: COLVM. 2, 10, 14 faba quae longius -itur (*cum vento semina secernuntur*). STAT. Ach. 1, 692 in hanc (*Scyrum*) totos -sit puppe rudentes. ITALA apoc. 12, 15 (Ps. Cypr. ad Novat. 14 p. 64, 11) violentia aquae quam suo ore (*cf. p. 507, 70*) serpens -sit post mulierem (ἔβαλεν, VVLG. misit).

b *sine vis notione*: *α varia* (*in mercatura fere i. q. exportare infra l. 17; c. not. q. e. 'sursum' l. 5, cf. p. 502, 45*): AETNA 128 quod ni diversos -at terra canales. OV. fast. 1, 121 cum libuit pacem placidis -ere tectis. VITR. 7, 10, 2 hanc (*resinam*) ... ignis potestas urendo cogit -ere per nares in laconicum fuliginem. LVCAN. 2, 716 Cyaneas tellus -sit in aequora cautes. 4, 113 tu, *Neptune*, remeare vetes quoscumque -seris (im- *V*) aestus. QVINT. decl. 335 p. 317, 25 non quia istud (*mori velle*) liberum esse innocentibus non oportet, sed quia multi sunt, qui sic conscientiam -unt (a- *B*, *coni. alii alia*). TERT. spect. 27 p. 26, 9 inde (*e conventibus ethnicorum*) persecutiones decernuntur, inde temptationes -untur. ITALA Ies. 42, 2 (Iren. 3, 11, 6) calamum quassatum non confringet ... usquequo -at in contentionem iudicium ([ἐκβάλῃ, VVLG. eiciat]. PS. AMBR. laps. virg. 8, 38 quale i. -et deus in mundo. *aliter p. 507, 30*). EXPOS. mundi 27 Ladicia, quae suscipiens omne negotium et -ens (*alt. rec.* mittit) Antiochiae magnifice adiuvit et exercet (*i. 'exportare' [v. supra l. 3]. sic*: 31 Scythopolis *et aliae urbes*, quae linteamen omni orbi terrarum -unt. 36 *chartam* omni mundo -ens *Alexandria. saepius*). FAV. EVL. p. 8, 20 *quinque sensus* septem foraminibus -untur (p. 8, 25 ministros *cerebri* ... s. septem veluti fenestris -i). VVLG. Ezech. 31, 4 *cedrus* rivos suos -sit ad universa ligna regionis.

β c. certis quibusdam obi.: (I) *sidera, diem sim.* (*hic illic subesse videtur notio q. e. 'e carcere emittere'*): MANIL. 3, 484 astrum quod quandoque vadis -ssum redditur orbi. GERM. 589 cum primum cancrum Tethys -it in auras. SEN. Herc. O. 1132 converte, Titan clare, anhelantes equos, -e noctem. STAT. silv. 1, 2, 229 vixdum -ssa dies (BOETH. in top. Cic. 2 p. 295, 9 dies, quem solis ortus -sit). Theb. 1, 157 sol -ssus eoo cardine. AVIEN. Arat. 751 auritum primis -it gurges ab undis ... leporem. 1128 nec cum falcatas (flagratas *codd.*) -unt marmora chelas. CLAVD. 8, 389 -sso quidquid sol imbuit ortu. (II) *epistulas, i. q. mittere* (*vi praep. integra l. 34*): CIC. Sull. 42 *tabulas* divisi totae Italiae, -si (*E*, di- *Tπ*, divisi *cett.*) in omnes provincias. EPIST. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438; *a. 168*) 23 iudices Basseo Rufo et Macrinio Vindici ... ut epistulas -ant ad eosdem magistratus (AFRIC. dig. 17, 1, 34 MARCELL. dig. 13, 5, 21. *saepius* [*v. V. i. R.*]. TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 632, 10 CYPR. epist. 20, 2 p. 527, 17 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 39, 5 NOT. dign. or. 19, 13 p. 44. *et al.*). SCAEV. dig. 32, 37, 1 litteras ([*al., v. V. i. R.*]. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 10 coegit ... l. pacis revocare iam -ssas. CORP. XIV 4570, 12 [*a. 205*]. SYMM. epist. 1, 63. *saepius, simpl. paene abolito.* RVRIC. epist. 2, 55 p. 436, 5 sicut l. ... cum gratulatione suscepi, ita has ... libenter -si). SYMM. epist. 2, 51 scriptum. 7, 78 paginam (PROSP. c. coll. 21, 3 p. 272[C]). SIDON. epist. 1, 7, 5 haec ad regem Gothorum charta videbatur -i.

B *i. q. edere, proferre, foras dare*: **1** *latiore usu*: **a** *vocem, sonum sim.* (*hic illic perlucet notio 'telum' -endi, ex. gr. infra l. 73 [cf. p. 505, 52]. absolute p. 507, 4. 25. 32*): *α in universum*: VARRO ling. 6, 30 quod si tum (*die nefasto*) imprudens *praetor* id verbum -it (CIC. frg. inc. I 11 M. nullum umquam v. quod revocare vellet -sit. HOR. epist. 1, 18, 71 et semel -ssum volat inrevocabile v. VAL. MAX. 8, 4, 3 SEN. dial. 2, 3, 1 *al.* PETRON. 19, 3. APVL. met. 9, 38 nec ullum v. ac ne tacitum quidem fletum [*cf. p. 507, 12*] ... senex quivit -ere. TERT. praescr. 13, 2 AVG. civ. 14, 19 p. 43, 8 D. *et al.*). CIC. Verr. II 1, 94 cur cogis sodalis filium hanc primam in foro vocem cum dolore et querimonia -ere ([a- *codd.*]. Cael. 30 v. sunt contumeliosae temere ab irato accusatore nullo auctore -ssae. Tusc. 5, 19. *saepius.* LVCR. 4, 548 has igitur penitus v. ... exprimimus rectoque foras -imus ore. *al.* TIB. 1, 9, 27 OV. met. 4, 413 *al.* LIV. 5, 51, 7 v. caelo -ssa [SVLP. SEV. chron. 2, 5, 5] de adventu Gallorum. *saepius.* LAVD. [Turiae] [Corp. VI 1527] 2, 8 vox tua est firmitate animi -ssa. PAVL. FEST. p. 30 bocas genus piscis a boando, id est v. -endo. VELL. 1, 10, 5 v. veluti oraculo -ssa. OCTAVIA 100 temere -ssam comprime v. SEN. dial. 2, 15, 4. *saepius.* CENS. 10, 3 v. simplices et utcumque -ssae φθόγγοι vocantur. SORAN. p. 28, 11 *infans* v. ... solidam statim ut cadat -at. CONC.[S] I 3 p. 64, 33 ut non possim v. -ere tanta aestuatione detentus [ῥῆξαι]. EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 961[B] *canis* v. ... articulatam non -ens [ἀφίησι]. *et frequenter*). CIC. Planc. 57 nihil est ... tam volucre quam maledictum, nihil facilius -itur, nihil citius excipitur, latius dissipatur. de orat. 2, 214 argumentum ratio (-onis *M*) ipsa confirmat atque (*Kayser*, quae *codd.*), simul atque -ssum (*Wyttenbach*, -ssa *codd.*) est, adhaerescit (*cf. ibid.* 219 quom ante illud facete dictum -ssum haerere debeat, quam cogitari potuisse videatur). LVCR. 5, 1044 varios sonitus -ere linguae (SEN. apocol. 4 ultima vox eius haec ... audita est, cum maiorem s. -sisset illa parte, qua facilius loquebatur: vae me, puto, concacavi me. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 7, 465 p. 70, 2 ex tenui lignorum substantia et flamma torridior nascitur et sonus nonnullus -itur [BOETH. arithm. 2, 50. CASSIOD. in psalm. 150, 3 cithara. PALLAD. hist. mon. II 8 p. 353[D] quasi onagri exsilientes et fugientes et sonos -entes; *gr.* ἀποτελοῦντας]). SEN. contr. 7, 8 (23), 7 optio ... immutabilis est, simul -ssa est. PLIN. nat. 7, 151 Delphica oracula ... a deo -ssa duo sunt haec. QVINT. inst. 11, 3, 56 maior ... vis eloquentiae

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ingruat, quam quae -i faucibus possit. TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 489, 28 filius hominis hanc sententiam (monog. 9 p. 774 Oe.). *al.* ITALA Matth. 12, 34 (cod. k, Cypr. epist. 59, 3 p. 670, 3) de abundantia ... cordis os -it (λαλεῖ, VVLG. profert). Col. 3, 8 (Aug. spec. 38 p. 243, 21) turpem sermonem de ore vestro ⌊ne -seritis⌋ (⌊ ⌋ *in gr. et in* VVLG. *desunt*). IVST. 1, 10, 8 Darei equus ... hinnitum ... edidit et ... felix auspicium domino primum -sit. CLAVD. DON. Aen. 6, 285 p. 547, 31 *belua Lernae* stridorem -bat (8, 450 p. 181, 28 -it ferrum stridorem). 7, 685 p. 100, 19 nec -bant aliquem strepitum (AVG. in evang. Ioh. 40, 5 p. 1688^C ex ore meo). *al.* AMBR. Noe 19, 70. VVLG. Iob 39, 3 *cervae* rugitus. RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^C *mulier* ululatum taeterrimum dirae vocis -ens (PASS. Petr. 7 fletum [*cf. p. 506, 54*] omnes et u. -serunt). MART. CAP. 9, 940 acumen *vocis* ... ex superficie oris -itur. COD. Theod. 14, 9, 3 (*a. 425*) post -ssos divinae sanctionis adfatus. CORIPP. Ioh. praef. 32 laudibus -ssis (*Mommsen*, *im- trad.*) sit favor ore meo (NICET. psalm. 8 p. 75, 13). GREG. M. moral. 15, 13 p. 1087^C *iusti* inter dura quae proferunt -unt quaedam blanda et dulcia (*antea*: intermittunt). *et saepe al.*

β *pecularia*: (I) *acced. notione praecipiendi, iubendi* (*absolute infra l. 25*): TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 472, 26 deus Marcionis ... non potuit huius praecepti ... compendium -ere (*cf.* fug. 6 p. 473 Oe. fugae praeceptum ... -ssum). pudic. 12 p. 241, 28 hanc regulam ... apostoli -unt ad eos, qui iam ex nationibus allegi coeperant. FILASTR. 49, 5 dicunt ... eos (*Montanistas*) de infantis sanguine ... miscere in suum sacrificium, suisque ita ubique -ere ... satellitibus. PASS. Theclae 38 p. 108, 3 praeses autem cito -sit edictum (*aliter p. 508, 70*) dicens *eqs.* (II) *passive i. q. dici, proponi*: CLAVD. DON. Aen. 2, 630 p. 232, 5 omnis ista comparatio -ssa est, ut ostenderet *eqs.* 3, 425 p. 323, 15 hoc ... -ssum longius. AMBR. hex. 1, 9, 34 p. 36, 17 apud nos oculis iudicium -itur (*i. iudicatur; aliter p. 506, 14*). SVLP. SEV. epist. 3, 3 ut ... familiariter scripta aut neglegenter -ssa inlucubrata tibi penitus atque impolita tradantur. NOT. dign. or. 28, 23 p. 59 quae de minore laterculo -untur (*seq. enumeratio alarum*). *saepius.* (III) *t. t. gramm. de syllaba formanda*: DIOM. gramm. I 306, 17 horum ... genetivus pluralis adcrescente una syllaba -itur et per ium exit. POMP. gramm. V 192, 5 istae tres regulae non sic -unt genetivum, sed ille genetivus, quotiens sic exierit, ab istis tribus regulis venit.

b *lucem, radios sim.* (*in comparatione infra l. 43. 47 sq.*): SEN. nat. 1, 15, 2 *fulgores* tantum lucis -unt, ut fugent tenebras ac diem repraesentent (HIL. in Matth. 4, 11 p. 935^A natura luminis est, ut l. ... -at. RVFIN. Orig. in iud. 1, 3 p. 468, 20 B. dei est solius nosse ... qui maiorem ex se -serit l., utrum Petrus an Paulus ... an Iohannes. *cf.* SEN. nat. 7, 15, 1 *cometes* clarum ... lumen -ens. *et al.*). PLIN. nat. 2, 89 quos (*radios*) ... disceus (*cometae genus*) ... raros e margine -it (AMBR. Noe 19, 70 vir huiusmodi ... vice solis alios inluminat, cum r. suae lucis -it. RVFIN. Clement. 9, 14 mens ... futuri iudicii memoriam ... tamquam r. suos -ens. *al. v. et p. 505, 80*). PLIN. nat. 18, 358 contectus ignis e se favillam discutit scintillamve -it. VVLG. sap. 11, 19 bestias ... horrendas ab oculis scintillas -entes ([σπινθῆρας ἀστράπτοντες]. CLAVD. DON. Aen. 6, 300 p. 549, 2 oculi ... flammas -bant. 7, 450 p. 67, 24 incendium). MVTIAN. Chrysost. hom. 19, 1 p. 357^fin. lapis ad lapidem contritus ignem -it ([*gr. p. 141*^fin. ἀφίησι]. *cf. p. 505, 68*).

c *odorem, vaporem sim.* (*in comparatione infra l. 59. 63; hic illic subest notio q. e. 'sursum', cf. p. 502, 45*): LVCR. 4, 694 odor ... ex alto (*i. de superficie*) quia vix -itur ex re; nam penitus fluere *eqs.* (SCRIB. LARG. 163^fin. *trifolii acuti* frutex ... o. gravem -it. PLIN. nat. 21, 120. *cf.* BACHIAR. repar. laps. 11 p. 1047^B *homo* donec nullum ex se fetorem famae turpis -at). VITR. 1, 4, 12 paludes stando putrescunt et umores graves et pestilentes ... -unt. 8, 3, 1 *bitumen* fervidum -it in superiora loca vaporem (PS. HIL. dedic. eccl. p. 882^D corda iustorum quasi altare aureum ... orationis v. -unt). COLVM. 6, 18, 2 *cimex* ubi superpositus igni fumum -it (CLAVD. DON. Aen. 9, 520 p. 257, 30 pini *materia* plurimum f. -it ex se. *al. cf. p. 502, 7*). LVCAN. 6, 91 tali spiramine Nesis -it Stygium nebulosis aëra saxis. PLIN. nat. 2, 207 spiritus letales ... scrobibus -ssi. 17, 39 locus tunc -it suum halitum divinum (31, 56).

d *aquam, flumen sim.* (*cf. p. 502, 60. 509, 47*): VITR. 3, 5, 15 *capita leonina* videantur -ere ructus aquarum ex ore (*cf. p. 506, 1*). SEN. nat. 3, 26, 8 *aquae stantes* quae non -unt quicquid insedit magis minusve aestuant. CVRT. 7, 11, 3 fontes ... manant, e quibus collatae aquae per prona montis flumen -unt (MELA 1, 28 regio ... parva flumina -it. *al.* PLIN. epist. 10, 61, 3). 8, 9, 10 *Ethymantus* cur tenues reliquias iam sine nomine in mare -at. MELA 1, 53 *Nilus* fit ... maior vel quod nihil ex semet amittit vel quod plus quam solet accipit vel quod minus quam debet -it. 2, 63 *Padus* inde (*ab ostio*) tam cito prosilit, ut discussis fluctibus diu qualem -sit undam agat.

e *res quae e corpore animantium* (*arborum p. 508, 19. 23*) *secernuntur, i. q. egerere* (*per similitudinem de rebus infra l. 83. p. 508, 1. 4; audacius in imagine p. 508, 27*): CATO agr. 131 vinum concinnare ad lotium, si difficile -it vesica. OV. met. 6, 398 *terra* quas (*lacrimas*) ubi fecit aquam vacuas -sit in auras (11, 458. SEN. dial. 4, 33, 4 non l. -sit, non dolorem aliquo signo erumpere passus est. *cf.* VITR. 7, 8, 1 *glaeba minii* ex plagis ferramentorum crebras -it l. argenti vivi). VITR. 8, 2, 4 ita ... terra fervore tactu eicit umores, ut etiam corpus hominis ex calore -it sudorem (PLIN. nat. 7, 78. *cf.* 16, 23 accensa strue contis pungitur durescens calyx atque ita s. -it). CELS. 1 prooem. 19 corporis actiones ..., per quas spiritum trahimus et -imus (PS. QVINT. decl. 8, 18 cum compressi s. laborem protinus ille reserati pectoris meatus -at. AMM. 25, 1, 12 angusti s. -untur. *cf.* 19, 4, 6 *spiramina.* AVG. anim. 3, 4, 5 p. 364, 14 flatum in utrem). 4, 22, 1 exiguum aliquid -itur *ex ano* (*cf.* SEN. epist. 2, 3 non prodest cibus nec corpori accedit, qui statim sumptus -itur. PLIN. nat. 10, 92 *hirundines pullos* docent ... foris saturitatem -ere. CHIRON 452. VVLG. Matth. 15, 17 [ἐκβάλλεται]. PLAC. med. 17, 6). CELS. 8, 13 semen (AVG. civ. 6, 9 p. 263, 6 D. Liberum a liberamento appellatum volunt, quod mares in coeundo per eius beneficium -ssis s. liberentur. nupt. et concup. 2, 8, 19 p. 271, 22. *saepius.* VINDIC. med. 11 p. 215, 4). SEN. nat. 5, 4, 2 inflatio quae non sine magna naturae iniuria -itur (*cf.* COLVM. 6, 30, 8 ventos [SCRIB. LARG. 188^med.]. SVET. Claud. 32 edictum, quo veniam daret flatum crepitumque ventris in convivio -endi). COLVM. 7, 8, 1 ficulneo lacte, quod -it arbor, si eius virentem saucies corticem (*cf. p. 503, 25*). LVCAN. 1, 625 saniem per hiantis viscera rimas -unt (*cf. p. 503, 12*). 9, 810 virus. PLIN. nat. 9, 96 *pisces branchiis* aquam -unt acceptam ore. 12, 57 *turis arborem* sucum amygdalae modo -ere (25, 69. *al. v. et p. 503, 28*). 20, 166 per urinam et alvum totum lienem -i (26, 76). *al.* CHIRON 431 per os salivas (SORAN. p. 59, 6). THEOD. PRISC. eup. faen. 55 *tumor* umorem ... -it. log. 93 choleram. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 164 omne stercus per vomitum -ssum. *nota* (*v. p. 507, 81*): PS. QVINT. decl. 15, 9 dolor ... qui cruciatus laborantis animae vulneribus -sit. TERT. bapt. 16 p. 214, 20 hos duos baptismos de vulnere perfossi lateris -sit.

f *varias res*: *nummos* (*cf. p. 501, 42*): SEN. benef. 2, 27, 1 nummos citius -bat quam verba (*cf. p. 506, 51*). ITALA Matth. 12, 35 (cod. k, Cypr. epist. 59, 3 p. 670, 3) bonus homo de bono thesauro -it bona et nequam homo de nequam thesauro -it nequam (ἐκβάλλει. VVLG. profert). *de speculo*: SEN. nat. 1, 5, 1 *in speculis* simulacra cerni putant, id est corporum nostrorum figuras a nostris corporibus -ssas ac separatas. HIL. trin. 9, 69 p. 336^C speculum ita, ut non imaginatam speciem naturae exterioris splendor -at. *umbram* (*cf.* emico *p. 484, 47*): EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 924^A omnis umbra de corporibus lumini subiectis -itur (ἐκπίπτει). 6, 8 p. 930^C qui nostram *incolunt* regionem ... ad meridiem umbras creduntur -ere (ἀποπέμπουσιν).

2 *strictiore sensu*: a *de publicatione, divulgatione*: α *libros, scripta sim.* (*subintellegenda notione inveniendi infra l. 48*): CIC. epist. 7, 33, 1 si quando aliquid dignum nostro nomine -simus. HOR. epist. 1, 20, 6 non erit -sso reditus tibi (*liber. sim.* SVLP. SEV. Mart. prooem. 2 vereor, ne ... -ssus semel revocari non queat). ars 77 quis ... exiguos elegos -serit auctor grammatici certant. SEN. vita patr. p. 31 si quaecumque composuit pater meus et edi voluit, iam in manus populi -sissem *eqs.* MART. 4, 33, 2 plena laboratis habeas cum scrinia libris, -is quare Sosibiane nihil? 7, 69, 5 vivet opus quodcumque per has -seris aures (*i. permissu h. aurium. an* -seris *i. q.* im-*? v. p. 510, 11; cf. Hor. ars 180* demissa per aurem): tam non femineum nec populare sapit *Theophila.* QVINT. inst. praef. 1 ut libros ... -ere inciperem (6 prooem. 3 eum librum, quem de causis corruptae eloquentiae -si. SVET. Claud. 33, 2 *al.*). 7, 2, 24 cuius (*causae*) actionem et quidem solam in hoc tempus -seram. TAC. dial. 3 ut ... -res Catonem non quidem meliorem sed tamen securiorem. PLIN. epist. 1, 2, 6 libelli quos -simus dicuntur in manibus esse. 2, 10, 6 de editione interim ut voles: recita saltem, quo magis libeat -ere. 3, 10, 4. 9, 11. COD. Iust. 1, 5, 8, 9 (*a. 455*) nulli ... liceat aliquid vel dictare vel scribere vel edere atque -ere. *ap. ICTOS: saepius fere i. q. edicere* (*l. 73. 75; v. et p. 507, 19*): SCAEV. dig. 2, 14, 47, 1 si quod instrumentum a te -ssum (COD. Iust. 4, 32, 4, 1. *al.*). VLP. dig. 48, 18, 1, 3 rescripto divorum fratrum ad L. Tiberianum -sso declaratur (COD. Theod. 1, 2, 11 [*a. 398*]. *al.*). frg. Vat. 134 Arcari Caesarini ... ex sacris constitutionibus multifariam -ssis habent immunitatem (COD. Theod. 5, 1, 2 [*a. 369*]. *al.*). MOD. dig. 23, 3, 15 propter -ssam manum (*i. manuscriptum*) ab eis. SVLP. SEV. chron. 2, 13, 4 edictum -itur Iudaeos necandos (*cf. p. 507, 26*). NOT. dign. or. 2, 72 p. 7 praefectus praetorio orientis evectiones annuales non habet, sed ipse -it (*saepius.* COD. Theod. 8, 5, 33 [*a. 374*]). 2, 12, 4 (*a. 393*) quod procuratio -ssa praescripserit (COD. Iust. 2, 12, 21, 1 [*a. 315*]). 3, 9, 1 (*a. 398*) secundum eam legem, quae de hoc articulo non dubitatur -ssa (*saepius.* COD. Iust. 5, 27, 7 [*a. 519*]. *al.*). 8, 7, 21 (*a. 426*) -ssa ex sacris scriniis probatoria (*saepius*). 11, 16, 8 (*a. 357*) indictione ... -ssa. 11, 28, 11 (*a. 416*) -ssam generalem indulgentiam. 12, 6, 2 (*a. 325*) ut pro omnibus fundis securitas -ssis cautionibus detur (COD. Iust. 4, 30, 1 [*a. 197*]. *al.*). 12, 1, 185 (*a. 429*) securitatem (*saepius.* COD. Iust. 10, 22, 2 [*a. 429*]). *et al.*

β *varia*: SEN. dial. 6, 4, 3 cui non tantum quae in publicum -unt⟨ur⟩ nota, sed omnes sunt secretiores animorum vestrorum motus (benef. 6, 32, 1 Augustus filiam ... impudicam relegavit et flagitia principalis domus in publicum -sit). epist. 102, 16 verba, quae

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

conceptam laudem egĕrunt et in notitiam plurium -unt. SVET. Cal. 60 ab ipso Gaio famam caedis simulatam et -ssam (*antea*: caede vulgata). GREG. TVR. Franc. 4, 39 p. 172, 20 falsa haec et maxime a Romano -ssa deprehensa sunt. 5, 18 p. 211, 22 quod ... falso clamore populo (*sic*) ... vociferat ... sciunt omnes a te haec -ssa.

b *spectat ad generationem i. q. procreare, parere, gignere*: *α de creatura viva*: Ⓘ *animantia* (*cf. et p. 501, 16. sensu christ. de regeneratione per baptismum infra l. 22*): SEN. epist. 102, 23 nos maternus uterus ... praeparat illi loco, in quem videmur -i iam idonei spiritum trahere et in aperto durare. *ibid.* 26. PLIN. nat. 11, 101 *locustae ova* e terra subsequenti anno exitu veris -unt parvas *locustas*. 13, 54 *terebinthus* fert et folliculos -entes quaedam animalia. MART. epigr. 14, 2 sus ... fetum. TERT. carn. 23 p. 462 Oe. nam nupsit ipsa patefacti corporis lege, in quo nihil interfuit de vi masculi admissi, an -ssi. ARNOB. nat. 2, 16 p. 61, 8 nos ... ex alveis fundimur atque -imur matrum (*antea*: nascimur. *cf.* INSCR. christ. Diehl 1714, 14 alvus quas matris mundo -serat). PROB. Verg. georg. 1, 12 *in campis Petraeis* locus Petra nomine percussus tridente Neptuni -sit equum, qui Scyphios vocatur. AMBR. patr. 4, 19. AVG. pecc. mer. 1, 29, 57 p. 57, 5 *virgo* quae non ex peccati vulnere germen (*cf. infra l. 36*) piae prolis -sit. SORAN. p. 73, 15 ut ... pecus -at *matrix*. *nota* (*v. supra l. 8*): ALC. AVIT. carm. 5, 707 -itque novam parientis lympha lavacri prolem post veteres quos edidit Eva reatus.

Ⓘⓘ *res*: *fruges, sativa, herbas*: MANIL. 3, 653 et varios audet flores -ere tellus (PLIN. nat. 20, 262 *carduus* florem purpureum -it inter medios aculeos. 21, 89. *et al. cf.* PS. APVL. herb. 6 l. 5 H.-S. nec eam [*herbam*] scire poteris, nisi cum flosculum -serit). SEN. epist. 124, 11 *sati bonum* non est in prima fronde, quae -ssa cum maxime solum rumpit (HERM. Pal. sim. 4, 1 arbores ..., quarum aliquae frondes -bant [βλαστῶντα]. *et al.*). COLVM. 12, 11, 10 frumentum spicas -it (11, 3, 21). 3, 18, 6 sarmentum ... radices e capite -it (5, 10, 13 = arb. 22, 2). 4, 17, 4 pampinos (PLIN. nat. 16, 153). 4, 17, 5 ut e capite quicquid teneri est per bracchia -ssum provocetur (*cf.* PLIN. nat. 16, 152 *helix* alba -it bracchia). *al.* PLIN. nat. 12, 72 herba a radice folia -ens (18, 58. 21, 106). 13, 58 *ficus Cypria* germen -it sine ullis foliis (STAT. Theb. 7, 225 -ssa ... lucent germina. AVG. civ. 11, 27 p. 499, 24 D.). 16, 70 Gallicum buxum in metas -itur (17, 90 si *ulmi* -antur in ramos. *v. p. 510, 36*). 17, 161 malleoli ... palmitem -unt (17, 175. *saepius*). 18, 57 fabae in folia exeunt ac deinde caulem -unt (19, 103. *al.*). *saepius.* VVLG. Ezech. 17, 6 vinea ... fructificavit in palmites, et -sit propaginem. *partes corporis*: ALEX. TRALL. 1, 4 libanum ... cum aceto tritum cito facit capillos -ere (*gr. p. 443* ποιεῖ φύεσθαι. *aliter p. 501, 82*).

β de inanimis: Ⓘ *res corporeas*: OV. met. 15, 270 hic fontes natura novos -sit (LACT. inst. 5, 14, 17 *deus* -it omnibus fontes. VVLG. psalm. 103, 10. CLAVD. carm. min. 26, 79 quocumque -eris ortu [*Aponus fons*]. *cf.* SEN. benef. 4, 6, 1 *deus* tot flumina [*cf. p. 507, 73*] -sit terra). VITR. 7, 2, 1 *recens calx* pustulas -it. 8, 3, 8 lacus est ... India, qui sereno caelo -it olei magnam multitudinem (*cf. ibid.* bituminis maximas moles. PLIN. nat. 2, 235 limum — maltham vocant — flagrantem). SEN. nat. 5, 18, 12 nulla terra tam longe remota est, quae non -ere aliquod suum malum possit. COLVM. 1, 5, 6 *palus* serpentium ... pestes venenatas -it. PLIN. nat. 9, 35 testudines ... Indicum mare -it.

Ⓘⓘ *substantias metaphysicas* (*cf.* emissio, *p 499, 12*): TERT. anim. 16 p. 321, 23 (*agitur de rationali parte animae*) quid ... non rationale, quod deus iussu quoque ediderit, nedum id, quod proprie afflatu suo -serit? adv. Prax. 7 p. 237, 16 quanto magis, quod ex ipsius (*dei*) substantia -ssum est, sine substantia non erit? adv. Val. 7 p. 185, 9 *Nus* -it ex semetipso Sermonem et Vitam. IREN. 1, 1, 1 *Aeonem* voluisse a semetipso -ere hunc Bythum (*gr.* ἀφ' ἑαυτοῦ προβαλέσθαι). *passim.* CANDID. gen. div. 5 p. 1016^{B} si *deus* ... -itur a semetipso, aliquid primum minuitur. *saepius.*

C *fere i. q. protendere, extendere*: 1 *partes corporis* (*metaphorice l. 66 sqq.*): CIC. Flacc. 41 *Dorylensis* mortuus est aculeo iam -sso (*V, Schol.*, de- *cett.*) ac dicto testimonio (Cael. 29 vestrae sapientiae, iudices, est ... nec quos aculeos habeat severitas gravitasque vestra ... -ere [mittere *GE*] ... in reum. LIV. 23, 42, 5 CVRT. 4, 14, 13). PLIN. nat. 11, 123 *natura cornua* aliorum (*cervorum*) fudit in palmas digitosque -sit ex iis. TERT. paenit. 6, 4 pretium non exhibere, ad mercem manum -ere (pudic. 6, 1 ne ad vetera m. -as. VVLG. Iob 30, 24 non ad consumptionem eorum -is m. tuam. *al.*). SORAN. p. 78, 20 *infans nascens* ut ... aliquando unum pedem vel utrosque foris -at (*sim.* p. 92, 11).

2 *varias res* (*in comparatione infra l. 80*): MELA 1, 84 Pandion collis in mare -ssus. PLIN. nat. 3, 43 *Italia* per sinus lunatos duo cornua -ens. 3, 99 Calabriam in paeninsulam (9, 102 *conchae* margine in mucronem -sso. *cf. p. 510, 36*). 5, 98 Taurus *mons* ... ubi bracchia -it temptanti maria similis. HIL. in Matth. 24, 1 p. 1048^{C} *pharisaei qui* sese ... ex honore legis -ssos tamquam fimbrias ex veste magnificent.

3 *t. t. math. et grom.*: lineam, *i. q. ducere*: PLIN. nat. 2, 165 omnes ... linias, quae -antur ex eo (*centro terrae*) ad proximas aquas (CENS. 8, 6 p. 14, 25 si a primo zodio ad tertium ... a tertio ad quintum ... l. -antur. MART. CAP. 6, 722 ab omni signo ad omne signum directam l. ducere et terminatam directam per continuum in directam -ere. *v. et p. 500, 43*). HYG. lim. grom. p. 135, 6 Th. in utramque partem limites -serunt. NIPS. grom. p. 288, 3 ab umbilico soli -es perpendiculum ita, ut in puncto lapidis cadat.

4 *propositionem, fere i. q. mentem dirigere*: BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 139, 23 unde fit ut, cum dico 'omnis homo' in numerum propositionem tendam, cum vero dico 'Socrates' aut 'Plato' non in numerum -am, sed qualitatem proprietatemque unius ... constringam.

D *transit in notionem aliis verbi 'mittendi' compos. propriam*: 1 *immittendi* (*v. et p. 500, 68. 508, 53; acced. notione porro mittendi l. 14. 18*): OV. hal. 62 *aper* -sso (im- *Heinsius*, de- *Birt*) moritur per viscera telo. CELS. 4, 1, 7 hanc iuncturam πυλωρόν Graeci vocant, quoniam portae modo in inferiores partes ea quae excreturi sumus -it. 7, 22, 3 acus ... per membranam *venae* -itur (*FV*, im- *J*). RVFIN. Clement. 8, 29 aures ad audiendum ita formatae, ut cymbalo similes suscepti verbi repercussum sonitum altius reddant et usque ad sensum cordis -ant.

2 *transmittendi*: SEN. nat. 1, 12, 1 mobiles *nubes* ... spargunt illam (*faciem solis*), rarae -unt (*antea*: transmittunt).

3 *demittendi*: TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 511, 9 panem petentibus de caelo dedit mannam et carnem desiderantibus -sit ortygometram. ITALA lev. 6, 10 (Lugd.) vestietur sacerdos tunicam lineam et c⟨r⟩ura⟨l⟩e lineum -et supra corpus eius (ἐνδύσεται, VVLG. *om.*). CLAVD. DON. Aen. 11, 595 p. 508, 4 quicquid de summo fuerit -ssum necesse est ut det sonitum. CHIRON 358 si quod iumentum a plectora laborabit, signa erunt haec: ubi plus ebiberit, caput -it et superemittit, oscitatur (PELAGON. 140 tunc etiam et caput habebit in terram -ssum [et missum *trad.*, de- *Ihm*]. *v. Löfstedt, Eranos 8 [1908], p. 115*). VVLG. apoc. 6, 13 stellae de caelo ceciderunt super terram, sicut ficus -it grossos suos. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899^{A} de caelo dicit -i rorem vel pluviam (φέρεσθαι). 9, 3 p. 959^{C} imbres -i de nubibus (ἐπιρρυέντα).

structurae selectae: ARVS. gramm. VII 473, 10 -ssus ex hoc loco: Cic. in Catil. 1, 27 (*p. 504, 22*). -ssus hoc loco: Verg. georg. 4, 58 (*p. 501, 52*). *c. in consecutivo*: LVCAN. 4, 765 at vagus Afer equos ut primum -sit (misit *PU*) in agmen. *v. et p. 509, 37. 77.* *sim. c. ad*: PLIN. nat. 18, 182 incipiente culmo, cum iam se ad bina ternave -serit folia.

indicatur unde quis -atur per acc.: EPICED. Drusi 445 -ssus nebulosum litus Averni (*v. Vollmer ad loc.*; nebulosi litore *sim. edd.*).

foras -ere: *p. 501, 29. 73. 504, 36. 52. 506, 60.* EXPOS. mundi 54 p. 119, 14. foris: *p. 508, 11. 509, 74.*

deriv.: emissaculum, emissarius, emissibilis, emissicius, emissio, emissor, emissorium, emissus.

compos.: superemittere.

emituliarius, -ī *m.* *de derivatione et notione non satis constat. adiutorem videtur significare sebaciarii* (*cf. Cantarelli, Bull. d. Comm. archeol. 15, 1887, p. 77 sqq.*). CORP. VI 3057 (*a. 219*) Flavius Rogatianus ... sebaciaria fecit ... scripsi IIII Kal. Iunias. tuta. ago gratias -o. VI 3076 (*a. 222* = Dessau 2176) Rubrius Dexter sebaciaria fecit mense Maio, nomine Claudii ⟨Fortu⟩nati. omnia tuta. salvo -o feliciter.

emmelēs, ἐμμελής. *plur.* -īs (*i. gr.* -εῖς), *infra l. 59 sqq.* *i. q. canorus*: CHALC. comm. 44 canorae vocis, quae a Graecis -es dicitur et est modis numerisque composita, principales partes sunt hae *eqs.* BOETH. mus. 1, 8 p. 195, 2 sonus est vocis casus -es, id est aptus melo. 5, 11 p. 361, 5 non unisonarum ... vocum aliae ... sunt aequisonae, aliae consonae, aliae -is, aliae dissonae, aliae ekmelis (*opp.; v. p. 49, 20 sqq.*). *ibid.* p. 362, 5 -is ... sunt, quae diapente et diatessaron dividunt. 5, 12 p. 363, 4 -is soni.

emmēlinus *v.* mēlinus.

?**emmera.** DIOSC. 3, 15 potireon aut frinion aut -a aut vacineton vocaberunt plurimi. frutex est maior *eqs.* (*gr. 3, 15, 1* οἱ δὲ φρύνιον, Ἴωνες δὲ νευράδα, οἱ δὲ ἀκιδωτὸν καλοῦσι).

emmetrus, (-a), -um, ἔμμετρος. SYMM. epist. 1, 1, 2 Acindyno ... -a (*Scioppius*, eminetra *Γ*, eminet rara *VF*) verba libavi.

emmotus, ἔμμοτος. PS. SORAN. quaest. med. 232 quae per adimpletionem carnis curantur, tardius propter -os (*Rose*, immatosin *cod.*), id est linteola quae calcantur. CASS. FEL. 19 p. 29, 7 iterum medicamentum ... diachartu inicies aut certe chloran -on (*v. app. crit.*) appellatam ex veteri oleo liquidius solutam (22 p. 38, 15 ipsis ... carbunculis parvi salis diachartu medicamentum melli admixtum e moto tilto [*i.* μοτῷ τιλτῷ] appones aut certe chloran quam appellant -on [*v. adn. crit.*]).

emnaticos *v.* emphaticos. *Rehm.*

✱**emo**, ēmī, ēmptum, -ere. [*i. q. samnit.* pert-emest *'perimet'*, *umbr.* emantur *'emantur'*, *hibern.* air-ema *'suscipiat'*; *cf. c. lithuan.* imù *'sumo'*, *cuius verbi praeteritum* ēmiaũ *conferas cum lat.* ēmī *et c. slavon.* jemlją *'sumo'*. imą *'capio'*. *W.* (*cf. Walde-Hofmann, Et. W. s. v.*).] *de scriptura* (*exempla tantum ex titulis afferuntur*): *perf.*: εm-: INSCR. christ. Diehl 3821. *al.* aem-: *ibid.* 3739 G adn. hem-: *ibid.* 3758 adn. *cf.* DIOM. gramm. I 452, 14 (*barbarismus fit adiectione adspirationis*) hemo pro emo. him-:

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

INSCR. christ. Diehl 3758. inm-: *ibid.* 3740 C. umerunt: *ibid.* 3740 A. ?merum: *ibid.* 2153. *part. perf.* emt-: INSCR. 17. Ber. d. Röm.-Germ. Komm. 1929 p. 213 n. 372, a 7 (*a. 116*). INSCR. Dessau 5441 (*ca. a. 210/12*). 7893. INSCR. christ. Diehl 481 *al., v. ind. p. 521. probatur ap.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 21, 14. *v. Stolz-Leumann, Lat. Formenl. p. 170.* *notatur:* ēmit *per* em: INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 383, 45. e: CORP. VI 38508, 4. -ptus *per* emp: INSCR. Dessau 7902. empt (emt): CORP. VI 4884. 34661. XII 2610 INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 383, 50. emu(ndum): CORP. I² app. 198 (*ca. a. 100 a. Chr.*). *de* **prosodia:** emĕrunt: TER. Eun. 20 (*cf.* DON. *ad l.* mediam corripe. DIOM. gramm. I 350, 11). ēmīt: PLAVT. Capt. 34 Poen. 1059. *de* **coniugatione:** *praes.*: -ent: INSCR. christ. Diehl 3739 F. *perf.* -et: INSCR. christ. Diehl 3739 A. *ibid.* C. 3745 B *al., v. ind. p. 521.* -eront: INSCR. christ. Diehl 3746. -erut: CORP. I² 1513. -erum: INSCR. christ. Diehl 2153 *al., v. ind. p. 521. cf. Stolz-Leumann l. c. p. 339.* *formae in -s-:* empsim: PLAVT. Cas. 347 (*ex coni., v. p. 514, 71*). Mil. 316 (*ex coni., v. p. 514, 74*). -pseris: COMM. instr. 1, 14, 4 (*duo codd. dett., falso ut vid.*). -psit: SCHOL. Hor. app. epist. 2, 2, 168. *cf. Neue-Wagener, Formenl. III³ p. 515.* *part. perf.* emitum: CORP. VI 37652 a (*Romae in columbario. ibid.* b *in titulo gemello* emptum). *gerund.* -und-: PLAVT. Amph. 2, *v. p. 514, 13.* TER. Ad. 967 Phorm. 665. CIC. Verr. II 3, 163 (*β*, -end- *O*). CORP. I² app. 198 *v. l. 9.* -end- *legitur inde a* VARRONE ling. 9, 93. *cf. Neue-Wagener l. c. p. 332sqq.* *ex gramm. doctrina:* VARRO ling. 10, 33 accedunt ad has species a copulis divisionum quadrinis: ab infecti et perfecti, -o edo, ēmi edi *eqs.* CHAR. gramm. p. 320, 10 B. sexta forma est qua perfecto prima syllaba ex correpta producitur, velut ... -o, -is, ēmi (PRISC. gramm. III 527, 29. *cf.* PRISC. gramm. II 528, 11). *inter verba activa coniug. tertiae adnumerat* CHAR. gramm. p. 477, 4 B. *inf. perf. act. pro praes.*: CATO agr. 5, 4 LIV. 39, 17, 3. *et al.*

de **notione:** GLOSS.: -o ἀγοράζω, ὠνοῦμαι. -pta vendita: -it enim qui vendit. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἐξ ἔμπτο. ἡ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπαιτοῦσα τὸ πραθὲν πρᾶγμα (*sc.* ἀγωγή). ἔμπτα ἐνβεδῖτα ἐνερεδιτάτης (*l.* ἔμπτας βενδῖτας νερεδιτάτης). *al.* PAVL. FEST. p. 4 -ere ... antiqui dicebant pro accipere (p. 270. *cf.* p. 76. *desunt nobis exempla certa; vix recte Skutsch, Kl. Schr. p. 145. 206. cf. et infra l. 55*). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 423, 27 B. -it. coemit. mercatur. parat. conparat. commercatur. nundinatur. negotiatur. adipiscitur. consequitur. cupit. sectatur. adpetit. adfectat. desiderat. concupiscit (ADNOT. Lucan. 4, 374. *aliter* VLP. dig. 32, 47, 1 inter -ptum et paratum quid interest, ... in -pto paratum inesse, in parato non continuo -ptum contineri. 32, 49, 3. *cf. infra p. 517, 31. 37*). PAVL. dig. 18, 1, 1, 1 ut aliud est vendere, aliud -ere, alius emptor *eqs.* AVG. serm. 167, 1, 3 p. 910 ᵖ· ᵐᵉᵈ· das et accipis, aliquid amittis, aliquid acquiris; hoc est -ere *eqs.* PS. PRIMAS. in Gal. p. 591ᴮ qui -it, alienum -it: qui autem redimit id -it proprie quod suum fuit et suum esse desivit (ISID. diff. 1, 189. *cf.* RVFIN. Adamant. 1, 27). *inter* verba quae praepositionibus additis aliam significationem habent *enumerat* CHAR. gramm. p. 470, 1 B. NOT. Tir. 26, 88 -it. 26, 92 ēmit. *respondent in Graecis:* ἀγοράζειν: *p. 512, 80. 83. 513, 42 al.* ποιεῖν: *p. 516, 34.* *legitur inde a* CARM. Sal.? (*v. infra l. 55*), ENNIO (*v. p. 514, 12*), PLAVTO *per totam latinitatem.*

[*loci corrupti vel inc. interpr.*: CARM. Sal. (Varro ling. 7, 27) 1 M. divum† -pta cante, divum deo supplicante (-pta *pro n. pl.* '*capta*' *explicat Fay, AJPh. 35, 1914, 255*). LVCIL. 256. VARRO ling. 5, 15 id -it ([i] demit *Madvig*). SEN. contr. 2, 5, 17. *ex coni.*: PLAVT. Epid. 608 Most. 1160 CIC. Tull. 14 Att. 9, 13, 6 MANIL. 4, 132 *v. p. 514, 34.* SEN. suas. 7, 3 SIL. 16, 625 VLP. reg. 20, 4 LAMPR. Alex. 21, 9. *falso trad.*: VARRO rust. 3, 7, 11 -issem (*pro* et misissem). BVC. Eins. 1, 12. APVL. met. 3, 27 (*pro* temere). COMM. instr. *v. supra l. 18.*]

I ***sensu stricto:*** ***constitutum pretium solvendo merces, venalia*** *sim. sibi* ***comparare,*** *i. q.* ***mercari*** (*accedit hic illic ad notionem conducendi, v. e. g. p. 512, 27. 513, 74. 514, 63 al. et cf.* GAIVS inst. 3, 145 *sq.* *constat pretium in re, non in pecunia numerata, p. 513, 35.* MART. 10, 3, 3. *al.; cf.* PAVL. dig. 18, 1, 1, 1 *et p. 512, 9. v.* emptio *1a.* *ludit c. notione dominii quod quis -endo accipit* MART. 1, 29, 4. 2, 20, 1. *ICTorum exempla plurima omisi; v. V. i. R., indd. ad Codd. Theod. et Iust.*): **A** *absolute* (*aut suppl. obi.; cf. etiam p. 513, 50. 514, 46. 47 sq.*): PLAVT. Aul. 377 nihil est qui -am. Capt. 179 roga -ptum (IVLIAN. dig. 18, 1, 41 pr. *cf.* OV. ars 1, 424). Merc. 456 prius tu -is quam vendo. Persa 587 fac pretium. :: tua mers est, tua indicatiost ... :: vin bene -ere? :: vin tu pulchre vendere? (PETRON. 75, 9 bene -o, bene vendo. *cf.* MIM. inc. Aug. trin. 13, 3, 6 [frg. 12 Ribb.] vili vultis -ere et caro vendere). *al.* TER. Haut. 611 respondeo 'non -o'. *al.* LEX agr. (Corp. I² 585) 23 (*a. 111 a. Chr.*) queive ab emptore eius ēmit -eritve. VARRO rust. 2, 8, 3 stipulamur ... in -endo (3, 16, 19. *et al.*). CIC. Verr. II 3, 88 si erat Heraclio ab senatu mandatum ut -ret, -isset: si non erat, qui poterat sua sponte pecuniam numerare? II 3, 148 potestatem -endi (COLVM. 7, 12, 6. *et al.*). II 4, 10 concede ut *Verres* impune -erit, modo ut [in] bona ratione -erit, nihil pro potestate, nihil ab invito, nihil per iniuriam (leg. agr. 1, 14). leg. agr. 2, 65 hanc ... -endi et vendendi quaestuosissimam ... mercaturam (*cf.* Tusc. 5, 9 SVLP. SEV. chron. 1, 23, 5). Att. 14, 13, 5 Quintus ... de -endo nihil curat (*opp.* de venditione). *al.* CAES. Gall. 2, 33, 7. SALL. Iug. 18, 5 ab Hispanis -endi aut mutandi copia erat (PLIN. paneg. 50, 7). SEN. contr. 10, 5, 8 utinam ... auctionem cum exceptione fecisses: ne quis Atheniensis -ret (*cf.* PLIN. nat. 33, 148). QVINT. decl. 250 p. 25, 28 ius -endi (VLP. reg. 19, 5 commercium est -endi vendendique invicem ius). VLP. dig. 6, 2, 7, 11 (*ex edicto*) praetor ait: 'qui bona fide ēmit'. 17, 2, 52, 11 si qui societatem ad -endum coierint (17, 2, 69). PAVL. dig. 18, 1, 1 pr. origo -endi vendendique a permutationibus coepit. TERT. cult. fem. 2, 9 p. 727 Oe. (*cf.* VVLG. I Cor. 7, 30) praeterit ... habitus mundi huius, et qui -unt, sic agant, quasi non possidentes (*cf.* VVLG. Ezech. 7, 12). *et saepe.* *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichwörter p. 124*): PLAVT. Persa 273 -ere oportet, quem tibi oboedire velis (*cf.* Trin. 1061). CIC. Verr. II 4, 12 profecto hinc natum est: 'malo ⌊-ere⌋ (⌊ ⌋ *codd. recc., v. adn.*) quam rogare' (*cf.* SEN. benef. 2, 1, 4 APVL. flor. 16 p. 69). de orat. 2, 286 ut -as ... si uti velis. RVFIN. Adamant. 1, 27 non venit ad te antiquum proverbium quia 'qui vendit et qui -it fratres sunt'? (*gr.* ὁ πωλῶν καὶ ὁ ἀγοράζων ἀδελφοί εἰσιν).

B *c. obi.* (*obi. est enunt. fin. p. 513, 69*): **1** *sensu iuridicali:* **a** *in universum:* **α** *homines* (*per imag. infra l. 73sqq.* [*ap. Christ. fere i. q. redimere infra l. 78sqq.*]): PLAVT. Capt. 34 ēmit hosc' (*captivos*) de (e *plerique edd., at v. Lindsay, comm. ad l.*) praeda ambos de quaestoribus (111. 453. *cf.* Epid. 64. 621 LIV. 32, 26, 6). 274 (*c. lusu verborum*) Thalem talento non -am Milesium (*sim. iocose* Cas. 538 non ecastor vilis -ptu'st [*sc. meus vicinus*] modius qui venit salis). 455 dubitavi, hos homines -rem an non -rem diu (VARRO ling. 9, 93. CIC. Sest. 84 homines ... -isti coegisti parasti. 134 ex ergastulis. Planc. 62. CALL. dig. 48, 15, 6, 2 [*lex Fabia*] qui hominem ingenuum ... -erit sciens dolo malo. *et al.*). Curc. 343 de illo ēmi virginem triginta minis, vestem, aurum (433 VLP. dig. 18, 1, 11, 1. *al.*). 382 puerum (CATO or. frg. 3, 1 duos pueros in foro de mensa. CIC. Phil. 2, 45 MART. 2, 44, 1. *al.* VLP. dig. 18, 1, 11, 1. *et al.*). 528 minis ... decem puellam parvolam (Rud. 59 VITR. 8, 3, 25; *aliter v. p. 514, 62*). 617 quis tibi hanc (*sc. ancillam*) dedit mancupio? aut unde -isti? (Persa 584. 597 ne temere hanc te -isse dicas me impulsore aut inlice [*A*; de suasu atque inpulsu meo *P*]. 713 non -isti hanc, verum fecisti lucri [*cf.* 626]. *al.*). Epid. 48 mandavit mihi ab lenone ut fidicina ... -retur sibi (90. *al. cf.* 373 *fidicina*, nummo conducta quae sit, quae se -ptam simulet). Epid. 51 quid istanc quam ēmit, quanti eam ēmit? :: vili :: ... quot minis? :: tot: quadraginta minis. 131 *ancillam* (Merc. 413 -ero matri tuae ancillam viraginem aliquam. *al.* TER. Phorm. 511. 665. *al.* SEN. contr. 1, 2, 7 ancillae ex lupanaribus sacerdoti non -untur. *et al.*). Epid. 295 quanti -i potest minimo? :: illane? ad quadraginta fortasse eam posse -i minimo minis ([*Bentley*; minas *cod.*]. Merc. 490. *al.* TER. Ad. 191. *al.*). Epid. 471 estne -pta mihi istis legibus? 704 fateor ... eo argento ... me -isse amicam fili ... pro tua filia (Merc. 545 Most. 23. *al.* TER. Ad. 800. Q. CIC. pet. 8 quo ... in magistratu amicam de machinis ēmit. *cf.* PLAVT. Merc. 500 [*de amica*] mercimonium). Merc. 615 cui est -pta? Poen. 842 pretiis -ptos maximis ... servos (VARRO ling. 8, 6. CIC. Sest. 95 servos ad caedem idoneos ēmit. LIV. 22, 61, 2 servos ad militiam -endos armandosque. 25, 6, 22. 34, 6, 12. *al.* VAL. MAX. 7, 6, 1 publice. *et saepe. cf.* VLP. dig. 4, 4, 11, 4 [*de servo*] -endo sibi rem pernecessariam, licet mortalem). *al.* (*v. Lodge, Lex. Plaut. s. v.*). TER. Eun. 982. *al.* CATO mor. frg. 2 *v. p. 513, 7.* CIC. Cluent. 47 Diogenem ([*al.*]. 176 Stratonem. SVET. gramm. 3. 13. *cf.* POMPON. dig. 34, 2, 10 'Stichum'. GAIVS inst. 4, 59. *al.*). Sull. 54 gladiatores -ptos ... ad caedem (55. off. 2, 58 rei publicae causa. *cf.* Att. 4, 4ᵇ, 5). ad Q. fr. 2, 4, 5 familiam a Catone (QVINT. decl. 269 p. 100, 21). HOR. sat. 2, 7, 43. epist. 2, 2, 18 prudens -isti vitiosum (*servum*). LIV. 22, 57, 11. *al.* SEN. contr. 1, 6, 5 -ptis ... mancipiis (SEN. dial. 2, 13, 4. TAB. cer. [Bruns fontes⁷ 134] A 6 [*a. 61*] *in emptione imaginaria fiduciae causa contracta*: ea ... mancipia singula sestertis nu⟨mmis sin⟩gulis ... emit ob seste⟨rtios .. et⟩ mancipio accepit). MART. 11, 70, 1 TAC. Agr. 39. *al.* ITALA lev. 22, 11 (Aug. loc. hept. 3, 52 p. 580, 1) si ... sacerdos possederit animam -ptam pecunia (ψυχὴν ἔγκτητον ἀργυρίου). VVLG. quem ... -erit). *et talia saepe.* *in adoptione:* SVET. Aug. 64, 1 Gaium et L. adoptavit domi per assem et libram -ptos a patre Agrippa. *in coemptione* (*cf. l. 75*): GAIVS inst. 1, 113 adhibitis ... V testibus ... item libripende, -it ⌊vir⌋ (⌊ ⌋ *Seckel-Kuebler*; eum *V*) mulierem, cuius in manum convenit.

in imag.: *virum dote* (*ap. poetas*): VERG. georg. 1, 31 te (*Octavianum*) ... sibi generum Tethys -at omnibus undis (SERV. *ad l.* quod ... ait '-at' ad antiquum pertinet ritum, quo se maritus et uxor invicem coemebant, sicut habemus in iure). OV. met. 8, 54 qua dote ... vellet -i (*Minos*), tantum patrias ne posceret arces. *ap. Christ. de iis, quos Christus morte sua redemit:* ITALA apoc. 5, 9 (Cypr. testim. 2, 15 p. 81, 21) -isti (red- *Mv*) nos de sanguine tuo ex omni tribu *eqs.* (ἠγόρασας. VVLG. redemisti nos deo in sanguine tuo). VVLG. I Cor. 6, 20 membra vestra templum sunt spiritus sancti ... et non estis vestri. -pti ... estis pretio magno (7, 23. *cf.* II Petr. 2, 1 eum, qui ēmit eos, dominum negant [*gr. ubique* ἀγοράζειν]). *inde:* TERT. pudic. 16 p. 253, 25 adv. Marc. 5, 7 p. 593, 24. *al.* OPTAT.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 11 p. 98, 7 AVG. in psalm. 147, 16 p. 1925^init. *et al.* *cf. et* emptio *p. 536, 4.* emptor *p. 537, 27.*

β pecudes: PLAVT. Persa 262 boves quos -rem, non erant (VARRO rust. 1, 20, 1. *al.* INSCR. [17. Ber. d. Röm. Germ. Komm. 1929] p. 213 n. 372 [*a. 116*] Gargilius Secundus n(ummis) CXV a Stelo ... r(ite) ita uti l(iceat habere) bovem ēmi *eqs.*). CATO mor. frg. 2 equos carius quam coquos -bant ([*hinc* PLIN. nat. 9, 67]. *cf.* AVG. in psalm. 143, 10 p. 1863^init.). *et talia saepe.*

γ res: (I) *aedes, agros sim.* (*fructus agrorum infra l. 22. 34; cf. et p. 514, 29*): PLAVT. Most. 638 aedes (670 de vicino ... tuos ēmit aedis filius. :: bonan fide? :: siquidem tu argentum reddituru's, tum bona, si redditurus non es, non ēmit bona. Trin. 124 *sq. al.* VARRO rust. 3, 2, 7 Seianas. CIC. dom. 116. *et al.*). CATO agr. cap. 1 quo modo agrum -i pararique oporteat (*al.* LEX agr. [Corp. I² 585] 45 [*a. 111 a. Chr.*]. 57 ⟨ei eum agrum lo⟩cum neive -ptum neive adsignatum esse neive fuise iudicato. 65. 66 HS n(ummo) I -ptus esto. CIC. leg. agr. 1, 2. 14 Att. 1, 19, 4. *saepe.* HOR. epist. 2, 2, 165 modo isto [*sc. usu*] paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis aut etiam supra nummorum milibus -ptum. PAVL. FEST. p. 58 censui censendo agri proprie appellantur, qui et -i et venire iure civili possunt. *et al.*). CATO agr. 1, 1 praedium ne cupide -as (CIC. epist. 13, 8, 2 a Caesare de bonis Plotianis. *et al.*). 145, 1 oleam (146, 1 *pendentem*). CORP. I² 680 (*a. 99 a. Chr.*) mag(istrateis) ... loc(a) privat(a) de stipe Dian(ae) -endum ⟨et faci⟩endum coeraver⟨e⟩ ([*v. adn.*]. I² 1471. *al. v. infra l. 51*). LEX Tarent. (Corp. I² 590) 30 (*aetatis Ciceronianae*) seive quis eorum aedificium -erit mancupiove acceperit (S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 11 [*a. 44—56*] negotiandi causa. *cf.* CIC. Att. 1, 14, 7). VARRO rust. 1, 1, 2 fundum (3, 3, 8 Tusculanum. *al.* CIC. off. 2, 84. *al.* CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 7. NEP. Att. 9, 5 secunda fortuna ... in diem. COLVM. 1, 2, 2. NERAT. dig. 21, 2, 48 cum fundus 'uti optimus maximusque est' -ptus est. GAIVS inst. 4, 117 litigiosum sciens a non possidente. *et saepe. cf.* VLP. reg. 24, 19 [*form.*]). VARRO rust. 3, 1, 8 conductos aut -ptos habent saltus. *al.* CIC. Verr. II 3, 31 non se decumas -isse, sed bona fortunasque aratorum (II 3, 76. 84 decumas tritici medimnis DC. *saepe*). leg. agr. 2, 71 harenam aliquam aut paludes. dom. 115 ēmit domum licitatoribus (*Pantagathus*; litiga- *codd.*) defatigatis prope dimidio carius quam aestimabat⟨ur⟩ (Att. 1, 6, 1. 1, 13, 6. *al.* SALL. [*?*] in Tull. 3 PLIN. nat. 36, 103 MART. 3, 52, 1. *et al.*). off. 3, 58 hortulos (*cf.* MART. 5, 62, 8 PLIN. paneg. 50). Att. 10, 5, 3 HS L ... de Canuleio deversorium (epist. 7, 23, 3). *al.* R. GEST. div. Aug. 4, 21 theatrum ... in solo magna ex parte a p⟨r⟩i⟨v⟩atis -pto feci ([ἐπὶ ἐδάφους ... ἀγορασθέντος]. PLIN. nat. 36, 103). LIV. 39, 44, 7 separatim Flaccus molem ad Neptunias aquas, ut iter populo esset, et viam per Formianum montem, Cato atria duo ... in lautumiis et quattuor tabernas in publicum ēmit (44, 16, 10. PLIN. nat. 29, 12 publice). PETRON. 57, 6 glebulas ēmi, lamellulas paravi. *et sim. al.* *in titulis sepulcralibus locum, monumentum sim.*: CORP. I² 1319 C. Hostius C. l. Pamphilus medicus hoc monumentum ēmit sibi et Nelpiae M. l. Hymnini et liberteis et libertabus omnibus postereisque eorum. 1405 ēmit aedificavit sibi et suis. INSCR. christ. Diehl 3739 E Lucia se viva locum sibi ēmit. *et sim. passim* (*v. Inscr. christ. Diehl capp. XXV et XXVI*).

(II) *bona, nomina sim.*: CIC. Quinct. 76 -isti bona Sex. Alfeni L. Sulla dictatore vendente (S. Rosc. 6 GAIVS inst. 2, 98. *al.*). IVLIAN. dig. 18, 4, 19 si Titius tibi decem sub condicione debeat et ego abs te nomen eius -am (VLP. dig. 18, 4, 17. *al.*). GAIVS dig. 16, 1, 13 pr. si hereditatem -erit et aes alienum hereditarium in se transcribat (inst. 2, 257. *al. cf.* SCAEV. dig. 44, 4, 17, 2).

(III) *ius aut collegium adeundi* (*l. 60 sqq.*) *aut aliquid faciendi, possidendi* (*infra l. 66 sqq.*): CIC. Verr. II 3, 184 noli hos *scribas* colligere, qui nummulis corrogatis ..., cum decuriam -erunt, ex primo ordine explosorum in secundum ordinem civitatis se venisse dicunt (FAST. cos. colleg. sepulcr. a. u. c. 754 [Corp. I² p. 69] *quater* [*cf. Schieß, Die röm. collegia funeraticia, München 1888, p. 72*]). SCAEV. dig. 32, 35 pr. patronus liberto statim tribum -i petierat. TAC. hist. 5, 12 per avaritiam Claudianorum temporum -pto iure muniendi struxere muros *Iudaei* (IAVOL. dig. 8, 1, 20 *viam* aut aliquid ius fundi. CORP. VI 10298, 14 [*s. I*] nisi in duabus lacunis p(opuli) R(omani) ius -et). IVLIAN. dig. 8, 5, 16 si a te -ero, ut mihi liceat ... in aedes tuas stillicidium immittere. POMPON. dig. 19, 1, 3, 2 si iter actum viam (*v. l. 67*) aquae ductum per tuum fundum -ero, vacuae possessionis traditio nulla est. 21, 1, 48, 6 usum fructum in homine (VLP. dig. 7, 4, 29, 1. *al.*). LEX met. Vipasc. frg. Bruns fontes⁷ 113, 22 partes puteorum, quas *coloni* a fisco -erint. *ibid.* 23.

b *speciatim in formulis: mancipationis*: GAIVS inst. 1, 119 hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio isque mihi -ptus esto hoc aere aeneaque libra (-ptus esto GAIVS *ubique in hac form.*, est BOETH. in top. Cic. 3 p. 322, 11 *et* PAVL., *v. l. 79*). 2, 104. 3, 167. PAVL. frg. Vat. 50 *fundus* -ptus mihi est pretio, deducto usu fructu ex kal. illis. *emptionis*: VARRO rust. 2, 2, 5 de reliquo antiqua fere formula utuntur. cum emptor dixit 'tanti sunt mi -ptae (*sc. oves*)?' et ille respondit 'sunt', .. emptor stipulatur. IVLIAN. dig. 18, 1, 41 pr. si ... emptor interrogaverit: 'erit mihi fundus -ptus ita, ut eum intra kalendas Iulias liberes' (*cf.* SCAEV. dig. 19, 1, 48 vendidit ita: 'fundus Sempronianus, quidquid Sempronii iuris fuit, erit tibi -ptus tot nummis'. VLP. dig. 18, 1, 7, 2. 18, 1, 37 PAVL. dig. 18, 2, 1). GAIVS dig. 18, 1, 35, 1 illud constat imperfectum esse negotium, cum -ere volenti sic venditor dicit: 'quanti velis, quanti aequum putaveris, quanti aestimaveris, habebis -ptum'. VLP. dig. 18, 1, 7, 1. 18, 4, 11 hoc modo admittitur esse venditionem: 'si qua sit hereditas, est tibi -pta'. PAVL. dig. 18, 1, 34, 6. 18, 6, 8, 1.

2 *ita ut notio iuris non praevaleat* (*fere de rebus; in re amatoria de puellis infra l. 62*): **a** *quaecumque veneunt*:
α merces cuiuscumque generis ([*necnon fabulas l. 23*]. *v. et l. 36.* *-unt nummi l. 19*): ENN. frg. var. 39 Surrenti elopem fac -as, glaucumque aput Cumas. PLAVT. Amph. 2 in vostris ... mercimoniis -undis vendundisque (*aliter p. 512, 49*). Aul. 385 tusculum ... et ... coronas floreas. Cas. 241. 493. Curc. 34 nemo ... votat quin quod palam est venale, si argentum est, -as. Merc. 87 merces (HOR. ars 419 OV. am. 1, 14, 48. *al.*). Mil. 687 lanam (*cf.* VARRO ling. 9, 39). Most. 821 eo pretio *postes* -pti fuerant olim. :: audin 'fuerant' dicere? Persa 685 quid ei nummi sciunt? :: cruminam ... -ere. Pseud. 301 -e (*AP*; -ito *Festus*) die caeca ... olivom, id vendito oculata die: iam ... ducentae fieri possunt praesentes minae (*v. Fraenkel, Glotta 7, 1916, 35*). 1188. *al.* (*v. Lodge, Lex. Plaut. s. v.*). TER. Eun. 20 Menandri Eunuchum ... aediles -erunt (*cf.* Hec. 57 pretio -ptas *fabulas* meo [*cf.* DON. *ad l.*]. OV. trist. 2, 508. 510). LVCIL. 441 ostrea. CATO agr. cap. 144 quem ad modum tunicas ceterasque res et ubi -as (CIC. Verr. II 4, 36. *et passim*). agr. 21, 5. 22, 3 trapetus -ptus est in Suessano HS CCCC et olei PL (*cf. ibid.* ornatus). *al.* ad fil. frg. 10 -as non quod opus est, sed quod necesse est ([*cf. Plut. Cato 4, 6*]. CIC. Att. 12, 23, 3). VARRO rust. 1, 22, 1. *al.* CIC. div. in Caec. 32 -ptum est ex senatus consulto frumentum ab Siculis (Verr. II 3, 12. *passim. cf.* CAES. Gall. 1, 16, 6. LVCAN. 4, 95 toto censu non ... exiguam Cererem). *al.* NEP. frg. 10 dibapha Tyria, quae in libras denariis mille non poterat -i. OV. ars 3, 165 femina ... densissima crinibus -ptis (*cf.* MART. 6, 12, 1). MANIL. 4, 132 -ere (gemere *cod., corr. Regiomont.*) et varias in quaestum vendere vestes (*i. fere 'negotiari vestibus'*). *et talia passim.* *item iactum retis* (*pro piscibus capiendis*) *sim.*: VAL. MAX. 4, 1 ext. 7 a piscatoribus ... everriculum trahentibus quidam iactum -erat (CELS. dig. 19, 1, 12). *ibid.* fortunam ductus (APVL. apol. 31). SVET. rhet. 25 bolum. POMPON. dig. 18, 1, 8, 1 quasi alea -itur. quod fit, cum captum (captus *dett.*) piscium vel avium vel missilium -itur. *et al.*

in inscr. instrumenti domestici: *in lucernis*: CORP. VIII 22642, 4 -ite lucernas colatas ab asse (5 -e *eqs.* XIII 10001, 19. *cf.* VIII 22642, 6—10. *adn.*: '*colatas lucernas dici putant a colare scilicet mundas nitidasque ... easque inde ab asse ... apud venditorem prostare*'. *cf.* VIII 22642, 1 ab assene lucernas venales). VIII 22642, 17 qui fecerit vivat et qui -erit. 22643, 1 XV 6232. 6752. *in ponderibus plumbeis Pompeianis*: CORP. X 8067, 5 -e habebis (*ter*). *in vasis*: CORP. XII 5686, 328 -e (XIII 10017, 29). XIII 10017, 39 a adulter † quinio (Quinto?) sum -tus. *ibid.* Callistus ēmi. *in poculis*: CORP. XIII 10018, 72 -o. 73. 74. 75 -e me da. 76. 77.

β amorem venalem: PLAVT. Most. 286 amator meretricis mores sibi -it auro et purpura (*vers. secl. Ritschl, Leo*). Poen. 274 quoius *mulieris* nebulai cyatho septem noctes non -am (PROP. 2, 20, 25 VAL. MAX. 9, 1, 7 MART. 9, 2, 7. VIR. ill. 86, 2 *Cleopatra* tantae libidinis fuit, ut saepe prostiterit, tantae pulchritudinis, ut multi noctem illius morte -erint [*Schott*; -rent *A*]). PROP. 3, 13, 34 his ... blanditiis ... puellae oscula ... -pta dedere viris. 4, 5, 33 ubi amplexu venerem promiseris -pto (*cf.* OV. am. 1, 10, 34). OV. epist. 5, 144 turpiter ingenuum munera corpus -unt. LIV. 27, 31, 7. PORPH. Hor. carm. 3, 6, 32 adulteria (SCHOL. Iuv. 3, 136). AVSON. 90, 4 quantum deprensi (*moechi*) damna pudoris -ent. VAL. CEM. hom. 20, 8 p. 755^A corruptionem *corporis*. *de puellis* (*aliter p. 512, 33; at cf. p. 512, 47 sqq.*): PROP. 1, 9, 4 tibi ... quaevis imperat -pta modo. OV. am. 1, 8, 34 si te non -ptam vellet, -endus erat. STAT. silv. 1, 6, 67 intrant *in amphitheatro* faciles -i puellae.

b *per similitudinem de rebus* (*corp. et incorp.*) *quae per se -i non possunt*: PLAVT. Asin. 198 diem, aquam, solem, lunam, noctem, haec argento non -o: cetera quae volumus uti Graeca mercamur fide (SEN. nat. 4ᵇ, 13, 3 nobis dolet, quod spiritum, quod solem -ere non possumus, quod hic aer etiam delicatis ... ex facili nec -ptus venit). Cas. 347 non ego istud verbum -psim tittibilicio ([-psi cum tittibilicio *codd. Pauli p. 366*; emisim [*vel* emissum] tit tibi stalitio *codd. Plaut., v. p. 511, 16*]. Most. 298 bene -ptum tibi dare hoc verbum volo). Mil. 316 non ego ⌊tuam -psim vitam⌋ vitiosa nuce ([⌊ ⌋ *Lindemann*; mutuam ea ipsi tui tam *codd., v. p. 511, 17*]. SEN. suas. 7, 3. *aliter v. p. 515, 53*). TER. Ad. 219 ego spem (*aliter p. 515, 29*) pretio non -o. CIC. fin. 2, 42 quasi ... -endum eis sit, quod addant ad virtutem, ... vilissimas res addunt. SEN. contr. exc. 3, 1 res publica debilitatem consolatur (*sc. dando mille denarios caeco*), non -it. epist. 27, 8 bona mens nec commodatur nec -itur *eqs.* at mala cotidie -itur. MART. 5, 58, 6 cras istud quanti ... possit -i? PS. QVINT. decl. 9, 16. TAC. Agr. 31 nata servituti mancipia semel veneunt atque ultro a dominis aluntur: Britannia servitutem suam cotidie -it, cotidie pascit. VVLG. prov. 17, 16. *et al.*

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *sensu latiore:* i. q. *quodvis quovis pretio dato sibi adquirere* (*sive pecunia expensa sive opera, labore impertito sive [rarius] merito, virtute sim.* [*per meram transl. infra l. 46. p. 516, 4*]): A *c. nudo obi.*: 1 *homines*: a *fere i. q. aliquem sibi obligare*: PLAVT. Asin. 72 neque puduit eum ... beneficiis me -ere gnatum suom sibi (*cf.* Bacch. 919 quasi ducentis Philippis ēmi filium). Asin. 673 fer amanti ero salutem, redime istoc beneficio te ab hoc, et tibi -e hunc isto argento. Persa 35 -ere amicum tibi me potis es (PVBLIL. A 53). Trin. 1056 talento inimicum mi ēmi, amicum vendidi. LVCAN. 9, 1021 tanto te pignore (*i. morte Pompei*), Caesar, ēmimus, hoc tecum percussum est sanguine foedus. TAC. hist. 2, 71 *Vitellius* luxu (*dat.*) et saginae mancipatus -ptusque (*fere i. q. 'deditus et obnoxius', Heraeus ad l.*).

b *in malam partem: favorem, operam alicuius argento, muneribus impetrare, saepius fere i. q. corrumpere* (*'sententias' hominum infra l. 20, 'linguam' hominis loco infra l. 28; 'spem mortis' pro eo, cuius mors speratur infra l. 29, 'libertatem civium' pro ipsis civibus infra l. 32*): CIC. Verr. II 3, 145 vicisse Verrem, -ptos habere iudices, alium HS $\overline{\text{CCCC}}$, alium HS D, quem minimo, CCC! (Att. 1, 16, 10. *cf.* Cluent. 102 sententias *iudicum.* Att. 1, 18, 3 -pto constupratoque iudicio). Flacc. 83 quid -bat, cum te -bat? ut ad se transires? p. red. in sen. 29 -ptus intercessor. p. red. ad Quir. 13 consules -pti pactione provinciarum (Planc. 86 consules ... -pti [*Gulielmius*; -ptis ω] provinciis a senatu ... defecerant). Sest. 72. 74. 87 *tribunos* ad impediendum (Pis. 35 praeter ... duos de lapide -ptos tribunos [*cf.* ASCON. Pis. p. 17, 23 St. de lapide -ptos ait, quia mercede id faciebant]. LIV. 4, 13, 9). Att. 10, 1, 2. 16, 15, 1. OV. am. 1, 10, 39 turpe reos -pta ... defendere lingua (*v. supra l. 16*). ars 2, 271 turpiter his *donis* -itur spes (*aliter p. 514, 77*) mortis (*v. l. 16*) et orba senectus. 3, 652 cum minimo custos munere possit -i. LIV. 4, 15, 6 Spurium Maelium ... bilibris farris sperasse libertatem (*aliter v. infra l. 70*) se civium suorum -isse *eqs.* 36, 11, 8. *al.* SEN. epist. 94, 62. CVRT. 4, 1, 12 talentis mille ... percussorem in me. LVCAN. 1, 314 clientes. PERS. 2, 30 qua ... mercede deorum -eris auriculas? pulmone et lactibus unctis ([*v.* SCHOL. *ad l.*]. *cf.* ARNOB. nat. 7, 12 p. 246, 16). PETRON. 119 vs. 39 -pti ... Quirites (*syn.* venalis populus). 122 vs. 165 mercedibus -ptae ac viles operae (*cf.* PANEG. 11 [3], 19, 1). TAC. hist. 1, 5 accessit Galbae vox ... legi a se militem, non -i ([*sim.* SVET. Galba 16, 1. *an ad I B 1 a α, p. 512, 21 sqq.?*]. *cf.* 4, 57. FLOR. epit. 3, 1, 9 exercitus [*ibid.* corrupit]). ann. 13, 5 ad causam orandam mercede aut donis (*cf.* PLIN. epist. 5, 9, 4 et venire advocationes et -i). *al.* HEGES. 1, 1, 8 trecenta *talenta* adnumeravit Antiocho, ut obsidionem relinqueret, pretio -ptus abiret (*cf. gr. 1, 61* πείσας τριακοσίοις ταλάντοις). *et al.*

c *notione -endi abolita fere i. q. sibi conciliare*: BOETH. cons. 3, 12, 43 donamus comitem (*i. Eurydicen*) viro -ptam carmine coniugem.

2 *res*: a *-endi notione aut plane aut aliquatenus servata*: α *argento, donis sim. aliquid adipisci*: ① *operas sim.*: PLAVT. Epid. 120 operam Epidici ... me -ere pretio pretioso velim (CIC. off. 1, 150 sordidi quaestus *sunt* mercennariorum, ... quorum operae, non quorum artes -untur). SEN. benef. 6, 15, 2 -is a medico rem inaestimabilem, vitam (*aliter p. 514, 74*) ac bonam valetudinem, a ... praeceptore studia liberalia *eqs.*; ... his non rei pretium, sed operae solvitur (*cf.* 6, 16, 4). ② *res tales quae alioqui non pretio, sed virtute (sim.) fere comparantur, unde in malam partem -i dicuntur* (*munera v. infra l. 76 sqq.*): PLAVT. Poen. 587 lites (SIDON. epist. 5, 7, 2). CIC. Verr. I 8 *Verrem* tempus (*cf. p. 516, 20*) ipsum -isse iudicii sui, quo cetera facilius -ere ... posset (Ps. ASCON. *ad l.* p. 208, 1 St. id est dilationem temporis impetrasse). II 3, 144 desinat ea se putare -ere, quae ipse semper habuit venalia, fidem, iusiurandum, veritatem, officium, religionem (CLAVD. 8, 501). Sest. 115 plausus. prov. 4 pro -pta pace (LIV. 42, 62, 14. LVCAN. 10, 107 pax [*i. gratia*] ubi parta ducis [*Dorvillius*, duci *codd.*] donisque ingentibus -pta est. PLIN. nat. 33, 14. *et al.*; *cf. p. 516, 25*). Pis. 31 proficiscebamini *consules* ... in provincias vel -ptas vel ereptas. Mil. 14 -pta intercessione. SALL. Iug. 8, 2 *de amicitia*: periculose a paucis -i quod multorum esset (*cf.* VAL. MAX. 4, 3 ext. 3). LIV. 1, 12, 4 arcem ... scelere -ptam Sabini habent. perioch. 5. VAL. MAX. 6, 4 ext. 1 libertatem (IVV. 6, 140). 9, 6, 4 victoriam ... non meruit *Caepio*, sed ēmit (SALV. ecl. 3, 63). SEN. Ag. 447 -pto redditum corpus *Hectoris* rogo. LVCAN. 3, 57 *metum.* 4, 824 PLIN. nat. 14, 140. MART. 1, 66, 14 silentium (HIL. in Matth. 33, 9 p. 1076B). TAC. Agr. 42. *al.* PLIN. epist. 2, 11, 8. HIL. in Matth. 32, 5 p. 1071C *sacerdotes* sanguinem *Christi.* AVG. civ. 21, 27 p. 546, 7 D. licentiam malefactorum *a Christo.* *et al.* *munera*: CIC. Verr. II 1, 100 *praeturam.* II 2, 124 ad istum (*Verrem*) -ptum venerunt illum locum senatorium non solum veteres, verum etiam novi. II 2, 137 fatebere, abs te haec petita esse — nam -pta non audebis dicere —, te eos magistratus hominibus beneficii, non rei publicae causa permisisse? (II 2, 139). SALL. or. Phil. 7 nunc est *Lepidus* pro consule cum imperio, non -pto, sed dato a vobis. LIV. perioch. 69 C. Marius, ... qui sextum consulatum pecunia per tribus sparsa -erat (ASCON. Scaur. p. 23, 4 St. *cf.* PANEG. 11 [3], 18, 5 nec sane mihi gratuito consul factus viderer, si honorem precibus -issem. AVSON. 419, 15). COD. Theod. 12, 1, 25 (*a. 338*) -ptae dignitatis obtentu (12, 1, 87 [*a. 381*]). *et al.*

β *per meram translationem: laboribus consumptis sim. aliquid impetrare* (*coniunctum* accipere *infra l. 24*): CIC. ad Q. fr. 3, 8, 1 quid ... erat, quod discessu nostro -endum putaremus? VERG. Aen. 9, 204 animus ... qui vita bene credat -i ... honorem (*aliter supra l. 1*). HOR. epist. 1, 2, 55 nocet -pta dolore voluptas (MANIL. 5, 113 turpis ... -itur vel morte voluptas. *cf.* SEN. dial. 7, 14, 3). 1, 18, 48 cenes ut pariter pulmenta laboribus -pta. OV. am. 2, 10, 32 miles ... aeternum sanguine nomen -at (BOETH. cons. 4, 6, 148). MANIL. 4, 10 luxuriam ... lucris -imus, luxuque rapinas (*cf. Housman ad l.*). SEN. suas. 7, 10. VAL. MAX. 5, 4 ext. 2 patri tuo sepulturam voluntariis vinculis -ere non dubitasti. 6, 1, 10. 7, 2 ext. 17 ut ... maximo beneficio (*i. dimittendo legiones inviolatas*) gratia hostium -retur. 9, 13, 3. SEN. Ag. 170 cruore ventos ēmimus, bellum nece (*in Aulide*). benef. 3, 23, 4 egregium factum fama sceleris. nat. 5, 18, 16 Plato dicit ... minima esse, quae homines -ant vita. CVRT. 9, 6, 11 tuo ... capite (*i. Alexandri*) ignobilem vicum -i, quis ferat? SIL. 4, 754 quocumque periclo bellandi tempus (*v. p. 515, 59*). STAT. Theb. 10, 764 date gaudia Thebis, quae pepigi et toto quae sanguine prodigus ēmi. QVINT. inst. 9, 3, 71 'morte immortalitatem' (CYPR. epist. 10, 2 p. 492, 2 pretiosa mors haec est quae ēmit immortalitatem pretio sui sanguinis, quae accepit *eqs.*). PANEG. 7 (6), 12, 4 hoc est non pacem -ere (*aliter p. 515, 63*) parcendo, sed victoriam quaerere provocando. CLAVD. 7, 188 non dominantur opes ...: -itur sola virtute potestas. 15, 79 hoc damnis ... Cannensibus ēmi? SALV. eccl. 3, 49. *et sim. al.*

b *notione -endi prorsus abolita abscedit in eam vim q. e. capere* (*videtur auctor hunc usum e compositis velut 'sumo', 'ad-', 'eximo' sim. quasi retrograde derivasse, ita ut -o tamquam simpl. evadat eorum compos. quibus notio 'capiendi' est*): VITAE patr. 3, 212 extr. cum ... fecero ... funiculos, et -ero ex eis nummos decem (= *5, 12, 9* facio plus minus sedecim nummos. *gr. Cotelier p. 520* ποιῶ).

B *obi. est enunt.*: 1 ut (ne) *fin.*: CIC. prov. 7 -isti a ... tribuno ..., -isti grandi pecunia, ut tibi de pecuniis creditis ius in liberos populos ... dicere liceret. SEN. contr. 10, 5, 8 ne Parrhasii manus temere ludat coloribus, internecione humana -endum est? SIL. 10, 286 quanti ne (-ve *Sang.*) -ptum velit Hannibal, ut nos vertentis terga aspiciat? (16, 625). IVST. 23, 2, 8 nec invitam *se* periculo spiritus sui -pturam, ut extremos viri spiritus exciperet. RVSTIC. Conc. S I 4 p. 183, 23. 2 *infinit.*: VERG. Aen. 10, 502 Turno tempus erit, magno cum optaverit -ptum intactum (*sc. esse*) Pallanta. LVCAN. 7, 282 -ptum minimo volt sanguine quisquam barbarus Hesperiis Magnum praeponere rebus? SIL. 5, 601 sero ... -ptum volet impia Roma, non violasse mei corpus mucrone Sychaei. 7, 620 unanimi vel morte -isse volebant spectari Fabio. STAT. Theb. 1, 163 furiis ... inmanibus -ptum *est* Oedipodae sedisse loco. CLAVD. rapt. Pros. 3, 194 aspectus miserae non ferre parentis -ptum morte velit. PAVL. NOL. epist. 8, 3 vs. 48 potens, qui celsior omnibus esse -erit.

structurae selectae: I *ponitur c. dupl. acc.*: *p. 512, 41. 74. al.* II *certae eaedemque sollemnes ex ratione servorum -endorum locutiones*: de praeda: PLAVT. Capt. 34. 111. 453 Epid. 64. 621 (*A*; ex pr. *P*). ex praeda: PLAVT. Epid. 608 (*v. adn.*). 621 (*P, v. l. 54*). VARRO rust. 2, 10, 4 LIV. 32, 26, 6. de mensa: *p. 512, 31.* de lapide: *p. 515, 25.* de machinis: *p. 512, 49.* de catasta: SVET. gramm. 13. sub corona: VARRO rust. 2, 10, 4.

III *additur pretium*: A *per abl.*: 1 *nudum*: a *substantivi: indicata certa summa* (*in libras: p. 514, 32.* PLIN. nat. 12, 28. 33, 147): *p. 512, 24. 30. 513, 6. 514, 26.* VARRO Men. 404 illum ... volunt -ere milibus centum, te ... nemo centussis (*i. centum assibus*). *passim.* *indefinita summa*: *p. 512, 50. 67. 514, 52. 68. passim.* b *adiectivi*: duplo: SEN. contr. 1, 7, 5. magno: CIC. Tull. 14 Verr. II 3, 68. *et al.* minimo: *p. 512, 44. al.* nimio: PLAVT. Most. 905. parvo: CIC. Att. 13, 29, 3 HOR. sat. 2, 3, 156. *et al.* quadruplicato: PLIN. nat. 14, 51. quanto: TRYPH. dig. 49, 15, 12, 18. vili: *v. p. 511, 75. 512, 40. et al.* vilissimo: VARRO rust. 1, 22, 2. 2 *ex praep. pendentem*: ex: LIV. 44, 16, 10 ex ... pecunia (POMPON. dig. 24, 1, 29 GAIVS dig. 4, 4, 27, 1. VLP. dig. 5, 3, 20, 1 ex pecunia hereditaria. *et al.*). 45, 14, 6 ex centum pondo argenti. VVLG. Bar. 6, 24 ex omni pretio (ἐκ πάσης τιμῆς). *et al.* de: ITALA *v. p. 512, 79.* VVLG. I Esdr. 7, 17. Bar. 1, 10 de quibus *pecuniis* (τοῦ ἀργυρίου). AVG. epist. 96, 2 p. 515, 18 VEN. FORT. carm. 2, 7, 4. *cf.* MART. 10, 29, 4 MARCIAN. dig. 46, 3, 47, 1.

B *per genet.*: quanti: *p. 512, 40. saepe.* tanti: PLAVT. Merc. 490 VARRO rust. 2, 2, 5 *v. p. 513, 82. al.* tantidem: TER. Ad. 199 CATO agr. 22, 4 CIC. Verr. II 3, 192 (*β*; tanti *V*; tantum *O*). pluris: VARRO ling. 9, 39. 93. *al.* CIC. Tull. 14 dimidio ... pluris. Verr. II 3, 151 multo pluris. *al. et passim.* minoris: VARRO rust. 2, 1, 13 CIC. Verr. II 4, 14. *et al.* *cf.* CHAR. gramm. p. 139, 22 B. plure aut minore -ptum antiqui dicebant ... sed consuetudo 'pluris' et 'minoris' dicit (*cf.* ROMAN. Char. gramm. p. 274, 10 B., *ubi affertur* LVCIL. 1253 plure foras vendunt quod pro⟨inde⟩ minore ⟨erat⟩ -ptum. *de* pluri', minori' *cogitat J. B. Hofmann, Lat. Syntax*

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 440). duorum aureorum: IAVOL. dig. 47, 2, 75. INST. Iust. 3, 29, 4 centum. multi: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 183, 23. C *per acc.*: quantum: AVSON. 90, 4 *v. p. 514, 61* (*cf. Löfstedt, Spätl. Studien p. 80*). auri solidum (-os): INSCR. christ. Diehl 2137 (*a. 426*) co⟨n⟩stat [i] nos -isse ... locum ... auri solidum un(um) semes(sem). 3780 Susta, qui -et (*v. p. 511, 13*) a Delfino auri solidos duo. 3786[A]. *al.* *falso per* ad *c. acc.*: *p. 512, 44.* D *per adv.*: bene: PLAVT. *p. 511, 73. al.* CIC. Att. 1, 13, 6. 12, 23, 3 VERG. *v. p. 516, 7. et al.* care: VARRO rust. 1, 16, 3 HOR. epist. 2, 1, 238. *et al.* carius: *p. 513, 7.* CIC. dom. 115 dimidio. male: PLAVT. Most. 799 CIC. Att. 2, 4, 1. *et al.* melius: CATO agr. 1, 4 CIC. off. 3, 61. *et al.* salubriter: PLIN. epist. 1, 24, 4. sumptuosius: PLIN. epist. 9, 12, 1. vilius: IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1. vilissime: COLVM. 2, 10, 1.

IV *de pondere et mensura*: pondere: PLIN. nat. 18, 29. 35, 197. mensura: PLIN. nat. 35, 197. per assem et libram: *p. 512, 69. cf. p. 513, 77.*

coniunguntur, iuxta ponuntur, distinguuntur: *verba negotiandi*: vendere: *passim. in sollemniore sermone legum sim.*: CIC. Cluent. 148 (*de veneno*). LIV. 39, 17, 3. VLP. dig. 48, 10, 9, 2 (*lex Cornelia*). S. C. Volus. Paul. dig. 18, 1, 52. *et al.* *abundante alterutro membro*: PLAVT. Trin. 134 neque de illo quicquam neque -res neque venderes (*tantum de -endo agitur; v. Vahlen, opusc. ac. I p. 107*). *cf. et p. 514, 34.* mancipio accipere: *p. 512, 64. 513, 26.* TAB. Dac. 6 (Corp. III p. 937) int. 3 (*a. 139*). 7 (Corp. III p. 940) int. 1 (*a. 142*). 8 (Corp. III p. 944) int. 1 (*a. 159*). 25 (Corp. III p. 959) int. 1 (*a. 160*). CORP. VI 36245. conducere: LEX vic. Furf. (Corp. I² 756) 11 (*a. a. Chr. 58*) -ere conducere locare dare. CIC. off. 2, 40. 2, 64. 3, 70. *et saepe.* mutare: *p. 512, 2.* PALLAD. hist. mon. I 3 p. 263[D] pater -endis vel mutandis mercibus studens (*gr.* πατρὸς ἐμπόρου). parare: *p. 512, 27. 513, 14.* CIC. Att. 1, 7 LIV. 24, 18, 14 LABEO dig. 32, 29 pr. *et al.; cf. p. 511, 42.* *alia*: aedificare: *p. 513, 50.* CIC. off. 2, 83 SEN. epist. 101, 4. *verba edendi* (*c. soni similitudine*): edere: PLAVT. Men. 106 VVLG. Luc. 17, 28. comedere: VVLG. deut. 2, 6 Is. 55, 1.

syn.: mercari: *p. 514, 68.* PLAVT. Epid. 45. 460. *et al.* praestinare: PLAVT. Epid. 278. parare: SEN. benef. 4, 12, 3 COLVM. 1, 3, 12 MART. 3, 62, 6. *et al.* (*v. p. 511, 39 et cf. supra l. 31*). comparare: VAL. MAX. 7, 6, 1 COLVM. 3, 3, 8. *et al.* INSCR. christ. Diehl *ind. capp. XXV et XXVI passim.* liceri: PLIN. nat. 7, 126.

part. praes. ˣ**emēns**, -entis *pro subst.* *i. q. emptor*: SEN. benef. 6, 15, 4 cum de pretio inter -entem vendentemque convenerit (IAVOL. dig. 7, 1, 54). epist. 80, 9 -entibus ornamenta ... suspecta sunt. COLVM. 8, 6, 2. PLIN. nat. 12, 70 pretia ex occasione -entium varia (*cf.* IVST. 11, 4, 8). 16, 63 TAC. Agr. 28. POMPON. dig. 40, 7, 8, 1 (*ibid.* emptoribus). *et al.*

part. perf. ˣ**ēmptum**, -ī *n. pro subst.* 1 *i. q. contractus emendi, emptio* (GLOSS. *v. p. 511, 32*): VARRO rust. 2, 2, 6 emptor pote ex -o vendito illum damnare, si non tradet. CIC. nat. deor. 3, 74 reliqua, quae ex -o aut vendito aut conducto aut locato contra fidem fiunt. LIV. 40, 58, 1 neque Thraces commercio faciles erant ⟨neque⟩ Bastarnae -o contenti esse poterant. SEN. benef. 6, 38, 2 *constat* negotiatio eius ex -o et vendito. TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) praescr. (*a. 101*) obligarunt prae⟨dia, ut ex em⟩pto Ligures Baebiani ⟨usuras ... percipiant⟩. POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 in -is ... et venditis ... id quod actum ... sequendum est. VLP dig. 13, 6, 5, 2. *structurae ICTorum selectae*: **ex empto**: agere: LABEO dig. 18, 1, 78, 2. *et passim.* praestare: NERAT. dig. 2, 14, 58. *et al.* teneri: POMPON. dig. 18, 1, 13. *al.* consequi: VLP. dig. 15, 3, 7, 4. *al.* actio: PROC. dig. 18, 1, 68, 2. *et saepe.* obligatio: POMPON. dig. 18, 1, 8, 1. iudicium: GAIVS inst. 4, 62. *et al.* condemnatio: VLP. dig. 19, 1, 13 pr. **empti**: obligatio: POMPON. dig. 18, 1, 6, 2. *et al.* iudicium: POMPON. dig. 19, 1, 6, 9. *et al.* ius: SCAEV. dig. 44, 4, 15. *et al.* actio: VLP. dig. 19, 1, 1, 1. *et al.* contractus: COD. Theod. 3, 1, 7 (*a. 396*). titulus: COD. Theod. 10, 17, 3 (*a. 391*). *et sim. saepe; v. V. i. R., indd. ad Codd. Theod. et Iust.*

2 *i. q. res empta*: CIC. prov. 7 id -um ita vendidisti, ut ... ius non diceres. PAVL. FEST. p. 337 sectores ... qui secant dicuntur et qui -a sua persequuntur. PETRON. 14, 2 vs. 6 iudicium nihil est nisi publica merces, atque eques in causa qui sedet, -a probat. VLP. dig. 18, 2, 6, 1 CAPITOL. Aur. 17, 5. *et al.* (*cf. p. 511, 41*).

deriv.: emacitas, emax; empticius, [empticus], emptio, emptito, emptivus, emptor, empturio, emptus.

compos.: abemo, coemo, como, demo, promo, sumo; ad-, dir-, ex-, inter-, per-, redimo; inemptus. *Burckhardt.*

ēmoderor, -ārī. *ab* ex *et* moderari. *i. q. temperare, lenire* (*vox metri causa ab Ovidio novata; v. et s.* emodulor *l. 84*): Ov. rem. 130 cum dederit lacrimas animumque impleverit aegrum (*sc. mater ob fil. morte abreptum*), ille dolor verbis -andus erit. [*falso trad.*: CAES. Gall. 7, 75, 1 (ne -ari *χBM*[1] *pro* nec moderari *rell. codd.*).]

ēmodulor, -ārī. *ab* ex *et* modulari. *fictum eadem ratione atque* emoderor (*v. supra l. 78*) *ab* Ov. *i. q. modulari*: Ov. am. 1, 1, 30 cingere ... tempora myrto, Musa, per undenos -anda pedes (*i. disticha elegiaca*).

?**emola**, -ae *f.* *i. q. vas quoddam*: VVLG. III Esdr. 1, 12 hostias coxerunt in -is et in ollis cum benevolentia (*gr. 1, 11* ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ λέβησι). *v.* hamula (*corrupt. ex* enolis *i.* '*aenulis*' *putat Niedermann in plagulis; cf.* enulum caldarium GLOSS. V 597, 50). *K.-M.*

ēmōlior, -ītus sum, -īrī. *ab* ex *et* molior. *inf.* -irier: *l. 27.* *part. perf.* -tus *passive*: *l. 19.* *inde a* PLAVTO (*l. 25*); CELSO, COLVM. [*ex coni. certa*: CELS. 4, 13, 2[A] -itur *Caesarius* (emollitur, moll- *codd.*). *dub.*: GLOSS. V 263, 7 aemolire *falso trad.* adduceret (= GLOSS.[L] Corp. A 528 amolire: abducere).]

1 *proprie*: *i. q. molem loco movere*: a *fere i. q. egerere, eicere*: CELS. 4, 13, 2[A] sicca tussis ... quae nihil (*sc. pituitae vel sanguinis*) -itur (*v. supra l. 10*). 7, 26, 1[A] res ... interdum cogit -iri manu urinam, cum illa non redditur. COLVM. 8, 5, 21 per nares -iri pituitae nauseam. APVL. met. 4, 12 cumque iam cuncta rerum naviter -tus nec toro quidem aniculae quiescentis parcere vellet *latro*. PELAGON. 430 ad -tum (*sc. oculum, cf. Hippiatr. gr. II 61, 20* πρὸς ὀφθαλμὸν κατάπλασμα. *nota pass., v. supra l. 9*). b *fere i. q. evertere, excutere*: SEN. Ag. 471 sua quisque (*sc. ventorum*) mittit tela et infesti fretum -untur, turbo convolvit mare. c *delendi causa, i. q. demoliri* (*in imagine*): CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 37, 9 non impendio -enda (de- *coni. Schottus*) sunt, quae per se labascunt.

2 *translate, fere i. q. moliendo perficere*: PLAVT. Bacch. 761 insanum magnum molior negotium metuoque ut hodie possiem -irier.

?effimate inpurę **emolles** GLOSS. V 497, 67 (= GLOSS.[L] V Aa E 116 eff⟨em⟩inatae: impure molles).

ēmollēsco, -ere. [*cf. c.* emollio *et c.* mollio. *W.*]. *de significatione*: GLOSS. emol⟨l⟩esco τρυφερὸς γίνομαι, -ere ἁπαλύνεσθαι. *i. q. mollem fieri, emolliri* (*cf. II B, p. 519, 52*): RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 7 p. 1366[A] *illa via quae* luxuria dissolvitur, quae in carnis voluptatibus -it. HESYCH. in lev. 1, 3 p. 795[A] ut nullatenus mandatorum effeminetur sive -at operator.

ˣ**ēmollio**, -iī (-īvī), -ītum, -īre. *ab* ex *et* mollio. *de formis*: -iit: SEN. dial. 5, 8, 2. -ierit: TAC. Agr. 11. -ierat: LIV. 37, 41, 4. -iverat: PS. AVR. VICT. epit. 1, 14. *de significatione*: GLOSS. -io ἐκμαλάσσω. *legitur inde ab* Ov. (*v. p. 519, 8*), LIV. (*v. p. 519, 53*). [*perperam recept.* COLVM. 12, 52, 10 corticulis (*sic vulg.*, torculis *SA*) -tis (emoli *vel* et moli *codd.*, *v. p. 519, 80*).]

I *proprie de corporalibus, i. q. mollire, mollem vel tenerum reddere*: A *in universum res varias* (*audacius de plaga arietis, fere i. q. irritum reddere infra l. 57*): LIV. 37, 41, 4 umor arcus fundasque et iaculorum amenta -ierat (*cf.* MACR. Sat. 7, 16, 29 ligna quae luna vel iam plena vel adhuc crescente deiecta sunt, inepta sunt fabricis quasi -ta per humoris conceptionem). COLVM. 12, 15, 5 *ficos* in sole viescere patiuntur, quas deinde bene siccatas, cum calore solis -tae sunt, colligunt. 12, 52, 10 *v. l. 40.* PLIN. nat. 10, 167 ova aceto macerata in tantum -untur, ut per anulos transeant. 17, 168 -iri terram minutis in scrobe imo sulcis (OP. imperf. in Matth. 40 p. 855[init.] terram). 18, 76 sq. *amylum* madescit dulci aqua in ligneis vasis ..., -tum priusquam acescat *eqs.* (*cf.* SERV. Aen. 1, 177 *Cererem* corruptam undis: aqua -tam). 31, 66 marinae *aquae* ... pecorum ... lanas. 37, 164 *v. p. 519, 68.* VEREC. in cant. 1, 9 unde aquae gelare sunt dictae, quae postea -tae Aegyptium in profundo populum receperunt. *nota* (*v. supra l. 44*): HEGES. 3, 11, 2 Iosephus saccos paleis repletos in eum dimitti locum praecepit, in quem aries a Romanis intorquebatur, ut laxo saccorum sinu elusa plaga omnis arietis -retur (*gr.* ὡς πλάζοιτο ἡ ἐμβολή, καὶ δεχόμενοι [*sc.* οἱ σάκκοι] τὰς πληγὰς ἐκκενοῖεν τῇ χαυνότητι).

B *speciatim in arte medica*: 1 *corpus humanum eiusque partes curandas sanandasve* (*i. q. infirmare infra l. 81*): CELS. 2, 14, 10 ut tantummodo summam cutem -at *frictio*. 2, 33, 6 praecipue ... ad -endum potest cataplasma *eqs.* 3, 20, 6 imponendum ... quod simul et reprimat et -at ([*PJ*; molliat *FV*]. 4, 12, 1. 4, 12, 4. 4, 31, 5 sic reprimunt, ut -ant. *al.*). 5, 18, 6 haec ... dolorem levant, dura -unt (*al.*). 5, 26, 27[B] *aqua calida* duritiam -at (PLIN. nat. 20, 214 nervorum duritias [*aliter infra l. 83*]. 21, 129 narcissinum oleum ad -endas duritias. 21, 142. *saepe*). 5, 26, 34[D] -tum in eo (*sc. balneo*) vulnus (PLIN. nat. 35, 38. *al.*). 6, 7, 7[B] *sordes auris*. 7, 27, 3 vitabitur ... ceratum, quod ad recipiendum id malum (*sc. cancrum*) corpus -it (PLIN. nat. 31, 115 CAEL. AVR. chron. 2, 1, 33). *al.* PLIN. nat. 20, 11 *pepones* -unt alvum (20, 49. 32, 64 leniter. *al.*). 20, 222 -endo ventre (22, 32 difficilem ventrem. *al.* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 112. *al.*). 20, 228 vulvas et cibo et infusione -it *malva* (*al. cf.* 28, 255 callum vulvarum). 20, 259 radix *cannabis* articulos contractos. 23, 118 *folia ficulnea* strumis inlinuntur omnibusque quae -enda sint discutiendave (23, 127 omnem collectionem -unt et discutiunt. 24, 11). *al.* CAEL. AVR. chron. 2, 4, 76 (*de dentium dolore*) passio ... nunc lenimentis -ta. *cum effectu infirmandi, fere i. q. laxare*: CELS. 1, 9, 6 *calor* si nimius est, corpus effeminat, nervos -it (PLIN. nat. 23, 90 natura eius [*sc. cypri*] excalfacit, -it nervos. *aliter supra l. 69*).

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *emplastra, remedia*: CELS. 8, 4, 11 -endum id emplastrum, adiecto cerato ex rosa facto. PLIN. nat. 26, 141 *plantago* igni -ta melior et cum cerato crassa ulcerum labra purgat. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 14 panis . . . mulso diligenter -tus (chron. 5, 2, 37. *cf.* chron. 1, 1, 14 *cataplasma* ex panico diligenter -to). chron. 5, 2, 38 ceram.

II *translate*: **A** *i. q. mitigare, lenire (in bonam fere partem)*: 1 *animum, mores, affectus (ipsos homines infra l. 11. 20. 36)*: OV. Pont. 2, 9, 48 adde quod ingenuas didicisse fideliter artes -it mores nec sinit esse feros. SEN. benef. 7, 20, 3 artifices scenae et scorta et quae feritatem eius -ant libens offeram. PLIN. nat. praef. 1 ut obiter -am Catullum (*sc. versum* 'namque tu solebas ⌊nugas⌋ esse aliquid ⌊meas⌋ putare') . . . ille enim . . . permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit *eqs.* (*v. infra l. 46*). LAMPR. Heliog. 7, 9 ex eo -tam insaniam ferunt *Hadriani*. HIL. in Matth. 19, 11 p. 1027^B gentium immanitas ad oboedientiam . . . -itur. AMM. 23, 2, 4 nondum ira . . . -ta (*cf.* CLAVD. carm. min. 22, 27 rabiem). AMBR. Hel. 12, 43 habet unum hoc temulentia, ut -at et resolvat corda temulentorum (VVLG. II par. 34, 27 FVLG. RVSP. praedest. 3, 23 p. 663^D. *al.* *cf.* SIDON. epist. 4, 1, 4 corda cornea fibraeque glaciales . . . -rentur egelidarentur). HEGES. 1, 12, 2 *Aristobolum* acriorem animo, expertem potestatis -bat privati humilitate (*gr.* διὰ θερμότητα κατεῖχεν ἰδιώτην). HIER. epist. 39, 2, 1 visceribus (*i. mente*) -tis. PAVL. NOL. epist. 40, 4 p. 342, 26 -ta sensus (cordis *FPU*) nostri duritia (AVG. doctr. christ. 2, 6, 7 p. $38^{extr.}$ APON. 12 p. 221. GREG. M. moral. 12, 20 p. 996^B *deus duritiam peccantium* ad poenitentiam -it). PAVL. MED. bened. 2, 4 p. 718^C *dura indignatio non* potuit -iri. GREG. M. moral. 3, 20 p. 609^C -iri itaque prius debet animus, ut afflicto congruat. *inde, praecipue apud* ECCL., *i. q. precibus flectere, ad misericordiam inducere*: CYPR. GALL. iud. 685 ⟨nec iam fert⟩ fictos mens -ta (*Samsonis*) maerores (*cf.* AMBR. epist. 83, 8 p. 1281^C ad unius mulieris petitionem paternis visceribus mentem -tus). PS. CYPR. pud. 10 p. 21, 9 non illos -ire potuit invita generosi sanguinis memoria. SPART. Sept. Sev. 17 non -tus (est mollitus *codd.*) tam prudente dicto. ARNOB. nat. 2, 62 p. 98, 14 magi cunctas -ant et commulceant potestates (*ibid. antea* p. 97, 26 commendaticias se habere preces quibus -tae nescioquae potestates *eqs.*). HEGES. 1, 40, 5 his et talibus -to patre (*gr.* τούτοις . . . πατέρα πείσαντες). CASSIOD. Ios. antiq. 18, 12 p. $537^{med.}$ fortassis . . . possit C. Tiberius -iri (*gr. 18, 275* ἐπικλασθέντα τὸν Γάϊον).

2 *praecepta, sententias*: PS. AVR. VICT. epit. 48, 13 modica dilatione -bantur severa praecepta. AVG. adv. Don. 17, 21 p. 120, 16 *iudicibus* semper licuit lenire atque -ire sententiam.

3 *spectat ad verborum metrorumque compositionem sive modulationem*: SEN. contr. exc. 6, 8 tu verba pedibus tuis -as et severitatem templo debitam modulatione frangas? contr. 7, 4, 8 omnia in illo epilogo non tantum -tae conpositionis sunt, sed infractae. PLIN. nat. praef. 1 *v. supra l. 11.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 135, 28 *metrum* est . . . iocosis motibus -tum. 154, 19 galliambicum . . . metrum -ta ac tremula modulatione formatum.

4 *colorem, fere i. q. iucundiorem visu reddere*: PLIN. nat. 35, 198 veros . . . et pretiosos colores -it Cimolia et quodam nitore exhilarat contristatos sulpure.

B *i. q. effeminare, debilitare sim. (in malam partem)*: LIV. 27, 3, 2 ne suum quoque exercitum sicut Hannibalis nimia urbis amoenitas -ret (*cf.* 38, 49, 4 hostem -tum amoenitate Asiae. TAC. hist. 3, 2 circo quoque ac theatris et amoenitate urbis -tos). SEN. contr. 1 praef. 9 -ti enervesque. SEN. dial. 5, 8, 2 impudicorum coetus fortem quoque . . . virum -it. epist. 51, 8. 92, 10 voluptas ultro dissolvit et omne robur -it. LVCAN. 8, 366 -it gentes clementia caeli. TAC. Agr. 11 PS. AVR. VICT. epit. 1, 14. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 24, 3 p. 249, 14 quem luxuria non enervet, quem lascivia non -at? hex. 3, 1, 5 p. 61, 15 *acroamata scaenica* mentem -ant ad amores (*cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 15, 2 p. $429^{init.}$ ad libidines Antonium; *gr. 15, 27* πρὸς τὰς ἡδονὰς ἑλκύσαι). OROS. hist. 5, 16, 14. MAR. VICTOR aleth. 3, 426 turpi Sodomae luxu -ta iuventus. DRAC. Orest. 333 -it Cytherea trucem . . . Martem. CASSIOD. in psalm. 140, 6 p. 1002^A *dilectio simulata verborum* rigorem veritatis -it. *et al.*

part. perf. pass. **ēmollītus**, -a, um *pro adi.* *i. q. mollis*: PLIN. nat. 37, 164 Gorgonia nihil aliud est quam curalium nominis causa, quod in duritiam lapidis mutatur -um in mari (*cf. Ov. met. 15, 416 sq.*). *cf. etiam* MAR. VICTORIN. gramm. VI 154, 19, *supra l. 47.*

structurae notabiliores: -ire *aliquem* ad *aliquid*: ad oboedientiam: *supra l. 15.* ad amores: *supra l. 61.* ad libidines: *supra l. 62.* ad ea quae pertinent ad caritatem dei: GREG. M. in euang. 17, 14 p. 1146^B. ad poenitentiam: *supra l. 25.* *aliquem* ab *aliqua re*: APON. 12 p. 221 a sua duritia -iri.

ēmolo, -uī, -itum, -ere. *ab* ex *et* molere. 1 *vi praepositionis servata, i. q. molendo exhaurire vel consumere*: PERS. 6, 25 messe tenus propria vive et granaria, fas est, -e. 2 *vi praepositionis evanida, idem fere ac molere*: **a** *proprie*: COLVM. 12, 52, 10 olivae postea resolutis corticulis -i (*sic SA*, et moli *L*; *v. p. 518, 41*) debebunt. PLIN. nat. 16, 15 inopia frugum arefactis (*sc. glandibus*) -itur (emollitur *D*, molitur *E*) farina. VEG. mulom. 2, 88, 7 hordeum -tum furfuribus admixtum. AMBR. epist. 64, 3 *v. p. 520, 3.* PS. RVFIN. in Am. 4, 4—6 p. 1072^A *quia dentes* desuevissent incidere aut

-ere cibos *eqs.* **b** *per allegoriam (ex Matth. 24, 41 = Luc. 17, 35* duae molentes in mola *eqs. sumptam)*: AMBR. epist. 64, 3 p. 1220^C denique illa mulier quae bene -uerit assumetur; ea autem quae male -uerit derelinquetur. *ibid.* 4 (*v. p. 519, 83*) -e ergo et tu fidem tuam. PS. AMBR. serm. 13, 6 p. 630^C ecclesia quae domino cibum sanctitatis -uit (MAX. TAVR. hom. 3 p. 230^C).

ēmolumenticius, -a, -um. *ab* emolumentum. *i. q. ad emolumenta pertinens*: CASSIOD. var. 9, 6, 2 p. 272, 21 a vinculo te -i terroris (*i. qui timueris, ne emolumenta amitteres*) absolvimus et praedicti (*sc. Baiani*) lavacri munere sublevamus.

***ēmolumentum**, -ī *n.* [*ductum ab* ex *et* molere, *sc.* '*quod molendo molitor percipit*'. *W.*] *de significatione*: CIC. fin. 3, 69 -a et detrimenta, quae ὠφελήματα et βλάμματα appellant. CHAR. gramm. p. 461, 45 B. ὠφέλεια (HIER. in Mich. 2, 4 p. 1195^A). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 1 B. lucrum. compendium. -um *eqs.* (*cf. ibid. l.* 26). AVG. in psalm. 118 serm. 11, 6 p. $1530^{extr.}$ πλεονεξία, quam Latini interpretes in hoc loco nonnulli interpretati sunt '-um'. GLOSS. ὠφέλεια. κέρδος. ὄνησις. ἐπίνοια. μέθοδος. adquisitio cuiuscumque rei. lucrum. usura aut praemium. fructum. merces laborum. -a τοὺς χρηματισμούς. *propria vis verbi abolevit, attamen opera ad percipiendum commodum impendenda plerumque intellegitur; duobus locis (v. p. 522, 63) non commodum, sed opera dumtaxat significari videtur.* *legitur apud poetas inde a* PLAVTO, LVCR. *singulis locis (v. p. 522, 24. infra l. 64), binis apud* IVV. *(v. l. 84. p. 521, 5); apud scriptores inde a* VARRONE (*v. p. 522, 63*), RHET. Her. (*v. l. 38*).

|*in loco praeterea mendoso*: SVET. Iul. 22, 1 TERT. scorp. 6 p. 157, 22. *falso trad.*: CAES. Gall. 1, 34, 3 sine magno commeatu atque molimento (*sic Faernus*; -o *vel* emulomento *codd.*). *fort. et* DIDASC. apost. 54, 16 p. 76 *mundus* semper gubernatur subinde non cessantibus emolume⟨n⟩tis nec punctum horae a motione sueta universa et perennis motio eorum . . . fit (*leg.* elementis?, *an recte trad., ita ut* -um *idem fere sit ac res quae -um pariat, i.* '*auxilium*'?, *v. p. 522, 68*).]

I *i. q.* ***commodum, utilitas, lucrum*** *sim.*: **A** *de utilitate, quae extrinsecus alicui obvenit sive ad condicionem statumque sive ad res eius augendas (de valetudine v. l. 74. p. 521, 9)*: 1 *generatim*: **a** *de singulorum commodis*: α *absolute*: RHET. Her. 2, 3, 4 *defensor* inicum esse dicet omnes, ad quos aliquid -i ex aliqua re pervenerit, in suspicionem malefici devocari. 2, 19, 29 omnes . . . illa, quae multo maxima sunt maleficia, aliquo certo -o inducti suscipere conantur. CIC. inv. 2, 157 est quiddam, quod sua vi nos adliciat ad sese, non -o captans aliquo, sed trahens sua dignitate (LIV. 23, 15, 15; *antea*: omnis honos atque omne praemium). 2, 164. S. Rosc. 84 sic vita hominum est, ut ad maleficium nemo conetur sine spe atque -o accedere. Verr. II 3, 227 dixi . . . ipsam rationem arandi spe magis et iucunditate quadam quam fructu atque -o teneri (*sic syn.* fructus: part. 90. *ibid.* 92 fin. 2, 83. AMM. 31, 14, 5 -a fructusque; *v. praeterea p. 522, 40*). Font. 27 Cluent. 52. dom. 145 commodis meis omnibus -is praemiis praetermissis (*sic syn.* praemium: or. frg. B 27 [= 30 M.]. de orat. 2, 346 sine -o ac praemio. rep. 3, 26. *v. p. 521, 5*). Mil. 32 boni nullo -o impelluntur in fraudem, improbi saepe parvo. leg. 1, 49 etiamsi -is, non suapte ⟨vi⟩ virtus expetitur, una erit virtus, quae *eqs.* fin. 1, 53 plusque in ipsa iniuria detrimenti est quam in iis rebus -i, quae pariuntur iniuria (PACIAN. paraen. 6 p. 110 quibus -is tot ecclesiae detrimenta pensabis [*sc. tu, sacerdos; aliter p. 522, 32*]. CLAVD. DON. Aen. 1, 1 p. 8, 12). fin. 2, 45 multa ob eam unam causam faciunt, quia honestum est, etsi nullum consecuturum -um vident (*sic opp.* honestum: 2, 55 off. 3, 17. 18). 2, 56. 85. 5, 48. off. 3, 21 si . . . sic erimus adfecti, ut propter suum quisque -um spoliet aut violet alterum *eqs.* 3, 22 -i sui gratia (COD. Theod. 7, 4, 28 = COD. Iust. 12, 37, 12; *a. 406*). 3, 57 -i tui causa (3, 81). Tusc. 4, 20 voluptatis . . . partes hoc modo describunt, ut malevolentia sit voluptas ex malo alterius sine -o suo. epist. 7, 10, 4. LVCR. 5, 166 quid . . . inmortalibus atque beatis gratia nostra queat largirier -i? LIV. 3, 72, 2. 4, 35, 7 eo impendi laborem ac periculum, unde -um atque honos speretur (*sic opp.* periculum: 44, 20, 2 *legati* nuntiant maiore periculo quam -o exercitum . . . in Macedoniam inductum. CELS. dig. 17, 1, 48, 1 [*cf. etiam p. 521, 31. 61*]). LIV. 5, 4, 4 nusquam nec opera sine -o nec -um ferme sine impensa opera est. 22, 22, 7. 24, 48, 13 Romanis quoque in Hispania legatorum regis adventus magno -o fuit. 26, 43, 3. SEN. benef. 2, 31, 3 *qui beneficium dedit* speravit et -i aliquid. 4, 22, 4. PLIN. nat. 18, 263 in ipso pabulo non minus -i est quam e feno. 28, 209 si et coagulum addatur *remedio*, maioribus -is fiat (*v. supra l. 36*). APVL. apol. 90 respondeat Aemilianus ob quod -um . . . Pudentillam . . . ad matrimonium pellexissem. *al.* ITALA psalm. 118, 36 (Veron.) inclina cor meum in testimonia tua et non in -um (πλεονεξίαν). SCHOL. Cic. Bob. p. 120, 1 St. ita moratus nec ullo -o provocatus. *al.* CLAVD. DON. Aen. 9, 270 p. 223, 29 quod ex illarum (*sc. mulierum*) partu magna possent -a conquiri. HIER. in Matth. 18, 8/9 p. 129^D -is carnalibus careas. AVG. in epist. Ioh. 6, 4 p. 2021 nullum -um exspectans a fratre nisi salutem ipsius. serm. 33, 4, 3 p. 208 terrenum -um. *et al.*

β *acced. genet.*: *subi.*: CIC. off. 3, 36 -a . . . rerum. LIV. 21, 43, 8 laborum periculorumque (IVV. 3, 22). VELL. 2, 105, 3 anni

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eius aestiva . . . immanis -um fecere victoriae (CLAVD. DON. Aen. 8, 200 p. 145, 12. COD. Iust. 7, 68, 1 [*a. 223*] -um victoriae [*i. appellationis*]). VELL. 2, 114, 4 hiems -um patrati belli (*aliter infra l. 16*) contulit. PLIN. nat. 18, 21 miramur ergastulorum non eadem -a esse quae fuerint imperatorum. IVV. 16, 35 praemia . . . atque . . . -a . . . sacramentorum. TAC. ann. 11, 7 pacis. 15, 56 silentii. GELL. 1, 13, 5 incommoda . . . cum -o spei (*i.* '*-o sperato*') pensitanda esse. APVL. apol. 48 incantandi. TERT. paenit. 10, 10 quae per insuavitatem medentur . . ., -o curationis (*v. p. 520, 36*) offensam sui excusant. *al.* AMBR. Iob 3, 6, 17 p. 258, 9 nec praemia virtutis sunt -a thensauri (*opp.* inopia). HIER. in Matth. 13, 37 p. 94^C omnia istius mundi -a contemnere (*cf.* AVG. c. Cresc. 1, 7, 9 p. 332, 9 -um saeculi huius). *et al.* *obi.*: SEN. epist. 14, 9 nihil . . . quod cum magno -o insidiantis eripi possit. PLIN. nat. 18, 206 spes ardua . . . sed temptanda tam (iam *coni. Mayh.*) grandi vitae -o. GELL. 2, 12$^{tit.}$ *lex* ad usum et -um salubritatis penitus reperta. IVST. 9, 1, 2 ad cuius (*sc. belli, aliter supra l. 3*) -um . . . pertinere ratus *Philippus*, si *eqs.* AMM. 22, 11, 16 -is aerarii proficere. FERRAND epist. 7, 5 p. 933^A laborare pro utilitatibus aliorum sine -o cupiditatis. *explicat.*: IVL. VAL. 3, 6 p. 116, 20 *bestiae* refugere coepere . . . nullum auxilii ullius -um dominis adferentes. COD. Theod. 13, 3, 11, 5 (*a. 376*) oratoribus viginti quattuor annonarum e fisco -a donarentur (14, 17, 10, 5 [= COD. Iust. 11, 25, 1, 1; *a. 392*] perceptarum annonarum -a. *aliter l. 75. 77*). *inhaerentiae*: VLP. dig. 12, 3, 4 pr. sub alieni compendii -o etiam periurium anceps subire. PS. RVFIN. in Os. 4, 8 p. 985^A per lucri sui -a.

b *de commodo publico*: CIC. S. Rosc. 142 sin autem victoria nobilium ornamento atque -o rei publicae debet esse *eqs.* de orat. 1, 34 in id studium in quo estis incumbite, ut et vobis honori et amicis utilitati et rei publicae -o esse possitis. LIV. 6, 39, 6 maximo privatim periculo, nullo publice -o. 26, 16, 12 cum -o quaesita etiam apud socios lenitatis species. SVET. Aug. 25 proelium quidem aut bellum suscipiendum omnino negabat, nisi cum maior -i spes quam damni metus ostenderetur (*inde* PS. AVR. VICT. epit. 1, 12 p. 134, 12). SALV. gub. 1, 10 p. 7, 23 omnia . . . studia omnes conatus suos ad communia -a *conferre*.

2 *technice*: **a** *apud* ICTOS *de eo lucro quod cui aut ex possessione (adquisitione) aut actione forensi fit*: **α** *absolute*: IVLIAN. dig. 36, 2, 16, 1 cum neque in praesentia ullum -um hereditati adquiratur (*sc. legato quod servo datur*) *eqs.* AFRIC. dig. 46, 1, 21, 4 nonnullis . . . casibus -um habituram *fideiussionem*. MARCELL. dig. 24, 1, 49 ut res cum omni -o . . . ad filium transiret. PAPIN. dig. 17, 2, 52, 6. *al.* TRYPH. dig. 23, 3, 75 cuius interest non esse evictum quod in dote fuit . . . huius . . . -i potestatem esse creditur. 23, 3, 78 pr. *al.* VLP. dig. 4, 4, 44 quod adquirere -um potuerunt, *omiserunt*. 11, 7, 12, 4. 13, 7, 22, 4 *al.* PAVL. dig. 22, 1, 17, 2 in tacito fideicommisso omne -um heredi auferendum et fisco praestandum divus Pius rescripsit: ergo et usurarum -um (*v. infra l. 71*) aufertur heredi. COD. Theod. 2, 9, 3, 2 (= COD. Iust. 2, 4, 41; *a. 395*). 8, 18, 9, 2 (= COD. Iust. 6, 60, 3, 2; *a. 426*). *al.* LEX Burg. Rom. 38, 1 ad solutionem poenae . . . cum -i amissione tenendus est. *et al.*

β *acced. genet.*: *personae vel rei ad quam* -um *pertinet*: filii: PAPIN. dig. 49, 17, 15, 3. mulieris: TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2. heredis: COD. Theod. 9, 4, 3, 17 (= COD. Iust. 9, 8, 5, 3; *a. 397*). *et al.* *rei vel negotii ex quo* -um *percipitur*: actionis: VENVL. dig. 42, 8, 25, 7. bonorum: PAPIN. dig. 29, 6, 21, 1. collationis: IVLIAN. dig. 37, 6, 3, 2 PAPIN. dig. 37, 6, 9. debiti: PAVL. dig. 34, 3, 25. fideicommissi: VLP. dig. 34, 1, 14, 3 MOD. dig. 31, 34, 4 COD. Iust. 6, 53, 5, 2 (*a. 226*). hereditatis: SCAEV. dig. 36, 3, 18, 1 VLP. dig. 28, 4, 2. *al.* legati: PAPIN. dig. 31, 66 pr. *al.* legis: MARCELL. dig. 35, 2, 56, 5. *et al.* negotiationis: IAVOL. dig. 18, 4, 10 (*opp.* periculum, *v. p. 520, 66*). COD. Theod. 13, 5, 26, 3 (= COD. Iust. 11, 2, 2; *a. 396*). petitionis: COD. Theod. 10, 8, 5, 24 (*a. 435*). portionis (-um): PAPIN. dig. 28, 7, 24. *al.* bonorum possessionis: VLP. dig. 37, 6, 5 pr. 37, 10, 3, 3. *al.* praedii: COD. Theod. 11, 1, 25, 2 (= COD. Iust. 10, 16, 10; *a. 398*). rei: PAPIN. dig. 31, 66, 6 (*sc. fundi*). PAVL. dig. 34, 9, 5, 3 (*sc. legati*). *al.* *cf.* COD. Theod. 3, 1, 4, 9 (= COD. Iust. 4, 44, 15; *a. 383*) familiaris rei. 11, 3, 1, 2 (= COD. Iust. 4, 47, 2; *a. 319*) rei annonariae. societatis: VLP. dig. 17, 2, 63, 8 (*aliter p. 522, 29*). successionis: MACER dig. 49, 13, 1 pr. COD. Theod. 3, 18, 1, 4 (*a. 357*). *al.* usurarum: *v. supra l. 48.* ususfructus: MAECIAN. dig. 35, 3, 9. *talia passim (v. V. i. R. s. v.; indd. ad Codd. Theod. et Iust.)*.

b *de mercedibus, quae pro certis officiis, praecipue magistratuum militumque, dantur*: COD. Theod. 1, 5, 6, 2 (*a. 358*) nullum patimur praefectorum in aliena dioecesi -a annonaria erogare. 6, 20, 1, 5 (*a. 413*) -is contenti quae tempore militiae perceperunt. 7, 4, 27, 3 (*a. 406*) annonas vel -a. 7, 4, 35, 6 (= COD. Iust. 12, 37, 15; *a. 423*). 7, 7, 3, 3 (= COD. Iust. 11, 61, 2; *a. 398*) universi cognoscant de -is eorum (*sc. militum*) . . . duodecim libras auri fisci commodis exigendas. *al.* CASSIOD. var. 1, 10, 2 p. 18, 29 pro -is sollemnibus nec integri ponderis solidos percipere *eqs.* 4, 13, 1 p. 120, 14 -a deesse laborantibus non oportet. 6, 23, 2 p. 195, 25 -orum commoda (6, 25 p. 196, 30). 7, 30, 2 p. 218, 18 excubiarum suarum . . . competentia privilegia consequatur, quia nullum -o consueto fraudari desideramus (*cf.* 8, 16, 6 p. 247, 17 privilegiis atque -is *comitis sacrarum*). *al.* hist. 6, 7 p. 1035^A ut clerus sufficientia -a (*var. lect.* alimenta) perciperet. COD. Iust. 1, 24, 1 (*a. 398*) -a quae *iudex* acceperit. 12, 16, 5 (*a. 497*) quaecumque solaciorum sive -orum vel donationum seu hereditatum . . . nomine per militiam . . . adquisita sunt (12, 17, 4 solaciis ac -is fruantur omnibus. FRG. rescr. princ. [Jb. d. g. dtsch. Rechts VI, 1863, 398 sqq.] I 27 solacia sive -a ex militia . . . ⟨debita⟩ . . . restituere. *cf.* COD. Iust. 12, 20, 5, 1 praeter -a . . . principatus etiam solacio debent esse contenti). 12, 19, 14, 1 (*a. 527*) stipendiorum aut -orum (VITA Caes. Arel. 1, 39 p. 427, 7 indigentiam genetricis -is ac propriis stipendiis sustentabat). *al.*

B *de animi commodis quae rebus secundis, virtutibus, studiis sim. parantur*: **1** *generatim*: **a** *absolute*: VELL. 1, 17, 5 huius . . . ingeniorum similitudinis congregantis . . . se et in studium par et in -um causas cum . . . requiro *eqs.* VAL. MAX. 6, 8, 7 maximum esse -um eius, a quo tam graviter punitus erat, salutem iudicavit. QVINT. inst. 3, 8, 7 ubi (*sc. in panegyricis*) -um non ⟨in⟩ utilitate aliqua, sed in sola laude consistit. GELL. 5, 15, 9. RVFIN. hist. 4, 18, 1 *in Iustini studiorum monumentis* -i plurimum invenire possunt ii, qui amorem doctrinae et scientiae gerunt (*gr.* ὑπομνήματα πάσης ὠφελείας ἔμπλεα). SVLP. SEV. Mart. 1, 3 p. 110, 19 quid posteritas -i tulit legendo Hectorem pugnantem aut Socratem philosophantem?

b *acced. genet.*: *explicativus*: PLAVT. Trin. 694 tibi sit -um honoris, mihi quod obiectent siet. GELL. 11, 13$^{tit.}$ sine ullo sensus -o. *subi.*: GELL. 10, 22$^{tit.}$ -a philosophiae (13, 8, 5). 11, 13, 5 quae vis quodve -um eius sententiae foret. 16, 8, 16 -um eius (*sc. dialecticae*). APVL. Plat. 2, 22 honesta -a virtutis. VVLG. eccles. 4, 9 *duo* habent . . . -um societatis suae (*aliter p. 521, 69*). SALV. gub. praef. 3 ut in nobis . . . salubria rerum -a laudentur (*opp.* inania saeculorum ornamenta); *nisi potius ad 2 pertinet*).

2 *speciatim*: *spiritali Christianorum usu*: *absolute*: TERT. scorp. 9 p. 165, 10 non frustra, id est non sine -o, casuros in terram repromittit. pudic. 3 p. 225, 11 *paenitentia* non vacabit ab -o, si non vacaverit ab officio. adv. Marc. 1, 5 p. 296, 24 duo summa magna (*sc. numina*), duo paria cui operae pretio, cui -o deputarentur? paenit. 10, 7 grande plane -um verecundiae occultatio delicti pollicetur. FILASTR. 79, 7 non . . . sine utilitate et -o futuro. HIER. in Matth. 13, 3 p. 85^C. *acced. genet. rei e qua* -um *percipitur*: TERT. resurr. 56 p. 115, 25 vacaturo scilicet -o et fructu resurrectionis. paenit. 4, 8 ut in adseveratione divinae gratiae permanentes in fructu quoque eius et -o perseverare possimus (*v. p. 520, 46 sqq.*). CYPR. epist. 75, 21 p. 823, 19 -um veritatis et fidei. SALV. gub. praef. 3 *v. supra l. 30.* VITA Cypr. 7 -um gratiae per fidem proficientis.

II *spectatur non tam utilitas quam* **ipsa pecunia,** *quae commodum parit (inde liberius de pecunia expensa, sumptu: infra l. 61)*: SVET. gramm. 9 p. 106, 23 *Orbilius docuit* maiore fama quam -o. VOPISC. Aurelian. 35, 3 decrevit et -a sartis tectis et ministris. COD. Theod. 4, 8, 21 (= COD. Iust. 7, 18, 3, 2; *a. 323*) quae ex eorum rerum -is empta confectaque sunt. 7, 20, 11, 5 (*a. 373*) proventuum (*sc. agrorum*) -a. 10, 1, 4, 3 (*a. 320*) diutius non oportet privatorum sive fisci (*v. exempl. sq.*) -a fatigari. 12, 6, 5, 5 (*a. 365*) ne . . . fisci nostri seu publica -a vacillent (15, 1, 17, 5 [*a. 365*] videris exaedificare etiam, si -a publica adverteris postulare). COD. Iust. 11, 48, 8. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 258^B conficiunt linteamen, ex cuius operis -o nulli eorum quidquam deficit ad vitam. *huc refero*: COD. Theod. 15, 1, 19, 3 (*a. 376*) novum quodque opus qui volet in urbe moliri, sua pecunia, suis operibus absolvat, non contractis veteribus -is, non effossis nobilium operum substructionibus *eqs.* *nota* (*v. supra l. 47*): CORP. XII 2643 ⟨Gund⟩obadus rex clementiss⟨. . .⟩ -o propr⟨i⟩o (*i.* '*sua pecunia*') spatio mult⟨ip⟩lica⟨. . .⟩.

III ***singulariter***: **A** *i. q. labor, opera*: VARRO rust. 3, 14, 1 nec de cochleis ac gliribus quaero, quod relicum est: neque enim magnum -um (*sic codd.*, molimentum *edd.*) esse potest. COLVM. 2, 20, 6 hoc supremum est aratoris -um percipiendorum seminum, quae terrae crediderat. **B** *? de re quae* -um *affert, fere i. q. auxilium*: DIDASC. apost. 54, 16 p. 76 *v. p. 520, 29.*

deriv.: emolumenticius. *Friedrich.*

ēmoneo, -ēre. *ab* ex *et* monere. *i. q. valde monere*: CIC. epist. 1, 7, 9 te vero -o cum beneficiis tuis, tum amore incitatus meo, ut *eqs.* *vox iure addubitatur; cf. Krebs-Schmalz, Antib. I⁷ p. 504.*

? **emonitidis** scolopendria GLOSS. III 562, 62 (*fort. ex* ἡμιόνιον *corrupt.; cf. Diosc. 3, 134, 1*). **ēm(o)pt-** *v.* haem-.

[**emoracium** DIOSC. 2, 96 (*gr. 2, 112 p. 187, 14* ἀρμοράκιον) *i.* armoracium *v. vol. II 621, 82 sqq.*]

ēmordico, -āre. *ab* ex *et* mordicare. *i. q. valde mordere*: FACVND. defens. 5, 4 p. 650^D Nestoriana illa non est epistola, nam profecto non eam nescio quae modo vulpecula -ret, sed tunc Leo (*papa*) fortissimus invasisset.

ēmorīgia *v.* haemorragia. *K.-M.*

***ēmorior,** -mortuus sum, -ī. *ab* ex *et* morior. *de formis*: *infinit.* -iri: PLAVT. Pseud. 1222. TER. Eun. 432 (DON. *ad l.* disciplina est comicis, ut stultas sententias ita etiam vitiosa

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

verba ascribere ridiculis imperitisque personis ... itaque hic '-iri' dixit, at vero Atticus adulescens in Heaut. [*971*] '-i cupio'). -iēre: PLAVT. Truc. 624. -tus *pro* -tuus CELS. *sing. codd.* (*varie*): 7, 14, 5. 7, 21, 1[C]. 7, 29, 1. *de significatione*: PRISC. gramm. III 35, 12 est quando (*praepositiones*) abundant syllabice, id est auctionis syllabarum causa tantummodo nulla significationis additione, ut -i pro mori. SERV. Aen. 2, 458 'evado'; 'e' vacat, ut -tuus. GLOSS.[L] III Abstr. EM 26 -tuus ex parte mortuus. GLOSS. ἀποθνήσκω, ἀποθανεῖν. *legitur inde ab* ENNIO, PLAVTO, CAECIL., TER. [‹e›mor- (*praesertim e littera praecedente*): PLAVT. Most. 233 MIM. inc. Cic. de orat. 2, 274 *bis*. PVBLIL. Q 4. QVINT. inst. 12, 10, 75 evanescunt ... atque -untur. *variantur vv. q. s.* -i *et* mori: CIC. Cael. 59 PVBLIL. B 7. *al.* *loco mend.*: PLAVT. Cist. 277/9 CARM. de fig. 33. *deletur*: PLAVT. Poen. 840 faciet mortuo *Ussing* (facite mortuo *BD*; facit -o *FZ, Lindsay*). *dub.*: [LVCIL.] frg. 251 Baehrens. AVR. Fronto p. 34, 18 N.]

1 *proprie de vivis*: **a** *i. q. mori, vivere desinere* (*transit. in fig. etym. infra l. 62*): *α de animantibus* (*etiam de morte non vera per locutionem auctam*: risu -i *infra l. 34. cf. et infra l. 50. 76*): ENN. frg. var. 80 deinde Glauca parva -itur. PLAVT. Asin. 810 -i m e m a l i m q u a m haec non eius uxori indicem (Aul. 661 -tuom ego me mavelim leto malo [*fig. etym., cf. infra l. 62*], quam *eqs.* CIC. Phil. 9, 6. AVG. soliloq. 2, 16, 30 p. 899[extr.] malit -i frigore, quam *eqs. al.*). Aul. 154 -ar priusquam ducam (*cf.* TER. Eun. 888 -ar, si non hanc uxorem duxero). Bacch. 1204 quam quidem actutum -amur. Cas. 334 repente ut -antur humani Ioves. Men. 36 aegritudine ... -tuost. 39. 243 qui sese dicat scire eum esse -tuom. Mil. 721 si ei (*i. filio*) forte fuisset febris, censerem -i. Poen. 61 eorum alter vivit, alter est -tuos. Pseud. 338 ex tua re non est, ut ego -ar. 339. 1222 te hau sinam -iri (*A*, sina moriri *B*), nisi mi argentum redditur. Stich. 216 paene sum fame -tuos (*v. app. crit.*). Trin. 42. 535. CAECIL. com. 163 placere occepit graviter, postquam -tuas‹t›. TER. Haut. 971 -i c u p i o (CIC. epist. 14, 4, 1 in tuo conplexu). Phorm. 956 -i hercle satius est. Eun. 432 risu omnes qui aderant -iri (*v. l. 19 et l. 1*). VARRO Men. 332 nascimur enim spissius quam -emur. CIC. carm. frg. 31 M. (46 B.) *vs. Epich.* -i nolo, sed me esse mortuum nihil aestimo. Cluent. 30 *Cluentia* subito in media potione exclamavit se maximo cum dolore -i, nec diutius vixit. 42. Catil. 1, 20 si -i aequo animo non potes. Sest. 80 Planc. 90 Rab. Post. 29. de orat. 1, 243 nasci prius oportere quam -i. Tusc. 1, 96 non miserabiliter vir clarus -itur. 1, 97. 1, 98 equidem saepe -i, si fieri posset, vellem. Cato 71 quid est ... tam secundum naturam quam senibus -i? off. 3, 114. Att. 7, 23, 2 *pro Pompeio* -i cum pie possum, tum lubenter (8, 2, 4 epist. 2, 15, 3). *al.* CATVLL. 52, 1 quid est, Catulle? quid moraris -i? (*item* 4). PVBLIL. B 7 bis ⌊-i est⌋ (est mori *l. v.*) alterius arbitrio mori. SALL. Catil. 20, 9 Iug. 14, 24 Ov. met. 3, 391. PHAEDR. 1, 6, 8 *sol* cogit ... miseras arida sede -i *ranas*. COLVM. 9, 13, 10 -entur pulli *apium*. *al.* PLIN. nat. 5, 42 *scorpiones*. 7, 16 *effascinantes* quorum laudatione ... -antur infantes (*inde* GELL. 9, 4, 8). *al.* PS. QVINT. decl. 5, 20 p. 107, 4 super infamiam nominis huius -ar. CALP. decl. 15 cur dubitem per infamiam senex -i. APVL. Plat. 2, 18 eos ... e[o]mori praesta[n]t. 2, 22. TERT. anim. 5 p. 304, 21 a n i m a l (*ibid. l.* 22). ITALA deut. 5, 25 (Lugd.) -emur (ἀποθάνωμεν. VVLG. moriemur). LACT. inst. 5, 13, 2 c r u c i a r i ... e t -i (*ibid.* 15. 7, 9, 17 dolore [*cf.* AVG. civ. 2, 23 p. 85, 25 D. excruciari]). TREB. Gall. 5, 3 multi terrore -tui *sunt*. FILASTR. 69, 4 ut et dolere possit corpore et -i. MACR. somn. 1, 13, 18 nec dicit quod, nisi mors naturalis advenerit, -i non poteris, sed huc venire non poteris. MARCELL. chron. II 78, 432, 3 Bonifatius vulnere ... -itur. *et al.* *in imag. et per alleg.*: HIER. epist. 22, 32, 1 gemmis codices vestiuntur et nudus ante fores earum Christus -itur. *de aversione a saeculi illecebris* (*nota accus.* mortem, *v. infra l. 63. cf. supra l. 22*): PAVL. NOL. epist. 45, 4 p. 382, 23 ut doceas me ... m o r t e m istam e v a n g e l i c a m prius -i (AVG. epist. 95, 2 p. 507, 10 evangelicam mortem prius -endum). *β de corpore, corde, animo* (*cf. p. 524, 9*): VARRO frg. Tert. nat. 2, 2 p. 97, 15 cum est ... in nobis (*animus i. ignis*), ipsi sumus, cum exivit, -imur. CIC. Cato 80 animos, dum in corporibus essent mortalibus, vivere, cum excessissent ex eis, -i (*cf.* MELA 2, 18 alii *putant animas* -i quidem, sed id melius esse quam vivere). PLIN. nat. 11, 181 *tradunt oculos* primum -i, cor novissime. AVG. civ. 13, 17 p. 577, 17 D. animalium terrestria ... corpora ... *necesse est* dissolvi et -i (13, 19 p. 581, 20 *animae a corpore separatione* corpus animantis ... evidenter -itur. CLAVD. MAM. anim. p. 70, 17 NICET. symb. p. 50, 16. *cf. p. 524, 29. 47*). *inde in similitud.*: VVLG. I reg. 25, 37 indicavit ei (*Nabal*) uxor sua verba haec et -tuum est cor eius intrinsecus et factus est quasi lapis.

b *i. q. vitalem potestatem vel amittere vel non amplius habere*: *α de herbis, arboribus sim.*: VITR. 2, 9, 3 inutilis liquor effluens per torulum non patietur -i in eo (*i. arbore caesa*) saniem. 2, 9, 11 *ulmus et fraxinus* vetustate sunt aridae factae aut in agro †perfecto qui est eis liquor (*fort.* praecepto vi aestus liquore) stantes -untur (*cf.* COLVM. 5, 6, 1 ne -tuis a r b o r i b u s rarescat *arbustum* [PLIN. nat. 17, 85 arbores]. 5, 8, 7 *olea* etsi non -itur in eiusmodi solo, nunquam tamen convalescit [arb. 17, 3]. PLIN. nat. 24, 1. *al.*). SEN. Oed. 51 arente culmo sterilis -itur seges. COLVM. 2, 9, 4 *ordeum* si lutoso (*solo*) commiseris, -itur. 2, 11, 4 totus frutex -itur. 4, 24, 5 dolabella conveniet expurgare quidquid -tuum est (*in vite*). 4, 24, 15 illa (*resectio sc. vitis*) celerius et latius -itur. 11, 3, 41 *lepidium* frigoribus violatum -itur. PLIN. nat. 12, 115 *eutheriston genus balsami* ferro laedi vitalia odit; -itur protinus. GELL. 9, 4, 8 *v. p. 523, 49.* ARNOB. nat. 1, 3 p. 6, 18 difficiles pluviae sata faciunt -i. VVLG. Iob 14, 8 si ... in pulvere -tuus fuerit truncus. *al.* *β de membris aut partibus corporis* (*cf. p. 523, 69*): CELS. 5, 26, 34[D] membrum, quod paulatim -itur, abscidere. 5, 28, 14[D] clavus. 6, 4, 1 -tua summa pellicula (*cf.* 7, 2, 6 *cutem*). 6, 6, 9[C] si (*oculus*) induruit et sic -tuus est. 7, 7, 8[B] quo fit, ut omnes pilorum radices adustae -antur (*J*; mor- *cett.*). 7, 21, 1[A] donec -atur et excidat (*quantum ex utero prolapsum est*). 7, 29, 1 si iam prope maturus p a r t u s intus -tuus (*FJ*; -tus *V*) est (7, 29, 2). *al.* PLIN. nat. 10, 115 qua iniuria uber -itur. CAEL. AVR. acut. 2, 34, 182 *cor leviter laesum non similiter ceteris partibus* aut -itur aut durescit.

2 *translate*: *i. q. vigere desinere, deficere*: **a** *de rebus naturalibus* (*quasi vi vitali praeditis*): CVRT. 4, 7, 10 nondum tam vastis nudisque solitudinibus aditis, iam tamen sterili et -ente terra. 9, 4, 18 inmobiles undas, in quibus -ens natura defecerit. MELA 3, 78 *Euphrates* inde tenuis rivus despectus -itur et ... deficit. PLIN. nat. 16, 23 carbo in aerariorum ... officinis ... desinente flatu protinus -ens. TERT. nat. 2, 2 p. 97, 17 mundus -itur. PANEG. 10 (4), 21, 2 imperatoris fuit cura, non modo ut i n c e n d i u m non adiutum senesceret, sed oppressum -i posset (*cf.* HIER. epist. 54, 13, 4 flamma deficientibus nutrimentis paulatim -itur). ARNOB. nat. 1, 2 p. 4, 23 -tuis flaminibus *ventorum*. **b** *de rebus (fere) incorporeis*: CIC. Scaur. 50 neque tuorum quicquam potuit -i praeter corpus (*v. p. 523, 71*). parad. 18 quorum laus -i non potest. Ov. rem. 654 per ... gradus molles -atur amor. CELS. 2, 10, 2 -itur enim vis *vitalis*, si qua supererat, hoc modo erepta. QVINT. inst. 1, 1, 2 *spes* -itur aetate. *al.* PS. QVINT. decl. 8, 18 p. 162, 22 cum homine qui propter intellectum languoris occiditur, ipse quoque paulatim languor -itur. GELL. 1, 22, 20 si res publica -atur et pereat, nolle se vivere. 20, 1, 10 passus est *populus Romanus* leges istas ... situ atque senio -i. ARNOB. nat. 1, 48 p. 32, 6 *an* fecerit et -i valetudinum causam. FVLG. Virg. cont. p. 94, 23 amor contemptus -itur et in cineres exustus emigrat. p. 99, 20 libido iam contemptu -tua. AVG. trin. 10, 1, 2 p. 974[init.] iam ex usu loquendi, quem nunc habemus, hoc vocabulum -tuum. THEOD. PRISC. log. 36 p. 135, 14 calorem ingenitum -entem reparare. *ibid. l.* 16 vires -entes *exsuscitare*.

part. perf. pro adi. ***ēmortuus**, -a, -um. **1** *proprie*: *i. q. mortuus, exanimatus, vitali potestate privatus*: **a** *notione propria*: *α de animantibus eorumque corpore partibusve corporis* (*acced. signif. alleg. vel spiritalis e. g. l. 53. 54. 74*): CELS. 5, 26, 26[A] hoc *indicium est* -i c o r p o r i s (7, 29, 3. *cf.* AMBROSIAST. in I Cor. 15, 36 ut non credat resurgere resoluta et -a corpora [PS. AVG. quaest. test. I 114, 18 neque -a et dissoluta corpora rursus reparari ad vitam. II nov. 47]. *v. l. 65. al.*). 6, 7, 5 -i vermes. 8, 3, 10 inter integram atque -am (*J*; mort- *FV*) partem. PLIN. nat. 20, 139 -os partus (22, 100. *al.*). 35, 98 lacte. TERT. pudic. 20 p. 267, 19 in carne *hominis* ... quod -um (-o *B*) delicto habebatur (*i. per peccatum caro -a est in similit. leprae morbi*). HIL. myst. 1, 22, 3 p. 19, 26 in p e l l i b u s -arum pecudum formam peccatoris adsumit *Iacob* (*cf.* CASSIAN. inst. 1, 11, 2 accinctio ... lumborum et ambitus pellis -ae significat eum [*i. militem Christi*] mortificationem circumferre membrorum. *sim.* 1, 11, 3). HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 6 p. 295, 30 B. quando ... insanabiles plagae sunt et in -a c a r n e alta putredo contabuit (POMER. 2, 7, 2 caro morbis -a si non abscisa fuerit. *al.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 6, 1 p. 242, 20 velut carorum suorum -is adsident cadaveribus. Orig. in exod. 13, 5 p. 393[A] pilus ... species est -a, exsanguis et exanimis, hanc qui offert, ostendit in se sensum peccati iam mortuum. AVG. anim. 3, 5, 7 p. 366, 1 (*affertur Vinc. Victor*) -a membra ... in vigorem pristinam redanimata. *ibid. l.* 3 corpus -um redivivam animam recepit. PS. APVL. herb. 109, 32 H.-S. (*interpol.*) -os et exesos dentes tollit *herba titimallus*. *et al.* *inde quasi speciem rei -ae praebens* (*alleg. l. 74*): TERT. resurr. 28 p. 65, 13 M o y s e s m a n u m in sinum condit et -am profert ([*opp.* vividam explicat]. 55 p. 114, 22 mutatur Mosei manus et quidem ad instar -ae exsanguis est, exalbida, frigida). HIER. in Ezech. 5, 1 sqq. p. 52[A] quae (*caesaries et barba*) si radantur, foeda nuditas apparet et universi corporis pars extrema, atque ut ita dicam -a, in capillis atque pilis est. ita Ierusalem et populus eius -us *eqs.* *β de arboribus, frumento sim.*: AMBR. hex. 3, 13, 54 arbores, quae senili atque -a radice successionem sui ... reparare non noverint. HIER. in Ioel 1, 7 p. 955[D] ut omni virore consumpto albi atque -i ramusculi remaneant. in Agg. 1, 9 p. 1596[C] frumentum -um et vacui folliculi. RVFIN. symb. 44 p. 583[A] lignum -um iterum vitam recipere. *al.*

b *in imag. et per allegoriam*: TERT. resurr. 30 p. 67, 25 statum ... Iudaeorum deformari quodammodo -um et exaridum et dispersum in campo orbis. *de sepulchro Christi* (*in lusu verborum*): ALC. AVIT. epist. 7 p. 38, 8 expulisti ... morticinum dogmatis alieni (*quippe cum Christus re vera mortuus non sit*) et fortitu-

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dinem eius -o (*L*) de sepulchro suo quasi ossa honore carentia proiecisti (*i. quasi officio carens s. -um dicitur*).

2 *translate*: **a** *i. q. nullam vim habens, iners, inefficax*: PLAVT. Epid. 117 nam quid te igitur retulit beneficum esse oratione, si ad rem auxilium -um est? TERT. adv. Hermog. 34 p. 164, 16 *deum* etiam universitatem ex nihilo, velut -am, quae scilicet non erat, in hoc, ut esset, suscitasse. RVFIN. Orig. in lev. 8, 11 p. 412, 19 B. omne quidquid -i operis animae positae in peccatis exortum est ... abicere.

b *i. q. sine sensu vitae, insensibilis*: *de rebus pertinentibus*: *ad corpus*: SEN. nat. 4, 13, 10 quid sentire possunt -ae fauces et occallatae cibis ardentibus? HIER. epist. 66, 8, 4 illecebras crinium (*mulieris, i. sapientiae saecularis*) atque ornamenta verborum cum -is unguibus seca. *ad mentem, sensum*: HIL. trin. 10, 14 p. 352^C in -am sensus sui oblivionem mens sucis violentioribus occupata conficitur. 10, 53 p. 385^B ut ... usque ad -um videndi sensum oculorum natura revocetur. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 184, 10 B. *anima* nihil -um, nihil insensibile habet.

c *i. q. extinctus, exoletus*: *α de carbone, igni, favilla*: PLIN. nat. 16, 24 -o carbone sacrificatur. HIER. in Am. 2 praef. p. 1023^B raro inter -os cineres scintilla sublucens reviviscere nititur. in Is. 30, 12/14 p. 344^A ignem -um reaccendere. *sim.*: SEDVL. op. pasch. 5, 6 mendacia vanis accusantium favillis -a, non fidei calore viventia. *β de corpore (aetate fere consumpto) invalido ad vicem suam fungendam*: MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 23 p. 1185^C cum vel -o semine vel -a etiam vulva ambo iungerentur (VVLG. Rom. 4, 19 nec consideravit corpus suum -um et -am vulvam Sarae. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 1 p. 389^p. med. [*gr. p. 172^extr.* νεκρᾶς]) AMBR. Abr. 1, 8, 66 Sarrae genitalia. AMBROSIAST. in Rom. 4, 17 p. 86^D ut ... -a corpora senectute generarent sanctum Ioannem (PELAG. in Rom. 4 p. 665^B Abraham iam -o corpore filios ... generaverit. AVG. civ. 16, 28 p. 171, 26 D. *al.* PETR. CHRYS. serm. 90 p. 453^A de Abrahae et Sarae -is extrema senectute corporibus. *al.*). VVLG. Hebr. 11, 12 ab uno orti sunt et hoc -o (νενεκρωμένου). ENNOD. dict. 1, 16 p. 427, 23 -is per compages artubus ... sola anima ... sustinebat. *γ de rebus incorporeis*: HIL. coll. antiar. p. 146, 27 -am de Athanasio ipso iam tempore quaestionem et veritatis indicio consepultam (COD. Theod. 16, 7, 3, 1 [*a. 383*] hereditariae quaestiones temporum varietate longorum prorsus -ae). HIER. hom. Orig. in Luc. 17 p. 259^A *ut cogitationes malae* interfectae atque -ae esse desinerent. epist. 143, 2 non ut convincamus haeresim -am.

deriv.: emortualis.

comp.: inemorior, superemorior. *Krohn.*

[*?* **emoritus** (immaturus *Goetz*; emortu(u)s *Heraeus*) πρόμοιρος GLOSS. II 419, 16. *inde* 578, 25 -us bene moratus.]

ēmoroides *v.* haemo-.

? **ēmoror** διατρυπῶ (*i.* διατρίβω) GLOSS. II 275, 18 (⟨r⟩emoror *Heraeus*).

ēmorragia, ēmorrois *v.* haemo-. *K.-M.*

ēmortuālis, -e. [*cf. c.* mortualia, -ium *et c.* emorior, emortuus. *W.*] *cf. Leumann, d. lat. Adj. auf -lis, Straßb. Diss. 1917, p. 37.* *i. q. feralis*: PLAVT. Pseud. 1237 certumst mi hunc -em facere ex natali die. *Krohn.*

ēmortuus *v.* emorior. **ēmostasis** *v.* haemo-

ēmōtio ἀποκίνησις GLOSS. II 61, 9.

***ēmoveo**, -mōvī, -mōtum, -ēre. *ab* ex *et* movere. *scribitur* ex-: PLAVT. Pseud. 144 *A* (am- *P*). Truc. 78. *forma brev. perf.*: -mōstis: LIV. 37, 53, 25. GLOSS. -ti expulsi. evulsi. ἀποκινηθέντες. -tus ἔκβλητος καὶ ἀπόβλητος, ἀποκινηθείς. *legitur inde a* PLAVTO.

I *proprie*: *fere i. q. loco movere*: **A** *res*: **1** *incorporeas*: *fere i. q. pellere* (*morbum v. l. 78 sqq.*): PLAVT. Pseud. 144 nisi somnum socordiamque ex pectore -etis ([*v. l. 57*]. Truc. 78 mihi haec meretrix ... Phronesium suom nomen omne ex pectore -vit [*v. l. 57*] meo). VERG. Aen. 6, 382 his dictis curae -tae pulsusque ... corde dolor (*inde*: PRVD. psych. 629. *cf.* CYPR. GALL. Ios. 226 his factis curae -tae). HOR. carm. 4, 15, 10 culpas.

2 *corporeas* (*fere ex sede sua; aliter l. 81. p. 526, 2*): **a** *res quae ad hominum corpus aut pertinent aut ex eo (praeter l. 84 sqq.) removentur* (*i. q. foras movere, proicere l. 71*): *α partes corporis*: NIGID. frg. Gell. 10, 4, 4 '*vos*' cum dicimus, ... labeas sensim primores -emus (*v. l. 69*) ac spiritum atque animam porro versum et ad eos, quibuscum sermocinamur, intendimus. SEN. contr. 2, 5, 9 *mulier* deserebatur distortis manibus, -tis articulis. LACT. inst. 1, 4, 3 p. 12, 6 quis enim mentis -tae (*i. insanae*) non modo futura praecinere sed etiam cohaerentia loqui possit? (4, 27, 2 p. 384, 17 hominum ... mentes -tas et malis *daemonum* incursionibus furiatas. *cf. et p. 526, 29*). VVLG. Iob 37, 1 super hoc expavit cor meum et -tum est de loco suo. *β morbum (v. supra l. 61), squamam (sc. oculum vexantem) sim.*: HOR. sat. 2, 3, 28 -vit veterem *morbum* mire novus, ut solet, in cor traiecto lateris miseri capitisve dolore (*aliter p. 526, 2*). PLIN. nat. 29, 21 squamam in oculis -endam potius quam extrahendam. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 51 affectans stationem sensuum -ere fomento frigidae. chron. 2, 3, 70 sic ... intardata corporibus -eri atque excludi mutatione poterant curationis. *nota morbum e terra pellere* (*v. p. 525, 61*): LIV. 41, 21, 11 populus in foro votum concepit, si morbus pestilentiaque ex agro Romano -ta esset *eqs.*

b *res arte quadam confectas*: VERG. Aen. 2, 493 -ti procumbunt cardine postes *ianuae* (*cf.* STAT. Theb. 1, 349 venti ... axem ... -to cardine vellunt). 2, 610 Neptunus muros magnoque -ta tridenti fundamenta quatit. 6, 524 arma omnia tectis -et (*F*[1]*R*, et m- *P*[1], am- *MF*[2]*P*[2]). STAT. Theb. 10, 866 pontis ... -tae ... trabes. PLIN. epist. 6, 16, 15 crebris ... tremoribus tecta nutabant et quasi -ta sedibus suis *eqs.*

c *res naturae* (*foras l. 11; cf. l. 2*): OV. fast. 3, 367 totum iam sol -verat orbem (*cf. 361* ortus erat summo tantummodo margine Phoebus). SEN. nat. 6, 2, 5 -tum sedibus suis *mare* (*cf.* SIL. 9, 284 unda ... fundo -ta. 17, 283 ponti [CYPR. GALL. iud. 242 dominus ... flamine pontum -et]). COLVM. 3, 13, 10 totum spatium crudi soli (*sc. inter duas fossas*) cum -ta (*i. ex sulco effossa*) iam *terra* committi (*cf.* 3, 18, 1 quidquid -ti soli vineis praeparatur). PLIN. nat. 36, 73 sive universa tellure a centro suo aliquid -ta.

B *homines fere i. q. abducere, summovere* (*nota l. 26 sqq.*): HOR. epist. 2, 2, 46 dura ... -vere loco me tempora grato (*i. Athenis*). LIV. 6, 38, 8 lictores qui de medio plebem -rent (*cf.* 25, 1, 10 multitudinem e foro. 30, 23, 1 -tis ... curia legatis). 26, 34, 9 *homines* cis Vulturnum -endos (*ibid.* 10 trans Tiberim). 27, 3, 2 milites aedificiis -tos. 37, 53, 25 si vos ... ultra Tauri iuga Antiochum -mōstis (38, 12, 4. *al.*). 45, 15, 4 neque enim si tribu *hominem* movere posset *censor*, ... ideo omnibus quinque et triginta tribubus -ere posse. *singulariter c. notione eximendi, privandi*: ISID. diff. app. 46 segnis, -tus est a calore (*distortum est ex Isid. diff. 1, 296* segnis quasi sine igne).

II *translate* (*cf. etiam p. 525, 74 sqq.*): *fere i. q. evertere*: VINCENT. LER. 4, 6, 4 R. Romanum imperium funditus *per Arrianos* concussum et -tum est.

empaestātor *v. l. 39.*

empaestātus, *gr.* ἐμπαιστός. *vocem lat. e forma gr. partic. pass. modo novatam esse censet Vahlen, Kl. Schr. I 528; Bücheler autem* ἐμπαιστοί, *i.* emp(a)es[ta]ti (*v. Non. p. 195, 16*), *scripsit* (*cf. Kl. Schr. I 569 adn.*). *i. q. arte q. e.* ἐμπαιστικῇ *ornatus*: VARRO Men. 197 noctu cultro coquinari se traiecit; nondum enim invecti erant cultelli -i e Bithynia. *cf.* CORP. VIII 9427 sodales fecerunt de suo monimentu Felici **inpaestatori** ('*qui exercet artem* ἐμπαιστικήν, *de qua Athen. 11, 488*[b]' *Dessau ad nr. 7690; cf. et ea quae Corp. VIII 20953 adnotata sunt*). *v. et s.* emplastrator, *p. 531, 34 sq.*

empaestus *v.* empaestatus *l. 35.*

emperigrapha circumscripta GLOSS. V 498, 34.

empetros (*l. 45 sq.*) *et* **empetron** (*l. 46*), ἔμπετρος, *-ον. nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 27, 51 -os, quam nostri calcifragam (27, 75 -os ... vocant). DIOSC. 4, 174 de -o. -on aut facoides nascitur locis montuosis et maritimis (*gr. 4, 179* ἔμπετρον· οἱ δὲ φακοειδές).

emphanistica, -ōrum *n.*, ἐμφανιστικά (*v. Novell. Iust. 56 tit. ibid. 1* ἐμφανισίμων = quae vocantur insinuativa). *i. q. pecunia exacta a clericis, qui ut in clericorum Magnae ecclesiae Constantinopolitanae ordinem suscipiantur, petunt*: IVLIAN. epit. novell. 50 tit. de -is, quae a clericis exiguntur. *ibid.* 1 magnae ecclesiae clericus ... -a praestet, ... sin autem alterius oratorii clericus fuerit, nihil ab eo -orum nomine exigatur.

***emphasis**, -eōs *f.*, ἔμφασις. *scribitur*: enf-: *saepe in codd., ex. gr.*: QVINT. inst. 9, 2, 64 *A*. CHALC. comm. 239 *C* (eff- *U*[1.2]). DON. Ter. *cod. A variis locis* (Andr. prol. 18 [enfal-]. Andr. 37. 145 [inf-]. 787 [henf-]. *al.*). SERV. auct. Aen. 2, 79 *C* (*item* 2, 394). SERV. Aen. 2, 657 *HE.* 3, 628 *codd.* (enfra- *F*). auct. Aen. 4, 592 *TF.* 8, 406 *F* (*al.*). auct. ecl. 5, 82 *L*. SERV. georg. 1, 148 *codd.* SCHOL. Hor. carm. 2, 4, 7 *VAγ.* 3, 3, 3 *AΓabEVc. al.* AMBR. Noe 15, 51 *codd.* (*item* 26, 98). ACT. Archel. *et al.* enph-: SCHOL. Hor. carm. 2, 4, 7 *r.* ISID. rhet. 20, 4 *FB.* emf-: DIOM. gramm. I 443, 15 *AB.* 456, 29 *ABM.* SERV. Aen. 2, 657 *M.* auct. Aen. 11, 3 *F.* *litt. graecis* (*aut trad. aut ed.*): QVINT. *p. 527, 4 bis* (*afferuntur propter defin.*). DON. Ter. (*saepius in nom. vel acc. a Wessnero editur [quamquam et lat. script. aliqua codd. exstat fides]; e. g.*: Andr. prol. 18 *A, TCV.* 37 *A, TC.* Eun. 325 *V.* 788 *TVC.* Ad. 645 *V [al.]. quae exempla infra omittuntur* [*v. et s.* emphaticos *p. 527, 70 sqq.*). *de formis*: *gen.* -eos: DIOM. *p. 527, 27 sq.* *acc.*: -im: QVINT. inst. 8, 2, 11. SCHOL. Hor. carm. 2, 4, 7 (*Aγ*). 3, 3, 3 (*p*). 3, 24, 2 (*Ap*). -in: *saepe; v. p. 527, 29. 30. 33. 37. 38. 46. 49. 53. 59. 60.* *abl.* in -i (*v. p. 527, 18. 23 sqq.*). *legitur inde a* QVINT.

1 *t. t. rhet.*: *figura* (*v. p. 527, 10. 13;* 'schema' *p. 527, 8*) *oratoria, i. q. significatio aucta et amplificata, vim orationis exprimens* (*sive talis qua plus significetur quam ipsis verbis continetur [v. def. p. 527, 3 sqq.] sive ea quae id quoque indicet quod non expresse dicitur [v. def. p. 527, 7 sqq.; inprimis s. b β, p. 527, 44 sqq.]*); *hic illic* (*iis sc. locis quibus de* '*pronuntiandi*', '*dicendi*' *sim. agitur actione; item acced. notione q. e.* '*magna*') *fere i. q. ipsa vis, gravitas, pondus orationis* (*v. p. 527, 18. 23 sqq. 34. 35 sqq.*). *de re v. Volkmann, Rhetorik d. Griech. u. Röm.*[2] *p. 445 sq.* **a** *exempla potiora*: *definitur, explicatur*: QVINT. inst. 8, 2, 11 possunt videri verba quae plus significant quam eloquuntur in parte ponenda

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perspicuitatis, intellectum enim adiuvant: ego tamen libentius -im rettulerim ad ornatum orationis, quia non ut intellegatur efficit, sed ut plus intellegatur (*cf.* 9, 2, 3 illam plus quam dixeris significationem, id est ἔμφασιν). 8, 3, 83 amplior virtus est ἔμφασις altiorem praebens intellectum quam quem verba per se ipsa declarant. eius duae sunt species: altera quae plus significat quam dicit, altera quae etiam id quod non dicit (*inde* CASSIOD. in psalm. 75, 5 p. 543ᴬ. 147, 3 p. 1038ᶜ hoc schema dicitur -is quae significat etiam id quod non dicit [*v. et infra l. 15*]). 8, 4, 26 -is ... ex verbo ... coniecturam facit. 9, 2, 64 est -is etiam inter figuras, cum ex aliquo dicto latens aliquid eruitur (*seq. exempla*). PS. ASCON. Verr. p. 214, 22 St. 'cuius divitiae me' (*25*): magna (*v. infra l. 35*) -i 'divitias' dixit et significat breviter *eqs.* CASSIOD. in psalm. 24, 6 p. 178ᴰ quae figura dicitur -is, id est exaggeratio; sed hic illa eius species est quae significat id quod non (*v. supra l. 7*) dicit (*sim.* 43, 10 p. 313ᴬ). ISID. rhet. 20, 4 p. 517, 10 orationem extollit ... -is (*v. app. crit.*).

b *loci generales*: *α nude ponitur*: QVINT. inst. 6, 3, 69 -i A. Villius dixit ferrum in Tuccium incidisse (*v. Raderm. ad l.*). 8, 3, 86 est in volgaribus quoque verbis -is ([*seq. exempla*]. SERV. auct. Aen. 2, 79 solet ... et in nomine [*sc.* '*Sinonem*'] quaedam esse -is. *cf.* DON. Ter. Hec. 136 p. 217, 7 'virginem' -is est. SERV. auct. Aen. 4, 408 haec est ... magna [*v. infra l. 35*] -is quae *eqs.* SCHOL. Stat. Theb. 5, 25). DON. Ter. Andr. 145 p. 81, 1 'Pamphilum' cum -i dixit (787 p. 225, 18. Ad. 214 p. 48, 14 'adulescenti morem gestum': cum -i 'adulescenti' pronuntiandum [CASSIAN. conl. 23, 16, 4 p. 664, 22 ut expressius cum -i pronuntietur]. *al.* AVG. in psalm. 31, 2, 16 p. 268ᵉˣᵗʳ·). *al.* DIOM. gramm. I 443, 15 metri aut decoris aut -eos gratia (456, 29 decoris aut necessitatis aut cultus aut -eos g. [457, 6]). SERV. auct. Aen. 1, 37 'mene' sic habet -in ut 'ast ego' (SERV. Aen. 2, 657 pronomina habent vim suam, nonnumquam et -in [*cf. et infra l. 40*]. auct. Aen. 11, 3. auct. ecl. 5, 82 maiorem [*v. infra l. 36*]). auct. Aen. 2, 394 repetitum 'hoc' -is properantium. SERV. Aen. 3, 628 'Vlixes' a solo nomine -in fecit (*cf.* COMMENT. Lucan. 2, 80 ['Mariumque futurum'] clare pronuntia 'Marium', ut fiat [sunt *C*, sit *B*] -is). SERV. auct. Aen. 4, 592 magna -is (AMBR. Noe 15, 51. *cf.* SERV. auct. Aen. 9, 402 maior. *v. et supra l. 12. 22. 31*). *al.* SCHOL. Hor. carm. 2, 4, 7 quod ... ad -in posuit (SCHOL. Stat. Theb. 10, 271. *v. et infra l. 48*). 3, 3, 3 per (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 6, 514 [536] propter -in). CASSIOD. in psalm. 75, 5 p. 543ᴬ pulchra. *β c. genet.*: *subi.*: SERV. Aen. 3, 201 'ipse' ⌊hoc est⌋ (*add. auct.*) navigandi peritus: hoc enim significat -is pronominis (*ad sent. cf. supra l. 30*). AMBR. Noe 26, 98 non erravit elocutio (*sc.* '*qui effuderit sanguinem hominis*' *eqs.*), sed -is facta verborum est, eo quod *eqs.* (*an explicat.?*). *obi.* (*rem indicante quae per -in etsi non expresse nominata tangatur; v. p. 526, 78*): SERV. auct. Aen. 8, 406 alii 'infusus' legunt (*sc.* '*coniugis inf. gremio*') ... et volunt esse -in coitus. 10, 518 'quattuor hic iuvenes': -is virtutis, quod *eqs.* 11, 380 'replenda est curia verbis': -is loquacitatis. SCHOL. Hor. carm. 3, 24, 2 ditissimas gentes (*sc.* '*divitis Indiae*') ad (*v. supra l. 37*) divitiarum -in posuit. *explicat.?*: *v. l. 42 sq.*

2 *t. t. phil.*: *de repraesentatione qua quid in conspectum cadit, i. q. species* (*syn. l. 59; syn.* intuitio, intuitus *l. 53. 58,* color *l. 57. 59; opp.* vera lux *l. 59*): CHALC. comm. 239 p. 273, 24 aiunt videre nos vel tuitione, quam phasin vocant vel intuitione, quam -in adpellant vel detuitione, quam paraphasin nominant (*cf. p. 274, 3 sqq.* intuitione ... ut quae fragmento radii recurrente ad oculorum aciem videntur, qualia sunt quae in speculis et aqua considerantur). ACT. Archel. p. 97, 10 -is ... id est color quidam lucis ad tenebras factus est solus (*ibid. l.* 13 tenebrae ... ex luce sumpserunt intuitum et yles -in vel colorem). p. 97, 14 non veram lucem, sed speciem quandam lucis atque -in.

emphaticōs *v.* emphaticus.

emphaticus, ἐμφατικός. GLOSS.ᴸ V Abba EM 10 -us audax, increpator. [HIER. epist. 39, 5, 5 more -o (*KΨ*, lymph- *rell.*), sparsis crinibus, veste conscissa *v. s.* lymphaticus.] **emphaticōs,** ἐμφατικῶς *adv., i. q. cum emphasi, significanter*: HIER. in Is. 14, 9 p. 161ᴮ haec -s (*an* ἐμφατικῶς?) legenda sunt et scenae modo. DOSITH. gramm. VII 429, 4 (*in loco lacunoso*). GLOSS. IV 440, 20 em⟨ph⟩aticos (*Heracus*; emna-, emma- *trad.*) plures (*glossam primitus fuisse* plures: -s fortiores *probat Heraeus; cf.* IV 458, 36 *cod. f et* [*omissa voce* -s] IV 558, 20). [*rell. locis graece aut passim scribitur in codd. aut certe editur, ex. gr.*: DON. Ter. Eun. 67 p. 282, 1 (*om. TC*). Phorm. 112 p. 379, 23 (emph- *COV*). 200 p. 402, 5 (emphatos *RCO*). *al.* SERV. Aen. 2, 374 (enf- *LHMEC*). auct. Aen. 2, 643 (enf- *LHE*, emf- *M*). SERV. Aen. 4, 103 (enf- *libri*). *al.* COMMENT. Lucan. 8, 588. *in compar.* (ἐμφατικώτερον): DON. Ter. Andr. 96 p. 70, 10. *al.* SERV. auct. Aen. 10, 331 (enf- *F*, enfaticos *T*). HIER. epist. 57, 7, 1. *v. et s.* emphasis *p. 526, 64 sqq.*]

?**emphis** terroribus, conviciis GLOSS.ᴸ III Abstr. EM 32 (I Ansil. EM 153). V Aa E 345 [-is]. *cf. et* GLOSS. IV 511, 36 *et Goetzii Thes. gl. emend. s. v.* memphis (*de* '*eniphis*' *i.* ἐνιπαῖς *cogitavit Buech.*).

emphracticus, (-a), -um, ἐμφρακτικός. *i. q. obturationem efficiens*: ORIBAS. eup. 2, 1 P 15 *triticus* habet in se aliquid glutinosum et infracticum (*gr. p. 633, 22* γλίσχρον καὶ ἐμφρακτικόν). syn. 6, 6 p. 101 *cibi* infractici. *de script.* inf- *v. p. 528, 11.*

emphragma *n.*, ἔμφραγμα. *scribitur*: enfr-: CHIRON *ubique* (395 enfl- *trad.*, emfr- *Oder*). infr- (*v. infra l. 11*): VEG. mulom. 1, 40, 3 *codd. FP.* *i. q. obturatio* (*cf.* CHIRON 210 p. 63, 28 [= VEG. mulom. 1, 40, 3] quae passio doloris -a dicitur, quae latine obturationem vocatur [praeoccupatio (?) dicitur VEG.]): CHIRON 206 p. 62, 16 in ventrem quae oriuntur genera doloris ... cordapsus, ilion, ilingon, -a, strofus *eqs.* 230 p. 70, 2 -a pati (VEG. mulom. 1, 47, 2). 395 p. 121, 1 hoc ipsum vitium ... quidam -a (*v. l. 2*) appellant. *v.* emphraxis.

emphraxis, -in *f.*, ἔμφραξις. enf-: CHIRON CASS. FEL. GLOSS. *l. 13 bis.* inf- (*v. l. 2. p. 527, 83 sq.*): ORIBAS. GLOSS. *l. 14.* *acc.* -in: *v. l. 17. 18. 21. 23 al.* -im (?): *l. 29.* *abl.* -i: *l 18.* *plur.* (*acc.* -īs): *l. 20. 27.* GLOSS.ᴸ I Ansil. EN 41 enfraxis ⟨h⟩epatos (*v. l. 22*). 42 enfraxin. GLOSS. III 602, 8 infraxin filaicus (?). V 289, 27 emfrazem *eqs.* [cene(n)fr- *trad.* CHIRON *l. 17. 19 Hoppe contam. putat ex fonte Hippiatr. I 220, 5* κενόπρησις (*a* κενεών).] **1** *i. q. obturatio* (*cf. l. 3*): CHIRON 299 p. 89, 21ᵘˡᵗ· de -in, id es⟨t⟩ (cenen fraxinides *cod.*) de obturatione. 396 p. 120, 21 de -i (tene fraxi *trad.*). si quod iumentum -in (cenefraxin *cod.*) tenuerit, quod latine praeobturatio dicitur. CASS. FEL. 28 p. 46, 2 aliud ... ad obtrusiones (*v. l. 23*), quas Graeci -īs (anfrosis *c*) vocant. ORIBAS. syn. 1, 17 p. 820ᵘˡᵗ· si accepto catarticō -in passus fuerit (*gr. deest*). *iecinoris*: CASS. FEL. 44 p. 110, 4 ad conclusionem sive obtrusionem (*v. l. 20*) epatis quam -in (enfrasin *c*, fraxī *p*) vocant (*ibid. l.* 17. p. 111, 5. ORIBAS. eup. 1, 26 p. 410 epatis constipacio, quod -in Graeci appellant [*gr. deest*]. 2, 1 A 3 p. 427 ictericos ... qui ex constipatione vel -is epatis consistunt [*sic Aa; deest La; gr. p. 599, 11* ἐπὶ ἐμφράξει]. *ibid.* A 27 p. 437 ad epatis et renum -in [*La*: -īs, *gr. p. 603, 27* τὰς κατὰ ἧπαρ καὶ νεφροὺς ἐμφράξεις]. *ibid.* A 37 p. 440 qui ex epatis -in [*ed.*, -im *trad.*] patiuntur; *gr. p. 605, 1 plur.* *ibid.* C 1 p. 447 -in [*gr. p. 616, 13 plur.*]). ORIBAS. syn. 9, 28 p. 312 haec confectio -in, i. e. constipatos in epar humores frequenter liberabit. *v. et l. 13.* **2** *i. q. obstructio, gr.* ἔνστασις: ORIBAS. syn. 8, 42 p. 252 quod si -is fuerit, ante aevacuationem totius corporis facis (*Aa, La*: constipationis existentis; *at gr. p. 445, 12* τὰς δὲ ἐνστάσεις).

PROB. app. gramm. IV 195, 21 (*inter nom. gr. neutri generis, quae exeunt in* '-ma', '-matos') phantasma, thymiama, **emphȳsēma** (*i.* ἐμφύσημα).

emphyteoma, -eosis *sim. v.* emphyteu-.

emphyteuma, -atis *n.*, ἐμφύτευμα. *i. q. emphyteusis* (*v. infra l. 59 sqq.*): NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 55, 25 *emphyteotae qui* non exsolverint emphyteoticum canonem (*v. p. 530, 12*) ... fient omnino extranei -eomatis (*gr.* ἐμφυτεύματος). 7, 7 pr. p. 59, 18 post casum -eomatis (*i.* '*post emphyteusin amissam*'; *gr.* μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ ἐ.). *de scriptura* -teo- *v.* emphyteusis, *l. 47 sq.*

ˣ**emphyteusis,** -eōs (-is *v. l. 51*) *f.*, ἐμφύτευσις. *de scriptura*: enphi-: GREG. M. epist. 1, 70 p. 90, 15 *R 1* (enfu-, enfi- *r 1. 2*). *dipthong.* -eu- *per diaeresin* -eo-: NOVELL. Iust. *ubique* (*sic et in rell. vocc. ab hac stirpe oriundis, quod non notatur*) *praeter* 55 p. 308, 26. 30 (*R*). GREG. M. epist. 3, 3 p. 162, 2 amphyteosin *R 1* (emfyteu- *r 1. 2*). *de declin.*: *sing.*: *gen.*: -eos *saepius* (COD. Iust. 4, 66, 3 pr. INST. Iust. 3, 24, 8 IVLIAN. epit. novell. 7, 1 p. 32. *et al.*). -is: NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 56, 20. *dat.* -i (*fin.*): NOVELL. Iust. 7, 9, 1 p. 61, 1. *acc.*: -in *passim* (*inde a* COD. Iust. 4, 66, 1). -im: NOVELL. Iust. 55, 2 p. 310, 11 *V* (-in *R*, -is *T*). 123, 6 p. 600, 4 (-in *T*). *ibid. l.* 9. *abl.* -i: NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 56, 7. 55, 2 p. 310, 14 *al.* *plur.*: *gen.* -ium: NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 55, 24. *acc.* -īs: *ibid.* 7 praef. 1 p. 51, 27. 7, 3, 3 p. 56, 37. 7, 5 pr. p. 57, 27 *al.* *abl.* -ibus: *ibid.* 7, 3, 1 p. 54, 34. 120 praef. p. 578, 9. *inde a* COD. Iust.

i. q. ius cum plenum tum diuturnum, quo cui sub certa pensione solvenda praedium, fundus, ager conceditur ad usum rei et fructus percipiendos (*de re v. Leonhard, PW V 2513, 32 sqq.*): **1** *ponitur absolute*: COD. Iust. 4, 51, 7 servitutes minime imponi nec -eos contractum (IVLIAN. epit. novell. 7, 1 p. 32 perpetuum. *al.*). 4, 66, 1 (*a. 476—484*) rei quae per -in data est *eqs.* (*cf.* NOVELL. Iust. 7, 9, 1 p. 61, 1 his ... conducendis et -i dandis rebus [*gr.* ἐμφυτευομένων ... πραγμάτων]. 120, 1 pr. p. 579, 9 *proastia* in -in ... dari; *gr.* εἰς ἐμφύτευσιν [120, 6, 2 p. 583, 14 *al.* GREG. M. epist. 1, 70 p. 90, 15 multi ... veniunt qui terras aliquas vel insulas in iure ecclesiae nostrae in enphiteusin sibi postulant dari; *cf. adnot.* 3, 3 p. 162, 2 in -osin]). COD. Iust. 4, 66, 2 pr. de reiectione eius qui -in suscepit (4, 66, 2, 2. *cf.* NOVELL. Iust. 7 praef. 1 p. 51, 12 qui -in accipiunt [*gr.* τοῖς ἐμφυτευταῖς. *ibid. l.* 24; *gr. item. al. v. et l. 78*]. 7, 3, 1 p. 55, 4 qui -in subire vult [*gr.* ἐμφύτευσιν ὑπελθεῖν. 7, 7 pr. p. 59, 19 *al.*]). 4, 66, 3 pr. *si* forte instrumentum -eos perditum est (IVLIAN. epit. novell. 7, 3 p. 33). 11, 62, 7, 1 ad -in accedat (*et al.*). 11, 62, 8 qui ... dominium vel -in vel conductionem ... meruerint (NOVELL. Iust. 123, 6 p. 600, 4 in conductionem aut -im ... accipere [*v. supra l. 72*]. *ibid. l.* 9. 11 *al*). IVLIAN. epit. novell. 7, 3 p. 33 qui -in contrahit (*al.*). *al.* NOVELL. Iust. 7 praef. 1 p. 51, 16 definivimus ... usque ad personas tres -in fieri. *ibid. l.* 27 -īs statuens (*gr.* τὰς ἐμφυτεύσεις στήσας). 7, 1 p. 52, 26 in perpetuum extensam -in (*cf.* 7, 2, 1 p. 54, 1 -in perpetuam [7, 3, 3 p. 56, 37 perpetuas ... -is; *gr.* ἐμφυτεύσεις. 7, 5 pr. p. 57, 27 *plur.* 55, 2 p. 310, 11 -im agere perpetuam; *gr.* ἐμφυτεύσεις. *al. saepe*]). 7, 3, 2 p. 55, 24 ad casum eccle-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

siasticarum aut ptochicarum -um 7, 7 pr. p. 59, 15 cadat ... de -i. 55, 2 p. 310, 8 de iure -eos (*gr.* περὶ ἐμφυτεύσεων). 120 praef. p. 578, 9 legibus super alienationibus et -bus et locationibus *eqs. saepe.* GREG. M. epist. 9, 125 p. 126, 20 de possessionibus, quas illic in -in habet *Savinus* (*'in -in habere idem hic esse videtur atque locasse, non conduxisse' E.-H. ad l.*).

2 *acced. genet. obi.*: COD. Iust. 11, 62, 7 pr. (*a. 386*) quicumque ad -in fundorum patrimonialium vel rei publicae ... venerit. IVLIAN. epit. novell. 7, 3 p. 33 sin ... ecclesiastici proastii -is contrahatur (*cf.* NOVELL. Iust. 7, 3, 1 p. 55, 7 si vero ecclesiastici suburbani pretiosi -is detur).

***emphyteuta,** -ae *m.*, ἐμφυτευτής. -phyteo-: NOVELL. Iust. (*v. p. 528, 47*). *inde a* COD. Iust. *qui iure emphyteutico praeditus agrum colit*: COD. Iust. 4, 66, 2, 2 ne ... dominis facultas oriatur -as suos repellere. 4, 66, 3 pr. dubitabatur, utrum -a debeat cum domini voluntate suas meliorationes ... alienare ... an *eqs. ibid.* minime licere -ae sine consensu domini suas meliorationes aliis vendere vel ius emphyteuticum (*v. infra l. 80*) transferre. 4, 66, 3, 1. *ibid.* commodum -ae. 4, 66, 3, 2. 3. *ibid.* necessitatem ... habere dominos ... accipere -am. *ibid.* novum -am in possessionem suscipere (4, 66, 3, 5). *al.* NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 55, 20 (*v. p. 528, 40*). 120, 8 p. 587, 15 aut locator aut -a ([emphiteoticus, *v. p. 530, 18, R; gr.* ἐμφυτευτής]. 147, 1 p. 720, 14 contra colonos ... contra locatores aut -as). 131, 8, 1 p. 657, 27 *domini* curatores aut conductores aut -ae. *al. v. et l. 28.*

emphyteuticālis, (-e). *ab* emphyteuticus. *ad emphyteusin pertinens* (*cf.* emphyteuticarius, -ticus): NOVELL. Iust. 120, 11 p. 590, 14 emphyteotam (*v. supra l. 12*) ... pactum finire secundum virtutem -um instrumentorum (*gr.* τῶν ἐμφυτευτικῶν συμβολαίων). *ad script. v. p. 528, 47.*

***emphyteuticārius,** -a, -um. *ab* emphyteuticus. *scribitur* enf-: COD. Theod. *fere ubique* (*cf. et sub* emphyteuticus, *infra l. 69*). *inde a* DIG. *l. 36*, COD. Theod.

i. q. ad emphyteusin spectans (*v.* emphyteuticus): **1** *pro adi.*: **a** *de possessione* (*de ipso possessore infra l. 44 sqq.; de opera agro -o navanda infra l. 44*): DIG. 6, 3 si ager vectigalis, id est -us, petatur. COD. Theod. 2, 25, 1 (*a. 334?*) in Sardinia fundis patrimonialibus vel -is per diversos ... dominos distributis (11, 16, 2 [*a. 323*] f. patrimoniales atque -i. COD. Iust. 11, 62, 12, 1 [*a. 434*]. 11, 63[tit.] de mancipiis et colonis patrimonialium et saltuensium et -orum fundorum). 4, 12, 3 (*a. 320?*) et ad -a praedia et quae ad privatarum rerum nostrarum corpora pertinent (COD. Iust. 4, 66, 2, 1 a praediis -is repellere. *cf.* COD. Theod. 5, 12, 2 [*a. 415*] prae⟨diorum la⟩bor -us [*v. supra l. 36*]). *de possessore* (*v. supra l. 35*): COD. Theod. 11, 19, 3 (*a. 364*) ab -is possessoribus annonariam ... solutionem ... statuimus procurari *eqs.* (15, 3, 1 [= COD. Iust. 11, 65, 1; *a. 319*]. COD. Iust. 11, 63, 1, 2 [*a. 319*]). *cf. etiam l. 57. 62.*

b *de iure, statu sim.*: NOVELL. Valent. 26, 4 iuris ... perpetui, patrimonialis, -i (COD. Iust. 1, 33, 2 [*a. 397*] omnium rerum nostrarum et totius perpetuarii, ⌊hoc est -i⌋, iuris exactio [⌊ ⌋ *om. Cod. Theod. 1, 11, 1; confirmant Graeci*]. 4, 66, 1 [*a. 476—484*]). COD. Theod. 5, 14, 30 (= COD. Iust. 11, 59, 7, 1; *a. 386*) eos ... qui -o no(mine) nec ad plenum idoneas *terras* nec omnimodis vacuas detinent. COD. Iust. 4, 66, 2 pr. in -is contractibus.

2 *subst., i. q. emphyteuta* (*v. supra l. 13*): COD. Theod. 5, 12, 2 (*a. 415*). 5, 12, 3 (= COD. Iust. 11, 62, 12 pr.; *a. 434*) possessores (vel enfyt)euticarii patrimoniales (*vix versa vice, sc. -i pro adi.; v. supra l. 45*). *ibid.* praedictus -us. 5, 15, 17 (*a. 364*) fundos quos ... principum effusio aut perpetuo iure donavit aut deminuto canone concessit -is obtinendos. 11, 1, 4 (= COD. Iust. 11, 59, 2; *a. 337*) si quis ab -is (-o *Iust.*) seu patrimoniali possessore privati iuris quippiam comparaverit (*an adi., sc. 'possessoribus' ex seq. subaudiendum [in Iust. -o cum seq. coniung.]?; v. supra l. 45*). 16, 5, 54, 5 (*a. 414*). COD. Iust. 4, 66, 1 (*a. 476—484*); *opp.* rei domino. 11, 62, 5 (*a. 377*) a prioribus colonis vel -is. 11, 63, 1, 1 (*a. 319*) penes -os. *al.* INST. Iust. 3, 24, 3 ad -um ... damnum venire (*opp.* ad dominum ... redundare periculum). *v.* emphyteuticalis, emphyteuticus.

***emphyteuticus,** -a, -um, ἐμφυτευτικός. *scribitur*: enf-: COD. Theod. (*v. et supra l. 32*). GLOSS. *l. 70. 71* (enph-). -teo- *pro* -teu-: NOVELL. Iust. (*v. p. 528, 47*). GLOSS.[L] I Ansil. EN 40 enfiteutici quod ex fisci bonis a parentibus accipitur. III Abstr. EN 8 enphyteutici possessores non veri. *inde a* MACRO dig.; *praeter* ICTOS *habet* AVG. *l. 82.*

i. q. ad emphyteusin pertinens (*cf.* emphyteuticarius). *de re v. Rostowzew, Röm. Kolonat p. 391.* MACER dig. 2, 8, 15, 1 qui vectigalem, id est -um agrum possidet, possessor intellegitur. NOVELL. Valent. 26 pr. iuris perpetui, -i, patrimonialis (33, 3. COD. Theod. 5, 14, 33 [*a. 393*] ius -um, quo iuris patr⟨imonia⟩lis vel rei p. praedia possessoribus sunt adiudicata per⟨petuariis⟩. 5, 15, 17 [*a. 364*] privato iure an -o. *al.* COD. Iust. 4, 66, 3 pr. *v. supra l. 18.* 4, 66, 3, 3. 6. *al.* NOVELL. Iust. 120, 1, 1 p. 579, 18. *al. cf. etiam infra l. 84. p. 530, 4. 8*). AVG. c. Petil. 2, 83, 184 p. 114, 21 Crispinus ... cum emisset possessionem et hoc -am ([amphy- *codd.*]. *cf.* COD. Theod. 3, 30, 5 [*a. 333*] possessiones iuris -i [*ibid.* p. (mino)ris i. -i. *v. p. 529, 77*]. COD. Iust. 11, 62, 3 pr. [*a. 365*] quicumque possessiones ex -o iure susceperint). COD. Theod. 5, 15, 15 (*a. 364*) praedia (COD. Iust. 5, 37, 23 praedio -o. 5, 71, 13 [*a. 293*]. *al. cf.* COD. Theod. 5, 15, 18 [*a. 368?*] -i iuris praedia [10, 3, 7; *a. 417. v. p. 529, 77*]). 5, 16, 1 (*a. 364*) -os fundos (5, 15, 17 [*a. 364*] super fundis -is seu patrimonialibus [5, 15, 21; *a. 368—370.* COD. Iust. 11, 62[tit.] 11, 63, 2; *a. 367. al.*]. 11, 7, 19 [*a. 412*] f. privatorum vel ... -orum. *cf.* COD. Iust. 11, 62, 1 [*a. 315*] si quis fundos -i iuris [*v. p. 529, 77*] ... donaverit). 5, 15, 19 (*a. 365?*) ne ... *fundi -i* exempti ab -o patrimonialique titulo veluti priv⟨a⟩to iure teneantur (11, 28, 14 [*a. 423*] in largitionalibus t. et -is). 5, 16, 29 (*a. 399*) canon⟨is⟩ -i (COD. Iust. 4, 66, 3, 3 NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 55, 21 *v. p. 528, 41. al.*). *al.* COD. Iust. 4, 66, 2 pr. si quidem aliae pactiones in -is instrumentis fuerint conscriptae (4, 66, 3 pr.). 4, 66, 3, 3 in -is contractibus. 11, 64[tit.] de fugitivis colonis patrimonialibus et -is et saltuensibus. NOVELL. Iust. 7, 3, 2 p. 56, 21 -am conscriptionem (*gr.* ἐμφυτευτικὴν συγγραφήν). 120, 8 p. 587, 24 locatae sive -ae rei (*gr.* τοῦ μισθωθέντος ἤτοι ἐμφυτευθέντος πράγματος). *v. et sub* emphyteuta *p. 529, 22.*

PS. SORAN. quaest. med. 66 p. 256, 12 quid **emphyton** thermon? (*i.* ἔμφυτον θερμόν). -on thermon Graeci dicunt innatum calidum, calorem qui in nobis est (infitontermon *trad.*).

empīēma *v.* empyema.

emplesma *n.*, ἔμπλεσμα. PS. SORAN. quaest. med. 219 p. 269, 31 *cerebri fractura* vocatur ... quaedam -a (piisma *cod., sic et l. 25*), id est depressio. 221 p. 270, 7 quid est -a? (*seq. fusa explic.*).

empīria, ἐμπειρία. GLOSS.[L] V Abba EN 16 enpiria experientia (Aa E 399 emperia; *de script. v. s.* empiricus, *l. 30*).

empīricē *v.* empiricus, *l. 54.*

empīricus, -a, -um, ἐμπειρικός. *scribitur*: enp-: *infra l. 43. 53. 59.* emper-: *infra l. 40. 42. 45. 47. 48. 49. 55* (*cf. et supra l. 27*). *graeca forma fem.* -ē: *infra l. 63* (*acc.* -ēn), *infra l. 62* (*abl.* -ē). *inde a* CIC. [*ex coni. certa*: PLIN. nat. *infra l. 71. v. etiam l. 47.*]

i. q. ad experientiam spectans (*pro t. t. med., sc. de ea arte medica, quae solam experientiam sequitur. ad rem cf. Wellmann, PW V 2516, 45 sqq.; Heiberg, Gesch. d. Mathematik u. Naturwissensch. im Altert., München 1925, 104 sqq.*): **1** *masc.* -us: *de medico* (*tam adi. quam subst.*): CIC. ac. 2, 122 nec eo ... aiunt -i *medici* notiora esse illa (*v. quae anteced.*). CELS. 1 prooem. 10 non mediocres viri *Serapionem* secuti ex ipsa professione se -os (empericos *s. scr.* i *super* e *alt. F*) appellaverunt (*cf.* 5 prooem. 1 qui se -os [*F*, emper- *J*] nominarunt. *cf. etiam infra l. 43. 48*). *ibid.* 27 ii qui se enpiricos (emp- *J*) ab experientia nominant (*ibid.* 63 si a ratione tractum est, rationalis est medicus, si ⟨ut⟩ ei qui se rationalem negat confiteri necesse est, ab experientia, -us [empericus *J*]. AMBR. in psalm. 37, 1, 2 p. 137, 1 secta medicinae quam experientia ... formavit ideoque ab experientia -i [periti, im- *vel* emperiti *codd.*] primo medici sunt vocati). CELS. 1 prooem. 64 -pericorum (-pir- *J*) professioni. AVG. anim. 4, 6, 7 p. 388, 12 non medicos -os (emper- *E*, impir- *C*) nec anatomicos nec dogmaticos nec methodicos (*cf. et infra l. 57*). CAEL. AVR. acut. 1, 17, 166. 181. 2, 6, 32 Serapion -us. 2, 9, 55 nobilis videlicet -us. 2, 29, 160 multi -i. INSCR. bull. di archeol. e storia Dalmata 1906 p. 238 Leucio As⟨cle⟩pi⟨o⟩ enpiri⟨co⟩.

2 *fem.* -a (-ē *infra l. 62 sq.*): **a** *adi.*: AVG. anim. 4, 6, 7 p. 387, 15 artem anatomicam vel -am (empur- *ABCI*, emper- *E*), quas medicinalis continet disciplina. PS. SORAN. quaest. med. 49 p. 253, 29 medicinae *sunt* tres: -a dogmatica et methodica (*v. l. 50. 64*). 50 p. 253, 30 quid est -a secta? -a secta est *eqs.* (*seq. explicatio*). ISID. orig. 4, 4, 1 secunda enpirica *medicinae haeresis*, id est experientissima, inventa est ab Aesculapio, quae ... solis constat experimentis. **b** *subst.*: *i. q. ars* (*l. 65 bis*), *secta* (*l. 62 sq.*) -a (*fere i. q. ipsa experientia l. 67*): PLIN. nat. 1, 29, 4 de -e. 29, 5 alia factio *medicorum* ab experimentis se cognominans -en coepit in Sicilia. MARCELL. med. carm. 6 quod logos aut methodos (*v. supra l. 57*) simplexque -a pangit. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 170 laborans -a. *nota* (*v. l. 62*): PS. SORAN. quaest. med. prooem. p. 247, 3 ratio ... ad utilitatem perducit et tamquam caecam -am, id est experientiam, ducit.

3 *neutr. plur.* -a, -ōrum (*de scriptis l. 71; de rebus, maxime remediis, quae empiricae sunt l. 72*): PLIN. nat. 20, 120 Diodorus in -is (*corr. Barbarus*, emptir-, empirit-, emitericis *trad.*) *tradit eqs.* MARCELL. med. praef. 1 p. 3, 3 libellum hunc de -is ... conscripsi.

[THEOD. PRISC. log. 31 p. 129, 2 cum **emplasmate** (*VB*, in- *g*, *om. b*) ex oenomeli temperato; *lege* embammate (*v. p. 449, 72*).]

emplastellum, -ī *n.* *ab* emplastrum *deminutive.* *i. q. emplastrum* (*1 a, v. p. 532, 1*): CHIRON 402 p. 123, 24 auferas fistulam et duo grana salis in plaga subicies, ut possit non cludere, et super -um (*item* VEG. mulom. 2, 89, 4 ne claudatur *plaga* et super -um [impl- *L*, *v. p. 531, 57*] impones [*Hippiatr. gr. I 199, 12* ἀγκτηριάζεσθαι καὶ θεραπεύεσθαι ὡς τραῦμα]). 679 p. 214, 13 exime fistulam et -um inducis.

emplasticus, -a, -um, ἐμπλαστικός. in- (*cf. p. 531, 57*): *p. 531, 1. 3. 5. 7.* -plaust-: *p. 531, 4. 6.* *terminatio gr.*: -os: *p. 531, 2. 4*; -on: *p. 531, 1 bis*; -en: *p. 531, 5.* *i. q. aptus emplastris*: ORIBAS.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syn. 2 add. p. 844 opus habet medicamen inplasticon (*ibid.* -on. eup. 2, 1 T 2 p. 509 *thermos* comestus -os [-us *La*] est m. [*gr. p. 613, 10* τῶν ἐμπλαστικῶν . . . φαρμάκων]). *ibid.* subtrahere inplastica. eup. 2, 1 G 9 p. 476 *gypsus* est -os (-austicus *trad. Aa*) virtute (*gr. p. 609, 2* ἐμπλαστικῆς δυνάμεως). *ibid.* 2, 1 T 12 p. 513 virtutem inplasticen (-plaust- *Aa trad.*, emplast- *La*); *gr. p. 639, 21* ἐμπλαστικήν. 2, 1 Ψ 1 p. 514 psimition inplasticus est (*gr. p. 640, 19* ἐμπλαστικόν).

emplastrātio, -ōnis *f.* *ab* emplastrare. in- (*v. infra l. 57*): PALLAD. *ubique.* [*ex coni.*: PLIN. nat. 17, 118 (*Huet*, emplastri ratio *trad.*).] *i. q. certum insertionis genus, quo inserendae arbori corticis par particula pro cortice exsecto emplastri instar adlinitur* (*v.* emplastrare *1a*, *infra l. 38 et* emplastrum *2, p. 533, 4. syn. vel iuxta positum*: inoculatio *infra l. 16. 20. 21. 23*; inoculare *infra l. 19. 23*): COLVM. 5, 11, 1 tertium *genus insertionis*, quo ipsas gemmas cum exiguo cortice in partem sui delibratam recipit *arbor*, quam vocant agricolae -em vel ut quidam, inoculationem (arb. 26, 1). 11, 2, 37 possunt . . . inseri oleae vel emplastrari (*v. l. 41*) ceteraeque pomiferae arbores eodem -is genere inseri. 11, 2, 29 arbores ficorum inoculantur, quod genus insitionis -o vocatur. *ibid.* -em faciunt. PLIN. nat. 1, 17, 26 -o (*antea*: inoculatio). 17, 118 -o (*v. supra l. 9*) et ipsa ex inoculatione nata videri potest, crasso . . . maxime cortici convenit *eqs.* 17, 121 fertilissima omnium inoculatio, postea -o. GARG. MART. pom. 2, 12 (*seq.* inoculantur). PALLAD. 3, 17, 6 de inplastratione (*GE*, im- *S*; dempla- *PLQT*) . . . dicemus ($7^{tit.}$, 5. $8^{tit.}$, 3). 8, 3, 1.

?**emplastrātor**, -ōris *m.* *ab* emplastrare *ut vid. derivatum. significat artificem quendam (fabricatorem sc. rerum pretiosarum? [cf. gr. πλάστρον et ἐμπλάσσειν κηρία]: notione tamen ea, quae a latinis vocabulis ad hanc stirpem redeuntibus prorsus abhorreat). coniecit (v. l. 31) vel scripsit (v. l. 33) Ziegler in* FIRM. math. 7, 26, 10 p. 279, 16 *Venus* faciet pictores, -es (plastratos *codd.*), aurifices, argentarios, musicos. 8, 16, 3 p. 311, 20 *Cassiepia* oriente qui nati fuerint, erunt aurifices, bracteatores, inauratores, -es (impl- *Δ*, implastatores *G*, implastores *A*), margaritarii. (impaestatores *utrubique Heraeus; v. s.* empaestator *p. 526, 39 sqq.*).

emplastro, (-āvī), -ātum, -āre. *ab* emplastrum. in- (im-): PALLAD. *ubique* (*v. et infra l. 57*). VICTOR *infra l. 53.* *inde a* COLVM. **1** *proprie*: **a** *t. t. agric.: i. q. adlinere per emplastrum (sc. corticem in arbore inserenda; v.* emplastratio *et* emplastrum *2, p. 533, 4. syn.* inoculare: *l. 42. 43*): COLVM. 5, 11, 10 arboris, quam -turus es (*v. totum locum*). 11, 2, 37 *v. supra l. 17.* GARG. MART. pom. 2, 12. PALLAD. 5, 4, 4 persicus inoculari potest, quo more -atur (implastatur *L*, implaustr- *E*) ficus (12, 7, 7 persicus inoculari potest, quod -ari dicitur praeciso super trunco et -tis pluribus gemmis more quo dictum est). $6^{tit.}$, 6 de . . . persico -ando (6, 6; in palustrali *E*). 9, 6 arbusta. **b** *t. t. med.: i. q. vulneri (sim.) emplastrum imponere* (*cf.* emplastellum, emplastrum *1a, p. 532, 1*): CHIRON 895 p. 269, 34 ad cartilaginem -andam compositio (935 p. 280, 14). 926 p. 278, 2 ad vulnera -anda. [CHIRON 912 p. 274, 8 (empta *cod.*) *coni. Hoppe* (*v. l. 81*). *cf. et p 532, 76.*] **2** *trslt., fere i. q. infundere*: VICTOR Fulg. Rusp. epist. 9, 3 p. 373^{C} minoravit se . . . magnitudo, ut cum osculatur mortuum *Esaias*, implastraret animam et redderet puerum vivum (*cf. IV reg. 4, 34 sq.*). *deriv.*: emplastratio, ?emplastrator.

ˣ**emplastrum**, -ī *n.*, ἔμπλαστρον. *de orthographia: scribitur prima syll. per* en-: COLVM. *p. 533, 7. 8,* COMM. *p. 532, 30. per* in- (im-): PLIN. nat. *p. 532, 36.* GELL. *l. 67 sq.* (*v. et* LABER. *p. 533, 2*). PALLAD. *ubique* (*v. p. 533, 9 sq.*). FVLG. *p. 532, 71.* HIER. tract. in psalm. 137 p. 265, 21 *BGC*¹ (*et I*, inplaust-; *v. infra l. 63*), em- *rell.* PS. DIOSC. *ubique* (*v. p. 532, 25. 55*). ANTHIM. *p. 532, 34.* PASS. Thom. p. 149, 6 *Q, GR* (em- *rell.*). ISID. *p. 532, 15.* GLOSS. *l. 77. cf. et s. deriv. l. 8. 33. 36. p. 530, 79. 82 et v. Svennung, Eranos 27 (1929), 100.* *altera syll.* -plaust-: CELS. *p. 532, 14. 28.* GELL. *l. 67.* FVLG. *p. 532, 71.* CASS. FEL. *p. 532, 75. 76 al.* *de genere ac formis*: GELL. 16, 7, 13 *Laberius* in mimo quem inscripsit Alexandream (*mim. 1, v. p. 533, 1*), eodem quidem quo vulgus, sed probe Latineque usus est graeco vocabulo: '-um' (in- *NO*, inplau- *ΠX*, emplau- *Q*) enim dixit οὐδετέρως, non genere feminino ut isti novicii semidocti. *in schedis non occurrit vocis usus fem. nisi* GARG. MART. pom. 5 p. 139, 7 -o nominata (*grl*; nominato *rell.*, *Rose*), *quamvis non nullis locis Graecis quos Latini verterunt,* ἡ ἔμπλαστρος (*sc.* δύναμις?, σκευασία?) *legatur* (*v. p. 532, 32. 64. 84; inprimis* MARCELL. *p. 532, 65 allatum*). *cf. et infra l. 75.* emplaster, -trī *m. ut vid.* DIDASC. apost. 64, 12 (*v. p. 532, 38*). *acc. plur.* -os (*fem.?, v. supra l. 69*) *ibid.* 64, 7 (*v. p. 532, 51*). *de notione*: GLOSS. II 296, 32 ἐμπλασθρος -um. III 206, 63. 603, 2 mandalia (*i.* 'magdalia' *Niederm.*) mandalionis (?) ex inplastro factus. *legitur inde a* CATONE (*p. 532, 9*), VARRONE (*p. 532, 12*), LABERIO (*p. 533, 1*). [*it.* impiastro, *francog.* emplâtre. *M.-L.*] [PLIN. nat. 17, 118 *v. s.* emplastratio, *supra l. 21.* *coniecit in* CHIRONE 619 p. 198, 13 (epirum *trad.*) *Hoppe, Abh. a. d. Gesch. d. Veterinärmed. 3, 1925, 57* (*v. et l. 50*).]

1 *i. q. compositio variorum medicamentorum, quae aut praemollita aut subacta vulneribus, ulceribus (sim.) extrinsecus imponitur*: **a** *proprie t. t. med.* (*inde ap. christ. saepius in allegoriis propria tamen vi servata: v. infra l. 20. 29. 31. 37. 39. 48. 51. audacius acced. genet. explicat.* [*sc.* humilitatis] *per imag.: infra l. 57*). *cf.* CELS. 5, 17, 2^{A} malagmata . . . atque -a pastillique . . . differunt eo, quod malagmata maxime ex odoribus . . ., -a pastillique magis ex . . . metallicis fiunt. *ibid.* laboriose . . . conteruntur ea, ex quibus -a pastillique fiunt, ne laedant vulnera, cum imposita sunt. *ibid.*^{B} -um utique liquati aliquid accipit *eqs.* (*seq.* confectionis ratio). *al.* CATO agr. 39, 2 uti crassitudo fiat quasi -um (CELS. 5, 26, 36^{B} donec -i crassitudo ex omnibus fiat. *cf.* SCRIB. LARG. 45 donec habeat -i spissitudinem stricti [81 *al.*]). VARRO rust. 3, 16, 23 *propolim* nomine eodem medici utuntur in -is. CELS. 5, 19 prooem. ex -is . . . *ea* quae cruentis . . . vulneribus iniciuntur (5, 27, 1^{A} [-plaustr- *P*]. 7, 7, 8^{H} glutinans -um iniciendum [7, 31, 3]. *al. cf.* ISID. orig. 4, 9, 11 inplastrum eo quod inducatur). 5, 19, 12 -a nobilia ad extrahendum, quae . . . ἐπισπαστικὰ nominantur. 5, 19, 18 quaedam . . . -a exedentia. 5, 19, 25 lenia. 5, 26, 27 post . . . fomentum si late plaga non patet, imponi protinus -um debet (5, 26, 35^{B} imponendum . . . -um tetrapharmacum. 5, 26, 36^{B}. 5, 28, 8 pingue. *al.* SCRIB. LARG. 56 *al.* HIER. adv. Rufin. 3, 14 p. 468^{B} [*in imag.*] qui tuam scripturam lecturi sunt, brutos *ne* putes, ut cum vulnera putrescere sinas, sano corpori te imponere -a non rideant. tract. in psalm. 119 p. 226, 14. *al. et al.* *cf.* CELS. 5, 28, 12^{H} idem . . . -um in linteolo superimponendum [8, 5, 6]. PS. DIOSC. herb. fem. 54 p. 628, 19 inplastrum istud adponas [*gr. 3, 21, 2 aliter. cf. et infra l. 31. 58*]). CELS. 5, 26, 27^{C} -um supra *plagam* dari (5, 26, 29. *al. cf.* 7, 7, 3 superdandum). 5, 26, 32 si scalpello aliquis uti non vult, potest sanare id -um (-plau- *P*), quod ex ladano fit (HIER. hom. Orig. in Ezech. 3, 8 p. 356, 25 B. [*de deo, alleg.*]. *cf.* COMM. apol. 235 non ullum [illum *trad.*] de ferro secuit, non enplastro curavit *Christus* [HIER. in Ion. 3, 4 p. 1140^{A} ut antiqua et putrida vulnera diu apposito curarentur -o. IGNAT. ad Polyc. 2, 1; *gr.* τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ]. ANTHIM. 14 p. 10, 4 quod medici in medicamentis vel potionibus temptant sanare vel curare inplastris [*B*, in pl- *A*; in em- *lH*]). CELS. 5, 28, 11^{C} -a . . . et malagmata (5, 28, 13^{B}. *al.* PLIN. nat. 22, 117 malagmata, -a, collyria [*v. infra l. 43*]. 31, 63. 35, 32 [inpl- *VR*]. *al.* DIDASC. apost. 64, 12 [*alleg.*] verbum d(omi)ni his . . . qui audiunt illum . . . -plas⟨ter⟩ et cataplasma et malacma est. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 6 p. 334, 6 B. [*alleg.*]. THEOD. PRISC. log. 19 p. 118; 2. *et al.*). CELS. 8, 4, 19. *passim.* SCRIB. LARG. 45 cum haec . . . habuerint -i temperaturam mollis (220. *cf.* 214 ubi -i habet temperamentum [266. *al.* THEOD. PRISC. eup. faen. 69 p. 72, 10. *al.*]). 241. *saepius.* PLIN. nat. 21, 15 -is atque collyriis (31, 99 *al.* [*v. et supra l. 36*]. GAIVS dig. 41, 1, 7, 7 *bis.* PAVL. dig. 33, 7, 18, 10 [*ex Cassio*] in instrumento medici esse collyria et -a et cetera eius generis. *al.*). PLIN. nat. 23, 81 vulnerariis -is (34, 115). *al.* GARG. MART. pom. 5 *v. p. 531, 70.* PELAGON. cap. $25^{tit.}$ p. 97, 5. CHIRON 896 p. 270, 4 -i compositionem (899 p. 270, 22). *al.* HIER. epist. Rev. Bénéd. 27 (1910), 4 p. 5, 17 (*alleg.*) *haeretici ut aegri* non possunt per -a et blandas curationes recipere sanitatem. in Ezech. 16, 16 p. 139^{A} instar -i factum idolum. *al.* DIDASC. apost. 64, 7 per medicamina et ⟨em⟩plastros. AVG. in psalm. 98, 13 p. $1269^{med.}$ tamquam -um mordax urit te. *al.* PLAC. med. 7 rec. β 11. THEOD. PRISC. eup. faen. 28 p. 30, 7 si tibi durum -um visum fuerit. 79 p. 84, 13. *al.* PS. DIOSC. herb. fem. 10 p. 597, 8 pro inplastro adposita (*gr. 3, 29, 2* καταπλάσσεται). *al.* CAEL. AVR. chron. 4, 8, 127 ut ad -i veniat qualitatem. *et passim.* *nota* (*v. supra l. 3*): LEO M. serm. app. 15, 4 p. 511^{A} inflatos tumore superbiae apposito humilitatis -o ut mitis medicus ipse curavit.

indicantur certae species -orum: *ex colore*: album: SCRIB. LARG. 217. 219. *al.* PLIN. nat. 31, 63. nigrum: SCRIB. LARG. 207. 208. *al. cf.* CELS. 5, 19, 2 his duobus -is color niger est. rubrum: CELS. 5, 19, 21 CHIRON 896 p. 270, 8. viride: CELS. 5, 19, 17 SCRIB. LARG. 203. 204. 205. *al.* PLIN. nat. 33, 92. PELAGON. 336 (= VEG. mulom. 3, 28, 24; *Hippiatr. gr. I 416, 17* Πελαγωνίου ἔμπλαστρος ἡ χλωρά). MARCELL. med. 33, 54 -um viride quod medici chloran appellant. *cf.* SCRIB. LARG. 201 -um . . . subviride (202). CELS. 5, 28, 2^{E} rypodes (*cf.* SCRIB. LARG. 215 luteum). SCRIB. LARG. 214 -um coloris incerti. *ex vi et qualitate, effectu sim.*: CELS. 4, 25, 2 -um id quod τετραφάρμακον Graeci vocant (5, 28, 4^{E}. 6, 3, 2. *al. v. et supra l. 19*). 7, 26, 5^{G} enneapharmacum. FVLG. myth. 3, 7 p. 71, 17 inplastrum (inplau- *M*, em- *class. β*) entaticum. CHIRON 896 p. 270, 11 glutinosum (897 p. 270, 14. 17. *v. et supra l. 14*). SORAN. p. 112, 19 dia iteon -um (THEOD. PRISC. eup. faen. 42 p. 48, 15). THEOD. PRISC. eup. faen. 97 p. 102, 15 -is chalasticis. CASS. FEL. 15 p. 22, 13 psoricon -um (-plau- *p*). 17 p. 25, 17 psittacio -o (-plau- *p*) uteris (emplastaveris *c*). *sim. al.* *ex nomine medici* (*c. gen. subi. praeter l. 83, ubi adi. a nom. propr. derivatum*): Aristi: SCRIB. LARG. 209. Diogeni: CELS. 5, 27, 1^{A}. Euelpisti: SCRIB. LARG. 215. Glyconis: SCRIB. LARG. 206. Hecataei: CELS. 5, 26, 35^{C}. *cf.* 5, 19, 16 Hecataeo . . . auctore -um generis eiusdem fit ex his *eqs.* Herae: CELS. 5, 28, 4^{E} (*v. app. crit.*). Megetis: SCRIB. LARG. 202. Philocratis: CELS. 5, 26, 35^{C}. Thraseae: SCRIB. LARG. 204. *al.* Tryphonis: SCRIB. LARG. 201. 203. *al.* *talia passim.* Mnaseum: ORIBAS. syn. 9, 5 p. 276 (*gr. p. 470, 11* ἐμπλάστρῳ τῇ Μνασέου).

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *translate (c. gen. obi., iocose ut vid.)*: LABER. mim. 1 quid est ius iurandum? -um (in- *codd. Gell., nisi ipsum Laber.* inpl- *vulgari ratione scripsisse statuas*) aeris alieni.

2 *t. t. agric.: in insertione arborum (v.* emplastratio, emplastrare *1a, p. 531, 38)*: COLVM. 5, 11, 10 in eam partem quam nudaveris, praeparatum -um aptato, ita ut alterae delibratae parti conveniat (arb. 26, 8; enpl- *SA*). 5, 11, 11 post XXI diem solvito -um (arb. 26, 9; enpl- *A*). PLIN. nat. 17, 121 vitis non recipit -a. PALLAD. 3, 17, 1 genera inserendi haec: aut sub cortice aut in trunco aut inplastro. 7, 5, 3 cum gemma tolletur inplastrum.

deriv.: emplastellum, emplastrare.

emplēcticus, (-a,) -um, ἐμπληκτικός. *fere i. q. epilepticus (v. l. 14)*: CHIRON 297 p. 88, 14 de -o (311 p. 93, 13 de -o, id est epilentico). 311 p. 93, 13 si -um factum fuerit, sic eum cognosces *eqs.* VEG. mulom. 2, 93 -us (implictico *L*, empletico *P*, impleticis *A*) ... quia similem sustinet passionem *ac lienosus*, ... perfricandus est.

emplecton, ἔμπλεκτον. *genus quoddam parietis latericii*: PLIN. nat. 36, 171 tertium *parietum structurae genus* est -on, tantummodo frontibus politis reliqua fortuita (-tu, -to *trad.*) conlocant. [VITR. 2, 8, 7 *editur graece* (enplecton *codd.*).]

empleumatisis *v.* empneu-.

empleuros, ἔμπλευρος. *i. q. plena latera habens*: LVCIL. 1251 pistricem valida⟨m⟩, si nummi suppeditabunt, addas -on, mamphulas quae sciat omnīs.

[*ἔμπλουμος, -ον. ab ἐν et* pluma. *i. q. plumatus (de veste): v. Wessely, D. lat. Elem. i. d. Gräzität d. ägypt. Papyr.urk., Wien. Stud. 24 (1902), 128 et cf. Liddell-Scott s. v.*]

empneumatisis *et* **empneumatōsis,** -in (-im: *l. 30. 34*) *f.*, ἐμπνευμάτωσις. -pleum-: MARCELL. med. *l. 34.* -tisis: MARCELL. *ubique.* GLOSS.[L] I Ansil. EN 114 enpneumatosim *(sine interpret.)*. GLOSS. III 600, 45 empiomatosis stomachi inflatio. 601, 5 emneomatosin sirosin *(i. σκλήρωσιν, v. cod. a)*. 603, 48 platosin *(?)* imniomatosin. *i. q. inflatio*: MARCELL. med. 20, 34 *artidotum* ad tensiones stomachi et -pleumatisim *(PL)*. 20, 126 oxyporium ... -in ... solvit. 29, 54 iniectio ad coli -im. PS. HIPPOCR. epist. 5 p. 12, 25 N. vomitus et -in. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 116 conicienda etiam inflationis medela, quam Graeci -tosin vocant.

emponēma, -atis *n.*, ἐμπόνημα. *plur. abl.* -tīs *l. 45.* GLOSS. V 522, 1 -ta dicuntur ea quae labore contrahentis in agro meliorata sunt. *i. q. melioratio ab emphyteuta in fundo emphyteutico facta*: COD. IUST. 4, 66, 2, 1 nomine meliorationis vel eorum quae -ta dicuntur (4, 66, 3 pr. dubitabatur, utrum emphyteuta debeat ... suas meliorationes, quae Graeco vocabulo -ta dicuntur, alienare). 4, 66, 3, 5 licere emphyteutae ... ad alios ius suum vel -ta transferre. NOVELL. IUST. 120, 8 p. 587, 26 de -tīs actionem ... contra venerabiles domos movere.

emporēticus, -a, (-um), ἐμπορητικός. *scribitur* -īticus: PLIN. nat. *l. 49. 53.* *ad mercaturam pertinens (nonnisi de charta qua merces involvebantur)*: PLIN. nat. 13, 76 -itica (*M*, -purit -*R*[s]; -ret- *F*[2], emport- *rell.*) *charta* inutilis scribendo, involucris chartarum †segestriumque mercibus usum praebet (*cf.* SVET. frg. 103 p. 132, 6 *carta* septima -a, quod ea merces involvuntur, cum sit scripturis minus idonea). 13, 78 -iticae (emphorit- *FEa*, enporet- *R*[s]) *chartae* brevitas sex digitos non excedit.

emporion *v.* emporium *l. 59.*

emporīticus *v.* emporet-.

emporium, -ī *n.*, ἐμπόριον. -pur-: CORP. IX 10 *(a. 341) quater (v. et l. 61).* LIV. 35, 10, 12. 38, 30, 7 *cod. B*; 36, 21, 4 inpur- *B.* empor(i): CORP. III 12417. *forma gr.* -on: HIER. *p. 534, 31.* -us: GLOSS. *l. 61. 63.* NOT. Tir. 100, 86. *de notione*: GLOSS.[L] III Abstr. EM 2 -purius locus super mare. 25 emp[t]orium locus ubi negotiationes exercentur (III Abstr. EM 25 empt-. V Abba EM 18 -us locus supra mare, ubi n. ex.). GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 263), 1 -um est forum. GLOSS. portus, non tamen publicus. -a neut. gen. mercatum. *al.* *legitur inde ab* ENNIO *(?,* NAEVIO*?; v. infra l. 76)*, PLAVTO, VARRONE, CIC. *sing. locis.* [*ex coni.*: VARRO *p. 534, 24*; AMM. *p. 534, 15.* *trad.* empt- *(v. et l. 61. 62 et cf. p. 538, 13)*: LIV. *p. 534, 4.*]

1 *proprie: i. q. locus quo aut mercaturae, negotiationes exercentur aut merces, res venales conduntur, exponuntur sim. (praesertim ad portum [coniunctum: p. 534, 9. 14. 20; aliter p. 534, 43] situs [fort. i. q. μεσόγαιον ἐ. infra l. 76]. fere i. q. forum [opp. infra l. 80]: p. 534, 3. 12. 14. 17. 26. 40; potius i. q. receptaculum [sc. rerum exercitus in usum destinatarum]: infra l. 82 [coniung.: p. 534, 5]. cf. et p. 534, 13 sq.)*: a *ponitur absolute*: PS. ENN. ann. 628 apud -um in campo hostium pro moene ([*Naevio vs. attribuit O. Müller; ad rem cf. Cichorius, Röm. Stud. 1922, p. 28 sq., qui de Agrigenti -o a mari distante cogitat*]. PLAVT. Amph. 1012 perreptavi gymnasia et myropolia; apud -um atque in macello, in palaestra atque in foro ... sum defessus quaeritando). LIV. 21, 57, 6 -um prope Placentiam fuit ... munitum et ... firmatum. 21, 57, 10 id (*sc. Victumulae*) -um (*v. supra l. 74*) Romanis Gallico bello fuerat. 24, 7, 10 Fabius ... Puteolos, per bellum coeptum frequentari -um, communiit (*cf.* 34, 61, 13 et Tyri et in aliis -is, quo [*Lov. 6*, quae *rell.*] frequenter commeent [-ant *trad.*]. 38, 18, 11 *Gordium* est ... plus quam mediterraneum [*v. infra l. 11*] celebre et frequens -um. 41, 1, 5 in portu -um [*i.* 'forum'] brevi perfrequens factum). 35, 10, 12 -o ad Tiberim adiecto (*cf.* 41, 27, 8 [emptor- *codd.*]. *ibid.*). 38, 30, 7 ut -um et receptaculum peregrinis mercibus ad necessarios usus esset. 39, 25, 9 Thebas Pthias unum maritimum -um fuisse quondam Thessalis. VITR. 1, 7, 1 (enp- *H*). 2 praef. 4 -um egregium. 2, 8, 11 Halicarnaso locum naturaliter esse munitum -umque idoneum, portum utile⟨m⟩ (id. p. -umque utile *transpos. Kr.*). 5, 12, 1. PLIN. nat. 6, 75 -o nobili. 6, 105 longe ab -o (emper- *F*, imp- *R*) mediterraneo (*v. supra l. 2*) distante oppido *Modura.* 6, 151. CORP. IX 10, 13 (*a. 341*) -urium ... nostrum (18). DON. Ter. Eun. 115 p. 290, 16 Sunium promontorium est Atheniensium et in eo [forum venalium rerum] (*B, pro gloss. del. Sabb.*) -um. AMM. 23, 6, 46 portus tranquilli ... et -a (temperia *cod.*) densa. OROS. hist. 1, 2, 28 Mossylon -um. CORP. III 2922 Melia Anniana in memor(iam) Q. Laepici ... -um sterni et arcum fieri ... iuss(it). X 1698, 3 (*Puteolis*) a summo ad -um.

b *c. additam.*: α *c. genet. subi.*: *oppidi, terrae (v. et l. 43)*: LIV. 32, 33, 7 omnia Asiae -a portusque (*Polyb. 18, 2, 4 τῶν ἐμπορίων καὶ λιμένων τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἁπάντων.* OROS. hist. 5, 3, 5 *de Corintho*). Europae: OROS. hist. 5, 3, 5. Gazae: HIER. vita Hilar. 3 p. 30[C]. VARRO rust. 2, 9, 6 in Metapontinos saltus et Heracleae -um (traclepore *cod.*). PLIN. nat. 6, 72 celeberrimum Indiae -um (6, 104). CORP. IX 10, 4 (*a. 341*) succlamante populo -purii Naunae (*v. infra l. 41*). MELA 1, 100 Phrygiae ... opportunissimum -um (PLIN. nat. 5, 144). Thraciarum: CASSIOD. Ios. antiq. 9, 1 p. 257 (*gr. 9, 17 ἐμπόρια*). PAVL. FEST. p. 122 minorem Delum Puteolos ... dixerunt, quod Delos aliquando maximum -um fuerit totius orbis terrarum (HIER. in Is. 23, 3 p. 201[C] -on). LIV. 28, 6, 12 Cynum ... -um ... Opuntiorum *urbis* (*v. app. crit.*). *incolarum*: Aethiopum: PLIN. nat. 6, 173. Corinthiorum: LIV. 32, 17, 3. CORP. III 12415 ⟨gymnas⟩iarcha -i Piretensium de suo posuit (12417 Genio empor(i) Pire⟨tensium⟩). CIC. Att. 5, 2, 2 cum per -um Puteolanorum iter facerem. Thespiensium: LIV. 36, 21, 5. Trogodytarum: PLIN. nat. 6, 173. β *c. genet. obi.*: MELA 1, 61 Azotum suarum mercium -um (PLIN. nat. 5, 60 Coptos, Indicarum Arabicarumque mercium Nilo proximum -um). γ *c. adi. (ethnico)*: HIER. vita Hilar. 21 p. 38[A] Gazensis -i oppido. CORP. IX 10, 16 (*a. 341*) placet ... universo populo -purii Naunitani (*v. supra l. 26*) tabulam aere incisam ei offerre devere.

2 *metonymice de ipsa merce*: RVT. NAM. 1, 532 contiguum stupui portum, quem fama frequentat Pisarum -o divitiisque maris (*v. Helm ad l.*).

de re v. Ruggiero II 2, 2106 sqq. *cf. et Onom.*

emporus, -ī *m.*, ἔμπορος. *i. q. negotiator*: AVSON. 415, 28 *Philon* nunc parabit triticum casco sale novusque pollet -us. *v. et Onom.*

empos *v.* impos.

[**empraticum** PLIN. nat. 20, 204 (*codd. praeter d* [emrat-]) *v.* erraticus.]

[**emprodere** (*i.* 'explodere') excludere GLOSS.[L] II Abav. EM 19 *v.* explodere.]

emprosthotonia, -ae *f.*, ἐμπροσθοτονία. *spasmi species, sc. in anteriorem partem contractio*: CAEL. AVR. acut. 3, 6, 61 eius (*spasmi*) species sunt -a et opisthotonia, quas nos pronum (*v. et infra l. 62. 73*) raptum atque supinum appellare poterimus; alterum ab eo quod in anteriora conductionem facit, alterum quod ad posteriora.

emprosthotonicus, (-a, -um), ἐμπροσθοτονικός. *i. q. emprosthotonia laborans (pro subst. tantum)*: THEOD. PRISC. log. 30 p. 128, 1 quos ... pronos (*v. supra l. 56*) contractio habet, -os (inprosto- *r*, empusto- *vel* empisto- *VB*, prosto- *b*) dicimus. CAEL. AVR. acut. 3, 6, 69 -is ... colla conducuntur in anteriorem partem atque mentum pectori configitur (*v. l. 77. 82*) *eqs.* (*opp. 68* opisthotonicis ... contractus ad posteriores partes fit). 3, 14, 112 Democritus cum de -is diceret.

emprosthotonos, -on (*v. l. 74*), ἐμπροσθότονος. *scribitur* -prosto-: CASS. FEL. 38 p. 83, 22 *gcp. ibid.* p. 84, 2 *gp (om. c). v. et l. 72.* *i. q. emprosthotonia (sc. fere subst.; pro adi. ut vid.* [*voce* 'passio' *supplenda*] *infra l. 79)*: PS. SORAN. quaest. med. 205 p. 268, 24 quid est -os? (-prostetanus *cod.*). quando ab spasmo inante contrahitur caput ad pectus (*v. l. 77. 82*). CAEL. AVR. acut. 3, 6, 65 pronus ... raptus (*v. supra l. 56*) quem Graeci -on vocaverunt, inclinatio colli in anteriores partes involuntaria (*cf.* CASS. FEL. 38 p. 84, 2 -os ... in anteriore parte musculorum cervicis et nervorum efficitur contractio, ut etiam mentum fixum pectori [*v. supra l. 65*] videatur). CASS. FEL. 38 p. 83, 22 una *ex tetanica passione* dicitur tetanos, alia -os, tertia ... opisthotonos.

emprost(h)otonōsis *f.*, *ἐμπροσθοτόνωσις. *i. q. morbus emprosthotonicus*: CAEL. AVR. acut. exc. prooem. p. 482 -prostotonosis ... ad pectus mentum instringit (*v. supra l. 65*). *K.-M.*

ēmptīcius, -a, -um. [*cf. c.* emere, emptus. *W.* (*de orig. v. Stolz-Leumann, Lat. Formenl. p. 194*).] *scribitur* emt-: AVG.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaest. hept. 1, 139 p. 72, 8. *al.* *notatur per* emp: CORP. VI 33795 *ter.* *gen. sg.* -cī: CHIRON 824. *nom. pl.*: CORP. VI 8919, *v. infra l. 19.* GLOSS.ᴸ II Philox EM 28 -tius: ἀγοραστός. GLOSS. ὠνητός. liberatus a servitio. ceapcneht (*anglos.*). NOT. Tir. 27, 11.

i. q. emptione comparatus, emptus (*cf. Leumann, Die Adjekt. auf -īcius, Glotta 9, 1918, p. 147 sqq.*).:

1 *proprie*: **a** *de rebus*: VARRO rust. 3, 2, 12 glans (*opp.* gratuita). CHIRON 427 advenienti *iumento* de itinere dabis medium panis candidi -ii in poscam poleiatam (824). **b** *techn. de servis* (*opp.* domi natus *l. 12.* vernaculus *l. 13.* verna *infra l. 19*): SEN. contr. 7, 6 (21), 24 quod declamatores decrevissent hunc utique -um esse. PETRON. 47, 12 '-us an' inquit 'domi natus'? VVLG. gen. 17, 12 tam vernaculus quam -us circumcidetur ([*hinc* AVG. civ. 16, 26 p. 168, 7 D. ISID. in gen. 13, 4]. 17, 27 [*inde* LIB. iubil. 15, 23. 24]. exod. 12, 44). AVG. quaest. hept. 1, 139 p. 72, 8 qui eum (*Ioseph*) servum -um possidebat (HESYCH. in lev. 22, 11 p. 1070ᴬ). GREG. M. in Ezech. 1, 3, 12 p. 811ᴬ uxor ... servi -ii (*ibid. antea* s. empto). CORP. VI 8919 Alypi imp(eratoris) Aug(usti) ser(vi) ministratoris vernae, Spendon et Hermes -i de suo fecerunt. CORP. VI 33795, 5. 8. 9.
2 *translate*: FVLG. aet. mund. p. 143, 13 -us ... ac venalis affectus.

[**emptica** *falso trad. pro* entheca VEN. FORT. Mart. 2, 8 (*codd. praeter L²*) *et* 2, 375 (*codd. praeter PL²*).]

***ēmptio, -ōnis** *f.* *ab* emere. *scribitur* emt-: PLIN. epist. 8, 2, 3 *cod. M, s. X. al.* empc-: ITALA gen. 42, 19 (Aug. loc. hept. 1, 169 p. 532, 12) *cod. C, s. VIII—IX, v. p. 536, 16.* *de notione*: GLOSS.ᴸ II Philox. EM 47 -o: ἀγορασία. GLOSS. ὤνησις. ὠνή. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A ἔμπτιον. ἀγορασία. ISID. orig. 5, 24, 24 -o ... dicta, quod a me tibi sit. *cf.* POMPON. dig. 40, 7, 29, 1 quoniam lex duodecim tabularum -is verbo omnem alienationem complexa videretur (*cf.* GAIVS dig. 19, 1, 19 veteres in -e ⟨et⟩ venditione ⟨-is venditionis⟩que appellationibus promiscue utebantur [*sic Ed. Fraenkel, Hermes 60, 1925, 428*]). *respondent in Graecis*: ἀγορασμός: *p. 536, 3. 16.* VVLG. II Macc. 8, 25. πρᾶσις: *p. 536, 17.* VVLG. Sirach 42, 5. *legitur inde a* VARRONE, *deest poetis.* [*confunditur in codd. c. voce q. e.* temptatio: *p. 536, 7.* COD. Theod. 15, 1, 53 *cod. W. cf.* HIER. in Ier. 6, 37, 3 p. 423, 6 emptationem *cod. P.* *corrupte*: COD. Iust. 11, 70, 6. *suppl.*: *v. l. 32.* PAVL. dig. 17, 1, 22, 3 (*Fraenkel, l. c.*). *secl.*: GAIVS inst. 3, 139 (*Krueger*).]

1 *proprie i. q. actus emendi* (*de re v. Leonhard, PW V 2536. in imag. p. 536, 4*): **a** *loci notabiliores ad rationem vel defin. spectantes*: VARRO rust. 2, 1, 15 in -e[m] alias stipulandum sanum (statim *cod., corr. Ursinus*) esse, alias e sano pecore, alias neutrum. 2, 2, 5 in -bus iure utimur eo, quo lex praescripsit. PLIN. nat. 33, 43 in iis -bus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur (*cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 158). POMPON. dig. 46, 3, 80 cum -o vel venditio vel locatio contracta est, quoniam consensu nudo contrahi potest, etiam dissensu contrario dissolvi potest (*cf.* GAIVS inst. 3, 135 PAVL. dig. 18, 1, 1, 2. 19, 4, 1, 2 ISID. orig. 5, 24, 23). GAIVS dig. 19, 2 pr. -o et venditio ... contrahitur, si de pretio convenerit (*cf.* PAPIN. dig. 18, 1, 72 pr.). PAVL. dig. 19, 5, 5, 1 si ... pecuniam dem, ut rem accipiam, -o et venditio est (*cf.* IAVOL. dig. 41, 3, 21 -o suae rei consistere non *potest*). 41, 4, 2, 5 et illa -o pura est, ubi convenit, ut, si displicuerit intra diem certum, inempta sit. *comparantur alii contractus*: GAIVS dig. 19, 2, 2 pr. locatio et conductio proxima est -i et venditioni (*sim.* inst. 3, 145). VLP. dig. 41, 4, 3 litis aestimatio similis est -i. PAVL. dig. 19, 4, 2 (*ex Aristone*) permutatio vicina *est* -i (*cf.* GAIVS inst. 3, 141 vulgo putant per permutationem rerum -em et venditionem contrahi eamque speciem -is[que] venditionisque vetustissimam esse. COD. Iust. 4, 64, 7 -em rebus fieri non posse ... placuit. *v. p. 511, 65 sq.*).

b *varia ex usu* (*ad suppl. ICTorum exempla, quorum plurima omisi, v. V. i. R., indd. ad Cod. Theod. et Cod. Iust.*): **α** *ponitur nude*: VARRO ling. 5, 177 pretium, quod -is aestimationisve causa constituitur. rust. 2, 3, 5. 2, 6, 3 in mercando *asini* ... -bus et traditionibus dominum mutant (2, 7, 6). *al.* CIC. Verr. II 4, 10 quae fuit causa cur ... nos ... ab -bus removerent? haec ... quod putabant ereptionem esse, non -em, cum venditori suo arbitratu vendere non liceret (*cf.* APVL. met. 8, 23). II 4, 14 te ... ista *signa* simulatione -is, vi *eqs.* ... eripuisse (*cf.* II 4, 134). Caecin. 17 -e facta pecunia solvitur (SENT. subpraef. [Corp. X 3334] 20 [*s. II—III*]. *et al.*). Flacc. 74. 91 dat tantam pecuniam ... ut rata sit -o (VLP. dig. 41, 2, 42, 1). Att. 12, 3, 2 -em ab hasta (*cf.* SVET. Aug. 24, 1). epist. 9, 8, 2 migrationem et -em feliciter evenire volo. *al.* PAVL. FEST. p. 151 *manceps* manu sublata significat se auctorem -is esse (APVL. apol. 101). SEN. contr. 7, 6 (21), 22 ex tabellis -is (*cf.* MARCIAN. dig. 20, 6, 8, 15 in tabulis -is. COD. Theod. 2, 17, 1, 4 [*a. 321*]). 9, 3 (26), 8 non ... -em rescindes (MARCIAN. dig. 20, 5, 7, 1. *et al.*). TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 76 (*a. 103—112*) *mancipia*, quae in [in]-e eis cesserunt. IVLIAN. dig. 8, 5, 16 ex causa -is (SENT. subpraef. [Corp. X 3334] 4. 14 [*s. II—III*]. *et al.*). GAIVS dig. 4, 4, 15 per plures ... personas si -o ambulaverit. SCAEV. dig. 13, 7, 43 pr. instrumentum -is (24, 1, 58, 2 AVG. serm. 37, 6, 7 p. 225ᵖ·ᵐ ᵈ·. *et al.*). VLP. dig. 26, 8, 5, 2 si mala fide -o intercesserit (COD. Iust. 4, 44, 1). GELL. 12, 12, 4 competitores -is. VVLG. Sirach 27, 2 inter medium venditionis et -is angustiabitur peccatum (ἀγορασμοῦ). Ier. 32, 12 in libro -is (*ibid.* 14). *et saepe.* *in imag. fere i. q. redemptio* (*sc. hominum per mortem Christi facta, cf.* emo *p. 512, 78*): TERT. fug. 12 p. 483 Oe. sol cessit (*i. fugit*) diem -is nostrae (*cf. Matth. 27, 45*). PELAG. in I Cor. 6, 20 p. 158, 19 S. rescindit -is (temptationis $H_1 G$) pactum quisque ius inculcaverit testamenti (*locus deest in nonnullis codd., v. adn.*). **β** *c. genet.*: CIC. S. Rosc. 24 bonorum -o flagitiosa ([*cf. adn. crit.*]. 58. 60 GAIVS inst. 3, 77; *de re v. Leonhard, PW III 705*). Verr. II 3, 163 ad hanc frumenti -em Siciliensem prope centiens et viciens erogatum est (FLOR. epit. 3, 13, 6). Caecin. 27 fundi. leg. agr. 1, 14 agrorum (TAC. ann. 6, 17. *et al.*). TAC. hist. 3, 34 mancipiorum. POMPON. dig. 18, 1, 8, 1 (*de captu piscium sim.*) spei -o. ITALA gen. 42, 19 (Aug. loc. hept. 1, 169 p. 532, 12) ducite -em tritici vestri ([ἀγορασμόν, VVLG. ferte frumenta, quae emistis]. ITALA Ezech. 27, 17 [Weing.] in -e tritici *eqs.* [ἐν πράσει, *aliter* VVLG.]).

2 *metonymice*: **a** *i. q. res empta*: CIC. epist. 7, 23, 2 ex istis -bus nullam desidero. PLIN. epist. 2, 15, 1 quo modo te veteres Marsi tui? quo modo -o nova? placent agri, postquam tui facti sunt? SCAEV. dig. 32, 41 pr. *scis* eandem -em, cum nummis meis comparassem, tecum communicasse. **b** *i. q. instrumentum -is*: SCAEV. dig. 32, 102 pr. -es praediorum in isdem lateralibus condiderat. *ibid.* si ea mente -es ibi haberet, ut ... proprietas praediorum praestaretur. VLP. dig. 33, 7, 12, 45 (*ex Papin.*) cautiones debitorum -esque servorum (*ibid. iterum*). PAVL. dig. 32, 92 pr. tabularium est, in quo sunt et complurium mancipiorum -es, sed et fundorum et variorum contractuum instrumenta (*ibid. seq.* instrumenta -um). COD. Iust. 8, 16, 2 -es agrorum.

epitheta: *locum vel speciem indicantia*: equina: VARRO rust. 2, 7, 6. Epirotica: CIC. Att. 1, 5, 7. Neapolitana: CIC. epist. 9, 15, 3. Siciliensis: *supra l. 11.* *varia* (*praeter ICTorum, v. V. i. R.*): decemviralis: CIC. leg. agr. 2, 70. falsa: CIC. Verr. II 4, 134 Flacc. 74. flagitiosa: *supra l. 9.* larga: APVL. met. 4, 13. nova: *supra l. 20.* mala: PLIN. epist. 1, 24, 2. simulata: CIC. Verr. II 4, 134.

ēmptiōnālis, -e. *ab* emptio. *i. q. ad emptionem pertinens*: COD. Iust. 4, 21, 17, 1 exceptis -bus ... instrumentis iam vel in scheda vel in mundo conscriptis (7, 17, 2, 1. 7, 37, 3, 1ᵃ FRG. rescr. princ. [Mommsen, Jur. Schrift. 2, 344] I 3. 19). IVLIAN. epit. novell. 111, 2 p. 141ᶠⁱⁿ· hoc specialiter inscriptum sit cum iureiurando in -i conscriptione.

ēmptito, -āvī, -ātum, -āre. *ab* emere. [*ex coni. Ursini admodum incerta* CATO or. frg. 72 honorem -vere (temptavere *cod. Festi; seclusit Lindsay, Gloss.ᴸ IV p. 388ᵇ*) ... libere facta benefactis non redemptitavere.] *i. q. frequenter emere*: COLVM. 8, 10, 6 ternis saepe denariis singulos *turdos* -tos esse significat. PLIN. nat. 33, 7 alios coriis boum, alios ferro captivisque res (*Scaliger*, rerus *vel* rebus *codd.*) -asse (emittasse *R*, aemitt- *V*) tradit *Homerus* (*cf. Il. 7, 472 οἰνίζοντο*). PLIN. epist. 6, 19, 5 certatim, quidquid venale audiunt, -ant *candidati.* *translate*: TAC. ann. 14, 41 additur senatus consulto, qui talem operam -asset vendidissetve (*i. fere 'agitasset'*), ... poena teneretur.

ēmptīvus, (-a), -um. [*cf. c.* emere, emptio. *W.*] PAVL. FEST. p. 77 -um militem mercennarium (*hinc* GLOSS.ᴸ I Ansil. [= III Abol.] EM 161 -us miles: conducticius).

***ēmptor**, -ōris *m.* *ab* emere. *scribitur* emt-: CORP. IX 3437, 15 (*v. adn.*). *al.* imt-: INSCR. christ. Diehl 1137 a. ἔμπτωρ: THEOPHIL. Inst. Iust. 3, 12 pr. p. 316, 6. *de notione*: GLOSS.ᴸ II Philox. EM 55 -es: ἀγορασταί (72). GLOSS. emax. bonorum -r: qui emit bona alicuius. ὑπαρχόντων ἀγοραστής. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A προέμπτορε (*cf. infra l. 82*): ἀπὸ ἀγορασίας. βονόρουμ ἔμπτορ: τῶν πραγμάτων ἀγοραστής. φαμιλε ἔμπτορ: ὁ ἀγοράζων τὴν κληρονομίαν. PAVL. FEST. p. 113 inlicitator -r (*cf.* DIFF. Suet. p. 313, 29 Roth). *respondent in Graecis*: ὁ πριάμενος: *p. 537, 29.* ἀγοράζων: VVLG. Sirach 37, 12. *legitur inde a* PLAVTO. *sub 1 permulta omisi, ad suppl. ICTorum exempla v. V. i. R., indd. ad Cod. Theod. et Cod. Iust.*

is qui emit (*ad definit. cf.* VLP. dig. 21, 1, 19, 5 -em accipere debemus eum, qui pretio emit. PAVL. dig. 18, 1, 1, 1 alius -r, alius venditor *eqs.*): **1** *sensu strictiore de eo, qui pretium constitutum solvendo possessionem rei venumdatae adipiscitur* (-em *bonorum in auctione v. p. 537, 35; familiae a testatore p. 537, 45; cuiuslibet iuris a fisco sim. e. g. p. 537, 42 init. 56.* *in imagine v. p. 537, 27*): **a** *ponitur nude*: PLAVT. Asin. 154 unum quodque istorum verbum nummis Philippis aureis non potest auferre hinc a me si quis -r venerit (Men. 1160). Bacch. 976 Priamo nostro si est quis -r ([*vers. secl. codd. plerique*]. CIC. ad Q. fr. 2, 2, 1 Tusculano -r nemo fuit. *et al.*). Poen. 341 invendibili merci oportet ultro -em adducere: proba mers facile -em reperit (CIC. leg. agr. 2, 51. 2, 68). *al.* CATO agr. cap. 163 vinum -bus quo modo metiaris (agr. 154). agr. 146, 2. 3. 148, 1. *al.* VARRO ling. 6, 14 sacerdotes Liberi ... pro -e sacrificantes (PLIN. nat. 18, 28 segnitiem ... prioris domini pro -e esse arbitraba⟨n⟩tur. IVLIAN. dig. 41, 3, 33, 1 possidere. *et saepe*). rust. 2, 2, 5 -r sti-

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pulatur prisca formula sic *eqs.* (*cf.* SEN. benef. 3, 15, 1). 2, 2, 6 -r pote ex empto vendito illum (*venditorem*) damnare, si non tradet, quamvis non solverit nummos, ut ille -em simili iudicio, si non reddit pretium. *al.* CIC. Verr. II 3, 40 *si* ita -es accessissent ut ad dimidias partis *frumenti* emendas (PAVL. dig. 17, 1, 22, 4. *al.*). Caecin. 16 adest ad tabulam, licetur Aebutius; deterrentur -es multi partim gratia Caesenniae, partim .. pretio (VLP. dig. 21, 1, 31, 21). Phil. 11, 13 -r ... in ea auctione inventus est nemo (LEX Malac. [Corp. II 1964] 4, 54 [*a. 81—84*] si lege praediatoria -em non inveniet. *et al., v. infra l. 63*). off. 3, 51. *al.* OV. fast. 5, 690 ut -i verba dedisse iuvet (*cf.* SEN. epist. 33, 3). LIV. 42, 8, 7 pretio -bus reddito (IVLIAN. dig. 4, 4, 41. *et al.*). SEN. benef. 7, 6, 1 alter illos (*libros*) tamquam auctor sibi, alter tamquam -r adserit (*cf.* MART. 9, 99, 7). MART. 6, 82, 2 quidam me ... velut -r aut lanista *subnotavit. al.* GAIVS inst. 4, 126a (*form.*) si praedictum est, ne aliter -i res traderetur, quam si pretium -r solverit. *al.* VLP. dig. 19, 1, 11, 8 ut habere licere -i caveatur (TAB. cer. Dac. [Corp. III p. 940] int. 9 [*a. 142*] q(uo) m(inus) -em s(upra) s(criptum), eumve ad q(uem) ea res pertinebit, uti frui habere possidereq(ue) recte liceat. *al.*). *passim.* PAPYR. Britann. 229, 15 (*a. 166*) denarios ducentos ... accepisse ... dixit Q. Iulius Priscus venditor a C. Fabullio Macro -e. FIRM. err. 15, 2 vendebatur deus (*i. Palladium*) ut prodesset -i, et -r ... adorabat quicquit paulo ante viderat subhastatum. VVLG. prov. 20, 14 malum est, malum est, dicit omnis -r (*hinc* SALON. in prov. p. 980D. p. 981A). CORP. VI 10219, 14 si quis it monimentum ... vendere ... volet ... dare damnas esto aerario ... et -r et venditor (*cf.* CARM. epigr. 579, 5). *et saepe.* *in imagine de Christo, qui morte sua Christianos redemit* (*cf. p. 512, 78. 536, 4*): RVFIN. Adamant. 1, 27 p. 53, 21 -em ais esse Christum (*gr.* τὸν πριάμενον). AVG. in euang. Ioh. 13, 10 p. 1497 p. med. illo (*Christo*) -e, illo liberatore, illo decoratore. 123, 4 p. 1967 med.. PS. PROSP. carm. de prov. 948 sanguine quos proprio quaesivit prodigus -r. *de deo*: ARATOR act. 2, 264 *deus*, qui maluit -r omnibus esse salus.

b *accedit genet.*: LEX agr. (Corp. I^2 585) 57 (*a. 111*) quei ab bonorum -e magistro curato⟨reve emerit⟩ (CIC. Quinct. 50 S. Rosc. 72. 103 -r atque possessor. *al.* SALL. hist. frg. 4, 1. GAIVS inst. 3, 80 neque ... bonorum possessorum neque bonorum -um res pleno iure fiunt, sed in bonis efficiuntur. *al. et saepe. de re v. Wenger, Institutionen d. röm. Zivilprozeßrechts p. 227 sq.*). CIC. Caecin. 19 cuius *fundi* istum -em demonstravi fuisse mandatu Caesenniae (off. 3, 62 VLP. dig. 12, 6, 26, 7. *et al.*). *al.* EDICT. Octaviani Caes. (Bruns Font.^{7} n. 69) 16 t⟨ri⟩butorum. HOR. epist. 2, 2, 167 -r Aricini quondam Veientis et arvi emptum cenat holus. ars 249 fricti ciceris ... et nucis -r. QVINT. decl. 308 p. 212, 21 non dixerim testamentum, cui libripens et -r familiae et cetera iuri necessaria (SVET. Nero 4 Domitius ..., quem -em familiae pecuniaeque in testamento Augusti fuisse ... notatum est. GAIVS inst. 2, 103 olim familiae -r, id est qui a testatore familiam accipiebat mancipio, heredis locum optinebat. *al. et al.; de re v. Girard-Mayer, Gesch. d. röm. Rechtes p. 877 sqq.*). FRONTIN. aq. 107 ius impetratae aquae neque heredem neque -em neque ullum novum dominum praediorum sequitur (SCAEV. dig. 2, 14, 47 pr. *al.*). IVV. 8, 17 veneni. GAIVS dig. 3, 3, 34 hereditatis (*al.*). SCAEV. dig. 19, 1, 52, 2 inter venditorem et -em militiae ita convenit, ut salarium, quod debeatur ab illa persona, -i cederet (*ibid. iterum*). LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 15 puteorum, quos proc(urator) metallorum vendiderit, -r centesimam d(are) d(ebeto). INSCR. Bull. arch. du Com. d. tr. hist. 1907 p. CCXXVII de⟨fe⟩nsionum (*fere i. q. 'saltuum', v. Rostowzew, Roem. Kolonat p. 383*). *et saepe.*

2 *latiore sensu de eo, qui quodvis pretium dando (praecipue in malam partem corrumpendo sim.) aliquid sibi impetrat*: SALL. Iug. 35, 10 *Iugurtha* fertur ... dixisse: 'urbem (*sc. Romam*) venalem et mature perituram, si -em invenerit' ([*sim.* LIV. perioch. 64 FLOR. epit. 3, 1, 18 OROS. hist. 5, 15, 5]. *cf.* IVV. 12, 47 callidus -r Olynthi [*i. Philippus*]. CLAVD. 15, 266 hoc genus -i cives cum moenibus offert, hoc vendit patriam). HOR. carm. 3, 6, 32 dedecorum pretiosus -r ([PORPH. *ad l.* qui ... adulteria magno pr[a]etio emit]. *cf.* AVG. c. Faust. 22, 61 p. 656, 25). SEN. contr. 1, 7, 6 (= contr. exc. 1, 7) eius crudelitatis -r, cuius nec pirata venditor est. AVG. conf. 1, 13, 22 venditores grammaticae vel -es. SIDON. epist. 7, 5, 2 rem ... in nundinam mitti ... potuisse, si quam paratus invenitur -r, venditor tam desperatus inveniretur (*praecedit*: sacrosanctam sedem ... affectare pretio oblato non *reformidant*). DRAC. laud. dei 2, 520 sanguine distracti (*i. Christi*) maculatur venditor -r (*cf. ibid.* 517 venditor infelix, sed non felicior -r). COD. Iust. 4, 2, 16 quasi -r legum atque provinciae.

iuncturae selectae: **1** *epitheta* (*praeter* ICTorum, *v. V. i. R.*): alienus: CIC. Att. 5, 8, 2. anxius: APVL. met. 8, 25. aptissimus: APVL. met. 8, 24. callidus: *supra l. 64.* fictus: DIFF. Suet p. 313, 29 Roth. hians: HOR. sat. 1, 2, 88. improbus: OROS. hist. 7, 37, 16. malus: CIC. Att. 5, 8, 2. odiosus: APVL. met. 8, 24. opulentus: APVL. met. 8, 23. pessimus: RVFIN. Orig. in lev. 15, 3 p. 491, 15 B. pretiosus: *supra l. 66.* prodigus: *supra l. 32.* rarissimus: PLIN. epist. 10, 96, 10. rusticus: PETRON. 12, 4. suprascriptus: *supra l. 18.* INSCR. christ. Diehl 1137 a. *et al.* **2** *accedit genet. vel abl. qualitatis*: cuiuscumque condicionis: COD. Theod. 12, 3, 2 pr. (*a. 423*). melioris: POMPON. dig. 16, 1, 32, 1. bona fide: VLP. dig. 4, 4, 13, 1. *al.* mala: COD. Iust. 7, 39, 1, 1. bonae fidei: VLP. dig. 6, 2, 7, 16. *al.* malae: COD. Iust. 8, 29, 1, 1. *al.* eiusdem pretii: VLP. dig. 18, 2, 4, 6.

fem. **ēmptrīx**, -īcis. GLOSS. ἀγοράστρια. *sensu stricto* (*v. p. 536, 71*): MOD. dig. 21, 2, 63, 1 -x non provocaverat. *ibid.* nihil proponi, cur -i adversus venditorem actio non competat. COD. Iust. 4, 54, 1. *sensu latiore* (*v. p. 537, 60*): AVG. serm. coll. Morin p. 68, 17 spectatrix libidinum, -x turpium voluptatum.

deriv.: emptorius.

ēmptōrius, (-a), -um. *i. q. ad emptorem pertinens*: GAIVS frg. Augustodun. 68 -o nomine. *ibid. post lac.* -o. [? ēmptōrium, -ī *n.* GLOSS. *v.* emporium *p. 533, 61 sq.* *loco corrupto*: COD. Iust. 11, 70, 6.]

ēmptrīx *v.* emptor, *l. 6.*

ēmpturio, -īre. *verb. desiderat. ab* emere. *i. q. emendi cupidum esse*: VARRO rust. 2 praef. 6 te -entem ... ad mercatum adducunt crebro pedes.

ēmptus, -ūs *m.* *ab* emere. *i. q. emptio*: VARRO rust. 3, 17, 7 salsamentorum in eas piscinas -um coiciebat. CORP. II 2229 ⟨Tr⟩ophimus C(olonorum) C(oloniae) P(atriciae) ser(vus) ⟨e⟩mptu Germanianus (*v. adn.*). INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 383, 48 -u ex T. Edussio Mant(..) (*nisi potius* emptum). DRAC. laud. dei 2, 519 (*de Christi per Iudam proditione, cf. p. 537, 74*) proficit in nobis, qui non contraximus, -us. *Burckhardt.*

empȳē *f.*, ἐμπύη. *i. q. collectio puris, purulentia* (*cf.* empyema): VINDIC. med. 31 p. 227, 14 exusto atque conglutinato nutrimento aliqua -e intestini, quo eius fieri recessus non sinatur.

[*dub.*: ISID. orig. 4, 7, 20 enpiis dicta ab apostoma intrinsecus vel in latere vel in stomacho cum ... spumis et purulentiis (*inde* GLOSS.L I Ansil. EN 113. *de forma non constat; -ις recentioris Graecitatis more pro -η [velut ἀγάπις sim.]?; an ab *ἔμπυις? [v. p. 539, 1]*).

empȳēma, -atis *n.*, ἐμπύημα. -pi-: *v. l. 36. 37. 42. 46. 48. 49. 50.* imp-: *l. 36. 37. 46.* *de formis*: *abl. pl.* -tibus: *l. 42.* empyōma (*cf. Niedermann, Essais d'étymol. et de critique verbale lat. 1918, p. 94*): GLOSS. III 602, 5 impiomat[i]a vulneratio, apostema. 603, 5 mesepleron (*i. 'mesopleuron'*) inpiomata (*v. et* empyoticus, *p. 539, 2*). [*dub.*: CHIRON *l. 41.*]

i. q. puris collectio eiusque exscreatio (maxime ex thorace, pulmonibus orta), vomica (*l. 45*): CHIRON 281 p. 83, 22 caput ei ures ... vel pinna -a (?) (hemplima *trad.*) facies (*deest Veg. mulom. 2, 11, 4*). HIPPOCR. progn. 18 ex aliis ... empiematibus seniores magis moriuntur (*gr. p. 99, 8 K.* ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἐμπυημάτων οἱ νεώτεροι [*subi. in lat. traiecta; v. s.* empyicus *infra l. 63*] μᾶλλον ἀποθνήσκουσιν. *v. adn. crit.*). CAEL. AVR. acut. 2, 17, 101 vomica quam Graeci -a vocant. CASS. FEL. 21 p. 32, 18 -ta (empi- *cp*, impi- *g*) dicuntur collectiones sive apostemata occulta *eqs.* (40 p. 90, 16 interna collectione, quam -a [empi- *cg*, empum- *p*] dicunt). 44 p. 111, 12 signis in -te (empi- *c*) superius memoratis (*cf.* 66 p. 162, 22 superius in -te conscripsimus [71 p. 169, 24; ēpimate *p*]).

empȳēticōrum (*corr. ex a*: empi-; emticorum *cod. Vat.*) quae sanies screant (⟨ex⟩screant?) GLOSS. III 600, 41. *v.* empyoticus.

empȳicus, -a, -um, ἐμπυϊκός. -pii-: THEOD. PRISC. *l. 69.* DIOSC. *l. 71 bis.* ORIBAS. *l. 76. 78.* -psi-: THEOD. PRISC. *VB* (*v. l. 68. 69*). ORIBAS. *l. 78.* imp- (inp-): ORIBAS. GLOSS.L I Ansil. EM 150. 151 emp⟨y⟩ici. *vertitur gr.* ἔμπυος: *l. 61.* ORIBAS. *ubique* (*l. 74. 78. 79*). **1** *subst. (masc.), i. q. empyemate laborans, vomicosus* (*v. l. 72. 73 [cf. et l. 83]*): MARCELL. med. 7, 20 -is ... vel aemoptoicis (16, 81. 84 ab aemoptoicis vel -is). 16 ult. ad -os vel pleumoniacos (*cf.* 16, 68 pleumoniticis vel -is. HIPPOCR. progn. 18 -orum vel qui ex peripleumonicis causis iuveniores magis pereunt [*gr. p. 99, 6 K.* τῶν δὲ ἐμπύων τῶν ἐκ τῶν περιπνευμονικῶν νοσημάτων οἱ γεραίτεροι μᾶλλον ἀπόλλυνται, *de mutato subi. v. l. 44*]). MARCELL. med. 16, 72 ieiuno -o. 16, 76 tussicis et -is prodest (*cf.* DIOSC. 2, 144 *erisimon* -is et tussim medetur; *gr. 2, 158, 3 aliter*). 16, 77. 79 summo -is remedio. 16, 91. 92. HIPPOCR. progn. 17 evadunt -orum maxime quidem quos febris ... dimiserit (*gr. p. 96, 21 K. deest*). THEOD. PRISC. log. 67 ult. p. 169, 7 de -is (empsicis *VB*). *ibid.* p. 169, 8 -i (empsici *VB*, empiici *br*) frequenter fiunt vulnere in interioribus ... praeeunte (*v. app. crit.*). *ibid.* p. 170, 14. DIOSC. 5, 59 -piicis et ydropicis (*gr. 5, 37* ἐμπυικοῖς). 5, 130 -piicis (*gr. 5, 105, 2* ἐμπυικοῖς). CAEL. AVR. acut. 2, 17, 102 ab -is, hoc est vomicosis sive collectione laborantibus (chron. 5, 10, 93 de -is quos nos vomicosos appellamus. *v. et l. 83*). ORIBAS. syn. 9, 3 p. 272 impyici (impylei *trad. Aa*) vocantur, qui in thorace aut pulmone apostima facta pus per ore proiciunt (*La*: impiicus vocant qui ... pus voment. *gr. p. 467, 1* ἐμπύους καλοῦσι τοὺς κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα πῦον ἀθρόον ἔχοντας). eup. 2, 1 C 35 inpyici (inpiici *Aa*, impsici *La*; *gr. p. 624, 17* τοῖς ἐμπύοις). 2, 1 P 6 *pissa* astmaticos et impiecus (*Aa, i.* 'impiicos') iubat (*La*: suspirium patientibus et post proicientibus; *gr. p. 632, 11* τοὺς ἀσθματικοὺς καὶ τοὺς ἐμπύους).

2 *adi.*: *ad empyema pertinens*: CAEL. AVR. chron. 2, 14, 200 item -a passio sive ἀναφορητικά, quam nos purulentam sive vomifluam (*i.* vomi⟨co⟩fluam?) dicere poterimus (*v. l. 72*).

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

?**empȳis** *v. p. 538, 32.* **empȳōma** *v.* empyema.

empȳōticus, (-a, -um). *i. q. empyemata gignens*: CASS. FEL. 21 p. 35, 18 -is (empi- *cp*) adiutoriis uti oportet, id est quae saniolam nutrire valeant. *cf.* empyeticus.

empyrius, -a, -um, ἐμπύριος. empir-: *infra l. 6. 8.* *i. q. igneus* (*cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. EM 152 -piria ignea): MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 9 p. 1180^{B} quosdam daemones aerios vocant, rursus alii -pirios, alii enydros, alii genios, id est terrenos, aquaticos, aerios, ignitos. AVG. civ. 10, 9 p. 416, 10 D. *Porphyrius disserit* aeria loca esse daemonum, aetheria vel -a ..angelorum (*cf.* 10, 27 p. 444, 2 in aetherias vel -as mundi sublimitates). MART. CAP. 2, 202 tanti operis (*sc. sphaerae sim.*) ... patrem deumque ... -o quodam intellectualique mundo gaudentem.

empȳus, (-a, -um), ἔμπυος. *i. q. empyicus*: HIPPOCR. progn. 18 quae ... -orum uruntur (*gr. deest.*).

?**emticus** eleborum nigrum GLOSS. III 562, 64. *v. et* empyeticorum (*de voce q. e.* emeticus [*v. p. 480, 31*] *cogitat Niederm.*).

PS. APVL. herb. 55, 7 H.-S. a Graecis dicitur narcissos ..., alii bolbos emeticos, Aegyptii **emtonae** (entane *HaV*, emtone, eptone *class. β*), profetae cinoglossa *eqs.*

ēmūgio, -īre. *ab* ex *et* mugire. *i. q. cum mugitu (boum instar) edere*: AETNA 295 longas -it bucina *Tritonis* voces. QVINT. inst. 2, 12, 9 hi *oratores* pronuntiatione ... famam dicendi fortius quaerunt: nam et clamant ubique et omnia levata, ut ipsi vocant, manu -unt.

ēmulcēns oblectans GLOSS.^{L} III Abstr. EM 23. *v.* emulco.

ēmulco, -āre. *i. q. emulcere*: [GREG. M.] epist. 9, 147 p. 149, 7 (*ex interpol. collect. P*) dum nos ... pictura quasi scriptura ad memoriam filium dei reducimus, animum nostrum aut de resurrectione laetificat aut de passione -at (-et *Pa 2*). *v.* emulcens.

ēmulgeo, (-sī), -sum (-ctum, *v. l. 33*), -ēre *et* **ēmulgo,** -ere (*v. l. 33*). *ab* ex *et* mulgere. *de formis*: -sus: CATVLL. *infra l. 38. 54.* -ctus: SERV. *infra l. 42.* *sec. tert. coni.*: GREG. ILIB. in cant. *l. 49. 51* (-itur, -untur).

i. q. mulgendo tollere, foras dare: **1** *proprie* (*inde per imag. infra l. 44sqq.; additur* 'quo' *infra l. 45.* *fere i. q. exsugere [obscaene] infra l. 38*): CATVLL. 80, 8 (*obscaene*) clamant Victoris rupta miselli ilia et (ille te *trad.*) -so labra notata sero (*sc. te, Gelli, fellatorem esse. v. supra l. 37*). COLVM. 7, 3, 17 prius quam hoc fiat (*sc. agnus matris uberibus admoveatur*), exiguum lactis -endum est (SERV. ecl. 1, 81 'et pressi copia lactis' id est casei copia aut lactis -cti; *v. adn. crit.*). 7, 8, 6 antequam pecus numellis inducant, ... pineas nuces in mulctram demittunt et mox super eas -ent.
in imag.: PS. AMBR. mor. Brachm. p. 1138^{B} *Dandamis recumbebat proximus* fonti, quem quasi uber terrae matris incorruptum ... in os suum -ere consueverat ([*Ps. Callisth. 3, 13 Δάνδαμις ... ἀνακεῖται ... ἐγγὺς ἔχων πηγήν, ⟨ἣν⟩ ὡς μαζὸν ἀκέραιον ἀμέλγει μητρὸς ⟨γῆς⟩*]. *cf.* GREG. ILIB. in cant. 1, 3 p. 139, 24 diximus ... ubera domini evangeliorum esse doctrinam, unde nobis gratia doctrinae caelestis -itur [mulgetur *cod. Rot.; v. supra l. 33*]). GREG. ILIB. in cant. 1, 12 p. 151, 25 *ex evangeliis* ... sanctis -untur (-entur *cod. Rot.*) alimenta doctrinae (*v. l. 33*).

2 *transl.*: *i. q. exhaurire, exanclare*: CATVLL. 68, 110 quale *barathrum* ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum siccare -sa pingue palude solum.

ēmulgo, -ere *v.* emulgeo *l. 31.*

emulis, (-e). *i. q. utilis*: VIRG. gramm. epit. p. 4, 16 hancce, quam nos valde -em putamus, ... periciam filosophorum. *subst.* **emulitās,** -tātis *f.*, *i. q. utilitas*: *ibid.* p. 17, 22 poema, rhetoria ..., dialecta ... et cetera, quae non tam -em quam curiositatem praetendunt (*videtur Virg. voces finxisse ab* 'ēmolumentum' *ex analogia vocab. q. s.* 'utilis', 'utilitas' [*cf. Strong, Class. Rev. 25, 1911, 71; Kroll, Glotta 5, 1914, 363*]. *vix ab* 'aemulus' *derivandum, quod a sensu plane abhorret* [*pro* 'aemulitas' *suo loco subst. insertum est vol. I 973, 49 sq.*]).

ēmulor *v.* aemulor.

HIER. in Ier. 1, 93, 1 p. 66, 6 'oculi tui respiciunt fidem' (*Ier. 5, 3*), quae Hebraice dicitur **ēmunā** (remuna *MA*, remona *P; i.* אֱמוּנָה).

ēmūnctio, -ōnis *f.* *ab* emunctus. *i. q. actio emungendi* (*nares.* *absol. l. 72; acced. gen. obi. l. 74*): QVINT. inst. 11, 3, 80 excutere *nares* et diducere saepius et plana manu resupinare indecorum est, cum -o etiam frequentior non sine causa reprehendatur (*sc. in orando*). CAEL. AVR. chron. 2, 7, 94 sequitur ... eos qui coryza vexantur, gravedo narium et frontis ..., -o humoris tenuissimi primo, tum crassi atque viridis, sternutatio iugis *eqs.*

ēmūnctōrium, -ī *n.* *ab* emunctus. GLOSS. V 498, 40 -a forcipes. 619, 2 (Aynardi) -um est unde candela mundatur, hinc emungo (*v. p. 543, 76*). GLOSS.^{L} Corp. E 166 (*anglos.*) -a candeltuist. *i. q. instrumentum, quo ellychnia lucernarum purgantur* (*hebr. ubique* מֶלְקָח *iuxta* מַחְתָּה [*i.* '*forfex*' *et* '*turibulum*']): VVLG. exod. 25, 38 -a ... et ubi quae emuncta (*v. p. 543, 74*) sunt, extinguantur, fiant de auro. 37, 23 fecit ... lucernas septem cum -is suis et vasa (*cf.* num. 4, 9 cum lucernis ... et -is). ISID. in exod. 56, 9 p. 317^{B} phialae, mortariola, -a, paxilli *eqs.* *ibid.* p. 317^{C} (*in allegorizando*) -a ... eius (*sc. candelabri*), hoc est genuinum testamentum. *v. s.* emungo I B, *p. 543, 72.* *K.-M.*

ˣ**ēmundātio,** -ōnis *f.* *ab* emundare. GLOSS.^{L} I Ansil. AB 218 ablutione -e. GLOSS. V 577, 48 *al.* repurgium: purgatio, -o. *plur.*: HESYCH. in lev. praef. p. 790^{A} LEO M. *infra l. 52.* *vox ecclesiasticorum, inde a* TERT.

I *de actione mundandi, i. q. purgatio, purificatio sim.*:
A *proprie de corporali purgatione*: **1** *generatim*: SACR. Greg. 85, 9 has simplices aquas ... benedicito, ut praeter naturalem -em quam lavandis possunt adhibere corporibus, sint ... purificandis mentibus efficaces. **2** *speciatim: morborum, aegrotantium sim.; fere i. q. sanatio* (*syn.* curatio *l. 18*): *leprosorum*: ITALA lev. 14, 23 (Lugd.) offeret ea die septima ad -em eius ad sacerdotem *leprosus* ([*εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτόν*, VVLG. purificationis]. AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 30, 2 p. 58, 9 pro -e sua. VVLG. Marc. 1, 44 [= Luc. 5, 14] offer pro -e tua [*περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου*]. *et al.* *v. et infra l. 36*). HIL. in Matth. 7, 3 p. 955^{A} sequitur -em leprosi paralytici pueri curatio. AMBR. off. 3, 1, 6 p. 147^{B} VVLG. lev. 13, 35 *al.* RVFIN. Orig. in lev. 8, 10 p. 410, 3 B. ad -em leprae. *et al.* *cf. etiam infra l. 39.* *variarum passionum*: VVLG. lev. 15, 13 post -em sui (*sc. a fluxu seminis*). PS. VEN. FORT. vita Remed. 6, 17 quod numquam (*sc. vesanus puellae spiritus*) ab alterius ... nisi ... Remedii antistitis -e possit expelli. vita Med. 13, 31 pro debilium ... -e.

B *de spiritali purificatione*: **1** *vi propria mundandi per imaginem vel allegoriam adhuc servata*: TERT. bapt. 5 p. 205, 7 si de sola natura aquae, quod propria materia sit abluendi (adloq- *B*), in auspicia (-ii *trad.*) -is blandiuntur. IREN. 4, 22, 1 qui ... pedes lavit discipulorum, totum sanctificavit corpus et in -em adduxit. HIL. in psalm. 53, 3 p. 136, 20 (*sec. psalm. 50, 9* asperges me hyssopo et mundabor) *populus* -em aspersionis labiis magis quam corde suscipiens (*cf. infra l. 56*). *al.* VVLG. Hebr. 9, 13 si ... sanguis hircorum et taurorum ... inquinatos sanctificet ad -em carnis (*πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαριότητα*), quanto magis sanguis Christi *eqs.* CHROMAT. in Matth. 15, 3 p. 364^{D} (*sec. Matth. 6, 17* faciem tuam lava) in facie ... lavanda -o corporis ac ... conscientiae puritas significata cognoscitur. LEO M. epist. 16, 6 p. 701^{B} hostiam ... pro se -is offerri (*v. supra l. 13*). GREG. M. epist. 5, 17 p. 298, 18 (*ad Venantium aegrotantem*) dominica patienter debent sustineri flagella; nam frequenter ad -em (emend- *var. lect.*) aegritudo (*cf. supra l. 11sqq.*) conceditur (*seq.* purgatum *sensu transl.*). *et al.*

2 *translate*: **a** *latiore usu de qualibet actione purificandi*: **α** *absolute* (*fere hominum; animalium l. 48, mentis l. 51sq.*): TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 441, 27 (*loco difficili praeterea intellectu*) significato- (R^{3}) per nationes -is in Christo lumine (*sc. per Syrum leprā emundatum; alii aliter, v. app. crit.*). ITALA prov. 14, 9 (Cypr. sent. episc. 7 p. 441, 2) domus (*i.* '*familiae*') contrariorum legis debent -em (-e purgari *T*; *καθαρισμόν*, *aliter* VVLG.). RVFIN. Orig. in lev. 7, 4 p. 385, 2 B. quae *animalia* pro -e ostendebantur. AVG. in psalm. 88 serm. 2, 7 *v. infra l. 73.* OROS. apol. 28, 13 te ipsum ... imperturbabili -e purgandum. LEO M. serm. 50, 1 p. 306^{C} quicquid secretum conscientiae maculat, quicquid aciem mentis obscurat, diligentissimis -bus deleatur. GREG. M. in Ezech. 2, 8, 22 p. 1040^{D} de -e nostra. *al. et al.* **β** *acced. genet. rerum* (*incorporearum praeter infra l. 63*): ITALA Iob 7, 21 (Hier. adv. Pelag. 2, 4 p. 539^{A}) nec fecisti ... -em peccati mei ([*καθαρισμόν*, VVLG. *aliter*]. HIL. in psalm. 51, 6 p. 101, 9 peccatorum. 53, 3 p. 136, 15 aspersio [*cf. supra l. 30*] ... secundum legem -o peccatorum erat. HESYCH. in lev. 15, 14 p. 974^{B}; *antea* mundationem. CASSIOD. Ios. antiq. 11, 5 p. 315; *gr. 11, 157 τῆς ἐπανορθώσεως. et al.*). HIL. frg. min. B 1, 2 p. 230, 6 vitiorum (CASSIAN. inst. 5, 34 p. 107, 8 carnalium). trin. 1, 13 p. 35^{A} criminum. PS. AVG. serm. 302, 2 p. 2324 *lectio scripturarum* multum ad -em animae proficit (HESYCH. in lev. 6, 17 p. 850^{B} ad ereptionem et -em animae. *cf.* DEPREC. Gelas. p. 101, 13 pro -e animarum corporumque nostrorum). CASSIAN. conl. 1, 10, 1 p. 16, 21 ad -em cordis et castigationem carnis. *al.* CASSIOD. in psalm. 134, 10 p. 964^{C} delictorum. *et al.*

b *sensu strictiore: in ritu cultuque, fere i. q. expiatio* (*syn. l. 67*): PRISCILL. tract. 6, 107 p. 79, 12 quod ... expiatio (*cf. exod. 29, 36*) domus petitur, non domus manufactae ... -o postulatur *eqs.* ISID. in lev. 15, 2 p. 333^{D} vitulus ... pro peccato sacerdotis et totius populi -e occidi iubetur.

II *de condicione et statu eius, qui mundatus est, i. q. munditia, splendor*: VVLG. psalm. 88, 45 destruxisti eum ab -e et sedem in terram collisisti (*hebr.* טֹהַר, *i.* '*splendor*']. *inde* AVG. in psalm. 88 serm. 2, 7 p. 1137$^{init.}$ quem mundet, non dissolvat ab -e; si ... dissolvat ab -e, ... non habet mundandum sed proiciendum. *ibid.* non credendo in Christum soluti sunt ab -e [*dubites tamen, an Aug. vocem q. e.* '-o' *eo sensu acceperit, quem sub I B 2 a, supra l. 41sqq. habes*]).

ēmundātor, -ōris *m.* *ab* emundare. *qui emundat* (*translate*): HIL. in psalm. 118 ain 1 p. 495, 25 beatus ... propheta, qui per misericordiam dei ipse sibi et universis doctor et prospector et -or (emand- V^{2}) et iudex est.

ˣ**ēmundo,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* mundo. *de formis*: -are *imperat. pass.*: ITALA Matth. 8, 2 (cod. k). NOT. Tir. 101,

[*Hahn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14ª. *de notione*: GLOSS. II 237, 55 ἀποκοσμῶ deorno -o. IV 202, 8 abluit -at (486, 10). *legitur inde a* MORETO, SEN., COLVM. [*francog.* émonder, *prov.* esmondar, *hisp.* enmondar. *M.-L.*]

[*var. lect.*: MORET. 42 (*FPDRM recte*, emend- *F²SL; v. p. 458, 44*). *cf. p. 458, 41. 45* (*de ratione, quae inter* emend- *et* emund- *intercedit*). COLVM. 12, 3, 8 emund- *S* (mund- *al.*). ITALA psalm. 117, 18 (Cypr. testim. 3, 57 p. 157, 11) -ans -vit *LMB* (castigans castigavit *AW*, VVLG.). *al.* *dub. interpr.*: HIER. interpr. Iob 37, 21 (codd. β μ) spiritus transiens -bit eas (*sc. nubes*; VVLG. fugabit, *gr. deest*). ORIBAS. syn. 1, 5 p. 806 adspiratio ... per clamorem gravitatem vocis -at (*sic Aa, aliter La et gr.; fort. ad I B, l. 62 trahendum*).]

i. q. **mundum reddere, purgare** (*ex praep. vim suam fere non exercente, quod elucet imprimis ex adv. appositis* [diligenter *infra l. 25. 35. 42. 50*, bene *infra l. 51*]. *acced. abl.*: *instr.*: fide: *p. 542, 54.* igne: CYPR. epist. 55, 20 p. 638, 20. lavacro: ITALA Eph. 5, 26 [Tert. pudic. 18 p. 260, 18]. latice: GREG. TVR. Franc. 1, 1 p. 35, 13. mysteriis: SACR. Leon. 310. nitro: *infra l. 49.* SVLP. SEV. epist. app. 2, 13 p. 243, 20 [*alleg.*]. *al.* *separ.*: dubietatibus *p. 542, 57.* germinibus: *infra l. 34.* malo: *infra l. 74.* squamis: *infra l. 79.* vitiis: *p. 542, 42. 43.* *praep.*: a (b): *l. 26. 47. p. 542, 13. 22. 24. 30. 34. 35. saepe.* *refl.*: *l. 57. p. 542, 5. 29*):

I ***proprie*** *de* ***corporali*** *purgatione*: **A** *generatim*: **1** *res corporeas*: **a** *edulia, vinum*: MORET. 42 subsidit sincera foraminibusque liquatur -ta (*v. l. 4*) Ceres. COLVM. 12, 23, 2 vinum. 12, 52, 10 diligenter -tam *olivam*. PS. VEN. FORT. vita Leob. 15, 52 per nucleum *nucis* a suis testis -tum (*v. infra l. 55*). **b** *partes corporis, membra*: SEN. epist. 70, 20 ad -anda obscena. COLVM. 8, 4, 4 *pulvere et cinere aves* plumam pinnasque -ant. CYPR. hab. virg. 19 p. 201, 6 sordidat lavatio ista, non abluit nec -at membra, sed maculat. AMBR. hex. 4, 1, 1 solis ortus si quis spectare desiderat, -at oculos suos (*aliter l. 79. p. 542, 57*). *ibid.* -a aurem. **c** *solum, agrum, sationes sim.*: COLVM. 2, 2, 12 ut reliquae *partes agri* -entur (*cf.* EVCHER. hom. 8 p. 850C *ruris cultor* studet agrum ... infecundis germinibus -are; *syn.* evacuare). 3, 15, 1 prius -ta inoccataque et aequata pastinatione. 4, 27, 1 vineta. 6, 30, 2 si ... diligenter ... -ta fuerit humus. 11, 2, 7 segetes. ITALA Ios. 17, 15 (Lugd.) ascende in silvam et -a tibi (ἐκκάθαρον, VVLG. succide tibi spatia in terra). ITALA Luc. 3, 17 (cod. e) ut -et aream suam et colligat frumentum in horreo (διακαθᾶραι, VVLG. purgabit). *et al.* **d** *opera exstructa, aedificia* (*urbem infra l. 46*): COLVM. 2, 14, 7 bubilia et ovilia (*cf.* 8, 5, 20 gallinaria ... fumigabimus et -ta stercore liberabimus). 8, 5, 11 ea (*sc. cubilia gallinarum*) diligenter -ant. 8, 8, 6 locus (*sc. columbarium*) ... subinde converri et -ari debet. 12, 3, 8 *v. supra l. 6.* ITALA Matth. 12, 44 (cod. k) vacantem, -tam, compositam *domum* ([σεσαρωμένον, VVLG. mundatam]. ITALA Luc. 15, 8 [cod e]; σαροῖ, VVLG. everrit). *nota*: *urbem furibus purgare*: NOVELL. Iust. 13, 4 pr. civitatem nobis -are ab his qui furta operantur bestiis (*gr.* ἐκκαθαίρειν). **e** *vasa*: COLVM. 9, 8, 13 quae *vasa* ... -ta exiguo melle respergant (PLIN. nat. 33, 103 nitro). 11, 2, 71 torcularia ... et fora diligenter -ta lotaque. 12, 52, 14 *dolia* (*syn.* eluantur). 12, 57, 1 in mortarium ... bene -tum. *cf. etiam p. 542, 7.* **f** *varias res*: COLVM. 8, 9, 4 tegeticulae ... -antur, ne *eqs.* 9, 14, 7. VVLG. Mal. 3, 3 *dominus* conflans et -ans argentum (*cf.* CASSIOD. var. 5, 1, 2 hoc *metallum* vestra cotis diligenter -at). PS. VEN. FORT. vita Leob. 15, 49 quatenus -tis testis nucleum (*sc. nucis*) sibi nitidum reservaret (*nisi* -tum *leg.; v. l. 26*). *et al.*

2 *animantia*: VLP. dig. 34, 2, 25, 10 quae *mulieres* se -verint lotae in balneo neque se ornaverint (*seq. syn.* commundata). CASSIOD. var. 2, 39, 11 si quis forte pecus furatum pilis nativis ... spoliare praesumperit, undis ardentibus ... ante decoquat quam -are praevaleat.

B *usu speciali de purgandis aegrotis, morbis sim.* (*fere i. q. sanare l. 75. 79. 80. per imaginem infra l. 80*): *leprosos* (*lepram l. 71 bis*): ITALA lev. 13, 13 (Tert. pudic. 20 p. 267, 11) sacerdos cum viderit *leprosum*, -bit eum (καθαριεῖ, VVLG. *aliter*). TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 441, 23 Heliseus ... unicum leprosum Naaman Syrum ... -vit (*ibid. al.* ITALA Luc. 4, 27 [cod. e]). 4, 35 p. 540, 9 *al.* ITALA Matth. 8, 2 (cod. k) leprosus ... dicens 'domine si volueris, potes me -are' (καθαρίσαι, VVLG. mundare). 8, 3 (cod. k) tetigit *dominus* eum dicens '-are' (καθαρίσθητι, VVLG. mundare) et ... -ta est lepra eius ([ἐκαθαρίσθη, VVLG. mundata]. HIER. in Hab. 3, 11—13 p. 1325C). *al.* CYPR. epist. 3, 2 p. 471, 4 *al.* HIL. in Matth. 7, 2 p. 954B adest leprosus, -ari se rogat, purgatur verbi potestate cum tactu. SVLP. SEV. Mart. 18, 3 statim ... omni malo -tus *leprosus*. *et al.* *varias passiones*: DIOSC. 3, 155 maculas albas cum aceto -at *eritrodanon* (*gr. 3, 143, 2* θεραπεύει. *aliter p. 542, 76*). PLAC. med. rec. β 9, 8 cinis callos, ... spurcitias, aspredines. CASSIOD. compl. in act. 9, 17 p. 1388A Ananias ingrediens ad Paulum impositione manus oculos eius squamis cadentibus -vit (*aliter l. 31. p. 542, 57*). GREG. TVR. virt. Mart. 3, 8 p. 634, 23 infirmitates. *in imagine*: PETR. CHRYS. serm. 41 p. 316B ieiunium sanat vulnera peccatorum, sed cicatrices vulnerum ... non -at. *cf.* emendo, *p. 463, 48 sqq.*

II ***allegorice et translate*** *(apud Christ.) de* ***spiritali*** *purificatione (de expiatione locorum, aedificiorum ad cultum pertinente: v. infra l. 64 sqq. de baptismate infra l. 18 sqq.)*: *quatenus vis allegorica pateat ut illustretur, potiores quidam loci bibl. praeponuntur* (*adiectis etiam ecclesiast. exemplis, quae inde deprompta sunt*): ITALA Iob 25, 4 (Hil. frg. min. B 1, 2 p. 230, 3) quo modo se -bit natus ex muliere? (ἀποκαθαρίσαι, VVLG. mundus). ITALA Matth. 23, 25 sq. (cod. e) -atis (καθαρίζετε, VVLG. mundatis), quod a foris est calicis et paropsidis. farisaee ... -a (καθάρισον, VVLG. munda) primo quod intus est calicis ([IREN. 4, 18, 3]. TERT. adv. Marc. 4, 27 p. 513, 14 illos calicis et catini exteriora -are [*cf. Luc. 11, 39 et v. p. 541, 48*]. *al.*). ITALA I Ioh. 1, 7 (Tert. pudic. 19 p. 263, 12 = VVLG.) sanguis filii eius -at (καθαρίζει) nos ab omni delicto ([peccato VVLG.]. TERT. pudic. 19 p. 263, 14. 23 *al. cf.* VVLG. psalm. 18, 14 -bor a delicto maximo). ITALA Ioh. 15, 2 (Hil. in psalm. 51, 16 p. 108, 14) omnem propaginem in me manentem -bit eam pater meus (καθαίρει, VVLG. purgabit). VVLG. Iac. 4, 8 -ate manus peccatores et purificate corda (καθαρίσατε). *talia passim.*

A *homines*: TERT. bapt. 5 p. 205, 13 immundus -at, perditor liberat, damnatus absolvit. 6 p. 206, 16 in aqua -ti (*i. 'baptizati'. sic etiam*: 8 p. 207, 17 super -ta ... corpora. OPTAT. 1, 10 p. 13, 7 ut falso baptismate inquinatus abluat, immundus -et. *al.* GAVDENT. serm. 17 p. 969C trinitas ... martyrio ... ad vicem baptismi ... et abluit et -at. *al.*). ITALA lev. 12, 7 (Lugd.) -bit eam sacerdos a fonte sanguinis sui (καθαριεῖ, VVLG. mundabitur. *cf.* VVLG. lev. 15, 15 ut -etur a fluxu seminis sui). ITALA num. 14, 18 (Hier. adv. Pelag. 1, 35 p. 530A) -ans non mundabit reum (καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ, VVLG. *aliter*). ITALA Iob 1, 5 (Cypr. eleem. 18 p. 387, 27) *Iob* -bat illos (*sc. filios, filias*) offerens ... hostias deo (ἐκαθάριζεν, VVLG. sanctificabat. *cf.* Mal. 3, 3 [Cypr. testim. 3, 57 p. 151, 17] -bit filios Levi [καθαρίσει, VVLG. purgabit]). *al.* HERM. Pal. sim. 8, 7, 5 -verunt se (ἐκαθάρισαν ἑαυτούς). IREN. 2, 32, 4 qui -ti sunt a nequissimis spiritibus (τοὺς καθαρισθέντας). 3, 12, 6 gentes (CYPR. domin. orat. 34 p. 292, 18 de -andis gentibus). *al.* COMM. apol. 215 ad quos -andos ... deus misit alumnos. GAVDENT. serm. praef. p. 841A quosdam ... vel emendans a vitiis vel -ans. AMBR. Iob 4, 4, 14 Iesus ... a contagio delictorum vicinos Iordanis fluminis -vit. VVLG. Ier. 33, 8 -bo illos ab omni iniquitate (I Ioh. 1, 9 SACR. Greg. 100, 4). *al.* PS. RVFIN. in psalm. 24, 22 p. 735C a cotidiano peccato (MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 1 p. 251med.; *gr. p. 27* καθαρίσας. *cf.* SACR. Greg. 8, 2 nos ... a peccatorum ... maculis. *v. supra l. 11*). *al.* PAVL. NOL. epist. 19, 3 p. 140, 13 -ti a sensibus nostris. *al.* AVG. civ. 20, 25 p. 427, 21 D. eos ... -ari a sordibus. c. Cresc. 2, 12, 15 p. 373, 5 cur ... non emaculas venientem, cur non ... abluis et -as? *al.* ZACCH. 2, 18 p. 1143D per fidem vitiis (CASSIAN. inst. 12, 13 carnalibus vitiis. *cf.* SACR. Leon. 369 a vitiis et periculis). *al.* LEO M. serm. 55, 5 p. 325C (*sec. I Cor. 5, 7* expurgate vetus fermentum) ab omni fermento malitiae veteris -ti. SACR. Leon. 364 *populum* ab omni ... contagio perversitatis (SACR. Greg. 37, 4 populum tuum ab omnibus peccatis [*v. supra l. 37*] ... -a). *al. et al. saepe.*

B *res*: **1** *res ad animam, mentem sim. pertinentes*: TERT. idol. 22 p. 55, 23 immundam benedictionem ... in deum convertens -et. ITALA Is. 1, 18 (Ps. Cypr. adv. Iud. 8 p. 142, 11) eluet sanguinem ex vobis et -bit (emend-, sumend- *var. lect.*) corda vestra ([*cf. gr. 1, 16* λούσασθε ... καθαροὶ γένεσθε, VVLG. *deest*]. ITALA act. 15, 9 [Ps. Cypr. rebapt. 5 p. 75, 22] fide -tis cordibus [καθαρίσας, VVLG. purificans]. PS. AVG. quaest. test. I 111, 19 p. 285, 20 ab immunditia. *et al.*). CYPR. eleem. 2 p. 374, 20 -ta mente (ZACCH. 1, 37 p. 1106C mentem dubietatibus -ari). AMBR. hex. 4, 1, 1 -a oculos mentis (*aliter p. 541, 31*) ... animaeque interiores optutūs. PSALT. Rom. 40, 3 dominus ... -et in terra animam eius (PS. RVFIN. in psalm. 6, 2 p. 664B imperfectae animae -antur in purgatorio igne. LEO M. serm. 80 p. 420C a peccatorum sordibus. *et al.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 39, 15, 3 baptismum (*syn.* purgabit). SALON. in prov. p. 970B animum suum a peccatis. *et al.*

2 *regiones, aedificia (in cultu ac ritu), fere i. q. expiare*: ITALA deut. 32, 43 (Lugd., Verec. in cant. 2, 40) -bit dominus terram plebis suae ([ἐκκαθαριεῖ, VVLG. propitius erit]. VVLG. Ezech. 39, 14 requirant eos qui remanserant super faciem terrae, ut -ent eam). HIL. in Matth. 12, 23 p. 992C haec *domus* -ta per legem. HIER. chron. a Abr. 1422 p. 175, 13 F. Epimenides Athenas -vit (destituit, subvertit *var. lect.*). 1853 p. 223, 8 (= PROSP. chron. I 401, 271) templum ab idolorum imaginibus -ans *Maccabaeus* (in Dan. 12, 12 p. 579C). VVLG. lev. 16, 20 sanctuarium et tabernaculum et altare. num. 35, 34 -bitur vestra possessio. II Esdr. 13, 9 gazophylacia (ἐκαθάρισαν). LEO M. epist. 83, 1 p. 919B regni vestri provinciae -tas se a diabolici dogmatis contagio glorientur.

3 *maculas, sordes, peccata sim. (eas sc. res, quae mundando quasi ablui possint), fere i. q. tollere*: ITALA Is. 4, 4 (Hier. hom. Orig. in Ier. 13 p. 686A) -bit *dominus* de medio eorum ... sordes (*v. infra l. 83*) et sanguinem (ἐκκαθαριεῖ, VVLG. abluerit. HIER. *ibid.* sanguinem -bit. VVLG. Ezech. 16, 9). IREN. 2, 14, 2 *v. p. 461, 14.* CYPR. eleem. 3 p. 375, 2 -andis purgandisque peccatis nostris (HIER. hom. Orig. in Ier. 13 p. 685B). AMBROSIAST. in Philem. 4, 18 p. 420B omnem maculam hominis et sordes (*v. supra l. 79*) -et (ZACCH. 3, 10 p. 1166C vitae ... si quae sunt maculae, labor ... -at.

[*Hahn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliter p. 541, 75). CASSIAN. conl. 10, 6, 4 *Iesus* universa polluta -at atque sanctificat. SACR. Greg. 2, 8 nostra delicta (VITAE patr. 5, 18, 20 p. 986^{D} priora; *gr. Cotelier p. 656 διορθουμένους*). *et al.*
deriv.: emundatio, emundator. *Hahn.*

ēmungo, -mūnxī, -mūnctum, -ere. [*cf. c.* mugil, *hibern.* smuc (*hodie* smug) '*mucus*', *isl.* myke '*stercus*' *et c.* mūcus, *gr. ἀπομύσσω. W.* (*simpl.* mungo *deest [v. l. 22]; item gr. μύσσω [affertur μύσσομαι, v. Liddell-Scott s. v.]*).] *de formis*: -xti: PLAVT. Most. 1109. 1110 (*v. infra l. 58. 60 et cf. l. 22*). -are: PLAVT. Cas. 391. *de notione*: CHAR. gramm. p. 477, 4 B. -o *ἀπομύσσω*. NON. p. 36, 13 -i ex manifesta significatione manat (*seq. Lucil. 881, p. 544, 17; Ter. Phorm. 682, p. 544, 13*). p. 103, 16 -ere sine labore tollere (*citatur Ter. Phorm. 682*). DON. Ter. Phorm. 682 p. 468, 17 '-xi argento senes' (*v. p. 544, 13*) mire, cum e contrario -ctus dicatur homo elegans et facetus, unde Horatius de Lucilio (*seq. sat. 1, 4, 8; v. infra l. 67*). SCHOL. Hor. Vind. ars 238 -ere dicitur quasi quadam vi extrahere (*v. p. 544, 1*). GLOSS. V 498, 41 -or -ctus vaso (naso?) expurgor (*an ad IB, infra l. 72 referendum?*). GLOSS. Aynardi V 619, 2 *v. s.* emunctorium *p. 539, 77. v. etiam infra l. 69. p. 544, 16. vox sermonis cottidiani et vulgaris est; legitur inde a* PLAVTO, *v. infra l. 56 sqq. 84. p. 544, 11* (CAECIL. *v. p. 544, 2*); TER. *p. 544, 13*; VARRONE *l. 35.* [*restit. ex* munxti: PLAVT. Most. 1110.]

I *i. q. muco (inde sorde, v. infra l. 72) purgare*: **A** *de naribus -endis* (*usurpatur sic, ut homines aut -i mediopassive* [VARRO *infra l. 37*; RHET. Her. *infra l. 39*; MART. *infra l. 47*; IVV. *infra l. 49*] *aut se -ere refl.* [PHAEDR. app. *infra l. 46*; SVET.? *infra l. 43*; MACR. *infra l. 44*; MARCELL. *infra l. 50 sq.; v. et infra l. 40*] *dicantur, obi. q. e. 'nares' nonnisi sensu transl. [v. infra l. 65] accedente et supplendo, ut vid., infra l. 63 [act. absol.* -ere, *fere i. q. 'exprimere']. passive absol. [trslt.] infra l. 70. inde apud* PLAVT. *per comicam hyperbolen c. obi. q. s. 'oculos' [passive, c. dupl. acc.] infra l. 56; 'cerebrum' infra l. 58; ipsum hominem 'mucidum' infra l. 59 [v. et infra l. 60], quibus tamen locis ita ponitur, ut stricta narium -endarum notio [v. additamenta] servetur*): **1** *proprie*: VARRO frg. Non. p. 395, 3 (*ex logistor. Cato*) Persae ... eo [se] consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent[ur] (*v. app. crit.*) neque -rentur sufflatove corpore essent (*cf.* NON. p. 481, 1 -rentur: Varro). RHET. Her. 4, 54, 67 si salsamentari filio dicas 'quiesce tu, cuius pater cubitis -i solebat' ([*CΠ*, cubiti semugi *M*, cubito se -ere *E*]. *idem scommatis exemplum*: SVET. [?] vita Hor. p. 44, 6 [*v. Reiffersch. p. 389*] cum illi [*sc. Hor. patre salsam., ut credebatur, orto*] quidam ... exprobrasset: quotiens ego vidi patrem tuum brachio se -entem [MACR. Sat. 7, 3, 6 *scomma* tale est 'meminimus, quando brachio te -bas'. *cf. Plut. quaest. conv. 2, 1, 4 p. 631^{D} μεμνήμεθά σε τῷ βραχίονι ἀπομυττόμενον*]. *v. Marx ad Herennii l.*). PHAEDR. app. 3, 15 -ere ... se volens *meretrix* prendit manu traxitque ad terram nasi longitudinem. MART. 7, 37, 8 -i misero, Castrice, non licuit. IVV. 6, 147 dicet libertus ... 'exi: iam gravis es nobis et saepe -eris' *eqs.* (*i. signum senectutis*). MARCELL. med. 10, 78 proderit ei ... qui gravidinem narium patitur, si in charta se -at (*ibid.* si in cinerem se -at). *hyperbolice* ([*v. supra l. 31*]. *passive c. dupl. acc. infra l. 56 [cf. C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Acc. p. 145; Bennett, Synt. of early Lat. II 248]. ad* Most. 1110 *v. et. J. B. Hofmann, verb. depon. diss. Monac., 1910, p. 51 adn. exemplis infra l. 57 sqq. allatis ea etiam vis subaudienda est, quam habes s. II, infra l. 78 sqq.*): PLAVT. Cas. 391 at tu oculos -are ex capite per nasum tuos ([*v. supra l. 32. 52*]. *cf.* Most. 1110 immo [*v. l. 60*] etiam cerebrum quoque omne e capite -xti [*v. supra l. 22*] meo). Epid. 494 qui me -xisti mucidum, minimi preti (*cf.* Most. 1109 med -xti [-xit *codd.*]. :: vide sis, satine recte: num mucci fluont? [*cf. l. 57*]). *nota* (*v. supra l. 29*): VVLG. prov. 30, 33 qui ... fortiter premit ubera ad eliciendum lac, exprimit butyrum et qui vehementer -it, elicit sanguinem (*hebr. utrubique* מיץ, *i. 'exprimere' vel 'expressio'*).

2 *translate*: '-ctae naris' *homo (gen. qual.) pro homine acris et lepidi ingenii; inde* -ctus *absol. i. q. elegans, facetus, subtilis sim.* (*cf. supra l. 14*): HOR. sat. 1, 4, 8 Lucilius ... facetus, -ctae naris, durus componere versus ([*inde* DON. Ter. *supra l. 14 sq.* GLOSS. V 661, 58 -ctae nares]. PHAEDR. 3, 3, 14 Aesopus ... naris -ctae senex). QVINT. inst. 12, 10, 17 quod Attici limati quidam et -cti nihil inane aut redundans ferebant.

B *de lucernae fungis tollendis* (*cf. et gr. μυκτήρ Aristoph. Eccles. 5 de 'ellychnio' lucernae et v.* emunctorium): VVLG. exod. 25, 38 emunctoria (*v. p. 539, 81*) ... et ubi quae -cta sunt, extinguantur, fiant de auro (37, 23 vasa, ubi ea quae -cta sunt, extinguantur). *cf.* GLOSS. Aynardi V 621, 11 licinium est quod de candela vel lucerna -itur ut melius ardeat. *v. et p. 539, 77.*

II *i. q. fallere, defraudare sim.* (*ad hanc notionem multum attulisse vid. usus vocab. gr. q. e. ἀπομύττειν [cf. Menand. frg. 493, III p. 142 K. γέρων ἀπε⟨μέ⟩μυκτ' ἄθλιος λέμφος. Poll. 2, 78 ἤδη δέ τινες τῶν κωμικῶν τὸ ἐπὶ κέρδει ἐξαπατᾶν 'ἀπομύττειν' εἶπον. al.]. v. J. B. Hofmann, Umgangsspr. 157; Synt. 30. 423; Goldberger, Glotta 20, 1932, 111*): **A** *c. nudo obi.* (*cf. etiam supra l. 55*): PLAVT. Bacch. 701 -am hercle hominem probe hodie, ne id nequiquam dixerit. HOR. ars 238 ut nihil intersit ... loquatur ... audax Pythias -cto lucrata Simone talentum (*spectat Caecil.* [*v. p. 543, 21*]: SCHOL. *ad l.* [*= CRF^{3} p. 93, XXXVII*] dicit de Pythia ... quae apud Lucilium [*immo Caecil.*] ... inducitur ancilla per astutias accipere argentum a domino; nam fefellit dominum ... et accepit ab eo talentum [*v. et p. 543, 16*]).

B *acced. abl. separ., i. q. fraudulenter alqm. alqā. re spoliare, privare sim.* (*fere i. q. 'subdole accipere' infra l. 19 sqq., sc. per hyperbolam dicendi. de abl. cf. Bennett l. c. II 283; Hofmann, Synt. 423*): ARVS. gramm. VII 472, 28 -o hac re illum (*seq. Ter. Phorm. infra l. 13*). PLAVT. Bacch. 1101 percrucior me hoc aetatis ludificari ..., cano capite atque alba barba miserum me auro esse -ctum. TER. Phorm. 682 quid egisti? :: -xi argento senes (EVGRAPH. *ad l.* p. 244, 21 argentum abstuli a senibus. SCHOL. p. 136, 11 expressi, fraudulenter accepi: proverbium est et est hypallage. GLOSS. V 661, 59 -⟨n⟩xi eos argento [*v. etiam l. 10. p. 543, 12. 13*]). LVCIL. 881 in me ⟨i⟩llis spem esse omnem, quovis posse me -i bolo (*v. adn. crit.*). SIDON. epist. 7, 2, 8 non parvo ... corollario facilitatem credulitatemque munificentiae socrualis -ens (*sc. pauper iuvenis qui ditissimae filiam uxorem duxit*). 9, 7, 1 quidam ... scribam tuum (*sc. Remigi papa*) sive bybliopolam ... copiosissimo ... declamationum tuarum schedio -xit (*seq.* perceptis tot voluminibus).
deriv.: emunctio, emunctorium.

ēmūnio, -īvī (-iī), -ītum, -īre. *ab* ex *et* munire. *de formis*: *occurrunt maxime formae part. perf. pass.* -tus, -ta, -tum. *perf.* -iit: VERG. *infra l. 39*; -vit: SEN. contr. *infra l. 56.* GLOSS.^{L} II Philox. EM 68 -it *ἀσφαλίζεται, ὀχυροῖ* (*ὀχοιροι trad.*). [*ex coni. certa*: CYPR. GALL. *infra l. 40. coni. dub.*: DON. Ter. Hec. 755 p. 325, 25 (*ad* 'exple animum') 'explere' -ire (*Schoell*, et inanire *codd.*; *v. l. 56*) Terentianum est (*rectius* exinanire *Lindsay, Class. Quart. 24, 1930, 52. q. v.*). AMM. 28, 1, 35 -retur *coni. Petschenig* (et mun- *V*).]

1 *i. q. muniendo firmare* (*c. notione aucta, i. q. firme, probe munire* [*cf.* communire] *infra l. 39. 47. 57; potius 'in altum erigendo' munire infra l. 43 sq. [cf. etiam infra l. 57. 59]; non differt a simpl.* munire: *l. 47 sq. 55. 63 [audacius fere i. q. defensare, tueri infra l. 50]. c. abl. instr.: l. 39. 40. 46. 50 bis. 53. 54; acced. praep.* a *[v. supra l. 36]: infra l. 49*; adversus *infra l. 56*): **a** *proprie* (*opera exstructa, loca sim.; vitem infra l. 49*): VERG. Aen. 8, 227 *Cacus* fultos .. -iit obice postes (*cf.* CYPR. GALL. iud. 646 Gazaea manus ... obice duras -it [*corr. Pithoeanus*, eminuit *codd.*] portas et ferrea vincula subdit [*iud. 16, 2* positis in porta civitatis custodibus]). LIV. 21, 7, 7 murus ut in suspecto loco, supra ceterae modum altitudinis -tus erat (*cf.* 24, 21, 12 locus saxo quadrato saeptus atque arcis in modum -tus capitur). 26, 46, 2 per stagnum ... transitus et in murum ascensus inde fuit: nam neque opere -tus erat *eqs.* SEN. clem. 1, 19, 6 instruere in altum editas arces *et* ... in ascensum arduos colles -ire. COLVM. 1, 6, 16 -ta sola (*i. pavimento sim. firmata; cf. quae anteced.*) et latera horreorum prohibent curculionem. 5, 6, 21 *vites oportet* ad arborem erigi atque ab iniuria pecoris caveis -iri (*v. supra l. 36*). 8, 8, 4 amplam caveam retibus -tam. PLIN. nat. 6, 139 -to situ (*sc. oppidi q. e. Charax*) iuxta in longitudinem VI p., in latitudinem paulo minus. OROS. hist. 3, 12, 27 Philippus ... angustias Thermopylarum ... occupatas dispositis praesidiis -it. IORD. Get. 5, 34 Dacia ad coronae speciem arduis Alpibus ⌊-ta⌋ (⌊ ⌋ *om. L*). **b** *translate*: SEN. contr. 7, 2 (17), 10 olim iam adversus hunc metum (*sc. ne ab Antonio occideretur*) -vit animum *Cicero* (*cf. et supra l. 29*). SEN. epist. 82, 4 quae tam -ta et in altum subducta vitae quies, quam non dolor territet?

2 *sternendo quasi in altum (v. supra l. 33) struere, fere i. q. insternere*: STAT. Theb. 1, 518 pars *ministrorum* ostro tenues auroque sonantes -ire toros alteque (altos- *BM*) inferre tapetas.

3 *i. q. viam muniendo pervium reddere* (*cf.* munire): TAC. Agr. 31 corpora ... ac manus silvis ac paludibus -endis ... conteruntur.

ēmūnitās, -tātis *f.* *cf.* immunitas. *i. q. immunitas*: *proprie*: VITA Sev. 8 de fisco suo -em integram sua perceptione designavit (*an scriptio aevi posterioris pro* imm-?). *translate, fere i. q. liberatio*: TERT. resurr. 58 p. 119, 11 *Enoch et Helias* ab omni vitio et ab omni damno et ab omni iniuria et contumelia -em (*PMF*, im- *ed. Gangnei*) carnis ediscunt.

ēmusco, -āre. [*ab* ex *et* muscus. *W.*] *i. q. musco purgare*: COLVM. 11, 2, 41 diebus, ubi praegelidum ... caelum est, oleae putantur et -antur (mus- *SAR*; *cf. Pallad. 6, 4, 2* oleae putantur et eis muscus abraditur).

[**emusculus** *v.* emussulus.]

ēmussitātus, -a, (-um). [*cf. c.* amussis. *W.*] *i. q. ad amussim factus, perfectus* (*trslt.*): PLAVT. Mil. 632 inest in hoc *sene* -ta sua sibi ingenua indoles (*inde* PAVL. FEST. p. 76 -ta ad amussim facta. NON. p. 9, 9 [*post Plauti locum allatum*] id est examinata). PS. PLAC. Gloss.^{L} IV E 27 -us ⟨ad a⟩mussim exactus. *cf. et Loewe, Prodromus p. 284.*

[**emus[s]ulus** rex aviolus (regaliolus?) in auspiciis GLOSS.^{L} I Ansil. EM 172. *cf. et* GLOSS. II 515, 5 emusculus (*a*, emuss- *ce*, emussidus *b*) toymos copiconosmeon (*οἰωνοσκοπικὸν ὄρνεον c, aliter rell. codd.; v. adn. crit.*). *v.* immussulus.]

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēmūtābilis NOT. Tir. 31, 78 (*post* mutabilis; *ante* in-, con-, re-, submutabilis).

ēmūtātio, -ōnis *f.* *ab* emutare (*cf.* com-, immutatio). *i. q.* *commutatio*: QVINT. inst. 8, 6, 51 est ... grata in eloquendo novitas et -o et magis inopinata delectant.

ēmūto, (-āvī,) -ātum, -āre. *ab* ex *et* mutare. NOT. Tir. 31, 72[1] (*inter* mutat *et* in-, con-, re-, submutat). *i. q. plene (v. l. 12) mutare, commutare (fere i. q. simpl.: l. 16. 18; fere i. q. mutando efficere l. 14)*: MANIL. 3, 623 *quattuor signa tropica* totum -ant (*M, Housm.*; emittunt *GL*) converso cardine mundum (*v. p. 500, 47*). 5, 149 vinclis (*Scal.*, undis *trad.*) revocare comas et vertice denso fingere et appositis caput -are (*GL*, enuctare *M*) capillis (*i. prorsus aliam capiti induere speciem*). CET. FAV. 21 p. 276, 29 si quam cultiorem gratiam -are volueris, fasciculi mollioris cannae ... ducantur (*v. l. 9*). *indicatur, in quam quid condicionem mutatione perducatur*: QVINT. inst. 8, 2, 19 -tis in perversum dicendi figuris. HIL. trin. 10, 46 p. 379[B] usque eo sensus fidei ... corpora ipsa ad sensum non sentiendi doloris -at.

emuttio, -īre. *ab* ex *et* muttire. *i. q. quasi muttiendo edere*: SYMM. epist. 1, 31, 3 (*ad Auson.*) novi ego, quae sit prurigo -endi (emut- A^1F) operis, quod probaris *eqs.*

emys, -dis *f.*, ἐμύς. *testudinis species*: PLIN. nat. 32, 32 sunt ... testudinum genera terrestres, marinae, lutariae et quae in dulci aqua vivunt. has quidam e Graecis -das appellant. *K.-M.*

en *praep. v.* in.

×ēn *interiectio.* [*i. q. gr.* ἦν; *in clausulis interrogativis ex* estne *ortum esse videtur. W.* (*aliter Walde-Hofmann, Et. W. s. v.*).] *scribitur* in: INSCR. christ. Diehl 1810, 6. *corripitur*: CORP. V p. 705, 2, 22. *ex gramm. doctrina*: PRISC. gramm. III 21, 13 adverbia quoque inveniuntur demonstrativa, ut 'en, ecce' (DOSITH. gramm. VII 410, 22 *adverbia* demonstrandi, en ἰδού, *eqs.* SERV. Aen. 3, 155 [*v. p. 548, 9*] en quasi demonstrantis est. 4, 534. CLAVD. DON. Aen. 1, 461 p. 94, 1, *v. p. 546, 10.* 7, 545 p. 82, 31. *et al.*). AGROEC. gramm. VII 114, 13 en, cum ostendis; em, cum increpas ...; hem cum dolor iram moverit (ISID. diff. 1, 204 DIFF. ed. Beck p. 54, 6 GLOSS.[L] V Aa E 351). SERV. ecl. 8, 9, *v. infra l. 68.* *inter interiectiones enumerat* SERV. auct. Aen. 12, 486. GLOSS.[L] II Abav. EN 2 ecce, est, instat (III Abstr. EN 3). Philox. EN 5 ἰδού. EN 30 en siet: εἴη δέ. IV Ps. Plac. E 11 en redibeam: redibeam? quia en anne significat. *de usu*: en *interrogativum* (enumquam) *legitur inde a* PLAVTO, *demonstrativum inde a* GRACCHO (*falso traditur sensu demonstr. pro* em: PLAVT. Most. 9 Poen. 159. en *et* em *adhibuisse videntur* GRACCH. CIC. APVL.; *cf.* em). *cf. Köhler, Archiv 6, 1889, 25 sqq.; F. Rohde, de interiect. usu ap. aetat. argenteae scriptores Lat., Diss. Königsberg 1911, p. 43 sqq.; Hofmann, Lat. Umgangsspr. p. 35.* [*val. vet.* ee, *sard.* e. *M.-L.*]

[*saepe variat in codd. c.* in: *p. 548, 78. al.* et: *p. 548, 34. al.* *restituitur pro* in: *p. 548, 21.* PLIN. nat. 22, 17 SIL. 10, 436. STAT. Theb. 9, 898 (*Walter, Wiener St. 45, 1927, 240*). et: *p. 548, 80.* SEN. Ag. 879 Oed. 912. an: ANTH. 472, 3. *legitur ex coni.*: OV. met. 7, 317 (*cf. Helm, GGA. 1915 p. 535*). LIV. 23, 45, 10 SEN. contr. 1, 2, 18 VAL. MAX. 9, 4, 2 OCTAVIA 908. *additur*: LIV. 22, 6, 3. SEN. epist. 101, 13 ⟨en⟩ cui (*Heraeus*). AVIEN. Arat. 1774. *in vers. interpol.* ARATOR act. 1, 592. *var. lect.*: PRVD. apoth. 137. *in loco mendoso*: CVRT. 10, 2, 23.]

I ***interrogative:*** **A** *cohaeret c. adverbiis*: **1** enumquam (*traditur et duobus vocabulis. in tmesi: l. 66. c. ellipsi voc.* umquam *l. 67.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 76 ecquando [GLOSS.[L] III Abol. EN 6 IV Ps. Plac. E 16]. SERV. ecl. 1, 67 umquamne, aliquando. GLOSS.[L] II Philox. EN 35 ει ποτε και ποτε): **a** *in interrog. recta*: PLAVT. Cist. 86 sed tu e. cum quiquam viro consuevisti? (Rud. 987). Men. 143 dic mi, e. tu vidisti tabulam pictam in pariete, ubi *eqs.* ([e. *Brix ex Ausonio*; numqua *vel* numquam *codd.*]. AVSON. 324, 1 nebulam). Men. 925. Rud. 1117 quaeso, e. hodie licebit mihi loqui? Trin. 590. TER. Phorm. 329 cedo dum, e. iniuriarum audisti mihi scriptam dicam? (348 LIV. 10, 8, 10). VERG. ecl. 1, 67. 8, 7 *sqq.* en erit umquam ille dies ... cum liceat tua dicere facta? en erit ut liceat *eqs.*? ([*non recte* SERV. *ad l., qui alterum* en *sensu confirmativo accipit*: ecce, iam aderit]. *cf.* LIV. 9, 10, 5 SIL. 16, 91). LIV. 4, 3, 10 en umquam (numquam *Karsten, Weißenborn*) creditis fando auditum esse *eqs.*? **b** *in interr. obliqua*: LIV. 24, 14, 3 murmur ... quaerentium, e. liberi militaturi essent. 30, 21, 8. **2** enusquam: GLOSS.[L] II Philox. EN 36 εἴ που. **3** enubi: GLOSS. II 286, 19 εἴ που.

B *nude ponitur* (*cf. supra l. 39*): VERG. Aen. 6, 346 en haec promissa fides est? (*pro enunt. exclamativo accipit Norden*). OV. met. 15, 776 ⌊en acui⌋ (*Riese, v. adn.*) sceleratos cernitis enses? (*signum interrog. pos. Ehwald*). SEN. Phaedr. 684 dignus en (an *A*) stupris ego? CALP. ecl. 6, 32 en aspicis illum ... cervum? (MART. 9, 23, 3). HOMER. 36 STAT. Theb. 9, 514 CLAVD. 3, 357. *et al.*

II ***demonstrative:*** *fere i. q.* em, ecce (*inest vis indignationis p. 546, 18. 40. al. spectat ad sonos p. 546, 49. 548, 12. al.* [*cf. Leo ad Copam 9*]. *accedit saepe dat. ethic.* tibi *vel* vobis. *de collocatione: ex more in ineunte sententia quam auget ponitur, hic illic [inde a* SALL., *v. p. 548, 25] notioni augendae postponitur [inter vocabula iterata: p. 548, 37.* OV. met. 8, 590 SEN. Phaedr. 655 SIL. 11, 570. *al.]; denique ap. posteros raro quemlibet sententiae locum occupat. iteratur: p. 547, 59. al. per anaphoram ponitur: ter: l. 20. 40. 67. 79. p. 547, 14; bis: l. 13. 21. 35. 43. p. 547, 38. al. variat c.* ecce: *l. 30. 62. 72. p. 548, 61. 549, 1*):

A *pendet nomen* (*iungitur et c. acc. et c. nom.; cf.* GRAMM. suppl. 260, 1 SERV. Aen. 4, 597): **1** *spectat ad homines* (*se ipsos monstrantes l. 37 sqq.*): CIC. Verr. II 5, 55 en foederum interpretes, societatis ... auctores! VERG. Aen. 1, 461 (*in pictura*) en Priamus (CLAVD. DON. *ad l.*: non tantum demonstrantis est, verum etiam dolentis). LIV. 5, 18, 5 'en vobis' inquit, 'iuvenem' (AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 7, 1 p. 23, 7). SEN. Ag. 188 en Paridis hostem. VAL. FL. 3, 510 (*de Hercule*) en labor, en ... caput insuperabile. 4, 758 ostentans prolem Iovis 'hic tibi Pollux en' ait *Iason* '... solvit cui ... poenas'. SIL. 12, 239 en Paulus. STAT. Theb. 11, 470. QVINT. decl. 377 p. 421, 2 en parricidam. TAC. ann. 1, 65 clamitans *Arminius* 'en Varus eodemque iterum fato vinctae legiones'! 2, 37. SVET. Aug. 40, 5 visa ... pullatorum turba indignabundus *Augustus clamavit*: 'en ⌊Romanos, rerum dominos, gentemque togatam⌋!' (⌊ ⌋ *ex Verg. Aen. 1, 282*). APVL. met. 5, 9. 8, 12 en ... fidus coniugis mei comes, en venator egregius, en carus maritus. *al.* CAPITOL. Opil. 14, 2 (*versus*) en Pius, en Marcus, Verus nam non fuit ille (*sc. Diadumenus, Antonino cognomine*). VOPISC. Aurelian. 4, 3 cum eius ... stultitiam increparet ...: 'en imperatoris patrem'. IVL. VAL. 1, 15. 2, 33. SYMM. epist. 2, 19 en tibi filium nostrum (HYMN. Ambros. I 3, 19 *Christus in cruce*: 'en filius, mater, tuus; apostole, en mater tua [*cf. Vulg. Ioh. 19, 27* ecce; *gr.* ἴδε]). AMM. 19, 10, 3. 23, 5, 3 'nisi somnus est' inquit 'en Persae' (24, 3, 4. *cf. de Persis*: 24, 8, 1 en ... deformes inluvie capellas). VVLG. deut. 4, 6 audientes ... praecepta ... dicant: en populus sapiens. *al.* PRVD. apoth. 503 en tibi Christum. CLAVD. 1, 240 en nova ... suboles ..., ecce mei cives (MEROB. carm. 1, 19). AVG. c. Iul. 4, 16, 80 p. 779[p. med.] quibus dictis tamquam victor exclamas: 'en verum intellectorem operis dei, en fidelem sapientiae eius praedicatorem'. GREG. TVR. Franc. 4, 44 p. 179, 15 en ipsum in proximo (*al. cf.* 5, 49 p. 241, 13 clamare coepit ...: 'en ipse, qui mihi silentium indicit ... en reginae inimicum' *eqs.*). glor. mart. 28 p. 505, 1 en Paulum apostolum huc venientem. *al. et passim.* *nota* (*v. supra l. 8*): VERG. Aen. 5, 672 non hostem ... uritis. en ego vester Ascanius (7, 452 en ego victa situ. OV. fast. 5, 459 SIL. 11, 85. *et al.*). APVL. met. 4, 30 *Venus* inpatiens indignationis ... secum disserit: 'en rerum naturae ... parens, en elementorum origo ..., en ... alma Venus, quae' *eqs.*

2 *pertinet ad res*: **a** *incorporeas*: CIC. Verr. II 1, 93, *v. infra l. 80.* Deiot. 17 en crimen, en causa (*cf. p. 437, 75*), cur *eqs.* (QVINT. decl. 367 p. 402, 21). BIBAC. carm. frg. 2 en cor Zenodoti, en iecur Cratetis! VERG. Aen. 4, 597 en dextra fidesque (APVL. met. 3, 7 AMM. 26, 7, 16). 7, 545 Iunonem victrix adfatur voce superba: 'en perfecta tibi bello discordia tristi: ... in amicitiam coeant'. PHAEDR. 1, 9, 8 mortis en (*Sanadonus*, in *codd.*) solacium. SEN. Herc. O. 1612. Oed. 1013 matris, en (an *A*) matris sonus (*cf.* ENNOD. opusc. 2, 17 p. 293, 2 en vocem Romanae ecclesiae militibus congruentem). LVCAN. 5, 277 en improba vota: non ... liceat *eqs*: PERS. 1, 26 en pallor seniumque. SIL. 1, 342. *al.* STAT. Theb. 12, 302 en locus officio. IVV. 6, 531 en animam et mentem, cum qua di nocte loquantur. APVL. met. 9, 10 en ... indignae rei scaevitatem, qua *eqs.* PANEG. 12 (2), 35, 1 LACT. epit. 32, 4 p. 708, 9. SYMM. or. 1, 19 en animus maior imperio, sub quo *eqs.* (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 5 p. 116, 15 en tibi ... animi ... magnitudinem). PS. RVFIN. in Os. 11, 1 p. 1016[B]. CONC.[S] I 5 p. 374, 23 en gloriam pientissimi regis ('*ridicule vertit translator orthodoxus* ἦν δόξαν' *adn.*). CASSIOD. var. 10, 4, 4 GREG. TVR. Franc. 7, 36 p. 316, 10. *al.* HIST. Apoll. rec. A 27 veni, magister, en discipuli tui apodixin (*rec. B* accipe). *et al.*

b *corporeas*: VERG. ecl. 5, 65 en quattuor aras: ecce duas tibi ... duas ... Phoebo (Aen. 5, 639 en ... arae). Aen. 8, 612 *Venus dona ferens*: 'en perfecta ... munera'. LVCAN. 8, 50 en ratis, ad vestros quae tendit carbasa portus! IVV. 2, 72 en habitum, quo te leges ... ferentem ... populus ... audiret (*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 1, 8 en ... vestem). FIRM. err. 21, 5 en veneranda crucis cornua, en ... immortale fastigium, en ... divina conpago (*cf. de cruce*: VEN. FORT. carm. 2, 4, 31 en ... gemmantem [*sic*] ... signum [INSCR. christ. Diehl 1625, 1]). SYMM. epist. 1, 11, 2 en vobis chirographi instar litteras meas (1, 80). 1, 24 si te amor habet naturalis historiae ..., en tibi libellos (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 23, 2 si agnoscis, ecce — et aperit librum, qui veste latebat — en ipsum). PRVD. ham. 769. perist. 2, 293 en ergo nummos aureos, quos ... spoponderam. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 150, 9 en tibi terram ..., en tibi caelum *eqs.* *et al.*

B *pendet enuntiatum*: **1** *relat., exclamat., interrog.* (*aliter p. 549, 6*): GRACCH. or. frg. Isid. orig. 19, 32, 4 en, cuius auctoritatem sequimini, qui ... ut mulier est ornatus (VAL. FL. 6, 267 LACT. inst. 3, 20, 17 p. 248, 4 FIRM. err. 15, 2). CIC. Verr. II 1, 93 en (*codd. Cic.*; em *Agroec., v. p. 437, 29*) cui tuos liberos committas, en (*v. l. 42*) memoriam ... sodalis, en metum vivorum existimationis (VAL. MAX. 9, 12, 3 IVV. 9, 50. *al.*). II 5, 124 en quod Tyndaritani libenter praedicent (QVINT. decl. 260 p. 66, 10. 12. PS. QVINT. decl. 2, 9 en ad quod erumpant manus, quae *eqs.*). Phil. 3, 22 en, cur magister eius ex

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

oratore arator factus sit (*v. p. 439, 35*). VERG. ecl. 1, 71 en quo discordia civis produxit (AMBR. in psalm. 40, 18, 1 p. 241, 4 HIER. epist. 1, 15, 1 PRVD. apoth. 545. *al.*). VERG. Aen. 9, 600 en qui nostra sibi ... conubia poscunt ([CLAVD. DON. *ad l.* en: ... vituperantis haec demonstratio est]. SIL. 6, 516. 11, 236. 16, 75 tanta, en, qui regna reposcant, quis cedat toga. STAT. Theb. 12, 690. *al.* PRVD. psych. 212 IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 123 p. 1419^fin.). VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 en quam (*sc. iuventutem*) aliquis ... hortaretur. 9, 2, 1 en quibus actis felicitatis nomen adserendum putavit (AMM. 20, 11, 5. *et al.*). SIL. 7, 152 en quotiens ... discinxit (*Fabius*) ... dolos. 13, 840 en quantum resonat ... alis armiger ... Iovis ([*i. aquila*]. MART. 1, 82, 3. INSCR. christ. Diehl 1810, 6 [*v. p. 545, 28*]). FRONTO p. 13, 4 N. aliud scurrarum proverbium: en cum quo in tenebris mices. OPT. PORF. carm. 22, 3 PRVD. perist. 11, 69. SALV. eccl. 1, 20 p. 230, 15 en quales divitias deus diligit, en quas ... exigit opes, en quas parari imperat facultates (*cf.* DRAC. Romul. 5, 159 qualiter en pietas se vindicat). *et al.* *c. subi. anticipato*: CATVLL. 61, 156 en tibi domus ut potens et beata viri tui. SEN. Herc. O. 1721 redde ... pharetras mihi, ignave ... en nostros manus quae tendat arcus! PETRON. 115, 10 en homo quemadmodum natat. PHOEBAD. c. Arrian. 6 p. 17^B.

2 *acced. acc. c. inf.* (*an solus inf., ita ut acc. pro usitato additam. intellegendus sit, cui pro enunt. infin. addatur?*): CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 134, 2 en tibi duos praeclarissimos virtutum ... praeeminentia longe ... praeditos super statu animae sentire nobiscum ... *et* duas animas unam facere.

C *additur enuntiatis* (*ad ipsam actionem gestumque pertinet*: VERG. Aen. 9, 51 'en' ait et iaculum ... emittit in auras. LIV. 2, 12, 12 [*inde* FLOR. epit. 1, 10, 6]): 1 *adhortativis*: VERG. ecl. 6, 69 hos tibi dant calamos, en accipe, Musae (OV. fast. 3, 472, *v. infra l. 38.* OPT. PORF. carm. 7, 32. *cf.* SEN. Phaedr. 1273 en haec ... dona ... cape [SIL. 7, 192]). georg. 3, 42 en age ... rumpe moras (TIB. 2, 2, 10 SIL. 3, 179. *al. cf.* PROP. 1, 1, 21). Aen. 12, 359 en agros ... metire. CARM. de mens. 2, 1 en aspice (OV. am. 1, 8, 31. met. 2, 283 tostos en adspice crines. 13, 264 adspicite en. SIL. 2, 505. *al.* CARM. epigr. 1112, 3 [*s. I*]. CORP. IV 5006). OV. fast. 1, 6 en (A^1*[?]* *U*ς, huic A^2) tibi devoto *officio* numine dexter ades (SEN. Phaedr. 54. 412 PRVD. c. Symm. 2, 634). 3, 352 en audi crastina, quisquis ades (3, 471 *sq.* en iterum ... audite querellas. en iterum lacrimas accipe [*v. l. 29*] ... meas). SEN. Herc. O. 1233 en cernite ... ex illo Hercule quid ... supersit (STAT. Theb. 5, 124. 7, 386). Oed. 975 parcite, en, patriae precor. Phaedr. 599 en incipe, anime. 945 Tro. 507 PERS. 5, 134. SIL. 4, 281 disce en nunc. 10, 440. *al.* APVL. met. 1, 19 en ... explere latice fontis lacteo. SYMM. or. 3, 9. PRVD. psych. 118 en tibi ... excipe ... ferrum. CARM. epigr. 429, 1 en hospes quaeso lege ... quae fuerim.

2 *pronuntiativis*: a *talibus, in quibus artius cohaereat cum certis quibusdam iisdemque per se orationis vim augentibus vocabulis*: α *pronominibus*: *demonstrativis* (*in or. indir.: infra l. 57*): CIC. Cluent. 184 en (item *l. v.*, hem *Clark*) hoc illud est, quod ante dixi (LIV. 8, 4, 6). Att. 5, 1, 3 tum Quintus 'en' inquit mihi 'haec ego patior cotidie' (IVL. VAL. 1, 13. RVFIN. hist. 2, 10, 7 'en', inquit, 'ille ego deus vester, ecce propellor' [*gr.* ὁ θεὸς ὑμῖν ἐγώ ... ἤδη *eqs.*]. *cf.* PHAEDR. 3, 11, 4). SALL. Catil. 20, 14 en illa, illa ... libertas praeterea divitiae ... in oculis sita sunt. VERG. ecl. 1, 12 en ipse capellas ... ago (OV. met. 2, 296 Atlas en ipse laborat. SEN. Phaedr. 834 Thy. 120 OCTAVIA 235 STAT. Theb. 9, 653. *in or. obliq.* [*v. supra l. 49*]: LIV. 7, 15, 2 en ipsum imperatorem ... vocare ad proelium). Aen. 6, 781 en huius ... auspiciis illa incluta Roma imperium terris ... aequabit. OV. met. 11, 7 'en' ait 'en hic est nostri contemptor' (PLIN. nat. 36, 118 en hic est ille terrarum victor, ... qui *eqs.* STAT. silv. 4, 3, 128. *cf.* PHAEDR. 5, 5, 38). LIV. 2, 6, 7 ille (*Brutus*) est vir *eqs.* ipse en ille ... incedit. SEN. Herc. f. 1296 hoc en peremptus spiculo cecidit puer (CARM. epigr. 55, 12 en hoc in tumulo cinerem ... Parcae deposierunt). Med. 995 en ipsa (*Medea*) ... imminet (SIL. 2, 679). Oed. 797 viduam relinques? :: tangis en ipsos metus. VAL. FL. 8, 60. SIL. 13, 77 dextras iungamus ...; foederis en haec testis erit. FLOR. epit. 3, 3, 9 flagitante aquam exercitu 'si viri estis', inquit, 'en illic habetis'. *possessivis*: LIV. 28, 27, 9 in castris en (*om.* Σ) meis ... fama mortis meae ... expectata est. SEN. Phaedr. 588 tuus en, alumna, temet Hippolytus tenet. *personalibus*: **ego:** CIC. p. red. ad Quir. 18 en ego ⟨tot⟩ testimoniis ... restitutus ... pollicebor *eqs.* (*sic cum futuro*: HOR. sat. 1, 1, 15 en ego ... iam faciam quod voltis. LIV. 3, 17, 6). TIB. 1, 2, 25 en ego ... tota vagor ... urbe. OV. am. 1, 2, 19 en ego confiteor (ars 3, 598. *cf.* LIV. 8, 4, 11 si quem hoc metus dicere prohibet, en ego ipse ... profiteor me dicturum *eqs.*). 3, 2, 26 vel digitis en ego tollo *pallia* meis. epist. 4, 61. 6, 114. 14, 119 met. 6, 206. 14, 33. trist. 3, 7, 45 en ego, cum caream patria ... ingenio tamen ipse meo comitorque fruorque (fast. 3, 554). Pont. 4, 15, 19 quam ... tam tuus en ego sum (PLIN. nat. 21, 12 PRVD. perist. 3, 72 SALV. epist. 4, 13 p. 207, 33). *al.* CALP. ecl. 7, 43. STAT. silv. 4, 4, 51 en egomet ... chordas pulso. *et saepe* (*v. p. 272, 55 sqq. et cf. p. 546, 38*). **vos:** SIL. 5, 634 vos en ad moenia Romae ducitis Hannibalem; vos *eqs.*

β *c. adverbiis, adiectivis, numeralibus* (*pron.* alius *p. 548, 17*) *sim., quae novum aliquid aut gravius inducunt* (*c. partic. adversat. infra l. 20*): VERG. georg. 4, 326 en etiam hunc ipsum vitae ... honorem ... relinquo (OV. rem. 524 trist. 4, 2, 43. *al.* PETRON. 120 vs. 90 STAT. Theb. 9, 828 AVIEN. Arat. 84). 4, 495 en iterum crudelia retro fata vocant (OV. ars 2, 599 epist. 19, 33. VAL. FL. 2, 395 exoritur ... dolor ... sibi moenia linqui en iterum. SIL. 6, 87 STAT. Theb. 7, 159 QVINT. decl. 372 p. 410, 26 CLAVD. 15, 257. *al.* AVG. c. acad. 1, 5, 13 p. 14, 21. *et al. cf. p. 547, 38*). Aen. 3, 155 *Apollo* nos (*sc. penates*) en ultro ... mittit (9, 7 quod optanti divum promittere nemo auderet, ... dies en attulit ultro. SEN. Herc. f. 961 VAL. FL. 7, 546 APVL. apol. 65. *cf.* STAT. Theb. 10, 809 sponte en ultroque peremptus inrumpis maestas ... umbras [SIL. 10, 436]). COPA 9 en et ... pastoris fistula more sonat (CALP. ecl. 4, 78 STAT. silv. 2, 1, 17). SEN. Herc. f. 944 primus en noster labor caeli refulget parte ([*i. leo*]. VAL. FL. 2, 213 HEGES. 4, 7, 1 p. 254, 7. *cf. infra l. 29*). Oed. 952 subitus en (an *A*) vultus gravat ... imber. LVCAN. 10, 385 en altera venit victima nobilior (VVLG. gen. 27, 36. *cf.* STAT. Ach. 1, 66 en aliud ... scelus ... portans navigat ... arbiter Idae [SYMM. epist. 1, 1, 4]). AVIEN. orb. terr. 3, 92 en tibi rursum aequoris Hesperii tractus loquar (SVLP. SEV. epist. 2, 15. *al.*). SEN. Phaedr. 384 sed en patescunt regiae fastigia. Tro. 999 sed ⌊en citato⌋ (*Peiper*; incitato *codd.*) Pyrrhus accurrit gradu. CLAVD. MAM. anim. 3, 12 p. 176, 6.

b *varii generis*: α *generatim*: SALL. Iug. 9, 2 en (*om. V*) habes virum dignum te (STAT. Theb. 11, 608 AMM. 27, 6, 12 AVG. c. acad. 2, 8, 20 p. 38, 4. *et al.*). or. Cottae 10 adsum en C. Cotta consul (OV. ars 1, 555 met. 3, 605. 5, 10 'en' ait 'en adsum' *eqs.* SEN. Ag. 198 dial. 2, 6, 4 LVCAN. 1, 201. *al.* APVL. met. 1, 18. *al.* IVL. VAL. 2, 13. *al.* AVG. c. Iul. 1, 7, 32 p. 662^p. med. CORP. V p. 621, 9, 2. *et al.*). VERG. Aen. 11, 365 primus ego ... en supplex venio (VAL. FL. 7, 42 STAT. Theb. 10, 354. *al.* CORIPP. Ioh. 7, 121). 12, 231 en omnes et Troes et Arcades hi sunt (SIL. 4, 502). TRAG. inc. 104 en impero Argis. OV. am. 3, 2, 75 revocate, Quirites ...! en revocant. epist. 5, 124 miserae vates mihi vera fuisti: possidet en saltus Graia iuvenca meos. met. 5, 518. 13, 71. 15, 677 sacerdos 'en (et *h* ς) deus est, deus est ...' dixit (*cf.* AVIEN. orb. terr. 3, 6). trist. 5, 2, 45. Pont. 3, 7, 33 torqueor en gravius. EPICED. Drusi 294. SEN Ag. 5 en horret animus. Herc. f. 1002 en ... voce miseranda rogat (STAT. Theb. 10, 428 rogat, en rogat ipse iacentis vultus. 11, 369 MART. 2, 69, 7). 1172 en nudus asto (GREG. TVR. Franc. 6, 8 p. 254, 18). Med. 966 pectus en Furiis patet. Oed. 1004 en ecce ... prosiluit ... Iocasta (Phoen. 42. *et saepe; v. p. 32, 29 et cf. p. 549, 4*). Phaedr. 666 en supplex iacet ... proles (Tro. 15 CLAVD. 5, 451). 707. *saepe.* OCTAVIA 72. *al.* LVCAN. 4, 659 en veteris cernis vestigia valli (PRVD. cath. 12, 25). LVCAN. 4, 809. *al.* CALP. ecl. 3, 26 en ibi *Phyllis* cum Mopso calamos intexere ... incipit. 7, 47 balteus en gemmis, en illita porticus auro ... radiant. VAL. FL. 6, 274. *al.* SIL. 8, 239. *al.* STAT. Theb. 4, 587 en video quaecumque audita (IVL. VAL. 1, 50 AVG. serm. 60, 8, 8 p. 406^med. *et al.*). 5, 141. 12, 439 en clipei fragmen ... nosco (*cf.* PRVD. perist. 2, 95). *al.* silv. 4, 8, 43. *al.* MART. 6, 85, 1 editur en sextus sine te mihi ... liber. 8, 66, 3. PRISC. gramm. II 597, 8 'facio ego, facit' *eqs.*: en ubique singularibus utimur (*sim. post exempla allata*: III 116, 12. 118, 26. 232, 10. 253, 8 Ps. AVG. dial. quaest. 65, 30 p. 743^p. med.). TER. MAVR. 2129 dulce tibi pinus summurmurat en tibi, pastor (*ex Theocr. 1, 1*). IVL. VAL. 1, 6 OPT. PORF. carm. 10, 13. *al.* AVIEN. Arat. 191. *al.* AVSON. 406, 74 apologos en misit tibi ... Ausonius. AMBR. exhort. virg. 3, 16 p. 341^A en transivimus et nihil vidimus. *al.* HEGES. 3, 17, 1 p. 215, 15. *al.* HIER. epist. 60, 1, 3 en rerum in nobis ordo mutatus est (PETR. CHRYS. serm. 93 p. 463^A). *al.* VVLG. gen. 20, 3 en morieris (25, 32. *al.*). *saepe.* PRVD. perist. 2, 425. *al.* CLAVD. 3, 51 en aurea nascitur aetas, en proles antiqua redit. *al.* AVG. in psalm. 55, 19 p. 659^med. en amo deum meum. *al.* SEDVL. carm. pasch. 1, 337 *sq.* en ... vexilla coruscant, en ... castra micant (*cf. op. pasch. 1, 30 p. 194, 22* ecce ... ecce). CARM. epigr. 342, 1 Pallados en studio didicisti ... cantum. 525, 1. *et saepe.*

β *specialia quaedam*: (I) *anteponitur enunt. secundario* (*aliter p. 546, 76*): OCTAVIA 41 en qui Britannis ... imposuit iugum *eqs.*, coniugis scelere occidit. 343. LVCAN. 6, 51 en (et *et* in *ll. vv.*) quantum Tigris ... ambit *eqs.* VAL. FL. 3, 103 en ... quem ... opperiar *eqs.*, ... moriere. SIL. 11, 551 dextra en, en dextra, quam *eqs.*, ... implevit (STAT. Theb. 6, 150). QVINT. decl. 377 p. 420, 22. CLAVD. MAM. anim. 3, 14 p. 182, 12 en quatenus ... disputavisti, in hoc tamen temet ignaviae non arcesso. *et al.* (II) *sequitur aut protasin hypotheticam aut sententiam alqam. secundariam*: OV. trist. 3, 11, 35 nil sit in illis (*sc. criminibus*) quod ... errorem ... putes: pendimus en profugi ... poenas. Pont. 4, 7, 1 missus es ... quoniam ..., aspicis en praesens *eqs.* SEN. Oed. 1053 quicumque fessi ... trahitis pectora, en fugio ...: relevate colla. Phaedr. 1025 haec dum ... quaerimus, totum en mare immugit. LVCAN. 2, 556 si superi ... iusserunt, valet en (in *codd. plerique*) ... dextera (PALLAD. hist. mon. I 6 p. 275^C). VAL. FL. 3, 536. 5, 315. SIL. 10, 113 daret ut pugnae documenta ..., en (et *Sang., corr. Lefeburius*) ... hasta ... praetervolat auras (*cf.* HIST. Apoll. rec. A 24^extr. et ut libentius mihi permittas *navigare*: unam remittis, en duas recipies). (III) *ponitur in coordinatis enunt.* (*per* ac, et, -que): SEN. Oed. 360 spumat iecur, ac ... en capita ... bina consurgunt. Tro. 58 dominum ecce Priami

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nuribus ... legens sortitur urna praedaque en (quem *A*) ... sequar. STAT. Theb. 8, 40 nec iste (*sc. mundus*) meus dirisque en pervius astris inspicitur. APVL. met. 9, 14 fabulam . . . a d f e r r e decrevi, et en occipio (10, 9 *pecuniam* iussi ... adferre et en ecce perlatam ... exhibeo).

3 *interrogativis* (*aliter p. 545,74. 546,76*): VERG. Aen. 4, 534 en, q u i d a g o? (PRVD. apoth. 470. *cf.* PERS. 3, 5 en, quid a g i s? [5, 154]). VAL. FL. 7, 442 ⌊en u b i Iuno⌋, ubi nunc Tritonia virgo? ([⌊ ⌋ *C*, Iuno ubi nunc *V*]. SIL. 7, 106). SIL. 9, 564 quis ... egit in hostem, en, Minuci, deus? MAXIM. eleg. 2, 17 en, quid longa dies nunc affert? *Burckhardt.*

urinae **enaeōrēma,** id est nebula, appareat PS. SORAN. quaest. med. 192 (*gr.* ἐναιώρημα).

enallagē *f.*, ἐναλλαγή. *abl.* -e: *l. 15.* *f i g u r a r h e t. i. q. p e r m u t a t i o*: SACERD. gramm. VI 449, 10 de enallaxi et -e. enallaxis vel -e est, cum contra naturam suam verbum positum hoc significat, ac si ⟨proprium⟩ verbum poneretur, ut est rursum, hoc significat quod rursus. *defin. voc. gr.*: SCHEM. dian. 42 p. 76, 9.

enallaxis *f.*, ἐνάλλαξις. *abl.* -i: *l. 15.* *i. q. enallage*: SACERD. gramm. VI 449, 10 *v. l. 15.*

ēnantis, ēnantium *v.* oenanthe, oenanthium.

enargīa, -ae *f.*, ἐνάργεια. *vox gr. legitur*: QVINT. inst. 6, 2, 32. 8, 3, 61. *saepissime c o n f u n d e b a t u r vox cum voce q. e.* energia (ἐνέργεια, *v. infra l. 35. 37*), *non solum in codd. gr. et lat., sed etiam in d o c t r i n a r h e t. hellenistici aevi, ut vid.; at certe de compluribus locis lat. iudicium difficile est. cf. et sub* energia *p. 564, 68 sq. 565, 56. 60. 61.*

in a r t e r h e t.: *de virtute orationis*: *i. q. e v i d e n t i a, qua res singulae sensibus* (αἰσθήσεσι) *veluti admoventur* (*cf.* QVINT. inst. 6, 2, 32 ἐνάργεια quae a Cicerone i n l u s t r a t i o [*cf. part. 20*] et e v i d e n t i a [*ac. 2, 17*] (energea *codd.*), *sed hoc loco sensu philos., non rhet.*] nominatur *eqs.* 8, 3, 61 evidentia vel, ut alii dicunt, r e p r a e s e n t a t i o *eqs.*): DON. Ter. Eun. 973 p. 472, 19 suffecerant ad hanc sententiam duo superiores versus sed hic -a (*Wessner* [*litt. gr.*], energia *V*, energa *C*) est senilis eloquii faceti et garruli (*ad l. cf. Dionys. Hal. Lys. 7*). ISID. orig. 2, 20, 4 orationem extollit et exornat -a (*Halm*, inergia *BCK*, energia *A*).

[simiae ... quas Graiorum (Etruscorum *trad.*) lingua ἄριμα (arimos *trad.*) ⟨id est **ēnāriās**⟩ dicunt *propos. Salmasius ad* SERV. auct. Aen. 9, 712 p. 375, 3 (*iuxta alteram coni.; v. app. crit.*).]

? **enaristē.** *nomen gemmae, coni. Detlefsen*: PLIN. nat. 1, 37, 58 encardia sive -e ([inariste *FE*, ariste *BF*[a]]. 37, 159 [enha- *L*, et ari- *Fdh*, sive ari- *B*]).

***enarmonios,** -on *et* **enarmonius,** -a, -um, ἐναρμόνιος. enhar- *nusquam in codd.*

fere i. q. harmonicus, enharmonicus: **1** *sensu g e n e r a l i*: CENS. 13, 5 p. 24, 5 hunc ... mundum -on esse. **2** *spec.*: *t. t. mus.*: MACR. somn. 2, 4, 13 melodiae musicae tria g e n e r a: -um, diatonum et chromaticum, primum quidem propter nimiam sui difficultatem ab usu recessit ([BOETH. mus. 1, 21 p. 212, 25]. MART. CAP. 9, 930 -os *tetartemoria* ... dicitur, quod -on modulandi genus per hanc maxime demetimur. 9, 942. 9, 964. 9, 966. BOETH. mus. 1, 22 p. 216, 30 in -o genere. *cf. infra l. 56*). MART. CAP. 9, 948 in diastematis alia breviora, quae sunt in d i e s i **-a** (9, 953). 9, 949 *diastemata* alia -a, alia chromatica, alia diatona *eqs.* 9, 959 sex sunt notae (*sc. tetrachordorum*): -ii (*generis*) una (*ibid.* BOETH. mus. 1, 21 p. 213, 1 -um . . . optime atque apte coniunctum. 1, 22 p. 214, 10. *v. l. 58. al.*). BOETH. mus. 1, 22 p. 214, 11 *quarta chorda* si autem in -o, dicitur lichanos h y p a t o n -os vel diatonos hypaton -os (*cf.* 4, 3 p. 309, 27 hypaton -os, quae est principalium -os. *sim. de sonis cett.*: 4, 3 p. 310, 8 meson -os, quae est mediarum -os. p. 310, 16 synemmenon -os, quae est coniunctarum -os. *et saepius*). *al.*

[enarra (eranara, enangra *sim.*) GLOSS. *v. vol. III 476, 74 sq.*] *K.-M.*

ēnarrābilis, -e. *ab* enarrare. GLOSS. διηγηματικός. *inde a* VERG. *de eo quod verbis e x p l i c a r i vel d e s c r i b i potest (iungitur ubique cum negatione vel cum* vix): VERG. Aen. 8, 625 clipei non -e (*i.* ἄσπετον) textum. SEN. epist. 121, 10 hoc tam perplexum et subtile et vobis quoque vix -e quomodo infans intellegit? PERS. 5, 29 totumque hoc verba resignent, quod latet arcana vix -e fibra. QVINT. inst. 6, 3, 6 quod non ratione aliqua sed motu animi quodam nescio an -i (inenarrabili *Spalding, Meister; sed cf. Schmalz-Hofmann, Syntax p. 697*) iudicatur. 12, 10, 76 si ... iudicium his corruptis acrius adhibeas ... iam ... quadam vix -i foeditate pallescant.

ēnarrātē, *v.* enarro, *p. 552, 80.*

ēnarrātio, -ōnis *f.* *ab* enarrare. GLOSS. ἀφήγησις, ἐξήγησις, διήγησις, διήγημα, ἔκθεσις. *legitur inde a* RHET. Her.

1 *i. q. d i l i g e n s aut p l e n a n a r r a t i o* (*fere i. q. s i m p l e x n a r r a t i o*: *p. 550, 3*): **a** *i. q. r e r u m g e s t a r u m r e l a t i o*: RHET. Her. 4, 55, 69 haec exornatio plurimum prodest in amplificanda et commiseranda re huiusmodi -bus. ITIN. Alex. 3 p. 2, 20 ut quo segnitior fuerit dicti simplicitas, hoc et fidei plus et luminis habeat -o. PS. IVL. RVF. schem. lex. 21 p. 53, 13 ἐπάνοδος est, cum ... ad singularum (*sc. rerum*) -em recurritur. HIL. trin. 5, 20 p. 142[B] post multam gestorum eius (*sc. Iacob*) -em. SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 5 St. repetenda ... paulo altius -o est, ut omnia dilucidius appareant. LIB. gener. chron. I p. 90, 21 ut per paucas -es ... virtutes veritatis citius cognoscamus.

b *i. q. alicuius rei e x p o s i t i o aut e x p l i c a t i o* (*interdum d e s c r i b e n d o e f f i c i e n d a, v. l. 6. 12*): **a** *g e n e r a t i m*: SEN. nat. 7, 13, 2 tota eius (*sc. Artemidori*) -o mundi mendacium impudens est. DIOM. gramm. I 464, 18 paradigma est -o exempli vel rei praeteritae relatio. TERT. anim. 47 p. 378, 28 *somnia* praeter opinionem et praeter interpretationem et praeter -em (narr- *A*) facultatis ipsi ... ecstasi ... separabuntur. adv. Hermog. 20 p. 148, 26 tria nomina sunt edenda in legitima operis -e, persona factoris, species facti, forma materiae. CLEM. ad Cor. 50 consummationis eius (*sc. caritatis*) non est -o (ἐξήγησις). HIL. trin. 2, 12 p. 59[C] ex quibus libris ad tantarum difficultatum -em verba praesumam? FVLG. RVSP. c. Arrian. 2 p. 208[B] nativitatis eius (*sc. Christi*) quamvis nulli suppetat -o (*i. 'explicatio' strictius accepto verbo* enarrandi *q. e. in exemplari bibl., v. Is. 53, 8 cf. sub* enarrare, *infra p. 552, 44*), non est tamen fidelibus adempta cognitio.

β *s p e c i a t i m de t e x t u u m, v o c u m sim. i n t e r p r e t a t i o n e (praecipue in a r t e g r a m m. et r h e t.)*: *d e f i n i t u r*: VARRO frg. Diom. gramm. I 426, 22 grammaticae officia ... constant in partibus quattuor, lectione -e emendatione iudicio ..., -o est obscurorum sensuum quaestionumve explanatio vel exquisitio, per quam unius cuiusque rei qualitatem poeticis glossulis exsolvimus (*item vel sim.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 188, 7. 9 AVDAX gramm. VII 322, 4. 6 DOSITH. gramm. VII 376, 9). SEN. epist. 88, 3 syllabarum -o et verborum diligentia *eqs.* ASCON. Corn. p. 62, 13 St. hoc egere -e. QVINT. inst. 1, 4, 2 haec ... professio (*sc. grammatici*) cum brevissime in duas partes dividatur, recte loquendi scientiam et p o e t a r u m -em (2, 5, 1 poetarum -o. *cf.* 1, 9, 1 ratio loquendi et -o auctorum). 1, 4, 3 -em praecedit emendata lectio. 1, 8, 18 accedat -o historiarum. DIOM. gramm. I 475, 23 fidem huius -is (*sc. pyrrhichicae saltationis*) facit A r i s t o p h a n e s comicus (*sc. ran. 153*). GELL. 2, 16 tit. Caesellius Vindex ... reprehensus est in sensus Vergiliani -e. MACR. Sat. 3, 2, 12 in cantu laeti παιᾶνος -o verbi (*sc. 'vitulor'*) perfecta servata est.

2 *i. q. a c t i o rem alqam. e f f a n d i, e l o q u e n d i sim.*: **a** *fere i. q. a d n u n t i a t i o, p r a e d i c a t i o*: HIL. trin. 5, 34 p. 152[C] (*'filium ab Esaia deum verum praedicatum'*) aut dissolve unigeniti -em aut crede (*cf. Ioh. 1, 18 et* enarrare, *p. 552, 44*).

b *fere i. q. m e n t i o*: FVLG. aet. mund. p. 171, 4 *in desponsatione Mariae* nulla adhuc petendi fit -o, nulla de vocabulo sponsi cognitio, nulla de dotis quantitate conlatio.

c *i. q. s e r m o* (*in versione vocis q. e.* διήγησις): VVLG. Sirach 9, 23 *sit* omnis -o tua in praeceptis altissimi. 38, 26 -o eius in filiis taurorum.

ēnarrātīvus, -a, -um. *ab* enarrare. *i. q. ad enarrationem pertinens*, ἐξηγητικός (*cf. supra l. 19*): **a** *in poetica*: SVET. frg. 3 p. 4, 12 (= DIOM. gramm. I 482, 15 [p. 53, 4 Kaibel]) poematos genera sunt tria ... activum vel imitativum ... -um vel enuntiativum ... commune vel mixtum (DOSITH. gramm. VII 428, 9). p. 5, 7 (= DIOM. 482, 20 [p. 53, 10 K.]) ἐξηγητικόν est vel -um, in quo poeta ipse loquitur *eqs.* p. 16, 5 (= DIOM. 482, 31 [p. 54, 19 K.]) exegetici vel -i *poematos* species sunt tres *eqs.* **b** *in gramm.*: DIOM. gramm. I 426, 16 grammaticae partes sunt duae, altera . . . exegetice, altera horistice. exegetice est **-a** (narr- *ABM*), quae pertinet ad officia lectionis.

ēnarrātor, -ōris *m.* *ab* enarrare. **1** *qui g r a m m a t i c o r u m more e x p l a n a t vel i n t e r p r e t a t u r*: GELL. 13, 31 (30), 1 tamquam unus esset in omni caelo saturarum M. Varronis -r. 18, 4, 2 cum ille se unum et unicum lectorem esse -emque (*N*, narr- *rell.*) Sallustii diceret. 18, 6, 8 quod idonei vocum antiquarum -es tradiderunt.

2 *qui a c c u r a t e r e f e r t vel e x p o n i t*: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 230 'aedituos habeat': -es atque indices; aeditui enim templorum ac numinum ... sacra e⟨t⟩ (sacrae *trad.*) originem advenis et ignorantibus narrant. SYMM. epist. 7, 49 ego prolixus esse non debeo -r (narr- *VM*) iniuriae, cum seriem desiderii fides supplicationis exponat. AVELL. p. 640, 14 erit autem de his quae a nobis gesta sunt . . . vobis dignus fidei -r. *de Christo dei p r a e d i c a t o r e* (*v. sub* enarratio, *supra l. 38*): CASSIOD. in psalm. 21, 1 p. 153[C] ille sapientiae magister consubstantialis et -r patris.

***ēnarro,** -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* narro. *de s c r i p t u r a*: CORP. X 1255 enarari. *de f o r m i s*: -to: TER. Ad. 351. *supin.* -tu: PLIN. nat. 2, 206. *de significatu*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 439, 1 B. prae se fert. -at. divulgat. diffamat. GLOSS.[L] II Abav. EN 1 -at edisserit explanat. GLOSS. -o διηγοῦμαι. ἐξηγοῦμαι. -asti ἐξηγήσω. ὡμίλησας. *al.* *legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem; post scaen. poetae non habent nisi* CLAVD. *p. 551, 44* (*v. et l. 80*).

[*dub. trad.*: CIC. inv. 1, 28 (ut ñ -res *S*, ñ ut -es *J*, narres *i*). *falso trad.*: DRAC. Romul. 1, 1 (renarrant *Buech.*). *v a r i a t saepius cum* narrare *in codd., v. p. 551, 20. 53.* *ex coni. admodum dub.*: COMM. instr. 2, 29, 15 (*Oehler*, inararem *trad.*).]

I *n a r r a n d o aliquid p e r s e q u i* (*p l e n e aut a c c u r a t e secundum partes iis exemplis, quibus praep. adhuc viget [v. ex. gr. p. 551, 7.*

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 9. 14. 21. 35]; saepius autem vi praepositionis debilitata vel abolita i. q. simplex 'narrare' [v. ex. gr. infra l. 28. 30. 36]):

A *referre eventus, res gestas, facta aliqua (fabulam, argumentum sim., quo res gestae continentur, v. ex. gr. infra l. 8. 20)*: **1** *c. obi. (absolute: infra l. 28)*: PLAVT. Amph. 525 operam hanc subrupui tibi, ex me primo ut prima scires, rem ut gessissem publicam. ea tibi omnia -vi. Mil. 79 mihi ad -andum hoc argumentum est comitas. TER. Haut. 273 hoc quod coepi primum -em. Ad. 351 abi atque Hegioni ... rem -to omnem ordine (365 omnem rem modo seni quo pacto haberet -amus ordine [DON. *ad l.*: '-amus' pro '-avimus', *cf. Lindsay, Plaut. Capt. p. 23. at potius praes. hist.*]. APVL. met. 8, 14 -tis ordine singulis. *cf.* AVSON. 461, 2 ordinem peregrinationis -at). RHET. Her. 4, 51, 64 ut quae singulis diebus efficiat gloria atque ostentatione, ea vix annuo sermone -are possim (*antea* narrem). CIC. Marcell. 4 nulla dicendi aut scribendi tanta vis tantaque copia *est*, quae non dicam exornare sed -are, C. Caesar, res tuas gestas possit. div. 1, 55 cum ... senatui somnium -visset (*de eadem re*: LIV. 2, 36, 7 eadem illa cum patribus ... -sset). NEP. Pel. 1, 1 vereor ... ne non vitam eius -are sed historiam videar scribere (PORPH. Hor. epist. 1, 20, 20). LIV. 28, 43, 21 Graecas fabulas (narrare *Σ*). VELL. 2, 52, 3. SEN. Tro. 1067 ede et -a omnia (*antea*: expone, persequere). PLIN. nat. 35, 23 *offensionem Mancinus subiit* situm eius (*sc. Carthaginis*) oppugnationesque depictas proponendo et ... populo spectanti singula -ando. QVINT. inst. 1, 6, 12 Varro in eo libro, quo initia urbis Romanae -at *eqs.* APVL. met. 7, 2 haec. 9, 41 clades ... suas. 10, 26 -tis cunctis (*cf.* AVSON. 457, 2 -tis omnibus, quae in multiplici errore pertulerat [CLAVD. DON. Aen. 1, 505 p. 101, 21. *al.*]). TERT. praescr. 23, 7 dehinc sicut ipse -at (*sc. Paulus, v. Gal. 1, 18*). *al.* ITALA Marc. 9, 9 (cod. k) praecepit ne cui quae viderunt -rent (διηγήσωνται, VVLG. narrarent). PANEG. 5 (8), 2, 1 *facta tua* maiora sunt quam ut -ari inter alia possint. AMBR. Hel. 13, 50 p. 80, 7 pugnas. VVLG. Ezech. 12, 16 ut -ent omnia scelera eorum in gentibus. Sirach 43, 26 qui navigant mare, -ent pericula eius (διηγοῦνται). *al.* APRING. in apoc. praef. 1 biformem divinae legis historiam ... non nostrae humanitatis fragilitas aliter poterit -are *eqs.* GREG. TVR. dorm. 7 -a ... nobis ... quae ... locutus est imperator. CORP. X 1255 cuius facta -ari (*v. p. 550, 72*) non possunt. *et al.*

2 *c. interrog. indir.*: LIV. 29, 29, 5 excedere paulum ad -andum, quam varia fortuna usus sit in amittendo recuperandoque paterno regno. ITALA Marc. 5, 16 (cod. k) et -verunt illis qui viderant quomodo sit factum illi daemoniaco et de porcis (διηγήσαντο, VVLG. narraverunt). CAPITOL. Gord. 13, 3 -ari autem non potest, quae commotio fuerit Maximini. HIL. c. Aux. 7 p. 614^A non est nunc temporis, quid ad haec responsum sit, -are. CLAVD. 26, 599 quis ... -are (enanime *B*) queat, quantum Gradivus ... suae dederit ... urbi. GREG. TVR. dorm. 8 -a ... unde habes hos argenteos.

B *varias res aut naturaliter aut arte sive cogitatione existentes verbis exsequi, i. q. exponere, referre sim. (potius i. q. describere: infra l. 60. 72; i. q. explanando referre l. 80)*: **1** *generatim*: **a** *c. obi. (c. dupl. acc. p. 552, 1; acced. praep.* de*: l. 66. 69)*: PRIAP. 63, 17 *tot figurae* quot Philaenis -at. LIV. 27, 50, 3 Romae neuter animi habitus satis dici -arique (narr- *Σ*) potest. SEN. nat. 2, 52, 1 pauca adhuc adiciam ad -andam vim fulminis. 6, 8, 3 opiniones quibus -atur Nili aestiva inundatio. epist. 121, 11 facilius natura intellegitur quam -atur. PLIN. nat. 2, 206 non caelestia -tu difficiliora fuerint *quam terrae miracula*. 6, 96 quae prodidit Onesicritus ..., -ta proxime a Iuba (*nisi potius ad 2, p. 552, 10 trahendum*). 17, 35 Cato plus dixit una significatione quam possit ulla copia sermonis -ari (*vix ad 2, p. 552, 10*). 36, 87 positionem operis eius (*labyrinthi Aegyptii*) singulasque partes -are non est. *al.* QVINT. inst. 10, 1, 101 in contionibus supra quam -ari potest *eloquens T. Livius*. PAVL. dig. 50, 17, 1 regula est quae rem quae est breviter -at. GELL. 2, 26, 21 varietatem flavi coloris -asti. TERT. coron. 8 p. 436 Oe. primus litteras Mercurius -vit (*i. fere 'invenit'*). *al.* VICTORIN. PETAV. in apoc. 10, 1 p. 88, 7 superius (*p. 20, 6 sqq.*) -vimus de facie eius (*sc. domini*) tamquam solis (*item rec. Hier.*). HIL. trin. 2, 9 p. 58^B quaero unde ista iis quos generes indulgeas, qualiter sensum inseras *eqs.* ... haec si potes -a. PRISCILL. tract. 10, 134 p. 98, 8 de quo (*sc. gen. 25, 23*) et apostolus Paulus manifestans -ans ait (*fort.* -ans *pro vetere gloss. del., v. app. crit.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 19 St. iam supra mihi -ta memini exempla Deciorum (COD. Iust. 12, 20, 6, 3, *v. p. 552, 40*). CLAVD. DON. Aen. 3, 120 p. 282, 22 loca per quae transierunt. VVLG. Iob 38, 37 quis -bit coelorum rationem? ([τίς δὲ ὁ ἀριθμῶν;]. *cf.* MACR. Sat. 1, 7, 18 manantes ex meri veri fonte rationes ne in ipsis quidem sacris -ari permittitur). act. 13, 41 (*ex Hab. 1, 5*) opus quod non credetis si quis -verit vobis (ἐκδιηγῆται). AVG. serm. 51, 5, 8 p. 337 cui rei (*sc. stirpi Christi*) fideliter -tae istam calumniam primam movent. MACR. Sat. praef. 4 res ... ipsis saepe verbis, quibus ab ipsis auctoribus -tae sunt, explicabo. *ibid.* prout quaeque se vel -anda vel transferenda suggesserint. RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 234, 34 Paulus causas inhumanationis unigeniti filii dei nobis -ans (ἐξηγούμενος). CASSIOD. Ios. antiq. 10, 5 p. 286 sacrificia faciebant Moseos, hostias singulas -antibus ac ministrantibus legibus (*aliter gr. 10, 72* ἑκάστῳ τῶν ἱερέων ἐξηγουμένων κτλ.). IORD. Get. 13 noctem ... clariorem ... -at *Tacitus*. PALLAD. hist. mon. II 6 p. 351^C (ἐξηγησάμην). **b** *c. interrog. indir.*: ASCON. in Mil. p. 38, 22 St. quid sit dividere sententiam ut -andum sit, vestra aetas, filii, facit. TERT. adv. Hermog. 26 p. 154, 22 ante -at (*PNF*, -vit *perperam Kroym.*), qualis esset, quam an esset *materia* (*syn. antea* describere). LACT. opif. 14, 2 p. 48, 20 an aliquis -are se putat posse, quid utilitatis ... habeat tenuis membrana illa *eqs.*

2 *technice de litteratorum interpretatione seu commentatione (fere in rhet. vel gramm.; de certa quadam grammat. parte: l. 13), i. q. interpretari, explanare sim.*: PLIN. nat. 6, 96. 17, 35 *v. p. 551, 57. 58.* QVINT. inst. 1, 2, 14 grammaticus ... si de loquendi ratione disserat, si quaestiones explicet, historias exponat, poemata -et. MAR. VICTORIN. gramm. VI 4, 4 quae est ἐξηγητική? (*sc. artis gramm. pars*) quae -at (*opp.* ὁριστική). GELL. 2, 23, 11 quae Menander scripsit, ea Caecilius ne qua potuit quidem conatus est -are. 3, 16, 8 id ... Sabinus medicus ... verbis ⟨his⟩ -vit (*seq. verba*). 3, 19, 3 confabricatus commolitusque magis est originem vocabuli '*parci*' Gavius iste Bassus quam -vit (quem narr- *VPR*). 13, 10, 2 libri Labeonis pleni sunt id genus rerum ad -andam et inlustrandam linguam Latinam conducentium. PROB. Verg. georg. 4, 317 cum -remus 'cultor nemorum' (*georg. 1, 14*). MACR. Sat. 3, 10, 1 cum omnes concordi testimonio doctrinam et poetae (*sc. Vergilii*) et -antis aequarent.

C *i. q. dinumerando proferre*: PSALT. Cas. 21, 18 -verunt omnia ossa mea (ἐξηρίθμησαν, VVLG. dinumeraverunt).

II *fando sive loquendo edere*: **A** *fere i. q. effari, eloqui (i. q. loqui, dicere sim. multis iis exemplis, quibus ex praep. valere desiit, v. ex gr. infra l. 33 sq. 37 sq.)*: **1** *sensu liberiore: varias res*: **a** *aliquid (absolute)*: TERT. pall. 1 p. 917 Oe. ubi ... sollemnia Sentius Saturninus -vit (*i. 'effatus' est, sc. inaugurandae coloniae verba*). PSALT. Cas. 54, 18 (*item* ITALA psalm. 54, 18 [AVG. gen. ad litt. 4, 30 p. 128, 26]) vespere et matutino et meridiano -bo et adnuntiabo (διηγήσομαι, VVLG. narrabo). 72, 15 dicebam '-bo sic' *eqs.* (διηγήσομαι, VVLG. narrabo). *al.* PS. PROB. inst. gramm. IV 82, 35 hic et haec passer, quod epicoenum -atur (*antea* pronuntiatur, appellatur). VVLG. Sirach 22, 9 cum dormiente loquitur, qui -at stulto sapientiam (ὁ διηγούμενος). 34, 9 qui multa didicit, -bit intellectum (ἐκδιηγήσεται). *al.* COD. Iust. 2, 55, 4, 6 (*a. 529*) graecis ... vocabulis haec (*sc. subscribere,* ἐμμένειν *sim.*) -are propter consuetudinem utilius visum est. 12, 20, 6, 3 pro tertia superius -tae quantitatis. INST. Iust. 3, 9, 7 propter causas -tas. *et al.* **b** *c. interrog. indir.*: HIL. trin. 2, 20 p. 63^B subveni et -a quid non sine eo factum sit.

2 *strictiore sensu: spectat ad divina (deum l. 45. 61)*: TERT. apol. 46, 9 licet Plato adfirmet factitatorem universitatis neque inveniri facilem et inventum -ari in omnes difficilem ([*Tim. 28^C* εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν]. *sim.*: LACT. inst. 1, 8, 1 p. 29, 4 opif. 1, 11 p. 6, 5. VVLG. Iob 37, 23 digne eum invenire non possumus: magnus fortitudine ... et -ari non potest [*aliter LXX et hebr.*]). ITALA (= VVLG.) Is. 53, 8 (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 18. *al.*) nativitatem (generationem VVLG.) eius (*Christi*) ... quis ... -bit? (τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; FIRM. err. 27, 5 p. 71, 12 nativitatem. *al.* [*v. vol. VI 1783, 5 sqq.*]. *cf.* HIL. trin. 3, 18 p. 86^C [*sensu strictiore pro 'explicare' h. l. sumpsisse videtur e. g.* FVLG. RVSP., *v. sub* enarratio *p. 550, 15*]). LACT. inst. 6, 9, 15 p. 512, 16 is loquitur, qui caelestia disserens virtutem ac maiestatem dei -at. FILASTR. 155, 11 in fide atque per fidem facile posse contingere docuit quod mens hominum non praevalet -are. HIER. epist. 18^A, 6, 3 ut ... primum possim dei sacramenta conspicere, dehinc -are quae videro (*cf.* VVLG. Iob 28, 27 tunc vidit illam [*sc. sapientiam*] et -vit. Sirach 43, 35 quis videbit eum [*sc. deum*] et -bit [ἐκδιηγήσεται]. Ioh. 1, 18. *al.*). VVLG. Hebr. 2, 3 (λαλεῖσθαι).

B *fere i. q. annuntiare, praedicare (acced. laudandi notione infra l. 73; c. sententia interrogativa infra l. 70)*: TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 3 signa iam ultimi finis -at. ITALA psalm. 21, 23 (Tert. adv. Marc. 3, 22 p. 416, 6) -bo nomen tuum fratribus meis (διηγήσομαι, VVLG. narrabo). PSALT. Cas. 77, 6 -bunt filiis eorum (ἀπαγγελοῦσιν, VVLG. narrabunt). 78, 13 hymnum tuum (ἐξαγγελοῦμεν, VVLG. annuntiabimus). *al.* HIER. epist. 18^A, 7, 2 neminem posse, quid ante mundum fuerit et quid post mundum futurum sit, -are (*antea syn.* adnuntiare). VVLG. psalm. 18, 1 coeli -ant gloriam dei. 25, 7 -em universa mirabilia tua (Sirach 36, 10. *al.* Tob. 13, 4). Sirach 16, 25 sapientiam ([ἀπαγγελῶ]. 39, 14 sapientiam eius -bunt gentes [διηγήσονται]). 17, 8 ut magnalia -ent operum eius ([διηγῶνται τὰ μεγαλεῖα τῶν ἔργων αὐτοῦ]. *al.* GREG. TVR. dorm. 12 p. 853, 2). 18, 2 quis sufficit -are (ἐξαγγεῖλαι) opera illius? (AVG. civ. 11, 4 p. 465, 1 D. *sapientia dei prophetis* opera sua sine strepitu intus -at). 24, 44 -bo illam (*sc. doctrinam*) usque ad longinquum (ἐκφανῶ). *al.* *et al.*

ēnarrātē (*sc. part. perf. pass.* -tus *pro adv.*). *tantum compar.* -ius. *i. q. fusius, dilucidius*: GELL. 10, 1, 7 quod ... Varro breviter et subobscure dixit, Tiro ... in epistula quadam -ius scripsit (13, 12, 5 id ipsum ... in M. Varronis ... libro -ius scriptum invenimus). *Friedrich.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēnāscor, -nātus sum, -ī. *ab* ex *et* nascor. AGROEC. gramm. VII 121, 19 nascitur quod de utero decidit, -itur quod de terra aut de aqua exsurgit (= ISID. diff. 1, 389 GLOSS.^{L} I Ansil. EN 6). *saepius legitur sensu proprio apud rei rusticae scriptores inde a* VARRONE, *ex poetis utuntur* LVCR., MANIL., COMM. *sing. locis.*

[*variat c. simpl.* nascor, et nascor: *v. infra l. 76. 81. 84. p. 554, 5. 22. cf.* CENS. 4, 6 p. 7, 20 esse natos *dV*, ///natos *D*, -tos *Halm.* *deletur*: PLIN. nat. 2, 226 (*om. pars codd.*). *dub.*: CAES. Gall. 2, 17, 4 Nervii ... teneris arboribus incisis atque ⌊inflexis crebrisque⌋ (⌊ ⌋ *om. α*) in latitudinem ramis -tis (*om. β*) et rubis sentibusque interiectis effecerant, ut *eqs.* (*v. Meusel, Klotz ad l.*).]

i. q. foras vel sursum nasci, edi, gigni sim.:

1 *de rebus naturalibus vivis*: **a** *de herbis, arboribus earumque partibus (de omnibus quae naturaliter procreantur* LVCR., *infra l. 21; neutr. plur. part. praes. sive perf. pro subst., i. q. 'sata' l. 55), i. q. pullulare, germinare*: VARRO rust. 1, 9, 7 *qualis sit terra, signa sumuntur* ex iis ... quae -ta sunt fera. 1, 27, 2 terram rudem proscindere oportet, quae sunt ex ea -ta ... ut sint exradicata. 1, 41, 4 minuta grana, e quibus parvis quod -i coliculi vix queunt (*cf.* 1, 41, 6 ex eo *nuculeo* tardius -batur colis). LVCR. 1, 170 seminibus quia certis quaeque creantur, inde -itur atque oras in luminis exit, materies ubi inest cuiusque. CAES. Gall. 2, 17, 4?, *v. supra l. 9.* LIV. 32, 1, 12 lauream in puppi navis longae -tam. 43, 13, 5 palmam in area -tam (43, 13, 6 ⟨in⟩ impluvio. VAL. MAX. 1, 6, 12 in aede Victoriae. PLIN. nat. 17, 244 QVINT. inst. 6, 3, 77 SVET. Aug. 92, 1). COLVM. 2, 10, 3 *vermes* simulatque oscilla lupinorum adederunt, reliqua pars -i non potest. 2, 10, 5 refert, ut radices -torum seminum penitus demersae sint (11, 3, 6 semina spinarum. 11, 3, 32 *porri semen* -tum ... iis locis, quibus *eqs.* 11, 3, 51 cum -ta semina *cucumeris* fuerint. PALLAD. 5, 43, 2 [*antea*: nascentes]. *cf. parab.*: ITALA Luc. 8, 6 [cod. a] aliud *semen* cecidit super petram et -tum exaruit [φυὲν ἐξηράνθη, VVLG. natum]). COLVM. 2, 10, 20. 3, 10, 5. 3, 10, 14 palmitem quamvis frugifera parte (*v. l. 35*) -tum (4, 24, 10 *focaneus palmes* inter duo bracchia ... vitis -tus. 5, 6, 33 praecipites palmites ... de annotinis virgis -ti). 3, 10, 15 malleolos quamvis probabili parte (*v. l. 33*) vitio -tos. 4, 6, 4 omnes *sarmenti* ... nepotes -tos saepius decerpemus (4, 6, 5 *nepote altero* -to nullus relinquitur oculus in ipsa materia). 4, 8, 2 ex cicatrice plures radices -entur (*cf.* 4, 8, 4 radiculae inveterato iam codice -untur). 4, 29, 17. 4, 33, 3. 5, 4, 2 ultima est condicio stratarum vitium, quae ab -ta stirpe confestim velut proiecta per humum porrigitur. 5, 6, 14 cum -ti ramuli recte convaluerint. 5, 6, 17 quicquid frondis -tum fuerit. 5, 10, 14 cum ferula fuerit -ta (arb. 22, 3). 11, 2, 9. 11, 3, 48. arb. 6, 1 novellam vineam, quae ex resectione -ta fuerit. 11 quicquid supervacui -tum fuerit (*sc. in vite*), tollito. PLIN. nat. 9, 164 sicubi -ta alga. 14, 67 *vina*, quae a palma una forte -ta palmensia appellavere (*anteced.*: nascentia). 16, 85 fungis ... -entibus (*cf. infra l. 75*). 17, 244 *arbores* in alienis locis. *ibid.* eodem loco (*sc. in ara Iovis*) ficus -ta est. 18, 259. 19, 63 spongeas in umore pratorum -entes. TAC. ann. 2, 14 -ta humo virgulta. SVET. Aug. 94, 11 ex ea (*palma*) continuo -ta suboles ... in paucis diebus adolevit. PAVL. dig. 18, 1, 40, 3 in eo fundo ex stipula seges erat -ta. PORPH. Hor. carm. 1, 23, 5 ὑπαλλαγή est pro 'veris adventu folia -ta inhorruerunt'. IVST. 1, 4, 2 vidit ex naturalibus filiae ... vitem -tam. OROS. hist. 5, 6, 2 fruges in arboribus -tae sunt. *nota* (*v. l. 15*): PAVL. FEST. p. 54 centenariae cenae dicebantur, in quas ... non plus centussibus praeter terra -ta impendebatur. PLIN. nat. 1, 19, 21 digestio terra -entium (31, 3).

b *de dentibus, capillis, aliis partibus corporis animalium*: VARRO rust. 2, 9, 3 *canis* mento suppresso et ex eo -tis duobus dentibus dextra et sinistra paulo eminulis ([eminus *trad.*]. SEN. epist. 121, 15). LIV. 32, 1, 10 in Herculis aede capillum -tum. 42, 2, 4 Priverni lana pulla terra -ta. perioch. 50 p. 61, 14 *filius Prusiae* pro superiore ordine dentium -tum habuisse unum os continens dicitur. PLIN. nat. 11, 128 *cornua* cervorum tantum cutibus -untur. SVET. Dom. 23, 2 Domitianum ... somniasse gibbam sibi pone cervicem auream -tam. CENS. 6, 1 p. 10, 17 ex carne ossa nervosque et ceteras partes -i.

c *de bestiis et, vi praepositionis plerumque obscurata, de hominibus (anima, mente eorum sim.)*: LVCR. 1, 170 *v. l. 21.* PLIN. nat. 19, 179 *urucae* si *in napis* ... -tae sint, remedio est absinthi sucus. 19, 120 fit et collyrium e vipera in olla putrefacta vermiculisque -tis cum croco tritis. COMM. instr. 2, 1, 17 sunt autem (*tribus Israelitarum*) de scelere duorum fratrum -tae. ARNOB. nat. 2, 48 p. 85, 26 *animae* unde -tae sint prodierintque. 2, 70 p. 105, 6 *Minerva* capite Iovis -ta est. LACT. epit. 9, 2 p. 683, 2 num in terram Vulcanus effudit et inde homo tamquam fungus -tus est? (*cf. supra l. 46*). MACR. somn. 1, 6, 8 haec illa est mens (ὁ λόγος) ex summo -ta (nata *B*) deo.

2 *de rebus inanimis*: **a** *in universum de variis rebus (hic illic propria nascendi notione per imag. servata [v. ex. gr. p. 554, 4]; de lumine, sole, die: p. 554, 2. 9. 12; de urbe: infra l. 81; de rebus abstractis: p. 554, 4. 5. 7. 16), i. q. oriri (i. q. evenire p. 554, 17)*: MANIL. 4, 27 Roma casis -ta (*ML*, et nata *G*) foret (*cf.* VEG. mil. 4 praef. p. 128, 18 urbes ita ... perfectae sunt, ut non tam humana manu conditae quam divino nutu videantur -tae [*ΠV Schw.*, hanatae, renatae, pacte, ornatę *var. lect., deest in D*; natae *Lang*]). SEN. contr. 1, 3, 3 inhorrent scopulis -entibus latera *saxi.* SEN. Herc. O. 642 quos felices Cynthia vidit, vidit miseros -ta (abitura *A*) dies. clem. 1, 1, 6 quibus veritas subest, quaeque, ut ita dicam, ex solido -untur, tempore ipso in maius meliusque procedunt. PLIN. nat. 33, 33 tantum ... -tum (*BdT*, nat- *rell.*) est fastus. FLOR. epit. 2, 15, 14 inde quasi -ta subito classis (*Carthaginiensium*) erupit. ARNOB. nat. 7, 34 p. 267, 25 unde ... fluxit vel ex quibus -ta est causis opinionum haec pravitas. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 34 p. 1067^{B} luminis refulgentia ... non accipiens neque -ta, sed connaturalis. CLAVD. DON. Aen. 6, 540 p. 580, 7 incipit ei futurum iter demonstrare, in quo ex una via -ta altera fuit. PS. AVG. serm. 268, 2. MACR. Sat. 1, 17, 47 quod -ens (*Apollo, i. sol*) per summum orbis ambitum velut arcus quidam figuratur (*cf.* 1, 21, 15 *sol* rursus emergens ad aestivum hemisphaerium tamquam -ens in augmenta porrigitur). somn. 2, 9, 2 ab occidente duo pariter -untur sinus (*sc. ex oceano*). CASSIOD. in psalm. 130, 2 p. 943^{B} taliter hic hypotheticus syllogismus -itur. var. 9, 1, 3 etsi ... negotium in tali persona fuisset -tum.

b *speciatim de insulis, i. q. emergere*: CVRT. 9, 8, 30 *Alexander* defluxit ad insulam medio ferme alveo -tam. PLIN. nat. 1, 2, 87—88 insularum -entium ratio. *ibid.* 89 quae et quibus temporibus -tae sint *insulae.* 2, 202 clarae iam pridem insulae Delos et Rhodos memoriae produntur -tae (*R^2 vulg.*, et natae *rell., Mayh.*). 4, 66 *Delum insulam* Aristoteles ita appellatam prodidit, quoniam repente apparuerit -ta. 4, 70 *bis.* PLIN. epist. 6, 31, 17 saxis ... pilae adicientur, quae ... -tam insulam imitentur. PROC. dig. 41, 1, 56 insula est -ta in flumine contra frontem agri mei (*ibid. bis*). MAECIAN. dig. 32, 17 insula vel in mare vel in fluminibus -ta (PAVL. dig. 41, 2, 1, 1 in mari). MACR. Sat. 1, 7, 28.

ēnato, -āvī, -āre. *ab* ex *et* natare. -asset: VVLG. act. 27, 42. GLOSS. ἐκκολυμβῶ, ἐκνήχομαι, διανήχομαι. *legitur intransit. inde a* RHET. Her., CIC., *transit. inde a* BELL. Alex. [*recte pro glossem. deletum esse videtur* MIN. FEL. 3, 6; *v. p. 485, 82.*]

1 *intransitive*: **a** *i. q. natando evadere, servari*: **α** *proprie de hominibus, navibus aliis (per imaginem infra l. 36 sqq. 41. 49; audacius infra l. 52)*: RHET. Her. 4, 44, 57 navi ... fracta multi ... evaserunt, ex naufragio patriae ... nemo potest -are (HEGES. 2, 16, 1 p. 178, 12 -are de civitatis naufragio [*gr. 2, 556* ἀπενήχοντο, *v. tot. loc.*]. *cf.* VITR. 6 praef. 1 eiusmodi possessiones ..., quae e naufragio una possent -are. DAMIG. lapid. 4). HOR. ars 20 si fractis -at exspes navibus. MANIL. 4, 607 hac ubi se primum porta (*a Scylla et Charybdi occupata*) mare fudit, ⟨aperto⟩ -at (*M*, et n- *LG*) Ionio. SEN. contr. exc. 5, 1 non -vi, sed eiectus sum. PHAEDR. 4, 22, 14 pauci -ant, quia plures onere degravati perierant (*cf.* SEN. epist. 22, 12 nemo cum sarcinis -at). SIL. 15, 487 -at intento praedae fiber avius hoste. MART. 9, 40, 8 mersus fluctibus obrutusque ponto ad votum Diodorus -vit. FLOR. epit. 4, 2, 59 *Caesar* mira felicitate ad proximam classem -vit. AMPEL. 15, 18 APVL. met. 2, 14. VVLG. act. 27, 42 ne quis cum -asset, effugeret. PETR. CHRYS. serm. 20 p. 256^{A} navicula Christi ... confessionum remigiis -at. DRAC. laud. dei 2, 391 -at inter aquas ... arca. BOETH. cons. 2, 4, 33 illis *ancoris* ... manentibus utcumque se res habeant, -bimus. GREG. M. moral. 21, 35 p. 210^{C} fit ..., ut sublevata navis -et, quae mergebatur onerata. *nota* (*cf. supra l. 35*): PALLAD. 4, 10, 22 mespila ... sapae infundantur, ut -ent (*i. natando conserventur. seq.* servantur). **β** *translate, i. q. evadere, effugere*: CIC. Tusc. 5, 87 reliqui habere se videntur angustius, -ant tamen. PETRON. 57, 11 habebam in domo qui mihi pedem opponerent ...; tamen ... -vi. PANEG. 9 (12), 18, 1 nec parricidam urbis passus es -are. **b** *i. q. emergere,* ἐκκολυμβᾶν: MANIL. 2, 942 viridis gelidis et Phoebus ab undis -at. 5, 324 testudinis -at undis forma (*i. sidus*). VITR. 6, 2, 2 *remi sub aqua demissi* remittunt -antes ab suis corporibus fluentes imagines ad summam aquae planitiem. TERT. pall. 2 p. 921 Oe. (*in loco non perspicuo*) *orbis inundatus* -ando ... mutavit. IORD. Get. 16, 93 vas aureum ... semel voratum undis respuentibus -are.

2 *transitive, i. q. natando emetiri, transgredi (in imag. l. 67, transl. l. 70)*: BELL. Alex. 18, 3 DCCCC passuum intervallum ad oppidum -verunt. PANEG. 12 (2), 39, 2 tot fluminibus -andis. PAVL. NOL. epist. 4, 4 p. 22, 14 ut undosum hoc praesentis vitae salum -em. SIDON. carm. 22, 167 -at hic pelagus Romani militis ardor. ALC. AVIT. hom. 2 p. 106, 1 tumentes saeculi fluctus solus (*Noe*) -vit. BOETH. cons. 5, 5 carm. 5 sunt quibus alarum levitas ... longi spatia aetheris -et volatu. GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 124, 14 -antes super parma positi amnem. *v.* eno.

ēnāvigo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* navigare. *occurrunt formae perf. breviores*: -asti, -arunt, -asse, -asset. -assemus: ITALA act. 27, 5 (cod. s). GLOSS. ἀποπλέω, ἐκπλέω. *legitur apud scriptores inde a* CIC., CVRT., PLIN.; *apud poetas nonnisi* HOR., AVIEN.

1 *intransitive*: **a** *vi praepos. adhuc vigente*: **α** *proprie i. q. in altum provehi (significatur unde vel quo navigatio fiat, v. l. 83 sq. p. 555, 5)*: CVRT. 9, 9, 13 -are properantes non exspectatis, qui simul esse debebant, ... navigia languide moliebantur. PLIN. nat. 9, 180 per aliquot dies continuos piscator -at certo spatio escamque proicit. SVET. Tib. 11, 1 tantum non adversis tempestatibus Rhodum -vit. APVL. met. 2, 13 ut de Euboea insula festinus -asti. SCAEV. dig. 45, 1, 122, 1 si ... nec -asset de ea civitate. *ibid.* mercibus

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in navem impositis quasi in provinciam Syriam perventurus -vit. ITALA act. 14, 26 (cod. d) et inde -arunt Antiochiam (ἀπέπλευσαν, VVLG. *ubique habet* navigare, *praeter l. 15*). act. 21, 1 (cod. g) cum autem ab illis discessissemus -antes (ἀναχθῆναι). COMMENT. Lucan. 9, 149 contra ventos adversos. HEGES. 1, 29, 10 p. 51, 21 unde (*sc. Alexandria Herodes*) Romam -vit (*gr. 1, 279* ἔπλει). HYD. chron. II p. 21, 90. *β per imaginem de oratione quasi ex angustiis in apertum aequor perveniente*: CIC. Tusc. 4, 33 ex quibus quoniam tamquam ex scrupulosis cotibus -vit oratio. HIER. epist. 14, 10, 1 quoniam e scopulosis locis -vit oratio (adv. Rufin. 1, 30 p. 421[A] de confragosis et asperis locis. virg. Mar. 17 p. 201[A] e cautibus [*v. l. 9*] et confragosis locis).
b *vi praepos. debilitata, i. q. navigare*: ITALA Luc. 8, 26 (codd. q a l ff[2]) -verunt autem ad regionem Gerasenorum (κατέπλευσαν). act. 21, 3 (cod. d) collavimus (?) in Syriam -vimus in Tyro (*gr.* ἐπλέομεν εἰς Σ. καὶ κατήλθομεν εἰς Τ.; VVLG. navigavimus in S. et venimus Tyrum). act. 27, 5 (cod. s) progressi in mare quod secundum Ciliciam est et Pamphyliam -assemus (*sic, exspectes* 'cum') devenimus Lystram (διαπλεύσαντες). AMBR. Hel. 19, 70 -ate in fluctibus. ANIAN. Chrysost. hom. 3, 6 p. 1004[fin.] istius vitae pelagus ... transire poterimus et ad tranquillissimum illum portum -are (*gr.* καταπλεῦσαι). POMER. 1, 16 p. 432[A] ecclesia quae velut navis magna per mare mundi huius -at.

2 *transitive, i. q. (navi) pervehi, praetervehi, superare (in imagine v. infra l. 33)*: HOR. carm. 2, 14, 11 unda (*Stygis*) scilicet omnibus, quicumque terrae munere vescimur, -anda. PLIN. nat. 6, 60 proditur Alexandrum nullo die minus stadia DC navigasse ⟨in⟩ Indo nec potuisse ante menses V -are (*sc. eum*). 9, 6 vastus ... sinus, XII dierum et noctium remigio -tus Ptolemaeo regi. AVIEN. ora 119 quae (*aequora*) Himilco Poenus mensibus vix quattuor, ut ipse semet rem probasse rettulit -antem (*sc. ea*), posse transmitti adserit. SYMM. epist. 8, 61 (60) vulgati quippe proverbii est -to Maleo (*sic*) oblimari eorum memoriam quos domi reliqueris (*v. Strabo 8 p. 378; Otto, Sprichw. p. 206*). SIDON. epist. 1, 7, 3 tumens, quod procellosum Tusciae litus -asset. *in imagine*: AVG. soliloq. 2, 8, 15 p. 892[init.] ni vererer illa tot monstra quae me dudum -asse arbitrabar. PS. AVG. serm. 188, 7 p. 2098[init.] -tis itaque magna ex parte freti gurgitibus. SIDON. epist. 1, 1, 4 in portu iudicii publici post lividorum latratuum Scyllas -tas sufficientis gloriae ancora sedet. *Rehm.*

enbasis *v.* embasis *p. 450, 10. 16.*

encaenia, -ōrum *n. et* **encaeniae**, -ārum *f.* (*infra l. 50. 65. 69*), ἐγκαίνια. inc-: EVCHER. instr. 2 p. 154, 15 (*PSAV*, enc- *G*).
1 *i. q. festus dies propter dedicationem novi operis alicuius (templi sim.) celebratus; imprimis is qui a Iuda Maccabaeo a. a. Chr. 165 in memoriam templi renovati initiatique institutus est, v. l. 54 al.* (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 48, 2 p. 1741[med.] -a festivitas erat dedicationis templi. graece enim καινὸν dicitur novum. quandocumque novum aliquid fuerit dedicatum, -a vocantur. EVCHER. instr. 2 p. 154, 15 -a novae aedificationis observatio vel dedicatio *eqs.* ISID. orig. 6, 18, 12 eccl. off. 1, 36, 1 p. 771[A]. GLOSS.[L] III Abstr. EN 5 initia vel dedicationes. GLOSS. novae aedificationes [*v. l. 46*]): *de die festo sollemniter celebrato: Hierosolymis*: ITIN. [Silv.] 48, 1 dies -arum appellantur, quando sancta ecclesia, quae in Golgatha est ... consecrata est deo (48, 2. 49, 1. 3. *cf.* HIER. tract. in psalm. 95 p. 139, 2 -orum dies. OROS. apol. 7, 1 p. 611, 9 primo -orum die). *ibid.* harum ... ecclesiarum sanctarum -a. VVLG. Ioh. 10, 22 facta sunt ... -a Ierosolymis et hiems erat (τὰ ἐγκαίνια). PS. AVG. quaest. test. I 127, 16 p. 405, 25 nam si -a celebrabantur Hierosolymis, id est dedicationis templi domini agebatur festivitas, quanto magis ipsius hominis celebrandus natalis est. VEN. FORT. carm. 3, 6, 1 cum Solomon coleret generosi -a templi. EVANG. de nativ. Mar. 2, 1 factum est autem, ut -orum festivitas appropinquaret (PS. MATTH. euang. 2, 1 *cod. B* encimiorum). ORIG. in Matth. 16, 3 p. 1371 effossum est ... et altare ... cuius -a in deservitione vera fecit Iesus (*gr. p. 1369[B]* τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ [*i.* τοῦ ναοῦ] Ἰησοῦ ἐν τῇ ἀληθινῇ λατρείᾳ ποιήσαντος). *Antiochiae*: HIL. syn. 28 p. 502[A] expositio (*a. 341 edita*) ecclesiasticae fidei, quae exposita est in synodo habita per -as Antiochenae ecclesiae consummatae (*cf.* HIL. c. Const. 23 p. 598[B] quid tibi in eadem -orum fide displiceat renuntiabo).

2 *fere i. q. renovatio*: MARCELL. chron. II p. 81, 443, 2 Thermarum quae Achilleae dicuntur -ae factae (ἐνεκαινίσθη τὸ δημόσιον λουτρὸν ὁ Ἀχιλλεύς). [*v.* encenia.]

encaenio, -āre. [*ab* encaenia, -orum. *W.*] [*it.* incignare. *M.-L.*]. AVG. in euang. Ioh. 48, 2 p. 1741[med.] (*cf. quae antec., v. l. 44 sqq.*) iam et usus habet hoc verbum: si quis nova tunica induatur, -are dicitur.

encanthis *f.*, ἐγκανθίς (CELS. 7, 7, 5 fit in angulo *oculi* ... tuberculum ..., ἐγκανθὶς graece nominatur). PS. SORAN. quaest. med. 110 p. 259, 33 aegritudo utputa ... encanthis (in cantis *cod.*, ἐγκανθίς *Galen. 157*).

encardia (-ae) *f.*, ἐγκαρδία. *nomen gemmae*: PLIN. nat. 1, 37, 58 -a sive ⟨en⟩ariste. 37, 159 -a cognominatur ⟨en⟩ariste, in nigro colore effigie cordis eminente.

encardium, (-iī) *n.*, ἐγκάρδιον. inc-: *l. 84. p. 556, 1. 2.* incardu-: *p. 556, 2.* *fere i. q. medulla*: THEOD. PRISC. eup. faen. 37 p. 38, 12 in cuius (*alii*) -o (incardio *B*, *al. aliter*) bacula spathomeles occulta. 75 p. 80, 7 (*tithymalli cymarum*) -a (inc- *rbB*) sola contundes. VITAE patr. 6, 1, 6 p. 993[D] est ... in palma unum incarduum et ipsum candidum (*gr. Nau, Rev. or. chrét. 1913 p. 138, n. 362* ἔστι δὲ καὶ μία τοῦ φοίνικος ἡ καρδία. *cf. Hofmann, Idg. Forschg. 43, 83 adnot. 1*).

encarpa, -ōrum *n.*, ἔγκαρπα. *i. q. ornamentum capitulo columnarum additum, ex frondibus, floribus, pomis contextum*: VITR. 4, 1, 7 capitulo voluntas ... dextra ac sinistra conlocaverunt et cymatiis et -is ... frontes ornaverunt.

[**encatacalypsis.** CASS. FEL. 21 p. 32, 20 empyemata dicuntur collectiones ... occulta vel absconsa et in altioribus viscerum partibus nata: nam Graeci en catacalypsi (*v. app. crit.*; ἐν κατακαλύψει) vocant.]

encatalēmsis (*i.* ἐγκατάλη(μ)ψις, *an subest* ἐγκατάλειψις?) μεσόπλευρον GLOSS. III 600, 7 (*cf.* GLOSS. III 600, 31 empiema [ἐμπύημα] -is).

encatāra, -ae *f.*, ἐγκατηρά. *scribitur*: encataria *l. 22.* nic- (nich-) *l. 24. 25*, *i.* inc- (*v.* ORIBAS. *l. 27*). *nomen piscis* (*qui sale conditus inter salsamenta usitatiora enumeratur l. 23. 25, cf. Alex. Trall. 2, 219 P.* ἰχθύων τῶν εἰς ἅλμην ταριχευθέντων καὶ μάλιστα τῆς καλουμένης ἐγκατηρᾶς, *aliter Puschmann 1, 392 adn.*): POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 8 (*inter natantia*) encataria (*v. l. 17*). ALEX. TRALL. 1, 47 salsamenta et -a q(uae) d(icitu)r, caraxos (nichatara *trad.*; *gr. 1 p. 501 P.* τάριχος καὶ ἐγκατηρᾶ λεγομένη καὶ κοριάξος). 2, 29 sardinae et -ae ([nicatarae *trad.*; *gr. 2 p. 263* οἷον ταρίχου καὶ κοριαξοῦ καὶ ἐγκατηρᾶς]. *cf.* ORIBAS. syn. 4, 35 p. 38 est enim *suavis* cibus de cucurbitis cum sardenis vel incatara in patella confectus [*sic Aa; deest La; gr. p. 184, 5 tantum:* ἥδιστον ... ἔδεσμα κολοκύνθη μετὰ ταρίχους ἐν πατέλλῃ σκευασθεῖσα]).

***encat(h)isma**, -atis *n. et* -ae *f.* (*v. infra l. 53 sqq.*) encat(h)ismus, -ī *m.* [*an ab* ἐγκαθισμός? *v. infra l. 62*]: CAEL. AVR. acut. exc. 23 p. 727, *v. infra l. 47*), ἐγκάθισμα. *scribitur*: in-: MISC. Tir. p. 57, 13. 59, 18 ORIBAS. syn. 9, 80. 85. -cates-: PLAC. med. 11 rec. β 62 H.-S. *et l. 54.* -catas-: CASS. FEL. 46 p. 119, 4 (*p*; ancatis- *c*).

i. q. sessio in aqua medicata (vel inferioris corporis partis balneum), qua valetudini consulitur (CASS. FEL. 46 p. 117, 22 insessiones fomentationis, nam [*c*; quas *p*] Graeci -a vocant. 81 p. 192, 20 in -te, id est in balneo): *subst. n.* (*m. l. 47*): SORAN. p. 17, 17 laxamentum praeparare -bus. p. 26, 4 -te calido et perunctione curata *mulier* (p. 60, 13). p. 51, 6 ad -a eam tenemus, quod conficitur ex oleo dulci et aqua calida aut ex *eqs.* 51, 10 cum -a digesserit. 53, 10 ad -a mulier sederit vel in balneo ... descenderit (p. 53, 13). p. 56, 16 ad -a collocanda. p. 66, 24 -bus ... bene utimur (CAEL. AVR. acut. 3, 18, 184 chron. 5, 4, 76. *al.*). p. 68, 18 -a ... ex pusca frigida facimus (p. 98, 10 CAEL. AVR. chron. 5, 1, 12 ORIBAS. syn. 9, 85). p. 112, 2 -a adhibendum est (CAEL. AVR. acut. 3, 17, 151 adhibemus etiam -ta. chron. 2, 1, 23. acut. exc. 23 p. 727 *adhibere* -os calidos [*v. supra l. 31 sq.*]. *al.* CASS. FEL. 46 p. 119, 4). THEOD. PRISC. gyn. 9 p. 230, 16 -ta ... vel vapores ... procurabo. ORIBAS. syn. 9, 80 ulceribus ... haec adhibenda est curatio: -ta, embrocas, cataplasmata *eqs.* (*gr. 9, 50* ἐγκαθισμάτων). ALEX. TRALL. 2, 209 de -bus ad coli dolorem, ...-ta sunt utilissima (*gr. 2 p. 347 P.* περὶ ἐγκαθισμάτων. καὶ τὸ ἐγκαθίζεσθαι *eqs.*). *subst. f.*: PS. APVL. herb. 38, 8 H.-S. ad omnes -as (40, 8 facit et ad omnes -as decocta *herba*. MISC. Tir. p. 57, 13. 59, 18 incates⟨mas⟩). 38, 10 haec omnia teres et -as impones. 38, 12 herba ibiscum ... decocta ... et ut -a posita (*v. app. crit.*). 88, 8 herbae rubi ... cimas ... et murtae silvaticae ..., coquantur in se et in calida earum sedes -a ([*v. app. crit.*]. PLAC. med. 11 rec. β 62 H.-S. sedeat mulier quae patitur in -a). *cf. etiam p. 558, 22. 23. 29.*

encat(h)ismo, -āre. *ab* encat(h)isma. *i. q. encathismate uti*: SORAN. p. 63, 7 -amus aqua in qua decoquimus stafylinum *eqs.*

encat(h)ismus, -ī *m.* (*fort. ab* ἐγκαθισμός) *v. s.* encat(h)isma *supra l. 31. 47.*

encausis, -eōs *f.*, ἔγκαυσις. *vox gr.*: SCRIB. LARG. 105. CASS. FEL. 1 p. 4, 9 si ex -eos fuerit dolor, id est ex ustione aeris. 62 p. 154, 4 frenesis ... efficitur ... ex nimia adustione, quod ex -eos dicunt (64 p. 156, 21).

encausticus, -a, -um, ἐγκαυστικός. *i. q. ad encaustum picturae genus pertinens*: PLIN. nat. 35, 122 Elasippus ... Aeginae picturae suae inscripsit ἐνέκαεν, quod profecto non fecisset nisi -a *arte* inventa.

encaustus (encautus *v. l. 84 et p. 557, 18*), -a, -um, ἔγκαυστος. GLOSS. -sta in[g]usta, exusta. *substantive: i. q. -ae picturae l. 76. 77. 80. de -o genere vel colore? l. 80 sq.*

1 *significat picturae genus a veteribus artificibus usurpatum* (GLOSS.[L] I Ansil. EN 7 -a: pictura quae †cetera [*l. v.* cera] inolitur [inuritur *coni. Goetz*]): PLIN. nat. 1, 35, 39 -a cauterio vel cestro vel penicillo pinxerint. 35, 122 aliquanto vetustiores -ae picturae exstitere. 35, 123 Pamphilus ..., Apellis praeceptor, non pinxisse solum -a sed etiam docuisse traditur. 35, 149 -o pingendi duo fuere antiquitus genera, cerā et in ebore cestro (36, 189 Agrippa certe in thermis ... figlinum opus -o pinxit). MART. 4, 47, 1 -us Phaethon tabula tibi pictus in hac est.

2 **encaustum, encautum** (*cf.* cauterium, καυτήριον), -ī *n.* [K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scribitur inc-: VEN. FORT. *l. 16. cf. l. 19 sq.* [*it.* inchiostro, *francog.* encre. *M.-L.*] *i. q. atramentum librarium* ([*coloris fere rubri, aliter l. 9*] *vel, ut vid. e. g. l. 7, ratio scribendi, qua per cauterium signa inuruntur*): COD. Theod. 7, 20, 1 (*a. 318*) scribendi (*fort.* aereis? *Mommsen*) tabulis vel -o et cerussa conscribere detur ... licentia. 11, 16, 4 (*a. 328*) rectores provinciarum ... manu ... propria perscribant atque -o nomina annectant. AVG. c. Faust. 13, 18 p. 400, 17 -sti munditia, quae corio inhaesit agnino (*i. membranae*). MARCELL. med. 23, 21 gallas, de quibus -stum fit. COMPVT. Carth. 2, 4 dies pascae invenies ... super cilium columnarum -o conscriptos. COD. Iust. 1, 23, 6, 1 (*antea*: sacri adfatus ... non alio vultu ... aut colore, nisi purpuria tantummodo scriptione illustrentur, scilicet ut cocti muricis et triti conchyli ardore signentur) hanc autem sacri -sti confectionem nulli sit licitum aut concessum habere aut quaerere *eqs.* VEN. FORT. carm. 5, 6, 4 lacrimantes oculi querellas mihi fixerunt ad vicem -sti (*codd. plur.*, incauti *DG*; *v. supra l. 1*) et admirabili modo aqua, quae delere solet, per fletus scripsit. *dub.*

encautus, -a, -um *fere i. q. encauto scriptus* (*at cf. et l. 22 sqq.*): COD. Iust. 11, 18, 1, 2 (*a. 439*) supra numerum, qui -is (*dett.*, inc- *K*, incaptis *O*) brevibus continetur, nemo se quolibet patrocinio ... debet excusare.

encautārius, -a, -um. *ab* encautum. *an* **encautārium**, -iī *n.? fere i. q. liber censualis encauto scriptus (aliter Schulten, Hermes 41, 1906, 40; vix recte) aut tabularium*: COD. Theod. 13, 10, 8 pr. (*cf.* COD. Iust. 11, 48, 9; *a. 383*) immunitates ... specialiter datae et iugatio vel capitatio libris publicis et civitatum et provinciarum -is sine aliqua probatione factae *eqs.*

encautus *v.* encaustus *p. 556, 72.*

[**encenia**? QVINT. inst. 7, 2, 33.] **encetegna** *v.* incitega.

enchelys *f.*, ἔγχελυς. GLOSS.^{L} III Abstr. EN 18 -s (enochilis *trad., sc. voce per anaptyxin q. v. aucta*): piscis stagneus, id est anguilla. ADNOT. Lucan. 3, 189 encheloe (*W*, encheliae *RD*) enim dracones dicuntur a Graecis. COMMENT. Lucan. 3, 189 -s (encaelos *C*) dicitur anguilla.

enchīridion (-um *v. l. 35 sq.*), -ī *n.*, ἐγχειρίδιον. -um: EPIST. pontif. *infra l. 41 (nom.)*, CORP. XII 354 (*acc.*). *rell. locis et nom. et acc.* -on. *gen.* -i *infra l. 55.* GLOSS. V 290, 9 -on graece, quod manu tenetur. *v. et l. 50. 53.*

1 *de instrumento ad secandum, pungendum sim. apto: fere i. q. pugio, ensiculus* (*alleg.*): EPIST. pontif. Thiel Gelas. 43, 5 p. 477 (*a. 495/6*) est et aliud tibi, quo gloriaris et exsultas, -um fidei, opinionis tuae atque tyrannidis adminiculum (*sc.* ἐνωτικόν. *gr.* ἐγχειρίδιον πίστεως). *pro instr. chirurgico ut vid.* (*i. q. scalpellus?*): CORP. XII 354 (*Reiis*) deo Aesculapio Val. Symphorus et Protis signum Somni aereum, torquem aureum ..., -um argent(eum) p(ondo) (uncias et semunciam), anabolium ob insignem circa se numinis eius effectum v. s. l. m. (*de instr. chir. cogitant Dessau ad nr. 3855, Ruggiero diz. epigr. s. v.; aliter sc.* 'libellum' [*v. l. 52*] *intellegi voluit Mommsen* [*cf. et Graeven, bull. dell' Istituto di corrispond. archeol. 28, 1913, 213*]. *at cf.* ISID. orig. 4, 11, 1 [*de instr. medicorum*] -on dictum, quod manu adstringatur [*v. infra l. 61*], dum plurima contineat ferramenta) 2 *i. q. brevis libellus, manuale* (*pro tit scripti v. l. 54 sqq. cf.* GLOSS. V Abba EN 21 -on brevis libellus. GLOSS. Osb. p. 195 liber manualis): DIG. 1, 1, 2 Pomponius libro singulari -i ([1, 2, 2 pr. *al.*; *v. Krüger, Röm. Rechtsquellen, p. 129*]. *cf. sim. tit.*: HIER. in psalm. prol. p. 1, 4 Origenis psalterium, quod -on ille vocabat [*v. adnot.*]. AVG.: -on de fide ... ad Laurentium [*v. infra l. 58*]). AVG. enchir. 4 p. 232$^{extr.}$ vis ... tibi (*Laurenti*), ut scribis, librum a me fieri, quem -on (ut dicunt) habeas et de tuis manibus non recedat (*cf.* 6 p. 233$^{extr.}$ tu ... -on a nobis postulas, id est, quod manu possit astringi [*v. supra l. 51*], non quod armaria possit onerare). *cf. et l. 48. v. et Onom.*

enchōrius, -a, -um, ἐγχώριος. in-: SERV. auct. georg. 4, 298 *V.* GLOSS. *l. 67. v. etiam l. 66.* enc-: AMBR. hex. 5, 14, 48 *codd. praeter MS* (ench-). ἐγχωριarum: DON. Ter. Eun. 313 (*om. C*). *forma vulgaris* inc(h)oris (*v. l. 63*): VITAE patr. 6, 1, 12 *ter.* ORIBAS. *p. 558, 1. 2* (*cf. et l. 73*). GLOSS. V 552, 53 inchorius ventus regionalis (*v. l. 81*).

i. q. indigena, regionalis (*syn. l. 81; coniung.* civis *l. 74. opp.*: peregrinus *infra l. 72. 76 bis*; adventicius *infra l. 83. 84*): HYG. grom. p. 90, 2 Th. alii ponunt silice⟨o⟩s *terminos*, alii Tiburtinos, alii -⟨i⟩os, alii peregrinos (*cf.* LIB. col. II p. 253, 21 termini ... Tiburtini affixi sunt, sed et lapides -i [incores *GP*] et signati sunt). DON. Ter. Eun. 313 p. 337, 15 'virginum nostrarum' civium et ἐγχωριarum (*sic de hominibus*: VITAE patr. 6, 1, 12 p. 994^{B} duo fratres ... unus peregrinus et unus inchoris. *ibid.* erat ... peregrinus ... modicum negligentior, ille vero inchoris studiosus valde [*ibid.* p. 994^{D}]; *gr. Nau, Rev. Or. chr. 1913 p. 139 nr. 367* ἐγχώριος [*at form. vulg. q. e.* ἐγχώρις *in exempl. auctori vertenti praesto fuisse apparet; v. Hofmann, Idg. Forschg. 43, 83 adn. 1*]). SERV. auct. georg. 4, 298 omnes ... venti praeter -os id est regionales (*v. supra l. 67*), sunt duodecim. AMBR. hex. 5, 14, 48 p. 176, 22 alia ... avium genera -a, quae manent in locis semper, alia adventicia, quae obeunt regiones alias (*inde* ISID. orig. 12, 7, 1 *aves* aliae -ae ... aliae adventiciae). ORIBAS. syn. 9, 55 p. 388 ius ... das bibere patienti cum vino incore (9 add. p. 400 [*La*] vinum bibat incorem album vetus).

enchrīsta (ἔγχριστα) ... Graeci vocant liquida, quae inlinuntur CELS. 5, 24, 3 (enchraeista *J*).

enchrȳsa, -ae *f.* *ab* ἔγχρυσος. *nomen herbae q. e. onochilon* (*ex coni. l. 8*): PLIN. nat. 1, 12, 25 ⟨de⟩ onochilo ... sive rhexia sive -a XXX. 22, 51 herba proprio nomine onochilon, quam aliqui anchusam vocant, ... aliqui rhexiam, multi -am (*sic Harduin*; eni- *Vf*, encrisam *T*, enecrisam *dx*; enchysam *R*). *Diosc. 4, 24 hoc nomen deest.*

enchyma *n.*, ἔγχυμα. NOT. Tir. 96, 36 (*post* anthidotum) encoma (*v. Schmitz, Rh. Mus. 37, 1882, 319*). CASS. FEL. 32 p. 64, 11 aliud ad dentis dolores -a (endima *c*, onclima *s. s.* e *p*), id est infusio in nares.

enchymatisma, -atis *n.*, *ἐγχυμάτισμα. *i. q. instillatio* (*v.* enchymatismus): ALEX. TRALL. 1, 88$^{init.}$ superunctiones ... ⟨et⟩ inquimatismata (*de script. v. s.* enchymatizo *infra l. 31*) sequenti sermone sunt ordinanda (*gr. 2 p. 7 P.* ἐπιχρίσμασι δὲ καὶ ἐγχυματισμοῖς).

enchymatismus, -ī *m.*, ἐγχυματισμός. *scribitur* enc-, inc-, inqui- (*v. s.* enchymatizo *l. 27 sqq.*). *i. q. instillatio, infusio*: SORAN. p. 25, 5 utatur omnibus sucis et -is, quibus ad fervuram matricis uti solemus (*cf.* p. 56, 14 uti ... *in fervura matricis* ex oleo dulci vel ex sucis -is [encatism- *h*]. p. 60, 12 -is olei et encathismate sucorum curanda). p. 83, 16 (encatismatis *b h*). p. 95, 14 -is et cataplasmatibus (*cf.* ORIBAS. syn. 9, 73 p. 346 cataplasmabis ... subventrale et adhibis incymatismos). ALEX. TRALL. 1, 103 inquimatismum facere (*gr. p. 55 P.* ἐγχεῖν). *v.* enchymatisma.

enchymatizo, -āre. *ab* ἐγχυματίζω. *de scriptura* (*v. et supra l. 16. 18*): enc-: SORAN. p. 81, 18 (enci- *b*; incy- [*v. l. 29*] *cod. l* [encatismat- *h*; *v. supra l. 22. 23*]). incy-, inci-: ORIBAS. *praeter* syn. 8, 41 inque- *Aa* (inqui- *La*; *v. l. 31*). GLOSS. *cf. et l. 28.* inqui-: ALEX. TRALL. *v. et l. 30.* GLOSS. II 584, 34 (*add. b*) incymat(i)zo infundo.

i. q. infundere, instillatione uti (*potius de inunctione infra l. 39. 44; opp.* inungere *l. 52*): 1 *pro obi. est aut persona laborans aut corporis pars morbo affecta* (*acced. acc. pro abl. instr. medicamentum indicante, quo aeger curetur: l. 39 sq. 42 bis. 44*): SORAN. p. 81, 18 quae boethemata adhibere debemus eis quae difficile pariunt? primo ... frequentius oleo dulce et calido -andae sunt. ORIBAS. syn. 8, 41 p. 250 oculorum inflammationem *patientes* ... -andi sunt colluria, quae reprimere valeant reumatismum ([*La*: inunctionis uteris; *gr. p. 443, 1* ταῖς ὑπαλείψεσι χρηστέον]. *cf.* 8, 44 p. 253 Nili dia rodon collurium -andi sunt). *ibid.* lacrimum ovi aut lacte muliebri inquematizandus ([*La*: inquimatizas; *gr. p. 443, 10* ἐγχυματίζειν]. 8, 44 p. 253 sufficit *eos* lacte muliebri et albumen ovi -are [*gr. p. 447, 7* ὑπαλείφειν]). 9, 73 p. 346 os matricis. 2 *pro obi. est medicamen infundendum*: ORIBAS. syn. 9, 49 p. 369 enneafarmacus ... pessus ad inflammationes -tus et adpositus bene operatur. eup. 2, 1 L 5 p. 484 *pulver lithi q. d. haematites* solus ipse -tus ut supra in cute (*gr. p. 625, 27* ἐγχυματιζόμενος ἢ ὑπαλειφόμενος). ALEX. TRALL. 1, 85 multi ... et ipsum opium praesumpserunt -are (*gr. p. 5* ἐγχέειν). 1, 89 *collyria* -ta et superinuncta ([*gr. p. 11* ἐγχυματιζόμενα καὶ ἐγχριόμενα]. 1, 104 *collyrium* melius ... operatur si inungatur cum penna quam si -etur [*gr. p. 57* ὑπαλειφόμενον ἢ παρεγχυματιζόμενον]).

?**enc(h)ymos**, ἔγχυμος. *scribitur* enc-. *nomen ellebori nigri*: PLIN. nat. 25, 51 nigrum *helleborum* alii -on (*dTE*, uocimon *R*; ectomon *Harduin*, euchymon *edd. vett.*) vocant, alii polyrrhizon.

[**enchysa** *v.* enchrysa.]

?**enchysis** *f.*, ἔγχυσις. *i. q. conturbatio* (*sc. voce gr. q. e.* ἔγχυσις *confusa c.* σύγχυσις, *nisi locus potius emendandus est*): ORIBAS. eup. 2, 1 S 21 p. 507 *stybeos* ... ex percussu oculis incysin (incyr- *trad. Aa*; syncisin *La*) factam ... iubat (*gr. p. 638, 2* τὰς ἐκ πληγῆς δὲ συγχύσεις).

enchytus, -ī *m.*, ἔγχυτος (*sc.* πλακοῦς). *i. q. placentae genus* (*cf.* GLOSS. III 87, 81 placus -us placontia libus): CATO agr. capp. 89 encytum (*apogr., Vict.*; encitum *V*) sic facito (agr. 80 -um ad eundem modum facito).

enclima *n.*, ἔγκλιμα. *i. q. inclinatio* (*sc. aequatoris q. d. versus horizontem*): VITR. 9, 8, 1 hemicyclium excavatum ex quadrato ad -aque succisum Berosus Chaldaeus dicitur invenisse.

enclisis, -in *f.*, ἔγκλισις. *t. t. gramm.*: 1 *i. q. modus*: MACR. gramm. V 599, 13 accidunt verbis utriusque linguae personae, numeri, figura, coniugatio, tempus, modus, quem Graeci -in vocant (*item* 631, 22 modus quem ⟨Graeci⟩ [*om. B*] -in [nenclisin *B*] vocant. *rell. loc., velut* 612, 25 *litt. gr. scriptum* [*cf. et* CONSENT. gramm. V 374, 12, *ubi itidem gr.*]). 2 *i. q. accentus inclinatio* (*v.* encliticus): PRISC. gramm. II 183, 17 compositio ... non -is (-issis *A*; -clessis *K*, *v. infra l. 81*), corrumpere dictiones solet: dicimus enim 'siqua', 'nequa' ut 'aliqua'.

enclitice *v.* encliticus *p. 559, 16.*

***encliticus**, -a, -um, ἐγκλιτικός. *de orthographia: altera syll. per* -et-: PRISC. gramm. II 181, 21 *RBADH. ibid. l. 23 AH.* 183, 15 *AD* (*v. p. 559, 16*). 595, 3 *K. ibid. l. 4 DK.* III 39, 20 *D* (*item* 51, 8). 104, 23 *K. al. cf. et l. 76.* enclitus, encletus: *ibid.* III 27, 14 *HD* (-et-). 39, 20 *K.* 51, 8 *H.* *adv.* -ē *v. p. 559, 16.* *i. q.*

[K-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

accentum in praecedentem aut vocem aut syllabam reiciens (*v.* enclisis *2, p. 558, 75*): *cf. defin.*: PRISC. gramm. II 477, 1 cuius est accentus? (*sc. in vocc. c.* '-que' *velut* 'atque', 'neque' *compos.*) -um est, id est suum accentum inclinat in syllabam extremam antepositae dictionis. **1** *pro adi.*: PRISC. gramm. II 181, 21 'que'... nisi separata sit, si Graecos sequimur, coniunctio -a esse non debet. III 104, 23 *coniunctiones* 'que', 'ne', 've'... etiam -ae sunt. 488, 20 'ne'... solet etiam abiecta 'e' -am vim (*cf. infra l. 12*) possidere ut 'Pyrrin', 'tanton'. 500, 9 'que' semper postpositiva est et -a *coniunctio*. **2** *subst.*: PRISC. gramm. II 181, 23 'que'... cum integris *compositum* dictionibus, quamvis significationem suam amittat, ... tamen -i vim servat (*sc.* '*plerúque*', '*ubíque*', '*utráque*'. *cf. et supra l. 8*). 595, 3. 4 fortassis ideo *praepositio* '*cum*' -i vice fungitur, quia -a monosyllaba sunt (III 27, 14. 39, 20. 51, 8. *al.*). III 482, 18 '*iam*' in versu... gravatur, nisi -um ei adiungatur: tunc... acuitur. *al.* *adv.* **enclitice**, *i. q.* ἐγκλιτικῶς: PRISC. gramm. II 183, 15 'siquis' ad imitationem εἴ τις Graeci -e prolatum quidam putant (*cf. p. 558, 82*).

enclitus *v.* inclitus (*cf. et p. 558, 83*).

[**encolpias** SEN. nat. 5, 8, 1 *nunc litt. gr. editur sec. opt. codd.* (*latine HLϱ, KO*).]

encolpismus, -ī *m.*, ἐγκολπισμός. *scribitur: prima syll. per* in-: *l. 27. 29.* *secunda per* -calp- (*l. 29*), -colf- (*l. 27*), -cup- (*l. 29*). *i. q. clyster uterinus*: SORAN. p. 64, 11 in ... *tumore matricis* ea adhibemus, quae in inflatione matricis sunt posita, ut post -um olei simplicis et de oleo cyprino et irino encolpizemus ([*v. infra l. 33*]. THEOD. PRISC. gyn. 17 p. 235, 4. 18 p. 236, 7). THEOD. PRISC. gyn. 7 p. 229, 11 *recurremus ad* -os (-is *Bfb*, incolfimus *r*, incolfilmis *g*) ... ex sucis ptisanae. 16 p. 234, 19 ex dia chylon pesso ... -o uti. 29 p. 245, 5 -is (*V*, incup- *f*, incolp- *re*, encalp- *b*) imminere. CASS. FEL. 78 p. 190, 17 -i confectio ad siccitatem.

encolpizo, -āre. *ab* ἐγκολπίζω. -idi-: ANTIDOT. Brux. *l. 40. 41. 42 bis.* *i. q. uterinum clysterem facere* (*cf. def. l. 37 sqq.* *c. obi. medicaminis, quod infunditur: l. 36*): SORAN. p. 64, 12 *v. l. 25.* p. 71, 22 quotiens ... cum dolore fuerit fluxus *sanguinis*, -anda est *mulier* sucis alicae vel ptisanae. p. 100, 25 ad sordidum ... vulnus sucum ptisanae ... frequentius -as (*v. l. 33*). CASS. FEL. 78 p. 191, 1 sic in uno commixtis et tepefactis -bis (-colofi- *cp*) per corneum metrenchyten appellatum, ⟨id est⟩ supino schemate iacentis in sinum mulieris infundes, quem Graeci colpon appellant. ANTIDOT. Brux. 3 p. 364, 15 suffumigatur mulier sedens de storace ... et -diatur pigmentis quae *eqs.* *ibid. l.* 20 cum coeperis velle -diare. *ibid. l.* 21 antequam -dies (*l. 27*). *ibid. l.* 29 sic -dies.

1. encoma *v.* encom(m)a *l. 54.* **2. encoma** *v.* enchyma *p. 558, 10.*

[**encom(m)atium** *n.* (*ab* *ἐγκομμάτιον). CHIRON 56 p. 21, 11 de incomatio in oculo. 83 p. 28, 25 quodcumque iumentum in ipsa palpebra oculi vel secus angulum incomatium (-cium *trad.*) nutrierit, ... tollito *eqs. Oder in ind. p. 381 pro* '*impedimento*' *accipit* (*cf. usitatam gr. vocis q. e.* ἔγκομμα *notionem*), *rectius add. p. XXXI pro* 'oncomatium' (*sic et Niedermann; cf. 56 p. 21, 15* de oncomate [*v. et* '*Veg. mulom. 2, 30*'tit. de incomate *s. scr.* o *L'*, *Heraeus*]). *quare exempla l. 45 sqq. allata ad vocem q. e.* oncomatium (ὀγκωμάτιον) *releganda videntur.*]

encom(m)a, (-atis) *n.*, ἔγκομμα. in-: VEG. mil. *l. 59*, GLOSS. *l. 58* (*cf. Keller, Volksetymol. p. 114; Stolz-Leumann, Formenl. p. 58*). *forma vulg.* incom(m)a, -ae *f.*: VEG. mil. *l. 59.* *i. q. mensura militum* ('*incisura*' *sc. in virga mensoria facta. cf.* GLOSS.L II Abav. IN 48 incoma mensura militum): VEG. mil. 1, 5 p. 9, 14 proceritatem tironum ad incommam (incomam *A*, *MQL*; incoma *Π*, incommoda *GP*) scio semper exactam, ita ut VI ped⟨um⟩ vel certe V et X uncia⟨rum⟩ inter alares equites vel in primis legionum cohortibus probarentur (*v. l. 64*). HIER. adv. Iovin. 2, 34 p. 332C si omnes qui a dextris sunt, unum ut vulgo dicitur, encoma ad militiam probat (*v. l. 62*), nequidquam *eqs.* (*locum expedivit Vallarsi, cuius cf. adnot. v. et Otto, Sprichw. s. v.* incomma). *cf. Roensch, Itala u. Vulg. p. 254. 256.* *v. et* incumo.

encombōma, -atis *n.*, ἐγκόμβωμα. *i. q. species quaedam vestimenti puellaris* (*cf.* NON. p. 542, 28 -ta [combomata *L*¹; *etiam ind. marg. in B*A] et parnacides, genera vestium puellarium [*seq. Varronis exempl.*]): VARRO frg. Non. p. 543, 1 (*ex Cato logistor.*) ut puellae habeant potius in vestitu clamidas, -ta ac parnacidas (*i.* '*Pharnacidas*'? *Heraeus*) quam togas.

SCHOL. Hor. carm. 4, 2 (*inscr. cod. A*) **encōmiasticē** (ἐγκωμιαστική) tetracol(os) (*sc. ode; i. laudativa*). [**encōmiasticus**, -a, -um. *litt. gr.* FORTVN. rhet. 1 p. 81, 17 EMPOR. rhet. p. 570, 27. *coni. Stangl* (*Philol. 54, 1895, 350*) *pro* quam maximas *trad. in* IVL. VICT. rhet. 24 p. 441, 21.]

encōmiographus, -ī *m.*, ἐγκωμιογράφος. *i. q. encomia scribens*: AVR. Fronto p. 31, 5 N. -os istos audimus, Graecos scilicet, sed miros mortales.

encōmiologicus, (-a), -um, ἐγκωμιολογικός. *i. q. ad encomium* (*sc. carmen laudatorium*) *pertinens*: *de metro* (*t. t.*): SERV. gramm. IV 466, 11 de -o *metro*. *ibid.* -um constat dactylica et iambica penthemimeri, ut est 'hoc carmine bella magis velim sonare' (SACERD. gramm. VI 543, 26 de metro -o Stesichorio. -um Stesichorium fit *eqs.* 544, 2 de -o Archilochio. -um Archilochium fit *eqs.*).

encōmium, -ī *n.*, ἐγκώμιον. *i. q. laudatio, praeconium*: SCHOL. Hor. carm. 4, 2, 13 'reges' *dixit Hor.* propter -a *Pindari*, quia inter Olimpionicas laudavit Hieronem. CONC.S I 5 p. 343, 6 caritatem vestram ... haud mediocriter commendare possum atque adeo omni -o dignam esse scio (*gr. I 1, 4 p. 49, 6* οὐ μετρίως ἐπαινέσας ἔχω).

[**encopē** *f.* (ἐγκοπή) *falso trad., ut vid.* SACERD. gramm. VI 452, 5 (*del. Keil*).]

encratitae continentes GLOSS.L Corp. E 199. *v. Onom.* Encratitae.

PLIN. nat. 34, 72 Alcamenes, Phidiae discipulus, et marmorea fecit, sed aereum pentathlum, qui vocatur **encrīnomenos** (ἐγκρινόμενος, *i.* '*electus et probatus*'. encriomenos [ἐγχριόμενος] *coni. W. Klein, arch.-epigr. Mitt. 14, 1891, 6 sqq.* [*v. Robert, P W I 1508, 25 sqq.*]). [*litt. gr.* SVLP. VICT. rhet. 41 p. 338, 19.]

encryphias, -ae *m.*, ἐγκρυφίας (*sc.* ἄρτος). *i. q. abditicius panis* (*cf.* PS. AVG. serm. 5, 3 p. 1747ante fin. [*ad gen. 18, 6* 'consperge tres mensuras similaginis et fac subcinericios panes', *gr.* ποίησον ἐγκρυφίας] quod graece -as dicitur, occultos videlicet et absconditos indicans panes. *inde* GLOSS.L V Abba EN 14 encrifias subcinericios vel occultos panes): PS. AVG. serm. 3, 2 p. 1744med. (*ex eodem gen. loco, v. l. 17*) interea conspergitur similago, fiunt -ae, mactatur et vitulus.

encūdo *v.* incus.

encyclicus, -a, -um, *ἐγκυκλικός. *i. q. circularis* (*sc. de epistola; v. s.* encyclius *2, infra l. 45*): LIBERAT. brev. 16 p. 1019D cum Basiliscus tenuisset imperium, scripsit universo orbi sanctionem suam, quam appellavit -am contra Chalcedonense concilium (*ad rem cf. infra l. 71*). RVSTIC. c. aceph. p. 1251D quae (*synodus*) toties cunctarum ecclesiarum consona sententia confirmata est, tam per -as epistolas regnante Leone quam per libellos sacerdotum.

encyclios (*v. l. 39*) *et* **encyclius**, -a, -um, ἐγκύκλιος. *scribitur* enk- *saepius in* EPIST. pontif. (*ex. gr.* 1055 Conc.S IV 2 p. 110, 1. 1056 p. 113, 38. 45. 114, 11. *al.*). *de orig. graeca cf.* VICT. TONN. chron. II p. 188, 3 (*a. 468*) extant *Leonis imperatoris*, quae -a Graeco eloquio vocitantur. *i. q. rotundus, circularis* (*tantum transl. et techn.*): **1** *de disciplina plena et rotundata, quae septem illas artes liberales circumplectitur* (ἐγκύκλιος παιδεία, ἐγκυκλοπαιδεία): VITR. 1, 1, 12 -os ... disciplina uti corpus unum ex his membris est composita. 6 praef. 4 parentibus ago ... gratias, quod ... me arte erudiendum curaverunt et eā, quae non potest esse probata sine litteratura (-ae *trad., fort. recte*) -oque doctrinarum omnium disciplinā (*nota utrubique adi. more graeco duarum terminat. esse*).

2 *usu eccles. de circularibus litteris, scriptis sim.* (*vel eorum collectione in corpus redactorum; v. l. 51. 55*), *quae res synodales* (*fere Chalcedonensis concilii*) *complectentes quasi per gyrum mittuntur* (*maxime de -is Leonis papae, v. infra l. 62. 65. 66 sq. al.; episcopi infra l. 69; imperatoris l. 35. 71*): *cf. def.*: EPIST. pontif. 1055 Conc.S IV 2 p. 110, 1 in enkycliis ..., quod est episcopalium collectio litterarum (*v. l. 46*). CASSIOD. inst. div. 23 p. 1138C legite quas habetis in promptu synodum Ephesinam et Chalcedonensem nec non et -a, id est epistolas confirmationis supra dicti concilii (*cf. et* 11 p. 1123C codicem [*v. l. 59*] ἐγκύκλιον, id est totius orbis epistolarium). LIBERAT. brev. 15 p. 1018C hae epistolae vel relationes (*sc. syn. Chalced.*) episcoporum omnium in uno codicis corpore redacta vocantur -a (*v. supra l. 46*). **a** *pro adi.*: CASSIOD. inst. div. 11 p. 1123C Chalcedonensis ... synodi testis est codex -us (*v. et supra l. 54*). **b** *neutr. plur.* encyclia, -ōrum *pro subst.* (*coniungitur* epistola *infra l. 65; opp.* epistula [*tamquam pars -orum?*]: *infra l. 67*): IOH. MAXENT. Conc.S IV 2 p. 3, 33 papa Leo ... coactus est, diversorum patrum sententiis per illa quae dicuntur -a, contradicentium ora obstruere *eqs.* EPIST. pontif. 1056 Conc.S IV 2 p. 113, 28 in scriptis vestris ex sancti ... Leonis epistolis ac enkycliis testimonia adiungitis (*cf. ibid.* p. 114, 11 interiectis ... duobus testimoniis de enkycliis adsumptis. *ibid.* p. 115, 33 testimonium ex epistola de encykliis ponitis). *ibid.* p. 113, 45 in enkycliis (p. 116, 6. CASSIOD. in psalm. 76, 8 p. 549A de quo loco Stephanus episcopus in -is ad Leonem principem scribens). *ibid.* p. 128, 37. CONC.S IV 2 p. 180, 21 -a Basilisci adversus orthodoxam fidem (*v. l. 27*).

encym- *v.* enchym-. **encytus** *v.* enchytus.

endecachordus, endecagonus *v.* hendeca-.

ende⟨i⟩a [d]egentia Graece (*i.* ἔνδεια) GLOSS.L I Ansil. EN 15.

endelechīa, -ae *f.*, ἐνδελέχεια. FVLG. Virg. cont. p. 86, 1 non illa ... quaerimus, in quibus ... Plato ideas aut Ermes astra aut Crisippus numeros aut -cias (*U*, -ti- *PD*, -lech- *vel* -lich- *HL, EG*) Aristoteles inversat. [CIC. Tusc. 1, 22 *nunc graece* (endelecheian *GKVH*).] *v. et Onom. et s.* entelechia.

endelechismos *m.*, ἐνδελεχισμός. *i. q. continuatio* (*de festo quodam*): PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 4 p. 809 audierat *Titus* eo die, qui erat mensis Iulii septimus decimus, divinam observantiam, quae -os (ent- *ed. Basil. a. 1524*) vocatur, ... defuisse *eqs.* (*gr. 6, 94* ἐπέπαυτο ..., Πανέμου δ' ἦν ἑπτακαιδεκάτῃ, τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον *eqs.*).

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PS. SORAN. quaest. med. 106 p. 259, 16 quid est **endēmon** nosema? (ἔνδημον νόσημα, endima nossima *trad.*). aegritudo est quae dicitur peregrina, quae *eqs.*

ende[nt]ēs ⟨e⟩gens Graece (*i.* ἐνδεής) GLOSS.^L I Ansil. EN 14.

endiadis (ἓν διὰ δὶς) *v.* hen-.

endiathetos, -on, ἐνδιάθετος. *i. q. intus efformatus, interior* (*opp.* προφορικός): IREN. 2, 12, 5 si . . . -on Logon dixerint, -os erit et Sige; et nihilominus solvetur ab -o Logo. quoniam autem non est -os, ipsa haec ordinatio ipsorum emissionis (*v. app. crit., i.* προφορικός) significat. [*gr. litt.* DON. Ter. Ad. 30 p. 14, 10 SCHOL. Hor. sat. 1, 4, 138; *utroque loco opp.* προφορικός.]

endivia, -ae *f. nomen herbae*: CAEL. AVR. chron. 2, 7, 102 intybi aut -ae decoctionem aut buxi aut rosarum (*an del. pro gloss. ad vocem q. e.* intybi *adscripta?*).

1. endo (*?*) mansuetus GLOSS.^L I Ansil. EN 16.

2. endo *v.* in(du).

endocetum *v.* indigestus. **endoclūsa** *v.* includo.
endodecārit *v.* indico. **endofestābat** *v.* infesto.
endogenia *v.* ingenius. **endoitium** *v.* initium.
endop- *v.* imp-. [**endopicus** *v.* intra.]
endoriguus *v.* irriguus. **endotatus** *v.* inclitus.
endotercīsus *v.* intercīdo.

endotueor *v.* intueor (*et sim. rell. compos. ab* endo- *incipientia*).

endoxos, (-on), ἔνδοξος. *i. q. clarus, honestus* (*trslt. de fig. rhet.*): FORTVN. rhet. 13 p. 109, 4 quot istae *figurae materiarum?* (*i.* σχήματα). quinque: -os id est honesta, amphidoxos id est anceps *eqs. ibid. l.* 7 in -o qualem iudicem faciemus? benivolum. [*gr. script.* IVL. VICT. rhet. 6, 4 p. 402, 32.]

endromida, -ae *v.* endromis *l. 33.*

endromis, -idis *f.*, ἐνδρομίς. *de formis: nom.* -is: MART. 14, 126 tit. *gen.* -dis: TERT. pall. 4. *acc.* -da: MART. 14, 126, 2. *v. et infra l. 34.* -dem: IVV. 3, 103. *plur.: acc.* -das (*an* -ās*? v. infra l. 36*): IVV. 6, 246. *sec. I^am decl.*: endromida, -ae: MART. 4, 19, 4 -am (*T* [-edam]; -eda *B^A* [-mia *C^A*] *Linds., Friedl.*; -da *Heraeus*). GLOSS. V 656, 19 (*ex Iuv. 6, 246*; *v. infra l. 49*) -a pallium philosophi est (*cf.* GLOSS. I p. 387). *v. etiam supra l. 32. inde a* MART. *i. q. vestimenti genus densioris ac villosi, quod fere ad frigus, imbres sim. arcendos (post corporis exercitationes, ne perfrigescas: v. l. 44. 50) superinicitur* (*maxime speciei vilioris [v. infra l. 43. 46]; contra de tegumento pretioso infra l. 49; opp.* multicia synthesis *infra l. 53. acced. adi.* solox: *infra l. 52* [*v. et* pinguis *infra l. 42*]): MART. 4, 19, 4 hanc tibi Sequanicae pinguem textricis alumnam, quae Lacedaemonium barbara nomen (*i.* ἐνδρομίδα) habet, sordida, sed gelido non aspernanda Decembri dona, peregrinam mittimus -a (*cf. quae seq. et v. supra l. 38*). 14, 126 tit. -is. 14, 126, 2 pauperis est munus, sed non est pauperis usus: hanc tibi pro laena mittimus -da. IVV. 3, 103 igniculum brumae si tempore poscas, accipit *histrio Graecus* -dem (*cf.* SCHOL. *ad l.*: lodicem qua se cooperiunt [cooperia[n]t *Wessner*]). 6, 246 -das Tyrias et femineum ceroma quis nescit? (*sc. post exercitationes corporis; v. supra l. 38*). TERT. pall. 4 p. 937 Oe. *pugil Cleomachus* sicut vestigia cestuum viriis occupavit, ita et -dis solocem (*pro* '-da solocem', *v. adn. Oehleri*) aliqua multicia synthesi extrusit (*i.* '*vilem crassamque vestem subtiliore expulit*'). *de re v. Amelung, PW. V 2556, 50; Blümner, Edict. Diocl. p. 149; Privataltertümer p. 220.*

endromidātus, (-a, -um). *ab* endromis (*cf.* fasceatus *infra l. 58*; lacernatus *sim.*). *i. q. endromide vestitus*: SIDON. epist. 2, 2, 2 tu -us exterius, intrinsecus fasceatus . . . discipulis . . . exponere oscitabundus ordiris (*opp.* in carbaso, bombyce *sudare*). *K.-M.*

[**eneamus** *v.* enneamusus.] **ēnecātio** *v.* enecium, enectio.

ēnecātrix, -īcis *f. ab* enecare. *quae enecat*: TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 19 duritia Pharaonis nascentium -x (*v. sub* eneco *p. 562, 61*).

ēnecium enecatio, hoc est occisio hominis GLOSS. V 568, 24.

^×**ēneco** (ēnico), -āvī (-uī), -ātum (ēnectum), -āre. *ab* ex *et* neco. *de formis*: *formae debilitatae* enic- *apud* PLAVT. TER. VARRONEM *fere codicibus commendantur* (*v. praeterea p. 562, 79*). *inde a* LABER. (*v. p. 562, 35*) *formae* enec- *plerumque restitutae sunt* (*v. Battré, de recompos. in verbis lat. adhibitae usu et notione, diss. Jena 1909, p. 33 sq.*). *perf.* -ui: SEN. (*v. p. 563, 32*). SVET. (*v. p. 562, 57*). *fut. II* -asso: PLAVT. (*v. p. 562, 24. 29*). *part. perf.* -ctus: TRAG. inc. (*v. p. 563, 51*), CIC. HOR. OV. LIV. SEN. COLVM. *al.* (*ex inscr.?, v. p. 562, 8*). GLOSS.^L I Ansil. EN 30 -ctum pallore[m] (*cf. p. 563, 42*): ⟨p⟩ro -tum posuit aut pro languidum. 31 -ctus: -tus, strangulatus. -tus: OBSEQ. (*v. p. 562, 20*), OROS. (*v. p. 562, 55*). MARCELL. chron. (*v. p. 563, 18*). *utramque formam praebent* PLIN. nat. GREG. TVR. *de prosodia*: CARM. adv. Marc. 4, 44 ēnecans. *de significatione*: CHAR. gramm. p. 472, 17 B. -o πνίγω. EVGRAPH. Ter. Andr. 660 'cur me -as': cur me interrogationibus crucias (Phorm. 856. *v. p. 563, 82*). SCHOL. Ter. p. 89, 7 -as: iacularis et interficis tuis verbis. p. 132, 28 -as: iugulas, fallis, circumvenis vel decipis. GLOSS.^L III Abol. EN 7 -are infocare (*cf. p. 562, 11*). *v. et supra l. 74 sq.* GLOSS. -as occidis. -ctus interfectus. -o ἀποπνίγω. -at ἀποσφάττει. *al. legitur inde a* PLAVTO (*v. p. 562, 17 sqq.* 563, 48 *sqq.* 73), *sic tamen, ut apud* CIC. HOR. OV. LIV. VAL. MAX. *solum part. perf.* -ctus, -a, -um *exstet; raro apud poetas* (*exceptis comicis*).

[*in sententia dub. tradit.*: PLAVT. Poen. 1267 nolo ego istuc enicam (*sic vel* -ari *P* [*A non leg.*]; -as me *Goetz-Sch.*, istunc -ari *Lindsay*). COLVM. 5, 6, 37. *ex coni. incerta*: APVL. met. 9, 32 -bar *Wiman, Kronenberg* (enitabar *trad., alia alii*). TERT. nat. 2, 8 p. 109, 20 (-ctos *Oehler*, ineptos *trad.*). *dub.*: INSCR. christ. Diehl 1540 Eufronia . . . et m⟨at(er)⟩ naufragio ⟨e⟩necta (*v. infra l. 77 et cf. p. 563, 12*).]

I *i. q. necare, interimere*: **A** *proprie*: **1** *sensu latiore: quavis ratione* (*interdum notio* '*suffocandi*', '*strangulandi*' *praevalere videtur: v. ex. gr. infra l. 20. 27. 35 sq.* [*cf. p. 561, 79. 82. 84 et v. sub b, l. 84*]; *potius* '*caedendo*', '*opprimendo*' *necare: l. 20. 75; pass.* -ari *fere i. q. perire: infra l. 72. fere i. q. paulatim consumere infra l. 65. de tali actione quae non ad finem perducitur: infra l. 36. 72*): **a** *animantia* (*partem corporis humani: infra l. 39. 57*): PLAVT. Amph. 1056 mihi videntur omnia, mare terra caelum, consequi, iam ut opprimar, ut -er (Bacch. 867 ne manifesto hominem opprimat neve -et *miles*). 1119 puer ambo angues -at (OBSEQ. 42 angues a populo lapidibus -ti). Aul. 743 at ego deos credo voluisse ut apud me te (*sic Pistoris, Meursius*; te me *codd.*) in nervo -em. 832 vel hercle -a, numquam hinc feres a me *aurum* (Rud. 1401 vel hercle -a, non tacebo umquam. *cf.* Most. 212 perii hercle, ni ego illam pessumis exemplis -asso). Merc. 312 auctor sum ut me amando -es. 611 Eutyche, capital facis . . . quia aequalem et sodalem, liberum civem -as. Most. 219 in anginam ego nunc me velim verti, ut veneficae illi fauces prehendam atque -em scelestam stimulatricem. 223 divi (di *codd.*) me faciant quod volunt, ni . . . te liberasso . . . et Scapham -asso. Persa 318 emitte sodes, ne -es fame *boves* (SVET. Nero 36, 2 damnatorum liberi urbe pulsi -ctique veneno aut fame, *scq.* necatos. GREG. TVR. Franc. 2, 4 p. 66, 13 fame variisque cruciatibus -bat. *v. praeterea p. 563, 54*). Rud. 476 optimo ⟨me⟩ iure in vinclis -et magistratus. Truc. 201 ut abortioni operam daret puerumque ut -ret. TER. Phorm. 994 si non totus friget, me -a. LABER. mim. 123 ut hedera serpens vires arboreas necat, ita me vetustas amplexu annorum -at (*v. supra l. 15*). VARRO Men. 289 ut avis -at accipiter. BELL. Afr. 84, 1 cum elephans sub pede subditum *lixam* . . . premeret atque -ret. HOR. epist. 1, 7, 88 bos est -ctus arando. OV. met. 4, 243 nec tu (*Clytie*) iam poteras -ctum pondere terrae tollere, nympha, caput. VAL. MAX. 9, 12, 3 (*Iuventium Thalnam*) nimio gaudio -ctum. CELS. 6, 7, 5 *vermes sunt* medicamentis -andi (*cf.* PS. QVINT. decl. 15, 4 p. 279, 22 quem pestiferis . . . medicaminibus -ctum [necdum *B V*, evectum *β*] tristis comploraret adfinitas). SEN. Herc. O. 916 serpentis illi virus -ctae autumas haut posse vinci? COLVM. 7, 4, 4 mares castrati (*agnorum*) cum bimatum expleverint -antur. 8, 14, 7 *anserculos* . . . urticae. 8, 14, 9. 9, 14, 2 verminculi quoque qui tineae vocantur, item papiliones -andi sunt. 11, 3, 64. *al.* PLIN. nat. 7, 47 auspicatius -cta (*var. lect.* -ta) parente gignuntur *homines*. 8, 79 -ctum *basiliscum*. 11, 65 *aranei* alvos. 11, 105 -tarum *locustarum*. 26, 159 partus -ctos. 28, 160 *venena* quae exulceratione -ant. 30, 141 in urina virili -ta (necata *R*) lacerta. *al.* TAC. ann. 14, 64 *Octavia* praefervidi balnei vapore -atur. SVET. Iul. 75, 3 libertis servisque eius (*sc. Caesaris*) ferro et igni crudelem in modum -ctis. Cal. 49, 3 non sine piscium exitio, quos -ctos aestus in proxima litora eiecit (*inde* OROS. hist. 7, 5, 10 p. 446, 14 -tos). gramm. 3 p. 102, 4 Servius . . . veneno sibi perunxit pedes *podagricos* et -uit ita, ut parte ea corporis quasi praemortua (-i *codd.*) viveret. frg. 68 p. 86 (= HIER. chron. a. Abr. 2030 p. 253, 21 F.) C. Asinius Gallus orator . . . diris a Tiberio suppliciis -atur (HIER. vir. ill. 21 p. 20, 22). CALP. decl. 13 p. 13, 21 *tyrannum*. APVL. met. 7, 23 nefas . . . tam bellum asinum sic -are. TERT. apol. 9, 6 qui natos sibi liberos -ent (*cf.* nat. 1, 15 p. 85, 11 infantes editos -antes [OROS. hist. 1, 15, 3 mares]. PELAG. in Rom. 9, 22 p. 78, 10 S. innoxiam aetatem parvulorum [necari *B V*, eneg- *A E*]). CARM. adv. Marc. 4, 44 *deus* in cataclysmo -ans pariter cum prole parentes . . . *et* nepotes (*i.* '*consumens*' [*v. supra l. 15*], *cf. gen. 7, 21* consumpta . . . est omnis caro. *aliter p. 563, 12*). ARNOB. nat. 1, 20 p. 14, 23 *dii* possunt nos . . . morborum obscurissimis causis -are (*scq.* consumere, exterminare). MACR. Sat. 7, 16, 18 de corporibus -ctis sol . . . haurit humorem. PROSP. chron. I p. 459, 1156 *Valens monachos* nolentes *militare* iussit fustibus -ari (*var. lect.* -rentur *vel* necarentur). SALV. gub. 5, 43 p. 115, 24 post mortem patris nati . . . agrorum muniis -antur (*v. supra l. 14*). VICT. VIT. 1, 9 p. 6, 6 ut . . . quos adire non poterant . . . corporum liquescentium -rent fetore. 2, 52 p. 44, 21 (*var. lect.* necandos). PS. VICT. VIT. pass. 14 p. 113, 13 iussit eos remorum vectibus -ari (*v. supra l. 13*) et ita singulos in modum canum cerebris comminutis extingui. CORP. XI 5918 -ctus ab (*cetera dub.*). INSCR. christ. Diehl 1540 *v. supra l. 8.* TAB. devot. Stud. it. fil. class. 7 (1899) p. 196 interficite eum, occidite, eni⟨ca⟩te, profucate. *et al. in imagine*: HIL. trin. 5, 10 p. 135^B nondum vesanos spiritus tuos dictis evangelicis . . . suffoco . . ., interim te lex sola -at. VINCENT. LER. 20, 25, 7 p. 45 extra tutissimum catholicae fidei portum diversis cogitationum quatiuntur, verberantur ac paene -antur procellis.

b *sativorum fetus, fructus, arbores* (*cf. l. 11 sqq.*): COLVM.

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 9, 9 ubi vel uligo vel aliqua pestis segetem -at ([negat *SA*]. 2, 9, 10 quaedam etiam subterraneae pestes adultas segetes radicibus subsectis -ant). 2, 11, 1 quod ... gelu frumenta -entur (negantur *A*). 2, 17, 2 *cinis saepius ingestus* muscum -at. 3, 17, 4 radices teneras. 4, 7, 2. 5, 8, 7 quercus etiam excisa radices noxias oliveto relinquit, quarum virus -at oleam. 11, 3, 38 ne herbis -etur (necetur *A*) *ruta*. LVCAN. 9, 433 *ora Syrtidis* exurit messes et pulvere Bacchum -at. PLIN. nat. 17, 150 umbra stolones supervacuos -ante. 17, 203 maritare nisi validas *arbores* inimicum, -ante veloci vitium incremento. 18, 127. 18, 155 est herba quae cicer -at et ervum circumligando se (*seq.*: conplexu necant).

2 *sensu artato: mergendo alqm. necare* (*cf. Bonnet, le latin de Grég. de T. p. 286; Schulze, Berl. Sitzber. 1918, 327 sqq.*): CYPR. GALL. exod. 512 dum *dominus* currus celeres Aegyptiorum iunctis equitibus gravique turba Rubri marmoris -at fluentis (*cf. exod. 15, 4* currus ... proiecit in mare ... principes ... submersi sunt in mari rubro). MARCELL. chron. II p. 96, 27 (*a. 505*) multis ... militibus in hoc conflicto perditis et in Margo flumine -tis (*i. ἀποπνιγέντων*). GREG. TVR. Franc. 4, 30 p. 166, 4 multos ex his violentia amnis direptos -vit. 4, 31 p. 167, 3 adcumulata ... aqua erumpens ... homines .. ipsos -vit, domus evertit, iumenta delevit. 6, 35 p. 275, 9 regina ... alias *mulieres* -at (-negat *B 2*, negat *B 5*), alias incendio tradit, alias rotis ossibus confractis innectit. glor. mart. 35 p. 510, 19 litora ... discurrebat per circuitum riparum, si forte -tam (necatam *3*) prolem eiectamque litore quis conspicasset. Andr. 24 p. 840, 17 cadaver -ctum in mari proiectum. *huc etiam spectare videtur*: GREG. TVR. glor. mart. 78 p. 540, 32 relinque, o fili, res pauperum ... ne tibi sit noxium et a lacrimis egentium ... -eris (*nota hyperbolam*). *transl.*: ENNOD. carm. 1, 10 madente carne spiritus non -etur naufragus. *cf. et p. 562, 8.*

B *translate de rebus, fere i. q. extinguere, tollere*: 1 *res incorporeas*: SEN. epist. 94, 31 *indoles naturalis* evalescit, si tamen illam diutina pestis non infecit nec -uit. HIL. trin. 12, 43 p. 460ᴮ ad -andam impietatis occasionem. HIER. epist. 22, 24, 4 (*cf. Matth. 21, 12 sq.*) ubi ... simplicitas -atur (*var. lect.* denegatur). PRVD. ham. praef. 55 *Cain* animae ... vitam labe carnis -at. 2 *corporeas*: ANTIPATER TARS. Macr. Sat. 1, 17, 57 (= frg. 46 [III p. 251, 5 A.]) *terrae exhalatio* divino fervore radiorum tandem ... extenuata exsiccata -cta. MACR. Sat. 1, 19, 13 ambitus caeli ... tunc aestimatur -ctus a Mercurio, cum sol ... obscurando sidera veluti -at vi luminis sui.

II *sensu necandi abolito aut certe debilitato abscedit in eam notionem q. e.* **vexare, cruciare, infringere** *sim.* (GLOSS. *v. p. 561, 73*): **A** *corporaliter* (*cogitatur imprimis de fame sive inopia; hoc etiam iis exemplis statuendum est, quibus ablat. quidem non addito aut ex opp.* [pleni *l. 60; προσανατρεφομένην infra l. 66*] *aut ex coniunct.* [*v. infra l. 62 sq.*] *quid sonet* -ctus *elucet*). *de parte animi quasi pro corpore sumpta: infra l. 51.* *nota part. perf. pass. pro subst.: infra l. 62.* PLAVT. Curc. 236 lien -at (*sic Varro ling. 7, 60*, necat *codd. Plaut.*), renes dolent *eqs.* Merc. 114 -at (emicat *B*) suspiritus, vix suffero hercle anhelitum. TRAG. inc. 111 *Tantalus* -ctus siti. CIC. div. 1, 61 ea ... parte animi quae voluptate alitur, nec inopia -cta nec satietate affluenti (*e Plat. rep. 7, 571ᴰ τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδείᾳ δοὺς μήτε πλησμονῇ*). 2, 73 *avis* inclusa in cavea et fame -cta si in offam pultis invadit (LIV. 1, 40, 9 effigies, immo umbrae hominum, fame frigore inluvie squalore -cti. NON. p. 350, 34 maestum: -ctum fame. *huc spectat* PAPYR. Amherst. II 26 [*s. III/IV*] I 4 ipse ... esuriens et luppus -ctus ver⟨o⟩ redivit [*vertit Babr. 16, 6 αὐτὸς δὲ πεινῶν καὶ λύκος χανὼν ὄντως ἀπῆλθε*]. *aliter p. 562, 30*). div. 2, 142 medici ... morbos intellegunt, non nullas etiam valetudinis significationes, ut hoc ipsum 'pleni -ctine (*v. supra l. 45*) simus', ex quodam genere somniorum intellegi posse dicunt. TERT. apol. 14, 1 non dico quales sitis in sacrificando, cum -cta et tabidosa et scabiosa quaeque mactatis (nat. 1, 10 p. 77, 15. *v. supra l. 46*). ieiun. 7 p. 282, 19 etiam pecudibus -ctis *ieiunio*. *inde per metaphoram*: CIC. Att. 6, 1, 2 Appius, cum ... provinciam ... mihi tradiderit -ctam, προσανατρεφομένην eam a me non lubenter videt (*v. supra l. 45*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278; *a. 176/7*) 2 quantolibet morbo salutem publicam mersam et -ctam refovere et integrae valetudini reddere.

B *spectatur animus, mens, cogitatio sim., fere i. q. vexando molestias praebere* (*saepe absolute usurpatur; subest genus quoddam hyperbolice dicendi, quale sermoni cottidiano adamatum esse constat*): PLAVT. Asin. 921 pol me quidem miseram odio -vit ([-bit *codd.*]. Persa 48ᵃ ah, odio me -as. Rud. 944). Cas. 233 -as (enegas *codd.*) :: vera dicas velim (*cf. I A 1 a*). Merc. 157 ah, lassitudinem hercle verba tua mihi addunt, -as. 493 invenietur, exquiretur, aliquid fiet; -as (*item in fine versus pro alterius collocutoris responso*: Merc. 916 Persa 484 TER. Phorm. 384. 856). 557 *uxor* iam iurgio -bit, si intro rediero. 893 -as me miserum tua reticentia (*sic Merula*, recentia *codd.*). Most. 652 absolve hunc quaeso, vomitu (*sic Bothe*, -um *codd.*) ne hic nos -et. Poen. 1267? (*v. p. 562, 3*). Truc. 119 -as me miseram quisquis es. TER. Andr. 660 cur me -as? (*cf. p. 561, 79*). Eun. 554 qui me ... rogitando obtundat -et. AVG. soliloq. 2, 13, 24 p. 896 loquere iam, hic sum; quid -as? CARM. epigr. 1870 A, 5 quae res mort⟨a⟩lis u⟨s⟩que quaque maceran⟨t⟩ miserosque reddunt et suspensos -ant animosque torquent.

enecos (enicos) *v.* cnecos *vol. III 1364, 70.*

1. ēnectio, -ōnis *f.* *ab* enectus (*v. Leumann, Glotta 19, 1931, 245*). *i. q. actus enecandi*: ISID. orig. 5, 26, 17 internecivi ... significatio est quasi quaedam hominis -o (*T*, enecatio [-ega-] *C¹ ut vid.*, *K* [*probante Sofer, Latein. u. Roman. aus d. Etymol. d. Isid. v. Sevilla, Göttingen 1930, p. 83 sq.*], necatio *B*, *Bern.*). *v.* enecium.

2. enectio *v.* iniectio.

ēnecto, -ere. *ab* ex *et* nectere. NOT. Tir. 74, 63 (*post* nectit) -it. 74, 69 (*post* nexus) enexus.

enecus (-icus) *v.* cnecos, *vol. III 1364, 70* *Friedrich.*

enedia *v.* inedia.

enema, -atis *n.*, ἕνεμα. aeneme (*f.?*) *pro plur.* -ta: ORIBAS. *infra l. 26* *de notione*: ISID. orig. 4, 9, 11 -a graece, latine relaxatio dicitur. *i. q. (per clysterem) iniectio*: GARG. MART. med. 53 p. 200, 8 cum resina terebinthina pro -te (pro nemate *vl*, pronemate *dr*, prooemata *b*) data *amygdala* calculos frangunt (*at Plin. nat. 23, 75* ex ecligmate [*Diosc. 1, 23 ἐκλειχόμενα*]). THEOD. PRISC. log. 5 p. 107, 10 post clysteris simplicis beneficium etiam -te (hene- *V*, eném- *B*, enigmate [*cf. infra l. 27*] *r*), quod ex suco lini seminis ... temperatur ..., illis ... ardoribus succurrendum est (*cf.* 31 p. 129, 7 post clysterem ... chalasticum ... -te [*b*; enematio, *v. infra l. 29, VB*; emmata *r*] uti nos conveniet). CASS. FEL. 51 p. 133, 4 -a colicon anodynon, id est dolorem detrahens (*seq. confectio*). ORIBAS. syn. 2 add. p. 845ᵐᵉᵈ· (tit.) aeneme (*v. supra l. 14*) ... sunt utilia materiae medicinales. 9, 49 p. 370 erunt -ta (enigmata *trad.*, *v. supra l. 21*) matrici adhibenda (*desunt gr. et La*). *v. et p. 569, 58.*

[? **enematium,** -ī *n.*, *ἐνεμάτιον (*sc. ab* ἕνεμα *per deminutionem*). *trad.* THEOD. PRISC. log. 31 p. 129, 7 *VB* (*v. supra l. 23*). *cf. eiusdem voces simili ratione deminutivas velut* epithematium, gargarismatium *al.*, *ita ut codd. VB lectionem rectam esse fort. statuas.*]

enenēcontameris, -ide *f.*, *ἐνενηκονταμερίς. [*ex coni. certa: l. 35.*] FIRM. math. 8, 1, 10 p. 283, 26 addemus ... quid ... nonagesima pars operetur, quae a Graecis -is (*Skutsch*; -meroidis *B*, -tamoeros *vel* -meros *rell.*) dicitur. 8, 2, 1 p. 284, 5 primum ... de -de (-meroidis *A¹B*, -moerosidis *G*, euenecontamoeralis *N*) disputabo, id est de parte nonagesima.

?**enenera** i. centonodia sive cardo GLOSS. III 582, 15 (*cf. Goetz, Thes. gloss. emend. s. v.* cardo *2*; *ad vocem q. e.* cinara [*v. vol. III 1060, 6*] *redire* enenera *et sim. videntur*).

ē(nepūs) NOT. Tir. 48, 71ᵃ (*post* nepus; *ante* ab-, pronepus).

energēma, -atis *n.* (energēma, -ae *f.*, *v. l. 48. 62*), ἐνέργημα. *scribitur* in-: TERT. praescr. 30, 6 *AS*. PRVD. apoth. 400 *v. l. 54*. CARM. epigr. 1356, 19 ACT. Petr. 7. *de prosodia*: -gĭ-: PRVD. apoth. 400 (*cf. G. Meyer, Philol. 87, 1932, 343 adn. 55*).

notione: 1 *passiva*: *id quod (adhibita vi magica) procreatum est*: TERT. carn. 24 p. 463 Oe. -a (emergemam *B*, *v. supra l. 43*; vergemam *C*) Apelleicae virginis Philumenes filium. 2 *activa*: *i. q. vis aliquem energumenum faciendi*: TERT. praescr. 30, 6 illam virginem Philumenen ... postea vero immane prostibulum, ⌊et ipsius -te⌋ (*Preuschen*, et ipsius cuiusque inergemata *A*, et ipsa inergemate *S* [mergemate *L*]) circumventus, quae ab ea didicit 'φανερώσεις' scripsit *Apelles*. PRVD. apoth. 400 si gens *Iudaeorum* surda negat (*Christum*) ..., audiat insanum bacchantis energima (*BV, N a. ras.*; inergi- *A C, D a. corr.*; inhergima, inergia, energia *rell.*; *cf. et l. 44. 45*) monstri, quod rabidus clamat ... daemon (SCHOL. *ad l.* -a, id est imaginatio vel fantasia. unde qui fantasias omne nomen daemonum patiuntur inergumini [*v. p. 565, 75*] dicuntur). CARM. epigr. 1356 (= INSCR. christ. Diehl 1065), 19 ... ⟩s inergima pell⟨it⟩ (*sic Weyman, Beitr. z. Gesch. d. christl.-lat. Litt. p. 193*). ACT. Petr. 7 omne scandalum et omnem ignorantiam et omnem inergaemam (*v. l. 43*).

energīa, -ae *f.*, ἐνέργεια. *extat vox gr.*: *l. 82. p. 565, 28. 46. 55*; *cf. p. 549, 24*; DON. Ter. Phorm. 104 p. 377, 17; *infra l. 74. p. 565, 60.* *scribitur* in-: GREG. TVR. Franc. 4, 11 vit. patr. 15, 3 glor. conf. 92 ACT. Petr. 5 p. 49, 27 *p. 565, 46*; *et al. in ll. vv.* (*cf. p. 565, 60*). aen-: ACT. Petr. 36 p. 91, 3. *acc.* -an: *l. 71. 87. p. 565, 24.* GLOSS. -a operatio. [*confunditur in codd. c. v. q. e.* enargia; *v. p. 549, 23 sqq. 35. 37. 565, 42 sqq.* (*cf. et l. 56*).]

I *in universum*: **A** *fere i. q. vis, robur*: DIOM. gramm. I 464, 3 *parabole fit* per -an (-am *A*), ut 'in segetem veluti cum flamma furentibus austris incidit' (*Verg. Aen. 2, 304*). HIER. epist. 53, 2, 2 p. 446, 2 habet nescio quid latentis -ae (*GΣDS*; inerg-, inert- *sim. al.*; ἐνεργείας *Hilberg*) viva vox. *cf. et p. 565, 37.*

B *fere i. q. vis, actus, operatio, efficacia* (*sc. dei, spirituum bonorum et malorum, diaboli; de mundi virtutibus spiritalibus p. 565, 2; de magica hominum et daemonum vi l. 83. p. 565, 7 sqq.* *fere i. q. [patrum, i. senatorum] potestas p. 565, 18*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 22 p. 1129ᴮ sic ... se prima habent, ut cum sint omnia a divina -a, id est actus et operationes (*cf.* IVNIL. 1, 19 p. 488, 9 per quot species divinitatis efficientia sive operatio, ... quam Graeci -an [-am *pars codd.*] nuncupant). GENNAD. dogm. 83 (50) demones per -am (*cf. l. 71. p. 565, 9. 11 sq.*) non credimus substantialiter inlabi animae, sed adplicatione et oppressione uniri. RVFIN. [*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Orig. princ. 3, 3, 3 p. 259, 4 speciales quaedam mundi huius -ae, id est virtutes aliquae spiritales (*ibid.* p. 259, 7 ut sit propria quaedam -a ac virtus, quae inspirat poeticam, alia, quae geometriam *eqs.*). 3, 3, 4 p. 260, 16 humana anima, dum in corpore est, recipere potest diversas -as, id est inoperationes, spirituum diversorum malorum et bonorum (*ibid.* p. 260, 27 boni ... spiritus recipit quis -am vel inoperationem, cum movetur et provocatur ad bona *eqs.*). GREG. TVR. Franc. 4, 11 p. 148, 10 quadam vice conductam pecuniam (*sic*) mulierem clamare fecit in ecclesia quasi per -am, et se sanctum magnum ... confitetur. 7, 35 p. 315, 20 nonnulli arrepti a daemone, per -am (inerg-, inert- *l. v.*) debachantes (8, 34 p. 350, 11 a daemonio correptus per -am [inert-, inerc- *l. v*] vexaretur). 9, 21 p. 380, 3 cum ego ipse saepius larvas -a famulante nomen eius invocantes audierim. vit. patr. 15, 3 p. 723, 26 extemplo fugatis daemonibus mentem -a turbatam ad integritatem ... reparavit. glor. conf. 92 p. 807, 8 -am incursionis diabolicae patientes. ACT. Petr. 5 p. 49, 27 omnes ... quae in me crediderunt dissolvit astutia sua et -a sua satanas (6 p. 59, 10 -a satanae). *nota* (*v. p. 564, 78*): ACT. Petr. 36 p. 91, 3 (*verba Petri*) nolite furere in Agrippa praefecto, minister est paternae -ae et traditionis illius (*gr.* διάκονος γάρ ἐστιν τῆς πατρικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας).

II *speciatim*: **A** *categoria una Aristotelica* (*opp.* hypostasis): SERG. explan. in Don. gramm. IV 487, 26 Aristoteles ... dicit decem esse categorias: addit duas, quae ad grammaticos non pertinent, -an et hypostasin, id est id quod facit et id quod substantia est.

B *rhetorice* (*de* 'ἐνέργεια' *et* 'πρὸ ὀμμάτων' *v. Aristot. rhet. 3, 14 p. 1411^{b}, 23 sqq. cf.* enargia *p. 549, 28*): **1** *de virtute orationis, qua vis quaedam vigorque orationi additur* (*cf.* QVINT. inst. 8, 3, 89 ἐνέργεια confinis his [*sc.* δεινώσει *et* ἐξεργασίᾳ] — est enim ab agendo dicta — et cuius propria est virtus non esse, quae dicuntur, otiosa [*v. l. seq.*]): PORPH. Hor. carm. 2, 12, 28 p. 71, 21 totum hoc [otiositate] (*del. Fabric., cf. l. 67; gloss. orta est ex* QVINT. [*v. l. 27 sqq.*], *cf.* PORPH. Hor. carm. 4, 11, 11 p. 154, 22 *et* epod. 7, 15 p. 199, 25) mira -a expressum est (2, 19, 5 p. 82, 15 totus hic locus explicatur. serm. 1, 5, 73 p. 259, 6). CASSIOD. in psalm. 101, 11 p. 711^{D} 'a facie irae et indignationis tuae'. ira et indignatio faciem non habent corporalem, sed timentibus sub imaginatione semper apparent. unde hic potenter ipsa -a (*v. p. 564, 74*) formidantis expressa est. ISID. orig. 2, 21, 33 -a (enargia *Halm*) est rerum gestarum aut quasi gestarum sub oculis inductio.

2 *de figura orationis* (*nota ubique in codd.* energia *sim. [vel litt. gr.] scriptum esse; quae quidem vox omnibus fere locis seqq. a viris doctis in* ἐνάργεια [*cf. l. 46. 56. 60. 61*] *mutatur, nulla, ut vid., auctoritate; neque satis perspicias, quomodo vox q. e.* ἐνάργεια *i.* '*evidentia*', *figurae vice fungatur. acced. quod in defin. l. 47 vox q. e.* actum ἐνέργειαν *reddit, cf.* QVINT. *l. 38* 'ab agendo'). *defin.* (*voc. gr. l. 46. cf. 51. 55. 60*): SCHEM. dian. 1 p. 71, 1 ἐνέργεια (inergia *C*; ἐνάργεια *Eckstein, Halm*) est imaginatio, quae actum incorporeis oculis subicit et fit modis tribus: persona, loco, tempore. persona, cum absentem alloquimur quasi praesentem ... loco, cum ⟨eum⟩, qui non est in conspectu nostro tamquam videntes demonstramus *eqs.* (*cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 91 p. 397, 22 'hic elegos': ἐνέργεια, id est: alter), tempore, cum praeterito utimur quasi praesenti *eqs.* ([*cf. l. 59*]. *inde* CASSIOD. in psalm. 33, 3 p. 234^{C} quae figura dicitur -a, id est imaginatio, quae actum rei incorporeis oculis subministrat [75, 3 p. 542^{B}]). PS. IVL. RVF. schem. dian. 15 p. 62, 29 ἐνέργεια (energia *B*; -άργ- *Capperon., Gesner, Halm*) est figura, qua formam rerum et imaginem ita oratione substituimus, ut lectoris oculis praesentiaeque subiciamus.

DON. Ter. Hec. 174 p. 222, 22 relinquit (*sc. pro reliquit*) -a praesentis temporis ([inertia *V*, ineptia *C*; ἐνάργεια *Wessner*]. 296 p. 245, 22. *cf.* Eun. 544 p. 398, 9 'sto' ... -a [*TC*, ἐνέργεια *V*; -άργ- *Sabbad.*], non enim dixit 'stabam'. *cf. l. 51 sqq.*).

energōs, ἐνεργῶς. *graecam vocem (litteris gr.) ubique adhibuisse videtur* PORPH., *quia interpretamentum singulis locis additum est.* *t. t. rhet.* (*de significatione cf.* QVINT. inst. 8, 3, 89 *l. 27 sqq.*): PORPH. Hor. carm. 4, 10, 11 p. 154, 22 'sordidum flammae trepidant rotantes vertice fumum' ⌊non otiosum⌋ -s dictum est (⌊ ⌋ *del. Petschenig, Holder; sumptum esse vid. ex* QVINT. inst. 8, 3, 89, *v. l. 27. cf. l. 31. 71*). serm. 1, 2, 132 p. 239, 18 -s ⌊hoc est otiose⌋ expressa perturbatio adulteri de ipso lecto subito fugientis (⌊ ⌋ *del. Petsch., H., cf. l. 29 sqq.; leg.* ⟨non⟩ otiose? *cf. l. 67; at v. l. 30 sq.*). *cf. etiam loc. turb.* PORPH. Hor. carm. 2, 1, 17 p. 54, 22 *sqq.*

?**energūmen,** -inis *v. l. 77.*

×**energūmenus,** -a, -um, ἐνεργούμενος. *scribitur*: inergumi-: SCHOL. Prud. apoth. 400, *v. p. 564, 57 sqq.* GREG. TVR. *utroque loco, v. p. 566, 18.* VEN. FORT. (*v. p. 566, 23. 33*) *codd. plurimi* (*hic illic* energumi-). GLOSS. *l. 80.* *formae decl. tertiae* (*ad nom.* -en *pertinentes?* [*nom.* -inis?, *v. p. 566, 28. 33*]): *gen.* -inis: VEN. FORT. vita Germ. 52, 142 (*l. v.* -i, *v. p. 566, 25*). *abl.* -ine: VEN. FORT. vita Radeg. 33, 75 (*l. v.* -o, *v. p. 566, 36*). GLOSS. inergumina daemoniaca (*cf. p. 566, 27*). *vox eccles.* *saepius pro subst.*

i. q. a diabolo vi daemonica occupatus (*inde, sensu activo, de diabolo ipso qui -um occupaverat p. 566, 32*): PS. AMBR. epist. 2, 10 p. 745^{B} ut sacerdos Apollinis ... diabolo repletus (*syn. cf. et p. 566, 32*) per septem dies -us clamaret. RVFIN. Orig. princ. 3, 4 p. 260, 21 exemplo sunt hi quos vulgo -os vocant, quos amentes et insanos videmus. SVLP. SEV. dial. 1, 20, 9 omnia illa, quae -i solent ferre, perpessus ... purgatus est non tantum daemone, sed *eqs.* 2, 8, 9 *al.* CASSIAN. conl. 7, 12 tit. p. 178, 1 quemadmodum -is immundi spiritus dominentur. 7, 12, 1 p. 191, 21. EPIST. pontif. 311 (*Innoc. I*) Migne 20, 559^{A} ut longe constitutus -us ad episcopum deducatur. CANON. Migne 56, 885^{C} omni die exorcistae -is manus imponant (*ibid.* -is in domo dei assidentibus victus quotidianus per exorcistam ... ministretur. *cf.* ISID. eccl. off. 2, 13, 4 p. 793^{C}. 2, 21, 2 p. 814^{D} exorcismus ... sermo increpationis est contra immundum spiritum in -is sive catechumenis factus *eqs.* epist. 1, 4 p. 895^{A}). *ibid.* pavimenta domorum dei -i everrant. POSSID. vita Aug. 29 p. 59$^{med.}$ pro quibusdam -is patientibus ut oraret. PRAEDEST. 1, 3 p. 589^{B} hos (*sc. Basilidianos*) ecclesia ut -os computans, non altercando sed proiciendo damnavit. MAX. TAVR. hom. 40 p. 314^{C} utique a diabolo -um non nisi ieiuniis posse purgari. APON. 2 p. 39 cur -i et alieni sensus, cur caeci, claudi, vel muti ... nascantur (GREG. TVR. Franc. [*v. p. 565, 75*] 4, 32 p. 168, 19 cui -os curare, caecos illuminare ... facile erat. glor. mart. 5 p. 491, 5 -i, clodi et alii quoque infirmi]). CASSIOD. compl. in act. 19, 9 p. 1397^{B}. in psalm. 33 praef. p. 233^{A} David ... 'mutavit vultum', ita ut salivis ora compleret, quatenus -us aestimatus ... dimitteretur illaesus. VEN. FORT. vita Germ. 52, 142 clericus ... nequitiae spiritu vexatus adducitur. unde expulso adversario, videntibus circumstantes (*sic*), velut avis parvula de capite -is (-i *l. v., cf. p. 565, 79*) ... egreditur. 70, 187 cum per salivam oris sui multa curata fuerint ulcera, purgata sint -a. 70, 188 cuius minister quocumque loco sancti tangebat baculo, illic -us (inerguminos, -is *l. v.*) pendebat religatus aerio vinculo *eqs.* PS. VEN. FORT. vita Leob. 10, 29 duo -i. CAES. AREL. Ps. Aug. serm. 314, 1 p. 2347$^{init.}$ metum omni populo insaniens ille -us generavit. *ibid.* DIONYS. EXIG. vita Pachom. 37 p. 255^{A} ut ante cibum ex eo (*sc. pane benedicto*) paulatim, semper -us sumeret. *i. q. diabolus* (*v. p. 565, 83*): VEN. FORT. vita Germ. 36, 105 qui tamen -us (inerguminis [en-] *l. v.*) etsi seminavit mendacium, expulsus, non defendit obsessum. vita Radeg. 33, 75 dum plurimis diebus -e (*PM*^{1}, inergumino *G*, in en- *T*; *cf. p. 565, 79*) torqueretur *carpentarii cuiusdam uxor.* *K.-M.*

ēnervātē *v.* enervo, *p. 569, 26.*

ēnervātio, -ōnis *f.* *ab* enervare. GLOSS.^{L} III Abol. ER 5 eruatio (eviratio *Nettleship*) -o exinanitio. *i. q. actus enervandi, molliendi*: ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 9 fractis dissolutisque corporibus voluptatis (*Gelen.*, voluntati *P*, voluntatis *Sab.*) -e languescere (*Sab.*, -i ang- *P*). AVG. civ. 5, 12 p. 214, 2 D. quanto minus se voluptatibus dabant et -i (-e *A*^{1}*K*, et nervationi *e*) animi et corporis. epist. 243, 10 p. 577, 6 materna terrena ipsa beneficia, quae tibi ad -em cordis enumerantur. PS. AVG. serm. 99, 2 p. 1935 aurum -o virtutum. VEREC. in cant. 2, 39 merito eunuchi, quia per dissolutionem vitae vigorem sibi amputaverint naturalem et luxuriae sunt -e soluti.

ēnervātus *v.* enervo, *p. 568, 82.*

ēnervis, -e *et* **ēnervus,** -a, -um (*v. l. 53*). [*ab* ex *et* nervus. *W.*]. *cf.* enervatus. *scribitur*: in(n): *p. 567, 3.* -bes: FRONTO p. 208, 14 N. *de formis*: *compar. v. l. 67.* *sec. II*^{am} *decl.* enervus, -a, -um: APVL. met. 1, 4 (*iuxta* exossam), *v. p. 567, 10.* PRISC. gramm. III 48, 19 'e' ... privativum ..., ut -us, enodis. GLOSS.^{L} Corp. E 207 -um emortuum. *var. lect.*: VAL. MAX. 2, 7, 15 (*A*^{2}) *v. infra l. 84.* AVG. c. Faust. 16, 14 p. 453, 24 (*L*) *v. p. 567, 29.* PHYSIOGN. 54 p. 74, 9 (*C*) *v. p. 567, 15.* *de notione*: GLOSS.^{L} III Abstr. EN 2 -is sine virtute. *v. et l. 55.* *legitur inde a* SEN. contr. (*v. l. 64*), VAL. MAX. (*v. l. 84*).

adhibetur nonnisi eo sensu qui inest voci nervi, *sc.* '*vires, robur*': *i. q. vires non habens, mollis, effeminatus*: **1** *sensu strictiore de hominibus deque rebus ad homines pertinentibus*: **a** *de personis ipsis* (*spectat fere ad vitium animi, ad corporis mollitiem e. g. infra l. 73*): SEN. contr. 1 praef. 9 *aequales vestri* emolliti -esque. SEN. Thy. 176 ignave iners -is. dial. 7, 13, 4 qui voluptatem sequitur, videtur -is fractus *eqs.* (AVG. quant. anim. 22, 38 p. 1057 nihil est fractius et -ius lethargicis). epist. 71, 23 nos fluvidi et -es *sumus.* 99, 17 *populus* videt aliquem conlabentem et corpori adfusum: effeminatum ait et -em (*v. p. 567, 6. 21*). TAC. dial. 18 Ciceronem (*sc. quod ad eloquentiam attinet, v. p. 567, 24*) a Calvo quidem male audisse tamquam solutum et -em, a Bruto autem ... tamquam fractum atque elumbem. APVL. apol. 74 *Herennius* saltandis fabulis exossis (*v. p. 567, 11*) plane et -is, sed ... indocta et rudi mollitia. MIN. FEL. 37, 12 -is histrio. PORPH. Hor. carm. 1, 15, 31 (*de Paride*) mollis autem imbellis atque is. MAR. VICTORIN. in Eph. 6, 14 p. 1290^{C} *ex lumbis* omnis virtus et omnis materia ad sanguinem; hinc -es elumbes dicimus. AMM. 18, 8, 2 *equites* -es et timidi. PAVL. NOL. epist. 24, 9 p. 208, 21 nobis cavendum est ... ut -es cupiditatibus, quibus virtus subnervatur, confirmemus animam castitate (*animadvertas allegorice enarrari gen. 32, 26, ubi Iacobo femoris nervum frangi refertur*). *de re personata*: SEN. dial. 7, 7, 3 *convenies* voluptatem latitantem ..., mollem, -em, mero atque unguento madentem.

b *de rebus ad hominis corpus* (*corporis actionem p. 567, 9 sqq.*), *animum, mores spectantibus*: VAL. MAX. 2, 7, 15 -is (-os

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A^2) animos odisse virtus solet (9, 1 ext. 6 deliciis . . . -es animi. PHYSIOGN. 14 p. 22, 10 -em sine virtute ac femininum. SIDON. epist. 1, 6, 3 pingui otio marcidus et -is [in(n)- *L T*; inermis *P M*[1]]). VAL. MAX. 3, 5, 3 *Pulcher* -em et frigidam iuventam egit. 6, 4, 1 Mummium, ut nobilem ita -is vitae. 9, 13 pr. subiciamus nunc aestimationi -es et effeminatos (*v. p. 566, 68*) *excessus e vita*. SEN. epist. 74, 33 in corporibus . . . quaedam . . . segnitia -is est. 92, 8 hanc (*sc. partem animi*) necessariam beatae vitae putaverunt, [in] -em et abiectam. PETRON. 119 vers. 25 fracti . . . -i corpore gressus. APVL. met. 1, 4 puer in mollitiem decorus insurgit inque flexibus tortuosis -am (*v. p. 566, 53*) et exossam (*v. p. 566, 72*) saltationem explicat. Plat. 2, 16 corporis effetam et -em et fluxam cutem deamans. TERT. pall. 4 p. 936 Oe. cervicem. FVLG. myth. praef. p. 9, 7 sensus. PHYSIOGN. 54 p. 74, 9 ὑγρὸν . . . in corporibus Graeci molle quidem et flexibile, non tamen evisceratum nec -e (-um *C*) videri volunt. MART. CAP. 9, 892 hae *puellae* . . . quone odio quibusque deliciis ac prorsus -i mollitudine sideralis curiae transeantur, Iovialis vigoris maiestate percense. GREG. M. moral. 21, 4 p. 190^C mentem.

2 *sensu latiore de rebus variis*: **a** *incorporeis*: QVINT. inst. 9, 4, 142 duram potius atque asperam compositionem malim esse quam effeminatam et -em (*v. p. 566, 68*). PLIN. paneg. 33, 1 spectaculum . . . non -e nec fluxum nec quod animos virorum molliret et frangeret. FORTVN. rhet. 3, 9 p. 126 μέσῳ (*sc. generi elocutionis*) quod est contrarium? tepidum ac dissolutum ac velut -e (*v. p. 566, 70*). AVG. civ. 3, 21 p. 133, 24 D. plane iam -em ac languidam libertatem omni modo extorsisse Romanis. c. Faust. 12, 1 p. 329, 3 hoc -is (inertis *var. lect.*) fidei confessio est in Christum sine teste et argumento non credere ([12, 45 p. 374, 1]. pecc. mer. 2, 31, 50 p. 121, 7 -is et debilis). 16, 14 p. 453, 24 -em (-am *L*) ac debilem (*v. supra l. 29*) . . . argumentationem. grat. Christ. 50, 55 p. 165, 19 illam naturalem possibilitatem . . . -em infirmamque testatur . . . Ambrosius.

b *de re corporea*: *fere i. q. laxus, emollitus*: FRONTO p. 208, 14 N. arcus imbribus -es.

syn. et coniunct.: abiectus: *supra l. 8.* debilis: *supra l. 29 bis.* dissolutus: *supra l. 21.* effeminatus: *l. 6. 21. p. 566, 68.* effetus: *supra l. 12.* elumbis: *p. 566, 72.* emollitus: *p. 566, 64.* evisceratus: *supra l. 15.* exossis: *l. 11. p. 566, 72.* fluvidus: *p. 566, 67.* fluxus: *supra l. 12. 22.* fractus: *p. 566, 66.* frigidus: *supra l. 4.* ignavus: *p. 566, 65.* imbellis: *p. 566, 75.* iners: *p. 566, 65.* infirmus: *supra l. 31.* languidus: *supra l. 25.* marcidus: *supra l. 3.* mollis: *p. 566, 74.* solutus: *p. 566, 71.* tepidus: *supra l. 24.* timidus: *p. 566, 77.*

opp.: asper: *supra l. 20.* durus: *supra l. 20.* flexibilis: *supra l. 14.* mollis: *supra l. 14.*

adv. **ēnerviter.** *i. q. enervi, molli, inerti modo*: AVG. c. Faust. 22, 47 p. 639, 27 *ad uxorem* non solum . . . viriliter accedunt, sed saepe . . . -r pertrahuntur (GREG. M. moral. 18, 68 p. 1154^A non fluxe et -r, sed viriliter). 22, 50 p. 644, 8 non -r (in- *L*) blandus (*cf.* GREG. M. epist. 11, 48 tua dilectio . . . studet peccantibus -r [*var. lect.* leniter] blandiri). ord. 2, 8, 25 p. 164, 18 (*opp.* audacter). GREG. M. in euang. 22, 9 p. 1181^A desideriis mollibus -r non succumbant. moral. 2, 79 p. 594^C unde se pertimescit -r cadere, inde accipit fortiter stare (23, 21 p. 264^C [= ISID. in num. 12, 17 p. 341^A] aliud est bella fortiter perpeti, aliud bellis -r expugnari. 23, 54 p. 286^B). 31, 60 p. 607^C sapienter sed non -r cedere.

syn.: fluxe: *supra l. 47.* turpiter: GREG. M. moral. 18, 43 p. 60^B. *opp.*: audacter: *supra l. 50.* fortiter: *supra l. 52.* sapienter: *supra l. 55.* viriliter: *supra l. 46.*

***ēnervo,** -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* nervus. *W.*] -iata: APIC. 7, 1, 1 *EV* (*item* 9, 4, 2). *de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. EN 32/3 -o -are. 34 -ta sine fortitudine, evacuata. 35 languida. 36 -tus nervis abscisus (*v. infra l. 67*). II Abav. EN 4 -vit elanguit. GLOSS. -o ἐκνευρίζω (MARTYR. gramm. VII 190, 4). -at castrat. *de prosodia*: PRVD. cath. 6, 64 ĕnervans. c. Symm. 2, 143 ĕnervatum.

legitur cum verbum -are *tum part.* -tus *inde a* CIC. (*v. l. 82. p. 568, 50. 569, 3*), HOR. (*v. p. 568, 42*), OV. (*v. p. 568, 18*), LIV. (*v. p. 568, 21*).

I *proprie*: *i. q. nervos eximere* (*acced. abl. instr. l. 70. cf. l. 61. p. 568, 41*): SEN. contr. 10, 4, 2 ossifragus iste alterius bracchia amputat, alterius -at. APVL. met. 8, 30 fuit unus, qui poplites meos -are secure sua comminaretur. QVEROL. p. 46, 18 utinam *canis* tibi crura ipsa -asset, ne umquam inde movisses pedem. MARCELL. med. 31, 1 adipis suillae -tae. APIC. 2, 40 assas iecur porcinum et eum (*sic*) -as. 4, 124 accipies cerebella IV -bis coques (4, 141. 166. 5, 206 *al.*). 4, 138. *per metaphoram audaciorem*: FVLG. myth. 2, 2 p. 41, 9 Onfale Herculem persuasit . . . coli deligatos (delicatos *Dβ*) -are contractus (*sc. nervum, i. filum, e lana ducere*).

II *translate*: *quasi vires adimendo mollire, frangere* (*c. abl. instr.*: *p. 568, 7. 8. 12. 19. 20. 24. 36. 48. 51. 62. 66. 72. al.*; *acced. praepp.*: in *p. 568, 6*; per *p. 568, 56*; *nota* -are ab *alqa. re fere i. q. arcere a*: *p. 568, 14. 39*):

A *sensu strictiore*: *homines et eorum corpus animumque*: **1** *generatim*: **a** *homines ipsos*: CIC. Cato 32 non plane me -vit (enarravit $L^1 A^1$), non adflixit senectus. Att. 2, 14, 1 usque eo sum -tus, ut hoc otio . . . malim ἐντυραννεῖσθαι. SEN. dial. 1, 4, 9 fugite -antem (*Lipsius*, -tam *A*) felicitatem (epist. 19, 9 nisi illum -asset felicitas, immo castrasset. *v. infra l. 26*). epist. 7, 7 convictor delicatus paulatim -at et mollit (84, 11 *voluptates* molliunt et -ant). 51, 5 *Hannibalem* fomenta Campaniae. 104, 34 *voluptates* -ant et effeminant. TERT. ieiun. 12 p. 291, 5. ARNOB. nat. 7, 33 p. 267, 13 in femineas mollitudines -antes se *viri*. LACT. inst. 5, 22, 14 p. 475, 18 qui saepe terrenis ac fragilibus his bonis -ti aberraverunt a disciplina. VEG. mil. 1, 28 p. 30, 7 pax ita Romanos . . . otio et armorum desuetudine -verit, ut *eqs.* HIER. in Ezech. 7, 14 p. 69^B -tus est populus et caret viribus proeliandi. COD. Theod. 7, 1, 5, 8 (*a. 364*) quos debilitas fortuita aut morbus et corporis valetudo confecta . . . -verit (enarraverit R^1, *v. p. 567, 83*). 7, 22, 5, 5 (*a. 333*) deliciosis nutrimentis -tos. GREG. M. moral. 10, 8 p. 923^D ut erga errata subditorum sic mansuetudo zelum temperet, quatenus a iustitiae studio non -et (*v. p. 567, 79*). *et al.*

b *res ad hominum sive corpus sive animum spectantes* (*ratione quasi universali dictum e. g. infra l. 25. 33. 38*): OV. rem. 753 -ant animos citharae *eqs.* (VELL. 2, 86, 3 post -tum amore eius [*sc. Cleopatrae*] Antonii animum. LACT. inst. 7, 5, 23 p. 601, 6 *voluptatibus*. AVG. serm. 9, 4, 5 p. 79. *v. et infra l. 22*). OV. met. 4, 286 quare . . . Salmacis -et tactosque remolliat artus (*cf. v. 385 sq.*). LIV. 23, 18, 12 somnus . . . et vinum et epulae . . . -verunt corpora animosque (*sim.* perioch. 27, 18). SEN. contr. 1, 1, 22 *Alfii Flavii naturalis vis* desidia obruta et carminibus -ta vigorem tamen suum tenuit. SEN. dial. 6, 8, 1 *dolorem* contumacissimum . . . tempus -at. 11, 2, 3 quorum delicatas mentes -vit longa felicitas (*v. supra l. 1*). APVL. Plat. 2, 9 p. 234. CYPR. epist. 11, 6 p. 500, 14 ne . . . sublime iam pectus inlecebra saecularis -et (ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 4 aures . . . -ti pectoris dissolutione mollitae). LACT. inst. 5, 15, 9 p. 449, 1 vigorem mentis. PS. HIL. libell. 10 p. 742^A fluxu . . . rerum . . . virtus corporis -atur (*cf.* AVG. civ. 1, 31 p. 48, 24 D. ad virtutem labefactandam -andamque). AMM. 14, 11, 26 *Nemesis* erectas mentium cervices opprimit et -at. FVLG. myth. 1 praef. p. 15, 8 -a totum mortale quod tibi est. PRVD. cath. 6, 64 umor . . . aegrum corpus -ans (*v. p. 567, 64*). c. Symm. 2, 143 ne torpens . . . virtus robur -tum gereret (*v. adn. et cf. p. 567, 64*). CLAVD. 8, 323 non hibernacula segnes -ent torpore manus. GREG. M. moral. 8, 81 p. 851^C sicut virtutes omne vitium -ant, sic arrogantia roborat. 30, 6 p. 558^C dum plus iusto caro restringitur, etiam ab exercitatione boni operis -atur (*v. p. 567, 79*). *et al.*

2 *speciatim de sexu* (*fere i. q. castrare l. 43, cf. I proprie p. 567, 67*): HOR. epod. 8, 2 rogare . . . viris quid -et meas. AVG. civ. 6, 7 p. 260, 18 D. (*de gallis*) homines infeliciter ac turpiter -tos atque corruptos (*cf. p. 569, 13*). c. Faust. 22, 46 p. 638, 10 non -antes sed temperantes virilem vigorem (MARCELL. med. 33, 70 semen lactucae . . . vigorem coitus -at). MARCELL. med. 33, 68 si quem coire noles . . . *fungis in potione extinctis* . . . confestim -bitur. SORAN. p. 75, 18 *ut vir* frequenti usu venerio -tus sit et sine viribus.

B *sensu latiore*: *varias res incorporeas*: *spectat ad*: *elocutionem* (*cf. p. 569, 25*): CIC. orat. 229 ut . . . -etur oratio compositione verborum. SEN. epist. 114, 8 sensus miri (*Buecheler*, mihi *codd.*), magni quidem saepe, sed -ti dum exeunt. PETRON. 2, 2 effecistis ut corpus orationis -retur et caderet. *publicas res*: CIC. rep. 1, 1 nec id (*sc. bellum*) . . . aut Q. Maximus -visset aut M. Marcellus contudisset. LIV. 35, 12, 7 Damocritus ademptis maritimis civitatibus -tam tyrannidem dicere. 38, 34, 9 per haec velut -ta civitas Lacedaemoniorum diu Achaeis obnoxia fuit. *res ad religionem pertinentes*: PACIAN. sim. carn. p. 115, 21 *spiritalis natura* inflecti -arique . . . non novit. PS. RVFIN. in Am. 5, 21—24 p. 1082^A ceremoniarum . . . solatia . . . -ta et abiecta. AVG. civ. 13, 4 p. 560, 30 D. ipsa fides -retur (21, 23 p. 529, 4. *cf.* FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 21 p. 545^D robur Christianae fidei terrenis . . . promissionibus . . . -are). serm. 164, 8, 12 p. 900 vires veritatis. CASSIOD. hist. 1, 14 p. 913^C ineffabile sacramentum nativitatis Christi. *et al.* *praecepta, sententias sim.*: HIER. in Am. 1, 2 p. 1003^C sensum . . . regium, qui versatur in litteris . . . genealogiis quibusdam et traditionibus superfluis -ant atque comminuunt. tract. p. 408, 3 *ne scripturas divinas* -emus. PELAG. in Gal. 4, 24 p. 329, 9 S. ne eorum (*sc. praeceptorum*) videretur -are (evacuare *Cas.*) virtutem (*cf.* in II Cor. 3, 6 p. 246, 11; *v. adn.*). MACR. somn. 1, 2, 2. POMER. 3, 34, 2 p. 520^A cum sententiarum vivacitatem sermo ex industria cultus -et ([*syn.* evacuet]. *cf.* FVLG. RVSP. epist. 17, 25, 48 p. 481^D apostolico . . . sententiam . . . -ari sermone. CONC. Rom. a. 502 p. 448, 9). CASSIOD. var. 4, 41, 2 si nullis impugnationibus -antur asserta. *ferocitatem naturae rerum*: AVG. in psalm. 88 serm. 1, 11 p. 1126$^{a.\ extr.}$ ut placaretur mare, immo ut -retur rabies maris. ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 12 -ta tepore ventorum ferocitas.

syn.: comminuere: *supra l. 67.* effeminare: *supra l. 5.* emollire: AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 24, 3 p. 249, 13. evacuare: *supra l. 71.* mollire: *supra l. 3.* opprimere: *supra l. 33.* *opp.*: roborare: *supra l. 38.*

part. perf. pass. **ēnervātus,** -a, -um *pro adi.* *compar.* -ius: *p. 569, 6. 18. 24.* *adv.* -ē *v. p. 569, 26.* GLOSS. emollitus mollis effeminatus invalidus (*cf. et p. 567, 61*).

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *de hominibus vel rebus, quae ad corpus, animum, mores hominis spectant (de sexu infra l. 13), i. q.* **enervis, mollis** (*pro subst. infra l. 13*): CIC. Sest. 24 cum hominibus -is atque exsanguibus consulatus ... esset datus. Pis. 82 tam infirmo, tam -o reo. Pis. frg. 6 quid ... illo inertius, quid sordidius, quid nequius, quid -ius? de orat. 1, 226 quis hoc philosophus tam mollis, tam languidus, tam -us ... probare posset? Tusc. 2, 47 est in animis omnium fere natura molle quiddam demissum humile -um quodammodo et languidum. CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 10 vigor sexus -i corporis dedecore mollitur (epist. 2, 2 p. 468, 12. LACT. inst. 6, 20, 29 p. 560, 12 -a corpora; *syn.* mollita. ZACCH. 3, 7 p. 1161^A). CLAVD. DON. Aen. 9, 595 p. 265, 4 -i molles imbelles ac feminis proximi. CLAVD. 18, 135 spado Tiresias -usque Melampus. *pro subst. i. q. delicatus*: PS. AVR. VICT. epit. 10, 7 *Titus* -orum greges abire praecepit.

2 *de rebus quibuslibet*: CIC. Tusc. 2, 15 ad hanc -am muliebremque sententiam satis docilem se Epicurus praebuit. 4, 38 mollis et -a putanda est Peripateticorum ratio. DIOM. gramm. I 514, 18 ut -ius fieret et mollius (*sc. metrum galliambum. ibid.* 514, 23. *cf.* SCHOL. Hor. ars 26 saepe -os versus scribit, qui dat operam ut scribat delicatos). GELL. 19, 12, 10 apathiae sectatores ... in torpore (*Lipsius*, corpore *codd.*) ignavae et quasi -ae vitae consenescunt. AMM. 30, 5, 6 iuxta opulentas et tenues -as succidere fortunas. CASSIAN. inst. 5, 5, 2 p. 85, 12 esus. PETR. CHRYS. serm. 41 p. 314^C lenocinia. BOETH. cons. 4, 2 quid -ius ignorantiae caecitate? ENNOD. opusc. 6, 4 p. 402, 24 ne sentiat virilitas operis -i damna sermonis (*v. p. 568, 50*).

adv. **ēnervātē.** SCHOL. Hor. ars 171 gelide id est -e, quia omnes conatus senum imbecilliores sunt.

syn. et coniunct.: delicatus: *supra l. 20.* demissus: *supra l. 8.* exsanguis: *supra l. 3.* humilis: *supra l. 8.* ignavus: *supra l. 21.* imbecillus: *supra l. 27.* imbellis: *supra l. 12.* iners: *supra l. 5.* infirmus: *supra l. 4.* languidus: *supra l. 6. 8.* mollis: *supra l. 6. 8. 12. 16. 18.* mollitus: *l. 11.* muliebris: *l. 15.* nequam: *p. 566, 53.* tenuis: *l. 22.* *opp.*: opulentus: *l. 22.* *Friedrich.*

ēnervus *v.* enervis *p. 566, 53.*

enetēr, -ēra *m.*, ἐνετήρ. CASS. FEL. 48 p. 127, 6 inicies per -a id est tibiam iniectoriam (*v. app. crit.*) multis cavernulis perforatam. 78 p. 191, 5 si ad praesens metrenchyten non inveneris, per -a osseum (*v. app.*) vesica aptata id facies.

? **ēnexo,** -uī, -āre. *fictum ab* enectere (*at fort. corrupt., v. l. 42*). SACERD. gramm. VI 491, 31 'xo' primae coniugationis verba 'xavi' facient: 'flexo, flexavi' aut 'xui': -o, -as, -ui (*ex Prob. cath. gramm. IV 39, 25, ubi* 'enixo, enixas, enixui'). *v.* enixo.

enfasis *v.* emph-. **enfractarius** *v.* infr-.

enfraxis *v.* emph-. **enfyteu-** *v.* emphy-.

engīsōma *n.*, ἐγγείσωμα. *de certa quadam cerebri fractura*: PS. SORAN. quaest. med. 219 p. 269, 31 *alia cerebri fractura* -a (egi- *trad.*) *vocatur* (*cf. Soran. de fract. 1 p. 248, 3 Ideler* τὸ δὲ ἐγγείσωμα *sc.* κάταγμα). 222 p. 270, 18 quid est -a? (egi- *cod.*). cum fracta testa in una parte et sub altera fractura opprimitur (*Soran. ibid. 5 p. 249, 16* ἐγγείσωμα δέ ἐστιν ὀστέον ῥαγέντος ὑπὸ τὸ ἀντικείμενον ὑποδρομή *eqs.*).

? POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 13 (*inter nom. spirantium et quadrupedum*) nitela. pilargis. dasipes ... **engistrus** (*i.* ἀγκιστρ- *sim.?*).

engonasi(n) *v. Onom.*

enhaemon *n.*, ἔναιμον (*sc.* φάρμακον). *i. q. genus medicamenti sanguinem cohibentis*: CELS. 5, 19, 1^A ex emplastris ... *maximum* usum praestant ... quae cruentis protinus vulneribus iniciuntur: -a (enema *P*) Graeci vocant. PLIN. nat. 1, 12, 38 *de* -o (*ME*, -on *rell.*). 12, 77 in Arabia et olea dotatur lacrimā, qua medicamentum conficitur Graecis -on (enbem- *E*, inbem- *a*, inbaenon *F*) dictum, singulari effectu contrahendis vulnerum cicatricibus.

[**enharmonios** *v.* enarmonios.]

enhydris, -dridis *f.*, ἐνυδρίς. eni-: *l. 67.* *gen.* -dis: *l. 70. 71.* *abl.* -de: *l. 68. 69.* *i. q. serpens quidam aquatilis. cf.* PLIN. nat. 32, 82 -is (et h- *Vd*, et idris *R*) vocatur Graecis colubra in aqua vivens (*inde* ISID. orig. 12, 4, 21 *addito*: Graeci enim aquam ὕδωρ vocant [GLOSS.^L I Ansil. EN 52 enidris colubra *eqs.*]). PLIN. nat. 1, 29, 38 *remedia ex* angue, hydro, bova, -de, serpentibus ceteris (1, 30, 43 -de). 1, 32, 19 -is (-i *R*), cancri fluviatiles. 30, 21 *medetur dentium doloribus* draconis os e spina, item -dis; est autem serpens masculus et albus. 32, 102 -dis iecur.

en(h)ydros *et* **en(h)ydrus,** -a, -um, ἔνυδρος. eny-: *l. 78.* eni-: *p. 570, 5.* -us: SOL. 37, 24 *class. I* (*v. p. 570, 3*). AMM. *l. 83* (*fort. et* MAR. VICTORIN. *l. 78*). [*var. lect.* -hygr-: SOL. *p. 570, 6. recte*: PLIN. nat. 37, 190; *v. p. 570, 8.* *ex coni.*: AMM. *l. 83.*] 1 *i. q. aquaticus, in aqua vivens*: a *adi.*: MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 9 p. 1180^B *quin* quosdam daemones aerios vocent, rursus alii empirios (*v. p. 539, 8*), alii enydros, alii genios, id est terrenos, aquaticos, aerios, ignitos. b *subst., i. q. animal ex ichneumonum genere* (*cf.* ISID. orig. 12, 2, 36 -os bestiola ex eo nuncupata, quod in aquis versetur et maxime in Nilo): AMM. 22, 15, 19 quod factum (*sc. trochilum in ferae guttur intrantem*) contuens -us (*Salmas.*, hydrus *V*) ichneumonis genus oris aditum penetrat ... et populato ventre ... erumpit.

2 *i. q. aquam continens: de gemma quadam, quae et* 'enhygros' (*v. infra l. 6*) *vocatur*: SOL. 37, 24 (*ex Plin. nat. 37, 190.; v. s.* enhygros *infra l. 8*) -os (*class. II* [-gros *index M*], *item I* [-us, *v. p. 569, 73*]) exudat, ut clausam in eo putes fontaneam scaturriginem (*inde* ISID. orig. 16, 13, 9; enidros *B*, enitros *CK*, endros *T*).

en(h)ygros *f.* (*sc. gemma*), ἔνυγρος. [SOL. 37, 24 *class. III v. p. 569, 74.*] *de gemma certa aquam includente*: PLIN. nat. 1, 37, 73 phlogitis, anthracitis, enygros, polytrichos *eqs.* 37, 190 -os (*B*, -hydros *Fdh*, enaydros *L*) semper rotunditatis absolutae in candore leni (*Mayh.*, levi *trad.*) est; ad motum fluctuatur intus in ea, ut in ovis, liquor (*v. s.* enhydros *2, l. 1. 3 et cf. p. 569, 75*).

HIER. epist. 15, 3, 2 clamamus 'si quis tres hypostases ut tria **enhypostata** (ἐνυπόστατα *B, Engelbr.*; en(h)yp- *Lob*, inhy- *W*), hoc est ut tres subsistentes personas non confitetur, anathema sit'.

? **eniasgireos** (*i.* γύρεως, γύρ(ε)ιος?) farina ordei GLOSS. III 562, 61.

eniber, enibra, enibrum *v.* inebra.

enica *v.* ethnicus. **enico** *v.* eneco.

enigma *v.* aenigma (enema *p. 564, 21. 27*). *K.-M.*

ˣ**enim** *particula.* [*i. q. osc.* íním, inim '*et*'; *umbr.* enem '*tum*', *cf. c. umbr.* enom, inum-ek '*tum*'. *sunt qui radicem eiusdem pronom. demonstr.* eno-, no- *subesse existiment, quod invenitur in gr.* ἔνη, *ind.* aná '*nam*', '*certe*', *lat.* nam, nem-pe *aliis. W.*] *scribitur* eni: PLAVT. Aul. 594 *D.* CARM. epigr. 2115, 7 *al.* *de* ***prosodia et mensura:*** *ap. scaen. vet. plerumque pyrrhichie usurpatur per corrept. iamb. ut vid.* (*sic etiam ante caesuram sen. iamb.* [*v. p. 585, 49*], *v. O. Skutsch, Gesetze d. IK., Göttingen 1934, p. 90*); *sim. in hexametro* ENN. ann. 371 nón -m rúmores *eqs.* *iambice: in baccheis*: PLAVT. Pseud. 1266. *in locis* '*Jacobsohnianis*': PLAVT. Cas. 372 dicam -m mea mulsa. Most. 551 nihil -m; sed dic mihi. TER. Phorm. 555 verum -m metuo malum. *fort.*: PLAVT. Merc. 159 Stich. 737; *sed de ictu* at ením *sim. sive* at ením *etiam e* Persa 62 Trin. 806 Truc. 266 *nihil certi elicitur.* *in fine versus*: TER. Hec. 850 Ad. 656. *addendum videtur* PLAVT. Persa 62 (*in* V^o *pede*) neque ením decet (*minus placet* neque énim decet). *semper iambice inde a* LVCILIO, CATVLLO, LVCR. *de synaliphis: simul utramque syllabam in synal. ponere non dubitant scaen. vet., v. e. g.* PLAVT. Amph. 331; *post eos* (*praeter* neque -m) *hi loci inveniuntur*: LVCR. 1, 304 tangere -m et tangi. 6, 116 fit quoque -m interdum. SIL. 13, 136 tibi -m haec (*sic in precatione*: STAT. Theb. 6, 633 tibi -m hic. 10, 338 tibi -m haec. *v. p. 572, 69*). ? IVV. 6, 151 quantulum -m (*Herm.*, in *trad.*, *v. l. 69*) hoc. 14, 73 plurimum -m intererit. -m est *in aphaeresi raro, v. Heraeus ad Mart. 12, 94, 11, ubi nunc addit* OV. met. 8, 809. 9, 613. *vix in hiatu* PLAVT. Truc. 733 plus énim es (se *codd.*; '*fort.* ⟨tu⟩ es' *Leo*) intro missus.

de significatu: DON. Ter. Andr. 823 Hec. 238 Phorm. 983 Ad. 168 *v. p. 572, 23. 55. 573, 40. 589, 83.* SERV. auct. georg. 1, 77 '-m' causalis coniunctio est. PRISC. gramm. III 102, 12 *coniunctiones* completivae sunt 'vero', 'autem' ... '-m', 'nam', 'namque'. et fere quaecumque coniunctiones ornatus causa vel metri nulla significationis necessitate ponuntur, hoc nomine nuncupantur. 103, 23 '-m' ..., cum sit causalis, τὸ 'γάρ' significat *eqs.* invenitur tamen etiam completiva, quando 'δή' significat (sig. -m *R*) Graecam coniunctionem (*v. l. 57. p. 572, 55*) *eqs.* invenitur eadem etiam pro affirmativa ... et maxime praepositiva (praeposita *R*) hanc habet significationem. PS. ASPER gramm. suppl. 57, 22. 24 (-m *affertur inter coniunct.* '*causales*' *et* '*rationales*'). VIRG. gramm. suppl. 201, 1. 3. GLOSS.^L I Ansil. EN 65 (= III Abstr. EN 20) -m: vero. II Philox. EN 6 -m: γάρ, δή. NOT. TIR. 1, 22. 2, 74^a *al.* *notatur* ℕ: NOT. laterc. gramm. IV 279^B, 13; *sim. in libris, unde varie confusum* -m *c.* autem (*v. l. 66*), hoc, haec, eius *al.* *legitur inde a* NAEVIO (com. 59 at -m), ENNIO, PLAVTO *per totam latinitatem* (*dub. trad.* LIV. ANDR. carm. frg. 38 M.; *v. Leo, Sat. Vers p. 41*). *bis ap.* CATONEM, *v. p. 574, 1. 577, 53, omnino deest in agr., ubi frequens est* nam; *raro ap.* SALL. *idque plerumque in orationibus (cf. Kunze, Sallustiana, Leipz. 1897, p. 46; Löfstedt, Synt. II 290 sq.).*

[*confunditur*: c. autem (*v. l. 59; P. Lehmann, Philol. 27, 1916, 536*): *e. g.* CIC. inv. 2, 49 (-m *PJ*, autem *H*). Balb. 49. c. etiam: *e. g.* TERT. nat. 1, 7, 14 (etiam *Rigaltius*, -m *A*). c. eum: *e. g.* PETRON. 44, 9 (eum *Tilebomenus*, -m *cod.*). *v. p. 585, 27.* c. in: *e. g. p. 573, 51.* TERT. pudic. 18 p. 260, 5. *alia quaedam v. ap. Ch. H. Beeson, Raccolta Ramorino, Pubbl. della univers. cattol. d. S. Cuore VII 206 sq.* *ceterum moneo locos corruptos et dub. trad. propter multitudinem singillatim hic enumerari non posse.*]

materiam sic digerendam esse existimavi:

CONSPECTVS MATERIAE

CAPVT PRIMVM: -m *affirmativum*:

I *vi aff. integra*:
  A *generatim*: 1 *primo sentent. loco*: *p. 572, 19.* 2 *secundo loco*: *p. 572, 29.*
  B *speciatim in responsis*: *p. 572, 45.*
II *vi aff. plus minus evanida*: *p. 572, 63* (*in apodosi*: *p. 573, 5*).
III *fere i. q.* ergo, igitur: *p. 573, 18.*

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iuncturae: at -m: *p. 573, 29.* atque -m: *p. 573, 30.* atqui -m: *p. 573, 33.* immo -m: *p. 573, 35.* neque -m: *p. 573, 44.* quamvis -m: *p. 573, 55.* quia -m: *p. 573, 56.* sed -m (*vi advers. integra: p. 573, 82; attenuata: p. 574, 29*). vel -m: *p. 574, 41.* verum -m: *p. 574, 42.*

CAPVT ALTERVM: -m *rationale:*

***pars prior:* de collocatione:**
secundo et quasi secundo loco: p. 574, 61 (praep. primo l.: p. 574, 65; est, esse *sim. secundo l.: p. 574, 78).*
primo loco: p. 574, 83 (-m inquit: *p. 575, 19*).
tertio loco:
I *usitatiora vel faciliora*:
A *monosyll. primo l.*: 1 et, nec (*respondet alterum* et, nec: *p. 575, 27*; et, nec = '*etiam, etiam non*': *p. 575, 36*; et ... -m, nec ... -m = et -m, neque -m: *p. 575, 49*). 2 iam: *p. 575, 58.* 3 non: *p. 575, 64.* 4 ut: *p. 576, 2.* 5 *aliae partic.: p. 576, 7.* 6 *pronom.: p. 576, 11.*
B *vox pyrrhichia primo l.: p. 576, 23.*
C *encliticum secundo l.: p. 576, 35.*
D *in aliis locut. sollemnibus* (*bina verba artius conexa primo et secundo l.: p. 576, 45; coniunctio primo l.: p. 576, 54*).
II *remissiora et audaciora*:
A *generatim: p. 576, 59.*
B *speciatim in iuncturis: p. 576, 77.*
quarto loco: p. 576, 83.
quinto loco: p. 577, 23.
singularia: p. 577, 25.

***pars posterior:* de usu:**
I -m *causale*:
A *obiective*:
1 *inducit ipsam sententiam causalem*:
a *generatim: p. 577, 39* (*in conexione relativa: p. 577, 83; in part. coniunct.: p. 578, 3; nexus causalis interrumpitur: p. 578, 8; duae unius rei rationes afferuntur: p. 578, 39*).
b *speciatim in parenthesi: p. 578, 50.*
2 *inducit sententias causae antecedentes* (*proleptice*):
a *secundarias*: α *relativas: p. 578, 73.* β *interrogativas: p. 579, 15.* γ *coniunctionales: p. 579, 23.*
b *primarias: p. 579, 63.*
c *coordinatas*: α *pro secundariis: p. 580, 26.* β *pro primariis: p. 580, 83.*
d *interrogationes*: α *generatim: p. 581, 14* (quid -m? *c. altera interrog.: p. 581, 51*). β *speciatim rhetoricas: p. 581, 72* (*exclamationes: p. 582, 10*).
B *subiective*:
1 *generatim*:
a *subicitur causa sententiarum*: α *affirmativarum: p. 582, 18* (*in parenthesi: p. 582, 80*). β *interrogativarum: p. 583, 34.*
b *singularum vocum: p. 583, 69* (*in parenthesi: p. 584, 4*).
2 *speciatim: afferuntur indicia*: a *quaelibet: p. 584, 32.* b *exempla: p. 584, 66.*
C *in certis quibusdam loquendi formis* *et sententiarum conexibus*:
1 *per ellipsin: p. 584, 84.*
2 *persona loquentis mutata*: a *in responsis: p. 585, 39.* b *in initiis dictorum a scriptoribus allatorum et sim.: p. 585, 81.*
II -m *explicativum*:
A -m '*identitatis*':
1 *explicantur sententiae*: a *manet idem subiectum: p. 586, 41.* b *mutatur subi.: p. 586, 81.*
2 *expl. singulae voces*: a *subst.: p. 587, 34.* b *pronom.: p. 587, 71.*
B -m '*inceptivum*': *p. 588, 3.*
***iuncturae*:** atque -m: *p. 588, 55.* cum -m: *p. 588, 64.* ecce -m: *p. 588, 71.* nam -m: *p. 588, 81.* nempe -m: *p. 589, 9.* nimirum -m: *p. 589, 16.* quippe -m: *p. 589, 20.* quod -m: *p. 589, 26* (*post verba sent. et dic.: p. 589, 48*). scilicet -m: *p. 589, 58.* videlicet -m: *p. 589, 61.*

CAPVT TERTIVM: enim *fere i. q.* autem:

I -m *adversativum: p. 589, 68* (*in assumptione: p. 590, 25*).
II -m *adnectit aliquid novi*:
A *generatim: p. 590, 39.*
B *speciatim in additamentis illustrantibus, definientibus sim.: p. 591, 27.*

e multitudine exemplorum parvus proponitur delectus. ceterum de afferendorum exempl. ratione haec praenotanda duco: 1. seclusi eos locos mutilos, ubi, quia antecedentia ignorantur, de vi vocis -m nihil affirmari potest. 2. quo crebrior atque notior aliquis vocis -m usus est, eo pauciores elegi locos eosque potissimum antecicerontanos. talia fere demonstrantur usque ad CIC. *inv. et orat. vetust.; eiusdem libri recent. tum laudantur, cum exempla vetustiora aut nulla aut pauca parumve apta exstant. 3.* etenim *et* enim vero *v. suis locis*; neque -m (*sc. de ratione quae inter* neque -m *et* non -m *intercedat*) *v. s.* neque.

e litteris philologicis hic nomino Hand, Turs. II 374 sqq.; Schmalz-Hofmann, Synt. 680 al. (v. ind.). alios infra suo quemque loco commemorabo.

CAPVT PRIMVM

enim *affirmativum.*

(*locos, ubi vim magis adversativam habet, v. p. 589, 78 sq. accedit prope ad notionem vocis* immo *infra l. 40, vocis* igitur *vel* ergo *l. 26. p. 573, 5. 18 sq.; quod fieri ne mireris, v. quae disputat Schmalz-Hofmann, Synt. p. 682 de* ergo *affirmativo*).

I *vi affirmativa integra* (*de exemplis Plaut. v. Langen, Beitr. z. Krit. u. Erkl. d. Pl., 262 sq.*): A *generatim*: 1 *primo sententiae loco*: PLAVT. Capt. 592 -m [vero] iam nequeo contineri. Cas. 889 -m iam magis adpropero. Cist. 777 gaudeo tibi ... liberorum esse amplius. :: [et] -m non placet (Persa 236 -m non ibis. TER. Ad. 168 -m [*Ap*[1] *Don.*, at -m *rell.*] non sinam [DON. *ad l.* '-m' inceptiva particula apud veteres fuit, sed et convenit perturbato]). Epid. 701 -m istaec (iste *P*) captiost (Most. 1144). Mil. 1018 -m cognovi nunc. Persa 612. Stich. 616 tua pol refert. :: -m (-m vero *A*) ... opera utere (*v. l. 16. p. 573, 18 sq.*). Trin. 1134. TER. Haut. 72 [at] -m ... quantum hic operis fiat paenitet. QVADRIG. hist. 87 *v. p. 575, 1.* 2 *secundo sententiae loco*: PLAVT. Amph. 331 certe -m hic nescio quis loquitur (658 Asin. 614 TER. Andr. 503. *cf.* PLAVT. Aul. 811 certo -m ego vocem hic ... mi audire visus sum. Poen. 1181 Stich. 88). 333. Asin. 598 audin hunc opera ut largus est nocturna? nunc -m esse negotiosum (est -us *codd.*) videlicet Solonem (*sic per ironiam* Capt. 568). Bacch. 457 fortunatum Nicobulum, qui *Mnesilochum* ... produxit sibi *eqs.* hic -m rite productust patri (*potest causaliter accipi, v. p. 577, 36*). Epid. 162 non -m nunc tibi dormitandi ... copia est (Mil. 648 Ephesi sum natus, non -m in Apulis. Most. 1133 Rud. 922 *al.*). 648. Men. 251 em, illoc -m verbo esse me servom scio. Persa 489 numquam -m posthac tibi ... quod nolis volam (Stich. 96. 754). 670 huc decem accedent minae. :: abscedent -m, non accedent (*v. supra l. 15*). Trin. 61 faxo haud tantillum dederis verborum mihi. :: namque -m tu, credo, me imprudentem obrepseris (*v. Langen l. l. 261 sq.*). ? CAECIL. com. 230 nunc -m demum mi animus ardet. TER. Ad. 922.

B *speciatim in responsis ad interrogationes datis* (*ad* at -m *l. 61; primo sententiae loco l. 47. 50. 54*): PLAVT. Bacch. 702 nunc quid nos vis facere? :: -m nil [est] nisi ut ametis impero. Cas. 268 quid istuc tam cupide cupis? :: ut -m frugi servo detur *Casina* (Epid. 277 quam ad rem istuc refert? :: rogas? ut -m praestines argento *fidicinam*. Poen. 855. *cf.* Mil. 429 -m ne. Most. 1095 ne -m). 322 quid tu postea? :: negavi -m *eqs.* 366. 372 quid est? :: dicam -m (Mil. 810 ego -m dicam. Most. 888). Men. 162 sed quid ais? :: egone? id -m quod tu vis. Most. 551 Poen. 387. Stich. 600 solus cenabo domi? :: non -m solus. Trin. 922 an Charmides? :: -m (mim *B*, min *CD*) Charmides. Truc. 309. TER. Hec. 238 (DON. *ad l.* -m pro ⟨δή⟩ dixit: supervacua ponitur interdum haec coniunctio aut pro altera coniunctione). 850 qui[d] *te donem*? :: nihilo -m. Ad. 656. 730. SORAN. p. 6, 15 matrix quot nominibus vocatur? principaliter -m tribus nominibus dicta est. p. 22, 21. 36, 26. 80, 3. *huc revocandum videtur* PLAVT. Amph. 694 qui istuc potis est fieri ...? :: quid -m (quidnam *Langen, Beitr. p. 267*) censes? te ut deludam. *nota*: PLAVT. Epid. 95 at -m — bat -m. TER. Haut. 317 at -m — :: quid -m?

II *vi affirmativa plus minus evanida* (*voci, quam sequitur, aliquid addere videtur ponderis infra l. 69. 82; de locis Vergilianis v. Norden ad Aen. 6, 28*): VERG. georg. 2, 509 hunc plausus ... per cuneos geminatus -m plebisque patrumque corripuit. 3, 70 *v. p. 573, 20.* Aen. 2, 100 *v. p. 573, 48.* 6, 317 Aeneas miratus -m ... ait *eqs.* (*sim.* VICTORIN. leg. dom. 91 indignatus -m Moyses). 8, 84 *suem* Aeneas tibi -m, tibi, maxima Iuno, mactat (Ov. met. 4, 17 tibi -m inconsumpta iuventa est. *animadvertas simili modo compellari deos ap.* SIL. 13, 136 *et* STAT. Theb. 6, 633, *sed hos poetas operam dedisse, ut -m vim causalem acciperet*). 10, 872 Aenean ... vocavit. Aeneas agnovit -m laetusque precatur. APVL. *v. p. 574, 41.* PS. APVL. Ascl. 2 p. 37, 15 non (*i.* '*nonne*') -m ... omnis unius qualitatis est anima? (*ibid.* p. 37, 18. 7 p. 42, 5. ITALA I Cor. 9, 4 [Tert. monog. 8 p. 773, 15 Oe.] non -m habemus potestatem uxores circumducendi? [μὴ οὐκ, VVLG. numquid non]. *v. ex. seqq. et p. 573, 3*). AMBR. Noe 27, 101 dubium videtur utrum -m ... intellegendum sit ... an *eqs.* VVLG. gen. 27, 32. Iob 22, 13 et dicis: quid -m novit deus? (I reg. 29, 8. Matth. 27, 23 [τί γάρ]. TRACT. Pelag. p. 127, 22). AVG. gen. ad litt. 1, 7 p. 11, 12 prius *insinuatum est* aliquid inchoatum, cui superferri diceretur *spiritus dei*, non -m loco, sed omnia superante ... potentia. MVTIAN. Chrysost. hom. 27, 2 p. 403$^{extr.}$ meliorem resurrectionem ..., non -m talem, qualem *eqs.* (*gr. p. 187*$^{med.}$ οὐ τοιαύτης, οἵας). HIST. Apoll. rec. A 40

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Athenagoras ... ait: scio -m (-m *om. rec. B*) te mirari. VEN. FORT. carm. app. 3, 13. PAPYR. Amherst II 26 I 8 et *lupus* dixit: quomodo -m, quis mulieri cr⟨edo⟩ (*Babr. 16, 10 πῶς γάρ*). *huc fort. referend.* PANEG. 9 (12), 22, 5 (*v. p. 575, 13*). CONC.[S] I 2 p. 13, 8 (*v. p. 578, 4*). *in apodosi* (*animadvertas eodem fere modo* ergo *et* igitur *usurpari a priscae dumtaxat et infimae aetatis scriptoribus, v. Hand, Turs. II 448 et III 185; v. infra l. 18 sqq. et cf. p. 590, 25 sq.*): COMM. instr. 2, 5, 4 temporibus primis per errorem si qua gerebas, erogatus -m Christo tu cuncta relinque (CHIRON 506 bubrestu si ediderit in feno vel pabulo, ⌊sic -m intelligitur⌋ [⌊ ⌋ *haec sentent. deest Hippiatr. gr. I 313, 4; Veg. mulom. 2, 142* haec erunt signa]. HESYCH. in lev. 3, 4 p. 815[D] si ... delibatio sancta ... et massa, sic -m *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 3, 14 p. 183, 1 *anima* si ... qualitatis expers esset, profecto -m deus esset). AVG. c. Faust. 22, 1 p. 591, 13 quia utrumque pariter constare non potest, oportet -m aut hos fuisse malos aut illos mendaces. serm. coll. Morin p. 83, 33 quae habent divites, bona sunt -m (*'profecto, quidem' Morin*).

III -m *prope accedit ad notionem vocum q. s.* ergo *et* igitur (*v. l. 5. p. 572, 15; primo sententiae loco l. 23*): PLAVT. Stich. 616 *v. p. 572, 26.* VERG. georg. 3, 70 semper erunt quarum mutari corpora malis: semper -m (*'und so' wie altlat.* einom: *Norden ad Aen. 6, 28*) refice. *hic commemorare velim*: ITIN. Alex. 53 morem sibi proceres exercitus fecerant, uti mutuo sese conviviis acciperent. -m (*i. 'dementsprechend'*) cum forte apud Medium convivarent, comessatione sese illis convivam facit *Alexander*. RVSTIC. c. aceph. p. 1201[D] si ... aliud est de duobus loqui vel pluribus; aliud vero de uno *eqs.* non -m sine dissimilitudine est ea quae de uno est et illa quae de pluribus ratio.

iuncturae: **at -m** *v. vol. II 1008, 44 sq.* (ast -m [*i. 'sed'*]: *ibid. p. 944, 12*). **atque -m**: AVR. Fronto p. 70, 24 N. *v. p. 588, 55; fort. i. q. 'at', 'sed'.* APVL. Plat. 2, 20 *v. p. 588, 58; fort. comparandum c.* vel -m *p. 574, 41* (*v. praeterea l. 44 sqq*). **? atqui -m**: QVINT. decl. 268 p. 94, 3 non est ... necessaria philosophia. atqui -m ut studio perveniri ad sapientiam possit, via tamen eius certa est (*i. 'at -m' in occupatione?*). **immo -m** (GLOSS. II 336, 25 καίτοιγε adquin immo -m): PLAVT. Pseud. 31 lege vel tabellas redde. :: i. -m pellegam. Stich. 704 potius quam in subsellio cynice hic accipimur quam in lectis. :: i. -m nimio hic dulcius (*v. adn.*). TER. Andr. 823 orandi iam finem face *eqs.* :: i. -m nunc cum (quam *Σ*) maxime abs te postulo *eqs.* (DON. *ad l.* i. -m: '-m' παρέλκον est figura). Eun. 355 Phorm. 338. COLVM. 12, 25, 1 quidam, i. -m (*SAR, etiam al.*) fere omnes Graeci aqua salsa ... mustum condiunt *eqs.* APVL. apol. 52. 85 iniuriae dico? i. -m sceleri. 86 Socr. 8 p. 140. *v. praeterea s.* enimvero. **neque -m** (*hic ea tantum exempla afferuntur, ubi* -m *vim affirmativam habere videtur; nota tmesin l. 48*): PLAVT. Cas. 888 reppulit mihi manum n. -m (ecum *V*, dum *Leo*) dare sibi savium me sivit. Persa 62 *al. v. p. 577, 44.* VERG. Aen. 2, 100 semper Vlixes ... terrere *eqs.* nec requievit -m, donec *eqs.* (SERV. *ad l.* aut vacat -m aut pendet sensus *eqs.*). EPIST. Sapph. 105 non mandata dedi, n. -m mandata dedissem ulla, nisi *eqs.* VAL. FL. 1, 17 tu genitor, lucebis ab omni parte poli, n. -m (in *V*, iam *Sudhaus*) Tyriis Cynosura carinis certior *eqs.* 3, 210 pugnae crebrescit (crudescit *C*) opus; n. -m (iam *Langen*) ignea cedunt astra loco. *adde*: VICTORIN. Boeth. in Porph. comm. sec. 4, 9 p. 262, 8 neque ... neque -m (οὔτε δέ). **? quamvis -m**: PANEG. 5 (8), 1, 3 (*sed locus vix sanus*). **quia -m** (*apud Plaut. semper post interrogat.; nota tmesin infra l. 78*): PLAVT. Amph. 666 qui tibi nunc istuc in mentemst? :: q. -m sero advenimus. 1034 sacrufico ego tibi. :: qui? :: q. -m te macto infortunio (Persa 228). Bacch. 50 viscus merus vostrast blanditia. :: quid iam? :: q. -m intellego *eqs.* (Mil. 834 Pseud. 325). Capt. 884 quid tu per barbaricas urbes iuras? :: q. m. *eqs.* (Cas. 385 Curc. 449 Truc. 266). Curc. 442 quam ob rem istuc? :: dicam. q. -m Persas ... subegit (TER. Haut. 800). Epid. 299 id non decem occupatum tibi erit argentum dies. :: quidum? :: q. -m mulierem alius ... deperit (Pseud. 1116 Truc. 733). Merc. 648 cur istuc coeptas consilium? :: q. -m me adflictat amor (Most. 1098). Mil. 1001. Persa 592 stultus es pueriliter. :: quid ita? :: q. -m *eqs.* (NOVIVS Atell. 2). Pseud. 804 *al.* TER. Haut. 188 quapropter? :: q. -m *eqs.* (Hec. 311 *persona non mutata*). Phorm. 332 illis qui nihil faciunt *rete* tennitur, q. -m in illis fructus est. TVRPIL. com. 41 NOVIVS Atell. 62. PETRON. 51, 6 (*verba Trimalch.*) postquam negavit *alium scire hanc condituram vitreorum*, iussit illum Caesar decollari: q. -m, si scitum esset, aurum pro luto haberemus. LVCIF. reg. apost. 11 p. 63, 12 (*Hartel*, q. cum *trad.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 211, 13 St. (*Stangl*, qui nemo *cod.*). AVG. c. Faust. 33, 2 p. 786, 24 quodsi quis dicat idcirco praetermisisse *Lucam*, q. -m dictum id iam satis fuisset a Matthaeo, cur *eqs.* (*sic respondet* idcirco: PS. AVG. quaest. test. I 97, 3 p. 173, 7). GREG. TVR. glor. conf. 109 p. 818, 25 quia (*om. 1a. b. 2. 3*) nihil -m.

sed -m (*nota tmesin p. 574, 12. 18; de collocatione v. p. 576, 80. 577, 20. in exhortatione ut* at [*v. vol. II 994, 35; Schmalz-Hofmann, Synt. 666*] *p. 574, 9*): **1** *vi advers. integra*: PLAVT. Bacch. 1081 duxi, habui scortum, ... donavi, sed (*Acidalius*, et *codd.*) -m id raro. CATO orig. 95b *Rhodienses* non nostrae contumeliae causa id *noluerunt* evenire sed -m id metuere, ⟨ne⟩ *eqs.* CIC. de orat. 1, 16 quis non iure miretur ... tam exiguum oratorum numerum inveniri? sed -m (*M*, nimirum *L*) maius est hoc quiddam, quam *eqs.* VERG. Aen. 1, 19 *Carthaginem* regnum *Iuno* gentibus esse ... tendit *eqs.* progeniem sed -m Troiano a sanguine duci audierat, ... quae *eqs.* (*affert inter archaismos* QVINT. inst. 9, 3, 14; *v. Norden ad Aen. 6, 28*). 2, 164. 5, 395. 6, 28 magnum reginae sed -m miseratus amorem (AVIEN. Arat. 212 hic immaturi sed -m miseratus ... leti supplicium). OV. am. 3, 2, 73 favimus ignavo; sed -m revocate, Quirites (*sim.* met. 9, 248 SIL. 12, 719). met. 6, 152. 10, 323 *al.* fast. 2, 751. 5, 529 CORN. SEV. carm. frg. 13, 2 M. MANIL. 2, 166. GERM. 653 (*Arat. 641 δέ*). VAL. FL. 1, 228 sed -m contra. SIL. 1, 33. 10, 289 ille ego — sed vano (vario *OV*) quid -m te demoror *eqs.* (*v. p. 573, 80*). 10, 592 sed vero, sed -m (12, 332). *al.* STAT. Theb. 3, 601 *al.* FRONTO p. 127, 16 N. AVR. Fronto p. 29, 20. AFRIC. dig. 45, 1, 63 (etenim *Mommsen*). VLP. dig. 26, 8, 5, 2 *al.* GELL. praef. 18 *al.* APVL. apol. 25 *flamma* stipula *exorta* ... cito incremento, sed -m materia levi. *al.* TERT. apol. 13, 6. adv. Marc. 5, 19 p. 643, 14 invisibilis dei imaginem ait Christum. sed (et *? Kroymann*) nos -m invisibilem dicimus patrem (*v. p. 573, 80*). *al.* ITALA act. 15, 11 (Tert. pudic. 21 p. 270, 23; *gr.* ἀλλά, VVLG. sed). IVL. VAL. 1, 3 p. 3, 29 *al.* (*v. Hey, Arch. f. lat. Lex. 13, 1904, 208*). LACT. epit. 62, 1. CONC.[S] I 2 p. 45, 35 non ... solummodo ... sed -m et (*gr. I 1, 1 p. 33, 13 ἀλλὰ γὰρ καί*). *speciatim in occupatione q. v. ut* **at -m**: STAT. Theb. 9, 22 sed -m hiscere campos conquesti terraeque fugam mirantur (miserantur *var. lect.*, miramur *Bentley*); an istos vel sua portet humus? MIN. FEL. 32, 7 sed -m deus actum hominis ignorat *eqs.* erras, o homo. TERT. bapt. 5 p. 204, 28 adv. Marc. 4, 28 p. 519, 1 CYPR. eleem. 18 p. 387, 13 AVG. civ. 1, 11 p. 20, 27 D. 13, 24 p. 597, 17. **2** *vi advers. attenuata transitum ad alia et nova facit* (*in narratione e. g. infra l. 31 sq.*): OV. met. 1, 530 aucta ... forma *Daphnes* fuga est. sed -m non sustinet ultra perdere blanditias iuvenis deus. SIL. 11, 46 tum ... collidens dissona corda seditio. sed -m interea ... delicta augebat ... senectus. FRONTO p. 12, 1 N. quae ego pro somno dixeram, tu ... refutasti. sed -m vespera scripsisse te ais *eqs.* p. 33, 1 VLP. dig. 5, 3, 11. 6, 1, 1, 3 *al.* MOD. dig. 34, 3, 20, 1 Gaius Seius ... accepit curatores ... Maevium et ... Sempronium. sed -m (dein *Mommsen*) idem Gaius Seius ... ita cavit *eqs.* APVL. apol. 77 PS. TERT. haer. 4 p. 220, 5 CYPR. laps. 25 p. 255, 10 AMM. 28, 4, 33 SCHOL. Cic. Bob. in Clod. et Cur. p. 85, 8 St. RVFIN. hist. 4, 14, 10 (*gr. μὲν δή*). ORAC. Sib. 8, 227.

vel -m: APVL. apol. 88. flor. 1 p. 4 aut ara ... aut fagus ..., vel -m colliculus ... vel truncus. Socr. 9 p. 141. **verum -m** (*antecedentia removet et transitum ad alia facit l. 46 sq.*): PLAVT. Cist. 80 matronae magis conducibilest istuc *eqs.* v. -m meretrix fortunati est oppidi simillima. Mil. 293 medicum istuc tibi melius⟨t⟩ percontarier. v. -m tu istam ... temere hau tollas (*v. adn.*) fabulam. Poen. 873 i in malam rem. :: i tu atque erus. :: v. -m qui homo eum norit, norit (*post* verum *interpungit Leo*). TER. Eun. 742 illius ferre possum ... verba, verba dum sint; v. -m si ad rem conferentur, vapulabit. Phorm. 555 salvos est, ut opinor; v. -m metuo malum. Ad. 201. SALL. rep. 1, 8, 9 plerique mortales ad iudicandum satis ingenii habent aut simulant: v. -m ad reprehendunda aliena facta ... ardet omnibus animus. TER. MAVR. 501. *v. praeterea s.* enimvero.

CAPVT ALTERVM

enim *affert alicuius rei vel facti* ***causam, rationem, explicationem*** (*'enim* ***rationale****'*).

pars prior: de collocatione:

enim *rationale* ***secundum*** *potissimum sententiae locum obtinet. animadvertas* enim *secundo loco etiam ibi collocatum videri, ubi aut subst. (adi. sim.) c. praep. aut quodlibet verbum, praesertim praedicatum, cum copula (sc.* est, esse *sim.) antecedat*: **1** *praepositio primum locum obtinet* (*in tmesi l. 76*): CIC. Verr. II 1, 13 de iure -m (Balb. 29 de civitatis -m iure). 1, 144 in tabulas -m. 3, 116 ab omnibus -m (Phil. 2, 50 ab huius -m scelere). Tull. 29 in vi -m. Balb. 10 contra foedus -m. Tusc. 4, 61 inter omnis -m. nat. deor. 3, 87 propter virtutem -m. *sim. passim. huc fort. revocandum* HOR. carm. 4, 5, 6 instar veris -m. *aliter*: CIC. fin. 3, 36 praeter -m tres. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 iuxta -m Antiochum. PS. APVL. Ascl. 22 p. 57, 24 ex -m intellectu (*sed v. adn. crit.*). MIN. FEL. 37, 8 absque -m notitia. TERT. adv. Iud. 8 p. 718, 13 Oe. (= 11 p. 733, 2) post -m adventum ([*sic λ*, p. adv. -m *Hier. in Dan. 9, 24 p. 551*[A]]. 8 p. 719, 2. FVLG. myth. 1, 15 p. 27, 1 p. -m diiudicationem [p. d. -m *β*]). *cf.* CIC. leg. 3, 45 praeter -m quam (LVCR. 3, 824). LVCR. 3, 859 inter -m iectast (*sim.* 4, 948. 6, 332 VERG. georg. 2, 349). TERT. paenit. 6, 24 ante -m quam. **2** *copula secundum locum obtinet* (*v. Wackernagel, Ges. d. indog. Wortst., Indog. Forsch. 1, 1892, 429*): VARRO ling. 10, 60 facile est -m. rust. 3, 17, 9 factum esse -m. RHET. Her. 3, 24, 40 numquam est -m. CIC. Verr. II 3, 226 quid est -m. Cael. 56 quae fuit -m. *de ceteris procliticis et encliticis v. p. 575, 26 sq.*

primo loco (*cf.* QVINT. inst. 1, 5, 39 *soloecismus fit* transmutatione, qua ordo turbatur: 'quoque ego', '-m hoc voluit', 'autem non

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habuit'): ? QVADRIG. hist. 87 (*de significatu particulae e frg. nihil concludi potest*). VARRO ling. 7, 11. LVCR. 6, 1277 (-m *causaliter accipiendum esse docet Thucyd. 2, 52, 3 γάρ*). VITR. 4, 1, 11 -m ita (ita -m *Oehmichen*). SEN. benef. 7, 5, 1 dial. 7, 9, 4. 17, 4 (*def. W. A. Baehrens, Philol. Suppl. 12 p. 388; sed v. Schmalz-Hofmann, Synt. 680*). PLIN. nat. 25, 51 -m ibi (*dE*, ibi -m *rell.*). TAC. hist. 4, 11 -m is libertus (is -m *Doederlein*, etenim is *Ernesti, al.; at fort. tota parenth. interpol.*). IVLIAN. dig. 7, 4, 11 MARCELL. dig. 34, 2, 6, 2 VLP. dig. 43, 18, 1, 1 (*interpol.?, v. v. Beseler, Beitr. z. Krit. d. röm. Rechtsg., Tüb. 1910, p. 101*). PAVL. dig. 22, 3, 28. APVL. apol. 18. 98 flor. 9 p. 34 Socr. prol. p. 104 *al.* TERT. adv. Prax. 28 p. 283, 2. adv. Marc. 1, 11 p. 305, 9 -m nihil (*M*, nihil -m *Rhenan.*). ITIN. Alex. 42 PANEG. 6 (7), 10, 4. 9 (12), 20, 4. 22, 5 inopinato consilio usus abeundi — -m simulato nuntio maioris . . . tumultus — occasionem . . . obtulisti (*nota* -m *in abl. abs. poni, cf. p. 573, 4. 578, 3*). IVL. VAL. 2, 24 p. 85, 3 (*v. Schmalz-Hofmann l. c.*). FAVST. REI. epist. 3 p. 169, 2. *animadvertas -m saepe ibi, ubi scriptores aliorum dicta afferunt, poni quidem secundo vel tertio loco, sed, quod editores saepe fugit, coniungendum esse cum sequenti* inquit, ait *al.*: CIC. rep. 1, 66 apud Platonem est luculente dictum . . .: 'cum' -m inquit *eqs.* fin. 3, 52. 54 4, 76 ac. 2, 97 nat. deor. 2, 16 VAL. MAX. 1, 8, 10 *al.* (*v. M. Haupt, Opusc. 3, 513*). TERT. spect. 8 p. 10, 9 orat. 2 p. 182, 4. anim. 35 p. 360, 21 'diligite' -m 'inimicos vestros' inquit. pudic. 16 p. 253, 5 'faciamus' -m 'hominem' ait deus. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 19 *al.* CASSIAN. c. Nest. 4, 9, 2. 6, 22, 4.

***tertio loco*: I *usitatiora vel faciliora*: A *monosyllabum primum locum obtinet*: 1 et** (nec): **a** *respondet alterum* et (nec): VARRO ling. 5, 29 et colonia -m . . . et. VERG. Aen. 7, 645 TERT. anim. 21 p. 335, 7 resurr. 14 p. 43, 4 adv. Marc. 5, 4 p. 580, 7 (*an ad c? infra l. 49*). *al.* SCHOL. Cic. Bob. Planc. p. 156, 27 St. AVG. civ. 7, 16 p. 294, 31 D. *al.* TERT. ieiun. 11 p. 289, 8 nec novum -m . . . nec. adv. Marc. 3, 19 p. 409, 22 (PS. TERT. adv. Iud. 10 p. 730, 22). *al.* *sim.* aut . . . aut: TERT. adv. Prax. 27 p 282, 11 fug. 7 p. 474, 19 Oe. CYPR. epist. 73, 6 p. 783, 10 VOPISC. Tac. 3, 7 PS. ASCON. Verr. p. 250, 28 St. vel . . . vel: AVG. civ. 6, 4 p. 250, 9 D. **b** et (nec) *sensu q. e.* etiam (etiam non); *seq. plerumque alterum monosyll.* (*aliter l. 41 sq. 47 sq.*): VITR. 1, 1, 7 et haec -m. SEN. exc. contr. 9, 5 et tunc -m. MELA 2, 1 PAVL. dig. 18, 1, 57, 2 *al.* PS. APVL. Ascl. 7 p. 42, 24 MIN. FEL. 28, 2 TERT. apol. 34, 1 adv. Prax. 13 p. 247, 10 *al.* VVLG. Sirach 37, 9 et ipse -m. AVG. civ. 14, 3 p. 7, 14 D. et *c. subst.* (*inf. l. 42*) -m: TERT. anim. 11 p. 315, 22 et anima -m (25 p. 342, 26). 12 p. 317, 14 et sentire -m. adv. Marc. 1, 15 p. 310, 9 et materia -m. 1, 22 p. 319, 15. ? 4, 36 p. 545, 12 et homo -m Christus (*an ad c?*). *al.* ITALA Luc. 6, 32 (Cypr. testim. 3, 49 p. 153, 20) et peccatores -m (*gr.* καὶ γάρ *eqs.*, VVLG. nam et pecc.). ARNOB. nat. 1, 48 p. 32, 22 et medici -m. QVINT. inst. 4, 2, 93 nec hoc -m. PAVL. dig. 44, 4, 5, 5. TERT. resurr. 56 p. 116, 6 nec ipsa -m. adv. Marc. 2, 9 p. 346, 28 *al.* nec *c. subst.* -m: TERT. adv. Marc. 2, 9 p. 347, 6 nec urceus -m. 2, 21 p. 364, 4 nec sabbati -m. **c** et (nec) *not. attenuata fere i. q.* etenim (neque -m): ? OV. fast. 6, 571 et constat -m (*v. adn.*). TAC. dial. 5 et (*del. Pithoeus*) ego -m. POMPON. dig. 33, 1, 7 et magis -m (-m *del. Mommsen*). VLP. dig. 24, 3, 64, 10 et hoc -m (*interpol. Iust.? v. l. 56*). TERT. bapt. 20 p. 218, 1 et quis (ecquis *Oehler*) -m. resurr. 26 p. 62, 22. ITALA psalm. 91, 13 (Tert. resurr. 13 p. 42, 12) et florebis -m (*nulla particula in LXX aut* VVLG.). ANTHIM. 8 *v. s.* etenim. COD. Iust. 3, 33, 16, 3 et (*del. Mommsen*) tunc -m (*v. l. 52*). APVL. met. 5, 10 nec sunt -m. PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 723, 2 nec hoc -m. *v. supra l. 29. 43 et s.* etenim. **2 iam**: VARRO ling. 5, 49 iam diu -m (*cf.* CIC. Verr. II 2, 157 dudum). PLIN. nat. 21, 116 iam remedia -m. TERT. orat. 3 p. 182, 12 i⟨am⟩ quis -m (*v. adn.*). resurr. 61 p. 123, 2 iam tunc -m (adv. Marc. 2, 26 p. 372, 3 PANEG. 7 [6], 7, 5. 8 [5], 13, 3. 11 [3], 14, 6 tum). CAPITOL. Ver. 4, 3 iam primum -m (VOPISC. Tac. 1, 2). *nota*: LIV. 27, 27, 11 maior iam -m (*P*, iam -m maior *Σ*). TERT. carn. 25 p. 464, 3 Oe. satis iam -m. **3 non** (nil *infra l. 70 sq.*): **a** *generatim* (*anaphorice l. 76*): VARRO rust. 1, 17, 4 non solum -m ([*sed* 2, 2, 7 non -m solum]. *cf.* CIC. Quinct. 18 modo. QVINT. inst. 3, 3, 2 non tantum -m [*sed* 3, 3, 10 non -m tantum]. *talia saepe*). CIC. Cato 84 non lubet -m (*cf.* SEN. dial. 1, 3, 3 licuit. 2, 10, 2 vacat). PLANC. Cic. epist. 10, 7, 1 non minus -m (*al. cf.* SEN. benef. 3, 7, 2 magis. *al.*). LVCR. 1, 647 nil prodesset -m (1, 680 nil referret -m. *cf.* CIC. Flacc. 103 nihil [= *nil?*] dicam -m [-m dicam *b*, -m *del. Faernus*]. *sic et* CAEL. Cic. epist. 8, 2, 1). BELL. Alex. 65, 3. LIV. 23, 16, 16 non vinci -m. VAL. MAX. 4, 2, 3. 6, 1, 10. SEN. apocol. 3, 4 non oportet -m. dial. 11, 17, 8 non potest -m (*sic saepe c.* posse). nat. 1, 3, 3. epist. 92, 26 non video -m (*cf.* VLP. dig. 28, 7, 8, 7 non videtur -m). STAT. Theb. 11, 349 non mater -m, non obstat . . . soror. QVINT. inst. 10, 1, 14 non semper -m (*sic cum adv.*: MARCELL. dig. 1, 7, 18 aliter. PAVL. dig. 2, 14, 27, 1 sic. TERT. adv. Prax. 25 p. 277, 7 ideo. PANEG. 7 [6], 17, 3 frustra). *sim. saepe al.* *nota*: CIC. leg. 3, 17 non (*i.* '*nonne*') ius -m *eqs.* **b** *speciatim in 'litotete' q. v.*: VARRO ling. 5, 5 nón mediocris -m tenebrae. 6, 18 non multo -m post. VAL. MAX. 5, 6, 8 non ignorabant -m. SEN. dial. 2, 10, 3 non dubie -m. nat. 6, 31, 1 non desiit -m. PLIN. epist. 4, 3, 1 non sinit (*i. prohibet*) -m. TERT. monog. 6 p. 768, 26 Oe. non placent -m (*i. displicent*). *al.* *nota*: PETRON. 140, 15 nec ulli -m (*i. nulli*) homines. **4 ut** (ut *concessivum v. infra l. 54*): VARRO rust. 2 praef. 1 ut ruri -m . . . sic. SEN. nat. 5, 17, 2 ut scis -m. SCRIB. LARG. praef. p. 5, 21 ut primum -m (*v. p. 575, 62*). MART. 3, 77, 10 ut quid -m (VVLG. Rom. 5, 6 [εἰς τί γάρ]. AVG. civ. 18, 30 p. 297, 13 D.). QVINT. inst. 5, 12, 20 TERT. resurr. 42 p. 88, 16 VVLG. Sirach 37, 9. **5** *aliae quaedam particulae* (*adv. l. 10*): CIC. Att. 12, 46, 2 vel binae -m. HIRT. Gall. 8, 51, 1 tum primum -m ([*v. p. 575, 62*]. VAL. FL. 2, 362 tunc urget -m. CAPITOL. Opil. 6, 2). LIV. 24, 6, 5 vix credibilia -m. SIL. 7, 422 sat gnarus -m rerum *eqs.* QVINT. decl. 298 p. 176, 13 tam turpem -m (*al.; v. p. 577, 15*). **6** *pronomina* (*adv. pron. l. 18*): VARRO rust. 2, 1, 14 hoc nomine -m (*cf.* CIC. Tusc. 2, 28 hoc ipsum -m [AVG. civ. 15, 18 p. 97, 21 D.]. VLP. dig. 21, 2, 51, 2. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 181 haec res -m). 2, 1, 25 quo pacto -m. CIC. p. red. in sen. 1 quae tanta -m (parad. 23 quae vis est -m [*v. p. 574, 64*]). VAL. FL. 8, 393 id tempus -m. QVINT. decl. 253 p. 37, 10 quem vultis (*i. quemlibet*) -m. 289 p. 157, 21 PANEG. 10 (4), 26, 3. CIC. leg. agr. 2, 68 quam multos -m (Lig. 15. *sim. saepe*). Cael. 64 qui (*adv.*) minus -m. VITR. 3, 5, 9 quo altius -m. 7, 1, 2 quo minus -m (*al. cf.* VLP. dig. 43, 30, 3, 1 quo magis -m). *nota*: QVINT. inst. 2, 13, 3 quid si -m ([quid -m si *P*]. 3, 6, 6 [quodsi *L*]. decl. 361 p. 393, 18 *al.* AVG. civ. 1, 19 p. 32, 22 D. *al.*).

B *vox pyrrhichia primum locum obtinet* (*iambica l. 31 sq.*): QVINT. inst. 12, 1, 5 ita demum -m (decl. 262 p. 72, 8 *al.* FRONTIN. aq. 112). *hic commemorare velim* LIV. 2, 41, 6 quid ita -m. VARRO ling. 8, 6 nisi discendo (*Steph.*, descend- *F*) -m. APVL. apol. 4 p. 5, 6 nisi fallor -m (TERT. apol. 2, 14. 25, 14 [ni]. 38, 2 nat. 2, 17 p. 132, 16 *al.*). VLP. (Marcell.) dig. 15, 4, 1, 5 quasi extraneus -m. 39, 5, 6 PAVL. dig. 3, 4, 5 pr. PS. APVL. Ascl. 6 p. 41, 6. TERT. resurr. 43 p. 89, 19 (*cf.* adv. Marc. 4, 42 p. 563, 19 tamquam agnus -m. VVLG. Luc. 21, 35). *adde* VARRO ling. 6, 13 eo die -m. CIC. Verr. II 5, 19 meo iure -m. *nam eo et meo, licet pyrrhichia facta non sint correptione iambica, tamen plus valuisse quam monosyllaba vel pyrrhichia vix crediderim.*

C *encliticum secundum locum obtinet*: VARRO ling. 5, 104 illic quoque -m ([*at* rust. 2 praef. 5 ex ea -m quoque]. 9, 18. *sim. saepe*). CIC. inv. 1, 71 si quid -m (*cf.* Q. Rosc. 16 si qua -m sunt . . . indicia. ac. frg. 10 si quando -m. *sim. saepe*). epist. 8, 67, 1 non te -m fugit. LIV. 42, 32, 2 praetorem eum -m (*v. adn.*). VAL. MAX. 3, 7, 3 plus ego -m . . . intellego (*v. adn.* QVINT. decl. 333 p. 312, 18). QVINT. inst. 8, 5, 5 acrius hoc -m (GELL. 1, 3, 24 ponderibus haec -m). PORPH. Hor. carm. 2, 4, 14 sic se -m habent. *huc fort. revocanda*: APVL. met. 7, 1 postquam vos -m. TERT. apol. 31, 1 admittitis nos -m (*P*, -m nos *Barraeus*).

D *in aliis locutionibus sollemnioribus*: **1** *antecedunt bina verba artius inter se conexa*: VARRO rust. 3, 2, 16 quotus quisque -m (PLIN. nat. 36, 54. *at plerumque dicitur* quotus -m quisque; *v. sub* quotus). CIC. ad Q. fr. 1, 2, 6 certo scio te -m (*v. l. 38*). PETRON. 71, 7 (*verba Trimalchionis*) omne genus -m poma. 92, 10 nescio quis -m. VLP. dig. 17, 1, 29, 4 de bona fide -m. PAVL. dig. 5, 3, 28 post senatus consultum -m (29, 5, 1, 7). TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 13 Christum dominum -m. *huc fort. revocand.* LIV. 25, 35, 5 quonam modo -m (36, 29, 2). VLP. dig. 38, 5, 1, 1 mortis causa -m. **2** *coniunctio primum locum obtinet*: OV. trist. 4, 6, 26 ut sit -m (Pont. 4, 5, 13). VITR. 2, 8, 11 cum esset -m (8, 3, 24. FILASTR. 97, 2 cum dicit -m. CLAVD. DON. Aen. 2, 35 p. 151, 26. 11, 100 p. 422, 2). TERT. ieiun. 2 p. 275, 20 ubi volunt -m. FILASTR. 98, 2 sicut ante -m. AMM. 25, 3, 14 dum haec -m. AVG. civ. 20, 9 p. 432, 4 D. donec finiantur -m.

II *remissiora et audaciora*: **A** *generatim*: VARRO Men. 176 habet quiddam -m. rust. 1, 18, 7 bivium nobis -m. 3, 12, 4 quattuor modo -m. 3, 17, 3 uno tempore -m (*cf.* HIL. myst. 2, 10, 2 p. 35, 17 sex milium -m). CIC. Att. 13, 32, 3 de C. Tuditano -m (*alioqui Cic.* -m *inter bina nomina collocat*). LVCR. 1, 650 acrior ardor -m. 1, 703 aequa videtur -m. 1, 767 alternis gignuntur -m (*v. praeterea F. G. Holtze, Synt. Lucr. lineamenta, Lips. 1868, p. 189*). BELL. Afr. 20, 4 priore anno -m. DIRAE 103 gaudia semper -m. HOR. sat. 2, 7, 105 tergo plector -m. carm. 1, 7, 28 Teucri certus -m. VITR. 9, 1, 4 quanta pars -m. VAL. MAX. 3, 2, 2 paene eadem -m tempestate. PS. SEN. mon. 164. QVINT. inst. 10, 1, 16 vivunt omnia -m. TERT. spect. 27 p. 26, 12 dubitas illo -m momento. anim. 56 p. 389, 15 tanto magis -m (adv. Marc. 5, 9 p. 602, 19). PORPH. Hor. carm. 1, 29, 5. ars 70 usus (*del. Petschenig*) nihil -m aliud est. COMM. instr. 2, 8, 8 namque fatebor -m (*v. p. 588, 84*). FIRM. err. 6, 7 p. 17, 19 effeminatum cinaedum (*v. adn. crit.*) -m. EPIST. pontif. 218 Hil. coll. antiar. p. 172, 6. FILASTR. praef. 3. AVIEN. orb. terr. 1326 horum dives -m (*sim.* Arat. 1063). MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 9^extr. p. 728.

B *speciatim in iuncturis*: HOR. sat. 2, 3, 201 insanus quid -m (*sim.* epist. 1, 18, 19 OV. met. 3, 262). carm. 4, 7, 25 infernis neque -m (*sim.* MANIL. 3, 165 STAT. silv. 1, 2, 69 *al.*). *cf.* SIL. 12, 627 ambustis sed -m (*sim.* STAT. silv. 3, 1, 123 *al.; v. p. 577, 20*). *haec iunctura quarto sententiae, sed secundo versus loco collocatur* VERG. Aen. 2, 164 impius ex quo | Tydides sed -m.

quarto loco (*post* est, esse *sim.* [*v. p. 574, 64*] *p. 577, 1; in iunctura p. 577, 13. 20*): CIC. Quinct. 92 ea res nunc -m (*sic T*, -m nunc

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rell.; v. p. 576, 31). parad. 23 quae vis est -m (*sic* est, sunt 3° *loco collocato*: Att. 13, 9, 2 si quid est -m [*v. p. 576, 37*]. LVCR. 6, 701 in summo sunt vertice -m [*v. adn.*]. SEN. dial. 12, 2, 7 quo melior est -m [*B*, -m est *DE*; *v. p. 576, 19*]. TERT. fug. 2 p. 465, 22 Oe. et [*om. edd.; sed v. p. 575, 49*] hoc est -m. adv. Iud. 10 p. 730, 22 nec sepultus est -m . . . nec [*v. p. 575, 31*]. ITALA Ioh. 11, 39 [cod. e] quarta diei est -m [τεταρταῖος γάρ ἐστιν, VVLG. quadriduanus -m est]. FILASTR. 131, 4 ut perscrutatus est -m [*v. p. 576, 54 sq.*]. SCHOL. Iuv. 6, 210 nec dubium est -m [*v. p. 575, 56*]). CIC. ac. 1, 26 hoc (*om. Δ*) quoque utimur -m (*v. Plasberg ad l.*). LVCR. 2, 1153 (= 3, 876) haud (non) ut opinor -m. 3, 235 rara quod eius -m. 3, 790 (= 5, 134) quod si posset -m (*v. Heinze ad l.*). 5, 1148 acrius ex ira quod -m (*v. p. 574, 63*). VERG. Aen. 5, 850 Aenean credam quid -m (*v. p. 576, 84*). ELEG. in Maecen. 1, 3 ut iuvenis deflendus -m (*v. p. 576, 2 sqq.*). PROP. 3, 16, 19 sanguine tam parvo quis -m (*nam* tam p. *unius verbi vicem obtinet, v. p. 576, 11*). COMM. apol. 815 multi senatorum tunc -m (SALV. gub. 1, 40 in Aegypto quippe tunc -m [*v. p. 574, 63*]). ARNOB. nat. 2, 28 p. 71, 20 et hoc ipsum -m (*v. p. 575, 35*). PALLAD. 2, 12 decem et octo -m. AVIEN. orb. terr. 1045 forma sit huius (*sc. Asiae*) -m (Arat. 447 non eget huius -m). *cf.* VERG. Aen. 6, 28 magnum reginae sed -m (GERM. 653 haud [at *codd.*] patiens sed -m. SIL. 10, 592 [= 12, 332] sed vero sed -m. STAT. Theb. 5, 699).

quinto loco: LVCR. 1, 219 nulla vi foret usus -m. VERG. Aen. 2, 164 *v. p. 576, 81*. PROP. 3, 16, 19 *v. l. 15*.

singularia (-*m exsolutum ex stricta collocandi ratione quemlibet sententiae locum occupare potest; praedicatum sequitur l. 28. 31*): COMM. instr. 1, 12, 4 in India natus . . . belligerans contra Titanas . . . exspiravit -m *Bacchus*. IVL. VAL. 1, 19 p. 29, 10 eamus ducere in servitutem Persas. hi, quibus turpe erat servientibus non subvenire, -m nunc ipsi servimus. HIL. myst. 2, 9 p. 35, 5 post spiritalem eius (*dei*) generationem contestatam corpoream didicit -m in his *ecclesia* (*seq. Bar. 3, 38*). AVG. serm. coll. Morin p. 83, 33 (*v. p. 573, 16*).

pars posterior: de usu:

I enim *causale*: **A *obiective:*** *causa vel ratio affertur, cur aliquid sit vel fiat, esse vel fieri debeat sim.* (*loci Plaut. fort. ad cap. prim. I A 2 referendi sunt, sed eos hic proponi certe commodum erit*): **1** -m *inducit ipsam sententiam, quae causam rationemve continet*: **a** *generatim* (*post imperat. infra l. 55 sq.; post interrog. rhet. l. 79 sq. p. 578, 22. 26; causa vel ratio per analogiam datur infra l. 64 sq., per exemplum l. 69. p. 578, 32. 37; ironice infra l. 80 sq.*): ENN. ann. 371 unus homo nobis cunctando restituit rem. non -m rumores ponebat ante salutem. PLAVT. Persa 62 neque quadrupulari me volo, neque -m decet . . . neque *eqs.* (*v. supra l. 36*). Pseud. 137 *istis servis* non potest usura usurpari . . .; eo -m ingenio hi sunt flagritribae *eqs.* Trin. 586. Truc. 908 numquam hoc uno die efficiatur opus quin opus semper siet; non -m possunt militares pueri †etauio (dauco *Seyffert*) exducier. AEM. PAVL. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2 bene habet; annuentes -m votis meis *dei* id egerunt ut *eqs.* TER. Hec. 834 hoc meretrices aliae nolunt; neque -m est in rem nostram. Ad. 649 opinor *mulieres* non nosse te et certo scio; neque -m diu huc [com]migrarunt. CATO iur. civ. Fest. p. 154 mundo nomen impositum est ab eo mundo qui supra nos est: forma -m eius est . . . adsimilis illae. SCIP. min. or. frg. Cic. de orat. 2, 268 noli mirari: is -m, qui te ex aerariis exemit, lustrum condidit (*sic post imperat.*: VARRO rust. 2, 12 docete nos *eqs.* ad te -m rudem esse agriculturae . . . dicunt. CIC. div. in Caec. 46 etiam atque etiam considera. mihi -m videtur periculum fore). ?LVCIL. 1114 armamenta . . ., malum, vel⟨a⟩, omnia servo: funis -m praecisu' cito. VARRO Men. 30 non mirum si caecuttis, aurum -m . . . praestringit oculos. 176 multi . . . strabones sunt facti; habet quiddam -m ἑλκυστικόν provincialis formonsula uxor (*v. p. 576, 60*). ling. 8, 10 in his rebus quae copulae sunt ac iungunt[ur] verba, quod non opus fuit declinari in plura, fere singula sunt; uno -m loro alligare possis vel hominem vel equum vel aliud quod (*sic per analogiam*: 9, 39. rust. 2, 6, 2 *asini Reatini potissimum emendi sunt.* non -m, si murenae optimae flutae sunt in Sicilia . . . continuo hi pisces in omni mari similes nascuntur). 8, 26 *cum oratio brevis et aperta* fieri possit sine analogia, nihil ea opus est. neque -m, utrum Herculi an Herculis clavam dici oporteat . . . non neglegendum (*v. supra l. 41*). rust. 1, 1 *haec tibi* exponam cogitans esse properandum *eqs.* annus -m octogesimus admonet me, ut sarcinas colligam. 1, 1, 5. RHET. Her. 1, 1, 1 nos . . . ea, quae videbantur ad rationem dicendi pertinere, sumpsimus. non -m spe quaestus . . . venimus ad scribendum. 2, 24, 37 CIC. inv. 1, 12. S. Rosc. 83 iam intelleges . . ., certum crimen quam multis suspicionibus coarguatur, tametsi neque omnia dicam et *eqs.* neque -m id facerem nisi necesse esset (*sic* -m *ad sententiam secundariam respicit*: Caecin. 44 sauciatio quaeretur, cum fugam factam esse constabit? tuus -m testis hoc dixit. *cf. p. 578, 8*). Verr. II 4, 104 hic nunc iste reus . . . appellabitur? criminibus -m coarguitur aut suspicionibus in iudicium vocatur (*sic per ironiam*: Font. 29 omnia se scire dixit. verebatur -m videlicet, ne quid apud vos . . . de existimatione sua deperderet. *v. p. 578, 12 sq.*). *in conexione relativa*: VARRO rust. 2, 4, 8 *sues* prodigunt in . . . lustra, ut volutentur in luto, quae -m illorum requies. LVCR. 3, 790 (= 5, 134) quod si posset -m *eqs.* (*v. Heinze ad l.*). FIRM. math. 2, 30, 6 AVG. civ. 2, 23 p. 85, 14 D. serm. coll. Morin p. 376, 2 quod -m sciatis. *in partic. coniunct.*: CONC.[S] I 2 p. 13, 8 est aegritudo non parva, sed adfinis putredini Apollinaris et Arrii, dominicam -m in homine visionem . . . commiscens ('-m *aut del. aut malo translatoris stilo tribuendum' Schwartz*). *v. p. 575, 13*.

interdum -m *non statim eam sententiam sequitur, cuius rationem adnectit, sed intercedunt enuntiationes* (*per* ⌊. . .⌋ *notatae*) *singulae vel plures* (-m *secundariae sententiae respondet p. 577, 76 sq.*): TER. Eun. *v. p. 585, 49*. CIC. Catil. 2, 12 sunt qui dicant . . . a me eiectum in exilium esse Catilinam. ⌊. . .⌋ homo -m videlicet timidus . . . vocem consulis ferre non potuit (*v. p. 577, 80*). Sulla 27 longe abest a me regni suspicio; ⌊. . .⌋ res -m gestae, credo, meae me nimis extulerunt (*v. p. 577, 80*). Flacc. 34. LVCR. 3, 861 (*v. Heinze ad l.*). VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 etiam quod *Euripides* Alcestidi . . . respondit probabile. (*narratur responsum, tum:*) alterius -m . . . scripta . . . conruerunt, alterius *eqs.* QVINT. decl. 274 p. 124, 9 hoc quoque provisum esse fato a diis . . . videtur, quod illi loco destinatus est *tyrannus.* ⌊. . .⌋ protinus -m sequatur cogitatio necesse est: tyrannus fuit ille *eqs.* (*cf. p. 585, 34 sq.*). IVV. 14, 73 illud non agitas, ut sanctam filius . . . aspiciat . . . domum . . .? (*seq. versus 3, tum:*) plurimum -m intererit, quibus . . . hunc tu moribus instituas. PLIN. epist. 7, 13, 2 eadem epistula et non studere te et studere significat. ⌊. . .⌋ negat -m te studere, sed est tam polita *eqs.* VLP. dig. 43, 13, 1, 7 cur ei non consulatur? ⌊. . .⌋ oportet -m . . . tutelam facientis spectari. *nota*: CIC. fin. 3, 59 erit in mediis rebus officium. ⌊quod efficitur hac etiam conclusione rationis:⌋ quoniam (*v. p. 579, 48*) -m videmus esse quiddam . . . perfectum officium, erit . . . etiam inchoatum. *intercedit 'exempli gratia' sim.*: PS. AVG. categ. 13 p. 1436 ab alienis penitusque discretis patiendi faciendive rationem dicunt non posse consistere; ⌊ut verbi gratia⌋ quid -m faciet numerus in amaro? (*v. p. 581, 72*). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 19 singulorum . . . hominum species, quae est homo, collectiva est ⌊hoc modo⌋. ad hominis -m speciem cuncti homines unus homo sumus (*fort. ad II B ref.*). sec. 5, 3 p. 295, 9 si auferantur genera, species pereunt *eqs.* ⌊cuius exemplum est:⌋ si -m (*v. p. 579, 50*) auferas animal, hominem atque equum sustuleris.

hic illic binae sing. rerum rationes afferuntur ita, ut alterum -m *ad eam sententiam respiciat, quae priori* -m *antecedit* (*anaphorice l. 47*): VARRO rust. 2, 3, 10 *v. p. 580, 34*. CIC. Phil. 11, 27 et Brutus et Cassius multis iam in rebus ipse sibi senatus fuit. necesse est -m . . . rerum temporibus potius parere quam moribus. nec -m nunc primum aut Brutus aut Cassius salutem . . . patriae . . . morem optimum iudicavit. fin. 4, 40. SEN. dial. 5, 27, 3 (*v. p. 584, 84*). PS. CYPR. mont. 3 p. 107, 10. 11. SIDON. epist. 7, 3, 1 grandior impudentia tamen. hac -m fronte possemus fluminibus aquas . . . transmittere; hac -m (igitur *C, del. Luetjohann*) temeritate Apellen peniculo . . . muneraremur. COD. Iust. 6, 23, 27 pr.

b *speciatim in parenthesi* (*nondum absoluto sensu, cuius rationem dat, parenthesis inseritur infra l. 63. 66. 69; v. praeterea p. 582, 80*): VARRO ling. 5, 3 nec quae recte est imposita *impositio verborum* cuncta manet — multa -m verba litteris commutatis sunt interpolata — neque *eqs.* 8, 3 neque di⟨s⟩cere tantum numerum verborum possemus — infinitae -m sunt naturae in quas ea declinantur — neque *eqs.* 8, 13. rust. 1, 13, 4 periti . . . ut *in stercilinum* aqua influat eo nomine (*sc. ut sucus retineatur*) faciunt — sic -m maxime sucus retinetur — in eoque quidam *eqs.* RHET. Her. 4, 56, 69 identidem nosmet ipsi nobis instemus — res -m communis agetur — ut *eqs.* CIC. inv. 1, 16 *obtrectatores Hermagorae* non tam imprudentia falli putamus — res -m perspicua est —, quam *eqs.* 1, 19 quia ratio non est — factum -m non conceditur — non potest *eqs.* Verr. II 1, 121. II 2, 137 palam — licebat -m videlicet legibus — singulis censoribus denarii treceni . . . imperati sunt (*v. supra l. 50. p. 577, 80*). Cluent. 45 id cum Oppianicus sciret — neque -m erat obscurum — intellegebat *eqs.* 79. leg. agr. 2, 53 Rullus — is -m sic se gerit ut sibi iam decemvir designatus esse videatur — ad eam auctionem potissimum proficiscetur (*v. supra l. 50*). Catil. 2, 18. Pis. 13 quam nos causam cum accepissemus — quid -m facere poteramus? — paulisper stetimus (*v. l. 50. p. 581, 72*).

2 -m *inducit sententiam causae vel rationi antecedentem eamque praeparantem* (*proleptice*): **a** *sententias secundarias* (*subiunctivas*): **α** *relativas* (*in correlatione p. 579, l. 5 sqq.*): qui (quae, quod): VARRO ling. 7, 41 orator dictus ab oratione: qui -m verba . . . haberet publice . . ., ab oratione orator dictus. 7, 91 cicurare mansuefacere: quod -m a fero discretum, id dicitur cicur. 8, 6 ad *artem declinationis* opus est paucis praeceptis quae sunt brevia. qua -m ratione in uno vocabulo declinare didiceris, in infinito numero nominum uti possis. CIC. fin. 4, 28 *quodlibet animans* finem . . . sibi constitueret secundum naturam vivere *eqs.* cuiuscumque -m modi animal constitueris, necesse est *eqs.* RHET. Her. 4, 4, 7 isto modo selegere . . . sine summo artificio multi *possunt.* quisquis -m audivit de arte paulo plus . . ., omnia videre poterit. CIC. inv. 2, 33 doceas . . . non esse mirandum . . . hac . . . in re eum deliquisse.

[*Friedrich*]

quantum -m de honestate ... detractum est, tantundem de facultate eius totius est defensionis deminutum. VARRO ling. 10, 53 impositio est in nostro dominatu ..., quemadmodum -m quisque volt, imponit nomen. CIC. Cluent. 12 *Sassia matris nomen non amittet*; quo -m est ipsum nomen amantius ... maternum, hoc illius matris ... scelus maiore odio dignum esse ducetis. CIC. de orat. 1, 125 iudicium in dicendo subimus. quotiens -m dicimus, totiens de nobis iudicatur. VARRO rust. 1, 8, 7 terra cuius modi sit refert. ubi -m natura [h]umida, ibi altius vitis tollenda. VARRO ling. 8, 4 ut in hominibus quaedam sunt ... gentilitates, sic in verbis; ut -m ab Aemilio homines orti Aemilii ..., sic ab Aemilii nomine declinatae voces *eqs.* CIC. Verr. II 3, 106 tantone minoris decumae venierunt ... an *eqs.*? utrum -m horum dixeris, in eo culpa ... haerebit (*v. p. 583, 34 sq.*).

β *interrogativas*: CIC. Planc. 86 fateor me ... illi auxilio pepercisse. qui -m status ..., quae fuerit in re publica tempestas illa, quis nescit? (*v. p. 581, 72 sqq.*). Deiot. 35 *Deiotarus tibi non suscenset.* quid -m retineat per te, meminit. orat. 23 nobis monendi sunt ii quorum sermo imperitus increbruit *eqs.*; quid -m sit Atticum discant. leg. 2, 62 fin. 4, 5. 4, 31 *hoc* non risu potius quam oratione eiciendum? ampulla -m sit necne sit, quis ⟨non⟩ iure optimo irrideatur, si laboret? (*v. p. 581, 72*). 5, 45 *al.*

γ *coniunctionales* (licet *v. infra l. 60*): cum (quom): VARRO ling. 6, 54 id dicitur pollutum, quod a porriciendo est fictum; quom -m ex mercibus libamenta proiecta sunt Herculi in aram, tum pollutum est. rust. 3, 1, 10 visus sum debere ... scribere potissimum ad te. cum -m villam haberes ... ego quoque ... haec ad te misi. CIC. fin. 2, 43 recte ... contra *Aristonem et Pyrrhonem* desitum est disputari. dum -m in una virtute sic omnia esse voluerunt ut *eqs.*, virtutem ipsam ... sustulerunt. CIC. ac. 2, 7 verum ... summa cura ... conquirimus. etsi -m omnis cognitio multis est obstructa difficultatibus ..., tamen *non* ... studium ... relinquemus. CIC. fin. 5, 87 pollicetur certe *philosophia vitam* beatam. nisi -m id faceret, cur Plato Aegyptum peragravit? (*v. p. 581, 72 sq.*). CIC. Tusc. 1, 109 vita acta perficiat, ut satis superque vixisse videamur. quamquam -m sensus abierit, tamen suis ... bonis ... mortui non carent. CIC. Planc. 64 non vereor, ne mihi aliquid ... videar adrogare, si *eqs.* quamvis -m illa (*sc. quaestura mea*) floruerit, tamen ... arbitror, ut *eqs.* CIC. Verr. II 5, 141 iniuriam facio *eqs.* quasi -m ulla possit esse causa ..., ita quaero *eqs.* CIC. div. 1, 93 *ostentorum* vim ... verba ipsa prudenter a maioribus posita declarant. quia -m ostendunt, portendunt ..., ostenta, portenta ... dicuntur (*aliter p. 573, 56*). quod: CIC. Verr. II 1, 77 idcircone exercitum ... relinquebas, ut ... istius hominis ... pericula sublevares? quod -m eum tibi quaestoris in loco constitueras, idcirco tibi amicum in perpetuum fore putasti? 5, 175 magno tuo periculo peccabitur in hoc iudicio *eqs.* quod -m te liberatum iam existimationis metu ... cogites, mihi crede, ... beneficia *eqs.* CIC. fin. 3, 59 quoniam -m (*v. p. 578, 28*). VARRO ling. 9, 23 irascendum ... huiusce pravitatis patronis. si -m usquequaque no[me]n esset analogia, tum sequebatur, ut in verbis quoque non esset. *v. p. 578, 37.* CIC. Mil. 63 negabant eum Romam esse rediturum. sive -m illud animo irato ... fecisset ..., arbitrabantur *eqs.*; sive *eqs.* CIC. Verr. II 5, 158 usurum me illo *crimine* non *putabam.* tametsi -m verissimum esse intellegebam, tamen credibile fore non arbitrabar. CIC. Verr. II 3, 220 *non* hoc potestis iudicare, ternis denariis aestimare licere, denis non licere. ubi -m semel ... res ad praetorum libidinem translata est, non est iam in lege ... positus modus aestimandi. CIC. Mil. 46 vos idem in Clodio quaerere non potestis. ut -m neminem alium nisi T. Patinam ... rogasset, scire potuit *eqs.* *sim.* licet: CIC. Att. 15, 4, 3 scribendi exspectandum tempus maturius. licet -m de me, ut libet, existimes ..., me Idus Martiae non delectant.

b *primarias* (*e quibus pendent sententiae causas rationesve continentes; hic etiam* acc. c. inf. *afferuntur, e. g. l. 66 sqq. 75 sqq. p. 580, 4 sqq.*): VARRO rust. 1, 2, 13 prius ... discernendum, utrum quae serantur in agro, ea sola sint in cultura *eqs.* video -m qui de agricultura scripserunt ..., latius vagatos (CIC. de orat. 2, 357 *memoria omnium exercitatione adiuvari potest.* vidit -m hoc prudenter ... Simonides ... ea maxime animis effingi nostris, quae *eqs.* LVCR. 5, 849 *monstrorum* natura abs⟨t⟩erruit auctum *eqs.* multa videmus -m rebus concurrere debere, ut *eqs.*). 1, 11, 2 minora cum sunt *tecta* ..., fructus solent disperire. dubium -m non est quin cella vinaria maior sit facienda in eo agro, ubi vineta sint (LIV. 31, 7, 3 quis -m dubitat, quin *eqs.* SEN. nat. 6, 16, 4). CIC. S. Rosc. 67 *scelera* furor atque amentia *consequitur.* nolite -m putare ... eos qui aliquid ... commiserint (-runt *codd.*) agitari ... Furiarum taediis ([*v. p. 582, 13 sqq.*]. har. resp. 62 Pis. 46 Planc. 44. *cf.* leg. 2, 7 est ita ut dicis; cave -m putes ... quicquam esse praeclarius. *v. et p. 580, 12 sqq.*). Q. Rosc. 13 reliquum est ut stipulatum se esse dicat; praeterea -m quemadmodum certam pecuniam petere possit non reperio (*sic pendente interrog. indir.*: de orat. 1, 255 totos *modos* mutare possumus. neque -m hoc te ... fallit, quam multa sint ... genera dicendi. 2, 92. fin. 3, 8 avi eius memoria moveor — nec -m ignoras, quanti fecerim Caepionem. VAL. MAX. 4, 7, 4 SEN. benef. 3, 10, 1. epist. 83, 12 falsum est, ei qui soleat ebrius fieri, non committi sermonem secretum. cogita -m, quam multis militibus non semper sobriis ... tacenda mandaverint [*v. infra l. 12 sqq.*]). CIC. Manil. 28 quae *res* cuiusquam animum in hac causa dubium facere possit? ego -m sic existimo, in summo imperatore quattuor has res inesse oportere *eqs.* (Rab. perd. 4 sic -m existimare debetis. epist. 13, 26, 4. 45. 65, 2. *cf.* leg. agr. 2, 84 ne illud quidem dici potest ... agros desertos esse non oportere. sic -m dico expelli plebem ex agris. BELL. Alex. 14, 5). de orat. 1, 218 *est* boni oratoris multa auribus accepisse *eqs.* fateor -m callidum quendam hunc ... esse debere (LVCR. 5, 526). 2, 262. rep. 2, 57 fieri natura rerum ipsa cogebat, ut plusculum sibi iuris populus adscisceret *eqs.* id -m tenetote ... non posse hunc incommutabilem rei p. conservari statum (*sic c. imperat.*: SEN. contr. 1, 2, 13 puta -m virginem quidem esse *eqs.* [*v. p. 585, 81 sq.*]. 7, 5, 2. SEN. epist. 74, 7 hanc -m imaginem animo tuo propone, ludos facere fortunam. PLIN. nat. praef. 22 TERT. anim. 9 p. 311, 23. *cf.* FRONTO p. 197, 2 N. in causa non dicam bona — finge -m ambigua *eqs.* [*v. l. 2. p. 579, 75 sqq.*]). CIC. fin. 1, 68 eadem de amicitia dicenda sunt. praeclare -m Epicurus ... 'eadem' inquit 'scientia confirmavit animum' (*sic in sententt. auctis cum laude afferendis*: fin. 5, 58 praeclare -m Plato: '...'. Tusc. 1, 41 bene -m ... praecipitur: '...'. 3, 11). NEP. Alc. 1, 1 in *Alcibiade* natura quid efficere possit videtur experta. constat -m inter omnes ..., nihil illo fuisse excellentius. OV. Pont. 1, 7, 49 graviter cecidi. quid -m mirabile, si quis a Iove percussus non leve vulnus habet? SEN. dial. 9, 8, 2.

c *coordinatas*: α *pro secundariis* (*pro causali infra l. 66; pro concessivis infra l. 30. 57. 82 [adversat. infra l. 41. 63]; pro condicionalibus infra l. 44 sqq. 68 sqq. [cf. l. 59]; pro correlativa infra l. 33*): PLAVT. Poen. 286 pro erili et nostro quaestu satis bene ornatae sumus. non -m potis est quaestus fieri, ni sumptus sequitur ... et tamen quaestus non consistet, si *eqs.* (*v. infra l. 57. 82. p. 577, 36*). VARRO rust. 2, 3, 3 (*affertur Catonis dictum de velocitate caprarum ferarum*) oves -m quas pascimus, ortae sunt ab ovibus feris: sic quas alimus ⟨caprae⟩ a capris feris ortae. 2, 3, 10 adsentiri putant id quod usu venit Gaberio *eqs.* is -m ... coegit mille caprarum *eqs.* tantum -m fefell[er]it ut brevi omnes amiserit morbo (*nota -m anticipatum repeti*). CIC. inv. 2, 76 oportebit ... comparativam iudicationem exponere tamquam deliberativam *eqs.* sit -m haec iudicatio *eqs.*: '...'. hoc ex locis deliberationis ... tractari oportebit (*cf.* QVINT. inst. 5, 14, 7). Verr. I 1 quod erat optandum maxime ... divinitus datum ... videtur. inveteravit -m iam opinio ... his iudiciis ... pecuniosum hominem ... neminem posse damnari. nunc ... reus in iudicium adductus est C. Verres. II 3, 160 consuetudo ... eum ... degenerare non sineret? fac -m fuisse in eo C. Laeli ... indolem: quid ex eo boni sperari ... potest, qui *eqs.* (Tusc. 1, 82 LVCR. 2, 485. *cf.* LIV. 5, 51, 5 intuemini -m *eqs.*, invenietis *eqs.* QVINT. decl. 377 p. 419, 24 finge -m qualem tu velis esse. crudelem? et hunc iudex vindicabit. *sim. al. v. infra l. 68 sq.*). Cluent. 169 quaero, quae causa Habito fuerit, cur interficere Oppianicum vellet. inimicitias -m ... fuisse confiteor; sed (*v. infra l. 53*) homines inimicos suos morte adfici volunt aut quod metuunt aut quod oderunt. rep. 2, 19 ad fingendum vix quicquam *erat* loci. antiquitas -m recepit fabulas fictas ..., haec aetas autem respuit (*sic saepissime ipsa ratio per partic. adversat. adnectitur, e. g.*: 6, 24 fin. 5, 42 Tusc. 4, 53 CELS. 3, 6, 12 SEN. clem. 1, 12, 4 PLIN. nat. 2, 160 PETRON. 88, 2 GAIVS dig. 39, 6, 31 pr. *v. infra l. 76. 79*). fin. 2, 4. LVCR. 1, 1044 nec plagae possunt extrinsecus undique summam conservare omnem *eqs.* cudere -m crebro possunt *eqs.* interdum resilire tamen coguntur (*v. supra l. 30*). 2, 114 cuius ... rei ... imago ante oculos semper nobis versatur *eqs.* contemplator -m, cum solis lumina *eqs.*: multa ... videbis corpora misceri. CAES. civ. 1, 65, 3 illi ... castra ponunt. suberant -m montes ...: hos montes intrare cupiebant (*v. Meusel ad l.*). 1, 85, 1 nulli omnium has partis ... miserationis minus convenisse. reliquos -m omnis officium suum praestitisse ..., ipsos duces a pace abhorruisse. NEP. Them. 6, 3 hoc longe alio spectabat atque videri volebant *Lacedaemonii.* Athenienses -m ... gloriam ... erant consecuti *eqs.* quare eos quam infirmissimos esse volebant. LIV. 2, 2, 3. SEN. contr. 7, 4, 4 filius ... familiae nulli poterit servire nisi patri *eqs.* puta -m te alumenta petere ab eo, quem pater mittat peregre ...: primae partes sunt patris (SEN. benef. 6, 11, 3 nat. 2, 55, 3. QVINT. decl. 249 p. 21, 22. *v. supra l. 44 sqq.*). suas. 2, 13 Porcellus ... in sententia optima id accusabat, quod erat optimum. mu[l]ta -m ...: peribit omnis versus elegantia. SEN. benef. 4, 17, 4 nec quisquam tantum ... hominem exuit, ut animi causa malus sit. dic -m cuilibet ex istis, qui rapto vivunt, an ad *rapta* ... malint ratione bona pervenire: optabit ille *eqs.* epist. 39, 5. PETRON. 47, 10 quem ... ex *suibus* vultis in cenam statim fieri? gallum -m gallinaceum ... rustici faciunt: mei coci etiam vitulos ... solent facere. PLIN. nat. 7, 94 *Caesar* magnanimitatis perhibuit exemplum, cui comparari non possit aliud. spectacula -m edita ... enumerare luxuriae faventis est: illa fuit vera ... animi sublimitas *eqs.* QVINT. inst. 10, 1, 25 Ciceroni dormitare interim Demosthenes, Horatio ... Homerus ipse videtur. summi -m sunt, homines tamen (*v. l. 30 sq.*). PLIN. epist. 8, 19, 2.

β *pro primariis* (*cum imperat. p. 581, 2. 8 sq. [v. supra l. 12 sq. p. 579, 75 sq.]*): CIC. Verr. II 3, 199 *arator* omne instrumentum vendat

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

necesse est. non -m debetis hoc cogitare: habet idem in nummis. Cluent. 111 *Quinctius multis odio fuit.* neque iniuria. facite -m, ut ... mores eius ... recordemini (*seq. descriptio morum*). Planc. 18 haec ipsa, quae despicis, huic suffragata *sunt.* sic -m conferamus. est tuum nomen ... consulare. de orat. 2, 72 non est ita *eqs.* dicam -m ... expertus: omnium ceterarum rerum oratio ... ludus est homini non hebeti. Cato 39 *senectus* aufert a nobis quod est in adulescentia vitiosissimum. accipite -m ... veterem orationem Archytae (*seq. Archytae dictum de voluptate*). SEN. contr. 1, 1, 8 (*iniuriam facis:*) vides -m, liberalis in domo tua esse coepi (SEN. dial. 7, 18, 3 vides -m: non virtutis scientiam sed egestatis professus est. nat. 7, 25, 4 QVINT. decl. 291 p. 161, 19 PLIN. paneg. 70, 6).

d *interrogationes* (*ipsa causa vel ratio in responso posita est*): *α generatim* (*in interrog. disiunctiva infra l. 18 sq. 34. 46; interrog. ex verbo dicendi vel interrogandi pendet infra l. 18 sqq. 34 sq.; responsum pro satis perspicuo omittitur infra l. 29. 42. 48*): VARRO ling. 8, 40 sequitur ut cum analogiam dicere non possint, sequi ⟨non⟩ debeamus. qu⟨a⟩ero -m, verbum utrum dicant vocem ... an *eqs.* si vox *eqs.* (CIC. Q. Rosc. 52 nihil ... indignius potest dici. quaero -m potueritne Roscius ... petere necne. si non potuit, quemadmodum abstulit? Tull. 31 Font. 2 Cluent. 62 SEN. contr. 9, 2, 14. FLOR. Verg. p. 187, 13 quaeso -m, propius intuere. *cf.* CIC. har. resp. 11 una mea domus iudiciis omnibus liberata ... est. te -m appello Lentule et te Philippe *eqs.* potestisne referre de mea domo? [*cf. p. 582, 23*]). CIC. Quinct. 42 quod nunc facit ... testimonio *est* nihil deberi. quid -m nunc agit Sex. Naevius? ... pecuniam petit (*cf.* Verr. II 4, 27 quid -m actum est?). Q. Rosc. 26. 28 *Panurgum* totum Rosci fuisse contendo. quid erat -m Fanni? corpus. 37. Verr. II 2, 44 ipse tua defensione implicabere. quare -m ... ille adesse noluit? II 5, 151. Caecin. 73 o rem praeclaram vobisque ob hoc retinendam, recuperatores! quod -m est ius civile? quod neque inflecti gratia neque perfringi potentia ... possit. leg. agr. 1, 20. 2, 95. de orat. 2, 92 quem probavit, in eo, quae maxime excellent, ea diligentissime sequatur. quid -m causae censetis esse, cur *eqs.*? (parad. 38 quid -m censes ..., utrum ... an *eqs.*?). rep. 1, 2 nihil ... dicitur a philosophis ..., quod ⟨non⟩ ab iis partum ... sit, a quibus *eqs.* unde -m pietas *eqs.*? ... nempe ab iis qui *eqs.* (SEN. contr. 1 praef. 9 SEN. benef. 1, 14, 1. *cf.* VAL. MAX. 5, 4 ext. 6 quis -m ... docuit? illa nimirum, quae *eqs.*). 1, 64 nec sine causa *reges deos appellant*; quid -m adiungunt? 'tu produxisti nos' (*cf.* TERT. scorp. 10 p. 169, 20 ipso domino ... destinante[m]. quid -m ... subiungit? 'ne putaveritis' *eqs.*). Tusc. 3, 26 *aegritudo* taetra ... res est *eqs.* qualis -m tibi ille videtur 'Tantalo prognatus' *eqs.*? LIV. 2, 1, 4 Brutus ... pessimo publico ... priorum regum alicui regnum extorsisset. quid -m futurum fuit, si *eqs.*? dissipatae res nondum adultae discordia forent (*v. infra l. 83 sqq.*). 45, 19, 5 quid ad deliberationem dubii superesse? utrum -m partem regni petiturum esse, an totum erepturum? si partem, ambo ... obnoxios fore *eqs.* SEN. contr. 1, 2, 15 tu ex obscenissimis venis. quid -m didicisti? 7, 7, 5. SEN. nat. 36, 1 quid -m intellegis fatum? existimo necessitatem rerum omnium. QVINT. decl. 314 p. 234, 5.

saepe contrahitur interrogatio in quid -m? (quidni -m? *l. 70*); *sequitur plerumque altera interrogatio (rhet. e. g. l. 57 sq. 63); affirmativa enuntiatio seq. l. 54. 60 sq. 66. 68. 70*: CIC. Verr. II 1, 143 corriguntur leges censoriae. quid -m? video in multis veteribus legibus: '... censores addiderunt' (*sed fort.* quid -m video *eqs. coniungenda*). 1, 157 nihil dico. quid -m? contra tabulas ... audeam dicere? Mur. 73. Cael. 64 quid -m? isti tot viri ... cur Licinium de manibus amiserunt? Planc. 72 quid -m? mihi ad defendendum Plancium parum multae ... necessitudines erant? fin. 2, 62. HOR. sat. 1, 1, 7 militia est potior. quid -m? concurritur *eqs.* 2, 3, 132 cum laqueo uxorem interimis ..., incolumi capite es. quid -m? neque tu hoc facis Argis nec *eqs.* LIV. 40, 9, 14 nec dubia argumentis colligendo ago. quid -m? negat venisse se ... ad ianuam meam? SEN. benef. 7, 19, 1 reddere est ... accepturo tradidisse. quid -m? si cui vinum debeas *eqs.*, reddidisse te dices? PETRON. 74, 13 quid -m? ... ambubaia non meminit, sed de machina illam sustuli (*v. adn.*). QVINT. decl. 250 p. 25, 10. TERT. uxor. 1, 3 p. 672, 10 Oe. possum dicere: quod permittitur, bonum non est. quid -m? necesse est mori mihi.
nota (*v. supra l. 51*): APVL. apol. 53 *libertus* linteum in mensa positum *vidit* sine ullo sigillo *eqs.* quidni -m? magicae res in eo occultabantur: eo neglegentius adservabam.

β speciatim interrog. rhetoricas (*responsum pro satis perspicuo non iam exspectatur et ipsa interrogatio pro sententia plerumque negativa accipitur; v. etiam supra l. 52*): VARRO Men. 206 non subsilies ac plaudes ...? quid -m hoc mirius? ling. 5, 7 infimus *gradus explanandi* quo populus etiam venit; quis -m non videt unde arge⟨n⟩tofodinae? rust. 2, 1, 25 quo pacto -m? CIC. Verr. II 3, 39 non quo iugerum numerum vere profiteri esset difficile ... — quid -m in eo periculi esse posset? — sed *eqs.* (*v. p. 578, 69*). 3, 154 cur -m sibi hoc scribae soli sumant? Caecin. 96 retineri libertas non potest. qui -m potest ... liber esse is qui in numero Quiritium non est? Cluent. 114 leg. agr. 1, 16. Mur. 72 quod -m tempus fuit? Flacc. 45. p. red. in sen. 24 quando -m? har. resp. 52 quid -m si *Pompeio* inimicissimus esset, amplius ... facere potuisset? (fin. 1, 27 quid -m me prohiberet Epicureum esse, si *eqs.* LIV. 2, 1, 4 *v. p. 581, 44.* SEN. contr. 10 praef. 6. *decurtata interrog.*: SEN. contr. 10, 5, 16 quid -m si Atheniensem ... emisses? SEN. benef. 4, 35, 1 quid -m si ... sibi dare iusserit? epist. 29, 1. *de* quid si -m *apud* QVINT. *et* AVG. *v. p. 576, 21*). LVCR. 1, 699 quo ... -m? (-m *om. O*). 2, 798 qualis -m color? 6, 655 numquis -m? HOR. sat. 2, 3, 124 quantulum -m? (IVV. 6, 151). SEN. contr. 1, 6, 6 *v. p. 583, 56.* SEN. epist. 27, 1 tu me ... mones? iam -m te ipse monuisti, iam correxisti? PLIN. nat. 2, 157 non (*i. nonne*) -m? (21, 78 PANEG. 12 [2], 25, 3). 21, 78 parum -m erat? ([erat -m *V*]. MART. 2 praef. [*v. Heraeus ad l.*]). *adde exclamationes ut* CIC. Q. Rosc. 29 quam -m spem (rem *codd.*) ... attulit Panurgus! VAL. MAX. 2, 9, 5. *et al.*

B *subiective: addit locutor, cur aliquid dixerit* (*i. causa vel ratio affertur non tam rei aut facti per elocutionem significatae quam ipsius elocutionis. possis aliquot exempla explicare inserendo* '*hoc dico*' *et sim., quod nescio an superfluum sit; germanae ellipsis exempla afferuntur p. 584, 83 sqq.*): **1** *generatim*: **a** *subicitur causa vel ratio sententiarum*: *α affirmativarum*: VARRO ling. 5, 96 ovis quod ὄϊς; ita -m antiqui dicebant. 5, 175 *dos* graece δοτίνη; ita -m hoc Siculi (*v. p. 584, 52*). 9, 4 *dicam* de copulis naturae et ⟨u⟩suis: haec -m duo sunt. rust. 1, 26 vereor ... ne ante aeditumus veniat huc, quam hic ad quartum actum. vindemiam -m expecto. 2, 1, 7. CIC. S. Rosc. 84 *causam* in T. Roscio reperio. tecum -m mihi res est, T. Rosci (*cf.* har. resp. 11 te -m appello. *v. p. 581, 23*). Verr. II 1, 105 appellat heredem L. Annium ...; non -m mihi persuadetur istum ab illo prius appellatum. II 1, 155 iudicium in praetura publicum exercuit. non -m praetereundum est ne id quidem. 3, 213 'ita' inquit *eqs.* hoc -m mihi significare visus est. 4, 112 *sacrorum* nihil attingere ausi sunt *scelerati.* tenuerunt -m ... illum locum servi fugitivi. leg. agr. 3, 16. Catil. 1, 20 'refer' inquis 'ad senatum'. id -m postulas. Sulla 68 *non* facinorum tantorum ... crimen ... Sullae persona suscipit. iam -m faciam ... ut ... de vita hominis ... dicam (*sic in transitu ad nova*: SEN. benef. 2, 18, 1 quidam ... beneficia superba ... accipiunt *eqs.* iam -m transeamus ad alteram partem [*v. etiam supra l. 23. 29*]). Sest. 36. de orat. 2, 118 quos ... locos ... expeditos habere debetis. longum est -m nunc me explicare *eqs.* (*i. hoc dixisse satis habeo, quia longum est*). 3, 97. 208 diiunctio et ordo *eqs.* haec -m sunt fere ..., quae ... orationem ... inluminent (*sim.* 3, 217 part. 113. 114). 3, 228. rep. 3, 46 vel regnum malo quam liberum populum; id -m tibi restat genus vitiosissimae rei publicae tertium. parad. 49 non intellegunt homines quam magnum vectigal sit parsimonia. venio -m iam ad sumptuosos. Cato 1. 16 ceteraque gravissime; notum -m vobis carmen est (*v. Landgraf ad l.*). LVCR. 6, 670 caelo terraeque putandumst ... omnia suppeditare, unde repente queat ... flammescere caelum. id quoque -m fit et ardescunt caelestia templa (*v. p. 576, 36*). HIRT. Gall. 8 praef. 4 utinam qui legent *commentarios* scire possint, quam invitus susceperim scribendos *eqs.* constat -m *eqs.* BELL. Alex. 70, 8 (*Caesaris verba:*) ⟨id⟩ si fecisset iam, tunc sibi mitteret munera *eqs.* miserat -m ei (ei *om. πδ*) Pharnaces coronam auream (*sic aliorum dictis scriptor rationem subicit*: NEP. Milt. 1, 5. OV. met. 1, 597 'ne fuge me!' fugiebat -m. SEN. dial. 5, 23, 8 CVRT. 8, 1, 15 ASCON. Scaur. p. 27, 7 St.). SALL. rep. 1, 4, 4. PROP. 2, 32, 23 famae iactura pudicae tanta tibi ... quanta meretur erit. nuper -m de te ... me laedit ... rumor. 3, 17, 11. OV. epist. 7, 81 (*Dido Aeneae*) omnia mentiris, neque -m tua fallere lingua incipit a nobis. met. 7, 217. trist. 5, 13, 3 (*sim.* Pont. 1, 10, 3). LIV. 4, 13, 7 L. Minucius praefectus annonae seu refectus seu ... in incertum creatus; nihil -m constat (*sim. in afferendis variis opinionibus*: FEST. p. 129. SEN. nat. 5, 4, 2 alias ... terra ipsa magnam vim aeris eicit ..., alias *eqs.* illud [*sc. tertiam opinionem*] -m nec ut credam mihi persuaderi potest nec ut taceam). LIV. 36, 8, 1 *Hannibalis orationem* laudarunt magis ... quam rebus ipsis exsecuti sunt; nihil -m eorum factum est nisi *eqs.* MANIL. 1, 26 *mundum* primum interius licuit cognoscere terris munere caelestum. quis -m ... clepsisset furto mundum? VITR. 7, 5, 7 SEN. contr. 9, 5, 6. VELL. 1, 8, 5 id gessit Romulus adiutus legionibus Latini⟨s⟩ avi sui; libenter -m iis, qui ita prodiderunt, accesserim. VAL. MAX. 4, 4, 9 gens *Aelia* nullum ante scripulum argenti habuit quam *eqs.* taceo -m quod *eqs.* 8, 3, 2. SEN. nat. 2, 13, 1 nullam rationem reddiderunt, quare ignis, quem natura sursum vocat, defluat; alia -m condicio nostrorum ignium est *eqs.* QVINT. decl. 332 p. 307, 6 ad hanc ... petitionem invitus ... venio. viderimus -m postea de iudiciis: interim *eqs.* (*cf. l. 32 sqq.*). IVV. 8, 221 in scaena numquam cantavit Orestes (*sc. ut matricida Nero*) *eqs.* quid -m Verginius armis debuit ulcisci magis? TAC. ann. 16, 6 Poppaea ... gravida ictu calcis adflicta est. neque -m venenum crediderim (*sim.* SVET. gramm. 4 non -m fastidio *omitti* putem). AVG. civ. 5, 24[tit.] p. 236, 27 D. quae sit Christianorum imperatorum ... felicitas. neque -m nos Christianos quosdam imperatores ideo felices dicimus quia *eqs.* (*item tit. explicatur* 8, 2 p. 321 26. 17, 16 p. 237, 24).

in parenthesi (*saepe parenthesis antecedit ea verba, quorum maxime rationem reddit; v. ex. gr. p. 583, 6 sq. 9. 12. 19. 30*): VARRO rust. 2, 3, 2 nisi si glabrae sunt *caprae* — duo -m genera earum *eqs.* RHET. Her. 1, 6, 10 si oratio adversariorum fidem fecerit auditoribus — neque -m non facile scire poterimus ... — ergo si fidem factam

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

putabimus *eqs.* CIC. S. Rosc. 100 si prodierit ... — scio -m proditurum esse *eqs.* Verr. II 3, 39 non quo ... esset difficile ... — quid -m in eo periculi esse posset? *eqs.* 5, 38 cum esses praetor renuntiatus quoquo modo — mitto -m ... quid tum sit actum *eqs.* (Caecin. 11 multa -m praetermittam. Pis. 11 mitto -m domestica). Cluent. 70 quid (qui *var. lect.*) tandem — nihil -m est quod non fieri possit *eqs.* Catil. 4, 17 immo (nisi *codd.*) vero — id -m potius est dicendum — genus hoc universum amantissimum est otii (Mur. 22). Vatin. 15 deinde *quaero* — erumpet -m aliquando ex me vera vox *eqs.* Pis. 94. de orat. 1, 243 mea quidem sententia — frequens -m te audivi ... — multo maiorem partem ... sale tuo ... pellexisti (rep. 1, 30 *Aelius Sextus* — multum -m illum audiebam et libenter — ... dicebat). 2, 122 rep. 2, 40 leg. 1, 39 fin. 2, 74. LVCR. 6, 113 *nubes* fragilis ⟨sonitus⟩ chartarum commeditatur — id quoque -m genus in tonitru cognoscere possis *eqs.* (OV. epist. 17, 98 hoc quoque -m vidi. LIV. 2, 18, 4). NEP. Alc. 11, 3 *Alcibiades* adeo studiis *Thebanorum inserviit*, ut nemo eum labore ... posset aequiperare — omnes -m Boeoti ... firmitati corporis ... serviunt. Att. 12, 2. VERG. ecl. 1, 31 namque — fatebor -m — ... *non* spes libertatis erat (Aen. 4, 20 catal. 9, 11. *cf.* Aen. 1, 261 fabor -m. OV. Pont. 3, 9, 19 quid -m dubitem tibi vera fateri. *v. et p. 588, 84*). Aen. 6, 368. OV. met. 7, 660 'te feliciter attulit eurus' — eurus -m attulerat (*sic aliorum dictis scriptor rationem subicit*: LIV. 1, 50, 3 *Turnus dixit* haud mirum esse Superbo inditum Romae cognomen — iam -m ita ... eum appellabant *eqs.* 45, 19, 11). 7, 813 'aura' — recordor -m — 'venias' cantare solebam. Pont. 2, 3, 3. LIV. 29, 17, 11 in hoc legato vestro — dant -m animum ad loquendum libere ultimae miseriae *eqs.* SEN. contr. 2, 6, 3. VELL. 2, 41, 3 *Caesar apud piratas numquam* aut nocte aut die — cur -m, quod vel maximum est, ... omittatur? — ... excalceabatur. 2, 66, 3. TAC. hist. 3, 39 *Vitellius* se — ipsa -m verba referam — pavisse oculos spectata inimici morte iactavit. ann. 16, 4 flagitante vulgo ut omnia studia sua publicaret — haec -m verba dixere — ingreditur theatrum.

β **interrogativarum** (*de ellipsibus statuendis v. p. 582, 15; in parenthesi infra l. 43; post interrog. indir. infra l. 47; in oratione obliqua v. l. 54 sq.*): CIC. S. Rosc. 40 patri non placebat? quam ob causam? necesse est -m eam quoque iustam fuisse. Verr. II 1, 79 deficere ab imperio ... nostro volebat *Lampsacena civitas*? video -m ... bellum indici solere. 1, 80 quae fuit ... causa ...? tu -m ... ostendis *nullam* (*sim. ibid.* 116). 1, 118. 2, 11 quemadmodum ... venerunt? videor -m mihi iam liberius ... loqui debere. 3, 25 quid est hoc? veri -m simile (verisimile -m *β*) non est. Caecin. 50 hoc interdictum putamus eorum esse causa compositum qui *eqs.* — eos -m vere possumus dicere esse deiectos — an *eqs.*? Catil. 1, 16 har. resp. 17 de orat. 1, 165. 2, 24. rep. 1, 14 quid tu ... tam mane Tubero? dabant -m hae feriae tibi ... facultatem ad explicandas tuas litteras. leg. 1, 3 *responde* verumne sit *eqs.*; sic -m est traditum (*v. supra l. 35*). LVCR. 1, 232 unde aether sidera pascit? omnia -m debet ... infinita aetas consumpse anteacta. 2, 822. VERG. Aen. 6, 52 cessas in vota ... Aenea? cessas? neque -m ante dehiscent attonitae magna ora domus. HOR. sat. 2, 3, 124 *custodis* ne tibi desit? quantulum -m summae curtabit quisque dierum ... si *eqs.*? (*v. p. 581, 72*). OV. met. 3, 443. LIV. 3, 64, 3 quid futurum ... si novos tribunos per ... consules adorti essent *patres*? non -m semper Valerios ... consules fore (*sic in or. obliqua*: 1, 9, 5. 2, 28, 5). 38, 45, 9. 45, 37, 9. SEN. contr. 1, 6, 6 quas petitura regiones *ibis*? est -m tibi aliquis locus? VAL. MAX. 6, 1 pr. SEN. benef. 6, 12, 1 si quis sua nobis causa profuit, eine ... debetur aliquid? hoc -m saepe te conquerentem audio, quod quaedam homines sibi praestant, aliis inputant. dial. 9, 14, 5 nat. 6, 31, 1. 7, 14, 2. CVRT. 6, 10, 7 potuit ... Dymnus eum praeterire, quem sequebatur ...? non -m ... nomen meum praeteriit, ut posset videri socio pepercisse. PETRON. 72, 5 quid cogitas? ... ego -m si videro balneum, statim expirabo. PLIN. nat. 33, 39 ita, Hercules, *fremis fibulas ex auro geri*? idem -m tu, Brute, mulierum pedibus aurum gestatum tacuisti. VAL. FL. 8, 393 *eo se consilio secutos esse* ut thalamis raptisque indulgeat unus (*sc. Iason*) coniugiis? id tempus -m (*nota ironiam. v. p. 577, 80 sq.*). TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 486, 25.

b **singularum vocum** (*saepe in nom. propr.; v. p. 584, 7 sq. 15. 19. 22*): CIC. Sest. 49 rem publicam ... servavi ... aerumna mea. neque -m ... me optimo fratre ... sine dolore caruisse *gloriabor*. Scaur. 43 ignoscent alii viri boni ex Sardinia: credo -m esse quosdam. de orat. 2, 178 ad illa maiora veniamus. nihil est -m in dicendo ... maius quam *eqs.* 2, 239 facilius ... intellegemus, cum ad ipsa ridiculorum genera venerimus. duo sunt -m genera facetiarum (*fort. ad II B*). 3, 186 infringitur ille quasi verborum ambitus; sic -m has orationis conversiones Graeci nominant. rep. 4, 3 cetera ... *sunt* provisa sapienter ad illam civium beate ... vivendi societatem; ea est -m prima causa coeundi. leg. 2, 16 habes legis prohoemium; sic -m haec appellat Plato. BELL. Alex. 52, 4 Flaccum, municipem suum, adiuvant: erant -m omnes Italicenses. OV. met. 13, 856 preces ... supplicis exaudi: tibi -m succumbimus uni. 15, 581 rex ... o salve! tibi -m ... hic locus et Latiae parebunt ... arces. TAC. dial. 1 quae accepi ... persequar servato ordine disputationis; neque -m defuit qui diversam quoque partem susciperet. hist. 1, 51 pars Galliarum ... instigatrix adversum Galbianos; hoc -m nomen ... indiderant. PLIN. epist. 4, 17, 5 magis admiratus sum, postquam penitus inspexi. inspexi -m penitus.

in parenthesi: CIC. Cluent. 12 Sassia, mater huius Habiti — mater -m a me ... appellabitur. 67 ab homine ... impudentissimo, ad efficiendum acerrimo — haec -m ille ... habebat. 72 'quid tu' inquit 'Paete' — hoc -m sibi Staienus cognomen ... delegerat. 112 Quinctius — nihil -m dicam de ceteris — ... quis eum ferre potuisset (*cf.* leg. agr. 1, 14 tu Rulle — missos -m facio ceteros). Catil. 3, 3. Sulla 40 o di immortales — vobis -m tribuo (-am *var. lect.*) quae vestra sunt (*cf.* dom. 104 o di immortales — vos -m haec audire cupio). 80 Rab. Post. 28. fin. 3, 20 officium — id -m appello καθῆκον (*sic saepe in t. t. philosophicis latine vertendis*). BELL. Afr. 45, 2 pro tuo ... beneficio, Scipio, tibi gratias ago — non -m te imperatorem appello. VERG. Aen. 7, 195 dicite, Dardanidae — neque -m nescimus et urbem et genus. 9, 617. CIRIS 71 infelix virgo — quid -m commiserat illa? HOR. carm. 4, 11, 33 age iam, meorum finis amorum — non -m posthac alia calebo femina — condisce modos. OV. met. 3, 630 tum denique Bacchus — Bacchus -m fuerat *eqs.* 3, 687 viginti — tot -m ratis illa ferebat (LIV. 1, 32, 9 diebus tribus et triginta — tot -m sollemnes sunt). 5, 280 'Memnonides' — cognorat -m (*sic aliorum dictis scriptor rationem subicit*: 12, 88 LIV. 5, 24, 11 VELL. 2, 58, 2). 14, 246. fast. 6, 482 quare *dea* famulas a limine templi arceat — arcet -m. LIV. 33, 46, 3 horum in tam inpotenti regno — neque -m civiliter nimiis opibus utebantur *eqs.* MANIL. 3, 444. SEN. Herc. f. 1 soror Tonantis — hoc -m solum mihi nomen relictum est. dial. 5, 21, 5 hic furor — quid -m aliud voces? — Romanos quoque contigit (nat. 6, 25, 3 in laxos specus — quid -m aliud adpellem loca vacua ...? — spiritum convenire). epist. 71, 5.

2 *speciatim: afferuntur indicia, signa, argumenta alicuius rei vel facti* (*i. 'ut inde apparet, quod'*): **a** *quaelibet indicia*: VARRO Men. 60 ebrius es Marce, Odyssian -m Homeri ruminari incipis. ling. 6, 7 Plautus tempus conticinium *appellat*; scribit -m *eqs.* (*sic in citandis verbis auctorum*: VLP. dig. 24, 1, 32, 16 ita et Papinianus ... sensit. sic -m scribit *eqs. cf.* 44, 4, 4, 13 Labeo quoque in eadem opinione est. ait -m *eqs. v. etiam sub b*). 9, 61. CIC. inv. 1, 88 indigetis ... pecuniae; mercaturae -m, ni ita esset, operam non daretis. Verr. I 26. 44 flagramus infamia. neque -m ullam aliam ob causam populus Romanus tribuniciam potestatem tanto studio requisivit. leg. agr. 2, 20. Planc. 86 meum discessum ... subaccusare voluisti. dixisti -m *eqs.* (TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 18 ad hoc -m ... dixit). de orat. 3, 195. rep. 3, 26 non sunt in disputando vafri *eqs.* negant -m *eqs.* (leg. 2, 39 negat -m. fin. 2, 4). fin. 2, 43. CAES. civ. 2, 32, 3 Caesar amicissime de vobis et illi (*sc. Pompeiani*) gravissime iudicaverunt. Pompeius -m ... vestri facti praeiudicio demotus Italia excessit. BELL. Afr. 16, 4. NEP. Eum. 11, 5 numquam cum fortiore sum congressus: non -m cum quoquam arma contuli, quin is mihi succubuerit. LIV. 6, 18, 11 nec hoc (*sc. a patribus vobis imperari*) natura insitum vobis est, sed usu possidemini. cur -m adversus externos tantum animorum geritis *eqs.*? 9, 5, 3 VITR. 2, 8, 13. PAVL. FEST. p. 8 aurum dictum, quia praecipue custoditur. graece -m *ὠρεῖν* custodire dicitur (*v. p. 582, 12 sq.*). SEN. contr. 9, 6, 12 VAL. MAX. 7, 8, 7. 9, 3 ext. 2. SEN. apocol. 5, 2 *nuntiatur* nescio quid *Claudium* minari, assidue -m caput movere. CVRT. 10, 6, 17. COLVM. 3, 21, 10 *quaedam vini* genera ... nobilitantur. neque -m post annos quindecim ... deprendi possit ignobilitas in gustu. ASCON. Corn. p. 54, 13 St. Crassum ... et ... Scaevolam ... significat. hi -m legem eam de qua loquitur ... tulerunt. PLIN. nat. 9, 56 in quodam genere *piscium* omnino non sunt mares ...; omnes -m ovis gravidae capiuntur. 16, 223 palmae arbor valida; in diversum -m curvatur. 35, 73. QVINT. decl. 316 p. 243, 27 non durus *est*: flevit -m. TAC. hist. 4, 24 FLOR. epit. 1, 7, 6. APVL. apol. 53 *est tibi in accusando* furor infelix *eqs.* his -m paene verbis egisti *eqs.* VVLG. Sirach 45, 5 *deus* elegit *Moysen* ex omni carne. audivit -m eum (*gr. deest particula*).

b *exempla* (*i. 'ut exempli gratia inde apparet, quod'*): VARRO ling. 5, 74 nonnulla nomina in utraque lingua habent radices ...; potest -m Saturnus hic de alia causa esse dictus atque in Sabinis. CIC. de orat. 2, 223 non minus iucunda illa perpetua *facete dicta*. quom -m Brutus *eqs.* 2, 247. 3, 153 habet etiam in oratione poeticum aliquod verbum dignitatem. neque -m illud fugerim dicere *eqs.* 3, 181. LVCR. 6, 228 *fulmen subtile* constituit natura *eqs.* transit -m validum fulmen per saepta domorum. NEP. praef. 6 ea pleraque nostris moribus sunt decora, quae apud *Graecos* turpia putantur. quem -m Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? HOR. carm. 4, 7, 25 *post mortem* non te restituet pietas; infernis neque -m tenebris Diana pudicum liberat Hippolytum. VITR. 8, 3, 14. VAL. MAX. 9, 8, 1 temeritatis ... ictibus hominum mentes concussae *non* sua pericula dispicere ... valent. quam -m temere se Africanus ... traiecit *eqs.* SEN. dial. 5, 21, 5. PLIN. nat. 11, 113 quaedam *insecta* ex imbri generantur, quaedam et in ligno. nec -m cossi tantum in eo, sed etiam tabani ex eo nascuntur. QVINT. inst. 5, 12, 10.

C ***in certis quibusdam loquendi formis et sententiarum conexibus*:** 1 *per ellipsin: res factumve, cuius causa vel ratio*

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

affertur, non propriis verbis exprimitur, sed cogitatione suppleri debet (de veris ell. ab arbitrariis secernendis v. p. 582, 15. 583, 34; -m inducit interrog. rhetoricam infra l. 6. 11. 16 sq.): CIC. dom. 111 at unde est ista inventa Libertas? (*sc. e. g. hoc vos docebo;*) quaesivi -m diligenter. de orat. 1, 102 quid? mihi vos nunc .. quaestiunculam ... ponitis? (*sc. e. g. temere facitis;*) quando -m me ista curasse ... arbitramini? fin. 2, 53 in omnibus factis re, non teste moveamur (*sc. e. g. neque aliter nunc fiat;*) sunt -m levia ... quae dicebantur a te. PROP. 3, 6, 5 num me fallis ...? (*sc. e. g. minime debes;*) omnis -m debet sine vano nuntius esse. LIV. 8, 33, 19 virgas et secures victoribus ... intentari. (*indignum facinus esse;*) quid -m tandem passurum fuisse filium suum, si exercitum amisisset? 37, 15, 2. SEN. contr. 2, 3, 14 tu non ... mecum agis ... quod ⟨non⟩ exoraturus es. (*absurde;*) puta -m hodie me exorari: demens non ero. SEN. apocol. 13, 6 quaeris quomodo *huc venerimus*? (*scire debes;*) quis -m nos alius huc misit quam tu? (*v. infra l. 39 sqq.*). benef. 1, 13, 2 *Alexander* ad socium honoris sui respexit tamquam caelum ... teneret, quia Herculi aequabatur. (*immerito;*) quid -m illi (ille *N*) simile habebat vesanus adulescens? 4, 11, 4. dial. 6, 22, 1 quereris, Marcia, non tam diu filium tuum vixisse quam potuisset? (*non debes;*) unde -m scis an diutius illi expedierit vivere? CVRT. 6, 10, 32 ego, *pater*, senectutem tuam extinguo! (*non immerito;*) quid -m me procreabas? (*v. Vogel-Weinhold ad l.*). QVINT. inst. 8, 5, 32 dum timent ne aliquando cadant, semper iacent. (*peccant;*) quod -m tantum in sententia bona crimen est? decl. 334 p. 316, 22. TAC. ann. 4, 35 maxime solutum ... fuit prodere de iis, quos mors odio aut gratiae exemisset. (*quod mihi quoque prodesse debet;*) num -m (*Halm*, eum *trad.*) armatis Cassio et Bruto ... populum ... incendo? PLIN. epist. 6, 26, 1 *Salinator* comitate iuvenis, senex gravitate: (*verum dico;*) neque -m amore decipior. TERT. anim. 28 p. 347, 19 ex mortuis vivos effici senior sermo est. (*non rēfert;*) quid -m si et iunior? ITALA Matth. 9, 5 (Tert. pudic. 22 p. 272, 14) quid cogitatis nequam in cordibus vestris? (*minime debetis;*) quid -m facilius est dicere *eqs.*? (τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν, VVLG. quid est facilius dicere). *nota in* QVINT. decl. *argumentationis ordinem interdum ita confusum esse, ut -m eam sententiam antecedat, cuius causam rationemve inducat, v. l. l.* 294 p. 167, 9. 345 p. 362, 15. 388 p. 437, 24; *nimirum discipulus cursum orationis scribendo aequare non potuit.*

2 *persona loquentis mutata*: **a** *in responsis (v. Vahlen, op. ac. 1, 170; interdum aliquis ponit aliquid, cui ipse quasi respondens occurrit, v. infra l. 68; c. ellipsi infra l. 65; de exemplis Plaut. v. p. 577, 36)*: PLAVT. Capt. 860 nil sentio. :: non -m es in senticeto, eo non sentis. Cas. 280 te uxor aiebat tua me vocare. :: ego -m vocari iussi. Most. 926 quid? tibi umquam quicquam ... verborum dedi? :: ego -m cavi recte. Poen. 603 eu edepol mortales malos. :: ego -m docui. Truc. 733 quidum quam miles magis *intro mittaris*? :: quia -m plus dedi. :: (*sc. e. g. minime;*) plus -m es (se *codd.*) intro missus, quam dabas (*nisi potius affirmative accipiendum. v. et p. 570, 44*). TER. Eun. 452 mihi istuc non in mentem venerat. :: ridiculum; non -m cogitaras (*v. p. 578, 11 sq.*). VARRO rust. 3, 2, 18 '*cenam dabis* simulac primum ... mortui erunt anseres aut pavones'. cui ille: 'quid -m interest, utrum morticinas editis volucres an pisces?' CIC. Cluent. 83 'at condemnavit *iudex*'. hanc -m condemnationem dederat obsidem Bulbo. Sest. 110 id erit populare? 'est -m homo iste populo Romano deditus.' Pis. 65 manus tibi ne adferantur *metuis*? 'dolor -m est malum.' Scaur. 24 rep. 2, 28. leg. 1, 17 ex intima philosophia hauriendam iuris disciplinam putas. :: non -m id quaerimus in hoc sermone *eqs.* 2, 43 fin. 1, 25. Tusc. 1, 76 quid refert? :: adsunt -m qui haec non probent. LVCR. 3, 357 'at dimissa anima corpus caret undique sensu.' perdit -m quod non proprium fuit eius (*v. Vahlen l. c.*). CAES. civ. 2, 32, 7 diiudicata iam belli fortuna victum sequamini ...? desertos -m se ac proditos a vobis dicunt et prioris sacramenti mentionem faciunt (*animadvertas extrema e mente adversariorum dicta esse*). HOR. sat. 2, 3, 201 'quorsum *verba tua spectant*?' (*suppl.* '*tu etiam insanius egisti quam A.*') insanus quid -m Aiax fecit? *eqs.* 5, 79 perduci poterit *Penelopa* ...? 'venit -m magnum donandi parca iuventus' (*v. Heinze ad l.*). epist. 1, 18, 19. LIV. 3, 39, 9 cuius *decemviri* partis essent rogitare. populares? quid -m eos per populum egisse? 31, 7, 12 haec (*sc. Lucanos aliosque*) vos ... mansura in fide creditis? manserunt -m Punico postea bello. 32, 21, 28. SEN. contr. 1, 2, 2 isti *sacerdoti* mandabitis *vota facienda*? id -m deerat, ut templa reciperent quas ... lupanar eiecit (*nota ironiam, v. p. 577, 80 sqq.*). contr. exc. 4, 7. SEN. Tro. 1110 quis tuos artus teget ...? :: quos -m praeceps locus reliquit artus? nat. 7, 26, 2 epist. 77, 18. rem. fort. 15, 2 'amicum' inquit 'perdidi'. iam -m habuisse te certum est? PERS. 1, 63 quis populi sermo est? quis -m nisi carmina molli nunc demum numero fluere? MART. 5, 79, 6 QVINT. inst. 6, 3, 63 decl. 365 p. 399, 19 TAC. dial. 16 PLIN. epist. 7, 3, 1 FRONTO p. 123, 24 N. TERT. apol. 42, 8 HERM. vulg. sim. 9, 5, 2 RVFIN. Adamant. 1, 8 MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 3 p. 710. *v. etiam p. 586, 10. 35.*

b *in initiis dictorum orationumve, quas scriptores tamquam e persona et mente aliorum pronuntiant (itaque et loci laudati ab -m incipere possunt, v. p. 586, 11. 22. 25. orat. indir. p. 586, 27)*: RHET. Her. 4, 3, 5 vereor ne ... sint inpudentes. 'quid -m tibi vis?' aliquis inquiat. CIC. inv. 1, 18 'illa -m meum' inquit *Orestes* 'patrem occiderat' (*suppl. antea: 'iure feci'*). 2, 52 'in filium -m quam habebam potestatem, ea sum usus'. 2, 60. 63. Q. Rosc. 26 perstat in impudentia. 'pactionem -m' inquit 'mecum fecerat'. 46 'dicit -m' inquit 'iniuratus Luscio'. Verr. II 1, 25. 26. 3, 185 Caecin. 8. 19 Rab. Post. 39. MAECEN. Sen. epist. 19, 9 *v. infra l. 22.* OV. met. 3, 262 dum (tum *var. lect.*) linguam ad iurgia solvit *Iuno*: 'profeci quid -m totiens per iurgia?' dixit. 9, 131. LIV. 6, 41, 8 eludant nunc licet religiones: 'quid -m est, si pulli non pascentur *eqs.*?' 7, 32, 13 mihi tres consulatus peperi. fuit cum hoc dici poterat: 'patricius -m eras *eqs.*' SEN. contr. 1, 1, 8 (*Argentari verba*) vides -m, liberalis in domo tua esse coepi (*suppl. antea: 'iniuriam facis'; v. p. 581, 9. sim.* 1, 2, 13). 2, 3, 11. 7, 6, 15 hanc sententiam ... adiecit *Varius Geminus*: 'an -m furcifer auderet cum domina concumbere nisi *eqs.*' *al.* VAL. MAX. 1, 8, 8. 3, 7, 8 *Scaurus* causam suam ita egit: 'est -m (quidem *Pighius*, -m vero *Gertz; falso pro* sane *accipit W. A. Baehrens, Philol. Suppl. 12, 1912, p. 393*) inicum *eqs.*' SEN. benef. 2, 30, 2 non est, quod quisquam ... dicat: 'quid -m faciam?' (6, 27, 7 non est, quod dicas: 'quam -m illi iniuriam facio?'. *cf.* TERT. bapt. 4 p. 204, 5 nemo dicat: 'numquid ipsis -m [*om. T*] aquis tingimur *eqs.*?'). dial. 4, 21, 7. epist. 19, 9 volo tibi ... referre dictum Maecenatis ... elocuti: 'ipsa -m altitudo attonat summa' (*v. supra l. 6*). SIL. 15, 780 rumpit ... Nero ... iter, visaque ... pugna: 'quid -m ... relictum Italiae fatis? ...' ait. STAT. Theb. 8, 588. QVINT. inst. 5, 14, 4 quale est Demosthenis (*sc. Androt. 7*): 'non -m *eqs.*'. decl. 344 p. 357, 26 ex adverso dicuntur: 'donavi -m *eqs.*' TAC. hist. 4, 14 *Civilis* servitii mala enumerat: neque -m societatem, ut olim, sed tamquam mancipia haberi. ann. 13, 4. 15, 1. PLIN. epist. 4, 25, 4 tantum licentiae pravis ingeniis adicit illa fiducia 'quis -m sciet?' FRONTO p. 229, 20 N. Iuppiter alas ... Somno adnexuit. 'non -m te solis ... ad pupulas hominum ... incurrere oportet.' VLP. dig. 33, 4, 1, 8 si quis uxori fundum Titianum his verbis legasset: 'is -m fundus propter illam ad me pervenit' *eqs.* APVL. flor. 8 p. 27 (*Apul. se ipsum laudat et -m retinuisse videtur, ut nonnulla antecessisse significaret. sim.* 11 p. 41. 13 p. 45). TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 494, 11 *is* cui possit responderi: 'ipse -m tu quis es *eqs.*?' *v. etiam sub a.*

II enim *explicativum*: **A** *ponitur in explicatione sic allata, ut res vel facta iam expressa iterum itemque aliter significentur ('-m identitatis'; nobis praeter 'denn, nämlich' maxime 'indem, dadurch daß, insofern, und zwar')*: **1** *explicantur sententiae*: **a** *manet idem subiectum per utramque sententiam*: VARRO rust. 1, 18, 1 *Cato* praecipit, quo modo olivetum ... instruere oporteat. dicit -m *eqs.* (CIC. de orat. 2, 229 aperuisti quiddam *eqs.* haberi -m dixisti rationem oportere. 2, 352 *Simonidem* primum ferunt artem memoriae protulisse. dicunt -m *eqs.* 3, 199. *sic saepe, praesertim in* SEN. contr. [*e. g.*: 1, 2, 16. 6, 11. 7, 13. 8, 12]. CAES. civ. 3, 32, 4 suo etiam privato compendio serviebant. dictitabant -m se ... omnibus necessariis egere rebus). CIC. Verr. II 2, 59 fortunas ... *Epicratis* Bidinis tradidit. ostendit -m ... se auditurum. leg. agr. 1, 13 cui manubias remittit, in huius vectigalia invadit *Rullus*. iubet -m pecunia ... uti decemviros (leg. 2, 66 Demetrius sumptum *sepulcralem* minuit ...; ante lucem -m iussit efferri. SEN. contr. 1 praef. 1). de orat. 1, 88 ea Menedemus ... conabatur refellere. memoriter -m multa ... pronuntians docebat *eqs.* 2, 222 non insulse interpretantur. dicere -m aiunt *eqs.* rep. 4, 4 fin. 2, 2. 26 divisit ineleganter *Epicurus*; duo -m genera ... fecit tria (*cf.* VLP. dig. 38, 6, 1, 1 successionem ab intestato in plures partes divisit: fecit -m gradus varios *eqs.*). 2, 39 idem faciam. quantum -m potero, minuam contentiones *eqs.* 5, 59 animum ... ita perfecit ut corpus; sensibus -m ornavit. ac. 2, 42 Tusc. 2, 53. LVCR. 3, 464 morbis in corporis avius errat saepe animus; dementit -m deliraque fatur. BELL. Alex. 6, 1 magnum ac difficile opus adgreditur. intersaeptis -m specibus ... aquae magnam vim ex mari ... exprimere contendit. NEP. Paus. 3, 1 dementi ratione cogitata patefecit: non -m mores patrios solum, sed etiam cultum vestitumque mutavit. Att. 2, 4. LIV. 23, 14, 9 secunda simulando dilationem mali inveniunt. placere -m sibi defectionem ad Hannibalem simulant (*cf.* VITR. 3, 3, 8 Hermogenes primus invenit octastylon *eqs.* ex dipteri -m aedis symmetria distulit interiores ordines. *v. p. 587, 21*). 40, 22, 11. VITR. 10, 2, 12 Metagenes transtulit *vecturam* ex scaporum vectura etiam in epistyliorum deductione. fecit -m *eqs.* SEN. contr. 3 praef. 15. VAL. MAX. 4, 4, 11 Scaurus ... refert: ait -m *eqs.* (VLP. dig. 4, 2, 9 pr. ita Pomponius ... scribit. ait -m *eqs. v. l. 42 sqq. p. 588, 22*). SEN. epist. 66, 3 nunc *natura* quod amplius est facit: quosdam -m edit corporibus impeditos. PETRON. 70, 7 has lautitias aequavit ingeniosus cocus; in craticula -m argentea cochleas attulit. PLIN. nat. 17, 228. QVINT. inst. 1, 6, 36 Gavius ... *etymologiam* Graeco argumento iuvit: ἠϊθέους -m eadem de causa (*sc. ac caelibes*) dici adfirmat. TAC. Germ. 3 futurae pugnae fortunam ipso cantu augurantur. terrent -m trepidantve prout sonuit acies. PLIN. epist. 3, 15, 1 adhibes preces ...: rogas -m *eqs.* IORD Get. 129.

b *mutatur subiectum*: CIC. de orat. 2, 85 oratorem sic iam instituam ... ut quid efficere possit ante perspiciam. sit -m mihi tinctus litteris *eqs.* (*cf.* Tusc. 5, 6 proponenda quaedam quasi moventia sunt *eqs.* sumatur -m nobis quidam praestans vir. *at fort.* utrum-

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que ex. ad B referendum*). 3, 3 *Crassus illo die ipse a se superatus est.* deploravit -m casum ... senatus *eqs.* 3, **145**. Tusc. 1, 85 *in Metello et Priamo* eandem habuit fortuna potestatem, sed usa in altero est: Metellum -m multi filii ... in rogum inposuerunt, Priamum ... hostilis manus interemit (*cf.* VELL. 2, 119, 4 factum *Numonii* fortuna ulta est; non -m desertis superfuit, sed desertor occīdit. APVL. met. 7, 25). CAES. civ. 1, 48, 1 accidit etiam repentinum incommodum *eqs.* tanta -m tempestas cooritur ut *eqs.* 1, 80, 2 ut tum **accidit**. milia -m progressi IV ... montem excelsum capiunt (3, 41, 4. 44, 3). 3, 70, 2 BELL. Alex. 37, 4. LIV. 37, 11, 13 naves effugerunt ... terrore flammae micantis via ... facta; contis -m binis ... ignem prae se portabant. 40, 58, 4 VITR. 7, 5, 2. 10, 16, 3 machinationes *hostium* ex tempore ... sine machinis saepius evertuntur. quod etiam Rhodiensibus memoratur usu venisse. Diognetus (Diogenes *EGH*) -m fuerat Rhodius architectus (*sequitur narratio*). PAVL. FEST. p. 379. VAL. MAX. 1, 5, 5 C. ... Mario observatio ominis ... saluti fuit *eqs.* animadvertit -m asellum *eqs.* 3, 8, 8. 7, 3 ext. 9 (*seq. narratio*). CELS. 1 prooem. 43 quod adhuc spirante homine conspectui subiciatur, id saepe casum offerre curantibus. interdum -m *eqs.* (5, 26, 31^A. 7, 7, 5 ex curatione ... unguis ... vitia nascuntur *eqs.* interdum -m fit ... tuberculum). SEN. nat. 3, 25, 3. CVRT. 8, 4, 11 necessitas ... frigoris remedium invenit (*v. p. 586, 65*). dolabris -m silvas sternere adgressi passim acervos ... accenderunt. PETRON. 15, 7. PLIN. nat. 16, 87 mirum ... id, quod ulmo tiliaeque ... evenit. circumaguntur -m folia earum. QVINT. inst. 1, 8, 14 vitia ipsa aliis in carmine appellationibus *nominantur*: μεταπλασμούς -m ... vocamus. FRONTIN. aq. 32. TAC. ann. 13, 35 remedium severitate quaesitum est. nec -m ... delictum venia prosequebatur, sed qui signa reliquerat, statim capite poenas luebat. PLIN. paneg. 25, 2 APVL. met. 9, 34. VOPISC. Aurelian. 26, 8 sponte facere debuistis id quod meis litteris nunc iubetur. deditionem -m praecipio. DIG. de conc. dig. 2, 4 *Papinianus* in tertium annum per bellissimam machinationem introductus est: librum -m hypothecariae ... plenum eiusdem maximi Papiniani fecimus lectione.

2 *explicantur singulae voces*: **a** *substantiva* (*iungitur pron. demonstr. l. 36 sq. 55. 62. 65*): CIC. fin. 1, 18 hoc commune vitium, illae Epicuri propriae ruinae: censet -m *eqs.* deinde attulit rem commenticiam (*v. Madvig ad l.*). ac. 2, 107 illa sunt lumina duo quae maxime causam istam continent. primum -m negatis *eqs.* alterum est quod negatis *eqs.* CAES. civ. 1, 19, 3 res diutius tegi ... non potuit. Pompeius -m rescripserat sese rem in summum periculum deducturum non esse (PETRON. 33, 2 notavi ... rem ... delicatissimam. pro calculis -m albis ... habebat *puer* denarios. *v. p. 588, 43*). LIV. 4, 48, 6 Ap. Claudius ... *dixit* vetus se ac familiare consilium domo afferre; proavum -m suum ... ostendisse (*sed fort. ad I B 1 b referendum*). 36, 33, 2. VITR. 7, 4, 5 non erit displicens ... Graecorum ... utilis apparatus. foditur -m ... altitudo circiter pedum binum *eqs.* 10, 2, 8 est ... aliud genus machinae satis artificiosum *eqs.* est -m tignum quod erigitur *eqs.* (*cf.* PALLAD. 6, 7, 4 melius genus castrationis ... usus invenit. alligato -m iuvenco *eqs.*). SEN. contr. 1 praef. 20 non differam falsam opinionem de *Latrone* in animis hominum convaluisse. putant -m *eqs.* (*cf. infra l. 67*). VAL. MAX. 3, 3 ext. 1. 7 ext. 7 capax generosi spiritus illud quoque dictum regis Cotyis: ut -m *eqs.* inquit *eqs.* (*cf.* EVTR. 8, 5, 1 inter alia dicta hoc Traiani fertur egregium: amicis -m culpantibus ... respondit *eqs.*). SEN. epist. 11, 7 artifices scaenici ... hoc indicio imitantur verecundiam: deiciunt -m vultum. PETRON. 85, 2 excogitavi rationem, qua non essem ... suspectus amator. quotienscumque -m ... de usu formosorum mentio facta est, ... excandui (PLIN. nat. 2, 74). **PLIN.** nat. 18, 277 causa evidens *eqs.* aestate -m ... necesse est cum sole proximo nobis circulo currat *luna*. 35, 140 *Ctesicles innotuit* reginae Stratonices iniuria. nullo -m honore exceptus ab ea pinxit *eam*. QVINT. inst. 9, 4, 55 invadunt ... hanc ... vocem *Ciceronis*: neque -m Demosthenis fulmina tantopere vibratura dicit, nisi *eqs.* (*cf. Cic. orat. 234.* -m *cum* dicit *coniungendum*). 11, 2, 7 PLIN. epist. 7, 27, 2. VLP. dig. 26, 7, 9 pr. stipulatio hoc ordine facienda est: stipulari -m debet aut pupillus aut servus pupilli *eqs.* TERT. pudic. 13 p. 243, 1 novimus ... suspiciones eorum. revera -m suspicantur (*Gel.*, -atur *B*) *eqs.* (*cf. l. 50*). AMM. 17, 7, 5 aër iam sudus et liquidus, latentes retexit funereas strages. nonnulli -m ... sub ipsis interiere ponderibus *ruderum*.

b *pronomina* (*adverbium l. 80*): CIC. de orat. 1, 258 illud ... fuit horribile ...: voluisti -m ... unum quemque nostrum quasi quendam esse Roscium (orat. 58 illud etiam notandum mihi videtur ...: ipsa -m natura ... in omni verbo posuit acutam vocem [*v. Madvig, opusc. p. 633*]. VAL. MAX. 4, 3, 9 iam illud humanitatis senatus ... indicium est. data sunt -m legatis quae *eqs.* SEN. epist. 88, 18). fin. 2, 75 quid sit voluptas *scio* — est -m iucundus motus in sensu *eqs.* (*v. p. 591, 29*). ac. 1, 25 id quidem commune omnium fere est artium; aut -m nova sunt ... facienda nomina aut ex aliis transferenda. Cato 80 perspicuum est quo quaeque *pars hominis post mortem* discedat; abeunt -m illuc omnia unde orta sunt (*Xenoph. Cyrup. 8, 7, 20 δῆλά ἐστιν ἕκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὁμόφυλον*). TAC. ann. 3, 36 exim promptum quod questibus tegebatur. incedebat -m licentia *eqs.* PLIN. epist. 5, 8, 4 sed hoc satis est quod prope sola historia polliceri videtur: orationi -m et carmini parva gratia, nisi eloquentia est summa; historia quoquo modo scripta delectat (*v. p. 580, 26 sqq.*).

B *adhibetur ad inducendas enuntiationes (imprimis narrationes) antea promissas* ('-m *inceptivum*' *vel* '*inchoativum*'; *antecedit demonstrativum infra l. 21. 37*): CIC. Planc. 95 temporis rationem explicabo brevi *eqs.* ego -m ... ex illo incendio legum ... cedens ... Siciliam petivi. rep. 2, 52 enitar, ut cuiusque et boni publici et mali causam ... videar attingere. iis -m ... annis ... praeteritis *eqs.* 3, 37. leg. 2, 9 vim istius caelestis *legis* explana ...: a parvis -m (*v. adn.*) ... didicimus *eqs.* fin. 1, 32 totam rem aperiam *eqs.* nemo -m ipsam voluptatem ... aspernatur *eqs.* 4, **14**. ac. 2, 65 adgrediar ..., si pauca ante quasi de fama mea dixero. ego -m ... ad ... philosophiam me adplicavi *eqs.* Tusc. 1, 113. Cato 7 faciam ut potero Laeli. saepe -m interfui querelis aequalium meorum (*v. Landgraf ad l.*). nat. deor. 3, 5 antequam de re, pauca de me. non -m mediocriter moveor auctoritate tua, Balbe *eqs.* div. 2, 85 dicendum igitur putas de sortibus? quid -m sors est? (*cf. l. 29*). off. 2, 43. LVCR. 3, 262 ut potero summatim attingere, tangam. inter -m cursant primordia *eqs.* LIV. 34, 6, 4 periculum est, nisi quid in utraque re vani sit docuerimus, ne quis error vobis offundatur. ego -m *eqs.* VITR. 2, 3, 1. 8, 11 *Mausoli* sollertiam ... sic licet considerare. cum esset -m *eqs.* (COLVM. 12, 52, 19 id ... mendacium ... Cato sic refellit: ait -m *eqs. sed v. etiam p. 586, 71*). 7, 5, 7. 9, 1 revertar nunc ad minii temperaturam. ipsae -m glaebae ... contunduntur. 9, 2, 3. 8, 2. VAL. MAX. 1, 8 ext. 3 miserabilior ... sequentis casus narratio: Nausimenis -m Atheniensis uxor *eqs.* 2, 6, **15**. 3, 2, 12 animus, quem (quam *codd.*) relaturus sum, imperatoris *est*: P. -m Crassus *eqs.* (*v. Vahlen, op. ac. 2, 146*). PLIN. nat. 28, 22 libet hanc partem *doctrinae* singulorum quoque conscientia coarguere. cur -m ... ominamur? (TERT. anim. 58 p. 394, 12. *v. etiam supra l. 17*). QVINT. inst. 6, 2, 26 promere (*v. adn.*) in animo est quae latent ...: summa -m ... in hoc posita est, ut *eqs.* 12, 1, 15 mitigandae sunt prius aures: mihi -m ... videtur *eqs.* decl. 259 p. 56, 26. FRONTO p. 155, 16 N. pauca subnectam fortasse inepta, iniqua *eqs.* fateor -m *eqs.* TRYPH. dig. 37, 8, 7 conservanda *filio* erit portio, sed quanta videamus. finge -m *eqs.* APVL. met. 10, 7 quae plane comperi, ad istas litteras proferam. simul -m (*seq. narratio*). PS. APVL. Ascl. 30 p. 68, 14 *vita* ... praestatur hoc more, quo dicam. in ipsa -m aeternitatis vivacitate mundus agitatur *eqs.* TERT. carn. 3 p. 428, 14 Oe. ITALA Iudith 5, 6 (Aug. civ. 16, 13 p. 148, 8 D.) non exibit mendacium de ore servi tui. haec -m progenies populi est Chaldaeorum (*gr. et* VVLG. *deest particula*). FIRMIL. Cypr. epist. 75, 10 p. 816, 18 volo ... vobis et de historia quae apud nos facta est exponere *eqs.* ante viginti -m annos *eqs.* VOPISC. Aurelian. 24, 2 taceri non debet res, quae ad famam ... viri pertinet. fertur -m *eqs.* (*sed v. etiam p. 587, 43*). 29, 1 AVIEN. orb. terr. 1045. AMM. 27, 3, 7 vanitatis ... *Lampadii* exemplum ... hoc unum sufficiet poni *eqs.* per omnia -m civitatis membra ... nomen proprium inscribebat. CHIRON 451 *v. p. 591, 55.* VVLG. Luc. 9, 44 (*gr.* γάρ). IORD. Get. 252 sed nobis ... ad Vandalarii sobulem ... redeundum est. hic -m (etenim *OBYX*, igitur *A*) Vandalarius ... tribus editis liberis ... gloriatus est. VEN. FORT. carm. 2, 8, 9 (*post praefationem*) Saturninus -m martyr venerabilis orbi *est* (*seq. narratio*).

iuncturae (*huc eas revoco iuncturas, quibus aliqua vis rationalis insit, neque quaero quid* -m *per se significet*).

atque -m: *fort. fere i. q. gr.* καὶ γάρ. AVR. Fronto p. 70, 24 N. admone me ut tibi aliquid de hac re narrem. sed ... neque tu me admonebis, neque ego tibi narrabo, a. -m revera opus consulto est (*sed v. p. 573, 30*). APVL. Plat. 2, 20 artibus est prudentiae partibus absolutus, a. -m iam tum a pueris (puero *F*) inbutus (*cf. p. 574, 41*). TERT. apol. 49, 4 *Christianorum placita* nulli ... noxia. nam et multis aliis similia, quibus nullas poenas inrogatis. a. (*sic Löfstedt, Tert. apol. p. 119 sq.*; aeque *F*, sed *P*) in eiusmodi -m ... inrisui (-um *F*) iudicandum est, non gladiis. **atqui -m** *v. p. 573, 33.*

cum -m: TERT. nat. 1, 7 p. 68, 25 oro vos, extraneis unde notitia, cum -m (etiam *Rigalt.*) iusta et licita mysteria omnem arbitrum (arbitrii *A*) extraneum caveant? MAR. VICTORIN. defin. p. 28, 8 Tullius ... ait esse duo genera definitionum: primum cum ⌞-m⌟ (⌞ ⌟ nunc *MN, om. V*; pr. -m cum *π*) id quod est definitur. LVCIF. non parc. 21 p. 254, 3 quid mea interest quid sis, cum ego -m (*Hartel*, ei *trad.*; *v. p. 573, 74*) haec dicam quae audivit ab apostolo ille. EVGRAPH. Ter. Andr. 708 (-m *om. G*). **ecce -m:** GAIVS inst. 1, 84; *v. p. 30, 27 sqq.* (*ubi plura*). TERT. apol. 50, 7 omitto eos, qui cum gladio proprio ... de laude pepigerunt. e. -m et tormentorum certamina coronantur a vobis. nat. 1, 10 p. 74, 19 considerate ..., ne vobiscum communicemus crimen istud. e. -m ... deletam in vobis antiquitatem recognosco. castit. 7 p. 747, 3 Oe. ieiun. 13 p. 291, 16. VVLG. Iob 16, 20 terra, ne operias sanguinem meum *eqs.* e. -m in caelo testis meus. *al.* (*v. p. 32, 1 sqq.*). *aliter* (*affirmative potius quam rationaliter*): ITALA Ier. 31, 31 (Tert. adv. Iud. 3 p. 706, 22 Oe.) e. -m dies venient (ἰδού, VVLG. *om.* -m). **et -m** *v.* etenim.

nam -m (namque -m): *cf. testimonium*: QVINT. inst. 1, 5, 38 *barbarismus fit* adiectione, ut 'nam -m', 'de susum', 'in Alexandriam'. PLAVT. Trin. 61 *v. p. 572, 42.* COMM. instr. 2, 8, 8 poteris damna lenire. namque fatebor -m unum me ex vobis adesse terro-

[Friedrich]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

remque ... sensisse (*v. p. 583, 18; pro 'sed -m' accipit Schmalz-Hofmann, Synt. 679; an de parenthesi — f. -m. — cogitandum?*). apol. 820 hi ... pascunt Christianos *eqs.* nam luxoriosos ... persecuntur -m (*adversative accipiendum; v. l. 68 sqq.*). *dub.*: VARRO ling. 9, 66 faciunt imperite, qui ibi desiderant multitudinis vocabulum, quae sub mensuram ac pondera potius quam sub numerum succedunt; nam in plumbo, [oleo], a⟨r⟩ge⟨n⟩to, cum incrementum accessit, dicimus -m (*del. post Ald. edd.*) multum [oleum] *eqs.* **nempe -m:** QVINT. inst. 2, 13, 9. 8 praef. 6. 12, 10, 46 sensus nos quidem *dicimus* plures: n. (*Becher*, neque *codd.*) -m fieri potest salva tractatione causae. TAC. dial. 35. PLIN. epist. 3, 16, 8 Arria milites orabat, ut simul *cum marito* imponeretur *in navem*. 'n. -m' inquit 'daturi estis consulari viro servolos aliquos' *eqs.* (*v. p. 585, 81*). paneg. 62, 2 PAVL. dig. 36, 1, 37 (36) TERT. mart. 3 p. 11, 1 Oe. AVG. in euang. Ioh. 122, 8 p. 1963. **neque -m** (non -m) *v. s.* neque. **nimirum -m:** MARCELL. dig. 39, 6, 28 Marcellus respondit posse *exceptione doli mali eum se tueri*: n. -m contra voluntatem defuncti heres petit ab eo. TERT. cult. fem. 2, 10 p. 728, 7 Oe. (*ironice*). AVG. civ. 3, 18 p. 126, 29 D. (*ironice*; ergo *var. lect.*). c. Pelag. 1, 11, 23 p. 443, 17. **quia -m** *v. p. 573, 56.* **quippe -m** (*cf.* CIC. Caecin. 55 recte ... diceres te restit⟨u⟩isse? quippe; quid -m facilius est? de orat. 2, 218 fin. 4, 7). LVCR. 6, 617 *maris* magnam sol partem detrahit aestu. q. videmus -m vestis ... exsiccare ... solem. 6, 1020. SALV. gub. 1, 40 p. 20, 9 puto quod in his omnibus ... res humanas deum ... iudicare cognoscas: in Aegypto q. tunc -m ... multiplex constat dei fuisse iudicium. **quod -m** (quod *explicat.* ['*faktisches*']: *infra l. 40 sqq.*): VARRO ling. 5, 33 dictus peregrinus *ager* a ... progrediendo: eo q. (*del. Goetz-Sch.*) -m ex agro Romano primum progrediebantur. rust. 1, 13, 4. 1, 55, 4 *olea* melior ... digitis nudis *stricta* ... quam illa quae cum digitabulis, durities -m eorum quod ... ramos glubit ac relinquit ad gelicidium retectum (-m quod *def. Keil, sed fort.* ac *delendum*). APVL. met. 9, 11. 9, 25. 11, 19. Plat. 2, 17 i d c i r c o q u e peius (prius *codd.*) est ⟨nocere⟩ quam noceri, q. -m his rebus nocetur, quae sunt viliores *eqs.* (*sic respondet* idcirco: LVCIF. non conv. 10 p. 22, 27. *cf.* reg. apost. 11 p. 63, 14 *ne* arbitreris te ... p r o p t e r e a diutissime degere in hac vita, q. -m tua opera sint deo accepta). IVL. VAL. 2, 25 p. 86, 1 id cum exercitus ... indignantius accepisset, q. -m ... sibi impedimentum ... proiecisset *Alexander eqs.* 3, 56 p. 164, 21. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 4 p. 168, 24 (*D*, quod *F*, quod ii *O*). 1, 8 p. 180, 20. 22. LVCIF. Athan. 2, 12 p. 168, 28 esse ex illis h i n c intellegeris, q. -m ... servorum unici filii dei cruorem fundas (reg. apost. 6 p. 48, 29 nolo ... hinc tibi aliquid spei promittas, q. -m ... regnes. *cf.* 6 p. 49, 6 ne ... in e o plaudeas, q. -m *eqs.* Ps. AVG. quaest. test. I 97, 3 p. 172, 22 p e r i d q. -m consubstantivi sunt, qui unum videt, ambos videt [II nov. 61 p. 446, 11]. *al.*). Ps. ASCON. div. in Caec. p. 201, 9 St. (*v. Stangl, Pseudoasconiana p. 50*). ? CARM. epigr. 2115, 7 nunc quis alet natum ...? me Styga (*i. Styx*) q. rapuit tam cito eni⟨m⟩ a superos. *pendet ex verbis sentiendi atque dicendi*: FIRM. math. 2, 29, 2 *Antiochus* d i c i t q. -m Libra Arietem ... non videat (AVG. c. Faust. 33, 2 p. 787, 2 [-m *om. M*]). LVCIF. non conv. 5 p. 12, 9 gaudent cuncti dei religionis execratores q. -m te videant ..., q. -m te extitisse unici filii dei negatorem ... advertant. 15 p. 32, 19 *Moses adfirmavit* q. -m ad idola adoranda possent populi inlicere mentes *feminae*. reg. apost. 1 p. 35, 3 *al.* AVG. c. Faust. 32, 5 p. 764, 16. EVGRAPH. Ter. Haut. 737 (*LF*, -m *om. Gα*). PAPYR. Archiv f. Papyrusforsch. III 1904 p. 168 (*saec. IV*) iuro ..., q. -m eodem minime petente benivolentiae (*sc. tuae*) eundem insinuendum (*sic*) putavi. **scilicet -m** (*cf.* CIC. Arch. 11 census nostros requiris. scilicet; est -m obscurum *eqs.*): QVINT. decl. 292 p. 163, 10 's. -m sollicitabat lacrimis, squalore.' male sentitis de puero (*ironice; v. etiam p. 585, 81*). TERT. fug. 13 p. 490, 4 Oe. (*ironice*). **videlicet -m:** VLP. dig. 38, 2, 1, 2.

CAPVT TERTIVM

-m *idem fere significat atque* autem (sed *l. 81. p. 590, 6*). *inferioris aetatis moneo non nimis multas schedulas easque fortuito collectas mihi praesto fuisse.*

I -m *a d v e r s a t i v u m* (*primo sententiae loco l. 81. 83. p. 590, 3. 16 sqq.* *animadvertas* -m '*subiectivum*' [*cap. sec., I B*] *interdum tam prope ad adversat. accedere, ut inter hoc et illud distingui nequeat, v. e. g.*: VARRO rust. 1, 68 sorbum maturum mite conditum citius promi oportet: acerbum -m suspensum lentius est. 2, 1, 25 quo pacto ... [f]erunt in mulis et pastoribus novenae partes ...? in canibus -m video posse dici. PLIN. nat. 14, 15. 23, 18 VLP. dig. 50, 15, 1, 3 *al.* *ceterum vis oppositionis per* -m *inductae saepe s a t i s e x i g u a est, praesertim ubi scriptor, eodem fere modo atque in exemplis sub II allatis, a d a l i a m q u a n d a m r e m t r a n s e a t; v. e. g. p. 590, 7. 18. 25 sqq.*): PLAVT. Aul. 594 hoc servi esse officium reor, retinere ad salutem, non -m quo incumbat eo impellere *erum*. Merc. 251 *haedus* coepit inridere me; ego -m lugere *eqs.* Persa 319 sine ire pastum *boves*. :: -m metuo, ut possim reicere in bubile. TER. Phorm. 113 obsecrat ut sibi eius faciat copiam. illa -m se negat *facturam*. 983 adsequere, retine *eqs.* :: -m nequeo solus (DON. *ad l.*: '-m' pro 'at' posuit, ut turbatum ostenderet). VARRO rust. 2, 2, 5 in emptionibus iure utimur

eo, quo (quod *V*) lex praescripsit. in ea -m alii plura, alii pauciora excipiunt. APVL. met. 4, 8 inter inclitos reges ... tanti viri memoria celebrabitur. -m v o s ... per ... aniles cellulas reptantes scrutariam facitis (MIN. FEL. 31, 8 nos ... fratres vocamus *eqs.* vos -m ... in mutua odia saevitis [*cf.* SCHOL. Iuv. 7, 229 's e d vos saevas imponite leges' *eqs.*: vos -m ... duras condiciones ... imponite]). 4, 22 *latrones* conquiescunt. -m nobis anus illa recens ordeum ... largita est. 9, 21. Ps. APVL. Ascl. 12 p. 43, 3 haec est ... merces pie sub deo ... viventibus. s e c u s -m i n p i e q u e qui vixerint, ... reditus denegatur (*cf.* ITALA IV Esdr. 7, 18 [Sangerm. 4] iusti ... ferent angusta sperantes spatiosa. qui -m [autem *Ambian.*, vero *ψ*] impie gesserunt, spatiosa non videbunt). 12 p. 48, 13 *al.* MIN. FEL. 25, 8 quid ... *exterarum gentium* dii pro Romanis possunt ...? Romanorum -m vernaculos deos novimus *eqs.* (*v. p. 589, 69*). 37, 4. HERM. vulg. vis. 5, 3 dico ei: 'tu -m qui es?' (σὺ γάρ τίς εἶ; autem *Pal.*). COMM. apol. 820 *v. p. 589, 4.* 980. ITIN. Alex. 28. 35 Alexandro venienti obversari decreverant. -m mox ... ad montium celsiora conrepunt. IVL. VAL. 1, 4 p. 5, 18 sedenti superveniet draco *eqs.* -m t u eo viso *eqs.* ([*v. Hey, Arch. f. lat. Lex. 14, 1906, 271*]. SCHOL. Iuv. 6, 312 ad suas domos revertuntur: tu -m ... lotium calcas uxoris tuae). 1, 7 p. 12, 29. 1, 31 p. 42, 22 (ἀλλά *Ps. Callisth. 1, 33; sic respondet* ἀλλά: 1, 33 p. 44, 11 [= *Ps. Callisth. 1, 34*]. VVLG. Marc. 7, 25). *al.* SCHOL. Cic. Gron. D p. 295, 26 St. CHIRON 640. PHYSIOGN. 58 p. 78, 1 (vero *Foerster*). ANON. Vales. 12, 62 GREG. TVR. glor. mart. 17 p. 499, 15 VEN. FORT. expos. orat. 1, 4 SERM. de conf. diab. 112. *notes et m usurpari etiam in a s s u m p t i o n e q. v. vel p r o p o s i t i o n e m i n o r e et sim. dicendi formis*: TERT. adv. Prax. 14 p. 250, 10 morietur qui viderit *deum*. invenimus -m (autem *Kroymann*) ... a multis deum visum *eqs.* igitur *eqs.* uxor. 1, 2 p. 671, 10 Oe. necessarium fuit instituere quae postea ... amputari ... mererentur. superventura -m lex erat. oportebat -m (*A*, -m *om. cett.*) legis adimplendae causas praecucurrisse. PELAG. in Rom. 5, 8 p. 44, 8 S. quando ... indebite aliquit praestatur, tunc maxime caritas commendatur. quid -m (ergo *V*, *Ps. Primas.*) tam indebitum quam *eqs.* CLAVD. MAM. anim. 3, 18 p. 194, 23. VICT. VIT. 2, 66 si alterius a patre substantiae est, aut verus filius non est aut ... degener natus est. est -m verus filius *eqs.* ergo *eqs.* GREG. M. moral. 12, 15 p. 994^A (*postea syn.* vero).

II -m *adnectit aliquid novi, sive p r o g r e s s u m n a r r a t i o n i s indicans sive antecedentibus aliquid addens s u p p l e m e n t i*: **A** *g e n e r a t i m* (*in narratione infra l. 65. p. 591, 24; in enumeratione infra l. 44. 48*): VARRO ling. 7, 88 dicimus XV viros graeco ritu sacra ... facere. quod -m fit rite, id ratum ac rectum est; ab eo Accius *eqs.* PETRON. 56, 6 (*verba Trimalch.*) mutae bestiae laboriosissimae boves et oves *eqs.* apes -m ego divinas bestias puto. 71, 7 (*verba Trim.*) praeterea ut sint in fronte *monumenti* pedes centum, in agrum pedes ducenti. omne genus -m (etiam *Reines.*) poma volo sint circa cineres meos (*v. p. 576, 49*). PLIN. nat. 13, 138 (*enumerantur arbores in mari nascentes*) vitis -m passim nascitur. 15, 101 aliae *bacae* ... sunt olivis, lauris et alio modo ... *eqs.* aquifolio -m ac spinae sine suco. 16, 62. FLOR. epit. 3, 20, 12 tandem -m totis imperii viribus ... consurgunt (*sed -m fort. per dittogr. irrepsit*). SCAEV. dig. 28, 2, 29, 5 et quid si tantum in mortis filii casum conciperet? quid -m si aquae et ignis interdictionem pateretur? (*sic in s e r i e i n t e r r o g.*: PAVL. dig. 3, 3, 73 quid si tunc facultatem pecuniae non habuit ...? quid -m si et famosa sit actio? MARCIAN. dig. 40, 15, 1, 4. APVL. apol. 79 quid si consulem me scripsissem, consul essem? quid -m si pictorem? VVLG. Sirach 18, 3; *gr.* καὶ τίς [*v. l. 78 sqq.*]). ANTONIN. Vlp. dig. 34, 1, 3 consules ... decernent. fiscus -m ... exemplum sequetur (*v. p. 591, 14. 41*). PAVL. dig. 38, 10, 10, 9 qui ei, qui mihi proximo gradu est, proximus est, secundo gradu est mihi: similiter -m (dein *Mommsen*) accedentibus singulis crescit numerus. APVL. met. 8, 24 mathematicus ... quintum *asino* numeravit annum *eqs.* quanquam -m ... crimen ... incurram ..., quin emis? ('*übrigens*' *vertit A. Rode*). Ps. TERT. adv. Iud. 9 p. 726, 17 Oe. *al.* ITALA exod. 3, 6 (Lugd.) *deus* dixit *Moysi*: ego sum deus patris tui *eqs.* avertit -m (ἀπέστρεψε δέ, VVLG. *om.* -m) Moyses faciem (*sic respondet gr.* δ έ: ITALA Matth. 3, 4 [Gat.; VVLG. autem]. *al.* HERM. vulg. sim. 8, 5, 4. IVL. VAL. 1, 9 p. 16, 16 [= *Ps. Callisth. 15 pr.*]. CHIRON 406 [= *Hippiatr. gr. I 264, 5*]. CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 4, 18 [vero *Rustic.*] ORIBAS. syn. 1, 12^init. 1, 27^extr. *al.* [*v. G. Hunger, D. Synt. d. spätl. Orib., Diss. Bresl. 1933, 39 sq.*]. PAPYR. Amherst II 26 I 6 [= *Babr. 16, 8*]. *et al.*). ITALA Matth. 23, 3 (cod. l) super cathedram Moysi sederunt scribae et pharisaei. omnia -m (οὖν, VVLG. ergo), quaecumque dixerint vobis, servate et facite (*sic resp.* οὖν: ITALA Rom. 6, 12 [Pelag. in Rom. *h. l.* p. 51, 12 S.] non -m [*H1*, igitur *vel* ergo *cett.*; VVLG. ergo]. *al.* *cf.* HERM. vulg. sim. 9, 32, 5 honorate *deum*, quod tam patiens est *eqs.* agite -m [γοῦν, *deest Pal.*] paenitentiam). HERM. vulg. sim. 8, 2, 1 coronas iussit afferri. allatae sunt -m coronae ([καὶ ἠνέχθησαν, quae cum allatae essent *Pal.*]. *sic resp.* καί: 9, 6, 7 [ergo *Pal.*]. VVLG. Sirach 11, 10 I Macc. 13, 38 CONC.^S II 2, 1 p. 3, 27 [= *II 1, 1 p. 101, 27*]. VICTORIN. Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 16, 15 [*v. adn.*]. *v. supra l. 57*). 8, 11, 4 postquam -m haec omnia mihi ostendit, ait *eqs.* (ταῦτά μοι δείξας, et postq. haec ost. *Pal.*). COMM. instr. 2, 11, 1 desertores -m genere non uno dicunt⟨ur⟩ (*sic in initio cap.*: FVLG. myth. 2, 8. 3, 11. RVF.

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

podagr. 3 [*syn.* autem *in initiis capp.* 4. 5. 6 *al.*]). CAPITOL. Aur. 29, 5 iuravit nullum senatorem se sciente occisum *eqs.* nihil -m magis … depr[a]ecatus est quam avaritiae famam. SPART. Did. 2, 3. ITIN. Anton. Plac. rec. A 44 p. 189, 9 in Memphi fuit templum quod est modo ecclesia *eqs.* ibi -m vidimus pallium lineum. SERM. Corp. Vind. 21, 19 p. 299, 28 *al.* AMM. 14, 5, 3 accedebant -m … blanditiae. 15, 11, 12 Lugdunensem primam Lugdunus ornat *eqs.* secundam -m Lugdunensem Rotomagi … ostendunt. 22, 16, 7. 25, 2, 5 *al.* CHIRON 336 ad calorem -m uteris refrigerationibus (*aliter Veg. 2, 99*). BACHIAR. fid. 5 p. 1032.^{A} 8 p. 1036^{B} (*v. Th. Stangl, Berl. phil. Woch. 1917 p. 913 sqq.*). MARCELL. med. 8, 3 prius -m (-m *om. Scrib. Larg. 22 p. 13, 24*). SORAN. p. 14, 11 saluberrimus est -m conceptus? (*sim.* 18, 11 *al. v. p. 590, 53*). PHYSIOGN. 86 THEOD. PRISC. log. 105. COD. Theod. 9, 9, 1, 6 (*a. 326*) *antecedunt praecepta aliquot, tum*: post legem -m (autem *O*) hoc committentes morte punimus. 11, 30, 16 (*a. 331*). 13, 3, 5 (*a. 362*) quisque docere vult … decretum curialium mereatur *eqs.* hoc -m ('*fort.* dein' *Mommsen*) ad me tractandum referetur. *al.* CONC.^{S} I 3 Rustic. p. 9, 4 si -m videtur, age *eqs.* (φέρε γάρ, εἰ δοκεῖ *I 1, 1 p. 16, 2*; tamen *vers. Tur.*). ANON. Vales. 12, 62 iuvenis … revertitur ad matrem. mater -m iam spoponderat virum (*al.*; *v. Usener, Kl. Schr. 2, 315 sqq.*; *Mommsen, Chron. min. I p. 261, 18*). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 116 *al.* VICT. VIT. 1, 40 tunc -m sanctus Valerianus … iussus est pelli. *al.* GREG. TVR. Franc. 1, 48 p. 55, 17 *Martinus* transiit … media nocte *eqs.* multi -m in eius transitum psallentium audierunt in caelum (*al.*; *v. Bonnet, Lat. de Grég. p. 318*). ANTHIM. 14 *al.* NOVELL. Iust. 36, 6. app. 7, 10 (*syn. antea* autem). VEN. FORT. vita Germ. 9, 29 *al.*

B *speciatim in additamentis, quibus antecedentia illustrantur, definiuntur, concluduntur* (*primo sententiae loco infra l. 65*): CIC. fin. 2, 75 Cato 80 *v. p. 587, 77 sqq.* SCRIB. LARG. 206 (*antecedit enumeratio remediorum*) haec -m (autem *Rhodius*) galbano … miscentur. PLIN. nat. 19, 35 *tuber* vivat necne (ac ne *codd.*), non facile arbitror intellegi posse. putrescendi -m ratio communis est cum ligno. 20, 5 *elaterium* melius quo vetustius *eqs.* hoc -m veri experimentum est, si *eqs.* 25, 97. 28, 34 *difficiles partus solvit* hasta velitaris evulsa corpori[s] hominis …; eosdem -m inlata effectus habet. 29, 28. QVINT. inst. 3, 6, 59 quod ipsius *Ciceronis* de his libris *rhetoricis* iudicium fuerit, supra dixi. sunt -m velut regestae in hos commentarios … scholae. 7, 5, 2 de iure accusatoris ambigitur *eqs.* est -m (autem *Spalding*) duplex eius disceptationis condicio. 11, 3, 31. TRAIAN. Plin. epist. 10, 20 ut fideliter hoc faciant in tua severitate … positum est. in primis -m … verendum est, ne *eqs.* 10, 32, 2 (*sed v. adn.*; *v. p. 590, 58*). MACR. exc. gramm. V 628, 22 AFRIC. dig. 39, 1, 15. PAVL. sent. 3, 4^{A}, 3 filius familias … de castrensi peculio … testamentum facere potest. castrense -m (autem *Sichard.*) peculium est, quod in castris adquiritur. MARCIAN. dig. 12, 3, 5, 3. PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 722, 11 Oe. notum est Orientis virtutem — id est -m vires (*sic* λ, -m *om. rell., parenthesin del. Fulv. Ursin.*) — auro et odoribus pollere solitam. VOPISC. Aurelian. 29, 3 Aurelianus et Probus … requisiverunt tale genus purpurae nec tamen invenire potuerunt. dicitur -m sandyx Indica talem purpuram facere. CAPITOL. Maximin. 31, 1. ITIN. [Silv.] 4, 1 locus appellatur in Choreb; ibi -m est ecclesia. *al.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 9. AMM. 22, 14, 7 *Apis sacratur* Lunae. est -m Apis bos *eqs.* SERV. auct. Aen. 6, 7 SCHOL. Iuv. 3, 205. PS. ASCON. div. in Caec. p. 186, 9 St. (*v. Stangl, Pseudoasconiana p. 12*). Verr. p. 224, 22. CHIRON 451 curato et hoc utique scire, ex qua causa vitia nascuntur *eqs.* contingit -m dysuria cum *eqs.* (*gr. I 166, 17 deest particula; Veg. mulom. 2, 79, 6* ex his autem causis *eqs.*). VVLG. Ios. 11, 10 *Iosua* cepit Asor …; Asor -m … principatum tenebat. Marc. 7, 26 mulier … intravit *eqs.* erat -m mulier gentilis *eqs.* (ἡ δὲ γυνή. *sic* δέ: DIOSC. 1, 43 *al.* VITAE patr. 5, 5, 24). AVG. civ. 19, 1 p. 346, 19 D. MARCELL. med. 11, 37 siccis his et bene tritis uti oportet; est -m efficacissimum *eqs.* 12, 45 cave, ne alium pro alio tangas *dentem*; nam contactus post triduum cadet. si -m putidus fuerit …, facile excidet. ANON. Vales. 8, 38 *Odoacar* concessit *Augustulo* sanguinem *eqs.* -m (etenim *B*^{2}) pater eius Orestes *eqs.* VICT. VIT. 3, 34. GREG. TVR. Franc. 1, 32 p. 49, 27 *Chrocus* delubrum … subvertit. miro -m opere factum fuit *eqs.* cuius paries duplex erat *eqs.* habuit -m paries ille crassitudinem pedes triginta (*v. Bonnet, Lat. d. Grég. p. 318*). *al.* RVF. podagr. 4 solvis -m. *al.* PS. PRIMAS. in Gal. 4, 21 (autem *Pelag. p. 328, 5 S.*). PS. MATTH. euang. 27 Iesus … fecit duodecim passeres. erat -m (autem *B*) sabbatum quando fecit hoc Iesus.

×**enimvērō** *particula. composit. ex* enim *et* vero. *scribitur tam* enim vero *quam* enimvero. *quatenus editores codd. sequantur, perraro ex adnott. colligi potest. de prosodia: duae priores syllabae pyrrhichium faciunt ap. scaen. vett.; iambum ap.* PHAEDR. 2, 5, 21 app. 8, 20. *de ictu* enimveró (*nonnisi in locis 'Jacobsohnianis'*) *v. Fraenkel, Ikt. u. Akz. 288, 1. de significatu*: DON. Ter. Andr. 206 '-o' significationem habet nimium permoti atque irritati animi (*v. p. 592, 26*). SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 320 (-o *stomachanti aptum esse indicatur; locus mutilus, sed certi sensus*). PS. ASPER gramm. suppl. 57, 24 (-o *inter 'rationales' coniunctiones affertur*). GLOSS. -o ἀληθῶς γάρ. ὁμολογουμένως. παντελῶς. ἀσφαλῶς. πρὸς γὰρ τῆς ἀληθείας. quia autem. certe certus (certo certius *Schoell*). *de usu*: QVINT. inst. 9, 3, 15 (*in disputatione de archaismis*) illud et in consuetudine remansit '-o'. *invenitur imprimis ap. veteres et colori prisco faventes.* [*dub. trad.*: PLAVT. Men. 846 -o haereo *Onions* (vero *om. codd. praeter B*^{2}, enim, *om.* vero haereo, *B*). *e coni.*: PLAVT. Capt. 22 -o (*Pylades*, est vero *codd.*). CAES. Gall. 5, 7, 8 -o (*Ciacc.*, enim *trad.*; autem, vero *alii*). LIV. 22, 25, 3 id -o (*Wex*, enim *codd.*) ferendum esse negat (*v. infra l. 30*). *in loco praeterea mendoso vel dub. interpret.*: SEN. contr. 1, 11. FRONTO p. 209, 15 N. (*v. Hauler, Wien. Stud. 38, 1916, 167*).]

I ***affirmative:*** *affirmat veritatem alicuius rei* (*cum indignatione l. 19. 30. 35, cum ironia infra l. 58; causa alicuius rei per affirmationem inducitur infra l. 38 sqq.*): **A** *generatim*: **1** *primo sententiae loco*: PLAVT. Amph. 723 -o praegnati oportet et malum et malum dari. 772 -o illud praeter alia mira miror maxime, si haec habet pateram illam (*sim.* CIC. de orat. 1, 165). Cas. 475 -o huc aures magis sunt adhibendae mihi (*sic in initio aversiloquii*: Curc. 175 -o nequeo durare quin ego erum accusem meum. Men. 860 Trin. 958. Phorm. 1036 [*v. p. 591, 76*]). Cas. 728 etiamne adstas? -o πράγματά μοι παρέχεις. Cist. 519 -o ita me Iuppiter *eqs.* Curc. 608 -o irascor. 1075 (*om. CD*). Merc. 740 -o haereo (*v. supra l. 2*). Persa 349 -o odiosa es. Poen. 280 -o (vero *om. CD*) … facis delicias (*sim.* 296). Poen. 436 -o serio (Trin. 989 -o serio vapulabis). Stich. 398 -o, Gelasime, opinor provenisti futtile (*sic in initio soliloquii*: TER. Andr. 206 -o, Dave, nihil locist segnitiae [*v. p. 591, 78*]. Phorm. 465). TER. Hec. 673 -o prosus iam tacere non queo (Haut. 320 -o reticere nequeo. *v. supra l. 16*). Haut. 1045 (*in initio scenae*). Phorm. 937 -o si porro esse odiosi pergitis *eqs.* (DON. *ad l.* '-o' principium aliquid per iracundiam dicturi. *v. p. 591, 78*). 985. CATO or. frg. 2 -o usquo istuc ad lignum dele (*sic cum alqd. iubetur*: FRONTO p. 154, 3 N. -o ad philosophos librum legas. p. 196, 10). CIC. Verr. II 1, 66 -o ferendum hoc quidem non est (LIV. 38, 14, 11 -o … ferri iam ludificatio ista non potest. *v. supra l. 5*). LIV. 2, 22, 6 -o tum Latini gaudere (*v. II B 2; scilicet simul c. affirmatione progressus narrationis indicatur, ut etiam in ex. seqq.*). 25, 41, 1 -o indignum ratus Marcellus … iubet *eqs.* (27, 30, 14 *al. cf.* 43, 1, 9 -o senatus indignari. *v. infra l. 69*). 34, 58, 4 -o id auditu etiam … indignum esse (*sic in initio orationis*: VAL. MAX. 6, 2 ext. 3 -o … magnifica res tibi contigit [*ironice*]. SVLP. SEV. dial. 1, 2, 1 *al.*). QVINT. decl. 263 p. 76, 21. TAC. Germ. 44 arma clausa sub custode et quidem servo *eqs.* -o neque nobilem neque ingenuum … armis praeponere regia utilitas est (*sic simul c. affirmatione causa alicuius rei inducitur*: TERT. monog. 10 p. 776, 21 Oe. perseveret in *pace* cum illo necesse est, quem iam repudiare non poterit. -o et pro anima eius orat. TREB. Gall. 1, 1 [*cf. p. 582, 13 de* enim '*subiectivo*']). ann. 12, 64 *Agrippina et Lepida* haud minus vitiis aemulabantur, quam *eqs.* -o certamen acerrimum *eqs.* (*v. supra l. 32*). PLIN. paneg. 2, 8 -o quam commune, quam ex aequo quod felices nos … praedicamus (*sic c. exclamatione* 25, 3). FRONTO p. 117, 14 N. -o … quid me facere oportet? *al.* VERVS Fronto p. 138, 11 N. TERT. apol. 45, 1 *al.* VOPISC. Tac. 6, 4 -o … certe non hominum magis vitia illa quam aetatum fuerunt. IVST. 5, 4, 12. SYMM. epist. 1, 20, 2 (*complurium exemplorum ultimum idemque gravissimum adnectitur*) -o neque Panaetio Africanorum secundus neque Opillo Rutilius … liberalium disciplinarum pretia solverunt.

2 *secundo loco*: PLAVT. Amph. 266 quando imago est huius in me, certum est hominem eludere. et -o quoniam formam cepi huius in me⟨d⟩ …, decet et facta moresque huius habere me similes item. Capt. 534 nunc -o ego occidi (CAECIL. com. 119 nunc -o est, cum meae morti remedium reperibit nemo. *cf. infra l. 60*). TER. Andr. 848 bene sane; id -o hinc nunc abest (*sic c. ironia*: LIV. 45, 23, 17). CIC. Att. 15, 19, 2 hoc -o nunc discere aveo, hoc ego quid sit interpretari non possum (*nota anaphoram*). LIV. 2, 36, 6 tunc -o deorum cura ⟨ea⟩ admonuit (*v. adn.*). ***praesertim in responsis ad interrogationes datis***: PLAVT. Amph. 344 ain vero? :: aio -o (Persa 185). 410 quid, domum vostram *ibis*? :: ita -o (Asin. 339. Most. 920 hodie accipiat [*fort. interrogative accipiendum*]. :: ita -o. Rud. 1003 [*interrog. excidit*]). Amph. 759 negas? :: nego -o. Pseud. 979 tune es Ballio? :: ego -o is sum (Trin. 987).

3 *in apodosi*: LIV. 1, 51, 8 cum gladii abditi … protraherentur, -o manifesta res visa. 6, 14, 12 quae ubi obiecta spes est, -o indignum facinus videri (*v. l. 33*).

B *speciatim*: **1** *ducit responsum quo antecedentia corriguntur, quemadmodum* immo: PLAVT. Asin. 687 amandone exorarier vis te⟨d⟩ an osculando? :: -o utrumque. Capt. 628 fui. :: -o non fuit. PHAEDR. app. 8, 20 *miles* adit … ducem et voce molli: 'licet?' -o (eum vero *Jannelli, Postgate*) eici … Magnus stomachans (*ad rem cf. p. 591, 78 sq.*) imperat. SIDON. epist. 3, 13, 5 dicis: '… elegans videlicet homo pervenustusque *eqs.*' -o ille sordidior est atque deformior cadavere rogali.

2 *inducit significationem eventus vel status alicuius rei, ad quem animi lectorum antea aliquo modo conversi sunt* (*nobis 'und wirklich, tatsächlich'*): LIV. 24, 30, 14 Hippocrates atque Epicydes … orare, ut reciperent sese *eqs.* -o conclamant *milites*, bonum ut animum haberent (*v. Weißenborn-Müller ad l.*). 40, 8, 4 'si aures praebere potes' inquit 'manifestam rem teneas faciam'. -o se Philippus dicere auditurum (*v. supra l. 32*). CVRT. 8, 1, 43 iam tantum irae conceperat rex,

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quantum vix sobrius ferre potuisset. -o olim mero sensibus victis ex lecto repente prosiluit. TAC. ann. 15, 45 in ... eam praedam etiam dii cessere *eqs.* -o per Asiam atque Achaiam non dona tantum, sed simulacra numinum abripiebantur. TERT. anim. 20 p. 333, 8 *corpus* obtundunt ... otia vitia; super haec si et aliquae (alia quae *codd.*) praesunt potestates. -o praesunt.

II *adversative:* A *vi adversativa valida:* 1 *primo sententiae loco* (*coll l. 27. 31*): LIV. 5, 25, 6 nihil de conlatione dicere *eqs.* -o illud se tacere suam conscientiam non pati, quod *eqs.* (*c. indignatione dictum, cf. p. 592, 24*). PAPIN. dig. 18, 7, 7 nec videntur haec inter se contraria esse, cum beneficio adfici hominem intersit hominis: -o poenae non inrogatae indignatio solam duritiam habet (*sed haec spuria esse videntur; v. Pringsheim, Savigny-Zeitschr. 42, 1921, 648 n. 2*). 31, 70, 1 haec ita, si quantitas cum quantitate conferatur. -o si pecunia accepta rogatus sit rem propriam ... restituere, non est audiendus legatarius (*sic opp. duae sententiae condicionales per* -o: VLP. dig. 24, 1, 5, 5 TERT. anim. 32 p. 354, 19 *al.* COD. Iust. 4, 29, 10 [*a. 244*]. *v. ex. seqq.*). VLP. dig. 12, 4, 5, 4 verius est, si quidem distracturus erat vel quo ipse usurus, oportere dici nihil eum refundere debere. -o si nihil eorum facturus, ipsi adhuc servum obisse (*sic ad* si quidem *respondet* -o si: VLP. dig. 13, 4, 5, 18. 23, 3, 7, 3. 23, 3, 12, 1 *al. v. infra l. 25*). 26, 10, 8 *al.* APVL. apol. 14 eadem semper contemplantibus aequaeva est *imago in speculo visa.* -o quod luto fictum ... est, ... unum vultum et immobilem possidet. 24 flor. 9 p. 30. met. 4, 12 ille quidem dignum virtutibus suis vitae terminum posuit. -o Alcimus *eqs.* (IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 24 en tibi adsum internuntius quidem, -o quem nihilo secus ipsius Alexandri praesentia opinere. *v. supra l. 8 et l. 19 sq.*). Socr. 21 p. 169 *al.* PS. APVL. herm. 269 TERT. adv. Marc. 1, 17 p. 312, 5 *al.* PANEG. 12 (2), 9, 1. 17, 4. IVL. VAL. 1, 3 p. 4, 17 non te ut mago utar, -o dei honore venerabor (*Ps. Callisth. 1, 4* ἀλλά). *al.* CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 121, 1 *al.* COD. Iust. 6, 25, 5, 1 (*a. 257*) oportuerat ..., etsi condicio huiusmodi admitteretur, praeferre lucro concordiam maritalem. -o cum boni mores haec observari vetent, sine ullo damno coniunctionem retinere potuisti.

2 *secundo loco:* CIC. Verr. II 3, 139 *Scandilius* postulat abs te, ut Romam rem reicias. hic (et *O*) -o tu exclamas (clamas *O*) *eqs.* II 4, 147 ab eo postulo ut *eqs.* ille -o negat. LIV. 3, 35, 8 ars haec erat, ne semet ipse creare posset *eqs.* ille -o *eqs.* APVL. flor. 2 p. 7 homines ... neque longule dissita neque proxume adsita possumus discernere *eqs.* aquila -o *eqs.* 15 p. 60 gravioribus viris bienni (*Brant.*, brevi *F*) spatio satis videbatur taciturnitas modificata; loquaciores -o ferme in quinquennium ... puniebantur. Socr. 10 p. 142. SCHOL. Cic. Bob. p. 112, 17 St. Brutus existimavit κατὰ ἀντίστασιν pro *Milone* esse dicendum *eqs.* hoc -o Ciceroni visum est parum salubre.

B *vi adversativa plus minus attenuata* -o *alia et nova adnectit:* 1 *generatim:* PLIN. nat. 16, 249 *Druidae* per se roborum eligunt lucos nec ulla sacra sine earum fronde conficiunt *eqs.* -o quidquid adgnascatur illis e caelo missum putant. 23, 88 *oleum caryinum utile est* capitis dolori inlitum, cetero iners et gravi sapore. -o si quid in nucleo putridi fuerit, totus modius deperit. TAC. ann. 14, 14 concertare equis (*v. adn.*) ... memorabat ... vatum laudibus celebre et deorum honori datum. -o cantus Apollini sacros. 15, 55. 16, 29 (*complurium exemplorum ultimum adnectitur*) quid Agrippino obiectum nisi tristem patris fortunam? *eqs.* -o Montanum ... extorrem agi. PLIN. epist. 10, 61, 4 *rivi* augebunt illud, quod lacus dederit. -o (dein vero *Mommsen*) si placeat fossam longius ducere ..., repercussus maris servabit *eqs.* APVL. flor. 9 p. 40. met. 5, 1 (*enarrantur antea parietes caelati*) -o pavimenta ... in varia picturae genera discriminantur. TERT. test. anim. 3 p. 137, 20 -o cum daemonia affirmamus esse ... aliqui Chrysippi adsentator inludit. *al.* IVL. VAL. 1, 4 p. 8, 10 -o quoniam deum capite arietino testaris *eqs.* (*Ps. Callisth. 1, 8* τὸ δὲ ἑωρακέναι σέ *eqs.*). SYMM. or. 7, 7 (*antea de Euresio teste*) -o nec Avitus meus ... minore momento causam iuvabit. AMM. 28, 4, 20 (*locus misere mutilus, sed vis vocis -o dubia non est*). *sic etiam in assumptione q. v. (propositione minore) et sim. dicendi formis:* TERT. scorp. 10 p. 169, 10 si cetera hic, nec confessio alibi; si confessio alibi, nec cetera hic. -o non alibi cetera, itaque nec confessio in caelo. OROS. hist. 1, 8, 8. CLAVD. MAM. anim. 3, 16, 1 ad similitudinem ... dei factus est homo. -o imago incorporei corpus esse non potest, igitur *eqs. al.*

2 *speciatim in narrationibus rerum gestarum* (*v. etiam p. 592, 32; vis affirmativa aliquatenus servata esse videtur infra l. 82, adversativa infra l. 80*): **a** *primo loco:* CIC. Verr. II 3, 61 refertur *Lollii* sermo ad Apronium. -o iste ridere ac mirari *eqs.* LIV. 25, 18, 8 *Crispinus* abibat. -o ferocius tum Campanus increpare. 26, 38, 9 Blattius de proditione Dasium appellabat. -o ille ... exclamat *eqs.* (*inde* VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 -o tunc ille proclamat. *cf. p. 594, 9*). CVRT. 4, 7, 14. TAC. ann. 1, 64 Rhescuporis ... Cotyi ... vim facere, cunctanter sub Augusto *eqs.* -o audita mutatione principis inmittere latronum globos. 4, 60. 6, 25 *al.* SVET. Tib. 12, 2 remansit ... Rhodi contra voluntatem. [et] -o tunc non privatum modo, sed etiam obnoxium et trepidum egit (*v. p. 594, 17*). Nero 36, 1 FLOR. epit. 2, 7, 10. APVL. flor. 3 p. 16 ita Marsyas in poenam cecinit et cecidit. -o Apollinem tam humilis victoriae puditum est. *al.* met. 4, 21 Socr. prol. 4 p. 110. IVL. VAL. 1, 5 p. 10, 8 -o ... cum in quadam regiae parte Philippus sessitaret *eqs.* (*Ps. Callisth. 1, 11* μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς καθεζομένου *eqs.*). 1, 30 p. 39, 9 LACT. inst. 1, 21, 33 SVLP. SEV. chron. 1, 43, 7 *al.*

b *secundo loco* (*v. etiam p. 593, 37 sqq.*): CIC. Verr. II 5, 102 rogat ut in sua quisque dicat navi se tantum habuisse nautarum quantum oportuerit *eqs.* illi -o se ostendunt quod vellet esse facturos. LIV. 9, 26, 13 tum -o Maenius ... progressus in contionem ita verba fecit (27, 51, 1 [tunc *P*]. *cf.* 10, 35, 13 tunc -o consul indignum facinus esse vociferari [*v. Hand l. c. 406 et cf. p. 592, 32 sq.*]). PHAEDR. 2, 5, 21 heus! inquit dominus. ille -o adsilit.

iuncturae: **at -o:** LIV. 5, 9, 3 ceteri tribuni militum nihil contradicere; at -o Sergius *eqs.* ?FRONTO p. 19, 12 N. ⟨at⟩ -o (*ante* -o *duarum litt. spatium in cod.*) quibus ego gaudium meum verbis exprimere possim? *v. infra l. 23.* **et -o:** PLAVT. Amph. 266 *p. 592, 54.* ?SVET. Tib. 12, 2 *v. p. 593, 82.* SVLP. SEV. chron. 2, 44, 2 etenim vero (*P*, -o *de Prato*). *v. p. 593, 37.* **immo -o:** PLAVT. Capt. 608 iube me vinciri: volo, dum istic itidem vinciatur. :: i. -o, Hegio, istic qui volt, vinciatur. TER. Phorm. 528 Eun. 329. PACVV. trag. 365 ego sum Orestes. :: i. -o ego sum, inquam, Orestes. ACC. trag. 667. APVL. apol. 100 filium scripsit heredem, i. -o non filium, sed *eqs.* flor. 2 p. 6. 16 p. 70. 74. **sed -o:** LIV. 45, 19, 14 si utraque gloriosa res esset, et servasse fratri regnum et eripuisse, servati tamen regni ... potiorem laudem fuisse. sed -o ... quid ad deliberationem dubii superesse? *v. supra l. 13.* **verum -o:** PLAVT. Capt. 999 vidi ego multa saepe picta, quae Acherunti fierent cruciamenta, v. -o nulla adaeque est Acheruns atque ubi ego fui. TER. Ad. 255 abs quivis homine ... beneficium accipere gaudeas; v. -o id demum iuvat, si quem aequomst facere is bene facit. CATO orig. 108 multa me dehortata sunt huc prodire ...: v. -o cum tantam rem peragier arbitrarer (*deficit frg.*). CIC. Verr. II 3, 194. SALL. Catil. 2, 9 eorum ego vitam mortemque iuxta aestumo *eqs.* v. -o is demum mihi vivere ... videtur, qui *eqs.* (PRISC. gramm. III 102, 20 *ad l.*: hic ... ornatus causa 'vero' adiuncta est, quamvis possit etiam approbativa esse). 20, 10 (*in orat.*) v. -o, pro deum atque hominum fidem *eqs.* (*sic in oratione:* LIV. 4, 4, 9. 31, 30, 4 *al.* CVRT. 4, 11, 18). LIV. 24, 5, 2. 29, 8, 7. APVL. apol. 43 p. 50, 11 v. -o, ut ista sese habent *eqs.* (*sic antecedentia per* v. -o *removentur* Socr. 20 p. 165). met. 2, 6 (*v. adn.*). *al.* PS. AVR. VICT. epit. 41, 5 CLAVD. MAM. anim. 3, 15 p. 184, 15. *sensu attenuato:* APVL. mund. 19 p. 155, 12 v. -o ut, ... quod sentio, breviter absolvam *eqs.* (*gr. p. 396ᵃ, 27* ὡς δὲ τὸ πᾶν εἰπεῖν). *Friedrich.*

1. ēnīsus, -ūs *m.* *ab* eniti (enisus). *i. q. actio enitendi, studium, contentio* (*cf.* enitor *II p. 598, 45*): CLAVD. MAM. anim. 3, 13 p. 180, 22 *quis e duobus* alterutrumque ..., si utrumque nequeat, -u cuipiam si non probabile, certe credibile faciat.

2. ēnīsus *v.* enitor *p. 599, 69.* *Groth.*

ēniteo, -uī, -ēre. *ab* ex *et* niteo. *formae stirpis perfectae sub* enitescere *afferuntur.* GLOSS.ᴸ III Abstr. EN 21 -et: splendet. GLOSS. ἐκλάμπω. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 439, 13 B., *v. p. 483, 39.* [COD. Theod. 12, 1, 25 *v. s.* enitor *p. 597, 3.* *ex coni.*: PLAVT. Truc. 160, *v. l. 60.*]

i. q. nitere, fulgere: 1 *proprie: de nitore vel ubertate frugum, florum:* ACC. trag. 234ᵇ probae etsi in segetem sunt deteriorem datae fruges, tamen ipsae suapte natura -ent. CATVLL. 61, 21 floridis ... -ens myrtus ... ramulis. *de speciositate hominum:* VERG. Aen. 4, 150 tantum egregio decus -et ore *Aeneae.* 2 *translate fere i. q. clarum esse vel fieri, excellere* (*accedit abl. infra l. 64. 66. 68*): PLAVT. Truc. 160 qui alterum incusat probri, ⌊sumpse -ere⌋ (⌊ ⌋ *Bergk*; sumpsit seniteri *codd.*) oportet. RHET. Her. 4, 5, 8 unum *non* potuisse in omnibus elocutionis partibus -ere. CIC. inv. 2, 5 magis ... in suo genere opus nostrum quam ille (*Zeuxis*) in sua pictura nobilis -ret. Flacc. 17 *Athenae* prope cunctis gentibus -bant (*cf.* SOL. 7, 21 Boeotia Thebis -et). LIV. 4, 3, 13 nullum fastiditur genus (*hominum*), in quo -ret virtus (*cf. p. 595, 10*). VOPISC. Prob. 10, 1 *Probus* tantis virtutibus. AMM. 28, 6, 10. PELAGON. prooem. p. 29 tibi ... quaeritur, quicquid in nobis est, nobis -et, quicquid in te est. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 170, 16 si quis ... aliqua disciplina rationis -eat.

***ēnitēsco**, -uī (*v. supra l. 48*), -ere. *ab* eniteo. *scribitur* enitisc-: CLAVD. DON. Aen. 7, 50 p. 13, 18 *cod. V, s. IX. al.* GLOSS.ᴸ III Abstr. EN 11 (*ad Verg. georg. 2, 211?*) -uit: effulsit aut magnus extitit (*cf. p. 483, 45*). NOT. Tir. 113, 59 -uit. 113, 60 -it. [*dub.*: SEN. epist. 120, 8 optimum ex contrario -uit (*sic cod. Ottob., Buecheler*; emicuit *cod. Velz. m.²*, nituit *AB*). *ex coni.*: AVSON. 171, 2 (*Gronovius*).]

1 *i. q. nitescere, splendescere sim.* (*c. vi inchoativa e. g. l. 79. p. 595, 19*): **a** *proprie* (*per imag. p. 595, 2*): *α de nitore rerum:* VERG. georg. 2, 211 rudis -uit inpulso vomere campus (ENNOD. opusc. 1, 47 p. 274, 4). QVINT. inst. 11, 3, 75 ut *oculi* ... et hilaritate -ant et *eqs.* GELL. 19, 1, 7 ubi caelum -uit. PANEG. 10 (4), 35, 4 celeberrima quaeque urbis novis operibus -unt. *β de animantibus aliqua re speciosa (ubertate v. infra l. 84) nitentibus:* HOR. carm. 2, 8, 6 -is pulchrior (*praecedit* fieres ... turpior). PETRON. 110, 5 commendatior vultus -uit, quia flavum corymbion erat. CORIPP. Iust. 2, 102 *aurata veste* candidus omnis -uit. *spectat ad ubertatem:* [*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HIER. epist. 54, 10, 3 corporum cultus, qui ... ex huiusce modi cibis -uerat. *in imag.*: QVINT. inst. 10, 5, 14 alitur ... atque -it velut pabulo laetiore facundia. AVG. serm. 203, 3, 3 p. 1036$^{med.}$ cum hoc oleastro totus silvesceret et amaresceret mundus, per insertionis gratiam pinguefactus -uit.

b *translate*: α *fere i. q. clarum fieri, excellere, florere* (*acced. abl. e. g. infra l. 16. 21. 35. al.*): (I) *de rebus incorporeis*: RHET. Her. 4, 44, 57 *gloria* cotidie magis -it. CIC. inv. 1, 4 videntur postea cetera studia ... -uisse, hoc (*i. studium eloquentiae*) vero ... obsolevisse. MUR. 32 quo ... in bello virtus -uit egregia M. Catonis (SALL. Catil. 54, 4 [*hinc* AVG. civ. 5, 12 p. 212, 24. 27 D.]. LIV. 1, 42, 3. 2, 24, 8. *al.* SEN. dial. 1, 4, 3 benef. 7, 15, 2. *et al.*). de orat. 2, 125 in quibus *causis* non hoc (*i. acumen*) maxime -uit, ... sed haec ... eximia et praestantia fuerunt. LIV. 2, 45, 16 Fabium nomen (SVLP. SEV. Mart. 7, 7). VAL. MAX. 4, 7 pr. sodalicium ipsarum miseriarum experimento -uit (*opp.* contabuit). 5, 2, 3. 6, 9, 1 *Manlius Torquatus* in hoc ... fortunae nubilo adulescentiae contemptu perfusus, quo senectutis eius decus lucidius -ret (SIL. 14, 149). *al.* SEN. epist. 79, 16 numquid non opinio ... *Epicuri* -uit? PETRON. 2, 8 ne carmen quidem sani coloris -uit, sed *eqs.* QVINT. inst. 2, 5, 23. TAC. dial. 20 locus ... poetico cultu -uit (*syn.* effulsit). GELL. 12, 5, 7 prae ceteris ... -uit et praefulsit decori ... dignitas (FILASTR. 150, 5 p. 124, 9). 17, 21, 33. SOL. 1, 113 *morum* excellentia maxime in duobus *hominibus* -uit (emicuit *H*). GALLICAN. Avid. 7, 8. LACT. mort. pers. 3, 4 ecclesia ... multo clarius ac floridius -uit. FILASTR. 93, 8 p. 54, 4 *Christi* humilitas (*syn.* resplenduit). SYMM. epist. 7, 94 AMM. 31, 16, 8 CLAVD. DON. Aen. 5, 370 p. 466, 6. *al.* RVFIN. Adamant. 3, 13 p. 135, 15 ut eo magis veritas divini dogmatis -at (*gr.* ὅπως εἰδέναι ἔχοις τὴν ... ἀλήθειαν). AVG. nat. et grat. 23, 25 p. 252, 7. HESYCH. in lev. 15, 14 p. 973^{D} gratia ... Christi (*ibid.* claruit). CONC.^{S} I 5 p. 132, 16 in quibus *viris* divinarum donationum distributio -it (*gr.* οἷς ... ἐμπρέπει). COD. Iust. 1, 31, 3. *et al.* (II) *de hominibus* (*urbe l. 52*): CIC. Att. 2, 1, 3 in eis orationibus ... -uerat ... Demosthenes. PLIN. nat. 7, 123 variarum artium scientia innumerabiles -uere. TAC. ann. 11, 7 *plebs*, qua⟨e⟩ toga -ret. 12, 58. 14, 53 inter nobiles ... novitas mea -uit? PLIN. paneg. 4, 5 -uit aliquis in bello, sed obsolevit in pace. SOL. 1, 106 GALLICAN. Avid. 3, 6. CAPITOL. Maximin. 1, 4 Maximinus senior sub Alexandro imperatore -uit. FIRM. math. 5, 2, 13. *al.* IVST. 43, 3, 13. AMM. 21, 14, 5 *familiarium geniorum* adminiculis freti ... Pythagoras -uisse dicitur et Socrates *eqs. al.* RVFIN. hist. 4, 11, 4 quem (*Marcum*) dicit *Irenaeus* magicis artibus inbutum apprime -uisse (*gr.* μαγικῆς κυβείας ἐμπειρότατον). 4 ind. cap. 21 de his, qui ... ecclesiastici scriptores -uerunt ([*gr.* διαλαμψάντων]. *cf.* AVG. civ. 18, 25 p. 289, 18 D.). *al.* AVG. grat. Christ. 43, 47 p. 159, 27. MART. CAP. 9, 906 sequens heroum praeclui (praecluis *pars codd.*) -uit admiratione conventus. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 190, 9 nonne *Theodoretus* apud sapientes ... hinc clarus -et? (*praecedit*: neque ... talia scripta ... absque suae opinionis apud aliquos offuscatione legenda). CONC.^{S} I 5 p. 141, 20 quod ... huiusmodi fide beatorum patrum -uerit chorus (emicuit *in altera vers. p. 286, 8*; *gr.* διέπρεψε). ENNOD. opusc. 3, 9 p. 333, 8. IORD. Rom. 85 *Christus* in signis et virtutibus ammirandis -uit anno *eqs. al.* CARM. epigr. 1282, 4. 1966, 3 Victorinus ... quo tantum rhetore Roma -uit. INSCR. christ. Diehl 1196, 11 (*a. 474*). *et al.* β *fere i. q. manifestum fieri, apparere*: CAEL. AVR. chron. 1, 5, 148 priusquam morbus -at. SEDVL. carm. pasch. 2, 71 prius ... pastoribus ille (*Christus*) creatus -uit ... gregibusque refulsit. 5, 366 in fragmine panis agnitus -uit *Christus* (*op. pasch. 5, 30* eorum se ... oculis publicavit. *cf. Vulg. Luc. 24, 31*).

2 *inest vis motus in aliquam partem facti*: a *fere i. q. effulgendo se mutare in aliquam rem, pervenire ad aliq. rem*: SOL. 27, 11 *Carthago* aliquantisper ignobilis humili ... statu: demum in claritatem secundae Carthaginis ... -uit. SVLP. SEV. Mart. 23, 1 Clarus ... brevi tempore ad summum fidei ... culmen -uit. GREG. M. dial. 3, 15 p. 252^{C} bonos cernit -ere ad gloriam. CORP. V 5128, 11 cuius (*i. Marii equitis*) eximia liberalitas post multas largitiones hucusque -uit, ut lucar Libitinae ... remitteret. *de rebus naturae*: AVG. gen. ad litt. 6, 1 p. 170, 27 nec ipsa sidera credendum est in elementis mundi primitus facta atque recondita accessu postea temporis extitisse atque in has -uisse formas, quae caelitus fulgent (MACR. Sat. 1, 17, 53 post chaos ubi ... coepit confusa deformitas in rerum formas et in elementa -ere [nitescere *P*]). b *fere i. q. in lucem venire, nasci*: PHOC. carm. de Verg. 34 dives partus de paupere vena -uit.

ēnītesco, -ere. *ab* enitor, *cf.* enitor *II A 2 a, p. 598, 67.* *fere i. q. eniti*: THEOD. MOPS. in Phil. 3, 12 p. 238, 14 omnia ... facio -ens adsequi participationem eorum, in quibus ipse oculis meis perspexi esse Christum. *Burckhardt.*

×**ēnītor**, -nīxus (-i-?) *et* -nīsus sum, -ī. *ab* ex *et* niti. *scribitur*: inisi (*i.* 'enisi'): CARM. epigr. 704, 2 *v. p. 598, 65* (*cf. et* CYPR. epist. 20, 2 p. 527, 22 *QM*. COD. Theod. 9, 15, 1, 1 [*a. 318*] *HN*). *de formis*: *inter depon. III^{ae} coniug. enumerat* CHAR. gramm. p. 467, 6 B. *de perf.* -xus *et* -sus: -xus *ad* '*partum*' *referri, contra* -sus *ad* '*virium conatum*' *docet* DIOM. gramm. I 375, 10 *sqq.*: -xa ... ad partum refertur (*seq. Verg. Aen. 3, 391; v. p. 598, 13*) ... ut sit -sa viribus conata, -xa in genua (*cf. infra l. 73*). *quod ipsa probant exempla*: -xus *notione* '*pariendi*' (*I B, p. 597, 30 sqq.*) *adhibetur exceptis solis* LIV. 40, 4, 4 (-sa). *ibid.* 5 (-sa). PS. AVR. VICT. orig. 11, 3 (-sa); *deinde in singg. codd.*: VAL. MAX. 8, 1 ambust. 2 -sa *A*^{1}. PRVD. apoth. 98 -sa *A* (*v. et deriv.*). -sus *de intentione* (*I A, infra l. 43 sqq.; II p. 598, 45 sqq.*) *praeter* STAT. silv. 5, 2, 175 (-xus) *et* TERT. adv. Hermog. 45 p. 175, 6 (-xus). *pro varia lect.* -xus *legitur, ubi* -sus *exspectes*: LIV. 29, 15, 12 (-xuros *HV*αβ). 30, 24, 8 (-x- δε). COLVM. 1, 9, 6 (-x- *dett. plerique*). FIRM. math. 1 prooem. 2 p. 1, 13 (-x- *P, R pro priore script.*). AVIAN. fab. 27, 3 (-x- *BX*). *et al.* (*cf. et* GLOSS.^{L} V Abba EN 9). -surus: LIV. 29, 15, 12 PANEG. 11 (3), 32, 3 AMM. 17, 5, 15. NOT. Tir. 74, 72 -xus. 74, 75 -sus. 74, 78 -itur. *de notione*: NON. p. 57, 13 -xae dicuntur feminae nitendi, hoc est conandi et dolendi labore perfunctae (*v. p. 597, 30*) a Nixis. ... sed elegantior intellectus, ut ex hoc dictae esse credantur, quod vinculis quibusdam periculi ... fuerint exsolutae: nexum enim dicimus aptum et conligatum (*cf.* GLOSS.^{L} IV Plac. E 16). p. 297, 13 -xa subiugata Vergilius Aeneidos lib. III (*327; v. p. 597, 42 falso*). p. 446, 21 (*de diff. inter* -i, in-, obniti *interced.*) -i ... potest videri ad aliquam gratiam aut honorem aut utilitatem aerumnose tendere sive laboriose (*v. p. 598, 84 sqq.*), quamquam in aliquibus gravius audiatur, ut sint -xae pariendi labore defunctae (*v. p. 597, 30*). p. 458, 27 -xas non in partu solum possumus dicere (*v. p. 597, 30*), sed etiam omni labore exercitas (*seq. Verg. Aen. 3, 327; v. p. 597, 42*). GLOSS. *v. l. 73. p. 597, 31. 598, 49.* *legitur inde a* PLAVTO (*v. l. 48*), TER. (*v. p. 598, 67. 83*), VARRONE; *frequentat* CIC. (*non nisi notione q. e. sub II; v. p. 598, 45 sqq.*). *impersonaliter*: SALL. Iug. *p. 599, 36.* *passive*: *v. p. 598, 35 sqq. 599, 36.*

[*variat. c.* niti: CIC. Phil. 4, 15 (n- *V*). LIV. perioch. 70 p. 81, 14 (*P*). IREN. *p. 598, 9.* CYPR. epist. 45, 1 p. 599, 15 (*CR*). OROS. hist. 5, 9, 1 (*PR*). *al.* (*cf. et* COLVM. 10, 60 nos -xa parens [*R*, noxe nixa *vel* axae nixa *SA*]). *c.* inniti: CIC. Phil. 2, 23 (*dett.*). HOR. *infra l. 66.* *falso trad.*: ENN. ann. 447 (enixi *codd. Serv. auct. georg. 4, 188*; nixi *Ianus, Dousa*). TER. Haut. 1038 (Σ, *om. A recte*). *ex coni. certa*: COLVM. 3, 10, 17 (ex ipsa *SA*). PLIN. nat. 18, 264; *v. infra l. 55.* *dub.*: LIV. 42, 46, 3 (*Froben*, ope penitendum *V*, adnit- *Heraeus*), *v. p. 599, 16.* APVL. met. 9, 32 (-bar *Helm*, -tabar *F*φ; *alia alii*). *al.* *v. et p. 599, 72.* *dub. interpr.*: CARM. epigr. 601, 3. *de* COD. Theod. 12, 1, 25 *v. p. 597, 1.*]

i. q. **nisu, contentione, labore** *sim. agere*: **I** *strictiore sensu*: *de corporali contentione* (*cf.* AMM. 30, 5, 17 forem ... multitudo removere non potuit viribus magnis -sa [*aliter infra l. 81*]): **A** *in universum* (*saepius pedibus, manibus*): **1** *i. q. laboriose sursum tendere (de erigendo corpore infra l. 49; de planta sursum crescente infra l. 51; de ascensu solis infra l. 54; audacius de oculis in altum levatis infra l. 61), ascendere (additur quo: in l. 59. 67. 72; ad l. 55. 69)*: **a** *proprie*: α *intrans.*: PLAVT. Pseud. 1279 ubi circumvortor, cado ... itaque dum -or, ... inquinavi pallium. CAES. civ. 2, 34, 5 adeo ... erat impedita vallis, ut in ascensu nisi sublevati a suis primi non facile -rentur. VERG. georg. 2, 360 aptare sudes furcasque ... viribus -i quarum ... vites adsuescant (*cf.* TERT. virg. vel. 1 p. 884 Oe. de grano frutex oritur et de frutice arbuscula -itur; *an ad B 2?*). OV. met. 2, 64 ardua prima *Solis* via est et qua vix mane ... -untur equi (*cf.* PLIN. nat. 18, 264 sol ... ad aquilonem scandens ac per ardua -sus [*v. supra l. 35*] ab ea meta incipit *eqs.*). LIV. 2, 65, 5 rursus impetu capto -untur atque exsuperant iniquitatem loci. iam prope erat, ut in summum clivi iugum evaderent (*vix transit., v. infra l. 63*). CVRT. 7, 11, 17 per has ... difficultates -untur in verticem montis (*cf.* TAC. ann. 1, 70 tandem Vitellius in editiora -sus eodem agmen subduxit). VAL. FL. 2, 462 Alcides visu ... -sus in alta rupe truces manicas defectaque virginis ora cernit (*i. fere 'oculorum aciem intendens sursumque spectans'*). β *transitive*: TAC. hist. 1, 23 *v. p. 597, 24.* ann. 2, 20 *ut* pars *peditum* obiectum aggerem -retur. *cf. et l. 56.*

b *in imag.*: HOR. carm. 3, 3, 10 hac arte Pollux et ... Hercules -sus (in- *l. v.*) arces attigit igneas. SEN. dial. 10, 20, 1 quosdam antequam in summum ambitionis -rentur, inter prima luctantes aetas reliquit (*cf.* PS. TERT. haer. 2 p. 216, 18 cum in superiora voluisset *Ialdabaoth* -i, gravitate materiae ... non potuisse ad superna pervenire. LACT. inst. 7, 5, 25). CVRT. 7, 11, 10 nihil tam alte natura constituit, quo virtus non possit -i. LACT. inst. 2, 12, 14 quodsi anima ignis est ... in caelum debet -i sicut ignis. *et al.*

2 *i. q. inniti, obniti* (GLOSS.^{L} II Philox. EN 11 -⟨u⟩ntur ἐπερ⟨ε⟩ίδονται): a *proprie*: LIV. 21, 36, 7 nec stirpes circa radicesve, ad quas pede aut manu quisquam -i posset, erant (*cf. Polyb. 3, 55, 4* ἢ τοῖς γόνασιν ἢ ταῖς χερσὶ προσεξερείσασθαι). 21, 58, 3 vento mixtus imber cum ferretur in ipsa ora, ... quia aut arma omittenda erant aut contra -entes vertice intorti adfligebantur, constitere. SEN. nat. 4, 2, 14 *molliorem crocodilorum partem inferiorem* delphini spinis, quas dorso eminentes gerunt, submersi vulnerabant et in adversum -si dividebant. TERT. adv. Hermog. 45 p. 175, 6 haec sunt vires eius (*dei*), quibus -xus totum hoc condidit (*seq.* laboravit; *i.* 'innisus', *vix abl. instr.* [*aliter supra l. 42*]) b *translate*: LACT. inst. 6, 14, 10 *furiosi* qui se putent ... -i posse contra vim rationemque naturae

[Groth]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(AVG. soliloq. 2, 15, 27 hoc genus morbi). COD. Theod. 12, 1, 25 (*a. 338*) *qui* iudicio proviuciarum in officium legationis electi sunt vel honestatis testimoniis adminiculis -entes talium dignitatum privilegia insigniaque meruerunt (*vix ad v. q. e.* enitere *pertinet, sc.* '*eminentes*'; *v. p. 594, 51*). *huc fort. pertinet*: CLAVD. DON. Aen. 3, 180 p. 291, 14 -itur *Aeneas* illa arte dicendi qua uti debemus, si *eqs.* (*an* '*conatur*', *sc. purgare se?, v. p. 598, 45*). *cf. et p. 596, 1.*

3 *nisu corporis quopiam ut pervenias, tendere* (*hic illic c. notione ad finem veniendi, eluctandi* [*v. ex. gr. l. 12. 15. 17. 18 sq.*]; *de remigum labore infra l. 12 sq. additur quo* [per: *infra l. 15 sq.*; in: *infra l. 18*]): a *intrans.*: *proprie*: LIV. 30, 24, 8 *Cn. Octavius* per adversos fluctus ingenti remigum labore -sus Apollinis promunturium tenuit (*cf.* VAL. FL. 4, 680 neque permissis iam fundere rector habenis vela nec -i remis pote. *v. et p. 599, 26*). SEN. nat. 6, 13, 1 *spiritus* sive interclusus sive per angusta -sus est, motum ac tumultum ciet (*cf.* TAC. ann. 16, 5 dum per angustias aditus et ingruentem multitudinem -untur). TAC. ann. 1, 65 -sae ... legiones *Vari* vesperascente die in aperta et solida (2, 80 dum Romanae cohortes in aequum -rentur). *in imagine*: LACT. inst. 6, 23, 39 ad quam *continentiam* si quis -i atque eluctari potuerit (*i.* '*nitendo pervenire*'. *aliter p. 599, 4*).

b *transitive, i. q. permetiri*: COLVM. 2, 2, 27 *arator* det ... requiem in summa, ut spe cessandi totum spatium bos agilius -atur (TAC. hist. 1, 23 *cum milites* Pyrenaeum et Alpes et inmensa viarum spatia aegre sub armis -rentur [*nota zeugma; v. p. 596, 63*]).

4 *singulariter, i. q. pugilari* (*in allegoria*): ITALA I Cor. 9, 26 (Ambr. in psalm. 36, 56, 3 p. 113, 20) sic curro non ut in incertum, sic -or non ut in aera caedens (πυκτεύω, VVLG. pugno. *cf.* AMBR. *ibid. l.* 21 quod latine dixit '-or', graece ait 'πυκτεύω').

B *speciatim de parientium labore, i. q. edere, gignere sim.*: NON. p. 297, 10 -xa dicitur partu levata. GLOSS.^{L} II Abav. EN 12 -xus generatus creatus (*v. p. 598, 35*). II Philox. EN 16 -xa est ἀπεκοιησεν (*i.* -κύη-). *et al. v. et p. 596, 13. 21. 22. notio aerumnosi elucet imprimis*: GELL. 2, 23, 18 gemitum et ploratum audit puellae in puerperio -entis (*cf. et* 12, 1, 5 dolores, quos *puella* in -endo tulisset).

1 *notione activa*: a *proprie de feminis*: α *de mulieribus*: (I) *absol. aut supplendo obi.*: VARRO rust. 2, 10, 9 in Illyrico ... praegnatem ... *tempore pariendi* ... non longe ab opere discedere ibique -xam puerum referre (*syn.* peperisse. *an obi.* ἀπὸ κοινοῦ?, *cf. p. 598, 3*). frg. Gell. 16, 16, 4 aegrius ... mulieres -untur (*cf.* PLIN. nat. 7, 42 difficilius. 30, 124 facilius. *al.*). VERG. Aen. 3, 327 nos (*Andromache*) ... stirpis Achilleae fastus iuvenemque superbum servitio -xae (-e CLAVD. DON. *ad l.*; *v. p. 600, 13*) tulimus (*v. p. 596, 17. 24*). OV. fast. 5, 87 PLIN. nat. 30, 125 *al.* QVINT. inst. 5, 13, 9 adulterii rea est, quae cum anno vidua fuisset, -xa est. TAC. ann. 5, 1 ne spatio quidem ad -endum *Iuliae Augustae* dato. SVET. Nero 23, 2 -xae quaedam in spectaculis dicuntur. IVLIAN. dig. 30, 84, 10. ICTI *al.* (*v. V. i. R.*). GELL. 12, 1, 1. TERT. anim. 25 p. 342, 19 taceo cubiculares aestus et omnem illic caloris paraturam -entibus. CLAVD. 8, 140 adclinis genetrix auro, circumflua gemmis in Tyrios -xa toros. RVSTIC. Conc.^{S} I 3 p. 29, 6 in sinu -xae (-e *C*) virginis (*gr. I 1, 1 p. 35, 24* τῆς τεκούσης παρθένου). PALLAD. hist. mon. I 57 p. 341^{A} mulier -xa est (*gr.* ἐγέννησεν. *item* II 19 p. 377^{C}). *et al.*

(II) *c. obi.* (*nota* 'semen', *fere i. q. emittere p. 598, 10; proles prodigiosas sim.*: *l. 67. 81. 84. p. 598, 4* [*cf. et l. 57*]): VERG. Aen. 7, 320 nec face ... Cisseis (*i. Hecuba*) praegnas ignīs -xa iugalis (*cf.* SERV. *ad l.* matrimonio conceptos). OV. met. 1, 670 natum ... quem lucida partu Pleias -xa est (GELL. 10, 2, 1 mulierem ... uno partu quinque pueros). 2, 637 filia Centauri, quam ... nympha fluminis in ... ripis -xa vocavit Ocyroen. 3, 344 utero ... pleno infantem (epist. 4, 58 Pasiphae ... -xast utero crimen onusque suo. OCTAVIA 937 Caesaris uxor ... utero totiens -xa gravi pignora pacis). 6, 712 partus ... gemellos (8, 451. LIV. 40, 4, 4 *Theoxena* apud eum [*Archum maritum*] plures -sa partus. GERM. 539. COLVM. 10, 202 caeruleo partus -xa marito utraque [*sc. Tethys, Amphitrite*]. PLIN. nat. 7, 34 Eutychis ... -xa XXX partus, Alcippe elephantum. *al. et al.*). met. 9, 453 Cyanee ... prolem ... gemellam (SIL. 6, 442). 11, 316 gemellos (*v. l. 64. 68. cf.* PLIN. nat. 7, 49 geminos [STAT. Theb. 5, 464 *Hysipyle*: ipsa ... thalami monimenta coacti *ab Iasone* -or geminos. ARGVM. Plaut. Amph. 2, 9 geminos Alcumena -itur]). met. 11, 761 (*syn.* peperisse). *al.* LIV. 40, 4, 5 tamquam omnes ipsa (*Theoxena*) -xa foret. FEST. p. 340. VELL. 2, 95, 1 *al.* VAL. MAX. 8, 1 ambust. 2. 8, 7 ext. 1 alterum Demosthenem mater, alterum industria (*v. p. 598, 25*) -xa est. PHAEDR. 3 prol. 17 (*syn.* peperit). CVRT. 10, 6, 9 optamus ut *Roxane* marem -atur (PLIN. nat. 7, 33 Fausta quaedam ... duos mares, totidem feminas [*v. l. 78*] -xa. 28, 72. *cf.* PAVL. dig. 28, 2, 25, 1 masculum). PLIN. nat. 28, 75 quae feminam (*v. l. 77*) -xa sit. *al.* QVINT. inst. 6 prooem. 4 duos ... filios (SVET. Tib. 4, 3 *al. cf.* TERT. anim. 6 p. 307, 21 Graeca quaedam quinionem -xa filiorum). TAC. ann. 14, 12 (*inter prodigia*) anguem -xa mulier. *al.* PLIN. epist. 4, 21, 1 filiam (SVET. Cal. 8, 3). GAIVS dig. 34, 5, 7 (8) cum quinque liberis, quos uno fetu -xa est *Serapias*. SCAEV. dig. 33, 5, 21 *al.* PAVL. dig. 1, 5, 14 si mulier monstrosum aliquid aut prodigiosum -xa sit. *al.* TERT. anim. 46 p. 376, 5 (prae- *A*). monog. 8 p. 772 Oe. Christum virgo (RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 131, 4 Christotocon. id est Christum -xam). IVST. 43, 2, 3 pueros (*et al.*; *v. p. 597, 40*). DON. vita Verg. p. 1, 8 Br. praegnans eo (*Verg.*) mater somniavit -xam se laureum ramum. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 130, 15 Theotocos, id est -xa deum (*ibid. l.* 32 *al.*). *al.* SEDVL. carm. pasch. 2, 63 -xa puerpera regem (DRAC. laud. dei 1, 47 natum). CARM. epigr. 498, 5 sa⟨lvamque puellam⟩ -xa est misera *eqs.* INSCR. Dessau 5063^{a} Licinia Marcella marito karissimo, ex quo et liberos IIII -xa est. *et al.* *nota* (*v. p. 597, 55*): IREN. 2, 19, 5 requiretur utrumne semel -xa (nixa, nexa *l. v.*) sit mater (*Achamoth*) illorum semen, ut vidit angelos, an particulatim.

β *de bestiarum feminis* (*nota per hyperbolam dicendi* '*nummos*' *pro* '*pullos pretiosissimos*' *infra l. 23*): VERG. Aen. 3, 391 (= 8, 44) sus triginta capitum fetus -xa. COLVM. 6, 28 feminam *equam* bimam ... concipere, ut post tertium annum -xa fetum educet. 7, 3, 16 (*absol.*; *seq.* laborat in partu). 7, 9, 10 *custos* semper observet -entem *suem* (*seq.* fetum edat). 8, 11, 9 *pavones* perticis insistentes -untur ova (IVL. VAL. 1, 5 p. 10, 12 gallina). PLIN. nat. 9, 107 (*absol.*). 10, 208 *aspis* -xa catulos. *al.* PS. AVR. VICT. orig. 11, 3 *scrofa* -sa ... est porculos triginta. RVFIN. hist. 3, 8, 3 vitula ... agnam ([*gr.* ἔτεκεν]. *cf.* ISID. orig. 12, 1, 32 vitula parva est et nondum -xa. nam -xa iuvenca est). *nota* (*v. supra l. 12*): PLIN. nat. 8, 170 notum est in Celtiberia singulas *asinas* quadringenta milia nummum -xas, mularum maxime partu.

γ *de rebus personatis* (*cf. et p. 597, 74*): *de terra, chao*: MANIL. 1, 126 chaos rerum primordia ... discrevit partu mundumque -xa ... fugit ... caligo (*cf.* 2, 13 Hesiodus memorat ... chaos -xum terras [*cf. Hesiod. theog. 116* γένετο]). COLVM. 10, 162 *terra* quos -xa est partus iam quaerit alendos. *de silice*: ARATOR act. 2, 54 percussa silex venis spumavit apertis aequoreas -xa lacus (*cf. exod. 17, 6* et exibit ex ea [*sc. petra*] aqua).

b *mystice de deo filium prodente*: TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 19 filius *dei* fui, statim cum me manibus -xus est *deus*, cum de suo halitu (habitu *trad.*) movit.

2 *passive* (*part. perf.* -xus; *fort. tamen huc pertinet* TERT. *p. 596, 53*), *i. q. nasci, oriri* (GLOSS. *v. p. 597, 32*): a *proprie*: ITALA deut. 15, 19 (Lugd.) omne primitivum quod -xum fuerit (πρωτότοκον ὃ ἐὰν τεχθῇ, VVLG. nascuntur). IVST. 43, 2, 7 Martios pueros fuisse sive quod in luco Martis -xi sunt sive quod a lupa ... nutriti (SVLP. SEV. chron. 1, 30, 2). PELAG. in I Cor. 15, 47 p. 224, 7 S. *homo* divinae maiestatis nutu et conceptus ... et -xus. AVG. civ. 22, 8 p. 578, 26 D. Iesum per integra matris virginalia -xum. b *translate de re incorporea*: PRISCILL. tract. 2, 41 p. 34, 5 quae veritate sui -xa sunt, interpretandi ingenium non requirunt.

II *latiore vel magis debilitato sensu*: *de quavis contentione quovis modo (fere animo, mente, voluntate) facta i. q. laborare, strenue contendere, operam navare sim.* (*hic illic fere i. q. conari* [*v. ex. gr. l. 51. 75. 76. 77. 78. 80*]; *c. sensu ad finem perducendi, fere i. q. efficere p. 599, 26. 52 sqq. al.*). GLOSS.^{L} I Ansil. EN 67 -sus est elaboravit, adiubit (III Abstr. EN 12). 75 -i conari vel efficere. II Philox. EN 10 -ere πειρῶ. *al.*

A *intransitive*: 1 *ponitur nude*: Q. CIC. pet. 24 ut -antur ex tempore. CIC. rep. 6, 26 -ar multo vigilantius. *ibid.* tu vero -ere et sic habeto *eqs.* fin. 4, 24. Tusc. 4, 10 -ar equidem, sed intento opus est animo. Att. 12, 22, 3 omnibus meis ... facultatibus ... -endum mihi est. 12, 40, 4. epist. 15, 14, 5 sic velim -are *eqs.* BELL. Afr. 22, 5. LIV. 29, 15, 12 -suros. COLVM. 1, 9, 6 *non* conducit agricolae (*sc. si omnes omnia exsequantur*), seu quia nemo suum proprium aliquod opus esse credit, seu quia cum -sus est, ... communi officio proficit. STAT. silv. 5, 2, 175 vade, puer, tantisque -xus suffice donis. PLIN. epist. 9, 3, 2 illos (*sc. qui immortalitatem cogitant*) ... contendere, -i, hos (*sc. mortalitati studentes*) quiescere, remitti. *al.* HIER. epist. 53, 10, 2 sed velle fateor, sed -i prae me fero. CARM. epigr. 704, 2 (= INSCR. christ. Diehl 1049) emeritae quantum damnato corpore vitae ... mens possit, inisi (*v. p. 595, 79*) sat dedit agnosci virtus (*part. pro subst., ut vid.*; *v. p. 600, 5*). *et al.*

2 *c. additamentis*: a *acced. infinit.*: TER. Andr. 596 corrigere mihi gnatum porro -ere (DON. *ad l.* elabora, quasi difficile sit et conatu opus). SALL. Iug. 14, 1 (*verba Adherbalis*) Micipsa pater ... mihi praecepit ... -rer domi militiaeque quam maxumo usui esse populo Romano. HOR. carm. 3, 27, 47 lacerare ferro et frangere -ar ... cornua monstri. ars 236 *satyros si scriberem non* sic -ar tragico differre colori, ut *eqs.* PS. QVINT. decl. 3^{b}, 7 p. 64, 9 GELL. 12, 5, 9 TERT. scorp. 6 p. 157, 16 *al.* CYPR. testim. praef. p. 36, 8 ostendere -si sumus (PACIAN. paraen. 2 p. 103, 15). ARNOB. nat. 5, 9 p. 182, 2 FIRM. math. 1 prooem. 2 p. 1, 13. SYMM. epist. 4, 18, 5 -ar ... Plinii ... Germanica bella conquirere. AMM. 17, 5, 17 -suri apparatum ... Saporis ... suspendere. SVLP. SEV. Mart. 8, 3 lento ... conamine -sus adsurgere adprehensa beati viri dextera in pedes constitit. AVIAN. fab. 27, 3 hanc (*sc. aquam*) -sa *cornix* diu planis effundere campis. CORP. VI 1474, 13 ⟨divisionem⟩ oleariam pecun⟨ia sua⟩ ... restituere -sus. *et al.*

b *pendet praep.*: pro: TER. Phorm. 475 nisi Phaedria haud cessavit pro te -i. ad: CIC. de orat. 1, 14 nemo ... laudis cupi-

[Groth]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dus adulescens non sibi ad dicendum studio omni -endum putavit. CELS. 7, 3, 2 medici partium est -i ad reperiendam sanitatem. TERT. resurr. 59 p. 120, 4 me scio neque alia carne adulteria commisisse neque nunc alia carne ad continentiam -i (*aliter p. 597, 20*). uxor. 1, 3 p. 673 Oe. DICT. 5, 5. *v. et p. 596, 19.* in *c. abl.*: CIC. de orat. 2, 295 non tam ut prosim causis elaborare soleo, quam ut ne quid obsim; non quin -endum sit in utroque, sed *eqs.* ad Q. fr. 3, 9, 2 in quo (*sc. Milonis consulatu*) -ar non minus quam sum -sus in nostro. TERT. paenit. 11, 4 illos (*sc. in magistrat. capessendis ambitiosos*) ... *non* pudet ... incommodis animae et corporis ... et contumeliis omnibus -i in causa votorum suorum. *v. et l. 50.*

c *seq. enunt.*: *α finale* (*pass. impers.: infra l. 36*): ut, ne (*consec.* ut nemo *infra l. 22*): RHET. Her. 4, 37, 49 existimatis unumquemque -i, ut perficiat *eqs.* CIC. Sest. 99 -endumque omni scientia ac diligentia, ut *eqs.* (*cf.* Att. 9, 15, 4 tu ... omni amore -ere ut *eqs.* 14, 15, 6 omni ope atque opera [LIV. 42, 46, 3 omni gratia, omni ope; *v. p. 596, 36*]. LIV. perioch. 70 p. 81, 14 omni vi -i coepit, ut *eqs. sim. al.*). Mil. 34. de orat. 2, 207 -endum est, ut ostendas *eqs.* part. 83 rep. 2, 52. ac. 1, 25 -ar ut Latine loquar. 2, 6 ut plurimis prosimus, -imur. Lael. 59 -i et efficere, ut *eqs.* off. 1, 114. CHRYSIPP. Cic. off. 3, 42 qui stadium currit, -i et contendere debet, ... ut vincat. CIC. Att. 1, 20, 7. 12, 23, 1 -ar ... ut ... nemo dolorem meum sentiat. 12, 42, 2. 15, 13, 3. 16, 16, 12; *syn.* elabora, eblandire, effice (*v. p. 319, 41*). epist. 3, 9, 4 (*v. adn. crit.*). 13, 29, 5 -are, contendas, efficias, ut *eqs.* CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 (*coni.* praestabo). CIC. ad Q. fr. 3, 3, 2. CAES. civ. 2, 6, 4 tantum re provisa Brutus celeritate navis -sus (*β*, emsus *ς*) est, ut parvo momento antecederet (*i. 'effecit'; vix 'eluctatus est', cf. p. 597, 9*). SALL. Iug. 10, 8 imitamini virtutem et -imini (intuemini *Prisc. gramm. III 455, 34*), ne ego meliores liberos sumpsisse videar quam genuisse. 22, 2. TAC. ann. 14, 28 *Vibius Secundus* Italia exigitur, ne graviore poena afficeretur, Vibii Crispi fratris opibus -sus. PLIN. epist. 1, 8, 12 *al.* SVET. Iul. 26, 3 precibus. APVL. met. 1, 6 iniecta manu ut adsurgat, -or. CYPR. epist. 45, 1 p. 599, 16 *v. p. 319, 46* (*syn.* elaborarent). VOPISC. Tac. 8, 5 curabo, -ar, efficiam ne *eqs. al.* SYMM. epist. 7, 105, 1 CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110^D. *et al. passim.* *cf. et infra l. 61 sqq.* *impersonaliter* (*passive, v. supra l. 12*): SALL. Iug. 25, 2 ab isdem illis regis fautoribus summa ope -sum ($P^1A^1N^1$ *al.*, -sum *vel* nisum est *rell.*), ne tale decretum fieret. quo: EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 918^A -i debebis impensius et studium tuum magis ... augere, quo possis accedere prope illam ... ficum ([*gr. p. 112^C* πλεῖον σεαυτοῦ τὸ σπουδαῖον ἐπίτεινον, ἵνα γένῃ κτλ., *nisi enunt. secund. e solo* 'studium augere' *pendeat*]. 9, 1 p. 957^A quidam ... seductionibus pravis et suasionibus falsis -i *videntur*, quo possint honestatis quemdam colorem ... obducere [*gr. p. 189^A* ἐπεχείρησαν ... ἐπιφημίσαι. *vix interrog. indir.; v. l. 46*]).

β acced. interrog. indir.: COD. Iust. 4, 16, 4 (*a. 293*) quemadmodum a pupillis creditoribus satis fiat, -i debes. *cf. et supra l. 45.*

B *transitive* (*non nisi pronom. obiecta sunt*): 1 *c. obi. nudo*: CIC. div. in Caec. 26 in quo (*v. supra l. 5*) ⌊ego⌋ (*om. pars codd.*) quid -i aut quid efficere possim, malo in aliorum spe relinquere *eqs.* Phil. 2, 23 nihil praetermisi, quantum facere -ique potui, quin *eqs.* (4, 16 quantum cura, labore ... consilio -i atque efficere potero, nihil praetermittam. *cf.* PLANC. Cic. epist. 10, 4, 3 quantum viribus -i, consilio providere ... potuero, tantum *eqs.* CYPR. epist. 20, 2 p. 257, 22). Att. 13, 25, 3 male mihi sit, si umquam quicquam tam -ar (*sc. quam ut mea ad Varronem tibi placeat epistula*). 16, 6, 2 si ante K. Ianuar. redeam, quod quidem certe -ar (epist. 9, 13, 4 quod ut -are contendasque vel potius ut perficias ... te ... rogo). TAC. dial. 11, 3 efficere aliquid et -i. COD. Theod. 9, 15, 1, 1 (*a. 318*) id. 2 *praeter obi. acced. sentent. fin.* (*v. supra l. 12*): CIC. epist. 1, 9, 17 tantum -or, ut neque amicis neque ... alienioribus opera, consilio, labore desim. 3, 10, 3 illud pugna et -ere, ne quid nobis temporis prorogetur. PS. SALL. rep. 1, 1, 6 id -i decet, cum ipse bonus atque strenuus sis, uti quam optumis imperites (CYPR. epist. 59, 8 p. 675, 20; *syn.* elaboramus [*item* PANEG. 11 (3), 32, 3]. *v. p. 319, 83 sqq.*). VINCENT. LER. 23, 32 quid *ecclesia* umquam aliud conciliorum decretis -sa est, nisi ut ... crederetur.

part. perf. **ēnīxus**, -a, -um *pro adi.* (-sus *subst. v. p. 600, 5*). *compar.*: -ior: *infra l. 78 79. 81 al.* *superl.*: -issimus: *infra l. 77. 84.* *de notione*: GLOSS.^{L} II Philox. EN 26 -issima: ἀσφαλεστάτη (?). *adv.* ēnīxē *v. p. 600, 7.* [*ex coni. certa*: COLVM. 6, 22, 1 (visae *SA*, vise, nise, nixe *R*).]

1 *i. q. studiosus, impensus, intentus sim.*: LIV. 6, 24, 11 virtutis -ae. 42, 3, 1 *Fulvius aedem* faciebat -o studio, ne *eqs.* (frg. 22, 27 W. -o civit⟨at⟩ium studio. VAL. MAX. 8, 15 ext. 1. AVELL. p. 50, 9 -issimo). SEN. benef. 6, 17, 1 si nobis illorum (*sc. sordidissimorum artificiorum institorum*) opera -ior (operae nixior N^1) visa est (7, 16, 4 -am et sedulam. PLIN. nat. 9, 32 -ioris. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 promptam et -am. IVST. 5, 11, 6. AMM. 22, 12, 5 operam navabat -am. 26, 3, 1 AVELL. p. 78, 9). FRONTIN. aq. 119 rem -iore cura dignam. PAPIN. dig. 31, 77, 23 -ae voluntatis preces (*cf.* CYPR. epist. 11, 1 p. 495, 12 adsiduis orationibus et -is precibus. HIL. AREL. vita Honorat. 37 p. 1270^B -issimis). AMM. 15, 1, 3 diligentia. 15, 5, 13 conspiratione. 29, 3, 9 *ursas* cultu ... curabat -o. ZACCH. 1, 29 p. 1098^A supplicatio. COD. Theod. 4, 15, 1, 5 (*a. 421*) tuitionem (inex- *NE*).

2 *fem.* -a *i. q. effeta* (*sc. pariendo lassa; cf.* enitor *I B, p. 597, 30*): COLVM. 6, 22, 1 *vaccae* et -ae (*v. p. 599, 72*) et vetustate quae gignere desierunt, summovendae sunt. [**ēnīsus** *pro subst.* (?) *de eo qui laborem impertierit v. p. 598, 65.*]

adv. ˣ**ēnīxē.** *compar.* -ius: *inde a* LIV. 29, 1, 18. 37, 8, 3. *saepius.* magis -e: LIV. 4, 41, 9. 28, 35, 9. *hic illic compar., quod ad sensum attinet, haud a posit. differre videtur* (*v. infra l. 38. 42. 46*). *superl.* -issime: SVET. Iul. *infra l. 26.* EPIST. pontif. *infra l. 45.* VICTOR *infra l. 42.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 446, 33 B. studiose. libenter. -e. eximie. sedulo. obsequenter. impense *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 3, 327 p. 312, 8 *sqq.* 'servitio -e tulimus' (*v. p. 597, 44*): -e adverbium esse debet, ut sit fastus eius intolerabiliter servitio tulimus *eqs.* GLOSS.^{L} II Philox. EN 15 -e προθύμως (*i.* -ως). III Abstr. EN 7 adtente. 19 -ius districtius. V Aa E 378 -⟨e⟩ aperte libere. *et al.* GLOSS. σπουδαίως. ἐκτενῶς. *al.* *legitur inde a* PLAVTO, CIC., CAES. *sing. locis*, LIV. [*trad.* exine: LIV. 42, 29, 6.]

i. q. acriter, studiose, impense, intente sim. (*notione magis attenuata fere i. q. magnopere, vehementer, valde: infra l. 39. 45. 46*): PLAVT. Trin. 652 istum agrum tibi relinqui ob eam rem -e (menixe *B*) expeto, ut tibi sit *eqs.* ([SIDON. epist. 7, 9, 22]. *cf.* SEN. epist. 95, 2 interdum ... -e [ob- *A*] petimus id, quod *eqs.* [APVL. met. 2, 6]). CIC. Sest. 38 meam causam ... omnes boni ... proprie -eque susceperant. CAES. civ. 3, 35, 2 Petraeus ... suis ac suorum opibus Caesarem -e iuvabat ([TAC. hist. 4, 25. SVET. Iul. 5 -issime. IVST. 5, 2, 10 nec auxiliis nimis -e Lacedaemonios iuvandos]. *cf.* LIV. 28, 35, 9 ut nemo ... externus magis -e adiuverit rem R. [29, 1, 18 -ius. 42, 38, 6]). LIV. 4, 26, 12 -e oboeditum dictatori. 4, 41, 9 consul non ab se magis -e amovens culpam quam *eqs.* 4, 55, 2. 6, 40, 4 operam dedisse ([ASCON. Mil. p. 30, 10 St.]. *cf.* 26, 47, 2 si ad ministeria belli -e operam navassent. RVFIN. hist. 5, 18, 2 ut ... -ius ... o. praebeant [*gr. aliter*]). 8, 17, 2 dimicaturi. 23, 7, 9 id non oboedienter modo, sed -e ... factum (27, 10, 4 facturos. 32, 14, 6. 37, 16, 2 imperata -e fecerunt. *al.*). 31, 11, 12. 34, 46, 13 dum repetunt -e (*om. B*) signum. 37, 8, 3 -ius. 44, 22, 5 *al.* MELA 3, 27 ne illa quidem (*sc. quae possident*) -e colunt *Germani.* SVET. Iul. 71 (ob- *G*). Tib. 50, 3 quo -ius opem ferrent. Galba 3, 4 -ius. IVST. 15, 1, 4 bellum ... instruunt (OROS. hist. 3, 23, 35). AMM. 14, 6, 12 virum ... te sic -ius observantem. 15, 7, 3 rogabatur -ius. 25, 8, 17 -e precante multiplici plebe (*cf.* 30, 1, 6 -ius [nix- *V*] obsecrabat [VICTOR Fulg. Rusp. epist. 9, 3 p. 373^C -issime. *al.*]. HIER. in Ezech. 13 praef. p. 405^B -ius deprecatur [LEO M. epist. 146, 2 p. 1115^C -ius]. GREG. M. in euang. 38, 16 p. 1293^A fratres ... coeperunt -ius orare *eqs. et al.*). EPIST. pontif. Thiel 754 (*Symm., a. 500*) dilectionem tuam -issime commonemus, ut *eqs.* SIDON. epist. 8, 12, 4 -ius retinere tempus. CASSIOD. compl. in act. 15, 30 p. 1394^A Paulus ... et Barnabas ... verbum domini *docebant* -ius. *al.* INSCR. Dessau 6263 quod is in honoribus -e atque inpens(is)sime in omnibus patriae suae largiter functus sit. *sim. al.* *v.* enixim.

deriv.: enisus; enixim, enixio, enixus. enītescere.

[GLOSS. V 650, 37 **enitōres** agrimensores *falso pro* finitores (*v. vol. VI 803, 72 sqq.*).]

ēnīxē *v.* enitor *l. 7.*

ēnīxim *adv.* [*cf. c.* eniti, enixus. *W.*] NON. p. 107, 16 -im pro enixe (*seq. Sisenna l. 57*). GLOSS. V 641, 21 -⟨im⟩ enix[a]e. *i. q. impense, ardenter*: SISENNA hist. 110 ego illos malos et audaces semper -im contra fortunas atque honores huius ordinis omnia fecisse ac dixisse sentio. *cf.* enixe.

ēnīxio, -ōnis *f.* *ab* eniti, enixus. *i. q. partus, pariendi actio* (*cf.* enitor *I B, p. 597, 30. mystice de spiritali sim. emissione*: IREN. *l. 61 sqq.*): IREN. 2, 19, 5 semel -em debebat *mater* fecisse, quorum inde semel conceperat figuras (*antea* enixa; *cf. p. 598, 10*). 2, 30, 6 spiritaliora ..., illa quae sunt super caelum ... per spiritalem -em (emixti- *l. v.*) facta sunt. 2, 30, 8 ⟨per⟩ -em matris suae. MIRAC. Steph. 2, 2, 2 p. 845 nondum recuperatae vires Megetiae post laborem periculosae -is suae ... itineris subire laborem minime permittebant. *v.* 1. enixus.

ēnīxo (-uī, *v. l. 70*), -āre. *ab* enixus. *verbum fictum ap.* PROB. cath. gramm. IV 39, 26 'xo' primae *coniugationis verba* 'xavi' facient, 'elixo' ... 'elixavi', aut -'xui', '-o', '-as', '-ui' (*rectius quam* 'enexare' *ab* enectere; *cf. Sacerd. gramm. VI 491, 31 loco inde deprompto, v. p. 569, 39 sqq.*). GLOSS. II 238, 18 ἀποκνῶ enitor, conixo, -o. *i. q. nasci* (*aut mediopass. aut mere passive, sc. creari*): VEN. FORT. carm. 2, 4, 4 dius apex carne effigians genetalia limi vitali terrae conpingit sanguine gluten ... conditur -ans Adam factoris ad instar (*part. coniung. cum vv. q. s.* 'factoris ad instar', *i. dum 'nascitur' vel 'creatur' ex dei effigie*).

1. ēnīxus, -ūs *m.* *ab* eniti (enixus). *i. q. actio pariendi*: PLIN. nat. 7, 42 oscitatio ... in -u letalis est (8, 43 edi partum *leaenarum* lacerato unguium acie utero in -u). 10, 180 *equas* post unum *diem* ab -u utiliter admitti putant (20, 6 protinus ab -u). 10, 183 quaecumque animal pariunt, in capita gignunt circumacto fetu sub -um. *cf.* enitor *I B, p. 597, 30 et v.* enixio.

2. ēnīxus *v.* enitor *p. 599, 69.* *Groth.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

enlychnium *v.* ellychnium.

est ... quaedam in hac re profunda et miranda speculatio et, ut ait Nicomachus (*sc. arithm. introd. 2, 2, 3 p. 75, 15 H.*), **enmūsotaton** theorema (*i.* ἐμμουσότατον θεώρημα. enmusit-, enmusicat- *fere trad.*) BOETH. arithm. 2, 2 p. 80, 5.

ennachord- *v.* ennea-.

ennam etiamne PAVL. FEST. p. 76.

enneacaidecaëtēris, ἐννεακαιδεκαετηρίς. *spatium vel cyclus undeviginti annorum*: DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 486^{A} eundem decemnovennalem cyclum, qui -is Graeco vocabulo nuncupatur, ... retinentes paschalem cursum nullis diversitatibus interpolasse monstrantur *Athanasius, Cyrillus al. v. et* enneadecaeteris. *huc fort. pertinet*: **enneacaidece** (-cedece *trad., i.* -dece⟨teris⟩?) hoc est decemnovennalis cyclus lun(a)e GLOSS.^{L} V Aa E 350 (*cf.* GLOSS. V 358, 43 enncacaidecenna mille).

enn(e)achordon (*l. 20*) *et* **enneachordum,** -ī (*v. l. 19. 22 bis*) *n.*, ἐννεάχορδον. enna-: *l. 20.* **1** *i. q. novem chordas habens* (*pro adi.*): BOETH. mus. 1, 20 p. 208, 12 Prophrastus ... unam addidit chordam, ut faceret totum -um. GLOSS.^{L} IV Plac. N 12 alii *citharam fecerunt* -nac⟨h⟩ordon *eqs.* **2** *quasi subst., fere i. q. concentus (species) novem chordarum*: BOETH. mus. 1, 20 p. 208, 18 ordo sese -i sic habet *eqs. ibid.* p. 209, 8 tertia *chorda*, quae dudum in -o hyperhypate vocabatur, lichanos hypaton est nuncupata.

enneadeca(e)tēris *f.* *ab* ἐννεα[και]δεκαετηρίς. *acc.* -da: *l. 29*; -dem: *l. 31.* [*ex coni.*: *l. 27.*] *i. q. cyclus decemnovennalis*: CENS. 18, 7 p. 38, 11 *annus magnus* Metonicus, quem Meton ... ex annis undeviginti constituit eoque -is (enneacaeceteris *D*, ennea ceteris *V*) appellatur (*cf.* AMBR. epist. 23, 1 p. 1027^{A} hunc circulum [*sc. XIX annorum*] -decateriua nuncuparunt). AMBR. epist. 23, 16 p. 1032^{A} maiores nostri in tractatu concilii Nicaeni eundem (*sc. mensem?, v. adnot.*) -decateridem ... statuendum putarunt (*sc. in tempore paschae computando*). *v.* enneacaidecaeteris.

enneadicus, (-a, -um), ἐννεαδικός. *scribitur* -aticus *ubique praeter l. 37 (sic et* ebdomaticus *omnibus locis coniunctum).* *i. q. nonarius* (*nonnisi de novenis annis vitae*): FIRM. math. 4, 20, 3 p. 259, 1 si ... septeni et noveni anni, qui ebdomadici a Graecis et -dici (*corr. Salmas.*, enneati *codd.*) appellantur (5, 3, 56 p. 48, 14 habebunt ... maximas aegritudines et maxima discrimina, praesertim cum septenos vel novenos annos intraverint, ⟨id est⟩ ebdomaticos vel -ticos). 5, 3, 8 p. 28, 3 in ebdomaticis vel in -ticis (eneaticis *Γ*) annis incurrentes periculorum gravia discrimina (5, 3, 13 p. 33, 3 -ticis. 5, 3, 49 p. 45, 30 -ticis). 5, 3, 9 p. 31 2 ebdomaticis et -ticis annis (5, 3, 29 p. 39, 13 -ticis. 5, 3, 36 p. 41, 18 decernuntur ... similia pericula ebdomaticis vel -ticis annis ⟨us⟩que ad XLIII aetatis annum). 5, 3, 40 p. 43, 4 ad ebdomaticos vel ad -ticos annos.

enneaëtēris *f.*, ἐννεαετηρίς. *i. q. spatium novem annorum*: CENS. 18, 4 p. 37, 12 octaeteris ... quae tunc -is vocitata, quia primus eius annus nono quoque anno redibat.

PS. THEOD. PRISC. add. p. 311, 23 **en⟨n⟩eamūs⟨us⟩** (*corr. Hoppe, trad.* eneamus) antidotus potui datus *eqs.* ([*i.* ἐννεάμουσος]. *cf.* ANTIDOT. Bamberg. ed. Sigerist 53 tit. [Stud. z. Gesch. d. Mediz. 13, Lips. 1923] eneomoson. *de exemplo monuit Heraeus in plag., qui confert sim. nomina antidot.* δωδεκάθεον, enneapharmacus [*v. l. 55*]).

enneapharmacus, (-a), -um, ἐννεαφάρμακος. -farm-: *l. 58. 60.* *i. q. ex novem medicaminibus compositus*: *de emplastris*: CELS. 5, 19, 10 alterum *emplastrum* ... -um (enneph- *F*, enaeaph- *J*, enea farm- *P*) nominatur. 5, 26, 29 emplastrum ... -um dandum. 7, 26, 5^{G} -um e. *de pesso*: ORIBAS. syn. 9, 49 p. 369 -farmacus ... pessus *eqs.* (*v. p. 558, 46 sq.*).

enneap(h)thongos, -on, ἐννεάφθογγος. *i. q. novem sonos (modos) habens*: MART. CAP. 1, 66 *Iuppiter* laeva *manu* -on (enneapt(h)- *Ω*) chelyn innitenti similis imprimebat.

enneaphyllos, -on, ἐννεάφυλλος. *i. q. novem folia habens* (*subst. n. de herba quadam*): PLIN. nat. 1, 27, 54 epimedion III, -on III. 27, 77 -on longa folia novena habet, causticae naturae.

enneas, -adis *f.*, ἐννεάς. *acc. sg.* -dem: *l. 72. 74.* *nom. pl.* -des: *l. 70.* *i. q. novenarius numerus*: CENS. 14, 14 p. 27, 19 anno tertio et sexagensimo *aetatis*, vel quem hebdomades novem vel septem -des (henn- *D*) conficiunt (*ad rem v. supra l. 39*). MART. CAP. 7, 740 heptas, -as et undecimus. 7, 741 -as ... perfecta est *eqs. ibid.* et harmoniae ultima pars est, ad -dem enim ab octade collatione percussionis sonus efficitur (*v. totum locum*). 7, 745 -as ab inparibus inpar. *ibid.* primus ... versus est a monade usque ad -dem.

enneasyllabus, (-a), -um (-on *l. 77*), ἐννεασύλλαβος. *i. q. ex novem syllabis constans* (*de metro*): PS. BASS. gramm. VI 306, 22 'silvae laborantes geluque' (*Hor. carm. 1, 9, 3*) -on: 'silvae' spondeus, 'labo'. iambus, 'rantes' spondeus, 'gelu' iambus, 'que' syllaba. SACERD. gramm. VI 541, 8 'vides ut alta' *eqs.* (*Hor. carm. 1, 9, 1 sq.*) fit hoc -um (enea- *C*, anea- *A*, endeca- *B*) duobus hippiis tertiis et syllaba *eqs.*

enneaticus *v.* enneadicus.

?**ennebro** (ennobron *p. 602, 3*). *nomen herbae q. e. plantago*: DIOSC. 2, 110 plantaginis duo sunt genera, unum dicitur ennebro aut platiple⟨u⟩ron *eqs.* (*i.* ἄρνειον?, *cf. Ps. Diosc. Vind. 2, 126* ἀρνόγλωσσον· οἱ δὲ ἄρνειον κτλ. *sim. Ps. Apul. herb. 1, 69 H.-S. cf. vol. II 625, 63 sqq.*). GLOSS. III 562, 48 ennobron i. plantago.

ennoea (ennoia), -ae *f.*, ἔννοια. enny-: *l. 5.* PS. BOETH. grom. p. 379, 17 cynae ennyae (κοιναὶ ἔννοιαι, etnyas *G*), id est communes animi conceptiones *eqs.* (*cf. Cassiod. art. 6 p. 1215^{B}, ubi gr. vocabula desunt*). [*reliquis locis gr. litt. editur*: CIC. fin. 3, 21. ac. 2, 22 (ennoeas *ABV*). 2, 30 (ennoeas *BV*, enoeas *A*). Tusc. 1, 57 (ennoias *X*). AVG. civ. 8, 7 p. 331, 27 D. (ennoeas *trad. praeter p*^{1}). rhet. 4 p. 139, 1. 21.]

ennoēmaticē, ἐννοηματική. *de certa definitionis specie, i. q. notio*: CASSIOD. in psalm. 103, 3 p. 729^{B} haec secunda species definitionis (*sc. qua quid ostendimus per id quod egerimus*) dicitur apud Graecos -e, latine autem notio nuncupatur (*item* 145, 6 p. 1031^{C}). [*litt. gr.*: MAR. VICTORIN. rhet. 2, 26 p. 284, 6. 2, 29 p. 285, 24 CASSIOD. in psalm. 1 div. p. 27^{B}.]

GLOSS.^{L} II Philox. EN 29 **ennomio** γραφεὺς κληρονόμων. 33 ennomionae (*i.* -es) γραφεῖς κληρονόμων. *cf. et* I Ansil. EN 106 enomiones *eqs.* (*TV*). *vox ad gr.* ἐννόμιος *redire videtur* (*cf. et Du Cange s. v.*).

ennosigaeus *v. Onom.* **ennya** *v.* ennoea. *K.-M.*

ēno, -āvī, -āre. *ab* ex *et* nare. *perf. forma plenior*: -verant: CVRT. 8, 13, 15; *praeterea formae breviores*: -asti, -arunt, -arit, -asset. *legitur inde a* PLAVTO, CIC.

A *intransitive*: **1** *i. q. nando provenire*: CIC. fin. 3, 63 qui (*pinoteres*) -at e concha. SIL. 12, 441 *naves in portu Tarentino* inclusas ..., quibus haud -are dabatur arce superposita. *de sidere i. q. oriri*: CIC. Arat. 367 parte ex alia claris cum lucibus -at Orion. *fere i. q. evolare* (*cf. infra l. 48*): LVCR. 3, 591 *animam* prius esse sibi distractam corpore in ipso quam prolapsa foras -ret in aëris auras (*antea*: exisse). **2** *i. q. nando pervenire* (*fere e fluctibus ad terram [de piscibus e mari in alterum transeuntibus infra l. 42]; c. notione se servandi [secus infra l. 40]; i. q. volando evadere: infra l. 48*): PLAVT. Rud. 170 in vadost, iam facile -bit. SALL. hist. frg. 3, 54 qui -are conati fuerant. LIV. 33, 41, 7 multae *naves* ita haustae mari, ut nemo in terram -arit ([*Kreyssig*, -ret *B*, -verit *Mogunt.*]. 44, 28, 12 pars eorum ... in Erythraeam -arunt. CVRT. 9, 9, 18 tumulis ... eminentibus velut insulis parvis, in quos plerique ... -are properant). VAL. MAX. 3, 2, 23 inter undas ... -asti. CVRT. 8, 13, 15 circumventi ab iis, qui occulti -verant (*i. adnaverant*), eminus obruti telis sunt. COLVM. 8, 16, 9 scarus ... nunquam in Ligusticum nec per Gallias -vit ad Hibericum mare. SIL. 4, 594 -bat tandem medio vix gurgite pulcher Irpinus. AVSON. 450, 2 Vlixes postquam ad Phaeacum litus -vit (-verat *P*) fatigationem diluit somno (456, 3 ad Ogygiam insulam. *v. et l. 42*). HEGES. 3, 20, 2 p. 224, 6 quos -andi fiducia destituerat (*gr. decst*). 3, 26, 3 p. 237, 4 si qui -are vel emergere temtavissent (*gr. 3, 527* τοὺς ἀνανεύοντας). *nota* (*v. supra l. 34. cf. supra l. 29*): VERG. Aen. 6, 16 Daedalus ... insuetum per iter gelidas -vit ad arctos Chalcidicaque levis tandem super adstitit arce (*sim.* SIL. 12, 95 suspensum hic [*Daedalus*] librans media inter nubila corpus -vit. PAVL. NOL. [Auson. 409, 25] carm. 3, 12 qui Chalcidicas moderate -vit ad arces. ANTH. 415, 47 per medias -vit Daedalus auras [*coni. Heinsius*, undas *V*]).

B *transitive, i. q. emetiri*: VAL. FL. 5, 315 adsumus en tantumque fretis -vimus orbem. SIL. 3, 662 has ... valles -vimus (*deserti Libyci, quod v. 653 cum aequoribus comparatur*). 15, 375 (*in imag.*) *Marcellus* forsan et -asset (evasset *LF*, *fort. melius*; *cf. 15, 793* evasti) rapidi freta saeva pericli. *v.* enatare. *Rehm.*

enochilis *v.* enchelys *p. 557, 30.*

ēnōdābilis, -e. *ab* enodo. GLOSS. IV 514, 28 -e dissolubile. AMBR. in Luc. 10, 147 p. 511, 7 quod vix -e videatur, Iohannes scripsit *eqs.*

ēnōdātē *v.* enodo *p. 604, 33.*

ēnōdātio, -ōnis *f.* *ab* enodo. *non nisi translate*: *i. q. explicatio* (*coniung. l. 66*): CIC. top. 31 cognitio -is indigens. nat. deor. 3, 62 explicatio fabularum et -o nominum (*sc. deorum. v. p. 603, 82*). AVG. catech. rud. 9, 13 aliquid ..., quod in promptu positum non ita movebat, -e allegoriae alicuius eruitur. BOETH. herm. pr. 1 p. 31, 6 nos libri huius -em duplici commentatione supplevimus.

ēnōdātor, (-ōris) *m.* *ab* enodo. TERT. pall. 6 p. 955 Oe. (*de praeceptore pueros nondum libere soluteque loquentes rectum usum vocis docente; cf. p. 604, 23*) informator litterarum et ... -r (*sic liber Salm., edd. Salm., Rigalt.*; edonator *A*^{1}*B*, *ed. pr.*; edom- *A*^{2}) vocis.

ēnōdātus *v.* enodo *p. 604, 20.*

***ēnōdis,** -e (ēnōdus *l. 81. p. 603, 29*). *per retrogradam q. v. derivationem ab enodare formatum*; *cf. Brender, d. rückl. Abltg. i. Lat., Diss. Basel 1920, p. 48.* *de notione*: PRISC. gramm. III 48, 19 *v. p. 566, 54.* SERV. georg. 2, 65 -es trunci (*cf. l. 84*), id est sine nodis, ut 'e' modo minuentis, non augentis habeat significationem (GLOSS.^{L} III Abstr. EN 16. *al.*). GLOSS. II 228, 12 ἄνοζος, ὁ μὴ ἔχων ὄζους, -is (II 232, 14 -us).

i. q. nodos non habens: **1** *proprie*: **a** *de truncis ramisve arborum plantarumve, i. q. lēvis, ramos non habens* (GLOSS. *v. l. 80. cf. etiam p. 603, 50*): VERG. georg. 2, 78 -es trunci [*Hörmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(PLIN. nat. 12, 57). OV. met. 10, 94 abies (VITR. 2, 9, 7 *abietis* quae pars est proxima terrae ... -is et liquida efficitur [*opp. pars superior* eductis in aera per nodos ramis]. PLIN. nat. 16, 196). CELS. 7, 11 scriptorium calamum (*cf.* MART. CAP. 9, 906 harundinis -is fistula sibilatrix). SEN. Oed. 541 -e zephyris pinus opponens latus. COLVM. 4, 29, 8 vitis. PLIN. nat. 5, 14 arborum proceritatem spectabilem esse -i nitore. 12, 20. 16, 39 arbores. STAT. silv. 2, 3, 58 *arboris* -e cacumen. CYPR. GALL. num. 470 -is ... virga prius truncataque ferro Aaronis ... floruit. CLAVD. rapt. Pros. 3, 360 cedros. SIDON. epist. 1, 5, 4 scirpis -bus. ALC. AVIT. carm. 1, 295 papyros.

b *de variis rebus (fere ad corpus animantium pertinentibus): fere i. q. exossis, mollis, flexibilis*: CLAVD. 20, 361 quis magis -es laterum detorqueat (*in certamine*) artus? IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 28 p. 1576[init.] serpentis, cuius species in corpus -e porrigitur. *i. q. nodis non ligatus*: CLAVD. MAM. anim. p. 175, 1 tortuosae botulorum -busque ligaturis explicitae inflexiones ac reflexiones. *audacius de gradu serpentis (sc. ante praevaricationem) corpus spiris nondum implicantis*: PRVD. ham. 198 bestia ... cui tunc sapientia longi corporis -em servabat recta iuventam, conplicat ecce novos sinuoso pectore nexus involvens ... spiris torquentibus alvum. *per imaginem (cf. l. 15)*: ENNOD. opusc. 2, 81 p. 312, 20 *de captioso argumento*: ecce -e est, quod ad laqueum (*v. infra l. 60*) praeparastis, nisi forte artissimis in illa parte nexibus adstringamur.

2 *translate*: **a** *de versibus sine metri offensione labentibus, i. q. lēvis, lubricus*: PLIN. epist. 5, 17, 2 elegis ... fluentibus et teneris et -bus. VOLVS. Aug. epist. 135, 1 p. 90, 13 lēves -esque versus atque ... caesurarum modulata variatio. SIDON. epist. 8, 11, 5 hendecasyllabos lubricos et -es (-os *C, s. X*). **b** *de sententiis sim. i. q. explicatus, clarus*: AMBR. off. 2, 3, 8 p. 105[C] consideremus quam -em de eo (*sc. de beatitudine*) divina scriptura absolvat sententiam, de quo tam multiplices et implicatas atque confusas videmus esse quaestiones philosophiae. virg. 3, 7, 32 p. 229[C] -em ... assertionem. **c** *de homine, qui se ex laqueis captiosae quaestionis exsolvit, i. q. solutus, liber*: ENNOD. opusc. 2, 17 p. 292, 25 quis se de illa -em faciat quaestione?

[×]ēnōdo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* nodus. *W.*] *scribitur*: enot-: RHET. HER. 2, 10, 15 (*HP*[1]). AVG. gen. ad litt. 9, 1 p. 268, 24 (*S*). enud-: GELL. 1, 4, 8 (*ω praeter A* enut-). AVG. epist. 80, 3 p. 349, 8 (*F*). BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 465, 15 (*F*). aenod-: AMBR. apol. Dav. I 16, 77 p. 350, 10 (*AR*). *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 28 B. docet ... -at. expedit. explicat. extricat. NON. p. 15, 3 -a significat explana; ... hoc est, nodis exsolve. p. 390, 26 solvere usu significat -are: Vergilius lib. VII (*403*): solvite crinalis vittas. GLOSS.[L] I Ansil. EN 95 -are elucidare aut planum facere. 96 -are aperire, explanare. 97 -are diserte exponere. *al.* GLOSS.[L] II Philox. EN 27 -at ἐκλύει δεσμῶν (*v. infra l. 64*). *legitur inde ab* ENNIO (*transl.*), CATONE.

i. q. res nodosas nodis privare vel res nodis constrictas resolvere: **1** *proprie*: **a** *i. q. nodos in truncis ramisve arborum sim. exstantes resecare (v. etiam p. 602, 82)*: CATO agr. 4, 4 *oleas* bene -to stirpesque lēvis facito. COLVM. 5, 6, 14 *ulmi* virgae falce debent -ari. 5, 6, 27 *vites* -antur.

b *i. q. nodum (i. nervum nodis arcui astrictum) solvere (reflexive v. infra l. 63. 64. 68)*: APVL. met. 5, 30 *Venus Cupidini irata loquitur: Sobrietas* mihi ... adhibenda est ... quae castiget ... nugonem istum, pharetram explicet et sagittas dearmet, arcum -et. *inde tropice, ita ut per imaginem notio solvendorum nodorum, laqueorum, vinculorum sim. servetur*: GELL. 13, 10, 1 ad -andos ... iuris laqueos (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91, 21 B. -are perplexa, involuta dissolvere, parabolas ... explicare. ISID. epist. 8, 1 p. 908[B] maioris sententiae *innodationem*). AMBR. Abr. 2, 10, 75 p. 628, 19 dum ... *anima* se erroris involucris exuerit et ab omni -verit offensione. apol. Dav. I 16, 77 p. 350, 10 vinculis *conscientiae* se -are desiderans (*cf.* PAVL. MED. bened. 10, 9 p. 729[B] vincula sepulcralia -ta sunt, *sc. Christi resurrectione*). CASSIAN. inst. 10, 6 p. 177, 15 *homo otiosus* tamquam serpentinis spiris obstrictus numquam deinceps ad perfectionem professionis antiquae se valet -are (tendere *H*).

2 *translate*: *i. q. res intellectu difficiles accurate explicare, explanare* (GLOSS. *v. supra l. 45. absolute infra l. 78. pendet praep.* super *p. 604, 16. c. interrog. obl. infra l. 74 sqq.; c. sentent. relat. infra l. 76. opp.* nodosissimus *p. 604, 3. 10*): ENN. scaen. 335 quorum liberi leto dati sunt in bello, non lubenter haec -ari audiunt. PACVV. trag. 283 gnate, ordinem omnem, ut dederit, -a[t] patri. TVRPIL. com. 14 ab initio ut res sit gesta -a mihi. ACC. trag. 343 tu autem quod quaero abs te -a et qui sis explica. VARRO frg. Non. p. 15, 18 neque ita ut in singulis rebus diutius moremur ... atque -are subtilius velimus. RHET. Her. 2, 10, 15 legis -bimus voluntatem (*cf.* GREG. M. in Ezech. 2, 3, 1 p. 958[D] Ezechielis sensum -are cupimus). CIC. inv. 2, 6 Aristoteles ... praecepta *artis rhetoricae* ... -ta diligenter exposuit (APVL. met. 4, 33 praecepta sortis [*i. oraculi*] -at). nat. deor. 3, 62 in -andis ... nominibus *deorum* ... laboratis. GELL. 1, 4, 8 -bat diiudicabatque veterum scriptorum sententias (BOETH. herm. sec. 3, 8 p. 198, 21 aperiendas -andasque. 6, 14 p. 504, 5). PS. ORIG. tract. 4 p. 37, 9 nos brevitas horarum compellat ocius -are quaestionem (AVG. civ. 2, 21 p. 80, 15 D. discutiendam et -andam. enchir. 20, 7 p. 242[med.] quaestio nodosissima -anda. *al. cf.* AMBR. virg. 3, 5, 24 p. 227[A] penitus -are cicatricem omnem desiderat quaestionis). IVL. VAL. 1, 36 *somnium* interpretibus haud difficile in -ando fuit. MAR. VICTORIN. gramm. VI 74, 4 quo facilius cetera (*sc. genera metrorum*) -tis atque illuminatis principalibus intellegantur. AMBR. inst. virg. 35 p. 315[A] quae singula -anda ... sunt, ut qui illa legit, sermonis huiusmodi vinculo non alligetur (*cf. p. 603, 64*). AVG. conf. 4, 16, 31 p. 88, 5 tot nodosissimi libri -ti. serm. 154, 1 p. 833[init.] ille difficilis et periculosus locus (*sc. epistolae Pauli*), quem ... exponere et -are suscepimus (CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111[B]). util. cred. 1, 7 p. 9, 14. *al.* POMER. 1 prol. 3 p. 417[B] capitula. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 465, 15 nisi hoc ab Aristotele quaesitum -tumque esset. in Porph. comm. pr. 1, 1 p. 4, 9 interrogatus ... super quibus vellet rebus -are atque expedire (1, 13 p. 35, 8 verba -anda atque expedienda). *al.* CASSIOD. art. 3 p. 1203[A] Apuleius ... syllogismos categoricos breviter -vit. GREG. M. moral. 3, 56 p. 627[A] allegoriae mysteria membratim (17, 1 p. 9[A]).

part. perf. pro adi. **ēnōdātus**, -a, (-um). *compar. l. 29; superl. l. 32.*

i. q. nodis absolutus: *non nisi translate*: **1** *i. q. liber impedimentis, expeditus*: FRONTO p. 159, 7 N. impediti voce dicuntur qui balbuttiunt, et contrarium est soluta et expedita voce, multo melius apparuit -a. AVG. ord. 2, 12, 36 p. 173, 3 oris sonos ... alios esse, qui moderato varie hiatu quasi -i ac simplices sine ulla conlisione defluerent (*i. vocales*), alios (*i. semivocales et mutae*) *eqs.*

2 *i. q. politus, planus*: AVG. epist. 174 p. 651, 14 si servari mea dispositio potuisset, essent *libri* ... -iores atque planiores. c. Petil. 2, 102, 235 p. 150, 15 non coniectura nostra, sed ... -a interpretatione cognoscimus. serm. 32, 18, 18 p. 203[init.] lucidissimis verbis et -issimo sermone.

adv. **[×]ēnōdātē**. *compar. l. 36 et saepius; superl. l. 38. 41.* *i. q. accurate, clare (hic illic fere i. q. multis verbis)*: CIC. inv. 1, 30 diligenter et -e narrando (*opp.* leviter attingendo). fin. 5, 27 haec ... nobis explicanda sunt, sed si -ius, vos ignoscetis. AVG. catech. rud. 13, 18 planius et -ius loquamur. conf. 5, 6, 10 p. 96, 9 haec ... -issime expedirentur. epist. 80, 3 p. 349, 8 plenius et -ius. c. epist. fund. 23 p. 221, 8 -e manifesteque *monstrare*. c. Petil. 3, 22, 26 p. 183, 2 -ius. retract. 2, 57 p. 196, 16 (*anteced.* solvere difficillimam quaestionem) quod utrum -issime fecerim, nescio. *al.* BOETH. arithm. 2, 51 p. 164, 17 medietates ... longius -iusque tractavimus. in top. Cic. 3 p. 318, 11 subtilius atque -ius ... partiri. *et al.* *Hörmann.*

ēnōdus *v. p. 602, 75.*

enoplios, ἐνόπλιος. *metri genus*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 111, 26 his logaoedicam metri speciem, quae et -os (ono- *A*, -plius *B*) et archebulios dicitur, non absurde coniunxerim.

enorchis, ἔνορχις (*an ab* ἐνόρχης*?*). *nomen gemmae*: PLIN. nat. 1, 37, 58 dracontitis, encardia ... -is, exhebenus. 37, 159 -is (eb- *a*) candida est divisisque fragmentis testium effigiem repraesentat.

ēnormātae cui addi minuive non potest GLOSS.[L] III Abol. EN 13 (V Aa E 396).

[×]ēnormis, -e. [*ab* ex *et* norma. *W.*] *scribitur*: in-: *saepius in codd.: ex. gr.* PS. CYPR. *p. 606, 1.* PS. ORIG. tract. *codd. BF* (8 p. 86, 11. 14 p. 156, 12). SCRIPT. hist. Aug. *p. 605, 49. 57. 606, 9.* VEG. mil. 4, 37 *fere codd.* FVLG. myth. *p. 605, 50. 58. 606, 13.* SEDVL. *p. 605, 66. al.* GLOSS. *saepius. in* INSCR.: *p. 605, 18.* inn-: PHYSIOGN. *p. 605, 83.* COD. Theod. *p. 605, 52.* FACVND. *p. 605, 60.* NOT. Tir. *l. 63. v. Dombart, Archiv 3, 1886, 148 (Havet, ibid. p. 336); Stangl, Wchschr. f. kl. Phil. 32, 1915, 229 adn. 22.* aenormis: ISID. orig. 10, 14 *sub litt. A (cf. et* CYPR. GALL. exod. 916 oen- *cod. C*). *de prosodia*: ĕ-: CYPR. GALL. num. 367 *p. 606, 19.* SEDVL. *p. 605, 66.* CARM. epigr. *p. 605, 25.* NOT. Tir. 67, 44 innormis. *de formis*: *acc. sg.* -en: *v. p. 605, 82.* *compar.* -ior: TERT. *p. 605, 48.* SPART. *p. 605, 57* (*cf.* satis -e: *p. 605, 64*). *adv.* -ter *v. p. 606, 28.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 421, 16 B. incomptum. inhonestum. -e. inaequale. pudens. p. 423, 3 perversus. -is. protervus. p. 440, 21. ISID. orig. 10, 14 aenormis eo quod normam et mensuram excedat. GLOSS.[L] III Abstr. EN 6 -is sine mensura. Abol. EN 3 -is ingens, supra modum. IV Plac. E 36 -ia grandia vel ingentia. *al.* GLOSS. ἄρυθμος. inorme ὕβριμον. *al.* *inde a* SEN. phil. (*sic et adv.* -ter *et subst.*). [*dub. interpr.*: COMM. apol. 214 populus ... a lege dei ... recedebat inormis (inermis *M [probante Martin, Commod. p. 92 sq.]; pro* 'erectus' *[v. vs. 221] i.* ὑπερήφανος *accipit Dombart. cf. p. 606, 22*).]

I *i. q. a norma recedens*: **A** *sensu strictiore: i. q. contra normam, declinans a regula, lege sim.*: **1** *corporaliter*: **a** *de re corporea*: SEN. dial. 10, 12, 5 suspensi ... quanta arte scindantur aves in frusta non -ia. STAT. silv. 2, 1, 131 *dominus Glauciae puero* -es non ... sinus, sed semper ad annos texta legens (*cf. item de veste*: QVINT. inst. 11, 3, 139 togam rotundam esse et apte caesam velim, aliter enim multis modis fiet -is).

b *de loco, spatio; de forma urbis*: TAC. Agr. 10 immensum et -e spatium procurrentium ... terrarum (*cf. p. 606, 33. at fort.* -e *synon.* [K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad immensum est; cf. infra l. 55). ann. 15, 38 obnoxia incendio urbe artis itineribus hucque et illuc flexis atque -bus vicis, qualis vetus Roma fuit. 2 de rebus incorporeis: a proprie (nota -e est c. inf. infra l. 19): SEN. epist. frg. 113 (Gell. 12, 2, 10) Vergilius ... duros quosdam versus et -es et aliquid supra mensuram (i. 'versus hypermetros') trahentis interposuit ([de litterarum numero ob synaliphas ultra normam excedente cogitat Norden, Enn. u. Vergil. p. 153 adnot. 1]. cf. MAR. VICTORIN. gramm. VI 83, 2 'beatus ille qui procul negotiis forensibus | ruris sub umbra frigidi vitam quiete placat' iambicus ... constans ex ... tetrametris superiore acatalecto, sequente catalectico, quod -e esse manifestum est, cum ultra numerum triginta temporum [sc. 31 syllabarum sunt vs.] egressum sit). PETRON. 2, 7 ventosa istaec et -is loquacitas Athenas ex Asia commigravit (seq.: corruptā regulā eloquentia stetit). PLIN. epist. 9, 26, 6 in scriptis diiudicandum est inmodicum sit an grande, altum an -e. TERT. anim. 58 p. 396, 5 iustae ... ac necessariae curiositati[s] ⟨satis⟩-fecimus. -i autem et otiosae tantum deerit discere, quantum eqs. CORP. VI 1771, 25 (periit) ne inormia illa indebitaque praestentur, quae ... consequebantur officia. nota (v. supra l. 4): DIG. de conc. dig. 2, 1 cum erat -e ... aliquod (putes aliud) legere quam quod in legibus ... primum positum est et istam nuncupationem meruerit. cf. etiam infra l. 61. b translate de tempore, i. q. immaturus (?): CARM. epigr. 1380, 2 (= INSCR. christ. Diehl 4362; a. 549) lux mihi Siricia divino rapta flagello, te matremque tuam tempus ēnorme (v. p. 604, 62) tulit ('immaturum'? Diehl in adnot.; an i. q. 'infestum', 'iniquum'?; v. p. 606, 18).

B latiore sensu de mensura, pondere, numero sim., i. q. solitum modum excedens, ingens, immensus, immoderatus sim.: 1 proprie: a generatim: α de quantitate: de rebus corporeis (fere i. q. amplus, largus infra l. 41): PLIN. nat. 9, 115 uniones -es et feri. 17, 88 umbrae -es sunt cerasis, lauris (opp. breves). STAT. silv. 1, 3, 51 colossos. TAC. Agr. 36 parva scuta et -es gladios (cf. ann. 2, 14 immensa barbarorum scuta, -īs hastas). APVL. apol. 19 immodicae divitiae velut ingentia et -ia gubernacula facilius mergunt quam regunt. met. 1, 7 sordium -em eluviem operose effrico (5, 28 -is ⟨e⟩luvies, v. app. crit.). 8, 15 pondus sarcinae ... -is. CYPR. GALL. exod. 916 -i ... pondere functos esse iuvencos ([i. plaustra ducendo mortuos; exod. 22, 14 aliter]. cf. QVEROL. p. 6, 11 -e pondus auri [PS. AMBR. mor. Brachm. p. 1140 D]). COD. Theod. 8, 5, 17, 1 (a. 364) ut penitus -ium vehiculorum usus intercidat (v. et p. 606, 69). i. q. largus (v. supra l. 30): PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269 D tam -es cibos (gr. p. 47, 9 aliter). incorporeis (fere i. q. nimius l. 44. 46. 48): APVL. met. 9, 32 lactucae veteres et insuaves ... quae seminis -i senecta ad instar scoparum in amaram caenosi sucus cariem exolescunt. TERT. anim. 6 p. 307, 13 -is intentio philosophiae solet ... nec prospicere pro pedibus: sic Thales in puteum. virg. vel. 15 p. 906 Oe. infeliciorem laudis et gloriae -ioris eventum. VOPISC. quatt. tyr. 7, 5 cum -i libertate. Car. 16, 2 inormibus ... vitiis et ingenti foeditate. FVLG. aet. mund. p. 155, 24 divinae providentiae inormis (en- S) status. MEROB. pros. frg. 2 B 1 -is ... et ... ⟨i⟩nsueta gratulatio. COD. Theod. 9, 13, 1 (= COD. Iust. 9, 15, 1, 2; a. 365) placet -is (inn- N) delicti reos dedi iudicum notioni. et al. β de ambitu, circuitu sim. (nota -e est c. inf. fere i. q. longum est, infra l. 61): APVL. met. 9, 13 ungulas multivia circumcursione in -e vestigium porrecti (v. etiam supra l. 1). GARG. MART. pom. 2, 4 -i vastitate. SPART. Ael. 1, 3 quoniam ... non debet prologus ⟨i⟩normior (morm- P¹, morosior Σ) esse quam fabula (cf. FVLG. myth. 3, 6 p. 68, 24 inormi [en- PMDβ] verborum circuitu). HIER. in Is. 10 prol. p. 349 D propter -em voluminis magnitudinem (cf. FACVND. defens. 6, 5 p. 678 A legat innormem librum). neutr. -e c. 'esse' acced. inf. (v. supra l. 54): TERT. apol. 19, 5 non tam difficile est nobis exponere quam -e (PS. ORIG. tract. 8 p. 86, 11 quae omnia disserere non tam difficile quam inorme est). PS. ORIG. tract. 7 p. 76, 8 longum est et satis -e disputare eqs. cf. etiam supra l. 20. γ de numerositate: SEDVL. carm. pasch. 3, 205 pisciculis ... et septem panibus agmen pavit inorme (grande s. scr. in- Lr grande P¹Z) virum (cf. op. pasch. 3, 23 p. 249, 13 inmensum). v. p. 604, 62.

b specialia quaedam: α de animantium corporis deque membrorum magnitudine: de partibus corporis: SVET. Cal. 50, 1 statura fuit eminenti, ... corpore -i (cf. SOL. 27, 32 prester quem percussit distenditur -ique corpulentia necatur extuberatus). Vit. 17, 2 -is proceritas (AMBR. hex. 6, 9, 54 ut neque -is [in- CV al.] proceritas corporis humani sit neque vilis et abiecta pauxillitas [cf. etiam p. 606, 4]. cf. SOL. 9, 7 ob -em magnitudinem [LACT. inst. 1, 21, 30 m. membri virilis -is]). APVL. met. 3, 24 iam facies -is et os prolixum (cf. PHYSIOGN. 50 p. 69, 4 vultus -is stultitiam ... testatur; opp. parvus). 10, 22 tam amplo ore tamque -i (PHYSIOGN. 116 p. 136, 8; opp. breve). 11, 13 aures. ZENO 2, 20, 1 -i pinguedine deformis vultus. HIER. epist. 123, 14, 3 (in- N). AVG. civ. 6, 7 p. 258, 6 D. -ia pudenda (cf. INSCR. Not. d. scavi 1922 p. 494, 7 ⟨en⟩ormen [v. p. 604, 64; gr. 5 τὸ παχύ] penem ut osten⟨dam⟩). PHYSIOGN. 53 p. 73, 6 venae ... -es (inn- 'CES). al. de ipsis animantibus (aliter p. 606, 18): VITA Cypr. 12 p. CIII, 7 iuvenis ultra modum hominis inormis (an transl. de statu animi, i. q. 'tumidus'?, v. infra l. 22 et cf. Stangl l. c.). ANTH. 761, 19 piscis. SOL. 52, 42 physeteres -es supra molem ingentium columnarum. 56, 16 -bus lacertis ... referta Capraria. AMBR. Noe 6, 13 -es proceritate (cf. p. 605, 73). adde: TERT. paenit. 11, 3 conquirito altilium -em saginam (i. altilia 'enormiter saginata' et pinguia facta).

β de rebus ad pecuniam spectantibus: FRG. Vat. 280 adversus -⟨mes⟩ donationes (cf. p. 607, 19). PANEG. 11 (3), 9, 1 levati equorum pretiis -bus Dalmatae. SPART. Geta 6, 2 inormibus ... stipendiis. LAMPR. Heliog. 10, 3 Zoticus, qui ... Heliogabali dicta et facta venderet fumis quam maxime divitias -es p⟨a⟩rans (-e sperans trad.). AMM. 28, 6, 6 -bus instrumentis (i. copiis, impensis). FVLG. myth. 1, 1 p. 16, 2 filium ... inormis (PRT, en- rell.) substantiae (i. divitiarum) successorem. COD. Theod. 6, 29, 12 (a. 415) -bus commodis. 12, 1, 111 (a. 386) -ia ... patrimonii ... dispendia (COD. Iust. 12, 25, 4, 1; a. 474). COD. Iust. 2, 28, 1 (a. 290) damnum. cf. et p. 605, 39.

2 translate: a i. q. validus, vehemens (et ob magnitudinem, vim) infestus: α de personis: CYPR. GALL. num. 367 hosti ... nos obponit ĕnormi (v. p. 604, 62. aliter num. 14, 4). PS. ORIG. tract. 14 p. 156, 12 principes daemonum pravos, inormes atque tortuosos. β de ventis: OPT. PORF. carm. 12, 12 non Euri e flamine turbant -es pelagus. cf. et p. 605, 26. ?b i. q. tumidus, ὑπερήφανος: cf. p. 604, 73 et v. l. 1. 80.

II i. q. ex norma factus, fere i. q. rectus (opp. 'obliquus', t. t. grom.): BALB. grom. p. 99, 15 summitatium metiundi observationes sunt duo: -is et liquis. ibid. p. 100, 1 -is quae in omnem actum rectis angulis continetur eqs.

adv. **ēnormiter**. inde a SEN. (v. infra l. 30). 1 strictius: i. q. non ad normam vel regulam: a proprie, i. q. non apte, non recte sim.: SEN. nat. 1, 7, 3 vitrea virgula torosa conatur ... reddere imaginem solis, quia levis est materia et ad hoc habilis, sed non potest, quia -r facta est (opp. postea: si apta fabricata foret). 2, 1, 4 utrum terra lata sit et inaequalis et -r proiecta an tota in formam pilae spectet et in orbem partes suas cogat. PLIN. nat. 36, 72 Novius mathematicus apici obelisci ... pilam addidit, cuius vertice umbra colligeretur in se ipsam alias -r iaculante apice. 37, 89 simili modo improbantur sardonyches, si ex alio colore admittat in se aliquid -r. GARG. MART. pom. 3, 5 ramos supervacuos vel -r natos. b translate, fere i. q. prave: NOVATIAN. cib. Iud. 2 p. 228, 3 dum quod -r ab ipsis (sc. Iudaeis) traditur, a nobis tollatur (v. l. 61).

2 liberius de nimietate, i. q. nimis: VEG. mulom. 1, 36 ut emissus rationabiliter umor relevat, ita -r ablatus evirat. 1, 56, 10 quod vero semel et -r sumpserint (sc. hordeum), cum fimo indigestum ... transmittunt. AVG. civ. 22, 20 p. 601, 33 D. omnibus partibus corporis, ut decorem custodiant, id distribuitur (sc. quod staturae addi posse credamus), quod si -r in una esset, utique non deceret.

deriv.: enormitas. compos.: inenormis.

ˣēnormitās, -tātis f. ab enormis. scribitur in- (inn-): ENNOD. cod. B p. 607, 2. 3. 27; alibi saepius (v. l. 69. 70. 80 sq. 83 sq. p. 607, 12. 16. 22 bis. 23. 31 et cf. p. 604, 53. 57). GLOSS. ἀρρυθμία. ἀταξία. μέγεθος. inde a SEN. (v. p. 607, 11).

i. q. a norma recta declinatio, normae supergressio sim.: 1 sensu abstracto: a strictius, i. q. inaequalitas, a regula recessus (sensu christ. fere i. q. pravitas infra l. 60): QVINT. inst. 9, 4, 27 sicut in structura saxorum rudium ... ipsa -s invenit, cui adplicari et in quo possit insistere. DIOM. gramm. I 299, 20 rudes qui rusticitatis -e incultique sermonis ordine sauciant ... examussim normatam orationis integritatem. TERT. anim. 56 p. 389, 18 ne quis defunctum domi detinens ipse amplius cum illo maceretur -e solacii dolore nutriti. NOVATIAN. cib. Iud. 2 p. 228, 1 cuius ... -is ... manebit controversia (i. fere 'pravitatis', v. l. 39. 54).

b laxius de magnitudine, nimietate: α generatim: ① de quantitate (fere i. q. tumor, superbia infra l. 80): corporearum rerum: TERT. spect. 8 p. 9, 25 obelisci -s (B; -es A, Bmg.). anim. 43 p. 371, 21 omnis ... natura aut defraudatione aut -e rescinditur, proprietate mensurae conservatur. VITA Cypr. 18 p. CIX, 2 per -em spatii longioris visu denegato. ANON. de mach. bell. 19 armorum (antea: armorum latitudine). COD. Theod. 8, 5, 30 (a. 368) excessisse legem vel vehiculi (v. p. 605, 40) -e (inomi- trad.) vel ponderis (OROS. hist. 4, 20, 35; in- RaD). EVSTATH. Bas. hex. 3, 5 p. 895 C quae causa fuit ... ut aquae -s exuberaret in terris (gr. p. 64 C τίς ... χρεία τοῦ ἀμύθητον ὅσον ὑπερβάλλειν τὸ ὕδωρ). incorporearum: TERT. nat. 2, 5 p. 102, 21 -s frigoris aut ca⟨loris⟩ (ISID. orig. 13, 6, 1). pudic. 1 p. 222, 5 durissime nos (nom.) infamantes paracletum disciplinae -e digamos foris sistimus (iunge: digamos disc. -e inf. paracletum ... sistimus). ieiun. 6 p. 280, 27 praeposuit corruptelae divitiarum (i. per divitias) edacitatis -em, cui ipsae divitiae procurant. adv. Marc. 1, 2 p. 292, 23 curiositatis. PS. CYPR. abus. 8 p. 165, 21 dives ... inopia est mentis humilitas et ineptae divitiae sunt animorum inormitas (i. elatio, tumor; v. supra l. 63). PS. ORIG. tract. 16 p. 172, 22 peccatorum inormitas (PS. AMBR. paenit. 9 p. 983 B). CAPITOL. Gord. 29, 1 in novitate atque -e fortunae. HEGES. 2, 15, 5 p. 175, 4 ut in omne nefas scelerum -s (in- CAV, M²) cresceret (SALV. gub. 5, 50 -es). OROS. hist. 4, 9, 12 -s (in- Ra, inh- D) miseriarum. EPIST. pontif.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Löwenfeld 8 (*Gelas., a. 494/5*) querelarum -e permoti. ENNOD. opusc. 1, 45 p. 273, 17 caedis -s (in- *B*). 1, 82 p. 283, 20 vellem ... ad orationis terminum victus gestorum tuorum -e (in- *B*) descendere. *et al.* (II) *de verborum circuitu*: SALV. gub. 1, 34 possum ... probare quae dico, sed et -s vetat et ... certa quaedam ac maiora sufficiunt. (III) *de multitudine*: VITA Caes. Arel. 1, 37 p. 471, 19 tanta -s pauperum in metatu ipsius *Caesarii* est et domus atrio constipata, ut vix ad salutandum eum pro densitate suggerentium miserorum possit accedi.

β speciatim: (I) *de corporis magnitudine* (*partium corporis; de capillamentis arte factis: l. 14*): SEN. dial. 2, 18, 1 adice *Caesaris* ... exilitatem crurum et -em (in- *A*) pedum. TERT. resurr. 58 p. 119, 4 ne ... -s *unguium capillorumque* corruptela deputaretur. cult. fem. 2, 7 p. 724 Oe. si non pudet -is (*sc. galerorum, capillamentorum*), pudeat inquinamenti (*v. adnot.*). SOL. 52, 33 -s in serpentibus tanta est, ut cervos ... hauriant. LAMPR. Heliog. 12, 2 pudibilium inormitate membrorum (HIER. in Ezech. 18, 5 p. 173^B parvitate vel -e membrorum). AVG. civ. 22, 19 p. 597, 16 D. (II) *de pecunia, pretio, exactione sim.*: FRG. Vat. 282 ob improbabilem donationis -em (COD. Iust. 3, 29, 4 [*a. 286*]; *antea*: immoderatae liberalitatis effusione. 3, 29, 6 [*a. 286*] de -e donationum [*v. et p. 606, 8*]). SPART. Carac. 2, 8 inormitate stipendii. LACT. mort. pers. 7, 3 -e (inhorm- *C*) indictionum. ZENO 1, 10, 1 lucrorum. SYMM. rel. 29, 1 auri (in- *TM*). AMBR. spir. 3, 17, 128 p. 807^A pretii (Nab. 7, 35 *avarus* delectatur magis -e pretiorum quam abundantia copiarum. CASSIOD. var. 11, 12, 1). COD. Theod. 6, 4, 21, 7 (*a. 372*) inpendii. ENNOD. opusc. 3, 107 p. 358, 18 coemptionum -e (in- *B*) ... tributa duplicabat. CASSIOD. var. 4, 38, 1. 5, 39, 9 modum rebus ... imponentes commerciandi licentiam aequabili ratione revocate, ne se tendat in vagum ambitiosa -s exigentium (*cf.* 12, 8, 2 exactorum ... -e vexari). 7, 45, 2 qui unius cespitis -e (inn- *B*¹) deprimitur nec alterius commodo sublevatur.

2 *sensu concreto de ipsa re in longum porrecta*: TERT. virg. vel. 2, 7 p. 724 Oe. affigitis nescio quas -es subtilium atque textilium capillamentorum (*cf. l. 14*).

1. HIER. in Ier. 3, 74, 1 p. 210, 14. 15 verbum hebraicum **enos** (*i.* אֱנוֹשׁ) quattuor litteris scribitur, 'aleph' et 'nun' et 'vau' et 'sin'. si igitur **legatur** 'enos', 'homo' dicitur *eqs.*

[**2. enos** *v.* Aenus *vol. I 988, 3.*]

enōs *i. nos, v. s.* ego, *p. 257, 35.* **enōsis** *v.* he-.

ēnōtēsco, -uī, -ere. *ab* ex *et* notescere. *ubique formae stirpis perf. leguntur. i. q. notum fieri: impersonaliter, acced. acc. c. i.*: SEN. contr. 1, 2, 4 in auctione nemo voluit liceri, ut -uit servisse piratis. suas. 1, 10 si Alexandrum rerum naturae terminos supergressum -uisset. *usu personali*: SEN. epist. 79, 16 Metrodorus ... in ... epistula confitetur, se et Epicurum non satis -uisse; *syn.* magnum ... nomen *habere*. TAC. hist. 3, 34 quod ubi -uit. PLIN. epist. 2, 10, 3 -uerunt (enit- *l. v.*) quidam tui versus et invito te claustra sua refregerunt. paneg. 5, 2 quorum (*deorum*) ... in te, Caesar Auguste, ... favor tunc statim ... et quidem inusitato ⟨omine⟩ (*Keil, alii al.*; inusitate notuit *Münscher, argumentandi ratione tamen vix probabili usus*) -uit. SVET. Otho 3, 2 ne poena acrior mimum omnem divulgaret (*syn.*), qui tamen sic quoque hoc disticho -uit *eqs.*

enōticus *v.* he-.

ēnoto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* notare. *i. q. scribendo (praeter l. 62) notare, signare* (*syn.* adscribunt *l. 65*): QVINT. inst. 1, 7, 27 'cui' tribus quas posui litteris -amus. PLIN. epist. 1, 6, 1 meditabar aliquid -bamque, ut ... plenas ... ceras reportarem. 6, 16, 10 ut omnes illius mali motus, omnes figuras, ut deprenderat oculis, dictaret -retque. FLOR. epit. 2, 12, 10 *Perses* supplex cum scriberet ... nomenque epistola -ret suum, regem addidit. APVL. met. 9, 8 sorte unica pro casibus (*v. app. crit.*) pluribus -ta. 9, 41 signis nostris -tis (*i. indicatis, cf. l. 56*). COD. Theod. 7, 8, 4 (= COD. Iust. 12, 40, 1; *a. 393*) mensorum nostrorum manum, qua deputatas singulis quibusque domus -ant et postibus hospitaturi nomen adscribunt.

?**emphimerides** duplex res GLOSS.^L Corp. E 204 (ephemerides?; *an ἀμφί et μέρος?, Leumann*).

enrhyt(h)micus, -a, -um *v. l. 76.*

enrhythmos, -on, ἔνρυθμος. *scribitur* -ryth- *in codd. i. q. rhythmum, numerum habens*: VARRO Men. 398 poema est lexis -os, id est verba plura modice in quandam coniecta formam. CENS. 13, 1 p. 22, 25 stellas ... motum habere -on. MART. CAP. 9, 970 secundum *genus numeri* de enumeratione ⟨tem⟩porum, ... quae ... tribus vocabulis discernuntur, hoc est -on, arr⟨h⟩ythmon, r⟨h⟩ythmoides (9, 972 temporum, quae ad numeros copulantur, alia sunt quae -a [*v. l.* enrytmica] tempora nominantur. *ibid.* -a quidem sunt, quae ratione certa ordinem servant *eqs.*).

ēns *v.* sum. **ēnsicium** *v.* isicium. *K.-M.*

ēnsicula, (-ae) *f. mera vox gramm., v.* ensiculus *l. 82. p. 608, 1.*

ēnsiculus, -ī *m. deminutive ab* ensis, *a Plauto ex gr.* ξιφίδιον *innovatum; v. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v.* ensis *p. 406.* PROB. Prisc. gramm. II 116, 1 *inter deminutiva*: ensis, -us, ensicula (*cf.* CHAR. gramm. p. 42, 18 B. hypocorismata semper generibus suis unde oriuntur consonant, pauca dissonant, veluti ... hic ensis, -us et ensicula; sic in Rudente Plautus [*v. l. 3*]. *sim.* p. 197, 4. *inde*: EXC. Bob. gramm. I 535, 24. 551, 38 DOSITH. gramm. VII 396, 1). *i. q. gladiolus*: PLAVT. Rud. 1156 (*antea*: sunt crepundia) -ust aureolus ... litteratus (1157. 1160).

ēnsifer, -a, (-um). *ab* ensis *et* fero, *cf.* armifer. GLOSS. II 378, 13 ξιφηφόρος -r. *i. q. ensem ferens* (*per enallagen l. 10*): LVCAN. 1, 665 -i ... Orionis (*v. l. 14. p. 610, 63 sqq.*). VAL. FL. 3, 406 -r ... Celaeneus. STAT. Theb. 4, 321 -as catervas (DRAC. laud. dei 3, 484. *cf.* CLAVD. 5, 393 coronae [*i. turbae*]. DRAC. Romul. 8, 602 cohortes). Ach. 2, 129 *loquitur Achilles*: ad -os vicina pube tumultus (*v. l. 6*) aptabar. DRAC. Romul. 10, 579 (*de Cadmi hominibus*) -is ... ferrea messis aristis. CORIPP. Ioh. 7, 429 -um ... Nican. *v. l. 14.*

ēnsiger, (-a, -um). *ab* ensis *et* gero, *cf.* armiger. *i. q. ensem gerens*: OV. ars 2, 56 -r Orion (fast. 4, 388 [ensifer *DG*²]. *v. l. 7. p. 610, 63*).

ensile *v.* insile.

ēnsipotēns, (-entis). *ab* ensis *et* potens, *cf.* armipotens. CORIPP. Ioh. 4, 925 -s rumpens inimica Iohannes agmina. 7, 420 -s Solumuth. Iust. 4, 366 nec non -s ... adstabat Narses. *v. p. 609, 50.*

ᴹēnsis, -is *m.* [*i. q. ind.* asi-h '*gladius*'. *W.*] *scribitur* ins-: COMM. apol. 896 (*M*). *de formis*: *abl.* -i: ACC. trag. 436 (*? v. infra l. 74*). VARRO Men. 405 PORPH. Hor. carm. 1, 37, 23 (*l. v.*). *abl.* -e: CIC. carm. frg. 24, 2. *et saepissime. gen. plur.* -uum: GREG. TVR. glor. mart. 83 p. 544, 28. GRAMM. suppl. 117, 16 *inter masc. in -is desinentia.* CHAR. gramm. p. 456, 5 B. (apud Latinos masculina, apud Graecos neutralia) -is ἄορ ξίφος. *de notione*: QVINT. inst. 10, 1, 11 nihil significationis ... interest, ut -is et gladius (*cf.* MACR. somn. 1, 14, 21 res una gemina appellatione. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 6 p. 192, 13 GLOSS.^L III Abstr. EN 9. *et al.*). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 425, 12 B. ferrum ... mucro. -is. gladius. 449, 30 GELL. 10, 25, 2. GRAMM. suppl. 71, 33 -is, gladius, mucro idem sunt (MART. CAP. 4, 357. *al. cf.* BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 56, 12). *diff.*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 538, 2 -is ... in proelio, gladius generaliter dicitur, mucro in opere (ISID. diff. 1, 198 p. 30^B *item*, *anteced.*: -is est ferrum tantum. gladius vero totus, mucro autem *eqs.* [orig. 18, 6, 1 DIFF. ed. Beck p. 54, 7]). NOT. Tir. 77, 53. *in graecis respondent*: ἄορ, μάχαιρα, ξίφος, ῥομφαία. *legitur inde ab* ACCIO (*? v. l. 74*), CATONE. *vox fere poetarum. quam saepe autem voces q. s.* 'ensis' *et* 'gladius' *ap. singg. auctores occurrant, ex tabula hic apposita elucet*:

	ensis	gladius		ensis	gladius
ENN.	—	3	PHAEDR.	—	2
PLAVT.	—	17	SEN. trag.	42	6
LVCIL.	—	3	OCTAVIA	9	—
VARRO	3	10	SEN. phil.	—	55
RHET. Her.	—	5	CVRT.	—	29
CIC. poet.	3	—	MELA	2	—
CIC. prosa	—	89	LVCAN.	54	45
LVCR.	1	—	PETRON.	1 (*vs.*)	13
CAES.	—	18	PLIN. nat.	—	25
SALL.	—	6	VAL. FL.	34	2
NEP.	—	5	SIL.	128	14
VERG.	64	4	HOMER.	24	6
HOR.	8	1	STAT.	99	1
TIB.	2	(1?)	MART.	5	2
PRIAP.	2	—	QVINT.	1	37
PROP.	5	—	IVV.	1	12
OV.	95	32	TAC.	—	41
LIV.	1	90	SVET.	—	19
SEN. rhet.	1	29	FLOR.	3	16
GERM.	2	—	ICTI	—	37
VELL.	—	20	APVL.	1	38
VAL. MAX.	—	43	VVLG.	5	466

praeterea legitur singulis locis (*exceptis iis quibus numerum additum invenies*): **ensis:** ACC. (*?*), CATO orig., CVLEX, EPICED. Drusi (*2*), GRATT., MANIL., CALP. ecl., BVC. Eins., LAVS Pis., SVLPICIA, FRONTO. **gladius:** TER., CATO orig., SISENNA, QVADRIG. (*3*), Q. CIC., CASS., HIRT. (*2*), BELL. Afr. Alex. Hisp. (*7*), FEST. (*4*), ASCON., BVC. Eins., PLIN. paneg., FRONTO.

[*l. v.*: hoste(s): VERG. Aen. 9, 400 SIL. 12, 631. sese: HOMER. 77 (se -e). *ex coni.*: ACC. trag. 436 obviam -i it quem *eqs.* (*corr. Müller post al.*; obvia mens idque *trad.*). LIV. epit. Oxyrh. 7, 184 COMM. apol. 809. *falso*: SEN. Herc. f. 1239.]

i. q. gladius (*hic illic accedente per allegoriam notione q. e. bellum, certamen, vis sim.*). *syn. saepissime* ferrum.

I ***proprie*** (*v. etiam sub II p. 610, 55 sqq.*): **A** *in universum* (*-is personificatus passim, e. g. p. 609, l. 59*): ACC. trag. 436 *v. supra l. 74.* CATO orig. 71 in arbore -em viderunt, quem Orestes ... reliquisse dicitur (*cf.* VARRO frg. Prob. Verg. ecl. praef. p. 326, 6). VARRO Men. 95 regis -is sanguine imbutus (*cf.* VERG. Aen. 4, 664 -em ... cruore spumantem. OV. epist. 7, 185 sanguine tinctus [SIL. 7, 663]. *al.*

[*Hörmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PETRON. 120 v. 98 *cruorem* Sullanus bibit -is [CLAVD. 3, 78]. *et saepe*). 405, 3 qui ... te ... vita levas ferreo -i. CIC. carm. frg. 24, 2 hic situs est ... qui ... Hectoreo perculsus concidit -e (*cf. Hom. Il. 7, 90*). Arat. frg. 20, 2 ferrea tum ... proles exorta ... est ausaque funestum primast fabricarier -em ([*gr. 131* κακοεργὸν ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν]. *sim. de priscis temporibus sive aurea Saturni aetate*: LVCR. 5, 1293 minutatim processit ferreus -is. VERG. georg. 2, 540 necdum impositos duris crepitare incudibus -es. TIB. 1, 3, 47 non acies, non ira fuit, non bella, nec -em ... duxerat ... faber. OV. met. 1, 99 non galeae, non -is erant. GERM. 122 nondum vesanos rabies nudaverat -es [*Arat. aliter*]. SIL. 7, 167). VERG. georg. 1, 508 rigidum falces conflantur in -em (*cf.* Aen. 7, 636 recoquunt ... fornacibus -es). Aen. 2, 553 coruscum extulit (*v. p. 610, 11*) ac lateri capulo tenus abdidit -em (10, 475 applicat -em. OV. met. 12, 492 demisit in armos -em fatiferum. *cf.* SIL. 1, 515). 2, 600 quos omnes ... inimicus ... hauserit -is (OV. met. 9, 412). 4, 262 illi stellatus iaspide fulva -is erat ([SERV. *ad l.* -em 'pro vagina', *falso*]. *cf.* VAL. FL. 5, 513 accinctum gemmis fulgentibus -em. CLAVD. 22, 91 capulis radiantibus -es). 6, 251 Aeneas ... -e ferit ... tibi ... vaccam (12, 304 sic rigido latus -e ferit. *al.* PROP. 4, 10, 46 omine ... certo dux ferit -e ducem. OV. met. 3, 119. *al. et saepius*). 5, 367 proponit ... -em atque ... galeam solacia victo (*al.*). 7, 732 falcati comminus -es (OV. met. 3, 119. 12, 130 c. hostem -e petens [STAT. Theb. 7, 605]. Pont. 4, 7, 46 res ... geri. LVCAN. 8, 613. VAL. FL. 1, 366 c. -e nobilis. *et al.* APVL. flor. 6 p. 21 obeundis proeliis strenui vel sagittis eminus vel -is v. *et al. v. infra l. 28*). 7, 743 micat aereus -is (*al., aliter p. 610, 35. cf.* SEN. Thy. 555 fulsit. *et al.*). 9, 324 -e ... adgreditur (*cf.* OV. met. 5, 80 hamato Perseus petit -e [*saepe*]. *et sim. al.*). 9, 347 pectore in adverso totum cui comminus -em condidit (9, 439 *sqq.* OV. met. 13, 392 letalem. OCTAVIA 370 *al. cf.* 10, 387 -em ... in pulmone recondit. SEN. Thy. 722 abscondit. *et al.*). 9, 400 an sese medios moriturus in -es inferat (*cf.* SEN. Herc. O. 444 libet ire in -es [Med. 594. LVCAN. 7, 669 nec deerat robur in -es ire duci *Pompeio eqs.*]. SIL. 3, 120 ruis ipsos acer in -es. MART. 1, 8, 3 pectore nec nudo strictos incurris in -es. VVLG. I par. 10, 14 Saul ... irruit. *aliter p. 611, 5. 6*). 10, 394 caput Euandrius abstulit -is ([12, 382. *et al.* OV. met. 5, 104 decutit]. *cf.* 10, 413 dextram fulgenti deripit -e. 10, 545 deiecerat. LVCAN. 6, 176 amputat. *sim. saepe*). 10, 682 crudum per costas exigat -em (SEN. Herc. O. 845. *cf.* 12, 508 transadigit costas. LVCAN. 4, 545 viscera ... transigit. SIL. 8, 148 -em media in praecordia adegit *Dido. et sim. al.*). 12, 713 crebros -bus ictus congeminant (*cf.* OV. hal. 97 durus xiphias ictu non mitior -is). 12, 731 frangitur (*al.*). *al.* CVLEX 29. HOR. epod. 7, 2 cur dexteris aptantur -es conditi? 17, 71 -e pectus Norico recludere (OV. met. 7, 286 stricto Medea recludit -e senis iugulum). sat. 1, 9, 31 carm. 1, 16, 10. 1, 37, 23 *Cleopatra* nec muliebriter expavit -em (*cf.* OV. met. 3, 534 quos non bellicus -is ... terruerit. *et al.*). 4, 15, 9 non ira quae procudit -es (*cf.* OV. met. 15, 776 en acui sceleratos cernitis -es [*v. infra l. 74*]. SIL. 4, 19 saxo ... exasperat -em). TIB. 1, 10, 1 quis fuit horrendos qui primus protulit -es? PRIAP. 9, 5. 20, 2 -e potens Mars est. *al.* PROP. 1, 21, 7 *al.* OV. ars 3, 39 et -em praebuit *Didoni* et causam mortis *Aeneas* (epist. 7, 195). met. 1, 717 falcato ... vulnerat -e (4, 727 *al.*). 5, 98 -e iacet (12, 442. *et al. cf.* OV. fast. 3, 67 Romuleo ... cadit traiectus Amulius -e [4, 55 *al.*]). 15, 861 di ... quibus -is et ignis cesserunt (SIL. 2, 657 furit -is et i. 11, 398 acies quam non perfregerit -is, non ignes. *al. cf. ibid.* 12, 423 permisit flammis atque -bus urbem. 13, 350 condunt -esque facesque). trist. 5, 7, 48 cedit viribus aequum victaque pugnaci iura sub -e iacent (*cf. sim.*: trist. 5, 10, 43 iniustum rigido ius dicitur -e. SIL. 2, 504 vis colitur, iurisque locum sibi vindicat -is. 11, 184 pro ... iustitia est -is). *al.* EPICED. Drusi 235 iste ... periit arma inter et -es (SIL. 10, 418. STAT. Ach. 1, 510 arma horrenda tibi [*sc. Calchanti*] saevosque remisimus -es. *et al.*). *al.* LIV. 7, 10, 9 Gallus ... in ... arma hostis vanum ... -em deiecit. SEN. suas. 7, 1 si non civili -e (*i. gladio belli civilis*) cervicibus luerentur *libertas et eloquentia.* SEN. Phaedr. 548 longo ... mucrone ... -is (SIL. 8, 374). *al.* MELA 2, 5 terra ... quasi in mucronem (*v. l. 65*) longa colligens latera facie positi -is adfecta est. 2, 15 *Marti* pro simulacris -es ... dedicant. LVCAN. 1, 243 scabros ... morsu rubiginis -es (SIL. 7, 535. *cf.* SIDON. epist. 1, 6, 4 robiginosus). 6, 188 iam ... hebes et ... non asper ... mucro ... perdidit -is opus (*cf.* AMM. 16, 12, 52). 7, 573 sonant ... confracti ... -bus -es (*cf.* SIL. 9, 324 -is contunditur -e. HOMER. 955 -em terit ... -is). *al.* VAL. FL. 2, 182 *al.* SIL. 1, 10 impius -is ... suasit ... rumpere pacem (1, 648 rupti ... per -es foederis). 1, 219 nec fidens nudo sine fraudibus -i (*i. veneno infecto.* 12, 52 acuebat [*cf. supra l. 47*] fraudibus -es). *al.* STAT. Theb. 1, 633 mors fila sororum -e metit. *al.* COMM. apol. 896 mactabitur -e. CLAVD. 15, 385 plus nominis (*sc. Honorii*) horror quam tuus -is aget, minuit praesentia famam. 20, 456 (*alleg.*) quis tibi (*sc. lanifico*) tractandos pro pectine ... -es ... suasit? NOVELL. Iust. 85, 4 prohibemus ... privatos operari et emere arcus et sagittas et spathas et -es, quae vocare consueverunt semispathia *eqs.* (*gr.* ξίφη). CARM. epigr. 1525ᶜ, 8 ens⟨is ...⟩ caedibus attritus. *et passim.*

B *locutiones speciales ad usum -is pertinentes*: **1** *-e accingi*: VERG. Aen. 2, 393 lateri ... Argivum accommodat -em ([SIL. 5, 146]. VERG. Aen. 8, 459 lateri atque umeris Tegeaeum subligat -em. 11, 489 accinxerat [STAT. Theb. 1, 429 *v. l. 29. cf. l. 3 sqq.*]. SIL. 16, 242 astringitur). 7, 640 fido ... accingitur -e (OV. am. 3, 3, 27 nobis fatifero Mavors accingitur -e. *al.* ITALA psalm. 44, 4 [Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 10] accingere -em super femur tuum [ῥομφαίαν. VVLG. gladium]. VVLG. I reg. 25, 13 *al. v. l. 2*). 11, 11 -em collo suspendit eburnum (*nota adi. vaginae proprium ad -em referri*). 12, 89. OV. am. 3, 8, 14 -e latus cinctum ... erat (fast. 2, 784 SEN. Phaedr. 548. *v. vol. III 1063, 52*). trist. 2, 271 cautus praecingitur -e viator. *et al.* **2** *-em promere e vagina, educere, stringere*: VERG. Aen. 2, 553 (*v. p. 609, 13.* SIL. 9, 626 extulerat dextram atque adversum comminus -em Mincius). 4, 579 vaginā ... eripit -em ([10, 896. HOMER. 374]. 10, 475 deripit [OV. met. 6, 551 *l. v.* 10, 475]. OV. met. 6, 551 liberat [fast. 2, 793]. SIL. 8, 340 ducitur. 13, 442 eductum. STAT. Theb. 9, 76 exuerat. *et al.*). Aen. 4, 646 -em ... recludit Dardanium *Dido* (9, 421). 7, 526 strictis ... -bus (10, 568 tot stringeret -es *Aegaeon. al.* OV. am. 2, 2, 64. 2, 18, 25 *al.* SEN. Herc. f. 344 *al.* LVCAN. 5, 254 non esse ducis strictos sed militis -es. VAL. FL. 1, 820 *al.* HOMER. 590 rigidos. *al.* STAT. Theb. 5, 102 *al. et saepe. v. etiam infra l. 44. 62. 65. 73. 75*). Aen. 10, 786 -em Aeneas ... eripit a femine. 10, 815 validum ... exigit -em (OV. met. 5, 171 exactum. SEN. Herc. O. 845 LVCAN. 4, 565. *et al.*). HOR. carm. 3, 1, 17 destrictus (*v. infra l. 57. 72. cf. vol. V 1, 770, 6*). OV. met. 12, 386 arripit. 13, 435 capit. fast. 6, 814 -bus exsertis bellica laeta dea est (STAT. Theb. 10, 455. 11, 367 exsertum dimittere ... -em. *al.*). SEN. Oed. 936 ducit (SIL. 9, 314 insanus dextrā ... ducitur -is. *v. supra l. 14*). LVCAN. 4, 706 -e ... presso (7, 562). *al.* VAL. FL. 6, 292 corripit -em (7, 147). SIL. 10, 428 rapit ocius -em (STAT. Theb. 2, 586 trahit). STAT. Theb. 1, 429 accinctos lateri (*v. supra l. 2*) ... nudassent -es (*cf. p. 609, 10*). 3, 299 -em avellere dextrā. 10, 271 exuit -em fulmineum. *et al.* **3** *-em tollere, rotare sim.*: VERG. Aen. 9, 441 rotat -em fulmineum (10, 577. SIL. 4, 207 adversum ... viro rotat obvius -em. STAT. Theb. 9, 198). 9, 749 sublatum alte consurgit in -em ([12, 729]. OV. epist. 14, 45 ter acutum sustulit -em. 14, 46). SIL. 1, 429 quatit. 1, 501 mille simul dextrae densusque micare (*aliter p. 609, 26*) videtur -is (*collective*). 2, 22 motus ... quid audeat -is (STAT. Theb. 3, 446). HOMER. 393 huc illuc -emque ferox hastamque coruscat. HIER. epist. 1, 7, 3 *carnifex* -em librat (64, 11, 2). *et al.* **4** *-em exuere, reponere*: VERG. Aen. 9, 303 umero simul exuit -em auratum ... atque habilem vagina aptarat eburna. OCTAVIA 525 condidit tandem suos iam fessus -es victor hebetatos *eqs.* LVCAN. 5, 245 clausus ... et frigidus -is *eqs.* LAVS Pis. 144 galea miles caput et latus -e resolvit. SIL. 5, 38 -e reposto (12, 23). 5, 509 referri vaginae ... -es. CLAVD. 21, 114 strictum ... reconderet -em. *cf. et l. 72. et al.*

C *epitheta selecta quae spectant*: *ad materiam*: aereus: VERG. Aen. 7, 743. ahenus: VARRO frg. Prob. Verg. ecl. praef. p. 326, 6. ferreus: VARRO Men. 405, 3 LVCR. 5, 1293. *ad formam*: brevis: SIL. 3, 235. falcatus: VERG. Aen. 7, 732 OV. met. 1, 717. 4, 727 *al.* hamatus: OV. met. 5, 80 SIL. 3, 279. 8, 583. latus: VERG. Aen. 12, 289. longus: OV. met. 5, 204. uncus: VAL. FL. 6, 400. *ad usum sim.*: acutus: OV. fast. 2, 13. apertus: STAT. Theb. 7, 615. bellator: SIL. 13, 376. bellicus: OV. met. 3, 534. destrictus: *v. supra l. 22.* nudus: VERG. Aen. 9, 548 *al.* SIL. 1, 219 *al.* pugnax: OV. trist. 5, 7, 48. strictus: *v. supra l. 16.*

II *figurate*: **A** *per imaginem, similitudinem*: **1** *usu proverbiali*: *significatur per gladium in hominem strictum periculum ei impendens*: HOR. carm. 3, 1, 17 destrictus -is cui super impia cervice pendet (*Damoclis fabula respici videtur. cf.* PERS. 3, 40 auratis pendens laquearibus -is ... cervices terruit. CLAVD. 5, 16 pericula surgunt undique et impositi radiant cervicibus -es). OV. trist. 1, 1, 43 ego perditus -em haesurum iugulo iam puto iamque meo. SEN. Herc. O. 656 pectora pauper securus gerit ... non strictos respicit -es. **2** *de gladio Orionis sideris*: CIC. Arat. 369 Orion ... dextra retinens non cassum luminis -em (*cf. gr. 588* ξίφεος). OV. met. 8, 207 strictum ... Orionis -em (13, 294 nitidum). MANIL. 1, 391 tribus obliquis (*luminibus*) demissus ducitur -is. GERM. 332 vagina *et* -is, pernici ... pede lucet. *et al.* *audacius de sidere Orionis ipso* (*cf. infra l. 83*): VAL. FL. 2, 68 memorat ..., quo sidere vibret -is.

B *adhibetur in comparatione certaminis et sermonis*: HOR. sat. 2, 1, 40 hic stilus haud petet ultro quemquam animantem et me veluti custodiet -is vagina tectus; quem cur destringere coner *eqs.* (*cf.* IVV. 1, 165 -e velut stricto quotiens Lucilius ardens infremuit). STAT. silv. 4, 5, 51 venale ... non eloquium tibi -isque vagina quiescit, stringere ni iubeant amici. *inde per allegoriam et translate de -e sermonis*: TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 399, 9 (*agitur de explicando* ITALA psalm. 44, 4; *v. supra l. 4*) videamus ..., an alius sit -is ille, cuius alius est actus. nam et apostolus Iohannes in apocalypsi (*19, 21*) -em describit ex ore dei prodeuntem ..., quem intellegi oportet sermonem divinum. *ibid.* p. 399, 25 machaeram intentans allegoricam, licuit ergo et Christo ... in psalmo sine bellicis rebus -e sermonis praecingi figurato (3, 17 p. 404, 18).

III *metonymice* (*cf. etiam supra l. 68*): **A** *i. q. homo -e armatus, miles*: SIL. 2, 567 tenet omnia Punicus -is. 17, 85 Latius ...

[Hörmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ductor . . . -es advocat. MEROB. poet. 127 cum Scythicis succumberet -bus orbis. **B** *fere i. q. bellum*: STAT. Ach. 1, 788 omne simul roburque decusque potentis Europae meritos . . . iuravit in -es. 1, 909 immitis quotiens iterabitur -is. DRAC. Romul. 10, 319 fama ducem rapiebat in -es. **C** *fere i. q. potestas*: SIL. 9, 198 *verba Hannibalis ad milites: praeda* in vestros veniet . . . -es. *significantius de potestate regia*: LVCAN. 5, 61 saevum in populos puer accipis (*Ptolemaee*) -em. 10, 96 *Ptolemaeus* habet sub iure Pothini adfectus -esque suos. *de munere militari*: STAT. silv. 3, 3, 115 fasces summamque curulem . . . et Ausonios -es tulit (4, 7, 45 -es, quos . . . tuleras . . . signa . . . moderatus alae). 5, 1, 94 fidos dominus si dividat -es (*sqq. singuli ordines militares*). 5, 2, 177 cui . . . primum tradit Germanicus -em. *Hörmann.*

ensito *v.* in-.

enstasis *f.*, ἔνστασις. BOETH. anal. pr. 2, 26 p. 710^A de instantia, quam -in vocant.

[RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 213, 21 **enstaticum** (*coni. Schwartz in adn.* [*i.* ἐνστατικόν], intacitum *trad.*) movere sermonem.]

[**entabium** id est berbina (*i. verbena*) vel intubo silvatico GLOSS. III 611, 47 (*cf.* entuba berbina GLOSS. III 590, 23. 623, 59). *v.* intybum.]

Elpidius coemate **entade** (*i.* ἐνθάδε) irene INSCR. christ. Diehl 2731.

[VITR. 3, 3, 13 **entasis** (*HG*, enthasis *S*, *i.* ἔντασις) *gr. litt. editur.*]

entaticus, -a, -um, ἐντατικός. *i. q. intentivus* (GLOSS. III 600, 29 -um quae humanum sperma diregunt): FVLG. myth. 3, 7 p. 71, 17 inplastrum -um, quem stisidem . . . vocavit, pollici et talo imponendum praecepit. *n. gr.* -on *pro subst.: nomen herbae satyrii* (*cf.* GLOSS. III 561, 65 emtacon i. satyrion. 588, 52 [c]entaticon magisnon [*i. magicinon? Goetz*]. 610, 17): PS. APVL. herb. 15, 13 H.-S. herba priapiscus . . . a Graecis dicitur satirion, . . . alii -on ([antaticon *Ω*]. *cf.* PS. DIOSC. Vind. 3, 128 p. 138, 15).

^x**entelechia**, -ae *f.*, ἐντελέχεια. *vox gr. l. 39.* MACR. somn. 1, 14, 19. *scribitur* enteli-: AMBR. Isaac 2, 4 p. 645, 3 *cod. P, s. IX, v. l. 50. al.* inthelicia *ibid. cod.* 𝔄^{''}, *s. XI.* *t. t. philosoph. Aristot., quo perfectio quaedam significatur* (*variat in codd. cum* endelechia [*v. l. 45. 47. 48. 50. 51. 54. 55*], ἐνδελέχεια, *de qua cf.* CIC. Tusc. 1, 22 *Aristoteles* quintum genus *principii, ex quo sit mens*, adhibet vacans nomine et sic ipsum animum ἐνδελέχειαν appellat novo nomine quasi quandam continuatam motionem et perennem [*sim.* AMBR. epist. 34, 1 p. 1074^B, *ubi* ἐντελέχειαν]. *v. R. Hirzel, Über Entelechie u. Endelechie, Rhein. Mus. 39, 1884, 169 sqq.*): TERT. anim. 32 p. 353, 17 si . . . numeros Pythagorae viderem et ideas Platonis offenderem et -as Aristotelis occuparem. CHALC. comm. 222 p. 258, 19 (*tractatur Aristot. de anima 2, 1 p. 412^a, 27* ψυχή ἐστιν ἐντελέχεια ἡ πρώτη σώματος φυσικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος) hanc . . . speciem, qua formantur singula, generaliter Aristoteles -am (end- U^1U^2), id est absolutam perfectionem, vocat. *ibid.* p. 258, 28 anima -a est corporis (*ibid.* p. 259, 4 [end- U^2]. 223 p. 260, 6. *al. cf.* AMBR. Noe 25, 92 p. 478, 12 Aristoteles -am [*ed. Amerbach.*; end- *M, Schenkel*; eius deliciam *cett.*] *animam* dixit, ignem alii esse voluerunt. Isaac 2, 4 p. 645, 3 neque -a [end- *l. v.*] anima, sed anima est vivens. MACR. somn. 1, 14, 19 [endelichiam *P*]). 225 p. 263, 9 haec -a in rebus quoque cernitur, quae sunt sine anima. 227 p. 264, 27. *al.* AMBR. Noe 2, 5 p. 415, 19 quamdiu in voluntate est malum, non in -a (eat- *libri*), hoc est in opere atque effectu. *personate*: MART. CAP. 1, 7 -ae (endeli- *trad.*) ac Solis filiam postulare. 2, 213 (end- *l. v.*). *v. et p. 560, 75 sqq.*

enteraneus *v.* interaneus.

enterionē, -ēs *f.*, ἐντεριώνη. *i. q. medulla*: THEOD. PRISC. eup. faen. 17 p. 19, 1 colocynthidis -es ([*Rose*, coloquintidos interionum *B*, interionis *Gel.*, interioris *rb*] unc. I. RVF. podagr. 19).

?**entero**, -āre. *coni. probabiliter Stangl, Virgiliana p. 33 in* VIRG. gramm. epit. 4 p. 18, 15 quis internas sapientiae venas int⟨e⟩rabit? (*eodem sc. sensu quo* 'exenterabit').

enterocēlē, -ēs *f.*, ἐντεροκήλη. *scribitur* int-: PLIN. nat. 26, 81 *cod. V, s. XI, v. l. 75. al.* interoci-: GLOSS. III 602, 1. interocer-: DIOSC. 4, 9. enterocell-: THEOD. PRISC. eup. faen. 79 *cod. B, s. XII, v. l. 79.* *de formis: legitur acc. sing.* -en: *l. 71. 76.* PLIN. nat. 26, 134. *gen. pl.* -arum: *l. 76. acc. pl.* -as: *l. 75. 77. 79.* *n. pl.* -ia: CAEL. AVR. acut. exc. p. 483 splenis -ia (*cod. Augiensis CXX, teste Niedermanno*; plenis in thorecilia *cod. Brux.*; thorax ilia *Daremb.*). GLOSS. III 602, 1 ernia. [*ex coni.*: CHIRON 987 *v. l. 74.*]

i. q. hernia intestinorum (*cf.* CELS. 7, 18, 3 -en et epiplocelen Graeci vocant: apud nos indecorum sed commune his hirneae nomen est. CHIRON 987 membranum rumpitur et deducta descendet . . . quod vocamus -e [*Oder*; meroyles *trad.*]): PLIN. nat. 26, 81 symphyti radix inlita -as cohibet (DIOSC. 4, 9; *gr.* ἐντεροκήλας). 26, 134. 27, 112 qui -en habent. MART. 10, 56, 7 -arum fertur Podalirius (*i. medicus*) Hermes. 11, 84, 5 mitius implicitas Alcon secat -as. THEOD. PRISC. eup. faen. 79 p. 84, 12 hoc *medicamentum* hernias . . . etiam veteres percuravit, et hydrocelas et sarcocelas et -as similiter.

^x**enterocēlicus**, -a, -um, ἐντεροκηλικός. *scribitur* int-: PLIN. nat. 26, 79 *plerique codd. ss. XI et XII, v. p. 612, 4.* ARNOB. nat. 7, 34 p. 268, 25 *cod. P, s. IX, v. p. 612, 15.* ORIBAS. eup. 2, 1 C 31. *al.* ant-: DIOSC. 4, 20 *cod. P, s. IX.* -coel-: PLIN. nat. 20, 26 *cod. Q, v. p. 612, 3.* -cael-: ARNOB. nat. 7, 34 p. 268, 25 *cod. P, s. IX, v. p. 612, 15.* -cell-: DIOSC. 4, 43 *cod. P, s. IX, v. l. 7. al.* *qui enterocele laborat*: **1** *substantive*: PLIN. nat. 20, 26 iidem (*sc. raphani*) . . . -is (*Q, ed. Sillig.*; -celis *FdE*) prosunt. 26, 79 *quinquefolium decoctum in vino* -is dari . . . utilissimum est (*cf.* DIOSC. 4, 39 [*gr. 4, 42, 3* ἐντεροκηλικοῖς]). 32, 104 -is (B^2dTf; -lici *VR*; -li B^1b) lepus marinus inlinitur tritus cum melle. FVLG. myth. 3, 7 p. 71, 21. DIOSC. 4, 43 -is folia eius (*sc. hippuridis*) cum aqua bibita prestat effectum ([*gr. 4, 46, 2* ἐντεροκήλην συνάγειν]. ORIBAS. eup. 2, 1 J 4 -os iubat [*gr. J 7* τὰς ἐντεροκήλας ὀνίνησιν]). *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 17, 165 -orum approbare curationem. ORIBAS. eup. 2, 1 C 31. **2** *adiective*: PLIN. nat. 26, 79 xiphi . . . radix superior . . . infantibus -is datur ([*sim.* DIOSC. 4, 20. *gr.* ἐντεροκηλικοῖς . . . παιδίοις]. DIOSC. 4, 65 [*gr. 4, 69* ἐντεροκήλας . . . τὰς ἐπὶ παίδων]. *al.*). MART. 12, 70, 3 unctor. ARNOB. nat. 7, 34 p. 268, 25 non dubitarent eos (*sc. deos*) lienosos, lippulos atque -os dicere, eo quod ipsi et lienosi et lippi sunt saepe et ingentium herniarum magnitudine ponderosi.

enteron *n.*, ἔντερον. *scribitur* int-: CHIRON 209 *v. l. 21.* VEG. mulom. 1, 40, 2 *codd. AF, s. XIV. al.* *forma* genteron *v. l. 24.* *i. q. intestinum* (GLOSS.): CHIRON 209 in parte intestinorum . . ., quae ducunt ab aqualiculo usque ad cōlum, quod appellatur typlon (*i.* τυφλόν) -on ([*inde* VEG. mulom. 1, 40, 2]. VINDIC. med. 27 intestini caeci, quod graece τυφλὸν ἔντερον [tifloerteron *trad.*] vocamus). VINDIC. gyn. p. 441^d sub hoc intestinum tenuissimum quod crexit in fronte genteron (*v. l. 18*) vocant *greci.* ges entera *v. vol. VI 2, 1955, 12 sqq.*

entheasmon (intiasmon *cod.*) species maniae GLOSS. III 601, 40.

?**entheasticus** *v. l. 30.*

entheaticus, (-a, -um). *i. q. mente captus*: THEOD. PRISC. log. 50 p. 152, 6 hanc curam etiam -is (in intheacis, enthea anticis, intheaticis *sim. trad.*; -asticis *Rose* [*i.* ἐνθεαστικοῖς], *fort. recte*) adhibere debebimus.

entheātus, -a, -um. *ab* entheus. *i. q. divino furore percitus, entheus*: MART. 12, 57, 11 nec turba cessat -a Bellonae (*cf. p. 613, 19*).

enthēca, -ae *f.*, ἐνθήκη. *scribitur* entec-: FVLG. aet. mund. p. 155, 19 (*libro deest* h *littera*), *v. infra l. 76. al.* entic-: ISID. orig. 15, 5, 8 *codd. BC, s. IX—X*: *cod. T, s. ?VIII ex., v. l. 41. al.* intic-: ISID. orig. 15, 5, 8 *cod. K, s. VIII in.* entich-: COD. Theod. 15, 1, 12 *cod. V, s. VI, v. infra l. 61.* enthīca: VEN. FORT. Mart. 2, 8. 375, *v. l. 75. 76.* *notatur* ente: *infra l. 57.* GLOSS. -a est pecunia commerciis destinata. -am suppelectilem. ISID. orig. 15, 5, 8 -am Graeco sermone repositam rei copiosam substantiam appellamus.

1 *quod utendae, administrandae sim. rei alicui attributum, impositum est*: **a** *de additamentis vel instrumentis praediorum, officinarum sim., fere i. q. dos, instructum, supellex* (*cf.* PAPIN. dig. 33, 7, 2, 1 dotes praediorum, quae Graeco vocabulo ἐνθῆκαι appellantur): VLP. dig. 32, 68, 3 praediis cum his -is, quae in ea possessione sunt, relictis (*cf.* COD. Theod. 5, 15, 18 [*a. 368?*]. NOVELL. Iust. 128, 8 iubemus . . . hanc *possessionem* tradi . . . cum omnibus . . . agricolis et peculiis eorum et -is et fructibus . . . et omni alio instructo . . . ibi invento [*gr.* ἐνθηκῶν]. CORP. III 13569, 38 si quis vel mancipium vel pe⟨c⟩ora vel quid aliut ex -is possessionum . . . ablat⟨o⟩s esse per⟨s⟩pexerit). COD. Theod. 14, 3, 7 (*a. 364?*) pistrinorum . . . omnem -am tradat. CASSIAN. inst. 4, 14 p. 56, 7 cum . . . *monachus* totam -am coenobii suam credat esse substantiam. CORP. VI 2273 Fedimus conditor sacrari Veneris Chendies cum porticum et cocinatorium constitui(t) et ent(h)e(cam) donavi(t). X 3678, 7 idem ad lavacrum balnear(um) publicar(um) ligni duri vehes n(umero) CCCC -ae nomine in perpetuum obtulit. **b** *fere i. q. conditum*: COD. Theod. 15, 1, 12 (*a. 364*) *annonas non in damna publica occupandas, immo redhibendas esse,* quarum substantiam -ae populi Romani proficere praecipies.

2 *i. q. locus, in quo aliquid reponitur, repositorium*: **a** *proprie*: *rei pretiosae, praecipue auri sim.*: COD. Theod. 9, 42, 7 (= COD. Iust. 9, 49, 7, 1; *a. 369*) plena describtio comprehendat . . ., quantum auri et argenti, vestium ac monilium vel in specie vel in pondere et in quibus speciebus quidve in -is sit repertum. AVG. serm. 355, 4, 5 p. 1572^{med.} -am nobis habere non licet. non est enim episcopi servare aurum. *ibid. iterum.* EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 24. *vini*: CASSIOD. var. 12, 4, 2 declaratum est *vinum* acinaticium . . . -is aulicis fuisse tenuatum. **b** *allegorice et translate*: FVLG. serm. ant. praef. p. 111, 4 in quantum memoriae -a subrogare potuit. aet. mund. p. 136, 6 (*de arca Noë*) enatat futuri mundi seminalis -a (*cf. de navi*: VEN. FORT. Mart. 2, 8 Martinum mea prora vehat: sancta -a [emptica *codd. praeter* L^2] nautae *est.* 2, 375 [emptica *codd. praeter* PL^2]). p. 155, 19 regni -a ebulliens parturibat et sacerdotale ministerium divinis aestuationibus nuptiabat. CASSIOD. in psalm. praef. p. 11^D (*de psalmis*) -as spirituales attingam (*cf. p. 11^A* in vasis psalmorum [= *psalm. 70, 22*]). *de homine*: FVLG. aet. mund. p. 177, 3 madidus princeps, -a sceleris.

ent⟨h⟩ēcārius negotiator GLOSS. V 568, 25. institor GLOSS. III 307, 42. *al.*

enthēcātus, (-a), -um. *ab* entheca. *fere i. q. conditus* (*transl.*): FVLG. myth. 1 praef. p. 10, 6 quicquid Elicon verbialibus

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

horreis -um possederat. *fere i. q. tectus (transl.)*: FVLG. aet. mund. p. 165, 1 Babilonicum regnum ... mille annorum dominatu fulcitum, tot triumphis ac totius orbis victoriis -um.

enthérist- *v.* eutheriston.

enthesis *f.*, ἔνθεσις. GRAMM. suppl. 178, 10 '-is' est interrogatio, quando ad exercitationem suam aliquis praeponit sibique ipse respondet.

entheus, -a, -um, ἔνθεος. *scribitur* ente-: AVG. c. Faust. 32, 4 p. 763, 13 *nonnulli codd. s. VIII—X, v. infra l. 26. al.* 1 *sensu passivo, i. q. divino numine plenus, furens; ap. Christ. fere i. q. sanctus v. infra l. 26 (accedit abl. l. 15. pro subst. l. 24)*: SEN. Ag. 588 effrena Phoebas -as laurus quatit. Med. 382 incerta ... -os (ethneos *A*; pentheos *E*, *v. l. 16*) gressus tulit cum iam recepto maenas insanit deo (Tro. 674 deo percussa maenas -o silvas gradu ... terret. *cf.* AVSON. 108, 7 bracchia ... rotat velut -a daemone maenas). Oed. 628 o Cadmi ... domus, vibrate thyrsos, -a (penthea *E*, *ex interpretamento explicativo ad* 'natos' *ortum*) natos manu lacerate. STAT. silv. 1, 2, 227 *Apollo* -a lauro tempora ... premit. 1, 2, 248 cohors (*cf.* MART. 11, 84, 4 furit ad Phrygios -a turba modos [*i. Bellonarii*]). 1, 4, 25. 1, 5, 1 non Helicona ... pulsat chelys -a (*cf.* Ach. 1, 828 *Scyreides puellae* -a [*sic P*; euchia ω] pulsant terga [*i. tympana*]). 3, 5, 97 -a ... tecta Sibyllae. MAR. VICTORIN. gramm. VI 142, 14 (*vs.*) tollor in montes vagus -us. FIRM. math. 8, 20, 1 vates (8, 21, 4 divini -i vates). 8, 26, 3 sacerdos. 8, 26, 14 erunt audaces -i (erithei *A*). 8, 27, 3 SIDON. carm. 5, 496. *nota (v. supra l. 10 sq.)*: AVG. c. Faust. 32, 4 p. 763, 13 rectores populi et quos maxime -os credas, millenis ... volutari cum scortis tamquam David et Salomon. 2 *sensu activo, i. q. in furorem vertens*: MART. 5, 41, 3 ululat matris -ae Gallus.

enthryscum (ant- *l. 35*), -ī *n.*, ἄνθρυσκον. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 22, 38 *medicinae ex* -o II (*VF*^{a}; -hyrisco *R*^{a}; intris- *R*; inthyris- *FE*; entriscum *dT*). 21, 89 reliqua volgarium in cibis apud eos (*sc. Aegyptos*) herbarum nomina: chondrylla, hypochoeris, caucalis, -um *eqs.* ([*sic edd. coll. Theophr. hist. plant. 7, 7, 1*; -triscum *G*; anthriscum *dRE*; antr- *V*]. 1, 21, 52). 22, 81 eadem *atque scandix* erat -um (*edd.*; enthriscum [-tri-] *VGd*; hentris ne cum *rell.*), si teneriora folia ... haberet.

enthūsiasmos *m.*, ἐνθουσιασμός. MAR. VICTORIN. gramm. VI 159, 15 inducit *Theophrastus* ... voluptatem, iram, -on, veluti sacri furoris instinctum, ut Graeci vocant, quo fatidici vates inspirantur. 159, 23 (*secl. Keil*). SCHOL. Hor. carm. 3, 4, 5 quasi deae praesentiam se sentire ait, tamquam venerit invocata, quod appellatur -os (enti- α; -tisiamos *vel* -thysiamos *rell.*).

˟enthȳmēma, -atis *n.*, ἐνθύμημα. *scribitur* int-: VEN. FORT. epist. (carm. 5, 1) 6 *codd. AD, s. IX; cod. C, s. X, v. p. 614, 37. al.* enthi-: ISID. orig. 2, 9, 9 *cod. K, s. VIII in.* AVSON. Symm. epist. 1, 32 *cod. V, s. XI, v. p. 614, 34. al.* enti-: TIRO Gell. 6, 3, 27 *cod. R, s. XII, v. p. 614, 16. al.* *graecis litt.: infra l. 64.* CIC. top. 55 *ter, v. p. 614, 1. 2. 4.* 56 (*ubique edd. c. parte codd.*). PLIN. epist. 2, 3, 3. FRONTO p. 152, 1 N. (*in enunt. graeco*). p. 152, 7. GELL. 12, 2, 14 (*pars codd.*). 17, 20, 4 (*edd. c. plerisque codd.*). *al.* *vox gr.* (*gen. pl.* -ton) *litt. lat.* IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 22. 30. *de formis*: CHAR. gramm. p. 167, 7 B. 'glossemata, ut toreumata, -ta, noemata *eqs.* ... omnia Varronis regula' inquit Plinius 'dativo et ablativo plurali in -bus derigit, quia singularis ablativus e littera finiatur'. *legitur: p. 614, 32. al.* *sec. decl. primam abl. pl.* enthymemis *v. p. 614, 37.* *latine redditur per* 'commentum', 'commentationem': *infra l. 65*, 'mentis conceptionem': CASSIOD. rhet. 12 p. 499, 10. *et al.*

t. t. artis rhetoricae (v. Volkmann, Rhet. d. Griechen u. Römer p. 192 sqq.): 1 *definitiones sim. (fusius de -te tractant*: QVINT. inst. 5, 10, 1—3. 5, 14, 1—4. 24—26 IVL. VICT. rhet. 10. 11 p. 411, 1 *sqq.* FORTVN. rhet. 2, 28 p. 118, 24 *sq.* CASSIOD. rhet. 11—14 p. 498, 25 *sqq.* ISID. orig. 2, 9, 7—15): QVINT. inst. 5, 10, 1 *argumenti* nomine complectimur omnia, quae Graeci ἐνθυμήματα, ἐπιχειρήματα, ἀποδείξεις vocant; ... -a (quod nos commentum ... aut commentationem interpretemur ... Graeco melius usuri) unum intellectum habet, quo omnia mente concepta significat ..., alterum, quo sententiam cum ratione, tertium, quo certam quandam argumenti conclusionem vel ex consequentibus vel ex repugnantibus *eqs.* plures ... id ..., quod pugna constat, -a accipi *volunt*, et ideo illud Cornificius contrarium appellat (*cf.* 5, 14, 1 -a et argumentum ipsum ... appellant et argumenti elocutionem ... duplicem *eqs.*). *ad strictiorem sensum (v. l. 68. 71) i. e. ad argumentationem vim syllogismi habentem (opp. 'argumentatio per exemplum'* CASSIOD. art. 3 p. 1180^{D}) *spectat*: QVINT. inst. 5, 14, 24 -a ab aliis oratorius (*P*; oratoribus *rell.*) syllogismus, ab aliis pars dicitur syllogismi, propterea quod syllogismus utique conclusionem et propositionem habet et per omnes partes efficit quod proposuit, -a tantum intellegi contentum sit (*cf.* 1, 10, 38. 9, 4, 57 IVL. VICT. rhet. 9 p. 411, 2. *al.* SCHOL. Iuv. 6, 450, *v. p. 614, 27.* CASSIOD. art. 3 p. 1180^{D}. *et al.*). *huius -tis formae sunt*: -a ex repugnantibus (*supra l. 69.* ἐλεγκτικόν: IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 23. *et al.* convincibile: CASSIOD. rhet. 13 p. 499, 18 ISID. orig. 2, 9, 9), *quod et solum -a vocatur*: CIC. top. 55 ex hoc (*tertio conclusionis modo in arte dialectica*) illa rhetorum ex contrariis conclusa, quae ipsi -ta (*v. p. 613, 49*) appellant; non quod omnis sententia proprio nomine -a non dicatur, sed, ut Homerus propter excellentiam commune poetarum nomen efficit apud Graecos suum, sic, cum omnis sententia -a dicatur, quia videtur ea quae ex contrariis conficitur acutissima, sola proprie nomen commune possedit (*cf.* 56 QVINT. inst. 5, 14, 2 CASSIOD. in psalm. 93, 10 p. 667^{C}. *et al.*). -a ex consequentibus (*p. 613, 69.* δεικτικόν: IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 23. *et al.* ostentabile: CASSIOD. rhet. 13 p. 499, 20 ISID. orig. 2, 9, 9): QVINT. inst. 5, 14, 17 id -a, quod est ex consequentibus, rationi simile dixerunt. *ad has duas formas accedunt ap.* CASSIOD. rhet. 13 p. 499, 22 *sqq.* (*item* ISID. orig. 2, 9, 9): -a sententiale (γνωμικόν: IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 23. *et al.*), exemplabile (παραδειγματικόν: IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 24. *et al.*), collectivum (συλλογιστικόν: IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 24. *et al.*). *differentiam inter -a et epichirema indicat* IVL. VICT. rhet. 11 p. 411, 34 *sqq.* *de singulis -tibus iudicant*: TIRO Gell. 6, 3, 27 (*spectat ad Cato orig. 95c*) hoc ... -a nequam et vitiosum est. GELL. 1, 4, 2 *Iulianus* super eo -te ... ita existimavit.

2 *loci generales*: a *latiore sensu fere i. q. sententia (cf. supra l. 4. p. 613, 65)*: LVCIL. 347 nemo ... Homerum perpetuo culpat ...: versum unum culpat, verbum -a locum ⟨unum⟩ (*v. Marx ad l.*). b *strictiore sensu (v. p. 613, 72)*: SEN. contr. 1 praef. 23 solebat *Latro* ... hoc genere exercitationis uti, ut aliquo die nihil praeter epiphonemata scriberet, aliquo die nihil praeter -ta (QVINT. inst. 11, 1, 52 epiphonemata aut -ta exorabunt?). QVINT. inst. 11, 3, 102 quotiens *Graeci* -ta sua gestu corrotundant velut caesim. IVV. 6, 450 non habeat matrona ... dicendi genus aut curvum sermone rotato torqueat -a (SCHOL. *ad l.* syllogismum non sciat). GELL. 12, 2, 14. ARNOB. nat. 1, 58 p. 39, 14 collectiones -ta definitiones omniaque illa ornamenta quibus fides quaeritur ... non veritatis liniamenta demonstrant (*cf.* 2, 11 p. 56, 13 numquid -ta [*Sabaeus*; enthymocemata *P*] syllogismi ... scire illos [*sc. philosophos*] veritatem spondent? HIER. in Am. 1, 1 p. 996$^{extr.}$ syllogismis et -tibus, immo sophismatibus, et pseudomenis atque soritis). AVSON. Symm. epist. 1, 32 quis ad sophisticas Isocratis conclusiones, quis ad -ta Demosthenis, aut opulentiam Tullianam ... accedat? VEN. FORT. epist. (carm. 3, 4) 3 -tum parturiens catenatum vinculum ... oratio. epist. (carm. 5, 1) 6 quid loquar de perihodis epichirematibus enthymemis (*v. p. 613, 56*) syllogismisque perplexis? *et al.*

enthȳmēmaticus, (-a), -um, ἐνθυμηματικός. *vox graeca*: FORTVN. rhet. 2, 15 p. 110, 7. *falso trad.*: IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 27. 30. *i. q. ad enthymema pertinens*: IVL. VICT. rhet. 11 p. 413, 5 paradigmaticon enthymema ... hoc ... differt ab exemplo, quod exemplum per se positum probationem adiuvat, conversum autem in speciem argumenti formam accipit paradigmatis -i. CASSIOD. in psalm. 140, 1 p. 999^{C} -i syllogismi.

enthȳmēsis, -eōs *f.*, ἐνθύμησις. *legitur sing. gen.* -eos: TERT. adv. Val. 13 p. 192, 10. *acc.* -in: *l. 52. al. abl.* -i: *l. 51.* *latine redditur per* 'animationem': *l. 52*; 'intentionem', 'concupiscentiam': IREN. 1, 2, 4. -is *vocatur a Valentinianis partus immaturus Sophiae aeonis, editus ex desiderio patris male concepto (plerumque persona te)*: TERT. praescr. 7, 5 deus ... de -i (-in *A*). adv. Val. 9 p. 188, 1 Sophia ... conquievit et totam animationem ⌞-in⌟ cum passione ... exposuit (⌞ ⌟ *Kroymann*, senthimesi *PMF*). 10 p. 189, 8 -in ... eius (*Sophiae*) et illam ... passionem ab Horo relegatam. 11 p. 189, 14 post -in extorrem et matrem eius Sophiam coniugi reducem. 13 p. 192, 10. 20 -is sive iam Achamoth. 14 p. 193, 10.

[**entia**, -ae *f. vet. lect. vulg.* QVINT. inst. 2, 14, 2 *v. s.* queentia.]

[**entina.** PS. DIOSC. Vind. 4, 78 p. 239, 16 κώνειον ... 'Ρωμαῖοι κικοῦταμ ... οἱ δὲ ἰνφέρνα (*sic Wellmann*; ἤντινα *R*).]

entoridia ἐν τῷ μεταξύ GLOSS.^{L} II Philox. EN 32 (*cf.* ET 2, *ubi* etoridia. *an* endoteridea, *i.* interidea [*pro* interea, *ut* postidea *pro* postea]? *Meursius*; *Ritschl, Opusc. III p. 831*).

entypōsis *f.*, ἐντύπωσις. CASS. FEL. 76 p. 181, 17 quae inflatio *ventris* cum digitis fuerit impressa concavitatis formam ostendit, quod Graeci -is (enti- *c*, ētí- *p*) vocant.

ēnubi *v.* en *p. 545, 73.*

ēnūbilo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* nubilus. *W.*] *i. q. a nubibus purgare, perspicuum, mundum reddere (ubique translate, servata imag. l. 74. 78)*: 1 *oculos*: TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 546, 12 ut *Christus* non prius ... caecitatem hominis ... -asset. PAVL. NOL. epist. 23, 22 p. 180, 5 apostolus obduci aciem nostram huic mundo et -ari Christo docens. 2 *res*: TERT. anim. 3 p. 303, 13 si qua ... de nidoribus philosophiae candidum et purum aerem veritatis infuscant, ea erunt Christianis -anda (*cf.* PAVL. NOL. carm. 24, 667 nos ... -tam veritatem cernimus [*opp. vs. 663* obnubilans]. epist. 4, 1 p. 19, 19 o lucerna ... quae ... haereticorum caligines discutis et lucem veritatis a confusione tenebrarum splendore clarifici sermonis -as). PS. PROSP. vocat. gent. 1, 8 p. 657^{A}. *docendo, explicando apertum facere*: AVG. doctr. christ. 4, 10, 25 p. 100$^{med.}$ gratus est, qui cognoscenda -at (*opp.* qui cognita inculcat). PS. AVG. un. trin. p. 1210$^{med.}$ -em ratione quam valeo.

ēnūbo, -nūpsī, -nuptum, -ere. *ab* ex *et* nubere. ISID. diff. app. 153 inter nubere, -ere et denubere hoc interest, quod nubit civis civi, -it extraneo; denubit quae in manum viri convenit. [*ex*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coni. l. 2] *i. q. extra suum ordinem (suam urbem l. 6) nubere*: LIV. 4, 4, 7 neque vestras filias sororesque -ere (*Rhenan.*; ecnubere *M*, *Conway-Walters*; et nubere *codd. plerique*) sinendo e patribus (10, 23, 4 Verginiam ... patriciam plebeio nuptam ... matronae, quod e patribus -isset, sacris arcuerant). 26, 34, 3 *filiae Campanorum*, quae -issent, priusquam in populi Romani potestatem venirent. *part. perf. fere i. q. nupta(?)*: CORP. III 7505 (*in Moesia inferiore, a. 170*) revers(us) at lares suos, et ('*debuit esse* cum' *Dessau 2311*) Marcia Basiliss(a) matre dend(rophorum) -pt(a) sibi, Val(eria) Longa sorore, pro sal(ute) sua suor(um) q(ue).

enubro inhibenti PAVL. FEST. p. 76 (*cf. c.* inebrae aves, eniber *Lindsay* GLOSS.[L] IV p. 190[b]). *Burckhardt.*

ēnucleātē *v.* enucleo *p. 616, 25.*

ēnucleātim. *ab* enucleatus. GLOSS.[L] V Abba EN 20 clare, manifeste (V Aa E 410). *i. q. accurate, diligenter* (*cf.* enucleate): EPIST. pontif. 230, 13 Migne 13 p. 21[C] (*Felix II*) primo semper in omni episcoporum accusatione vita, persona et conversatio accusantium -m inquiratur. PRISC. gramm. II 584, 23 -m tamen in singulari numero prima dicitur persona: nam in plurali conceptionem facit aliarum personarum. *cf. etiam p. 616, 7.*

ēnucleātor, -ōris *m.* *ab* enucleare. *i. q. scrutator*: MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 4 p. 315[med.] quid exsistis scrupulosus vitae eorum -r? (*gr. p. 95* ἐξεταστής).

ēnucleātus *v.* enucleo *p. 616, 11.*

***ēnucleo,** -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* nucleus. *W.*] *inter verba I[ae] coniug.*: CHAR. gramm. p. 472, 13 B. PRISC. gramm. III 469, 29 (*v. et l. 29*). NOT. Tir. 105, 26 -at. *de notione*: GLOSS.[L] II Philox. EN 31 -at ἐξανθίζει. IV Plac. E 44 -o perpendo, examussim inquiro. et est verbum I coniugationis (*v. l. 26*). V Abba EN 19 perpendo expono. V Aa E 401 -are enudare (*i.* '*eno-*'), aperire, eligere (*v. p. 616, 1 sqq.*). 405 -vi exposui, quomodo si dicat 'mundam rem tradidi', ut solent nuclei mundari et a testa segregari. *inde a* CIC., SCRIB. LARG. (*v. l. 34*), GELL. [*corr. ex* nucl-: SCRIB. LARG. 233 (*Rhodius*). *ex* et nucl-: APIC. 10, 454 (*EV*; *item* 10, 457. 460). *cf. et* CASS. FEL. 35 p. 77, 13 (e- *recte cg*, et n- *p*). DECL. in Catil. 76 enucr- *A* (enumer- *r*, enud- *F*). *dub. interpr.*: MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 1 p. 374[init.] postquam ... dixit quod commune est, deinde et in personis hoc -at (*gr. p. 155* γυμνάζει); *i.* '*agitat*'?, *an* '*explicat*'?]

i. q. nucleum extrahere, a nucleo (vel putamine) purgare: **1** *proprie: fruges, poma sim.* (*inde per meram imag. infra l. 50*): SCRIB. LARG. 233 (*v. supra l. 34*) uva passa -ta (PELAGON. 371 -tas. MARCELL. med. 16, 60 -bis. THEOD. PRISC. eup. faen. 26 p. 27, 17. *al.* APIC. 4, 117. 10, 454 [*v. supra l. 34*]. 10, 457 [*v. supra l. 34*] -tam. *al.* CASS. FEL. 35 p. 77, 13. 42 p. 105, 9 -tae). MARCELL. med. 20, 16 iuniperi bacas -tas numero XX (20, 90). APIC. 4, 176 praecoqua -ta. 4, 184 duracina primotina ... purgas, -as *eqs.* 6, 214 pruna ... Damascena -ta (10, 450. 460 [*v. supra l. 34*]. *al. cf.* 8, 368 Damascena -ta [10, 452]). PLIN. VAL. 2, 25 olivae ... -tae. *in imagine* (*v. supra l. 41*): CIC. Scaur. 20 *non* acu quaedam -ta argumenta conquiram. Planc. 10 eblandita illa, non -ta esse suffragia ([*i.* '*quasi putamine liberata*', *acute examinata*]. DECL. in Catil. 76 suffragia curiae ... diligenter -ta [*v. supra l. 36*]).

2 *translate: res incorporeas* (*ipsos homines p. 616, 7*): **a** '*nuculei*' *notione quodammodo servata: i. q. quasi interiora extrahendo rem aperire, explicare, a difficultatibus sim. purgare*: **α** *c. nudo obi.*: CIC. Tusc. 5, 23 haec (*cf. quae antecedunt*) nunc -are non ita necesse est. part. 57 nec quicquam in amplificatione nimis -andum est. GELL. 19, 8, 14 quaeri ... ista (*sc. verba aut sing. aut plur. tantum prolata*) omnia et -ari ... non queunt. MOD. dig. 4, 6, 33 pr. idem (*sc. Modestinus*) libro singulari de -tis casibus. AVSON. 393, 80 *interpres* -bit protinus quod militantes (*VZ*, lusitantes *Peiper*) scribimus. DOSITH. gramm. VII 427, 22 -tis sensibus (GLOSS. V 661, 52). AVG. civ. 1, 11 p. 21, 13 D. mentis ratio diligenter -ta. 7, 5 p. 281, 26 D. interpretationes ... tanta ... exquisitae et -tae diligentia. doctr. christ. 3, 12, 18. gen. ad litt. 1, 20 p. 29, 22 libri Geneseos multipliciter, quantum potui, -avi protulique sententias (9, 1 p. 268, 27 si probabiliorem inde potuerit -are sententiam [*i. fere* '*explicando proferre*']). c. Iul. 6, 18, 53 evoluto et -to libro meo. VINCENT. LER. 13, 19 distinctius et expressius. SIDON. epist. 1, 1, 1 retractatis exemplaribus -tisque. IVL. SEV. rhet. 23 p. 369, 17 in argumentis enim -ta diligentia, in adfectibus grandiloquium quaeritur. MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 1 p. 374[init.]?, *v. supra l. 36*. COD. Iust. de emend. cod. 1 omneque ius antiquum supervacua prolixitate liberum atque -tum (*cf.* 1, 17 tit. 1, 17, 1, 11 altero [*codice*] iuris -ti. 6, 28. 4, 3). **β** *c. additam.*: *pendet interrog. indir.*: AVG. epist. 140, 48 p. 195, 15 nimis longum *est* diligenter -are, cur filii promissionis ... novi testamenti gratiae deputentur. VICT. VIT. prol. 1 veteres ... -are atque sciscitari assidue minime desistebant, quae forte vel qualia prospere ... evenissent. BOETH. top. Arist. 8, 3 p. 999[D] nondum -tum est quo' pacto oporteat coniectare respondentem (*gr. p. 155[a], 34* οὐ διήρθρωταί πω τίνος δεῖ στοχάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον). *pendet praep.* de: AVG. soliloq. 2, 20, 36 cum de animae vita ... fuerit ... -tum atque discussum.

b *originaria vi plane abolita, fere i. q. deligere* (*i. q. eligere de militibus: l. 7. cf. et p. 615, 30*): VEG. mil. 1, 28 haec ... de universis auctoribus ... in hunc libellum -ta congessi (*cf.* mulom. 1, 64, 2 ex universis auctoribus -tas animalium publicabimus curas. 4 praef. 2 ex diversis auctoribus -ta collegi. *cf. et* praef. 6 hanc operam ... arripui ut ... omnia -ta [*v. adn. crit.*] digererem). 2, 6 in ipsa (*sexta cohorte*) quoque -ti (-tim *ΠVD*) adscribendi sunt iuniores (*i.* '*electi*', *v. l. 2*). GREG. TVR. Andr. prol. p. 827, 17 placuit ut retractis -tisque tantum virtutibus ... uno tantum parvo volumine admiranda miracula clauderentur.

part. perf. pass. **ēnucleātus,** -a, -um *pro adi.* *compar.* -ius PRISC. *l. 24.* GLOSS.[L] III Abstr. EN 10 -um exsculptum, elimatum, expolitum. V Aa E 404 -a elucidata distincta aperta. *v. et infra l. 29.* **1** *i. q. subtilis, purus, tenuis* (*sic fere technice de genere dicendi l. 16 sqq.*; *cf. etiam s.* enucleate *infra l. 35*): CIC. orat. 91 est enim plenius quam hoc -um (*sc. humile dicendi genus*). de orat. 3, 32 genus (*sc. dicendi*) hoc quod sit Antoni ... praemunitum et ex omni parte causae saeptum, acre, acutum, -um. GELL. 6, 3, 47 tenues istas et -as voluntatum in rebus inlicitis reprehensiones. CAPER Serv. Aen. 10, 344 Caper in libris -i sermonis (*i. puri et emendati*). EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927[B] istam sic -am et incomprehensibilem temporis inventionem (*gr. p. 129[B]* λεπτὴν καὶ ἀκατάληπτον εὕρεσιν). **2** *fere i. q. clarus, distinctus*: PRISC. gramm. II 1, 9 quid Apollonii scrupulosis quaestionibus -ius possit inveniri?

adv. ***ēnucleātē.** *compar.* -ius *inde ab* AVG. *infra l. 53*; *superl.* -issime AVG. *infra l. 46.* *de notione*: NON. p. 60, 3 -e dicitur purgate, exquisite, et sine asperitate aut duritia, ab eo quod nucibus separatis, id est testis, nuculeorum utilis usus habeatur. GLOSS.[L] I Ansil. EN 136 -e expolite, ex⟨s⟩culpte. V Aa E 402 -ius clarius manifestius (*vix ad adi.*). 403 -e manifeste, distincte, clare. [*ex correct.*: CASSIOD. inst. div. 15, *v. l. 57.*]

i. q. clare, manifeste, simpliciter, minute: CIC. ad Q. fr. 3, 3, 1 de aqua, de via nihil praetermisi quadam epistula quin -e ad te perscriberem (*cf.* GELL. 1, 3, 12 ea quae a Theophrasto pensiculate atque -e scripta sunt). Brut. 35 nihil subtiliter dici, nihil presse, nihil -e, quo fieri possit aliquid limatius (*v. supra l. 14. cf.* 115 et Q. Mucius [*sc. dixit pro Rutilio*], -e [*i.* λεπτῶς καὶ ἀκριβῶς] ille quidem et polite, ut solebat, nequaquam autem ea vi atque copia quam genus illud iudicii et magnitudo causae postulabat. orat. 28 *nostri Attici* putant ..., qui horride inculteque dicat, modo id eleganter -eque faciat, eum solum Attice dicere. fin. 4, 6 qui grandia ornate vellent, -e minora dicere. 5, 88. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 47, 13 -ius. *et al.*). Tusc. 4, 33 ea quae de perturbationibus -e disputant Stoici, quae λογικά appellant, quia disseruntur subtilius (GELL. 12, 13, 17 scite perquam atque -e. AVG. c. Arrian. 16, 9 longum est -issime disputare. enchir. 83, 22 -issime. *al. cf.* civ. 16, 24 p. 161, 23 D. de quibus singulis -e disserere longum est). PS. AMBR. trin. 32 p. 543[C] -ius haec, et membratim quodammodo articulatimque scrutata ... dicta sufficiant (*cf.* AVG. c. mend. 10, 24 p. 502, 16 -e cuncta rimari. EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919[B] hoc -ius examinare negotium [*gr. p. 113[C]* περὶ τὴν ἐξέτασιν ταύτην φιλοτεχνῆσαι]). AVG. c. acad. 2, 6, 14 p. 33, 24 quamvis ... nec ab illis -e aliquando quaesitum sit *eqs.* (*cf.* civ. 15, 1 p. 58, 4 D. -ius ... si ista quaerantur). in euang. Ioh. 19, 20 paulo -ius pro viribus pertractare (*cf.* c. Faust. 12, 8 p. 336, 27 omnia ... -e minutatimque tractanda [ISID. in gen. 5, 10 p. 222[A]]. *al.*). mus. 6, 13, 38 -ius persequi. *al.* CASSIOD. inst. div. 15 p. 1127[A] si -ius (ea latius *codd.*, *v. supra l. 31*) haec nosse desideratis. ISID. lib. num. 87 p. 196[A] undevicesimus numerus lunaris cycli -ius rationem perstringit. *Junod.*

ēnūdātio, -ōnis *f.* *ab* enudo. *i. q. nudatio*: AMBR. Noe 29, 112 p. 489, 10 (*in sent. trop.*) animae ... quae sint operimenta videamus. sed tunc operimenta repperimus, si -em (*P al.*, nuda- *M*, emula- *B*) discusserimus. gemina autem est nudatio *eqs.*

1. ēnūdo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ex *et* nudus. *W.*] CHAR. gramm. p. 472, 19 B. (*inter verba coniug. primae*). [*dub.*: CIC. leg. 1, 26. *l. v.*: CASSIOD. var. 12, 18, 2 emundate *ZN*, -ate *rell. v. et l. 82.*]

1 *sensu strictiore: i. q. corpus vel partes corporis nudare* (*in sent. trop. v. l. 71. 74*): MYTHOGR. 1, 125 Marsyas ... suspensus et -tus ... verberibus ... est caesus. AVELL. p. 202, 1 cur deum verbum -as a stola? (*gr.* γυμνοῖς ἀπὸ τῆς στολῆς). DRAC. laud. dei 1, 643 aerias -at aves iam penna vetusta. CASSIOD. hist. 6, 34 p. 1054[C] *Iulianus* mansuetudinis quidem exhibuit vultum et impietatis faciem -vit.

2 *sensu latiore*: **a** *i. q. detegere*: MART. CAP. 1, 16 Latoium conspicati *sunt* ... quattuor urnulas adopertas vicissim atque alternis inspectionibus -are. CASSIOD. hist. 2, 24 p. 942[D] mulier ... illam tragoediae compositionem pariter -vit. 5, 2 p. 985[C] gladios -tos. IOS. antiq. 12, 14 p. 355 -ans clypeos (*gr. 12, 372* γυμνώσας ... ἀσπίδας). **b** *i. q. privare, vacuum facere* (*absolute l. 82*): FIRM. math. 3, 11, 3 Mercurius cum Marte pariter constitutus ... facient plerumque ex proscriptione -ari (*sic α*, nud- *N favente clausula*). VEREC. in cant. 8, 1 *Ionas* gratiam a Iudaeis in gentibus *transferri* ... refugiebat, ne per ipsum gens sua videretur donis

[*Hörmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

spiritalibus -ari. CASSIOD. var. 4, 50, 1 agrorum fructibus -ti. 10, 13, 5 aliquos *senatores* ad nos praecipimus evocari, *ne* Roma ... civibus -etur. 12, 18, 2 margines platearum asperrimis silvis -ate (*v. p. 616, 66*).

[**2. ēnūdo** *v.* enodo *p. 603, 39* (*cf. et p. 615, 30*).] *Hörmann.*

enuleus *v.* hinuleus. **enula** *v.* inula *et* helenium.

enulum *v.* aenulum *et* hinnulus. *K.-M*

ˣēnumerātio, -ōnis *f.* *ab* enumerare. *num. plur.*: CIC. inv. 1, 84. part. *infra l. 21.* APVL. *infra l. 31.* CASSIOD. *l. 43.* in psalm. 30, 27 p. 215ᴬ. *inde a* RHET. Her., CIC. inv. [*ex coni. dub.*: SEN. suas. 5, 5 (*Kießling*; enim *A*, omnium *BDV*). *in sent. mendosa*: APVL. Plat. 1, 10 (*v. app. crit.*). *v. et p. 620, 47.*]

i. q. actio enumerandi, dinumeratio: **1** *generatim*: **a** *acced. gen. obi. (tam personae quam rei)*: *syn.* commemoratio: TERT. nat. 1, 10 p. 79, 11. RHET. Her. 2, 10, 14 exemplorum a voluntate et contra scriptum iudicatorum -e ([*M*, -o *E*]. CIC. Tusc. 3, 60 SCHOL. Cic. Bob. p. 108, 3 St.). 2, 17, 26 cum amplificatione et -e peccatorum. 2, 30, 49 rerum consequentium -e (*cf.* CIC. part. 41 *apta est* et -o consequentium). CIC. inv. 2, 114. Cluent. 64 singulorum argumentorum. Brut. 138 in eorum (*oratorum*) -e versamur (319 sermo noster ... -em oratorum [*Lambin.*, oratoriam *L*] ... desiderat). part. 58 bonorum et malorum -es et exempla (*cf.* leg. 3, 23 malorum -o vitiorumque selectio. Tusc. 1, 116). top. 9 ad id ... de quo disseritur, tum definitio adhibetur ... tum partium -o ... tum notatio (MAR. VICTORIN. defin. p. 27, 21 *sq.* ex partium -e. *ibid.* [*ex falsa loci Ciceron. interpr.*] Cicero talem definitionem partium -em appellat. *al.*). Tusc. 4, 63. epist. 5, 12, 6 ordo ipse annalium mediocriter nos retinet quasi -e fastorum. VELL. 2, 36, 3 stulta ... inhaerentium oculis ingeniorum -o. SEN. dial. 11, 7, 8 res ... non desiderat plurium -em (*cf.* PAPIN. dig. 36, 2, 25 pr. plurium rerum). COLVM. 5, 10, 18 alia *pira*, quorum -o nunc longa est (*cf. s.* enumerare, *p. 619, 44 sqq.*). NERAT. dig. 30, 124 personarum (*al.*). APVL. apol. 56 tot initiorum -es. ARNOB. nat. 1, 47 p. 31, 18 cum summatim ... -o facta gestorum est (DICT. 2, 50 *Vlixes* eorum omnium, quae una offerebantur, -em facit. SCHOL. Cic. Bob. p. 114, 1 St. *v. infra l. 39*). AVSON. 422, 9 copiarum. SCHOL. Cic. Bob. p. 122, 14 St. opportuniorum temporum ... -em (*cf.* MART. CAP. 9, 970 secundum *genus numeri est* de -e [num- *R*] temporum [*corr. Deiters*, verborum *trad.*], quae *eqs.*). *al.* AVG. gen. ad litt. 5, 6 p. 149, 18 sex dierum. *al.* COD. Theod. 9, 40, 17 (*a. 399*). *et al.*

b *absolute ponitur*: PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 -e facta tam per mares quam per feminas (*ibid.* fit. *v. etiam supra l. 32*). 38, 10, 10, 17 *al.* ARNOB. nat. 7, 11 p. 246, 4 infortunia ... quorum species et formas nulla potest -o definire. DON. Ter. Hec. 43 quae adhortatio per -em (401 conclusio. CASSIOD. in psalm. 49, 10 p. 352ᶜ per -es reliquas currit. *et al.*). Phorm. 130 post -em (244 conclusam). SYMM. epist. 2, 8, 1.

2 *technice apud rhet.*: **a** *habetur pro certa parte*: *α distributionis sive partitionis*: RHET. Her. 1, 10, 17 ea (*sc. distributio*) dividitur in duas partes, -em et expositionem. -e utemur, cum dicemus numero, quot de rebus dicturi sumus. 4, 40, 52 *divisio* dividit per -em aut per expositionem. QVINT. inst. 4, 5, 1 partitio est nostrarum aut adversarii propositionum aut utrarumque ordine collocata -o. FORTVN. rhet. 2, 21 p. 114, 3. *β argumentationis* (ʻnecessariaeʼ, *v. infra l. 59. 67 et cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 45 p. 253, 24 -o pars necessariae argumentationis est). *exempla l. 57 sqq. l. 64 sq. allata, cum minus stricte adhibita esse videantur, possis etiam ad 1 b, supra l. 39 sqq. referre* (*attamen notandum est usum absolutum sensu illo generali non ante* ICTOS *inveniri*). RHET. Her. 2, 21, 34 vitiosa expositio (*sc. argumentationis*) est, quae constat ex falsa -e, si aut *eqs.* (*cf.* CIC. inv. 1, 79. 1, 84). 2, 29, 24. CIC. inv. 1, 44 hoc genus argumentandi, quod in necessaria demonstratione versatur, maxime tractatur ... aut per conplexionem aut per -em aut per simplicem conclusionem ([*inde* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 29 p. 233, 9 *al.*]. *sim.* QVINT. inst. 5, 14, 11). inv. 1, 45 -o est, in qua pluribus rebus expositis et ceteris infirmatis una reliqua necessario confirmatur. 1, 84. 1, 85 infirmatur -o ... quod praeteritum sit in -e (*cf.* IVL. VICT. rhet. 12 p. 414, 21 -o reprehenditur *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 45 p. 253, 34). MAR. VICTORIN. rhet. 1, 29 p. 233, 22 -o ... forma dictionis est posita in rationibus necessariis. *et al.*

b *in peroratione*: *i. q. recapitulatio* (*gr.* ἀνακεφαλαίωσις, *v. l. 73. 81*): RHET. Her. 2, 30, 47 constant *conclusiones* (*i. epilogi*) ex ⟨e⟩numeratione (num- *M*), amplificatione et commiseratione (CIC. inv. 1, 98 *conclusio* habet partes tres: -em, indignationem, conquestionem [*inde* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 52 p. 256, 3. *et al.*]. FORTVN. rhet. 2, 31 p. 119, 32 partes ... epilogorum tres: ἀνακεφαλαίωσις, hoc est recapitulatio vel -o *eqs.* MART. CAP. 5, 565 [*v. quae antecedunt*]). RHET. Her. 2, 30, 47 -o est per quam colligimus et commonemus, quibus de rebus verba fecerimus, breviter (CIC. inv. 1, 98. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 52 p. 256, 6 -o ... animos movet et fidem facit. *sim. al.*). 2, 30, 47. *ibid.* 3, 8, 15 (*om. M*). CIC. inv. 1, 99. 100. *ibid.* praeceptum ... ad -em. part. 52 *peroratio* est divisa in duas partis, amplificationem et -em. 59. 60. 122. QVINT. inst. 6, 1, 1 (*de peroratione*) rerum repetitio et congregatio, quae Graece dicitur ἀνακεφαλαίωσις, a quibusdam Latinorum -o ... totam ... causam ponit ante oculos. 6, 1, 2 (*v. p. 618, 47 sqq.*). 6, 1, 3. 6, 1, 36. 11, 3, 170 IVL. VICT. rhet. 18 p. 429, 28. *et al.*

ēnumerātor, -ōris *m.* *ab* enumerare. *is qui enumerat*: CASSIOD. in psalm. 101, 11 p. 712ᴬ quamvis unius pauperis persona introducta videatur, tamen ... bona malaque generis humani prudentissimus -r (*i. psalmista*) insinuat.

ˣēnumero, -āvī, -ātum, -āre. [ex *et* numero. *W.*]. *de formis*: *perf. formae breviores*: TER. *infra l. 22.* CIC. *infra l. 69 al.* *inter verba act. coniug. I^ae*: CHAR. gramm. p. 472, 22 B. GLOSS.ᴸ I Ansil. EN 140 -are imputare. 141 ordinare, narrare. GLOSS. ἐξαριθμῶ. ἀπαριθμοῦμαι. -at enarrat. *legitur ap. poetas inde a* PLAVTO (*bis, item*: VERG., OV., SIL.), TER. (*semel, item*: LVCR., PROP., PRVD.), STAT. (*7ies*), AVSON. (*ter*); *ap. scriptores inde a* RHET. Her., CIC., VARRONE. *vis praepos. perfectiva saepius viget.*

[*var. lect.*: PS. PRIMAS. Pelag. in Gal. 1, 6 p. 307, 21 S. -tis (manifestatis *Pelag.*). 1, 13 p. 309, 18 -are (ostendere *Pelag.*). *falso, ut vid., pro* numerare (*eo sensu q. e. in numero habere*): CIC. Brut. 123. *per errorem interpr.*: VVLG. III Esdr. 2, 15 -ta sunt (*vasa sacra*) Salmanasaro (ἀνηνέχθη).]

I *sensu stricto (ita ut numerus qui numerando efficitur respiciatur)*: *i. q. numerare, computare sim.* (*e. g. infra l. 22. fere i. q. adnumerare acced. praep.* in *infra l. 31*): **A** *generatim*: PLAVT. Asin. 498 quamquam ego sum sordidatus, frugi tamen sum, nec potest peculium -ari. TER. Ad. 236 iamne -asti id quod ad te rediturum putes? (*cf.* SCHOL. Bemb. *ad l.*: cogitando disposuisti). LVCR. 2, 1071 seminibus si tanta est copia, quantam -are aetas animantum non queat omnis. CAES. civ. 3, 105, 3 repetitis atque -tis diebus (VLP. frg. Vat. 156. ITALA lev. 15, 13 [Hesych. in lev. 15, 13 p. 973ᴬ]; ἐξαριθμηθήσεται, VVLG. numerabit. RVSTIC. Conc.ˢ I 3 p. 85, 25 [*vers. Tur.* numeratos, *gr.* ἀριθμούμεναι]). PROP. 2, 1, 44 *v. infra l. 74.* ITALA num. 23, 10 (Lugd.) quis -vit (*i.* ʻ-bitʼ) plebes Israel? (ἐξαριθμήσεται. VVLG. nosse numerum). IREN. 2, 12, 7 illa (*sc. prima et principalis tetras*) -atur in praedictum numerum. VVLG. Ier. 33, 22 -ari non possunt stellae coeli. CASSIOD. Ios. antiq. 16, 2 p. 457 (*gr. 16, 40* μετρῆσαι). LIB. iubil. 13, 20 si poterit homo -are harenam terrae, attamen semen tuum non -bitur (*Vulg. gen. 13, 16* numerare). *et al. cf. etiam p. 620, 9.* *fere i. q. impertire, attribuere*: VVLG. Iob 7, 3 sic et ego habui menses vacuos et noctes laboriosas -vi mihi (νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομέναι μοί εἰσιν). **B** *speciatim*: *de pecunia, i. q. solvere*: PLAVT. Persa 531 quam ob rem ego argentum -em (*A*, numerum *P*) foras (*v. vol. VI 1, 1036, 63 sqq.*), nisi *eqs.* CONST. Sirmond. 5, 7 -ta duplici pecunia, quae data est.

II *sensu latiore*: (*ad instar ordinis numerorum*) *res vel homines deinceps afferre, ordine proferendo percensere* (*nota significationem q. e. enarrare in versione Italae obviam infra l. 54; describere per struct. q. v. zeugma effectam infra l. 84.* *sensu technico rhet.* [*cf.* enumeratio *p. 617, 45 sqq.*]: CIC. inv. 1, 99 ex tua persona -are possis, ut, quid et quo quidque loco dixeris, admoneas *eqs.* QVINT. inst. 6, 1, 2 quae repetemus quam brevissime dicenda sunt, ... nam si morabimur, non iam enumeratio, sed quasi altera fiet oratio. quae autem -anda videntur *eqs.*): **A** *absolute* (*vel sic ut obi. suppleatur*): CIC. inv. 1, 99 *v. l. 45.* Phil. 13, 30 magis vereor, ne longum me in -ando quam ne ingratum in praetereundo putetis. CVRT. 6, 3, 4. COLVM. 8, 17, 12 ne per singula -em. PLIN. nat. 16, 82 -are longum est. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16. ITALA Sirach 22, 9 (Aug. spec. 23 p. 137, 3) qui -at stulto (ὁ διηγούμενος μωρῷ, VVLG. enarrat). *et al.*

B *cum obi.* (*subi. est homo praeter p. 619, 19. 33*): **1** *in universum*: RHET. Her. 4, 15, 22 -ta sunt ea, quae obsunt causae adversariorum. 4, 24, 33 cognatos suos -bit *reus.* 4, 29, 40 rationibus conpluribus -tis. CIC. inv. 1, 34 *partes naturae.* S. Rosc. 53 dicere atque -are causas omnis (QVINT. inst. 5, 13, 14 CALL. dig. 50, 13, 5 TERT. coron. 13 p. 452 Oe. CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 12, 5 *al.* COD. Iust. 2, 52, 7, 2. 7, 63, 5, 14. *et al.*). Verr. II 2, 82 non omnia istius quae in hoc genere essent -turum (*opp.* electurum) II 2, 156. p. red. ad Quir. 5. Planc. 63 summa in Laterense ornamenta ... reprehendo, quod ea non -es. de orat. 2, 335 -bit commoda pacis (fin. 5, 45 corporis. PORPH. Hor. epod. 2, 10 commoda rusticae vitae -are ac describere. *v. p. 620, 15. cf.* Tusc. 1, 84 vitae humanae -at incommoda). leg. 3, 23 *consules.* 3, 24 quamvis -es multos licet (Tusc. 1, 80 QVINT. inst. 1, 30, 4). nat. deor. 1, 91 -asti memoriter et copiose ... philosophorum sententias. off. 2, 15 quid -em artium multitudinem (SALL. epist. Pomp. 6 quid deinde proelia aut expeditiones hibernas ... -em? OV. ars 1, 254. *v. et p. 620, 17*). Att. 3, 7, 2 miserias omnes. NEP. Lys. 2, 1 ne de eodem plura -ando defatigemus lectores (*cf.* VERG. Aen. 4, 334 plurima). VERG. Aen. 6, 717. PROP. 2, 1, 44 -at (et numerat *N*) miles vulnera, pastor oves ([*an ad I?, v. supra l. 28*]. *cf.* SEN. dial. 7, 15, 5 ut bonus miles feret volnera, -bit [*v. app. crit.*] cicatrices *virtus*). LIV. 3, 58, 8 septem et viginti -tis stipendiis. 34, 58, 1 genera iungendarum amicitiarum -are (SVET. Tib. 61, 2. VLP. dig. 48, 19, 6, 2 poenarum. APVL. apol. 39 piscium. CLAVD. DON. Aen. 9, 510 p. 256, 8 telorum. *et al.*). FEST. p. 330 SEN. dial. 10, 7, 1 *al.* COLVM. 2, 11, 6 *Cornelius Celsus* inter ceteras dotes eius leguminis (*i. fabae*) hanc quoque -at *eqs.* (TERT. ieiun. 8 p. 284, 11 adv. Marc. 5, 17 p. 634, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 123, 2 St. *v. p. 620, 11*). *al.* PLIN. nat. 3, 46 ambitum eius (*sc. Italiae*) urbesque -bimus (*v. supra l. 44*). 29, 7 *al.* SIL. *[Hahn]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13, 522 nobis manis . . . silentum -a. STAT. Theb. 10, 464. QVINT. inst. 4, 1, 50 multas species (*sc. praeparandi iudicis*) -ant (TERT. adv. Marc. 5, 8 p. 597, 3 CLAVD. DON. Aen. 1, 595 p. 117, 6. *al.*). 6, 1, 2 *v. p. 618, 47. al.* CARM. epigr. 1111, 12 (*saec. I ex.*) ego Pierio vatum monimenta canore doctus cycneis -are modis. TAC. hist. 4, 14. *al.* SVET. Aug. 70, 1 Antoni . . . singulorum nomina . . . -antis (*in epistulis*). *al.* VLP. dig. 4, 6, 21, 1 certas personas (PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 *al.* COD. Iust. 5, 9, 1, 3 [*a. 380*]. *al.* INST. Iust. 1, 10, 11). *saepe.* APVL. apol. 30 TERT. nat. 1, 3 p. 62, 23. ieiun. 4 p. 278, 12 ad Noe -ta subiectione omnium bestiarum terrae. adv. Marc. 5, 20 p. 646, 24 praedicationis -at varietatem. *al.* PANEG. 12 (2), 40, 2 prolixe suam -bit (*Fortuna*) operam. AVSON. 191, 26 vidimus et quondam tabulae certamine longo omnes qui fuerant -asse (*i. recensuisse*) bolos . . . narrantem *eqs. al.* CLAVD. DON. Aen. 7, 45 p. 13, 1 Latini originem totam. *al. saepe.* HIER. epist. 22, 2, 1 p. 146, 1. PRVD. c. Symm. 2, 80 longi vim temporis. AVG. civ. 6, 9 p. 266, 9 D. Varro commemorare et -are deos coepit. 15, 21 p. 104, 9 ex Cain generationes -rentur (*cf.* 16, 12 p. 146, 13 serm. 51, 21, 31 p. 351^fin.). *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 19, 1 p. 75, 7 *regum* et nomina et tempora -bimus. MART. CAP. 4, 396. SIDON. epist. 7, 12, 1 *stilus noster* patricias nihilominus infulas -turus. CASSIOD. Ios. antiq. 16, 2 p. 458 (*gr. 16, 49 ἐπεξιέναι*). COD. Iust. 7, 40, 1, 1^c legitimus modus, qui et veteribus et nostris legibus -tus est (INST. Iust. 2, 7, 2 *al.*). *et al. saepe.*

2 *potiora quaedam*: a *occurrit in certis elocutionibus et structuris* (-are longum est, difficile est, non possum *sim.*): CIC. Verr. II 4, 49 neque . . . facta omnia -are conor . . . nec fieri ullo modo potest (*cf.* PANEG. 2 [10], 2, 5 an tuas res gestas -are conabor). Planc. 74 cum perpaucis nominatim egissem gratias, quod omnes -ari nullo modo possent (*opp.* praeteriri). Deiot. 12 Cn. Pompei bella, victorias . . . consulatus . . . numerabamus: tuos -are non possumus (*cf.* nat. deor. 2, 132 -ari . . . non possunt fluminum opportunitates, aestus maritimi *eqs.* [COD. Theod. 9, 20, 1; *a. 378* sescenta alia . . . quae. COD. Iust. 9, 31, 1, 2; *a. 378* plurima alia]. PLIN. nat. 22, 117 nec huius [*sc. cerae*] usus . . . -are possit medicina). de orat. 1, 9 in qua (*sc. philosophia*) difficile est -are (numerare *M*), quot viri *eqs.* ([*v. p. 620, 18*]. CAPITOL. Max. Balb. 17, 5 haec -are difficile est, nedum prosequi consentanea dicendi dignitate. FIRM. math. 1, 7, 26 p. 25, 23 *al.* COD. Iust. 7, 40, 1 [*a. 530*] *tantae moles altercationum*, quantas et -ari difficile et explanari impossibile est. *et al.*). Tusc. 1, 116 *rhetores nostri*, quos -are magnum est. epist. 13, 19, 2 quae (*sc. studia*) ne singula -em ([SVET. Cal. 37, 3]. *cf.* SEN. dial. 12, 15, 3 ne singulos eius [*sc. Augusti*] luctus -em. SVET. Claud. 29, 1 ne singillatim minora quoque -em. VEG. mil. 2, 25 p. 61, 7 ne singula -ando plura dicantur. *v. et p. 618, 52. sim.*: LIV. 37, 54, 26 ne alios populos -em. QVINT. inst. 4, 1, 31 ne omnia -em. *v. et p. 620, 24*). NEP. Hann. 5, 4 longum est omnia -are proelia (SEN. benef. 3, 32, 3. dial. 7, 3, 2 aliorum quidem opiniones praeteribo, nam et -are illas longum est. *al.* TERT. mart. 4 p. 11 Oe. longum est, si -em singulos [VEG. mil. 1, 28 p. 29, 17]. HIER. epist. 33, 2 p. 254, 23 *al. v. et p. 618, 53. cf.* FIRM. math. 1, 1, 3 p. 5, 8 longum et alienum sit . . . singulorum -are sententias. STAT. Ach. 1, 140 sed longum cuncta -are. Theb. 2, 163). LIV. 26, 34, 2 facta . . . non operae pretium est omnia -are. 28, 41, 16 dies me deficiat, si reges imperatoresque . . . -are velim (SEN. benef. 5, 17, 1 deficiet dies -antem ingratos). PLIN. nat. 6, 60 par labos sit montes -are. 15, 35 reliqui arborum fructus vix . . . -ari queunt (STAT. Theb. 1, 232 vix lucis spatio, vix noctis abactae -are queam mores gentemque profanam. *cf.* STAT. silv. 3, 1, 102 vix opera -em). 35, 200 quos *viros* -are iam non est. 36, 54 marmorum genera et colores . . . nec facile est -are in tanta multitudine (COD. Iust. 7, 63, 5, 1^c; *syn.* dici). TERT. adv. Iud. 7 p. 713^extr. Oe. quae -are minus possumus. PANEG. 11 (3), 9, 4 universas urbes . . . -are perlongum est. *et al. cf. etiam l. 76. p. 620, 20. 23.*

b *accedunt adverbia (vel constructiones adverbiales) rationem qua enumeratio procedit indicantia*: VARRO rust. 1, 22, 3 vasa olearia iuga quinque, quae membratim -at *Cato.* NEP. Att. 18, 3 ut . . . Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine (*cf. p. 620, 29*) -verit. NERAT. dig. 30, 124 heredes nominatim -ti (CALL. dig. 50, 16, 220 pr. *al.* VEG. mil. 4, 40 omnia [*ad tempestates pertinentia*] -are nominatim aut ineptum videatur aut longum. COD. Iust. 7, 39, 4 pr. [*a. 491*] cunctas . . . exceptiones . . . specialiter [*v. l. 74*] ac nominatim. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 5, 300 p. 457, 3 *viros* cum nominibus suis). MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 6 omnes res per speciem -tae. VLP. dig. 4, 6, 26, 9 multi . . . casus . . . nec singillatim -ari potuerunt (CLAVD. DON. Aen. 7, 140 p. 22, 20; *opp.* non confuse. COD. Iust. 10, 32, 67, 6. *v. supra l. 41*). VLP. dig. 9, 2, 27, 16 lex specialiter quibusdam -tis generale subiciat verbum (44, 4, 2, 1. CLAVD. DON. Aen. 2, 395 p. 200, 25 ne singulorum nomina specialiter -ando [10, 120 p. 308, 29]. 5, 570 p. 489, 1 [*opp.* una generalitate complexus]. *et al. v. l. 69*). CLAVD. DON. Aen. 8, 440 p. 179, 4 universa quae speciatim superius -vit. AVELL. p. 767, 26 Ioseph dupliciter -tum (*i. -ando divisum*) in Ephrem et Manassem. *v. et p. 618, 52.* modo, paulo ante, supra *sim.*: CIC. top. 74 reliquis . . . rebus, quas modo -vi (leg. 1, 47). 89 quae paulo ante . . . -ta sunt (VELL. 1, 16, 4 *philosophos.* TAC. Germ. 43 populos). Tusc. 5, 30 ea, quae supra -vi (VLP. dig. 33, 7, 12, 6 *al.* TERT. Iud. 7 p. 714 Oe. ab omnibus gentibus supra -tis. COD. Iust. 2, 46, 3, 2. *al.*). CLAVD. DON. Aen. 7, 295 p. 47, 32 illa . . quae superius -vit (BOETH. in Porph. comm. 2, 3 p. 222, 15. COD. Iust. 6, 61, 6, 2^a. *v. p. 619, 78*). COD. Iust. 3, 28, 37, 1^b *peculia* iam -ta (NOVELL. Iust. 35, 7). 5, 9, 10, 6 antea. *sim. et al.* similiter, sic, hoc modo *sim.*: PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 similiter hae personae -buntur. 38, 10, 10, 16 sub hoc nomine erunt personae octo et sic -buntur (38, 10, 10, 18 patrui abnepos sic -bitur, ut bifariam patruo accepto quater pronepos *eqs.* [*an eo sensu q. e. sub I p. 618, 18 sqq. sc. ex numero affinium computando efficere intellegendum est?*]. CLAVD. DON. Aen. 1, 35 p. 17, 25). CLAVD. DON. Aen. 10, 70 p. 302, 9 Vergilio inter Aeneae laudes hoc quoque -ante hoc modo (BOETH. in Porph. comm. 2, 2 p. 171, 21). COD. Theod. 11, 16, 18 (*a. 390*) ita -ti viri.

C *pendet enuntiatum*: 1 *sequitur enuntiatum secundar.*: RHET. Her. 2, 48, 45 quae commoda sint in altera re . . . , -et (*opp.* praetereat). 2, 31, 50 quae nobis futura sint, . . . -bimus et ostendemus. CIC. Pis. 55 quid ego -o, (ω, numero *V*) qui tibi obviam non venerint? de orat. 1, 9 *v. p. 619, 33.* nat. deor. 2, 121 top. 40. SALL. Catil. 51, 9 quae belli saevitia esset, quae victis acciderent -vere. OV. met. 1, 215 longa mora est, quantum noxae sit ubique repertum, -are. PLIN. nat. 7, 32. 35, 93 Alexandrum et Philippum quotiens pinxerit (*sc. Apelles*), -are supervacuum est. STAT. Theb. 5, 190 QVINT. inst. 2, 16, 4. 6, 5, 10 infinitum est -are, ut Cottae detraxerit *Cicero* auctoritatem, ut *eqs.* decl. 268 p. 97, 5 *al.* SVET. Aug. 51, 1 ne -em, quot et quos diversarum partium . . . principem . . . locum tenere passus sit. TERT. adv. Marc. 4, 30 p. 525, 24. AVSON. 398, 9 quae viridis muscus, quae decolor alga recondit, . . . -are iubes. CLAVD. DON. Aen. 1, 320 p. 68, 24. *saepius.* HIER. epist. 49, 19, 4 p. 384, 10 AVG. civ. 14, 15 p. 36, 24 D. serm. 51, 5, 8 p. 338^init. ordine parentum -vit *Matthaeus*, quare dicatur Christus filius David. *al. et al.*

2 *pendet acc. c. inf.*: VLP. dig. 33, 7, 8 in instrumento fundi ea esse, quae fructus quaerendi . . . gratia parata sunt, Sabinus libris ad Vitellium evidenter -at. GALLICAN. Avid. 8, 3 -vit *Antonius* . . . omnes principes, qui occisi essent, habuisse causas, quibus mererentur occidi. CLAVD. DON. Aen. 12, 395 p. 599, 8 non omnis *artes* -vit esse propositas. *Hahn.*

ēnumquam *v.* en *p. 545, 56.*

ēnuncupat NOT. Tir. 44, 24.

ēnundino, -āre. [*ab* ex *et* nundino. *W.*] *fere i. q. mercari*: TERT. idol. 9 p. 39, 7 Simon Magus . . . quoniam aliquid adhuc de circulatoria secta cogitaret, ut . . . etiam spiritum sanctum per manuum impositionem -ret, . . . de fide eiectus est. *K.-M.*

***ēnuntiātio**, -ōnis *f.* *ab* enuntiare. GLOSS. δήλωσις, διαγγελία. *legitur inde a* CIC. (*v. infra l. 51. p. 621, 22*); *a poetis non usurpatur.* [*e coni. certa*: DON. Ter. Andr. 45 *v. p. 621, 27.* Eun. 175 *v. p. 621, 29.* *dub.*: AQVILA rhet. 44 p. 36, 14 hoc genus -is (*Ruhnken*, enumerationis *codd., fort. recte*) diversam habet vim a figura superiore.]

I *spectatur actio vel modus enuntiandi* (*sc. active*): A *generatim*: 1 *i. q. patefactio alicuius rei*: a *sensu artiore fere i. q. proditio, denuntiatio*: CIC. Att. 4, 17, 3 intellegebamus -em illam Memmii valde Caesari displicere. QVINT. decl. 272 p. 114, 25 -o voluntatem habet et animum non coactum, confessio expressam dolore multo necessitatem. AVR. VICT. Caes. 39, 46 *Diocletianus* -bus posse agitari quietem consortii putat. b *sensu latiore fere i. q. praedicatio, indicatio*: FVLG. aet. mund. p. 154, 7 omitto et Manue filium divini nuntii -e conlatum. AVG. in psalm. 27, 1 p. 211 -o poenae. SVLP. SEV. chron. 2, 2, 3 p. 58, 2 *Daniel* -em somnii interpretationemque eius pollicetur.

2 *i. q. rerum sensuumve significatio vel elocutio*: FRONTIN. grom. p. 31, 18 sola mobile[m] habent spatium et incertam iugerum -em. DON. gramm. IV 394, 32 cacemphaton est obscena -o vel in conposita dictione vel in uno verbo. PS. APVL. herm. p. 270 propositiones aequipollentes . . . dicuntur, quae alia -e tantundem possunt. p. 276 ita variatus est -is ordo (CAEL. AVR. acut. 2, 3, 15 si . . . loquens . . . neque -is ordinem servet sed potius intercipiat). HIL. syn. 81 p. 534^A quia per verbi huius (*sc. homousius*) -em substantia prior intellegeretur. AVG. soliloq. 2, 15, 29 p. 899 imitatur . . . ipsa -e veras sententias falsa sententia. in psalm. 8, 2 p. 109. EVCHER. instr. 1 p. 75, 20 tria flagella (*sc. vitium*) vel tres propagines indicantur sub hac trium -e fundorum.

B *technice in sermone grammaticorum: i. q. litterarum, syllabarum, vocabulorum sim. pronuntiatio*: VEL. gramm. VII 54, 5 'illum' et 'optimum' aeque m terminat nec tamen ex -e apparet. 54, 13 *in scribendo* quibusdam litteris deficimus, quas tamen -is sonus arcessit (68, 9. 10). 55, 10 cum in ⟨latino⟩ nomine *Troiae* non scriptio inmutetur, sed sola -o (*sic opp.* scriptio: 72, 2 in vocis -e nihil videmus ambiguum, at in scriptione tota haesitatio posita est. *cf.* CASSIOD. gramm. VII 164, 7 [*ex Papir.*] 'circum' m litteram in -e amittit, in scriptura servat). 68, 7 mihi videtur nimis rusticana -o futura, si per u extulerimus '*artubus*'. 70, 21 quo pinguior esset -o, o quoque inserebant *antiqui*. 80, 7. *al.* CHAR. gramm. p. 8, 14 B. *syllaba dicitur Latine* conprehensio, hoc est litterarum iuncta -o (*cf.* PS. ASPER gramm. V 548, 6 syllaba est litterarum inter se co-

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

euntium ... -o cum adiectione temporis). p. 351, 6 *barbarismus fit* -e, cum aut producimus aut corripimus *eqs.* (*cf.* DIOM. gramm. I 451, 27 barbarismus est -e vel scripto una pars orationis corrupta). DIOM. gramm. I 337, 4. 397, 7 -e ... eadem adfirmativa et concessiva est species; sensu vero differt (*v. infra l. 7*). 426, 23 lectio est ... varia cuiusque scripti -o *eqs.* SERV. gramm. IV 407, 31 quotiens nomen est -e singulare, intellectu plurale (*sic opp.* intellectus: 431, 24. 26 dicit *Probus* -e masculinum, intellectu esse neutrum pelagus. Aen. 2, 64. POMP. gramm. V 154, 37 intellectu conparativa, -e diminutiva. *al. cf.* SERV. gramm. IV 429, 24 significatio principalis est, sed -o deminutiva [*v. supra l. 5*]). CONSENT. gramm. V 371, 13. CASSIOD. gramm. VII 149, 11 (*ex Cornuto*) secundum antiquam -em. 157, 10 *bs* si ante vocalem ponantur, nullo modo -em capiunt. *al.* AQVILA rhet. 26 p. 30, 30 ὁμοιοτέλευτον *similitudine* cuiuscumque verbi atque -is contentum est (MART. CAP. 5, 532 soni tantum similitudine sub quacumque verbi -e componitur). DON. Ter. Eun. 653 HIER. in Ier. 3, 55, 1 p. 190, 24. MACR. Sat. 1, 4, 8 quod eos a solita -e detorserit. 1, 17, 15 MART. CAP. 3, 302. ISID. orig. 1, 3, 4 *apud Hebraeos* prius dictum est aleph, deinde ex simili -e apud Graecos tractum est alpha.

II *spectatur effectus enuntiandi* (*i. passive*): **A** *fere i. q. sententia, dictum*: **1** *sensu artiore in sermone philosophorum, i. q. gr.* ἀξίωμα, ἀπόφανσις: CIC. fat. 1 vis ... ratioque -um, quae Graeci ἀξιώματα vocant. 20 non omnis -o, quod ἀξίωμα dialectici appellant, aut vera aut falsa erit (*ibid.* 21. 27 *Epicurei* tales -es nec veras nec falsas esse dicunt. 38). 27 aliter haec -o vera esse non potest: 'capiet Numantiam Scipio' *eqs. ibid.* DON. Ter. Andr. 45 ἀξίωμα sententia est vel -o (*ed. pr.*, nunt- *codd.*) uno verbo nexam continens et perfectam intellegentiam (*cf.* Eun. 175 proprie ἀξίωμα, id est sententia vel -o [*ed. pr.*, nunt- (pron- *C*²) *codd.*], quae uno stringitur et ligatur verbo, verbum a veteribus dicebatur). BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 33, 17 *orationes* in quibus verum falsumque reperitur, quas -es vel propositiones vocamus (*sic syn.* propositio: 1, 3 p. 66, 8). 1, 5 p. 77, 2 haec quidem simplex est -o, ut aliquid de aliquo vel aliquid ab aliquo (ἁπλῆ ἀπόφανσις. *ibid.* p. 77, 15 quaecumque ... propositio ex uno subiecto et ex uno praedicato facta est, illa simplex -o nuncupatur. *ibid.* p. 78, 5). p. 78, 10 subst. bon. 17. CASSIOD. art. 3 p. 1171^A affirmatio est -o alicuius de aliquo ut 'Socrates est'.

2 *sensu latiore de quolibet dicto*: GAIVS dig. 50, 16, 148 haec ... -o 'habet liberos, non habet liberos' semper plurativo numero profertur. 50, 16, 232 haec -o 'quae sunt pluris aureorum triginta' simul et quantitatis et aestimationis significativa est. TERT. nat. 2, 2 p. 95, 14 divina ... -o Solomonis. cult. fem. 2, 2 p. 717 Oe. nulla -o spiritus sancti ad praesentem tantum materiam ... dirigi et suscipi debet. IVL. RVF. rhet. 1 p. 38, 5 sententia (*Stephanus*, -am *B*) -is in contrarium verbis accipitur.

B *fere i. q. vocabulum, appellatio*: TERT. spect. 5 p. 6, 28 *ex Etruria* Romani arcessitos artifices mutuantur, tempus, -em, ut ludii a Lydis vocarentur. orat. 3 p. 183, 2 suspensa -e non dicentes: sanctificetur 'in nobis', 'in omnibus' dicimus. MACR. Sat. 1, 17, 16 duo eademque cognomina circa singulos effectus propriis -bus signant.

ēnuntiātīvē *v.* enuntiativus *l. 66.*

ēnuntiātīvus, -a, -um. *ab* enuntiare. *adv.* -ē *v. infra l. 66.* *i. q. ad enuntiationem pertinens*: **1** *i. q. gr.* ἀποφαντικός: SEN. epist. 117, 13 *naturas corporum* sequuntur motus animorum -i corporum. *ibid.* -om quiddam de corpore, quod alii effatum vocant, alii enuntiatum, alii dictum. BOETH. herm. pr. 1, 4 p. 70, 24 -a non omnis *oratio* sed in qua verum vel falsum inest. p. 71, 5 oratio prima optativa ..., secunda vocativa, ... quinta -a, ut 'dies est, dies non est' (*sim.* syll. categ. introd. p. 767^B). p. 72, 3 est una prima oratio -a adfirmatio, deinde negatio (CASSIOD. art. 3 p. 1171^A -a oratio est vox significativa de eo quod est aliquid vel non est. ISID. orig. 2, 27, 5). **2** *i. q. gr.* ἀπαγγελτικός: SVET. frg. p. 5, 1 (= DIOM. gramm. I 482, 15 [= C. G. F. I 53, 4 Kaibel]) poematos genera sunt tria ... activum ... vel imitativum ..., enarrativum vel -um, quod Graeci ἐξηγητικόν vel ἀπαγγελτικόν dicunt *eqs.*

adv. **ēnuntiātīvē**. *i. q.* ἀποφαντικῶς (*v. l. 53 sq.*): DON. Ter. Phorm. 162 scire ... debemus ⟨et⟩ -e et per interrogationem hoc ipsum posse enuntiari (pronuntiari posse *V*, pronuntiare *RCO*).

ēnuntiātor, -ōris *m.* *ab* enuntiare. *is qui aliquid effatur, edicit*: AVG. quaest. hept. 2, 17 p. 100, 17 nihil ... aliud esse prophetam dei nisi -em verborum dei hominibus. *f.* **ēnuntiātrīx**, -īcis. PRVD. perist. 10, 771 *lingua est* interpres animi, -x sensuum (ENNOD. epist. 4, 17, 1 p. 111, 3 recte creditur -x esse lingua penetralium, quae latentis secreta animae ad lucem vocat eloquio). AVELL. p. 85, 16 cita semper malorum -x fama. *pro adi. i. q.* ἑρμηνευτική: QVINT. inst. 2, 15, 21 *rhetorice est* ars inventrix et indicatrix et -x.

ēnuntiātum *v. p. 624, 41.*

ēnuntiātus, -ūs *m.* *ab* enuntiare. *i. q. actus enuntiandi, enuntiatio*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 38, 20 *muta et liquida* sub uno -u coniunctae communem syllabam, divisae autem longam efficient.

***ēnuntio**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* nuntio. GLOSS.^L II Philox. EN 37 -at ἀπαγγέλλει. III Abol. EN 5 nuntiat. GLOSS. -o δηλῶ. διαγγέλλω. ἐξαγγέλλω. ἐξαγορεύω. σημαίνω. -at denuntiat. -are ἐξειπεῖν. NOT. Tir. 25, 87 -at. *legitur inde a* PLAVTO (*v. p. 623, 51*); *a poetis non usurpatur exceptis comicis et* COMM. (*v. p. 624, 10*).

[*variat in codd. saepius c.* nuntiare: *v. l. 10 sq. p. 623, 24. 69. 624, 18. 38.* *restituitur e simplici*: *certe*: QVINT. decl. 272 p. 113, 16 consilia publica -verit (*Gronov.*, nunt- *codd.*; *ibid. l. 22. v. p. 623, 56*). PS. IVL. RVF. schem. dian. 1 p. 59, 18 cum quid oblique -amus (*Capperon.*, nunc- *B. v. infra l. 54*). *admodum dubie*: CIC. Tim. 38 et nosse et -are (*H. Stephano auctore Lambin. et al.*, nunt- *codd.*) ortum *daemonum* maius est quam ut profiteri nos scribere audeamus (*Plato Tim. 40^D* περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν καὶ γνῶναι τὴν γένεσιν μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς). TERT. ieiun. 6 p. 280, 4 ipsa natura -bit (*Geler.*, nunt- *B*) quales nos exhibere consuerit. *dub. trad.*: ISID. diff. 1, 25 p. 13^B inter annuntiatur, -atur (*var. lect.* nunt-) ...: annuntiatur de futuro, -atur (*var. lect.* nunt-) de longinquo (*cf.* AGROEC. gramm. VII 121, 24 nuntiatur de longinquo). *in loco praeterea mendoso*: COD. Theod. 1, 27, 1, 6.]

I *praep.* ex *vim suam adhuc exercente*: **A** *i. q. effari, eloqui*: **1** *aliquid verbis exprimere* (*de parte artis rhetoricae, quae vocatur elocutio, e. g. l. 24. 38 sq.; absolute infra l. 53*): **a** *generatim*: VARRO ling. 6, 58 actores pronuntiare dicuntur, quod in proscenio -ant poeta cogitante. CIC. de orat. 3, 168 inflexo ... verbo res eadem -atur ornatius (QVINT inst. 8, 3, 62 res ... clare atque ut cerni videantur, -are [*v. infra l. 43*]. SVET. Tib. 71 *censuit* pluribus et per ambitum verborum rem -andam. DIOM. gramm. I 320, 24 vocabulum est quo res inanimales vocis significatione specie nominis -amus [*v. p. 623, 9*]. 456, 14. POMER. 3, 34, 2 ea est ... Latinitas, quae breviter et aperte ... res intelligendas -at. *ibid.* pro rebus -andis verba). ac. 1, 6. fin. 2, 20 breviter -tae sententiae (IVL. RVF. rhet. 29 p. 45, 25 hac [*sc. figura*] sententia ... cum affectu -atur. AVG. soliloq. 2, 15, 29 p. 899. *cf.* PLIN. epist. 4, 2, 4 breviter quod sentio -em. 7, 13, 1. *v. infra l. 51*). PLANC. Cic. epist. 10, 8, 1 optimae mentis cogitata ... -are (AVG. civ. 7, 14 p. 292, 9 D. per sermonem. *v. infra l. 42*). SEN. contr. 1 praef. 9 oraculum est voluntas divina hominis ore -ta (QVINT. inst. 3, 3, 1). QVINT. inst. 2, 5, 11 sermo rectus et secundum naturam -tus (*sed fortasse ad 2 referendum*). 7, 3, 12 rhetorice ... scientia ... bene inveniendi et bene -andi (*sic coniung.* invenire *sim.*: PLIN. epist. 3, 13, 3 invenire praeclare, -are magnifice. *cf.* QVINT. inst. 2, 11, 4 concitatissimum corporis motum non -andis, sed quaerendis verbis accommodant. 9, 1, 16 illa *figura* est ... posita in concipienda cogitatione, haec in -anda [*v. supra l. 33*]. 9, 1, 19 natura prius est concipere animo res quam -are [*v. supra l. 24*]). 8, 3, 38 si obscena nudis nominibus -entur. 11, 2, 47. FRONTIN. grom. p. 31, 20 intraclusi *spatii* modum. GAIVS inst. 3, 93 quamvis Latine -entur, tamen apud peregrinos valent (APVL. apol. 38 Socr. 11 p. 145 AVG. civ. 6, 5 p. 252, 25 D.). APVL. met. 10, 7 neque ad vos quae ignoravi possum -are. TERT. orat. 1 p. 180, 16 *oratio* constituta est ex sermone, quo -atur. anim. 53 p. 386, 16 *anima* -at quae videt. adv. Prax. 3 p. 230, 21. *al.* AQVILA rhet. praef. p. 23, 3 si quae sunt figurate -ta ... detractis figuris eloqui velis. 20 p. 29, 3 ironia sententiae figura, quam hoc modo -bo (*seq. verba. v. supra l. 30*). *al.* PS. IVL. RVF. schem. lex. 41 p. 58, 3 figura per eclogam verborum, ut cum -bo (*seq. verba. v. supra l. 21*). schem. dian. 1 p. 59, 18 (*v. supra l. 8*). HIL. in psalm. 55, 1 p. 162, 24 tituli inscriptio, quam στηλογραφίαν sermo graecitatis -at. AVSON. 409, 22 haec tu quam perite et concinne, quam modulate et dulciter, ita iuxta naturam Romanorum accentuum -asti. AVG. civ. 10, 1 p. 403, 29 D. utrumlibet ... horum (*sc.* εὐσέβειαν *et* θεοσέβειαν) nos uno verbo -are non possumus (*cf.* retract. 1, 7, 3 p. 30, 11 fortitudinem ... virtutis vocabulo -ans). 14, 8 p. 19, 7 eadem aliis verbis. de mend. 4, 4 p. 416, 9 mendacium est -are aliquid aliter quam scis esse. *al.* MART. CAP. 4, 383 decem praedicationes, ex quibus aliquid necessario singillatim -amus. *al.* PS. BOETH. fid. cath. 86 res gestas. *et al.*

b *speciatim apud philosophos: aliquid nuncupare, quod verum falsumve sit* (*gr.* ἀποφαίνειν): CIC. ac. 2, 95 fundamentum dialecticae est quicquid -etur — id autem appellant ἀξίωμα, quod est quasi ecfatum — aut verum esse aut falsum. fat. 16 multa genera sunt -andi. 19 non ... aeternis causis ... verum est id quod ita -atur: descendit in Academiam Carneades. 21 si non obtinuerit omne quod -etur aut verum esse aut falsum. 37. SEN. epist. 9, 20 si hoc modo tibi melius -ari videtur ...: miser est qui *eqs.* PS. APVL. herm. p. 274 licet ante (*sc. dedicativam propositionem*) abdicativa -etur. p. 276 non interest, utram (*sc. propositionem*) prius -es. BOETH. herm. pr. 1, 6 p. 79, 8 (= sec. 2, 6 p. 126, 14) est -are et quod est non esse et quod non est esse *eqs.* *et al.* *cf. s.* enuntiatio *II A 1, p. 621, 21 et* enuntiativus *1, p. 621, 53.*

2 *t. t. gramm.: de litterarum, syllabarum, vocabulorum sim. pronuntiatione*: **a** *c. obi. nudo*: PAVL. FEST. p. 67 *Graeci* sic -ant δυοῖν *eqs.* QVINT. inst. 1, 5, 27 cum dico 'circum litora', tamquam unum -o dissimulata distinctione. 1, 7, 28 *quaedam* scribuntur aliter quam -antur (*sic opp.* scribere: VEL. gramm. VII 49, 22 per u talia scribere et -are [*v. p. 623, 32*]. 54, 13 aliter scribi, aliter -ari. *al.* SCAVR. gramm. VII 20, 5 ratio exiliter et -andum et scriben-

[*Friedrich*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dum esse persuadet [*v. infra l. 43*]. DIOM. gramm. I 453, 11. *et al. cf.* VEL. gramm. VII 54, 4 forma -andi, ut litterae in ipsa scriptione positae ⟨non⟩ audiantur -tae [DIOM. gramm. I 453, 19 pronuntiatio servanda, ne sit barbarismus, non in scriptura sed in sermone, si -ta fuerit]). VEL. gramm. VII 51, 8 *litteram z* secundum diversas dialectos ... -ari. *al.* CHAR. gramm. p. 245, 19 B. (= PALAEM. Char. gramm. p. 301, 8 B. DIOM. gramm. I 407, 25) *'infra', 'supra'* quamdiu sine casibus -antur, adverbialiter eunt (EVTYCH. gramm. V 468, 11 primitivum sine m -atur). DIOM. gramm. I 320, 16 (*ex Scauro*) nomen est, quo deus aut homo ... -atur (*cf.* APVL. met. 3, 29 Caesaris nomen -are non potui). DON. Ter. Hec. 1 veteres per omnes fere casus hoc genus elocutionis -bant. AVG. gramm. V 514, 23 *deponentia* cum r littera -are. *et al.*

b *c. additamentis*: *α acced. abl. instr.*: PAVL. FEST. p. 140 *'modo'* quodsi producta posteriore syllaba -etur, dativus vel ablativus est casus (PORPH. Hor. sat. 1, 6, 122 producta priore syllaba -are. DON. Ter. Eun. 178. *cf.* DON. gramm. IV 382, 27 species tertiae coniugationis, quae i producta -atur). COLVM. 7, 12, 13 *breviora nomina* quam quae duabus syllabis -antur (QVINT. inst. 1, 5, 18 litteras -are veris syllabis. *et al.*). QVINT. inst. 1, 11, 4 suis quaeque litterae sonis -entur (TERT. uxor. 2, 2 p. 686 Oe. quo sono et modo -veris dictum istud. AVG. doctr. christ. 3, 3, 6 p. 67 sono interrogantis. *al.*). SCAVR. gramm. VII 20, 16 prima positio eius (*sc. vocis 'paulum'*) duplici hac littera -etur (*Bω*, hec littere nunc- *P*). CHAR. gramm. p. 213, 6 B. verba active passivorum figura -ta (*cf.* DIOM. gramm. I 345, 13 Laberius ... passivo modo -vit 'hietantur fores' [SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 81 activo]). DIOM. gramm. I 400, 16 *plura verba* apud veteres diversa reperiuntur -ta (denunt- *AMp*) declinatione. 456, 20 quaedam acuto tenore. *al.* DON. Ter. Andr. 363 'perge' vultu -andum (*v. adn.*). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 289 summa ... celeritate. MART. CAP. 3, 272 non alio accentu. *et al.* *β acced. per c. acc.*: FEST. p. 278 redarguisse per e litteram Scipio ... dicitur -asse. p. 293 per unum l. VEL. gramm. VII 67, 13 per antiquum sonum (*v. p. 622, 82*). SCAVR. gramm. VII 15, 13 'ni pacunt' ... male quidam per c -ant (*v. infra l. 42*). CHAR. gramm. p. 86, 8 B. *nomina* quae ... per τος -antur. DIOM. gramm. I 423, 7 semivocales per se -antur. AVG. gramm. V 522, 1 *praepositiones* accusativae per casum accusativum -antur. MART. CAP. 3, 17 per s geminum (*cf. ibid.* per geminationem syllabae). *γ acced. adv.*: FEST. p. 261 hominibus ... praepostere pluribus -antibus *proverbium*. VEL. gramm. VII 55, 7 *i littera* interiecta vocalibus latius *-atur*. 78, 6 seiux subtracta n littera ... difficilius -bitur. SCAVR. gramm. VII 15, 13 male (MACR. Sat. 3, 8, 1. *v. supra l. 34*). 23, 1 exiliter (*v. p. 622, 84*). CHAR. gramm. p. 39, 5 B. *nomina* quae natura pluraliter -antur (MARTYR. gramm. VII 178, 5 *infra*). DIOM. gramm. I 374, 5 suavius. 406, 35 aliter *veterum auctoritas* -at, aliter consuetudo usurpat (*v. p. 622, 83*). PORPH. Hor. carm. 4, 9, 1 circumflexe. SERV. Aen. 1, 507 separatim. *v. praeterea p. 622, 8. 624, 37.*

B *i. q. palam facere*: **1** *silenda prodere*: **a** *proprie* (*absolute l. 72; seq. acc. c. inf. l. 51, interrog. indir. l. 66. 70*): PLAVT. Poen. 888 ne -et *erus* id esse facinus ex te⟨d⟩ ortum. Trin. 143 ne -rem quoiquam neu facerem palam. CIC. S. Rosc. 110 legatorum consilia et voluntatem Chrysogono -at (117. Flacc. 83 ut -res consilia Laeli. CAES. Gall. 1, 17, 5 nostra c. quaeque in castris gerantur -ari. VAL. MAX. 2, 2, 1 arcana c. patrum conscriptorum. QVINT. decl. 272 p. 114, 7 publica. *ibid. al. v. p. 622, 6*). div. in Caec. 51 ne quid -es ... custodiendus *es*. Mur. 25 -tis vestris mysteriis (de orat. 1, 206 dicendi mysteria. IVST. 5, 1, 1 m. Cereris. VVLG. II Macc. 13, 21 -vit m. hostibus [προσήγγειλε]. *cf. infra l. 78*). de orat. 1, 119 -bo apud homines familiarissumos, quod adhuc semper tacui et tacendum putavi. Tusc. 2, 31 ab homine ... -ante commissa, prodente conscios (*sic syn.* prodere: NEP. Paus. 4, 6 orare coepit, ne -ret nec se ... proderet. *v. infra l. 79*). CAES. Gall. 1, 4, 1 ea res Helvetiis per indicium -ta (5, 58, 1). 1, 17, 6 quod necessariam rem Caesari ... -rit. 1, 30, 5. 1, 31, 2. 15. SALL. Catil. 28, 2 Curius ... dolum ... -at. LIV. 9, 16, 7 -are consuli ..., qua noctis hora ... egressurus hostis foret. 10, 38, 9 adigebatur ... iure iurando, quae visa auditaque in eo loco essent, non -turum. 23, 35, 16 coepta. 39, 10, 5 si ... silenda -asset (nunt- *Φ*). 39, 13, 5 *deorum* occulta initia -ret (nunt- *Φ*). *al.* CVRT. 3, 6, 7 nulli, quid scriptum esset *in epistula*, -at. PLIN. nat. 3, 65 *nomen arcanum Romae* abolitum -vit ... Soranus. QVINT. decl. 272 p. 113, 26 *quaestio* an hoc -are sit (*cf.* FORTVN. rhet. 1, 14 p. 91, 27 quaeritur ..., quid sit -are). *ibid. l.* 27. 28. p. 116, 5 (*v. supra l. 55*). APVL. apol. 56 quae reticenda accepi, haec ad profanos -are (*cf.* met. 11, 23 quod ... potest sine piaculo ad profanorum intellegentias -ari). ITALA prov. 12, 16 (Cypr. testim. 3, 8) inprudens ... -at iram suam (ἐξαγγέλλει). FORTVN. rhet. 1, 14 p. 91, 24 qui non initiatus sacra -verit (*v. supra l. 57*). VINCENT. LER. 7, 11, 2 p. 20. *et al.*

b *translate*: PANEG. 12 (2), 37, 2 intimos mentis affectus proditor vultus -at (*v. l. 62*).

2 *fere i. q. edicere, praedicare*: **a** *proprie*: SEN. epist. 6, 4 ut illam *sapientiam* inclusam teneam nec -em. VLP. coll. Mos. 15, 2, 6 homines qui sub obtentu ... deorum quaedam vel -ant (renunt- *B*) vel iactant. APVL. Plat. 1, 5 in multos eam (*sc. dei naturam*) -ari non posse (*Plato Tim. 28C* θεὸν ... εἰς πολλοὺς ἐκφέρειν ἀδύνατον). TERT. idol. 10 p. 39, 26 resurr. 61 p. 122, 11. adv. Marc. 3, 5 p. 382, 3 futura interdum pro iam transactis -antur (*cf.* AVG. civ. 17, 1 p. 197, 31 D. *scriptura* non minus praenuntiandis futuris quam praeteritis -andis invenietur intenta). 5, 20 p. 646, 25 praedicationis enumerat varietatem, quod alii ... audentius sermonem -rent. PS. TERT. adv. Iud. 13 p. 734 Oe. (*λ*, nunt- *rell.*). ITALA psalm. 106, 22 (Aug. in psalm. 106, 11 p. 1425) -ent opera eius in exultatione (ἐξαγγειλάτωσαν. VVLG. Sirach 16, 22 opera iustitiae eius quis -bit?, *gr.* ἀναγγελεῖ). *al.* COMM. apol. 48 deus ... adloquitur Abraham, quem Moyses -at. *al.* CLAVD. DON. Aen. 8, 215 p. 146, 17 *vates* possunt -are quid aves dicant. PSALT. Rom. 101, 24 paucitatem dierum (*var. lect.* annuntia). VVLG. psalm. 118, 26 vias meas -vi. Sirach 16, 25 in veritate -o scientiam eius (*sc. dei; gr.* ἀπαγγέλλω). 39, 14 laudem eius -bit ecclesia (ἐξαγγελεῖ). PELAG. in I Thess. 1, 1 p. 417, 6 S. illis verbum dei ... fuerat -tum (H_2, nunt- *rell.*). SVLP. SEV. chron. 2, 2, 1 si prius -ando somnium artis periculum fecissent *Chaldaei*. OROS. hist. 2, 5, 9 ad -andam (nunt- *PR*) cladem. GILD. Brit. 6 chron. III p. 30, 6 *rectores relicti* ad -anda (denunc- *X*, annunc- *A*) vel confirmanda Romani regni molimina. CASSIOD. inst. div. 32 p. 1148^{A} praefectum vox praeconis -at. *et al.* **b** *translate*: PS. QVINT. decl. 4, 16 futuras tempestates pelagi fragor et conscium nemorum murmur -at. APVL. met. 2, 12 *non mirum igniculum, quid caelestis ignis sit editurus*, nobis -are. VVLG. Sirach 19, 27 amictus corporis et risus dentium et ingressus hominis -ant de illo (ἀναγγέλλει).

II *vi praep. ex attenuata vel abolita*: **A** *proprie fere i. q. dicere, loqui* (*v. p. 622, 52*): APVL. met. 6, 23 Iuppiter sic -at *eqs.* TERT. orat. 22 p. 194, 25 *scriptura* de non vacantibus (*sc. uxoribus*) aliter -asset. bapt. 10 p. 209, 31 quod *Iohannes* praedicabat baptismum paenitentiae in remissionem delictorum, in futuram remissionem -tum est. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 12 secundum quam (*sc. malitiam quae redigatur ad potestatem*) -rit *deus*: 'ego sum qui condo mala' (*Is. 45, 7*). carn. 20 p. 457 Oe. *Paulus dei filium* simplicius ... -asset natum. PS. AVR. VICT. orig. 3, 5 aleatores posito nummo opertoque optionem collusoribus ponunt -andi, quid putent subesse. AVG. civ. 11, 21 p. 489, 28 D. satis esset ita -ari *eqs.* (*antea syn.* dicere). MART. CAP. 4, 379 si mutua conversio non respondeat, non relative -amus (*var. lect.* nunt-). **B** *translate fere i. q. sonare* (*syn. l. 40*): FAV. EVL. p. 21, 19 spatia vocum vel incitatius -antium vel tardius graviusque sonantium.

part. perf. pass. pro subst. **ēnuntiātum**, -ī *n.* *t. t. in sermone philosophorum, i. q.* ἀξίωμα, *effatum* (*v. p. 622, 65*): CIC. fat. 19 licet ... Epicuro concedenti omne -um aut verum aut falsum esse non vereri, ne omnia fato fieri sit necesse. 28 si hoc -um: 'veniet in Tusculanum Hortensius' verum non est, sequitur ut falsum sit. *ibid.* SEN. epist. 117, 13 *v. p. 199, 50 sq.* PS. APVL. herm. p. 265 *v. p. 199, 52 sq.* *Friedrich.*

ēnupta *v.* enubere.

ēnuptio, -ōnis *f.* [*ab* enubere. *W.*] *i. q. ius extra gentem nubendi* (*cf. Marquardt-Mau, Privatleben d. Röm. p. 30 adn. 3*): LIV. 39, 19, 5 utique Feceniae Hispalae (*cf. Mommsen, Röm. Staatsr. III 430 adn. 2*) datio, deminutio, gentis -o, tutoris optio item esset, quasi ei vir testamento dedisset.

ēnusquam *v.* en *p. 545, 72.* *K.-M.*

×**ēnūtrio**, -īvī (-iī), -ītum, -īre. *ab* ex *et* nutrio. *de formis: imperat.* -i: SEVERIN. doctr. p. 129 SACR. Leon. 318. *occurr. perf. formae breviores*: -isti, -istis, -ierunt. NOT. Tir. 75, 48. GLOSS. -o ἐκτρέφω. *legitur inde ab* OV. (PAVL. NOL. *p. 625, 26.* INSCR. christ. Rossi *p. 625, 2*); VITR., COLVM., PLIN. nat., QVINT. [*var. lect.*: HIER. epist. 54, 15, 1 p. 482, 2 erudiet (-et *κψ*).]

i. q. alere, sustentare (*vi praepos. plane evanida, nisi e. g. p. 625, 3 sqq. 81*): **1** *homines* (*vel eorum corpus eiusque partes*): **a** *proprie, cibis* (*aliter l. 81*) *nutrire*: *α sensu stricto* (*hic illic ita, ut et de totius vitae ratione victuque cogitetur. acced. abl.: infra l. 66. 69. 73. 82*): OV. met. 4, 289 *puerum* naïdes Idaeis -vere sub antris. CAPER gramm. VII 109, 11 -ire alica. ITALA Luc. 23, 29 (cod. d) beatae steriles et ... ubera quae non -verunt ([ἔθρεψαν. VVLG. lactaverunt]. CASSIOD. var. 11, 13, 4 *loquitur Roma personificata*: Hamalum meis uberibus -tum. *v. p. 625, 32. cf.* HIPPOCR. aer. [Hermes 40, 254] 4 cum generaverint, infantes non possunt -ire, lac eis extinguitur [τρέφειν]). PSALT. Cas. 32, 19 -ire eos in fame ([διαθρέψαι. VVLG. alet]. *sim. de deo*: VVLG. psalm. 30, 4. *al.*). HIER. vir. ill. 28 non semper lacte populos -endos ... sed et solido vesci debere cibo (*cf. p. 625, 36*). VVLG. Ruth 4, 15 habeas *filium* qui ... -at senectutem (*i. matrem in s.*). thren. 2, 22 quos educavi et -vi (*sc. Sion*). Iac. 5, 5 in luxuriis -istis corda vestra (ἐθρέψατε. *aliter p. 625, 34*). *al.* RVFIN. hist. 3, 23, 8 p. 241, 5 presbyter ... adulescentem ... -it, amplectitur, fovet (ἔθρεψεν). hist. mon. 1 p. 395^{A} barba ... tenuis, utpote quam nullus sufficiens cibus -ret (*aliter* [*v. l. 63*]: GREG. M. moral. 2, 29 p. 570^{B} qui ... capillos ... in ostensione afflictionis -ret). VITAE patr. 3, 64 p. 771^{A} corpus tuum (EVGIPP. Sev. 4, 9 p. 19, 3 cibis abundantioribus). 3, 99 p. 779^{D} necesse est ... amplius operari, ut eam (*uxorem*) valeas -ire (*gr. Cotelier p. 526* τρέφῃς. *cf. 5, 15, 25* pascas eam). CASSIOD. inst. div. 28 p. 1143^{B} lan-

[*Hahn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

guentes . . . columbar ibus -ire. Mvtian. Chrysost. hom. 15, 3 p. 339[init.] (*διατρέφεσθαι*). Inscr. christ. Rossi II p. 170, 26, 11 quos sinus -it Liguriae. *et al.* *β sensu latiore: cum respectu loci (condicionis, infra l. 15 sqq.) quo quis -itur, fere i. q. educare, pass. adolescere, vitam agere*: Itala act. 22, 3 (cod. e) ego sum vir Iudaeus natus in Tarso Ciliciae, -tus autem in civitate ista ([*ἀνατεθραμμένος*. Vvlg. nutritus]. *cf.* Marcell. chron. II p. 78, 431, 2 barbari urbe angusta -ti). Zeno 2, 30 p. 476[B]. Gavdent. serm. 8 p. 889[A] ut in sanctarum numero feminarum puellas . . . -ant (*cf.* Pavl. Nol. epist. 29, 9 p. 256, 1 ista [*Melanius*] ut unicum *filium* . . . in sinum Christi iactaret, ut eum ipse dominus -ret [*cf. infra l. 30*]). Evcher. instr. 1 praef. p. 65, 21 heremum ingressus inter illas sanctorum manus . . . -tus (Pallad. hist. mon. II 6 p. 352[B] erat . . . senior ex infantia sua in eremo -tus). Greg. M. moral. 19, 48 p. 128[C]. *respicitur status, condicio*: Possid. vita Aug. 31 p. 64[init.] -us in bona senectute *Augustinus*. Oros. hist. 1, 21, 18 p. 78, 17 in his (*intolerandis*) nati vel -ti erant. Fvlg. Rvsp. epist. 2, 16 p. 320[D] *Proba* deliciis regalibus -ta.

b *translate*: *α ingenium, animum cibis (spiritaliter) alere, educare, erudire sim.* (*allegorice l. 32. 36. acced. abl.: l. 23. 28. 32. 35. al.* in *c. abl.*: *l. 24.* in *c. acc.*: *l. 31. 37.* de: *l. 36*): Qvint. inst. 8 prooem. 2 eo tempore, quo praecipue alenda ingenia atque indulgentia quadam -enda sunt. Itala Eph. 6, 4 (Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 641, 20) -ite filios in disciplina ([*ἐκτρέφετε*. Vvlg. educate]. Rvfin. hist. 8, 13, 3 p. 773, 5 in Christi institutionibus -tus [*Χριστοῦ θρεμμάτων*]. hist. mon. 11 p. 429[B]. Pavl. Nol. carm. 24, 695 *coniunx* in castitate liberos. Hesych. in lev. 20, 1—5 p. 1042[C]). Vvlg. I Tim. 4, 6 minister Christi . . . -tus verbis fidei ([*ἐντρεφόμενος*]. Fvlg. Rvsp. incarn. 23 p. 586[C]). Rvfin. Orig. in num. 27, 1 p. 257, 30 B. -et nos *dominus* (Pavl. Nol. epist. 40, 11 p. 355, 4). Pavl. Nol. carm. 21, 528 quos . . . in aeternae tibimet consortia vitae -ire paras. epist. 8, 1 p. 46, 3 spiritalibus lactare et -ire . . . uberibus. *al.* Avg. c. Adim. 17 p. 167, 12. Qvodv. catacl. 1 p. 693[init.] ea quae vos erudiant atque corda vestra -ant. Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 106, 1 -ti . . . ecclesiae dogmatibus ([*ἐντεθραμμένοι*]. Cassiod. hist. 9, 3 p. 1124[A] Facvnd. defens. 8, 5 p. 724[C]). Sacr. Leon. 318 p. 25, 8 -i eos de hoc lacte et melle (Apon. 10 p. 197[a. med.] sermonis doctrinae lacte animas in amorem Christi -tas). *al.* Addit. Prosp. Havn. chron. I p. 338, 9 *Theudelinde* non regali tantum iure quantum pietatis affectu Longobardorum gentem -vit. *et al.* *β fere i. q. fovere*: Rvstic. Cons.[S] I 4 p. 18, 23 nolite universae nequitiae participes -ire. Cassiod. var. 8, 3, 5 nihil formidulosum populi habere possint, quos beatus noster auctor (*i. Theodericus*) -vit (*an ad 1 a α?, cf. antea 4*: nutrit).

2 *bestias* (*acced. abl. infra l. 47*): Colvm. 7, 4, 4 plures . . . in eiusmodi gregibus . . . masculos -ire oportet. 8, 11, 2 feminae *pavonum* . . . pullos -unt. 8, 14, 5 a gallinis melius -untur *anseres*. Plin. nat. 9, 131 algense *genus purpurarum* -tum algā. Clem. ad Cor. 25 de umore carnis eius (*i. phoenicis mortui*) nascitur vermis, qui ibi -itur. Serv. georg. 3, 317 educunt fetus proprios et -unt *caprae*. Vvlg. Is. 34, 15 -vit catulos *ericius* (Ezech. 19, 2 *leaena*). Zach. 11, 16. Evstath. Bas. hex. 7, 2 p. 938[B] nec cum labore proprios natos -unt *pisces* (*ἐκτρέφουσιν*).

3 *herbas, arbores sim.* (*acced. abl.: infra l. 60*): Vitr. 8, 3, 12 cum terrenus umor . . . in radicibus (*arboris, vitis*) sit infusus, -it materiem. Plin. nat. 12, 8 ut mero infuso -antur *platani*. Ps. Mar. Victorin. phys. 6 p. 1298[B] quis . . . pluvias alienis immittens, suae operationis aliena -it? Ps. Avg. quaest. test. I 106, 13 p. 241, 23 produxit terra herbam . . . et ligna . . ., necessaria fuerunt quae -rent . . ., quae erant producta. Sedvl. op. pasch. 5, 18 p. 289, 18 (*in paradiso*) . . . inriguis voluptas *nemorum* fontibus -ta (*cf. carm. pasch. 5, 224*).

4 *res: i. q. nutrire, augere* (*fovere e. g. infra l. 75. p. 626, 2; colendo perficere infra l. 81. p. 626, 5. translate praeter l. 63 sqq. acced. abl. infra l. 64. 67. 71. 73. al.*): **a** *corporeas*: *α proprie*: Apvl. met. 7, 19 iamque fomento tenui calescens et -tus ignis surgebat in flammas (Macr. somn. 2, 10, 12 ignis usque ad maximum -tus augmentum). *in imagine*: Fvlg. aet. mund. p. 170, 4 Romanum imperium (*cf. infra l. 73 sq.*) suo exteroque sanguine -tum . . . crevit *eqs.* *β translate*: Ambr. Tob. 13, 43 p. 542, 21 istis . . . anaglyphariis usurarum generatur et supergeneratur usura, -itur *eqs.* (*cf. sim.*: Val. Cem. hom. 2, 2 p. 697[C] [*ad Matth. 19, 21* relinque bona tua] bona ista . . . terrenis actibus -ta. Cassiod. var. 2, 2, 4 privata parcitas liberalitates publicas -vit). Oros. hist. 6, 22, 3 p. 427, 7 rem publicam . . . pace -ire atque amplificare studens *Augustus* (*cf.* 7, 2, 4 p. 435, 4 Romanum *regnum* . . . hereditati orientis *regni* -batur. Isid. Goth. chron. II p. 267, 10 tu [*Spania*] . . . zephyris felicibus -iris). Sedvl. op. pasch. 3, 23 p. 249, 15 auctae sunt epulae, dum vorantur, et cibos morsibus -tos *eqs.* (*cf. carm. pasch. 3, 268* epulas nutrivit edendas vulgus).

b *incorporeas* (*acced. abl. l. 81. 84. p. 626, 2. pendet* in *c. acc. infra l. 84*): Vitr. 2, 1, 8 hic liber . . . profitetur . . ., unde origines aedificiorum sint institutae et quibus rationibus -tae et progressae sint gradatim ad hanc finitionem. Ambr. serm. 9, 4 p. 622[A] *verbum salvatoris* disciplinarum spiritalium virtus -at. Val. Cem. hom. 6, 6 p. 712[B] vitia iniquis actibus -ta. Pomer. 3, 9, 1 p. 486[C] odia . . . in suos cruciatus -unt *invidi*. Fvlg. Rvsp. epist. 4, 22 p. 340[A]. Verec. in cant. 2, 14 abundantia caritatis, quae martyrum cordibus -itur. Cassiod. var. 4, 42, 4. *al.* Novell. Iust. 18, 8 iniquorum -iri malivolentiam (*ἐκθρέψασα*). Evgipp. epist. ad Prob. p. 4, 1 ultimus *excerptorum titulus* -tae laudem continet caritatis. Greg. M. moral. 4, 49 p. 661[C].

ēnūtrītio, -ōnis *f.* *ab* enutrire. *i. q. actus enutriendi* (*translate*): Hier. in Matth. 24, 19 p. 178[B] vae illis animabus, quae non in perfectum virum sua genimina perduxerunt, sed initia habent fidei, ut -e indigeant magistrorum.

ēnūtrītōrius, (-a), (-um). *ab* enutrire. Orig. in Matth. 18, 22 p. 1628[B] (*in alleg. de cibo et potu spiritali*) cor nostrum sensibus mundis potatoriis et -is impleatur. *Hahn.*

ēnuunt *ἀπονεύουσιν* Gloss.[L] II Philox. en 23 (*cf.* ⟨23a [inunt *Lindsay pro trad.* enuunt]⟩ *ἄπεισιν*). *cf.* Gloss.[L] IV Ps. Plac. e 15 exnuit innuit *et v. l. 56.*

enydros, enygros *v.* enhy-. *K.-M.*

✠**eo**, iī (īvī), itum, īre. [*cf. c. osc.* amfr-et '*ambiunt*', *pael.* eite '*ite*', *umbr.* etu '*ito*', *ind.* ēti, *gr.* *εἶσι*, *lithuan.* eĩt(i) '*it*', *hibern.* etha '*itum est*' *et c.* iānua. *W.*]. *de originatione*: Varro ling. 6, 96 ite ab *ἴτε*. Pavl. Fest. p. 78 eamus ex Graeco *ἴωμεν*.

de formis, scriptura, prosodia (*cf. Sommer, Hdb. d. lat. Laut- u. Formenlehre § 348. 360. 368. 377*): *schema coniug. exhibent* Prob. inst. gramm. IV 178, 10 *sqq.* Char. gramm. p. 343, 19 *sqq.* B. Diom. gramm. I 360, 28 *sqq.* Cledon. gramm. V 57, 16 *sqq.*; *attribuunt tertiae productae sive quartae* Prob. cath. gramm. IV 34, 27 Don. gramm. IV 382, 33 *al.*; *verbum 'corruptum' dicit* Diom. gramm. I 360, 28. *de stirpe* ***praes.***: *syll.* i *semper longa* (*testatur ex. gr.* Serv. georg. 1, 44) *scribitur* e i (*cf.* Ter. Mavr. 461 Serv. gramm. IV 423, 32 [*at* Aen. 6, 179 *contradicit*]. Gramm. suppl. 226, 17): *in titulis*: Lex repetund. (Corp. I[2] 583) 71 Inscr. Betilieni (Corp. I[2] 1529) 6 Corp. I[2] 2662, 5. IV 1237 (*in vs. Verg. Aen. 9, 269*). *in libris saepius, ex. gr.* Plavt. Merc. 303 (eire *A*). Mil. 1422 (eibis *A*). Ter. Eun. 139 (eirei *A*); *cf. etiam menda ut* et (*v. p. 628, 16*) *vel* fi (*pro* ei), fiet (*v. p. 631, 84*), firi (*v. p. 648, 81*) *et v. Brix-Niemeyer ad Plaut. Mil. 521.* *interdum aspiratur* hire (*in lap.* Corp. IV 1227). *formae rariores*: *fut.* eam (*cf.* Cledon. gramm. V 57, 28 futurum duplicem habet. Consent. gramm. V 381, 33. 384, 10; *at* Sacerd. gramm. VI 434, 11 ibo . . . quamvis Terentius [*Eun. 46*] 'non eam' [*est coni. praes.*]. *cf.* Pomp. gramm. V 225, 14): Itala iud. 4, 8 (Legion.). Gloss.[L] II Philox. ea 2. 4 eas *ἀπελεύσῃ*. *cf.* Cledon. gramm. V 57, 27 impersonali . . . futuro ietur. *de imperf.* -iebam *et fut.* -eam (-ies) *in comp. v. Neue-Wagener III 319. 326.* *part. praes.* (Prob. inst. gramm. IV 179, 30 hic iens, huius euntis *eqs. sim.* Char. gramm. p. 344, 4 B. *al.* Prisc. gramm. III 456, 21 iens pro eens . . . genetivo euntis pro ientis. *at* Phoc. gramm. V 437, 1 in participio nominativi casus numeri singularis deficit): iens (*cf. p. 627, 57*): Cic. Att. 4, 9, 2. 16, 1, 1 (*v. p. 640, 33*). Sen. nat. 7, 21, 1 Iren. 3, 3, 4 Itin. [Silv.] 13, 2. 30, 3 Avg. in euang. Ioh. 27, 10 Verec. in cant. 4, 16; *posteriore aetate eius loco ger.* eundo *praefertur ex. gr.* Comm. apol. 970 Itin. [Silv.] 22, 1. 23, 7 Prvd. perist. 6, 20 Pavl. Nol. carm. 19, 550. euntis *sim. inde a* Ter. Hec. 551 *passim.* ient-: Epist. donat. Artemid. (Corp. VI 10241) 12 Psalt. Cas. 90, 6. *formae* iam *sim.* (Caper gramm. VII 106, 11 non iamus, sed eamus): Corp. IV 5092 (*bis*). XI 6690, 8 Inscr. christ. Diehl 4841, 11 (*in acrostichide*). iunto: Prob. inst. gramm. IV 178, 27. io?: Gloss.[L] II Philox. io 1. int *vel* in⟨un⟩t?: Gloss.[L] II Philox. in 2. *prosodiaca*: īt: Enn. ann. 439 Plavt. Poen. 683 Rud. 762 (*locis Jacobsohnianis*); *minus certa*: Cas. 213 (*metro parum certo*). Curc. 489 (*perf.?*). Mil. 1282 (*vix* ĭt *praecedente hiatu metiendum videtur*). ĭt: Plavt. Pseud. 911 (*potest subesse correptio iamb.*). Mil. 1282? (*v. l. 59*). Lvcr. 2, 683 Ov. met. 4, 342 *al. plerumque vocabulum a cons. incipiens subsequitur.* *in formis, quales sunt* eo, eunt, eam *sim., apud scaenicos vocales inter se excipientes partim distrahuntur partim coalescunt; v. G. Jachmann, studia prosodiaca [1912], 44 sqq.; cf. F. Crusius, Philol. Suppl. 21, 1929, 128; de* Plavt. Cas. 190 *v. H. Drexler, Plaut. Akzentstud. II 205. inde a* Lvcil. 1020 *semper distrahuntur.* *formae c. apocope*: Plavt. Most. 774 eon. Bacch. 1185 in' (Merc. 184 Caec. 6 Ter. Phorm. 930 Eun. 651; *alia sunt dubia*). Poen. 1237 it' (*de* Persa 758 *cf. G. Jachmann, Glotta 7, 1916, 47; de* Men. 368 Pseud. 1182 [ir' licebit] *F. Skutsch, Kl. Schr. 104; de* Most. 877 [ir' vis?] *O. Skutsch, Prosod. u. metr. Gesetze d. Iambenkürzung [1934], 13*). *invenitur hiatus post imp.* i (*ubique dub.*): Plavt. Pseud. 1329 (*si numeri sunt cret.*). Trin. 1108 (*v. B. Maurenbrecher, Hiatus u. Verschleifung 176*); Asin. 940 Pseud. 846 Truc. 696 (*cf. J. Pelz, Der prosod. Hiat, Diss. Breslau 1930, p. 20. 28*). *imp.* i *synalipham patitur* Plavt. Poen. 1116; *aliis locis* (*ex. gr.* Aul. 263 Epid. 164 Pseud. 326) *dubitare possis, utrum hiatum pros. an synalipham statuas (cf. Jachmann, Glotta 7, 1916, 42; aliter O. Skutsch l. c. 57).* *de stirpe* ***perf.*** (*cf. Fleckeisen, exercitat. Plaut. [1842], 8; Engelbrecht, Wien. Stud. 6, 1884, 232 sqq.; Sjögren, Eranos 16, 1919, 41 et v. p. 627, 50*): *formae in* īv- (*in titulis saepius* ib-): ivi(t): [Ter. Andr. 850 *v. p. 627, 18*]. Acc. trag. 292? (*Bücheler,* ut *codd., metro incerto*). Cato orig. 82 Varro frg. Gell. 13, 12, 6 [Cic. Catil. 2, 12 *falso Graevius elicuit e corruptela* qui ut]. Sen. contr. 2, 4, 6 (ibit *codd.*). [Sen. dial. 10, 17, 6 *coni. Haase*;

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ibit *trad.*]. APVL. Plat. 1, 3 (*Comment. Lucan. 10, 180*; fuit *libri*). ITIN. [Silv.] 34 VVLG. gen. 19, 1 *al.* [*nusquam* ii(t)]. *metro probatur*: NEMES. cyn. 29 PRVD. ditt. 171 CYPR. GALL. gen. 1234 DRAC. Orest. 447. *in lap.*: CARM. epigr. 1556 (*in titulo lacunoso*). 1559, 13 (*s. III/IV*). ACT. arv. a. 240 (Inscr. Dessau 9522) II 7 INSCR. christ. Diehl 2781^A. 2874. 3419^A, 7. 4339 *al.* ivisse: PLAVT. Most. 842 ASCON. Mil. p. 32, 13 St. ITIN. Alex. 21. ivisti: VVLG. II reg. 16, 17 OP. imperf. in Matth. 18 p. 735. ivimus: ITALA Ios. 24, 17 (Lugd.). VVLG. IV reg. 7, 10 CONC.^S I 2 p. 52, 13. iveram *sim.*: REPOS. 96 TREB. Gall. 4, 4 ITIN. [Silv.] 12, 11 *al.* īerō, īeram *sim.* (*i.* iv-; *cf. Leo, Rhein. Mus. 38, 1883, 22*): PLAVT. Amph. 401 (*in v. spurio*). Capt. 194 Stich. 484 (*locus incertus*). TER. Ad. 27 (*ubi* DON. ierant producta I pronuntiandum, quod nos addita V 'iverant' dicimus). CATVLL. 66, 12. *aliae formae*: iisti: PLAVT. Pseud. 1175 (*metro flagitante*, isti *AP*). [iisse(m): *cf.* TER. Hec. 332 intro ⟨i⟩isse *Bentl.*, introisse *Kauer-Linds. et v. l. 80. 82*]. ii(t): PLAVT. Bacch. 347 Cist. 683 (*v. p. 638, 35*). 697. 700. 702 Truc. 508 (*rest. Büch.*). TER. [Andr. 850 intro i⟨v⟩i *Bentl.*, introii *Kauer-Linds.*]. Hec. 345 Phorm. 706 Eun. 593 (it *AD*). 892 (iit *A*, it *cett.*). CIC. Rab. perd. 28 [Att. 3, 14, 2 *v. infra l. 78*]. CAEL. Cic. epist. 8, 4, 4. 8, 13, 2. 8, 15, 2 D. BRVT. Cic. epist. 11, 13, 2 NEP. Att. 6, 3 VERG. Aen. 1, 376. 2, 174 OV. fast. 6, 117 (*D*) LIV. 3, 63, 5. 42, 34, 10 (ii). *et al.* (*cf. et infra l. 57*). *in lap.*: INSCR. christ. Diehl 90. 1603. *nonnulli et* ivi(t) *et* ii(t) *vitant; ex. gr.* HIST. Apoll. rec. A 31 p. 61, 6 *coniung.*: ibat (rec. B abiit) ... et ... latuit. *mensuratur* īit: VEN. FORT. carm. 5, 5, 28 Mart. 4, 13 carm. app. 1 (p. 371), 58. ĭer-: PLAVT. Merc. 570 Poen. 1134 Truc. 666 ACC. trag. 308 LVCIL. 751 VARRO ling. 8, 1. CIC. Catil. 1, 23 (iveris *Zielinski, sed cf. Burs. Jb. 134, 132*). Scaur. 23 Lig. 35 *al.* CAES. Gall. 1, 21, 3. 1, 26, 5 *al.* SALL. Iug. 79, 5. 105, 2 (iere). *et al.* isti(s): PLAVT. Bacch. 577 Trin. 939 CIC. Deiot. 19 Phil. 2, 78 LIV. 42, 40, 6 *al.* isse(m) *sim.*: PLAVT. Trin. 944 TER. Hec. 76. 222 VARRO rust. 2, 1, 26. 3, 7, 11 CIC. Verr. II 1, 113 *al.* CATVLL. 68, 86. 84, 11 *et passim.* [isso (*corrupt.*): FEST. p. 170.] *formae contractae*: īt [PLAVT. Most. 25 (*est praes.*). Curc. 489 (*v. p. 626, 58*). Rud. 383 (*pf. statuit Marx, vix recte*). TER. Eun. 593. 892 *v. l. 19*]. VERG. Aen. 9, 416 (iit *P*). OV. met. 8, 349 SIL. 3, 228. 7, 209? (*v. p. 650, 20*). 11, 78. imus?: PS. QVINT. decl. 12, 6 p. 222, 9 (*v. adn. crit.*). RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 41, 10. ***pass. impersonaliter*** (*transitive v. p. 638, 29. verbum 'neutrale' appellant* PROB. inst. gramm. IV 178, 10 CLEDON. gramm. V 57, 16. *cf.* PRISC. gramm. II 398, 19. 435, 15): itur *sim.*, eundum, iri *inde a* PLAVTO (*v. p. 641, 69. 647, 11*). *de inf.* irier (*in exitu senarii*) *v. p. 649, 2.* itum est *inde a* CIC. *syll.* it- (*in part. fut. et perf. pass.*) *ubique brevis* (*testantur ex. gr.* SERV. georg. 1, 44 PRISC. gramm. II 481, 2. 530, 14); *extat pro longa* ARATOR act. 1, 836 CARM. epigr. 611, 3. ***de significationibus***: NON. p. 331, 2 ire est ambulare. 331, 4 ire: accumbere (*affert Lucil. 751* [*p. 639, 50*]). AVG. epist. 143, 9 dici debuisse ... 'eat ad deum' vel 'pergat' vel 'vadat'. EVGRAPH. Ter. Andr. 808 est ... pedem ferre ire et proficisci. CHAR. gramm. p. 222, 11 B. εο πορεύομαι (*cf.* ISID. diff. 1, 317). ***de usu***: *legitur inde a* LEGE XII tab., *in stirpe* p e r f. *ubique multo rarius. K. H. Meyer (Ber. über d. Verh. d. Sächs. Ges. d. Wiss. phil.-hist. Kl. 69, 1917, 6. Heft p. 10 sqq.) observavit antiquiores scriptores formis perf. v. simplicis ipsum motum exprimere noluisse neque addidisse his formis structuras, quibus indicaretur, unde vel quo iretur (de paucis exemplis discrepantibus cf. J. B. Hofmann, Indog. F. Anz. 40, 1922, 27 sqq.). Wackernagel (Nachr. v. d. Götting. Ges. d. W. phil.-hist. Kl. 1906, 181 sq.) docuit in sermone communi posteriore formas monosyllabas et eas bisyllabas, in quibus vocales inter se exciperent, vitari. cf. etiam J. B. Hofmann, Indog. Forsch. 43, 1926, 97 sqq.; Löfstedt, Syntactica II 38 sqq. (formae monosyllabae iam desunt in* CIC. epist. [*at* Att. 14, 11, 3 vadit; eam *sim. sexies*; iens *v. p. 626, 47*]). *s y n o n y m a iam antiquitus variandi causa v. q. e. eo excipere solent (cf. Lorenz ad Plaut. Pseud. 535; Landgraf Bl. f. d. bay. Gymn.-Schulw. 16, 1880, 325); apud aliquot scriptores posterioris aetatis nonnulla (imprimis* ambulo, vado, pergo) *multo praevalent (de* CHIRONE *cf. Löfstedt ad Peregr. Aeth. 288), nonnulli v. simplex* eo *omnino non iam habent (cf. Werner, d. Latin. d. Get. d. Iord. 145; Wölfflin, Ausgew. Schr. 191. v.* vado). [*de formis in linguis rom. vigentibus cf. Meyer-Lübke, Rom. Et. Wb. nr. 4545.*]

[***dub. et coni.***: PLAVT. Capt. 636 ⟨i⟩ (*add. Gulielm.*) directum *eqs.* Cist. 650 ilico (*Ussing*; ibo *libri, Lindsay*) hanc ego tetulero. Epid. 627 coclias si ad me iret (*Roppenecker, Philol. 84, 307*; socio iussi admirer *trad.*). Mil. 78. 359 tibi esse pereundum (*A, Lindsay*; eundum *P, codd. Gell., Leo*). 1319 nisi eam (*Brix. loco corr., alii aliter*). Persa 190 ita volo te ire (*Leo*; currere *A*, curare *P*). Rud. 481 heus exi (*Seyffert*, h. si *CD*, eu si *B*; h. i *Marx*). Truc. 863 te a me ire (*Leo*, te amare *libri, alii aliter*). CATO or. frg. 1, 14 obcursatum ⟨eamus⟩ (*add. Jordan*). CIC. Att. 3, 14, 2 in Epirum ... non ii (*M, vulgo*; veni *Z b, Sjögren*). CAES. Gall. 5, 56, 5 huc iturum (*α, Meusel*; iter facturum *β, Klotz*). NEP. Ages. 8, 2 cum ... in Aegyptum iisset (*AP*, isset *l. v.*, missus esset *Wölfflin*). Eum. 6, 1 utrum ... in Macedoniam veniret (*C*; iret M. *u*). CIRIS 302 praeceps aërii specula de montis (*Scaliger*, montibus *codd.*) iisses (*Haupt*, isses *codd., Skutsch* [*qui locum nondum sanatum putat*], abisses *Scaliger*). OV. met. 6, 201 propere ite, sacri est (*Haupt, al. aliter*, p. sacris *codd.*). 15, 364 (*loco varie trad. et temptato*). LIV. 41, 22, 7 civitatium, per quas iturus erat (*V*, iter duxerat *Hartel*). SEN. nat. 1, 14, 3 *v. totum locum.* PLIN. nat. 19, 24 vela ... per rudentes iere (*Harduin. cum codd. dett.*, terrae *rell.*, stetere *Sillig*, texere *Mayh. dubitanter*). STAT. Theb. 6, 458 it (*P*, is *B M*) furor in laudes. 11, 570. silv. 1, 5, 10 i, ne numerare labora (*Krohn*, sed ne n. l. *Scriver.*, et enumerare l. *M*). MART. 5, 82, 4 si *A^A*, i *cett.*; *edd. alii aliter. al.* *f a l s o t r a d. ex. gr.*: PLAVT. Men. 234 (*v. etiam Lodge, lex. Plaut. I p. 498*). CAECIL. com. 278. TER. Hec. 373 (*in parte codd.*). Eun. 545 (*in libris praeter A*). VARRO rust. 3, 5, 11. CAES. Gall. 4, 12, 1 frumentandi causa erant trans Mosam profecti (*β, Klotz, Meusel* [*v. app. crit.*]; ierant tr. M. *α*). civ. 3, 34, 2. 3, 78, 1 (*π*, adire *rell.*). BELL. Hisp. 16, 2 PRIAP. 46, 6 OV. am. 2, 15, 24 SEN. nat. 7, 25, 7 PLIN. nat. 18, 194 SIL. 13, 800 TRAIAN. Plin. epist. 10, 119 APVL. met. 4, 16 AMM. 19, 6, 7. *saepius c o n f u n d u n t u r* eo *et* ego (*ex. gr.* PLAVT. Men. 663 Mil. 812; *v. etiam p. 251, 76*), i (*i.* ei *cf. p. 626, 34*) *atque* et (*ex. gr.* PLAVT. Asin. 676 Aul. 458 Men. 435 Truc. 958 OV. met. 15, 23), it *atque* et (*ex. gr.* ELEG. in Maecen. 1, 5 carina it [*ed. Ascens., vulgo* (*cf. p. 630, 44*); et *codd., Vollmer*] redit. SEN. dial. 11, 11, 7 LVCAN. 1, 229 VAL. FL. 2, 394 *al.*), eunt *et* erunt *sive* sunt (*ex. gr.* OV. fast. 2, 150 SEN. nat. 5, 12, 3. 6, 7, 3 LVCAN. 7, 816), isse(m) *sim. et* esse(m) *sim.* (*ex. gr.* CIC. Catil. 1, 23 ut a me non eiectus ad alienos, sed invitatus ad tuos isse [*α, Clark, Reis*; esse *β γ, Sternkopf al.*] videaris. OV. trist. 5, 8, 32 EPIST. Sapph. 106). *legitur loco corr. vel manco*: PLAVT. Trin. 1123 LVCIL. 208. 534 ibat forte aries. CIC. Att. 2, 7, 2 LVCR. 6, 697 CVLEX 245 OV. Pont. 3, 1, 144 LIV. 42, 14, 6 MELA 3, 15 *al.*]

I ***proprie de motu***: **A** ***de hominibus***: **1** ***personaliter***: **a** ***generatim***: **α** *i. q. corpus pedibus promovere, incedere, ambulare, vadere*: PLAVT. Bacch. 571 tollo ego ted in collum atque intro hinc auferam. :: immo ibo, mane. Pseud. 863 si iste ibit, ito, stabit, astato simul. 911 ut it, ut magnifice infert sese. Curc. 694 abduce istum ... :: quidquid est, ipse ibit potius. TER. Andr. 117 ecfertur; imus (DON. *ad l.* ire proprie dicitur ad exsequias. *cf.* QVINT. decl. 329 p. 295, 26 *et p. 637, 31. 638, 31. 640, 20. 641, 77*). PACVV. trag. 227 si resto, pergit ut (*Ribbeck*, pergitur *trad.*) eam: si ire conor, prohibet baetere. TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 15 dum eunt (*ibid.* vadunt). LVCIL. 1092 surgamus, eamus (*i. deambulemus*), agamus. VARRO ling. 6, 21 cum eat *sacerdos in pompa.* CIC. nat deor. 2, 67 ab eundo nomen *Iani* est ductum. LVCR. 3, 384 obretimur euntes *nebulā* (*cf.* VERG. Aen. 6, 863 comitatur euntem [OV. met. 4, 484 *al.*]. 7, 676 dat euntibus ... silva locum. 9, 241 nec nos via fallet euntes. 12, 903 [*opp.* currentem]. PROP. 3, 8, 13 stipat. OV. epist. 17, 99 retinebat euntem [MART. 3, 44, 14 *al. cf. et l. 75*]. ars 605 admotus eunti. met. 6, 323 eunti ... ducem dederat. 8, 549 *al.* LIV. 27, 17, 9 eunti ... occurrerunt [SEN. contr. 9, 4, 18 *al.*]. 38, 2, 6. *et al.*). LVCR. 4, 886 ut velit ire inque gredi. VERG. Aen. 5, 649 qui ... g r e s s u s eunti (*cf.* 10, 639). 8, 307 (*syn.* ingrediens). OV. am. 1, 6, 10 mirabar, tenebris quisquis iturus erat. met. 5, 464 omnia lustrat eundo. LIV. 3, 52, 3 qui per aetatem ire posset. LVCAN. 9, 388 si quibus ire sat est (*opp.* evadere). PLIN. nat. 36, 87 fessi ... eundo (*edd. vett.*, fundo *codd.*). STAT. Theb. 12, 218 hortaris euntem. CELS. dig. 8, 1, 9 in infinito ... i r e a g e r e licebit civiliter modo (*cf.* VLP. dig. 8, 3, 1 pr. iter est ius eundi ambulandi homini, non etiam iumentum agendi; via est ius eundi et agendi et ambulandi. 43, 8, 2, 32 usus *viae* ... ad commeandum ... hoc est ad eundum vel agendum. 43, 19, 1, 11 quotiens ... colonus meus ... via utitur, ego ire intellegor. PAVL. dig. 8, 3, 7 pr. qui viam habent, eundi agendique ius habent. 8, 6, 2 ire quoque per se eum posse, qui actum haberet. *talia saepissime apud* ICTOS; *v. vocab. iurispr. II p. 512*). VVLG. Luc. 8, 42 dum iret (ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν). PRVD. perist. 6, 20 eundo (*cf. p. 626, 50*) firmat ... fidem. PS. VARRO sent. 115 viatores non eunt (*pertinet ad p. 629, 38*), ut eant. *al.* *de motu citato, c u r s u* (*cf. p. 635, 46. 63; saepius de bestiis* [*v. p. 643, 1. 30*] *et rebus* [*v. p. 646, 10. 34 al.*]): OV. met. 10, 588 *virgo* non setius ire sagittā Aonio visa est iuveni. SIL. 16, 487 omnes ire leves. STAT. Theb. 6, 638 vix campus euntem sentit. MART. 3, 47, 13 ibat ante carrucam ... cursor. IVV. 3, 129 cum praetor lictorem ... ire p r a e c i p i t e m (*i. festinantem*) iubeat (*cf.* TAC. hist. 1, 40 PANEG. 10 [4], 24, 4. 12 [2], 36, 1 VVLG. Iudith 15, 4 *et p. 634, 24; aliter v. p. 636, 14 sqq.*). GELL. 17, 8, 8 curriculo (APVL. apol. 63). *m e t a p h o r i c e* (*cf. p. 636, 71. 637, 2. 43. 642, 51 al.*) *de ratione p r o c e d e n d i vel s e q u e n d i aliquid aut aliquem in instituenda vita, arte sim.* (*praecipue apud* ECCL. *de vita religiosa; cf. vol. I 1875, 28 sqq. VI 2, 2141, 7 sqq.*): VARRO ling. 5, 5 in tramitibus quaedam obiecta, quae euntem retinere possint. ANTON. or. frg. Cic. Phil. 13, 45 si me rectis sensibus euntem di ... adiuverint, vivam libenter. SEN. dial. 5, 3, 3 velut tempestate correptus non it, sed agitur. epist. 37, 5 turpe est non ire, sed ferri. 45, 1 non ire istuc, sed errare est. 46, 2. 52, 3 quosdam ... non ituros, si nemo praecesserit, sed bene secuturos. 80, 1 licebit tuto vadere ... per se eunti et suam sequenti viam. IVV. 9, 21 videris ... vitae contrarius ire priori. CORP. IV 5035 pravus vir cautius ibet. VVLG. gen. 26, 13 ibat (*i. pergebat*; *cf. p. 637, 67 et v. Kaulen, Vulgata 236*) proficiens atque succrescens. Luc. 8, 14 a sollicitudinibus ...

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

euntes (πορευόμενοι) suffocantur. *al.* *add. qua via, quo sim.*: PLAVT. Poen. 698 is, leno, viam (*sc. rectam. cf.* PROP. 1, 1, 18 notas ... vias. 1, 8ᵇ, 30. *sim.* PRVD. c. Symm. 2, 897 non ... ire salutis ... sed mortis iter). CIC. ad Q. fr. 3, 3, 4 patiamur illum ire nostris itineribus; eodem enim perventurum esse confidimus. SALL. or. Macri 2 ire primum (*i. praeire; cf. p. 637, 16*) via, qua capessundam arbitror libertatem (PROP. 2, 25, 38. OV. fast. 1, 432 vota ad sua felici ... via. SEN. dial. 9, 2, 2 recta ... via [epist. 94, 54. 102, 20]. PETRON. 18, 6. IVV. 14, 122 illa ire via [illam ... viam *Prisc.*] peragant. *saepe*). VERG. georg. 3, 292 iuvat ire iugis (*an est dat.?, cf. p. 640, 23*), qua nulla ... devertitur orbita. OV. trist. 1, 9, 66 qua bene coepisti, ... semper eas (*cf.* SEN. Med. 206. PLIN. nat. 2, 18 hac proceres iere Romani; hac ... vadit ... Vespasianus. *al.*). ITALA lev. 26, 3 (Lugd.) si praeceptis meis ieritis (πορεύεσθε. VVLG. in p. m. ambulaveritis). deut. 26, 17 in ... viis (VVLG. Sirach 48, 25 Is. 8, 11. Mich. 4, 2 in semitis. *al. cf.* psalm. 80, 13 ibunt [πορεύσονται] in adinventionibus suis. Bar. 2, 10). Os. 14, 10 (Priscill. tract. 9, 122 p. 90, 5) in illas *vias*. HERM. vulg. mand. 6, 1, 4 per hanc viam ire (πορεύεσθαι. Pal. ambulare. *cf.* CYPR. hab. virg. 21 p. 202, 11 [*syn.* pergunt, gradiuntur]. COMM. apol. 700 PANEG. 10 [4], 5, 5 PRVD. c. Symm. 2, 883 *al.*). *al.* VERG. Aen. 12, 839 genus ... supra homines, supra ire deos pietate (*i. superare; cf.* anteeo). HOR. epist. 1, 3, 27 quo te caelestis sapientia duceret, ires (SEN. dial. 8, 1, 5 *al.*). SEN. dial. 1, 5, 9 sursum oportet ac deorsum eat (*cf.* epist. 96, 5). epist. 102, 1 revocavit ... me cogitationi aptae traditum et iturum ... ulterius. QVINT. inst. 1 prooem. 20 altius ibunt, qui ad summa nitentur, quam qui ... substiterint. ITALA deut. 13, 4 (Lugd.) post dominum ... ibitis (ὀπίσω ... πορεύεσθε [VVLG. sequimini]. 28, 14 *al.* VVLG. Is. 59, 13 post tergum dei. Ier. 18, 12 post cogitationes ... nostras. *al. saepe*). II Petr. 3, 3 (Aug. civ. 20, 18 p. 446, 23 D.) secundum proprias concupiscentias suas euntes (πορευόμενοι. VVLG. iuxta p. c. ambulantes). VVLG. psalm. 83, 8 ibunt de virtute in virtutem (*cf.* AVG. epist. 155, 13 in illum [*sc. deum*] imus ... non ambulando sed amando). ITALA lev. 26, 28 (Lugd.) ibo (πορεύσομαι. VVLG. incedam adversus vos) vobis cum prave (26, 41); *aliter*: Mich. 6, 8 (Cypr. testim. 3, 20 p. 137, 23) ut eas (πορεύεσθαι. VVLG. ambulare) cum domino deo tuo (CYPR. epist. 8, 2 p. 487, 6 LVCIF. non conv. 14. *al.*).

β i. q. viae se commendare (sive pedibus sive aliis rationibus), iter facere (praecipue indicato loco, qui petitur; v. p. 638, 76 sqq.): CATO agr. 159 in viam cum ibis (VAL. FL. 8, 168 in quascumque vias. ITALA Matth. 10, 5 [cod. k] in viam nationum nec ieritis [ἀπέλθητε. VVLG. abieritis]. VVLG. III reg. 1, 49. *cf.* QVINT. decl. 347 p. 368, 18 in ... iter. ITIN. [Silv.] 13, 2 in quo itinere hiens. FIRM. math. 8, 22, 1 per itinera. VVLG. act. 8, 36. 39 ibat [ἐπορεύετο] ... per viam). CATO agr. ind. 167 si via ibis (*cf. l. 40 et p. 637, 79*). CIC. div. 1, 26 si ire perrexisset (*praecedit*: cum ex itinere ... revertisset). 2, 84 caveret, ne iret. Att. 1, 10, 1 post meridiem iturum eum, qui ad te proficisceretur (*de tabellario; cf.* 4, 4a. 8, 14, 1. 11, 23, 2 [*syn.* iter faciebat]. epist. 9, 2, 1. 12, 18, 1 *al.*). 11, 6, 7 is dicitur vidisse Q. [an] euntem an iam in Asia (*ibid.* profectum in Asiam). ad Q. fr. 3, 1, 7 cum aliquo exibimus, eat nobiscum. CAES. Gall. 3, 1, 2 iter ..., quo ... mercatores ire consuerant. OV. Pont. 4, 10, 34 qua remus iter ... fecerat ..., siccus ... viator eat. IVV. 6, 576 castra viro patriamque petente non ibit pariter *coniunx*. PAVL. dig. 8, 3, 7 pr. qui sella aut lectica vehitur, ire ... dicitur (*cf.* PAPIN. dig. 23, 4, 26, 3 *et p. 633, 22*). PS. CENS. frg. 3, 3 Iovis stella ... universis euntibus prospera. ITIN. [Silv.] 23, 8 *al.* VVLG. gen. 50, 7 ierunt cum eo ... senes. Luc. 10, 38. act. 22, 6 eunte (πορευομένῳ) me et appropinquante Damasco. PS. VARRO sent. 115 *v. p. 628, 62.* MAR. VICTOR aleth. 3, 663 gressus ... euntum. COD. Iust. 12, 50, 1 aliā viā eundi ... facultatem. CARM. c. pag. 92 quid tibi Mercurius ... promisit eunti. GREG. M. epist. 14, 2 p. 420, 25 licentiam eundi (*ibid.* proficisci). *al.*
nota dat. part. praes. in indicanda regione unde loca adeunda spectentur: SACR. Arg. Varro ling. 5, 47 viae pars ..., quae est a foro eunti primore clivo. LIV. 32, 4, 3 Thaumaci a Pylis ... eunti loco alto siti sunt. GRATT. cyn. 433 quam (*sc. domum*) subter eunti stagna sedent. CVRT. 5, 1, 11 FRONTIN. aq. 7. 8. 9 SVET. Vesp. 1, 3 LEX colleg. Aesc. et Hyg. (Corp. VI 10234) 4. *al.*

γ haud raro simplex pro comp. ita usurpatur, ut e contextu verborum notio strictior appareat (*cf.* DON. Ter. Ad. 361 ire et abire et venire significat) *praecipue indicatis locis, quae petuntur vel deseruntur (quae exempla v. sub structuris p. 638, 55 sqq.)*: Ⓘ *subest notio accedendi, adveniendi, ineundi (potissimum de eis, qui vocantur, invitantur, expectantur)*: PLAVT. Aul. 178 praesagibat mi animus frustra ire, quom exibam domo; itaque abibam invitus. Bacch. 1166 eunt eccas ... persuastrices (*cf.* Cas. 213 vir eccum it. Merc. 271 Trin. 622 TER. Ad. 361). Epid. 394. Stich. 263 ituru's an non? :: ... illo venturum dicito. TER. Phorm. 103 imus, venimus, videmus (VARRO rust. 3, 2, 1). CATO agr. 1, 1. VERG. Aen. 6, 392 euntem accepisse lacu (*cf.* OV. fast. 2, 611). PRIAP. 52, 4 (*de statore*) alternis et eundo et exeundo (*alluditur ad sensum obscaenum; cf. p. 636, 32*). LIV. 23, 7, 7. 38, 33, 3 quos ... depoposcerant, ipsi se ituros professi sunt. LVCAN. 3, 367 si solus eam ..., mihi tecta patent? VAL. FL. 5, 89. STAT. Theb. 4, 505 iubeat si Thessala ..., ibitis? 7, 537 cupit ire. 8, 645 ire cogitur. Ach. 1, 757 ire iubet. MART. 3, 46, 2 non eo, libertum sed tibi mitto. 10, 6, 8 quando ... ibitis ...? IVV. 4, 104. GELL. 2, 29, 10 it dies et amici nulli eunt. ITIN. [Silv.] 10, 9 optati sumus ire. *al.* AMM. 31, 12, 15 ire promiserat libens. VVLG. num. 12, 5 vocans Aaron et Mariam; qui cum issent *eqs.* I Cor. 10, 27 si quis vocat vos ... et vultis ire (πορεύεσθαι). CLAVD. 4, 203 licet ire. 8, 109 qui vindicet, ibit. 22, 207 hortantur, eat. SVLP. SEV. Mart. 16, 6 ire compulsus. *al.* Ⓘⓘ *subest notio discedendi, abeundi, proficiscendi (praesertim de eis, qui dimittuntur, abire iubentur)*: PLAVT. Cist. 112 ego volo ire (APVL. met. 1, 15. ITALA Ioh. 6, 67 [Ps. Cypr. epist. 66, 8 p. 732, 21 *al.*] vultis ire? [ὑπάγειν. VVLG. abire]. *al.*). Epid. 72 mitte me, ut eam (*cf.* CIC. Deiot. 23 *et l. 37*). Mil. 1339 saluto te ⟨Lar⟩ familiaris, priusquam eo. Persa 189 sine me ire (*cf. l. 17*). 236 non ibis ..., nisi *eqs.* Stich. 608 non it, non it, quia ... suades, ne ebitat. *al.* TER. Eun. 593 iit, lavit, rediit (*cf. l. 44*). VARRO rust. 2, 8, 1 vos ante ire non patiar, antequam *eqs.* (*cf.* PETRON. 107, 3 *al. et v. l. 14*). AEDIT. epigr. 2, 2 ibimus sic. CATVLL. 35, 9 euntem revocet *et* ... roget morari (*cf.* VERG. Aen. 6, 476. 7, 813. 8, 558 dextram complexus euntis [11, 46 OV. met. 6, 494]. 9, 306 euntis ... prosequitur [OV. met. 9, 786 SIL. 13, 704]. VAL. FL. 7, 106 STAT. Theb. 10, 683 *al.*). CATVLL. 61, 83 flet, quod ire necesse est. VERG. georg. 3, 517 it tristis arator ... atque ... relinquit aratra. HOR. carm. 3, 27, 15 *ne* te ... vetet ire picus. OV. am. 2, 5, 21 ierat mensā conviva relictā. epist. 6, 112 coniunx ... euntis (*opp.* reducis). 15, 301 dixit iturus. met. 3, 701 nec iam iubet (*cf. l. 36*) ire, sed ipse vadit. 5, 287 impetus ire fuit. *al.* LIV. 35, 40, 5 tria milia ... ierunt (*sc. in coloniam constituendam*). 40, 10, 4 (*opp.* manendo). LVCAN. 2, 113 vacua pudet ire manu. VAL. FL. 4, 51 ibimus. FRONTIN. strat. 2, 6, 4 fecit eis abeundi potestatem euntesque stravit. TAC. hist. 2, 48 (*opp.* remanendo). 4, 43 ann. 1, 47. CORP. IV 5092 rogo, punge (*sc. mulos stimulo*), iamus. bibisti, iamus. 6697 venimus hoc (*i.* huc) cupidi, multo magis ire cupimus. ITALA gen. 30, 26 (Lugd.) eo (ἀπέλθω. VVLG. abeam). Ioh. 14, 3 (Aug. c. Faust. 16, 19) si iero (πορευθῶ. VVLG. abiero) ..., iterum veniam. OPTAT. 5, 7 p. 137, 16 iubetur ire (*cf. l. 26*). AMM. 20, 5, 10 (*syn.* abscessi). VVLG. exod. 3, 19 non dimittet vos ... ut eatis (*cf.* Tob. 10, 12 dimiserunt ire). iud. 18, 6 ite in pace (*cf.* II reg. 3, 21 *et l. 40*). Matth. 8, 32 ait illis: ite. at illi exeuntes abierunt. 14, 16 non habent necesse ire (ἀπελθεῖν). act. 16, 36 exeuntes ite (ἐξελθόντες πορεύεσθε) in pace (*cf.* 21, 5 profecti ibamus). ORIENT. carm. 2, 113 (*de petitore honorum*) ibis pro pondere numEi (*sublucet notio translata, cf. p. 650, 37*). *al.* CORP. III 3058 in provincia d(e)fe(cit) iturus (*sc. in patriam*). IX 5401 properas viator ire. *al.* Ⓘⓘⓘ *opponuntur* ire, redire *i. q. ultro citroque commeare (cf. l. 16. p. 628, 18. 635, 52. 77. 638, 7. 32. 643, 20. 29. 38. 71. 78. 644, 16. 19. 47. 646, 17. 77 al.)*: *asyndetice*: CIC. Phil. 2, 78 celeriter isti, redisti. 2, 89 Att. 10, 1, 3 OV. fast. 1, 126 PAVL. FEST. p. 277 STAT. silv. 1, 2, 35 MART. 12, 60, 10 PRVD. perist. 11, 190. MART. 2, 5, 4 quattuor haec *milia passuum* fiunt, cum rediturus eam. *copulative*: CIC. Phil. 12, 28 isse et (*del. Clark*) redisse (PHAEDR. 2, 8, 12 VVLG. Ezech. 35, 7 CLAVD. DON. Aen. 4, 630 p. 411, 20. *cf.* 4, 60 p. 364, 12 eundi ac r. [COD. Theod. 7, 16, 1]). VERG. Aen. 6, 122 (*v. p. 638, 21*) itque reditque (TIB. 2, 6, 46 VAL. FL. 1, 725 STAT. Theb. 8, 49 CORIPP. Ioh. 4, 524. *nota collocat.*: OV. met. 2, 409 redit itque [*cf. p. 643, 10. 645, 21*]). SEN. contr. 1, 2, 8 euntium redeuntiumque. SEN. nat. 5, 16, 5 *corus* in unam partem rapax, argestes ... tam euntibus communis quam redeuntibus (COD. Iust. 12, 35, 18, 5ᵃ). ITIN. [Silv.] 5, 11 eundo vel redeundo. *sim.*: PLIN. nat. 2, 181 eunti cum sole iter erat, eundem remeans ... praetervertebat. ITIN. [Silv.] 6, 3 reversi sunt per iter, quod ierant (6, 4. 7, 3. VVLG. Zach. 9, 8 euntes et revertentes. CLAVD. rapt. Pros. 3, 136 i ... et ... revertere). 16, 7 *al.* CORP. XII 3499 salvum venire, salvum ire (*cf.* XIII 1893 INSCR. Dessau 1967. 2153).

δ locutiones notabiliores: Ⓘ *in responsis adnuentium*: PLAVT. Cas. 792 abi ... :: eo (Merc. 677. TER. Andr. 979 abi domum ... quid stas? quid cessas? :: eo. Haut. 379 Phorm. 309. 446). Merc. 788 i, rogato ... :: eo (Mil. 1305 TER. Andr. 425 Hec. 788). Mil. 1317 orant te, ut eas ... :: ibo (TER. Eun. 537 amabo, ut illuc transeas ... :: eo). Mil. 1387 quin intro is? :: eo. PLAVT. Asin. 108 ego eo ad forum ... :: ei, bene ambula (*cf.* Epid. 158 Persa 198. Rud. 403 ego eo intro ... :: eas). Cas. 854 quin imus ergo? :: i. Truc. 129 sine me ire ... :: eas. TER. Hec. 787 vin ergo intro eam? :: i *eqs.*
Ⓘⓘ *in formulis ad festinationem monentium, improbantium, indignantium (in exsecrationibus v. p. 639, 62)*: PLAVT. Cist. 378 quin is, si itura es? (*cf.* Mil. 1186. 1299 Poen. 511. 1237 ite, si itis). Merc. 582 quid stamus? quin ergo imus atque obsonium curamus ...? (*cf.* LIV. 27, 26, 10. 40, 7, 5 VAL. FL. 5, 636 SIL. 9, 633 GELL. 2, 29, 11 APVL. met. 1, 17 *al. v. l. 75 et p. 634, 44*). Poen. 678 iamne itis? (*cf.* TER. Eun. 492 TRAG. inc. 34). *coni.* (*cf. p. 641, 72*): PLAVT. Amph. 543 eamus, Amphitruo (Mil. 78 age eamus ergo. Poen. 263 eamus ... :: quid ... properas? 329 *al.* TER. Eun. 506 *al.* VARRO rust. 2, 11, 1 RHET. Her. 4, 51, 64 *al.*). TER. Hec. 502 renumeret dotem huc, eat (DON. iracunde 'eat'). *imp.*: PLAVT. Cas. 748 stasne etiam? i sis (*cf. p. 631, 65 et* TER. Haut. 831 i, quid stas, lapis? NOVIVS Atell. 92). PLAVT. Asin.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

486 ei nunciam ad erum (Cist. 623 Trin. 3 *al.* TER. Ad. 175 *al.*). 676 i sane (Aul. 333. 451 ite sane nunciam [Trin. 195]. Epid. 79 *al.* TER. Ad. 587). Cas. 758 i modo (Merc. 954 sq. *ter repetitur.* Poen. 428 sq. *bis* [*ibid.* abi modo *bis*]. Trin. 583 sqq. *9ies.* *al.* CAECIL. com. 251. *cf. etiam p. 632, 8*). Persa 465 nunc ⌊agite ite⌋ (*Camerar.*, age rite *P*) vos (*v. vol. I 1405, 46 sqq.*). Rud. 798 i dum *eqs. cf. etiam l. 76. 77. p. 632, 10. 20.* *iteratur imp. (cf. l. 73. p. 632, 62. 642, 76 al.; aliae formae iterantur l. 26. p. 633, 62. 65. 636, 20. 640, 25 al.)*: VERG. Aen. 6, 546 i decus, i, nostrum. 9, 115 CVLEX 246. ARBON. carm. frg. 1 ite agite ... ite triumphantes. HOR. carm. 3, 11, 50 i, pedes quo te rapiunt ..., i secundo omine. SEN. contr. 1, 1, 10 CVRT. 9, 2, 34 PETRON. 122, 169 VAL. FL. 2, 422 SIL. 11, 96 STAT. Theb. 4, 692 Ach. 1, 940 CARM. epigr. 443, 1 *al.*

(III) *coniungitur cum aliis verbis, quibus indicatur, ad quam actionem eatur (inde a* VERG. *[at cf. l. 60] non raro metaphorice fere i. q. aggredi, accedere ad munus [cf. l. 42] aut omnino i. q. pergere [inde etiam de re:* VVLG. Ion. 1, 11. 13 mare ibat et intumescebat. LIB. iubil. 42, 13 famis ... ibat et convalescebat]): *fut.*: *asyndetice*: PLAVT. Aul. 263 ibo igitur parabo. Bacch. 366 Cist. 651. Merc. 366 ibo, adloquar. *al. nota*: Poen. 126 ibo, alius nunc fieri volo. TER. Haut. 170. 426. 608 Ad. 719. *copulative*: PLAVT. Aul. 817 ibo atque eloquar. Bacch. 507 Mil. 1085 Poen. 447 Stich. 143. 315. 464 *al.* TER. Haut. 500 Ad. 510 *al.* PACVV. trag. 187. PLAVT. Amph. 550 ibo et Mercurium subsequar. 1075 Bacch. 871 Cist. 531 Men. 557. 700 Rud. 1263 *al.* CAECIL. com. 184. VERG. ecl. 10, 50 ibo et ... carmina ... modulabor. Aen. 4, 590 ibit ... et ... inluserit ...? OV. met. 15, 441 fast. 4, 183. SEN. Phoen. 407 ibo, ibo et ... opponam. epist. 122, 13 SIL. 12, 74. 17, 232. ITALA gen. 45, 28 (Lugd.) ibo (πορευθείς. VVLG. vadam) ... et videbo. exod. 4, 18 (Lugd.). Os. 2, 7 (Priscill. tract. 1, 24 p. 20, 19) ibo (πορεύσομαι. VVLG. vadam) et revertar. VVLG. Ier. 11, 12 *al.* VERG. Aen. 2, 578 ibit ... natosque videbit. OV. met. 13, 321 EPIST. Sapph. 175 SIL. 6, 246 STAT. Ach. 1, 48. *coni.*: PLAVT. Cas. 422 eamus ... intro, hortemur *eqs.* (*cf.* HOR. epist. 1, 6, 56 eamus, quo ducit gula, piscemur, venemur. LIV. 2, 36, 2. 7, 6, 10 TAC. ann. 2, 17). Merc. 373 eas ac decumbas (*cf.* TER. Ad. 598 VARRO Men. 278 LIV. 2, 36, 4). SEN. dial. 12, 1, 2 (*cf. p. 632, 53*) eat aliquis et ... conqueratur (CVRT. 3, 10, 10 irent et ... eriperent. PETRON. 58, 11 SIL. 11, 390 TAC. ann. 11, 34. 14, 13. ITALA exod. 5, 7 [Lugd.] eant [πορευέσθωσαν. VVLG. vadant] et colligant. Os. 6, 1 [Tert. adv. Marc. 4, 43 p. 565, 25 *al.*] eamus [πορευθῶμεν. VVLG. venite] et convertamur. VVLG. exod. 5, 8 deut. 13, 2. 6. 13. Ioh. 15, 16 ut eatis [ὑπάγητε] et fructum afferatis [*huc spectat*: GREG. M. in euang. 27, 5 'eatis' ... volendo dixi, quia velle aliquid facere iam mente ire est]. *al.*). VAL. FL. 6, 599 eat atque utinam superetque labores (*cf.* STAT. silv. 3, 3, 28 TAC. hist. 4, 83 ann. 14, 7). *et al.*

nota collocat.: GELL. 2, 29, 7 fac amicos eas et roges veniant (*v. Vahlen, Hermes 15, 1880, 261*). *variae formae*: PLAVT. Most. 774 eon voco ...? (*cf.* TRAG. inc. 34. *v. etiam p. 629, 79*). Men. 329 ire ... atque accumbere (*cf.* Merc. 582 *p. 630, 76*. Mil. 621. Most. 815 quin tu is intro atque ... perspecta. TER. Ad. 916 cessas ire ac facere). Bacch. 575 ire ... et percontarier (*cf.* ACC. trag. 519 VERG. Aen. 1, 695. 2, 27 iuvat ire [SERV. auct. exire aut ire longius] et ... videre. OV. met. 3, 26 LIV. 3, 34, 2. 38, 34, 6 SEN. apocol. 5 VAL. FL. 3, 718 SIL. 12, 593 HOMER. 1023 STAT. Theb. 1, 616. 6, 648. 12, 486 TAC. ann. 1, 46. 13, 9 DECRET. decur. Tergest. [Corp. V 532] 2, 20. ITALA deut. 29, 18 [Lugd.] ire [πορευθέντες. VVLG. ut vadat] et deservire. VVLG. iud. 9, 7 ivit et stetit. *al.*). PLAVT. Capt. 501 eunt obviam gratulanturque (*cf.* Rud. 122. 399 VERG. Aen. 11, 332 *al.* VAL. FL. 6, 3 STAT. Theb. 3, 80. 459 *al.*). *saepissime imperat. (semper fere initio enuntiatorum, apud poetas plerumque versum incipit; sensu metaphorico [fere i. q. age, agite] post* PLAVT. Bacch. 497 [*p. 632, 25*] *et* TER. Hec. 787 [*p. 632, 19*], *inde a* VERG. *passim; item inde a* VERG. *saepius ironice [cf. et p. 632, 38] usurpatur)*: *asyndetice*: PLAVT. Aul. 767 i, refer. 800. 829 Bacch. 901. 1059. Capt. 184 i modo, venare leporem (Stich. 477; *cf. l. 3*). Epid. 305 Merc. 787. Pseud. 330 propera, quid stas? ei, accerse agnos. *al.* CAECIL. com. 100. CIC. Rab. perd. 13 (*in formula*) i, lictor, colliga manus (LIV. 1, 26, 7. 11 [*ubi v. Weißenb.*]. *al.*). CATVLL. 61, 123. 63, 19 simul ite, sequimini. VERG. Aen. 9, 631. 11, 25. HOR. carm. 3, 14, 17 i, pete unguentum. epist. 1, 7, 71 nunc (*cf. p. 632, 1. aliter p. 632, 38*) i, rem strenuus auge. LYGD. 6, 62 tu puer i, ... adde merum. PROP. 3, 7, 29 ite, rates curvas (*Passerat.*, curvae *codd. fort. recte* [*cf. p. 646, 15*]) et leti texite causas. OV. ars 1, 322. rem. 487 artes, i, perlege. *al.* LIV. 9, 4, 16 *al.* SEN. contr. 7, 2, 12 SEN. Med. 197. 845 ite, ite ..., placate (*cf.* Tro. 627. 1165 SIL. 10, 62 STAT. Theb. 10, 713 *al.*). Oed. 823. 1057 *al.* benef. 4, 38, 2 CVRT. 4, 11, 21. 5, 12, 11 LVCAN. 9, 268 PLIN. nat. 7, 144 VAL. FL. 4, 13 SIL. 1, 568. 15, 649 ite, agite, oro, sternite ductorem. *al.* STAT. Theb. 7, 6. 8, 742 i, precor (*cf. l. 82*), ... vade (10, 671). *saepius.* ITALA Matth. 28, 19 (Tert. bapt. 13) ite (πορευθέντες. VVLG. euntes), docete. *al.* *copulative*: PLAVT. Cas. 587 i tu atque arcesse (*cf. vol. II 449, 66 sq.*). Poen. 1116 i atque evoca. Truc. 329 *al.* ACC. trag. 508 VERG. Aen. 4, 424. HOR. sat. 1, 10, 92 i, puer, atque ... subscribe. VAL. FL. 3, 448. 7, 162 i, precor (*cf. l. 77*), atque ... amorem vince (7, 240). SIL. 3, 116 i felix, i ... atque ... memento. PLAVT. Aul. 263 ⌊ei et⌋ (⌊ ⌋ fiet *codd.*) vale. 458 Amph. 971 Merc. 282. TER. Hec. 611 i ergo intro et compone *eqs.* VERG. Aen. 11, 119 nunc (*cf. p. 631, 69. aliter l. 38*) ite et ... supponite. CVLEX 19 PROP. 3, 4, 10. 4, 5, 46 LIV. 38, 51, 10 VAL. MAX. 2, 9, 1. 4, 5, 5 LVCAN. 7, 277 PERS. 5, 126 PETRON. 115, 14 SIL. 1, 651 STAT. Theb. 3, 167. 10, 33 ite age et ... circumdate. MART. 4, 10, 3. 10, 12, 7 i, precor (*cf. p. 631, 77. 82*) et ... combibe. IVV. 10, 166 *al.* LYGD. 1, 17 ite domum cultumque illi donate libellum. OV. met. 3, 562 ite citi ..., ite ducemque attrahite. 13, 466. 15, 640 fast. 6, 475. LVCAN. 8, 784 i modo (*cf. p. 631, 3*) ... fassusque sepulchrum posce caput. VAL. FL. 1, 248 SIL. 4, 793. STAT. Theb. 10, 266 ite ... superisque faventibus, oro, sufficite (*cf.* 12, 648 *et l. 5. 20*). OV. met. 2, 464 i procul hinc ... nec ... polluc. *coniunguntur plura verba*: PLAVT. Cist. 286 i, curre, equom adfer. Mil. 1361 i, sequere illos, ne morere. Trin. 1108 PACVV. trag. 350 VERG. Aen. 4, 381. 593. 7, 426 SEN. Oed. 880. Tro. 191 ite, ite ..., auferte ..., solvite. Herc. O. 742 STAT. Theb. 6, 809 *al.* PLAVT. Asin. 382 i, puere, pulta atque ... evocato. Cist. 284 i, adfer mihi arma et loricam adducito. Most. 682 PROP. 3, 4, 7 OV. met. 12, 475 LIV. 3, 48, 3 SEN. Phoen. 401 CALP. ecl. 4, 24 SIL. 1, 571. 6, 716. 14, 134 STAT. Theb. 8, 65 *al.* TER. Hec. 787 i atque exple animum eis, coge, ut credant. PROP. 1, 9, 13 i quaeso (*cf. l. 5. 10*) et ... compone libellos et cane *eqs.* (*cf.* 3, 23, 23). OV. met. 6, 159 ite frequentes et date ... lauroque innectite crinem. CALP. ecl. 2, 96 i (*Haupt*, et *codd.*) procul, i Doryla, plenumque reclude canalem et sine *eqs.* VAL. FL. 1, 56 SIL. 9, 473 STAT. Theb. 7, 507 *al.* *imp.* i (ite) *postponitur*: PLAVT. Bacch. 497 cura, ei, concastiga hominem probe. Truc. 583 iube ⟨vasa⟩ auferri intro, i, Cyame. LIV. 9, 24, 9 arx ... capta est, defendite, ite (*MP, om. recc.*). SEN. Oed. 1051 ingredere praeceps ..., i, profuge, vade. SIL. 7, 101. 11, 214. 16, 86. *imp.* i *coniung. c. coni.*: VAL. FL. 4, 78 i ..., differat arma. 6, 29. *in scriptura sacra pro coordinatione etiam part. coni. extat (cf. p. 631, 78 et 637, 65)*: ITALA gen. 43, 2 (Lugd.) iterum euntes (πάλιν πορευθέντες. VVLG. revertimini et) emite. exod. 5, 11 (Lugd.) euntes (πορευόμενοι. VVLG. ite et) colligite. Is. 55, 1 (Cypr. testim. 3, 100 p. 178, 20) euntes (βαδίσαντες. VVLG. properate) emite. *al.* VVLG. iud. 18, 7 euntes ... venerunt. Ier. 37, 8 euntes abibunt. Matth. 9, 13 euntes (πορευθέντες) ... discite. 10, 7. 14, 15 ut euntes (ἀπελθόντες) in castella emant. 21, 6 euntes (πορευθέντες) ... fecerunt. Marc. 16, 13 *al.*

(IV) *formulae irridentium vel exprobrantium* i (ite, eat) nunc: *imp.*: VERG. Aen. 7, 425 i nunc, ingratis offer te inrise periclis. HOR. epist. 1, 6, 17 OV. epist. 4, 127. 12, 204 SEN. Herc. f. 89 Med. 650. 1007 PERS. 4, 19. STAT. Theb. 7, 612 ite, age, nunc, pacem sperate. silv. 1, 6, 39. MART. 10, 96, 13 i, cole nunc reges. *al.* HOR. epist. 2, 2, 76 i nunc et versus tecum meditare. PROP. 2, 29, 22 OV. epist. 3, 26. 16, 57 ars 2, 222 EPICED. Drusi 363 SEN. contr. 1 praef. 10. 10, 4, 10 *al.* SEN. benef. 6, 35, 5 *al.* PETRON. 115, 14 MART. epigr. 22, 12 (23, 6). *al.* QVINT. decl. 312 p. 227, 12 i nunc et nega; i nunc et ... converte. *al.* PS. QVINT. decl. 10, 7 *al.* IVV. 6, 306. 10, 310. 12, 57. CARM. epigr. 950, 3 i nunc ⟨et *metro flagitatur*⟩ ventis ... crede. *al.* PROP. 3, 18, 17 i nunc, tolle animos et tecum finge triumphos (OV epist. 9, 105 ars 2, 635 SIL. 4, 787). OV. am. 1, 7, 35 i nunc, ... molire triumphos, cinge comam lauro votaque redde Iovi. Pont. 1, 3, 61 i nunc et ... refer et mirare (QVINT. decl. 252 p. 35, 19). *et al.* *coni.*: SEN. dial. 12, 1, 2 eat nunc aliquis et singulas comploret animas. SVET. Nero 35, 4. CYPR. epist. 37, 2 p. 577, 5 eant nunc ... glorientur (*cf.* VOPISC. Prob. 23, 5). PANEG. 3 (11), 9, 4 LACT. inst. 5, 13, 13 AVG. c. Petil. 2, 103, 237 p. 151, 23. 3, 16, 19 p. 176, 23 civ. 6, 9 p. 265, 12 D. *al.*

(V) *etiam liberius in formulis valere dicentium et aversantium (non solum de eis, qui abire iubentur, sed etiam de eis, qui relinquuntur aut non admittuntur) i. q. vale, apage, abi (saepe etiam de rebus personatis)*: VERG. catal. 5, 1 ite hinc inanes rhetorum ampullae *eqs.* TIB. 1, 1, 76 signa tubaeque, ite procul, cupidis vulnera ferte viris (2, 4, 15. 20 Musae. LYGD. 4, 3 *somnia*. 6, 7 ite procul ..., ite labores. PROP. 4, 6, 9 fraudes. OV. ars 3, 505 tibia. GRATT. cyn. 447 procul hinc extorribus ire edico ..., quis scelus ... in pectore motum est. CALP. ecl. 2, 55 ite procul ..., ite profani. STAT. silv. 1, 6, 2. 3, 3, 13. Ach. 1, 598 lex procul ire mares [*sc. iubet*]. MART. 14, 47, 1 iuvenes. PRVD. c. Symm. 2, 901 gentes [*syn.* discedite longe]). LYGD. 6, 52 ite a me, seria verba, precor. OV. am. 1, 12, 7 ite hinc ..., tabellae. MART. 11, 2, 4 fastus ..., ite foras. IVV. 2, 89 ite profanae. 3, 66 ite, quibus grata est ... lupa.

b *speciatim*: *α in condicionibus notabilioribus*:

(I) *in actibus publicis et iuris*: *abs.* (*cf. p. 633, 17. 41*): PLAVT. Epid. 423 res magna amici apud forum agitur, ei volo ire advocatus (LIV. 38, 33, 4). VARRO ling. 5, 28 candidatus circum it. CIC. Att. 15, 11, 2 Cassius mihi videbatur iturus (*sc. in provinciam; cf.* epist. 2, 17, 4. ad Q. fr. 2, 5, 3 [*syn.* iter habebat] *et v. p. 633, 22*). epist. 3, 10, 7 causam ... non eundi fuisse *legatis* (*cf. p. 633, 5 et* LIV. 5, 5, 10). HOR. sat. 2, 6, 26 ire necesse est (*de sponsore*). *al.* *add.* de (super): VARRO rust. 3, 2, 3 de controversiis Interamnatium et Reatinorum (*cf. p. 633, 28 et Rudorff, Grom. Lat. II p. 429*). LIV. 29, 36, 11 (*cf.* 24, 27, 4 de indutiis dierum decem legatos isse ad Ap. Claudium). STAT. Theb. 3, 340 legatum ... petendis isse super regnis ... Polynicis. *add. quo*: *ad iudicem i. q. se convertere, confugere*: PLAVT. Asin. 131 ad tres viros. Most. 1101 ad iudicem (LIV. 3, 57, 5

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. contr. 2, 1, 2; POMPON. dig. 16, 1, 32, 4 GAIVS inst. 4, 122 *al.*). COMMENT. cons. Varro ling. 6, 88 ad conventionem huc ad iudices. CIC. Quinct. 48 ad praetorem (*cf.* TAC. ann. 2, 34 ad praetoris tribunal). *nota*: VLP. dig. 46, 7, 3 pr. apud (*cf. p. 639, 81*) aliquem iudicem iturus. *de legatis* (*cf. p. 632, 77. 81*): LVCIL. 465 ad regem legatu' Rhodum ... ibo (*sc. nave*). CIC. Phil. 12, 5. VERG. Aen. 7, 154 oratores ... ad moenia regis. LIV. 23, 6, 5 *al.* VAL. MAX. 3, 7, 10. *et al.* LIV. 2, 59, 5 ad contionem (*cf. supra l. 2*). 3, 24, 6 ad iudicium (VLP. dig. 5, 3, 7, 1). 8, 36, 12 ad senatum. *al.* *in ius, consilium sim.*: LEX XII tab. 1, 1 si in ius ⌞vocat, i⟨t⟩o: ni⌟ ⟨i⟩t (⌞ ⌟ vocationi *trad.*) antestamino (PLAVT. Asin. 480 in ius voco te. :: non eo. :: non eis? Curc. 621 ambula in ius. :: non eo. Most. 1089 cum illo. Poen. 1229. 1342. 1349 Truc. 840 RHET. Her. 2, 13, 19. NEP. Att. 6, 3 de sua re. SEN. apocol. 13 MART. 1, 103, 11. 12, 97, 10. DIG. 2, 5 si quis in ius vocatus non ierit. PAVL. dig. 2, 5, 2, 1 [*syn.* venire]. *cf.* PLIN. nat. 18, 42 die dicta ... cum in suffragium tribus oporteret ire [*aliter v. infra l. 43*]. *huc pertinet*: LVCIL. 552 si non it, capito ... eum. VARRO frg. Gell. 13, 12, 6 vocatus ... non ivi). TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 16 in consilium (*v. vol. IV 461, 17 sqq.*). LEX Iul. munic. (Corp. I^2 593) 129 nei quis ... eum in senatum, decuriones conscriptos ire iubeto (131. PLIN. nat. 7, 141 ut quotiens in senatum iret, curru veheretur. 7, 181). *de legationibus, magistratibus publice missis* (*cf. p. 632, 75*): CIC. Verr. II 2, 29 in provinciam (*v.* provincia). Att. 1, 16, 14 in Asiam. 5, 11, 3 (*syn.* discedere). epist. 1, 4, 2 propter exercitus cupiditatem Alexandriam. ad Q. fr. 2, 3, 2. CAES. civ. 1, 10, 3 SALL. Iug. 103, 3. 104, 2 NEP. Att. 6, 4 LIV. 3, 32, 1. 40, 39, 3 *al.* FEST. p. 233 VAL. MAX. 3, 7, 5. *et al.* *de arbitro*: COD. Theod. 2, 26, 1 (*a. 330*) agrimensor ire praecipiatur ad loca (*sc. ut de finibus decernat; cf. p. 632, 79*). in sententiam (pedibus) ire *sim.* (*cf. Mommsen, Röm. Staatsr. 3, 991 sq.; Liebenam PW V 1172 sqq.*): *in discessione* (*cf.* PLIN. epist. 8, 14, 19 lex ... docet dirimi debere sententias ..., cum ita discessionem fieri iubet: 'in hanc partem ... ite ...!'): CIC. Phil. 11, 15 si quis ... graviorem sententiam dixisset, in eam se iturum. epist. 1, 2, 2 in Hortensii s. SALL. Catil. 50, 4 pedibus (LIV. 9, 8, 13. 22, 56, 1. 27, 34, 7. PS. QVINT. decl. 12, 6 p. 222, 9 pedibus, manibus imus in sententiam necessitatis. TAC. ann. 14, 49 GELL. 3, 18, 1 VOPISC. Aurelian. 20, 2. *cf. etiam p. 642, 17*). LIV. 1, 32, 12. 23, 10, 4 (*de senatu Campano*). 34, 43, 3 *seq.* ut (42, 3, 10). PLIN. epist. 2, 11, 22 cum fieret discessio ..., in Cornuti sententiam ire coeperunt. CIC. epist. 1, 2, 1 de tribus legatis frequentes ierunt in alia omnia (CAEL. Cic. epist. 8, 13, 2). *abs.*: CIC. p. red. in sen. 8 nequis decerneret ..., ne pedibus (*cf. l. 34*) iret, ne scribendo adesset. *sim.*: LIV. 31, 7, 14 ite in suffragium (34, 2, 5. *aliter v. supra l. 16*). *metaphorice*: CIC. Att. 15, 4, 3 ut in Saufei eam relinquamque Tusculanas disputationes. SEN. dial. 8, 3, 1 in illorum sententiam (*cf.* AVG. bapt. 3, 4, 6 p. 202, 1). epist. 6, 6 in diversum. 48, 4 in utramque ... partem (*cf.* AVG. serm. 149, 5, 6 in partem ire et ab universo conscindi).

Ⓘ *in re militari* (suppetias [*inde a* VARRONE Men. 509], subsidio [*inde a* POMP. Cic. Att. 8, 12a, 3] ire *v. s. his vv.*): *i. q. exire, incursare, aggredi* (*etiam in actionibus non ad militiam pertinentibus e. g. p. 634, 42. 51. 54*): PLAVT. Epid. 208 ire vidi milites plenis viis (ACC. carm. frg. 26 M. *v. p. 642, 65*). Pseud. 1180 in vigiliam. ACC. trag. 308 cum animatus iero, satis armatus sum. 436 obviam ense it (*cf.* CIC. Verr. II 1, 106 cupiditati hominum. *v.* obviam). CATO orig. 83 p. 79, 2 ad verrucam. p. 79, 15 quorsum ire pergam (*ibid.* proficiscuntur). VARRO ling. 6, 93 quo. LVCR. 3, 1030 iter ... dedit legionibus ire per altum. GALBA Cic. epist. 10, 30, 2 vidit se invito legionem ire. CAES. Gall. 1, 26, 5. 5, 18, 5 impetu. 5, 31, 4. 7, 61, 3 adverso flumine. HIRT. Gall. 8, 8, 3 legiones ... ante ... impedimenta. SALL. Iug. 105, 2. 3 temere et effuse euntes. hist. frg. 3, 25 socordius. *al.* HOR. carm. 2, 17, 10 (*trop.*) dixi sacramentum: ibimus, ibimus, utcumque praecedes. OV. am. 1, 9, 11 in adversos montes. met. 8, 378. 13, 242 LIV. 2, 12, 4. 2, 47, 6 incursantes ... vano ... impetu. 2, 49, 6 ire fortes, ire felices iubent. 9, 12, 10 nec ad Luceriam ire ... nec manere ... audebant. 10, 33, 1 in ordines (CVRT. 4, 13, 19. 8, 13, 27). 27, 26, 6 inexplorato euntes 28, 24, 10 in stationes ac vigilias ordine ibant. 33, 29, 9 ab Elatia. *passim.* SEN. nat. 1 praef. 10 exercitus subrectis ire vexillis. epist. 82, 22 ire, commilitones, illo necesse est, unde redire non est necesse. CVRT. 3, 9, 9 Cretenses ante agmen ibant (*i. dispositi erant; cf.* 4, 12, 6. 11 LVCAN. 7, 226 VAL. FL. 6, 160). 3, 9, 12 XXX et duo armatorum ordines ibant. 5, 10, 12 signo ad eundum dato. *al.* LVCAN. 4, 162 ite sine ullo ordine. 5, 488 venire ... non ire (*sc. in expeditionem; cf. Francken ad l.*). 10, 405 duce sub famulo (*cf.* PANEG. 12 [2], 32, 4). SIL. 4, 64 sub armis. 4, 745 ire iubet. 5, 40. 392. 535 *al.* HOMER. 238. 241 STAT. Theb. 3, 386. 647 *saepe. nota*: 7, 245 comes, quo Laius ibat armigero. QVINT. inst. 6, 4, 17 (*trop.*) adversarium ... ire quam longissime cogas. TAC. hist. 1, 32 eundi ultro ... facultatem (*opp.* regressus). ann. 13, 40 in cornibus pedes sagittarius ... ibat. *al.* PANEG. 10 (4), 14, 1 Constantino imus auxilio (AMM. 15, 10, 10; *cf. l. 49*). 12 (2), 39, 1 *artifices* Victoriam finxere pinnatam, quod hominum cum fortuna euntium non cursus est, sed volatus. AMM. 17, 10, 6 protinus. VVLG. I Macc. 6, 40 ibant (ἤρχοντο) caute et ordinate. 13, 20 castra eius ambulabant ..., quocumque hostes ibant (ἀντιπαρῆγεν ... ἐπορεύετο). II Macc. 11, 10 ibant (προσῆγον) ... prompti. *et al.* *ad exercitum sim.*: PLAVT. Amph. 401 (*vs. spurius*) cum Amphitruone hinc una ieram in exercitum (*cf.* CAES. civ. 1, 48, 7 ad e. LIV. 10, 7, 6 *al.* TAC. ann. 1, 3 PLIN. paneg. 20, 3). Truc. 508 iamne ⌞iit ad⌟ (*Bücheler*, ⌞letat⌟ *B*) legionem? CIC. ad Brut. 2, 6, 1 ad te ire voluntarios. SALL. Iug. 84, 4 lubido cum Mario eundi. SIL. 3, 287 in castra (STAT. Theb. 4, 127 VLP. dig. 24, 1, 3, 4 [PAVL. dig. 4, 6, 35, 9]. 49, 17, 6 ad c. *al.*). *ad (in) bellum sim.*: CIC. Verr. II 1, 113 ad arma (*v. vol. II 595, 46 sqq.*). Lig. 35 ad bellum (CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4 LIV. 5, 17, 9 STAT. Ach. 2, 18. TAC. Germ. 30 alios ad proelium ire videas, Chattos ad bellum. hist. 1, 83 *al. cf. l. 16. 20. 24 sq.*). Phil. 14, 1 ad saga (14, 3 *opp.* redisse ad togas). FEST. p. 249 ad pugnam (VVLG. num. 32, 6. *cf. l. 21*). SEN. dial. 4, 35, 5 ad caedem. IVST. 15, 4, 6 ad ... militiam (*cf. l. 26; aliter v. p. 647, 21*). CORP. XIII 3496 (*s. III*) ad expedi(tionem). AMM. 29, 5, 9 ad procinctus (*cf. l. 27*). VVLG. II par. 25, 13 ad proelium (*cf. l. 11*). *al.* PLAVT. Mil. 1393 (*trop.*) in tumultum. Truc. 511 in proelium (OV. met. 14, 545. LIV. 2, 30, 13 cursu. 7, 26, 7 *al.* TAC. Germ. 3 *al.*). VERG. Aen. 12, 73 in ... certamina (LIV. 3, 39, 3). OV. ars 3, 3 in bella (LIV. 38, 23, 9 SIL. 9, 573 QVINT. decl. 377 p. 421, 6 *al. cf. l. 12. 24. 25*). LIV. 2, 45, 15 in pugnam (22, 19, 9 SIL. 15, 445 [*syn.* rue]. STAT. Theb. 11, 288. *cf. l. 13*). 7, 32, 10 in aciem (VAL. MAX. 5, 8, 5 CVRT. 5, 1, 18 QVINT. inst. 9, 2, 85 TAC. Agr. 32 hist. 2, 46). LVCAN. 2, 523 in medios belli ... furores. VAL. FL. 6, 739 ibat ... in medii praeceps (*cf. p. 628, 68*) incendia belli. SIL. 4, 228 in Martem (6, 445). QVINT. decl. 249 p. 24, 16 in militiam (COD. Iust. 12, 36, 1, 1). AMM. 31, 7, 3 in procinctum (*cf. l. 16*). CLAVD. 23, 12 in medias ... tubas. CORP. VI 32933 in expeditione (*cf. l. 15*). *al.* *ad, adversus, contra aliquem*: PLAVT. Capt. 534 (*trop.*) eunt ad te hostes (*cf. p. 642, 23*). CIC. Phil. 6, 9 ad hunc utrum leg⟨atos⟩ an legiones ire oportebat? CAES. Gall. 6, 8, 6 infestis signis ad se. LIV. 26, 17, 3 *al.* LVCAN. 8, 429 VAL. FL. 7, 134 SVET. Iul. 34, 2. TERT. nat. 1, 18, 9 ad bestias (*in venatione*). VVLG. II par. 35, 21. I Macc. 9, 8 (ἀναβῶμεν). CAES. civ. 3, 31, 4 contra hostem si ducerentur ituros, contra civem ... arma non laturos (*cf. p. 639, 11 et v. vol. IV 747, 57. 748, 8. 749, 60 sqq.* [*trop.*]). SALL. Iug. 101, 8 quos advorsum ierat (*v. vol. I 853, 43; cf.* NEP. Eum. 3, 4 *copias* adversus quos ducerentur, ... non ituras, sed ... dilapsuras). PROP. 2, 19, 22 comminus ire sues (*cf. p. 639, 12 et v. vol. III 1894, 66 sqq.*). HOR. carm. 3, 20, 6 per ... catervas (OV. fast. 2, 208 SEN. epist. 82, 22 LVCAN. 7, 277. VAL. FL. 1, 438 gladio. 6, 285 *al.*). VVLG. Iudith 14, 5 ite post illos securi (*i. persequimini illos*). *in hostes, enses sim.*: SALL. or. Macri 11 (*trop.*) quantis animis ierit in L. Quintium. VERG. Aen. 9, 422 ense recluso ibat in Euryalum. 6, 880. 11, 389 imus in adversos? quid cessas? (*cf. p. 630, 78*). 12, 378 OV. epist. 1, 13. 12, 15 anhelatos ... in ignes (*i. adversus tauros ignivomos*). met. 8, 403. fast. 5, 36 in Iovis ire domum. 5, 176 in apros ... et ... comminus ire leas. 5, 713 Pont. 4, 7, 30 LIV. 2, 46, 4. SEN. Med. 27. 593 in enses (LVCAN. 7, 670 *al.*). dial. 10, 17, 6 CVRT. 4, 15, 19. LVCAN. 7, 324 cognata in pectora ferro. 10, 393. 409 LAVS Pis. 177 PLIN. nat. 9, 152 VAL. FL. 3, 308. 6, 372 *al.* STAT. Theb. 3, 365 *al.* *nota*: silv. 2, 3, 9 it *Pan*, cunctas *nymphas* tamquam velit, et (*M*, it *Ald.*) tamen unam in Pholoen *insidiaturus*. MART. 12, 14, 2 in lepores ... violentus. TAC. ann. 1, 49. 2, 25 AMM. 16, 12, 37. 31, 10, 7. *in ora sim. i. q. invehi, involare*: OV. am. 1, 7, 64 in vultus unguibus. 2, 5, 46 in ... genas. epist. 11, 92 in ... meas unguibus ire comas. VAL. FL. 7, 294 in ora deae (*cf.* 8, 152 unguibus. PS. QVINT. decl. 10, 15 p. 202, 9). OPTAT. 2, 25 p. 63, 1 ire iam coeperat armata manus hostiles in iugulos. *de imperatore exercitum ducente*: CATO or. frg. 1, 19 inde pergo porro ire in Turtam (*cf. 1, 18* proficiscor). CIC. Phil. 13, 13 ut cum suis copiis iret ad Mutinam (*cf.* CAES. Gall. 1, 10, 3. 1, 40, 15 BELL. Afr. 33, 3 SALL. Iug. 90, 2 LIV. 21, 41, 2. 42, 40, 6 *al.*). Att. 8, 3, 7 ad Capuam. 8, 4, 3 Brundisium. 8, 8, 1. 13, 31, 3 in Parthos. epist. 16, 12, 4 ad urbem. *al.* POMP. Cic. Att. 8, 12c, 1 ad me. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 2 hostibus obviam (*cf. p. 633, 55 et v.* obviam). 10, 8, 6 ire, quo res p. vocet. 10, 21, 2. BRVT. Cic. epist. 11, 13, 2 ille ... iit passim, ego ordinatim. LENT. Cic. epist. 12, 14, 6 in Syriam. CATVLL. 68, 86 si miles, (*i. bellum gesturus*) muros isset ad Iliacos *Protesilaos*. CAES. Gall. 1, 23, 1 Bibracte. *al.* BELL. Afr. 87, 8 ab Utica proficiscitur atque in regnum *Iubae* ire contendit. 89, 3 Hadrumeto egressus ... Uticam ire contendit. 92, 2. NEP. Dat. 9, 3 eo loco (*syn.* profectus est). Ages. 3, 5 Sardis (*syn.* iter facturus). VERG. Aen. 12, 555 ad urbem. HOR. carm. 1, 35, 29 iturum Caesarem in ultimos orbis Britannos. OV. ars 1, 203. LIV. 1, 20, 2 ad bella (9, 18, 14 *al.*). 24, 20, 9 quacumque ierat (P^1, erat *cett.*). *saepe.* VAL. MAX. 3, 7, 1 (*syn.* proficisci). SEN. epist. 94, 63 non ille ire vult, sed stare non potest. CVRT. 9, 3, 8 *al.* LVCAN. 6, 284 ire vel in clades properat. SIL. 8, 338. *al.* STAT. silv. 5, 2, 132. QVINT. inst. 3, 8, 19. TAC. ann. 3, 34 se ... in Illyricum profectum et ... alias ad gentes iturum. SPART. Sept. Sev. 16, 2 longius. LAMPR. Alex. 48, 3 (*syn.* proficisceretur). AMM. 16, 12, 27 ulterius. 26, 9, 2. 27, 8, 3. HYG. fab. 121 Agamemnon cum ad Troiam iret. VVLG. I Macc. 5, 66 movit castra, ut iret (διεπορεύετο) in terram alienigenarum. *al.*

β de specialibus rationibus se movendi (*cf. etiam p. 629, 38*):
① *i. q. navigare* (*addito loco, qui petitur v. p. 638, 76*): NAEV.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carm. frg. Varro ling. 7, 23 per liquidum mare sudantes eunt (PROP. 2, 26b, 29 OV. epist. 2, 36 SEN. Tro. 193 SIL. 15, 159 *al. cf.* VERG. georg. 1, 456 per altum [Aen. 3, 374. 4, 310 VAL. FL. 1, 270 *al.*]. TIB. 1, 3, 1 per undas [PANEG. in Mess. 193 PROP. 2, 30, 19 *al.*]. LVCAN. 5, 492 per aequor [MART. 7, 44, 5]. *al.*). PLAVT. Bacch. 458 in mare it. 577. 592. Mil. 119 prius perii quam ad erum veni, quo ire occeperam (*praecedit*: vectus fui). Persa 710 animus iam in navist mihi. :: cras ires potius. VARRO Men. 473 quocumque (quo cum *l. v.*) ire vellemus, obvius flare. CATVLL. 84, 11 Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset. VERG. Aen. 2, 111 terruit auster euntis (*cf.* 3, 130. 5, 777 OV. epist. 20, 73 met. 9, 589 VAL. FL. 8, 209 *al.*). 3, 144 mari (*cf.* OV. epist. 15, 118 Aegaeis ... aquis [fast. 1, 500]. STAT. Ach. 2, 26 oculis ... in carbasa fixis ibat [*i. navigare sibi videbatur*] et ipsa freto). 4, 554 certus eundi (OV. met. 11, 440). 5, 769. 10, 207 it gravis Aulestes centenaque arbore fluctum verberat. HOR. epod. 9, 30 ventis iturus non suis (PROP. 1, 8, 4. *cf.* OV. ars 3, 99 flaminibus. met. 14, 227 flatu). OV. epist. 3, 61. 7, 7 certus es ire (*cf. l. 13*). 7, 40 adversis fluctibus (*cf.* 13, 126 invitis ... aquis). 7, 139 (*opp.* adire). 7, 173 (*opp.* manere). ars 2, 141 met. 11, 698 *al.* LIV. 37, 31, 7 ad traiciendas copias consulis ire (*Madvig*; iere *codd., del. Weißenb.*). 45, 22, 13 classi ... obviam ire. SEN. epist. 53, 2 (*opp.* redirem). CVRT. 9, 9, 14. MELA 3, 70 circa *insulam*. VAL. FL. 8, 198 longius. *al.* SIL. 14, 487 senis ... pulsibus. HOMER. 193. STAT. Theb. 4, 24 super aequor. 5, 480. QVINT. inst. 10, 7, 23 (*trop.*) simul euntes aptabimus vela et disponemus rudentes. FLOR. epit. 3, 10, 17. VLP. dig. 26, 10, 3, 9 trans mare. PANEG. 7 (6), 18, 3 stare se, non ire clamabant. IVST. 2, 12, 7 ite cessim, inhibete remis. VVLG. Ion. 1, 3. Matth. 8, 18 iussit ire (ἀπελθεῖν) trans fretum. Ioh. 6, 21 (ὑπῆγον). *al.* *add.* (cum) navibus *sim.*: LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 cum paucioribus ... navibus ad illas *naves* (BELL. Afr. 8, 3. 11, 4 cum classe. LIV. 41, 17, 7). VERG. Aen. 2, 254 phalanx instructis navibus ibat (SERV. veniebat) a Tenedo (10, 213 subsidio Troiae. HOMER. 209). HOR. epod. 1, 1 Liburnis. TIB. 1, 4, 45 puppi ... per undas. LYGD. 3, 10 rate (OV. Pont. 3, 1, 28 LVCAN. 9, 34). LIV. 22, 19, 4 classe (*v. vol. III 1290, 81 sqq.*). LVCAN. 3, 228 carinā (HOMER. 178. 207). FLOR. epit. 4, 2, 37 speculatorio navigio. (II) *i. q. equitare*: ENN. ann. 439 it eques et plausu cava concutit ungula terram (VERG. Aen. 8, 555. 9, 367. LIV. 2, 65, 3. 22, 2, 3 CVRT. 4, 9, 12. 5, 4, 20 eques pediti iret [*Jeep*, erat *codd.*] mixtus. SIL. 6, 211 campis. TAC. hist. 2, 14 ann. 13, 40 AMM. 30, 1, 14 VVLG. act. 23, 32 [ἀπέρχεσθαι]). CAES. Gall. 7, 67, 2 equitatum ... contra hostem ire iubet. BELL. Afr. 83, 1 Caesar ... equo admisso in (contra *Wfl.*) hostem contra (inter *Wfl., Klotz*) principes ire contendit. SALL. Iug. 97, 5 pars equos escendere, obviam ire hostibus. VERG. Aen. 5, 554 frenatis lucent in equis, quos omnis euntis ... fremit ... iuventus. 9, 25 campis exercitus ibat ... dives equum. OV. ars 1, 41 loris ... solutis. CVRT. 3, 10, 3. 4, 16, 22. 5, 13, 12 calcaribus subditis effuso cursu eunt. *de Europa tauro vecta*: HOR. carm. 3, 27, 43 fluctus ire per longos. *de Iesu asinā vecto*: VVLG. Luc. 19, 36 eunte (πορευομένου) illo. (in) equo *sim.*: VERG. Aen. 9, 267 quo Turnus equo ... ibat (OV. epist. 1, 46. fast. 2, 314 [*de Hespero*]. VAL. FL. 6, 328 STAT. Theb. 10, 6 silv. 5, 2, 118. ANTH. 392, 4 equo ... curru ... pede. CLAVD. 21, 348). OV. trist. 5, 7, 14 per medias in equis itque reditque (*cf. p. 630, 44*) vias. IVST. 41, 3, 4 super illos (*sc. equos*) ire, consistere, mercari. HOR. sat. 1, 6, 105 mulo. CLAVD. 10, 159 variis vectae Nereides ibant ... feris. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 4 pedibus aut asello. (III) *i. q. vehi*: CATO or. frg. 40, 6 quem ... credo in pompa vectitatum ire (iri *Scaliger fort. recte*) ... atque cum spectatoribus sermocinaturum (*cf.* VERG. catal. 14, 4 [*trop.*] Aeneas Romana per oppida ... carmine vectus eat [*cf. etiam p. 649, 47*]. Aen. 6, 589 quattuor hic invectus equis ... per ... urbem ibat. CVLEX 341 iret inevectus caelum super). VERG. Aen. 12, 164 bigis it Turnus in albis (*cf. infra l. 74 et* MART. 3, 47, 5 in raeda). HOR. sat. 1, 1, 115 auriga ... temnens extremos inter euntem (*in certamine; cf.* SIL. 16, 378. 381 STAT. Theb. 6, 346. 432. 445. 485 isset ante Chromis). OV. am. 2, 1, 24 Solis euntis equos (*cf.* met. 4, 264. MANIL. 1, 186 cum ... Phoebus eat caeli de partibus isdem. 1, 198. 3, 180. PAVL. FEST. p. 103 Hyperionem ... *Solem* quod eat super terras ... appellatum. LVCAN. 3, 41. *sim. de Luna*: LVCAN. 1, 78 fratri contraria). met. 2, 75. 137 medio tutissimus ibis. 2, 233. 7, 350 pennatis serpentibus ... in auras. fast. 6, 603 carpento patrios initura penates ibat per ... vias. MANIL. 5, 82 dextros ire per orbes. 5, 351 curru (SEN. Herc. f. 196. STAT. Theb. 5, 701 curru ... sublimis ... it medius turmis). IVST. 11, 7, 11 plaustro. VVLG. II Macc. 9, 7 impetu euntem (φερομένου ῥοίζῳ). *de triumphatore*: OV. am. 1, 2, 42 ibis in auratis aureus ipse rotis. ars 1, 214 quattuor in equis. trist. 4, 2, 49 (*syn.* veheris). Pont. 2, 1, 35. 2, 2, 83. 3, 4, 100 iunctis equis (*cf.* EPICED. Drusi 332 CLAVD. 28, 369). LIV. 28, 9, 15 sublimis curru multiiugis ... equis. MART. 6, 10, 8 Capitolinas itque reditque vias. SVET. Claud. 24, 3 in Capitolium (PORPH. Hor. carm. 4, 2, 35). (IV) *i. q. volare, per auras vehi* (*saepius metaphorice*): VERG. Aen. 5, 607 adspirat eunti *Iridi*. OV. ars 2, 37 caelo temptabimus ire. 2, 57 praevius ibo. 2, 60 per auras (met. 4, 700. 15, 147. MANIL. 1, 14 iuvat ire per ... aera ... spatiantem ... caelo). met. 8, 186. 204. Pont. 1, 5, 81 altius. LVCAN. 9, 690 ales it ... super Libyen. VAL. FL. 6, 527 qualis roseis it Lucifer alis. STAT. silv. 1, 2, 212 ire polo ... visus. IVV. 3, 78 in caelum (MART. CAP. 1, 26). ALC. AVIT. carm. 4, 216. VEN. FORT. carm. app. 1 (p. 375), 180 angelicos cursus ire redire. *de hominibus (praecipue Caesaris familia ortis) ad deos evectis*: OV. trist. 5, 2, 52 ad pacta tibi sidera tardus eas. SEN. apocol. 1 in caelum (PLIN. nat. 35, 139 SVET. Aug. 100, 4). PANEG. 7 (6), 7, 2 iturus ad deos. *de ascensione Christi et beatorum*: COMM. apol. 864 per auras. *al.* VVLG. act. 1, 10 in caelum euntem (πορευομένου). 1, 11. PAVL. NOL. carm. 31, 400 ad caelos ... ire patri. VEN. FORT. carm. 5, 5, 28 sidereum pendulus iit iter. (V) *i. q. natare* (*cf. p. 643, 31*): OV. epist. 17, 59. 92. 194 per ... aquas (*cf.* 18, 161). 18, 32 Hellespontiacā ... aquā. rem. 122 pugnat in adversas ire natator aquas. VAL. FL. 8, 360 ibat ... arma ferens ... naufragus. STAT. Theb. 9, 326 levat unda gradus, seu defluus ille sive obliquus eat. PLIN. epist. 9, 33, 7. (VI) *i. q. cadere, praecipitari*: CATVLL. 17, 9 quendam ... de tuo volo ponte ire praecipitem in lutum per caputque pedesque ([CIRIS 302 *v. p. 627, 81*]. SVET. Cal. 35, 3 per gradus. AMM. 29, 1, 21 vel in mare nos ire praecipites suadet Theognis [*v. 176* φεύγοντα ... ῥιπτεῖν]. *cf.* LVCAN. 8, 557 ibat in hostilem praeceps Cornelia puppem [*i. in eo erat, ut insiliret*]. *cf. etiam p. 643, 1. 644, 27. 646, 3. aliter p. 628, 68. trop.*: SALL. Iug. 31, 6. PERS. 3, 42 imus, imus praecipites. CHAR. gramm. p. 412, 7 B. [*syn.* ruat vel cadat. se praecipitet]. TERT. adv. Marc. 4, 38 p. 549, 13 praeceps ituros homines [CYPR. epist. 8, 2 p. 486, 23]. AVG. c. Arrian. 2, 3. [*cf. etiam p. 646, 7*]). SEN. dial. 12, 13, 2 (*trop.*) cadentem sustinuit et in praeceps euntem leniter ... deposuit. nat. 6, 1, 8 in abruptum cum sedibus suis eunt. (VII) *varia*: PETRON. 89, 27 ibat iuventus capta (*sc. in equo ligneo*), dum Troiam capit. 112, 8 qua ratione mortuus isset in crucem (137, 2). MART. 1, 3, 8 ibis ab excusso missus in astra sago. VEN. FORT. carm. app. 1 (p. 372), 58 *puer in utero* dum pede non potuit, motibus iit iter. *sensu ambiguo*: SEN. Ag. 32 (*de Thyeste*) ut per omnes liberos irem parens (*sc. filios devorando [cf. p. 643, 36], filiam dirumpendo in stupro [cf. p. 629, 81 et* MART. 11, 61, 6. *v. etiam p. 643, 59*]).

γ *de moribundis i. q. vita decedere, perire* (*cf. p. 643, 40. 82*): LVCR. 2, 962 potius leti ... *ab* limine ... reverti quam quo decursum prope iam siet ire et abire. 3, 526 hominem paulatim cernimus ire. 6, 1242 contagibus ibant. VERG. Aen. 4, 660 sic iuvat ire sub umbras (STAT. Theb. 2, 608. 667). PROP. 4, 7, 23 mihi non oculos quisquam inclamavit euntis (*v. Löfstedt, Syntactica I, 1928, 183*). OV. fast. 5, 470 sub terras. SEN. Herc. f. 1131 ite ad Stygios ... portus, ite. 1135. Herc. O. 344 ire, ire ad umbras ... libet (*cf.* 1706 LVCAN. 5, 667. 7, 613 MART. 1, 36, 5 *al.*). epist. 65, 20 quo hinc iturus sum? 77, 12. 98, 10. SIL. 5, 596 ad manes. 10, 572. STAT. Theb. 1, 636 iubet ire cruento inferias monstro iuvenes (*possis referre ad II C 1a; item* 7, 698 *Amphiaraus* sanctum et venerabile Diti funus eat). 8, 327 veniemus ..., quo limite cuncti, qua licet ire via. silv. 2, 1, 218 ibimus omnes, ibimus. MART. 1, 101, 10 ad infernas ... aquas (*cf.* 7, 96, 7. 9, 51, 4). 4, 73, 2 per Stygias ... iturus aquas. APVL. met. 6, 17 ad imum Tartarum. CARM. epigr. 1994, 12 (*s. II/III*). ITALA Iob 1, 21 (Cypr. mort. 9 p. 300, 13) nudus ... ibo (ἀπελεύσομαι. VVLG. revertar) sub terram (*cf. etiam p. 651, 16*). VVLG. gen. 15, 15 ad patres tuos. num. 27, 13 ad populum tuum. Sirach 14, 20 ibit (ἀπελεύσεται) cum illo. PAVL. NOL. carm. 31, 4. AVG. civ. 12, 14 p. 532, 6 D. de generationibus aliis euntibus, aliis venientibus. CORP. VIII 1966 ibam e vivi⟨s⟩. CARM. epigr. 1530b, 1 in optatas sedes. *al.* *christiana*: CYPR. zel. 11 p. 426, 18 in gehennam. COMM. instr. 1, 29, 15 in tartaros. VVLG. Matth. 25, 46 ibunt (ἀπελεύσονται) hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam. INSCR. christ. Diehl 90 ad deum. 1603 iit in pace. 2875 in pacem. 3419A, 7 in caelis. 3420, 10 superas ... domos. *et passim; v. ind. Diehlii p. 522.*

structurae ad I A 1: (1) ***additur, qua ratione:*** (a) *adverbiis et locutionibus adverbialibus*: NAEV. trag. 22 actutum (PLAVT. Capt. 950 Merc. 741 Rud. 1223 Trin. 983 ACC. trag. 508). PLAVT. Asin. 745 cito (Cas. 744 propere cito. Mil. 1353 SEN. contr. 7, 7, 8 *al.*). Merc. 671 incedit tandem. quin is ocius? (TER. Phorm. 562 VERG. Aen. 8, 555. HOR. sat. 1, 9, 9 [*opp.* consistere]. *al.*). Mil. 1373 strenue (Poen. 405 Pseud. 1175). TER. Phorm. 867 placide. ACC. trag. 541 cautim. COM. pall. inc. 104 otiose (FEST. p. 313). RHET. Her. 4, 55, 68 celerius (*cf.* CIC. Phil. 2, 78 *al.*). CIC. Att. 3, 7, 3 tarde (SALL. Iug. 79, 5 HOR. sat. 2, 3, 101 *al.*). OV. am. 1, 6, 7 leniter. LIV. 2, 36, 4 propere (TAC. hist. 2, 48 *al. cf. etiam p. 627, 84*). 28, 8, 1 raptim. SEN. epist. 34, 2 (*trop.*) lente. 71, 28 (*trop.*) ad summa procedens cultor ... virtutis ... ibi⟨t⟩ interim cessim. SIL. 10, 11 velocius (MART. 1, 46, 3 *al.*). STAT. Theb. 11, 759 passim (*cf. p. 634, 66*). *et al.* PLAVT. Merc. 691 quantum potest (Men. 435 Stich. 250; *cf. et p. 641, 79*). STAT. Theb. 7, 480 plus quam possit euntem. LIV. 37, 7, 14 eadem, qua ierat, celeritate. STAT. silv. 1, 4, 45 nec qua *ratione* iubet alta potestas ire. PLAVT. Stich. 292 pedibus ire non queo (*opp.* vehar). OV. Pont. 3, 1, 28 nec pede quo quisquam nec rate tutus eat. LIV. 5, 40, 10 religiosum ratus sacerdotes ... pedibus ire ..., se ... in vehiculo conspici. 28, 17, 11. PETRON. 44, 18 nudis pedibus (PLIN. nat. 28, 78 CYPR. epist. 75, 10 p. 817, 15. *cf.* STAT. Theb. 9, 572 plantis ... ex more solutis). SVET. Aug. 16, 3 *al.* (*v. etiam p. 633, 34. 635, 51. 55 al.*). *nota*: ITALA gen. 33, 14 pede in pede cum pueris eo (VVLG. sequar ... vestigia). PLAVT. Cist. 378 nimium is vegrandi gradu

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Poen. 523 modico ... gradu ire [*opp.* festinantem currere]. Trin. 624 Phorm. 867. SEN. epist. 20, 2 [*trop.*] nec ... sapientem uno semper iturum g., sed una via. STAT. Theb. 3, 634 silv. 1, 2, 35 PLIN. epist. 7, 27, 10 *al.*). STAT. Theb. 10, 382 magnis passibus (silv. 5, 2, 62 deside passu). MART. 4, 8, 12 gressu ... licenti (PRVD. perist. 14, 75 CARM. epigr. 443, 1). LIV. 2, 38, 1 continuato agmine (3, 50, 13 *al.* SEN. epist. 59, 7 CVRT. 6, 4, 14 STAT. Theb. 7, 229 *al.*). SIL. 7, 734 iuventus ... ordine longo ibat (*cf.* STAT. Theb. 7, 395). PLAVT. Capt. 475 aperto capite. RHET. Her. 4, 55, 68 contorta toga (MART. 9, 49, 4 in hac). *et sim. al.* ⓑ *adi., subst., part.* (*saepius [ex gr. l. 26. 35. 41. 51. 59] notione propria magis evanescente non tam motus quam status, condicio respicitur, quibus quis incedat aut abeat [cf. etiam p. 650, 36]*): NAEV. com. 120 risi egomet mecum cassabundum ire ebrium. PLAVT. Asin. 660 inanis. Aul. 714 caecus. Cist. 114 immunda. Poen. 611 nos priores ibimus (COM. pall. inc. 70 VERG. Aen. 10, 457. LIV. 22, 2, 3 primos [34, 28, 7. *cf.* 1, 26, 2 princeps. *al.*]. SEN. Phoen. 73 *al.*). Rud. 1170 quin tu i directa (*v. vol. V 1, 1021, 46 sqq.*). 1252 divorsi (*v. vol. V 1, 1576, 3 sq.*). TER. Eun. 919 otiosus. TVRPIL. com. 199 ebrium. VARRO ling. 7, 81 transversus. CIC. div. 1, 60 integri (*i. non onusti nimio cibo*). VERG. Aen. 4, 149 qualis ... Apollo ... graditur ..., haud illo segnior ibat (12, 566 HOR. sat. 2, 3, 101 SIL. 6, 471 *al.*). 5, 268 opibus ... superbi (*cf.* PROP. 2, 1, 8 [*syn.* incedere]. SIL. 8, 338). 8, 162 altior (*cf.* OV. fast. 6, 604). 10, 769 obvius (*q. v.*). TIB. 1, 2, 27 tutus (OV. met. 2, 696 Pont. 3, 1, 28 MART. 10, 20, [19], 18). PROP. 1, 5, 2 (*trop.*) cursu ... pares (SIL. 12, 579). 2, 14, 11 supplex (OV. ars 1, 713 *al.*). 3, 12, 19 securus (SEN. Med. 968). OV. ars 1, 494 lentus. met. 2, 724 praestantior omnibus. 3, 562 citi (SIL. 1, 568. 7, 101). 8, 204 celsior (MANIL. 3, 180. 5, 351 SIL. 15, 739). fast. 2, 287 nudos (MART. 9, 56, 6). 4, 519 sospes. 5, 68 interior. LIV. 3, 3, 10 populabundus (25, 14, 11. *cf. infra l. 62*). 22, 2, 3 novissimos. 38, 55, 2 pilleatum, sicut in triumpho ierat, in funere (*cf. p. 628, 35*) quoque ante lectum isse. *al.* SEN. Herc. O. 410 praeclarum. 610 regi proximus (CVRT. 3, 3, 13 *al.*). CVRT. 4, 14, 25 alacres (SIL. 6, 246 *al.*). LVCAN. 7, 559 vagus. VAL. FL. 3, 431 insignis (STAT. Theb. 2, 230 *al.*). SIL. 4, 267 quantus eat. 10, 11 citatior. 17, 573 velox. *al.* HOMER. 1023 inermis (*cf. p. 639, 39 et 640, 25*). MART. epigr. 30 (28), 8 pedestris. *et al.* CATVLL. 68, 68 miles (*cf.* LVCAN. 9, 402 dux an miles). VERG. Aen. 2, 547 nuntius (STAT. Theb. 8, 49 itque reditque). 2, 704 comes (*v. vol. III 1769, 54 sq. 1770, 24. 1772, 45*). 6, 880 pedes (7, 624. 10, 542 STAT. silv. 4, 4, 67. TAC. hist. 2, 11 pedes ire [*Madv.*, pedestre *M*]). PROP. 4, 2, 38 institor. OV. epist. 1, 46 victor (rem. 28 EPICED. Drusi 174 LIV. 26, 8, 4 *al.*). VAL. FL. 3, 308 ultor (TAC. hist. 1, 65). 6, 694 armiger (STAT. Ach. 1, 55). SIL. 7, 346 (*trop.*) coeptis ire ministrum ... hortantur. *al.* (*v. etiam p. 636, 43 sq.*). *nota*: OV. epist. 3, 20 quamlibet ad Priami munus (*cf. p. 646, 27*) itura nurum (SEN. Phoen. 576). *cf.* AMM. 31, 12, 15 pignoris loco. PLAVT. Aul. 721 pessime ornatus eo. Pseud. 1138 praedatus (Rud. 1316). VARRO Men. 439 calceati. [CIC. Catil. 1, 23 *v. p. 628, 23*]. SALL. Iug. 31, 6 armati. 102, 3 acciti. 106, 1 coniuncti. VERG. Aen. 7, 154 ramis velatos. 7, 698 aequati numero. 8, 282 pellibus ... cincti. HOR. sat. 2, 7, 31 velut ... vinctus. PROP. 2, 4, 12 saepe repulsus eas (*cf.* OV. am. 2, 9, 46). OV. fast. 2, 309 odoratis umeros perfusa capillis. LIV. 40, 10, 4 si iero ad fratrem invitatus. 40, 15, 6 missus. *al.* SEN. Herc. O. 607 stipatus. SIL. 6, 402 turba ... saeptus. 7, 462 compta. STAT. Theb. 2, 230 fusae super ora pudorem. 11, 317 ibat scissa comam. MART. 12, 87, 6 excalciatus. *al.* PLAVT. Pseud. 846 incenatus. Rud. 144 impransum. VERG. Aen. 4, 467 incomitata (OV. trist. 2, 480 nec tuto fugiens incomitatus eat *miles* [*in ludo latrunculorum; cf. p. 646, 59*]. APVL. met. 2, 18). IVV. 3, 274 intestatus. TERT. spect. 23 p. 24, 4 impunitus. patient. 8 p. 14, 11 inlaesus ibis (abis *Gelen.*). *al.* PLAVT. Mil. 268 ibo odorans quasi canis venaticus. VERG. ecl. 9, 64 cantantes. Aen. 1, 518 OV. rem. 593 *al.* LIV. 34, 48, 1 populantem isse (*cf. supra l. 30*). *al.* CVRT. 3, 13, 12. 9, 2, 34 ovantes (*cf.* SIL. 3, 409 *al.*). LVCAN. 8, 356. SIL. 7, 462. 16, 247 ire ... properantem. STAT. Theb. 9, 43 *al.* *notabiliora*: ITALA Luc. 15, 18 (Hier. epist. 21, 15) surgens ibo (ἀναστὰς πορεύσομαι. VVLG. surgam et i.) ad patrem (*cf. et p. 632, 30*). VVLG. I reg. 17, 41 ibat (*fere i. q. pergebat; cf. p. 628, 83 et 631, 15*) ... incedens et appropinquans. *cf.* II reg. 13, 19 ingrediens. Ier. 41, 6. psalm. 125, 6 euntes ibant (πορευόμενοι ἐπορεύοντο) et flebant. HOR. epist. 2, 2, 37 i bone, ... i pede fausto grandia laturus meritorum praemia. OV. epist. 16, 158 rediturus. LIV. 1, 51, 7 SEN. Herc. O. 1766 PLIN. nat. 29, 19 *al.* (*aliter v. p. 641, 29*).

② ***ubi, qua via***: ⓐ *abl.* (*cf. p. 638, 12*): PLAVT. Aul. 694 hac (Bacch. 1185 Cas. 973 *al.* TER. Eun. 1094 Ad. 580 *al.*). Capt. 479 una (*q. v.*). Merc. 219 istac. Most. 969 qua (VARRO ling. 5, 35 rust. 3, 9, 7 CIC. Att. 9, 1, 2 *al. cf.* CIC. nat. deor. 2, 83 quacumque ... imus, quacumque movemur [HOR. sat. 1, 6, 31 *al.*]. TIB. 1, 2, 28 qualibet. SVET. Tit. 5, 1 quaqua [AMM. 25, 8, 12]). Rud. 213 hac an illac. PLAVT. Curc. 35 publica ... via (Epid. 208 *v. p. 633, 52*. Poen. 692 recta via [Pseud. 1051 TER. Phorm. 309 LIV. 28, 16, 2 *al.*]. CIC. Verr. II 1, 154 illa *via*. epist. 7, 1, 3 via Graeca. CAES. Gall. 1, 9, 1. HOR. sat. 1, 9, 1 via sacra. PROP. 3, 16, 12. LIV. 25, 9, 4 [*opp.* deverti]. 26, 8, 10 STAT. Theb. 10, 480 *al.* *v. et l. 3. p. 629, 6. 45 al.*). Merc. 115 plenis semitis. Paras. frg. 2 tramite (*cf. p. 643, 16*), dextra via. TER. Eun. 87 recta (Ad. 433 PRIAP. 8, 3. ITALA gen. 33, 12 [Lugd.] eamus [πορευθῶμεν. VVLG. gradiamur] recta). CAES. Gall. 1, 21, 3 itinere (3, 1, 2. 7, 16, 3 LIV. 4, 4, 11. 41, 19, 8 *al.*). INSCR. ephem. epigr. VIII p. 34 n. 139 callibus iti (*i.* ite). PLAVT. Cas. 922 (*per imag.*) altero *saltu* sinat ire. VERG. Aen. 7, 624 campis (STAT. silv. 4, 4, 67; *cf. etiam p. 635, 38. 44. 642, 64*). LIV. 33, 15, 5 parte una. VAL. FL. 1, 725 aedibus altis itque reditque. 4, 392 agris. SIL. 4, 655 ire vadis stabilemque vetat defigere gressum ... deus. STAT. Theb. 6, 629 ite limite non uno. MART. 7, 61, 6 medio ... luto. *al. v. et p. 629, 4. 634, 70. 635, 11. 68. 80 al.* ⓑ *acc. q. d. effectus* (*cf. l. 21 et* ARVS. gramm. VII 481, 26 it illam rem [*affert* VERG. Aen. 6, 122 (*l. 21*) *et* CIC. Mur. 26 (*l. 19*)]. PRISC. gramm. III 283, 7 ire 'viam' et 'via' [*cft. gr.* ἀπελθεῖν τὴν ὁδὸν καὶ τῇ ὁδῷ]): CORP. I² 2662, 5 iter cire profectus Sidam. BELL. Afr. 6, 4 Caesar iter constitutum ire contendit. 75, 2. 6 iter inceptum ire coeperunt. LIV. 21, 27, 2 iter unius diei. STAT. silv. 3, 5, 43 propinquum nunc iter optandosque sinus (*acc. derect., v. p. 639, 82*) comes ire moraris? ITALA iud. 17, 8 (Lugd.) iret (ποιῆσαι) iter suum. ITIN. [Silv.] 12, 11. 16, 4. *cf. etiam p. 629, 3. 636, 8. 29. 643, 24 al.* CIC. Mur. 26 (*in formula*) utrisque ... istam viam dico; ite (*Arus.*, inite *codd.*) viam. VERG. Aen. 4, 468 (SERV. auct. *ad l.* veteri more iuxta ius). 6, 95 (*ubi v. Norden*). 6, 122 itque reditque (*cf. p. 630, 53*) viam totiens (*cf.* SIL. 13, 561 hac passim ... Mors ... itque reditque vias. STAT. Theb. 1, 102 CORIPP. Ioh. 2, 311). PROP. 4, 1, 36 ubi Fidenas longe erat isse (*N*, ire *rell.*) vias (longa ... via *dett.*, *Hosius*). OV. am. 2, 11, 8 fallacis ... vias (*sc. navigando*). SEN. Herc. f. 548 ire vias inremeabiles. epist. 16, 9 viam eunti aliquid extremum est: error immensus est. MART. 7, 6, 2 Ausonias ... vias. ITALA gen. 28, 20 (Lugd.). *al. v. etiam p. 629, 2. 635, 77. 642, 80 al. cf. p. 636, 2.* *pass.*: CLAVD. 20, 419 non explorantur eundae vitandaeque viae. OV. fast. 6, 663 pompam (*V*, pompa *codd. plurr.*) qui funeris irent, artifices. *addas acc. (abl.) mensurae*: VEG. mil. 1, 27 decem milia passuum ire ac redire (RVT. NAM. 1, 250 milibus ire [*i. discedere*] tribus). ⓒ *adv.*: PLAVT. Amph. 551 age i tu secundum. Asin. 742 circum (*v. vol. III 1135, 59 sqq. 69*). Cist. 683 si nemo hac praeter iit (*Leo metri causa; cf.* praetereo). 773 i prae (Curc. 487 *al. v.* prae *et cf.* praeeo). LVCIL. 1160 ante (OV. am. 1, 7, 39 ars 1, 215 fast. 6, 117 *al.*). STAT. Ach. 2, 118 primo fluvii torpore ... ire super. ⓓ *praep.*: PLAVT. Asin. 660 ante me (HIRT. Gall. 8, 8, 3 VERG. Aen. 9, 594 *al. cf.* anteeo). 742 per hortum (VARRO ling. 6, 68 CIC. Att. 3, 7, 3. 3, 22, 4 CAES. Gall. 1, 6, 3 *al.* VERG. Aen. 6, 268 *al.* HOR. epist. 2, 1, 210 per ... funem [SEN. dial. 4, 12, 5]. PROP. 3, 9, 25 per hastas. OV. am. 1, 6, 7. epist. 5, 64 per fluctus. met. 8, 76 per ignes et gladios [MANIL. 4, 578 *al.*]. fast. 2, 202 *al.* LIV. 1, 20, 4 *al.* SEN. Phaedr. 613 per ... nives. epist. 52, 7 per obstantia. STAT. Theb. 7, 280 medios ... per enses. *saepe*). PLAVT. Stich. 453 ite hac secundum vos me (*cf. l. 34*. VARRO ling. 7, 81 secundum parietem). TIB. 2, 6, 4 ad latus (OV. epist. 19, 130 ad limina ... huc illuc). LIV. 38, 18, 9 praeter ripam (SEN. contr. 7, 1, 8 SVET. Aug. 16, 3). MANIL. 3, 358 aeternas super ire nives. CVRT. 5, 1, 22 post hos Chaldaei ... ibant. *al.* TER. Eun. 495 in via (ITALA gen. 42, 38 [Lugd.] in via, in qua ibitis [πορεύεσθε. VVLG. pergitis]. Ios. 24, 17 [Lugd.] in omni via, qua ivimus in ea [ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ. VVLG. per quam ambulavimus]. VVLG. Sirach 8, 18. 32, 25. ITIN. [Silv.] 16, 2 in eo itinere. *cf. etiam p. 629, 15*).

③ ***unde***: ⓐ *adv.* (*cf. p. 640, 40*): PLAVT. Amph. 501 hinc (Bacch. 104 *al.* TER. Eun. 465 *al.*). Capt. 658 istinc. Cas. 245 unde is? (*i. advenis; cf.* Cist. 776 Most. 547 *al.* TER. Eun. 305 OV. trist. 1, 3, 52. *al.*). ⓑ *praep.*: a *loco* (*cf. p. 629, 64. 635, 31. 640, 52 al.*): PLAVT. Bacch. 304 a portu. Trin. 983. VERG. Aen. 2, 375 a navibus (SERV. *ad l.* itis pro venitis). OV. fast. 3, 737 ab Hebro. VAL. FL. 8, 126 talis ab Inachiis ... Tirynthius antris ibat. SIL. 17, 164 a Cannis Thrasymennique ... ab undis. *al.* *per iocum*: PLAVT. Trin. 885 si ante lucem ire occipias a meo primo nomine. ab *homine* (*cf. p. 632, 68. 640, 49. 55. 59*): PLAVT. Pseud. 1138 ab hoc. OV. fast. 6, 99 a me. ex (*cf. p. 640, 54. 56*): PLAVT. Rud. 43 e ludo. 266 hinc haud longule ex hoc loco (*opp.* longe ... advectae huc sumus). VERG. georg. 4, 430 e fluctibus. PROP. 2, 22, 29 e complexu (*cf. p. 640, 55*). IVV. 9, 106 e medio fac eant (*Haupt*, taceant *P*, clament *dett.*) omnes. AVSON. 440, 1 e navibus. VVLG. II Esdr. 12, 37 ex adverso. PRVD. ham. 732 e portis. de (*cf. p. 635, 65. 640, 40. 48 al.*): VERG. georg. 4, 472 de sedibus ... umbrae ibant. VVLG. IV reg. 2, 1 de Galgalis. ⓒ *abl.* (*cf. p. 640, 52*): VERG. Aen. 4, 130 it portis ... iuventus (STAT. Theb. 8, 353). VAL. FL. 3, 3 it tectis Argoa manus. STAT. silv. 4, 6, 81 castris (*v. Vollmer ad l.*). PAVL. NOL. carm. 22, 144 tumulis.

④ ***quo***: ⓐ *adv.*: ENN. ann. 554 quo tam temere itis? (PLAVT. Aul. 118 quo profectus sum ibo [Trin. 628]. Persa 197 cesso ire ego, quo missa sum? *passim.* *cf.* PLAVT. Aul. 449 quoquo [Cas. 92 TER. Eun. 554. TAC. ann. 14, 1 quoquo terrarum]. Pseud. 853 quoquam. Rud. 766 aliquo. TER. Eun. 305 quorsum. 462 quopiam. VARRO Men. 473 [*v. p. 635, 8*] quocumque [CIC. Mil. 55, *syn.* properabat. *al.*]). PLAVT. Amph. 263 huc (Trin. 600 huc, quo mihi imperatumst. *al.*). Asin. 195 alio (Truc. 403 aliorsum). Cist. 623 istuc, quo properabas (Merc. 691 CIC. Att. 7, 6, 1 *al.*). Merc. 329 illuc (570

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TER. Phorm. 310 CIC. Verr. II 4, 108, *syn.* proficisci. *al.* SALL. or. Macri 26 huc atque illuc ire licet. *passim*). 462 illo. Mil. 455 isto. Stich. 625 eo. HOR. sat. 2, 7, 30 usquam. PLAVT. Amph. 1007 ibo intro (Epid. 650 dum intro eo atque exeo. EVGRAPH. Ter. Eun. 921 ibo intro ...: pergam intro. GLOSS. III 508, 26 eamus intro: ἀπέλθωμεν. *v.* intro *et cf.* introeo). Asin. 295 ibo advorsum (*v. vol. I 851, 50 sqq.*). Capt. 501 eunt obviam (*cf. p. 633, 55 et v.* obviam). Cas. 211 foras (*v. vol. VI 1, 1035, 56 sqq. 1037, 18. 49. 1038, 3 sqq.*). Cist. 700 neque prorsum iit hac (Persa 677 *al.*). Most. 842 latius. Caec. frg. 6 in' peregre? (LEX colleg. aq. 8 GAIVS dig. 18, 1, 35, 3). VERG. Aen. 6, 95 contra (*v. vol. IV 757, 39 sqq. et cf.* contraeo). 10, 453 comminus (*v. vol. III 1894, 30. 1895, 55 et cf. p. 634, 38*). OV. met. 5, 414 longius (fast. 5, 650 *al.*). 9, 350 retro (*cf. p. 643, 12. 650, 55 et v.* retro). LIV. 9, 2, 8 porro (21, 22, 9). FEST. p. 277 commeare: ultro citro ire. 313 retrorsus. *al.* commutantur *adv.* (*cf. p. 646, 80*): PAVL. dig. 2, 8, 8, 6 quominus ibi, ubi ire desiderat, satisdaret. HERM. Pal. sim. 8, 2, 1 eos ibi iussit ire. QVEROL. p. 35, 24 eamus ... intus. ⓑ *praep.*: ad *loca, res*: ENN. scaen. 130 ad fontem. PLAVT. Amph. 460 ad portum (Merc. 486, *opp.* voles. *al.*). Asin. 125 ad forum (*v. vol. VI 1, 1200, 51 sqq.*). TER. Phorm. 893 ad mercatum. Ad. 583 ad dextram. *al.* CIC. fin. 4, 31 ad tortoris eculeum. *al.* CATVLL. 63, 12 ad ... Cybeles nemora. VERG. Aen. 1, 677 ad urbem. *al.* OV. rem. 352 ad dominae vultus. trist. 1, 9, 10 ad amissas ... opes. *al.* NVX 140 ad gemmas (*sc. furandi causa*). LIV. 3, 50, 13 *al.* SEN. contr. 10, 4, 4 ad ... genua. SEN. Tro. 891 ad thalamos. LVCAN. 8, 852 ad exustam ... Syenen. VAL. FL. 5, 331 ad ... flumina *al.* CAPITOL. Opil. 4, 5 ad Africam. ITIN. [Silv.] 17, 3 ad Mesopotamiam. AMM. 15, 2, 8 ad Graeciam. *al.* APVL. Plat. 1, 3 adusque Aegyptum. ad *homines* (*saepius i. q. ad aedes alicuius*): PLAVT. Asin. 394 ad tonsorem. Cas. 177 ego ibam ad te (*cf.* 593 Truc. 921 TER. Andr. 580 Phorm. 899 *al.*). Merc. 472 ad medicum. Mil. 1276 ad illam eam, quae nupta sit (*de amatore; cf.* 1405 Truc. 150 TER. Hec. 157 OV. am. 2, 2, 21 SEN. contr. 2, 4, 6 VAL. MAX. 7, 3, 10 PETRON. 113, 11 MART. 11, 7, 2 *al.*). Most. 566 occupabo adire. :: ad me it. *al.* TER. Hec. 522 ad filiam. *al.* CIC. Catil. 2, 16. Att. 2, 21, 5 impelli contionem, ut iret ad Bibulum. ad Brut. 1, 3, 2 *civitas* te huc venire quam se ad te ire malebat. *al.* LEP. Cic. epist. 10, 34, 2 contra nostram voluntatem ad Antonium ierant. CAES. Gall. 5, 36, 4 civ. 1, 3, 7. NEP. Dion 9, 3 ad Dionem eant inermes, sic ut conveniendi eius gratia viderentur venire. SEN. epist. 73, 16 hominem ad deos. LVCAN. 4, 217 ad dominum (*servitutis causa*). APVL. apol. 18 ad maritos. *et passim. v. etiam p. 632, 84. 634, 29.* in *loca, coetum hominum (sensu hostili v. p. 634, 42), aedificia sim.*: NAEV. trag. 12 in frondiferos locos. PLAVT. Amph. 66 ut conquaestores singula in subsellia eant per totam caveam spectatoribus. 409 in nostram domum (*v. vol. V 1, 1964, 59. 65. 82*). Asin. 357 in balineas (*opp.* huc veniet. CELS. 2, 17, 5. *al.*). 887 in ganeum. Men. 1035 in tabernam. Merc. 303 in ludum (SCIP. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 6). Persa 674 in navem. Stich. 568 in pyelum. *al.* TER. Phorm. 696 in nervom (*i. carcerem*). 862 in gynaeceum. *al.* LVCIL. 751 in summum *lectum.* VARRO ling. 6, 68 in Capitolium (*v. Onom. vol. II 164, 35 sqq.*). CIC. S. Rosc. 64 in ... conclave. Att. 2, 3, 3. 4, 3, 4 in campum (*syn.* venit). ad Brut. 1, 10, 4 quamquam ... dolebam in eam me urbem ire .... perrexi tamen Romamque perveni. *al.* CATVLL. 33, 6 cur non exilium (*cf. infra l. 82*) malasque in oras itis? CAES. Gall. 1, 13, 3 in eam partem (*cf.* GAIVS dig. 24, 2, 2 pr. *al.*). BELL. Alex. 52, 2 in basilicam. PROP. 3, 1, 2 in ... nemus (OV. epist. 4, 41 VAL. FL. 5, 636). OV. am. 1, 4, 56 in medium ... agmen (epist. 12, 155). 1, 5, 11 in thalamos ... isse (epist. 3, 72 LVCAN. 8, 88 *al.*). met. 11, 333 in ... rogos (trist. 5, 14, 38). *al.* LIV. 2, 40, 2 in castra. *al.* SEN. epist. 28, 7 (*trop.*) in fluctus medios. 76, 1 in scholam. *al.* *in malam rem sim.* (*semper fere in exsecrationibus*): PLAVT. Asin. 940 i in crucem (TER. Phorm. 368. *v. vol. IV 1258, 81 sqq. et cf. p. 640, 17*). Persa 574 i sis in malum cruciatum. Poen. 295 i (*P, om. A*) in malam rem (873? [*cf. p. 640, 18*]. TER. Phorm. 930 in' [*CP*, i *A*] in malam rem ...?). *in terras, oppida (l. 68. 72. 74) i. q. proficisci, iter facere (cf. p. 629, 38), saepe i. q. navigare (cf. p. 634, 84)*: PLAVT. Bacch. 235 in Piraeum (Most. 66). 354. 591. Rud. 54 in Siciliam. Trin. 112. 598 ibit istac aliquo ... latrocinatum aut in Asiam aut in Ciliciam. CIC. Phil. 2, 5 in Italiam. Att. 3, 19, 1 in Asiam (*syn.* me conferre). epist. 14, 3, 5 *al.* OV. epist. 17, 157 in ultima Ponti. *al.* SEN. contr. exc. 9, 4. STAT. Theb. 10, 845 hac ... in Thebas. TAC. ann. 2, 78. TREB. Claud. 16, 1 in Thermopylas. VVLG. gen. 37, 17 in Dothain. I reg. 20, 28 in Bethlehem. I Macc. 3, 31. Luc. 2, 41 ibant (ἐπορεύοντο) ... in Ierusalem. *al.* in *civitates, gentes* (*cf. p. 640, 35*): NOVIVS Atell. 48 in Tuscos. TAC. hist. 4, 56 in Batavos. AMM. 30, 2, 4 in Persas. sub (*cf. p. 629, 66. 636, 36. 50 al.*): HOR. sat. 2, 7, 66 sub furcam. LVCAN. 1, 19 sub iuga. SVET. Nero 48, 3 sub terram. SERV. Aen. 7, 161. OV. met. 5, 37 post altaria. PETRON. 136, 8 extra casam (*cf. p. 640, 39. 74*). DON. gramm. IV 393, 23 *soloecismus est* 'apud amicum eo' (*sed cf. p. 633, 4*). ⓒ *casibus: acc.* (*cf. l. 55. p. 636, 59. 640, 35*): PLAVT. Amph. 1015 domum (GLOSS. III 506, 42 eamus domum: ἄγωμεν εἰς οἶκον. *v. vol. V 1, 1960, 62. 1976, 28*). Capt. 78 rus (HOR. epist. 1, 7, 76 rura suburbana. *v.* rus). Cas. 524 cum cibo suo quisque facito ut veniant, quasi eant Sutrium. Mil. 1186 Athenas (OV. epist. 2, 83 doctas). Poen. 1409 Carthaginem. TER. Phorm. 837 Sunium. TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 15 comitium. LAEV. carm. frg. 20 Ithacam. CIC. Font. 19 Catil. 2, 16. *al.* CAES. Gall. 1, 23, 1 *v. p. 634, 68.* VERG. georg. 4, 365 lacus ... lucosque sonantis ibat. Aen. 3, 254 Italiam. HOR. epist. 1, 17, 8. OV. epist. 1, 100 Pylon. 10, 125 Cecropios portus. rem. 773 *al.* LIV. 5, 22, 5 Romam. 24, 30, 8. *al.* VAL. MAX. 6, 6, 5 Brundisium. PETRON. 48, 3 Africam. SIL. 11, 373 Carthaginis arces. STAT. Theb. 2, 323 Dircen Cadmique ... domos. 7, 163. 8, 513 invia ... Tartara. silv. 3, 5, 43 *v. p. 638, 16. al.* MARCELL. dig. 12, 4, 5 cum diceremus Romam nos ire, etiamsi extra urbem habitaremus. VLP. dig. 12, 4, 5 pr. Capuam (*syn.* proficisci). ARGVM. Plaut. Curc. 1 Cariam. ITIN. Alex. 19. VVLG. act. 18, 27 Achaiam (διελθεῖν εἰς τὴν Ἀ.). CLAVD. 1, 232 forum. 17, 292 iuga Taygeti. PAVL. NOL. carm. 19, 537. *al.* *notabiliora*: VERG. ecl. 1, 64 alii ... ibimus Afros, pars Scythiam ... veniemus ... et ... Britannos. PLAVT. Poen. 496 malam crucem ibo (*cf.* Men. 328 Persa 352). Truc. 937 malam rem is (Poen. 873? *v. l. 46. p. 639, 62 sqq. et cf.* DON. Ter. Eun. 536). ire *c. sup. v. p. 641, 35 sqq.* ire infitias (*inde a* PLAVT. Cist. 654 *al.*), exequias (*inde a* TER. Phorm. 1206), suppetias (*inde a* VARRONE Men. 509) *v. s. his vv.* *dat.* (ARVS. gramm. VII 481, 25 it illis locis [*affert* VERG. Aen. 5, 451 *v. p. 645, 7.* georg. 3, 292 *v. p. 629, 10*]. *cf. p. 635, 84. 636, 8. 639, 45; aliter p. 642, 22. 650, 10 al.*): PROP. 1, 15, 8 ut formosa novo quae parat ire viro. 1, 20, 32 ibat Hylas, ibat Amadryasin. 4, 1, 148 licet armatis hostis inermis eas. SIL. 15, 327 sorori. VERG. Aen. 7, 761 bello (STAT. Theb. 4, 310). SIL. 10, 621 castris (STAT. silv. 1, 1, 28). STAT. silv. 1, 1, 83 profundo ire lacu (1, 5, 53). COMM. apol. 209 spectaculis. 677. DRAC. Orest. 456 Romul. 8, 446 VEN. FORT. carm. 5, 14, 12. 9, 2, 108 polo (9, 11, 6). Mart. 3, 120. ⓓ *add. duplici ratione, quo eatur* (*cf. p. 639, 69*): PLAVT. Capt. 126 ego ibo ad fratrem ad alios captivos meos. Persa 487 ad forum ad praetorem. Rud. 856 in urbem ... ad portum. CIC. Att. 16, 1, 1 iens (*Ascensius*; flens *CM*) ad Brutum in Nesidem. epist. 9, 27, 3 Brundisium versus ... ad Caesarem. CAEL. Cic. epist. 8, 4, 4 Ariminum ad exercitum. LIV. 1, 60, 2 Caere in Etruscos. 5, 20, 4 in castra Veios. 6, 26, 2 Romam ad senatum (22, 58, 6 *al.*). 26, 14, 7 in castra ad imperatores Romanos. SEN. suas. 6, 11. ITALA exod. 33, 7 (Lugd.) ibat (ἐπορεύετο. VVLG. egrediebatur) ad tabernaculum testimonii extra castra. *al.*

⑤ ***unde et quo*** (DON. Ter. Eun. 305 eo de loco ad locum veteres dicebant. SERV. georg. 4, 106 si dicas: 'de Campania abeo in Tusciam' 'abeo' honestius est quam si 'eo' dixeris): ENN. scaen. 240 imus huc, hinc illuc (*cf.* PLAVT. Amph. 1039 intro ego hinc eo. Capt. 451 hinc ... domum. 496 ad portum hinc. Cist. 702 hinc huc iit. Mil. 1376 hinc ... ad amores meos. Most. 25 peregre hinc. *al.* TER. Eun. 536 malam rem hinc ibis? [*cf. l. 18*]. 651 in' hinc quo dignu's [SCHOL. Ter. p. 106, 20 in malam partem]. *cf.* Haut. 813. *al.* DIRAE 87 hinc ibo in silvas. *al.*). PLAVT. Capt. 475 de foro ... ad lenones. Cas. 641 i in malam a me crucem (Rud. 518). Poen. 796 istinc foras (1319 Rud. 656 *al.*). Trin. 939 quo inde isti porro (LIV. 26, 7, 3). TER. Phorm. 90 inde domum. CIC. dom. 52 inde in Hispaniam. de orat. 2, 101 a causa ad causam. Att. 11, 20, 2 eo ... Patris. *al.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 1 ab Athenis in Boeotiam. VERG. Aen. 5, 75 e concilio ... ad tumulum. OV. am. 1, 9, 35 Hector ab Andromaches complexibus (*cf. p. 638, 68*) ibat ad arma. epist. 4, 96 ad hunc ... a sene. trist. 3, 8, 22 ex his ... quolibet ire locis (Pont. 4, 14, 6). LIV. 45, 39, 14 a portu domum. LVCAN. 8, 565 de puppe carinae in parvam ... ratem. PETRON. 41, 10 de cubiculo recta in triclinium. ITALA Matth. 25, 41 (Filastr. 115, 9) ite (πορεύεσθε. VVLG. discedite) a me in ignem aeternum. AMM. 14, 11, 12 de fumo, ut proverbium loquitur ..., ad flammam. VVLG. psalm. 138, 7 quo ibo a spiritu tuo? *al.*

⑥ ***quo consilio, ad quem finem***: ⓐ *praep.*: *in (ad) statum, ad negotia*: in: PLAVT. Merc. 980 in exilium (*v.* exilium; *cf. p. 639, 55*). Trin. 732 in matrimonium. VERG. Aen. 9, 289 in casus omnis. OV. epist. 15, 86 in amplexus (*cf.* 16, 94 sub amplexus *et v. vol. I 1998, 46 sqq.*). LIV. 1, 23, 9 in dubiam imperii servitiique aleam imus. 34, 19, 3 in colloquium. SEN. epist. 12, 9 in somnum (PLIN. nat. 26, 74; *cf. etiam p. 644, 1*). 53, 8 in complexum (*cf. l. 65*). SIL. 10, 135 omnis comes ibat in actus. STAT. Theb. 11, 424 in discrimen (QVINT. decl. 345 p. 364, 5). ITALA apoc. 13, 10 (Iren. 5, 28, 2) in captivitatem ibit (ὑπάγει. VVLG. vadet). VVLG. Iudith 15, 4 in fugam. Ier. 48, 7 in transmigrationem. *al.* ad: PLAVT. Asin. 864 ad cenam (*v. vol. III 777, 62 sqq.*). Capt. 90 ire extra portam Trigeminam ad saccum. Trin. 818. CIC. Phil. 10, 11 ad negotium publicum. div. 1, 60 ad quietem. VERG. Aen. 6, 108 ad conspectum cari genitoris. OV. met. 6, 413 ad solacia. fast. 4, 168 ad solitum ... opus. LIV. 26, 31, 7 ad colloquium. 28, 32, 4 ad caedem. 36, 40, 7 ad ... periculum (SEN. benef. 4, 32, 4). 40, 57, 7 ad praedam. *al.* PAVL. FEST. p. 147 ad vadimonium. SEN. contr. 7, 7, 17 ad redemptionem. VAL. MAX. 6, 8, 1 ad stuprum. PLIN. nat. 6, 141 ituro in Armeniam ad Parthicas ... res. STAT. Theb. 4, 251 ad discrimen. IVV. 11, 88 ad epulas. VLP. dig. 43, 22, 1, 5 ad haustum. *et al.* ad *c. gerund.* (*cf. p. 642, 40*): LIV. 3, 47, 6 ad prendendam virginem. 9, 41, 9. 21, 57, 9 *al.* SEN. contr. 7, 4, 2. 3 (*opp.* subsistere). *al.* VAL. MAX.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 9, 7. 4, 1, 2 CVRT. 3, 12, 6. 6, 8, 9 ASCON. in Mil. p. 36, 29 St. PETRON. 140, 4. SIL. 10, 637 ire videbantur laceranda ad consulis ora (*cf. p. 634, 54*). FRONTIN. strat. 1, 10, 2 TAC. hist. 4, 28 PLIN. epist. 10, 27. FRONTO p. 83, 21 N. ad agendum ad forum ibam. IAVOL. dig. 35, 1, 40 pr. ad parendum condicioni. *al.* *sim.*: CLAVD. DON. Aen. 5, 300 venandi causa (*cf. etiam p. 628, 11*). (b) *dat. fin.*: PANEG. 2 (10), 2, 6 virtutis tuae vestigiis colligendis per ... limitem (*cf. p. 633, 49. 81; aliter p. 642, 22. 650, 21*). (c) ut (ne, si. *cf. et p. 648, 15*): PLAVT. Amph. 291 eo, ut ... nuntiem. 802 ut sciam (Epid. 100 *al.* TER. Eun. 921). Aul. 65 ut visam (Bacch. 529 *al.*). Capt. 907. 919. Merc. 659 ut ... salutem. *al.* TER. Andr. 594 Ad. 632. 706 *al.* PACVV. trag. 214 ut sciscam. ACC. trag. 128 TRAG. inc. 83 VARRO Men. 492 CIC. Phil. 2, 89 Att. 9, 2a, 3 OV. met. 3, 389. 8, 147. fast. 5, 233 ibat, ut ... quereretur. 6, 341. LIV. 7, 34, 14 ut ... exploremus. SEN. contr. 10, 5, 18 STAT. Theb. 12, 293 MART. 2, 5, 8 TAC. ann. 13, 14 *al.* PLAVT. Pseud. 654 haud ibis intro, ne quid harpax feceris (*cf.* Mil. 595 LIV. 33, 20, 3 ITALA Ios. 2, 16 [Lugd.]). ACC. trag. 292 ut ne quis ... cleperet. PLAVT. Men. 1048 ibo intro ..., si possum exorare (VVLG. I reg. 9, 6 si forte indicet). (d) *inf.* (*cf. etiam p. 648, 18*): ENN. frg. var. 25 ibant malaci viere veneriam corollam. PLAVT. Bacch. 107 turbare qui huc it (*aliter Linds., Berl. phil. Wochschr. 1912, 1010*). 354 Most. 66 TER. Hec. 189 (*cf.* DON. *ad l.*). 345 Phorm. 102 PROP. 1, 1, 12. 1, 6, 34 seu pedibus terras seu pontum carpere remis ibis. PAVL. FEST. p. 117 SIL. 4, 793 STAT. silv. 4, 4, 61 Ach. 1, 821 GELL. 16, 3, 2. ITALA Matth. 8, 21 (Aug. in euang. Ioh. 49, 15) eam prius sepelire (ἀπελθεῖν καὶ θάψαι. VVLG. ire et s.). 26, 36 (Gat. ed. Heer) eam illuc orare (ἀπελθὼν προσεύξωμαι. VVLG. vadam ... et orem). IREN. 3, 34 iens lavari. *et saepius.* (e) *part. fut.* (*aliter v. p. 637, 70*): OV. met. 6, 476 visura sororem. fast. 4, 907 SEN. contr. 1, 6, 6 SEN. Herc. f. 1226 STAT. silv. 3, 5, 19 Ach. 2, 82. IVV. 8, 130 nummos raptura. AMM. 15, 5, 6 CLAVD. 21, 348. *sim. part. praes.* (*aliter v. p. 632, 30. 637, 65*): VVLG. lev. 14, 35 ibit ... nuntians sacerdoti et dicet. HIST. Apoll. rec. A 17 eamus hospitalia quaerentes. (f) *supin.* (*cf. p. 642, 41. 63. 644, 66. 648, 22*): LEX XII tab. 2, 3 ob portum obvagulatum ito. PLAVT. Aul. 302 dormitum (*v. vol. V 1, 2028, 31 sqq.*). 579 lavatum (*v.* lavo). Bacch. 347 amicos iit salutatum ad forum (CIC. Att. 2, 7, 2 MART. 2, 18, 3). 755 accubitum (1203 Men. 225. 368 Pseud. 891. *cf. l. 40. 41*). Cas. 160 meas fortunas eo questum ad vicinam (LIV. 34, 62, 5). 853 cubitum (*v. vol. IV 1279, 46 sqq.*). Merc. 88 mercatum (358). 100 discubitum (*cf. l. 38. 40*). 644 exulatum (981 LIV. 1, 41, 7 *al. cf. p. 640, 63*). 317 comissatum (*v. vol. III 1790, 32 sqq.*). Persa 447 supplicatum (CATO mil. frg. 2 LIV. 3, 7, 7 *al.* VAL. MAX. 3, 7, 1 *al.*). Poen. 1134 oratum ierunt deam (LIV. 26, 27, 10). Pseud. 1327 simul mecum ⟨i⟩ potatum. Trin. 315 obambulatum (*cf. l. 53*). 944 isse ad villam ... depromptum cibum. *al.* SCIP. mai. or. frg. Gell. 4, 18, 3 eamus hinc protinus Iovi ... gratulatum. TER. Hec. 76 isse ... ad portum percontatum adventum Pamphili (Phorm. 462 TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 15). Phorm. 837 emptum (VARRO rust. 3, 7, 11 *al.*). Eun. 892 nutricem accersitum. PACVV. trag. 187 gratatum hospiti. CATO orig. 33 aquatum ut lignatum (LIV. 31, 42, 2). 82 depugnatum (HYG. fab. 73 oppugnatum. *cf. etiam p. 648, 29*). dict. 66 deambulatum (QVEROL. p. 25, 1. *cf. l. 45*). TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 16 minctum. Q. SCAEV. Gell. 3, 2, 12 mulierem, quae ... usurpatum isset (*i. discessisset a viro usurpandi causa*). VARRO ling. 6, 57 adlocutum. rust. 2, 4, 12 spectatum suem (NEP. reg. 2, 1 ludos. LIV. 28, 39, 21). 2, 11, 12 rogatum. LVTAT. epigr. 1, 5 quaesitum. CIC. Scaur. 23 inquisitum. de orat. 3, 17 sessum (nat. deor. 3, 74 SEN. contr. 7, 3, 9 ASCON. in Mil. p. 36, 7 St.). POMP. Cic. Att. 8, 12c, 1 frumentatum. CATVLL. 66, 12. VERG. Aen. 4, 118 venatum ... in nemus (OV. met. 7, 805). HOR. sat. 1, 5, 48 lusum. PROP. 2, 29^b, 27 narratum somnia. LIV. 1, 54, 2 praedatum (23, 43, 7 *al.* IVST. 22, 5, 2). 9, 36, 2 speculatum (27, 27, 2). 27, 26, 10 exploratum. 40, 25, 4 pabulatum lignatumque (40, 30, 9 *al. cf. l. 51*). SEN. nat. 3, 17, 1 piscatum. SIL. 9, 309 raptum caelestia regna (17, 499 direptum). MART. 11, 7, 13 fututum. GELL. 9, 15, 3 auditum. *al.* APVL. flor. 11 p. 42 aliena furatum. *postea aliae structurae praeferuntur; cf. J. B. Hofmann, Lat. Synt. p. 600.*

2 ***impersonaliter***: a ***pedibus***: α ***absolute***: PLAVT. Aul. 527 aes petit. itur, putatur ratio cum argentario. Cas. 758 si tu iubes, em ibitur tecum (*cf.* Trin. 578 Truc. 667). TER. Haut. 743 eatur (*cum improbatione dictum; cf. p. 630, 79. sim.*: CIC. Att. 13, 42, 3 SEN. Med. 460 Thy. 330). CORP. I^2 1831 via inferior privatast ...; precario itur. LIV. 36, 6, 10 cum omnibus copiis eundum (*cf.* 36, 16, 9 [*opp.* subsistendum]). QVINT. inst. 11, 3, 133 concitate itur (*opp.* reditur). CELS. dig. 8, 6, 6, 1 fundi nomine itum esse. ITIN. [Silv.] 25, 6 lenius. 43, 7 lente. AVG. serm. 361, 5, 5 cum effertur, cum itur (*in exequiis*). β ***unde***: PLAVT. Bacch. 447 illinc. Persa 578 iri hinc volo, quantum potest (*cf. p. 636, 74*). ITIN. [Silv.] 31, 2 inde de summo monte oliveti totum pedibus itur. γ ***ubi, qua via*** (*saepe etiam add. quo*): INSCR. Betilieni (Corp. I^2 1529) 6 porticum, qua in arcem eitur. SACR. Arg. Varro ling. 5, 47 qua in Caelio monte (Caelium montem *edd. vett.*) itur. OV. fast. 5, 1, 3 trist. 3, 1, 19. 3, 10, 31 qua ... rates ierant, pedibus nunc itur. LIV. 42, 15, 8. PAVL. FEST. p. 255 ea in collem Quirinalem itur. MART. 1, 12, 1. VLP. dig. 43, 8, 2, 21 ea publice iretur, commearetur. *al.* VARRO ling. 6, 94 circum muros. CAEL. Cic. epist. 8, 16, 2 per nives. OV. Pont. 3, 2, 50 per ... gradus. *al.* δ ***quo***: CIC. p. red. ad Quir. 14 ad magistratuum domos. OV. fast. 3, 791 ad Argeos. SEN. nat. 5, 18, 10 ad aurum. 7, 6, 6 ad crucem. IVV. 1, 89 loculis comitantibus itur ad casum tabulae. *al.* CIC. epist. 11, 29, 1 eundumne ad Pompeium an manendum in Italia. 15, 18, 1. LIV. 3, 72, 7 ad iudices (DIG. 11, 2 tit. GAIVS inst. 4, 141 *al. cf.* 4, 31 ad centumviros. PROC. dig. 17, 2, 76 ad arbitrum. *al.*). 7, 12, 14 ad dictatorem. 22, 39, 5. 34, 25, 2 Romam ... ad senatum. SEN. contr. 7, 4, 2 ad piratas. IVV. 4, 65 ad Atriden. VERG. Aen. 6, 179 itur in antiquam silvam. OV. fast. 1, 79. CELS. 1, 3, 10 in balneum. PLIN. nat. 18, 265. ITIN. [Silv.] 40, 1 cum ymnis itur in Imbomon susu. *cf.* 35, 4 in Imbomon ... in eo loco unde *eqs.* (43, 5. *cf.* VITA Caes. Arel. 2, 6 p. 486, 11 aut in infernum aut in caelo). *al.* CIC. Verr. II 4, 100 in consilium (Att. 13, 49, 1 de Sestio ... in consilium iri. *al.*). ad Q. fr. 2, 1, 3 ibatur in eam sententiam (LIV. 5, 9, 2 pedibus [SEN. apocol. 11. *cf. p. 633, 34*]. SEN. epist. 66, 41 CELS. dig. 31, 29 pr. [*sq.* ut]. *cf.* PLIN. epist. 8, 14, 24 in singulas [*sc. partes*]). SEN. epist. 81, 27 in exilium. CIC. Att. 2, 1, 5 non esse itum obviam. OV. fast. 4, 443 longius itur (MANIL. 5, 374 ventri [*i. ventris causa*]). ***sensu hostili***: PLAVT. Pseud. 453 itur ad te (*cf.* TER. Andr. 251 [DON. quasi ad hostem]. LIV. 28, 7, 18. 38, 49, 1 GELL. 1, 11, 9 *al.*). ACC. trag. 541 contra. CAES. Gall. 3, 18, 5 ad castra (3, 24, 5. LIV. 37, 5, 4 ad Naupactum. *al.*). 7, 16, 3 ut incertis temporibus diversisque itineribus iretur. civ. 1, 69, 1 contrariam ... in partem (LIV. 8, 30, 1 in Samnium. 26, 40, 9. 27, 20, 6 *al.* SIL. 13, 83 *al.*). SALL. or. Lep. 7 agendum atque obviam eundum est (*v.* obviam). LIV. 2, 6, 8 in se iri (SIL. 14, 628. SVLP. SEV. chron. 2, 51, 4 iudiciis). 2, 26, 6. 4, 58, 2 Veios. 42, 49, 7 regi, adversus quem ibatur (SEN. epist. 85, 16 adversus tela). *al.* SVET. Iul. 32 eatur ... quo ... inimicorum iniquitas vocat. *al.* CIC. Phil. 6, 9 ad saga (VELL. 2, 16, 4). POLLIO Cic. epist. 10, 31, 1 ad arma (VELL. 2, 48, 2). LIV. 27, 38, 6 ad bellum (30, 30, 25 CLAVD. DON. Aen. 3, 540 p. 335, 19 equis). AMM. 31, 12, 6 ad certamen. *sim.*: VERG. Aen. 12, 528 totis in vulnera viribus itur. LIV. 25, 35, 15 in expeditionem. PAVL. dig. 4, 6, 35, 9 in castra. ε ***unde et quo***: CIC. Verr. II 4, 96 viam, qua Assoro itur Hennam. LIV. 8, 35, 9 ex curia in contionem. TERT. spect. 10 p. 12, 2 ad scaenam a templis. *al.* ζ ***ad quem finem***: LIV. 26, 9, 5 ad defendendam iri patriam (22, 24, 6 SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 30 St.). MACR. Sat. 1, 12, 6 sacrificatum itur.

b ***aliis modis*** (*praesertim navigando*): CIC. Att. 3, 13, 2 est Cyzicum nobis eundum. 4, 16, 9. 9, 18, 1. 10, 15, 3 ibitur igitur. epist. 6, 6, 5. CAES. civ. 3, 26, 5 quo (*sc. in portum*) simul atque intro itum est. OV. met. 1, 138 itum est in viscera terrae. LIV. 44, 17, 9. CELS. 3, 22, 8 Alexandriam ex Italia. SEN. epist. 93, 9. LVCAN. 8, 366 quidquid ad eoos tractus ... ibitur. PLIN. nat. 6, 102 a Copto camelis itur. *al.* VAL. FL. 8, 184 cursu. IVV. 3, 316 iumenta vocant ..., eundum est. SVET. Nero 31, 3 ut navibus nec tamen mari iretur. FLOR. epit. 2, 8, 12. PRVD. cath. 7, 108 per altum. AVG. serm. 156, 12, 13 remo itur. SIDON. carm. 23, 379 *equitando. al.* c ***metaphorice***: VERG. Aen. 9, 638 sic itur ad astra (PRVD. cath. 10, 92 doloribus). AETNA 8 per insolitum Phoebo duce tutius itur (*cf.* SEN. benef. 2, 18, 2). OV. ars 3, 747 mihi nudis rebus eundumst. SEN. benef. 6, 6, 2. 6, 33, 2 portionibus, quibus ad summa perventum est, retro iri. dial. 7, 1, 3 *al.* PETRON. 118, 5 viam, qua iretur ad carmen. SIL. 1, 390 sic, quo properatis, eundum. QVINT. inst. 8, 6, 73 *al.* AVG. civ. 11, 2 p. 463, 26 D. quo itur, *Christus* deus *est*, qua itur, homo.

B ***de bestiis*** (***structurae notabiliores***: *nomen praed. v. l. 70. 74. 81. p. 643, 1. 2 al. abl. loci v. l. 64. p. 643, 4. 9. 16 al. acc. derect. v. l. 77. acc. viae v. l. 80. 81. 82. p. 643, 10. 18 al. in aliquem v. l. 70. p. 643, 11. cf. p. 643, 13.* a *v. l. 66.* ut *v. p. 643, 14. inf. v. p. 643, 22. part. fut. v. p. 643, 7. supin. v. l. 67. 75. p. 643, 14. 17*): 1 ***pedibus***: ENN. ann. 474 it nigrum campis agmen (*de elephantis; inde* VERG. Aen. 4, 404 *de formicis; at* ACC. carm. frg. 26 M. *de Indis*). PLAVT. Bacch. 1123 haec (*sc. oves* [*trop.*]) eunt sic a pecu balitantes. Most. 877 ire vis, mula (*trop.*), foras pastum (*cf.* Persa 318). Epid. 627 *v. p. 627, 71.* Persa 173 (*proverbialiter*) ovis si in ludum (*cf. p. 639, 48*) iret. TER. Phorm. 706 intro iit in aedis ... canis (OV. met. 7, 807. APVL. met. 9, 36 in homines). LVCIL. 508 Campanus sonipes succussor ... diversu' videbitur ire (LVCAN. 4, 225 in bella. *al. cf. etiam l. 80*). VARRO rust. 3, 16, 32 cum intro eunt ac foras *apes*. CATVLL. 63, 78 age ferox *leo*, ⟨i⟩ fac *eqs.* (*cf. p. 631, 58*). NEP. Hann. 3, 4 effecit, ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere (PLIN. nat. 8, 5 accubitum iere per lectos. 8, 6 SIL. 9, 609 *al. cf. etiam l. 64*). VERG. ecl. 1, 74 ite meae quondam felix pecus, ite capellae. 7, 44 ite domum pasti ..., ite iuvenci (*cf.* 10, 77). georg. 1, 345 circum felix eat hostia fruges (*cf.* TIB. 2, 1, 15. PETRON. 133, 3 ibit ad aras ... hircus ..., ibit ad aras ... hostia. IVV. 12, 14). 3, 77 *pullus* primus ... ire viam (*cf. l. 82*). Aen. 11, 90 equus ... it lacrimans (*cf.* VARIVS carm. frg. 3, 2. HOR. epist. 1, 2, 65 viam, qua monstret eques [*cf. l. 80 et* NEMES. cyn. 288 viarum longa]. OV. am. 3, 4, 13 equum ... fulminis ire modo. ars 3, 384 in gyros. rem. 82 incipiens ire resistat equus. SEN. Phaedr. 1071. PLIN. nat. 8, 158

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praecipitem in abrupta isse. *al.* *nota in certamine*: OV. trist. 5, 12, 36 ultimus. Pont. 1, 4, 16 ad ... certamina. 2, 11, 22 fortius. PHAEDR. app. 19, 4. SIL. 15, 212 ante suos it victor equus. 16, 352 campo. *al.* STAT. Theb. 6, 320. 528 prior isset. 6, 596 arvis. *al.* *de equis Solis sim.* [*cf. p. 635, 64 sqq.*]: OV. met. 2, 202 fast. 3, 110 MANIL. 1, 730 STAT. Theb. 6, 501). HOR. epist. 1, 7, 31. PROP. 3, 24, 28 bene ... non sinis ire (esse *dett.*) iugum. 4, 4, 6 poturas ... oves (OV. fast. 2, 298. *cf. p. 642, 66. 68*). 4, 9, 16 ite boves, Herculis ite boves (OV. epist. 7, 10 sub iuga. met. 2, 700 hoc limite). OV. am. 2, 7, 16 asellus ... lentus. 2, 13, 14 Apis. ars 1, 93 redit itque (*cf. p. 630, 55*) ... formica (*cf. p. 642, 65*). 2, 148 in pecus ire lupos. met. 3, 15 incustoditam lente videt ire iuvencam. 3, 91 retro ... eunti *draconi.* 11, 510 in arma ... leones (STAT. Theb. 7, 673. 8, 126. AMM. 19, 3, 3 catulos periculo ereptum. VVLG. Nah. 2, 11 ut ingrederetur. *al. cf. p. 642, 72*). hal. 52 animalia ... comminus ire. FEST. p. 282 *canterius* tam longum iter iturus. PHAEDR. 2, 7, 1 muli. PLIN. nat. 8, 169 *asinae* sicco tramite ad potum. 10, 46 cum sole eunt cubitum *galli. al.* VAL. FL. 4, 371 ignotas iubet ire vias *Io bovem* (*cf. l. 12*). STAT. Theb. 10, 824 eunt praeter ... armenta. *al.* GAIVS inst. 2, 68 cervis, qui in silvas ire et redire solent (*cf.* dig. 41, 2, 1, 13). VVLG. Ezech. 1, 14 animalia ibant et revertebantur. PAVL. NOL. carm. 20, 375 iter longum *sus.* DRAC. laud. dei 1, 283 aper ... bella movere. *al.*

2 *aliis rationibus*: *volando*: VARRO rust. 3, 16, 8 regem suum secuntur *apes*, quocumque it (VERG. georg. 4, 108 altum ... iter. *cf. etiam p. 642, 72*). PROP. 4, 6, 44 aves. OV. am. 2, 6, 2 exequias ite frequenter, aves. fast. 2, 249 i ... et ... adfer aquam. LVCAN. 7, 834. PLIN. nat. 10, 110 per caelum. VAL. FL. 4, 46 it super ... parens. APVL. mund. 28 p. 353 ibunt per aëris vias praepetes. ITIN. Alex. 21 *al.* CORIPP. Ioh. 8, 12 hirundo itque reditque locis. CLAVD. rapt. Pros. 3, 138 non ire (*i. festinare*) iugales (*sc. dracones*). *natando*: *de piscibus* (*aliter* LVCR. 1, 380 concedere ... quo poterunt undae, cum pisces ire nequibunt?): PLIN. epist. 9, 33, 7 ibat unā ... delphinus. BARNAB. 10, 10 pisces eunt (πορεύονται) in tenebras. VAL. FL. 7, 113 Io *bos* ..., quam cogit Erinys ire mari. STAT. Theb. 9, 337 ire putes clipeo (*sc. caelatum*) fluctusque secare iuvencum. *penetrando morsibus in corpora animalium* (*cf. p. 636, 31*): STAT. Theb. 8, 475 tigris ... per totum cupit ire pecus. *singulariter*: MART. 1, 48, 2 rictibus *leonum* ..., per quos praeda fugax itque redditque lepus (*sc. dentibus comprehensus et dimissus*). *i. q. decedere* (*cf. p. 636, 33*): CATVLL. 3, 11 *passer* it per iter tenebricosum illuc, unde negant redire quemquam.

C *de rebus* (*cf. p. 631, 16 et 632, 59.* *structurae: add. acc. viae: p. 646, 18. 64. 84. abl. loci: l. 66. p. 644, 20. 58. 76. 645, 9. 57 al. abl. separ.: p. 644, 54.* de: *l. 74. p. 644, 46. 56. 74. 646, 21.* ex: *p. 646, 43.* ab: *p. 645, 61. 647, 9.* in *aliquem: l. 57. acc. derect.: p. 646, 31. 56. 647, 7. dat. der.: l. 73. p. 645, 4. 7. 35. 646, 65. aliter p. 644, 8. 46. 645, 43. 62.* ibi [*cf. p. 639, 15*]: *p. 646, 80. inf.: p. 644, 13. supin.: p. 644, 66. praed. nomen: p. 644, 40. 82. 646, 27. 29 al.*):

1 *de rebus sua sponte motis*: **a** *generatim*: α *de corpore eiusque partibus*: LVCR. 2, 275 materiem totius corporis ... ire rapique (*cf.* STAT. Theb. 10, 392). PROP. 2, 4, 16 ibat et expenso planta morata gradu (SIL. 16, 501 cursu). 2, 6, 38 limina ... quae numquam supra pes inimicus eat (2, 12, 24 molliter. OV. met. 6, 309. AVG. in psalm. 30, 2 serm. 1, 15 ne ... pedes mei irent in se [*syn.* incurrendo in se]). STAT. silv. 4, 3, 39 volucrum per astra pennae. MORET. 101 it manus in gyrum (*cf.* OV. trist. 5, 5, 2 ite manus ad pia sacra meae. LVCAN. 7, 578 in plebem [*sc. vi hostili; cf. p. 634, 42*]. STAT. Theb. 6, 544 in latus *natando.* MART. 8, 30, 8. DRAC. Orest. 839 ad capulum). PRIAP. 74, 1 per medios ibit pueros ... mentula (*cf.* 25, 6 AVSON. 359, 26 *et v. p. 636, 32*). OV. Ib. 614 vincula per laquei ... guttur eat. MANIL. 1, 553 qua per inane meant oculi, quaque ire recusant (STAT. Theb. 5, 483 lassavit euntes lux oculos). SEN. Herc. O. 483 partem ... in omnem vultus inquirens. *de ipso motu*: SEN. epist. 114, 3 turbatum esse corporis motum nec ire, sed ferri. QVINT. inst. 11, 3, 135 multi gestus ... in sinistrum eant. *de pompa sim.*: PROP. 3, 1, 37 issent Phlegraeo melius tibi funera campo (OV. trist. 5, 1, 14 tacitum ne mihi funus eat. STAT. silv. 5, 3, 71). OV. am. 3, 13, 12 hinc ... it ... pompa (ars 1, 147 met. 14, 748). epist. 7, 154 triumphus. β *de rebus per corpus diffluentibus et inde abeuntibus*: (I) *de spiritu, animo*: *de meatu spiritus*: PLIN. nat. 22, 111 molliore facto meatu, ne scindat euntem redeuntemque *spiritum.* DRAC. laud. dei 1, 592 itque reditque ... spiritus. 1, 594 it naribus aura. *de anima vitae conservatrice*: LVCR. 3, 594 videtur ire anima ac toto solvi de corpore velle (*sim.* 3, 608 de corpore. 3, 614). 3, 706 anima atque animus ... recens ⟨in⟩ corpus eunt (*cf.* 3, 761 OV. met. 15, 458. LVCAN. 6, 722 pavet ire in pectus apertum *anima mortui resuscitati.* TERT. anim. 23 p. 336, 18 hinc ... illuc. AVG. civ. 14, 5 p. 12, 26 D. incessabiliter euntium atque redeuntium animarum). VERG. Aen. 6, 680 ad lumen (*cf.* 6, 720. OV. epist. 10, 121 spiritus ... ibit in auras [trist. 1, 5, 11 LVCAN. 7, 816]. SEN. epist. 92, 31 in caelum. SIL. 10, 572 quo fas est ire superbas ... animas. CARM. epigr. 611, 3 sub umbras [*cf.* 743, 5]. 1559, 13 illuc unde ortus. *al. cf. etiam p. 636, 33*). *de animo sede intellectus et sensuum*: OV. Pont. 3, 5, 48 menti quolibet ire licet. SEN. dial. 1, 5, 9 languida ingenia et in somnum (*cf. p. 640, 68*) itura. TAC. hist. 2, 47 eat hic mecum animus, tamquam perituri pro me fueritis. (II) *de colore*: LVCR. 2, 683 nidor ... penetrat, qua fucus non it in artus. OV. Pont. 1, 10, 26 quo ... ierit ... color *oris* (SIL. 12, 244). STAT. Theb. 7, 360 vultum ... per omnem pallor iit. (III) *de cibis in corpus ingestis*: PLAVT. Persa 98 nolo in vesicam quod eat, in ventrem volo. OV. Ib. 546 in ... viscera patris eas. SEN. nat. 2, 3, 2 cibi ituri in partes. epist. 15, 3 potionis ... altius iturae. CATO agr. 156, 7 quibus aegre lotium it. 157, 7 ubi ex multo cibo alvus non it (*cf.* 156, 4 deorsum versus). γ *de caelo, sideribus*: VARRO ling. 5, 68 quod luna in altitudinem et latitudinem simul e⟨a⟩t (*cf. 7, 16* movetur; *de luna*: VERG. georg. 1, 433 VITR. 9, 1, 5 SEN. Phaedr. 419 LVCAN. 5, 550. DRAC. laud. dei 1, 211 lunam iubet ire ... proferre diem. *al. v. etiam p. 635, 67*). LVCR. 4, 444 signa videntur labier adversum nimbos atque ire superne. 5, 645 lunam stellasque (*de stellis*: SEN. suas. 4, 2. SEN. benef. 4, 23, 4 eunt redeuntque [*cf.* 6, 22, 1]. 6, 23, 2 [*opp.* stare]. nat. 1, 1, 10 [*syn.* abduci]. *al.* PLIN. nat. 2, 33 *al.*). OV. fast. 5, 694 in Geminos ... Phoebus (*de sole*: TYCON. 5 p. 57, 11 *sole* oriente id est ad ortum eunte. DRAC. satisf. 244 itque reditque. *v. et p. 635, 64*). MANIL. 1, 502. 4, 506. 5, 395 Piscis ... alienis finibus ibit. SEN. Herc. O. 325 minaces ire per caelum faces. nat. 1, 3, 10 nec ire crederemus *Saturnium*, nisi adpareret isse. 7, 8, 3 *cometae.* epist. 94, 57 haec supra nos itura (natura *codd. recc.*) disposuit. *al.* LVCAN. 6, 465 axibus ... rapidis impulsos ... non ire polos (DRAC. Romul. 10, 431. 501). 10, 203 sol ... astra ire vetat (*v. Housman ad l.*). PLIN. nat. 2, 75. 94 AVIEN. Arat. 1097. AVSON. 382, 6 caelo ... ire Laconas (*i. Geminos*). 382, 11 Scorpion ... praeceps (*cf. p. 646, 2*) ire (*i. occidere*). *al.* *metonymice*: MANIL. 4, 919 ipse deus (*i. caelum*) ... semper volvendo se ... offert, ut ... doceat ... qualis eat (*M*, erat *LG*). SEN. Thy. 842 ibit in unum congesta sinum turba deorum. δ *de rebus aëriis, ignibus sim.*: LVCR. 1, 1005 fulmina ... possint ... labentia ... *non* facere, ut restet minus ire, meando (*cf.* 6, 326). 2, 150 vapor ... lumenque ... non per inane meat ...; quo tardius ire cogitur (*cf.* 2, 156). 5, 647 nubila (*cf.* 6, 117. 215 SEN. nat. 2, 28, 1 *et l. 41*). 6, 994 fluere hac species, illac calor ire videtur. *al.* VERG. Aen. 7, 223 tempestas (SIL. 3, 228). 12, 452 nimbus (MART. CAP. 2, 123). 12, 592 fumus ad auras. SEN. nat. 1, 1, 1 *ignes* non ire, sed proici (2, 13, 3; *opp.* feruntur. 2, 20, 2 *al.*). 5, 1, 3 vis aëris in unam partem euntis (6, 17, 1 it placide). *al.* LVCAN. 3, 248 umbras ... non ire sinistras. PETRON. 47, 6 anathymiasis in cerebrum it. APVL. mund. 12 tormentum. TER. MAVR. 755 nubis (*cf. l. 34*) ire vellera (*pertinet ad Verg. georg. 1, 398, ubi extat* ferri). ITALA Hab. 3, 11 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 14) in lucem coruscationes tuae ibunt (πορεύσονται). Ioh. 3, 8 (Optat. 2, 7 p. 43, 12) unde veniat et quo eat (ὑπάγει. VVLG. vadat) *spiritus.* AVIEN. Arat. 1521 lux (1862). CHIRON 523 de loteo vapores ut eunt in os eant. VVLG. Iob 38, 35 mittes fulgura et ibunt (sap. 5, 22). PAVL. NOL. carm. 27, 78 ut ... eat redeatque cavernis aura. 28, 10 cum flamma ... incensior iret. *al.* *metonymice vel personate*: PROP. 3, 15, 52 Eurus ubi adverso desinit ire Noto (*abl. an dat.?* [*cf. p. 640, 25*]). OV. ars 3, 193 caper (*i. faetor*) ... in alas. met. 14, 534 Mulciber ... ad carbasa ... ibat. NEMES. cyn. 277 euntem *Borean.* *sim.*: VERG. georg. 4, 221 deum ... ire per omnia (*de spiritu divino*). ε *de aquis, fluviis (saepe personatis), aliis liquoribus*: LVCR. 6, 1203 sanguis expletis naribus ibat (VERG. georg. 3, 507 OV. epist. 3, 146. 13, 80 LVCAN. 7, 176. STAT. Theb. 9, 883 de pectore. *cf.* VERG. Aen. 9, 432 cruor [*v. vol. IV 1245, 59 sq.*]). 6, 531 fluvios ... refrenat euntis (*v. vol. VI 1, 980, 64 sq.*). LEX VRSON. (Corp. I² 594) 104, 17 quo minus suo itinere aqua ire fluere possit (*v. vol. II 352, 60 sqq.*). SALL. hist. frg. 4, 77 *fontes* per diversa euntes. VERG. georg. 2, 245 per vimina guttae (*cf.* OV. Pont. 2, 3, 90). Aen. 2, 146 unde ... it mare proruptum (*cf.* 8, 671 maris ibat [SERV. auct. quidam pro 'erat' accipiunt] imago *in scuto ficta.* MELA 3, 31 *mare* it angustum et par freto. ANTH. 461, 10. 474, 2. *cf. etiam p. 631, 16*) 2, 174 per artus sudor iit (LVCAN. 9, 744. SIL. 3, 215 membris. SIDON. carm. 23, 375). 8, 726 Euphrates. HOR. carm. 1, 2, 15 flavum Tiberim ... ire deiectum (*v. p. 641, 34*) monumenta regis (*cf.* OV. rem. 257). PROP. 3, 1, 26 flumina ... comminus isse (*LV*, esse *N*) viro (*v. vol. VI 1, 962, 81*). 4, 5, 68 sputa ... per dentes. 4, 11, 60 lacrimas (OV. epist. 2, 51. 8, 62 fluminis instar. 13, 52 more nivis ... madentis. CELS. 6, 6, 1c SEN. epist. 99, 20 PANEG. 8 [5], 9, 6). OV. am. 3, 6, 25 Inachus ... pallidus isse (*cf. p. 650, 36*). epist. 1, 33. ars 2, 343 opes adquirit eundo (*cf. p. 645, 3. 81*) ... amnis (*cf.* am. 3, 6, 20 [*syn.* labere]. 3, 6, 98 *et v. vol. I 1949, 45 sq.*). rem. 651 torrens (met. 3, 571 SEN. dial. 10, 9, 2). met. 2, 456 nemus ..., de quo cum murmure labens ibat ... rivus (AVG. serm. 115, 1 CORP. VI 31559). 15, 278 aliā ... Caicum. fast. 3, 558 musta *in* lacus. MANIL. 5, 731 fluctus. SEN. Herc. O. 516. nat. 5, 13, 4 stillicidia ... tunc fluere et ire dicuntur. MELA 1, 51. 3, 40 (*ibid.* labitur). LVCAN. 6, 372. 7, 116. 10, 289. 329 in alta it (*MV*, et *G*) convalle ... unda. PLIN. nat. 5, 85. STAT. Theb. 1, 2, 23 ire per inlicitum pelago ... dedisti. 3, 38 motus ... Cithaeron antiquas dedit ire (*i. diffluere*) nives (*cf.* 9, 449). 4, 778. 832 laetus eas, *fons. al.* MART. 10, 7, 7 Romanus eas utraque ripa, *Rhene.* IVV. 6, 409 isse Niphatem in populos. GELL. 17, 8, 5 oleum. *et al.* ζ *de vocibus, sonis sim.* (*cf. etiam p. 649, 47*): VERG.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aen. 1, 376 vestras forte per auris Troiae nomen iit (*cf.* PROP. 1, 7, 10 OV. rem. 390. SIL. 3, 135 ire per ora nomen in aeternum). 4, 173 it Fama per urbes (4, 175 vires ... adquirit eundo [*cf. infra l. 81 et p. 644, 72*]. STAT. Theb. 2, 205. PAVL. NOL. carm. 19, 387 remotis [*dat.*] fama ... ierit). 4, 443 it stridor. 8, 595 it clamor (4, 666 ad alta atria [12, 409 LVCAN. 1, 388 SIL. 2, 417 STAT. Theb. 1, 671. 3, 593]. 5, 451 caelo [11, 192]. 9, 661 per propugnacula). 7, 637 it bello tessera signum (CLAVD. 21, 330 legionibus iret t.). 9, 497 per omnis it gemitus (VAL. FL. 3, 277 toto ... caelo). HOR. sat. 2, 1, 19 verba per ... Caesaris aurem (OV. am. 3, 1, 62). OV. met. 6, 147 per oppida ... rumor it (*cf.* 12, 53). 12, 427 *dicta* ad aures (*cf.* trist. 4, 9, 21). trist. 1, 2, 16 preces. 4, 9, 19 praeconia. Pont. 4, 5, 1 elegi ... ad consulis aures. STAT. Theb. 3, 651 tua non umquam Tyrrhenus tempora circum clangor eat. silv. 4, 3, 62 it (*ed. Domit.*, et *M*) ... fragor per urbes (*cf.* 1, 1, 65). BOETH. mus. 1, 28 p. 220, 8 simul pulsis *nervis* sibi quisque ire (*i. sonare*) cupit *sonus*. *η de temporibus rebusque cum tempore decurrentibus*: ENN. ann. 424 aestatem autumnus sequitur, post acer hiems it (*i. advenit*). PLAVT. Pseud. 241 it dies (*v. vol. V 1, 1045, 31 sqq. nota*: SEN. epist. 108, 25 numquam ... dies ... ire, sed fugere. VAL. FL. 7, 229 patriam inde vocato, qua redit itque dies). LVCR. 5, 737 it (*i. advenit*) ver et Venus (*ibid.* graditur). VERG. georg. 2, 344 si non tanta quies (*sc. veris*) iret frigusque caloremque inter. HOR. epist. 2, 2, 55 anni (PROP. 3, 5, 38 cur ... in partes quattuor annus eat. OV. ars 3, 62 more fluentis aquae. fast. 1, 26 felix ... ut annus eat. 3, 145 annos hinc isse [esse *RV*] priores [*i. coepisse*]. *al.* MART. 12, 98, 6. APVL. apol. 89 quadragensimum annum aetatis ire. *al.*). OV. am. 1, 6, 24. 32 tempora noctis (*cf.* Ib. 628. APVL. met. 1, 14 nox ibat in diem). ars 2, 404 bella ... longius isse. fast. 2, 2 mensis. 2, 268 Fauni sacra ... eunt (*i. succedunt*). EPIST. Sapph. 61 natales. SEN. dial. 10, 1, 3 *vitam* quam ire non intelleximus, transisse sentimus (epist. 71, 14 vitam mortemque per vices ire). 10, 8, 3 ibit, qua coepit, aetas. 10, 16, 3 tarde ire horas. PS. QVINT. decl. 12, 21 p. 238, 10 in longius obsidio eat. APVL. Plat. 1, 10 ire in eam (*sc. perennitatem*) tempus et ... fluere ac dissolvi. COMM. apol. 45 medietas annorum sex milibus (*dat.*) ibat. PANEG. 10 (4), 2, 6 eat ... in immensum felicis cursus imperii. AVG. civ. 12, 21 p. 544, 26 D. circuitibus definitis euntibus semper atque redeuntibus. *al.* *ϑ de variis rebus incorporeis (praecipue de affectibus, malis sim.) accedentibus, serpentibus, cedentibus (nonnumquam sensu motus quasi deterso, ut sola significatio existendi, versandi exprimi videatur; cf. l. 49. 58. 61)*: LVCR. 3, 523 falsae rationi vera videtur res occurrere et effugium praecludere eunti (*i. cedere conanti*). 3, 530 per artus ire ... vestigia leti. 6, 1207 in nervos huic morbus et artus ibat. VERG. Aen. 8, 557 propius ... periclo it timor (OV. epist. 13, 92 in ventos. LVCAN. 7, 544 in omnis. SIL. 8, 186 totos gelido sudore per artus. STAT. Theb. 5, 318 cassum ... parenti omen et hac *ratione* dubios leti precor ire [*i. abire*] timores). PROP. 3, 21, 10 quantum oculis, animo tam procul ibit amor. OV. fast. 3, 382 error ut ante oculos insidiantis eat (SEN. Herc. f. 1096 error ..., qua coepit eat). trist. 5, 1, 78 curis, quae ... inrumpunt quoque vetantur eunt. GRATT. cyn. 123 neu leve vulnus eat (*i. penetret; an trahendum ad p. 650, 80? alii* vulnus *pro 'telum' dictum putant, ut pertineat ad p. 646, 34*). CELS. 7, 27, 2 si ad colem *vitium* it (*ibid.* fertur). SEN. Phaedr. 554 scelera ... per cunctas domos (*cf.* dial. 4, 9, 1 praeter oculos). benef. 1, 14, 2 *liberalitas* in quantum libet, exeat, sed eat, non erret. 5, 11, 1 beneficium et gratiae relatio ultro citro ire debent. 6, 6, 1 lex ... sua via it. dial. 1, 5, 11 per alta virtus it (7, 14, 1 prima [*cf. p. 629, 6*] virtus eat [*Madvig*; at *A*]. epist. 66, 7 *al.*). epist. 66, 44 quamvis illud *bonum* plana et molli ⟨via⟩ ierit (*Q*, emolliverit *V*). *al.* CARM. epigr. 987, 6 (*s. I*) ni dolor in toto pectore fixsus eat. PLIN. nat. 7, 170 a meridianis partibus ad occasum solis pestilentiam semper ire. SIL. 2, 521 it ... fessis per ... pectora sensus ... graviora pati. 17, 96 it totis ... lues ... castris. STAT. Theb. 1, 494 per artus horror iit (5, 239 in viscera). 3, 662 tibi ... furor (FLOR. epit. 4, 1, 9 ultra Alpes). MART. 12, 17, 10 ad Damam ... febris. QVINT. inst. 9, 3, 77 in quaternas ... haec ratio ire sententias potest (*i. extendi. cf.* TER. MAVR. 2661). 11, 2, 8 cum semper cogitatio ultra eat. IVV. 6, 521 *discrimen* in tunicas. *al.* *metonymice*: LVCAN. 6, 579 ne Mars alium vagus iret in orbem (*cf.* AVIEN. Arat. 333 Bellona). STAT. Theb. 1, 84 *Tisiphone* (*i. furor*) in fratres. DRAC. Romul. 6, 24. 26 *Venus* per artus. *versa vice affectus ponitur pro ipso homine*: OV. epist. 16, 246 ibit per gladios ... amor. PRVD. c. Symm. 2, 1092 ad consessum caveae ... it pietas (*i. Vestalis*).

b *speciatim*: *α i. q. prorepere, latius vagari (de plantis crescentibus)*: CATO agr. 33, 4 quae *vinea* iam in perticam ibit. CIC. fin. 5, 39 ut quo natura ferat, eo possi⟨n⟩t ire *res terra genitae*. STAT. silv. 2, 1, 102 ramos altius ire. 2, 3, 40 iturus in aethera vertex *arboris*. ANNIAN. carm. frg. 3, 2 vitis et ulmus uti simul eant. VVLG. Os. 14, 7 (*in comparatione*) rami. *β i. q. cadere, dilabi*: CATVLL. 17, 4 ne supinus eat *ponticulus et* ... recumbat. LVCR. 6, 341 *mobilitas* crescit eundo. 6, 564 trabes impendent ire paratae. OV. ars 3, 268 ex umeris laxus amictus eat (*i. defluat; cf.* STAT. silv. 1, 1, 43; *aliter v. p. 646, 48*). fast. 2, 403 ite sub undas corpora (*cf. p. 646, 5. 6*). MANIL. 1, 172 (*in versu suspecto*) consistunt corpora (*i. atoma*) ... et concurrendo prohibentur (*Huet*, prohibent *in codd.*) longius ire. SEN. Thy. 850 Aries *sidus* praeceps ibit in undas. dial. 3, 7, 4. nat. 1, 3, 5 imagines ... in praeceps euntes. epist. 94, 63 in praeceps deiecta pondera, quibus eundi finis est iacuisse. VAL. FL. 5, 430 ater ... globus (*sc. corpus ambustum Phaethontis*) ibat in amnem. 8, 346 illud ... caput ... sub freta. *trop.*: LIV. 1 praef. 9 ut *mores* magis magisque lapsi sint, tum ire coeperint praecipites. *γ i. q. coire, condensari*: APIC. 4, 2, 12 (= 4, 132 Sch.) impones *cibos coquendos* ad vaporem, ut cum ovis ire [non] possint (*cf. ibid.* ut unum corpus fiat).

2 *de rebus extrinsecus motis*: **a** *de navibus, vehiculis*: VARRO rust. 2, 1, 26 mille naves isse ad Troiam (LVCR. 4, 388. 903 VERG. Aen. 5, 241 OV. rem. 70 fast. 4, 18. trist. 3, 5, 7 vento ... suo. 5, 5, 18 LIV. 36, 43, 13. SEN. nat. 7, 25, 7 [*opp.* stare]. PETRON. 71, 9. 114, 13 PLIN. nat. 9, 79 *al.*). TIB. 2, 5, 34 per vada linter. PROP. 1, 14, 4 modo ... currere lintres et modo tam tardas funibus ire rates (OV. met. 11, 513 in arma. 14, 231 retro [*opp.* venerat]. trist. 3, 10, 31. VAL. FL. 1, 508 undis. 4, 710. 8, 331 in astra itque reditque. 8, 355. STAT. Ach. 1, 684 pelago. *al.*). 1, 20, 8 Argon ... Phasidos isse viam. OV. epist. 2, 92 classis (*v. vol. III 1285, 12 sq.*). 3, 66 puppes (10, 62. 18, 180 met. 12, 10 fast. 4, 131 trist. 1, 10, 47. 5, 14, 44 remige. Pont. 2, 2, 30 SIL. 14, 384 STAT. Ach. 1, 675. MART. 9, 35, 8 de ... litore). fast. 2, 3 (*per comparationem*) velis, elegi, maioribus itis (*cf.* STAT. Ach. 1, 63). trist. 2, 469 carinae (STAT. silv. 4, 3, 39). PLIN. nat. 9, 51 navigia velis euntia (32, 3). ALF. dig. 9, 2, 52, 2 plostrum cessim ire. PAVL. dig. 8, 3, 23 pr. vehiculum (SERV. Aen. 4, 405 euntium et venientium v.). **b** *de rebus (praecipue epistulis sim.) aliquo missis*: OV. am. 2, 15, 3 anule ... munus (*cf. p. 637, 45*) eas gratum. 3, 8, 6 quo licuit libris ... ire (trist. 1, 1, 1. 48. 87 *al.* MART. 1, 70, 1. 9, 99, 6 i, liber, absentis pignus amicitiae. 10, 104, 1 i ..., i libelle. *al.* APVL. flor. 16 p. 77). epist. 17, 15 littera (*i. epistula. cf.* 13, 1 ars 1, 455). Pont. 3, 4, 60 carmina (MART. 12, 5 [2], 1 litoreos ... Pyrgos). 4, 2, 6 epistula. VAL. FL. 2, 111 it (*Ald.*, et *VP*) barbara vestis *nave advecta*. STAT. silv. 3, 4, 1 ite, comae, ... transcurrite pontum.

c *de telis emissis, adactis*: LVCR. 1, 971 *telum* ire quo fuerit missum ... longeque volare (*cf.* VERG. Aen. 12, 284 VAL. FL. 6, 381). VERG. Aen. 9, 416 hasta (STAT. Theb. 8, 433 ultra pectus. 11, 38 quo ... lacerto). OV. epist. 3, 148 ensis in Atridae pectus (SEN. Herc. O. 845). 10, 88 gladios per latus ire. met. 2, 727 *plumbum* incandescit eundo. 8, 349 *cuspis*. 8, 695 sagitta missa (*cf.* 10, 588 STAT. silv. 3, 5, 4 [*trop.*]. AVSON. 2, 7). VAL. FL. 6, 238 abies (STAT. Theb. 9, 552). 6, 341 chalybs. 6, 685 omnis in unum imber (*sc. telorum*) iit. SIL. 4, 567 taxus. STAT. Theb. 8, 681 cornus. 8, 684 lancea (ANTH. 412, 12 e ... manu). CLAVD. DON. Aen. 11, 685 p. 519, 5 ferrum per corpus. CLAVD. 3, 218 fraxinus. **d** *varia*: CATO agr. 21, 3 cupam pertundito, qua clavus eat (21, 4). LVCR. 6, 1008 anulus *magnete attractus*. VERG. georg. 2, 235 *harenae* in sua ... loca (*i. non possunt ita removeri, ut locus eas capiat; pertinet etiam ad p. 647, 70*). Aen. 5, 559 it ... per collum circulus auri (*cf. de ornatu, vestimentis indutis*: OV. am. 2, 12, 1 circum ... tempora laurus. ars 3, 274; *aliter p. 645, 82*). MORET. 110 ibat pistillus in orbes. HOR. carm. 3, 10, 10 ne currente retro funis eat rotā. 3, 16, 9 aurum per medios ... satellites. PROP. 2, 1, 32 septem captivis debilis *Nilus* (*sc. imagine expressus*) aquis (*in triumpho; cf.* OV. Pont. 2, 1, 50 oppida sub titulo nominis isse tuo. PLIN. nat. 5, 36 SIL. 17, 636 TREB. Gall. 8, 6. *huc pertinet*: PANEG. in Mess. 175 ierint [*F*, poscent *A*] tua facta *per* triumphos). 3, 11, 12 Aesonias aurea lana domos. 4, 7, 30 lectum lentius ire. OV. am. 3, 10, 33 semina ... in ... agros. epist. 6, 42 fax ... sub ... rogos (*paulo aliter* STAT. silv. 5, 1, 254). medic. 60 *de partibus medicaminis immixtis* (*cf.* 66). ars 207 calculus *in ludo latrunculorum* (*cf. p. 637, 57. de calculo in urnam misso*: DRAC. Orest. 940). fast. 5, 656 Tiberinis vectus in undis ... pulvis (*cf.* SEN. epist. 23, 8 quae fluminibus innatant, non eunt sed feruntur. STAT. Theb. 9, 300 ibitis aequoreis crudelia pabula monstris [9, 517]. AVIAN. fab. 11, 8 testa *undis vecta* iurabat ... longius ire viam). EPICED. Drusi 162 ad veteres conditus *cinis* ... avos (*cf.* STAT. Theb. 8, 113 nec ... cinis ibo parenti). LIV. 42, 64, 5 prima impedimenta ire, deinde peditum signa ferri. SEN. Herc. f. 999 huc eat et illuc valva *disiecta*. 1234 pharetra ... in ... rogos. Thy. 60 membra per partes eant discerpta. benef. 7, 5, 2 acervum ... in horrea iturum tua. PLIN. nat. 18, 179 utro vomer ierit. VAL. FL. 1, 472 Orpheus ... carmine tonsas ire docet (*cf.* 3, 675 ibunt aequo nempe ordine remi). SIL. 9, 360 huc atque huc it summa seges *ventis impulsa*. STAT. Theb. 5, 338 abruptam credas radicibus ire (*i. natare*) Ortygiam (*ibid.* decurrere). Ach. 1, 658 ante ... in tumidas ibunt (*i. dispergentur*) haec versa procellas moenia. 2, 77 ituram in sidera puppim *Argon a Iove translatam*. MART. 12, 32, 11 ibat tripes grabatus *habitationem mutantis*. IVV. 12, 110 euntem in proelia turrem. VLP. dig. 28, 5, 35, 4 quas *pecunias* in Italia exercebat ituras et redituras (*de usu commercii. cf.* PAVL. dig. 4, 8, 34 pr.). HERM. vulg. vis. 3, 5, 1 lapidibus, qui eunt (ὑπαγόντων. Pal. vadunt) in structura (*i. adaptantur; pertinet etiam ad p. 647, 70. cf.* Pal. sim. 8, 2, 1 ibi [*sc. in turrim*] ... ire. *al. sim.*: CLAVD. DON. Aen. 8, 445 p. 181, 11 si *chalybs* eat in navale opus). CLAVD. 3, 158 ire vagas quercus *arte magica*. VEN. FORT. carm. 10, 6, 48 pondera pini, quo natura negat, ... ire viam.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *de lineis, locis porrectis, quibus motus ipsis non inest, quae tamen intuentibus aliquo procurrere videntur*: SEN. nat. 1, 6, 3 quare in orbem eat facies *arcus*. 5, 17, 2 *circuli* per mundi cardines eunt (*cf.* PLIN. nat. 6, 220). MELA 1, 81 *Taurus mons* it in occidentem rectus et perpetuo iugo. 2, 93 terrae magis in altum eunt. STAT. Theb. 2, 34 Maleae ... in auras it caput. 5, 280 gemini qua bracchia muri litus eunt. 10, 87 subter ... antrum it vacuum in montem. IVL. VAL. 1, 25 ire ... contractius ... ambitūs *urbis* lineam. VVLG. num. 34, 5 ibit ... terminus ab Asemona usque ad torrentem (*cf.* 34, 9). *sim.*: VEN. FORT. carm. 3, 7, 39 ire redire ... radio crispante figuras.

II *translate* (*raro impersonaliter; cf. l. 25. 27. 43. 45. p. 648, 60. 649, 13 al.*): A *i. q.* **progredi, tendere** *consilio ad propositum* (*plerumque de hominibus; de rebus v. l. 70. p. 648, 51. 649, 30. 81 al. usus profectus est ab elocutionibus metaphoricis, quales p. 628, 71 sqq. afferuntur*): 1 *generatim*: a ad *aliquid*: α *i. q. se conferre, contendere ad rem suscipiendam, parandam*: TER. Haut. 487 ibit ad illud ilico ...: ... minabitur. CIC. ad Q. fr. 1, 4, 4 ad mortem ire (*i. mortem sibi consciscere [aliter v. p. 649, 64]; cf.* VELL. 2, 5, 3 ad ... mortem eundum. SEN. dial. 10, 11, 2 nat. 2, 59, 8 *al. adde*: CIRIS 183 labi per viscera mortem, quo vocat ire dolor, subigunt quo tendere fata). rep. 4, 3 ad militiam euntibus (*aliter v. p. 634, 14*). SEN. contr. 1, 3, 6 eamus ad absolutionem tuam. SEN. Tro. 79 ad planctus. dial. 10, 19, 2 ad meliora eundum est. epist. 31, 1 ad optima quaeque. PETRON. 1, 2 ad eloquentiam. VAL. FL. 5, 563 ad praesens itur decus (*cf.* SIL. 4, 36). AFRIC. dig. 43, 30, 4 ad interdictum. PAVL. dig. 10, 2, 44, 4 ad infitias. ARNOB. nat. 7, 8 p. 243, 12 itur ad culpas. VVLG. I reg. 25, 33 ad sanguinem (*cf.* 25, 26 venires in s.). ad *c. ger.*: LIV. 5, 2, 10 octoiuges ad imperia obtinenda ire. SEN. epist. 89, 15 ad agenda ire, non ruere. SIL. 11, 160. AVG. in psalm. 149, 15 ad consentiendum pravae cupiditati.
β *i. q.* **confugere, recurrere** *ad aliquem* (*aliquid*): CIC. ac. 1, 8 meos amicos, in quibus est studium, in Graeciam mitto, ⌊id est ad Graecos ire iubeo⌋ (⌊ ⌋ *del. Lambin.*). VAL. MAX. 8, 12 ext. 1 ad Eucliden geometren. IVLIAN. dig. 3, 3, 76 ad fideiussores ... iri. COMM. instr. 2, 17, 19 ad martyris CIC. div. 1, 97 quotiens senatus decemviros ad libros ire iussit! IVLIAN. dig. 29, 7, 2, 2 ad fideicommissarias *libertates* eundum est. b in (*sub l. 72 sq.*) *aliquid*: α *i. q.* **animum intendere in rem, rapi, effundi in affectus, libidines** *sim.*: PLAVT. Mil. 879 in opus alienum. VERG. Aen. 4, 413 in lacrimas (STAT. Theb. 11, 193. AVG. in psalm. 98, 12 extr. in fletus et l. *al.*). OV. met. 5, 668 in poenas. fast. 6, 84 in litem studio certaminis issent. 6, 526 in scelus (*cf.* LVCAN. 4, 243 itur in omne nefas. 5, 272). SEN. benef. 1, 10, 2 in crudelitatem ... ibitur. 3, 1, 1 in contrarium. 4, 17, 2 supervacuum est ..., in quod imus, impelli (*cf.* epist. 36, 8). dial. 5, 2, 2 in iram uno agmine itum est. 9, 1, 10. epist. 26, 3 in cogitationem. 79, 13. VAL. FL. 3, 187 Castor prius ibat in ictus. SIL. 4, 9 itur in ... curas. QVINT. inst. 2, 3, 9 in hoc (VLP. dig. 37, 12, 1 pr. itum est in hoc, ut *eqs.*). 6, 4, 13 in rixam. TAC. ann. 13, 2 ibatur ... in caedes, nisi *eqs.* 14, 61 itur in principis laudes. ALF. dig. 19, 2, 31, 1 mercator in creditum iret (AFRIC. dig. 16, 1, 19, 5 *al.*). TERT. spect. 16 p. 18, 5 itur in furias (PRVD. perist. 11, 59 SIDON. epist. 1, 11, 4). FILASTR. 73, 2 in caenum. CLAVD. DON. Aen. 6, 190 p. 534, 27 in preces. HIER. epist. 43, 2, 2 itur in verba (*cf.* CLAVD. 15, 201 iret ... in verba dolor [DRAC. Romul. 2, 71]). PAVL. NOL. carm. app. 2, 4 p. 438, 26 in ... iniuriam. AVG. serm. 46, 7, 15 in haeresim. 182, 4, 4 ierat in immunditiam natura dei? adulteria committebat ...? serm. coll. Morin 1930 p. 217, 1 is ... in auras inanes. in psalm. 32, 2 serm. 1, 8 qui cantant ..., eunt in sonum iubilationis. 75, 8 in schismata. c. Faust. 19, 5 p. 501, 4 paene ieram in consilium Iudaeus fieri. c. Pelag. 1, 18, 36 ire in malum (*opp.* converti ad bonum). *al.* AVIAN. fab. 14, 10 in risum. DRAC. laud. dei 3, 338 ibat in exsequias (*i. caedem*) iuvenum. OPTAT. 2, 4 p. 39, 23 in consilio impietatis itum est.
β *i. q.* **se accommodare, se submittere** *in aliquid*: OV. epist. 4, 62 in socias leges ... eo (VAL. MAX. 3, 8, 4 STAT. silv. 1, 1, 28). SEN. contr. 1, 6, 6 in adoptionem (2, 1 thema. AFRIC. dig. 46, 3, 38 pr.). SEN. nat. 4 praef. 16 in ea, quae minabantur. ITALA I Macc. 2, 20 ibimus in testamentum (πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ. VVLG. oboediemus legi). AMM. 24, 7, 1 in voluntatem quorundam. INST. Iust. 3, 29, 3ᵃ in ... obligationem. *de bestia*: STAT. Theb. 5, 233 in mores ... suos. *de rebus i. q. congruere, aptari* (*cf. p. 646, 46. 79*): SEN. benef. 5, 12, 5 mala bonaque dissentiunt nec in unum eunt. in *aliquem*: AMM. 25, 5, 3 itum (*i. conventum*) est ... in Sallustium. sub: LVCAN. 9, 239 sub iura togati civis eo. *metonymice*: TIB. 2, 4, 54 iubeat si vendere ..., ite sub imperium sub titulumque, lares. sub *aliquo*: COMM. instr. 2, 9, 6 obisse (*sc. praesidium*) debuerat quam ire sub ... rege (*sc. sub servitium regis*). c per *aliquid*: α *i. q.* **percurrere per tempora, species, gradus**: EPICED. Drusi 413 per ... annos diuturnus eas (STAT. silv. 2, 2, 145 ite per annos [*sc. famā*] saeculaque [*cf. p. 649, 48*]. 3, 4, 103 eat, oro, per annos Iliacos). SEN. epist. 108, 20 animalia ... per vices ire et animos per orbem agi. QVINT. inst. 8, 4, 7 modus *incrementi*, ad quem non per gradus itur. TAC. dial. 32, 4 per omnes eloquentiae numeros isse. ARNOB. nat. 4, 26 p. 162, 26 Iuppiter ... isse per innumeras species. PRVD. c. Symm. 1, 620 per ... culmina mundi. CLAVD. carm. min. 25, 66 per ... gradus *honorum*. β *pervadere per condiciones, mala i. q. sustinere, pati aliquid*: OV. epist. 15, 267 nostra per has leges audacia fortiter isset. LVCAN. 8, 439 ire per ista si potes. PRVD. c. Symm. 2, 172 per ... luxus. AVG. c. Gaud. 1, 29, 33 p. 231, 17 per diversas mortes ibant et peribant. γ *sequi per exempla alicuius* (*in vita aut arte*): OV. ars 3, 87 ite per exemplum ... dearum (met. 4, 430). trist. 2, 168 per tua perque sui facta parentis eant. SEN. benef. 3, 36, 3 per vestigia sua ire ad victoriam (dial. 12, 17, 1 epist. 33, 11. 79, 16 PRVD. cath. 10, 160). MANIL. 5, 481 solusque per omnis ibit personas *mimus*. QVINT. inst. 1, 8, 7 comoedia ... per omnes et personas et affectus eat. 11, 1, 84 patrono ... per similes affectus eundum erit. δ ARNOB. nat. 3, 2 p. 113, 5 personaliter ⟨ire⟩ (*add. Sab.*) per singulos *deos* (*sc. singillatim eos colendo*). d *c. abl.*: OV. trist. 5, 3, 27 exemplis ire deorum. LVCAN. 2, 224 hoc ordine belli ibitur. e *c.* ut: VVLG. iud. 9, 11 (*ficus arbor loquitur*) numquid possum ... ire, ut ... promovear (*cf. l. 20*). II reg. 7, 23 ivit deus, ut redimeret eam *gentem* sibi in populum. AVG. in euang. Ioh. 27, 10.
f *c. inf.*: STAT. Theb. 3, 627 vobis ventura ... pandere maestus eo. 8, 715 silv. 5, 3, 11 IVL. VAL. 1, 19 p. 29, 8. QVODV. prom. 2, 19, 35 non posse se ... ire regnare (*cf. l. 16*). VEN. FORT. carm. 10, 6, 42 non licet ire mori. g *c. ger.*: VEN. FORT. Mart. 2, 219 non valet ire iuvandum (*cf. Löfstedt, Spätlat. Stud. [1908], 88*). h *c. supino* (*cf. p. 641, 34.* MACR. exc. gramm. V 624, 1. 645, 16. PRISC. gramm. II 475, 19 *inf. huius structurae inf. fut. act. nominant; sim.* GRAMM. suppl. 75, 1 *sqq., ubi varia exempla ficta afferuntur. de formis, quales sunt* nuptuire [*cf. infra l. 64*] *v. Heraeus ad Mart. 3, 93, 18*): PLAVT. Aul. 247 si opulentus it petitum pauperioris gratiam (*v.* peto). 736 perditum ... liberos (*v.* perdo). Bacch. 565 mi ires consultum male. 1171 delictum desistas ... ire oppugnatum (LIV. 28, 41, 9 *cf. p. 641, 52*). Cas. 86 nuptum (PAVL. dig. 24, 3, 49 pr.). 721 ereptum (Persa 63 SALL. Iug. 85, 42 LIV. 28, 41, 2 *al. cf. et l. 36*). Cist. 4 mihi honorem ... habitum. 38 depressum. Mil. 621 amanti ire opitulatum. Poen. 512 amanti operam datum. CAECIL. com. 148 eo privatum it me. TER. Haut. 315 tibi laudem is quaesitum. CATO or. frg. 23, 1 prohibitum (APVL. apol. 74 Socr. 19 p. 163). SALL. Iug. 68, 1 ultum (*v.* ulciscor). or. Lep. 20 vostra socordia, qua raptum ire (*Madvig*, iri *V*) licet (TAC. hist. 2, 6 ann. 4, 1. VOPISC. Tac. 2, 3 [*opp.* mereri]. *al.*). PS. SALL. rep. 2, 4, 2 alios civitate eversum irent (AMM. 29, 1, 19 eversum ire ... domus). VERG. Aen. 2, 786 servitum (CYPR. GALL. gen. 1234 PS. RVFIN. in Ioel 2, 4—11 p. 1044ᶜ). POMP. TROG. Iust. 38, 7, 7 opes ..., quas non expugnatum eant sed possessum. CVRT. 9, 1, 2 gemmis ... domos repletum ire (*I*, repleturum *codd.*). TAC. ann. 13, 17 illusum isse (*Lips.*, esse *M*) pueritiae Britannici Neronem. FRONTIN. strat. 3, 13, 6 traiectum. GRAN. LIC. p. 22, 21 B. (= 18, 2 F.) ⟨ut⟩ re⟨m publicam ad⟩iutum vellet ire. GELL. 6, 3, 44 servatum ire socios niteretur. 12, 1, 9 hominem ... interfectum ire. 14, 6, 1 ornatum ... volo ire noctes tuas. *al.* TERT. patient. 1 p. 1, 11 quod aliis suggestum imus. PS. RVFIN. in Os. 8, 8—10 p. 1003ᴮ stipendia inlatum ire polliciti sunt (*pro inf. fut. act. cf.* 10, 11—12 p. 1014ᴰ. in Am. 9, 11—12 p. 1102ᶜ eos ... iustitia praeditos defensum ire. *al.* IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 3. *de rebus*: PS. RVFIN. in Os. 2, 3 p. 974ᴬ. 10, 11—12 p. 1014ᴰ cervix ... aestus ... latum ire promittitur. in Ioel 2, 26—27 p. 1048ᴬ prospera mansum ire [*ibid.* in sempiternum mansura]. IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 30 cessatum ire ... fecunditatem. *cf. c. ind.*: MVTIAN. Chrysost. hom. 32, 3 p. 440 *mundus* lapsum iturus est [πεσεῖται]). CLAVD. 20, 10. CLAVD. MAM. anim. 3, 2 p. 156, 7 me calumniatum. *praeterea non viguerunt nisi iuncturae sollemnes ut* ultum ire. *cf. etiam* pessum (*inde a* PLAVTO Cist. 223), venum (LIV. 3, 55, 7) eo (veneo) *s. his vv. nota pass. personaliter*: CATO or. frg. 54 contumelia, quae mihi per huiusce petulantiam factum itur. *inf. adhibetur pro inf. fut. pass.* (*cf.* GELL. 10, 14, 4 SACERD. gramm. VI 437, 29 PROB. inst. gramm. IV 162, 19 DON. gramm. IV 361, 5 MACR. exc. gramm. V 624, 1 GRAMM. suppl. 211, 22. *v. etiam p. 635, 56. formas, quales* datuiri [*cf. l. 26*] *sim. v. Leopold, Berl. phil. Wochschr. 25, 1905, 359; Neue-Wagener III 177*): PLAVT. Cas. 699 nisi se sciat vilico non datum iri. Truc. 886 tactum iri militem (*Petitus, vulgo*; inanitum iri *Leo dub.*; tantum ri militem *trad.*). TER. Hec. 40 Eun. 139. Ad. 70 id rescitum iri credit. CIC. ac. frg. 20 p. 61, 12. div. 1, 68 madefactum iri ... Graeciam sanguine. 2, 18. 22 ad Q. fr. 1, 2, 1. 3, 5 (6), 1 Att. 1, 18, 7 *al.* MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 1 fratrem ... capite ... oppugnatum iri. CAES. Gall. 5, 36, 2 ipsi ... nihil nocitum iri. 7, 11, 4 civ. 3, 42, 3. SALL. Iug. 112, 3 neque hominem nobilem ... relictum iri. NEP. Att. 13, 6 LIV. 1, 7, 10. 2, 13, 3. 3, 67, 1 *al.* ACT. Arv. a. 38 a 7 ASCON. in Mil. p. 35, 24 St. QVINT. decl. 348 p. 369, 13 TAC. ann. 11, 27. 14, 20 iustitiam auctum iri (*Madvig*, augurii *M*). IVLIAN. dig. 7, 5, 6 pr. VLP. dig. 36, 3, 6, 1 voluntati defuncti statu iri. *saepe apud* ICTOS; *in sermone communi et poetico (praeter scaenicos) quasi vitatur (cf. J. B. Hofmann, Synt. p. 587. 601). in apodosi enuntiatorum condic.*: PLAVT. Curc. 491 promisisse te, si quisquam hanc ... assereret, mihi omne argentum redditum iri (firi *i.* eiri *codd.*). CIC. inv. 1, 68 quod obesset, ... si scripsissent, ... repudiatum iri legem intellegebant. 2, 27. 117 de orat. 3, 42 Lael. 63 Att. 4, 3, 5 CAES. Gall. 7, 66, 5 civ. 1, 71, 4 COLVM. 1 praef. 28 LABEO dig. 34, 30, 5 PROC. dig. 31, 48, 1 POMPON. dig. 9, 2,

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

43 *al.* *nota nom. c. inf.* (*cf. p. 648, 60*): [PLAVT. Rud. 1242 mihi istaec videtur praeda praedatum irier (*estne forma prisca inf. act.?; cf. J. B. Hofmann, de verb. dep. [1910], p. 22; Leo dubitat, rectene sit traditum; aliter Marxius*)]. CIC. Att. 11, 13, 4 meliore loco res erant nostrae neque tam mihi desperatum iri (*Zb*, desperaturi ita *M*) videbantur (*codd.*, videbatur *Reid*). LIV. 23, 34, 12 bello, quod motum iri videretur. QVINT. inst. 9, 2, 88 reus parricidii . . . damnatum iri videbatur.

2 *speciatim dicendo, scribendo se convertere ad rem tractandam, inquirere in rem, percurrere per materiam*: **a** *de tractantibus rem*: *α c. adverb.*: TER. Eun. 155 nescibam, quorsum tu ires. Ad. 821 istuc ibam. STAT. Theb. 1, 4 unde iubetis ire, *Musae*? QVINT. inst. 12 prooem. 4 longius eundum est (AVG. c. Petil. 2, 14, 33 p. 37, 29 *al.*). PAVL. dig. 41, 3, 4 pr. hoc ordine eundum est, ut *eqs.* *β* in: OV. am. 2, 4, 4 in mea . . . crimina fassus eo. SEN. nat. 7, 29, 3 in occulta. epist. 98, 18 in rem praesentem (QVINT. decl. 369 p. 405, 16). AVIEN. Arat. 3. AVG. c. Petil. 3, 20, 23 p. 179, 28 in aliud. pecc. mer. 2, 17, 26 in longum. *al.* *γ* ad: HILARIAN. pasch. 1 ad originem mundi. *δ* per: OV. fast. 1, 15 per laudes ire tuorum. trist. 5, 9, 32 per titulum . . . nominis. SEN. nat. 2, 59, 2 per occulta naturae. STAT. Ach. 1, 4 nos ire per omnem . . . heroa. QVINT. inst. 1, 7, 35. 2, 5, 14 artes . . . per omnes . . . species . . . ire. 6, 1, 11 per singula (*cf.* 7, 1, 64 decl. 272 p. 114, 29 FRONTIN. aq. 89 MIN. FEL. 18, 1. 21, 9 ARNOB. nat. 3, 42 p. 139, 11 *al.* SVLP. VICT. rhet. 20 p. 323, 25 *al.*). 10, 5, 21 per totas materias. 12, 8, 13. PAVL. coll. Mos. 4, 2, 1 per ipsa capita legis. TER. MAVR. 850 CYPR. laps. 26 p. 256, 17. PANEG. 12 (2), 3, 5 per sententias (TREB. Val. 5, 4 *al.*). ARNOB. nat. 1, 3 p. 6, 25 *al.* SIDON. epist. 7, 12, 1 isset per avitas tibi stilus noster curules. *saepe.* *ε* inter: PS. RVFIN. praef. in proph. p. 962^A. **b** *de ipsis operibus, argumentationibus i. q.* *decurrere*: PROP. 3, 1, 8 exactus tenui pumice versus eat (*cf.* HOR. sat. 1, 10, 58 versiculos . . . euntis mollius). OV. fast. 2, 2 alter ut hic mensis, sic liber alter eat. 5, 190 cum circi munere carmen eat. SEN. epist. 115, 18 eant ut volent *verba* (*ibid.* oratio fluens leniter. *cf.* MACR. Sat. 7, 1, 4 verba . . . sub numeros ire). MART. 4, 89, 3 libelle, . . . procedere adhuc et ire quaeris. QVINT. inst. 1, 1, 14 Latina . . . debent . . . pariter ire. 5, 13, 54 contradictiones . . . eunt longius. 9, 4, 142 *compositio* in eosdem . . . pedes. TER. MAVR. 2319 trochaeos ire . . . ordine. DRAC. laud. dei 3, 739 formula laudis temporibus tribus ire solet. *de vocabulis in declinatione*: in: VARRO ling. 8, 1 declinata in discrimina. CHAR. gramm. p. 176, 11 B. nomen . . . in declinationem iens (eens *codd.*, veniens *Keil*). per: DON. gramm. IV 374, 19 non omnia *nomina* per omnes gradus eunt (386, 28 DIOM. gramm. I 324, 22 *al.*). 388, 23 participia . . . per omnia tempora. CHAR. gramm. p. 154, 31 B. *nomina* per omnes casus (p. 167, 3 CONSENT. gramm. I 352, 1).

B *i. q.* *pervenire casu, merito sim. ad (in) aliquid*: **1** *in animos, memoriam hominum, in litteras sim.* (*de hominibus eorumque factis*): SIL. 12, 312 facto in saecula ituro (*cf.* CLAVD. 17, 115 *et l. 58*). STAT. silv. 1, 4, 48 sic itur in alta pectora. QVINT. decl. 306 p. 205, 27 cur in fabulas eat? 345 p. 365, 12 ituram . . . in posterum gloriam. PANEG. 8 (5), 1, 5 in populos. 12 (2), 33, 1 in litteras. AVSON. Mos. 476 in ora hominum. CLAVD. 16, 10 omnibus audimur terris mundique per aures ibimus. MACR. Sat. 1 praef. 7 in memoriam. SIDON. epist. 8, 5, 1 in paginas. ENNOD. dict. 12, 11 p. 464, 3 in longum itura vox. epist. 9, 23, 2 p. 245, 5 in aures mundi. 9, 30, 4 p. 252, 22 ad posteros. *pro subi. est acc. c. inf.*: SIL. 11, 78 numquamne per auris it vestras . . . propulsum *esse* . . ., qui *eqs.*? PLIN. paneg. 55, 1 ibit in saecula fuisse principem *eqs. cf. et p. 635, 58. 645, 1.*

2 *ad (in) bona, incommoda, fortuita fere i. q. assequi, accipere aliquid*: **a** *de hominibus*: ad: HOR. ars 420 adsentatores iubet ad lucrum ire poeta dives. OV. epist. 7, 98 exige . . . poenas . . ., ad quas . . . plena pudoris eo. SEN. benef. 4, 22, 3 ad . . . virtutem (epist. 50, 9). 5, 6, 7 ad . . . servitutem. dial. 7, 13, 5 ad beatam vitam. epist. 17, 9 ad divitias. 30, 10 ad hanc (*sc. mortem*) itur. *al.* TAC. ann. 3, 66 ad clarissima quaeque. 11, 16 *Italicum* civem ire externum ad imperium. HIER. epist. 1, 9, 2 ad gladium (*i. internecionem*). in: CIC. Quinct. 83 si in possessionem [mis]isses (*Fraenkel, Hermes 60, 1925, 435; cf.* Verr. II 1, 125 *al. v.* possessio). Flacc. 49 si iudicatum negaret, in duplum (*sc. poenae solvendae*) iret. epist. 12, 18, 1 in summum otium te ire . . . et ab negotiis discedere. OV. rem. 482 in mea Thersites regna . . . eat. LIV. 3, 1, 5 plebem in agros ituram. VAL. MAX. 7, 7, 3 in bona paterna (*cf.* VENVL. dig. 43, 29, 4, 3 VLP. dig. 43, 29, 3, 14 *al.*). MELA 2, 56 velut in damna. 3, 64 in maciem. QVINT. inst. 2, 10, 5 ut . . . quasi in corpus eant (*i. intumescant*). FLOR. epit. 2, 4, 2 in sudorem. CARM. epigr. 1552^A, 71 (*s. II*) pensatos ibis in annos (*cf.* CLAVD. 28, 659 in omnes *annos consulatuum*). 1556 in census. TERT. adv. Val. 32 p. 207, 12 gens in . . . exitus. ITALA apoc. 17, 11 (Priscill. tract. 1, 17 p. 15, 20) in perditione ibit (ὑπάγει. VVLG. in interitum vadit). PANEG. 2 (10), 5, 2 in . . . famem. AVG. anim. 1, 11, 14 in condemnationem. civ. 22, 8 p. 571, 25 D. in dolorem (*cf. p. 650, 5*). **b** *de rebus*: ad: LVCR. 2, 1173 omnia paulatim tabescere et ire ad capulum (*i. exitium*). QVINT. decl. 255 p. 45, 1 optima et ad famam itura. CONC.^S I 2 p. 88, 6 ad . . . confusionem. GREG. M. moral. 18, 82 ad non esse itur. in: CATO agr. 161, 3

asparagum in semen ire (PLIN. nat. 21, 65 [*e coni. Mayh.*]. *cf.* COLVM. 2, 11, 9 antequam seges in articulum eat [PLIN. nat. 18, 159]). VERG. Aen. 6, 758 animas . . . in nomen ituras. SEN. dial. 6, 11, 3 corpus . . . in tabem. 10, 13, 7 ista in oblivionem (PELAG. in Rom. 7, 8 p. 57, 3 S.). CHIRON 632 in . . . dolorem (*cf. p. 649, 80*), fervuram . . . pedem ire. AVG. in psalm. 9, 12 iret in errorem . . . speculatio. doctr. christ. 2, 21, 32 in vetustatem. *cf. etiam p. 651, 1 sqq.*

3 *de eis rebus, quae hominibus (raro rebus) contingunt, attribuuntur* (*add. dat.*, ad, in, per; *nota dat. fin. l. 21*): PLAVT. Poen. 683 it ad me lucrum. OV. am. 2, 9, 16 hinc tibi . . . triumphus (*cf. etiam p. 643, 69*) eat. ars 3, 248 in . . . nurus Parthas dedecus illud eat. Ib. 575 in . . . tuos ea pestis. LIV. 1, 17, 6 imperium . . . per omnes in orbem ibat (*cf.* 25, 37, 6. SEN. epist. 93, 12 *de morte* [*cf. l. 18*]. LVCAN. 10, 197 AVG. nupt. et concup. 2, 45 p. 299, 17). MANIL. 4, 702 quamquam communis eat (L^2, erat *G*, et ML^1) tutela per omne corpus. CARM. epigr. 1001, 6 (*s. I*) in . . . vicem pietas vestra parentis eat. SEN. Thy. 29 longum nefas eat in nepotes (*cf.* VAL. FL. 8, 398). Herc. O. 1970 luctus in turpes eat. LVCAN. 9, 234 mors eat in tutum (*cf. l. 13*). 10, 5 regnum Lagi Romana sub arma iret. VAL. FL. 4, 217 omnibus idem ibit honos. SIL. 7, 209 it (*codd.*, id *Modius fort. recte*) monti decus . . . ex illo tempore. STAT. Theb. 6, 548 opes dono victoribus ire. 6, 723 victori tigrin inanem. QVINT. inst. 1, 2, 13 per plures ire possunt etiam, quae singulis tradenda sunt. FLOR. epit. 1, 9, 8 quasi contagio quodam per singulos itum est (*i. bella singulis gentibus illata sunt*). PANEG. 12 (2), 26, 5 bona nostra ad aerarium. ARNOB. nat. 4, 13 p. 151, 8 per plurimos . . . proprietas. PRVD. c. Symm. 1, 155. CLAVD. 18, 203 tot Pontus eat (*i. veneat*) . . . nummis. 24, 349. SIDON. carm. 23, 426 victis ire . . . tapetas. DRAC. Orest. 764 criminibus . . . fructus amoris. *res it per manus alicuius i. q. traditur, curatur per aliquem*: OV. Pont. 1, 2, 102 terra per . . . manus huius tradita gentis eat. SEN. benef. 4, 32, 1 *deis* rerum per manus suas iturarum scientia in aperto semper est. MART. 4, 1, 6. *cf.* CONC.^S IV 2 p. 96, 3 opera . . . an per tres eat virtutis effectus. *i. q. accedere, addi*: SEN. Herc. f. 1316 eat ad labores hic quoque Herculis labor.

C *i. q.* *evenire, fieri, esse* (SERV. auct. georg. 1, 29 'ire' veteres pro 'esse' dicebant. *nonnullis locis dubites, utrum potius propriam an tralaticiam significationem statuas; cf. p. 630, 42. 636, 43. 637, 11. 644, 62. 71. 645, 40*): **1** *generatim*: **a** *de animantibus (saepe sublucente propria notione)*: *c. nom. praed.*: HOR. sat. 2, 7, 59 quid refert, . . . auctoratus eas . . .? PROP. 1, 4, 10 nedum . . . inferior . . . eat. 2, 7, 16 non mihi sat magnus Castoris iret equus. 2, 34, 45 tu non Antimacho, non tutior ibis Homero. MANIL. 5, 470 si quis studio scribendi mitior ibit. SEN. Herc. O. 282. 312 pares eamus (*Madvig*, eramus *A*, erimus *E*). CALP. ecl. 4, 81 ducite . . . carmen: tuque prior . . ., tu proximus ibis. LAVS Pis. 223 sublimior ibo, si famae mihi pandis iter. VAL. FL. 4, 201 nec sua turba . . . it taciti secura metus. 5, 669. STAT. Theb. 4, 82 ne rara movens inglorius iret agmina. 8, 567. FIRM. err. 25, 3 p. 66, 17. EPIST. pontif. Damas. 5 iverant abiecti. AVSON. 250, 7 ibis Adonis aut . . . Catamitus eris. CLAVD. 21, 44 iam tum conspicuus . . . ibas. rapt. Pros. 3, 281. AVIAN. fab. 17, 6 qualis eam (*Froehner*, eram *codd.*). 38, 9 quis eat (*Baehrens*, sit *Lachmann*, erit *codd.*) potior. DRAC. laud. dei 1, 331 Orest. 198. LVX. anth. 364, 4 moribus ut Pallas, corpore Cypris eas. *c. adv. aut praep.*: VARRO rust. 2, 4, 8 verris . . . permanet [et] ut id facere possit ad trimum, deinde it retro (*i. viribus deficit*). LIV. 1, 26, 4 sic eat (*cf. l. 70*), quaecumque Romana lugebit hostem (*an pertinet ad p. 636, 33? cf. Rasi, Glotta 6, 1915, 95*). PROB. Verg. ecl. 6, 43 *Hylas* in deliciis Herculis ibat. *abs.*: COMM. instr. 2, 21, 8 in pace martyres ibunt? (*i. erunt*). **b** *de rebus*: *c. adverb.* (*aut abs.*): ENN. scaen. 266 nequaquam istuc istac ibit (*cf. Eur. Med. 365* ἀλλ' οὔ τι ταύτῃ ταῦτα). SEN. dial. 1, 3, 1 fato ista sic ⌊ire et⌋ (*em. Madvig*, ei rectae *A*) . . . evenire. 10, 3, 5. epist. 5, 7 pariter eunt (*Volkmann*, sunt *codd.*). 5, 8. LVCIL. 1197 intereunt, labuntur, ⌊eunt rursum⌋ (⌊ ⌋ *Dousa*, euntur *codd.*) omnia vorsum (*cf.* OV. trist. 1, 8, 5 omnia naturae praepostera legibus ibunt. LVCAN. 4, 144 fatis Caesaris. ARNOB. nat. 2, 37 cuncta suos ire per cursus). CIC. Lael. 43 ut res ire coepit (Att. 14, 15, 2 melius. 14, 20, 4 prorsus ibat res. VERG. Aen. 7, 592 nutu Iunonis. SEN. dial. 9, 11, 12 susum ac deorsum. CVRT. 8, 5, 19 eodem . . . cursu, quo fluxere adhuc res, ire. PETRON. 78, 5 ad summam nauseam). LVCAN. 2, 304 sic eat (5, 297 CLAVD. 20, 156. *cf. l. 55*). OV. ars 3, 546 studio mores convenienter eunt. epist. 1, 101 euntibus ordine fatis (Pont. 2, 7, 18 per . . . consuetas . . . vias. SEN. dial. 6, 21, 6. *sim. de sorte*: OV. fast. 3, 477). SEN. Oed. 991 it cuique ratus . . . ordo (benef. 5, 6, 5). dial. 1, 4, 3 virtuti iturae in obscurum (LVCAN. 2, 263 in cassum virtus). QVINT. decl. 311 p. 223, 13 velut in contrarium ire litem. TAC. ann. 12, 68 ire in melius valetudinem principis (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 10, 64). SIDON. epist. 2, 13, 4. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 237, 25 ut . . . vestis non ferro potius minutatim eat (*syn.* dividatur). *c. adi. praed.* (*cf. l. 65*): CLAVD. 26, 123 ne . . . irrevocandus eat sectis vitalibus error. carm. min. 30, 133 pietas in te proclivior ibat. CARM. poet. min. V 60, 10 compar silicibus hyacinthus.

2 ire *in aliquid*: **a** *de rebus afferentibus aliquem eventum* (*cf. p. 649, 81*), *fere i. q. esse c. dat. fin., valere, converti ad ali-*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quid: SEN. benef. 1, 12, 4 gregalia ... poma et ... itura in fastidium. TAC. ann. 3, 50 neque servatus in periculum rei p. neque interfectus in exemplum ibit. 5, 11 odia in perniciem itura. 11, 6 si in nullius mercedem negotia eant (*Gronov.*, agantur *Heinsius*, negotiant *M*). TERT. castit. 2 p. 739, 6 Oe. ibit definitio ista in destructionem ... disciplinae. CLAVD. 18, 488 in crimen euntibus annis. COD. Theod. 12, 1, 143 (*a. 395*) fraudem ... in dispendium ... ire civitatum.
b *i. q. abire, mutari, verti in aliquid* (AVG. civ. 20, 20 p. 455, 21 D. it in cinerem, quod fit cinis *eqs.*): HOR. epist. 2, 1, 150 in rabiem coepit verbi iocus ... ire. OV. met. 10, 493 sanguis ⌊it in⌋ (⌊ ⌋ *pars codd.*, init *MN*) sucos. SEN. nat. 3, 29, 6 incipiet *terra* ... putrescere, dehinc laxata ire in umorem et ... defluere. epist. 121, 4 voluptates ituras in dolorem. LVCAN. 10, 343 in scelus it Pharium Romani poena tyranni. STAT. Theb. 6, 234 putres iam Mulciber (*i. ignis*) ibat in cineres. TER. MAVR. 1132 pes in dactylon. ITALA gen. 3, 19 (Cypr. testim. 3, 58 p. 158, 10 *al.*) terra es et in terram ibis (ἀπελεύσῃ. VVLG. reverteris. *cf.* AVG. civ. 20, 20 p. 455, 11 D. *aliter v. p. 636, 50*). NEMES. cyn. 29 in arboreas frondes *Myrrha*. EPITAPH. Vitalis 18. AVG. in psalm. 62, 6. 147, 26 nives ... eunt in aquam.

D *singularia*: OV. epist. 19, 194 iste tibi de quo coniuge partus eat (*i. oriatur. cf.* ALC. AVIT. carm. 4, 172 claro ... ibat a proavo). IVL. VAL. 3, 40 p. 148, 12 ibat (*i. coniunctus erat*) adolescentior fervor ... cum impetu animi regalis. DON. Ter. Ad. 794 ira ... quod a se eat (*i. de ratione exeat*), qui irascitur.

deriv.: iter, itio, itito, ito, itus (-ūs). *comp.*: ab-, ad-, ante-, circum-, co-, de-, ex-, in-, inter-, intro-, ob-, per-, post-, prae-, praeter-, prod-, red-, sub-, super-, transeo. *cf.* ambio, veneo. ales, comes, miles. *Rubenbauer.*

eō, eōdem *v.* is, idem. **eōigena** *v.* Eos.

eopatorion *v.* eupatorium. **eōpse, eōpte** *v.* is.

[**eoripis** *corrupt., pro* eripi(i)s, *v.* eripium.]

eorora *i.* aurora *v. vol. II 1522, 74.*

eortae *v.* heor-. **ēōs** *v. Onom.*

[**eosiderus** eleborus niger GLOSS. III 590, 2. *al.*, *confus.* eo sideru (ἰὸς σιδήρου) *c.* siterus; *cf. p. 395, 72 sqq.*]

eōtenus. *ab* eo *et* tenus. *i. q. usque eo, in tantum, adeo* (*cf.* GLOSS. V 618, 56 -tinus in tantum): *de mensura et modo* (*seq.* ut *consec.*; *v.* eatenus *p. 2, 51 sqq.*): CLAVD. MAM. anim. 1, 24 p. 84, 14 *anima* per sensus corporis fallaciarum adfecta ludibriis -s (eat- *DEF*[2]) implicatur errore, ut tamquam absens sibi se quaerat (2, 7 p. 122, 8 -s religio conclamata est, ut *eqs.*). *sensu locali*: IORD. Get. 30 Scythia ... Germaniae terrae confinis eo tenus (eat- *XYZ*), ubi Ister oritur ..., tendens usque *eqs.* *v.* eatenus.

[**eoti** *corrupt.* INSCR. Not. d. scavi 1917 p. 22 Valerii Philostorgus senior et iunior clientes eoti (foti, *sc.* FOTI *pro* EOTI, *i. 'adiuti'. J. B. Hofmann in schedis*) semper eius auxiliis. *v. vol. VI 1, 1223, 6.*]

eōus, ēōus *v. Onom.*

epactae, -ārum *f.*, ἐπακταί (*sc.* ἡμέραι). GLOSS.[L] I Ansil. EP 3 -as superaddita in computis; Aegyptium est. **1** *i. q. adiectiones lunae* (*cf. l. 58. 63*), *i. dies ad mensem lunarem additi, qui ante certum diem anni solaris* (*aut Kal. Ian. aut a. d.* XI *Kal. April.*) *inseruntur* (*de re v. Dittenberger, PW V 2674, 13 sqq.*): PS. CYPR. pasch. 7 p. 254, 1 Hebraei circa cursum lunae iuxta regulam primam Graecorum more Aegyptiorum, et non secundum -as lunares, non potuerunt errasse *eqs.* DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 499[A] de -is. si vis cognoscere, quot sint -ae, id est adiectiones lunares *eqs.* ISID. nat. 1, 5 dies -arum sunt XI qui per singulos annos ad cursum lunarem adcrescunt, nam dum in annum XII lunae CCCLIIII dies habeant, remanent ad cursum anni solarem XI. quos -as Aegyptii vocaverunt, pro eo quod ad inveniendam lunam per totum annum adiciantur. orig. 6, 17, 29 -as Graeci vocant, Latini adiectiones annuas lunares, quae per undenarium numerum usque ad tricenarium in se revolvuntur. quas ideo Aegyptii adiciunt, ut lunaris emensio rationi solis aequetur *eqs. ibid.* 31 *sq.* istae -ae semper XI Kal. April. reperiuntur in eadem luna, quae fuerit eo die. ... sed cum ad viginti novem -as pervenerit *eqs.* **2** *dies intercalares, ut vid., ad annum solarem 364* (= 7 × 52) *dierum explendum* (*def. v. l. 70. 71*): DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 501[A] si vis scire adiectiones solis, id est concurrentes septimanae dies *eqs.* remanent II. duae sunt -ae solis, id est concurrentes septimanae dies *a. 525.*

epactālēs dies αἱ ἐπακταὶ ἡμέραι GLOSS. III 244, 2.

epaeta, ἐπαίτης (*mendicus*):¦ ¦ CARM. c. pag. 59 modica stipe factus epeta (*corr. C. Morel*).

epagōgē *f.*, ἐπαγωγή. *abl.* -a(?) *p. 652, 4.* *acc. gr.* -en: *p. 652, 2. 6. 8.* *t. t. rhet.*, *i. q. inductio* (*vox gr. in def. vel in doctrina*: QVINT. inst. 5, 10, 73. 5, 11, 2. IVL. RVF. rhet. 26 p. 45, 6 ἐπαγωγή. fit haec ex rerum similium collatione vel argumentorum, salva tamen similitudine. FORTVN. rhet. 2, 28 p. 118, 11 sunt genera argumentationum duo, per inductionem, quam Graeci ἐπαγωγήν vocant, et per ratiocinationem. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 31 p. 240, 13 *Aristoteles* ἐπαγωγήν ... inductionem esse dixit quod animus auditoris ab eo, quod non dubium est ad credendum id quod dubium est, inducatur): GELL. 6, 3, 35 induxisse ... eum (*Catonem*) ... quam dialectici -en (*PRV; ed. litt. gr.*) appellant, rem admodum insidiosam et sophisticam neque ad veritates magis quam ad captiones repertam. FORTVN. rhet. 2, 29 p. 119, 2 in -a et (*Halm*, -ae *DP*, -e et *Eς*, -e *Fv*) enthymemate ... observandum est *eqs.* DON. Ter. Ad. 114 argumentatio per -en (eparochen *C*) quae inductio ab oratoribus dicitur *eqs.* (Hec. 451). Phorm. 208 haec est dialectica contra -en (*CO*, επαγωγεν *V*[1]).

epagomenus, (-a, -um), ἐπαγόμενος. **1** *de die (vel mense)*: *-i dicuntur quinque (vel sex sc. anno intercalari) dies qui more Aegyptiorum prisco ad annum 360 dierum explendum addi solebant* (*de re v. Dittenberger, PW V 2671, 9 sqq.*): HILARIAN. pasch. 3 p. 1108[A] qui (*Aegyptii*) hos quinque dies vacivos habent, quos -os appellant. POL. SILV. fast. Febr. 23 Terminalia ... quem diem Aegyptii ... -o quinque dierum mensi suo iungunt (August. 26 post hunc diem apud Aegyptios V dierum -os (*nom.*) tertius decimus mensis adiungitur). ISID. nat. 4, 7 *Aegyptiorum diebus* V dies supersunt quos -us (= -ους *Heraeus, trad.* -as) vel intercalares vocant.

2 *de molesta quadam persona in primo Horatii sermone inducta* (*syn. molestus*, ἐπιφερόμενος *l. 22*): SCHOL. Hor. sat. 1, 9, 1 'ibam forte via sacra' de -o dicit. refert se cuiusdam ignoti diuturna garrulitate fatigatum. sermo iste dicitur 'molestus, 'Ἐπιφερόμενος'.

epagōn, ἐπάγων *v. vol. II 685, 50.* **epalimma** *v.* epilimma.

epanalēpsis *f.*, ἐπανάληψις. *acc.* -in *v. infra l. 50.* *abl.* -i *v. infra l. 40. 45.* *scribitur*: -ems-: DON. gramm. IV 398, 9 (*LSP*). POMP. gramm. V 302, 26. 303, 2. 7. PORPH. *infra l. 55. v. infra l. 37.* -emps-: SACERD. gramm. VI 458, 11 (-enps- *B*). ISID. orig. 1, 36, 11. 2, 31, 36 *infra l. 54. v. l. 36. 37. 59. litt. gr. infra l. 58. cf. et infra l. 36 sqq.* [*ex coni. falsa*: DON. Ter. Ad. 362.]

-is est figura qua id quod semel dictum est, ut gravius sit, iteratur, sc. repetitio aut conexu quodam inter se cohaerentium verborum, quae vocibus nonnullis interiectis fieri solet (*at v. infra l. 47, ubi verba repetita iuxta posita sunt; dubitare licet an iure ad hanc figuram exemplum relatum sit*); *syn.* iteratio, repetitio, replicatio, resumptio (*v. etiam infra l. 52 et 54*). *defin.* (*vocis gr., ut vid.*: RVT. LVP. rhet. 11 p. 8, 1 [-emps- *V*]. AQVILA rhet. 31 p. 31, 32 [(-emps- *C*). *inde* MART. CAP. 5, 533 (-ems- *codd. plurr.*)]. *v. ind. Rhet. lat. min. p. 639.* *distinct. v. l. 50 sq.*): SACERD. gramm. VI 458, 11 (*post anadiplosin, anaphoram; ante epizeuxin, cf. l. 48*) de -i. -is fit hoc modo: idem verbum ponitur in clausula, quod in principio dictionis, ut (*trag. inc. 214*) 'pater ... me lumine orbavit, pater ([= CHAR. gramm. p. 370, 9 B.]. *sim.*: DON. gramm. IV 398, 9 [*affertur: Verg. georg. 2, 536*]. DIOM. gramm. I 445, 29 sqq. [*quae anteced. v. l. 45*]. POMP. gramm. V 303, 2. ISID. orig. 1, 36, 11 [*affertur: Iuv. 14, 139*]). DIOM. gramm. I 445, 25 de -i. -is est cum maiore significatu facta repetitio, ut est in Horatio 'eheu fugaces Postume ⟨Postume⟩ labuntur anni' (*carm. 2, 14, 1. v. l. 33*). et aliter -is fit (*cf. e. g. l. 41 sqq.*). POMP. gramm. V 302, 26 anadiplosis, anaphora, -is et epizeuxis, hae figurae in unum genus rediguntur, specie tantum modo differunt. 303, 7 hoc interest inter -in et epizeuxin, quod -is habet multa verba in medio ... epizeuxis nullum verbum in medio habet. SCHEM. dian. 46 p. 76, 30 ταυτολογία eiusdem verbi aut sermonis iteratio quae et -is (epenlipsis *C*) dicitur. *defin. falsa per errorem scriptoris nata*: ISID. orig. 2, 21, 36 -is est digressio (*seq. exemplum digressionem illustrans*). *loci cett.*: PORPH. Hor. carm. 3, 11, 30 'impiae ... impiae' bona -is, per quam impensior affectio dicentis exprimitur. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 9 iucunda ἐπανάλημψις (*V*). SERV. auct. Aen. 2, 394 repetitum 'hoc' emphasis properantium, non figura -is (panalempsis *C*) a quibusdam traditur.

epanaphora *f.*, ἐπαναφορά. *-a est figura vel repetitionis species, cum scilicet ab eodem verbo plures incipiunt sententiae* (*syn.* relatio, repetitio. *vox gr.*: FRONTO p. 108, 2 N. AQVILA rhet. 20 p. 29, 9. 34 p. 32, 23 PS. IVL. RVF. schem. lex. 6 p. 49, 26. DON. Ter. Eun. 193 [*B*]. Ad. 33 [*A, M*[4]]. MACR. Sat. 4, 6, 23 MART. CAP. 5, 534): MART. CAP. 5, 530 fieri potest ut sententiae figura coniungatur cum elocutionis figura, ut in ironia ... -a permiscetur, quae est elocutionis. ISID. orig. 1, 36, 9 -a est in uno versu per principia sensuum eiusdem verbi repetitio, ut (*Verg. Aen. 7, 759*) 'te nemus Anguitiae, vitrea te Focinus unda, te' *eqs.*

epandytin *v.* ependytes.

epangelia *f.*, ἐπαγγελία. *figura quaedam sententiarum*: ISID. orig. 2, 21, 44 -a est promissio, qua iudicem attentum facimus, pollicentes nos aliqua magna aut minima dicturos.

epanodos *f.*, ἐπάνοδος. *figura sc. regressio ad eandem vocem* (*vox gr.*: SCHEM. lex. 21 p. 53, 12 SCHEM. dian. 44 p. 76, 20): ISID. orig. 2, 21, 7 -os, quam regressionem nostri vocant (*Cic. Lig. 19*): 'principium dignitas erat pene par; non par fortasse' *eqs.*

? **epant(h)emon** *nomen herbae latiridae*: *trad.* PS. APVL. herb. 112, 6 adn. H.-S. (*βγ*, apentemon *Ca* [apolinon *ex Diosc. 4, 172, 1 edd.*]).

epaphaeresis, -is *f.*, ἐπαφαίρεσις. *scribitur fere per* -f-. *acc.* -in *v. p. 653, 1* (-im *codd.*). *4. 9.* *t. t. med.*, *i. q. iterata detractio umoris* (*sc. post priorem ablationem facta*): VEG. mulom. 2, 45, 2 postero quoque die quasi -is (apofe- *P*, aprof- *L*, apofr- *A*) sit et ex eisdem locis sanguis detrahitur ([*Hippiatr. gr. I 26, 21 et* [K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II 106, 14 sqq. deest haec vox]. 2, 89, 5 alia vel tertia die quasi -in [apoferesim *LP*, apoforesi *A*] facturus denuo fistulam appones, umorem eicies). CASS. FEL. 36 p. 79, 8 flebotomiam adhibere oportet, ita ut secundam detractionem facias, quam -in (epafere- *g*, apofora- *c*, epafara- *p*) vocant (24 p. 40, 16. 73 p. 176, 6) = GLOSS. III 597, 36 apoferesis (*cod. Bern. a, leg.* epa-) secundatio (*falso Goetz*, GLOSS. I p. 49). *transfertur ad barbae tonsionem* (*nimis scrupulose repetitam*): MART. 8, 52, 9 *tonsor* facit ... longam detonsis -in capillis.

ēpar *v.* hepar.

eparchia, -ae *f.*, ἐπαρχία. *fere i. q. regio, territorium*: RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 51, 22 terni (*episcopi*) singulis advenimus -is (*gr. I 1, 5 p. 134, 34* ἐπαρχίας).

eparchion statio aut taberna graece GLOSS.[L] I Ansil. EP 13.

eparc⟨h⟩us praefectus (perf- *codd.*) graece *ibid.* EP 14. *cf.* GLOSS. III 182, 46 sqq.

[**eparcua** *v.* exparta.]

ēpāstus, -a, (-um). [*ab* ex *et* pasco. *W.*] *fere i. q. voratus*: OV. hal. 119 scarus -as solus qui ruminat escas.

ēpatiārius, ēpatiās, ēpaticus, ēpatītis *v.* hep-. **epatula** *v.* exparta. **ēpatus** *v.* hep-. **ēpavēsco** *v.* exp-.

epauleum *n.*, *ab* ἔπαυλις, ἐπαύλιον. ITALA exod. 14, 2 (Monac.) dic filiis Israel, ut revertentes iter faciant contra -um inter Magdolum et mare (ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως. VVLG. e regione Phihahiroth quae est inter M. et m.).

epauxēsis *f.*, ἐπαύξησις. SCHEM. dian. 25 p. 74, 14 haec (*sc.* ὑπέρθεσις) et -is (et et auxeris *C*) dicitur.

epectasis, -is *f.*, ἐπέκτασις. *t. t. gramm., fere i q. verbi per syllabam additam extensio vel dilatio* (GLOSS. V 558, 43 sillabica -is idest additio syllab⟨a⟩e ad ornatum sive augmentum): PRISC. gramm. II 182, 15 nihil aliud est in his nominibus (*e. g.* 'plerumque') 'que' nisi syllabica -is (*D*[2], epict- *RDH*, epact- *K*), quomodo 'ce' in ... 'hisce' ... 'illice'. III 492, 24 per -in 'tute'.

***epembasis** *f.*, ἐπέμβασις. *figura elocut., fere i. q. iteratio* (*vox gr.*: SCHEM. dian. 8 p. 72, 25): CASSIOD. in psalm. 3, 1 p. 44[B] haec figura locutionis dicitur -is, enumerationis studio verba repetens, ut rei de qua loquitur procuret augmentum. 46, 6 p. 534[D]. 66, 1 p. 459[C]. 121, 3 p. 911[B] (*dist. ab* '*anadiplosi*'). *al.*

ependytēs *m.*, ἐπενδύτης. *abl.* -e: *l. 43.* *acc.* epandytin: *l. 46.* GLOSS.[L] V Aa E 435 ependoten mēlōtēn (GLOSS. V 498, 47 ependentem. V 359, 33 efetidem. I p. 162 ependiditen. *cf. Hessels, Gl. Leid. p. 104 s. v.* ependiten). *i. q. vestis, quae aliis superinduitur*: HIER. in Matth. 14, 28/29 p. 103[A] accinctus -e suo. vita Hilar. 4 p. 31[A] pelliceum habens -en, quem illi beatus Antonius ... dederat. HESYCH. in lev. 8, 7 p. 875[A] intende, quemadmodum hypodytin, quod discimus esse coelestem hominem, epandytin (*cf. LXX lev. 8, 7* ὑποδύτην, *var. lect.* ἐπενδύτην. VVLG. tunica) alii interpretes ediderunt, quia ipse est, quo desideramus, secundum quod ait Paulus (*II Cor. 5, 4*), superindui.

***epenthesis** *f.*, ἐπένθεσις. *acc.* -in: *l. 56. 62.* *abl.* -i: *l. 54. 57.* *-is est figura, qua littera vel syllaba mediae voci inseritur*: SACERD. gramm. VI 451, 27 huius (*i. metaplasmi*) species sunt plurimae, sed maxime necessariae hae, prothesis, -is, paragoge, aphaeresis *eqs.* 452, 1 de -i. -is est cum in medio verbo aut littera additur, ut 'relliquias', aut syllaba, ut 'Mavors' (*cf.* DON. gramm. IV 396, 3 -is est *eqs.* hanc alii -in, alii parenthesin dicunt. DIOM. gramm. I 441, 5 de -i. -is est *eqs.* hunc metaplasmum quidam pleonasmon appellant. POMP. gramm. V 296, 31 CONSENT. gramm. V 387, 33. *al.* ISID. orig. 1, 35, 2). DON. Ter. Phorm. 225 'noxiam' ... et est -is ab eo quod est noxam. SERV. Aen. 2, 25 'abiisse' ... propter metrum -is facta est. 6, 385 'navita' -is ut 'Mavors' (*v. l. 55*). georg. 1, 164 'traheaeque' -in fecit causa metri ut 'navita' (*v. l. 61*).

epeta *v.* epaeta. **epetecticalis** *v.* epi-.

epetesin ('*i.* epistasia? [*sc. de alvo adstricta*]'; '*vix* *ἐκπίεσιν' *Heraeus in plagulis*) impedimentum egestionis stercoris GLOSS. III 600, 10.

***epexēgēsis** *f.*, ἐπεξήγησις. *acc.* -in: *p. 654, 8.* *scribitur fere ubique in codd.* ef- eff- eph-, *ita ut scriptura ad formam gr., sermonis vulgaris*: ἐφ-, *redeat.* ef-: *SCHOL. Hor. epod. 5, 65. 6, 6 (*Γ*). 17, 41 (*Γb*). epist. 2, 1, 26 (*codd. aliquot*). ADNOT. Lucan. 3, 362 (*G*). COMMENT. Lucan. 3, 277. 4, 7. 8, 83. 84. *v. p. 654, 13.* eff-: DON. Ter. Phorm. 135 (*V*), *cf. l. 75.* SCHOL. Hor. epod. 6, 6 (*AV*). 17, 41 (*V*). epist. 2, 1, 26 (*codd. nonn.*). SCHOL. Ter. Haut. prol. 5 p. 113, 26, *v. p. 654, 14.* eph-: DON. Ter. Phorm. 680 (*L*). Hec. 446 (ephexs- *B*, effegesis *C*). SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 26 (*b*). SCHOL. Stat. Theb. 7, 40 (*L*). [*litt. gr.*: DON. Ter. Andr. 794 Phorm. 40 Ad. 33. PORPH. *ubique. cf. l. 82 sqq.*]

-is est figura, qua ad verbum aliquod vel dictum explanatio additur (cf. def. l. 83. p. 654, 2), quod per asyndeton q. v. fieri solet; inde hic illic idem valet ac nobis 'appositio'. adhiberi videtur etiam usu laxiore pro quavis explicatione. acced. gen. obi. p. 654, 9 bis. 13 (def., vox gr.: SCHEM. dian. 16 p. 73, 15 -ις [afexeresis *cod.*] est explanatio dicti superioris. Vergilius [*Aen. 1, 250*]: 'nos' et sequitur 'tua progenies'. GRAMM. suppl. 184, 4 'inter densas, umbrosa cacumina, fagos' [= *Verg. ecl. 2, 3*] quod est -is [ex fexeg- *cod.*], idest explanatio [*cf. et seqq.*]): DON. Ter. Hec. 446 'suae gnatae partum' -is, *antea* hoc. SERV. Aen. 1, 12 '⟨urbs antiqua fuit,⟩ Tyrii tenuere coloni' deest 'quam', amant namque antiqui per -in (effexexiesin *M*, efexegesin *rell., ut plerumque ap. Serv.*). 1, 27 '⟨iudicium Paradis⟩ spretaeque iniuria formae' -is est, hoc enim fuit iudicium Paridis, ut 'que' particula vacet. 1, 250 (*cf. p. 653, 83*). 1, 258 detrahe 'et' ... et -in facis. 2, 260 'cavo robore' equi: -is. 6, 7 'ferarum tecta' -is silvae. 6, 11 'antrum immane' -is domus Sibyllae. 7, 543 potest ... esse -is. *al.* SCHOL. Hor. epod. 5, 65 palla munus significat, figura -is. ADNOT. Lucan. 3, 362 (*cod. G, ad l. v.*: robora ... densae silvae) -is est. COMMENT. Lucan. 3, 277 'fretum torrens' -is. SCHOL. Stat. Theb. 6, 883 (908) Thebarum -is (efexegisis *M*, efixigestus *Pa*, exegesi *L*, effegesi *Pb*), quod hae plagae Thebana foedera. SCHOL. Ter. Haut. prol. 5 p. 113, 26 ⟨'comoediam hodie sum acturus Hautontimorumenon'⟩ -is, id est exaggeratio sensus, cum dixit Hautontimorumenon. Eun. p. 97, 20 'ex Athenis ⟨hinc⟩' -is. CASSIOD. in psalm. 46, 2 p. 333[C] (*ex* SCHEM. dian. 16; *v. p. 653, 82*).

epexergasia *f.*, ἐπεξεργασία. CASSIOD. in psalm. 36, 21 p. 263[C] quae figura dicitur -a, quoties uni causae duas probationes apponimus.

epha *v.* ephi. **ephalmātor** *v.* efelm-.

ephatha *v.* ephphetha. *K.-M.*

ephēbaeum, -ī *n.* (-on *l. 27*; -us?, *v. l. 31*), ἐφηβαῖον. *i. q. pubes*: CAEL. AVR. acut. exc. 23 p. 727 *in acutis febribus* assidue meiunt ... intumescuntque membranae ac dolet pars illa quam ef-fe⟨be⟩on Graeci dicunt (*v. l. 29*). 24 p. 728 adhibebimus stiptica sub vellico (*i. 'umbilico', Daremberg, Heraeus*) atque efebeum atque clunibus (*possis utrumque locum a voce gr. q. e.* ἐφήβειον *derivare, cf. infra l. 49*). [*dub.*: ORIBAS. eup. 2, 1 C 29 p. 460 lactes extinguitur ex hac cataplasma, quemadmodum et puer efibeus cataplasmatus farina fabae, donec anibos permaneat (*gr. p. 623, 14* τὸ τῶν παίδων ἐφηβαῖον ... ἄνηβον διαμένει, 'puer' *quasi genet. intelleg. an* -us *tamquam adi. ad* 'puer' *pertinens?*).]

ephēbēum, -ī *n.*, ἐφηβεῖον. -ion: *l. 42.* [*coni. Stowasser, Archiv 1 (1884), 441 ex* ephebis *in* NON. p. 458, 21 (*sensu sc. qui est s. 2, l. 43, tamen vix recte; v. p. 655, 16*).] 1 *i. q. locus palaestrae vel gymnasio additus, quo ephebi exercendi (sim.) causa conveniunt* (*cf. p. 655, 31 sqq.*): VITR. 5, 11, 2 -um ... hoc ... est exedra amplissima cum sedibus. *ibid.* ad sinistram -i elaeothesium. *cf. et infra l. 47.* 2 GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26) p. 265, 81 -ion ⟨pu⟩erorum nutritorium. GLOSS. Scal. V 597, 63 -ion locus constuprationis puerorum imberbium (*v. l. 35 sq. et cf. p. 655, 16*).

1. ephēbīa, -ae *f.*, ἐφηβ(ε)ία. 1 *i. q. status pubescendi, pubertas*: DON. Ter. Andr. 51 -a (efoe- *A*, ephebeia *T*) prima aetas adulescentiae est, adulescentia est extrema pueritia. 2 *i. q. ephebeum (in gymnasio, v. supra l. 37)*: VVLG. II Macc. 4, 9 si potestati eius concederetur gymnasium et -am sibi constituere (ἐφηβίαν).

2. ephēbīa, -ōrum *n.*, ἐφήβεια (*ab* ἐφήβειος). *i. q. pubes (cum proximis corporis partibus)*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 140 dolor nimius iliorum atque ossium, quae a pube usque ad ilia perveniunt, quae Graeci -a appellaverunt. *v. et s.* ephebaeum, *supra l. 25.*

ephēbicus, -a, (-um), ἐφηβικός. *i. q. adulescentium proprius*: APVL. met. 10, 30 puer nudus, nisi quod -a clamida sinistrum tegebat umerum.

ephēbion *v.* ephebeum. **ephēbitus** *v.* ephebus *l. 82.*

ephēbīum *v.* ephebeum *l. 35.*

***ephēbus,** -ī *m.*, ἔφηβος. *de scriptura*: ef- (eff-): STAT. Theb. 1, 423 *P.* CALP. decl. 41 p. 32, 15. 17 *C.* ANTH. 92, 5 *A.* AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 34, 2 p. 271, 18 *pars codd.* CARM. c. pag. 67 *cod.* PRVD. *saepius in var. codd.* ENNOD. carm. 1, 4, 60 *BLV. et al.* GLOSS. *cf. et l. 65.* ecph-: GLOSS. *l. 77.* *altera syll.*: *per* -oe- (ephoe-, efoe-): STAT. Theb. 1, 423. 4, 232. 6, 542 *ubique P.* CALP. decl. 41 p. 32, 15. 17 *C.* ANTH. 92, 5 *A.* AVIEN. Arat. 647. 832. 838 *A.* HEGES. 1, 36, 2 p. 72, 21 *ACV* (efe- *M*[2]*BZ*, efa- *H*). CARM. c. pag. 67 *trad.* PRVD. *saepius.* ENNOD. carm. 1, 4, 60 *BLV. et al.* GLOSS. *cf. et l. 71. 81. p. 655, 71 et v. nom. propr.* Ephoebicus *in tit.* CORP. X 2355. *per* -y- (-i-): PRVD. cath. 9, 43 *ACD, NPa. c.* psych. 845 *A, Cmg., Va. c.* c. Symm. 1, 170 *BE, VNa. c. al.* *de formis: gen. pl.* -um: STAT. Theb. 4, 232; *v. p. 655, 53.* NOT. Tir. 81, 91. *de notione*: ISID. orig. 8, 11, 54 ipsum Phoebum *dixerunt* quasi -um, hoc est adolescentem (11, 2, 10 *pueri imberbes* sunt -i, id est a Phoebo dicti, necdum ... viri, adolescentuli lenes [*cf.* GLOSS.[L] I Ansil. EF 19]. *v. supra l. 63 et cf. p. 655, 71*). GLOSS.[L] III Abstr. EF 3 -i adulescentes. 5 -us inberbis (IV Plac. E 31 -i imberbes. GLOSS. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie [Musée Belge 26] p. 265, 81 ecphebus et pais puer ⟨i⟩nberbis [*v. p. 655, 64*]). III Abstr. EP 6 -us adulescens sine barba. *legitur inde a* PLAVTO (*v. p. 655, 13. 14*), TER. *p. 655, 14. 19*, LVCILIO, VARRONE. *cf. et tit. mim.* LABERII (*Ribbeck p. 347*). *v. et Onom.*

[*corr. ex* ph(o)ebus (foebus): PLAVT. Merc. 40 VARRO Men. 462. AVIEN. Arat. 550 (*v. supra l. 63 sqq.*). *ex* efebitum: VARRO Men. 205. *var. lect.*: OV. ars 1, 147 certantibus ... -is (*R*, c(a)elestibus ... eburnis *O*).]

[Junod]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *usu stricto: qui puber est, e pueritia excessit, fere i. q. iuvenis, adulescens (opp. ut vid. infra l. 39; coniung. infra l. 40); hic illic fere i. q. ipse puer (syn. infra l. 49sq.). adhibetur maxime de iuvenibus externis (praecipue Graecis; cf. et* IVV. *infra l. 55, ubi* -us *ponitur propter Armenium illo versu nominatum); significantur per* -um *certi quidam iuvenes celeberrimi (Ganymedes: infra l. 61 sq.; Bacchus: infra l. 69; Leander: infra l. 51 [de Marte infra l. 67; de Parthenopaeo infra l. 54]). cf.* CENS. 14, 8 p. 26, 14 de tertia ... aetate adulescentulorum tres gradus esse factos in Graecia prius quam ad viros perveniatur, quod vocent annorum XIIII παῖδα, μελλέφηβον autem XV, dein sedecim ἔφηβον (aephoe-, ephoe- *trad.*), tunc septemdecim ἐξέφηβον. **a** *generatim:* PLAVT. Merc. 40 principio ⟨ut ex⟩ -is (*v. p. 654, 81*) aetate exii (*cf.* 61 ex -is postquam excesseri⟨t⟩ [TER. Andr. 51 is postquam excessit ex -is (*citat* CIC. *ter*: inv. 1, 27. 33 de orat. 2, 326. *cf.* GLOSS. IV 235, 18). NON. p. 458, 21 *non solum virgines, sed* quicumque ex -is (*trad.*; epheb⟨i⟩is *Stowasser, v. p. 654, 35*) excesserant, devirginari dicebantur. AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 34, 2 p. 271, 18]. SIL. 14, 493 aevo quamquam nondum excessisset -os). TER. Eun. 824 iste -us frater Phaedriae ([SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 7]. PETRON. 140, 4 filiam ... speciosissimam cum fratre -o in cubiculo reliquit. *cf.* PRVD. ham. praef. 1 fratres -i fossor et pastor duo [*i. Cain et Abel*]). LVCIL. 752 -um quendam, quem pareutacton vocant. VARRO Men. 205 et rex et ... pauper amat ... hic -um (*v. p. 654, 82*) mulieravit, hic ad moechada adulescentem cubiculum pudoris ... polluit. 462 nitidi -i (*v. p. 654, 81*) veste pulla candidi. CIC. Flacc. 51 quem (*sc. Lysaniam*) tu cum -um Temni ⌊cognosses, quia⌋ (⌊ ⌋ *v. app. crit.*) tum te nudus delectarat, semper nudum esse voluisti (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 28 St. *ad l.*). 75 psephisma Smyrnaeorum, quod fecerunt in Castricium mortuum ... ut ferrent -i. rep. 4, 4 iuventutis ... exercitatio quam absurda in gymnasiis! quam levis -orum illa militia! (*cf. sim.*: NEP. Epam. 2, 4 postquam -us est factus et palaestrae dare operam coepit [PRVD. perist. 10, 189 palaestrici ... -i ..., quem vester deus effeminavit gymnadis licentia]. OV. ars 1, 147 certantibus ... -is [*v. p. 654, 83*]. PETRON. 85, 3 coeperam -um in gymnasium deducere [PLIN. nat. 34, 18]. SVET. Aug. 98, 3 exercentes -os). nat. deor. 1, 79 e gregibus -orum *Atheniensium* (*cf.* SVET. Nero 12, 1 pyrrichas ... ⟨e⟩ numero -orum). CATVLL. 63, 63 ego (*Attis*) mulier, ego adulescens, ego -us, ego puer (*cf.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 242 deorum alios ... -os et adulescentes, alios ... seniores et barbatos; *gr.* ἀγενείους καὶ μειράκια). HOR. epist. 2, 1, 171 adspice Plautus quo pacto partes tutetur amantis -i. VITR. 10, 16, 7 ingenuae virgines et -i (SEN. Herc. f. 853 virgines nondum thalamis iugatae et comis nondum positis -i). FEST. p. 262 iuvenis ... effigies ... -i more Graecorum harenam ruentis. LVCAN. 3, 518 Graia iuventus ... grandaevos ... senes mixtis armavit -is (CORIPP. Ioh. 5, 372 mixti senibus densantur -i. *cf.* SIDON. carm. 7, 213 miratus ... in ore precantis -i verba senis. *v. et infra l. 70*). 6, 563. PETRON. 86, 2 ad hoc votum -us ultro se admovit (*antea*: puer). 86, 5 (*anteced.* puer). 87, 1. 7 -us plenae maturitatis (*antea*: puer). STAT. silv. 1, 3, 28 audaci victos delphinas -o (*i. Leandro. sic etiam*: Theb. 6, 542 AVSON. Mos. 288). Theb. 1, 423 (*in agone*) teneros caveae dissensus -os concitat (MART. 9, 7 [8], 7 teneris ... -is). 4, 232 omnis -um turba. 9, 571 mater (*Atalanta*) Tegeatis -i (*i. Parthenopaei*). MART. 7, 80, 9. IVV. 2, 164 Armenius Zalaces cunctis ... -is mollior (*v. supra l. 5*). 10, 306 nullus -um deformem saeva castravit in arce tyrannus. CALP. decl. 41 p. 32, 14 *tit.* rapta ab -o stuprata (*ibid. l.* 15 rapuit quidam virginem et -o quem amabat tradidit stuprandam). *al.* SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 12. ANTH. 393, 5 Almo puer pubesque Theon et Thyrsis -us. AVR. VICT. Caes. 28, 6. AVIEN. Arat. 550 Troicus haurit aquas funditque ⟨ubi e⟩phebus (*v. p. 654, 82*) ab urna (*i. Ganymedes. sic*: 647 Laomedontiadae se dextera tendit -i [832]. 838 Phrygium ... subter -um [*cf.* SIDON. carm. 23, 286 Phrygem ... -um]). AVSON. 182, 16 nondum purpureas cinctus, -e, genas (*cf. p. 654, 75*). *al.* SERV. auct. ecl. 6, 43 ab -o puero. VVLG. II Macc. 4, 12 (τῶν ἐφήβων). PRVD. cath. 9, 43 exitu dulcis iuventae raptum -um. psych. 845 (*opp.* pueros, viros, senectam). c. Symm. 1, 170 caelicolam ... -um (*i. Martem*). perist. 9, 27 doctor amarus ... discenti semper -o. 10, 279 putent -um post triumphos Indicos ferire thyrso posse (*i. Bacchum*). *al.* CLAVD. 20, 404 crinitus. AVG. civ. 6, 7 p. 258, 9 D. Saturnus senex (*v. supra l. 46*), Apollo -us (*cf.* SIDON. carm. 7, 32 Phoebus -us). ENNOD. carm. 1, 4, 60 primaevi tremulos fractis imitantur -is (*i.* '*ardore iuvenum extincto*' *Vogel*; fractos ... -i *Hartel*). *et al.* **b** *sensu peiorativo, fere i. q. puer amatus, concubinus*: MART. 9, 36, 3 quod ... suo Caesar permisit -o. AVR. VICT. Caes. 14, 7 *Hadrianum* Antinoi flagravisse famoso ministerio neque alia de causa urbem conditam eius nomine aut locasse -o statuas (*cf.* AMM. 22, 16, 2 Antinou ... Hadrianus in honorem Antinoi -i condidit sui). AVSON. 360.

2 *laxiore usu, i. q. infans*: ANTH. 92, 5 damnantes fletus casum laudemus -i (*cf. tit.*: de christiano infante mortuo).

Junod.

ephedra (-ae) *f.*, ἐφέδρα. *nomen herbae cuiusdam* (*v.* ephedron): PLIN. nat. 1, 26, 20 -a sive anabasis (26, 36 -a ab aliis a⟨n⟩abasis vocata, nascitur ventoso ... tractu scandens arborem et ex ramis propendens *eqs.* DIOSC. 4, 43 [*cod. P*] hipporis aut anabasis vocant aut efraidam [*gr.* 4, 46, 1 ἔφεδρον, *v. infra l. 5*; *at Ps. Diosc. Vind.* 4, 46 οἱ δὲ ἐφέδρανον]).

ephedros (*et* -us, *v. l. 8*), -on, ἔφεδρος. **1** *neutr. subst.* -on: *i. q. herba q. e. hippuris* (*alioqui et* ephedra, *v. p. 655, 82, nominata*): PLIN. nat. 1, 26, 83 hippuris sive -on sive anabasis, quae equisaetum *vocatur* (26, 133 alii hippurin, alii -on, alii anabasim vocant [*v. p. 655, 83*]). 26, 125 folia -i. **2** *subst. masc.* -us (*forma* efeter *l. 12 vel* efeder *l. 15*): *in ludo tabulari i. q. tertiarius, superstes* (*cf. Hesych.* ἔφεδρος· ταβλιστὴς τρίτος *et v. Lamer, PWK XIII 1922, 7sqq.*) INSCR. Dessau 9453 (*in tab. lusor.*) vincis gaudes, perdis ploras, efeter clamas (*cf. Buecheler, Kl. Schr. III 399 sq.* [*ad vocem gr. q. e.* ἐφέτης *i.* '*spectator*' *sive* '*arbiter*' *rettulit Ihm, Bonner Stud. Kekulé ... gewidmet, Berlin 1890, 235; falso, v. l. 16*]). INSCR. Ihm Röm. Mitteilg. 6 (1891), p. 215 n. 69 efeder (*unica vox quae extat*). [ἐφέτης (*v. l. 13*) *byz. nil ad rem. videtur* t *pro* d *ante* r, *ubi mutatio fieri amat, ex cas. obl.* (efetr-) *in rectum propagatum esse. in* GLOSS. *quidem habes nom.* proeder (*expl.* adiutor) I p. 42 (proder *vel* praeder II 590, 27), *ibid.* possiter *i.* prositer, *ut* πρόεδρος prosider II 417, 21 (*cf.* prosidens πρ. II 163, 6). *rursus in obl.* paretrum, -ethris *sim.* (*expl.* ministris I p. 162; *v. etiam Thes. gl. s. v.* parhedris *et Hessels, Gl. Leid. p. 162*). *unde corrigas Goetzii Thes. gl. s. v.* praeses *al.* *Heraeus.*]

[DAMIG. lapid. auct. 64[tit.] p. 645 lapis **epheignation** (?).]

ephelcis (-idos) *f.*, ἐφελκίς. *i. q. ulceris crusta*: CASS. FEL. 20 p. 30, 9 *ulcera in fistulis* si venerint *in cicatricem* iterum resolvuntur et in orificio ... cortizones (?, *v. vol. IV 1072, 52*) ostendunt, quos Graeci efelcidas (*g*, efelt- *p*, excleidas *c*) vocant.

ephēlis, (-idos) *f.*, ἔφηλις. *de script. et formis*: *sg. acc.* -dem: CELS. *l. 42.* *plur. acc.*: -das CELS. *l. 40.* CASS. FEL. *l. 48* (effi-, ofe- *pc*). *l. 49* (effi- *c*, efell- *p*). DIOSC. *l. 46* (ef-). ORIBAS. *l. 52* (efili-). -des: PLAC. med. *l. 45* (ef-). *praeterea acc. varie profertur in* ORIBAS.: efiles (*sg.*) *l. 50*; effelas (*sg.*) *l. 53* (*Aa*; *La*: efilas); ephilas *l. 45*; ep⟨h⟩elos (*Aa, La deest*) *l. 43.* [*coniecit Sillig* PLIN. nat. 20, 250 (fico ⟨...⟩ etidem *trad.*; *admodum dub.*).]
i. q. vitium asperitatis, duritiae in facie ortae (*cf.* CELS. *l. 41*; *sc. vocabulo ad vocem gr. q. e.* ἧλος *relegato. contra a voce q. e.* ἥλιος *derivasse* [*sicut et Graecorum quosdam*] CASS. FEL. *l. 48 apparet; i. q.* '*lentigo*' [*quod* -di *apponitur a* CELSO *l. 40*]): CELS. 6, 5, 1 paene ineptiae sunt curare varos et lenticulas et -das. *ibid.* -is ... a plerisque ignoratur: quae nihil est nisi asperitas quaedam et durities mali corporis ... non nisi in facie. 6, 5, 3 -dem tollit resina *eqs.* (ORIBAS. eup. 2, 1 H 10 p. 479 ep⟨h⟩elos, spilos et his similia [*gr. p. 624, 12* τὰς ἐφήλιδας]). PLAC. med. 29, 33 H.-S. ad efelides (ORIBAS. eup. 2, 1 C 21 p. 457 ad ephilas eum [*sc. costum*] utuntur; *gr. p. 621, 23* πρὸς ἐφήλεις). DIOSC. 2, 11 maculas et efelidas (*gr. 2, 19* ἐφήλιδας). CASS. FEL. 9 p. 17, 1 ad maculas nigras in vultu feminis ... factas vel adustione solis, quas Graeci -das (*g*) vocant (73 p. 177, 21 ad solis ustiones, quas efelidas dicunt. *v. supra l. 38*). ORIBAS. eup. 2, 1 A 17 p. 432 radices ... efiles purgant ([*Aa*; filis *La*; *gr. p. 601, 11* ἔφηλιν]. C 33 p. 462 *cyclaminus* purgat cutem et efilidas [efiled- *La*] et alopecias. *cf.* C 21 p. 457 crocodili ... stercus effelas [*v. supra l. 33*] et ... inpetigines curat; *gr. p. 621, 14* ἔφηλιν).

[**ephēmericus** *trad. EG* (ef-, eff-; *def. Kroll, Rh. Mus. 70, 1915, 605*) FVLG. Virg. cont. p. 84, 10 (efemuicus *αL*) *v. s.* euphemeticus.]

ephēmerida, -ae *f. v. s.* ephemeris, *l. 73.*

ephēmerinus, -ae (-a, -um), ἐφημερινός. *i. q. cottidianus* (*de febri; ad rem v. s.* ephemerus *p. 658, 5*): CAEL. AVR. acut. exc. 1 p. 488[extr.] triteus (*sc.* πυρετός) ... hoc est tertianus, qui longissimus est ab effemerino. *ibid.* propterea multo tempore non habent effemerinum (*nota paulo ante idem genus nominari* amph- *vel* amfemerinus, *quod addas vol. I 1979, 6 sqq.*).

ephēmeris, -idis (-dos *l. 71*) *f.*, ἐφημερίς. *de scriptura*: ef- (eff-): AMM. *p. 657, 76.* COMMENT. Lucan. *p. 657, 81.* HIER. *p. 657, 12.* GLOSS. *saepius.* ep-: PROP. 3, 23, 20 *F.* SERV. *p. 657, 50.* NOT. Tir. *l. 77.* aephi-: PAVL. PELL. *p. 657, 47. 57.* *altera syll. per* -i-: VARRO Prisc. *p. 657, 70.* PROP. 3, 23, 20 *DV*[1]. SEN. *p. 657, 26.* ITIN. Alex. *p. 657, 72.* SERV. *p. 657, 50.* PAVL. PELL. *p. 657, 47. 57.* NOT. Tir. *l. 77.* epimen- *falso*: PRISC. *p. 657, 70* (*cf. et infra l. 82*). *cf. et s. rell. vocc. ad hanc stirpem redeuntibus l. 54. 60. p. 658, 2.* *de formis*: *gen. sg.* -dos: ITIN. Alex. *p. 657, 72*; -dis: PAVL. PELL. *p. 657, 57.* *acc. sg. fere per* -dem (*v. p. 657, 9. 26. 47. al.*). -da DICT. *p. 657, 60* (-dem *P*). **ephēmerida,** -ae (*sc. ex acc. sg. per retrogradam q. v. deriv. formatum*): AVG. *bis* (*v. p. 657, 77. 79*). *cf. et p. 658, 4.* *vox gr.* ASELL. hist. *p. 657, 36.* GELL. *p. 657, 38* (*citantur propter defin.*). NOT. Tir. 76, 41 epimeris. *de notione*: GLOSS.[L] III Abstr. EP 2 -is adbreviatio rerum id est breve. *fusius* GLOSS. V 584, 12 (*ad Iuv. 6, 574; p. 657, 74*). *v. et p. 657, 4. 20. 64 sqq.* *legitur inde ab* ASELL. hist. (*pro voce gr., v. p. 657, 33*), VARRONE (*p. 657, 69*), CIC. (*p. 657, 6*), NEP., PROP. [*de loco dub.* BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 397 Varro (*cf. p. 657, 69*) in epimenide (*i. Varro At.?, v. carm. frg. 21 M.*) *v. Kroll, Rh. Mus. 70, 1915, 603 sqq.; Morel ad l. et cf. Onom.* *v. etiam supra l. 69*].

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *i. q. libellus, quo res per singulos dies gestae notantur; diarium, commentarius diurnus* (*cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 424, 7 B. -des rationes, diurni, tabulae, codices, libri. GLOSS.[L] III Abol. EP 4 -des libri in quibus cotidiani actus scribi solebant):
a *generatim* (*hinc pro officio* 'ab -de' *de scriba, qui imperatoris gesta privatim diario mandanda curat, infra l. 13*): CIC. Quinct. 57 respondisti ... Nonis Febr. *vadimonium factum esse* ... in memoriam redit Quinctius quo die Roma in Galliam profectus sit; ad -dem revertitur; invenitur dies profectionis pridie Kal. Febr. AVSON. 151[ut.] -is ... totius diei negotium (*cf. l. 39*). HIER. chron. a. Abr. a. 2093 p. 270, 21 F. lues ... Romae facta ..., ut per multos dies in efemeridem (*sic vel* efi-, effe-, efemered- *codd. praeter XC* [ephe-]) x milia ... mortuorum ... referrentur. *nota de munere aulico* (*v. supra l. 5*): CORP. III 536 (*Corinthi*) Theoprepen *libertum* ... proc(uratorem) ab -de, proc(uratorem) a mandatis *eqs.* (*cf. Hirschfeld, Verwaltungsbeamte p. 324, adn. 1; Mommsen, Staatsr. II 907, adn. 1; Friedlaender, Sittengesch. IV*[9]*, 54; Ruggiero, Diz. epigr. s. v.*).
b *speciatim de tabellis in quas accepta et expensa referuntur, i. q. rationes* (*de re v. Blümner, röm. Privataltert., p. 655 sq.*): *cf.* GLOSS.[L] III Abstr. EF 19 -des rationes (I Ansil. EF 30). NEP. Att. 13, 6 non amplius ... terna milia ... in singulos menses ex -de eum (*Atticum*) expensum sumptui ferre solitum. PROP. 3, 23, 20 his *tabellis* aliquis rationem scribit avarus et ponit diras (*NF*[2], duras *al.*) inter -das (*sim.*: OV. am. 1, 12, 25 inter -das melius tabulasque iacerent, in quibus absumptas fleret avarus opes). SEN. epist. 123, 10 sic cenas tamquam -dem (ephimere- *BA*) patri adprobaturus.
c *technice in rebus gestis memoriae mandandis, fere i. q. commentarius,* ὑπόμνημα: α *sensu strictiore de certo illo genere historiae conscribendae, quae diarii more digesta enarratur* (*maxime aut de posteriorum imperat. vitis enarratis* [*v. infra l. 40 sqq.*; *ad rem cf. Mommsen, Staatsr. II 907, adn. 1; Friedlaender l. c.*] *aut de Caesaris commentariis* [*v. infra l. 49 sqq.*]. *inde transl. fere i. q. vitae curriculum infra l. 55*). *cf.* ASELL. hist. 1 (Gell. 5, 18, 8) annales libri tantummodo quod factum quoque anno gestum sit, ea demonstrabant, id est quasi diarium scribunt, quam Graeci ἐφημερίδα vocant (*sim.* GELL. 5, 18, 7 cum ... per dies singulos res gestae scribuntur, ea historia Graeco vocabulo ἐφημερίς dicitur). ISID. orig. 1, 44, 1 (*de historiae generibus*) '-is' ... appellatur unius diei gestio, ... apud nos 'diarium' *eqs.* (*cf. l. 10*).
(I) *proprie*: TREB. Gall. 18, 6 qui *cuncta* volet scire, legat Palfurium Suram, qui -das eius vitae composuit. VOPISC. Aurelian. 1, 6 -das illius viri (*sc. Aureliani*) scriptas habemus (*cf. 1, 7* ex libris linteis, in quibus ipse cotidiana sua scribi praeceperat *eqs.*). Prob. 2, 2 me ad colligenda talis viri gesta -is Turduli Gallicani ... iuvit. 3, 4 quod in -de legisse me memini (Car. 4, 4). 5, 1 quantum ex -de colligi potuit. PAVL. PELL. praef. 1 p. 289, 2 scio quosdam *illustres* ... pro suarum splendore virtutum ... -dem (aephimered- *B*, aephe- *P*) gestorum suorum proprio sermone conscriptam memoriae tradidisse. *de Caesaris commentariis*: SYMM. epist. 4, 18, 5 sume -dem C. Caesaris. SERV. Aen. 11, 743 (epi- *R*, emptem- *F*). ARATOR epist. ad Parth. 40 Caesaris historias ... legi, quas ut -das condidit ipse sibi. *cf.* SIDON. epist. 9, 14, 7 quis opera Suetonii (*i. Caesaris*) ... quisve ... Balbi -dem (*i. belli Gall. lb. VIII a Hirtio ad Balbum directum*) fando adaequaverit? (II) *transl., i. q. curriculum vitae* (*v. supra l. 33*): PAVL. PELL. praef. 2 p. 289, 18 (*cf. supra l. 46 sqq.*) *ut* tempora recensendo eucharisticon ... opusculum sub -dis (aephimerd- *B*, aephi- *P*) meae relatione contexerem (*cf. tit. carm.*: εὐχαριστικός deo sub -dis meae textu; *ad sensum v. vs. 2* in seriem deducere gesta dierum). β *sensu laxiore fere i. q. historia*: DICT. epist. -da belli Troiani Dictys Cretensis ... conscripsit litteris Punicis.

2 *i. q. libellus mathematica sive astronomica ratione fastorum instar compositus* ('*calendarium*' *prognosticum* [*l. 69 sqq.*] *vel astrolog.* [*ex. gr. infra l. 74. 76. 77 sqq.*]. *cf.* GLOSS.[L] II Abav. EN, EO, EP 1 -is quam habent mathematici unde nomina colligunt [*sim.* Corp. E 245]. GLOSS. V 656, 20 -is dicitur compotus [*i.* -*put*-] matematici singulorum dierum, siderum vel stellarum cursus [*ex Iuv. infra l. 74*]). *ad rem v. Kroll, Rh. Mus. 70, 1915, 604 sq.* [? VARRO AT. *v. p. 656, 82.*]
VARRO frg. Non. p. 71, 15 Varro -de navali *eqs.* (*cf.* PRISC. gramm. II 256, 20 Varro in -de [*H*[2], ephie- *BH*[1], ephim- *D*; -emen- *vel* -imen- *KGL*]. ITIN. Alex. 3 Varro ... Pompeio ... per Hispanias militaturo librum illum -dos [ephi- *cod.*] sub nomine laboravit). PLIN. nat. 29, 9 Crinas ... cautior ... ad siderum motus ex -de mathematica cibos dando *eqs.* IVV. 6, 574 in cuius manibus ... tritas cernis -das (*cf.* SCHOL. *ad l.*: membrana mathematicorum). AMM. 28, 4, 24 multi *nil agunt* ... antequam -de (efe- *trad.*) scrupulose sciscitata didicerint, ubi sit signum Mercurii (*cf.* AVG. in Gal. 35 p. 2130[p. med.] ex -is vitam naufragam gubernantes. in psalm. 40, 3 p. 456[med.] multi ... mali christiani inspectores -arum [*Colbert.*, rationum ephemeriarum, *v. infra l. 82, al.*]). COMMENT. Lucan. 10, 187 ad ... *Caesaris* rationem -das (ef- *C*) nostras scribimus dierum CCCLXV.

ephēmerius, -a, -um, ἐφημέριος. *i. q. cottidianus* (*de febri*; *v. s.* ephemerus *1, p. 658, 5*): ALEX. TRALL. 3, 6 effimeria febre. 3, 7 effimeream febrem. *v. et l. 79.*

ephēmerus, -a, -um *et* **ephēmeros,** -on (*v. infra l. 14*), ἐφήμερος. *scribitur* ef-, eff-: *l. 3 sq. 7 sqq. 11 sqq. 19. 23. 25.* epi-: *l. 5. 24 bis.* *prima syll.* ae-: *l. 19.* GLOSS.[L] I Ansil. EF 28 efemera. 29 efemerae (*med., v. l. 6*). II Abav. EF 19 efoemeris cottidianis, diariis (diurnis?). GLOSS. IV 232, 29 epimiris diurnis. **1** *adi., i. q. cottidianus* (*de certa febrium specie*; *v. s.* ephemerinus *p. 656, 57*): CASS. FEL. 60 p. 148, 14 simplices febres Hippocrates efemeras (effi- *p*) appellavit. ORIBAS. syn. 6, 6 p. 110[ut. 1] signa efemerum (*sic Aa, La*) febrium (*gr. p. 274, 11* περὶ ἐφημέρων πυρετῶν). *ibid.* in ⟨e⟩femeris (*Aa, La*: effemerum) febribus proprium ... signum est *eqs.* (*gr. p. 274, 12* τῶν ἐφημέρων π.). *ibid.* (*Aa, deest La*) qui effemeras febris patiuntur (*gr. aliter*). *ibid.*[ut. 2] curatio efemerum (eff- *La*) febrium (*deest gr.*). ALEX. TRALL. 3, 1 effimeris febribus (*gr. 1 p. 291* ἐφημέρων). **2** *pro subst.* ephēmeron (-um *l. 21*), -ī *n.*: *de herba quadam venenifera* (*eadem ac* '*diptamnum*' *l. 22*): SCRIB. LARG. 193 p. 78, 14 -on potum ... totum os prurire facit velut scilla tactum (*cf.* PLIN. nat. 28, 161 *lac remedio est* contra -i potum cum taminia uva). PLIN. nat. 1, 25, 107 -on II. 25, 170 -on folia habet lilii, sed minora (DIOSC. 4, 81 de aefimeron. efimeron quem multi hirin agreste dicunt, folia ... lilii similia habet [*gr. 4, 84* ἐφήμερον· ἄλλοι δὲ ἶριν ἀγρίαν]). 26, 122 folia -i. 28, 160 si -um (epherum *VR*[1]*x*) inpactum sit. PS. APVL. herb. 62, 18 H.-S. *diptamnum* a Graecis dicitur Artemideion, alii Cretice, ... alii efemeron (*sic e Ps. Diosc. Vind. 3, 32* ἐφήμερον, epimeron *vel* epemenon *trad.* *cf.* GLOSS. III 561, 52 epimeron i. diptamnus). DIOSC. 4, 80 efemero(n) (*gr. 4, 83, 1* ἐφήμερον).

ephesia (*nom. herbae*) *v. Onom.*

epheta *v.* ephphetha. **epheter** *v.* ephedrus.

ephexēgēsis *v.* epexegesis.

ephi (**epha** *l. 32. 34. 40*), *ab hebr.* אֵיפָה (*forma* ephi *ex analogia vocis gr. a* LXX *adhibitae, q. e.* οἰφεί, οἰφί, ὑφεί *sim. orta esse videtur* [*v. Kaulen, Handb. z. bibl. Vulg., 112*]. *cf.* HIER. in Ezech. 45, 10 p. 449[C] -a [*v. l. 29*] ... quae in graeco sermone corrupte dicitur ἔφι, ad mensuram pertinet variarum frugum, verbi gratia tritici, hordei, leguminum [*v. l. 36*]. 46, 1 p. 457[D] -i ... hebraice appellatur 'epha'). aephi: *l. 41.* *neutr. gen., ut vid.* (*v. l. 48*). *i. q. mensura quaedam tritici* (*sim.*), *medimnus* (*trium modiorum esse docent* GROM. *l. 41,* HESYCH. *l. 50. cf. et* HIER. in Ezech. 46, 1 p. 457[A] -i ... est decima pars cori [*sim.* 46, 12 p. 462[D]. *v. l. 44*]. *cf. et l. 33*): HIER. in Is. 5, 10 p. 81[A] 'batus' ... in liquidis speciebus dicitur et -i sive -a (*v. l. 29*) eiusdem mensurae in aridis (GROM. p. 376, 10 modia tria [*v. l. 36*], quod in aridis dicitur aephi). in Ezech. 45, 13/14 p. 450[D]. VVLG. exod. 16, 36 gomor ... decima pars est -i (lev. 5, 11 offeret pro peccato similae partem -i decimam [6, 20 num. 15, 4. 28, 5]. Ezech. 45, 11 d. partem cori -i [*v. l. 38. 46*]). Ruth 2, 17 invenit hordei quasi -i mensuram. I reg. 17, 17. Ezech. 45, 10 statera iusta et -i iustum. 45, 11. 13 sextam partem -i de coro (*v. l. 44*) frumenti et sextam partem -i de coro hordei (46, 14). 45, 24 (= 46, 11) sacrificium -i per vitulum et -i per arietem faciet et olei hin per singula -i (*sim.* 46, 5. 7 *bis*). HESYCH. in lev. 5, 12 p. 837[D] qui obtulit species oblationis, acceptabilis est -i simile. -i autem mensura est trium mensurarum (*v. supra l. 36*), id est tres modios capiens.

ephialtēs *m.*, ἐφιάλτης. *morbi genus, fere i. q. incubus*: CAEL. AVR. acut. exc. prooem. p. 479 passiones ... quae in multis temporibus remorantur, ut epilempsia, cephalargia ... -es, paralisis *eqs.* *huc pertinere vid. etiam*: ORIBAS. syn. 8, 4 p. 205[ut.] (*Aa*) ad -altu, quod nos incybum dicimus (epehatu *trad.*; *gr. p. 402, 1* περὶ ἐφιάλτου). GLOSS. III 598, 32 cacoquemia (κακοχυμία *Her.*) fialtis. 601, 8 fialtis quae incibo vexantur pro indigestione vel crudatione ciborum i. incoctione. [MACR. somn. 1, 3, 7 *gr.* ἐπιάλτης.]

ephialticus, (-a, -um), ἐφιαλτικός. *i. q. incubo laborans*: ORIBAS. syn. 8, 4 p. 205 quaecumque ... epilemptici in die vigilando patiuntur, hoc -i patiuntur dormientes (*gr. p. 402, 7* οἱ ἐφιαλτικοί).

ephilentia *v.* epile(m)psia. *K.-M.*

ep(h)ippiārius, -ī *m.* *ab* ephippium. *i. q. artifex qui ephippia vel conficit vel vendit*: CORP. VI 9376 P. Caecili P. l(iberti) Hermenis epippiari Caeciliae P. l(ibertae) Nobilinis.

ephippiātus, (-a, -um). *ab* ephippium. *qui ephippio utitur*: CAES. Gall. 4, 2, 5 *Suebi* ad quemvis numerum -orum equitum quamvis pauci adire audent.

ephippium, -ī *n.*, ἐφίππιον. *scribitur*: ef-: VARRO frg. Non. p. 108, 26 (*item* NON. *ibid. l. 23*) *codd.* LAMPR. Alex. 50, 3. GLOSS. eff-: GELL. 5, 5, 3 *VR.* GLOSS.[L] IV Plac. E 61. aephippum: NOT. Tir. 97, 62. *vox gr. ap.* GRAN. LIC. p. 3, 2 (*de orig. gr. v.* CIC. *p. 659, 4*). *de notione*: NON. p. 108, 23 -um tegumen equi ad mollem vecturam paratum (*citatur Varro, p. 659, 2*). SCHOL. Hor. epist. 1, 14, 43 '-a': alii 'sagmata', nonnulli ea quae propter iugum equis currilibus imponuntur, et hoc verius. GLOSS.[L] IV Plac. E 61 -a sunt equorum freni. GLOSS. -um tegumentum equinum. -a ornamenta equorum. *dub.*: GLOSS.[L] I Ansil. EP 55 epyppia (ephipp-?, epiphora *suspic. Deuerling*) muccos equorum.

i. q. tegumen, in quo consedit eques nudo equo equitare nolens: VARRO Men. 97 ubi illa phalera gemmea atque -a et arma margariticandicantia (GELL. 5, 5, 3 *rex Antiochus* inducebat ... equitatum ... frenis, -is, monilibus, phaleris praefulgentem [*inde* MACR. [*Junod*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sat. 2, 2, 2]. *v. et infra l. 8*). rust. 2, 7, 15 qui vectorios *equos* facere vult ad -um aut ad [p]raedam. frg. Non. p. 108, 26 mihi puero modica una fuit tunica et toga, sine fasceis calciamenta, ecus sine -o *eqs.* CIC. fin. 3, 15 Graeco verbo utamur, si quando minus occurret Latinum, ne hoc -is et acratophoris potius quam proëgmenis et apoproëgmenis concedatur. CAES. Gall. 4, 2, 4. HOR. epist. 1, 14, 43 (*proverb.*) optat -a bos piger, optat arare caballus. MART. 14, 86. APVL. met. 10, 18 phaleris (*v. p. 658, 82*) aureis et fucatis -is et purpureis tapetis *eqs.* (Socr. 23 p. 173 frena caelata . . ., -a fucata). LAMPR. Alex. 50, 3. *Junod.*

ˣ**ephod** *et* **ephud** (*v. l. 21*), אֵפוֹד. *de scriptura et formis*: 1 *altera vocal.* -o-: *legitur ex ordine.* a *ultima litt. per mediam* (-d, -dh): epod: HIER. epist. 26, 1 *Σ a. c.* 64, 14, 2 *Φ* (64, 15, 1. 2. *al. item*). efod: HIER. epist. 26, 1 *KQ* (*item* 26, 5). 64, 14, 2 *KΠ* (*item* 64, 15, 1. 2 *al.*). epodh: EVCHER. instr. 2 p. 156, 5 *V. ibid. l.* 25 *S. al.* b *per tenuem* (-t, -th): epoth: HIER. epist. 26, 1 *B*[1]. EVCHER. instr. 2 p. 156, 5 *A.* efoth: HIER. epist. 26, 1 *B*[2]. PAVL. NOL. carm. 24, 530 *B* (enfot *O*). GLOSS. *v. et l. 20.* ephot: HIER. epist. 29, 2, 2 *B.* 64, 14, 2 *D* (*item* 64, 15, 1. 2 *al.*). PS. AVG. quaest. test. I 46, 8 p. 87, 19 *PN* (efoth *C*; *v. l. 17*). GLOSS. ephoth: HIER. epist. 64, 14, 2 *B* (*item* 64, 15, 1. 2 *al.*). GLOSS. 2 *secunda vocal.* -u-: ephud: AVG. *infra l. 51. 71. 72 bis. 81.* efut: PS. AVG. *ubique. acc. sg.* ephūdem: CYPR. GALL. *infra l. 62.* *de genere: pro masc. (ut in hebr.) adhibetur*: PAVL. NOL. *p. 660, 2* (-d . . . quem). PS. AVG. *infra l. 83* (duplicem). *neutr.*: EVCHER. *infra l. 75. apud* HIER. *dubites masc. an neutr. sit* (*e. g.* epist. 29, 2, 2 post ipsum -d. 29, 3, 6 -d argenteum putaverunt); *at cum ex* epist. 29, 3, 7 in sacrario utique -d conditum servabatur *neutr. probetur, et rell. locis hoc genus statuendum erit* (*v. et l. 69 sq.*). *vocabulum praecipue sacrae script. est; quare bibliorum exempla* (*v. infra l. 57 sqq.*) *praemisimus adiectis iis quoque eccles. locis, qui inde orti sunt.* [*falso trad.*: HIER. epist. 20, 1; *v.* pheduth.]

i. q. species quaedam vestis umeros tegentis pectusque ambientis, ἐπωμίς: 1 *technice de sacerdotali ap. Iudaeos tegumento* (*quo accinguntur et summus sacerdos et reliqui* [*sc.* 'lineo', *v. infra l. 66 sqq.*] *vel sacerd. vel ii qui munere sacerdotali funguntur* [*e. g. Samuel puer l. 65. 82; David infra l. 66. 67*]. *de re v. Lotz, Realenc. f. protest. Theol. V 402, 17 sqq.*): *cf. definitiones, descriptiones sim.*: HIER. epist. 29, 4, 5 ubicumque in septuaginta interpretibus . . . ἐπωμίς, id est 'superhumerale', legitur, in Hebraeo scriptum est -d (29, 4, 6 ἐπένδυμα . . . id est ἐπωμίς, quod Hebraice dicitur -d. 64, 15, 1 *al. cf. et infra l. 48*). epist. 64, 15, 3 *-d est* palleolum . . . in modum caracallarum, sed absque cucullis (EVCHER. instr. 2 p. 156, 5 [*de vestibus*] -d vestis sacerdotalis, quae 'superindumentum' vel 'superumerale' [*v. infra l. 48*] appellatur. est . . . velut in caracallae modum, sed sine cucullo [GLOSS.[L] V Abba EP 16 ephot]. *cf. Saglio, Daremb.-S. II 915 s. v. caracalla*). epist. 64, 20, 2 -d id est superumerale (tract. in psalm. I 132 p. 249, 3 *al. v. et supra l. 40. 45; infra l. 74*). RVFIN. Orig. in num. 13, 6 p. 116, 10 B. indumentum . . . prophetantium (*cf.* AVG. quaest. hept. 7, 41 p. 473, 1 quid sit '-ud' vel '-d'. quod . . . si sacerdotale est indumentum *eqs.* [*fusius explicatur ad p. 475*]). PS. AVG. quaest. test. I 46, 8 p. 87, 23. *ibid.* p. 88, 4 aliquando . . . vestis, aliquando quasi armariolum, quod portabant sacerdotes ad interrogandum dominum, significatur -ut (*inde* GLOSS.[L] V Abba EP 17 ephoth). GLOSS.[L] I Ansil. EF 132 efoth palleum. Corp. E 233 vestis linea (*v. infra l. 66*) latas manicas habens. *cf. et l. 83.* VVLG. exod. 25, 7 gemmas ad ornandum -d ac rationale (*cf.* HIER. epist. 64, 16, 4. 64, 18, 6). iud. 8, 27. 17, 5 fecit -d et theraphim (18, 14 nostis quod in domibus istis sit -d et theraphim et sculptile *eqs.* [18, 17. 18 sculptile, -d et idola. *al.*]. Os. 3, 4 sine altari et sine -d et sine th. CYPR. GALL. iud. 743 [*sec. iud.* 18, 17] ephudem et sculptile portant et teraphin. HIER. epist. 29, 3, 4 [*post iud. 17, 5 citatum*] agnosco errorem paene omnium Latinorum putantium -d et th. . . . de . . . argento . . . fuisse conflatum *eqs.* [*sim.* 29, 3, 6]. 29, 3, 8 in Os. 1, 3 p. 844[C] *al.*). I reg. 2, 18 puer (*Samuel*) accinctus -d lineo ([II reg. 6, 14 David]. 22, 18 viros vestitos -d lineo. I par. 15, 27 David . . . indutus . . . -d l. HIER. epist. 29, 5, 3 *al.* *cf.* HIER. epist. 29, 2, 2 quaeris quid sit -d bad [אֵפוֹד בַּד]. *sic ibid.*: post ipsum -d quare adiungitur ei 'bad'. 29, 4, 5. 29, 5, 1 si -d sacerdotale sit pallium, quare in quibusdam locis addatur 'bar' *eqs.* [*cf.* AVG. quaest. hept. 7, 41 p. 473, 16 '-ud bar', quod nonnulli interpretati sunt '-ud lineum'. *ibid.* p. 475, 13 '-ud bar' . . . vel potius '-ud bat', sicut adserunt qui hebraeam linguam noverunt]. 64, 15, 2 '-d bad', id est 'superumerale [*v. supra l. 48*] lineum'. *al.* EVCHER. instr. 2 p. 156, 25 -d bat, hoc est '-d lineum' [*inde* GLOSS.[L] Corp. E 78 effothbath effod lineum]. *al. v. et supra l. 56*). I reg. 2, 28 ut . . . portaret -d (14, 3. *cf.* HIER. epist. 29, 3, 1 *al.*). 23, 9 applica -d (30, 7 *bis*). *al.* HIER. epist. 26, 1 quaesisti quid . . . *hebraea verba* apud suos sonarent . . . ut est illud: 'alleluia' . . ., '-d' et cetera. 26, 5. 29, 3, 2 *al.* AVG. quaest. hept. 7, 41 p. 475, 6 quod . . . apud Septuaginta scriptum est '-ud', hoc in hebraeo perhibetur dici '-d'. PS. AVG. quaest. test. I 46, 8 p. 87, 19 Samuhel . . . vestitus erat -ut, quasi non hodie diaconi dalmaticis induantur. *ibid. l.* 21 duplicem -ut. *al.* EVCHER. instr. 1 praef. p. 65, 14.

2 *sensu latiore de quavis epomide*: PAVL. NOL. carm. 24, 530 contexat illi sedulae matris manus -d staturae congruum, quem spiritalis in dei verbo sacris doctrina texat liciis *eqs.*

ep(h)odos *f.*, ἔφοδος. *t. t. rhet.*: RHET. Her. 1, 4, 6 exordiorum duo sunt genera: principium, quod Graece prohemium appellatur et insinuatio, quae epodos nominatur (*v. Marx in ed. min. ad l.*).

ephorus, -ī *m.*, ἔφορος. ef-: *l. 13.* *vox gr.*: *l. 12.* *gen. pl.* -um: NEP. Ages. 4, 1 *BMR* (-orum *codd. mell.*). [*nom. pl. graeco more* -oe *coni. Halm* VAL. MAX. *l. 18*]. *inde a* CIC., NEP. *i. q. inspector* (*nonnisi techn. de magistratibus illis ap. Lacedaemonios institutis; de re v. Szanto, PW V 2860, 16 sqq.*): *cf.* HIER. chron. a. Abr. 1260 p. 151, 23 F. in Lacedaemone primus ἔφορος (eforos *F*, ephorus *XC*; *rell. gr.*), quod magistratus nomen est, constituitur. CIC. rep. 2, 58 Spartae regnante Theopompo sunt . . . quinque, quos illi -os appellant, . . . constituti (*cf.* leg. 3, 16 nec -i Lacedaemone sine causa a Theopompo oppositi regibus nec apud nos consulibus tribuni. VAL. MAX. 4, 1 ext. 8 cum *Theopompus* primus instituisset, ut -i [uti////phoris *L*; ephoroe *Halm, v. l. 9*] Lacedaemone crearentur). Tusc. 1, 100. off. 2, 80 Lysandrum -um. NEP. Them. 7, 2 ad -os Lacedaemoniorum (Lys. 4, 1 *Lysander* petiit a Pharnabazo, ut ad -os sibi testimonium daret). Paus. 3, 5 *bis.* 4, 2. 5. 5, 1 his rebus -i cognitis . . . putarunt *eqs. ibid.* 5, 2 Lys. 4, 3. Ages. 4, 1 nuntius . . . venit -orum missu (iussu *DP*; *v. l. 8*).

ephphetha, *ab aram.* אֶתְפְּתַח (*cf. hebr. imperat. niph.* הִפָּתַח *i. 'aperi te'*). VVLG. Marc. 7, 34 et ait illi '-a', quod est adaperire (ἐφφαθά. *de varr. script. v. Wordsw.-White ad l.; ad sensum cf. Is. 35, 5 et commentt.*). *inde* PS. AMBR. sacr. 1, 1, 2 p. 418[A] '-ta' hebraicum verbum est quod latine dicitur adaperire. GLOSS.[L] I Ansil. EF 67 effet⟨h⟩a adaperiens. 68. 69 aperire vel evacuare. Corp. S 282 setha aperi. *cf. confus. c. v. q. e.* 'effata': GLOSS.[L] V Aa E 76 effetha locuta. *c.* 'effeta': *ibid.* 85 effeta senex seu adapertio.

[**ephthar** *v.* nep(h)thar.] **ephud** *v.* ephod.

ephybus *v.* ephe-.

epi, ἐπί. QVINT. inst. 1, 5, 68 *composita verba* ex duobus peregrinis ut 'epiraedium'. nam cum sit '-i' praepositio Graeca, 'raeda' Gallicum (neque Graecus . . . neque Gallus utitur composito), Romani suum ex alieno utroque fecerunt (*cf. et p. 663, 4*). GRAMM. suppl. 235, 14 quod . . . dixit Donatus 'epikoenon', apud Graecos dicitur 'supercommune'. '-i' enim 'super', 'koenon' 'commune' dicitur (*v. p. 663, 16*).

ēpialus (-ī *m.*), ἠπίαλος (πυρετός). *nom. sg.* -os: *l. 45.* -yal-: *l. 47* (*varie depravatum in codd.; v. l. 45 bis. 50*). *i. q. diurnae febris species continuae* (*subst. q. e.* febris *ubique in lat. acced.* [*gr. l. 48 tantum* ἠ.]): PS. SORAN. quaest. med. 121 p. 261, 3 quid est -os (iptialus *cod.*) febris? -us est ⟨eis⟩ qui (iptialus sunt qui *trad.*) cum frigore nimio simul et cum calore vexantur. HIPPOCR. aer. 3 p. 255 K. (= p. 7, 1 G.) febres -yalos diurnas (epyali diurne *m*[1]) hiemales (*gr. p. 36, 5 K. = 6, 1 G.* ἠπιάλους). DIOSC. 4, 64 folia eius (*sc. hyoscyami*) . . . cum vino bibita ter aut quater febres (flores *P*) -os (empiales *trad.*) prohibet (*gr. 4, 68, 5* ἠπιάλους πυρετούς).

[**epiasis** *v.* epitasis.]

epibata, -ae *m.*, ἐπιβάτης. epibeta (-ē-, *sc. ab* ἐπιβήτης?): CORP. III 14567. *nom. sg.* -es: GLOSS. *l. 57.* *nom. pl.* -i: GLOSS. *infra l. 76. 84.* *de notione*: ISID. orig. 19, 1, 7 -a (*post* remex) (-pata *K*) graeco nomine appellatur, qui latine dicitur superveniens (*cf. l. 75 sq.*). GLOSS. -as ἐπιβάται (*post* vectores). V 290, 27 (*anglos.*) epifates faerbenu. *v. etiam l. 75 sqq. 83 sq.* *legitur in* BELLO Afr. (4[ies]), BELLO Alex. (*semel*), VITR. (*semel*), HYG. *p. 661, 8*; *postea singulis locis.* [*ex coni. certa*: HYG. *p. 661, 9.*]

i. q. inscensor: 1 *navium*: a *techn. in re militari: i. q. classiarius, classicus miles* (*opp.* remex *infra l. 62 sqq.; de re v. Fiebiger, PW VI 21, 67 sqq.*): BELL. Afr. 20, 1 remigum partem ex classe, Gallorum, Rhodiorum, -arumque (epibatt- *S*) armare et in castra evocare (*sic opp.* remiges: 62, 1 Varus classem . . . deducit ibique Gaetulis remigibus -isque complet. 63, 3 triremem hostium . . . onustam remigum -arumque. VITR. 2, 8, 14). 63, 3 recuperata quinqueremi cum suis omnibus -is. BELL. Alex. 11, 4 duae (*v. adn. crit.*) *quadriremes* omnibus -is nudatae *sunt.* CORP. III 14567 (*in Moes. super.*) L. Cassius Candidus mil(es) leg(ionis) VII Cl(audiae) disces (*i.* disce(n)s; *v. vol. V 1, 1335, 51 sqq.*) epibeta, vi⟨x⟩(it) an(nos) XXI ('*navis fort. Danuvianae*' *Dessau ad nr. 9225; nota legionar. -ae munere functum. v. Ruggiero, Diz. epigr. s. v.*). b *laxius de eo qui navem pro vectore conscendit* (*fere in comparationibus et alleg. christ.* [*v. l. 80. 82. p. 661, 1. 4*]; *opp.* nauta: *l. 79. 83 p. 661, 7*): *cf.* GLOSS. V 423, 11 -is qui ⟨su⟩pervenient et dant nabulum (*i.* ναῦλον) pro navigatione. GLOSS. Aynardi V 619, 14 -i sunt qui navigaturis superveniunt (*v. l. 55. 75*) et dato pretio se transportari cupiunt. RVFIN. epist. Clement. 14 p. 14, 3 (*ecclesiam navem esse, cuius dominus deus sit, gubernator Christus, proretae episcopi, nautae presbyteri eqs.*) hi qui catechizant nautologis conferantur, -is autem totius fraternitatis multitudo sit similis *eqs.* 15 p. 14, 17 (*in eadem compar.*) ante omnia cum quiete et silentio -ae, id est laici, in suis unusquisque resideant locis, ne . . . ab officio suo nautas inpediant *eqs.* (*inde* GLOSS.[L] Corp. E 6 ebibati laici. 250 epifati laici). AVG. epist. 216, 6 p. 402, 10 *ut* amotā

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... quaestionum procellā navis propositi nostri -is (pib- G^1, *s. scr.* pyratis m^2) quietis onusta intra ... *tutissimum portum* secura consistat. ARNOB. in psalm. 103 p. 477^D ibi naves transeunt, solae ecclesiae universarum provinciarum, quae -as [ascensiones] ducunt ad regna coelorum. MVTIAN. Chrysost. hom. 34, 3 p. $454^{med.}$ (*navi prospere per pelagum vecta*) etiam post navigationem gloria eis magna contingit, sive nautis sive -is *eqs.* (*gr.* ἐπιβάταις).

2 *bestiae regendae, ducendae: i. q.* rector, ductor: HYG. mun. castr. 29 camelis cum suis -is (*corr. Schelius*; ebimmatis *trad.*) singulis pedes v adsignabimus.

[**epibathra** VITR. 10, 13, 8 *HS* (epithra *G*) *nunc graece.*]

epicactis, ἐπικακτίς. epipac- (*gr.* ἐπιπακ-): PLIN. nat. 1, 13, 35—47 *ci. Sillig c. Barbaro ex 13, 114* (epicacis *M*, epigactis R^2). 1, 27, 52 *d T, Harduin* (ephic- *FRE*, epic- *Detlefsen ex 27, 26*). 13, 114 *ci. Barbarus e Diosc. 4, 108* (*sic et 27, 76 [fort. trad. d*, epic- *VRE]*). DIOSC. 4, 104 (*trad. P*: paptis, epaptis; *rell. codd.* epactis *bis*).

i. q. herba ex ellebori specie, elleborine (*v. l. 19*): PLIN. nat. 1, 13, 35—47 Asiae et Graeciae arbores (-is, erica, granum Cnidium *eqs.*). 1, 27, 52 -is sive elleborine II (27, 76 -is ab aliis elleborine vocatur, parva herba, exiguis foliis *eqs.* DIOSC. 4, 104 de e‹pi›pactis. e‹pi›pactis aut ellevorinen [*gr. 4, 108* ἐπιπακτίς, οἱ δὲ ἑλλεβορίνην]. *v. p. 394, 84 sqq.*). 13, 114 *v. p. 451, 61 sqq.*

[**epicasto, epicastōrium** *v. s.* epicaustorium.]

***epicataphora,** -ae *f.*, ἐπικαταφορά. *scribitur fere* -cataf-. *t. t. astrol.: i. q. praeceps sive pronus caeli locus in octavo ab horoscopo signo constitutus* (*opp. ubique* anafora [ἀναφορά]: *v. l. 30. 35. 39. al. ad rem cf. Bouché-Leclercq, astrol. grecque, p. 273. 283 adn. 4 [v. et* ἀπόκλιμα*]*): *cf. defin.*: FIRM. math. 2, 17 p. 60, 10 primus *locus*, qui in secundo ab horoscopo signo constituitur, ... inferna porta dicitur vel anafora; in diametro huius signi locus qui fuerit id est in VIII ab horoscopo signo, -a appellatur (*sim.* 2, 18, 2 p. 60, 25; *suppl. Kroll.* 2, 19, 9 p. 63, 19 octavus locus in VIII ab horoscopo signo constituitur ... a CCX parte ab horoscopo profectus ... ad CCXL partem extenditur ... hic locus -a dicitur *eqs.*). FIRM. math. 7, 2, 7 p. 211, 26 in anafora positus aut in -a ([epintaca- *GB*]. 7, 2, 18 p. 215, 19. 7, 6, 8 p. 227, 24 si Saturnus in VIII ab horoscopo loco fuerit ... aut in anafora horoscopi et Luna aut in anaforis sit aut in -is *eqs. al. v. et l. 39. 41. 43*). 7, 8, 1 p. 230, 8 si Luna cum Sole synodica radiatione fuerit coniuncta et sint in anaforis aut in -is cardinum constituti (7, 8, 7 p. 231, 17. 7, 23, 1 p. 258, 28 [epicbat- *NW*]. 7, 23, 9 p. 261, 3 in cardinibus aut in anaforis vel in -is [epichat- *NW*] cardinum constitutus. *al. cf.* 7, 24, 5 p. 269, 8 *si* Mars ... et Saturnus in anaforis sint cardinum vel in -is [-cataph- *Δ*] positi).

ALEX. TRALL. 1, 96 ad flectenas et ad **epicaumata** et rixim (*gr.* φλυκταίνας ... ἐπικαύματα, ῥήξεις).

epicaustōrium (-iī *n.*). *significare vid. solarii quoddam genus.* [epicast- *ex* epicaust-, *ut solet, mutatum* (holocasta *Gloss. IV 545, 60; Dub. nom. gramm. V 585, 6 M*), epicaustorium *autem ipsum non ad domorum calefactionem pertinere videtur, sed ad solis usum varium, perceptum ex solariis eminentibus e superiore cenaculo, quae et* 'Maeniana' *vel gr.* 'heliocamini', *lat.-gr. quod nunc dicimus,* 'epicaustoria' (ἐπικαίεσθαι ἐν τῷ ἡλίῳ *Phrynich. al.*), *propter solis copiam etiam tricliniis apta; v.* PASS. Thom. *l. 58*, GLOSS. Aynardi *l. 61 (de re v. Sittl, Archiv 5, 1888, 290 sqq.). reliquae gloss. errore aut* epicaust- *proprie capiunt (v. l. 63. 65) aut* epicast‹orium› *ad* δικαστήριον *vel* ἐπὶ Κάστορος *i. ad Castoris in foro ut iudiciorum locum referunt (v. l. 65 sq). Heraeus.*] PASS. Thom. p. 140, 10 (*in palatio construendo*) in quinto zetas hiemales, in sexto zetas aestivales, in septimo -um (*sic Ordericus*; -iscastar- *Γ*, -caustar- *R*, -castorium [*v. l. 64*] *G*) et triclinia accubitalia. GLOSS. Aynardi V 619, 16 -um dicitur eminentior locus in aedificio ad spectandum vel solarium puellare. GLOSS. Werth. Gallée 339 (= GLOSS. I p. 162) ubi carbones mittunt ad ministerium. *cf.* GLOSS. V 498, 50 epicastorium supracastorium dicitur, incensorium. *v. ibid l.* 49 -casto‹rium› locus est ad causas discernendas (δικαστήριον, ἐπὶ δικαστοῦ *ci. Bücheler; at v. l. 57*). -cast- *ubique leg. censet Huelsen, Röm. Mittlg. 17, 1902, 260. 267 (sc.* *ἐπεικαστώριον *a verbo q. e.* ἐπεικάζω *derivatum) et intelleg.* 'observatorium' *(probante Landgraf, Archiv 13, 1904, 285 sq.); male, cum neque* εἰκάζειν *i. q.* 'observare' *significet nec forma illa* 'ἐπεικαστώριον' *quicquam habeat probabilitatis.*

epicēdion (-iī) *n.*, (-īon?), ἐπικήδειον. *abl.* -o: *l. 75. 76.* *i. q. carmen funebre in honorem defuncti compositum* (*cf. l. 78. 80*): STAT. silv. 2 praef. 8 huius (*v. app. crit.*) amissi (*sc. Glauciae pueri*) recens vulnus ... -o prosecutus sum ... festinanter *eqs.* (SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 10 Varum ... prosequitur hoc -o *poeta*). AVSON. 318 sequitur ... dei venerationem -on patris mei (*cf. l. 81*), titulus a Graecis auctoribus defunctorum honori dicatus *eqs.* SERV. ecl. 5, 14 'modulans alterna': significat ... cantaturum se -on ... -on est quod dicitur cadavere nondum sepulto (*opp.* epitaphion. *inde* GLOSS. V 359, 22). *cf. et tit. carm. Stat. silv. 5, 3* -on in patrem suum (*Auson. 318. v. l. 77*).

[**epicertomēsis** (ἐπικερτόμησις) IVL. RVF. rhet. 2 p. 39, 3 *vox gr.* (epicertomenesis *B*).]

ITALA exod. 32, 25 (Wirc., Lugd.) dissipavit ... eos Aron, ut essent **ep‹ic›harma** (etphyc- *Lugd.*) adversariis suis (ἐπίχαρμα, VVLG. *aliter. cf. eundem loc. ap. Aug. quaest. hept. 2, 146 p. 182, 26*: gaudium).

epicharmēs *v. Onom.* (*cf. et Onom. II 380, 19*).

epichīrēma, -atis *n.*, ἐπιχείρημα. *scribitur*: -cherem-: *infra l. 41. 48. 63.* *de formis*: *sg. gen.* -tos: QVINT. *infra l. 33.* -tis: QVINT. *infra l. 38. 54.* *plur.*: *gen.* -ton: IVL. VICT. *infra l. 58.* *abl.* -tibus: VEN. FORT. *infra l. 48. 62.* GLOSS.^{L} V Abba EP 8 -ta conamina. [*dub. coni.*: FRONTO (*v. p. 666, 25*).]

in arte rhet.: i. q. certa argumentationis species eiusdemque praecipue conclusionis (e dialect. primitus ortae [cf. BOETH. top. Arist. 4 p. 1004^C est ... -a ... syllogismus dialecticus = *gr. p. 158^a, 16* ἔστι ... ἐπιχείρημα ... συλλογισμὸς διαλεκτικός], *tamen a dialect. ratione concludendi quodammodo seiunctae [v. l. 40 sqq. 46]); coniung. c. rhetor.* 'syllogismo' *infra l. 36 sqq.; habetur inter sim. genera argumentandi:* 'enthymema' *infra l. 24. 53 sqq.,* 'apodixin' *infra l. 24. 50 sqq. (aliae definit. v. infra l. 29. 31).* *de re v. Thiele, Hermagoras, Straßb. 1893, p. 132 sqq.; Volkmann, Rhetor. d. Grch. u. Röm.², p. 29.* RHET. Her. 2, 2, 2 qua‹le›s argumentationes, quas Graeci -ta appellant, sequi, quales vitari (*Marx*, vet-, vit- *codd.*) oporteret (*cf. 2, 18, 27 sqq., ubi* argumentationes *tantum*). QVINT. inst. 5, 10, 2 (*de argumentis tribus*: ἐνθύμημα, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις) sunt ... qui illud prius (*sc. quod ex consequentibus concluditur*) -a dicant. 5, 10, 4 -a Valgius 'adgressionem' vocat, ⌊verius autem iudico⌋ (*BP*¹, Celsus a. iudicat *a b*) non nostram administrationem, sed ipsam rem quam adgredimur, id est argumentum, quo aliquid probaturi sumus, etiam si nondum verbis explanatum, iam tamen mente conceptum, -a dici. *ibid.* 5 (*-a perfectam probationem esse*) ideoque propria eius appellatio et maxime in usu est posita, qua significatur certa quaedam sententiae comprehensio, quae ex tribus [minime] partibus constat (*cf.* 5, 14, 5 -tos et quattuor et quinque et sex etiam factae sunt partes a quibusdam. *cf. etiam infra l. 67*). 5, 10, 6 quidam -a rationem appellarunt, Cicero melius 'ratiocinationem' (*inv. 1, 34*). *ibid.* quoniam est quaedam inter syllogismum et -a vicinitas (*cf. ibid.* 7 -a syllogismi pars est. 5, 14, 14 -a ... nullo differt a syllogismis, nisi quod illi et plures habent species et vera colligunt veris, -tis frequentior circa credibilia est usus *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 41 p. 247, 42 syllogismos omnes in dialectica contineri: hos paucos inde derivatos ... oratori convenire ... denique isti non syllogismi, sed -ta [-cherem- *trad.*] dicuntur [*cf. supra l. 12*]. IVL. VICT. rhet. 9 p. 409, 19 syllogismi membra sunt enthymema et -a [*cf. infra l. 53*]. CASSIOD. rhet. 15 p. 500, 9 [= ISID. rhet. 9, 16 p. 512, 22 = orig. 2, 9, 16] -a est ... descendens de ratiocinatione latior executio rhetorici syllogismi, latitudine distans et productione sermonis a dialecticis syllogismis, propter quod rhetoribus datur [*v. supra l. 12*]. VEN. FORT. carm. 5, 1, 6 p. 102, 20 quid loquar de perihodis, -tibus [-cherem- *L*], enthymemis [*v. l. 53*] syllogismisque perplexis? *cf. etiam infra l. 67*). inst. 5, 10, 7 hanc (*sc.* ἀπόδειξιν) et ab -te Caecilius putat differre solo genere conclusionis et esse apodixin imperfectum -á *eqs.* (*cf. ibid.* quidam inesse -ti apodixin putant et esse partem eius confirmantem). 8, 5, 4 hanc (*sc. sententiam universalem*) quidam partem enthymematis, quidam initium aut clausulam -tis esse dixerunt (*cf.* IVL. VICT. rhet. 11 p. 411, 35 *utile* videtur et de -te dicere, quoniam quaerere quidam solent, quid inter -a et enthymema intersit. *ibid.* p. 412, 1 enthymema correptior probatio, -a autem exsecutio enthymematis est. *ibid.* p. 412, 23 enthymematon et -ton. *v. et l. 43. 48*). 9, 2, 107. AVR. Fronto p 9, 11 N. (*p. 9, 10 et 46, 25 gr.*). FORTVN. rhet. 2, 29 p. 118, 30 -a exsecutio sive adprobatio propositionis (*ibid. l.* 32 est ... -a latior executio. *v. etiam supra l. 45. 57*). *ibid. l.* 31. VEN. FORT. carm. praef. 1 p. 1, 6 tropis, paradigmis, perihodis, -tibus (seprechem- *D*, eprecherem- *G*¹, epechirem- *rell.*) coronati ... et coturnati.

epichīrēmaticus, (-a, -um), ἐπιχειρηματικός. *ad epichirema pertinens*: CASSIOD. rhet. 15 p. 500, 12 (= ISID. rhet. 9, 17 p. 512, 26 = orig. 2, 9, 17) tripertitus -us syllogismus est, qui constat membris tribus, id est propositione, adsumptione, conclusione (*seq.* quadri-, quinquepertitus *-us s. ad rem cf. l. 32*).

epichysis *f.*, ἐπίχυσις. *i. q. vas ad effundendum (vinum) aptum, fere i. q. gutus* (*cf.* VARRO ling. 5, 124 qui vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt; qui sumebant minutatim a sumendo simpuium [*Brinkmann*, simpul- *trad.*; *sic et l. 75*] nominarunt. in huiusce locum in conviviis e Graecia successit -is et cyathus, in sacrificiis remansit guttus et simpuium [*v. l. 73*]): PLAVT. Rud. 1319 inerat in crumina ... sinus, cantharus, -is (*Bothe*, epichisis *c. trad.*), gaulus, cyathus (*v. Marx ad l.*).

epicitharisma, -atis *n.*, *ἐπικιθάρισμα. *i. q. symphonia quaedam post fabulam acta*: TERT. adv. Val. 33 p. 209, 4 (*in imag.*) producam ... velut -a post fabulam tantam etiam illa quae ... hunc malui in locum distulisse.

[*ἐπιχιονμ i. δίψακος* PS. DIOSC. Vind. 3, 11 (*R*) *v.* σεντίκλονμ (siticlum *suspic. Heraeus*).]

epiclērus *v. Onom.*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CONSENT. gramm. V 350, 13 sunt ... plerique, qui *vocabula* ex graeco et latino putant posse conponi, ut **epiclīnium** (-clinum *M*), epiraedium (*i. q. 'lectus', 'accubitus'? [v.* clinium *vol. III 1349, 68 et cf.* ἐπίκλιντρον*]. ad sentent. cf. Quint. inst. 1, 5, 68, ubi* bi- *[v. et s.* epi, *p. 660, 34]*. epi- *Consentii errore aliquo natum videtur [cf. seq.* epi- raedium*]*).

APVL. mund. 18 *terrarum motus* obliquis lateribus proxima ⌊quaeque⌋ (⌊ ⌋ *v. adn. crit.*) iactantes et acutis angulis mobiles **epiclintae** (*Colvius,* (a)epidete, epedite *codd.*) graece appellantur (*gr. p. 396ª, 1* τῶν δὲ σεισμῶν οἱ μὲν εἰς πλάγια σείοντες κατ' ὀξείας γωνίας ἐπικλίνται καλοῦνται).

epiclōsis *v.* epiglossis.

***epicoenon, -ī** *et* **epicoenum, -ī** *n.*, ἐπίκοινον (*sc.* γένος). *de scriptura*: -cen-: DON. *infra l. 32.* CONSENT. *infra l. 36.* PRISC. *infra l. 37. 56.* -quin-: DIOM. *infra l. 33.* -koen-: PRISC. *infra l. 56. 63. cf.* GRAMM. suppl. 235, 12 epikoenon per k et oe dipthongon debemus scribere (*v. l. 39. 43 et cf. p. 660, 38*). *de formis nom. (acc.) sing.*: -on *inde a* QVINT. *infra l. 61 plerumque.* -um: PROB. *infra l. 64.* PRISC. *infra l. 56.* ISID. diff. *infra l. 58.* GLOSS. *l. 27.* *inde a* QVINT. (*v. l. 60*), GRAMM.

t. t. gramm.: *i. q. genus quasi commune ea nomina amplectens, quae quamvis uno solo genere (aut m. aut f.) prolata tamen utrumque sexum naturalem significant (ad rem cf. J. Wackernagel, Synt. II 26 sqq.; J. B. Hofmann, Synt. 365 sq.)*:
1 *loci notabiliores (de doctrina gramm. Rom. v. Jeep, Redeteile, p. 128)*: **a** *definitur*: α *explicatur voce lat. q. e.* 'promiscuum': *cf.* GLOSS. II 308, 55 ἐπίκοινον promiscuum -um. GLOSS.ᴸ Corp. E 263 -i promiscui sexus masculini et feminini. PROB. inst. gramm. IV 120, 4 sunt nomina quae Graeci -a appellant, id est promiscua, siquidem ex suo genere et aliam speciem designant, ut puta 'canis', 'simia', 'sus', 'passer' *eqs.* DON. gramm. IV 355, 18 est -on, id est promiscuum, ut 'passer', 'aquila'. 375, 22 (-cen- *LS*). DIOM. gramm. I 301, 13 quintum genus quod Graece -on (-quin- *M*, epinon *A*), dicitur, Latini promiscuum vel subcommune (*v. infra l. 43*) vocant *eqs.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 538, 20 de -is id est promiscuis. CONSENT. gramm. V 344, 24 (-cen- *BM*). PRISC. gramm. II 141, 14 -a (*R*, -ke- *GK*) id est promiscua vel masculina sunt vel feminina, quae una voce et uno articulo utriusque naturae animalia solent significare. GRAMM. suppl. 162, 13. 235, 12 epikoenon i. promiscuum *eqs.* (*v. supra l. 16*). β *per se definitur*: AVG. gramm. V 505, 43 de genere -o (*om. F*). est ... genus -on, quo sub uno articulo intellegitur uterque sexus, ut puta 'hic passer' (*v. supra l. 38*). GRAMM. suppl. 235, 14 -koenon ... dicitur 'supercommune' (*cf. supra l. 34 et v. s.* epi, *p. 660, 39*). **b** *distinguitur a t. t. q. e.* 'commune': SERV. gramm. IV 408, 8 *sqq.* commune *genus*, quod et masculinum et femininum ... *continet.* -on ... quod confusum continet sexum. nam inter commune et -on hoc interest, quod commune est ubi visu secernimus sexum ut 'canis', -on est e contrario ubi visu non secernimus sexum ut 'piscis' (*ibid. l. 11 sqq.*: inter -on et c. hoc interest, quod in communi articulo secernimus sexum ut 'hic canis' vel 'haec canis': in -o vero unus articulus sumitur et utrumque sexum intellegimus ut 'haec aquila'. *sim.* CLEDON. gramm. V 11, 7 *sqq.* [*exempl. gen. comm.*: 'hic' *et* 'haec sacerdos'; *gen.* -i: 'hic passer', 'haec aquila']. *al.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 493, 37 *sqq.* POMP. gramm. V 161, 4 *ad l. 30 fusius*). PRISC. gramm. II 555, 25 commune duum generum et -um (-cen- *GLK*, epykoen- *B*) in participio inveniri natura ipsa prohibet. GRAMM. suppl. 235, 15 *sqq.* ISID. diff. 1, 126 inter c. et -um. c. generis (*al.* gentis) est, -um vero animalium. orig. 1, 7, 29 *fusius.*

2 *loci generales*: QVINT. inst. 1, 6, 12 'lepus' et 'lupus' similia positione ... non esse paria, quia 'lepus' -on sit, 'lupus' masculinum (PRISC. gramm. II 104, 19 'l.' ... -um [-ce- *RGL*, -coenon *D*, -koenum *B*; *om. H*] disyllabum ... tertiae ... declinationis). PROB. inst. gramm. IV 82, 35 'hic' et 'haec passer', quod -um enarratur. *al.* AVG. gramm. V 496, 21 *nomina terminant a vocali* ab -o 'vipera', 'aquila', 'musca', 'locusta', 'ulula'. 497, 17. *al.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 494, 21 plerumque auctores variant ipsa -a. 501, 26. *al.* PRISC. gramm. III 445, 31 'mus, muris' -on est. 487, 3 *verba naturaliter ad certum sexum pertinentia* in alterum sexum transferre vel figurate vel per irrisionem vel per -a (*v. app. crit.*) ut si dicam 'bona anima est quae istam virginem devirginavit' *eqs.* GLOSS.ᴸ V Abba HI 32 hiaena -on est, genus beluae.

epicōpus, (-a, -um), ἐπίκωπος. *i. q. remis instructus*: CIC. Att. 14, 16, 1 V Nonas conscendens ab hortis Cluvianis in phaselum -um has dedi litteras (*cf.* 5, 11, 4; *ubi gr.*).

[SCHOL. IVV. 6, 573 (*ad* 'ephemeridas' *sc.* 'ceu ... sucina tritas') quae ex assidua tractatione colorem suum mutavit et **epicrocea** (*Cramer,* eplocea *PS [alii aliter]; i. fere 'lutea', v. l. 81*) facta est. *cf. l. 80. 82 et v.* croceus.]

epicroculum (ecrocollum *R*) pallium tenue meretricium, dictum a croceo colore GLOSS.ᴸ IV Ps. Plac. E 12. *v.* epicrocum *et l. 77.*

epicrocum, -ī *n.*, ἐπίκροκον. epy-: *p. 664, 6. 11.* -groc-: *p. 664, 17.* *i. q. species vestimenti pellucidi* (*et crocei [v. p. 664, 5 et cf. l. 77. 81]; vix tamen ad voc. gr.* κρόκος *referendum fuerit, cum notio 'pellucidi' primitus unica fuisse videatur [sic et ap.* PLAVT. *l. 15]. itaque potius de* κρόκη *derives intellegasque vestem quandam subtilissimae telae [sc. muliebrem, virorum, effeminatorum ut vid., l. 14; cf. et l. 10]*): *proprie*: *cf.* PAVL. FEST. p. 82 -um genus amiculi croco tinctum, tenue ac perlucidum (GLOSS.ᴸ IV Ps. Plac. E 3 -a [epripica, epypicra *trad.*] perlucida). GLOSS.ᴸ II Philox. EP 4 -um ἐσθῆτος εἶδος [⌊ἢ σχοινίον ἀρμένου κατώτερον⌋] (⌊ ⌋ *vid. ad lemma abolitum q. e.* epidromos [*v. p. 665, 58*] *pertinere*). EP 6 -um δηλαυγές (*i.* τηλ-). NAEV. trag. 54 diabathra in pedibus (pecudibus *trad. Varro ling. 7, 53*) habebat, erat amictus -o ([epy- *cod.*]. *ad Bacchum in Lycurgo relegavit Ribb., an ex comoedia?* [*addit* VARRO *l. c.* utrumque vocabulum graecum, *sc.* 'diabathra' *et* '-um']). VARRO frg. Non. p. 318, 27 (= frg. 37 p. 202, 1 F.) utrumque mulieres et -um viri quoque habitarunt (*i.* 'adhibuerunt'). *inde iocose in comparat. de iure nimis liquido*: PLAVT. Persa 96 nisi cremore crassost ius (sotius *trad.*) collyricum, nihilist (nihil est *trad.*), macrum (magr- *codd.*) illud -um (-groc- *codd.*) pellucidum. *cf.* epicroculum *et v. p. 663, 77.*

[GROM. p. 360, 11 si *terminus* aliquid fictum habuerit super se, aerum aut plumbum aut stagnum **epicteticum** (*i. 'stannum epitecton'?, an i. q.* epitecticum, *q. v.?*), hoc est massatium fabritum *eqs.* (*v. Du Cange s. v. massatium*).]

epicūrizo *v. Onom.* Epicurus.

***epicus, -a, -um,** ἐπικός. *de originatione: v. infra l. 45. forma gr.* -on: MAR. VICTORIN. *infra l. 50 sqq.* (*iuxta* dimoeron; *sic et* gramm. VI 175, 30); *infra l. 57* (*post* tetrametron, *ante* acatalecton). *inde a* CIC., QVINT. (*binis locis*). [*ex correct.*: PORPH. *l. 41.*]

i. q. herous: 1 *de ipso poeta (pro subst. infra l. 34 sq.)*: CIC. opt. gen. 2 licet dicere et Ennium summum -um poetam ... et Pacuvium tragicum et Caecilium fortasse comicum (*cf.* HIER. in Am. 1, 1 p. 993ᴰ poetae si -i sunt, Homerum atque Vergilium ... concelebrant; *opp.* lyrici). QVINT. inst. 10, 1, 51 *Homerus* omnes sine dubio et in omni genere eloquentiae procul a se reliquit, -os tamen praecipue *eqs.* (MAR. VICTORIN. gramm. VI 56, 5 apud -os). 2 *de carmine, metro (rebus ad metrum pertinentibus), genere -o (singulariter de ratione tamquam heroa, qua quid enarratum est; sc. non de ipsa forma -a: infra l. 62)*: CIC. opt. gen. 1 poematis ... tragici comici -i melici. QVINT. inst. 10, 1, 62 Stesichorum ... -i carminis onera lyra sustinentem (PORPH. Hor. carm. 1, 6, 1 p. 11, 18 fuit ... L. Varius et -i [*W. Meyer,* ipse *trad.*] carminis et tragoediarum et elegiorum auctor [*sim.* sat. 1, 10, 40 p. 283, 23]. SCHOL. Cic. Bob. p. 175, 32 St. Q. Tullius ... -i ... carminis scriptor). FORTVN. gramm. VI 284, 5 idem *versus* et -us dicitur, quod sermonum capax et quod per eius pedes simplicius ... verba eant ..., ἀπὸ τοῦ ἕπεσθαι (MAR. VICTORIN. gramm. VI 161, 31 pars tertia -i versus. DIOM. gramm. I 494, 30 *versus herous* et hexameter vel Pythius vel -us ... vocatur. *cf. et infra l. 59*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 50, 10 species ... metrorum sunt quattuor: -a, melica, comica, tragica (*item de metro*: 161, 28 'terruit urbem' [*Hor. carm. 1, 2, 4*] metrum vocatur dimoeron -on, ideo quod duos pedes heroos accipiat, dactylum et spondeum [163, 1; *v. app. crit.* 167, 17. 171, 34. *al.*]. 166, 27 mixtus *versus* ex duobus metris, -o et trochaico. 180, 16 metra trimetra [*v. infra l. 55*] -a hypercatalecta. PORPH. Hor. ars 73 p. 166, 11 de omnibus metris, de -o, elegi⟨ac⟩o, [ac] iambico). MAR. VICTORIN. gramm. VI 167, 7 trimetris ... -is hypercatalectis (172, 24. *al. cf. supra l. 53*). 170, 21 tetrametrum (*ibid. l. 25.* 172, 16 -um t. acatalectum heroum [177, 11; *v. supra l. 26*]. 178, 15. *al.*). 170, 32 *metrum* ... compositum ex dimetro iambico acatalecto et penthemimere -o (182, 30 penthemimeri. *al.*). 172, 14 -um hexametrum (*v. supra l. 44*), quod heroum ⟨dicitur⟩ (*om. AB*). *al.* MART. CAP. 1, 3 poetae ... -a vulgo lyricaque pagina *consonabant.* *nota (v. supra l. 37)*: HIER. in Hab. 2 praef. p. 1307ᴬ alterum ... in Abacuc librum scribimus, proprium cantico eius opusculum dedicantes sermonemque -um et psalterii id est lyrico more compositum, totis viribus aggredientes.

***epicyclus, -a, -um,** ἐπίκυκλος. epicicl-, epy- *hi illi codd. nonnullis locis* CHALC. *exhibent.* *t. t. astron.*: *i. q. circulus, qui centrum in puncto circumferentiae habet alterius circuli*: *cf. def.*: CHALC. comm. 81 p. 151, 15 -us dicitur globus, qui per aliquem circulum fertur. 1 *adi.*: CHALC. comm. 79 p. 149, 1 alii sphaeris eccentris ... vehi planetas adserunt, alii -is potius, hoc est a terra separativis (87 p. 158, 6 seu per eccentros ferantur seu per -os circulos [*v. l. 75*] *stellae errantes.* 97 p. 168, 2 motus eccentri sui vel etiam -i ... progressionem). 81 p. 151, 15 per -os globos. MART. CAP. 8, 879 huius (*sc. Stilbontis*) Venerisque circulos (*v. l. 73*) -os esse superius memoravi (*sc. 8, 857 Veneris Martisque* circuli terras ... non ambiunt, sed circa Solem laxiore ambitu circulantur). 2 *pro subst.*: CHALC. comm. 81 p. 151, 21 s ζ η κ -us *eqs. ibid. l.* 24 sol in eodem -o constitutus (*ibid.* p. 152, 4 sol ... in hoc eodem -o constitutus -i sui motui contrarium motum moliatur). 82 p. 153, 9. *ibid.* p. 154, 9 est ... in solis circuitu maximum intervallum ... a terra ad summum limitem solstitialis -i. 85 p. 156, 16. 86 p. 157, 19. *al.* *v. et p. 32, 38.*

epidecticalis, epidecticum *v.* epitect-.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epidēmētica, (-ōrum) *n.*, ἐπιδημητικά. *i. q. pecunia hospitiorum vice solvenda:* COD. Iust. rubr. tit. 12, 40(41) de metatis et -is. NOVELL. Iust. 134, 1 p. 678, 3 neque ... angariis aut his quae vocantur -is aut alio quolibet dispendio gravare nostros subiectos (*gr.* ἐπιδημητικοῖς).

VINDIC. med. 44 p. 234, 15 sicuti memoravimus in libro undecimo, quem **epidēmiōn** (eridimion *cod., i.* ἐπιδημίων) appellavimus.

AMM. 19, 4, 7 prima species luis pandemos appellatur ..., secunda **epidēmos** (*i.* ἐπίδημος. -us *cod.*), quae ... acies hebetat luminum *eqs.* ..., tertia loemodes *eqs.*

epidermis *f.*, ἐπιδερμίς. *i. q. cuticula quaedam verae cuti superducta* (*transl. de crustis quae super ulcera nascuntur*): PELAGON. 182 pelliculam de qua pulmunculus fuerit abstractus, parcius demittito, id est fortius resecato, ne -is fiat (*item* VEG. mulom. 2, 61, 1 ut pellem ... praecidas, ne cum cicatricem duxerit, inveniatur -is [-darmus *A*]).

PS. SORAN. quaest. med. 251 p. 274, 2 utimur ... **epidesmo** (*i.* ἐπιδέσμῳ. epydis- *cod.*), cui est nomen lepus sine auribus.

[**epidia** COM. pall. inc. 18 *v. Onom.* Epidicus.]

epidīcticōs *v.* epidicticus, *l. 28.*

epidīcticus, -a, -um, ἐπιδεικτικός. GLOSS. Werth. Gallée 339 -⟨ic⟩a demonstrativa. *i. q. demonstrativus, techn. de certa orationis specie:* CIC. orat. 42 in illo -o genere quod diximus proprium sophistarum, pompae quam pugnae aptius *eqs.* (*cf.* 37. 207, *ubi gr.*). FRONTO p. 54, 12 N. cum aeque tres quasi formulae sint orationis, ἰσχνόν, μέσον, ἁδρόν, prope nullus in -is τῷ ἰσχνῷ locus *eqs.* (*cf. ibid. l.* 7. 10. 13, *ubi vox gr.*). [*gr. etiam* FORTVN. rhet. 1, 1 p. 81, 16.] *v. et s.* epitecticus. [?**epidīcticōs,** ἐπιδεικτικῶς *adv. sic codd.* DON. Ter. Andr. 794 p. 227, 2 (ἐπιδεικτικῶς *edd.*).]

epidiēgēsis, *f.*, ἐπιδιήγησις. *i. q. repetita narratio:* FORTVN. rhet. 2, 19 p. 112, 13 est et -is, cum latius in quaestionibus vel ante epilogos exequimur eas res gestas, quas in narratione breviter attigimus. [PS. CASSIOD. rhet. 15 p. 502, 28 *vox gr.* (epidigisis *cod.*).]

[**epidimoeron** (ἐπιδίμοιρον) *trad.* VITR. 3, 1, 6 *graece editur.*]

epidiorthōsis *f.*, ἐπιδιόρθωσις. *abl.* -i: *l. 40. gr.* SERV. auct. Aen. 10, 302 (*lat. F*). COMMENT. Lucan. 9, 69 (epidiortosit *C*).] *i. q. correctio rei antecedentis* (*sc. quasi postea facta*): SACERD. gramm. VI 468, 11 ex ... figura ... synecdoche nascuntur duae: aposiopesis et -is. *ibid. l.* 18 de -i. -is est oblivionis correctio ut 'filius' *eqs.* (*cit. Verg. Aen. 7, 50*). CASSIOD. in psalm. 61, 2 p. 429^C^ figuram ... quae dicitur -is, Latine superioris rei correctio.

epidīpnis *f.*, ἐπιδειπνίς. *acc. plur.* -das: *l. 46. i. q. mensa secunda:* PETRON. 69, 6 nec ullus tot malorum finis fuisset, nisi -is esset allata *eqs.* MART. 11, 31, 7 has *cucurbitas* prima feret *Caecilius* alterave cena, has cena ... tertia reponet, hinc seras -das parabit.

epidīxis *f.*, ἐπίδειξις. *abl. plur.* -bus: *l. 49.* NOT. Tir. 93, 75 epodixis. *i. q. genus quoddam ludicri:* CORP. V 2787 Q. Magurius ... lus(or) (*an* lus(it)?) -b(us) et cetaes (*v. vol. III 964, 51*) ... in greg(e) Veturian(a) *eqs.* (*cf. adnot. Mommseni et v. Dessau ad nr. 5202* [*videntur ad scaenam pertinuisse; at ipsa res admodum obscura*]).

epido *v.* epiplon.

[**epidon** pirum GLOSS. III 397, 7 (494, 40. *i.* ἀπίδιον *demin.; v.* III 415, 41 pirum apidium [*lemma inserendum est vol. II 234, 34*).]

epidonicus *v.* epipedonicus.

epidromos (*l. 58*) *et* **epidromus,** -ī *m.*, ἐπίδρομος. *forma gr.* -os: ISID. *l. 68 bis.* 1 *i. q. restis* (GLOSS.^L^ II Philox. EP 4?, *v. s.* epicrocum *p. 664, 8*): CATO agr. 13, 1 *in torcularium opus est* lectum stratum ubi duo custodes liberi cubent ... fiscinas novas ⟨...⟩, veteres ⟨...⟩, -um ⟨I⟩, pulvinum I *eqs.* (*cf. J. Hörle, Catos Hausbücher 1929, p. 212; an i. q. lorum sc. quo lectus sustentetur* [*v. 10, 5*]?). *de resti quae in superioribus cassibus ad rete contrahendum applicata est* (*v. Blümner, Röm. Privataltert., p. 518*): PLIN. nat. 19, 11 vidimus ... iam tantae tenuitatis *plagas*, ut anulum hominis cum -is transirent uno portante multitudinem, qua (que *trad.*) saltus cingeretur. 2 *i. q. velum:* ISID. orig. 19, 3, 2 genera velorum: acation, -os *eqs.* 19, 3, 3 -os *velum est* secundae amplitudinis, sed ad puppim.

epifania *v.* epiphan-. **epifora** *v.* epiphora.

CAEL. AVR. gyn. frg. p. 144, 1 (*ap.* ORIBAS. syn. 5, 5 p. 49^extr.^) ventris tegmina, quod Graeci **epigastrion** (*i.* ἐπιγάστριον) vocant *eqs.* (nos subventralem dicimus *add. La*).

?**epigetur** ἐπιμερογεῖ GLOSS.^L^ II Philox. EP 3 (epuletur *Vulc.*, ecpietur *Buech.*).

epiglōssis *et* **epiglōttis** (*l. 84. p. 666, 1*) *f.*, ἐπιγλωσσίς (-γλωττίς). *gen. sg.* opigloddides: CAEL. AVR. *p. 666, 1. acc. sg.* -glottida: *l. 84.* GLOSS. III 600, 26 epiclosis uva (602, 6 ipiclosis u. *cf. ibid.* 601, 32 gargarion [*i.* γαργαρεών] epiclosis [*v. Probst, Glotta 2, 1910, 112*]). *i. q. pars illa faucium, qua arteria aspera quasi operculo quodam tegitur* (*cf.* GELL. 17, 11, 4 *sq. et* MACR. Sat. 7, 15, 6 *sq.* [*utrubique vox gr.*] *et v. Cic. nat. deor. 2, 136*): PLIN. nat. 11, 66 de palato, de tonsillis. uva, -ssis, arteriae *eqs.* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 8 radicem linguae, quam Graeci -ttida vocant. acut. exc. 12 p. 707 tonsillarum et uva⟨e⟩ et opigloddides (*v. p. 665, 77*). [*dub.*: VINDIC. gyn. p. 436 (rec. l) cibus stomacho ferunt quem epigessi (?) continent (*cf. ibid. rec. d* p. 437 ipoglossa (*i. confus. c. voce q. e.* 'hyperglossis'?).]

HYG. fab. 71^a^ tit. (p. 78) septem **epigonī** (*i.* ἐπίγονοι) id est filii. *K.-M.*

*****epigramma,** -atis *n.*, ἐπίγραμμα. *scribitur* epy-: CIC. Tusc. 5, 66 *KRV.* SIDON. epist. 2, 8, 2 *M. et al.* ephi-: VEN. FORT. carm. 7, 12, 105 *R.* -grama: VEN. FORT. carm. 7, 12, 105 *A. et al. graecis litt.*: VLP. dig. 47, 10, 5, 10. *de formis: gen.: sg.* -tos: VITR. 8, 3, 23. *pl.* -tōn: MART. 1 praef. 10, *v. infra l. 54.* 1, 1, 3, *v. infra l. 55.* 1, 117, 3 PRISC. gramm. II 261, 9 II 516, 25 ANTH. 287, 22. (*dat.*) *abl. pl.*: -tīs: CIC. Att. 1, 16, 15, *v. infra l. 36.* FRONTO p. 212, 1 N. NON. p. 87, 22 PRISC. gramm. II 149, 13 adn. (*codd. GLK*). AVSON. 360, 2. -tibus: PRISC. gramm. II 267, 16 BASS. gramm. VI 255, 11. *sec. primam decl.*: DON. gramm. IV 379, 12; *v. p. 450, 58 sqq. de notione:* GLOSS.^L^ I Ansil. EP 40 -a titulus (= III Abstr. EP 1). 42 epitaphion dicitur, id est super sepulcrum versus (44 paucis verbis abta oratio super sepulcrum). 45 edictum iu⟨di⟩ca⟨n⟩tis. V Aa E 445 ab⟨b⟩reviata scriptura, seu adbreviati [-ta] titulatio. ISID. orig. 1, 39, 22 -a est titulus, quod in latinum superscriptio interpretatur; ἐπί enim super, γράμμα littera vel scriptio dicitur. NOT. Tir. 76, 32. *legitur inde a* VARRONE, CIC. [PAVL. sent. 5, 4, 15 *secl. Cuiacius. dub.*: FRONTO p. 184, 22 N. (epichiremata *Niebuhr*). *suppl.*: CARM. epigr. 1770, 2. *ex coni. certa:* VITA Lucani p. 336, 19.]

i. q. inscriptio (*stricte sub 1 a et 2; exempla sub 1 b allata ut laxiorem quendam usum exhibent, ita c. parte 1 a arte cohaerent* [*v. etiam l. 30*]): **1** *in arte poetica* (*cf.* PS. BASS. gramm. VI 312, 8 poeticae species latinae: epos, ... -a, iambica *eqs. de re v. Reitzenstein, PW VI 71*): **a** *de versibus, qui monumentis, signis, donis sim. inscripti sunt:* CIC. Verr. II 4, 127 cum ipsa (*Sappho*) fuit egregie facta, tum -a Graecum pernobile incisum est in basi. Tusc. 5, 66 apparebat (*in basi monumenti Archimedis*) -a exesis posterioribus partibus versiculorum dimidiatum (-tis *codd., corr. Bentley*) fere. Att. 1, 16, 15 -tis tuis, quae in Amaltheo posuisti, contenti erimus. NEP. Paus. 1, 3 quod ex praeda tripodem aureum Delphis posuisset -te inscripto (PRISC. gramm. II 17, 13. *sim.* II 253, 22). VITR. 8, 3, 21 ad eum ... fontem -a est in lapide inscriptum hac sententia versibus graecis (*cf.* 8, 3, 22. 23. CARM. epigr. 1531 B, 5 [*s. V*] hoc Pelagia suos fontes -te donat). PETRON. 115, 20 Eumolpus ... dum -a mortuo facit. GELL. 1, 24^tit.^ tria -ta ... Naevii, Plauti, Pacuvii, quae facta ab ipsis sepulcris eorum incisa sunt (*ibid.* 1). CAPITOL. Maximin. 27, 3. CLAVD. DON. Aen. 3, 285 p. 304, 26 scutum fingendo in foribus templi et tale scribendo -a *eqs.* SIDON. epist. 4, 8, 4 -a ... duodecim versibus terminatum, quod posset aptari conchae capaci. *et al.*

b *de quolibet brevi vel lepido poematio:* CIC. Arch. 25 quod *malus poeta* -a in eum (*sc. Sullam*) fecisset ... alternis versibus longiusculis (MART. 6, 65, 1). PETRON. 55, 4 ab hoc -te coepit poetarum esse mentio. STAT. silv. 2 praef. 17 in arborem ... tuam ... et psittacum scis a me leves libellos quasi -tis loco scriptos. MART. 1 praef. 8 absit ... malignus interpres nec -ta mea scribat (*ibid.* 15. 3, 69, 1. 7, 85, 3. *al.*). 10 lascivam verborum veritatem, id est -ton linguam (*cf.* 8 praef. 9). 1, 1, 3 notus ... Martialis argutis -ton libellis (1, 117, 3. *cf.* SIDON. epist. 2, 8, 2 quam [*neniam funebrem*] ... ceteris -tum meorum voluminibus applicandam mercennarius bybliopola suscipiet. ALC. AVIT. carm. 1 prol. p. 201, 8). 1, 118, 1 cui legisse satis non est -ta centum *eqs.* (2 praef. 2. 4, 81, 1 PLIN. epist. 4, 3, 3). 2, 7, 3 componis belle mimos, -ta belle (SVET. frg. p. 345, 12 *Rothius,* compertum *vulgo* [*inde* PORPH. Hor. sat. 1, 7, 19/20]). 4, 23, 3. 4, 49, 1 nescit ... quid sint -ta ..., qui tantum lusus ista iocosque vocat (*cf.* TAC. dial. 10). 12, 94, 9 -ta fingere coepi (*cf.* SIDON. epist. 2, 10, 4 illorum iustius -ta micant quam istaec, quae imaginarie tantum et ... umbratiliter effingimus). *al.* PLIN. epist. 4, 14, 9 sive -ta sive idyllia sive eclogas sive ... poematia ... vocare malueris, licebit voces, ego tantum hendecasyllabos praesto (*cf.* ALC. AVIT. carm. 6 prol. p. 274, 7). SVET. Aug. 70, 2. vita Cornific. p. 41, 3 Cornificia, cuius insignia extant -ta (CAPITOL. Opil. 11, 3. *et al.*). FRONTO p. 212, 1 N. PORPH. Hor. sat. 2, 2, 50/51. *al.* AVSON. 360, 2 esse Apuleium in vita philosophum, in -tis amatorem. ALC. AVIT. carm. 6 prol. p. 275, 8 VEN. FORT. carm. 7, 12, 105. *de certis certorum virorum -tis* (*v. et supra l. 42*): VARRO rust. 3, 16, 4 Archelaus in -te ait. CIC. fin. 2, 106 non intellego, cur Aristoteles Sardanapalli -a ... derideat. Tusc. 1, 84 Callimachi ... -a in Ambraciotam Theombrotum est (SEN. epist. 108, 34 Enni. QVINT. inst. 1, 5, 21 Catulli). QVINT. inst. 8, 3, 29 nec minus noto Sallustius -te incessitur. PLIN. epist. 7, 4, 3 incidit -a Ciceronis in Tironem suum. SVET. vita Hor. p. 45, 1 gramm. 22 LAMPR. Alex. 38, 1. *et al.* '-ta' *pro titulis librorum* (*cf. supra l. 55. 71*): SVET. Aug. 85, 2 unus liber extat ..., cuius ... titulus est Sicilia; extat alter aeque modicus -tum. DON. vita Verg. p. 4, 56 Br. *fecit Vergilius* catalecton et priapea et -ta *eqs.* (SERV. vita Verg. p. 1, 13). PRISC. gramm. II 261, 9 Martialis in I -ton (II 267, 16. 516, 25). BASS. gramm. VI 255, 11. *et al.*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *de stigmate servi fugitivi*: PETRON. 103, 4 implevit Eumolpus frontes utriusque ingentibus litteris et notum fugitivorum -a per totam faciem liberali manu duxit.

epitheta selecta ad 1: Graecum: *p. 666, 33.* PLIN. epist. 4, 3, 3. 4, 18, 1. *et al.* iambicum: MAR. VICTORIN. gramm. VI 137, 25. arduum: VEN. FORT. carm. 3, 18, 1. brevius (brevissimum): MART. 3, 83, 1. 8 praef. 18. dulce: MART. 7, 25, 1. famosum: SVET. Iul. 73. elegans: ISID. vir ill. 36 p. 1101^A. insigne: *p. 666, 69.* longum: MART. 1, 110, 1. 2, 77, 1. 6, 65, 5. pernobile: *p. 666, 33.* ridiculum: SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 22. vividum: MART. 11, 42, 1. *deriv.*: epigrammatarius, epigrammaticus, epigramm⟨at⟩ista.

epigrammatārius, -ī *m.* *ab* epigramma. *is qui epigrammata facit*: VOPISC. Tac. 16, 3 de qua *imagine* quidam -us ita allusit, ut diceret *eqs.* quatt. tyr. 7, 4 sunt ... Aegyptii ... novarum rerum usque ad cantilenas publicas cupientes, versificatores, -ii, mathematici *eqs.*

epigrammaticus, (-a), (-um). *ab* epigramma. *i. q. ad epigramma pertinens*: SPART. Ael. 5, 9 Martialem, -um poetam.

epigrammation, ἐπιγραμμάτιον. *i. q. breve epigramma*: VARRO Men. 90 libet me -a (epigramma *vel* -ata *pars codd. Nonii*) facere. 398 poema est lexis enrythmos ..., itaque etiam distichon, -on vocant poema. ling. 7, 28 item ostendit Papini (Po⟨m⟩pili *Bergk*) -on, quod in adolescentem fecerat Cascam.

epigramm⟨at?⟩ista, (-ae) *m.* *ab* epigramma. *i. q. epigrammatarius*: SIDON. epist. 4, 1, 2 si quid ... panegyrista plausibile, sophista serium, -a (*Luetjohann*; epigrammista *codd.*) lascivum ... condiderunt (*iure tamen dubitare possis de probabilitate coniecturae: nam fort. Sid.* epigramm-ista *re vera formavit* [*sc. quasi ad analogiam vocc. q. s.* panegyr-ista, soph-ista. *v. et* epitaph-ista]).

epigrōma NOT. Tir. 76, 31 (*post* commentarium, epitoma. *cf. Du Cange s. v.*).

epigrus *v.* epiurus.

epilampadium, -ī *n.*, *ἐπιλαμπάδιον. *instrumentum in medicina adhibitum*: CHIRON 677 folliculum sagitta pungis vel -um, si habueris, infigis ei, desinies humorem ambulare. CAEL. AVR. acut. exc. 6 p. 691 cucurbita erit adhibenda cum -o non satis ignito in medio capite.

***epilēpsia** (-lemps-), -ae *f.*, ἐπιληψία. *de scriptura et formis* (*v. W. Schulze, Orthographica, Marburg 1894, III sqq.; Sofer, Lat. u. Roman. aus d. Etym. d. Isid. v. Sevilla p. 156*): epilemps- (epy- epe- ephi-): PS. SORAN. quaest. med. 207 (*bis*), *v. infra l. 52.* VINDIC. med. 6, *v. infra l. 64.* 33. THEOD. PRISC. phys. 5 p. 253, 8, *v. infra l. 66.* CAEL. AVR. diaet. pass. 55. 56 (*cod. Aug.*). ORIBAS. syn. 8, 7 (*Aa*). *et al.* -lems-: MISC. Tir. p. 65, 26 (hipelēsia). ISID. orig. 4, 7, 5. 9. *et al.* -lens-: FIRM. math. 7, 23, 19 *codd. AD.* CASS. FEL. 71 p. 168, 16. 172, 11. -lentia: FIRM. math. 7, 23, 19 *BN.* GREG. TVR. glor. mart. 86 p. 546, 21, *v. infra l. 67.* **epilēmpsis,** -is *f.*, ἐπίλημψις: THEOD. PRISC. log. 46 p. 147, 4 (*B*; -sia *r*; epilepsias *b*). 47 p. 147, 9. GLOSS. ἀναλημψία.

i. q. morbus comitialis (*cf.* SCRIB. LARG. 12. *vocatur* sacra passio, puerilis, caducus morbus: CAEL. AVR. diaet. pass. 56. *et al.*): *ad definitionem*: PS. SORAN. quaest. med. 207 quid est -a? mentis et sensibilium nervorum passio (*cf.* THEOD. PRISC. log. 47 p. 147, 9. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 60 -a vocabulum sumpsit, quod sensum atque mentem pariter apprehendat [*sim.* diaet. pass. 55 ISID. orig. 4, 7, 5]). *ibid.* aliter: ... subitaneus casus, interdum frequens, interdum per intervalla accidens (CASS. FEL. 71 p. 168, 16. *cf.* GLOSS. III 600, 22). *varia ex usu* (*fusius de -a tractant*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 60 *sqq.* CASS. FEL. 71 p. 168, 15 *sqq.* ORIBAS. syn. 8, 3. 4. *et al.*; *cf. p. 668, 6 sq.*): FIRM. math. 7, 21, 4 aliis ... ⌊stomacacas -as⌋ (⌊ ⌋ *Ziegler*, stomacalis epylenticialis *vel* epilentialis *NW*; stomaca⟨cas, a⟩liis -as *Heraeus in schedis*), aliis insanias ... decernit ista coniunctio (*cf.* 7, 23, 19). VINDIC. med. 6 fit tam vehemens *in coitu* membrorum motus, ut a plerisque -a minor diceretur (*cf.* MACR. Sat. 2, 8, 16 *ex Hippocrate*). 33 VITA Hippocr. Rh. Mus. 58 (1903) p. 61, 113. THEOD. PRISC. phys. 5 p. 253, 8 -ae passio. *al.* GREG. TVR. glor. mart. 86 p. 546, 21 nec caruit ultra hanc -ae infirmitatem *Epachius presbiter.* ORIBAS. syn. 8, 7. *al.* ISID. orig. 4, 7, 9. *et al.* *v. et p. 658, 54.*

***epilēpticus** (-lempt-), -a, -um, ἐπιληπτικός. *de scriptura et formis* (*v. Schulze loco supra l. 39 citato*): epilempt- (epy-, epe-, ephi-): VLP. frg. Vat. 130, *v. infra l. 84.* MARCELL. med. 20, 128, *v. infra l. 80.* PS. APVL. herb. 131, 37 H.-S. THEOD. PRISC. log. 49 p. 150, 2, *v. p. 668, 8. al.* *et al.* -lemt-: MARCELL. med. 20, 3 DIOSC. 1, 140 CHALC. comm. 231 *U. et al.* -lent-: FIRM. math. 7, 23, 15. *al.* CHIRON 311. *al.* PLIN. VAL. 5, 7 DIOSC. 1, 5. *al.* GREG. TVR. Franc. 4, 12 p. 148, 15. *al.* GLOSS. uuoda (*anglosax.*). daemoniosi. -a ἀναλημψία (*v. l. 49*).

1 *de hominibus* (*iumentis: l. 80.* CHIRON 341): *i. q. morbo comitiali correptus, vexatus* (MARCELL. med. 20, 3. *cf.* CHIRON 311 de emplectico, id est -o. MARCELL. med. 20, 128 -is, quos caducos dicunt [*distat a* caducus: FIRM. math. 7, 21, 8]. PS. APVL. herb. 131, 37 H.-S. ad -os, hoc est daemoniosos et qui spasmum patiuntur. *plerumque pro subst.*): VLP. frg. Vat. 130 sive ... quis arthriticus sit ... sive -us . . excusantur. FIRM. math. 6, 29, 16 *si* ceterae ... stellae in VI. ... loco fuerint constitutae, facient lunaticos, -os (6, 31, 53. *al. cf.* 7, 21, 3). AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 16 p. 1537^fin. in loco tantae beatitudinis ... constituere ... leprosos, paralyticos, -os (PS. AVG. serm. 292, 7 p. 2300^med. [*sim.* GREG. TVR. Mart. 2, 24 p. 617, 27]). GREG. TVR. Franc. 4, 12 p. 148, 15. 5, 5 p. 197, 12. *-orum signa, curatio sim.* (*fusius tractant*: CHIRON 341 THEOD. PRISC. log. 47 p. 147, 7 *sqq.* phys. 5 p. 253, 1 *sqq.* PLIN. VAL. 5, 7. *et al.*, *v. p. 667, 58 sq.*): THEOD. PRISC. log. 49 p. 150, 2 scotomaticorum et -orum paene similis est ... sollicitudo. p. 150, 14 omnia quae -is ordinata sunt (50 p. 152, 5. *al.*). phys. 5 p. 253, 4 latentes -os gagatis lapidis admotum fumigium ... repentinis casibus publicavit (DIOSC. 5, 154 [*gr. 5, 128* ἐπιληπτικῶν]). *al.* VINDIC. gyn. p. 460^s. DIOSC. 1, 5 *cardamomum* -is prodest (1, 19. 2, 55. *al.* [*gr. ubique* ἐπιληπτικοῖς]). *al.* CASS. FEL. 71 p. 172, 1. *et saepe.* 2 *de rebus, i. q. ad epilepsiam pertinens*: CHALC. comm. 231 phrenesis ... oblivio, lapsus -us. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 6 -a sunt agitati passione (ORIBAS. syn. 1, 16 -ae passiones [*Aa*; *gr.* τὰ ... ἐπιληπτικά]). chron. 1, 5, 170 de -a curatione memorantes. GREG. TVR. Mart. 2, 18 p. 615, 6 quod genus morbi -um ... medicorum vocitavit auctoritas (*cf.* vit. patr. 8, 8 p. 699, 1). *cf. et p. 658, 61.*

epilēus, -ī *m.* (*cf. gr.* λεῖος). *genus quoddam accipitrum*: PLIN. nat. 10, 21 -um (-laeum *F*, -laeon *z*) Graeci vocant, qui solus omni tempore apparet. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 7 -us.

epilimma (epal- *Augustinus*) genus vilissimi unguenti PAVL. FEST. p. 82.

[INSCR. Ephem. epigr. VIII 337 (*a. 65*) villa Polli Felicis, quae est **epilimones** (*?, an* ἐπὶ Λειμώνης*?; sic Beloch [cf. Philipp, PWK XIII 710, 25. v. Onom.]*).]

epilogicus, -a, -um, ἐπιλογικός. *quod more epilogi fit, ad epilogum pertinet*: *t. t. rhet.*: -a *quaestio, i. q. qualitas communis, conclusiva* (κοινὴ ποιότης *Hermogenes*): FORTVN. rhet. 2, 6 p. 106, 1 qui sunt alii loci? ... a conparatione facti et adsumptionis, coniectura, communi qualitate, id est -a (epiloga *P*) quaestione (2, 8 p. 106, 32 -a quaestione ἐκ τῆς ἐκβάσεως). 2, 29 p. 119, 15 novissima quaestio qualis esse debet? quae aut descensum nobis subtilem faciat ad epilogos, aut quae ipsa sit -a. *al.* *spectat ad misericordiam, qualem in epilogis movere solent* (*v. p. 669, 35 sqq.*): CLAVD. DON. Aen. 8, 385 p. 171, 16 'aspice' *eqs.* -a dictio, quam idcirco ad finem distulit, ut melius partis miserationis inpleret.

epilogismus, -ī *m.*, ἐπιλογισμός: PS. SORAN. quaest. med. 48 quid est -us? ratio ab his quae magis apparent incipiens et ad illa procedens quae leviter et paulisper videntur.

epilogium, -ī *n.*, ἐπιλόγιον. GLOSS.^L II Abav. EP 3 -um (-gus): novissima pars controversiae qui (-ae) preces tantum habet (Abstr. *v. infra l. 54*). *fere i. q. epilogus*: VEN. FORT. carm. praef. 1 illi inventione providi, partitione serii, distributione librati, -orum (epilogorum *BL*) calce iucundi.

?**epilogonius,** (-a), (-um). GROM. p. 345, 14 terminus a ferro taxatus si fuerit et subditum nihil habuerit, -us vocatur (*sensu non perspicuo*).

***epilogus,** -ī *m.*, ἐπίλογος. *scribitur* aepi-: AMM. 30, 7, 1 *V.* epy- HEGES. 1, 45, 1 p. 121, 11 *CA. al.* *nom. sing.* -os: SCHOL. Cic. Gron. D p. 301, 6 St. *vox gr.*: QVINT. inst. 6, 1, 55. *al.* *de notione*: GLOSS.^L III Abstr. EP 8 -us novissima pars controversiae, quae preces tantum habet. Abol. EP 1 postremus (*sc. sermo, v. Lindsay in adn.*). V Abba EP 9 -um miseratio. capitulum. Aa E 448 -um narratio, dictatio. GLOSS. recapitulatio brevis. extrema pars libri. novissima pars controversiae flebilis ad misericordiam iudicum commovendam. NOT. Tir. 76, 38. *ap. rhet. min. numerus plur. eodem sensu quo sing. adhibetur* (*e. g.* SCHEM. dian. 13 p. 73, 6. *al.*). [*loc. dub.*: SEN. contr. 7, 4 (19), 3 (*transposuerunt edd.*). QVINT. decl. 338 p. 330, 13 (*v. adn.*).]

t. t. rhet., quo extrema pars orationis significatur; latine redditur per 'peroratio': CIC. Brut. 127 MAR. VICTORIN. rhet. 2, 14 p. 270, 15. *al.*, 'conclusio': *l. 70.* MAR. VICTORIN. rhet. 2, 15 p. 271, 12 (*de re cf. Volkmann, Rhetorik d. Griechen u. Römer p. 262 sqq.*):

1 *strictiore sensu*: a *proprie*: α *potiora quaedam ad rhet. doctrinam spectantia* (*fusius tractant* QVINT. inst. 6, 1 decl. 338 p. 330, 13 *sqq.* IVL. VICT. rhet. 18 p. 429, 16 *sqq.* MART. CAP. 5, 565. *et al.*): RHET. Her. 2, 30, 47 conclusiones, quae apud Graecos -i nominantur, tripertitae sunt. nam constant ex enumeratione, amplificatione et commiseratione (*cf.* FORTVN. rhet. 2, 31 p. 119, 31 SVLP. VICT. rhet. 23 p. 324, 21. *et al.*). SEN. contr. 7, 4 (19), 6 in -is nos de industria vocem ... infringere et vultum deicere et dare operam, ne dissimilis orationi sit orator (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 138. 11, 3, 170 -us, si enumerationem rerum habet, desiderat quandam concisorum continuationem: ... si *ad* placandos *iudices est accommodatus*, inclinatam quandam lenitatem: si misericordia commovendos, flexum vocis et flebilem suavitatem. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 164). QVINT. inst. 4, 1, 28 *neque* eo distare prooemium ab -o credam, quod in hoc praeterita, in illo futura dicantur, sed quod in ingressu parcius ... praetemptanda sit iudicis misericordia, in -o vero liceat totos effundere adfectus, et fictam orationem induere personis et defunctos excitare et pignora reorum producere (*cf.* 4, 1, 51 decl. 338 p. 331, 3. *et al.*). 6, 1, 54 ubi

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... coniunctam ex pluribus causam agimus, ... necesse erit uti pluribus quasi -is (*cf.* SIDON. epist. 9, 1, 2). 11, 3, 152 in differentia partium, ut in prooemio, narratione, argumentatione, -o (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 14 p. 194, 29 MART. CAP. 5, 506. *pro tit.*: DRAC. Romul. *ante* 5, 260. 9, 140). *et talia saepe.* *β loci selecti*: CIC. Planc. 83 ut miserabiliores -os possem dicere (QVINT. inst. 4, 2, 114 quid ulli -i possunt magis habere miserabile?). de orat. 1, 86 de prooemiis et de -is et de huius modi nugis ... referti *libri* (*cf.* QVINT. inst. 6, 2, 20). 2, 278. orat. 57 hic e Phrygia et Caria rhetorum -us paene canticum ([*inde* QVINT. inst. 11, 3, 58]. HIER. in Os. 2, 16 *sq.* p. 839^A in narrationibus atque -is Asiatico more cantare. *cf.* HIER. epist. 14, 10, 1 quaestionum scopulis transvadatis laetantium more nautarum -i celeuma cantandum est). fin. 4, 22 Tusc. 1, 112 (*inde* LACT. ira 22, 2). *al.* SEN. contr. 1, 7, 15 ad preces patrem deduxit et rogavit in -o filium (*cf.* QVINT. inst. 10, 1, 50 nam -us quidem quis umquam poterit illis Priami rogantis Achillen precibus aequari?). 3 praef. 10. 7, 5 (20), 7. *al.* QVINT. inst. 6, 1, 47 pueris in -um productis (*cf.* PS. ASCON. Verr. p. 233, 3 St.; *v. p. 668, 82 sq.*). *saepe.* GELL. 14, 2, 1 adulescens a poetarum fabulis et a rhetorum -is ad iudicandas lites vocatus. *et al.*

b *in comparatione*: QVINT. inst. 2, 17, 6 cuius sententiae (*sc. naturalem esse rhetoricen*) talis defensio est, quod indocti et barbari et servi, pro se cum loquuntur, aliquid dicant simile principio, narrent, probent, refutent et, quod vim habeat -i, deprecentur. AMBR. hex. 6, 4, 24 p. 220, 20 *canis* velut -o quodam miserabile carmen inmurmurans universos convertit in lacrimas (HEGES. 1, 45, 1 p. 121, 11 ACT. Archel. p. 95, 23). patr. 11, 46 p. 150, 1 ut tamquam -o quodam concludamus historiam sicut et scriptura conclusa divina, prophetiam sancti Iacob de sancti Ioseph nomine digeramus (*cf.* HEGES. 5, 53, 1 p. 408, 3). *huc adde*: AMBR. fid. 4, 8, 81 p. 632^D ne -o quodam invidiam quaestionis declinasse videamur.

c *transfertur ad ipsas partes, quae -o continentur*: *α ad rerum enumerationem (v. p. 668, 71. 75), fere i. q. summarium*: AMM. 30, 7, 1 replicare nunc est opportunum et ... actus eius (*sc. Valentiniani*) discurrere per -os breves. *β a poetarum interpretibus ad affectus (sc. ad commiserationem, preces, apostrophen sim.), quibus res in -o proferri solent (v. supra l. 6. 16. 24. 25. p. 668, 82. al.)*: SERV. auct. Aen. 2, 141 finita narratione *Sinon* subiungit -os; ... sane per huius modi preces ostendere vult vera se proloqui (EVGRAPH. Ter. Andr. 20). SERV. Aen. 3, 718 notandum ... quia controversiarum -os dedit sex istis prioribus libris, quos et esse bioticos voluit; ... -os autem sic variavit, ut in primo miseratio esset Didonis, in secundo mors Creusae, in tertio Anchisae *eqs.* 4, 314. georg. 1, 466 'ille (*sc. Sol*) ... extincto' *eqs.*: bonum -i repperit locum, ut in Augusti gratiam defleat Caesaris mortem. COMMENT. Lucan. 4, 799. 5, 805. 7, 369 'credite pendentes' *eqs.*: pars -i. *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 555 p. 110, 26. *et al.*

2 *latiore sensu: fere i. q. finis*: LACT. inst. 5, 3, 25 -us ... te tuus arguit stultitiae. SIDON. epist. 9, 16, 4 si -is musicis opus prosarium clauserimus *Burckhardt.*

epilophius, (-a, -um). *ab* *ἐπιλόφιος. *i. q. culminalis* (ἐπὶ λόφῳ): CORP. III 14565 (*Naissi, a. 223*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) paterno aepilofio *eqs.* (*cf. Hesych.* Ζεὺς ἐπάκριος).

liceor est **epimatizo** (?) GLOSS. Aynardi V 620, 37 (*i.* ἐπι⟨θε⟩ματίζω *coll. Prisc. gramm. III 486, 6 C* ἐπν- [ὑπο-, ὑπερ- *al.*] *coni. Heraeus*).

epimēdion (-um?, *v. l. 59 et cf. l. 65*) *n.*, ἐπιμήδιον. **1** *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 27, 53 -on III. 27, 76 -on (-menidion *Gelen.*) caulis est non magnus, hederae foliis *eqs.* DIOSC. 4, 19 de -o. -o (*i.* -o(m) *pro* -um?) hasta habet non maiore *eqs.* (*gr. 4, 19* ἐπιμήδιον [*cf. add. codd. SJ ad Diosc. lat.*: sive ut latini vineta, viecta *et Ps. Diosc. Vind. 4, 19* Ῥωμαῖοι οὐινδίκτα. *v. Wellmann ad l.*]). *cf.* μήδιον. **2** *fere i. q. retinaculum in scalarum lateribus affixum, quo sc. gradientes adminiculo utantur*: CORP. X 5192 Fabia Philemai ('*fort.* Philemat(ium)'), Baionia Philemai, Graecina Myrinna, ⟨mag(istrae)⟩ (*suppl. Mommsen*) gradus et -a s. p. f. (*dubitandum tamen de originatione*; *v. et Dessau ad nr. 5565. an* erismatia *ab* ἔρεισμα *deminutive?* [*sic suspic. Heraeus*]).

epimelas, ἐπιμέλας. *nomen gemmae*: PLIN. nat. 1, 37, 58 eurotias, eusebes, -as. 37, 161 -as fit, cum candida gemma superne nigricat (*inde* ISID. orig. 16, 10, 10; -mela *C*, -malas *K*).

[**epimelēs** (ἐπιμελής) APIC. 1^tit. *v. adn. crit.*]

⟨e⟩**pimelīa** graece cura (*i.* ἐπιμέλεια) GLOSS. V 382, 9. [*gr.* GELL. 1, 7, 19.]

epimēlida, -ae *f. v.* epimelis.

epimēlis *f.*, ἐπιμηλίς. *sec. 1^am decl.* -da, -dae: DIOSC. *l. 77.* GLOSS. *l. 79.* *i. q. genus mali*: DIOSC. 1, 129 *mespilum Hispaniensem* (*immo* '*Italicam*') multi -dam vocant (*gr. 1, 118* εἶδος *sc.* μεσπίλου ἐν Ἰταλίᾳ γεννώμενον, ὃ ἔνιοι ἐπιμηλίδα ... ὀνομάζουσιν), *unde* GLOSS. III 562, 47 -da i. nespula. [*vox gr.* CLOAT. Macr. Sat. 3, 19, 2. ISID. orig. 17, 7, 12 pomelida (pomedila *T*) *i.* '*hypomelis*' (*v. Sofer, Lat. u. Roman. aus d. Etymol. d. Is. v. Sev., p. 57. v. s.* hypomelis).]

epimēnia, (-ōrum) *n.*, ἐπιμήνια. **1** *i. q. menstrua, sc. cibaria sim. per singulos menses alci. distributa* (*cf.* GLOSS.^L III Abstr. EP 7 -a xenia quae dantur per singulos menses [I Ansil. EP 54 IV dub. Plac. E 11]. *cf. et infra l. 42*): IVV. 7, 120 *pretium erunt* petasunculus et vas pelamydum aut veteres, Maurorum -a, bulbi *eqs.* (*cf.* SCHOL. *ad l.*: Gra⟨e⟩ce dicitur -a, nam Latine menstrua dicuntur dantium). GILD. Brit. 23 chron. III p. 39, 7 barbari ... impetrant sibi annonas dari ... queruntur non affluenter sibi -a contribui ... et ni profusior eis munificentia cumularetur *eqs.* (*v. adnot. Mommseni*). **2** *notione menstrui evanida: de quibusvis cibariis, de penu sim.* (*v. et s.* epimenio): ITALA gen. 45, 21 (Lugd.) *Ioseph* dedit eis (*sc. filiis Israhel*) -a in via (ἐπισιτισμόν, VVLG. cibaria in itinere). *dub.*: ACT. Petr. 5 p. 50, 2 descendit Caesaream et ... ascendit navem, iam scala subducta neque epsimenia inposita ('neque *corruptum est, scribe* atque' *ed.*; n. primnesia *suspic. Usener* [*i.* οὐδὲ πρυμνήσια ἐπέκειτο], *fort. recte*).

epimēnio, -āre. *ab* epimenia. *i. q. viatico instruere*: ITALA deut. 15, 14 (Lugd.) viatico -bis eum (ἐφόδιον ἐφοδιάσεις, VVLG. dabis viaticum. *nota construct.*).

[**epīmer-** *v.* ephemer-.]

epimetrum, (-ī) *n.*, ἐπίμετρον. *i. q. mensurae accessio*: COD. Theod. 12, 6, 15 (*a. 369*) in -is ... eam consuetudinem ... observari, ut in aridis ... fructibus centesimam levandi dispendii causa a possessore susceptor accipiat, laridi vero et vini vicesimam consequatur.

SACERD. gramm. VI 539, 16 de **epimictō** (*i.* ἐπιμίκτῳ) sapphico tetrametro hypercatalecto.

epimonē *f.*, ἐπιμονή. *fig. rhet., i. q. crebra repetitio* (*cf.* SCHEM. dian. 7 p. 72, 21 ἐπιμονὴ est latine repetitio crebra sententiae): EVGRAPH. Ter. Andr. 494 p. 47, 13 (*add. rec. α*) figura antisagoge, proposita superius -e. CASSIOD. in psalm. 12, 1 p. 101^C quae figura (*sc.* '*usquequo*', '*quousque*' *sim.*) dicitur -e, quando similia dicta crebra repetitione geminantur (28, 2 p. 198^D. 143, 1 p. 1016^A *cf.* 101, 3 p. 707^D latine repetitio). 28, 3 p. 199^A per figuram -e ... frequenter per capita versuum unum repetens verbum *eqs.* [*vox gr.*: DON. Ter. Hec. 366 p. 257, 9 Eun. 127 p. 293, 4 (*ex correct.*). 924 p. 465, 5. *v. et l. 27.* *dub. coni.*: ISID. orig. 2, 21, 43 (= rhet. 21, 43 p. 521, 30) effon, efron *trad.* (-e *Arevalo*).]

PRISC. gramm. III 430, 28 (= rhet. 2 p. 552, 7) oratio qua utilitas fabulae retegitur, quam **epimythion** (ἐπιμύθιον) vocant, quod nos affabulationem possumus dicere, a quibusdam prima ... a plerisque ... postrema ponitur.

? **epinia** τανισια (ἐπινίκια *add. alio atram.*) GLOSS. III 480, 43 (epimenia τὰ σιτία *Roensch, coll. phil. p. 136* [e. τὰ ξένια *Heraeus*]; *v. supra l. 2*).

epinīcius, (-a), -um, ἐπινίκιος. epy-: *l. 59. 61. 62.* -nich-: *l. 60. 62.* *subst. praeter l. 57 sqq. (plur. except. l. 56).* *sg.* -on: *l. 56. 62 et v. ex. seq.* GLOSS. V 498, 53 -⟨i⟩cion sive -um (cinium *trad.*) triumphum, victoria (*v. et l. 41*). *i. q. ad victoriam pertinens*: **1** *de laudatorio carmine, quo parta victoria celebratur* (*inde laxius de quovis encomio: l. 55; cf. etiam infra l. 61*): **a** *pro subst.*: SVET. Nero 43, 2 se (*sc. Neronem post exortum in Galbae exercitu tumultum*) ... *apud milites* fleturum revocatisque ad paenitentiam defectoribus ... laetum inter laetos cantaturum -a, quae iam nunc sibi componi oporteret. RVFIN. Orig. in iud. 6, 1 p. 498, 13 B. -a (-cenia *A*, -cinia *D*) eius (*sc. Debborae*), id est victoriae laudem. *i. q. encomium* (*v. supra l. 49*): VVLG. I par. 15, 21 in citharis pro octava canebant -on (*sentent. praeterea non satis perspicua*). **b** *adi.*: AMBR. in psalm. 38, 1, 2 p. 184, 1 illi ... *qui carmina componebant quidem, sed non ipsi canebant*, coronam Olympicam postulabant, unde et -um (epyn- *α*, epynich- *DF*) hymnum eorum scripta ... testantur (*ibid. l.* 5 David ... hymnum non victoriae [*dat., sc. velut illi gentiles poetae*] -um [epy- *A*, epynicion *BCE*, -nichion *DF*], sed ei [*sc. deo*] scripsit, qui *eqs.*). **2** *i. q. festa victoriae rite celebrandae*: VVLG. II Macc. 8, 33 cum -a agerent Ierosolymis (ἐπινίκια δὲ ἄγοντες). *de re cf. Crusius, PW VI 183, 56 sqq.*

epinictis (-noctis) *v.* epinyct-.

[**epinomē** memoria GLOSS. V 357, 11 *v. s.* epitome].

NOT. Tir. 21, 71 (*post* nomen; *ante* a-, ad-, con- *et sim. compos.*) **ep[h]inōmen** (*vid. vox hybride composita esse ex* 'epi' *gr. et* 'nomen' *lat., i.* '*ad-*' *an* '*cognomen*'?; *cf.* supra-, supernomen).

***epinyctis**, -idis *f.*, ἐπινυκτίς. *de orthographia: altera syll. per* -y-: epy-: CELS. *infra l. 82.* PLIN. *p. 671, 15.* DIOSC. *p. 671, 18. 20.* aepy-: CELS. *infra l. 83.* *tertia per*: -nict-: CELS. *infra l. 83.* PLAC. *p. 671, 4. 7.* DIOSC. *p. 671, 18. 20* (*cf. et* PLIN. *p. 671, 15*; -nit-). -nect-: HIPPOCR. *p. 671, 20.* -noct- (*fort. voce ad lat.* '*noctem*' *relegata?*): DIOSC. *ter* (*p. 671, 17. 21*; *cf. et* -nuct- PLIN. *p. 671, 15 et v.* -nopt- *in seqq.*). -nypt-: PLIN. *p. 671, 14.* -nopt- (*v. l. 75*): DIOSC. *p. 671, 22.* *fere plur.*

1 *i. q. pustulae gravioris quoddam genus* (*interdum potius ulcus quoddam videtur significari: v. ex. gr. p. 671, 8. 9. 12. 13; acced.* pusula [-is *quasi adi.?, an* pusula *explicative?*] *p. 671, 9*): *cf. defin.*: CELS. 5, 28, 15^C pessima pusula est, quae -is (*J*, epynict- *F*, aepynict- *P*, epinigthys *V*) vocatur ... oritur ... fere noctu, unde nomen quoque a Graecis ei impositum est. PLIN. nat. 20, 44

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-es, ita vocatur ulcus qua⟨e et syc⟩e (*v. adn.*) in angulo oculi perpetuo umore manans (*v. infra l. 23*); quidam eodem nomine appellant pusulas liventes ac noctibus inquietantes. PLAC. med. 7 rec. β 21 H.-S. -nictidas, id est pustellas quae in nocte ingravescunt. CELS. 5, 28, 15^E -is ... herba ... sanguinali ... curatur. PLIN. nat. ind. 1, 36 *medicinae* ad ... oculos, -as (-nycted- *B*), dentes *eqs.* (PLAC. med. 7 rec. β 20 H.-S. ad -nictidas). 20, 88 -as et quidquid aliud serpit in corpore (23, 70 condylomatis [*v. infra l. 11*], ignibus sacris quaeque serpunt ulcera, -i [ulcera piuratidi *V*]). 20, 141 -as pusulas (20, 216. *v. p. 670, 81*). 20, 248 -as cutisque vitia in facie mulierum. 23, 78 condylomata ... et -es (23, 162 paronychia et -as, condylomata *eqs. v. et l. 8*). 23, 127 ulcera manantia et -as (23, 154 -as ... et lentigines et ulcera manantia et ulcera oris. *cf.* 23, 144 -as ... ulcera putrescentia). 32, 72 (-nypt- *B*). 36, 140 maculis ... corporis ... faucium exulcerationi, -as (*d*, epynuct- *B*, epinit- *a*; -is *rell.*) ..., volvarum dolores (DIOSC. 2, 135 *porrum* maculas corporis tollit, -noctidas, vulnera sordida limpidat [*gr. 2, 149, 3 ἐπινυκτίδας*]. *cf.* DIOSC. 2, 110 maculas nigras et -ynictidas [epininct- *P*; *gr. 1, 126, 2 ἐ.*]). *al. passim.* HIPPOCR. aer. 3 p. 255^{extr.} K. (= p. 7, 2 G.) -nectidas (-mect- *m²*) plurimas (*gr. ἐπινυκτίδας*). DIOSC. 2, 119 -ynictidas (*gr. 2, 135, 1 ἐ.*). 3, 23 -noctidas (*sic et* 3, 67; *gr. 3, 23, 2 et 3, 63 ἐ. v. et l. 17*). 3, 99 -noptidas (*gr. 3, 89, 2 ἐ.*).

2 *i. q. ulcus in oculo ortum (συκή): v. l. 1.*

epionia (*i. herba q. e.* paeonia *sive* dactylus) *v. s.* paeonia *et cf. vol. III 4, 8.*

PRISC. gramm. III 429, 2 Hephaestion ... ostendit comicum **epiōnicum** (ἐπιωνικόν, *i. 'ionicum a maiore'*) spondeos paribus locis habens iambicarum συζυγιῶν *eqs.*

epipactis *v.* epicactis.

? **epipampinum** NOT. Tir. 105, 50^a (*post* pampinum; *cf. ibid.* 51^a dipampinum, *quod iterum* pampinum *51 collocatum sequitur*).

epipedonicus, (-a, -um). *ab* epipedon. *scribitur:* -pod-: *l. 35. 39.* *forma* epidonicus: *l. 38 (cf. et l. 39).* *i. q. in superficie, plano positus (t. t. grom.)*: LIB. col. I p. 213, 9 sunt et medii termini, qui dicuntur -i (epodonici *E*, epipodon- *P*), pedem longum crassum et distant a se in pd. ∞CC ([*i. 'mediis in centuriarum lateribus' siti; v. adnot. et cf. Rudorff p. 274. 355*]. *inde* PS. BOETH. grom. p. 409, 20 termini ... epidonici [*v. l. 33*]). p. 247, 12 ager -us (-podon- *GP*, epiponicus *E*).

epipedos, -on *et* epipedus, -a, -um, ἐπίπεδος. -pod-: *l. 54* (*v. et l. 32*). *nom.*: -os (*f., adi. sc. Graecorum more duo sola genera exhibente*): PLIN. *l. 47.* CENS. *l. 50.* -on: *l. 54.* *latine*: -am, -as, -ōs: CHALC. *l. 48. 52. 53*; -um: *v. l. 55.* [*coni.*: PLIN. *l. 47.*] *i. q. in superficie collocatus; planus (syn.: l. 48. 50. 53. 54), aequalis*: 1 *adi.*: PLIN. nat. 37, 196 figura *in gemmis* oblonga ... probatur, deinde quae vocatur lenticula, postea -os (*Sillig c. Turnebo*; epicp-, elip-, clitedos *vel* clipeidos *trad.*) et rotunda (CHALC. comm. 8 p. 74, 14 -as hoc est planas figuras, quae longitudinem modo et latitudinem, nullam vero profunditatem habent). CENS. frg. 6, 2 p. 61, 4 plana, quae dicitur -os, summitas. CHALC. comm. 38 p. 105, 1 *singularitas* omnes in se formas numerorum creditur continere: -am, triangularem, cubum. 88 p. 159, 14 orbes -os, id est planos et sine ulla soliditate. 2 *subst. neutr.*: BALB. grom. p. 97, 5 planum est quod Graeci -on (-pod- *J*, -pedum *V*) appellant, nos constratos pedes, in quo longitudinem et latitudinem habemus (*inde* PS. BOETH. grom. p. 415, 20).

[**epipempton** (ἐπίπεμπτον) *trad.* VITR. 3, 1, 6 *nunc ed. gr.*]

epipetron *n.*, ἐπίπετρον. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 21, 52 aphace, acynopos, -on (piretron *FRE*). 21, 89 -on vocant quae numquam floret (*cf. Theophr. hist. plant. 7, 7, 4 ἔνια ... ὅλως ἀνανθῆ καθάπερ καὶ τὸ ἐπίπετρον*).

epiphanēs (*i. ἐπιφανής*) illustris GLOSS.^L V Aa E 449.

***epiphanīa**, -ae *f.* *ab* ἐπιφάνεια *et* **epiphanīa**, -ōrum *n.* *ab* ἐπιφάν(ε)ια (τά). *scribitur*: aephi-, ephi-: AMM. *p. 672, 26.* HIER. *p. 672, 31. 33. v. et infra l. 83.* epyph-, epyf-: FILASTR. *p. 672, 64.* RVFIN. *p. 672, 36.* POL. SILV. *p. 672, 54.* CONC. *saepius (v. p. 672, 67. 79. 80). cf. etiam p. 673, 1.* epifan-: COD. Theod. *p. 672, 77.* EVCHER. *p. 672, 51.* GREG. TVR. *p. 672, 72. 74.* *vox gr. v. p. 672, 81.* *de formis*: *fem.*: -a, -ae: ITIN. [Silv.] 9, 1. 26 (*dub.*: 39, 1 per -a *iuxta* pascha. *sic et* 49, 3 *bis* [*acc. sg.* -a(m) *an neutr. pl.?; v. infra l. 78*]). PS. AMBR. *p. 672, 14.* RVFIN. Greg. Naz. *p. 672, 19. 35.* AVG. *ubique.* COD. Theod. 2, 8, 24. LEO M. *p. 672, 63. al.* VICT. VIT. 2, 47 *codd. Ms* (*v. infra l. 81*). GREG. TVR. Franc. *p. 672, 72* (*aliter v. infra l. 81*). PALLAD. hist. mon. I 25 p. 312^B (*gr. p. 122, 15 τὰ ἐπιφάνια*). II 15 p. 372^B. *et al.* *plur.*: ISID. orig. 6, 18, 8 duae ... -ae. *cf. etiam* COD. Iust. 3, 12, 6, 3 (*a. 389*) *codd. CR* -arum (-orum *rell., edd.*). *fort. huc revocandum etiam* HIER. tract. p. 396, 5. 397, 6 in -is (*posteriore loco* -as *fere trad.*), *v. p. 672, 33.* *neutr.* -a, -ōrum: FILASTR. *p. 672, 24. 64.* AMM. *p. 672, 26.* HIER. epist. *p. 672, 65. al.* RVFIN. *p. 672, 65.* COD. Theod. 15, 5, 5 pr. (*a. 425*). VICT. VIT. 2, 47 *praeter Ms* (*v. l. 73*). GREG. TVR. *excepto loco supra l. 73 allato.* CONC. *saepius.* EVGIPP. Sev. 41, 1. *et al.* *v. et supra l. 76.* [NOT. Tir. 97, 62^b aepiphania (*post* aepiphanus) *potest pertinere ad Onom.*] *v. Onom.* GLOSS. *et notionis exempla v. p. 672, 13 sqq.*

i. q. apparentia, ostensio: 1 *sensu eccles. de apparitione Christi: tam de actu apparendi (v. infra l. 16. 18) quam (saepius) de sollemni illo a. d.* VIII *Id. Ian. die, quo domini in mundo manifestatio celebrabatur (variam rem significat: i. q. nativitas infra l. 36 [syn.* theophania: *infra l. 19]; natalis dies infra l. 30. 59 sqq. [coniung. paschae festum: infra l. 60 sqq.]; de die baptismatis infra l. 28 sqq.; de die adorationis a magis factae l. 38 sqq. 49. 53. 55. 69 sqq. [opp.* 'natalis'*: infra l. 75 sqq.]; de miraculo illo aquae in vinum conversae infra l. 50 sqq.). ad rem cf. Usener, Weihnachtsfest², 1911, p. 195 sqq.; Caspari, Realencykl. f. prot. Theol. V 414, 55 sqq.*

a *potiores loci ad varium vocis usum variamque vim festi pertinentes*: *de sensu vocis*: PS. AMBR. serm. 8, 2 p. 618^D *sq.* -ae ... gaudia. quaerat forte aliquis, quid interpretetur hoc verbum; scilicet quia ἐπιφαίνειν graece, latine dicitur 'apparere'. ergo quia tunc primum apparuit salvator in mundo, ipsa dies eodem vocabulo -a nuncupata est (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 3, 2 p. 89, 8 nomen diei ex eo quod apparuit — ἐπιφανῆναι etenim Graeci nominant 'apparere' — -a [epyf-, epyph- *AC*] vel theophania nuncupatum est [*i. 'nativitas', v. infra l. 36 et cf. quae seqq.*]). ISID. eccl. off. 1, 27, 2 p. 762^C -a ... graece, latine 'apparitio' vel 'ostensio' dicitur (orig. 6, 18, 6. *cf. et infra l. 46*). GLOSS.^L V Aa E 450 -a splendor, inluminatio. *et al.* *de die -ae agendo*: FILASTR. 140, 1 sunt ... dubitantes heretici de die -orum domini ... qui celebratur octavo Idus Ianuarias (*cf.* AMM. 21, 2, 5 feriarum die, quem celebrantes mense Ianuario Christiani -a [aephiph- *cod.*] dictitant). *cuius facti memoriam -a prodat*: HIER. in Ezech. 1, 3 p. 18^C V *dies Ian. significat* baptisma, in quo aperti sunt Christo caeli et -orum dies hucusque venerabilis est, non ut quidam putant natalis in carne; tunc enim absconditus est et non apparuit (*sim.* tract. p. 396, 5 alii putant quod in -is [ephi- *N*, aephiphanis *F*] nascitur *Christus eqs. ibid.* p. 397, 6 dicimus quia hodie Christus natus est, post in -is [aephiphanias *sim. trad.*] renatus est [*i. 'baptizatus'*]. vos adstruite *eqs.* ... qui dicitis in -is natum [*v. seqq.*]). *cf. et infra l. 52. 56.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 3, 1 p. 88, 17 -ae (epyf- *AC*) id est nativitatis Christi ... sollemnitas (*cf. tit.* 'de -iis' *et v. supra l. 20*). AVG. serm. 200, 1, 1 abscondebatur *Christus* in stabulo et agnoscebatur in caelo, ut agnitus in caelo manifestaretur ... et appellaretur -a dies iste (*sc. quo magi adoratum venerunt*), quod latine manifestatio dici potest (*item* 201, 3, 3. 204, 1 -am ... quo graeco vocabulo significatur manifestatio. ambo ... dies [*sc.* '*natalis*' *et* '*-a*'] ad manifestationem pertinent Christi. in illo ... natus est ... hodierno ... die, qui -a ... hoc est 'manifestatio' dicitur, adoraverunt eum magi gentium. *al.*). *et al.* PS. AVG. serm. ed. Mai 60, 1 -a ... graeco nomine appellata, 'ostensionem' vel 'apparitionem' (*v. supra l. 21*) ... significat. ideo ... hic dies dictus est, quod se in hac die manifestis signis Christus ... ostenderit. hodie ... vel a magis stellam illam sequentibus nostri Christum ... adoratum esse confirmant vel aquas ... in Galilaea a domino ⟨in⟩ vinum esse conversas (*cf.* EVCHER. instr. 2 p. 154, 18 -a [epif- *SAV*] ... significat 'apparitio' vel 'ostensio' sive quod eadem die dominus ... in baptismo suo [*v. supra l. 28*] populis fuerit ostensus sive quod stella magis sive quod ... aqua in vinum versa tunc apparuerit. POL. SILV. fast. Ian. 6 -a [epyf- *C*], quo die ... stella magis visa ... de aqua vinum factum et in amne Iordanis salvator baptizatus [*v. supra l. 28*] est. *fusius* ISID. orig. 6, 18, 6—8).

b *generalia quaedam*: ITIN. [Silv.] 9, 1 pridie a beatissimo die -a *erat.* 26 quadragesimae de -a ... summo honore hic celebrantur. 39, 1 ipse ornatus est ... per octo dies paschae quae et per -a (49, 3 per pascha vel -a [*ibid.*]. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 14, 12 [*a. 494*] aut in -orum die aut in albis paschalibus. LEO M. epist. 16, 1 p. 696^B in die -ae ... in paschali tempore. *v. supra l. 6*). FILASTR. 140, 1 diem -orum ([eyfan- *trad. item ibid.* 4]. HIER. epist. 119, 1, 1 usque diem -orum. RVFIN. hist. mon. epil. 7 p. 462^A -orum. VICT. VIT. 2, 47 [*v. p. 671, 73*]. GREG. TVR. virt. Mart. 2, 16 p. 614, 4 -orum [-anorum *cod. 3*]. CONC. Aurel. a. 541 p. 87, 17 epyfaniorum. *et al.*). PS. AMBR. serm. 8, 1 p. 618^D adhuc natalis dominici solemnitate corda nostra persultant et iam festivitate sanctae -ae gloriamur (39, 4 p. 681^C festivissimam diem sanctae -ae. PALLAD. hist. mon. I 25 p. 312^B per s. -am [*v. p. 671, 74 sq.*]. *cf.* GREG. TVR. Franc. 5, 4 p. 195, 20 dies sanctus -faniae [glor. mart. 87 p. 546, 35 d. s. -orum. *nota vocem diei per ellipsin q. d. omissam*: vitae patr. 7, 3 p. 688, 19 sanctus ... Gregorius cum ad sanctum -faniorum ad civitatem Lingonas ambulasset]). COD. Theod. 2, 8, 24 (*a. 400?*) natalis die et -⟨n⟩iae spectacula non edantur (15, 5, 5 pr. [*a. 425*] dominico ... et natali atque -faniorum Christi ... diebus [COD. Iust. 3, 12, 6, 3; *a. 389. v. p. 671, 76*]. LEO M. serm. 31, 1 p. 235^A; *opp.* natalis. CONC. Turon. a. 567 p. 126, 27 -yfania [-pyph- *B*]. *et al.*). CONC. Turon. a. 567 p. 127, 2 -yfania (epiph- *AB*). *al.*

2 *t. t. geometr., i. q. aequor, superficies* (*gr. litt. l. 83. 84*): PS. AVG. categ. 10 p. 1427^{extr.} emensa cum longitudine latitudo dicitur ἐπιφάνεια. *ibid.* p. 1428^{init.} cohaerens est gramme, -a, corpus, locus et tempus. MACR. somn. 1, 5, 9 planities ... quam Graeci ἐπι-

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

φάνειαν (*edd.*; epyfaniā, epiphaniā *codd.*) vocant, longo latoque distenditur, alto caret. CASSIOD. in psalm. 1, 6 p. 33ᴬ hanc (*superficiem telluris*) Graeci -am vocant, quae solam longitudinem et latitudinem habet.

***epiphōnēma,** -atis (*v. l. 20*) *n.*, ἐπιφώνημα. GLOSS. II 312, 51 -a ἐπιφώνημα. II 578, 31 causa, contentio; efat, reub (*anglos.*). [*vox gr.*: AVR. Fronto p. 84, 9 N. IVL. RVF. rhet. 29 p. 45, 24.] *fig. rhet.: i. q. acclamatio narratam vel probatam rem graviter concludens: cf. def.*: QVINT. inst. 8, 5, 11 est ... -a rei narratae vel probatae summa acclamatio; *seq. pro exemplo Verg. Aen. 1, 33* ([*inde* IVL. VICT. rhet. 22 p. 437, 35; exclamatio *pro* ac-]. CASSIOD. in psalm. 22, 9 p. 171ᴮ -a id est acclamatio, nobilissima ... figura ... quae post narratas res breviter cum acclamatione prorumpit, post omnia desinens in exaggeratissimam summitatem [*sim.* 30, 32 p. 217ᴮ. *al.*]. 134, 6 p. 963ᴬ schema ... -a, id est post narratas res crescens ad maiora sententia. *al.*). SEN. contr. 1 praef. 23 *Latro* solebat ... aliquo die nihil praeter -ta ... *scribere*, aliquo die nihil praeter enthymemata *eqs.* (*cf.* QVINT. inst. 11, 1, 52 -ta aut enthymemata). 10, 4, 25 occiso Achille hoc -a poni *ab Ovidio* (*sc. met. 12, 607 sq.*): ʻquodʼ *eqs.* QVINT. inst. 8, 5, 11 addita in clausula est -tis modo non tam probatio quam extrema quasi insultatio. *v. et l. 22.*

LVCIL. 908 tum illud **epiphōnī** (epifoni *cod. G Non. p. 352, 4*; epitofoni *eiusdem cod. L*), quod etiamnunc (*Madvig*; -tum *codd. Non.*) nobile (*i. ʻnotissimumʼ*) est (*pro praes. hist. sc.* ἐπιφωνεῖ, *accipit Marx* [ἐπεφώνει *imperf. Mueller*]. *i. ʻepiphonematis ratione illud exclamavitʼ eqs.*; *v. Marx ad l.*).

***epiphora,** -ae *f.*, ἐπιφορά. *de scriptura*: epif-: *apud posteriores saepius* (*v. ex. gr. l. 46. 47. 53. p. 674, 4 sqq.*). INSCR. ocul. *l. 29.* epyf-: VEG., *v. infra l. 64.* *notatur*: epifor(as): INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 17ᵇ. 116ᵈ. epiphor(as): *ibid.* 112ᵇ (epiphor(arum) *ibid.* 93ᵃ). epip(horas): *ibid.* 77ᵃ. epipho(ras): *ibid.* 42ᶜ. epiphora(s): *ibid.* 22ᵇ. NOT. Tir. 111, 48 -fora. *de notione*: GLOSS.ᴸ V Abba EP 19 -fora lippitudo oculorum. *inde a* CIC. (*v. infra l. 40*), COLVM. (*infra l. 42*), SCRIB. LARG.; *frequentat* PLIN. nat. *permulta exempla ad 1 a pertinentia omisimus, cuncta dedimus sub 1 b.* [GLOSS.ᴸ I Ansil. EP 55? *v. s.* ephippium, *p. 658, 79.*]

1 *t. t. med.: i. q. destillatio umoris in alqam. corporis partem irruentis et morbum, inflammationem, dolorem sim. efficientis; impetus* (*v. infra l. 69*): **a** *strictiore sensu: de oculorum morbo*: CIC. epist. 16, 23, 1 Balbus ad me scripsit tanta se -a (*trad.*, ἐπιφορᾷ *edd. cum Orellio*) oppressum, ut loqui non possit (*v. Purser-Tyrrell ad l.*). COLVM. 6, 17, 8 -am supprimit polenta ... in supercilia genasque imposita. SCRIB. LARG. 19 (= MARCELL. med. 8, 1) ad conturbationes et -as oculorum ... collyria (21 [= MARCELL. med. 8, 2] ad recentes -as et c. o. 53 *pastilli* faciunt ... et ad o. -as [173. 206]. 90. MARCELL. med. 8, 53 *al.* MISC. Tir. 53, 4 -foras [56, 4]. Ps. APVL. herb. 53, 2 H.-S. -foras [*sic* 78, 5. 83, 9 *al.*]. *v. et infra l. 60*). SCRIB. LARG. 20 -am ... incipientem (PLIN. nat. 23, 109. 29, 130. *cf.* Ps. APVL. herb. 78, 9 H.-S. impendentem -foram. *et al.*). 27 collyrium psittacinum ... facit ad -as (29 ad puerorum -as [*inde* MARCELL. med. 8, 118. *cf.* PLIN. nat. 20, 211 -is ... omnium *infantium aegrotorum*]. PLIN. nat. 24, 179 ad dentium dolores, -as. 25, 142. 153 *al.* CHIRON 801 p. 247, 13 collirium ad -fora et percussum [802 p. 247, 22]. MARCELL. med. 8, 8 ad omnem -am [8, 12. 15]. *al.* INSCR. ocul. [Corp. XIII 10021] 17ᵇ [= VIII 22650] C. Asut(i) Amand(i) punct(um) ad epifor(as) [*ibid.* 116ᵈ = XII 5691, 7ᵇ]. *ibid.* 22ᵇ Dedemonis theoch(r)iston ad -a(s) ex ovo ter. *ibid.* 42ᶜ [= XII 5691, 2ᶜ] ad -pho(ras). *ibid.* 77ᵃ [= XII 6032, 2ᵃ] ad -p(horas). *ibid.* 112ᵇ Iuni Tauri authemerum ad -(as) et omnem lippitud(inem). *ibid.* 150ᵇ; *v. adnot.*). PLIN. nat. 20, 11 caro *peponum* ... -is oculorum aut doloribus imponitur (20, 121. 217 -as o., ventris et intestinorum fluctiones. 21, 158 folia *herbae q. e. hemerocalles* in -is o. mammarumque [*v. p. 674, 2*] post partum inlinuntur. 21, 166. 23, 93. 28, 167. *passim.* VEG. mulom. 2, 22, 3 o. -am [epyf- *AP*] infra oculum detractus sanguis emendat [*cf.* PELAGON. *l. 73, ubi genet.* oculorum *deest*]. *v. supra l. 44. infra l. 69 sq.*). PLIN. nat. 20, 61 imponitur ... *lactuca* oculis in lana contra -as (27, 117. 28, 76 *al.*). 20, 150 -is ... et omnibus in capite eruptionibus. 24, 54 *iunipirus* inlinitur et oculis in -is. 27, 83 adversus -as (MARCELL. med. 8, 32 adversus ... subitos impetus oculorum et -as. 8, 35 adversum -as oculorum [*v. supra l. 60*]. *et al.*). 28, 72. *saepe al.* PLIN. med. 1, 8 p. 21, 20 lentisci ... folia ... fronti imposita -foram (-phoras *text. recc. rb*) suspendunt (*ex Plin. nat. 24, 42* oculis inflammatis). *al.* PELAGON. 412 (= VEG. mulom. 2, 22, 3; *v. supra l. 65*) -foras (-a *trad.*) sic curabis *eqs.* 416 oculare -forae iumentis (*Hippiatr. gr. II 61, 3* πρὸς ἐπιφορὰν ὀφθαλμῶν). VEG. mulom. 4, 23, 1 si genae humorem profundunt lacrimisque visus obtunditur, quam -foram vocant *eqs.* MARCELL. med. 8, 22 oculum diutina lippitudine vel -a laborantem. *al.* INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 93ᵃ C. Iul(i) Callisti ad sedat(us) -r(arum) ex o(vo). *et al.* *v. et p. 674, 1 et cf. p. 674, 18.*

b *sensu latiore: aliarum corporis partium (totius corporis: l. 83 sq.); acced. fere genet. obi.*: SCRIB. LARG. 243 ad -am ... toto corpore effervescentem (*cf.* CHIRON 732 p. 228, 10 *crethiatio* fit ex -fora nimia corporis, ex cruditate praesentis cibi *eqs.*). PLIN. nat. 20, 112 *apium* oculis ... aliisque membrorum -is ... auxiliatur (*v. p. 673, 79*). 20, 141 testium. 21, 158 *v. p. 673, 62.* 26, 161 -as omnes uteri. 28, 207 ad omnes -as ventris (*item* MARCELL. med. 27, 81). CHIRON 138 p. 43, 17 febricitantium per -foram aliquam in palato vel faucibus. 259 p. 77, 14 sto⟨ma⟩ci. 275 p. 81, 29 si quando iumentum ex aqua⟨e⟩ -fora et indigestione non dormierit (*sim. de cruditate, indigestione*: 501 p. 164, 17 quodcumque *iumentum* ⟨aquae⟩ potione ... contremuerit ..., scito eum ab -fora cruditatis vitio [*Buech.*, mution *trad.*] datum ab indigestione [cruditatis *ex* -a *pendere videtur*; tortionatum ab i. *suspic. Heraeus in plag.*]. 503 p. 165, 6 *ne* vi indigestionis -fora spasmum praestat [*sc. iumento*; -a *pro nom. accipiendum fuerit*]). 639 p. 203, 10 a labore viae et -a genuorum. 655 p. 208, 1 sanguinis. MARCELL. med. 9, 110 -as *aurium*. 12, 41 dentium. 33, 42 caro vaccina ... veretro imposita ulcera eius et -foras ... persanat. *cf. et l. 21.*

[**2** *t. t. rhet.*: RVT. LVP. 1, 8 p. 6, 27 CARM. de fig. 37 *vox gr.*]

?CHIRON 67 p. 24, 7 (*suffusionis genera tria*) platocoriasis, ypochyma (ipuchima *trad.*) et suffusione praesens ab **epiforētōn** (ephif- *cod.*) e rationem capitis, quae cognoscitur sic *eqs.* (*i.* ἐπιφορητῶν *eadem signif. atque* epiphora [*v. p. 673, 39*]. *Veg. mulom. 2, 16, 1 aliter; deest vox* -on. ab epiphor⟨a⟩ et oneratione c. *coni. Heraeus*).

epiplocē, -ae *et* (-ēs) *f.*, ἐπιπλοκή. *scribitur*: ephy-: *l. 44.* *de formis*: *latine*: *plur.*: *nom.* -ae: *infra l. 48. 49.* *gen.* -arum: *l. 33.* *acc.* -as: *l. 34.* *graecae formae*: *acc. sg.* -en: *l. 35. 38.* *abl.* -ē: *l. 29. 46.* *habetur vox gr.*: *l. 27. 32. 37.*

i. q. implicatio, conexio; adhibetur pro t. t.: [**1** *rhet.*: *def.* RVT. LVP. 1, 13 p. 8, 20 CARM. de fig. 64; *utrubique gr.* (*cf. Wölfflin, Archiv 8, 1893, 141*).] **2** *in metrica*: *cf. def.*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 63, 11 (tit.) de -e id est metrorum amplexione (63, 14 dicta ... -e id est amplexio a metricis eo, quod copulari metra metris diversa his adiectionibus vel detractionibus aut ... translationibus videantur [*v. quae seqq.*]. 94, 10 per ἐπιπλοκάς [*v. l. 35*], id est metrorum inter se a. 102, 18 -arum quas a. metrorum diximus). 63, 12 de metrorum conexionibus, quas -as Graeci appellant, dicemus. MAR. VICTORIN. gramm. VI 75, 3 detracta per -en heroo dactylico prima longa reliqui pedes in anapaestum *reformantur* ([*ut Verg. Aen. 9, 503* ʻat | tuba terribilemʼ *eqs.*]. 84, 2 per ἐπιπλοκήν. 122, 28 -en. *v. et l. 32*). **3** *med.: de passione quadam ex duobus morborum generibus commixta (fere ex strictura et fluxione constante; v. l. 43. 49)*: CHIRON 29 p. 13, 3 eiusmodi ... valitudo laxa ..., cui praecipitur sanguinis detractionem fieri, -e dicitur: causa in qua duorum valitudinum praemixtio invenitur, ut per nimiam stricturam ... corruptio sanguinis accedat. 30 p. 13, 12. Ps. SORAN. quaest. med. Archiv 14 p. 364, 7 quid est ephyploce? horum omnium communis ⟨et constrictionis⟩ in unum concursus. *ibid. l.* 9 fluxionem ... constringere in -e. CAEL. AVR. acut. exc. prooem. p. 481 genera valitudinum ... quinque: oxia, cronia, stenopathia, roodes et -ae; acutae, veteres, strictae, solutae, commixtae. p. 483 -ae sunt quaedam quae partem in fluxu habent, partem in strictura (*seq. exempla*).

CELS. 7, 18, 3 enterocelen et **epiplocēlēn** (ἐπιπλοκήλην) Graeci vocant: apud nos indecorum, sed commune his hirneae (*sc. omenti*) nomen est.

epipl(o)on, (-plūn) *n.*, ἐπίπλοον (-πλουν). *i. q. omentum*: VINDIC. gyn. p. 440 *rec. g* pinguissimas venas qu(a)e intestinas vel ventrem tegent et calefaciunt, quod Gr(a)eci epeplus vocant (*sic rec. d* p. 441; *rec. l*: epylon; *rec. c*: epiplon). *cf.* GLOSS. III 597, 2 anaprosis(?) torcionis (*i. ʻtortionesʼ*) vel rugitus inter cutem et iplclo (*v. Niedermann, Glotta 1, 1909, 261*). 600, 38 epido inter ventrem et umbilicum (*v. Niedermann, Glotta 2, 1910, 169*).

epirādium *v.* epiraedium.

epiraedium, -ī *n.* *a gr.* ἐπί *et gall.* raeda. -rad-: CONSENT. *l. 69.* -red- (ephired-: *l. 73*): *v. l. 69.* *de originatione*: QVINT. inst. 1, 5, 68 aliquando (aliquid *codd.*) *componuntur* et ex duobus peregrinis ut ʻ-umʼ. nam cum sit ʻepiʼ praepositio Graeca, ʻraedaʼ Gallicum (neque Graecus tamen neque Gallus utitur composito), Romani suum ex alieno utroque fecerunt (*inde* CONSENT. gramm. V 350, 14 sunt ... qui ex graeco et latino putant posse conponi ut ... epiradium). NOT. Tir. 112, 72 reda, viredus, -redium. *videtur significare lorum vel funem, quo equi cum raeda iunguntur (an de certo genere plaustri?, v. l. 75)*: IVV. 8, 66 si rara iugo victoria sedit ... *Coryphaei et Hirpini posteritati*, dominos pretiis mutare iubentur exiguis, trito ducunt -a (ephired- *PS*) collo ... digni ... molam versare nepotes ([-is *l. v.*]. *cf.* SCHOL. *ad l.*: ornamenta r⟨a⟩edarum aut plaustra).

PLAC. med. 5 rec. β 76 H.-S.ᵗᵗ· qui **epiridem** biberit. caprinum lac bibat ... liberabitur (e⟨m⟩pi[ri]dem *i.* ἐμπίδα *muscae speciem recte coni. Heraeus*; *cf. ibid. 66* si quis cantaridem biberit).

[**epirrhēma,** -atis *n.*, ἐπίρρημα. *dub.*: SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 633 ʻflammaeque recedunt'] cum -rhemate hoc dictum est, ut Veneri obtempe⟨rent⟩ flammae *eqs.* (*i. ʻallocutioneʼ?* [*cf.* ἐπίρρησις]; epichirem- *agnoscere sibi visi sunt Mai, Keil*). *i. q. ʻadv.ʼ*: GRAMM. suppl. 63, 13. 211, 28 (*utroque loco gr.*).]

epirus *v.* epiurus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

episcaenium, (-ī) *n.*, ἐπισκήνιον. *i. q. pars supra scaenam exstructa* (*v. et l. 5*): VITR. 7, 5, 5 *Apaturius finxit* supra ea (*sc. varias in theatro partes*) nihilominus -um, in quo (qua *trad.*) tholi, pronai, semifastigia omnisque tecti . . . fuerat ornatus (-scaenum *Krohn; v. voc. seq.*). **episcaenos,** (-ī) *f.*, ἐπίσκηνος (ἡ). *i. q. episcaenium* (*v. l. 1*): VITR. 5, 6, 6 si tertia *pars* -os futura erit *eqs.* (*cf. et l. 4*).

episcazōn, -ontis, ἐπισκάζων. *i. q. versus claudicans*: SACERD. gramm. VI 525, 5 de tetrametro brachycatalecto clodo ⟨vel⟩ te trimetro (*ibid. l.* 6 tetrametrum clodum brachycatalectum, quod et -on [epicaz- *B*, piscaz- *A*] trimetrum nuncupatur). *K.-M.*

episcepsis, -eōs *f.*, ἐπίσκεψις. CORP. V 7870 Tib. Cl. Demetrius . . . C̄C̄ (*i. ducenarius*) -eos chorae inferioris (*cf. Mommsen ad l. et ibid. p. 916 fin.*).

episcopa, -ae *f.* *i. q. uxor episcopi*: INSCR. christ. Diehl 1121 (= CARM. epigr. 2026) ⟨vene⟩rabilis fem⟨ina . . .⟩ -a. *cf. p. 676, 39.*

×episcopālis, -e. *ab* episcopus. *de notis v. Lindsay, Notae lat. p. 424 sq.* *reddit gr.* ἐπισκοπικός. **1** *pertinet ad episcopos*: **a** *generaliter: fere i. q. gen. episcoporum* (*-i*): *α subi.*: HIL. coll. antiar. p. 101, 21 *regis iudicium non* -bus arbitriis admitti. p. 141, 15. OPTAT. 1, 4 p. 6, 1 collegium. *al.* AMBR. epist. 21, 2 iudicium (HIER. adv. Rufin. 3, 17 p. 469[B]. *et saepe*). AVG. epist. 141, 7 -a gesta (gest. Pelag. 1. *al.*). SVLP. SEV. chron. 2, 35, 4 decretum. *al.* CONST. Sirmond. 2 (*a. 405*) coetu -i. COD. Theod. 5, 9, 2 (*a. 412*) subscriptio. *al.* EPIST. pontif. 555 Thiel Hil. 8, 1, 3 ordo. *al.* HYD. chron. II p. 22, 100 sub interventu -i. *al.* *subest notio 'episcoporum orthodoxorum'*: HIL. ad Const. 1, 6, 2 p. 185, 6 doctrina. *β obi.*: AMBROSIAST. in I Cor. 11, 8 reverentiam (*cf. l. 39*). HIER. adv. Iovin. 1, 34 p. 257[A] electio. CONC.[S] I 3 vers Tur. p. 184, 21 nulla ex -bus constitutionibus aut depositionibus cuiuslibet ordinationis novitas fiat. **b** *fere i. q. ab episcopis agendus* (*pertinet ad ius*): AVG. coll. c. Don. 1, 9 non -is, sed forensis . . . obiectionis. epist. 88, 3 p. 409, 11 causam (NOVELL. Iust. 11, 1; *opp.* civilibus). **c** *de eo, quod episcopi habere solent, vel quod episcopos decet*: OPTAT. 3, 3 p. 73, 24 patientia -i rescripsit. AVG. epist. 85, 1 vitam victumque. serm. coll. Morin p. 564, 10 virtutes. EPIST. pontif. 237 Migne 13 p. 366[A] -bus armis *resistendum*. CANON. Migne 13 p. 1193[B] moderationem. LEO M. epist. 152 Conc.[S] II 4 p. 99, 15 constantia. GREG. M. epist. 13, 29 p. 394, 7 nihil in se habere -is genii vel reverentiae (*cf. l. 28*). *et al.*
2 *pertinet ad episcopatum* (*audacius fere i. q. episcopatu dignus, opp.* episcopus: *infra l. 56*): HIL. coll. antiar. p. 142, 3 -em apud vos auctoritatem improbitas optinuit (AVELL. p. 23, 1. *al.*). OPTAT. 1, 17 p. 19, 15 in -i cathedra sedentem (1, 19 p. 21, 10. *et saepe*). 2, 19 p. 54, 23 *spoliare* -i nomine et officio et honore (*item* officium: 7, 6 p. 179, 6. *al.* nomen: HIER. in Soph. 1, 4 p. 680. *al.* honor: AVG. coll. c. Don. 1, 5. *al.*). HIER. vir. ill. 62 tenuit -em locum (COD. Theod. 16, 2, 35). RVFIN. hist. 2, 17, 23 apicis (GREG. TVR. vit. patr. 17, 1). 2, 23, 1 sedes (τῆς ἐπισκοπῆς. AVG. epist. 43, 3 *al.*). AVG. epist. 86 p. 396, 16. c. Fel. 1, 12 p. 813, 15 gradus (GREG. TVR. Franc. 6, 15). *al.* EPIST. pontif. 602 Thiel Felic. 10, 2 ministerii. *al.* LEO M. epist. 10, 6 intra provinciam antiquitate -i ceteros praevenit sacerdotes. *al.* CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 106, 24 synodus nihil -e agere te concedit. SIDON. epist. 7, 6, 10 ordinatione (GREG. M. epist. 3, 35 p. 193, 10). *al.* GREG. TVR. Franc. 5, 5 *presbyter* benedictionem -em *accipiat* (*cf. supra l. 29*). vit. patr. 4, 3 sacerdotium. *et al.* *nota* (*v. supra l. 40*): SIDON. epist. 7, 9, 13 de multitudine circumstantium multos -es esse, set totos episcopos esse non posse.
syn.: pastoralis, pontificalis, sacerdotalis.
adv. **episcopāliter:** AVG. conf. 5, 13, 23 peregrinationem meam satis -r dilexit. PS. VEN. FORT. vita Leob. 19, 62 *dum* dies paschae vice pontificis illius loci defuncti -r transegisset.

×episcopātus, -ūs *m.* *ab* episcopus. *formae heteroclitae: nom.* -um: CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 75, 35 LIB. pontif. p. 6, 11 *al.* *gen.* -i: GREG. TVR. Franc. 2, 14 *l. v. et al.* *abl.* -o: LIB. pontif. p. 78, 15 *l. v.* INSCR. christ. Diehl 1064. *et al.* *plur. v. p. 676, 1 sqq.* *de scriptura*: epes-: GREG. TVR. Franc. 5, 27 *l. v.* episk-: MAXIMIN. c. Ambr. 70. -scup-, -scob-: GREG. TVR. Franc. 4, 26 *ll. vv.* *de notis* ep, epis, eptus *al. v. Lindsay, Notae lat. p. 425 et Diehl, Inscr. christ. III p. 349.* *reddit gr.* ἐπισκοπή.

A *in universum fere i. q. procuratio* (*cf. et p. 676, 36*): VVLG. psalm. 108, 8 -um eius accipiat alter (*inde* act. 1, 20; *cf. p. 676, 49*). I Tim. 3, 1 si quis -um desiderat *eqs.* *in lusu verborum* (*cf. p. 677, 1*): PALLAD. hist. mon. I 22 p. 303[B] inspicio . . . ollas coquorum . . . . hic est -us meus. voracitas . . . mea talem me episcopum fecit.

B *speciatim de episcoporum christianorum sacerdotio*: **1** *sensu strictiore* (AVG. civ. 19, 19 p. 388, 8 D. nomen est operis, non honoris *eqs.* CASSIOD. in psalm. 108, 6 summus in ecclesia gradus est. ISID. orig. 7, 12, 11): TERT. bapt. 17 p. 215, 4 -ūs aemulatio schismatum mater est. fug. 13 p. 490, 2 Oe. hanc -ui formam apostoli *condiderunt eqs.* adv. Val. 4 p. 180, 25 *al.* CLEM. ad Cor. 44 contentio erit pro nomine aut -u (*syn.* ministerium, administratione). *al.* CYPR. epist. 3, 1 p. 469, 12. 14, 4 p. 512, 18 a primordio -us mei (16, 2 p. 517, 16 nostri: *al.* AVG. serm. 340, 2. *et al.*). 45, 2 p. 600, 17 -us tui ordinationem (NOVELL. Iust. 123, 2 pr. GREG. TVR. Franc. 2, 14 p. 82, 5. *al.*). *al.* HIL. c. Const. 7 -us tuos donans (*sim. plur.*: 27. SVLP. SEV. chron. 2, 32, 4. NOT. Antioch. ac Ierus. p. 331 T. sub hac sede sunt -us XIII: Porphyreon *eqs. ibid. saepius*). EPIST. pontif. 212 Hil. coll. antiar. p. 91, 11 nihil addi -ui urbis Romae, nihil minui. EPIST. Hil. coll. antiar. p. 124, 4 de -us gradu (COD. Iust. 1, 3, 30 pr. *al.*). IREN. 4, 26, 2 -us successione. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 120, 11 B. ecclesiasticum . . . ordinem . . ., qui in -us vel presbyterii sedibus habetur (LEO M. epist. 139 Conc.[S] II 4 p. 91, 29 *al.*). AVG. bapt. 2, 1, 2 p. 176, 10 apostolatus principatum cuilibet -ui praeferendum. epist. 82, 33 p. 385, 6 -us presbyterio maior. *al.* CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 75, 35 cessavit -um (*nom.*) ann. VII (LIB. pontif. 6, 11 *al.*). AVELL. p. 161, 6 *Acacio et Petro* ab -u (-us *trad.; cf. infra l. 27*) et Christianorum numero segregatis. *al.* INSCR. christ. Diehl 1806 XVIII anno (*i. a. 445*) -us Rustic⟨i⟩ (*ibid.* 1852[a] GREG. TVR. Franc. 2, 26. *al.*). LIB. pontif. 2, 5 Petrus apostolus primum sedit cathedra -us in Antiochia annos VII (p. 2, 6. *et al.*). ALC. AVIT. epist. 34 p. 65, 5 si papa urbis vocatur in dubium, -us iam videbitur, non episcopus, vacillare (*i. 'collegium' episcoporum [cf. infra l. 27] putat Goelzer, Le latin de S. Avit, p. 430; vix recte*). CONC. Rom. a. 502 p. 445, 4 in -us electione (*sc. 'ad -um' [cf. p. 675, 84]; i. q. 'papae' sensu concreto hunc l. et* CASSIOD. var. 8, 15, 1 *intellegit Traube in ind.; vix recte.* GREG. M. epist. 1, 55). GREG. M. epist. 4, 39 ad -us apicem . . . proveheretur (*al.*). *et al.* *inde per similitudinem*: AVG. serm. 94 p. 581[init.] episcopus inde appellatus, quia superintendit *eqs.* unusquisque ergo in domo sua, si caput est domui suae, debet ad eum pertinere -us officium, quomodo sui credant *eqs.* (*cf. et p. 677, 40*).
2 *sensu latiore*: **a** *i. q. collegium episcoporum* (*cf. supra l. 12. 18*): MAXIMIN. c. Ambr. 124 princeps -us (*cf. 'princeps senatus'*).
b *i. q. ordinatio in -um* (*cf. p. 675, 84*): AVG. serm. 383, 2, 2 *die* solemni -us mei (*syn.* ordinationis). GREG. TVR. Franc. 10, 1 ad -um eius (*Gregorii papae*) *rediret.* Mart. 1, 6 p. 592, 13 natalis -i eius.
c *de apostolatu*: CYPR. epist. 3, 3 p. 471, 18 *diaconos* apostoli sibi constituerunt -us sui et ecclesiae ministros. CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 73, 3. CASSIOD. in psalm. 108, 8 -us, id est apostolatus.
syn. pontificatus, pontificium, regimen, sacerdotium.

episcopia, -ae *f.* **1** *i. q. procuratio* (*cf.* episcopatus *A, p. 675, 70*): ITALA num. 4, 16 (Lugd.) -a totius tabernaculi (ἐπισκοπή. VVLG. quidquid ad cultum tabernaculi pertinet). **2** *i. q. uxor episcopi* (*cf.* episcopa *p. 675, 15*): CONC. Turon. a. 567 p. 125, 20 episcopum -am non habentem nulla sequatur turba mulierum.

×episcopīum, -ī *n.* *ab* ἐπισκοπεῖον. **1** *i. q. domus episcopi*: AVG. serm. 355, 1, 2 nos vivere in ea domo, quae dicitur domus -i (*ibid.*). 355, 6 extra -um. LIB. pontif. p. 123, 22 -a *fecit.* CONC.[S] I 2 p. 52, 3 in -o ascendentes. MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 85, 9 in -o . . . episcopi Memnonis. IORD. Rom. 350. GREG. M. dial. 3, 7 p. 229[B.C] (*syn.* habitaculo). *al.* INSCR. christ. Diehl 1836. *et al.*
2 *i. q. episcopatus*: CONC.[S] II 2, 1 p. 76, 23 si sint episcopi, careant -o, si autem cleri, clero, si laici, communione (*cf. gr. II 1, 1 p. 191, 16* τῆς ἐπισκοπῆς). [*ex coni.*: ITALA act. 1, 20 (Hil. in psalm. instr. 1 p. 3, 16) *Zingerle* (-copon *R*, -patum *DE*; *cf. p. 675, 71*). CONST. Sirmond. 2 *Mommsen* (-copis *trad.*). *dub.*: PS. CYPR. aleat. 3 p. 94, 16; *v. app. crit.*] *v. Du Cange s. v.*

episcopo, -āvī, -āre. *ab* episcopus (*cf.* ἐπισκοπεύω, vilico *sim.*). *i. q. episcopatum gerere*: INSCR. christ. Diehl 1033 (*a. 476*) Annasi ep(iscopi) . . . qui vixit annis LXXXV, ex quib(us) ep(iscopavit) annis XIII *eqs.* 1092 adn. (*s. V/VI*) ep(i)s(copavit) . . . annis ⟨. . .⟩. 1058 b (*s. VII in.*) -vit.

×episcopus, -ī *m.*, ἐπίσκοπος. *de scriptura et notis v. Lindsay, Notae lat. p. 424 sq. et Diehl, Inscr. christ. III p. 349 sq.; adde*: ebescubus INSCR. christ. Rhen. Kraus I 10. *alias notas v.* MAXIMIN. c. Ambr. *interpretantur*: speculator: EVCHER. instr. 2 p. 160, 6 ISID. orig. 7, 12, 12 GLOSS. superinspector: EVCHER. instr. 2 p. 160, 5 *al.* superintendens: ISID. eccl. off. 2, 5, 8. superintentor: AVG. in psalm. 126, 3. visitator: AVG. serm. frg. p. 1734. GLOSS. *poetae et elegantiores praeferunt syn.* [*it.* vescovo, *francog.* évêque, *hisp.* obispo. *M.-L.*]

I *sensu latiore fere i. q. 'procurator', 'praepositus'*: **A** *de hominibus*: **1** *de saecularibus praefectis* (*cf.* CIC. Att. 7, 11, 5 ἐπίσκοπον, ad quem dilectus et negotii summa referatur): CHAR. dig. 50, 4, 18, 7 -i, qui praesunt pani *eqs.* ITALA Is. 60, 17 (Iren. 4, 26, 5) -os tuos (*syn.* principes. VVLG. praepositos). CORP. V 7914 Macrino . . . agonothetae -o Nicaeensium (*cf. adn.*). **2** *in religione ac cultu*: **a** *de Iudaeorum sacerdotibus* (*cf. l. 70*): ITALA num. 4, 16 (Lugd.) -us Eleazar (VVLG. super quos erit . . ., ad cuius curam pertinet). HIER. in Ier. 5, 68, 2 (*ad Ier.* 29, 26 פְּקִדִים 'dux' sive 'praeceptor' et '-us' VVLG. II Esdr. 11, 22 -us Levitarum (פָּקִיד). **b** *de priscorum christianorum praepositis* (*nota lusum verborum p. 677, 1.* *ad rem cf.* HIER. epist. 69, 3, 4 in Tib. 1, 5 p. 562[C] *sq. al.* PELAG. in Phil. 1, 1 *al.* THEOD. MOPS. in Phil. 1, 1 *al.* ISID. orig. 7, 12, 21. *et al.* [*v. Knopf, Das nachapostol. Zeitalter, p. 191 sqq.*]): VVLG. act. 20, 28 in quo *grege* vos (*sc. maiores natu*) spiritus sanctus posuit -os regere ecclesiam dei. Phil. 1, 1 omnibus sanctis . . ., qui sunt Philippis, cum -is et diaconibus. I Tim. 3, 2 (*sim.* Tit. 1, 7; *ubi syn.* presbyteros). *nota* (*v. supra l. 78*):
[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PALLAD. hist. mon. I 22 p. 303^A vis, inquit, -us fieri? ego ... me iam esse respondi ... in coquinis, mensis ...; haec ... inspicio *eqs.* (*v. p. 675, 73. gr. 35 p. 104 ἐπισκοπῶ*). **B** *de deo* (*cf. p. 678, 73*): ITALA Iob 20, 29 (Aug. in Iob 1, 20 p. 552, 18) possessio bonorum ab -o (VVLG. domino). VVLG. I Petr. 2, 25 pastorem et -um animarum vestrarum.

II ***sensu strictiore de -o sacerdote christiano***: **A** *proprie (per imag. infra l. 37. cf.* TERT. bapt. 17 p. 214, 26 summus sacerdos [Ps. AVG. quaest. test. I 101, 5 primus presbyter, hoc est s. s.]. HERM. vulg. sim. 9, 27 praesides ecclesiarum [praesulibus ecclesiae *l. v.*]. *sim. al.*): **1** *generatim*: TERT. praescr. 41 *apud haereticos* alius hodie -us, cras alius. pudic. 21 p. 271, 10 ecclesia numerus -orum. CYPR. epist. 4, 4 p. 476, 13 si -is et sacerdotibus obtemperare noluerint. 55, 21 p. 639, 6 actum suum disponit et dirigit unusquisque -us *eqs.* 56, 1 p. 648, 8 ordinationem -i (67, 4 p. 738, 20. *et al.*). 59, 9 p. 676, 22 fratribus praesunt (66, 5 p. 730, 4. *et al.*). 63, 1 p. 701, 12 -os ... ecclesiis ... praepositos (AVG. serm. coll. Morin p. 565, 3. *et al.*). 81 p. 841, 19 -orum nomine (unit. eccl. 10 p. 218, 22 -i sibi nomen adsumunt. HIL. coll. antiar. p. 100, 11. *et saepe*). unit. eccl. 5 p. 213, 15 -i qui in ecclesia praesidemus (DIDASC. apost. 25, 29. *et al.*). *al.* VOPISC. quatt. tyr. 8, 2 devoti sunt Serapi, qui se Christi -os dicunt. ITIN. [Silv.] 9, 2 sanctus -us ex monacho est (23, 1. *sim. al.*). 29, 3 offeret -us et facit oblationem (35, 2 *al.* OPTAT. 1, 19 p. 21, 11). AMBROSIAST. in I Cor. 11, 10 vicarius domini. *al.* HIER. chron. a. Abr. 2229 ecclesiam regit (vir. ill. 35. *et al.*). praef. Vulg. Tob. -orum iussionibus deservire (DIDASC. apost. 34, 35. *cf.* CANON. Migne 56 p. 426^B ex iussu vel permissu -orum). *al.* DIDASC. apost. 27, 12 regnaret (27, 28. *cf. p. 678, 23*). 34, 6 absque dispositionem ... et citra consilium aut imperium -i. *al.* RVFIN. Orig. in num. 11, 4 p. 84, 27 B. *si* ipse postmodum his, quos docuit, princeps et -us fiat. AVG. civ. 5, 26 p. 240, 18 D. -is intercedentibus ([epist. 153, 10 p. 407, 17 SIDON. epist. 7, 9, 9]. *cf.* epist. 153, 16 p. 414, 10 intercessiones -orum [CANON. Migne 56 p. 405^A. 410^A *al.*]). c. Parm. 2, 8, 15 *Parmenianus* mediatorem posuit -um inter populum et deum. BACHIAR. fid. 8 p. 1036^B -i aut doctores ... evangelizantes pacem. SIDON. epist. 4, 11, 6 vs. 2 GREG. M. epist. 3, 52 p. 209, 33. *et saepe al.* *in imagine* (*v. supra l. 8*): FAVSTIN. trin. 2, 12 p. 60^B ubi sunt ... illa ... vestra sophismata, quae Aristotelis, -i vestri magisterio didicistis? ORIG. in Matth. 18, 12 p. 1616^C etsi non est coram hominibus -us, -us est apud deum (*cf. quae anteced. et v. I Tim. 3, 10*). *v. et p. 676, 24.*

2 *potiora quaedam ac notabiliora*: **a** *de quorumlibet -orum auctoritate, inter alios eccles. gradu, honore sim.*:
α *-i successores apostolorum*: TERT. adv. Marc. 4, 5 p. 430, 20 *ordo* -orum ... in Iohannem stabit auctorem. praescr. 32. IREN. 3, 3, 1 qui ab apostolis instituti sunt -i ..., et successores eorum. 3, 3, 4 *al.* CYPR. epist. 33, 1 p. 566, 10 inde (*a Petro*) per ... successionum vices -orum ordinatio *decurrit.* 67, 4 p. 738, 18 de ordinando in locum Iudae -o. *al.* PACIAN. epist. 1, 6 p. 21 et -i apostoli nominantur *eqs.* HIER. chron. a. Abr. 2048 primus -us ab apostolis ordinatur Iacobus. epist. 41, 3, 2 apostolorum locum -i tenent. *al.* AVG. c. Cresc. 3, 18, 21 c. Faust. 11, 2. 33, 6 *al.* THEOD. MOPS. in I Tim. 3, 8 p. 121, 6. **β** *-us confertur clericis*: *opponitur clericis* (*praepositis, ecclesiasticis*): TERT. monog. 12 p. 781 Oe. -i et clerus (CYPR. epist. 15, 1 p. 514, 11. *et passim*). ITIN. [Silv.] 16, 5 -um vel clericos (AVG. c. Cresc. 2, 11, 13. *et al.*). 24, 2 -us cum clero (39, 3. *et al.*). AVG. c. Cresc. 2, 12, 14 -i seu quilibet clerici (CANON. Migne 56 p. 427^A. *et al.*). *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 35, 2 GREG. M. epist. 5, 40. *et al.* *inter clericos (religiosos, sanctos sim.) numeratur*: RVFIN. hist. 10, 6 p. 966, 10 -orum ceterorumque clericorum (OROS. hist. 7, 33, 12. *et al.*). AVG. epist. 125, 2 p. 4, 15 (*sim.* 126, 8 p. 13, 26). CONST. Sirmond. 14 (*a. 409*) -os et alios ecclesiae catholicae ministros (*sim. al.*). 15. ISID. orig. 7, 12, 3. **γ** *de -i intra clerum gradu et auctoritate*: (I) *confertur clericis inferioris gradus*: *universis*: TERT. bapt. 17 p. 214, 26 *dandi baptismi* habet ius ... -us, dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine -i auctoritate. *ibid.* p. 214, 30 -i ... aut presbyteri aut diaconi (*sim. saepe*). OPTAT. 2, 14 p. 48, 19 certa membra sua habet ecclesia: -os, presbyteros, diaconos, ministros et turbam fidelium (*sim.* HIER. in Ier. 1, 12, 5 *al.*). HIER. in Ier. 4, 35, 7 DIDASC. apost. 27, 19 COD. Theod. 16, 5, 19 (*a. 389*). *al.* COD. Iust. 1, 3, 22, 2 (*a. 445*) -i, cui unusquisque *clericus* ... obsequitur. LIB. pontif. rec. II p. 39, 10. 11 si quis -us ⟨esse⟩ mereretur, ut esset ostiarius, lector, exorcista, sequens (*i. acolythus*), subdiaconus, diaconus, presbyter et exinde -us ordinaretur (*sim.* SACR. Greg. 79, 5 ISID. orig. 7, 12, 3. *al.*). INSCR. christ. Diehl 1038 Fl. Latino -o an(nis) III m. VII, praesb(yter) an. XV, exorc(ista) an. XII *eqs.* *et al.* *presbyteris*: CYPR. epist. 16, 1 p. 517, 12 aliqui de presbyteris ... neque nunc sibi praepositum -um cogitantes. *al.* ITIN. [Silv.] 25, 1 *al.* AMBROSIAST. in Ephes. 4, 11 p. 388^C (*sim.* PS. AVG. quaest. test. I 101, 5). HIER. epist. 146, 1, 6 *al.* AVG. civ. 20, 10 p. 433, 17 D. de solis -is et presbyteris ..., qui proprie iam vocantur ... sacerdotes (*sim.* ISID. orig. 7, 12, 21). *al.* CANON. Migne 56 p. 403. GREG. TVR. Franc. 4, 7 *ut Cato presbyter* -o suo subditus esset. ORIG. in Matth. 16, 22. *et al.* *diaconis, ministris* (*v. vol. V 1, 944, 15 sqq.*): CLEM. ad Cor. 42 *apostoli* praeponebant primitiva eorum ... in -os et ministros. CYPR. epist. 3, 3 p. 471, 16 apostolos, id est -os et praepositos dominus elegit, diaconos autem ... apostoli sibi constituerunt ... ministros. *et al.* *oeconomis sim.*: COD. Iust. 1, 12, 6 (*a. 466*). 1, 3, 32, 4 (*a. 472*) eum, quem ... oeconomum ecclesiae -i tractatus elegerit. *al.* NOVELL. Iust. 123, 23 oeconomos ... et xenodochos *eqs.* ... apud proprium -um, cui subiacent, conveniri. *sim. al.* (II) *opponitur sacerdotibus praepositis*: HIER. epist. 41, 3, 2; *opp.* patriarchas, κοινωνούς (EPIST. pontif. 702, 3). EPIST. pontif. 230, 1 Migne 13 p. 19^B; *opp.* primates (CONC. Carth. a. 398, 6 Mansi p. 920. *et al.*). NOVELL. Iust. 123, 10 pr. archiepiscopum et patriarcham et metropolitam ... -os sub se constitutos *convocare* (*sim.* 123, 22 ISID. orig. 7, 12, 4). **δ** *de -orum auctoritate civili*: (I) *de iure*: CONST. Sirmond. 1 (*a. 333*) si ab -is fuerit iudicatum, apud ... omnes iudices ad executionem volumus pertinere *eqs.* (*sim.* LEX Visig. 2, 1, 28). COD. Theod. 16, 2, 12 (*a. 355*) lege prohibemus in iudiciis -os accusari (*sim.* CONST. Sirmond. 3 AMBR. epist. 82, 2 AVG. epist. 43, 13. *et al.*). LVCIF. Athan. 1, 7 p. 76, 6 *imperatorem* non solum non dominari -is, sed et ... eorum oboedire statutis (*sim.* AMBR. epist. 24, 4). AVG. epist. 133, 2. COD. Theod. 11, 39, 8 (*a. 381*) -us nec honore nec legibus ad testimonium flagitatur (*sim. ibid.* NOVELL. Iust. 123, 7). *al.* COD. Iust. 3, 43, 1, 3 -is ... praesidum auxilio utentibus. *al.* NOVELL. Iust. 86, 7 *al.* GREG. TVR. Franc. 6, 46 soli -i regnant *eqs.* LEX Visig. 2, 1, 28 de data -is potestate distringendi iudices. *al.* *et al.* (II) *-orum nominibus tempora significantur* (*cf. etiam Diehl, Inscr. christ. III p. 275 sqq.*): FRG. Mur. 76 sedente cathedra urbis Romae ecclesiae Pio -o. CYPR. epist. 74, 2 p. 801, 6 sub Hygino -o (FILASTR. 66, 1 HIER. epist. 37, 1, 1. *et al.*). GREG. TVR. glor. conf. 44. glor. mart. 33 tempore Felicis -i (Iul. 46). INSCR. christ. Hisp. 110 anno VII d(o)m(n)i Theoderaci -i.

b *spectat ad -os primatum quendam habentes et maiore quam reliqui auctoritate praeditos*: **α** *de -o Romano*: TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 6 -um Romanum (CANON. Migne 56 p. 393 *al.*). EPIST. Cypr. epist. 49, 2 p. 611, 8 -um sanctissimae catholicae ecclesiae. INSCR. christ. Diehl 956^a Cornelius martyr ep. (*sim.* -us *nude*: 963 *al.* EPIST. pontif. 239 *al.* PRVD. perist. 2, 29 *al.* COD. Theod. 16, 2, 14. *et saepe*). HIL. coll. antiar. p. 58, 1 urbis Romae (EPIST. pontif. 207. *et saepe*). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 106, 3 Romanae ecclesiae (HIER. epist. 126, 1, 3. *et al.*). AMM. 15, 7, 10 aeternae urbis -i. HIER. in Ier. 4, 41, 4 Romanae urbis -i (SVLP. SEV. chron. 2, 36, 7. *et al.* *cf.* EPIST. pontif. 230 Migne 13 p. 18^A R. u. et universalis ecclesiae -us). SYNOD. Thiel Hil. epist. 15, 12 -us ecclesiae urbis Romae. CONC.^S I 2 p. 31, 22 Romanorum ecclesiae -o. CASSIOD. hist. 12, 8 Romanae civitatis -us. INSCR. christ. Diehl 1778^a primus ... in toto ... -us orbe. *sim. al.* **β** *de variis -is primoribus*: HIER. vir. ill. 17 *Polycarpus* Smyrnae -us ... totius Asiae princeps fuit. COD. Theod. 16, 1, 2 pr. (*a. 380*) cunctos populos ... in tali volumus religione versari, ... quam pontificem Damasum sequi claret et Petrum Alexandriae -um *eqs.* RVFIN. hist. 10, 6 p. 967, 6 -o Hierosolymorum. AVG. epist. 59, 1 p. 219, 13 -orum, qui illic priores sunt. EPIST. pontif. 310, 1 Migne 20 p. 548^A. 611, 9 -o provinciae suae *eqs.* CANON. Migne 56 p. 723^B Constantinopolitanae ... civitatis -um oportet habere primatus honorem post Romanum -um. OROS. apol. 31, 6 nobilium locorum -os. PROSP. chron. I p. 480, 1358 -us primatum sibi vindicans. *et al.* *nota -i summam dignitatem significari per haec accedentia*: -us -orum (*cf. l. 74 sq.*): TERT. pudic. 1 p. 220, 4 pontifex ... maximus, quod ⟨est⟩ -us -orum. CYPR. epist. 66, 3 *al.* LVCIF. Athan. 13 p. 311, 25 (*de imperatore*). AMBR. act. Seb. 18, 67 SIDON. epist. 6, 1, 1 INSCR. christ. Diehl 994. *et al.* *syn.* archiepiscopus: CONC.^S I 2 p. 36, 10 (*cf.* p. 36, 5). *ibid. saepe.* COD. Iust. 1, 2, 14, 1 (*cf.* 1, 2, 14 pr.). -i *pallio imbuti*: LIB. pontif. p. 73, 4 ut -us Ostiae ... palleum uteretur. GREG. M. epist. 11, 39. 56. 13, 40. -us universalis, solus (*i.* οἰκουμενικός, *cf.* GREG. M. epist. 9, 156): GREG. M. epist. 5, 37 vocari universalis -us conatur (5, 39. 7, 24 *al.*). 5, 39 solus conetur appellari -us (5, 44). *adde*: ENNOD. opusc. 3, 41 ac si initiandus esset totius orbis -us. *de cardinali v. vol. III 442, 42 sqq.; de -is metropolitanis, patriarchis, primatibus; primae, secundae sedis; visitatoribus v. s. vv.*

B *translate*: **1** *de apostolis* (*cf. p. 677, 4 et l. 77*): CYPR. sent. episc. 17 p. 444, 4 *Iesus* potestatem baptizandi -is dedit. AMBROSIAST. in I Cor. 12, 28. in Eph. 4, 11 p. 387^C apostoli -i sunt. PS. AVG. quaest. test. I 97, 20 *Iesus* imponens manum apostolis ordinavit eos -os. *et al.* **2** *de Christo* (*cf. p. 677, 3*): PS. AMBR. serm. 43, 3 -orum -um, salvatorem (AVG. serm. coll. Morin p. 570, 8 dominus et -us -orum. *cf. l. 56*). RVFIN. Orig. in Ios. 16, 2 p. 396, 13 B. *Iesus* et in -is princeps -orum *putandus*. ORIG. in Matth. 18, 10 p. 1613^B proprie ... -us dominus Iesus est ... vel ... apostoli. *et al.*

nominales iuncturae ad dioecesin significandam pertinentes (*cf. et supra l. 33 sqq.*): *significatur*: **a** *per gen.*: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 74, 3 Antiochiae. p. 163, 14 Alexandrinorum ecclesiae. COD. Theod. 16, 1, 3 (*a. 381*) Constantinopolitanae ecclesiae. *ibid.* Alexandrinae urbis. *ibid.* Scythiae. HIER. chron. a. Abr. 2111 Asianae provinciae. 2188 Corinthiorum. CANON. Migne 56 p. 433^A plebis Massiliensis. SVLP. SEV. Mart. 5, 1 Pictavae ... civitatis.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *per praep.*: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 74, 7 ab Epheso. ITIN. [Silv.] 8, 4 de Arabia. 12, 7 loci ipsius, id est de Segor. COD. Theod. 16, 2, 42 pr. (*a. 416*) de Alexandrina civitate. c *per adi.*: SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 74, 5 Doliceus. HIER. vir. ill. 18 Hierapolitanus in Asia -us. 26 Asiae Hierapolitanus -us.

ad epitheta et syn. v. Diehl, Inscr. christ. III p. 350. *syn. praeterea*: apostolicus (*vol. II 254, 3*), praepositus, praeses, princeps (ecclesiae, sacerdotum), speculator, visitator.

compos.: archi-, chor-, co-, pseudoepiscopus.

deriv.: episcopa, episcopalis, episcopatus, episcopia, episcopium, episcopo. *Brandt.*

[*medicina* impedimenta detrahit, quale est quando **episcotisin** (*i. ἐπισκότισιν*, ypocisin *trad.*) i. e. caliginem deponit (*at leg.* hypochysin) PS. SORAN. quaest. med. 8 p. 248, 5. *v.* hypochysis.]

episcynium, -ī *n.*, *ἐπισκύνιον.* *i. q.* '*supercilium*', *austeritas* (*trsl.; cf. usum gr.*): TERT. pall. 4 p. 941 Oe. iam dudum censoriae intentionis -o disperso ... passivitas offert libertinos in equestribus *eqs.* (*v. adnot.*).

[**episēma** *v.* pisema (physema).]

episēmasia, -ae *f.*, *ἐπισημασία.* *fere i. q. indicium, signum* (*sc. de morbi insultu*): CASS. FEL. 55 p. 142, 6 postquam aegritudo pepsin fecerit, id est digestionem, post VIIII aut XI accessiones, quas Graeci -as (*c*, -semas *p*) vocant, adiutoria oportet impendere (*sim.* 58 p. 147, 10; -miscos *p*).

episēmon (-um *v. l. 27*), -ī *n.*, *ἐπίσημον.* -sim-: HIER. *l. 33 bis. 34.* *de formis*: *nom. et acc.* -on: *v. l. 33 bis. 34. 35. 36. 37. 41. 45.* *acc.* -um: IREN. *l. 39.* *gen.* -i: *l. 43.* *abl.* -o: *v. l. 38. 39.* *i. q.* (*'notam seu signum impressum habens'*) *nota numeri senarii q. e.* ϛ' (*fere i. q. ipse numerus senarius: l. 35. 36*): *cf.* HIER. monogr. p. 196, 2 (*de monogrammate Iesum Chr. significante q. e.* ☧; *cf. l. 40*) gravis (*sc.* \ *in nota q. e. χ*) duobus suis capitibus circumflectitur (*sc.* S) ... ut sit numeri nota, cuius nomen -simon. p. 196, 22 per notam graecam -imon sex *computantur* (*sim. ibid. l.* 24 -imon ϛ^{VI}). IREN. 1, 16, 1 dualitas ab ea (*sc. monade*) progressa usque ad -on, duo et quattuor et sex, duodecadem ostendit (*gr. ἕως τοῦ ἐπισήμου*). *ibid.* duodecadem ... eo quod -on habuerit, consequentem sibi, per -on passionem vocant (*gr. bis ἐπίσημον*). 1, 16, 2 litteram ... *H* cum -o ogdoadem esse ... rursus ... sine -o computantes *eqs.* (*gr. ἐ.*). *ibid.* abstrahens ... -um (*gr. τὸ ἐ.*). 2, 24, 1 Iesus ... nomen alterius linguae ... ad Graecum numerum transferentes aliquando ... -on esse dicunt sex habens litteras ([*i. IHΣΟΥΣ. cf. 1, 14, 4 de eadem re, quo l. interpres vocem gr. q. e. ἐπίσημον falso per* 'insigne' *vertit*]. *sim.* 2, 24, 2 falsa est ... -i eorum *in nomine Iesus* redditio *eqs.* [*cf. et l. 30*]). FVLG. aet. mund. p. 132, 12 -on (-senon *S V*) et cuf (*i.* קוף = *κόππα*), quod Grecus pro numeris interposuit, Romulidum ordo non invenit.

epispasticus, -a, -um, *ἐπισπαστικός.* *scribitur*: -spar- *l. 51*; epicpact- *l. 59*; aepispat- *l. 55*; pis- *l. 52 (cf. et l. 56. 58).* [*vox gr.* CELS. 5, 19, 11 SCRIB. LARG. 216.] *i. q. vim attrahendi habens* (*de medicaminibus*): DIOSC. 1, 144 virtus est ei (*sc. perseae*) in foliis -spartica ([*gr. 1, 129 aliter*]. 2, 67 virtus est ei [*propoli*] calida et ⟨e⟩pispastica, id est adductoria [*gr. 2, 84 ἐπισπαστική. item* 2, 68; *gr. 2, 85, 2 ἐ.* 2, 140; *gr. 2, 154, 1 ἐπισπᾶσθαι*]. 2, 145 virtute habet ... -a [*gr. 2, 159, 3 ἐ.*]. ORIBAS. eup. 2, 1 E 7 p. 469 orobiei virtute aepispaticis [epaticis *Aa trad.*, -patica *La*] sunt [*gr. p. 611, 25 ἐ.*]. P 15 p. 499 fermentus ... factus acidonicus -a [pasteca *trad. Aa*] ... est virtute [*gr. p. 638, 26 ἐ.*]). DIOSC. 2, 140 empl⟨astris epi⟩⟨s⟩pa⟨s⟩ticis ... additur *sinapi* (*gr. 2, 154, 3 ἐπισπαστικαῖς ... ἐμπλάστροις*). 5, 139 medicaminibus ... epicpacticis (*gr. 5, 113, 2 ἐ.*).

[DIOSC. 2, 159 cappar quem multi ... **epistasilon** ... appellaverunt (*gr. 2, 173, 1 ὀφιοστάφυλον. cf.* GLOSS. III 562, 50 epistafilon i. cappara [*Plin. nat. 13, 127* ophiostaphylen]). *v. s.* ophiostaphyle.]

epistalma, -atis *n.*, *ἐπίσταλμα.* *i. q. mandatum principis, auctoritas per epistulam data*: COD. Iust. 7, 37, 3, 1^c (1) sive res ... per nosmet ipsos (*i. me imperatorem*) sive procuratores, ex -te tamen nostro, fuerint adsignatae.

? **epistasia** *v. p. 653, 64.*

(epistata) *et* **epistatēs**, -ae *m.*, *ἐπιστάτης.* *sg. nom.* -ēs: TERT. *l. 79.* *acc.* -ēn: PLIN. *l. 78.* *dat.* -ae: CATO *l. 72*, INSCR. *l. 74.* *fere i. q. procurator, praefectus*: 1 *in agric. de eo qui domini res curat*: CATO agr. 56 qui opus facient ... per aestatem modios IIII S, vilico, vilicae, -ae, opilioni modios III *eqs.* (*v. Gummerus, röm. Gutsbetrieb, p. 27 adnot. 3*). *huc spectare vid.*: CORP. VIII 2767 Iulius Sabinianus ... Hyacintho e⟨p⟩istatae fidelissimo (*'-es servus mihi idem est qui plerumque dicitur actor'* *Mommsen. v. et Ruggiero s. v. p. 2128*). 2 *in re agonali*: *proprie*: PLIN. nat. 34, 82 *Silanion fudit* et Achillem ..., item -en exercentem athletas. *in imag.*: TERT. mart. 3 p. 10 Oe. (*anteced.* agonem, agonothetes, xystarches) -es vester Christus Iesus, qui vos (*martyres*) spiritu unxit et ad hoc scamma produxit, voluit vos ante diem agonis ad duriorem tractationem ... seponere. *v. et Grosse, Röm. Militärgesch., p. 195. 288.*

[**epistathmos** *v. Onom.*]

epistemmata (*sic a*, -stem- *cod. alter*) libamina GLOSS. III 170, 59 (*i.* **ἐπιστέμματα. cf. Soph. El. 441 χοὰς ... ἐπέστεφε* [*Ant. 431 et El. 53 χοαῖσι, λοιβαῖσι ... στέφειν*], *monet Heraeus in plagulis*).

BOETH. anal. post. 1, 2 p. 714^A demonstrationem ... dico syllogismum **epistēmonicon**, id est facientem scire. sed -on dico, secundum quem ... scimus (*gr. p. 71^b, 18 συλλογισμὸν ἐπιστημονικόν. ἐπιστημονικὸν δὲ λέγω κτλ.*).

[DAMIG. lapid. 15$^{tit.}$ lapis **epistites** (*i.* '*hephaestitis*'; *cf. Plin. nat. 37, 166 c. adn. crit.*) *v. s.* hephaestitis (*locum expedivit Heraeus*).] *K.-M.*

[**epistolia** graece, quod est latine opertorium GLOSS. Werth. Gallée 339.]

***epistolicus**, -a, -um, *ἐπιστολικός.* *i. q. ad epistulam pertinens, epistularis*: *in tit. libri Varronis* (*cf. Ritschl, opusc. III 476 sqq.*): PAVL. FEST. p. 142 Varro ... in l. I quaestionum epist(olicarum). p. 339 l. V -arum q. GELL. 14, 7, 3 Varro ... in libro -arum q. quarto (*cf.* praef. 9. 6, 10, 2 verba Catonis [*immo* Varronis, *Lipsius*] sunt ex primo -arum q.). CHAR. gramm. p. 92, 11 B. 138, 14. 139, 10. *et saepius ap.* GRAMM. *praeterea*: HIER. epist. 26, 5 nisi et modum -i characteris excederem. 32, 1, 1 -ae confabulationis.

1. epistolium, -ī *n.*, *ἐπιστόλιον.* GLOSS. *ἐπιστόλιον*, epistola deminutivum. 1 *generatim i. q. epistula parva, litterulae*: CATVLL. 68, 2 conscriptum lacrimis mittis -um (*demin. metri causa*). APVL. apol. 6 legerunt ... -um de dentifricio versibus scriptum ad ... Calpurnianum. 79 an sola Phaedra falsum -um de amore commenta est? HIER. epist. 128, 1, 3 Pacatula ... hoc -um ... post lectura suscipiat. 2 *speciatim*: *i. q. epistula formata, clericorum christianorum* (*cf. vol. VI 1, 1109, 83*): SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 130, 7 ne ignorantes eorum (*quae acta sunt*) accipiant litteras communicatorias, id est -a (p. 130, 17 -a id est litteras communicatorias). EPIST. pontif. 217 Hil. coll. antiar. p. 169, 1 (*a. 357*) *Athanasii* -a ... *non* suscipienda. 369 (Coelestin.) Migne 50 p. 433^B. 702 (Gelas.) 43, 5 Thiel CANON. Migne 56, 708^A. CANON. Dionys. Exig. p. 23, 14 St. -a (*? ed. vet.*, epistuliaria *M*). CONC. Turon. a. 567 p. 123, 26 -a (*v. adn. cf.* CONC. Aurel. a. 553 p. 63, 9 apostolia; *v. adn.*). *Bannier.*

[**2. epistolium** *v.* epistylium.] **epistolius** *v. Onom.*

[**epistomium** *v.* epitonium.]

epistratēgia, -ae *f.*, *ἐπιστρατηγία.* *acc.* -an: *l. 44.* *i. q. praefectura sc. trium illarum Aegypti provinciarum principalium*: CORP. XI 5669 (*aet. imp. Traian.*) C. Camurio ... proc(uratori) Aug. -ae septem nomor(um) et Arsinoitae ([*i. Heptanomidis*]. III 7127 [*sub Commodo*] T. Cl(audio) ... proc. in Aegypto ad [*v. l. 44*] -am ⟨s⟩eptem nomorum et Arsinoitum. *fort. et* XII 671 proc. Aug. epistrat⟨egiae septem nomorum?⟩). VIII 10500 L. Egnatuleio ... proc. Aug. XXXX Galliarum, proc. Aug. ad (*v. l. 41*) -an Thebaidos (*v. l. 48*). **epistratēgus**, -ī *m.*, *ἐπιστράτηγος.* *qui epistrategiam in Aegypto exercet, i. q. praefectus* (*v. l. 38*): CORP. VI 32929 (*s. I?, periit*) M. Artorius ... praef(ectus) montis Berenicidis, flam(en) divi Aug., patr(onus) col(legii), -eg(us) Thebaid(is) (CARM. epigr. 880 *subscr.* [*a. 134, in statua Memnonis*] ⟨epistr⟩ategus Thebaidos fecit. *v. supra l. 45, infra l. 52*). INSCR. Dessau 9506 (*c. a. 136*) Bassus ... ⟨pro⟩c. ... ad censum agend(um) Ponto ..., -eg(us). Pelusio, item Thebaidis (*v. l. 48*), proc. provinciae Iudaeae (*v. adnot.*). PAPYR. Wessely, Schrifttafeln p. 8 nr. 9, 9 (*c. a. 143*) cum ⟨-tego⟩.

ad rem cf. Hirschfeld, Verwaltungsbeamte p. 366; Marquardt, Röm. Staatsverwaltg. I^2, 445; Ruggiero diz. epigr. s. v. Aegyptus, I. 278^b; Preisigke-Kiessling, Wtb. d. grch. Pap. urk., III 115 sq. *K.-M.*

***1. epistula**, -ae *f.*, *ἐπιστολή.* *de etymol.*: ISID. orig. 6, 8, 17 -am proprie Graeci vocant, quod interpretatur Latine missa. *στόλα* enim sive *στόλα* missa vel missi. *de orthogr.*: *in titulis (papyro l. 63)*: *scribitur* -u-: CORP. IV 5026. 5031 EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420; *a. 82*) 8. 23 EPIST. imp. Hadr. ad Quiet. (Corp. III 355) B 1. C 1. D 1 INSCR. Not. d. scavi 1926 p. 206 (*a. 147*). EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. (Corp. III 781) 8. *al. passim.* PAPYR. Oxyrh. 1, 32 (*s. II*). *cf.* GLOSS. Klio 13, 1913, 99 *ἐπί⟨σ⟩τουλαμ*: *τὴν* ⟨*ἐπισ*⟩*τολήν* (118). *v. p. 684, 14.* NOT. Tir. 20, 26. *legitur* -u- *in codd.*: PLAVT. Epid. 58 (*A, item* Persa 694 Pseud. 647. 670. 690. 716. 983. *al.* Trin. 848). CIC. Verr. II 2, 64 (*V*: 3, 45. 154). FRONTO (*A ubique*). GAIVS inst. (*V ubique*). *et al.* *codd. recc. saepe -o- exhibent.* *notatur*: e e (*i.* exemplum -ae): CORP. III 13750, 13. 32. 34. 44. 48. III 14165^8. *al.* epist: CORP. III 6574 VI 8609. 8612. *al.* epistul: CORP. VI 798 VIII 1174 IX 2438 XIV 2815 XV 7832. *al.* epistular: CORP. VI 510. *de usu*: *numerum plur. pro sing. ad anal. vocis q. e.* 'litterae' *inde a Tacito legi statuit Wölfflin, Ausgew. Schr. p. 81 (v. Gerber-Greef, lex. Tac.), item*: PLIN. epist. 10, 10, 1 *al.* APVL. apol. 11^{ies} (86 *sensu plur.*; *cf. v. Geisau, de Apul. synt., Diss. Münster, 1912, p. 20*). IVST. 1, 6, 1 *al.* PARIS 3, 8, 1. 3, 8 ext. 6. 4, 1, 13. 9, 12, 3 (*Val. Max.* litterae *ubique*). *et al.* *saepe per ellipsin omittitur.* *legitur inde a* PLAVTO. [*dub. interpr.*: CORP. IV 5026 ep // epistuli.]

I *commercii litterarii genus quo distantes loco se invicem de variis rebus certiores faciunt (cf. Dziatzko, PW III 836, 28 sqq.)*: *def.*: CIC. epist. 2, 4, 1 -arum genera multa esse ... sed unum illud certissimum, cuius causa inventa res ipsa est, ut certiores faceremus absentis, si quid esset, quod eos scire aut nostra aut ipsorum interest (*cf.* ad Q. fr. 1, 1, 37). SCHOL. Hor. sat. 1 praef. -is ... ad

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

absentes loquimur. AMBR. epist. 47, 4 p. 1150[D]. 66, 1 p. 1225[A]. *al. v. et l. 9. aliter*: LVCIL. 341 -a item quaevis non magna poema est. *de sermone epistulari*: CIC. epist. 2, 4, 1 sunt -arum genera duo ... unum familiare et iocosum, alterum severum et grave. 9, 21, 1 (*cf. quae antecedunt*) -as ... cotidianis verbis tenere solemus. QVINT. inst. 9, 4, 19 *oratio soluta*, qualis in sermone et in -is. PLIN. epist. 6, 16, 22 aliud est -am, aliud historiam ... scribere (SIDON. epist. 1, 2, 10). GRAMM. suppl. 161, 13 *oratio* allocutiva in -is. IVL. VICT. rhet. 27 p. 447, 37 -arum species duplex est: sunt enim aut negotiales aut familiares. negotiales sunt argumento negotioso et gravi (*copiose de elocutionum generibus; item* RHET. min. p. 589, 12 sqq.). *de materia in qua -as scribunt*: PLIN. nat. 13, 88 -ae chartam ([*ibid. opp.* codicillos]. *cf.* HIER. epist. 8, 1 ante chartae et membranorum usum aut in dedolatis ex ligno codicillis aut in corticibus arborum mutua -arum alloquia missitabant. ISID. orig. 6, 8, 18). HIER. epist. 51, 1, 2 -ae biblinae. *de re v. Marquardt-Mau, Privatl. d. Röm. p. 804 adn. 5; Blümner, röm. Privatalt. 468 adn. syn. et opp.*: litterae (*vox saepissime iuxta posita invenitur sine ullo significationis discrimine*): CIC. Verr. II 3, 144 ex civitatum litteris et ex -a L. Metelli. 3, 154 haec -a est, ... quam nos ..., cum litteras conquireremus, invenimus. Att. 1, 20, 1 nunc -ae litteris his respondebo. 5, 17, 1 accepi ... sine -a tua fasciculum litterarum. *al. passim. v. et l. 28. opp.*: CIC. ad Q. fr. 2, 9, 1 -am hanc convicio efflagitarunt codicilli tui (SEN. epist. 55, 11 PLIN. nat. 13, 88. *et al.*).

A *de -is ad solitum commercium epistulare pertinentibus*:

1 *in universum*: PLAVT. Asin. 761 quod illa dicat peregre allatam -am, ne -a quidem ulla sit in aedibus nec cerata ... tabula. Epid. 254 sic audivisse ex ... -a (*cf.* CIC. Att. 6, 2, 10 εὐήθειαν ... cognovi ex -a tua Corcyrea [*al. v. p. 684, 40*]. *et sim. al.*). Mil. 1225 per -am aut per nuntium, quasi regem, adiri eum aiunt. Poen. 836 ibi (*apud lenonem*) videas litteratas fictiles -as, pice signatas *eqs.* (*iocose: i. vasa vinaria*). Pseud. 993 pellegere (997. *cf.* PLIN. epist. 6, 7, 2 -as tuas lectito atque identidem in manus quasi novas sumo. SVET. Aug. 45, 1 *Caesar* inter spectandum -is [*cf. et p. 683, 69. 684, 16*] libellisque legendis aut rescribendis vacaret. *al.*). *al.* TER. Phorm. 67. CIC. Att. 1, 19, 1 nullam a me volo -am ad te absque argumento ac sententia pervenire (9, 4, 1 *al.*). 2, 8, 1 -am ... avide exspectarem (*al.*). 2, 11, 1 puero ... da ... ponderosam aliquam -am plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum (5, 14, 3 plenam festinationis et pulveris [*opp.* subtiliores]. *saepe*). 4, 11, 1 delectarunt me -ae tuae (*al. et sim. cf. eiusdem sensus epitheta*: CIC. Att. 15, 13, 4 dulcis. *al.* 2, 13, 1 grata. *al.* 1, 2, 3 iucunda. *al.* 2, 12, 1 suavis. *al. cf. p. 682, 42 sq. 44*). 6, 3, 8 inscriptam patri suo. 8, 14, 1 cotidianae (*cf.* 12, 30, 2 hodierna). 8, 15, 1 veterem (*al.* 9, 9, 1 antiquissimae. *cf.* 8, 15, 3 recentissima. *al.* OV. trist. 5, 2, 1 nova. *al.*). epist. 5, 8, 5 has litteras velim existimes foederis habituras esse vim, non -ae (*cf.* ad Brut. 1, 1 [9, 7], 1 volo ... testimonium hoc tibi videri potius quam -am. *al.*). 7, 6, 1 in omnibus meis -is ... legitima est accessio commendationis tuae (*cf.* 13, 6, 2. 14, 7, 2 MART. 3, 5, 11. COD. Iust. 4, 26, 13, 2 [*a. 422*] familiares -as quibus homines plerumque commendant absentem. *al.*). 15, 21, 1 crebris (TAC. hist. 1, 74. 2, 30. 3, 8 ann. 2, 26 [*v. Wölfflin, Ausgew. Schriften, Leipzig, 1933, p. 81*]. *cf.* SEN. epist. 118, 1 frequentiores. *al.*). VELL. 2, 65, 1 inter eum (*i. Lepidum*) Caesaremque et Antonium commercia -arum (SEN. epist. 38, 1). QVINT. inst. 1, 1, 29 in -is secretis et familiaribus delectabit, ne hoc quidem (*i. cura scribendi*) neglectum reliquisse (*v. vol. VI 1, 247, 34 sqq.*). CAPITOL. Max. Balb. 17, 1 gratulatoria (*cf.* HIER. epist. 44, 1 gratiarum). *et passim. nota de -a alci. libro commendando aut praescripta aut adiuncta* (*cf. genus litterarum, p. 683, 23*): PLIN. nat. praef. 1 libros naturalis historiae ... licentiore -a narrare constitui tibi, iucundissime imperator (*cf.* 23. 33). STAT. silv. 2 praef. 4 ut totus hic alter te liber meus etiam sine -a expectet. 4 praef. 10. 17 *v. p. 683, 34.* MART. 1 praef. 14. 18. 2 praef. 1. 4. 12 (*cf.* 7). AVG. epist. 139, 3 p. 152, 9 -am quoque ad te scribendam et his (*i. libris: 'de baptismo parvulorum'*) adiungendam. ANTHIM. praef. p. 7, 2 incipit -a Anthimi ... ad ... Theudericum regem ... de observatione ciborum.

2 *loci potiores*: a *afferuntur iuncturae verbales quibus significatur actio scribendi, mittendi, deferendi, accipiendi (nota hic illic verbis 'mittendi', 'dandi' fere idem significari atque 'scribere'; cf. e. g. l. 79 sqq.*): α *scribendi sim.*: PLAVT. Pseud. 998 'miles lenoni Ballioni -am conscriptam mittit Polymachaeroplagides' (CIC. ad Q. fr. 2, 5, 4. CAES. Gall. 5, 48, 4 Graecis ... litteris. *al.*). CIC. Att. 1, 10, 1 -ae tuae rescriberem aliquid (2, 13, 1 tibi a Tribus Tabernis. SEN. epist. 48, 1 ad eam ... postea. 106, 1 tardius. *al.*). 1, 11, 2 quod in -a tua scriptum erat (1, 15, 2 *al.*). 1, 20, 1 ei nunc -ae litteris his respondebo (*al.*). 2, 5, 3 -am ... statim des de iis rebus (*fere i. q. 'scribas'* [*mittas*]. 2, 8, 1 in ... -a quam ante diem XVI Kal. Maias dedisti. SVET. Aug. 50 ad -as omnes horarum momenta ... quibus datae significarentur addebat. *cf. vol. V 1, 1665, 77 sqq. aliter p. 682, 7. 24*). Att. 2, 23, 1 numquam ... te iam -am meam legisse nisi mea manu scriptam ([5, 19, 1 obsignarem]. 8, 1, 1 in ea Pompei -a erat in extremo ipsius manu. QVINT. inst. 1, 7, 22 sua manu *Augustus* scripsit. *sim.*: OV. trist. 4, 7, 9 aut saepe tua sit -a dextra scripta. SVET. Aug. 71, 2 autographa. *cf.* CIC. Att. 4, 16, 1 a librarii manu est. OV. trist. 3, 3, 1 -a quare alterius digitis scripta sit. *et saepe*). Att. 5, 17, 1 hanc -am dictavi sedens in raeda (7, 13[b], 7. 8, 12, 1 dictare -am malui quam ... nihil ... litterarum dare. PLIN. nat. 7, 91. *al.*). 6, 5, 4 cupiebam ... longiorem -am facere (*v. infra l. 15 al.*). 7, 1, 1 scripseram ad te -am quam darem (*i. 'mitterem', v. infra l. 10*) IIII Idus, sed eo die is cui dare (*v. l. 20 sqq.*) volueram *eqs.* (*saepe*). 15, 1[b], 1 hanc -am exaravi (*al.*). *et passim.*

β *mittendi* (*v. l. 8. 67*): PLAVT. Bacch. 176 ad *Pistoclerum* -am Mnesilochus misit super amica Bacchide ([561. Epid. 58 ad me ab legione. 134 mandare et mittere. CIC. Att. 2, 7, 3. epist. 7, 32, 1 sine praenomine familiariter ad me -am misisti]. *cf.* CIC. Verr. II 3, 45 si Metellus hanc -am non misisset. Att. 1, 19, 1 si tam brevis -as vellem mittere quam tu soles facere. LIV. perioch. 99 p. 98, 26 -as Metelli et Cn. Pompei invicem missas. *al.*). Truc. 397 remisit semper ad me -am sese experturum quanti se penderem (CYPR. epist. 9, 2 p. 489, 16 ad vos -am authenticam remisi, ut recognoscatis an ipsa sit quam ... perferendam dedistis [*v. l. 20 sqq.*]). *et al.*

γ *deferendi, tradendi* (*sc. litteras dare aut ei qui ad alium referat [ut servo, tabellario, amico] aut allatas ei reddere qui legat*): PLAVT. Persa 694 mandatae quae sunt volo deferre -as (Trin. 949 CIC. Att. 10, 5, 2 *al. v. infra l. 27*). Pseud. 647 tu -am hanc a me accipe (*v. l. 30*) atque illi dato (*v. l. 29. cf. vol. V 1, 1665, 57 sqq. 61 sqq. aliter p. 681, 79 sqq.*). 670 haec allatast mi opportune -a (1208 Trin. 788. *v. p. 681, 27.* TER. Phorm. 149 -am ab eo adlatam esse ... et ad portitores esse delatam; hanc petam. CIC. Verr. II 4, 58 Valentio ... -a Agrigento allata. Att. 1, 10, 1 Roma puer a sorore tua missus -am mihi abs te adlatam dedit *eqs. et saepe*). Pseud. 1011 fert (CIC. Att. 9, 4, 3 *al.*). Trin. 848 hasce -as dicam ab eo homine me accepisse (*sc. ut ad alium referrem. cf. l. 23 sq. al. aliter l. 40 sqq.*). TVRPIL. com. 196 inter vias -a excidit me (*cf.* CIC. Att. 2, 8, 1). CIC. Phil. 2, 77 *tabellarius* -am tradidit (*al.*). Att. 1, 13, 4 huic terrae filio nescio cui committere -am tantis de rebus non audeo (*cf.* 1, 18, 2 neque ego *sollicitudines* huic -ae atque ignoto tabellario committam). 1, 20, 1 Cincius ... mihi ... -am reddidit quam tu Idibus Febr. dederas (4, 16, 9 quem C. Decimus mihi reddidit Buthroto datam [*v. p. 681, 79 sqq.*]. *al.*). 4, 11, 2 statim ut sit qui a te mihi -am referat (*al.*). 4, 17, 1 perlatae (12, 18, 2. *v. l. 19 al.*). *et al.*

δ *accipiendi* (*aliter l. 30 sq. ap. poet.* redire, venire *l. 46 sq.*): PLAVT. Pseud. 983 hanc -am accipe a me (CIC. Att. 2, 18, 1 accepi aliquot -as tuas, ex quibus intellexi *eqs.* 4, 11, 1 delectarunt me -ae tuae quas accepi uno tempore duas. 7, 2, 3 aliam alia iucundiorem. 10, 4, 1 *-am* voluminis instar. SEN. epist. 19, 1 exulto quotie⟨n⟩s -as tuas accipio. CORP. IV 5031 accepi -am tuam). HOR. epist. 2, 2, 22 ad te quod -a nulla rediret. PROP. 3, 16, 1 dominae mihi venit -a nostrae (OV. trist. 5, 2, 1 e Ponto nova venit -a. *al.*). OV. epist. 15, 13 recepta (PLIN. epist. 9, 28, 1 post longum tempus). *et al.*

b *spectat ad -ae formam externam*: α *in -a conscribenda* (*de ambitu, de initio et fine sim. cf. et l. 12 sq. p. 681, 73. 84. 684, 27*): CIC. Att. 1, 18, 10 paene orationem in -am inclusi (*i. longius scripsi. cf.* SEN. epist. 85, 1 non erit -a, sed liber). 6, 9, 1 brevitatem *-ae* (*v. vol. II 2188, 56 sq.*). 9, 10, 5 deinde ... concludis -am quandam hoc modo (*cf.* OV. epist. 13, 165 claudetur [SEN. epist. 17, 11]. SEN. epist. 11, 8. 12, 10 includere. *et al.*). 15, 9, 8 -ae tuae prior pagina. epist. 3, 8, 2 prima duo capita -ae. ad Brut. 3, 1, 18 quod interiore (*i. media*) -a scribis. OV. trist. 5, 13, 33 quo semper finitur -a verbo ...vale (*cf.* SEN. epist. 4, 10 finem -ae imponam [58, 37 *al.*]. 8, 7 finis faciendus [13, 16 PLIN. epist. 2, 5, 13]. *et al.*). SEN. epist. 15, 1 mos antiquus fuit ... primis -ae verbis edicere 'si vales *eqs.*'. 45, 13 ne -ae modum excedam (PLIN. epist. 2, 5, 13. *al.*). PLIN. epist. 4, 17, 11 uberius quam -arum angustiae sinunt. 5, 14, 7 in infinitum -am extendam, si *eqs. et al.* β *in -a tractanda*: PLAVT. Pseud. 1001 sumbolust in -a (*cf.* 1097 -a atque imago me certum facit). 1202 eri imagine obsignatam (Trin. 788 CIC. Att. 6, 9, 1. 10, 11, 1 obsignata iam -a superiore, non placuit ei dari [*v. l. 20 sqq.*] cui constitueram, ... itaque eo die data [*v. l. 10 sqq.*] non est. ad Brut. 1, 2 [9, 8], 1 scripta et obsignata iam -a. CVRT. 3, 7, 12 obsignatam anulo. *al. v. p. 681, 83*). Trin. 816 consignabo (*al.*). SEN. epist. 22, 13 iam imprimebam -ae signum (*cf.* CVRT. 3, 6, 7 sigillo anuli sui impresso). SVET. Aug. 50 in diplomatibus libellisque et -is signandis ... sphinge usus est (*al.*). CIC. Att. 5, 11, 7 aperui (10, 17, 2. *al.*). 8, 5, 1 conieceram in fasciculum (*cf. vol. VI 1, 299, 37 sqq.*) una cum tua ... -am (*cf.* 9, 13, 7 quae monstra cotidie legamus intelleges ex illo libello, qui in -am coniectus est). 9, 10, 4 evolvi volumen -arum tuarum. 10, 12, 3 eas -as ... concerpito, ne quando quid emanet (*cf.* epist. 5, 20, 9 ⟨c⟩onscindi. 7, 18, 4. *al.*). 12, 1, 2 cum complicarem hanc -am (ad Q. fr. 3, 1, 17 SEN. epist. 18, 14. *al.*). 15, 4, 4 veritus ... ne solveret *tabellarius* (NEP. Hann. 11, 3. CVRT. 7, 2, 25 vinculum -ae solvens. *al.*). NEP. Paus. 4, 1 vincla -ae laxavit, signoque detracto cognovit (*cf.* OV. Pont. 3, 7, 5 quid portet iam nostis -a, quamvis cera sit a vinclis non labefacta suis. *v. l. 80*).

B *de -is commercii causa quidem scriptis, sed non ad*

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ipsum commercium epistulare pertinentibus eius, qui de -a tractat, loquitur sim.: PLAVT. Bacch. 1006. CATO or. frg. 7 Antiochus -is bellum gerit, calamo et atramento militat (*cf.* TAC. hist. 3, 53). CIC. Verr. II 3, 154 venio nunc ad -am Timarchidi ... haec -a est, iudices, quam *eqs.* recita (II 3, 157 *al.*). *al.* Flacc. 90. *al.* Phil. 5, 33 lēgi -am Antoni (Brut. 211 lēgimus -as Corneliae matris Gracchorum. Att. 1, 16, 8 quam nolo aliis legi. *passim.* CYPR. epist. 11, 7 p. 500, 19 nec ... hanc -am teneatis occultam, sed legendam fratribus suggeratis. *et al.*). Brut. 121 dicit *Demosthenes* ... in quadam -a hoc ipse de sese. Tusc. 5, 100 est praeclara -a Platonis ad Dionis propinquos, in qua scriptum est his verbis (off. 1, 37 Catonis senis). Att. 1, 17, 1 -arum illius exempla (*al. v. s. v.*). 13, 6, 4 Spurius ... -as mihi pronuntiabat (*sc. Mummii*) versiculis facetis ad familiaris missas a Corintho (*cf.* OV. ars 3, 345 composita cantetur -a [*Ovidii*] voce [*v. Friedlaender, Sittengesch. II^{9}, 162*]). 16, 5, 5 mearum -arum nulla est *συναγωγή*, sed habet Tiro *eqs.* (*cf.* epist. 16, 17, 1 tuas quoque -as vis [*sc. Tiro*] referri in volumina. PLIN. epist. 1, 1, 1 ut -as, si quas paulo curatius scripsissem, colligerem et publicarem). *al.* SALL. Iug. 71, 4. SEN. epist. 21, 4 nomen Attici perire Ciceronis -ae non sinunt. PLIN. nat. 7, 84 captis apud Pharsaliam Pompei Magni scriniis -arum *eqs.* QVINT. inst. 1, 1, 6 *Corneliae* doctissimus sermo in posteros quoque est -is traditus. *et passim.*

II *litterarum genus serviens scientiae, doctrinae, litterarum studiis (sc. de -is quae ut ad certos [plerumque] homines verae -ae ratione dantur, ita omnibus disciplinae studiosis destinantur; v. et l. 6 sq. 14 sq. p. 681, 59 sqq. cf. Dziatzko, PW III 840, 60 sqq.; 842, 34 sqq.)*: **A** *ad quamvis doctrinam artemve pertinens*: CIC. fin. 2, 99 nihil in hac praeclara -a scriptum ab Epicuro congruens ... decretis eius reperietis (*cf.* 2, 100). off. 1, 37 extant -ae et Philippi ad Alexandrum et Antipatri ad Cassandrum et ... quibus praecipiunt *eqs.* Att. 13, 32, 2 Dicaearchi ... *καταβάσεως* ... *Τριπολιτικὸν* ... et -am ... quam ad Aristoxenum misit, tris eos libros *eqs.* NEP. Att. 16, 3 sedecim volumina -arum ... ad Atticum missarum (*cf. l. 16*). SEN. epist. 9, 1 *al.* STAT. silv. 1, 3, 104 tuā ... splendescat -a curā. 4 praef. 17 -a quam ad illum de editione Thebaidos meae publicavi. *et al.* *pro titulo librorum (comoediarum, elegiarum, -arum versibus factarum sive fictarum sive propriarum)*: CAECIL. com. tit. -a (*item* AFRAN.). OV. ars 3, 345 *v. l. 14 sq.* QVINT. inst. 10, 1, 107 in -is ... dialogisve *Ciceronis et Demosthenis.* 10, 1, 129 orationes *Senecae* ... et poemata et -ae et dialogi feruntur. FRONTO p. 227, 3 N. Socratem ... ex ... dialogis et -is existimes *eqs.* CHAR. gramm. p. 263, 9 B. Horatius -arum (PRISC. gramm. II 120, 13 Horatius in -arum I. 460, 7 Horatius in -arum libro II. *saepe*). GELL. 12, 2, 3 Seneca in libro XXII° -arum moralium (*al.*). VLP. dig. 2, 8, 7 pr. Pomponius libro -arum refert (*cf.* 19, 2, 19, 2 est -a Neratii ad Aristonem). AMBR. epist. 48, 7 p. 1153^{B} haec tecum prolusimus, quae in libros nostrarum -arum referam. *et al. cf. etiam l. 59. 66 sq.*

B *apud christianos*: TERT. pudic. 14 p. 246, 25 iuxta sensum -ae secundae (*sc. II Cor.*). 19 p. 263, 11 Iohannis. 20 p. 266, 21 Barnabae. resurr. 24 p. 60, 1 in ipsa ad Thessalonicenses -a. adv. Marc. 5, 2 p. 571, 11 principalem adversus Iudaismum -am ... quae Galatas docet. 5, 11 p. 614, 11 -a, quam nos ad Ephesos praescriptam habemus. *saepe.* CYPR. hab. virg. 2 p. 188, 17 Paulus in -is suis dicit. epist. 73, 11 p. 790, 11 in euangeliis et in apostolorum -is (ITIN. [Silv.] 37, 5 *al.*). AMBR. epist. 47, 6 p. 1151^{A} *maiores nostri* -is suis fidem infuderunt populorum mentibus. MAXIMIN. c. Ambr. 25 p. 71, 14 iuxta -am Arrii. HIER. epist. 36, 1, 3 ut tu putas -am, ut ego sentio, commentarium te expectare. AVG. civ. 20, 5 p. 414, 9 D. cuius -ae titulus est 'de fine saeculi'. *et passim.* *epitheta selecta*: apostolica: TERT. adv. Prax. 4 p. 232, 24 AVG. civ. 20, 24 p. 469, 2 D. *al.* authentica: CYPR. epist. 9, 2 p. 489, 16. *al.* canonica: AVG. civ. 15, 23 p. 111, 24 D. *al.* catholica: PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 7, 3. clerica: CYPR. epist. 9, 2 p. 489, 18. commendaticia: VVLG. II Cor. 3, 1. *al.* AVG. epist. 44, 3 -as communicatorias, quas formatas (*v. vol. VI 1, 1109, 84*) dicimus. *cf. p. 684, 20.* *saepe apud* ECCL. *pro titulo litterarum et sing. et collect.*

III *instrumentum iuris et administrationis litterarium*: **A** *privatorum -ae aut ad quaelibet negotia pertinentes, codicilli, manumissiones, donationes sim. aut ad magistratus sim. directae ([cf. etiam p. 684, 18]. litterae quamvis per se mere privatae tamen vim instrumentorum, diplomatum accipere possunt: v. e. g. infra l. 77. p. 684, 1 sqq.)*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 8 (*cf. p. 684, 20 et totam -am*). QVINT. decl. 351 p. 381, 12 *exulem* misisse ad senatum indicii -am. EPIST. Secundi (Corp. XII 4393; *a. 149*) 1 exemplum -ae ... Secundi ... in verba infra scribta. 14 ha⟨c⟩ -ā caveam. 25 -am pro perfecto instrumento retinebitis. GAIVS inst. 3, 136 inter absentes ... negotia contrahuntur veluti per -am aut per internuntium (*cf.* VLP. dig. 3, 3, 1, 1. PAVL. dig. 2, 14, 2 pr. Labeo ait convenire [posse] vel re vel per -am vel per nuntium inter absentes quoque posse. *al.*). dig. 43, 26, 9 precario possessio consisti potest ... per -am (PAVL. sent. 5, 6, 9). MARCELL. dig. 13, 7, 34 -am qua se vendidisse fundum *eqs.* SCAEV. dig. 17, 1, 62, 1 quae ... a Publio soluta tibi non fuerint, me repraesentaturum hac -a (*i. sponsione*) manu mea scripta notum tibi facio. 22, 3, 29 pr. -as uxoribus (*missas a maritis*) nonnullam vicem instrumentorum (*sc. in probatione filiorum*) optinere decretum est. 31, 89 pr. -am scripsisse dicitur *pater*, qua et quidquid in peculio habuit filius, ei donavit (VLP. dig. 6, 1, 77 fundum ... per -am. *cf.* PAPIN. dig. 31, 77, 26 donationis praediorum -am. *al.*). PAPIN. dig. 31, 75 pr. miles ad sororem -am quam post mortem suam aperiri mandavit, talem scripsit (*cf. sim. de testamento*: COD. Theod. 9, 19, 4, 1 [*a. 376*] tabulas testamenti chirographo testationesque ... pacta et -as vel ultimas voluntates. 4, 4, 2 [*a. 389*] quae codicillis aut -is nobis ... relinquuntur. COD. Iust. 6, 22, 7 [*a. 371*] in codicillis vel fideicommissariis -is. CAES. AREL. testam. 11. 41 [*syn.* pittacium]. *et al.*). COD. Iust. 7, 6, 1, 10 per -am servum suum in libertatem producere (*cf.* INST. Iust. 1, 5, 1 manumissio procedit ... per -am. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A} *πὲρ ἐπίστουλαμ· ἡ δι' ἐπιστολῆς ἐλευθερία*).

B *-ae magistratuum et principum; syn. rescriptum, decretum, edictum sim.*: **1** *magistratuum (nec non de litteris, libellis privatorum [v. p. 683, 70 sq.] magistratui alci. traditis, qui subscriptione magistratus vel rescripto tamquam publici fiunt; v. l. 21 sq. de clerica -a communicatoria v. l. 55 sqq.)*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 8 esse volumina selectarum -arum (*sc. quas Q. praetor in Asia rescripserat*), quae reprehendi solent (*ibid.* 9 vide ... ut haec genera tollantur -arum primum iniquarum, deinde contrariarum *eqs. v. p. 683, 73 sq.*). NEP. Att. 7, 3 Caesar ... cum privatis pecunias per -as imperaret. TAC. hist. 2, 98 Valerius Flaccus legatus ... -is edictisque Vitellium ... fovens. SVET. Iul. 56, 6 -ae ... eius ad senatum extant, quas primus videtur ad paginas et formam memorialis libelli convertisse. Claud. 25, 3 recitata vetere -a Graeca senatus populique R. Vesp. 21 perlectis -is (*an ad p. 683, 69 sqq.?*) officiorumque omnium breviariis. Dom. 13, 2 procuratorum suorum nomine formalem dictaret -am. EPIST. procos. ad procur. (Corp. III 355^{C}; *a. a. 127*) exempl(um) -ae Quieti scriptae ad Hesperum. EPIST. procur. ad procos. (Corp. III 355^{D}; *a. a. 127*) exempl(um) -ae scriptae Quieto ab Hespero (EPIST. procur. de salt. Bur. [Corp. VIII 10570; *a. 180/3*] 4, 10 exemplum -ae proc(uratoris). CORP. VIII 25943, 4, 3). EPIST. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438; *a. 168*) 3 exemplum -ae scriptae nobis a Cosmo Aug(usti) lib(erto) a rationibus (9 -(ae). *v. l. 34*). 23 ut -as emittunt ad eosdem mag(istratus) et stationarios. EPIST. procur. de salt. Bur. (*v. l. 33 sq.*) 2, 20 ⟨acerbiore⟩ -a usi fuissemus. EPIST. quindecimvir. (Corp. X 3698; *a. 289*) 18 ex -a cognovimus. PAVL. dig. 1, 22, 1 omne officium adsessoris ... in his fere causis constat: in cognitionibus postulationibus libellis edictis decretis -is. MOD. dig. 50, 1, 30 pr. missa ... a magistratibus. VOPISC. Tac. 18, 1 -ae publicae: 'senatus amplissimus curiae Carthaginiensi salutem dicit' (*opp.* 19, 1 privatae). COD. Theod. 7, 21, 1 (*a. 303*) qui ... ex praepositis vel ex tribunis -as reportaverint, non habeant privilegium (*cf.* 8, 7, 2; *a. 346.* 8, 7, 3; *a. 349*). 7, 20, 4, 1 (*a. 325*) veteranos ... post emeritae missionis -as ([*del. Mommsen*]. *cf.* 12, 1, 45 [*a. 358*] elicitas ... -as adimi ... veteranis. COD. Iust. 12, 45, 2 [*a. 403*] *desertores* nec suppositis aut commentis -is evadendi habeant facultatem). 8, 5, 23 (*a. 365*) eligendi sunt *homines* ... qui in provinciis codicillis comitivae et praesidatus aut rationum -is honorariis nixi *eqs.* (*fere i. q. diploma* [*nobis* 'Pass']. 6, 22, 5 [*a. 381*] qui ... codicillis proconsularibus vel -is vicariorum ... vestiuntur. *cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 11, 4 datis [*ab Artaxerxe rege*] ad praetores -is, ut necessaria praeberent). *et al.* *clericorum* (*v. l. 20. cf. p. 683, 65 sq.*): SVLP. SEV. chron. 2, 37, 7 Paulinus episcopus ... oblata sibi -a (*sc. de damnatione quorundam haereticorum*) ita subscripsisse traditur, se ... praebere ... consensum *eqs.* 2, 59, 6 *episcopi* in palatium congregantur. illinc -am sub imperatoris (*v. l. 61 sqq.*) nomine emittunt (2, 39, 6).

2 *-ae principis* (*regis p. 685, 4*): **a** *generatim* (*cf.* GAIVS inst. 1, 5 constitutio principis est, quod imperator decreto vel edicto vel -a constituit. VLP. dig. 1, 4, 1, 1 quodcumque ... imperator per -am et subscriptionem statuit ... legem esse constat, haec sunt quas vulgo constitutiones appellamus. *de re v. Brassloff, PW VI 204, 60 sqq.*): EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420; *a. 82*) 8 hinc -ae subici iussi. 23. FRONTIN. aq. 105 aquam ... impetrare ... debebit et a principe -am ad curatorem afferre. *ibid.* 109 -a principis (GAIVS inst. 1, 96 principum. *al.*). TAC. ann. 4, 70 Caesar sollemnia incipientis anni kalendis Ianuariis -a precatus. *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 7 ut -am tibi ad Pompeium Plantam, praefectum Aegypti ... mittam. *al.* SVET. Otho 7, 1 diplomatibus primisque -is suis. Dom. 20 -as orationesque et edicta alieno formabat ingenio. EPIST. imp. Hadr. ad Quiet. (Corp. III 355^{B}) 1 exemplum -ae ⟨Cae⟩saris scriptae ad Quietum (*cf. l. 77*). INSCR. Not. d. scavi 1926 p. 206 (*a. 147*) secus -a(m) imp(eratoris) Antonini Aug(usti). EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. (Corp. III 781; *a. 201*) 8 exemplum -ae ad Heraclitum. VENVL. dig. 48, 2, 12, 1 -am divi Hadriani ad Glabrionem consulem scriptam (GAIVS dig. 46, 1, 26. *al.*). DIG. *passim.* GAIVS inst. 1, 102 imperatoris Antonini. *al.* PANEG. 4 (9), 13, 2 ipsius -ae sacrae commemorationem (VEG. mil. 2, 7 p. 40, 20 per -am sacram imperatoris. *al.*). EDICT. imp. Maximin. (Lact. mort. pers. 34) p. 213, 17 ⟨per⟩ aliam autem -am iudicibus significaturi sumus quid debeant observare. COD. Theod. 1, 2, 1 (*a. 314?*) rescripta vel -as potius ... quam ad-

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

notationes solas ... audiendas. 11, 16, 8 (*a. 357*) quae canonis instituti forma complectitur ... vel -is praecedentibus. *al. passim.* CONC. Valent. a. 585 p. 163, 2 si quid basilicae sancti Marcelli per quascumque authoritates aut scripturarum -as praefatus dominus rex (*cf. p. 684, 61*) vel ... iugalis sua ... conferre voluerint.

b *de officio q. e.* **ab -is** (*def. v. infra l. 32 sqq. de re v. Rostowzew, PW VI 210, 7 sqq.; Friedlaender, Sittengesch. I⁹, 55 sqq.*), *quo is fungebatur cui cura scribendarum imperatoris -arum erat (sc. publicarum. ad munus conscribendarum -arum privatarum pertinet:* SVET. vita Hor. p. 45 Augustus -arum quoque ei officium obtulit, *cf. q. seq.*): SVET. Claud. 28 Narcissum ab -is et Pallantem a rationibus (PS. AVR. VICT. epit. 4, 8). TAC. ann. 15, 35 *Torquatum* habere quos ab -is et libellis et rationibus appellat. SPART. Hadr. 22, 8 ab -is et a libellis primus equites Romanos habuit. LAMPR. Alex. 31, 1 ab -is, ⟨a⟩ libellis et a memoria. VOPISC. Car. 18, 5. *in titulis* (*cf. infra l. 35*): CORP. III 431 proc. bibliothecar(um) Graec(arum) et Latin(arum) ab epist(ulis) Graec(is) (*cf.* III 6574. 7126 et a rationibus Augg. [*gr.* τὸν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν]. VI 31747). III 5215 Augustorum. V 3336, 6 ab -is Latinis Augustorum (VI 1088 [*a. 239*]. 1564. 8606 *sqq.* XI 1434 XIV 2815). VI 798 ab -is et a patrimonio (*Domitiani*) iterum ab -is divi Nervae ..., ab -(is) tertio imp(eratoris) Nervae Caesar(is) Traiani Aug(usti) Ger(manici). VI 1607 L. Domitio ... ab -(is) Lucii Aelii Caesaris. 1887. 3836. 4249. 8596. 8597. 8598 Abascanti Aug. lib. ab -is (*cf.* STAT. silv. 5, 1, 85 *sqq.*). VIII 1174 Caecilio ... ab -is Antonini, ab -is Augustorum. XI 3886 XIV 2840. 3909. XV 7500 Narcissi Aug. l. ab -is. 7832. *et al.* *nota magistratus minores*: CORP. VI 8608 prox(imo) ab -is Graecis. 8612. 8613 adiut(or) ab -is Lat(inis). X 527 scriniarius ab -is. XIV 2815 prox(imus) ab -is Latinis. *idem officium 'ab-is' aliter significatur*: TAC. ann. 16, 8 praeficeret rationibus et libellis et -is libertos. SPART. Hadr. 11, 3 Suetonio Tranquillo -arum magistro (NOT. dign. or. 19, 8 m. -arum legationes civitatum consultationes et preces tractat. 19, 12 m. -arum Graecarum eas -as quae Graece solent emitti aut ipse dictat aut ... transfert in Graecum. SIDON. epist. 9, 13, 4. CORP. VI 510 m. libellorum et cognitionum sacrarum, m. -ar(um), m. memoriae). LAMPR. Comm. 4, 8 qui -as imperatorias curarat. IVSTIN. 43, 5, 12 patrem *Trogi* ... sub C. Caesare ... -arum ... ac legationum simul et anuli curam habuisse (CASSIOD. var. 11, 23 tit. *et ibid.*). COD. Theod. 6, 26, 1 (*a. 362*). 6, 26, 4 (*a. 386*). 6, 26, 7 (*a. 396*). *al.* COD. Iust. 12, 19, 3 (*a. 396*). *et al.*

[**2. epistula** (-ola) *v.* epistylium.]

1. ˣepistulāris, -e. *ab* epistula.

1 *adi.: i. q. ad epistulam pertinens*: MART. 14, 11 tit. chartae (VLP. dig. 33, 9, 3, 10). SYMM. epist. 7, 97 commendatione. AMBR. epist. 7, 1 fabulas. HIER. epist. 29, 1, 1 officium (AVELL. p. 114, 1. *et al.*). 36, 1, 4 brevitate (*al.*). 53, 6, 1 angustia (ENNOD. epist. 2, 19, 15 p. 63, 15. *al.*). monogr. p. 196, 13 littera *S* ... -is (*i. fere 'cursiva'; opp.* libraria, *i. 'in libris adhibita'*). AVG. bapt. 3, 2, 2. epist. 86, 1 alloquio (ENNOD. epist. 1, 1, 4 p. 2, 11. *al.*). DAR. Aug. epist. 230, 4 paginae (SIDON. epist. 1, 2, 1). AVELL. p. 665, 27 stili (SIDON. epist. 1, 1, 2. *al.*). PROSP. epist. 2, 1 sermone (CASSIOD. var. 1, 1, 6. *al.*). SIDON. epist. 6, 11, 2 formulae. 9, 1, 1 opus. ALC. AVIT. epist. 22 p. 54, 19 rescripti (*al.*). ENNOD. epist. 2, 6, 1 p. 44, 14 commerciis (3, 10, 2 p. 78, 11. *al.*). 2, 26, 1 p. 68, 4 confabulatio. 3, 24, 5 p. 90, 2 terminos (3, 3 p. 99, 19. *al.*). *al.* CASSIOD. var. 10, 33, 2 gratiam. *et al.*

2 *subst.*: **a** *proprie*: **α** *officium in scriniis comitis sacrarum largitionum praeter perfectissimum ducenarios centenarios ab impp. Gratiano Valentiniano Theodosio a. 384 accuratius statutum: cf. brevem* COD. Iust. 13, 23 (24), 7, 1—11. 13—16. 18. 19 (*unde* COD. Theod. 6, 30, 7, 1 *sqq. fort. restituendus; cf. l. 79 sqq.*). **β** *in aliis scriniis*: COD. Iust. 7, 62, 32, 2 (*a. 440*) quae geruntur excipere scribere scriptaque litigatoribus edere nostros -es. 7, 62, 37, 1 viris ... devotis -bus cognitionalia certamina excipientibus ([7, 62, 38]. *cf.* 7, 63, 5, 2 gesta colligere et ea viris devotis -bus tradere. NOVELL. Iust. 35 pr.). **b** *translate de aquila Iovis ministro ut vid.* (*cf. Birt, N. Jahrb. 19/20, 1907, 708*): MART. CAP. 9, 896 astabit decens illa sidereis fulguransque luminibus, quae -is tua (*sc. Iovis*) et dicta est et probata.

adv. **epistulāriter.** *i. q. per epistulam* (*cf.* epistularis *1, l. 43 sqq.*): VEREC. in cant. 2, 20 Romanos -r consolans *apostolus*. GREG. M. epist. 6, 34 *Rogatianum portitorem* nobis -r commendastis.

2. GLOSS. V 290, 16 **epistulāris** (*ab* 'epistulor', *cf.* fabulor) exponis (IV 513, 13 -ol-. *cf.* V 568, 29 -olaris disponis).

epistulārius, -a, -um. *ab* epistula. *nom. pl.* -ari: *l. 82.* *fere i. q. 1. epistularis*:

1 *adi.* (*v. l. 43 sqq.*): RVRIC. epist. 2, 16 p. 400, 15 sermone (GREG. M. epist. 1, 20). ENNOD. epist. 1, 22 p. 32, 24 scriptionis. CASSIOD. inst. div. 11 p. 1123ᶜ codicem ἐγκύκλιον *synodi Chalcedonensis*, id est totius orbis -um. **2** *subst.* (*v. l. 56 sqq.*): COD. Theod. 6, 30, 7, 1 (*a. 384*) *in scrinio tabulariorum officii sacrarum largitionum*: -⟨tu⟩larii n. II ... centenarii n. II ... epistulares n. I⟨II⟩ (*v. l. 60*), -ari n. III *eqs.* SALV. gub. 5, 30 novi -i.

?**epistuliaria,** (-ōrum) *n. v. p. 680, 33.*

(epistulor) *v. l. 72.* *Bannier.*

ˣ**epistylium,** -ī *n.*, ἐπιστύλιον. *de scriptura ac formis*: epistȳlum (ἐπίστυλον): VARRO *infra l. 24. 25.* CORP. VI 36606 (-is). X 3922 (-is). epistilum: CORP. VIII 4585ᶜ (-is). *plur. abl.* epistolis, -ulis (*acc.* epistula *l. v., infra l. 44*): LIB. pontif. *infra l. 45. 46* (*nota homonymiam c. voce q. e.* epistula *i. 'litterae'; cf. et l. 4*). *fort. et* CORP. X 1891; *v. l. 10.* -stili-: LIB. pontif. *infra l. 44. 47.* ISID. *infra l. 16* (*cf.* -steli- EVCHER. *infra l. 14,* GLOSS. *infra l. 17*). -stuli-, -stoli- (*animadvertas vocem q. e.* epistolium *i. 'litterulae' homonymam*): LIB. pontif. *pro var. lect.* (*v. infra l. 44. 47*). ISID. *infra l. 16. 17.* CORP. X 1891 (*in lacera inscr.*) ⟨c⟩um epistul⟨iis⟩ (*an* -⟨is⟩?, *v. supra l. 4*). epy-: PLIN. *cod. B infra l. 30. 50.* aepi-: PLIN. *infra l. 30.* LIB. pontif. *infra l. 46.* pistilia: GLOSS. V 380, 46.

de notione: PAVL. FEST. p. 82 -um trabs, quae super columnas ponitur. EVCHER. instr. 2 p. 148, 9 -a (-stel- *S*) in regnorum (*sc. III reg. 7, 6; v. infra l. 42*) quae super capitella columnarum ponuntur; graecum est (*inde* ISID. orig. 15, 8, 15 -olia [= 19, 10, 24; *ubi* -ilia *C*, -olias *K*]). GLOSS.ᴸ Corp. E 235 -stelia (*vel* -ilia) capitella. GLOSS. Werth. Gallée 339 epistua graece capitella. *inde a* VARRONE, VITR. *i. q. trabs (sive lapis), quae iungendis columnis (super capitula) superimponitur* (*cf.* VITR. 3, 12, 13 membra omnia quae supra capitula columnarum sunt futura, id est -a, zophora, coronae, tympana, fastigia, acroteria. *de mensuris et -i et reliquorum capituli membrorum fusius tractat* VITR. 3, 5, 8—12. 4, 3, 4): VARRO rust. 3, 5, 11 cum *in ornithone* a summa maceria ad -lum tecta porticus sit rete cannabina et ab -lo ad stylobate⟨n⟩. VITR. 1, 1, 6 statuas Persicas sustinentes -a et ornamenta (*v. infra l. 38*) eorum (7, 5, 5 columnas, signa, Centauros sustinentes -a). 1, 2, 6 doricis -is ... ionicis -is. 2, 8, 9 Patris (paries *GH*) in aede Iovis et Herculis ... circa (*cellas*) lapidea ... -a *sunt* ... et columnae (*inde* PLIN. nat. 35, 172 lapideas columnas et -a [epy- *B*, aepi- *V*]. *cf. l. 32. 40*). 3, 3, 4 -a propter intervallorum magnitudinem franguntur *in diastylis.* 3, 3, 5 in araeostylis ... nec lapideis nec marmoreis -is uti datur, sed imponendae de materia trabes perpetuae (5, 1, 1. *v. et supra l. 29, infra l. 44*). 4, 3, 4 supra -um conlocandi sunt triglyphi cum suis metopis (*cf.* 4, 3, 8 -a et metopae et triglyphi). 5, 1, 5 -a, zophora, coronae (*item coniung.* zophorus: CORP. VI 36606 [*a. 41?*] ...⟩ as cum -lis zo⟨phoris⟩. corona: VITR. 5, 6, 6 -a cum coronis. 5, 9, 4. 6, 3, 9). 5, 6, 6 -a et ornamenta (*ibid.* 5, 9, 2. 7 praef. 15 -orum ... et ceterorum ornamentorum. *al. v. et supra l. 26*). 7 praef. 17 columnarum ... et -orum (*cf.* CORP. X 1594 [*aet. M. Aurelii*] Sex. Pompeius ... cum M. Virofurcio ... columnas cum -⟨y⟩lio deo ⟨m⟩ag⟨n⟩o Serapi ... exornaverunt. VVLG. III reg. 7, 6 et columnas et -a super columnas [*cf. supra l. 14*]. II par. 4, 12. LIB. pontif. p. 99, 22 *recc. II. III* epistilia [-ulia, -olia; epistula *l. v.*] marmorea [*v. supra l. 32*] et columnas ... eregit [*sim. ibid. l.* 24 *rec. I*: epistolis; -ulis *l. v.*]. p. 108, 17 *rec. I* columnis cum fastigiis et epistulis [(a)epistuliis, epistiliis *al.*]. CORP. VIII 4585ᶜ porticu⟨m cum columni⟩s et epistilis. *v. et supra l. 29*). VITR. 10, 2, 12 *al.* PAVL. FEST. p. 263 Romanam portam vulgus appellat, ubi ex -o defluit aqua. PLIN. nat. 36, 96 (epy- *B*). VVLG. II par. 4, 12. 13. CORP. X 1891 *v. supra l. 10.* X 3922 Satellia ... apodyterium ... -lis ceterisque marmoribus o⟨rnavit⟩. *de re v. Puchstein, PW VI 215, 17 sqq.*

episynaliphē *f.*, *ἐπισυναλιφή. ?-loephe: ISID. *infra l. 66.* *sg. abl.* -e: *infra l. 62. 66. 71.* *plur. abl.* -is: *infra l. 75.* *t. t. gramm.: i. q. duarum syll. in unam contractio* (*syn.* synaeresis: *infra l. 66.* *opp.* synaliphe: *infra l. 63. 74*; diaeresis: *infra l. 64. 77*): *cf. defin.*: CHAR. gramm. p. 367, 19 B. -e est una syllaba ex duabus syllabis facta ut ... 'aeripedem' (*Verg. Aen. 6, 802*) ..., cum 'aeripedem' quinque syllabis dicere debeamus (*item* VLT. SYLL. gramm. IV 223, 26. *cf.* CONSENT. gramm. V 397, 13 duae syllabae in unam redactae ... quod est -e. 402, 14). DIOM. gramm. I 442, 20 de -e. -e est conglutinatio seu contractio duarum syllabarum in unam syllabam facta contraria synaliphe; *seq. ex.* 'aeripedem' (*sim.* DON. gramm. IV 396, 20; *opp.* diaeresi [*ex.*: 'Phaethon', 'Nerei', 'aeripedem']. CONSENT. gramm. V 389, 18. ISID. orig. 1, 35, 5 -oephe [?]). SACERD. gramm. VI 453, 1 de -e. -e vel synaeresis est, cum plurimarum syllabarum dictio in pauciores concluditur (*ex.*: 'aeripedem', 'Oelides' *pro* 'Aeolides' [*Verg. Aen. 6, 529*]. *cf. eandem defin. p. 449, 4; ubi* synaeresis *tantum*). CHAR. gramm. p. 14, 4 B. (= DIOM. gramm. I 435, 31) 'nunc scio' *eqs.* (*Verg. ecl. 8, 43*) *et* 'scio me' *eqs.* (*Aen. 3, 602*) ... quia in uno verbo videtur, -e (in synaliphen *N*; esynalife, et s., synaliphe *Diom. codd.*) contrahunt qui *servant veterem* ... consuetudinem ..., spondeum ergo pro dactylo faciunt (*sc.* '*nunc scjo*' *eqs.*). PRISC. gramm. III 421, 10 synaliphis et -is et collisionibus et abiectionibus s litterae. CONSENT. gramm. V 389, 13 *duorum metaplasmorum in solis dipthongis occurrentium* unus est diaeresis, alius -e appellatur (*sic opp.*: 392, 32. 37. 400, 22).

CAEL. AVR. acut. 2, 1, 7 Leonides ... **episyntheticus** (*i.* ἐπισυνθετικός, *cogn. sc. certae sectae medic., quae pneumatic. doctrinas c. empiric. et methodic. coniungere studebat. v. Kind, PWK XII 2034, 28 sqq.*).

VIRG. gramm. epist. p. 171, 23 *rationales coniunctiones* sunt 'ergo', ... 'itaque', 'propterea', '**epīta**' (ἔπειτα), 'igitur' (p. 172, 6 *coniunct. communes* 'proinde', '-a' [aep- *N*], 'igitur', 'que').

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VARRO Non. p. 416, 18 Varro **epitaphiōnibus** (-tafonibus A^A) περὶ τάφων (*inde* epitaphiones *tit. ad Men. 109 sqq.; v. et l. 36*).

epitaphista, -ae *m.* *ab* epitaphion (*sc. per analog. vocum sim. derivatarum; cf.* epigramm-ista). *i. q. epitaphiorum scriptor*: SIDON. epist. 1, 9, 7 merito ... conlata vestris mea carmina non heroicorum phaleris, sed -arum neniis comparabuntur.

epitaphius, -um (-on; *v. l. 14*), ἐπιτάφιος. **1** *masc.* -us (*cf. et l. 17*): CIC. Tusc. 5, 36 in -o *Platonis* λόγῳ (*i. Menex.*) quo modo idem *eqs.* (*seq. Menex. p. 247 E*). **2** *subst. neutr.* ×**epitaphium** *et* -on, -ī, ἐπιτάφιον. *de scriptura*: -taf-: *v. infra l. 31. 34. 42. 43. 44. 45. 57 bis. 59. 64; in* INSCR. *infra l. 46. 52.* epy-: *infra l. 43. 49. 51. 57. 59; in* INSCR. *infra l. 52.* *praeterea leguntur scripturae velut* aepit(h)-, ephit- *al.*; -tap-. *de formis*: *sg. nom. acc.* -on: SERV. ecl. 5, 14 Aen. 6, 861 auct. Aen. 11, 24 SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 38. 3, 11, 51 (-um *utrubique c*). SIDON. epist. 2, 8, 3 (-um 4, 11, 7). *v. et l. 54. 57.* *rell. locis* -um. -um *hunc quasi masc.*: CARM. epigr. *infra l. 52* (*an ab* -us?, *v. l. 7*). [*ex coni.*: VARRO *infra l. 36.* *dub. interpr.*: EVG. TOLET. carm. app. 49 *tit.* -um coniugale a ... Eugenio editum ... domino Reccesvintho regi (*i. 'pittacium publice propositum' intellegit Buech.; fort. i. q. 'carmen', sic Vollmer*).]

a *technice i. q. titulus sepulcralis sive in ipso cippo re vera incisus (v. infra l. 46. 52) sive tituli ratione (pro carmine aut scripto quolibet) compositus (i. q. carmen lugubre, naenia sim.; v. infra l. 36. 39. 42. 44. 47. 55. al.)*: *cf. defin. et significat.*: SERV. ecl. 5, 14 cantaturum se epicedion et -on: ... epicedion est quod dicitur cadavere nondum ... sepulto ... -on autem post completam sepulturam dicitur (*cf.* GLOSS.^{L} Corp. E 251 -um carmen quod dicitur sepulto corpore). SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 38 nenia carmen lugubre, quod mortuis dicebatur, quod nunc graece -on (*rα*, -fion *AγV*; -um *c*) appellatur. ISID. orig. 1, 39, 20 -um Graece, Latine supra tumulum. est enim titulus mortuorum, qui in dormitione eorum fit, qui iam defuncti sunt. GLOSS.^{L} III Abstr. EP 3 -um carmen mortuorum. GLOSS.^{L} I Ansil. TA 78 tafos sepulcrum graece. -fium ergo dici potest quidquid in memoriis scribitur. AE 176. VARRO Men. 110 pleni libri ..., ubi maneant -a (epeti, tepiti *codd. Non. p. 416, 19; corr. Buech.*) eorum, quorum in sepulcris nec vola nec vestigium extat (*cf. supra l. 1*). FRONTO p. 147, 10 N. (*in l. lacunoso*) -um. SERV. Aen. 6, 861 quasi -on (eptaphit- *H*, epitasione *G*) ... dicit *Vergilius* (auct. Aen. 11, 24 cum hortatur *Aeneas* socios, ut sepeliantur occisi, ipse defunctis velut -on dixit). SCHOL. Hor. carm. 3, 11, 51 per -on (*Arbp*, -um *c*; -fion *γ*; -theton *V*). 4, 2, 21 in -is (*rVcp*, -fiis *Aγ*; epy- *α*). HIER. epist. 60, 1, 2 quotienscumque nitor ... super tumulum eius (*sc. Heliodori, cf. praescr.*) -i (-f- *G*; aepithap-, ephitap-, ephitaf- *l. v.*) huius flores spargere. CARM. epigr. 1355 (= INSCR. christ. Diehl 266) praescr. (*a. 442*) -fium Remo et Arcontiae. SIDON. epist. 4, 11, 7 feci ... ad -um, quod alii fecerunt ad sepulchrum (*i. lacrimas fudi*). *al.* CLAVD. MAM. epist. p. 204, 18 quorum ... studiorum quasi quandam mortem flebili velut -o (epy- *E*) tumularem, nisi *eqs.* ENNOD. epist. 5, 7, 1 p. 129, 22 -um. GREG. TVR. glor. conf. 103 p. 813, 20 epytaphium. *al.* CARM. epigr. 1621, 1 (= INSCR. christ. Diehl 2483; *a. 601*) epytafium hunc qui intuis lector (*v. supra l. 16*). *in tit. carm. et singg. et complur. in seriem redactorum*: ANTH. 345 *et* 400 -on. AVSON. *ad* 217 *sqq.* (*cf.* 217 ut ... -a [ephi- *V*] subnecterem ⌊scilicet titulos sepulcrales⌋ [⌊ ⌋ *V, del. Vinetus*] heroum, qui bello Troico interfuerunt). EVG. TOLET. carm. 16. 25 (-fion *MA*). 26 *al.* ENNOD. carm. 2, 1. 2. 5 *al.* (epitaf-, epytaf- *codd. plerumque*; -taphum *hic illic T*). VEN. FORT. carm. 4, 1 *sqq.* (-f- *semper A*; *rell. codd. variant inter* epith-, ephit-, epyth- *sim.*; *v. Leo adn.*).

b *laxiore sensu fere i. q. funus*: HEGES. 1, 45, 10 p. 125, 4 *rex* claudi eos (*sc. nobiles*) intra hippodromum iussit et ... legatum sanguinis mandavit, asserens laetitiae populis ... suam mortem futuram et ideo commentum se, quo praeclarissime suum -fium (M^2, *C? a. c.* m^2) celebraretur *eqs.* (*gr. 1, 660* δύναμαι ... λαμπρὸν ἐπιτάφιον ἔχειν).

epitasis, -in *f.*, ἐπίτασις. epy-: *p. 688, 6.* -thas-: *l. 83. 84. p. 688, 2. 5. 7.* -tars-: NOT. Tir. *p. 688, 7.* [*pro voce gr.*: DON. Ter. *p. 688, 2 A; praeter l. 83 ubique Wessner.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 37, 24 *et infra l. 74.* CAEL. AVR. *p. 688, 16*]. *acc.* -in *ubique* (*praeter* DON. Ter. *infra l. 83. 84 cod. V* -im). *de notione*: GLOSS. V 417, 4 -⟨t⟩asis supersanus (*cf.* HIER. in Matth. 8, 14 p. 52^B sanitas quae confertur a domino, totum simul reddit nec sufficit esse sanatam, sed ut ἐπίτασις fortitudinis indicetur, additum est *eqs.* [*seq. Matth. 8, 15*]).

i. q. intentio, intensio: adhibetur pro t. t.: **1** *gramm. et rhet.*: **a** *generatim*: SCHOL. Hor. epod. 11, 13 'inverecundus': 'in' modo -in habet pro 'valde verecundus' (*i. fere 'vim intensivam'*). *cf. etiam supra l. 72.* **b** *speciatim de tertia quattuor illarum partium, e quibus fabulam constare docebant (sc. turbarum, errorum sim. ante catastropham quaedam auctio)*: *cf. defin.*: DON. Ter. tract. 4, 5 p. 22, 5 comoedia per quattuor partes dividitur: prologum, protasin, -in (-thasim *V*), catastrophen (*item* 7, 1 p. 27, 2 [*ATC*, -thasim *V*, epithasin *F*]). 4, 5 p. 22, 9

-is incrementum *est* processusque turbarum ac totius, ut ita dixerim, nodus erroris. 7, 4 p. 27, 19 -is (-thasis *FV*, *gr. A; lac. in CT*^{1}) involutio argumenti *eqs.* DON. Ter. Ad. praef. 1, 5 p. 4, 17 protasis turbulenta est, -is clamosa (Hec. praef. 1, 5 p. 190, 2 pr. t. ..., -is [-thasis *V*, ectasis *C*] mollior, lenis catastrophe [*item* SCHOL. Ter. p. 72, 32]). Phorm. praef. 1, 5 p. 346, 3 (-thas- *OV*, epythas- *C*). *cf.* NOT. Tir. 76, 40 prologus, epilogus, philologus, -tarsis, epimeris, epus *eqs.*

2 *mus.*: *de vocis vel soni gravioris in acutum tensione* (*syn.* productio *l. 11; opp.* anesis *l. 12*): MART. CAP. 9, 940 productio ... est — hoc est -is — vocis commotio a loco graviore in acutum locum, anesis vero contra *eqs.* (*cf. Aristid. 1, 5 p. 8 extr.* ἐπίτασις ..., ὅταν ἐκ βαρυτέρου μεταβαίνῃ πρὸς ὀξύτερον).

[**3** *med.*: *de morbi paroxysmo, fere i. q. accessio* (*syn.* superpositio, *l. 16*): CAEL. AVR. chron. 4, 3, 22 passio ... *non* plurimi temporis, sed in superpositione constituta, quam Graeci ἐπίτασιν vocant (*eandem rem med. significant voce q. e.* epithesis, *v. p. 689, 82 sqq.*).]

epitecticālis, (-e). *scribitur* epe-: *l. 22. 23. 24 bis.* *fere i. q. principalis sive in angulo positus* (*t. t. grom. de termino*): GROM. p. 307, 13 si extra quattuor lapides fuerit ... -etecticales observantur (p. 344, 9 si plus a quattuor lapidibus fuerint inventi, -etecticales vocantur. nam terminus iste maximus appellatur). p. 341, 14 -etecticalis in trifinio. p. 344, 6 terminus -etecticalis *eqs.* (p. 345, 22 t. -is subsecivorum [p. 352, 17]. p. 346, 18). *v. et* epitecticum. GROM. p. 337, 9 lapides ... in **epitecticum** adsignavimus. *sunt qui vocem ad gr.* ἐπιδείκνυμι *redire putent (i.* epidect-; *v. Rudorff II 274; ab* ἐπίκτητα *Lachmann ad I p. 345, 22).*

[MISC. Tir. 65, 10 ad colera mundare et ventrem purgare **epitene** ... in aqua (*corrupte; i.* epithymum?, *sic suspic. Moore, Archiv 10, 1898, 266; an* epitem⟨at⟩e?, *Heraeus*).]

LVCIL. 829 ⟨praeclarum⟩ cuiu⟨m⟩ viderim in vi⟨t⟩a mea (*v. app. crit.*) **epite⟨u⟩gma** (*Iunius, edd.*) ⟨b⟩elli (*Marx*, apepelli *codd. Non.*) longe opera ante alia omnia (*i.* ἐπίτευγμα, *cuius opp. sit* ἀπότευγμα [*v. Marx ad l.*]. *ad pugnam apud Zamam commissam referri vult Marx. cf.* ἐπίτευξις).

×**epithalamion** *et* **epithalamium,** -ī *n.*, ἐπιθαλάμιον. *de scriptura ac formis*: -t-: PRISC. *infra l. 57.* ENNOD. *infra l. 72.* ephit-: VIRG. *infra l. 61.* PRISC. *infra l. 58.* epist(h)-: TREB. *infra l. 63. 65.* [*gr. vox*: HIER. epist. 53, 8, 18 (epithalamium *ΣDS*, epythalamion *λ*).] *nom. acc. sg.* -on: STAT. *infra l. 55.* VIRG. *infra l. 59* (-um *N*). *infra l. 61.* TREB. *infra l. 63; ceteris locis* -um. *inde a* STATIO, QVINT.

i. q. carmen nuptiale (syn. infra l. 60. 77; cf. et infra l. 80), nuptiarum laudes carmine canendae sim.: *cf. de significatione*: AVG. in psalm. 44, 3 p. 494 *extr.* solent dici ab scholasticis carmina quaedam uxores ducentibus et nubentibus, quae vocantur -a ([*cf. quae seqq.*]. *sim.* ISID. orig. 1, 39, 18 -a sunt carmina nubentium [= GLOSS. V 358, 51], quae decantantur ab scholasticis in honorem sponsi et sponsae). CASSIOD. in psalm. 44 div. p. 319^A -um ... interpretatur laus thalami *eqs.* (GLOSS. V 359, 43). GLOSS.^{L} III Abstr. EP 4 -um carmen nuptiarum (V Abba EP 5. *al.*). GLOSS. IV 336, 27 nuptialis laus. V 619, 4 carmen nuptiale. **1** *generatim* (*pro tit. carm. v. infra l. 70 sqq.*): STAT. silv. 1 praef. 23 tu Stella ..., qui -on (*m*, -um *fort. M*) tuum, quod mihi iniunxeras, scis biduo scriptum (*sc. silv. 1, 2, ubi cf. praescr.*). QVINT. inst. 9, 3, 16 Catullus in -o ([*seq. 62, 45*]. PRISC. gramm. II 170, 10 Calvus in -o [-t- *L*, ephit- *H*; *seq. frg. 5 M.*]). VIRG. gramm. epist. p. 105, 21 (*in vaticinio*) *agni et vituli* bibentes ... ex eo *flumine* inebriati -on canebant ([AMBR. Isaac 5, 46 p. 670, 8 canunt; *l. 5* nuptiale canunt carmen]. *cf. ibid.* p. 106, 9 iuvenes ... -on [ephita- *N*] ... decantant, nuptiales scilicet ... cantus conviviorum ponentes. *cf. et supra l. 49*). TREB. Gall. 11, 7 *Gallieni* est illud -on (epistolamiono *P*, epistola mioni *Σ*), quod inter centum poetas praecipuum fuit. *ibid.* cum fratrum suorum filios iungeret ⟨et⟩ omnes poetae ... -[s]thalamia dixissent *eqs.* (*v. infra l. 72. 80*). SIDON. carm. 14, 1 omissa ... -i teneritudine per asperrimas philosophiae ... regulas stilum traxi. 14, 2. CASSIOD. in psalm. 44 p. 318^D istius (*sc. Christi*) ... spiritales nuptiae referuntur, istius vota -i laude celebrantur *eqs.* *ibid.* div. p. 319^A. *al.* *nota carm. tit. vel subscr.* (*v. supra l. 54*): ANTH. 18 *al.* AVSON. 356 *tit.* DRAC. Romul. 6 *subscr.* 7 *tit.* *et subscr.* ENNOD. carm. 1, 4 *tit.* -um (-tho- *B*, -t- *LV*) dictum (*v. supra l. 65*) Maximo.

2 *speciatim ap. Christ. de cantico canticorum, quod nuptiali poemati assimilatur*: PS. ORIG. tract. 12 p. 132, 10 sic ... in -o (F^2, ... ium *BF*) illo, quod dicitur canticum Salomonis, scriptum est (*seq. 1, 1*). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 61, 5 B. -um libellus hic, id est nuptiale carmen, dramatis in modum mihi videtur a Salomone conscriptus. *ibid.* p. 74, 12 istud -i carmen. p. 74, 19 in -o hoc cantici canticorum. *al.* AVG. in euang. Ioh. 65, 3. serm. coll. Morin p. 52, 10 totus liber quasi carmen est nuptiarum, quomodo dicunt -um. *et al.*

epithēca, -ae *f.*, ἐπιθήκη (*ex coni.*). *i. q. accessio, auctarium* (*cf. Plaut. Merc. 490*): PLAVT. Trin. 1025 (*trslt. per iocum*) quid ego quod periit petam? nisi etiam laborem ad damnum apponam -am (*Camerar.*, apo- *codd.*; pros- *suspic. Leo*) insuper.

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ˣ**epithema,** -atis n., ἐπίθεμα. scribitur: epyt(h)-: SORAN. infra l. 34. 39. THEOD. PRISC. log. 64 p. 167, 8 (epytima b, et himtia V in ras.; epithematia r) infra l. 42 (cf. et l. 5). PLIN. VAL. infra l. 38. -t(h)im-: SORAN. p. 69, 15. 20 et infra l. 34. 38. 39. THEOD. PRISC. infra l. 42. 43. gyn. 9 p. 230, 14 (epytima f, v. supra l. 3; epithima gb). PLIN. VAL. infra l. 38. PS. LEO M. infra l. 45. CAEL. AVR. infra l. 27. 48. CASS. FEL. ubique (epith'a sim. cod. p saepius [sic et 71 p. 170, 16 pro voce 'epithymi'; v. p. 691, 57]). ORIBAS., ALEX. TRALL., ISID. infra l. 15 (v. et s. epithymum). apithima: ALEX. TRALL. 1, 43. -thym-: MARCELL. infra l. 40. [gr. vox: HIER. epist. 64, 1, 5 (v. adn. crit.).] de formis: sg. acc. -am (sc. tamquam sec. I[am] decl. -a, -ae): PS. LEO M. infra l. 45. sg. abl. -o (fort. confusum c. v. q. e. epithymus): CAEL. AVR. l. 27. de notione: GRAMM. suppl. 187, 11 -a dicitur et emplastrum a superponendo dictum (cf. ibid. l. 19; antea: synthema). ISID. orig. 4, 9, 10 -tima eo quod superponatur aliis adiutoriis praecedentibus. GLOSS. III 600, 20 -a fastimentus (fascimentum a) in similitudinem quasi malagma. [it. pittima, hisp. bizma. M.-L.]

i. q. fomenti sive emplastri (syn. infra l. 32. 46; cf. et supra l. 14) genus quoddam (acced. genet. obi. l. 36. 48. coniung. malagma: l. 17. 28): cf. PS. SORAN. quaest. med. 37 p. 252, 17 extrinsecus ... accedere dicuntur ... embrochae, cataplasmata, -temata eqs. CASS. FEL. 76 p. 185, 21 -ima dicunt Graeci medicamentum, quod stomacho et praecordiis ... et ventri superponatur, cum fuerit panno inunctum. 1 proprie: SCRIB. LARG. 160 -e uti oportet, quod eqs. (CAEL. AVR. chron. 2, 13, 175 utendum constrictivis [v. infra l. 47] -bus. acut. exc. 11 p. 706 utantur -timo diacerotario, deinde malagmata. al. CASS. FEL. 34 p. 74, 12 dia melilotu -imate [item 42 p. 97, 5]. 42 p. 101, 9 -imate. 44 p. 112, 5 dia spermaton -imate [55 p. 144, 16]. al. ALEX. TRALL. 1, 43 -bus; gr. I p. 495 P. ἐπιθέμασι). AVG. in psalm. 90 serm. 2, 6 p. 1165[a. med.] tamquam medico diceretur posito forte -e: 'molestum est mihi hoc emplastrum ... tolle illud' (cf. 130, 7 p. 1709[a. med.] apponit [CASS. FEL. 34 p. 74, 11 -ima dia spermaton]. SORAN. p. 63, 5 -thima [epiti- b, epythi- l] ... dia sycon ... imponimus [THEOD. PRISC. log. 85 p. 187, 3. al. ORIBAS. syn. 5, 4 p. 48; gr. deest]). serm. 154, 5, 6 (ad 'tumoris -a apostolo datum'; v. supra l. 20) qualem tumorem timuit, qui ... -a accepit (PLIN. VAL. 3, 12 epythima). SORAN. p. 16, 18 cum -imatibus stalticis. p. 45, 19 damus -ima (epythi- h), quod eqs. al. MARCELL. med. 20, 104 (antea epithematium). 20, 147 -a (-thym- P), quod efficaciter prodest stomacho. al. THEOD. PRISC. log. 62 p. 164, 12 adhibeo -ta (-thima Vb, epythem- r; epithematia Gelen.) simili sub virtute operantia (87 p. 190, 4 [-tima b, -thimata V]. PS. LEO M. serm. 15, 4 p. 511[A] reguli filium rex regum reddidit sanum [v. Ioh. 4, 50], non adhibens diversis pigmentis -thimam [v. supra l. 11], sed lingua baiulans medicinam [antea emplastro]. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 103 constrictiva [v. supra l. 26]. acut. exc. 24 p. 728 puscae adhibendae atque -thima egiae [i. hygiae; v. supra l. 20]. al.). al. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 59. CASS. FEL. 51 p. 134, 7 -ima (-imia c). 76 p. 186, 11 -ima Filagrii. al. ALEX. TRALL. 1, 47 -ima (gr. I p. 501 P. ἐπιθέμασι). cf. epithematium et v. p. 688, 31.

2 per allegoriam: MART. CAP. 3, 225 (in laude atramenti quasi pro mendorum remedio habiti) arterias ... medicaminis adhibitione purgabat, in quo et cera fago illita et gallarum ... commixtio et Niloticae fruticis collemata notabantur. quae vis -is licet memoriam ... procuraret, tamen eqs.

ˣ**epithematium,** -ī n. ab *ἐπιθεμάτιον (cf. sim. demin. ut enematium, gargarismatium al.). -thim-: l. 61. 63. 64. -thym-: l. 61. epy-: l. 61. GLOSS. III 602, 34 lixoperitum (i. ληξοπύρετον) -tematia, refrigeratorium. fere i. q. epithema (1, v. supra l. 25): MARCELL. med. 20, 37 -o (-thymatio L, epythim- P) ... post cataplasma uti oportet. 20, 48 stomacho -um (epidie- P) ... superpones (cf. 20, 49 -um [-thi- PL] optimum ad stomachum reparandum. 20, 99. 102). 20, 75. 146 confectio -i (-thim- PL). 20, 148 tenue. 27, 140 -um ad ventrem stringendum (cf. 27, 141 ad ventrem restringendum). al. [THEOD. PRISC. log. 64 p. 167, 8 cod. r v. supra l. 2 sq. cf. et supra l. 40.]

epitherapeusis f., ἐπιθεράπευσις. t. t. rhet., i. q. quasi 'curatio postea facta', sc. per confirmationem (non emendationem): cf. PS. ASCON. Verr. p. 215, 8 St. 'an me taciturnum' (Verr. I 27) est hic -is, ubi non emendatio dicti atrocissimi, at confirmatio ponitur recte dixisse, causa subiecta cum quadam ⟨indignatione⟩. PORPH. Hor. epist. 1, 12, 11 p. 330, 28 'vel quia cuncta putas': -is, qua dicit illum philosophandi studio sordide vivere. [gr. vox: PORPH. Hor. epist. 1, 20, 25 p. 366, 27. 2, 1, 118 p. 378, 22. DON. Ter. Ad. 500 (suppl. R. Stephanus, lac. in codd.).]

epithesis, -in f., ἐπίθεσις. -tis-: p. 690, 1. epyt-: p. 690, 7. abl. -i: l. 81. [del.: PORPH. Hor. epod. 5, 37 p. 195, 24 (Fabricius). suppl.: THEOD. PRISC. p. 690, 7.] 1 t. t. gramm., i. q. positio epithetorum: PORPH. Hor. epod. 5, 47 p. 196, 12 pro rei atrocitate mira haec [idem positura] (del. W. Meyer) -i asperantur: 'inresectum pollicem' et 'saeva' et 'dente livido'. 2 t. t. med., i. q. superpositio (opp. lenimentum, v. p. 690, 2): PS. SORAN. quaest. med. 189 p. 266, 24 duo tempora aegritudinum chronicarum, quae Graeci -in (-itis- cod.) et dialimma appellant, quod a nobis superpositio et lenimentum ... dicitur (CASS. FEL. 51 p. 133, 13 in ipso superpositionis tempore, quam Graeci -in [p, epitheson c] vocant, id est in quo passio superimponendo dolores increscere facit). THEOD. PRISC. log. 39 p. 138, 11 quibus (chronicis) aliquando febres supervenientes sub longo tractu passionum veluti temporales commotiones assimulant, ⟨quam medici -in (epytisin r, veluti epytisma b) appellaverunt⟩. v. et epitasis p. 688, 14 sqq. et cf. Rose in indd. Soran. p. 390 et Cass. Fel. p. 204 s. v. ἐπίθεσις.

ˣ**epitheton** (-um v. l. 17), -ī n., ἐπίθετον. scribitur -teton: QVINT. infra l. 75. DIOM. infra l. 38. COMMENT. Lucan. trad. ubique. v. et infra l. 55. 59. epy-: infra l. 38. [graece aut trad. aut ed. saepius: afferuntur QVINT. inst. 8, 6, 40; v. infra l. 29 sqq. CHAR. infra l. 37. PORPH. p. 691, 5; reliqua exempla quibus vox gr. legitur, omittuntur, ex. gr.: PORPH. Hor. carm. 1, 24, 7 al. DON. Ter. Eun. 325 p. 341, 12 (-um V). ibid. l. 12 (-a V). DOSITH. gramm. VII 397, 4. et al.] de formis: nom. -um: CONSENT. gramm. V 339, 2 (in loco recent. manu fort. addito). v. et l. 16. de usu: habetur inde a QVINT. inst.; pro adi. ponitur SCHOL. Stat. p. 691, 45 (acced. nomen); omittitur per ellipsin q. v. p. 691, 12. 24.

t. t. gramm. et rhet.: i. q. appositum, attributum (syn. adiectivum [v. infra l. 47] aut superpositum [v. l. 48 (cf. l. 47); supranomen l. 46]; strictius fere i. q. 'firmum ac perpetuum' appositum: p. 691, 6 sqq.): 1 potiora quaedam: a de vi ac notione, de virtute -i sim. (cf. et QVINT. inst. 8, 6, 41 solet fieri aliis adiunctis -on tropus [ex. sunt Verg. Aen. 6, 276 'turpis egestas'; 6, 275 'tristis senectus']): α definitur, explicatur: QVINT. inst. 8, 2, 10 ex adpositis — -a dicuntur — ut 'dulcis musti' eqs. 8, 6, 40 cetera ... ad ornandam ⟨vel⟩ augendam orationem adsumuntur. ornat enim ἐπίθετον, quod recte dicimus adpositum, a nonnullis 'sequens' dicitur (de usu in seqq.). SACERD. gramm. VI 463, 8 de -o. -on est dictio propriis adiecta nominibus vel demonstrandi vel ornandi vel vituperandi ⟨causa⟩. ibid. l. 10 sumitur -on modis quinque eqs. DON. gramm. IV 400, 20. ibid. l. 22 fit ... -on modis tribus eqs. ... vel vituperamus aliquem vel ostendimus vel ornamus. CHAR. gramm. p. 197, 23 B. sunt etiam quae a Graecis ἐπίθετα (ἐπι(κ)τητικα trad.; latine: DIOM. gramm. I 323, 6; -teta B, epy- M) dicuntur, quae quibusque personis adiciuntur laudandi gratia (ex. Verg. Aen. 7, 651) vel vituperandi (2, 264). p. 360, 24 -on est dictio vocabulo adiecta ornandi aut destruendi aut indicandi causa. (25) ornat -on sicut 'dirus Vlixes' (Verg. Aen. 2, 261), destruit sicut 'scelerumque inventor Vlixes' (2, 164), indicat sicut 'Larisaeus Achilles' (2, 197). DIOM. gramm. I 459, 8 sqq. SERV. Aen. 1, 178 -a numquam vacant, sed aut ad augmentum aut ad diminutionem aut ad discretionem poni solent. 2, 171. ISID. orig. 1, 37, 12 -on supranomen (cf. GLOSS. V 359, 11 -on superpositio. v. supra l. 22). et al. i. q. lat. 'adiectivum' (v. l. 52. 54. 56; 'superpositum' l. 52. 56. 57) sc. artius usurpatum de iis adi., quae per se 'mediae signific.' sunt: DON. gramm. IV 374, 4 sunt alia nomina mediae significationis et adiecta nominibus, ut 'magnus', 'fortis'. dicimus ... 'magnus vir', 'fortis exercitus': haec etiam -a dicuntur [id est adiectiva] (om. P, superposita L). CLEDON. gramm. V 36, 14. POMP. gramm. V 147, 20 ista (sc. 'fortis', 'magnus') adiectiva dicuntur latine, graece -a appellantur. CONSENT. gramm. V 340, 8. GRAMM. suppl. 72, 13 alia -a (-teta trad.) sunt, id est adiectiva vel superposita. ISID. orig. 1, 7, 22 -a ... latine adiectiva vel superposita appellantur eo quod ad implendam sui significationem adiciantur ut 'magnus', 'doctus' eqs. (sim. fere GLOSS.[L] IV Plac. E 22 -teta bis). et al.

β de ratione inter -on et cognatam fig. q. e. 'antonomasia' intercedente: QVINT. inst. 8, 6, 29 antonomasia, quae aliquid pro nomine ponit, poetis ... frequentissima et per -on, quod detracto eo, cui adponitur, valet pro nomine 'Tydides', 'Pelides' et ex iis, quae ⟨in⟩ quoque sunt praecipue et eqs. SACERD. gramm. VI 463, 16. DON. gramm. IV 400, 21 antonomasia vicem nominis sustinet, -on numquam est sine nomine, ut 'dira Celaeno' (Verg. Aen. 3, 211) et 'dia Camilla' (11, 657). CHAR. gramm. p. 361, 11 sqq. B. SERV. Aen. 1, 23 'Saturnia' antonomasia est, non -on. quae fit quotiens pro proprio nomine ponitur, quod potest esse cum proprio nomine et -on dici. POMP. gramm. V 307, 12 sqq. ibid. l. 23 nihil est ... -on nisi antonomasia iuncta nomini. ISID. orig. 1, 37, 12. et al.

b de certis quibusdam iisque sollemnibus -i generibus (distinctione fere per adi. facta [per praep. c. subst.: p. 691, 14. 17. 18; per adv. infra l. 80]; aliter [non technice] s. 2, p. 691, 33. 41 sqq.): QVINT. inst. 8, 3, 20 'exiguus mus' (Verg. georg. 1, 181) ... -on (-tet- AG) ['exiguus' aptum] (del. Christ) proprium effecit, ne plus expectaremus eqs. SERV. Aen. 1, 223. 224. 7, 31 saepe. SCHOL. Hor. carm. 1, 1, 14 (rcp). al. COMMENT. Lucan. 2, 5. 4, 677 al. SCHOL. Stat. Theb. 2, 332. al. CASSIOD. in psalm. 136, 10 p. 977[D]. et al. cf. SERV. Aen. 1, 699 'pater' proprie omnium deorum -on est. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 66 p. 132, 4 'ridens' et perpetuum [antepositum numen] (del. W. Meyer) -on est Veneris et ad praesentiam pertinet. 4, 14, 18 p. 159, 2 al. (v. et p. 691, 2 sqq.). DON. Ter. Eun. 515 p. 383, 18 (-tet- codd.). SERV. ecl. 6, 7 'tristia ... bella' -on bellorum perpetuum. [K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SERV. auct. Aen. 1, 223 SERV. Aen. 2, 250 *saepe*. SCHOL. Hor. ars 405/6 *al. et passim. inde omisso per ellipsin q. v. adi.* 'perpetuum' *-on per se significare videtur idem atque* '-on perpetuum' (*fort. iam ap.* PORPH. Hor. carm. saec. 25 p. 181, 22 'stabilis rerum' autem ἐπίθετον est 'termini' [*i.* '-on perpetuum'; p. *add. Petschenig*]): SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 36 'inversum annum' magnum -on anni (*i. fere* '-on' 'firme' *ac* 'perpetuo' *affixum. sic etiam*: ars 157 ['mobilibus naturis'] est magnum -on; quid enim naturā mobilius?). SERV. ecl. 3, 33 'iniusta noverca' -on generale novercarum. georg. 1, 186. 3, 332 'Iovis quercum' et 'sacram umbram' generalia esse, non specialia -a. *al. v. et infra l. 19. cf.* SERV. Aen. 4, 178 'terra parens' generale est (*sc. -on; v. p. 690, 20*). SERV. auct. ecl. 6, 63 ('amarae corticis') est -on naturale. auct. Aen. 1, 127 -a alia naturalia sunt, alia ad tempus (*v. infra l. 17*). *al.* SCHOL. Hor. epod. 16, 39 (*Γ b V*). SERV. auct. georg. 4, 17 'inmitibus nidis' temporale -on est. Aen. 1, 4 SERV. auct. Aen. 4, 190 *al. cf.* SERV. auct. Aen. 1, 99 'saevus' ... est -on ad tempus (auct. Aen. 8, 549. *v. supra l. 14*). SERV. auct. Aen. 5, 17 -on sumptum ex tempore. SERV. auct. Aen. 3, 398 'malis Grais': potest ... aut catholicon esse -on Grais vel eis habitantibus Grais, qui mali sunt (*cf. l. 9*). SERV. auct. Aen. 4, 224 'Tyria Carthagine': civitati -on patrium dedit. SERV. auct. Aen. 6, 279 familiare (*sc.* '*mortiferum*' *bellum*). SERV. auct. Aen. 8, 336 poetico (*opp.* proprio ... vocabulo). SERV. Aen. 10, 135 'colli vel capitis' erat commune (*sc. -on; v. p. 690, 20*). SCHOL. Stat. Theb. 5, 326. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 173 'salsus' ... -on demonstrativum. *sim. al.*

2 *generalia*: TERT. pall. 4 p. 935 Oe. scytalosagittipelliger ille (*i. Hercules*), qui totam -i sui sortem cum muliebri cultu compensavit *apud Omphalen* (*i. quicquid -on suum ipsi attribuerat*). SACERD. gramm. VI 458, 26 schesis onomaton est, cum singulis nominibus -a iunguntur (DIOM. gramm. I 446, 25). PORPH. Hor. epist. 1, 6, 38 p. 325, 11 'suadela' ... -on est Veneris. *al.* SERV. georg. 4, 101 'dulcia mella' non est superfluum -on. auct. georg. 4, 287 longo ... -o 'Pellaei Canopi' sic usus est, ut alibi 'Tyrios et Agenoris urbem' (*Aen. 1, 338*). Aen. 2, 7. 2, 20 'ingentes' ... -o levavit tapinosin (2, 482 auxit tapinosin [3, 197 *al.*]. *cf.* POMP. gramm. V 294, 34 ut accipiant -a maiora, ut sic eleventur [*sc.* 'cavernas' *Verg. Aen. 2, 19 levandum per* 'c. ... grandes']. *sim. et al.*). 2, 392 duo -a .. apud Latinos vitiosum est (*sim.* 3, 70. 6, 552 excludendum est vitium de duobus -is. *al.* CASSIOD. in psalm. 139, 1 p. 995[A]). 2, 360 'cava umbra' bonum -on (*cf. sim. adi. laudativa* [*aliter p. 690, 72 sqq.*]: SERV. auct. Aen. 8, 84 oportunum. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 280 apta [*Γ*]. CASSIOD. in psalm. 39, 5 p. 289[A] pulcherrimum. *al.*). *passim.* COMMENT. Lucan. 8, 303 *al.* SCHOL. Stat. Theb. 7, 47 'impetus amens': singulis ministeriis Martis -a nomina (*v. p. 690, 19*) aptando coniunxit. *al.* MACR. Sat. 3, 6, 11 *al.* SIDON. epist. 9, 7, 2. *et al. passim. de re v. Volkmann, Rhetor. d. Griech. u. Römer*[2]*, p. 429.*

1. epithima *v.* epithema. [**2. epithima** *v.* epitome.]

epithimon, -um *v.* epithym-.

? **epitholium** *v.* epitolium, epitonium.

GLOSS.[L] IV dub. Plac. E 12 **epithymēticon** (epytimit- *trad.*) concupiscibile (*ex* CASSIAN. conl. 24, 15, 3; *ubi vox gr.*). *cf.* GLOSS. V 417, 11.

IREN. 1, 29, 4 *Spiritum* dicunt ... generasse kakian, zelon et pthonon et erinyn et **epithȳmiān** (*i.* ἐπιθυμίαν *pro re personata*).

epithymon (*v. l. 58*) *et* **epithymum,** -ī *n.* (-us *v. l. 59*), ἐπίθυμον. -tim-: VINDIC. *infra l. 71.* DIOSC. *infra l. 72.* -thim-: CASS. FEL. *infra l. 74. 76* (epith'i *p*; *v. s.* epithema *p. 689, 7*). ORIBAS. epy-: ORIBAS. *infra l. 77. de formis: nom. acc.* -on: PLIN. *infra l. 67.* MARCELL. *infra l. 70*; *rell. locis* -um. -thymus (*masc.?*): ORIBAS. *infra l. 77.* GLOSS. *de notione*: ISID. orig. 17, 9, 13 -um Graecum nomen, quod latine dicitur flos thymi (*cf. l. 68. 72*). GLOSS. III 562, 71 -themus qui super timo nascitur (589, 72 -ttimus. 595, 55 -temus. 611, 32. 623, 34 -tinum). III 565, 23 hipoteus (*i.* '*hippopheos*', *v. infra l. 67*) i. -temu. III 629, 52 opitimus. [MISC. Tir. 65, 10*?*; *v.* epitene *p. 688, 29.*]

i. q. flos e thymo nascens, qui et '*hippopheos*' (*v. l. 63. 67*) *vocatur*: PLIN. nat. 1, 26, 35 -on sive hippopheos VIII (26, 55 -um qui est flos e thymo satureiae simili ... quidam hippopheon vocant. *cf. supra l. 63*). 26, 55 -um. 26, 106 -i sucus. 26, 130 -um. MARCELL. med. 20, 74. 30, 11 pituitam et bilem ... *detrahit* -on. 30, 33. VINDIC. med. 33 (-timo *B*). THEOD. PRISC. log. 77 p. 179, 12. DIOSC. 4, 172 de -timo. -timu(m) flore est tymmi simile tymbre (*gr. 4, 177* ἐπίθυμον, ἄνθος ἐστὶ θύμου κτλ.). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 53 bibere ... aquam salsam et -um. CASS. FEL. 9 p. 16, 15 -um (-thimum *c*, -thi *p*) ... ex locis maritimis sumptum ... decoquas (*cf.* 71 p. 170, 16 -i [-thim- *c*, epith'i *p*] decoctionem [ORIBAS. syn. 2 add. p. 845 -thimi]). ORIBAS. syn. 1, 17 p. 818 de -thimu. epythimus cholera ... deponit *eqs.* (*gr. p. 26, 10* ἐπίθυμον). ALEX. TRALL. 1, 60. 64.

PLIN. nat. 34, 80 Pyrrhus Hygiam *fecit* et Minervam, Phanis Lysippi discipulus **epithȳūsan** (*sic Sillig, Keil*; ephity- *B*, epydhisam, -um *rell.*; *i.* ἐπιθύουσαν).

epitim- *v.* epithema, epithymum.

[**epitīmēsis** (ἐπιτίμησις), *fig. rhet.*: *gr.* IVL. RVF. rhet. 21 p. 44, 8 (*lat. B*). PS. IVL. RVF. schem. dian. 7 p. 61, 19 CARM. de fig. 151.]

? **epitimio** (epyt- *cod.*, epithoinio *Heraeus*) epulo, caena vel comesator GLOSS. V 568, 30.

epitog(i)um, (-ī) *n. a gr.* ἐπί *et* toga. epitogum: NOT. Tir. 97, 9 (*post* togatus, brax, bragatus; *ante* lacinium, tunica *sim.*). epitogis (*plur. abl.*): CHIRON *l. 11 bis* (*dub. utrum ab* -togum *an ab* -togium). *i. q. amiculi genus* (*sc. togae superiniciendum*): QVINT. inst. 1, 5, 68 (*de ratione vocum componendarum*) *iungitur compositum* aut ex nostro et peregrino ut 'biclinium' aut contra ut '-ium' et 'Anticato'. *fere i. q. cooperimentum*: CHIRON 318 p. 95, 25 unctionibus ... *iumentum* perfrigato tam diu, donec sudet et [et] -gis coperito (463 p. 153, 10 -gis coperito aut pellibus lanatis).

NOT. Tir. 97, 93 culcita, tritolium, **epitolium,** pulvinum (*inc. orig.*; *ab* ἐπί *et* τύλη *Schmitz* [*Festschr. Trierer Philol.-Vers., Bonn 1879, p. 67*], *qui c. cod. Guelf. tamen praefert* (h)emitolium; *aliter* emituliarius, *v. p. 510, 47*). *cf.* GLOSS. τύλη culcita *sim. et v. s.* epitonium, *p. 693, 2.*

epitoma *v.* epitome.

epitomārius adbreviator GLOSS.[L] V Aa E 452 (*vel* -matarius).

*****epitomē,** -ēs *f.*, ἐπιτομή. *scribitur*: ephi-, aephi-, eptho-; -itho-, -ithi-, -icto-, -iste-; -n(a). *litt. gr.*: HIER. epist. 33, 2 *bis.* 53, 8, 17. *de formis: gr.: nom.* -e: CIC. *v. infra l. 36.* DIMENS. provinc. 31. *acc.* -en: CIC. Att. 13, 8; *v. infra l. 44.* LACT. epit. praef. 1 AVSON. 420, 3. *abl.* -e: HIER. in Nah. 3; *v. l. 70. 75.* -i: ORIBAS. syn. 2 add. p. 841 tit. *lat.*: *sg.*: *nom.* -a: FLOR. epit. 1, 1; *v. l. 51.* PROSP. chron. I tit. NOT. Tir. 76, 30. *gen.* -ae: VIRG. gramm. epitom. 2 p. 10, 18 AVSON. 409, 12. *acc.* -am: CASSIOD. *v. l. 68.* CHIRON *infra l. 61.* ENNOD. opusc. 3, 146 p. 368, 21. *abl.* -a: CIC. *v. infra l. 37.* PRISC. gramm. II 251, 1. *l. 75. ?* VEG. mulom. (*v. l. 80*). *pl.*: *nom.* -ae: FLOR. epit. 1, 1 praef. EPIT. Alex. tit. *gen.* -arum: DIOM. gramm. I 365, 7. *acc.* -as: PLIN. nat. *v. infra l. 47 sqq. abl.* -is: COLVM. 1, 1, 10 PRISC. gramm. III 482, 3 VICTORIN. PETAV. in apoc. 4, 5 p. 56, 4. GLOSS. adbreviatio. supercisio quae de maiore corpore librorum carptim ... excerpitur *eqs.* (*seq.* expositiunculas). breviarium. *legitur inde a* CIC. [*in loco turbato*: CIC. Att. 12, 5, 3 contur⟨ba⟩bat (-bo *M*) enim me -e Bruti Fanniana, in Bruti -a Fannianorum scripsi quod erat in extremo (*M, al. alia tempt.*). *v. et* epinome *p. 670, 67.*]

1 *i. q. liber abbreviatus quo continentur ea quae ex libro quodam vel libris res fusius exhibentibus excerpta sunt* (*significantur per num. sing. et plur. cum totum opus in brevius redactum tum si partes plures amplectitur singuli -ae libri. syn. e. g. compendium, breviarium, summarium, cf. infra l. 54. de re v. Wölfflin, Archiv, 12, 1902, 333 sqq.*): CIC. Att. 12, 5, 3 *v. supra l. 36.* 13, 8 -en Bruti Caelianorum velim mihi mittas. COLVM. 1, 1, 10 Diophanes Bithynius Uticensem totum Dionysium ... per multa diffusum volumina sex -is circumscripsit (PLIN. nat. 1, 8 ind. auct. Diophane qui ex Dionysio -a⟨s⟩ fecit: *acc.* -as *Mayhoff* [*cf. Archiv 13, 1903, 97*] *restituit ex* 1, 14 *M et* 1, 15 *M*[2], *F*[a] *etiam*: 1, 17. 18; *rell. locis et codd. ubique trad.* -a [*praeter* 1, 15 -en, -em]). FLOR. epit. 1, 1 praef. -ae (*L*, -a *B, N*) de Tito Livio *eqs.* DIOM. gramm. I 365, 7 Fenestella in libro -arum secundo. PRISC. gramm. II 251, 1 Apuleius in -a (III 482, 3 in -is historiarum). VIRG. gramm. epitom. 2 p. 10, 18 scire et hoc vos in fine huius -ae, hoc est expositionis cupio. DIMENS. provinc. 31 -e (*M*, -en *V*) totius orbis finit. EPIT. Alex. tit. Alexandri Magni -ae rerum gestarum. VICTORIN. PETAV. in apoc. 4, 5 p. 56, 4 in -is Theodori. LACT. epit. praef. 1 p. 675, 7 quamquam divinarum institutionum libri ... ita ... mentes instruant, ut *eqs.* tamen horum tibi -en fieri desideras. AVSON. 409, 12 *tres Suetonii* libros in -en coegisti (*i. Paul. Nol.*). 420, 3 breviter et in -ae speciem belli Troici causam, origines ... retexuimus. CHIRON 743 ex his -a (*i.* -am) feci. ORIBAS. syn. 2 add. p. 841 tit. de clystere Iusti iatrosofiste en -i (*i.* ἐν ἐπιτομῇ). *audacius de summario virtutum*: ENNOD. opusc. 3, 146 p. 368, 21 precor ... ut ... Victor ... episcopus comes mihi et particeps huius itineris adiungatur, in quo clarum est -am omnium virtutum constare.

2 *i. q. brevis expositio eorum quae alias pluribus verbis fusiusque scripta erant*: CASSIOD. gramm. VII 199, 9 quasi per -am eadem mihi repetere placuit (HIER. in Nah. 3 p. 1265[A] dicam ... primum breviter, id est quasi in -e, et postea latius de singulis disserens).

3 *pertinet ad numerum litterarum restringendum in ludo metrico*: VEN. FORT. carm. 5, 6 praef. 8 (*antec.* totidem versiculis [*i. 33*] texerem carmen quot litteris) tam metri necessitate quam litterarum -e (-a *g*[2]) quid facerem?

epitomo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* epitoma. *i. q. in epitomam redigere*: TREB. trig. tyr. 30, 22 *Zenobia* historiae Alexandrinae atque orientalis ita perita, ut eam -asse dicatur. VEG. mil. 1, 8 horum, quos supra rettuli, quae dispersa sunt, velut in ordinem -ta conscribo. mulom. praef. 6 breviter omnia -ta (*A F*, epitoma *L*, enucleata *P*) digererem. NEPOTIAN. praef. p. 592, 17 cum ... praeter nos duo profecto nemo -ta cognoscat (*opp.* integra).

epitomos (*vel* -ŏs) breviata GLOSS. V 358, 54. *cf.* ἡ ἐπίτομος *sc.* ὁδός *et* ἐπιτόμως.

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epitonium, -ii *n.*, ἐπιτόνιον. NOT. Tir. 114, 27 (*inter* solium *et* embasis *Guelf.*, epit(h)olium *rell. codd.*). *instrumentum aliquod, quo versando fit, ut fistulae alicuius foramina aut aperiantur aut claudantur (de re v. Puchstein, PW VI 203, 18 sqq. s. v.* epistomion; *quod tamen vocab. ex Iucundi ad* VITR. *l. 7. 10. 12 facta coniectura ortum non extat)*: VARRO rust. 3, 5, 16 cum ... aqua ... ex orbi ligneo ... -iis versis ... factum sit, ut fluat. VITR. 9, 8, 11 (*de horologio aquae administratione moto*) *in tympano* minus tympanum includatur, ... ita uti minus tympanum quemadmodum -um in maiore circumagendo arte leniterque versetur. 10, 8, 3 singulis canalibus singula -a sunt inclusa, manubriis ferreis conligata (*de hydraulis. cf.* 10, 8, 5 motione ... vectium vehementiore spiritus ... compressus -orum aperturis influit et replet animae canales). SEN. epist. 86, 6 pauper sibi videtur, ... nisi Thasius lapis .. piscinas nostras circumdedit, ... nisi aquam argentea -a fuderunt. VLP. dig. 19, 1, 17, 8 -a fistulis adplumbata ... aedium esse. PAVL. sent. 3, 6, 65 instrumento balneatorio legato ... fistulae ... -a ... legato cedunt (*cf. Basil. 20, 1, 58 schol.*). CORP. VIII 23991 (*a. 233*), 9 dederunt et fistula plumbea cum -o aereo ad labrum lapideum aqua u⟨t⟩ saliret.

epitoxis, -idos *f.*, ἐπιτοξίς. *i. q. catapulti cavum illud, cui imponitur sagitta*: VITR. 10, 10, 4 -idos longitudo

epitrapezios, ἐπιτραπέζιος. *de parva Herculis statua mensam decorante*: STAT. silv. 4 praef. Herculem -on (*sc. carm. sexto celebratum*).

[PASS. Firm. 3 praecepit *imperator* sibi tribunal in **epitrimō** circi praeparari (*corrupt. pro 'hippodromo'; cf. Jordan, Röm. Topogr. II 384 et v. s.* hippodromus).]

***epitritos** *et* **epitritus**, -a, -um, ἐπίτριτος. epy-: *infra l. 61.* [*vox gr.*: VITR. 3, 1, 6 (*ed.*, -os *x*). TER. MAVR. (*in descript. pedis, v. infra l. 78 sqq.*) 1546. 1553. *v. et p. 694, 2 al.* *de formis: gr. ratione: sg. nom.* -os: GELL. 18, 14, 5 TER. MAVR. 2406 FORTVN. gramm. VI 280, 26 *sqq.* MART. CAP. 7, 737 (-us *L corr.*). *acc.* -on: TER. MAVR. 1560. CENS. *infra l. 45.* SERV. *infra l. 57.* *adhibetur pro adi. ex. gr. l. 53. 54. 65. 71. 74. 75. p. 694, 18. 34; pro subst. saepe (neutr.* -um, -i: CHALC. *l. 56*; ISID. *l. 63*).

i. q. sesquitertius (tam de ipso numero totum eiusque tertiam partem continente quam de comparatis inter se numeris, quatenus sesquitertia ratione constent [velut 4 : 3]. syn. supertertius *infra l. 46*): **1** *in arithm. et mus. (de symphonia, harmonia q. e.* διὰ τεσσάρων, *v. infra l. 44 sqq.*): **a** *notabiliora exempla: definitur, explanatur*: GELL. 18, 14, 5 '-os' est, qui habet totum aliquem numerum et eiusdem partem tertiam, ut quattuor ad tres, duodecim ad novem, quadraginta ad triginta. CENS. 10, 8 p. 18, 5 διὰ τεσσάρων, cum earum pondera ... rationem haberent quam tria ad quattuor, quem pthongon arithmetici Graeci -on vocant, Latini supertertium (CHALC. comm. 45 p. 111, 20. *al.* MACR. somn. 1, 6, 43 fit *symphonia* δια τεσσάρων ex -o [*v. et infra l. 62*]. *al.* MART. CAP. 2, 107 tres ad quattuor -us vocitatur arithmetica ratione ac diatessaron perhibetur in musicis. 7, 737. 9, 933 *al.* BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 18 diatessaron ... modulatio -a conlatione componitur [*sim.* mus. 1, 10 p. 198, 4 secundum -am proportionem]. CASSIOD. art. 5 p. 1210ᴰ). CHALC. transl. 36ᴬ eorum *ordinum*, quibus accedit pars sui tertia, quod genus a Graecis -um (*U²*, ἐπίτριτος *rell.*) dicitur (*gr.* ἐπιτρίτων). comm. 41 p. 107, 15 -um ... dicunt intervallum, quotiens numero ad numerum comparato maior minorem totum in se continet et eius tertiam portionem (*cf. ibid. l.* 18). 46 p. 113, 23 trium -a (*v. supra l. 34*) sunt quattuor. *al.* SERV. gramm. IV 425, 34 -on dicunt Graeci quattuor et tria vel tria et quattuor. MACR. somn. 2, 1, 15 est -us, cum de duobus numeris maior habet totum minorem et insuper eius tertiam partem, ut sunt quattuor ad tria ... is numerus vocatur -us (epy- *B*) deque eo nascitur symphonia quae appellatur διὰ τεσσάρων (*v. supra l. 39*). MART. CAP. 9, 933. ISID. orig. 1, 17, 22 -um est quando minus continetur a maiore ⟨et⟩ eius tertia pars.

b *loci generales*: GELL. 18, 14, 3 quale ... fieri nomen *latinum* posset 'hemiolio' numero aut -o? CHALC. transl. 43ᴰ intervalla terna ... -orum sescuplorumque et epogdoorum medietatibus confirmata (*cf.* comm. 43 p. 109, 14 dixit epogdoi spatio -orum omnium intervalla compleri [47 p. 115, 11]. 47 p. 115, 19 -us non solum ex duobus epogdois constat, sed etiam ex alio quoque aliquantulo. 48 p. 116, 5 -is ... epogdoa ratione dimensis. *al.*). comm. 42 p. 109, 3 intervallum -ae quantitatis. 46 p. 113, 8 octo numerus sex numeri -us est (p. 114, 16 sex numeri -us est octonarius numerus. *al.*). *ibid.* p. 113, 10 duodecim ... numerus sex numeri duplex, qui dividitur in am rationem, scilicet duodecim adversum novem (92 p. 162, 26 sex et duodecim limitum intervallum continuavit -a ... potentia). *saepe.* BOETH. arithm. 2, 48 p. 155, 18 in -a propositione ut est quaternarius ad ternarium. *al.* *v. et p. 694, 34.*

2 *t. t. metr. de colo ('pede' p. 694, 18) unam brevem tresque longas syll. amplectente (sc. ex 'iamb.' aut 'troch.' et 'spondeo' constante* ◡–|––, –◡|–– *[et versa vice], ita ut temporum numeri sing. pedum inter se collati* 3 : 4 = 1 : 1⅓ *efficiant. syn.* hippius: *p. 694, 3. 12 sqq. 29 sqq.; opp. vel coniung.* paeon: *p. 694, 4. 7. 36 sqq. [confusum c. metro paeonico: p. 694, 41]. appellatur* 'compositus' [*opp.* 'simplex']: *p. 694, 37* [*cf. et p. 694, 39*]): *cf. defin. (v. et supra l. 29)*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 32 -i dicti ob adiectionem tertiae partis quam sunt paeones meritoque a Graecis ita dicti ἐπίτριτοι: nam sunt heptasemi. 48, 12 -i qui et hippii, adaeque numero quattuor, quod[que] est veluti genus paeonicorum ... sunt ... heptasemi id est temporum septem (POMP. gramm. V 125, 7 -i septena habent tempora. *et al. v. et infra l. 8 sqq.*). DON. gramm. IV 370, 21 *paeonibus* contrarii sunt quattuor -i; -us primus ex prima brevi et tribus longis temporum septem ut 'sacerdotes'; (22) -us secundus ex secunda brevi et tribus longis t. s. ut 'conditores'; (24) -us tertius ex tertia brevi et tribus longis t. s. ut 'Demosthenes'; (25) -us quartus ex quarta brevi et tribus longis t. s. ut 'Fescenninus' (*sim.* DIOM. gramm. I 480, 29 hippius sive -us primus ex iambo et spondeo *eqs. ibid. l.* 30 hippius sive -us secundus ex trochaeo et spondeo *et sic deinceps ad l.* 34. FORTVN. gramm. VI 280, 26—28 -os πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος. *sim. al.* [*cf. et infra l. 20 sqq.*]. *cf.* MART. CAP. 9, 986 qui quartum admittit iambum, appellatur -us iambus ... qui ... quartum recipit trochaeum, -us trochaeus appellatur). DIOM. gramm. I 518, 12 -us ... pes constat ex longa et brevi et duabus longis (*i. -us 'secundus'*). *et al.* ISID. orig. 1, 17, 19. TER. MAVR. 2406 -os ... primus implet hanc partem, brevis locata cum sit ante tres longas (*sic* primus: PS. BASS. gramm. VI 308, 12 *al.* GRAMM. VI 643, 40. 644, 2 *al.* secundus: PS. BASS. gramm. VI 308, 14 *al.* EXC. Bob. gramm. VI 627, 24 GRAMM. VI 643, 30 *al.* SCHOL. Hor. carm. 1, 2 praescr. [*ABrν*]. *al.* tertius: SACERD. gramm. VI 494, 34. 35 *al.* DIOM. gramm. I 521, 3 *al.* GRAMM. VI 644, 9 *al.* quartus: SACERD. gramm. VI 494, 32 *al.* PROB. cath. gramm. IV 42, 15 *al.* DIOM. gramm. I 504, 24 *al.* GRAMM. VI 642, 29 *al. et passim. v. etiam supra l. 7, infra l. 30 sqq.*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 41, 19 hippiorum quos -os vocamus (208, 2 -us sive hippius primus, secundus, tertius, quartus. SACERD. gramm. VI 534, 18 *al.* CLEDON. gramm. V 31, 1. PROB. cath. gramm. IV 42, 17 hippius tertius, id est tertius -us. AVDAX gramm. VII 336, 3 -us primus qui et hippius. *al.*). *al.* DON. gramm. IV 370, 32 amphibracho ... et -o, quorum alterum tripla, alterum -a divisione partimur *eqs.* (DIOM. gramm. I 480, 3. *et al.*). DIOM. gramm. I 502, 18 in -is et paeonibus (AVDAX gramm. VII 335, 22. *et al.* MART. CAP. 9, 975 simplices ... ut est pyrrhichius conpositosve ut sunt paeones vel eorum pares -i [*βAM, om. ARB*]. SIDON. epist. 4, 3, 8 -orum ... paeonumque quaternas ... iuncturas [*opp. pedes bisyll. ut troch., pyrrhich.; trisyll. ut molossi, anap.*]). GRAMM. *saepe.* MART. CAP. 9, 977 *ter.* 9, 978 *al.* *nota (v. p. 693, 82)*: SACERD. gramm. VI 499, 19 -i quattuor sunt, ideo hoc nomine vocati, quod ad tres breves una longa ... teneatur (*confus. c. 'paeone'*). paeones tot sunt numero, quot etiam -i *eqs.*

epitroc(h)asmos *m.*, ἐπιτροχασμός. *fig. rhet.*: CASSIOD. in psalm. 22, 9 p. 171ᴮ -os id est dicti rotatio, cum succincte ea quae sunt effusius dicenda, perstringit (*sim.* 114, 1 p. 818ᶜ -casmos). [*vox gr.*: AQVILA rhet. 6 p. 24, 16 SCHEM. dian. 9 p. 72, 28. DON. Ter. Ad. 670 p. 134, 17 (*suppl., lac. in codd.; sic et* Eun. 804 p. 444, 14 *al.*). Phorm. 390 p. 450, 10 rec. A (-trocasmos *R*, epytrochosmos *C*, epitasmos *D*). *et al.*]

epitropē, -ēn *f.*, ἐπιτροπή. *fere i. q. concessio, arbitrium alci. permissum (t. t. rhet.)*: *cf.* ISID. rhet. 21, 30 p. 520, 25 (= orig. 2, 21, 30) -e id est permissio, cum aliqua ipsis iudicibus aut adversariis permittimus existimanda. CHAR. gramm. p. 374, 25 B. (*de schemate dianoeas*) per -en (*ex. est trag. inc. 197.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 76 p. 396, 17 'i nunc' oportune per -en ostendit fieri carmina Romae non posse). [*gr.*: RVT. LVP. 2, 17 p. 20, 12 IVL. RVF. rhet. 27 p. 45, 15. DON. Ter. Ad. 132 p. 32, 10 (*suppl. Steph., lac. codd.; sic etiam* 991 p. 184, 16 *al.*). *et al.*]

IVLIAN. epit. novell. 22, 82 p. 45ᵉˣᵗʳ· **epitropī** (*i.* ἐπίτροποι *'inspectores' sive 'procuratores'*) et tracteutae non sint, nominentur autem *eqs.* [AVSON. 415, 2 *graece.*]

[CORP. IV 2413ᴷ viginti **epitum** S. Vitalis (*dub.; v. adn. et add.*; viginticipitum *Diehl, pompeian. Wandinschr. nr. 752*).]

epityrum *n.* *ab* ἐπίτυρον. *genus quoddam condimenti (v. l. 75) ex fractis olivis constantis (cf. l. 73. 76)*: *cf.* VARRO ling. 7, 86 (*allato loco Plaut., l. 70*) -um vocabulum est cibi, quo frequentius Sicilia quam Italia usa. PLAVT. Mil. 24 me sibi habeto, ego me mancipio dabo; nisi unum, -um (epytira *P, Varro ling. 7, 86; A n. l.*) estur (aut apud illa *P*) insanum (*A*, -e *P, Varro; varia temptata*) bene. CATO agr. capp. 128 -um album, nigrum, varium ... ex olivis facias (119 -um a., n. variumque sic facito. ex oleis albis nigris variisque nuculeos eicito *eqs.*). COLVM. 12, 49, 9 est et illud conditurae genus, quod in civitatibus Graecis ... usurpatur idque vocant -um (epistrum *S*). oliva pausea *eqs.*

***epiurus**, -ī *m.*, ἐπίουρος. *de formis*: epiurus (*quod sec. gr. expectes*) *nusquam traditur, sed tantum formae vulg.*: 1) *plenae*: a) epigr-: ISID. *p. 695, 3.* GLOSS. *p. 695, 4 bis* (*fort. et* SEN. *p. 695, 13 cod. Naz.* spigros ['*i.* epigros?' *Heraeus; v. l. 84*]). b) epir-: PALLAD. 12, 7, 15 *PSGF* (epyr- *V*; pir- [*v. p. 695, 1*] *LET*). AVG. civ. (*p. 695, 19*) *omnes codd. Dombarti.* 2) *c. aphaeresi*: a) pigr-: SEN. benef. 2, 12, 2 *codd.* (*in* pirgos *depravatum in solo M*) *exc. fort. Naz.* ([*v. l. 80*]. epigros *scripsit Scal.* [*v. l. 80*], epiuros [*rectius ut*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vid.] *Weise*). *b*) pir-: PALLAD. *v. p. 694, 81 (pars codd.)*. *c*) pier-: GLOSS. *v. l. 5*. *de notione*: ISID. orig. 19, 19, 7 (*ex* AVG., *v. l. 19*) epigri et clavi sunt, quibus lignum ligno adhaeret (*inde* GLOSS.^{L} I Ansil. EP 46 epigri et cl. GLOSS. Scal. V 597, 51 epigri. *cf. l. 20*). GLOSS.^{L} II Abav. PE 120 pessuli pieri (*v. l. 1*), clavi lignei. *in ling. roman. quatenus* epígrus *propagatum sit, docti dissentiunt: cf. Meyer-Lübke, rom. Wtb. n. 2878* (epigrus), *6366* (peiron). [*Heraeus c.* epiurus — pirus *cft.* scíurus — scirus, *campid.* skirru (scirus: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 11; (s)cirus *sim.*: MART. 5, 37, 13 [β γ]; scirra [*et* scira]: GLOSS. *lat.-anglosax.*).]

i. q. clavi, cunei sim. genus: SEN. benef. 2, 12, 2 parum ... foede ... insolens fuerat *imp. Caligula*, qui de capite consularis viri (*sc. Penni*) soccatus audiebat, nisi in os senatoris ingessisset ... epigros (-iur-?, *v. p. 694, 84*) suos (*hyperbol. dictum pro 'soccum osculandum porrexisset' Heraeus*). PALLAD. 12, 7, 15 si poma decurrant, oleastri epi⟨g⟩rum terebratae infige radici (*ad rem cf. Geopon. 10, 87, 4* οὐκ ἀπορρίπτει τὸν καρπὸν τὰ φυτά, ἐὰν τὴν ῥίζαν περιορύξας καὶ τρυπήσας κρανέας ἐπίουρον ἐμβάλῃς καὶ γῆν ἐπισωρεύσῃς). AVG. civ. 15, 27 p. 118, 12 D. lignum ligno per suscudines, epiros, clavos, gluten bituminis non potest adhaerere (*v. supra l. 3*) *eqs. cf. Liddell-Scott s. v.* ἐπίουρος.

GLOSS. V 417, 1 **epiūsion** (*i.* ἐπιούσιον) peri⟨u⟩sion (*ex Hier. in Matth. 6, 11—13 p. 43*^{A}).

×**epizeuxis** *f.*, ἐπίζευξις. *scribitur*: epez-: *l. 35*. -zeus-: *l. 31. 36*. *abl.* -i: *v. l. 30*. [*gr. litt.*: CARM. de fig. 76 MAR. VICTORIN. gramm. VI 93, 17.] *t. t. gramm. et rhet., i. q. eiusdem verbi repetitio cum gravitate prolata*: CHAR. gramm. p. 370, 12 B. -is est repetitio dictionis eiusdem cum impetu pronuntiationis ut 'me, me' *eqs.* ([*Verg. Aen. 9, 427*]. *item fere* DIOM. gramm. I 446, 9 de -i. -is est *eqs.* [*seq. idem ex.*]. DON. gramm. IV 398, 12 *al.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 630 'illum illum' -is [-zeus- *LMPb*] id est repetitio nominis. *et al.*). POMP. gramm. V 302, 26. 303, 10 -is nullum verbum in medio habet ut 'me, me' *eqs.* (*v. l. 29*). CASSIOD. in psalm. 17, 12 p. 127^{A} 'volavit, volavit' figura est -is, quae Latine coniunctio dicitur. 108, 20 p. 789^{A} 'domine, domine' ... figura dicitur epezeuxis *eqs. al.* ISID. orig. 1, 36, 10 (-zeus- *A*; *pro ex. est* 'sic, sic' *Verg. Aen. 4, 660*).

epizygis *f.*, ἐπιζυγίς. [*ex coni. certa.*] *i. q. ferrei cuneoli genus in ballista adhibiti* (*cf.* VITR. 10, 12, 1 cuneoli ferrei, quas ἐπιζυγίδας [epysycidas *GH*] Graeci vocant): VITR. 10, 11, 4 foramen *ballistae* ... oblongius sit tanto, quantam -is (opytigis *H*, opizigiis *G*) habet crassitudinem.

[**eplocea** *v.* epicrocea.]

GLOSS. III 623, 26 **epocalium** id est ungula caballina (611, 26 -um id est ungula ca⟨balli⟩ [seu fel terrae]. *cf.* III 545, 37 elucalium. *al. cf. s.* ebulcalium, *p. 16, 10 sq.* [*vox gall.; i. q. 'tussilago farfara'*]. *v. et Thes. gloss. emend. s. v.* ungula caballi).

CIC. ac. 2, 59 illa ... nata est **epochē** (*ABV*, ἐποχή *edd.*) id est adsentionis retentio (*cf.* 2, 148 per epochem [*AB*] illam ... adsentior [*at dub., cf. Plasberg ad l. in ed. min.*]).

[**epodagri** MARCELL. med. 31, 26 *dub.* (*i. 'equi-lacrimae' a celt.* epo-dagri? *suspic. Heraeus*; lithargyri *coni. Cornar.*).]

INSCR. christ. Diehl 377 (*Ravennae, a. 574?*) hanc arcam iubante ... Martino ego Principius ex **epodectā** (*i.* ἀποδέκτης *fere i. q. 'exactor'*) de meo proprio ... comparavi *eqs.* (*ad rem v. Oehler, PW I 2818, 41 sqq.*).

?PLIN. nat. 32, 152 (*ex Ov. hal. 102 sqq.; v. l. 60*) *poeta nominat pisces* chrysophryn ... percam, tragum et ... melanurum, **epodas** (eporas *Rdb*, aep- *V*) lati generis (*vox dub.; inde Hauptius in* Ov. hal. 126 *pro* tunc lepores leti [lati *Sannazar.*] *ci.* 'epodes', *quod iure refellit Birt, de hal. p. 118 sq., qui contra ap.* PLIN. *coni.* lepores).

epōdicus, (-a), -um. *ab* epodos. *ad epodum (v. p. 696, 7) pertinens*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 176, 17 'sic te diva' *eqs.* (*Hor. carm. 1, 3, 1*) hoc metrum modo in -is, ⟨modo in proodicis⟩ ponitur, id est quotiens maioribus metris minus aliquid subiungitur, epodos (*v. p. 696, 17*) dicitur, quotiens vero comma vel colon integro metro praeponitur, proodicon (*v. p. 696, 19*) dicitur. FORTVN. gramm. VI 291, 7 de pentametro -o (296, 3). 295, 8 -um carmen.

epodos *v.* ephodos.

×**epōdos** *et* **epōdus**, -ī *m. et f.* (-on *n.*: *v. p. 696, 3*). *ab* ἐπῳδός (*cf.* ὁ ἐπῳδός *sc.* στίχος *et* ἡ ἐπῳδός *sc.* περίοδος). *scribitur*: hep-: *p. 696, 64*. epp-: *p. 696, 65*. aep-: *p. 696, 65*. *de formis*: *gr. forma*: *sg.*: *nom.* -os: QVINT. *p. 696, 24*. MAR. VICTORIN. *p. 696, 18 al.* TER. MAVR. 2099. *et al.* *acc.* -on: MAR. VICTORIN. *p. 696, 72. 73*. gramm. VI 137, 27. 161, 30 *al.* SIDON. *p. 696, 59. et al.* *pl.*: *nom.* -oe: DIOM. *p. 696, 13. 49*. MAR. VICTORIN. gramm. VI 57, 3. 175, 30 (-e *A*). 176, 4. 182, 9. *al.* *gen.* -ōn: DIOM. *p. 696, 61 bis*. SERV. *p. 696, 62*. AVSON. *p. 696, 42. et al.* *decl. lat.*: *sg.*: *nom.* -us: MAR. VICTORIN. gramm. VI 170, 23 BASS. gramm. VI 269, 7 TER. MAVR. 1804 *al.* VEN. FORT. *p. 696, 38*. *acc.* -um: MAR. VICTORIN. *p. 696, 27. 28. 30 al.* *pl. nom.* -i: MAR. VICTORIN. *p. 696, 28*. TER. MAVR. *p. 696, 29*. *praeterea leguntur sg. gen.* -i (*p. 696, 34*), *abl.* -o *saepius*; *pl. acc.* -ōs (*p. 696, 26. 31. 44. 45. 74*), *abl.* -is *saepius*. *de genere*: *pro masc. v. ex. gr. infra l. 26. 29. 30. 34. 45. 59 (de 'versu'); fem. v. infra l. 74. 76 (pro 'parte' carminis lyr. [*ἡ ἐπῳδός *sc.* περίοδος, *v. infra l. 66*], de 'versu' infra l. 28; de -o Horat. infra l. 54)*. epōdon *n.*: ISID. *l. 20. 21*. *de notione*: *cf.* PAVL. FEST. p. 56 clausula quam Graeci ἐπῳδόν vocant *eqs. v. l. 16*. [*ex coni.*: CENS. frg. 9 p. 63, 14 (*G. Hermann, ea potius trad.*).]

1 *spectatur tam versus quam carmen metro -o compositum (saepius cogitatur de 'dimetro' iamb. [v. l. 12. 30 sq. 35. 36. 42 et cf. versus -os, quales exstant in Hor. epod. 1 ad 10]; inde fere i. q. 'dimeter' ipse infra l. 45)*: *cf. defin. et doctrinas veterum*: SVET. frg. 3 p. 19, 15 (= DIOM. gramm. I 485, 11) iambus est carmen maledicum plerumque trimetro versu et -o sequente compositum (*i. 'dimetro'*). DIOM. gramm. I 485, 18 -oe dicuntur versus quolibet metro scripti et sequentes clausulas habentes particularum, quales sunt -oe Horatii (*v. infra l. 46*), in quibus singulis versibus singulae clausulae (*cf. supra l. 4, infra l. 20. 57*) adiciuntur. MAR. VICTORIN. gramm. VI 163, 12 quotiens maioribus metris minus aliquid subnectitur, -os dicitur, quotiens vero comma vel colon integro metro praeponitur, proodicon appellatur (*sic opp.*: 168, 24. 176, 17; *v. p. 695, 67*). ISID. orig. 1, 38, 23 -on in poemate clausula brevis est. dictum ... -on, quod adcinatur (*cf. infra l. 50*) ad speciem elegiaci *eqs.* *v. et infra l. 74 sqq.* **a** *de singulis versibus -is*: QVINT. inst. 10, 1, 96 cuius (*sc. iambi*) acerbitas in Catullo, Bibaculo, Horatio, quamquam illi (*sc. iambo*) -os intervenit (*Osann*, interve non *trad.*), reperietur (*loc. vix sanus*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 104, 11 *Archilochus* primus -os excitavit alios breviores, alios longiores *eqs.* (GRAMM. VI 639, 16). 114, 13 ad -um. 115, 5 scitam ... -um. 116, 26 tales -i (*al.* TER. MAVR. 1804 -us. 2099. 2111 unde tibi tales generentur -i. 2468 talis hic -us. *al.*). 137, 8 ex trimetro versu iambico dimetrum -um octosyllabum Archilochus commentus est (171, 12 dimetrum -um). 152, 18 -ōs duas (-us d. *A*, ἐπῳδούς d. *B*). 161, 17 secunda ode (*sc. Hor. carm. 1, 2, 4*) cum -o (*i. 'terruit urbem'*) sapphicum metrum continet (*sim. al.*). 164, 8 subditus loco -i versus (*al.*). 166, 31 -um inductum. 168, 24 iambicum -um (*i. 'dim. iamb.'*). *al. passim.* BASS. gramm. VI 269, 7 *al.* SCHOL. Hor. epod. praef. (*Γ*) secundus ... *versus est* tetrameter sive dimeter, qui -os dicitur, id est uno pede minor. *al.* VEN. FORT. carm. 9, 7, 43 dulcis -us (epid- *P*). *cf. et p. 698, 5 sq.*

b *de toto carmine -on ratione composito*: α *in universum*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 57, 3 (*ex Hephaest.*) systematica *poemata* ... ut sunt -oe et quae apud lyricos invenimus, quae syzygiis gradiuntur. AVSON. 397, 11 perfer ... teriuga milia -on (milie pondon *V*) vel falsas lites (*fort. 'iambos dimetros'*; *v. l. 45*). 399, 37 dactylicos, elegos, choriambum carmen, -os, socci et cothurni musicam. 405, 2 libello ... apologorum anteteuli paucos -os (*i. 'dimetros', cf. c. 406 et v. l. 43*). β *speciatim: de -is Horatianis (aut de toto corpusculo -on aut de certis quibusdam -is [v. et infra l. 59 sqq.]. de libri inscriptione cf. e. g.* DIOM. gramm. I 485, 28 dicti ... -oe συνεκδοχικῶς a partibus versuum, quae legitimis et integris versibus ἐπᾴδονται, id est accinuntur [*cf. supra l. 21*]. *v. et supra l. 15 et cf. Heinze, praef. ad epod. p. 498 adn. 1*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 172, 2 tam carminum quam -on (-um *A*, ἐπῳδῶν *B*) metra (174, 4 in carminibus quam -is. 183, 21 *al.*). 182, 9 -oe. ode I 'ibis' *eqs. ibid. l.* 11 haec -os ex iambicis metris constat. FORTVN. gramm. VI 303, 18 de -is (PORPH. Hor. epist. 1, 18, 30 p. 351, 25). PORPH. Hor. epod. 1, 1 p. 185, 3 liber hic -on inscribitur, scilicet quod ita versus in eo ordinati sunt, ut singulis quibusque clausulae (*v. supra l. 16*) suae ⟨r⟩ecinant. serm. 1, 8, 23 p. 273, 18 in -o carmine. SIDON. carm. 9, 222 novum ... -on. *aut liber aut singuli -i afferuntur hac ratione*: DIOM. gramm. I 524, 32 *Horatius* in -on (-dion *AM*) libro (527, 34 liber quintus qui -on inscribitur. SERV. gramm. IV 468, 15 -on. MAR. VICTORIN. gramm. VI 169, 24. 181, 20 libri -on ode XIII [182, 23 -on ode prima]. *et al.*). PRISC. gramm. II 16, 9 Horatius ... in -o (*sic* 47, 15. 249, 23 [hep- *KR*]. 321, 15 [epp- *H*]. 473, 12 [aep- *D*]. *al.* EVTYCH. gramm. V 461, 8 *al.*).

2 *significat tertiam illam carminis chorici aut cantici partem, quae stropham et antistropham subsequitur* (*i.* ἡ ἐπῳδὸς περίοδος, *v. supra l. 2*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 7 *sqq.* pleraque lyricorum carminum ... ex strophe et antistrophe et -o (ς, -e *AB*) ut Graeci appellant, ordinata subsistunt ... (13) in conspectu deorum soliti consistere cantici reliqua (*sc. post finitas strophen, antistr.*) persequebantur, appellantes id -on, ... quod post στροφήν et ἀντιστροφήν ἐπῇδον, (15) dicebant -on. ... hinc sumptum vocabulum in has -os, quae binos versus impares habent; nam ut illae canticum finiebant, sic hae sensum versu insequenti (*v. supra l. 11 sqq.*). 59, 22 postrema -os. 59, 25 -oe (*opp.* ἐφύμνια). 162, 2 *al.* BASS. gramm. VI 267, 1. FORTVN. gramm. VI 295, 1 strophen, antistrophen, -on. 295, 4 *sqq.*

epoēse(n), *gr.* ἐπόησε(ν). CARM. epigr. 935, 13 (= CORP. I^{2} 2, 2540; *Pompeis*) Tiburtinus -e. INSCR. christ. Diehl 4108 A (*e coemet. Priscillae*) .)s Facundae ⟨......⟩ aimnesto (*i.* ἀειμνήσ-) -en. *cf. p. 697, 21.*

×**epogdous**, -a, -um (*et* epogdous, -ī *m.*), ἐπόγδοος, *sesquioctavus. significat numerum qui continet in se numerum aliquem totum insuperque eiusdem numeri octavam partem (sc. rationem*

[K.-M.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8:9); sim. in re musica de sonis et intervallis: CHALC. transl. 36^A natis itaque limitibus sescuplorum ... item eorum quibus accedit pars sui octava, qui numerus -us ... vocatur. ex his nexibus illa prima spatia, id est -i spatiis epitritorum omnium intervalla complebat (ἡμιολίων δὲ διαστάσεων ... καὶ ἐπογδόων γενομένων ... τῷ τοῦ ἐπογδόου διαστήματι τὰ ἐπίτριτα πάντα ξυνεπληροῦτο). comm. 41 p. 107, 20 intervallum. 43 p. 109, 12 novem et octo -um faciunt spatium. 109, 16 decem et octo numerus adversum decem et sex numerum -i r a t i o n e m obtinet (46 p. 113, 16 ex quo apparet tonon in -a ratione inveniri [MART. CAP. 9, 953]. *al.*). 44 p. 111, 6 nascitur ea cantilena, quae -us et diapason vocatur *eqs.* 46 p. 113, 19 superest -us modus, id est novem adversum octo. 47 p. 115, 14 -a subputatione. 49 p. 117, 19 huius ipsius numeri (*324*) ... -us est is qui habet summam (*364½*) ... habet enim ipsum et eius octavam portionem quadraginta semis. 50 p. 118, 14 -us in numeris idem est, qui est in musica t o n u s (*v. supra l. 9.* MACR. somn. 2, 1, 20 -us ... numerus sonum parit, quem *τόνον* musici vocaverunt. BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 20. 2, 54 p. 172, 1 mus. 2, 16 p. 248, 14). *al.* MACR. somn. 1, 19, 21 MART. CAP. 2, 108. BOETH. arithm. 2, 54 p. 172, 6 inter sesquitertiam et sesqualteram proportionem sola est -us differentia. *v. et s.* epitritus, *p. 693, 66 sqq.*

epoi (*semel* epoei *l. 25*), *gr.* ἐπόει (*cf. p. 696, 78*). CARM. epigr. 1099, 2 heredes titulum, versiculos Cornelius epoi conlegae et amico (*cf. p. 696, 79 sq.*). *tituli signaculo catillis (optimae aetatis) impressi*: CORP. XIII 10009, 117 Eros epoi. *ibid.* 316 Utilis epo⟨i⟩. XV 5211^c epoei Felix. 5398^a Onesimus epoi.

epol *v. Onom.* **epolōnus** *v.* epulo *p. 703, 34.*

epomf- *v.* epomph-. [**epōmidascus** *v. l. 32.*]

epōmis, -idis *f.*, ἐπωμίς. *gen.* -dis: *l. 36.* *acc. sg.*: -dem: *l. 35. 37.* -da: *l. 38. pl.*: -das *l. 31.* ITALA exod. 28, 6 (Hesych. in lev. 8, 4—9 p. 875^C) superumerale ... opere polymito, vel sicut LXX opus variatum ⌊epomidas cohaerentes⌋ alteram ad alteram (⌊ ⌋ *recte dist. Heraeus et Lommatzsch*; epomidasco, haerentes *Migne. gr.* ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτοῦ· δύο ἐπωμίδες συνέχουσαι ἔσονται αὐτῷ ἑτέρα τὴν ἑτέραν). ITALA lev. 8, 7 (Hesych. in lev. 8, 7 p. 875^B) et posuit super illum -dem (ἐπωμίδα. VVLG. umerale) et cinxit illum secundum aditum -dis (ἐπωμίδος. VVLG. *aliter*). HESYCH. in lev. 8, 7 p. 875^C aliquando unam -dem, aliquando duas appellans (*ibid.*). p. 875^D una -is. *ibid.* necessarie ... hypodyti coniunxit -da.

epomphalium, -ī *n.*, ἐπομφάλιον. *scrib. fere* -f-. *medicamen vel emplastrum quod umbilico imponitur*: FVLG. myth. 2, 2 p. 42, 1 -a (epimf-, epimph- *trad.*) ... *umbilico* firmandis fetibus opponuntur. THEOD. PRISC. log. 97 p. 196, 17 et -um (*l. v.*: epanf-, & ponf-, & eponfalion *sim.*) ex lupinorum farina ... in melicrati temperatum imponi. 98 p. 197, 15 -um (*l. v.*: & ponf-, eponfalion, et epomf-) vero his ex subiectis adhibeo

epōno *v.* expono.

epōnymon, -ī *n.*, ἐπώνυμον. *nomen quod significanter nomini proprio additur*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 540, 5 dionymon ..., feronymon ..., aut -on, ut 'Dardanio Anchisae' (*cf. Dionys. Thr. 33, 10 et Schol. p. 238, 7 sqq. Hilgard* ἐπώνυμον δέ ἐστιν, ὃ καὶ διώνυμον καλεῖται).

in hac praefatione dicit se non poetam, sed **epopoen** esse SCHOL. Pers. Bern. (ed. Kurz) praef. in prol. (*cf.* ἐποποιός).

epops, -opis *m.*, ἔποψ. *nomen avis, i. q. upupa*: CVLEX 253 quo[d] Bistonius rex orbus, -s, maeret volucres evectus in auras (*sim. de Tereo*: Ov. met. 6, 674 nomen -s volucri). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 25 (*inter aves*) o p i p s (= epops?).

epoptēs, -ae *m.*, ἐπόπτης. *ex coniect. l. 62. 63. 65.* *qui ad summa mysteria Eleusina (Samothracica l. 60 sqq.) admissus est*: CORP. I² 2, 665 mustae pieis -ae: L. Fourius L. f. Ou⟨f⟩. Crassupes P. Teidius P. f. Pom. (*cf.* III 717 [*a. 14*] mystes pius ... et symmystae pii ⟨e⟩pop⟨te⟩s [*Huebner*, popiis *trad.*, *v.* INSCR. Dessau 4055]). TERT. adv. Val. 1 p. 177, 11 cum -as (*Scaliger*, et portas *codd.*) ante quinquennium instituunt (*ibid. l.* 16 ceterum tota in adytis divinitas, tot⟨a⟩ suspiria -arum [*Scal.*, portarum *codd.*]).

epoptice ligea *vel* lycea PS. APVL. herb. 4, 26 H.-S. adn. *inter synon. codd. interpol. ex Diosc. II 224, 6 sqq.*

epopticus, -a, -um, ἐποπτικός. *ex coniect. l. 73 bis.* *i. q. contemplativus, speculativus* (*opp.* 'physicus', 'naturalis' *l. 72*): CHALC. comm. 129 p. 191, 15 quod inquisitio istius rei (*i. daemonum naturae*) primariae supervectaeque contemplationis sit, quae appellatur -a, altior aliquanto quam physica. 272 p. 303, 9 haec ... naturalis, illa -a (epot(h)ica *trad.*) d i s p u t a t i o est (*ibid. l.* 11 -a [epothica *trad.*, *s. scr.* p *alt. U*²] ... quae ex sincerissimae rerum scientiae fonte manat).

PLIN. nat. 3, 123 **eporēdias** (*E*²; sepore- *A*, s *ditt. ex verbo antec.*: -ure- [-use- *R*] *rell.*) Galli bonos equorum domitores vocant. [*vocabulum gallicum, cf. c.* equus *et* raeda. *W.*] *v. Onom.*

? **eporules** CORP. IV 1760.

epos *n.* (*nom. et acc.*), ἔπος. NOT. Tir. 76, 42. [*gr.* ἔπος *coni. Lachmann* LVCIL. 343 (*trad.* stoc).] **1** *i. q. carmen heroum* ([*nota -s de oratione soluta adhiberi p. 698, 18*]. *def.*: SVET. frg. p. 17, 1 [*inde* DIOM. gramm. I 483, 27] -s dicitur graece carmine hexametro divinarum rerum et heroicarum humanarumque comprehensio ...; latine paulo communius c a r m e n audit[ur], -s latinum primus digne scripsit *Ennius*. p. 17, 10 -s autem appellatur ut Graecis placet παρὰ τὸ ἕπεσθαι ἐν αὐτῷ τὰ ἑξῆς μέρη τοῖς πρώτοις. *quae seq. v. l. 15 sqq.*): HOR. sat. 1, 10, 43 forte -s acer ... Varius ducit (*nota doctrinam turbatam*: SCHOL. *ad l.* '-s' pro epodos. -s autem ideo dictum, quod unum versum maiorem habet, alterum minorem). Ov. rem. 395 tantum se nobis elegi debere fatentur, quantum Vergilio nobile debet -s (*Muretus*; opus *codd.*). MART. 12, 94, 1 scribebamus -s. SVET. frg. p. 17, 5 *v. supra l. 1 sq.* AVSON. 195, 10 mox ... -s ligasti metricum. SIDON. epist. 8, 11, 3 vs. 26 nunc' inflat -s tragoediarum (tragoedia atrum *Wilamowitz*), nunc comoedia temperat iocosa. 9, 15, 1 vs. 19 nunc ... vaga lingua flexum competenter explicat -s. carm. 23, 450 si dicat -s metrumque rhytmis flectat commaticis. **2** *i. q. versus heroicus, hexameter* (SVET. frg. p. 17, 12 [*quae anteced. v. supra l. 2 sqq.*] praecipue vero hexameter versus -s dicitur, quoniam ... hoc versu verba responsi in mutuam ... consequentiam primus ... vates comprehendit, unde postea abusive [...] et solutae orationis ipsa scriptura consequens ab aliis -s dicitur [*v. p. 697, 82*]. GLOSS. -s versus heroicus quod ipso dicuntur gesta heroum): DIOM. gramm. I 501, 22 a pedum quantitate quaedam nominantur, ut est -s hexametrum. MAR. VICTORIN. gramm. VI 50, 11 -s est proprie heroicum metrum *eqs.* 55, 19. 169, 19. GRAMM. VI 274, 12 princeps g e n u s v e r s u u m heroicum quod et -s dicitur et dactylicon (PS. BASS. gramm. VI 312, 4. *cf.* 312, 8). *K.-M.*

ēpōtātus *v.* epoto.

[**epotiotis** *v.* hepatitis.]

***ēpōto,** -āvī, -pōtum (-pōtātum *v. l. 30 sqq.*), -āre. *ab* ex *et* potare. *scribitur* exp-: PLAVT. Men. 470 Trin. 406 GLOSS. V 597, 65. 628, 49. *usque ad* MART. 2, 19, 3 (*v. l. 69*: -vere) *non nisi part. perf. pass.* -potus *occurrit.* *legitur*: *p. p. p.* -tus: TREB. Claud. 6, 6 PACIAN. sim. carn. p. 114, 9 GREG. M. moral. 7, 5 p. 769^C. *v. et l. 59.* GLOSS. *v. p. 4, 73.* -turus: SIDON. epist. 1, 5, 9. *notione activa?*: PAVL. FEST. p. 79 exburae quae exbiberunt, quasi -potae. *legitur inde a* PLAVTO *l. 38. 39.*

fere i. q. ebibere: **I** *proprie*: **A** *de animalium potandi, bibendi actione*: **1** *vi praepos. valente, i. q. totum exbibere, sc. potiones, medicamenta, pocula sim.* (*nota fere i. q. consumendo perdere*: PLAVT. Trin. 406 quid factumst eo [*i. quadraginta minis*]? :: comessum, -potum): PLAVT. Men. 470 confecto prandio vinoque -poto. CIC. Cluent. 168 -poto p o c u l o (LIV. 40, 24, 6. *al.*). Ov. met. 5, 453. LIV. 8, 18, 9 -poto m e d i c a m e n t o ... interierunt *mulieres* (LIV. perioch. 8 p. 14, 18 medicaminibus. *cf. l. 52 sq.*). FEST. p. 153 a m p h o r a v i n i (PHAEDR. 3, 1, 1. *al.*). PLIN. nat. 14, 144 tribus congiis ... uno impetu. QVINT. inst. 7, 2, 25 *potione* -pota tyrannus decessit (*al.*). IVV. 10, 177 -pota f l u m i n a Medo prandente ([*ad l.* PRISC. gramm. II 376, 3 -atur flumen]. *al.* CLAVD. 21, 171 amnes). VVLG. prov. 23, 30 calicibus -andis. SIDON. epist. 1, 5, 9 *v. vol. VI 1, 1078, 82. et al.* **2** *praepos. vi deminuta, fere i. q. potare, bibere (res liquidas, praeter l. 53: fere i. q. absorbere, devorare)*: CIC. Cluent. 173 *venenum* ([*opp.* comestum]. *al. cf.* SER. SAMM. 103 vis -pota veneni ... capitis ... deiecit honorem [*i. capillos*]). CELS. 2, 8, 9 m e d i c a m e n t i s (*al. cf.* MIN. FEL. 30, 2 medicaminibus. *al. v. l. 41 sqq.*). 5, 27, 12^C si sanguisuga -pota est (*v. l. 49 sq. cf.* SCRIB. LARG. 199 sanguisugam ... devoratam ... excutere oportebit aceto quam plurimo -poto). *al.* COLVM. 7, 10, 8 ligni s u c u s medicabilis (*al.*). PLIN. nat. 2, 231 iuxta Nonacrim in Arcadia Styx ... -pota (pota *Mayhoff*) ilico necat. SIL. 13, 706. MART. epigr. 3, 1 -poto Sarmata pastus equo (*pro 'lacte' vel 'sanguine equino'*). SER. SAMM. 375 cinis ex calido prodest -pota (-ta *A*) Lyaeo. 591. *et al.*

B *de rebus umores, res liquidas absorbentibus, exhaurientibus (de morbo l. 70; spectatur amnis derivatio l. 68)*: LVCR. 5, 384 cum sol et vapor omnis omnibus -potis u m o r i b u s exsuperavit (MANIL. 5, 687. *cf.* ENNOD. carm. 1, 8, 18 -potis [*v. app. crit.*] *incendio Phaethontis* Tanais siccus abibat aquis). Ov. rem. 740 vomit -potas ... C h a r y b d i s a q u a s (Pont. 4, 10, 28). met. 15, 273 terreno Lycus est -potus (*Sen. nat. 3, 26, 4* potatus) hiatu. PLIN. nat. 5, 74 Damascum -poto (*v. app. crit.*) riguis amne Chrysorrhoa fertilem (*v. l. 62*). MART. 2, 19, 3 quae Tyron totiens -vere (*v. supra l. 29*) lacernae. PACIAN. sim. carn. p. 114, 9 *febres* sanguinis -ta substantia corpus ... reddunt effetum.

II *in allegoriis et translate* (*l. 77*): VVLG. Ezech. 23, 34 bibes illum (*calicem tristitiae*) et -bis usque ad faeces (HIER. *ad l.* p. 222^A -vit. *cf.* in Is. 51, 17 p. 492^A). VEREC. in cant. 2, 38 *martyres* effusione sui sanguinis -antur (*cf. antea* sagittae *dei* potant sanguinem nostrae infidelitatis *eqs. sim.*: GREG. M. moral. 7, 5 p. 769^C). *translate*: SEDVL. epist. 1 p. 9, 10 scripturas ... ecclesiastici dogmatis ... sitiens -vit *Syncletice*. *Bannier.*

POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 16 (*inter nomina piscium*) scarus, cornutus, **eppoe** (*i.* hipp-?, *cf. Plin. nat. 32, 149*), rubellio.

ēprōmo *v.* expr-. **epta-** *v.* hepta-. *K.-M.*

? CORP. VIII 1828 populus curiar(um) x ... ob dedicationem *statuae* decurionibus sportulas, curiis **epulactris** eius deder(unt) (epul(arum) act⟨o⟩res *Mommsen*).

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ˣepulae, -ārum *f.* [*inc. orig. W.*] *de originatione:* ISID. orig. 20, 2, 5 -ae ab opulentia rerum dictae. *scribitur:* ae-: *in tit. p. 700, 52. 61.* CIC. Tusc. 5, 98 *X.* VAL. MAX. 9, 2, 2 *L.* MIN. FEL. 9, 6. 31, 5 *P.* ITALA *p. 701, 70.* PORPH. Hor. carm. 3, 1, 17. 3, 29, 1. FIRM. err. *ubique.* AMM. 15, 3, 5 *al.* hep-: CVRT. 4, 4, 5 *L.* epule (*plur. nom.*): CORP. XI 1027. *de formis: sing.* -a, -ae: *cf.* PAVL. FEST. p. 82 -am antiqui etiam singulariter posuere. *legitur:* ITALA *p. 700, 49.* ITIN. Alex. *p. 700, 51.* AVG. serm. coll. Morin p. 262, 31 sine ista -a. *v.* epulum *p. 706, 33 sqq.* *de sensu:* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 427, 28 B. in convivio ... inter -as. inter cibos *eqs.* LYD. mens. 1, 29 ἐπούλας ... τὰς εὐωχίας ... ἔθος καλεῖν (*v. p. 702, 36*). GLOSS.[L] I Ansil. AE 182 aepulae escae vel laetitiae (*v. p. 702, 19*). *al.* II Philox. EP 2 -ae θοῖναι. GLOSS. εὐωχίαι. *al.* *de differentia: inter* 'epulum' *et* '-as': CIC. Vatin. 30 ita ... illud epulum est funebre (*v. p. 707, 5*), ut munus sit funeris, -ae quidem ipsae dignitatis. *inter* 'dapes' *et* '-as': *v. vol. V 1, 36, 28 sqq. 33 sqq.* *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO, ACCIO *per totam latinitatem.* [*ex coni.*: LVCIL. (*v. p. 706, 73*). HIER. epist. 29, 1, 2 (epistulae *trad.*). *dub.*: CIC. Phil. 5, 15 (*D*). *in loco dub.*: TREB. Gall. 9, 4. *suppl.*: ACT. Arv. a. 140 (Not. d. scavi 1919) p. 103.]

I ***de edendo:*** **A** ***active i. q. cena*** *fere lautior vel rite ac sollemniter celebrata (sic in variis sive publ. sive privatis sollemnitatibus: v. l. 46. 56. 81. p. 700, 10. 35. 60 sqq. 78 al.; in cultu ac relig.: l. 37. 49. p. 700, 17. 21. 46 al. [funebres vel memoriales: l. 60. 62 bis. 64. p. 700, 47. 64. 71. 74; v. et p. 701, 32]; v.* epulum. *i. q.* συσσίτια, φειδίτια *l. 51. p. 700, 49. 76). hic illic significat totam convivii festivitatem (inclusis sc. et comesatione et potione): v. infra l. 66 sqq. p. 700, 41; contra pro parte tantum convivii p. 700, 55 (v. et infra l. 31). syn. vel coniung. passim* daps, cena, convivium. *opp.* frugalitas *p. 700, 27. 30*; ferculum *p. 700, 29.* **1** *proprie (de cena inter potionem, ut vid. aut* 'secunda mensa' *p. 700, 65 sqq.):* **a** *in universum de qualibet cena:* ENN. scaen. 314 (*verba Telamonis de Aiace fil. occiso*) scibam me in mortiferum bellum, non in -as mittere (*i. fere* '*in laetitiam et hilaritatem, quales* pax *praebet*'; *sic opp. fort. et p. 700, 33*). ACC. carm. frg. 3, 4 M. per agros urbesque fere omnes *Graeci Croniis festis* exercent -as (-is *trad.*) laeti; *vs. 6* ut cum dominis famuli epulentur (*v. p. 704, 28*) ibidem (TEST. Leon. [Corp. X 114] I 31 cum publice [*cf. p. 700, 35*] -as exercebitis). trag. 219 -arum fictor, scelerum fratris delitor (*i. Atreus cenae Thyesteae auctor* [*vs. 218* dapem]. *cf.* CIC. nat. deor. 3, 68 *Atreus* funestas -as fratri comparans. *v. p. 700, 73. 83*). LVCIL. 1288 quod sum(p)tum atque -as victu praeponis honesto (CIC. rep. frg. 8. COD. Theod. 16, 10, 20, 2 [*a. 415*]. *cf.* CIC. Tusc. 5, 97 magnificentia et sumptus -arum. LIV. 39, 6, 8 -ae ... ipsae ... sumptu maiore apparari coeptae). ELOG. 11 (Corp. I[2] 1 p. 193) *Duilio* per⟨mis⟩sum est, ut ⟨ab e⟩pulis do⟨mum cum tibici⟩ne e⟨t f⟩unali rediret. CIC. Verr. II 2, 52 sacris -isque (STAT. silv. 4, 2, 63 felices -as mensaeque ... sacra tuae [*Domitiane*]. *cf.* VERG. Aen. 7, 175 sacris ... -is. *al.* PLIN. nat. 17, 250 sacrificio -isque). II 3, 160 in -is cotidianis ([*antea* convivium]. Mur. 74 Lacedaemonii ... cotidianis -is in robore accumbunt. FIRM. err. 14, 1. *al.*). Mur. 76 profusas (AMM. 30, 9, 4 laetus non profusis -is, sed exultis). Flacc. 95. Sest. 54 omitto gratulationes, -as *eqs.* (111. Pis. 22 -as, ... laetitiam et gratulationem tuam ... intemperantissimas perpotationes [*cf. p. 700, 24*]). har. resp. 21 Lentule, tui sacerdoti sunt ... ludi, libationes -aeque ludorum (*cf.* VAL. MAX. 9, 1, 5 cum inmanibus -is apparatissimos ... ludos. SVET. Cal. 32, 1 MACR. Sat. 1, 16, 3. *et al.*). Phil. 2, 116. 3, 20 vino atque -is retentus, si illae -ae potius quam popinae nominandae sunt (NEP. Pelop. 3, 1 vino -isque dediti. *al.* SEN. epist. 12, 8 vino et ... funebribus [*v. supra l. 24*] -is [*seq.* cena]. TAC. ann. 14, 2. *et al. cf. p. 701, 42 sqq.*). CIC. leg. 2, 63 sequebantur -ae *humatum corpus.* fin. 2, 101 (*testam. Epicuri*) dent ad eorum -as, qui una secum philosophati sint, ut et sui et Metrodori memoria colatur ([*cf. p. 166, 8 Usener*]. 2, 103 post mortem -is celebrari memoriam sui nominis). Tusc. 1, 3 est in Originibus (*frg. 118*) solitos esse in -is canere convivas ad tibicinem *eqs.* ([*de eadem re*: 4, 3 Brut. 75]. *cf.* Tusc. 1, 4. de orat. 3, 197 -arum sollemnium fides ac tibiae. QVINT. inst. 1, 10, 20. *et al.*). Cato 44. *ibid.* (*syn.* conviviis, *seq.* cena). off. 2, 55 -is et viscerationibus et gladiatorum muneribus. orat. 83 in -arum apparatu (VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 magnifici. *et al.* [*v. p. 700, 35*]. *cf.* LIV. 23, 4, 2 *plebem* apparatis accipere -is. SEN. epist. 83, 25 apparatissimas -as luxusque regales. MELA 2, 14 apud Anthropophagos ... -ae visceribus humanis apparantur. *v. l. 45. sim. al.*). epist. 10, 28, 1 quam vellem ad illas pulcherrimas -as me ... invitasses (CVRT. 6, 8, 16; *seq.* cenare. *al.* TAC. ann. 14, 4. *et al.*). LVCR. 2, 26 nocturnis. [CAES.] Gall. 6, 28, 6. SALL. Iug. 66, 3 eos ... inter -as obtruncant ([AMM. 26, 9, 9]. *sim. ex. gr.*: LIV. 9, 18, 4 inter vinum et -as *Alexandri* caedes amicorum [*sc. Cliti*]. 32, 21, 23 Charitelen ... occisum. SEN. dial. 5, 17, 1 CVRT. 3, 12, 19. *al.* *cf.* HOR. epod. 2, 61 has inter -as [*vs. 48* dapes]. LIV. 9, 40, 17. 38, 57, 5 *Scipionem* in Capitolio cenantem ... i. -as Graccho filiam ... *despondisse.* PAVL. FEST. p. 322 TAC. ann. 13, 1 *al.* LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112, *a. 136*] II 28 i. -l⟨as⟩. AMM. 23, 6, 75 i. -as festosque dies. *al.* HIER. epist. 22, 23, 3 *al. et passim*). MAECEN. Sen. epist. 114, 5 inremediabilis factio rimantur (*aliter p. 702, 1*) -is. VERG. Aen. 1, 216 exempta fames -is mensaeque remotae (*cf.* 1, 723 *et Hom. Od. 12, 308* ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο). 6, 604 -ae ... ante ora paratae regifico luxu (TIB. 1, 5, 34 *viro* paret atque -as ipsa *Delia* ministra gerat. Ov. fast. 2, 317 *al.* LIV. 45, 32, 11 legationibus [*syn.* convivium]. SEN. Ag. 48. *et al.* [*v. et infra l. 12*]). Aen. 7, 147 instaurant -as (8, 283 [*in sacrific. Herculis*]. STAT. Theb. 1, 514). *al.* HOR. carm. 1, 36, 15. 3, 8, 6 voveram dulcis -as ... Libero *eqs.* (STAT. Theb. 8, 254. *aliter p. 701, 58*). Ov. fast. 2, 327 -is functi (met. 4, 765). *al.* LIV. 3, 29, 5 *in triumpho Quinctii* -ae instructae dicuntur fuisse ante omnium domos epulantesque cum carmine triumphali ... currum secuti sunt (26, 13, 17 instructae parataeque [*v. supra l. 3*]. SEN. contr. 9, 2 [25], 6; *coni.* extruitur convivium. SEN. Ag. 875 [*syn.* dapes]. *al.* TAC. ann. 6, 50. *et al.* *cf.* PAVL. FEST. p. 98 instructionem -arum. TAC. ann. 15, 55 liberales ... -as struxisse). LIV. 9, 30, 8 celebrandarum cantu -arum (25, 23, 14 *die festo Dianae Syracusanae* vino largius -as celebrari. *al.* VAL. MAX. 9, 1, 8. *et al.*). 39, 43, 4 inter pocula atque -as; *seq.* dapes ([FIRM. math. 8, 10, 7 VVLG. iud. 9, 27]. *cf.* CVRT. 8, 2, 6 inter vinum et -as caede commissa). 40, 4, 10 sollemnes -as (TAC. ann. 1, 50. *v. et p. 699, 67*). *al.* PAVL. FEST. p. 78 datum est ... *epulonibus* nomen, quod -as indicendi Iovi ceterisque dis potestatem haberent (*v. p. 699, 24 et p. 703, 35*). p. 82 regiis (*cf.* SIL. 11, 42 regales -ae atque ... convivia [STAT. Theb. 2, 306 *i.* '*a regibus datae*'. APVL. met. 5, 2]). p. 215 -is et potationibus inservire (*cf.* TERT. apol. 39, 6 non -is ... nec potaculis nec ingratis voratrinis. *v. et p. 699, 54*). VAL. MAX. 2, 5, 6 luxuriosis (*opp.* frugalitas). *al.* SEN. epist. 74, 14 lautitiae (*cf.* COLVM. 8, 7, 5 lautioribus. PORPH. Hor. sat. 2, 2, 108 lautis. *et al. aliter p. 701, 55*). 122, 3 -is et quidem in multa fericula discoctis. *al.* CVRT. 5, 2, 15 *passim.* COLVM. 9 praef. usus -arum (10 praef. 1; *opp.* frugalitas, *v. Schneider ad l.*). MELA 1, 41 *al.* LVCAN. 1, 602 doctus ... augur ... septemvirque -is (*abl.*) festus Titiique sodales (*i.* '*epulo*'; *an abl. plur. ab* epulum*?; v. p. 706, 39*). *al.* PETRON. 5 vs. 19 (*in imag.*) dent -as et bella (*locus varie explicatus; fort. item intelleg. ac p. 699, 34*). *al.* PLIN. nat. 14, 66 publicis (APVL. mund. 35 publicarum -arum apparatus et lectisternia deorum [*gr. p. 400[b], 21* δημοθοινίαι]. *cf. p. 699, 38*). 29, 58 aditialibus (*antea* cena). *al.* SIL. 11, 414. 16, 227 -is postquam finis. *al.* STAT. silv. 4, 6, 80 *al.* IVV. 11, 88 *al.* TAC. hist. 1, 62 *Vitellius* fortunam principatus inerti luxu ac prodigis -is praesumebat (*al.*). ann. 15, 69 pro -is consularibus. *al.* PLIN. paneg. 49, 5 (*opp.* frugalitas). SVET. Nero 22, 3 familiaribus. Vit. 13, 1 -as trifariam ..., interdum quadrifariam dispertiebat, in iantacula et prandia et cenas comisationesque (*cf. seqq.*). *al.* GELL. 2, 24, 9 (*syn.* cena). CORP. XI 6481 (*a. 148*) ⟨ad divisi⟩onem -arum HS ͞C͞C (6369; *cf. adnot.*). APVL. met. 4, 14 iacentes -as (*i. semiviva corpora ferarum*). 7, 10 vobis -as ⟨s⟩aliares comparaturus (*v. p. 704, 47. 707, 50 et cf. 4, 22* saliares cenas). 9, 1 dominus aedium sacrificales -as cum sacerdotibus deae *Syriae* cenitabat. *al.* Plat. 2, 25 p. 257 communibus -is (*gr. rep. 3 p. 416[E]* τὰ συσσίτια). ITALA III Esdr. 3, 1 (Colb.) Darius fecit -am grandem omnibus ([δοχήν, VVLG. cenam]. *cf.* ITIN. Alex. 14 Alexander ... victor ad Darii -am et tentorium subit). ACT. Arv. a. 240 (Inscr. Dessau 9522) I 37 post aepulas ante promg. mensa remota est *eqs.* AMM. 15, 3, 5 -is coetibusque. *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 720 p. 140, 16 mos prolixi et publici convivii describitur, nam confectis -is bibendi studium sequitur. *al.* VVLG. eccl. 29, 29 melior est victus pauperis ... quam -ae splendidae (*al.*). *al.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 327 genialibus. *al.* SVLP. SEV. dial. 2, 6, 6 imperialibus -is (*antea* cenula). *al.* COD. Theod. 6, 13, 1 (*a. 413*) divinis -is (*i. imperatoris*). *al.* ENNOD. carm. 2, 111, 18 ieiunis ... -is. *al.* CORP. VIII 210 ob cuius dedicationem decurionibus sportulas, curiis epu⟨las ded.⟩ ([VIII 858, 12 ae-. 12376. 23966 *al.*]. VIII 862 ob dedicationem ordini -as dedit [12382]. *v.* epulum, *p. 707, 22*). VIII 23880[b] cives ... et populos ... -is quam largissime ministravit. XI 1027. CARM. epigr. 1215, 7 ditales ... dabunt -as meritis pro talibus illi (*v. adnot. et cf. p. 699, 24*). *et saepe al.* *nota* (*v. p. 699, 31*): COLVM. 8, 12 ut cibus ad satietatem *gallinis rusticis* praebeatur, quo sint conviviorum -is aptiores (12, 50, 1 pausease baccae vel orchitae ... conviviorum -is praeparantur. GREG. M. moral. 1, 10 p. 532[A] magna purgatione sacrificiorum diluendae sunt -ae conviviorum [*an i. q.* '*cibi*'*?, v. p. 701, 26*]).

pendet genet. (*cf. et l. 66 sqq.*): *subi. et obi.* (*infra l. 71. 73. 74*): PLIN. nat. 20, 113 defunctorum -is feralibus. deorum: Ov. fast. 6, 325. TAC. dial. 12 *deorum* interesse -is. *cf.* VERG. Aen. 1, 79 -is accumbere divum. SEN. Thy. 760 *Atreus* securus vacat ... fratris (*Thyestae*) -is (*v. p. 699, 40*). AVG. civ. 3, 18 p. 127, 1 D. opimas -as inferorum. Iovis: HOR. carm. 4, 8, 30. CIC. Tusc. 5, 98 his ... rebus (*sc. labore, sudore, cursu sim.*) Lacedaemoniorum -ae condiuntur (*antea*: philitiis). Lapitharum: STAT. Theb. 5, 262. CIC. Tusc. 4, 4 quod et deorum pulvinaribus et -is magistratuum fides praecinunt. Oenopionis: CIC. Arat. 425 (*cf. gr. Arat. 640*). parricidarum: CIC. Sest. 111. procorum (*Penelopae*): CIC. Brut. 71. regis: CIC. rep. 2, 37 ENNOD. opusc. 3, 92 p. 354, 14. *cf.* HOR. sat. 2, 2, 45 regum (*i.* '*divitum*'). *explicat.*: MANIL. 3, 18 *non* germanos ... patris referam matrisque nepotes natorumque -as (*i.* '*cena ex fil. sc. Thyestae comparata*'; *cf. p. 699, 40*). AMBR. epist. 63, 19 p. 1195[B] suco ... et

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pane vel aqua qui ... utitur, despuit deliciarum -as (*i.* '*deliciosas*'; *antea* comessationes, convivii).

b *speciatim ap. Christ.*: *de cena dominica*: FIRM. err. 18, 8 salutaris cibi gratiam quaerite ... Christus vos -is suis revocat ad lucem. AVG. fid. et op. 25, 46 in -is sacramentorum et in dilectionibus plebium. serm. 372, 2 ipsa *gentium multitudo* accepit de mensa dominica non viles -as. SACR. Leon. 301 (*opp.* diabolico ... convivio). PETR. CHRYS. serm. 95 p. 468[B] inter amoris -as et dulcia pocula. *i. q. eucharistia*: VVLG. Iudas 12 hi sunt in -is suis maculae *eqs.* (ἐν ταῖς ἀγάπαις).

2 *per imag. et alleg.*: *de incorporeis rebus, quae quasi cena sunt mentis, sensuum, affectuum sim.* (*addito saepius genet. rei*): PLAVT. Poen. 1175 fuit hodie operae pretium ... oculis -as dare. CIC. div. 1, 61 (= *Plato rep. 9 p. 571*[D]) mentis et consilii ... *pars animi* agitata et erecta saturataque bonarum cogitationum -is (ἑστιάσας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων *sc.* τὸ λογιστικόν). top. 25 quoniam avidum hominem ad has discendi -as recepi (*cf.* CASSIOD. var. 2, 40, 6 Orpheus ... greges contemptis pascuis ad audiendi -as ... invitavit). AMBR. Noe 24, 88 *passionum bonarum* cibo utimur ad vitae gratiam, harum -is delectamur. 25, 91 virtutum (GREG. M. moral. 1, 27 p. 539[D]). RVFIN. Orig. in gen. 16, 4 p. 141, 6 B. conveniunt ad -as sapientiae (*seq.* dapibus). in lev. 10, 2 p. 444, 23 voluptatis; *syn.* cibum (AVG. civ. 17, 20 p. 250, 3 D. carnalis -as v.). PETR. CHRYS. serm. 40 p. 312[B] consueti sermonis -as. CASSIOD. inst. div. 8 p. 1121[D]. *et al.*

B *praevalente vi passiva de ipsis edulibus*: **1** *fere i. q. cibus, esca* (*strictius i. q. cibus e carne constans infra l. 50*): **a** *hominum*: *α proprie*: PLAVT. Capt. 847 iubes astitui aulas, patinas elui, laridum atque -as foveri foculis ferventibus. Trin. 471 si in aedem ad cenam veneris ..., si illi congestae sint -ae *eqs.* LVCIL. 444 *v. p. 706, 73.* 596 illi praeciso (*i.* '*omaso*') atque -is capiuntur opimis. VARRO ling. 6, 13 feralia ab inferis et ferendo, quod ferunt tum -as ad sepulcrum *eqs.* (PAVL. FEST. p. 85 a ferendis -is. *cf.* PAVL. FEST. p. 65 -ae in funere). CIC. Tusc. 5, 62 (*in Damoclis cenae apparatu*) mensae conquisitissimis -is exstruebantur (SEN. dial. 12, 10, 3 -as ... toto orbe conquirunt. *cf.* SALL. hist. frg. 2, 70 -ae ... quaesitissimae. PLIN. nat. 9, 119 exquisitis. *sim. al.*). Tusc. 5, 100 sudantis, ructantis, refertos -is (*opp.* victus. *cf.* CLAVD. 12, 16 -is ... repleto ... Quirite). nat. deor. 1, 112 poetae ... nectar, ambrosiam -as comparant ([*i.* '*ad deos adhibent*'; *at v. Plasberg ad l.*]. *cf.* OV. Pont. 1, 10, 11 nectar et ambrosiam, latices -asque deorum). SALL. Iug. 76, 6 vino et -is onerati (*cf.* LIV. 8, 16, 10 vino -isque sopitos hostes [TAC. hist. 4, 79 *al.*]. CVRT. 8, 3, 8 vino ... et -is gravis [*antea*: convivium]. STAT. silv. 4, 6, 6. *et al.* *cf.* LVCAN. 10, 396 plenum -is madidumque mero. *cf. et p. 699, 58 sqq.*). VERG. georg. 3, 527 -ae ... repostae ([STAT. Ach. 1, 773]. VAL. FL. 4, 530 *post sacra Iovi oblata* vina toris -asque reponunt. *al. cf.* OV. fast. 4, 545 -as ponunt [met. 6, 488]. *et al.*). Aen. 7, 110 (*opp.* dapes *i.* '*cenam*'). *al.* OV. met. 8, 572. 671 -as ... foci misere calentes. 15, 478 perdite si qua nocent *animalia* ..., ora vacent -is (*v. supra l. 27*) alimentaque mitia (*aliter p. 702, 12*) carpant. *al.* LIV. 4, 37, 2 gravis somno -isque (CVRT. 7, 6, 18 *al.*). 23, 5, 13 his infandis (*sc. carne humana*) pastos -is (CYPR. laps. 30 p. 259, 6 -is affluentibus pastus et sagina largiore distentus). CELS. 1, 3, 16 (*FV, om. J*). LVCAN. 4, 307 languida ... corpora sustentant -is. 9, 430 *al.* PLIN. nat. 10, 56 lautiores -as non novit Britannia *quam* chenerotes (STAT. silv. 1, 6, 32 hi panaria ... subvectant -asque lautiores, illi ... vina largiuntur. *aliter p. 700, 28*). VAL. FL. 2, 653. SIL. 7, 182 dulcis (*v. p. 700, 8*) -as *et* ... cerealia dona (*vs. 181* dapes). STAT. Theb. 5, 255 QVINT. inst. 10, 5, 15. MIN. FEL. 31, 5 (*i. fere* '*luxuriosis cibis*'; *opp.* convivium). *al.* TERT. apol. 9, 13 in -is esculentis. SER. SAMM. 321 coctis. LAMPR. Heliog. 30, 3 exhibuit ... et tale convivium, ut haberet viginti et duo fercula ingentium -arum. FIRM. err. 14, 1 (*syn.* alimenta). *al.* AMBR. Noe 25, 89 carnalibus (SACR. Greg. 38, 2 *al. v. infra l. 68*). RVFIN. hist. 4, 15, 14 p. 341, 15 -as largius ministrari (*gr.* τροφῆς ἀφθόνου). AVG. trin. 2, 11, 20 humanis -is epulatus. *et al.* (*v. etiam p. 700, 69*).

pendet genet.: *materiae*: AMBR. Noe 25, 90 ad arvinam corporis, quam -ae carnis facere consuerunt (*cf. supra l. 64*). ENNOD. opusc. 3, 48 p. 343, 6 holerum et leguminis pascebatur -is. '*identitatis*': ITALA gen. 27, 31 (Lugd.) fecit et ipse aepulas escae (ἐδέσματα, VVLG. *aliter*).

β in alleg. Christ. de cibo spiritali (*c. genet. rei infra l. 76. 77*): AVG. beat. vit. 8 p. 95, 10 talibus -is animus pascitur, id est curis et cogitationibus suis. PS. AVG. serm. 231, 3 p. 2172[med.] caelestibus -is. QVODV. catacl. 6, 9 -as dominicas libentissime comedistis (ARNOB. ad Greg. 14 p. 409, 4 divinorum -as praeceptorum). SEV. MINOR. p. 742[B] *populus* tanti gaudii -is saginatus (*seq.* carnalium ... escarum). CARM. epigr. 1447, 8 (= INSCR. christ. Diehl 179) *Eugenia* esuriens -as, o paradise, tuas.

b *bestiarum, fere i. q. pastus*: CIC. Arat. 414 Pistrix (*i.* Κῆτος) ... horribilis -as funesta requirens. VERG. Aen. 4, 484 *Massyla* sacerdos ... -as ... draconi ... dabat (VAL. FL. 8, 96 [*Medea flet draconem*] sacra ferens *Hecatae* -asque tibi. PAVL. NOL. carm. 32, 144 quinquennis -as ... portare draconi [*cf. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm.*[2], *p. 185 adn. 6*]). Aen. 6, 599 *vultur Promethei iecur* rimatur ... -is (*dat.*; *aliter p. 700, 1*). LVCAN. 9, 802 *cadaver* -as ... daturum ... feris (*paulo audacius*: APVL. met. 4, 13 noxii *homines* perdita securitate suis -is bestiarum saginas instruentes, *i.* '*ipsi corporibus suis pastus sunt bestiarum*'). CLAVD. carm. min. 27, 13 *Phoenix* non -is saturare famem, non fontibus ullis adsuetus prohibere sitim. *al.* *acced. gen. obi.*: HOR. sat. 2, 3, 119 stragula vestis, blattarum ac tinearum -ae (*cf. et p. 703, 7*).

2 *fere i. q. victus, alimentum*: PLAVT. Capt. 483 de dictis melioribus, quibus solebam menstrualis -as ante adipiscier. OV. fast. 4, 398 -ae *primis mortalibus* tenera fronde cacumen erant. met. 15, 82 alimenta ... mitia tellus suggerit atque -as sine caede et sanguine praebet (*aliter p. 701, 50*). LVCAN. 4, 602 *Antaeum* -as raptos habuisse leones (SOL. 52, 22 *Indorum quidam* proximos parentesque ... velut hostias caedunt, deinde peremptorum viscera -as habent; *i. fere* '*edunt*'). 10, 281 Cambyses ... defectus ... -is et pastus caede suorum ... redit. VAL. FL. 6, 333 -ae *sunt* quodcumque pecus, quaecumque ferarum.

II *i. q.* ***hilaritas, laetitia*** (*v.* epulatio, epulor): ITALA eccles. 7, 5 (Aug. civ. 17, 20 p. 250, 7 D.) cor insipientium in domo -arum; *opp.* luctus (*gr. 7, 4* ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης, VVLG. ubi laetitia). ITALA act. 14, 16 (cod. g) replens cibo et -is corda nostra (τροφῆς καὶ εὐφροσύνης, VVLG. cibo et laetitia).

epulāris, -e. *ab* epulae. *i. q. ad epulas pertinens* (*fere c. nota quadam lautitiae, luxuriae*): **1** *adi.* (*fere i. q. luxuriosus, lautus; acced.* 'cena' *infra l. 31*): CIC. de orat. 3, 73 pontifices veteres propter sacrificiorum multitudinem tris viros epulones esse voluerunt, ut ... illud ludorum -e sacrificium facerent. Cato 45 maiores accubitionem -em amicorum ... convivium nominaverunt. APVL. met. 2, 19 sermo. 3, 12 vadimonium. CYPR. ad Donat. 3 p. 5, 12 -bus (aepol- M^1) cenis et largis dapibus (*v. supra l. 26*; *opp.* parcimoniam). AMM. 22, 4, 5 -es triumphi. AMBR. Hel. 13, 46 bucinae (*opp.* proeliaris). off. 3, 14, 86 p. 170[A] copiis. HEGES. 1, 9, 3 p. 13, 22 de -i ludo (*gr. 1, 88* ἐν ταῖς εὐωχίαις). **2** *subst.*: PAVL. FEST. p. 82 -es appellabantur, qui in quibusdam ludis nocte epulabantur.

epulāria, (-ae) *f.* *ab* epulae. LYD. mens. 1, 29 ἰστέον ... Ῥωμαίοις τὸ κανοῦν ἐπὶ μὲν τῶν ἱερῶν σατούραν, ἐπὶ δὲ τῶν εὐωχιῶν ἐπουλαρίαν, ἣν ἀπαλαρίαν (*cf. vol. II 205, 76 et 295, 2 sqq.*) οἱ πολλοὶ ἐξ ἀγνοίας προσαγορεύουσιν. *v. p. 699, 11.*

epulātīcius, -a, -um. *ab* epulari. GLOSS.[L] III Abstr. EP 9 -us qui epulis dat operam (V Abba EP 14 epol-. *al.*). *neutr.* -um *certum epularum genus significare videtur*: CORP. VIII 11813, 8 -um ex usuris curialibus die natali fratris sui quodannis dari iussit (*v.* epulum *p. 707, 19*). [*suppl.*: CORP. VIII 1827 ⟨epul⟩aticium.]

1. ˣepulātio, -ōnis *f.* *ab* epulari. aep-: *v. infra l. 72. 73.* hep-: *v. infra l. 83. 84.* GLOSS.[L] II Philox. EP 5 -o εὐωχ[ε]ία. GLOSS. θοίνη. εὐφρασία. *inde a* PAVLO FESTI (*fort. iam inde a* CIC., *v. infra l. 54*). [LVCIL. 444 *trad.*, *v. p. 706, 73.*] **1** *de cenando*: **a** *active*: *i. q. actio epulandi*: *α laxiore sensu* (*fere de epulo lauto, sollemni, festivo sim.*; *ex largitione*: *infra l. 63 sqq.*; *cf. s.* epulae *p. 699, 22*): Ⓘ *proprie* (*fort. de potione, comesatione infra l. 58*; *acced. gen. obi. infra l. 59*): PAVL. FEST. p. 86 *Saturnalibus* adiungebantur -es ex proventu fetus, pecorum frugumque. VAL. MAX. 2, 5, 4 festae -is. COLVM. 12, 3, 2 (*ex Cic.*, *cf. frg. phil. I 10 M.*) quae ad mensam quotidianam atque -em pertinent (*cf. Xenoph. oecon. 9, 7* τὰ θοινητικά). PETRON. 141, 10 SVET. Cal. 18, 2. ITALA eccles. 7, 3 (Ps. Orig. in Iob 2 p. 508[C]) melius est ire in domum luctus quam in domum -is (πότον, VVLG. convivii; *v. supra l. 52*). AVG. serm. coll. Morin p. 262, 2 -o occisi vituli saginati. *al.* MACR. Sat. 1, 16, 4. EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 956[B] vespertinae ... -is (*syn.* convivii, *gr. p. 188*[A] τὴν τῶν ἑσπερινῶν ἀπόλαυσιν). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 107. 204 (εὐωχίας συντελεῖν). CORP. VIII 11201 (= 924), 8 *Sisenna* -is nomine decurionibus sport(ulas) ꭗv ... die natali suo praestari iussit (*i.* '*epulum*' [*cf. Heraeus, Sprache d. Petron u. d. Gl. p. 49*]. *sic etiam*: VIII 26239, 9 *bis*. XI 5716 quod ... honesta -t⟨io⟩ne universos sit prosecutus). *et al.* Ⓘⓘ *in alleg. christ.*: PS. AMBR. sacr. 5, 3, 14 p. 449[A] *ecclesia* habens convivium ... dignum caelesti -e. CONC. Chalc. Leo M. epist. 98, 1 p. 959[C] -bus in cibis, quas per tuas litteras Christus epulantibus apparavit. ORIG. in Matth. 17, 22.

β sensu artato: *i. q.* ***deliciae, luxus, helluatio*** (*nota* 'escae -is' *i. fere* '*cibi deliciosi*' *infra l. 74*): ITALA Mich. 2, 9 (Weing.) proicientur de domibus aepulationum suarum (τρυφῆς, VVLG. deliciarum). ITALA Luc. 7, 25 (cod. d) aepulatione (τρυφῇ, VVLG. in deliciis). VVLG. sap. 19, 11 postulaverunt *impii* escas -is (*v. l. 71*). Sirach 37, 32 (τρυφῇ). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 228 (τρυφῆς [*Dindorf*, τροφῆς *trad.*]). PALLAD. hist. mon. I 1 p. 251[B] -bus ... ac voluptatibus (ἐν τρυφῇ).

b *passive*: *i. q. cibus, fructus sim.* (*acced. gen. obi.*: *l. 80. 81*); *fere in imag.*: AMBR. in psalm. 43, 37, 1 p. 288, 28 Christus ... factus est ovis -is nostrae (*syn.* esca). *ibid.* 2 p. 289, 6 bona -o. VITAE patr. 6, 1, 16 p. 999[D] salus ... et -o futurorum bonorum. CASSIOD. in psalm. 99, 3 p. 698[C] divinarum scripturarum copiosa et dulcis -o.

2 *i. q. laetitia, hilaritas sim.* (*v.* epulae *II*, *supra l. 19*; epulor *p. 705, 63*): ITALA Bar. 2, 23 (Cav.) vocem hepulationis et vocem exsultationis (εὐφροσύνης, VVLG. iucunditatis). *item* 3, 35 (hep-). 4, 23.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

29. PASS. Thom. 148, 15 *altera vita* est semper in gaudio, semper in laetitia, semper in -e, semper in lumine.

[2. **epulātio** *v.* ebullatio *p. 17, 14.*]

epulātor, -ōris *m.* *ab* epulari. **1** *qui epulatur*: **a** *proprie*: OP. imperf. in Matth. 9 p. 681^p. med.^ (*de divite*) qui fuerat -or, ... in gula ... amplius torquebatur. GLOSS. V 566, 8 comedo -or vel tinea (*cf. p. 702, 7*). **b** *in imag. et alleg.*: NOVATIAN. cib. Iud. 5 p. 236, 4 talis -or (*sc. cuius cibus est vera fides*) conviva est dei. AMBR. bon. mort. 5, 21 -es illi Platonici (*cf. Plato symp. p. 203^B*). AVG. in psalm. 144, 9 ille avidissimus -or Ioannes apostolus *eqs.* PS. AVG. sent. 2. **2** *qui superbit* (*cf.* epulari *p. 706, 12*): NOVELL. Iust. 30, 9 pr. p. 232, 28 si ... illi quidem adierint ..., ille autem iudex et -or non susceperit verba *eqs.* (*gr.* τρυφῶν).

epulātōrius, -a, -um. *ab* epulator. *i. q. ad epulandum aptus, pertinens sim.* (*nonnisi in imag. et transl., acced. notione 'iucundi', 'laeti' sim.; v. s.* epulatio *p. 702, 82;* epulor *p. 705, 63*): AMBR. epist. 67, 13 p. 1231^A sicut ... *ex alimentis* quod bonum est, editur, quod inutile aut malum, proicitur, ita et bona opera -a dicimus, quia sunt esui (usui *al.* 67, 14 p. 1231^B). 67, 14 p. 1231^B (*ad lev. 25, 6* 'escae') -a ... et refectoria requies in deo (*sim.* fug. saec. 8, 45 *ad eundem l.*; aep- *AP*).

epulis *f.*, ἐπουλίς. [*gr.* SCRIB. LARG. 61, *unde* MARCELL. *l. 24.*] *i. q. ulcus, tumor in gingiva ortus*: MARCELL. med. 11, 27 ad parulidas aut -das, id est ubi ex transverso gingiva suppuratur vel ubi super extremum molarem increscit. GLOSS. III 600, 25 -is (ebolis *trad.*) carnis nimia interiori⟨bu⟩s locis maxillarum.

×**epulo,** -ōnis *m.* [*significatione collegii ab* epulum, *altera lurconis ab* epulae *derivatum. W.*] PRISC. gramm. II 121, 18 in o masculina ... derivativa ... ab epulando '-o' (*sim.* GRAMM. suppl. 17, 2. 37, 13). *notatur*: EPV̄ (EPV, EP) *v. l. 53*; *praeterea breviatur gen. plur. aut* epul(onum) *aut* epulon(um) (-ōn(um) CORP. XIV 3606 [*a. 2 a. Chr.*]. XII 3163 *al.*) *saepe*; *perscribitur* epulonum *ex. gr.* CORP. VIII 25367 XI 5210. *al.* *graece*: ἐπουλώνουμ: *v. l. 63. 65* (*cf. et l. 67*); -ώνων *v. infra l. 64. 66.* *de formis*: PAVL. FEST. p. 78 **epolōnōs** dicebant antiqui, quos nunc -es dicimus (*v. p. 700, 21 sq. et l. 39*). *legitur ap. script. inde a* CIC. (*sed v. l. 37*) *satis raro, in* INSCR. *inde ab* INSCR. numm. *infra l. 53* (*a. 64 a. Chr.*). [*dub.*: ENN. ann. 421 (*v. Vahlen ad l., fort. nom. propr.* Epulo); *cf. Münzer, PW VI 265, 23 sqq.*] *v. Onom. et cf.* coepulonus (*v. l. 35*).

1 *technice qui epulum rite exhibendum curat: adhibetur de collegio prius trium (v. infra l. 51), post septem (v. infra l. 53 sqq.; [vel decem]) virorum ad epulum Iovis ludis Romanis vel plebeis apparandum instituto (audiunt illi* triumvir -o, tresviri -es; *hi* septemvir(i) -um [*singulariter* VII vir -o: CORP. III 1741]; *suppl.* '-um': CORP. VI 1416 VII virum flam(en) *eqs. cf. et* VI 2194 D. Laelius Balbii l. Satur viator VII -(um), *ubi 'vir' subaudias. gr.* ἑπτὰ ἀνδρῶν ἐπουλώνων: *infra l. 64*). *de re v. Wissowa, Rel. und Kultus der Römer², p. 423. 518; Ruggiero s. v. II 2 p. 2140 sqq.; Klotz, PWK II. A. 1552, 68 sqq.* (*septemviri -um*). *al.*

CIC har. resp. 21 vos ... pontifices, ad quos -es Iovis Optimi Maximi si quid est praetermissum ... adferunt. de orat. 3, 73 tres viros -es ([*v. p. 702, 27*]. LIV. 33, 42, 1. 40, 42, 7 triumvir -o). CORP. I² 2 app. numm. 336 (*a. c. 64 a. Chr.*) VII ℞ EPV̄ (EPV, EP). CORP. X 6087 (*post a. 43/42*) L. Munatius ... Plancus cos. ... VII vir -n(um). VI 1374ᵃ C. Cestius L. f. Pob. -o. pr. tr. pl. VII vir -um. VI 1390 (*a. 5*). FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 17 (Corp. I² 1 p. 231) pontifices a⟨ugures XV viri s(acris) f(aciundis)⟩ ⟨VII⟩vir(i) -um victumas inm⟨ol⟩ant (VI 903 [*a. 36/37*] VII vir(o) -n(um). VI 921ᵃ [*a. 51*]. GELL. 1, 12, 6 flamen aut augur aut quindecimvirum sacris faciundis aut septemvirum -um. CORP. V 6416, 5. *et al.*). CORP. III 1741 (*a. p. Chr. 10*). XI 4772 (*a. a. Chr. 3 vel p. Chr. 26*). V 6974 (*sub Nerva imp.*). PLIN. epist. 2, 11, 12. CORP. IX 2455 (*inter a. 98/107*). INSCR. Dessau 8819 (*Pergami ca. a. 105*) Γάιον Ἄντιον Αὖλον Ἰούλιον ... σεπτέμ⟨ουιρουμ ἐπουλώνουμ⟩, φρᾶτρεμ Ἀρουᾶλεμ (*sic de eodem*: 8819ᵃ ἑπτὰ ἀνδρῶν ἐπουλώνων, φρ. Ἀρ. INSCR. graec.-rom. Cagnat IV 374 ἐπουλώνουμ. 383. 384. *al. cf.* INSCR. Dessau 8834ᵃ *M.* Ῥώσκιον . . σεπτίμβερα ἐπουλών(ων) [*vix* -ουμ]). CORP. III 550 (*a. 112*) P. Aelio ... Hadriano cos., VII viro -um, sodali Augustali (VI 1511. *et al.*). XIV 3610 (*a. 150*). X 5824 (*a. 172/3*). CARM. epigr. 654 praescr. (*a. 385*) VII viro -um patri sacrorum summi invicti Mitre. CORP. III 12116. VI 31704. X 6227 Vinicio Coetaeo calat(ori) VII vir(o) epul(onum), liberto optumo. XI 5210. *et passim in Inscr.* (*v. ind. Dessau p. 565 sq.*).

2 *qui epulis (epulo, v. infra l. 79) ipse fruitur, i. q. cenator*: **a** *de hominibus (acced. vi voluptuosi, luxuriosi), i. q. lurco, vorator sim.*: CIC. Att. 2, 7, 3 illa opima ad exigendas pecunias Druso ... Pisaurensi an -i (*v. adn. crit.*) Vatinio reservatur. APVL. met. 2, 19 frequens ibi numerus -um. 9, 38. 10, 16 -um expectatio. TERT. ieiun. 16 p. 295, 15 divite. SIDON. epist. 4, 7, 2 inter Apicios -es. 8, 12, 7. **b** *de deis* (*v. l. 83. 84; de deo epuli illius [v. p. 706, 52] quasi cenatore l. 81*): CORP. I² 2, 988 mag(istri) quinqu(ennales) c⟨oll⟩(egii) teib(icinum) Rom. ... Iov(i) epul(oni) sac(rum) (*sic Mommsen et Bang; v. Wissowa l. c. 120 adn. 4 et cf.* dapalis. *v. l. 79*). VI 522 sacrum Mercurió -lōni euphrosynó. AVG. civ. 6, 7 p. 258, 22 D. -es etiam deos parasitos Iovis *eqs.* *v. et p. 706, 73.*

×**epulor,** -ātus sum, -ārī *et* **epulo,** -āre (*v. l. 9*). *ab* epulae (*cf. sim. denominat. ut* pabulor). *de orthographia*: ae-: PORPH. Hor. carm. 2, 7, 6/7. 3, 7, 13/16 *cod. Vat.* GREG. TVR. *infra l. 46.* LIB. iubil. 16, 25. ACT. Petr. *p. 705, 72*; GLOSS. *al.*; *in* INSCR.: CORP. VIII 14613 IX 3842 INSCR. Dessau 6865. *breviatur*: -l(anti), -l(antibus): CORP. IX 3842, 10. 11. 12 (*l. 9 perscript.*). -antib(us): CORP. IX 1618. epulet(is): TEST. Val. (Corp. V suppl. ital. 181) 24 (*v. l. 12*). *de formis*: CHAR. gramm. p. 479, 14 B. *inter verba media.* *imp.* -are: *v. p. 705, 37. 706, 8.* *act.* epulo: *cf.* PRISC. gramm. II 392, 13 *sq.* plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem ... activam pro passiva ... habent terminationem ut '-o' pro '-or'. *sensu eodem ac depon.*: TEST. Val. *v. l. 7*; ITALA *l. 72. p. 705, 67*; ITALA Luc. 15, 32 (cod. l), *ubi* VVLG. -ari (*v. p. 705, 75*). VINDIC. *p. 705, 9.* GREG. TVR. *infra l. 46.* Franc. 5, 2 p. 192, 17. VEN. FORT. *p. 705, 38* (*v. et p. 705, 34*); GLOSS.; *notione q. e. 'alere' sim.*: DRAC. *p. 705, 40.* *item passive p. 705, 41 sqq.* (*dub. tamen an re vera ab* epulare). *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 448, 20 B. -ari, convivari, satiari, satur fieri *eqs* GLOSS.^L I Ansil. AE 178 aepulamus epulas sumimus. 180 aepulata convivio laeta. II Abav. (EN, EO), EP 9 -antur conbibunt, diliciantur. *al.* GLOSS. εὐωχοῦμαι. εὐφραίνω (*v. p. 705, 63*). -antur manducant (*v. p. 705, 7*). *al. legitur inde ab* ACCIO, VARRONE, CIC.

I *i. q.* **cenare, cibum sumere**: **A** *absolute*: **1** *notione aut lauti, luxuriosi, largi sim. aut sollemnis* (*v. s.* epulae *p. 699, 21 sqq.*; epulum *p. 706, 50*; *saepius in* INSCR. *de dedicatoriis, memorialibus sim. epulis [v. ex. gr. l. 61. 64. 66 sqq. 74 sqq.; de sollemni fratrum Arval. epulo v. infra l. 79 sqq.]; singulariter i. q. 'epulum dare' v. p. 705, 6*): ACC. carm. frg. 3, 6 M. *v. p. 699, 37.* trag. 217 ne cum tyranno quisquam -andi gratia accumbat; *seq.* vescatur dapem (SIL. 13, 293 accumbit ... toris -aturque ... Erinys. *al. cf.* LIV. 24, 16, 18 volones -ti sunt alii accubantes, alii stantes [41, 2, 12 *al.*]. CVRT. 8, 5, 9 cum quibus cum discubuisset rex, paulisper -tus convivio egreditur [TAC. ann. 14, 57. *cf. et infra l. 74*]). VARRO rust. 2, 4, 10 ad -andum (CIC. fin. 2, 90 LIV. 42, 56, 10. CAVTIO Phaonis [Corp. X 444; *aet. Dom.*] 17 convenirent ... ii qui in collegio [*v. infra l. 38*] essent ad -andum. VLP. dig. 34, 2, 19, 12. *et al. cf. p. 705, 1*). VARRO rust. 3, 2, 16 quotus quisque ... est annus, quo non videas epulum aut triumphum aut collegia non -ari *eqs.* (*sim.* LEX colleg. Aesc. et Hyg. [Corp. VI 10234; *a. 153*] 4 populus collegii. CORP. VI 10231 [*s. II/III*] 14 vesci -ari ..., quandiu is collegius steterit. INSCR. Dessau 6865. *et al. cf. supra l. 36*). CIC. Flacc. 17. dom. 62 consules -bantur (Sest. 54). Phil. 3, 31. de orat. 2, 353 (*antea* cenaret). fin. 2, 16 Tusc. 1, 113. Cato 45 -bar ... cum sodalibus ... modice (CVRT. 8, 1, 19 cum toto exercitu. TAC. ann. 15, 60 ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32329; *a. 204*] 8. VIR. ill. 84, 3. GREG. TVR. Franc. 3, 30 p. 134, 13 aepularet. *et al.*). CIC. Att. 5, 9, 1 *cum* -ti essemus Saliarem in modum (*cf. p. 700, 46*). epist. 9, 26, 4. SALL. hist. frg. 2, 87 D 19 *in sacro* credebatur -ari diebus certis dea. NEP. Paus. 3, 2 luxuriosius. *al.* VERG. Aen. 4, 207 *al.* LIV. 3, 29, 5 -antes ([*v. p. 700, 11*]. *sic part. praes. pro subst.*: CELS. 3, 18, 11. CVRT. 8, 6, 14 -antium comitas. *al.* SVET. Cal. 32, 2. *et al. v. et p. 702, 69*). LIV. 22, 51, 2 victor (*Hannibal*) in Capitolio -beris (PLIN. nat. 28, 56 FLOR. epit. 2, 6, 19). 23, 8, 6 -ari coeperunt de die et convivium *eqs.* (25, 23, 16). 24, 16, 17 ⟨si⟩ in publico -rentur ([33, 28, 2]. *cf.* 25, 12, 15 in propatulo [-is *P*]. VAL. MAX. 3, 6, 4 ⟨publice⟩ [SVET. Aug. 35, 2 -andi ... publice ius. CORP. II 1278. *v. et infra l. 67*]). *al.* PAVL. FEST. p. 77. 82 *v. p. 702, 35.* CVRT. 8, 5, 9 *al.* COLVM. 11, 1, 19 *bis* (*seq.* cenet). MELA 2, 9 corpora laniata ... -ando consumunt (*i. fere 'edunt'*). *al.* PLIN. nat. 12, 9. 28, 27 pontifici ... dicis causa -anti. *al.* TAC. hist. 1, 56. ann. 11, 3 hilare (*cf.* LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112; *a. 136*] II 24 ut quieti et hilares diebus sollemnibus -emur. APVL. flor. p. 103 hilares sunt atque -antur). *al.* SVET. Tib. 42, 1 -ando potandoque. *al.* FLOR. epit. 4, 2, 69 magnifice. CORP. X 6483 (*Hadr.*) in memoriam Anici Prisci ... sui. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112; *a. 136*) II 32 ⟨antequam⟩ -entur. CORP. XIV 2793 (*a. 169*), 8 ut ex usuris eiusdem summae quodannis ... die natalis Plutiae Verae filiae ... decur(iones) et (se)vir(i) Aug. publice (*v. supra l. 55*) in tricliniis suis -entur ([V 7906 *v. p. 707, 36.* VIII 1845, 7. 14613 IX 1618, 6. 13. 5568 X 107. XI 4391. *passim. cf.* PORPH. Hor. carm. 4, 10, 14/16 idibus Apr. natalem diem Maecenatis ⟨esse⟩, in cuius honorem sacrificet et -etur). TERT. adv. Val. 7 p. 183, 17 Iovem ... -antem. *al.* ITALA deut. 12, 7 (Lugd.) -bitis (φάγεσθε, VVLG. comedetis). *al.* GREG. TVR. Thom. p. 108, 22. CORP. IX 3160 dedit decurionibus discumbentibus (*v. supra l. 32*) et liberis eorum singul. HS XXX nummos, sevir(is) Augustal(ibus) vescent(ibus) singul. HS XX numm., plebei universae -antibus singulis HS VIII nummos. l. d. d. d. (*cf.* IX 3842, 9—12 *quater* [aep-]). XI 132, 11. *saepe in Inscr.* (*v. Dessau ind. p. 909 sq.*). CARM. epigr. 190, 2 -emur laeti, vita dum parva manet. *et saepe al.* *de cena fratrum Arval.* (*v. supra l. 27*): ACT. Arv. a. 80, 9 ad peragendum sacrificium per fratres Arvales -antes. a. 81, 10 -antes ad magistrum (*ibid.* 18. 24. a. 87 II 84). a. 87 II 24 *fratres Arvales* in tetrastylo consederun⟨t⟩ et ex sacrificio -ti sunt (ACT. Arv. a. 140 [Not. d. scavi 1919] p. 103, II 12 ex s.). a. 140 (Not. d. scavi 1919) p. 103, I 4 discumbentes aput Hosidium Getam

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mag(istrum) ⟨-ti sunt⟩. a. 240 (Inscr. Dessau 9522) I 37 ad -andum consedcrunt et -ti sunt. II 13 de sangunculo porciliarum vesciti sunt et de porcilias (*v. infra l. 23*) . . . -ti sunt. *v. et l. 23 sq.* *nota* (*v. p. 704, 28*): CORP. VIII 25935 (*a. 238*) restituit idemque dedicavit (*sc. aedem?*) ⟨die⟩ natalis (*v. p. 704, 66*) d. n. Aug. et ob utramq(ue) laetitiam -tus est (*v. adnot.*).

2 *c. simplici vi edendi* (GLOSS. *v. p. 704, 21; cf. et infra l. 13 sqq. 57 sqq.*): PLIN. nat. 11, 176 *epiglottis arteriam* operit in -ando. VINDIC. gyn. p. 436 (rec. g) si quando -amus (*syn.* manducamus; rec. l p. 437 -amur, *ibid.* rec. d -olimur). *v. et p. 704, 58.*

B *c. additam.:* 1 *acced. obi.:* a *obi. est acc.* (*act.* epulo, -are *v. infra l. 38. 40; pass. v. infra l. 32. 41*): α *fere i. q. edere:* Ⓘ *proprie* (*plerumque in gerundivo sc.* '-andum' *alqm.* [*alqd.*] '*ponere*' *sim.; de bestiis v. infra l. 17. 21. 53. audacius* '*nuptias*' -ari *fere i. q.* '*cenam nuptialem*' *celebrare: infra l. 27*): VERG. Aen. 4, 602 non potui . . . ipsum absumere ferro Ascanium patriisque -andum ponere mensis ([SEN. Tro. 1109 gregibus membra Diomedes suis]. *cf.* SEN. dial. 5, 15, 1 *rex Persarum* liberos . . . *Harpago* -andos adposuit. PORPH. Hor. carm. 4, 12, 7/8). OV. met. 15, 110 corpora *animalium nocentium* . . . quam danda neci, tam non -anda fuerunt. SEN. Thy. 750 *Atreus filios Thyestae* avibus -andos licet ferisque triste pabulum . . . trahat. 1034 *v. infra l. 58.* PLIN. nat. 8, 170 pullos *asinarum.* ACT. Arv. a. 218 A 22 *fratres Arvales* porcilias (*v. supra l. 3*) piaculares -ti sunt et sanguem (*sic*) postea (*v. p. 704, 79*). IVST. 1, 5, 6 filium . . . -andum . . . patri *tradere* (PROB. Verg. ecl. 6, 78 praebuit). AVG. doctr. christ. 3, 21, 31 pauperis oviculam exhibuit -andam *vicinus.* *nota* (*v. supra l. 15*): PS. CYPR. adv. Iud. 5 p. 138, 20 universis licet discumbere in convivio et -ari nuptias sponsi.

Ⓘ *in imag. et alleg.* (*cf.* AVG. conf. 2, 6, 12 decerpta *poma* proieci -tus inde solam iniquitatem, qua laetabar fruens): AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 19 in hac . . . domo -beris animae cibos potusque mentis (epist. 2, 6 p. 881^A. *passive* [*v. supra l. 12*]: VEN. FORT. expos. orat. [10, 1] 54 tanto magis iste [*sc. vitae aeternae i. Christi*] cibus quaerendus est quanto plus reficit -tus [*i. ab* -o, -are, *ut vid.*]). 2, 6, 19 -etur animus in prophetarum ⟨libris⟩ oracula (Noe 15, 53 bonorum operum cogitationes). PETR. CHRYS. serm. 66 p. 388^B pro lautis ferculis -are (*imp.*) poenas. VEN. FORT. carm. 10, 11, 24 facit *Martinus* . . . escas hic -are (*v. supra l. 12*) suas (*nota fig. etym.*).

β *fere i. q. alere, saturare* (*c. vi delectandi l. 40. 45. 47*): *act.* epulo (*v. supra l. 12*): DRAC. satisf. 122 captivos . . . tuos deliciis (*v. l. 45*) -as. *sensu passivo* (*v. supra l. 12; acced. abl. instr. l. 45 sqq.*): RVFIN. Orig. in Ios. 20, 1 p. 417, 21 B. quia divinae virtutes pascantur et -entur in nobis (*cf. antea* pascuntur, reficiuntur *et gr. p. 418, 24* τρέφονται). ALC. AVIT. epist. 76 p. 92, 7 dum alii sanctis ac serenis praesentiae vestrae deliciis -antur *eqs.* ([*v. l. 40. 41*]. *cf.* CASSIOD. var. 2, 40, 7 cui disciplinae huius [*musicae*] contigerit suavitatibus -ari. 12, 4, 1 novitatibus [*i. fere* '*novis rebus*']. IVST. VRGELL. epist. p. 962^D praecessorum patrum tractatibus).

b *acced abl.* (*cf.* vescor): α *corporaliter* (*de feris l. 53*): VERG. georg. 2, 537 ante impia quam caesis gens est -ta iuvencis. Aen. 3, 224 dapibus . . . opimis. MELA 3, 64 caesorum . . . visceribus (*antea* carne vesci). FIRM. err. 7, 7 p. 22, 22 membris. CLAVD. 3, 362 adspice . . . quantis -entur caedibus hydri. AVG. trin. 2, 11, 20 *v. p. 701, 66.* β *spiritaliter* (*aliter l. 41*): AMBR. c. Aux. 14 p. 1011^B cibus illius est, ut nostris passionibus -etur. in psalm. 118 serm. 7, 29, 2 p. 144, 16 -batur animus piae devotionis alimento.

2 *adduntur alia:* *acced. abl. modi* (*obi. acc. et abl. modali: l. 58*): SEN. Thy. 1034 -tus ipse es impia natos (*v. supra l. 22*) dape. SPART. Sept. Sev. 4, 6 cum humi iacens -retur cum filiis *Septimius* parca cena. *praep.* in (*v. l. 79*): CASSIOD. Didym. in II Ioh. 5, 20/21 p. 83, 12 ab eis qui in idolis -antur (*cf. I Cor. 10, 18 οἱ ἐσθίοντες θυσίας*).

II ***spectat ad hilaritatem, laetitiam, exsultationem*** *sim.* (*cf. et* epulae *II p. 702, 19;* epulatio *2 p. 702, 82.* GLOSS. *v. p. 704, 21*). *cf. exempla quibus verba per se synon. componuntur velut in his:* '*edendi*': ITALA deut. 12, 7 (Lugd.) manducabitis . . . et -bitis (φάγεσθε . . . εὐφρανθήσεσθε, VVLG. comedetis . . . laetabimini). VVLG. deut. 14, 26 comedes . . . et -beris. Luc. 12, 19 comede, bibe, -are (φάγε, πίε, εὐφραίνου). '*gaudendi*': ITALA psalm. 117, 24 (Cypr. domin. orat. 35 p. 293, 12) laetemur et -emur in eum diem (*sic S* [ae-]; iucundemur *WGV* [ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν, VVLG. exultemus et laetemur]. ACT. Petr. 5 p. 51, 10 aepulantibus . . . illis et gaudentibus in dominum). ITALA Hos. 9, 1 (Fuld.) noli gaudere . . . neque -ari (χαῖρε . . . εὐφραίνου, VVLG. laetari . . . exultare). ITALA Luc. 15, 32 (cod. l) -are . . . et gaudere te oportet (*v. p. 704, 13*). *al.* VVLG. psalm. 67, 4 iusti -entur et exultent et delectentur.

A *laxiore usu* (*vergit in notionem q. e.* '*otiosum esse*' *sc.* '*hilariter*' *p. 706, 7 sqq.*): *i. q. laetari, exsultare, gaudere* (*pendet praep.:* in *c. acc. l. 84* [*c. abl. p. 706, 3. 6; cf. et l. 60. 70. 83. p. 706, 14*]; super *l. 84* [*cf. p. 706, 16*]; de, ex *p. 706, 2; inf. l. 83.* *gr.* εὐφραίνομαι, VVLG. laetari, *ubi nil adnotatur*): ITALA deut. 24, 5 (Lugd.) -bitur cum uxore sua. 28, 39 (VVLG. *aliter*). 28, 63 sicut -tus est dominus in vobis bene facere vobis et replere vos. 30, 9 revertetur deus . . . -ari te in bona, quemadmodum -tus est super patres tuos (VVLG. gaudeat . . . gavisus). 32, 43 *bis* (VVLG. gaudete . . . laudate). ITALA iud. 9, 19 (Lugd.) -amini de Abimelec et -etur ipse ex vobis. ITALA act. 7, 41 (cod. f) in operibus. *al.* VVLG. iud. 16, 23 ut immolarent hostias . . . et -rentur. psalm. 41, 5 in voce exultationis et confessionis, sonus -antis. I Cor. 5, 8 (ἑορτάζωμεν). *al.* LIB. iubil. 16, 25. PASS. Theclae (recc. A, Bc) 25 p. 66, 3 -bantur in verbis . . . Iesu Christi (*recc. Ba, Cabd:* operabantur). *et al.* *nota* (*v. p. 705, 77*): ITALA deut. 5, 14 (Aug. c. Adim. 16 p. 159, 10) septima . . . die sabbati -are domino deo tuo nullum faciens opus (*LXX et* VVLG. *deest verbum*). AVG. spir. et litt. 33, 58 p. 217, 2 volo ut hi omnes servi mei . . . post laborem requiescentes -entur.

B *sensu artato: laetari c. insolentia, i. q. superbire* (*v.* epulator *p. 703, 11; coniung.* elatus *l. 17*): ITALA Is. 57, 4 (Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 147, 10) in quo -ti estis et super quem aperuistis os vestrum? (ἐνετρυφήσατε, VVLG. lusistis). VVLG. Iac. 5, 5 -ti estis super terram (ἐτρυφήσατε). NOVELL. Iust. 22, 37 p. 174, 10 *ancilla* elata et -ta (*gr.* τρυφῶσα). *comp.:* coepulor.

epulōsus, (-a), -um. *ab* epulae (*cf.* vinosus, luxuriosus *sim.*). *i. q.* (*largis*) *epulis instructus* (*per abundantiam de convivio*): CASSIOD. var. 9, 6, 4 ut *piscatio* ante -um convivium intuentium pascat aspectum.

epulōticus, ἐπουλωτικός. *acc.* -on: *l. 23.* *i. q. cicatricem efficiens:* CASS. FEL. 40 p. 93, 15 extrinsecus medicamentum -on (epulet- *trad.*) appones, id est quod valeat cicatricem ducere. 46 p. 120, 7 trociscus -us (empuleticum *c*, epulet- *p*) ad obducendam cicatricem.

***epulum,** -ī *n.* [*ab* epulari. *W.*] *de scriptura:* aep-: *in tit.:* CORP. IX 4215 (*a. 338*). XIV 2934 (*a. 385*). XI 4789. 5170. *in codd.:* VAL. MAX. *p. 707, 4.* ARNOB. *infra l. 71.* ENNOD. *p. 707, 77. al.* *notatur:* -l(um): FAST. ann. *v. infra l. 60 bis.* CORP. IX 3171 X 5917 XIV 2416. 2636. -l(o): CORP. XI 6362 (*s. IV*). -lu(m): CORP. VIII 23964. 23965; *plerumque tamen perscribitur.* *de genere et numero:* DIOM. gramm. I 327, 7 neutra in femininum, ut 'hoc balneum', '-um', 'caepe', 'balneae', 'epulae', 'cepae' (PHOC. gramm. V 426, 21. NON. p. 204, 15 [*seq. Lucil. 444 pro fem.* -ae; *v. p. 701, 31*]). *v. p. 699, 6.* *?plur. neutr.:* FRONTO p. 226, 23 N. Numa . . . nonne inter liba et decimas . . . et suovetaurilia . . . aetatem egit, -orum dictator, cenarum libator, feriarum promulgator (epulonum *Niebuhr, vix recte*). *?* LVCAN. 1, 602 (*v. p. 700, 31*). epulus: GLOSS. IV 410, 33 -us esca, cibus cum lactica (lactuca *cde, i.* '*laeticia*'; *cf. l. 43*), divitia (*v. p. 707, 79*). NOT. Tir. 41, 34. *de notione: cf.* HIER. in Am. 2, 4 p. 1027^B ultroneum . . . sacrificium ad laetitiam pertinet, quod latine -um possumus appellare. EXC. Bob. gramm. I 554, 13 -um διανομή (GLOSS.^L II Philox. EP 1). GLOSS.^L V Abba EP 12 -um convivium. *al.* GLOSS. εὐωχία, θοίνη. *legitur inde a* NAEVIO? (*v. l. 48*), VARRONE, CIC. [*dub.:* NAEV. com. 28 qui decumas partes quantum ⟨mi⟩ alieni fuit, polluxi[t] tibi iam (a *codd.*) publicando -o Herculis decumas. *ex coni. dub.:* FAVST. REI. epist. 6 p. 197, 14 (*Mommsen,* pullum *trad.*).].

1 *i. q. cena, daps, convivium:* a *technice de dape ritu et sollemnitate peracta:* α *de cena in honorem numinum celebrata:* Ⓘ *Iovis, Iunonis, Minervae deorum Capitolinorum* (*festum et id. Nov. ludis plebeis et id. Sept. ludis Rom. celebratum. ad rem cf. Marquardt, Staatsverw. III² 348 sqq.; Wissowa, Rel. u. Kultus d. Röm.² p. 127 sq.; Ruggiero diz. epigr. II 2 p. 2142 sqq. al.*). *ad ritum cf.* VAL. MAX. 2, 1, 2 Iovis -o ipse in lectulum, Iuno et Minerva (*v. infra l. 75*) in sellas ad cenam invitabantur. ⓐ *Iovis* (*sec. locutiones digestum; aliter sc. de ipso deo, cui cenula in fictili vase apponebatur: l. 72; cf. et l. 71*): FAST. ann. Iul. Arv. et Sab. Sept. 13 (Corp. I² 1 p. 215 *et* 220) Iovi (-um). Nov. 13 (*ibid.* p. 215) Iovi (-um). LIV. 30, 39, 8 cum ludos ludorumque causa -um Iovi fecissent. GELL. 12, 8, 2. FAST. ann. Iul. Vall. Sept. 13 (*ibid.* p. 240) Iovi Iu⟨noni Minervae -um⟩ (*v. infra l. 75*). FAST. ann. Iul. Ant. Sept. 13 (*ibid.* p. 248) -i in⟨dictio⟩ (*cf.* FAST. ann. Iul. Maff. Nov. 13 [*ibid.* p. 226] (-um) indict(um). Ant. Nov. 13 [*ibid.* p. 249] -um indicitur). PHILOCAL. fast. Nov. 13 (Corp. I² 1 p. 276) *et* MENOL. Colot. *et* Vall. Nov. (*ibid.* p. 281) Iovis -um. LIV. 5, 52, 6 in Iovis -o num alibi quam in Capitolio pulvinar suscipi potest? 25, 2, 10 ludi plebei . . . instaurati et Iovis -um fuit ludorum causa (27, 36, 9. 31, 4, 7. 33, 42, 10 *al.*). VAL. MAX. 4, 2, 3 *al.* TERT. apol. 13, 7. ARNOB. nat. 7, 32 (*cf. l. 72*) Iovis -um (ae- *cod.*) cras est, Iuppiter enim cenat magnisque implendus est dapibus. NOT. Tir. 41, 35. *et al.* *nota* (*v. l. 58 et cf. l. 71*): LVCIL. 444 idem -o cibus atque epulae Iovis (*Lips.,* epulatio *trad. v. l. 35. p. 702, 48*) omnipotentis (*i.* '*in -o*'; *v. Marx ad l. et cf. s.* epulo *p. 703, 79*). ⓑ MENOL. Colot. *et* Vall. Sept. (Corp. I² 1 p. 281) -um Minervae. *v. et supra l. 57. 63.* [Ⓘ *aliorum deorum:* *?* NAEV. com. 28 *v. supra l. 46.*]

β *triumphi causa celebrandi ab imperatore datum:* VARRO rust. 3, 2, 16 ad hunc bolum ⟨ut⟩ pervenias, opus erit tibi aut -um aut triumphus alicuius . . . aut collegiorum cenae (3, 2, 16; *v. p. 704, 38.* 3, 5, 8). LIV. perioch. 115 p. 109, 23. VELL. 2, 56, 1 Caesar . . . victor . . . spectaculi -ique per multos dies dati celebratione replevit *urbem.* COLVM. 8, 10, 6.

γ *cena in honorem, memoriam, cultum sim. mortuorum*

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exercenda (huc spectare videntur nonnulla quoque exempla, quae s. δ infra l. 19 sqq. allata sunt: cf. ex. gr. infra l. 35. 43): CIC. Mur. 75 cum -um Q. Maximus P. Africani, patrui sui, nomine populo Romano daret *eqs.* (VAL. MAX. 7, 5, 1; ae- *LA*^{1}). Vatin. 30 in -o Q. Arri (*de eodem ibid.* [*v. p.* 699, 14]. 31. *ibid.* -i dominus. *ibid.* 32 [*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 149, 28 St.]. HOR. sat. 2, 3, 86). LIV. 39, 46, 2 Licinii funeris causa visceratio data ... et ludi funebres ... facti, post ludos -um (*cf.* 41, 28, 11). VAL. MAX. 7, 5, 1. CORP. XI 5745 (*aet. Dom.*) municipib(us) Sentinatib(us) in -um quod XII K. Germanicas (*i. Sept.*) daretur, *sest. tot* legavit. SVET. Iul. 26, 2 munus populo -umque pronuntiavit in filiae memoriam. GAIVS dig. 35, 1, 17, 4 *al.* CORP. II 5941 (*Hadr.*) L. Aemil(ius) ... Rectus ... patronus rei publicae Assotanor(um) testamento suo rei pub. Assotan. fieri iussit -o annuo adiecto. VIII 12421 ut ex eius summae reditum ... die XVI Kal. Ian. natalis eius pugilibus et gymnasio itemque decurionibus -o suo quoque anno in perpetuum ab eadem re p. insumerentur (*sim.* XI 4789 aepulum et crus⟨t⟩(ulum) et mulsum. *et al. cf. l. 35*). TEST. Iulian. (Corp. XIV 2934). *et al. in* INSCR.

δ *de dape, quae ad factum, eventum, diem sim. sollemniter agendum ex munificentia, beneficentia, largitione, captatione sim. (publ. vel privata) praestatur; saepissime* -um dare (*de die dedicationis l. 28. 43; muneris aditi celebrandi causa l. 39. 42; de -o collegiorum v. l. 34. 35. al.; de nataliciis -is l. 36; pendet genet. explicat. l. 33 [cf. et s. epulae p. 699, 22 sqq.]. v. etiam supra l. 1*): VARRO rust. 3, 2, 16 propter luxuriam ... quodammodo -um cotidianum est intra ianuas Romae. CIC. Vatin. 32 Fausti (*Sullae*) adulescentis ... ex -o magnificentissimo famem ... tuam non expleras? CORP. V 7376 (*a. a. Chr. 22*) ⟨in cuius dedi⟩catione (*sc. porticus*) -um inter spectacula ... dedit (PLIN. epist. 4, 1, 6 erimus ... ibi dedicationis *templi* die, quem -o celebrare constitui. CORP. IX 2553 [*a. 140*]. INSCR. Dessau 6584 [*a. 174*]. CORP. VIII 14791 [*a. 182*] ob dedicationem *statuae* decurion⟨ib⟩us sportulas et -um ⟨populo dedit⟩. IX 4215 [*a. 338*] ob cuius d. dedit plebi urbane ad aepulum convivii [*v. l. 24*] panem et vinum *eqs.* III 1971 collegio -um dedit. V 7906 ob ... *statuae* d. col⟨l(egio)⟩ cent(onariorum) -um ... dedit ... ut ex usur(is) ... die natal(i) ... in templo ex more epularentur [*v. p. 704, 68*]. VIII 12378 ordini. XI 5372. *et frequenter*). SEN. epist. 73, 8 -um et visceratio (SVET. Iul 38, 2 SYMM. epist. 1, 23, 2). *al.* PETRON. 45, 10 *al.* PLIN. nat. 14, 97. CORP. VIII 20853 (*a. 74/76*) ob honorem pontificatus -o dato d. d. (VIII 12370 [*Hadr.*] o⟨b ho⟩norem flam(onii). *sim. al.*). IVV. 3, 229 -um possis centum dare Pythagoreis. TAC. hist. 1, 76 plebi ob laetitiam recentis imperii. CORP. III 6359 (*Traian.*) t(estamento) p(oni) i(ussit) *monumentum* et -o dedicavit (VI 630 [*a. 108*]. VIII 12018 [*Hadr.*]. 26255 [*a. 197*] basem cum ornamentis ... fecit et -o decurionib(us) dato [*v. l. 48*] dedicavit. II 3240 III 1710. *et saepe al.*). PLIN. epist. 7, 18, 1 CORP. XIV 4057 (*a. 105*). SVET. Cal. 17, 2 *bis.* 32, 2 publico -o ([SVLP. SEV. chron. 1, 28, 5 *al.*]. *cf.* SVET. Vit. 10 -o ubique publice praebito). CORP. X 1881 (*a. 169*) -um decurionib(us) et Augustalib(us) ded(it) (VIII 23823 ex inscribto eius -o d(ecurionibus) dato. XIV 2416. *et al. v. et supra l. 45*). AVSON. 398, 13 mihi non Saliare -um (*v. p. 700, 46*), non aura dapalis. SIDON. epist. 4, 15, 1 *al.* CORP. VIII 1548 (= 15550) universis civibus ⟨ep⟩ulum ded⟨it⟩. X 5917 -⟨l⟩(um) sufficiens (5918 omnib(us)). X 6090, 11 ex collatione legativi -i. XI 3811 *bis.* XIV 375, 17 (*vs. 19* prandium). XIV 2120, 14 curie mulierum -um duplum dedit. *et passim in* INSCR. (*v. Dessau ind. p. 908 sq.*).

coniunguntur, componuntur in INSCR. (*ad 1 a γ. δ*): cena: CORP. IX 2962. circenses: CORP. II 1663. crustulum: CORP. XI 2911. *v. supra l. 17.* gymnasium: *v. supra l. 15 et vol. VI 2, 2380, 69 sqq.* CORP. VIII 11216. 25808^b *al.* ludi (scaenici): CORP. II 1074. 1663 VIII 828. 14783. 23965 *al.* missilia: CORP. VIII 23991 (*a. 233*). mulsum: *supra l. 17.* CORP. XI 2911 XIV 2636. oleum: CORP. IX 4691. pugiles: *supra l. 15.* spectacula: *supra l. 29.* CORP. VIII 23107 (*a. 196*). *al.* sportula: *supra l. 32.* CORP. VIII 23107 (*a. 196*). VIII 11216. 11998 INSCR. Dessau 5472 *al.*

b *in universum de quovis convivio lautiore* (*cf.* epulae, *p. 699, 21*): α *corporaliter (de convictorum collegio una epulantium l. 74)*: ITALA Luc. 5, 29 (cod. e) fecit -um magnum in domo sua ([δοχήν, VVLG. convivium]. GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 123, 10). 14, 13 (cod. e; Cypr. testim. 3, 1 p. 114, 4 *codd. WLMB*) cum facies (facis *Cypr.*) -um (δοχήν, VVLG. convivium; *Cypr. cod. A* prandium aut cenam). ITIN. Alex. 40 VVLG. num. 10, 10. MACR. Sat. 2, 4, 13 post -um inops ... discedens *Augustus.* GREG. TVR. Franc. 2, 23 p. 85, 14 *al.* *nota* (*v. l. 67*): CORP. XI 6244 loc(us) sep(ulturae) convictor(um) qui una -o vesci solent. β *in imag. et similitudine* (*acced. genet. explicat. l. 78*): ENNOD. epist. 1, 19, 1 p. 18, 10 peregrinum labiis meis saporem -i (ae- *B*) divitis infudisti. VEREC. in cant. 6, 11 -um cibariae spiritalis. CASSIOD. in psalm. 127, 2 p. 932^D.

2 *de ipso cibo* (GLOSS. *v. p. 706, 40. cf.* epulae *IB, p. 701, 26*): *proprie de alimento animalis (c. gen. obi.)*: AMBR. hex. 5, 8, 22 cancer ostreo delectatur et carnis eius -um sibi quaerit. *spiritaliter (c. gen. epexeget.)*: PETR. CHRYS. serm. 1 p. 187^A mensa patris nos alit virtutis cibo, salutis -o, deliciis honestatis et gloriae.
Bannier.

[THEOD. PRISC. log. 114 p. 217, 1 **ēpurgāri** *V* (de- *Bg*, mitigari *r Gel., Rose*).]

[**epus** *i.* 'eous' *v. Onom.*] **epyphi** *v. Onom.*

epyllion, (-ī) *n.*, ἐπύλλιον. *fere i. q. poematium, carmen breve vel lepidum* (*de versiculis amatoriis l. 8*): AVSON. 335, 58 (*de gripho ternarii modi*) dices eiusmodi -a (*PG*, epylia *λ*, epil-, pill- *TV*), nisi vel obscura sint, nihil futura. 360, 15 Platonis Symposion composita in ephebos -a (*G*, -ill- *Tλ*, edyll- *Paris.*) continere (*i. 'epigrammatia amatoria'; cf. Apul. apol. 10, unde Auson. sumpsit*).

epyricum (*i. 'cauda caballina'*) *v. vol. III 627, 30.* *K.-M.*

equa *v.* equus.

equāle, -is *n.* *ab* equus (*cf.* equile *et* buale). *i. q. equorum stabulum*: GLOSS. III 200, 39 ippostasion -e. CHIRON 427 in -e (aqu- *cod.*; ἐν τῇ ἱπποστασίᾳ *Hippiatr. gr. I 288, 7*) praesepium pectore trudet *iumentum.* 501 si calidus nimis ab -em (*sic*) vel a sole biberit frigidam. 698 ab stercore -is. *an huc* VITR. 6, 7, 1? *v. p. 724, 71.*

ēquando *v.* e quando.

equārius, -a, -um. *ab* equus. [*hisp.* yeguero. *M.-L.*] **1** *adi. fere i. q. equis operam dans*: CORP. VI 9610 (= 33097; *aet. Aug.*) *ille* medicus -us et venator (VAL. MAX. 9, 15, 1 Herophilus -us [aequ- *L* (*A*); ocularius *Paris, A mg.*] medicus). **2** *subst.*: **a** *fem.* (*i. 'statio sc. equorum educandorum', cf.* equitium; *v. Stolz-Leumann, Lat. Formenl. p. 212*): VARRO rust. 2 praef. 6 pecuarias habui grandes, in Apulia oviarias et in Reatino -as. **b** *masc.*: *qui equos et pascit et colit* (*cf. Daremberg-Saglio II 743*): GLOSS. ἱππονομεύς, -νώμης, -φορβός, ἱππότης. SOL. 45, 8 Bucephalus ... cum ab -o suo molliter sederetur. [*l. v. pro* equisius: IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 3 *v. p. 726, 35. cf. et p. 728, 67.*]
H. G. Wackernagel.

ēquātio GRAMM. suppl. 75, 10 *v.* aequatio (*add. ad vol. I 1006, 64 sqq.*). **equātum** *v.* (equor).

ēquātus *v.* equoatus. **ēque** (*i.* 'exque') *v.* ex. *K.-M.*

eques,** -itis *m.* (*f. v. p. 709, 37*) *subst. et adi.* *ab* equus (VARRO ling. 7, 4. 10, 28 GRAMM. suppl. 68, 15). *de etymologia v. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v. equus p. 412.* *de* ***scriptura (*exempla ex titulis tantum afferuntur*): aequ-: CORP. VI 3409 (*a. 197*). III 11075. 12356 V 7783 VI 3231. 32790. 32965 VII 118 INSCR. christ. Diehl 278. INSCR. numm. Cohen VI^2 p. 17 n. 16 (*Postumus*) concord. aequit. *cf.* POMP. gramm. V 255, 8. eiqus: CORP. V 896. eqes: CORP. III 10575. 15197. 14368, 24 VII 66. 68 VIII 5502. 9255 INSCR. Ephem. epigr. ad Corp. IX 78. equaes: CORP. III 10532. equis: CORP. V 896 VI 3207 VII 353 XIII 3458. equtes: CORP. III 14397. ἐκυτῶν: *p. 711, 72.* ***notatur:*** e: CORP. II 812 V 6662 X 7416. 7996. II 2984 c(ivium) R(omanorum) e(quitum?). eq: *passim in tit., e. g.*: CORP. II 432 III 8029. V 918 (mag. eq., eq. R. *etiam in codd. mss., e. g.*: SVET. Tib. 35, 1 Vesp. 8, 4. *cf.* PROB. litt. sing. gramm. IV 272, 1). eeqq (*i.* -es): CORP. VIII 11338 IX 338. XI 7805, 8 (*a. 203 an 247/248?*). XIII 6669 (*a. 231*). XIV 2120. eqq (*i.* -es): CARM. epigr. 2181, 1 CORP. III 405. 5565 IV 4270 V 8120, 3 VI 31164 VII 287. 344. 586. 7101 VIII 2882. 9045. 9047. 9355. 9909. *v. et p. 712, 64.* equ: CORP. III 798 V 1763 VI 3238 3264 X 5911 INSCR. christ. Diehl 498. eque: CORP. I^2 2, 1855. equi (*i.* -i, -um): CORP. VI 32806 VIII 1644 X 223 INSCR. Dessau 9007. *v. et p. 716, 2.* equit (*i.* -i, -is, -um): CORP. II 2600. 5682 V 1591. 3366. VI 228 (*a. 205*). XI 395 (*a. 66*). XIV 251 (*a. 192*). *al.* INSCR. 17. Ber. d. röm.-germ. Komm. 1929 p. 206 n. 350. NOT. Tir. 45, 52 -s. 45, 56 -s Romanus. 45, 57 -es (equist: *i. equester, trad.*) Romani. ***de prosodia:*** ēqu-: CYPR. GALL. exod. 511. *cf.* équ-: CORP. X 5913. *de* ***significatione:*** ISID. diff. 1, 195 -s ... est qui equo sedet in armis (GLOSS.^{L} IV Plac. E 7. *cf.* I Ansil. EQ 7 homo qui equo portatur). GLOSS.^{L} II Philox. EQ 1 ἱππεύς. GLOSS. ἔφιππος. ἱππότης. *al. v. et p. 713, 21. 717, 20.* *legitur inde ab* ENNIO (*p. 710, 41*), PLAVTO (*p. 709, 64*), CATONE (*p. 709, 65*).

[*variat in codd.*: *c.* equitatus: CIC. Balb. 50 epist. 15, 4, 7 CAES. Gall. 1, 53, 3. 5, 18, 5. 6, 7, 7 (*cf.* 6, 31, 1 HIRT. Gall. 8, 2, 1). 6, 43, 5. 7, 14, 4 (*cf. et* civ. 3, 38, 2). BELL. Afr. 1, 5. 11, 3 *al.* LIV. 6, 32, 9 FLOR. epit. 2, 6, 13. 3, 17, 4. BELL. Alex. 40, 1 -es (aequitates *S*). -em *c.* equidem: CAEL. Cic. epist. 8, 1 LIV. 9, 19, 16. -bus *c.* e quibus: BELL. Hisp. 21, 2 LIV. 25, 6, 1. -s *c.* equus: SALL. hist. frg. 4, 64 GREG. TVR. Franc. 6, 31. 8, 21 *al. v. et p. 709, 34. 43. 710, 69.* *varia*: LIV. 1, 27, 8 -es (sequentes *RDL*. *cf.* 6, 32, 8 sed [*om. codd. praeter HD*^{3}*ς*] -s [sequens *TDLA*]). 1, 43, 11 -es (quites *PB*, quirites *FU*). 42, 29, 3 quietus (*Vahlen*, -um *trad.*). LIV. perioch. 16 p. 21, 10 exercitibus (*Weißenborn*, -bus *trad.*). QVINT. decl. 329 p. 295, 29 multitudo -um (*Rohde*; quaeque dum *trad.*). *dub.*: CIC. dom. 137. CAES. civ. 1, 79, 1 (*coni.*). *perperam*: -s *pro* pedes: LIV. 10, 28, 8 peditum (*Madvig*). pedes *pro* -s: LIV. 22, 48, 6. 23, 26, 7 *al. v. et p. 712, 53.* *deletur*: CIC. Pis. 98. *v. et p. 714, 78. 715, 45.* *suppletur*: VARRO ling. 6, 86 (*Vrsinus*). CIC. epist. 13, 33, 1 (*Kleyn*). CAES. Gall. 6, 43, 1 (*Madvig*). LIV. 42, 27, 3. 44, 21, 8 pedites ⟨-es⟩que (*Vahlen*). CVRT. 3, 2, 6 QVINT. decl. 302 p. 191, 18 (*Rabbow*). FLOR. epit. 1, 5, 1 (*aliter Wölfflin, Archiv 5, 1888, 406*). SCHOL. Cic. Bob. p. 91, 14 St.]

I *i. q.* ***homo equo vehens:*** **A** ***in universum*** (*distinguitur sive ab equo [e. g. p. 709, 7. 17] sive ab homine pedibus eunte*
[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[*e. g. infra l. 24. 53. 59*]): 1 *per se atque nudum ponitur*: **a** *masc.* (*de statua equestri infra l. 33*): VERG. Aen. 10, 893 tollit se arrectum quadrupes ... effusumque -em super ipse secutus implicat (*cf.* LIV. 8, 7, 11 equus ... excussit -em. CLAVD. DON. Aen. 12, 360 p. 595, 14). HOR. sat. 1, 6, 106 mantica cui (*mulo*) lumbos onere ulcerat atque -s armos. carm. 2, 1, 20 iam fulgor armorum fugacis terret equos -umque voltus (*cf.* LIV. 31, 39, 12 equum -emque. CVRT. 4, 9, 3. TAC. hist. 3, 2 -es equosque [3, 18]. ann. 2, 5 -em equosque. *cf.* STAT. Theb. 8, 539 cornipedemque -emque). HOR. carm. 3, 1, 40. 3, 12, 7 *Hebrus* -s ipso melior Bellerophonte. 4, 11, 27 Pegasus terrenum -em gravatus Bellerophontem. epist. 1, 2, 65 fingit equum tenera docilem cervice magister ire viam qua monstret -s. 1, 10, 38 non -em dorso, non frenum depulit ore (*cf.* PHAEDR. 4, 4, 5). *al.* OV. ars 1, 546 quadrupedem ferula dum malus urget (*v. app. crit.*) -s *Silenus*. trist. 4, 10, 96 Pisaea vinctus oliva abstulerat decies praemia victor -s. LIV. 2, 64, 11 fremitus hinnitusque equorum, qui ... insueto insedente -e ... saeviebant. 23, 47, 5 equorum ... hoc, non -um erit certamen. *al.* SEN. contr. 3 praef. 9 quidam equi melius -em patiuntur quam iugum. SEN. Herc. f. 541 pontus ... navem nunc facilis, nunc -em pati (*cf.* LVCAN. 5, 440). dial. 4, 26, 5 equi obsequentes alteri -i, alteri contumaces sunt. MELA 3, 43 *tigris* usque eo pernix, ut ... longe quoque praegressum -em consequi *possit*. PLIN. nat. 10, 1 *struthocameli* altitudinem -is insidentis equo excedunt. *al.* STAT. Theb. 8, 394. 8, 447 Iphis -s, pedes Argus, Abas auriga iacebant. *al.* MART. 10, 6, 7 quando -s et picti tunica Nilotide Mauri ibitis (*i. pompam praecedentes. cf.* 10, 13, 2 et Libys in longo pulvere [*sc. itineris*] sudet -s). 12, 14, 12. FIRM. math. 8, 17, 3 quicumque hoc sidere oriente nati fuerint, erunt ... aurigae agitatores -es veredarii *eqs.* VVLG. II Macc. 11, 8 (ἔφιππος). *al.* PRVD. c. Symm. 1, 229 (*de Dioscuris*). AVG. civ. 19, 3 p. 353, 20 D. utrum anima sola sit homo, ut ita sit ei corpus tamquam equus -i, an corpus solum. PRISC. Anast. 196 nunc -es horrent rectorum iussa vehentes *eqs.* (*i. veredarii?; cf.* CORP. VI 2977 -s sive tabellarius). *nota* (*v. supra l. 2*): STAT. silv. 1, 1, 15 hunc (*equum Domitiani*) mitis commendat -s (equus *M*). MART. 11, 21, 1 Lydia tam laxa est, -is quam culus aheni. VRBS Const. p. 235 reg. VII: habet ... in se ... -is magnos duos. *v. et. infra l. 49. p. 712, 83.*

b *fem.*: IVL. VAL. 3, 46 mittite ... ad commilitium mihi strenuas quasque -es, quantas vultis (*i. Amazonas. cf. l. 55. 60*).

2 *pro appositione aliis subst. (pron. sim.) adiungitur* (*fere adi., e. g. infra l. 53* [*opp.* pedester]; *fem. l. 55. 60; de centauro l. 58*): VERG. Aen. 6, 858 hic (*Marcellus*) rem Romanam magno turbante tumultu sistet -s. 8, 518 (*Euander loquitur*) Arcadas huic -es bis centum ... dabo. HOR. epod. 16, 12 barbarus ... urbem -s (equi *AB*) sonante verberabit ungula. 17, 74 (*Canidia loquitur*) vectabor umeris tunc ego inimicis -s. *al.* OV. met. 10, 124 tu ... nunc -s in tergo *cervi* residens (*cf.* VAL. FL. 1, 140). Ib. 443 aut -s in medii mergare voragine caeni (*sc. sicut Curtius*). LIV. 4, 38, 3 ostendite ... neque -bus vobis ullos -es nec peditibus esse pedites pares. 9, 19, 5 LVCAN. 9, 400. PLIN. nat. 34, 76 *Demetrius fecit* -em Simonem, qui primus de equitatu scripsit (*cf.* CLAVD. 20, 74 *Eutropius* numerosus ubique fulget -s. *cf. supra l. 34*). TAC. Agr. 37 partem -um dimissis equis, simul rariores silvas -em (-e *EA*, -es *B*) persultare (*v. app. crit.*) *iussit*. ITIN. Alex. 6. 11 -s ⟨et⟩ pedes miles (COD. Iust. 1, 27, 2, 5 sive pedestres sive -es). VVLG. Is. 22, 6 et Elam sumpsit pharetram, currum hominis -is (בְּרֶכֶב אָדָם פָּרָשִׁים). PRVD. psych. 270 hunc -s illa (*Superbia*) dolum (*i. foveam a Fraude factam*), ... incidit. CLAVD. 8, 349 nunc -s in medias -um te consere turmas, nunc pedes adsistas pediti. CARM. de mens. 3, 22 Centaurus ... -s. CORIPP. Ioh. 2, 151 non pedes illa potest acies (*Marmaridae*) in bella venire, praevalide sed pugnat -s. *et al.*

B ***sensu strictiore***: 1 *de milite*: **a** *exempla varia selecta* (*de -bus Romanis [cf. p. 713, 4 sqq.] l. 71. p. 710, 4. [subesse videtur sensus obscaenus* TITIN. *infra l. 66;* POMPON. *infra l. 68]. sing. collect. v. p. 710, 39*): PLAVT. Amph. 243 -es iubet dextera inducere. -es parent citi. Capt. 31. CATO mil. frg. 9 pedites quattuor agminibus, -es duobus antibus ducas. orig. 87. TITIN. com. 9 spurcus animatur in proelium veles, -s recipit se neque ferit quemquam hostem (*cf.* POMPON. Atell. 155 quae peditibus nubere poterant -es sperant spurcae. *v. l. 63*). SISENNA hist. 69 duae cohortes de subsidio procedunt atque -es protelant. CIC. rep. 2, 36 *Tarquinius* prioribus -um partibus secundis additis MDCCC fecit -es numerumque duplicavit (*sim. de vetustissimo Rom. equitatu*: rep. 2, 39 GRAN. LIC. p. 2, 4 SERV. Aen. 7, 274 *al. cf. p. 713, 13. 714, 9*). LVCR. 2, 329 et circumvolitant -es mediosque repente tramittunt. CAES. Gall. 4, 33, 3 *essedarii* mobilitatem -um, stabilitatem peditum in proeliis praestant. 5, 26, 3 evocat (HIRT. Gall. 8, 11, 2 BELL. Alex. 1, 1). 5, 39, 2 ut nonnulli milites ... repentino -um adventu interciperentur (6, 31, 1 *v. p. 708, 64*). 7, 9, 2 ut in omnes partes -es quam latissime pervagentur (*cf.* 7, 45, 3 vagentur). civ. 3, 93, 3 -es ab sinistro Pompei cornu ... universi procucurrerunt (*cf.* BELL. Hisp. 21, 2 ex-). HIRT. Gall. 8, 13, 2 (*om.* β). BELL. Afr. 78, 4 Pacideius suos -es exporrigere coepit. BELL. Hisp. 15, 1 cum -s ad dimicandum dimisso equo cum pedite congreditur, nequaquam par habetur. VERG. Aen. 8, 555. PROP. 4, 10, 19 idem -s et frenis, idem fuit aptus aratris. OV. am. 3, 2, 54 Pollucem pugiles, Castora placet -s. LIV. 4, 42, 1 plebs tribunos plebi ... fecit, quos et pro centurionibus sibi praefecerant ... -es. 5, 7, 13 tum primum equis suis (*opp.* publicis) merere -es coeperunt. 7, 7, 7 conatis -bus Romanis impetu turbare hostium aciem (8, 7, 3 [*opp.* Tusculani]. 22, 45, 6 [*opp.* sociorum; *cf.* 23, 16, 8]. 22, 49, 2. 24, 8, 3 [*opp.* Campano]. 27, 48, 10 [*opp.* Hispani; *cf.* 29, 2, 12]. 29, 1, 10 [*opp. Siculi*]. 30, 18, 7 [*opp.* Numidae]. 39, 31, 11 [*opp.* legio]. 40, 40, 9 [*opp.* alarii]. 42, 57, 11 [*opp.* regii; *cf.* 42, 64, 10]. VAL. MAX. 5, 8, 4 SVET. Nero 41, 2 *al. cf. p. 713, 4 sqq.*). LIV. 7, 33, 11 -es ... discurrunt in cornua. 8, 11, 16 -bus Campanis civitas Romana data (10, 26, 14. 22, 13, 2. 23, 4, 8. 24, 8, 3 *al. v. p. 713, 7. cf.* 10, 41, 11 nobilitas -esque *Samnitium*). 21, 17, 9 -es socios (22, 40, 6. 35, 5, 1. 40, 30, 4 *al.*). 22, 49, 3 iussisse consulem ad pedes descendere -es. 23, 15, 8 erat iuvenis acer et sociorum ... prope nobilissimus -s (40, 47, 10. *cf.* 29, 21, 2 cum ... n. -um). 27, 12, 9. 30, 11, 4 -es in turmas, pedites in cohortes ... distribuit. *al.* VELL. 2, 9, 4 *Lucilius* sub P. Africano ... -s militaverat (VOPISC. quatt. tyr. 14, 2 inter -es [FIRM. math. 8, 13, 3. *cf.* COD. Theod. 7, 22, 2, 1; *a. 326*; probari. COD. Iust. 2, 7, 25, 3 *mereri*]. COD. Theod. 6, 27, 3, 3 [*a. 380*]). SEN. Oed. 118 vidit et versas -is sagittas, terga fallacis metuenda Parthi. CVRT. 6, 6, 7 amicos vero et -es (*i.* ἑταῖροι ἱππεῖς) — hi namque principes militum — ... Persicis oneraverat (orn- *vg.*) vestibus. VAL. FL. 1, 708 omnis -s (5, 587. SIL. 10, 298 saucius omnis -s). MEN. dig. 49, 16, 5, 1 qui in pace deseruit -s gradu pellendus est, pedes militiam mutat. VVLG. Ezech. 38, 4 educam ... equos et -es vestitos loricis (סוּסִים וּפָרָשִׁים; *aliter p. 717, 40*). I Macc. 6, 28 qui super -es erant (τοὺς ἐπὶ τῶν ἡνιῶν). 9, 11 divisi sunt -es in duas partes (ἡ ἵππος). *al.* CLAVD. 28, 569 ut chalybe indutos -es (*i. cataphractos*) et in aere latentes vidit cornipedes. *frequenter in titulis, e. g.*: CORP. I² 2, 1569 (*aet. Caes.*) Q. Anchari C. f. Pol. Narbones. -s evocatus annor. nat. XXIII ala Scaevae. 1855. II 2663 (*a. 216*) -s ... leg(ionis) VII gem(inae). CONST. veteran. 87 p. 1999 (893; *a. 230*) extr. 16 ex -e domini n(ostri) Aug(usti) (CORP. III 5948 ⟨e⟩x eq(uite). 7688, 5. *ibid.* 6. 8262, 4). CORP. II 812 -i alae II Thracu(m) (2984 -s ala Tautor(um) vic(trice) c(ivium) R(omanorum) e(quitum?). IX 733 de ala Patrui). III 8048 Ferox militavit an. XXV, eq. an. XVIII, vixit an. VIII. VI 2601 factus -s mil(itavit) menses n. X. *v. indd. Corp. I² p. 772, III p. 2662, V p. 1176, VII p. 337, VIII p. 1079, IX p. 769, X p. 1129, XII p. 923, XIV p. 563.*

sing. collect. (SERV. auct. Aen. 2, 729 'comiti' ... singulariter dictum, ut '-em' et 'peditem' de multitudine dicimus. *opp. saepe* pedes, legio *sim.*): ENN. ann. 232 *v. p. 717, 26.* 439 it -s et plausu cava concutit ungula terram (*cf. p. 717, 46*). CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 alius -em (equidem *codd.*) perdidisse *Caesarem susurrat*. CIC. epist. 9, 25, 1 contra -em Parthum negant ullam armaturam meliorem inveniri posse *naviculis*. BELL. Afr. 61, 2 frenatus (-i *W*) ... Labieni -s (-es *W*) in loco permanere. BELL. Hisp. 15, 3 -s pedestre ⌊pedes equestre⌋ (⌊ ⌋ *del. Wölfflin*) proelium facere coepit. 23, 7. VERG. Aen. 10, 239 iam loca iussa tenet (-ent *M*) forti permixtus Etrusco Arcas -s. 11, 464. 517 Tyrrhenum -em. LIV. 1, 36, 2. 2, 20, 12 -i admoti equi, ut persequi hostem posset. 4, 34, 4. 10, 41, 11 -es (-em *dett.*) -s sequitur, peditem pedes. 21, 54, 2 delige centenos viros ex omni pedite atque -e. 26, 4, 10 auctorem peditum -i immiscendorum ... Q. Navium ferunt (*cf.* CVRT. 5, 4, 20 -s pediti ... mixtus. TAC. hist. 3, 79 interiectus -i pedes). 27, 41, 8 -s pedesque certatim portis ruere (CVRT. 4, 16, 11. *cf.* SEN. epist. 59, 7 p. ... -emque [TAC. Agr. 25 hist. 3, 18]. TAC. hist. 2, 83 p. atque -e [4, 70]. *cf. infra l. 73*). 31, 42, 4 -s cum levi armatura (*cf. p. 711, 12. cf.* TAC. ann. 2, 8 cum -e et a. levi). *al.* VELL. 2, 119, 4. SEN. Thy. 603 Dahae Parthis -em minati. nat. 5, 18, 14 legiones -emque (*cf.* TAC. ann. 2, 8 -s ... ac l. 15, 29 inde -s ... hinc agmina l.). CVRT. 3, 2, 4 *al.* LVCAN. 4, 44 dux -em ... iubet succedere bello. 7, 226 Ponticus ... -s. *al.* SIL. 4, 313 *al.* STAT. Theb. 6, 214 centenus ubique surgit -s. 8, 350. TAC. hist. 2, 14 *Vitellianis* minor peditum vis, in -e robur. 2, 25 terga cinxerat -s (-es *trad.*). 3, 22 -s auxiliaque (*cf.* 5, 16 ann. 3, 21). ann. 3, 46 circumfudit ⟨terga⟩ (*add. Ritter*) -s frontemque pedites invasere (6, 35 -s et ... p.). 15, 11 obsessa ... itinera hinc peditatu, inde -e. *al.* SVET. Galba 12, 2 ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 2532; *a. 128*) frg. B 1, 4. AMM. 16, 12, 37 cum ... -s se fortiter conturmaret. VVLG. exod. 15, 19 ingressus est ... -s Pharao ... in mare (סוּס. equus *pars codd.*). CLAVD. 20, 417. *et al.*

b *iuncturae* (*nominales; verbales afferre supersedi propter spatii inopiam*): α *iuxta ponuntur aliarum copiarum nomina* (*v. et supra l. 40*): pedites (*v. et supra l. 54. sensu laxiore, i. q. ad unum omnes, infra l. 76. 80* [VARRO ling. 6, 86 *v. p. 708, 78*]): PLAVT. Mil. 464 neque -s neque pedes profectost quiquam tanta audacia. Poen. 832 quodvis genus ibi hominum videas ... -em peditem libertinum furem *eqs.* CATO orig. 90 peditatu, -bus atque alis. CIC. leg. 3, 7 censores ... -um peditumque prolem discribunto ([de- *trad.*]. Tusc. 4, 1 LVCR. 5, 1329 CAES. civ. 2, 26, 2 *al.* SALL. Iug. 69, 1 *al.* LIV. 1, 44, 1 ut omnes cives Romani, -es p.que, ... in campo Martis ... adessent. 21, 4, 8 [*praeterea octies*]. CVRT. 3, 2, 3. *et al.*). EPICED. Drusi 218 p. ... -esque (LIV. 4, 28, 2. 5, 7, 12 p. -busque [-bus p.que *Ver.*]. 29, 33, 6 [*P*, -es p.que *Σ*]. *saepe* [*v. et p. 708, 80*]. CVRT. 3, 11, 10 PLIN. nat. 6, 73 TAC. hist. 1, 84 *al.* VEG. mil. 3, 8). LIV. 22, 11, 2 -um ac p. (*cf. p. 711,*

[Rehm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

31). 25, 9, 1 decem milibus p. atque -um ... electis (27, 45, 3 *al.* CLAVD. DON. Aen. 7, 805 p. 108, 4). 27, 13, 9 ut ... omnes, -es pedites, armati adessent. TAC. Agr. 38 peditem atque -es (*cf. p. 710, 65*) ... in hibernis locavit. CORP. X 7890 (*a. 96*) peditibus et -bus, qui militant *eqs.* (VII 1193 -bus et peditibus). IVST. 7, 6, 9 corpus -um pedestriumque copiarum. milites: CIC. ad Brut. 1, 11, 1 m. atque -es (LIV. 22, 37, 7). PLANC. Cic. epist. 10, 23, 3 non m. ullus, non -s. LEP. Cic. epist. 10, 34, 1 m. et -es (CORP. III 14397). CAES. Gall. 5, 7, 4 m. -esque (5, 10, 1 *al.* BELL. Afr. 11, 3 *al.* BELL. Alex. 29, 3). civ. 3, 61, 2 aut miles aut -s. *v. et infra l. 52.* expediti: LIV. 22, 16, 2 cum e. -busque. 34, 28, 3 cum -bus atque e. 37, 18, 8 -es peditumque e. levis armatura: LIV. 23, 26, 10 l. a. -esque. 27, 30, 8 cum paucis -um levisque a. (28, 13, 10 *al.*). 34, 28, 7 l. a. et -es (*al.*). 42, 57, 6 cum -bus ac l. a. 44, 37, 3 -bus cum l. a. (*cf. etiam p. 710, 57*). currus: VVLG. gen. 50, 9 habuit ... in comitatu suo c. et -es ([גַּם־פָּרָשִׁים גַּם־רֶכֶב]). *cf.* exod. 14, 17. Is. 36, 9 in quadrigis et in -bus. *al.*). varia: CIC. ad Brut. 1, 2, 3 benevolentiam exercitus -umque (*cf.* VVLG. I Macc. 15, 41 -es et e. [ἱππεῖς καὶ δυνάμεις]. 16, 4 *al.*). CAES. Gall. 5, 15, 1 -es hostium essedariique. 5, 18, 5 impetum legionum atque -um ([equitatum *L*]. civ. 3, 14, 1). civ. 2, 39, 5 capti homines -esque ([equique *Ciacconius*]. *cf.* LIV. 21, 27, 1 -es virique. FLOR. epit. 2, 6, 14 -um [equorum *Meiser; v. p. 717, 49*] virorumque discursus). *sim. al.* BELL. Afr. 18, 4 cohortibus -busque (*v. app. crit.*). LIV. 28, 15, 5 -um velitumque et levis armaturae. 33, 23, 7 -i centurionique (33, 37, 12. 34, 13, 4 *al.* VAL. MAX. 5, 6, 8). CVRT. 7, 8, 6 -em (*collect.*) phalangemque. 10, 9, 13 cum -bus elephantisque. CORP. XII 2228 (*a. 269*) vexillationes adque -es itemque propositi.

β genet. -is (-um) *pendet ex subst.*: (I) *variae notionis*: acies: *v. vol. I 405, 22.* VEG. mil. 3, 7. agmen: VERG. Aen. 7, 804 (= 11, 433). LIV. 44, 23, 8. 44, 43, 1 SEN. dial. 4, 9, 3. CVRT. 3, 11, 9 in -um a. inrumpunt. *al.* auxilia: CIC. parad. 45 -um ac peditum (*cf. p. 710, 84*) a. CAES. civ. 2, 62, 2 SALL. Iug. 7, 2 LIV. 22, 28, 11 *al.* VELL. 2, 51, 1 AMM. 20, 6, 8. catervae: *v. vol. III 609, 82. 610, 5.* CLAVD. 28, 284. collegium: INSCR. Lehner, Steindenkmäler des Provinzialmus. in Bonn 139 co⟨l(legio) e⟩quit⟨um⟩. copiae: *v. vol. IV 905, 66. 76.* cornu: STAT. Theb. 10, 740 Capaneus agit ... cornua nunc -um, cuneos nunc ille pedestres. AMM. 31, 12, 11 anteposito dextro c. -um. 31, 12, 12. delecti: LIV. 22, 15, 10 *al.* CVRT. 4, 12, 18 *al.* (*cf.* VERG. Aen. 9, 47 *lecti*). exercitus: VERG. Aen. 11, 598 FIRM. math. 8, 21, 2 *al.* VVLG. I Macc. 15, 38 e. peditum et -um (δυνάμεις πεζικὰς καὶ ἱππικάς). 16, 5. manus: LIV. 24, 14, 1 peditum -umque (40, 57, 2 *al.* TAC. hist. 2, 33 *al.*). CVRT. 5, 13, 10 *al.* TAC. ann. 13, 40 *al.* milia: CIC. Att. 6, 1, 14. *et passim.* multitudo: CAES. Gall. 1, 15, 3 *al.* BELL. Afr. 30, 2 -um peditumque (LIV. 31, 37, 3 *al.*). LIV. 35, 34, 9 CVRT. 4, 16, 30 *al.* AMM. 18, 8, 7. VVLG. I Macc. 10, 78 (πλῆθος ἵππου). nubes *sim.*: LIV. 35, 49, 5 peditum -umque nubes. SIL. 15, 627 turbo -um. PRVD. c. Symm. 2, 703 nimbos (CLAVD. 21, 353). numerus (*aliter infra l. 65*): CAES. Gall. 7, 39, 1. civ. 1, 30, 4 -um peditumque certum n. a civitatibus Siciliae exigebat (*cf.* LIV. 22, 36, 3 peditum -umque. 41, 21, 4 legiones ... scribere ... iusto n. p. -umque [42, 35, 4]). 3, 47, 2 cum ipsi n. -um militumque praestaret (*cf.* VELL. 2, 15, 2 duplici n. se m. -umque fungi *gravantur socii. cf. supra l. 6*). *al.* BELL. Alex. 63, 1 LIV. 29, 15, 7 *al.* TAC. hist. 4, 19. *et al.* ordines: CINC. Gell. 16, 4, 6 -um o. CVRT. 7, 9, 5. pars: CAES. Gall. 7, 87, 4 civ. 1, 55, 1 *al.* SALL. Iug. 50, 1. *et al.* praesidium: CIC. Pis. 84 magna p. [auxilia] a Bessis peditum -umque. CAES. Gall. 6, 43, 6 civ. 3, 23, 2. HIRT. Gall. 8, 2, 1 (*v. p. 708, 64*). SALL. Iug. 104, 2 LIV. 29, 33, 10 *al.* TAC. hist. 3, 61 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 11, 4. primores (*cf. p. 713, 61*): LIV. 25, 6, 1. 42, 66, 5. robur: LIV. 24, 17, 3 TAC. hist. 4, 14 IVST. 7, 6, 8. statio(nes): CAES. Gall. 2, 18, 3 civ. 1, 73, 3 *al.* LIV. 10, 36, 6. 22, 12, 9 *al.* vis: LIV. 21, 5, 13. 35, 32, 4 *al.* TAC. hist. 3, 5.
(II) *quibus t. t. mil. indicatur, sc.*: (a) *pars exercitus*: ala: *v. vol. I 1469, 9 sqq.* centuria: *v. p. 714, 9.* cuneus: *v. vol. IV 1404, 46.* NOT. dign. or. 31, 23. 39, 12 *al.* numerus (*aliter supra l. 48*): CORP. VI 3178 ex numero eq. sing. 3259. 31139 (*a. 128*). 31150 (*a. 142*). 31164 *al. v. et l. 69. p. 712, 37.* COD. Iust. 12, 35, 17 (*a. 472?*) in ullo n. -um vel peditum vel in quolibet limine. schola: INSCR. Dessau 2791 Val. Maxentio aeq. ex numero lanciarorum (*sic. cf. p. 712, 50*) ... mil(itavit) an(nos) VI iscola (*sic*) aequitum. INSCR. christ. Diehl 565. INSCR. Princeton exped. Syr. A 20 frg. 24—30 l. 5 (*a. 491—518*) σχο⟨λ⟩ῆς ⟨τ⟩ῶν σιμισαλίων (*i. semissalium*) ἢ ἐκυτῶν. COD. Iust. 12, 17, 4 in -um s. vexillatio: CORP. III 405. 14704 V 4376 VIII 9045. 9047. vexilla: TAC. hist. 2, 11 quinque praetoriae cohortes et -um v. cum legione prima. turma (*aliter p. 714, 14*): CIC. Att. 5, 21, 10 CAES. Gall. 4, 33, 1. *et al. v. s.* turma. (b) *ordo, gradus, munera*: comes: *v. vol. III 1777, 80.* curator: CORP. VI 3191 VIII 4510. decurio: *v. vol. V 1, 224, 73 sqq.* discens: *v. vol. V 1, 1335, 64.* CORP. V 8278 VIII 2828. exercitator: CORP. XI 395 (*a. 66*) -um speculatorum. III 7904 -um sing. 10378, 10 -um praet(orianorum) (X 1127). 14477. librarius: CORP. VI 32811. magister: LEX Bant. (Corp. I² 2, 582) 15 LEX repetund. (Corp. I² 2, 583) 9. ENN. frg. var. 4 equorum -umque m. CATO orig. 86 VARRO ling. 5, 82. *et al. v. s.* magister. magisterium: LIV. 9, 26, 20. 22, 30, 5 PLIN. nat. 7, 147 SVET. Tib. 3, 1 COD. Theod. 6, 7, 2 (*a. 380*). *al.* optio: CORP. III 11911 (5928; *a. 153*), 6. VI 100. 2440. praefectus: CAES. Gall. 3, 26, 1 *al.* NEP. Dion 5, 1 LIV. 10, 29, 9. *et al. v. s.* praefectus. praefectura: CORP. VII 504 XIV 2947. praepositus: NOT. dign. occ. 28, 16 *al.* CORP. XII 3185. *v. s.* praepositus. princeps (*aliter p. 713, 60*): INSCR. Dessau 2595 (*in cohortibus auxiliariis*). scriba: CVRT. 7, 2, 15. tribunus: CORP. VI 228 (*a. 205*) trib(unis) equit. sing. vexillarius: CORP. III 4061. 8762 VI 3239 VIII 16549.

γ determinatur: (I) *per subst. appositionem*: BELL. Afr. 12, 1 per speculatores et antecessores -es. LVCAN. 8, 472 speculator -s (CORP. XI 395; *a. 66*). SIL. 16, 80 explorator -s. CORP. III 363 -s armorum custos eutaxiae. 3352 -s buc(inator) (VI 3179). 10589 tub(icini). 14507b, 41 pol(io). XIII 1810 cornicularius. INSCR. Not. d. scavi 1925 p. 24 n. 4 imaginifer.
(II) *per adi., quod significat*: (a) *partes, quas sequuntur -es*: CIC. Att. 5, 16, 4 -es nostros (CAES. Gall. 1, 53, 3 *al.* BELL. Hisp. 11, 1 *al.* VAL. MAX. 2, 3, 3 SEN. Thy. 185. *et al. aliter p. 713, 36*). BELL. Afr. 15, 2 -es Iuliani. 52, 2 Caesariani. 52, 5 Curiani. 92, 4 regii (SALL. Iug. 54, 4 LIV. 31, 35, 6 VELL. 2, 113, 1). LIV. 39, 31, 7 Calpurniani (*sim. al.*). LVCAN. 7, 507 Pompeianus -s (*collect.*). NOT. dign. or. 31, 40 Honoriani. 42, 21 Constantiniani. *al.* (b) *gradum, munus, genus militare*: BELL. Afr. 24, 4 veterani milites -esque (CORP. V 2162. *cf. p. 713, 2*). BELL. Alex. 77, 2 cum expeditis -bus (LIV. 21, 47, 6. 22, 55, 4 *al.* TAC. hist. 4, 3 AMM. 16, 11, 5 VEG. mil. 3, 7). LIV. 28, 3, 13 triariorum -um. PAPYR. Michigan 1320 (Zeitschr. d. Savigny-Stift. 46, 1926, 276; *aet. imp. Claud.*), 1 -em missicium (*ibid.* 13). CVRT. 4, 12, 22 mercennarium -em (*collect.*). IVV. 10, 95 vis ... pila, cohortes, egregios (*i. singulares, v. infra l. 65*) -es et castra domestica. TAC. hist. 3, 51 gregarius -s. CORP. II 2912 -s dupl(icarius) (III 11180, 9 *al.* INSCR. Dessau 8967). (c) *copias speciales*: alares, alarii: *v. vol. I 1481, 17.* LIV. 35, 5, 8 -rii. HYG. mun. castr. 34 -res. armigeri: NOT. dign. (*v. vol. II 614, 57*). INSCR. christ. Diehl 1822. auxiliarii (-ares): *v. vol. II 1614, 24. 1615, 35.* INSCR. christ. Diehl 395 p(rae)p(osito) auxiliarorum (*sic*) mille -um. bra(c)chiati: NOT. dign. or. 6, 30 iuniores. occ. 7, 161 seniores. 7, 170. INSCR. christ. Diehl 493 biarco de numero -um b. 514. cataphract(ari)i: *v. vol. III 591, 76. 592, 40.* cetrati: NOT. dign. (*v. vol. III 116, 15*). clibanarii: *v. vol. III 1341, 80.* cohortales (*i. legionarii*): ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 2532; *a. 128*) frg. A 1, 5 (*opp.* alares). contati: VEG. mil. 3, 17. cornuti: NOT. dign. (*v. vol. IV 976, 8*). covinnarii: *v. vol. IV 1094, 51.* domestici: CORP. XIII 10032 (*a. 517*), 5. ducatores: NOT. dign. (*v. vol. V 1, 2129, 11*). ephippiati: CAES. Gall. 4, 2, 5. extraordinarii: *Polyb. 6, 26, 6* τοῖς ὑπάτοις τοὺς ἐπιτηδειοτάτους πρὸς τὴν ἀληθινὴν χρείαν ἐκ πάντων τῶν παραγεγονότων συμμάχων ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ἐκλέγουσι, τοὺς καλουμένους ἐκτραορδιναρίους, ὃ μεθερμηνευόμενον ἐπιλέκτους δηλοῖ. LIV. 40, 31, 2. 42, 58, 13 SPART. Carac. 6, 7. ferentarii: VARRO ling. 7, 57. ferrati: *v. vol. VI 1, 572, 76.* frenati: *v. vol. VI 1, 1290, 13. 17.* hippotoxotae: CAES. civ. 3, 4, 5. lanciarii: *v. p. 711, 69.* legionarii: LIV. 35, 5, 8. 35, 6, 10 *al.* VEG. mil. 2, 1. 2, 2 *al. cf.* TAC. hist. 1, 57 cum -bus legionis auxiliariorumque. ann. 4, 73 legionum. loricati: LIV. 37, 40, 5 (*Sigonius*, peditum *trad.*). VEG. mil. 2, 6. 3, 16 *al.* ocreati: VEG. mil. 2, 1. praetoriani: TAC. hist. 2, 25. ann. 1, 24 magna pars p. -is (*collect.*) et robora Germanorum. SVET. Cal. 45 Claud. 21, 3 HYG. mun. castr. 7. *v. et p. 711, 81.* promoti: PAPYR. Britann. 731 (*a. 293*). PAPYR. Grenfell-Hunt II 110 -bus p. d(ominorum) n(ostrorum) Diocletiani et Maximiani. NOT. dign. or. 5, 28 seniores. 5, 39 iuniores. 37, 15 Illyriciani. *al.* sagittarii: LIV. 37, 38, 3. 37, 40, 8 CVRT. 5, 4, 14 TAC. ann. 2, 16. VVLG. Iudith 2, 7 (*gr. 2, 15* ἱππεῖς τοξόταις). NOT. dign. or. 8, 30 seniores. 8, 31 iuniores. 9, 19 *al.* scutarii: INSCR. Schober, die röm. Grabsteine von Noricum u. Pannonien 102 (*a. ca. 200*) ⟨p(raefectus)⟩ n(umeri) eq(uitum) (*v. p. 708, 49*) s. NOT. dign. or. 5, 38 primi. 6, 38 secundi. 7, 28 Orientales. *al.* singulares (*v. Liebenam, PW VI 312; Bartoccini ap. Ruggiero, Diz. epigr. II 2144. cf. et supra l. 29; perverse nomen interpretatur* ISID. orig. 18, 38 -es s. ideo currere dicunt, quia singulariter unusquisque cursum vitae huius peragit *eqs.*): CORP. VI 3173—3323. 31138—31187. 32783—32869. 37252—37258a (*inde ab imp. Traiano* [VI 31155 *sq.*] *usque post a. 267* [XI 1836]). *al.* INSCR. Dessau 2198 s(igni)f(ero) equi. sing. imp. n(ostri) natione Suaebo. INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 398 eq. sing. Aug(usti). 1924 p. 46 n. 1 ⟨e⟩q. s(ingularis) Augg. n(ostrorum). *al.* INSCR. Germania 1, 1917 p. 90 ⟨eques⟩ ex s(ingularibus). CONST. veteran. 87 p. 893 -bus, qui inter singulares militaver(unt) *eqs.* HYG. mun. castr. 7. stablesiani: CORP. V 4376. VIII 8490 -s de sub cura Valeri praef. -um s. NOT. dign. or. 7, 29 secundi. 7, 30 tertii. 28, 16. 39, 14 *al.* supernumerarii: VEG. mil. 3, 18.

2 *de -bus in ludis prodeuntibus* (*cf.* ISID. orig. 18, 53. *Schneider, PWK. suppl. III 777, 13*): VELL. 2, 56, 1 magnificentissimis .. gladiatorii muneris, naumachiae et -um peditumque, simul elephantorum certaminis spectaculis. PETRON. 45, 11 dedit gladiatores ..., occidit de lucerna -es (*i. quales in lucernis fictilibus expressi sunt, cf. p. 709, 36*). PLIN. nat. 8, 22 SVET. Iul. 39, 3. *in tit.*: CORP.

[Rhm]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV 4420 Samus ... m(urmillo) idem -s hic hab(itat). VI 10167 Albanus -s vet(eranus; *cf. p. 712, 23*) lud(i) mag(ni). IX 465. X 7364 Callisto Traeci Treb. fecit Speces -s cons(ervo).

II *i. q.* **vir ordinis equestris** (*ordinis civili institutione non stabilita ante Gracchorum aetatem cum equestre nomen in eis ipsis subsisteret, qui equo sive publico sive privato militarent, ei loci, ubi de -um Rom. [Campanorum, sociorum] ante id tempus militiis agitur, sub I A p. 710, 4 sqq. inserti sunt* [*sed v. et p. 714, 9*]): **A de secundo civitatis Romanae ordine** (*voci 'equitis' plerumque subiungitur 'Romanus'* [*excepto usu collect. infra l. 67 sqq.; praemittitur* TERT. pall. 6 p. 956, 1 Oe. SERV. Aen. 9, 368 SCHOL. Cic. Bob. p. 129, 12 St. *v. et infra l. 47*; Quirinalis -s: MART. CAP. 5, 429]): *cf. de nominibus ordinis vetustissimis*: GRACCHAN. Plin. nat. 33, 36 quod ad equestrem ordinem attinet, antea trossulos vocabant, nunc -es vocant (PAVL. FEST. p. 367). VARRO frg. Serv. auct. Aen. 9, 603 -es apud veteres flexuntae vocabantur (*v. vol. VI 1, 907, 19 sqq.*). frg. Gell. 3, 18, 5 -es quosdam ... pedarios appellatos ..., qui ... senatores quidem non erant, sed ... in senatum veniebant et sententiae ius habebant. PAVL. FEST. p. 55 celeres antiqui dixerunt, quos nunc -es dicimus (*v. vol. III 750, 50 sqq.*). PLIN. nat. 33, 35. *graeca* (*v. Magie, iur. publ. sacrique vocab., 1905 p. 16, 52 sqq.*): ἱππεὺς Ῥωμαίων: *e. g. Inscr. Dessau 8853. 8859.* GLOSS. III 297, 72. 523, 36. ἱππικός: *e. g. Plut. Mar. 35 Pomp. 8. Inscr. Dessau 8833* ἱππικὸς Ῥωμαίων. *de re fusius agit* PLIN. nat. 33, 29—36; *cf. Mommsen, Staatsrecht III 476—569; Kübler, PW VI 272—312; A. Stein, Der römische Ritterstand (1927).* *laxiore usu significat fere eruditos, elegantiores* (*infra l. 47. 68. 70. p. 716, 72; fortasse eodem modo interpretanda sunt* [HOR.] *l. 47 et* IVV. *l. 59*):

1 *in universum* (*fere c. respectu rei*): **a** *generalia quaedam* (*nota usum collect. infra l. 67*): CORP. I² 2, 1489 (*Tibure*) -es dederunt coiraverunt. MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 vidi Cn. Carbonem ... a te -e R. trucidatum. CIC. Verr. II 2, 58 qui si eo animo esset, quo non modo -s R., sed quivis liber debet esse, aspicere te postea non potuisset. Manil. 61 quid ... tam inauditum quam -em R. triumphare (*sc. Pompeium. cf.* BELL. Afr. 22, 3 LVCAN. 7, 19. 8, 810 PLIN. nat. 7, 96). dom. 56 nostri -es R. (Att. 1, 17, 8. MART. 5, 17, 2 cum tibi, *Gellia*, n. -s sordida condicio est). de orat. 3, 87 Numerius Furius ..., cum est commodum, cantat; est enim pater familias, est -s R. (*antea*: Valerius cotidie cantabat, est enim scaenicus). epist. 12, 27 Sex. Aufidius ... splendore -is R. (*codd.*, -i Romano *Lambin., edd. cf. p. 716, 18*) nemini cedit. LABER. mim. 110 -s R. ⟨e⟩ Lare egressus meo domum revertar mimus (*cf.* TAC. hist. 2, 62 cautum severe, ne -es R. ludo et harena polluerentur. ann. 14, 14 *Nero* notos [*cf. p. 716, 35*] -es R. operas arenae promittere subegit [SVET. Nero 4. 11, 2. 12, 1]. SVET. Aug. 43, 3). HOR. carm. 1, 20, 5 care Maecenas -s (PROP. 3, 9, 1. MART. 10, 73, 4 Caesarianus -s. 12, 4, 2). ars 113 R. tollent -es peditesque cachinnum. [HOR.] sat. 1, 10 (8) *Cato* (?) grammaticorum -um doctissimus (*v. l. 28; nisi potius intellegendus sit Vettius Philocomus, qui erat -s R. [F. Marx, Lucil. rell. I p. LII; v. et Ed. Fraenkel, Hermes 68, 1933, 397, 1]; cf.* SEN. contr. 2 praef. 5 habuit ... Blandum rhetorem praeceptorem, qui ⟨primus⟩ -s R. Romae docuit). OV. am. 3, 8, 10 ecce recens dives parto per vulnera censu praefertur nobis sanguine pastus -s (*sim.*: 3, 15, 6 usque a proavis vetus ordinis heres, non modo militiae turbine factus -s [*cf.* trist. 4, 10, 8 Pont. 4, 8, 17]. MART. 6, 58, 10 Latias reveheris ad urbes et referes pili praemia clarus -s). R. GEST. div. Aug. 3, 4. PETRON. 57, 4 -s R. es: et ego regis filius. MART. 1, 84, 4 futuit ancillas domumque et agros implet -bus vernis (*aliter* [*v. l. 28*]: IVV. 9, 10 modico contentus agebas vernam -em, conviva ioco mordente facetus *eqs.*). IVV. 4, 32 iam princeps -um, magna qui voce solebat vendere siluros (*aliter p. 712, 6*; *cf.* TAC. hist. 1, 4 primores -um proximi gaudio patrum). SVET. Cal. 15, 2. Claud. 25, 1 libertinos, qui se pro -bus R. agerent, publicavit. *al.* COD. Theod. 6, 37, 1 (*sim.*: COD. Iust. 12, 31, 1; *a. 364*) -es R., quos secundi gradus ... optinere volumus dignitatem, ex indigenis Romanis et civibus eligantur et his peregrinis, quos *eqs.*

sing. collect. (*iuxta ponuntur saepius* senatus, curia, plebs *sim. cf. p. 716, 61*): HOR. sat. 1, 10, 76 satis est -em mihi plaudere (PHAEDR. 5, 7, 33). epist. 2, 1, 185 indocti stolidique ..., si discordet -s, media inter carmina poscunt ... ursum. 187. OV. fast. 2, 128 sancte pater patriae, tibi plebs, tibi curia nomen hoc dedit, hoc dedimus nos tibi nomen, -s. 4, 293 omnis -s mixtaque gravis cum plebe senatus (EPICED. Drusi 202 MART. 8, 50, 7). trist. 4, 2, 16. LIV. perioch. 60 p. 78, 16 ut sescenti ex -e in curiam sublegerentur. OCTAVIA 486 invidia ... cessit senatus, -is accensus furor, plebisque *eqs.* CALP. ecl. 7, 29 quaecumque patent sub aperto libera caelo aut -s aut nivei loca densavere tribuni (*in amphitheatro, v. p. 715, 64*). PLIN. nat. 9, 127 *purpura* distinguit ab -e curiam. CORP. II 4251, 8 M. Valer(io) ... adlecto in -e a T(ito) imp. *eqs.* STAT. silv. 1, 2, 235 omnis plebeio teritur praetexta tumultu, hinc -s (*seq.* stola *i. feminae*). 1, 4, 42. 1, 6, 44 una vescitur omnis ordo mensa, parvi femina plebs -s senatus. MART. 8, 15, 3 dat populus, dat gratus -s, dat tura senatus. 10, 27, 2 (*antea* senatus). *al.* TAC. hist. 1, 50 non senatus modo et -s ..., sed volgus quoque palam maerere (4, 53 SVET. Nero 12, 3 *al.* APVL. met. 11, 17 totoque R. populo. *cf.* TAC. ann. 14, 47 praebitum ... oleum -i ac s. SVET. Dom. 4, 5 s. -ique). TAC. hist. 1, 58. ann. 1, 7 ruere in servitium consules, patres, -s. *al.* SVET. Aug. 34, 2 pertinaciter postulante -e. Cal. 26, 4 FLOR. epit. 2, 6, 24. TERT. apol. 35, 8 *Caesari* nihil hosticum de ipso senatu, de -e, de castris, de palatiis ipsis spirat. spect. 22 p. 23, 3.

b *loci potiores maxime spectantes ad*: **α** *rationem ordinis institutaque*: *de -um partibus vel divisionibus earumque praepositis*: centuriae: *v. vol. III 832, 79 sqq.* LIV. 4, 8, 2 senatui -umque c. decoris dedecorisque discrimen penes censuram erat. LIV. perioch. 1b p. 2, 17 *Tarquinius Priscus* -um c. ampliavit (VIR. ill. 6, 7 duplicavit, nomina mutare non potuit). VAL. MAX. 2, 9, 6 *censores* cum -um c. recognoscerent (4, 1, 10. *v. infra l. 15. 38*). VIR. ill. 2, 11 *Romulus* tres -um c. instituit. turmae (*aliter p. 711, 75*): SVET. Aug. 37 excogitavit ... triumviratum ... recognoscendi t. -um (38, 3. *v. l. 13. 38*). CORP. VIII 10501 C. Iulio ... allecto in t. equit. Romanor. ab imperatoribus Caesaribus Antonino et Vero Augustis. X 7285. AVSON. 336, 80 tres -um t. (*i. centuriae, Ramnes etc.*). seviri: CAPITOL. Aur. 6, 3 sevirum turmis -um R. iam consulem designatum creavit. *saepe in tit., e. g.*: CORP. XI (*a. 63*) sevir -um Romanorum. INSCR. Not. d. scavi 1924 p. 346 (*a. 69*) seviro -um Romanor. equ⟨o⟩ p⟨ubl.⟩. CORP. III 550, 6 seviro turmae eq. R. 1458, 6 ⟨eq. R.⟩ turmis ducendis. V 6360. XII 3167 ⟨-um⟩ Rom. turm. I. *de censura et regimine morum* (*v. et p. 713, 42*): CIC. Cluent. 134 cum ... in -um censu C. Licinius Sacerdos prodisset (LIV. 29, 37, 8 -um deinde c. agi coeptus est [SAB. Gell. 4, 20, 11]. FRONTO p. 65, 4 N. -um c. praetervehare [*cf. infra l. 41*]. CORP. X 6657 M. Aquilio ... a⟨d⟩census equit. Roman. *aliter infra l. 47. cf. Diodor. 20, 36, 5* ἡ τῶν ἱππέων δοκιμασία. *Plut. Paull. 38* ἐξέτασις [*Cass. Dio 55, 31. 63, 13*]. *Crass. 13* ἐπίσκεψις). LIV. 27, 11, 14 illis omnibus ... adempti equi (*sc. publici*), qui Cannensium legionum -es in Sicilia erant (34, 44, 5 GELL. 6, 22, 1). 40, 46, 8 uno consilio legatis senatum, -es recenseatis (43, 16, 1 SVET. Vesp. 9, 2). PAVL. FEST. p. 54 censionem facere dicebatur censor, cum multam -i inrogabat. p. 108 inpolitias censores facere dicebantur, cum -i aes abnegabant ob equum male curatum (GELL. 4, 12, 2). SVET. Aug. 39. Cal. 16, 2 -es R. severe curioseque nec sine moderatione recognovit (*cf.* Claud. 16, 1 recognitione -um. *v. et supra l. 13. 15*). COD. Theod. 2, 17, 1, 2 (*a. 321*) senatores apud gravitatis tuae officium de suis moribus et honestate perdoceant, ... -es R. ... apud praefectum vigilum. *de transvectione sive probatione*: LIV. 9, 46, 15 ab eodem (*Q. Fabio Rulliano*) institutum dicitur ut -es idibus Quinctilibus transveherentur (VAL. MAX. 2, 2, 9 PLIN. nat. 15, 19 VIR. ill. 32, 3. *cf.* PHILOCAL. fast. Iul. 15 [Corp. I² 1 p. 268] equit. Ro. probatio). OV. Pont. 4, 9, 18. trist. 2, 542 praeterii totiens inrequietus (*v. Goldbacher, Wien. Stud. 26, 1904, 286*) -s. *de censu, re familiari*: CIC. Q. Rosc. 42 quam tu si ex censu spectas, -s R. est (OV. am. 3, 8, 56 LIV. 34, 31, 17 SEN. exc. contr. 2, 1 TAC. ann. 2, 33 PORPH. Hor. ars 248. *aliter supra l. 25*). CARM. pop. Suet. Tib. 59 non es -s, quare? non sunt tibi milia centum? MART. 1, 103, 2 'si dederint superi decies mihi milia centum' dicebas nondum, Scaevola, iustus -s (4, 67, 4). 4, 40, 4. 4, 67, 8 quod non das (vis β) -i, vis dare, praetor, equo (*sc. aurigis*). 5, 19, 10 non alienus -s (14, 122. *cf.* 7, 64, 2). QVINT. decl. 302 p. 190, 23. IVV. 14, 326 sume duos -es (SCHOL. *ad l.* duorum -um patrimonium fac), fac tertia quadringenta. PLIN. epist. 1, 19, 2. SCHOL. Iuv. 3, 155 Othonis lex, in qua iussit eos, qui quadringentorum sestertiorum habent reditus, in numero -um esse.

β *munera, honores, negotia*: Ⓘ *munera militaria* (*de primis a. u. c. saeculis v. p. 713, 4 sqq.; de dignitate equestri per militiam acquisita v. p. 713, 53 sqq.*): SALL. Iug. 65, 2 *Gauda Massinissae nepos* custodiae causa turmam -um R. *petivit* (*cf.* 65, 4 -es R., milites et negotiatores). CAES. Gall. 7, 60, 1 naves ... singulas -bus R. attribuit. 7, 65, 5 a tribunis militum reliquisque [sed et] -bus R. atque evocatis equos sumit. civ. 1, 23, 1. 1, 77, 2. BELL. Alex. 56, 4 -um ... R. dilectum instituit. STAT. silv. 5, 1, 96 quis centum valeat frenare, maniplos inter missus -s, quis praecepisse cohorti (*seq.* ordo tribuni). PLIN. nat. 5, 11 (*opp.* e senatu ducibus). SVET. Tit. 4, 2 -e R. ... praefecto ... praetorianarum cohortium (*cf.* 6, 1). CORP. VIII 14698 (centurioni) adlecto ex eq. R. a divo Pio in leg. II Aug. (V 7865 ordinatus ex eq. R. ab domino imp. M. Aur. Antonino Aug. [7866]. III 1480 ordine(m) accepit ex -e Romano [VI 3584]. VIII 1647 c. legionario ex -e Romano). III 750 p(rimi)p(ilaris) ... ex eq. Romano (IX 951). VI 3494 X 1127.

Ⓘⓘ *munera civilia, quibus funguntur*: ⓐ *iudicantes*: CIC. inv. 1, 92 si quis apud -es R. cupidos iudicandi Caepionis legem iudiciariam laudet (de orat. 2, 199). Verr. I 38 ⌊-e R. iudicante⌋ (⌊ ⌋ *secl. Madvig*). II 2, 175. 180 ⌊-es R.⌋. *ibid.* ⌊-bus R.⌋ (⌊ ⌋ ⌊ ⌋ *secl. Bake*). Font. 26 Cluent. 121. ad Q. fr. 2, 4, 6 senatorum ... urna ... absolvit, -um adaequavit, tribuni aerarii condemnarunt (ASCON. tog. cand. p. 69, 18 St. *cf.* Scaur. p. 29, 3 sententias tulerunt senatores duo et XX, -es tres et XX *eqs. al.*). 2, 15, 3 *al.* LIV. perioch. 97 p. 97, 19 iudicia ... per L. (*Sigonius*, M. *trad.*) Aurelium Cottam praetorem ad -es R. translata sunt (ASCON. Pis. p. 21, 15 St. legem ... tulit L.

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A. C. praetor, qua communicata sunt iudicia senatui et -bus R. et tribunis aerariis. *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 94, 24 St. *al.*). SEN. contr. 9, 2 (25), 10. VELL. 2, 6, 3 *Gracchus* iudicia a senatu transferebat ad -es (2, 13, 2 FLOR. epit. 3, 12, 9 *al. cf. Appian. civ. 1, 22*). PETRON. 14 TAC. ann. 11, 22. SVET. Tib. 41, 1 ut ... non decurias -um umquam supplerit (CORP. V 7567 iudici de IIII d. -i [*fort. ante* iud. *transpon.*] selectorum publicis privatisque. 6744 eq. R. eq. p. iudici ex V dec. inter selectos. VI 1635 [= XI 3940] ex V dec. selecto. *cf.* V 5128 eq. R. eq. publ. ... iudici de select.). SVET. Dom. 8, 3 -em R. ... erasit iudicum albo. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 123 SPART. Hadr. 8, 8 *sq.* CAPITOL. Aur. 10, 6. (b) *administrantes*: CORP. III 14147⁵, 1 C. Cornelius Cn. f. Gallus -s Romanus ... praefectus Alexandreae et Aegypti primus ([*gr.* ἱππεὺς Ῥωμαίων]. *cf.* TAC. hist. 1, 11 Aegyptum copiasque, quibus coerceatur, ... -es R. obtinent loco regum). PLIN. nat. 2, 199 Vetti Marcelli -is R. res Neronis procurantis (7, 76 Cornelii Taciti -is R. Belgicae Galliae rationes p. *cf.* SVET. Vit. 2, 2 P. Vitellius ... -s certe R. et rerum Augusti procurator). TAC. hist. 1, 20 (*cf.* SVET. Galba 15, 1). 1, 58 Vitellius ministeria principatus per libertos agi solita in -es R. disponit (*cf.* SPART. Hadr. 22, 8). 5, 9 Claudius ... Iudaeam provinciam -bus R. aut libertis permisit (*cf.* SVET. Nero 37, 3 Vesp. 8, 4). SVET. Aug. 40, 1 comitiis tribuniciis si deessent candidati senatores, ex -bus R. creavit. Tib. 42, 2 novum ... officium instituit a voluptatibus, praeposito -e R. T. Caesonio Prisco. Dom. 7, 2. CORP. V 7468 eq. Rom. eq. pub. ... curatori Kalendarior. rei p. (IX 1006 cur. civitatium complurium). XIII 1680 Tib. Antistio ... Marciano ... tres provinc. Galliae primo umquam eq. R. a censibus accipiendis ad aram Caesarum statuam equestrem ponendam censuerunt. INSCR. Dessau 9018 eq. R. f(isci) a(dvocato) at vehicula per Flaminiam (INSCR. christ. Diehl 746 a eq. R. advocati).

(III) *munera varia*: LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 16 tres -es R. a plebe et tres libertini hostias singulas immolent. *ibid.* 1, 35. TAC. ann. 14, 15 tunc ... primum conscripti sunt -es R. cognomento Augustianorum. GAIVS inst. 1, 20 consilium ... adhibetur in urbe Roma ... quinquę senatorum et quinque -um puberum. CORP. XIV 251 (*a. 192*) ordo corporatorum lenunculariorr. tabularior. auxiliar. Ostensium. patr(oni) senat(ores): *seq. nomina.* equit. Rom.: ... plebs (V 2044 p. eq. R. m(unicipii) [VIII 8396 X 22]. V 6514 IX 338. 5856 ⟨...⟩ patrono ⟨dec⟩uriones publice ⟨cui⟩ primo -i Romano ⟨po⟩st coloniam deductam ... patrocinium delatum est). INSCR. Dessau 9041 Aemilio Eucarpo eq. R. scribae (*cf. p. 716, 47*) senatus. (IV) *res publicanorum negotiatorumque*: CIC. Verr. II 1, 137 venit ... C. Mustius -s R., publicanus, homo cum primis honestus (*cf. p. 716, 11*). II 3, 94. 168 huic homini spes nulla salutis esset si publicani ⌊hoc est si -es R.⌋ iudicarent (⌊ ⌋ *secl. Pluygers*). Planc. 23 flos ... -um R., ornamentum civitatis, firmamentum rei publicae p. ordine continetur. 33. 34. Deiot. 26 ab -bus R. qui in Asia negotiati sunt. ASCON. Mil. p. 47, 8 St. TAC. ann. 4, 6 frumenta et pecuniae vectigales, cetera publicorum fructuum societatibus (*cf. ann. 13, 50*) -um R. agitabatur. FLOR. epit. 3, 17, 3 PS. ASCON. Verr. p. 242, 10 St.

γ *ordinis insignia et privilegia*: *vestem, ornamenta*: LIV. 23, 12, 2 neminem nisi -em (ς, -um *P*, -es *Luterbacher*), atque eorum ipsorum primores, id gerere insigne ([*i. anulum aureum*]. *cf.* PLIN. nat. 33, 29—33 EVTR. 3, 11, 2). VAL. MAX. 2, 2, 9 trabeatos ... -es idibus Iulii⟨s⟩ Q. Fabius transvehi instituit (TAC. ann. 3, 2 atrata plebes, t. -es *Germanicum lugentes.* SVET. Dom. 14, 3. *v. W. Helbig, Hermes 39, 1904, 161*). PLIN. nat. 15, 19 oleae honorem Romana maiestas magnum perhibuit turmas -um idibus Iuliis ex ea coronando. LAMPR. Alex. 27, 3 satis esse constituit, ut -es R. a senatoribus clavi qualitate discernerentur. SPART. Hadr. 22, 2 senatores et -es R. semper in publico togatos esse iussit. SERV. Aen. 8, 458 crepidas ... primo habuere senatores. post -es R., nunc milites. *primos ordines in ludis spectandis concessos*: HOR. epod. 4, 15 sedilibusque magnus in primis -s Othone (*i. lege Roscia*) contempto sedet (LIV. perioch. 99 p. 98, 19 *v. vol. VI 2, 2150, 33.* VELL. 2, 32, 3 ASCON. Corn. 61, 27 St. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 62 [*del. Petschenig*]). LIV. 1, 35, 8 loca divisa patribus -busque (*v. p. 716, 72*), ubi spectacula sibi quisque facerent. SEN. benef. 7, 12, 3. PLIN. nat. 8, 21 Caesar ... euripis harenam circumdedit, quos Nero princeps sustulit -i (*collect.*) loca addens. MART. 5, 8, 3 edictum domini deique nostri quo subsellia certiora fiunt et puros -s ordines recepit (*cf.* SVET. Dom. 8, 3 licentiam theatralem promiscue in -e spectandi inhibuit). 5, 14, 11 *al.* QVINT. inst. 6, 3, 63 decl. 302 p. 190, 24. TAC. ann. 15, 32 -um R. locos sedilibus plebis anteposuit apud circum (*cf.* SVET. Nero 11, 1 circensibus loca -i secreta a ceteris tribuit). *al.* SVET. Aug. 40, 1. CORP. VI 1796, 5 (*in amphitheatro Flavio*) equiti(bus). XII 1241 (*in theatro Arausiensi*) eq(uitum) g(radus) III. SCHOL. Iuv. 3, 154. 14, 324.

2 *iuncturae usitatiores notabilioresque*: **a** -s Romanus *nomini apponitur*: *simpliciter*: VARRO rust. 1, 2, 1 C. Agrium -em R. 2, 3, 10 *al.* CIC. Verr. II 2, 119 Cn. Sertium, M. Modium, -es R. II 5, 15 ab -e R. C. Matrinio (*eadem positio*: II 5, 155. *al.* PLIN. nat. 36, 39 TAC. ann. 6, 8. *et al.*). *et passim. frequenter in tit., v. indd. Corp. II p. 1115, III p. 2648, V p. 1165, VIII p. 1064, IX p. 762, X p. 1118, XII p. 918, XIV p. 557. 800.* *nota*: CORP. VIII 1644 hon(oratus) equi(te) R. (*i. hon. equo publico*) vixit annis LXVV (*sic*) ornatus (hon(ore) equi(tis) R. *solvit Mommsen*).

accedit 'equo publico': CIC. Phil. 6, 13 altera *statua* ⟨ab⟩ -bus R. e. p. *saep. in tit.* *cf. p. 735, 15 sqq.*

b *adiunguntur varia additamenta (adi., subst., locutiones praepositivae) spectantia ad*: α *ipsius -is auctoritatem, rei familiaris amplitudinem sim.*: CIC. Quinct. 62 -s R. locuples (Verr. II 1, 124. *cf.* TAC. ann. 2, 48 divitis). Verr. II 1, 14 vir primarius -s R. L. Flavius (II 2, 182. 4, 46 viro p. locupleti honestoque. Flacc. 46 *al. cf.* Verr. II 5, 163 primo homini). II 1, 137 homo cum primis honestus ([Brut. 205]. II 3, 148 in primis h. [epist. 13, 14, 1]. *cf.* Verr. II 3, 36 honestissimus [Cluent. 197 Manil. 4 *al. cf.* Rab. perd. 27 h. viris atque optimis civibus. Catil. 1, 21]. II 3, 60 h. et inlustribus [*cf. infra l. 38*]. Flacc. 40 h. et graves [*cf.* Balb. 11]. off. 3, 77 sane h. epist. 13, 31, 1 h. et ornato [*cf. infra l. 27*]. CAES. Gall. 7, 3, 1 C. Fufium Citam h. -em R.). CIC. Verr. II 2, 69 Q. Minucius -s R. in primis splendidus atque honestus (*cf.* II 4, 52 s. et gratioso. II 5, 161 splendidissimo [APVL. apol. 62 CORP. X 1785, 9]. Mil. 74 s. et forti. Phil. 13, 13 splendidus [fin. 2, 58 *al.* PLIN. epist. 5, 1, 1 *al.* DECRET. decur. Puteol. Marcian. (Corp. X 1784; *a. 187*) a 7. 9 CORP. V 3382 b 5. IX 47. 1681 (*a. 257*), 13. 2232 X 22. 1785, 9. INSCR. Dessau 8068 splend. eq. R. omni honore functo. *al.*]. BELL. Alex. 40, 5 s. atque inlustres [*cf. infra l. 38*] viri. *et al.*). CIC. Verr. II 3, 61 de ... -e R. spectato atque honesto. II 4, 37 a M. Coelio -e R. lectissimo adulescente (II 5, 147). Cluent. 109 -em R. in municipio suo nobilem. 198 -em R. omnium ornatissimum (Pis. 86 Planc. 32 *al. cf.* Phil. 7, 24 homini in primis ornato atque honesto civique semper egregio. epist. 13, 51). p. red. in sen. 12 praestanti dignitate hominem (TAC. ann. 16, 17 d. senatoria; *v. H. Hill, Class. Quart. 23, 1929, 33 sqq.*). Balb. 50 P. Caesium -em R. virum bonum (*cf.* 53 pater huius -is R. optimi atque ornatissimi viri. har. resp. 30 viro optimo). Phil. 3, 16 hinc (*Aricia*) -es R. lautissimi et plurimi ([et honestissimi *add. D*]. *cf.* NEP. Att. 13, 6 cum in primis lautus esset -s R. *cf.* MART. 12, 70, 6). CAES. civ. 3, 71, 1 notos -es R. (*seq. nomina.* MART. 5, 13, 2 sum ... pauper, sed non obscurus nec male notus -s. *cf. p. 713, 43*). TAC. ann. 1, 73 in Faiano et Rubrio, modicis -bus R. 2, 59 Augustus ... vetitis nisi permissu ingredi senatoribus et -bus R. inlustribus seposuit Aegyptum (4, 58. 68. 15, 28 *al.*). 11, 5 insignis -s R. CORP. V 4333 v(iro) e(gregio) eq. R.

β *patriam*: CIC. fin. 2, 58 a C. Plautio, -e R. splendido (*v. supra l. 18*) Nursino. nat. deor. 3, 74 ex agro Piceno. BELL. Hisp. 25, 4 Italicensis. 26, 2 -es R. Hastenses argento prope tecti. 31, 9 -es R. partim ex urbe (*v. infra l. 60*), partim ex provincia. LIV. 22, 42, 11 servi duo, Formiani unus, alter Sidicini -is. PLIN. nat. 7, 78 e Vocontiorum gente foederata (29, 54 e V.). 17, 122 Ateste genitus. 26, 3 Perusino quodam -e R., quaestorio scriba (*cf. p. 715, 41*). 36, 48 Mamurram, Formiis natum (*cf. infra l. 55*) -em R., praefectum fabrum Caesaris in Gallia. *al.* MART. 8, 56, 9 Tuscus -s (*Maecenas*). 10, 73, 3 de Cappadocis -s catastis. IVV. 7, 14 Asiani (SCHOL. *ad l.* -es R. ex Graecis facti) ... Cappadoces ... Bithyni (*v. app. crit.*). 8, 238 hic novus Arpinas, ignobilis et modo Romae municipalis -s. TAC. ann. 6, 27 Tiburtem -em R. SVET. Vesp. 3 Sabratensis ex Africa. *al.* *in tit.*: CORP. IV 4533 (*per iocum*) C. Hadius Ventrio -s natus Romanus inter beta et brassica (VI 1632 n. -s R. in vico Iugario. III 14403 a [*a. 244*] T. Fl. Maritimus eq. R. nat(us *vel* -ione) Bataus vixit mes. VIII dies XI *eqs. cf. supra l. 48*). II 1955 -i Romano ex civitate Cartimiana primo facto. XII 4536 s Romanus ex Hispania citeriore Segobrigens(is). INSCR. christ. Diehl 276 Blossio urbano eq. R. (279 a. *al. cf. l. 44*).

c *iuxta ponuntur vel opponuntur* senatores, cives, plebs *sim.* (*v. et p. 713, 67 sqq.*): CIC. Verr. I 7 videt senatores multos esse testes ... videt multos -es R., ... cives, ... socios (Cluent. 152. Q. CIC. pet. 29 senatores -esque R. [VELL. 2, 111, 2. *et al. cf.* BELL. Afr. 85, 8 -es R. senatoresque. *al.*]. CIC. Att. 1, 16, 3 HOR. sat. 1, 6, 77 CYPR. epist. 80, 1 p. 839, 17 *v. p. 288, 71.* CLAVD. 24, 49. *et al.*). CIC. Font. 16 quam multi -es R., quam multi tribuni (LIV. 39, 31, 16 SEN. contr. 9, 2 [25], 11) militum, quales et quot legati (32; *seq.* negotiatores ... socii). Q. CIC. pet. 53 senatus ..., -es et viri boni ac locupletes ..., multitudo (CIC. Catil. 2, 25. p. red. ad Quir. 13 senatus -esque R. [har. resp. 22 et omnes boni]. Pis. 11 STAT. silv. 2, 7, 46). STAT. silv. 1, 4, 39 patrumque -umque (MART. 14, 120 -esque patresque [*i. omnes eruditi*]. IVV. 6, 625). MART. 5, 27, 2 ingenium studiumque tibi moresque genusque sunt -is, fateor: cetera plebis habes. FRONTO p. 195, 13 N. globus -um R., pars curiae in uno homine dehonestatur. CORP. VIII 8938 dec(urionibus) et eq. R. ... sportulas distribuit.

d *genet.* -is (-um) *accedit ad subst., quae indicant cognationem c. equestris ordinis hominibus*: CIC. Mur. 16 virtute ... perfecisti, ut, cum -is R. esses filius summa tamen amplitudine dignus putarere (*ibid.* 17 Cael. 4 *al.* VAL. MAX. 7, 7, 2 splendidissimi [*v. supra l. 19*] -is R. f. SEN. dial. 4, 33, 3 splendidi. QVINT. inst. 11, 1, 28 ACT. lud. saec. Sept. Sev. 9, 12 CAPITOL. Aur. 20, 6 CORP. III 12388. VIII 11546 eq. R. filium, eq. R. IX 1655 L. Staio ... filio eq. Romani archiatri Benev(enti). X 7239 *al. cf.* X 3674 eq(uiti) R., nato eq(uite)

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

R.). Nep. Att. 12, 1 ut ... Agrippa ... praeoptaret ... -is R. filiam generosarum nuptiis (Corp. III 1182. 1217 *al.* X 1785, 9). Decret. decur. Puteol. Marcian. (Corp. X 1784, *a. 187*) a 7 Gaviae ... Curti Crispini splendidi -is Romani omnib. honorib. functi uxori Gavi Iusti splendidi equit. Romani sorori. Corp. VIII 4437 mater duorum eq. Romanorum (X 1207). VIII 5530 clarissimoru⟨m virorum⟩ et equit. R. propinquo. 7101 patri eq⟨q. Rr.⟩ (XIV 374. 2120. Inscr. Dessau 7365 [*a. 203 vel 247/248*]. 7742^c iii -um Romanor. *cf.* Corp. XI 4209 [*a. 240*] Isidoro eq. Rom. patri duorum eq(uo) pub(lico)). IX 1540 eq. R. adne(pos). Inscr. Dessau 6838 ⟨ne⟩poti.

B *per analogiam de aliarum gentium nobilibus* (*-es Campani p. 710, 10; cf. p. 713, 7*): Caes. Gall. 6, 13, 3 de his duobus generibus *hominum qui aliquo sunt numero atque honore* alterum est druidum, alterum -um (6, 15, 1; *sunt qui huc referant* Cic. Font. 26 *Gallorum* qui optuma in causa sunt -es frumentum pecuniam ... dare coacti sunt. *sed fort. -es pro accus. accipiendum. cf.* Att. 6, 2, 8). Manil. 5, 736 ut ... per ingentis populus discribitur urbes, principiumque patres retinent, et proximum equester ordo locum populumque -i (-um *GLM*) populoque subire vulgus iners videas. Cvrt. 5, 1, 23 Babylonii.

III *i. q.* ***equus*** (Gloss. V 641, 17 -em pro equo. *similiter veteres interpretes*: Gell. 18, 5, 4 Non. p. 106, 26. 295, 21 Macr. Sat. 6, 9, 8 Philarg. Verg. georg. 3, 116. *v. et l. 33 sq.; cf. Bonnet, Le Latin de Grég. de Tours 205, 3. 284; Wölfflin, Archiv 10, 1898, 286; Klotz, Archiv 14, 1906, 126; Reitzenstein, Hermes 51, 1916, 618; Svennung, Orosiana [1922] 117; Stummer, Miscellanea Biblica 2, 1934, 188*): Enn. ann. 232 denique vi magna quadrupes -s atque elephanti proiciunt sese (*hic locus fort. ita interpretandus est, ut -s 'equum' simul et 'insidentem' significet* [*cf. p. 709, 43. 58. sed cf.* Avg. civ. 19, 3 p. 353, 20 D. -s ... non homo et equus, sed solus homo est], *antiqui tamen interpretes et imitatores* -em *pro 'equo' positum esse putabant*). Verg. georg. 3, 116 frena Pelethronii Lapithae gyrosque dedere impositi dorso, atque -em docuere sub armis insultare solo et gressus glomerare superbos (Serv. *ad l.* pro equo rectorem posuit. Serv. auct. hic -em sine dubio equum dicit). Min. Fel. 7, 3 testis et Curtius, qui -is sui vel mole vel honore (*i. decore*, ἀρετῇ) hiatum profundae voraginis coaequavit (*fort. corrupt.*). Paneg. 3 (11), 8, 3 quid simile concitus -s aut velivola navis? Vvlg. Is. 21, 7 vidit currum duorum -um (רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים. *cf.* 21, 9 ascensor vir bigae -um). Ier. 46, 4 iungite equos et ascendite (*cf. infra l. 43*) -es ([סוּסִים ... פָּרָשִׁים]). *cf.* Ezech. 27, 14 equos et -es [סוּסִים וּפָרָשִׁים; *aliter p. 710, 25*] et mulos adduxerunt ad forum tuum). Oros. hist. 2, 6, 4 (equum ς, *Zangemeister. sed v. Svennung l. l.*). Greg. Tvr. Franc. 2, 24 misit pueros suos cum -bus et plaustris. 2, 38 ascenso -e (*cf. supra l. 39*. 3, 18. 4, 13 *al.*). 3, 15 stratis ... -bus. *ibid.* motis -bus discesserunt. 9, 41 nante -e ... evectus est. vit. patr. 20, 1 praebens -is pabulum. *al.*

loc. dub.: Enn. ann. 232 *v. supra l. 26.* 439 *v. p. 710, 41.* Lvcan. 6, 82 gramina (pabula *B*) ... quae currens obtrivit -s (equus *coni. Francken*) gradibusque citatis ungula frondentem discussit cornea campum (*fort. ad II A 2*). *v. et p. 711, 22.* Vvlg. II reg. 15, 1. III reg. 22, 5 (*v. Stummer l. c.*). Ioel 2, 4 quasi -es sic current *locustae* (סוּסִים). *non huc pertinent*: Bell. Hisp. 3, 6 (*v. vol. IV 362, 57*). Frontin. strat. 2, 5, 31 ut ponerent in remotissimo -es, ne fremitu eorum (*hP, om. H'*, equorum *d*) cogitata proderentur.

deriv.: equester, equitata, 2. equitatus, 1. equitare.

***equester** (-ris *v. l. 62*), -stris, -stre. [*ab* eques. *W.*] *de etymol.* (*v. Walde-Hofmann Et. Wb. p. 413*): Prisc. gramm. II 118, 10 Gramm. suppl. 68, 11. *v. et p. 718, 2.* *scribitur* aequ- Corp. XIV 2991. *litt. gr. infra l. 76.* *notatur*: eq: *v. p. 718, 33. 719, 23.* Inscr. Dessau 9154. equ: *v. p. 718, 26.* equest: Corp. XIV 2991. equestr: Corp. VI 1615. 2131 XIV 40. 42. Not. Tir. 45, 53 -r. 45, 56^a -r Romanus. 45, 58 -r ordo. *al.* 45, 70 proelium -e. *al.* *nom. sing. masc. in* -is (Prisc. gramm. II 230, 21 omnia quae faciunt feminina in 'is' sic solent etiam in masculino proferre, 'hic -r' et '-is'. Prob. cath. gramm. IV 17, 11 -is pedestris melius dicitur): Liv. 27, 1, 11. 27, 42, 2 Pavl. Fest. p. 367 Tert. spect. 9 p. 11, 2 Amm. 25, 1, 7 Origo Const. 2, 3 chron. I p. 7, 11 Serv. auct. Aen. 11, 703 *al. v. et p. 718, 31.* *de notione*: Isid. diff. 1, 195 -is ... locus, vel ordo, ut si dicas: ille homo -is (Gloss.^L IV Plac. E 7 ill⟨i⟩ honor -r) est. item: militat ille in -i ordine. orig. 9, 3, 35 -es milites docti quod equo sedeant (*cf. p. 719, 67*). Gloss.^L II Philox. EQ 2 -r ⟨ordo?⟩ ἱππικὸν τάγμα. 6 -i ἱππικῷ. III Abstr. EQ 3—4 equitatus: numerus equitum; eques et -r unum est. Abol. OR 18 ordo -r equitum ordo. Gloss. ἔφιππος. ἱππεύς. ἱππικὸς ἄνθρωπος. III 33, 4 -is dignitatis ἱππικῆς ἀξίας (388, 13). *al.* *graeca* (*v. Magie, iuris publ. sacrique voc. p. 16. 52 sq. 119. 127*): Inscr. Le Bas-Foucart-Waddington II 268 στρατι(ώτης) σπίρης ἐκουέστρης *i. cohortis -is. cf. p. 718, 65. 719, 22. 71.* *legitur pro adi. inde a* Catone, Varrone, Verg., *pro subst. inde a* Tac.; *substantivo plerumque anteponitur, praecipue loco et ordini* (*sed v. p. 719, 16. 17*). [*variat in codd. c.* eques: *v. p. 718, 31.* *coni.*: Tac. ann. 6, 35 -is (*Rhenanus*, equites tres *trad.*) proelii more. *dub.*: Inscr. Bruns fontes[7] 167 (= Corp. IV 138, *cf.* p. 193. 460) cenacula -a (*fort. i. q. 'lauta et equiti R. convenientia'* [*cf. p. 713, 26; v. et quae adn. Mommsen ad l.*]; equil(ia) tria *prop. Zangemeister*).]

I *adi.*: **A** *pertinet ad equitationem*: **1** *generatim* (*hic illic adhibetur ita, ut magis ab equo quam ab equite derivatum esse videatur [cf. Sommer, Indg. Forsch. 11, 1900, 23]: infra l. 12. 14. 28.* *de centauro infra l. 11.* *deorum est cognomen l. 25 sqq.* *usu transl. de versibus infra l. 34*): Cic. Verr. II 2, 150 statuae -es inauratae (Att. 6, 1, 17. R. Gest. div. Aug. 4, 51 s. meae pedestres et -es [*gr. 13, 7* ἀνδριάντες πεζικοὶ καὶ ἔφιπποι μου]. Liv. 2, 13, 11. *et al.* Corp. XI 1421 [*act. Aug.*]. Decret. decur. Tergest. [Corp. V 532; *a. 138/161*]. Inscr. Dessau 1390 [*Sev. et Carac. aet.*]. Corp. II 1086 III 12246, 6 XII 671, 17 XIV 353, 7 *al.*). Verg. Aen. 5, 667 cursus ... -īs. Ov. epist. 9, 100 pulsum Thessalicis agmen -e (*i. Centauri. cf. infra l. 58*) iugis. Liv. 40, 31, 5 ubi primum fremitum -em (*Gronov.*, -ium *codd.*) audivit (Fronto p. 220, 1 N.). Pavl. Fest. p. 367. Sen. Phoen. 396 -i fracta ... tellus pede. Plin. nat. 37, 111 scandere ad eas *gemmas* pigritia pedum -es populos taedet. Stat. silv. 1, 1, 46 sonipes habitus animosque imitatus -īs (*i. equitis*). Tac. Germ. 32. Svet. Nero 12, 3 instituit et quinquennale certamen ... triplex, musicum gymnicum -e (Dom. 4, 4 Schol. Verg. Veron. georg. 3, 7 *al. aliter infra l. 51*). frg. p. 337, 8 R. (Tert. spect. 9 p. 10, 26) res -is ... simplex de dorso agebatur (*ibid.* p. 340, 3 [Tert. spect. 10 p. 11, 24]). Flor. epit. 1, 1, 10 ludis (Amm. 14, 11, 12 *al.* Isid. orig. 18, 53 *v. p. 719, 72*). Sol. 7, 23 exploratione. Edict. imp. Diocl. VII 52 ⟨ce⟩ntunclum -ae (*i.* -e). X 4 capistrum. X 5 frenum. Clavd. carm. min. 47, 14 phaleras. Sidon. epist. 3, 3, 5 sellarum -ium (Cod. Iust. 11, 12, 1).

apponitur deorum nominibus: Fast. ann. Num. Ant. (Inscr. Not. d. scavi 1921 p. 83 sqq. *s. I a. Chr. in.*) Sext. 13 Fort(unae) equ(estri) (Liv. 40, 40, 10 *al.* Vitr. 3, 3, 2 Val. Max. 1, 1, 20 *al.*). Liv. 1, 9, 6 ludos ... parat Neptuno -i sollemnīs, Consualia vocat (Pavl. Fest. p. 101 Hippius, id est -r, Poseidon dictus est [Svet. frg. p. 338, 6 R. (Tert. spect. 9 p. 11, 2). Serv. auct. georg. 1, 12 *al.*]. Serv. Aen. 8, 636 Consus et -is [*Masvicius*, eques *trad.*] Neptunus dicitur). Min. Fel. 7, 3 -es fratres (*i. Castor et Pollux*). Inscr. Dessau 9154 (*a. 209/11*) Mart(i) eq(uestri). Serv. auct. Aen. 1, 720 dicta est etiam -is Venus. *singulariter de oratione metrica* (*opp.* pedester): Schol. Hor. carm. 2, 12, 11 'tu ... pedestribus ⟨dices historiis proelia Caesaris⟩' idest veritate orationis solutae 'melius' scilicet quam -bus idest metricis.

2 *speciatim in re militari* (*opp.* pedester): Cic. Verr. II 4, 122 pugna erat -is ... in tabulis picta praeclare (Liv. 1, 14, 7 -is p. [*hoc ordine*: 2, 6, 10 *al.* Cvrt. 7, 7, 32 Tac. Germ. 6. *et al.*]. 3, 70, 8 *al.* Tac. hist. 3, 8. *et al. cf.* Agr. 36 minimeque -is ei pugnae facies erat [*v. app. crit.; Persson, kritisch-exeg. Bemerk. zu den Kl. Schr. d. Tac., 1927, p. 80 sqq.*]). Cic. fin. 2, 112 -bus et pedestribus copiis (Bell. Afr. 33, 5 Liv. 22, 6, 11 *al.* Sen. benef. 6, 31, 3. *et al.*). Cic. frg. epist. V 23 (Non. p. 389, 34) -e proelium (Caes. Gall. 1, 18, 10 pr. -e [*hoc ordine*: 2, 9, 2 *al.* Sall. Iug. 60, 3 Plin. nat. 34, 66]. *al.* Hirt. Gall. 8, 12, 4 *al.* Bell. Hisp. 15, 1 *al.* Sall. Iug. 59, 3 *al.* Liv. 29, 2, 3 [pr. -e *Σ*]. *al. et al.*). Bell. Afr. 38, 3 acie (41, 2 Vell. 2, 112, 5 Cvrt. 7, 9, 13). 78, 6 auxilia -ia (Liv. 4, 32, 11 *al.*). Sall. hist. frg. 3, 102 in formam -is parmae (Liv. 26, 4, 4. *cf.* 43, 6, 6 scuta -ia). Liv. 6, 12, 10. 9, 22, 11 certamen (22, 47, 4 *al.* Frontin. strat. 2, 2, 12. *aliter supra l. 17*). 10, 5, 7 -em procellam (29, 2, 11 *al.* Tac. hist. 3, 53 [*seq.* peditum vi]). 22, 15, 8 summa -is imperii. 27, 1, 11 tumultus (30, 18, 6). 30, 17, 13 arma (35, 23, 11 *al.*). *al.* Val. Max. 8, 15, 7 *Marius* cum ... -ia stipendia mereret (Corp. XII 2602 [*p. a. 90*]. Capitol. Maximin. 2, 2). Sen. benef. 7, 3, 2 -bus turmis (Paneg. 4 [9], 5, 4 Amm. 15, 4, 10 *al.* Clavd. 26, 529. *v. et p. 719, 61*). Cvrt. 10, 9, 14 -e agmen (*cf. supra l. 11*) ... et pedites. Plin. nat. 8, 162 nos ... in libro de iaculatione -i condito (Plin. epist. 3, 5, 2). Plin. epist. 10, 106 cohortis sextae -is (Traian. Plin. epist. 10, 107 Amm. 14, 2, 12). Corp. VII 965 (*a. 222*) baselicam -em exercitatoriam ... aedificavit. Amm. 21, 13, 3 -is ⟨pedestris⟩que militiae magistros (25, 1, 11 *al.* Cod. Theod. 7, 22, 2, 1 [*a. 326*]. *al. aliter p. 719, 54*). 25, 1, 7 Tertiacorum -is numerus. 31, 8, 3 exercitus (Vvlg. apoc. 9, 16 numerus -is exercitus; *gr.* ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ). *al.* Veg. mil. 1, 27. Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 98 -em et navalem virtutem habens (ἱππικὴν ... δύναμιν). *sim. al.*

B *pertinet ad equites Romanos* (*de iudiciis p. 719, 7. 12. de theatralibus sedibus infra l. 82. p. 719, 32. 53; v. et p. 719, 74*): **1** *loci selecti*: Cic. S. Rosc. 140 eos qui -em splendorem pati non potuerunt servi nequissimi dominationem ferre posse (Planc. 12). Verr. II 3, 61 -i vetere illa auctoritate et gratia fretus. II 3, 137 hominem severum ex vetere illa -i disciplina (*cf. p. 719, 44*). Planc. 32 ea ... vetustate -is nominis, ut pater, ut avus, ut maiores ... equites R. fuerint (Plin. nat. 33, 34 M. Cicero demum stabilivit -e n. Tac. hist. 1, 13). 55. epist. 9, 13, 4 res familiaris alteri eorum valde exigua est, alteri vix -is. Att. 1, 14, 4 haec erat ὑπόθεσις: de gravitate ordinis, de -i concordia. Hor. sat. 2, 7, 53 proiectis insignibus, anulo -i Romanoque habitu. Liv. 10, 14, 11 -i (*i. equitum*) ope adiutam rempublicam. 27, 11, 13 in -bus ... notis. Vell. 2, 88, 2 Maecenas -i, sed splendido genere natus. Sen. benef. 3, 7, 7. Stat. silv. 3, 3, 143 *cunei* -es *in theatro* (*cf. p. 719, 32*). Ivv. 3, 154. Tac. Agr. 4 utrumque avum procuratorem Caesarum habebat, quae -is nobilitas est. ann. 4, 40. Svet. Galba 15, 1 senatoria et -ia officia.

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. pall. 4 p. 941 Oe. libertinos in -bus (*sc. vestibus*). PANEG. 12 (2), 14, 3 fercula sestertium milies aestimata patrimoniorum -ium pretia traxisse. EDICT. imp. Diocl. IX 9 caliсae (*err. pro* calcei) -es (*gr.* χαλτίων ἱππικῶν). CORP. XIV 373 decuriali decuriae -is.

2 *iungitur c. certis quibusdam subst.*: *acced.*: ordo: GRACCHAN. Plin. nat. 33, 36 quod ad -em o. attinet, antea trossulos vocabant. VARRO frg. Non. p. 454, 19 -i ordini iudicia tradidit ac bicipitem civitatem fecit. CIC. Verr. I 38 cum -r o. iudicaret (II 3, 94. 224. *cf.* Scaur. frg. 4 ASCON. Scaur. p. 24, 14 St. TAC. ann. 12, 60 *al.*). II 2, 175 principes -is o. (Planc. 41 Rab. Post. 3 *al.* VELL. 2, 127, 3. *et al. cf.* PLIN. nat. 17, 245 e primis -is o. SVET. Aug. 106, 4 primores). CIC. Verr. II 3, 223 nisi ad -em o. iudicia referantur (*cf.* Cluent. 130 LIV. perioch. 71 p. 81, 25 SVET. Iul. 41, 2 *al.*). Cluent. 150 (*seq.* in ceteros ordines). Mur. 40. Sull. 72 homines ... et nostri et -is o. (*cf.* Brut. 180). dom. 74 proximus est huic dignitati (*sc. senatoriae*) o. -r. *al.* Q. CIC. pet. 50 studia publicanorum et -is o. CAES. civ. 1, 51, 3. NEP. Att. 18, 2 contentus o. -i, quo erat ortus. LIV. 4, 13, 1 Sp. Maelius ex -i o. (PAVL. FEST. p. 7 adlecti ... qui ... ex -i o. in senatorum sunt numero adsumpti. *al.* PLIN. nat. 6, 160 *al.* SVET Aug. 63, 2. *et al.*). 9, 38, 8 ob amissos quosdam -is o. *al.* R. GEST. div. Aug. 6, 24 ⟨senatus et equ⟩ester o. populusque Romanus universus ⟨appellavit me patrem p⟩atriae (*gr. 18, 20* τὸ ἱππικὸν τάγμα). INSCR. numm. Cohen I p. 76 nr. 87 (*Augustus*) consensu senat. et eq. ordin. p. q. R. (*cf.* I p. 286 nr. 96 [*Nero*]. III^2 p. 240 nr. 104 [*Commod.*] -r o. principi iuventutis). SEN. suas. 7, 1 tot praetorii, tot consulares, tot -is o. viri (PLIN. nat. 5, 12. FRONTO p. 165, 11 N. duo egregi viri alter -is alter senatorii o. [CORP. XIV 4452; *a. 249*]. *et al.*). VELL. 2, 76, 4. VAL. MAX. 3, 2, 9 flos ... o. -is (PLIN. paneg. 23, 3 [*cf.* 23, 1 -is o. decora, *i. splendidissimos*]. FLOR. epit. 3, 21, 5). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668; *a. 48*) 2, 11 -is o. ornamentum L. Vestinum. PLIN. nat. 33, 152 Arellium Fuscum motum -i o. *al.* TAC. ann. 2, 83 -r o. cuneum Germanici appellavit, qui iuniorum dicebatur (*v. p. 718, 82*). *al.* SVET. Aug. 2, 2 in -i o. constiterunt usque ad Augusti patrem (POMPON. dig. 1, 2, 2, 44 VLP. frg. Vat. 187). *al.* ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32328) 12. CORP. XIV 4303 (*Sev. Alex. aet.*). VI 2131. IX 335 splendidis(simi) -is ⟨ordinis?⟩ Crementorum (?). XIV 40. 42. *et al.* aes: CATO or. frg. 64, 2 de a. -bus. PAVL. FEST. p. 81 -e a., quod equiti dabatur. FEST. p. 371 vectigal aes appellatur, quod ob tributum et stipendium et a. -e ... populo debetur. GAIVS inst. 4, 27. census: *v. vol. III 810, 79 sqq.* (*cf. p. 718, 77. l. 2.* HOR. ars 383). dignitas: TAC. hist. 2, 57. 4, 39 CORP. V 875, 5 (*a. 105*). SVET. Claud. 24, 1 senatoriam d. recusantibus -em quoque ademit. *et al.* (*v. vol. V 1, 1138, 4 sq.*). familia: CIC. Verr. I 30 ex acerrima illa -i f. et disciplina (*cf. p. 718, 73*). SVET. Iul. 1, 1 *al.* (*v. vol. VI 1 243, 66 sq.*). gradus: *v. vol. VI 2, 2152, 59 sqq.* locus: RHET. Her. 4, 47 qui -em l. splendidissimum cupit esse in civitate. CIC. Verr. II 2, 174 ab homine ... non ex -i l. profecto (leg. agr. 2, 32 Planc. 14 Q. CIC. pet. 13). leg. agr. 1, 27 me ... quem -i ortum l. consulem videt (Planc. 17 VAL. MAX. 4, 7, 4 TAC. ann. 3, 30 *al.*). Mur. 16 pater ... fuit -i loco (*sim.*: TAC. ann. 6, 7 Minucius -i l.). Planc. 14. rep. 1, 10 -i l. natus (VELL. 2, 128, 2 ASCON. tog. cand. p. 64, 11 St. *cf. p. 718, 81*). POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 *Balbus* XIV fecerat ordines -is l. *in theatro Gadensi.* LAMPR. Comm. 6, 2 -is l. viros. *et al.* militia (*v. Mommsen, Staatsr. III p. 543. -is haud raro omittitur, e. g.* CORP. X 1493. *v. s.* militia): VELL. 2, 111, 3 finita -i m. PLIN. epist. 7, 25, 2 -bus m. ... integerrime functus (SVET. vita Plin. p. 92, 6. CORP. V 8659. VIII 21830 omnibus. XIV 4250. *cf.* III 1198 omnib. -b(us) milit. perfunc(to) [6756 XII 1856]). SVET. Aug. 46 *al.* PAPIN. dig. 29, 1, 43 -i m. exornatus (CORP. VIII 9760. *cf.* III 6757 ornato). CORP. III 14207, 16. VI 1615 ord(ine) -(is) milit. comparato. *aliter p. 718, 62.* turma (*cf. p. 718, 56*): CORP. III 12721 viro ex -bus t. egregio. V 1874 seviro -ium t. VIII 627 in -es t. adlecto a divo Alexandro. INSCR. Dessau 1050 (*suppl.*).

II *subst.*: A *i. q. eques*: 1 *i. q. vir equestris ordinis*: TAC. ann. 12, 60 -es qui Aegypto praesiderent. 13, 10 Carrinas Celer senator ... Iulius Densus -r. 2 *i. q. miles -ia stipendia merens* (*cf. p. 717, 70 sqq. de gladiatore infra l 73*): ORIGO Const. 2, 3 chron. I p. 7, 11 in Sarmatas iuvenis -is militans. VVLG. III reg. 4, 26 habebat ... duodecim milia -ium. PAVL. NOL. carm. 32, 13 mergi infestos vidit -es. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 204 (ἱππέων). 1, 264 (τοὺς ἱππέας, ἱερέας *ci. Bekker*). ISID. orig. 18, 53 de ludo -i (*v. p. 718, 21*). genera gladiatorum plura, quorum primus ludus -ium. duo enim equites *eqs.*

B *n. pl.* equestria, -ium. *loca sc. equitibus in theatro assignata* (*c. subaudiendo sensu obscaeno l. 78*): SEN. contr. 7, 3 (18), 9 *Caesar Laberium* iussit ire sessum in -ia. SEN. benef. 7, 12, 3. 4 habeo in -bus locum. PETRON. 126, 10 ego etiamsi ancilla sum, numquam tamen nisi in -bus sedeo. SVET. Cal. 26, 4.

v. Onom. s. Equester, Equestris colonia. *Rehm.*

*equidem. [*potius c.* ē- castor *conferendum, quam ex* *egoquidem *ortum esse videtur. W.* (*cf. Walde-Hofmann, Et. Wb., ubi plura; ex* ego quidem *Stolz-Schmalz, Lat. Gramm.^{5} p. 282. 469. 665. cf. p. 720, 13 sqq.*).] *scribitur* ecq-: PLAVT. Stich. 342 *A.* aeq-: CIC. leg. 3, 26 *B.* haec quidem: RHET. Her. 4, 43, 56 *H. et al.* *de notione et usu* (*fusius tractant: Hand, Tursell. s. v.; Ribbeck, Lat. Partikeln p. 36 sqq.; rectius Jordan, Krit. Beiträge z. Gesch. d. lat. Sprache, p. 314 sqq.*): *ex grammat. doctrina*: FEST. p. 343 'sultis' si voltis significat composito vocabulo, ita ut alia sunt: ... -m ego quidem (SERV. auct. georg. 1, 193 SERV. Aen. 8, 471. *cf. l. 6. 7*). SERV. auct. Aen. 1, 335 -m nunc 'ego quidem' significat, alias expletiva particula est (*cf.* SERV. Aen. 1, 576 -m in omni Vergilio 'ego quidem' significat, sed in aliis et pro 'quidem' tantum ponitur; *seq.* CIC. Mil. 5 [*v. p. 722, 9*]. PERS. 5, 45 [*v. p. 723, 20*]). '-m' *ex* 'ego quidem' *compositum esse negat* PRISC. gramm. III 103, 5 *sqq.* (*sim.* CLEDON. gramm. V 73, 12). *enumeratur inter coniunctiones approbativas*: PRISC. gramm. III 97, 5; *completivas: ibid.* 102, 12; *expletivas*: GRAMM. suppl. 57, 20. 169, 6. *cf. supra l. 6.* *coniungitur ap. script. ante* APVL. *plerumque c. prima pers. verb. sing., ita ut ex* ego quidem *derivatum esse appareat (intellegas 'semel', nisi alium numerum adscriptum invenies; sic et in seqq.)*: *ap.* PLAVT. *fere 160ies*, CAECIL., TER. *fere 30ies*, LVCIL., ACC., AFRAN. (*cf. et l. 44*), VARRO ling., RHET. Her. *bis*, CIC. *fere 320ies*, CATVLL., CAES. *bis*, SALL. *8ies*, PS. SALL. *ter*, VERG. *36ies*, CIRIS *4er*, HOR. sat. epist. *4er*, OV. *26ies*, NVX, LIV. *39ies*, VELL., VAL. MAX., PHAEDR. *4er*, SEN. *17ies*, OCTAVIA, CVRT. *12ies*, LVCAN., PERS., PETRON. *5ies*, CALP. *bis*, PLIN. nat. *68ies*, VAL. FL. *7ies*, SIL. *7ies*, STAT. *23ies*, QVINT. inst. *29ies*, decl. *10ies*, TAC. *5ies*, PLIN. min. *19ies*, SVET. *ter*, APVL. apol. flor. Socr. *19ies*. *restituitur prima pers. verbi sing.*: CIC. Sest. 122, *v. p. 721, 46.* LIV. 26, 22, 14 PLIN. nat. 25, 154. *in sermone autem vulgari etiam c. reliquis verbi personis componitur* (*primum, ut videtur, in iuncturis velut* atque -m, me -m, dum -m, certe -m *sim. c.* quidem *confusum [an per soni similitudinem?], deinde liberius pro partic. affirmativa adhibitum [in initio sententiae inde a Varrone, v. p. 723, 47]. v. supra l. 15 sq.*): *ap.* PLAVT. *fere 9ies* (*v. p. 722, 75 sqq. 84. p. 723, 7 sqq.; at cf. infra l. 53. 54 bis. 55. 57. 60. 61*), TER. (*v. p. 722, 81*), TVRPIL. (*v. p. 723, 1*), VARRO rust. (*v. p. 723, 47*), CIC. (*v. p. 723, 49; at cf. l. 24. 60*), LVCR. (*v. p. 723, 12*), SALL. *ter*, PS. SALL., AETNA, PROP., LIV. (*at v. supra l. 24*), GERM., CVRT. *bis*, LVCAN., PERS. *bis*, STAT. *bis*, TAC? (*v. infra l. 54*), APVL. met. *11ies*, mund., Plat. *bis*; *crebrescit ap. posterioris aetatis scriptores.* ego quidem *legitur* (*v. l. 15 sq.*): PLAVT. *12ies*, CATO, CIC. Att. epist. *6ies*, CAECIN. Cic. epist., CAEL. Cic. epist. *ter*, POLLIO Cic. epist., CASS. Cic. epist., SALL., LIV. *ter*, VAL. MAX., SEN. dial. nat. epist. *5ies*, CVRT., PETRON. *bis*, QVINT. inst. *6ies*, decl. *ter*, PLIN. min. *bis*, APVL. met. *bis*. GLOSS.L III Abstr. EQ 6 ego quidem. II Philox. EQ 7 ἐγὼ μέν. GLOSS. ἐγὼ μὲν οὖν. NOT. Tir. 3, 84. *in Graecis respondent*: ἐγὼ μέν: *p. 721, 36.* ἔγωγε: *p. 722, 40.* μέν: *p. 724, 14. 15. 18. 24. 25. 37. 40. 42.* [*in locis lacunosis*: PLAVT. Cist. 368 AFRAN. com. 182. 366 FRONTO p. 166, 20 N. *ad I*: *variat c.* quidem: SEN. contr. 1, 1, 4 PLIN. nat. 27, 99. *v. p. 721, 24. 722, 10. 11. 16. 30.* *c.* et quidem: CIC. fin. 2, 27 LIV. 5, 54, 3 PLIN. nat. 27, 99 QVINT. inst. 6, 1, 38. *v. p. 722, 10. 17.* *c.* ego quidem: QVINT. inst. 8, 6, 36. *restituitur pro* quidem: *v. p. 721, 14. 30.* PLAVT. Capt. 249. 394 Mil. 1073 CIC. Scaur. 49 rep. 1, 30 (*Moser*). fin. 2, 16 Att. 7, 22, 2. 9, 18, 3. 16, 16, 5 epist. 9, 6, 2 TERT. adv. Hermog. 16 p. 143, 9. *falso trad. pro* quidem: PLAVT. Curc. 387 *al.* *ad II*: *variat c.* quidem: *v. p. 723, 22. 724, 7. 16. 23. al., post* me (*cf. p. 723, 9*): PLAVT. Epid. 497 Stich. 329 TER. Ad. 899 TAC. dial. 27; mi: PLAVT. Mil. 158; quando (*v. p. 723, 1*): PLAVT. Trin. 352; atque: *v. p. 722, 77. 81.* *c.* et quidem: *p. 723, 54. 55. 63. al.* IVST. 39, 3, 8 HEGES. 2, 17, 1 HIER. interpr. Iob 14, 18. *falso trad.*: PLAVT. Persa 639 (*P*, eo *A*). Poen. 291 (*A*, idquidem *P*). QVINT. decl. 340 p. 343, 27 (*corr.* ecquid). APVL. mund. 12 (*corr.* et quidam). PANEG. 12 (2), 30, 5 (*corr.* ⟨t⟩e quidem). *pro* quidem: PLAVT. Men. 309. 551 Rud. 827 CIC. Flacc. 5; *pro* et quidem: PLAVT. Persa 187 (*P*). CIC. fin. 3, 9 (*dett., v. Madvig ad l.*). *al. cf. p. 723, 69 sqq.*]

particula sive affirmativa sive concessiva: I *c. prima persona verbi sing. fere i. q.* ego quidem (*hic illic notione vocabuli 'ego' debilitata non tam ad verbum quam ad aliam quandam sent. vocem spectare videtur: ex gr. l. 78. p. 722, 8. 12.* CIC. Lael. 25 Att. 12, 14, 3 epist. 3, 12, 3 *al.* APVL. met. 9, 2. 4 *v. p. 723, 24. 39*):

A *de usu* (*multa exempla omittuntur*): 1 *praevalente vi affirmativa*: a *in universum*: PLAVT. Asin. 607 apud Orcum te videbo. nam -m me ... a vita abiudicabo. Aul. 714 Cist. 526. Poen. 278 nam Venus non est Venus: hanc -m Venerem venerabor. *al.* TER. Haut. 569 ut -m, ita me di ament, metui, quid futurum ... esset! *al.* CIC. Verr. I 3 -m ut de me confitear, iudices, ... numquam ... tantum periculum mihi adire visus sum (*sim.* TAC. dial. 7, 1. *cf.* CIC. Cluent. 4 -m, quod ad me attinet, ... nescio. Cael. 6 *al.*). Rab. perd. 30. Phil. 1, 37 -m is sum, qui istos plausus ... contempserim; idemque *eqs.* div. 2, 52 quid ego haruspicum responsa commemorem (possum -m innumerabilia), quae *eqs.*? Att. 10, 4, 5 proficiscar magno -m cum dolore. *saepe.* VERG. georg. 1, 193. Aen. 10, 29 -m credo, mea volnera restant ([-m, credo, *eqs. Hand, Tursell. p. 428, vix recte, v. l. 7. 19*]. LIV. 28, 27, 8 CVRT. 3, 12, 18). *al.* LIV. 28, 27, 10 *al.* SEN. nat. 1 praef. 3 QVINT. inst. 2, 13, 8 *al. et talia saepe.* *in aposiopesi*: OV. epist. 12, 207. b *specialia quaedam*: α *ponitur in responsis*: (I) *in dialogo* (*verbo iterato p. 721, 10 sqq., suppl. p. 721, 19 sqq.*): PLAVT. Amph. 328 illic homo ... sibi malam rem arcessit iumento

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

suo. :: non -m ullum habeo iumentum. 720 insaniā *est gravida*. :: -m sana sum (730). Asin. 171. 625. Aul. 650 laevam *manum* ostende. :: quin -m ambas profero. Bacch. 437. Capt. 578 tun te gnatum memoras liberum? :: non -m me Liberum, sed Philocratem esse aio. Men. 618. Merc. 583 quin ergo imus ...? :: -m te sequor (*cf.* Most. 857 Poen. 1161). 709 *al.* TER. Andr. 327 obsecro ... ut ne ducas. :: dabo -m operam. Haut. 547 *al.* CIC. de orat. 1, 111 leg. 1, 8. 2, 2 illo loco libentissime soleo uti ... :: -m, qui nunc potissimum huc venerim, satiari non queo. ac. 2, 10 fin. 4, 2 Tusc. 4, 10 *al.* HOR. sat. 2, 1, 79 PHAEDR. 1, 1, 11. *iterato verbo* (*in lusu verb. l. 15*): PLAVT. Amph. 368 advenisti ... consutis dolis. :: immo -m tunicis consutis huc advenio, non dolis. 576 Asin. 622 Aul. 307. Bacch. 99 sine. :: sino -m, si lubet (419). 1063 Cas. 791. Curc. 156 tace. :: taceo hercle ⟨e⟩quidem (*add. Fleckeisen*). Men. 503. Mil. 1424 (*v. l. 10*) verberon etiam, an iam mittis? :: mitis sum -m fustibus. Persa 44 *al.* TER. Andr. 659 Hec. 85 *al.* CIC. de orat. 2, 128 'illa deprome nobis *eqs.*' 'depromam -m' inquit *Antonius* (*cf.* leg. 2, 18). leg. 2, 69 *al.* VERG. Aen. 3, 315 'vivisne?' ... 'vivo -m'. HOR. sat. 2, 5, 23 LIV. 32, 32, 14 SEN. Ag. 158. *et al.* *suppl. verbo*: PLAVT. Men. 369 quicum haec mulier loquitur? :: -m tecum. 1079 tun meo patre es prognatus? :: immo -m ... meo. Persa 225 ecquid habes? :: ecquid tu? :: nil -m (TER. Andr. 858 CIC. nat. deor. 1, 67 HOR. sat. 2, 6, 53). Stich. 342 TER. Ad. 641. Hec. 814 cessas? :: minime -m. Haut. 518 quid tu istic (*sc. facis*)? :: recte -m. CIC. part. 132 (quidem *P*). (II) *post interrogationes ab ipso loquente factas*: PLAVT. Mil. 1097 quid me consultas quid agas? dixi -m tibi quo id pacto fieri possit (CIC. Mil. 45). *al.* VARRO ling. 9, 32 ecquid... nescis *eqs.*? -m non dubito, qui⟨n⟩ *eqs.* (CIC. Planc. 18 OV. trist. 4, 3, 27). RHET. Her. 4, 43, 56. CIC. Tull. 29 si... ego me... si⟨c⟩ defendam..., ecquis me audiat? non opinor ⟨e⟩quidem (*add. Halm*), quia *eqs.* Flacc. 27 utrum ... hoc Graeci statuent ... an nostri praetores ...? -m existimo *eqs.* (Sest. 125 Balb. 15 Phil. 1, 17). Balb. 29 Marcell. 22. Phil. 10, 15 veteranis suspectum nomen est M. Bruti? ...; -m non arbitror (de orat. 3, 139 CELS. dig. 33, 10, 7, 2 APVL. apol. 30). Tusc. 1, 98 ut ... conloqui cum Orpheo ... liceat, quanti ... aestimatis? -m saepe emori ... vellem ([*cf. Plato apol. p. 41ᴬ* ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ϑέλω τεϑνάναι]. LIV. 8, 20, 12). Cato 83 epist. 4, 7, 4. 16, 17, 1 *al.* SALL. epist. Pomp. 4 utrum censetis me ... posse? -m fateor me *eqs.* (LIV. 5, 54, 3 PETRON. 91, 8 *al.*). *al.* OV. met. 8, 497 *al.* LIV. 5, 53, 7. 38, 49, 3 *al.* CVRT. 6, 3, 14 QVINT. inst. 2, 17, 4 *al.* AVR. Fronto p. 38, 17 N. APVL. apol. 14. *et al.* *β distinguitur expressis verbis ab altera persona* (*verbo suppl. infra l. 59*): PLAVT. Amph. 411 quae dixisti ... omnia ementitu's: -m Sosia Amphitruonis sum. Capt. 543 -m tam sum servus quam tu (*cf.* CIC. de orat. 1, 213. 2, 186). Epid. 585 *al.* CIC. dom. 44. Sest. 72 vos haec melius scire potestis, -m audita dico (*cf.* 122 quae ... significatio fuerit ..., -m audiebam [*ed. Ascens. 1531*, audiebamus *codd.*], existimare facilius possunt qui adfuerunt). Pis. frg. 2. Att. 6, 1, 14 Parthicum bellum impendet. Cassius ... litteras misit, ... quibus recitatis puto fore ut ... commoveatur senatus. -m sum in magna animi perturbatione (*similiter in narratione*: 14, 22, 2 epist. 10, 14, 1 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2 PETRON. 126, 11 *al.* PLIN. epist. 1, 13, 5. *et al.*). 6, 3, 4 de urbanis rebus ... plura tu scis ...; -m doleo non me tuis litteris certiorem fieri. 11, 24, 2 epist. 11, 27, 7 ad Q. fr. 3, 1, 3. *saepe.* CAES. civ. 2, 32, 14 -m me Caesaris militem dici volui, vos me imperatoris nomine appellavistis. OV. met. 8, 722. 15, 359 fama est *eqs.*; haud -m credo (*cf.* CVRT. 9, 1, 34). LIV. 21, 46, 10 servati consulis decus Coelius ad servum ... delegat; malim -m de filio verum esse, quod et plures tradidere auctores (*cf.* 23, 16, 15. 30, 3, 6). *al.* VELL. 1, 7, 3. PLIN. nat. 10, 136 -m et tragopana (*sc. fabulosam reor*), de qua plures adfirmant maiorem aquilā. 18, 303 *al.* QVINT. inst. 3, 1, 12. 8, 6, 36 illa ... quidam καταχρήσεις volunt esse, cum *eqs.*; a quibus -m (ego quidem *A*) dissentio. *al.* PLIN. epist. 6, 17, 5 *al.* FRONTO p. 120, 16 N. *et sim. saepe.*

γ legitur in sententiis restringentibus (*interiectis infra l. 69*): CIC. fin. 2, 28 haec ... liberius ab eo dicuntur. ... quod -m non reprehendo. Tusc. 1, 77 catervae ... contra dicentium, nec solum Epicureorum, quos -m non despicio, sed ... doctissimus quisque ... disseruit. *al.* SEN. epist. 115, 18 *al.* CVRT. 4, 3, 23. PLIN. nat. 15, 76 quo nihil -m duco mirabilius (22, 10 *al.*). *al.* *in sent. interiectis*: CIC. rep. 2, 55 ut -m (ego quidem *corr. m.², Ziegler; at v. p. 720, 37*) intellego (Att. 13, 47ᵇ, 2 existimo. PLIN. nat. 7, 104 arbitror [14, 148 *al.*]. 7, 115 reor. 29, 21 credo. 30, 8 invenio). fin. 4, 13 quantum -m intellego (APVL. apol. 80). PLIN. nat. 2, 91 quod -m sciam ([10, 50. *al.*]. *sic c. coniunctivo*: 2, 220 noverim. 7, 128 compererim. 7, 153 adnotaverim. 13, 3 inveniam [13, 119 *al.*]. *al.*). *cf. A. Ludewig, Quomodo Plinius maior, Seneca, eqs. particula 'quidem' usi sint, stud. philol. Prag. III, 1881, p. 34 sq.*

2 *praevalente vi concessiva*: *sequitur*: sed (*cf.* CIC. Att. 4, 7, 3 -m dolui: ὁ δὲ οὐκ ἐμπάζετο μύϑων): PLAVT. Rud. 1103 dixi -m, sed si parum intellexti, dicam denuo. TER. Hec. 219 ACC. trag. 19. RHET. Her. 4, 52, 65 'occidar -m, sed victus non peribo'. CIC. har. resp. 47 *tela* quamdiu haerebant in uno me, graviter -m, sed aliquanto levius ferebam. Rab. Post. 6. 42 Mil. 65. Lig. 10 non nihil -m ... etiam tuam, sed multo magis patris tui prudentiam desidero. 28 pacis -m semper auctor fui, sed tum sero (Att. 5, 9, 3 epist. 10, 19, 1). Phil. 12, 3 de orat. 2, 316. Att. 9, 5, 3 intellego serius -m, quam vellem ..., sed video *eqs. saepe.* VERG. Aen. 9, 205 HOR. epist. 2, 1, 69 OV. trist. 2, 341 *al. et postea saepe.* sed tamen: CIC. Sull. 23 -m ... laetor *eqs.*; sed tamen ... puto. Flacc. 66 de orat. 1, 52 epist. 3, 6, 4 *al.* LIV. 9, 17, 5 PANEG. 4 (9), 16, 5 *al.* verum (verum tamen): PLAVT. Merc. 264 *al.* TER. Haut. 647 CIC. de orat. 2, 356. Att. 13, 2, 1 tuas litteras hodie exspectabam, nihil -m ut ex iis novi ... verumtamen. *al.* vero: CIC. Mil. 5 (*ET, Quint. inst. 8, 6, 48. al.*; -m ego *Serv.* [*v. p. 720, 8*]; et quidem *H*; quidem *Pomp. gramm. V 306, 8*). Phil. 9, 5 (quidem *V*). de orat. 2, 6 *al.* PLIN. epist. 6, 4, 4. tamen: CIC. Phil. 5, 19 locutus sum ... minus -m libere quam mea consuetudo, liberius tamen quam periculi minae postulabant. leg. 3, 26 *al.* OV. epist. 8, 75 vix -m memini, memini tamen. *al.* LIV. 4, 3, 2 PLIN. nat. 29, 24 epist. 2, 11, 11 *al.* CYPR. unit. eccl. 23 p. 230, 14. *et al.* autem: CIC. Phil. 8, 31 (quidem *V*). nat. deor. 1, 23 epist. 13, 16, 1. CIC. Lig. 30 causas, Caesar, egi multas -m (et quidem *HVβ, Quint. inst. 7, 4, 17 A [in ras.], M*) tecum, ... certe numquam hoc modo.

B ***iuncturae selectae*:** 1 *voces frequentiores, quibus -m adiungitur*: a *verba*: cedo -m: VERG. Aen. 2, 704 *al.* SIL. 3, 115 STAT. Ach. 1, 396 Theb. 7, 178 *al.* CLAVD. 5, 216. credo -m: PLAVT. Pseud. 1302 TER. Eun. 739 CIC. rep. 6, 10 Att. 11, 6, 2 *al.* VERG. Aen. 4, 12 *al.* CVRT. 8, 10, 15 VAL. FL. 4, 477. *et al.* dicam -m: CIC. de orat. 1, 111 *al.* VERG. Aen. 6, 722 *al.* CIRIS 266 STAT. Theb. 4, 636 MIN. FEL. 16, 1. dixi -m: *v. p. 721, 26. 79.* PLAVT. Curc. 608 *al.* TER. Haut. 616 HOR. sat. 2, 5, 23. scio -m: PLAVT. Asin. 842 Most. 754 *al.* TER. Andr. 659 *al.* CIC. Att. 11, 24, 2 SALL. epist. Mithr. 16. *et al.* b *coniunctiones, adverbia*: atque: PLAVT. Aul. 714 *al.* TER. Ad. 850. CIC. Cael. 63 (quidem *GE*). epist. 7, 25, 2. VERG. Aen. 1, 619 memini (7, 205). *al.* haud: PLAVT. Merc. 512 dico (TER. Hec. 232). VERG. georg. 1, 415 credo (*v. p. 721, 56*). Aen. 1, 335. 5, 56 reor (CLAVD. carm. min. 17, 31). *al.* OV. met. 8, 497. LIV. 5, 34, 6 miror (SIL. 11, 556). *al.* SEN. Herc. f. 415. *al.* SIL. 14, 173. *et al.* iam pridem: PLAVT. Poen. 156 audivi (TER. Hec. 219). 1347 scivi (1391). immo: PLAVT. *v. p. 721, 11. 21.* Aul. 307 *al.* nam: PLAVT. *v. p. 720, 69.* Bacch. 369 *al.* APVL. apol. 56. 59. neque (nec): PLAVT. Bacch. 419 Curc. 565 *al.* CIC. Tusc. 3, 41 nec -m habeo, quod *eqs.* (*Epicur. π. τέλους frg. 67 p. 120, 1* οὐ γὰρ ἔγωγε *eqs.*). *al.* nihil (nil): *v. p. 721, 22.* PLAVT. Aul. 635 *al.* CIC. div. 1, 11 OV. am. 3, 14, 41 *al.* VAL. FL. 8, 420. *et al.* non: PLAVT. Bacch. 1061 accipiam (*cf.* 1063). *al.* TER. Ad. 641 CIC. Att. 12, 14, 3 *al.* CATVLL. 108, 3. VERG. ecl. 1, 11 invideo (NVX 33). Aen. 4, 330 *al.* CIRIS 19 *v. infra l. 65. al.* HOR. epist. 2, 1, 69 OV. epist. 6, 79. *saepe.* LIV. 27, 13, 6 *al.* SEN. Herc. f. 348 PERS. 5, 19 STAT. Theb. 2, 156 *al. et al.* sic: CIC. de orat. 2, 186 VERG. Aen. 6, 690 STAT. Theb. 5, 617. tum: CAECIL. com. 28 TER. Eun. 597. vix: OV. epist. 8, 75 *v. supra l. 14.* trist. 3, 10, 35 credar (Pont. 4, 3, 27 *al.*). *al.* LIV. 23, 16, 15. -m etiam (et): CIC. de orat. 2, 362 puto (fin. 4, 13). off. 1, 37 animadverto (*cf.* epist. 15, 4, 14). *al.* VERG. Aen. 11, 111 SEN. Ag. 158. PLIN. nat. 7, 144 duxerim (18, 288). *al.* PLIN. epist. 6, 4, 3. *et al.*

2 *accedunt particulae affirmativae*: certo (certe): PLAVT. Amph. 447 -m certo idem sum (Mil. 433). Bacch. 437 Persa 209 *al.* VERG. ecl. 9, 7. ecastor: PLAVT. Amph. 698. 714. 730 Men. 658. edepol: PLAVT. Amph. 282 credo (Vid. 44). Aul. 215 Merc. 508 *al.* hercle: PLAVT. Asin. 622 Aul. 640 Bacch. 890. Cist. 52 (*v. adn.*). Curc. 156 *v. p. 721, 14.* Epid. 484 *saepe.* TER. Phorm. 807. pol: PLAVT. Bacch. 89 Most. 178 *al.* TER. Eun. 876.

3 *ad -m accedit attributum*: a *pronomen*: ego *per pleonasmum*: *v. p. 270, 37 sqq.* PLAVT. Merc. 264 QVINT. decl. 323 p. 273, 20. *falso trad. v. supra l. 9.* *cf.* CIC. de orat. 2, 25 sic ego, si iam mihi disputandum sit ..., nolim -m apud rusticos, sed multo minus apud vos. Att. 12, 38, 1. CIRIS 19 si me ... Sapientia pangeret arce ..., non ego te talem venerarer munere tali, non -m, ... sed *eqs.* FRONTO p. 80, 3 N. ipse: PLAVT. Amph. 754 qui ipsus -m ... conspicio. VERG. georg. 4, 147 LIV. 45, 38, 1. OCTAVIA 540 hoc -m et ipse credidi (HIER. epist. 1, 3, 4). b *subst. vel adiect.*: CIC. de orat. 1, 154 -m mihi adulescentulus proponere solebam (PLIN. epist. 7, 20, 4). Att. 3, 8, 2 -m adhuc miser ... maneo Thessalonicae. LIV. 25, 6, 7 -m miles. PLIN. epist. 2, 13, 8 -m iuvenis.

II ***c. reliquis verbi personis*:** A *praevalente vi affirmativa*: 1 *adhaeret singulis vocibus, quas vel efferendo vel restringendo praeter ceteras distinguit; fere i. q. quidem*: a *copulae* atque: PLAVT. Bacch. 974 *Priamus* quadrigentos filios habet, atque -m omnis lectos sine probro. Epid. 30 pol illa ad hostis transfugerunt. :: armane? :: atque -m (*sic Luchs, Leo*; quidem *codd.*) cito. Mil. 650 o lepidum semisenem ... atque -m plane educatum in nutricatu Venerio. Poen. 1240 filias ... celavistis ... atque -m ingenuas. Trin. 611 ilico *actumst* ... atque -m ipsus ultro venit Philto oratum filio. TER. Eun. 956 conligavit? :: atque -m (*sic Don. in lemm.*, quidem *codd.*) orante ut ne id faceret Thaide.

b *coniunctionibus*: PLAVT. Stich. 554 quattuor *tibicinas* ... dato, dum -m (quidem *alii*) hercle quod edint addas. TVRPIL.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

com. 158 quando -m (*codd. Nonii p. 522, 4 praeter* LA^AC^A [et quidem]) amorem ... lenivit dies (*v. p. 720, 54*). APVL. met. 5, 1 opes ceterae maiestati domus respondent, ut -m illud recte videatur *eqs.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 183 cur -m diversa sint homines voluntate, non curo.

c *quibuslibet variis vocabulis* (*inter vocabula arte cohaerentia v. infra l. 32 sqq.*): PLAVT. Aul. 138 decet te -m vera proloqui (tequidem *Bothe, Lindsay*). Epid. 16 scurra es. :: scio te esse -m hominem militarem (-m *c.* scio *coniungunt alii*). 378 m e -m certo servavit (PERS. 1, 110 per me -m sint omnia protinus alba. *cf. p. 720, 53*). 603 hinc Athenis civis eam emit Atticus: adulescentem -m dicebant emisse. LVCR. 3, 1078 certe -m (certa quidem *Avancius, at v. Heinze ad l.*) finis vitae mortalibus adstat. SALL. Catil. 52, 11 iam pridem -m nos vera vocabula rerum amisimus. 52, 16. 58, 4 scitis -m, milites, *eqs.* AETNA 458 haud -m mirum ... restat (GERM. 440 haud -m possis alio contingere signo, quae divis sedes [*cf. Arat. 456* οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων ἐπιτεκμήραιο]. LVCAN. 8, 824). PROP. 2, 31, 5 hic -m Phoebo visus mihi pulchrior ipso ... carmen hiare lyra. FEST. p. 333 scribas... antiqui et librarios et poetas vocabant. at nunc dicuntur scribae -m librari. PERS. 5, 45 non -m hoc dubites, amborum ... consentire dies. DECL. in Catil. 39 hi s u n t -m, quos ... calamistratos... obvolitare cernimus (41 [quidem *γbz*]). 40 (quidem *EHY*). *al.* APVL. met. 2, 13 quam olim -m exoptatus nobis advenis? 4, 2 *caliculi* quos -m ... vulgus ... rosas laureas appellant. 8, 10. 9, 4 (*v. p. 720, 66*). *al.* mund. 27. AVR. VICT. Caes. 28, 3 quod -m denuntiatum ... prodigiis (32, 5 *al.* AVSON. 409, 26. *et al.*). AVSON. 344, 4. AVG. in psalm. 99, 5 p. 1274$^{med.}$ apostolus dicit -m *eqs.* MACR. Sat. 3, 2, 17 hos annales appellant -m maximos. THEOD. PRISC. log. 77 p. 179, 7 CLAVD. MAM. anim. 1, 24 p. 86, 8. 2, 1 p. 100, 9 omnia ... dinoscuntur melius contrariorum conparatione; s i c -m lumen tenebris ... plus delectat (*al. cf.* ENNOD. epist. 1, 9, 1 p. 18, 11). 3, 2 p. 156, 13 *al.* BOETH. arithm. 2, 23 p. 109, 17. *et al.* *ponitur inter vocabula arte cohaerentia, ita ut hic, illic vis attributi augeatur* (*ex. gr. l. 37. 38; fort. et* TERT. cult. fem. 2, 1 p. 714, 5 Oe., *si sanae tradit.* [*v. app. crit.*]): APVL. met. 1, 1 iam h a e c -m ipsa vocis immutatio desultoriae scientiae stilo ... respondet (THEOD. PRISC. log. 24 p. 121, 11). 7, 9 poterit unus *latro* magnis -m talentis, ut arbitror, puellam praestinare. 7, 15 uxor eius, avara -m (*v. adn.*) nequissimaque illa mulier. 9, 2 post **multum** -m **temporis** ... quievi ([*v. p. 720, 66*]. *cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 122, 12). 10, 1. TERT. pall. 4 p. 935, 5 Oe. (*de Achille*) monstrum -m geminum *eqs.* AVR. VICT. Caes. 13, 6 AVSON. 350, 3. AVG. c. Petil. 2, 2, 4 p. 24, 27 **quibus** -m **obscenis** sordes cunctae mundiores sunt (*cf.* HESYCH. in lev. 15, 16 p. 974^D). CASSIAN. conl. 9, 28, 1 p. 274, 11 PAVL. PELL. 129 BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 46, 5 *al.*

2 *praecedit enuntiatis (in apodosi infra l. 65), fere i. q.* **sane, profecto** (*ante imperativum infra l. 68.* *accipit vim explicativam e. g. infra l. 59, adversativam e. g. infra l. 61*): VARRO rust. 1, 5, 1 -m innumerabiles mihi videntur *partes agri culturae*, inquit Agrius. CIC. Att. 13, 26, 2 -m credibile non est quantum scribam. PS. SALL. rep. 2, 2, 1 -m mihi decretum est nihil ... reperiri posse *eqs.* LIV. 5, 51, 4 -m, s i nobis ... traditae ... religiones nullae essent, tamen tam evidens numen ... adfuit ..., ut *eqs.* (VVLG. I reg. 21, 5 HESYCH. in lev. praef. p. 789^B). APVL. Plat. 2, 20. TERT. adv. Iud. 9 p. 720, 16 Oe. dicunt Iudaei: ... -m (et quidem *Scioppii schedae*) Esaias p r a e d i c a t *eqs.* (*cf.* VICT. VIT. 2, 83 [et quidem *WMLβ*]). ANTH. 16, 31 hoc dicens *Pilatus*: '-m in iusto (equitem inisto *A, corr. Riese*) nil tale repertumst'. OPTAT. 7, 6 p. 180, 4 -m constat eum *eqs.* app. 5 p. 208, 27 (*ante interrog., sic et*: HIER. epist. 23, 2, 2). p. 209, 29 sicut in causis gentilium fieri solet, appellationem interposuerunt. -m gentes minora interdum iudicia refugientes *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 9, 130 p. 204, 29 hinc pergit a d ceteras materiae partis ...; -m primam quaestionem noluit evidenter ponere. AVG. serm. coll. Morin p. 569, 18. OROS. hist. 5, 18, 28 -m (*LPR*, et quidem *D*) t u n c in sinus ... civitatis ... opes congerebantur, cum *eqs.* (*cf.* 6, 16, 8). 5, 19, 2. RVSTIC. c. aceph. p. 1197^B si quidem hoc solum ... insuetum esset in Christo, -m neque tunc te diffidere ... oportere convenerat. *sing. ante imperativum*: HIST. Apoll. rec. A 32 p. 64, 8 'indue vestes lugubres'. .. *ille* respondit '-m da mihi vestes'.

3 *adnectit sententiarum partes, fere i. q.* **et quidem** (*dubitaverim tamen an ubique* et quidem *scribendum sit; sic certe falso trad. pro* et quidem: LIV. 45, 39, 9 [*V*]. SEN. nat. 2, 4, 1 [*Φ*]): STAT. silv. 3 praef. 25 summa est egloga, qua mecum secedere Neapolim Claudiam meam exhortor. hic ... sermo est -m (et quidem *edd. recc.*) securus, ut cum uxore et qui persuadere malit quam placere. TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 10 facile est praescriptive occurrere, -m (*R*, et quidem *M*) ut accepto eas (*sc. Marcionis antitheses*) faciam. pall. 5 p. 948, 3 Oe. molitio ... *pallii* operire est solutim. id ex uno circumiectu licet, -m nusquam inhumano. p. 952, 9 Drusillanus, -m servus Claudii. MAXIMIN. c. Ambr. 91. 132 Esaia ex persona ipsius dei patris -m **teste ipso filio** suo dicente (*cf.* 133). OROS. hist. 7, 24, 3 bella ... civilia -m (*RD*, et quidem ς [*velut N 1*]) plurimo sanguine duo gessit *Probus*. CASSIAN. c. Nest. 3, 16, 2 ostendam tibi ... **signum** -m **tale**, cui nec daemones ... contradixerunt (3, 16, 7 [et quidem *Mv utroque loco*]). THEOD. MOPS. in Gal. 3, 12 p. 41, 27 validissimum fidei struxit sermonem, -m et ... excludens illa quae legis erant et quod inpossibile sit *eqs.* (*aliter distinguit Swete*).

B *praevalente vi concessiva* (*ponitur in initio sententiae e. g. l. 10. 16. 26. 38. al.*): *sequitur* **sed**: CVRT. 5, 13, 3 ⌊⟨non⟩⌋, -m (⌊ ⌋ *add. I*; qui nondum [*omisso* -m] *Hedicke, at cf. l. 20*) vinctum regem, sed in periculo esse ... adfirmabat. STAT. Ach. 1, 548 grande -m (*kc*; grandem -m *P*; grande quidem *q*) ... castris inducere Achillem; sed si *eqs.* APVL. Plat. 2, 26 PS. CYPR. singul. cler. 4 p. 177, 14 *al.* SPART. Ael. 5, 3 voluptates ... -m (e⟨t⟩ quidem *Hohl*) non infames sed ... diffluentes. OPTAT. 4, 6 p. 110, 1. 7, 3 p. 170, 22 -m malum est ... facere; sed peius *eqs. al.* AVSON. 191, 5 THEOD. epist. ad Auson. FAV. EVL. p. 9, 5 PRVD. perist. 10, 1101 *al.* AVG. c. Parm. 2, 14, 32 p. 85, 8 *al.* MIRAC. Steph. 2, 2, 6 p. 846$^{fin.}$ CASSIAN. conl. 23, 15, 5 (et quidem *Oβc*). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 4, 22 ([quidem *m i q*]. *gr. I 1, 1 p. 11, 15* μὲν ... δέ). CONC.^{S} I 5 p. 258, 1 (*gr. I 1, 6 p. 116, 6* μὲν ... δέ). FAVST. REI. epist. 3 p. 180, 2 (quidem *cod.*). VITAE patr. 5, 5, 40 -m patres ... bene tibi imposuerunt onera ...; sed si me ... audis, iacta a te haec (*gr. Nau, Rev. Or. chr. 1908 p. 57 n. 174* μὲν ... δέ). VISIO Pauli p. 30, 9 INSCR. christ. Diehl 3423, 1. *et al.* **ceterum**: CVRT. 4, 12, 20 caligo ... universam -m (universae quidem *Zumptius, Hedicke*) rei faciem non abstulit, ceterum agminum discrimina ... prohibuit perspici. **vero**: DECL. in Catil. 118 *al.* PRISC. rhet. 6, 17 p. 555, 15 VVLG. Is. 49, 25 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 103 h a e c -m (quidem *R*) Manethon. in palam vero est *eqs.* (1, 252; *gr. utroque loco* μὲν ... δέ). RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 13, 24 (*gr. Isid. ep. 3, 408 p. 1041^B* μὲν ... δέ). BOETH. trin. 3, 43 (quidem *A*). **at**: IVL. VAL. 1, 36 -m Graecum (aequum *Kroll, Rh. M. 52, 585, 1; def. Heraeus collato 2, 29. 3, 4*) et imperiale videbatur cum clementia ... invehi urbem vestram. at enim vos primi ... exstitistis, qui mihi insolentius obviaretis. EPIST. ed. Morin Rev. Bénéd. 40, 1928, p. 299, 28 delectat -m (e *add. s. l.*) sonus iste verborum aures hominis inquieti: at tibi ... ista tempnenda sunt. **tamen** (verum, sed t.): AVIEN. Arat. 639 grandibus h a u d -m stellis, non his (*Aldus*; hic *trad.*) tamen atris ... micat *cycnus* ([*cf. Arat. 276* ἀστράσιν οὔτε λίην μεγάλοις, ἀτὰρ οὐ μὲν ἀφαυροῖς]. PAVL. PELL. 578). CONC.^{S} I 5 p. 270, 27 operatum -m Christum ... in sanctis dicimus ..., non tamen *eqs.* (*cf. p. 156, 14* adiutos quidem per Christum *eqs.* ...; at non *eqs.*; *gr. I 1, 6 p. 130, 24* μὲν γὰρ ..., οὐ μήν). SIDON. epist. 2, 11, 1. **autem**: VITAE patr. 5, 15, 27 -m si dignus est nescio, unum autem scio (*cf. 3, 188 et 7, 33, 3* si quidem dignus sit *eqs.*; *gr. Cotelier p. 560* εἰ μὲν ..., ἓν δέ). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 212 hoc -m (enim *R*) Agatharchidi videtur esse ridiculum; eis autem ... apparet magnum (*gr.* μὲν ... δέ). Didym. in I Ioh. 1, 2 p. 40, 18. *et al.* *deest partic. adversativa*: CONC.^{S} II 2, 1 p. 49, 42 (*gr. II 1, 1 p. 94, 32* μὲν ... δέ). *et sim. al.* Burckhardt.

equifer(us), -ī *m.* [*ab* equus *et* ferus, *ut aetate inferiore* ἱππάγρος *apud Opp., terminatione ad instar adi., quale* ignifer, *formata. W.* (*cf. quae s.* caprifer *dicta sunt et Stolz-Leumann, Lat. Formenl. p. 251*).] *nom. sing.* -ferus: BOETH. (*l. 55 sqq.*). -fer: GLOSS. NOT. Tir. 108, 67 (*post* equus). GLOSS. ἵππος ἄγριος. ἱππάγρος.
i. q. **equus ferus** (*cf. p. 736, 23*): PLIN. nat. 1, 28, 42—80 *medicina ex* -o. 28, 159 de -is non scripserunt Graeci, quoniam terrae illae non gignebant. 28, 197 potus -orum sanguinis. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 48, 8 in nomine ... quod est -us (*pro voce gr. q. e.* Κάλλιππος); *opp.* in oratione quae est equus ferus (*gr.* ἐν τῷ λόγῳ τῷ καλὸς ἵππος). p. 49, 8 herm. sec. 1, 2 p. 58, 5. 8. 21. 2, 4 p. 81, 10. 85, 28. 32. 91, 7 -us currit. 92, 11 (*fere nom. sing.*). ISID. orig. 12, 1, 54 sunt ... hi (*sc. equi colore dosino et cinereo*), quos -os dicimus, et proinde ad urbanam dignitatem transire non possunt.

equila *v.* equola, *p. 731, 22.*

equīle, -is *n.* [*ab* equus. *W.* (*cf.* ovile *sim.*).] VARRO ling. 8, 18 ab equo -e (*sim.* 8, 52). PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. p. 152, 8 B. aquale, ut -e, sedile, monile. equel-: VIRG. *v. l. 73.* *sg. abl.* -i: *l. 69. 73*; -e: *l. 72.* GLOSS. ἱππόστασις, ἱππών, ἱππὼν ὁ τόπος. equorum stabulum. II 333, 4 ἱπποστάσιον (*cf. p. 708, 13*) stabulum (*cf. l. 73*) -e (*inc.* -e *utrum subst. an pro adi. accipiendum*). [CORP. IV 138 *v. s.* equester *p. 717, 83.*] CATO agr. 14, 2 (*inter villae partes a fabro faciendas*) -e. VARRO ling. 8, 29 in aedificiis quom non videamus habere ... similitudinem ... cubiculum ad -e. rust. 2, 7, 14 si frigus erit, in -i faciendus ignis. 3, 17, 7. VITR. 6, 6, 4 -bus, ... in villa loca calidissima ... constituantur *eqs.* (*antea* ovilia ... caprilia). 6, 7, 1 -a (*Iocund.*, aequalia *codd., cf. p. 708, 16*). SVET. Cal. 55, 3 marmoreum. CHIRON 490 **prodiens de -e** *iumentum* (VEG. mulom. 2, 86, 1; -i *AL*, stabulo *P*). VIRG. gramm. epist. 8 p. 176, 25 equus ... equele reversurus (?, -o *cod.*).

[**ēquilībro** *v.* aequilibro (*vol. I 1008, 78 sqq.*).]

? GLOSS. II 332, 62 ἱπποκόμος agaso **equilio** (equisio *Goetz in Thes. gl.*; *cf. p. 726, 30*).

CORP. XIV suppl. Ost. 4290 *ille* signum Martis cum **equiliolō** Isidi reginae ... d. d. (*i. demin. ab* equileus *i.* 'equoleus'; *v. W. Schulze ad l.; Lommatzsch, Gnomon 10, 1934, 313*). *ad sensum cf.* CIC. Verr. II 4, 42 *p. 730, 50.*

? **equilis** (-e) *v.* equile *l. 65.* [**equilisaepium** *v. p. 726, 22.*]

equīmentum, -ī *n.* [*ab* equio. *W.*] *merces, quae pro admissura equi datur* (*nobis* '*Beschälgeld*'): VARRO Men. 502 an si equam

[H. G. Wackernagel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

emisses quadripedem, ut meo asino Reatino admitteres, quantum poposcissem dedisses -i? ((a)equam- *codd. Non. p. 69, 20; sed p. 69, 17* (a)equim- *lemma*). *cf. p. 739, 55.*

equimulga, -ae *m.* [*ab* equus *et* mulgeo. *W.* (*cf. gr.* ἱππημολγός).] SIDON. epist. 4, 1, 4 -as Gelonos.

equīnālis, (-is) *f.* *ab* equinus. *nomen herbae, i. q. equisaetum, gr.* ἵππουρις: PS. DIOSC. Vind. 4, 46 p. 203, 14 W. (*om. N*) ἵππουρις ...'Ρωμαῖοι ἐκυνάλις, οἱ δὲ σάλιξ ἐκυτινάλις (ἐκύναλις *l. v.*). *v.* equitinalis.

[**equinam** GLOSS.L IV Plac. E 46 *v. p. 58, 29.*]

equīnum *v.* equinus, *l. 79.*

×**equīnus,** -a, -um. [*cf. c. boruss.* aswīnan '*lac equinum*' *et c.* equus. *W.*] aequ-: *infra l. 31.* ἐκουίνους: *l. 76. 77.* **1** *adi.*: *i. q. ad equum (equam infra l. 38. 63. 67) pertinens* (*saepe pro genet. varii ordinis q. e.* '*equi*' ['*equae*']; *v. e. g. infra l. 28. 40. 47. 55. 69 [nota gen. obi. adiectivo q. e.* -us *coniunctum infra l. 26; cf. gr.* ἵππον *infra l. 23. 32;* ἵππειος *infra l. 61. 62]; componuntur saepius adi. sim. ratione derivata velut* asininus, caprinus, vaccinus *al.*): **a** *proprie* (*de astrorum signis v. l. 22 sqq. 41. 43 sqq. 60 sqq.*): ACC. trag. 545 reciproca tendens nervo -o concita tela (VERG. Aen. 9, 619 OV. Pont. 1, 2, 21 *al.*). LVCIL. 193 pedibus (MELA 3, 56 -is p. Hippopodas et Pannatios. SCHOL. Germ. Bas. p. 90, 2 *Sagittarius* homo -is p. est [*gr. Catast. 28* σκέλη ἔχει ἵππου]. *al. cf.* HYG. astr. 2, 27 p. 68, 28 -is cruribus ... deformatus *Sagittarius* [*ibid* p. 69, 10 *al.*]). VARRO rust. 1, 38, 3 *stercus* ([MARCELL. med. 8, 125]. *cf.* PLIN. nat. 17, 54 -o *fimo* [28, 174. 202 *al.*]). 2, 7, 6 emptio -a similis fere ac boum et asinorum. 2, 7, 7 pecus (2, 7, 13 VERG. georg. 3, 72 AMM. 31, 2, 19 *al.*). 2, 8, 2 consuetudinem (*cf.* GREG. M. moral. 23, 22 more). 2, 8, 6 auribus (MELA 3, 88). 2, 11, 1 *lac* (SCRIB. LARG. 186 *al.* PLIN. nat. 18, 100 lacte vel sanguine [*v. infra l. 37*]. 28, 159 *al.* SER. SAMM. 525 PLAC. med. 16, 19 H.-S. *al.* ORIBAS. eup. 2, 1 G 1 aequinus [*gr. p. 606, 27* ἵππου]. *et al.*). CIC. Tusc. 5, 62 in ... apparatu *cenae Damoclis* ... gladium e lacunari saeta -a aptum demitti ([*sim.* AMM. 29, 2, 4 SIDON. epist. 2, 13, 7]. PLIN. nat. 18, 259 [*cf.* equisaetis, -um *p. 726, 12. 15. item*: 26, 51 *al.*]). VERG. georg. 3, 92 cervice -a *Saturni in equum conversi* (*cf. l. 54.* HOR. ars 1). 3, 463 *Gelonus* lac concretum cum sanguine potat -o ([*inde* AVIEN. orb. terr. 921]. HOR. carm. 3, 4, 34. *et al.* [*v. et supra l. 30*]). HOR. epod. 8, 8 ubera. epist. 2, 1, 45 caudae (P AVL. FEST. p. 38 *al.*). OV. met. 9, 125 haud ... effugies (*Nesse*), quamvis ope fidis -a. 12, 88 -is fulva iubis cassis ([CORIPP. Ioh. 4, 495. *cf* STAT. Theb. 7, 263]. PLIN. nat. 2, 90 hippeus *cometae genus* -as iubas *imitatur.* 8, 40 -a iuba. *cf.* SOL. 32, 30 hippopotamus ... -o et dorso [*v. exempl. seq.*] et i.). MANIL. 1, 419 *Centaurus* pars hominis, tergo pectus commissus -o (COLVM. 10, 57 Croti *i. Sagittarii. cf. et supra l. 42*). 2, 444 (*de Sagittario*) partis -ae (MART. CAP. 8, 843 Centauri *signi* pars -a). COLVM. 1 praef. 26 armentum (6, 22, 2 APVL. met. 7, 16 *al.*). 6, 7, 1 genus (6, 27, 1 quibus cordi est educatio generis -i [*in de* PELAGON. 139]. PLIN. nat. 8, 166 *al.* CHIRON 743. *et al.*). 6, 27, 3 ἱππομανές, quod -ae cupidini similem mortalibus amorem accendit (*cf.* PRVD. c. Symm. 1, 56 libido *Saturni commutati; v. infra l. 54*). PLIN. nat. 10, 136 capite (AVIEN. Arat. 646; *gr. 283* τοῦ Ἵππου. *al.*). 28, 146 *fel* (*al.*). 28, 213 ungulae (28, 263 *al.* MARCELL. med. 15, 60 *al. cf.* VAL. FL. 5, 153 Philyrae ... litora quae cornu [*i.* '*ungula*'] pepulit Saturnus -o [*v. l. 35 sq. 50*]). 28, 227 pullus (QVINT. inst. 8, 2, 15. *et al.*). MART. 11, 84, 8 colla. APVL. met. 7, 14 in greges -os (CASSIOD. var. 1, 4, 17). SOL. 27, 18 motus -i de auribus intelleguntur (*cf.* 45, 13 affectum -um lacrimae probant). *al.* PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 176, 4 ludicra spectacula ... -a certamina (*i. circenses*), ... scenicas turpitudines. AMM. 23, 6, 36 hinnitu (GREG. TVR. glor. mart. 86 p. 546, 18). HYG. astr. 3, 37 p. 96, 26 Centaurus ... habet ... in medio pectore -o I *stellam* ([*gr. Catast. 40* τοῦ ἱππείου στήθους]. *cf.* 3, 37 p. 97, 2 in lumbo [*gr. ibid.* τοῦ ἱππείου ἰσχίου]). *al.* RVFIN. hist. mon. 28 p. 451A virgo ... in -um animal versa ut putaretur equa esse et non puella (COD. Theod. 9, 30, 5; *a. 399*). PLAC. med. 16, 43 H.-S. **coagulum.** *al.* SIDON. carm. 7, 457 poplite nudo peronem pauper nodus suspendis -um (*i.* '*pelle -a factum*'). EVG. TOLET. carm. 42, 3 mulus ab Arcadicis et -a matre creatur. CASSIOD. in psalm. 32, 17 *v. vol. VI 1, 1958, 63 sqq.* IORD. Get. 213 -is sellis construxisse pyram *Hunnos* (*i.* '*ephippiis*'). CORIPP. Ioh. 6, 726 casu confractus -o (*i.* '*equi casu*'). *et al.*

b *adhibetur per metaphoram ad denotanda* (*cf. gr. exempla*): *α Hippucrenen*: AVIEN. Arat. 497 Aones hoc latici posuerunt nomen (*cf. vs. 496*) -o pastores (SIDON. carm. 16, 2 laticem simulatum fontis -i). *β herbas quasdam* (*quarum nomen in gr. ab* ἱππο- *incipit*): PS. DIOSC. Vind. 3, 71 p. 82, 14 ἱππομάραθον ...'Ρωμαῖοι φενούκλουμ ἠρράτικουμ ... οἱ δὲ φενούκλους ἐκουίνους (*v. app. crit.*). 4, 47 p. 204, 16 (*om. N*) ἵππουρις ἑτέρα ...'Ρωμαῖοι σάλιξ ἐκουίνους (*cf. l. 8*). *v. etiam l. 34 sq.*

2 *subst.*: **a** *neutr.* **equīnum,** -ī. *fere i. q. equitium*: CARM. epigr. 218, 2 (*aet. Hadr.*) Gaetula harena prosata, Gaetulo -o consita ... Speudusa *equa* (*v. adn.*). **b** *masc.* -us -ī: GLOSS. II 332, 52 -us ἱππικὸς ἄνθρωπος.

equio, -īre. [*ab* equus. *W.* (*cf.* catulire *et nostrum* '*rossen*').] *de equabus ostendentibus se velle maritari*: PLIN. nat. 10, 181 equas domitas LX diebus -ire ante quam gregales. CHIRON 768 equa si prurire coeperit virginalem, si inspicies, nec -bit nec praegnans erit *eqs.*

?**equionas** aequa dictio GLOSS. Werth. Gallée (= GLOSS. I p. 162) (aequisona *Buech.*; aequivoca *rectius Heraeus*).

equipāstor, (-ōris) *m.* *ex* equus *et* pastor (*cf.* ?equistrator). GLOSS. ἱππονώμης, -φορβός.

[**equiperī** habens saporem DIOSC. 1, 6 p. 59a, 28 (*i.* κυπείρου. *cf. gr. 1, 7, 1* μετὰ τοῦ κυπερίζειν). *de e ante* q *adiecta cf. p. 728, 72. add. ad* cypirus *vol. IV 1593, 23 sqq.*]

ēquirīne *v. Onom.* Quirinus. **equirria** *v. Onom.*

equis *v.* ecquis *p. 52, 80.* [**equisēpium** *v.* equisetum.]

equis(a)ētis, (-is) *f.* *i. q. equisaetum*: PLIN. nat. 18, 259 invisa et equisetis (*sic d*; -selis *E*, aequiselis *DF*) est, a similitudine equinae saetae (*cf. p. 725, 34*).

equis(a)ētum, -ta (-ī, -ae) *n.* (*f.*). *ab* equus *et* saeta *ad exemplum vocabuli gr. q. e.* ἵππουρις *formatum* (*cf.* equis(a)etis). *de formis*: -seta: PS. APVL. herb. 39, 1. 3. 6. 9 H.-S.; *cf.* MISC. Tir. *l. 24 sq.*; *ceteris locis* -um. *formae corruptae*: *infra l. 22. 25. 26. 27.* *nomen herbae* (*gr.* ἵππουρις, *v. M. C. P. Schmidt, PW VI 272*): PLIN. nat. 1, 26, 83 hippuris sive ephedron sive anabasis, quae -um. 26, 132 -um, hippuris Graecis dicta *eqs.* (PS. APVL. herb. 39, 9 H.-S. a Graecis dicitur ippirum, Itali -a [*add. codd. class.* β: alii equisepium (equilisaepium *Vi*; *cf.* GLOSS. *l. 25 sqq.*), omoeos aquitinale *i.* equi-; *v. p. 728, 68 sqq.*]). PS. APVL. herb. 39, 3 H.-S. herba -a. 39, 6 herbae -ae sucum. MISC. Tir. 59, 15 hipirum (*i.* ἵππουρις) qui et equistiam. GLOSS. III 561, 41 equisepium (*cf. supra l. 22*) · i · ippirus. *cf.* III 539, 52 ippisu idest equireiasatrex. III 582, 62 c⟨a⟩uda caballina ... sive quisipium. *cf.* cauda caballi (*vol. III 627, 26 sqq.*).

[**equisēlis** *v.* equisaetis.]

equīsio, -ōnis *m.* *cf. c.* equiso *et c.* mulio, agasio (*vol. I 1269, 1*). GLOSS.L II Philox. EQ 8 -o ἱπποκόμος (GLOSS. V 290, 32). GLOSS. III 308, 3 ἱππονομεύς -o. III 505, 57 ypponomeus -o (*cf.* 523, 45). IV 440, 30 hippago, aurigarius. *idem esse videtur quod* '*equiso*': CORP. III 13370 *illi* praef. leg. II ... -es eius pos. *cf.* equitio *et v. l. 51.*

?**equīsius,** (-ī) *m.* *i. q.* '*equisio*': IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 3 (*anteced.* viri qui Philippi armenta vel equitia curabant; *v. p. 729, 7*) -us (*P, deest T*, vel equarius -us *cod. Gotting.*; *v. Kroll, Hist. Alex. praef. p. VIII adn. 4*).

equiso, -ōnis *m.* (-i-?; *sic Buecheler, Kl. Schr. I 335, adnot. 1 propter vs. senar.* VARRONIS *l. 43*). [*cf. c.* equus *et c.* agaso. *W.* (*v. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v.*).] VARRO ling. 8, 14 ab equo -o (10, 28). *i. q. equorum domitor et curator*: VARRO Men. 118 neque furentem eculeum Damacrinum insanus -o ... educet umquam. 276 quam *navem* nautici -es per ulvam ducerent loro (NON. p. 450, 30 *ad l.* -es non equorum tantum moderatores aut magistros, sed omnis, quibus regimen conceditur cuiuslibet rei dici posse veteres probaverunt). Men. 559 nam ut ecus qui ad vehendum est natus, tamen hic traditur magistro ut -o doceat tolutim (NON. p. 105, 27 *ad l.* -o pro equite). VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 summa ... in ... *Darii* regis -e calliditas. *ibid.* 2 acumine -is. APVL. apol. 87 rationibus villiconum et upilionum et -um (eqsinū *trad., em. ead. m.*; *cf. l. 30 sqq.*). met. 7, 15 armentario -e. 8, 1 -es opilionesque, etiam busequae (*cf. p. 728, 80*). CORP. VI 33777 Hilari Ti. Caesaris Augusti -is Gallograeci.

[**equistia** *v.* equisaetum.]

?**equistrātor,** (-ōris) *m.* *ex* equus *et* strātor (*cf.* equipastor). *vid. officium quoddam ad custodiam carceris pertinens significare; fort. quasi* '*eculeorum strator*' (*cf.* strator): PASS. Cypr. 2 venerunt ad eum (*sc. Cyprianum*) principes duo, unus strator officii ... proconsulis ... et alius -or a custodiis eiusdem officii (*vox tamen admodum dub.*; *bene* aeque strator *coniecit Heraeus* [*cf.* PASS. Perp. 2 p. 64, 5 catechumeni ... alterum aeque catechuminum; *gr.* ὡσαύτως]).

H. G. Wackernagel.

equitābilis, -e. *ab* equitare (*ad exemplar vocis gr. q. e.* ἱππάσιμος [*v. l. 66*]; *cf. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v.* equus *p. 413*). *qui equitando percurri potest*: CVRT. 4, 9, 10 opportuna explicandis copiis regio erat, -is et vasta planities (*Arrian. 3, 8, 7* ἱππάσιμα). ITIN. Alex. 24 erat id aequor inoffensius -e. AMM. 22, 15, 12 *Nilus* minuitur ... et ..., navibus ante pervius, -es campos ostendit. *comp.*: inequitabilis (*gr.* ἄνιππος). *Rehm.*

?**equitārius** *v.* equitiarius.

[GLOSS.L III Abstr. EQ 3—4 **equitās** (*AB*) numerus equitum, iustitia (*sc. confus.* equitatus *et* aequitas, *quod inseruit ante* iustitia *Lindsay*). *cf.* V Aa E 466 *c. adnot.* GLOSS. *al.*] *K.-M.*

equitāta (cohors). *ab* eques (*masc.* -us *et n.* -um *non extant*). *in titulis perscribitur*: CORP. II 2129. 3227. 3230 III 6690. 8733 VI 1607. 3520 X 7019. 7351 -ātae. XI 393. 3101. 7427 XIII 4030 XIV 3548. 4456 INSCR. Dessau 9014. *brev.*: equitat: CORP. III 607, 4. 9756 X 4873 XI 5632, 5. 9. equit: CORP. II 1086. 2213 III 600. 14147 5, 7 (*a. 155*). V 875, a 3. 4 X 5831. 6100 XIII 7796. equ: CORP. III 3315. eq: CORP. III 1183. 3316. 3352. *et passim.* e(?): CORP. II 2913 c(ohortis) p(rimae) G(allaecorum) e(quitatae) c(ivium) R. III 1703, 2 ⟨coh.⟩ I c(ivium) R(omanorum) e(quitata). *gr.* χώρτης ... ἐκυτταρ (*i.* -ας?): INSCR. Preisigke, Sammelbuch gr. Urkunden aus Aeg. 4591. [*dub.*: CORP. V 2841.] *t. t. mil.*:

[*Rehm*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cohors -a, *i. cui equites admixti sunt* (*opp.* peditata. *v. Ruggiero, diz. epigr. II p. 329. Grosse, röm. Militärgesch. p. 44*): HYG. mun. castr. 19 cohors peditata quingenaria vel -a. 25. 26 habet itaque cohors -a miliaria equites CCXL. 27 *al.* NOT. dign. or. 34, 43 cohors prima -a. *passim in tit., e. g.*: CORP. V 875 (*a. 105*) C. Minicio ... praef. coh. V Gallor. equit., praef. coh. I Brencor. equit. c(ivium) R(omanorum), praef. coh. II Varc ianorum?) eq. VII 937 coh. I Nervana Germanorum mil(iaria) eq. *v. indd. Corp. II p. 1123, III p. 2490, V p. 1174, VII p. 336, VIII p. 1076, IX p. 768, X p. 1127. adde praeter p. 726, 76 sqq. allatos*: INSCR. 17. Ber. d. röm.-germ. Komm. 1929 p. 66 nr. 201 (*a. 162*). CORP. VI 32933 XI 6123 XIII 6503. 6509. 6620. 7395. 11752. 11780 INSCR. Dessau 9154 INSCR. Not. d. scavi 1928 p. 343 PAPYR. lat. Berol. 696 (Ephem. epigr. VII p. 458; *a. 156*) 1, 1.

equitātio, -ōnis *f.* *ab* 1. equitare (*cf. c.* 3. equitatus). GLOSS. II 332, 48 ἱππασία (556, 32). *i. q. actio equitandi*: PLIN. nat. 28, 54 -o stomacho et coxis utilissima, pthisi navigatio (*cf.* CAEL. AVR. chron. 5, 11, 132 corpus exercere ... curriculi motu et -e). AVR. Fronto p. 69, 5 N. me -o et sternutatio defatigavit. ITALA Hab. 3, 8 (Aug. civ. 18, 32 p. 301, 11 D.) quia ascendas super equos tuos et -o tua salus (ἡ ἱππασία, VVLG. quadrigae). HIER. nom. hebr. p. 56, 20 Susis -o vel revertens.

? GLOSS. IV 458, 17 (*cf. Verg. Aen. 5, 105*) Ph⟨a⟩etontis equos Solis currus (curas *vel* cur(r)ax *codd.*) **equitat[i]um** (*vel* -antium).

1. equitātus *v.* equitata (*v. p. 726, 74*).

2. *equitātus, -ūs *m.* *ab* equites (VARRO ling. 7, 4 -um esse ab equitibus, equites ab equite. *cf. Stolz-Leumann p. 237*). MART. CAP. 3, 255 'q' quidam litteram non putabant et vincerent nisi in 'equo' et '-u' appareret expresse. *dat. sing.* -ui: CAES. Gall. 1, 18, 10 *al.* BELL. Afr. 31, 3 *al.* NEP. Hann. 3, 1 LIV. 42, 67, 5 VELL. 2, 112, 4 CVRT. 6, 9, 21 VOPISC. Prob. 15, 6. *v. et infra l. 71. 80.* *gen. plur.* -uum: *v. p. 728, 30.* NOT. Tir. 45, 55. GLOSS. II 332, 55 ἱππικὸν στράτευμα. 510, 55 ἱππικὴ στρατιά. 530, 6 ἡ πολυιππία. GLOSS.[L] Corp. A 333 -us et peditatus numerus equitum et peditum. *al.* *legitur inde ab* ENNIO (*praeterea apud poetas* VERG. SEN. AVSON. CLAVD.), CATONE. *plural. inde a* CIC., *v. p. 728, 27.* [*variat in codd. c.* eques (*v. p. 708, 63*): CAES. Gall. 1, 42, 5 -ui (equitibus *L*). LIV. 29, 2, 5 -um (equitem *Σ*). VAL. MAX. 5, 1 ext. 3. *v. et infra l. 44.* *c.* aequitas: *v. p. 728, 45. 47. cf.* BELL. Hisp. 29, 4 (-um *codd., corr. Fleischer*).]

i. q. corpus vel numerus equitum: **1** *pars exercitus*: **a** *sing. collect.* (*allegor. infra l. 75*): ENN. ann. 591 -us ut celerissimus. CIC. Sest. 71 neque -um in Suria et cohortis optimas perdidissemus. de orat. 3, 168 intellegi volumus ... ex toto partem, ut cum unam turmam -um (equitum *L*) populi Romani dicimus. Tusc. 5, 20 -u, ... pedestribus copiis, ... navium multitudine. Att. 7, 7, 6. PLANC. Cic. epist. 10, 15, 2 quod et Antonius ab -u firmus esse dicebatur et Lepidus ne mediocrem quidem -um habebat. LEP. Cic. epist. 10, 34, 1 *Antonius* -um habet magnum (CAES. Gall. 6, 7, 4 SALL. Iug. 95, 1. *cf.* CAES. Gall. 6, 36, 2 maximo ... -u. CVRT. 4, 9, 4 maior. IVST. 2, 4, 28 cum ingenti -u). CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 cum ... quattuor milium -u (LIV. 29, 29, 4). CIC. ad Brut. 1, 2, 1 optimum -um. CAES. Gall. 1, 15, 1 -um ... omnem (civ. 1, 40, 3 *al.* ITALA gen. 14, 11 [Hier. quaest. hebr. in gen. p. 23, 17] et tulerunt omnem -um Sodomorum [τὴν ἵππον, VVLG. substantiam]. *et al.*). 4, 37, 4 -us noster (civ. 1, 46, 3 *al.* HIRT. Gall. 8, 28, 5. *et al.*). civ. 3, 58, 1 quo facilius -um Pompeianum ad Dyrrhachium contineret. *al.* HIRT. Gall. 8, 20, 2 *al.* BELL. Afr. 1, 4 -us infinitus (*cf.* 10, 3 innumerabilem). 8, 5 regium (56, 3 LIV. 31, 41, 13 *al.*). 59, 4 -um frenatum (*cf.* 61, 2 -us ... Numidarum Gaetulorumque sine frenis). *ibid.* spatium -us explicandi. *al.* VERG. Aen. 8, 585. LIV. 3, 70, 7 impressione una totum -um fudēre. 8, 33, 5 cum expedito -u. 9, 27, 10 Romanus -us (10, 26, 14 *al.*). 10, 28, 10 victorem (TAC. hist. 3, 18). 21, 17, 8 duae Romanae legiones cum suo iusto -u (*cf.* 40, 36, 6 cum suo -u). 26, 5, 8 cum sociali -u. 37, 42, 7 cum ... cataphracto -u. 38, 26, 3 *al.* VAL. MAX. 7, 1, 2 -um voracibus impensis onerosum. *al.* SEN. Phoen. 545 vidit -u levi Cadmea frangi prata. PLIN. nat. 8, 67 *cameli* iumentorum ministeriis dorso funguntur atque etiam -us in proeliis. *al.* SVET. Cal. 48, 1. AMM. 19, 1, 2 ferreus. *al.* VVLG. exod. 14, 9 omnis -us et currus (*collect.*) Pharaonis (סוּס; *cf* AVG. loc. hept. 5, 48 p. 608, 23 pro equis vel pro -u equum posuit). Ios. 24, 6 cum curribus et -u (פָּרָשִׁים). cant. 1, 8 -ui meo in curribus Pharaonis assimilavi te (*hebr. 1, 9* לְסֻסָתִי, *i. equae meae; LXX* τῇ ἵππῳ μου, *quod utrumque significat*). I Macc. 6, 38 (τὴν ... ἵππον). 10, 24 (τοὺς ... ἵππους). *al.* CLAVD. 20, 569 nuper ab extremo veniens -us Araxe. *et al.*

allegor.: ITALA Hab. 3, 8 (Ambr. in psalm. 118 serm. 4, 28, 1) -us tuus sanitas (ἱππασία, VVLG. quadrigae). RVFIN. Orig. in exod. 6, 2 p. 198, 11 B. Iudas equus erat, sed donec adscensorem habuit dominum, de -u salutis fuit. in Ios. 15, 3 p. 386, 9 omnem istum -um pessimum vitiorum. in cant. 2 p. 152, 25 huic ... 'equo albo' ... vel huic -ui caelesti ... comparat Christus ecclesiam suam. *al.*

iuncturae selectissimae: *pendet ex subst.*: acies: LIV. 28, 33, 14. ala: BELL. Afr. 39, 5. auxilia: CAES. Gall. 6, 10, 1 BELL. Afr. 5. BELL. Hisp. 30, 7 cetera ⌊auxilia -us⌋ (⌊ ⌋ *del. Klotz; al.*: aux. ⟨et⟩ -us). copiae: PLANC. Cic. epist. 10, 8, 6 -us auxiliorumque. CAES. Gall. 5, 47, 5 peditatus -usque. *al.* cornu: BELL. Afr. 39, 4. dux: CVRT. 6, 9, 11. VVLG. II par. 18, 30 (שָׂרֵי הָרֶכֶב). *al.* latus: AMM. 22, 8, 18. multitudo: CAES. Gall. 4, 34, 5 BELL. Afr. 13, 2 *al.* numerus: CAES. Gall. 1, 18, 5. 3, 11, 3 VVLG. deut. 17, 16. pars: CATO mil. frg. 6 LEP. Cic. epist. 10, 34, 1 CAES. Gall. 3, 1, 1. *et al.* praefectus: CVRT. 4, 9, 25 *al.* CORP. III 7247 (*aet. imp. Claud.*). TAC. ann. 15, 14. *iuxta ponuntur*: auxilia *sim.*: CAES. Gall. 3, 20, 2. LIV. 22, 3, 9 -u auxiliisque. 35, 29, 12 cum auxiliaribus et -u. *al.* cohortes: CIC. epist. 15, 2, 7 -um cohortisque. BELL. Hisp. 38, 3. *v. et p. 727, 42.* elephanti: TAB. triumph. Aemil. 3 (Liv. 40, 52, 6) exercitu omni, -u elephantisque (LIV. 26, 17, 13). LIV. 38, 20, 10 -um cum e. essedae: CAES. Gall. 4, 32, 5 -u atque e. 5, 9, 3. exercitus: CIC. Phil. 10, 25 CAES. Gall. 2, 11, 2 *al.* expediti: CAES. Gall. 7, 18, 1 cum -u expeditisque. BELL. Alex. 29, 2. *cf.* LIV. 21, 46, 3 cum -u iaculatoribusque exp. legiones: CIC. Phil. 14, 27 cum tribus ... legionibus -uque (CAES. Gall. 5, 11, 1 *al.*). ad Brut. 2, 7, 2 -u legionibusque. *al.* levis armatura: GALBA Cic. epist. 10, 30, 2 tantum ⌊-um et⌋ (⌊ ⌋ *om. HD*) l. a. ostendebat (BELL. Afr. 69, 3 LIV. 42, 57, 12 *al.*). BELL. Afr. 37, 1 -u levique a. (*al.* LIV. 28, 14, 13 *al.*). 52, 4 cum l. a. (LIV. 22, 24, 8 *al.*). LIV. 25, 15, 20 ac (*al.*). peditatus *sim.*: CATO orig. 83 peditatum -umque. CIC. epist. 7, 1, 2 armatura varia peditatus et -us. 15, 4, 7. SCHOL. Cic. Bob. p. 142, 29 St. -u peditatuque. CIC. Phil. 11, 34 -u et pedestribus copiis. BELL. Hisp. 37, 2 partim pedites (*Fleischer*, pedibus *codd.*, *alii alia*) et -us ad persequendum celeriter iter faciebant. *et al.*

b *plur.*: CIC. Font. 13 ceteris ... magnos -us ... magnas pecunias ... maximum frumenti numerum ... imperavit (CAES. civ. 1, 61, 4 magnos -us magnaque auxilia). SALL. Iug. 46, 7 ut ... velites ... -us hostium propulsarent. VAL. MAX. 6, 9 ext. 6 Dionysius ... -uum dux. PLIN. nat. 8, 156 Scythici ... -us equorum gloria strepunt. FLOR. epit. 2, 16, 56. 3, 11, 8 circumfusi undique -us. VVLG. deut. 20, 1 si ... videris -us et currus (I Macc. 4, 7 viderunt ... loricatos et -us; *gr.* ἵππον). CLAVD. carm. min. 30, 62 dat Gallia robur militis; Illyricis sudant -bus (equitantibus *A, Mommsen*) alae.

2 *i. q. ordo equester* (*Haeduorum l. 42. audacius i. q. dignitas ordinis equestris l. 45*): CIC. rep. 2, 36 *L. Tarquinius* -um ad hunc morem constituit, qui usque adhuc est retentus. 4, 2 quam commode ordines discripti, aetates, classes, -us, in quo suffragia sunt etiam senatus. Att. 2, 1, 7 cum -us ille ... senatum deseruerit. CAES. Gall. 1, 31, 6 Haeduos ... omnem nobilitatem, omnem senatum, omnem -um amisisse (*cf.* 7, 38, 2). LIV. 38, 28, 2 in -u recensendo mitis admodum censura fuit (*cf.* 39, 44, 1 in -u recognoscendo L. Scipioni ... ademptus equus). PORPH. Hor. epod. 5, 5 quae (*Canidia*) ... sine respectu -us (aequitatis *codd.*) eius (*pueri*) in eo saeviat. sat. 1, 10, 77 Arbuscula ... cum ab irato populo exploderetur ... ab -u (aequitate *codd.*) autem laudaretur *eqs.* AVSON. 336, 78 Martia Roma triplex: -u plebe senatu.

3. equitātus, -ūs *m.* *ab* 1. equitare (*cf. c.* equitatio). *i. q. actio equitandi*: PLIN. nat. 28, 218 fēmina adteri adurique -u notum est. 33, 35 equitum ... nomen ... saepe variatum est, in iis quoque, qui id ab -u trahebant. 34, 76. CHIRON 436 iumentum ... in -u expavescit. HIPPOCR. aer. 20 p. 39, 27 (equitum *P*; ἱππασίην; *sic al.*). 20 p. 39, 29 quousque neque in -um exerceant (ἐφ' ἵππον ὀχέεσθαι).

?4. equitātus, -ūs *m.* *ab* 2. equitare. *voc. innovatum a* LVCIL. *clamor equae equientis; syn. de equo mare*: hinnitus. LVCIL. 1275 (Varro ling. 7, 103; *agitur de eis, quae ab animalium vocibus in homines translata sunt*) quantum hinnitum atque equitatum (*in fine versus hexametri; cf.* GLOSS. I p. 92[init.] populus equitat [?; *cf. ibid.* p. 91[fin.] strepit]). *Rehm.*

equitiārius, -ī *m.* [*ab* equitium. *W.*] GLOSS. ἱπποκόμος, φορβαδοβοσκός. [*prov.* eguezier. *M.-L.*] *i. q. officiis ad equitium pertinentibus fungens*: FIRM. math. 4, 13, 7 bubulcos, armentarios, -os (-tarios *N*, equarios *α*, *v. app. praef. p. LIX*). 8, 13, 3 aut auriga erit aut equorum nutritor et cultor, ... aut mulomedicus aut certe -tiarius (*Ald.*; -ticia- *N*, -titia- *G*, -tina- *D*, equinarius *v*; -tarius *A*).

equitīnālis, -e *adi.* *ab* eques *i.* equus *formatum videtur sicut* equinalis *ab* equus, equinus. *idem quod* equinalis (*q. v.*): PS. DIOSC. Vind. 4, 46 (*v. p. 725, 7*) ἵππουρις ... σάλιξ ἐκυτινάλις. *inde* PS. APVL. herb. 39, 9 H.-S. *codd. class. β* aquitinale (*v. p. 726, 23*).

[**equitinus,** κύτινος. *de e ante q adiecta cf. p. 726, 8.* DIOSC. 1, 119 p. 97, 20 (*in cap. de mala granata*) flore earum -a dicitur (*gr. 1, 110, 2* κύτινοι). *ibid.* p. 98, 1. 1, 120 p. 98, 13. *add. ad* cytinus *vol. IV 1594, 6 sqq.*]

? **equitio,** -ōnis *m.* *siquidem non corruptum est ex* equisio, *cf. c.* equisio *et* equitium, Aequisius — (A)equitius. GLOSS. II 578, 37 -o (*sine interpretamento post* equitatio). *cf.* III 300, 28 ἱπποβοσκός aequicio. *i. q. equiso*: APVL. Socr. 5 p. 129 velut pastor vel -o (*sic fere codd. praeter*: aequisitio *B*, equisitio *M*; equiso *Elm.*) vel busequa. *inde* GLOSS. V 657, 9 -o equorum previsor (*cf. Landgraf, Archiv 9, 1896, 174*).

[*H. G. Wackernagel*]

equitium, -ī *n.* [*ab* equus, *cf. c.* eques, equitatus. *W.* (*cf.* avitium *vol. II 1441, 84*).] *i. q. grex equorum, germ.* '*Gestüt*'

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(GLOSS. συνιππία ὅ ἐστιν ἀγέλη ἵππων. *de re v. Lafaye, Daremberg-Saglio II 791 sqq.; Fiebiger, PW VI 272. cf. etiam Rostovzev, Ges. u. Wirtsch. II 326 adn. 38*): COLVM. 6, 27, 1 summam sedulitatem et largam satietatem desiderat -um. VLP. dig. 6, 1, 1, 3. 7, 1, 70, 3 quotiens gregis vel armenti vel -i, id est universitatis usus fructus legatus est (*sim.* 7, 8, 12 PAVL. dig. 33, 7, 19, 1 MOD. dig. 22, 1, 39). IVL. VAL. 1, 7 p. 13, 26 Philippi armenta et -a (*v.* equisius *p. 726, 36*).
H. G. Wackernagel.

1. *equito, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* eques. *W.*] *de etymol. v.* GELL. 18, 5, 9. *forma perf. brevior* -asse: PROB. Verg. georg. 3, 113 SIDON. carm. 9, 46. *part. fut.* -turus *v. infra l. 52.* *depon.* -or(?): HIER. in Hab. 1, 1 p. 1280^D et -buntur equites eius ([*gr.* ἐξιππάζονται]. *sed* p. 1278^B -bunt). tract. in psalm. 146 p. 299, 3 puto equos homines esse ... et equites daemones, qui -antur in eis. NOT. Tir. 45, 54 -at. *affertur inter verba activa coniug. primae* CHAR. gramm. p. 472, 13 B. *de notione*: FEST. p. 81 -are antiqui dicebant equum publicum merere (*huius notionis nullum extat exemplum*). GLOSS. II 332, 47 -o ἱππάζω. 332, 50 ἱππεύω (III 75, 50 *al.*). 402, 51 -bo (obequito *e*) περιιππάζω. *v. et infra l. 58.* *legitur inde a* LVCIL., CIC.; *deest e. g.* CAES., LIV. [*loc. corrupt.*: CIC. Quinct. 73.]

A *intr.*: *i. q. equo (vel per analogiam alio vehiculo) vehi* (*aliter infra l. 57*): **1** *proprie*: **a** *de homine* (*sensu obscaeno infra l. 40; pass. impers. infra l. 53*): CIC. Verr. II 4, 43 in his -bit eculeis (HOR. sat. 2, 3, 248 in harundine longa. *v. et infra l. 70*). Deiot. 28. Tusc. 2, 62 venandi et -andi laus (MELA 3, 35 CLAVD. DON. Aen. 7, 650 p. 98, 3 [*cf.* 7, 185 p. 29, 5]). nat. deor. 3, 12. off. 2, 45 magnam laudem ... consequebare -ando, iaculando (SALL. Iug. 6, 1. IVST. 37, 2, 4 fero equo inpositum -are iacularique. AMM. 21, 16, 7. *cf.* FEST. Gloss.^L IV p. 368^b [p. 262 M.] *Romanos ludos* ⟨celebrat⟩os -ando, iactu. IVST. 41, 2, 5 -are et sagittare). VERG. Aen. 10, 883 *Mezentius* ter circum adstantem laevos -vit in orbes (OV. met. 12, 468 certumque -vit in orbem [*de centauro; cf. infra l. 57*]). HOR. carm. 1, 2, 51 neu sinas Medos -are inultos. 1, 8, 6. 2, 9, 24 intra ... praescriptum Gelonos exiguis -are campis (SEN. Oed. 115 Eois ... campis. *cf. l. 69. 71*). VAL. MAX. 2, 3, 3. CELS. 4, 31, 8 -are podagricis ... alienum est. *al.* SEN. epist. 36, 7. PLIN. nat. 8, 93 *crocodilorum* dorso ... -antium modo inpositi. 23, 52 ab armorum -andive lassitudine (SVET. Iul. 57 armorum et -andi peritissimus [Tit. 3, 2]). *al.* IVV. 6, 311 *feminae* in ... vices -ant ac ... moventur (*cf. l. 23*) FLOR. epit. 1, 10, 7 per ... flumen (CLAVD. 8, 364 per strages. *cf. infra l. 54. 62. 67. 71*). IAVOL. dig. 9, 2, 52 *al.* PORPH. Hor. epod. 17, 24 -ans super inimicos meos (*cf. infra l. 72*). *ibid. syn.* vectabor. SOL. 12, 7 effectum est, ut *delphinus* a Baiano litore -antem puerum Puteolos usque veheret. VOPISC. Tac. 4, 6 ad exemplum docendi militis ... -are (TREB. trig. tyr. 12, 7). SPART. Hadr. 26, 2 -vit ambulavitque plurimum. *al.* AMM. 31, 2, 9 *Hunni hostes* contortis laciniis inligant, ut ... -andi vel gradiendi adimant facultatem. *al.* VEG. mil. 3, 26^fin. ad -andi scientiam vel decorem (HIER. in Is. 36, 1 p. 380^C). *al.* RVFIN. patr. 6, 2 p. 323^A *al.* HIPPOCR. aer. 17 p. 35, 24 (ἱππάζονται). *al.* SIDON. epist. 2, 9, 1 quibus (*praediis*) interiecta gestatio peditem lassat nec sufficit -turo (*v. supra l. 11*). BOETH. cons. 3, 10, 125 *al.* IORD. Get. 85. *et al.* *nota: pass. impers.*: FLOR. epit. 3, 4, 5 multis ... amissis, dum per (*cf. supra l. 41*) perfidum glacie flumen -atur. CLAVD. DON. Aen. 9, 605 p. 266, 16 -atur, curritur *eqs.*

b *de equo (de astro l. 62, vento l. 63), i. q. currere* (GELL. 18, 5, 9 -are ... et homo equo utens et equus sub homine gradiens dicebatur. NON. p. 106, 31 MACR. Sat. 6, 9, 9): LVCIL. 1284 quis hunc currere ecum nos atque -are videmus, his -at curritque; oculis -are videmus, ergo oculis -at. TRAG. inc. 183 Ore (?; = Ὧρε *i. Apollo, Ribbeck*) beato lumine volitans, qui per caelum candidus -as (HOR. carm. 4, 4, 44 ceu flamma per taedas vel Eurus per Siculas -vit undas. *cf. l. 41*). *v. et l. 33.*

2 *in imag. vel alleg.*: RVFIN. Orig. in Ios. 15, 3 p. 385, 2 B. quibus (*passionibus*) infelix anima velut -ans vectatur et fertur ad praecipitia. Orig. in Rom. 7, 11 p. 657^C per (*cf. supra l. 41*) largissima ... spatia intelligentiae mysticae et spiritalis -bo. AVG. c. acad. 3, 3, 5 p. 48, 15 ne ... in principalis illius quaestionis campis (*cf. supra l. 35*) tua -ret oratio. APON. 2 p. 42 personis, in quibus sedet et -at Christus (p. 44 *bis* per [*cf. supra l. 41*] facinorum campos [*cf. supra l. 35*]. *cf. supra l. 14. 24*). p. 43 *daemones* super (*cf. l. 43*) impios reges vel philosophos.

B *transit.* (*cf.* inequito *sim.*): SCHOL. Hor. epod. 17, 74 te -bo. CLAVD. 26, 192 -ta ... summi culmina Taygeti trepidae vidistis Amyclae. SIDON. carm. 7, 43 vagis -te catervis Hister (*cf.* 9, 46 *Xerxen* Helles undas ... insanis -asse cum catervis). 23, 249 -ta Bactra Parthis.
deriv.: equitabilis, equitatio, 2. equitatus.
comp.: ab-, ad-, circum-, in, inter-, ob-, per-, praeter-, super-equito.

?**2. equito**, -āre. *ab* equire. *v.* 4. equitatus *p. 728, 59.* *Rehm.*
ēquo *v.* aequo.
?GLOSS.^L V Aa E 474 **equoātus** (*i.* 'evitatus') vita privatus (III Abstr. EQ 5 equotus v. p. I Ansil. EQ 1 equatus. *al.*). *K.-M.*

***(equoleus), eculeus (equu-)**, -ī *m.* (*n.? v. l. 11*). *ab* equus *deminutive* (*cf.* equolus). ecu- (aec-; *v. et infra l. 5*) *passim* (*in codd. vetust. e. g.*: LIV. 23, 31, 15. 30, 2, 11 *P s. V*; HIER. tract. p. 403, 7 *A s. VI/VII* [ae-]; COD. Theod. 9, 16, 6 *V s. VI* [ae-]. *al.*); equu- *saepe.* aec-: AMM. 19, 12, 1 *V.* VICTRIC. *p. 731, 2.* GREG. TVR. virt. Mart. 2, 25 p. 618, 10 GLOSS. *al. v. et l. 2. 12.* -quil-: PLIN. nat. 1, 28, 42—80 *codd.* (*at ipse Plin. 28, 203. 205* equi; *v. l. 37*). GLOSS. *l. 29 sq.* *de derivatione*: PRISC. gramm. II 114, 20 in ... 'leus' ... equus -us (*allato* CIC. *l. 33 sq.*). II 259, 18 diminutio ... a masculino fit 'aculeus' ... quomodo ab equo '-us'. *de genere et formis*: *inter masc.* DVB. NOM. gramm. V 578, 6. *neutr.?* -um: NOT. Tir. 65, 84 aeculeum (*ante* aculeum; *cf. seqq. et v. infra l. 19. 20. 22*). MART. CAP. 3, 304 sexta *species* in EVS ut 'inuleus' '-us' a vocativo E littera geminata efferuntur ut '-ee', 'inulee'. sed quidam malunt in EV ut 'Tydeu' ... dicere (*cf.* CONSENT gramm. V 360, 1 -us ... -ee *recte B; v. app. crit.*). *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 415, 34 B. aculeus et -us, stimulus *eqs.* p. 449, 4 verbera, ungulae, ignes, -i, fidiculae *eqs.* (*v. infra l. 58*). GLOSS.^L II Philox. AE 10 aeculeum γεράνιον (?; *v. supra l. 12 et cf. p. 731, 13*). III Abol. EQ 1 (*cf.* V Aa E 20) -us genus tormenti *eqs.* GLOSS. -um genus poenae. βασανιστής. κέντρον. στρεβλωτής. *al.* GLOSS. Werth. Gallée 338 (= GLOSS. I p. 162) -lium tormentum vel quo sursum et deorsum tenditur homo. *v. et infra l. 29 sq.* *componitur vel confunditur saepius c. voce q. e.* aculeus (*v. e. g. supra l. 12. 17.* HIER. epist. 36, 8). *legitur inde a* NOVIO (*tit. fab. Atell., dub. signif.*), POMPON. (*v. l. 27*), CIC. [*in loco praeterea dub. interpr.*: POMPON. Atell. 40.]

1 *de animali*: **a** *proprie*: α *strictius i. q. pullus equinus* (*cf.* GLOSS. II 426, 56 -us πῶλος. 578, 34 -ileus pullus equinus vel asinus. *v. et p. 731, 14 sqq.* *opp.* equus: *l. 33; cf. et l. 7. 38*): CIC. carm. frg. 42, 3 (Tusc. 3, 67 = *Eur. frg. 821*) ut iniecto -i freno repente tactu exagitantur novo (*gr.* νεόζυγα πῶλον). nat. deor. 2, 38 omnia in perfectis ... esse meliora, ut in equo quam in -o. phil. frg. V 85 ut fame debilitetur -orum nimis effrenata vis. LIV. 23, 31, 15 ad Sinuessam bos -um peperit (*cf.* 30, 2, 11 -us Reate cum quinque pedibus natus [31, 12, 7. 32, 1, 11]). PAVL. FEST. p. 101. PLIN. nat. 1, 28, 42—80 -i coagulo (*v. l. 7*). 8, 171 quapropter subreptos pullos in tenebris equarum uberi asinarumve -os admovent. VLP. dig. 47, 2, 14, 15 INST. Iust. 2, 1, 37 *v. p. 731, 19.* β *liberius i. q. equus* (*not. deminut. abolita infra l. 43. 44; de equo pretioso l. 45;* CIC. Verr. II 4, 43 *v. l. 51 sq.*): VARRO Men. 118 *v. p. 726, 43.* GELL. 19, 13, 4 de mulis et -is humilioribus. ARNOB. nat. 7, 41 p. 273, 31 qui *deus* currentibus frustra delectaretur -is. ENNOD. dict. 11, 1 p. 459, 3 exercitus Olympicis certaminibus de palma confidit -us (*cf.* 13, 8 p. 466, 16 Eleis et Olympiacis conflictibus nutritur -us de parentibus aestimatus). **b** *translate de bestia marina*: VEG. mulom. 1, 20, 2 -os id est caballiones marinos.

2 *de rebus* (*fere in -i speciem fictis*): **a** *artificii genus* (*inc. sigillum an pars cyathi intellegenda sit*): CIC. Verr. II 4, 42 -os argenteos nobilis, qui Quinti Maximi (*β, v. adn. crit.*) fuerant, aufert. *ad hunc locum ironice per imaginem*: CIC. Verr. II 4, 43 in his equitabit -is (*i. propria* 'equi' *vi perlucente; v. supra l. 41*).

b *tormenti genus sc. machina in equi modum compacta* (*cf. Daremberg-Saglio II 794; Hitzig, PW V 1931 sq.*): α *proprie*: CIC. Mil. 57 facti ... in -o quaestio est, iuris in iudicio (*cf.* COD. Theod. 14, 7, 6; *a. 370*: subiciatur -i quaestioni). Deiot. 3. Phil. 11, 7 vincla, verbera, -um, tortorem carnificemque (*sim. componuntur varia subst. cruciandi, vexandi*: SEN. contr. 2, 5, 6 verbera, lamnae, -us. *al.* SEN. clem. 1, 13, 2 in tormentis et -o et ferramentis. dial. 5, 3, 6 epist. 14, 5 *al.* APVL. met. 10, 10 AVG. conf. 1, 9, 15. *et al. cf. l. 17. 18*). fin. 3, 42 cum -o torqueatur *sapiens* (5, 84. TERT. scorp. 10 p. 168, 21 [*hyperbol.*] in caelo ... -us axis ipse qui torquet. ISID. orig. 5, 27, 21 *al. v. p. 731, 12*). 4, 31 Tusc. 5, 12. 13 velut iste chorus virtutum in -um impositus (SEN. contr. 2, 5, 3 VAL. MAX. 3, 3 ext. 2 *al.* SEN. epist. 78, 14 CVRT. 6, 10, 10 *al.* AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 27. *et al.*). Tusc. 5, 14. SEN. contr. 9, 6 (29), 18 ipse ad intendendum -um manūs admovebam (AMM. 14, 5, 9 *al. cf.* CYPR. ad Donat. 10 p. 11, 23 ungula effodiens, -us extendens [*al.* HIER. epist. 1, 3, 3 cum -us corpus extenderet. AVG. epist. 133, 2. ISID. orig. 5, 27, 21 -us ... dictus quod extendat. *et al.*]. HIER. in Tit. 2, 15 inter -um laminasque distentus. AVG. serm. ed. Mai 69 tendebantur -is membra pendentia *martyrum* [PASS. Andr. long. 10]). VAL. MAX. 3, 3 ext. 3 laxato ... -o. *al.* SEN. epist. 66, 18 utrum aliquis in gaudio sit an in -o iaceat (71, 21. *cf.* COD. Theod. 8, 1, 4 [= COD. Iust. 12, 49, 1; *a. 334*] -is atque lacerationibus subiacere). 67, 3 -o longior factus. *al.* PS. QVINT. decl. 18, 11 -os moves (19, 12). *al.* TERT. monog. 15 in -o succubuit *carnis infirmitas.* AMM. 15, 6, 1. 26, 10, 13 sub -o ⟨lo⟩cavit incurvos (28, 1, 19 quamquam incurvus sub -o staret). *al.* HIER. epist. 1, 5, 1 toto corpore ad -um ... alligato. tract. p. 403, 7 in -o pendebas (PRVD. perist. 10, 109. *cf.* HIER. adv. Rufin. 3, 14 in -o appensum. AVG. epist. 43, 13 suspensum [PASS. Claud. Ast. 1 *al. cf. et p. 731, 7*]). RVFIN. hist. 8, 10, 6 martyres totum ... diem ... in -is (*i. variis tormentorum corporis extendendi*
[*H. G. Wackernagel*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

generibus in gr. enarratis) exigebant. SVLP. SEV. epist. 2, 9. VICTRIC. 23 aeculeum aeris habet ira caelestis (*v. q. anteced.*). COD. Theod. 9, 16, 6 (= COD. Iust. 9, 18, 7, 1; *a. 358*). *et passim* (*praecipue ap.* ECCL.). *β per imag. et alleg.* (*de spiritali -o l. 6. 7. 11*): SEN. epist. 19, 9 dictum Maecenatis vera in ipso -o elocuti (*i. fere 'tormento', quale summa condicio affert*). ZENO 1, 16, 3 in -o spiritali. AVG. serm. 13, 6, 7 si te ipsum ante te ipsum in -um cordis suspendisti (*cf. quae anteced., seq.* tortores ... timoris. *v. p. 730, 82*). SALV. gub. 3, 22 qui (*sc. Christiani*) ad caelestis regiae ianuam gradibus poenarum suarum ascendentes scalas sibi quodammodo de -is catastisque fecerunt. GREG. M. moral. 6, 38 in extenso (*v. p. 730, 69*) livoris sui -o torquentur (*v. p. 730, 62*) iniqui.

[c *de herba q. e. γεράνιον?: v. p. 730, 19.*]

(equolus), eculus (equu-), -ī *m.* *deminutive ab* equus (*cf.* equoleus). *i. q. pullus equinus* (*v. p. 730, 28 sqq.*): VARRO rust. 2, 7, 12 eadem ... causa ibi frenos suspendendum, ut -i consuescant et videre eorum faciem et e motu audire crepitus. 2, 7, 13 post annum et sex menses -um domari posse. 2, 8, 6 hosce (*sc. hinnos*) item ut -os et educant et alunt. INST. Iust. 2, 1, 37 agni et haedi et vituli et -i (*TΘ*; equulei *A*, *v. p. 730, 39*; equi *B*; *om. Dig. 22, 1, 28*). *fem.* **equola**, -ae. *de formis*: equol-: PLAVT. *l. 27 A* (aequ-, equ-, ecu- *codd. Prisc. gramm. II 114, 6*). equil-: VARRO *l. 25 codd. Non. p. 106, 12.* *proprie: i. q. parva equa*: VARRO Men. 236 nemo est tam neglegens, quin summa diligentia eligat asinum, qui suam saliat -am. *transl. de muliercula libidinosa*: PLAVT. Cist. 308 quamquam vetus cantherius sum, etiam nunc ... adhinnire -am possum ego hanc, si detur sola soli.

(equor), (-ātus sum, -ārī). *ab* equus (*cf.* aquari *sim.*). *non nisi supin.* -tum. *i. q. equos comparare et adducere*: PAPYR. Hunt Raccolta Lumbroso p. 265 (*s. II in.*) col. II 56 *equites tot* apsentes ... trans M. r. m (*latet fluminis nomen; cf. Wilcken, Arch. f. Pap.-F. 8, 1927, 95*) -tum (*cf. ibid. 55* frumentatum. *71* ad armenta adducenda).

***equus**, -ī *m.* [*i. q.* açva-ḥ, *gall.* epo-, *hibern.* ech, *anglosax.* eoh; *gr.* ἵππος, ἴκκος *mutatione nondum satis perspicua. W.*] *de scriptura*: *ex doctrina gramm.*: PROB. inst. gramm. IV 119, 4 nomina quae v littera plus scribantur, ut puta 'equs' et 'equus' (*cf.* VEL. gramm. VII 58, 15 quaeritur utrum per unum ⟨v⟩ an per duo debeat scribi. *sim.* TER. MAVR. 728 *q semper u sibi iungere*: 'equos' vel 'aequos', 'aequor' aut 'aquam' [*v. app. crit.*]. MART. CAP. 3, 255). PROB. app. gramm. IV 195, 2 per Q, non per C (197, 30 'equs', non 'ecus'). GRAMM. suppl. 298, 24 'aequus' (*et sim.*) ... si de aequalitate fuerit per a, 'equus' si de animalibus fuerit, sine a (*cf.* AVG. in psalm. 32, 24). *de pronuntiatione*: 'aequus' (*pro barbarismo*) POMP. gramm. V 285, 8. *scribitur in* INSCR. (*exempla codd. non afferuntur*): aeq-: *v. p. 734, 81. 735, 4.* CARM. epigr. 1967, 5 (*iuxta* caeleri; *at vs. dub.*). ecus: CARM. epigr. 865, 6. 1332, 5. ecum: ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (*a. 128*) *v. p. 734, 37.* ecuorum *fort.* CORP. IV 1595 (= CARM. epigr. 927, 3; *ubi* -quor-). equm (*iuxta* equam): CORP. VIII 4508, 7; *v. p. 739, 39. cf. et l. 83.* *notatur*: eq(uis): CORP. VI 37836 (*a. p. Chr. 15*) *bis.* equor(um): CORP. VI 10047 *al.* FAST. ann. Iul. Maff. Sept. 14 (Corp. I^2 1 p. 225). *al.* *plerumque perscribitur, nisi adi. q. e.* publicus *accedat* (*quorum exemplorum seriem habes p. 735, 75 sqq.*). *cf. et Brambach, Umgestaltung d. lat. Orthogr. p. 224 sq. 229 sqq. al.* *de formis*: *nom. sg.* -os: CARM. epigr. 331, 5 (*saepius aut trad. aut ed. in auctor. prisci coloris amantibus; sic et acc.* -om). *acc. sg.* -om: LEX repetund. (Corp. I^2 2, 583; *a. 123/22*), 28. CORP. X 1081 (*v. et p. 735, 5*). *gen. plur.* -um (-om): VERG. georg. 2, 542 Aen. 9, 26 *al.* (*v. Neue-Wagener I^3 180*). NOT. Tir. 108, 66. *de notione*: GLOSS.^{L} II Philox. EQ 4 -i ἵπποι. GLOSS. III 432, 7 *v. vol. VI 2, 2381, 55 al. cf. et p. 734, 77. 737, 25. 738, 21. 37.* *de usu: legitur inde a* LIV. ANDR., NAEVIO (*tit. fab.*), ENNIO, PLAVTO *per totam latinitatem.* *de vocis q. e. -us c. aliis cognomentis ratione v. Rittweger, de equi vocab. et cognom., diss. Halle 1890, p. 1 sqq. (cf. et vol. III 3, 48 sqq.).* *exempla permulta omisi iis partibus, quibus de tritissima notione agitur (sic praecipue s. I A 1 a β, p. 732, 52 sqq.); significantiora uberius afferuntur.*

[*var. lect.*: eques: CIC. Verr. II 2, 92 (-is *c O*, equites *β*). HOR. epod. 16, 12 -i *A* (et qui *B*). *cf. et l. 75 et v. s.* eques. CAES. Gall. 5, 17, 4 -is *β* (essedis *recte α*). *falso pro* 'aqua': LVCAN. 4, 102 -os U^1 (*cf.* ADNOT.: 'aquas' legitur et 'equos'). CLAVD. 28, 379 P^2 *φ*. CIC. Verr. II 1, 28 *v. p. 739, 72.* STAT. Theb. 2, 724 *v. p. 740, 32.* *ex coni.*: PLAVT. Bacch. 72 *Merula* (pr(a)eco *trad.*). *v. et p. 739, 9.* SEN. benef. 5, 25, 5 (est quos *trad.*). STAT. silv. 5, 2, 129 (-os *Itali*, eques *M*). QVINT. inst. 6, 2, 33 *Spalding* (et quo(s) *A G M V*, et equus *P*). TERT. spect. 5 p. 7, 9 (quis *A*). *al.* *suppl.*: LIV. 40, 56, 11 VAL. MAX. 5, 5, 3 (*cf. et l. 79. 80. p. 733, 11*). *falso trad.*: EPICED. Drusi 229 (ad aequor *Heinsius*). *dub.*: GRAN. LIC. p. 17, 6 Milonio traditu⟨r⟩ e⟨quorum⟩ p⟨a⟩r⟨s⟩ (*i. 'equitum'?; sic et* p. 24, 8 [*post* ⟨ped⟩itum] equo⟨ru⟩m; *v. p. 739, 13*). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 6 (*natantium*) cucumis. pistris. equis *eqs.* (*i. 'equus' sc. marinus, fluvialis?, v. p. 738, 19*). INSCR. Not. d. scavi 1919 p. 77 n. 14^a equs. CLEM. ad Cor. 37, 3 de inequis, *gr.* τὸ καθεξῆς *lege* 'deinceps'.] *v. Onom.*

I *de bestia*: A *de -o terrestri*: 1 *proprie*: a *de naturali bestia ac vera* (*hic et eos locos attuli, quibus de fabularum quidem -is dicitur, tamen nec notionis neque usus est differentia; at cf. p. 736, 54 sqq.*): *α potiora quaedam* (*fusius de -o tractant*: VARRO rust. 2, 7, 15 sq. COLVM. 6, 27, 1 sqq. *al.* *cf.* VARRO Men. 559 -us qui ad vehendum est natus *eqs.; v. p. 726, 47* [CIC. nat. deor. 2, 37. fin. 2, 40 ad cursum -um ... esse natum]. PHYSIOGN. 118 p. 137, 9 -us animal erectum est atque exsultans in certando, animosum, victoriae cupidum, non impatiens laborum): (I) *componitur c. aliis inter pecora numerandis animalibus (secernitur a certis -i cognomentis: l. 13 sq. 26. 36; locos quibus* -us *et* 'equa' *una leguntur, habes s.* equa, *p. 739, 32 sqq. cf. p. 733, 27*): PLAVT. Aul. 494 faxim muli, pretio qui superant -os, sient viliores Gallicis cantheriis (VARRO rust. 2, 7, 15 *al. v. vol. III 281, 79 sqq.*). LEX agr. (Corp. I^2 2, 585; *a. 111*) 26 boves ⟨-os⟩ (COLVM. 2, 20, 4 -is ... bubus. *al.*). LVCIL. 256 pretium redimet (*v. adn. crit.*) qui vendit -um, musimonem. CATO agr. 138 mulis, -is, asinis feriae nullae. VARRO ling. 9, 28 ex -o et asina *nascuntur* hinnulei (*cf.* rust. 2, 8, 1 fit ... ex -o et asina hinnus [2, 8, 6 COLVM. 6, 37, 5]. PLIN. nat. 8, 172 hinnulos. *et al.*). rust. 1, 31, 5 -i et iumenta (LIV. 27, 43, 10 *al.*). 2, 1, 12 de minoribus pecudibus ... oves caprae sues, ... de pecore maiore in quo sunt ... boves asini -i. CIC. rep. 1, 67 canes ... et -i, aselli (fin. 4 37. 5, 38 *al. cf. et p. 733, 1*). LVCR. 2, 661 lanigerae pecudes et -orum duellica proles. HOR. carm. 4, 4, 30 est in iuvencis, est in -is patrum virtus. OV. met. 15, 84 -us et pecudes armentaque gramine vivunt. SEN. epist. 87, 10 non omnibus obesis mannis et asturconibus (*v. p. 735, 77*) et tolutariis (*v. p. 736, 48*) praeferes unicum illum -um ab ipso Catone defrictum? ([*anteced.* caballo]. *cf.* PLIN. nat. 8, 166 *et v. vol. II 982, 60 sqq.*). COLVM. 6 praef. 6 duo genera quadrupedum, quorum alterum paramus in consortium operum sicut bovem, mulam, -um, asinum, alterum voluptatis ... causa, ut ovem capellam *eqs.* PLIN. epist. 2, 17, 3. GAIVS dig. 9, 2, 2, 2 quadrupedes quae pecudum numero sunt et gregatim habentur veluti oves, caprae, boves, -i, muli, asini (*sim. al.*). PAVL. sent. 5, 18, 1 *v. vol. I 94, 31 sqq.* CHIRON 153 iumenta ... homines, -us atque asinus femina sive masculus vel muli. HIER. epist. 60, 17, 3 cernimus sagittas pilis, tiaras galeis, caballos -is cedere (*i. Hunnos Romanis*). *et al.* (II) *distinguitur (a ceteris animalibus) per sonum sibi proprium*: VARRO Men. 3 mugit bovis, ovis balat, -i hinniunt, gallina pipat (VAL. MAX. 7, 3 ext. 2. SVET. frg. 161 -orum hinnire *est.* PS. APVL. herm. p. 267 qui -us est, hinnibile est, at proprium est -i hinnire *eqs. et saepe*). PAVL. FEST. p. 28 bombizatio est sonus apium ... ut mugitus boum, hinnitus -orum (CVRT. 4, 12, 4 [*v. vol. VI 1, 1279, 54*]. SIL. 4, 97 AMPEL. 13, 3 *al.* APVL. flor. p. 80 [*inter voces animalium*]. EVSTATH. Bas. hex. 4, 5 p. 907^B animal cui proprius est hinnitus, -us appellatur [*gr. p. 89^B* πρόσεστι τὸ χρεμετιστικόν, τοῦτο ἐπικέκληται ἵππος]. *v. l. 48. et al.*). *adde*: CAES. civ. 3, 38, 3 ex fremitu -orum illata suspicione (*al. v. vol. VI 1, 1279, 13 sqq. cf.* LIV. 2, 64, 11 fremitus hinnitusque [TAC. Germ. 10 *al.*]. *v. l. 42 sqq.*). VERG. georg. 1, 13 frementem ... -om (*al. v. vol. VI 1, 1282, 28*). *distinctiones quales fiunt per genera, colores, varios usus v. s. epithetis p. 735, 59 sqq. 736, 7 sqq.*

β loci generales (*de -orum certaminum spectaculis p. 733, 20. 23. 40. 75 sqq. 734, 20 sqq. 50. 58 sqq.; sollemni vi de -o equitis R.* ['publico', *v. p. 734, 75 sqq.*]: *v. p. 733, 6. 37. 734, 24. 735, 21. 25 [in transvectione, lustratione sim. equitum: p. 733, 33. 82. 734, 15. 34. 735, 52]; -i in cursu publ. adhibiti: p. 734, 42. 48.* *rariora: -i rerum personat. l. 78. p. 733, 44. 734, 16. 39 [fere sic ut de 'celeritate' cogitetur]; proverb.: p. 734, 65 sqq.; de homine -i instar quasi alterum gestante p. 734, 59 sqq.; sing. collect. p. 734, 32*): LIV. ANDR. carm. frg. 44 M. (45 B.) erant et -orum inaurata tapeta. ENN. ann. 486 cumque gubernator magna contorsit -os vi. 514. frg. var. 4 tu dictator vel -orum equitumque magister esto vel consul. ACC. trag. 687 frena ... ori -orum accommodant (TIB. 1, 3, 42 non domito frenos ore momordit -us. *al. cf.* BIBAC. carm. frg. 8, 2 M. [9 B.] habenas ... -i). TRAG. inc. 239 horridi transeunt ad pedes ex -is. PLAVT. Asin. 704 *v. p. 734, 59.* Bacch. 927 Atridae ... quom ... Pergamum ... armis -is exercitu atque ... bellatoribus ... subegerunt (Most. 152 [*in gymn.*] disco, hastis, ... cursu, armis, -o. SISENNA hist. 113. SALL. Catil. 52, 20 armorum atque -orum [LIV. 21, 4, 8. 22, 52, 2 *al.* VERG. Aen. 9, 774 -os atque a. *sim. al.*]. OV. met. 8, 22 armaque -osque [LIV. 27, 19, 10 *al.*]. VAL. MAX. 7, 3, 3 arma et ... -os [STAT. Ach. 2, 80 SVET. Aug. 83, 1. *et al.*]. CIC. Phil. 8, 21 armis, -is, viris D. Bruto *subvenire* [NEP. Ham. 4, 1 LIV. 22, 39, 11 *al.* TAC. ann. 12, 37. *et al.*]. *talia saepe*). PLAVT. Men. 862 Apollo ... -os iunctos iubes capere me indomitos ferocis atque in currum inscendere ([868. OV. ars 3, 634 *al.* AVG. civ. 19, 3 p. 353, 29 D. duos -os i. bigas vocamus. *et al.*]. VERG. georg. 3, 112 iungere. MART. 10, 50, 6 occidis et nigros tam cito iungis -os [*sc. Mortis*]. *sim. passim.* *cf.* CIC. Att. 6, 1, 25 Vedius venit mihi obviam cum duobus essedis et raeda -is iuncta [*sim.* LIV. 5, 23, 5 curru -is albis iuncto]. *et al.* *opp.*: PLIN. epist. 2, 17, 2 iter harenosum iunctis paulo gravius et longius, -o breve et molle. *v. p. 734, 49*). Merc. 852. Mil. 721 cecidisset ... de -o uspiam ([CIC. Cluent. 175 *al.*]. *cf.* CAES. Gall. 1, 48, 6 si qui ... -o deciderat [*al. v. vol. V 1, 162, 41 sq.*]). *al.* TER. Andr. 56 ut animum ad aliquod

[*H. G. Wackernagel*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

studium adiungant aut -os alere aut canes ad venandum *eqs.* (*v. vol. I 1708, 5 sqq.*). LVCIL. 1305 sustineas currum, ut bonus ... agitator, -osque. CATO orig. 138 sedere ... in -o (CIC. Verr. II 5, 27 *al.* CELS. 4, 26, 5 vehiculo sedisse vel ... -o prodest. *et al.* SPART. Hadr. 22, 6. COD. Theod. 9, 30, 3 [*a. 365*] sedendorum -orum potestatem. *et al.*). LEX repetund. (Corp. I² 2, 583; *a. 123/2*) 28 neive -om adimito (CIC. de orat. 2, 287 *bis.* LIV. 24, 18, 6 [dempti *P*]. 39, 42, 6 *et al. v. vol. I 681, 65 sqq. et cf. p. 735, 25*). QVADRIG. hist. 57 consuli pater proconsul obviam in -o vehens venit *eqs.* (CIC. div. 2, 140 -us in quo ego vehebar. *al.* CAES. civ. 2, 44, 3. *et al.* FAST. ann. Iul. Praen. Dec. 15 [Corp. I² 1 p. 237]; *suppl.* VERG. Aen. 12, 651 vectus -o [VELL. 2, 114, 3 CVRT. 3, 3, 3 *al.* SIL. 12, 67 FRONTO p. 207, 7 N. *et saepe*]). SISENNA hist. 32 -um concitatum princeps ad hostium permittit (*v. p. 734, 19*) aciem ([BELL. Afr. 78, 4 LIV. 1, 28, 10. 6, 29, 2 *saepe.* SEN. epist. 67, 9. *et passim*]. NEP. Pel. 5, 4 concitavit. LIV. 2, 6, 8 concitat calcaribus -um [CVRT. 7, 4, 36 *al.*]. *et saepe*). VARRO ling. 5, 148 Curtium ... ascendisse in -um (CIC. Cato 34. *et al.* VEG. mil. 2, 14 -um [VVLG. psalm. 75, 7. Ier. 22, 4 currus et -os. *al.*]. VVLG. Ier. 6, 23 super [Hab. 3, 8 *al.*]. *cf.* VVLG. Ier. 17, 25 ascendentes in curribus et -is). ling. 5, 153 currunt *in circo* (5, 154 *al.* PROP. 4, 3, 36 quot ... Parthus milia currat -us. MART. 14, 55, 2 *al.* CARM. epigr. 865 ubi ... celer accepto currere coepit -us [*v. adn.*]. 1332, 5. *et al.*). 5, 153 in circo ... unde mittuntur -i, nunc dicuntur carceres ([TIB. 1, 4, 32 Eleo ... carcere missus -us. OV. am. 2, 9, 20 *al.*]. HOR. carm. 4, 14, 24 PLIN. nat. 21, 7 MART. 8, 11, 6. *et al.*). ling. 6, 13 ab -orum cursu (CIC. Cato 75 VERG. Aen. 5, 549 QVINT. inst. 9, 4, 113. *et al.*). rust. 2, 7, 1 emittere (*v. p. 501, 44 sq.*). 2, 7, 1 -orum et equarum greges (CVRT. 4, 9, 4 CLAVD. 24, 265. *et al. v. vol. VI 2, 2331, 56 sq.*). 2, 7, 4 -os ⟨ad⟩ admissuram ... legere oportet amplo corpore *eqs.* (PLIN. nat. 20, 123. *cf. l. 46*). 2, 7, 9 -us matrem salire cum adduci non potest *eqs.* 2, 7, 15 ut castrentur -i (*v. vol. III 547, 13 sqq.*). frg. Non. p. 108, 26 *v. p. 659, 2 sq. al.* CIC. Verr. II 1, 49. Cluent. 134 -um traducere (*inde* VAL. MAX. 4, 1, 10. *et al. v. p. 732, 54*). Mil. 28 obviam fit ... Clodius expeditus in -o, nulla raeda (CAES. Gall. 6, 30, 2 raedis -isque. *cf.* TAC. Germ. 46 Sarmatis ... in plaustro -oque viventibus). Deiot. 28 Deiotarum cum plures in -um sustulissent (LIV. 41, 3, 6). Phil. 1, 20 quicumque -o meruisset (OV. fast. 3, 130 VAL. MAX. 2, 7, 15 PLIN. nat. 33, 10. *et al. cf.* LEX Iul. munic. [Corp. I² 2, 593; *a. 45*] 91 nisei quei eorum stipendia -o in legione III aut pedestria in legione VI fecerit [101]. *v. p. 735, 21*). leg. 2, 38 (*in ludis publ.*) corporum certationes, cursu et pugilatu et luctatione curriculisque -orum usque ad ... victoriam (LIV. 45, 33, 5 *al.*). fin. 2, 61 P. Decius ... -o admisso in mediam aciem Latinorum irruebat (CAES. Gall. 1, 22, 2 *al.* OV. am. 1, 8, 50 celer admissis labitur annus -is [*v. p. 732, 56 sq.*]. 3, 2, 78 FRONTO p. 57, 3 N. CAPITOL. Maximin. 3, 3. *et saepe.* *aliter sc. de mare:* COLVM. 6, 37, 10 [PALLAD. 4, 13, 1 *al. cf. l. 29*]). Tusc. 2, 67 (*cf.* TRAG. inc. 196) -i Pelopis illi Neptunii. Cato 34 ex -o descendere (LIV. 24, 44, 10. *et al.* SALL. hist. frg. 5, 20 -o [VELL. 2, 55, 3 VAL. MAX. 2, 2, 4]. *et al.*). nat. deor. 2, 6 in nostra acie (*sc. apud Regillum*) Castor et Pollux ex -is pugnare visi sunt (LIV. 1, 12, 9 PLIN. nat. 7, 202. *et al.*). nat. deor. 3, 11 Castoris (PROP. 2, 7, 16. *cf.* PROP. 3, 22, 26 Pollucis. *al.*). 3, 15 -o incitato (CAES. Gall. 4, 12, 6. 4, 26, 2 *al. cf.* SVET. Cal. 55, 3 Incitato [*nom. propr.*] -o, cuius *eqs. et al.* CAES. Gall. 4, 24, 3 cum ... -os insuefactos incitarent. *al.* PANEG. 7 [6], 8, 4. *et al.*). div. 1, 58 -o advectus (*al. v. vol. I 827, 67 sqq.*). off. 3, 116 cum his 'viris -isque', ut dicitur, si *eqs.* ([*cf. p. 734, 65*]. LIV. 4, 33, 8 *al.* QVINT. decl. 272 p. 115, 23 SIDON. carm. 23, 377. *et saepius.* MELA 2, 86 viris, -is, ferro *eqs.* [TAC. hist. 3, 2. *et al.*]. CIC. epist. 9, 7, 1 dubitandum non est, quin -is, viris [*proverb., v. l. 56*]. LIV. 3, 70, 6 *al.* VAL. FL. 6, 35. SIL. 7, 323 inter -os interque viros]. *talia saepe*). phil. frg. V 85 domitores -orum (*al. v. vol. V 1, 1942, 35 sqq. cf.* VERG. georg. 3, 44 domitrix ... Epidaurus -orum). *al.* LVCR. 4, 741 -i atque homines (LIV. 22, 15, 7. *et al.*). 5, 29 Diomedis (*al. cf.* MART. CAP. 6, 657 -i Diomediaci stabulati). 5, 1297 in -i conscendere costas (BELL. Hisp. 13, 2 -um. *cf.* SIDON. carm. 7, 267 scandit). CAES. Gall. 4, 2, 3 equestribus proeliis saepe ex -is desiliunt (*al. v. vol. V 1, 721, 78 sqq.*). civ. 3, 69, 4 dimissis -is ([BELL. Hisp. 15, 1. *et al.*]. VERG. Aen. 10, 366 dimittere. SVET. Iul. 60. *et al.*). 3, 96, 3 -o citato (LIV. 1, 27, 7. 30, 12, 10. *et al. v. vol III 1201, 59 sqq.*). *al.* HIRT. Gall. 8, 48, 3 converso ... -o (*al. v. vol. IV 864, 39 sqq.*). BELL. Afr. 58, 3 -o circumvectus (*al. v. vol. III 1178, 31*). SALL. Iug. 59, 3 advorsis -is concurrere (*al. v. vol. I 864, 84 sq.*). 97, 5 pars -os escendere ([*N¹*, *Arus.*; asc- *rell.*]. LIV. 23, 14, 2 *al.*). hist. frg. 5, 5 -om insilire (LIV. 6, 7, 3 in. FRONTO p. 128, 21 N. *et al.*). VERG. catal. 9, 29 certamen -orum ([-e quo- *trad.*]. OV. ars 1, 135 TAC. ann. 14, 21. COD. Theod. 2, 8, 23 [*a. 399*] nec ludi theatrales nec -orum c.). georg. 1, 514 fertur -is auriga (*cf.* CVRT. 4, 15, 15 *al.*). Aen. 1, 156 *Neptunus* flectit -os (*al. v. vol. VI 1, 896, 13 sqq.*). Aen. 6, 653 per campum pascuntur -i (6, 655 COLVM. 6, 27, 3 PLIN. nat. 25, 94. *et al.*). 11, 619 Latini ... -os ad moenia vertunt (HOR. carm. 1, 19, 11. *et al.*). *al.* FAST. ann. Iul. Sabin. Sept. 14 (Corp. I² 1 p. 225) ⟨equo⟩r(um) prob(atio) (*item* Maff. Sept. 14 [*ibid.* p. 225]. Val. Sept. 14 [*ibid.* p. 240]. FAST. ann. Iul. Arv. Nov. 14 [Corp. I² 1 p. 215] -orum probatio. *item* Antiat. a. p. Chr. 51 [*ibid.* p. 249] Nov. 14. *al. v. Wissowa, PW VI 324, 25 sqq.*). FAST. ann. Iul. Praen. Dec. 15 (Corp. I² 1 p. 237) -i et ⟨muli floribus coronantur⟩ (OV. Pont. 2, 1, 58 coronatis [*in triumpho*]. *al.*). HOR. sat. 2, 1, 15 labentis -o ... Parthi ([LIV. 2, 6, 9 *al.*]. *cf.* LIV. 10, 36, 4 delapsi ex -is [*al. v. vol. V 1, 414. 76. 415, 1*]. 27, 27, 7 prolabentem ex -o). carm. 1, 7, 9 aptum ... -is Argos. 4, 2, 18 pugilemve -umve (*cf.* ars 84 pugilem victorem et -um certamine primum. LIV. 1, 35, 9 ludicrum fuit -i pugilesque. *cf. et l. 12. p. 733, 41*). 3, 3, 16 Quirinus Martis -is Acheronta fugit (OV. rem. 6 VAL. FL. 3, 90 *al.*). PROP. 1, 8 b, 36 quas Elis opes ante pararat -is (*i. -orum cursu certaminibus*). 2, 34, 38 Arion ... -us (*al. v. vol. II 578, 39 sqq.*). 3, 22, 4 Ditis (*al.*). 4, 3, 68 triumphantes. *al.* OV. met. 8, 302 spectatus caestibus (*cf. l. 6 sqq.*) alter *Tyndaridarum*, alter -o. 8, 374 nive candidioribus ambo vectabantur -is (MANIL. 5, 88 CVRT. 3, 3, 22 *al.*). trist. 2, 90 vitam ... meam moresque probabas illo, quem dederas, praetereuntis -o (*v. p. 732, 55*). EPICED. Drusi 374 *Fortuna* caecis caeca triumphat -is. LIV. 2, 20, 2 subdit calcaria -o (*al. v. vol. III 128, 10 sqq. cf. p. 738, 13*). 2, 64, 10 cornicines ... in -os impositos ([41, 4, 7 CVRT. 3, 11, 11]. FLOR. epit. 2, 10, 3 -o [AMM. 18, 6, 10 *al.*]. *et al.*). 9, 22, 7 magister equitum Romanus ... permisit -um (29, 2, 8 *al. v. p. 733, 13*). *al.* CORP. VI 37836 (*a. p. Chr. 15*) Menander ... bigarius vincit ludis Mart. ... eq(uis) Basilisco, Rustico; ludis Victor. Caesar. ... eq(uis) Histro, Corace (VI 10047ᵃ P. Aelius ... Gutta Calpurnianus -is his vici in factione veneta *eqs.* [*sim.:* 10047ᶜ]). PAVL. FEST. p. 108 cum *censores* equiti aes abnegabant ob -um male curatum. PHAEDR. app. 19, 1 -um e quadriga multis palmis nobilem. CVRT. 7, 9, 4 pars puppe nantes -os loris trahebat (*cf.* PLIN. nat. 9, 45 -os innatantes. AMM. 30, 1, 10 natantibus). *saepe.* COLVM. 6, 27, 1 est ... generosa materies, quae circo sacrisque certaminibus -os praebet. *al.* PLIN. nat. 1, 28, 42—80 eculei coagulo, -o. SIL. 2, 349 nudis bellantur -is (MART. 14, 86, 2 solet a nudo surgere ficus -o. APVL. Socr. 23 p. 173 *al. cf.* SIL. 4, 180 hasta ... per nuda volantis ilia sedit -i). 6, 231 omnis anhelat attonitus serpentis -us (*collect.*). *al.* STAT. Ach. 1, 797 quisquis -o iaculoque potens (*sim. al.*). QVINT. inst. 8, 3, 10 TAC. dial. 29. SVET. Aug. 38, 3 (*in recognitione equitum*). Cal. 19, 3 non magis Gaium imperatorum quam per Baianum sinum -is discursurum. *al.* ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042; *a. 128*) frg. C 2, 6 ⟨si *eques* non⟩ videt qua vadat aut si voluerit -cum r⟨etinere nequit, non potest⟩, quin *eqs* AVR. Fronto p. 15, 17 N. *al.* ANTH. 467, 6 dies ideo nos grato perluit haustu, quod permutatis Hora (*v. p. 732, 56 sq.*) recurrit -is. PHILOCAL. fast. Oct. 15 (Corp. I² 1 p. 274) ludi. -us ad Nixas fit. AMM. 15, 1, 2 *Apodemius* -orum permutatione veloci ... praecursorius index Mediolanum advenit (*i. cursus publici [v. p. 735, 54]. cf. in imag.:* HIER. epist. 22, 28, 6 -i per horarum momenta mutantur ... ut *eqs.* [*sc. clericus quidam tamquam veredarius -os publicos permutans celeriter matronas alternat*]). COD. Theod. 6, 23, 2 (= COD. Iust. 12, 16, 2; *a. 423*) tironum et -orum praestatione habeantur immunes (6, 26, 14 [= COD. Iust. 12, 9, 4; *a. 407*]. 13, 3, 2; *a. 326*). COD. Iust. 12, 50, 1 (*a. 316*) -os qui publico cursui deputati sunt (*v. p. 735, 54*). *al.* CORP. VI 10048, 22 septem in se iunctis (*v. p. 732, 74*) numquam ante hoc numero -orum spectato (*ad rem cf. Friedlaender, Sittengesch. IV⁹ 179 sqq.*). CARM. epigr. 331, 5 est -os prae-pulcer, sed tu vehi non potes istoc (*vix ad p. 738, 10*). 927, 3 spectator scaenae sive es studiosus -orum. TAB. devot. Audollent 273, 12 haec nomina hominum et -orum qu(a)e dedi vobis cadan(t) (*sim. al.*). 279, 20 alligate et obligate et gra⟨v⟩ate -os veneti et russei (*sim.* 283, 26. 295, 12 obligate illis -is pedes, ne currere possint, illis -is *eqs.* [*seq. nomina -orum*]. *al.*). 286ᴮ, 4 ut -os prasini et albi ocidas (289ᴮ, 14. *al.*). *sim. passim* (*v. ind. p. 567*). *et saepe.* *nota de homine* (*v. p. 732, 58 sq.*): PLAVT. Asin. 704 (*servus erum se vehere iubet*) abi, laudo, nec te -o magis est -os (*v. p. 732, 65*) ullus sapiens (*cf. quae anteced. et v. E. Fraenkel, Plautin. im Plaut. p. 275 adn. 1*). PETRON. 64, 12 *Trimalchio* puerum ... iussit super dorsum ascendere suum, non moratus ille usus ⟨est⟩ -o, manuque plena scapulas eius ... verberavit. *aliter p. 738, 10 sqq.*

proverbiales locutiones (*v. etiam p. 733, 56. 59*): *ad rem cf. Otto, Sprichw. p. 125 sq.* VERG. ecl. 8, 27 iungentur ... grypes -is aevoque sequenti cum canibus ... venient ad pocula dammae (*i.* ἀδύνατα δυνατὰ γενήσεται). HOR. epist. 1, 17, 20 -us ut me portet, alat rex, officium facio. GELL. 3, 9, 1 historiam de -o Seiano (*ibid.* 6 proverbium de hominibus calamitosis ortum dicique solitum 'ille homo habet -um Seianum'). AVSON. 194, 22 laetus, pudicus, pulcher, in senio quoque 'aquilae' ut 'senectus aut -i' (*cf. gr.* ἵππου γῆρας). HIER. in Eph. 1 praef. ut vulgare proverbium est '-i dentes inspicere donati.'

acced. epitheta: (1) *technice* **-us publicus:** (a) *insigne equitis R.* (*v. p. 732, 53; in alia civitate p. 735, 24; ad rem cf. Kübler, PW VI 295, 36 sqq.*): GLOSS. -um p. ἵππον δημόσιον (*v. p. 735, 37*). *de ratione scribendi in tit. obvia* (*cf. et p. 731, 45. 53*): *notatur:* eq p: CORP. III 607 (*Traian.*). III 4495 (*a. 178*). X 5064 (*p. a. 208*). VIII 7963 (*a. 218—22?*). III 10440 (*a. 259*). *al.* aeq p: CORP. III 12690. eq pub: CORP. IX 23 (*Hadr.*). 3608 (*a. 213*). XI 4209 (*a. 240*). *al.* eq publ: CORP. VI 1421 (*a. 118*). XII 3183 (*s. II*). *al.* eq public: CORP. X 6016. eq publicum: CORP. XII 32, 13 (*s. II in.*). *perscripto -o:* equo p: CORP.

[H. G. Wackernagel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

XII 410 (*Anton., Vero*). III 4788 V 4957 *al.* CORP. XII 3275 -um p. pub: CORP. VIII 7986 (*s. I*) -um. III 8261 V 47 *al.* publ: CORP. X 416 (*p. a. 138*). II 5941 III 1711 V 4059 VI 1838 VIII 24017 *al.* public: CORP. III 1342 V 4476 VI 2168 *al.* *scribitur* aeq-: CORP. V 7784 (*periit*). VIII 20708. *v. p. 734, 81.* equom publ(icum): CORP. III 2931 (*sic et* 2932 publicum). equó: CORP. V 4472 X 6100. *exempla sec. notabiliores structuras digesta* (*nota collocat.*: publicus *antecedit vocem q. e.* -us *l. 23. 24. 25 sq.*): -o publico *nude*: INSCR. Not. d. scavi 1926 p. 320 (*s. I?*) L. Brutti› L. f. Pal. Saturnino -o publico *eqs.* CORP. VI 1421 (*a. 118*). XI 5632, 13 M. Maenio ... Agrippae L. Turidio Campestri hospiti divi Hadriani ... proc(uratori) provinciae Brittanniae, -o publico. XIV 353 (*p. Hadr. mort.*). III 4495 (*a. 178*). IX 3608 (*a. 213*). XI 4209 (*a. 240*) T. Fl(avio ...) Isidoro eq(uiti) R(omano) patri duorum (-o) pub(lico) (*sc. exornatorum*). III 10440 (*a. 259*) C. Iul(i) Victorini (-o) p. *al.* 'eques R.' -o publico: CIC. Phil. 6, 13 equitibus Romanis -o publico (INSCR. Not. d. scavi 1924 p. 346 [*a. 69?*] seviro eq(uitum) Romanor(um) equ⟨o⟩ p(ubl). CORP. V 5128 equiti R. (-o) publ. 5869. 6349. 6520. 6745. 7375). *v. et p. 716, 4 sq.* *c. additam.* (*praeter l. 30 verbali*): VARRO ling. 8, 71 -um p. ... esse mille assariorum. frg. Non. p. 344, 32 qui in exercitu ... -o p. mererent (LIV. 27, 11, 14 stipendia ... quae -o p. meruerant [*opp.* -is privatis. *cf.* LIV. 5, 7, 5 suis. *al.*]. *cf.* 39, 9, 2 cuius pater p. -o stipendia fecerat. *v. et p. 733, 37*). CIC. rep. 2, 36 (*de Corinthiis*) p. -is adsignandis (LIV. 5, 7, 5 *al. v. vol. II 891, 58 sqq.*). LIV. 24, 18, 6 -i adempti (*cf. l. 27 sqq. p. 733, 6*) qui p. -um habebant (29, 37, 8. CORP. VI 1877 [*a. 73*] habente ‹e›um p. VIII 7986 [*s. I*] hab(ens). XII 3274 [*s. I*]. *al.*). VAL. MAX. 2, 9, 7 -is p. spoliatos (*cf.* 2, 9, 8 direptis -is p. PS. ASCON. div. in Caec. p. 189, 18 St. qui eques R. -um p. perderet. *v. et supra l. 25*). PLIN. nat. 33, 30 equitum nomen subsistebat in turmis -orum p. CORP. II 2227 [*s. I?*] -o p. donato (6095 [*a. 96—98*]. 5941 ab imp. Caesare Traiano Hadriano Aug. [4269 Hadriano. X 5064, *p. a. 208*]. 4212). III 607 (-o) p(ubli)co hon(orato) ab imp. Caes. Traiano Au⟨g⟩. (X 416 [*p. a. 138*] ab eodem [*Hadriano*]. 3924 Antonino [1576 Pio]. 1211 honorati -o p. ab imperatorib. Antonino et Vero Aug. [XII 410]. VI 1838 VLP. reg. 7, 1 ab imperatore ... -o p. similive honore honoretur. *al. cf.* XII 3200 [*s. II*] -o p. honorato. *INSCR. Dessau 8829* ἵππῳ δημοσίῳ τιμηθέντα. *al.*). INSCR. Dessau 9406 -o pub(lico) adle⟨ct(o) a divo⟩ Traiano et in quinq. dec. ab ... Hadriano (CORP. VIII 24017 adlecto -o publ. ab imp. Hadriano ob meritum patris eius. INSCR. Dessau 9407 -o p. et in quinq. decur. adlecto a divo Pio. CORP. VIII 11173 Antonino et Vero. *cf.* VIII 937 Felicis Armeniani -o p. adlecti. *al.*). CORP. II 4211 L. Domitio ... Dentoniano ... -o p. per Traianum (*sc. exornato sim.*). IX 23 ⟨e⟩xornato (-o) pub. a sacratissimo principe Hadriano Aug. (XIV 400. VIII 20708 ab imp. ... Marco Aurelio Antonino Pio [XIV 390]. X 5064 [*p. a. 208*] exor(nato) ... ab impp. Severo et Antonino Augg. *al. cf.* VIII 23085 -o p. exornato. *al. huc pert. vid.*: CORP. VI 2168 Cn. ... Donati Prisci ex [*i.* ex(ornati)] -o public., adiutoris haruspicum *eqs.*). INSCR. Dessau 2748 ab imp. M. Aurel. Antonino Aug. Pio -o p. orn(ato) (CORP. VI 3550 Commodo. *cf.* VIII 7963 [*a. 218—22*] (-o) p. orn(atus). X 110, 3 *al.*). CORP. XI 3024 -o p. transvectus est (VLP. dig. 2, 4, 2 qui -o p. in causa publica transvehebatur). *et al.*

(b) *ad publicum cursum destinatus* (*v. et p. 732, 55 sq. 736, 9 sq. 20 sq.*): LACT. mort. pers. 24, 7 sublatis ... per mansiones multas omnibus -is p. evolavit. *ibid.* AMM. 14, 6, 16. CASSIOD. var. 2, 31 ut diviso labore -is p. debeat subveniri. 5, 5, 4.

(2) *varia epitheta* (*in contextu inserta sunt seqq. capitulis, v. e. g. p. 736, 63. 71*): (a) *coloris* (*cf.* VARRO Men. 358 -i colore dispares item nati hic badius, iste gilvus, ille murinus. PALLAD. 4, 13, 3 colores *equi* ... praecipui badius, aureus, albineus, russeus, murteus *eqs.* CHIRON 960 p. 287, 8 *sqq.* ISID. orig. 12, 1, 48 *al.*): albus: *v. vol. I 1530, 74 sqq.* albens: CVRT. 3, 3, 11 PLIN. paneg. 22, 1. peralbus: APVL. met. 1, 2. ater: *v. vol. II 1018, 73.* badius: *v. vol. II 1673, 9 sqq. et l. 60. 61.* caeruleus: OV. epist. 7, 50 fast. 4, 446 STAT. Ach. 1, 78. *et al.* candidus: *v. vol. III 241, 67 sqq.* candens: SIL. 4, 219. gilvus: *v. vol. VI 2, 1933, 45 sqq. et l. 60.* niger: VAL. FL. 1, 147 VVLG. Zach. 6, 2 *al.* niveus: TIB. 1, 7, 8 OV. ars 1, 214 Pont. 2, 8, 50 *al.* rubens: CLAVD. carm. min. 53, 10. rufus: HIER. epist. 53, 8, 14 VVLG. Zach. 1, 8 *al.* russeus: *v. l. 61.* TERT. pudic. 20 p. 268, 10. viridis: TERT. pudic. 20 p. 268, 10. CLAVD. 7, 198 (*Neptuni*). *et saepe al.* *cf. M. N. Wagner, Glotta 8 (1917), 233 sqq.*

(b) *generis, speciei ex origine distinctae:* *complura ethnica habes in variis tit. lud. circ.* (*v. e. g.* CORP. VI 10047. 10053. 10069; *cf. et* VEG. mulom. *ind. Lommatzsch p. 312*; ISID. orig. 12, 1, 44): Afer: CORP. VI 10053 (*compluries*). *al.* Apulus: GELL. 2, 22, 23 *al.* Astur: MART. 14, 199, 2 (*v. et p. 732, 26*). Bistonius: OV. Pont. 1, 2, 112. Callaecus: GRATT. 514. Cappadox: CAPITOL. Gord. 4, 5. Gaetulus: STAT. silv. 5, 2, 118. Graecus: COD. Theod. 15, 10, 1 (*a. 371*). Haemonius: PROP. 2, 8, 38 OV. am. 2, 1, 32 *al.* Hiberus: CARM. epigr. 1526ᴬ, 7. Hispanus: AMM. 20, 8, 13. Hun(n)iscus: VEG. mulom. 3, 6, 2 (*cf.* ENNOD. carm. 2, 94 *tit.*). Hyrcanus: MART. 8, 26, 2. Iapyx: VERG. Aen. 11, 678 SIL. 4, 556. Ismarius: OV. epist. 1, 46. Numidicus: LIV. 30, 6, 9 *al.* Parthus: *v. p. 733, 21.* CHIRON 754. Phrygius: OV. trist. 2, 386. *cf.* COD. Theod. 6, 4, 19 (*a. 372*) satos de Frygiae gregibus -os. Sarmaticus: MART. 7, 30, 6. Siculus: CAPITOL. Gord. 4, 5. Sidonius: VERG. Aen. 5, 571. Thessalicus: VARRO rust. 2, 7, 6 APVL. met. 10, 18. Thracius: VERG. Aen. 5, 566 (*cf.* 9, 49). Thrax: STAT. Theb. 6, 486. *talia passim.*

(c) *ad virtutem, qualitatem, naturam, certos usus spectantia:* acer: *v. vol. I 358, 83 sqq.* admissarius: *v. vol. I 747, 40* (*cf.* emissarius *p. 497, 82 sqq.*). agminalis: CHAR. dig. 50, 4, 18, 21 (*v. p. 735, 54*). ales: SIL. 12, 67 *al.* aliger: CARM. inc. 39 (Isid. orig. 1, 36, 3). alipes: *v. vol. I 1597, 55.* anagones: *v. vol. II 15, 40.* animosus: OV. trist. 4, 6, 3 SIL. 16, 374. bellator: *v. vol. II 1807, 13 sqq.* bellicosus: BREV. EXPOS. Verg. georg. 2, 145. bellicus: PROP. 4, 4, 14. belliger: *v. vol. II 1814, 27.* biiugus: *v. vol. II 1984, 60.* calcitro: *v. vol. III 133, 44 sq.* calcitrosus: VLP. dig. 9, 1, 1, 4 *al.* castrensis: *v. vol. III 545, 51 sqq.* cataphractus: *v. vol. III 592, 51.* celer: *v. vol. III 749, 78 sqq.* centenarius: CORP. VI 10048, 11 (*v. Friedlaender, Sittengesch. IV⁹ 192*). circensis: *v. vol. III 1096, 47 sq.* cornipes: *v. vol. IV 960, 30 sqq.* curricularis: CHIRON 504. cur(r)ulis: *v. vol. IV 1519, 38 sqq. 1542, 80.* cursualis (*i. 'cursui publico' destinatus; v. p. 735, 54*): *ibid. 1528, 82 sqq.* desultorius: *v. vol. V 1, 778, 32 sqq.* effrenatus: *v. p. 201, 23 sqq.* effrenus: *v. p. 202, 16.* ferus: VARRO rust. 2, 1, 5 HOR. sat. 1, 5, 56 PLIN. nat. 8, 39 *al.* ferinus: APVL. met. 7, 16. *cf. p. 732, 75 et v. p. 724, 45 sqq.* formosus: *v. vol. VI 1, 1111, 27.* fortis: *v. vol. VI 1, 1153, 42 sqq.* frenatus: *v. vol. VI 1, 1290, 12 sqq.* frenosus: *v. ibid. p. 1290, 52.* fugax: *v. vol. VI 1, 1474, 62 sqq.* funalis: SVET. Tib. 6, 4. generosus: *v. vol. VI 2, 1801, 45 sqq.* gradarius: LVCIL. 476 (*cf.* NON. p. 17, 22). igneus: VVLG. IV reg. 2, 11. immanis (*sc. Diomedis*): ELEG. in Maecen. 1, 84 MELA 2, 29. indomitus: *p. 732, 75.* RHET. Her. 4, 46, 59 *al.* HOR. sat. 2, 2, 9 OV. trist. 5, 4, 16 *al.* infrenis: VERG. Aen. 10, 749. lauriger: MART. 7, 8, 8. militaris: SALL. Catil. 7, 4 NEP. Eum. 5, 4 PLIN. nat. 33, 29 AMM. 28, 4, 11 *al.* mordax: VARRO Men. 479. multiiugus: LIV. 28, 9, 15. nobilis: OV. am. 3, 2, 1 LIV. 45, 32, 9 SEN. clem. 1, 24, 2 VEG. mulom. 1, 22, 12 *al.* pernix: PLIN. nat. 8, 66 FLOR. epit. 1, 3, 8 *al.* phaleratus: LIV. 30, 17, 13 *al.* SVET. Cal. 12, 2 *al.* AMM. 16, 3, 9 *al.* quadriiugus: VERG. Aen. 10, 570 OV. trist. 4, 2, 54 *al.* EPICED. Drusi 332 *al.* quadrigales: PAVL. FEST. p. 49. quadrigarius: PAVL. FEST. p. 351. quadripedans: PLIN. nat. 8, 182 SIL. 15, 637 *al.* quadripes (-upes): *cf.* QVINT. inst. 8, 6, 20 ut *prosa recipiet* pro gladio 'ferrum', ita non pro -o 'quadripedem'. HOMER. 1049 *al.* rapidus: OV. Pont. 3, 1, 8. sellaris: LIB. pontif. p. 223, 24 (-*i*). *cf. et vol. IV 1542, 80.* silvicolens: CARM. epigr. 1526ᴬ, 5. spumans: VERG. Aen. 6, 881 *al.* SIL. 13, 142 CARM. epigr. 1109, 41 (*aet. Flav.*). MIN. FEL. 7, 3 *al.* sternax: VERG. Aen. 12, 364 (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). SIL. 1, 262. strigosus: LIV. 27, 47, 1. tolutarius: *v. p. 732, 27.* VEG. mulom. 3, 6, 7 (*ibid.* totonarius; *v. adn. crit.*). vectigalis: CIC. Phil. 2, 62. velox: OV. met. 8, 555 *al.* SEN. Ag. 942 AMM. 19, 11, 11. *et passim.* ventosus: OV. fast. 4, 392. volucer: SIL. 16, 447 STAT. Theb. 10, 228 IVV. 8, 58 *al.* vulgaris: COLVM. 6, 27, 3. *nomina -orum v. e. g.* CORP. II *ind. p. 1195.* VI 10047. 10048 TAB. devot. Audollent *ind. p. 567.*

b *de peculiaribus quibusdam fabularum et mythorum -is fictis* (*cf. et p. 732, 2 sqq.*): *α de -is, quibus numina illa vices lucis noctisque educentia invehi finguntur* (*sim. de Ventis irruentibus p. 737, 15 sqq.*): -*i Solis*: ENN. frg. var. 11 Sol -is iter repressit ungulis volantibus. ACC. trag. 581 Sol qui micantem ... curru atque -is flammam citatis ... explicat. LVCR. 5, 397 Solis (VERG. Aen. 12, 115 TIB. 2, 3, 56 OV. am. 2, 1, 24 niveos. epist. 6, 86 met. 2, 162 *al.* LIV. 5, 23, 6 Iovis Solisque. CALP. ecl. 1, 1 SIL. 16, 231 *al.* CLAVD. 21, 84. *passim. v. l. 64 bis. 72*). LVCR. 5, 401 *al.* VERG. georg. 1, 250 nos ... ubi primus -is Oriens adflavit anhelis ([*opp.* vesper]. Aen. 5, 739. OV. met. 4, 634 Solis. *al. cf.* TIB. 2, 5, 60 Solis anhelantes [SEN. Herc. O. 1131]. *al.*). georg. 2, 322. Aen. 5, 105 dies aderat et ... auroram Phaethontis -i iam luce vehebant (SIL. 11, 369 CLAVD. rapt. Pros. 3, 403. CORIPP. Ioh. 1, 388 Phaeton ... flammivomis raptatus -is). 11, 914 gurgite Phoebus Hibero ... *tinguit* -os (OV. ars 1, 330 met. 7, 324. fast. 3, 416 Phoebus ... alatis aethera carpit -is. *al.* MANIL. 5, 3 COLVM. 10, 295. CLAVD. carm. min. 53, 10 rubentes. *al.*). ELEG. in Maecen. 1, 56. PROP. 2, 15, 32 nigros Sol agitabit -os (3, 5, 34 Solis ... atratis luxerit orbis -is; *i. solis defectu*). OV. epist. 8, 105 altus -is Titan radiantibus instat (fast. 2, 74 Titan abiturus in undas ... purpureis ... fuga demet -is. SEN. Herc. f. 132 caeruleis evectus -is Titan ... prospicit. LVCAN. 7, 3. STAT. Ach. 1, 243 rorantes. *al.*). met. 2, 234 volucrum. 2, 392 ignipedum (STAT. Theb. 1, 27). fast. 2, 458 aetherios (*al.*). VAL. FL. 5, 183 alipedum. 5, 413 nitentes. STAT. Theb. 1, 98 lucentes. *al.* MART. 3, 67, 7. *et passim.* *Lunae*: CVLEX 284 Lunae ... -os. TIB. 2, 4, 18 PROP. 1, 10, 8 *al.* OV. am. 2, 5, 38. epist. 11, 46 nona ... luciferos Luna movebat -os. fast. 3, 110 Sororis (*i. Dianae*). 4, 374 niveos. 5, 16 lunares (STAT. Theb. 8, 160 Vesper opacus lunares iam ducit -os). trist. 1, 3, 28 Luna ... nocturnos alta regebat -os. *Aurorae*: TIB. 1, 3, 94 hunc illum nobis Aurora nitentem Luciferum roseis candida

[*H. G. Wackernagel*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

portet -is (Ov. am. 1, 8, 4 al.). Prop. 3, 13, 16 al. Ov. ars 3, 180 roscida luciferos cum dea iungit -os. fast. 5, 160 cum roseam pulsis Hyperionis astris in matutinis lampada tollet -is. Epiced. Drusi 282 croceis. Stat. Theb. 12, 564 al. *Phosphori*: Ov. am. 2, 11, 56 haec ... nitidissimus ... Lucifer admisso tempora portet -o (trist. 3, 5, 56). met. 15, 190 cum ... albo Lucifer exit clarus -o. Eleg. in Maecen. 1, 132. Stat. silv. 2, 6, 80 quinto ... Phosphoros ortu rorantem sternebat -um (Clavd. rapt. Pros. 2, 122). *al. v. et infra l. 14.* *Noctis*: Cvlex 202 quatit ... biiugis oriens Erebois -os Nox (*seq.* Vesper). Tib. 2, 1, 87 Nox iungit -os. Ov. am. 1, 13, 40 Noctis (Pont. 1, 2, 56 pruinosi. Stat. Theb. 2, 60 Clavd. 15, 213). Sil. 15, 285 donec Nox ... nigrantis invexit -os suasitque quietem. *Hesperi*: Ov. fast. 2, 314 iam ... Tmoli vineta tenebat Hesperus et fusco roscidus ibat -o. Homer. 869 Lucifer (*v. supra l. 5*) unde suis, unde Hesperus unus uterque exoreretur -is. *Ventorum* (*v. p. 736, 56*): Verg. Aen. 2, 418 ceu ... venti confligunt Zephyrus ... Notus ... et laetus eois Eurus -is. Val. Fl. 1, 611 fundunt se carcere laeti Thraces -i Zephyrusque et ... Notus *eqs.* *ad rem cf. s.* equito *p. 729, 63.*

β de monstruosis quibusdam mythologiae -is: *de Centauris* (*cf. etiam p. 738, 5*): Lvcr. 5, 890 ne ... ex homine et veterino semine -orum confieri credas centauros posse. Ov. met. 6, 126 -o geminum Chirona. 12, 390 *sqq.* Min. Fel. 20, 3 centauros -os suis hominibus implexos. *de Pegaso* (*ad fabulam cf.* Schol. Hor. carm. 1, 27, 4 *al.* Schol. Stat. Theb. 4, 43. *et al.* [*v. et s. 2 b α, infra l. 71*]. Gloss.L III Abstr. EQ 2 -us Pegasus alatus pinnatus): Prop. 3, 3, 2 visus eram molli recubans Heliconis in umbra Bellerophontei qua fluit umor -i. Ov. am. 3, 12, 24 victor Abantiades (*i. Perseus*) alite fertur -o (*cf.* met. 6, 120 volucris [Clavd. 3, 263]). fast. 3, 450 Gorgonei colla ... -i ([Pont. 4, 8, 80 Stat. Theb. 4, 61. *v. et p. 738, 4*]. *cf.* fast. 5, 8 Medusaei). *et al.* *cf.* Plin. nat. 8, 72 *Aethiopia generat* multa ... monstris similia pinnatos -os et cornibus armatos, quos pegasos vocant.

2 *figurate*: a *per imag. vel alleg. adhibetur*: *α ad circumscribenda studia, proposita, animum aliquo intentum* (*praeter l. 39 de poeticis argumentis*): Cic. ad Q. fr. 2, 13, 2 ego .. cursu corrigam tarditatem (*sc. hominis colendi*) cum -is tum ... quadrigis poeticis. Verg. georg. 2, 542 nos immensum spatiis confecimus aequor et iam tempus -om fumantia solvere colla (*cf.* Hor. epist. 1, 1, 8 solve senescentem mature sanus -um, ne *eqs.*). Prop. 3, 1, 10 versus quo me Fama levat terra ... et a me nata coronatis Musa triumphat -is. 4, 1, 70. Ov. am. 3, 15, 18 pulsandast magnis area maior (*i. tragoedia*) -is (*sim.* fast. 4, 10). met. 15, 455. fast. 6, 586 tertia causa mihi spatio maiore canenda est, nos tamen adductos intus agemus -os. Colvm. 10, 216. Ivv. 1, 20 cur ... hoc potius libeat decurrere campo, per quem magnus -os Auruncae flexit alumnus (*i. Lucilius*). *talia al.* *β ap. Christ.* (*cf.* Avg. in psalm. 32, 24 -um accipe etiam figurate quamlibet amplitudinem saeculi huius, quemlibet honorem in quem superbus ascendis): (I) *in malam partem pro denotanda lascivia, superbia, libidine sim.* (*v. et l. 63 sq.*): Ambr. in psalm. 36, 32, 2 illum qui se hominem eius (*sc. dei*) cognoscit ut refugiat -orum libidinem adhinnientem, ferarum rabiem *eqs.* Nab. 15, 64 si ... anima currus est, vide ne caro -us sit. Hier. in Is. 14, 23 p. 226C luxuriosi pronique ad voluptatem -i appellantur insanientes in feminas. Vvlg. Ier. 5, 8. Rvfin. Orig. in Ios. 15, 3 p. 384, 19 B. currus et -os, id est daemones (*ibid. l. 23* in typo ... -orum et curruum daemones *eqs.*). *ibid.* p. 385, 1 *de libidine, lascivia, superbia sim.* Cassiod. in psalm. 146, 10 -us ad superbiam plerumque ponitur indicandam. *sim. al.* (II) *in bonam partem de homine fidelissimo, qui tamquam -us deum, Christum vectorem portat* (*alleg. orta vid. ex tali usu*: Ambr. in psalm. 40, 26, 3 vulneratus est ... -us non mendax solus ad salutem, ... -us qui mundi totius peccata suscepit [*i. Christus*] et onera nostra portavit *eqs.*): Evcher. form. 4 p. 27, 3 -us vir sanctus (*seq. Hab. 3, 8*) ... et in malam partem (*v. l. 49*) fallax -us in salutem. Op. imperf. in Matth. 33 p. 812 qui ... intellegibilis et bellator -us Christi est ipsum in se portans sessorem *eqs. al.*

b *per similitudinem de signo caelesti stellis figurato*: *α de signo q. e.* 'Equus' (Ἵππος, *v. Rehm, PW VI 324, 43 sqq.*): *fusius: interpr. Arati suis locis* (*deest* Cic. *de Arat. 205—224 praeter frg. 32b*). Vitr. 9, 4, 3 *sq.* *de nomine*: Hyg. astr. 2, 18 *tit.* -us, hunc Aratus ... Pegasum ... dixit. -us Pegasus: Hyg. astr. 3, 10 p. 85, 7. 3, 16 p. 88, 16 *al.* (*v. et supra l. 23*). *cf. et p. 738, 4.* *de fabula* (*de Pegaso*): Ov. fast. 3, 450 *sqq.* Germ. 218 *sqq.* Avien. Arat. 489 *sqq. al.* Hyg. astr. 2, 18 p. 58, 21 *al.* [*de Melanippa* (*vel Hippe*) *Chironis fil.*: Hyg. astr. 2, 18 p. 59, 7 (*v. p. 740, 21*).] Cic. Arat. 54 ungula vemens fortis -i propter pinnati corporis alam (Germ. 465 acris -i. *al.*). 55. 57 -i vis. 258 Andromeda hic dextra de parte tenetur, imponitque pedes duplices -us (Avien. Arat. 1262 Hyg. astr. 3, 14 p. 88, 1 *al. cf. l. 80*). 295 propter -us capite et cervicum lumine tangit ([385 Avien. Arat. 1009]. 475 tum pedibus simul et supera cervice iubata cedit -us. *al.*). frg. 32b, 1 -us ille ... summum contingit caput alvo (Avien. Arat. 472). *al.* Manil. 1, 348 -us ... pectus fulgenti sidere clarus. Germ. 216. 284. Colvm. 11, 2, 24 Nonis Martii -us mane oritur (Plin. nat. 18, 309 -us oriens vespera. Firm. math. 8, 17, 3. *cf.* Colvm. 11, 2, 31 -us occidit mane [Plin. nat. 18, 237]). Anth. 761, 11 Avien. Arat. 485 *al.* Hyg. astr. 3, 29 p. 94, 2 sub scapulis -i. *et al.* *epitheta*: aerius: Manil. 5, 633. ales: Avien. Arat. 545. Gorgoneus (*v. et p. 737, 29*): Ov. fast. 3, 450. stellatus: Manil. 5, 24. *β pars Centauri et Sagittarii sideris*: Cic. Arat. 209. Manil. 1, 270 in cuius (*sc. Scorpionis*) caudam contento dirigit arcu mixtus -o *Sagittarius* (2, 172 Germ. 425). Ov. fast. 5, 380 Chiron ... flavi corpore mixtus -i. *ad usum cf. p. 737, 20.*

3 *translate de certa figura Venerea* (*obsc.; aliter p. 734, 59*): Hor. sat. 2, 7, 50 quaecumque excepit ... verbera caudae clunibus aut agitavit -um lasciva supinum. Ov. ars 2, 732 (*in imag.*) cum mora non tutast totis incumbere remis utile et admisso subdere calcar (*v. p. 734, 16*) -o. 3, 777 parva vehatur -o; quod erat longissima numquam Thebais Hectoreo nupta resedit -o (Mart. 11, 104, 14). Petron. 24, 4 inquit Quartilla: 'et Ascylto embasicoetas detur'. ab hac voce -um cinaedus mutavit. Anth. 439, 2 (*de puero amato*). ? Carm. epigr. 331, 5 *v. p. 734, 51.*

B *-us aquatilis* (*v. et p. 731, 81*): 1 *-us in mari vivens*: a *i. q.* ἱππόκαμπος (*cf.* Pavl. Fest. p. 44 marinos -os ... a flexu posteriorum partium [Non. p. 120, 13]. Gloss. III 437, 24 -us marinus ἱππόκαμπτος): Verg. georg. 4, 389 Proteus ... qui piscibus aequor et iuncto bipedum curru metitur -orum ([Serv. *ad l.*: -i ... marini prima parte -i sunt, postrema resolvuntur in pisces (*ex* Stat. *l. 27*); auct. *ad l.*: eosdem et pisces et -os dicit. *inde* Isid. orig. 12, 6, 9; *ex quo* Gloss.L I Ansil. EQ 12]. Ciris 395 [*de Leucothea*]. Pervig. Ven. 10). Stat. Theb. 2, 46 Neptunus ... in portum deducit -os, prior haurit harenas ungula, postremi solvuntur in aequora pisces (*cf. l. 24*). *fort. et*: Calp. ecl. 7, 66 (*an ad 2?*) vitulos *aequoreos* et -orum nomine dictum, sed deforme pecus, quod in illo nascitur amne qui *eqs.* (*opp.* silvestria monstra). *ad rem cf. Lamer, PWK VIII 1749, 10 sqq.* b *aliae bestiae marinae*: Plin. nat. 9, 3 quominus miremur -orum capita in tam parvis eminere cocleis. 9, 7 exeunt pecori similes beluae in terram ... et quaedam -orum, asinorum, taurorum capitibus, quae depascuntur sata. 2 *fluviatilis, i. q.* ἱπποπόταμος (*cf. et l. 29 sqq.*): Gloss. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 263), 9 hypos -us est. hipopostumus -us maritimus. Plin. nat. 8, 73 fluviatilis (*v. p. 2, 19*). Ambr. hex. 5, 1, 4 -i fluviales quos hippopotamos vocant (*inde* Gloss.L I Ansil. EQ 11).

II *de re*: A *de rebus arte et manu factis* (*cf.* Cic. off. 3, 38 *Gyges* descendit in ... hiatum aeneumque -um ... animadvertit *eqs.* [*Plato rep. p. 359D* ἵππον χαλκοῦν]): 1 *proprie de iis, quae -i formam aut ex toto aut ex parte prae se ferunt*: a *de -o Troiano*: *nota tit. fab.*: Liv. Andr., Naev. (*cf.* Cic. epist. 7, 1, 2 [*ad veterem trag. alludentem*] quid ... delectationis habent sescenti muli in 'Clytaemestra' aut in '-o Tr.' creterarum tria milia aut armatura varia peditatus et equitatus *eqs.* 7, 16, 1 [*Naevii*]). *ad rem cf.* Serv. Aen. 2, 15 (*fusius*) *et v. infra l. 82.* Enn. scaen. 76 maximo saltu superabit gravidus armatis -us (Ov. ars 1, 364 Ilios ... militibus gravidum ... recepit -um). Plavt. Bacch. 936 (*in comparat. quasi tragica scurrili; sic et in vss. seqq.*) -os quem misere Achivi ligneum (988 Prop. 3, 9, 42 *al.* Filastr. 29, 8 *al. cf.* Prop. 3, 1, 25 abiegno. *al. aliter p. 739, 4. 7. 10*). Bacch. 941 sqq. (*ad l. v. E. Fraenkel, Plaut. im Plaut., p. 68*). Varro ling. 7, 38 ab Epeo ... qui dicitur ad Troiam fecisse -um Troianum (Cic. Verr. II 4, 52. Petron. 52, 2 ubi Daedalus Niobam in -um Tr. includit). Lvcr. 1, 477 durateus (*cf.* Pavl. Fest. p. 82 Epeus nomen cuiusdam fabri qui -um dureum fecit. *al. v. vol. V 1, 2289, 11 sqq.*). Verg. Aen. 2, 15 instar montis -um ... Palladis arte aedificant (*al. in seqq.*). 6, 515 fatalis. Hor. carm. 4, 6, 13 inclusus -o Minervae. Prop. 4, 1, 53 *al.* Petron. 89 vs. 6. Stat. silv. 1, 1, 9 Dardanius. *et al.* *inde per meram imag.*: Cic. Mur. 78 intus ... est -us Tr. (*i. copiae Catilinae*), a quo numquam me consule dormientes opprimemini. Cael. 67 requiram, quonam modo latuerint ..., alveusne ille (*sc. balneae Seniae*) an -us Tr. fuerit, qui tot invictos viros muliebre bellum gerentes tulerit ac texerit. Phil. 2, 32. de orat. 2, 94 cuius (*sc. Isocratis*) e ludo tamquam ex -o Tr. meri principes exierunt.

b *de statuis equestribus*: Cic. Verr. II 2, 154 huius fornix in foro Syracusis est in quo nudus filius stat, ipse autem ex -o nudatam ab se provinciam prospicit. II 2, 160. Prop. 3, 9, 10 exactis calamis se mihi iactat -is. Ov. Pont. 4, 1, 33 Liv. 2, 13, 11 *al.* Sen. dial. 6, 16, 2 in qua *urbe* etiam feminas -o donavimus. Corp. XII 1904 (*s. I in.*) signa Castoris et Pollucis cum -is (*cf.* VIII 11999 signum dei cum -o ex aere). Plin. nat. 34, 66. Stat. silv. 1 praef. 20 centum hos versus in -um maximum feci. 1, 1, 39 *al.* Mart. 9, 68, 6 causidicum medio cum faber aptat -o. *al.* Gell. 13, 25, 1 simulacra ... inaurata -orum. Corp. X 1081 quod -um magnum posuerat. *et al.*

c *varia*: *α in re militari*: *i. q. machina muralis, aries*: Plin. nat. 7, 202 *tradunt invenisse* testudines Artemonem ... -um, qui nunc aries appellatur, in muralibus machinis Epium ad Troiam (*cf.* Serv. Aen. 2, 15 [*ex Hygino; cf. frg. gramm. 21 p. 536 F.*] machinamentum bellicum fuit [*ad quod add.* auct.: quod -us appellatur sicut aries, sicut testudo quibus muri vel discuti vel subrui

[*H. G. Wackernagel*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

solent]; *v. p. 738, 49*). *i. q. signum militare*: PLIN. nat. 10, 16 lupi, minotauri, -i aprique singulos ordines militum anteibant. *i. q. instrumentum exercendis tironibus aptum*: VEG. mil. 1, 18 p. 20, 17 -i lignei hieme sub tecto, aestate ponebantur in campo, supra hos iuniores primo inermes... deinde armati cogebantur ascendere. *β in ludo quodam*: COD. Iust. 3, 43, 2 pr. prohibemus etiam, ne sint -i lignei (*cf. tit. const.*: de aleae lusu et aleatoribus *et v. Basil. 60, 8, 6 τὰ λεγόμενα ξύλινα ἱππικά*).

2 *metonymice: de navi*: PLAVT. Rud. 268 nempe -o (et quo(d) *trad.*) ligneo per vias caerul[e]as estis vectae?

B *nomen herbae* (*cf.* ungula caballi, caballina): MARCELL. med. 16, 101 herba quae Gallice calliomarcus, Latine -i ungula vocatur.

[**III** *i. q. eques(?)*: *v. p. 731, 79 sq.*]

***equa**, -ae *f.* [*i. q. ind.* açvā, *lithuan. vet.* echwa, *hodiern.* ašva '*equa*'; *cf. c.* equus. *W.*] *de formis*: *dat., abl. plur.* -īs: VARRO rust. 2, 1, 19 COLVM. 6, 37, 8 PLIN. nat. 11, 237 VLP. dig. 50, 13, 2 LEX Burg. lib. const. 89, 4. -ābus: *in* GRAMM. *doctrina*: SACERD. gramm. VI 427, 7 PROB. inst. gramm. IV 82, 18 CLEDON. gramm. V 11, 14 POMP. gramm. V 173, 28 PRISC. gramm. III 293, 11 GRAMM. suppl. 45, 10. *et al.* *alias*: PALLAD. 4 tit. 13. 4, 13 tit. 4, 13, 1. 4 SERV. georg. 3, 268 *bis*. SCHOL. Ov. Ib. 555 (*G*). CHIRON 176. 773 COD. Theod. 10, 6, 1 (*a. 395*). GREG. M. epist. 9, 8. *de notione*: CHIRON 176 -abus, id est feminae -ae generi (-e *cod.*). GLOSS.[L] II Philox. EQ 3 -a φορβάς (*i.* φορβ-). 5 -⟨a⟩e φορβάδες. GLOSS. φοράς, ἡ θήλεια ἵππος. *al.* *legitur inde a* PLAVTO (*p. 740, 36*), QVADRIG. (*p. 740, 31*), VARRONE, CIC. *per totam latinitatem*; *ex* INSCR. *haec tantum exempla praesto sunt*: LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181; *s. I ex.*), 17. CORP. VIII 4508 (*a. 202*), 7 IV 3864. [*val.* iapă, *francog. vet.* ive, *hisp.* yegua. *M.-L.*] [*dub.*: AMPEL. 13, 2. *in loco corrupto*: SEN. contr. 10, 4, 7. *correct.*: STAT. *p. 740, 32*.]

I *proprie* (*syn.* caballa: ANTH. 148, 3, *cf. vs. 7*): **a** *notabiliora quaedam: opponitur mari*: *α opp.* equus (*v. p. 732, 12*): VARRO ling. 9, 56 -us dicitur et -a, in usu enim horum discrimina. CIC. nat. deor. 1, 77 cur non gestiret taurus -ae contrectatione, -us vaccae (*cf.* Ov. am. 1, 10, 27 non -a munus -um, non taurum vacca poposcit). top. 36 homo navis mulus clitellarius -us -a. LVCR. 3, 764 nec tam doctus -ae pullus quam fortis -i vis. 5, 1074 inter -as ubi -us ... iuvencus ... saevit calcaribus ictus amoris. Ov. rem. 634 fortis -us visae semper adhinnit -ae. CORP. VIII 4508 (*a. 202*), 7 lex capitularis: mancipia singula ... equm (*v. p. 731, 49*), -am ..., mulum mulam, ... asinum, bovem ... in nundinum immunia. MARCIAN. dig. 32, 65, 6 -is autem legatis et -ae continentur (PAVL. sent. 3, 6, 74). FIRM. math. 3, 5, 23. PALLAD. 4 tit. 13 de -is, -abus et pullis. COD. Theod. 9, 30, 1 (*a. 364*). 10, 6, 1 (= COD. Iust. 11, 76 [75], 1; *a. 395*) pro singulis -is vel -abus sive Hermogenianis sive Palmatis (*v. Daremb.-S. II 730*). *β opp.* caballus: LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181, *s. I ex.*) 17 qui mulos mulas, asinos asinas, caballos -as sub praecone vendiderit *eqs.* LEX Burg. lib. const. 4, 1 caballum ..., -am, bovem aut vaccam. 6, 1 pro caballo ... pro -a. 73, 2. 89, 4 de bubus ... caballis, asinis aut -is. 95 *al.* LEX Sal. 38 rubr. de furtis caballorum vel -arum (-orum *l. v.*).

b *generalia* (*de -is quas vento concipere putabant infra l. 67 sqq.*; *de mulieribus in -as conversis p. 740, 16 sqq.* *nota vocem singulariter adhibitam gen. feminino, ubi masc.* [*i.* '*equus*'] *expectes*: *p. 740, 12*): VARRO Men. 502 an si -am emisses quadripedem, ut meo asino Reatino admitteres, quantum *eqs.* ([*vid. pertinere ad comparat. c. muliere in matrimon. ducenda, quare positum est* 'quadripedem'; *v. p. 740, 38 et cf. p. 724, 84 sqq.*]. rust. 2, 7, 8 PLIN. nat. 10, 180 *al. v. vol. I 751, 64 sqq.*). ling. 9, 28 dissimilis fetus, ut ex ⟨asino et⟩ -a mulus...quod ex quocumque asino et -a nascitur, id est mulus aut mula *eqs.* (*sim. de mulis generandis*: rust. 2, 1, 27. 2, 8, 1 ex -a ... et asino fit mulus [COLVM. 6, 37, 3 PLIN. nat. 8, 171 *al.*]. 2, 8, 2—4 *compluries*. *al.* COLVM. 3, 36, 3 *al.* PLIN. nat. 8, 173 *sq. al.*). 2, 1, 16 *pascere* (*cf.* PLIN. nat. 2, 230 pastae nigro lacte -ae. POMPON. dig. 9, 2, 39 -a cum in alieno pasceretur, in cogendo quod praegnas erat, eiecit [*v. p. 740, 5*]. *al.*). rust. 2, 1, 19 in Lusitania...ubi est oppidum Olisipo, monte Tagro quaedam e vento concipiunt certo tempore -ae ... sed ex his -is qui nati pulli, non plus triennium vivunt (*sim.* COLVM. 6, 27, 7 PLIN. nat. 4, 116. 8, 166 *al.* SIL. 3, 380 IVST. 44, 3, 1 *al. cf.* AVG. civ. 21, 5 p. 496, 17 D. in Cappadocia etiam vento -as concipere). rust. 2, 8, 6 -arum greges ... ac mulorum greges (2, 10, 11. CIC. Verr. II 1, 28 [equorum *l. v.*; *v. p. 731, 72*]. *al.* Ov. met. 2, 690. *et al.* [*v. et p. 733, 27*]. *cf.* VERG. Aen. 11, 494 armenta [AVG. civ. 5, 7 p. 200, 1 D.]). *saepius.* CIC. div. 2, 49 quo modo -a pariat (CHIRON 759. 762 *al.*). LVCR. 4, 1198 nec ratione alia volucres ... et pecudes et -ae maribus subsidere possent, si *eqs.* (*cf.* COLVM. 6, 27, 10 si -a marem non patitur [PALLAD. 4, 13, 5]). VERG. georg. 3, 266 furor (*cf.* COLVM. 6, 35, 1 rabies). HOR. carm. 2, 16, 35. 3, 11, 9 trima (*cf.* COLVM. 6, 36, 2 quadrimam). TIB. 2, 1, 68 *al.* Ov. am. 1, 8, 8 quid valeat virus amantis -ae ([medic. 38]. PLIN. nat. 28, 181 -arum virus). Ib. 555 Potniadum morsus subeas, ut Glaucus, -arum (*cf.* PROB. Verg. georg. 3, 267 SERV. *ad eundem l. al.*). *al.* VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 -ae partu (PLIN. nat. 8, 168 *partus.* IVV. 6, 626 *al. cf.* COLVM. 6, 27, 11 si ... aut partu aut abortu -a laboravit [6, 27, 12]). *al.* SEN. dial. 6, 7, 2. COLVM. 6, 35, 2 de universo -arum genere (CALP. ecl. 6, 44). 6, 38, 4 curam boum -arumque. *saepe.* PLIN. nat. 8, 164 -arum libido (*cf.* HIER. in Ier. 3, 24, 3 insaniam ... libidinis -arum more). 11, 237. *passim.* VLP. dig. 9, 2, 27, 22 *si* -a ictu ... percussa eiecerit (CHIRON 765. *sim.* 769 [*v. et p. 739, 66*]. *fort. et* POMPON. dig. 9, 2, 39 pr. [*v. adn. crit.*]. CHIRON 770 -a secundas si non eiecerit). *al.* APVL. met. 7, 16 *al.* ITALA cant. 1, 9 (Ambr. in psalm. 118 serm. 33, 1) -ae meae in curribus Pharaonis adsimulavi te, proxima mea (τῇ ἵππῳ μου, VVLG. equitatui; *cf. infra l. 36*). PALLAD. 4, 13, 4 *bis. al.* CHIRON 757 *al.* GREG. M. epist. 9, 8 *tot* -arum capita (*i. tot* '-*as*'). CORP. IV 3864 (*tit. pict.*) -a e (?) siquei aberavit cum semuncis honerata. *et saepe.* *nota* (*v. p. 739, 54*): COMM. instr. 1, 34, 3 et tamen (*i. καὶ μήν*) invita domatur utilis (*prolept.*) -a (-ae *C*) minuiturque (*i.* '*desinit*') ferox esse proinde domata (*Domb.*, p̄ in dedomata *O*).

de feminis in -as commutatis (*v. p. 739, 53*): Ov. met. 2, 663 in -am cognataque corpora vertor (*de Ocyroe Chironis fil.*; *item* 2, 667 *sq.*). 8, 873 at illa (*sc. Mnestra*) nunc -a, nunc ales, modo bos, modo cervus abibat. PROB. Verg. georg. 3, 122 Neptunus Cereri cum vim adferre vellet, ea se in -am transfiguravit. HYG. astr. 2, 18 p. 59, 7 *Hippe Chironis filia* in -am conversa (*Catast. 18*; *i. in Equi figura inter sidera recepta*; *v. p. 737, 74. al.*). RVFIN. hist. mon. 33 p. 451[A] ut putaretur -a esse (*cf. p. 725, 63*) et non puella (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 6 p. 268[C] maleficus ... fecit illam -am videri, non feminam. *ibid.* quod iacere in lectulo suo -am videret. *ibid.* p. 268[D] II 9 p. 354[D] *al.* [*gr.* φοράς, φορβάς]).

epitheta selecta: armentalis: VERG. Aen. 11, 571. Celtica: TREB. Claud. 9, 6. domita: VARRO rust. 2, 10, 11 PLIN. nat. 10, 181. Elias (*i. ex Elide orta*): VERG. georg. 1, 59. fera: CLAVD. DON. Aen. 11, 570. feta: PROP. 4, 5, 18. generosa: PALLAD. 4, 13, 5. hermaphrodita: PLIN. nat. 11, 262. hinnibunda: QVADRIG. hist. 78. intemerata: STAT. Theb. 2, 724 (ς; equorum ω, aquarum *P*). nobilis: CIC. Verr. II 2, 20 IVST. 9, 2, 16 *al.* Olympionica: COLVM. 3, 9, 5. pulla: SERV. georg. 3, 130. sterilis: STAT. Theb. 6, 333. velox: PALLAD. 14, 29. *et al.*

2 *in comparatione c. muliere facta*: PLAVT. Mil. 1112 tu ... ad -as fuisti scitus admissarius, qui consectare qua marīs qua feminas. VARRO Men. 502 *v. p. 739, 55.* *paulo aliter l. 8.*

H. G. Wackernagel.

ēr, -is *m.* [*cf. c.* ericius, erinaceus, *gr.* χήρ. *W.*] *primitus* *her?, *cf. Walde-Hofmann, Et. Wb. p. 413.* *scribitur* irim *l. 44, quod pro codd. script. tantum, non pro vera forma vocab. habet Hofmann l. c.* *i. q.* ἐχῖνος (*cf.* ericius, erinaceus): PLAVT. Capt. 184 i modo, venare leporem, nunc irim tenes. Nervol. frg. 1 erim (*pro trad.* enim *ci. Canal ad Varro ling. 7, 68*). NEMES. cyn. 57 spinosi corporis -em. [*glossam* hir quod interpretatur vigil (*et inde natam* er vigilis) *male Lindsten, Eranos 21, 1923, 8 sqq. huc trahit. pertinere puto ad* Hir *n. pr. hebr.* I par. 4, 15 (*gr.* Ἤρ, *aliud* Her I par. 4, 21. *Heraeus.*]

era *v.* erus.

[**eracion** id est gladiolum GLOSS. III 561, 14. *confusum c.* erasion *v. p. 744, 56*; eracion *est* ἱεράκιον. *Heraeus.*]

ēraclēa *v. Onom.* Heraclea. *K.-M.*

ērādīcābilis, -e. *ab* eradicare. *qui exstirpari potest vel debet* (*transl.*): AMBR. in psalm. 38, 5, 2 p. 187, 21 omne quod non fructuosum *est*, periculosum atque -e *est*; omnis enim arbor non faciens fructum excidit ur *eqs.*

***ērādīcātio**, -ōnis *f.* *ab* eradicare. *de notione*: *cf.* HIER. in Am. 1, 1 p. 998[C] Accaron *interpretatur* στείρωσις id est sterilitas et ἐκρίζωσις, quod interpretatur -o (*sim.* in Soph. 2 p. 1359[A.C]). *inde a* TERT.

1 *propria et corporali evellendi notione per alleg. servata, i. q. evulsio, exstirpatio* (*cf. et infra l. 77*): HIER. in Matth. 13, 37 sqq. p. 94[A] si ... prohibetur -o *zizaniorum* (*i. haereticorum*) ... quomodo *eqs.* MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 62, 6 -e ... dignae fuerant *spinae* (*sc. coronae Christi*); *antea*: *spinas* solvit. **2** *transl. de actione funditus exstinguendi* (*delendi, perdendi sim.*), *i. q. exstinctio, excisio sim.* (*acced. genet. obi.*: *infra l. 71. 76. 77. 81*): **a** *hominum* (*potius i. q. expulsio ex patria*: *l. 74*): TERT. nat. 1, 9 p. 74, 5 de nostra (*sc. Christianorum*) -e. resurr. 27 p. 65, 10 post Antichristi -em agitabitur resurrectio. AVG. civ. 19, 23 p. 399, 2 D. ne inoboedientes -o consequatur. CASSIAN. conl. 17, 20, 12 p. 485, 24 ex illa (*sc. Iericho*) terra hic pro indicio veritatis perpetua -e convellitur (*cf. quae anteced. et v. supra l. 69*). **b** *gentium, urbium, locorum*: HIER. hom. Orig. in Ier. 1 p. 595[B] quia *Ieremias* constitutus sit ad -em regnorum et gentium. *al.* VVLG. Is. 37, 26 factum est in -em collium compugnantium et civitatum munitarum (*nisi ad 1 referendum*; *v. supra l. 63*). thren. 3, 45 -em et abiectionem posuisti me in medio populorum. LIB. iubil. p. 43, 19 in perditionem et in -em et ut auferatur e terra *est* omne semen Philistaeorum. **c** *rerum incorporalium*: HIER. epist. 100, 1, 13 facilis est eorum (*sc. malorum*) -o.

ērādīcātor, -ōris *m.* *ab* eradicare. *i. q. exstirpator, exstinctor* (*in alleg. p. 741, 1*; *transl. p. 741, 2*): *absol.*: AVG.

[Groth]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serm. 312, 3, 3 ecce ad qualem animam ... ille -r et plantator *Christus* accessit (*ibid.*). *c. gen.*: VITAE patr. 5, 5, 16 neque enim -es sumus cogitationum, sed luctatores adversus easdem cogitationes (*gr. Nau, Rev. Or. chr. 1908 p. 54 n. 167* ἐκριζωταὶ ἐσμέν).

ērādīcitus. *ab* ex *et* radicitus *aut ab* eradicare *et cf.* c. radicitus. *scribitur*: ex-: FRONTO *infra l. 12 (cf. et infra l. 10).* *i. q. radicitus notione aucta (nonnisi in auxesi, ut vis vocis q. e.* radicitus *praemissae ab* -us *sequenti amplificetur)*: PLAVT. Most. 1112 nam omnia male facta vestra repperi radicitus, non radicitus quidem hercle, verum etiam exradicitus (*sic* FRONTO p. 156, 1 N. eloquentiam ... subvertendam censeo radicitus, immo vero Plautinotato [*corr. Studem., Hertz*; Plautino trato *trad.*] exradicitus [erad- *Plauti codd.*]). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 17 p. 1538$^{fin.}$ omnes illi oblocutionum rubi ... radicitus, et ut ille ait, -us monstrantur evulsi.

***ērādīco**, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* radix. *scribitur*: exrad-: VARRO rust. 1, 27, 2. *de coniug. et formis*: CHAR. gramm. p. 472, 22 B. (*inter verba I^{ae} coniug.*). EVTYCH. gramm. V 468, 23 -o -as (*seq. Ter. Andr. 761, v. p. 742, 3*). *inf. pass.* -arier: PLAVT. Aul. 299. *sec. III^{am} (cf.* eradere *saepius synon.; vix II^{am}) coniug.*: ITALA Luc. 17, 6 (Gat.) -ere (*sc. imperat. pass. pro mediopass.; v. l. 49*). *cf. etiam* PELAG. in Rom. 1, 30 p. 17, 14 -endi *G. longam -ī- docet* GRAMM. suppl. 177, 7. NOT. Tir. 104, 35. *de notione*: SCHOL. Hor. app. carm. 3, 4, 55 (Γ) evulsis *truncis*: -tis (*cf.* GLOSS. Verg. ed. Hagen C 388 p. 492 convulsa -ta [GLOSS.^{L} V Abba CON 19 convulsa -ta dissipata]. GLOSS.^{L} III Abol. RE 52 revulsus -tus). FVLG. serm. ant. 51 p. 124, 16 averruncare *dicitur* -are (GLOSS.^{L} I Ansil. AV 112 ave⟨ru⟩ncat -at. II Abav. AV 16 *al*). GLOSS.^{L} I Ansil. AV 109 avellit -at extrahit. *al.* GLOSS. ἐκριζῶ. exstirpo. *legitur inde a* PLAVTO (7^{ies}), TER. (*bis*), VARRONE (*semel*); *deinde non habetur usque ad* TERT., *postea saepius.* [*francog.* arracher. *M.-L.*] [CYPR. testim. 2, 15 p. 80, 21 (-emus *B*) *v. s.* erado *p. 744, 7 sq.*]

i. q. radicitus evellere, cum ipsa radice eruere, exstirpare: **A** *proprie* (*gr.* ἐκριζόω, *ubi nil adnotatur*): **1** *arbores, sativa, fruges sim. (maxime in alleg. Christ. locutionibus. mediopass. infra l. 49)*: VARRO rust. 1, 27, 2 vere sationes quae fiunt, terram rudem proscindere oportet, quae sunt ex ea enata, priusquam ex iis quid seminis cadat, ut sint exradicata. TERT. pudic. 16 p. 254, 3 quanta secure censurae omnem silvam libidinum caedat et -et et excaudicet (*Gelen.*, audi *B*). adv. Prax. 1, 20 p. 228, 21 *avenarum illarum (sc. Praxeanarum) semen* denuo -bitur ([*syn. antea* evulsae]. ITALA I reg. 24, 22 [Lucif. Athan. 1, 15 p. 92, 6]; *syn.* exterminabis [ἐξολοθρεύσεις, VVLG. ne deleas]. HERM. Pal. sim. 9, 24, 4 semen vestrum in aeternum). adv. Marc. 4, 17 p. 473, 19 fructum fenoris. *al.* ITALA Ioh. 15, 2 (Hil. in psalm. 51, 13 p. 108, 13) omnis propago in me non manens neque ferens fructus -bitur (αἴρει, VVLG. tollet). VVLG. Matth. 13, 29 ne forte colligentes zizania -etis simul cum eis et triticum. 15, 13 omnis plantatio, quam non plantavit pater meus caelestis, -bitur (*cf.* HIER. in Matth. 15, 13 p. 107^{C} *al.*). Luc. 17, 6 (*de arbore*) -are (*v. supra l. 20*) et transplantare in mare (*cf.* Iudas 12. GREG. TVR. Mart. 3, 53 p. 645, 10 *stipis* in modum arboris -tae a terra divellitur). PAVL. NOL. epist. 24, 11 p. 212, 3 -tis inpresso divini verbi vomere spinis (AVG. civ. 4, 21 p. 172, 1 D. nec deus Spiniensis, ut spinas ex agris -ret. GREG. M. moral. 18, 16 p. 47^{A} amorum saecularium sp. [*antea opp.*: germinare, semina proferat]. *al.*). AVG. epist. 157, 37 p. 484, 21 vineam (*opp.* plantare). c. Parm. 1, 14, 21 p. 42, 22 zizania (3, 2, 14 p. 118, 10). *al.* PETR. CHRYS. serm. 4 p. 194^{B} sentes -at et gramina (*syn.* evellit). VITAE patr. 5, 10, 7 vidi fratrem habentem parvum olus in cella et -bat ea. *et al.*

2 *res corporales*: **a** *partes corporis*: PLAVT. Epid. 434 (*iocose*) pugnis memorandis meis -bam hominum aurīs. Rud. 1346 caput (*v. p. 742, 2*). ITALA lev. 19, 27 (Aug. spec. 2 p. 13, 14) nec -etis barbam ([φθερεῖτε, VVLG. radetis]. *cf.* PLIN. VAL. 1, 21 ad pilos -andos). ITALA Dan. 7, 8 (Lucif. non parc. 30 p. 274, 5) et tria cornua ... -ta sunt a facie eius (VVLG. evulsa sunt). **b** *tubera sim. in corpore animalis orta*: CHIRON 682 p. 215, 9 urito ... in omnes radices solidius, ut ustio eas (*sc. radices verrucae*) -et. 693 p. 219, 9 haec imponito, donec omnis vermico -etur (*cf. 630 p. 201, 14* usque cum vermico extinguatur). **c** *res solidas certo loco stabilitas (fere i. q. evertere: l. 69)*: VVLG. Sirach 3, 11 maledictio ... matris -at fundamenta *domorum* (*opp.* firmat domos; *gr. aliter*). PS. AMBR. epist. de monach. 2 p. 1156^{A} (= GREG. M. epist. 9, 1 p. 40, 20) terminos possessionum illius -are minime timuisti.

B *translate (gr. saepius* ἐξολοθρεύω, *quod non notatur)*: *i. q. funditus evertere, perdere, excidere, exstinguere sim.* (*acced. abundanter* radicitus: *p. 742, 10. cf. et p. 742, 39 sqq. 51*): **1** *homines, familiam, stirpem (cum notione tam exigendi alqm. rebus, fortunis suis [fere i. q. pessumdare, v. l. 84 sqq.] quam exstinguendi sive occidendi [v. ex. gr. p. 742, 7]. in exsecratione: p. 742, 3 sqq. in lusu verborum inter simpl.* radicare *et* -are *intercedente: p. 742, 20)*: *cf.* SALON. in eccles. p. 998^{D} evelli, hoc est quod et mori ... tempus in quo ... *unusquisque* moreretur et de hac vita evelleretur, hoc est per sententiam mortis -retur. PLAVT. Aul. 299 suam rem periisse seque -arier (*cf.* Bacch. 1092 perditus sum atque -tus sum). Merc. 775 quin me -as (me rad- *P*) miserum. Persa 819 ego pol vos -bo. Rud. 1346 dic ut te in quaestu tuo Venus -et, caput (*v. p. 741, 61*) atque aetatem (*v. infra l. 44*) tuam (*sic in exsecratione*: TER. Andr. 761 di te -ent, ita me miseram territas [Haut. 589]. *cf.* LAMPR. Alex. 6, 4 di illum -runt, di te servarunt). Truc. 660. TERT. nat. 1, 2 p. 61, 17 -andi generis (*cf.* VVLG. Iob 31, 8 progenies mea -etur). ITALA exod. 22, 20 (Cypr. laps. 7 p. 242, 2 *al.*) sacrificans diis -bitur nisi domino soli (VVLG. occidetur). ITALA deut. 2, 33 (Lugd.) -vimus eum et filios illius (ἐπατάξαμεν, VVLG. percussimus). ITALA deut. 18, 19 (Filastr. 119, 2) erit autem, si quis eum non audierit, radicitus -bitur (ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ, VVLG. ultor existam). ITALA Ier. 11, 19 (Hier. in Ier. 2, 110 p. 148, 15) -emus — sive conteramus — eum de terra viventium ([ἐκτρίψωμεν, VVLG. eradamus]. ITALA psalm. 51, 7 [Aug. spec. 6 p. 34, 20 *al.*] terrebit et -bit te de terra viventium [ἐκτίλαι σε ... καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων, VVLG. emigrabit te *eqs. cf. et p. 744, 13*]. CASSIAN. conl. 17, 20, 11 p. 485, 19 [*ad I reg. 22, 9 sq.*]). *al.* SCHOL. Iuv. 13, 206 'extinctus' *eqs.*: cum omnibus suis vel propinquis -tus est. HIER. hom. Orig. in Ezech. 3, 8 p. 357, 31 B. *al.* VVLG. I reg. 20, 15 dominus inimicos David. AVG. in epist. Ioh. 2, 9 p. 1994$^{med.}$ quomodo ... radicamini, ut non ... -emini? (*nota lusum verborum; v. p. 741, 79*). GREG. M. moral. 5, 16 p. 687^{C} *al.* SACR. Greg. 207, 1 ipsum inimicum (*diabolum*) -are et explantare cum angelis suis apostaticis. *et al. saepe.*

2 *gentem, populum* ([*urbem infra l. 36*]. *c. vi exsulem reddendi, sc. sic ut populus qui -ari dicitur, quasi radicibus suis evulsus perdatur: infra l. 38 sqq.*): ITALA deut. 4, 38 (Lugd.) gentes maiores et fortiores vobis ([VVLG. deleret]. CLEM. ad Cor. 6. HIL. trin. 6, 20 p. 172^{B} [*opp.* plantandarum]. FILASTR. 27, 2. AMBR. in psalm. 43, 9, 1 p. 266, 3 [*coniung.* everterit]. *et al. v. etiam infra l. 34*). ITALA deut. 18, 12 (Coll. Mos. 15, 1) deus -vit (*fut.*) Chananaeos a facie tua (VVLG. delebit). *al.* PS. ORIG. in psalm. 91 (Rev. Bénéd. 29 p. 286, 60) tunc omnia regna -buntur (*cf.* AVG. civ. 17, 21 p. 251, 17 D. regnum stirpis David. *v. et infra l. 35*). HIER. hom. Orig. in Ier. 1 p. 595^{B} bellantes cum sua gente evertere nationes, -are et subvertere. VVLG. Ier. 18, 7 loquar adversum gentem (*v. supra l. 25*) et adversus regnum (*v. supra l. 31*) ut -em et destruam et disperdam illud. Soph. 2, 4 Accaron urbs -bitur (*cf. Hier. in h. l. p. 1359$^{A.C}$ et supra l. 23*). II Macc. 12, 7 universos Ioppitas -turus (ἐκριζῶσαι). *al.* AVG. civ. 17, 18 p. 244, 7 D. qui Iudaeos ... de sedibus suis bellica strage et excidio funditus -tos videt (18, 46 p. 328, 26 Iudaei ... vastati infelicius a Romanis funditusque a suo regno -ti dispersique per terras). *et al.*

3 *res varias (fere incorporeas, praesertim res ad animum, mentem, mores sim. pertinentes; nomen, verbum [i.* 'eradere'*]: infra l. 49. 69)*: PLAVT. Rud. 1346 aetatem, *v. supra l. 2.* TERT. apol. 9, 3 *non* ullum facinus (*F*, scelus *P*) in perpetuum -atur. idol. 4 p. 33, 9 materiam idololatriae. pudic. 20 p. 266, 13 antistitem (*v. app. crit.*) ... de ecclesia -antem omne sacrilegium ⟨in⟩pudicitiae. adv. Hermog. 10 p. 137, 16 malum. *al.* ITALA Os. 2, 17 (Priscill. tract. 1, 9 p. 10, 2) -tis nominibus Baalim (*v. l. 43*) ex ore nostro et exterminatis appellationibus eorum (καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα, VVLG. auferam). CYPR. epist. 8, 2 p. 486, 23 ne ... funditus -etur fraternitas. ZENO 1, 1, 2 fidem (*opp.* colit). 1, 2, 4 *caritas* odia -at, iras extinguit (*v. totum locum*). EPIST. pontif. Damas. 3 p. 356^{B} haeresis -anda est (*opp.* pullulasse. GREG. M. epist. 13, 44 p. 407, 7 funditus evellere atque -are). AMBR. hex. 1, 8, 30 p. 29, 19 -ari hanc (*sc. malitiam*) deus vult de animis singulorum (POMER. 3, 3, 2 p. 479^{A} funditus). in psalm. 43, 10, 4 p. 268, 9 Iesus suis verbis ... -vit ex intimis pectoribus vitia gentilium (AVG. c. Faust. 22, 70 p. 668, 5 [*coniung.* resecandum]. VEN. FORT. vita Albin. 8, 22 p. 30, 5 [*opp.* inserenda]. *al.*). *al.* HIER. adv. Pelag. 2, 6 p. 542^{A}. VVLG. prov. 15, 5 cogitationes impiorum -buntur (AVG. serm. 238, 2 p. 1125$^{fin.}$ *al.*). Sirach 21, 5 domus ... nimis locuples ... annullabitur superbiā: sic substantia superbi -bitur (ἐρημωθήσεται). AVG. civ. 1, 13 p. 24, 22 D. ex animo pietatem. in psalm. 95, 6 illas superstitiones. *al.* CASSIAN. inst. 8, 22 p. 150, 23 iram de cordibus nostris -are (*cf. p. 165, 8* radicitus ... evellere). 15, 8 p. 434, 13 de propria carne fomitem ... luxuriae. *al.* CANON. Migne 56 p. 832^{A} mala consuetudo nocentissima ... ab ipsis fundamentis -anda est. PETR. CHRYS. serm. 41 p. 316^{B} crimina ([*antea*: evellit]. LAVRENT. eleem. p. 115^{C}). PS. FVLG. RVSP. fid. 2 p. 709^{D} ipsa domini verba de evangelio (*l. v.* radere; *cf. l. 43*). *et al.*

***ērādo**, -sī, -sum, -ere. *ab* ex *et* radere. NOT. Tir. 71, 90. GLOSS. διαξύω. ἐκξύω. *legitur inde a* VARRONE (*bis*); HOR., PROP., OV. (*singulis locis*); CELSO, PHAEDR., SEN., *saepius ap.* TERT. [*ex coni.*: TAC. ann. 3, 17 nomen Pisonis -endum (*Baiter*, rad- *cod.*; *v. p. 743, 49*). *dub.*: ITALA Ier. 22, 25 (Wirc.). VVLG. lev. 14, 43 elatus A^{L}, -sus A^{L2}.]

A *proprie*: **1** *aliquid (aut sub superficie quadam inclusum aut in ipsa superficie infixum) radendo, secando sim. auferre*: **a** *spectat ad agri et horti culturam, fere i. q. falce, cultello adradere, deradere (de ipsa terra effodienda: v. infra l. 81)*: VARRO ling. 5, 136 rastri quibus dentatis penitus -unt terram atque eruunt (*cf.* COLVM. 10, 72 penitus latis -ere viscera *terra* marris). rust. 1, 49, 1 de pratis stipulam rastellis -i. COLVM. 2, 17, 2 prata ... quibus mederi solent agricolae veteri -so musco (4, 24, 6). 4, 24, 5 falce

[Groth]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-i *vitem* vivo tenus (4, 24, 18. arb. 26, 4 surculos). 12, 48, 1 *inulae radices* acutissimo cultello -ito (*al.*). arb. 9, 3 medullam ... omnem -ito (PLIN. nat. 17, 162). **b** *spectat ad curam corporis*: *α de barba radenda*: PROP. 4, 8, 26 vincet ... -sas barba pudenda genas. *β de serpentis pelle, fere i. q. exuere*: TERT. pall. 3 p. 926, 8 Oe. *serpens* ut senium persensit ... specum ingrediens et cutem egrediens ab ipso statim limine -sus (*med. pass., sc. cutem; acc. gr.*) exuviis ibidem relictis novus explicat. *γ in arte medica: radendo vel praecidere vel purgare*: CELS. 6, 6, 27ᴬ crassas durasque palpebras et ficulneo folio et asperato specillo et interdum scalpello -unt. 7, 12, 1ᴰ *fistulam*. 8, 10, 7ᴸ. COLVM. 6, 32, 2 scabies *equorum* ferro -sa (PELAGON. 359 *al.*). VEG. mulom. 2, 22, 3 os ... tamdiu cotidie -ito (*Chiron 86* radito). CHIRON 645. **c** *cum respectu variarum rerum corporearum*: *α i. q. abradere, fere purgandi causa* (*detegendi l. 21*): PAVL. FEST. p. 34 quod de calciamentorum soleis -itur. COLVM. 9, 15, 5 favi ... illo *ferramento* -antur. 12, 23, 2 si quid fecis aut labris vasorum aut lateribus inhaesit, -i ac suffricari (*cf.* BENED. reg. 64, 24 dum nimis cupit -ere aeruginem, frangatur vas). PLIN. nat. 24, 41 zopissam -i navibus. APVL. met. 9, 7 -sis intrinsecus (*sc. in dolio*) sordibus. MIN. FEL. 24, 2 vos tergetis, mundatis, -itis (*deos vestros, sc. idola*). IVST. 2, 10, 17 -sa ... cera *tabellarum* belli consilia deteguntur. *et al.* *β radendo destringere, expolire* (*extenuare l. 26; acuere [in alleg.] l. 28*): SIL. 14, 320 trabs ... -sis undique nodis navali similis malo. VVLG. sap. 13, 11 faber ... docte ... omnem corticem *ligni silvae* (*sc. secando*). MACR. somn. 1, 3, 20 ebur ... ad quamvis extremitatem tenuitatis -sum. *nota* (*v. l. 23*): GREG. M. in euang. 38, 7 p. 1286ᴰ ferrum animae nostrae nequaquam perducitur ad subtilitatem acuminis, si hoc non -erit alienae lima pravitatis.

2 *i. q. expungere* (*sc. id quod in aere, lapide, cera, libris scriptum est*): **a** *varia*: SVET. Dom. 23, 1 -endos ubique titulos abolendamque omnem memoriam ([PAVL. sent. 1, 21, 8 qui monumento inscriptos titulos -serit]. *cf.* SVLP. SEV. Mart. 1, 6 p. 110, 8 suppresso ... nomine libellus edatur. quod ut fieri valeat, titulum frontis -e. *aliter infra l. 84*). CORP. III 567 (*s. I/II*), 21 in altero *lapide* ⟨ea⟩mdem (*sic*) inscriptionem ⟨fuisse mani⟩festum est, quamvis sit -sa. SPART. Pesc. 12, 7 versus *simulacro inscriptos*. HIER. epist. 9, 2 epistulam ... non praepeti litura, sed imis ... ceris -isti. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 26 p. 605ᴬ in ipsis chronicis suis scripserat: post id de exemplaribus suis -sit. *al.* **b** *nomina hominum* (*aliter infra l. 74*): *α technica quasi notione, fere i. q. alqm. de ordine, munere, tabulis removere* (*part. perf. pass. pro subst. l. 47*): TAC. ann. 4, 42 Merulam ... albo senatorio -sit (*cf.* SVET. Claud. 16, 2 splendidum virum ... albo iudicum -sit [Dom. 8, 3]. HIER. hom. Orig. in Ezech. 10 p. 416, 27 B. infamia *est* decurioni -i de albo curiae). PLIN. paneg. 25, 3 *congiarium* datum est his qui post edictum tuum in locum -sorum subditi fuerant (*sc. eorum quorum nomina in civium tabulis recepta e. g. propter mortem deleta erant*). *β fere memoriae delendae causa* (*cf. et supra l. 32*): TAC. ann. 3, 17 *v. p. 742, 74.* VLP. dig. 50, 10, 2, 2 ne eius nomine, cuius liberalitate opus exstructum est, -so aliorum nomina inscribantur. CAPITOL. Maximin. 26, 3 Maximini nomen olim -sum, nunc animis -endum (*v. infra l. 64*). Gord. 9, 3 publicitus. MACR. Sat. 1, 12, 37 *Domitiani nomen* ex omni aere vel saxo -i. CORP. VI 35243, 9 (*in sepulcro*) nive meum eras⟨isse nomen⟩ velit. X 3334, 23 inspexerim ⟨cippum, ubi nomen⟩ -sum Patulci dicunt.

B *translate*: **1** *i. q. radendo auferre, delere, abolere*: **a** *res incorporeas* (*praeter l. 73*): *α praevalente notione demendi, removendi* (*fere ex animo, mente sim.*): HOR. carm. 3, 24, 51 -enda cupidinis pravi sunt elementa. PHAEDR. 3 prol. 21 quamvis ... curam ... habendi penitus corde -serim. SEN. Thy. 520 ponatur omnis ira et ex animo tumor -sus abeat (epist. 104, 20 omnem ... nequitiam. *cf.* frg. 93 una peregrinatio -it animo ius omne [CAPITOL. Maximin. 26, 3 animis; *v. supra l. 52*]. PS. VARRO sent. 57 Germ. quaedam ab animo discentis). benef. 7, 19, 5 (*anteced.* extinguitur). CLAVD. DON. Aen. 1, 195 p. 45, 9 recens ... pathos ... maerentium pectoribus. 11, 280 p. 452, 15 odium ... adserit *Diomedes* -sum ex sensibus suis. *al.* *β praevalet notio delendi, exstinguendi* (*i. q. expiando exstinguere, cf. p. 744, 5; v. et p. 744, 8*): OV. trist. 4, 9, 5 cupias ... -ere vitae tempora, si possis, Tisiphonea tuae (PACIAN. epist. 1, 3 p. 10 putrescentia vitiis t.). SEN. benef. 6, 3 beneficium. epist. 11, 6 si omnia -ret vitia *sapientia*. 91, 10 civitatum, quas nunc ... nobiles audis, vestigia (*v. supra l. 58*) quoque tempus -et. APVL. met. 10, 3 *noverca* ad se vocari praecipit filium, quod nomen in eo ... libenter -ret (TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 12. ARNOB. nat. 3, 29 p. 131, 15 per vos nomen dei *Iani* -itur [*cf.* 3, 33 p. 134, 4 per vos ... aboletur, -itur Semeleius, Pythius]. *aliter supra l. 40*). TERT. apol. 4, 9 crudelitas *legum* ... -sa est. adv. Marc. 2, 17 p. 358, 10 hoc ... testimonium Christi ... Marcion de euangelio -ere ausus est. *al.* 4, 6 p. 432, 19 contraria ... sententiae suae -sit Marcion ([*opp.* reservavit. *item* p. 432, 23]. HIER. in Tit. prol. p. 555ᴬ quicquid *haeretici* contrarium suo dogmati viderant, -erunt). carn. 17 p. 454⁶ⁿ· Oe. memoriam mali fratris *Cain* (LACT. mort. pers. 3, 2 etiam memoria nominis eius -sa est). paenit. 7, 8 tot titulos damnationis retro suae (*i. hominis*) -sos (PACIAN. epist. 1, 5 p. 15 tot caelestis clementiae titulos. *aliter p. 743, 31*). *al.* PACIAN. bapt. 4 p. 136 victo -soque peccato. *al.* CLAVD. DON. Aen. 8, 380 p. 170, 24 imperium Troiae ... ipsius vitio Veneris -sum. *nota* (*v. p. 743, 69*): CHRON. Gall. chron. I p. 648, 20 immane facinus extincti populi ... imperator religiosus -sit. **b** *homines* (*vitam hominis infra l. 8; Musas in similitudine infra l. 11*); *i. q. exstinguere, interficere*: ITALA Ier. 11, 19 (Cypr. testim. 2, 15 p. 80, 21) -amus (*v. p. 741, 31*) a terra vitam eius, et nomen eius non erit *eqs.* (ἐκτρίψωμεν αὐτόν, VVLG. *v. l. 13*). COMM. instr. 1, 41, 18 omnipotens tribuit, ut ⟨spiri⟩talis -at. ARNOB. nat. 3, 38 p. 136, 14 *Ephorus* -it atque interficit sex divas (*cum tres Musas esse contendat, v. l. 6*), si esse illas constat novem (*opp.* adponit). VVLG. I reg. 28, 9 quomodo -erit *Saul* magos et ariolos de terra (Ier. 11, 19 -amus eum de terra viventium. *cf. l. 8 et v. p. 742, 12*). CORP. VIII 9324 -sis funditus Babaris (*i.* 'Bav-') Transtagnensibus. *et al.*

2 *fere i. q.* (*radendo*) *exinanire, spoliare*: HIER. chron. a. Abr. 2388 iniquissimis tributorum exactionibus provincias -sit. PS. AVG. quaest. test. I 115, 49 p. 334, 16 Pannonia, quae sic (*sc. fame*) -sa est, ut remedium habere non possit. IORD. Get. 31, 159 *Atavulfus* revertens ... ad Romam, si quid primum remanserat, more locustarum -sit, nec tantum privatis divitiis Italiam spolians *eqs.* *Groth.*

erāmen *v.* aeramen. COMM. instr. 2, 9, 19 (*cf. vol. I 1053, 23*) eramen *et trad. et in carmine acrostichide secundam 'dei' vocabuli litteram praestat.*

ēranthemis (*acc.*: -ida *l. 29*, -im *l. 33*) *et* **ērant(h)emon** (*l. 30. 34. 35*), *gr.* ἠράνθεμον (*cf.* ἀνθεμίς). [erath-: *l. 29*; (h)erant- *l. 36.*] *nomen herbae*: PLIN. nat. 22, 53 (*cf. Diosc. 3, 137* ἀνθεμίς· οἱ δὲ λευκάνθεμον, οἱ δὲ ἠράνθεμον, ἐπεὶ ἔαρος ἀνθεῖ) anthemis ... aliqui leucanthemida vocant, alii leucanthemum, alii era⟨n⟩themida, quoniam vere floreat (DIOSC. 3, 149 antemis aut ... -on, quae in verno florescit). 22, 54 (*cf. Diosc. 3, 137* πρακτικώτερον δὲ ... τὸ πορφυρανθές ... ἰδίως ἠράνθεμον καλούμενον) efficacissima est quae florem purpureum habet ... hanc proprie quidam -im vocant (DIOSC. 1, 149 quae naturaliter erantimon appellant. PS. DIOSC. herb. fem. 19 quae est flore purpureo ... quae -on [-um *Kästner*, evanthincos, heranthincos *trad.*] dicitur). [CHIRON 387 *scribendum est* (h)eranthemum manu plena (*secundum et ordinem verb. Hippiatr. I 240, 4* [ἱερανθ-, *item l. 14*] *et var. lect. margin.*) vel rathenium (*cf. l. 29* erath-). *cf. et* hieranthemis. *Heraeus.*]

eranus, **-ī** *m.*, ἔρανος. GLOSS.ᴸ II Abav. ER 2 -us sti[r]ps. **1** *i. q. pecunia a sodalibus societatis cuiusdam in multis Graeciae urbibus institutae collata, sc. ad sublevandos sodales egentes*: PLIN. epist. 10, 92 in hac *civitate* datum mihi libellum ad -os pertinentem his litteris subieci. TRAIAN. Plin. epist. 10, 93 si legibus *Amisenorum* ... concessum est -um habere, possumus, quo minus habeant, non impedire, eo facilius, si tali conlatione non ad ... inlicitos coetus sed ad sustinendum tenuiorum inopiam utuntur. **2** *i. q. pecunia debita*: NOVELL. Iust. 28, 4, 1 viri ... provinciis praesedentes ... unum habentes hoc studium sequentibus se creditoribus occasione horum quae circa cingulum (*i. munus*) data sunt paulatim reddere -um (ἔρανον).

[**erapsa** dapulas GLOSS. Werth. Gallée 339 (*v.* GLOSS. I p. 162), erasa *al. testes* (*v. Hessels ad gl. Leid. p. 103*); *unde* tabulas (*sc. ceratas*) *conicias, coll. p. 743, 21. 38. Heraeus.*] **erapt-** *v.* eratt-.

PS. APVL. herb. 79, 15 adn. H.-S. (*rec. β*) iris africae, Punici zubbal, alii **erasion**, Aegypti xiris (*dicunt herbam 'gladiolum'*). *cf. p. 740, 51.*

erastēs, **-ēn** *m.*, ἐραστής. AVR. Fronto p. 253, 16 N. age perge, quantum libet comminare ..., numquam tu tamen -en tuum, me dico, depuleris.

ērāsus *v.* erado. **erathemis** *v.* eranthemis *supra l. 26.*

[**ēraton** *v.* ageraton *vol. I 1303, 28.*]

[**erattilidus** (érapt-) *v. vol. III 446, 75.*]

erbacium, erbarium *v.* herb-.

acymus i. camimolos sive quod rustici dicunt **erbolaum** (?) nigrum GLOSS. III 580, 8 (*cf.* melanthion).

erbum *v.* ervum.

erchese (*i.* ἔρχεσαι) graece venis GLOSS. Werth. Gallée 339 (*v.* GLOSS. I p. 162).

ercimos, ericimus (*sim.*) *v.* erysimum. **ercinos** *v.* erineos. *K.-M.*

***(ercīsco)**, -ere. [*cf.* (h)erctus. *H.*] *scribitur: recte sine* h: *cf.* LEX Rubr. (Corp. XI 1146; *a. a. Chr. 49*) 2, 55 erceiscunda. PROB. litt. sing. gramm. IV 276, 61 F. E. familiae erciscundae (*v. et l. 78 sq.*). *interdum cum* h (*cf. V. i. R. II 520, 19 sqq.; v. Mayr, Voc. Cod. Iust. p. 1168*): APVL. met. 6, 29. 9, 27 PAVL. Append. Visig. 12 COD. Greg. Visig. 8, 1, 1 (*a. 243*). *ibid.* 8 rubr. COD. Theod. 2, 24 rubr. EPIST. pontif. 303 Migne 20, 529ᶜ ISID. orig. 5, 25, 9 (*inde* GLOSS. V 569, 58; *quo loco et* GLOSS. II 271, 18. 19 *exceptis semper sine* h *in gloss. scribitur*). *de formis: part. perf. pass.* herciscitus *corrupte traditum est, v. p. 745, 49 sq.* (*cf. et* GLOSS.ᴸ I Ansil. IN 1382 inpulitum: hercidictum [herciscitum *Goetz*]; *scribendum esse* inpolitum: ineruditum *coll. V Abba* IM *40 recte censet Heraeus*). *gerund.: fere semper* -undus. *-end-*: PAVL. FEST. p. 82 GAIVS dig. 17, 2, 34 GLOSS.ᴸ III Abol. ER 3 GLOSS. II 578, 45. *cf. et* GLOSS.ᴸ V Aa E 513 eruces-

[*Wolf*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cendae. *de prosodia* (i *longa*): *v. p. 744, 72. de etymologia et significatione*: PAVL. FEST. p. 82 erctum a coercendo dictum. unde et -endae et -i. GLOSS. II 271, 19 διαιρετός: -undus. GLOSS.[L] III Abol. ER 3 -endae: evocandae (*sc. propter confusionem cum* arcisco, arcesso [*Heraeus*]; *sed cf.* erctum citum *et v. sub* cieo *vol. III 1054, 28 sqq.*) id est (*Her.*, in *cod.*) devidendae. *cf. et l. 22 sq.*

i. q. dividere, distribuere: **1** *usu stricto fere non reperitur nisi in formula sollemni* **familia -unda**: *v.* INST. Iust. 4, 6, 20 familiae -undae actio (*v. Gaius dig. 10, 2, 1 pr. de origine actionis in XII tab. posita*), quae competit heredibus de dividenda hereditate. *singuli loci*: LEX Rubr. (Corp. XI 1146, *a. a. Chr. 49*) 2, 55 inter eos, quei de famili⟨a⟩[e] -unda deividunda iudicium sibei darei reddeive postulaverunt. CIC. Caecin. 19 nomine heredis arbitrum f. -undae postulavit. de orat. 1, 237 -undae f. causam agere. ICTI (*v. V. i. R. II 520, 26 sqq.*; *Mayr, Voc. Cod. Iust. p. 933*; *Levy, Erg.-Ind. zu Ius und Leges p. 75*. *cf. et* COD. Theod. 2, 24 rubr. [*nota*: *in imperatorum constitutionibus inter Constantinum* (*v.* COD. Iust. 3, 36, 26) *et Iustinianum* (*v.* COD. Iust. 5, 1, 10, 13. 7, 40, 1, 1[d]) *non invenitur*]). APVL. met. 9, 27 (*in ioco*) nec -undae f., sed communi dividundo formula dimicabo. ISID. orig. 5, 25, 9 (*in expressione non accurata*) f. -unda est divisio hereditatis inter heredes. -unda enim apud veteres divisio nuncupatur (*cf.* GLOSS. V 569, 58 *al.* [*v. et vol. VI 1, 237, 69*]). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A φαμίλιας νερκισκούνδας· ἐπὶ τῶν κληρονόμων, ὅταν ἕτερος κινῇ κατὰ τοῦ ἑτέρου. *usu minus technico*: GAIVS inst. 2, 219 de hereditate -unda. CANON. Migne 56, 508[A] (= EPIST. pontif. Migne 20, 529[C]) an non habeant *fratres* . . . -undae hereditatis consortium. *per analogiam iocosam*: APVL. met. 6, 29 nos (*i. asinus et puella*) diversa tendentes et in causa finali de proprietate soli, immo viae -undae contendentes.

2 *usu latiore*: SERV. Aen. 3, 68 Stoici -undi, id est medium (*sc. inter Platonis et Pythagorae sententias*) secuti. *cf. etiam* GLOSS. II 578, 45 -endus: duos similiter habens heredes, sed melius bona dividens.

ercle *v.* hercle.

erctum (-ctus? *v. l. 46 sqq.*) *subst. n.* (*supin.?*, *v. l. 40*), *ut vid.* [*ab* *(h)ercīre '*dividere*' *ortum videtur ut* sanctus *a* sancire, *cf.* (h)ercisco; *v. et* in(h)erctus *et fortasse* disertiones. *sed origo vocis latet. H.*] *scribitur semper sine* h *praeter l. 40. 50.* CIC. de orat. 1, 237 qui, quibus verbis herctum (*subst. esse mavult Heraeus per litt.*; *vix recte alii pro supino accipiunt*) cieri (*v. adn. crit.*) oporteat, nesciat. PAVL. FEST. p. 82 erctum citum ⟨divisio patrimoniorum?⟩ (*suppl. Heraeus per litteras*), qu⟨a⟩e fit inter consortes . . . -um a coercendo dictum (*cf.* GELL. 1, 9, 12 coibatur societas inseparabilis, tamquam illud fuit anticum consortium, quod iure atque verbo Romano appellabatur '-o non cito'. QVINT. inst. 7, 3, 13 opus est . . . finitione obscurioribus et ignotioribus verbis, quid sit . . . 'erctus citus' ([*sic A*, ercetus *G*, -um citum *coni. Halm*]. *cf.* GLOSS. II 578, 44 erctus scitus. *ibid.* 271, 16 διαίρεσις ὑπαρχόντων herciscitus, *ubi* herctus citus *leg.*). GAIVS inst. cod. F (Z. Sav. St. 54, 1934, 266) 3, 154[a] olim . . . i(nter) suos h(ere)des quaedam erat legitima . . . soci[a]⟨e⟩t⟨a⟩s, quae appell⟨abatur -o non cito, i(d) e(st) dominio non diviso: erct⟩um enim do⟨minium e(st) un⟩de eru⟨s⟩ dominus dicitur, ciere a(u)⟨t(em)⟩ dividere e(st). SERV. Aen. 8, 642 dicens 'citae' divisae, ut est in iure '-o non cito', id est patrimonio vel hereditate non divisa. *ex coni.*: STEPHAN. Schol. ad dig. 17, 2, 52, 6 (Heimb. Basil. I 753) σήμερον ἀνῄρηται ἡ ερcτο νον cito κοινωνία (*restit. Pringsheim, Z. Sav. St. 45, 1925, 491 sq. ex* ῥεσονονcιτο). *Wolff.*

erebinthus, -ī *m.*, ἐρέβινθος. DIOSC. 3, 106 in ipsa virga sunt capitella minuta similia [t]erebento (*gr. 3, 96* λοβοὶ ὅμοιοι ἐρεβίνθοις). GLOSS. III 562, 65 ⟨h⟩erpyllus eredentin (*i.* ἐρεβίνθιον?).

[**erebule** est stulte GLOSS. Aynardi V 619, 1 (*v. Thes. gl. emend., ad Iuv. 6, 655* Eriphylae *pertinere putat Heraeus*).] *K.-M.*

[**ērēcta**]. *v. Philologus 89 (1934), 446.*

ērēctē *adv. v.* erigo *p. 785, 75.*

***ērēctio**, -ōnis *f.* *ab* erigere. *plur. infra l. 75. 79.* HIER. nom. hebr. p. 48, 29 samech firmamentum. quidam -em vel adiutorium sive fulturam putant. *inde a* VITR., IREN. [*loc. obscur.*: VVLG. num. 10, 21 tamdiu tabernaculum portabatur, donec venirent ad -is locum (וְהֵקִימוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן עַד־בֹּאָם *i. 'et erexerant domicilium usque ad adventum eorum'*).]

1 *i. q. actio erigendi* (*saepius acced. gen. obi.*; *transl. ex. gr. l. 79. p. 746, 2 sqq.*): VITR. 8 praef. 2 caloris . . . si non fuerit in corpore iusta comparatio, non erit spiritus animalis neque -o firma. 10, 2, 10 sine tignorum -bus (*cf.* AMM. 17, 4, 15 *obelisci*. CORP. VIII 23932 ⟨columnarum⟩). IREN. 4, 34, 4 -em templi, quae . . . facta est sub Zorobabel (CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 119 fecit em [*sc. templi. gr.* ἔγερσιν ἐποιήσατο]). FVLG. myth. 2, 14 quod omnes, qui per arma atque violentiam regnum adfectant, subito -es, subito elisiones sustineant. HIER. in Hab. 1, 2 p. 1294[A] superbia . . . proprie in extensione colli et cervicis -e monstratur (*cf.* GILD. Brit. 1 chron. III p. 25, 14 manuum. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 402[A] capitis [*opp.* inclinatio]). hom. Orig. in Ier. 5 p. 626[C] cecidit habitata (οἰκουμένη) nostra . . . et post ruinam indiget -e. *al.* AVG. in euang. Ioh. 36, 1 p. 1662[fin.] *Ioannes* altius . . . erexit praedicationem suam; et in eius -e etiam corda nostra erigi voluit. in psalm. 65, 5 p. 789[fin.]. 145, 2 p. 1885[med.] hac . . . spe erecta anima . . . accepit -em quandam in deum. serm. 301, 4, 3 non transisti -e⟨m⟩ cordis, temporalis felicitatis inlecebras. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 149, 35 non ad defectum mentis . . ., sed potius ad animarum -em. LEO M. serm. 37, 1 p. 257[B] nostrae deiectionis -o. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 38 in magnitudinem -o quaesita et aegrotanti incongrua. 2, 10, 68 pulsūs -o atque plenitudo (*cf.* erectus, *p. 785, 12*). GREG. TVR. Mart. 2, 31 p. 620, 24 cognoscens ipsius fuisse virtutem prius in illa -e pedum (*antea*: pedibus contractis iacebat), qui nunc in manus suae directione clarebat (*cf.* erectus, *p. 785, 63*). GREG. M. moral. 14, 34 p. 1057[B] *al.*

2 *i. q. status erectus, altitudo* (*acced. genet. ex. gr. l. 15. 20*): **a** *proprie* (*t. t. gramm. infra l. 22*; *v.* erigo *p. 782, 62 sqq.*): VITR. 10, 6, 4 -o . . . eius (*cocleae*) ad inclinationem sic erit conlocanda, uti *eqs.* AVG. in psalm. 64, 17 p. 785[init.] *homines dicti sunt* colles propter -em; quia erigit in se deus eos, qui se humiliant. quaest. hept. 2, 22 p. 233, 2 atrii tentoria byssina, quorum erat -o in cubitis quinque. trin. 12, 1, 1 p. 998[fin.] ne . . . similes pecoribus simus, a quibus corporis -e distamus. MACR. Sat. 7, 3, 11 (*inter corporis vitia*) *nasi* curvam -em seu Socraticam depressionem. AVDAX gramm. VII 358, 7 in hac -e, id est fastigio (*v. l. 14*), aut circumflexus ponitur aut acutus. **b** *translate, i. q. celsitudo, superbia* (*v. l. 27. 32*; *cf.* erigo, *p. 782, 79. 785, 43*): VVLG. Iob 22, 20 nonne succisa est -o eorum? AVG. in euang. Ioh. 40, 8 p. 1690[init.] cognitio et immortalitas et aeternitas non habent humilitatem, sed celsitudinem, -em, nullam defectionem *eqs.* (*cf.* ENNOD. dict. 1, 22 p. 429, 6 [*per oxymoron*] superborum corda venerandae humilitatis -e fregisti). ENNOD. opusc. 1, 79 p. 283, 5 nisi Romani nominis -o te dedisset. dict. 18, 8 p. 477, 26. GREG. M. moral. 13, 18 p. 1025[C] sicut in malis cervix superbiam, sic in bonis libertatis -em signat. unde nonnumquam ipsa quoque superbia pro -is auctoritate ponitur. 26, 53 p. 381[B] in regni -is aeternae solio.

[PS. APVL. herb. 19, 25 H.-S. a Graecis dicitur aristolochia . . . alii Efesia, alii **erectitis** (*sic edd. sec. Ps. Diosc. Vind. 3, 4* ἐρεχθῖτις [*corr. Wellmann coll. 4, 96*; ἐρεχθίτης *vel* λεστῖτις *codd.*]; elestites [clest- *HaV*], elestitis *trad.*).]

ērēctor, -ōris *m.* *ab* erigere (erectus). *qui erigit*: MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 26 p. 1032[C] (*trslt.*) liberatorem ac sanctificatorem . . . animae, corporis redemptorem et -em (*sc.* λόγον). AVG. c. Petil. 1, 10, 11 p. 10, 26 qui nominantur inter . . . ordinatores et -es altaris contra eorum altare, cui Primianus assistit.

ērēctus, -a, -um *v.* erigo *p. 784, 17.* *Rehm.*

ereflum (*sim.*) *v.* seriphon.

[**eregantur**: loquantur GLOSS. V 424, 36 *ex Cassian. inst. 4, 41, 2* inrogantur (*cf. Hessels, gloss. Leid. p. 106*) *v. s.* irrogo.]

ērēgione *v.* ex regione. *K.-M.*

erēmia, -ae *f.*, ἐρημία. *aspiratur plerumque in codd. scribitur* aer-: *l. 56. 58.* *plur.*: *l. 55. 57.* *i. q. solitudo, eremus* (*in sent. trop. l. 55*; *gr.* ἔρημος, *ubi nil adnotatur*): ITALA num. 20, 4 (Lugd.) adduxistis synagogam domini in -am hanc (VVLG. in solitudinem). *ibid.* 21, 11 in ulteriorem -am ([VVLG. in solitudine]. 21, 20 ad verticem loci qui conspicit mediam -am [VVLG. desertum]. 23, 28. 24, 1). ITALA sap. 5, 7 (Lucif. Athan. 1, 32 p. 122, 19) erravimus a via veritatis . . . et ambulavimus -as difficiles *eqs.* (VVLG. vias). ITALA Marc. 8, 4 (cod. a) in -a (aer-. ἐπ' ἐρημίας, VVLG. in solitudine). ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 324, 10 ad -as (eremitas *V*[1]). *ibid.* p. 327, 4 (aer-, aher- *V*).

ērēmigo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ex *et* remigo. *i. q. remigando permetiri*: PLIN. nat. 2, 168 totus hinc aut illinc *oceani* septentrio -tus (*E*[2] *ut vid.* [*cf. adn.*]; rem- *rell.*). *per similitudinem*: SIL. 14, 191 olor . . . pedibus . . . -at undas.

ēremion *n.*, ἠρέμιον. DIOSC. 2, 162 anemone aut -on aut crino appellatur (*gr. 2, 176, 1* ἀνεμώνη, . . . οἱ δὲ ἠρέμιον καλοῦσιν).

***erēmīta**, -ae *m.*, ἐρημίτης (*cf.* anachoreta). *aspiratur plerumque in codd.* here-, *metro firmatur*: VEN. FORT. Mart. 3, 404 coniuge postposita et repetit -a (ere- *M*) coronam. *scribitur*: ere-: INSCR. christ. Diehl 1661. (h)erim-: SVLP. SEV. dial. 1, 12, 7 *al.* CASSIAN. conl. 19, 7 p. 541, 20 *al.* EVCHER. form. 4 p. 26, 7 *al.* *corripitur* e *alt.*: VEN. FORT. Mart. 3, 404 (*v. l. 67*). 418. NOT. Tir. 55, 42. 119, 60. 131, 117. *de notione*: BENED. reg. 1 genus anachoritarum, id est -arum (ISID. orig. 7, 13, 4 -ae hi sunt qui et anachoritae, ab hominum conspectu remoti, eremum et . . . solitudines appetentes. *sim.* eccl. off. 2, 16, 3 p. 794[C]). GLOSS. V 413, 44 -a remota. *vox* ECCL. *i. q. anachoreta in eremo habitans* (*v. iuxta pos. l. 77. 78. 84. p. 747, 3. 4*): SVLP. SEV. dial. 1, 12, 7 -ae . . . virtutem (GREG. TVR. Mart. 1, 1 p. 586, 23 de virtutibus -arum anachoritarumve). 1, 14, 3 *al.* CASSIAN. conl. 19, 7 p. 541, 20 quisnam coenobiotae, quis -ae sit finis. 19, 8, 4 p. 542, 26 -ae . . . perfectio est exutam mentem a cunctis habere terrenis. EPIST. pontif. Thiel 42, 3, 4 p. 459[fin.] vitas . . . Pauli, Antonii, Hilarionis et omnium -arum . . . Hieronymus descripsit. CASSIOD. in psalm. 101, 7 p. 709[D] -ae, qui hominum consortio derelicto . . . remota se afflictione discruciant. *ibid.* p. 710[A] -am atque solitarium. *al.* GREG. TVR. Franc. 6, 6 p. 249, 27. VEN. FORT.

[*Hörmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Mart. 3, 418 coetibus in mediis (*sc. navigantium*) . . . -a (*v. p. 746, 70*) remotus . . . in puppe sedens. ITIN. Anton. Plac. rec. A 37 p. 187, 17 multitudo monachorum et -arum. Theod. 15 p. 144, 12 sanctus Mammes -a et martyr. INSCR. christ. Diehl 1661 famulus di, -a. *et al.*

erēmīticus, -a, -um. *ab* eremita. *aspiratur: l. 8. 9. 10.* *i. q. pertinens ad eremitam*: CASSIAN. conl. 19, 6, 5 p. 540, 26 ut anachoreseos . . . libertas . . . nexibus impedita . . . fructum -ae (here- *R*) professionis amittat. 19, 9, 2 p. 544, 9 in . . . -a (heri- *R*) puritate (*opp.* in . . . conversatione communi). FAVST. REI. epist. 8 p. 210, 7 institutionem -am (here- *S*). GREG. M. dial. 4, 15 p. 344^{C} vitam -am duxisse ferebatur (in euang. 40, 11 p. 1310^{C}).

erēmītis, -idis *f.*, *ἐρημῖτις. *scribitur* he- *in codd.* *i. q. in eremo habitans*: SIDON. epist. 8, 14, 3 in medio plebis (*sc. Israelitarum*) -dis. 9, 3, 4 de palaestra congregationis -dis et de senatu Lirinensium cellulanorum.

erēmito, -āvī, -āre. *cf. gr.* ἐρημόω. *i. q. eremum reddere, siccare*: ITALA IV reg. 19, 24 (Legion. *in marg.*; *cf. Roensch, Collect. philol. p. 138*) -vi in manu mea omnia flumina (ἐξερήμωσα . . . ποταμούς. VVLG. siccavi). *cf.* eremizo.

erēmizo, (-āvī), -ātum, -āre, *ἐρημίζω. *fere i. q. vacuefacere*: CASS. FEL. 51 p. 135, 9 *aegroto intestinorum involutione laboranti* per podicem -to (erim- *p*, erm- *cp*^{c}) folle competenter ventum inflabis. *cf.* eremito.

erēmodicium, -ī *n.*, ἐρημοδίκιον. GLOSS. II 314, 12 ἐρημοδίκιον -um. *i. q. iudicium quod fit lite sive a reo sive ab actore deserta* (*def. v. l. 35 sq. de re cf. Kipp, PW VI 417, 58 sqq.*): VLP. dig. 4, 4, 7, 12 in -is ei (*sc. minori viginti quinque annis*) subvenitur. constat autem omnis aetatis hominibus restaurationem -i praestari, si se doceant ex iusta causa afuisse. 46, 7, 13 pr. cum quis rem non defenderet, postea ex -o (here- *F*^{b}) sententiam esset passus. COD. Iust. 3, 1, 13, 3 sin autem reus afuerit et . . . eius processerit requisitio . . ., etiam absente eo -um contrahatur *eqs.* 3, 1, 13, 4 cum . . . -um ventilatur sive pro actore sive pro reo, examinatio sine ullo obstaculo celebretur. NOVELL. Iust. 69, 3 pr. condemnetur et absens secundum schema quod appellatur -um (here- *RV*^{1}*V*^{2}), id est desertae causae (κατὰ τὸ . . . ἐρημοδικίων σχῆμα).

erēmōsus, -a, (-um), *gr.* ἔρημος (*l. 39*). *i. q. desertus*: ITALA Is. 16, 1 (Barnab. 11, 3) numquid petra -a (*em. Ox*; petre remiosa *cod.*) est mons sanctus meus Sina? (πέτρα ἔρημος. VVLG. de petra deserti).

1. erēmus, (-a), -um, ἔρημος, (-ον). *i. q. desertus*: RVFIN. Orig. in num. 17, 1 p. 154, 1 B. in eremum (*v. infra l. 54*) tendit Fogor, id est ad ea, quae -a (*BF*^{1}, eremia *ACD*, in eremo *F*^{2}) sunt et deserta deo negotia. *v. et p. 748, 27.*

2. erēmus, -ī *f.*, ἔρημος *f.* (*sc.* χώρα). *m. v. l. 52.* **erēmum,** -ī *n.* (*?, v. infra l. 54*). DVB. NOM. gramm. V 580, 27 *inter nomina a littera h incipientia.* GRAMM. suppl. 294, 3 -um per h *scribitur. plerumque aspiratur in codd. scribitur* (h)aerem-, aerim-, (h)erim-, hierem- (-rim-), herm-. *de formis: nom.* -os: HIER. epist. 14, 1, 3 (*HR*). *de genere*: DVB. NOM. gramm. V 580, 27 -us generis feminini. GRAMM. suppl. 103, 28 *inter nom. fem. decl. II*^{ae}. *masc.*: PAVL. PETRIC. Mart. 1, 22 secreta beati (*an n.?, v. l. 54*; -ae *S*) . . . -i. ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 p. 181, 1 -i, qui (quae *R*) vadit ad Sina. 36 p. 183, 12 per ipsum maiorem -um. *neutr.* (*v. l. 52*): -um: GRAMM. suppl. 294, 3. GLOSS.^{L} III Abstr. HE 15 *v. infra l. 62.* NOT. Tir. 119, 59 erimon (131, 116). *de prosodia: corripitur* e *alt.* (*cf. Stolz-Leumann, Lat. Formenl. p. 189*): CYPR. GALL. *saepius.* PRVD. cath. 5, 89 psych. 371 *al.* ORIENT. comm. 2, 170 PAVL. PETRIC. Mart. 1, 22 ALC. AVIT. carm. 5, 451 VEN. FORT. carm. 1, 5, 5. NOT. Tir. 124, 32 hierimus (*v. et l. 49*). *de notione*: AVG. in psalm. 62, 9 p. 753$^{med.}$ in deserto id est in . . . -o (EVCHER. instr. 2 p. 160, 11. GLOSS.^{L} III Abstr. HE 15 -um: desertum, inaccessum. *al.*). quaest. hept. 2, 62 p. 129, 12 *terra* quae inhabitatur, id est quae . . . non est -us. ISID. diff. 1, 201 p. 31^{A}. *vox fere serm. eccl.* (*extra Christ. e. g. p. 748, 10. 21. 30*) *legitur inde a* TERT., ITALA. [*it.* ermo, *francog. vet.* erm, *hisp.* yermo. *M.-L.*] [*l. v.*: PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 725, 22 Oe. (in aeterno *λ*, in -o *A*). ITALA Is. 40, 3 (Cypr. testim. 2, 6 p. 69, 1) in -o *LB*, in deserto *codd. rell.*]

i. q. regio inculta et inhabitabilis, desertum, solitudo (*gr.* ἔρημος, *ubi nil aliud adscribitur*): **1** *proprie* (*praecipue et de -o, quam Israelitae Aegypto relicta transmigraverunt et de -o anachoretarum. interpr. alleg. p. 748, 31 sqq.*): TERT. idol. 5 p. 35, 3 Moses in -o simulacrum serpentis ex aere fecit (ITALA Ioh. 3, 14 [Cypr. testim. 2, 20 p. 88, 17] sicut Moyses exaltavit serpentem in -o [VVLG. in deserto]. *al.*). adv. Marc. 5, 3 p. 576, 25 vox Iohannis clamavit in -o (PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 725, 22 Oe. vias *Christi* parabat in -o. HIER. epist. 21, 35, 3 *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 15, 4 p. 128, 14 habitator -i. APRING. in apoc. 4, 7 *al.*). mart. 2 p. 8 Oe. hoc praestat carcer Christiano, quod -us prophetis (*seq.* in secessu . . . in solitudine). *al.* CYPR. GALL. exod. 186 legio *Israelitarum* informes -i ducenda per agros. 231 inopis -i . . . harenas (deut. 1 iud. 38 *al.* COSMOGR. 2, 46; *opp.* vivam terram. *cf.* ITIN. [Silv.] 6, 1 -i . . . arenosae. 6, 4). lev. 281 maesta per agros undique desertos -us confundet (-it *AC*) euntem. num. 326 deserta -i (ITALA Ioel 2, 22 [Aug. serm. 46, 37 p. 291$^{extr.}$] ubera⟨v⟩erunt deserta -i [VVLG. speciosa deserti]. AVG. conf. 8, 6, 15 p. 182, 2 *al.*). iud. 634 *deus* vastos inter scopulos -umque calentem . . . laxavit cotibus amnes (*cf.* ITIN. [Silv.] 11, 2 p. 53, 2 aqua, quam dedit . . . Moyses filiis Israhel in hac -o [ZENO 2, 56 p. 512, 9 VVLG. psalm. 77, 15 *al.*]. PRVD. cath. 5, 89 psych. 371 *al.*). ITALA exod. 17, 1 (Monac.) profecta est . . . synagoga filiorum Israel de -o Sinae (VVLG. de deserto Sin. *al.*). *al.* VICTORIN. PETAV. in apoc. 4, 4 (*rec. Hier.*) p. 51, 10 vox leonis in -o rugiens. ITIN. [Silv.] 16, 5 monachus . . . sedebat in -um (MVTIAN. Chrysost. hom. 19, 4 p. 349$^{med.}$). *al.* SERV. georg. 3, 340 *Mauri* in -o habitare dicuntur (HIER. vita Pauli p. 17^{A} a quo monachorum -us habitari coepta sit. *al. cf.* RVFIN. hist. 10, 8 p. 971, 9 Antonium . . . -i habitatorem [*v. et p. 747, 78*]. hist. mon. 1 p. 401^{C} secretior conversatio et -i interioris habitatio [APON. 2 p. 29, 19]). FVLG. aet. mund. p. 150, 9 Moysen -i ducem. *al.* HIER. epist. 14, 10, 2 o desertum Christi floribus vernans, o solitudo . . ., o -us familiari deo gaudens. 14, 10, 3 infinita -i vastitas (*al.*). PRVD. ditt. 45 via sicca -i. AVG. in psalm. 72, 5 p. 917$^{med.}$ -i solitudo (FVLG. RVSP. serm. 55 p. 924^{D} vasta -i s. *al.*). *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 10, 1 ut acturi solitariam vitam se ad -um conferant. 1, 13, 2 contra naturam -i, ubi omnia arentia, exusta solis ardoribus. *al.* PLAC. med. rec. *β* 23, 6 H.-S. nec . . . fantasma sentiet, per -um iter qui facit. EVCHER. laud. her. 1 p. 177, 14 secretum -i (SALV. gub. 8, 22 de sanctis -i . . . secretis. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 22 conventus vitare hominum, secreta beati [*v. p. 747, 52*] scire -i spretoque deum cognoscere mundo. *al.*). *al.* CASSIOD. hist. 1, 11 p. 899^{B} *Antonius* studebat . . . latere per -um (*seq.* desertum). *al.* IORD. Get. 122 p. 89, 13 *al.* PALLAD. hist. mon. II 7 p. 352^{C} quod -us esset locus ille (*sc. in quo monachi habitant. gr.* διὰ τὸ ἔρημον εἶναι τὸν τόπον. *an adi.? v. p. 747, 41. at legitur subst.*: II 6 p. 352^{B}. 8 p. 352^{D}. 10 p. 364^{A}). COSMOGR. 2, 41 *Africa* ardore . . . deformis plus habet -i quam montes. *al. et al.* *nota* (*v. p. 747, 72*): RVFIN. Orig. in Ios. 4, 2 p. 311, 2 B. exire de Aegypto, de erroribus scilicet mundi, et transire per -um vastam, id est tentationum genera diversa transcurrere. 6, 1 p. 323, 10 in -o . . . positi, id est in hoc, in quo nunc sumus vitae statu, manna vescimur *eqs.* (*sim. al.*). AVG. serm. 47, 14, 23 p. 311$^{fin.}$ (*explicatur* ITALA Ezech. 34, 25 habitabunt in -o).

2 *in imagine*: AVG. in epist. Ioh. 7, 1 p. 2029$^{med.}$ mundus iste . . . fidelibus quaerentibus patriam sic est, quomodo fuit -us populo Israel . . . si non vultis in ista -o siti mori, bibite caritatem. serm. 45, 1 p. 262$^{fin.}$ propter famem cordis nostri, quam patimur in hac -o *eqs.* 363, 3 p. 1637$^{med.}$ vita -us nobis est et . . . tentatio. vera relig. 38, 71 p. 154$^{init.}$ quisquis intus verbo dei pascitur, non quaerit in ista -o voluptatem. *al.* *acced. gen.*: RVFIN. Orig. in Ios. 4, 4 p. 313, 12 B. tentationes, quas in huius mundi -o pertulerimus. 19, 3 p. 412, 9 transire -um tentationum. AVG. serm. 4, 10 p. 38$^{med.}$ datum est . . . *Iudaeis* manna in deserto, sicut nobis datur dulcedo scripturarum ut duremus in ista -o vitae humanae (353, 4, 2 p. 1562$^{med.}$). CLAVD. MAM. anim. 3, 11 p. 175, 22 transmisso errorum mari et emensa ignorantiae -o veritatis patriam . . . intremus.

3 *metonymice: de ieiunio, quod servavit Christus in -o*: PRISCILL. tract. 4, 79 p. 60, 11 sic in diem paschae venire debemus, ut . . . -um domini in evangelio ieiunantis imitati . . . non secundum carnem vivamus. *de tranquillitate et quiete, qua monachi in -o perfruuntur*: HIER. epist. 24, 4, 3 *Asella* solitudinem *putavit* esse delicias et in urbe turbida *invenit* -um monachorum. *de hominibus -um incolentibus, fere i. q. eremita*: CASSIOD. in psalm. 132 concl. p. 957^{C} hoc (*sc. proximi caritatem*) monasteriis, . . . ecclesiis, . . . civitatibus, . . . villis, . . . -is esse praedicatum. *de Israelitarum in -o commoratione*: ANIAN. Chrysost. hom. 4, 1 p. 1005$^{med.}$ quod si etiam post -um facta sunt *miracula*, pauca illa fuerunt et rara.

nota genet. explicat. -i abundanter pendere ex his synon.: desertum: *p. 747, 84.* secretum: *supra l. 22.* solitudo: *supra l. 17.* vastitas: *supra l. 16.* *Hörmann.*

erena(s)cis *v.* erinaceus, *p. 787, 69 sq.*

[ereon (*alibi trad.* ierion, *i.* ἱερεῖον *Hessels*, ἱερέων *Lindsay*) sacerdotale GLOSS.^{L} Corp. E 274 (*'an corruptum ex* ephod?' *Heraeus*).] *K.-M.*

ērēpo, -ēpsī, -ere. *ab* ex *et* repere. *de formis*: -repsemus: HOR. *p. 749, 34.* -repisset: *p. 749, 2* (*v. et l. 76*). NOT. Tir. 83, 36 -it. 83, 39 -sit. GLOSS. -o ἐξέρπω. *v. et p. 749, 18.* [*variat c.* eripere: LVCAN. *p. 749, 24.* SIL. *p. 749, 15* (*trad.* eripere: FRONTIN. *p. 749, 25.* LAMPR. *p. 749, 30*; *v. et l. 76*). erumpere: VAL. MAX. *p. 749, 14.* LVCAN. *p. 749, 24* (*trad.* erumpere: SEN. *p. 749, 23*). repere: SVET. *p. 749, 28.* VIR. ill. *infra l. 83* (*cf. et p. 749, 24. 38*). *dub.*: POMPON. Atell. 70 eripis *sim. trad.* (-repsti *Buech.*). STAT. Theb. 11, 581 -sit *BM* (erupit *recte P*; *v. s.* erumpo).]

1 *sensu stricto c. vi repēndi, serpendi*: **a** *de bestiis, fere i. q. repere foras* (*de homine per iocum vermi assimilato l. 80*): PLAVT. Aul. 628 ⟨i⟩ foras, lumbrice, qui sub terra -sisti modo (*v. l. 79*). SEN. dial. 3, 17, 6 serpentium . . . a cubili -entium (*cf.* VIR. ill. 57, 4 cum in domo Tiberii duo angues e geniali toro -sissent [reps- *B*]). **b** *de hominibus* (*aliter l. 79*): *intr.*: *i. q. rependo eniti* (*acced.* ad; *cf. p. 749, 29*): SPART. Carac. 3, 7 qui cum

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

se praecipitasset percussorum timore et ad uxorem crure fracto -pisset. HYG. fab. 125, 18 p. 109, 12 *Vlixes* -psit e foliis. *trans. i. q. rependo permetiri, perrepere* (*aliter infra l. 34*): IVV. 6, 526 totum regis agrum (*i. Campum Mart.*) nuda ... cruentis -et (-rept- *P, Schol.*; *v. l. 61*) genibus (*cf.* SCHOL. *ad l.*).

2 *latiore sensu: i. q. aliquo tendere*: **a** *c. notione 'foras', fere i. q. excedere, elabi, erumpere* (*i. q. excrescere infra l. 13; acced. abl. separ. infra l. 16; c. vi 'clandestini' infra l. 14*): VARRO rust. 3, 15, 1 ne ex ea (*maceria glirarii*) -ere possit *glis* (SEN. dial. 2, 6, 5 -si modo e ruinis domus [*seq.* fugi]. epist. 101, 2 pecunia ... circa paupertatem plurimum morae [*v. adn. crit.*] habet, dum ex illa -at, haeret [*Buech.*, hae etiam *sim. codd.*]). VAL. MAX. 5, 6, 3 in capite eius subito veluti cornua -serunt (*L dett.*, emers- *A*; erup- *dett. pauci*; *cf. supra l. 7*). SIL. 15, 614 *Hasdrubal* -it (*ChF*, eripit, eripuit *LOV*; *i. 'clam elabitur'*). STAT. Theb. 7, 451 donec sol montibus omnis -sit. RVFIN. hist. 3, 6, 10 p. 203, 13 si qui forte furtim per stationes hostium pro colligendis herbis -sissent (*gr.* τοῖς ... νύκτωρ ἐξερπύσασιν. *inde* GLOSS. V 357, 22 *al.* inruissent). *cf. et l. 31.*

b *c. notione 'sursum', 'in altum', i. q. eniti, escendere*: *α motu* (*tam proprie quam in imag.*): (I) *intrans.*: SEN. dial. 10, 20, 1 (*in imag.*) *quidam* cum in consummationem dignitatis per mille indignitates -sissent ([*Pinc.*, erup- *trad.*]. LVCAN. 3, 600 dum cupit in sociam Gyareus -ere [et rep- *U*, erip- *P*, erump- *VG*] puppem *eqs.* FRONTIN. strat. 3, 9, 3 -i [eripi *trad.*] posse in castellum. AVIEN. orb. terr. 283 in dumosas ... rupis. AMM. 27, 10, 12 in editas sublimitates. *v. et infra l. 32*). epist. 53, 4 dum per aspera -o (SVET. Tib. 60 per a. et devia -sisset [reps- *XN*] ad se [*v. l. 29*]. *cf. etiam supra l. 23, infra l. 37*). 76, 19 (*in imag.*) stultitia ad sapientiam -it (LAMPR. Heliog. 21, 5 animam aliqui *efflaverunt*, cum -ere [erip- *trad.*] ad summum non possent [*an 'foras'?*; *v. l. 17*]. AMM. 17, 13, 28 *furor hostilis* per licentiam scandens in maius [*v. l. 22*] ad funestas provinciarum clades -sit. *cf. etiam l. 1. 28*). (II) *trans.* (*v. supra l. 3*): HOR. sat. 1, 5, 79 quos (*montes Apuliae*) numquam -semus, nisi *eqs.* AVIEN. orb. terr. 1144 -unt ardua semper culmina saxorum (*cf. et infra l. 63*). *β de situ, i. q. erigi*: STAT. silv. 2, 2, 30 inde per (*v. supra l. 27*) obliquas -it porticus arces. AVIEN. orb. terr. 769 cyaneis [s]erepit (*Heinsius*, se rep- *trad.*) ab undis insula.

ēreptio, -ōnis *f.* **1** *i. q. ademptio*: **a** *stricte, per vim i. q. raptus* (*c. genet. obi. l. 44 sq.*): GLOSS. ἁρπαγή. CIC. Verr. II 4, 10 *maiores nostri* putabant -em esse, non emptionem, cum venditori suo arbitratu vendere non liceret. TERT. idol. 2 p. 31, 28 si quis existimet ... homicidium in sola sanguinis profusione et in animae -e reputandum. DON. Ter. Eun. 774 (*ad Eun. 773* 'virginem eripiam') in virginis -e. EPIST. Austras. 40 p. 146, 46 christiani sanguinis. **b** *laxius: violentiae notione evanida fere i. q. demptio*: CASSIOD. var. 3, 51, 10 metarum circuitus ovorum -bus (*sc. de ovario, cf. Daremberg-Saglio I 1191*) exprimatur.

2 *i. q. liberatio, redemptio* (*tam proprie quam transl.; acced. hic illic genet. obi.*): AVG. serm. ed. Mai 91, 1 *Christus* pro totius mundi -e mori quivisset (GREG. M. dial. 4, 38 p. 392[B] coeperunt pro -e illius [*sc. ex ore draconis*] ... orare). HESYCH. in lev. 6, 17 p. 850[B] *sermo* ad -em et emundationem animae habetur (16, 14 p. 995[A] ad remissionem peccatorum nostrorum et -em. GREG. M. in euang. 40, 2 p. 1303[B]; *opp.* correptionem [*cf. ibid.* p. 1302[D] loquendo a peccatis eripiunt]. in Ezech. 2, 1, 15 p. 945[B]). GREG. M. moral. 8, 57 p. 857[A] *pii in iudicio hoc* ad solatium suae -is inveniunt, quod *eqs.* (*cf.* SACR. Greg. 88, 8 -is nostrae suscipere laetitiam). 17, 17 p. 19[D] de -e *populi Israelitici e captivitate Babylonica* ([*quater ibid.*]. 22, 23 p. 227[B] de -e proximorum; *opp.* de inimici interitu).

ērēpto, -āre. *ab* erepere. [*falso trad.* IVV. 6, 526 *P* (*Schol.*); *v. supra l. 4*]. *i. q. (laboriose) escendere* (*cf. supra l. 20 sqq.*): CARM. de Sod. 92 timuit Loth ardua (*v. supra l. 35*) tardo -are (ire/// *P*) gradu.

ēreptor, -ōris *m.* *ab* eripere. **1** *qui vi adimit, i. q. raptor* (*c. gen. obi. l. 70 sqq.*): CIC. Quinct. 30 *iste* bonorum possessor, expulsor, -r. Verr. II 1, 9 non ... furem, sed -em (*citat* QVINT. inst. 8, 4, 2 *praemittens*: si ampliora verba cum ipsis nominibus, pro quibus ea posituri sumus, conferantur). II 3, 27 *cum* publicanus petitor ac pignerator, non -r neque possessor soleat esse. dom. 81 -r civitatis (*cf. ibid.* 79 civitatem eripere *et* adimere). Sest. 109 tyrannum atque -em libertatis. TAC. ann. 13, 55 mare superfunderent *terrae* adversus terrarum -es. BOETH. cons. 4, 3, 55 avaritia fervet alienarum opum violentus -r. **2** *i. q. liberator, salvator* (*cf.* ereptio *supra l. 49*): GREG. M. in euang. 40, 8 -i suo (*i. deo*) gratias referunt. moral. 6, 9 iniqui ... afflictionis suae tempore per adiutorium non inveniunt -em. 20, 52 *bis.*

ēreptōrium, (-ī) *n.* *ab* eripere (ereptor). *i. q. bonum heredi indigno eripiendum* (*cf. Leonhard, PW III 694, 11 sqq.*): VLP. reg. 19, 17 lege nobis adquiritur, velut caducum vel -um ex lege Papia Poppaea. GLOSS.[L] II Abav. ER 4 **ēreptōria** admandicatur (*i.* adimenda, caduca *Heraeus*) reddenda (*v. Thes. gloss. s. v.*). *Brandt.*

ērēpublicā QVINT. inst. 1, 5, 69 *v.* ex.

ererodanon (*sim.*) *v.* erythrodanon. **ērēs** *v.* heres.

eresipela *v.* erysipelas.

[**eretor** *v.* editor *p. 81, 16.*] **eretria** *v. Onom.*

[**eretropus** (*sim.*) *v.* ervum.]

ereum (*i.* ἐρεοῦν) laneum GLOSS. III 193, 26.

PLIN. nat. 24, 94 erythrodanum, quam aliqui **ereuthodanum** (*i.* ἐρευθόδανον) vocant, nos rubiam *eqs.* (*cf. Ps. Diosc. Vind. 3, 143* ἐρυθρόδανον· οἱ δὲ ἐρεοθέδανος [*Schulze, Wellm.*; ἐρευθόδανος *N*, ἐρυθρό- *rell.*]). *K.-M.*

***ergā** (ē-?) *praepos. c. acc.* [*ex* ergo *mutatum esse videtur. W.* (*cf. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v.* ergo, *p. 415*).] *scribitur*: -aa: *v. p. 752, 48.* -á: CORP. XII 4393 *p. 752, 30.* erca: CORP. VI 35893. *de prosodia*: ergā *probatur a scaen.* (*cf. e. g.* PLAVT. Rud. 192 [*bacch.*]. TER. Hec. 489 -ā́. *al.*). ă: CARM. epigr. 718, 6 ĕrgă. NOT. Tir. 2, 28. *de significatione et usu*: *inter praep. c. acc. enumerat* PS. ASPER gramm. suppl. 58, 6 (*cf. p. 755, 63*). PALAEM. Char. gramm. p. 304, 15 B. in et -a hoc differunt: fere ... -a ad adfectum refertur ... '-a illum sum benignus' (*v. p. 753, 3*), in ad simultatem ... 'in illum sum saevus' (*cf.* PRISC. gramm. III 41, 24 -a etiam περί Graecam significat, sed quando affectum demonstrat ut 'bonus est -a propinquos' [*v. p. 752, 81*]; ... separata invenitur solum [*i. non ad compos. coalescit ut* 'contra'; *cf. q. seq.*]. DIFF. Suet. p. 308, 32 Roth '-a' ... pietatis est et benivolentiae, alterum [*sc.* '*adversus*'] contentionis. *sim. al.*). GLOSS.[L] III Abstr. ER 7 -a iuxta circa. 18 -a aput (I Ansil. ER 90 *al.*). Abol. ER 14 -a me circa me (*al.*). II Philox. ER 2 -a me εἰς ἐμέ. *et al.* (*v. et p. 758, 67*). *legitur inde a* PLAVTO (20[ies] + 1 *ex coni.*, 1 *dub.*; *v. l. 42. 46*), TER. (6[ies]), PACVVIO (*bis*); *praeterea ex poetis solus habet* IVV. *p. 754, 6* (*cf. et* CARM. epigr. *p. 755, 61*); *in serm. ped. inde a* CATONE, MET. NVM., SISENNA (*singg. l.*), CIC. (*saepe, maxime in epist.; fere notione q. e. s. IA 1, non IA 2; bis IB 1a, v. p. 754, 5. 30*). *omnino vitant* VARRO, SALL., PETRON. *al.*; *artium scriptt. velut* CELS., COLVM., PALLAD.; *saepius exhibent* INSCR. (*inde a* CORP. I[2] 2, 725. 726; *v. p. 751, 77*). *postponitur in scaen.*: PLAVT. Asin. 20 med -a (Capt. 416 Epid. 390). Capt. 245 te -a (TER. Haut. 265 PACVV. trag. 248). Trin. 1126 amicum (1128). TER. Haut. 189 se. *hic illic pro ipso 'casu' ponitur* (*pro gen. obi.* [*ex. gr. p. 751, 23. 31. 755, 22. cf. et* RVFIN. Clement. 10, 38 Iovem ... parricidam -a parentes, incestum -a sorores et filias]; *pro dat. comm., incomm.* [*p. 754, 38. 45. 47*]).

[*port. vet.* erga. *M.-L.*]

[*variat c.* ergo *in codd*: *l. 82. p. 752, 42. 52. 755, 25.* HIER. epist. 77, 6, 5 (ergo *ΣD a. c.*). *c. syn.*: in: *v. infra l. 80*; circa: *p. 754, 19. 22. 38. 58.* HIER. epist. 9, 1 (-a *FΣ*, arca *L*; circa *rell.*). *ex coni. certa*: PLAVT. Mil. 636 comitatem -a te amantem (*corr. Camerar.*, comitante merce te *trad.*; *v. infra l. 69*). *suppl.*: CIC. epist. 7, 28, 3. CORP. XI 5749 (*a. 261*) amoris ⟨erg⟩a n(umerum) n(ostrum). IX 2347 am⟨orem er⟩ga patr⟨iam⟩. CIC. Deiot. 25 (*add. β γ*). *loc. dub. trad.*: PLAVT. Truc. 406 tonstricem Suram ... nostram, quem -a aedem sese habet (*sic trad.*, quaen *Lindsay* [*i. sensu locali, v. p. 755, 39*]; quae mercedem *Leo, aliter al.*). *dub. interpr.*: IREN. 2, 32, 2 (*v. adnot.*). *v. et p. 758, 67 et cf. p. 775, 68.*]

I ***de alterius in alterum relatione***; *cf.* in, circa;

A *strictiore usu: de ratione animi, affectus, mentis sim. qua quis in alterum utitur* (*indicat tam ipsum animum in aliquem hoc illo modo intentum quam res vel facta inde oriunda* [*cf. ex. gr. p. 751, 26. 753, 12 sqq.*]; *designat fere hominum* [*deorum*] *inter se relationem* [*huc pertinent et voces* '*complexum*', '*multitudinem*' *sim. hominum exprimentes; de bestiis p. 751, 39*]; *raro pendent* '*res*' [*v. l. 78. p. 752, 28. 66. 753, 44. 56. 72; aliter res velut* 'salutem'; 'memoriam' *p. 751, 57*; 'virtutem' *p. 753, 5. al.*]. *ceterum admonendum est, nonnulla exempla sub B 1, p. 753, 83 sqq. allata etiam huc referri posse* [*v. e. g. p. 754, 4. 9. 23*], *cum ipsa vis haud ita accurate distingui possit*):

1 *spectat ad animum benevole* (*aut certe non male, sed indifferenter; v. e. g. p. 751, 65. 752, 70. 73. 78 sqq.*) *in alqm. se habentem* (*cf. et p. 753, 10*): *syn., iuxta ponitur*: in: *l. 83. p. 751, 10. 53. 752, 4. 13. 64. 753, 1. 8. 15*; *opp.*: in: *p. 752, 57. 753, 27*; adversus: *p. 751, 29.* **a** *pendet a subst.*: *α generaliter* (*ea subst., quae una c. potioribus quibusdam proferuntur, habes s. β; v. ex. gr. p. 751, 40. 60. 752, 3. 6*): PLAVT. Capt. 245 per mei te -a bonitatem patris (CIC. nat. deor. 2, 60). Mil. 636 *v. supra l. 42.* TER. Andr. 820 satis, Simo, spectata -a te amicitiast mea. Hec. 489 fuisse -a me miro ingenio expertus sum. SISENNA hist. 123 divi (*v. adn. crit.*) cultu -a se mortalium laetiscant. (*cf.* POMPON. dig. 1, 1, 2 -a deum religio [AVG. civ. 10, 1 p. 403, 32 D. *al. v. et p. 752, 43*]). CIC. fin. 3, 69 omnis homini -a hominem societas, coniunctio, caritas (AVG. bapt. 6, 5, 8 p. 303, 10 -a unitatem Christi. *et al.* [*v. vol. III 462, 13 sqq.*]. *cf.* IREN. 1, 2, 2 quae erat -a eum dilectionem; *gr.* πρὸς αὐτόν [4, 6, 2 *al.*]. PANEG. 4 [9], 17, 2 mihi ... proprius ... *est* -a Maeniana illa ... dilectus). div. 2, 130 praenoscere dei -a homines mente qua sint (SVET. Cal. 60. TERT. castit. 2 p. 740 Oe. nostra -a [in *BC*] deum mens. *et al.*). epist. 3, 6, 1 fidelitatem -a te (PLANC. Cic. epist. 10, 17, 2. IORD. Get. 199 *Ardarici* fidelitatem -a [ergo *O*] Attila [*HPVL sc.* -m *finali om., non abl.*; Attilam *rell.*]. *v. et p. 752, 8*). epist. 3, 9, 1 in te ... fide ... -a te observantia et constantia (TAC. hist. 5, 26 *al. v. et p. 752, 3*). 4, 13, 2 Caesaris sum-

[*Groth*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mam -a nos humanitatem (*al. v. l. 52*). 10, 3, 1 liberalitatem (TAC. ann. 3, 8 AMBR. epist. 82, 9 p. 1278^B. CORP. XI 6358 ob eximiam. *et al.*). 13, 41, 1 ex tua -a Lucceium benignitate (CORP. VI 30973 *al. v. vol. II 1900, 22 sqq.*). 15, 13, 2 tuae perpetuae consuetudinis -a me. *al.* LIV. 36, 14, 8 clementiam -a se regis munificentiamque (*cf. infra l. 34*). 39, 53, 8 *Demetrius* subnisus -a se iudiciis senatus ([*i. 'faventibus sibi'; cf. Polyb. 23, 7, 4 πᾶσαν ... τὴν ἐξ αὐτῶν χάριν sc. 'Ῥωμαίων*]. VAL. MAX. 3, 8 ext. 6. *sim. al. v. et p. 752, 52. 64* [*aliter p. 754, 23*]). *al.* VAL. MAX. 5, 7, 1 parentium -a liberos indulgentia ([*cf. tit.*: i. in l.]. GAIVS dig. 40, 16, 1 dominorum -a servos. PANEG. 4 [9], 6, 1 *Constantii* -a iuventutem Galliarum ... sollicitudinem atque i. *et al.*). *al.* CVRT. 3, 6, 17 ingenitam ... genti -a reges suos venerationem (*cf.* AVG. civ. 2, 4 p. 57, 17 D. habet ... quiddam -a parentes humana verecundia). TAC. Germ. 33 favore quodam -a nos deorum (*al.* AMM. 27, 6, 6 CLAVD. DON. Aen. 3, 115 p. 279, 23 *al. cf.* SALV. gub. 7, 2 iustum tunc -a illos fuisse domini favorem, quam nunc -a nos iustam severitatem [*v. p. 754, 24*]). 44 -a reges obsequium ([hist. 3, 5 *al.* FRONTO p. 103, 22 N. TERT. spect. 1 p. 1, 17 vero obsequio -a verum deum. *et al. v. p. 752, 13*]. *cf.* IREN. 4, 13, 2 pietatem et oboedientiam, quae est -a patrem familias [*al.*]). ann. 3, 74 prisco -a duces honore (PLIN. paneg. 55, 3 *al.*). 4, 71 misericordiam -a adflictos ([AVG. civ. 21, 18 p. 522, 17 D. *v. p. 752, 1*]. *cf.* RVFIN. hist. 3, 6, 7 nulla -a parvulos miseratio [*gr. οἶκτος πολιᾶς ἢ νηπίων*]). *al.* VERVS Fronto p. 129, 23 N. tuae -a me benignissimae facilitatis (VLP. dig. 24, 1, 1 profusa). FRONTO p. 136, 20 plurima ... tua -a me summo cum meo honore et dicta et facta (*cf. p. 753, 12*). TERT. spect. 1 p. 1, 17 *al.* IREN. 4, 13, 4 servitutem quae est -a deum (*al. cf.* 4, 16, 1 -a deum deservitionis). *al.* LACT. ira 22, 3 de gratia dei -a iustos et ira eius adversus impios ([*nota opp.*]. AMBR. Abr. 2, 6, 30. *et al.*). AMBROSIAST. in Phil. 1, 8 p. 404^D *Paulus* provocat desiderium ... *Philippensium* -a se (*i. 'sui ipsius'*). *al.* CORP. VI 32419 dignationes (*sic*) -a se honorisque causa (IX 729 ob amoris eius et dignationis -a se magna et atsidua documenta). VIII 22733 ob multiplicem eius -a rem publicam munificentiam (XI 5270. *cf. et supra l. 5, infra l. 81*). XII 1898 bonorum exemp⟨lorum⟩ -a me (*cf. l. 61*). *talia passim.*

β potiores quaedam et sollemniores structurae per subst. factae (*afferuntur in litt. ord. digestae*): affectio (*v. et infra l. 58*): PLIN. nat. 8, 216 simiarum generi praecipua -a fetum (fat- F^1R^1a) adfectio. IREN. 4, 13, 3 -a liberatorem nostrum ... subiectionem et a. CORP. XI 6962 (*s. IV ut vid.*) ob eximiam benignamque -a omnes cives suos adfectionem (VIII 23085 ob insignem eius -a rempublicam et ordinem et ... cives adfectionem [IX 334]. IX 1592 singularem -a patriam civesque). AMBROSIAST. in Rom. 5, 6—7 p. 90^B. *et al.* affectus: PLIN. epist. 8, 11, 1 cum adfectum tuum -a fratris filiam cogito. CLAVD. DON. Aen. 2, 635 p. 232, 22 HIER. epist. 121, 9, 4 CASSIAN. conl. 10, 16. CORP. VIII 23820 ob singularem eius -a rem publicam adfectum. *et al.* amor: CIC. Catil. 3, 1. Pis. 76 studio atque amori. Att. 1, 17, 1. 14, 17^A, 5 quem -a te habebam (epist. 9, 14, 5 *al. cf.* TEST. Iulian. [Corp. XIV 2934; *a. 385*] 2 ob meritum amorem et religionem, quam -a cibes ... habere ... dignatus est). 15, 1^A, 1 a. ..., humanitatem suavitatemque. epist. 1, 1, 2 tuorum in se officiorum et amoris -a te sui. 6, 12, 1 perpetuo (CORP. IX 4206 et simplicissimo). *saepe.* VAL. MAX. 5, 2, 7. 5, 3 ext. 2 constantissimus -a patriam a. (PANEG. 4 [9], 3, 4 meo -a p. studio et a. CORP. VIII 24101 largum -a cives et p.). SVET. gramm. 15 -a patroni memoriam. FRONTO p. 6, 21 N. *al.* CORP. XI 2702 (*a. 224*) quanto amore quantaque adfectione Laberius Gallus ... -a coll⟨eg⟩ium n(ostrum) agere instituerit (*cf. p. 754, 34*). XI 5749 (*a. 261*) 17 (*v. adn.*). VOPISC. Prob. 8, 1. CORP. VIII 23751 ob eximium -a se consanguinitatis et amoris exemplum (*cf. supra l. 35*). *et passim* (*v. et l. 33. p. 750, 44. 45*). animus (*cf. et p. 753, 63. 755, 5*): TER. Hec. 389 si unquam -a te animo esse amico sensisti (CIC. epist. 1, 7, 2 officii aut amici a. *al.*). Haut. 189 timet omnia, patris iram et animum amicae se -a ut sit suae. 265. MET. NVM. or. frg. Gell. 15, 13, 6 cum animum ... vestrum -a me video. CIC. inv. 1, 11 bonone animo -a populum Romanum Fregellani (LIV. 31, 2, 4 *al.*). Phil. 10, 17 a. ... studiumque. off. 1, 45 Att. 7, 2, 5. 7, 3, 3 -a rem publicam. 15, 10, 1 mirificus (CASS. epist. frg. Char. gramm. p. 157, 18 B.). epist. 6, 1, 2 *al.* LIV. 3, 68, 9. 33, 35, 10 Aetolorum principes ... questi sunt, quod non idem -a suam gentem Romanorum a. esset (*cf.* 34, 59, 4 -a civitates Graeciae). *al.* QVINT. inst. 2, 2, 4 sumat *praeceptor* ... parentis -a discipulos suos animum. SVET. Otho 8, 1 a. fidemque. *et al.* *cf.* TRAIAN. Vlp. dig. 29, 1, 1 pr. animi mei integritudinem -a optimos ... commilitones. beneficium (*v. et p. 753, 67*): CATO or. frg. 9, 1 -a rem publicam multa b. ratissima atque gratissima. CORP. I^2 2, 725 v⟨irtutis⟩ benivolentiae beneficique causa -a Lucios ab commun⟨i⟩ ([*gr. τῆς εἰς τὸ κοινὸν τὸ Λυκίων*]. 726). COD. Theod. 6, 23, 4 pr. (*a. 437*) conlata in eos beneficia, quae ... Valentinianus ... -a eos contulit (CORP. XI 4579 Calvisio ... collegius iuven(um) ob plurima b. et munificentiam eius -a se collata). CORP. XI 4751, 9 ob eximia b. *et al.* (*v. vol. II 1883, 73 sqq.*). benevolentia: CIC. S. Rosc. 4. Verr. II 2, 2 fide benevolentiaque -a populum Romanum (p. red. in sen. 30. prov. 1 -a meam salutem. *al.*). II 5, 161. Sest. 117 ac misericordiam. de orat. 2, 182. off. 1, 47 de b. ..., quam quisque habeat -a nos (*cf.* epist. 10, 5, 1 quam -a me ... contulisses). Att. 11, 17, 1 tua -a se observantia benevolentiaque (epist. 13, 6, 1). *passim.* LIV. 37, 53, 7. CVRT. 10, 5, 31 in ... amicos benignitas, -a milites b. *al.* CORP. VI 32415 (*a. 250*) ob eximiam eius -a se b. (*item* 32416 [*a. 257*] praestantiamque. 32417 [*eiusd. aet.*]). *et al. saepe* (*v. p. 751, 77*). fides: PLAVT. Trin. 1126 hominem ... quoi fides fidelitasque amicum -a aequiperet tuam (suum *trad.*). CIC. leg. agr. 2, 20 *al.* CAES. Gall. 5, 54, 4 *Haeduorum* pro vetere ac perpetua -a populum Romanum fide (TAC. ann. 1, 58 fidei et constantiae. *al.*). *al.* NEP. Lys. 2, 2. LIV. 1, 2, 5 *Aboriginum* studio ac f. -a regem Aeneam (*cf.* TAC. hist. 1, 71 Galbam [*al.*]. 3, 5 Vitellium. ann. 11, 7 Neronem [*seq.* in Othonem studia]. *sim. al.*). 7, 30, 19 obsequio ... fideque. 23, 30, 9 -a Romanos (FLOR. epit. 2, 6, 3 *al.*). *al.* PLIN. epist. 7, 29, 2 ob fidem pietatemque -a patronos (8, 6, 1). SVET. Iul. 71 studium et fides -a clientis (*cf. l. 17*). COD. Iust. 2, 7, 20, 1 (*a. 497*) pro ... f. atque industria -a clientes (*v. l. 16*) suos comprobata (CORP. IX 2566 ordo et populus ob insign(em) f., industriam -a se in civilib(us) officis [*sic*]). INSCR. Not. d. scavi 1923 p. 405 ob eius f. ac merit⟨a⟩ -a rem publicam. *et al. saepe* (*cf. et p. 751, 73. 83*). meritum: CIC. dom. 31 p. red. in sen. 30. Mil. 34 Milonis -a me remque publicam meritorum (QVINT. decl. 297 p. 172, 26. CORP. XIII 5063 ob merita eius. *al.*). Att. 8, 3, 2 merita Pompei summa -a salutem meam. epist. 1, 9, 1. 13, 9, 2 *al.* LIV. 27, 5, 6 populum Romanum (TAC. hist. 4, 37 *al.* SVET. Aug. 47). 31, 11, 16. 32, 34, 11 gentem (*cf.* CORP. IX 1128 pro singularibus -a civitatem nostram m.). 37, 53, 20 *al.* TAC. ann. 15, 51 Neronem. *al.* PLIN. paneg. 50, 4 magnum hoc tuum non -a homines modo, sed -a tecta ipsa meritum, sistere ruinas *eqs.* EPIST. Secundi (Corp. XII 4393; *a. 149*) 1, 5 plúrimis et adsiduis -á mé meritis vestris. CORP. V 4426, 3 ob merita -a se (*collegium*) collat⟨a⟩ (XI 5029 plurima -a suos municipes. XIII 5072). *et passim.* (*cf. supra l. 20*). officium (*cf. et p. 754, 16*): CIC. inv. 2, 66 pietatem, quae -a patriam aut parentes aut alios sanguine coniunctos officium conservare moneat (*cf. infra l. 40*). Quinct. 78 tacito ipso o. et studio, quod habebat -a propinquum suum (*cf.* epist. 13, 6, 2 quod adhibetur -a [*HD*, -turga *M*] illos). Deiot. 27 rem publicam. Att. 2, 25, 1. 7, 3, 8. epist. 6, 14, 1 officii -a te studiique. 13, 60, 1 *al.* PLIN. paneg. 53, 2 FRONTO p. 178, 12 N. APVL. apol. 55 deos. TERT. ieiun. 11 *v. p. 754, 15.* *et al.* (*v. p. 751, 63*). pietas: CIC. dom. 107 -a deos (p. red. ad Quir. 18 qua ... homines pietate -a deos ... esse soleant, eadem ⟨me⟩ -a populum R. ... fore *pollicebor.* SEN. epist. 76, 23 [ergo *P*]. *al.*). part. 78 in communione ... quae posita pars est, iustitia dicitur, eaque -a deos religio, -a parentes pietas (CVRT. 10, 5, 30. TAC. ann. 1, 9 parentem [*al.*]. AVG. civ. 10, 1 p. 403, 17 D. *et al. cf. et supra l. 33*). LIV. 5, 7, 12 -a patriam (VAL. MAX. 5, 6 ext. 5 *al.*). 25, 38, 2 imperatores. 26, 41, 4 patrem patruumque. *al.* CORP. XI 2702 (*a. 224*) 22 ut eius (*sc. Ancharíae Lupercae*) -aa (*v. p. 750, 10*) nos p. et nos -a eam voluntas ... conspiciatur. VI 32414 (*a. 247*). *et passim* (*v. supra l. 15*). studium (*aliter p. 754, 81*): CIC. leg. agr. 2, 4 vestrarum (vestrum *l. v.*) -a me voluntatum ac studiorum. dom. 142 omne suum (*v. adn. crit.*) -a (ergo *PV*) meam dignitatem studium et iudicium. prov. 39 Mil. 4 Q. CIC. pet. 55 *al.* CIC. fin. 2, 72 epist. 1, 9, 1. 3, 10, 4. 10, 29, 1 de meo studio -a salutem et incolumitatem tuam (15, 7 maiora -a salutem dignitatemque meam st. CORP. XII 1524, 5 [*s. V init.*]). *saepe.* BELL. Afr. 90, 1 LIV. 3, 56, 9. 39, 28, 10 *al.* TAC. hist. 2, 48 libellos epistulasque studio -a se aut in Vitellium contumeliis insignes (*nota oppositionem*). 3, 59. *et al. saepe* (*v. et supra l. 11. 16. 35. 37. p. 751, 49. 55. 68*). voluntas (*aliter p. 754, 12*): CIC. inv. 2, 166 amicitia *est* voluntas -a aliquem rerum bonarum illius ... causa, quem diligit, cum eius pari voluntate. Verr. II 2, 157. leg. agr. 3, 2 v. quam semper habuistis -a me (epist. 6, 9, 2). Planc. 43 -a Cn. Planci salutem. Mil. 42 Q. CIC. pet. 51. CIC. Brut. 156 quali ... te -a illum perspicio, tali illum in te voluntate iudicioque cognovi. fin. 2, 96 (*Epicur. in epist. ad Hermarchum; v. 122 p. 139 Usener*) tua -a me et philosophiam (*v. app.*) voluntate. Att. 1, 11, 1. 16, 16^A, 3 epist. 1, 2, 1. *passim.* BELL. Afr. 74, 2 LIV. 35, 44, 3 *al.* TEST. Leon. I (Corp. X 114) 44 quo facilius ... nota sit corpori vestro haec -a vos voluntatem (*debuit* 'voluntas') *eqs.* *et saepe al.* (*v. l. 51*).

b *post verba*: PLAVT. Amph. 1101 istuc gaudeo, utut -a me meritast (*aliter p. 753, 39*). Capt. 416 si ... memorem, quae me -a multa fecisti bene ([Trin. 1128]. *sic acced. adv.*: Capt. 424 ut -a hunc rem geras fideliter. PACVV. trag. 248 pariter te esse -a illum video ut illum te -a scio. CIC. fin. 1, 34 -a nos amice et benivole collegisti. FRONTO p. 33, 11 N. quae insigniter -a nos facis. IREN. 4, 22, 2 iuste et pie conversati ... -a proximos [PS. AVR. VICT. epit. 1, 15 *Augustus* -a cives clementissime versatus est]. *et al.*). Trin. 619 ut mihi, ut -a te fui et sum, referas gratiam (FRONTO p. 119, 15 N. esto -a me ut voles *eqs.* VVLG. gen. 31, 2 quod *Laban* non esset -a se [*Iacob*] sicut heri [31, 5]. *sim. al.*). TERT. ieiun. 11?, *v. p. 754, 16.*

c *pendet ab adi.* (*pronom. sim., p. p. p.: p. 753, 6 sqq. 11; cf. etiam p. 750, 19*): PLAVT. Capt. 350 fretus ..., quod me esse scit -a sese (se *B*) benivolum (*cf.* SCRIB. LARG. praef. p. 5, 27. HIER. epist. 116, 31, 1 benivolae menti -a me tuae). Capt. 407 ut fueris animatus -a suom

[*Groth*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gnatum atque se (Cic. fin. 2, 83 ut quem ad modum sint in se ipsos animati *sapientes*, eodem modo sint -a amicos. Att. 15, 12, 2). Mil. 1230 benignus (Rud. 1389. Vvlg. II Macc. 12, 31 [πρός]. *v. et p. 750, 16*). Trin. 1171 *v. p. 754, 3*. Cic. p. red. in sen. 24 gratus (epist. 1, 5ª, 1. 5, 5, 3. Liv. 2, 10, 12 grata -a tantam virtutem civitas fuit: statua ... posita. Plin. nat. 2, 43. *et al.*). Lig. 35 qualis T. Ligarius ... fuerit -a te et dignitatem tuam (Deiot. 19 Deiotarum talem -a te cognovisti, qualis ... Attalus in P. Africanum fuit [Hier. epist. 148, 15, 1]. Avr. Vict. Caes. 24, 6 quantus. *cf.* Cic. Att. 1, 10, 6 me ... eum et offendes -a te [*sc. esse*] et audies *eqs.* [*cf. Tyrrell-P. ad l.*]. *al.*). fin. 1, 68 eodem modo sapiens affectus -a amicum (Lael. 56). Cato 59 comem. Att. 1, 16, 5 oratione -a me honorifica ([10, 16, 5 sermone]. *cf.* Val. Max. 8, 14, 2 honoratus animus -a ... Accium D. Bruti [Ascon. Pis. p. 13, 1 St. honoratissima decreta]). Liv. 42, 5, 5 tam pio -a propinquos, tam iusto in civis, tam munifico -a omnis homines regi (*sic* pius: Lact. inst. 4, 11, 15 clemens [*cf. l. 23*], p. ... -a suos deus. Clavd. Don. Aen. 7, 225 p. 36, 20 p. ... et religiosus [*cf. l. 27*]. Corp. XII 863 fil(io) dulciss(imo) -a se pientiss(imo) [1005]. munificus: Inscr. Not. d. scavi 1894 p. 21 [*aet. Anton. P.*] qui m. -a patriam suam erint. Corp. X 3703 *Sextia* -a coloniam). Val. Max. 2, 4, 4 venerabilibus -a deos verbis (*cf.* Svet. Cal. 26, 2 reverentior leniorve -a senatum). Epist. imp. Dom. (Corp. IX 5420; *a. 82*) Augusti diligentissimi et indulgentissimi -a quartanos (*cf.* Tac. ann. 2, 73 mitem -a amicos. Apvl. Plat. 2, 27 moderati -a ceteros. *sim. al. cf. et l. 16. 22*). Hier. epist. 108, 15, 5. Vvlg. II Macc. 10, 12 *Ptolemaeus* iusti tenax -a Iudaeos (εἰς τοὺς Ἰ.). Avg. civ. 8, 21 p. 352, 7 D. religiosam (*cf. l. 17*) -a deos Platonis prudentiam et in deos iniuriosam libidinem suam. Corp. III 1498 coniugis memoriae -a se dignissimae (VI 35842 Memmiae Menophilae coniuci karissimae b(ene) m(erenti) -a se). *v. et p. 751, 63*.

2 *indicatur animus inimicus, fere i. q. contra, adversus (notio 'adversi' fere in vocabulis, ex quibus praep. pendet, aut in ipsis sentent. constat. v. etiam p. 750, 36. 754, 26.* *cf.* Pavl. Fest. p. 15 adversus aut contrarium significat aut idem quod -a): *syn.*: in *l. 40*; adversus *infra l. 69*. **a** *post verba ponitur*: Plavt. Asin. 20 si quid med -a hodie falsum dixeris. Aul. 792 si quid ego -a te imprudens peccavi (Clavd. Don. Aen. 4, 360 p. 405, 24). Cas. 617 dicam ... quid ... umquam -a Venerem inique fecerim. Cist. 109 utut (et ut *trad.*) -a me est meritus *Alcesimarchus*, mihi (in *trad.*) cordi est tamen (*cf.* Ter. Hec. 486 quibus iris ... impulsus in illam iniquos sim? quae numquam quicquam -a me commeritast. *v. et p. 752, 71*). Epid. 390 quasi quid filius meus (melius *codd.*) deliquisset me[d] -a (Tert. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 2 -a deum ignotum. *al. cf.* Vvlg. II Macc. 13, 8 *Menelaus* multa -a aram dei delicta commisit [περί, *cf. p. 750, 56*]). Rud. 182 si -a parentes aut deos me impiavi. Ps. Qvint. decl. 19, 6 p. 341, 24 non parcis -a me, marite, verbis; nullam habet nostri tuus sermo reverentiam. Tert. idol. 1 p. 30, 19 utique -a (ar- *A*) hominem admissa fraus maximi criminis nomen est (*an ad B 1 a β, p. 754, 29?*). **b** *sequitur adi.*: Plavt. Pseud. 1020 ne malus item -a me sit ut -a illum fuit (*cf.* Svet. Vit. 7, 3 male animatus -a principem). Val. Max. 6, 8, 4 perfidum -a te caput. Qvint. decl. 333 p. 313, 23 impium -a parentes ([Svet. rhet. 30]. *cf.* Tert. apol. 13, 1 impii et sacrilegi et inreligiosi -a deos illos [28, 4]). Ps. Qvint. decl. 6 p. 362, 34 ingrata mater -a filium. Tac. hist. 4, 4 id ... -a rem publicam superbum, -a principem contumeliosum, quod *eqs.* Tert. spect. 23 p. 28, 17 qui voltus suos novacula mutat, infidelis -a faciem suam (*cf. p. 750, 56*). nat. 1, 10 p. 78, 22 inreverentissimi -a deos. Hier. epist. 105, 5, 1 malivolum -a eum cui *eqs.* **c** *pendet ex subst.*: Nep. Alc. 4, 4 de immoderata civium ... licentia crudelitateque -a nobiles. Dat. 10, 3 communi odio, quod -a regem susceperant (Ham. 4, 3 Romanos [Hann. 1, 3 paternum]. Tac. hist. 2, 99 odiorum invidiaeque [*v. l. 72*]. Tert. apol. 1, 4 nomen christianum. *al.*). Hann. 10, 1 apud quem (*Prusiam*) eodem animo fuit -a Italiam ([*i. 'inimico', sic et*: Liv. 26, 27, 11 eo ... -a populum R. 26, 33, 9 eundem]. *acced. adi. not. adversae*: Liv. 36, 20, 4 ob ingratum ... a. -a Romanos. Tac. hist. 4, 49 alienato. Hier. epist. 84, 7, 7 malo. *v. p. 751, 62*). Liv. 25, 31, 4 non plura ... benefacta (*v. p. 751, 75*) Hieronis quam ... maleficia eorum, qui Syracusas tenuerint, -a populum R. esse. Val. Max. 9, 3, 4 irae motus ... singulorum ... adversus populum ... multitudinis -a principes ac duces. Plin. nat. 25, 75 nympha zelotypia -a Herculem mortua. Tac. hist. 3, 37 obtrectatio. 4, 44 -a Mucianum invidia (ann. 2, 71. *cf. et l. 61*). ann. 2, 2 fastu -a patrias epulas (*cf. p. 750, 56*). *al.* Tert. adv. Marc. 5, 1 p. 570, 4 Saulis ... asperitas insectationis -a David (*cf.* Cod. Theod. 16, 2, 40 [= Cod. Iust. 1, 2, 5 *al.*; *a. 412*] ultionis acrimoniam, quae -a sacrilegos iure promenda est).

B *liberiore usu de qualibet ratione inter animantia aut res quopiam pacto intercedente (relationem inire dicitur utrumque genus tam mutuo inter se quam versa vice ex altero ad alterum): i. q. circa, de, quod attinet (pertinet) ad (hic illic significantius c. vi 'favendi', 'secundi' [v. p. 750, 62] fere i. q. pro: v. p. 754, 52. 70. 82 sq. 755, 24.* *cf. etiam s. A p. 750, 58*). *synonyma, coniuncta, iuxta posita*: circa: *p. 754, 10. 13. 51. 74. 78. 755, 21*; de: *p. 754, 9*; in: *p. 754, 50. 59.* *opp.*: adversum: *p. 754, 16.* **1** *sequuntur sola nomina, pronomina*: **a** *spectat ad rationem in animantia (personatas ap. gnosticos res: infra l. 41 sqq.) factam (v. etiam p. 755, 51. 53)*: **α** *pendet ex nominibus*: Plavt. Trin. 1171 metuo, si tibi denegem quod me oras, ne te leviorem -a me putes (*vix ad A 1 c, p. 752, 81*). Cic. de orat. 2, 201 in meis moribus -a meos necessarios (Gell. 13, 21, 9 -a indociles). Ivv. 6, 389 medicis ... tristibus -a filiolum (*cf.* Tac. ann. 4, 74 anxii -a Seianum). Tac. Agr. 5 temporibus quibus sinistra -a eminentes interpretatio. 16 inertia -a hostis. hist. 1, 15 adsentatio -a ... principem. 1, 17 (*syn.* de). 3, 25 supremo -a parentem officio fungi (Cels. dig. 37, 6, 6 officium avi circa neptem ex o. patris -a filium pendet. *al. cf. p. 752, 32*). Scaev. dig. 33, 7, 27, 2 plenissima testatoris -a adfinem voluntas (*cf. p. 752, 59*). Vlp. dig. 39, 5, 5 honestae *donationes* -a bene merentes ... inhonestae circa meretrices. Min. Fel. 20, 5 -a deos ... maiores nostri improvide creduli. Tert. idol. 11 p. 42, 19. ieiun. 11 p. 289, 33 quomodo, quisquis ille est, in Christo ... haec -a dominum ... officia (*v. p. 752, 32*) disposuit, cum et antichristi -a deum, adversum (*opp.*) nostrum processerint Christum? (*i. 'in sua cum deo ratione'; an i. q. 'contra', sc. ut 'adversum' ad* processerint *pertineat?; v. p. 752, 80*). carn. 7 p. 439 Oe. (*A*, circa *rell.*). *al.* Itala II Cor. 13, 4 (Ambrosiast. in *h. l.* p. 335ᴰ) vivimus cum eo ex virtute dei -a vos (εἰς ὑμᾶς, Vvlg. in vobis). *al.* Iren. 4, 12, 2 praeceptum ... -a (circa *l. v.*) proximum (4, 16, 3 -a proximum ... iniustitia). *al.* Spart. Hadr. 2, 8 sollicitus de imperatoris -a se iudicio (*cf.* Vincent. Vict. Aug. anim. 2, 16, 22. *aliter p. 751, 6*). Pesc. 7, 7 -a milites tanta censura, ut *eqs.* (*cf.* Avrelian. Treb. trig. tyr. 30, 5 quam -a milites gravis *Zenobia*. *sim. al.* [*v. et p. 751, 17*]. *an ad p. 753, 31 referendum?*). Cod. Theod. 6, 27, 6 (*a. 390*) privilegia -a eum qui *eqs.* (14, 3, 18 [*a. 386*]). *al.* Sidon. epist. 7, 17, 1 -a Christi famulos cura. *al. et saepe.* **β** *pendet ex verbis*: Cic. Att. 3, 20, 3 quod secus a me -a te commissum aut praetermissum videretur. Tac. ann. 15, 58 laetatum (*Nipperd.*, lat- *cod.*; *alii aliter*) -a coniuratos (*cf.* Rvfin. hist. 10, 28 -a quem [*episcopum*] ... plebs ... utraque gauderet). Plin. paneg. 80, 5. Tert. apol. 2, 10 nec in isto ex forma malorum iudicandorum agitis -a nos (*cf.* Vvlg. I reg. 17, 22 si omnia recte agerentur -a fratres suos. Romvl. fab. Aesop. Thiele 69, 17 rec. vet. dominus ... sciscitans, qualiter -a boves ageretur [*i. fere 'quomodo boves haberentur'*]. Iord. Rom. 111 *bis*). praescr. 8, 15 *al.* Itala Matth. 13, 14 (Iren. 4, 29, 1) ut impleatur -a (circa *l. v.*) eos prophetia ([ἀναπληροῦται αὐτοῖς, Vvlg. in eis]. *cf.* Epist. imp. Constant. [Corp. III 7000; *a. 323/26*] 2, 14 par es⟨t⟩ ... *te* ... ⟨q⟩uod ... concess⟨im⟩us, -a supplicantes ... implere). Iren. 1, 4, 1 passionem quae -a illam (*sc. Achamoth*) esset ([τοῦ περὶ αὐτὴν πάθους, *i. fere 'quae illi accidisset'*]. *cf. ibid.* 1, 18, 4 duodecadem ... -a quam et mysterium passionis labis fuisse. 2, 19, 2 -a Pleroma. *al.* [*gr.* περί *ubique*]. *aliter p. 755, 44*). 2, 20, 1 quam -a duodecimum Aeonem dicunt accidisse passionem (Rvfin. Basil. hom. 5, 5). *al.* Amm. 27, 9, 8 amorem ... civium minus firmari solitum -a iudices formidatos. Schol. Cic. Bob. p. 156, 34 St. quod ... vigilanter -a personam Torquati facit (Hier. epist. 77, 10, 3 quod Publius semel fecit ... -a unum apostolum ... hoc isti et frequenter faciunt et in plures. Avg. c. Parm. 2, 11, 24 p. 74, 23. Favst. Rei. serm. 21 p. 307, 27 [*syn.* circa]. *et al.*). Heges. 4, 28, 1 p. 286, 12 compositis ... -a se rebus in Alexandrea (*seq.* circa, *gr. aliter*; *v. p. 753, 80*). Vvlg. II Macc. 9, 3 quae -a Nicanorem et Timotheum gesta sunt ([*item* II Macc. 15, 38; *gr. utrubique* κατά]. Alc. Avit. epist. 56 p. 85, 16 *al. cf. et p. 755, 12*). *al.* Cod. Theod. 6, 24, 6 (*a. 395*) divale praeceptum ... -a protectores ... valere praecipimus (*v. p. 755, 15*). 6, 29, 3 (= Cod. Iust. 12, 22, 3; *a. 359*) condemnationes praefectorum praetorio -a (circa *l. v.*; *codd. Iust.*) eos solos *eqs.* ... -a eos vero *eqs.* ..., in eos *eqs. al.* *et al.*

b *designat relationem ad res spectantem*: Chrysipp. Sen. epist. 121, 10 (= frg. 184 A.) constitutio ... est ... principale animi quodam modo se habens -a corpus (Prisc. gramm. II 261, 19 [*sec. Arist. anim. 1, 1 p. 403ª, 10 sqq.*] species incorporales -a [*v. adn. crit.*] corpora ... esse). Cvrt. 10, 1, 40 raro quisquam -a bona sua satis cautus est. Tac. hist. 1, 20 isdem -a aliena sumptibus (*cf.* ann. 4, 20 ea ... Tiberio -a pecuniam alienam diligentia fuit). ann. 4, 11 atrociore semper fama -a dominantium exitus (*aliter p. 755, 71*). 16, 33 *al.* Qvint. decl. 298 p. 176, 21 mihi rus paternum *est* -a labores gratissimum (*v. totum locum*). Virg. gramm. epit. p. 18, 17 quis ... omnem noctem -a sapientiam transiget? (*i. 'pro'*; *cf. p. 753, 80*). Tert. pudic. 9 p. 236, 11. anim. 18 p. 326, 20 (*Plato Phaed. p. 65ᴬ* περί). cult. fem. 2, 9 p. 726 Oe. -a vestitum ... et reliqua compositionis vestrae impedimenta ... curanda est amputatio (Mvtian. Chrysost. hom. 20, 3 p. 364^med. *honorem* -a vestimenta [*ante et post* circa; *gr. ubique* περί]). *al.* Iren. 2, 32, 1 quae est -a operationes impiorum ... sententia (Hesych. in lev. 24, 10 p. 1104ᶜ. *cf. l. 61*; *aliter p. 755, 43*). Chalc. transl. 18ᴮ occupatis -a custodiam communis salutis ([ἐπιμέλειαν ἔχοντες ἀρετῆς]. Rvfin. Basil. reg. 126 p. 533ᶜ; *antea* circa. Hesych. in lev. 1, 5 p. 798ᴰ. *cf.* Maximin. c. Ambr. 134 p. 53, 8 -a creaturam mundi esse operatum. Cassian. conl. 13, 2 -a culturam terrae ... studium [*cf. p. 752, 49*] ... impendere [inst. 5, 34 labores ... -a commentatorum libros. *al.*]. Cod. Iust. 4, 19, 21, 1 [*a. 294*] -a probationem laborare [Greg. M. moral. 2, 75 p. 591ᶜ -a aliena fortiori studio ... elaborat; *cf. p. 753, 80*]. *et sim. al.*). Hil. ad Const. 2, 1 p. 197, 14

[Groth]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nec -a haec quidem conscientiae meae cessavit officium (AMM. 14, 1, 8 propositum -a haec et similia multa scrutandi [15, 3, 2 principem ... obstinatum et gravem. 17, 12, 9]). AMM. 22, 5, 1 inclinatior ...-a numinum cultum (*cf.* CONST. Sirmond. 11 [*a. 412*] -a c. pietatis. SALV. eccl. 4, 4 dei). SCHOL. Cic. Bob. p. 165, 33 St. animo promtissimo...-a restitutionem (*cf.* EPIST. imp. Theod. et Valent. [Corp. IV 1783; *a. 431*] 28 ne quid -a restitutionem ... admoniti potius quam sponte fecisse videamur). AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 21 prudentiam -a cognitionem dei et veritatem fidei. *al.* RVFIN. apol. Orig. 1 p. 549^B pigriores -a inquisitionem divinae scientiae ([Basil. reg. 65 p. 518^A]. *cf.* hist. 6, 3, 5 *Origenes* -a praedicationem verbi dei impiger et promptus [περί]). hist. 1, 1, 1 qualia ... -a ecclesiae statum gesta sunt ([κατά]. COD. Iust. 4, 1, 7. *cf. et p. 754, 54*). *al.* MART. CAP. 4, 386 cernentia et caecitas intelleguntur -a oculos (*an* '*secundum*'*?; cf. infra l. 73*). COD. Theod. 5, 15, 17 (*a. 364*) -a ceteros ... fundos ... edictum ... valere (*cf. p. 754, 56*). *al.* OROS. hist. 5, 6, 5 *Sicilia* numquam -a statum suum iuris idonei *erat*. 7, 7, 1 *Nero* Caligulae ... -a omnia vitia ac scelera sectator. *al.* CASSIAN. inst. 2, 9, 3 instructione huius -a orationis qualitatem. 5, 32, 1. conl. 20, 8, 7 *al.* LEO M. epist. 123, 2 p. 1061^B. EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881^A quoniam apud nos ars unaquaeque -a aliquam ... materiam exercetur, sicut fabrilitas circa ferrum, carpentaria circa lignum (*gr. ubique* περί). 9, 4 p. 961^B memoria ... canis -a depensum sibi beneficium (μνημονικὸν τῆς χάριτος). *al.* COD. Iust. 12, 52, 3 pr. (*a. 444?*) pro multis -a rem publicam sudoribus (*v. p. 753, 80*). *al.* DIONYS. EXIG. Conc.^S IV 2 p. 199, 1 ⟨facit⟩ -a (*P*, ergo *A*) illa clare conspicere, quae *eqs.* (*gr.* ἐκεῖνα ὁρᾶν, *an ad II A 2, infra l. 61?*). *al.* *et passim.*

2 *acced. gerundivo, fere* **i. q.** *ad*: AMM. 16, 10, 17 **fama** ... -a haec explicanda, quae Romae sunt, obsolescit. 21, 16, 1 *imperator* -a tribuendas ... celsiores dignitates ... parcus (*cf.* 31, 14, 2 -a deferendas potestates vel adimendas ... tardus). 26, 8, 14 *Procopius* -a alliciendas ... civitates Asiae legendosque eruendi peritos auri ... segnius commoratus. 30, 5, 3 (*antea*: in gregariis corrigendis). AMBR. epist. 72, 4 p. 1244^D AVG. doctr. christ. 1, 30, 31 p. 31^init. SIDON. epist. 1, 9, 3 -a expediendas ... necessitates minus ... efficax. GREG. M. moral. 10, 8 p. 923^B.

II ***aliae significationes*****:** **A** *sensu locali*: **1** ***de circuitu, vicinitate:*** **i. q.** ***iuxta, apud, circa, prope sim.*** (*fere i. q. ad: l. 40*): PLAVT. Truc. 406 -a aedem*?; v. p. 750, 47.* POMPON. dig. 50, 16, 245 statuae adfixae basibus ... aut tabulae ... -a parietem adfixae (*v. l. 39*). APVL. Plat. 1, 13 machinamenta, quibus ad sentiendas ... qualitates sensus instructi sunt, ibidem -a regiam capitis constituta esse in conspectu rationis. IREN. 1, 2, 2 in iis qui sunt -a Nun et Alethiam ([ἐν τοῖς περὶ τὸν Νοῦν κτλ.]. 1, 5, 6 angelorum qui sunt -a salvatorem [τῶν περὶ τὸν σωτῆρα. 2, 19, 1 *al.*]. 1, 27, 1 -a Simonem [τῶν περὶ τὸν Σ., *cf. Rufin. hist. 4, 11, 2* a sectatoribus Simonis]. *al.* GREG. M. moral. 9, 84 p. 905^A ea quae -a iecur sunt [*syn.* circa]. *cf.* PS. HIER. in Matth. 7, 26 p. 549^C fuerat ... coccinum -a cacumen ipsius ligni. *aliter p. 754, 42. 75*). 2, 30, 4 eorum qui -a Pandoram sunt satellites dispositi (4, 19, 1). CLAVD. DON. Aen. 7, 290 p. 47, 7 tuta a ipsos (*Troianos*) omnia (*vix ad I B 1 a, p. 753, 84*). RVFIN. Basil. reg. 2 p. 490^A (*in imag.*) debemus ... indesinenter -a eius memoriam pendere sicut -a genetrices (*vix ad I B 1 a. b p. 753, 84. 754, 60 referendum*) suas faciunt parvuli. hist. 1, 8, 7 umor ... -a pedes tumidos *Herodis* oberrabat (περὶ τοὺς πόδας). AVG. cons. euang. 3, 25, 75 secundam domini visionem -a discipulos factam (*an* '*ante*'*?*). CASSIAN. conl. 4, 2 (*in imag.*) discat *mens* ... memoriae suae materias ..., -a quas circumagat indefessos volatus. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 11 p. 236^A -a locum montis *sanctorum* ... plena spinis eremus adiacebat (*cf. et infra l. 67*). CARM. epigr. 718, 6 (*a. 593*) hoc loco -a meos elegi quiescere proles, ... quos *eqs.* **2** ***de directione,*** **i. q.** ***in, contra, versus*** (*v. et supra l. 25*): *cf.* PS. ASPER gramm. suppl. 58, 12 -a propinquum et -a propinquos vado. EPIPHAN. Avell. p. 754, 26 amethystus lapis est -a suum circulum flammiferum ... profundius micans (micat *trad.; gr.* κατὰ τὴν αὐτοῦ περιφέρειαν φλογίζων). DIONYS. EXIG. Conc.^S IV 2 p. 198, 14 *quattuor virtutis species* humi ... repunt et -a terrena proiectae sunt (περὶ γῆν νήχεται, *vix ad 1, supra l. 59*).

B *temporaliter* (*cf.* circa): CANON. Dionys. Exig. p. 38, 23 St. mulier ... duobus fratribus nupta ... abiciatur usque ad mortem. verumtamen -a exitum ... paenitentiam consequatur (*i.* '*sub mortem*'*; gr. Mansi 2 p. 539^C* ἐν θανάτῳ, *aliter p. 754, 67*).

C *usu modali,* **i. q.** *secundum*: GREG. TVR. Thom. p. 125, 19 si pro nobis ... *Christus* mortem suscepit, quanto magis nos -a domini voluntatem corporis huius mortem timere non debemus? *v. et supra l. 14.*

D *c. vi causae,* **i. q.** *causa* (*cf.* ergo): CORP. VI 776 (*aet. fort. Sever.*) Tutele Candidiane Constantius Augg. ... una cum Sergiam Siricam ... caelum cum columnis et velis et aram odoribus repletam -a suorum sanitatem d. d. *Groth.*

ergasiotanus, -ī *m.* (*ab* *ergasiota = *ἐργασιώτης*? Heraeus*). *significare videtur* **i. q.** *opifex*: COD. Theod. 14, 27, 1 (*sim.* COD. Iust. 1, 4, 5; *a. 396*) archigerontes et dioecetae -orum numero deligantur.

***ergastērium**, -ī *n.*, ἐργαστήριον. *de originatione v. l. 8. 9.* *scribitur*: arg-: COD. Theod. 15, 1, 9 (*a. 362*) E^a. -gest-: DIOM. gramm. I 492, 6 (*B*). -styr-: COD. Theod. 16, 2, 14 (*a. 357*) *YD.* *abl. plur.* -is: CORP. IX 4112 signa Serapis et Isidis cum -is suis (*dub. signif.; cf. Dessau ad nr. 4381*). NOT. Tir. 93, 74. *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 442, 26 B. statio. -um. officina. ISID. orig. 15, 6, 1 -um locus est, ubi opus aliquod fit. graeco enim sermone ἔργα opera, στηριον statio; id est operarii statio. GLOSS.^L IV Plac. E 17 -um graecus sermo est, id est operarium ubi opus fit, vel taberna ubi alicuius operis exercitia geruntur. GLOSS. V 498, 57. *legitur inde a* COD. Theod. (*vix iam a* SVET., *v. infra l. 25 sqq.*). [*dub. interpr.*: CORP. *l. 4*].

i. q. officina ([*v. l. 7*]. *hic illic de officina, in qua merces veneunt, i. q. taberna, v. infra l. 16; significantius de scaena comoediae v. infra l. 25*): COD. Theod. 7, 8, 5 (= COD. Iust. 12, 40, 2, 1; *a. 398*) -a ... quae mercimoniis deputantur (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 6 p. 418^init. qui in suis -is talia [*sc. vestes auro textas*] venumdanda proponunt [*gr.* ταῖς προθήκαις ταῖς ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων]. COD. Iust. 12, 57, 12, 3 [*a. 436*] institores ... mercium quibuscumque -is adhaerentes). 11, 20, 3 (*a. 400?*) ex ... balneis, -is, tabernis ... pensio conferatur (16, 2, 14 [= COD. Iust. 1, 3, 2; *a. 357*] -is vel tabernis. *cf.* 16, 2, 10 [*a. 353?*] ex tabernaculis adque -is). *al.* COD. Iust. 4, 32, 26, 2 qui -is praesunt (12, 34, 1). 8, 11, 21, 1 stationes -ave. 11, 70, 5 pr. (*a. 451*) possessiones vel domus vel -a. *al.* NOVELL. Iust. 43, 1 pr. *al.* *nota* (*v. supra l. 14*): DIOM. gramm. I 492, 6 (= CGF I 61, 256 Kaibel) dum potiores *actores* inferioribus (*sc. mimis et musicis*), qui in communi (*Lange*, omni *codd.*) -o erant, servire dedignantur, se ipsos a comoedia separaverunt (*ex Suet.* [*v.* SVET. frg. p. 12, 1]; *tamen vox q. e. -um vix iam Suetonio tribuenda*).

[**ergastēs** *v.* argestes *vol. II 529, 24. 32 et cf. p. 758, 72.*]

ergasticus, (-a,) -um, ἐργαστικός. *t. t. geometr.*: MART. CAP. 6, 715 in his generibus planorum alia schemata dicuntur -a, alia apodictica; ⌊-a sunt; quae faciendae cuiuslibet formae praecepta continent; apodictica⌋ (⌊ ⌋ *om.* β^1), quae probandi, quod asseverant, afferunt documenta. *ibid.* p. 357, 14 (*in concludenda sing. schem. enumeratione*) hi sunt tropi generales -orum schematum.

ergastilus (-i-?), -ī *m.* [*de deriv. v. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v. ergastulum p. 415.*] *scribitur*: -il-: NON. p. 447, 5 *G, Bamb. ut vid.; ibid. l.* 8. 10 *G.* -el-: *ibid. l.* 8. 10 L^1. *v. l. 45.* -yl-: *ibid. l.* 5 *L* (*v. et Samuelsson, Glotta 6, 1915, 249*). NON. p. 447, 5 sqq. ergastulum et -us, ut genere ita intellectibus differunt. nam neutro carceris locus est (*v. p. 757, 11*), masculino custos poenalis loci (*vix recte, at v. infra l. 52; seq. duo exempla infra allata*). [*cf. et tit. com. Atell. Pomponii*: NON. p. 164, 23 Pomponius -o. 186, 2. 515, 31 (-el-). *unde tamen de masc.* -us *an neutr.* -um *agatur, non apparet* (-um *Leo, Hermes 49, 1914, 174;* -us *Ribbeck, röm. Dichtg. I 268* [*dubitans Com. frg.*^3 *p. 278*]). DON. Ter. Eun. 649 P. in -o (*Ribb.*, sine ergo istuc *trad.*).]

significare vid. servum in ergastulo inclusum (*sic accipit post Lipsium Marx ad Lucil. 503*): LVCIL. 503 non -us unus. INC. auct. Non. p. 447, 9 iudicem adposuit, ut nemo sententiam libere, quasi -us, possit dicere (*sic codd.*; indicem [*Dousa*] adp. quasi -um, ut *eqs. Mueller, Lindsay* [*ut sent. cum Nonii interpret. congruat, v. l. 42*]).

ergastulāris, -e. *ab* ergastulum. *ad ergastulum pertinens*: SIDON. epist. 7, 9, 20 in tenebris -bus. ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 38 -ium reliquias vinculorum. GREG. TVR. glor. conf. 86 p. 804, 3 (*tropice*) -i catena revinctos (*cf.* vit. patr. 11 prol. p. 709, 8 -is contritionis revinctio).

ergastulārius, (-a, -um). *ab* ergastulum. **1** *adi.* **i. q.** *ergastularis* (*v. supra l. 54*): AMM. 14, 11, 33 Eunus -us servus. **2** *subst.* **i. q.** *custos ergastuli* (*cf.* GLOSS. II 578, 46 -us qui ergastulo praeest): COLVM. 1, 8, 17 *servi* subiecti ... vilicis, ... operum magistris, ... -is. [*dub.* CORP. X 8173 Casius ergastular(ius) (?).]

***ergastulum**, -ī *n.* *ab* ἐργαστήριον *sec. Walde-Hofmann, Et. Wb. s. v.* (*aliter Leumann, Die lat. Adj. auf -lis p. 50*). [*vid. primitus masc. person.* -stўlus *s.* -īlus (*v. l. 37*) *receptum i.* *ἐργάστυλος *vel* -ῖλος *fort. ex com.* (*cf.* ναυτῖλος, Νικασῦλος, Φειδῦλος, Ergasīlus *Plauti* [*cf. K. Schmidt, Hermes 37, 1902, 367;* Ἀρχυ- *et* Ἄρχιλος *ibid. 178*]); *mox neutr. personale et reale usurpatum. Heraeus.*] *de originatione*: ISID. orig. 15, 6, 2 -a ... a graeco vocabulo nuncupantur. *scribitur*: -yl-: NON. p. 447, 5. -ol-: FAVST. REI. epist. 5 p. 188, 7 *S.* (*v. Samuelsson loco l. 40 citato*). *de declinatione*: PS. ASPER gramm. suppl. 41, 30 (*inter neutra*) -um *declinandum est* ut ieiunium. NOT. Tir. 65, 76. *de notione*: COLVM. 1, 6, 3 vinctis (*sc. servis rusticis*) quam saluberrimum *est* subterraneum (*v. p. 757, 54*) -um plurimis sitque id angustis inlustratum fenestris atque a terra sic editis, ne manu contingi possint (*cf.* GLOSS.^L I Ansil. ER 102 -a compedes vel rustici carceres, in quibus compediti servi tene⟨n⟩tur). GLOSS.^L I Ansil. ER 100 -um carcer privatus (*sim. al.*). NON. p. 447, 5 *v. supra l. 40 sqq.* ADNOT. Lucan. 2, 95 ubi opus inclusi faciunt, quod est ἐργάζειν, locus -um dicitur (SCHOL. Iuv. 6, 151 -a dicuntur proprie loca, in quibus ad poenam vincti homines opus faciunt. GLOSS.^L II Philox. ER 4 -a τόποι ἐν οἷς πηδῆται [*i.* πεδ-] ἐργάζονται, δεσμωτήριον, δεσμός. ISID. orig. 15, 6, 2 -a ... ubi deputantur noxii ad

[*Hörmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliquod opus faciendum; ut solent gladiatores et exules, qui *m a r m o r a s e c a n t* et ... vinculorum custodiis alligati sunt [*sim.* GLOSS.[L] III Abstr ER 1]. *al.*). GLOSS.[L] II Philox. ER 6 -um ἐργαστήριον (*v. p. 758, 62*). GLOSS.[L] II Abav. ER 7 -is duris operibus (*v. p. 758, 24*). *de* GLOSS. V 290, 47 ergastar *v. Niedermann, Contrib. à la critique et à l'explic. d. gloses lat. p. 4 (aliter Leumann, l. l. p. 51). legitur inde a* CIC. (*fort. iam inde a* POMPON., *v. s.* ergastilus *p. 756, 45 sqq.*). [*d u b. interpr.*: ACT. Archel. 16, 1.]

I *s e n s u s t r i c t i o r e c. notione c u s t o d i a e: i. q. l o c u s, in quo s e r v i v i n c t i o p e r a n t u r* (GLOSS. *v. p. 756, 83*); *hic illic i. q. c a r c e r, c u s t o d i a* (*v. ex. gr. infra l. 45. 48; praesertim s. 2 a. b infra l. 56 sqq. 68 sqq.*): **A** *de i p s o c u s t o d i e n d i l o c o, a e d i f i c i o*: **1** *p r o p r i e*: CIC. Cluent. 21 M. Aurius ... bello Italico captus ... apud *Q. Sergium senatorem* in -o fuit (*P*, f. in -o *rell.*). Rab. perd. 20 ille ex compedibus atque -o Gracchus. Sest. 134 homines ... ex -is emptos (*opp.* electos). CAES. civ. 3, 22, 2 *Milo* quibusdam *s o l u t i s* -is Cosam ... oppugnare coepit (*aliter v. p. 758, 6*). LIV. 2, 23, 6 non in servitium, sed in -um et carnificinam. 7, 4, 5 crimini ... *Manlio* tribunus ... dabat, quod filium ... in opus servile, prope in carcerem atque in -um *d e d e r i t* (TERT. nat. 1, 4 p. 65, 1 dominus servum ... in -um dedit. *cf.* COD. Theod. 9, 40, 3 [*a. 319*] eos ... -is vel pistrinis esse dedendos). 24, 15, 8 mancipia Romana et ex -o militem. SEN. contr. exc. 5, 4 inter catenas filii mei iaceo eodem *c l a u s u s* -o (*cf.* RVFIN. hist. 5, 1, 35 in -o ... *c o n c l u s i*; *gr. aliter* [GREG. TVR. Mart. 4, 39 p. 659, 22 carcerali. *v. infra l. 50*]. *v. etiam l. 66. 76. 84. p. 758, 56*). *al.* SEN. dial. 5, 3, 6 eculei et fidiculae et -a et cruces (*cf.* LACT. inst. 5, 18, 14). 5, 32, 1 magnam rem ... fecerimus, si servolum ... in -um *m i s e r i m u s* (IVV. 8, 180 in ... Tusca -a. SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 118). *al.* CVRT. 5, 5, 13. COLVM. 1, 6, 3 *v. p. 756, 74.* 1, 8, 16 -i *m a n c i p i a* (*ibid.* 11, 1, 22). SCRIB. LARG. 231. PETRON. 81, 5 (*obsc.*) qui opus muliebre in -o fecit. 105, 11 *Tryphaena* sciscitari ... coepit, quod -um intercepisset errantes (*sc. nos*). IVV. 6, 151 *uxor* regnat poscitque maritum pastores ... pueros omnes, -a tota (*subest etiam notio s e r v o r u m, qui in -o tenentur. sim.*: APVL. apol. 47 *quindecim* servi familia *est*, totidem vincti -um; *opp.* liberi homines). SVET. Aug. 32, 1 rapti per agros viatores ... -is possessorum supprimebantur. *ibid. al.* FLOR. epit. 3, 19, 6 *r e f r a c t i s* -is (*cf.* SCHOL. Hor. epod. 9, 9 fractis -is). 3, 19, 9 familiam -o *l i b e r a t a m* (IVST. 1, 7, 1). *al.* TERT. anim. 33 p. 357, 13 *m e t a l l o r u m* et -orum et operum publicorum ipsorumque *c a r c e r u m* (FIRM. math. 8, 17, 12 -is praepositos vel metallis. VINCENT. LER. 4, 6). *al.* SPART. Hadr. 18, 10 -a servorum et liberorum tulit (*i. 'sustulit'; aliter Mommsen*). VIR. ill. 67, 6 *r u p t i s* -is (84, 1. *aliter p. 758, 22*). RVFIN. hist. 5, 1, 27 plurimi ... in -is consumuntur (*gr.* ἐν τῇ εἱρκτῇ). PRVD. c. Symm. 2, 837 *o b s c u r a* -a (*cf.* perist. 13, 62). *al.* CLAVD. 26, 162. RVT. NAM. 1, 447 *monachi* suas repetunt factorum -a poenas (*v. Helm ad l., vix i. q. servi [v. p. 758, 3]; cf. l. 66*). SIDON. epist. 1, 7, 11 lautumiis aut -o inferri. GREG. TVR. glor. mart. 44 p. 518, 6 magnificatur ... Victor ... martyr, quod ... vinctos ab -is *d i s s o l v a t* ([solvat *cod. Claromont.*]. *cf.* Mart. 4, 16 p. 654, 13 ab -o *c a r c e r a l i* ... *r e s o l u t o s* [*cf.* vit. patr. 8, 10 p. 700, 5 c. -o revincti *a b s o l u t i* sunt. *v. l. 25*]. *v. etiam l. 74. p. 758, 6*). CONC. Matisc. a. 585 p. 168, 22 -is publicis. VEN. FORT. Mart. 4, 153 Avitianus reserare iubet tormenta, -a, claustra. vita Germ. 67, 182 *s u b t e r r a n e u m* (*cf. p. 756, 75*). *al.* CORP. III 13300 ⟨impensis su⟩is(?) -um. *et al.*

2 *t r a n s l a t e* (*v. supra l. 11*): **a** *u s u v a r i o* (*de v i t a h u m a n a -o assimilata infra l. 59; de c u b i c u l o aegrotantis quasi pro carcere sumpto infra l. 60*): *α a b s o l u t e*: SEN. dial. 5, 15, 3 non consolabimur tam triste -um (*v. l. 56*). ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 10 cum ... rarescentibus tenebris cubicularis -i ... ordinandi officii copia fuit (*sc. mihi oculorum morbo laboranti; v. l. 57*). *β acced. genet.*: *o b i.*: HIER. epist. 22, 7, 4 sicubi concava vallium, aspera montium ... cernebam, ibi meae orationi locus, illud miserrimae carnis (*aliter infra l. 79*) -um (*cf. 2* tali me carcere ipse damnaveram). *e x p l i c a t.*: PAVL. NOL. epist. 40, 7 p. 347, 19 *peccator* se ad deflenda et confitenda peccata ... intra -um cellulae ... includit. 49, 10 p. 398, 27 *Ionam* belua ... ab -o ... ventris excussum refudit deo (*an ad II A, p. 758, 52?*). **b** *s p e c i a l i u s u*: *α de c o r p o r e carcere a n i m a e*: AMBR. exc. Sat. 2, 20 p. 1320[C] anima nostra corporeum istud evadere gestit -um. HEGES. 5, 53, 1 p. 409, 5 quid est ... vita nisi carcer animae quae (*v. app. crit.*) intra hoc -um clauditur et carnali adhaeret consortio? (*gr. 7, 344* ἐν σώματι θνητῷ δεδεμέναι *sc.* αἱ ψυχαί). PRVD. perist. 5, 358 mors ... corporali -o mentem resolvit liberam. AVG. civ. 11, 23 p. 493, 10 D. *Origenes censuit* mundum ideo factum, ut animae pro meritis peccatorum suorum tamquam -a, quibus poenaliter includerentur, corpora acciperent. 12, 27 p. 554, 18 (*cf. Plato Tim. 41[C]*). epist. 166, 15 p. 567, 9 *al.* FVLG. RVSP. serm. 3, 1 p. 730[A] hodie ... *Stephanus martyr* egressus est de -o carnis (*cf. supra l. 64*). ad Tras. 2, 2 p. 246[B]. *β de g e h e n n a* (*c. genet. explic. l. 82. p. 758, 2*): GILD. Brit. 109 chron. III p. 85, 12 ita ligati iniquitatibus in hoc mundo tenemini, ut infaustis tartari -is ... decidatis. FAVST. REI. epist. 5 p. 188, 7 in *i n f e r n i* -o carceratus ([*S*, angusta damnatus *Q*]. *cf.* GREG. TVR. Franc. 10, 13 p. 420, 20 *animae* infernali -o tenebantur inclusae). VEREC. satisfact. 146 *Christus venit in ultimo iudicio* horrida terrifici reserans -a claustri (*i. gehennam*).

B *p e r m e t o n y m i a m*: **1** *de i p s i s h o m i n i b u s qui in -is vincti tenentur* (*non nisi pl.; cf.* carcer, custodia. *v. et p. 757, 47*): BRVT. Cic. epist. 11, 10, 3 *Antonius* cum parvulam manum peditum haberet inermium, -a *s o l v e n d o* omneque genus hominum abripiendo satis magnum numerum videtur effecisse (*ibid.* 11, 13, 2. LIV. perioch. 56 p. 68, 16 Eunus ... contracta agrestium servorum manu et *s o l u t i s* -is iusti exercitus numerum implevit [SCHOL. Iuv. 10, 276 *al.*]. SCHOL. Hor. epod. 9, 9 *Sextus Pompeius* -a Siculorum solvit et secum duxit. *aliter v. p. 757, 17*). LIV. perioch. 95 p. 96, 9 servitiorum -orumque multitudine. SEN. contr. exc. 5, 5 arata quondam populis rura singulorum nunc -orum sunt. COLVM. 1, 3, 12 LVCAN. 2, 95. PLIN. nat. 18, 21 nos miramur -orum non eadem emolumenta esse, quae fuerint imperatorum (*cf. quae anteced.*). 18, 36 coli rura ab -is. IVV. 14, 24 quid suadet iuveni laetus stridore catenae, quem mire adficiunt inscripta -a, carcer? FLOR. epit. 3, 21, 11 servitia ... et -a *a r m a n t u r* (4, 8, 1). *al.* TERT. apol. 27, 7 *daemones* vice ⌊repugnantium vel⌋ rebellantium (⌊⌋ *om. P*) -orum sive carcerum vel metallorum vel hoc genus poenalis servitutis erumpunt adversus nos. CYPR. GALL. gen. 1209 (*cf. Vulg. gen. 39, 22* tradidit in manu illius universos vinctos). PANEG. 12 (2), 23, 2. CLAVD. 18, 28 rupta Quirinales sumant -a cinctus. *et al.*

2 *de l a b o r i b u s, m i s e r i i s, t o r m e n t i s, qualia -um subeunda praebet* (*c. genet. 'identitatis' l. 30; inde per s i m i l i t. de o m n i quoque labore a e r u m n o s o sim. [fere acced. genet.]: infra l. 34 sqq.*): TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363, 17 Hebraei ... liberi homines in -um subacti (*sc. ab A e g y p t i i s. sim.*: FVLG. aet. mund. p. 147, 6 Israhelitica servitus duro laterum -o cruciatur. p. 148, 16 duros populi mei ex operationis -o gemitus intellexi [*v. l. 25*]). PAVL. NOL. epist. 23, 13 p. 170, 8 *peccator* in semet ipso pistrini -um *p a t i t u r* (SIDON. epist. 7, 17, 2 vs. 5 *Abraham martyr* pro Christo -a passus et quinquennali vincula laxa fame. *cf.* DRAC. Romul. 5, 68). *n o t a* (*v. supra l. 26*): TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 335, 24 homo animalis (*sc.* ἄνθρωπος ψυχικός) in -um terrae laborandae relegatus. FVLG. myth. 1 praef. p. 3, 6 *v i v e n d i* ... -um (*aliter p. 757, 59*). *ibid.* p. 5, 7 miseriarum -um (*cf.* APON. 8 p. 147 calumniarum -a). SYMM. epist. 3, 23, 2 accurre ... ut feriarum reliquiae laboris (*sc. docendi*) fastidium tergeant, vel certe, si tibi -i istius amor tantus est, adesto ... ut ad dicendum promptior revertaris.

3 *de s t a t u c a p t i v i, i. q. c a p t i v i t a s* (*per abundantiam* captivitatis -um *l. 45; sensu christ. de n a t u r a l i illa captivitate, qua homo ex nativitate peccatis tenetur: infra l. 48*): FVLG. aet. mund. p. 177, 17 Vespasianus *Israeliticam gentem* nequaquam iam ultra de captivitatis -um (-is *T; v. l. 42*) redituram perenni exulatu damnavit (*sim.* VVLG. exod. 6, 6 ego dominus, qui *e d u c a m* vos de -o Aegyptiorum [6, 7]). CONC. Matisc. a. 585 p. 165, 24 de -is liberatos erroris. *n o t a* (*v. supra l. 42*): ALC. AVIT. hom. 18 p. 129, 10 euangelicus ex utero caecus (*cf. Vulg. Ioh. 9, 1 sqq.*) ani⟨mum pu⟩rum servans tenebras naturalis -i de nocte g⟨ehennae, cui⟩ ab alvo furaci nativitas fraudulenta damnaver⟨at, posuit⟩.

II *s e n s u l a t i o r e: c u s t o d i a e v i a b o l i t a*: **A** *de l o c o quo quid r e c i p i t u r, r e t i n e t u r, i. q. r e c e p t a c u l u m, o b s t a c u l u m* (*cf. et p. 757, 68*): PETR. CHRYS. serm. 81 p. 429[A] anima quando dat vitae finem ... domorum claustris, mundanis obstaculis non tenetur: substantia coelestis terrenis -is nescit includi. ALC. AVIT. hom. 28 p. 150, 13 *ex descriptione ecclesiae dedicandae*: fabrica (*sc. templum*) multiformi opificum ingenio nitens expulit noctem, adpulit lucem. ... tristibus tenebris artificio proturbatis laetior intra quoddam (*Peiper*, quondam *P*) claritatis -um felici custodia clausus est dies. sic quondam carcer ... Petri ... resplenduit.

B *de l o c o quo quid c o n f i c i t u r, i. q. o f f i c i n a* (*cf.* ergasterium. GLOSS. *v. p. 757, 3*): EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 964[B] coriorum confector solus in suo consistens -o (*cf. gr. p. 204[C]* σκυτοτόμος ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς τέχνης μόνος καθήμενος). *Hörmann.*

ergastyl- *v.* ergastilus *p. 756, 39*; ergastulum *p. 756, 66. 71.*

? **ergat** circat GLOSS. IV 508, 48. V 598, 4 (*i.* erga t⟨e⟩ circa t⟨e⟩? [*sic* V 498, 58]. *natam gl. esse ex male intellecto* ergate, circate, *quasi verbum esset* -te, *ut* circate *re vera erat, censet Heraeus*). *v. p. 750, 23.*

ergata, -ae *m.*, ἐργάτης. NOT. Tir. 109, 80 (*v. et l. 81*). [ergates SEN. nat. 5, 16, 5 *trad.* δ *v.* argestes, *vol. II 529, 23 (cf. et p. 756, 30). c o r r. ex* ergastis (*trad. x*): *l. 77.*] arg-: *v. l. 79.*

1 *t e c h n. i. q. m a c h i n a t r a c t o r i a*: VITR. 10, 2, 7 circa tympanum involutus alter funis refertur ad -am. *ibid.* *s i n e* -a (10, 2, 9 tres ordines hominum ducentes sine -a celeriter onus ad summum perducunt). 10, 11, 1 aliae *ballistae* ... vectibus suculis, nonnullae polyspastis, aliae -is (*v. supra l. 72*) ... torquentur. 10, 16, 12 -ā.

2 GLOSS.[L] I Ansil. ER 103 -a vicinus aut *o p e r a t o r* (*sim. al.*). GLOSS. operator. ἐργάτης. GLOSS. V 268, 30 (*anglos.*) argata ualtae (*an ad 1?*).

NOT. Tir. 109, 81 **ergaticus** (*v. l. 70*). GLOSS.[L] I Ansil. ER 104 **ergatīvum** (*?*) contemplativum (*v. Thes. gl. s. v.*; ⟨s⟩pec⟨ul⟩ativum *ci. Heraeus*).

ergenna *v. Onom.*

[*K.-M.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae